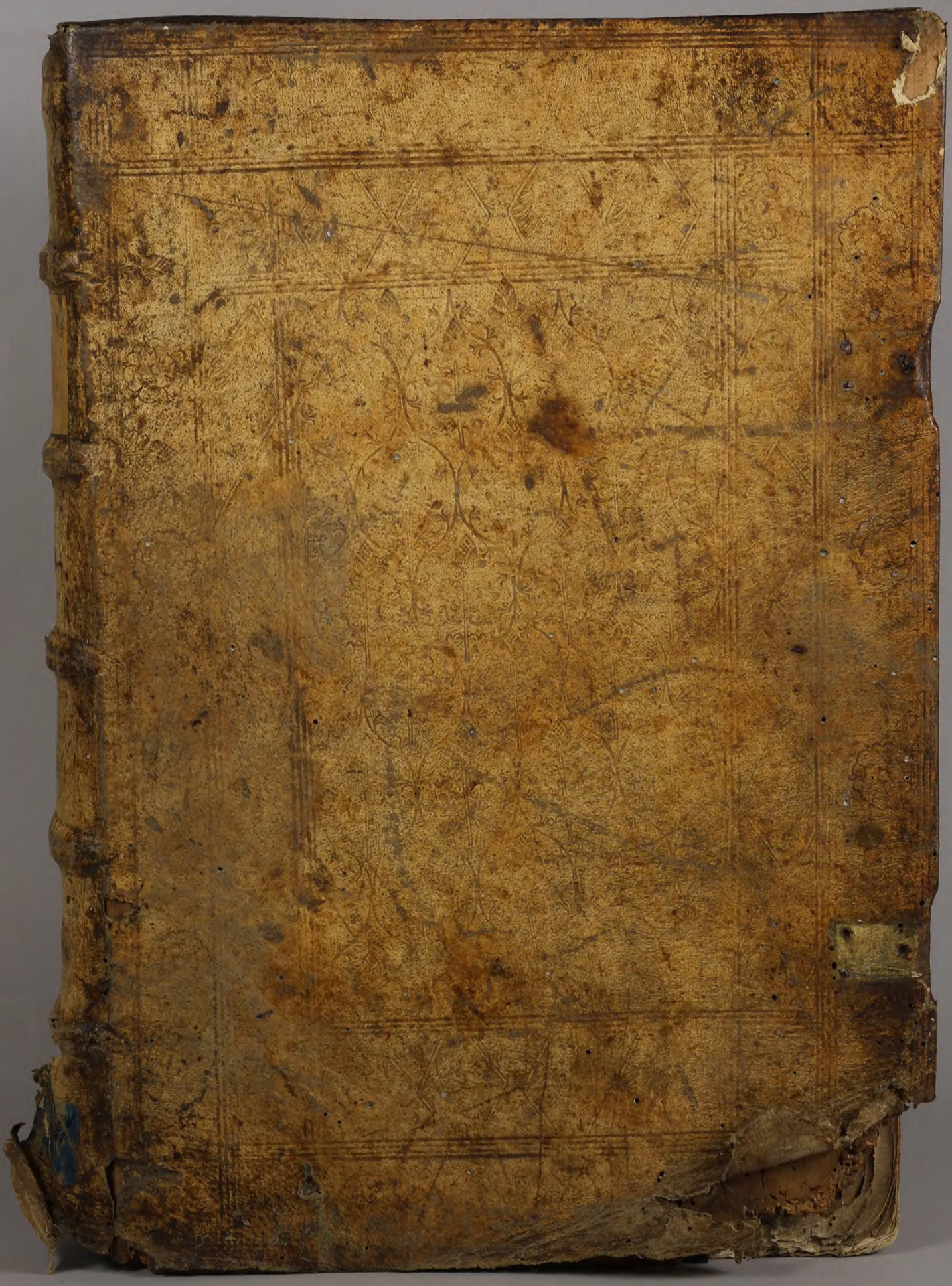

II
4-41

II 441. 6. I. II 10. 174 II 4[illegible] 441 6.

In nomine dñi nr̄i ihesu christi. Justinianus opus suum laudabile deo attribuit: vt t al's. C. de offi. p̄fe. affri. l. in noie dñi. t. j. de questo. in p̄n. t de armis. in p̄n. Ex quo sequit bonū p̄ncipiū: melius mediū: t finis deo acceptabilis. vt. j. qūo. o. e. in p̄i. nō g̃ tāq̄ ipse sed tāq̄ de[y] facere videt. vt. ff. de acq. pos. qō meo. t nō sua vice sz delegā tis. s. dei fūgit. vt. de off. e. cui mā. t iurisd. l. i. in fin. j. de fide instr. §. q̄ ergo imperium

b Jesu. ebraice. latine saluator: vt pz in passiōe t ex subscriptōe in cruce facta.

c Christi. grece. latine vncti.

d Hered̄ibus. ñ dicas instituēdis sed ab hered̄itate repellēdis nisi votū ipleat testatoris. vt. j. e. §. si q̄s autē nō iplens. t h̄ ps rubrice expedit j. e. vsq̄ ad illum. §. hīc nobis.

e Et falcidia. s. heredi seruanda si fiat inuentariū non al's: t hec pars expedit. j. eo. §. hinc nobis. vsq̄ in fi. ti.

Occupatis. pōt legi datiue cū illo v̄bo icurrūt: qō ē. j. idez ē de illa dictōne eligētibus. Jtē pōt in vi ablatiui absolute poni. sic insti. de iur. na. in p̄in. vbi dictio vna poni pōt nominatiue t ablatiue.

g Nobis. no. silia de occupatōe. j. de appel. §. i. col. iiij. t. j. de iudi. §. i. col. vi. t de quadri. p̄scri. l. fi. in fi.

h Reipublice. i. totius impij. sic in phemio. ff. in p̄in. Et no. q̄ tribus modis respublica dr. p̄mo roma noz vt hic. Jtē p ciuitatem. tantū: t tunc ppie. vt. ff. de v̄. sig. eū qui. Jtem p qualibet ciuitate t tunc ipropie. vt. C. de of. eius q̄ vicē ali. iu. ob. l. i. ponit t q̄r to vt p quolibet municipio. vt. ff. de publi. t vec. sed t hij. §. i.

i Curas. t dicitur cura quasi coz vrens.

k Paz nihil. i. modicū eligimus cogitare de singuloz vtilitatibus. hec eñ dictio parū: aliq̄d ponit: lz illa dictio nihil: totū videatur negare: lz que sunt vtilia in vniuerso eligim[us] curare vt sequit. j. ar. j. de non ali. §. q̄ v̄o verisimile. ibi opz eñ t c. vel dic parū nihil. i. parū vel nihil b ipe possum[us] cogitare de singuloz vtilitatib[us]. Vel dic parū nihil. i. nihil qō fit paz. nā curam[us] alta. vñ appellatio ad eū. s. p̄ncipē nō venit nisi sit cā. xx. lib. au. vt. C. de ap. l. in offerēdis Vel dic paz eligim[us] hoc. s. nihil cogitare: lz semp volum[us] cogitare. vt. j. vt diui. iul. subscri. habeāt. in p̄n. t vt iu. fine q̄q̄ suffr. in p̄n. t vt. C. de q̄dri. p̄scri. l. fi. §. pe. vl' dic paz. i. nō sic. C. de trāsl. l. fratris

l Sed quatenus. repete eligētibus nobis: t lege duob[us] modis p̄mo vt respiciat cām p̄teritā vl' p̄sentē sic. s. eatenus cogitamus q̄tenus supple. i. ppt quā cogitatōez p se vt ponat quatenus. p qō t sic cām i p̄teritū vel p̄sens notet nō futuz. Vel melius dic ppie poni vt futurā cām notet t cōquiescunt ponit p cōquiescāt s. gentes romani imperij: vt sequit t semp ponit quatenus p qō. accur.

m Vandali. hostes fuerūt populi ro. vt. C. de offi. p̄fec. p̄eto. affri. quas laudes. in p̄ncipio.

n Vero. vel suppletiue tūc legas vt ibi. ff. de iust. t iur. l. ius ciuile. §. hoc igit. vel legas aduersatiue. q. d. alie gētes nr̄is cogitationibus p se quiescūt. vt. §. lz vādali nō p se sed facto nostro: q̄ subiugauimus eos. vt. C. de offi. p̄fec. p̄e. affri. quas laudes. vel dic q̄p se fuit nomē gentis. vnde dr. rex persaz. t vero: ponit p certe.

o Et archedonij. gentes sunt. Et repete eligentibus cogitare q̄tenus arche t c.

p Antiquā. dic q̄ p̄imo fuerunt de romano imperio: sz postfacti fuerūt serui hostium vt de africa dicit. vt. C. de offic. p̄fec. p̄eto. affri. quas laudes. vel dic q̄ nunq̄ fuerunt sub romano imperio: nisi nunc p̄imū vt sequit. vnde vocat antiquā libertatē a iure naturali inuentā. vt. ff. de nata. re. l. ij. qō est vetustius. vt instit. de rerum diui. §. singuloz. Sed quomodo per captiuitatē eam recipiunt: i

Jn nomine[a] dñi nr̄i ihesu[b] christi[c] liber cōstitutionū nouellaz[x] auctoricz de heredib[y][o] t falcidia[e] t si heres legata soluere noluerit: ipatoris Justiniani. Johanni p̄fecto secundo. constitutio p̄ima.

Cōmunis reipublice cura occupat p̄ncipem ad cogitādum p̄o re publica et subiectoz vtilitas et eozum interpellatio legis cōdende occasionē p̄bent. Liberis et parentibus interdū etiam fratribus ex necessitate debita portio debetur alijs ex volūtate. h. d. vsq̄ ad. §. his igitur.

Occupatis[f] nobis[g] circa tot[y] reipublice[h] curas[i] t paz[k] nihil eligentib[y] cogitare sz quatenus[l]: ipse quidez cōquiescūt. Vandali[m] vero[n] cū mauris obediunt: t archedonij[o] aūt antiquā[p] recipientes habeant libertatē quā ni si nūc[q] p̄imū sub romanorum facti republica iter subiectos habeātur: quod nondū hactenus: nisi sub imperio nostro dedit romanis deus. Jncurrunt[r] etiam ppie solicitudines a nostris subiectis semp nūciate: quarū singulis quidem damus: competentem[s] formā[t]: quecūq̄[v] vero frequenti[x] quidē potiuntur[y] p ptes[z] auxilio[a]: possibilia[b] tamen sunt scripta lege[x] communez omnibus p̄stent in quibus opus habent: vtilitatem hec oportere putauimus et lege sancire: t tradere subiectis per se iuuantia[a]: t nō semp iussione imperatoruz egentia. Semper igitur[b] nobis importum[c] sunt: alij quidem p legatis relictis: nō tñ p̄bitis[d]: ad eūtes[e]. Alij vo p libtatib[y][f] alij ob[s] mo p̄dūt. vt insti. de iu. pso. §. pe. rñ. amittunt: sed ex quo desinūt esse rebelles recipiunt p̄imam lib erta. tem. i. quam de iure naturali habent: vt dictum ē: vel quā p̄imo habebant ante captiuitatem.

q Quā nunc. in quibusdā libris est q̄ nūc p̄imū t c. t nō est ibi nisi. t subaudi p. q. d. p hanc libertatē habēt qōdeus nobis hacten[y] vel eis nō cōcessit: nūc p̄imuz sub ro. t c. nisi sic exponas in nuit q̄ oēs hostes t añ q̄ capiant sunt fut: qō ñ est verum. Jtē al's dicit quasi nūc p̄imū t c. t h̄ plana. t expone q̄si: p si cut. q. d. ita recuperāt libertatē sicut nouiter nobis adherentes hostes spōte retinēt quā habēt. Jtem al's est quam nisi nūc: t hanc ego habeo: t est bona h̄ mō: quaz. s. libertatem habēt. i. per oīa sunt liberi nisi nunc t c. q. d. nisi in hoc q: erūt int subiectos. Et sz hūc tertiū t p̄imū itellectuz itelligo iferioza v̄ba q̄ nondū sic pone q. s. sub iugarent: t sub. p. ro. ponerent tm nobis concessit deus: sed p̄m medium dic q̄ nōdum t c. s. q̄ recuperarent.

r Jncurrunt t c. q. d. nō solum nostre: sed etiam ppie. s. singuloz speciales. vt. j. eo. §. si vero ante. vel dic q̄ suas ppias appellat p̄iuatoruz solicitudines. vt. C. de cadu. tol. §. finali.

s Cōpetentem. si cōpetenter petat. qō dic vt. j. de man. p̄in. §. si vero.

t Formam. quand oc̄z generalem. quādoc̄z specialem. vt insti. de iure natu. §. plane ex his.

v Quecūq̄ vero. hic ponit vero: p sed. q. d. vere singulis damus cōpetentem formaz sed ne nimium grauemur hoc oportere putamus. t lege sancire t tradere subiectis per se iuuantia nō semp t c.

x Frequenti. sic. ff. de leg. t senatuscon. l. nam ad ea.

y Potiunt. idest indigent vel fruuntur.

z Per ptes. i. p singulos homines vel causas a quibus consulimur.

a Auxilio. s. nostro. quod damus per rescripta.

b Possibilia. tantuz sunt. s. euenire t frequēter vt dixerat. naz de his que raro accidunt t c. vt. j. vt fine. phi. ma. debi. t credi. §. q̄ v̄o freq̄nter t subaudi vt: t dic vt scripta. l. t c. Vel dic quecūq̄ v̄o frequēti quidem potiunt p ptes auxilio. s. plerūq̄ ppter sui frequētiaz nobis indigēt rescriptis: ea tamē scripta. i. possibilia sunt: t. s. subaudi vt cōmunez p̄stet vtilitatē omnibus. s. casibus in quibus h abent opus hoc oportere t c. Vel dic tertio op. pu. le. san. t tā. sub. t c. i. scripta omnia quecūq̄ p̄stent cōmunez omnibus vtilitatē le. i. per aliquā virtutē leg is que quattuor sūt. vt. ff. de leg. t senatuscō. l. legis virtus. repete. t hec opoz. quecunq̄ fi. po. t c. Vel dic quidez hec pu. t le. t c. quecunq̄ frequen. quidem po. auxilio: possibilia tamen sunt repete. t pu. t hec. s. lege scripta quecunq̄ p̄estent cōmunem vtilitatem omnibus.

c Possibilia. s. euenire p̄m p̄imam t tertiam t quartā expositōnem

x Scripta lege. sub. p̄m p̄imā expositionē t secundam.

a Per se iu. i. ea que per se iuuant vt nō sit opus noua impetratione.

b Semp igit. q̄ singuloz cause quotidie nobis nunciant igitur t c.

c Importuni. i. valde instantes. sic. C. qui po. in pig. ha. assiduis.

d Prebitis. idest datis.

e Adeuntes. s. nos.

f Pro libertatibus. s. relictis per fideicō. non p̄ebitis.

g Ob aliud quoddaz. vt per fideicōmissa que nō sūt legata p̄m quosdam: cum legata ex testamento p̄m p̄estent. fideicōmis. vero etiā ab intestato. vt insti. de fideicōmis. here. §. preterea. sed hoc reprobo: quia p̄m h̄ iura p̄m que loquimur nulla est differentia. vt. C. cōia de lega. l. iij. t etiaz in iure veteri: licet nō vetustiori. vt. ff. de lega. i. l. i. dic ergo ppter donationem causa mortis. que differt a legato vt diximus. instit. de donatō. §. mortis causa. Jtem ppter preceptum qō facit testator interduz vt fiat monumentuz ab vno de heredibus p quo agit fami. hercis. vt. ff. famil. hercis. his cōsequenter. §. iij. Jtez ppter fideicō. vniuersale qō differta legatis. vt no. ff. de leg. i. l. i.

Bibliotheca Coll. Lubran. Acad. Posnan. legata 1699.
Ex Lebus Alberti Lakranski. Prepos. S. Nicolai Comparata Ann. Dñi 1663
BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu
Inc. 321

BIBLJOTEKA
VNIWERSYTECKA
W POZNANIV

Dar Kuratorjum Okr. Szk. Poznańskiego.
Z księgozbioru Gimn. im. Marji Magdaleny w Poznaniu.
1930.

Liber Novellarum Constitutionum

IV 26.

II. 4416

Ex Libris Alberti Laktarski

II 441. 6. I. H 10. 1724 II 438 441 6.

In noie dñi nostri iesu christi. Justinianus opus suuz laudabile deo attribuit: vt t al's. C. de offi. pfe. affri. l. in noie dñi. t. j. de questo. in pn. t de armis. in pn. Ex quo sequit bonū pncipiū: melius mediū: t finis deo acceptabilis. vt. j. qūo. o. e. in pri. nōg tāq ipse sed tāq de⁹ facere videt. vt. ff. de acq. pos. qō meo. t nō sua vice sz delegā is. s. dei fūgit. vt. de off. e. cui mā. t iurisd. l. i. in fin. j. de fide instr. §. qz ergo imperium

b Jesu. ebraice. latine saluator: vt pz in passiōe t ex subscriptōe in cruce facta.

c Christi. grece. latine vncti.

d De hrdibus. ñ dicas instituēdis sed ab hrditate repellēdis nisi votū ipleat testatoris. vt. j. e. §. si qs autē nō iplens. t h ps rubrice expedit j. e. vsq ad illum. §. hīc nobis.

e Et falcidia. s. heredi seruanda si fiat inuentariū non al's: t hec pars expedit. j. eo. §. hinc nobis. vsq in fi. tit.

In nomine[a] domini nri iesu[b] christi[c] liber cōstitutionū nouellarū[x] auctoritatis[o] de heredib[p]⁹ t falcidia[e] t vt heres legata soluere noluerit: ipatoris Justiniani. Johanni prefecto secundo. constitutio prima.

Cōmunis reipublice cura occupat principes ad cogitādum pro re publica et subiectoꝝ vtilitas et eorum interpellatio legis cōdende occasionē prebent. Liberis et parentibus interdū etiam fratribus ex necessitate debita portio debetur alijs ex volūtate. h. d. vsq ad. §. his igitur.

Occupatis[f] nobis[s] circa toti⁹ reipublice[h] curas[i] t paꝝ[k] nihil eligentib⁹ cogitare sz quatenus[l]: pse quidez cōquiescūt. Vandali[m] vero[n] cū mauris obediunt: t archedonij[o] aūt antiquā[p] recipientes habeant libertatē quā nimo pdūt. vt instī. de iu. pso. §. pe. rū. amittunt: sed ex quo desinūt esse rebelles recipiunt primam lib erta. tem. i. quam de iure naturali habent: vt dictum ē: vel quā primo habebant ante captiuitatem.

q Quā nunc. in quibusdā libris est q̄ nūc primū t c. t nō est ibi nisi. t subaudi p. q. d. p hanc libertatē habēt qōdeus nobis hacten⁹ vel eis nō cōcessit: nūc primuz subro. t c. nisi sic exponas in nuit q oēs hostes t añq capiant sunt sui: qō ñ est verum. Jtē al's dicit quasi nūc primū t c. t h plana. t expone q̄si: p ſ cut. q. d. ita recuperāt libertatē sicut nouiter nobis adherentes hostes spōte retinēt quā habēt. Item al's est quam nisi nūc: t hanc ego habeo: t est bona h mō: quaz. s. libertatem habēt. i. pro ia sunt liberi nisi nunc t c. q. d. nisi in hoc q: erūt int subiectos. Et sz hūc tertiū t primū itellectuz itelligo iferiora ẏba q nondū sic pone q. s. sub iugarent: t sub. p. ro. ponerent tm̄ nobis concessit deus: sed ſm medium

Si nūc[q] primū sub romanorum facti republica iter subiectos habeātur: quod nondū hactenus: nisi sub imperio nostro dedit romanis deus. Jncurrunt[r] etiam ppie solicitudines a nostris subiectis semp nūciate: quarū singulis quidem damus: competentem[s] formā[t]: quecūq[v] vero frequenti[x] quidē potiuntur[y] p ptes[z] auxilio[τ]: posſibilia[ρ] tamen sunt scripta lege[σ] communez omnibus pstent in quibus opus habent: vtilitatem hec oportere putauimus et lege sancire: t tradere subiectis per se iuuantia[a]: t nō semp iussione imperatoruz egentia. Semper igitur[b] nobis importuni[c] sunt: aliꝝ quidem plegatis relictis: nō tn pbitis[d]: adeūtes[e]. Aliꝝ vo plibtatib⁹[f] aliꝝ ob[g]

dic q nōdum t c. s. q recuperarent.

r Jncurrunt t c. q. d. nō solum nostre: sed etiam ppie. s. singuloꝝ speciales. vt. j. eo. §. si vero ante. vel dic q suas ppias appellat priuatoruz solicitudines. vt. C. de cadu. tol. §. finali.

s Cōpetentem. si cōpetenter petat. qō dic vt. j. de man. prin. §. si vero.

t Formam. quand oq generalem. quādoq specialem. vt instī. de iure natu. §. plane ex his.

v Quecūq vero. hic ponit vero: p sed. q. d. vere singulis damus cōpetentem formaz sed ne nimium grauemur hoc oportere putamus. t lege sancire t tradere subiectis per se iuuantia nō semp t c.

x Frequenti. sic. ff. de leg. t senatusco. l. nam ad ea.

y Potiunt. idest indigent vel fruuntur.

z Per ptes. i. p singulos homines vel causas a quibus consulimur.

τ Auxilio. s. nostro. quod damus per rescripta.

ρ Posſibilia. tantuz sunt. s. euenire t frequēter vt dixerat. naz de his que raro accidunt t c. vt. j. vt fine. phi. ma. debi. t credi. §. qz vo freqnter t subaudi vt: t dic vt scripta. l. t c. Vel dic quecūq vo frequēti quidem potiunt p ptes auxilio. s. plerūq ppter sui frequētiaz nobis indigēt rescriptis: ea tamē scripta. i. possibilia sunt: t. s. subaudi vt cōmunez pstet vtilitatē omnibus. s. casibus in quibus h abent opus hoc oportere t c. Vel dic tertio op. pu. le. san. t tā. sub. t c. i. scripta omnia quecūq pstent cōmunez omnibus vtilitatē le. i. per aliquā virtutē leg is que quattuor sūt. vt. ff. de leg. t senatusco. l. legis virtus. repete. t hec opoz. quecunq fi. po. t c. Vel dic quidez hec pu. t le. t c. quecunq frequen. quidem po. auxilio: possibilia tamen sunt repete. t pu. t hec. s. lege scripta quecunq pstent cōmunem vtilitatem omnibus.

σ Possibilia. s. euenire ſm primam t tertiam t quartā expositōnem

ẏ Scripta lege. sub. ſm primā expositionē t secundam.

a Per se iu. i. ea que per se iuuant vt nō sit opus noua impetratione.

b Semp igit. qz singuloꝝ cause quotidie nobis nunciant igitur t c.

c Importuni. i. valde instantes. sic. C. qui po. in pig. ha. assiduis.

d Pbitis. idest datis.

e Adeuntes. s. nos.

f Pro libertatibus. s. relictis per fideicō. non pbitis.

g Ob aliud quoddaz. vt per fideicōmissa que nō sūt legata ſm quosdam: cum legata ex testamento rm̄ pstent. fideicōmis. vero etiā ab intestato. vt instī. de fideicōmis. here. §. preterea. sed hoc reprobo: quia ſm h iura ſm que loquimur nulla est differentia. vt. C. cōia de lega. l. ij. t etiaz in iure veteri: licet nō vetustiori. vt. ff. de lega. i. l. i. dic ergo ppter donationem causa mortis. que differt a legato vt diximus. instītu. de donatō. §. mortis causa. Jtem ppter preceptum qō facit testato: interduz vt fiat monumentuz ab vno de heredibus p quo agit fami. hercis. vt. ff. famil. hercis. his cōsequenter. §. iij. Jtez ppter fideicō. vniuersale qō differta legatis. vt no. ff. de leg. i. l. i.

c Et archedonij. gentes sunt. Et repete eligentibus cogitare q tenus arche t c.

p Antiquā. dic q primo fuerunt de romano imperio: sz postfacti fuerūt serui hostium vt de africa dicit. vt. C. de offic. pfec. preto. afri. quas laudes. vel dic q nunq fuerunt sub romano imperio: nisi nunc primū vt sequit. vnde vocat antiquā libertatē a iure naturali inuentā. vt. ff. de nata. re. l. ij. qō est vetustius. vt instit. de rerum diui. §. singuloꝝ. Sed quomodo per captiuitatē eam recipiunt: i

n Vero. vel suppletiue tūc legas vt ibi. ff. de iust. t iur. l. ius ciuile. §. hoc igit. vel legas aduersatiue. q. d. alie gētes nris cogitationibus p se quiescūt. vt. s. sz vādali nō p se sed facto nostro: qz subiugauimus eos. vt. C. de offi. pfec. pre. affri. quas laudes. vel dic q p se fuit nomē gentis. vnde dr rex persaꝝ. t vero: ponit p certe.

o Et archedonij. gentes sunt. Et repete eligentibus cogitare q tenus arche t c.

p Antiquā. dic q primo fuerunt de romano imperio: sz postfacti fuerūt serui hostium vt de africa dicit. vt. C. de offic. pfec. preto. afri. quas laudes. vel dic q nunq fuerunt sub romano imperio: nisi nunc primū vt sequit. vnde vocat antiquā libertatē a iure naturali inuentā. vt. ff. de nata. re. l. ij. qō est vetustius. vt instit. de rerum diui. §. singuloꝝ. Sed quomodo per captiuitatē eam recipiunt: i

Bibliotheca Coll. Lubran. Acad. Posnan. legato 1699.
Ex Libris Alberti Lakoński Presbyteri S. Nicolai Comparati Anno Dñi 1663
BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu
Inc. 321

aliud quoddã qui transmittentes[h] quidem hereditates dari[i]: quibusdam: aut fieri cõstituerunt[k] indeote autem ⁊ res adeunt[m]: ⁊ eas percipiunt: ⁊ quod est iussum non faciũt Cum vtiq; etiam a veteribus[n] legislatoribus dictum sit competentes[o] deficientium dispositiones: quecũq; nõ repugnant legibus omnibus modis impleri. Sed quoniã ita positas leges tã plerũq; neglectas[p] inuenimus reparare[q] eas iudicauim⁹ oportere. ⁊ tam viuentibus[a] prebere ex eis cautelam q̃ morientibus[b] hunc[c] exhibere honorem. Primum itaq; d illud est cogitãdum: qz testãti bus aliis[e] quidẽ necessitatez ponit lex distribuere quãdam ptem personis quibusdam: tanq̃ hec pars fm ipsaz naturã eis debeat[f]: quale[f] est filijs ⁊ nepotib⁹ patrib⁹ s atq; matribus: iterdũ vero ẽt fratrib⁹ h si quã hmõi psonaz: aut in his q̃ ex nobis sunt[k]: aut ex quibus nos sum⁹ l enumerauerũt leges[m]. Aliis aũt nulla cõsistit necessitas[n] ptem dare quãlibet prop̃rie substantie: sed sua potestas eis[o] largit[k] p ad quoscũq; testatoz voluerit: pferenda[q].

h Trãsmittentes. i. morientes: qz sua bona ad heredes transmittũt.

i Dari. quãdo in dando cõsistunt fieri quãdo in faciendo cõsistũt, vt instí. de leg. §. sed tale.

k Cõstituerunt. s. ab heredibus.

l Indeuote. i. nõ seruata deuotõe naturalis iuris qõ dicit vb i est emolumentũ ibi sit on⁹ ⁊c. vt C. de furt. l. fi. §. pe. ⁊. ff. õre. iur. l. fm naturã.

m Adeunt. s. heredes.

n A veteribus. sic. j. de nup. §. disponat. ⁊. ff. ad l. falc. l. i. i. rñ. ⁊. §. i.

o Cõpetẽtes. al's competere: ⁊ tũc expone. i. cõpetẽs esse. ⁊ est eis voluntas cõpetẽs nisi sit otra leges vel bonos mores siue turpis. vt. ff. de le. i. si q̃s inquilinos. §. i. ⁊ fi. ⁊. l. se. §. fi. ⁊ de odi. inst. quidã. in p̃in.

p Neglectas. s. p õsuetudinez. vt. j. de iud. i. rñ. ⁊ in p̃hemio instí. §. igit̃ ⁊ de iur. naturali. §. sz naturalia.

q Reparare. ar. p priuilegijs antiquis ⁊ neglectis vt possint ⁊ debeãt renouari. itẽ ar. p instrumentis antiq̃s ⁊ fere cõsumptis vt possint ⁊ debeant renouari. sic. j. vt spõ. lar. §. ⁊ insup. ⁊. j. de questo. in p̃in. ⁊. ff. ad. l. iul'. maiest. nõ contrahit

a Viuentibus. quibus est aliquid a testantibus relictum.

b Morientib⁹. s. testãtibus vt eoz fuet volũtas

c Hec em̃ lex. neq; in pauptate ⁊c. vt. j. e. §. fi. in fi.

d Primũ itaq;. qz oportet. ll. antiquas reparare itaq; ⁊c.

e Aliis. hoc respicit. j. aliis aũt ⁊c. filiis remotis respectus est. inst. de act. §. i. in illo v̄bo aũt ⁊c. ⁊ dic aliis. i. aliquibus.

f Quale est filijs. his em̃ descendẽtib⁹ natura debetur hereditas. vt ff. de bo. dam. l. fi. in p̃in. ⁊ vnde liberi. l. scripto. in fin. ⁊ fuit hec ps iure istо quarta eius qõ ab intestato debeat. vt. C. de inoff. te. cũ queri. ⁊. j. e. §. si quis aũt. sed hodie tertia vel semis fm numerũ liberoz. vt. j. de tri. ⁊ se. §. i. nisi in casu vbi ẽ dodrãs: vt i naturali curie dato. vt. j. de tri. ⁊ se. §. excipit̃. vt. j. vt cũ de ap. cog. §. si q̃s aũt. ⁊ nisi forte in filio arrogato cui quarta debeat oĩum bonoz fm quosdã: sz plures existãt filij ex postit. diuisij. vt instí. de adop. §. cũ aũt. ⁊. ff. de adop. si arrogator pater. alij quartam eius qõ habiturus erat ab intestato. ⁊ hec est verior.

g Patribus. nã ⁊ si ⁊c. vt. ff. de inof. te. l. nã ⁊ si. Itẽ nũquid hec q̃rta que patri debeat est aucta, dic vt. j. de tri. ⁊ se. §. ij.

h Fratribus. vt si frater meus instituit turpẽ ⁊ notatã psonã heredẽ: nõ al's. vt. C. de inof. test. fratres. sz ⁊ tunc ita demũ si nõ sum ingrat⁹: nõ al's. vt. j. de nup. §. ingratitudinẽ.

i Et si quã. supple ⁊ alijs quidẽ psonis si quã ⁊c. vel dic si p qz: ⁊ quã idest aliquam huius.

k Ex nobis sunt. vt descẽdentes.

l Sumus. vt ascendẽtes.

m Leges. nã dicũt. ll. oĩbus inferioribus ⁊ superioribus aliquid deberi: vt hic. ⁊. ff. de inof. test. l. i. interdũ etiã exneo quo ad sanguinẽ: vt pño no cui debeat tertia. vt instí. de suc. li. §. sz nostra. ⁊. j. e. §. nõ aũt.

n Necessitas. etiã si inter viuos pacto se astrinxerit. vt. C. de pac. l. fi.

o Eis. s. testatoribus.

p Largit̃. i. relinquit̃ suo arbitrio cui aliquid dimittat.

q Proferẽda. vt ad exneum vel cõiunctũ. vt. C. de here. instí. l. exneus. dũmodo possit ille capere. qõ dic vt diximus instí. de le. §. legari.

r His igit̃. silis cõtinuatio est inst. de iust. ⁊ iure. §. his ergo.

s Scripti sũt. q̃d si nũcupatiue aliq̃s est institut⁹. rñ. dẽ. vt. j. eo. §. pe.

t Per vniuersitatẽ. vt in q̃ta pte hẽditatis psistente. Cũ aũtoz in spẽ est in re certa: vt suo domo. vt instí. de fideicõ. here. §. nihil aũt

v Legatũ. sz nũq̃d legatũ ẽ aliõ a fideicõ. spãli iure istо. rñ. nõ et qõ dic legatũ. dic. i. eo mõ q̃ osueuit relinq̃ legatũ. vt. C. cõ. õ le. l. ij.

x Et honorãs. ponez: p idest: vt hec dictio testatoz ⁊ hec honorãs p idẽ ponat̃: nisi em̃ testatoz honoret cõmodo pecuniano nõ põt onerare. vt. ff. de le. i. plane. ij. §. fi. Vel pone⁊: p aut: vt si in codicillis aliquẽ honorauerit. vt. ff. de ver. sig. l. sepe.

y Disposuerit. s. honorãdo.

z Cõplere. aliter tñ ⁊ aliter. nam here iplet detracta falcidia si fecerit inuentariũ. vt. j. e. §. hinc nobis. reliq̃ honorati debent cõplere. vt instí. de fin. re. p fi. cõ re. §. i. sz nihilo õtracto vt. ff. de le. ij. l. ipe ratoz. ⁊ õ vul. sub. cohẽrdi. §. cũ filie licet quidã dicant otra. ar. illius. l. ff. ad. l. falc. penales. §. fi. sz q̃ est rõ fm nos q̃ heres detrahit reliqui nõ. rñ. quia herede non adeũte q̃ facerz si nihil haberet nulluz esset testñ: al's nõ valet testñ. vt C. de fideiõ. eam. quã. sed nõ ita relicta q̃s nõ accipiẽtib⁹

Cñõ iplens heres ⁊ honoratus ⁊ quilibet in obediẽs omni cõmodo hereditario ẽ priuãdus vltra legitimã portiõnẽ applicãdo suo ordine psonis inferius enumeratis. Et hec regula iuris fallit si defuncti volũtas est illegitima. Itẽ cum lex p̃scribat factũ vt libertatis fauoz vel odio ei⁹ cui debetur, ppter culpã vel moram ipsius. h. d.

His igit̃ a nob̃ ordinatis sancimus eos: qui ab aliquibus scripti[s] sunt heredes: aut meruerũt fideicõmissa p vniuersitatẽ forsan: aut per speciem: aut legatũ[v]: necessitatẽ habere quecũq; testatoz ⁊ honorãs[x]: eos disposuerit[y] omnimodo ea cõplere[z] si id quod p̃cipit̃: ⁊ legitimuz sit: aut si nõ illud aliqua lex phibeat: vel si nõ fiat ab eo qui honorat⁹ est tñ ratũ eẽ exp̃sse iam õmõstrat[r].

Heres cui ex necessitate portiõ legitima debetur indeuotus omni cõmodo hereditario vltra legitimã priuãdus est applicando personis suo ordine enumeratis.

Si quis autẽ nõ implẽs quod disposituũ est sed dũ cõpetat ei qui honoratus est quod relictuz est etiã ex decreto[z] iudicis admonitus[a] annũ totũ[b] ptraxerit nec agẽs hoc quod p̃ceptũ est si quidẽ aliquis illoz fuerit qui necessario[c] ex lege p̃cipiunt in plus ãt q̃ quod lex ei dari vult⁹ script⁹ ẽ heres tñ accipiat solũ quãtũ lex ei dari fm q̃rtã[c] aut ab intesta

põt onerare, vt. ff. de le. i. plane. ij. §. fi. Vel pone⁊: p aut: vt si in codicillis aliquẽ honorauerit. vt. ff. de ver. sig. l. sepe.

y Disposuerit. s. honorãdo.

z Cõplere. aliter tñ ⁊ aliter. nam here iplet detracta falcidia si fecerit inuentariũ. vt. j. e. §. hinc nobis. reliq̃ honorati debent cõplere. vt instí. de fin. re. p fi. cõ re. §. i. sz nihilo õtracto vt. ff. de le. ij. l. ipe ratoz. ⁊ õ vul. sub. cohẽrdi. §. cũ filie licet quidã dicant otra. ar. illius. l. ff. ad. l. falc. penales. §. fi. sz q̃ est rõ fm nos q̃ heres detrahit reliqui nõ. rñ. quia herede non adeũte q̃ facerz si nihil haberet nulluz esset testñ: al's nõ valet testñ. vt C. de fideiõ. eam. quã. sed nõ ita relicta q̃s nõ accipiẽtib⁹ vt instí. ad. l. fal. i p̃n. ⁊ instí. de fideic. he. §. restituta. ⁊. j. e. §. hic nobis

z Si id qõ p̃cipit̃. q. o. semp est cõplẽda nisi in tribus casib⁹. p̃mus q̃ qõ p̃cipit̃ nõ est legitimũ sed legitimũ intelligo. siue lex ex p̃ssa sit siue nulla inueniat̃ õ. vt. ff. ex q̃. cau. ma. l. necnõ. §. sed qõ ẽt ⁊. s. c. §. semp. ⁊. j. de nup. §. disponat. scõs est q̃ punit̃ nisi impleat dũmodo aliqua lex illud nõ demõstret factũ ppt culpã ei⁹ cui debetur: puta si res perijt vel etiã si nõ perijt nõ oz, ppterea hẽditatẽ hẽs perdere cũ nõ sit i mora. nam eius perijt periculo cui debeat. vt ff. de sol. qui decẽ. ⁊ de excep. do. l. si opera. tertiũ est necessariuz vt hic puniat̃ si lex nõ demõstrat factũ qõ erat faciendũ p hoiem: vt in fideicõ. li. relicta. que repsentat̃ p senatuscõsultũ rubrianũ ⁊ damasianũ ⁊ artificulianũ ⁊ mencianũ. vt. ff. de fideicõ. libe. cũ vo. §. subuentũ. ⁊. ll. sequẽtibus. ⁊. l. nõ tm̃. §. sz ⁊ artificuliano. ⁊. ff. õ manu. l. cãm. §. puellã. ⁊. C. si mã. ita f. alie. l. fi. ⁊ sic fm hoc v̄ bũ illõ demonstrat in fine positũ referẽ ad vtrũq; vltimũ dictũ. vel dic scõo q̃ tm̃ sunt duo casus: sz prim⁹ diuidit̃ qñ lex exp̃sse confirmat. Itẽ qñ nõ phibet: ⁊ habeas phibeat vel subaudias. Tertiũ aũt nõ mutatur. sed fm hoc deest hic ille casus qñ p moraã accipientis nil dicas sub tertio cõprehendi.

r Demõstrat. s. l. aliqua. o Si q̃s aũt. cõpetat ei. i. iã cessit dies eius relicti vt possit peti: qz purũ est: secus si esset in diẽ vel cõditionale ⁊ nõdũ dies: vel cõditio extitisset. vt. C. de ca. tol. §. in nouissimo. ⁊. §. finaũt. ⁊. ff. de v̄. si. cedere. p Decreto. s. admonitorio: q̃ est quasi interlocutoria quedã. vt. ff. de ar. qualẽ. in fi.

a Admonitus. s. semel ⁊ scõo fm quosdã. vt ar. j. vt li. ma. ⁊ auie §. si q̃s in sua. ⁊ de ec. ti. §. si aũt q̃ h̃, ⁊ de san. epis. §. pbyteris aũt ⁊ dyaconibus. sed ego õ. nã dico vnã admonitionẽ sufficere vt hic ⁊ q̃ dictis legib⁹ bina exigit̃: est iõ qz maioz pena iponit̃ cũ incõtinenti relictis priuet̃ hic p⁹ annũ. C. de pe. si vidicari. neq; em̃ iudicatas oz eẽ ludibrio. vt. ff. õ iu. l. si ptoz. b Annũ totũ. s. ctinuũ

c Necessario. i. q̃b⁹ ex necitate relinquit̃. vt. ẽ. e. §. i. d Quart. s. necessario. e Scõam quartã. i. quartã illius ptis

quã ab intestato haberet. vt. C. de inoffi. testa. parentibus. & l. cum quaritur: sed hodie est semis vel triens ꝑm numerum liberoꝝ. vt. j. de trien. & semis. §. i. accur.

f Cõcedit. i. ꝓcipit vel cõcedit ad minus.

g Auferri. vt ipso iure esse heres desinat: & alius ipso iure esse incipiat. vt. j. §. his oibus, sed quare hoc debitũ nõ perdit cũ defuncto nõ obedit. naz si legi nõ obedit in faciẽdo inuentariũ perdit iure institõnis debitũ. j. e. §. si vo nõ fecerit: cuz mitius ꝙsueuerit agi cũ. l. ꝙ cũ hoie. vt. ff. de arbi. celsus. rñdet quz hoc natura debet. vnde imutabile est. vt insti. de iure natu. §. pe. Itẽ hoc erat debitum etiã priusq̃ morer testatoz illo nõ vt. s. e. §. i. nõ est eadem ratio. vt. C. de codi. l. fi. sz iure inst. debitũ perdit si defuncto nõ pareret. vt. j. e. §. & b. itẽ nũquid filio posset habere duas quartas aliquo casu respõ. vt i sum. huius. §. hic aũt queritur: vt si filio fuerit institut: & in totũ restituere grauat an quartã trebellianicã & quartã iure nature habeat: vel si fuerit legatis honoratus: an iure testõnis & iure nature q̃rtam hẽat: vl est filius arrogat an quartã ex ꝙstõne diui pij & iure nature debitam possit hre: & idez in silibus queri põt. & puto in his oibus casibus vnã quartã sufficere. vt. j. e. §. si q̃s aũt. & ff. de inof. test. paꝓ. §. pen. nisi in casu vt cũ rogat de hereditate restituẽda filius institutus sub ꝙditõe vel in diẽ, nam statim põt retinere debitũ bonoꝝ subsidiũ s. trientẽ vel semissem. vt. j. de tri. & se. §. i. & §. ij. sed adueniẽte die ꝑt habere trebellianicam quartã. vt. C. ad trebel. iubemus.

h Eis accrescere. s. si nullus est substitutus alꝫ ꝙ. vt. j. e. §. si vo institutio. Sed nũquid primo cõiuncti q̃ disiuncti veniũt. rñ. sic. ar. C. de cadu. tol. §. si vo quidã. Sed nũquid etiã inuitis. videt q̃ sic. C. de cadu. tol. §. his ita. Sed ꝙ dico. vt. j. eo. §. si vero nullus. & ff. de acquir. here. si minor. accur.

i Institutõis. vt quẽ plus amauerit testator instituẽdo hũc plz hec lex diligit adiungẽdo vt hic. & ff. ad treb. quotiẽs. insti. de here. insti. §. si plures. de vul. sub. §. i.

k Alijs rebz. i. hñtibus alias res: & ponit cõtentũ ꝑ ꝙtinẽti. ac.

l Fideicõ. ꝑm ordinẽ positũ. j. eo. §. eteñ in legatarijs. qui est ꝙ.

m Cautõe. hec etiã cautio iure veteri ꝑstabat. vt. ff. ꝙ le. iij. l. si tibi

n Personaꝝ. vt si sit ipossibile vel difficile satisdare ꝓpt paupertatem remittat ei fideiussio: vel si cui plus q̃ ꝑ. l. fal. cũ nõ facile

o Vel rez. si magnũ sit relictũ satisdet ab eo qõ põt: alꝫ caueat sed cui ꝑstabitur. rñ. his quoꝝ interest vel seruo publico. vt inst. de inuti. stip. §. alteri. & ff. rem pu. sal. fo. l. iij. & iiij. in princ.

p Quia res. hec est forma cautõis huius.

a Agunt. i. agent & cõplebunt in eis bonis.

b Que recte. i. legitime: nõ alꝫ. vt. s. e. §. his igit.

c Vocat. excepto filio exheredato. qõ dic. j. eo. §. exheredatos.

d Post eũ. hec posteritas vocat in eo qõ post eũ cui sunt ablata bona defert ad eos &c. vel dic q̃ primio erat institutus, vnde illum est ita de cetero donec vltimꝰ relictus locuz faciat & etiam alicui exterius venientium & adire & que relicta sunt: implere: post quos etiam fiscum si voluerit: ponimus. Etenim in legatarijs & in fideicõmissarijs hunc esse volumus ordinem vt detur licentia additionis prioꝝ per vniuersitatem fideicommissario: aut multis existentibus: maiorem partem habenti quoniam & in similitudinem heredis consistit: et maxime apud nos: qui trebelliani soli dogmati dedimus in talibus fideicommissis locum pegasiani: circuitõnes odio habentes & expellentes. Si vero: aut non fuerit quispiam per vniuersitatem honoratus: aut fuerit sed noluerit agere quod iussum est ad eos qui maioribus proprijs legatis aut fideicõmissis honorati sunt huiusmodi venire fiduciam sic quoq̃ serui dari tps: q̃ libertate honorati sũt: & adire & liber cautũ eẽ & res ꝓcipe & cõplere q̃ iusta stcũ ꝑdcta dudũ cautõne. si vo nullꝰ fuerit legatoꝝ vel fideicõmissarioꝝ ꝑ vniuersitatẽ aut ꝑ spẽz maioris pte aut i legato: aut i fideicõmisso honoratꝰ: sz oẽs equales habuerint fortunã: tũc ꝑponi q̃ cantur. rñ. forte libertatũ seruandaꝝ cã. vt insti. de eo cui li. ca. bo. adi. §. i. & C. de test. ma. l. vl. Sed quare ante fiscũ admittit exneus. rñ. fisc nõ volebat vel ignorabat: alꝫ sic admittit vt exneus. vt. ff. de fideicõ. lib. l. iij. §. eadẽ cõstitutio. & insti. de eo cui lib. ca. bo. adi. §. & ne huius. accur.

h Cõtinẽtur: quis post istos admittit. rñ. extranei & postea fisc. vt. j. e. §. pri. & §. si vo. ac.

i Inordinatũ vero. hic de ordine. vt. j. e. §. si vo nullus legatarius.

k Cõfusuz. nã omne inordinatũ est cõfusum: sz nõ cõuertit.

l Nec in his. hoc abundat. vt. ff. de dã. infec. fluminũ. §. i. vel melius dic inordinatũ nihil in alijs s. noiatis in testõ. de quibus dicit. j. stati. §. eteñ. nec in his. s. qui veniunt ab intestato.

m Sed primus. s. in ordine cognatõis.

n Prioz. cũ effectu vt illa dictio primus: ordinẽ cognatõis denotet hec dictio prioz vocatõis ꝓ ortatez significet. Vel scõm vocat priorem: alꝫ primũ & vnũ. s. post primũ: eadẽ rõe tertius est prioz vel primus post secundũ. & ita de singulis.

o Relictus. q̃ hereditatẽ nõ voluit sub dcã adire cautõe.

p Exteri. i. q̃ nec sunt noiati in testamẽto nec ab intestato vocant: sz prius sũt extranei. vt. j. e. si vo. Sed q̃re hij vocantur. rñ. forte libertatũ seruandaꝝ cã. vt insti. de eo cui li. ca. bo. adi. §. i. & C. de test. ma. l. vl. Sed quare ante fiscũ admittit exneus. rñ. fisc nõ volebat vel ignorabat: alꝫ sic admittit vt exneus. vt. ff. de fideicõ. lib. l. iij. §. eadẽ cõstitutio. & insti. de eo cui lib. ca. bo. adi. §. & ne huius. accur.

q Eteñ. dixerat ordinẽ inter eos q̃ ab intestato veniũt: nũc inter noiatos in testõ: & cõtinuat cũ illa lra. s. pr. §. inordinatũ vero nihil.

r Existẽtibus, generalibus fideicõmissarijs. accur.

s Habenti. ff. de pac. maiorẽ. & C. qui bo. cede. posl. l. fi. Sz nunq̃d idez in coheredibus. rñ. nõ. vt. s. e. §. & si quidẽ. accur.

t Et in silitudinem. i. loco heredum habent. vt insti. de fideicõ. her. §. restituta. & §. sed qz heredes.

v Maxime. nam & idez apud alios. vt. ff. de bo. lib. si necem. §. fin. ff. q̃ cum eo si filius. §. i.

x Qui. s. y Dogmati. i. soli doctrine.

z Circuitões. qõ dic vt insti. de fideicõ. here. §. sed qz. cũ pcedenti.

a Si vero. qõ iussum est. s. a lege ista. s. q̃ nõ vult bona sub dicta cautione. alij autem exponunt a testatore.

b Legatis, specialibus.

c Fiduciam. subaudi volumus.

d Sic quoq̃. i. reiectis legatarijs: qz nolunt ꝑplere vel bona accipere sub dicta cautõe: & qõ dicit dari tempus. s. hereditatẽ adeundi que est ablata ei qui nõ vult implere voluntatem testatoris: & nil subaudias: et accipe adire quod est. j.

b Et liberis. s. iam factis seruis quondã.

c Erat cautũ. per hanc. l. s. vt possint adire vt sequit. accur.

d Dudum. vt. s. e. §. si quis aũt. in fi.

e Omnes equalez. nam legatarij & fideicõ. speciales inter se pares sũt. Itẽ generales inter se pares sunt: sed isti prius vt subijcit. vel tantũ habebat in legato speciali q̃tum erat in fideicõ. vniuersali. vt. j. stati. ibi reliquos autem &c.

f Dudum.ideo est.vt.ſ.eo.§.ſed eſm.vbi dicit ꝛ ſimilitudinē heredis cōſiſtit ꝛc.ꝛ hoc ſi voluntas obtinet qđ ſequit.

g Legatarios ꝛ fideicō.ſpeciales.

h Omnes.ſi bene dicit oēs ſi volūt:qz ſi primo noiatus velit alijs pferri pōt:vt.ſ.fm azo.ar.p eo.ff.de hered.inſti.qui ſoluēdo.ꝛ.ff.qui ꝛ a quibus.ſi quis habens ſed nos cōtra:vt hic innuit.nec eſm inter hrdes curo quis primo nomiatus ſit.vt.ſ.e.§.ſiqs aūt qđ aūt in cōtrarijs legibus dicit locū hz rōe neceſſitatis in fuis vt non fraudent creditores.

i Legatarius.ſpālis

k Ordinēdenominationis.vt primo noiatus accipiat hrditatez ceteris liberis exiſtētibꝫ fm.R. ꝛ ſic nota ordinem ſcripture ſeruandū.ſic.C. de no.C.faciendo.in fine.ꝛ ff.de vſufruc. quotiens. ar.cōtra.inſti.de le.§.ante.ꝛ.ff.de ſol.nec eſm.ſed quid ſi ordo nō appareat.nſ.pōt dici vt ſortedirimat.vt.ff.de iudi.in tribus.ꝛ.l.ſe.ꝛ.C.cōia đ le. ſi duobꝫ.vel dic fm merita cuiuſq3 eoz pcedere. vt.ff.de fideicō.li.l.generaliter.§.quid ergo. Et melius dic oēs vocādos vt ī legatarijs ꝛ alijs:vt ſ.dictū ē cū nō appareat qs ōbeat admitti vel pferri ppter equalitatē ptiū:vt.ſ.pxi.dictū eſt.

l Denominauerit.ſ.dominus.

m Et hec oia.q̄ diximꝰ ab illo.§.ſi qs aūt. vſq3 huc.ſ.vt totū qđ ēvltra debitū naturale auferat

n Neceſſaria.vt eſt inter aſcēdentes ꝛ deſcēdentes.vt.ſ.e.§.i.ꝛ inter fratres quādo turpis pſona inſtituit.vt inſti.de inof.teſta.§.i.ꝛ.C.de inoffi.teſt.fratres.ꝛ vt.ſ.§.i.ꝛ inter patronū ꝛ libertū.vt.ī.e.§.nō aūt.ꝛ inſti.de ſucceſ.libe.§.ſed noſtra.

o Inſtitutionibus.vt qz extraneus.

p Dudum tps.ſ.annū.vt.ſ.e.§.ſi quis aūt.ſed videt ꝙ non vltra ſex mēſes expectet.vt.ī.de eccle.ti.§.ſi aūt legat.nſ.diſtingue vtrū loco religioſo leget vel nō.primo caſu eſt fauor: vnde incōtinenti ad dupluz tenet:ꝛ elapſis ſex mēſibus perdit totū.vt inſti.de acti.§.itē mixta.ꝛ.ī.de eccle.ti.§.ſin aūt legatū.ſecūdo caſu obtinet qđ hic dicit:ſic ꝛ alꝰ eſt fauor.vt inſti.de obli.que ex quaſi cōtra.§.ſi.

q Relictis.no.verbū relicti adaptat ad inſtitutōez.ſic.C.de ſec.nup. l.hac edictali.cira prin. Et eſt notandū ppter hodiernā conſuetudinem fm quā nō fit qſq3 inſtitutio:ſz teſtatoz dicit illi oia mea bona relinquo videt em ꝙ nō valeat teſtm in quo nō eſt inſtitutio.vt inſt.de leg.§.ante ꝛ de teſt.mili.§.plane.ſed qđ dz ibi.ꝛ de teſta.mili.qz nō valet teſtm:nō eſt ideo:qz verbū relinquo nō ſit aptū vel ſufficiēs ad inſti.ſed qz teſtes nō fuerunt ibi vocati. Itē repete ſancimus. Sed quid eſt relictū heredi niſi hereditas.nſ.ſic:ita ꝛ priuabit illa:ꝛ ſic hrditas relictuz dz.vnde ꝛ hoc eſt teſtm.illi mea bona relinquo.vt.ff.de te.mi.diuus.ꝛ de tab.exhi. l.i.in fi. Itez nūquid fructus quos medio tpe vſq3 ad annū habuit amittent.nſ.ſic.vt.ff.de his qui.vt indig.l.heredez.ꝛ.l.eū qui.

r Falcid.quā habent alꝰ.vt inſti.ad.l.fal.in prin.

s Aliam cauſaz.puta per pdi.allegationem.

t Autem.p ſed. Accur.

v Talia obtinere.ſ.ſancimus qualia in eo caſu diximus qñ perſona fuit inſti.cui fuit neceſſe relinqui hec.ſ.que ſequunt.

a Seruos.libertati donatos.

b Prius.vt.ſ.e.§.ſi quis aūt.ꝛ.§.ſi xo nullus.

c Venire.repete ſancimus.

d Coherente.ſ.cautionis

e Diximus.vt.ſ.e.§.his igit.ꝛ.§.ſi quis autē.in fin.accur.

f Si vero.iſte.§.cū tribus ſeq.reſpicit tam legitimos heredes ꝛ legatarios q̄ extraneos heredes.

g Inſtitutio.ad ſubſtitutū.ſed nūquid hec ſubſtitutio vulgaris adita hereditate expirauit.vt.C.de ipu.ꝛ ali.ſub.l.poſt aditā.q̄ eſt cōtra.nſ. quidam dicūt illaz corrigi. alij dicunt hic ſpāle vt nō expiret.vl dic fm Jo.ꝙ non ex vi ſubſtōnis admittit:ſed hui⁹ legis bñficio.accur.

h Volente.ſ.ſubſtituto.ac.

i Ad coheredes. imo videt primo ꝛ imediate trāſire ad coheredes.vt. ſ.e.§.pr.ꝛ.§.ſiqs aūt.ſed dic ꝙ non erat ſubſtitut⁹ alꝰ quis:vnde tranſit ad coheredes ime diate:hic aūt erat vt pz in illa dictione xo.ꝛ illa etiaz q̄ ſunt in primo caſu huius.§.

k Datam.vt.ſ e.§.etem.ac.

l Veniet.nunqđ liberat ille a quo res auferunt.videtur ꝙ ſic interuētu noue pſone obligate.vt inſtit.qui. mo.tol.o.§.pterea Itē ideo tenebat qz erat heres:ſed deſijt eſſe cū alius ſit factus hrs inſolidum.vt.ī.e.§.in oibus.ergo deſijt tenere ceſſante cā.ſed ō videt fm azo.vt.ff.ſol.ma.ſi ab hoſtibus.§.ſi vir.ꝛ de neg.geſt.ſiue hereditaria.ꝛ.C.de decu.ne quis.in fi.prima tñ verioz videt. Itē qđ ſi nullus vult habere illā hereditatē a primo vſq3 ad vltimū:nunqđ cōpellimus heredē vel aliū qui nō cōpleuit volūtatē defuncti eaz aſſumere ꝛ dare relicta.nſ.ſic:vt in hac regula qđ fauoze ꝛc.vt.C.ō leg.ꝛ ſcti.l.qđ fauoze.vera eſt ita ꝛ eius ō rī a.ſ.ſi aliquid in odiuz alicuius eſt inductū nō debeat in eius vtilitatē redire.vt.ff.ō inter. et re.l.relegatoz.§.fi.ꝛ de le.i.ſi fuus pluriū.§.ij.

m Sine aditōe.no.intereſt. n. ꝛc.vt.ff.de inter.ac.l.ꝛ qz.ꝛ inſt.ō de bo.poſ.§.quos aūt.ac.

n Exheredatos.ſ.cā adiecta:alꝰ exheredatio forte nō noceret fm al.argu.ff.de bo.li.ſi pfonus.§.ſi quis.immo ſine forte.vt.ī.vt cū de ap.cog.§.aliud.ij.

o Juſte.hic exigo iuſticiā legis ꝛ hoīs legis vt recte exheredet ſ.noiatim hoc mō.filius meus ſemproniꝰ ſit exheres.vt inſtit.de exhere.li.§.i.ꝛ.ff.de lib.ꝛ poſt.l.i.ij.ꝛ.iij. Itēab oibus hrdibꝫ eiuſdem gradus.vt.ff.de li.ꝛ poſt.l.iij.§.filius.ꝛ.C.de libe.pte.l.i.alꝰ reſtitui dz ei hereditas.vt.ff.de bo.lib.l.ſi pfonus.§.ſi quis hoīs: vt qz ſit ingratus etiam cā ingratitudinis exprimat a teſtatore et ab herede pbet.vt.ī.vt cū de ap.cog.§.aliud.ꝛ.§.ſiue igit.et.C.de inof.te.l.ōmodo.vel dic iuſte.i.recte:qđ qualiter fiat vel non.dic vt.ff.de li.ꝛ poſth.ſi poſthum⁹.ꝛ.ille.vſq3 ad.l.gallus.

p Nihil ex.qđ ſi aliqđ habuit iure ppt lega.forte qđ eſſe pt.vt ff.de inof.te.l.ſi.nſ.tūc ſi cut quilibet legatari⁹ vl fideic.tāte ptiraī admittit.vt.ſ.e.§.etem.ꝛ.§.ſi xo aūt nō fuerit.ꝛ.§.ſi xo nullus.ac.

q Reſpicim⁹.qz p mortuo hr.ff.de cōiū.cū emā.li.l.i.§.ſi pater

r Decies milies.ſic.ī.vt oēs obe.iu.p.in princ.ī.de lenonibus. in.i.colū.ꝛ de nup.§.ſed hec.

s Legis.ſ.huius.vt.ſ.e.ꝛ ſp.ꝛ his igit.ſed alie multe hoc volūt ꝛ intendunt.vt.ī.de nup.§.diſponat.ꝛ.ff.ad.l.fal.l.i.in pn.vnde pt dici legis in genere.prima verioz eſt.

i Exp̄ſſim.i.noiatim.

⁊ hoc exigit siue masculus siue femina iure isto, vt. C. de lib. pter. l. fin. §. i. olim ꝺ in feminis. vt insti. de exhe. li. §. i.

v Voluit. q. d. nullo modo. Sꝫ nūquid que dicta sunt in exhere dato locū habent in pterito. rñ. si a patre in cuius est ptāte est pteritus ipso iure nō valet testm̄: siue cām pteritōis exp̄ssit siue nō. vt. C. de lib. pre. l. fin. §. pe. ⁊ insti. de exhere. li. i. rñ. si aūt ab aliquo ꝺ linea materna: siue cū cā expressa siue nō: valet testm̄. vt insti. ꝺ exhe. li. §. pe. ⁊. ff. de ōtab. l. illud. §. ad testamēta. Sꝫ hodie causa pteritōis ꝺz inferi a testante ⁊ pbari ab herede. vt. j. vt cuz de ap. cog. §. aliō. ⁊. §. siue igit. idem de emancipato filio. s. q̄ debeat inferi causa pteritōnis. vt. j. vt cuz de ap. cog. §. siue igit ⁊. §. aliud. vnō apparet q̄ in duob⁹ vltimis casib⁹ qñ pterit⁹ a linea materna vel a patre emācipatus olim etiā sine causa: hodie vero cū causa locū hꝫ qꝺ i hoc § dicit. Item quare nō vocat exheredatus inter eos q̄ notati fuerūt in testamēto: cū ipse fuerit notatus. rñ. fuit notatus ad damnū nō ad lucrū: ⁊ hoc mō intelige hunc. §. Item nūquid finitis psonis notatis in testamēto vocabit inter eos qui ab intestato veniūt: cū ⁊ ipse de illis sit ⁊ quidē primus. vt. ff. de suis ⁊ leg. l. filius. rñ. nō nisi per querelā. vt. C. ꝺ inoffi. testa. si heredū quintiani. ⁊. l. filiā. ⁊ ratio est: q̄ videt adhuc testamentū valere: cū lex faciat etiā alios ab intestato venientes heredis loco repulsi. vt. j. e. §. in oibus. ⁊ heres heredis testatoris ē heres. vt. C. de here. insti. l. fi. ⁊ qꝺ dicit filiam agnatū primꝫ: ⁊ ideo admittendū: vex est nō facto testamētoꝝ eo facto: nō tū adita hereditate. vt. ff. de cōtratab. filiūs. §. sed cū exheredatio. Itē nūquid inter extraneos prius admittit vel cū fisco vel etiā post. rñ. quidā nō forte ꝓpter p̄dictas rōnes in primo. c. sed pōt cōtradici vt nō tanq̄ ipse sed tanq̄ quilibet extraneus admittat. vt. ff. de adop. si pater. §. qui duos. Itē quid si testator vnū nummū mihi legauit hꝫ institutus non cōpleuit suā voluntatem: nūquid occasione huius nūmi tota habeo hereditatē ⁊ priuabo agnatos qui quasi ex debito sperabāt. vt. ff. p so. l. ⁊ qꝫ. rñ. sic. nam plus me dilexit testator cū eis nihil: mihi aliquid legauerit. insti. de here. inst. §. si plures. ⁊ s. e. §. si quis aūt. ⁊. §. si vo aūt nō.

x Si vero. vero accipit pro em̄: vel p certe. accur.

y Deduximus. vt. s. e. §. si vero institutio.

z Vocant. al's. s. nā hic velut testō admittit hui⁹. l. auctoritate.

a Et ad extraneos. qui admittunt cā libertatū seruandaꝝ. Sꝫ quid si nulla libertas est relicta. rñ. adhuc admittit extraneus vt cetera relicta soluat. ⁊ sic intellige qꝺ hic ⁊ alibi ꝺz ꝺ extraneo p hāc ꝺstōnem. sed q̄d si nulla sunt relicta: sed forte ꝓpter timorē creditorum tm̄ p̄cedētes exneos voluerūt adire. rñ. adhuc videt id ēvt habeat locū hec cōstitutio. ar. insti. qui ma. nō pos. §. i. sed ꝺ credo: cuz ꝓpter vltimā voluntatē seruandā hec ꝺstitutio facta fuerit. vt. s. §. pri. ibi vna est n. accipiēt ergo eā creditores ⁊ distribuēt ꝓut volunt. vt insti. de here. qua. ⁊ dif. §. i. fiscus aūt nō p hāc. l. sꝫ suo iure videt q̄ tanq̄ vacantē pōt accipere si vult. vt. ff. de iur. fis. l. i. vt tñ rñ deat creditoribꝰ. vt. ff. de iur. fis. l. nō possunt.

ꝺ Nec quasi aliquem. i. nullus ignoret. qꝫ ita decreuit fieri h ꝺstitutō ⁊ ē hic versus interpositio.

ꝓ Scōm legem. s. factum est hoc. accur.

a Abrenūciantibus. s. exp̄sse. sed q̄d si nec repudiat nec accipit. Rñ. instātibus his qui cōsequēter debēt admitti cō pellerent infra tres mēses eā renūciare. vt. C. ꝺ iur. de lib. l. vl. §. similiq̄ modo. azo.

b Jn oibus. s. casibus

c Fieri heredes. s. ergo ⁊ ille qui erat desinit cum duo insolidū nō possunt esse heredes. vt. ff. de here. insti. l. ītē q̄ sabinus.

ꝺ Nec em̄. interpositio est ⁊ demōstrāt hec verba adire ⁊ ꝓ herede gerere que exponunt. inst. de here. qua. ⁊ dif. §. fin.

e Antiquissime. vt illi qui petit sibi bona dari causa libertatū seruāda rū. vt. ff. ꝺ fideicō. li. l. iiij. §. i. vsq̄ in fi. l. ⁊ insti. de eo cui libe. causa bo. per totū. itez cognati lz nec a lege. xij. tab. nec ex testamento vocant: tū admittunt iur̄ pretorio qꝺ antiquissimū est. vt insti. ꝺ suc. co. ⁊. ff. vnde cog. per totū. Jtē emācipati vt insti. de here. q̄ ab intesta. §. emācipati. sꝫ h nō vident bona exempla ꝺ cognatis ⁊ filijs emācipatis: cū nō sunt hīdes vt insti. de bon. pos. §. quos aūt. sed dic q̄ quo ad effectū hīs est. vt. ff. ꝺ bo. pos. here. p. l. i. ⁊ de fideicō. here. pe. l. ij. sed ⁊ nouel. hoc faciūt. vt. C de epis. ⁊ cler. si quis ad declinandā. ac.

a Vocabant. innuit q̄ istis duobus modis tm̄ fiant hīdes: qꝺ verū est vt hic. ⁊ insti. de bo. pos. §. quos aūt.

b His oibus. s. vt a nō cōplente auferat cōmodū ⁊ q̄det alijs sm ordinem. vt. s. §. si qs aūt. §. inordinatū. ⁊. §. sequētibus.

c Voluerit. nā oēs istos potuit onerare vt ꝺ. ⁊ insti. ꝺ fin. re. p fideic. re. in principio. ꝺ A substitutis. ablatiui casus est.

e Legatarijs. datiui. f Termino. i. fine.

g Fisco. s. ponēdo. Sed q̄s admittit post substitutū legatario. rñ. heredes vel alij qui magis fuerūt a testatore honorati. vt. s. e. §. etem̄. ⁊ in sequētibus. §. sed quid si habuerit collegatarios ⁊ cōiunctos ⁊ re ⁊ ꝺbo. rñ. idez qꝺ. s. dictū est. s. vt heredi det nec alteri accrescit: q̄ iam erat scissum iuris p̄sumptōe. vt insti. de le. §. si eadē.

h Nullus. s. heres vel aliq⁹ oneratus. tacite em̄ respondet obiectioni.

i Priuatus. p hanc. l. accur. lz Sed cōsideras. sic qꝫ ꝛc.

l Terminus. lz incertus. vt. ff. de ꝺdi. ⁊ demō. l. i. accur.

m Vorꝫ. s. naturalis vt hic. ⁊. j. de nup. §. deinceps nō ciuilis.

u Cogitet. sic. j. vt cū de ap. cog. §. disposuimus. accur.

o Perducet. s. qñ testabit ipse: vel si habes ꝓducere dic. s. hīdes ei⁹.

p Nō em̄. rñ. tacite obiectioni. accur.

q Tpe. nō aūt ad pterita tpa trahit. vt. C. de le. ⁊ cō. l. leges.

r Hinc nobis. q. d. ex quo de incōmodo heredis vidimus: ⁊ de ꝓmodo videamus. l. falci. accurs.

s Cura. al's horꝫ. i. casus vel euētus. vñ illud grata supueniet que nō ꝛc. vel dic horꝫ. i. ps tpis vel tps. nā ꝺz horꝫ ps tpis ex momētis pluribus ꝺstituta: ⁊ p tales pticulas diuidit dies ⁊ nor. vt. ff. de ꝺ. §. i. l. ij. C. ꝺ trāsac. nō minorē. sm p. nā. xxiiij. horꝫ diē naturalē faciūt. xij. faciūt artificialē. vt. ff. de ꝺ. §. i. l. ij. §. fi. ⁊ de adul. l. capite. accur.

t Falcidie. ꝺz aūt falcidia a falce: qꝫ sicut falx resecat sic ⁊ h. l. vl a falcidio auctore: vt publiciana a publico pretore. vt insti. de act. §. alie. Et

nota q̃ſup hac materia p̃imo,l.xij.tab.inuẽta eſt que plenũ ius tribuit teſtatoribus.vt.ff.ad.l.falc.l.i.dic vt ibi.ſcõo lex furia ⁊ voconia,tertio l.falcidia:q; dicte due leges nõ erãt ſufficientes.vt inſt.ad.l.fal.rñ.i.q; falcidia fuit modificata per iuſtinianuz vt demũ facto inuentario hẽret locũ.vt.C.de iur.deli.l.fi.⁊ itez plus p eundẽ fuit modificata vt ei tm̃ cõ petatq; nõ ſurripuerit,⁊ q̃ ſolẽnitatẽ in inuẽtario adhibuerit vt ſtatũ ſeq̃k.

v Jnuitis.hoc eſt verũ p.l.iſtã falc.⁊ iure veteri vt hic.⁊ inſt.ad.l.fal.§.i. ⁊.ff.ad.l.fal,qõ õ bonis §.i.⁊.§.fi.hodie vero cõ tra.vt.j.e.§.ſi ꝯo exp̃ſiz Sed qũo etiã iure vete ri fiebat ꝯ volũtatem te ſtatoris.vt.ſ.e.§.ſp.rñ. hoc fit lege p̃mittẽte ſcz falcidia vt hic dicit

x Expendank.ſ.in totũ: vlita q; nõ remaneat he redi quarta illius p̃tis ex qua fuit inſtitutus.vt in ſti.e.§.i.accur.

y Hebet.i.cõcedit he redibus vt retineãt.acc.

z Jmpleat.ſiue aliquid deerat ſiue non.vt.j.e.b autem.

a Videnk.ſ.hẽdes.ſm azo,ſed nõ repugnant p̃ ſump.huj⁹.l.j.e.§.pri.et §.ſi ꝯo abſunt.in fi.acc.

b Volũtati.tacite ī ex p̃ſſa ſecus.vt.j.§.ſi vero expreſſim.

c Deficiẽtis.i. moriẽ tis teſtatoris.

a Legi.ſ.falcidie:

b Utili.ſ.legis falcidie

c P̃tãtẽ. alꝫs volũtatẽ

d Malignãk.ſ. deſtru endo.accur. e Nõ forte.cũ nõ.ſic lege ſi nõ ſurripuiſſet ceſſaret q; ſufficiẽter erat ſibi p̃o quarta.⁊ põt poni exemplũ vt ſi erat patrimo niũ.c.aureoꝝ.lxxvi.legauit heres ſubtraxit.xxv.⁊ q; dicit nõ forte.i.nõ haberet locũ cũ nõ eſſet neceſſaria,vel ſi nõ hẽs nõ:dic q; erat patrimo niũ.c.legata erãt.c.vl̃ non aginta ſubtraxit aliq̃d puta.v.nũc nõ poterit vti falci.⁊ ſi hoc nõ feciſſet poſſet.nã p̃iuilegiũ merek amittere q̃ ꝺceſſa ſibi abutik poteſtate:vt hic.⁊.C.de iudeis.l.iudeos ī fi.⁊ in decretis.xi. q.iij.p̃iuilegiũ.⁊ q; dicit forte ſit ſupfluũ. Cñ hoc caſu punit pl⁹ quis p.l.iſtã q̃ p.l.C.de iure deli.l.fi.§.illo,ſed ius vetuſtius hoc velle videtur vt.ff.ad.l.falci.l.beneficio.⁊.l.hereditatũ.§.fi.accur.

f Tẽpora.p que dudũ vt ſigno crucis p̃poſito incipiat fieri.j.xxx.dies ab aptura teſtamẽti.⁊ cõpleak infra duos mẽſes alios reb⁹ ⁊ pſonis in p̃ſentia poſitis alꝫs infra an nũ.vt.C.de iure deli.l.fi.§.ſina ũt dubi⁹.vſq; ad.§.⁊ ſi p̃ſatã.accur. g Cñ.ſubaudi eo tpe qñ ⁊c. Excepimus.i.deliberauimus.

h Adiecto ſolo.i,illi cõſtituti õi.C.de iure deli.l.fi.p hanc cõſtitutionem,

i Non damnificari.repete metuit dico ⁊c.

l Cõuocare oportet.dico ⁊c. Azo.accur.

m Fideicõ.nũquid ẽt creditores.rñ.q; ſic.q; ⁊ eoz intereſt.vt.j.vt ſpon. lar.§.ad hec.plus ẽt q; damnũ euitat.vt.C.de iure deli.l.fi.§.lnia.

n Agentes ꝓcuratores.ſz qualiter hoc fiet.rñ.mittek ad domũ vt aut veniat vocatus aut aliũ p̃ ſe mittat.vt.ff.quibus ex cau.ma.itẽ ait p̃.§. penul.⁊.§.fi.⁊.C.de auc.p̃e.l.i.in fi.accur.

o Natura,vt q; mulier que nõ debuit in inditio cõparere,vt.C.de ꝓcu. maritus.imo punit vocans.vt.C.de offi.diuer.iudi.l.i.

p Dignitas,vt ſacerdotij,vt.C.de epi.⁊ cle.oẽs.in p̃n.⁊.ff.de ī ius vo. l.ij. q Qualitas.vt q; valitudie ẽ ipedit⁹.vt.ff.de iureiuran.l.ad p ſonas. r Etas.vt pupilli ⁊ adulti curatores hñtes q; p oẽs ſe repñ tant.vt.C.de in inte.reſti.mi.l.iij.⁊.C.ſi aduerſ⁹ rẽ iudi..l.⁊ cũ minoꝝ.

s Neceſſitas.vt q; capt⁹ ſit vel victulis vl̃ lacumijs vl̃ nud⁹.vt ſine ſui ꝺecoꝝ ei publico appere ñ poſſit,vt,ff.q̃.ex ca.ma.l.ſuccurrit.⁊.l.i eadẽ

t Si vero abſunt.ſed de qua abſentia hic ꝺr:cũ multa ſint gene ra abſentiaꝝ:vt diximus.j.õ fideiuſ.§.i.rñ.ſi extra ciuitatẽ dicitur abſens,vt.j.p̃i.innuit.

v Aliqui.ſ.ex legatarijs vel creditoribus,

x Teſtes,oportet repete,

qualitas[q]:aut etas[r] aut q̃libz neceſ ſitas[s] facultatẽ eis nõ dat ad inuẽ tarij p̃ſentiã.ſi vero[t] abſunt aliq̃[v] i tereſſe teſtes[x] in ipſa ciuitate fidedi gnos⁊ poſſidẽtes ſubſtantiã[y] ⁊ op time opinionis[z] exiſtẽtes nõ min⁹ tres[a] tabularijs[b].n.ſolis q̃tuz[c] ad hoc cõpetit nõ credimus coraz qui bus ꝺſuenit fieri inuentariũ[d] ita vt ſupuenientibus[b] legatarijs ⁊ que rẽtibus[c] forſan ſurreptũ aliquid re rum:aut nõ manifeſtatuz licẽtia ſit nõ ſolũ per ſeruoꝝ examinationẽ[ꝺ] cauſam querere.nã etiã hoc p̃buimus per platã dudũ a nobis[e] in ſer uilibus examinatõibus obſeruatõ nem:ſed etiã per iuſiurandũ hereꝺis[e] ⁊ iuſiurandũ teſtiũ ꝺicentium ⁊ affuiſſe his q̃ geſta ſunt⁊ vidiſſe[f] que tũc agebank:⁊ in nullo ꝺſciоſ eſſe facte ab herede malignitatis: ſicq; in his que relicta ſunt a teſta toribus inuenire veritatẽ[g] niſi fo te[h] p̃ſentes legatarij oẽs aut quidã cõteſtatione ſibi p̃miſſa noluerint venire nec adeſſe inuẽtario:tũc em̃ licentia erit heredi ⁊ nõ aduenientibus legatarijs cõtentũ eſſe teſtiuz[i] p̃ſentia:⁊ facere deſcriptio nemk re poſito[l] etiã ſic legatarijs ⁊ iureiurã

y Subſtantiam. alꝫs facultatem .i. ſubſtantiã.vt inſt. q̃ ma.nõ poſ.§.p̃ ualuiſſe.vl̃ ꝺic fa cultatẽ.i. poſſibili tatẽ ꝺandi aliq̃ꝺ. vt.ff.de ꝟ.ob.cõti nuus.§. illud. ſed poſſidẽs ſacculuz hz facultatẽ.Sed intelligeidoneam p motu iudi.vt.ff. de iur.delꝰ.l.i.§.fi. ⁊.C.de epiſ.aud.l. de creationib⁹.nã facit facultas vt ſi bi magis credak, vt.j de teſtibus.§ ſancimus.Sz q̃le erit iudicis arbitri um vt extimet ido neũ:vt habeat tm̃ q̃tum id ſup quo põt eſſe qõ. vel ſi ſit par iniũcto one ri.vt inſti.de excu. tu.⁊ cu.§.itez p̃pẽ paupertatẽ.

z Opiniõis.que formak ex bonis moribus.vt.ff. de tu.⁊ cur.ꝺa.ab his l.ſcire opz.§.fi.ac.

a Tres.i. tribus qui heredẽ cogno ſcant.vt.C.de iure deli.l.ſcimus.§.ſi naũt dubius.⁊ dic vt ibi plene no.accur.

b Tabularijs.interpoſitio eſt hic ꝟſus.⁊ ponik hic plurale p̃o ſingulari.ſic.C.de epiſ.⁊ cler.ozphanotrophos.⁊.C.de his qui in ec.ma.l.i.⁊.ff.de neg.ge.ait p̃toz.ſz q̃d ſi ſint tabelliões tres in cõ fectione inuentarij.rñ.valet.nã nõ ideo minus q; ſint tabelliones tres credik eis:imo plus cuz ſint publice pſone.vt.j.de teſti.§.ſan cimus.⁊ p̃pterea reſoluik plurale in ſingulare.

c Quãtũ ad hoc.ergo a ꝺrio ſenſu:alꝫs ſoli tabellioni credim⁹ etiã ſine teſtibus cõfecto inſtrumẽto.⁊ eſt p hoc.C.ꝺ dona.l.in do na.ſed certe nõ credik ei ſoli niſi teſtes adhibu erit ipſe tabellio in inſtrumẽto.vt.j.de fid.inſtr.§.ſed ſi inſtrm.⁊ q̃ ꝺ in.d.l.in donatõni bus cõtinek:verũ eſt vt nõ ſint neceſſarij cũ ſub ſcriptionibus p̃o p̃ria manu ſcriptis:tabellio tũ ſcribere debet eoꝝ noia vt dictũ eſt Et q̃ ꝺ hic dicit q̃tum ad ꝺ ideo eſt q; alꝫs tabellio ⁊ duo teſtes q̃ rum noia nõ ſunt ſcripta ſufficerent: hic aũt exigunk tres.ſz videnk hec oia eſſe correcta:⁊ q̃ſp ſoli tabulario credak per ius nouiſſimũ vt.j.de fide inſtr.ſi ꝟo nec̃ adnumeratoꝝ.rñ.diſtinguẽꝺo tps quo cõficik inſtrm:vt tunc teſtes ſint neceſſarij a tpe quo vult aliq̃ꝺ p bari ex inſtro:vt tunc ſoli inſtro ſi nõ negek publicũ:alꝫs ſi negetur pub.credak ei cũ iuramento tabel.⁊ p cõparationẽ.vt.j.de fi.inſtr. §.ſed ſi inſtrm.⁊.§.ſi vero moziãk.⁊ §.ſi vero nec̃ tres.i.tribus.

a Jnuentariũ.i.illa ſcriptura inqua res inuẽte in hẽꝺitate cõſcri bunk.vt.ff.de admi.tu.l.tutoꝝ qui rep.i.rñ.Sz nunquid vnoꝝ textu fieri ꝺz.vk q; ſic ad inſtar teſtamẽti.C.de teſt.l.cũ antiquitas.ſed ꝺ dico.vt.C.de iur.deli.l.fi.§.ſi aũt dubius.Jtẽ nunq̃ꝺ idẽ tabellio vſq; ad ſi.ꝺz adhiberi.⁊ idez in teſtibus quero.rñ.ſic.

b Supuenientib⁹.i.redeũtibus. c Querẽtib⁹.p ꝺquerẽtib⁹

ꝺ Examinationẽ.q̃ fiet p tozmẽta.vt.C.de iur.deli.l.fi.§.licẽtia

e A nobis.vt.C.de iur.deli.l.fi.§.licẽtia.vl̃ ꝺic.vt.C.de q̃ſto.l.j.

e Heredis.qui iurabit nihil malicioſe feciſſe vt ſequik.

f Et vidiſſe,no.teſtimoniũ de auditu nõ recipi ſm noſtra iura:vt

hic.ꝛ.C.de testib.l.testiū.nisi in casu vt in act.aque plu.ar.vt.ff. de pba.si arbiter. Item no.testē debere videre.vnde cecus nō admittitur hoc casu.nūquid als.dic ꝙ admittit cū nō inuenit ꝓhibitus. vt.ff.de testi.l.i. Item no.eū debere dicere sic esse vel nō esse:nō aūt de credulitate vt hic,ꝛ.C.de test.testiū,aliter in sacramēto calūnie. vt.C.de iur.ca.l.ij.

§.qō obstuari.itez nota ꝙ negatiua ꝓbat qō est cōtra C.de ꝓbat.actor. sed hz equipollentiā affirmatiue:cū cū iuret se stetisse vsq ad finē inuentarij.ꝛ nihil potuisse fieri quin ipse viderit: vnde est acsi affirmatiuā ponneret.vt.§.ō.codi.l.nec codicillos

g veritatē.not.ꝙ iudex debeat omnino inqrere veritatē.vt.C.de edē, is apud quem.

h Nisi forte.hoc nisi refert.§.cū dixit cōuocare oēs q̄ sūt in ciuitate ꝛc

i Testiū.s. trium. vt.§. dixerat.nam videt repetitū. vt ff.de ver.ob.ticia. §.idē rñdit.vl dic duoz in odiuz nō venientiū cū minꝰ nō dicit.vt.ff.ō testi.vbi.ar.C.ō cadu.to.vnica.§.pe.

do heredis:ꝛ seruoz examinatiōe: ꝛ his[m] omnibus obseruatis habere ex falcidia ꝑsidium[n]. Sic em̄ nō videbimur:neq; legez ita hacten? approbatā minuere[o]:neq; iniustici am facere morienti. Si em̄ omnino quidem sibi vult aliquos fieri heredes ꝛ habere quandā ꝓsolationē[p] ex sua successione ꝛ arbitrat suffici entē se habere substantiā:nō tamē hoc cause veritas ostēdit[q]:certum est:qz nō hec cōtrarietas erit sentētia morietis sed ignorantie puritas illius. Si vero nō fecerit[r] inuentarium ſm hanc figurā sicut ꝑdiximus nō retinebit falcidiam sed cōplebit legatarios ꝛ fideicōmissarios licet pure substātie morietis transcēdat mensurā legatoz[s] datio:ꝛ hoc diximus nō nostram minuentes[t] legez quam posuimus:vt nihil de ꝓprio damnificēt[v] hīdes creditoribus[x]: sed dabit ei penam exactio sue malignitatis:cur trāscenderit legē ex quibus caute omnia agēs nihil poterat dāmnificari:sed ex diuerso q̄ etiam sunt ex falcidia lege lucrari[y]

l: Descriptionem.i.inuentariū.

l Repositō.i.remoto.q.d.non iurabit heres neq; torquet suus in odium nōvenientiū ſm quosdā.vel melius dic repositō.i. reseruato vt nihilominus dicta auxilia ei reseruent.accur.

m His oibus.s.que diximus.§.§.hinc nobis.vsq; huc.

n Desidium.ō legatarios ꝛ fideicōmissarios. Nūquid cōtra creditores.videt ꝙ sic:qz.§.dixerat eoz timere legatarios ꝛ creditores ꝛ cōiunctim de his locutus est:ꝛ sic cōcludit hic. Item ꝛ est ar. īnsti.de here.qua.ꝛ dif.§.i. Item exꝑssum.j.§.si vero non cōfecerit. in fi.§.ꝛ hec vident per hanc ꝓstit.sed per.l.C.solum habebat hoc vt vltra vires nō tenerēt creditoribus.vt.C.de iur.delib.l.fi.§.ꝛ si ꝑfatam.ꝛ potest esse ratio:quia hic maioꝛ solennitas exquirit in inuentario.vnde maioꝛ fit vtilitas.vt.ff.de re.iur.l.ſm naturam.in sti.de le.patro.tu.§.fi.sed cōtraria sententia vera est.ꝛ qō ōz.j. eo. §.si vo.in fi.expone vt ibi diximus. Item nūquid aduersus libertates vtet falci.rñ.nō.vt insti.ad.l.fal.§.cum rō.ꝛ gr.ff.de inoffi.test. papꝑ § sed an libertates,acc.

o Minuere.imo augere.s.vt cōuocent testes,vt.§.dictū est,sz ꝛ istud est restringere illam.l.

p Cōsolationē.sic.ff.de inter.act.l.ꝛ qz.

q Ostēdit.nā plus in facultatibus suis q̄ in his est hoies sperant.ar.ff.q̄ ꝛ a qui.l.in fraudē.ꝛ inst.q̄ ma,nō pos.§.in fraudē.ac.

r Fecerit.sic vt.§.e.§.fiat igit.

s Legatoz olim ō etiam quādo nō habebat locū falci.contra legatarios.vt.ff.ad treb.l.i.§.is qui.ꝛ.§.deniq;.sed in creditoribꝰ idem.s.ꝙ insolidū tenebant etiā vltra vires hereditatis.vt.C.ō iure delib.l.fi.§.cuz igit.accur.

t Minuēres.ꝛ imo augentes eum firmamus statuēdo maiorē penam,nam per ea solū denegabat falci.ō legatarios:hic autem plus dicit vt insolidū teneant heredes,s.vltra vires vt hic,ꝛ.C.de iur.deli.l.fi.§.si vero postq̄.

v Damnificent.s.facto inuentario.

x Creditoribꝰ.ablatiue accipe:ꝛ large etiā ꝑ legatarijs.vt als ff.de actio.ꝛ obli.l.hereditarias,ꝛ de ver.si.l.creditores.ꝛ.l.si cui.

y Lucrari.hoc facit ꝑ eo qō diximus vt etiā cōtra' creditores possit vti lege falcidia,vel vt referat tm̄ ad legatarios id qō de lucro dicit.nā qui de damno certant ꝓferendi sunt:sed de suo heredes nō soluūt.vt argu.C.de iur.deli.l.fi.§.licentia. Item nūquid ꝓriuabit debito iure nature si nō facit inuentariū ille cui ex necessitate relinquit:vt est filius ꝛ similes.vt.§.e.§.primū. Respō.nō.si em̄ nō obedit testatori legantiꝛ legi ꝑcipienti.vt.§.§.his igit ꝛ iudici decernenti vt.§. e.§.siquis autem nō punit:multominus ꝟ quādo soli legi nō obedit.ꝑ ualeree ſm debēt iura potioꝛa ꝛ plura.vt.C.ō edicto di.adri.tol.l.fin.ꝛ.j. de ꝓsan.ꝛ vt.f.§.fi.ꝙ cū nō est:ergo ꝛ hoc nō debet perdere. Item qō.§. dictū est vt nō perdatur hic intellige repetitum. vt arg.inst.ad.l.aqui.§. ceterū.licet quidā dicūt cōtra ꝙ in hoc.§.loquit indistincte,ꝛ.C.de iur.ōli.l.fi.vbi etiam plerūq; fit mentio huiꝰ verbi miscuerit:qō ad filios ptinet.vt inst.de here.qua. ꝛ dif.§.testamenti. Item quero quid addit ꝟ constitutio illi.l. sancimus. nam ꝛ ibi sic puniebant nō facto inuētario.rñ hic tenet legatarijs vltra vires hīditarias qō nō erat ibi vt hic,ꝛ in.d. l.si ꝟo postq̄. Item per istam vocantur legatarij ꝑ illam nō.vt.§.§.si vero absunt. Item heredes surripiētes carēt toto ibi puniebant in duplū.vt.§.e.§.sancimus.ꝛ.C.in.d.l.fi.§.illo. Item ꝛ quidam casus ponunt.j. de hac materia qui non ponunt ibi.vt.j.§.si vero. ꝛ.§.nō aūt.ꝛ.§.illud,ꝛ quod hic dicit nō minuentes ꝛc,rñ.est verum i inuentarij cōfectione.

Hec aūt dicimus[z] vbi errans testatoꝛ de sua substantia hoc agit[x] aut forte cū debuisset etiam ampliozez q̄titatem heredi relinquere ꝑ minoze disposuit[c] etem̄ etiam hoc errantis[z] sentētie est ꝛ nō pure ꝛ integre designatōis. Si vero[a] expꝛessim designauerit nō velle heredē[b] retinere falcidiam:necessarium ē testatoris valere sententiā:ꝛ aut volentem eū parere testatori: forsan etiā quedā iuste ꝛ pie relinquenti lucrū nō in ꝓcipiēdo sed solūmodo[c] pie[d] agendo habentē[e] ꝛ nouiuideri sine lucro [a] hmōi esse hereditatez:aut si noluerit eū recedere q̄dez ab hmōi institutōe locū vo fieri:sicut dudū ꝓdixim?[a] substitutis[b] ꝛ coheredib? ꝛ fideicōmissarijs ꝛ legatarijs ꝛ seruis:ꝛ q̄ ab intestato sunt:ꝛ alijs ſm prius a nobis inuētaz in talib? viā

Heres substātie defuncti mēsuraz subtiliter agnoscēs vni vel quibusdā integraliter legatis ꝓsolutis oībus alijs insolidū soluere cōpellitur penitētia ꝛ inconstantia repulsa nisi inopinabile emergat dānū tpe instātie cāe solutōni statuto.his obtinētibus in omni vltima volūtate ꝛ ꝓsonis oībus minoribus dūtaxat exceptis.

Non autē[c] dabimus licentiā he-

z Hec aūt dicimus.s.vt facto inuentario habeat locū.l.fal.vt.§.e.§.si vero absunt.in fi.ibi ꝛ his omnibus ꝛc.

x Vocagit.i.tantū relinquit:vt nihil apud heredē remaneat.

c Disposuit.nā relinquit sed minus falcidia.sed.§.nil dimiserat

z Errantis.sepe em̄ ꝛc.vt insti.qui ma.nō pos.§.in fraudē. ac.

a Si vero heredem.cui certam portionem nō cogebatur relinquere per.l.hanc.

b Heredem.penitus extraneū. Sed q̄d in suo vel quasi:vt in ascendentibus ꝛ patronis ꝛ fratribus.rñ.in ea grauari nō pōt filius a patre vel ecōtra.vt.j.vt cū de ap.co.§.aliud.ꝛ.§.ꝛ hoc q̄dē.ꝛ.j.de trī.ꝛ se.§.ꝓ hibemus.nec patronus a liberto,vt.j.e.§.nō autem.ꝛ insti.de suc.liber. §.sed nostra.nec frater fratrem turpi persona instituta.vt.§.e.§.primuz. C.de inof.te.l.fratres.ꝛ idez in omni persona cui necessario debet:vt in coniuge superstite apud morientem diuitem.vt.j.vt licet.matri ꝛ auie.§. qz vero legem.ac.

c Sed solummodo.olim cōtra.vt.ff.ad.l.fal.l.qō de bonis.§.primoꝛ ꝛ.§.fi.accur.

d Die,sed hic hodie non est necessaria expꝛessio.vt.j.de eccle.titu.§. sinautem.

e Habentem.ex quo etiā lucro locuples aliquis habet.vt,ff,de ꝟbo. ob.si quis.l.fi.in fi.

a Lucro.sic.ff.de reg.iur.si in duabus.

a Predixim̄us.vt.§.e.§.si ꝟo.

b Substitutus.s.hij ꝛ coheredes iure cōmuni,alij aūt auctoꝛitate huius.l.spāliter vocant.nūquid idē in trebellianica qō in ista que iure insti.debet.rñ.sic:qz similis est effectui quodāmodo.vt insti.de fideic.here.§.sed qz.ꝛ.C.ad.l.fal.si vt allegas.arg.ō.C.de ap.pcipimus.in fin.ꝛ de testa.l.sancimus.

c Nō aūt,sz heredi inuentariū facienti dem? fal,cōmodū:ꝟ aūt nō dam?

redi mensurā substantie subtiliter[o] agnoscenti soluere quidez mox ab initio quibusdā[c] integra legata: et ad plenum sententiā testatoris seruare: quod etiā[f] p̄cedentiū[s] nos docunt cōstitutiōes ab aliq̄bus autē retinere[h] velle[i] neq; ex p̄te quidem cōplere testatoris sententiā[k], ex p̄te vero eam[l] minuere: sed omnino nō errantē circa substantie quātitatez sed agnoscentē[m] z mox sequentem sententiā[n] testatoris[o] p̄ omnia eam sequi[p] z nō ad peiora penitere neq; eñ hoc erit[q] cure sequētis[r] heredis Sed neq; cōcedimus eis ab initio sciētibus quidē[s] z incaute soluēti bus z postea lites p̄cipientibus[t] inferre[v] z recipe velle ab eis quodcūq; p̄tigerit exoluisse[x] eos optet eñ ante exactionē[y] cogitare: z agere[z] z nō cogitantē recte deinde transferri ad indeuotionem nisi forte iusta quedaz cā hoc introduxerit inopinabili[9] q̄daz ere alieno apparente quod minuat substantiā z locū receptiōis[7] faciat. Illud quoq; p̄spicim[9]: ne t̄ps fiat longum in talibus q̄nibus[a] nullā eñ taliū q̄nū: aut litiū trascēdere anni t̄ps sancimus

Necessitatē[b] ponentes oīno intra annū post aditionē z legata solui[c] z que a testatore sūt relicta cōpleri ꝑm sui naturā z oia agi quecūq; p̄us edixim[9]. initiū aūt anno[d] dam[9] sicut p̄ius iā dixim[us][e] ad admonitionē ex iudiciali decreto[f] anno eñ p culpā heredis trāsacto tūc ille q̄dē cadet relictis[g] alij v̄o ad hec veniēt quos p̄us vocam[9]. Pupillis[h] autem z minoribus etate nihil[i] nostra p̄iudicat[k] lex. est eñ eis si q̄dez ꝑm dictas a nobis cās ne ledātur: duplex quoddā subsidiū z p̄ restitutiones z p̄ viā cōtra negligētes curatores. Nō aūt[m] excepim[9] a lege neq; patronatus[n] successiōes: z ibi eñ legitima eis ꝑuata p̄te quā nos diffinuimus[o] quicq̄d vltra hāc essi relictū fuerit z aliq̄d a libertis petitū[p] fuerit illi cōplere deinde noluerint hūc ordinē tenere sancim[9] quē inchoātes sacrā nostrā hāc p̄stitutionē dixim[us][q] ita vt legalis[r] q̄dez p̄s maneat apud eos pura [s] talib[9] reliqua v̄o veniāt ꝑm viaz a nobis nūc apertā in talibus: maxime q̄m in ipa de iure p̄fonat[9] posita a nobis cōstitutiōe[t] ad similitudinē pe-

redi mensurā substantie subtiliter agnoscenti soluere quidez mox ab initio quibusdā integra legata: et ad plenum sententiā testatoris seruare: quod etiā p̄cedentiū nos docunt cōstitutiōes ab aliq̄bus autē retinere velle nec ex p̄te quidem cōplere testatoris sententiā, ex p̄te vero eam minuere: sed omnino nō errantē circa substantie quātitatez sed agnoscentē z mox sequentem sententiā testatoris p̄ omnia eam sequi z nō ad peiora penitere nec eñ hoc erit cure sequētis heredis Sed nec cōcedimus eis ab initio sciētibus quidē z incaute soluēti bus z postea lites p̄cipientibus inferre z recipe velle ab eis quodcūq; p̄tigerit exoluisse eos optet eñ ante exactionē cogitare: z agere z nō cogitantē recte deinde transferri ad indeuotionem nisi forte iusta quedaz cā hoc introduxerit inopinabili q̄daz ere alieno apparente quod minuat substantiā z locū receptiōis faciat. Illud quoq; p̄spicim: ne t̄ps fiat longum in talibus q̄nibus nullā eñ taliū q̄nū: aut litiū trascēdere anni t̄ps sancimus

Necessitatē ponentes oīno intra annū post aditionē z legata soluī z que a testatore sūt relicta cōpleri ꝑm sui naturā z oia agi quecūq; p̄us edixim. initiū aūt anno dam sicut p̄ius iā dixim ad admonitionē ex iudiciali decreto anno eñ p culpā heredis trāsacto tūc ille q̄dē cadet relictis alij v̄o ad hec veniēt quos p̄us vocam. Pupillis autem z minoribus etate nihil nostra p̄iudicat lex. est eñ eis si q̄dez ꝑm dictas a nobis cās ne ledātur: duplex quoddā subsidiū z p̄ restitutiones z p̄ viā cōtra negligētes curatores. Nō aūt excepim a lege neq; patronatus successiōes: z ibi eñ legitima eis ꝑuata p̄te quā nos diffinuimus quicq̄d vltra hāc essi relictū fuerit z aliq̄d a libertis petitū fuerit illi cōplere deinde noluerint hūc ordinē tenere sancim quē inchoātes sacrā nostrā hāc p̄stitutionē dixim ita vt legalis q̄dez p̄s maneat apud eos pura talib reliqua v̄o veniāt ꝑm viaz a nobis nūc apertā in talibus: maxime q̄m in ipa de iure p̄fonat posita a nobis cōstitutiōe ad similitudinē pe-

rare vsq; ad annū ne q̄s in odiuz ei est inductū in eius vertat vtilitatē. vt de inter. z re. l. relegatoz. in fi.

d Anno. s. vtili q̄ dat solutioni legati. accur.

e Dixim. vt. s. e. ſ. siq̄s aūt nō implens. accur.

f Decreto. p quā dā interlocutoriā p̄cipiat eivt soluat p se iudicē vel p nunciū. vt. ff. de arb. l. qualē. in fin. ar. j. de san. epis. §. pe. z. j. de ec. ti. §. si q̄s aūt. licet dicat in nouellis cōtineri q; debeat indistinctiua dari.

g Relictis. s. hereditate. ac.

h Pupillis. z minoribus etate. scz adultis curatoresꝑ habētib. vt. C. ō in inte. resti. mi. l. si curatorez, al's nō habet nisi viam restitutionis.

i Nihil. s. quo ad effectuz p̄iudicat: tū ipso iure nō esset necessaria in integz restitutio de qua sequitur. vt. ff. ō mino. in cāe. z ita erit hic spāle vt tpalis p̄scriptio currat cō tra minorē regulariter cōtra. vt. C. in qui. cau. in inte. re. nō est ne. l. fi. sic est spāle z circa iudicia in spacio. x. diez qui dant appellāti. vt. j. de ap. z. j. que t. §. i. Itē in instantia cause. vt. C. de iud. pperādaz. in fi. Itē in p̄scrip. que obest minori volēti accusare. vt. ff. ō mino. auxiliō. Itē in p̄scriptione quinquennij que obijcit minori ad tuendū statū defuncti. vt. C. ne de sta. defun. l. si mater. Item in p̄scriptione dotis nō numerate que obijcit minori succedēti alij vt etiam nō restituat circa statuta tēpora. vt. j. de temp. nō solu. pe. si p̄ do. §. finautem minor.

k Preiudicat. s. in spacio illius anni quo dat solutōi. nā per hoc minoz z heres nō perdit hereditatē quo ad effectū. idē dico in illo anno qui dat p̄o instātia cāe. nam z si sua interfit forte litibus nō vexari: q; oportet a capite incipere restituet infra illum annū vt nō videat cucurrisse. vt. ff. de min. l. minoribus. z ecōtra: vt si agat idē maior z petat legatū cū alius sit heres: nā restituet. vt. C. de iud. p perandum. in fi.

l Per restitutōes, ergo cucurrit. Sed nūquid eligit quā viā p̄us velit. videt q; sic, vt. C. si tu. vel cur. p totū. q̄ versū credo quo ad annū qui dat solutioni. quo ad aliud nō: imo primo ꝑ tutorē vel curatorē agit postea restituit in subsidiū, z est rō: q; pditū nō est ius defendēdi vel agēdi lz instātia perierit. vt. C. de iu. pperandū. in fi.

m Non aūt. a lege ista. i. de pena nostre legis.

n Patronatus. i. si patronus instituat a liberto.

o Diffinuimus. s. hodie. tertiā si moriat sine filijs cōdito testō sed ab intestato totū: sed iure veteri erat aliter. q̄ dic vt inst. ō suc. lib. in p̄in. ti. vsq; ad. §. multis aūt. accur.

p Petitū fuerit. i. liberti petierint q; patroni aliquid dent vel faciāt. q Dixim. vt. s. e. §. si quis aūt.

r Legalis. i. lege debita. s Pura talibus. s. penis: licet de ea nolit p̄stare. vt. s. e. §. si q̄s aūt. t Cōstitutōe. s. greca

o Subtiliter. nō errando in facto. vt. C. e. error.

e Quibusdā. forte amicis heredis. f Nō etiā. interpositio est.

g Precedentiū. i. imperatoz qui fuerunt ante nos. pone exemplū. vt. C. e. l. i. z l. error. vel dic q̄ eaz nō habemus que hūc casum si c exp̄sse ponāt vel si habes in lra p̄cedentes. dic. vt. C. e. l. fi.

h Retinere. de nō solutis. accur.

i Velle. imo videt cōcedi. vt. ff. e. q̄ō de bōis. §. nō id circo. cōtra. sed dic eā corrigi p̄ istaz. l. vl' distingue an voluit in totū soluere z hoc p̄stitut in aīo vt hic: aut nō vt ibi. Vl' melius z verius hic subtiliter agnouit z totū soluere incepit. vnō p̄iudiciū in reliquis sibi parauit. vt ar. ff. ad maced. sed iul. §. fi. z C. de fidei cō. l. i. z ij. sed in p̄trario nō subtilit agnouit. Itē videt ꝑ. ff. e. si ex plurib sed hic dicas nō esse cōtra. nam nullum solidum legatum fuit ibi solutum: vt ex illa littera p̄z: quia oēs res erāt vnius legatarij.

l Eam. s. in nō solutis.

m Agnoscentem. s. substantiam.

n Sententiā. i. volūtatez in nō solutis.

o Testatoris. qui solidā voluit p̄stari. vt. ff. de dona. inter vi. z vx. si spōsus. §. si quis rogatus.

p Seq̄. subau. volum[9].

q Hoc. s. penitere.

r Sequētis. heredis. sequētis voluntatē testatoris.

s Quidē. s. quantitatē patrimonij.

t Percipientibus. s. legatarijs qui percipiūt legata.

v Inferre s. velle.

x Exoluisse. redarguit eñ varietas siue particularis approbatō. sic. ff. ō admi. tu. l. cū querit. z de bo. lib. l. nā absurdum. z de leg. iij. neminē. z de exhi. l. celsus. z. §. item celsus.

y Exactionez. quā legatarius ad heredē facit.

z Agere. i. falcidiam retinere.

z Recte. de soluendo toto ac incipiendo.

9 Inopinabili. vt q̄ graue es alienū sit q̄ō latuerat p̄ius. vt insti. de her. q̄. z dif. §. sciendū est. que eñ de nouo emergūt auxilio indigēt. vt. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cā. vt in pos. le. l. plane. z. j. de eq̄li. do. §. q̄ v̄o.

7 Receptōis. vel etiā retentōis. nā cui damus &c. vt. ff. de supfi. l. i. §. q̄ō aūt. sed ꝑm ea que hic dicunt factū cū vno inter alios faciet p̄iudicium q̄ō esse nō dz. vt. ff. de iureiur. l. q̄. z de reiu. sepe. i. rū. sed dic ideo b̄ euenire: q̄ quasi ex vno fonte z quasi vnū factū videt. vt. C. de duo. re. l. fin. Sed q̄d si ptem legati legatario soluit: nūquid in residuo multomagis sibi p̄iudicat. rū. nō: q̄ qū solidū soluit vni vnā voluntatē cōpleuit i solidū at b̄ nō fic. p̄terea si debeant. xx. noie legati x. sūt debita z alia. x. indebita iure falci. vnde soluta p̄te in duriorē videt accepisse. vt. ff. ō solu. l. i. residui ergo nulla est petitio: at cū solidum vni soluo. cessat hec rō electōis. Itē not. quattuor casus in q̄bus cessat falci. hoc iure. vnus est s. §. pr. alius est hoc. §. ali[9]. j. de ecc. ti. §. si aūt. alius. j. vt in spō. largi. §. pe. est z alius. s. e. §. hinc vobis. est z sextus. s. e. §. si vero nō fecerit.

a Illud q̄nibus. puta agit p̄ legato vel fideicōmisso generali vl' spāli ex p̄te litis cōres. vsq; ad annū dz finiri hec cā: q̄ō intelligas cōtinuuz z ita est hic spāle vt lis duret anno: licet al's ciuilis triēnio: vt. C. de iudi. pperandū. i. rū. criminales biēnio durēt. vt. C. vt infra certū ꝑs cri. que ter. l. fi. sic est etiā. al's spāle vt minus triēnio duret. j. vt cle. apud p. epis. §. i. C. vt oēs cāe tā ciui. q̄ cri. l. fi. in fi. z. ff. de excu. tu. l. quinquaginta. C. de naufr. l. pe. z de dolo. l. generaliter, z de asser. tol. l. i. z de edif. p̄ua. l. fi.

b Necessitatē. aditionē z admonitionē vt sequit ibi. initiū aūt. z. s. e. §. si quis aūt. c Solui. hic ann[9] cōputat huic facto. i. solutōi. sz. s. pri. rū. iuri. i. instātie finiēde. Sed q̄d si in. xi. mēsep[9] aditionē z admonitionē fuit cā p̄ legato inchoata. nū. si vult legatari[9] b̄ dicere eū cecidisse a suo iure nō agit cā ꝑ eū plus al's pōt cā durare vsq; ad annū ne q̄s in odiuz ei[9] est inductū in eius vertat vtilitatē. vt de inter. z re. l. relegatoz. in fi.

d Anno. s. vtili q̄ dat solutioni legati. accur.

e Dixim. vt. s. e. §. si q̄s aūt nō implens. accur.

f Decreto. p quā dā interlocutoriā p̄cipiat eivt soluat p se iudicē vel p nunciū. vt. ff. de arb. l. qualē. in fin. ar. j. de san. epis. §. pe. z. j. de ec. ti. §. si q̄s aūt. licet dicat in nouellis cōtineri q; debeat indistinctiua dari.

g Relictis. s. hereditate. ac.

h Pupillis. z minoribus etate. scz adultis curatoresꝑ habētib. vt. C. ō in inte. resti. mi. l. si curatorez, al's nō habet nisi viam restitutionis.

i Nihil. s. quo ad effectuz p̄iudicat: tū ipso iure nō esset necessaria in integz restitutio de qua sequitur. vt. ff. ō mino. in cāe. z ita erit hic spāle vt tpalis p̄scriptio currat cō tra minorē regulariter cōtra. vt. C. in qui. cau. in inte. re. nō est ne. l. fi. sic est spāle z circa iudicia in spacio. x. diez qui dant appellāti. vt. j. de ap. z. j. que t. §. i. Itē in instantia cause. vt. C. de iud. pperādaz. in fi. Itē in p̄scrip. que obest minori volēti accusare. vt. ff. ō mino. auxiliō. Itē in p̄scriptione quinquennij que obijcit minori ad tuendū statū defuncti. vt. C. ne de sta. defun. l. si mater. Item in p̄scriptione dotis nō numerate que obijcit minori succedēti alij vt etiam nō restituat circa statuta tēpora. vt. j. de temp. nō solu. pe. si p̄ do. §. finautem minor.

k Preiudicat. s. in spacio illius anni quo dat solutōi. nā per hoc minoz z heres nō perdit hereditatē quo ad effectū. idē dico in illo anno qui dat p̄o instātia cāe. nam z si sua interfit forte litibus nō vexari: q; oportet a capite incipere restituet infra illum annū vt nō videat cucurrisse. vt. ff. de min. l. minoribus. z ecōtra: vt si agat idē maior z petat legatū cū alius sit heres: nā restituet. vt. C. de iud. p perandum. in fi.

l Per restitutōes, ergo cucurrit. Sed nūquid eligit quā viā p̄us velit. videt q; sic, vt. C. si tu. vel cur. p totū. q̄ō versū credo quo ad annū qui dat solutioni. quo ad aliud nō: imo primo ꝑ tutorē vel curatorē agit postea restituit in subsidiū, z est rō: q; pditū nō est ius defendēdi vel agēdi lz instātia perierit. vt. C. de iu. pperandū. in fi.

m Non aūt. a lege ista. i. de pena nostre legis.

n Patronatus. i. si patronus instituat a liberto.

o Diffinuimus. s. hodie. tertiā si moriat sine filijs cōdito testō sed ab intestato totū: sed iure veteri erat aliter. q̄ dic vt inst. ō suc. lib. in p̄in. ti. vsq; ad. §. multis aūt. accur.

p Petitū fuerit. i. liberti petierint q; patroni aliquid dent vel faciāt. q Dixim. vt. s. e. §. si q̄s aūt.

r Legalis. i. lege debita. s Pura talibus. s. penis: licet de ea nolit p̄stare. vt. s. e. §. si q̄s aūt. t Cōstitutōe. s. greca

que multa cōtinebat:cū multotiens eius memoriā habeamus.vt inſt.de ſuc.li.§.ſed nr̄a. ⁊ de ſeruili cognatiōe.in p̄n.de leg.ag.ſuc. §.pe. v Et libertinitates.i.equanim⁹ ſucceſſiōes ingenuoꝝ ⁊ libertoꝝ fere.⁊ hocideo dicit q; p̄roni vſq; ad quintum gradum:cū agnati vſq; ad.x.cognati vſq; ad ſextū ſuccedāt.vt inſt. de ſuc.lib.§. multis.

⁊ de ſuc.agnatoꝝ §.fi.⁊ al's adjcias differētias.vt in p̄dic.§.multis dixi/mus.

a Quia delatus in cui⁹ cōpoſitiōe quattuoꝝ ſūt neceſſaria,ſ. numer⁹ ſeptem teſtiū ⁊ q̄ q̄ libet ſubſcribat:⁊ q̄ ſint ibi ſigilla ſeptem teſtiū.vt inſti.de teſt.§.i.⁊.ff. e.l.ad teſtium.§.ſi quis ex teſtibus.⁊ q̄ teſtatoꝝ p̄pria voce ⁊ manu nomen h̄rdis ſcripſerit.vt.C.de teſt.iubemus.qđ vltimū hodie tollit. vt.j. vt ſpō.lar.§. quia vero.accur.

b Diſpoſitōez.ſ. ſolēnez.

c Nō ſcriptaz.in qua ſufficit cōuocatio ſeptē teſtiuz vt inſt.de te.§.fin.

d Ultima.fiunt eīm .v. modis vltime volūtatis p teſtamentū ſcriptuz Jtē nō ſcriptū vt hic. Jtē codicillis in q̄b⁹ q̄ncq; teſtes ſufficiūt.vt inſtt.đ fideicō.her.§.fin. Jtez illa que fit a patre inter filios. vt.C.de teſt.l.hac cōſultiſſima.§. ex impfecto. Jtē voluntas militis que fit etiā coram duobus teſtib⁹. vt. ff. de teſta.mi.l.diuus.

ne ingenuoꝝ etiam libertinitates[v] ordinauimus.quia[a] vero duplex ē teſtamēt̄orum modus:⁊ aut in ſcriptā delatus diſpoſitionē[b] aut in nō ſcriptam[c] voluntatē:hec omnia obtinere ſimiliter ⁊ p̄m equā obſeruationē ⁊ in nō ſcriptis teſtamētis et in omni vltima volūtate ſancimus ⁊ in omni p̄ſona ſiue p̄uata ſiue militari[e] ſiue ſacerdotali ſiue imperiali[f] ſiue alterius cuiuſlibet.cōmunez nanq; in oīb⁹ h̄oīb⁹ hanc legez ſponimus. Hec nos[g] vt cōmuniter oīb⁹ p̄ſint h̄oīb⁹:ſcripſimus q̄tenus ⁊ viuētes relictis potiant̄:et deficientes cuz ſecuritate moriant̄: ſcientes q; lex eis ſepultis etiaz miniſtrabit:⁊ q̄cunq; illi diſpoſuerint ad effectū ipſa p̄ducet. Quāobrem qm̄ cōmunis hec vtilitas oīb⁹ eſt h̄oīb⁹:fiant quidem a tua eminētia hinc p̄cepta cūctis declarantia legis virtutem:dirigant̄ autē ⁊ per p̄uincias in oīb⁹ gētibus que dudum fuerint:⁊ nūc a deo p nos ſūt adiecte p̄ncipatui romanoꝝ. Metropolitani vero iudices hec ſumētes:ſicut dudum ſancitū ē a nobis vnicuiq; dirigant ciuitati:manebit q; nullus nō audiēs legē que neq; in paupertate[h] viuere neq; mori in anxietate permittit[i].

Be nō eligēdo ſecundo nubentes mulieres. Et alienatione lucri ante nup. donatōis ⁊ de ſucceſſionibus earum ⁊ filiȝ ſuis.

Caſus breuis in cōſtitutiōe totali vſq; ad fi. titu. eſt. Mater ſcō nubēs filio nō ſuccedit in lucro antenuptialis donatōis filia ſupſtite. Et matri nō licet i eo lucro vnū ex filiȝ p̄eligere ⁊ alienatiōe lucri facta a matre poſtea nubēte ſecūdo alienatio q̄nq; cōfirmat̄ i totū q̄nq; i p̄te h̄is obtinētibus parit̄ in patre ⁊ mr̄e.⁊ mater filio ſuccedit in bonis eius.nubat ſcō vel nō ⁊ in penā ſecūdaꝝ nuptiaꝝ nubēs ſecūdo donatōis ꝓprietatē amittit vſufructū retinēdo.⁊ ſi donatio cōſiſtit in rebus īmobilib⁹ eas mat̄ recipiet.ſi in mobilib⁹ cautionē exiget.niſi viri ſubſtantia eas habeat. His obtinētibus ⁊ in pmiſtis rebus ⁊ pactis de lucrādo appoſitis. Mulier que nil ꝺ dote dedit nil lucrabit̄ de donatione que ptē dedit ꝓ p̄te lucrabit̄ q; equitatis ⁊ iuſticie ſum⁹ amatoꝝ. Vltimo p̄cipit hāc cōſtitutionē diuulgari.h.d. Caſus breuis vſq; ad.§.hoc autē. Mater filio nō ſuccedit i lucro antenuptialis donatiōis filia ſupſtite liberoꝝ electione matre iure ꝓhibita in dicto lucro.h.d.vſq; ad.§.hoc autē.

Imperatoꝝ Juſtinianus augu/ſtus h̄ermo.magiſtro ſacroꝝ offic. ⁊ ex conſuli.

Tante nos[m] legiſlatoꝝ romanis cōtinuaz legiſlatōis occaſionē emergētiū cauſarum dabat varietas. Et nos omnē partē[p] legiſlatōnis[q] ordinantes[r] reipublice cunctaz pene[s] correctionem[t] aliquando quidem p egētium interpellatōnibus. aliqn̄ vero in iudicialibus q̄nibus celebrauim⁹:⁊ multas leges hinc ſubiectis noſtris cōſcripſimus[v] q̄le[x] eſt q̄ etiam nūc emergens[y] ad hanc nos vocauit legē[z]. Gregoria[⁊] eīm ſupplicauit dicēs habuiſſe ſe dudū virum[ↄ] ⁊ duos feciſſe filios:maſculum ⁊ feminā:⁊ extuliſſe[ꝯ] quidē maritū plurimoq; a filio[a] experta fauore extimauit oportere[b] ne relinqueret euz ſine remuneratione nec extra cōpetentem honorē dimitteret. Jgit̄ ante nuptiale donatōez licz non veniens ad vota ſecūda:tamē reſtituit[c] lucro antenuptialis donatōis filia ſupſtite. Et matri nō licet i eo lucro vnū ex filiȝ p̄eligere ⁊ alienatiōe lucri facta a matre poſtea nubēte ſecūdo alienatio q̄nq; cōfirmat̄ i totū q̄nq; i p̄te h̄is obtinētibus parit̄ in patre ⁊ mr̄e.⁊ mater filio ſuccedit in bonis eius.nubat ſcō vel nō ⁊ in penā ſecūdaꝝ nuptiaꝝ nubēs ſecūdo donatōis ꝓprietatē amittit vſufructū retinēdo.⁊ ſi donatio cōſiſtit in rebus īmobilib⁹ eas mat̄ recipiet.ſi in mobilib⁹ cautionē exiget.niſi viri ſubſtantia eas habeat. His obtinētibus ⁊ in pmiſtis rebus ⁊ pactis de lucrādo appoſitis. Mulier que nil ꝺ dote dedit nil lucrabit̄ de donatione que ptē dedit ꝓ p̄te lucrabit̄ q; equitatis ⁊ iuſticie ſum⁹ amatoꝝ. Vltimo p̄cipit hāc cōſtitutionē diuulgari.h.d. Caſus breuis vſq; ad.§.hoc autē. Mater filio nō ſuccedit i lucro antenuptialis donatiōis filia ſupſtite liberoꝝ electione matre iure ꝓhibita in dicto lucro.h.d.vſq; ad.§.hoc autē.

vt.j.e.§.q; ꝺo cōtra bi/nubos.⁊ p̄ima ps rub. expedit̄.j.eo.vſq; ad.§. hoc aūt.

l Alienatōne.hec expedit̄.j.eo.§.hoc aūt.vſq; ad.§.cum igit̄.

m Et de ſucceſſiōib⁹. actiue legit̄.q.d. qualit̄ mulieres ſuccedāt filiȝ. qđ dic vt.j.eo.§.eſt igit̄ vſq; ad.§.aliud vero.ac.

Tante nos.non ſolis nobis.nam quotidie natura deproperat nouas iuenire formas.vt.C.deve.iur.enu. l.ij.§.ſed q;.

o Latoribus.i hij q̄ faciebāt leges:vel erant i peratoꝛes.nā alius non poterat poſtq̄ populus trāſtulit ip̄eriū i p̄ncipē vt inſti.de iu.na.§.ſz q̄ p̄ncipi.⁊ C.de le.⁊ conſti.l.vl. p Omnē partē.q.d.ſi in aliq̄ parte leges late deſiderarēt ordinationē moduz vel correctōez aliquā etiam nos fecim⁹.vel meli⁹ dic q̄ ipſe ordinauit reipu. ll.latas antiqs in ſeptez ptes ffoꝝ.vt.C.deve.iu. enu.l.ij.§.igit̄.⁊ ſeq.§.⁊ hoc faciēdo corrigebat corrigenda:qđ fecit per C.q̄nq; p interpellatōez. vt.C.q̄ po.in pi.ha.l.affi duis.q̄nq; iudicādo. vt C.de le.⁊ cōſti.l.fi.

q Latōis.i. cōpoſitionis.ac. r Ordinantes.ſ.ſub certis titulis ⁊ cōiunctis.vt.ff. de ſtatu ho.l.i.⁊.ij .accur.

s Pene.⁊ hoc iō:q; ⁊ multe remāſerūt corrigē de i volumine ffoꝝ.quas p hūc libū corriget.vel dic ſm quoſdā q̄ ideo dicit pene:q; q̄nq; corrigit ſpōtaneo motu.vt.C.de le.⁊ cōſti.l.leges.alij dicūt q̄ ideo:q; ⁊ alij ip̄eratoꝛes aliqua correxerūt.p̄ima n̄ioꝛ eſt.

t Correctōez.per codicē. v Cōſcripſimus.q̄ ſunt in.C. accur.

x Quale.ſ.negociū iſtud q̄le reſpicit qđ eſt.s̄.aliqn̄ quidē p egētiū ⁊c.

y Emergens.ſ.negocium.

z Legem.ſ.cōdendam.

⁊ Gregoria.pp̄riū nomē eſt mulieris.accur.

ↄ Virum.p̄imum.

ꝯ Extuliſſe.i.extra ciuitatem ad ſepeliendū portaſſe.ſic.j.vt exac. do. §.nam in ciuitatibus.nō erat ius ſepeliendi.vt.ff.de ſepul.vio.l.iij.§. duus.⁊.C.de religi.l.mortuoꝝ alij dicūt extuliſſe.i.ſuſcepiſſe virum.ſ.ſm q̄ nil eſt vt ſequit̄ ibi:licet nō veniens ⁊c.ar.p eis.ff.de cōiungēdis cuz eman.li.l.q̄ duos.circa p̄in.

a A filio experta.q; filius magis ſibi ſeruierat q̄ filia.

b Oportere.nota nos aſtringi iure naturali benefacere his qui benefaciunt nobis.ſic.ff.de peti.here.ſed ⁊ ſi.§.conſuluit.⁊.ff.de fur.ſi pignore.§.i. Accur.

c Reſtituit.eo q̄ a patre habuit ſupfluit alterum.⁊ dic q̄ dedit retentoy ſufru.vt.j.ſic eīm ⁊c.accur.

f Imperiali.ſiue inſtitutus ſiue inſtituēs fuerit p̄nceps vt in milite diximus.ſed hoc ex volūtate nō neceſſario.vt.C.de le.⁊ cōſt.l. digna.⁊ inſti.qui.mo.teſt.inſtr.§.ſi. g Hec nos.metropolitani.i.archiep̄i. h Pauptate.nā cōcedit retinere falc.

i Permittit.nā p̄cipit ſeruari voluntatē morientis.vt.s̄.eo.§.ſi quis aūt.§.his igit̄. k Rubrica de nō eligendo. Tribus modis hoc intellige.p̄imo q̄ ille due dictōes.ſ.mu.nu.ſint nominatiui caſus.⁊ hec dictio eligēdo cōuertat̄ in verbū.⁊ ſubaudi eo qđ.q.d.de eo q̄ ſcō nu.mu.nō eligant in lucris p̄imi matrimonij vnū de filiȝ p̄imi matrimonij.vt.j.e.§.p̄ſperimus.ſimilis eſt hec oratio in eccleſiaſtico. Jn cōuertēdo dñs cap.ſion. Scō dic q̄ ille due dictōes.ſ.nu.mu.ſunt accuſatiui caſus ⁊ cōuertant̄ in noīa tiuuz ⁊ verbū eligendo cōuertat̄ in verbū.ſilis eſt locutio in cōuentiōdo populos in vnū.i.dū cōueniret populos in vnū.vel melius ⁊ plan⁹ dic q̄ hec dictōes nu.mu.ſint noīatiui caſus:⁊ verbū eligēdo ſit gerundiuz ſicut eſt.⁊ ſubaudi habeat p̄tātem.q.d.mu.ſcō nu.ꝺ eligēdo nō habeant p̄tātem.⁊ qđ dicit mu.idez dicas in viris ſtōas accipiētibus vxoꝛes

d Ei.s.matri.quasi dicat nō tm̄ invita seruiūt matri:sed etiaz in morte seruiūt matri oia bona sua dimittendo ei ab intestato qō est ꝑ expresso vt.ff.de iur.codi.l.cōficiunt.i.rñ.t.ff.de bo.lib.l.i.in fi.azo.

e Ex hoibus.al's ex oibus.q.d.separauit se ab hoibus relinquendo eos.vt.ff.de tab.exhi.l.i.§.fi.

f Antiqua.vt instit.ad tertul.§.sozor.ac.

g Nostra.vt.C.ad tertul.l.fi.sed q̄daz dicunt q illā veterē nō habem' sed in.d.l.C.dicāt ꝑ veterum legum tc.

h Permāsisset.i.nō peruenisset ad secūdas nuptias.accur.

i Nulla qō.quin debeat succedere:qz ē casus l.vt.C.ad tertul.l.añpe.

k Donauit.s.filio.

l Fieret.i.remaneret.sic ff.de serui.rust.p̄d.si vn' §.fi.t de iudi.iuli. vl' melius ꝑprie ponit.

m Omnē.s.hic est allegatio filie.

n Proprietatē.s.ante nup.donatōis quā mater donauerit filio: quo ad ꝑprietatē.ac.

o Quantū.i.nō solum ꝑ ea parte qua successit fratri sed insolidum.ac.

p Nullā si.habeā.s.fratrem morientē.q.d. non credit matrē suā nupturam nō dimisisset:tūc donatōez ꝓpter nup.sozori vt dicas maritū huius mulieris.nā si sciuisset.s. hanc nupturā nō dimisset hāc donatō.vl' dic habere.s.matrē.q.d.nullam habeat mater spez ex dona.ex quo nubit.

a Verū.ꝑ sed.

b Mater.rñsio matris

c Hereditatis.q.d.nō amplius dicet donatio ante nup.sz filij hereditas dicēda est.sic.C.de inof. test.l.fi.in fi. d Ei.sibi matri. e Vnciarū.tanq̄ heres.sic C.de inof.test.l.fi.in fi. f Proprietatē.ꝑ medietate.

g Et vsum.i.vsumfr.s.in totū ꝓpter pactū qō posuerat in donatōe.vt s.ibi sic em̄ tc.sed hec allegatio.s.q̄ videat facta hereditati reprobat. ī.e.§.antenup.vbi videt q̄ totū vsum fructū pdat mr̄ dicte donationis scdo nubēs. g Et nō solū.b'.s.qō dictū est de donatōe ista.

h Reluctabat.sz hec scda qō soluit.ī.e.§.cū igit. i Vocauim', vt instit.ad tertul.§.ita tñ.t.C.de tertul.l.fi. l Vna.maxime.nā idē si essent plures sozores.vt.C.ad tertul.l.fi. l Cum ea.sozore.

m Vocata.s.matre. n Filia vo.nūc incipit allegatio filie.

o Sanctōibus.s.duab' quaz vna est in.C.de secū.nup.l.femine.§.fi. alia est in.C.ad tertul.l.mater.q̄ sunt priores ad p̄dic.l.vl. einsdē tit.q̄ in insti.est.t de his ōz in sequēti lra. p Vēdicaret.ꝑ medietate.acc.

q Hereditatē fi.vt instit.ad tertul.§.sz nos.t.C.ad tertul.l.mater.i.rñ.

r Venientē.repete t dicente filia matrē venientē tc.

s Aliū.oino post morte filij vt fuit in casu nostro.

t Acquisiuit.sed ꝑ se t filiū quarta veniet ad ambos. v Unde cunq̄.a patre vel aliūde.ac. x Ipsa.s.filia. y Domina. b' in plena ꝓprietate sz filijs primū fuare deberet. z Discernunt quarū vna loquit si mater p̄ nubat t post moriat filius.vt.C.de secū.nu, femine.in fi.alia qñ post mortē filij nubit.vt.C.ad ter.l.mater.in fi.t.ī.e. §.si aūt nō. t Mater.allegatio mris:t hz tres rōes vt ex sequē

ti lra ptz. ꝯ Clemētia.s.vt corrigant.t hac rōe prima obtinet h̄ mater.vt.ī.e.§.si aūt.ibi nequaq̄ igit. ꝓ Verumtm̄.q.d.sz videat sufficere dicta prima rō:tm̄ t scda dicit.t.l.allegat.vt C.ad tertul.l.fi.i.rñ.t.§.i.quā dicit nō corrigi ꝑ eas q̄s allegauit filia:cū priores ad posteriores trahant nō ecōtra.vt.ff.de le.t senatuscō.nō est nouū

ro ad virū aliū[s] oino prīuari his q̄ ex paterna substātia filius acq̄siuit[t] qz si post secūdas nuptias filī[u] mortuus est vndecūq[v] acq̄sita ē ei substātia ipsa[x] esset dña[y] hec ꝯstōibus ambabus volentib[u] q̄ talia discernūt[z] mater[c] quidē valde crudeliter habere cōstōnes illas t dignas clementia[a] nostro ꝓtēpoꝛ affirmabat verumtm̄[z] vsa est a nobis posita cōstitutōe dicēs hāc nō subdi[a] ꝯstitutōibus prioribus atq[b] matres quidē nōdum ad virū secundū venientes cū filijs vocari[c]:q̄ vero secūdis copulant[d] nuptijs nequaq̄[e] hinc[e] autē etiā aliq̄d adesse peregrinū[f] seem̄[s] in filio[h] largitatē cōferentē occasione electōis[i] rursus ō donatōe[k] poti[u] recepisse videri:q̄ sic simplicit lucrū irrōnabile hre.l.hec[m] nos diu pscrutātes:t oem̄ talī electionuz t hereditatē ꝓtēplatōez ꝓsiderantes oportere credidimus cōem sup his ascribere legē ꝑz quā t p̄sens[o] questio suscepit terminū.prospeximus itaq̄ nō ꝓfusum hoc de electionibus indiscretum q̄ relinquere: sed hmōi dare ordinē cause:matre semel ad secūdas nuptias veniēte vsum[p]:mox tantūmodo ei[q] filioz̄ ꝓprietate manēte antenuptialis fieri donatōis[q] t nulla[r] esse licentiaz matri alios quidez filioz̄[s] eligere: alios aūt exonerare quoniā omnibus simul secūdis nuptijs fecit iniurias[t]:quapropter etiā in p̄senti[v] ꝓprietas ante nuptialis donatōnis tota ad filiā veniet vsu[x] apud mrez

a Subdi.i. corrigi.al's subdiuidit t tūc dic.i. determinari:hoc tm̄ quandoq̄ falsum.vt.ff. de leg.t senatus.l. sed t posteriores. vt colligim' in.ff. qui satisd.cog.sciēdum.t.ī.de exhi.t intr.re.§.sancim'.

b Atq̄. cōcludit ex p̄dictis duabus rōnibus.

c Vocari.nō obstante.l.ad tertul. mater.

d Copulant.in uita filia.

e Nequaq̄. p. l. illā femine.§.fi.C. de secū.nup.cui legi gregoria nō resistit.qz nō loquit in casu suo.

e Hinc aūt.i.hoc casu.t h̄ est tertia rō matris.

f Peregrinum.i. extraneū.q.d. quedaz rō singularis est in isto casu per quā cessant que dicit filia cōtra matrez.

g Se em̄.sic cōtinuabis.benedico hic aliq̄d ex̄neum em̄ ꝑ qz affirmabat mater.s.se conferentē largitatez in filiū videri potius rursus donationē occasiōe electiōis q̄ sic simpli

c Hereditatis.q.d.nō amplius dicet donatio ante nup.sz filij hereditas dicēda est.sic.C.de inof. test.l.fi.in fi. d Ei.sibi matri. e Vnciarū.tanq̄ heres.sic C.de inof.test.l.fi.in fi. f Proprietatē.ꝑ medietate.

citer habere lucrū irrationabile.

h Filio.cōferentem.matrem.t repete vt dicit.

i Electōis.nam eligit filiū mater t donationē ꝓpter nup.largita fuit ei.vt.s.§.gregoria.

l Donationem.ante nup.

l Eliden psumptōe nature.vt.ff.de pet.her.sed t si lege.§.consuluit.t.ff.de donat.hoc iure.§.pe.t psump.iuris.vt.ff.mādati.si vero.§.inde pap.

m Hec nos.electōez.hoc ad primā.q.refert.vt.s.e.§.gre.quaz soluet statim. n Hereditatū.hoc ad scdam.vt.s.e.§.t non solū.quā soluet.ī.e.§.cū igit. o Presens. dupler.

p Usum.i.vsumfru.vt.ī.de nup.§.si vo expectet.t sicut.ī.eo.§. aliud.ibi sed diligentiā tc. q Donatiōis.quod hodie est generale in quolibet lucro qō habet supstes coniunx siue ti.donasiue legati siue fideicōmis.siue alio.vt.ī.de nup.§.si vero expectet. t.§.si vero sit soboles.

r Et nullā esse lniam ex hoc.§.t.§.veniēt.ī.de nup.sumit aut.lucrum.que est.C.de secū.nup.posita sup.l.femine.accur.

s Eligere.C.de secū.nup.l.in q̄bus ī.sed illa corrigit ꝑ hāc. az.

t Iniurias.sic ī.de nup.§.venient.

v In p̄senti.i.in qōne gregorie.

x Usu.i.vsufructuario.Accur.

y Cōstitutōez.vt.C.de vsufr.l.corruptionē. z Cōpetit.qz vsufruc.extinguit mozte vsufructuarij r Filia.s.moziat.

d Ex pacto.nō existentiū.circa b diligenter distingue cū mulier dat dotē vir aūt donationē ꝓpter nup.aut nullū apponit pactuz de lucrando:r tunc dos mulieri:r donatio marito vel eoz pribus restituēda est mrimonio soluto.vt.j. de equali.do.§.i. aut apponitur.et tūc aut est equum aut iniquuz.si iniquū maius trahit ad minus.vt.C.de pac.cō.l.lege.nullū tñ trahit ad aliqd:vt si in dote sit pactio.in donatō nevero nulla.vt.C de donat.añ nup. l.fi.§.finaūt.lz qd nil est possit dici minus.vt.ff.de tribu.illud.Si equū aut simpliciter aut nō simpliciter:puta quisqz mozit:alter lucret valet.vt j.de equa.do.§.i. hoc tū lucz perdit sicut r alia si ad secūda cōuoletvota vt.j.d nup.§.si vero ex.r.§.si xo sit. r in hoc.§.si vero nō simpliciter.aut ī casu filiozum existētiū:aut nō existētiuz.aut vtriusqz:qz si in casu filiozum puta si sint filij pcipiant lucra nō aliter.valet idē in secūdoqū nō existūt hoc tū interest:qa primo casu pōt pdere qui lucrat ꝓpter scda vota:in scdo ñ.vt j.d nup. §.si xo expectet.si aūt vtrūqz apponit pactū: puta si erūt filij ex b mrimonio supstes lucret tota donatio.vel dotē.si aūt nō erūt tūc tertiā forte lucret vel dimidiā tūc quidē extātibus filijs valet primū pactū nō aūt scdm Si aūt nō extent valet scdm r nō primū:r tūcqū extāt si cōuolent ad scda vota pdit lucra rōe pmi pacti.vt in b.§.sed si moziant oēs pōt reuiuiscere lucrū rōe scdi pacti vt hic.r.j.pri.§.r.j e.§.alid.ubi aut si oēs rc.r sic tertiā lucrat vel dimidiā donat vel dotez put secūdo pacto insertū fuit.sz si vn moziat ex plurib:puta ex.iiij.vn tertiā quarte lucret si vn ex tribus tertiā tertie nō p hāc aut.sed p illā.j.de nup.§.qñ.in fi.r sp intelligas qd mozit sine filijs.Si aūt nō cōuolet lucrat fm vires pacti nec pdit nec seruat filijs b iure.vt §.e.§.gregozia.j.de nup.§.si xo.r.§.hic nos.sed hodie r tūc fuat filijs tota ꝓprietatē.vt.j.neqz virū qd ex.§.i.sz r illa corrigit p prenā ꝓviri admittit mater ad ꝓprietatē cū filijs vt amplius sit ei aliqd que non nubit qd ei que nubit.vt.j.vt fratrū fi.§.fi. acc.

x Ex lege.i.ad ipsaz matrē si nemo est de inferioribus.vt.j.d here.ab intest.§.i.r nō ex ista vt frēs vl sozores.vt.j.e.§.antenup.alios aūt excludit in hereditate ergo r in dona.ista.vt.j.pr.§.fi.acc.

a Hoc aūt p aliū cū mlī sint modi alienādi.vt.ff.de pub.l.ij.r iij.

b Euacuat.nā ex quo ꝓprietas redit ad filios.ptz ergo mrez rē aliena alienare nō posse.vt.§.pr.§.r j.de nup.§.si xo expectet.ac.

a Modis.euacuat.repete rōne futuri.

b Suspēso.no.quid esse in pēdenti qd etiā psens est.sic inst.quib.modis pa.po.sol.§.si ab hostibus.r.ff.de vsufr.l.sed r si quis stipulet.§.i. ar.j.ff.si cer.pe.itaqz.r.l.cū ad psens.r.l.respiciendū.r inst.de ver.obli. §.cōditionales.r faciunt hec ad id qd diximus.inst.qui.modis ius pa. po.sol.§.si ab hostibus

c Supstites.si p mozte matris:qz tunc vsufruc.redit ad ꝓprietatez vt.§.pri.§.Idem si alis sit finitus.vt inst.de vsufruc.§.finitur.r hoc est verū per hanc cōstitutionem etiam si vnus tātū filius supsit:qz in totum vacuat alienatio. aliud per aliam auten.vt.j.de nup.§.qñ infirmas.

d Respiciente.s.lege.

e Si quid egerit.idest alienauerit.

f Si vero p omnes.hodie etiam si vnus.vt.j.d nup.§.qñ infirmas.

g Introduximus.i.nullus alius imperator.

h Existentiuz.vt si fiat pactū liberis extātibus de tota dona. lucranda. Item eis extātibus de tertia r extant tūc totuz habet si nubit secūdo: r totū perdit rōe proprietatis si moziant omnes filij lucratur tertia fz vires pacti qd est factum filijs nō extātibus vt di pri.§.pr.§.in fi.

i Legez.vt.§.§.pspexi mus.in fi.

k Quia vero cōmunes sic.j.de nup.§.si vero ex.

l Ille.s.vir.

m Dote.i.in lucro dotis quod habebat ex pacto.

n Hec aūt.s.femina.

o Donatione.subaudi periculū sustinebit.

p Cum igit.qz vidim de prima pte r scda rubrice.igitur de tertia videamus.

q Dubitatio.vt.§.e.pri.§.r nō solū.accur.

r Omnibus.i.similibus questionibus.sic.§.titu.i.§.i. Nam de ea dicitur specialiter.j.eo.

s Post ante.i.pter antenup.do.nā de ea dr spāliter.j.e.§.añnuptiali

t Allegatōibus.in quarta iure isto.vt.§.ti.§.si qs aūt hodie tertiam vt.j.de tri.r semis.§.i.licet quidam intelligunt augmentū in filijs tantū esse r nō in ascendentibus.

v Pretermiserit.scilicet qd p exheredato habet.vt inst.de exhered. libe.§.pe.

x Intestatus.qō fit sex modis.qō dic.vt inst.de her.q ab intest.i.rñ.

y Filios.hac appellatiōe oēs descēdentes cōtinent.vt.ff.de v.sig.l. liberoz.lz vulgariter tantū primo gradu ostituti cōtineant.vt inst.quida.tu.pos.§.fi.sic accipit vt hic.r.j.vt exac.do.instan.in prin.

z Fratrū.appellatōe fratris r sozoz cōtinet.vt.§.e.§.i.r est hoc verū nisi sint ingrati qd est tribus ex causis.vt.j de nup.§. ingratitudinē

a Sancitū est.s.vt cum fratribus voce in virilem cum sozoribus in vnam dimidiam.in altera vero dimidia oēs sozores.vt.C.ad tertul.l.fi. r inst.ad tertul.§.penul.sed hodie innouatur.nam cum omnibus vocatur in virilem.vt.j.de nup.§.quoniam.r.j.de here.ab intest.§.si xo cum ascendentibus.Accur.

o Maiores.al's ad maio.
p Facimus.i.ponimus.ſ.quam ſi nõ venirent.
a Seruoꝝ corruptiones.qõ valde eſt illicitum:ꝛ ideo acrius puniendum.vtC.de mul.que ſe.l.i.accur.
b Non licet.i.nõ poſſunt caſte viuere ſi legaliter viuant.i.ſi ſcõo nõ nubant:ꝛ ideo luxurient vel dic ſcõo nubẽdo.
c Viuere.ſ.ſcõo nõ nubendo.
d Luxurient.cũ ſeruis. vt dixerat vel etiam mulier cũ alia femina.vt.C. de adult.fediſſimam.ſic ĵ.vt nõ luxurient contra na.Accur.
e Cõſtitutionẽ.vt.C.de ſecũ.nup.femine.§. fin.
f Veniẽtes.iam emvenerãt ad ſcõm virum.
g Preobeuntes.i.ante ſe morientes.accur.
h Conſcriptionis.ſ, codicis.
i Sub titulo.nota ſufficit allegare titulũ.ꝛ facit ff.de poſtu.l.i.§.ſi quis.
k Tertuliani.vt.C.ad tertul.l.mater.ac.
l Qui.ſ.titulus.accur.
m Firme. ſupfluum eſt dicere illas duas.ll hic corrigique tã exẽſſe hic corrigunt.ſed videt qꝺ illa femine nõ ſit correcta Nam ꝛ illa pmittit matri ſuccedere.ſed dic qꝺ p illam nõ habebat firme ſed cogebat filio ſuperſtiti dimittere:ſed p hãc cõſtitutõez firme habet tã in ꝓprietate qꝺ in vſufru.ꝛ tam in paternis qꝺ in alĳs.vt.ĵ.de nupti.§. hinc nos.ſed hodie.p p te corrigunt.vt.ĵ.ỏ nup. §.hinc.ꝛ.§.ſe.ac.
n Queſtione.vt.ſ.e.§. nõ.accur.
o Mater.gregoria.ac.
p Succedẽs.ſ.ſola ſi ñ ſupſit filia vel nolit.
q Abſolute.i.ĩdubitãt.
r Optimũ.ſic.ĵ.ỏ nup. §.ſoluto.accur.
s Ad viꝝ veniũt.id eſt ſemel habuerint viꝝ.
t Virginitate. differũt eñ in celeſti ordine.
v Valuerit.ſ.morientiũ ſeruare thoꝝ inuiolatuz
x Juuenis.ſic.ff.man.l. ſi vero non re.§.ſi adoleſcens ſic.C.de bo.que li. l.fi accur.
y Non patiat.alʒ eſt ſine nõ.ꝛ vtrũqꝫ legi poteſt.ſ.nõ patiat ꝛ patiat
z Cõtra feruorẽ.qõ eſtz philoſophie.vt.ĵ.q.ĩmo. na.effi.leg.§.illud.ac.
a Reſiſtere.melius eſt eñ nubere qꝺ vri.vt dicit paulus.

o Eos.ſ.filios quos habuerit exprimo matrimonio.
p Supplicium.ideſt pena.
a Nuptias.qõ nõ debet eſſe.vt.C.de adul.l.graccus.Ac.
b Colligẽtes.nũc qcqd dixit a.§.cũ igit.vſqꝫ huc breuiter compprehendit. c Diximus.vt.ſ.e.qꝛ vero.

licet pmoriant filĳ omnes nõ relinquntes filios aut nepotes nihilominus ſupplicium manet ꝛ nõ ſuccedit eis mater:nec ſi ſine filĳs moriant: ſed expellit ab eoꝝ inhumane ſucceſſione fruſtra quidẽ pariens:fruſtra ſimul ꝛ nutriens ꝓpter legales nuptias[a] ſubiecta penis:ſed ſuccedent quidẽ illis aliqui ex longa cognatione.Mater aũt irrationabiliter expellit:quapropt ꝛ ipſa ſuccedat filĳs:ꝛ ſit hec lex clemens ꝛ mitis matres filĳs cõciliãs.Colligentes[b] igit huius legis partem ſancimus quoniã matrem ſm quod dudum diximus[c] aſſimilauimus patri in antenuptiali donatõe ꝛ ipas ſuſtinere quidem penas ſicut ſuſtinet pater in dote[d] in hereditate autẽ filioꝝ ſine tergiuerſatione veniat et pater ꝛ mater ſm ſubiectas vtriqꝫ caſui qõnes[e]. ꝓinde quod patres habent ſiue ad ſecũdas venientes nuptias ſiue nõ:hoc etiam matres habeãt:voceturqꝫ mater ad filĳ hereditatez:ſiue iam ad ſecundas venit nuptias:ſiue poſtea veniat.

¶Mater filio nõ ſuccedit in lucro antenuptialis donatõis ſupſtite filia ĩmixtiõis rõe ſublata his obtinẽtib⁹ ĩpteritis caſib⁹ ꝛ pẽdẽtib⁹.h.d.

Antenuptiali[f] vero donatiõe ad ſecundũ veniens cõſortium:neqꝫ ſecundũ qꝺtum heres exiſtet filĳ fruatur:ſz hoc filioꝝ ſit ſolũ lucrũ eis[g] a lege datuz ꝛ nõ videat eſſe pars[h] hereditatis filĳ:ſed adhuc antenuptialis donationis nõ abĳciẽs naturam[i] que cõperit tenere etiã circa eas que nũc ſaz ſunt viduate mulieres ꝛ ꝓprĳs ſucceſſerunt filĳs:ꝛ q nondum ad ſecundas veniunt nuptias:ſz poſtea veniãt.quod igitur hic habet ſic omni tpe ſanciat

¶Mulier ſcõo nubẽs donatiõis ꝓprietatem amittit ꝛ ſi ĩ ĩmobilib⁹ rebus cõſiſtit recipiet eaſ ſi vero ĩ mobilib⁹ recipiet cautionẽ niſi viri ſba eas habeat his obtinẽtib⁹ ꝛ in pmixtis rebus.

Aliud[l] vero quoddã occaſioe ſecũdo nubẽtiũ mulieꝝ ꝛ antenuptialis donatõis adĳcere prioribus bene ſe habere credidimus priſcis nanqꝫ ſtõnibus[m] pbentib⁹ electõnez mulieri:que[n] ad ſecũda vota[o] ỏ ſcẽdit ſi vellet accipe añnuptias donatõez ſm qõ ei pmittunt pacta: ꝛ exponere filĳs cautõem:qꝛ moriẽs hec reſtitueret:ſiue cũ nõ valet dare cautõem aut nollet forte maneret qdez res apud filios añnuptialis donatõis:ſoluerẽt[p] aũt el[q] etiaz

o In dote.vt qlibet admittat ſcõo nubens ſiue vir ſiue vroꝛ.
e Mõnes.vt ſi q ratan mater ſuccedat filĳs.rñ. ſic. et ſi querat an pater rñ.eis ſic.
f Ante nuptiali. fruat.ſ.ꝓprietate: ſed vſufruc.ſic.qõ dicit vt.§.e.§.proſperimus.
g Eis.i. adhuc.ſ. amplius quos habuit exprimo matrimonio.
h Pars.nũc caute rñ.cuidã allegatõni quã poſuit.§. e.§.verumtñ.
Que.ſ.omnia pdicta.
k Hic.i.qcautuz eſt hac.l accur.
l Aliud.hic eſt expedita rubrica.ſz adhuc ponit duos caſus pter eaz vt in hoc.§.ꝛ pri. illud.
m Conſtõnibus vt.C.de ſecũ.nup. hac edictali.§.his illud.
n Que.ſ.cõſtitutio prima qõ igit.
o Vota.ꝛ ꝓpter ꝺ amiſit ꝓprietatẽ lucri donationis.
p Soluerẽt.filĳ.
q Ei.mulieri
r Centeſime. eſt aũt centeſima que ſorti in anno equiparat triceſima q in tribus ãnis. vt C.de vſur.l.eos
s Minores.ſiue filios mariti: ſiue nõ qui ſuccedebãt marito.
t Veniẽte.i.redeunte.vt.C.ỏ ſecũ. nup.hac edictali. §.oĩbus.q.ỏ. hoc eſſet iniquũ qmõ filĳ oĩa venderent ꝓ ea.ſ.pecunia q etiã ad eos redire ỏz mortua matre.
v Si quis.ſ.maritus.
x Res.ſ.invxorẽ ꝛ pactũ feceruntõ lucranda donatione ſi ipe premoria

tur: alʒ hec donatio ꝓti mariti restituenda est. vt. j. ō equa. do. §. i.

p Ipsa. eū colligat quo ad īmobilia nil innouaſ cū idē essʒ oliʒ qō hic dicit. vt. C. de secū. nup. l. hac edictali. §. his illud. ac.

ʒ Eoꝝ. alʒ eaꝝ. ſ. rerū. alʒ eoꝝ prediorū.

r Lex iubet. hic est sensus hec mater talem ꝑstet diligentiā qua lex ꝑcipit lex dñis existentibus.

v Usu. i. usufr. q. d. fructuarijs vtā/tur r fruanſ arbi/trio boni viri. vt. ff. usufruc. quēad. cau. l. i. r inst. de usu fruc. §. finiſ. vl' dic ꝑm al. qualē lex iu/bet: vt r mō dixit usu. ſ. existētē ap ō matrē existētibus dñis. ſ. filijs in p/prietate: sʒ prima magis placet

x Antiqs. quo ad hāc. vt. C. de sec/cū. nup. hac edicta/li. §. his. r. §. se.

a Dēs. alʒ non p hāc ꝓstōnem. vt s. e. §. hoc aūt. sed corrigiſ. j. de nup. §. qm̄ in fi.

b Legē. ſ. hāc. vt s. e. §. ꝓsperimus

c Cōseruandū. ta/le quale accepit. vt. j. ō nup. §. r qꝝ parū. in fi.

d Si aūt oīs. for/te ex hoc. §. colligi/tur aut. sed si aurū quā hēs. C. ō secū. nup. l. hac edictali

e Idonea. sic. j. ō fideiuſ. §. qō autē

f Cōscriptū. noie donatōis añnup.

g Legis. vt. C. de se. nup. hac edicta/li. §. his. acc.

h Nostrā. ſ. hanc ꝑsentem.

h Illud sanctuʒ quod sanctū non habemus.

i Documētis. i. ī/strumētis sic dicta qꝝ veritatē docēt: sic accipiſ. j. de fi. īnstr. in plurimisq; locis. nā hic inde facta erat ꝓmissio sed nō donatio.

l Onera. vt ale/re eā: r seruiētes ei vt. ff. so. ma. si cū. § si aūt. qō ē iniquū vt. ff. ō cōdi. cāda. l. si donatari. §. i.

l Morte. que oīa etiā soluit. vt. j. de nup. §. deinceps.

m Quāq;. alʒ qñq;. r tūc dic quā. ſ. equalitatē.

n Alijs. ſ. ōctib. r iudicijs. vt. ff. ō re. iur. nō oʒ. ar. ō. ff. de fer. l. fin.

o Cōsortijs. i. mīmonijs de q̄bus agiſ: r hoc debuit ꝑtermittere

p Dat. nomine dotis vel alius ꝓ ea. accur.

q Percipiat. hoc sic intelligo. ſ. noīe lucri donatōis ꝓpſ nup. r hec ē mens hui' lʒe. sed ō. j. vt exac. instā. §. fi. rñ. ibi fuit pata dare sed maritus noluit accipe q̄re videſ cōditionē impleſſe vt ibi oʒ. r. ff. de cōdi. cā da. l. iij. §. fi. r. ff. de cōd. r demō. l. iure ciuili. alij dicūt nil recipiat neq; donā tis noīe. neq; etiā nō dedit dotē quā neq; aliq̄ō oīno lucrū: sʒ ō eos est. C. de do. cau. l. fi. nā dos nō data recipiſ r rñdēt eā correctā p hāc. itez ō j. de tpe nō so. pe. §. gña liter. rñ. hāc correctā p il lam: vel dicunt b' verum nisi ꝑscriptio tpis īcue niat. vt i dictis duab' ō/rijs oʒ. itez ō. j. de nup. §. si q̄s. rñ. illud ꝓpter deli/ctū mariti. itez ō. j. de ex hi. r intro. re. §. qm̄. sʒ il/lud pietatis cā dicūt. nā vni' felicitaſ alteri ꝓdest vt. C. ō nup. l. fi. sʒ vtrum q; hoꝝ duoꝝ ōrioꝝ reci/pit modificatōez hodie vt. j. vt li. ma. r auie. §. qꝝ vero legē dudū. itez ō. j. de exhi. §. fi. sed ibi exꝑſ se voluit relinq̄re. itē ō. C vñ vir r vxor. l. i. vbi etiā in totū vxoꝝ succeditviro sʒ ibi nō est q̄ obijciat b' mulieri: cū nullus sit le/gitim' successoꝝ. sic. ff. de iof. te. posthum'. §. si q̄s ex his. sʒ q̄d erit econtra mulrere dāte dotē mari/t' nō dat donatōem. rñ. idē. nā eq̄tatis r c. vt hic oʒ: non tū dico q; teneaſ marit' vxori sic dare do/natōez vt fruaſ mlier ea qꝝ cū tm̄ sit in donatōne q̄tū in dote: iā nō fuiet dos onerib' mīmonij. vt. j. de eq̄. do. §. i. q̄d q̄ ꝓ/derit mulieri. rñ. deficiē/tibus alijs bōis mariti hās res mulier poſit vē dicare: r ſʒ alia sint oblī/gata facile illi iuri hypo/thecarū poſit renūciare vt. C. adveſſ. l. etiā. r. l. in bem': qō hic nō fit. vt. j. vt imo. antenup. do. ac.

a Professa. i. quā dare ꝓmisit.

b Obtulerit. i. dedit.

c Etiā b'. q. d. nō solū su/prioꝝ. §. sʒ ēt istō fuit bo. augmentū huic. ꝑter ru/bricam. nā in ea ru. tātuʒ tria cōtinebāſ q̄ iā erāt expedita añ hūc. §. r su/perioꝝ.

d In casu. ſ gregorie

e Progrāmata. pgrā/ma ē scriptura publica filio sapiētū facta vt ptʒ fere in fi. cuiuslibʒ ꝓstō/

f Ditio. i. iurisditō. sic

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

ter tiā partem centesimeˡ vsure nos ex questionū emergentiū varietate moti q̄m inuenimꝰ minoresˢ in hoc piculū patiētes antenuptialidona/tōe in pecunijs existētē: r alios qui/dem aurū nō habētes coactos: aut oia paterna vēdere quatenus exol/ueret antenuptialis donatōis de/bitū ad eos vtiq; ꝑm legem antenu/ptiali donatōe veniēte. ꝓpterea iu/dicauimus oportere hūc dare ordi/nē cāe: vt si quisᵛ cōtulerit resˣ ꝑm antenuptialem donationez: si qui/dē oēs īmobiles sint: maneat harū vsus apud matrē: r ipsa eū colligat r non respuat: neq; exigat filios p horū estimatione vsuras: sed r dili/gentiā eoꝝ habeat sicut lex iubet r vsu q̄dem existētibus dñis r custo/diat eas ꝑm leges antiquas filijs supstitibꝰ: aut si oēs moriātur ꝑm nostrā legē veterē r casum quidez nō existentiū filioꝝ matri aliquam nō filioꝝ heredibus cōseruanduz Si autez oīs forte ꝓsistat in pecu/nijs aut alijs mobilibus rebus an/tenuptialis donatio tertiam vsura/rum ꝓtem percipientem matrem cū cautione iam definita non exigere a filijs aurum: nisi forte idoneaᵉ sit viri substātia r habeat aurū r argē/tum r vestem: r q̄cquid cōscriptuzᶠ fuit matri nunc eī electionē matri dabimus: siue voluerit res ꝓcipere r ꝑbere cautionē siue iustam quaz diximus usurā accipere: r ꝑm prio/res legesᵍ r nostrāʰ. Si vero ꝓmi/xte sint res r donatio antenuptias aliud quidē in pecunijs: aliud vero in īmmobilibus habeat rebus: īm/mobilia q̄dem modis oībus mane/re apud matrem r patrē vt alimen/tum habeat inde. porro de mobili/bus hec valere: que sanciuimus pri/us si essent in rebus mobilibus oia antenuptialis donatōis cōsistētia

¶ Pactis inter virʲ r vxorē de lucrādo appositis mulier que nil omnino ō dote dedit nihil de donatiōe lucrabiſ. que vero ptez dedit ptem lucrabitur donationis. h. o.

Illudᵇ quoq; dudum acerbequi/dem sanciuz: raro aūt in iudicio ex animatuz extimamus oportere cla/ra lege complecti r tradere vsui: et deducere ad iudicia ꝓ cōmuni po/situm adiutorio. si em̄ cōiungātur aliqui alterutris cū dotᵏ: r antenu/ptialis donatōis documentisⁱ: de/inde vir quidem antenuptialē ꝑbe/at donationem: mulier autē scribat dotem aut ipsa ꝑbitura eā: aut dan/te patre aut quolibz extraneo post ea appareat mīmonij tēpore dos nō data marito: sed sustineat one/raᵏ matrimonij r matrimonij mor/teˡ viri soluaſ nō est iusta oīno mu/lier dotem nōdans marito antenu/ptialē accipere donationē. Sinau/tem etiam nō totam dedit dotem r ipsa ꝓ tanto exigat donationē: in/quantum dederit dotē equalitatis em̄ r iusticie sumus amatores: quā q̄ᵐ omnibus alijsᵒ r in ꝓsortijsᵒ volumus obtinere: quapropter q̄ mulier nil omnino dat ꝓ: nihil oīno percipiatᵍ. quevero minus q̄ ꝓfes/saᵃ est dedit tm̄ recipiat solū q̄tum obtulerit ᵇ: sicq; etiā hocᶜ optimum in ꝑsentilege incrementū plurima decernēte que semp in dubitatōne sunt: vix aūt modo ad legislatōem deducta: hanc aūt valere volumus legē: r in casuᵈ dante ei principiū r in pēdentibus litibus: r in omni ō creto ꝓuentētibus. Que igitur pla/cuerūt nobis tua sublimitas operi effectui q; tradere sustinet: r manife/sta vniuersis ꝑ ꝓgrāmataᵉ ꝓpria faciat: quatenus in oībus ciuitati/bus quas nostra ditio fcontinet r valeant: r certa oībus fiāt ꝑmqō a nobis dispositum est.

Ut determinatus sit numerus cleri/coꝝ sanctissime maioris eccleſie r ceteraꝝ eccleſiarum.

¶ In eccleſia maiori r alijs sibi adiacentibus r subiectis clericoꝝ numerus ꝑm facultates debz esse statutus r obseruari ne ad inopiā eccl'ie de/ducāſ. pēa ō faciētibꝰ īminēt. h. o. vsq; ad finē

Imperatoꝝ Justi. aug. epiphanio sanctissimo r beatissimo archiepō/ sancte regie ciuitatis: r vni uersali patriarche.

nis hui' libri: r ōʒ. C. de diuer. reſ. l. vniuersa. insti. in ꝓhemio. §. i. Rubrica. Ut determinatus sit numer' cle/ricoꝝ ꝛc. vt determinatus eccl'ie cōstantinopolitane ciuitatis. ac.

i Ecclesiarū. sub dicto patriarchatu cōstitutarū. r ita est hec lex loca/lis, sicalʒ. j. de re. ec. īmo. ali. §. fi. j. de tabel. §. fi. r ecōtra, quedā valent.

als sed non ibi.vt.C. de, his qui ad ec.cõfu.l.fi.i fi.

Oldum. Tuam.loq/ tur epiphanio patri/ arche alme vrbis cõstã/ tinopo.

l Patriarchas.ante/ cessores tuos.

m Mensura.s.nõgẽti quĩquaginta.vt.C.ō sa/ crosan.ec.l.non plures.

n Dispositum.in q̃daz lege greca:t ps sñie illi/ us est in.d.l.C.de sacro/ sanc.ec.nõ plures.nã et alia multa in illa cõtine/ bant.vt ptz in hac lra:il lud fatuũ est dicere q lo quat hic de illa.l.nõ plu res.cũ illa nõ sit iustinia ni. o Bonũ.nã oẽq̃ō est nimiũ vertik in vitiuz vt h.t.§.ō refe.sacri pa. §.f.t.j.de mẽsu.oz.c.col. iij.in pn.nisi in casu:t iō dicit pene vt ip eratorez donare eccl'ie.vt.j.ō nō ali.§.statuimus.

p Diaconissis.ordo ẽ mulier q nõ possunt di/ cere euãgeliũ.sed nũq̃d in illa maiori ecclesia sta bãt mulieres cũ marib9 rñ.non.vt.j.de mona.§. cogitã dũ.sed erãt mõa/ steria feminar q̃ recipie bãt sustẽtatoz a maiori eccl'ia.vt.j.eo.§.in alijs.

q Matrẽ.si c.C.ō sacro san.ec.l.iubem9.§.i.i fi.

r Predijs.s.rusticis

s Inq̃sitõez.vt nõ opte at nos oĩ die de hoc co/ gitare.vt.ē.de her.t fal ci.§.i. t Venera/ bilibus.s.domibus.

v Quãtos.i.quot.t sic dicas inferius.

x His locis.venerabili bus.

y Cõstituta.hec cõtinu atur.j.t pmanserit ꝛc.§. qō est hic in medio cãcel landũ est.vel dic si quis aũt.s.ecclesie edificator. t qō dicit extẽdi nõ suf/ ficientez q̃si dicat plures etiã non possunt pati q̃ habeant. Vel dic si quis aũt.§.eps.t de eo dic vt mõ dirimus:q: nõ adie cit vltra modũ:t interiz edificator largiebat ne cessaria.

z Semp.i.multotiens.

a Autem.vndiq.s.fa/ cti sunt.

b Vsure.s.aucte.

c Noussima.s.inopia t subaudi superuenie ns emersa est tãta vt ꝛc.

d Incredulitatẽ.s.eãdẽ s.interueniri pñ

b Necessitate.s. fiũt cũ nõ possint mutuãtes credito res inueniri.

c Cõtra leges.le onis t alioz ipe/ ratoz qui fuerunt postea.vt.C.de sa crosanc.ec.l.iube/ mus.t.l.sancim9.

d Indecẽtes.s.fi unt cũ nõ possunt creditores inueniri

e Predia.rustica

f Sufficerẽt.s.ec/ clesie.

g Expẽdit.vt q̃a pdigus est:t ita bonis ei9 interdi/ cit.vt.ff.de curat. furi.l.i.vl' dicvt in sti.de his qui sunt sui vel ali.iuris.§. fi.prima placet.

h Cogitandũ no bis.si em̃.p causis co/poralibus co/ gitamus ꝛc.vt.j.vt cũ de ap.cog.si ve ro liberi.in fi. acc.

i Sed ex his.scz possessionibus.et nota q̃ qui hodie seruaret paup non esset.

k Reliquos.la'is reliquas oẽs t tũc repete in alijs per reliquas oẽs vene rabiles domos.

l Scemate.i.ordine siue dignita/ te.Accur.

m Sãcimus.q̃sin hac pstõne oĩtim9

n Tpe.s.futuro.

o Numerus.q̃n/ quaginta nõgẽti: vt.ē.in pn.dixit.

p Ecclesia.s.pri9 sancte sophie. q̃ est maior ecclesia.

a Clerina.ppriũ nomen.

b Ecclesijs.s. tri/ bus.

c Cõsistentes.hic nota q̃ vnus vicẽ duorum gerẽ non possit.sic.ff.de pa/ ctis si plures. Itẽ nota q̃ quidam li bri nõ habẽt plus in hac cõstitutiõe t quidam habent tres colũ.sed non legit, accur.

d Mm.rñ. tacite questioni.

Odũ quidez cõmuni t ge/ nerali lege t ad tuã beati tudinẽ:t ad reliquos san/ ctissimos patriarchas scripta de or/ dinatõne venerabiliũ epoz t reue rẽdissimoz clericoz necnõ mulierũ diaconissarũ:t vt nõ ampli9 sint ab antiqua mẽsura q̃ ordinan dispo/ suimus q nobis videbat bene se: t cõpetenter habere t regularuz sa crarũ digne:pñtem vo legẽ spalez ad tuã beatitudinẽ scribimus ō nu mero reuerendissimoz clericoruz q̃ in hac vrbe sunt disponẽtes.qz eñ pene nihil imensum bonuz est:cõ/ petens est:neq ordinatões q̃ super reuerendissimis clericis fuerit:aut sup reuerẽdissimis diaconissis fie/ ri tãtas vt illoz expensas sãctissima ecclesia incidat in cãm mutuorum maximoz:t paulatiz ad nouissimã inopiã deponant, nouimus eñ p pter hmõi occasionẽ huius regie ci uitatis sanctissimã maiorẽ ecclesiaz nostri iperij matrẽ debitis inquie/ tari maiorib9:t nõ aliter valentem facere singulas erogatões reuerẽ/ dissimis clericis añq̃ aurũ nõ parũ mutuũ sumat:faciens tã hypothe/ cas q̃ pignoz datões in optimis suis pdijs:t suburbanis ppt hoc igit pspeximus nosmetipsos depo nere ad hmõi cause inq̃sitionem:t agnoscere quemadmodum priuf se habuerit quidq̃ lõgitudo tpis ad inuenit. Inuestigates igit illud vn dicq̃ inuenimus:qm̃ singuli horũ q̃ sanctissimas eccl'ias edificauerunt in hac felicissima ciuitate:nõ p edifi cio solũmodo cogitauerũt iz etiaz vt expensas sufficientes darent a se factis venerabilibus t determina/ rent q̃tos q̃dem cõperens esset:pf byteros p vnamquãq̃ ecclesiaz q̃/ tos diaconos masculos atq̃ femi/ nas t q̃tos subdiaconos:t rursus cantores atq̃ lectores:t hostiarios cõstituit:t super hoc etiam oratorij expensas diffinuerunt:t redditus pprios ōderũt sufficiẽtes his que a se cõstituta sunt. Si quis aũt ad/ iecerit multitudinez:nequaq̃ peni tus extendenti sufficientẽ t permã serint vsq̃ ad multũ tẽpus talia cõ/ seruata:t donec hoc fuerit donaue runt sanctissimaz eccl'iarũ domib9 que sufficerẽt. Cũ vero deo amabi/ les epi ad aliquorum pces semper respicientes, ptracti sũt ad ordina/ tionũ multitudinem:aucta quidez est expensarũ quãtitas ad imẽsitatẽ multã:creditores aũt iam vndiq̃ t vsure t nouissima etiã neq̃ cre/ ditores ppter incredulitatẽ tã cau se:sed alienatõne cuz necessitate:t contra leges t cause indecentes t neq̃ ppria dignitate temperate vt ex hac nimietate neq̃ predia:neq̃ suburbana sufficerent hypothecis t pignoribus neq̃ creditoribus p/ pter hoc inuenirent:sed ad inopiã descenderent nouissimã:t nec ipis ministris emolumentũ dare suffice rent:sed ad viã diuz infelicissimaz cã descenderet:quatenus rerũ om/ niũ creditoribus cederet quod dice re etiã piget nos t quẽadmodũ nõ fiat, puidemus.nã si nõ aliquis fer ret libenter eũ quivltra substantiã suam expendit:qũo nõ de his no bis est cogitandu:nõ em̃ oporet ad mensurã expensaruz q̃rere etiaz possessiones:hoc em̃ simul ad ava ritiam impietatẽq̃ perducit:sed ex his que sunt expẽsas quoq̃ metiri quapropter competenter etiam de his sancimus:t immensitatẽ exclu dimus certe medicine cãm traden/ tes. Sancimus igit eos quidẽ qui hactenus sunt in eadez sanctissima maiore ecclesia:t reliquos omñib9 venerabilibus domibus reueren/ dissimos clericos t mulieres:diaco nissas t hostiarios manere.i q̃ sũt scemate nõ em̃ quod est minuẽtes: hec sancimus reliquo vero tẽpo/ re nulla fiat ordiatio donec ad an tiquum numerũ institutum ab his qui sanctissimas ecclesias edifica/ uerunt reuerẽdissimoz clicoz quã titas rediget.sed quoniam pridez etiã reuerendissimoz clicoruz san/ ctissime maioris eccl'ie regie nostre ciuitatis determinatus est numer9 t valde breuis erat:vtpote vna ex/ istente sanctissima ecclesia:postea vero t venerabilis domus sancte gloriose virginis et dei genitricis marie iuxta sanctissime maioris ec/ clesie in ciuitate posita edificata est a pie memorie verina t venerãda domus sancti martiris theodori a/ sportatio gloriose memorie dedica ta est:erat autez etiam venerabilis domus sancte helene que sanctissi me maiori ecclesie copulata est:pro pterea redigere numeruz ad antiquã figurã impossibile est:nõ eni suffi/ cient tãtis eccl'ijs pauci plistẽtes qñ nõ pprios clericos neq̃ i has tres habeãt basilicas sz cões sunt: t sanctissime maioris ecclesie: t ha rũ oẽs circũeuntes fm quẽdã ordi nẽ:t circũ ministeria in eis celebrãt deinde etiã plurima multitudinez ex antiqs hereticis ad sanctissimaz

e Illud quoq;. nota q; nō debet clericus trāsire de vna eccl'ia ad aliā quod nō seruatur

maiorē eccleſiā deducta gr̄a q̄dem magni dei ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu chriſti.laboribus aūt imitatoribuſ noſtris oportet plures q̄a p̄ncipio ad p̄ſens officij miniſteriū diffiniri quapropter ſancimus nō vltra quidem ſexaginta quidem p̄ſbyteros in ſanctiſſima maiore eccl'ia eſſe.diaconos aūt maſculos centū ⁊ quinq̄ginta feminas: ſubdiaconos vo nonaginta:lectores aūt centū ⁊ decē:cantores vigintiquinq;:ita vt ſit oīs numerus reuerēdiſſimor̄ cleri/corū ſanctiſſime maioris eccleſie in quadringētis vigintiquinq;:⁊ ſup centū exiſtentibus his qui vocant hoſtiarij in ſanctiſſima ſiquidē maiori eccleſia huius feliciſſime nr̄e ciuitat̄ tres venerabiles domos vnitas ei:tāta clericorū ſit multitudo nullo q̄dem hor̄ qui nūc ſunt excludendo:ſz multoplurīū ſit numerus ab his qui a nobis nūc determinati ſunt: nullo aūt ꝺcetero adijciēdo in vnoquoq; ordine in his qui nūc ſunt donec ad hūc numerū mēſura dirigat. Illud quoq;[e] ad ijciēduz ē vt qꝺ hactenus nō decenter fiebat nequaq̄ in repu. gerat.i.multos reuerendiſſimor̄ clericorū dedignari q̄dem in his q̄bus ordinati ſunt: ſanctiſſimis eccl'ijs aut h aut in pui cijs deſeruire ad ſanctiſſimā vo maiorē eccl'iaz ⁊ venerabilez clerū eius p patrociniū qꝺlibet accedere qꝺ ꝺcetero fieri p̄hibemus.nā ſi ſup venerabilibus monaſterijs p̄hibem⁹ ex alio monaſterio ad aliud trāſmigrare multomagis neq; reuerēdiſſimis cl'icis hoc permittam⁹ lucri ⁊ negociatiōis habere hmōi horum deſiderium iudicantes. Si vero ⁊ aliq̄n talē quādā migrationē tua beatitudo aut p tpa iperiū fieri p̄ſpexerit nō aliter hoc agi anteq̄ ad p̄dictuz a nobis numerū cā redigat vt migratio in offm̄ deficientis fiat vt nō ſuper numeruz aliq̄d oino accedat.hec em̄ nulla machinatōne:neq; ex aliquo mō fieri ſinimus:⁊ hec q̄dem de ſanctiſſima maiore eccl'ia In alijs aūt oībus eccl'ijs quarum expēſas ſanctiſſima maior eccleſia facit.ſancimus nūc quidē exiſtente manere ſimiliter eos etiā ſub ſcemate. Ceterō vo nullū ordinari anteq̄ ad eum qui vocat ſtatutus vniuſcuiuſq; eccl'ie qꝺ antiquitus ordinatū eſt ab edificatoribus eccl'iar̄ p̄ſbyterorū diaconorū maſculorumz atq; feminarū ⁊ ſubdiaconor̄ atq; lector̄ necnō cantorū ⁊ hoſtiarior̄ numerus redigat:⁊ null⁹ in medio penitus adijciat:noſq; ipſi cauem⁹ tale aliq̄d agere:⁊ ordinandos ab breuiam⁹:nulluſq; noſtror̄ iudicū tale aliq̄d agat nr̄am formidāns legem ⁊ lnia ſit beatiſſimo archiepo ⁊ p̄triarche huius regie ciuitatis ordinationi p̄dicere[f]:licz iuſſio ꝺ pallatio veniat.nā ⁊ qui p̄cipit ⁊ cui p̄cipit ſub eccleſiaſtica mulcta erunt ſi tale aliq̄d egerit.ſed neq; in alijs eccleſijs quecūq; emolumentū ⁊ expenſas habent a ſanctiſſima maiore eccl'ia incōpetēs eſt multitudinē inire ordinandorū eis neq; trāſcendere de cetero ꝓſtitutā a p̄ncipio etiā vel ſup menſurā ne forſan oēs etiā qui in eas cōſecrant in multitudinē incedētes imēſaz:⁊ accedētes ſibimet pie agētibus q̄ſtus diuidētes:⁊ exinde vſq; ad mēſuraz eorū nō ſufficiētes in maximā anguſtiā incidant paupt̄atē,ſi vo vltra mēſuram definitā ſanctiſſime maiorſ eccleſie ſiue aliarū eccl'iarumz ordine q̄per tpa fuit ſanctiſſime maioris eccleſie ſanctiſſimus eps ⁊ venerabil' eiuſdem eccleſie ⁊ yconomi erogatōez ex eccleſiaſticis p̄uenerit q̄ſtibus ipſi quoq; de ſua ⁊ pp̄ria facultate p̄beant expēſaz ⁊ q̄ hec expēdere eos p̄miſerit beatiſſimus p̄triarcha.ſciāt em̄ qz ſi q̄d tale egerint licentiazdamus ⁊ ſanctiſſimis p̄triarchis qui poſt tale aliq̄d agētes fuerint:⁊ paſtoribus yconomis ⁊ oib⁹ reliq̄s reuerēdiſſimis clericis talia p̄ſcrutari ⁊ facta p̄hibere ⁊ indicare iperio vt illud cognoſcens p̄cipiat ex ſubſtantia hec agentiū yconomorū aut etiā p̄mittentis archiep̄i hoc ſarciri ſāctiſſime eccl'ie:quapropter ne rurſus forte fiat talis aliq̄ rei ꝺfuſio atq; tumultus cā ad mēſuram a p̄ncipio ꝓſtitutā redacta: tūc ordinare liceat in tm̄ vt nō tranſcendat ꝺfinita mēſura neq; numerus tranſeat:aut fiat q u edaz circa hoc calliditas:nō em̄ illud patimur oino fieri vt dicat qz lnia erit ordinare q̄dem nō tm̄ emolumenta p̄rebere.hoc em̄ eſt rurſus ꝺfuſiōe efficientiū ⁊ imenſa adiectōe ſecunda collegia ꝓſtituentiū:deinde etiam plurimas habebit cās circūuentionis:vt al's ſibimet vias auaricie inueniant vt p alimentorū expenſis Et hoc igit̄ agi penitus etiam ſub mulcta que vocat eccleſiaſtica,p̄hibemus maximā vtilitatez hanc eſſe putātes vt ſanctiſſima maior eccleſia neq; debitis ſubijciat neq; anguſtiet neq; perpetua edificia: ſed ſemp abūdet:ſicut em̄ de his exp̄ē

f Cōtradicere.no.arg. p epō vel p̄lato q̄liceat reclamare l'ris dñi pape vt.C.ſi cōtra ius vel vtil. pub.⁊ ſi legibus.ſz p̄t dici q; hic nō a p̄rincipe ſed ab alio noīe p̄rincipis erant miſſe.ſi aūt cō ſtat l'ras eſſe p̄rincipis recipiēde ſūt:ſz ſcḋa iuſſio ꝺz expectari.vt.C.de man.p̄rin.l.i.⁊ j.de mā. p̄rin.§.deinde cōpetēs

a Rubrica. De fideiussoribus ⁊ mãdatoribus.accur.

EGẽ antiquã.quã habemus.C.de fideiuss.l.nõ recte.qb corrigiť ⁊ noua ei adjciunť:⁊ p parte seruať: vt quidã dicũtq; nihil est.sed dicq; erat quedã lex que duo dicebat.primum vt pñte vtroq; reus p̃ sit cõueniẽdus:⁊ in hoc bñ,vt,j.e.§.antiqua siq̃dẽ sed qabsente reo nõ dabať spacium fideiussori ad,pducẽdũ reũ:⁊ i hoc male dicebat,vt,j.e.§.si vo fideiussor,ibi ñ ei ⁊c. ⁊ fuit hec lex ãtiquior q̃ illa.C.eo.nõ recte.vel q̃ alie q̃ tractãt de eadem materia:vt p3.j.pr.

c Olim.l.sancimus,et accipiť ex sequẽti verbo nescim⁹,sic.ff,de tu.⁊ rat.distr.l.i.§.nũc tractem⁹.

d Nõ approbatã.i,reprobatã p̃ psuetudinem ei p̃niã.vt.ff.ỏ le,⁊ senatusco.de quib⁹.§.fi.⁊.j. de questo.§.si vo.

e Exquisitas.i.plerũq; in iudicijs necessario examinatas.nam ⁊ hodie plerecq; cãe sunt de simili materia.accur.

f Apparentẽ.l.fore vtiem,vel dic apparz,i.ad memoriã reducanť ⁊ deplorať: vt facit vxor de marito bono mortuo cũ minus bono sit dissecta.

g Erat eñ.inpositio ẽ

h Eius.l.antiq̃ legis.

i Nõ discreta.vt.§.e.in pn̄.diximus.

k Augmẽto.nã cũ duo tñ capitula in ea otinebanť in hac ostõne infinita sunt.vt.j.e.p totum

l Si quis igiť.qz legez antiquã volumus reformare igiť ⁊c.

m Crediderit.l.,mutuãdo aurũ vt sequiť.Sed quid si in alio osistat mutuũ qd̃ põdere numero mensura cõsistat.vt.ff.si cer.pet.l.ij.vel q̃d si aliq̃ cõtractus fit vbi possit fideiussor accedere.vt.ff.e.l.i.rñ.semp locũ hz qd̃ hic dz.vt.j.eo.§.⁊ nõ solñ.⁊.§.absolute.⁊.§.similiter.⁊.ff.si cer.pe.l.i.⁊c.

n Fideiussorẽ.no.differentiã inter ístos.nã fideiussor ⁊ añ obligationem ⁊ post accipi p̃t.vt instit.e.§.ij. Mãdator tñ ante:nisi in casu.vt.ff. man.l.si vo nõ re.§.si post.⁊.§.plane.⁊.§.cũ qs.Sponsor qui sponte sine rogamine p alio intercedit:qz ⁊ ipse haberet ac.mã.vt.ff.mã.si p te. licz. O.dixit sponsorẽ p cõstituente se debere positũ esse.⁊ in his trib⁹ locũ habet hec ostitutio. Idẽ dico de cõstituente qui tñ post obligatõz accipiť.vt.ff.de cõsti.pe.l.i.ad instar fideiussoris.vt.C.de cõstit.pe.l.fin. Quid in expromissore qui.l.,pmittit alio nõ obligato p quo obligatur vel etiã nũc liberãte eũ.vt.ff.de do.l.⁊ elegãter.§.fuus pactõis.rñ.non hz locũ hec ostitutio cũ nõ possit dici p̃ eũ cõtra quẽ agere nõ põt eẽ negligens.vt.C.de an.ex.l.i.§.fi. Itẽ quid si p̃ncipaliter se ostituit debitorez vt fit tota die.rñ.refert an nouer alterius obligatio qd̃ fieret hz iura vetera semp mutata psona.vt.ff.de ac.⁊ obli.l.obligationũ fere.§.fin.⁊ inst.q̃.mo.tol.ob.§.pterea.hodie hoc exp̃sso nõ als,vt,C.de no,l. fina. ⁊ tũc nõ hz locũ h ostitutio rõe dicta in supiori.q.an vo nõ fiat:⁊ tũc locum hz:cũ eadẽ sit ratio huius ⁊ fideiussoris.vt de v.ob.a ticio.in fin.et ff.ad.l.aquiť.illud. Itẽ equitatis sumus amatores.vt.§.tit.ij.§.fi.⁊.C.d ostit.pe.l.fi.hec glo.locũ habet qñ vnus post aliũ obligať.

o Accedat.b corrigiť qd̃ est in.C.e.nõ recte.⁊.l.iur.⁊.l.si aliena.q̃ omnes,ll,dicũt idez. Ultimo quere hic qd̃ dixi.j.de duo.reis.§.i. Itez nũ quid huius.l.beneficio renunciari põt,rñ.sic.C.de pact.l,si quis in con.arg.cõtra.j.de duo.reis.

p Molestus sit,petendo ab eis vt soluať,accur.

q Veniat,scilicet creditor.

r Receperit,quod si debeť.

De fideiussoribus ⁊ mãdatoribus et responsoribus et solutionibus.

CReo ⁊ fideiussore p̃sentibus primo reus reo absente fideiussor est cõueniẽdus.dilatõne sibi statuta ad reũ repsentandũ lege antiqua nõ obstante.h.d.vsq; ad.§.Sed neq;.

Impator Justi.Joãni papæ:

LEgem antiquã b positaz q̃dez olim c vsu vero nescim⁹ quẽ admodũ nõ approbatam d p causas añ semp exquisitas e satisfam determinauimus ita p̃gruet p tpe sanctissimũ patriarchã ⁊ reuerẽdissimos yconomos cõsiderare: vt alie expense que fiunt ex ecclesiasticis questibus circa pios erogentur actus:⁊ deo placẽtes ⁊ illis hec ministrenť qui p veritatẽ egent:⁊ non habent aliunde alimẽto occasionem:hoc enim dominũ placat deuz ⁊ nõ in patrocinijs ⁊ in studijs hoiuz ecclíasticas expẽsas hoib⁹ locupletibus distribuant:⁊ ideo inopes necessaria nõ mereanť. Sciant a deo amabiles yconomi ⁊ qui nũc:⁊ pertẽpora futuri sunt:qz siquidez p̃ter hec egerit:⁊ diuinis supplicijs subiacebũt:⁊ ex sua substãtia indẽnitatẽ sanctissime p̃curabũt ecclie,beatitudinem igiť tuã:que ab initio ⁊ ex infantili pene etate i sacro omni ordine ⁊ scemate sanctissimam ordinauit ecclesiã ex sacro vtiq; genere descẽdentis hec custodire cõtinue sancimus:sciẽtes qz nõ min⁹ nobis cure est hoz:que sanctissimis ecclesijs p̃sunt q̃ ipsius anime.

f Apparentẽ.l.fore vtiem, vel dic apparz,i.ad memoriã reducanť ⁊ deplorať: vt facit vxor de marito bono mortuo cũ minus bono sit dissecta.

g Erat eñ.inpositio ẽ

h Eius.l.antiq̃ legis.

i Nõ discreta.vt.§.e.in pn̄.diximus.

k Augmẽto.nã cũ duo tñ capitula in ea otinebanť in hac ostõne infinita sunt.vt.j.e.p totum

l Si quis igiť.qz legez antiquã volumus reformare igiť ⁊c.

m Crediderit.l.,mutuãdo aurũ vt sequiť.Sed quid si in alio osistat mutuũ qd̃ põdere numero mensura cõsistat.vt.ff.si cer.pet.l.ij.vel q̃d si aliq̃ cõtractus fit vbi possit fideiussor accedere.vt.ff.e.l.i.rñ.semp locũ hz qd̃ hic dz.vt.j.eo.§.⁊ nõ solñ.⁊.§.absolute.⁊.§.similiter.⁊.ff.si cer.pe.l.i.⁊c.

n Fideiussorẽ.no.differentiã inter ístos.nã fideiussor ⁊ añ obligationem ⁊ post accipi p̃t.vt instit.e.§.ij. Mãdator tñ ante:nisi in casu.vt.ff. man.l.si vo nõ re.§.si post.⁊.§.plane.⁊.§.cũ qs.Sponsor qui sponte sine rogamine p alio intercedit:qz ⁊ ipse haberet ac.mã.vt.ff.mã.si p te. licz. O.dixit sponsorẽ p cõstituente se debere positũ esse.⁊ in his trib⁹ locũ habet hec ostitutio. Idẽ dico de cõstituente qui tñ post obligatõz accipiť.vt.ff.de cõsti.pe.l.i.ad instar fideiussoris.vt.C.de cõstit.pe.l.fin. Quid in expromissore qui.l.,pmittit alio nõ obligato p quo obligatur vel etiã nũc liberãte eũ.vt.ff.de do.l.⁊ elegãter.§.fuus pactõis.rñ.non hz locũ hec ostitutio cũ nõ possit dici p̃ eũ cõtra quẽ agere nõ põt eẽ negligens.vt.C.de an.ex.l.i.§.fi. Itẽ quid si p̃ncipaliter se ostituit debitorez vt fit tota die.rñ.refert an nouer alterius obligatio qd̃ fieret hz iura vetera semp mutata psona.vt.ff.de ac.⁊ obli.l.obligationũ fere.§.fin.⁊ inst.q̃.mo.tol.ob.§.pterea.hodie hoc exp̃sso nõ als,vt,C.de no,l. fina. ⁊ tũc nõ hz locũ h ostitutio rõe dicta in supiori.q.an vo nõ fiat:⁊ tũc locum hz:cũ eadẽ sit ratio huius ⁊ fideiussoris.vt de v.ob.a ticio.in fin.et ff.ad.l.aquiť.illud. Itẽ equitatis sumus amatores.vt.§.tit.ij.§.fi.⁊.C.d ostit.pe.l.fi.hec glo.locũ habet qñ vnus post aliũ obligať.

o Accedat.b corrigiť qd̃ est in.C.e.nõ recte.⁊.l.iur.⁊.l.si aliena.q̃ omnes,ll,dicũt idez. Ultimo quere hic qd̃ dixi.j.de duo.reis.§.i. Itez nũ atq; necessarias apparẽte f rursus revocare ⁊ ad rẽ publicã reducere bene se habere putauimus:nõ simpliciter eã sicut iacebat ponẽtes,erat g eñ quedam eius pars oino non discreta i sed cũ cõpetenti:⁊ deo placito distribuẽtes augmento k. Si q̃s l igiť crediderit m ⁊ fideiussorez n:aut mandatorẽ:aut sponsorẽ acceperit nõ primũ aduersus mãdatorẽ:aut fideiussorẽ aut sponsorẽ accedat o: neq; negligẽs debit oris intercessoribus molestus sit p:sed veniat q primum ad eũ qui aug accepit:debitũ q; cõtraxit:⁊ si quid inde receperit r ab alijs abstineat:quid eñ s si extraneis t erit a debitore cõpleto v. Si vero nõ valuerit x a debitore recipere aut in partẽ:aut i totũ fm qd̃ ab eo nõ potuerit accipere:fm hoc ad fideiussorẽ:aut sponsorẽ aut mandatorez veniat:⁊ ab illo qd̃ reliquum est sumat y.⁊ siquidẽ p̃sentes z ei a cõsistant ambo ⁊ p̃ncipalis ⁊ intercessor ⁊ fideiussor ⁊ mãdator ⁊ spõsor Hoc omni seruer b modo. Si vero c intercessor aut fideiussor aut mandator:aut q̃ sponsioni se subiecerit adsit p̃ncipale vero abesse cõtigerit:acerbũ d est creditorẽ mittere alicubi e cũ possit mox intercessorẽ vel fideiussorẽ aut mandatorẽ aut spõsorem exigere sed ⁊ hoc quidez curandũ est a nobis possibili modo: nõ eñ erat f quoddã hic ãtique g legi datum p sanatõe remediũ: cum vtiq; papinianus maximus fuerit: qui hec primitus introduxit h pbet i

s Quid eñ.l. creditori.

t Extraneis.i.fideiussoribus.

v Cõpleto.i.satisfacto. q̃si dicat nihil.accur.

x Valuerit.l.creditor.

y Sumat.quid si pignus habebat a debitore. videť q̃ primo debeat illud vẽdere:vt hic colligiť:sz qz graue est etiã pignus vendi ,ppter subhastatões que fiunt. vt. C. de iure do .impe.l.fi.dico ñ.vt.ff.e. iter eos Nec. §.creditor . dico eam correctã licet dicãt quidaz l.per istam cum leges veteres inq;tum possumus tolerare debeamus. ⁊.j.quibus mõis natu.effi.sui.§.tribus .accur.

z Presentes.presens respectu absentis multis modis dicit. Primo quando se adinuicem audire possit vt in stipu.accipiť vt.ff.de ver .obli. l.i.i.rñ.⁊ instit. ỏ inuti.stipu.§.item verbo. Secũdo q̃ñ q̃s est in eadez puincia:vt cuz de p̃scrip.inter p̃sentes agiť. vt.C.de p̃scrip.lon.temp.l.fi. Tertio cũ est in iudicio: vt in pductiõe testiuz que debet fieri p̃sente altera parte vt.C.de testi.l.si q̃ñ.⁊.j.de testi. §.pe. Quarto si est domi cuius noie volo nũciare opus nouuz.vt ff.de dã.infec.l.iiij.§.abesse.⁊.ff.qd̃ vi aut clam.l.iij. Quinto vt si ẽ in ortis etiã cũ tractamus de p̃curatore cõstituẽdo.vt.ff.de p̃cur. l.p̃sens.⁊.l.⁊ qui. Sexto modo accipio hoc si est etiã in eodez territorio vt facile possit citari.vt arg.ff.de iur.om.iu.l.vl,lz q̃dã dicãt eum in iudicio debere esse p̃sentẽ.vt.j.e.de testi.§.pe.

a Acerbum,durum ⁊ crudele.al.

b Alicubi.l.extra territoriũ ius dicẽtis.vel forte etiã intra dum modo extra iudiciũ.qd̃ dic vt.§.§.i.diximus.

c Erat hic.idest in isto casu.

d Antiq̃.l.i.ab antiqua lege cui⁹ mentionẽ habuimus.§.e.ip̃n.

e Introduxit.in sili casu vt dilatõe reo data absenti ⁊ fideiussori licet p̃senti dari debeat.vt.ff.e.l.si testamẽto.§.fi.

f Probet.igiť vulgariter dicit.q.d,experiať an possit repsentare reum vel non.

g Det tps.l.sex mensiũ fm quosdã.vt.C.eo.sancimus.vel meli⁹ p arbitrio iu.vt.ff,de iu,del.l.i,in fi,qd̃ erit in,xx.miliarib⁹ diurnis

vt.ff.si quis cau.l.i.vl erit arbitriũ ꝑm cõtinentiã ꝓuinciarũ,vt.j.vt oẽs obe.iu.§.si ꝙo alter.⁊.C.de dila.l.i.accur.

b Prius.h.d.az,verũ qñ negat se fideiussisse:qđ nihil est:ĩmo etiã cũ cõstet vt hic.⁊.j.de duo.re.in prin.

i Hoc.i.in dilatõe quã eis dat ad repsentandũ reum.

a Talibus.s.mãdatoribus ⁊ sponsoribus:⁊ filibus, vt.§.e.§.i,

b Illo.s.ꝓncipali

c Deducto.s. ad iudiciuz,

d Liberenť.fideiussores,

e Cõuenit,interpositio est,

f Cõtra eũ.s.reuz principalẽ ꝓ quo ⁊c.b dico cũ actionibus cessis.nã fideiussores ipsi exigẽt:dũmodo ⁊ ipsi prius soluãt. vt ff.de solu.stichum §.pe. vel cõtra eũ fideiussorem.s. de hĩtũ dico ab eo ꝓ quo ⁊c.⁊ hoc dico act.cessis.⁊ sic sũt ablatiui absoluti: Et est faciẽda cessio ante solutionez vel tunc vel paruz postea vel multuz postea hoc tamen acto tũc in solutõne vt postea fiat. vt.ff.de solu. l.modestinus.

g Sed neq;debitoruz,i.ad res que fuerũt quondã debitoris: nũc autez alienate sunt, vnd trãsit dñium:lz cũ sua cã.vt.ff.de acquir.rer. ꝙo.traditio.⁊.ff.de ꝟben. emp.l.alienatio.lz quid si deposuit, vel commodauit, rñ.apud eundẽ uidenť esse.vt.ff.cõmo.l.rei.⁊.ff.depos.l.lz.⁊ de ꝟ.sig.l. penes.

h Veniat.prius, ꝙ hypo.ac.

i Personalibus s.acti.sed ꝟ.j.de litig.§.ad hec.B.⁊ Al.dicũt hoc corrigi.vr.dicit ꝙ ibi debitor:idẽq; vẽditor tenebat adhuc.alij dicũt ꝙ ibi habebat cãm a debitore ꝟ quem dicunt agi posse etiam ꝓpus.sed Jo.ꝟ:qz dolus auctoris nõ nocet emptori.vt ff.de doli ex.ap.cel.§.si cũ legitima.Alij dicũt qđillud locũ hz excussis prius bonis debitoris :vt hic.vel melius illud in expresso:h intacito pignore vt hic.cũ h etiã iure veteri erat.vt.ff.de iur.fis.l. moschis.vel dic al'r ꝑm az9.⁊ Jo.vt in summa.de pig.§.da.

k Si ve.sũt due ptes:ve ꝙ.q.d.⁊ si:ꝙ qñ ⁊c.sic.j.ꝺ duo.re.§.i.

l Res.ab eis vel ab alio possessas, m Jdẽ est.qđ in intercessoribus est dictũ. n Habuerit,creditor.

o Hoies.filius.§.dictis vt ostitutores. p Jpsi.s.creditores

q Obligatos.s.ex ostituta pe. q Hypothecarijs.qđ si realiputa hypothecaria teneť fideiussor cũ psonali sit pscriptũ.rñ.idez qđ h ꝺz.vñ distingue:qz platio fit psonaliũ ac.ad psonales.itez psonaliũ ad reales. Jtẽ realiũ ad reales.de ꝙ dic qal'r reus prius q̃ fideiussor conueniať.vt.§.i.§.e. Jn scꝺo dic ꝙ psonales realibus pferunť vt h:nisi in casu qñ idez debitor tz res,vt.j.pr.nõ ita in fideiussore cõuẽto psonali, nã licet teneat res nõ ꝓt creditor eligere cũ prius opteat euz redire ad res debitoz q̃s ipi tenẽt.vl alienauerũt vt h. Jn tertio dic ꝙ ꝓmo ad res debitoz agiť vt hic:lz oliz semp esset in electõe creditoris taz in ꝓ.vt.C.eo. nõ recte q̃ in scꝺo.vl tertio casu.vt.C.de pig.l.prosecutione.az.

r Dicta est.vt.C.de ac. ⁊ ob.l.fi.que lex h corrigiť:nisi in hoc casu.vt.§. diximus modo.ac.

s Et nõ solũ.etiã creditoribꝰ stricte ꝓ mutatoribus sic.C.de ꝓb.l.i. alꝫ large.vt.ff.si cer.pet.l.i.

t Cõfirmatorẽ.no ,eũdem dici fideiussorẽ cũ cuilibz ꝟctui accedeť.vt ff.e.l.i,idez ꝙ confirmator: qz vẽditorez siue ꝟctũ cõfirmat,vt instit.e.in ꝓn.et de repli.§.fi. idẽ auctor scꝺs ꝺz.vt,ff.de eui.illõ.

v Cõuẽtio.i.agaťer aliq̃ pacto in venditõe apposito ĩ ꝓiudiciũ vẽditoris qđ vẽditor nõ ꝓuat.

x Tenentem,repete aduersus az9.

y Eadẽ.etiã hic.i.in dicto casu venditõis.

z Quã.diuisionez

a Sãcim9.vt.§.§.i.⁊.ij ꝺ Jn alijs.a mutuo ⁊ venditõe.

x Cõtractibus.vel q̃si. vt instit.de ob.ex qua ꝟ. in prin.⁊ de ac.§.i. az9.

a Ex vtroq;.s.latere.i. creditoꝝ ⁊ debitoꝝ. Et ex hoc corpe colligiť qđ dã mẽbruz illi9 auť.quã habemus.C.ꝺ fideiuss. ꝓsente ⁊c.ibi absq;

b Rurl9.repete valeat

c Quod aũt.nũc de seqñda pte rubrice.

d Curie.s.ꝺbitoꝝ.

e Ardeat.i. ardẽter cupiat:sicut ⁊ illud. Corydon ardebat alexiz.i. ardẽter amabat.acc.

f Mobil'.tũc eñ forsan extimatõez auri ꝓstando in reb9 mobilibus q̃ in regiõe illa frequẽtabať liberať.vt.C. de ꝺo.si q̃s ar.in ꝓn.⁊ maxime si ex ea re creditor dãnũ nõ patiať.vt.ff.de solu.l.paulus ꝑm al.vel melius dic ꝙ si haberet mobilẽ substantiã verisimile est ꝙ citovẽderet:⁊ sic solueret.vt.ff.de acquir.pos.l.si rẽ mobilem

g Substãtiã repete fit. h Damus.i.cõcedim9.sic inst.ꝺ li.§.fi.

i Sz si nec duo ĩportat.s.⁊ nõ q̃si dicat creditor ñ vult accipe:⁊ in h ad uersať h dictio:sed ad supiorẽ casuz. Jtẽ ⁊ aliũ nõ ꝓmittit.s.emere h diuulgãte vt subijcit ⁊c. k Subiacẽt.i.bona debitoris vl rẽ illã quaz vendere vult dicit obligatã sibi vel alij. l Dari.insolutũ.

m Cautela.s.ꝓ euictõe. n Dare possit.s.pignoris qđ tutius est.vt inst.de ob.que ex deli.§.furti.vel si hoc nõ põt fideiussor dabitur

licet alʒ p euictõe nõ dek nisi imineat euictio in limine cõtractus.vt.C. de euic.l.si post.ꝛ.ff.de euic.illud.vel si hoc nõ põt iuratoriã faciat cau. vt inst.de satis.§.sed hodie.ꝛ.j.de nup.§.qõ vero sequit. Sed nunquid hodie semp dabit fideiussor a quolibet vẽditore p euic.si dari pt. q̃daʒ dicunt ꝙ sic p.l.istã.ꝛ qõ õʒ.ff.de euic.l.illud.dicũt esse correctũ.sed dico ꝙ hic casus est specialis ꝛ in alijs erit hec spãlitas:sicꝛ alʒ cũ imminet euic.in limine ℑctus: sic nũc diximus.vt.ff.de pe ri.ꝛ cõmo.rei vendi.l.pe nul.ꝛ.C.de euicti.si post ℑtez alʒ vbi est ex ꝓsue tudine.vt.ff.de euict.l.si fundus.

o Denĩ creditori.j. de ak.ꝛ emphi.§.qõ autem pbet ℑ.sed illud fauore loci venerabilis.vl quia hoc erat pciosius metal lũ.vt.j.de ꝓsul.§.hec ita q̃.ibi argentuʒ vero ꝛc. Jdeo melioꝛ res debito ris reddat. arg.ff.man. l.si vero nõ re.§.idẽ pa pi.sed prima varioꝛ est. nã idez credo si in q̃cun q̃ pecunia ꝓstat mutu uʒ cum possibile sit ex oi pecunia fieri.i. ꝓparari auꝛ.vt.C.õ ꝓstit.pe.l.ij. aʒ. p Coactũ. no.ꝙ aliõ p alio soluit inuito fic.C.de dona.si q̃s ar.i prin.ꝛ.ff.de leg.i.l.si do mus.§.qui ꝓfitet.ꝛ.ff.õ reꝛ iu.l.miles.ꝛ.j.de ak.ꝛ emphi.§.si vo pdictum. ꝛ.ff.de rei ven.qui restituere.regulr aũt contra. vt.ff.si cer.peta.l.ij.§.ap pellata.ꝛ instit.qui.mo. tol.obli.§.i.azo. Jmmo biles.s.insolutũ.vel p ẽt

a Perduceret.s.eos.

b Cedet.nec emi in car cere detruderet: ex quo cedit bonis suis.vt.C.q̃ bo.ce.pos.l.i.nisi dolose dissipauit.vt.ff.q̃ i frau. cre.l.si.§.fin.

c Acerbo.i.cũ cessione honoꝛ terribili.

d Auxiliamur.oũ aliõ p alio patimur solui.

e Aduenirẽt.s.creditoꝛ res:qꝛ bonis suis cede re debitores.accur.

f Si ita q̃ hoc agere:hoc est vẽdere,ꝛ sic no.quẽ inuitũ rem suã vẽde re.sic inst.de his qui sunt sui vel ali.iur.§.fin.ꝛ.C.de ser.corrup.ma.l.i.ꝛ ff.de relig.ꝛ sump.fu.si quis.ꝛ.ff.cõi diui.l.cõi diui dũdo.§.fi.ꝛ.ff.de iu. dotiũ cũ in fundo.§.pe.ꝛ.C.de fideicõ.li.l.si rem donatã.fm alex.regula riter cõtra.vt.C.de iur.deli.l.nec emere.accur.

g Judicantis,qõ dic vt.s̃.§.quod aũt diximus.

h Et absolute hic.§.cõis est ad totũ hũc.§.sic ꝛ alʒ.vt inst.de iu,na tura.§.fi.ꝛ inst.de seruili cog.§.pe.ꝛ.§.fi.accur.

i Sequentes.nos.s.ac.

k Leges.vt.ff.si cer.pe.l.i.ꝛ de ẏ.si.l.creditores.ꝛ.l.si cui.ac.

l Argentarioꝛ.argentariꝰ est qui p̃ponebat auctoꝛitate publica,p ar gẽto dãdo ꝛ recipiẽdo:ad cuius fidẽ velut ad fidẽ tabelliõis recurrit. idez in nũmularijs qui alienã pecuniaʒ sic tenebãt publica auctoꝛitate. vt.ff.de eden.l.quedã.§.nũmularios.accur.

m Moderno,s.huiꝰ ꝓstõnis fm quosdã:vt idẽ sit in eis sicut in alijs, cessoꝛijs vt post principalẽ cõueniant accessoꝛij argẽtarij:ſz male, dicꝫ q̃ si argẽtarius habens meũ argentũ:ꝛ idez in nũmulario dico det mihi aliũ argentariũ spõsoꝛez potero cõuenire pꝛius quẽ volã ꝛ sic bene ponit durãtibus in oꝛdine moderno.s.codicis.vt.C.e.nõ recte.nõ veteri ante codicẽ p.l.antiquã.vt.§.e,in pn.si eũ esset idẽ

dine moderno durãtibus,que igi tur a nobis p cautela subiectoꝛuʒ sancita sunt cognoscẽs tua eminẽ tia solennibus pgrãmatibus:ꝛ hic ꝛ in omni ditõe fieri manifesta pꝛo curet vt etiã inter gentes agnoscãt subiecti quãta fuerit nobis p illoꝛ vtilitate,puidẽtia: Data xij.kalẽd. iulij capᵗo sexto vice cõsul,v,ccli.

Demonachis.

¶ Monachalis vita purgat a peccato ꝛ mo nasteriũ edificari oʒ auctoꝛitate epi cũ oꝛõibus ꝛ cruce.ꝛ monachi post triẽniũ est oꝛdinãdus si vite,pbabilis esse repiat nulla interiz ei mota qõne alit nõ nisi fuerit absolut.monacho aũt mõasteriũ relinquẽte reddẽdus ẽ dño cũ reb ꝛ monachi simul debẽt degere nisi heremite esse velint.h.d.vsq̃ ad.§.si q̃s autem.

Jmp. Justi.aug epiphanio ar chiepo huius felicissime ciuitatis ꝛ vniuersali patriarche.

Quoniam satõnis monachalis vita sic est honesta sic cõ mendare nouit deo ad hoc veniente hominẽ vt omnẽ quidez humanã eius maculã detergat pu rum aũt declaret acrõnabili natu ra decentẽ ꝛ plurima fm mentem operantẽ ꝛ humanis cogitatõibus celsioꝛem.Si quis igit futurus est monachus esse pfectus indiget:ꝛ diuino eloquioꝛ eruditõe cõuer sationis integꝛitate vt tãta dignus factus sit mutatiõe:credimus igit ꝛ nos explanare qõ agendum est ab eis:ꝛ ocertatoꝛes eos veros ad sacrã viam cõstituere:ꝛ ita nobis i tentio pẽntis est legis vt post illa que de sanctissimis epis sancimus ꝛ q̃ de reuerẽdissimis clericis dispo suimus:neq̃ quod monasticũ est extra quod cõpetit relinquamus. Jllud igit ante alia dicendũ est vt

Sed ecõtra si est gratus nõ ideo efficit ingratus:qꝛ monasteriũ in tret,vt.j.de san.epi.§.nulli.ꝛ.§.interdicimus.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle,deo nobis.§.hoc etiã.azo. s Purum.a peccato.ac.

t Declaret.hoc verbũ regit oẽs sequẽtes accusatiuos.

v Decentẽ.g̃ qui nõ facit decẽtia rõnabili nature,i.homini qui est animal rõnale moꝛtale nõ decet vt dicat homo:ſz bestia.

x Scõm mentẽ.i.aĩa q̃ a mẽte diuina descẽdit.vel dic fm rõem insitã mẽti a deo. y Celsioꝛẽ.nã erit in vita cõtemplatiua q̃ est celsioꝛ siue altioꝛ q̃ actiua. z Eruditiõe.non tñ exigit q̃ sit summus theologus:sed q̃n fide nõ erret ꝛ lras sciat vt sit monachꝰ clericus:alʒ põt esse monachꝰ ſz nõ clericus.vt.C.de epi.ꝛ cle.ge neraliter. ꝛ Duratõe.q̃ fit cũ laboꝛe.vt.j.e.§.sancimꝰ.g̃ nunq̃d g̃ erit capite minutꝰ.rñ sic.vt inst.de ca.di.in pn. Jtẽ nũq̃d act.ꝓpꝛie cõtra eum ꝛ sibi cõpetẽtes extinguũt:ꝛ nũquid postea restituunt ex illo edicto,de ca.di.vt.ſi,de ca.di.l.ij.a fi.quidã ꝛ dicũt

ius qõ in alijs.scz accessoꝛijs supꝛa dictis maledicerz ꝛ durantibꝰ. Jtez si diceret õ iure ve teri.primo.s.l.anti que ante codicem male diceret mo derno.vt pone ca sum:vt q̃a cãpsoꝛ meus alij spopon dit,p me poterit ẽt pꝛius cõueniri iu re medio.s.codicis vt dictum est:ꝛ ꝓpter vtilitatez:ꝛ est.s.vt facile qui libet apud eos oꝛ ponat.nam eoruʒ officiuʒ habet pu blicã auctoꝛitatez vel curaʒ.vt.ff.de edẽdo.l.argẽtari us.§.i.azo.

n Tua eminẽtia. o iohãnes pfecte ptoꝛio.

o Rubꝛica.de monachis.

Quoniam satõnis monachalis. hoꝛ triplex est cõ ditio.vt.j.e.§.cogi tandum.

q Cenientez.ad cõuersionẽ mona chalem.

r Maculã deter gat.i.purgetõ pec cato.vt.j.e.§.si vo inter,in fine.nõ er go ingratitudinẽ filij deleret:licz sit macula.vt.C.õ in offi.test.l.fratrem de iure canonũ se cus.xix.q.vlti.ca none liceat:nec in famia facti vel iu ris:ſz etiam sit illa macula.vt.C.õ in famibꝰ.l.antepe.

vtrumcꝫ verũ.vt.ff.de capi.di.l.tutelas.§.iniuriaꝫ.ſz põt dici eas nõ extingui cũ poſſit adhuc cõueniri ꝛ p abbatẽ vel p aliũ reſpõſa ſalez rñ debit.vt.j.apud quos optet cãm di.ꝛ ibi p lenius dicemus

d Credimus ꝛ nos.ſed quid ad pꝛincipẽ de ſpũalibus tractare rñ.vt dicet.j.ti.i.in pꝛin.

e Et decertato res.ſ.ieiunijſ ꝛ oꝛatõibus ꝓ diabolũ ꝛ expone decertatoꝛes.i.bellatoꝛes

a Et poſt illa.b collige cõtinuationem huius cõſtit.

b Diſpoſuimus. quas ꝓſtones nõ habem⁹.naz de ea que eſt.j.ò ſan.ec. nõ dicit cũ illam ꝓ poſuim⁹ poſt iſtaz vt.C.de no.C.fa.l.t.nec de illa q̃ ẽ.§. eo.vt deter.ſit.q̃a ibi nõ ꝺꝛ de epis. Itez nec de illa q̃ eſt.j.tit.i.qꝛ eſt ꝛ illa poſt iſtã: vl̃ dic ꝙ dicit de illa.§.vt deter.ꝛc.qꝛ de clericis ꝛ de epis fit mẽtio ibi in fi.pꝛime colũ.

c Cõpetit.i.extra monaſticã vitam.

d Illud agẽdi.i. monaſteriũ edificandi.ille.ſ.epꝰ.

e Ponens.ſicut etiaz in ꝓſtõne cuiuſlibet eccleſie aliter facta nõ eſt eccleſia: ſz ſpelunca illicita ꝺꝛ.vt.j.de ec.ti.§.ſi q̃s autem ꝛ.j.vt nullus fa.o. do.i.rñ.

f Fieri modo.ſcz monachos.

g Sit ꝛ.i.equal ꝛ.

h Non eſt maſ. hoc intelligũt quidam ſic vt monachus non ſit liber vel ſeruus vl̃ maſ. vel femi.cũ moꝛtuus ſit.vt.j.eo.§.ſit aũt vxoꝛe:ſed illud quo ad dotem vel donationẽ verũ ẽ vt ibidem ꝺꝛ.vt.j. de nup.§.p occaſiones dic g̃ non eſt liber ꝛc.i.nõ eſt dꝛia hoĩum inter iſta genera quo ad gratiã dei ſuſcipiendam: ſed quo ad alia dꝛia eſt inter mares ꝛ femi.vt.ff.ꝺ ſta. hoĩum.l.in multis.ꝛ inter liberos ꝛ ſeruos cuz ſint ſpẽs oppoſite. vt inſti.de lib.§.i. Itẽ ſeruus factus monachus recedẽs reddit dño cũ rebus.vt.j.e.§.ſi xo ſeruitij.ſed liber recedẽs res monaſterio dimittit.vt.j.e.§.ſi q̃s aũt ſemel. Itẽ in oꝛdinatõe clerici eſt differentia.qꝺ dicit.vt.j.de ſan.epi.§.aſcriptitios.ꝛ.§.ſi ſeruus.

a Oẽs.ſic ẽt in alio oẽs pares ſũt.vt.ff.de ac.hos accuſare.i fi.

b Sancimus.igit regulas.ſic.j.ti.i.§.i.

c Singularẽ monaſticã.nã etiã monachus a monos qꝺ eſt vn⁹ ꝺꝛ q̃ſi ſolus: ꝛ achos qꝺ eſt triſtis.vt.C.de epi.ꝛ cle.l.decernim⁹.

d Nõ ꝓpte.hoc ſi dubia eſt ei⁹ cõditio.al̃s ſi certa ſtatim põt

fieri monachus ꝛ imponi cuculla.vt.j.de ſan.epiſ.§.ſi q̃s aũt.ſed ꝛ ſi eſt dubia in laico innoto trienniũ: in noto bienniũ: in clerico ignoto bieniũ in noto aũt annus expectat̃ ex iure canonũ.

Tõſura.ſ.rotũda ſiue coꝛona: qꝛ illa ꝺfert oꝛdinẽ ſm quoſdam. qꝺ e nõ credo. f Vocant̃.ſ.vulgariter.vt in eccleſijs.

omni tẽpoꝛe ꝛ in omni terra ſi quis edificare venerabile monaſterium voluerit nõ pꝛius licentiã eſſe hoc agendi⁰ q̃ deo amabilem locoꝛum epz aduocet: at ille extẽdat manus ad celum ꝛ per oꝛationem locũ ꝺſecret deo figens in eo ſalutis noſtre ſignũ. dicimus autem adoꝛandã et honoꝛandam vere crucem: ſicq̃ inchoet edificiũ bonum vtiq̃ quodã hoc ꝛ decens fundamentũ ponẽs[e] hoc itaq̃ pꝛincipiũ pie venerabiliũ monaſterioz fabꝛice fiat. hinc aũt nobis etiaz de ſingulis monachis cogitandũ eſt: quo cõuenit fieri modo[f]: ꝛ vtruz liberos ſolũ. aut etiam forte ſeruos: eo q̃ oñes ſimiliter[g] diuina ſuſcepit gratia p̃dicans palam: quia q̃tum ad dei cultum non eſt[h] maſculus: neq̃ femina: neq̃ liber: neq̃ ſeruus omnes[a] eñ in chriſto vnam mercedẽ percipere. Sancimus[b] ergo ſacras ſequẽtes regulas eos qui ſingularem[c] cõuerſatõnem p̃fitent̃: non p̃mpte[d] moꝛa reuerendiſſimis p̃ſulibus venerabiliũm monaſterioz habitum percipere monachalem: ſed p trienniuz totum: ſiue liberi forte ſint: ſiue ſerui tolerare nõdum monaſticuz habitum p̃merẽtes: ſed tonſura[e] ꝛ veſte eoz qui laici vocant̃[f]: vti ꝛ manere ſic diuina addiſcentes eloquia. Et reuerẽdiſſimos eoz abbates requirere eos: ſiue liberi ſint ſiue ſerui: et vnde eis deſideriuz vite ſingularis acceſſerit: ꝛ diſcẽtes ab eis: q̃ nulla maligna occaſio ad hoc eos induxit: ꝛ habere eos[g] inter eos qui ad huc docent̃[h] atq̃ monent̃: ꝛ experimento[i] percipere eoz tolerantiam: ꝛ honeſtatẽ: non eñ[k] facilis eſt vite hominũ mutatio: ſed cuz anime[l] fit laboꝛe. ꝛ ꝺũ triennio toto a vita permanſerit: optimos ſemetipſos: ꝛ tolerabiles alijs monachis: ꝛ p̃ſuli ꝺ mõſtrantes hos monaſticam p̃me-

rerit veſtem[m]: atq̃ tonſurã[n]: ꝛ ſiue liberi ſint ſine calũnia p̃manere ſiue ſerui penitus nõ inquietari migrãtes[o] ad cõem oĩum. dicimus autem celeſtem dñm: ꝛ arripient̃ in libertatem. naz ſi in multis caſib⁹ etiam ex lege[p] hoc fit: ꝛ talis quedã libertas dat̃ quomodo[q] nõ p̃ualebit diuina gratia talibus eos abſoluere vinculis. Si vero[r] intra trienniuz venerit quiſpiã: ꝛ aliquem hoz qui cõuerſationem p̃feſſi ſunt: trahere tanq̃ ſeruũ voluerit: hoc quod nobis nuper ex licia[s] nunciauit zoſimus deo amabilis vir famoſiſſimus[t] in ꝙuerſatõe: ꝛ ꝓpe viceſimũ ꝛ centeſimuz etatis agens annũ: pollens aũt: et animi virtutibus ꝛ coꝛpis opationibus: qꝛ tanta quedã in eo gratia dei floꝛet: ſi quis igit̃: ſicut p̃dixim⁹ intra trienniũ veniat aliquẽ in fuitutẽ trahẽs: volentiũ ꝛ p durãtiũ[v]: vt fierent monachi: ꝛ dicat q̃m arripuit quaſdã res: ꝛ ꝓpterea recurrat ad monaſteriũ: ſancimus eũ nõ p̃mpte agere: ſed pꝛimo p̃bare[x] p veritate: qꝛ ꝛ ſeru⁹ eſt: ꝛ p furto foꝛſan: aut p vita maligna aut vitijs[y] peſſimis fugerit quidẽ ꝓpter[z] ſuũ vitiũ ad monaſteriũ aũt venerit: ꝛ ſi quiꝺ ver aꝛ oſtendit̃ ꝛ apparuerit[a] ꝓpter hmõi cauſã monaſticã ſimulatus[b] cõuerſationẽ: aut ꝓpter turpitudinẽ vite forte diffugies[c]: ꝛ nõ p veritate ſanctimonij habitũ ꝺcupiſcens hũc reddi dño cũ quibus[a] foꝛſan arripuit: ſi tñ hec etiã in monaſterio fuerint: eũ vo qui dñs approbat̃: dare ei[b] iuſiurãdũ: qꝛ nihil mali ei faciet: ꝛ ſuſcipere atq̃ eũ reducere domi. Si uero is q̃dem: qui dicit ſe eſſe dñm: nihil tale ꝓbauerit ꝛ appareat is qui in talib⁹ accuſat̃: ex ipſa cõuerſatõe honeſtus ac mitis: ꝛ foꝛſan teſtimoniũ[c] habeat alioꝛũ qui etiã apud dñm ꝺſiſtẽs diſciplinat⁹ fuerit: ꝛ honeſtat̃ amatoꝛ[ꝺ]

g Habere eos. repetet ſanctiſſimos reuerẽdiſſimos abbates req̃rere ꝛc. h Docent̃.adhuc q̃ nouitij appellant̃

i Experimẽto. ſic inſti.i ꝓhemio.§.cunct̃.

k Non eñ. interpoſitõ eſt: vt i infinitis locis in b volumine. vt.j.e.§.ſi q̃s aũt monaſticam.

l Cũ anime. animati coꝛporis. naꝺ aĩa gaudet et nõ patit̃ laboꝛẽ in b. ſic C.de ſacroſan.ecc. ſancimus. in fi.

m Veſtem.ſ.cuculla et ſcapulariũ.

n Tõſurã.ſ.cũ coꝛona.

o Migrãtes. fui dico migrãtes.i.accedentes.

p Ex.l.vt.C.cõia ꝺ ma. l.fi.ꝛ.C.p quib⁹ cauſis ſerui acci.p.li.p totũ.t.et C.ꝺ la.li.tol.p totũ. ꝛ.C. q̃ mili.poſ.vel nõ. ſup ſeruis. Sed nunq̃d monaſteriũ p̃ciũ talis fui redꝺet dño. videt̃ ꝙ ſic. vt. C.p q̃bus cau. ſer.l.fi. ſz cõtra dico: qꝛ ꝛputo dño quare tñ tardauerit.

q Vño. ſic inſti. q̃. mo. ius pa.po.ſol.§.filij⁹. ſic j.ꝺſti. que de dig. in p̃n.

r Si vero. hoc qꝺ nup. hec eſt interpoſitio vſq̃ illuc ſi quis igit̃.

s Ex litia. nomẽ ꝓpꝛij vel ꝓuincie.

t Famoſiſſim⁹. abbas. fuit ſanctiſſimus: vt ꝺꝛ i decretis.

v Et p durantiũ. ſ. in p̃batione.

x Probare. no. qꝛ dñs p̃bat g̃ ſeruus eſt ī poſſeſſione libertatis. vt. C. vbi cã ſtat⁹. a.l.i. ꝛ.ff. de li.cã. liberis.§.fi. Sz nũ quiꝺdolo malo eſt ī poſſeſſiõe: ergo eſt p eo acſi in poſſeſſiõe fuituſ eſſz vt. C. de p̃ba. l. vis eius. ꝛ.ff. de lib.cã. l.qꝺ aũt. q̃ re dic ꝙ hic eſt fauoꝛ religiõis vt ipſe nõ p̃bet: lz dolo malo ſit in poſſeſſiõe libertat̃: alꝰ vt ꝺcm̃ eſt eſſet ꝺ.

y Citijs. vt qꝛ ad vtoꝛẽ alterius acceſſit. vel ſil̃e. acc.

z Propter vitiũ. ſ. ſtatim a dño vt nõ verberaret̃: ꝛ poſtea ad mõaſteriũ ocioſe iuit: vt ſequit̃: alꝰ ſi ſtati ad monaſteriũ iret redderet̃ dño. vt. C. ꝺ his q̃ ad ec. ꝓfu. l. p̃ſenti. §. fi.

a Apparuerit. ꝓp̃ ꝓbatõez illius

b Simulatus. tanq̃ liber cũ ſit ſuus. vel meli⁹ ſimulat ſe velle fieri monachũ cũ ſolum voluerit euitare penã.

c Diffugiẽs. ſ. ad monaſteriũ vt euitet penã illius delicti. nã alꝰ interfecit ſe q̃s q̃ſq̃ ꝓpter conſcientiã delicti. vt. ff. de bo. e. q̃ ſibi moꝛ. l. fi.

a Cũ quibus. ſ. reb⁹.

b Dare ei. ſ. abbati. vel dic ſeruo vel impſonaliter nõ curo. vt. j. de mãda. pꝛin. §. ſed neq̃.

c Teſtimoniũ. ſ. bonũ vt vulgariter ꝺꝛ. vt. j. e. §. cogitandũ.

ꝺ Amatoꝛ. nã ſi pꝛius tũc bonus fuit: ꝛ nũc boꝛ

nus p̄sumit̄:sic ⁊ ecōtra.vt.ff.de re mi.nō oēs.§.a barbar is.⁊.ff.de act. l.si cui.§.hisdem.

e Eius.s.serui an sit liber nec ne.acc.

f Et si vitium.i.peccatū vt furtū vel simile.vt.ō.e.§.i.

g Ejita.i.anteq̄ esset monachus.

h Humana.interpositio est,

i Mediocrē.al's meliorē.

l Effugiēs.prius tamē fuit ad monasteriū.

m Tēptauerit.s. postea

u Figurā.q̄ cunq̄ vitā faciat.

o Fortunā.i. fuitutem.

p Habere.sz nōne iam erat liber ꝓpter monachatōez.rn̄deo fic:sz tanq̄ per ingratitudinez in seruitute reducit̄.vt.C.ō liber.⁊ eoꝝ liberis.l. iij.

Qualiter ergo ꝓbabit seruū cum cōstet eum liberū.rn̄.ꝓbabit euz prius fuisse seruuz suum:vt nūc sibi cōpetat occasione ingratitudinis actio,

Si autē curialis fuisset sue curie reddit̄.vt.j.e.§ si vero relinquēs.si autē est ꝓrsus liber res pdit suas.⁊ primo monasterio applicant̄:⁊ ipse in aliō mōasterū detrudit̄ vt dicem⁹.vt.j.e.§.si ꝙ relin.⁊ vt ibi dices

q Tractus.i.ad veram seruitutē primi domini.

r Iniuriatus.s.deo.

s De fortuna.i.ꝺitōe

t Cogitādū.certatoꝛes sic.ꝺ.eo.i.rn̄.

a Stratura.locus quidem vilis ad iacendum dispositus.vt.ff.de ꝙ.si. l.in stratum.

b Testes.nudo verbo nō dico coꝛam deo:licz quidā cōtradicant:qꝛ si bi nullū latet secretuz.sz nūq̄d al's in iudicio poꝛtest esse testis.respon.sic cū nō sit ꝓhibitus.vt.ff. de testi.l.i.necobstat qō ꝺꝛ mortuus:ꝺa quo ad matrimoniū veꝝ est.vt.j e.§.si autem vxoꝛez imo ideo magis ei credit̄: et magis punirēt si falsuz inuenireꝫ dixisse.arg.C. de epis.⁊ cle.p̄sbyteri.itē nunq̄d ꝓ monasterio vl' ꝺtra pōt ferre testimonium.videt̄ ꝙ nō. vt.ff. de in ius vo.sed si.§.qui manumittit̄.⁊.ff.de reꝝ diui.in tm̄ §.vniuersitatis ⁊.ff.qō cuiusq̄ vniuer.l.sicut.sed credo ꝺ:cū nō sit ꝓhibitus.vt.ff.ꝺ test. l.i. Item nūquid in cā alterius monachi.rn̄.ꝙ sic eadez rōne:quia ⁊ causam pōt habere.vt.j.apud quos op.lz tanq̄ amico aliquantuluz minoꝛ fides habeat̄.vt.C.de test.l.eos.⁊.ff.de test.l.iij. Idem de cōuerso,idem de monacho.vt.j.e.§.pe.⁊.j.ti.i.q̄ta igit̄.

c Habeāt.al's habeat̄.

d Misi tm̄.bene dicit eos fil' esse nisi ⁊c.

e Anachoꝛitas.hebꝛaice:latine heremita siue extraneus vel ab alijs descendens vt sequit̄.

f Hesicastas.grece.la.vt in nouellis.

g Zelus.i.amoꝛ erga deū:al's ꝓ inuidia dicit̄.vnde illud zelus domꝰ tue comedit me:⁊ al's zelo zelatus sum⁊c.

h Perfecta.vnde illi moꝛes a cōiuncto formant̄.vt.ff.de edi.e.§.edil.

i Abbati.vel prioꝛi.

l Cōuersationem.i.regulam.

l Si q̄s scemate.i.ordine vel hītu monachali:⁊ ita pꝛtrienniuz.

m Et nihil.idez in alijs clericis qui bona inferūt in eccl'ia.vt.C. e.ꝺeco nobis.§.huꝰ. Quid si nō tenuit monachatio: nūquid res in monasterio remaneāt.rn̄.distingue aut ⁊ monachatio ⁊ rerum oblatō exp̄ssevtrū q̄ factuz fuit: quo casu cumvnum ex altero nō pendeat licet vnū non valeat alterū valet. vt ff. de eo qō cer.lo. l.centum.si autem monachatō facta fuit:⁊ sic per cōsequēs reꝝ oblatio, vt.j.pr.§.sublato p̄ncipali nō remanet accessoꝛiuz.vt ff.si q̄s cautō.l.ij.i. rn̄.arg.ff.de serui. rusti.p̄ꝺi.l.iij.⁊.C. si pen.ap.moꝛs interuenerit.l.iij.⁊.C si reus vel ac.l.i.

Itē nunquid eaꝝ reꝝ nomine monasteriuz cōuenit̄.vi deq̄ nō tā q̄ successoꝛ.vt.ff.de iure do.l.mulier bona. ⁊ inst̄i.de acquisi. per ar.§.fi. sed ratione possessionis reivendite vel hypothece:sic vel alijs que rōne possessiōis dant̄.personalibus aūt idem monachus cōuenitur.vt.j.ap.quos o,mo,causam.vel dic vt no.in auk.ingressi.ac.

n Illud quoq̄: voluerit mō.poterit g̃ sibi vel vsufructus noīe vel,p prietatis aliquid seruare vt hic.sz ꝺ dico.nam nihil retinere pōt vt sequitur:⁊ qō hic ꝺicit̄. veꝝ est in alios et nō in se. Sed nunquid intrādo rumpit̄ testm̄.rn̄det sic duabus rōnibus: ⁊ qꝛ capite minutus est.instit.quib. mo.te.infir.§.nō tm̄.⁊.ꝺ.e.§.i.⁊ qꝛ quasi filius sibi agnascit̄.s. monasteriū.vt.j.de san.epi.§.sed hoc p̄senti. Quare dic ꝙ alia voluntas hec fuerit ⁊ nō testm̄: vel aliquid monasterio relinquat̄ vt non videat̄ p̄teritus posthumus.vt inst̄i.de exhere.li.§.ij.

o Nō erit dñs.sed videt̄ ꝙ sit.nā adhuc postea disposuit si prius nō disposuerat.vt.j.de san.epi.§.si qua mulier.sz dic ꝙ nō ideo est dñs.nā ⁊ de alienis aliq̄s q̄nq̄ testat̄.vt inst̄i.de pu.sub.§.i.et C.de secū.nup.femine.§.fi.vel dic vt ibi dicemus. Itez q̄d si cā orationis vel ꝓbatiōis.rn̄.nō hz locū qō hic ꝺꝛ.sed ita demū si seculo renunciauerit.vt.j.e.§.si aūt.⁊ si vero relinquēs. Itē q̄d si eccl'iam secularē vel capellā vel plebem vel fil'em intret.rn̄.tenet ꝓpria⁊ acquirit ⁊ testat̄ in his.vt.j.de san.epis.§.p̄sbyteros aūt. Idem ⁊ de epo.vt.j.de ec.ti.§.interdicimus.

p Ulterius.i.a tēpore introitus,vel dic ex tempore huius.l.vt j.hec con.interpre.con,de his ⁊c.
q Nuptialē.quas filijs dederat vt donarēt vxori.⁊ idez de dote quā dat filie vt det marito:vel etiā ipse pater dat.
r Si aūt quartā.qō hic de quarta ōr hodie cozrectū est.vt. j.de tri.⁊ semi.§.i.
s Abrenūcians, seculo⁊ ppzijs.
t Filijs.hoc subduidit aut⁊c.
v Totum.qñ nihil dederat eis.
x Dek.sed an qō debek.§.qrta statiz post ingressuz peti pōt.videk q nō. vt.C.de donatōne inter vizz vxorez. l.res.in fi.sed ōdicas: ḳa filij fame perirēt:qō pcauē dū est. vt.C.ō alē. libe,per totū.⁊ ḳa p mortuo est iam. vt.j. pri.§. ⁊.j, de nup.§.fm occasionē.⁊.j.vt lice.ma.⁊ auie.§.qz vero ex cō.⁊ sunt hec vera qñ volēs quis monachus efficitur: al's si inuitus efficik monach⁹: alie due ptes descēdētibus tertia monasterio:vel si nō hz descēdentes tertia ascendētibus due monasterio dank. vt.j.vt nulli iudic. §.adulterā.⁊.§. qz ẋo.⁊.§. adulteria ⁊.j.vt li.ma.⁊ auie §.qz ẋo ex cō.
y Si aūt.eā relinquēs p certo ponit:qz pōt dimittere eam qō est versi fm legē:sed hz canones nō pōt si cognouit illā carnaliter:nisi ⁊ illa voueat castitatē.si āt nō cognouerit potest.vt extra de cōuer.cō.in illa decretali ex publico.
z Ex morte pactū vt h fecerat pactū mulier ō donatiōe lucrāda tota vel p aliqua pte si pmoriak maritus.§. de nō alie.§.hoc aūt.nunc lucrak:qz p mortuo habek.vt.j.de nup.§.fm occasionē.
⁊ Cōstitutōe.vt.C.de epis.⁊ cle.de conobi s.§.spōsa.⁊.§.h etiaz.
ɔ Omnibus.facit.j.ti.i.§.quarta.sic j.e.§.pe.
ꝑ Dictum est.vt.§.e.§.si quis aūt semel.
a Officiales.erat aūt offm multiplex ministrās pfidi⁊ onerosū vnde etiā sine remissiōe naturalitatis fiebat.si ḳs filius naturalis curie accederet⁊ pfidi seruiret.vt inst.de nup.§.fi.⁊.j.q. mo.natu. effi.sui.§.si ḳs igit fuerit:ex his officialib⁹ interdū accōmodabat defensori pses.vt.j.de defen.ciui.§.nulla.
b Statuek.hoc si prius fuerat officialis:al's si fuus dño,vt.§.e. e.§.si ẋo seruus liber in aliud monasteriū eū reb⁹ post exitū quesitis mittik.vt.j.de sanc.epi.§.si monachus.
c Fructum,i,damnū,⁊ sic hyronice loquik.
d Si ẋo a pozi.h ē vez de acḳsitis añ exitū:al's ō. vt.§.pr.§. dixim⁹.
a Nō suscipere eū.nisi volūtate abbatis priozis monasterij⁊ epi.naz eps mutat eū in aliud monasteriū.vt.j.de san.epi.§.si monachus.
b Circūlate.i.iudicium vagum.
c Alia.ꝑ que habebat in primo monasterio. Requirentis.s.anime.
d Archimādrite.archos pnceps:mādrita magr: inde archimādrita.i.pnceps magistroz.hoc est abbates vel priozes monachozum.
e Regulas.sic.j.ti.i.§.i.
f Si quis aūt pfitētiū. i.eligentium.
g Cōuersatōnē.al's cōuersionē clerici in minoribus ordinibus.
h Etiam sic.q.d.acsi iā esset in gradu altioꝛ clericatus puectus.
i Clerici.in minoribus
k Abutank,ex eo ḳerat clericus i minoꝛib⁹ ordinibus ɔstitutus erat.fiducia.i.spes ascendēdi ad maioꝛes q̄ sepe abutik accipiēdo vxorē:⁊ iō ad maioꝛes nō ascēdet.
l Fiducia.ex his em q̄ gerit in minori ordine p̄ sumim⁹ qmalus erit clericus in maiori:si ⁊ ecō tra est bona spes qñq. vt instī.in phemio.in fi.
m Quippe.intpositio ē
n Permittat.s.al's si nō esset monachus:vt in q̄ tuoꝛ minoꝛib⁹ ordinib⁹ ɔstitutus vt.j.t.i.§.vt neq aūt.qui statiz se quik.
o Lectoꝛ.in maioꝛib⁹ ordinibus ɔstitutis
p Alijs.in maioꝛibus ordinibus ɔstitutis.
q Omnibus.etiā si nō sint monachi.
r Concubinas.sic.j.de san.epis.§.pbyteris
s Cōfundēs.cōfūdere em bonā⁊ malā vitā vult
t Dudū.in greca ɔstitutōe quā nō habemus
v Deo.sic.s.eo.§.si ḳs semel.accur.
x Monasteriū.subaudi fieri volumus,⁊ repete fieri volumus abbatē nō per ordinē ⁊c.
y Per ordinē.aliud in defensore ciuitatis.vt.j.de defen.ciui.§.interē
z Nec oīno.ar.ō.s.de here.⁊ fal.§.inordinatū.accur.
⁊ Lex nra greca.quā habem⁹.nec em de illa q̄ est.j.de sanc.epis.§. iubemus.dicit q̄ est post illā cū postea inueniam⁹ eā.vt.C.ō no.C.fa.§.fin.
ɔ Epm.not.ꝙ p hāc ɔstōnē eps eligit abbatē:sed hoc corrigik:quia monachi eligūt⁊ eps ordinat.vt.j.de san.epis.§.iubemus.ac,
a Nō em.interpositio vsq ibi cū ⁊c.
b Exhonorandū.i.honorandum.
c Tps.no.ar.p bonis doctoribus.sic.C.de offi.rec.puin.l. potioris ar.ō.ff.de mu.⁊ ho.l.semp.C.de postu.l.puidendū.⁊.ff.de fi.instr.l.fin.⁊ s e.§.cogitandū.⁊.ff.si cer.pe.l.cū quid.in fi.
d Prelesulatu .l.dignus ꝙ sit abbas.
e Talis est.vt oēs homines sint equales vt subiecit.
f Summos.vt.C.de ve.iur.enu.l.i.
g Scōm gradū.s.bonoꝛ nō tpis.vt.s.pr.dixit.

etiam[b] sic purā seruans cōuersationem ꝙ si facti clerici[i] abutantur[k] fiducia[l]:⁊ ad nuptias venire p̄sumat quippe[m] tali gradu ɔstitutus inter clericos qui ei vxorez deducere permittat[n] dicimus aūt cartoꝛ aut lectoꝛum[o] alijs[p] em omnibus[q] nuptias ẜm sacras regulas penitus interdicimus aut ɔcubinas[r] habere:aut luxurijs tradere vitaz excludak modis omnibus a clerico tanḡ prioꝛē cōuersationem⁊ solitariā confundens[s] vitā⁊ priuatus sit de cetero ad militiam ḳdem aut ad aliud officium venire nō p̄sumens nisi a nobis voluerit ɔdū[t] in termiatis subiacere penis:ipse aūt apud semetipsum degens⁊ agnoscens qualē p hoc daturus sit magno deo[v] satisfactionem.

¶Casus breuis est vsq ad titu. Abbas eligendus⁊ ordinandus est optimus meritis⁊ vtute⁊ nō ex ordine vel tpe.his obtinētibus generaliter in oībus. Ultimo precipit diuulgari.

Ordinatōne vero abbatū si quā do contigerit egere:monasteriū[x] abbatem nō per[y] ordinem reuerendissimoꝛ fieri monachoꝛ:nec[z] omnino eū qui post primū est:moꝛ abbatē fieri:nec qui post illū secūdus est:neḳ tertiū aut reliquos:hocḳ ō etiam alia lex[⁊] nostra dicit:sed deo amabilem locoꝛ episcopū[ɔ] percutere quidem cōsequenter per omnes nō em[a] exhonoꝛādum[b] est omnino tempus[c]:⁊ ex eo ordo:⁊ eū qui apparuerit p̄us optimus inter monachos optimos ɔstitutus⁊ dignus p̄sulatu[d] eoꝛ hunc eligere:eo ꝙ humana natura talis[e] est⁊ neḳ omēs per ordinē inter summos[f]:neḳ rursus omnes inter nouissimos cōstituti quidem sint sed p̄cedat quidez ẜm[g] gradum p̄cedentis[b] inspectio: qui vero prioꝛ moꝛ inter numera-

d Archimādrite.archos pnceps:mādrita magr: inde archimādrita.i.pnceps magistroz.hoc est abbates vel priozes monachozum.
e Regulas.sic.j.ti.i.§.i.
f Si quis aūt pfitētiū. i.eligentium.
g Cōuersatōnē.al's cōuersionē clerici in minoribus ordinibus.
h Etiam sic.q.d.acsi iā esset in gradu altioꝛ clericatus puectus.
i Clerici.in minoribus
k Abutank,ex eo ḳerat clericus i minoꝛib⁹ ordinibus ɔstitutus erat.fiducia.i.spes ascendēdi ad maioꝛes q̄ sepe abutik accipiēdo vxorē:⁊ iō ad maioꝛes nō ascēdet.
l Fiducia.ex his em q̄ gerit in minori ordine p̄ sumim⁹ qmalus erit clericus in maiori:si ⁊ ecō tra est bona spes qñq. vt instī.in phemio.in fi.
m Quippe.intpositio ē
n Permittat.s.al's si nō esset monachus:vt in q̄ tuoꝛ minoꝛib⁹ ordinib⁹ ɔstitutus vt.j.t.i.§.vt neq aūt.qui statiz se quik.
o Lectoꝛ.in maioꝛib⁹ ordinibus ɔstitutis
p Alijs.in maioꝛibus ordinibus ɔstitutis.
q Omnibus.etiā si nō sint monachi.
r Concubinas.sic.j.de san.epis.§.pbyteris
s Cōfundēs.cōfūdere em bonā⁊ malā vitā vult
t Dudū.in greca ɔstitutōe quā nō habemus
v Deo.sic.s.eo.§.si ḳs semel.accur.
x Monasteriū.subaudi fieri volumus,⁊ repete fieri volumus abbatē nō per ordinē ⁊c.
y Per ordinē.aliud in defensore ciuitatis.vt.j.de defen.ciui.§.interē
z Nec oīno.ar.ō.s.de here.⁊ fal.§.inordinatū.accur.
⁊ Lex nra greca.quā habem⁹.nec em de illa q̄ est.j.de sanc.epis.§. iubemus.dicit q̄ est post illā cū postea inueniam⁹ eā.vt.C.ō no.C.fa.§.fin.
ɔ Epm.not.ꝙ p hāc ɔstōnē eps eligit abbatē:sed hoc corrigik:quia monachi eligūt⁊ eps ordinat.vt.j.de san.epis.§.iubemus.ac,
a Nō em.interpositio vsq ibi cū ⁊c.
b Exhonorandū.i.honorandum.
c Tps.no.ar.p bonis doctoribus.sic.C.de offi.rec.puin.l. potioris ar.ō.ff.de mu.⁊ ho.l.semp.C.de postu.l.puidendū.⁊.ff.de fi.instr.l.fin.⁊ s e.§.cogitandū.⁊.ff.si cer.pe.l.cū quid.in fi.
d Prelesulatu .l.dignus ꝙ sit abbas.
e Talis est.vt oēs homines sint equales vt subiecit.
f Summos.vt.C.de ve.iur.enu.l.i.
g Scōm gradū.s.bonoꝛ nō tpis.vt.s.pr.dixit.

i.epi. i Suffragantē.i.adiuuantē.ꝛ sic no.ꝙdat fauorez pſone au
ctoritas dignitatis.sic.ff.de ſe.l.fin.

k Quod melius.sic.j.qui.mo.natu.effi.ſui.§.i.

l Dimittere.sic.ff.loca.in naue.in fi.sic.ff.de mu.ꝛ ho.reſcripto.

m Inclinari.idest omittere.

n Quecūqꝫ.nūc dixit q
dixit.ſ.in monachis ha
beāt locū in monachab⁹
ꝛ vltimo dicit ꝙ archi
epi debēt hec oia mani
feſta facere epis ſub ſe
poſitis.

o Prius.vt.C.de epiſ.
ꝛ cler.l.fi.

p In feminis.ſ.eo.§.
omnibus.

q Aſſiſterijs.ab aſſiſtē
do dicit qō multuz ſtat
ibi ad orandū:vt i loco
vbi ſit corpus ſanctum.

r Predixīmus.vt.ſ.e.
§.hinc añt.

s Hoc igit metropoli
tis.i.archiepis:alꝫ me
tropolitanis.

t Rector.neutri gñis.

v Sequit lex.sic.j.vt cle
ri.apud ppz.epiſ.§.fin.
ꝛ.j.de ec.ti.§.i.rñ.i.

x Sequentē.ſ.nos

y Tuam epiphanie.vt
ſ.e.in prin.

z Rubz. Qūo opor
tet epos ꝛc.de mōachis
dictū eſt ex qb⁹ fiunt epi
ſcopi q̄ revideam⁹ de epi
ſcopis. vt.j.e.§.igitor.ꝛ
ō hoc dz.j.e.vſqꝫ ad.§.ꝛ
illud etiam.

a Clericos.ſ.expedit.j
e.§.ō deo.ꝛ.§.ſed neqꝫ.
ꝛ.§. quanta.

b De expenſis.hoc dz.
j.e.§.ſed neqꝫ effuſas

Prima.vere ē ma
xima:qz ex his du
obus totus regit mūd⁹
vñ illud ecce gladij duo
hic ſm vnum intellectuz
alij dicunt ꝙ duo teſta
menta ſignificant.

a Impiū.imo a ppio
ro.videt eſſe impiū.vt in
ſti.de iur.natu.§.ſed qō
prin.rñ.ꝛ illud dei diſpo
ſitione factum fuit: ſine
quo factū eſt nihil vt dz
in euāgelio.ꝛ.j.de fi.inſtru.§.qz igit.in pn.

b Illud ſacerdotiuz.ſ
aūt.ſ.impium.

c Extraqꝫ.ſ.dona.ꝛ ſacerdotiū ꝛ imperiū. Cur ergo mater imperij dz
eccl'ia.vt.ſ.vt oeter. ſit num er.cleri.§.i.cū magis ſoror ſit vt hic.rñ.illud
dz rōne dignitatis.ſ.ꝙ res diuine digniores ſūt.vt.C.de ve.iur.enu.l.ij.
§.ſed qz.idem tñ prin.hñt vt hic ꝛ ideo parū differūt.vt.j.ti.i.§.ſi minus

d Exornant.i.cum honore gubernant.ac.

a Sic.i.eſſe debebit. b Pro illis.ſ.impatoribus.

c Ipſi.ſ.ſacerdotes. d Si hoc.ſ.ſacerdotiū.

e Imperium.i.imperator. f Exornet.i.cū honore gubernet.

g Cōferens generi.ergo apparet ꝙ nec papa in tēporalibus nec im
perator in ſpiritualibus ſe debent immiſcere nūquid habet ergo papa
tpalem iuriſditionē in his que ſunt imp̄ij qō conſtantinus impator do
nauit beato ſilueſtro pape.videtur ꝙ ſic:licz immenſa fuerit donatio.vt
tos optimus apparuerit:is abbas
ſit:ꝛ ordinē ſimul in virtutē ſuffra
ganrem[h] habens. Oportet em̄ eos
qui diſcernūt qō melius[k] eſt a peio
re aliud quidem ad regendū dimit
tere[l] aliud vero inclinari[m] iubere:et
paulatim per eruditōem hoc etiam
ad melius accedere. Quecunqꝫ[n] ta
men a nobis in oibus que prius[o] ꝛ
que nunc plata ſunt:ſacris noſtris
ōſtitutionibus ſunt ſancita de cle
ricis aut monachis:aut monaſteri
is hec cōmunia ponim⁹:ꝛ in maſcu
lis:ꝛ in feminis[p]:ꝛ monaſterijs:et
aſſiſterijs[q] nō diſcernētes quantuz
ad iſtos maſculū aut feminaz:eo ꝙ
ſicut p̄dixim⁹[r] vnū omnia in xpo
cōſiſtunt. Hec igit[s] oia ſanctiſſimi
patriarche ſub ſe cōſtituti deo ama
bilibus metropolitis manifeſta fa
ciant:at illi ſubiectis ſibi deo ama
bilib⁹ epiſcopis declarent ꝛ illi mo
naſterijs dei ſub ſua ordinatōe cō
ſtitutis cognita faciāt quatenus p
omnia d omini cultura maneat vn
dicqꝫ incorrupta. Imminebunt enīz
maxime pene iſta tranſgredientib⁹
dicimus aūt de celo q̄s neceſſe eſt re
ctorum[t] dogmatū cū tēporibus imi
nere. Et noſtre ſiquidē reipu. iudi
ces:ſi hec ꝛ eis nunciēt:omnibus
ſtudeant modis ea que ſacris regu
lis continent:q̄s noſtra ſequit[v] lex
ad effectū pduci ꝓcurare. nam nec
illos deſerit pena hec negligentes.
quapropter ſequentē[x] hec tuā[y] ſan
ctitatē decet oibus ſub ſe poſit] ſan
ctiſſimis metropolit] hec facere ma
nifeſta. Dat. xiij. kalendas aprilis
cap. Biliſario. Vic. con.

Quomodo oporteat epos et cete
ros clericos ad ordinatōes produ
ci:et de expēſis eccleſiaꝝ cōſtō pru
ma

j.ti.i.ſi minus.ōterea qō vult princeps hoc eſt lex.vt.ff.de conſtit.
prin.l.i. Item ſicut patrimonialia ita imperialia donare poteſt:cū
nulla ſit dōia.vt.C.de pre.quadri.l.fi.in prin.ecōtra videt ꝙ nō:qz
tunc nō eſſet auguſtus dictus. vt in Rubr.phemij inſti. Jtez im
perare nō potuit par.i.impera tozi venieti poſt ſe.vt.ff.de arb.l. nā

magiſtratus.ꝛ.ff.
ad treb.ille a quo.
§.tempeſtiuū. itez
clerici intromittūt
ſe in tpalibus. vt.
C.de epi.ꝛ cle. pla
cet.itez nevn⁹ duo
rum offiū habeat
vt.ff.ō pac.l.ſi plu
res.ſed lz ſol.facti
ad nos non perti
neat ſoluim⁹ de in
re ꝙ nō valuit tal
collatio ſiue dona
tio.vt.j.e.ti.§.igit
ꝛ.C.de leg.ꝛ con
ſtit.l.digna.in fin.
ꝛ inſti.qui.mo.te.
infir.§.fi. nec ob.
vt.j.ti.i.in pnci.qa
auxit ꝙtum in eo
fuit cōſtantin⁹ vel
in alijs nō autē in
iuriſdictōne:quia
ſic poſſit totū ipe
riū pire vt dicū eſt

Admiſtratiōes ꝛ iuriſditiones pape ꝛ princi
pis diſtincte ſunt. Eps ordinādus eſt honeſtus
ꝛ gloria fruēs bñ eruditus verbo ope ꝛ corpis
ſapiētia ꝑ dictore nullo apparēte vel repulſo pe
na ꝑ faciētibus imminente.h.d. Bar.

Impz Juſti.aug.epiphanio ar
chiepo cōſtan.

Maxima[a] q̄dez in oibus ſunt
dona dei a ſuperna collata
clementia ſacerdotiū ꝛ ipe
rium[a]. Illud[b] q̄dem diuinis miniſ
trās hoc añt hūanis pſidēs ac dili
gentiā exhibēs:ex vno eodēqꝫ prin
cipio vtraqꝫ[c] pcedentia humanam
exornāt vitā. Jdeoqꝫ nihil ſic erit[a]
ſtudioſum ipatorib⁹ ſicut ſacerdo
tū honeſtas:cū vtricqꝫ ꝛ p illis[b] ipſi[c]
ſemp deo ſupplicēt:nā ſi hoc[d] q̄dez
inculpabile ſit vndicqꝫ ꝛ apud domi
nū fiducia plenū:impiū[e] autez recte
ꝛ cōpetēter exornet[f] tradita ſibi rez
publicā erit cōſonātia quedā bona
omne q̄cquid vtile eſt humano cō
ferens[g] generi. Nos igit maximaz
habem⁹ ſolicitudinē circa vera dei
dogmata ꝛ circa ſacerdotum hone
ſtatē:quā[b] illis obtinentibus credi
mus:qz p eaz maxima nobis dona
dabūtur a deo:ꝛ ea que ſunt firma
habebim⁹:ꝛ que nōdum hactenus
venerūt acq̄remus:bene[i] autē vni
uerſa gerunt:ꝛ cōpetenter ſi rei pn
cipium fiat decēs:ꝛ amabile deo[k]:
hoc autē futurū eſſe credimus ſi ſa
crarum regularū obſeruatio cuſto
diat:quā iuſti laudandi ꝛ adorādi
inſpectores:ꝛ miniſtri dei verbi tra
diderunt apoſtoli:ꝛ ſancti patres
cuſtodierūt ꝛ explanauerūt. Sanci
mus[m] igit ſacras p omnia ſeqntes
regulas[n]:dū quiſpiā ſequēti omni
tpe ad ordinatōnē epiſcopatus ad
ducit[o] cōſiderari prius oportet ei⁹
vitā ꝑz ſanctū apoſtolū[p] ſi honeſta
ꝛ inculpabilis:ꝛ vndicqꝫ irreprehēſi
bilis ſit:ꝛ in bonis[q] teſtimoniū[r] ha
beat ꝛ ſacerdotem decēs[s]. Et neqꝫ
ex[t] officiali:aut ex curiali veniat ſor

n Regulas.sic.ſ.ti.i.§.ſi vo relinquēs.ꝛ.§.fi.

o Adducit.no.quaſi p vim nā inuitatus fugit.vt.C.de edē.ꝛ.l.
ſi quēqꝫ.velle tñ dz.vt.j.e.§.ſed etiā ſic:lz coactus.vt.ff.qō me.cā.l.
ſi mulier.§.pe.vnde quidā dixerat:nolens volo:volens nolo.acc.

p Apoſtolū dixit ēm eſſe debere bone vite ꝛ opinionis q̄ dixit
xiiij.ca.circa ēm.primū ꝙ ſit ſine crimine vn⁹ vxoris viz:nō vino
lentū prudentē modeſtū ornatū hoſpitalē:pudicū doctorē non p
cuſſorez:nō litigioſum:nō cupidū:domui ſue bene ꝓpoſitum; non
neophitum. q Bonis.ſ.factis.

f Testimoniū.i.famā bonā:que valet multū.vt.s.de mona.§.cogitādum.r.ff.de questi.l.de minore.§.pe.r.j.de armis.§,hoc ergo

s Decens.s.testimoniū r bona fama.

t Ex officiali,multa sunt hmōi offitia. vt dixi.s.ti.i.§.si ꝙo relinquens. v Dispositum,s.in greca ꝺstōne,credimus tñ eam idem dixisse quod dicit.j.de san epi.§.curialez.s.q.xv.an.steterit in monasterio a iuuentute: vt hic.r.j.de sanc.epi.§.sed necꝫ curialem.

u Quartam. hodie tñ sibi quartaz tz:tres vero ptes curie dimittit.vt.j.de san.epis.§,curialem.

x Idiota.qui nescit lras.

z Laici.sz hodeō si necesse sit laicum ordinari.vt.j.de sanc.epis.§.damus.qō iure canonum correctuz est vt ibi no:

r Nec imagi.i. nō sufficit simulatum honorē clericat habuisse: fm azo.vel imagi.id est momētariā.nā rejcit cū laicus inuenit statim.fic.ff.de manumis.l,iij.§.ij.

d Preteriēs .sz tempus.

ꝫ Alie .als aliene.

a Degēs. eligendus epus est.

b Uenientez,sz vxorem.

c Seiunctā. s.separatā a viro:primo per diuortiuz.

d Nepotes.hñs j.e.§.sed necꝫ ineruditus.in fi.§,cōtra sol.vt ibi.

e Cognitos.s.qa ex vxore sunt: sed tñ fuerat vidua vl nō virgo: vnde pstat impedimētuz promotioni.

f Illi.s.legi.

g Odibiles. qa incesti.vt.j.q.mona.effi.§.fi.

h Pecunijs.idē si pcibus.idē si obsequio alio.nam manu lingua obsequio cōmittit simonia:vt in decretis.i.q.i.sunt nonnulli.

i Sacroꝝ dogmatū.qz nō solū lras scire debet.vt.s.e.§.necꝫ ex idiota.sed etiā decreta r theologiā scire dz:vt hic dicit.

l Uxori tñ.nō coherens donec cōuersabat in monasterio:r cū ordinat.vt.j.eo.§.prius aūt nō nocet habuisse.vt.s.§.r necꝫ vxor. vel dicvxor pśens nō nocet:vt ibi:nisi vidua vel als viro ꝓiuncta olim vt.j.statim:r hoc valet fm canones vt hic.r.j.de san.epis.in princ.col.ij.

l Constitutionibus.grecis.

m Coherentes,vt ante.l.istā.nā ad pterita nō trahit.vt.C.cō le.r con. leges.r.j.de nup.§.i.in fi.

n Legis.s.huius.

Sed etiā sic eū cōstitutuz[s]:r ad epatū pparatū cōpetēs est venerabiles r vndicꝫ pbatas legere regulas ante ordinationē quas recta et inuiolata nostra suscipit fides:r catholica dei aplica ꝫ disposuit r tradidit ecclesia:r dū ex frequēti[t] earū lectiōe trāsierit qui ad ordinationē deducit:tūc is qui ordinationē ipositurus ē interroget[v] eū si sufficiēs est custodire r agere q̄ sacre regule sancierūt[a]:r siquidē ille declarauerit:r dixerit pcepta sacraꝝ regulaꝝ nō se valere seruare:nullo modo ei ordinationē imponi:si vero ille susceperit r dixerit:qz q̄tum homini est possibile cōplebit [b]hec: que his cōtinent:tūc monere eū r dicere:qz nisi hec obuauerit:r a deo alien[9] erit r cadet a tādato honore:r necꝫ ciuiles leges delictum inultū relinquent:r eo ꝙ a pcedētibus nos imperatoribus[c] r a nobis[d] ipsis recte dictuz est oportere sacras regulas p legib[9] valere:r si etiā sic pmanserit cām amplectens:tunc sup his p fessionibus vnūquenꝫ[e] sacrā suscipere episcopatus ordinationē.

¶ Eps per pecuniā ordinatus dignitatē amittit ambitā r habitā ac etiā ordinator r quilibet alius suffragator dignitatē suā amittit.r pecuniam reddit in duplum.

Et hanc nō pecunijs emere:necꝫ p rerū aliquarū dationez suscipere sed puraz percipere:r sine mercede tanꝫ a deo datā.nā si etiā alia oia habeat vtilia que prius a nobis dicta sunt:pecunijs autē vel rebus videatur etiā episcopatū emisse: sciat se r ipse ab epatu casurū:r hoc munus retributurū ordinati:vt r ille[f] epatū amittat r a clero cadat:r vtricꝫ cā talez prestet retributōez[k]:vt r hic quidē nō adipiscat q̄ sperabat: ille aūt etiaz que habebat amittat. Uerumtñ pecunijs ac rebus datis occasiōe ordinatōis sanctissime assignandis ecclesie[h]:siue eps sit accipiēs:r ppterea a sacerdotio cadēs siue etiā q̄libet ali[9] in clero cōstitutoꝝ.nam r illi equā imponimus pe

o Habenti.s.§.ij. contra. solu.vt.s.eo.§,quoniam.

p Legez.idest quodiurat modo.s.e.§.q nō debeant vxorez habere renouat in hoc,s,ꝺfirmādo r c.

q Jgit.qz multa honesta in epiſcopo requirūtur: ergo ex monachis r c.r breuiter repetit supradicta.

r Aut ex clericis.s.alijs nā etiam monachi quādoc ꝫ sunt clerici:r illos oportet litteras scire.vt s.ti.i.in pncipio,alij nō sunt:r isti etiam illitterati esse possunt monachi. vt.C.de epis.r cler. generaliter.sed ex litteratis ē episcopus eligendus. vt.s,eod.§.necꝫ ex idiota.

s Constitutum. scilicet abilez per predictam ecclesiam forte per psalmum illum quicūꝫ vult r c.

t Ex frequenti.fic.C. de emen.iusti.cod.l.i.in fin.

v Interroget.nota hic ꝙ ille qui suo iuri renunciat debet illud scire:alias nō videtur renūciare. fic.ff.de transac.l.qui cū tu.i,respon.r.§.fin.r.ff. de inoffi.testa.mater. et prodest mulieribus vel leia.renunciantibus qō fieri potest a sciēte vt dictum est.vt.ff.ad vellei. l.fi.in fine.r.C.de pactis l.pe.

a Sancierunt.sūt enim duodeciz precepta apostolice regule: vt in ōcretis.

b Cōplebit,r hoc post multas coactiones. vt. C.de epis.r cleri.si quen q̄.

c Imperatoribus. vt C.de episcopis r clericis l.cum clericis.§.penult.

d Et a nobis.fic.s.e.ti.§.fi.r.s.e.§.i.

e Unumquenꝫ.s.ordinandum.

f Ille.qui ordinauit per pecuniam.

g Retributionē.ꝓnice loquit.fic.ff.de dam.infe,ex damno.r.C.de inoffi.testa.fratres.

h Ecclesie.cui iniuriabat emendo eam vt sequit,sed qua ac.rñ.condictione ex hac.l,vt,ff,de cōdi.ex lege,l.i.

a Maxime.qz cum eis plurimũ honoris datur magis puniunt si tales inueniunt in cĕie.vt.C. de epis.z cle.psbyteri. Jdẽ ergo z si non sit in dignitate.lz decre.videat dicere cp tunc tm̃ sit simonia qñ ipsis electoribus datur.vt extra de elec. cum nobis.

b Penaz.i.expectet a deo.

l Reddat.i.det.

m Duplum.s.cum cõdictione ex lege.

n Jnsup.sic.j.ô san.ep. §.p omnibus.

o Administratõez.i.secularẽ dignitatẽ.

p Per suffragiũ.i.pecunijs que pstãt suffragiũ

q Sacerdotiũ.i.dignitatem.

r Jndigne.priuilegiuz em̃ meret amittere q̃ cõcessa sibi abutit potestate.sic.C.de iudeis.l.iudeos.z.ff.de iur.imunita.l.i.ff.de vulg.sub.ex facto in fi.

s Eã.s. ordinationem.

t Agnoscẽs.s.ordiator

v Eum.ordinanduz.

x Ordinationẽ.sic.j.e. §.hec deo.

y Ẽpatus ordinationẽ al's ordines.

z Trãseat.nõ tamẽ ad huc transiuit.

z Jllicitoz.que numerata sunt.s.de simo.z de alijs.

2 Fiat.s.intra tres mẽses.qõ dic.vt.j.de sanc. epi.§.si quis ante.

x Mõ si esset.arg.C.de ap.noiatõne.sic.ff.de rebus eo.q̃ sub tu.l.magis §.si alienũ.

a Examinatõem.sic. ff. de reb.eorũ qui sub tu.l. magis.§.si alienuz.sic.j. e.§.de deo.

b Fit.ẽps.

c Sacerdotali.i. ẽpali.

d Omniuz.i.inter oẽs hoies nihil em̃ z.vt.j.e. ti.§.sed nec aũt.

e Calũniatoz.sed nõne eoipso cp nõ pbat calũniatoz videt.rñ.quidam qnon.vt.ff.ad turpil.l.i. §.i.sed Jo.ẽ ex eo enim est calũniatoz cp nõ probat.vt.C.de aduo.di.iudi.l.i.z qõ in.d.l.ad turpil'.ôz loquit si suas suorumq̃ iniurias exequat vt.C.de calũ.l.mater.

f Jmpunita.nec ẽt aliud maleficiũ. vt.ff.ad.l. aquil'.ita vulnerat', in fi. nam vt ordine quem inter sacerdotes habuerit cadat z reddat aut pauperes que ordinatõnis occasiõe date sunt iniuriã passe cũ tuz ad ipsum ecclesie.si quis autem extraneoruz sit z nõ in clero ẽstitutus q̃ aut pauper aliquã ppter pfociniũ ordinatõis accepit:z maxime si administrationez aliquã gerat habebit quidẽ ipse a deo penam succedẽt ei de celo supplicia.verumtñ etiã illud qõ datum est totũ oblatũ ab eo sanctissime ecclesie oibus reddat modis in duplum infup etiã si quaz administratõnẽ habeat:ea cadat:z ppetuo exilio cõdemnet. Jllud quoq; sciat apte q̃ pecunijs aut reb' alijs emerit pfulatum:qz si prius diaconus aut psbyter sit:de inde p suffragium ad sacerdotiũ veniat:nõ solum cadat epatu:sed nec prioz ei relinquet ordo psbyterij forsitan:aut diaconatus:amittat eteñ etiã illõ vtpote decẽtia indigne cõcupiscẽs z omni sacerdotali excludit ordine

¶ Ẽpo ordinãdo añ ordinationẽ pdcã oia coram oi fideli ppl'o pdicẽda z denũcianda sunt.

Oportet aũt in ipso ordinatiõis tẽpore eũ qui ponit eam illi coraz omni fideli populo sanctissime ecclesie hec oia pdicere vt agnoscẽs eum omnia que prius dicta sunt a nobis habere ad sacram euz ducat ordinationẽ vt etiã ille coraz oibus hec audiens nõ solum habeat dei timorẽ.sed etiã coraz oibus denunciationẽ z pfessionẽ erubescat

¶ Ẽps ordinandus est cõtradictore nullo apparente vel repulso.al's ordinatio facta nõ valet pena pfacientibus imminente.

Si quis aũt talis quidẽ esse putetur ad ẽpatus ordinatõez trãseat pdicat aũt aliquis atq; dicat cõscium se esse alicuius illicitoz ei non prius mereat episcopatus ordinationez cũ examinatio querimoniarũ fiat:z appareat vndiq; innoxius: quod si etiã post hmõi cõtradictõnem nõ passus isqui ordinationez facit legitimam examinationẽ:imponi cause currat ad ordinationez sciat qõ ab eo fit p nihilo esse:sed z is qui cõtra legẽ facit cadat sacerdotio z qui sine pbatione imponit ordinationem z ipse quidem sil'iter cadet sede sacerdotali reus aũt erit deo qui pcipue omniũ q̃rit suorũ sacerdotũ puritatem:si tñ qui ordinationi cõtradicit:aut examinatõe facta pbet calumniatoz aut in ipo principio nec in examinatione persistere confidat segreget istum in petuum a sacra cõmunione is qui ordinationẽ facere vult vt nõ ipsa falsitas impunita sit.sicut em̃ bonam gloriã in eo qui ordinãdus ẽ querimus:ita etiaz calumniã in eo qui frustra accusauit punimus.Si vo nemo accusauerit oino:aut ex toto denuncians examinatõez nõ faciat:aut facta examinatõe demõstrare sicut prediximus nõ valuerit accusationẽ verã:tunc oportet euz qui p totviaz inculpabilis apparuerit accedere ad verã ordinationez qui em̃ ita ordinant ex hoc multa z meliora cognoscit pceptoz:z nõ incurrit ad vitã impunitã hmõi eruditus animo:verbo z ope corpis z sapientia.z illud etiaz diffinimus vt nemo deo amabiliũ episcoporũ foras a sua ecclesia plusq̃ per totũ annũ deesse audeat:nisi hoc p ipe rialez fiat iussionẽ:tunc em̃ solum erit inculpabile:sacratissimos pliarchas vniuscuiusq; dioceseos cõpellẽtes deo amabiles epos suis inherere sanctissimis ecclesijs:z nõ longo itinere separari:neq; in peregrinis demorari velle:neq; sanctissimas ecclesias negligere:neq; annum excedere:quez z ipsum ppter misericordiã cõstituimus Si vero vltra annũ errauerit:z deliquerit:z nõ ad ẽpatum remeauerit ppriumneq; imperialis aliqua eum sicut pdiximus detineat iussio:tũc siquidẽ sit metropolita circa ecclesiasticam dispositionẽ segregatũ regiõis illius patriarcha reuocet q̃dem cũ legitimis inclamationibus:seruans vbiq; sacraz regulaz obseruationem. Si vo maneat p oia inobediens expellat a sacro ẽpoz choro z aliũ introducat hmõi z reuerẽtia z verecundia z honestate dignum Si vo nõ metropolita sed aliquoz episcopoz aliquis sit qui errauerit hec omnia a metropolita fiant. nemo em̃ eoz talem suscipiat occasionem si dixerit ppter ea propias deliquere ecclesijas ppter quod litiũ cãs:aut aliarũ rerũ propriarũ aut ad sacras ecclesias respicientiũ circũlustrant:z hic cõstituti adhẽrẽt:aut in alijs veniãt locis:hoc em̃ non habet decentẽ rõem:vt cũ multitudine quã necesse est epz habere ministeria lustrent peregre z expẽdant Et neq; vllum sanctissimis ecclesijs lucrum neq; vllũ prebere iuuamen:neq; ẽm quod decet sacerdotẽ ppriũ habere habitũ:pstertim si quedã sũt lites forte sanctissimis eccl'ijs ppter quas has occasiões afferũt hec p eos qui sub ipso stant religiosos clericos aut apochrisari

g Sicut.vt.C.de caluũ.l.fi.

h Aut totaz.i.ex toto:al's in totuz z tũc habet locũ hẽ glo.i.ex toto:vl' in totũ nõ faciat examinationem:de eo de z.

i Et nõ incurrit'.i. non pcurrit vel nimiũ cito nõ currit vt hec ppositõ in:augeat.sic.ff.de liber.z post.l.gall' §.ille.

k Jmpunitã.i.p nõ punitã p puniendã sic.C.de his qui no.infa.si possidoneũ.q. d.non puniẽdã:qz bonã vitã facient.z not. hic cp virtus in necessitatib' cõprobatur.

m Et illud foras sic.j.vt nullus fabri.o.do.§.illõ.sic j.de sanc.epis.§.interdicimus.

n Tũc em̃ solum. Jtẽ z qñ causa sit necessaria:tũc cuz lris sui superioris. vt.j.e. §.nõ aliter. z j.de san. epis'.§. interdicim' .col'.i.

o Patriarchas repete diffinimus

p Dioceseos.i. patrarchatus.

q Cõpellẽtes.i. vt cõpellant.

s Et ipsum.i. annum.

b Propter misericordiã vt nõ cõpellat semp. q.d. stare domi.

c Legitimis.forte spacio.xxx.diez inter vnãquãq; denũciationem.vt.j. de liti.§.oem.z.§. interdicimus.j.de sanc.epis.col.ix.

d Obfuationez: vt nõ turpiter citetur vel capiat.

e Introducat.s. patriarchã.

f Hec oia.s.que dixi ô patriarcha circa apponẽdam penam.

g Litiũ causa. tñ hoc est ppter qõ z.vel si hẽs cãs litiũ z.

h Causa. al's cã al's causas.z sp regit dictionẽ litiuz

k Respicientiū.s.reoꝝ ꝛc.accur.
l Et hic cōstituti.i.in hac vrbe cōstantinopolis vbi habitabāt imparoꝛes tpe cōstantini qui illā ciuitatē cōstituit.
l Ministeria.i.ministeriales vl' ꝓuisiones epi iacētes tāq̄ bestie vel dic ministeria diuina que in eccl'ia esse debēt nūc peregrinant qō esse non debet vt hic.ꝛ.j.vt cleri. apud ꝓꝓios epi. §.i.
m Lustrēt.intra cubile fere q̄nquē nia lustra fuere.
n Ypocꝛisarios ab ipos qō est supꝛa;ꝛ chꝛisis iudicii:q̄si cōstitutus sup iudicio agēdo Vel dic crisis aurū.inde Joannes crisostomus. inde ypocꝛisari⁹.i.thesaurarius.

o Hyconomos. hyconom⁹ est cui res eccl'iastica gubernāda mandat ab epo.vt.C.ō sacrosanc.eccle.l.iubemus.circa pn.ꝛ de epi.ꝛ cle.oēs q̄ §.hoc ꝓculdubio.
p Mouere.s.apō iudices ordiarios ꝛ cōes.i.iudices q̄ sūt boni ꝛ optimi
q Et petitiones.i. libellos petitoꝛios in q̄bus petit.
r Dirigere.s. direcꝛo.vt.j.de mā. pn ci.§.deinde.ꝛ.ff.ō ap.l.iperatoꝛ
s Impetrare.s.a dictis ordinarijs. iudicibus.
t Propterea.ex quo ad eos h̄ negocia remittimus
v Si q̄n necessitas ꝓpter quā optet hucvenire puta ꝓpter cōfirmationē alicui⁹ priuilegij:vl' ꝓimperationem qō necesse est p principē fieri nō p aliū: vel ꝓpt aliqō aliō.ꝓpt qō oꝛ principez adiri
x Hāc.s.necessitatem. y Imperio.s.imperatoꝛez
z Occasionē.nota duplicē lesionē vt subijcit tā in ꝓuincia ꝛc.
a Et vndiq̄.subaudi fieri.

os[n] autez hyconomos[o] monere[p]:ꝛ petitōes[q] non ad imperiū dirigere[r] ipetrare[s] aūt sperata: ꝓpterea[t] sancimus si q̄n[v] ꝓpter ecclesiasticā occasionē iciderit necessitas:hāc[x] aut p eos qui res agūt sacraꝝ eccl'iarū quos ipochꝛisarios vocāt:aut p aliquos clericos huc destinatos:aut hyconomos suos notā iperio[y] facere:aut nostris administratoꝛibus vt ipetrent qō cōpetens est:nō hoc ꝺo amabilib⁹ epis erroꝛis:ꝛ absentie ꝛ sanctissimis eccles'ijs les'iōis occasionem[z] fieri tā in ꝓuincia eccl'iastica⁹ reꝝ p absentiā eoꝝ neglectarum q̄ etiā hic expensis multis factis necnō in peregre habitatione nō habili cōstituta:ꝛ vndiq̄[a] cām[b] nullū iuuamen:magis aūt lesionē[z] eccles'ijs sanctissimis inferentē.nō autem aliter deo aliquem amabilium epoꝝ presumere dirigere[a] se ad hanc felicissimā ciuitatez ꝓiusq̄ si quidē quis eps sic l'ras acceperit ꝓ ꝓpr'ij metropolite ad imperiū:ꝛ que ꝑm diuinas regulas ꝓbabilia vocātur testimonia prohibentia necessitatis eius[b] ꝓsentie.Si vero metropolita sit qui ꝓficisci vult:l'ras sumat eiusdē dioceseos patriarche ei⁹ ꝓsentiam necessariā esse dicētes:ꝛ sic optere iperatoꝛē iubere hūc ꝓsentari:ꝛ nō temere ꝛ sine cōsciētia metropolitaꝝ aut pr'iarchaꝝ ꝓficisci ꝓ eo q̄ hoc ex diuinis interdictum est regulis:vt huc aduenientes non p̄sumāt ꝓ semetipsos se ꝓpr'ijs ꝓnūciare ad imperiū:sed ꝓmitt⁹ aut ad deo amabilem pr'iarcham[c] ꝓficisci: aut ad vniuscuiuscūq̄ dioceses[d] ex qua[e] sunt ipochꝛisarios[f]:ꝛ cū ipsis ꝺferāt causas ꝓpter quas venerūt ꝛ cōgredi ad imperiuz eius:ꝛ deinceps imperiali ꝓfrui aspectu: moꝝ q̄ imperanti astiterint:liceat q̄dem petentibus epis:ꝛ p eos qui vocātur referendarij[g] sanctissime maioris eccl'ie:aut ꝓ religiosos ipochꝛisarios cuiuscq̄ dioceseos sanctissimoꝝ patriarcharū suggerē[h] se imperio:ꝛ ꝓmereri respōsum celeriter ita vt si aut iusta ab imperio petierint hec accipiāt:aut si nō iusta q̄rūt velociter reuertant[k]:vnde ꝓfecti sunt

¶Clericus ordinandus est boni testimonij vir litteras oīno sciens.cōcurrētib⁹ q̄busdā que in epi ordinatione statuta sunt. h.d.

Hec[i] aūt ꝺ deo amabilibus epis ꝑm diuinas cōstituētes[k] regulas:ꝛ religiosos clericos[l]:cuz multa fieri inquisitōne ꝑm diuinas regulas:ꝛ boni testimonij viros ordinari sancimus:l'ras omnino sciētes ꝛ eruditos ꝓstitutos[m]:l'ras em̄ ignoꝛātes oīno volumus:neq̄ vnū[n] ordinem suscipere clericoꝝ:videlicet p̄sbyteroꝝ ꝛ diaconoꝝ:tā sacras oratōes docentiuz[o]:q̄ eccl'esiarū ꝛ canonuz legentium libꝛos ordinationē:sine querela ꝛ inculpabilē:ꝛ sine aliqua ꝺdictione ꝛ datōe pecuniaruz:aut rerū suscipiētes[p]:neq̄ aūt eos volumus oīno officiales aut curiales cōstitutos suscipere ordinatōem:nisi ꝑm leges quas sup̄ his superi⁹ posuimus prīdē[q]:quas ꝛ hic nūc ꝓfirmamus:ꝛ ipsos auctoꝛitate ordinatos sacra p̄cepta in cōspectu totius populi suscipere ꝓpt̄ has ipas cās ꝓpt̄ q̄s hoc ipsuz agi ēt super deo amabilibus epis sanciuim⁹[r].neq̄[s] autē secundas habentem:aut eum qui habuerit nuptias ordinari i diaconū[t] aut p̄sbyteꝝ:neq̄ si mulieri cōiungat[x] seiuncte[a]:ꝛ ꝓpr'iū virū ꝺrelinquēti[b].sed neq̄ si concubinam habeat:sed ꝛ ipsam vxoꝛē si cum castitate[c] ꝛ ex virginitate sit.nihil em̄ sic in sacris ordinatōibus diligim⁹ q̄ cū castitate viuentes:aut cū vxoribus nō cohabitātes:aut vni⁹ vxoris virū:q̄ vel si fuerit:vl' sit ꝛ ipsaz[d] castitatē[e] eligent ē primū principiū ꝛ fundamentuz manifestū ꝑm diuinas regulas:ꝛ residue ꝺutis cōstitutam[f]. Si autē ꝛ aliquis p̄sbyter: aut diaconus aut subdiacon⁹ post ea ducat vxoꝛē aut ꝺcubinā aut palaz aut occulte:sacro statū cadat[g] ordine ꝛ deinceps idiota[h] fiat.qō siꝛ lectoꝛi[i] secundā ducat vxoꝛē ꝓpter[k] q̄ daz:ꝛ hoc forsan irrecuperabili necessitate nullatenus ad altioꝛē accedat gradū:neq̄ ꝓfruat[l] gradu maioꝝ in sacerdotio:m̄ maneat aūt in eodē gradu ꝓpetue.sed nō ad tertias veniat nuptias:satis est enim si ad

d Dioceseos.qō nos territoꝛiū dicim⁹.s.vbi h̄ iurisdictio in tpalib⁹ vt.ff.de iurisꝺ.om.iu.l.fi.ꝛ de ver.sig.l.pupillus.§.territoꝛiū.hinc ꝺꝛ dioceſis in genere femininovbi est iurisdictio in spūalibus vt hic innuitur.
e Ex qua sunt.nā si est epūs ꝛ mittit̄ ad q̄uitatē cōstantinopolitanā.et ibi sit ipochꝛisari⁹ sui metropolite ob cāz istā forte:vel aliā vel metropolita sit:vt sit ibi ipochꝛisari⁹ sui ꝓr'iarche ob hāc vel aliā cām:vel sibi vel ꝓr'iarche illius ciuitatis ꝓpus se decz repsentare ꝛ cās ꝓficere:vt b:ſz soluz hodie ad pr'iarcham vr' q̄ debeat ire.vt.j.ō san. epi.§.interdicimus
f Ypochꝛisarios.si eos secū duxerunt.
g Referēdarij.q̄ stāt i curia vt ꝓstēt aduocatiōnē veniētib⁹ ꝛ dicta eoꝝ referant.vt.j.ō refe.p totum ti.
h Suggerē.i.negocia sua dicere.
i Hec ō deo.q̄ocā sūt.s.
k Cōstituentes.s.nos.
l Clericos.s.cekos.naz epi clici sūt.vt.s.§.igit̄. Et not.q̄ fere eadez hic exigunt̄ q̄ in ordinatiōe epi: vt h.ꝛ.s.e.§.i.vsq̄ ad.§.illud.
m Cōstitutos.de theologia.accur.
n Neq̄ vnū ordinē.s.nolum⁹ illitteratos eē:nedū plures:h̄ tñ fallit si ō litteratis habere non pōt
o Docentiū.i.docere ꝺbentiū.q.d.cū h̄ debeāt facere ꝛ nōꝺbēt esse illitterati in aliquo ordine.
p Suscipientes.s.nos ordinationē ꝛc.
q Prīdē.i.pri⁹.vt.s.e. §.ꝛ neq̄ ex officiali
r Sanciuimus.vt.s.e. §.illud.in fi.
s Neq̄.sic.j.ō san.epi. §.clericos.col.ix.
t Diaconū.idez in subdiacono.vt.j.hoc.§.ac.
a Seiūcte.s.q̄n̄q̄ vidue q̄d si virgini fuit ꝓiūct⁹: rūn̄.pōt esse cleric⁹ dūmodo voueat castitatē:nō al's.vt.j.de san.epi.§.clericos.ꝛ i auc.vt lic.ma.ꝛ a.§.q:vō.ꝛ.j.statī.§.pe.
b Derelinq̄nti.moꝛte viri vl' repudio:multominꝰ si adhuc iūctā alij h̄eat.
c Castitate p̄terita.vt mō dixit:ꝛ p̄senti quā vouere ꝺz:vt mō diximus. sic.j.de leno.§.pe.
d Ipsam.s.mulierem
e Castitatē.sic.j.ō lenonibus.§.pe.
f Cōstitutā.s.castitatez nam est fundamentū aliarū virtutū que in oꝛdinando req̄runt̄ que multe sunt.vt.s.pr.§ et hoc.§. g Cadat. no.q̄ cā principiū impediens ꝛ post supueniens destruit.ar.ō.insti.de le.§.si q̄s debitoꝛi.
h Idiota.i.eo loco q̄ sunt idiote. i Lectoꝛ.q.d.careat beneficio clericali.vt hoc.§.ac. k Propter quedā.s.que iuuitāt ho-

minē ad mrimoniū ꝛ qñ
necessitatē iponūt vt se
q̄ſ: vt dilectō filioꝝ pcre
ādoꝝ qđ vtile ē, vt. ff. de
bo. dā. l. fi. §. fin. vl' quia
iuuenis est: vnde feruoꝛi
nature resistere nō pt. vt
j. pr. §. ꝛ. s. de nō elig. §.
cū igit. §. finaūt. vel q̄a
amoꝛe pulchre femineq̄
nil est vchementius. vt j.
qui. mo. na. effi. legi. §. il
lud. col. vi. vel qꝛ amoꝛe
eius est inebꝛiatus, ppt
artē foꝛte maleficam: vt
quis vino bachat. vt in
sti. de suc. sub. que fi. per
bonoꝝ venditionē. §. fi.

l Cadēs. ꝛ nihilomin⁹ curie ciuitatis dabit cuꝫ sua substātia tota. vt j. e. §. semel. ꝛ. j. ō san. epi. §. sed neq̄ curialem.

m Ex multis. subaudi aut alijs si non est in tex.

n Ad primū. i. summuꝫ s. episcopatū.

o Quāta. i. q̄ vl' q̄ iura

p Dicta sunt. vt. s. co. p totū.

q Diaconissis. ordo eꝛat monachaꝝ que habebāt quādā p̄rogatiuā nō tñ cātabāt euāgeliuꝫ sꝫ alꝫs sacerdoti mīstrabāt: vt inter mares sunt primicerij ꝛ cantoꝛes: et alij ordines.

r Obstantiaꝫ. s. supꝛa dictam.

s Ex hac. s. etate

t Quinquaginta. sic. C de epis. ꝛ cle. l. nullā

v Irrepꝛhensibilē. i. valde repꝛhēsibilez. sic. s. e. § si vero nemo. ī fi. §. ꝛ sub audi hic tantū.

x Per eas. s. diaconissas

y Necessitas. sic. C. qui ꝛ aduersus quos. l. i. sic ff. de decur. l. generaliter §. spurios. ad idem. ff. ō mu. ꝛ ho. l. ad rem.

z Et minoꝛez. s. q̄nquaginta an. qđ hodie indistincte fieri pōt: dūmodo. xl. an. habeat. vt. j. de san. epis. §. diaconissam

ꝛ Liceat. i. licitū sit epō

đ Separate. a viris.

ꝓ Multitudine. s. mōacharum.

a Testimoniū. s. famaꝫ. qđ dicit. s. e. ti. §. i.

b Suspicari. sic. C. de epis. ꝛ cle. l. eū q̄. j. de sanc. epi. §. pbyterū. ꝛ §. siq̄s

c Diaconie. i. diaconisse.

d Scemate. i. ordine vl' figura.

e Et reliquis. s. legibus ꝛ reliquis. i. penis. vt. C. secūdas. Si vero aliquid tale egerit ꝛ ad secūdas veniens nuptias: ad maioꝝez gradū venire festinauerit exinde idiota erit: ꝛ laicus oīno sacro ministerio cadēs: publice eīm nobis ꝛ p omnia pertinet viuere: si eīm tales cōstituti hīj q̄ in clero adducunt ordinem: facileis ad ep̄atū ascēsus erit: ꝛ ex multis bōis viris facilius inuenient qui adducantur ad primū gradū sacerdotij digni.

¶ Diaconissa ordinari debet etatis. l. annoꝝ ꝛ nō minoꝛis. nisi ex necessitate imminēte. pudicitiam ꝛ castitatem seruare cōpellitur. pena ꝓtra facientibus imminente.

Quāta igit sup venerabiles clericos a nobis dicta sūt hec etiaꝫ super deo amabilib⁹ diaconissis agi volumus: vt neq̄ ipse citra obſuātiam fiant: sed primum quidez eis etatē neq̄ nouellā esse: neq̄ crescētē neq̄ ex hac ad delinquendū salientez: sed sup mediā cōstitutas etatē: ꝛ circa quinquaginta annos ꝫz diuinas regulas agētes: sicq̄ sacrā pmereri ordinatōez: ꝛ aut virgines ꝓstitutas: aut vnius viri que fuerāt vxoꝛes: nō eīm permittimus neq̄ secundas ꝓhentibus nuptias: neq̄ vitā nō habētibus: vt diximus irrepꝛhensibilez: sed nec suspectaꝫ oīno ad sacrū venire ministeriū ꝛ adoꝛādis ministrare baptismatib⁹ ꝛ alijs adesse secretis que in venerabilib⁹ ministerijs p eas rite agunt. Si vo quedā necessitas fiat ꝛ minoꝛez ab hac etate q̄ diximus: ordinari diaconissam cōtigerit: liceat eaꝫ in aliquo venerabiliū assisterioꝝ ordinari ꝛ in illo habitare nequaq̄ admixta viris sit cōstituta: neq̄ suo arbitrio habitās: sed vite separate ꝛ mediocris ꝛ a cōuentēti multitudine bonū testimoniū habens. Volumus aūt ꝛ ipsas que ad ordinationē pducunt: diaconissas siue ex viduitate: siue ex virginitate nō cū aliquo cohabitētes: aut cognatoꝝ: aut eoꝝ quos appellant dilectos, talibus eīm noibus vtētes maligna suspitione suā replent vitam: sed aut sole habitēt aut cū parentib⁹ solis ꝛ filijs: aut ve fratribus: aut his cohabitantibus quibus si q̄s suspicari ali quid p̄sumpserit malignū ipse insipiēs simul ꝛ impius forsan putabit ꝛ nisi dicat tale aliquid de aliquaeaꝝ que in diaconissaꝝ ordinatō nē ingredi vult qđ alicui cohaserit sub imagine bone appellatōis. malignā vo suspitōne nō oꝓtet hmōi mulierē perduci oīno ad ordinationem diaconie. Nam ꝛ si ordinet: ꝛ tale aliquid egerit: ꝛ cohaserit, alicuicūq̄ p̄dicto nomīe aut scemate cadat quidē a diaconia: ꝛ ipsa ꝛ ille subiecti erūt huic legi ꝛ reliq̄s que coꝛꝛuptoꝛes punisant. oꝓtet enīz oēs que ordinant venerabiles diaconissas tpe ordinationis etiaꝫ moneri: ꝛ sacroꝝ audire mandatoꝝum p̄cepta coram reliquis que dudū sunt venerabiles diaconisse: ꝛ ipse vt dei timorē habeant ꝛ adhereātes sacris mandatis fiduciam. Timere aūt ꝛ cōfundi sacro cadere ordine: sciturisq̄ si p̄sumpserit aut erubescentes ordinationē aut derelinq̄ntes sacroꝝ ministeriū ad nuptias: venerint: aut aliaꝫ omnino elegerit vitam: ipse quidez obligate efficiunt morti ꝛ substantia eaꝝ applicabit sanctissimis ecclesijs aut monasterijs in q̄bus sunt: qui vero eas aut vxoꝛez accipe aut coꝛꝛūpere p̄sumpserit: obnoxij quidē ꝛ ipsi gladio erunt. substantia aute eoꝝ applicabitur fisco. si eīm in antiquis legib⁹ virginibus illis que in eoꝝ erroꝝez vocabant mortis mīabebat damnum coꝛꝛuptis qūo nō magis nos in his que a deo glorificant diffinimus pudicitiā que q̄maxime mulieres oꝛnat cōseruari volētes cōpetens venerabilibus diaconissis vt qđ decet nature custodiāt: ꝛ qđ debetur sacerdotio cōseruent.

¶ Cleric⁹ ordinē susceptū relinq̄re nō dz. h. d:

Semel aūt ꝑm hoc factos diaconos aut p̄sbyteros nullo mō derelinquere sacerdotiū: qđ non solum in p̄sbytero ꝛ diacono sancim⁹: sed etiam si subdiaconus: aut foꝛte lectoꝝ fiat aliquis: neq̄ hūc relinq̄re p̄stinū scema: ꝛ ad alterā migrare vitā scientē: qꝛ si tale aliquid egerit ꝑm qđ a nobis iam sancitū est: aut ī curiā cū substātia: aut sub iopia degēs ad officiale deponit fortunā

¶ Ecclesiaꝝ omniū antiquus numerus seruari dz vltra numeꝝ cōstitutū p̄manere debēt in eoꝝ locū alij creandi nō sunt donec ad antiquā pue mat mensurā. Ultimo p̄cipit diuulgari ꝛ ab oībus ꝓfacientes publice denūciari. h. d.

Sed neq̄ effusas cōpetit fieri de cetero reuerendissimoꝝ cl'icoꝝ ordinatōes. qđ eīm hactenus gestum est: licet coꝛꝛigi oꝓteret. attamen ꝓpt tps sinim⁹, de cetero autez nō ꝓpter hoc fieri: neq̄ ad damnū sanctissimarū ecclesiarū venire sancim⁹ quecūq̄ igit oꝓtebat de tali mō in sanctissima maioꝛe ecclesia hui⁹ nostre regie ciuitatis ꝛ sub ea cōstitutis sanctissimis ecclesijs: ꝛ alijs q̄ hic sūt fieri ac spāli lege cōplexi sumus. in omnibus autez q̄ foꝛis sunt locis sancimus si q̄s cōstituerit ab initio ꝛ edificauerit eccliaz: ꝛ

đ rap. vir. l. vñ. ꝛ. C de epi. ꝛ cle. l. fi q̄s nōdicā, ꝛ l. pe. isti. de pu. iu. §. itē lex.

f Audire, scz diaconissas.

g Eoꝝ reliquis, vt fit in ordinatōe clericoꝝ. vt. s. e. §. hec de deo.

h Reliq̄s. s. legibus.

i Aut erubescentes, qꝛ verecunda bant oꝓtare velū

k Aut derelinq̄ntes. ob aliam cām quālibet: vel sine cā vt sequit.

l Moꝛti. scz aīe. nā sciat q̄lem deo ꝛc. vt. s. ti. i. §. si q̄s aūt semel. alꝫs sive roꝛ relinquēs. ꝛ. §. si q̄s aūt monasticam. alij dicūt eaz vltimo supplicio dānandā vt hic: licet monachus sic recedēs nō puniatur in persona. sed mittit in aliud monasteriū. vt. j. ō sā. epi. §. si monach⁹.

m Vocabāt. erāt eīm q̄dā mulieres diaconisse vl' ꝛ ꝛgines noiate: q̄si diane socie vt in fabulis legit.

n Maxime. i. valde. sic. j. vt ma. ꝛ. s. in prin.

o Cōpetēs. i. q̄ cōpetit.

p Sacerdotō. vt est honestas.

q Semel aūt. redit ad masculos

a Foꝛte. sub dubio foꝛte rñdēt se peperiti. ꝛ supfluit vt hic. ꝛ. j. ti. i. §. qꝛ nō verisile est.

b Lectoꝝ. sed nūquid idez in alijs minoꝛibus ordinibus positis qō in lectoꝛe. rñ. sic: cū eadem sit rō. vt. ff. ad l. aquil. l. illud

c Sancitū est. in greco. ac.

d Sub inopia. i. qꝛ nō habent substantiam.

e Sed neq̄ sinimus. sic. s. e. §. sed neq̄ sineruditus.

f Nō ꝓpter b. s. q̄ retro sit factum

g Lege. vt. s. vt deter. sit nu. cleri.

h Foris sunt.i.extra hanc vrbez.
i Redigat.nam plures nunc forte reperiunt.
k Nō fecerit.nec expēsas ꝓstituit:nec numez clericoꝝ cōstituit.
l Eccl'ia.s. maioꝝ
m Emolumēta.i. necessaria.
n Non pmptū.i. nō pmpte.
o Cōpassiones. puta cl'ico paupi cui est cōpatiēdū.
p Hec pia.hic sume puerbiū nō est elemosina vnuz alterē tegere et alterꝫ detegere.
q Scimus enim quāte.i.quot
r Inopes.sic.s. vtdeter.sit nu. cle.
s Que igit.ꝑ vt
t Ordine.repete sit alienus.
v Uniuersis.forte etiaz seruis hoc casu.sic alꝝ. C. de pci.impe.offer.l.i. et forte sine inscriptione et solēnitate actōis:cū suam iniuriā quilibet psequat.nam qō in diuinā religionez ꝛc.vt.C.de here.et ma.l.iiij.
x Semꝑ est.sic.j. vt ꝓpo,no,ipe.do,
y Sācita sunt.s.in greca cōsti.nec eīm dicit ō illa que est.j.de ec.ti.ꝟ. sin autem.qz illa post istam est:sed forte idē dicebat greca qō dicit illa la.
z Illoz.s.epoz.
a Tua.epiphanie
b Trahenda.i.tenēda.
c Scripta.hec cōstitutio istius plonis fuit missa.
a Adiectum.est plusꝫ aliis quibꝫ fuit missa: et hec est adiectio vsqz i fi.
b Adiectōe dñica.i.cū annis dñi:tamē non habemus eos.
c Rubri. De nō alie. aut pmu.spālem repete et de nō ꝛc.et expedit h parl.j.e.ꝟ.fi ꝟo creditoz et.ꝟ.fi eīm.

diffīniuit ordinationū mensurā tāꝫ ꝑm eam expensas cōstituens nō ꝓius ordinari quēꝫ in eandez ecclesiam:nisi ad numerū a principio diffinitum eius mensura redigat[i] si vero hoc nō[k] fecerit ipsa vero ciuitatis eccl'ia[l] ministrat emolumēta[m] et sibi et aliis eccl'ijs:tūc non[n] ꝓmptū sit augere illi clericos:necꝫ propter aliquas forte cōpassiōes[o]:aut beneficia ex hoc eā sumptibus pregrauare non sunt eīm hec[p] pia:necꝫ sacerdotibus digna:sed exquibus dñs dederit deus ex his que passibilia sūt administrare:aut antiquā ꝓseruare cōsuetudinem nihil penitus innouantez.vnde cōpetit deo amabiles patriarchas et metropolitas huius hr̄e ꝓuidentiam et eos quidez qui hactenus sunt sinere in scemate in quo sunt electos:Si deti rivero vniuscuiusꝫ ecclesie virtutē et ita ipsos quoꝫ sanctissimos pr̄iarchas sub seꝰstitutas ecclesias ordinare:et metropolitas hoc ipsuz a sanctissimis pr̄iarchis cōmonitos facere illos autem alios oēs sub se positos epos ad mensurā hanc deducere et studere nō vltra expensas facere clericoꝝ ordinationes:scimus[q] eīm quāte sanctissime ecclesie ꝓpter hanc ordinationē:et alteriuꝰ expēse effusionē inopes[r] facte sunt et qz aliquas earum vir quidē tñ eliberauimus:quedā vero adhuc onerate iacent ex tali eleuari angustia nō valētes: Ideoꝫ hoc ꝓuideant sanctissimi patriarche et metropolite:et reliqui deo amabiles epi:vt et nos qui ab eis agunt:discētes approbemus eos qui nostrā legez in lr̄is positā apud semetipsos ostenderūt opibus adimpleri.que[s] igit a nobis sancita sunt:et sacꝫ ordinē statūꝫ custodiunt ꝑm sacraꝝ regulaꝝ obseruatōez et virtutē ō cetero ꝓseruēt ꝓpetue integra:et sanctissimi patriarche vniuscuiusꝫ dioceſis:et deo amabiles metropolite: et reliqui reuerēdissimi epi atꝫ clerici vbiꝫ dei culturā et sacram disciplinā custodientes inuiolatā pena imminente hec ꝓuaricanti:quo penitus alienus sit a deo et impositio sibi sacerdotij ordie[t] nā velut idigno hoc excludit. Licentiā vero vniuersis[v] damus cuiusꝫ sunt officij: vel ꝓuersatōib[9] respicientib[9] aliq̄d horū ꝓuaricari nūciare nobis et ad imperium qō semper[x] est vt nos qui hoc ꝑm sacrarū regularū explanationē apostolicāꝫ traditionē ꝓstituim[9] decentem etiā indignationē ꝓuari

cātibus inseramus:etiā his videlz q̄ sancita[y] sūt a nobis de hr̄ditatib[9] deo amabilium episcopoꝝ custodiendis:sanctissimi siquidez patriarche vniuscuiusꝫ dioceſis hec ꝓponant in ecclesijs sub se cōstitutis:et manifesta faciant deo amabilibus metropolitis que a nobis ꝓstituta sunt. Illi quoꝫ rursus etiaz ipsi ponant in metropolita sanctissima ecclesia et cōstitutis sub se epis hec manifesta faciant illoꝝ[z] vo singuli in ꝓpria ecclesia hec ꝓponāt vt nullus nostre reipu.ignoret que a nobis ad honorē et ad augmentū magni dei et saluatoris nostri iesu christi disposita sunt. Insuper sequēs hec tua[a] sanctitas oibus qui sub ea sunt:metropolitis sanctissimis hec faciat manifesta vniuerso tpe ꝯhē da[b] scripta[z] exēplaria epiphanio sanctissimo archiepo metropolitano:scripta exemplaria sanctissimo epo hierosolimoꝝ scripta exemplaria Johāni viro gloriosissimo ꝑfecto sacroꝝ ꝓtitoꝝ:scō excōsuli et expatricio:cui etiā hoc adiectū est[a] et tua quoꝫ celsitudo hoc sciēs vna cū sp susceptoribus sedez tuaz hec seruare festinet:et si denunciatū aliquid fuerit tale delictū ꝓhibeat:et maxime quecūꝫ in ordinatōnibus curialiū vel officialiū interdicta sūt Nunciet aūt etiā nobis vt decens sup eis imponat correctio vtaꝫ cēptis ad clarissimos ꝓtinctarū iudices:vt et ip si q̄ fiūt inspicientes nō permittāt aliquid extra hoc qō a nobis cōstitutū est fieri.iminebit eīm eis et pena q̄nqz librarū auri:et si quidē et ipsi ꝓuaricari videntes nō denūciauerint:aut sedi tue:aut imperio vt vndiqz decens ornat[9] ordinatōis gradui cōseruet:scripta cuz adiectōne dñica[b].

De nō alienādis aut ꝑmutādis rebus ecclesiastic[9] immobilib[9] aut in spālē hipothecā dādis creditorib[9] siz sufficere generales hypotheces.

¶ Res immobiles ecclesie maioris vrbis constantinopolitane et ecclesiaꝝ sue dyoce. alienari generaliter ꝓhibent pena ꝓfacientibus imminente. alienatione in casu ꝓmissa omni fraude et circūuentione remota.hoc dicit.

Imp. Iust. aug. epiphanio archiepo patriarche cōstantino.

Collatio secūda.

Nam[b] intentōez hanc semper ꝓponimus omne quicquid ꝓus imꝑfectum: aut cōfusum videbat hoc et expurgare et ꝑfectum ex imperfecto declarare qō etiā in omni legislatōe facientes

b Super sacris.ſ.quasi sacris. c Lege.ſ.ista.accur.
d Renouet,vt in.l.leonis.que cõfirmat.vt.j.e.§.si vult.
e Emendet,vt.j.e.anastasius.t.§.si vero minus.in fi.
f Adijciat,vt.j.e.§.si ab anastasio.t.§.qvero leonis.
g Abscidat.sũt aũt alie,ſ.leõis t anastasij supflue,ex q̃ ista,ſ,iustiniani gñat'r oia cõphẽdit

credimus oportere t in alienationibus que fiũt sup sacris[b] rebus vna cõplecti lege[c] que priores oẽs t renouet[d] t emẽdet[e]: t qđ deest adijciat[f] t quod superfluũ est abscidat[g]. A leone[b] si quidẽ pie memorie qui post cõstantinus pie memorie christiane fidei inter ĩperatores principatũ auxit: t cõstituit sacrarũ ecclesiarus honorẽ t disciplinas, scripta lex[i] est de alienatõnibus ecclesiasticis cõclusa in sola huius felicissime ciuitatis sãctissima maiore ecclesia t laudam[y] plurima huius legis cũ omni vehemẽtia[z] t dei cultura posita: sed eo q̃ non generaliter posita sit in oibus[k] tractemus egere etias eam quadas correctione[l] credimus ab anastasio[m] quoq; pie memorie scripta quedã de talibus lex est[n] neq; similis priori[o]: t oĩno minus[p] habẽs: t effusa nanq; t p loca fori[q] posita nihilominus mansit ĩpfecta. eo q̃ ad solum sacerdotium t dioces sim respiciat cõstitutã sub beatissimo pfiarcha huius regie t felicissime ciuitatis[r]. als aũt omnes non p scrutata[s] sedes[t]: cum vtiq; dignam correctõne esse causas arbitrabat[v] ppter quam occasionẽ alia quidẽ corrigebat: alia vero incõposita relinquebat: quãobrem q̃ eam vacare[r] de cetero sancimus: vtpote ĩpfectam t loco circũclusam: t nõ generalẽ inter leges existentẽ: neq; aliquid studiosum introducentẽ. Hec ergo nos emendãtes omnia vnam existimamus oportere legislatõem imponere oibus[y] sanctissimaruz ecclesiaz xenodochiorũ[z] t nosocho/mioz[a] t monasteriorũ[b] t bephotro

phiorũ[c] geronthocomioz[d] t totiꝰ sacrati[e] collegij rebus: t hãc legẽ leonis pie memorie cõstitutõni opor tere adijcere: priꝰ eĩ breuiter legislationẽ exponẽtes: sicq; oẽ qđ reliquum est intexentes: vult[f] eĩ illa neq; a deo amabilem archiepm et patriarchã huius felicissime ciuitatis seu sanctissime maioris ecclesie neq; hyconomũ vendere: aut donare: aut aliter alienare rez ĩmobilem domũ forsan aut agz aut colonũ[g] aut mancipia rustica: aut ciuiles[h] annonas, nã[i] t hec inter ĩmobilia sũt numeranda[k] que cõpetunt cõstantinopolitane sanctissime maiori ecclesie sed neq; pulla cõpensatione: aut alia qualibet circũuentõne tale aliquid agi t interminat[l] emptori q̃dez rei restitutõez vt reddat p tpa hyconomo[m] rez sanctissime ecclesie rem quã ipse pceperit cũ omni medij tpis[n] fructu t alijs lucris: casu ĩminente pcioz[o] lei qui tale aliq̃d accipere: aut cõparare psumpserit: cum etiam hoc quidem qđ cõtra leges actũ est: ita ponat[p] acsi neq; a principio gestũ sit: hyconomũ vo hec[q] puaricantẽ[r] dare quidẽ de suo sanctissime ecclesie iubet oẽ: quicquid ex ea causa lucratus[s] est: aut sanctissimam ecclesiam dãnificauit, super hoc aũt ẽt excludit[t] eũ officio hyconomi: t dat[u] actionẽ sanctissime ecclesie nõ cõtra solos deo amabiles hyconomos: sz etiaz cõtra successores eoruz: siue ipsi[v] hoc alienauerit siue p tempora deo amabilis episcopus[x]: aut aliquis alioz clericorum[y] videntes[z] alienantem[a] tacitur nitate degenerari[b]? Et sine liberta/

cle. vel a priuato. vt.§.ti,i.§,sz neq; effusas.
f Nã.inkpositio fic.j.eo.§.nos igit Hec,ſ.hec tria.colonus t mãcipius t ciuilis annona.
g Numerãda.lz non sint ĩmobilia. sed q̃d in actione cõpetenti ecclie p qualibz re nunq̃d poterit cedi vl' alienari.rñ.nõ.vt.ff. de iur.deli.l.ait p/tor.§.quid sit.licz possit distinguivtñ.p mobili vel ĩmobili re cõperet: vt primo cãsu valeat scõo nõ.

h Interminat.i. ĩterdicẽdo minat.
i Hyconomo.sed nũquid idẽ admittit ad vẽdicãdum qui alienauerit. videt q̃ nõ: cum nõ debeat ꝑ suũ factũ venire. vt.ff.ỏ adop. post mortez. et ff. de serui. rus.p. l. p eũ fundũ. ecõtra q̃ fic. cum b̃ factũ nullũ sit vt hic. t C de agric. t censi. l. quẽadmodũ. t. C. de lib. cã. l. i. qđ vltimñ credo verius nã t maritus revocat qđ dõauit vxori. vt. ff. de do. inter vi. t vxo. si ꝑsus §. fi. sed nũq̃d hyconomus ipso iure erat priuat' ab admistratõe. qũo q̃ vẽdicat. vt. C. eo. l. iubemus. §. hyconom'. rñ. dic q̃ nõ ipso iure sz p sniam puanduz t ante sniam revocat cũ statuz nõ mutauerit. fic. ff. de le. iij. l. i. §. hñ. alij dicũt q̃ ipso iure t tũc dicas eũ admitti ad vendicandũ t post restitutõez in platura nõ prius. vt ar. inst. de sus. tu. §. si q̃s.
l Tpis. a tẽpore venditõis donec redeat ad ecclesiã.
l Precioz, ſ. q̃tũ est ꝺ ecclesiam sed ꝺ hyconomũ hz. vt. j. e. §. fiq̃s igit. quid miri hoc iure cõi est. vt. C. de fur. ĩcuilẽ rez. t. C. de rei vẽ. l. iij. t l. si mancipiũ. ac.
m Donat. ſ. lex leonis. vt. C. de sacrosã. ec. iubemus. fic. C. de le. t cõ. nõ dubiũ.
n Hec, ſ. status
o Priori. ſ. legi leonis.
p Lucratus. vt preciũ rei.
q Excludit, ſ. p sniam: nõ ipso iure. vt. §. pr. diximus.
r Dat. ſ. lex leonis.
s Siue ipsi, ſ. hyconomi.
t Eps. ſ. alienauerit.
v Clericoz ſ, alienauerit. repete aut videntẽ t c.
x Videntes. ſ. hyconomi. t subaudi aut t c.
y Alienantem. ſ. epm vel aliũ clericũ.
z Degenerari. ſ. dederit. nam gen' clericoz audax dz esse cũ defendat lege dei q̃ dicit nolite tãgere christos meos, i. sacerdotes.

a Omnibus. accipe rebus. qđ est. j. ac.
z Xenodochioz. locus est vbi peregrini suscipiunt: vt hospitale sancti Joãnis. t Nosocomioz. locus vbi egroti curant.
b Monaster. locꝰ vbi monachi fil' cõuersant, vt. §. de mo. §. hic nos,
c Bephotro. locus vbi infantes alunt. ac.
d Geruntoco. locus vbi paupes t ppter senectutẽ infirmi curant.
e Et totius sacrati. i. rebus cuiuslibet alterius loci sacri: vt ptboro/phiũ. de quo hr mentio, j. e. §. nos igit. t est locus in q̃ paupes t infirmi hoies pascunt. itẽ orphanotrophiũ. ſ. locus i q̃ orphani vtroq; parẽte carente pascunt. Itẽ assisteriũ locꝰ in quo femine debiliũ sustẽtatrices habitant. t pbant he expositões in nouellis. e. ti. dicas in qualibet ecclesia seculari. vt. j. e. §. nos igit. t. §. pe.
f Vult eĩ illa. ſ. lex leonis.
g Colonũ. sed que est dfia inter hũc. ſ. colonũ t mancipiũ. rñ. hic loq̃/tur de ascripticijs vel origi. vel filibus. t q̃ solo nõ possunt separi nec sine eo alienari. vt. C. de agri. t cen. l. ij. t l. quẽadmodũ. t. ff. ỏ le. i. si q̃s inq̃linos, i. rñ. Vt mancipium dicit seruus ab hostib' captus. vt insti. de iur

ꝛ vnde securi sunt ex hoc. sic insti. de reꝛ diui. §. sancte.
o Libertate. s. timidi erant vt serui: nō audaces vt liberi
a Cōsentientes. s. expsse: vt differat a supioꝛi rū.
b Ad hoc tradit. s. lex leonis.

b Reuersionē. sic ꝛ alꝫs tabellio qui in suo officio deliquit: ppetuo illud phibeť exercere. vt. C. de suscep. et archa. l. si aliquid. li. x. interduz ad tēpus. vt. C. ō numerarijs ꝛ actu. l. iij. i fi. lib. xij. sic ꝛ in pilato. vt. s. §. pꝛ. sic ꝛ in tutoꝛe. vt isti. ō suspec. tu. p totū

c Participās. sz nunq̄d imperatoꝛ possz si meruerit ī integrū hodie restituere videť q ñ vt. j. e. §. quia vero ꝛ visi ei ibi optebit eē ꝛc. sed tñ dico ō cū leo nō potuerit seq̄ntibus ipeꝛatoꝛibus pīudicare. vt. C. ō leg. ꝛ cō. l. digna. ꝛ. ff. ō nata. re. l. q̄ris. dū mō dixerit nō obstāte. l. leōis. vt. ff. ō le. iij. l. si q̄s. i pn.
d Ipsos q̄. c. di. nō solū minoꝛes ꝛ ordinarij: sed etiā maioꝛes: cū sint q̄ tuoꝛ ordines vt diximus. j. de illus. ꝛ q̄ su. sūt. §. i. apud quos possunt fieri oēs donatōes ꝛ oia q̄ sunt de iuꝛisditōe volūtaria etiā si meꝛ ī periuz nō habeāt. vt. j. ō deť. ciui. §. nulla. sed nōne tñ mgro cēsus h auctoꝛitaſ dať. vt. C. de testa. l. cōsulta. rū. illō in testamētis tñ dicē Itē in regia vbe tñ ꝛ ī alijs locꝫ obtinet qō dictuz est

e Ministrant. i. auctoꝛitatē tuā q̄ tū est ad donatiōnē q̄ insinuatōez ō

te[c] passi sunt: ꝛ multo potius si cō sentientes [a] videntes tale aliquid permiserūt ꝛ non cām phibuerunt Ad hoc[a] autez ꝛ tabellionē qui talia cōfecit instrumenta ppetuo tradet exilio: nullā ei clementiā neq̄ p reuersionē[b] participās[c]: ipsos[d] quoq̄ maximos iudices q̄ ad hec accedūt ꝛ ministrā[e] talibus causis[f] aut cōfisi apud semetipsos monumenta[g] p cōfirmatōe taliū donationuz aut alioꝛ actuū patiunť: ꝛ cingulo ꝛ dignitate ꝛ substātia iterminať[h] excludere. hec igiť[i] increpās vehemēter pmittit[k] rei ecclesiastice vsuz aut qui vocať vsufructus[l] sub certo quodā tpe: aut etiam vsq̄ ad vitaz pcipientis dare sanctissimā maioꝛē ecclesiaz: sub hac tñ diffinitione vt is qui hanc accepit munificentiam eiusdem quātitatis recōpenset rem sanctissime maioꝛi ecclesie sub pꝛoꝛietatis rōne: ex qua possit eundē reddituꝫ sanctissima ecclesia habere q̄tū ille exvsu accepit post accipiētis vtiq̄ moꝛtē: aut diffinitū tps in vsu[l] vz: et vsufructu dato[m] ecclesiastice rei ad sciſſimā maioꝛē eccl'iam redeūte vt vsu donate rei[n] cū[o] ꝛoꝛietate sanctissime eccl'ie[p] factēdo. talez nāq̄ cōtractū sine periculo[q] ponit lex[r]. Si vero minus fuerit q̄ qō dať a sanctissima eccl'ia: illud q̄ cōpensať ei cui[y] moꝛ q̄dez p̄cipiet[s] p ꝛoꝛietatē: sperat aūt ꝛ vsuz accipe infirmuz ō ctū: ꝛ p nō[t] fcō ponit: dat q̄ lniam vendicatōis[v]: vtpote circumuentōe ō ius sāctissime eccl'ie sit lex itaq̄ talia sub breuitate[y] decernit ꝛ mulctā ponit: et vsq̄ ad res sanctissime eccl'ie[z] stat solūmodo: ꝛ oēm quidē perimit circūuentionē quā p̄ diximus: nō tñ retinere calliditatez postea insurgētiū[ꝛ] valuit[ɔ]: quidā[ꝛ] em duduz hoc qō vocať colonariū ius: colonariū ius ē: veluti si domū valentē centū solꝫ ꝛ p̄stantē pensionē solidos. x. accipiat q̄s ab eccl'ia ꝛ det p ea solꝫ centū seu amplius: aut

p Ecclesie. s. remanente. q Periculo. s. penarū p̄dictarum
r Lex. s. leonis. s Percipiet. s. ecclesia.
t Pro nō facto. q̄tū est de iure. vt. C. de le. ꝛ cō. l. nō dubiū. sz factū ipsum p infecto haberi nō pōt. vt. j. de equa. do. §. que igiť. ꝛ. ff. de cap. l. bello. §. facte. ꝛ. ff. de acquir. pos. l. i. §. adipiscimur. v Ēdicatiōnis. s. hyconomo p tpe. vt. s. e. §. vl.
x Lex. s. lex leonis.
y Breuitate. nō q ipsa breuiter dicat: sed qz nos breuiter eā retulimꝰ
z Ecclesie. s. cōstātinopolitane: vt in pn. sui pz
ꝛ Insurgētiū. s. hoium ō eam vel in fraudez eiꝰ
ɔ Valuit. cuz diuinare nō potuit. vt. ff. mā. si fideiussoꝛ. in pnc. ꝛ ideo ñ peccauit lex leonis. vt. C de test. l. iubemus. in fi.
ꝛ Quidā. sic cōstrue q̄ daz. s. hoies dudū b qō vocať colonariū ius ad inueniētes. colonariū i[ɔ] dico neq̄ nostris legib[ꝰ] neq̄ ꝛc. ꝛ pcedit vsq̄ ad ꝛ. illum qō nos ꝛc. ꝛ postea accipe colonariū i[ɔ] est ꝛc. qz interpositio est
a De ppꝛia. s. domo.
b Iste. s. qui sic accipit
c Paricos. i. pensionatoꝛia pariare qō ē solue re. vt. ff. ō statu. l. afp. §. pe. ꝛ. §. fi. velōꝛ. a pari q̄ ē dño cui p oia fer par ē
d Alie. s. legi.
e Diuz. vel impatoꝛū. vel iuris cōsultoꝛ.
f Pene. hoc iō: qz pensionē aliquā p̄cepit
g Quod nos. s. hmōi cōtractū.
h Cōscripsim[ꝰ]. sz p cōsuetudinē derogať huic §. ꝛ fit ēphiteos p hūc §
i Legē. s. istam.
k Duduz. ꝛ b ꝛ supioꝛ articulus ī lege adijciť le onis: qz ibi nō sunt
l Respexerūt. lz hyconomi cū hoies ad maliciā dediti nihil est qō ñ inueniāt. vt. j. vt hi q̄ ob. hře pibēt res minoꝛ. i. rū.
m Imminuefr. s. p̄statōes hyconomi' vt sequiť. az.
n Prestātes. i. dantes hyconomi in emphiteosim.
o Cōstitutōnū quas nō habemus
p Casus. qui iminent emphiteote: nisi fit totiꝰ rei interitus. vt inst. loca. §. adeo. qō nō est in simplici colono. vt. ff. loca. l. si fundū.
q Clero. p certe.
r Anastasius. s. loq̄ns in eodē casu in quo supioꝛ. §. s. in emphiteosi.
s Est. i. vt ea q̄ gerunť ex h ō ctu emphiteotico in monumētis fiat. i. in scripturis. sic accipiť. ff. de p ba. l. census.
t Cōstituens. s. in lege quā habuim[ꝰ] in memoꝛia. s. e. §. ab anastasio. in fi. huiꝰ. §.
v Huiꝰ. s. eccl'ie.
x Rei. s. eccl'iastice
y Fieret. emphiteoticus ō ctus.
z Extēdens. s. anastasius.
ꝛ Neq̄ vtilē. ꝛ iō corrigiť. j. e. §. si minus. in fi. §.
ɔ Predixim̄us. vt. s. e. §.

h Mos igit.q; lex leonis iam breuiter retulimus duos casus supue/nientes determinauimus. vt.s.e.§.vult.t.§.lex.t.§.dudũ.igit ad.l.ve/niamus quã facere ppositimus.vt.s.e.i.rñ.

a Jam em̃ interpositio est hic verſi.ſic.j.e.§.vt aũt.ibi qd em̃ tc.

b Sacimus.ex hoc.§.t.§.ſeq.t.§.ſinimus.ibi qd actio tc.t.j.d alie. t emphi.§.t hoc.t ſup ipſis colligeqd est.C. d ſacroſan.ec.auf.hoc ius in prin.

c Feliciſſime.ſ. ꝓstanti/nopolitane vbi hec lex fi ebat.ſed qualiter ibi fie bat cũ in veteri roma ha beãt fieri.vt.j.vt eccl'.ro. in prin.rñ.illud fuit ante tpa ꝓstantini vt dixim9. s.qũo o.e.in prin.t.§.ſi vero nõ metropolita

a Eccleſiã.ſubaudi ba/bere lniam.vt in fin.hui9 §.t ſic ad inferio: a ſpre pete illud.azo.

b Prerogationẽ.i.diſ pendia.

c Interpretat9.vt.s.e.§.i.

d Exiſtentes.vt ſancte marie:t ſancte theodo:e t alia;.vt.s.vt deter.ſit nu.in medio ti.

e Metropolitas.i.ar/chiepos.

f Ipſe.ſ.patriarcha cõ ſtãtinopolitane ciuitat;.

g Cõplexiue.i.genera/liter ſancimus.

h Xenodochiũ.h ꝙba expone vt.s.e.§.hec igr.

i Immõi ſ. imobilẽ.niſi in caſibus.vi.vt ppt de bitũqd al's ſolui non vz vt.j.de alie.t emphi.§.t hoc etiã inſup.itez in em phiteoſi.vt.j.e.§.emphi teoſis.t.§.ſeq.t.j.d ali. t emphi.§.lniam. Item permutat cum alia eccle ſia.vt.j. conſtitu.que de aſcrip.§.fi.itez cũ princi pe.vt.j.e.§.ſinimus.itez ppter onus fiſcale.vt.j. de ec.re.imo. ali.§.ſanci mus igit. Itẽ in redẽptõe captiuo;.vt.j.de ali.t emphi.§.ſanctiſſimas vero. Sed ecõtra eccleſia in.v.caſibus oĩo phibet.t in his caſibus vt notauimus.j.e.de alie.t emphi.§.ea. Sz qdde mobilibus.rñde poſſũt alienari cũ nõ mueniat phibitũ.vt.ff.ex qui.cau.ma.necnõ.§.ſz qd.niſi ſint ſacra circa altare neceſſaria que alienari nõ poſſunt.vt inſt.de re.di. §.nullius.t.C.de ſacroſan.ec.l. ſãcimus .niſi ppt captiuo; redemptõez vt.j.de ali.t emphi.§.de ſacris.t.§.ſi ꝙo pter. Itẽ que ſũt ſupflua:t tũc etiã ppter debitũ nõ ſolũ ppter redemptionẽ captiuo;.vt.j.de ali.t em phi.§.ſi vero ſunt plura.

k Specialis.no.hic no.ꝙ vbicũq; dr in hac ꝓstõne de phibtiõe ſpã/lis pigno;is illud ſit correctũ p.l.j.de ali.t emphi.§.hoc etiã.vel dic illd ſpãle cã neceſſitatis ppter quã ceſſat ois lex.vt.ff.de offi.cõ.l.i.general' aũt obligatio pmittit'.vt.j.ſi em̃.

l Tradere credi.ſz nũquid ſine traditõe ſpãle pign9 facere poterit.vt ff.de pig.ac.l.i.videt ꝙ ſic vt hic.t.j.e.§.ſi aũt credito;.nã ibi dic accipe. t.§.ſi em̃.in fi.t.§.ſinimus.ibi ſed nec; datõe tc.ſed his legibus large ponit verbũ dare.ſic.ff.de pig.acti.l.ſi cõuenerit.§.ſi qs.quare dicas ꝙ nec ſic fieri pt obli.p iſtã ꝓsti.vt.s.i.rñ.ſed gñalis obligatio fieri põt.ſ.ſi ne traditõe:cũ dicat in rubr. hypotheca.vt.ff.de pig.ac.l.ſi rez.§. ppie ſed que eſt rõ.rñ.quia plus iuris conſtituit credito;i p ſpãle pignus ꝙ p generale:cũ mancipia generaliter obligata manumittamus nõ ſi ſpãli ter.vt.ff.de manumiſ.l.iij.t.C.de ſer.pig.da.ma.l.iij.

m Alienatõis.vt.C.ꝺ re.ali.nõ ali.l.fi.ſic.ff.ꝺ ſtatu.l. ſtatulib.§.fi.

n Et in ppetuũ.hic no.ꝙ vbicũq; in hac ꝓstitutõe fit mẽtio ꝺ ppe tua emphi.phibẽda qꝺ corrigit'.vt.j.de ali.t emphi.§.lniaz vl dic ibi cõcedit' in ppetuũ.i.q̃diu reddit9 preſtet':t ita hic.t inſti.loca. §.adeo.vel dic fieri in ppetuũ.i.in tertiã gñatõez.vt.j.e.§.ẽphiteo ſim. prima verio;.

Mos igit' iam em̃ ad legẽ veniẽ duz eſt ſancimus: neq; ſanctiſſimã huius feliciſſime ciuitatis matoreꝫ eccleſiã: neq; ſub ea conſtitutas ec cleſias quaꝫ ipſa progatõem ſuſce pit ſicut eam anaſtaſius pie memo/rie interptatus eſt: neq; alias oĩes eccleſias in hac feliciſſima exiſten/tes ciuitate: aut circa eius cõfinia: neq; ſub priarchica ſede hui9 feliciſ ſime ciuitatis conſtitutas: quarum metropolitas ipſe ordinat: neq; ali umvllũ vndiq; neq; priarchã neq; epm: dicimus aũt eos q̃ in oriente t qui illirico inſuper t in egipto et liciona atq; i libia: t eos qui in afri cana puincia ſunt: cõplexiue dicẽ/dum p oẽs: quecũq; noſtre ſunt ter re: necnõ in occidẽte ſunt deo ama biles epos ab ipſa ſenioꝛi roma vſ/q; ad occeanũ cõſiſtentiũ ſanctiſſi/maꝫ ortodoxarũ eccl'iarũ: neq; ali/qd zenodochiũ aut ꝓthocophiuz aut noſothomiũ: aut orphanotro/phiũ: aut hyrenotrophiũ: aut gerõ thocomiũ: aut monaſteriũ viroꝝz vel mulieꝝ: abbatẽ ſeu abbatiſſam aut quẽlibet oĩno pſidentẽ venera bilibus collegijs lniam habere ali/enare rem imobilẽ: aut in domibus aut in agris aut in ortis: aut oĩno i hmõi neq; ruſticũ mancipiũ: neq; ci uiles annonã: nec p ſpãlis pignoꝛi occaſionem tradere creditoꝛibus. Alienatõis aũt nomẽ generale: tõ poſuimus vt phibeamus t vẽditio nẽ t donationẽ t cõmutatõnẽ: t in ppetuuz extenſam emphiteoſim: q nõ pcul ab alienatõne cõſiſtit: ſed oẽs vbiq; ſacerdotes ab hmõi alie/natõe phibemus ſubditos penis: q̃bus leonis pie memoꝛie vſa eſt cõ ſtitutio: illã nãq; p oĩa valeret ra tam eſſe ſancimus: ppterea hãc p ponimus t ptulimus t nõ paterna voce leges cõſcripſim9: ſed hac cõi t greca vt oĩbus ſit nota ppter faci lez interptationẽ qd itaq; iam pte rijt relinqnim9. nã tãta documẽta tpe lõgo facta nõ cõmouere multe erit tergiuerſatõis: quapp quevſ/q; huc hactenus extãt ppriũ habe ant ſcema: de cetero aũt omnẽ alie nationẽ interdicimus pdictas eis penas imponentes.

¶ Regulariter alienatio ,phibeꝫ. ſed qꝛ omnis regula eſt pic'oſa et infirma exceptõib9 indiget vt i auxiliũ eas hẽat t firma p ea remãeat. h.o.

Ut autez lex ad humane nature varietatẽ pmaneat: t qd ſp venit: moderata per oĩa imota pmaneãt: q̃d eim̃ erit ſtabile inter hoies t ita imobile vt nullã patiat' mutatõem cũ oĩs noſter ſtat9 ſub ppetuo mo/tu cõſiſtat neceſſariũ exiſtimauim9 qua ſdã exceptões dari legi cũ mul tis vigilijs t ſubtilitate adinuẽtas vt eas habẽs in auxilio lex nequa q̃ moueat.

¶ Principi permutare licet cum eccleſia pro re meliori vel equali vtilitate reipublice exigente t pragmatica forma precedente omni alia alienatione prohibita. hoc dicit.

Sinum9 ergo iperto ſi qua cõis cõmodtias eſt: t ad vtilitatẽ reip cã reſpiciẽs t poſſeſſionẽ exigẽs ta lẽ alicuius imobilis rei qualẽ ppo ſuim9 hoc ei a ſanctiſſimis eccleſijs loquit hic: ac ſi adhuc nõ eſſz trãſlata in latinũ: t facit iperato; mẽ tionez trãſlatõis: vel ideo eſt cõis: qꝛ fiebat cõſtantinopoli.

o Nõ.pcul.i.non multũ.

p Conſtitutio.vt s.e.§.vult em̃

q Illã.ſ.l. leonis

r Propterea. ſcz vt phiberem9 om nes ſacerdotes vt dixerat nõ vt ꝓfir/maret.ſ.legẽ leõiſ q; t ſine hac erat ꝓfirmata. s.e.t ſic nõ refert' ad pmũ dictũ.

s Voce.ſ.latina. ſed in greca q̃ eſt magis cõis vt hic. dr nã grecã ſciunt greci. Itẽ latinos optet ſcire interp/tationẽ t trãſlatõ nem: vt ptz p mul/tas leges tranſla tas.vt.ff. de excu. tu.t de iudic.l.ps. t finiũ regũ.l. fi. t alie infinite. ſz ecõ tra linguã noſtraz greci vilipendunt nec eã ſcire volunt vnde tm̃ nobis eſt cõis: pterea vt le/git' in diuinis qm̃ hebraica lingã trãſ ferebat' in latinaz pus in greca trãſ ferebat' vt faciliuſ ex ea sumerẽt in la tinã: ſicut t de ob/ligatõe iurisgẽtiũ q̃ tollit' p acceptilationẽ p quoddã mediũ. vt inſtit. q̃. mod.tol.ob.§.ij.t nota ꝙ hec lex ſic

t Itaq;.inceptiue nõ illatiue ponit'.

v Documenta.i.in ſtrumenta facta de alienatõibus reiũ eccl'iaſticarum.

x Terginerſatõis.ſic.C.de teſta.l.iubem9.§.pe.ſic.j.eo.§.fi.C.de cadu.tol.§.fi.ſic.j.de referẽ.§.fi.ſic.C.de le.t cõ.l.leges.

y Scema.i.ordinẽ vl figurã fm al. z Predictas.s.§.vl.az.

t Vt lex.ad.i.cõtraria. ꝙ Quod.i.varietas.

p Quid em̃.iſti tres ꝙſus ſũt inpoſitio: vſq; illuc neceſſe tc.

a Inter hoies, vnde dr iuſtus ſepties in die cadit.ſic.C.de vete. iu.enu.l.i.§.ſed qꝛ.ſic.j.ꝺ cõſan.t vte.fra.in prin.aliud eſt in diuina natura. vt inſti.de iuſti.t iur.i.rñ.t de iur.na.§.ſed naturalia.

b In auxilio.imo videt ad deſtructionẽ.nã falſa efficit' lex.vt.ff.ꝺ reg.cato.l.i.ita t vitioſa.vt.ff.de re.iu.l.i.in fin.ꝺ.ſed illud eſt q̃ ad exceptõez q̃ remota eſt a regula: ſz ipſa lex vel regl'a firmat' q̃ rema net vt b ꝺr. c Moueat'.ſic.j.e.§.qꝛ ꝙo.ibi oportebit tc.

d Sinimus.igit'.i.pmittim9: qꝛ exceptões facimus a legeq̃ pro hibet alienationẽ errũ eccleſie: g̃ hec eſt prima per.l.iſtam.

e Reip.qꝛ publica vtilitas eſt pferẽda priuate vt hic.t.ff.p ſo, l.actõe.t.l.labeo.t.C.ꝺ ca.tol.§.pe.t.j.vt oĩs obe.iu.p.§.arripiat

f Talem,ſ.eccleſie alicuius.

g Indẽnitate ſeruata.ſic.j.cõſtitutio que ex aſcrip.t ali.§.fi.

Ab eo.imperatore.

i Quid,q.d.bene debet dare etiā maiorem rem.

k Immēsitas.s.vt deter.sit nu.cle.§.i.ff.sol.vt ibi.

l Pragmatica,scriptura facta cū cōsilio pcerum.

m Forma,s.pragmatica. n Percipiēs,s.ecclesie,

o Imperio,i.ipe/ratori.

p Firma.nunqd ergo similiter a pvato in ecclesia fieri pōt imensa dōatio sine insinuatione.quidā dicūt q sic: vt hic, ꝛ, C.de sacrosanc.ec.illud nos contra:cū eīm non inueniam⁹ expressum hic vel alibi stabiti in suo statu:vt vltra q̄ngentos solidos fiat insinuatio.vt instī.de dona.§.ꝛ cū retro ꝛ.C.de dona.l.pe. in fi.qđ eīm nō mutat veteri iure reliquit.vt.C.de ap.p cipimus.§.fi.in fine.ꝛ.C.de test,sancimus.ꝛ qđ hic dicitur ē spale in pncipe.vt arg.§.eo,i. rū, ꝛ.§. qūo o.e.i. rū.vel dici pōt hic nō dici q imperatori donet sine insinuatōne:imo fieri videt ex q̄ fit pragmatica,forma q̄ est scriptura publica.vt j.e.§.q:vero verisile,ꝛ sic de iure cōi videt fieri ꝑ donatio.

q President, vt plati.

r Litteris, vt tabelliōes ꝛ iudices vt.§.e,§.ad hec,ꝛ §.aliquid.

s Firmate, vt.§ eo.§,alienatōnis ibi illa ꝛc.

t Nec multū.differāt eīm in vsucapiunt.vt inst.đ. vsu, §.res fiscales sed res ecclesie sic vt.j.hec constī.in no.ꝛc.fm al.sed nō valet:qr ꝑ dstit.nō cogitauit de illa inferiori:sed differūt:qr vnū sacris alterū humanis ꝓsidet. vt.§.quō o.e.i.rū.similitudinē aūt habēt:nam vtriusq; res iure isto adhuc.c.annis pscribunt:vt hic.ꝛ.C.de sacrosanc.ec.l.fi.licet post hāc.l.sit correcta quo ad eccliaz.vt.j.de ec.ti.§.p tpalibus.

a Qñ.p qr. b Cōpensantes.s.eccliaꝛ imperatoꝛ.

c Aliā vero.quā supradictā pmutatōnē in qua tria fuerūt necessaria ꝛ q̄ seruaret illesa eccliaꝛ ꝛ q̄ esset publica vtilitas ꝛ fieret pragmatica forma.vt.§.pr.

d Perpetuā.j.đ ali.ꝛ emp.§.lniam.ꝛ.so.vt dixi.§.e.§.alienatōis

e Cuiusdā pignoris.j.de ali.ꝛ emphi.§.hoc etiā insup.in princ, ꝛ.sol.vt diximus.§.e.§.nos igit.in fi.

f Actio pia,i,intentio.vel dic,i,actus pius.

g Hoꝝ.s.emptorū ab ecclesia.vel donatariorū ꝛ similiū.

h Ab eis,s.locis venerablibus.

Cōstitutione.cuius memoriā fecit.§.e.§.ab anastasio.ꝛ.§. anastasius.

i Principia.sic.ff.de aq̄ pl.ar.l,§ interdū.sic.ff.qđ vi aut clā.l.nā origo

k Emphiteosim,dnobus,imo in ppetuū,sed dicvt.§.e.§,alienatōnis.

l Filijs.nota filijs dari quedā que non dant ex traneis heredibus. Sic in priuilegio hypothecaꝝ quando succedūt matri vt.C.qui pot.in pig.l.fi. sic in priuilegijs ne dānet vir insolidū.vt.ff.so. ma.l.maritū, ꝛ.l.etiā. sic ff.ad treb.l.ex facto.§.ff. sic.C.de inoff.testa.l.sancimus.in fi.l.

m Aliter q̄ nūc diximus.

n Quia ꝝo sub nulla,nō sub vlla:qr nihil dixit đ hoc.vel dic q eoipso q̄ generaliter alienare prohibuit qđ ꝛ hanc prohibuit.s.emphiteosim

o Cōstitutōne. de qua memoria habuim⁹.§.e. §.dudum.

p Rei,i.mercedis,s.q̄ pōt haberi ex re fi locare annuatim.

q Tanta forte quādo res venit ad eccliaz reddebat singulis annis.x. ꝛ nūc tantūdem reddit.

r Diximus.§.e.§dudū ꝛ.§.pri.

s Sextā.ad plus.

t Partē.accipe ꝝbuz.j. cedimus.i. remittimus

v Imputādam,i.cōpēsandam cū scrupulositate.naz qr interdū emphiteota damnū sentit:vt ꝑpter tēpestatē.vt.ff.loc. ex cōducto.§.i.vt ꝑpter rei interitū particularez vt.C.de iur.emphi.l.i.dicit fieri quedā cōpensatio vt hic.ꝛ.§.e.§,dudū.

x Cladez.qr fundus p ptē calmate perijt.vt.ff. de mino.l.vez.§.pe,vel qr arbores sunt ventoi rute:vel domus exusta. vt instī.de ꝛhen,emp.§ cum aūt.

y Aut,hoc est đ rūsiōe.

z Accipiat.vt si nomie pensionis reddant.v.et nunc.v.reddat ꝛ nō minus:imo potius dimittat vt sequit. Et vt hec plene intelligant.distingue aut res que dat in emphi.est tāte pēsiōis q̄ tunc erat:tunc cū ad eccliam pueniat:aut maioris aut minoris:aut fere nullius: aut prius nullius.primo casu fit diminutio in.vi.partē.vt.§.e.§.dudū.ꝛ §.pri.§.ꝛ.j.de ali.ꝛ emphi,§.i.in pri.ꝛ.§.q̄cūq;. In secūdo fit diminutō fiāter:vt puto in.vi.partē:sed habet respectus qñ ad eccliam peruenit: ne qđ fauore eius inductū est ꝛ eam interptemur.vt.ff.de le,ꝛ senatusc. l.nulla.ꝛ.C.đ le,ꝛ cō.l.qđ fauore. In tertio qñ est minoris nunc q̄ qñ peruenit ad eccliaz:puta in dimidiā:vel circa id tunc accipiet p ea pēsiōe: que nūc est aut dimittat vt hic:vbi aūt parū minus vl etiā essz pauꝝ plus tūc credo idem qđ in primo casu.naz ꝑpter minimā rem a iure nō recedo vt.ff.de in inte.rest.l.scio. In quarto.s.qñ fere nulli⁹ est:vt qr ruinosa essz tūc aut soluere vult statim:ꝛ tūc fit diminutio in tertiā ptez ab ea pēsiōe

que poterat colligi adhuc re existẽte in suo statu: aut vult soluere de emũ re refecta: ꝛ tũc nulla fit diminutio pñtis mercedis: imo medietatẽ eius pẽsiõis q̃ adiũcier̃ ex rei edificatõe dz adiũcere. vt. j. de ali. ꝛ emph. §. si vo quidã. ꝛ. §. q̃da z. sed quidã dixerũt nõ esse faciendam dctam inter dicta duomõ capitula cũ in eodez casu intelligerẽt qõ hic dz. ꝛ. j. de alie, ꝛ emphi. §. si vero quidã. ꝛ illũ. §. hũc supplere dixerũt qõ nõ credo. in q̃nto casu dico ꝙ put põt q̃libcũq̃ pẽsiõe dz locare. s. in emphi. hyconom⁹. v j. de ali. ꝛ emphi. §. i. i fi. adiũcio etiã sertũ mẽbꝛ qũ tãte est: nũc q̃te pu⁹ sz parũ est respectu extimatõis rei: vt turris: ꝛ tũc dic vt. j. e. §. f. ꝛ b oia extimanr̃ p architectos. vt. j. e. §. qõ autẽ

ꝛ Cũ liceat. i. magis licitũ ẽ sic locare ad ãnos q̃ tm̃ pensionẽ diminuere: licet sit securi⁹: sz ecõtra qñq̃ fit: q̃a meli⁹ est ꝛc. vt. j. de tab. ꝛ vt pto. di. §. nos aũt. in fin.

d Conducere. i. locare.

ꝛ Si vero digna pcio. s. predia.

a Pẽsitatiões. vt sunt turres.

b Ex redditibus. licz b fiat als. vt. s. §. pr.

c Subtiliter. p architectos. vl. j. e. §. qõ aũt.

d Cõputari. i. q. d. talis dek pẽsio q̃ collata vsq̃ ad. xx. an. contineat pensionẽ vel extimatõez rei sic ꝛ ecõtra in venditõe rei eccl'iastice. qñq̃ sumitur pcium ex pẽsiõe. vt. j. de ali. ꝛ emphi. ex b aũt, cõcedimus.

e Predixímus. vt. s. e. emphiteosis.

f Faciẽdã. imo ꝑpetuo sed dic vt. s. e. §. alienati

g Scire canonẽ. i. solitã mercedẽ.

h Hoc em̃. interpositõ vsq̃ illuc fieri.

i Hominũ. nã in priuata emphiteosi p triẽniuz expectar̃. vt. C. de iu. emphi. l. ij. §. fi. sed in ecclesiastica biẽniũ vt h. ꝛ. j. de alie. ꝛ emphi. §. si vo q̃s. sz in simplici colono indistincte bienniũ expectar̃. vt. ff. loca. ꝛ con. l. q̃ro. §. iter locatorẽ. ꝛ. l. cũ dñs horreoꝝ.

k Ad casum. i. ad amissionem.

l Defendere. s. vendicando vel cõdicẽdo ex. l. ista. accur.

m Meliorationũ. que grece emponemata dicunr̃. vt. C. ỏ iur. emphi. l. ij. ꝛ inde dz emphiteosis. i. ỏctus melioratõis.

a Fecerit. s. dolo vel culpa lata vel leui que veniũt in oĩbus cõtractib⁹ que gr̃a vtriusq̃ ptis fiũt. vt de re. iur. l. ỏctus. ꝛ. ff. cõmo. si vt certo. §. neesse. ad instar em̃ fructuarij bona fide vtenr̃. vt. ff. vsufru. quẽad. caue. l. i.

b Prediũ. s. rustic. c Et restitutõem. i. diligentẽ restitutõem.

d Dẽs reddit⁹. rõne ꝓteriti tpis tm̃. vt. j. de ali. ꝛ emphi. §. si vero q̃s. sed ỏ. j. e. §. si vo. etiã ꝑpetuã emphi. rñ. ibi ỏtractus ab initio nõ tenuit. sed vbi tenuit obtinet qõ hic dz. vt. j. de alie. ꝛ emphi. §. si vo ꝓter

c Quod aũt dictũ est. vt. s. e. §. nos igit̃.

f Valere. s. alienationẽ. ỏ em̃ videbar̃ ex eo ꝙ imperatori est licituz. vt. s. e. §. sinimus. ꝛ sue familie licitũ videk. vt instit. de vsu ꝛ ha. §. ij. cũ ꝛ al's dicat ꝙ sit ps sui corpis. vt. C. ad. l. iul. ma. q̃sq̃s. i pnc.

g Qualibet causa. vt vetustate vel casmate. vt. ff. de mino. l. vex. §. pe.

h Sed etiã. q. di. ꝛ nõ solũ sup ruinis: sed etiã ꝛc.

i Jacẽt. qz totũ est destructũ: sz nõ est exportata ruina: sz in seq̃nti casu ẽ exportata. ar. ff. de dã. infec. l. ꝓtor. §. fi. ꝛ. l. se.

k Ꝑpetuali. imo ꝑpetua hodie: sed dic vt. s. eo. §. alie natõnis.

l Predixímus. vt. s. e. §. emphiteosim.

l Et vt neq̃. hoc põt esse. §. pen. dic neq̃: p ꝛ non: actũ dicat ꝛ vt non ꝛc.

m Mechanicis s. interuenientibus qõ vbum est. j. Et nota ꝙ hoc nomẽ mechanicus: gñalius nomen est: q̃ architectus. nam mechanica est sciẽtia adulterina siue nõ liberalis vt pellipario ꝙ fabro ꝙ ꝛ similiũ. ide mechanici. i. magistri hararũ artiũ: sed architectus magister tectorũ vel domuz tm̃ dr: ꝛ maior ab archos qõ est ꝓnceps ꝛ tectuz. q. d. ꝓnceps magistrorum tectoꝝ vel domuz pq̃s iste ruine extimanr̃ vt nõ decipiar̃ ecclesia.

n Siue hoc. siue respicit. j. aliud fiuer ꝛc. qõ est remotũ: sicut. ff. de in rẽ vso. l. iij. §. siue.

o Insignibus. s. maximis

p Euãgelijs. s. coram pñde. fm. R. qõ nihil est. imo corã his ꝛ nõ tanget. sic. C. de iudi. l. rez nõ nouaz. ꝛ. j. de san. epis. §. nullivero.

q Emphiteosis. s. designar̃. s. e. §. q: vero. ꝛ. §. si vero.

r In his. s. domibus. s Emphiteoticã. cõscriptionez. i. scriptura per tabel. factã. vij. testibus adhibitis: vt mõ numerauit: sic ꝛ al's est necessaria scriptura. vt. j. de alie. ꝛ emphi. §. ꝛ hoc etiã. regulariter ỏ. vt. C. de pac. l. pactũ. t Dictã. vt. s. e. §. q: vo leo. ꝛ. s. si vo. v Illũ. s. emphiteotã. x Duas. imo in perpetuũ. vt. j. de ali. ꝛ emph. §. Inias. sed dic vt. s. e. §. alienatõis

y Dictũ est. vt. s. e. §. emphiteosis.

Res ímmobiles ecclesiaꝝ alienari, phibenr̃ in quãcunq̃ personam siue sint integre siue ruinose. nisi in emphiteosim a iure pmissaz extimatiõe subtilir̃ facta p architectos reuolutiõe siue machinatiõe remota. h. o. vsq̃ ad. §. quia.

Quod aũt dictuz est a nobis vt nullius ímobilis rei eccl'iastice: aut pthochie alienatio sit permissa ad nullã nostre reipublice psonaz: sancimus valere nõ solũ sup ꝓstãtib⁹ domibus ꝛ suburbanis ꝛ ortis ꝛ agris: sz etiã sup ruinis: siue ex igne: siue ex terremotu: siue ex alia qualibet cã ruina sit: sed etiã in his que oĩno destructa sunt: ꝛ in pauimẽto iacẽt: siue etiã puris ruinis nulluz edificiũ habentibus: neq̃ materiã iacentez: nõ em̃ in illis alienatõez fieri pmittimus: nisi in sola emphiteosi tpali: ꝑm quod dudũ a nobis dictũ est in tribus psonis talibus: quales predixímus: ꝛ vt neq̃ vlla circũscriptio in rem ecclesiasticaz in talibus fiat: duobus p tpa primatibus mechanicis aut architectis: sine in hac regia ꝛ maxima ciuitate vna cũ deo amabilib⁹ hyconomis: ꝛ q̃nq̃ reuerendissimis pbyteris: ꝛ duobus diaconibus: pñte quoq̃ deo amabili epo: siue etiaz in puincia duob⁹ insignibus mechanicis: aut architectis: aut etiã vno si vnũ solũ ciuitas habeat: interueniẽtib⁹ in illis locis sacrosãctis euãgelijs positis diffiniar̃ ab architectis q̃ tũ cõpetat p hoc solui sanctissime ecclesie ꝑm modũ emphiteosis: ꝛ in his emphiteoticã cõscriptionẽ in eo celebrari ꝑm figurã prius dictã illũ vero ꝛ edificare: ꝛ vti materiebus si materias habeat ꝛ trãsmittere emphiteosim vsq̃ ad duas successiões sicut dictũ est: ꝛ sic reuerti post triũ psonaꝝ morte ad sanctissimaz eccleziã: aut venerabile domũ ex qua facta est emphiteosis: etiam valere ꝛ talẽ contractũ: vtpote pñti nõ repugnante legi. Neq̃ illõ qõ hactenus cõtra tales cõtract⁹ agebar̃ ꝛ valere permittẽdũ est de adiectõe: vel vt si duoꝝ heredũ cõpleat̃ ps: licentia sit eis qui post illud sũt in emphiteosim dare: vnde agit̃ ꝛ semper eos ꝓponi aliis: in hoc em̃ nihil aliud est q̃ per reuolutõez ꝛ machinatões perpetuas eis emphiteosis: magis aũt priuatões ecclesiasticarum agi rez: sed ꝛ si q̃d

j Neq; cōtractus: alꝰ ꝯ tales leges habeanꝫ cōtractus ⁊c.
⁊ Agebaꝫ. ſ. per pactum.
o Licētia, i. neceſſitas iponaꝫ. ſ. ꝓlatis: ⁊ ita ħ dictio ipoꝛtat neceſſitatē: vt in ſequēti lra ptz. ſic. ff. de minoꝛ. etiā ei. §. imꝑatoꝛ. ff. ō ſolu. ſi quis ſeruo. in ꝟbo ſufficit.
p Illud. i. his q̄ ſunt vltra tertiam generationē,
q Alijs. ſ. extraneis. ſic ⁊ alꝰ. C. de ꝯ hē da empti. dudum.
r In b. ſ. pacto. vl̄ tali fctō ꝓmiſſo
s Emphiteoſis. accuſatiuꝰ eſt pluralis numeri.
t Tale. ſ. pactum vt eis ⁊ ñ alijs doeꝫ
u Tradere. cū em̄ ſit ꝯ legem iſtā nō valet. vt. C. de pac. l. pacta. ſed cū hodie fiat ꝓpetua: et ħ pactū credo valere. vt. j. de alie. et emphi. §. licentiaz niſi i maioꝛi eccl'ia ꝓſtāti. ciuitatis: ⁊ q̄busdaz eccleſijs ſub ea poſitꝭ. vt. j. ō ali. ⁊ emphi. §. i.
x Si quis aūt. cuiuſlibet domꝰ venerabilis.
y Leonis. vt. C. de ſacroſan. ec. l. iubemus. §. fin.
z Ius. ſ. vſufr. remanēte apud euz
a Cōpenſet. ipꝛoꝓrie ponit ꝑm alꝰ. qꝛ inter ſpēs fieri nō pōt cōpenſatō vt inſt. de act. §. in bonefidei. nec ob. C. de cōpen. l. fi. in ꝓn. qꝛ actōes reales tūc cōpenſanꝫ cū rebus emptis vt veniaꝫ ad exti. qō fit qñq;. vt. ff. ō rei vē. q̄ reſtituere.
b Qō daꝫ. ſ. ab eccleſia mō ⁊ ipꝛoꝓrie ponit ꝟbum dare: cū dñiuz nō trāſeat vt hic, ⁊. §. eo, §. ħ. igit. ⁊. j. de alie. ⁊ emphit. §. ſi ꝟo q̄s. alꝰ ꝓrie accipit: cū dñium trāſit. vt inſt. ō act. §. ſic itaq;. vel dic ꝓrie q̄ vſufr. trāſit ⁊ eius poſſeſſio vt. ff. de acq̄. poſ. l. naturaliter. ⁊ ꝓ ut de facto res trāſit vel de iure quo vſumfru. eatenus poſtea ad eccl'iaz redit vt ſequit
c Accipiat. ſ. venerabilis domus.
d Date, ſ. a fructuario eccl'ie ab initio cuius ēt medio tꝑe habz vſumfruc.
e Quatenus. i. q̄tum.
f Et ꝓ etiam.
g Vtriuſq;. ſ. qō datum fuit fructuario: ⁊ qō ipſe dedit eccleſie.
h Eccleſiam. remāſurū. defectiua eſt: ⁊ ideo ſubaudi decurreret.
i Quia ꝟo leonis. pene. i. fere. In vēditōe qō nomē nō ad oēz alienatōez ꝑtinet. vt. ff. de ſtatuli. l. ſtatuliberi. in fi. vñ nō cōtinet emphiteoſim, nec ēt pignoꝛis datōez: ſz hec ꝯſti. ſic: qꝛ nō ꝑcul ab alienatōe ꝯſiſtit. vt §. e. §. alienatōis. ꝓpter hoc dixit hic pene.
k Interdiximus. vt. §. e. §. nos igit.
l Donatōes. de his ꝓmis dicit etiā leo. ſed de duobus ſequētibꝫ non.
m Immobil. ſ. phiberi
n Ad mortē. ſ. ciuilē. ad quā deducunt tabellio nes quidē portant q̄ eſt moꝛs ciuilis. vt. §. e. §. ad hec. ff. ō ōtab. l. i. §. filiuz Itē hyconomi ⁊ magiſtri ⁊ magni iudices penaz patiunt: ſz ñ mortē. vt. §. e. §. hyconomū. ⁊. §. ipoſnā ⁊ hic dicit forſan
o Diſpoſitū eſt. vt. §. e. §. vult. ac.
p Si q̄s hyconomos. ſic. ff. ſi cer. pe. qui eas.
q Qoꝛ. i. ſtatim.
r Eoꝛ. ſ. hyconomoꝛū.
s Contractu, ſed q̄liter ex inutili ꝯctu agit. vt. C ō le. ⁊ cō l. nō dubiū. rñ. inutil' eſt in fauoꝛē eccl'ie vt poſſit vēdicare: ſed in odiū hyconomi valet vt teneaꝫ. vl̄ dic ex inutili ꝯctu agi: vt alꝰ. ff. de act. emp. l. ex empto. §. isquē ⁊ de ꝯhē. emp. ſz celſus. ⁊ de pig. ac. l. ſolutū. §. i. ītez nōne hyconomꝰ poterit agētē exceptōe excludere. vt. C. ō li. cā. ſi is ⁊. ff. ſol. ma. l. viro. ⁊. l. cū mulier. ⁊ qꝛ potioꝛ ē ō dctio poſſidētis in talibus vt. ff. ō ō di. ob turp. l. ij. et l. ſi ob turpē. rñ. dic ēpto rē bōa fide emiſſe: nec ſibi nocet iuris ignoꝛātia in damnovitādo. vt. ff. ō iu. ⁊ fa. igno. l. erroꝛ. in f. vl̄ dic q̄ hyconomus tā q̄ ſuā vēdebat vt inueniret emptoꝛē. vt. C. de bo. ma. l. i.
t Si. i. q̄uis.
u Si q̄s aūt repēſet. vt C. de do. l. nec ignoꝛans ō. ff. de reg. iur. l. donari. ō. ſz hoc eſt ſpāle ꝓpter delictū ſuū: vt alꝰ ſi odiū malefidei poſſeſſoꝛiſ. vt ff. ad. l. aq̄l. ſi ſuus ſer. §. ſi oliuā. ⁊ inſti. de reꝛ di. §. ex diuerſo.
x Si aūt. ꝓdiximus. vt §. e. §. ſi nimus.
y Si aūt ſtipulatus fuerit ꝑ ſe aut ſuis ſeruis ꝯ ſuos ſeruos: ſi ſeruus ſuus ſtipulatus fuerit ꝑ ſe ꝯ ſuum ſeruum

ſz qñ eccl'ia locupletat cũ aliena iactura in oĩb⁹ his caſib⁹.vt.ff.ỏ ꝓdi. inde.l.nam hoc natura.hic rñ.nõ fit cũ iniuria: ĩmo iure ⁊ ex culpa eius qui accipit.vt.ff.de reg.iur.qỏ quis.

p Preſidẽ monaſterij.ſed qñ tenent cũ nihil habeãt.vt ſ.de mo.ſ illud.nã inanis eſt actio ⁊c.vt.ff.de do.l.nã is.rñ.quidã q; affines ⁊ ſanguinei eoꝝ tenent ꝓ eis qỏ nihil eſt: cũ ali⁹ ꝓ eo nõ dz exigi.vt.j.vt nõ fiant pigno.ſ.i.⁊.C.ỏ pe. l.ſancimus.vel dic q; ẞ. loquitur qñ ẞ habebat adhuc bona: q; nõ diuiſerat inter filios.vt.j.de ſan.epi.ſ.ſi q̃ mulier.vl' dic tertio q; hec ꝓſti.loq̃tur de his monachis vl' abbatib⁹ qui ante ꝓſtit. illã de mona.intrabant monaſteriũq̃ nõ ꝓdebãt ꝓpterea rex ſuaꝝ doñiuz vt.j.hec cõ.ĩno.cõ.ỏ his qui ingre.mo.al.dicit' q; de eo qỏ acq̃ſiuit ex genere ꝓiuncto vſq; ad q̃rtuz gradũ.vt.j.de ecc.ti. ſ.interdicim⁹.⁊.j.ỏ ſan. epi.ſ.ſi q̃s ꝫ aliquaz.ſz hoc in epo nõ monacho poſſet habere locũ. alij dicunt q; quidã ſunt abbates laici nõ monachi vt petragoriceñ.⁊ ſancti frontonis qui habẽt ꝓpria.ſz tertia opi.x̃ior ẽ.

q Si em̃.x̃e nõ dz rem ĩmobilem pignori dare,

r Opus.dico aũt ⁊c.

s Occaſionẽ.puta vt ſoluat debitũ vſurarum

t Cõſiſtentẽ.vt in emẽdis bobus ꝓ laboratorio terre eccleſie: vel alia iuſta cauſa,

v Earũ.eccleſiaꝝ.

x Ad generalẽ.ſic dicẽdo oĩa bõa eccleſie tibi obligo.ſz nũquid ẽ pl⁹ q̃ ſp ãle.rñ.nõ vt dixim⁹ ſ.e.nõ igit'.in fi,

y Spãle.ſz hodie ꝫ.vt j.de ali.⁊ emph.ſ.hoc ẽt ſz dicvt.ſ.e.ſ.alienatõis

z Si vero.qỏ nõ lz: ĩmo vt.j.de ali.⁊ emphi.ſ. licentiã.ſed dic vt.ſ,e,ſ. alienatõis.

⁊ Obſeruationẽ.quaz habuimus.ſ.e.emph',⁊ ſ.q; vero,⁊.ſ.ſi x̃o

ỏ Futurus.etiã ꝓ futuro ponit: q; ꝫctus nõ valuit.qỏ dic.vt.ſ,eo.ſ,ſcire autez.

aut zenodochiũ aut bephotrophi uz aut ꝓſulez[p] mõaſterij aut aſſiſterij aut alioꝝ venerabiliũ collegioꝝ creditoꝝ actõe manẽte his oĩb⁹ aũt in abbatiſſis mulierũ aſſiſterioꝝ: aut monaſterioꝝ valẽtib⁹. Si em̃[q] oĩno ſanctiſſimis eccleſijs aut alijs venerabilibus domib⁹ crediti op⁹[r] fiat: aut in ſolã neceſſariã: videlz et ineuitabilẽ occaſionẽ[s]: ⁊ pp quã ñ põt: qỏ imminet adipleri: aut in aliaz cãz vtiliſſimã ſanctiſſime eccl'ie ꝓſiſtentẽ[t]: licebit ꝓpoſitis eaꝝ[v] vſq; ad generalẽ[x] hypothecã ſtare: ⁊ nullũ ſpãle[y] pignus creditoribus ꝓrebere

¶ Emphiteota qui rem in emphiteoſim accepit legis obſeruatiõe omiſſa rẽ reddit.⁊ qỏ dedit ꝓ dit.ſoluturus qỏ ſoluere tenebat ꝓ vno quoq; anno.tabellio q̃ ſcripſit inſtrm in exiliũ dãnat⁊ ab officio remouetur.iudex vero dignitate ſpoliatur.⁊ bona eius publicant.hiſdẽ pena ꝑ uandis ⁊ in his qui ſup reb⁹ ſacris celebrant ꝫctib⁹ niſi ꝓ captiuoꝝ redẽptiõe.eadez ſimilit obſeruatiõe obtenta ſup alienatiõe ciuiliũ panũ.⁊.h.ỏ.

Si vo[z] in ꝑpetuã quiſpiã emphiteoſiz accipe ꝓſumpſerit: qỏ nõ licz aut tpalẽ quidez: nõ tñ ꝑm hui⁹ nre legis obſeruatõez[z]: etiaz ſi cadat q̃ dem de emphiteoſi: ⁊ qỏ datum eſt maneat apud venerabilẽ domũ dz aũt cõtinuo ⁊ poſt caſuz emphiteomatis q̃tũ futur⁹[a] erat ſoluere ſi ẞz legem ſubijſſet emphiteoſim: nihil apud eũ manẽte ex rebus pauperꝝ[x] q̃ fruſtra ꝓ emphiteoſim date ſunt. hec igit' oĩa cuſtodiant' ꝓdictis[a] ſbiecta penis: neq; tabellionibus ꝓſumentib⁹ inſtrumentis talib⁹ miſtrare: ſed metuẽtibus vſq; ad exiliũ: et vt nunq̃ reuertant': nec ſi ſacraz[b] hic ꝓbeat formã: neq; iudicib⁹[c] vl' dictare talia inſtrã ꝓſumentib⁹ vel facta ſuſcipere ⁊ geſtis monimẽtoꝝ ea firmare ne etiã ipſi ⁊ ſinguli⁊ dignitatis ⁊ ſubſtãtie caſuz ꝑm leonis ꝓſtitutionẽ ſuſtineãt[d]. hiſdez[e] penis ſeruãdis etiã aduerſus eos q̃ ſacrata vaſa ꝫ noſtrã legẽ[f] aut pignora dãt aut vẽdũt aut cõflant[g] ꝓp alienationẽ. nã ⁊ illos equa aut maiori penadignos eſſe ſancimus: q̃to ẽt cir

l Dixim⁹.ſ.e.l.⁊.C.de ſacroſanc.ecc.l.ſancim⁹.⁊ legit' inſt, de rex diuiſi.ſ.nullius.⁊.ſ.ſacre.

l Vie.i.aiata coꝝpa.⁊ ſic ponit' cõtentũ ꝓ cõtinente.

m Hominũ.ſic.j.de ec.ti.ſ.ſi aũt ꝓ redemptõe.col.ix.

n Poſſeſſio.i.ex qua ꝑſtaret ciuilis panis.vl' dic ipſa poſſeſſio tal' ꝑſtatõnis aie.

o Sil'i.lex.l.leonis.vt.ſ.e.ſ.vult.

p Quia x̃o. ꝓpragmaticas formas.i.noſtrũ reſcriptũ cũ ꝓſit'.ꝓcerũ fctm̃

q Aliquid.i.emerem eccleſie

r Permittentes; ꝓpragmaticas formas.

s Prohibemus ſ.tẽptare acquirere tale reſcriptum. ⁊ etiaz ſi acquirat' phibemus vti eo: vt ſequit' ⁊ ſancimus ⁊c.

a Quẽpiã.i.talẽ aliquem.

b Proferre.ſed nunquid tenet',l. coz.de fal.ex eo capite ſi quis ſciẽter vtit' illicito inſtrumẽto.vt.C.ſi reus vel ac.l.iij.⁊.ff. ad l.coz.de fal.l.falſi. ſ.i.rñ.nõ duabus rõnibus:⁊ qz pene ſunt minuende in dubijs.vñ ſufficit pena huius.l. vt.ff.de pe.l.interpretationem:⁊ qz non videt' falſum m. qỏ veritatis primordio adiuuat'. vt.ff.de le.ij.l.cum fili⁹.ſ.heres.vbi aũt eſſet falſum reſcriptum locũ haberet pena.l. coz. arg.C.ad.l.coz.de fal.l.maiorẽ.⁊.ff.ỏ fal.l.fin.q̃ pena eſt ff.ad.l.coz. de fal. l.i.ſ.fi.

c Typum.i. reſcriptum tale.

d Cõpendiũ.i. ñ poterit ꝫ here etiã ſi habeat ſcriptũ

e Monaſterijs. ad oĩs hoſ ablatiuos.repete qỏ ẽ.ſ

f Queſtoꝝ.nã ſine iſto queſtore nullũ reſcriptũ põt elici ſeu ipetrari.vt.j.vt diuine iuſſio.ſubſcriptõez.h.gloꝝ.que

g Dicrauerit.no.puniri illicite dictantẽ: vt hic.⁊.ff.de iniur.l.lex coz.ſ.ſi quis libũ.⁊ inſti.de iniur.ſ.i.

h Judicibus alijs,ſ.a queſto.ſz eſt ꝫ.j.de mã.prin.ſ.deinde.in fi.ſol.ibi nõ ſuſcepit primavice: ideo nõ punit': ſicut ⁊ hic nõ puniret': ſed poſtq̃ iperator ſibi ſcõa vice põcepit ꝑm al.vnde bene fecit ſi tertiũ nõ expectauit põceptũ: qz tũc vt inobediẽs puniret', vt.ff.de re iu.l.cõtumacia.ſ.cõtumax.

i Eandem,i.ſimilẽ in.c.lib.auri.

x Pauperꝝ.i.ex rebus ipſius eccl'ie.⁊ no.res eccl'iarũ pauperũ eſſe.

a Predict'.vt.ſ.e.ſ.vl' eñ.cũ ſe.vſq; ad.ſ.b igit'.⁊.ſ.ſ.qz vo.vſq; huc

b Sacrã.i.cõceſſio facta a ꝓncipe,ſic.j.ſ.qz vero veriſimile,

c Judicibus.ſic.C.de decur.l.oẽs.

d Suſtineant.vt.ſ.e.ſ.ipſos.

e Hiſdẽ eos.ſ.hyconomos. f Legẽ.vt.C.ỏ ſa.ſan.ec.l.ſancim⁹

g Cõflant.cõquaſſant ⁊ liquefaciũt.

h Haud.cũ aſpiratione haud ponit' ꝓ nõ: ſi aũt eſt ſine aſpiratõe dz ſubijci maiori.

i Sacras,ſic.j.de ali.⁊ emphi.ſ.de ſacris,⁊.ſ.ſanctiſſimas.

k Cōstitutioni.vt.C.de sacrosan.eccle.l.iubemus.§.ad hec.
l Periculo.s.amissionis sacerdotij vt sequit.
m Has leges.que ita fiūt.s.vt phibeāt alienatōez rez ecclīastica. vt.s.e.§.nos.z vt.C.de sacrosan.ec.l.iubemus.§.ad hoc.z facit ad hūc.§.j.in medio lit.nō fieri.s.in prin.C.de pci.ipe.offer.l.rescripta.C.qui mil. nō pos.l.eis.C.de peti.bo.sub.l.i.et ij.z.C.si nuptie ex re.pe.l.i.§.i.C.si ō ius velvti.pu.l.fi.
n Utilitate.nam cōiter infest ecclesias esse vt i eis petam⁹ veniā peccatoz vt.j.vt li.ma. z anie §.qz vero.
o Valere.hic no. pu.z cōem vtilitatē pferri puate.fic ff.p socio.l.ac.z.§ labeo.z.C.ō cad. tol.§.fi.
p Aliquos.hyconomos.
q Emphiteosi. al's emphiteos.z tūc subaudi noie.
r Agere. aliq̄ tūc si est in lra tali aliq̄ agere.scz vt dek i emphiteosiz plana est si est tale aliq̄d agere:z tūc dicj.qs putāt.s. plati l.agētes tale aliq̄d in emphiteosim.
s In potentatu maxime.idē est eīm in quolibz alio.vt C.de ac.z ob.l.fic. sed ō his maioz erat timoz:cū pares potētiozib⁹ esse nō possum⁹. vt.ff. de ali.iu.l.iij.z isti volebāt fiūi rescripto cogere eccliam:vt differat a supiozi.
t Pene.q̄ qūcz capitalis est p q̄litate sacrilegij. vt. ff.ad.l.iu.pe.l.sacrilegij.z.l.sacrilegi.
v Mulctis.s.penis.naz certe sunt sz m'cta ōz i certa pena.p motu iudicis.vt.ff.de eō.si.l. qua pena.
x Hac sacra.vt.s eo.§.vult.z.§.seq. vsqz ad.§.b igitur
y Quia eo.quos dā.subaudi.s.
z Monaste.i.ipsam eccliam:vt sequit.vt.j.de ali.z ēphi.§.qm. col.ix.

eīm ea que cōiterz generaliter inoi vtilitate[n] sanctunt potius valere[o] q̄p ea q̄ cōtra aliquos[p] studeant agi ad corruptionē cōmuniū legū:hoc sol' videlicet cōducēdis:z emphiteosi[q] dādis reb⁹ quascūqz putat tale aliquid agere[r]. Si tñ voluerint quidā sub ppa gubernatōe hre deo amabiles hyconomi aut aliozū pfules collegioz:nulli hozū q̄ i[s] potētatu sunt:neqz pm sacrā pragmaticā foz mā lniam esse:cogere eos aut p cōductōem:aut per emphiteosim hec tradere ei qui hoc agit:z sacrilegij subiacere pene[t]:z oibus mulctis[v] q̄ hac[x] nostra lege sacra ptinēt:z supplicijs.quia vo[y] cognouimus aliqd pessimū delictū factū z apud alexandrinos z egiptios:iam aūt z in alijs q̄busdam iperij locis quosdā psumere z ipsa venerabilia mōasteria[z] vēdere aut pmutare aut donare:in quibus z altare collocatū est z sacrū exhibitū ministeriū q̄le moris est in sanctissimis ecclesijs celebrari sacrisquippe lectis scripturis z sacrosancta z ineffabili cōmunione tradita:z monachica illic facta habitatōne ita vt hec mutarent[k] ex sacro z deo amabili scemate ad pri uatā[a] mansionē z statū hec oīno de cetero fieri phibemus⁹ nulli[z] hoim pmittētes hec delinquere:sed etiaz factuz[a] infirmū oibus declaramus modis:z pcioz casuz[a] iponimus accipientib⁹ z venditorē[c] quoq; dānificamus:z rei casu z pcij amissione sanctissime ecclesie eius loci:z venerabilibus monasterijs hoc tribuētes quatenus ipsi puideāt:vt qmale alienatū[b] est:rursus ad monachicā reuocēt figurā:neqz hypotheca sup his valēte:sed etiā ipsa infirmāda[c] z rursus sacro monasterio assignanda.

¶ Damnosa possessio eccl'ie nec dari nec recipi debet.pena ō faciētibus imminēte. z hec lex generalis z oībus licētia dat sine metu calūnie denunciandi z ab oībus iudicib⁹ decetero debet obseruari.insup iustinianus cōfirmat.l.leonis. preter q̄ in casibus huic legi nostre contrarijs. Ultimo precipit legē seruari.z publice diuulgari.hoc dicit vsqz ad finē totu.

Sicut[k] aūt dānosas alienatōnes phibemus:sicz dānosas possessiones interdicim⁹:multe:enī apō nos mote sunt qōnes:vbi quidā mīn⁹s idonea[b] prędia donauerunt sanctissimis ecclesijs aut venerabilib⁹ domib⁹:aut etiā vēdiderūt tanq̄ idonea:cū vtiq; sterilia a pncipio essent ex hoc venerabilibus domibus nocuerūt[l]:interdicimus igit rectoribus venerabiliū domoz tale aliq̄d agere:aut certe cognoscere[k]:qz si nō cū omni subtilitate fecerint cōtractus sed fenea[l] quedā possessio aut damnosa[m] dek ecclesijs aut monasterijs aut zenodochijs aut nosochonijs aut alijs venerabilib⁹ collegijs:cōtractus quidē p nō facto erit. Et recipiet oīno qui dat qō p circūuentiones z fallaciā datū est. hyconom⁹ aūt qui tale aliq̄d egerit aut abbas aut zenodochus: aut nosochom⁹ aut pthocophus aut orphanotrophus:aut gerōthoconus ō suo[s] ei qō dedit saluabit ex hoc damnū:si vero sic cā fingeret[k] vt etiā aliquod aurz p hoc[o] dek[p] z hoc lucrabit[k] quidē venerabilis domus que feneum aliqō acceperit.qui vo aurū dedit habebit cōtra[q] eum qui cōtractum celebrauit:ex hoc actōez sicut pdixim⁹[r]. hec oīno a nobis sup ecclīasticarū aut pthochiarū rez alienatōne posita sit:lex leonis quidē pie memorie sequēs cōstitutōem z non aliō quidā curās aliud aūt incuratū reliquēs:sed in oi terra quā romanoz cōtinet lex z catholice ecclesie sanctio hec extendat[k] z determinet q̄ sua sunt z valeat ppetua z custodita sanctissimis priarchis vniuscuiusq; diocesis:z a deo amabilibus metropolitis:z ab alijs epis z clicis z hyconomis:z abbatibus z zenodochijs z nosochonijs z bephotrophijs:et gerontheconijs:z orphanotrophijs z oībus silīter rectoribus aliquoz sanctoz collegiorū oībus iponens ppriū robur:z licentiā p̄bens volenti denunciare q̄ delinquunt[k]:laudabilis[a] hmōi est z calūniatoris[b] effugiet nomē q̄ causam cōtra leges factam redarguit auctor pietatis z vtilitatis sacris domibus factus.seruabūt[k] aūt eaz nihilominus z nostre reip.iudices maiozes z minozes ciuiles:z mili

c Venditorē.i.ēptoz ez vt.ff.de ac.emp.veteres al's venditōez:z tūc planum est.
d Alienatū est.ō solo facto.
e Infirmāda.fic.C.ō legi.z cōsti.l.nō oubium.
f Sicut interdicim⁹.s. eccl'ie acquiri a pncipio
g Oīnus.i.paz.
h Idonea.q̄d si ñ sint idonea.dic q̄ nō pdest donāti eccl'ie,vt.§.eo.§. qz vero leo.
i Nocuerūt.ppter on⁹ fiscaliū vel publicas fūctōes vl angarias i psis pdijs iposītas fm alex.
k Cognoscere.i. recipe a donatorib⁹ vel vēdētibus vel legātib⁹.vl' dic aut cognoscere.i.cognoscāt:quia subibūt penas
l Fenea.i.sterilis:vt dicunt quidā.vl' dic q̄ tñ herbā ferat illā malā:vt quidā agri faciūt. vt.ff. de edil.edi.l.etiā.z.C.de edi.edi.l.pdium.
m Damnosa.s.noie fiscaliū.
n De suo.sed qualiter cū nihil hēat.dic vt.§.e. §.sinaūt creditoz.
o Pro hoc.i.p hac sterili pos.qz forte non fuit possessio data eccl'ie:sz aurū vt eam colerēt
p Dek eccl'ie.ab eo q̄ dat sterilē possessionē cū eccl'ia al's nollet recipe: vel dic q̄ alius mādato hyconomi dedit illi q̄ dedit illā sterilē possessionem eccl'ie.
q Cōtra eū.s.cōtra hyconomum.
r Predixim⁹.vt.§.e. §.si q̄s.z facit ad hūc.§. j.de ali.z emphi.§.si vo quedam.
s Licet.z nō aliud hoc dicit.ppter anastasiuz q̄ hec facit.vt.§.e.§.i.
t Gerōthoco.hec vbā expone.vt.§.e.§.hec ḡ.
v Denūciare.s.pncipi. vt in nouel.e.ti.vel presidi.puincie vel epo.vt.C. de epis.z cle.nulli.
a Laudabi.no. laudabile z vtile accusare.fic.C. ō epis.z cle.si q̄s in hoc.

z Ad priuatā.i.ad formā nō sacrā:vere tñ sp remanet sacra.vt.ff .ō re.di.l.in tñ.§.sacre.z insti.de re.diui.§.sacre.nisi in casu.vt.ff.z reli.cū loca. o Prohibemus.fic.s.ti.i.§.semel.
x Nulli,sed nūqnid sit ōctus taliū inter ignorātes.vt.ff.de ōhē. z.l.nulli.in fi.z.C.lo.z cō.l.fi.z.C.ō mal.z ma.l.iij.z.C.ad.l.iul.rep.l.iubem⁹.z.C.ō his q̄ se defe.l.i.ar. ō.ff.ō iu.fi.l.ij.§.i.rñ.i. b Calū.no. quē sine metu calū.accusare.fic.C.de adul.l.q̄uis.sz gñal'r ō.vt.C. de accu.l. fi.z.s.qūo.o.e.§.si q̄s aūt. c Seruabūt.aūt ea.s.ostōnē istā.z p ēt

o Medias hic no. de ordine magistratuũ. qõ dicit. ſ. de illus. ⁊ q̃ ſuos ſunt dicemus.
e Preuaricatores. i. qui cõtra hoc faciũt.
f Subdat. ſ. ciuile auxiliũ. niſi tñ nota nil corrigi: niſi expſſe inueniat correctũ. ſic. C. de ap. p̃cipimus. ⁊. ſ. qui. mo. na. ef. ſui. ſ. tribus.
g Tua. loquit archiepo vt. ſ. in prin.
h Illã. ſ. tuã beatitudinẽ
i Rubrica. Vt iudices ſine quoquo ſuffrag. ⁊c. vt iudices. i. p̃ſides. al's pcõſules vel rectores p uinciarum.
k Suffragio. i. ſine alĩ quo dato noie ſuffragij ut. ſ. ſ hec oia.

Omnes. lugubrationes. i. nocturna vigilia. vnde dicit q̃ luna habz radios lugubres. ſil'e verbũ. inſti. de le. ſ. ij.

m Omõi. ſ. in vtilitatibus collatorz.
n Eas. ſ. vigilias nras.
o Vtẽtes. mirabiles h colligit q̃ qñ magni dies ſunt nõ debem⁹ tñ vigilare de nocte q̃tuz qñ ſunt pauci dies: qõ ego male ſeruo.
p Pro oib⁹. ſ. ſubiecti. ſic. ſ. e. ſ. fi. in fi.
q Citra pu. ſic. ſ. de mã. prin. ſ. ij.
r Cauſis. ſ. electionũ iudicum.
s Fluctuarent. i. fluẽdo ſiue facile venit cogeret
t Proũitate pias. h⁹ pietatis rõ eſt. ſ. e. ſ. optet.
v Neceſſitate. i. difficultate.
x Qño. hãc ſam in rogatiue legeuſq; illuc cogitatõ ⁊c. ⁊ ex hac admiratõe vel interrogatiõe iferẽt ſeqns illatio igit ⁊c.
y Collatores. illi dicũt collatores q̃ cõferũt annalia tributa: ⁊ ita i toto hoc titulo accipit. ⁊. ſ. õ collatoribus. ac.
z Ex aliquo tpe. qz. ſ. nup hoc fuit inchoatuz. vt ſ. in prin. huius. ſ.
⁊ Cogitarẽt. ho eſt dicere qñ ip̃atores aliquẽ iudicẽ ꝓponebãt in aliq̃ loco ad eũ ſpectabant ⁊ bẽbãt ⁊ idẽ faciebant p̃fecti qõ erat dãnũ ſubiectorz: ꝛz videat extrinſecus a remotis eſſe: vt ſequit: qz a collatoribus qõ ſic dabat poſtea extorq̃batur. vt. ſ. eo. ſ. an certe
ꝫ Extrinſecus. q̃ habebit p iudicẽ recuparevolentẽ que dedit. ac.
ꝯ Et ſolẽnib⁹. ſ. fiſcalib⁹
a Sufficere. nã nihil ẽ adeo magnũ q̃ſi p pl'es tares: ⁊ p̃cipue p oẽs dioceſes conſtituti ⁊ glorioſiſſimi p̃fecti ſacroz p̃toriozꝫ: ⁊ medias[b] habẽtes adminiſtratões quos ſpectabiles vocãt dicimus aũt auguſtalez ⁊ pcõſulares: ⁊ ſpectabiles comites: ⁊ alios oẽtis: ⁊ qui poſt illos ſunt magiſtratus hoc eſt puinciarũ cõſulares ſiue p̃ſides ꝺſtituti: atq; defenſores ciuitatũ: ⁊ ſimpliciter oẽ ciuile militare: ⁊ publicũ auxiliũ hãc noſtraz legẽ tanq̃ in cõi vtilitate ⁊ pro totius terre pietate poſitã ſeruet: ⁊ preuaricatores[e] ſubdat[f] penis quas p̃mitus diximus. Si q̃d aũt de cõductionibus eccleſiaſticarũ reruz: aut in alĩs capitulis ſanciuimus: aut a p̃oribus nr̃is ſancitum eſt maneat hoc in ꝓpria firmitate: neq; ex p̃ſenti ſacra noſtra ꝓſtõne nouãdũ: alia enim oia manere in ꝓpriis terminis ſinimus: niſi tñ aliq̃d ꝺ his habeat q̃ hic cõſtituimus: cũ ſufficiat p oibus hec lex ſup id qõ a leõe pie memorie factũ eſt: oẽz aduersus pthochicas res auferre alienatõis occaſionẽ Tua[g] igit beatitudo ⁊ q̃ poſt illã[h] in p̃tificalibus ſedibus fuerit q̃ a nobis diſpoſita ſunt operi effectuiq; tradere ſuſtinẽt. Dat. xviij. kal. maij. Biliſario vic. cõ,

Vt iudices ſine quoquo ſuffragio fiant.

Dignitates ⁊ adminiſtratões gratis fieri debent nullo ſuffragioꝫ noie dato. al's oia mala ſequunt cũ a radice ꝓcedit auaritie. que maſ eſt oiũ maloꝫ antiq̃ iure penitus ſublato. ⁊. h. d.

Impz. Iuſti. augu. Io. pp. ſcõo.

Omnes[i] nobis dies ac noctes cõtingit cũ omni lugubratõe ⁊ cogitatõe degere ſp volentibus: vt aliq̃d vtile ⁊ placẽs deo a nobis collatoribus p̃ beat ⁊ nõ in vano vigilias ducimus: ſed ⁊ hmõi[m] eas[n] expendimus conſilia pnoctãtes: ⁊ noctib⁹ ſub equalitate diez vtẽtes[o] vt noſtri ſubiecti ſ̃ omni quiete ꝺſiſtãt ſollicitudine liberati nobis in noſmetipſos p̃[p] oĩ bus cogitatõez ſuſcipientibus per oẽm nanq̃ curioſitatẽ ⁊ inq̃ſitõem ſubtilẽ diſcurrimus: illa agere q̃rẽtes q̃ vtilitatẽ nr̃is ſubiectis introducẽdo omni eos onere liberent: ⁊ oĩ damno extrinſecus illato citra[q] publicũ cenſum: ⁊ iuſtã legitimãq; collationẽ: inuenimus eñ plurimã diuidak ptes nõ fiat q̃ſi nihil. vt. ſ. de natu. in curiã dep. i. rñ.
b Cogitatõ. agẽtes. ſ. nos.
c Uno actu. ſ. hac. l. q̃ erit cõis
d Ogrem⁹. i. aliq̃d qõ eſſz cõiter vtile facerem⁹ per. l. iſtã cũ talibus maxie intẽdam⁹. vt. ſ. de here. ⁊ fal. ſ. i. ⁊. C. de cad. tol. ſ. fin.
e Credimus. q̃ hic actus cõiter vtilis erit.

ingreſſam cauſis iniuſticiã: ⁊ hanc nõ olim: ſed ex quibuſdã tpibus vi oléter acceſſiſſe: ⁊ oẽs noſtros ſubiectos ad inopiã cõtuliſſe: vt ad nouiſſimã ipſi penuriã ꝺuenire fluctuarent[s] ⁊ neq; cõſueta ⁊ legitima tributa: ⁊ p̃ virate[t] pias functiões ꝑm publicũ ceſuz poſſint ſine maxima neceſſitate[v] pſoluer: qũo[x] ei valerẽt collatores[y]: cũ ex aliquo[z] tpe ĩperatoreſ ſemp aliq̃d lucrari ex p uentu iudicũ cogitarẽt[⁊] merito hos ſeq̃ rent[k]ẽt glorioſiſſimi p̃fecti ex hac iniuſticia ⁊ dãnis extrinſecus[a] illatis ex ſolẽnibus[ꝯ] p̃ijs collatõib⁹ ſuffi cere[a]: cogitatio[b] igit nobis facta ẽ q̃ agẽtes oia quecũq; in noſtris puincijs ſunt vno[c] actu cõi ad meliora migrarem⁹[d] hoc ei oĩo euentuꝫ credimus[e] ſi p̃ſides[f] gentiũ q̃cunq; ciuiles adminiſtratões puinciaruz habẽt puris p̃curaremus vti manibus[g]: ⁊ oi abſtinere acceptiõe: p illis ſolis cõtentos eos q̃ a fiſco dak qõ nõ[h] alr fier: niſi ⁊ ipſi cingula[i] ſine mercede p̃cipiãt: nihil oĩno dãtes: nec occaſiõe ſuffragioꝫ[k]: neq; his q̃ ſingula habẽt[l]: nec alĩ hoim vlli cõſideraũimus eñ qz ꝛz q̃ſtus nõ modic⁹ ĩminuit ĩperio: attñ noſtris ſubiectis incrementũ maximũ p̃cipiẽtibus ſi indẽnes a iudicibus ꝓſeruent: ⁊ ĩperiũ ⁊ fiſcus abundabit vtẽs ſubiectis locupletibus[m] et vno hoc introducto ordie plurimarũ reꝫ ⁊ innumerata erit ybertas. an certe[o] nõ oibus manifeſtũ eſt: qñ q̃ aurũ dat ⁊ ita adminiſtratõez emit tñ dat hoc ſolũ[p] q̃tũ occaſiõe adinuentũ eſt ſuffragioꝫ: ſed ⁊ aliud extrinſecus addit ampli⁹ occaſiõe cõmodi adminiſtratõez eius aut dãtib⁹ aut ſpõdentibus: ⁊ ſic vno p̃ncipio illicito[q] dato plimas neceſſe eſt manus circuire eũ qui donatõez facit ⁊ hoc nõ de ſuo forte p̃bere: ꝛz mutuatũ: ⁊ vt mutuare[r] poſſit dãnificatuz[s]: ⁊ cõputare apud ſe qz cõuenit eũ tñ ex puincia q̃tũ liberet q̃dem ei debita ſortis: ⁊ vſuras ⁊ dãna p̃ ipſo mutuo cõputabit aũt ⁊ in medio expẽſas largiores[t]: iam ⁊ iudicẽ[v] vl' qui circa ipſuz ſũt degẽtes[x]: ⁊ quẽdã ẽt ſibimet recõdere q̃ſtum in tpe ſequẽti in quo forte nõ adminiſtrabit. quapropt eius qõ ab eo datũ eſt triplũ magis: aut ſi oportz veri⁹ dici decuplũ erit qõ a ſubiect

f Preſides. gñaliter hic accipe. vt ſ. eo. ſ hec oia. ⁊. ff de of. p̃ſi. l. i.
g Damb⁹. ſ. q̃ nihil perperã vel p pecuniã faciant ſic. ſ de mã. p̃n. ſ. i.
h Õ non alr. ſ. q̃ ipſi puris vtantur manibus
i Cingula. i. dignitatẽ illã vel adminiſtrationez ſic dictã: qz forte aliq̃d ei cingebat: cũ eli gerẽ ſic. ff. õ teſt. mili. l. vlt.
k Suffragioꝫ. ⁊ ſubaudi nihil debẽt dare: neq; his ⁊c. azo.
l Habẽt. i. debẽt dare dignitatẽ. az.
m Immodicus. i. nõ modic⁹ ſed magnus. ppt depauperatõem collectaꝫ niſi h̃ lex fieret: vñ ob h̃ ipſuz facere debem⁹ icgẽ iſtaz: attñ ⁊ alia vtilitas eſt: ⁊ ſic ꝺuevtilitates ꝓueniũt: qz et ĩperiũ abundabit ⁊c. vt ſtatim dicit. ⁊ collatores non vexabunt: vel dic imminuunt er hac ꝺſtit. qz nil dabũt ammodo iudices ĩperatori p̃ adminiſtratõibus.
n Locupletibus. nota hic q̃ ĩperator ſtudet vt ſubiecti ſint locupletes ſicut ⁊ alr's intereſt reipu. ⁊c. vt inſti. õ his q̃ ſunt ſui vel alí. iur. ſ. pe. Item aliud not. q̃ iudex ꝺz curare vt ſit reꝫ vbertas. ſic. ff. de of. p̃. vr. l. i. ſ. cura carnis. ar. ſ. C. de iude. nemo.
o An certe. adinuentũ de iure. vt. ſ. ti. pri.
p Solũ. i. tantaz quãtitatem.
q Illicito. not. q̃ p̃cedẽt evno malo ſequunt ⁊ alia. ſic ff. de reivẽdi. ex ꝺ uerſo. ſ. i Sic prouerbiũ cui aduenit

ꝛ vnū ñ aduenieꝫ solū: vnde ꝛ canō. q̄ malo inchoata sunt ꝓin, vix est vt bono ꝓgant exitu. vt. i. q. i. c. ꝓincipatus.

r Mutuare, i. vt possit habere mutuū.

s Mānificatū. supple inuſuris ꝛ expensis. ac.

t Largiores. nā largius expēdit q̄ sperat sibi aliquā dignitatē euenire vt hic. ꝛ. ff de here. pe. sed ꝛ ſ. ſi q̄s resua.

v Judicē. i. assessores quē secū hȝ. vt iudicet vt hic. ꝛ j. de iu. ſ. i. quem p̄cibus ꝛ p̄cio dȝ alicui vt hic. ꝛ. C. ō assess. l. i.

x Degētes. vt p milite quē secū ducit vl̄ alia familia

y Ad ꝓpriaȝ. qō nō dȝ esse vt ꝑua sit utilitas pu. p̄feraſ. vt. ſ. ti. i. ſ. q̄ vero verisimile. azo.

a Illius. ſ. collatoris.

b Que. ſ. inopia

c Ipſuȝ. ſ. p̄sidē.

d Nobis. eo q̄ accipimus p̄cium ab eis. accur.

e Reputaſ. p̄sens

f Et q̄ta. q. d. de nūerari nō possit.

g Acceptōes. aks exce. aks acceptōȝ

h Delictum. i. penam delicti.

i De aia. i. de aiato corpe. sic. ſ. t. p ri. ſ. hisdē penis.

k Eque. i. equaliꝛ

l Huc. ſ. ꝓstātino.

m Sacerdotes. aks p̄sbyteros accipe. vl̄ nomēdignitatis est. vt. C de na. lib. l. i. vl̄ vtrūq̄ qō est verius.

n Seditiones. q̄ ſ. seditōes: vt non fiāt indices debēt ꝓuidere. vt. j. de mā. ꝓin. ſ. deinde

o Publice. nōq̄ publica fiāt auctes ſȝ qꝛ publice patēt

p Sedaſ. i. ad ꝺcordiā reducuſ dicte turbe p timorem mali iudicis.

q Eloquioꝝ. no. ar. q̄ possunt diuine auctoritates in causis allegari tā q̄ leges. sic. ſ. q̄o o. e. ſ. q̄ta. cir. ē ꝑn.

nostris exigiſ: ꝛ ex hoc etiaȝ fiscus iminuiſ. nā ea q̄ oportebat in fiscū inferri eo q̄ admiſtratōem hȝ puris vtente manibus hoc ad ꝓpriāy vtilitatē redigens qui admiſtratōem hȝ ꝛ inopē faciēs nobis collatoꝛez inopiā illiꝛa q̄b ꝑ ipſuȝc agiſ nobisd reputaſe ꝛ q̄ta f ipie talia fiūt ad horū futuroꝝ merito relata occasiōe admiſtratōes nāq̄ habētes ꝓuinciales ad hāc acceptionēs respicientes multos quidē reoꝝ dimittūt vēdētes eis delictūh plurimos autē innoxioꝝ cōdēnāt: vt noxiꝫ p̄stent: et hoc nō soluȝ in pecuniarijs causis agiſ: sed ꝛ in criminalibus vbi dei aia est piculū: fugiūt equek ex ꝓuinciȝ ꝛ cōfluūt hucl oēs ingemiſcētes sacerdotesm ꝛ curiales: ꝛ officiales ꝛ possessoꝛes ꝛ ꝓpli ꝛ agricole iudicum furta merito ꝛ iniuſticias accusantes: ꝛ hec nō fiūt sola sed ēt ciuitatū seditōesn: ꝛ publiceo turbe plerunq̄ fiūt: atq̄ sedaſp: ꝛ oīno vna quedā est hec oīm occasio maloꝝ ꝛ accipe suffragiū a iudicibus totius nequicie est ꝓncipiū ꝛ terminꝰ est quoq̄ hoc sacroꝝ eloquioꝝq mirabile: ꝛ veꝝ q̄ auaricia oīm sit mater maloꝝ: maxime q̄n nō ꝓuatoꝝ: ſȝ iudicum inheret aiabus. quis eīm ſine periculo nō fureſ: quis nō latro cinabiſ ſine reatu ad admiſtratoremr respiciēs illū nanq̄ videns s oia auro vendētesz: ꝛ ꝑsumēsv: qꝛ q̄cquid egerit illicitū hoc pecunias dando redimet hinc homicidiū ꝛ adulteriū ꝛ inuasiōes ꝛ vulnera: ꝛ raptus virginū ꝛ cōmertioꝝx cōfusio ꝛ cōtemptus legū ꝛ iudicuȝ oibus3 hec venalia apposita esse putātibus tā q̄ aliq̄ optimoꝝ mācipioꝝ. Sed neq̄ sufficiemus cōsiderare ꝛ exponere quāta ex furto ꝓuincialū iudicū fiunt pessima nullo4 eos p̄sumēte5 cū fiducia redarguere: cū illi6 repēte7 se emisse singula8 pnuncient9 hec aūt oia apud nos cogitātes: ꝛ hec quoq̄ participē ꝓsilij sumētes eamq̄ a deo data est nobis: reuerēdissimā cōiugez: ꝛ tue celsitudinis

cām cōmunicantes: ꝛ quidam etiā a tuo sumētes cōsilio ad hāc sacrā veniemus legem ꝑ quaȝ sancimus neq̄ ꝑ cōsulariam vllā neq̄ hactenus vocatam vicariā: neq̄ comitez oriētis: neq̄ aliā quālibet admiſtrationē: neq̄ ꝑ cōsulares: neq̄ p̄sidalē quas cōsiliarias ꝛ connectiuas vocant quarū exp̄ſſi meminit subiecta huic sacre legi nr̄e descriptio q̄scunq̄ solas sub hac lege dicimus dare aliq̄d suffragiuȝ: neq̄ p̄ admiſtratione q̄libȝ donatōez neq̄ iudici vlli neq̄ hoꝝ qui circa admiſtrationez fūt alicui neq̄ alteri p occasionez patrocinij: sed gratis q̄dē sumere admiſtratōes: paucaꝫ o p̄bere occasione eoꝝ que ꝑ singul' dan' singulis codicillis q ꝛ chartis nam ꝛ subiecimus descriptōez huic sacre nr̄e legi declarantem quid cōperat vnāquanq̄ admiſtrationez nr̄ā p̄bere in sacro nr̄o laterculo aut i foro tue celsitudinis occasione codicilloꝝ aut p̄ceptoꝝ vnde etiā illud abbreuiatū est ne ꝑ ſtent illi maximū damnū.

¶ Duabus ꝓuincijs vnitis ꝛ sub vno comite ꝛ vna admiſtratiōe in locū duaꝝ cōſtitutis. idē salariū ꝑ vna q̄ olim ꝑstabatur ꝑ vtraq̄ cum periculo functionū publicaꝝ. vno tñ nomine. ſ. comitis nuncupando. h. d.

Illud ꝫ tamē decernimus oportere vicarium asiane qui est quoq̄ iudex pacasiane frigie nō vlterius q̄dez ita nuncupari: sed de cetero comitē frigie pacasiane noiari ꝛ percipere de fisco que nūc etiā occasione annonaꝝb ꝛ capitūc ꝑ vtraq̄ administratōe percipiebat nihil hoꝝ iminuto. Non aūt duobus officijs vti: sed permixtum iudicis ꝛ vicarij vnū esse comitianūe existens ꝛ nominando f piculo functionū publicaꝝ ꝛ ei ꝛ oibus g similiter iminenteh: vtpote vno officio cōstituto nō dividēdo penitus: ſȝ per vnā cōtinuationē militantibus vniuersis q̄ accipiet: tñ ꝓpter duplex periculū kannonas ꝛ capita que vtrumq̄ ꝓuidē percipiebat officiuȝl: non tamen in altero quoddam administratōez ꝑ

iudicis: aks sic. C. de ꝓxe. ſa. ſcri. l. ac pte. in fi. ſ. li. xij. ꝛ. ff. de pac. ſi plureſ

e Comitianū. a comite sic dictū. f Noiando. b comite. i. eligēdo vt h

g Oibus. q̄ secū fūt. ꝛ. ſ. h aūt. in fi. h Jmminente. sic. j. pri. ſ.

i Nō. p sed. k Periculū. forte ꝛ p fiscaliū exactōe: ꝛ p ciui. siue publica disciplina. vt. j. ſ. h aūt ipſuȝ: vel ꝓpter duas sollicitudines. ſcȝ vtriuſq̄ ꝓuincie: vt vbi ē onus ibi fit emolumētū. vt inſt. de le. pa. tu. ſ. f.

l Officiū. q. d. vterq̄ officialiū: alterū eoꝝ dico p̄sidē ꝛc.

d Presumēte. ſ. vel ꝓuato vel p̄fecto vl̄ ēt iperatoꝛe. vt. j. ita q̄. i fi. ſ.

a Illi. ſ. p̄sides. b Repente. i. redarguēter.

c Cingula. i. dignitates. o Pronūciēt. loco exceptōnis.

e Nec. ſcȝ maleficia.

f Nec. i. ad. l. iſtā facienda h̄ oia recur. cōiugē theodoꝛā noīe. vt. j. inſtitutā. qō p̄. ꝛ not. cōſiliuȝ ab vxoꝛe sumendū. vnō Cato dixit. a fuis ꝓsiliū eligendū.

g Tue. Johāni p̄fecto ꝓtorio vt loq̄ſ. vt. ſ. i ꝓn.

h Cōſilio. qꝛ iā nobis circa hec aliq̄ cōſuluiſti.

i Procōſulariā. pconsules fūt q̄ lōge a roma aliquā ꝓuinciā regūt: ꝛ erat de cōſulibus romanis electꝰ quaſi cōſul ꝓcul missus: vt pȝ ex significatōe vocabuli cui est seruiēdū. vt inſt. ō dona. ſ. est ꝛ aliud. azȝ.

l Connectiuas. iſti fūt in italia. vt. ff. ō offi. p. l. ex omnibus.

l Descriptio. vt. j. pr. ſ. ſti. ſcriptū est.

m Quaſcūq̄. ſ. administratōes.

n Oēs. i. eas solas cō phendim q̄ in ꝓxi. connumerank.

o Donationē. ſ. dare.

p Prebere. ſ. sancimuſ

q Codicillis. q̄dā que ex pēſe sunt q̄ tabelliōibuſ ꝑ scripturis ꝛ ſikib dantur. ꝛ hec declarank. j. ti. ꝓxi. vt hic sequiſ.

r Chartis. ſ. dank.

s Laterculo. i. i camera vl̄ scrinio.

ȝ Tue. o p̄fec. pre.

ꝛ Ne dare. dico ne ꝛc.

o Illi. ſ. admiſtrationē ſuscipienti.

ꝫ Illō. hic. ſ. ꝛ. ſ. seq. h aūt. ꝛ ali. ſ. hic aūt q̄ postea sequiſ: ad eādez sunt ſniam: vt due ꝓuincie hñtes ꝓs duas ꝺsularias: ammō vnā h̄eant vt fecerī bononiēſes qñ elegerūt ptātes ꝓ villas

a Jta nūcupari. ſ. vicarium asiane ꝓuincie

b Annonaꝝ. vt ꝑ fundis collatoꝝ.

c Capitū. vt ꝑ bobus ꝛ alijs aialibus. ar. j. ō mā. ꝓn. ſ. coges, vl̄ oic q̄ capitatio dꝛ a capite militū q̄b dak. vt C. de ero. mi. an. l. fi. li. xij. ꝛ. C. ō ex ac. ꝛ trāſ. mi. an. l. fi. e. li.

d Officijs. ſ. vicarij et

e Comitianū. a comite sic dictū. f Noiando. h̄ comite. i. eligēdo vt h̄

g Oibus. q̄ secū fūt. ꝛ. ſ. h̄ aūt. in fi. h Jmminente. sic. j. pri. ſ.

i Nō. p sed. k Periculū. forte ꝛ p fiscaliū exactōe: ꝛ p ciui. siue publica disciplina. vt. j. ſ. h̄ aūt ipſuȝ: vel ꝓpter duas sollicitudines. ſcȝ vtriuſq̄ ꝓuincie: vt vbi ē onus ibi fit emolumētū. vt inſt. de le. pa. tu. ſ. f.

l Officiū. q. d. vterq̄ officialiū: alterū eoꝝ dico p̄sidē ꝛc.

r Administratoꝛē. ſ. malū. nā iudex absolnet oēs ꝑ pecuniā

s Videns. ſ. delinquens. t Vendentē. ſ. iudices.

v Presumēs. ſ. delinquēs. x Hinc. i. occasiōe accepta ex iſtis

y Cōmertioꝝ. i. cōtractuū. vt. inſti. diximus. de inuti. ſti. ſ. i.

z Omnibus. delinquentibus.

ꝛ Mācipioꝝ. q. d. sicut ꝺnus vel alia res ē vēdibil. sic pene delictoꝝ. o Nullo. eos p̄sides.

m Jn pacasiana.q̄ tñ ad nomen sed vtrūq̄ simul geret cōsūm vel certe possunt intelligi isti tres.§.vt vnā tñ de duobus debeāt habere administrationem:z salariū suscipiāt tñ q̄tū,p vtraq̄ prius pcipiebāt.lz aliter diterim in prin.huius.§.

n Hoc aūt.in alterutro.i.altero vicario.nā.ff.pr.§.dicit de vno:z b vocabaf vicarius tūc:erat tñ z comes vt sequif:sic ponif hoc verbum.ff.de pac.rescriptū.§.si pacto

o Nulli.loci seruatores.sc.i.vicarios.vt in nouell.e.ti.z pbaf generaliter,j vt nulli iu.in prin.sed videf cū absit q̄ possit delegare.vt.ff.de offi.eius cui mā.ē.iu.l.i.i.rñ.z.j.ij.rñ.5.sed sol.vt.j.de mā.prin.§.eos.

p Hoc aūt ipsum.s.qđ diximus in.§.illud.z.§.hec aūt.z.§.qui mō fuit ppositus,s.nulli melius postea stetisset.

a Comitiano.a comite sic deriuatū zc.

b Volumus.puatos.i.oēs priuatos homines idē in militibus z alijs.vt.j.§.qđ aūt.z.j.pr.§.z faciat ad hunc.§.C.in quib.cau.mi.fo.prę.nō pos.l.i.z.C.vbi q̄s decur.vel co.l.i.z.C.vbi se.vel cla.l.i.

c Premiū.no.premiuz dignitatis vt hēat subditos.

d Occasiōibus.i.accusationibus.

e Fiscaliū.causaꝝ

f Criminaliū.causaꝝ

g Ei.s.iudici.

h Hic.i.a nostra curia.

i Foro.cū multiplex sit sbi foꝝ.vt.j.d mā.prin.§.sz neq̄ ex magis.z.§.deinde cōpetens.

k Exequunf.i.ferunt

l Licet.sic ꝓstrue licz.i.licitū est iudicef puncie nō sinere pcipere eos q̄ hinc descendūt.

l Judicibus.delegātibus vt subij cit a q̄b⁹ zc.

m Sacra.s.greca.nec ei dicit de illa.j.de iudi.§.ne aūt.licz forte caute fuerit:vt ibi dicif.

n Jpsi.s.pfides vel pcōsules.

o Eis.i.collatoribus,

p Ad nos ipsos.h no.spāle q̄ directo pōt recurri ad pncipē:alʒ ō vt.j.de mā.pn.§.sic tri.z ff.de appe.l.ipera.i.rñ.

q Aliq̄s.iudices.s.hic descēdētes vel alios habētes dignitatē aliquā

r Examinare.no.q̄ durante offō hij minores magistratus cōueniunf vt.ff.de iniur.l.nā magistratus,aliud in ordinarijs.vt.ff.de iudi.l.pars.z de in ius vo.l.ij.accur.

s Jniusto.i.turpibus exactōibus

t Honore.sic.j.e.§.illud.in fi.

v Sic igif.cū dei.no.p deū debere iurari nō alʒ.vt b z.j.iusiu qđ p.interdū tñ z alr iuraf si hoc placeat pribus.vt.ff.de iureiu.l.ij.in fi.z.l.iiij.z.v.

x Vacat.s.nra psentia:qz alijs occupaf.vt.j.de ap.§.ij.z.§.de here.z fal.i.rñ.

y Tua.o pfec.cui hec ostitutio dirigif.vt.j.ti.pr.z repete b coram.azo.

z Dare.i.iurare b̄ que sequunf statiz z alia quedā.vt.j.iusiur.qđ p.ac.

z Prebere.i.prebuisse vel pbiturū ofusum eñ ips est z vtrumq̄ significat:sic z in eo q̄ de calū.iurat.vt.j.vti li.iur.in prin.

a Manibus.facit ad hūc.§.C.ad l.iul.rep.l.fi.sic.j.ō man.prin.§.i.

b Sedes.i.q̄ fuerūt postea in eis dignitate.

c Cōsuetudinum sic.j.de san.epis.p ꝓsuetudinibus

d Decreuimus, vt.j.ti.pr.

e Non in puis.i.nō ponef pua pena sed magna:vel dic non solū puis hoibus erit pena delinq̄ntib⁹.vt.j.e.§.si quis aūt.sed etiā isti magni punif licet non in tñ qđ generale vt semp minores amplius in simili delicto puniaf.vt.ff.de incē.rui.nau.l.pedius.z b colligitur ex b.§.z pfato §.si quis aūt.j.e.nisi in casu.vt.ff.de pe.l.quedā.sed q̄dam dicūt q̄ etiaz isti ꝓberaf sicut z minores.vt.j.e.§.si q̄s aūt.z supplent hūc.§.p illū, qđ nō credo,

tos quidē p mq̄ cingulī ppriū pmium[c] etiā in oibus causis z vniuersis pecuniarijs:z criminalibus occasionibus[o].qui vo in militijs cōstituti sunt etiā istos nihilominus occasione fiscaliū[e] z criminaliū[f] subdi oibus eis[g] modis Sz etiā nosq̄ hinc[h] descēdūt:z ex quolibet foro[i] qui q̄scunq̄ exequunf[k] sias:lz[k] puncia-rum iudicibus[l] nō sinere amplio[m] aliquid q̄ sacra[m] nostra ꝓstōne dispositū est pcipere sportulaꝝ scientib⁹ qz si hoc neglexerint omne dānū ex hoc nostris collatoribus[o] illatuz ipsi[n] psoluēt:damus aūt licentiā eis[o] z referre de eo nō soluz ad iudices in quib⁹ sunt missi:sz etiā ad nosmet ipsos[p] vt nos hic agnoscētes cāz cō petentez exequamur.si aūt ipsi aliquos[q] inuenerint ppter dignitatis z cinguli supciliū in nostris collatoribus violētias irrogātes licētiā eis damus etiā examinare[r] violētias z reos inuētos priuare cingulo: z nostrū ordinē in puncijs adplere hoc qđ etiā veteribus dictū est legibus:sicut eñ eos omni iniusto[s] lucro,phibem⁹.ita etiā pure singul' vtētes oi honore[t] z reuerentia z honestate frui sancimus.

¶ Administratores iusiurandū prestare debēt: vt in littera dicitur.z maxime iudices z eoꝝ officiales:si deliquerint pena hac.l.statuta punientur.z hoc dicit vsq̄ ad.§.Eos autem.

Sic igif[v] z a nobis singul' discretis cōuenit eū q̄ sic acceperit administratōez cū dei memoria coram nobis:aut si ñ vacat[x] coram tua[y] celsitudine qui tuā reperint sed est:z q̄ sp fuerit gloriosissimo comite sacraꝝ nostraꝝ largitionū z gloriosissimo q̄store sacri nostri palatij:z gloriosissimo comite vbiq̄ sacraꝝ nfaruz priuatarū rerū:pñte q̄ z p tpa magnificētissimo carthulario sacrarū nostroꝝ cubiculoꝝ q̄ codicis his apd nos mistrat:iusiurandū dare[z] nihil penit⁹:nec qđlibet se pbere[a]: neq̄ occasione suffragij neq̄ pfocinij:z neq̄ pmittere neq̄ de puicijs pfiteri dirigef:n neq̄ gloriosissimis pfectis:neq̄ alijs cingula hntibus neq̄ eis qui circa eos ostituti sunt: nec alteri ciuilibus[b] p occasionē pfocinij,sz sicut⁹ sine suffragio accepit administratōem a publico pceptur⁹ annonas:has eñ[c] solas accipe euz sinimus:sic eā puris custodire manibus[d] deo z nobis p ea redditurꝰ

f Nō emendātes. sed qūo pōt penitere cū iam ad actū puenerit dic hic spāle: al's cōiter distingueret: aut pueniſſet ad actū: aut nō in primo si fuit ꝓsummatum nō licet penitere si non fuit: lz. vt. ff. de fal. qui falsam nisi in casu lese maiest. vt. C. ad. l. iul'. ma. l. quisqs. Si vō ad nullū actū puenerit tūc nō punit'. vt. ff. de pe'. cogitationis.

g Perceperunt. pfecti.

h Sustinebūt. s. pfecti.

i Cōcessum est. vt j. ti. pr.

k Cōgruat. forte in exiliuz dant'. vt C. si cer. pe. l. qsqs vel dicꝑ motu iudicis vt hic dicit'

l Eos aūt. egentes. egēt em vt eis necessitas ponat' adeo sunt desides ⁊ sic ponit'. j. tit. i. iusiur. qō p. §. i.

m Paterne. facit ad hec j. e. §. ex diuerso. ⁊ j. ō mā. prin. §. qō si delinquentes. in fi. ⁊ j. iusiur. qō p. l. pe. ⁊ j. de defen. ciui. §. si quā.

n Imponentes. subaudi suppliciū

o Illi. i. indices.

p Quod magis not. maius esse delictum delinqre in aliū ꝙ in se: vt hic ⁊ colligit' ex duabus legibus. ff. de his qui not. infa. athletas. §. pōp. ⁊. l. iper. ⁊ est v erū qz ⁊ ipse peccat: ⁊ aliū facit delinqre vnde xp̄us. peccādo peccare docēs hic peccat et in se q̄re? est: ⁊ in hos qs facit esse reos.

q Sumāt. ī loco assessoꝝ ⁊ sociorū.

r Jdeoqꝫ. qz tot bona habet facere pses.

s Curialiū. q. dī. isti ⁊ illi q̄ eligunt' erūtō curia: ⁊ ideo magis experti.

t Precipuaz. interrogatiue lege.

a Siliter. i. vtrūqꝫ sike est delictuz ergo pari pena puniunt'. vt. C. de decur. l. si quēq̄. ī fi.

b Prediximus. sed nō tātis vt dixim⁹. s. §. sic igit' in fi. §. ⁊ de illo fit mētio hic.

c Ex administra. s. administratoribus suptoribus.

rōnem. Sciat em ⁊ tua celsitudo: et q̄ post te easdez cōscēderint sedes[o] qz siue ipsi pſumpserit accipe q̄cq̄ ab his q̄ ad pdictas administratōes accedūt: siue ꝓceres ipsi: siue ēt officiuz tuū vltra ea que occasiōe ꝓsuetudinū[c] a nobis eis diffinita sunt q̄ s. ⁊ sufficere sola putātes dari decreuimus[o] nō in paruis[e] pena fiet: sed maxime q̄dem iudices accipe aliq̄d pſumētes ab his q̄ administratōnes accedūt: aut etiā pmittētes suū officiū tale aliquid ageret nūciatū nō emēdātes[f] nō solū i q̄druplū reddēt toti? q̄ tū pceperūt[g]: sed ēt magnaz indignatōez sustinebūt[h]: ⁊ cinguli piculuz formidabunt: ⁊ q̄ circa eos sunt: ⁊ obediēs eis offiō si amplius aliq̄d q̄ a nobis cōcessuz[i] est tēptauerit accipe: ipsi q̄ subīcient' dānis q̄druple redditōis: ⁊ cadēt etiā substātia ⁊ cingulo: insup ⁊ supplicijs subiacebūt q̄ ꝺgruāt delictis eoꝝ

C Administratores ꝓuinciaꝝ ipi ⁊ eoꝝ assessores ⁊ qui circa eos sunt iusticiā in publicis ⁊ priuatis causis debent seruare ⁊ deuotos fraterne tractare ⁊ indeuotos punire. h. Bar.

Eos[l] aūt q̄ ita sine mercede sumūt administratōes p̄ oībus studiuz hꝫ decet fiscalia vigilāter inspicere et indeuotos q̄dēt egēres necessitate cū oi exigere fortitudine: ⁊ ī nullo flexos: neqꝫ p hoc ipso lucrū aliq̄ō oio cōsiderātes deuotis aūt pſne[m] exhibere se: deinde nr̄os subiectos reseruare vndiqꝫ sine violētia nihil ab vllo eoꝝ pcipiētes: sed equi sint in iudicijs equo in publicis discipliīs: exequētes q̄ delicta innoxios quidē vndiqꝫ custodientes eos q̄ puri sūt: reis aūt penā iponētes[n] ꝙz legē: ⁊ ita p̄sidētes collatoribus tāq̄ pres filijs: diligētes q̄dez eos q̄ sunt innocētes: q̄ vo rei mōstrant castigātes ac punientes oēmqꝫ iusticiā in publicis ⁊ in priuatis documētis eis seruātes ⁊ nō ipsi soli hoc agētes: ſz etiā sp ꝺsiliarijs talē sumētes: ⁊ q̄ circa eos sunt oēs vt nō videant' illi[p] q̄dēvelut noxij esse p alios aūt delinquant atqꝫ fruent': hoc q̄ō[p] magis turpius ē: vt ⁊ pticipes iniusticiarū sumāt[q]. Jdeoqꝫ[r] licebit tue celsitudini honestioꝝ q̄sdā ad administratōes dirigere: ⁊ scientū tributa fiscalia curialiū[s] q̄ppe ⁊ aliaꝝ psonarū expimētū sui dātiū bonuz ⁊ ad mgr̄atus optunoꝝ. quis enim nō diligat eum ⁊ honestate cōpleri:

o Episcopi. facit ad hec. j. vt dic. iudi.

e Habētis. ergo durāte offō cōuenit' hic ordinari⁹ in his casib⁹: nec mirū: qz cozā principe hoc fit: vnde nō est ꝑ. ff. de in ius vo. l. ij. ff. de iud. pars. ⁊ alia rō: qz ille. ll. loquunt' q̄ ex alia cā cōuenit': non rōne officij nam de eo etiā durante offō posset cōueniri. vt. C. ad. l. iul. rep. l. iubemus

f Dirigimus. s. nuper.

g Illic. vbi no. quē puniri vbi deliquit. sic. j. vt o. ob. tu. puin. §. hec igf ⁊. ff. de re mi. l. necꝫ. ī. rū. ⁊. ff. de acc. §. si cui. §. idē īperatoz. ⁊. l. fi.

h Exēplū. sic. C. ad. l. iul. re. l. i. ⁊. C. de fur. l. si quis

i Necessitatē. ꝓnes ꝓstitutōes. vt oēs tā ciuiles q̄ mili. iudi. l. i. facit ad b. j. e. §. oportebit. et j. de col. §. sup hoc. ⁊. j. ō admi. §. i. i. rū. ⁊. §. scim⁹.

k Fasces. i. dignitates

l Detinere. hic colligeqꝫ lz alicui caperedebitoꝝē fugientē. facit ad hec. C. vbi de crimi agi oporteat. l. i. sic. j. vt nulli iudic. §. si vero q̄s. ⁊. ff. q̄ in fraudē cre. ait p̄toꝝ. §. si ōbitoꝝē. ⁊. C. vt nemi. lic. fine. l. ij. ar. ꝑ. C. de iudi. nullus.

m Furti. i. tanq̄ sit manifestus in q̄druplum teneat': ⁊ in q̄n q̄ginta lib. au. dānet ipsi ꝓncipi. itē tps auget': qz p ser menses ām ō stabit vt h. ⁊. C. vt oēs tā ciui. q̄ cri. l. i. §. qꝫ fiq̄s. ⁊. §. ipse aūt. itez ⁊ al's tres patit' penas. ꝑ. eo. §. fiq̄s aūt. in p̄n. si aūt durāte administratōe fugeret crimine lese maiest. tenet' p̄ter supradcā. vt. j. de admi. §. ij.

n Presente. sz nūquid solus eps hic cognoscit rū quidaz nō. sz ꝓnceps vel ab eo delegatus: sz eps erit secū. vt. ꝑ. pr. §. vel melius dic q̄ durāte offō etiaz possunt collatores querelā deferre ō his tribus: de furto ⁊ de accepto: ⁊ dato occasiōe administratōis: ⁊ tūc solus ꝓnceps vel eius ōlegat⁹ pōt cognoscere ad instantiā epi ⁊ collatoꝝ. vt. ꝑ. pr §. ⁊ sic intelligit' pr. §. sz finito officio de oībus delict' poterit cognoscere ēt eps: vt ī hoc §. qō intelligo idē ⁊ si fugerit: ⁊ hoc p ostōez istaz: p aliāvo etiā durāte offō: idē de oībus cognoscit eps. vt. j. vt dic. iu. §. si tū. ⁊ sic nota epm cognoscere vt hic. ⁊. j. vt cle. ap ꝓ. p. epi. §. i. nec mirū qz ordinari⁹ est. vt. C. de epi. au. l. epale. interdum tūvna cū pside. vt

si crimen canonicū laico inferat. vt. j. de man. p. in. §. oportet. Itē quando pses suspectus habeat. vt. j. vt dic. iudi. §. si vo.

o Ex non scripto. i. sine libello: lz al's & sine actis. Itē & snia lata sine scripts: qđ est spāle sicut sunt & alij q̄ttuor casus. vt. j. de mā. pn. §. sit tibi vbi sunt duo, q̄rtus est. j. vt cle. apud p. epi. circa pn. vt qñ eps inter cler, cognoscit. Itez qñ inter laicū cōuenientē cl'icum & ipsū clericū. vt. j. vt cleri. apud p. epi. circa pnc. & qñ est cā vilis & parua Itez qñ viliū psonaz. j. de mā. p. in. §. sit tibi, sed iure cōi libell⁹ est necessarius in scriptis. vt. j. ō exhi. §. sancimus. & snia in scriptis dāda est. vt. C de sen. ex pe. reci. l. fi.

p Ostēderit. vl' p testes vl' etiā p solū sacramētū agentis fm alex. vt. j. de col. §. sup hoc.

q Sed etiam, nō soluz apud epm.

r Jusiurandū. facit ad hoc. C. de iureiu. l. ij.

s Illud. pter furtū: & p terq̄ si aliq̄d accipiat vl' det, p administratiōe. vt s̄. §. si q̄s aūt. & intellige hūc. §. durāte offō. vt. s̄. pri. §. dixim⁹ manifeste ex ipsa lra colligit.

t Amarissimis. mortis ḡ vel dic q̄ pena paricidij: & qi loco filioz sūt collatoz es quos q̄si occidit. vt. s̄. e. §. eos. & quia illa est oiz penaz maioz vt inst. de pu. iu. alia. &. § alia demū.

v Postea. collige hūc §. loqui durante officio

x Apparētes. s. inocētes

y Ad se. fic. s̄. qūo o. c. §. & igit. ff. de dona. inter vi. & vxo. l. si socer.

z Ipsi. iudices.

& Innoxij. i. sine pena,

ɔ Exemplū. vnde.

Cato. turpe est doctoz: cū culpa redarguit ipsū: facit ad hoc. j. de san. ep. in pri. &, ff. ō edē. l. fi q̄s ex. §. fi.

a Et liberis. i. a furto.

b Ostendi. apud epm vel p̄cipē vt sequit. vl' dicipis collatoz ib⁹ finito of. vt. s̄. §. necessitatē.

c Spē. p̄cipiēdi aliquā dignitatē. vt insti. i p̄he. in fi. fm az.

d Ciuilib⁹ causis. i. alij q̄ ciuilis cā ɔ eos iudices agere durāte administratiōe. vt. s̄. in p̄n. huius. §. sed ɔ. j. vt dic. iu. § si vero. fol. vt ibi.

e Eis. s. iudicibus.

f Illi. iudices.

g Venerabilib⁹. s. epis de q̄bus est habita mentio, s̄. e. §. necessitatē.

b Eius. s. dei

i Que. s. lex.

k Festi. di. subaudi & poterit exercerī: & q: ɔ pessimos latrones exercek: vt modo dixit. vt. C. de fer. l. puinciarū. vel q: celeritatē desiderat. vt. ff. de dā. infe. l. iij.

l Patres. fic. s̄. §. eos. fic j. iusiur. qđ p̄e. oppssionē aut iniusticiā inferre: aut ciuilibus⁹ oino causis cōmunicare vt & nos eis⁹ honestatē seruemus: & illi puritatē nobis deuotōem q̄ restituāt. sciant em oēs subiecti q: p̄pter eoz vtilitatez: & vndiq̄ eoz indēnitatē & vt p oēm aganķ quietē & non coganķ puincias relinq̄re & in pegrinis affligi: ppterea pntem legē scripsimus deo eā vouētes: & p̄sentibus venerabilib⁹ ɔs maxime et⁹ cōmunionisq̄: festiuitatis^k dieb⁹ vt oibus liceat pres^l suscipere magis iudices q̄ fures & solicitatoz es & eorū substātijs insidiantes oportz^m q̄ nos n̄os subiectos scientes q̄ tam vestri posuim⁹ puidentiā cū omni deuotōe publica sine iminutōe tributa psoluere: & neq̄ administratoz ū egere necessitate: Sed ita deuotos nosmetipsos p̄bere: vt nobismetipsis ostendak operibus: qz & ipsis^n p hmōi clemētia^n pp̄iā nobis deuotionez restituetis & merito habetis oēm a iudicib⁹ occasionem: deuotionis fauoz ē & puidentiā, illud sciētes: vt qui a iudicibus imineт vndiq̄ fiscaliū periculū^p & manifestū: qz in pp̄io suo periculo administratōnes assumunt: & nos hec agnoscentes & oīmodo & vite indeuotionē^b: & nolite vestras volūtates ita p̄bere inobedientes quatenus eoz egeatis vehemētia q̄ necessariū est eos assumere pp ineuitabilem fiscalium exactōnem scientib⁹ nobis nostris subiectis: qz militares exp̄sse & hostiuz insecutōes m'ta egēt diligētia^a & nō possūt citra pecunias hec agi cā videlicet nulla recipiente dilationem neq̄ nobis cōcedentib⁹ despici romanoz terrā diminutā qui & libiam oēm reparauim⁹^b: & vādalos in seruitutē redegim⁹: & plurima ad huc & maiora hoz speramus & deo p̄cipe & agere p quib⁹ cōpetens est fiscalia tributa sine iminutōe & deuotez & ɔm definita exigi tpa. q̄p̄opter sivos quidē deuote occurrer ludicib⁹: illi vero facilē & p̄paratam fiscaliū illationē in vos exhibuerit iudicū laudabimus studiū & vraz approbabim⁹ voluntatez & vndiq̄^c vna quedā erit optima ɔsonaq̄ p̄sidentiū & quib⁹ p̄sidēt cōgruentia magna. Itaq̄^o deo & saluatoz i nro iesu christo oēs sil'iter offerāt hymnos p hac lege q̄ eis dabit. & p̄cias

m Oportet. necessitatē. q. d. spō te agatis q̄tandē ex necessitate faceretis. fic. s̄. de fide tuis. §. qđ aūt.

n Ipsis. s. opib⁹.

o Clemētia. i. per hoc q̄ fecim⁹. l. istā

p Periculū. q: ō hoc iuratoz iam p̄stat cautionē. vt. j. e. §. tua quippe. et j. iusiurā. qđ p. §. i.

a Indeuotiones nolite p̄hebere: vt subijcit.

a Diligentia. vt instituta in p̄hemio. circa pn.

b Reparauimus i. recuperauimus.

c Vndiq̄. fic. s̄. qūo o. e. i. rū.

d Itaq̄ hymnos i. gratias. fic. j. tit. pri.

e Benignitatem q: in sola clemētia possumus esse pares deo. vt. C. ō nuptijs. l. iperiales.

f Quātū. ad nos nam vere cōsecrare nō pōt: cū nō sit sacerdos. vt insti. de re. di. §. sacre.

g Eis. al's eos.

h Dedignātes s. in b. in alijs autē imittank. vt. C. de le. & cō. digna. fic insti. de here. qua. & dif. §. pe.

i Qui. s. iperatores.

k Et ipsi. s. collatoz es.

l Propter hoc. q̄ acceperint aliquid. vt. s̄. e. §. cogitatio. in fin. & q: erāt p̄cipes in simili delicto. vt. s̄. eo. §. si quis autē. vnde nil poterat adinuicē opponere. vt. C. de li. cā. & filium.

habitare cautē ꝓpr̄ias facultates habere firmissimē iudicū frui iusticia: nā nos ꝓpterea eā posuimus: vt iusticia q̄ in lege est: valeamus dño deo vouere: et nosmetipsos: et nostr̄ cōmendare iperiū: et nō videamur despicere homines oppressos: quos nobis tradidit dñs: vt eis p oia parcamus eius sequentes benignitatē. Jdeoq; q̄tū[f] ad nos cōspexerit deo: eo q̄ nihil in mentē nr̄am veniēs boni p tuitōe subiector̄ relinquim⁹ volētes ei inhonesta hec: et seruilia furta perimer̄: et nr̄os subiectos quiete a ꝓuincialibus iudicibus ꝓseruare: ꝓpterea festinauim⁹ gratis administratōes eis[g] dare vt nec ipsis liceat delinquere et arripere subiectis: q̄r cā oēm perferrimus labores d dignātes[h] imitari eos: q̄ ante nos iperauerūt: qui[i] pecunijs ordinabāt administratōnes sibimet ipsis auferentes lniam administratorib⁹ innocentib⁹ increpandi iuste et ipsi[k] ea q̄ ꝓcipiebāt celando iusti putati et ꝓpr̄ios collatores ꝓpter[l] hec arripe a malis iudicibus nō valentes: vnde nec ipsis iudicib[b] increpare poterāt: et agere caste occasione p̄dicte cause: nos aūt sufficiētes iperio questū[m] esse putamus: vt collatores sola fiscalia ꝓferāt tributa et nihil aliud extrinsecus querak q̄ subiectis oēm cōmoueat vitaz

¶ Judices iurisditionez habent aduersus oēs omni p̄iuilegio cessante. pena p̄ facientibus immunente. hoc dicit Barto.

Ꝺn[n] aūt p̄imitus a nobis dictū est adhuc maiori operē subtiliori cōpleri existimauimus legislatione[o]: quatenus nostra intētio oibus sciat apta. Sancimus enī clarissimos subiectar̄ ꝓuinciarū administratores citra oi pacto pecuniar̄ suffragio et ab hisdato iureiurando memores habere: et hāc a nobis lniaz[q] vt nulla sit vlli apd eos[r] penitus forī prescriptō[s]: necq; i his q̄ cōmittunk ab aliquibus violētijs: necq; in crimini-bus[t] et q̄ hic[l] oriunk lesiōibus: necq; in seditiōibus publicis: necq; in publicor̄ tributor̄ exactionibus: sed oēs siliter subiacere horū iurisditōni nō expectantiū: necq; p̄cepta suscipea iudicibus[k] quibus subiecti sunt: necq; nūciare ad eos[z]: sed ꝓtentos esse hac nostra lege p quā[-] oēz eis potestatē p̄benus[a] et ipsi oēm[a] plene dixim⁹. j. vt oēs obe. §. si quis igit.

c Necq; ex b̄. s. p̄uil. si em̄ p̄iuilegium sibi valeret secure delinquere et inde nascerē malū vnde bona oriri debent: qđ nō esse debz. vt. C. vñ vi meminerint. et de iudi. l. ij.

d Nō em̄. sic. C. de iureiu. l. ij. in fi. §. finaūt reus

licentiā hntes[x] penitus in predicti causis[a] necq; p̄iuilegio[b] vti quolibz necq; ex hoc[c] sibimet impetrare vt delinquāt impunitē: nō em̄[d] q̄ omni abstinēt acceptōe: iudices aliud qđā dei et legis: nostro cōspōnūt timori sed illū respicientes seruabūt subiectis iusticiā oia p̄m nostram iudicātes et agentes leges: quia non milites hmōi in ꝓuincijs[e] ꝓstitutos eis subijcimus: necq; in hoc egebūt p̄cepto cuiuspiā[f] ꝓpr̄io aut a nob: aut a nostris iudicibus: sed p̄senti lege vtenk: et hāc[g] eis[b] ostēdūt[i] vt auxilienk[k] eis vtentibus iudiciali fiducia sciētes: q̄r nisi hec egerint et emolumentor̄ et militie sustinebūt casum et in corpus periculū patienk[l] vt nobis[m] in nullo alio penitus opus sit iudice: et aut[n] latronuz insecutores: aut appellatos violētiarū inhibitores: magis aūt fures aut violētos: mittere occasione quidē quasi[p] rōnabili vtētes ipsos autez omnium pessima facientes. Cū em̄ iudices ꝓuinciarū vniuscuiusq; maximor̄ iudicum cōpleant offm̄: et ꝓr̄o oi alio cingulo ꝓuincijs sufficiāt: et ad ea que ex nostris legibus supra eis ꝺcreta sunt quis p̄sumat: aut forī p̄scriptōe aut hmōi aliqđ apd eos vti

¶ Nemini licet loci seruatores vel similes in ꝓuinciā destinare vel ob hoc habere. pena p̄ facientibus imminēte. et iudices iusiurandū et cautionē debent p̄stare. Ultimo p̄cepit diuulgari. h. d.

Jnterdicimus[q] aūt et gloriosissimo magistro militū orientis et omnibus nostris iudicibus aut latronum insectatores: aut violētiarū inhibitores[r]: aut armatos: aut aliqs tales[s] destinare in ꝓuincijs: sciant em̄ qui ad hoc instituti post hāc nostram legem p̄sumpserint[t]: quoniā capti[v] ab his nostris iudicibus ꝓuinciarū et in vincula redigank et ad nos causa nūciata[x] a nobis summū periculū sustinebūt: et qui hmōi eis p̄cepta tradiderint triginta librarū auri sustinebūt penā et maiorē insuper acvehementiorē nostram indignatōez experienk. Ꝺporz[y] igitur iudices ꝓuinciarū tanq; ꝓmeritos a nobis potestatē sic causis vt iuste et legitime sit oibus metuēdi[a] scientes: q̄r si data a nobis administratōe[b] male et indigne abutank[c] a nob concessa sibi licētia subiacebūt supplicijs q̄ ꝓr̄imitus[d] dixim⁹: et donec ad

e Prouincijs. al's in puincijs. al's puincie.

f Cuiuspiā. mgri militū forte vl' alterius: de quo videk.

g Et hanc. s. legē.

h Eis. subiectis.

i Ostēdūt. s. p̄sides.

k Auxilienk. s. l. ista. sic. j. de mā. p̄in. §. procinia.

l Patienk. sic. s. eo. §. si quis ante.

m Et nobis. bñ dico vt vtiliter ibi maneāt vt p̄ b̄ nō egeam⁹ dare eis alī quē adiutorē q̄ nō iuuaret: imo ipediret eū iuuādo malos hoies. vt duz haberēt nomē adiutorij ipsi magis essent fures: et mali. vt. j. §. pri. §. inf' dicimus.

n Et aut. et repete opus sit: et accipe vbuz mime: quod est. j.

o Offō. i. oia pōt p̄ses p hāc. l. q̄ p̄ut varij mgri tus rome. vt. ff. ꝺ of. p̄si. illicitas. §. q̄ vniuersas. et. l. ex oibus. et. l. sed licet

p Et quasi. dicat null⁹

q Interdicim⁹. s. insectatores. i. q̄ ita noiarētur magis aūt essent fures. vt. §. dixi.

r Inhibitores. quia et isti forte pecuniā accipe rent p̄ sceleribus occultandis.

s Tales. q̄ bona p̄sumptione mitterenk.

t Presumpserit. s. illuc ire vel mittere.

v Capti. i. missi.

x Nunciata. p̄mittit ergo relatio i istis missis a magistro militū vel alio al's contra. vt. j. vt iudi. nō exp ec. sa. iuſ. §. i.

y Optet. p̄meritos. q̄ meruerūt hāc dignitatē habere.

a Metuēdi. sic. ff. ꝺ of fi. pcō. l. obſuare.

b Admistratōne. ablatiui absoluti.

c Abutank. no. p̄iuilegiū ꝺz perdere qui abutitur eo: vt hic. et. C. de iude. l. iudeos.

d Primitus. vt. §. e. §. si quis aūt.

m Questū. q; si ibi plura dedit deus, vt. §. de nō ali. §. sinimus;

a Quod aūt. dictū est. vt. §. e. §. volumus.

o Legis. s. istius vt subijcit.

p Citra. i. si nō al's essz mala grāmatica: al's est in lra circa omne suffragium.

q Licentiā. s. que sequit.

r Eos. magistros militū puta.

s Prescriptio. i sequētibus,

t In crimínibus. sed nōne violētia est crimē publicū. siue fit publica siue p̄uata. vt. ff. de publ. iu. l. i. Rñ. sz crimē hic p maiori crimie ponit. vt C. de cus. reo. l. ij. et ff. ꝺ re mil. l. ij. i. rñ.

v Hoz. s. p̄sidū p fidiū dico nō expectantiū.

x A iudicib⁹. puta a magistro militū si forte erāt milites isti q̄ deliq̄rūt.

y Subiecti. s. illi qui delinquunt.

z Ad eos. magistros. militū puta.

a Per quā. s. hāc l. nr̄am. vt sequit.

b Prebemus. g nō potit alteri delegare. vt. ff. ꝺ off. eius cui. l. i. i. rñ.

x Oēm. nisi i casu. vt. j. e. §. interdicimus. ac.

x Hñtes. p̄sides

a Causis. prime nominatis.

b Priuilegio. s. a lege idulto. vt q̄ sit scholaris q̄ hz p̄iuil'. magistri. vt in p̄he. ffoz. in fi. vel clericus q̄ hz epi. vt. C. de epis. et cle. l. oēs. vl' militij qui coz magistro militū cōuenik. vt C. de iurisd. o. iud. l. magisterie. sed nñ q̄d a p̄incipe pōt hfe. rñ. fic. si dicat nō obstāte hac. l. vt. ff. ꝺ le. ij. si q̄s. i pn. et nō al's. vt. C de p̄ci. iper. offe. l. rescripta. et. §. ꝺ nō ali. §. q; xo xpiſ'e in fi. et hic subijcit Alij tñ intelligunt hūc. §. in p̄uilegijs q̄ iuris coz pe non sunt clausa: vt i rescripto et i silibus nā si est a lege idultum non tollit fm eos: et est p̄ceptoz me⁹ in hac ſnia: sz B. fuit i p̄ima qō

e His.i.has penas.

f Hec ꝓferẽtes.ſ.in tribus caſibus:vt dixim⁹ ſ.e.§.neceſſitatẽ.

g Maiori.j.de admi. §.ij.ſ.ſed ibi in fuga loquit vbi magis punitur durante adminiſtrãtõe q̃ ſi poſtea fugiat:ꝫ aũt ex delicto ꝓius cõmiſſo puniꝛ:ꝫ poſtea plus poterit puniri:cuꝫ ſit dignitate exutus.vt.ff.ỏ incẽ. rui.nau.pedius.ꝫ ỏ pe. l.in ſeruoꝝ.

h Experienꝛ.i.experiri poterũt ſi accuſarenꝛ.ſic ff.de ſtatulib.labeo.ꝫ.ff. ad.l.iul.rep.l.antepe.

i Non eñ.bñ dico eum poſſe puniri poſtea non eſſe ꝛc.

k Reuocatorie.i.reuocatõis.ꝫ ita adiectiuum reſoluiꝛ i ſubſtãtiuũ.az. q:dicẽ ſe reuocatũ a ſuis

l Fuge.quã nõ exꝑmit ꝛz in corde gerat.

m Cauſam.vt occaſiõe rei familiaris.

n Diximus.vt.ſ.eo.§. neceſſitatem.

o Juſiurandũ.diximuſ vt.ſ.e.§.ſic igiꝛ.qỏ iuramẽtũ dabiꝛ rome:rl cõſtãtinopolis ſi ibi fuerit electus:alꝫ iurabit i ꝓuincia in qua eſt:ꝫ hũ ſũt vera ꝑm id tẽpus qñ ꝓnceps elegebat hmõi poteſtates.Sed nũq̃d cuꝫ iurẽt hodie in ſuis ciuitatibus.i.in his vnde debent eſſe ptãtes: habebit locuꝫ hec ꝓſti.rñ.ſic vt ar.ff.de pub.iudi.l.ordo.ꝫ.ff.de neg.ge.l.actõ

p In puincijs.aliq̃b⁹.

q Codicilli.i.lris otinẽtes ꝓſidatus illius puincie.

r Actões.i.actus.ſic.ſ de nõ ali.§.ſinimus.i fi.

s Codicilli.expone: vt ſ.prꝛi.

t Tua.o ꝓfecte.

v Ipſe.tu ſubaudi

x Accepit.ſ.adminiſtrationem.

y Cautõeꝝ.nunquid ſine fideiuſſore.videꝛ q̃ ſic vt.C.de ſ.fi.l.ſancimus. ſed tamen cõtradicim⁹ nã dari debet fideiuſſor de fidei exactõe tributorũ.vt.j.ti.iuſiu.qỏ p.ꝫ.ff ad munici.l.quotiẽs.§. pe.ꝫ.l.libertis.§.fi.ꝫ.ſ. e.§.oportet.

z Poſita.noſcandis.vt j.ti.prꝛ.ꝫ.ſ.e.§.hec oſa. vel dic noſcandis.i.eligẽdis.ſic accipiꝛ verbũ .C.

miniſtratões habent:hecꝛ ꝓferẽtes ꝫ duꝝ eas depoſuerint:maiorꝛs adhuc experienꝛb periculo:nõ eñ damus lniam eis anteq̃ legitimũ q̃n quaginta dierũ compleaꝛ tẽpus a puincijs in q̃bus adminiſtrauerit diſcedere aut ꝓ occaſionez reuocatorieꝛ:aut ꝓ occaſionez fugel aut ꝓ aliã quãlibet cãmm ſcientib⁹ ſicut ꝓ diximus:ſiue ad hãc veniãt felicitatẽ ſiue i quãcũq̃ regionẽ aut puinciã ỏnuo reuocati cui ꝓfuerũt penas ſuſtinebũt oẽs quas ꝓ usdiximn:iuſiurandũo ỏ vobabunt hoc quidẽ qỏ ſuperius diximus.Si ỏo aliquib⁹ in puincijsp exiſtentibus imittanꝛ ſinguli codicilliq ꝫ coram deo amabili epo metropolitano ꝫ qui in eis primates ſũt iuſiurãdum ſubibũt ꝫ ita ſinguli ſuſcipiẽt actõesr tua quippe celſitudine puidẽte ſiue in hac maxia ciuitate ꝓcipit aliq̃s adminiſtratõez ſiue in puincias ei codicillis eius tranſmittãtur a tuat celſitudine vt ipſeu qui acceꝑitv cautionezx faciat fiſco de tributorum inculpabili exactõe ſicut ipſe pure ꝑbauerit.poſita ſit autẽ lex hec a nobis in oĩbus adminiſtratõibus a nobiſ noiandis ꝫ ex preſenti tpe ſine ſuffragio ꝓcipiẽdis.nã q̃ ꝓceſſerũt quidẽ poſitiſ ſubiaceãt legibus nulla pena hoꝝ que in hac nra lege determinata ſunt:ũmĩnẽte hactenus adminiſtratões habentib⁹ niſi tamen ꝫ ipſi poſt inſinuationẽ huius legis noſtre furariꝛ capianꝛ

Hec igiꝛ tua celſitudo vniuerſa cognoſcẽs in oĩbus gentib⁹ ſub ſe cõſtitutis fieri manifeſta ꝓcuret ſolẽniter ꝓceptis vtens apud oẽs puinciarũ ꝓſides:vt ipſi cognoſcentes noſtrũ circa ſubiectos ſtudiũ:ꝫ q̃ tã habemus circa ordinationem iudicũ voluntatẽ:cõſiderarent q̃ ta eis bona participanꝛ:neq̃ imperij meleꝑ eoꝝ felicitate ꝓcentes. Bat. xij.calꝛ.maij.

¶ Notitiam hoꝝ que ab vnaquaq̃ adminiſtratione debent preberi demonſtrat hec.l. penã cõtrafacientibus ſtatucns.hoc dicit Bar.

Scriptum ꝫ eſt exemplar edicti conſtantinopolitani habens ita.

Quantãa ſubiectoꝝ poſuim⁹ puidentiam oſtendit a nobis nuꝑ poſita lex:quaꝝ ad glorioſiſſimos noſtros ꝓfectos ſcripſim⁹ ſed cõpetens eſt ꝫ voſipſos ſcire noſtram puidentiam quã circa oẽs hoies habemus:ꝫ ꝑpterea legem ipſam ꝫ in edictis ꝑpoſuim⁹ figurã vt ꝫ nos dño deo ac ſaluatori nro ieſu chriſto iuſte referatis hymnos ex noſtro ĩperio:qꝛ oẽm ꝓ vra vtilitate ꝓferimus laboꝝez noticia eorũ q̃ ab vnaquaq̃ ſubditarũ adminiſtratione debẽt ꝓberi circaq̃ ſuetudinẽ q̃titatis his qui adminiſtratões habẽt nullo ꝓſumẽte extra ea q̃ ſupra ſcripta ſunt:req̃rere nequaq̃ amplius aliq̃d a ſpectabili comite orietis in ſacro cubiculo ſolidos.lxiij.ꝑmicerio clariſſimoꝝ tribunoꝝ notariorũ cũ q̃ttuor ſcriniarijs ſacri laterculi ſolidos numero.l.eius adiutori ſolidos.iij.officio clariſſimorũ ꝓfectoꝝ ꝓtorioꝝ ſolidos lxxx.a ꝑcõſule aſie:ita in ſacro noſtro cubiculo ſolidos numero.xiij.ꝑmicerio clariſſimorũ tribunorũ notariorũ cum q̃ttuor ſcriniarijs ſacri laterculi ſol. numero.xl.eius adiutori ſolid. numero tres:offõ glorioſiſſimorũ ꝓfectorũ ꝓtoriorũz ſol.numero.lxxx.a ſpectabili comite frigie pacatiane: ita chartularijs tribꝰ ſacri cubiculi noſtri ſolid. numero ix.primicerio clariſſimorũz tribunorũ notariorũ ſol.numero.xxiij.eiꝰ adiutori ſolid numero tres:officio glorioſiſſimorũz prefectorũ ſol.numero.l.ab ſpectabili comite galatie prime:ita ſpectabilibus carthularijs tribus ſacri cubiculi ſolidos numero.ix.primicerio clariſſimorũ tribunorũ notariorum ſol.numero.xxxiij.eiꝰ adiutori ſol numero tres.offõ glorioſiſſimorũ prefectoꝝ pretoriorũ ſol. numero.l. A vicario lõgi muri carthularijs tribus ſacri cubiculi ſoli. numero.ix.primicerio clariſſimorũ tribunoꝝ notariorum ſol.numero xxiij.eius adiutori ſol.numero.iij. offõ clariſſimorũ ꝓfectoꝝ ꝓtoriorũ ꝓtoriorũ ſol.numero.xl.ꝫ q̃cunq̃ administratões cõſulatiue ſunt. A iudice paleſtine ita ſpectabilibus carthularijs tribus.ſacri cubiculi ſol. ix.ꝑmicerio clariſſimorũ tribunoꝝ notariorũ ſol.xxv.eiꝰ adiutori ſol. tres offõ glorioſiſſimoꝝ ꝓfectoꝝ ꝓtoriorũ ſol.numero.xl.a iudice ſcõe ſyrie:ita ſpectabilibus carthularijs tribꝰ ſacri cubiculi ſol. nũero.xxix. primicerio clariſſimorũ tribunorũ notariorũ ſol.numero.xxiij.eiꝰ adiutori ſol.nu.iij.offõ glorioſiſſimorum ꝓfectorũ ꝓtoriorũz ſol.numero.xl. A iudice Cypri.ita ſpectabilibus carthularijs tribꝰ ſacri cubiculi ſol.nu.ix.primicerio clariſſimorũ tribunorũ notariorũ ſol.nu.xxiij. eius adiutori ſol.numero.iij. offõ glorioſiſſimo ꝓfectorum ꝓtoriorũ ſolidos.xl.a iudice pãphilie:ita ſpectabilibus carthularijs tribus ſa-

de decu.noiatõnũ

ꝫ Furari.ſi c.j.de inceſt.nup. §.ij. et §.iij.

o Hec igiꝛ eoꝝ ſ.ſubditorũ.

Scriptũ.inutiꝛ ꝓſtitutio.hac ꝓſtitutiõe declaraꝛ quid debeat dare ex ꝓſuetudine quilibꝝ electus ſicut ꝫ promiſerat dicere.ſ.ti.i. §.hec oĩa. nec eſt legenda.

a Quantã.vba edicti ſũt iſta.

a Pro metropoli.ptās archiepalis ciuitatis:vt est ciuitas berithe:z tyro.vt.C.ō metropoli.berito.l.i.lib.xi.ar.ecōtra.j.ōdefen.ciui.§.denuo.

b Volo.i.qñ volam dabit mihi.

Eriptum. ostitutio inutilis hc̄ cōstitutio.exēpluz quoddam est cōtinensque fuerūt in illa.vt iudices siñ quoquo suffra.et quedam continet plus de admonitōibus quas facere debēt epi:z pfecti pfides: postq̄ iurauerūt.vt.j.e.sicut eñ.si quis mitteret epl'am secretā z quādā aptaz, ita hic est apta respectu superioris.

eri cubiculi solidos numero nouē. p̄micerio clarissimoꝝ tribunoꝝ notariorū sol.num.xxiiij.eius adiutori sol.numero tres offō gloriosissimorum p̄fectorū sol.nu.xl.A iudice spectabilibus carthulariis tribꝰ sacri cubiculi sol.num.xx. p̄micerio clarissimoꝝ tribunoꝝ notarioꝝ soli.num.xx.eius adiutori sol.numero tres offō gloriosissimorū p̄toriorū sol.numer.xl.A iudice armenie maioris ita vt supra.A iudice capadocie p̄me:ita vt supra. a iudice elepōti:ita vt supra.A iudice tracie:ita vt supra.A iudice europie:ita vt supra.A iu.carie ita vt sup̄.a iudice licie.A iudice augustiane:ita vt sup̄: z quecūq̄ admīstratiōes p̄sidales siue correctiue sūt a iudice libie superioris:ita spectabilibꝰ carthulariis tribus sacri cubiculariꝝ sol.nu. xx.p̄micerio clarissimorum tribunorū notarioꝝ sol.nu.xxxvi.A iudice egypti p̄me:ita vt supra.a iu.egypti scōe:ita vt sup̄.a iudice nicie secunice:ita vt sup̄.a iudi. palestine tertie vt sup̄.a iudice arabie:ita vt sup̄ a iud.eufratis ita vt sup̄.a iu.mesopotanie:ita vt sup̄.a iud.silitie scōe ita vt sup̄.a iu.armenie p̄me:ita vt supra.a iud.galacie scōe:ita vt sup̄ a iud.onoriādis:ita vt supra a iud. insulaꝝ:ita vt sup̄.a iudi.misie scōa ita vt sup̄.a iu.scithie:ita vt sup̄.pro vniuscuiusq̄ ciuitatis defensore. si quidē sit metropo.p metropolita.a p̄tore gloriosissimoꝝ p̄fectoꝝ p̄toriorꝝ dandis sol.nu.iiij.si vero alterius ciuitatis sol.tribus:z vltra hec nihil:neq̄ eñ defensores vel dare iudicibus:nec alteri cuiq̄:nec accipere volumus:nisi q̄dam sint.cū ab his volob p̄sideāt z̄suetudines scitibus eis:qz si nuncienk nostre potestati de aliquo eoꝝ:qz p̄uaricak q̄ a nobis sancita sunt:z qō acceperint quadruplū reddāt:z offō soluto exilium habitabūt cōtinuum:cū etiā p̄uinciarum iudices si hoc neglexerint:z defensores sinant rapere nō modicaz z ipsi sustinebunt penam.

¶Judices z ciuitatū defensores p̄ admīstratione nec dare nec recipe lz a subditis ex admīstratiōe.nisi in defectū sui salarij iureiurād o ab eis p̄stando pena p̄faciētibus īminente.h.o.

Criptū est exēplar huius dñico gloriosissimo p̄fecto apō illiricū p̄toriorū:sed ita siquidē adiectionibus iusiurandū subeāt p̄m pprīū de hoc facto indictum sacramentū cui exemplar etiā directū est tue celsitudini:qz vo admīstratōes suscipiūt a tua celsitudine directos huic ei a nobis codicillos suscipiāt p̄sente deo amabili ciuitatis in qua degit epō:z alijsqui in ciuitate sūt in iudicio tue celsitudinis cōgregatis offō oi tuo corazꝫ quibus etiam codicillos accipiant: z iurēt p̄dictū iusiurādū:z maxime hoc p̄cipimus corā curialibus agi q̄s cōpetens est magnafruit:z a tua celsitudine z qui eis eūdē cingulum optima erit prudentia z studiū:z vt nihil ab eis tu lucreris oino:neq̄ p̄mittas eos ab vllo ledi:eos eñ q̄ hac vtanki iniquitate:quatenus z felicissimo nostro vtanki exercitu:z reliq̄s curiales adimpleāt functōnes qz nō optet talia attēptari solatia: vt possit referri ad tantā tarditatē: nihil eñ nobis cōmēdat tuā celsitudinē:quō circa curiales vniuscuiusq̄ ciuitatis,puincie:q̄ p̄beri volumus isti:z a tua celsitudine a singul' sp successoꝝ:quapropter dū codicillos dederis administratōes accipientibus a te:aut p̄sente hoc eis tuā denūciare volumus sedem vt curialibus oēm ferat fauorē: nihil penitus ab eis accipiens,p̄hibeant aūt z ab alijs eis auferri dāna z agnoscāt p te:qz si p̄ter hoc aliq̄d egerint penis subiacebūt grauissimis.sicut eñ curialibus parcere te volumꝰ:ita z defensoꝝ castigare:z retinere auaricia dānabꝰ sancimꝰ:z ab eis p̄sumere accipe a nostris subiectis nisi p̄m qō eis admīstrat res publica:aut si nō est aliqō eis publicū solatiū:q̄tū inculpabilis antiquitas diffiniuit:vt a spontaneis ipsis magis q̄ ab inuitis accipiāt:z hocparū z q̄tū eis ad mediocrē sufficiant gubernationē:sciant eñ:qz si citra hec aliq̄d acceperint non solū q̄drupli subiacebūt pene:sed etiā exiliuz habitabūt cōtinuū:p̄iꝰ eis plagis corpeis infligēdis.Edictū scriptū in oi terra deo amabilibꝰ archiepis z sanctissimis p̄triarchis tradita nobis v̄ba edicti a deo reipu.curā habentes:z in oi iusticia viuere nros subiectos studētes subiectā legem cōscripsimꝰ quā z tue sanctitati z p eā oibus q̄ tue,puincie sūt facerꝫ manifestaz bene haberi putauimꝰ:tue igit sit reuerentie:z ceteroꝝ hec custodire:z si q̄d trāscēdak a iudicibꝰ ad nos referrevt nihil ptēnak horꝝ q̄ sācte z iuste a nobis sancita sunt sic eñ nos quidez nroꝝ subiectoꝝ miserati:qm̄ supra fiscaliū fūctōem exactōem etiā maximas sustinēt et furto iudiciū violētias p̄pk factas puinciaꝝ venditōes hec auferre p subiectā studuimus legez,nos aūt

a Pro metropoli.ptās archiepalis ciuitatis:vt est ciuitas berithe:z tyro.vt.C.ō metropoli.berito.l.i.lib.xi.ar.ecōtra.j.ōdefen.ciui.§.denuo.

b Volo.i.qñ volam dabit mihi.

c Quarttiaz.que est radix omniū malorū.vt.s. vt iud.sine quoquo suf. §.an certe.z pt hic notari vel sit connecta.vt.ff.ō offi.pcō.l.solent.§.fi.nā hic nō permittit aliquo mō accipe esculentū:oīno modo habeat salariū ex quo sibi satisfieri pōt.vt statum sequit.idez dico de illa.ff.de off. p.plebiscito.

d Studuímus legē.vt s.vt iudi,sine quo,suffr.

a Rub. Juliurandū. Hec ostō adiecit ⁊ diligēter cōprehendit sacrm qō oz facere quilibet administrator. vt. s. vt iu. fine quoquo suf. §. sic igit.

b Administrationē quālibet. vt. s. vt iud. fine quoquo suf. §. hec oia.

Juro ego. hic no. prius substantiā sacramētiv sq illud purā cō. ⁊ c. ibi aūt incipiūt capitula que durāt vsq ad. §. fi. postea aūt penas dicit quas vult subire: si cōtra fecerit: ⁊ sic tria cō tinent in hac cōsti.

c Christū. p hoc xp̄um ⁊ sequēs sacramētū qō dicit ōxgine. excludit iudeos ab his administrationibus vel potestatibus. ar. C. de sum. trī. l. i. nam christus vt oz in decre. pter tria fuit baptizatus ppt exēplū vt nos faceremus idē. itez ppt commendatōez sue humanitatis. Jtē ppt vim regenerativā cōferēdā aqs quā nō habēt iudei in se vt in decre. oz. de ose. di. iiij. si baptizata. ⁊ c. nunq in hoc em̄ noie christi tria cōtinent. s. q ⁊ a quo ⁊ de q. i. tres psone. pater vngēs. filius vnctus spūsanctus vnctio. vt i decre. de ose. dis. iiij. c. a quodam.

d Quattuor. i. a q̄ttuor euangelistis facta ⁊ cōposita. s. Luca. Johāne Marco. ⁊ Matheo. q suis figuris pinguntur. vt hoc versu cōtinet. est homo mat. mar. q leo. vitulus lu. pingit aquila io. hij em̄ q̄ttuor oia euāgelia fecerūt ⁊ nō sunt plura: lz diuisiz legant in ecclesia. Sed quid si sup vnū libz tm̄: vel quid si sup aliū videt nō valere vt hic. sz cōtra est: q habet respect ad xp̄a euangelia. Jtē mens deferētis est ōsideranda vbi iurans vellet malignari. vt in decre. xxij. q. v. c. q̄cunq arte. ⁊ facit ad hoc xp̄us. fallit iurātē iuratio facta p artē. ⁊ repete sp. p. ad oēs hos accusatiuos. Jtē osuetudo sic interp̄tat: vt iuramentū factū sup quolibz libro valeat. vt. ff. de leg. ⁊ se. cō. l. si de interp̄retatōe.

e Teneo. not. q tangere debet: ⁊ est verum nisi in casibus: vt i iudice iudicante. vt. C. de iudi. rē nō nouā. Jtem in epō testificāte. vt. j. de san. ep. §. nulli. Jtē in alienante rem ecclesiasticā vel dando cā in emphiteosim §. de nō ali. §. qō aūt a nobis dictū. ibi ⁊ vt ne q̄.

f Germanū. germanus frater: germana soror ōz quasi ex eodē germine natus vel nata: ⁊ sic facit se parē: qō est verū quo ad q̄d: cū vterq ad statū imperij studeat. vt. s. vt iud. sine quoquo suffra. §. opz. sed subijcit seruitiū per qō reddit se subijcibilē.

g Dñis. hic no. q genus masculinū cōcipit fe. sic. ff. de le. iij. l. q̄dnos ⁊. ff. de pac. tres fratres. sed nō cōtra. vt. ff. de le. ij. l. si ita scriptū. de quo plene dic. vt. ff. de ver. sig. l. i.

negligētes nō referatis a nobis qō ōsecrata sit dño deo. vos aūt rōem reddetis ei apō eū p alios iustitia si q̄d nō agnoscentib⁹ nobis dānuz apō vos hoib⁹ inferat: sed optet p̄sentes vos. puicie: ⁊ p eis ac reliq̄s detestātes manifestos nob facere ⁊ rectos iudices ⁊ trāscendētes hāc legez nr̄am: q̄tenꝰ vtrūq cognoscentes hos q̄dez puniam⁹. illis aūt; repēsemus q̄cūq lex publice pposita fuerit: ⁊ oib⁹ manifesta: tūc sūptus mtus recōdit⁹ in scissima eccl'ia cū sacris vasis: vt pote ⁊ ipsa dedicata deo: ⁊ ad salutē ab eo sacroz hoim scripta. ff facietis autē m elius ⁊ illic habitātibus vniuersis hoibus vtilius si eā sculpētes aut tabulis aut lapidibus: in porticib⁹ sanctissime ecclesie describatis: penā p̄bentes oibus eoz q̄ sancita sūt lectionē: atq possessionē. Si vero p iudicū puritatez hāc habuimus. prudentiā pala est: q multo magis defensoribus nō pmisim⁹: nec cuiq accipere: nec dare. Habunt em̄ cōcessis sibi p̄ceptis i foro gloriosissimoz p̄fectoz siquidē maiores sint: ciuitates solidos q̄ttuor: si vero minores sint solidos tres: ⁊ vltra hec nihil accipiēt aūt nihil ab vllo si aliqs ex fisco solēnis eis questus erit: aut si nihil ex fisco percipiunt nihil vltra q̄ sacra nostra statutū est ōstōe p̄cipiāt: a li oquin si q̄d accipe capiant: aut ipsi aut quivocant eoz carthularij: aut alter quispiā qui circa eos sunt: illi quadruplū restituēt qō acceperunt ⁊ hac solicitudine repellunt: insup exilio ppetuo mulctabūt: ⁊ i corpe castigati reddēt. puinciā viris bōis p malis defendēdā: merito autē in hoc custodes suos ⁊ inhibētes q̄ p ces hic agūt: ⁊ inhibētes: vt nec la teat aliq̄d hoz q̄ delinquunt: nec latēdo sit ipunituz sed oīs equitas atq iustitia nostris subiectis floreat. si vo etiā hacten⁹ iudices nō p⁹ insinuationē huius l^e gis omni abstineant furto sciant: ⁊ ipsi huius legis pene se esse subiectos.

Jusiurādū quod p̄statur ab his qui administrationē accipiūt.

Sacramēti sūam docet iurisq iurādi formā demōstrat ⁊ penā oīdit hec cōstō. h. o.

Juro^c ego p deū oipotentē ⁊ filiū ei⁹ vnigenitū ⁊ dñm nr̄m iesum christū^d ⁊ spūm sanctū ⁊ p sanctā gloriosam dei genitricē ⁊ semp v̄ginē mariā ⁊ p q̄ttuoz^e euāgelia q̄ i manib⁹ meis teneo^f ⁊ sctōs archangelos michaele gabriele purā ōsciam germanumq^g seruitiū me fuatuz sacratissimis nostris dñis^h Justiniano ⁊ theodoze cōiugi ei⁹ occasiōe tradite mihi ab eoz pietate administratōis: ⁊ oēm^i labōrē ac sudorē cū fauore ⁊ sine dolo ⁊ sine arte^k q̄cūq suscipio in commissa mihi administratōne ab eis ō eoz iperio atq reipu. cōicatoz sum sanctissime dei catholice^k ⁊ ap'lice^l ecclesie ⁊ nullo mō vel tpe aduersabor ei: nec aliū quēcūq p̄mitto^m q̄tū possibilitatē hēo. Juro q̄ idez^o iusurandū: q nulli penitus neq ō dī neq dabo^o occasione dari mihi cinguli^p neq occasiōe p̄ocinij neq p̄misi neq p̄fessus sū ō puicia mittere neq mittā neq occasiōe dñici suffragij neq gloriosissimis p̄fectis neq alijs famosissimis^r viris administratōem habentibus: neq his q̄ circa eos sunt neq alij hoiuz vlli: sz sicut^s sine suffragio p̄cepi^s cinguluz sic etiā pure me^t exhibebo circa subiectos p̄ssimoz nostroz dñoz^s cōtētus his que statute sunt mihi ō fisco annonis^t ⁊ primuz omne hēbo studiū vt fiscalia^v vigilāter inspiciā ⁊ inde notos q̄dē ⁊ indigētes^x necessitate cū oī exigā vehemētia neq q̄ subinclinat⁹^y neq ob hoc lucz ipsū ōsiderās aut p gram^z vel odiū exigēs aliquē circa ^a quā opetit aut cōcedā alicui de notos ār p̄ne tracta

i Et omnē. s. iuro me p̄staturum. repete.

k Arte. i. deceptōe. vnde cato. Sic ars deludit arte.

l Catholice. i. vniuersalis.

l Ap'lice. i. romane. q̄ fuit ab ap'lo petro fundata. vt. j. ti. pr. §. t.

m Permitto. i. p̄mittā. sic em̄ est modus loquēdi theutonicoz̄.

Unde ex tunc p̄tz q ex eis theutonicis erat imperatoz vsq ex hoc tēpore qō tū dicemus. j. vt p̄po. no. iper. in p̄nc. nota tū hic q p̄tates terraruz debēt expellere hereticos de suis locis p. l. istā. ⁊. C. de sum. trī. l. i. in fin. ⁊ in cōsti. frederi. ad decorem. §. ij. que est. C. de here. l. gazaros. accur.

n Idē iusurādū. repete per.

o Dabo. facit. s. vt iudi. sine quoq̄ suffra. §. sic igit. C. ad. l. iul. re. l. sancimus.

p Cinguli. i. dignitates.

q Suffragij. i. p suffragio p̄stando coā dño iperatore p dignitate habenda. ac.

r Famosissimis. h in bona pte accipit: als in mala vt cuz dicit famosus latro. vt. ff. de penis. l. capitaliū. §. famosos. ⁊. §. fi.

s Percepi. qō cōstat: vt. s. vt iud. sine quoquo suffra. §. hec oia.

s Dñoz. s. iperatoz ⁊ vroris ⁊ cōcipit h masculinū fe. vt. s. dixi.

t Annonis. vt tñ esculentū ⁊ poculētū possit accipe. vt ff. de offi. p con. solēt. §. fi. ⁊ de offi. p fi: plebiscito. sed illi possunt dici correcte q̄n hz suffitiens salariū: vt diximus. s. ti. pr. circa p̄in.

v Fiscalia. s. tributa.

x Indigētes. i. q̄bus ex necessitate imponit^k necessitas: vt solua^t vt. s. vt iud. sine quo. suf. §. eos.

y Subinclinatus. i. flexus in aliquo.

z Per gram. sic. j. de san. epi. in p̄in. ⁊ col. ix. C. ō bo. auc. iu. posl. fi. in fi. ⁊. j. de alie. ⁊ emphi. §. si quid aūt.

a Circa quā. i. aliter q̄ deceat: al's vltra q̄: ⁊ tunc idez sonat.

o Possibilitatē. sed nūquid bñ pōt. vt. s. vt iud. sine quo. suf. §. qō aūt. circa fi. §. ⁊. j. ō mā. pn. §. pfocinia. q̄re g reddit se suspectuz rñ. loquit h ō potēta tributa a natura. i. a iure. vt. s. qūo o. e. §. igit

p Equū. viluz excepto defensoze q̄ iurat oia se actuz fm legē. vt. j

de defen.ciui.§.iustiur.ſm hu.vl' qō eſt veri' idez in qlibet: vt ſm legz iudicare debeat.vt.j.de iu.§.ois aūt,nec obſtet qō hic ō:qz ꝛ poſtea ſubdit ſm.l.oēm.ꝛ facit ad.l.iſtā.j.vt iud.nō expe.ſa.iu.§,i.ꝛ.C.de in.rē nō nouā.ꝛ.j.vt dik.iu.§.ſi tñ.ꝛ,C.de iudi.placuit.

a Ago.i.agam,ſ,oēm iuſticiam.

b Aſſidentē.ſic.j.

vt nulli iudi.§.qm̃ vero .az.

c Et circa me.ſ.ſūt

d Delinqnāt.qz turpi' eſt.vt.s.vt iudi.ſine quoquo ſuf.§.eos.

e De ſanare.ſ. iuro.

f Vic.ſ.talionez. i.in hoc ſeculo pp cupiditatē.

g Cū iuda.ſ.i inferno:vt ſicut ille ꝓpter cupiditatez xxx.argēteoꝝ fuit dānatus:ſicꝫ iſte.

h Et lepra.giezi. giezi ſuus fuit heliſei ꝓphete.naamā.leproſus quidā acceſſit ad ꝓphetā:vt liberaꝛ eū a lepra:qō fecit gratis.i receſſu illius libertati ſuus ꝓphete cōtra voluntatē dñi cucurrit poſt eū:vt referret ex.xl.oneribus camelorꝝ q habebat dño ſuo duo mutatoria veſtimētorū qꝫ cū dñs ſciuit lepra liberati cōuertit in ſuū toto tpe vite ſue ꝓpter cupiditatē:ſic erit de hoc iudice.ac.

i Tremore, cayn: vt ſicut ille ſemp tremuit et timuit: poſtq̄ interfecerat fratrē ſuū:ſic iſte.

k Eoꝝ.ſ.dñi ipe ratoris ꝛ ſue vxoris,ac.

l Ut eccleſia.romana ꝛc.ac.

bo:ꝛ ſubiectoſ pñſſimoꝝ nr̄oꝝ dño rū illeſos vndiqꝫq̄ tū poſſibili tatē' hēo cuſtodiā, Et equus ꝛ in cauſis vtriqꝫ pti:ꝛ i publicꝭ diſciplinis ero nulliqꝫ parti citra q̄ iuſtū eſt ꝓeſta bo:ſed exequar vniuerſa delicta:et oēm equitatez ſeruabo ſm qō mihi viſum fuerit iuſtū:ꝛ eos quidē qui innoxij ſūt vndiqꝫ inoxios illeſoſqꝫ cōſeruabo:noxijs aūt imponā ſuppliciū ſm legē ꝛ oēm iuſticiaz: ſicut iam dictū eſt in publicis ꝛ in ꝓuatis cōtractibus eis ſeruabo ſi cōperio fiſcū iniuſticiā pati:ñ ego ſoluz hoc ago[a] quidez:ſed etiam mihi ſp aſſidentē[b] talē ſtudebo aſſumere:et circa[c] me oēs vt non ego purus qui dē ſim:q̄ vero circa me ſunt furenk ꝛ delinquāt[d]. Si quis aūt inuenia tur circa me talis:ꝛ qō fit ab eo me ſanare[e] ꝛ eum expello. Si vero non hec oīa ita ſeruauero recipiā hic[f] et in futuro ſeculo in terribili iudicio magni dei dñi ꝛ ſaluatoris nr̄i ieſu chriſti:ꝛ habeā partem cū iuda[g]:et lepra[h] giezi:ꝛ tremore[i] cayn inſup ꝛ penis que lege eoꝝ[k] pietatis continenk ero ſubiectus.ſcriptū exemplar huius dñico gloriosiſſimo ꝓfecto per illiricū cōſti.ix.

Ut etiā eccleſia romana centum annorum gaudeat ꝓſcriptione.

¶Eccleſia romana cū eccleſijs ſibi ſubiectis cē tenaria gaudet ꝓſcriptione.in cōtractib' cauſis rebus ꝛ actionibus oībus. pena hāc legem nō ſeruantibus imminente.ꝛ hoc dicit.

Idē.a. Jo. viro bea.ac ſanctiſ.archi.ꝛ pſiarche veteris rome

Legū[m] originē anterioꝝ[n] roma ſortita ē:ꝛ ſūmi pōtifi-

m Legū.ſ.ciuilium. n Anterioꝝ.roma multa ſortitur noia:vt dñs al.hic notauit.nam ō: anterioꝝ vt hic. vetus.vt.C. de vete.iur.euu.l.ij.§.pe.ſplēdidiſſima.vt.C.de vet.iur.enu.l.ij.§.q oīa Eterna vt.C.de ſic.l.i. Regia.vt inſti.de ſatiſda.§.fi.antiqua. inclita alma.vt.C.de tēp.in inte.reſtit.l.fin.ꝛ.C.vbi ſe.vel cla.l.ij.ꝛ ij. Sacratiſſima.vt.C.de dona.l.in hac. Feliciſſima.vt.j.de leno. in ꝓin.ꝛ.j.de tab.ꝛ.j.de ec.re.imo.alie.§.fi. Senioꝝ.vt.C.de adop. l.arrogatōes. Florētiſſima maxima.vt.j.de ex.ꝛ intro.§.ſi vero magna. Regia.vt.j.qui.mo.na.effi.ſui.§.ſi quis igiꝭ. Et eſt hoc nomen anterioꝝ reſpectiuū.nā eſt ſcōa roma:vt cōſtantinopolis que videt' hr̄e eadez ꝓuilegia oīa q̄ vetus hz.vt.C.de ꝓui.vr.cō.l.i .li. xi.niſi in q̄buſdaz.nā vetus hz ꝓmā ſedē eccleſiaꝝ:ſcōa hz ſcōam: vt.j.de ec.ti.§.i. Itē originē legū hz vetus ꝛ nō noua vt hic.itē fontē ſacerdotij hz vetus ꝛ nō noua vt b. Itē vetus roma caput eſt oꝝbis terrarū:ꝛ iperatoꝝ ibi creak nō in noua.vt.C.de ꝓfuli.ꝛ nō ſpa. l.nemini.§.qm̃.li xij.ꝛ.C.de ve.iur.enu.l.i.§.pe.itez ꝓuilegiū qō hz vet' roma in ꝓſcri.centū an.nō hz noua:vt ꝓz hic in rubz.

o Nemo.qui talibus intēdat. p Patriā.ſ.ipſam romaz

q Ad occeanū.i.occidentē. r Et mater.ſ.roma.i.eccl'ie romane

s Vr̄as.i.in nr̄a ꝓtectōe poſitas:ſicꝫ oīa ſunt.vt.C.de q̄dri.ꝑ.l.fi.in ꝓn.

t Cōſecrata.ſic.s.vt iud.ſine quoquo ſuf.§.itaqꝫ.

v Antiq̄.ſ.codicis q̄ ſunt antiqua reſpectu iſtarū legū. vt.C.ō ꝓſc.xxx. an.ſic.ꝛ.l.oēs.ꝛ.l.cū notiſſimi.nā iure ffoꝝ nō inuenik de hac ꝓſcriptōne xxx.vel.xl.ann.ſz ꝓdicta l.ſicut.primo dicit ō iſta materia.nec ob.C.ō poſti. pe.l.ij.qz ibi fit mētio de his ꝓſcrip.qz nouioꝝ eſt q̄ illa ſicut in rem,cuz fit iuſtiniani.ac.

x Cōgioza.ſ.xl.an.ſi ꝑ ꝓncipalē ō bitoꝝ ē itēdik: ſi ꝑ aliū ſine ti.poſſidētē xxx.an.vt.C.ō ꝓſcri.xxx. an.cū notiſſimi.ꝛ de an. exce.l.i. Bzꝛ ſi titulo q̄s exneus poſſideꝛ cū mobilis p triēniuz imobilis p decē vel viginti annos ꝓſcribik.vt.C.ſi aduer.cre. l.i.ꝛ.ij ꝛ ſic ꝓtz q̄ hypothecaria hz q̄ttuoꝝ vitaſ

y Maxie.q̄redixit maxime:cū nihil hz aliō niſi q̄ ſuū eſt:ꝛ b ſpāliter dicit leſionē:vl' qō ei de bek ꝓſonali actōe.ꝛ b dicit vel quicq̄ ꝛc.nō ,imo vt ſi quā rē imobilē alienet eccl'ia nō dak vendicatio hyconomo:hz hoc vſq̄ ad.c.an.ꝛ ideo.dixit maxime vt hic.ꝛ.s.ō nō alie.§.vl.

z Leſionez.i.ꝓprie rei amiſſionem.

a Deberk.ſ.actōe ꝓſonali.

b Annoꝝ.ſed hodie videk q̄.xl.an.vt.j.ō ec.ti. §.tpalibꝰ.ꝛ.j.b cōſt.īnouat.§.i.que ſunt ꝛ.ſo.dicūt quidā q̄ hec generaliter loquik oī eccl'ia poſita ſub romana eccl'ia ꝛ ꝓut gñaliter dicit ꝛ gñaliter in oībus dignoſcik corrigi per illas:ꝛ i hac ſnia eſt pla.ꝛ Jo.ꝛ az.ſed al.dicit q̄ hic generaliter loquik ꝛ in vna ſpecie aliaꝝ tm̃ derogak.ſ.i reb' eccl'iaꝝ aliaꝝ q̄ romane.ꝛ.y.dic idē q̄ ſnia nobis plz.nāꝛ iure canōico cōprobak.vt ex de ꝓſcri.c.cū nobis.qō imitari debem'.vt.j.de ec.t.§.i.ꝛ.s.qūo o.epi.§.fi.vez ꝓ nouiſſimas dec.īno cētij ꝓſcriptio tollit': qō.ſ.ius canōicū iure naturali firmak.vt.ff.ō re.iu: l.iure nature. ꝓ Tpalē.alꝭ ſpālē.nā alꝭ nō hz locū talis ꝓſcriptō niſi q̄buſdā ꝓuilegij loco ſit ꝺceſſuz vt eccl'ie nolātulane ꝺceſſū eſt hodie

c Plerūq̄.qz qñq̄ viuit aliq̄s vltra.vt noe ꝛ zoſim' abb.vt.s.de mo. §.hinc nobis.ñ.ſi ño.ꝛ facit ad hoc.C.de ſacroſan.ec.l.fi.ꝛ.ff.de vſufr. l.an vſufru.ꝛ.j.hec cōſti.inno.cōſti.§.fi. b Donariū.i.donū.

c Impijs.alꝭ iniq̄s.alꝭ ipijs. d Preſidiū.i.auxiliū.ſ.ꝓſcri.ꝛ no.ꝓ ſcriptōez eſſe odioſam. e Innoxius.ſa.s.ti.i.§ ꝛ equus.ꝛ.s.vt iudi.ſine quo.ſuf.§.eos.ꝛ.C.de pe.ſancimus.ꝛ.j.de incel.nup.in ꝓn.

f Improba.iure naturali inſpecto.vt.ff.ō ꝓdi.inde.nā b natura,ſz iure ciuili cōprobak:lz nō hoc caſu ammō.vt.ff.de vſuc.l.i.ꝛ.ff.ꝓ ſo.l.fi.

g Tps.ꝓ puritate.no.hic.ar.p.ff.vt ꝓſcriptōe oñiū directū q̄rak. nā ſi nō eſt b ꝓ vitateꝛ eſt ſpāle:alꝭ g eſt.ſic ꝓ eo.C.ō ꝓſcri.xxx.an.ſi q̄s emptōis .in ꝓn.ꝛ.ff.de vſuc.eum qui.ſed nos ſ.vt.C.de pactis traditōibus.ꝛ no.in inſti.de vſuc.§.i. h Generāde.ſ.ad honorē.az.

i Petri.ꝓ hoc dicūt q̄dā q̄b lex nō eſt gñalis quod falſum eſt,vt.s.

dixímus.c.ti.sed possz ipsi rñdere vt qđ dicit ꝑ statu de alijs terris vt habeat locũ si sint spāliter sub romana ec.z de suo ozto vt est ferraria z marchia z alie sil'es.nã remotaz eccl'iarũ qñqmaioz eccl'ia ꝓcuratõez sumit vt.s.vt deter.sit nu.cle.z.j.de ali.z emp.§.i.qua tñ rõne nõ moueoz.

lz Imperij.i.legis huius.

l Reminiscẽtes.i.repilogantes.

a Rubrica. De referẽdarijs sacri palatij.

Um alijs. Sed vbi sunt hec que in ordinem competentem perduximus.rñ.vt.s.vt deter.sit nu.cle.z.s.qũo o.epi.§.sed neqz.

c Referẽdarijs.sũt autẽ referendarij q̃ sunt adnocati in curia pncipis dicti ex eo q refert vices hoim coz pncipe. vt.s. qũo o.epi.§.nõ alere.in fi.§.z.j.statiz subijcit. et j.vt liti.iu.§.pe.

d Vtiliozes.sz in quo rñ.vt cũ hõestatez curia liter ꝓponãt.vt.ff.ꝺ posl.i.i.rñ.z.s.qũo o.epi.§. nõ aliter.in fi.

e Primũ.i.a pncipio.z breuiter tria no.tpa.primo erãt octo tñ:sed ipratoz ad q̃ũdam supplicatõez duos vel tres cõstituit:z sic dicit.j.qđ dicit esse plures q̃ prius ꝓstituerit:tertiũ estq resiaz in infinitũ ꝓcedebat qñ vsq ad.xiij.vel plures erant.z hec sequunt

f Plures esse.subaudi etiã z tñ:qz nõ erãt infiniti audiuim⁹ eos vt per multos z melius etiã ꝛc,

g Multos.subaudi p.

h Immẽsum.nã omne imẽsuz incõpetẽs est, vt s. vt dek.sit nu.cle.in pn.

i Donec.i.nõ cessauerũt istare donec ꝛc.z facit ad ꝫ ꝓces.s.vt de.sit nu.cl. §.i.i f.z.C.ꝺ pe.bo.ſb.l.i.

lz Honozata.puta in duos vel tres.az.

l Prozsũ.q̃ nimo vt illesa bñficia ꝓseruent.vt j.cõ.q̃ de digni.§.illõ. et facit ad hec.C.de aduo. di.iudi. iubemus.z.j.de mẽsura oz.c.z.C.ꝺ sacro san.ec.l.ñ plures.z.s. vt dek.sit nu.cle.z.C.ꝺ his qui mi.nõ posl.l.eis qui.

m Cõstituti.s. sint

n Trãscẽdere.q.d.circa q̃litates.augmẽtũ recipiant:ꝫ est bonitatẽ vt dicit nõ circa numerũ.az.

o Necz.no.interdici aliq̃d peti.sic.s.ꝺ nõ ali.§. qz xo.z.C.vt lit.pẽ.l.fi. C.de pe.bo.sub.l.i.z.iij.

p Justicia.q̃ est maioz. inter ceteras vtutes.vt j.vt oẽs obe.iud.in pnc.

q Apparet.neutraliter q.d.ad maiozitatẽ honozis volumus apparere.

r Honestũ.vnde dicit vbi est multitudo ibi est cõfusio.

s Nñ in paucis.q.d.nolite cõfidere in multitudine.naz pauci sunt.s.referẽdarij etiã inter multos ꝑ quos vita saluat i.hoim substãtie quibus viuũt z ipse pson̄e.vt.j.q̃.mo.na.ef.sui.§. quisquis.z C.de aduo.diuer. iudi.l.aduocati.et ꝫ fm vtutem.nam clamãdo q̃libz eẽ possz bon⁹.vñ cato.fmo dat cũctis animi sapia pauci quę ꝺbalz ad referẽdarios aptauerim⁹ ad qõlibet factũ bonuz posse aptari. Illud non plz dicere vt ꝫ lra fm aiaz intelligat lz etiã tũc essz verũ vñ illꝺ .multi sunt vocati:pauci vo electi .nã fm ꝫ non fic bñ fferet ad supradicta .et facit ad hũc.§.s.vt de. sit nu.cle.in pnc.et ff.de ꝺi.instl.filiꝰ z.ff.de vo.ob.l.continuus.§.itez q̃ insulam.z in dec.di. xxiij.c.tales.

t Promisimus. i.ipsuimus.

v Ex pribus.no. filiꝰ psumit bonus ppẽ prez.qđ miz imo z rõne natõis psumitur bon⁹ vl malus.vt.ff.ꝺ edi. edic.q̃si nolit.§.q̃ mãcipia.acc.

x In eos.s.indigentes.

y Auxiliũ.s.iplorandũ p indigẽtibus. Et not.ꝫ esse laudabile pauperes adiuuare.vt.C. qñ iper.iter pupillos z viduas.l.i.z. C. de epis.z cler.l.oz phanotrophos.

§ De incestis nuptijs z nepharijs.

z Ro incestis. leges.vt.C.ꝺ incest.nup.l.si q̃s incesti.

ꝫ Que.s. leges.

z Primãt.qđ cõtingit ex eo:qz cuz oĩa bona patri auferebant: magis filio auferri videbant:cuius quasi iam erãt.vt inst.ꝺ here.qua.z dif.§. sui.s.ꝓptervotum patris.vt.ff.de li. z posl.in suis .z.ff. vnde liberi.l.scripto.in fi.

occidẽtis:que vsq ad ipsos occeani receſſus extendunt nri imperij prudentiã p hoc in eternuz reminiscẽtes hmõi legis progatiuã:sicut supza dictũ est:nõ solũ in occidẽtalibus ptibꝰ romane eccl'ie cõdonamus:sed etiã in orientalibꝰ ptibus in quibus eccleſiaſtice vzbis rome possessiões sunt vel postea fuerint: s.oibus iudicibus maioribus z minoribus qui christiani z orthodoxi sunt vel postea fuerint: hãc nostraz ꝓstõez seruantibus:nihilominus hmõi legis temeratoribus post celestes penas etiam legitimum sꝑ vigoꝛẽ ptimescẽtibꝰ:z penã q̃nq̃gitalibraz auri formidãtibꝰ hac lege ñ solũ postea i emergẽtibꝰ causis suũ tenoꝛẽ exercẽte:sed etiã in his que iam sunt deducte in iudiciũ.sanctitas itaq tua p̃sentẽ nostre mãsuetudinis legẽ pissimã sine sacrosanctã oblatõez quã deo dedicamus accipiẽs:itra sacratissima vasa reponat z a nobis ꝺuandã:z in oẽs ecclesiasticas possessiões seruaturaz. Dat. xviij.cal'.maij capue bilisario ꝓsule

De referendarijs sacri palatij.

¶ Numerus referendarioz in iure vni puenire debet z nõ in pluribus vltra numeq̃ iam cõstitutis in suo statu manẽtibus pena ꝓfaciẽtibus imminente.hoc dicit.

Idem augu. hermoge.magistro sacroz officiozũ z patritio.

Cum alijs oibusque in ordinẽ p̃duximus cõpetẽtez: neqz ea q̃ de spectabilibus nostris referẽdarijs sunt:foras relinquere existimauimus a nostra p uidentia:z tantomagis q̃to nobis vtiliozes cõstituti sunt:primũ quidem eos nõ in multitudine cõstitutos:nos vtpote multos p eos audiuimus singuloz facile petitões dicẽtes plures esse q̃ dudũ fecimus: sed apparuerũt quidã nostrã largitatẽ in ĩmẽsum vocãtes: z multos q̃dẽ nobis introducẽtes supplicantes.multis aũt petitionibus vsi:ita semp adiectões in ĩmẽsuz incõpetẽs cãm sic p̃duxerũt honestã:nihil eñ petẽtibꝰ factũ est finitũ:donec in q̃tuoz decẽ eoz numer⁹ exiret. Propterea igit:vt pote cã forsan z nobis honozata deinde i multitudinẽ effusa ꝓpria imminuat honestate:p̃uidim⁹ certa eoz numez cõ p̃hendere mẽsura:nõ vt q̃ sũt auferam⁹ eis cõcessa:nec.n.hoc impia est maiestatis ꝓpriũ:sz vt oĩum placentiũ nobis z honestatẽ ministrantiũ foras aliq̃s ex his cõstituamus a nro misterio nullo oĩno ꝓcedim⁹ mõ.sed manere q̃dem eos sancim⁹ fm figurã q̃ sũt neminẽ tñ oĩo ad ij ci:donec in octo viroz p̃uenĩat numer⁹ vt hi ppetue octo ꝓstituti in numero q̃dẽ hoc p nullũ modũ aut tẽpus aucto festinãtibꝰ aut ipsis ppetue inuicẽ trãscendere circa nos:et impiũ cura z deuotõe nemie lniam h̃nte:neqz petere aliq̃d deinceps tale:sz sciẽte q̃ neqz impetrabit petita.p eadẽ aũt petitõe nõ solũ obligatus erit pene auri lib.decẽ:sed et ꝓpria spoliabit militia. volum⁹.n. eos in mẽsura q̃dẽ vsq ad dictũ numerũ cõtineri.iusticiaꝑ vo z alijs virtutibꝰ augeri:z ad mai⁹ apparere

q Multitudo eñ numerosa nihil hz honestũ:qñ vt prędixímus in paucis ex multis q̃ fm virtutẽ est vita soluat.maneãt igit fm qđ ꝓdixim⁹ nũc in eadẽ figura.hec aũt tua eminẽtia cognoscẽs custodiat vt nullo tpe trãsgrediat aliq̃ eoz que a nobis sancita sunt:sz eos q̃ppter hec aliquid agũt interminatã exigi penã quã eis pmisim⁹ quã neqz repeti licz:neqz reddi possibile est:sitqz t hec lex nostra multitudinẽ quidez expellens:introducẽs vo virtutem q̃ nõ in multis apparet:z p̃cipue in viris pcedat ex patrib⁹ quidez bonis:suã aũt vitã cõstituentes taz in petitionibus iudigentiũ q̃ ad nostrũ in eos auxiliũ. Que igit placuerunt nobis z p hãc sacrã legẽ manifesta sunt:tua eminentia opi effectuiqz tradere festinet. dat.cal'.maij xviij.bilisa.vice cõsti.

De incestis nuptijs z nepharijs.

¶ Masculi z mlieres illicitas ꝓhẽtes nuptias pena cadẽ ꝫ statuta sunt puniendi sba eoz liberis extantibꝰ applicata vel fisco.h.o.

Impz. Justi. a.flozen.cõmen, rei diui.rei priuate.

Ro incestis dudũ nuptijs p scriptas ab impatoribꝰ leges nõ pfecte se habere iudicamus q̃⁹ eos quidẽ qui incestis copulant nuptijs impunitos sinũt ex his aũt pcedentẽ sobolẽ vtiqz inculpabilẽ existentẽ priuantz:rebus

a Reatu. i. sine pena reatus.
b Puniri. qō nō debz esse. vt. C. ō penis. l. sancim⁹. & .s. vt iudi. sine quo q̄ suf. §. eos. & .s. iusiur. §. & equus. & .j. de man. p̄n. §. oz in fi.
c Sancimus illicitas. hoc gñale nomē est quocūq; mō sint nup. cōtra legē: licet nō sint cōtrarie nature: sed iuri. nepharie vero inter

ascēdētes & descēdētes, incestē autē ītēr collaterales & affines, vt īsti. de nup. §. ergo. & .ff. ō ritu nup. quin etiā ff. ō adulteriis. si adulteriuz. i. rē. licz lex q̄ūq; p̄miscue vtat. & sm hoc repbo ꝺ opimonez v. qui dicit ti. istuz hr̄e locū tantū q̄ erāt nepharie vl̄ incestē, sz hec littera dicit plus scz quocunq; modo illicitas. nec ob. rubzi. hui⁹ ti. quā pro se inducit nā plerūq; generalioz est text. q̄ rubzi. vt. §. vt eccle. ro. &c. naz & de aliis ibi loquitur & cōtra rubzic. generalioz ē textu: vt patet. C. de reli. & sump. fune. nā licz in rubzic. dicat de lusu. in textu tñ nō dicit. vnde nō est bona sua argumētatiō: licz noster fuerit cōciuis scz florentin⁹. Pro nobis ātꝫ ħ ē lra. s. illicitas. vt isti. ō nu. §. si aduersus. & .ff. de adulteriis. l. si adulteriū. §. stupz̄u. in fi. §. quo cūq; igit mō mr̄imoniū illicitū ē qō est. xiij. modis. vt dixim⁹ instituta. e. §. sunt. semp locū hz hic ti.

patris: vt necessitas sit eos quidem qui peccant sine reatu[a] esse eos aūt qui innorij sunt tanq̄ peccātes puniri[b]. Sancimus[c] igitur decetero si quis illicitas: & ꝺtrarias nature q̄s lex incestas & nefandas & dānatas vocat ꝺtraxerit[d] nuptias: siquidez nō habuerint filios ex pr̄ozibus legitimis: & inculpabilibus sibi ꝺtractis nuptijs mox eis suaz rez casū imminere[e] simul autē & ea que nomine dotis[f] data sunt eī: nl̄o potiri[g] sed omnia erario[h] assignari: eo q̄ dum licuerit[i] nuptias facere legitimas cōtra leges amauerit. & cōsumerit q̄dē sobolē[a] nocuerit autem & generi[b] egerit vero vticq; que impia sunt & scelesta. & talia ꝺcupierit: qualia plurima ēt irrationabilia admonēt[c] ea ialia sitq; ei pena nō ꝺfiscatio solū sz ēt cinguli[ꝺ] puatio & exilium[e] & si vilis[f] fuerit etiā corꝺis verberatio: quatenꝰ discat caste viuere et intra naturā se cōtinere. nō autē delectari & amare vltra terminū: & traditis nobis a natura etiaz his legibus repugnare. Adultere quoq; si legē[g] sciēs[h] hanc quidē neglexerit: incestis aūt semetip̄sa tradidit nuptijs sub eadē ꝺstituēda pena[i]. Si vero[k] cōtigerit ex pr̄ozibus nuptijs inculpabilib⁹ filios esse ei: aut nepotes forte aut vlteri⁹ paternā mox illi accipiāt successionē sue quidem potestatis patris supplicio[l] fctī pascētes[m] autē eum[n] & alia necessaria[o] p̄bentes: nā licet legū cōemptor & impius sit tamē pater est.

¶ Pena legis huius in nuptijs futuris obtinz & nō in p̄teritis ante hāc. l. dissolutis nec etiā in postea dissolutis ītra biēniū. in nuptijs vero vltra biēniū durantibus sub eadē equalitate & pena p omnia locū habz. hoc dicit.

Et hoc quidē sequens tps habeat post p̄ntem nostrā cōstitutionem currēs. in nullo cōtrīstando si caste vixerit, licebit enim nihil peccātes sub hac lege nō subdi. qō vero iam trāsactum[p] est nec omnino relinquimus innoxium[q]: nec omnibus modis sub acerba indignatiōe submittim⁹, sz si que inceste facte sunt nuptie: si quidem contigerit eas quolibet modo dissolui[r] sine reatu[s] sint. Si vero[t] hec nostra lex īuenerit aliquē post tales nuptias[v] licentiaz il le habeat ex quo omnib⁹ insinuata[x] est intra duos ānos sic sibi copulatam dimittere cōiugem: nō reuersuram vlterius ad eam: neq; sepatā quidem figuraliter[y] p veritate vero cōiunctam. forsan enim sic pr̄ozibus[z] satisfaciat sola quarta[a] ei⁹ sub stātie pte ad fiscum deferenda: & ad

sciuit ius sed ignorauit factū: aut eō. primo casu cōstat eū puniēdū: vt ħ. Jtē sco cōstat q̄ nō vt hic. Jtē in tertio cōstat sil̄iter q̄ nō. nisi sit pus error. vt. C. e. l. q̄ ō. & .C. de in integ. resti. mi. l. de tutela. sed in q̄rto dico q̄ sī idē q̄tū ad pe. ex ħ ti. cū nō sit in dolo etiā q̄ in iure errat. vt. ff. de her. pe. sz & si. §. scire. & in dāno vitādo iur̄ error nō nocz. vt. ff. ō iur. & fac. i g. l. error. & .l. iur̄ igr̄ātia. q̄si iō dixi q: si in iure ciuili errauit. vt q: adoptiuā soror ē accipit. p̄sus excusetur. nec ob. C. ō interdicto mr̄imonio. l. i. q: ibi claz accepit. q̄re p̄sumit sciēs vt. ff. ō ritu nup. l. fi. si vo iurigētiū rōne etat̄ iuuatur. vel si dimisit eā añq; accusef: & tē in totū. si vo nō dimisit punit: ilz parū. vt. ff. ad. l. iul'. de adul. l. si adulteriū. §. stupz̄uz. & .§. nōnūq;. & .§. frēs. & .§. idē pollioni. & .§. incestū aūt. Et hec in masculo, sed femie semp a pēa hui⁹ti. excusant̄ q̄cūq; iur̄ igr̄ātia vt hic. Sz in pena adulterij nec excusat̄ q̄cunq; iuris ignorātia mas. vel femia. vt. ff. de adul. l. si adulteriū. §. fratres in fi.

a Sobolē. s. natā ex huiusmodi nup. illicitis. nā nec filiꝰ ōz nec alendꝰ est a p̄fe: & oī bñficio excludit̄. vt. j. qui. mo. na. effi. sui. §. fi. acc.
b Generi. i. ꝺsanguineis suis. nā aliquē esse malū dedecus est pentū. vt ħ & .ff. ō lib. cau. l. i. §. fi. & .l. ij. & .l. iij. & .ff. ō ap. nō tñ.
c Admonent. i. faciunt.
ꝺ Cinguli. i. dignitatis si quā habet. Acc.
e Exiliū. i. relegatio. in insulā. vt puto licet alia duo genera sint exilij. vt. ff. de interdictis & re. l. exiliū. Sed tūc qūo docet caste viuere: vt sequit̄. rñ. q: vxorē p̄mā pōt retinere vel nouā accipere. vt. ff. de bonis dam. l. iij.
f Vilis. no. magis puniri vilē q̄ nobilē. vt. ff. de incen. rui. nau. pedi⁹. & .ff. de penis capitaliū. §. venerarij. & .l. si q̄s aliq̄d. §. q̄ vero. qō plene dixi mus. s. vt iudi. fine quoquo. suf. §. sic igit̄. in fi. Et facit etiā ad ħ. ff. de iur. l. fi. & .C. que res ven. nō pos. l. fi. & .C. de plag. l. fi.
g Legē. s. tale matrimoniū phibentē. Castigatio. alꝰ verberatio.
h Sciens. semp tñ p̄sumo q̄ ignoret, nisi ꝺ pbetur. In viro ecōtra. ff. de iur. & fac. igno. l. regula. qō pōt vir pbare rōne etat̄ vel rōne rusticitatis. vt in predicta. l. dicit̄. & .C. de testamētis. l. fi.
i Pena congruente tamen mulieri. ac. lz Si vero mox. i. statim.
l Supplicio. i. in penā p̄fis q̄ magna est: vt hic. & .ff. de le. i. filiusfa. & .§. fm vulgarem. m Pascentes. s. filij. n Eum. scilicet patrem
o Alia necessaria. ad vestitū. Et facit ad hoc. j. qui. mo. na. ef. sui. §. pe. & .ff. ad trebel. l. ex facto. §. si q̄s rogatus. & .l. impator. in fi. & .C. de alen. li. l. i. sed quō pascēt̄ eū in exilio positū. rñ. bñ mittēdo sibi necessaria. nā etiaz eo capto ab hostib⁹ illuc sunt sibi necessaria mittēda. vt. j. vt cū ō ap. co. §. si vnū de p̄dictis. p Transactū. scz ante legem istam.
q Innoxiū. i. sine pena. Et facit ad hoc. s. vt iudi. sine quoquo suf. in fi. & .s. ti. pri. r Dissolui. scilicet ante legem istam.
s Reatu. i. sine pena reatus. q̄d esti peccauit antiq̄tas &c. vt. C. de testa. l. iubemus. §. pe. t Si vero post. i. post se. v Nuptias. s. scōas
x Insinuata est. i. ex quo in noticiā puenit. Sed nunq̄d a tpe duox mēsium hic biennij cōputat̄. vt. j. vt fac. no. cō. rñ. nō. vt hic. & .j. eo. si autem
y Figuraliter. nā nō debet fingere se dimittere & p veritate tenere.
z Pr̄ozib⁹. scilicet nuptijs vel delictis. acc. & Quarta. hoc qō de quarta dicit credo correctū. vt. j. de man. p̄n. §. oportet. & .j. vt nulli iudi. §. fi. & fic dicas vbicūq;. s. in hac cōsti. fit de ea mentio. s. reliquā totā par

tem: ꝛ hoc ſm vtrumq; caſum ſed ſolue, vt j. §. i.

2 Ad filios. ſed de q̃bus filijs hic loquit. nō. de his q̃ nati ſunt ex hoc inceſto cōiugio ante tpa tñ hui⁹. l. vel poſt infra duos annos: vel pōt intelligi de legitimis ex priori legitimo matrimonio. ꝛ hoc vſq; ad illū ñ. etiā ꝛc. ſi ñ o ſm vtrūq; caſum potes litterā cōcordare vt ſtatim nota.

x Eis. ſ. inceſtuoſis. ſm primus vel legitimis ſm alium. accur.

a Cōcedimus. hic accipe ꝛ ipſi legitimi ſint. qđ eſt. j. ſi quidē ſoli. ꝛ nō cū alijs. ſubaudi nati ex nuptijs exiſtentib⁹ inculpabilibus: ꝛ h accipe vt p̄termiſſus nō priuet ꝛc. ꝛ qđ dicit in ſequēti caſu. ſi ñ o ꝛc. loq̃t qñ nō ſunt ſoli hmōi filij: ꝛ hoc ſm primā poſitionem caſus ſm aliam planus eſt hic caſus ꝛ differt a ſequēti quia hic ſunt ſoli legitimi ſine hmōi filijs inceſtuoſis ſz in ſequēti ſunt cū illis. ſ. inceſtuoſi.

b Soli. ſ. inceſtuoſi. ꝛ nō cum alijs. ſ. legitimis ſm primū. Vel dic ſoli. ſ. legitimi. ꝛ nō cuz alijs. ſcz inceſtuoſis. ſm ſcōm caſum. ꝛ qđ dicit nō cum alijs ſubaudi ſint. vt ipſi p legitimis habeant ſz primum. vel propꝛie ſm alium.

c Juſte. ex cauſis determinatis. j. vt cū ō ap. co. §. cauſas. ac.

d Jniuriam. i. damnū a nobis q̃ eos cū alijs nō admittimus equaliter.

e Liceat. ſ. patri.

f Precipimus. qđ ē correctū. vt pri. diximus.

g Eis. i. tam filijs legitimis q̃ inceſtuoſis. acc.

h Eodē. ſ. qđ dictū ē. vt naturalib⁹. i. inceſtuoſis exiſtētib⁹ ꝛ legitimis: primis hoc idē ſūt ſi poſtea ſi ſint legitimi ꝛ pri⁹ huiuſmodi naturales. vl ſecūdo pōt intelligi hic. §. qđ dictuz eſt naturalib⁹ exiſtentibus ꝛ legitimis prius hoc idez ꝛ quādo pri⁹ ꝛ poſtea eſſent legitimi: ꝛ ſm vtrūq; apta littera.

h Ex priorie. ſ. inceſta. ſm primū caſuz: vel legitima ſm aliuz. accur.

l Prius tēpus. i. naturales cū legitimis vel legitimos primos cū vltimis ſm aliam poſitionē

k Clementie. i. clemēter filios⁹ oi alia ſubſtātia quā eis⁼ tā q̃ innoxijs cōcedimus[a] vt ſi quidez ſoli[b] ꝛ nō cū alijs ꝛ ipſi legitimi ſint ꝛ ex alijs nuptijs inculpabilib⁹ exiſtentib⁹ nō priuent paterna ſucceſſione niſi iuſte[c] eos odio habēs pater ꝓpter aliā quandā legitimā offenſionē a ſua excludat ſucceſſione Si vero etiā nuptie ſint alie pri⁹ facte: ꝛ nō offendētes legē ꝛ filij inde orianť. tres quidē partes hereditatis vndiq; inculpabilib⁹ ꝛ innoxijs relinqui filijs niſi aliquid offendāt aliud quod eos indignos pris ſm legem ſucceſſione demōſtrat: quartam vero filijs iniuriam[d] quidē poſſis innoxijs: tamē reliquere liceat[e] ꝛ ipſis inculpabilibus p omnia alia circa patrem viſis. ſ. pcepta: ꝛ ex paterna ſubſtātia quarta pte quā a fiſco dari p̄cepimus[f] dam⁹ etiaz eis[g] nō ex teſtamēto ſolo ſed etiā ab inteſtato genitor ſm prius a nobis dictū modum fieri heredes: hoc eo dez[h] valente ſi etiā poſtq̃ prius diuiſerit cōiugē inceſte ſibi cōmiſſaz vel copulatā alteram duxerit ſm leges vxorē: filijs ei ꝛ ex priore[k] exiſtētibus: ꝛ poſtea ex legitima ꝓcreatis. ſic eni pri⁹ [l] tēpus clemēte[k] vincimus: dote quippe p̄cedēti[l] mulieri danda. ſi autē vxorē nō dimiſerit intra duos annos: ex quo lex[m] fuerit publice iſinuata ꝛ ipe cadat ſua ſubſtantia: ꝛ mulier dote: ꝛ ſupradicta fiat pena: tales quoq; filij nihil ex paterna[n] ſubſtātia hēbūt neq; ex materna dote: ſed ſi q̃ fuerit ex prioribus nuptijs innoxij filij ei ꝓcreati: illi res accipiūt poſt quartā q̃ppe partē. que ad fiſcū deferť ſue poteſtatis effecti: ꝛ patrē alentes: ꝛ aliā ei prebētes ſufficientē ſanationē ſicut predixim⁹[o] dote etiā hic inceſte cōiugis ſub fiſco facieda. Si vero filij nō ſint ex prioribus inculpabilibus nuptijs hoc agēti ꝓcreati: tūc totius eius ſubſtātie dñs erit fiſc⁹ hec eni etiā in poſtea nubētibus inceſte ſancimus[p] ſub ea qualitate p oia ponentes eū: qui nō dimittit intra predictū a nobis tēpus inceſtaz cōiugem cū eo: qui poſt hanc nfaz legem inceſtas ꝛ odibiles quaſdā nuptias elegit.

¶ Naturales liberi nuptijs ꝛ nuptialibus documētis cū eoꝝ patre et matre legitime interueniētibus efficiūtur legitimi per omnia legitimis ēt ex priori matrimonio ſoluto exiſtētibus et ēt liberi poſt dotalia inſtrumēta nati his obtinēti bus etiā nullis natis vel natis et mortuis. Vltimo precipit diuulgari. h. d. vel ſic et breuius. Liberi naturales per matrimoniū legitimātur in omni caſu et quo ad omnia.

Dubitatū[q] itaq; in quibuſdā gētibus etiā aliq̃d de legitis filijs ex noſtra cōſtitutiōe factis exiſtimauimus[a] recte ſe habere: nos tanq̃ legis prēs[b] adijcere et ꝛ ſoluere dubitationē. eteni cū tali intellectu ab initio legē[c] poſuimus. nā ꝛ ſi legitimo⁹ quiſq̃ ſit pater: ꝛ obeunte ei⁹ vxore ex hoib⁹[d]: aut etiaz legitime tranſigente[e] habuerit quādā conſuetudinē ad aliā mulierē quā licebat etiā legitime[f] ducere vxorē[g]: ꝛ fuerunt filij ei ante dotalia documēta ſi tñ ea[h] fecit: aut etiā poſtea vl etiā ſoli maneāt ante dotalia filij ſcōs[i] aūt nō ꝓcreatis: aut etiā poſt q̃ nati ſunt: morientibus exiſtimauerūt q̃dam nō poſſe ſcōs[k] eſſe legitimos qm̃ pereexiſtāt ꝛ ex priori ꝓiugi alij legitimi: ꝛ ꝓpter filij qđ nullā rectā ꝛ cōſequentē habz cōſonantiā. Si eni hmōi filios nos legitimos: ꝛ p prios demonſtrauimus[l] dotalium documentoꝝ contenti cōfectōne[m] legitimi vero etiā primi[n] conſtituti ſunt in oibus legitimis pater moritur et hi q̃ ex prima fuerunt ꝛ q̃ de[o] ſcōa lz ante dotalia documēta procreati ſunt ꝛ nullus poſt eos poſt documentū dotis nat⁹ eſt aut etiā natus mortuus ꝛ licentiā lex ei[p] preſtat quo vl teſtari mō in ſua ſobole vt tñ nō offendat in aliq̃ leges[q] que mēſura certa ſucceſſiōis oēs filios vocant, veniēt igiť etiā ab inteſtato ꝛ ex teſtamēto ſicut etiā pater ꝛ lex ꝓmittit ꝓpij exiſtētes atq; legitimi alterutriſq; ſuccedēt q̃d[r] ei aliud decernim⁹ cū ſufficiat legitima ꝛ ſuoꝝ appellatio ſub prāte eos oſtendere ꝛ dare etiam ō teſtm que[s] leges ꝓbent ꝛ oia habere que cunq; hmōi appellationē decent[t]. Tua igiť eminētia que placuerunt

a Videť in alio releuari. l. in biennio qđ datur ei. quare ecōtra grauetur in hoc. vt ar. ff. de iureiuran. l. eum qui in prin.

q Dubitatum eſt. ſubaudi.

a Exiſtimauimus. ſubaudi. ꝛ ideo exiſtimauimus ꝛc. vel dic dubitatum ſcilicet poni neutraliter.

b Patres. no. imperatorem vocari patrē legis. vnde ꝛ leges ſūt ei ſubiecte. vt j. de ꝓſulibus. in fi. ꝛ j. vt hi qui oblig. phi. §. finali.

c Legē. ſ. ex qua oriť dicta dubitatio. vt. C. de natur. lib. l. cum quis.

d Ex hoibus. ſimilis oratio eſt. ſ. de nō eli. §. i.

e Tranſigente. i. ſepante. ſcilicz matrimoniū p diuortium.

f Legitime. ſ. vt. l. cōcedit. j. de nup. §. ſi igiť. ꝛ. C. de diuor. l. cōſenſu.

g Vxorem. facit ad hoc. j. de trien. ꝛ ſemiſ. §. fi. ꝛ. j. vt lib. de ce. §. ſi quis autem.

h Ea. ſ. documenta dotalia. q. di. ꝛ eaz poſtea accipit in vxorem.

i Scōs. i. poſt matrimoniuz. acc.

k Secūdos. i. natos ex cōcubina.

l Demonſtrauimus ſ. ſi eam acceperit in vxorē.

m Cōfectiōe. qđ eſt neceſſe q̃tuz ad legitimationem filiorum: nō quo ad matrimoniū. vt. ff. de reg. iur. l. nuptias. ſed. p. ēt ad matrimoniū dicebat hec duo neceſſaria. ſ. dotē cōſtitui ꝛ fieri inſtrumētuz arg. p eo inſtituta de here. que ab inteſta. §. i. ꝛ fi.

n Primi. i. nati ex cōcubina quaz poſtea duxit in vxorem tanq̃ primi. ꝛ expone vero ꝓ certo.

o De ſecūda. ſic j. de filijs ante do. inſtru. na.

l Precedenti predicta. vt. ſ. eo. §. i. m Lex. ſcilicet iſta.

n Ex paterna. vt. j. qui. mo. natu. effi. legi. §. fi.

o Predixim⁹. vt. ſ. eo. §. ij.

p Sancimus. vt. ſ. eo. §. i. hec paritas fallit in quarta quā habz fiſcus quā nō habet ſi poſt hanc legē quis talē cōtrahit inceſtū. ꝛ eſt rō q⁼ hic

p Ei. patri tales habenti filios.

q Leges vocāt. ſ. in quarta. vt. C. de inoff. teſta. l. cū querit. ꝛ. l. parentibus. ꝛ inſti. de inof. teſta. §. fi.

r Quid eſſ. fit hic mentio de eo qđ eſt. j. de tri. ꝛ ſe. §. fi.

s Que. ea. ſubaudi. t Decent. vt querelā inoffi. te. ꝛ bo. po.

nobis:ꝛ ꝓ hãc legeꝫ declarata sunt agnoscens operi effectuiq; tradere festinet p̃cepto vtens apud gentiũ p̃sides:vt ꝛ q̃ foris[v] sunt homies agnoscãt:qꝛ sobolis innoxie:ꝛ pure curã habuerim⁹ ꝛ alienigenas[x] atq; nostris odibiles legibus aduersanc copulationes. Dat. sexto yd⁹ octobꝛis Constanti.bilisario viro clarissimo consule indictione. xiij.

Collatio tertia.

Belenonibus.

¶ Lenones q̃ iuuenculas decipiũt ꝛ ad vitam miserã deducũt vltimo supplicio puniendi sunt pena decẽ librarũ auri: ꝛ domus publicatione dño domus imminente nulla contra hanc legem cautioue valitura vel fideiussione. ꝛ.h.d. vł dicbꝛeuius lenones mulierũ hac.l. ꝓhibenc pena contrafacientibus imminente.

Imperatoꝛ iusti. august. patriar. constantinopoli.

Antiquis[z] legibus[ꝛ] et dudũ[?] iperantib⁹[?] satis odibile visum est esse lenonũ causam[a] ꝛ nomẽ intãtũ vt etiã plurime ꝑ talia delinq̃ntes scriberẽt leges[b] Nos aũt dudũ posita ꝑ eos:q̃ sic i pie agunt supplicia auximus[c]: ꝛ si q̃d relictũ est a nostris predecessoꝛibus etiã hec ꝓ alias coꝛreximus leges[d]:ꝛ nuper iterpellatione nobis facta rerũ ipiarũ ꝓ talib⁹ negociis in hac maxia ciuitate cõmissis cãm nõ despexim⁹. agnouim⁹ eñ quosdam viuere q̃dẽ illicite:ex causis autẽ crudelib⁹ ꝛ odiosis occasionez sibimet nefandoꝫ inuenire lucroꝛuz ꝛ circuire ꝓuincias ꝛ loca plurima ꝛ iuuenculas miserandas decipere ꝓmittentes calciamẽta ꝛ vestimẽta quedã:ꝛ hisc venari[f] ꝛ eas deducere ad hanc felicissimã ciuitatẽ[g] ꝛ habere cõstitutas in suis habitationibus ꝛ cibũ eis miserandũ[h] dare ꝛ vestes:ꝛ deinceps tradere ad luxuriã eas volẽtib⁹ ꝛ omnẽ questũ miserabilẽ ex coꝛpoꝛe earũ accedẽtẽ ipsos accipere ꝛ celebꝛare cõscriptiones[i]: qꝛ ipse vsq; ad tps q̃ eis placuerit obseruabũt impiã ꝛ sceleſtaz hanc functionẽ iplẽtes quasdã[k] vero earũ etiã fideiussoꝛes expetere:et intãtũ ꝓcedere illicitaz actionẽ:vt in oi pene:et in hac regia ciuitate et trãsmarinis eius locis:et quod deteri⁹ est iuxta sacratissima loca et venerabiles domos sint tales habitationes et cause sic impie:ꝛ inique subnostris tpib⁹ p̃sumanc:ita vt etiam quosdã miserãtes earũ ꝛ abducere a tali opatiõe crebꝛo volẽtes ad legitimũ deducere mr̃imoniũ:non sinerent[l] aliquos aũt sic sceleſtos exi stere:vt puellas nec decimũ[m] agentes annũ ad periculosaz deponerẽt coꝛruptionẽ ꝛ quosdã[n] aurũ dãtes nõ paruũ vir ide redemisse miseras ꝛ nuptijs copulasse castis esse etiaz decies[o] millies modos[p] quos null⁹ ꝓualeret sermone cõpꝛehendere cũ ad infinitã crudelitatẽ deductuz sit tale malũ ita vt primũ quidẽ i vltimis partibus ciuitatis esset[r]: nũc aũt ꝛ ipsa[r] ꝛ que circa eã sunt omia[s] plena taliũ sint maloꝛũ. hoc igit̃ dudũ quidẽ aliquis nobis secrete denũciauit:deinde etiã nuper magnificentissimi pꝛetoꝛes a nobis talia requirere p̃cepti hec eadem ad nos retulerũt.moxq; audiuimus ꝛ iudicauimus oꝛtere deo ymõi cõmẽ dare cãm ꝛ velociter libare tali scelere ciuitatẽ. Sancimus[t] igit̃ oẽs q̃ dem ꝑm qõ possunt castitate agere que etiã sola deo cũ fiducia possibilis est oium hoim animas pꝛesentare. Quia vero plurima sunt humana cũ arte ꝛ dolo ꝛ necessitate[v] qualibet ad taliũ luxuriã deducte omnibus ꝓhibem⁹ [x] modis:et nulli fiduciã esse pascere meretricẽ ꝛ in domo habere mulieres:aut publice pꝛostituere ad luxuriã et pro alio quodã negocio[y] talia mercari neq; conscriptiones[z] super hoc percipere: neq; fideiussoꝛes exigere[c] nec tale aliq̃d agere qõd cogat miseras et iuitas suam castitatẽ confundere neq; sperare[a]:qꝛ licebit de cetero eis vestium datiõe:aut oꝛnamẽtoꝛũ forsan: aut alimenti decipere:vt etiã iuite sustineantur[z]. Nõ eñ permittimus q̃cq̃ fieri tale[a] sed etiã oia talia bꝛeuiter cõpetenti cura dispoſuimus statuẽtes etiã reddi eis oẽm quã contigerit cautionẽ occasiõe sceleris huius exponi:ꝛ neq; ꝓmittimus sceleſtos lenones:si q̃d dederũt eis hoc ab eis auferre[a]:ſz ipſos lenones iuſſimus extra hãc fieri felicissimã ciuitatẽ tanq̃ pestiferos ꝛ cões castitatis vastoꝛes factos ꝛ liberas ancillasq; requirentes ꝛ deducentes ad ymõi necessitatẽ decipientes et habẽtes educatas ad vniuersam cõfusionẽ. Pꝛeconisamus[b] ita q; qꝛ si q̃s de cetero p̃sumpserit inuitã[c] puellã assumere ꝛ habere ad necessitatem nutritã ꝛ foꝛnicationis sibi deferentẽ questũ hũc necesse est a spectabilibus p̃toꝛibus ppli huius felicissime ciuitatis cõpꝛehensuz omia nouissima[o] sustinere supplicia. si enim pecuniarũ eos[e] furtoꝫ ꝛ latrociniorũ emẽdatoꝛes[f] eligimus[g] quõ nõ multomagis castitatis furtum ꝛ latrociniũ eos coꝛcercere ꝓmittimus.

o ij

---

c̃tratab. fm al. vt insti. de exhered. lib. §. nostra.

v Foris. i. ex̃ constantinopoli. ciuitatem.

x Alienigenas. i. alienas a iure.

y Rubꝛi. de lenonibus.

e Tantiq; vt. ff. de in fa. l. i. §. q̃le. ꝛ. l. atlethas. §. qui leno ci. ꝛ. ff. de adulte. l. i. §. leno. ꝛ. §. q̃ hec

z Legibus. s. digestoꝛum.

a Dudum. in C.

z Imperantib⁹. vt. C. de adul. l. de crimine. §. fin. ꝛ. l. ita nobis pudoꝛ.

a Causam. s. odibilem.

b Leges. s. quas. mõ diximus. ac.

c Auximus. s. in greco.

d Leges. q̃s nõ habemus.

e Vis. s. vestimẽtis ꝛ silibus.

f Cenari. i. decipere sicut venatoꝛes esca ostẽsa decipiunt aues.

g Ciuitatẽ. s. constantinopolitanã.

h Miserandum i. miserum.

i Cõscriptiones. scz cautionem que sequitur.

k Quasdam. i. a quibusdam.

l Non sinerẽt. scz lenones.

m Decimũ. q̃ etiam. l. iuł. de adult. tenec̃. vt. ff. de adulte. l. inc̃ liberas.

n Et quosdam. s. alios bonos homines.

o Decies. sic. ſ. habere. ꝛ fal. §. exheredatos quidem.

p Quodos. s. agnouimus. qõ ē. ſ.

q Essz. s. studium malum.

r Ipsa. s. ciuitas. al.

s Omnia. loca.

t Sancimus igitur. humana. i. habilia ꝛ pna. acc.

v Necessitate. scz q̃ desunt eis necessaria vel necessitate adulationum nã vt dicunt petram voluit homo nedũ coꝛ mulieris.

x Prohibem⁹. fa. ſ. de mo. §. ſi quis igit̃.

y Negocio. vt qꝛ eã camerariã dicit. vt. C. ad. l. iuł. de adul. q̃ adulteriũ.

z Cõscriptões. i. cautiones quas dabant iste femine ne recederent.

a Exigere. nec iusiur. vt j. scenicas. ꝛc. Sustineant. q. d. nõ damus repetitionẽ qui cuz ille reddere non possent sustinerẽt potius se pstitui.

a Sperare. s. lenones.

z Sustineant. s. pstitui p ymõi suasiones. azo.

a Quicq̃ tale. i. ymõi suasiones.

a Auferre. sic. ff. de cõdi. ob tur. cau. l. idem. §. sed qõ meretrici. accur.

b Preconisamus. i. ꝑconia voce ꝛ alta ꝛ publica voce pꝛecipimus.

c Inuitã. maxime. nam idem si vult ꝑm alł. vt ar. C. de epiſ. ꝛ cleri. l. raptores. in fi. ꝛ. C. de rap. virginũ. l. i. in fi.

d Nouiſſima. vt occidatur. vt. ff. de penis. l. vltimum. Accur.

e Eos. pꝛetoꝛes.

f Emendatoꝛes. i. coꝛrectoꝛes. puniendo eos melius. accur.

g Eligimus. non quod de hoc habeamus legẽ.

h Habitationē.ff.de peti.here.l.ancillarū.§.fi.cōtra fol.illa corrigit vt verius licet veniat in hereditatis petitionē:talis pensio tū punit qui sic exigit ⁊ locat.⁊ facit ad hoc.C.de fal.mo.l.i.

i Conscriptionē.i.cautionē. k Presumpserit.s.accipere.accur. Fideiussor.q̄ pmittat se curaturū q̄ illa patiat se pstitui.alʒ si pmitteret eā passurā:nec iure cōi valeret.vt instī.de inuti.stip.§.versa vice.

m Non erit.cū effectu.

n Cōscrip.s.cautio.a3o.

o Prędixim⁹.s.mō pr.

p Expellet.ponēdo in bānū si nō inueniat.nā inuent⁹ punit ad mortē.vt §.

q Volum⁹.fic.§.de nō eli.§.cum igitur.

r Oramus.i.deprecamur vt caste viuant.

s Vibus.ergo ⁊ in bononia:sed tū nō videm⁹ eam ibi seruari.

t Clos primi.loquit cōstantinopolitanis q̄bus primū pcepit eā seruari.

v Scriptū.oblata optanis grecū latinū cōstātinopolitanis.⁊ hoc etiaʒ alʒ est in littera.

x Rubrica.de defensoribus ciuitatuʒ.

n Jsi velocit.sicut alʒ ppt iminēs damnū exigit velocitas:ita h vt homies liberent a malis cito, vt ff.de dam.infec.l.i.

z Revocem⁹.nā cū fuerit olim ad obprobrium ponem⁹ eos ad honorē.

⁊ Officiū.s.eis assignā dū qō inīget.j.e.§.nulla.vsq; ad.§.fi.

o Habebimus.i.nō seruabim⁹ significationem hui⁹ nomis antiq defensor qō facere debem⁹.vt instī.de do.§.est ⁊ aliō.⁊ C.ō epi.⁊ cle.l.ō cernim⁹

p Ab antiqtate.ab antiquis sapientibus.

a Rerū.vt est hoc nom defensor:vt sequit.⁊ fiklia vt petr⁹ q; firm⁹ vt petra

b Eas res.accur.

c Liberas.s.res.

d Pakna.i.greca, quā linguā secuti sunt nostri pdecessores, fic.§.de nō ali.§.alienat.⁊.j.vt facte no.cōstitu.§.i.in fi.

e Eos.s.defensores.

f Patiētes.s. homies.

g Vultis.subaudi in.

h Cōtēptū.s.nomē defensoris.i.ipse defensor.

i Jaceat.s.h nomē defē.

k Honestate.vt capita nei.i. pceres pauperes quasi capti dicant.

l Fiūt.s.defensores.

m Viri.alʒ viris.

n Obscures.i. viles et infirmi ⁊ iperiti.vt.j.q̄b⁹ mo.na.ef.le.§.q̄squis.

o Decreta.i.cōfirmationes.nā vt elect⁹ plat⁹ cōfirmat a maiorē sic ⁊ defensor eligebat a pfide ⁊ cōfirmabat a pfecto:vt sequitur.

p Misericordia.s.ppter pauptatē electoꝝ magis confirmabatur eoꝝ electio:vt sequit q̄ propter bonitatem.a3o.

Si q̄s aūt patiat in sua domo quē dā lenonē:⁊ hmōi ppositū opationis habere ⁊ hec denūciata cognoscēs nō ex domo sua expulerit.sciēt etiā decē libraʒ auri sustinere penā ⁊ circa ipsa periclitaturū habitatione[h]. Si q̄s aūt cōscriptionē[i] de cetero in talib⁹ psumpserit[k]:aut fideiussorē acceperit sciat nullā quidem se vtilitatē hmōi fideiussionis aut cōscriptionis habere.eterū fideiussor[l] q̄dē obligat⁹ nō[m] erit oscriptio[n] vero oīno inualida manebit et ipse sicut pdixim⁹[o] in corpore supplicium sustinebit:⁊ magē hac longissime ciuitate expellet[p]. Qđ si ieres itaq; caste quidē viuere volum⁹[q] ⁊ oram⁹[r] nō aūt inuitas ad luxuriosam vitaʒ deduci:nec ipie agere cogi. oīno lei lenocinīū ⁊ fieri phibem⁹: ⁊ factuʒ punimus pcipue quidē in hac felicissima ciuitate ⁊ i ei⁹ circuitu: nihilominus autez ⁊ in locis foris positis oibus[s]:⁊ que ab initio nostre sunt reip.⁊ q̄ nūc a dño deo donata sūt nobis:⁊ maxie in illis eo q̄ dei dona q̄ circa nostrā fecit rēpub. volumus cōseruari purā ab oi tali necessitate ⁊ dñi dei circa nos munera esse:⁊ pmanere digna.credimus enīʒ in dño deo etiā ex hoc nostro circa castitatē studio magnū fieri nostre reipu.incrementū:deo nobis omia pspera p talia p tali opa cōferente q̄tenus erga nos primi nostri ciues casti hac nostra fruamini dispositione:pterea hac sacratissima pdi catione vtimur:vt sciatis nostrū circa vos[t] studiū circa castitatem atq; pietatē labores nostros p quos in oibus bonis custodiri nr̄am rēpublicā speram⁹ Scriptū[v] exēplar gloriosissimo magistro in quo adiectū est.vt ergo oibus hec mānifesta fiāt in oibus nr̄a habitantib⁹ repu.tua sublimitas hāc nostrā suscipiēs sacrā legē in oi ditione pcepti nostris pprijs eā vniuersis ciuitatib⁹ nr̄is insinuet:⁊ nō solū in hac felicissima ciuitate sz etiā in puinciaruʒ custodiat locꝰ dño oīm deo ,p alio quodāmodo in odorē suauitatꝰ oblata cōstātinopolitanis ciuib⁹ nostris. datū calʼ.decēbris.cap,bilisa,Csule.

De defensoribus ciuitatum.

¶ Defensores ciuitatū dñt eligi honesti viri fidedigni,⁊ ciuitatū nobiliores ⁊ p circulū pstito iureiurādo ab electoribus ātiq̄ solēnitate suata

Jmpa.iusti.aug.iohanni.pp.

n Jsi velociter reuocem⁹[y] curā defensorū p cōperes officiū nec ipsam vlterius antiquorū noīm habebim⁹[z] veritatem alijs siq̄dē alia data sunt ab antiqtate[x] nomia significatiua aperte rerū[a] hoc aūt defensorū nomen pure demōstrat antiqtatē aliquos ppo fuisse reb⁹:q̄tenus ex oī eas[b] iniusticia vēdicaret liberas[c] q̄dez:⁊ ppter hoc pakna[d] voce defēsores eos[e] vocamus q̄ten⁹ eripiāt a malis iniustitiā patiētes[f].nūc aūt hoc defensor nomen valde cōculcatū est multis[g] nostre.r.ptibus ⁊ ita cōtēptū[h] est vt in iniuria q̄dē poti⁹ q̄ in q̄libet iacear honestate[k]:⁊ siq̄dē fuerint[l] viri[m] obscuri[n]:decreta[o] vero sup eis misericordia[p] magis q̄ electiōe[q] cōficiūtur q̄bus ei nō est vict⁹ ⁊ vita sufficiens:isti defensor emēdicātes ordinationē ad hanc accedūt curā ⁊ ,p alio quodā lusu[r] iudicum subiacēt volūtatib⁹:denicp remouent[s] eos: qñ voluerint aut nihil aut paruissimū[t] delinq̄ntes:⁊ alios in eor ,pue hūt officiū q̄si[v] loci seruatores eos defensores faciētes:⁊ hoc in anno frequenter in plurib⁹ hoibus agentes:vt ⁊ officiales ⁊ ciuitatū iudices ⁊ harū habitatoꝝ i nouissimo cōtēptu defensorē hēant. Que vo[x] agunt ab eis ad instar nō actoꝝ sūt si eīm iperauerint[y] puinciaꝝ iudices nequaq̄ psumūt q̄dā gesta monumētoꝝ cōficere apud semetipsos: p oia hūtētes eis defēsores ⁊ illoꝝ nutibus intēdentes solis. si vero q̄dā cōficiant:primū q̄dez etiaʒ hoc venūdant[z]:deinde cū nullū hēant archiuū[a] in quo gesta apud se reponerēt:deperit qō cōficit:⁊ nequaq̄ iuenies apud eos plurimū tēporuʒ ponī⁹ monumentū nullū penit⁹ sed ad heredes[y] eoꝝ aut alias successiones his monumētis agentes gesta q̄runt:⁊ eoꝝ q̄ q̄dez inuenīūtur nulla fide sunt digna[a]. alia vero etiā pereūt ⁊ intantū cadūt vt in similitudie nō actoꝝ sint. Nos igit q̄m de iudicib⁹ bñ dispositimus[b]:et maiores ptātes[c] eoꝝ[d] in gentibus fecimus:⁊ ,pcul[e] ab eis est inspectio ciuitatū:pterea credimus oportere etiā de defēsoribus[f] pstituere: fit eīm sic cōgruētia[a] vtilis si iudicū sumāt[b] officiū ciuitatū defensores: et

q Electiōe.tūc.n. fit electiōe.i.bonitate cum ex bonis eligit pcipu⁹: qō hic nō erat.

r Lusu.nō eīm erat pīse petebāt sz alʒ applaudebāt pīsidibus vt defensores crearent q̄ iudices dicunt.vt.j.e.§.nos autem.

s Remouent.scz pīsides.accur.

t Paruissimū accipiūt eīm occasionē vt fecit lupus agno de turbatione aque.

v Quasi.hoc est dicere loco defēsorū faciūt loci suatores qō ē phibitū.vt.§.vt iudi. fine quoq̄ suf.§.nulli.⁊.j.vt nul. iud.i. rñ. alʒ dicit loci ⁊ defensores:⁊ tunc est plana.

x Que vo ñ actorū.cuz eīm eis pua habeat dignitas p osequens nulla eoꝝ scripturis ē fides habēda.vt.ff. de edendo.si quis. §.i.accur.

y Imperauerint. scz ne fiant monumenta.

z Venūdāt.q.d. p pecuniam aliqd scribāt ⁊ teneāt vt habeant q̄d dēt p fidi vt nō remoueat eos.vt.§. vt iudic.fine quoq̄ suf. §.an certe.

a Archiuū.locus est vbi acta publica reponunt:vt h. ⁊.ff.de penis. moris.§.solet.⁊.j.e.§. pceptoꝝ.⁊.j. ō his q̄ ingred.ad ap.§. pe.sed alʒ dicitur locꝰ vbi vasa sacra reponūt. vt.j. qui. mo.na.ef.le.§.ītō in fi.

b Poni.i.positū

c Ad heredes.i. ab heredib⁹ q̄runt q̄ indigent:vel ab alijs successoribus vel dic q̄ hoc vbī q̄rūt:regit duos diuersos accusatios

a Digna.ꝓpter rõnem quam diximus.s.e.§.i.
b Dispositum⁹.vt.s.vt iudi.sine quoquo suf.§.illud videlicet.
c Protestates.s.dignitates. d Eorum.presidũ.
e Nocul.nã maioꝛib⁹ habẽt in tendere.s.toti ꝓuincie.ꝛ ideo non possunt vni ciuitati tm̃ inspicere.fic.s.de here.ꝛ fal.i.rñ.accur.
f De defensoꝛib⁹ supioꝛ ergo illa cõsti.de presidib⁹ tm̃ dicit.hec aũt d̃ defensoꝛib⁹ ciuitatuꝫ sed illa scriptũ exẽplar cõis ẽ.vt ptꝫ in fine.

ꝓuincie p̃ses videbitur quidem iudex iudicũ potius esse ꝛ ex hoc honestioꝛ p̃cedẽtiũ[c] apparere quãto[d] eĩ q̃libꝫ p̃stet melioꝛibus tanto maioꝛ ipse ꝛ honestioꝛ[e] est. Interim[f] illud sciendũ est ꝓius vt nulli hoim sit licentia defensoꝛis ordinationẽ declinare[g].sed inuicẽ vniuersi nobiliores[h] ciuitatũ habitatoꝛes hoc ministeriũ eis[i] adipleant[k].hoc enim ꝛ in prioꝛibus tẽpoꝛibus valuisse:ꝛ in repub.gestũ didicimus nulli:nec si honoꝛatus sit magnificentissimoꝛũ illustriũ dignitate hoc declinare concedimus:nec si militiaꝫ habeat honestã:neq; si ꝓferat priuilegiuꝫ[l] suũ ex diuinis formis: vel si p̃gmatici[m] sint collati:sed ſm circulũ[n] habitatoꝛib⁹ ciuitatis quoꝛũ[o] aliq̃ rõ est hec iplentibus:ꝛ dũ circulus expletur[p] rursus reuertentibus ad solicitudinẽ ꝛ ciuitati p predictã curã ministrãtibus:vt in vnaquaq; ciuitate defensoꝛ iudex[q] potius q̃ defensoꝛ[r] videaꝫ esse.decreto[s] q̃dẽ cuꝫ iureiurãdo facto oim possessoꝛũ[t] in illa ciuitate cõsistentiũ:sed nõ in hac vrbe[v] degentium.

¶ Defensoꝛ ciuitatis iusiuran.p̃stare debẽt in biẽnio solo administraturus cõfirmãdus a p̃fecto et remouẽdus voluntariã exercens iurisditionem ꝛ nõ causas meri vel mixti imperij p̃side nõ volente iurisditionem eius impedire.

Jusiurandũ vero p̃bens[x] q̃ oia ſm legẽ[y] ac ius agat:ꝛ oium cõiter cõfirmandus aũt sicut nũc[z] ex precepto glorioſissimoꝛũ nostroꝛũ p̃fectoꝛũ:in biẽnio[a] vero administrãs solo ꝛ remouendus[b] a cura nõ habente licentiã clarissimo ꝓuincie iudice rẽouẽdi[c] eũ ſz si q̃d videaꝫ age

g Declinare.i.ille q̃ eligit:nõ p̃t recusare:vt hodie fit boñ.in officialib⁹.alꝫ punit̃ in q̃nq; lib. auri.ꝛ nihilomin⁹ cõpellit̃.vt.j.eo.§.si qua vero.Azo.
h Nobiliores.no.debiliores debere eligi.fic.j.e.§.fi.ꝛ.s.d̃ refe.§.f.
i Eis.s.ciuitatib⁹;vt rependant premiũ habitationis.vt.j.e.§.pe.
k Adimpleant.nisi appellarent.vt diximus.j.§.penul.
l Priuilegiũ.s.vt nõ cõpellaꝫ esse defensoꝛ qd̃ ꝓilegium hꝫ in secreto:vt differat a casu sequẽti. m Vel si pragmatici sunt collati.s.codicilli.i.ꝓilegiũ aliqd̃ qd̃ nõ cõpellaꝫ eẽ defensoꝛ qd̃ habuit cũ ꝓfilio ꝓcerũ.vt. C.de le.ꝛ cõsti.l.ij.ꝛ.s.de nõ ali.§.qꝛ d̃o vel
n Circulũ.fiebat em̃ q̃dã circul⁹ hoim ꝛ ex his duo q̃re ꝛ risimile bant ceteros cõferẽdo bonitatẽ singuloꝝ:vt melioꝛẽ eligerent qd̃ habebat locũ cũ pauci hoies erãt per ciuitates.hodie aũt non fit: qꝛ difficile est conuocari sic oẽs bonos hoies de ciuitate.sed q̃daꝫ eligunt̃ quoꝛũ factũ oẽs alios tenet.vt instit.de iure naturali.§.senatuscon.ꝛ.ff.de reg.iur.aliud.§.i.ꝛ.ff.ad muni.l.qd̃ maioꝛ. Itẽ ex cõsuetudine etiam ad octo est reducta electio:vt fit bononie.
o Quoꝝ implentibus.subaudi aliquibus:puta duobus.azo.
p Expletur.vt qꝛ totũ circulum illi duo quesierunt.

p Reuertentibus.ad inuicem.accur.
q Judex.velut pater em̃ esse debet.vt.C.e.l.iiij.ꝛ.s.vt iudi.fine quoquo suf.§.ante.ꝛ.s.iusiuran.§.deuotos autem ꝛc.
r Defensoꝛ.qualis antea erat.vt.s.eo.i.rñ.
s Decreto.i.electione.alꝫ electione.

re nõ recte nũciare ad gl'iosissimos nostros p̃fectos:vt inde ei fiat cure ꝓuiatio. Vñ etiam daꝫ [a]nulla[b] existente licẽtia administratoꝛibus: aut ipsis defensoꝛibus vices[c] agentes defensoꝛũ facere:sed etiã hec omnibus eis interdicimus modis[d].ſz ne q̃ ꝓprias vices agentes per ciuitates clarissimos iudices destinare nisi ipsos defensoꝛes quos iudicũ officiũ cõplere in ciuitatibus volum⁹ ipsos quoq; iudicũ in oĩbus diligẽtiã adhibere ciuitatibus in q̃b⁹ sũt ꝛ agi apud defensoꝛes testamẽtoꝝ insinuationes[e] ꝛ donationũ[f] ꝛ q̃cq̃d[g] aliud est monumentoꝛũ ꝓprio nõ valente clarissimo ꝓuincie iudice ꝓhibere qd̃ agendũ est: aut p̃cipere:qꝛ nõ velit aliq̃d agi aut actũ nõ edi.non em̃ hmõi alicuius ei oino potestatẽ damus absurdissimuꝫ extimantes necessariis rebus cedere homines ꝓpter iudicũ[h] forte irrationabiles motus[i] atq; p̃ceptiones:sed etiaꝫ agere quecũq; voluerit[k] edere:ꝛ licet qd̃ agit̃ tangat ꝓuincie p̃sidem aut quẽlibet potentũ[l] neq; hoc ꝓhibere.oportet etem̃ sic agere eos q̃ in administrationibus[m] sunt:aut in qualibet potestate non vt ꝓhibeãtur quedam fieri contra se gesta:sed ita inculpabilẽ suum p̃beant modũ:vt nulli deĩ tẽpus querimoniarũ aduersus eos ꝛ siue affuerit[n] ciuitatibus iudex siue non nequaq; ꝓhibeatur quispiaꝫ[o] agere apud defensoꝛes quedã ꝓmonumẽta in quibuscũq; voluerint[p] ꝓeter illa sola que iurisditione[q] egent:ꝛ ex ipsa iudicum auctoꝛitate

t Possessoꝝ. oẽs em̃ q̃ possidẽt ĩ illa ciuitate debẽt itereſſe electiõi et iurare: vt dicit. dũmodo ꝛ ibi habitẽt: vt sequit̃. Et sic est ar.ad electiõeꝫ canonicoꝝ quã faciũt ir requisitis absentibus.
v Urbe.idem credoꝛ si alꝫ habitent.
x Prebẽs.s.ipse defensoꝛ futurus.
y Legem.ad hoc solus defensoꝛ astringit̃ ſm q̃s dã.alij vero vt eis videt̃ iurãt. vt.s. iusiuran.§. et equus.sed ꝓtra est:vt ibi diximus.
z Sicut.nunc.nã ꝛ ante hãc.l.cõfirmabant̃ a p̃fecto.vt.s.e.i p̃n.ꝛ.C.e.l.p.
a Jn biennio.olim vsq; ad q̃nquẽniũ. vt.C.e.l. v.
b Remouendus. post biennium:nisi in casu: vt j.eo.§.fi.in fi.accur.
c Remouendi. p̃fectus maioꝛ est p̃side:p̃ses maioꝛ est defensoꝛe.cũ q̃ defensoꝛ creaꝫ a p̃fecto per cõfirmationẽ nõ poterit eũ remouere p̃ses. vt ar. ff.de diuer.pre.l.ò accessionibus.
a Daꝫ.ex ꝺfirmatõe:q̃ dic.vt.j.qui.mo.na.ef.legi.§. liceat. sic alꝫ.ff. de ver.sig.l.lege.
b Nulla.administratoꝛi.i.p̃sidi.
c Vices agentes.i. varios.al.
d Modis.b̃ iterdictuꝫ nõ obseruãt q̃dã ptates bononie qui duas simul ꝛ p̃ses recipiũt ptãrias vicario posito.
e Jnsinuationes.rome vero apud magistrũ census.vt.C.de testa.cõsulta. f Donationũ.vt de dona.l.in hac.ꝛ b̃ si erat vltra q̃ngentos solidos:nõ alꝫ.vt instit.ò dona.§.alie. g Et q̃cq̃d aliud.qd̃ tñ ptineat ad volũtariã iurisditionem alꝫ nõ.vt in fi.hui⁹.§.fiunt em̃ manumissiones emãcipationes ꝛ adoptiones.vt.ff.de of.p.l.ij.i.rñ. h Judicum.i p̃sidum.
i Motus.alꝫ nutus. k Voluerit.s.aliq̃s coꝝ defensoꝛe.alꝫ voluerit.s.defensoꝛes. l Potentũ.i.q̃ habẽt merũ iperiũ. Tangat dico ad pecuniariũ questũ:nõ q̃ tangat eũ potentẽ rõne iurisditionis:vt sunt cause de mero vel mixto imperio.vt in fi.huius.§.
m Administratiõib⁹.s.maioꝛib⁹ q̃ habẽt merũ iperiũ in hoc.§.acc.
n Affuerit.i.pñs fuerit.s.p̃ses.scribit̃ em̃ per.d.vel per.f.nõ per.b.
o Quispiã.s.ꝓuatus. p Voluerit.b̃ generale dictũ stati restringit̃.
q Jurisditione.s.maioꝛi:vt merũ iperiũ vel mixtũ:qd̃ maioꝛib⁹ tm̃ cõpetit.vt.ff.de of.p̃si.illicitas.§.q̃ vniuersas.ꝛ de iurisdi.om.iu.l.mgr̃atibus ꝛ.C.e.l.defensoꝛes nihil.ꝛ hoc idẽ statim inuit:ꝛ ex ipsa iu.ꝛc. est em̃ quasi expositio.hoc em̃ nomẽ iurisditio q̃nq; ponit̃:vt hic ꝓ mero vel mixto iperio.vt.ff.de of.e.cui mã.est iuris.l.i.ibi iurisditionẽ suaꝫ ꝛc.nã nisi sic ibi accipiaꝫ:nõ errarẽt q̃ sic dicũt:vt ibi.dicit̃ q̃nq; ꝓ eo qd̃ iure mgr̃at⁹ competit.vt.ff.de iuris.om.iu.l.iperiũ.ꝛ.ff.de offi.ei⁹ cui mã.est iuris.l.i.§.fin.ꝛ ſm hoc põt delegari.hic aũt ſm ꝓmũ modũ accipit̃.Et diffinit̃ iurisdi-

tio est ptās de publico introducta cū necessitate iurisdicēdi ꝛ equitat̄ statuende.ꝛ dꝛa iure ꝛ ditione.q.d.de iure ptās.diuidit aūt sic. alia merum imperiū.alꝫ mixtū.alia stat in suo nomīe.sic.ff.de adop.l.i.Sed nūq̄d in integ.resti.dare pōt.rñ.iure veteri nō.vt.ff.ad muni.l.ea que.§.i. sz hodie ꝺ.cū eē possit delegari spāliter ꝛ generalit̄.vt.C.vbi ꝛ apud quē.l. fin.in fi.ergo cōpetit iure magistratꝰ.vt.ff.de of. eius cui mā.est iur.l.i.§.q̄ ꝟo. alia vero q̄ sunt de mero vel mixto iperio nō pōt facere:vt hic dicit. Sed ꝓtra seruat̄ cū ex ꝓsuetudine:tū qꝛ quibusdā ciuitatibꝰ hoc cōcessuz est a principibꝰ.qñq̄ vt a friderico lombardis.

r Pendēt.puta cā liberalis.alꝫ vt.C.de peda. iudi.l.ij.accur.

s Deide.tributarioꝝ.i. eoꝝ q̄ soluerūt tributa.al.

t Agentes.i.eos q̄ inordinate agūt. Clideant scz defensores.

v Tumultū.sic.j.tit.ij.§. deinde.

x Absunt.s. presides.vt subiicit.accur.

y Presētia.i.ex quo defensores sunt pntes.

z Ex puīciali.i.ex curia pfidis puincie.acc.

a Exceptorē.i.notariuz vel scriptorē sic dictꝰ: qa hoim dicta excipit.i.accipit. Sed hodie videt q̄ duos dēat habere. vt.j. de iud.§.nullo.vel dic q̄ hunc habet a pfide aliū habet de suo.

ꝺ Officiales.qui vicez executoꝝ tenēt:vt sequit̄

a Et iudicare. subaudi volumꝰ qꝺ ꝛ ad superiora verba mkta subaudit.

b Ad trecētos.sed oliz vsq̄ ad q̄nquaginta tm̄. vñ corrigit̄.C.e.l.i. h̄ aut̄ summa.ccc.pōt extēdi vsq̄ ad.cc. ꝛ q̄nquaginta libras.cuz.lxxij. aurei faciant libꝛā auri:posito q̄ libra auri valeat sexaginta lib.vt.C.de suscep. ꝛ ar.l.quotiēs.li.x. qꝺ g̃ vltra nō est cōpetit iure magistratꝰ.pses ergo delegare nō pōt p.l.istā: nisi contingat eū abesse, vt ff.de offi.cui est mā. iurisd. l.ij.§.i. vel ꝓpter multitudinē causaruz.vt.C.de peda.iudi.l.ij.

c Trahere.g̃nō pōt recusari.q̄d mirum cum sit ordinariꝰ:sed eps potest ei aduīgi.vt.j.vt dic.iud. §.si vero contigerit. licet ꝺ.cōtradixerit.s.q̄ ordinariꝰ possit recusari.argu.p eo.C.de iu.l. nemo.

ꝺ Sentētia.s.pfidis.

e Apꝺ quē.qꝛ maioꝛ summa petebat̄ cā est agitata.vt.ff.de iurisdom.iu.cū quedam.in fi. f Omnis litis.no.hic spāliss̄imū: q̄ victoꝛ victo dānat̄ in expensis.sed regulariter est ꝺ.vt.C.de iudi.ꝓperandū.§.finaūt.ꝛ j.de iudi.§.oportet.sed nunq̄d ꝛ hic pdit litez. vt.C.de plus pe.l.i.rñ.nō.qꝛ deliquit tm̄ in plus petendo. nō autem caute exegit:vt ibi

g A defensoribꝰ. s.iudicātibꝰ ꝺ summa eis pmissa.s.ccc soli.vt.s. pri.

h Judices.i. pfides.ꝛ subaudi volumꝰ.nā cū maioꝛ sit eo.vt.s.e.§. nos. igit̄.ꝛ j.e.§.si vero etiā appellatio recte dirigit̄.vt.j. de ap.ꝛ ītra q̄ tē.§. fi.

i Si vero tue. o p fecte.

k Eos.s.pfides.

l Eadē cadere. vt moꝛte. vel qꝛ finitū sit biennium.

m Decretū. ꝺ suscipiendo hoc munere.al.

n Dicto.vt.s.eo. §.iterim.ꝛ.§.iussu.

o Quēlibet.alꝫ est quālibet rōnabilem.ꝛ alꝫ q̄si rōnabilem.

p Predirimꝰ.vt s.e.§.nullo. Acc.

q Precepta.publica.vt palatium cōmunis ꝛ camera massarie.

r Monumēta.i. publicas scriptu.

s Quodā.q̄ vulgo massariꝰ vocat̄ bononie. alꝫ camerlingꝰ.sz in iure ediles vocant̄. vt ff.de oꝛigi.iur.l.ij. §.itemq̄ vt.

t Inueniant̄.scz monumēta pdicta

v Archiuū. h̄ expone.vt.s.e.§.i.

x Quia ꝟo etiaz q.d.nō solū pfides maioꝛes.vt.s.vt iudi.si.quo q̄ suf.§. h̄ omnia.

y Fiēt.q̄tū est a subiectis.sz a pncipe vel cōi ciuitat̄ pōt hr̄e:vt subiicit

z Maioꝛes.vt florentia.

a Minoꝛes.vt pistoriū.accur.

ꝺ Cōstitutū.vt.s scriptū est exēplar

y Percipiēt.no. ꝓsuetudo facit licitū qō alꝫ est illicitū: vt h.ꝛ.j.de san. epi.§.p ꝓsuetudinibꝰ.ar.ꝺ j.vt nul.

reiurando:ꝛ suscipere q̄dē moꝛ curā.decretū vero nunciari ꝛ cōfirmari a tuo culmine:ꝛ nequaq̄ defensoribus vices agētes sicut pdixim⁹ dari:ne rursus prioꝛi cōfusioni demus quasi rōnabilem occasionem. Preceptaq̄ vero faciat tua eminētia p vnāquāq̄ puinciā vt in ciuitatibus habitatio q̄dam publica distribuat̄:in qua cōueniens est defensores monumenta recōdere eligēdo quodā in puincia q̄ horuz habeat custodiā q̄tenus incoꝛrupta maneant hec ꝛ velociter inueniant̄ a reqrentibꝰ:ꝛ sit apud eos archiuum ꝛ qꝺ hactenꝰ pmissum est in ciuitatibus emendet̄. Quia vero etiā defensores ciuitatū extra oē cōmodū fient ꝛ ꝓ decretis eoꝝ:ꝛ siquidē ciuitates maioꝛes sunt q̄ttuoꝛ solū modo dabunt̄ aurei foꝛo tue sublimitatis.si vero minoꝛes tres:sic iā dudū a nr̄is cōstitutū est legibꝰ. si vero q̄dā salaria habēt publica: ēt hec ꝑm consuetudinē percipient.

Defensores leuia crimīa audiēt ꝛ castigatioi ꝓpetēti tradēt pena.v.libraꝝ ꝺ hanc.l.faciētibꝰ statuta vltra biēnū defensoris officiū minie durāte.nisi tota ciuitas nullo reluctāte elegerit eū. Ultio pcipit diuulgari ꝛ in oē euū seruari. h.o.

Audiēt quoq; leuioꝛa crimina et castigatione cōpetenti cōtradent:ꝛ eos q̄ in maioꝛibus crimibꝰ capiuntur detrudent in carcerē:ꝛ mittent ad puincie pfidem.sic em̄ fruit̄ ciuitas vnaquaq̄ cura iudiciali:ꝛ oīs gens sub maioꝛi constituta iudice maioꝛē sentiat puidentiā:ꝛ rescindent plurime iudicū cure cū ciuitatū defensores in semetipsis eas imponūt ꝛ leuigant pfidū q̄s ꝓ oīb⁹ hoibus habeant solicitudines ipsi particulariter remouētes ea q̄ vim patientibꝰ inferūt:aut dubitatiōes soluentes ꝛ honestos sicut sepe dictū est eos q̄ in admistratōnibus sunt demōstrātes. Si vero etiā deti neant ab aliq̄bꝰ publice functiōes gētiū pfides defensoribꝰ iperabūt ꝺ detētoꝛes exactiōes: vt ꝛ ꝑm hoc eos adiuuēt. Si qua vero defensoꝛi pꝛeter hoc fiat oꝛdinatio: aut retinuerit aliq̄s defensoris officiū in semetipsum veniens siue dignitatis: siue militie:siue pꝛiuilegij: siue alterius cuiuspiā occasione:iste quinq̄ libraruz auri subiectꝰ pene etiam si post eius exactionē ad opam ciuitatis pficientē cogat̄ defensoris

iudi.§.i.

a Dittent.facit ad ꝟ.C.de defen. ciui.nihil.ꝛ.l.ꝺfen sozes ciui.ꝛ.ff.ꝺ of fi.pcõ.l.si quid.

b Unaquecꝫ.alꝫs vnaquaqꝫ.

c Judice.vt ꝑfide ꝛ sic no.arg.ꝑ doctozibꝫ antiqꝫs con tra nouos:sed con tra eos est manife ste si bene itelliga tur.nã nõ ſt maiores i solertia.vt.C. de offic.rec.piũ.l. potiozis.

d Rescindentꝫ.i. decidentꝫ minima maleficia.ſ.per defensozem.

e Ipſi.defensozes

f Remouentes. ſ.decidendo lites istas.

g Dictũ eũ.vt.s. e.§.nos igitur.

h In administra tiõibus.ſ. maiozi bus.nã qntoꝛc.vt s.e.§.nos igiꝫ.

i Detineantꝫ.ab aliqꝺꝫ tributarijs.

k Si qua.nõ dignitatis occasiõe. vt subijcit.acc.

l Ad opam.i.ad ministrationem.

m Logatꝫ.i.capiꝫ pignozibus ad instar tutozis.vt.ff.ꝺ mu.ꝛ ho.si quis.ꝛ inſti.de satiſ.tu.§. ſi.nisi appellet. vt C.de ap.l.hi qui.ꝛ facit ad hoc.C. de decur.l.nulli.

n Eis.ſ.ciuitati bus.nã vbi emolumentũ ꝛc.vt inſtit. de leg.pa.tu.§.i.ꝛ C.de cadu.tol.§.ꝑ secundo.

o Que igiꝫ.maxime ꝛ.no.in cõcionando ꝓponi maiozes: ꝛ in oibꝫ vt dicimus.inſtitu.ꝺ bo.poſ.§.decima.

p Tale.ſ.impedimentum.

q Solicitudine.i. a legis huiꝫ cõpositione.

r Suozꝫ.nãꝛ alia multa eis ꝑ nobis

s Bone opi.idez in testibꝫ.vt.j.ꝺ testi.§.sancimꝫ aũt. ꝛ facit ad hoc.j.ꝺ armis.§.hãc igiꝫ.

iplere solicitudinem. cõuenit eñ vnũquẽqꝫ nobiliũ semp functionez agere ciuitatũ:qs inhabitãt:ꝛ hãc eisn cõferre habitationis recõpẽsationẽ. Que igiꝫo placuerũt nobisꝛ per hãc sacrã insinuata sunt legem tua sublimitas in puncijs qbꝫ pest facere manifesta ꝑ ꝓgrãmata prozpria studeat: qten cognoscãt oẽs qꝛ ꝛ maximozꝛꝛ mediocriũ,ꝛ paruulozũ nobis cura est:ꝛ nihil est taleꝑ qꝺ a nostra solicitudieq remouem. Partẽ vero faciat tua eminẽtia suorũr ꝓceptozũ:vt ex hoc tã gentiũ ꝓsides ꝓparent ꝺm vnãquãcꝫ ciuitatẽ eos q bonest opinionis sunt:nominari defensozes ꝺm circulũ sicut tã dictũ estt ꝛ decreta fieri cõiav cum iureiurando in eis habitoꝛ ꝛ describere ꝓdictũ circulũ ꝛ ita per bienniũ subintrare curaz eos qui subsequunꝫ ꝛ si exciderit qspiam ex eis aliũ introduci semp qdem decreto cũ iureiurando faciẽdo ipsoqꝫ duz futurũ fuerit curã suscipere diffinitũ inſturãdũ subeũte et electiõe eiꝰ facienda a deo amabili epo ꝛ venerabili clero ꝛ alijs in ciuitate opinioni studentibus qꝺ etiã nũc mox fieri cõuenit omnibus sicut dictũ est: ꝺm hanc nostrã generalẽ ꝓcedentibus legẽ. Nũc aũtb defensozes existentes siqꝺem placidi videanꝫ etiã ipsos inscribi circulo et biẽnio complere curã:ꝛ siqꝺem iam biennium in ea cura habẽt remoueri defensozes solicitudinẽ:nisi tñ voluerint cõmuni decreto teneri euz in biennio eodẽ officio. Si vero nõdũ biẽniuz ipleuerint digni vero videanꝫ cõicare circulũ ipleant:reliquũ tps vltra qꝺ nullꝰ ciuitatẽ defendat:sz vsqꝫ ad hoc solũ stet tps nisi cũcta ciuitas reluctãte nullo elegerit eũ: et hoc facto alio biẽnio suscipiat solicitudinẽ et modisꝛ oibus deponatꝫ ꝛ tuncꝺ rursus fiat tps qñ ipse eum circulus ad hunc adduxerit ozdinẽ ne frequentiae ꝛ ordinatione ꝛ continuatione cure:ꝛ ꝑ quandã machinationez illud semp renouãdo fiat aliqbus infinita predicta gubernatio his oibus valituris in oẽ tẽpus qñ cũ toto hoc studio etvigilãtiaꝛ dñi intuitu adinuenũꝰ:ꝛ nris subiectis cõtulimus. Bat,rome ydibꝰ augusti,aut consulari bel,vic,con.

De mensura ordinãdozꝛ clericozꝛ.

¶ Numerꝰ clericozꝛ antiquus ozꝺ seruari ꝛ nullo casu augeri.ꝛ in defunctozꝛ loco nullus debz substitui donec ad antiquũ numerꝫ puenias ma uẽtibus antea ozdinatis i eo in quo sunt scemate.sed si in vna ecclesia in qua clericꝰ mozitꝺ minuta est clericozꝛ multitudo ꝛ in alia ecclesia sup abundat ozꝺ eligi ꝛ assumi clericus ex ea ecclia ꝛ ad aliã transferri ꝛ nõ noua ozdinatione creari. Ultimo ꝓcipit diuulgari.h.ꝺ.

Impa. Justini.aug. Anthemio sanctissimo ꝛ beatissimo archiepo: et vniuersali patriarche.

Legẽ nup scripsimꝰc de mẽsura ozdinationũ:ꝛ vt non cõpeteret effusas eas esse: neqꝫ in sãctissima maiozе eccl'ia huius felicissime ciuitatid neqz i alijse quã etiã firmã esse ꝛ valere ꝺm oẽm suãf volumus virtutẽ. Quia vo intentio nobis est abbreuiare qꝺẽ ozdinatiões hinc autẽ sanctissime maiozi eccl'ie excellentẽ expẽsaz ad mediocrẽ quandã atqz portabilez statũ querere ꝙntitatez:ꝙtenus multitudo ei expensarũ minuatg:propter hoc oẽm circũeuntes viã ad ꝑsentẽ venimus legẽ.nihil qꝺem aliter existente prioresh sed ex eiꝰi ꝓcedẽte voluntate:adhucj aũt amplꝰ sanctissime maiozi eccl'ie ꝓdesse valentem. Sancimus eñ si in qbusdã sanctissimarũ eccl'iaꝛ qrũ ipsa sanctissima maioꝛ eccl'ia gubernationẽ:ꝛ expẽsas suscepit contigerit:aut ꝑsbyteꝛ aut ꝺyaconũ aut lectozẽ:aut cantorem mozi:nõ aliuz mox extrinsecus introduci: sed cõsiderare quãta est nũc mensura ibidẽ ministrãtiũ reuerendissimozũ clericozũ:ꝛ siqꝺem nõ dum clericozũ minuta mensura est: sed adhuc abundãs ꝙntũ ad id qꝺ suprusk diffinimus:ꝛ eũ q vocatl statutꝰm numerus nullã fieri ꝑ eo ozdinationẽ donec numerus in remedio ipso restituatn. Si vero diminuta multitudo est vt necessitas sit nec desit statutus numerus aliuz ꝑ moriente itroduci clericũ cõsiderare beatitudinez tuã si qs est in aliꝭ ecclesijs citra sanctissimã maiozẽ ecclesiã ex abundãti eiusdẽ ozdis clericus:ꝛ exinde restituere aliũ ꝛ non nouã facere ordinationẽ. Si eñ dũ ex eo qꝺ plusp est semp hoc qꝺ defuitq ipleatꝫ bona: et deo amabilis ponatꝫ cause mensura:ꝛ sic sanctissima maioꝛ ecclesia paulatim debitis liberabitꝫ.alioqn si qd defuerit quꝺ cõpleatꝫ introductionibus extraneis,qꝺ vero plus est nõ minuatur plurimũ ꝛ indefinitũ trãsiet tps donec oẽ qꝺ plus est minuatꝫ. Tua igt tur beatitudo ea q ꝓpꝫ sctissimarũ eccl'iaꝛ vtilitatẽ recte nob placeãt opi effectuiqꝫ tradere festinet eteni si qd fiat ꝑter hoc scire necesse ẽ euz q ꝺ hãc nostrã legẽ suscipere ordinationẽ ꝑsumpserit:nihil hincvtilitatis habiturũ:neqz reputabitꝫ a reuerendissimis ꝙconomis in hac ꝑte

t Dictũ est.vt.j.e.§.interim.ꝛ nota q hic repetit breuiter quasi oia supradicta:sic facere debẽt ad nocati in fi.sui dicti.sic.§ vt ec.ro.§.reminiscẽtes.

v Eõia,ab omnibꝰ nobilibus.

x Habito.tam ab eligẽtibus q ab electo.

y Subsequunꝫ.i.q post hanc legẽ eligentꝫ.

z Nũc aũt.i.tẽpore huius facte ꝓstitutiõis.ac.

a Modis.etiaz si oẽs ꝺsentirẽt in cõtrariũ.ac.

b Et tũc rursus.q.ꝺ.tsic permittit supradicta electio qñ bona fide fec circulũ ꝛ nõ instructe vt iterum eligeretur.

a Frequẽtia.no.freqnter fieri qꝺ fit bis.sic.C. de epi.au.l.nemo.in fi.et ẽ,de nõ alie.§.neqꝫ.ꝛ.C. de do.si quis.

b Rubrica. De mensura ordinandozꝛ clericozꝛ.

Legem scpsimus.

l vt.s. vt deter.sit numerus cleri.

d Ciuitatis.alꝫs vrbis.

e Alijs.ſ.sibi adiacentibus.vt.s.vt deter.sit nu. cleri.idẽ tñ facit ꝛ ꝺ alijs eccle.licz hic de illis nõ dicat.vt.s.quõ op.epi§. §.sed necꝫ.

f Suam.non alꝫs.

g Priore,i.nõ habẽte aliqd qꝺ fit cõtra prioremẽ

h Eius.ſ.prioris.

i Adhuc.ſz in quo hoc ꝓdest q illa non ꝓfit.rñ. in eo qꝺ hic dicit qñ deficit numerꝰ in vna q ozsumi ex alia vbi numerꝰ supabundat.vt.j.§.i. ibi. ſi vero diminuta:qꝺ non dicit in superiori cõstitutione.

k Supius.vt.s. vt deter.sit nume.cle.acc.

l Statutus,ſ.modus.

m Restituatꝫ.facit ad ꝟ s,de refe.§.i.C.de sacrosanc.ecc.l.nõ plures.ꝛ.s quõ opoꝛ.epi§.§.sz neqꝫ.

n Si vero.nunc incipit adijcere supiori cõsti. illi sz vt deter.sit nu.cle.

o Plus.in alia eccl'ia.

p Defuit,alibi,accur.

p Rubrica. De mandatis principum.

EX libris. quos non habemus.

r Tua sublimitas, loquit tribuniano questori cui mittit & dat hec consti. vt. j. §. i. ibi illustris &c.

s Mandatis principū. est aūt mandatū principis ꝓstitutio quedā continēs ꝓcepta de laudabiliter puincia gubernāda §. P. dicebat ꝙ nō erat cōstitutio cū tanꝯ opposita mandato qñꝯ inueniat cōsti. vt ff. de col. illicitis. l. iij. i. fi. & C. ō īcest. nup. l. q̄ ō legē. §z certe cōsti, genus est mandatum spēs est: cōtinēs hui⁹ ꝓcepta tm̄ q̄ dixim⁹: et ita hic, t. accipit. al's ō: mādatuz qōlibet principis ꝓceptū p excellētiā. & sic accipit. C. eo. ti. al's ō: rogatus q̄dā. & ita accipit ff. man. l. i. & per totum.

t Jn suo quoꝯ trāspotando & eliciēdo de antiq̄s libris. Et sic no. legē laudabilē esse & licituz ꝺ facere. nec mirū: qz q̄ nō īsubtiliter factū emēdat laudabilioz est eo q̄ ꝓ⁹ inuenit. vt. C. de vete. iur. enu. l. i. §. oīa em̄. & fac ad hec īstitu. in ꝓhemio. §. igitur. accur.

v Quia qm̄. alij scripserūt de mā. ꝓn. igit & &c.

x Placuit. nobis.

y Nostris, s. codicillis ꝓstare & mādare accipit qō est j.

z Mediās. sunt aūt q̄n ꝯ genera magistratuum vt dicem⁹. j. vt ab illustribus & qui. §. &c.

a Correctores. s. de italia: §z ꝓsides in ꝓuicia.

b Codicillos. i. lras dignitatis.

c Subter. i. infra ē scriptū p linguā latinam et grecā: sed tm̄ latinaz habemus. vt. j. e. §. pri. vsq̄ in fi. hui⁹ cōsti. qz nec greca est necessaria nobis. §z tū illa ides dic & hūt eā greci: vt subijcit statiz

a Auctas tua. o tribuniane.

b Transcribere. s. vt hec cōsti. fit de corpore iuris

c Laterculo, loc⁹ vbi leges & cōsti. reponunt dictus sacer. qz leges sacre sunt. vt. C. de le. & cō. l. leges.

d Codicill. i. cū dignitate q̄ ꝓ codicillos demonstratur.

facta sanctissime maiori ecclesie expensa: sed ipsi ex hoc cognoscēt dānū a semetipsis hunc sue negligentie recipiētes fructū. Bat. rome ydibus augusti a cap̄, bilisario viro clarissimo consule.

De mandatis principum.

Huius cōstitutiōis ponitur casus breuis vsq̄ ad. §. sit tibi. Exordio premisso administratores mūdas debēt seruare manus & fiscalia tributa vigilāter inspicere & exigere. & pacē ciuitatibus dare inter ciues inducere & seditiōes ꝓhibere. hoc dicit.

Jmpator Justi. aug. tribuntano q̄stori sacri nr̄i palatij exconsuli.

EX libris[q] antiq̄s q̄ iura romani nois cōtinebant non ignorat tua sublimitas[r] q̄nta de mandatis principū[s] legūlatores in suo q̄ volumie cōscripserunt Quia[v] igit nobis reparantib⁹ omnē vetustatē iā deperditam ac diminutā: placuit[x] etiā oīb⁹ iudicib⁹ nostris[y] q̄ minores vel medias[z] administrationes gerūt: siue inter correctores[a] siue inter cōsulares siue inter spectabiles ordinent: nō solū codicillos[b] ꝓstare: sed etiā mandata dare: q̄bus inspectis omia gubernari laudabiliter possint: ideo librū mādatorū cōposuim⁹ q̄ subter[c] p vtrāq̄ linguā adnexus est: vt detur administratorib⁹ nostris ꝑm loco⁹ q̄litatez: in q̄bus romana vel greca lingua frequentat: scire eoꝝ sanctione vt nihil ex his audeant ꝓterire sed saluberrimas dispōnes nostras obseruātes in ꝑpetuū nostras ꝓuincias nostroq̄ ꝑperio subiectos gubernare festinent. Jllustris igit auctoritas[a] tua ad quā questoria ptinet cēsura: eadē mandata & in libris legum trāscribere[b]: in sacro latercu lo[c] deponi ꝓcipiat: q̄ten⁹ ex his vna cū codicillis[d] suscipiēdis administratoꝝ quēadmodū possint reip. subuenire nō ignorent. iā q̄dē in generali nostre pietatis lege[e] oīa de. lata sunt: in q̄bus cōueniens est administrationes accipientes eas gubernare memorātes[f] iusiurāduz q̄ sup his ꝓstant Necessariū tm̄ existimauimus etiā nūc ꝓcipiēti tibi[g] administrationē[h] designare q̄ a gentoꝝ[i] reipu. nostre aduentuz est: q̄ ad administrationes directis[k] certa ꝓcepta dabāt[l] mandata principum ea vocātes ꝑm q̄ oporteret eos gubernare administrationes. Oportz[m] igit te pure sumēte administrationez & [n] sine oi suffragio[o] ꝓe oibus alijs mūdas[p] seruare deo: nobisq̄ & legi manus: & nullū cōtingere lucrū[q] neq̄ maius neq̄ min⁹: neq̄ captiosuz quoddā ō subiectos facere negotiatione[r]: sed cōtentam esse solis a fisco tibi ministratis[s]: tā per te q̄ per eos q̄ circa te sunt: purū eis vndiq̄z seruare[t] ius & festinare[v]. primū q̄dē fiscalia tributa exigi vigilanter nihil diminuēs circa publicā curā requirere: ne forte fisc⁹ inde minuat: & saluare[x] ei vndiq̄z que ꝓpria sunt Sicut em̄ priuatos iustitiā passos adiuuamus: sic & publicū illesū manere volumus. collatores nāq̄z omni alia⁹ calūnia liberi cōseruati facile & in ꝓmptu soluēt tributa: & q̄ infinita prius[a] dantes manebāt debētes adhuc fiscalia hec nūc & ipsis fiscalib⁹ exoluentes liberabūt facile se tributis. Deinde[b] cōuenies est te puidere vt nulli populi ciuitatū alterutri[c] seditiones faciāt: sed omnē pacē[d] esse dei ciuitatib⁹ dō equitas etiā hinc[e] nostris subiectis seruat[f]: & neq̄ lucri neq̄z passionis[g] alicuius cā ad aliquā partiū declinat[h].

Casus breuis vsq̄ ad. §. deniq̄. Judices lites cū oi equitate audire debēt & breues lites & viliū ꝑsonaz ex nō scripto cognoscere & iudicare & ꝓuidere ne occasiōe iudicialiū expēsaz dānificent subditos & ne subditi, ꝓpter ipsoꝝ negligētiā ad nostrā accedāt curiam.

Sit tibi[i] q̄ tertiū studiū lites cuz oi eq̄tate[k] audire: & oēs q̄dē breuiores[l] & q̄cūq̄z maxie viliū[m] sūt: ex nō scripto[n] decidere & iudicare & libare oēs alterna cōtentione & nō pmittere[o] vltra q̄ ꝓtinet sacra nr̄a ꝓstōne occasione causaliū[r] expēsaz dānificari[s]: si tm̄ sufficiētes in datiōe consistant: alioq̄n q̄ etiā grat⁹ lites audire & nō pmittere ex negligētia de ꝑ

aliter est. vt §. scriptum exemplar. accur.

m Oportet. hic incipit liber mandatoꝝ in lingua latina.

n Et. p id est. o Suffragio. i. sine aliq̄ dato nomine suffragij vt. §. vt iu. sine quoq̄ suf §. hec oīa. p Mūdas. ab oi mūere. ꝑm al. q Lucrū. j. de iudi. §. ne aūt ō. sed ibi in iudice delegato

loquit: vt bi ordinarijs. & fac ad h̄ finis illi⁹. §. & §. vt iudic. fi. quo. suf. §. illud. & §. iusiurā. q̄ ō ꝓstat. §. & ꝓmū.

r Negociatione i. p aliquē modum negociādi. vt. C. ō ō. iudi. l. i. & ff. de ō hē. emp. l nō iz. ac.

s Ministrat. s. annonis vel salarijs.

t Seruare. repete oportz te. & facit ad h̄. §. iusiu. q̄ ō. § penū. & §. vt iu. fine quo. suf. §. eos autem.

v Festinare. repete oz. & est h̄ aliud capt⁹m: iz. j. §. si tibi innuat. hoc & ꝓmū ꝓ vno: q̄ ē verū. qz & sub vno. §. sunt. & qz vtrunq̄z pecuniariū cōmodum respicit.

x Saluare. s. oportet te.

y Alia q̄ videtur ꝙ exactio tributoꝝ ē calūniosa. q̄ falsum est. sed certe ñ implicat: sic & al's crucifixus est xp̄s & alij duo nequaz. q̄ dic vt nota. j. vt defūc. seu fu. e. §. i.

a Prius dātes. i. illi q̄ ante. l. istam suo tpe non soluebāt tributa: imo in futuro tpe remanebāt ad soluēdum: hodie suo tpe soluent. accur.

b Deinde. s. in secundo ꝓcepto.

c Alterutri. adinuicem.

d Pacē. no. potestates terrarū teneri ad faciendū paces fieri: vt dic. & est ad h̄. ff. de of. ꝓsi. cōgruit. & C. ō bis q̄ ad ec. cōfu. l. denūciamus. & ff. de vsufr. si cui. §. ij. & j. de pace tenen-

da. quasi per totum ti. qui est in vsu feudoꝝ.

e Hinc. i. hac. l. vel vt puto ex pace. f Seruat. & eq̄tas inf homies: ad quā eq̄tatē tenet ꝓses. vt. §. iusiu. q̄ ꝓ. §. ꝓmū. & §. & equ⁹

g Passionis. i. dāni iminētis. & nō oz cōpati inq̄s hoib⁹ q̄n eos puniat. h Declinat. s. eq̄tas. vt. §. iusiur. q̄ ꝓ §. primum.

i Sit tibi quoq̄ tertiū. melius dixisset q̄rtū cū tria iā dixit. sed dicvt diximus. §. §. oportet. k Equitate. hoc facit p. Ø. qui dice

bat ꝺm equitatē ⁊ cōsciam iudicandū.⁊ est ꝓ eo.C.de iudi. placuit ⁊.ff.finiū regū.si irruptiōe.in fi.⁊.ff.de fer.l.iiij.in fi. Sed Jo. ꝺtra nā ꝺm allegata dixit ⁊ dicim⁹ iudicandū.vt.ff.de offi ꝑfi.l.illicitas. §.veritas.ibi.⁊ iō ⁊c.⁊ ꝙ suis.i. Martini legibus dicīt est verū.i. mar.qū vt iudex hz cōsciam.qz suā ꝺsciam vel equitatem nō habet vt priuat⁹. sed qū̄ hz vt priuat⁹ tunc non dz ius dicere vt.C.de leg.⁊ cō.l. i.⁊.j. de rap. virgi. i.rū̄.

l Breuiores.quidam dicūt breuiores siue breues.l. aureoꝝ.vt.C. ō de fen.ciui.l.i. alij duorū̄.vt.ff. de dolo. si oleū̄.§.fi.⁊.l.seq. alij quinq̄ aureoꝝ vt.ff.de bo.dam.l. diuus. vel verius centū aureoꝝ.vt.j. de iudi.§.ne autē. ⁊.j.sequitur prī.

m Filiū̄ sunt.s. psonarū̄:vt pauperū̄ hoim.⁊ ꝙ dicit maxime abundat ficut⁊ alꝫ.ff.de le. iij.l.cū̄ q̄s decedēs §.nuptura. in fi.§. Et ita diligenꝫ nota duo capitula: ⁊ qū̄ cā breuis ⁊ qū̄ viliū̄ psonarū̄: licz cā nō sit breuis.et sic sufficit alterum Sed alij ponūt ꝓ vno casu:⁊ qō dicē viliū̄ exponūt.s.reruz.vt de feno vel palea:⁊ tūc maxie nō abundat.

n Ex non scripto i.sine libello,⁊ licz sntia nō deꝫ in scriptis valet:tū alꝫ ō.vt.C.de sen.ex peri.reci.l.fi.sunt ⁊ alij casus q̄s dic vt.§.vt iudi.sine quo.suf.§.necessitatez.⁊ facit ad hoc.C.de pri. sco.l.iij.§.fi. o Et non pmittere.caute accedit ad aliud ca.

p Nihil,alꝫ nō est in lra nihil ⁊ tūc plana.si aūt habeas dic ꝙ negatio q̄ includīt sit supflua:⁊ positū̄ qō inest remaneat.nā tū̄ valz nihil q̄ntū̄ nō aliq̄d.sic alꝫ abūdat.vt.§.de hered.⁊ fal.§. ordinatū̄

q Sacra.quā nō habemus,sed plerūq̄ fit eius memoria. vt.§. vt iudi.sine quoq̄ suf.§.volum⁹.⁊.j.vt liti.iur.§.⁊ hoc.⁊.j.vt dif. iud.§ fi.⁊ forte erat eius sntia talis:vt duos aureos in pnc.⁊ duos in fine acciperet iudex ꝓ causa.vt.j.de iudi.§.ne aūt.

r Causaliū̄,qz ꝓ cā fiūt.b est ipse ꝓtule q̄ iudicib⁹ pstabantur.

s Dānificari.s.litigātes. t Gratis.nā rōne personarū̄ vl re rū̄ quedā fiunt gratis que alꝫ non fierent.⁊ facit ad hoc.j.vt cleri. apud ppios epos.§.i.⁊.C.de epi.⁊ cle.l.nulli.⁊.l.de creationibus.⁊ C.de nup.si furioso,in fi.⁊.j.de iudi.§.ne aūt.

v Et nō pmittere.s.oportet. x Faciat,ppt aliquā cām quā cū alio habet. y Si.i.an. z Conuertemus.i.seueri⁹ vindicabimus.sic insti.de his qui sunt sui vel alie.iur.§.fi.al.

a Non dabimus.facit ad hoc.ff.de appel.l.impatoꝝ.⁊.j.de cap.§ fi.⁊.j.vt dif.iudi.§.si quis.⁊.§.quō opoꝝ.epi.§.illud.

b Hinc.i.a nostra curia.

c Magistriano.genera erant magistratuū̄ qui magistri militum vel similium dicebantur. d Superexigere.i.exigere vltra id quod ipe pceses exigit.sic.§.vt iudi.sine quo quo suf.§.volumus.

e Procurari.s.te oportet.acc. f Cuiuscūq̄.i.a quocūq̄ q̄sit in aliquo foro nro curie transmisse. g Dirigunt.i.dirigi cōsueuerūt⁊ debent.acc. h Formaꝝ.s.cā formabat cūi loc⁹ ꝓ quē aqua:vt subijcit vel aliq̄d vtile reipub.ducebat vel fiebat.sic⁊.j.de ecc.tu.§.ad hᵒ sanci mus.⁊.C.de sacrosanc.eccle.l.ad instructiones.

oim horū̄ⁿ puidebis sine dāno oiꝰ gestū̄ᵖ. Si q̄s aūt cui tale aliq̄d iussum estᑫ veniat:oīno non respicias eū̄ nisi sacrā nostrā ꝓgmaticā ostēdat formā ꝓ hoc scriptaz:tunc suscipiens ʳq̄dē talē formā:nō aūt aliq̄d agēs ex ea anteq̄ ad nos nūciās ˢ scḋam ꝓceptionē nostraz suscipiaſ sed etiā ꝓ vbertate ᵗnecessariorūz:⁊ operū̄ ᵘciuitatū̄ diligentiā habebis ꝓcurans ex ciuilibᵍ ˣpecunijs ptes q̄ᶻ valde necessaria sunt operū̄ facere⁊ pontiū̄ similiter⁊ viarū̄ ⁊ portuū̄:in q̄bus oīno sunt locis puincie cui ꝓesidesᵃ portuūq̄ ⁊ muroꝝ curā habere:⁊ quicq̄d oīno est ⁊ publico ⁊ ciuitatib⁹ vtile:⁊ cogitabis ⁊ facies ⁊ nunciabis. Habetis autē obedientes tibi ⁊ q̄ in puincia sunt milites:in quibᵇ eoꝝ opus humeris ad ministeriū̄ iustū̄. Qō si delinquētes inueneris ᶜsub omni castigatione decedente:insuper ex emolumentis ᵈeoruz satisfieri lesis ᵉ ꝓcurabis. Non pmittas priuilegijs aliquibᵍ vt innocentes ᶠsed illud solū̄ eis in auxiliū̄ obseruabis:vt vndiq3 puri eoꝝ que eis inferunt innoxij videātur ᵍ. Homicidia autem⁊ adulteria virginumq3 direptiones⁊ inuasiones ʰ⁊ oppressiones:ita cū̄ vehemētia corrigere:puniens ⁱ delinquētes ſm nostras ᵏleges:vt paulatim supplicij ˡ eorū̄ oēs faciat saluos. Pre-

i Domuū̄. cōferri forte volebat vt destrueret̄ domus in publico facta in qua destruenda expense sunt necessarie. vt.ff. qō vi aut clā.l.cōpetit.§. fi. ⁊ de ope.no.nunci.l.fin.

k Nostros subiectos. accipe pncipiū̄ ⁊ oportz te subaudi nec pmittere alicui⁊ c.dānificare⁊ c.

l Nec per talē abūdat. hec negocio.sic.§.e.§.sit tibi.vel dic nec per aliaz nec ꝓ istā:vt sic ad diuersa referaꝫ,sic.§. ō here⁊ fal.§.inordinatū̄.acc.

m Ipse.subaudi tu.

n Horū̄.s.portuum⁊ ceterorum.accur.

o Omni. quantum ad collatores.accur.

p Gestū̄.i. gerendo.

q Jussum est.vt ipse dicit ꝙ missus sit ad reficiēdavl faciēda supradicta

r Suscipiēs.s.tu, sed cōtra.§.de nō alie.§.qz nō verifil'e.so.vt ibi. vel illa causa fauorabilioꝝ.acc.

s Nunciās.illā primā formā.vt.C.de paganis. l.sicut sacri.⁊.l.iij. Et ᵇ est cōtra miseros ꝓlatos q̄ timēt intantū̄ lras dñi pape vt nō audeāt reclamare qō facere nō debēt vt hic dicit̄,set.j. vt nulli iudi.§.⁊ hec nō iubem⁹. ⁊.C.si ꝙ ius vel vti.publi. l.⁊ si nō cognitio.nec ꝓ ᵇ deseruiūt legi imo seruiūt.⁊ ppt hoc pape vel principi,vt.C.de appel.l.fi.in fi.

t Vbertate,id est ad hoc vt in necessarijs sit vbertas qō facere tenetur vt.§.vt iudi.sine quoquo suf.§.i.

v Et operū̄.ᵇ ad iferioza respicit.⁊ facit ad ᵇ.ff.de of.pcō.l.si in aliquā.

x De ciui.alꝫ ex ciuilibus.acc. y Partes.s.operū̄.qō sequitur.

z Que.scz opera ⁊c.vel dic partes.s.reipub.accur.

a Facere.ea q̄ sunt necessaria.sic insti.in ꝓhemio.in fi.lz in ᵇ male fuer̄.

b Presides,ꝙbū̄ ē nō nomē ᵇ. c Qō si inueneris.ꝑdictos milites

d Emolumentis.i.bonis⁊ eis deficientibus ex salarijs, vt.C.de execu. rei iudi.l.stipendia. e Lesis.puincialibus.

f Vt innocētes,⁊ sic nō vtenꝫ scholares priuilegijs in delictis:lz Fridericus impator generalit̄ eis ꝺcessit.magistri tū̄ ⁊ scholares illis priuilegijs q̄ntū̄ ad delicta renūciauerūt:cū̄ ꝓ magistrū̄ vel ēpm nō poterant plene puniri delicta:qō publice interest.vt.ff.de fideius.l.si a reo.§. fin. ⁊ ff.ad.l.aquili.ita vulnerat⁹.⁊ sic reddim⁹ ad hoc ius.⁊ facit ad hoc.§.vt iudi.sine quo.suf.§.qō aūt.⁊.C.vbi de cri.agioz.l.i.⁊.ij.⁊.j.vt oēs obe. iudi.§.ij.accur. g Videantur.i.sola puritas eis ꝑdest sic.§. de defen.ciui.§.nulla.in fi. h Inuasiones.s.rerū̄ imobiliū̄⁊ apphēsiōes mobiliū̄ puniet ꝓ cōsti.si q̄s in tantā.vel ꝓ interdictuz vñ vi.⁊ ꝓ ac.vi bo. rap.q̄ sunt mobilia,vt insti.vi bo.rap.§.pe.⁊.C.vñ vi.l.si quis in tantaz ⁊.ff.de vi⁊ vi ar.l.i.i.rū̄. i Puniens.cū̄ etiā merū̄ habeat imperiū̄ vt.ff.de offi.ꝑfi.l.illicitas.§.vniuersas. k Nostras le, vt homicidā ſm legem coꝝ.de sica,vt.ff.ad.l.corne.de sica.l.iij.§.penul.adulterū̄. per.l. iuk.de adulterijs.cuius pena est.vt.C.ad.l.iuk.de adul.q̄uis.in fi. raptores vero.vt.C.de rap.virgi.l.i.acc.

l Supplicū̄,sic colligevt aliozꝝ supplicū̄ alios saluos faciat, vt.C.ad

t.iuſt.repe.l.i. Sic ipunitas aliquozȝ multos alios tradit morti ⁊ exitio. vñ dicit decretū: multos tradit exitio qui liberat multoꝝ exitia cogitantē ſcȝ occaſionalit. vt.xxiij.q.iij. eſt iniuſta. Et ibi ar. ꝙ hoc ipſo ꝙ ꝗs parcit malo: intelligitur nocere bono. vt.xxiij.q.v. ſi hi qui ꝓſunt. accur.

e Precipue. ad hoc facit. j. de ꝗſtoze. §. maxime ⁊ j. de iudi. §. is qui.

f Feſtinabis talez facit ff. de offi. ꝓſi. l. obſeruandū. ⁊. §. vt iudi. ſine quo. ſuſ. §. eos. ⁊ ff. de of. ꝓcō ſu. l. nec ꝗcq̄. §. circa aduocatos.

g Sed neqȝ. pone caſū ſic. quidā timēs veratione alicuī: cōfugit ad eccleſiā: petit a ꝓſide vt ꝓmittat ei ſecuritatē in rebus ⁊ ꝓſona. nūqd ꝫ debet fieri. rñ. nō promptu i. paſſim vel ſine delectu cōcedendū. nā in quibuſdā non dat. vt. j. pr. §. vtrū hec ſit danda vel nō. fit ꝗdā examinatio mediocris. i. ſemiplena vel ſūmatim. ⁊ ſi appareat dā dā vltra. xxx. dies nō datur: vel ſi data fuerit non ꝓtēdit vltra: ⁊ medio tēpore deducit in ius. ſ. et cōuenit ⁊ cōdēnat. ⁊ ita hec vera ſi renūciet ſecuritati. alꝫs nō: ſed reſtituitur ſacris locis vel terminis: ⁊ cū debita loci reuerentia exigit. loquit aūt de ſecuritate ꝓmiſſione q̄ dicit iuſiur. ⁊ cōſiſtit in ꝟbis tm: nō ꝙ corporalit tanganꝫ euangelia. vt ⁊ alꝫs. C. ſi minor ſema. dix. l. ſi alterius. ⁊ forte de ea loquit. C. de his qui ad ecc. confug. l. fi. ⁊ ꝙ ſic fit caſus ponend⁹ ⁊ lꝫa exponēda ꝓbaꝫ ex hoc et ſequēti. §. in nouel. e. ti.

h Verba. mirabilit gloſat ⁊ cōcordat canon ſit ſermo tu⁹ eſt eſt: non nō: qō ampli⁹ eſt a malo eſt: id eſt a malitia hoium inuentū. vt. ij. q. v. ſi ꝗs ꝓſbyter.

i Amplius. i. ampluz ſine magnū.

l Cōtentiones. nā cum interim nō poſſit cōdemnari. patz ꝙ retardaꝫ factū agentis ꝺ eū qō diu eſſe nō debet.

l Si ꝟo ꝟbo. i. habita cāe cognitione. vt. §. dixit ſecuritatē ei dederis.

m Aduerſus eū. cōueniēdo eū ciuil⁹. alꝫs eſſi nō vz datū ꝟbū. vt. j. pr. §.

n Deduces ſ. in publico. o Verbū. ꝫ ſemp ponit ꝓ ſecuritate.

p Si hoc nō. ſ. fecerit. i. hoc verbo dato abſolute nō renūciauerit ⁊ non egerit q̄ iudicata ſunt alꝫs. acc. q Temperate. faciendo miſſionē in poſſeſſionē ꝓ menſura declarati debiti. ⁊ hoc ante lit. cōteſ. vt. j. de exhi. ⁊ intro. reis. §. ſi vero. ⁊. C. de his q̄ ad ecc. cōfu. l. fi. §. iij. Si vero oīa lit. cōteſ. aufugit ſnia diffinitiua dari poterit: ſiue in tpe qñ erat ſub dato ꝟbo: vt hic fuit: ſiue vbicūq̄ ſit. vt. C. de iudi. ꝓperandū. §. cuz aūt. ⁊ miſſio tūc fiet in poſ. rerū. ꝓ mobiliū: poſtea īmobiliū. ⁊ tertio nominuz. vt. ff. de re iudi. l. a diuo pio. acc. r Neqȝ cuſtodes. i. neqȝ dabis. ⁊ ſi dederi nō ſeruet neqȝ poterit ꝺ te legē vel iuſtitiā inuocare quā ꝺtempſit. vt. ff. de mino. auxiliū. in fi. ⁊ qō his ſpālibus caſib⁹ dicit: idē dicas ſi ꝓ quocūq̄ maleficio fugerit: vt ſubij cit. vt. §. de mona. §. ſi vero.

s Hoc patientibus. repete parcere conuenit.

t Veſum. nā vbi eſt vnū de cōtrarijs: ꝓ conſequēs tollit reliquū. ſic iuſti. de tute. i. rñ. ⁊. ff. de inſti. l. ſed ⁊ ſi pupill⁹. §. fi.

v Cogent. ſ. illi qui leſionē exactoribus inferent: ſiue de ipſis clericis ſiue de alijs. Et facit ad hoc. C. de epiſ. au. l. addictos. ⁊. j. vt li. ma. ⁊ auie. §. pe. ⁊. j. de collato. §. nulli. et vt hec materia plenius intelligaꝫ di ſtingue in fugiēte ſit liber vel ſeruus ⁊ qōlibet ſubdiſtīgue in tria. naz ſeruus vel qz dñs nimium ſeuer⁹ eſt in eū fugit: ⁊ tūc cōpellit eū bonis cōditionibus vendere. vt inſtit. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iur. §. fi. vel ꝓpter maleficium: ⁊ tūc dño reſtituit: nec ē ei danda ſecuritas niſi modicum erit maleficiū: ⁊ tūc tā tū danda erit ſecuritas ⁊ dño reſtituitur. vt. C. de his q̄ cōfug. ad ecc. l. ſi ſeruus. ⁊. l. fi. §. fi. ⁊. j. de ſanc. epiſ. §. ſi quis aūt. aut ob bonā cōſcientiam vt qz monach⁹ fierivult hoc caſu domino reſtituit ante triennīū venienti data ab eo ſecuritate qō ſuū ſeruū ob hoc nō puniet. vt. §. de mona. §. ſi vero. Itē ⁊. j. de ſā ctiſ. epiſ. ſi ꝗs autē ad mo. In libero aūt aut ꝓpter maleficiū: ⁊ tūc ſerua qō in. §. neqȝ autē. dicit. aut ꝓpt publicā functionē vitandaz: ⁊ tunc ſua hunc. §. publicoꝝ ⁊c. aut ob aliā cauſam: puta ciuiles: ⁊ tūc ſerua. §. §. ſed neqȝ. ⁊ hoc i catholico. heretico aūt vel iudeo termini non cuſtodiunt niſi ad fidem redeant. vt. C. de his qui ad ecc. confu. l. i.

x Coges aūt. o ꝓſes.

y Publicos. erecu. ꝗ de publico mittunt vt publica exigāt tributa vna cū ꝓſide vel defenſore. vt. §. de defen. ciui. §. deinde.

z Suſceptis. dicit aūt ſuſceptū ſcriptura in qua ſcribunt ea q̄ ſuſcipiunt exactores tributoꝝ vel yconomi eccl'iarū noīe penſionū ꝓ locationibus factis ab illis prelatis: q̄ pēſiones appellant debita fiſcalia ⁊ ipſis ſoluentibus daꝫ. vt. j. de ecc. re. īmo. alie. §. fi. naz cū iſti publici exactores ſoluebant fiſco recipiebant chartā cōfeſſionis ſoluti: ⁊ in hac ſcribebant ꝫ oīa. vt. C. de fi. inſtru. l. plures. vt j. vt hi qui ob. perbi. res mi. §. i.

7 In quibus. i. ꝓ quibus ea tributa dederunt ſubiecti.

o Ea dederunt. ſ. que dederunt.

venerabilib⁹ locis reuerentia. Neqȝ autē homicidis neqȝ adulteris: neqȝ virginū raptoribꝰ delinquentibus terminoꝝ cuſtodes[r] cautelaz ſed etiā inde extrahes ⁊ ſupplicium eis inferes. non eñ talia delinquētibus parcere cōpetit: ſed hoc patientibus[s] vt non talia a ꝓſumptoribus patianꝫ. Deinde tēploꝝ cautela nō nocentib⁹ ſz leſis daꝫ a lege ⁊ nō erit poſſibile vtrūqz tueri cautela ſacroꝝ locoꝝ ⁊ ledentē et leſum[t] Publicoꝝ vero tributoꝝ exactōes etiā intra tēpla deceter fieri ꝓpera bis: qm̄ fiſcaliū ratio ⁊ militibus et priuatis: ipſiſqz tēplis ⁊ cuncte rei pub. vtilis ⁊ neceſſaria eſt. Auxilia bunꝫ aūt tibi ad hoc etiā deo amabiles eccl'iarū defenſores et ycono mi nullū hoꝝ q̄ fiſcalia tributa exigūt eripientes exactioni Sed neqȝ ꝓmittentes violentū aut ſeditioſuz aliqꝺ pati exactionē inferētes ſcientes qz ſi q̄d tale geſſerint de ſuo ſatiſſacere fiſco cogentur[v].

Exactores tributoꝝ ſcripturas de ſuſcepto claras facere debēt pena ꝓ faciētib⁹ imminente ⁊ collatores ad ſolutionē tributoꝝ ſm cōſuetudinem cōpellendi ſunt ſtatim. exponētiū cauſ⁹ diu centiū ſe nō cōpelli ſoluere ſubtilit examinatis poſtea venditione rez in tributoꝝ ſolutiōe ceſſantiū periculo venditoꝝ celebranda ſi emptor minus idoneus inueniaꝫ. h. o. Vl' dic breuius. Exactor tributoꝝ ſcripturā de ſuſcepto claram facere ꝺz ⁊ tributari⁹ ad ſolutionē tributoꝝ ſtatim ꝺz cōpelli ⁊ rez ceſſantiū in ſolutione tributoꝝ venditio fieri ꝺz periculo venditoris.

Coges[x] aūt publicos[y] executoreſ in ſuis de ſuſceptis[z] manifeſta facere oīa in quib⁹? ⁊ ea dederūt[o] gigocephaloꝝ aut iugoꝝ[a]: aut iuliarum aut q̄libet[b] mō ꝓ regiones nūcupātur: et ꝓ q̄bus hec et q̄libet[c]: ꝑdīs[d] exigunꝫ et datoꝝ quātitate[e] ſiue in ſpēbus ſiue in auro. Et intermina bis eis[f] ⁊ magnū ꝺāñū et man⁹ amputationē[g]: ſi hoc qō precipit q̄dez ſemp: vſqz nūc aūt cuſtoditū eſt nō deinceps oībus modis ſeruant. Si

y Gigocephalo. gigo iugū: cephas caput. ide dicit gigocephalum animal portans iugū: vt bos vel bubalus: vt puto.

a Aut iugo. nā & p alia & p ipso iugo aliqd soluebat romanis olim & p corrigijs iugo: vt sequit qs iugalias appellant: cū quibus caput bouis ligat. vel dic iugo. s. de mulis. vt. ff. de edil. edic. l. edules. §. ij. & §. si forte. accur.

b Quolibz. repete ea q quolibz &c.

c Quelibet. alia fi. lia. vt. j. de col. in princ.

d Predijs. i. possessoribus pdiorū vel p quib⁹ hec et quelibet alia similia exigant.

e Quantitatē. repete facere in suis dem susceptis manifesta &c.

f Interminabis. id est interdicēdo minaberis.

g Dan⁹ amputationē. hoc imponit publico executori q nō scribit supradicta: q pena ē hodie generalit cui cūq debz incidi aliqd mēbrū. p. l. vt. j vt nul. iudic. §. pe.

h Declinationē. qz aliqs dicit se nō debere soluere vel aliqui.

i Dicentes. ipsi exactores.

a Percipiat. no. fiscū seruari in qsi possessiōe accipiēdi: sine piudicio tū exactoz & collatorū. & facit ad h. ff. de publi. l. si publicanus. §. in oibus

b Cēsualib⁹. i. exactorib⁹. Et sic dictis qz cēsuales faciūt scripturas: vt dixim⁹. §. in prīci. huius. §.

c Nuncupatas. i. pdicta relata q illi nolūt soluere: & quare.

d Datis. s. interī

e Inferendis. s. fisco ab exactorib⁹.

f Hoc valere. hoc est verū qñ est que

vero vt assolet declinationē^h inueniāt aliquā dicētes^i nō posse iugorū poni quātitatē: maxime qdē eos malignari putamus: sed tamen nihil hinc ledat fisc⁹: nec collatores. Fiscus etem sine preiudicio oia sua percipiat^a: & solēniter celebrata suscepta percipiat. q hoc exoluerit nihil exigēdi ampli⁹. Causa vero in nullo ledat: & pm cōsuetudinē qdez tributa soluant ab eis & inferantur fisco. Nunciet aūt ad gloriosissimos nostros pfectos d istis primitijs cogendis cēsualib⁹^b nuncupatas^c expositiōes subtiliter dare: vt ex hoc fiat cause adiudicatio: & sic interim pm cōsuetudinē qdem datis^d fiscalibus inculpabiliter inferēdis^e. Qd aūt in his q dubitant gloriosissimi nostri pfecti iudicauerit in his que mouent hoc valere^f necessitatē^g habētibus exactorib⁹ post cognitam veritatē sup his qōnibus: & in illis decetero qntitatē gigocephalorū & aliorū oim describere pm qd a nobis ordinatū^h est. Nō pmittas^i itaq curialib⁹ aut cēsualib⁹^k dū vendita sunt predia eorū: aut in alias personas^l mittat possessio tergiuersationibus vti qbusdā & nō trāsferri a vēditorib⁹ ad emptores pdia^m: sed coges eos oīno facere mutationes sine dāno^n. Si vero^o dixerint minus idoneos esse emptores: & pptera nō fieri migrationē: hoc ipsum examinabis^p sine quolibet dāno: & si q dē idonei fuerint emptores: coges fiscalū pūles^q oibus modis & sine quolibet dāno celebrare trāspositionē^r. Si vero^s p veritate eos inueneris nō satis idoneos coges vēditores: hoc ipsuz pfiteri ad gesta: qz periculo eorū transpositio fit fiscalū tributorū i eos^t q ab ipis emūt^v hoc qd etiā in oriente nouimus in multis fieri gētib⁹. sic em nec fisc⁹ nocebit & fiscalia tributa a possessoribus inferunt: vt aut alij qdez sint possessores. alij vero collatores. oz em maxie p possessores fieri collationes: sed nō cōtra nō detinētes nec q possidentes terras^x.

¶ Judices & milites sive de vna puincia ad puinciā aliaz pficiscant sine ciuitates suc puicie circueāt nō debēt tributa gratis expēdere nec angarijs affligere collatores: sed suo salario viuere. nec debent iudices cuiuscūq sint dignitatis loci seruatores mittere.

Illud tñ te volum⁹ noscere: qa si qñ pceperim⁹ ad alias forte pficiscite puincias cōpetēs est contentum te his q de fisco largiunt^y & nō grati expendere: nec q nostros subiectos atterere: sed ex qbus^z in puincia existens: expendebas ex his ipsis & ad alias pficiscēs regiones: facere expēsas: nec q angarijs^r collatores affligentē: nec q obediēs tibi officium sed pprijs qdē subiugalib⁹^o pprias q expensa agere iter. Itē hoc ipsuz custodiēdo: vel si nō vltra termios pperes puincie: sed pter quādaz occasionē necessariā^z circūeas ciuitates: eos^a aūt q vocant loci seruatores dare iudices in ciuitatib⁹ prouincie cui presidē licz spectabiles viri vel clarissimi: vel pfides sint omibus interdicimus modis. Sed nec si milites aliq sequant^b te: nec illos gratis pmittas expendere: isz ex pprijs emolumentis. Si vero non hoc egerint sed ex tributis expenderint et angarias acceperint^c: omne quicqd dānificabunt subiecti: hoc ex eorum emolumētis^d exigens^e p prio periculo^f lesis seruabis.

¶ Preses pmittere nō debz occasiōe religiōis puinciam cōmoueri si contra laicū crimē canonicum moueat cum epo cognoscere debet & decidere. h. d. Barto.

Nec q occasione religionū here sumq questiones pmittas alicui puinciā cōmouere: aut aliter quadā preceptione iniungi puinciam cui presides. Ipse vero puidebis cum cōpetenti vtilitate fiscalib⁹: et que

q Presules. pfules appellat pmos tributarios

r Transpositionem. alias transmigrationem.

s Si vero. p veritate h sumit aut. qd est in. C. sine cen. vel re. l. ij.

t Eos. emptores. acc.

v Emūt. nec min⁹ a possidētib⁹ exigēt qñ res debeat magis q personaz: vt subijcit. & ff. de pub. l. impatores. sic & alias inia pdio dat. vt. ff. de ne gotiis. q aliena. §. fi. & sic dico nō esse correctā. l. C. sine cē. l. pe. & ff. de pac. l. iter. Sed nūqd in italia h locū habēt. qdā dicūt q nō. qz tributa & cēsus soli puinciales soluunt. vt C. de epi. & cle. l. de his. & ff. de cēsi. l. i. & fi. alij q sic vt. C. de vsuca. trāsfor. l. i. & instit. de re. di. §. p traditionē. & C. sine cen. vl re. l. fi. pma opinio verior ē nec obstant due prime leges: qz in dñio trāsferendo dicūt nō esse differentiā nō in censu. itē nec tertia. quia de prouincialibus tñ loquitur.

x Terras. nisi in casu p posito.

y Illō. largiūt. s. salario

z Ex qbus pecunijs &c.

a Angarijs. est autē angaria opa psone tñ. per angariam aūo opa cuz sumptu: vt colligit. C. de epi. & cle. l. ij. §. ad pangariā.

b Subiugalib⁹. i. si aliqd p bouesvl p aliō animal qō portet iugū faciat deferri vinū vel panez hec suis sumptib⁹ faciat Accur.

c Itē hoc necessariam vt forte cedet tumultū in ciuitatib⁹. vt. §. de defen. ciui. §. nullā. & §. deinde.

d Eos. interdicim⁹. facit ad hoc. §. vt iu. fi. quoq suf. §. nulli. & j. vt nulli iudi. i. rñ. §. de defen. ciui. §. nulle.

g Necq. alicui. s. epo vel abbati: vel alij simili psone. sed hoc durū videt cū alias tātū honorē eps habuerit: vt etiā deo dixerit eū cōicare. vt. §. quō opor. epis. §. illud. in fi. §. sed dic restringēdū hunc. §. ad talia si dicat eps vel abbas q talis sit conuersus vel monach⁹: vel qz dicat pizocaros: qa tā ipse q eius res sint monasterij. vt. §. de mona. §. illud. & ideo exēpte ab hmōi collationib⁹. vt. j. de sanc. epis. §. si qñ. & in cōsti. friderici. §. i. vel aut

n Dāno. fisco inferendo. nā a possidente semp tributa persoluent: lz illi aliter pacti fuerūt: vt hic. & ff. de pac. l. ius publicū. & l. inf. sed qntū est inter se valent illa pacta: vt agant: vel pscrip. ver. vel alijs ac. vt. ff. de pac. l. epla. §. ij.

o Si vero nō. scilicet velle.

p Examinabis. scz distinguendo: vt subijcit.

hyco.vt.C.de epis.& cle.l.ij.hec ergo causa per fidem cognoscitur: vt hic. sed questio heresis vna cum epo.vt.j.§.pri.

b Si vero.hoc referr ad id qđ dixit heresim &c.

i Canonicũ.vt de articulis fidei q̃ sunt.C.de sum.trini.l.fi.vel symonia a laico cõmissa.vt.s.quõ opor.epis.§.& hãc nẽpe.aliud si clerico obijcit.vt j.vt cler.apud ppm epis. cõ.§.fi.contra.

h Disponere.repete p/uidebis.qđ est.s.pr.ac.

l Orthodoxa3.s.si vult conuerti & esse bon⁹.alꝫ vt infamis:& deo & alijs penis q̃bus heretici sunt suppositi:& b̃ erit.vt.C.đ sum.tri.& fide cat.l.i.& de here.l.iij.de symonia aũt punitur.vt.s.quõ opor. epis.§.& hãc nõ pecunijs

m Oportet.qđ aut3 & generi & leg.i.agnatis et cognatis q̃ ex lege vocant fm al.vt j.de here.ab intes.§.si igit. Sz si dicas toti generi.i.agnatj vsq; ad.x.g̃dũ:cognatis vsq; ad septimũ.vt insti.đ succes.cog.§.fi.tũc erit cõtra j.vt nul.iudi.§.fi. Itẽ q̃li tercũq; dicas erit contra s.de incest.nup.§.i.Sz solue vtrũq; cõtra.vt ibi de incest.nup.diximus.

n Illi.s.psides.accur.

o Dimittũt.qđ fieri nõ debet. vt diximus.s. de incest.nup.i.rñ.

p Patrocinia iniusta. q̃ fiũt facta cessione i/potentiorẽ.vt.C.ne lice. potẽtiorib⁹.l.i.vel alꝫ assũpto patrocinio potentis

q Elitas.s.iniuste.vt dictũ est.& ad hoc etiã.C.đ aduo.di.iudi.l. aduocati

a Et.s.clientulo.& hoc exaudi iniuste:vt si fiat pactũ lit.pẽ.vt.C.de postulando.l.q̃squis.§. pterea vel etiã si prius fiat: si nõ est facta scriptura de hoc vt.C.de suf.l.i.

b Lesiones.s.iniuste. vt qr videat se iniustaz cãm fouere. vt.C.de iudi.rem non nouã.§. patroni. qđ tñ Sz lege caueat:& vt etiam iurẽt: vt ibi dicit. tñ cõsuetudine nõ habetur fm.b. qđ est verũ que in hac pte vincit legẽ.vt.ff. de leg.& senatusco.l.de q̃

bus.& ff.cõia p.l.vẽditor.§.si cõstat.& ff.ad.l.rho.de iac.l.de lege. accur.

c Fiscũ.hec.s.intellige:vt dictũ est pri.s.iniuste. ideo aũt spãliter de eo ponit ne videat neglectũ qđ spãlius erat cõprehendendũ. vt.ff. de iniur. l. ite apud labeonẽ.§.hoc edictũ.vel dic q̃ loquit de eo q̃ aduocatus fuerat fisci q̃ ɔ eũ in ea cã esse nõ dz.vt.C.de aduo.fi.l.ij. & l.iij.nisi in casu: vt ff.de postul.l.fi.

d Obijcere.i.pmittere clientulo.

e Tibi.s.psidi.acc.

f Hec.scz supradicta.

g Nec; sit dominij.i.potentie.& facit ad hoc.s.quõ opor.epi.§. qđ aũt in fi.§.& C.ne liceat po.l.i.& s. vt iudi.fine quo q̃ suf.§.qđ aũt.in fi.

h Sed etiã agricolas.loquit vt puto de omi laboratore siue ascriptio sit nõ:cũ per oẽm exactio cessat tributor terra nõ afferente fructũ suũ cuz ecõtra q̃libet recipiẽs teneat.vt in fi.hui⁹.§.Et facit ad hoc.C.de agri. et cen.l.ois.& j.vt nulli iudi.§.si vero.vt.C.ne rei dñice vel tẽ.l.i.& C.vbi cã status.l.i.& C.vbi decu.vel coarta.l.i.& in cõsti.fride.§.fi. Et sic no.q̃ potestas vẽdicat ciuẽ suũ vel comitatiuũ: vt dictũ est. licz h̃ in italia nõ videant habere locũ que tributa nõ pstat: vt diximꝰ s.eo.§.nõ pmittas.sed certe ab alio poterat reuocare vt subeat. scz onera ciuitatis.vt C.de decur.l.nullꝰ qualibet. Itẽ conuenit vnũ quẽq; &c. vt.s.đ defen.ciui. §.si q̃ vero.& facit ad hoc.ff.de rei vẽdi.l.i.sed in nouellis đ ascriptijs tm loquit hic.§.

i Cito.intra.xx.dies.forte fm.R.vt & ff.de fugi.l.i.§.i. & s.eo.§.sed nec;.

k Plurimũ.i.multum.

l Inobedientes. volentes reddere agricolas quos susceperunt.

m Onus.i.dãnũ

n Est ob hoc qđ non reddunt.

o Illius.s.qui susceperit.

p Cõfitẽtes. spõte.

q Adiectione. s. vt in eo in q̃ illi fugiẽtes minus idonei inueniunt hoc adijcit illis q̃ eos recipiunt.sic & alꝫ ff.de ver.obli.l.x.& ff.si cer.pe.l.fi.

r In puincia sint i.siue illi possideãt i.habeãt pdia aliqua in suo dñio siue nõ.sed cõducta vel pcario in q̃bus prediis receperãt supradictas personas.

s Possessores.i. dños qñ fuerãt coloni:vl ipsis rectoribus puinciarum qñ prius liberi q̃ possessores dicuntur dñi rõne iurisditionis.vt alꝫ dicitur q̃s ius possidere.vt.ff.de peti. here.l.regulariter.

t Gubernatores vt castaldi.

v Extraneis.i.rebus ad se nõ ptinentib⁹.acc.

x Alijs.vt dominis pdiorũ quor; sunt cõductores.acc.

y Alios.dominos possessionũ: vnde pdicte persone fugiũt.

z Titulos.i.scripturas in q̃bus cõtinet q̃ hoc pdũ sit talis hoies quasi aliqđ priuilegiũ alios hoies habeat:sic & alꝫ titul⁹ p priuilegio ponit.vt.j.de ecc.ti.vel vexillũ aliqđ erat. Et vt plene hec itelligant:distingue.aut ponit pdio alieno nomẽ suũ:aut alienuz alieno:aut alienũ suo:aut suũ suo.primo casu si est plebeius dãnat ad mortẽ.nã plebeius in metallũ damnat & oia sua confiscant: vt hic. & C.vt nemo pri.pre.suis vel ali.l.ij.& idẽ dicas in scõo casu q̃ alienũ alieno:licet nõ tantus videat excessus. Si vero alienũ suo pdit illud & alia bona oia bona sua dantur in fiscũ & afficitur in metallũ

se cõstituti lris vteris publicis ad puinciarũ psides: vt in eas fugiẽtes agricolas cõfitentes[p] aut cõuictos tradãt possessionib⁹ & reuocent ad puinciã cui psides & inobedientes vehemẽter corripies min⁹ idoneorũ adiectõne[q] cõpetens eñ est talia studentẽ:hinc onus & rerũ diminutionẽ in suam facultatẽ cognoscere vt minorat⁹ cognoscat q̃ntuz est ledere & delinquere in alios. Sz hoc ipsuz age:siue predia possidẽtes in puincia[r] sint siue aliquor; alijs cõpetentiũ gubernatores sint. oportet eteni & possessores[s] illa solũ habere q̃ eis dat lex: & gubernatores[t] alienarũ illis pesse solũmodo q̃ per cõductionẽ aut aliũ legitimum eis sunt tradita modũ:extraneis[v] autẽ abstinere & nõ pidere quidẽ alijs ledere vero alios[y] & sibimet lucrum impium hinc acquirere.

C Nullis titulos pdijs alienis aut argastarijs iponere dz pẽa ꝯfacieti imminente.nec dz q̃s arma deferre.nec ppm in tmbas sollicitare. Et hãc cõstitutionẽ diuulgari iubet.h.đ. Bar.

Titulos[z] autẽ iponere pdijs alienis aut ergastarijs[z] in ciuitatib⁹ cõstitutis & supscribere sua vocabula ita psumentib⁹ periculosuz ee scias vt agnoscãt:qr hec agẽtes ipsi suaz subam applicabũt fisco. Si enim causam soli iperio & fisco datã tẽptauerit aliq̃s arripere in suis agnoscat experimẽtũ & suis reb⁹ titulis impositis publicis fiat alijs exemplũ[a] abstinentie qui hisdẽ iplicantur in alijs sil⁹ subdent penis. Hec igit oia[b] obserua[c] sciens nostrã circa te volũtatẽ atq; fniam: q̃lis q̃dẽ erit[d] delinquẽte te q̃lis aũt pbato[e] & nostra sequẽte precepta ac legis. mox aũt vbi ingredieris[f] puinciã cõuocatis oibus in metropoli cõstitut⁹: dicim⁹ aũt deo amabili:epo & venerabili:clero & nobilib⁹ ciuitatis insinuabis hec nostra sacra pcepta sub

vt.C.de his q̃pe.no.l.i.Sed in quarto casu vbi suum suo prediuꝫ illud amittat.vt.C.vt nemo priuatus.l.i.

ꝛ Ergasteriꝭ.i.oꝛtis vacantib⁹ in ciuitate.vel dic stationibus.vt ff.de alie.ꝛ emphi.§.i. o Experimentū.i.damnū.acc.

ꝫ Suis quondã.nã mõ sunt confiscata,sed ff.ſ.eo.§.oportet. sed hec i grauioꝛib⁹:illud i leuioꝛib⁹. hodie vero dic vt diximus.ſ.de incest. nup.§.i.

a Exemplū. felix quẽ faciũt aliena pericula cautuꝫ.et alibi.casus demẽtis coꝛrectio sit sapientis.

b Hec oĩa.que in hac cõstitutiõe dicta sunt.

c Obserua.tuꝛ ses.

d Erit. voluntas nostra.

e Probato.ſ.ti.

f Ingredien⁹. al's ingrediens.

g Dãno.ſ.expensarũ.q.d.cũ paruo sumptu.

h In quib⁹.i.cuꝫ quib⁹ mandatis.

i Presentẽ.nota malã grãmaticã.i. pſens. ꝛ sic dicas de duab⁹ alijs ptibus hic positis.

k Si q̃dẽ.i.certe, hic no.adhuc duo p̃cepta.vt hoc.§.ꝛ sequẽti.Et est notabile q̃ q̃ miles ñ est:nõ militet: vt ff.ꝛ.C.q̃ mili.nõ pos. l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.l.pe.p̃ter argẽtarios qui poterũt militare i oi militia p̃terq̃ armata.vt.C.neg.ne mili.l.i.li.xij. Fit ãt miles per solẽnitatẽ quandaꝫ:vtputa p examinatiõeꝫ vt.C.q̃ mili. ñ pos. l.i.ꝛ sacramenti p̃stationẽ qõ moꝛtẽ nõ euitet reipub.cã.vt.ff.ex q̃bus cau.ma.l.fi. Itẽ p ensis additionẽ.vt.ff.de mili.tes.filiusfamilias. Itẽ stigma.i.nota publica doꝫ brachijs iponi vt recognoscantur.C.de fabꝛi.l.iij.ꝛ vl.in numero alioꝫ doꝫ scribi.vt.ff.de tes. mili.l. ex eo.ꝛ talib⁹ militib⁹ p̃uilegia militaria danꝫ:nõ alijs.vt.ff.de tes. mili.l.fi.

l Super alia.i.super alia p̃cepta predicta.

m Cũ alijs apparuit.Cõstituerit subaudi:ꝛ tibi alios constitutos.

n Quaten⁹.repete putdebis.ꝛ subaudi q̃tenus debeas.acc,

o Nũciare.ſ.ad nos vl cõmittere. p Hoc.ſ.debes exaĩare si forte ꝛc. q Inq̃sitiõe.qꝛ nõ cõfiteanꝫ.nã tũc nulle pꝛtes essent iudicis in cogĩcendo,vt ar.ff.ad.l.aq̃l.pinde.ꝛ.C.quoꝫ appel.l.ij.

r Talibus.ſ.hominibus vel delictis. s Rubꝛi.de triẽte ꝛ semisse.de triẽte hoc expediꝫ.ĩ.vſq; ad illũ.§.neq; illo. t Successoꝛib⁹.hoc doꝛ.ĩ.§.cõsiderem⁹ v Vel colla.hoc doꝛ.ĩ.e.§.illõ.ac.

x Distributiõibus.hoc.ĩ.e.eo.§.ꝛ quod sepe,ac. y Nec non litterarũ.hoc.ĩ.e.§.studiũ.ꝛ.§.illud quoq;.

Am quidẽ.ex p̃ncipio hui⁹ cõstitutiõis vſq; ad.§.neq; illo.sumiꝫ aut.nouissima.q̃ est signata.C.de inoffi.te.cũ querel.&c.

b Dicimus romanoꝫ.supflue dicit cũ roma tm̃ dicaꝫ reipubli.vt ff.de.ver.sig.l.eũ qui.sed ipꝛopꝛie q̃q; etiã cuiuslibet ciuitatis, vt ff.de public.sed ꝛ hi.§.i. c Codices.i.libꝛi nã codex generaliter oĩs liber dicit. d Scripserũt.ſ.de testamẽtis.vt.ff.de tes. ꝛ seq.ti. vſq; ad ti.de bo.pos. e Imperatoꝫ.vt.C.d̃ re.mi.l.iiij.ꝛ abinde. vſq; ad tractatũ p̃scriptionũ. f Ad nobis.vt patet in finib⁹ dictoꝫ titulorũ codicis vbi leges iustiniani sunt. g Prolati.ſ.legum codicis.

norũ plurima de testamẽtis dispositta sunt:ꝛ pleni legũ codices de talibus cõsistũt:ꝛ nõ solũ sapiẽtes antiq̃ hec scripserũt⁹ aut prioꝫ ptãs iperatoꝫ⁶ sed etiã a nob⁶ iã non aliq̃ prioꝫ p̃ncipũ mĩn⁹ legislatiõis p̃ latione plati⁵ sunt. Deũ vero semp cõsiderantes⁵ ꝛ q̃ten⁹ ei placidi videamur ꝛ aliq̃d bonoꝫ dignũ i nobis agam⁹:mittimur aliq̃d⁷ adinuenire⁸ semp ꝛ nature cõsequens eo qõ possit prioꝫ⁷ corrigere. Frequẽter igit⁸ᵐ ꝛ alia vice mirati sumus: quõ legitimis ꝛ benuolis filijs q̃bus⁸ agũt gras parẽtes q̃busq; qõ relinquit:iã etiã debitũ⁹ vocãt solũ triũ ciũ¹⁰ diffinierũt⁹ ex necessitate⁸ relinqui.reliquũ vero iacet in voluntate parentũ:ꝛ capiũt q̃dẽ cognati oia⁵ ꝛ extranei⁸ vel⁹ cũ libertate serui⁸ filij vero lꝫ multi cõsistãt:etiã si nihil offenderint parẽtes ꝺfundunt⁸ ꝛ triunciũ diuidẽtes solũ:vl si decẽ forte aut ampli⁹ fuerit ꝛ paupes erũt⁸ filij donec viꝛerint patres ꝺoneiᵛ. Hec⁵ nos mouerũt coꝛrigere legẽ⁷ ꝛ nõ eã despicere⁹ semp erubescẽtes taliq; mõ determinare cãm: vt si q̃dẽ vni⁹ est filij pater aut mater: aut duoꝫ vel triũ vel q̃ttuoꝛ: nõ triunciũ eis relinquiᵃ⁷ solũ sed etiã tertiãᵃ ꝓpꝛie substãtie partẽ:hoc ẽ vncias q̃ttuoꝛ:ꝛ hãc esse diffinitã mẽsuraꝫ vſq; ad p̃dictũ numerum⁵. Si vero vltra q̃ttuoꝛ habuerit filios: mediã eis totius substãtie relinqui partẽ vt sexunciũ⁶ sit oĩno qõ debeat⁹: singulis ex equo q̃drunciũ: vel sexunciũ diuidendũ:ꝛ hoc⁶ non sub iusta circũstantia rerũ foꝛsan'em hic etiaꝫ aliq̃d relinquereꝫ.vt.C.de inof.tes.l.oĩmõ. s Dia.ſ.q̃ supsunt.ſ.oꝺrantẽ. t Et extranei.ſ.instituti. v Vel.p etiã.

h Cõsiderantes.ſ.nos.

i Et aliquid.repete q̃tenus qõ est.§.

k Adinuenire.sic.ĩ.vt facte no.con.

l Prioꝛa.ſ.male posita nã nfas non piget leges emendare.vt.ĩ.vt fratruꝫ fil.i. rñ.al's §. vt.ĩ.q̃.mona.effi.sui.§ tribus.

m Frequenter igit⁸. beniuolis.vt qꝛ grati sunt ꝛ obsequiosi erga parẽtes si eniꝫ essent ingrati nec olim nec hodie est necesse aliq̃d eis relinqui.vt.ĩ de imẽ.do.in filios.§.fi.

n Quibus.ſ.filijs.

o Debitũ.vocant.scꝫ iurisco̅sulti ꝛ imperatores Et est hoc nature instinctu.vt.ff.vñ li.l. scripto.ĩ fi.ꝛ.C.de codicil.l.fi.ꝛ.ff. de bo.dã.l.fi.in pin. immo ẽt nõ solũ debitũ eis sed etiã dñi dicunt⁸ viuo patre.vt insti.de he.qua. ꝛ dif.§.sui.ꝛ.ff.de libe. et posthu.in suis.ꝛ ẽ rõ cuiꝫ vnũ ꝛ idẽ esse p̃sumãtur. vt.C.de ipu.ꝛ ali.sub.l.fi. ꝛ insti.de inuti.stipu.§.eũ qui.ꝛ.§.post moꝛtem.

p Triunciũ.i.tres vncias

q Diffinierũt.ſ. iurisco̅sulti.vt.C.de inof.tes.l.cũ querit.ꝛ.l.parentibus.ꝛ ff.de inoffi.testa.papi.§. qui aũt.ꝛ insti.de inof.testa.§.fi.

r Ex necessitate.ſ. causatiua.nã nisi hec faciãt rõ petur tes.p querelã inofficiosi,sic insti.de exhere. lib.§.posthumoꝛ.ꝛ.ff.d̃ lib.ꝛ posth.§. posthumorũ.in fine,hodie vero ad supplementum agitur sẽ

s Dia.ſ.q̃ supsunt.ſ.oꝺrantẽ.

t Et extranei.ſ.instituti.

v Vel.p etiã.

x Serui.ſ.instituti.nõ al's nisi in casu q̃n heres volũtatẽ defuncti nõ cõplet:ꝛ alij nõ sunt testõ noiati q̃ velint,vt.§.de here.ꝛ fal.§.si autẽ.

y Erunt.post parentis obitum.acc. z Idonei.nã sustẽtabat eos pater in necessarijs:qõ facere debebat nisi filius fuisset opifex vnde posset viuere.vt.ff.de li.agno.si quis a li.§.filius.ꝛ.§.non tm̃.

ꝫ Hec.qꝛ daꝫ parũ filijs. ꝛ Legẽ.q̃ de ista crudelitate loquebatur

ꝺ Despicere.i.p̃terire:quin augeamus illã quartam.accur.

ꝫ Relinqui.scꝫ volumus. a Tertiam.ſ.partem.

b Numerũ.ſ.quattuoꝛ filioꝛum vel paucioꝛ.Accur.

c Sexuncium.sexuncias vt dixerat hic,accur.

d Debetur.ſ.instinctu nature:vt diximus.§.§.pri.nõ vi pacti: alioq̃n esset alienũ nõ detraheretur.qõ fit vt.ff.de inoffi.tes.papi.§.quarta. si aũt minꝰ habꝫ tũc agit ad supplemẽtũ.vt.C.de inof.tes.sancim⁹.si aũt nihil tũc exheredatus agit q̃rela p̃teritus si est emancipat⁹ per cõtratab. vel si suus est,dicit etiã ipso iure nullũ.vt insti.de exhere.lib.in pin.ꝛ.C.de lib.p̃.l.fi.

e Ex hoc.ſ.qõ dixi ex equo inter eos fieri diuisionẽ nõ fit interduꝫ quo ad effectũ cũ in ipsa diuisione liceat ꝺhentib⁹ decipere inter se reipsa vt sequit⁸.ꝛ.ff.de mi.l.in cause.§.pe.ꝛ.ff.loca.itẽ si.§.quẽadmodũ.acc.

f Percipientibus.ex ipsa diuisione. g Cõtigerit.s.iure succes sionis:lz nonnunq̃ disparsit emolumentũ inequaliter facta diuisione.

h In q̃litate.put meli⁹ possunt bona fide vbi res hereditarie in spẽ sũt

i Quãtitate.vbi sunt res hereditarie in q̃ntitatibus.vt.ff.de ẋbo.ob.l. stipulationũ. lz Relinquat.no.nõ interesse quo titulo vel iure filij hoc habeant.sed contra vt.j.vt cũ de app.cog.§. aliud.nã tm̃ iure institutionis debeẽ:vt ibi dicit sed solue vt ibi.

l Octouncũ.vbi fuerit quattuor vel pauciores vel sexunciũ vbi fuerint vltra q̃ttuor.sz q̃d si sint vltra q̃ttuor:puta decẽ q̃ttuor tm̃ vel pauciores ex his exheredat: vel p̃terit:nunquid trientẽ semissẽ eis dabit sue parti Rñ.semissem cum ꝓpẽ numerus sua legitima sit diminuta.qõ hec osti. velle videẽ.nã alꝫ dicitur nil esse adeo magnus q̃n fiat insensibile si per plures partes diuidatur vt.j.de natu.lib.in curia. de pub.in princi.acc.

m Natura.i.filij qui naturaliter ꝓcreanẽ:siue iure naturali.vt.j.e.§.nec illo.ꝛ insti.de iure na.§.i

n Accedere.s.licebit patri dare in extraneos:nõ aũt ꝓius.ꝛ facit ad hoc §.de non eli.§.cũ igit̃.in fine.§.

o Hoc obseruãdo.in oibus.s.filijs ꝛ nepotibus ꝛ ceteris inferioꝛib⁹ cum his oibus deẽ iure veteri querela. vt.ff.ò inof. testa.l.i.ꝛ.l.nõ est eñ. Sz nunq̃d in superioribus q̃rta debita olim augebit̃ p hanc legẽ.rñ.q̃dam q̃ nõ.vt.j.eo.§.ꝓhibemus in fi.§.ꝛ in nouellis.e. ti. Itẽ qꝛ nõ inueniẽ exp̃sse dictũ g̃ in sua maneat vetustate.vt.C.de app.p̃cipimus.in fi.sed contra est vt puto.nam hec sunt verba generalia in oib⁹ psonis ꝛc̃. g̃ generaliter intelligẽda. vt.ff. de alevsu.l.i.§.pe.ꝛ.ff.de serui.vt.pꝛe.si seruit⁹.in fi.constat aũt patrẽ ꝛ ceteros superioꝛes olim habuisse hoc ius õ filioꝝ testamenta: vt filij habeant õ eos.vt.ff.de inof.tes.l.i.ꝛ.l.nã ꝛ si.ꝛ insti.de inoffi.tes.in pꝛin.g̃ hodie illõ ius augeẽ:vt hic manifeste dicit. Itẽ nunquid alie quarte per hanc ꝓsti. augenẽ:vt in trebellianica ꝛ iure institutionis ex constitutione diui pij in bonis arrogatoꝛis.vt.ff. de inoffi.tes.papi.§.si quis ex his. Rñ.non puto cũ hoc non velit hec cõsti.dicere.ar.C.de tes.l.sancim⁹.ꝛ.C. de app.p̃cipimus.in fi.l.

p Excipiaẽ.s.de prædictis.in.§.pꝛi.s.acc.

q Lex.quã nõ habemus.sed eius snia est.j.e.q̃.mo.na.ef.sui.§.si q̃s aũt.

r Curialibus.s.viris. Sed hoc nõ videẽ locũ posse habere vbi duo sũt filij curialis:vel ambo curiales:vel filie nupte curiali.si eñ curialis dederit nouẽ vncias non remanent alij nisi tres:cũ supꝛadictũ sit q̃ ꝓterit⁹ vel exheredat⁹ vnus vel duo vel tres debeant habere q̃ttuor vncias. Rñ. Jo.tradendo generalẽ regulã:ꝛ in cõputatione falcidie ꝛ in oibus filiis q̃ vbi plures sunt nec quãtitatẽ lex diffiniuit tacite singulis decrescit ꝓ rata portione:sicut ꝛ accrescit.ff.de here.insti.l.interdũ.§. sed si alicui ꝛ.§.sed si excesserit.ꝛ insti.de here.insti.§.si plures.vel melius quilibz de

alij iniustitiã patiunt̃:ꝛ alijs q̃dem melioꝛa:alijs deterioꝛa pcipiẽtib⁹ f: sed qõ cõtigerit g vnũquẽq; per oia equũ esse in q̃litate h ꝛ quantitate i si ue q̃s illud institutionis mõ: siue p legati idẽ est dicere ꝛ fideicõmissi relinquat k occasione.licebit eñ ei reliquũ octouncũ l forte vt sexũciũ habere ꝛ largiri sicut voluerint filijs ipsis:aut cuilibet extraneoꝝ ꝛ natura m pꝛimo curata competẽter sic ad extraneas largitatel accedere n hoc obseruãdo in oibus o psonis in quibus ab initio antique q̃rte rõ deinofficioso lege decreta ẽ. Excipiat p aũt a nob de curialib⁹ nuper posita lex q:q̃ filijs curialibus:aut filiabus curialibus r nubẽtib⁹ nouiunciũ oino dari vult reliquo triuncio a parentib⁹ ꝓm potestatẽ dispensando oibus alijs de inofficioso positis legibus:ꝛ p̃cipue nostris in sua virtute seruandis s:ꝛ de ingratis t filijs:ꝛ de naturalib⁹ u p̃ter solitã q̃ntitatez quã ad pñs auxim⁹ v:ꝓm oes pꝛedictas diffinitiones. Pꝛohibem⁹ w aũt ꝛ illud graue existens:ꝛ habẽs q̃dẽ aliquã legalẽ occasionẽ in durã x tm̃ incidens crudelitatẽ ꝛ amaritudinẽ nouim⁹ eñ aliq̃ testamenta ꝓm que moꝛiẽtes nõ paterne:nec vt viros y oportebat:sed minus molliter atq; remisse fecerũt instõnes vꝛoꝛib⁹ si q̃dem oẽm dereliquerũt suarũ rerum vsumfructũ:filio⁹ aũt ꝓꝛietatem nudam z. Quãobꝛem arbitroꝛ studiuz esse hmõi testamentis a vꝛoꝛib⁹ etiã ꝓꝛietatẽ acquirere b filijs forte fame peremptis. vñ c eñ etiã in medio gubernanẽ:ꝛ quotidianuz habeãt cibũ:nihil eis derelicto vꝛoꝛis iure forsan ꝛ irrõnabiliter intercedente

qõ eis etiã quotidianã gubernatiõnẽ arripiat. Nõ licebit igit̃ de cetero vlli omino filios k habenti tale aliq̃d agere:sed modis oib⁹ eis huius legitime partis quã nunc deputauim⁹ ꝛ vsumfructũ:insuper ꝛ pꝛopꝛietatẽ relinquat l si vult filioꝝ nõ repente fame moꝛientiũ:sed viuere valentiũ vocari pater:ꝛ hec omnia dicim⁹ nõ in patre solo:sed in matre ꝛ auo ꝛ pauo:sed adiunctis vnicuiq; feminarũ psonis i.auia ꝛ pauia siue paterne siue materne sint.

¶ Tertie ptis diminutio que a lege antiqua nepotibus ꝛ ꝓnepotibus auferebaẽ hodie coꝛrectionẽ capit ad equalitatis mensurã redacta.ꝛ filij ex nuptijs sine dote nati ꝛ ẽt legitimati p nuptias tanq̃ legitimi p oia succedunt. naturales vo filij ex legitimo cõcubitu nati legitimis liberis ex vꝛoꝛe defuncti nõ extãtibus ex testamẽto succedere pñt vsq; ad medietatẽ totius substãtie ꝛ ab intestato in duas vncias cũ eoꝝ matre percipiẽdas.sed si simul aliquis habuit cõcubinaꝝ multitudinẽ ꝛ ex eis filios isti ab oi successione penitus excludunt̃ ꝛ procul ab hac.l.modis oibus repellunt̃.h.d.Bar.

Neqz illo m quẽadmodũ ab intestato liberi p femininũ sexũ descendentes parentib⁹ suis succedere debeant: decetero seruando in nepotibus ꝛ ꝓnepotibus nõ suis: ꝛ sub potestate n constitutis minus tertia parte eos habere q̃ o eoꝝ parentibus viuentib⁹ oportebat relinquere testatoꝛes.nõ eñ excipim⁹ p vltrius q nepotes qui ex filio paternis auis accrescũt:vt illi quidẽ integrã accipiant partẽ quãtã eoꝝ acciperet pater viuens:nepotes autez ab auo p mediam filiam veniẽtes: aut auia paterna r aut materna min⁹ tertia accipiãt:sed vnũ oꝛdinẽ in omnibus ponim⁹ nepotib⁹ ꝛ ꝓnepotib⁹ non pferentes femina z s a masculo in talibus minui:neq; eñ masculus

f Nudã.i.illã forte non totam.

g Testamentis.i.testatoꝛibus.vel subaudi in.

h Acqrere.q̃ studere videnẽ parẽtes totũ vsumfr.filijs adimẽtes

i Unde.interrogatiue lege. lz Filios habẽti.b̃ est ar.solis liberis auctã esse poꝛtionẽ ꝓm al.qõ dixim⁹.s.plene.§.h̃ nos.in fi.

l Relinquat.hoc est cõe in omni q̃rta.vt.ff.ad.l.fal.qõ de bonis. §.fruct⁹.ꝛ.ff.ad treb.mulier.§.si here. Et facit ad hũc.§.C.de inof fi.tes.qm̃ in pꝛioꝛibus.sed õ est.ff.de vsufru.le.l.vꝛoꝛi mee. sed hec coꝛrigit̃.vt arg.C.de inof.tes.sancimus.§.cũ aũt.vel ibi si recte ispiciatur nõ grauaẽ.qꝛ oim reñ ꝓꝛietatẽ hz:qõ plus est.ar.insti. per quas perso.no.acqui.§.hoc quoq;. Itẽ cõtra.ff.de inoffi.tes.papi. §.quarta aũt.sed qõ ibi dicit in libertatibus eoꝝ grauari: vt tanto minoꝛẽ q̃rtã habeat:dico coꝛrectũ per hoc qõ dicit̃:cũ in nullo põt grauari. Sed nunq̃d potest aliquo casu filij fraudari.rñ.sic. ꝓm io. vt si habeat tm̃ seruos quibus relinquit libertatẽ q̃ cõpetunt: licz etiã abstineat filij si est in ptãte patris.vt.ff.de fideicõ.li.l.cũ queritur.§.sz ꝛ si q̃s.ꝛ.ff.de inof.testa.papi.§.quarta.in fi.§.

ꝓpimus.in fi.l.

occasionẽ.

ꝓ

ꝓ

ꝓ

m Nec̄ illo. ex hoc. §. sumpta est auk. que tertie portionis que est posita. C. de colla. super. l. illam. acc.

n Et sub potestate. repete nō: ꝛ tunc plana. vel dic nō suis ꝛ suis q̄ diuersimode succedebāt: vt nunc sequit̄. si tñ sunt ex filio nati. nō aūt ex filia nati dicunt̄ in potestate. vt insti. de pa. po. §. penk. ꝛ. §. fi.

Et caueas tibi q̄ in duob⁹ tm̄ casibus hic. §. loquit̄ in nepote vk nepte ex filia si moxit̄ masculꝰ vbi succedēt vna cū patruis vk amitinis cū diminutione tertie portionis sue. Item si femina moxit̄ ō cuius successiōe agitur tunc nepos ex masculo vel femia cū dicta diminuti one succedit cum patruis. ꝛ hoc subijcit in hoc. §. ꝛ ō: C. de colla. illā. ꝛ ō suis ꝛ le. si defunctus. ꝛ insti. de heredi. q̄ ab intes. de. §. diui. q̄ hodie nō distinguunt̄: vt h dicit̄. Sed nunq̄d dicte. ll. coxrigunt̄ p. l. insti. de he. q̄ ab intes. de. §. fi. quidam dicunt q̄ sic. vñ hec auk. nō coxrigit: cū iaꝫ coxrectū inueniat. nos dicim⁹ q̄ dictus. § loquit̄ in quodaꝫ alio casu ꝛ quadā alia parte que dabat̄ agnatis ex cōstitutiōe archadij ꝛ illud coxrigitur vt ibi patꝫ. ꝛ. C. de suis ꝛ le. l. fi. vñ h §. coxrigit dictas leges.

o Quā. s. tertiam partē. accur.

p Excipimus. id est separamus. ac.

q Ulterius. i. ambo per hanc legē.

r Paterna. de cuius successiōe nūc agit̄. ꝛ caute no. h duo capitā vt mō dixim⁹.

s Femina. i. natū ex femina vel etiā masculo cū de successione femīe tractatur.

t Generatiōis. facit insti. de exhere. lib. §. nostra. ꝛ. C de suis ꝛ le. l. lege. xij. tab. ꝛ. C. de lib. p̄te. vel exhere. l. fi. accur.

v Equalitatem. scꝫ in iure successionis.

x Sed affect⁹. facit. j. de nup. §. nuptias. ꝛ. ff. de reg. iur. l. nuptias.

y Nō faciūt. facit. C. de do. ante nup. l. fi. ꝛ. ff. de iur. do. l. iij. ꝛ ī casu tñ exigit̄ dos ad mīmoniū. vt. j. vt li. ma. ꝛ a. §. q̄ ꝯo oudsi dixim⁹.

z Cōstitutiōes. vt. C. de na. li. cū q̄s. ꝛ. l. nup. ꝛ Cōsideremus. crebꝛe. fac̄ ad h. C. q̄ po. in pig. ha. l. fi. in p̄n. ꝛ. §. de here. ꝛ fal. in p̄n.

a Erubescim⁹. no. non valere responsionē que lege non p̄batur.

b Populos. i. multitudinē que tota die nos interpellat.

a Ipsis. s. naturalibus filijs. i. ad eoꝝ vtilitatem. accur.

b Dedimus. i. concessimus. sic insti. de libertinis. §. fi.

c Leges posite. s. in q̄nto libꝛo. C. in ti. de na. li. i. ꝛ. l. ij. alꝰ est. l. humanit

d Munificentijs. vt p̄ dona. vel cā moꝝ. vel ink viuos vel do tatis. tis vel donatio p̄pter nuptias. vt. C. de na. lib. l. humanitatis. sed hec hodie ex testamēto alik sūt vt. j. qui. mo. na. ef. sui. §. ne igit̄. ꝛ. §. si vero filios Accur.

e Presens lex.

f Indiscreti. s. erūt etiaꝫ filij. nā tot erūt cōcubine ꝛ filij ex eis: vt nesciret pater eoꝝ qui nati essent ex vna ꝛ qui ex alia. acc.

g De his. s. successiōib⁹

h Sunt. i. deferunt̄.

i Legitima. q: hec nocereꝛ: ipsa non succederet nisi in subsidium. vt C. vnde vir ꝛ vxoꝝ. l. p̄ma Et his casib⁹ vbi filij huiusmodi naturales repelunt̄ alij debent arbitrio boni viri. vt. j. q̄bus mo. na. effi. sui. §. si q̄s igitur. circa fi. ꝛ addas vt ibi.

k Cognatio. i. cognati.

l Manumissoꝝ. i. patronus. accur.

m Possessionē. s. cōtra tabulas. vt insti. de suc. lib. §. i.

n Talibus. interpositio.

o Concubine. adherēs quis. accur.

p Siue. p ꝛ. nec em̄ cōcubinam dico succedere ab intestato: q: nec vxoꝝ succederet nisi i subsidiū q̄ō esset iā necesse si legeres disiunctiue leges ergo copulatiue. accur.

q Proles. sic ꝛ ex illa filios.

r Uncias. ex hac littera sumpta est auk. que est. C de na. lib. l. humanitatis que incipit licꝫ patri. ibi licet pater ꝛc. acc.

a Accipiat. ꝛ sic mater admittit̄ in virilem.

b Et hec. s. que dicta sūt s. hoc. §. s. vt filij naturales succedant patri intestato moxtuo in duas vncias. Si hoc si nō imponim⁹ istā penā filijs naturalibus. s. vt succedant patri in aliquo. s. q̄n pat plures habuit ꝯcubinas

c Dicim⁹. id est habent locum.

d Si. interpositio. accur.

e Alias. scꝫ vxores.

e Dabimus. i. concedemus. ꝛ repete non. Azo.

f Quam. alꝰ quem.

g Amauerint. s. homines: si habes: quē: si habes quā amauerint. dic. scꝫ mulieres.

h Indiscreti. s. erunt etiā filij. nā tot erant cōcubine ꝛ filij ex eis vt nesciret pater eoꝝ qui nati essent ex vna: ꝛ qui ex alia.

i Hec lex. s. tota. vsq̄ ad p̄in.

k Omniū. s. aliaꝝ legū tractantium de hac materia. accur.

l Hec. s. nostra lex valebit.

m Explanauit. scꝫ hec nostra lex.

n Et quo p̄terijt. q. d. nō habeat locū in p̄teritis. ꝛ facit. C. de testa. l. ix

bemus.ꝛ.ſ.vt iudi.ſine quo.ſuf.§.fi.ꝛ.j.de admi.of.§.fi.

o Hec.que ſunt.ſ.vt filij naturales ſuccedant patri inteſtato mortuo in duas vncias. p Illud.hinc ſumpta auꝛ.poſita.C.de colla.ſup.l.i. alꝫ incipit ex teſtamento ꝛc. Accur.

q Scom earũ.ſ.legũ q̃ multe ſunt.vt.C.de colla.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.v.ꝛ fere oes leges illius tit.ſed ſi teſtamentũ faciebat non fiebat colla.vt ſubij cit.ꝛ C.de colla.l.i.ꝛ.l.filiaꝫ.ꝛ C.cõia vtriuſq; iudi.l.fi. i.rñ.

r Dicẽtes.ſ.parentes.

s Eis.ſ.collationibus.

t Relicta.ſ.in teſtamento:vt qꝛ eſt inſtitutus heres cũ alijs ſuis fratrib⁹

v Defendere.puta ptez ſuam hereditatis.

x Omnino.ſ.nobis.

y Talẽ.qualis dicta eſt ſupꝛa in tali quãdo ex teſtamẽto quis decederet

z Inteſtatus.qõ fit ſer modis:vt dixim⁹ inſti.õ here.q̃ ab intel.i.rñ.

ꝛ Oblitus.p lõgitudinẽ tẽpoꝛis ꝓpter quam aduenit oblituꝫ:vt dixi mus inſti.de vſuca.§.qõ autem.

p Anguſtatus.nec ẽ ei iputandũ quare ſe anguſtauerit:lz alꝫ interdum imputeꝝ.vt.ff.ſi q̃s cauꝝ. l.ij.§.pe.qꝛ moꝛs inopinate venit.vt.ff.de cõdi. ꝛ demon.l.i.ꝛ facit ad ꝟ q̃ teſta.fa.poſ.l.hac conſultiſſima.§.at cũ.ꝛ.C.de pec.eius qui lib.me.l.i.

x Huius.nõ eſt.ſ. donationis.accur.

a Omnino.ſed cum donatio alia ſit ſimplex:vt puta donatio inꝫ viuos. alꝫ ob cauſaꝫ aliquã vt dos donatio ꝓpter nup. vl ꝓpter mulctiã vel filia vt.ff.de dona.l.i.de q̃b⁹ dona.loquiꝫ ꝟ. Rñ. ſm Jo.de oĩbus.nã omnia cõferunt ſm eũ.qꝛ verba generalia ſunt oĩno ꝛc.ꝛ ſupꝛa dicit datoꝛiũ ꝛc.nec diſtinguit qualiter data. ergo generaliter eſt intelligenda.vt.ff.de ſerui.vrb.p̃di.ſi ſeruitus.ꝛ.ff.de alea.l.i.§.penul. Jtẽ cũ dos que de bonis patris diſceſſit ꝓferaꝫ.vt.ff.de colla. bo.l.fi.ꝛ.ff. ad.l. fal.l.pater.multomagis in ſimplici donatione que in bonis patris remã fit.vt.C.de inof.dona.l.ij.Sed.Ø.ꝛ lot.ꝛ.b.cõtra.dicunt eĩ in donatione ſimplici collationẽ non faciendã:ſed in his que ob cãm fiunt.idẽ dicunt qõ Johã.ſed in ſimplici cõcedũt fieri in duobus caſib⁹: vt qñ pater hoc exp̃ſſit:vt hic ꝓbaꝫ.ꝛ.C.de inof.tel.ſi qñ.§.i. Jtẽ qñ vni ob cãm donauerat alteri ſimplicit.tũc eĩ ne emergat inequalitas:etiã ſimplex donatio cõferꝝ:vt.C.de colla.l.pe.ꝛ hoc in his vbi fit collatio:hoc eſt in ꝓfectitijs:nõ aũt in aduẽtitijs iure iſto.vt.C.de collꝫ.l.fi.ſiue ſui ſuis ſiue ſui emãcipati ſiue ecõtra.ſi aũt emãcipati emancipati tunc nullo mõ.idẽ qñ ſunt nec ſui nec emãcipati:vt nepotes ex filio.vt.C.de colla.l. ſi emãcipati.Et qõ dixi emancipatũ ſuo cõferre:intellige in his que tpe emancipationis habebant:non que poſtea queſierũt.vt.C. de colla.l. nec emancipati.ꝛ.l.ea demũ.ꝛ hoc inter ſe. extraneis aũt coheredibus nullo modo. vt.C.cõia vtriuſq; iudi.l.fi.

b Diſpoſitũ eſt.ſ.eo inteſtato moꝛiente.alꝫ eĩ olim nõ fiebat collatio: dum erat regule ſubijci hec⁹ a nob⁹ de ꝓdictis ſucceſſionib⁹ ſint ſancita

¶ Collatio datoꝛ ab inteſtato ꝛ ex teſtamẽto fieri dꝛ niſi expreſſim aliud dictum ſit oĩbus que pꝛius de collationibus a nobis dicta ſunt confirmatis.h.d.Bar.

Illud⁹ q̃ bene ſe habere credim⁹ hac lege cõplecti:pꝛioꝛibus eĩ legibus volentib⁹ in collationib⁹ ſi qui dẽ ſine teſtõ moꝛirenꝫ parentes collationes ſm⁹ earũ virtutẽ fieri.ſi vero teſtati nihil dicẽtes[r] de eis[s] locũ non fieri collationibus:ſed res habere per dotẽ forte:aut alio mõ datas:ꝛ q̃ ſunt relicta[t] defendere[v] noſ ſancimus nõ eſſe oĩno[x] tale[y] opinionẽ:ſed ſiue q̃ſpiaꝫ inteſtat⁹[z] moꝛiaꝫ ſeu teſtatus:qm̃ incertũ ẽ ne forſan oblitus[ꝛ] eſt datoꝛ ꝓ tumultu moꝛtis anguſtatus[p] hui⁹[q] nõ eſt memoratus oĩno[a] eſſe collationes:ꝛ exinde eq̃litatẽ ſm qõ olim diſpoſitum eſt[b] niſi expreſſim deſignauerit ipſe ſe velle nõ fieri collationẽ:ſed habere[c] eũ q̃ cogiꝫ[d] ex lege conferre:ꝛ qõ iam datũ[e] eſt ꝛ ex iure teſtamenti[f] oĩbus q̃ pꝛius de collationib⁹ a nobis ſancita[g] ſũt in ſua ꝟtute manentib⁹

¶ Diuiſio bonoꝛ apparente inter liberos fctã nõ aliter valet niſi in teſtamẽto fuerit facta vel in alia ſcriptura parentũ vel liberoꝛ oĩum ſubſcriptionem cõtinente.h.d.bar.

Et qõ[b] ſepe nobis iudicantib⁹ placuit neceſſariũ credim⁹ nunc partez fieri p̃ſentis legis.frequenter enim q̃dam plurimoꝛ filioꝛ ꝓſtituti patres demũ putãtes:moꝛ ſubſtãtiaꝫ diuidere:vt fraterno certamie eos eruãt:ſeruant ad maioꝛes adhuc:ꝛ ſeuioꝛes eos cõtentiones adducũt[i] cũ eĩ oporteret ſi hoc vellent[k]: aut aperte oia diuidere i teſtamẽtis ſuis:aut ſi nõ hoc vellent partes face re ꝛ eas ſubſcribere:ꝛ ſic indubitatã dare filijs diuiſionẽ: ar[m] illi non hoc faciũt ſed partẽ q̃dẽ aliquã per ſe ipſi ſcribũt:ꝛ neq; hãc habere cõtinue:ſed forte interſcriptã alternis cuiuſpiã litteris[n] ꝛ inſcriptiõe abiecta[o] ꝛ nulla cuſtodia digna poſita: reſidua vero pars nequaq̃ illoꝛuz eſt manus:ſed ſubſcriptoꝛis cuiuſpiã forte coꝛrupti:aut cuiuſcũq; z: et hinc[p] illis litiũ occaſiones decies[q] milies vtrũ hec volũtate geſta ſint patris:an alicuius artificis[r] operarij certaminis ꝛ cõtentionis:ꝛ ad fauoꝛẽ partis alicuius ſcribẽtis. Hec[s] nos moleſtare: ꝛ decetero noſtros ſubiectos nolentes ſancimus:ſi q̃s voluerit ſuas res filijs:aut diuidere:aut oĩs:aut etiã aliquas forte relinq̃re p̃cipuas has maxime quidẽ ſi poſſibile eſt dicat in teſtamẽto[t]: ꝛ indubitatã det filijs hinc vtilitatez Si aũt hec nõ[a] agat ꝓpter aliquas neceſſitates[b] que plurime circũaſſiſtunt hoibus:licet tñ deſcriptiões[c] facere rerũ quas partiri voluerit:et ſubſcribere oĩbus[d] aut ipſe aut filios vniuerſos ſubſcribere[e] p̃parare inter quos res diuidet ꝛ ex hoc cauſe dare indubitatã fidẽ:ꝛ quod ſm hãc fit ſpem ratũ ſit atq; firmũ[f] alia q̃ cautela[g] nõ indigens. ſi vero[h] aliquis hoc nõ egerit[i] ſed diſperſaz ſic ꝛ plerũq; ſine teſtimonio ſubſcripti onẽ fecerit:ſciat nihil hinc filijs ſeſe prebiturũ vtilitatis:ſed quaſi nihil ſit factũ:diuident ſubſtantiã filij in certas ꝛ plerũq; ſine teſtimonio cõſcriptiones nõ ſequẽtes: neq; iudicib⁹ cauſe quos iudices familie herciſcunde leges appellant has ſeq; cogendis. Oporteꝛ etem̃ ꝓuidere

f Teſtamenti.puta eam partẽ ex q̃ eſt inſtitutus.acc.

g Sancita.q̃ nõ contradicũt his q̃ hic ſtatuunt.vt.§. in pꝛinci.huius.§. fic.§.e.in fi.i.rñ.ac curſius.

h Et qõ.filioꝛ.ꝛ etiã duoꝛ.vt.ff.de teſti.l.vbi.ſed ꝟ dictio plurimoꝛ treſ exigit ad mín⁹.idẽ tñ credo in duob⁹. Accur.

i Adducũt.nam magis dolet ſi fratri aliquid vltra ꝓ tem daꝝ q̃ etiaz ſi eẽneo.vt.C.de bo. que lib.l. cũ oporꝛtet.§.i.accur.

k Vellent.ſ.a fraterno certamie eos liberare.

l Vel.ꝓ ſaltem.

m Ar.hec aduerſatio ſupflua eſt ꝓpter p̃cedens cum

n Litteris.datiui caſus eſt.accur.

o Abiecta.vili ſcriptura.

p Et hinc.i.ex tali p̃ſcriptione.

q Decies milies ſeꝛ orte ſunt.ꝛ facẽ ad hoc verbum.§. de here.ꝛ fal.§.exheredatos.

r Artificis.i.p̃bẽtis opam certamini arte ꝛ callidita te ſua. Et no.ꝟ diligenter argumentũ in tabellione q̃ recipit teſtes vt ſuſpecti⁹ dari nõ debeat. Jdeꝛ ꝛ in iudice cui cã cõmitti

tur.ꝛ facit.C.de iudi.apertiſſimi.ꝛ ſubijcit hic.accur.

s Hec.que modo dicta ſunt:ꝛ ſcripta ſunt.vt.C.fami.her.l.fi.ꝛ facit.C.e.l.filij.in fine.l.ꝛ.l.cogitatione.accur.

t In teſtamẽto.qõ in p̃ſentia teſtiũ ſeptẽ fit:ſiue in ſcripꝭ ſiue nũcupatiuũ fit.vt inſti.de teſta.§.i.ꝛ.§.fi.accur.

a Hoc non.ſ.teſtamentum.

b Neceſſitates.vel p̃occupatiões moꝛtis.vt.§.pꝛ.§.vel qꝛ teſtes ſeptẽ habere nõ põt ꝓpter hoim raritatẽ.vt.C.de teſta.l.fi.ꝛ inſti. de codi.§.i.ſi aũt ſit iuris neceſſitas q̃ ipediꝫ facere teſtamentum q̃ multe ſunt:vt dixim⁹.inſti.qui teſta.fa.nõ poſ.§.fi.tunc nec codicillos poterit facere nec aliã legitimã voluntatẽ.vt.ff.de codicil.l.ij.§ furioſus.

c Deſcriptiones.manu vnius aut plurium.

d Omnibus.ſcilicet partibus.

e Subſcribere.q.d.aut ipſe ſcribat aut filios ſcribere faciat:ꝛ ſic habes vias.ꝛ habent hec locũ q̃ in ſcriptura facere vult ſuã volũtatẽ.alꝫ etiã ſiue hmõi ſubſcriptione facere põt oũmodo coꝛã teſti

bus etiā duobus. vt. C. famil. hercis. l. fi. t. ff. de testa. milita. l. Iutius Sed. Ⓜ. dixit q nō pōt hodie mīi cū hmōi subscriptiōe que hic ōz. t dictā. l. dicit esse cozrectā: vt. j. de testa. īper. in pn. Et habēt hocū cū de plegatiōibus querīt, sivero de testa. inter eos habito q ratur. dic vt. j. de testa. īper. §. i.

f Firmū. inter liberos pter cōez obstuationē dispositio ita demuz valet si rerū qs testatoz dimisit sequit subscriptio vel ipsius parentis. vel oim liberoz inter quos partitio designat. Sed qd si decē hz filios t q dubdā plegat nūqd t illi subscribēt qbus nō plegat. rū. sic. qz eos tāgit vt. C. ō. auct. p. l. fi. et. j. vt spon. lar. §. ad hoc.

g Cautela. i. firmitate. accur.

h Si xo. ex b. §. sumitur aut. si mō C. famil. hercis. ac.

i Egerit. i. nullā triū supradictarū viā elegerit. accur.

k Aliud quidē sic. s. de nō alie. §. fi. accur.

l Studiū malivolētie. i. negociationis. t ex hoc. §. sumit aut. ecōtra qui ppriā. que est posita sup. l. cuz fidē C. de nō nu. pe. ac.

m Denuo legis id est iterz apprObare legē aquil. latā a plebeis aquilio rogante siue interrogāte plebez: vt subjcit. t. ff. ad l. aql. l. i. t insti. ad l. aquil. §. ceterum

n Protulit. scz plebis.

o Scōz quā. s. l. aquil.

p Duplicibus. nā ex inficiatiōe crescit in duplū cōdēnatio vt h t. C. ad. l. aquil. l. 3 negātē. t. ff. ad. l. aql. l. ide nerati. §. h actio.

q Actiōes. vtutilis aquilia cū dak damnū de corpe in nō corp. t ecōtra de nō corpe in corpus. Jtē i factū subsidiaria. l. aqui. qñ dak dānū de nō corpe in nō corp. vt insti. ad. l. aqui. §. pe. t. §. fin. t. ff. de dolo. t elegāter. §. idē labeo. Jtē actio p legato. s. ex testamēto q dak venerabili loco. vt insti. de actio. §. itē mixta.

r Ordinē. id est vt crescat ex inficiatione.

s Sed paulati. q. d. prius nō puniebant adeo iudices erāt clementes: postea supuenientib. dictis legib. cōmutata fuit pax clemētia: t tūc talē malivolētiam. i. malā volūtatē hoies tradiderūt oblivioni. quare t in psenti casu idē cōstituendū est.

t Aliqs. s. actor. v Alter. s. re. x Hec. s. scriptura.

y Eius. s. rei. ac. z Aut lras. nūc pouerte casuz in actore negāte reo, pferēte. t qd dicit nō solutū ppie accipit. Jtē qd dicit actor. i. reus q in pbanda solutiōe ē actor: vt. C. de pba. l. i. t. j. vocat eū reū ibi sacro rei &c. t qd dic i vtroq casu. i. siue i pmo vbi actor ptulit lras rei. siue i scdo vbi re. ptulit actoris. vl dici ptvt to

ta lra. t. §. t. j. vsq ad. §. si aūt loquat in actore, pferēte reo negāte. t qd sequit solutū dic. i. numeratū. Jta q dicit actor ppie ponit. Jtē q dic vtroq casu dic. i. siue reus lras suas: t postea numeration ē negauerit sibi factā siue scripturā ofiteat. sed numerationē neget. vt hic innuit.

t Duplicē. s. vnū simplū sit pena: aliō sit rei restitutio. vt. j. e. §. si qs āt

oibus modis cōdēnationē hoc fieri volum. modob: t si pter hoc egerit: iudicē scire: qz trāscēdēs legem ipse tenebitur. his penis: hec autez dicimus nisi pbatiōibus actor abrenūcians sacramēto reik nunc vsq negationē factam solui voluerit. si eīn tale aliquid egerit: siquidē mox ab initio post abnegationē intulerits iusiurandū: t illeb cōtinuo cōfessus fuerit qd in negatiōe deductuz erit sine piculo sit: q̄tū ad duplum: si vero longiori facta lite: tūc actor inferat sacramētū at ille etiāi etiā sic qd iferk, pfiteak de duplo quidē euz eximimus pena: oēs verok expēsasl que usq tūc facte sunt ppter pbationes actori iureiurādo eius defunctas exoluere euz qui ab initio qd negauerit: postea vero cōfessus est iubemus Si quis aūtm annumeratione in se factā pecuniaz negans: postea vero vtak solutiōib. a se factis: tali homini nullā vtilitatez horū que vere soluta sunt esse sancim. sed totū eū debitumo exigi pcipim. t hanc solam sustinere negationis penam: hoc etiā quidā ante nos imperator cōstituitq nullo iudicātium neq in hoc flectēdo b: sed integritatē legis custodiēte. Si aūtr etiaz re. pferat lras actoris demuz illeo eas neget: at ille, pbet eas: nō solū illud reputek: de quo negatio fuit: sed etiam tantuz aliud adjiciat: hic quoq de iurisiurādi datiōe similiters etiā in actore introducatur ratio si vero lis agatur per curatorē forte constitutas psonas que curatoresf respiciunt: hmōi negatiōis pene quādo in ipsoruz curatoz fuerit litter] nō

sed actor videk in pl. puniri. s. vt totū duplū sit pena. vt. j. e. §. si autē. sed et pone istud. vt ibi dixim.

p Sancim. xo. t sic Rñ. tacite obiectiōi hoc modo. s. duplicem.

q A maiorib. i. nō sumim. ōlectatiōez legū a maiorib. i. antiqs q̄ fecerūt legē aql. t alis ei silesa Sz qz. t sic fspōdet tacite obiectioni. ac.

b Modo. s. duplici.

c Egerit. s. aliud.

d Tenebīt. nā facit litez suā. vt. ff. ō va. co. l. fi.

e Sacramēto rei quē s. noīauit actorē fm primum intellectū huius. §.

f Voluerit. s. actor ōferēs reo sacrz: t ille nō iuret. sed ofiteak. Et sic no. hic q parcik spōte ofitēti sic. ff. ō al. iu. l. iij. §. fi. t C. ō pl. pe. l. i. t. j. vt lit. iu. §. fi qs. t. C. ad. l. iul. ma. l. q̄sqs. §. fi. t. C. de his q̄ se de. l. i. ar. 3. ff. ō fur. qui ea mēte. t. ff. vi bo. rap. l. penul. Jtē no. si releuas me in vno onere pādi t ego te debeo i alio releuare. s. i pena duplici. sic ff. ō iureiurā. eū qui. i. rū.

g Jntulerit. s. actor.

h At ille. s. reus.

i Jlle. s. actor vl creditor fm pmū intellectū: vl dic reus fm aliū intellectuz.

k Si xo. nūc cōuertit casuz. t dic xo p sz. Jtē q dicit actor. i. reus siue debitor quid efert actori vt boifferat a casu pcedēti. vl dic retēto pmo casu s. actore ōferēte. t oia pone ppie. t in b differt a supiori: qz i supiori ab initio fuit ofessus re. qū nul

las actor fecerit expēsas. hic aūt qñ dudū postea. vñ restituūt hmōi expēse actori. vt subjcit. l Expēsas. sic vt. C. de iudi. sancim.

m Si qs autē. s. debitor. n Postea xo. i. postq actor. pbauerit se mutuasse vult hoc ofiteri si dic se soluisse nō pdest eivt subjcit ēt si vez dicat vt subjcit. t facit. j. vt hi qui ob. phi. res mi. §. fivero. t ē hoc ppter ei. mēdaciū qd est puniendū. vt. j. eo. §. illud. al's otra. vt. ff. de reg. iur. l. bona fides. Sz nōne actor ē in dolo qui petit qd iam sibi solutum est. vnde potior deberet esse cōditio cōuenti: vt. ff. ne qs eū. l. i. in fi. t. l. fi. rū. actorē bona fide agēs agere pus t postea. al's repellik vt dictum est.

o Debitū. i. tātū q̄tū erat prius debitū. qd vere tñ solutū fuerit. Sed qua actōe petik b scdo. Respō. p odictionē ex hac. l. qz antiq actio sublata est solutiōe. vt insti. qui. mo. tol. ob. i. rū.

a Cōstituit. vt 3e. vt. C. lo. oductores. vl archadi. vt. C. vñ vi. l. fi ab re.

b Flectēdo. sic. C. ad. l. iul. ō vi pu. suos. c Si ātactoris. i qb actor fuit ofessus sibi solutū. q apocha vocak. vt. ff. ō admi. tu. l. luti. §. tutele.

d Jlle. s. debitor. t redit ad casuz illū quē habuim. ō. §. si enī ptulerit fm pmū itellectū quē ibi dedim. e Sic liter. vt. ō. §. b aūt dicim.

f Curatores. i. psone pcuratoz respiciūt curatores. vt idē in eis qō in

curatoꝛib⁹ ſeruek. g Eos.ſ.tutoꝛes vel ꝓcuratoꝛes ⁊ curatoꝛes Et facit ad hoc.C.ō fer.fugi.l.quicūq;.§.in minoꝝ.⁊.C.vnde vi.l. memi⸗nerīt.⁊.C ō fal.mo.l.i.in fi.⁊.ff.qō quiſq; iuris.l.iij.§.i.⁊.ff.ſi ꝙs ius di.l. i.§.ſi ꝓcuratoꝛ.⁊.j.vt liti.iurēt.§.i cauſis. Sz q̄d ſi lr̄as ei⁹ cui⁹ negociū gerit negat. R̄ñ.nō tenet gerēs negās cū nec aliēas lr̄as po ſitr cogno ſcerevt ſuas.imo etiā qñ q; ſuas:cū alias inueniſ al's ſener ſcribat:vt. j. ō fide inſtru.§.ij.

b Legib⁹.vt inſti.de acti.§.oēs.

i Cōſtitutōib⁹.ſ.in du plū.vt.C.vndevi.ſi ꝙs in tātā.nō ab re.⁊.l.fi.⁊.C. finiū reg.ſi oſtitent. Jtē triplī⁊ q̄druplī:vt iſti.de acti.§ triplī.⁊.§.q̄druplt

k Et digeſtis.in.ff. mul te actōes inueniunt ī du plū.vt fui coꝛrupti. Jtez in quadruplū vt furti ma niſeſti.⁊ qō me.cā.vt.ff.ō ſeruo coꝛ.l.i.⁊ qō me.cā. ſi cū ex.§.ij.ac.

l Hoc añt.qō b.§. dictum eſt.

m Jllud.meli⁹ cōmen dat ſe.ſic⁊ al's.inſti.ō he ijre.quali.⁊ diſ.§.fi.

n Cōuēt⁹.ſ.rei vē.⁊ qō ſubiīcit alteri⁹.ſ.agentis Jtē ⁊ hypothecaria.⁊ q; ſubiīcit alterius dic.i.ei⁹ quem dicebat actoꝛ obli gaſſe qꝛ hz neceſſe,pbaꝝ qui agit.ſ.qō ōbitoꝛ fue rit dñs rpe obligatiōis: vt.ff.ō pig.l.⁊ que nōdū §.qō ōꝛ.⁊.ff.de,pba.l.añ oia.⁊ ſm vtrūq; hoꝝ mo doꝝ hāc lr̄am ꝓſequere, et facit.ff.de rei vē.l.fi.ſz ō.in eo.ti.l.officiū.in ꝑn. ſed ibi talis opponebaꝝ exceptio q̄ non erat ōria his q̄ ꝑus dixerat ipſe re us, Jtez tertio pōt poni ī eo q̄ agit noīe ꝓcurato rio.itē q; plus eſt pōt in telligi hic.§.de qualibet actōe in rē p quē directū dñiumvel quaſi petiī:qꝛ iſta v̄ba ſunt generalia: et ideo generaliter intelli gēda:vt.ff.de ſer.vr.p̄di. ſi fuitus.qualis eſt publiciana.⁊ rei vēdicatio vtilis.⁊ petitio here.directa ⁊ vtilis.⁊ in filiīb⁹.vt ſi ago in rē vl' publiciana:⁊ negas me dñm vel me emiſſe a nō dño.⁊ b a me pbato.dicis te a me emiſſe.⁊ me dñm fuiſſe vl' dicis auctoꝛē meū dñz fuiſſe vt abſoluaris a publiciana.itē q̄d ō ſim⸗plici poſſeſſiōe q̄ iterdū petiī.p odi.vt.ff. de cōdi.īde.l.idebiti.§.ſi num mos.⁊ de triti.l.ij.⁊ idē vbicūq; petiī poſſeſſio q̄cūq; iure,lz enī ꝓſonali ter agaī:res tñ.i.poſſeſſio petiī vel q̄ſi in rē vl' ad rē agiī.⁊ dici pōt idē nā⁊ rei vē.rōne poſſeſſiōis daī:vt.C.ō ali.iu.mu.cā.l.i.ſz q̄dā dicūt hūc. §.in hypothecaria tātū loqui quā ſcōs creditoꝛ intētat ꝺtra ꝑmū.ſz con tra eos eſt in nouellis,eo.ti.l. ſi q̄s detentoꝛ.ac.

o Abnegauerat.ſ.dicēdo illi⁹ ⁊c.ne vna negatio ſupfluat.alīt ponit ꝑ ſimplici negatiōe.vt.ff.de ī di.adiec.l.vbi.⁊.ff.ſi vſufru.pe.l.vti.i.rñ.

p Aliīs cauſis.b ē ō eos qui faciunt loqui in hypothecaria tantuz.

q Prioꝛib⁹.ar.ſi ke.ff.de pig.ſi ſupat⁹.⁊.ff. de reg iur.ſi inuitus.§. cui.

r Et actoꝛis.repete ꝑ. s Poſſeſſio.nota penā īponi ꝓpt mē dacīū ō trāſlatiōe poſſeſſiōis.ſic.ſ.pri.§.⁊.ff.ō reivē.l.fi.⁊ iſti.ō fideicō. here.§.fi.⁊.ff.ō iureiurā.l.eñ.⁊.C.loca.l.ꝺuctoꝛes.⁊.C.vñ vi.l.nō ab re.

t Negationem.i.penā negationis.

v Et legē.i.legalē iuſticiā.ſic.ff.de acq̄.poſ.l.in rē.in fine. Sz q̄ lis erit hec iuſticia q̄ admittit hoīem tāvaria dicētez.nā primo non illi⁹ eſſe dicebat cuius nūc eſſe dicit vnde videt repelli tanq̄ ſibi ꝓprius.vt.C.de fur.l.i.⁊.ff.de peti.here.l.vi.ſed dic eū ſatis punituz Jtē in alio iudicio admittit:ſz dicat ꝓria his q̄ dixerat in poꝛe iu⸗dicio:vt. ff. ō inof. teſ.paꝑ. §. ſed nec ipuberis.nā q̄daz alio iudicio pñt q̄ illo eodez fieri nō pñt vt ꝓductio te⸗ſtū q̄ nō pōt fieri poſt publicatōez. fit tñ ī alio iudicio puta appellatōis vt.j.de teſti.§.⁊ qꝛ et.C.ō tēp.ap.l.p hāc ⁊.C.de ap.l.e⸗os. §. añpe. Sz q̄ iure fieri ꝺ trāſlatio ſ.poſſeſſiōis.rñ. p oſ.iu.cū tā ꝓbatio nib⁹ pstitis et ſup ꝑncipali facto lite ꝺteſ.hec petaī. nā ea q̄ poſt ꝺtingūt ad eius officiū pti nēt:vt.ff. de edili. edic.ediles.§. itez ſciendū.qō officiū ſibi cōpetit aūcte huius legis. nō g̃ daī ſnīa ī qōe ꝑn⸗cipali ne abſoꝛbe aī ius q̄ēti. Jtez q̄d ſi in rē ago ⁊ di cat ſe nō poſſidet nunq̄d lis ꝺteſta⸗biī ⁊ iurabiī de ca lū. ſup trāſlatione poſſeſſiōis.vt.ff.ō rei vē.l.fi.rñ.ſic. qꝛ ꝑus nō erat iuratū in actōe ī rē nec lis ꝺt.nā illa qō.ſ. an poſſideat fitaī lit. ꝺte.vt.ff.ō inī.ac. l.q̄ fuī.§.i iure.vñ dic ibi ō calū. iura ri ⁊ litē ꝺteſ. ⁊ oia ꝓcedere ſicut mo⸗ris eſt in cāis;at ꝺ in caſu iſto nō fiūt hec cū ſit cā incho ata:ſz ꝑ offīm iudi cis ꝺ expediūt vt dictū eſt.lz añt dicā litē debere ꝺteſtari eo ipo tñ q; fuit facta dicta interrogatio poſſides vl' nō.dico ꝺteſtari litē ſup iudicio poſſeſſiōis:vt.C.de lit.ꝺteſ.l.i.nō añt ſup iudicio ī rē cū nō fuerit ille aīus.imo magꝭ euitare vt dicem⁹.j.ō exhi.⁊ intr.§.ſuſce⸗pto ꝑo.Sz nūq̄d dabiī libell⁹ ſup hoc poſt dictā ꝺte.rñ.nō ꝑ aut. offeraī.Sz op.g̃ cōteſtatio nulla eſt cū p̄cedere debeat libell⁹. rñ. hic nō fuit petit⁹.vel ſpāle eſt hic ꝓpter negocij naturā.

x Hec a nobis.ſucceſſiōis.i. poſteros cogſcāt pres vl' eꝝ. poſte ri cogſcāt ⁊ hēant ſucceſſiōes maioꝝ.ō q̄ hūim⁹.§.e.§.i.⁊.ij.⁊.§.cō ſiderem⁹. y Collatōeſ.vt.§.e.illō z Diſtributi.vt.§.e. qō ſepe.ac. z Speculātes.i.calliō extoꝛq̄ntes.vt.C.ō mō mul. l.fi.al's petulātes.i.ſup bivl' turpes ſeu male opiniōis.ſz azo.

a Inſiliāt.i.inſultū faciāt agēdo ⁊ rñdēdo.vt.§.e.§.ſtudiū.

b Res detinēt.vt.§.§.pri. a Mediocri.no.mediū eſt gēdū.i.mēſurata vitā.ſic.j.vt om.obe.iu.§.i. b Cō āt cōſtōnt b⁹.vt.C.de na.lib.l.cū q̄s.⁊.l.nup c Soꝛtiaī.ſ.i cōcubinā.

d Cōſtitutionē.ſ.illā nup.vt.C.de na.li.l.nup e Nō recipien tes.ſ.vt p̄dicti filij ſint legitimi factis etiā dotalib⁹ inſtrumentis.

pulanť: cuz vtiq; recte cõjũctiẽtibus[a] nostrã intentionẽ etiã hoc fuerit iã sancitũ. si em̃ ad libertam non oio[b] nuptie, phibenť certũ[c] fuit qz etiã in illis hoc tenere volumus. Sed qm̃ vtiq; hoc dubitatũ est: sancimus si q̃ vxorẽ nõ habẽs legitimã: aut filios[d] legitimos ⁊ ancillam ppriã habuerit quãdã meliorẽ sententiam ⁊ filios pertulerit ex ea i seruitute cõstituta postea vero libertate honorauerit[e] ⁊ ancillaz ⁊ natos ⁊ ius eis aureoz petierit anuloz ⁊ regenerationis: ⁊ inter ingenuos ꝑm iustos reduxerit modos ⁊ nuptias cõsummauerit postea vero nuptialia conscripserit documẽta ⁊ aut fuerint filij postea: aut nõ fuerit vtroſq;[f] nře constõnis[g] amplectamur casus sit ⁊ vxor legitima ⁊ filij sub ptãte[h] ipsi? ⁊ sui ⁊ ab intestato heredes genitori. Dicim? autem eos qui ante nuptias nati sunt vias per q̃s ad ingenuitatẽ ꝑm q; p̃dictũ est venerãt celebratiõe postea dotaliũ ius legitimoz eis p̃bentes. Tua igit excellẽtia q̃ bene nobis ⁊ sancte visa sunt ⁊ p nostroz quiete adinuenta oib? gentibus quibus preest p precepta ppria faciat manifesta vt agnoscãt qz nulla maxima cura per quaz semper aliquid adijcit deus nostris sceptris extra nos ꝓsistit pro eoruz solicitudine ⁊ puidẽtia. Dat cal. maij capue vice cõsule bilisar.

De filijs ante dotalia instrumenta natis.

¶ Cõstitutio noua ad interp̃tationẽ antiquaz adiecta i eisdẽ casib? locũ hz in q̃b? interp̃tatis legibus locus est. ⁊ ideo in casib? pendentibus locũ hz snia vel transactione nõdũ finitis. h. o.

Impator. Justi. au. Jo. pp.

10 p Eruenit[k] ad nos dubitationẽ variã quibusdã icidisse siquidẽ sancitũ est a nobis de filijs ꝓcreatis ante dotiũ celebratiõez: postea dotibus factis nõ vt etiã in p̃terituz ferak in his q̃ nõ decreto: aut transactiõe sunt terminate cõnibus nobis vtiq; cũ pticulariter poneremus leges exp̃ssiz in prima constõe que hoc sanciuit: memoratibus vt siue supsint ei patres siue defuncte sint: nonduz tñ hmõi cõnes: aut sententijs: aut trãsactiõi b? suscepertũ terminuz oimodo ita iudicari: sicut nra dicit lex quam cõplectentes etiã scõaz posuimus legẽ eandẽ valere sanciẽtes etiã si nõ post dotes ꝓcreank filij: aut ꝓcreati moriank nihilominus ⁊ ante dotes natos legitimos esse: ⁊ hanc q̃ scõam nostrã cõstitutionẽ similiter adiecimus[m] oportet huius legislationẽ: ⁊ ad senioza referri tẽpoza exceptis illis causis quas aut iudicialis sententia: aut trãsactio terminauit. Sed qm̃ q̃dã post has nostras claras leges audaci mente nostraz p̃sumpserũt male interpretari legislationẽ ⁊ sensum: tertiam[n] coacti sumus ponere ꝓstõnemp quam iussimus: si quis legitimã vxorẽ habẽs: ⁊ legitios ex ea filios deinde ea moriẽte: aut matrimonio repudio soluto habuerit filios ex aliqua ad quã nuptie nõ interdicunť postq; vero hi nati sunt dotalia cõfecit in ea documẽta legitimos etiã ita ei natos filios existeť. Sed in ipsa nostra cõstitutõe[o] nõ adiecimus apte valere hoz legislationẽ etiã in illis quoz patres adhuc supsunt aut defuncti quidem cõtentio aut neq; iudiciali sententia neq; amicabili interuentiõe dcisa hinc quidẽ arbitrati sunt nos nullatenus velle ea que in memoratis cõtinenť legislatiõibus de filijs qui ante celebrationẽ dotiuz nati sunt valere ⁊ in illis q̃ añ hmõi legislationẽ nati sunt ⁊ maxime eo q; hui?[p] ps in prima ⁊ scõa cõstõne posita ablata sit a nobis in codicis cõpositiõe qõ absurde arbitrati sũt iustissime nãq; ⁊ prime ⁊ scõe hoc[q] subtraximus ꝓstõi ⁊ tertiam nõ adiecimus in pticularibus nãq; positis legislationibus necessariuz erat forte hãc accipere in p̃terito legislationis relationẽ in omni vo coacernatiõe legũ codicis cognominis nostri recte abscidere talia ppositum?: q̃tenus nõ multitudo supflua[r] a codicib? scriberet. Tertia vero ꝓstitutione nõ adiecimus aliq̃d de tẽporib? cũ oibus manifestũ sit oportere ea q̃ adiecta sunt p interp̃tationẽ in illis valere i quib? ⁊ iterpretatis legibus sit locus[s]. Quia vero oio emerserũt quidã ⁊ de sic manifestis se dubitare cotẽdentes vel errãtes: ⁊ hanc adiecimus legẽ sanciẽtes in p̃dictis tribus ꝓstõibus factã a nobis legislationẽ valer in q̃bus ⁊ ex p̃ssim prime posite a nobis legi ascripsimus: hoc est siue supesse cõtigerit taliũ filioruz patres siue moriẽ nõdum vero de hmõi negocio: aut decreto: aut trãsactõe finis accept? est: sed he tales cãe ad leges a nob positas deducank exceptis illis negocijs q̃ contingit ante leges a nobis positas: aut decreto iudicũ aut transactione determinari. Que igitur nobis placuerũt ⁊ p̃sente sacra declarata sunt lege: tua sublimitas

e ij

a Cõjũctiẽtib?. i. cõsiderãtibus vl intuẽtibus. accur.

b Nõ oino. i. ñ oĩmodo phibeť: qz tantũ cũ his q̃ sunt in magna dignitate: vt. C. ỏ incest. nup. l. humilez Sed hodie cũ oibus põt dotalib? instrumentis cõfectis: vt. j. vt liberti dece. §. si q̃s autẽ.

c Certũ fuit. i. certũ esse ỏbuit.

d Filios legi. nota q̃ filij legitimi excludunt alios. Sed ꝓtra. §. de incest. nup. §. dubitatũ. so. ibi in libera cõcubina. hic i ancilla loquiť. lz postea manumissa sit: sed bñ corrigiť. naz hodie distinguiť ꝑm. Ø. vt. j. vt li. de ce. §. si quis añt Et facit ad hũc. §. insti. de ser. cog. i ꝓin. ⁊ j. quib. mo. nat. effi. sui. §. ⁊ iste modus. ⁊ insti. de bere. ab intest. §. i. ⁊ j. ti. ꝓri.

e Honorauerit q̃ ⁊ si nõ fecisset feciſſe tñ ꝓsumeretur. vt. C. cõia de man. l. fi.

f Vtroſq;. inter positio est. accur.

g Nostre. ꝓsti. vt C. de natu. liber. l. cũ q̃s.

h Sub ptãte. oblatione curie. vt. j. qui. mo. nat. ef. sui. §. si quis. ⁊. §. sed itaq;.

i Rubrica. ỏ filijs ante dotalia. ⁊c. ỏ filijs ante dotalia. i. ante matrimoniuz natis. Et est mẽs huius cõstitutõis q̃ voluit. l. illã cũ quis. et l. nup. positas. in. C. de na. li. ⁊ ad futuras cõiunctões et ad p̃teritas referri que non sunt transactõe vel sententia sopite. vt. j. e.

10 Eruenit. i ꝓma cõstitutiõe. vt C. de na. li. l. cũ q̃s.

l Legẽ. vt. C. de natu. lib. l. nuper.

m Adiecim?. al's enĩ ad futura tantũ negocia traherenť. vt. C. ỏ legi. et cõsti. l. leges.

n Tertiã cõsti. vt. §. ỏ incest. nup. §. fi. accur.

o Cõstitutiõe. quã mõ vltimo noiauimus. ac.

p Quod huius. s. ktie ⁊ secũde.

q Hoc. s. de preterito tempore.

r Supflua. faĉ. C. ỏ veteri iure enu. l. i. ibi meli? est pauca ⁊c. ⁊ insti. in p̃he. ibi. ⁊ cũ sacratissimas ⁊c. ⁊. §. ỏ referen. ibi multitudo enĩ.

s Si locus. nota mirabile verbũ.

t Rubrica. de administrantibus officia i sacris appellationibus. ō administrātibus hāc nō lego.

Am quidem. legem. vt. C. de tēpo. appellati. l. fina.

manifesta omnibus facere studeat Bat. xx. cal. apri. cap. bili. vic. ꝓsul.

De administrantibus officia in sacris appellationibus.

CIudices appellationū t eorū officiales in casibus appellationū in quib⁹ officiū est cōmune in iudicio simul examinationez facere debent t gestis participare. h. d. Bar.

Imperator iusti. au. Jo. pp.

Am⁹ quidē sacrā fecimus legē de appellatiōib⁹ eloquētē: oportet seruari modū sup eis t vnde ad quos fieri appellones q̄sq; tā ad tuā celsitudinē q̄ ad gloriosissimū misimus q̄storē Quia ⁱⁿ vo plurima facta est dubitatio de ministrātib⁹ eis officijs cū hi qui ex sacro quidē epistolax scrinio sunt spectabiliū iudicū vēdicarēt sibi appellationis ministeriuz q̄ vo ex sede tue sunt celsitudinis maxime dicerēt se ledi si mutato scemate nequaq̄ soli appellationibus ministrarēt his que a clarissimis ꝓuinciax iudicib⁹ veniūt ad solū tuū iudiciū sicut prius erat duz in diuino quidē ipse audires cōsistorio ministraret vero officiū tuum: sed ꝓpter spectabiliū scema in ordine sacri auditorij negocio moto t piter audiēte tua celsitudine cuz gloriosissimo nostro questore vtriusq; ptis totū sibimet applicarēt congregatisq; apud tuā celsitudinē t gloriosissimū nr̄m questorē sepius t his qui ex sacris scrinijs appellationibus ministrāt t qui ex tue sedis celsitudine t officio nouissime ad q̄dā formā cā ꝓducta est quā ex nō scripto ad nos deduxistis. Causa vo nō in cōgrua visa placuit t iterim q̄m plaphagonia t honoria diuise prius in iudices duos in vnum eund emq; reducte sunt ptoris nomē suscipiētē hoc indubitate placuit scema tuo cōpetere cingulo: hoc idē t in duob⁹ aliq̄n positis hoc est helespōto t pōto polemoniaco nā t illic duob⁹ cōstitutis pus iudicib⁹ nunc autem vno moderatore facto t ꝺcorato ēt ipso spectabilium dignitate rursus hoc pueniebat: t ad tuū solūmō iudiciū ferri appellatōnū lites optebat ꝑm terminū tn ꝺstōnis de appellationibus ꝓplacuit igit̄ simul his quidez officijs vtriusq; administratiōis simul autez nobis ambobus insup t recte se habere visum est solū officium tue celsitudinis talib⁹ ministrare appellationibus sicut t pus fuit: si t i scemate sacri auditorij dicank̄ et adsit gloriosissimus noster questor t ꝓticeps sit gestox sz etiā q̄n ꝓme capadocie p̄ses puincie pr⁹ ad tuū cingulū respiciebat solū: t ibi appellationes ferebank̄: nūc autez inspectabilis ꝓcōsulis figurā mutat⁹ est nihilominus cōpetens est t illā administrationē appellatōnē suscipiētē t mittētē litē hic ꝑm nostraz sacrā ꝓstitutionē in ordinē sacri nostri auditorij eā examinari p̄sente q̄ gloriosissimo nostro questore t piter audiēte negociū: solo officio ministrāte tuo q̄m t prius hoc solutuz erat: nā t si spectabilis comes domuū p mixtus est: tn̄ neq; prīdē multe q̄dā mouebank̄ cause apud euz: neq; ex iudicio ei⁹ ferebak̄ aliq̄ pene appellatio hic: nūc aūt q̄ circa erarij dispēsationē sunt: t aljs hic quibusdam tradidim⁹: t nō oportet ob hoc minui sedē tuā: sz similiter tuū ministrare officiū solū hic delatis negocijs hoc ipsum etiā in armenie ꝓcōsule: q̄m prius administrationē eā ordinariā facientes: t nūc nihil ei addentes in ꝓcōsulis figurā mutauimus etem̄ inde venientib⁹ litibus tue celsitudinis ministrauit officium lite qui dē i ordinē sacri auditorij sicut p̄dixim⁹ mouēda apud eos: apud autē ābos vos examinanda nihilominꝰ aūt officio tuo ministrāte cāe sicut pus fuit dū solū administratiōis ordinarie haberet scema maiore ordine nō suscepto q̄m licaoniā t p̄ysidiam t hysauriā sub iudicibus p̄mit⁹ ꝓstitutas t appellatiōes destinantes ad sedē tuā nūc decorari ptorū cingulo ꝺtingit: lz videak̄ quodaz mō pmixtū quoddā ei etiā militare officiū q̄m pus t dux i vtroq; harū puinciax fuit necessarie nob̄ se hr̄e placuit ꝓpter nouitatē soli sedi tue t gl'iosissimo q̄stori tradere appellationū examinationē cedere quoqz t clemētius tuo officio: vt his q̄ super hoc agunt̄ ministrēt: vnde siue aliq̄d factū est tale prius siue etiam postea fiat eūdē ordinē cause iponi sancimus. Quia vo due fuerūt administratōes pure t comitis orientis t iudicis eius p̄me syrie t ciuiles quidē hui⁹ administratiōes appellatōnes aut̄ ad tuā referebank̄ sedez officio administrātes solūmō tuo comitis autem orientis: vtpote spectabil'in sacraz auditionū figura ad sedē tuā t gloriosissimi q̄storis venientes solis q̄ ex sacris sunt scrineis ministrantib⁹. Sed hoc in hac pte nobis bñ se hr̄e visuz est i hac videlicet administratiōe cōedare ministeriū t his que sacraz epl'az scrinio sūt: t qui ex officio tue celsitudinis qō em̄ pr⁹ duoz vicarioz fuit pōtica t asia: t oīno innouatū est:

a Et vni⁹. vt. ℌ. vt iudi. siue quoquo suf. §. illō. ⁊. §. hoc q̄z. in fine.
b Ām oī nihil. nota vbi legē correctā nō inuenim⁹ exp̄sse anti que dimittimus figure. sic. C. ō testa. sancim⁹. ⁊. C. de ap. l. p̄cipimus

c Rubrica. De nuptijs ⁊c.
Lurime. leges a nobis quas fecim⁹, ℌ. p̄ b̄ volumē.

b Dātes. leges dico dantes viam his q̄ nō iussimus se nō recte hꝫe.
c Degere. no. legē eē moralē sciē tiā. sic ⁊ īnsti. qui. mo. testa. īfir. §. fi.
d A nobis. i. b̄ cōsti.
e Omnib⁹. scz hominibus.
f Honestum. et vtile.
g Immortalita tē. i. indiuiduitatē ex artificio iurisci uilis. nam cōtinet matrimoniū indi uiduā p̄suetudinē vite. vt īnsti. ō pa. po. i. rñ. ꝫz quosdā Vel dic meli⁹ vt puto īmortalitatē i. infinitatem. vt. s. occasiōe matrimo nioꝝ gen⁹ hūanū p̄seueret liberis ci uitatē semp replē tib⁹. vt subij cit b. et. ff. so. ma. l. i. ⁊. ff. de bo. dan. l. cū rō. §. pe. Et ex b̄ idez genus hūanuz est hodie qō ītro fuit a mille ānis. vt. ff. de iudi. l. ꝓponebaℓ. ⁊. ff. ō leg. i. l. si grege. i. rñ. ⁊. l. si ita legatū. §. si do mus.
h Nostra īmortalitate. hic suppōit p genere oīm ⁊ ñ p se tm̄. i. ppℓ nostrā īmortalitatem vitādā ne moriaℓ s. genus hūanū ℌm azo. vel dic q̄ dicit de se qui est i mortalis quo ad i perium: vt. ℌ. qūo opoꝛ. epi. §. penul.
i Sācta sūt. q. d. alie leges a nobis. vℓ ab aljs facte nō ita ꝓuidēt generaℓr hūão generi sicut hec ō nup. ⁊ iō amplioꝛ solicitudine ō his dicit vt subij cit.
k Ex q̄. s. studio.
l Renouaℓ. s. genus hūanū.
m Solutio. scz studio nup.

Ampliozi. tū q: a deo fuit matrimoniū factū iter adām ⁊ euā. tum q: p̄n cipiū est ⁊ fundamētū humani generis: vt b. vℓ humani status. vt. ff. de oꝛi. iur. l. i. tū. q: hō ē dignissima creatura: vt. ff. ō edil. edic. l. iuℓissime. tū q: oia alia sℓhoiz gℓa pata. vt. ff. ōvsur. l. ipecudū. ⁊ ī isti. ō iuℓ n a. §. fi.
o Antiquitas. maiozis. s. p̄zimi. nā duo fuerūt p̄zim⁹ q̄ fecit. illā. l. C. de secū. nup. l. generaliter. ō qua hic loquiℓ. ⁊ qō seq̄ tur p ceteros iperatoꝛes. i. per theodosiū. vt. C. ōse cū. nup. cū aljs qō ātℓic fuerit ꝓbaℓ. j. e. §. nec illō ⁊ forte de aljs legibus illius ti. lz sint p̄io posi te in ordie q̄ supꝛadicte loquiℓ hic. nā īterdū qō p̄us est cōpositū vltimū est positū in ordine: vtpz C. de iudi. ꝓperāduz. in p̄n. vt. C. vt intra certū tē pus. l. fi.
p Hui⁹ rei. i. secūdaꝫ nuptiaꝫ.
q Viz. vt. C. ō secōnup. l. hac edictali. Et nota q̄ nomē ꝓsequēs est rei: vt subij cit: vt īnsti. de do. §. est ⁊ aliud. nā leo fortissi mus est bestiaꝫ.
r Decreuim⁹. vt. C. de secū. nup. l. antepe. ⁊. fi.
s Erubescimus. not. sa piētis est in meli⁹ muta re cōsiliū. vt dicℓ salomon vt b. et. j. vt fra. filij. i. rñ.
t Que ipsi. s. nos. ac.
v Duo. s. q̄ sequūℓ. igiℓ qꝛ ꝓsilijs ꝓuectioꝛibus causam cōsiderātes exti mauimus quedā opoꝛte re coꝛrigere igitur ⁊c. ℌm al. Et nota q̄ hic nō inci pit adhuc. sed incipiet. j. e. §. nuptias. Sꝫ hec ac cessoꝛia ⁊ p̄fationes sunt que p̄stant faciliozē intel lectum sequētiū. vt. ff. de oꝛrig. iur. l. i.
x Primū. scꝫ erit lō ge. j. hac colū. ibi scꝫ ve ro illud ⁊c.
y Priozib⁹. s. tpib⁹.

z Propria tēpoꝛa. s. an te. l. istā. vt subij cit.
a Presenti legi. aliaℓ ex p̄senti lege.
b Siue poꝛib⁹. i. ꝑmo ōctis post hāc. l. vℓ. i. po rib⁹ post primas. sic po niℓ. ℌ. de here. ⁊ fal. §. in ordinatū. accur.

x Et ī posteris. i. ꝑmo nascituris post hāc. l. vel futuris. i. deinceps post p̄mos. nec esi in his qui tūc erant habent locū. vt subij cit.
a Aut p. et.
b Futuris. i. volum⁹ valere.
c Lucris. vℓ aliūde. vt j. eo. §. ⁊ quomā.

⁊ in vnius[a] administratiōis solius p uincie mutatū dicimus aūt aliō ga latie: aliō aūt frigie pacatiane veni at quidē tā ad tuā celsitudinē q̄ ad gloꝛiosissimū questoꝛē: solū aūt mō misteriuz suscipiat officiū sedis tue. Illud tñ sancimus vt ex administrati onib⁹ nūc a nobis adinuētis ⁊ mu tantibus antiquū scema siue hoc ip sum ℌm naturā ꝓprie iudiceℓ admi nistrationis: siue etiā ex delegatiōe nostra idē hueℓ scema: ⁊ ibi solū mi nistrare officiū tue celsitudinis san cimus Siℓiter siue ex delegatiōe: si ue ex cinguli natura appellatio ve niat officiū tue celsitudinis mistra re appellatiōibus sancim⁹ siue etiā ex delegatiōe nostra similiter officij erit tui. In q̄bus autē cōe dixim⁹ ⁊ tuoꝫ officioꝫ ⁊ sacris scrinijs mi nisteriū similiter cōmunionē seruа mus siue ex delegatiōe: siue ℌm q̄ dispositū est in iudicio fiat exaiatio sup illis tñ litibus quas nō spectа biles iudices iudicāt: sed aduocati solū referaℓ negociū tā ad sedē tuā q̄ ad gloꝛiosissimū q̄storē deuotissi mis libellēsibus ministrātibus eis: qm̄ dū nihil[b] oīno sup istis īnoua tū sit ātiquā seruam⁹ figurā sicut ēt in aljs oibus nō īnouatis ātiqua misteria manere ī semetipsis dispo suim⁹: nulla nouitate faciēda acce dens nāq̄ nouatio aliq̄ quodamō opoꝛtere fieri etiā mistrantiū ostеn dit figurā. Que igiℓ placuerūt no bis: ⁊ p̄ hāc sacrā declarata sunt le gē tua celsitudo oibus faciat mani festa edictis destiatis a se vt oēs co gnoscāt que nobis sunt placita.
Data caℓ. apꝛi. cap. bili. vic. cōsu.

De nuptijs.

¶ Constitutio ad futura trahiℓ in p̄teritis autē vetera iura seruenℓ dispositio vltime volūtatis que legib⁹ nō repugnat, p lege seruaℓ. ⁊ nuptiаs cōsensus facit dotaliū instrumētoꝛū augmē to nō egens. hoc dicit.

Impatoꝛ. Justi. aug. Johā. p̄p.

Lurime[a] quidē taz varieq̄ posite sunt leges a nobis p vnicuiq̄ p̄ti p̄us a nobis ſancitoꝫ aut dispositoꝫ q̄dē. Jussoꝫ aūt a nobis habere nō recte ad melioza dātes[b] viā ⁊ exponētes sub iectis quo cōpetat degere[c] mō: hoc autē q̄ nūc a nobis[b] fit lex q̄dā est cōis oibus[c] ꝓprijs rebus cōpetentē ordinē ponens: si eiñ matrimoniuz sic est honestū[f]: vt humano generi videaℓ īmmortalitatē[g] artificiose in troducere ⁊ ex filioꝫ p̄creatione re nouata genera manent: iugiter dei clementia q̄tuz est possibile nostra īmortalitate[h] donante nature recte nobis studiū est de nuptijs. alia nā q̄ oia que sancita[i] sunt a nobis nō in oibus cōpetunt: nec hominibus nec rebus: nec tēpoꝛibus: studiū ve ro nuptiaꝫ toti⁹ est vt ītadicaℓ: hu mane sobolis ex quo[k] etiā renouaℓ[l] solo[m] ⁊ amplioꝛi[n] q̄ alia solicitudi ne dignū est: antiquitas[o] equidē nō satis aliquid de p̄zioꝛibus: aut secū dis perscrutabaℓ nuptijs sz licebat ⁊ patribus ⁊ matribus: ⁊ ad plures venire nuptias: ⁊ lucro nullo ꝓuari ⁊ causa erat in simplicitate cōfusa: maioꝛis autē theodosij tēpoꝛibus amplioꝛ solicitudo facta ē circa hu ius[p] rei tractatum donec circuiens per ceteros iperatoꝛes in leonem pie memoꝛie p̄uenit viz[q] foꝛtiter at q̄ viriliter etiā de istis plerūq̄ san cientē: nos autē in constitutionū cō positiōe multa quidē ⁊ alia de istis decreuimus[r] exīstimauimus autem opoꝛtere nunc ꝓsilijs p̄fectioꝛibus causam cōsiderātes etiā quedā coꝛ rigere nō alioꝫ solūmodo: sed etiā q̄ a nobisipsis sancita sunt. nō emz erubescimus[s] si quid in melius etiā hoꝫ queℓ ipsi p̄zius dixim⁹ adinue niamus hoc sancire ⁊ cōpetētez p̄zi oꝛibus īponere coꝛrectionē: nec ab aljs expectare coꝛrigi legem. Quo igiℓ[v] hec p̄mittantur huic legi: ⁊ p̄zi mū[x] illud: vt omnia quidē quecūq̄ in p̄zioꝛibus sancita sunt: siue a no bis siue a p̄zioꝛibus[y] nostris hec va leant singula ℌm ꝓprіa tēpoꝛa[z] nō habētia vllam ex p̄senti[a] lege noui tatem: sed etiam in suis casibus va litura: atq̄ tractāda: ⁊ suos euētus ex his que iam posita sunt legibus expectātia: ⁊ nihil cōmunicantia p̄ senti legi. Presentez vero legem ex nūc valere volumus in oībus futu ris casibus: ⁊ in omnib⁹ postea nu ptijs siue p̄zioꝛibus: siue[b] deinceps ⁊ in posteris[x]: aut[a] futuris[b] siue nu ptialibus lucris[c] siue succesſiōibus que ex filijs sunt etem̄ qō quidē om ne iam p̄cessit: ꝓscriptis relinquim⁹ legibus: qō vero futurum est per p̄ sentem munimus legez. Unde siue

Ampliozi. tū q: a deo fuit matrimoniū factū iter adām ⁊ euā. tum q: p̄n cipiū est ⁊ fundamētū humani generis: vt b. vℓ humani status. vt. ff. de oꝛi. iur. l. i. tū. q: hō ē dignissima creatura: vt. ff. ō edil. edic. l. iuℓissime. tū q: oia alia sℓhoiz gℓa pata. vt. ff. ōvsur. l. ipecudū. ⁊ ī isti. ō iuℓ n a. §. fi.
o Antiquitas. maiozis. s. p̄zimi. nā duo fuerūt p̄zim⁹ q̄ fecit. illā. l. C. de secū. nup. l. generaliter. ō qua hic loquiℓ. ⁊ qō seq̄ tur p ceteros iperatoꝛes. i. per theodosiū. vt. C. ōse cū. nup. cū aljs qō ātℓic fuerit ꝓbaℓ. j. e. §. nec illō ⁊ forte de aljs legibus illius ti. lz sint p̄io posi te in ordie q̄ supꝛadicte loquiℓ hic. nā īterdū qō p̄us est cōpositū vltimū est positū in ordine: vtpz C. de iudi. ꝓperāduz. in p̄n. vt. C. vt intra certū tē pus. l. fi.
p Hui⁹ rei. i. secūdaꝫ nuptiaꝫ.
q Viz. vt. C. ō secōnup. l. hac edictali. Et nota q̄ nomē ꝓsequēs est rei: vt subij cit: vt īnsti. de do. §. est ⁊ aliud. nā leo fortissi mus est bestiaꝫ.
r Decreuim⁹. vt. C. de secū. nup. l. antepe. ⁊. fi.
s Erubescimus. not. sa piētis est in meli⁹ muta re cōsiliū. vt dicℓ salomon vt b. et. j. vt fra. filij. i. rñ.
t Que ipsi. s. nos. ac.
v Duo. s. q̄ sequūℓ. igiℓ qꝛ ꝓsilijs ꝓuectioꝛibus causam cōsiderātes exti mauimus quedā opoꝛte re coꝛrigere igitur ⁊c. ℌm al. Et nota q̄ hic nō inci pit adhuc. sed incipiet. j. e. §. nuptias. Sꝫ hec ac cessoꝛia ⁊ p̄fationes sunt que p̄stant faciliozē intel lectum sequētiū. vt. ff. de oꝛrig. iur. l. i.
x Primū. scꝫ erit lō ge. j. hac colū. ibi scꝫ ve ro illud ⁊c.
y Priozib⁹. s. tpib⁹.

z Propria tēpoꝛa. s. an te. l. istā. vt subij cit.
a Presenti legi. aliaℓ ex p̄senti lege.
b Siue poꝛib⁹. i. ꝑmo ōctis post hāc. l. vℓ. i. po rib⁹ post primas. sic po niℓ. ℌ. de here. ⁊ fal. §. in ordinatū. accur.

x Et ī posteris. i. ꝑmo nascituris post hāc. l. vel futuris. i. deinceps post p̄mos. nec esi in his qui tūc erant habent locū. vt subij cit.
a Aut p. et.
b Futuris. i. volum⁹ valere.
c Lucris. vℓ aliūde. vt j. eo. §. ⁊ quomā.

o Prouenerint.s.ante hanc legē.
e Steterint qō est beatū.vt.j.eo.§.soluto.in princ.
f Illis enī.s.antiqs legib⁹. g Formidauerūt.nec cī peccauit antiqtas si nō diuinauit.vt.C.de testa.iubem⁹.ī fi.ī.ff.mā.l.si fideiusso⁹,
h Deiceps. i.in futurū tps ꝓsideret ī hac.l. vt subīcit q̄ ē gñalis. vt.j. e.§.fi.
i Itaqꝫ hec.q.d. dixim⁹ de ꝑmo in ꝓin.huj⁹.§.ī nunc dicit de secūdo qō huic.l.ꝑmittīt.
k Siue vir. vt si dicat vir nolo q̄ vxor mea amittat ꝓprietatem eorū q̄ lucrata me.licet cōuoletad scōas nup. itē ecōtra dicat vxor ō marito.alꝫs ꝓderet q̄libꝫ nisi h̄ dicāt vt j.e.§.si vo expectet.
l Disponat itaqꝫ.q. dixi valere qō testator dispo nit de his itaqꝫ.ꝛc.ac.
m Unusquisqꝫ.qui alꝫs ꝑt testari. ipedīt aūt. xij. modis.ō quo dic vt diximus īsti.q̄ testa.fa.§.fi.
n Jn suis. q̄largit vt j.eo.§.sed hec.azo.
o Ut dignū est.i.ꝛz leges ꝛ bonos mores.alꝫs nō valeret:vt ꝓbauimus īsti.de leg.§.ij.acc.
p Pene.ideo dic̄ pene q̄ alie leges fuerāt ante.xij.tab.vt.ff.ō ꝓxig.iu. l.ij.i.rñ.ꝛ.§.i.
q Patriā linguā.sic.ſ. de nō alie.§. alienatiōes
r Dicēs.s.lex.xij.tab.vt ff.ad.l.fal.l.i.in ꝓin.ꝛ īsti.ad.l.fal.in ꝓin.ꝛ facit C.ō sacrosanc.ec.l.i.ꝛ.ſ. ō hr̄.ꝛ fal.§.exhr̄datus.
s Valēte.s.disponeī.
t Illius.s. testatoris.
v Formā.i.principis re scriptū.volūtates enī ꝛc. vt.C.de testa.l.oīm.
x Quispiā.repete ipe tret aliud.ac.
y Aliud.s.priuilegiū in quā pragmaticū a ꝓncipe vel ab alio impeteret.
z Omniū.i. aliquid qō fit in mūdo,quispiaz dico ꝛc.
ꝛ Aliquid.s.grauatum
ꝯ Valēs.i.magis volēs disponere aliq̄d aliter q̄ defunctus ꝑcepe rit.Sz aquo alio fieri pōt ꝑpetratio q̄ a ꝓncipe.rñ.a senatoribꝫ.qui simile habēt potestatē:vt.ff.de le.ꝛ senatusco.l.nō ambigīt.ꝛ.ff.ō postu.l.i. §.de qua.Itē a ꝑfecto ꝓtorio qui ꝛ legē facit.vt.C.de of.ꝑpto.l. formā.
a Si vo nihil.nota tres casus.ꝛ in duobus locū hz hec ꝓsti.ꝛ in ftione ꝓm⁹ qñ nil dixit:vt q̄ intestat⁹ mortu⁹ est.scōs est qñ aliq̄d dixit ꝓter legē nō ꝯ.sz illud dictū nō tāgit ꝓstōnem hāc:sed est aliud instituendo heredē:vt alio facto qō nō est cōtra hāc.l.ꝛ hic ꝛ in supiori casu locū hz lex ista.Itē ꝛ illa volūtas seruat̄ nisi ꝓra alias vniuersales ꝛ spāles etiā sit lex vt subīcit.Aut dixit aliq̄d qō est de substātia huius const, et tūc cessat hec cōsti.ꝛ seruat volūtas.vt.s.e.§.i.
b Disposuerit aliquid quod ꝛc.
c Jn breui nota de quo intēdit tractare tota hec cōstitutio.
d Nuptias alterius. facit.ff.de reg.iur, l.nuptias.Et hoc si iterueniant vba de ꝑsenti.vt hec.vis eē vxor mea.Rñdeat volo.ꝛ ecōtra illa interroget.sec⁹ si ō futuro voles eē vxor mea.nā tūc erit vxor tūc demū q̄ ducet ad domū mariti.vt.ff.ōritu nup.l.mulierē.ꝛ.l.i.Quid si vadat spōsus ad domū sponse cū per verba futuri tpis fuit celebratum matrimoniū.rñ.nō ideo fit matrimoniū.vt.ff.ō ritu nup.l.mulierē. qz ꝟ raro fit vnde nō curāt a legislatoribꝫ.vt.j.vt matres debiti.§. i. ꝛ.ff.de le.ꝛ senatusco.l.nā ad ea, itē domus mariti ē domicilīū vxoris.sz nō ē ecōtra.vt.ff.ad munici.l.fi.§.ij.ꝛ.ff.de iudi.l.exigere.Jn casu tñ ꝛ q̄ñqꝫ hoc fit vt maritus ducāt ab vxore.vt.C. so.ma. si ignorās. et ꝟ fm Jo.sed.p. semp exigebat ductionē ī domū mariti sz fint verba ō ꝑsenti. ꝛ ad hāc. l. sic rñdet solo consensu.i. etiam sine festinitate ꝛ solēnitate instrumētorū et anuloꝝ datiōe: et alijs pōpis matrimoniū pōt fieri vt.C.e.l. si donationū. Itē an inter absentes.videt̄ q̄ nō.qz est actus legitimus. sed ꝓtra ē etiā qō alꝫs ꝺ de ꝓtractuq̄ cōsensu fit vt vēditio et similes qui etiā int̄ absentes fiunt. vt ff.de act.ꝛ ob.l.cō senfu qō dic.ff. de spōsa.l.sufficit. ac.
e Alteri⁹.i. amboꝝ viri ꝛ mulieꝛ
f Dotaliū.s.istfoꝝ vt nec dos nec dotale instfm sit necessariū.idē dico ꝛ de do.ꝓpter nup. vt hic.ꝛ.§. de trie. ꝛ se. §. neqꝫ illo. ꝟ tñ fallit vt dixim⁹ j.vt li. ma.et anue. §.qz vero dudum.
g Eñ.i.certe.
h Sub puro.i. sine dote ꝛ ꝓpter nup.dona.
i Causaz.hoc ē matrimoniū.
k Solutionē.sz nunq̄d ōz res individua. vt īsti. de pa.po.ī ꝓn.rñ.vex
l Jnnoxiā.i.sine pena. m Subsequūt̄.i.ꝟhunt̄.ꝛ agūt̄
n Solubile est.nec mirū.cū oīs noster stat⁹ sub ꝓpetuo motu cō stat.vt.§.ō nō alie.§.vt aūt lex. o Distractiōe.i.diuortio.ac.
p Adinuenim⁹. vt.C.de repu.l. fi.vsqꝫ ad illū.§.inter culpas.et eius tenorē habebim⁹.j.e.§.sic itaqꝫ.
q Distrahūtur itaqꝫ.qz optet sequi causaz oīno ꝛ solutiōez inoxiā:aut cū pena fm al.itaqꝫ ꝛc.Et nota quatuoꝝ esse modos diuīū gēdi.licet vn⁹ sit modus ꝟhendi.s.cōsensu, vt.s.,pri.§.
r Jn vita.nā q̄ñ morte alterius dirimīt̄ dicetur.j.e.§. deinceps.
s Nihil hic.nec alibi qō mō ꝓponat. sz tñ alibi ꝟ ōz vbi corrigīt qō hic ōz in hoc.c.vt lice.ma.ꝛ.a.§.qz vero ex cōsensu.
t Gubernātib⁹.i. ex q̄ disponūt ō ꝓncipali.i.ō diuortio ꝺ sensu.faciendo.visile ē q̄ ꝛ ꝺ dote disponāt ꝛ dōa.ꝓpt̄ nup.Sz q̄d si nihil dixerūt.rñ.si dixerāt ī ꝟhēdo mrionio aliq̄d ī hē casū idē erit.alꝫ ꝺ ad mlierē ꝛ dōatio ꝓpt̄ nup.ad maritū ꝛdibit.vt.j.e.§.ꝑ occasiōez

v Quod occasionē.ō hoc capite dr.j.pri. vsq; ad.§. mitiores
r Que etiā.vt eadē iura seruent quādo bona gratia dicit diri-
mi.vt.§.pri.ti.r.C.de repu.si cōstante.
y Extra oēm causam.de quib⁹ dicit.j.e.§.si vero altera.
z Cum causa.alia quā.ō.dicta ibi.alia vero rc.accur.

r Rōnabili.ō q̄ busdicit.j.e.§.me liores.accur.
p Scōz iculpa bilē. s. distrahunt matrimonia.
x Cōuersatiōem vl monachalē vel q̄ sit ꝺuersus: ita q; seculo renūciet. vt.ō.de mona.§.il lud.r.§.si autē.
a Et alias greco de q̄ habet mētio vt.C.de epis.r.cle. l.fi.in fi.i.rñ.
b Licētia. ꝟ de iure ciuili.sed iure canonū distinguit vt si cognouerunt se carnal⁹ nō pos-sit vnus alteꝝ di-mittere nisi voue-at castitatē qui i se culo remanet.si au tē nō cognouerint tunc seruaꝝ qō hic ꝺr vt exqui vouē. mri. ꝺtrahere pos.
c Breui.i libello repudij fm al. sed hodie etiā sine eo. vt.C.de sanc. epis. §. si vo cōstāte. et in nouellis.eo.ti.
d Ducq.no.q;si paciscor de aliq̄ i casu mortis: siue ci uil siue naturalis mors aduenerit lo cū ꝟ pactū: vt hic r.C.de epi. r cle. l. fi.in.fi.i. rñ. r.j. de san.epis.§.spōsali bus. Sed ō. ff. de ꝟ.obli.l.ex ea pte. §.ij.sz ibi ō depor tato. hic de mona cho. Item.ō.ff.de do.inter vi.r vx.l. cū ꝟ status. §. q; si donator.sz ibi ser-uus fuit ꝟ mona-chus vl cōuersus Et ꝟ est verū q; ci uiliter mortu⁹ ha-beaꝝ p mortuo q; tū ad matrimonia sed q̄tum ad alia non.sz hoc nō valet: qr r deportatus pōt habere vxorē: de quo ꝺr in dicta.l.ex pte.vt.ff.ō bo.dā.l.iij. Sed tñ hoc ē verꝝ r qr ad q̄dā hic nō ē mortuus. vnde pōt esse testis cū non sit ꝓhibituꝫ. vt.ff.de test.l.i.r dixim⁹.ō.de mo.§.cogitādū.

alia quoq; cū causa[z] rōabili[c]. Secū dū occasionē[d] itaq; inculpabilē q̄n conuersationem altera elegit pars ad meliorē migrās vitam r sub ca-stitate cōuersationē[x] ꝺcupiscēs tūc em̄ lex r alia[a] nostra dicit licētia[b] es-se viro r mulieri ad meliora migrā-ti trāsigere matrimoniū r abscede-re quodā breui[c] dimisso r oblato ei qui reliquit quodcūq; em̄ pacti fue rint ꝺhentes ex morte fieri lucrum[d] hoc habere oportet eum qui dimit-titur ab altero siue vir siue mlier sit eo q; r iste q̄tū ad matrimoniuꝫ vi detur mori aliud ꝓ alio vite eligēs iter. Per occasionē[e] q̄s necessariaꝫ r nō irrationabilē ꝺistrahitur mrimo niū q̄n aliquis impotēs fuerit coire mulieri r agere que a natura viris: data sunt si bieniū quidē ꝟ de hoc a nobis prīdē scriptā[f] legeꝫ trāscur-rat ex nuptiaꝝ[g] tempore ille vo q; p verītate est vir nō ostendat[h] licebit em̄ mulieri aut eius patribus diuiū gere mrimoniū r mittere repudiuꝫ[i] vl[k] si noluerit hoc marītus r hac si q̄dē oīno data dos sit sequaꝝ mulie rē r reddet hanc vir si ꝺtingat eam accipi. ꝓpter nuptias autē seu ante nuptias ꝺonatio manet apud virū nihil de suo dānificādū. Hanc ita-q; legē corrigimus breui quadā ad iectione nō em̄ bieniū numerari so-lū ex ipso tpe copulatiōis sed trieni uꝫ volumus edocti nāq;[l] sumus ex his q̄ inter hoc ꝓuenerūt q̄sdā am-plius q; bieniū tempoꝛis nō valen tes postea potētes ostensos mistra re filioꝝ procreationi.

¶ Matrimoniū captiuitate alterutrius nō dissol uit nisi incertū sit viuet ꝓsonā que ab hostibus capta est tunc persona que in cuitate remānsit li-bere post quinquēniū nubere poterit ꝺote r ꝺo natione ad vnūquēq;.redeūte.h.d.

Sed etiā[m] captiuitatis casus tal est q̄le est bona[n] gra distrahere mri monīū siue em̄ ꝺtingat tale infortu niuꝫ viro muliere in re publica[o] ma-nēte siue rursus mulier quidē in ca-ptiuitate ducaꝝ maneat aūt vir i re-pub. scrupulosa quidē r subtilis[p] rō trāsigit[q] nuptias ꝟtute nāq; semꝝ supueniēte alti ꝓsone[r] fortune ineq̄ litas[s] qualitatez ex nuptijs manere nō sinit[a]: attn̄ humanius talia cōtē plates ꝺonec quidē est manifestum supesse: aut vix: aut vxorē[b] manere insoluta mrimonia sinimus r nōve niēt ad scōas nuptias: neq; mlieres neq; viri nisi voluerit videri ausu te merario hoc egisse: r penis succūbe re eū quidē ante nuptias ꝺonatōis dicimus exactiōi: illā vo ꝺotis. Si vo[c] icertū sit vtrū supest an nō q̄ ad hostes ꝓsona ꝺeuenit tūc q̄nq̄nniū expectādū ē: siue a viro: siue a mulie liere: post qō siue manifestū ꝺ mor-te fiat siue incertū maneat nubere li cebit sine ꝓiculo: r hoc em̄[ō] in nūcu patis bona gra trāsactiōibus a p̄ce dētibus[e] cōnumeratū est: nos q; in hoc ꝺsentimus vt hic[f] q; neq; repu-dio fiat op⁹ ita ꝓsonis distātib⁹ ab alterutris r null⁹ ex hoc[g] lucrabit ne-q; vir ꝺotē: neq; mulier añ nuptialē ꝺonatōez sz vnusq̄sq; i suis mānebit

¶ Matrimoniū nō dissoluit alterutro i metal-lo damnato.qr nemo bene natus ex supplicio fit seruus.h.d.

Ꝺō aūt[h] ꝓus ex legū seueritate i-troductū est nos clemēti cessiōe[i] re-soluimus.si em̄ ex decreto iudiciali in metallū aliq̄s: aut vir: aut mulier dari iussus eēt quale nūc est i cōpro missō[k] r i appellata gypso[l] ꝟsus[m] q̄dē erat: r ab antiq̄s legislatoꝛib⁹[n] sancita ex supplicio illata sepabaꝝ vo mrimoniuꝫ supplicio[o] possidēte dānatū sibiq;[p] ꝟsuentē nos aūt hoc curauimus r nullū ab initio bñ na-toꝝ[q] ex supplicio permittimus fieri seruū. Neqz ei mutam⁹ nos foꝛtu-nā liberā in seruilē statū qui etiā du-dū ꝟuētūtū manumissoꝛes esse festi-nauim⁹[r] maneat igit mrimonium hic nihil ex tali de cetero lesuꝫ vtpo te inter ꝓsonas liberas[s] consistens.

¶ Cōiuge alicuius ad seruitutē redacto nuptie dissoluunt. nuptie aūt cū seruo ꝺño ignoratē ꝺcte nulle sunt ab ipso initio r iō dissolui possunt nuptie vero cū seruo vel ancilla ꝺcte ꝺño epsse

v Quod occasionē.ō hoc capite dr.j.pri. vsq; ad.§. mitiores
r Que etiā.vt eadē iura seruent quādo bona gratia dicit diri-mi.vt.§.pri.ti.r.C.de repu.si cōstante.
y Extra oēm causam.de quib⁹ dicit.j.e.§.si vero altera.
z Cum causa.alia quā.ō.dicta ibi.alia vero rc.accur.

r Rōnabili.ō q̄ busdicit.j.e.§.me liores.accur.
p Scōz iculpa bilē. s. distrahunt matrimonia.
x Cōuersatiōem vl monachalē vel q̄ sit ꝺuersus: ita q; seculo renūciet. vt.ō.de mona.§.il lud.r.§.si autē.
a Et alias greco de q̄ habet mētio vt.C.de epis.r.cle. l.fi.in fi.i.rñ.
b Licētia. ꝟ de iure ciuili.sed iure canonū distinguit vt si cognouerunt se carnal⁹ nō pos-sit vnus altez di-mittere nisi voue-at castitatē qui i se culo remanet.si au tē nō cognouerint tunc seruaꝝ qō hic ꝺr vt ex qui vouē. mri. ꝺtrahere pos.
c Breui.i libello repudij fm al. sed hodie etiā sine eo. vt.C.de sanc. epis. §. si vo cōstāte. et in nouellis.eo.ti.
d Ducq.no.q;si paciscor de aliq̄ i casu mortis: siue ci uil siue naturalis mors aduenerit lo cū ꝟ pactū: vt hic r.C.de epi. r cle. l. fi.in.fi.i. rñ. r.j. de san.epis.§.spōsali bus. Sed ō. ff. de ꝟ.obli.l.ex ea pte. §.ij.sz ibi ō depor tato. hic de mona cho. Item.ō.ff.de do.inter vi.r vx.l. cū ꝟ status. §. q; si donator.sz ibi ser-uus fuit ꝟ mona-chus vl cōuersus Et ꝟ est verū q; ci uiliter mortu⁹ ha-beaꝝ p mortuo q; tū ad matrimonia sed q̄tum ad alia non.sz hoc nō valet: qr r deportatus pōt habere vxorē: de quo ꝺr in dicta.l.ex pte.vt.ff.ō bo.dā.l.iij. Sed tñ hoc ē verꝝ r qr ad q̄dā hic nō ē mortuus. vnde pōt esse testis cū non sit ꝓhibituꝫ. vt.ff.de test.l.i.r dixim⁹.ō.de mo.§.cogitādū.

e Per occasionē.q.d.nō solū in supiori pri.casu sed etiā in isto r sequēti.sz etiā capiti rc. f Scriptā.vt.C.ō repu.l.i causis
g Et nuptiaꝝ.i.ex quo incepit habere vsum ad eam.
h Ōdat.i.viri potētiā nō exercet in ꝛitate tñ vir est.nā r pupil lus est vir r senex: vt.ff.de le.iij.seruis.sz q̄dā dicūt pupillū nō esse vix nec nimiū senē: sed ꝺ ē: vt.l.ꝓdicta.
i Repudiū.sz i nouellis. e.ti.ꝺr.q; sine repudio pōt eā dimittere.sz intelligo.i.sine pena. repudij.
k Vel ꝓ etiā. Sz q̄d ecōtra si mulier fuit ipotēs.rñ. idē cū sit ead ē rō vt.ff.ad.l.aquil.l.illud.r facit.j.vt li.ma.r auie.§.ꝓdictas.
l Nāq; sum⁹. als fuim⁹.
m Sed etiā.nō solū ꝓdicti duo.
n Est bona.v tsubijcit sicut ibi nihil perdit nec dos nec dona. ppt nup. ita nec hic.
o In repub.i. i cuitate
p Subtilis ratio. q̄ rō statim sequit seruitutez.
q Trāsigit.i.dissoluit
r Persone.viri vl uxo-ris.
s Inequalitas.qr alt hoz fuus.s.qui ē capt⁹ vl liber. s. qui remānserit.
a Nō sinit.sic.C.ō nup. l.fi.in p.in.r.j.e.§.si vero ab initio.accur.
b Uxorē.s.i captiuitate.
c Si vero. tūc quinquē niū.s.ex eo tpe cōputādū ex quo cepit esse incertū nam hic articulus tūc ex tremitatē significat. vt. ff.ō vulg.substi.l.i substi tutōe.r.ff.ꝺodi.r ꝺem ō. l.iiij.§.fi.r sic puto corri-gi qō ꝺr.ff.de diuor.r re pu.l.vxores.in eo qō di-cit cōputāduꝫ q̄nquēniū ex tpe captiuitatis. Vel dic ꝓbāc ītelligi fm illā vt ex tpe captiuitatis cōpu tet vt ar.ff. de le. r sena tusco.l.sed r posteriores Item hodie videt q; ppe tuo. debeat expectare: vt j.vt li.ma.r.a.§.q; aūt.sz ibi loquit in eo qui est in militia: ꝟ de capto q̄ etiā ꝟus est. vt instit. de iure pso.§.pe.nā r hec ꝓstitu tio inter hos duos.s. mi-litē r captiuū ꝺriaꝝ facit vt ꝟ.r.j.e.§.nouim⁹ aūt.
d Et hoc enī.i.diuoꝛtij genus.
e Ꝓcedētib⁹.sapiēti-b⁹.vt.ff.ō diuor.l.vxores r.ff.so.ma.l.si ab hostib⁹
f Hic.i.hoc casu. acc.
g Ex hoc.s. diuoꝛtio.
h Ōāt ex decreto.i. snīa iudi.q̄ aūt snīam da re possint sunt q̄tuor tm̄ qui hoc possunt vt dixi-mus.instit.q̄.mo.ius par. po.sol.§.cuz autē. accur.
i Cessione.i.decessiōe.
l Gypso.loca erant sic dicta:
m Seruitus.s.pene.
n Latoꝛib⁹. vt.C.de bo.p.l.in metallū.r.ff.ō interdi.r rele.l.iiij.r isti. qui.mo.ius pa.po.sol.§.bene autē.ac.
o Ex supplicio i.e xpena
p Sibiq;.s.supplicio, nō autē est seruus fisci.vt.ff.de his que ꝓ non scrip.l.iij.responso.
q Bene natoꝛum.i.ingenuoꝛum.
r Festinauim⁹.ibi festinauit.rñ.vt instit.de liberti.§.fi.r.C.ō la.li.tol.l. i p totū.r.ō.de mona.§.hinc.sed.r.j.festinauit.vt.j.qui.mo.na.ef.le.§.ij.
s Liberas.cū sint ingenui nō sūt facti serui pene per metallū.ac.

t Si vero libertū habebat.
v Libertā que vīr habebat. Filij qui vxores habebāt.
x Filios. sed cū filij liberti sit ingenuus. vt instit. de inge. in pn. quare ponit inter libertos. nō. fuit suus filij x pr manumissus. alias eēt ō. s. e. §. vl dic occasiōe pris x filio iz igenuo mācula irrogat: vt. j. vt oēs obe. iudi. §. i.
y Supueniētē. occasiōe iudiciarij supplicij. Ja. vt dictū est. vl qz reuocet in fuitutē ex ingratitudine: vt. C. de lib. x eo. li. l. ij. Et facit ad b. ff. de re. iu. l. seruitus. x. ff. ō do. inter vi. x vxo. l. cū hic. §. si donator. x. ff. ō do. di. x demō. l. iterdicit. in fi. x. ff. ō rit. nu p. l. in eo iure. in fi. sed b. §. hodie correctus est fm Jo. cū eiusdē sint hodie iuris liberti. vt ingenui. vt i auc. vt li. ō ce. §. illud vl equipanet ibi liberti ingenuis i dignitatibus ad quas prius nō pueniebāt olim liberti ꝓpter. l. viscel. vt. C. ad. l. vi scellia. l. i. sed hodie sic vt dictū est.
z Seruitutē. s. pene. ac.
a Vnusq; sqz. s. in ciuitate manēs. i. liber. vt si mulier q̄ i ciuitate remanēs dotē habeat si vir qui in ciuitate remanet x illē donationē ꝓpter nup. recipiat: qz vbi sua est vt dicit. Jtē x plus hz q̄ in ciuitate remanet. s. pactū ex morte: qz liber remanet vt sequit. sed reliqua substātia ad fiscū veniat vel pn cipē: vt subij cit. sz hodie dño reseruat: vt. j. vt nul. iudi. §. fi. Jtez ad eū q̄ in fuitutē reuocat ex ingratitudine: vt. ff. de inter. x re. nō solū. in fine.
b Si vo famula. i. sua.
c Cām. i. habeat hāc. s. ꝓpter xc. vt. ō. e. §. sz etiā x. ff. so. ma. si ignorās. et ff. ō tes. tu. l. cūq; i tutorē
d Purā. i. simplicē reditionē. siue lucro.
b Per actiōes ꝓgruat i. p ꝓdictionē ob cām. qz ob cām. i. ob mrimoniuz datū: x nō ē secuta. vt. C. de ꝓdi. ob cā. da. l. i. x. ff. de cōdi. sine cā. l. fi.
c Jncert. i. qñ ignorās accepit x dñs nesciebat qō agerēt: aut eni ita est aut dñs manifeste tradit aut tacite ex studio x his duob. vltis casib. fit libera vt b. x. j. pri. subjē.
d Cōsensu exp̄sso. vt. j. pri. rñ. ac.
e Valignitate. i. taciturnitate. ex studio. vt. j. ij. rñ. ac.
f Negligētia. s. dñi. vel dic accipiētis eam invxorē. nā tunc nō debuit certiorari. vt. C. de actī. emp. l. i.
g Credēs hanc esse liberā. alias nō esset deceptus.
h Eius aūt. s. domini.
i Vīz. s. seruum.

vel tacite ꝓsentiēte vl cū seruo a dño eo languēte derelicto valent nec dissoluuntur. h. d.

Si vo decretū iudiciale libertā aut liberā: aut hoz filios in seruitutē redigat: ꝓstat q̄dē ab initio matrimoniū postea vo apparēs fuit sepat eos ab inuicē tanq̄ morte secuta: qm̄ p̄cedētes nos dicūt supueniēte fuitutē nō ꝓcul a morte differre: idcirco ob hoc q̄dez ꝓpriū est q vnusq̄sq; excipiat placitū vo solū q̄ ex morte est: liberis acquirat. reliqua vo veniāt ad eū q̄ redigit i seruitutem. Si vero ab initio putauerit aliq̄s libere fugi psone: illa vo famula postea declarat: existēs nō dicimus solui mrimoniū: sz ipso initio neq; mrimoniū fieri fm prius a nob dictā cāz ꝓpter inequalitatis fortunā vñ neq; lucrū ex mrimonio cōtēplādum est: neq; aliq̄d tale: sed purā rez ꝓperētiū p cōgruas actiones reddition̄e. hoc autem decernimus x tale nō esse dicimus mrimoniū. si cām aius iceri cōdisponat solū neq; ꝓsensu dñi: neq; malignitate ei neq; aliqua negligētia cōiuncta nā si tradiderit tanq̄ liberā suā ancillā: dñs ille aūt liber existens x credēs tradēti hāc accepit forsan etiā dotalibus celebratis documentis: aut neq; celebratis quidē eius: aut volūtate cām gubernāte: nō erit iustū tale nō ꝓstare mrimoniū: sz tacitā libertatē sequi: siue vīz siue mulierē cū tale aliquid a dño fit sancimus x rapi talē vīz aut feiam ad ingenuitatē x cām tanq̄ sup liberis x ingenuis iudicari: si vo ipse q̄dē nō celebrauerit nuptias alteri psone dñs sciat autē qō agit x ex studio taceat vt postea cām sarcias alti cōiunctoz vleiscimur hmōi si apta ꝓbet neq̄tia: x ꝓuamus dñm ita maligne cogitāte: sicq; rursus etiā hoc mrimoniū tanq̄ si ꝓsensisz dñs ab initio: x ille quidē cadat dño ad ingenuitatē vo seruilis psona rapiat hoc ipso euentē effectu: siue ꝓsensit siue malignatus est dñs palam itaqz est qz filij ex talibus nuptijs liberi x ingenui hz hāc nostrā erūt lege. Et multo potius hec valeant si

k Vulierē ancillā. sed ō. j. e. §. ascriptio. sz aliud in ascriptitio: qz ꝓ eū terra deserereť. vt. ō. de mā. prin. §. sed nec.
l Alteri. s. ācille. vl fui sui.
m Exstudio. s. dolo malo. a.
n Sarciat. i. litē inferat.
o Huiusmodi. s. talia.
p Hoc etiā. nō solū supiori casu vbi dñs exp̄sse dedit.
q Cōsensit. exp̄sse
r Malignat. est s. tacēdo. x sic not. tacentē affirmare. sic x alias. ff. ō dolo l. §. dolū aūt. x. C. si ali. res pi. da. sit l. ij. accur.
s Et multo valeant. s. vt sit mrimoniū x liberi ingenui. vt. ō. pri. §. in fin.
t Dereliq̄sse. ō ifciendo ex̄ domū.
v Cōtēpsisse. ñ ꝓbendo curā eis. Sup b triplex est opinio. quidā enī distīguūt vt al. inter lāguētes x nō lāguētes. ꝓmo casu liberi efficiūtur vt. C. de lati. li. rol. §. sed scimus. et b in scōo possunt occupari cū ꝓ derelicto sint habiti. vt ff. ꝓ derelī. l. i. in fi. Alij dicūt indistīcte fuari b auctēti cū quicq̄d. ll. veteres dicant: vt sit liber siue sit lāguēs siue nō. vt hic ōz. x C. ō ifa. l. i. tertij distīguūt an ipse gerit se ꝓ libero quo cāu fua qō ōz b. x C. de ifa. l. i. aut nō gerit x tūc fua qō ōz. ff. ꝓ derelī. l. fi. et facit. ff. de stipu. ser. l. q̄ fuus. qōve rius videť ac.
x Sui. s. iurīs. no. aliquēesse suij psij sz ō. ff. ad. l. aquil. liber hō. sed b dic b abnegatiue dicī. nō alicui. fic. ff. ō dolo. l. nō oz. in fi. l. vel dic fm illū ti. qui ōz ꝓ suo quez habem. ff. ꝓ suo.
y Deportatio. est eni aliud deportatio: x aliud interdictio. vt instī. de cadi. §. media.
z Nostre. l. vt. ff. de penis. l. ij. C. de repu. l. i. x isti. ō. ca. di. §. media.

ꝓtigerit dudū seruū aut ancillā seu languētes ō relīquisse aut etiā contēpsisse aut etiā eos amisisse super dñio aduersus eos volūtatē illi nā q̄ vtpote iām ꝓstituti liberi: x sui ꝓ derelicto titulum sui: x nō alioz existētes x nō in posteꝝ inquietabuntur ab his qui possidere eos olim o dio habuerunt.

Deportatio nō soluit matrimonium. h. d.

Deportatio tñ in quaz migrauit x antiqua ignis x aque interdictio quā aq̄ x ignis interdictiōez vocat nre leges nō soluit mrimonia: hoc etem x sacratissimo pridem placuit Cōstātino clemēs quidē cā: x a nobis quidē ꝓbata est p̄senti vo nō copulata legi: vñ neq; affect cāe dicēdi sunt cū i suo maneat ordine.

Milite ad militiā accedētes vxoz si bonas sospitatis ei nō accepit. x eū ꝓ vitare a duce belli mortuū esse audierit x p. x. an. expectauerit. x a principe gratiā impetrauerit. licite cū alio nuptias contrahere poterit. h. d.

Nouimus aūt x hui nre felicissime ciuitatis cōditorē diuie memorie dicim Constantinū scripsisse legē fm quā si q̄s impeditus fuerit x tacuerit: ad vxorē p q̄drīēniū x nullū ei fiat ab illo signū eius circa eam affectus tūc licētia sit mulieri ad secūdas nuptias veniēdi offerēti pul militie principi x hoc ipsum testificāri x si hoc fiat inculpabiliter mulier ad vīz alterē trāsiet x nō dānificabit quidē dote nō tñ ante nuptialē donatōem lucrabit: hoc itaq; sacratissimus Constantin. Uehemēter autē nobis imature hre illa cōstitutio videť actibus em̄ bellicis occupato marito vxoris ꝓuationē inferre nō minoz est pena q̄ ab hostib capt. Jdeoq; nō ꝓus veniat ad vīz scōz hmōi mulier qualē legislatoz iste ꝓposuerit: q̄ etiā decēnij trāseat tēpus: x hec ipoztuna q̄dez sit mittēs lras: aut p aliquos verbis vtēs ad eū: ille vo aut apte renuat nuptias eius: aut absolute cōtineat: tūc q̄ libellū offerat aut gloriosissimo magistro militū aut spectabili duci aut clarissimo tribuno: sub quibus ipse est miles: tūc em̄ licentiā damus x p ces porrigere iperatoz: x inde hoc

b Nō soluit. cū libertatē retineat q̄is ciuitatē amittat: x hoc ē q̄ lex dicit minima capi. dimi. vt hic. x. ff. de bo. dā. l. iij.
c Cōstātino. vt. C. de do. inter vīz x vxorē. l. res vxoris. nō autez dicit de. l. i. C. de repu. qz illa est alexādri.
d Probata est. s. hic x eo ipso q in. C. eā posuim.

e Presenti.s.huic.lz enī tenorē aliaz legū tractātiū de dissoluti one mrimonij hac ꝓsti.posuerit.r .s.r.j. ei⁹ t nō posuit: qz nō soluit mrimoniū.r qz nō soluit: nec effect⁹ cāe ē dicēd⁹ cū nulla sit cā.
f Maneat.s.matrimoniū.alꝫ maneant.s.cōiuges.
g Nominus.felicissime.s.constātinopoleos.
h Legē.vt.C.ō repu.l.vxor.
i Impeditus.s. militia.
lz Eius.s.viri.
l Eam.s.vxorē.
m Principi.cꝫ ipsa sic facere velit.
n Cōstātin⁹.s. sta tuit.azo.
o Capi.s.maritū
p Quā.s.mulierē.alꝫ qualē.
q Decēnij.lz b corrigiť cū teneať eū expectare q̄ diu ipe ste terit.vt.j. vt li.m.r a. §.qō ät.
r Et īde hec.s.licētia maritādi licz sciat maritū viuēť lz b corrigiť. vt no.
s Legitis pēis q̄bus subiacent q̄ maledirimūt ꝓmū matrimoniū. vt. j. e. §.si alteri.
t Mitiores. hucusqꝫ ō vno gñe solutiōis dixit.nū cō alio īcipit: r dicmitiores q̄ alie due q̄ sequūtur. nam suꝑadicte due fuerūt sine pena hec q̄ sequūť cū pena r sine pena.
v Quodāmō. q̄les dixim⁹.
x Ctere. dissolutiones.
y Querūt ispiante q̄ fiāt licite. i. sine pena.
z Temerariū.temerariū vocat vixq̄ repudiat vxorē sine cā vel q̄ repudiabiť ab vxore cū cā. r idē ecōtra in vxore. deinde vt amittat dotē vl̄ do. ꝓpter nup.
a Jn casu.i.manumissiōe ac.
b Theodosius ꝓstōnez. vt.C.ō repu.l.cōsensu.
c Alias.s.cās.
d Adinuēte. vt C.ō repu.l.pe.r fi.
b Si igiť suscipiētē. sine q̄b⁹ suscipiētib⁹ latro diuti⁹ latere nō pōt. vt.ff.de offi.pfi.l.cōgruit.
c Abigei.no.q̄s sit abige⁹ meli⁹ q̄ in alia.l.inueniať.
d Multe nāq̄. interpositio ē. sic.j. vt hi q̄ ob. in prin. r facit. ff. ō rei vē.l.i fūdo. e Flagellis.b q̄ ō flagellis ōr hodie spāliť ē correctū. vt.j.li.m.r.a.§.si q̄s āt ꝓpriā.nā ꝙberabat ipaz marit⁹.

ꝓmereri: sciat aūt qz si circa hoc aliq̄d egerit r tāq̄ temerarie nubēs legitimis⁸ penis subiacebit.

¶ Viro atq̄ vxori ex causis hic enumeratis matrimoniū dissoluere ꝓmittť ei tantūmodo pena imminente qui dissolutiōi cām ꝑbuit. h.d.

Aditiores^k itaq̄ nuptiarū solutōnes tāq̄ in generali quadaz rōe sb bona gra factis disiunctiōibus sciendū ē tales esse quodāmō^v ceteres vero cām querūt inspicere^y aut a viro: aut ab vxore factam: vt damnificēt temerariū^z in casu^a hoꝝ que ab eo data sunt: dotis dicimus: aut ꝓpter nuptias donatiōis lz haz causaz antiquiores quidē faciebāt plurimos diuerso sqz tractatus. Theodosi⁹^b ät iunior al⁹ quidē cās deinde sumēs: al⁹^x autē r ipse adinueniens de repudijs scripsit cōstitutōez a nobis aūt r alie quedā adinuēte^a sunt cāe quas recte habere pspeximus ad culpā referri eius qui succubuerit. Si igiť^b bz theodosij pie memorie cōstitutionez valuerit mulier ostēdere maritū: aut adulterio deliquētē: aut reū homicidij: aut veneficij: aut seditiōibus occupatum: aut qō pessimū oim peccatoz est cōmunicantē delicto: dicimus aūt machinatū aliquid ō ipsum imperiuz: aut cōdēnatū falsitatis: aut sepulcra effodientē aut ex aliq̄ sacraz domuū aliq̄d rapuisse aut latrocinij sectantē vitā: aut latrocinātes suscipiētez aut vnū eoz qui appellanť abigei^c q̄bus est cura alienis insidiari aialibus aut iumētis r ea trāsponere alibi aut ꝓbet plagiarū esse aut ita luxuriose viuētē vt inspiciente vxore cū alijs corrūpať qō maxime mulieres nuptas circa cubile stimulatas exasperat r ꝑcipue castas aut si insidias se passas a viro ꝓbēt circa ipaz salutē aut venenis aut gladio aut p aliū aliquē talē modū multe nanq̄^d hoibus ad malitiā vie sunt aut etiā si flagellis^e super ea^f vtať si igitur mulier tale aliquid ostēdere potuerit licentiā ei dat lex^g repudio vti r nuptijs abstinere dotēq̄ ꝑcipere r ante nuptialē donationē totā nō solum si oēs simul ꝓbauerit cās sed

f Ea.scz vxore.ac. g Dat lex.s.theodosij.r hec sz hodie q̄dā ex his causis remanēt: alie remote sunt r correcte. idē dicas ecōtra si marit⁹ vxorē velit repellere. vt.j.pri.§.nā q̄dā ex illis causis correcte sūt r remanēt alie. vt.j. vt li.ma.r auie.§.qz vero ꝓplurimas.
h Et rursus. id est ecōtra. accur.

etiā si secūdā seu vnā. Et rursus^h licentiā dat viro mulierem abijcere si adulterā inueniat: aut veneficā: aut delinquentē homicidiū: aut plagiariā: aut sepulcroz violatricē aut sacrilegā^i existētē aut fauētem latronibus aut viro nesciēte vel etiā pro hibēte gaudentē cōuiuijs alioz nihil sibi cōpetētiū^k vl̄ etiā inuito viro citra rōnabilē cām foris pnoctātē aut extra eius volūtatē circēsib⁹ cōgaudentē r spectaculis inherētē aut theatris aduenientē. Dicimus aūt vbi scena r talia sunt aut ēt vbi bestijs aduersus hoies pugna^l est: aut insidias sibi^m faciētē ex venenis aut gladio aut alio factas mō ex q̄bus circa vitā piculū est aut etiā cōsciā^n tiranidē^o meditātibus^p aut falsitatis reā ꝓstitutā aut audaces ei⁹ man⁹ inferētē sibi^q. s. tali aliquo facto dat lex^r hic viro obijcere mulierem vel si vnam haz^s r solā ꝓbauerit cām r lucrari quidē dotez añ nuptialem vero hre donationem.

¶ Vxor si diuortiū sine causa fecerit vl̄ diuortij cāz ꝑbuerit penas legitimas patiet|r ante quin quēniū nuptias ꝓbere nō poterit. alꝫ aūt ante annū tantū nō licet. ppter sobolis ꝓfusionē. vir aūt i omni casu qñcūq̄ nuptias ꝓbere ꝓmittť.

Si vo^k altera haz psonaz irrōabiliter repudiū miserit r hoc^v ipsuz soluēdi mrimoniuz sine rōne subdita^k erit dudū a nobis dictis penis^y: insup^z etiā vxor rea oīno ex memoratis cāis ꝓ irrōnabili repudij missione facta: r in quinquēniū totū ad scōm venire ꝓhibeť matrimoniū: r ante quinquēniū nuptias nō esse sine reatu neq̄ legitimas vocari sed ois volēs^a adeat r accuset fctm̄ tanq̄ cōtra^b legē ꝑsumptū. Si vo etiā rōnabiliť mlier repudiū miserit^x et in certaminibus^a vicerit aut vir irrōabiliter eā abijciēs subiacuerit^b: penis lucreť^c quidē lucra ꝓmitus^d dicta erubescat r añ annū cōpletuz ad scda vota venire qō vo obseruādū nob est in viro irrōnabiliter^e obtinenti talia lucra cū r nō obtinēti^f etiā repēte nuptias facere licet qm̄ nulla circa sobolis ꝓfusionē^g rōnabilis est suspitio qō in mulierib⁹ añ anni cōpletionē recte ꝓhibeť r tāliť ab vxore. r qñ repellit eā. vt in ꝓn. huius. §. r. s. §. pri.

i Sacrilegā. sacrilega ōr ille qui rem sacrā ō sacro loco aufert. vt not. ff. ad.l.iul.pecul. diu⁹.
lz Cōpetētiū. i. nulla affinitate vel necessitate cōiunctorum
l Pugna. sic. C.ō repu. l. cōsensu. sic. ff. de peni. l. aut facta. §. fi.
m Sibi. s. viro.
n Consciā. vxorē.
o Tiranidē. i. ō. l. imperialem.
p Meditātib⁹. i. cogitātibus aliq̄d.
q Sibi. s. marito.
r Dat lex. i. cōcedit lex theodosij. vt. C. ō repu. l. cōsensu.
s Hoz. alꝫ haz.
t Si vo. hucusqꝫ dixit qñ cū cā dimittit vn⁹ alter. nunc aūt qñ sine cā.
v Et b ipsuz. s. repudiuz miserit cā subaudi soluendi rc. accur.
x Subdita. s. dcā psona
y Dictis penis. i. amissiōis dotis r añ nup. donatiōis: r ī hac pena eq̄les sunt ambo.
z Insup: nūc aliaz penā iponit feie repudiati q̄tū ad alia q̄ viro. s. vt mrioniū ifra q̄nquēniuz ꝓctū ipo iure nō valeat. itē r ifamis fit. vt. C. ō repu. ꝓsensu. §. hec verba.
a Volēs adeat. s. iudicē nā h actio est pplaris. vt h dic. r fac. s. ō nō ali. §. fi. r C. de epi. r cleri. l. si q̄s in hoc.
b Tāq̄ ō. l. i. sic accusaret aliq̄dq̄ cēt ō. l. sed h pena expectatiōis q̄nquēnij. hodie mutať. vt j. vt li ma. r a. §. qz vo ō.
x Si vo miserit. s. mulier si nō hēs sz ego nō hēo.
a Incertamib⁹. i. ī iudicio cōtra maritū.
b Subiacuerit. iuste eū repulsum ꝓbās p aliq̄s ō illť causis q̄s hūim⁹. s. §. mitiores. r §. r rursus
c Lucreť. s. mulier
d Primit⁹ dicta. i. donationē ppter nup. vt. s. §. mitiores. in fi.
e Irrōabiliter. qō fit in duob⁹ casib⁹ qñ vir repellit ab vxore. r qñ repellit eā. vt in ꝓn. huius. §. r. s. §. pri.
f Cū r nō obtinēti. s. marito ñ rōnabiliť talia lucra qō fit duob⁹ mōis r tūc lucrať vxor: vt qñ iuste dimittit ab vxore r qñ inuste dimittit eā. vt s. §. pri. g Cōfusionē. q. d. h rō i muliere locū hz. r ideo añ annū nō nubit: vt dixerat. sed in viro cessat. nā nō portat masculꝫ filiū in vētre

vt femina. ⁊ ideo in ea posset oꝛi dubiū an eēt ex ꝑmo vel ex scō mari/
to. q̄d aūt si edidit post forte elapsis duob⁹ mēsib⁹: vel qꝛ elapsis octo
vl̄ septē mēsib⁹: nubat qui certū ē ex ꝑmo ammodo eā filiū nō habituā
rī. mulier nubere pōt cessante rōne supradicta vt b. ⁊. j. §. si q̄s enī. i fi. §.
Jo. cōtra. qꝛ ē ⁊ alia rōne q̄d maligne fecerit erga ꝑmū vi⁊: vt. j. d̄ resti.
⁊ ea q̄ pa. i fi. nā plerūq; vbi sunt due rōes: ls vna tollaī si altera ꝛmanet p
ōñs: ⁊ etiā ꝑmū remanet vt si duo sunt ꝛui frater ⁊ vxoꝛ donec sunt in ꝛuitu
te duo sunt impedimēta ad mꝛimoniū ꝛuitus ⁊ cognatio naturalis ei⁹ ma/
numissius cessat vna rō. remāet altera. ⁊ iō ⁊ ius remanet vt nō possint iūgi
vt insti. de nup. §. illud. ⁊ hoc dixi. j. de resti. ⁊ ea q̄ pa. in fi.

a Ex b. i. ex sāguis cō
fusiōe. ⁊ facit. ff. de vē. in
spi. l. i. §. ſz ⁊ si fn⁹.

b Mꝛimoniū. sic cō/
strue. ls bona ⁊c. tū sic isti
tuta est mulieribus ꝓhi/
bitio in annū scōꝝ nu/
ptiaꝝ ꝓstitutione ex ana
stasio pie memozie q̄ est
in greco.

c Has itaq; tres. vt. C
de repu. l. fi. §. iterculpas
sed ⁊ aliq̄ de his abscin/
dek. vt. j. vt li. ma. ⁊ auie.
§. qꝛ vero plurimas.

d Libido. i. luxuria.

e Eis. s. mulieribus.

f Deferētib⁹. s. matri/
monij dissolutionē.

g Ascriptitio. ideo fic dꝛ
qꝛ solo iscribit se ⁊ ꝓ scri
pturam ꝓfitek se illi solo
velle esse ascriptuꝫ: vt. C.
de agri. ⁊ cē. l. cuꝫ scim⁹.

h Sciēte. ſz aliud i ser
uo vl̄ ancilla qñ dñs scit
eū vel eā libere iūgi ꝑso/
ne: vt. ſ. e. §. si ꝛo ab ō. ⁊
est rō ne terra abhmōi co
lono deserak. vt. ſ. d̄ mā.
ꝑn. §. ſz nec. ⁊. C. d̄ agri.
⁊ cē. l. q̄ squis. nā ⁊ aliꝫ in
ter seruū ⁊ ascriptitiū est
differētia: vt. j. d̄ san. epi.
§. si ꝛuus. ⁊. §. ascriptiti/
os. ⁊ ꝓ d̄ pōt colligi ꝛm
Jo. qd̄ ascriptiti⁹ nō fit
ꝛuus. licꝫ cuidā sit ꝛuitio
ascript⁹. vt dixim⁹ insti. d̄
iure ꝑso. in ꝓin.

ta est ꝓhibitio ex hoc a qꝛ licꝫ bona
gꝛa dissolui mꝛimoniū b ꝓtingat cō
stitutionē in annū ꝓhibitio scōꝝ
nuptiaꝝ: tñ etiā sic ex anastasio pie
memozie mulieribus instituta est.

¶ Vir vxoꝛi mittere pōt repudiū si studiose fa/
cit aboꝛtū vel si vadit ad cōe lucrū cū viris vl̄ si
malitiose viueret vel loquak cū alio se velle nu/
ptias ꝓhere. ⁊ tres cās ꝑ iustinianū interdicunt
⁊ etiā vir dotem lucrak ⁊ mulier sustinet penas
theodosij. h. d. Ange.

Has itaq; cās nobis theodosius
explanauit nos aūt ex veteribus su
mētes ⁊ alias adiecimus tres c si em̄
mulier tāta detineak neq̄tia vt etiā
ex studio aboꝛtū faciat virūq; cōtri
stek ⁊ ꝓiuet spe filioꝝ: vel tāta libi/
do d est vt etiā cū vir] voluptatis oc
casiōe lauek: aut ēt dū adhuc cōstet
matrimoniū cū viro ad alios de nu
ptijs loquak suis: licentia dak a no/
bis vir] mittere eis e repudia ⁊ lucri
dotes: ⁊ añ nuptiales hꝛe donatio/
nes: vt pote etiā causis his rōnabi/
liter soluere valētibus mꝛimoniū ⁊
sub eūdē deferētibus f oꝛdinem sub
quem ⁊ penas theodosij diuine me
mozie cōstitutio diffiniuit.

¶ Mulier libera ascriptitio alieno nō nubit ēt
possessoꝛē ꝓsentiēte sed si eo nesciēte fecit casti/
gari pōt ꝑ possessoꝛē ⁊ iudicē loci nec matrimo
niū tenet nec dotis vel donatōis dak. h. d. An.

Ascriptitios aūt alieno nubere li/
berā nō ls neq̄ ignorāte: neq̄ h scien
te h: neq̄ ꝓsentiēte possessoꝛe: sed ls
aliq̄d tale ab ascriptitio geraī: lice/
bit dño ipsi ꝑ se ⁊ ꝑ ꝓuincie iudicē i
castigare plagis k mediocrib⁹ hoc l a
gētē ascriptitiū ⁊ abstrahere ab ea
q̄ frustra ei ꝓiūcta est: vnde neq̄ nu
ptie sunt qō factū ē nec oblatio do/
tis nec añ nuptialis donatōis: ſz pu
ra facti mali coꝛrectio m.

¶ Ex causis supradictis matrimoniuꝫ soluitur
etiā viro ⁊ vxoꝛe viuētib⁹. ⁊ si culpa viri matrio
niū dissoluak cū vxoꝛ indotata est quartā ꝑtem
vxoꝛ lucrak dum tñ cētū libras dicta poꝛtio nō
excedat. h. d. Ange.

Sic itaq; n mꝛimonia dissoluūtur
viuētib⁹ ad huc his q̄ ea ꝓꝛerunt: ⁊

p Cōpetēti. i. in pecunia nō in coꝛpoꝛe: vt. j. pri. §.

q Si q̄s enim ſnia. i. volūtate vl̄ affectu. alias ſnia multis modis
accipik: vt dixim⁹ instituta q̄b⁹ nō est ꝑ. fa. te. §. ij.

r Ꝓꝛesumptiue. i. ꝑsumptuosuꝫ ⁊ supbū ꝛbū erat sic soluere. vl̄
dic meli⁹ qꝛ ꝑsumet q̄ eā dimittet, facilius cū dotē nō habeat: vt

pecuniarie pene circa dotē ⁊ spōsa/
licia ꝓsistūt donationē. Sed a nob
aliq̄d etiā aliō adinuētū o est vt ēt in
dotata mꝛimonia irrōnabilibus fa
ctis diuisionib⁹ castigatōi tradank
cōpetēti p. Si q̄s em̄ q duxerit vxoꝛē
aut etiā mulier ad viꝛ veniat nupti
ali quidē assumpta voluntate atq;
ſnia nō tñ secuta dote: aut sponsali/
cia largitate vbi quoq; ꝑsumptiue r
fieri solutōnes ꝓtingebat nullo ex
hoc ꝓ temerariū s sequēte t piculo cō
stitutiōem v scripsimus dicentē si q̄s
sub ptāte k ꝓstitutā mulierē volūta/
te pentū: aut etiā sue ptāt] forte du/
cat vxoꝛē neq̄ dote oblata: neq̄ in
strīs dotalib⁹ factis nuptie quidez
sunt x: ls dotalia instꝛa nō sunt ꝓscri
pta vt non ob hoc vir qō in multis
nouim⁹ factū expellat d̄ domo vxo
rē sine vlla pꝛius dictaꝫ y rōnabiliū
cāꝫ qualeq; ⁊ theodosius z quaslibet
nos enumerauimus a: si q̄d aūt tale
fiat ⁊ aut sine cā eā abiiciat domo:
aut etiā ipse rōnabilē cāꝫ pꝛestet vt
mulier sepek ab ei⁹ mꝛimonio quar
tā ptē ꝓpꝛie substātie cogak exolue
re ei ⁊ vsq; ad q̄dringētas q̄dē auri
libras substātiā hntes. c. libꝛis dāni
ficabīt hoc ex quarta substātie pte.
minoꝛē b aūt adhuc c inq̄tū q̄rte fact
at q̄titas: si vo etiā maioꝛes p̄dicte
quadringētaꝫ auri libꝛaꝫ q̄titatis
substātiā habeat nō amplius. c. au/
ri dānificek libꝛis ad maximā d nāq;
plerūq; respiciētes dotē legez hanc
scripsimus: substātiā illā merito ꝛm
nostras leges extimantes esse q̄ pu
ra debitoꝛis e videak rō quoq; ex ip
sis causis ꝑ cautiōe f pcedat.

¶ Si vxoꝛis indotate culpa matrimoniū dissol
uik pꝛiuak q̄rta pte sue substātie exēplo viri. ⁊ p
quinquēniū a nuptijs abstinet. sed si ex ea iusta
tunc abstinebit ꝑ ānū. ⁊ nō punitur. h. d. Ange.

Et si mulier g ꝑ culpā ꝓpꝛiā sepek
a viro indotata existēs: aut etiā mit
tat ei sine aliqua cā rōnabili repudi

p tuale ab. i. ꝑ tuale ab.

q Ablatiue. i. ꝑ ablatiuū.

r Ꝓꝛesumptiue. i. ꝑsumptuosuꝫ ⁊ supbū ꝛbū erat sic soluere. vl̄
dic meli⁹ qꝛ ꝑsumet q̄ eā dimittet, facilius cū dotē nō habeat: vt

ꝓbāt sequētia ⁊. j. qui. mo. natu. effi. legi. §. q̄m.

s Temerariū. i. qꝛ iniuste dissol/
uebat ⁊c.

t Sequēte picu/
lo. i. ꝑ leges.

v Cōstitutōez. vt
C. d̄ repu. l. fi. vsq; ad. §. inter culpas

x Sub ptāte. i. filiafamilias.

y Nuptie sūt. qꝛ mꝛimoniū sine do
te: ſz nō ecōtra eē
pōt: vt. §. de tri. et
se. §. neq; illo. ⁊. ff.
de iur. do. l. ij.

z Dictaꝫ. vt. §
§. mitioꝛes: et. §.
has itaq;.

a Theodosi⁹. s. enumerauit: vt sta
tim colligik. easdē
enī posuit theodo
sius in. C. de repu.
l. cōsen.

b Enūerauim⁹
vt in. C. de repu. l.
pe. ⁊. fi.

a Minoꝛem. s.
substātiaꝫ habēs
q̄ fit. cccc. lib. auri

b Adhuc. ſz tā
tum damnificabi/
tur.

c Ad maximā. i.
dicere ꝓpter illos
qui respiciūt maxi
mā dotē quā pos/
sunt a sceda vxoꝛe
hēre. ⁊ dꝛ in eplis
ad hebꝛeos vel co
rinthios. vel filia.

d Pura debito/
ris. i. oi ere alieno
deducto ſz leges
etiā antiq̄s: vt hic
⁊. ff. de ꝛ. iu. l. sub
signatū. §. bona. ⁊
ff. de col. bo. l. cum
emancipati. i fi. i.
rñ. ⁊ insti. ad. l. fal.
§. cū autem.

e Mo cautiōe. q. d. nō est cauēdū mulieri in hūc casum vel viro
a muliere: qꝛ ratio erit loco cautionis.

f Et si mulier. nūc ponit ecōtra. s. q̄ñ ꝑ culpā vxoꝛis hoc fit.

g Penis. q̄b⁹ ⁊ marit⁹ subiaceret si eēt in filij delicto de q̄ dictū
s. pri. h Quinquēniū. vt. s. eo. §. si vero altera.

i Hec. i. hoc casu. l Custodiat. s. mulier.

l Propter. seminis. b dic. vt. s. eo. §. si ꝛo altera. in fi. dixim⁹.

m Perfecta. ſz tñ ꝑ ꝑte coꝛrigit: qō d̄ quarta dicit ꝑ b qō est. j.
vt li. ma. ⁊ auie. §. q̄ ꝛo. ⁊ facit ad hūc. §. j. vt nulli iudi. §. fi. ⁊. j. d̄ ex
hi. §. q̄m. ⁊. j. vt fra. fi. §. fi. ⁊. j. q̄. mo. na. ef. le. §. q̄m. ⁊. j. e. §. soluto. i fi.

n Est quoq;. nuptie. qꝛ fictitie repudiū est missum.

o Dittere. ſz repudiare.

p Ex diuerso. s. qꝛ mulier dabat repudiū viro.

q Ratēter.ſic.C.de repu.l.dubiū,ſic ecōtra,ſ.de iceſ.nup.§.ij. in fi,ſic.C.pl⁹ valere qđ agit. r Alterutris.i.vn⁹ t alter.

s Habētes.ironia ē.q.d.talē gradū habebāt pentes ō bñficio ſic t alīs irōica ē oſo:vt.ff.ō dā.infec.l.ex dāni.§.i.t.C.ō iof.te.frēs

t Scripſimus.in greco vel exuagātes, vel de hac eadē dicit ſed de iure veteri hoc erat:vt.ff.de repu. l.ſi filia.t ſol.mat. l.ſi filie,

v Volētē.legē dico,accur,

x Obtulerunt. quō hoc.reſpō.qz pater dedit dotes vel dona.propter nuptias obtulit.p filio vel filia. t in caſu mortis pact⁹ eſt non diuortij et diuertūt:vt ſic ceſſ⁹ pactū:vt.ff.ſol, matri.l.ſi cū dotē. §.nūc tranſgredia mur.vſq⁹ in finē.l.

a Cōſenſuz. vt inſti.de nuptijs. i prin.t.C.eo.nec filium.

b Leſionē. ſolnīt quidez: vt ſubijcit ſed pater nō ledit vt.ff.de repu.l.ſi filia.

c Eos.i.pentes.

d Nō poſſe. vt ff.de libe. exhi. l.i. §.ſi.

e Tranſigere.i. ſeparare.

f Marc⁹.vt.C. de rep.l. diſcretis.

g Secut⁹ eſt.recitando marci ſententiā:vt pdicta.l. dicit.C.de repu. q dyocletiam ē.

h Termin⁹.i.finis.

i Diſiunctionū.i. ſeparationū matrimonij al.t incipit hic tractat⁹.ſ.e.§. diſtrahunt.

l Deinceps.huc uſq⁹ de diſiunctionibus factis vtra q⁹ pte viuēte. nūc qū altera mortua ſicut pollicitus ē in iſtis:vt.ſ.eo.§.nup.t.ſ.proxi.in fin.

m Omne.ſ.exigo t qualitatē ſm hāc.l.

m Similter.ſicut t matrimoniū.nā t mādatū:vt.ff. māda. inter cauſas.in princi.itē ſocietatē.vt.ff.p ſocio.l.adeo.in prin.item ſeruitutes pſonales.vt vſus t vſufruct⁹:vt inſti.de vſufruc.§.finit. t de vſu t hab.in principio,

um hiſdē i oibus ſubiaceat penis[g]: t ſi quidē p culpā eius mrīmonium ſoluat quinquēniū[b] obſeruādū eſt mulieri t ſcōis ñ copulabit nuptijs ſi vo p culpā mariti aut etiaz bona gra diſtrahat merito t hec[i] annum cuſtodiat[k] ppter[l] ſeminis ofuſionē vt p oia nobis lex pfecta[m] ſit.

¶ Filius vel filia in parētuz pīudiciū nō mittit repudiū ipſoz.h.d.Ang.

Eſt quoq⁹[n] quoddā t alīd a nob pyſſimū ſimul t gratū adinuentum vbi etiā repudijs miſſis nuptie cōſtitūt adhuc eoz nāq⁹ qui ſub ptāte ſunt calliditates circa pentes habitas phibem⁹ qm quoſdā inuentu⁹ t ſtudio repudia ſcribēt feſtīnātes t mittere[o] ſuis vxoribus aut etiā ex diuerſo[p] t nulla rōnabili penit⁹ exiſtente cā ſoluere mrīmonia vt eoz pentes ſubiaceāt exactōi dotis aut ſpōſalitie largitatis q̄ſi ſoluto mrīmonio ipſi quidē forſan latēter[q] miſcent alterutris[r]:diſcedunt aūt pentes dānificati:t hāc apō filios hūanitatis habētes[s] recōpenſatōnem. Ideoq⁹ legē ſcripſimus[t] volētē[v] neq⁹ ſub ptāte cōſtitutos:neq⁹ emācipatos filios:neq⁹ maſculos neq⁹ feminas poſſe diſtrahere mrīmonia i ſuoz leſiōe:patrū aut matruz:q̄ dotes aut añ nuptiales donatiōes obtulerūt[x] aut ſuſceperūt ſoli[y] aut etiā cū filijs ſed ſicut in ōctu nuptiaz expectamus patrū cōſenſum[a] ita neq⁹ trāſigere matrimonia ſinim⁹ in parentū leſione[b] citra illoz volūtatez ſed ſi mittat repudiū cōpetere otra eos[c] exactionē penaz nō ſinim⁹ ſiue ipſi dederūt hoc vel ſuſceperūt ſiue etiā cū alijs ſuſceperūt:nō enim habet rōnem parētē quidē citra volūtatē filij nō poſſe[d] trāſigere[e] mrīmonīū:filijs aūt pmittet forſan t in minore etate oſtitutis neq⁹ qđ vtile ſit ſciētib⁹ citra patrū volūtatē ſolvere matrimoniū:t ex hoc parētes ledere.Hoc aūt bene quidē ichoans philoſophiſſimus ſanciuit marc⁹[f] dyocletianus aūt hūc ſecutus eſt[g]. Nos autē ſimiliter approbauimuſ ſitq⁹ terminus[h] nobis hic diſiuncti-

n Fine.i.morte, o Contrahētib⁹.ſ.ſit lucrū.al.

p Inequalib⁹ pactis.i.pacta de lucrādo ſint equalia.licz obligationes ſint inequales qđ vltimū corrigit.nā quo ad omnia debz eſſe equalitas hodie.vt.j.de equali.do.§.primo.

q Cōſcripſit.vt.C.de pactis cōuen.t ā.ſup dote,l.ex morte.

onum[l] que ſuppſtitibus cōtrahentibus fiunt.

¶ Inequalitas in qtitate dotis t donatiōis ,p pter nuptias pmittit in qualitatē t qtitatē pro hibetur in equalibus añt pactis qz magis trahi tur ad minus.h.d.Barto.

Deinceps[k] añt matrimonioz t mi nū qz omne[l] ſimiliter[m] ſoluit t ſuper expectat moꝛs. Unde ſiue morte viri ſoluatur mrīmoniū:ſiue fine[n] mulieris:lucrū ſit quidē in viro in dote fin q⁹ nuptialiū inſtrumētoz otinētur pacto:mulieri vero ex nuptiali donatiōe:ſicut t ibi ꝺuenerit a prīncipio ꝺtrahētib⁹[o] nō phibēdis quidē inequalibus ꝛz qtitatē oblationibus phibēdis aūt inequalibus[p] pactī:hoc qđ fortiſſimus quidē leo in ſuis ꝺſcripſit[q] legibus. Nos aūt hoc ſumētes adhuc clarius ordinauimus[r]. Si em alter quidē amplius alter vero min⁹[s] in lucro paciſcat:i certū erat quale oporteret eſſe q⁹ teneat vtrū qđ pl⁹ an qđ minus dubitatiōe ex vtroq⁹ ſimiliter iſurgente Unde nobis placuit moderatōes[t] aduerſantib⁹ ad minus ptrahere: qđ in pacto plus eſt t nō alio quidē licere tertiā:alio aūt forſan quartā lucri paciſci:ſed ſi qđ tale fiat quarta in vtroq⁹ pcipiēda t deinceps ſimiliter in ptibus[v]:nō tn in ꝺſtituta ex vtroq⁹ qtitate.

¶ Igit ſi parēs ſolu.ma.ad ſcōas puenerit nuptias licētiā hz oē lucrū pueniens ex primo matrimonio alienādi.ſz ſi nō alienauerit filijs reſuare pſumit eis inſtitutis ſolis vel cū extraneis pteritis vel ex heredatis.iuſte quidē penit⁹ exclu ſis mortuoz portionib⁹ ipſoz filijs tranſmiſſis hoc dicit.Barto.

Soluto[x] igit matrimonio ſm pdictas oēs diſiunctiōes felix quidem t beatū eſt vtriq⁹ cōtrahētiū pdurare in prioze[y] cōiugio t non ꝓcreatā ſobolem ſequētibus matrimonijs forſitan ꝺtriſtare:t ſi hoc egerint t in prioribus ſteterint nuptijs habebunt quidem ꝓpria[z] hoc eſt dotem quidē mulier ſponſalitiam vero largitatē vir nihil perſcrutantibus nobis hoc quod ſup[a] ſcōis eſt nuptijs percipient autē lucra[b]: vir quidē ex dote mulier autem ex antenuptiali donatione:t erunt hec eis ꝓpria t nihil pene ab alia eoz differentia[a]

r Nos autē. ordinauimus. vt. C. de pac. ſuen. l.lege,t eius ſentētia hic ſubijcitur.

s Din⁹.ſ.q⁹ qtitatem vt ſi vnus ō tertia pte,alterde quarta lucrāda pactū fecit de lucrādo.ſi alter pmoriat: vt ſubijcit.

t Immoderatōes.no. aduerſandū eſſe imoderationi.ſic.C.de dona,añ nup.l.cū multe.in fi. t.ſ. qūo opoz.epi.§,ſed neq⁹ effuſas.t.ſ. de referē. §. multitudo.t. ſ. vt deter. ſit nu.in prin.vnde vſus

Cui ſine mēſura durabit regia cura.

v In ptibus.ſ.quotis: licet vera qtitas ſit ineqlitas:vt ſubijcit.ac,

x Soluto.pdictas.ſ.p morte vel viri vel vxoris vt.ſ.pri.§.t in nouellis eo.ti.nec em dicit ſi alijs modis ſoluat matrimoniū quibus ſolui pōt:vt ſ.e.§.diſtrahunt.ſed licz hic nō dicat:nunquid tn idē eſt, reſpō. ſic q̄cunq⁹ modo ſoluat:vt.j.e.§.qz vo lucra.t.j. vt.fratz. fi.

y Prioz.i. pdurare. i. ad ſcōz nō venire,t ſic lege ſtatim lram ſequētez, ſimilis eſt lectio al'ſp ab negationē.vt.ff. de dolo l.nō debet in fi.

z Propria,no,ar. qđ dña ſit vxoz dotis ꝺſtante matrimonio qđ tn falſum eſt.vt inſti.q̄bus ali, licet.in prin. t qđ hic ōz eſt ,ppter ſpem.itez t hic iam erat pmortuus maritus.

a Sup ſecūdis.q̄ materia ſecūdaz nup. expedit.j.eo.§.primo.

b Lucra.ſ.ſz pacta ſuper his habita, vl aliter venientia.

a Differētia. h dictio differētia eſt neutrigeneris:t numeri pluralis:et caſus accuſatiui. q.d. h lucra nō differūt ab alijs bonis lucrātis. nā ſicut in alijs pōt libere facere qđ vult ita in his lucris vt ſubijcit. t h circa alia lucra pter circa lucrum dotis. t antenup. dona, lz h lra aliter velle videatur.ſ.vt in iſtis ſit idē qđ in alijs lucris.cū in diſtincte loquat.iſta enī duo lz rōne ,ppietatis lucrēt ad pſens:t rōne vſufru.tn debēt ſeruari filijs ei⁹ mrīmonij cui⁹ hec fuit dos vel añ nup. dona.etiā iure veteri.vt.C. de ſec. nup.l.cū alijs:t iure iſto:vt.j.e.§.nec illō:t iure nouioꝛi.vt.j.neq⁹ viz qđ ex do. in alijs ergo lucris vt in legatis i fideicō, t do, dat hec libera ad

miſtratio.vt ſequit:ſz ꝓz ꝑ quātū eſt in dote ⁊ antenup.do.in pari iu eſt perſona que tranſit ad ſcōm matrimoniū.qz ſibi retinet plenū vſūfru donec viuit:vt.j.e.§.ſi vo expectet.⁊ ea que nō trāſit vt dictū ē qō nō dz ēe.⁊ ideo dictū ius imutaf.vt hodie tm̄ habeat perſona q̄ trāſit ad ſcōm matrimoniū.q̄tū vni filiorū ſuat,i.virilē ꝓz in dote ſiue i do.,p pter nup

vt.j.vt.fra.ſi.§.fi.de qua virili facit quicq̄d vult. ſi aūt nihil diſponat videf filijs exoneratis ſeruare vt.C.de ſecun.nup.l.hac edictali.§. fi.⁊.j.ℓ.§.ibi placuit enī ⁊c.vel dicq̄ verius eſt vt diximus. j. e.§. nec illō. in fi.illi⁹ no tule:ſz i eo qō ℓ dicit ⁊c.

b Poſſeſſiōe,i, nihil ferēt ab alijs.

b Poſſeſſiōe,i.a bonis a ſe poſſeſſis.

c Vixerit.iſti lucrātes

d Habuerūt,ſ. habēt licētiā alienatōis. ⁊ fac ff.re.amo.l. non eīm.⁊,C, de iudeis.l.nemo.

e Si vo.etiā morianf ſ.pſone lucrantes.

f Migrare.i. trāſferī fic ⁊ ponif.ff. de migrando per totū ti.

g Cōſtitutionē cui⁹ te nor hic recitaf: vt.C.ō ſe. nup.l.ſi q̄s prioris.§.i, ⁊ §.certū. §.tale.

h Mō ob ℓ alienate. hoc eſt vez q̄tū eſt in p̄ iudiciū filioꝝ vere tū a liena qui in aliū iure inſtitutiōis vl̄ ſi⁹ mō ſua bona trāſmittit, vt.ff. de ali. iudi.l.ex hocedicto.§.alienare.⁊ inſti. ō her. inſti. §.ſed necꝫ.⁊ nota q̄ in ℓ corrigif lex vetus q̄ dicebat fieri alienationēetiā in p̄iudiciū filioꝝ ſiue in p̄te ſiue in totuꝫ extranei ſunt heredes:vt.C.de ſe. nup.l.ſi q̄s prioris.§.cer. tū,qō.⁊.j.ſtatiꝫ pleni⁹ ōz

i Sz ex quo.facit.ff.ō ope.li.vt iuriſiurā.§.ſi li berti,⁊.C.cōia vtri. iudi. l,ſi.§.ſinautem.C.de bo. ma.l.ij.in fi.⁊.C.de bo.q̄ li.cū oportet. §.ſub hac. ⁊.§.ſi mater.

k Extraneos oēs.⁊ ñ filios ex anteriori matrimonio.

l Eis.ſ.filijs alijs mo dis ſatiſfecit.vt per legatū ⁊ fideicō.vt ſubij cit:vt.§.ō triē.⁊ ſemiſ. §.i.ſz hodie iure inſtitutiōis oz eis ſatiſfieri:vt.j.vt cū de ap.co.§.aliud.

m Mō obligauerit,alꝫs ſine nō.⁊ nota q̄ obligatio videf auferre,ſz ō inſti.de le.§.idē reſcripſerūt.ſed ibi datū ſiue relictū iaꝫ erat:⁊ ab hoīe ℓ nō erat datū adhuc.ſed erat ſpes.⁊ ex hac lege pēdebat ℓ ſpes q̄remi tius cū lege q̄ cū hoīe agif.vt.ff.de arb.l.celſus.itē ⁊ facili⁹ ipedif faci endū q̄ factū:vt.ff.de inof.teſ.l.pap.§.ſi cōditioni.

n Mō exp̄ſſim. nota plus valere exp̄ſſa ſpāliter q̄ generaliter.fic.ff.ſi q̄s cau.l.ſed ⁊ ſi.§.queſtū.⁊.ff.ō iniur.itē apud labeonē.§.ℓ edictū. ac.

o Ex noſtra lege.ſ.iſta p̄ſenti,nam nō dicit ō illa ſi q̄s prioris.§.i.⁊.ij. C.de ſecū.nup.imo p pte hec corrigit illā.i.in eo qō dicebat generaliter facta inſtitutiōe fieri alienationē.

p Prioꝝ⁹,vt leoni q̄ de hoc tractauit:vt,C,de ſecū.nup. hac edicta

poſſeſſione[b] vñ donec vixerint[c] oēz licētiā habebunt alienationis ſup his ſicut in alijs q̄ de ſuo ab initio habuerūt[d]. Si vero etiā morianf[e] licz eis ⁊ legatis ⁊ fideicōmiſſis res has in alios migrare[f] talē q̄ppe ali enationē permiſimus nos cōſtituti onē p̄ his cōſcribētes. Si vero filios ex aliqua p̄te ſcripſerit heredes extraneoſ aut ex alia maneāt aut tales res:aut etiā queda eaꝝ nō alienate nō ob[g] hoc alienate hec videbunf qm̄ aliq̄s etiam alter ſcriptus eſt heres:ſed maneāt etiam he filijs nō enī ſi ſcripſerit oēs filios hīdes ex inequalibus p̄tibus has p̄m hereditarias accipiēt portiōes ſed exequo[h] diuident p̄m numeꝝ ſuū ſicut etiā ſi nullū eoꝝ ſcripſerit heredez ſz extraneos[i] oēs eis[k] p alios mō ſatiſfactiōe hīta p̄cipiāt eas cuz vtiq̄ nō ſint heredes p̄entū. placuit enīz nobis p̄ p̄ſumptōez:qz pater dū nō viuēs alienauerit aut exp̄ſſim obligauerit[l] aliq̄d haꝝ rez aut morieſ nō exp̄ſſim[m] in aliū eas tranſpoſuerit voluerit aūt magis ſeruare filijs tanq̄ ex cā ſuoꝝ acquiſitas ⁊ nō ad extraneos deducere ⁊ dabūf hec filijs honore p̄cipuo ex noſtra lege[n] licet nō fiāt heredes:aut patris aut matris aut vtriuſq̄ vl̄ ſi quidā eoꝝ fiant heredes alij vo repudiēt. hec enī nobis rectius q̄ prioꝝ⁹[o] placuit hīe. vnde ſi p̄m̄ ex lege deſcendēs[a] in eos nulla adiectiōe neq̄ turbef neq̄ minuaf niſi forte cām ipſi dent filij ſue diminutiōis. Si quis enī ex eis ingratus videf p̄m̄ hoc alijs dam⁹ nihil tale agentib⁹ vt ⁊ alios corripiam⁹ p̄entes honorare ⁊ ad fratꝝ exēplū reſpicere[b] vñ ſi tā tū infoꝝtuniū filioꝝz ſit ſobolis vt oēs ingrati ſintad heredes venient hec defūcti[c] tanq̄ illi⁹ ſubſtātia cō ſtituta nō valētib⁹ filijs ex p̄ente a

l i.§.fi.⁊ theodoſto:vt.C.de ſecū.nup.l.generaliter.in fi.

a Deſcēdēs.ſ.q̄ ſeruaf hoc cōmodo filioꝝ.nā ⁊c.⁊ facit opti me,j.cōſti.que de dig.§.illud.

b Reſpicere.ſ.vt inducam⁹ eos per penā,nam vnius pena me tus eſt multoꝝ:vt.C.ad.l.iul.re,l.i,⁊ fa.ff.de po.bona fides.⁊.§.de man.princi.§.non permittas.

c Defūcti.ſ.patris. alij dicūt.ſ.filij. ℓ eſt nepotes: ſed p̄ma verioꝝ eſt

d Hāc cāz.ſ. qz exonerauit pentez et facit.§, de here. et fal.§. exheredatos.⁊ j. ō īmē. do. in fi.⁊.ff. de mino. l,auxiliū.in fi.

e Seruēt.ſ p̄ij mas nup.i.nō veniēt ad ſecundas.

f Pume. fiādē et hinc.ſ, ex p̄mis nuptijs.

g Ad ℓ.i. vſq̄ ad hūc.§.acc.

h Legis hos.i. hos iſerere huic.l.

i Ex ambob⁹.ſ, matrimonijs.

k Si igif. nup. ſ,māſerint aliquiſ ne filijs.

l Dino. i.icōtinenti. vt.§.eo.§. ſi vero. et ſine metu amiſſionis lucroꝝ vt.j.eo.§. ſi vo expectet.

m Mulieri b⁹ nubentib⁹ ſcō.⁊ nō habētibus filios ex p̄mis nup.

n Deſſerit, ⁊ p quia.

o Alias.ſ.pēaſ ſubibūt.acc.

p Maioreſ,nā tunc nō remittif ei infamia de facili: vt hoc.§.ibi que p̄ alijs.

q Soboles. ex p̄mis nuptijs. ac.

r Sequef. ⁊ p.i.

s Nuptiaꝝ feſtinationez. ſi tenet matrimoniū: vt. j. ō reſti. ⁊ ea.§.vnū.

t Necꝫ marito.

se exonerato p̄miuz hīe qō nos eis ppter hāc cām[p] nō damus.

¶ Portio filioꝝ mortuoꝝ ad quos deuenerūt lucra nuptialia vel dotes patris vel matris trāſmittitur ad eoꝝum filios heredes. al's accreſcit fratribus eoꝝ.hoc dicit Ange.

Si vo filioꝝ alij quidē iter viuos ſint:alij vero defūcti q̄dē ſint filios aūt relinquāt defūcti portionē illi us dam⁹ filijs ſi hīdes ſint patris a lioq̄n ad frēs deducim⁹:⁊ ideo legē noſtrā p̄ficiētes volum⁹ hec valere nō ſup dote ſolū:neq̄ ſuper ſpōſalitia largitate ſed etiam ſup idotatis mrimonijs ex p̄ſtōne nra introductis lucris:nā ⁊ illud niſi ad ſcōas veniāt nuptias pentes:ſz ſe haēt[r] erit filioꝝ qō iā dudū dixim⁹ modo.

¶ Si vir infra annū ad ſcōa⁹ vota tranſierit nō p̄creatis filijs ex p̄rio mrimonio ab omī pena liber eſt.mulier aūt ſi infra annū ad ſcōa vota trā ſierit penis hic inſertis punif.h.o.Ange.

Prie ſiquidē[s] nuptie ⁊ hinc lucra ⁊ obſeruatiōes vſq̄ ad hoc[t] diſpoſita ſunt ſi qui vo p̄oribus nō p̄ſtiti nuptijs etiaꝫ ad ſcōas venerint neceſſe eſt legi hos[b] ſupponere aut ſi ne filijs exiſtētes ex p̄orib⁹ ex ſecūdis aūt filios habētes: aut etiā ex diuerſo ſine filijs quidē ex ſcōis parētes aūt ex p̄mis aut ſine filijs ex ambobus[i] aut parentes ex vtroq̄. Si igif ſine filijs manſerint ex p̄oribus aut etiā ex ambabus nuptijs[k] nulla p̄ſcrutatio circa ſcōas eſt: ſed viri quidē ibūt oino[l] oi obſeruatōe liberi mulieribus[m] aūt ſolūmodo imīnebit metus vt nō añ annale tēpus ad ſcōm veniāt mrimoniū aut ſciāt ſi q̄d tale geſſerint[n] ⁊ imaturaſ p̄ferint nuptias ſubibūt penas alias[o] quidē ſi ſine filijs ex p̄orib⁹ ſint mrimonijs maioreſ[p] aūt: ſi etiā filij ſint ſi enī non eſt ſoboles[q] infamia mox ſequef[r] ⁊ erit oino mulier ppf nuptiaꝝ feſtinationē[s] infamis ⁊ neq̄ p̄cipiet aliq̄d horū q̄ a p̄rioꝛe relicta ſunt ei cōſortio neq̄ fruef ſpō

ſed que pena eſt hic nō dare.rñ.magna.qz p hoc vilioꝛē maritum habet.vt.§.e.§.ſi enī.ſed nunq̄d alij de ſuis rebus dare poterit.rñ. fic.cū non inueniaf cōtrarium.

v Coheredes eius.ſ.mulieris.

x Si poterat eē hīs,ſ.niſi nupſiſſz infra tps lucr⁹.erat eīm iſtituta

y Sint.ſ.relicta vroꝛi.

z Que vo.ad.x.ſ.patris ⁊ matris.aui ⁊ auie. Itē filij ⁊ filie ex p̄ oꝛe forte marito nepotis ⁊ neptis fratris ⁊ ſoꝛoꝛis que cōtinētur edicto p̄toꝛio:vt ſubij cit.⁊ p hāc inſti.de bo.poſ.§.tertia.

& Ordie. vt primo deſcēdētes.ſcōo aſcendētes.tertio collaterales:vt.j. de here.ab intel.§.i.vel dic q̄ frater ⁊ ſoꝛoꝛ cū in eodē ſint gradu cū auo ⁊ auia:cū eis pariter vocanf.vt.C, de ſecū.nup.l.i.§. his etiam,ibi q̄q̄,⁊ hic ⁊c.

a Ueniãt.s.bona. a Eis.s.mulieris.
b Ueniẽt.s.ad istã mulierẽ. c Ad tertiũ.no.bmirabilẽ mo dũ succedẽdi.nã nec vsq; ad.x.nec vsq; ad.vij.g̃.sz dũtaxat vsq; ad tertiũ g̃dũ fit successio:vt.j.vt nulli iu.§.fi.al's ꝺvtisti.ꝺ su.co.§.fi.
d Existẽtes.s.cognati. e Alios habebũt.q.d.nõ hãc mu lierez q̃ sic nubere festinauit:vt hic & C.de secũ.nup.l. i. §.eadez.
f Prealijs.i.an te alios.
g Soluit̃.i.dissol uit̃ ab ifamia.
h Si ꝟo cuiusq; i.siue masculi:siue femie ei. s. mulieri
i Nõ tm̃. & ita i b maiorẽ penã pa tit̃ q̃ñ hz filios q̃ q̃ñ nõ hz:vt in pn. h uius.§.
k Donare põt. s.nõ differat.
l Et veterib⁹.vt C.ꝺ se.nup.l.i.&.ij. vbi ꝺr fieri remissi onẽ infamie. g̃tis & nõ g̃tis. itẽ q̃li ter b ꝺõatio ad fi lios pueniat & iter eos diuidat̃. non ꝺr. sed b adij cit̃.
m Habuerit. s. aliq̃ existis filijs q̃ bus mulier nubẽs añ annũ ꝺz fuare dimidiã oĩms uor bonor ũ.
n Si ꝟo oẽs.s.filij
o Recipiat.s.b totuz qꝺ donauit añ ptẽ.reliqua ꝟo substãtia filij veit ad matrẽ vna cum alijs legitis vt cũ fratrib⁹ ꝺsanguie is ex pte tm̃: vt. C. ad tertul.l.si q̃s. et l.si q̃.sed hodie mr̃ talib⁹ põferet̃ q̃ sũt ꝺiũcti exaltero pa rẽte tm̃:vt.j.ꝺ her. ab intesta.§.fi igit̃ defunctis.
p Igit̃ & tres.p his q̃ sunt.in.C. ex qui.cau.infa.ir.l.ꝺ creto. &. C. de secũ nup.l.ꝑma. &. C.ad tertul. si q̃ mulier. est & q̃rta q̃ dicit ꝺ hac materia. C. de secũ.nup.l.ij.
q Interpositiõe. q̃ est in toto.§. isto ꝑme.siquidẽ &c.vs q; huc & no. ꝙ eas dẽ penas q̃s patit̃ hec mulier nu bens infra tps lu ctus:patit̃ & illa q̃ deserta liberoz tu te.ꝺ sacrm & ante

salitia largitate marito^k scõaruz nu ptiaz vltra ẽtiã sue substãtie offer ret partẽ:sed neq; extrinsecus senti et largitatez:neq; ꝓcipiet penit⁹ ab vllo extraneoz nõ hereditatẽ nõ fi deicõmissum:nõ legatũ:nõ mortis causa ꝺonatõnẽ:sed hec veniẽt:aut maneãt apud heredes scriptos de functi:aut coheredes eius si pote rat^k heres esse:vtpote ea nulla vtili tatẽ habente sed si scripti & alij sint⁹ heredes siue etiã ab intestato vocẽ tur ad illos veniẽt q̃ tali mulieri de relicta sunt.nõ eñ fiscus hec vendi cabit neq; aliquo mõ videamur ta lia corripiẽtes fisci ꝓdere vtilita ti:sed ita q uidez q̃ extrinsecus ei de relicta sunt ad alios veniunt. Que vero a ꝑore marito sunt ab ea sub lata veniẽt ad ꝺcẽz ꝑsonas reliquẽ tis iure cognatiõis q̃ edicto ꝙtinen tur hoc ẽ ascendentes & descẽdẽtes & ex latere vsq; ad scõz gradũ gradi bus in suo seruandis ordine^c. Qui bus nõ existẽtib⁹ ad erariũ veniãt^ꝺ sed neq; longius hereditas ab inte stato ꝓioz eius^a veniẽt^b cognato rũ:sed vsq; ad tertiũ^c gradũ inspici endũ vndiq; stabat solum successio ei⁹ lõgius añt existẽtes^ꝺ alios habe bũt^k h eredes:& q̃ ꝑ alijs^f ei penis in ferk̃:dicim⁹ añt infamiã siquidẽ sine filijs ex ꝑoribus fuerint nuptijs sol uit^g iperatoris lris iubentis. Si ve ro filij fuerint cuiuscũq; ^b sexus lice bit quidẽ ei iperatori ꝓ ifamia sup plicare nõ tm̃^i vtilitatẽ aliquã reseri ptoz habere:si tm̃ voluerit ex impe rio habere vtilitatẽ & alijs liberari penis ex ꝑore matrimonio filijs me diã sue substãtie donare^k portionẽ pure:& sine omni ꝙditõe & neq; vsũ retinere:sed oĩssubstãtie quã habu erit q̃ñ ad scõas veniebat nuptias mediam sicut diximus cedẽs ꝓtem prius ꝓcreatis filijs:& diuidẽt hec filij oẽs ex equo:& filios quidez ha bentes ad suos transmittũt filios. Optet eñ aliq̃d etiã veterib⁹^l adij ci legibus:si ꝟo nõ habuerint^m de functi filios:seu defunctoz portio nẽ accipiãt oĩo ꝓ portione eoz fra tres:si ꝟo oẽs^n defuncti sunt habe at cõsolationẽ sue infelicitatis mak vt ea rursus recipiat^o:& hoc dicim⁹ si intestati moriank̃ filij nõ eñ i his q̃ semel facta sunt ꝓhibem⁹ eos te stamẽto ꝙscribe:aut supstites quo

volũt hoc mõ disponere. Igit̃ imi nẽtes pene ante luctus nubẽtibus tps tales q̃dãmõ sũt & tres^p ꝓo his cõstitutiones ꝓi⁹ scriptas vna qua dã hac interpositiõe^q hec nobis lex cõpetẽti ptulit adiectiõe.

¶ Trãsiẽs ad scõa vota post tpa luct⁹ nullas pe nas patit̃ si ex ꝓio matrimõio soboles nulla su pest ea vero exñte ꝓmak̃ dñio omis largitiõis quã ꝙsecuta fuerit a ꝓinge. & ipaz tenek̃ filijs ꝓi mi mrionij rebuare solo vsufructu penes nubẽ tez remanẽte i diez sue vite dũtaxat. h.ꝺ. Ang.

Si ꝟo expectet^r q̃dez tps mlr & p pk̃ ea effugiat pdctas^s pẽas ad scõz ꝟo veniat mrimonium ꝓtes negli gẽs nuptias siq̃dẽ ñ habeat filios ꝺ ducak̃^t et denuo sine ꝑiculo ẽ totuz ex hoc^u: si ꝟo sit soboles & filios ex hoc exoneratos viderit tũc oi largi tate a viro^k ad eã veniẽte eã hz ꝑpri etatis ꝓriuat ptẽ:solũ ei ꝺreliquẽs vsumfructũ. Et hec sancita sũt etiã sup antenuptiali ꝺonatione & sup omni^y largitate:siue cũ viueret a vi ro^a ad eã veniẽte aut etiã ex testamẽ to aut etiã mortis cã ꝺonatiõe sive institutiõis sit ps sive sit legatuz si ue fideicõmissum & generaliter dicẽ dum est q̃ ois eã deserit ꝑprietatis modus i his que a ꝓrioꝛ viro in eã venerũt & filij eã percipient & ꝑprie tatis erunt domini hz tempus mor quo mak̃ ꝙiuncta^b est alij viro & hec cõis mulieris & viri^c mulcta sit posi ta. Nã si & ille filios habens scõam eis supinduxerit vxorẽ nõ ex ꝺote fruit̃ lucris ꝑm ꝑprietatis rõem. nã largitatẽ aliã a muliere ꝓcipiẽs hãc habebit firmã. ꝑter q̃ tuz licet vti & frui^ꝺ donec aduixerit soluz & hoc q̃ filij: licet sub ptãte ꝙstituti sint sz tm̃ dñi ꝑm ꝑprietatẽ taliũ erũt venien tiũ mor in eos simul cũ scõe vxoris ꝙiũctiõe & nõ discernim⁹ de dote & ante nuptias ꝺonatiõe vtrum ipsi^e hanc dederint ꝓ se cõtrahentes an aliqui alij ꝓ eis hoc egerint:sive ex genere^f:sive etiã extrinsecus:lz^g vi deak̃ quodãmõ cõprehensa: & ante nuptialis ꝺonatio ꝺotis.

¶ Lucra a cõiuge prio venientia mulier vel vir ad scõa vota trãsiẽs nõ alienat nec obligat & si ꝑfecerit ei⁹ substãtia tacite obligak̃ filijs. & qꝺ factũ est.ꝓ infecto habek̃ oĩno & filijs dak̃ vẽdẽ di⁹potestas & eoz successori nisi exclusi sint ꝑscri ptiõe.xxx.annoz.que eis nõ currit nisi cuz sint ptãtis minores etate pupillari.h.ꝺ.ang.

Sz qꝺ sancitũ est sup lucris hinc^h veniẽtib⁹ ad nubentes etiã sic ratũ^i sit: & ita certa taliũ^k ex^l eis erit cauẽs vt neq; alienatõnẽ vllã ꝑmitat pen

eius rõnem reꝺditã trãsierit ad aliud matrimoniũ.vt.j.e.§.finaũt tutelã & C.ad tertul.l.oẽm.itẽ & illa q̃ parit infra tps luct⁹ in vndecimo mense vt.j.ꝺ resti.& ea.q̃ pa.§.fi.itẽ & ea q̃ ifra idẽ tps.s.annũ patit̃ stupz:qr nõ pl⁹ hz luxuria q̃ castitas:vt.j.eadẽ ꝓstõne.ꝺ resti.& ea q̃ pa.§.fi.qñq; ãt & postponit̃ nimia festinatio.s. qñ ꝑ culpã mulieris factũ ẽ ꝺiuoꝛ.qꝺ ꝺic

vt.§.eodẽ.si vero altera.
r Si ꝟo expectet.i.dif ferat nubere vsq; ad an nu m
s Predictas. vt.§.§. ꝑmo vsq; huc.accu.
t Deducak̃ etiã denuo. nã iã dictũ ẽ semel:vt. §. pri.§.fi igit̃.
v Ex hoc.i.ex scõis nu ptijs.
x A viro.s.prio.
y Omni largitate. & supplek̃qꝺ semiplene ꝺr vt.§.de nõ eli.§. añt. naz ibi de dote & ꝺ donatiõe tm̃:nõ añt alijs lucris vt b ꝺicit statĩ lati⁹ expedit
a A viro.s.prio.
b Coniũcta est alij.s. viro scõo.& b idẽ videk̃ ꝑ l. vt.C.ꝺ sec.nup.l. femie i ꝑn.&.§.i.qꝺ ꝺ plano cõ fiteoꝛ.& ei⁹ snia b recitak̃ sz.p.dixit q ꝑ ꝑdictã.l.ꝓ ꝓietatẽ hz plenã. vnꝺ & de ea testari põt. vt.j.e.l. pe.sz certe hec nõ est bo na rõ. nam & de alienis quis quãdoq; testak̃. vt pater de bonis filij:vt in sti.de pup.sub.§.nõ solũ i ꝑin.itẽ mona ch⁹ ꝺ e re b⁹ mõasterij qñ ipse eas ꝙtulit.vt.j.de san.epi.§. si qua mulier. hodie añt planũ est qr tantũ vsum fru.hz.vt.b &.§.ꝺ nõ eli. § hoc autez & ꝓio his re b⁹ cauebit mater filijs. qꝺ dic.vt.§.de nõ eli.§. sed aliud. sed pater fort̃ te nõt qr inter patrem et filium non põt esse cau tio:vt. ff. ad trebel.l. ipe ratoꝛ.
c Et viri.s. transeuntis ad scõa vota:et facit. C. de se.nup.generaliter.in ꝑin.
ꝺ Frui his.s.largitati bus.
e Ipsi.s.viri vel muli eris.
f Ex genere.s. qui de derunt vel fuerunt.
g Licz.q.ꝺ.si k̃ studie fa cta ꝑ b qꝺ dixit i ꝺote po terat i telligi & i ꝺo.sz ma luit exp̃ssedicer nevideak̃ neglexisse.vt.ff. de iniur. itẽ apud.§. hoc edictum
h Sz qꝺ sancitũ. hic s.ex matrimõio.
i Ratũ sit. vt ad scõa vota trãsiens amittat lu crũ: vt in ꝑin. huius. §.
k Taliũ.s.rerũ lucratarũ

l Lex.s.ista. m Eor.s.parētū. n Obligat.ꝫ ꝓtacitā hypothecā, ꝛ fac.C.de bo.que li.l.cū oportz.§.fi.ꝛ.C.ō bo.ma.l.i o Eis.s.filijs
p Prohibeat.s.filiꝰ,ꝛ sic mutat numeꝝ. cū vsq; huc in plurali nūc in singulari loquat. q Eos.s.parētes.
r Aliq̄d.qō ptineat ad cām vsusfru.ſm quosdā imo etiā nec quo ad ꝓ
prietatē ptinet: vt statim subjcit.ꝛ i nouellis. e.ti.
s Erubescit. fac ad ꝫ C.de bo.q̄ li. cū optet. §. nō aūt.ꝛ.l.fi.§.filij aūt.ꝛ ff.de arb. qualē.§.fi.ꝛ.C. de obse.l.iij. i fi.ꝛ.ff.ō ac cu.l.hi tñ. §.i.ꝛ.C.de sec. nup.l.si q̄s.§.fi.ar.ō.ff.ō cō.cā da.l.iij.§. si q̄s q̄si. ꝛ.ff.de tu.ꝛ cu. da.l. is q̄ ꝛ.ff.de cu.furi.l.i.in fi.
t Neq; scriptū. q; nisi filius ꝓsenſit maiorꝛ.xxv. an.vt.ff.de pig.l.fideius. §.pr̄.vel etiā minor si iu rauit: vt.j.de paceten. §. fi.col.x.
v Cōstituat.i.effectū dōnij eis tribuat.nā dōis nemo fit ꝓ ꝓscrip. sz ꝓ vsuc. tñ ſm bul.vt.C.de pac.l. tra ditiōibus.sed.Ø.ō.nā ꝛ vsucapiōe ꝛ ꝓscri.dōnū queri dicebat: vt ꝫ.ꝛ.ff.ō vsuc.eū q̄.qō dicit plene dixim⁹ ili. de vsuc.§.ij.
x Apparuerint.vl̄ emā cipatōe vl̄ morte patris vl̄ alijs modis: nō aūt ꝓ us: vt ꝫ.ꝛ.C.de an.ex.l.i. in fi.ꝛ.C.de bo.que lib.l. quecūq;.§.fi.
y Existētes.morte pa rentis.
z Facti.s.emācipatōe al.
a Aliqua ipubes.sz nū q̄d sunt pl̄es etatis ipu beris.rñ.sunt vt q̄nto an no ꝛ sexto.ꝛ sic de singul tpibus ō quā etatē non currit ꝓscriptio aliqua: i mo ꝛ si ō ꝓdecessorē fue rit inchoata: tñ interi oz retardari: vt hic.ꝛ.C. ō ꝓ scrip.xxx.vl̄.xl.an.l. si cui sed ꝓtra adultū tria gene ra sunt ꝓscriptionis. aut xxx.an. vl̄ maiorꝛ. ziste cur runt sed restituiť. aut alie inferiores.ꝛ iste ipso iuť nō currūt. vt.C.in q̄ can. in ite. rest. nō ē ne.l.fi.ꝛ hoc extra iudicū. in iudi cio aūt currūt sz restituiť. vt triēniū ad instātiā eandē. vt.C.de iudi.l.ppe randū. in fi. itē anni ad instātiā eādē: vt.§.de here.ꝛ fal.§.pupilli⁹. hec vl tima tā in pupillis q̄ adultis locū hz: vt ptz ex.l.ad hoc inducta.
b Cleniēr.talia lucra q̄ perdit parēs trāsīēs ad scōm matrimoniuz ra tione ꝓprietatis.s.vt.§.pri.§.
a Priorib⁹ nuptijs.sz q̄d si ad tertiū mōrimoniū trāsiuit.rñ.lucra ꝓmi mōnij ꝓmis reddunť filijs. scōi lucra reddūtur scōis: vt.j.e.§.nec illud.
b Introducta.s.ō iure antiq̄ ante hec iura: vt.C.de secū.nup.l. genera liter.§. diuidēdi.ꝛ.l.in q̄b⁹. in fi. que lex hic corrigiť. vel dic nō recte itro ducta.i.nō recte introducēdaz.ꝛ sic tēpus ponit ꝓ tēpore. vt. de leg. iij. l.etiā.ꝛ.C.de legi.ꝛ consti.l.i.
c Electionē.s.vtrunū eligāt. cui hec cōseruāt lucra. hoc eſſ fieri nō pōt vt hic.ꝛ.§.de nō eli.§. ꝓsperimus.
d Similiter.i. in equaliter filijs ꝓmoriētib⁹.ꝛ sic nota q; filiusfa. hz be redē: vt hoc.§.j.de heredi.q̄ ab inte.§.i. oluz vo iure peculij; pater oīa oc cupabat. vt.ff.ō castrē. pe.l.ij. vl̄ dic ꝫ referri ad aliū casuz.s. q̄ filij erāt emācipati. vt ita hec lex hoc nouū inducat vt filij heredē habeant: sed illā.j.de here.q̄ ab intes.§.i.ꝛ facit ad hoc isti. de le.pa.tu.ꝛ.ff.ō reg.iur. ſm naturā.ꝛ.C.de cadu.tol.§.ꝓ secūdo.
e Ipſi.parētes. f Cōferāt.alijs suis.
g Habeat filios.s.filij lucrantes.

¶ Si filij primi matrimonij patri superuixerint oīs alienatio facta de lucris per patrem ex toto infirmatur. hoc dicit Ange.

Quoniā infirmas declaram⁹ alienatōnes a parentibus sup talib⁹ factas subtilitatē imponere cōuenit cause ordinē: si em̄ oēs supsunt filij ex pōribus nati nuptijs: ꝛ ꝑmoriať eis parēs infirma oīno manebit alienatio ſm qō ꝓius a nobis dictum ē: si vo moriať oēs: ꝛ rursus ad ori bitatē cā veniat tūc ex effectu ratuz erit qō alienatū est quis enim hoc etiā infringat filijs: q̄bus videlicet solis hec seruauimus non existenti bus. Sed hic quidam nobis prudē ingressus est sensus subtilis ꝛ solicitus ꝛ medium vtrorūq; casuū ꝓtractans qz em̄ oībus quidez existentibus filijs: ꝛ ꝑmoriēte genitore nulla relinquebať ps eis ex lucratis rebus oībus aut̄ morientibus totuz in eos reuertebať: cogitauim⁹ mediū quendā ꝛ cāe ordinez inuenire: vnde si pluribus existentibus filijs moriať vnus siquidē habeat filios ad illos inferri hereditatem in hoc qō sepe diximus. Si vo non habeat filios nō oīno ad frēs totū veni re: sed q̄tū ex pacto nō existentium filioꝝ acquirebať generāti hoc euz lucrari: reliquū vero ꝺcedere ꝛ in filij venire successores siue frēs sint siue extranei forte qō maxime in matre ꝺtingit siue disponāt suas substātias: siue etiā intestati moriaňt: ꝛ hoc nos in scripsimus in nostra lege cogitantes: illud etiam inuenientes ꝑmi ꝛ clementer sancientes. Quapropť ēt hoc si alienauerit patrēs añq̄ ad scōas veniet nuptias: ō inde moriať vnus filioꝝ i tantū valet solūmodo qō alienatū est q̄tuz

h Illi vo.s.filij lucrantes idemq; transmittētes.
i Patiaňť iter filios suos. sed nō ne suo arbitrio: vt vn⁹ hoꝝ filiorum q̄ ꝛ nepotes sunt admittendi possit hꝫ pl⁹ q̄ alter. rñ. fic. vt. C. ō se. nup. l.in q̄bus. in fi. sed ꝓ videť qō est in ꝫ e.§.qō.s.pri. nas ius eligēdi sabla tū est. sz rñ. nō pōt eligere. s. qui pdit ꝓ scōz mrimoniū. sz isti filij q̄ lucrāť q̄re nō pūt vnū fi lioꝝ plusq; aliorū honorať. certe pūt vt.j.e.§. illō q̄q;. in fi.§. alij oīdunt q; nec pdēs nec lu crās pōt eligē. ar. hui⁹.§. q̄ dic cessa reri⁹ eligēdi qō fal sum videť cū nō in ueniať correctū in eo casu: vt ar.C.de ap.ꝓcipim⁹. in fi.
k Ipſi.s.nepotes
l Scōz mēsurā.i. ꝓ hꝫditaria portī one sz quā suo pa tri succesſerāt. ꝛ pt ita esse q; vn⁹ hꝫ et plusq; alter si ma iorī pte fuit i alijs institut⁹. ꝛ ita non corrigiť. C. de sec. nup. in q̄bus. in fi. vt modo dixim⁹
m Nō tñ. facit isti. de hꝫ. q̄ ab intes. §. cūfili⁹.

n Qm̄ infir. de claraui mus: vt. §. eo. §. si vero soboles. ibi interminať aūt ꝛc. ꝛ de nō eli. §. hoc quoq;. in fi.
o Talib⁹. s. lucris. ꝛ scias q; ꝫ. §. in dote ꝛ in donatiōe nuptiali loq̄ videť ſm Jo. ꝛ est ratio. qz. §. de nō eli. §. hoc aūt. de his duo bus tñ loquiť. ꝛ sup eo ad ei⁹ interp̄tationē hoc ergo sic locū hz i eo i quo ꝛ ille. vt. §. ō filijs ante do. instru. in fi.
p Dictū est. vt. §. e. si vo sit soboles. ꝛ nō eli. §. hoc quoq;.
q Ratum erit. s. in totū vt sequereť.
r Utrozūq;. i. tres enim sunt casus: ꝛ qñ oēs moriunť. ꝛ qñ nul l⁹. itē terti⁹ qui medius dr. qñ alij moriūtur alij viuūt. vt subijcit.
s Existētib⁹. q.d. nullis. t Eos. er. lu. s. cōtrahētib⁹ vō licz patri ꝛ ēptori. v In eos. s. cōtrahētes.
a Dixim⁹: vt. §. e. §. soluto. in fi. ꝛ. §. i. ꝛ. §. prime. in fi. §. ꝛ. §. §. ve nient. li fi. b Habeat. s. filiꝰ morꝛuus.
c Maxime. vt habeat talia lucra a viro nō sic facile vir ab ea. cum sit auara. o Disponāt. s. filij.
e Si vo moriaňť. hic incipit nouus casus q̄ nō erat. in. l. alia. §. de nō eli. §. hoc aūt. vnde illa in hoc casu ꝑ istā iupleť ꝛ corrigiť.

ꝛ eſt talis hic caſus: vt colligit in nouellis. e. ti. ꝛ ꝺ pacta ẽ mulier de dona. ppt nup. lucrãda tota ſi liberos habuerit ex eo viro ꝛ hic ꝺr pactũ i caſu liberoꝝ exiſtẽtiũ. ſi aũt nõ habuerit ꝺz tunc mulier lucrari tm̃ tertiã: ꝛ hoc ꝺr pactũ in caſu liberoꝝ nõ exiſtẽtiũ poſtea habuit tres. vnde lucrifecit totã ꝛ ſua eſt interiz ꝺ nupſit ſcꝺo marito quare amiſit totã rõne ppꝛietatis. vt. ſ. e. §. ſi x̃o ſit ſoboles poſtea x̃o moꝛit vnus ꝺ tribus certe lz pꝺi derit quo ad ppꝛietatẽ lucꝝ qꝺ hũit ex pacto filioꝝ exiſtentiũ: tm̃ hoc habz ex alio pacto. ſ. filioꝝ nõ exiſtẽtiũ vt habeat tertiaz tertie. nam ſi oẽs moꝛiẽtur haberet integrã tertiã: nũc aũt cũ vnus de tribus moꝛit tertiaz tertie ꝺz hꝫe. idem ꝺico ꝛ ſi duo moꝛiant: qꝛ tunc duas tertias tertie habeꝛet. ita hec duo ſũt paria nullum natum eſſe vel eſſe: lz moꝛtuos eſſe oẽs vel etiã ꝑ pte quo ad ptẽ: in alijs aũt ptibus quas non recupat hz vſumfruc. tm̃: vt. ſ. §. ſi x̃o ſit ſoboles. in alijs aũt bonis defuncti filij hz viriliẽ: vt. j. e. §. hinc. ibi ſi aũt mater ꝛc. ꝛ ꝑ hac pte que ad eã reddit occaſiõe ſecundi pacti valet alienatio quã fecit vt ſequit. idẽ ecõtra ꝑ oĩa ponas ĩ ꝺote lucrata a marito. qꝛ qꝺ iuris ẽ in ꝺona. hoc ꝛ in ꝺote ꝺz eſſe: vt. j. e. §. nec illꝺ. ibi ex rerum vero ꝛc. et. j. ꝺ equa. ꝺotis. §. i. et ſ. eo. §. ſi vero ſit ſoboles. ibi ꝛ hec cõis ꝛc. lz quid ſi pactũ nõ apponit ꝺic vt. ſ. ꝺe nõ eligẽ. ſecũ. nub. §. cũ igit ꝺixim⁹ ibi ꝛ hãc habet firme. ſed videt ꝙ hoc pactũ ãmõ nunc̃ ſit admittendũ etiã ſi oẽs moꝛiant: ꝛ multominus ſi nõ oẽs. nam duo ꝺiuerſa pacta ꝛ ꝺ ria fuerũt ergo vno habẽte effectũ aliud nõ poterit ſuũ vigoꝛẽ ſoꝛtiri: vt. ff. ꝺe x̃. ob. ſi ita q̃s. ꝛ. ff. ꝺe ꝺi. iſti. ſi plures. ꝛ. ff. de manu. teſ. ſi ita fuerit. itẽ ꝛ tũc qñ nõ oẽs moꝛtui ſũt etiã alia rõne videt nõ hꝫe locũ. qꝛ qño hz locũ pactũ liberoꝝ nõ exñtiũ. cũ exiſtãt nã ſi aliq̃ ẽi plurib⁹ faciẽꝺũ nõ ſufficit fieri ĩ vno: vt. ff. ꝺ ꝺi. ꝛ ꝺemõ. l. pf̃ ſeueri nã. ꝛ. C. de cõꝺi. iſer. l. i. ꝛ. C. ad tre. l. iubem⁹. §. fini aũt. g ꝛ ꝺ nõ ꝺz ſufficere vnũ moꝛi cũ hz x̃ba pacti ſcꝺi opteat ꝙ nul l⁹ remaneat: lz rñ. põt ꝺici ꝺ iura magis eẽ volũtaria q̃ rõnabilia q̃ſi ſic volo ſic iubeo ſit. ꝑ rõe volũtaſ: ſicuti pleraq̃ iura ĩpatoꝝ ſũt ri de ꝺ pacto ñ erat mẽtio. alꝫs nõ ſcripſim⁹. ꝛ tũc ꝺic de ꝺ cãu nouo q̃ñ oẽs moꝛiũt. g In ſuſpẽſo. no. q̃ꝺ eẽi pẽꝺẽti. vt ꝛ alꝫ iſti. q̃. mo. ius pa. po. ſ ol. §. ſi ab hoſtib⁹. ꝛ. ſ. ꝺe nõ eli. §. hoc aũt. in fi.

ad alienant ẽ ex pacto nõ exiſtẽtiuz filioꝝ puenit alioq̃n ſm alias ptes quecũq̃ ad filij hꝛꝺes veniũt oĩno infirma erũt: vñ alienatiõe fctã manet cã in ſuſpẽſo ſ seq̃ntib⁹ cõmittẽda fortũis: ꝛ aut pfecte ab initio infirmãda alienatiõe aut pfecte valẽte aut ꝓticulatiz quiꝺẽ infirmanda alienatiõe ꝓticulatim x̃o cõſtante.

¶ Lucra que ad filios primi matrimonij deuoluunt ꝓpter tranſitũ pentũ ad ſcꝺa vota lucrantur filij ſiue pentibus heredes exiſtãt ſiue alteri ſiue neutri niſi filij ſint ingrati erga vltimo moꝛiẽtez ꝛ ingratitudo apte ꝑbet. h. ꝺ. Ange.

Et ſup his ꝙ lucr̃ q̃cũq̃ ad ſcꝺa veniẽtib⁹ vota pẽtib⁹ ꝓcipiũt non ꝑſcrutamur vtꝛ exiſtant hꝛꝺes aut p̃moꝛiẽtis pentis: aut ſcꝺi morient̃ nec ſi alij q̃ꝺ hꝛꝺes exiſtũt alij vero nõ lz ſicut ſupius ꝺixim⁹ q̃ p̃miuz eis dam⁹: ſiue hꝛꝺes fiãt ſiue etiam nõ. Et hoc ex equo ꝓcipiẽt ipſi quiꝺẽ ſupſtites cũ eis aut defũcti filij geitoꝛis accipiẽtes ptem vbiq̃ tm̃ ingratitudine ſicut ꝑꝺixim⁹ impediẽta ad tℓe lucꝝ faciente hm̃oi filio. Cõtra igratos em̃ poſitas nõ trãſcẽꝺimus leges taliter ꝛ pentes honoꝛãtes ꝛ filios ad ꝓietatẽ ꝺeducẽtes. ſicut em̃ electionẽ ex ꝓhibem⁹ ꝛ denuo oĩbus ſilr ꝺamus talia p̃mia: ſic ea q̃ de ingratitudine ſunt nõ interimim⁹ ꝛ: palã x̃o eſt qꝛ igratũ itelligi eũ oz q̃ circa ambos pentes ꝛ vt oĩno circa poſterius moꝛientẽ factus apte monſtratur.

¶ Trãſiẽs ad ſecũꝺa vota nõ põt reliquere cõiugi pluſq̃ relinquat vni filioꝝ primi matrimonij cui minus relinquat ſiue ſint poſiti in ptãte ſiue emãcipati ꝺũ tm̃ filio reliquat legitimã que hodie eſt tertia. ꝛ ſi vltra parens reliquerint qꝺ ẽ vltra diuidit it filios primi m̃mõij. h. ꝺ. ang.

Optime vero nobis leo diue memoꝛie videt cogitaſſe de oblationibus q̃s faciũt in ſcꝺa m̃rimonia qui ea ꝺ hũt, ait em̃ qꝛ ſi ex prioꝛi m̃rimonio filios habeãt pentes ꝺeinde ad ſcõm aut ꝺeinceps veniãt matrimoniũ nõ poſſunt neq̃ i nouercã pẽs neq̃ in vitricũ matres ſm vite tps qualibet facer̃ largitatẽ: aut i moꝛte relinq̃re niſi tm̃ q̃tũ vnus filius aut filia ſolus exiſtẽs ex generante habeat. Si x̃o mlti filij ſint ꝛ vnuſq̃ſq̃ equalẽ hz portionẽ nõ ampli⁹ q̃ ad ſingulos venit aut vitricus: aut nouerca ꝓcipiat. Si x̃o ineq̃lia q̃ reliquũt fuerint ex tũc neceſſe eſt ſolũ ad nouercã: aut in vitricũ venire ex quacũq̃ largitate pentis in q̃tũ qui minus hz filius ex illi⁹ ſubſtãtia ꝓcepit aut ex nouiſſima volũtate ꝺimiſſum aut in vita datum. Quippe ꝺubiũ q̃rta nũc autẽ ẽ ttia aut media ſm noſtrã legẽ portione oĩno filio relinquẽꝺa aut ꝺãda niſi rurſus ingratitudinis rõ non ꝺicat. Hoc idẽ obſeruãꝺũ ꝛ in auo ꝛ i auia, pauo ꝛ, pauia ꝛ nepotib⁹ maſculis: aut feminis ꝛ ꝓnepotib⁹ ſilr ſiue ſub ptãte forſan ſiue emãcipati cõſiſtant ex pr̃na vel m̃rna linea deſcẽdentes ꝛ hoc decernẽtes recte intulit q̃ q̃ plus eſt in eo qꝺ relictuz aut datũ eſt oĩo aut nouerce aut vitrico aut ſi neq̃ ſcriptũ neq̃ relictuz aut datum vel donatuz cõpetat filijs m: ꝛ inter eos ſolos ex equo ꝺiuidit vt oz. Hanc̃ ex ſcꝺis nuptijs filios participari etiã hoꝝ: ſcriptũ quiꝺẽ in quadã cõſtitutione eſt: nõ tm̃ etiã nũc nobis placet: ſed ex prioꝛi m̃rimonio filijs ꝓpter quos ꝛ obſeruatũ eſt ꝺeſolis nlla machinatione neq̃ ꝑ ſuppoſitas perſonas neq̃ ꝑ aliquã aliã cãm interponi valẽte hoc aũt qꝺ plus eſt diuidẽt ad iuuẽ grati filij pſentib⁹ pentibus non ingrati filijs circa hos approbati p

p Perfecte ab initio. i. vt i totũ nõ valeat. ſ. qñ oẽs ſupſunt.
i Perfecte va. qñ oẽs moꝛiunt. l Particulari. qñ ꝛ ipi filij particulariter ꝛ ſi oẽs moꝛiũt. l. l Et ſup his. ꝺ qꝺ⁹ ꝺixit. ſ. e. §. ſi x̃o expe.
m Percipiũt. ſ. filij. n Premoꝛiẽtis. a q̃ nõ venerunt lucra.
o Moꝛiẽt. ad quẽ puenerũt. ſz poſtea õ hẽꝺo amiſit ppꝛietatẽ q̃ puẽit ad filios: vt hic ꝺicitur.
p Alij. ſ. penti. ꝺoic filioꝝ
q Ditim⁹. vt. ſ. e. ti. §. ſoluto. ibi ꝛ ꝺabũtur ꝛc.
r Cũ eis. ſ. ſupſtitibus
s Defuncti. q. ꝺ. filij ꝺ fũcti geitoꝛes. vt hꝺicto filij ſit noiatiui caſus. alie ꝺue ſint gẽitiui caſus ꝛ facit. ſ. e. §. veniẽt. in fi.
t Honoꝛãtes. ſ. nos ad pietatẽ. ſ. pẽtib⁹ exhibẽꝺã.
v Sic enĩ. nũc breuit rememoꝛat q̃ ꝺixit. ſ. ab illo. §. ſoluto. ꝛ poſtea nõ oĩa ſz aliqua.
x Electoꝝ. vt. ſ. e. §. vẽiẽt
y Denuo. i. itez.
z Premia. vt ĩ. e. §. veniẽt continet.
ꝛ Nõ interimim⁹. vt ſ. e. §. ſoluto. circa fi.
a Poſteri⁹. i. vltio moꝛiẽti. ꝛ iõ ſufficit ſi eſt ingẽtus poſterius moꝛiẽti. qꝛ ab eo lucꝝ ꝓcipit lz ppt ꝺilictũ ſuũ ſiue pf̃ ſiue mt̃ fit ꝛ facit ad ꝺ. j. vt cũ de ap. co. §. cãs. ꝛ. C. ꝺ ſe. nu. l. fi. in pri. ꝛ. j. ꝺ imẽ. do. ĩ fi. §. fi. ꝛ. ſ. de here. ꝛ fal. §. exheredatos.
a Optie. vt. C. ꝺ ſe. nu. l. hac edi. vſq̃ ad. §. his illꝺ
b Quãlibz. ſ. donatione ĩter viuos.
Niſi tm̃ q̃tũ huic õdicit. C. de do. añ nup. l. ſi liberis. ſo. nõ tenet ꝺotem ſuã ſeruat filijs pmi mti mouij. vt ibi ſz tenet tm̃ ꝺare q̃tũ ꝺat ſcꝺo viro. vnde cũq̃ habeat vel ĩueniat vt hic ꝺicit.
d Quippe. ꝺ manifeſte colligit ſm al. ꝺebitũ naturale ꝛ pactũ ꝛ ꝺ bñficiũ põt hꝫe. necvnũ pdit p reliquũ. ſz vtrũq̃ pdit p ingratitudinẽ vt ſubijc. et eſt rõ qꝛ vnũ hz iure nature: aliꝺ delicto trãſeũtis ad ſcꝺa vota. vñ q̃ſi vnũ pẽale. altez rei pſecuto rũ ſe nõ ipediũt. vt ꝛ al. ff. ꝺe cõꝺi. fur. l. ſi p fure. §. furti. ꝛ. ff. ꝺe fur. ſi pignore. §. cũ furti.
e Quarta. vt C. de ĩof. teſ. l. cũ q̃rit. ꝛ. l. pentib⁹. f Nũc aũt tertiã vt. ſ. ꝺ tri. ꝛ. ſe. §. i. ꝛ. ij. g Niſi rurſus. q. ꝺ. niſi ingẽtudo repellat ab ꝺ bñficio qꝺ hz ꝺelicto alteri⁹ ſicut repellit a debito nature: vt. pri. §. i. fi.
h Et in auo. cũ pf̃ vl mf̃ nõ ſũt i medio. ꝛ au⁹ vl auia magnã nouercã vel magnũ vitricũ mihi introducãt. i Decernẽs. ſ. leo.
k Intulit. i. adiecit i. e. l. hac edi. l Qꝛ qꝺ pl⁹ eſt. ſ. ꝙ ꝺat marito ſcꝺo vl vxoꝛi q̃ ꝙ ſit illꝺ qꝺ filio pmi m̃rimonij ꝺat. n Noꝛ. ꝺ ẽ ꝺicere q̃ꝺã lex ꝺicꝫ ꝙ ea q̃ auferũt vitrico vl nouerce. qꝛ pl⁹ habeãt q̃ filij p mi m̃rimonij ꝺbeãt ꝺari ꝛ diſtribui inf oẽs filios pmi m̃rionij ꝛ ſcꝺi. h. ꝺ. lex q̃ꝺã. vt. C. ꝺ ſe. nu. l. qm̃ pterite. q̃ ẽ iuſtiniãi. ſz tm̃ m̃ põ ꝺicta. l. corrigit ꝺ ꝛ redim⁹ ad. l. illã hac edictali q̃ corrigebat ꝑ illã. qm̃ i ꝺ. c. ꝛ ita tm̃ filij pmi m̃rionij ꝺ oblata vitrico vl nouerce ꝓcipiẽt. o Per ſuppoſitas cũ alij ꝺet vt ad iſtũ pueniat. p Vl alia cãz. vt ſi fingat ſe vẽꝺe cũ ꝺonẽt. nã pl⁹ valet qꝺ agit q̃ qꝺ fiat cõcipit: vt. C. pl⁹ va. qꝺ agit ꝑ totuz

q Per ingratitudinē.s.talē. r Querūt antiq̄ leges vario mō circa hoc loq̄bant hodie aūt sūt hec cāe specificate: vt.j. vt cū de ap.co. §. cās.

s Leges. nō essent cā malis oriri vñ iura nascunt: vt hic, & C. vñi.l. meminerit. & C. de in. viduis.l.ij.in fi. t Et hec.s.hoc casu.

a Multitudinē.ad hūc.§.facit.s.e.§.veniēt.in fi.& §.& sup.in fi.& hoc ita sunt in.l.leonis. sz qō sta tim in pr.§.sequit nō est in cā sz nouū inducit.

b Vr vo .idiscreti ñ.i. hec qō determinata nō ē.

c Vō pl' est.s.datū vitrico vel nouerce q̄ filius ipse hz qui minorē portionē habuit. R.

d Oblatōis.i.dōatōis

e Optimū.qz ētia via melior ē duab' supiorib'

f Binubi.i.ei' q̄ suo delicto ad hoc est astrict', delicto dico qz ad scōm trāsiuit matrimoniū.

g Hoies.s.scōo nubētes q.d.pōt eē q̄ scōo nubēs plus dedit scōo marito noie legati vel fideicō. vt do. cā mor. sz ō certe hoc pōt reuocare vsq̄ ad vltimū spūs vite. vt. ff. ō adi. leg.l.ij.in fi. & de do.inter vi. & vxo.l.cū h status. §. ofo. vnde filius nō hz cōqueri ad huc. itē & si noie dotis dedit scōo marito vel si noie dona. ppt nu. dedit scōe vxori. reh abebit eā solu.ma. vt. j. de eq̄ li. do. §.i. sic filio poteri dare qō sibi debebit.

h Trāscēdit.s.de eo q̄ plus est datū vitrico vel nouerce q̄ filo cuilibet p̄mi matrimonij.

i Nō ab initio. sz certe imo & tps dona. ꝓsidera tur: vt. C. ō do. añ nup. l. si ostāte. in fi. ō. j. e. §. de augmētis. in fi. §. solu. in ea dimiutōe quā q̄s pōt facere sua libera volūtate. vt in legato & fideicō. spectat tps mortis binubi. vt h. & h.d. scribūt ita q̄ ho. &c. nā sua sola volūtate pōt fieri reuocatio. sz in ea donatōe in q̄ exigit volūtas nō solū dātis sz etiā ei' cui datū ē tps donatōis ꝓsidero vt in dictis. ll. ōrijs. nā ibi nō solū dās sol' reuocare nō pōt: sz etiā si ille ꝓsentiat cui datū ē ad huc reuocare nō pōt: qz ē in p̄iudiciū filioz p̄mi mrimonij: vt. C. ō se. nup. hac edictali. i pn. q̄dā tñ volūtdicē q̄. d. l. si ostāte p hāc corrigerē q̄ nihil ē cī & si ōdicat dictus. §. j. e. ō augmētis q̄ ē post istū. k Scriptura. vt ff. de pu. sub. l.ij. §. fi. l Euēt', no. finē siue euētū ꝓsiderari. sic. ff. ō ne. gest. si q̄s alu. & l. si pupilli. i pn. ar. ō. vt sufficiat ꝓsiderari ictiū: vt. e. ti. sz an vltro. & ō ori. iur. l. i. m Nec illō nobis. subaudi. a. vt nobis sit casus ablatiui. n Cōstituit. vt. C. ō sec. nu. l. cū alijs. exide. i. ex se. nu.

o Moriat'. duos essi habuit viros. & postea ipa decessit.

p Eiusq̄. s. matris. q Ꝓpias res. no. eā habere bōa tripli cis generis ppria. & i his fit eq̄lis successio. itē dōatōes duas añ nu. & h̄ dant filij ei' matrimōij cui' cā date fuerint. vt subijcit tertia. vt legata & fideicō. a cōiunge p̄mortē. vt. j. p̄ri. reliqua vero &c.

r Ex equa. s. p ñtero liberoq̄. s Illi'. s. matrimonij p̄mi.

t Seminib'. i. secūdis nuptijs. ñ. ab illo. s. suo patre.

v Munificētia. i. dona. ante nup. i. quādo pacta erāt facta de lucranda dona. p̄mortē marito & lucrāda dote p̄moriente vxore.

x Venerit qō faciebat dubitatiōez. nāq̄ p̄mi lucrabāt vt subijcit sua dona. ppter iniuriā quā passi. erant se. nup. scōi ār nō sūt iniuria passi. ex tertijs q̄ ñ hz lucrari. sz hz remanere in arbitrio descē dētis. nā cā cessante & effect' cessare videbat. sz tñ nō ē ita. vt subijcit. & C. ō se. nup. l. cū alijs.

y Hoc. s. q̄ nō transiuit ad tertia vota.

z Priorib', filijs i. p̄mi mrimonij.

& Largitatē. i. dona. ppt nup. ipsoꝝ prie eīm ponit fic & ipsoꝝ prie sumit. j. vt spon. lar. i. rñ. tñ idē est si ꝓprie ponat: vt. C. e. l. ij. et l. cū alijs.

a Eccipiētib', s. spōsalitiā largitatem sui patris.

a Eā. s. munificētiā quā eoꝝ pat fecit.

b Hoc ipsuz. in matre dictū. ac.

c Lucrata dos s. filij eius. ac.

d Scōis. i. filijs natis ex scōis nu. fuer' dos eoꝝ matris. sz in eo qō hic dicit fuādā sic dote: vt. §. eo. mō dixit. & de do. ppter nu. ibi añ nuptias ho &c. est ō. §. e. §. soluto. circa. pn. & in fi. vbi ōz cedere lucro supstitis. et vt ibi ōz pōt tñ qō vult facer supstes h aūt cogit fuare so. dicūt quidā q̄ h trāsiuit supstes ad scōz mrimoniū ibi nō. qō vex est sz hec so. est insufficiens: nā nō valet ad dotē vl' do. scōi mrionij. nā nec hic trāsiuit ad tertiū. qre nō est generalis so. dic g̃ p̄m azo. q̄ in dote & do. ppt' nup. siue ꝓuolet ad scōz mrimoniū. siue nō h̄ fuer' vt filijs ei' matrimoniū fuer' vt h. & ibi plene dixim' in illa nostula h dicta ofia &c. sz certe h so. videt ō mētē illius. §. soluto. dic g̃ vt puto ver' p hāc ofti. bñ lucrabat' dotē si trāsire nolebat ad scōz matrimoniū vt ibi ōz nec ob. qō ōz hic de do. & de dote scōi mrimonij. qz hic euenit vt nō filij p̄mi mrimonij tñ lucrent' & eis refuent s. lucra. sz etiā scōis. s. rōne vitāde ineq̄litatis. & h̄ inuit lex. illa cum alijs. C. de se. nup. & ē ar. ad hāc so. C. de col. l. pe. itē ꝓpt' iuidiā tol lēdā. q̄ maxime ort' inter frēs: vt. C. de bo. q̄ li. cū oportet. §. ij. & ff. ō le. auct. j. neq̄ vlz qō ex do. & p̄m h̄ plana est lra illi'. §. h aūt rō ineq̄litatis nō hz locū in legatis vel fideicō. vt h̄. §. ōz. ibi reliq̄ ho &c. qz nūc tñ lex curauit de eq̄litate legati vni' vl' fideicō. q̄tū de vna dote vl' do. ppter nup. itē illa cōmixta sūt substātie. vt sequit.

e Ex sec. nu. nā lucra ex p̄mis amisit etiā p scōz mrionū. vt. §. e. §. si ho. & sic etiā lucra ex scōo amittēt si ad tertiū trāsiret mrimoniū. vt ita uit. f Quia ho sancim', s. ab illo. §. deiceps huc

ingratitudinē' h̄moī obnoxij cōstituti qualē leges querūt: talē nāq̄ etiā hac vtilitate p̄uamus: ne forte ppter spem huius possessiōis ꝓtra parētes accedāt: & pterui sunt & natura iniurient' leges[a]: palam quoq̄ est qm̄ & hoc si quis hoz moriat' ad quos qō plus est deducebat' filijs: existētib' defuncti hoc filij accipiēt p̄m ꝓpriā quidē multitudinez[a] ad defuncti vero partem.

¶ Si vxor supstitib' filijs p̄mi matrimonij ad scōa vota cōuolauerit & ex scōo liberos suscepe rit ea in scōo mrimonio moriente filij p̄mi ad lucra p̄mo viro venientia vocātur. scōi ad scōa lucra in alijs suis bonis succedit equaliter & idē si vir ad scōa vota cuolauerit. h.d. Auge.

Nec illud[m] q̄ nobis relinquēdū ē qō recte habēdū theodosi' pie me morie iuniorꝰ stituit[n] dicēs qz si mulier filijs procreatis ad scōas veniat nuptias & exide ei nascant' filij ō inde etiā scōs moriat'[o] vir eius[p] quidem ppias[q] res ex ambobus matrimonijs pcipiāt filij intestata mre moriente: & ex equa[r] & similima diuisione añ nuptiales vero donatiōes vtraq̄ soboles ppij accipiet p̄is & ex solido quidē priōris mrimonij filij illi'[s] lucrabūt donatōnē & ex solido q̄ ex secūdis nati seminib'[t] ab illo facta fruent' munificētia[v] sz nō ad tertiū illa mlier mrimoniū veneritx. Quid em̄ hoc' prioribus' p̄sit q̄d aūt inuideant poꝛes filij scōis si nō & illi tertijs iniuriā passi sunt nuptijs sz absolute vnaquaq̄ soboles ppij pentis accipiāt spōsalitiā largitatē[a] & oino poꝛib' filijs ppter secūdas nuptias accipiētib'[z] & scōi liberi mōis oibus eā[a] habeāt q̄uis qui scōas ꝓxerit nuptias ad tertias mīme migrauerit vota. Ex rex vo ꝓsequētia hoc ipsum[b] & in p̄rib' firmū sit scōas nuptias facientib' & p̄uek quidē ex priori mrimonio filijs ppter scōa vota lucra[c] dos scōis[d] q̄ q̄ sz nō ad tertiā p̄r puenerit vota. Reliqua vo q̄cūq̄ in talib' lucrat' est p̄r aut mr ex scōis nuptijs[e] aut p legatū forsan siue fideicōmissuz nō tñ ad tertias venerūt nuptias hec cōmixta eoꝝ substātie & atterijs nō mutilata mrimonijs maneāt apud eos immota & ad eoꝝ velut ppias successiōes pueniāt aut ēt a supstitibus quo volunt disponant' modo.

¶ Qualitercūq̄ matrimoniū sit dissolutū ad se cūda vota trāsies oīa lucra que ex prima coniuge consecutus est debēt filijs p̄mi matrimonij reseruare. h.d. Auge.

F Quia vo[f] lucra vbiq̄ p̄m rōis frequētiā in disiūctiōes ex morte sanci uimus breui quodā sermōe & illud adijcim' qz quecūq̄ lucrati fuerint pentes & repudio soluto mrimonio siue bona gra misso siue etiā aliter siue p dotis siue p spōsalitie largitatis occasionē hec ad instar ex mo-

usq; ꝛ hoc ppter rōnem frequētie: vt dicit. nā frequētius morte ꝯ alīs soluit mrimoniū. ꝛ iō ei solutioni mrimonij oīs supꝛadictos casus coartauimus ab illo. §. deiceps. postea. ꝛ facit. j. vt matres ꝛ de. ꝛē. §. i. ꝛ. ff. de le. ꝛ senatusc̄ō. l. nam ad ea.

g Aliter. vt cū. iij. generalibus modis mrimonia soluātur: vt. s. e. §. distrahūt. q̄cūq; eoꝝ fiat solutio locū hñt oīa supꝛadicta q̄ habuim⁹ i. §. deinceps.

h Constitutio. vt C. de rep. l. fi. i pꝛi. ꝛ in pꝛima parte.

i Procacitatē. s. eius cuius cā mrimoniū soluit. R.

k Cā diuoꝝtij. s. siue culpa viri siue vꝛoris.

l Et etiā. sup illis mulieribus indotatis diuertentib⁹

m De augmētis legibus: vt i. C. de do. añnup. p totuz vsq; ad. l. si cōstā.

n Precipim⁹. i. cōcessim⁹: vt initiū accipiāt etiā ꝓstante mrimonio: vt. C. de do. ante nup. l. si constan.

o Cōcessimus. vt j. e. l. ꝛ si ecōtrario.

p Nō pepercim⁹ i. nō pmisimus. vl dic hoc. i. huic nō pepercit qui mutaremus ꝛ subaudi ideo. vt ideo ꝛē.

a Sed hoc. cōstitutionē. que est. C. de secun. nup. hac edic. in pꝛin.

b Immensam. i. magnam.

c Dotē. scdo viro

d Largiat. s. in secūdo mrimonio.

e Ferat. i. equaliter sustineat. h lex leonis. nā vult vt cuilibet filioꝝ pꝛimi matrimonij tm̄ detur cui etiaz min⁹ datur vt dicta. l. hac edic. ꝛ s. e. §. optime. ac.

f Abbꝛeuiet. i. abbꝛeuiare pmittet q̄ nō concedimus.

g Donationē. vt sic fraudet filios cū tantūdē ꝙtū viro dat eis dare teneatur ad minus: vt. s. e. §. optime. azo.

h Dati est. i. cōcessum a ꝓstitutione leonis: sed hec diminutio cōceditur vel dic ꝙ datū est. s. in scdo mrimonio q̄ cū sit magnū datū sperabant filij pꝛimi mrimonij se feciſſe magnū lucrū cū tantū eis debeatur q̄tū in scdm matrimoniū cōfertur: q̄ forte nullū lucruz erit si hec diminutio fic fieri ꝓcedatur.

i Citricū. q̄ non dz esse: sed quō lucratur cū diminuatur. rñ. fit in fraudē vt tanto detur minus filijs: postea aūt ex abscōso sibi reddet: sed nunq̄d hec fraus dz pꝛbari a filijs. rñ. nō: qꝛ pꝛesumitur. itē nunq̄d cōtrariū licebit pbari a filijs. rñ. nō: qꝛ de iure est p̄sumptio: vt hic ꝛ. C. de do. ante nup. l. pe. in fi. itē ad hoc rñ. est cōtra. s. e. §. qꝛ vero hactenus. so. vt ibi.

k Si vo solū vsumfr. volūtatē. vt p le. vl do. cā moꝝ. vel fideicō.

l Lex vt. C. si scdo nup. mulier. l. i.

m Vsu. i. vsufruc. idem est ꝛ de vsu. si ipse esset relictus.

n Prius. i. per leges etiam pꝛius factas circa amissionem pꝛopꝛietatis talium rerum: vt. C. de secū. nup. l. femine. in pꝛin.

o Et repente. i. statim postq̄ nup. scdo.

p Illum. scilicet vsumfructum.

q Fructibus, computatis ex die q̄ ad scdas iuit nup. subaudi debeat eis reddi.

r Legi. l. supꝛadicte. C. q̄ est valētini.

s Etiā donari. qñq; em̄ ꝙcedit: vt. ff. de do. inter vi. ꝛ vx. si spōsus. §. ꝙcessa. ꝛ. l. si q̄s. ꝛ. l. q̄ si vir. lz cōi iure ipediat: vt. ff. ō do. inf vi. ꝛ vx. l. i. ij. ꝛ. iij.

t Manere. sed q̄re secus i. pꝛietate q̄ pditur vt. s. e. §. si vero sit soboles. rñ. qꝛ adeo parū in vsufru. durat vt lex de eo nō curaret. parua em̄ eēt pena eū amittere: cū ꝛ alijs modis facile possit amitti vel capi. dl. vl moꝝ. ꝛ sic nec q̄situs videt cū parū sit duraturus: vt. C. cō. de le. l. fi. §. sed quia.

Si vero solūk vsūfructū rerū aut vir vxori: aut ꝓiunx marito p nouissimā dederit volūtatē: añ nos q̄dez dicebat lexl si ad scdas veniret nupꝛtias: aut pr̄ aut mr̄: stati relicto vsum cadere: sicut ꝓus n cadebat ppꝛietate: ꝛ repēteo illūp filijs restitui: si vo i puberes forsan filij fuiſſēt: etiā cum medij tpis fructib⁹q. hoc em̄ videbatur legi. r Nobis aūt nō sat hoc placuit: lz volum⁹: vel si vsusfructū det p largitatē: aut moꝝtis cā donatōez facta ītervīuos: ī q̄buslz etiā donaris: si reliquat ꝛ accipiēs ad scdas venerit nuptias manere t sic q̄tv vsūfructū donec supſit: q̄ hz vsumfructum nisi exꝛesſim ille: q̄ donatiōez x sicut dictū est fecit: aut hūc reliquit y: siue masculus: siue femina dixerit ad secundas velle nuptias venire eo qui vsumfructū accepit: solutz eū: ꝛ ad suam reuerti pꝛopꝛietatem.

¶ Qui lucrat vsumfructū ex dote ipm nō pdit licet transeat ad secūda vota etiā si dans in vltima voluntate disposuerit q̄ eum pdere debeat transeundo. h. o. Ange.

Sed hec z q̄dē de his q̄ p largitatē dant dixim⁹. si aūt in dote aut in spōsalitia largitate rerū vsusfruct⁹ det: nil penitus innouam⁹: lz dudū sancita a teneant: ꝛ maneāt apud accipiētes donec viuūt: lz decies b milies cōtrariū aliq̄d velint moꝝiētes q̄ em̄ ex lege c datū est lucrū pꝛiuat⁹ auferre modis oīb⁹ nō valebit.

¶ Pater nō pꝛiuatur p transitū ad scdas nupꝛtias vsufructu quē iure patrio acquisiuit ī reb⁹ peculij aduenticij etiā si ab eoꝝ ex matre castrēsia ꝓcesserit pleno iure filie. h. o. Ange.

Qm̄ oino ad memoꝝiā de vsufructu legū⁹ venim⁹ illud quoq; miscēri legi bonū est: q̄ trib⁹ pꝛidē dictū

exemptis. r Sponsalitia. i. donaꝓpt nup. sic ipꝛopꝛie ponit. j. vt spon. lar. in pn. ꝛ no. hūc. §. posse intelligi q̄ vsufru. dat in dote vl do. ꝓpter nup. inito pacto. vt fm pactū debeat lucrari. ꝛ non pdat. lz ad scdm vadat mrimonium vt colligit ex nouellis. e. ti. sed fm hec nō ex lege lucratur hūc vsumfr: lz ex pacto magis nisi dicas ꝙ lex de fendat talē vsūfruc. lz alīs iure cōi pdat ꝓpt scdm mrimoniū. vel dicvt puto hūc. §. loq̄ qñ ꝓpꝛietas plena data fuit in dotē ꝛ pactū ō ea lucrāda ꝓpt scdm mrimoniū amissa ꝓpꝛietas est. nā vsumfr. lex seruat ꝛ est legalis vsufru. vt. s. e. §. si vero sit soboles: idē tñ pōt dici etiā ī supꝛadicti casus positione: vt in neutro hoꝝ casuū possit perire vsufru. p voluntatē testatoꝝis: sed nunq̄d ꝛ in vsufr. alioꝝ lucroꝝ ꝛ ꝓpꝛietatis erit idē vt non possit interdicere q̄ minus habeat vsumfr. quē dat lex: vt. s. e. §. si vo sit soboles. rñ. q̄dā vt az. ꝙ nō imo semp pōt interdicere. alij dicūt idē nisi in ipa datiōe ꝓpꝛietatis hoc dixisset: vt pbāt ex fi. huius. §. vbi generalit dicit ꝙ em̄ ꝛē. ego puto posse distīgui. aut em̄ est tali mō data ꝓpꝛietas ꝙ pōt reuocari vt p legatū ꝛ donatōez iter ꝓiuges q̄ casu pōt interdicere ne lucrent si ad scdm mrimoniū trāseant: vt. s. pꝛi. §. ꝛ qꝛ est ambulatoꝛia voluntas vsq; ad supꝛemū vite exitū: vt. ff. de adi. le. l. iij. §. fi. si aūt ab initio tenuisset: q̄ est q̄nq;: vt dixim⁹. s. pꝛi. §. vñ nō pōt reuocari tūc nō pōt iterdicere: vt ꝛ in dote hic dz. ꝛ do. ꝓpter nup. vt hic nisi in ipa dona. hoc fuisset expꝛessum: vt. C. de pac. l. in traditiomb⁹. ꝛ. C. de rerū pmu. l. rebus.

a Sācita. ꝛ ab alijs: vt. C. de se. nup. l. iij. ꝛ a nobis: vt. s. e. §. si vo sit soboles.

b Decies. sic de here. ꝛ fal. §. ꝛ hic q̄d q̄dem. ꝛ. s. de leno. §. i.

c Ex lege. hic no. arg. ꝙ iuri cōi renūciari nō pōt. q̄ plene dicvt dixim⁹ j. vt ma. cre. ꝛ debit. §. preterea.

d Quoniā legū. i. legū tractantiū de vsufru vel dic vsufruc. legitimi. nam alius constituitur pactionibus ꝛ stipulationibus ꝛ in testamento: vt instī. de vsufru. §. i. alius lege constituitur q̄ legitimus dicitur quē hz pater in bonis filij: vt subijcit, ꝛ superstes

cõi unx in luctis ex p̃iore mr̃imonio: vt. s. e. §. si vero. sit soboles.

e Cõstitutiõib⁹. tres sunt q̃ tractãt de acq̃sitis ex línea materna: vt. C. de bo. ma. l. i. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. fi. itẽ due q̃ tractãt de acq̃sitis ex nuptiali lucro: vt. C. de bo. q̃ li. l. i. ꝛ. l. q̃cunq;. itẽ due q̃ tractant de acq̃sitis aliũde: vt. C. ò bo. q̃ li. cũ oportet. ꝛ. l. fi.

f Veniat. s. pater.

g Casu. i. amissione.

b Leges. C quas mõ notauim⁹. nã eo ipo qò nõ dicũt pdi non pdik. lz ad scõm transeat matrimoniũ pater: immo etiã expresse dicũt alique earuz legũ qò nõ pdat: vt. C. ò bo. ma. l. fi.

i Castrẽsiũ. hec em̃ ꝛ ve. ꝛ no. iure ĩsolidũ ꝛ plene filijs acq̃runtur: vt. ff. de col. bo. l. i. §. nec castrense ꝛ. C. ò bo. q̃ li. cũ oportet §. exceptis castrẽsibus. ꝛ §. eadem obseruãdo. nec mirũ: q̃ paterfa. est q̃ ad hec: vt. ff. ad ma. l. ij.

k Pater tñ. reuocare hec est vna pena scõo nubentis ĩter ceteras.

l Nisi tñ. not. tribus ex causis tñ fieri reuocatione donationis cuz alijs multis modis possit fieri: ꝛ p multas ingratitudines: vt. C. de reuo. do. l. f. ꝛ. j. vt lib. ò ce. §. i. ꝛ facit ad hũc. §. C. de reuo. do. l. his solis. nunq̃d idẽ in patre accipiẽte scõaz vxorẽ, rñ. nõ, q̃ n ò inuenik̃: nec ergo ꝛ nos a iure cõi recedim⁹: vt. C. de ap. l. p̃cipim⁹. §. fi. ꝛ q̃ nõ sic est verisik̃ q̃ mutet volũtatẽ ꝓpter vxorẽ: sicut vxor ꝓpter virũ: vt ò hoc. §. ꝛ ar. insti. de iiur. §. patitur: ꝛ. C. de interdic. ma. l. curatorẽ. ꝛ. l. penul.

m Nõ tñ. fortunã vt dicaẽ vel cõsularis mulier vl̃ ĩ alia dignitate ex statu pñtis mariti ꝛ nõ preteriti: lz si scõm non accepisset dignitatẽ p̃mi retineret: lz eẽt mortu⁹: vt. ff. ò senat. l. i. ꝛ. l. femie nup. ꝛ. s. e. §. soluto. i p̃n. ꝛ sũt hec vera: nisi q̃ p priuilegiũ hz hec mulier: vt. ff. de sena. l. fi. ꝛ facad hũc §. j. de resti. §. finautẽ etiã ꝛ. C. ò nup. l. cũ te. ꝛ. ff. ad munici. l. filij. §. i.

n Prior dignitatũ. quas habebat p primũ virũ. o Oblita. nubendo scõo. p Jocundũ. quocz alexandro: vt. C. de incest. nup. l. ij. ꝛ facit ad hũc. §. C. de operis lib. l. liberte. ꝛ. C. de repu. l. fi.

q Epulata. no. satuz nõ fic discernẽ vt ieiunũ: ꝛ facĩsti. ò suc. subla. §. fi.

a Eiusdẽ principis. s. alexandri preceptum: vt. C. vbi pu. e. l. i.

b Omnium tutor. agnator ꝛ similium.

c Dat ei. hec lex. nõ solũ alexandri: vt. s. apud matrẽ alatur: ꝛ facit. ff. vbi pu. edu. de. l. i. Sed ò. quare si cõtrahant scõas nup. nõ p̃mittitur educatio matri. cũ apud vitricũ possit esse tutela priuigni: vt. C. de cõtrario iutu. l. fi. rñ. aliud in educatione q̃ possit vite eius plerũq; ĩsidiosa esse q̃ tutela: vel qò tutela p̃mittitur verũ est a testatore: non a iudice vel lege, itez est contra ad hunc. §. j. vt lice. ma. ꝛ auie. §. illud. sol. vt ibi. Accur.

d Contrahentes dotes. s. matrimoniũ viri. Accur.

e Dabunt. i. restituent. accur.

f Ex causis. quas lex. imobiliter siue in genere hec dictio lex accipik̃. sunt añt cause vt se ꝛ suos alat: vel vt fundũ idoneũ emat vel legato p̃ri expensam det vel egẽtẽ virũ vel p̃rem: vel frat. ẽ: vl̃ matrem alat: vt. ff. de iure do. l. mut⁹. §. manẽte itẽ. vt supradictas p̃sonas ab hostibus redimat: vt. ff. sol. ma. l. q̃uis. itẽ vbi marit⁹ ad iopiã v̄git: vt. C. ò iur. do. l. vbi adhuc. ꝛ facit ad hũc. §. ff. de reli. l. sic. p rata. §. i. ꝛ. ff. sol. ma. l. si ꝓstãte. i. rñ. ꝛ. j. de eq̃ do. §. illud. ꝛ. C. si ꝓstãte ma. l. i.

g Donatiõis. scz ꝓhibite iter coniuges: sz fm b̃ semp videẽ q̃ possit solui ꝓstante mr̃imonio. nam donatio põt reuocari: vt h̃ subijcit. g̃ iure cõpẽsatiõis põt esse securus marit⁹. rñ. nõ est ita. nã nõ teneẽ cõpẽsare q̃ dono accipit verevel p̃sumptiue: vt fuit hic nisi q̃tũ locupletior est: vt. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. si sponsus. §. fi. ꝛ. l. seq.

h Dederũt. i. reddiderunt.

i Immature. i. nimis cito.

k Fructibus. exactãtibus ꝛ etiã consumptis: de q̃bus tñ fuit locupletior q̃ tantũdẽ al's de suo erat impẽsura de alijs nõ cũ non in plus q̃ fit locupletior teneaẽ: vt dictũ est ꝛ pbatur ff. de here. pe. l. sed ꝛsi leg. cõ. §. quod autem.

l Constitutum est vt. s. e. §. si vero sit soboles.

m Percipient: sz nõne dolo facere videtur cum restituturus esset: vt. ff. de doli excep. l. doli. rñ. non: q̃ lucraturus erat maritus ex pacto, al's non habet locum qò hic dicitur.

uito p̃iore marito: sz deinceps nuptias fornicatiõem iudicat: ꝛ corruptionẽ: sed nõ nuptias: nec mr̃imoniũ ex quo iniurie nõ decentes ei q̃ libertatem imposuit fiunt.

¶ Filius debet educari apò matrẽ nisi ad secũdas nuptias cõuolauerit. h. d. Ange.

Eiusdẽ q̃ principis[a] illud inuenientes dignã putauim⁹ ptez nostre facere sanctionis qm̃ oim̃[b] mater fide dignior ad filioz educationẽ videbaẽ: dat ei[c] etiaz hec lex: nisi ad secundas accesserit nuptias.

¶ Dotes constante matrimonio restitui nõ debent al's donatõis instar obtinent. ꝛ maxime si ad scõas puenerit nuptias. h. d. Bar.

Dotes añt q̃s acceperit ò hẽtes[d] nõ dabũt[e] facile mulieribus cõsistenti b⁹ adhuc mr̃imoniũ: nisi tñ ex causis[f] quas lex numerauit alioquin si q̃d tale gesserit ad ĩstar donatiõis[g] qò agik̃ hoc ipo eẽ videk̃. Et si moriatur mulier ꝛ recipiẽt dotes q̃ dederũt[h] eas imature[i] mulieribus mariti ab heredib⁹ mulierũ cuz medij tp̃is fructibus[k] ipi ꝛ heredes eoz: ꝛ habebũt in lucrũ ꝑm pactũ: ꝛ si ad scõas venerit nuptias viri seruabunt sine alienatione hec filijs hoc videlz qò generaliter ꝓstitutũ[l] est. Si vero nõ ꝓtigerit accipe ò hentes dotes adhuc cõstante mr̃imonio etiam iã p⁹ morte eã vxorẽ ꝑm legẽ ab illius p̃cipient[m] heredibus sicut scriptura vult dotis.

¶ Pater deserta filioz legitimoz vel naturaliũ tutela ò sacr̃m si añ rões redditas ad scõas nuptias cõuolauerit casdẽ penas patik̃ q̃s mulier infra tp̃s lucr⁹ nubẽs ꝛ dissolutionẽ penaz eisdem modis cõsequik̃. h. d. ange.

Si añt tutelã gerit mulier[n] filioz palã est q̃ ipuberũ existẽtiũ curãs[o] nõ ad scõas venire se nuptias deinde cõtẽnẽs ꝛ p̃us ꝓnubiũ ꝛ iusiurãdũ ad maritũ veniat: ꝑm nõ p̃us tutorẽ[p] petẽs: ꝛ rõnem reddens ꝛ exoluẽs oẽ q̃cq̃d hinc[q] dz nõ solũ q̃ eius sunt[r]: in hypotheca hẽ lex[s] p̃mittat filijs: sz etiã mariti[t] substãtiã trahit[v]

n Si autem mulier. qò est speciale ĩ matre. qò dic vt. j. de here. ab intes. §. ex his. o Jurans. qò hic de iureiur. dicitur corrigitur j. vt matres ꝛ de. rẽ. §. fi. p Tutorem. s. dandum filijs.

q Hinc. al's huic: ꝛ al's hinc. r Eius sunt. s. mulieris.

s Lex. vt. C. quando mu. offi. tu. l. ij. §. sed vestra.

t Mariti. secundi. v Trahit. lex ista.

x Ipsi. matri. y Interdi. lex ista.

z Successionẽ: vt. C. quando mu. tu of. l. ij. ꝛ insti. ad tertul. §. fi.

ꝛ Ex substitutione. s. pupillari: vt. C. ad tertul. l. oẽm.

ꝺ Priores nostri. s. qui dixerunt faciendo. ll. quarum modo mentionem habuimus.

a Puniunt amare.s.priores nostri:vt.C.de se.nup.l.i. b Honestatē.quā corruperūt. c Agunt.s.sapiētes. d Mulierē nutricē. e Vel non.pro saltē. f Pestifere.i.mortaliter.quia mortē eternā spectat q̄ peierat.al's est in fra perierat. g Precedētes.i.preter eos quos mō dixim⁹ de successione:⁊ de alijs i p̄n. huius.§.

b Dixim⁹:vt.§. eo.§.si igitur.⁊ ad tertul.si qua.

f Prebuimus.vt C.qui mu.tu.of.l.fi. ⁊ facit insti. de o:. fi.§.i.

l Placet.osti.vt C.ad tre.l.iubem⁹ §.in supradictis.

l Patrē.nepotis

m Filio.testatoris

n Pater.i.iste filius.

o Sed ⁊ si q̄s. cōstituim⁹:vt.§. quō oz epi.§.nec aūt.

p Volum⁹.i.nūc.

q Necessitatē. vt sanguis caliditas vt.§.ō nō eli.§.cuz igit̄.ibi.si aūt non voluerit ⁊c. ⁊.§.q. oz epi.§.q̄ta.⁊ facit ad hūc.§.j.ō sā. epi.§.si ꝯo futur⁹. ⁊.§.si vt post.§. si vero lector.⁊.C.de epi.⁊ cle.l.euz q̄. ⁊ §.quō oz epi.§. nec vroxi. Accur.

r Illi⁹.s. mulieris

s Que vero. hic no.circa hanc materiaz quadruplex eē ius:vetustissimū ⁊ vetus ⁊ nouū ⁊ nouissimū.p̄mo sic cauebat vt distinguerem⁹ an relinq̄ bat simpl'r vt nuberet an vt certe p̄sone:puta titio nubēt an ecōtra simpliciter vt non nubēt an vt titio ñ nuberet. p̄imo casu valet cūvtile sit rei pu.mr̄imonia fieri ad sobolē procreandā.ff.so. ma.l.i. itē ⁊ scdo valet si illi certe p̄sone honeste nubere pōt nō al's:vt.ff. de cō. ⁊ de.l.cū ita legatuz §.videam⁹.in tertio aūt nō valet cōditio et remittitur quasi ꝺtra pu.vti. inducta.idē dicas si direrit vt alicui⁹ arbitrio nuberet. at in quarto valet cōditio:nisi i fraudem hoc fuerit factū:q̄ forte alij nubere nō pōt: vt.ff. de cō. ⁊ de.cū tale legatū.§.si arbitratu.⁊.§.meuie.⁊ l.hoc mō.⁊ his casibus q̄ cōditio nō valet.nec cautio mutiana locū habet q̄ hz locū quando in faciendo est ꝺditio q̄ nō valet:vt.ff.de cō.⁊ de.l.mutiane.iurē vero veteri iulius q̄dā miscellus distinxit:aut ante annū petit legatū:⁊ tūc intret se nō nubere:aut si nubat spe filioꝝ non libidinis cā nubat.aut post annū ⁊ tūc caueat tm̄.nō aūt iuret: vt puto.licet q̄dā ꝓtradicat de iuramēto:vt in qualibet ꝺditōe q̄ est in nō faciendo: vt i hoc §.i p̄n. vsq̄ illuc nos igitur ⁊c.iure vero nouo remittit̄ hmōi sacramentū: vt in hoc §.nos igit̄ ⁊c.⁊.C.ad.l.iul m.iscellā. l.ij.iure aūt nouissimo aliter cōstituitur:qō dic⁊ i hoc.§.ibi.vnde sancim⁹ ⁊c.⁊ hec oīa tam i masculis q̄ in feminis:vt.C.ad l.iul.miscellā.l.fi.

a Alijs.imperatorib⁹.

b Quā.s. rectitudinem vel dic quā causam.

c Presentia.neutri generis est.

d Proponens.s.omnibus alijs.⁊ expone.i.presenti tempore.

e Relinqueret.s. vxori.

f Dabat.lex iulia.

g Transeunte.s.anno.

h Cautionez.s.mutianā q̄ cauebatur de aliquo non faciendo:vt.C. ad.l. iul.miscellam.l.ij.in p̄n.⁊ ff.de ꝺdi.⁊ de.l. mutiane ⁊ erat hec iuratoria:vt q̄ dā dicūt.

i Quia ad.⁊ est hic quidam modus cautionis.

k Adiectionem.s.post annū. Accur.

l Adinuenit. hic videt deesse quoddam non vl' dic adiuenit quo ad matrimoniū:⁊ tūc sine nō legitur:⁊ qō sequitur p̄sanciuerat quo ad inuentionem.

m Omnibus.s.relictis

n Prohibitionib⁹.al's prohibitiones.⁊ est sensus q̄ sceuola iuenit hāc cautionez vt haberet locū in illis cōditionibus q̄ consistunt in prohibēdo:vel non faciendo: vt relinquo tibi si nō ascenderis capitolium.

o Necessitatem.s.talem qualēmodo habuimus §.pri.s.libidinis.

p Extimauimus.s. ante legē istam:vt.C. ad.l.iul. miscellam.l.ij.

cū hipothecis:ipsi[k] quoq̄ iterdicit⁹ filijs successionē[z] impuberis morientis lz ex substitutōe[c] p̄r eūveniread filij direrit successionē. Sed hoc q̄dem priores[d] nr̄i. Nos aūt miramur mulierē sic ipiā ꝺstitutā vt etiā hoc ipo iusiurādū negligeret:⁊ sic ad imaturas nuptias deueniret tribus maximis neglectis deo:⁊ defūcti memoria:⁊ charitate filioꝝ:ita paruis subdiderūt penis:⁊ illā q̄dē q̄ añ luctuosum nubit tps:⁊ nec oīno mater filioꝝ ꝺstitit:puniūt[a] amare. Et lz filios non habeat ꝓpter solā honestatē[b] hoc agūt[c]. Mulierē[d] vero sic effusam ocupiscētijs:vel nō[e] ipis subdiderūt penis quas sustinēt: q̄ ante lugubre tps ad scda vota declinauerunt:iōq̄ sancim⁹ eas q̄ sic pestifere[f] ō cetero p̄sumūt mulieres sup dudū precedētes[g] penas:⁊ has sustinere oēs quas p̄mit⁹ dixim⁹[h] sup his mulierib⁹:q̄ āte lugubre tps nubūt etiā⁊ infamiā:⁊ oia alia his inferentes:⁊ solutōez penaꝝ eis dātes eādē:quā etiā illis vt supplicent iperatoriꝝ media portionē dent filijs suarū rerū:neq̄ vsufructu apō eas manēte:⁊ simpl'r eā equalē ponim⁹ propter nuptiaꝝ ūmaturitatē ei:q̄ ante lugubre tps nupserit:si vero etiam naturaliū tutelā gerat filiorum: nā hoc q̄ p̄rebuimus[i] ei:tm̄ ad virū veniēs:⁊ nō hec agēs:q̄ p̄i⁹ dicta sunt hisdē subiaceat penis. Prouidētia vero sit p̄ pulcias q̄dē agentiū p̄esidib⁹:hic autē gl'iosissimo p̄fecto felicissime huius vrbis vna cū p̄tore cui hui⁹ vrbis cura ē: vt volente ad nuptias venire tutelā gerēte mulierē:⁊ ordinet[k] minorib⁹ tutorē:⁊ rationes suscipiant[k]:⁊ qō mater debet occasione gubernatōis hoc reddat[k].

Pater iussus ꝺgre filio legitimā in diē vl' cōditōnis euentū nō caueat ei de legato soluendo nisi ad scda vota transeat.h.d. ange.

Placet[k] q̄ nobis zenonis pie memorie ꝺstitutio volēs p̄ez[l] si nubat ꝓprio filio[m] legatū sub ꝺditōe: aut die dare nō aliter exigi p̄ donatiōe legatoꝝ cautionē hāc videlz q̄ legatoꝝ seruādoꝝ causas vocat:nisi secūdas pater[n] ꝺtraxerit nuptias: sit eñ⁊ hec scdo nubēti[b]⁹ pena.

Clerici nisi cantores vl' lectores sint nuptias nō possūt ꝫhere.sed si cantor vl' lector ad scda vota migrauerit ad culmē sacerdotij nō ascendit.itē laicus vxore dimissa pōt ꝓmoueri ad sacerdotū si vnica fuerit cū virginitate sibi copulata q̄ si binas habuerit vxores vel contraxerit matrimoniū cū nō virgine ꝓmoueri nō debz⁊ si secus fiat,pmotio nulla est.h.d.ange.

Sed ⁊ si q̄s[o] inter reuerēdissimos ꝺstitutus clericos vltra lectorē:aut cātorē dictas oīno ꝺtraxerit nuptias hūc ex nr̄a ꝺstitutione cadere sacerdotio ꝺstituim⁹ atq̄ volumus[p]. Si vero lector existēs⁊ nuptias faciens deinde ꝓpter aliquā ineuitabilē necessitatē[q] ad scdas veniat nuptias:nequaq̄ ad maioris sacerdotij ascendat culmē:sed illic manebit apud mulierē affectū illius[r] prepones melioꝝ ꝓuectui. Si vero cū sit laicus ad ordinatiōem subdiaconi aut diaconi:aut p̄sbyteri venire voluerit.deinde appareat mulierē habēs nō ex virginitate sibi copulatā sed aut disiunctā a marito aut aliter non aut ab initio morē sibi legitime cōiunctā:aut etiā ipse ad scdas venerit nuptias nō impetrabit sacerdotiū:sed ⁊ licet latēter ad hoc venerit oīmodo eo cadat.

Legato sub cōditione ꝓhibendaꝝ ex nuptiarum relicto a viro vel vxore vel extraneo valz ⁊ cōditio seruā ei debz al's legitimā pdit ⁊ restituitur solutum cū fructibus ⁊ accessiōibus medij temporis iuratoria cautione vl' fideiussoria prestita p̄m qualitatem personarum ⁊ rerum, hoc dicit Ange.

Que vero[s] nūc sequit̄ cā est antiqua ⁊ multas q̄dē suscipiēs correctiones nō ab alijs[a] solū:sed etiā a nobis nō tm̄ ad summā suiveniēs rectitudinē quā[b] nūc sectātes p̄ntia[c] sancimus.lex em̄ q̄ vocat̄ iulia miscella lex antiqua:lex vetusta filioꝝ procreationis ꝓponēs[d] studiū ꝓmittebat mulieribus.lz vir ꝓhiberet ⁊ aliud ob hec reliqueret[e] quatenus nō ad scdas veniret nuptias. tm̄ ⁊ ad virū venire ⁊ iurare q̄ filioꝝ causa hoc ageret ⁊ qō relictū erat acciperet et hanc q̄dem in annū dabat[f] mulieribus licentiam. Eo aūt transeunte[g] si velit accipere relictū.non aliter licebat mulieri hoc accipe anteq̄ cautionem[h] exponeret q̄ ad[i] scdas non veniret nuptias:sed hāc quoq̄ adiectionem[k] ipse iulius miscellus adinuenit[l]. sed quintus mutius sceuola hoc p̄sanciuerat super oībus[m] quippe pendentibus in causarū p̄hibitionibus[n] huiusmodi adinueniens cautiones. Nos igitur videntes plurimas mulieres desiderio nuptiaꝝ nō ꝓpter filioꝝ procreationem sed ꝓpter necessitatez[o] ⁊ iurantes ⁊ nubentes ⁊ transcendentes morientiū volūtates extimauimus[p] p̄ius

q Sacratiõē.qz de sacramēto:ꝛ facit.ſ.vt ma.debi.ꝛ credi.§.ppterea.
r Et.pro.i. s Cohibere.i.prohibere iuramentum ne fiat.
t Hoc iura.ſ.ad secundas non venire nuptias.
v Deum simul.ſ.propter iuramentum.
x Et defuncti.ppter idē iuramentū:qz cām dederat piurandi vel ppter scōm mr̄imoniū videl de functo facere imuriā.
y Muneribꝰ.ſ.diuinis
z Reiicerz.i.erat dubiū an haberet filios ex mr̄imonio cū in deo sit.
ꝛ Hac.supradicta lege secz scōa in.C.ad.l.iul.miscellam.
a Eis.mulieribus.
a Auferētes.ſ.ne vlterius iurēt se nō nupturas.
b Perceptionem.ſ.legatorum.
c Quoniam.alterutrū, interpositio est.
d Rerū.i.vnū duoꝝ pretermisimus vſq; nūc.ſ.de functi volūtatē seruari.ꝛ iō nūc dicere vult.
e Anime.i. voluntati.
f Deficiētiū.i.morientiū
g Relictum est.ſ.e.l. ne nuberet.
h Priorem.maritum q̄ noluit eam nubere.
i Maritū.ſ.phibuerit ad aliō venire mr̄imoniū cui marito specialiter legatū h̄ ascripsit fm. R.
k Idē nanq;.interpositio est ꝛ qō dicit hic vtriq; siue vxor marito siue maritus vxori reliquerit hac cōditiōe:vt hic.ꝛ.C. ad.l.iul.miscellā.l.fi.
l Cōditōez.i. electionē.
m Voluerit.ſ.renūciare.
n Honorat.ſ.nō nubendo secundo.
o Suspēsa, donec scōz matrimoniū expectatur.
p Exactio.i.repetitio legati.accur.
q Determinare cām. p hanc constitutionē.
r Sacerdotij.nā ex quo erit sacerdos nō poterit vxorē ducere aliam idez de q̄libet ī sacro ordine posito:vt.ſ.e.§.pr.ꝛ ecō tra:qz mulier facta ē monacha:vel alitervouit ꝛ tinētiā:vt.ī.vt li.ma.ꝛ a. §.qz vero ex ꝛsensu.
s Cautionē.ſ.de restituendo legato cū eius fructibus:si ad scōz venerit mr̄imoniū:vt hic subijcit ibi vt si ad scōas ꝛc.
t Damus.ſ.hipothecā rerū p̄cipiētis p dictū legatū.ꝛ facit.C.de rei vx. act.§.vt plenius:ꝛ.C.cōia de le.l.i.ꝛ.C.ō admi.tu.l.p offi.ꝛ de epiſ.au.l. de creationibus. v Reddat.ſ.heredi vel cōiuncto vel substituto vl̄ ab intestato venienti fm. R.vt.ī.e.§ prefate. x Dari.ſ. volumus.
y Cautione.ſ.iuratoria z Hipothecis.ſ.tacitis.
ꝛ Aliud.ſ.a pecunia numerata:vt subijcit.

interiz sacratiozē[q] mederi ptē:ꝛ[r] periuriuz eis cohibere [s]nec sinere talia ei subire iuramēta:in q̄b[y] o ino piuriū pr̄optū ē.nā nec illō ierat legi vt opozteret sine filijs existētes mulieres hoc iurare[t] sacr̄m: sed etiā filios habētibus hoc adiacebat iusiurandū q̄ deū simul[v] ꝛ defūcti[x] aiam cōtristaret cū vtiq; piuriū q̄dē esset in pr̄optu filioꝝ vero p̄creatio i casu sine muneribꝰ reiiceret[z]. Qz igitur hac[ꝛ] nr̄a sancim[y] lege iusiurandum eis[a] auferentes[a] ꝛ tale p̄mittētes p̄ceptiōem[b] cōsiderauim[y] qm[c] alterutrū q̄ꝝ rerū[d] a nobis p̄retermissuz est opozteret ꝛ defūcti aie[e] mederi. quapropter p̄ntem ponim[y] legē. nō em volum[y] deficientiū[f] nihil illicitū habētes volūtates frustrari. si em dicemus opozteret mulierē oīno viro p̄cipiēte nō nubere hoc custodire p̄ amaritudine habuisset hec merito lex:nūc aūt cū scōo p̄sto sit.i.vt si voluerit nubere q̄dem accipiat qō relictū est[g] nouissimi sceleris est:ꝛ despicere voluntatē defuncti:ita fluctuātē vt ei detur lnia nubēdi ꝛ accipiēdi qō relictū est:ꝛ p oia cōtristandi p̄riorē[h] maritū[i]. Ōñ sancim[y] si q̄s p̄hibuerit vxorē ad aliud venire mr̄imoniū. siue etiā vxor maritū. idē nāq;[k] est vtriq; ꝛ p̄ hoc aliq̄d reliquerit: vnā ex duabus ꝺditiōez[l] habere ꝺtrahētiū alteꝝ: vt ꝛ ad nuptias venire ꝛ renunciare p̄ceptioni: aut si hec noluerit[m] sed honorat[n] defūctū oīno abstinere de cetero nuptijs: ſz vt nō cā suspēsa[o] sit:ꝛ post tpa fozsi tan longa reuertat[k] rursus exactio[p] ꝓpterea nobis bene visum est hui[q] rei determinare[q] cām ꝛ vſq; ad ānū q̄dem nō esse penitus petitionē relicti: nisi tm̄ modus sacerdotij[r] aduenies alteri p̄sonaꝝ stati p̄rebeat p̄ceptionē: vtpote nequaq̄ nuptiaꝝ existente spe. Si vero transire contigerit annale tp̄s: damus q̄dem p̄sone huic accipere qō relictū est. Nō absolute tm̄ nec simpliciter: sed siquidē imobilis fuerit res nō aliter hec accipere: nisi iuratoriā cautionem[s] exposuerit ꝛ suppoſuerit suas res. hoc qō tacite ex hac lege dam[y] [t] vt si ad

o Partē.i.totā ptē diminutā: vt sicut totū dānū redūderet i legatariū: nec mirū cū malefidei eē p̄sumir̄, alꝰ em fructus non redderet: vt isti.de rerū di.§.si q̄s a nō dño: vel dic ptē dimidiā deteriozationis: vt.ff.de ꝟb.sig.l.nomē filiarū.§.portionis. a Iureiurā.h̄ pōt referri tā ad vsurā q̄ ad fructꝰ, ꝛ no, dari potiꝰ sacr̄m reo q̄ actozi: qz fauozabiliozes sūt rei: vt.ff. de re.iur. fauozabiliozes. ꝛ.l.nō debz actozi, nā aliō vbi ex otunacia reꝰ dā nak in talibꝰ: vt.C. de iudi. ꝓperādū. §.ij. ꝛ.l.sancimꝰ. vl̄ qō est veriꝰ ibi loquir̄ de expēsis q̄s fecerat actoz. vñ si bi liq̄de sūt. h̄ ecō tra de fructibꝰ q̄s reus p̄cepit q̄reꝛ si bi liq̄di sūt vñ vtro biq; dak sacr̄m scienti veritatē. si aūt vteriq; veritatē cq̄liter sciret vel etiaz vna p̄sona plus ē suspecta q̄ altera. honestioꝛi sacr̄z deferk: vt.ff.de re.mi. nō oēs.§.a barbaris.ꝛ.ff.ō le.tu.l.le gitimos.§.i.in fi.
b Locuplex.h̄ dicitur fit locuples vel nō in re mobili seruak nō in imobili
c Si vō vsus. hoc nr̄sum dicūt q̄dam tm̄ de pecunia loq̄ vt sic differat a p̄cedētibꝰ vt i nouellis.e.ti. vel vt puto loquir̄ de vsufruc. ꝛ vsu. q̄ casu nō fiet traditio rei: sed vsuraꝝ tm̄: vt.§. de nō eli.scōo nub.§. aliud.in fi.§.
d Se habeat. scz legatarius.
e Credak. alꝰ dak ꝛ dic.ſ. legatario.
f Soluat.ſ.ille q̄ fuit iussus p̄restare ille.ſ.legatarius.
g Restitutio.ſ.q̄ fit ei q̄ legati p̄restatione oneratus fuerit.
h Ei.ſ.legatario. Heredes eius.ſ.legatarij.

scōas venerit nuptias r̄ddat[v] qō dotē est tale quale percepit restituēs:ꝛ quos accipit in medio fructus. si vero mobilis fuerit res siq̄dem idoneam habeat substantiā p̄sona volēs accipe dar[k] qō relictū est sub eadez cautione[y] ꝛ hisdē hipothecis[z]. Sed siq̄dē aliō[c] mobiliū fuit tale restitui quale receperit: aut diminutōis me deak parte[d]. si vero pecunie fuerint etiā cū vsuris: quas inde p̄cipere valuerit iureiurādo[a] restituētis hoc iudicando. Si vero nō mutuauerit q̄dē sz vsus est: tertie cētesime reddat vsuras. si vero valde locuplex[b] fuerit etiā fideiussozem hūc exigi: si aūt nō valuerit fideiussozē dare: tūc sub iuratoria cautione ꝛ hipotheca: fm qō dictū est suaꝝ rerū accipiat q̄dez qō relictū est: moꝝ autē vt ad scōas nuptias venerit hoc ab eo q̄ dedit vēdicetur apud quācunq; apparuerit p̄sonā tanq̄ si ab initio neq; dotē fuisse videret[e]. Qō in oī restitutionis casu: siue mobile: siue imobile sit: qō futurū est reddi valere sancimus. Si vero vsus[c] fuerit qō relinq̄tur minus idoneo vero se habeat ad fideiussionē: ꝛ nec ipe dignus sit cui hoc credak[e] manere q̄dē apud illū a quo relictū est ex tertia vero centesime eius vsurā p̄restari quā vsq; tūc soluat[f] donec aut scōas ille ꝺtrahat nuptias qñ ꝛ restitutio[g] p̄stitaꝝ vsurarū suscipiet facultatem: aut si fiat manifestū nullaten[y] posse istū ad nuptias p̄uenire siue ꝟz modū sacerdotij tūc em ei[b] dabit qō relictū est siue morte. accipiēt em hec oīno eius heredes nihil neq; de datis vsuris reddētes hāc ipsam aūt introducimus obseruātiā: ꝛ eūdē intellectū etiā si nō cōiuges alterutris sub tali[a] relinquerint ꝺditione: sed aliq̄s alius extraneus siue viro siue mulieri sub tali ꝺditione dari q̄d voluerit. s. fortuito caſuū fm suā naturaz ꝛ leges ꝛ sup̄ his tā in p̄restandis[b] q̄ in restituēdis[c] cōseruatas. Hec igit[k] ex iam nupfactis a nobis[d] occasione iuliemiscelle cōstitutionib[y] retribuim[e]. alia[f] vero sunt firma fm terminos ꝛ casus: fm q̄ hec exposuimus[g].

a Sub tali ꝺditione. ſ. ne scōas nupcōtrahat. ꝛ b si vidue relinquak vl̄ a marito vl̄ ab extraneo vt dictū est aliud si virgini relinquak: tūc em nō valet ꝺditio. ꝛ sic ius antiq̄ssimū seruak fm io. vt.ff.de ꝺdi. ꝛ de.cū tale.§. rescriptū. ꝛ.l.cū ita le.§.fi.
b In p̄restandis. legatario. c In restituēdis. granato.
d A nobis. vt.C. de indi. vi. e Retribuimus. i. adijcimus.
f Alia. ſ. relicta, g Exposuimus. ſ. in alijs tractatibus, putq

rti.de lega.C.& instl.de here.jsti.cũ si.ti.vbi de alijs relictis tractat

b Prefate.obseruationes.i.cautiones.de restituẽdo relicto si secundũ fuerit matrimoniũ introductũ. Azo. i Bars.q relinquitur sub ea conditione:ne scõm ineat matrimoniũ.

k Heredibus.datiui casus sunt. Accur.

l Relicta sũt.puta alicui fuit relictũ & ille grauatus de dãdo alicui si ille q̃ grauat dare:si dat.si scõz mrimoniũ nõ ichoat.naz legatarius onerari põt:vt instl.de singu.re.p fideicõ.re. §.i.vl dic q̃ erat onustus illi legatario cui sub hac condi.relinq̃tur:puta sic titio sub.di.si si scõz ineat mrimoniũ lego fũdũ coz. eũdẽ fundũ meuio lego.nã meuio cauebit.& est rõ:qz p inde erit: ac si nec relictũ sit:vt.s.e.p xi.ibi si vo nõ valde.& tũc ei adjcere tur:vt instl. de le.§. si eadẽ:& ff.de leg. ujj.l.re cõiuncti:

m Dando.s.fit.

n Heredibus.scz erit prestanda cautio subaudi.

o Cõditionem.s. ne scõm ineat matrimoniũ.

p Substitutis.s. erit põstãda cautio.

q Aut oino.s.deficiente here.vel substituto vel conjũcto.& facit.s. de here.& fal.l.si quis aũt.& §.seq.

r Obseruatiões i.cautiones.

s Lex.s.hec.

t Donationem.s. relinquit.

v Nullã cautelã quo casu nõ cauetur:qz cũ gra defũcti interponat.s.cautio ista.ergo & ipse põt remittere:vt.C. vt in pos.le.l.ij.& l. pe.& facit.C.ad trebel.l.iubem⁹.§. & i sup.adictis.

x Et qz addita.s. legibus antiquis

CSi alicui relictũ sit sub cõditione nõ nubẽdi si quidẽ hereditatis portio p hereditaria portione a cohr̃de cauebit.si naũt legatũ vel fideicõ. cauebit grauato si donator causa mortis cauebit heredi.si naũt ex asse sub dicta cõditiõe facta sit dicta substitutio cauebit substituto si hz. sz si nõ habz cauebit venientibus ab intestato nisi testator cautionem remiserit.h.d. ange.

Prefate^b aũt a nobis obseruationes denk sive istitutõis sit p^s aut legatus ab heredib⁹^k:aut substitutis aut illis a q̃b⁹ hec relicta sunt:sz siq̃ dẽ mortis cã dãdo^m oino heredib⁹^n si vo ex asse p̃m talẽ p̃ditõez^o cõ scribak q̃s heres substitutis^p si fuerint: aut oino^q his q̃ ab itestato vocãtur ad hereditatẽ:hmõi obseruatiões^r põstenk:vt vndicq̃ lex^s habeat ppria pfectõez:nisi forte testator & hoc p̃cipiat dicẽs lniam h̃re eũ cui derelinq̃t sive p institutõem pticularẽ: sive ex asse:aut p legatũ:aut fideicõmissũ:sive mortis cã donatiõem^t:& accipere qđ relictũ est & nullã cautelã^v dare:tũc em̃ sequẽda est defũcti volũtas:studij em̃ nri est defũcto^x cõseruare p̃m legẽ volũtates.

CSi donatio ante nuptias in reb⁹ mobilibus consistat mater eã accipere dz & vti frui arbitrio boni viri.si vo cõsistat in reb⁹ imobilib⁹ eã filijs dimittere dz & cautionẽ accipere d̃ soluẽdis vsuris vsq̃ ad tertiã centesime.idẽ p̃uandũ ẽ d̃ pte ad ptẽ qđ in toto quo ad totũ.h.d.Bar.

Et qz parũ addita^r de cautela rex edixim⁹^y:& leonis nouim⁹ diue memorie p̃stitutõez^z de scõis nuptijs si ad eas^{aa} veniẽs mulier nõ valeat dare fideiussiõis cautelã:qz & filijs ffti tuat res^{bb} tertiã ptẽ cẽtesime accipiens:nos aũt cãz adhuc meli⁹ ab ea^a p̃stituimus. Qđ em̃^b sup hoc statutis cõpetẽtẽ adiecim⁹^c subdiuisionẽ & sãcim⁹^d hoc qđ prẽdẽ a nobis in q̃dã dictũ ẽ p̃stitutõe^e vt si q̃s offerat^f vel res ppter nuptialẽ donatõez: si q̃dẽ oẽs imobiles p̃stitute sunt maneat ea^{cc} vsus apud matrẽ ad scõas venientem nuptias. Et eadẽ hec eligat & non recuset:neq̃ exigat filios p extimatõe ea^{dd} vsuras:sed diligẽtia earum h̃eat p̃m q̃ lex dat vsui dominis^g p̃stitutis:p̃seruet aũt hec p̃m legesfilijs sup̃stitib⁹:aut si oẽs^h morianꝁ p̃m nraz legẽ tã sine filijs casu morieẽte mre q̃^{ee} remanẽtib⁹ filioz^{ff} heredib⁹ p̃seruato. Si vo vniuersa cõscripta est forte i pecunijs:aut i alijs mobilib⁹ reb⁹ añuptialⁱ donatõ tã tãⁱ ptẽ vsuraz accipiẽte mre:cũ pri⁹ sãcita cautelã nõ exigi^k a filijs auz^l nisi forte sine iuidia^m sit viri facultas & h̃eat auz & argẽtũ & vestes:& q̃cq̃d p̃scriptũ est mri^n dam⁹ etem̃ tũc electionẽ mri: si velit res accipe & dare fideiussoriã cautionẽ: sive p̃dictas accipe vsuras. Dicim⁹ aũt ex tertia pte cẽtesime tã p̃m ãteriores^o leges: q̃ etiã p̃m nras^p. Si vo p̃mixte sunt res:& donatio tã i pecunijs q̃ i imobilib⁹ reb⁹ sit:imobiles q̃dem oino manere apud mrem ppter q̃ alimẽta h̃eat exide:i reb⁹ vo mobilib⁹ illa tenere q̃ prẽdẽ sãciuim⁹. si vo cõtigerit i imobilib⁹ reb⁹ oia añnuptialis donatiõis p̃stituta:puideat q̃dẽ mulier q̃ nõ respuat imobilia:neq̃ imunita^q hec faciat:sz qualia accepit restituat^r.

CMater ad scõas nuptias veniẽs q̃cunq̃ liberis ex testamento succedit sicut extraneoz q̃libet ab intestato aũt cũ frib⁹ defuncti succedit & in bonis a patre,pueriẽtibus in vsufructu tm̃ in alijs vero bonis filio extrinsecus quesitis succedit i totũ exceptis añuptialis dõatiõis i quã succedit in vsufructu tantũ igratitudinis ratiõe seruata.hoc dicit Barto.

Hinc nos^s alia euocat rõ q̃ de filioz̃ successiõe est quaz^t accipe cũ ad scõas veniũt nuptias^v iã prẽdẽ em̃ d̃ his scripta ẽ lex^x a nobis ad hermogenez gl'iosi meõrie magn̄m sacroz nroz fctm̃ offõz rescripta^y bilisarij gl'iosi p̃cedẽs p̃sulatũ^z septimodecimo kl' april'.p quã sãciuimus mres ad filij nõ reliquẽtis liberos cũ ei⁹ q̃ mortu⁹ ẽ frib⁹ sine cautõe^{gg} vocari ad successionẽ & ei^{hh} cũ vsu etiã pprietatẽ h̃re firmã:sive p̃iusq̃ heres relinquatur:sive postea ad scõas venerit nuptias:auferẽtes de hoc leges^a q̃ de his p̃riũ q̃d p̃cipiebãt:hãc nram sanctiõez^b firma etiã modo manere sup solas:q̃ dudũ ad scõm venerint

dueptes ponunk p qz:vel p certe. c Adiecimus.sic.s.de nõ eli.scõo, nubẽ.§.aliud. d Et sancimus.s.nũc. e Cõstitutõne.s.in illa de qua diximus.s.de nõ eli.si q̃s vir. f Offerat.vroz. g Usui dñis.hoc est sic vt fructuarius p̃seruet q̃ ẽ dñs vsufruc. h Si oẽs.hoc sic intelige si oẽs morianꝁ filij p̃m illã nram legẽ.s.de nõ eligẽ.casus filioz nõ existentiũ sive pactũ i ei casum seruak matri moriẽti.i.q̃ nũc vltimo mortur:nisi filij dimiserit filios.filijs ei filioz p̃manẽtibus nõ seruak matri:sz filijs filioz q̃ sunt heredes filioz: vt subijcit. & s.e.de nõ eli.§.aliud.circa fi.& s.e.§.qm̃ ifirmas ibi.vnde si plurib⁹ &c. in eo aũt q̃ hic dicit oẽs moriãt.ita demũ pactuz in casu filioz nõ existen. p̃fecere matri est ecõtra. s.e.§.qm̃ ifirmas.ibi.vñ si plurib⁹ existentib⁹ &c. vbi dicit moriente vno & vocari mrem ex illo pacto.rñ.hic loq̃tur recitando.recitat em̃ ostl.illã de nõ eli.q̃ in b̃ capl'o.s. qm̃ nõ oẽs moriunk. supplet̃ p predictũ.§.qm̃ ifir.

i Tantã partẽ. al's tm̃. al's tantã partẽ.s.tertiaz centesime:vt.j. dicetur.

k Non exigi.scz concedimus.accur.

l Aurũ, vel alid mobile

m Sine inuidia.i.vere h̃eat auz vel argẽtũ. non aũt hic dicit cũ inuidia filioz: vt cũ forte nõ h̃eant:tamen vt arceantur dicank̃ h̃abere ab aduersa parte.

n Cõscriptũ est matri.i. ad vtilitatez matris.s.in antenup.dona.

o Anteriores.ll.s.leõis vt dicta.l hac edictali.§. is illud.

p Nostras.vt.d.l.s.de non eli.§.aliud.

q Imminuta.id est deteriorata.accur.

r Restituat.hic totus. §.est supfluus.cũ in.d.l. de nõ eli.sit eius sntia: sz iõ hic fuit positus: quia hec cõstitutio oia cõprehendit q̃ de primis & sec. nup.sunt.vt j.e.§.fi.

s Hinc nos filioz.s.primi mrimonij al.idẽ tamẽ & de filijs pñtis mrimonij cũ forte ad scõm mrimonij nõ accesserit adhuc:& j.§.si aũt intestatus:& §.& qm̃.& legas hic passiue.i.qualiter filijs succedatur a matre.

t Quã.s.successionẽ. v Nuptias.s.mulieres volumus subaudi.

x Lex.vt.s.de non eli.§.cum igitur.

y Rescripta.scilicet lex precedens.

z Consulatum,bilisarij gloriosi.& hoc septimo &c.

a Cautione,id est distinctione.

b Eius,scilicet constitutionis.

a Leges.s.duas:vt.C.de secũ.nup.l.femine.& §.fi.& C.ad tertul.l.mr̃.

b Sanctionem,s.illã de non eli.scõo nup.§.cum igitur.

c Sāciuim⁹.alꝰ sancim⁹:ꝛ tūc plana erit.alꝰ sanxim⁹.i.ibi sancitū sic intelligimus. d Quasdā.s.successiones. e Seruātes nos.s.ꝛ ꝑ etiā f Post hec.i.post hāc.l. g Ergo necesse.qꝛ tradere debem⁹ qualiter succedāt mres filīs:ergo pꝛ o de testamētaria successione:postea de ea q̄ ab intes.deferꝝ dicem⁹:vt cū dicit dignioꝛa preferēda sint.sic isti.ō bo. po.§.alios autē.et.§.de here.ꝛ fal.§.si nullus eorū.ꝛ.§.si vero ab altera. Accur.

g Filio.i.dicere.
h Interim.pꝛius.
a Si igitur.substantiā scz totam.
b Hanc.s.hereditatem.
c Per scripturā.maxīe subaudi.nā sine scriptura pōt facere testamētuz cū extraneo eā assimilet statim.accur.
d Licebat.s. filio.
e Si aūt intestatus.hic no.caute ī quo hic.§.corrigiꝝ.§.de nō eli.§.cū igitur ꝛ certe ī oib⁹ ꝓcordat p̄terq̄ in uno.nā si testm̄ facit filiū.ꝛ hec ꝛ illa pmittit mrem instituī.itē si intestatus decedat:ꝛ hec ꝛ illa nō distinguūt:an ante mortē filij nubat scdo vl post mortē:vt b subijcit: scz in b differt: qꝛ ī bonis tm̄ q̄ filiꝰ acq̄siuit nō aūt in paternis b pmittit succedere mrem in ꝓprietate:scz illa in oib⁹:ꝛ in hoc illa p hāc corrigiꝝ ꝛ ad.l. quādā ātiquā redim⁹:vt C.ad tertul.l.mr.in fi.sed nunq̄d hec corrigunꝝ.j.ō here.ab intesta. §.i. ꝛ.§.ij. vbi indistincte vocanꝝ superiores ad successionez inferioꝛ.rū.nō ꝑm.y. qō verū puto.qꝛ ibi scdaruz nuptiaꝛ nō fit mētio.itē nec est nouū:vt posteriores ꝑ priores determinētur: vt.ff.de leg.ꝛ senatusco.sed ꝛ posteriores:scz q̄dā ꝓtradicāt.itē ꝑ nobis C.ad tertu.l.fi.i fi.ꝛ.C.de appel pꝛecipim⁹.in fi.

f Cōstitutiōez.s.illam ō nō eli.§.cū igitur.

g Sed quāta vsū.i. vsū fructū sue partē.s. virilis. scz certe ꝛ ꝑm hāc ꝓstōnē videꝝ q̄ in ꝓprietate succedat:vt.§.e.§. qm̄ infir. ibi si vero nō habeat filios ꝛc.q̄ huic signaꝝ ōria scz certe ꝑm io. hic loq̄tur de reb⁹ paternis de q̄b⁹ lucrandis pactū nō fecerat.ibi aūt de his que pacto poterant lucrari.

h Uocationē nr̄az.que est.C.ad tertul.l.fi.

mr̄imoniū sācim⁹ᶜ:ꝛ q̄sdāᵈ ꝓpoꝛuz accipiētes filioꝝ firme eis ꝟuātesᵉ ꝛ ꝑm deinceps tps sine aīnuptias: sine pꝰ nuptias hr̄ditatē ī eis filīs descēdisse cōtigit. Be his aūt q̄ pꝰ hecᶠ ad scōz veniūt vīz ita nob pns lex disposāꝝ ꝛ sanciaꝝ:ergo necesseᵍ est filio moꝛiēte:sine masculo: sine femina:sine testatꝰ moꝛiaꝝ:sine etiā sine hoc interimʰ:ergo ea q̄ ex testō sunt dicētes ita ad ordinē q̄ ab intestato est veniem⁹. Si igiꝝ legitime filius testatus fuerit:ꝛ reliq̄t matri substātiāⁱ. sine ptē eiꝰ aliquā hāᵇ illa accipiat ꝑ scripturā. Quia vbiq̄ custodire moꝛiēnū volumꝰ volūtates:ꝛ habeat qō dimissuz est aut datū:ꝛ ꝑm ꝓprietatē ꝛ ꝑm vsū:sicut eīm licebatᵏ relinquere alicui extraneoꝝ:ꝛ nihil heredi scōe mulieris nocebāt nuptie:ita ꝛ mr̄i relinquēs sine instōem: sine legatū recte derelinquat ꝛ dnium ꝛ vsuz:sine ex rebꝰ que extrinsecus aduenerūt fuerit facultas:sine ex pr̄nis nihil ex hoc fratribus cōtradicere valētib⁹. Si aūt intestatusᶜ filius moꝛiaꝝ iā ad secūdas veniēte mre nuptias:aut veniente postea vocē. qō ꝛ ipsa cū filī aut filie frib⁹ ꝑm nr̄am cōstōemᶠ ab itestato ad eiꝰ successionē. Sz q̄ta quidē que ex pr̄na substantia ad filiū pueneruntˢ eoꝝ solūmō hēat vsū ad scōas oīno:sine pr̄ꝰ:sine postea veniēs nuptias: ī residuis vo oib⁹ reb⁹ q̄ aliūde erāt filio p̄ter pr̄nam successionē veniāt ꝑm vocationezʰ nr̄am quā stati dicimusⁱ q̄dā correctione ꝛ ea idigēte. Et hec dicim⁹ᵏ ī reb⁹ q̄ extraˡ nuptialē donationē sunt:q̄ ei in illis sancita sūt a nobᵐ ꝛ a leonis diue memoꝛie ꝓstōneⁿ integra cōseruam⁹:in q̄bus solū mat habeat vsum ꝛ vsumfructū°. sed in alīs rebus hec sancim⁹:ꝛ deinceps ipī tradimus quecunq̄ post nuptialemᵖ donationem sunt a patre veniētia filio:aut ex alīs cāis tā ex testamēto q̄ ab itestato successiōib⁹ rōeᵍ cōtra ingratos filios vndiq̄:ꝛ sup istis reb⁹ ꝟuata qm̄ manifeste cāe ingratitudinis demonstrantꝝ alioꝝ oīum que de successiōib⁹ dicta sunt

i Dicimus.alꝰ dicem⁹:ꝛ tūc plana est.alꝰ dicimus.ꝛ tūc ponit ꝓ dicemus:vt.j.e §.ꝛ qm̄.vbi fiet q̄dā correctio illius legis.C. ad tertul.l.fi.

k Et hec dicimus.q̄ sancita sūt.§.qꝛi paternis vsūfruc.in acq̄sitis aliuz de ꝓprietate hēat mr̄. l Extra.i preter. m A nobis.vt.§.de nō eli. §.antenuptiali.ꝛ.§.e.§.si vero expectet. n Cōstitutōe.vt.C.de se.nup. l.hac edictali.§.his illud.in ꝑn.§. o Fructū.i.vsumfru.itē ꝛ tm̄ ꝓprietatis q̄tum ex morte filij huius de cuius successiōe nūc q̄rit pōt acquiri ex pacto nō existētiū libero ꝝ:vt.§.e.§.qm̄ ifir.ℑ. vel b intellige q̄ nil pepigit.alꝰ ℑ.vt in.d.§. ꝓtinet. p Post nuptias l̄e.i.ꝓpter nuptias. q Ratiōe filios.i.rō q̄ alꝰ repellunt ī gratiā filij ab hmōi lucris:vt.§.e.§.soluto.ibi si q̄s ei ex eis ꝛc.ꝛ.§.e.§.ꝛ super his.ī fi.§.seruet in b lucro vt repellit mr̄ si sit filio ingrata.vt b ꝛ.§.de non eli.§.cū igit.in fi.i. rū.ꝛ b q̄ manifeste cāe ingratitudis mōstrantꝝ:vt subij cit q̄.vij. sunt: vt.j. vt cū de appel.§.ꝛ hoc q̄dē de parentū:ꝛ ecōtra q̄bꝰ ex heredātur filij sūt. xiiij.vt.j.vt cum de app.cog. §. cās. scz q̄bꝰ repellunt fratres sūt tres: vt.j. pri.§.ꝛ q̄ subijcit alioꝝ ꝛc.sic ꝓstrue itactis manētib⁹ q̄ de successionib⁹ dicta sūt. alioꝝ oīm parētū:ī filijs aut filioꝝ ī parentib⁹. scz q̄ sūt alia ꝓstituta q̄ꝑ q̄ hic sunt.rū. q̄ nō conuolasset ad scōa mr̄imonia

r Ingratitudinē. dictū est.§.pri.§.ꝛ §.de nō eli.§.q̄m ī fi.in fi.i.rū.

s Cōtentiōes.sic C.de bo.q̄ li.l.cum oporteꝝ.§.i. in fi.

t Lucrū.s. successionis ab itestato. nec eīm etiā ab intestato fraꝝ succedit fratri.cū ingratus extitit:vl aliter mr̄ lucrata fuit virilez ptē ꝓ vsufru.i reb⁹ pr̄nis ꝛ ꝓprietatē filijs seruare teneꝝ vt.§.pri.§.si aūt itestatꝰ de b aūt lucro ñ habebūt fratres defficti q̄ fuerūt ingrati. vel pōt tertio mō intelligi vt loquaꝝ i alio casu.s.q̄ facit testm̄ nā pōt exheredare fratrē ꝛ turpē ꝑsonā istituere his tribꝰ casib⁹ q̄ sequūꝝ

v Ei.scz fratri.
x Et⁹.s. frīs ingrati
y Maneat.s.ī fu turo tpe. z Et illud.filijs,s.est ꝺcessum. ꝛ Maneat.s.ī futuro tpe. ɔ Sāctionē.s.in q̄stione gregoꝛie:vt.§.de nō eli.§.hoc ꝑ.ꝛ.§.i. a Peruenire.qꝛ mr̄ sibi ꝺnauit:vt.§.de nō eli.§.gregoꝛia. b Perfrui.quasi filio de bo. pa.hec donatio aduenerit. vsū sicut mulier in alijs rebus q̄ pueneruntˢ ad filiū a patre vsumfru.

hꝫ tñ ita ⁊ in hac dona. vt. §. eo. §. si aũt intestatus: sed nunq̄d in totũ. rñ. nõ nisi mater retinuerit sibi vsumfr. in donando. sed ꝓ virili portione: vt d. §. si vo intestat⁹. ⁊. §. de nõ eli. §. i. ⁊ §. hoc quoq̄.

c Solã aũt itẽ ⁊ ꝓprietatẽ ꝑm pactũ nõ existentiũ filioꝝ: vt. §. de nõ e. §. hoc q̄. in fi. §. ⁊.

d Et qñ senatusconsultũ mediã q̄dẽ partẽ debeat matri: residuã vero mediã sororibus quãtecũq̄ extitissent: qđ qñ nõ primitus correxim⁹ modo adducim⁹ ad cõpetentẽ correctionẽ. ⁊ i isto casu vocãtes eã ꝓ rata filioꝝ quaten⁹ q̄tum vnaquecq̄ filiaꝝ habet tantũ solum modo ⁊ eã accipere ⁊ in oi casu hic relato in virilẽ portionẽ[g] hoc qđ legis ẽ etiã mater veniat siue cõsistãt soli masculi siue soli femine siue etiã ꝑmixta vtraq̄ soboles.

¶ Parentes ex principis oratiõe debent inter filios equalitatem ꝑuare licet ⁊ inequalitatẽ ꝑseruare possent si volunt dummodo filijs in legitima portione prouideant. hoc dicit Bar.

Illud q̄q̄ sup hoc adijcere legi iustũ extimauimus: si em̃ moriatur vir aut mulier filios habẽtes: ⁊ ex prioribus ⁊ ex scõis nuptijs q̃s post hãc cõtraxerint legẽ: in his em̃ pñtia[b] disponim⁹: q̃ quidẽ super lucris ex nuptijs seruari oportet hec sancimus[i] insuper ⁊ decernimus[k] portiões q̃s necesse est parentes legitimis ⁊ non ingratis relinquere filijs ipos gentores nõ erit iustũ ad scõaz oino declinare plem ⁊ qđ ex lege[a] est tantũmodo relinquentes prioribus alia oia ad secũdos deducere: sed aliq̄d ex prioribus adijcere. b Si q̄dem aliquẽ ex secundis habeat nuptijs aut etiã ex primis forsan ita festiuũ[c] ita dilectũ vt velit ꝓponere eũ alijs in possessione: damus lniam hoc agẽdi, non tamẽ oino priores quidẽ filios minuere: secundos aũt augere sed neq̄ vehementer magnificare augmentũ: nec oino obliuisci prioꝝ matrimonioꝝ: neq̄ ifirmare[d] ea que a precedentibus nos de talib⁹ dicta sunt: sed ꝓuidere q̄dem ⁊ secũdis, prouidere aũt ⁊ primis cogitãtes qm̃ filij ambo sunt: ⁊ ita facientes[e] successionũ in testamẽtis diuisionẽ: si em̃ intestatis eis mortuis lex oẽs ex equo vocat: cõpetens est eos imitantes legem nõ vehemẽter magnis eos abbreuiare munitõnibus erubescentes legez. sic em̃ erũt boni patres ⁊ nr̃a digni legislatione: ⁊ iusti quidẽ erunt solã legẽ custodientes. siquidem autem ⁊ supra legem[f] reliquerint: erunt iusti simul ⁊ humani patres ⁊ non hec dicimus inter gratos ⁊ ingratos filios. de ingratis[g] em̃ iam sepius dictũ est[h] sed de his qui magis aut minus diligũtur. Cum vtiq̄ multa differentia sit ingratitudinis ⁊ gratiarũ actionis ⁊ dissimilis honoris: hãc itaq̄[i] partẽ de equitate filioꝝ ex prioꝛe ⁊ secũdo matrimonio venientiũ adhortãtes potius q̄ sancientes dicim⁹ alio quin[k] semel augentes[l] ab intestato partẽ oino filijs relinquẽdã: ⁊ vsq̄ ad quattuoꝛ q̄dem filios quattuoꝛ vncias oino diffinientes: si aũt vltra quattuoꝛ sint vsq̄ ad mediã substantie partẽ idoneũ iã dedimus filijs solatiũ nõ ex parua mensura antiquã eoꝝ angustiam resoluentes[m] Sic igitur[n] presens lex futuro tẽpori sanciens sicut sepius dicentes preuenimus: ⁊ nihil prioꝝ tangens[o] sꝫ condẽsa vndiq̄ ⁊ cõplexa sub vna cõtinuatione: ⁊ oia pene de scõis pnũcians nuptijs: ⁊ propria q̄dẽ prioribus in sua virtute seruãs. quevero ab ea disposita sũt futuris scõis explanãs nuptijs: ⁊ nouã quãdam vndiq̄ ac subtilissimã introducens querentibus vtilitatez oibus q̃ suptalibus posite sunt cõstitutionibus in futuris post hãc nr̃az legẽ nuptijs: ⁊ q̃ ex his euenerint vacãtibus[p] hanc videlicet vna cõstitutione futuro tẽpori ꝑm qđ a nobis diffinitũ est in his q̃ continenť in ea casibus ꝑ cunctis[q] sufficiẽte. Hec igitur tua celsitudo oibus gentibus que sub tuo sunt cingulo solenni modo manifesta fieri precipiat vt oẽs agnoscentes: qz maiorẽ laborẽ sustinẽtes q̄ oportet imperialibus icurrere cogitationibus. tñ nihil prius nostra fecimus salute: nisi vndiq̄ cõgregare qđ iustũ est: ⁊ oẽs videntes i vnũ collectã de hac legislatione partem sciant: qz priorem[s] in his q̃ iã posita sunt seruabimus legẽ: ⁊ futuro tempori cõpetentẽ posuimus congruẽtiã. Datũ. xv. kal. aprił. cap. Bilisario viceconsule.

De appellatõibus ⁊ intra que tempora debeat appellari.

¶ Infra decẽ dies a recitatione sententie cõputandos põt hodie appellari ⁊ a cuiuscũq̄ sententia appellatur. h. o. Ange.

Imperatoꝛ Justi. a. tribuniano illu. magistro officioꝝ ⁊ questoꝛi sacri palatij.

Materioꝝ[r] legũ acerbitati plurima remedia ponẽtes. ⁊ maxie hec circa appellationes facientes[y]: ⁊ in pñti ad hmõi beneficiũ peruenire

c Festiuũ. qz festũ patri videtur q̃ eum videt.

d Neq̄ ifirmare. vt etiã quartã filijs pmi mrimonij nõ dimittat. qđ etiã ꝺ antiq̄s leges esset: vt. C. de inof. te. cũ q̄rit. ⁊. l. parentibus. ⁊ hic subijcit.

e Faciẽtes. vt statũ dic.

f Supra legẽ. i. §. id qđ lex cõpellit dimittere. i. vltra trientẽ: vl vltra semissem: vt sequitur. ac.

g De ingratis. i parua portione. accur.

h Dictũ est. ⁊ i alia constitutõe: vt. §. e. §. soluto. circa fi. ⁊. §. ⁊ sup. ⁊. §. si ãt intestatus. in fi. ⁊ in alijs ꝺstõnibus: vt. §. de here. ⁊ fal. §. exhẽdatos. ⁊. §. de nõ eli. §. cũ igitur.

i Hãc itaq̄ ptẽ. s. hũc. §. q̃ est ps huius ꝺstõnis.

k Alioq̄n. i. al's q̃ volumus sãciendo dicere.

l Augentes. s. nos.

m Resoluẽtes. ⁊ hẽm⁹ b. §. de triẽ. ⁊ se. §. i. ⁊. ij.

n Sic igiť ꝓuenim⁹: vt §. e. §. duo. in fi. §. ⁊. §. §. hinc nos. ⁊ in alijs multi §. vbi ꝺ casus huius cõstitutõis ad futura trahi ⁊ est b generale nisi ꝺ expresse. l. dicatur: vt. C. de le. ⁊ cõ. l. leges.

o Tangens. nã que facta inuenit ante senõ mutat: vt. §. e. §. i. in fi.

p Vacãtibus. i. cessantibus. a.

q Procũctis. al's pcũctatis. i. dubitatis. al's pcũctis. s. dubitatiõib⁹. q̃ in ea ꝓtinenť: vt subijcit.

r Tamen nihil. s. nobis existẽtib⁹ saluis nihil ꝓponim⁹ huic rei b qđ iustũ est cõgregare: vel ita *nihil ꝓponim⁹ nisi* b. i. b ⁊ nihil aliud preponim⁹

s Priorẽ. dicimus tractantẽ de nup.

t De appellatõibus. ⁊ intra q̃ tpa ꝺbeat appellari. Nota in b volumie q̃ttuoꝛ mõis ꝺ appel. tractari. vt in b ti. ⁊. j. de his q̃ ingre. ad appel. in ꝓn. ⁊. j. vt cũ de ap. co. §. i. ⁊ j. de ap. col. viij.

v Debeat. al's debeãt: ⁊ tũc dic. s. condemnari.

Materioꝝ. hec. s. remedia. accur.

y Facientes. s. nos: vt. C. ꝺ ap. ꝓcipim⁹. ⁊ alias. ll. vsq̄ i fi. ti. vt. ff. q̃ appel. fit. l. i. §. biduuz nam ꝫ ista iura vetera si aliq̄s ageret suã ꝓpriam cãm: ⁊ victus fuisset duo

dies sibi impartiebant k si vellet appellare: ⁊ isti duo dies a tpe scientie siue snie recitãde sibi currebãt: vt ibidẽ dicit. si vero ageret, pcuratorio nomine triduũ habebat. ⁊ talẽ acerbitatẽ lex. C. de appel. eos. reperit, quã in presenti cõsti. iustinianus emendat.

3 Antiquitati. i. antiqs. ll. vt. C. de ap. eos. §. finaũt ẽ iudiciũ: ⁊. ff. qñ ap. fit. l. i. §. biduũ. ⁊. §. dies. ⁊. l. pe. i. rñ. ⁊ de his dicitur in pn. ti. huiꝰ q erant acerbe.

duximꝰ esse necessariũ antiqtatiꝭ eteni cautũ erat: vt si qs p se litẽ exercuerit ⁊ fuerit ꝺẽnatus: itra duos dies tãtũmodo lniam appellatõis haberet. sinaũt p pcuratorẽᵉ cã vẽtilata sit: ⁊ intra triduũᵒ primũ eã ertẽdi. Ex rerũ aũt experiẽtia iuenimus hoc satis esse ꝺãnosum. plures enim hoies ignaros leguz subtilitatis: ⁊ putãtes in triduũ esse puocationes porrigẽdas i pmptũ periculũ incidisseᵃ ⁊ biduoᵇ trãsacto cãs pdidisse vñ necessariũᶜ duximꝰ hmõi rei cõpetẽter mederi. Et sancimꝰ oẽs appellatiões: siue p se: siue p pcuratores seu p defensores vel curatores vl' tutores ventilent k posse intra. x. dierũᵈ spaciũ a recitatione[e] snie numerãdũ iudicib⁹ ab his quoꝝ interest offerri: siue magnif siue minores sunt exceptaᵍ videlicet sublimissima pretoriana prefectura vt liceat hoi intra id spaciũ plenissimeʰ deliberaꝛ: siue appellandũ sit ei siue quiescendũ sit ne timore[i] instãtie opus appellatoriũ frequẽtek: sed sit oibus inspectõnisᵃ copia q ⁊ indiscussosᵇ hoim calores põt refrenare.

¶ Causa debet m principis cõsistorio agitari ⁊ si ob principis impedimentũ proceres cãm non audire poterũt tũc intacta seruak. h. d. Ange.

Ad hecᵏ sancimus si qñ lis sperak in nrm inferri ꝺsistoriũᵒ: si forte cõtigerit iperatoriã maiestatẽ occupatã publicis causis ex mũdanis pulsionibꝰ nõ posse cõuocare presˢ qtenus cã agitek: nõ er hoc litẽ piclitarⁱ. qꝺ em vitiũ est litigãtiũ si culmẽ imperatoriũ occupek[l]: vel qs est tante auctoritatis: vt nolentẽ principẽ posset ad cõuocãdos presceteros sc̃s pceres coartare[k]: sed si qd tale euenerit cã intacta pmaneat donec iperator monitus sua spõte: ⁊ cõuocari pceres iusserit ⁊ litẽ iferri patiak: ⁊ oia ꝑm morem pcedere.

¶ Hodie in causis decez librax infra i egypto ⁊ in alia ad augustalẽ pfectũ appellãt a cuiꝰ prefecti augustalis sentẽtia nõ appellek. in asia vero ⁊ pontica dioceſi in causis pdictis ad spectãbiles appellak. idẽ ad cõsules comites ⁊ ptores a quoꝝ sententia nõ appellak ⁊ faciũt litẽ suaz. in oriente vero sic appellak ad comitẽ orientis in pdictis causis. h. d. Ange.

Illud[l] etiã i tertio capko disponẽdũ est q antiqtas bene statuit nouitas aut neglexit. cũ em veneranda[m] lores põt refrenare.

Hodie[k] in causis decez librax infra i egypto ⁊ in alia ad augustalẽ pfectũ appellãt a cuiꝰ prefecti augustalis sentẽtia nõ appellek. in asia vero ⁊ pontica dioceſi in causis pdictis ad spectãbiles appellak. idẽ ad cõsules comites ⁊ ptores a quoꝝ sententia nõ appellak ⁊ faciũt litẽ suaz. in oriente vero sic appellak ad comitẽ orientis in pdictis causis. h. d. Ange.

Illud[l] etiã i tertio capko disponẽdũ est q antiqtas bene statuit nouitas aut neglexit. cũ em veneranda[m] loꝛes põt refrenare.

¶ Causa debet m principis cõsistorio agitari ⁊ si ob principis impedimentũ proceres cãm non audire poterũt tũc intacta seruak. h. d. Ange.

Ad hecᵏ sancimus si qñ lis sperak in nrm inferri ꝺsistoriũᵒ: si forte cõtigerit iperatoriã maiestatẽ occupatã publicis causis ex mũdanis pulsionibꝰ nõ posse cõuocare presˢ qtenus cã agitek: nõ er hoc litẽ piclitarⁱ. qꝺ em vitiũ est litigãtiũ si culmẽ imperatoriũ occupek[l]: vel qs est tante auctoritatis: vt nolentẽ principẽ posset ad cõuocãdos presceteros sc̃s pceres coartare[k]: sed si qd tale euenerit cã intacta pmaneat donec iperator monitus sua spõte: ⁊ cõuocari pceres iusserit ⁊ litẽ iferri patiak: ⁊ oia ꝑm morem pcedere.

¶ Hodie

n Auctas.no.p ãtiq̃tate siue vetu state qõ dicvt dixi s.de mo.§.fi.

o Digessit.i.ordi nauit.

p Ad spectabiliũ i.ad medios.

q Tribunal.vbi sedet iudex ordina rius i audiẽdo ꝛ iu dicãdo:sz p̃cipis vel pape ꝛ ꝓsisto riũ:vt.s.pri.§.

r Sacro.i.suo p̃ prio.

s Minimis.no. q̃ h̃ ꝛ minima cã q̃ est minor.x.li.au. vt patet p̃ seq̃ntia aks aũt alik ꝛ qõ dic vt dixim⁹.s.de inan.p̃n.§. sit tibi quoq;.

t Augustalẽ.s.ve nire qui morat in illa contrata.

v Cognitoris.i. p̃incipis.

x Nulla.hic nota scõ appellari nõ posse vti duobus sequẽtibus.§.ꝛ di ximus.s.e.§.i.

y Similiq; modo emerserit q: ꝓuo catio speratur.

z Augustalis.de q̃ supior p̃io ꝛ.

a Cognitoris.i.vi ce p̃incipis: q̃ fa cer cognitor est.

b Oriẽtalẽ similli i.sine appellatõis remedio.

a Cũ nõ.interpo sitio est.

b Illo videlz.hic caute not. tres ca sus.aut eñ appel lat a spectabili: ꝛ tũc ad p̃fectũ ꝛ q̃ storẽ: ꝛ b̃ siue ex se ipsi spectabiles co gnouerint: siue ex delegatiõe p̃ncipis vt b̃ vsq; illuc sed a p̃fidib⁹ q̃dez ꝓuinciarũ ꝛc. aut appellat a clarissi mis.ꝛ tunc ad spe ctabiles appellat vt ibi: sz a p̃fidib⁹ ꝛc.vsq; illuc.si aũt vel illꝰ ꝛc.aut ap pellat ab illustri ꝰ legato a p̃ncipe. vl spectabili.ꝛ tũc ad antiq̃s iudices vt ibi finaũt ꝛc.vsq; illuc oibus alijs ꝛc.finaũt p̃nato p̃nceps cõmitte vetustatis auctoritas[n] ita magistra tus digessit[o]:vt alij maiores:alijme dij:alij minores sint:ꝛ appellatiões a minorib⁹ iudicib⁹:nõ solũ ad ma ximos iudices remitterẽt:sz ad spe ctabiliũ[p] iudicũ tribunal[q] quaten⁹ ꝛ ipi sacro[r] auditorio adhibito litẽ ex ercerẽt nouitas aũt hec derelicta eue nit vt sup minimis[s] causis maximi nisi iudices inquietent:ꝛ hoies ꝑpt minimas cãs magnis fatigẽt dispẽ dijs:vt forsitã totius litis estimatio ad sumptus iudiciales nõ sufficeret Jdeoq; sancim⁹ si qñ ex egyptiaco tractu vel adiũcta ei vtraq; lybia ꝓ uocatio sperat vsq; ad.x.li.auriquã titatẽ nõ i hãc regiã vrbẽ venire: sz ad p̃fectũ augustalẽ[t] q̃ audiat ꝛ cãs dirimat vice sacri cognitoris[v] nll'a[x] eis post diffinitiuã sniam appellati one porrigẽda. Similiq; mõ⁹ quoti ens in asiana dioceси vel põticatale aliq̃d emerserit vsq; ad p̃dictã quã titatẽ.x.li.auri appellatões ad viros spectabiles:comites forte vel ꝓcon sules vel pretores vel moderatores q̃bus spãliter easdẽ lites pagẽdas deputaui⁹:remittat q̃ten⁹ ꝛ hi ad sili tudinẽ p̃fecti augustalis[z] vice sa cri cognitoris[a] intercedãt:ꝛ cãs sine spe q̃dẽ appellatõis dei tñ ꝛ legũ ti more ꝑferãt decidẽdas:oriẽtalem⁹ aũt tractũ cãs appellatõe suspẽsas: ꝛ vsq; ad.x.lib.auri quãtitatẽ limita tas ad virũ spectabilẽ comitẽ orien tis mittere simili modo audiẽtiã: et finem eis impositurũ.

¶ A sentẽtia specta.nõ ad spectabilẽ sz ad illu strem appellatur.s.ad p̃fectũ ꝛ ad questorẽ etiaz si dictis spectabilibus causa fuerit ex p̃ncipis delegatiõe cõmissa.a sententia vo clarissimi ad specta.appellatur.ꝛ a sententia illustris ad sup illustrem appellat saluis remanẽtibus iuribus ꝛ appellationibus.h.d. Inge.

Jllo videlz[b] obseruãdo vt viri spe ctabilis:vel alij spectabiles iudices nõ ad alios eadẽ spectabilitate de coratos iudices suas trãsmittãt ap pellatões i litib⁹ quãtecũq; sit quã titatis cũ non oporteat ad cõpares iudices appellatões referri:sz a mio re[c] iudicio i maius tribunal ascẽde re. Sed ad illustrissimã p̃fecturã il lor appellatões cuiuscũq; sint quã titatis vt dictũ ẽ dirigant q̃ vna cũ viro excelso ꝓtpe questore eas dirimat vtroq; officio[d] subministrãte.i. tã ex sacris scrinijs more solito q̃ p̃ fectorio. Jta tñ hec sancim⁹ vt nec a ducib⁹ vel alijs spectabilib⁹ iudi cib⁹ q̃b⁹ forte ꝛ si p̃uati[e] sint iperi alis maiestas cãs intũxerit appella tio ad memoratos spectabiles iudi ces curratne cã nõ gradati[f] ꝓcede re:sed ꝓperã videat sed a p̃fidib⁹ q̃ dẽ ꝓuincia ꝛ ꝓ iudicib⁹ a nobis da tis si nõ sint spectabiles[g] iudices in tra memoratã quãtitatẽ referatur[h] Si aũt illustres sint dati a nobis iu dices q̃bus apices dignitatũ super spectabilitatẽ sunt vl duces[i] q̃ oĩnõ spectabilitate sunt decorati vel hi q̃ a p̃ncipe delegati sũt spectabilẽ ha beãt dignitatẽ eoꝝ appellatões sub quacũq; q̃titate in hãc regiã vrbez ad cõpetẽtes ãtiquo[k] more iudices referunt oĩbus alijs q̃ in appellati onibus statuta sunt:vl ab antiqua psapia[l] vl ab auctoritate ãterioꝝ[m] cõstitutionũ vel a nra[n] humanitate intactis illibatisq; custodiendis.[o]

De consulibus.

¶ Consules ꝛ eoꝝ vxores ꝛ matres in septẽ lu dis ꝛ ꝓcessibus p̃nt spargere argentum ꝛ ex ar gento ppm muneribus honorare: auꝝ aũt eis spergere nõ licet q: soli p̃ncipi auꝝ contẽnere cõuent.pena p̃facientibus imminente.h.d.bar.

Jdem.a.stragio comiti sacrarum largitionum.

c Consulatus[p] nomẽ ꝛ cã p̃ scis q̃dẽ romanis aduer sus hostiũ adinuẽtũ ẽ vti litatem:ꝛ i decretis[q] q̃ eis ordinatio cõis dabat reipu. figurã[r] sortiebant repẽte ꝓuincias in q̃b⁹[s] romani bellũ habebãt ꝛ p̃m has sor tiebant fasces[t] sequẽs vo tps ipera toꝝ p̃ssimoꝝ trãsponẽs belladi et pacificãdi ptatẽ ad largitatẽ solam cãm cõsulib⁹ mutauit ꝛ hanc tẽpe ratã ordinatã mẽsurãq; nõ exceden tẽ.paulati vero q̃dã ita sumptuose cãm aggressi sunt vt suã q̃dẽ ederẽt magnanimitatẽ:nõ tñ cogitarẽt q̃a exẽpluz aliud nõ haberẽt:nõ eñ ad plurimos venit substãtie magnitu do trãscẽdẽs[a] etiã magnificẽtiã aie nõ mẽsura rei sz ꝓpria magnitudie ꝓueniens. Quigit videm⁹ pericli tari cõsulũ nomẽ qõ ex tpibus ita ꝓli xis ꝛ ad millesimũ ꝓpe annũ veniẽs cũ romanoꝝ republica pullulauit: ꝓpterea credim⁹ oportere cãz cõpre hẽdere:ꝛ imensitatẽ eius recedẽtes ad beneplacitas cõsulares statuere expẽsas quatenus ꝓtinua sit roma nis oĩb⁹: aut bonis viris existat ac cessibilis quoscũq; hmõi dignoseẽ honore ꝺcernim⁹:cũcta siq̃dẽ ꝑscru tãtes pspexim⁹ quãtũ esse cõueniat qõ dak. Al martiano itaq; iperatore eximio scripta lex[b] est q̃ volebat nõ spargere pecunias ꝓsules:ꝛ ipa ei⁹ ꝓstõnum prima fuit.igit ꝛ post prẽ dictã ꝓstõnem inuenim⁹ qm̃ q̃dẽ hãc sequẽtes nihil spargere ppo passe sunt:alij aũt ꝛ vltra legẽ agere hoc ret tũc ad p̃fectũ p̃.ꝛ q̃sto rez appellak:vt.C.ꝺ ap. precipimus.§.huic.

c Sed a minore.ff.ꝺ ar. nã magistratus.

d Utroq; officio.i.tã suis officialibus q̃ q̃storis q̃ socius suus erat.

e Priuati.s.admistrati one.nõ aũt dignitate ne cõtradicat supradictis.

f Gradati. sic.ff.de ne. ge.in p̃n.ꝛ.ff.de mune.ꝛ ho.vt gradatim.

g Spectabiles.s. clarissimi:vl dic ꝺ duob⁹ dici s.si appellet a p̃side.q̃ve clarissim⁹ est:vt.C.ꝺ p̃ua. car.l.i.itẽ de iudice.s.p̃uato dato a p̃ncipe a q̃ si appellat ad spectabilez appellat i vtroq; casu et fm h̃ correctũ ẽ qõ ꝺr.C. de ap p̃cipimus.§.huic.

h Referatur.s.ad spe ctabiles.

i Vel duces.repete da ti sunt a nobis.

k Antiquo.h erat mos forte vt a spectabili ad il lustrẽ.ab illustri ad supil lustrẽ appellet: sz fm.C. appellat in cãu hui⁹. rũ. ad p̃ncipẽ:vt.C.ꝺ ap.p̃ cipim⁹.§.pe.sed dic eam correxi p̃ hanc.

l Oĩbus ꝓsapia.vt.ff. de ap.vsq; ad ti.ꝺ iur.fi.

m Anterioꝝ.vt.C.ꝺ ap. vsq; ad ti.q̃ bo.ce. pos.

n Vel a nra:vt pz i mul tis legib⁹ iustiniani q̃ sũt sub predictis ti.in.C.

o Custodiẽdis.nisi per hãc constitutionẽ vel per alias q̃ sunt in hoc volu mine post istam inueniã tur correcte.

De cõsulibus. Rub.

Consulatus. hic ponũt quidã pes simã notã.s.hanc hec ꝓstitutio nihil valet. sz certe imo valet ad mul ta notabilia.vt notat circa ipam lram.dic g i p̃ mis anteq̃ ad notabilia tituli veniam⁹ ꝓsul dicit q̃ cõsuluit reipu.vt.ff. de ori.iur.l.ij.§.exactis.

q In decretis. electõis

r Figura.i. equalitate.

s In q̃b⁹.i. ꝺtra quas.

t Fasces.i.honores.

a Transcẽdẽs.i.dicere nõ trãscẽdẽs mẽsurã rei vt expẽdas plusq̃ possis sz fm ꝓpriã mẽsurã ꝓue niẽs ex animi virtutibus qõ est no.ꝛ facit.s.vt de ter.sit nu.cle.§.i.in fi.

b Scripta lex.C.de con suli.l.ij.lib.xij.accur.

petentes ꝛ ꝓmerentes q̄ petierūt de inde ad sui animi respiciētes mēsurā circa aspersionem largitatē vltra terminū celebrauerūt vnū: q̄da mvero mediū[e] bene eligentes mediocribus ꝓ plurimis cōtēti fuerūt qm̄ etiam nos p̄cedentib⁹ qđ mediū est optimū visum est esse tā ꝑ ex vtroq; sūmis periclitātib⁹ mox ad imensitatē p̄cedere: ꝓpterea existimauimus et nos de hoc diffinire qđ decet vt nihil nec imensū[o] nec iordinatū sit: neq; nr̄ox tēpox indignū. Quātūcūq; ergo competēs est dari ab eo q̄ a nobis eligit ꝑ annū consulē occasione sportularū olim ꝛ distributionū ꝛ expensarū hec oia cōponētes scriptionē huic nostre interponi sacre iussimus legi. In legis em̄ hoc ponimus scemate ita vt trāscēdēti etiā pena q̄dā inferat cōpetēs aūt eorū redditus inminutos oēs esse volum⁹ si em̄ hoc adinuentū est vt spectacula[f] ad āni voluptatē agant populo hec aūt a nobis determinant in circensibus ꝛ bestiarox spectaculo ꝛ theatri delectatōe nullo horx nr̄ priuabit pp̄s: sed erit q̄dē ei ꝓcessus primus quo suscepit cōsulatū ꝛ huius possidet codicillos hal. ianu.[g] post illū vero scēm agit spectaculū certātiū equox q̄ in ipsam mappā semel exhibendū: ꝛ post illud qđ dicit totius diei: vtꝛ multa delectatione cōplebit pp̄lm hoc qđ vocat grece pācrapon. latine silua conspecta: ꝛ cuz bestijs pugnātes hoies ꝛ vincētes audacia insup ꝛ interēpte bestie, q̄n tū quoq; faciet ꝓcessum qđ ad theatrū ducit quē abhorna[h] vocāt vbi i scema ridiculox est locū tragedis ꝛ theomelicis[i] chorīs ꝛ spectaclis vniuersis: aut qđ a iudicib⁹ aptū est theatrū rursus q̄dē spectaculū equorū certātiū editi seu q̄ vocatur mappa. sextū agens hūc cōuentū ex hoc deponit annalē hūc honorē in depositionē agēs solennē editionē ꝛ ita septē noctiū ꝛ ꝓcessuū cōplebitur cursus nullā speciex antiquitus statutax derelinquēs vnā siquidē aliam adinuenire mappā duoq; ꝓtinuare q̄ vocant theatrū ꝛ amphiteatrū: ꝛ ideo prior hox ꝓtentū esse palā est qr nihil noui vltra id qđ prius agit habet sufficere itaq; rite cā putabit ꝛ singule dant claret nō intantū vt tā pp̄lo etiā odibile sit i his em̄ q̄ raro fiunt miraculū est[k]. Hec itaq;[l] de cōsularibus a nobis scripta ꝛ determinata sunt expēsis. Si aūt etiā vxorē cōsul habeat ꝛ diffinita est a nobis: ꝛ circa illā expensax mēsura. decet em̄ frui eas ꝛ coniugis claritate

Si vero nō copulatus vxori his satis est nisi mater eius cōstat iā ꝓsulatus digna ꝛ prius honorata ꝛ velit eā vna frui secū scemate: ꝛ hoc in sola mre prebemus: alia vero nō decorabit mulier penit⁹ preter ꝓiugē ꝛ mrez: ille q̄dē oib⁹ modis qm̄ vxores chorusc ant radijs maritox hoc lege dāte. Mres vo si ꝓsul hoc voluerit[m]: nā neq;[n] filia: neq; soror forte neq; vxor filij: ꝛ mltomagis si nec ptinēs ad genus sit hoc em̄ pure illicitū existebat spargere aūt in septē his ꝓcessionib⁹ pp̄lo cōsulem melius nos designauimus sicut martiani diue memorie ꝓstitutio[o] dicit: illa q̄dē abnegauit oino munificentiā: nos aūt corrigim⁹ eā cām volūtate eius q̄ consulatus habet honorē disponētes: siue ei nihil voluerit spargere nō cogim⁹: siue rursus venire ad hoc voluerit: ꝛ ex argento muneribus honorare[p] pp̄lm nec hoc interdicim⁹: nō aūt aurū spargere sinim⁹ nō minoris alicuius nō maioris oino nō medij caracteris aut pōderis sed argentū sicuti prediximus solū aurū em̄ spargere volebat imperio cui soli etiā aurū ꝓtēnere prestat fortune fastigiū. argentū vero qđ mox post aurū[q] preciosissimū fiet: ꝛ alijs cōsulib⁹ largitus decēs hoc sinim⁹ eos spargere q̄ vocant miliarsia ꝛ imelis ꝛ in caueis ꝛ in quadrangulis ꝛ talib⁹ quāto em̄ minora sunt q̄ spargunt tanto plures suscipiētes erūt: sitq; rei mēsura dātis virtus ꝛ voluntas: siue nihil siue mediocre: aut transcēdēs pp̄lo erogandi. hoc em̄ in ꝓsulatu diffinim⁹: neq; iuitos spargere cogētes neq; volētes ꝓhibētes: sed de argēto q̄dē spargēdo: ita a nobis sācitū est: si oino ad hec accesserit lniam habeat distribuēdi argēti munificētiā in suis ꝓcessionibus sicut ipe recte se habere putauerit solo ꝓhibito auruz oio iacularī qđ ip̄eratori[r] tm̄ tributū est ꝓtingere. Alioq; aūt q̄ a nobis decreta sūt ꝛ cōscripta in descriptōne q̄ hac ꝓtinet lege trāscēdēdi aliq̄d oino aut addi nos nullo ꝑmittim⁹ mō qđ ita q; diffinitū est dicim⁹ aūt spargere i dantis ponim⁹ voluntatē oino ꝑ ꝓprie ptātis hoc eius q̄ dat facientes: qđ vero a nobis diffinitū est semel ꝛ ordinatū trāscēdēti hec nr̄a lex phibet: sed si q̄s p̄sumpserit qđ diffinitū est egredi. c. li. auri p̄soluet penā: vtpote nr̄a p̄uaricat⁹ p̄cepta ꝛ oēm huius legis corrūpēs quātū i se est intētionē. si em̄ ꝑ hac tm̄ modo posita est lex occasiōe ne dādox imēsitate cōsulatus desinat: ꝛ ꝓptera nos

---

e Mediū, nota mediū eligendum, vnde dicitur medium tenuere beati. et illud ouidij. medio tutissimus ibis. ꝛ facit. ff. de offi. pconsu. l. solent. §. fi. ꝛ inſti. de rerū diui. §. cuz q̄s ex. ibi placuit media ꝛ inſti. qui manumit. nō pos. §. pe.

d Immensum. no. reprobari imensitatez. sic ꝛ. §. vt deter. sit nume. cle. in prin. ꝛ. §. de refe. §. fi. §. ō nup. §. deinceps. ar. ō. §. de nō eli. finimus.

e Scriptione. centū lib. auri.

f Si enim spectacula. sic. C. de spectaculis. l. i. ꝛ de fer. l. fi.

g Januarijs. nota quē adipisci honorē in kalē. ianuarijs. sic. ff. de cōdi. ꝛ demō. publius. ꝛ. ff. de pe. here. item veniunt. §. pridie.

h Adhorna. genus ludi est.

i Theomelicis. sic. ff. de his qui no. ifa. athletas. in prin.

k Miraculū est. vnde dicitur omne rarū charū vt hic. ꝛ. j. vt sine prohi. ma. §. i. ꝛ. ff. de le. ꝛ senatu scō. nam ad ea.

l Hec itaq; claritate, cō sonat qđ statim subijcit. ꝛ qm̄ vroxes ꝛc. vt si maritus est consul. ꝛ hec cōsularis dicatur. licet alia que esset vroꝛ nobiliorꝛ ei preferatur: vt. ff. de se. na. l. i. que hic est signata contra. ꝛ h̄ sunt vera matrimonio durante seu iā dissoluto añq; nubat homini inferioris dignitatis: vt. C. de nu. cū te. ꝛ. ff. ad mun. l. filij. §. i. ꝛ. ff. ō senat. femi. ꝛ. C. de dig. l. mulieres: ꝛ. §. ti. i. §. non tamen.

m Voluerit, not. honorē deferri ad superiorē. s. matrē per filiū. sed cōtra. ff. de se. l. i. so. vt ibi q; hoc speciale.

n Mā neq; filia. ar. cōtra. C. de epi. ꝛ cleri. l. eum.

o Constitutio. dicit de q̄ paulo ante fecimus mentionem s. vt. C. de consu. l. ij. que statim b corrigitur.

p Honorare. sic instit. de rerū di. §. hoc amplius.

q Post aurū, no. aux preciosius metallum. ꝛ post aux argentum.

r Imperatori, nota solū principem debere habere auruz. ꝛ facit. C. de aurg. ꝛ censi. dñi. ac.

a Ex suo vocabulo.nam nomen debet esse cõlequẽs rei.cum cõsul a cõsulẽdo dicatur. sic insti.de do.§.est et aliud.ꝛ.C.de epis. ꝛ cle.decernimus.

b Per fustes.sic ꝛ in phe.ff.circa fi.

c Notatiõibus, nota de ebrietate ꝛ potatiõibus. sic C.ꝺ adul.l.q̃ adulterium.

ꝺ Spe lucri. sic ff.de peti.here.l.fi ꝛ fi,§. qꝺ autẽ q̃s.

supfluas illas ꝺonatões ꝛ expẽsas abbꝛeuiauim⁹:ꝛ in pp'm effusas ꝓcessiões ꝛ spectacula ad bñ se habẽtẽ ꝺeduximus mẽsurã rite aliq̃ꝺ ꝺecẽtius ꝺinumerauim⁹ ꝓsiderãtes.i. spargere argẽtũ:vt necꝫ quicꝗ̃ ꝺare eoꝝũꝺẽ cõsulũ ꝺimittẽtes volũtatibus:vt nobis sit ãplius ꝛ semp ex suo vocabulo[a] tps aꝺoꝛnẽt q̃ qꝺ ꝺisposĩtũ est trãscẽꝺit rite: vtpote nostrã ꝓuaricat⁹ est legẽ ꝺign⁹ est pena:sic em̃ nobis erũt iugiꝭ consules cause imẽsitatez nõ foꝛmiꝺãtes:nec tanꝗ̃ certissimũ piculũ cõsulatũ refugiẽtes ꝛ auersantes:ꝛ ꝓpterea sãcim⁹ legẽ sub firmitate seruari hãc. Nullus igiꝭ eã egreꝺi pſumat nec sive hemẽter iꝺoneus sit:nec si nr̃oꝫ sit iudicũ:nec si maxie curie aut nulli aꝺmiſtratõni pſit.hec em̃ oĩa nos cõsiderãtes oĩb⁹ ꝓposuim⁹ sicut super ꝺonatiõib⁹ equalitatẽ nulli penitus lniam ꝺãtes exire mẽsurã que hac ꝓtineꝭ lege nisi i solo argẽto in ꝓcessionib⁹ spargẽꝺo:aut necꝫ hoc faciẽꝺũ qꝺ in eoꝝũꝺẽ consulũ posuim⁹ sicut sepe ꝺixim⁹ volũtatib⁹: ipsis quoꝫ q̃ hoc accipere ꝓsueuerũt maxime nr̃e gr̃e in hac reposita nr̃a sunt lege:si em̃ periculũ erat ꝺeficiẽtibus consulib⁹:necꝫ q̃cꝗ̃ accipere: nũc aũt accipiẽt mediocriter multã habebũt rite huic rei gr̃am qꝺ suffi ciat ꝓ nihilo offerẽte:ꝛ hoc ip̃m nihil ꝓmittere:nos gl'iosissimis ꝓsulibus aut aurũ spargere aut vasa maioꝛa:sed i miliarẽsis hemelicis ꝛ caueis ꝛ quaꝺriãgulis mediocrib⁹:ꝛ hmõi facere ꝺonatiõem sanctio aꝺ humanitatẽ a nobis aꝺinuẽta est ꝛ pp'o medelã pꝛebẽs.si em̃ hoc egerit q̃ ꝓsularẽ eꝺẽt munificẽtiã ꝛ i his solis ꝓcilient populares:ne q̃cꝗ̃ ꝺe maxĩmis lucris ꝺecertãtes seditiõe: exercẽt aꝺinuicẽ ꝛ veniẽt vsqꝫ aꝺ alternas plagas quas ꝓ fustes[b] ꝛ gladios ꝛ lapiꝺes egerũt frequẽter oĩno rẽ nobis oꝺibilẽ, viꝺebam⁹ enĩz eos ꝓtenꝺẽtes q̃ꝺẽ ꝛ malis innumeris iplẽtes alterutros occasiõe sparsoꝝ ꝛ ab eis abꝛeptoꝝ ꝺomi v̊o ꝺeferẽtes oĩno nihil:sed ea ꝺie i ebꝛietatib⁹ ꝛ potationib⁹[c] oĩa expẽꝺẽtes si vero foꝛsitã spe lucri⁹ maioꝛis etiã pꝛeexpẽꝺisse ꝓtigerit:posteaꝝo aut nihil aut minus accipiat etiã ꝺãnũ ꝛ ꝺebitũ habebit ꝛ plagis ꝛ vulneribus ex hoc malis icurrere cogitur Si aũt mediocre sit qꝺ spargiꝭ nec vehemẽter ꝓtenꝺẽt:nec q̃stus expectãtes abunꝺãtia vulnera plagas alterutr̃ vltra mẽsurã ꝺabũt. Ideo ꝫ cõem ꝓuiꝺentiã introꝺucim⁹ ex hac lege ꝛ cõi reipu.figure quatenꝰ tẽpus habeant post imperiũ ꝛ cõsulis vigere memoꝛiã[c] atꝫ vocabulũ ꝛ gl'iosissimis nr̃is iudicibus: ꝛ q̃ ex maxima curia sunt eo ꝙ honoꝛare nobis placet ꝺignos[f] nõ expẽꝺẽtes imense ꝺecẽtẽ ꝺam⁹ ꝓsolatõez ꝛ nr̃o pp'o:ꝛ alĩs oĩbus:lz ꝺesperãtib⁹ iã cãm. ꝓpterea qꝺ supfluũ est auferẽtes:vt ꝓsulatũ imortalẽ[g] reipu statuam⁹. Subiaceat igiꝭ sicuti põꝺixim⁹ nr̃a ꝺispositio huic legi cui⁹ et exẽplaria recõꝺenꝭ in foꝛo tue celsitudinis cũ hac lege quã apud eũ ꝺi rexim⁹.p tpa tñ gl'iosissimos ꝓsules sancim⁹ ex solo tuo foꝛo exẽplar ꝺescriptõnis[h] accipere huic subꝺite legi:vt ꝑm eã oĩa ꝺentur. Descripti onem nanꝗ̃ tõ a sede tua ꝺari volumus:vt nec ipsis liceat pꝛeuaricare nec his q̃ vocanꝭ bꝛeuiatoꝛes[i] aꝺulterari aliq̃ꝺ hoꝛ q̃ a nobis ꝺispositа sunt:sed piculo custoꝺiẽtiũ hanc ꝺescriptõez foꝛo tue gl'ie ꝺari exemplar ei⁹ cũ subscriptõne cingulũ habẽtis hoc cui nũc ip̃e p̃sides vt ꝙ oĩa inaꝺulterata maneãt q̃ a nobis ꝺispositа sunt. Difficultatẽ vero nullus habebit hoꝛ q̃ aꝺ cõsulatus veniũt honoꝛẽ:si mediocrẽ ita faciens expẽsam nomẽ ip̃i fiet:etem̃ oẽ quic quiꝺ hactenus cõsulatus habẽtes honoꝛẽ:ꝛ ex foꝛo tue celsitudinis:ꝛ ex gl'iosissimis pꝛefectis nr̃is:aut ẽt aliũꝺe ꝙ munificẽtiam nr̃am ꝓcipiebãt:ꝛ nũc eis ꝺabim⁹ ab eis q̃ꝺẽ faciẽꝺas expẽsas abbꝛeuiantes: a nobis aũt largitatẽ nõ minoꝛãtes. oĩbus enim a nobis ꝺictis iperatoꝛis excipiaꝭ foꝛtuna:cui ꝛ ipsas ꝺeus leges subiecit legẽ aiatam[k] eũ mittẽs hoi⁹: eo ꝙ imperatoꝛ q̃ꝺem iugis indesinẽs cõsulatus oĩbus ciuitatibus ꝛ populis ꝛ gentibus q̃ singulis placerẽt:ꝛ ꝺistribuẽt. aꝺuenit aũt cũ ipse annuerit trabea[l]:ꝺeoꝫ ꝛ imperij cõsulatus ꝓ oĩa sit sequẽs sceptra. Tua igiꝭ celsitudo hanc nostrã suscipiẽs legẽ ꝑpetue eã in sua manere foꝛtitudine ꝓcuret ꝑm oẽm q̃ in ea cõtineꝭ virtutẽ legis scripta aparitoꝛi lõgino Johãni pꝛeposito oꝛientis scripta aparitoꝛi lõgino p̃fecto felicissime vrbis.

c Memoriã.sic.j.vt pꝛeponatur nomen imperatoꝛis.accur.

f Dignos.nota iudices ꝺignos honoꝛãꝺos. sic ꝛ.C.de of.ciuilũ iuꝺi.l.i.

g Immortalẽ.sic.§.quõ oportet epi.§.fi.ꝛ.j.vt ꝓpo,no,ipera.in pꝛin.

h Descriptionis.i.scripture.accur.

i Bꝛeuiatoꝛes.i.q̃ bꝛeuiationes scribunt.al.

k Legẽ animatã.nota principẽ esse ipsam legẽ aiatã in terris.ꝛ facit aꝺ hoc.C.de le.ꝛ cõ.l.digna ꝛ.C.de te.l.ex impfecto. ꝛ,ff. de le. ꝛ se,cõ.l. princeps.ꝛ de leg.iij.ex impfecto.ꝛ insti.qui.mo.tes. infir.§.i.accur.

l Trabea.vestis cõsularis.al.de qua fit mentio. C.de cõsuli.l.i.lib.xij.ꝛc.

m Ut nullus q̃ rẽ.hanc ꝓstitutionẽ q̃ꝺam nõ habent.vel si habẽt nõ habent hic.ꝛ solũ habẽt iꝺ verbũ notabile qꝺ est circa principiũ,nã qꝺ in mꝭ titudinem.

n Albo curie.i quo scribebanꝭ noia curialiũ: vt ff.de albo scri.l.i.ꝛ.l.ij.

o Antenup.do.qꝺ.j. vt spon.lar.in pꝛin.

p Abꝛogauimus.vt.C. de decur.l.fi.

q Igitur post hanc.sic j.q̃.mo.natu.effi. sui.§. ꝛ qñ varie. vsqꝫ aꝺ.§.tribus.illis cõ.mu.agri.

r Ut nullus mutuãs agricole teneat eius terrã ſ.facta solutione vel aliquo ꝺato loco solutiõis: aꝰ contra.vt.j.pri. consti.§.sancim⁹.ꝛ nota ꝺifferentiã inter hanc ꝛ illã illa em̃ ꝺicit ꝛ quãtã vsurã ꝺebeant ꝺare agricole suis creꝺitoꝛibus: qꝺ hec non ꝺicit.utez hec est localis:vt in pꝛin.illa generalis:vt.j.ti.pri.i pn. ꝛ.§.finautẽ.ꝛ ideo hanc bꝛeuiter ꝑtranseas ꝛ ꝓcede aꝺ sequentem.

Ut nullus[r] mutuãs agricole teneat eius terram.

Promisio inducta p legẽ,p agricolis ꝺ pꝛiuatos creditoꝛes extenꝺiꝭ ẽt aꝺ milites.h.ꝺ.bar.

Idem au.ꝺñico viro illustri. pꝛepo.per illyricum.

Propter auaritiã[s] creditoꝝ ꝑ q̃ angustia[t] tẽpoꝝ abutentes terrulas infelicium agrestiũ sibi acquirũt,p pauco frumento

Propter auaritiaꝫ sic.C.ne li.po. l.ij.vt.§.vt iuꝺ.sine quoquo suffra.§.i.ac.

t Angustia.ꝺicẽtes terminũ cucurrisse. vt ob ꝺ vsuras vel accessiões peterent ex moꝛa ꝛ propter eas retinerent terras loco pignoꝛis; vt subijcit. accur.

w In illyricianas.ſ.in ſclauoniam al'.accur.

x Cuius exemplariū.i.ſicut in illa ꝓtinebat:quā miſit ad illyricos de militibus,ita ⁊ hic dicit:vt ſubiicit.nec eñ facit mentionē de ꝓri.ꝓſtitu.lz q̄dā contra ſentiant,nā illa ad iſtā nullā habet cōiunctionē vel ꝓtinuationē licet loquatur de ſimili materia.

y Et puincialibus.ſ.ip ſis paganis:ſiue ruſticiſ in locis illis tm̄ vbi ipſa locū hz:lz ſequens cōſtitutio ſit generalis.

z Anteriori lege quā miſimus ad tracias gētes.

a Mullum credentem.i. mutuantē.ſic,ff.ſi cer.pe. l.ij.§.i.

b Tenere.illius terram vt.§.pri.in rubric. facta ſolutione debiti nō pri⁹. vt.j.e.§.ſancimus.

c Debet vſurā.ſ.agricola.lz q̄dam dicāt idē in q̄libet alio: vt dicemus.j. §.finaūt pecunias.

d Ém durā.auaritiam.§.ti.ꝓxi.in puncti.

e Cōmunē oībus,at ſupiores ſunt localis q̄daz tm̄ dicūt hāc localē.ſ.i ꝓſtātinopolitana tm̄ ciuitate ſed exīde extēdi dicūt ad alias terras: vt .j.§. ſin autē pecunias.ac.

f Adminiſtras,loquit agerutio cui hec cōſtitutio mittitur.

g Dantes.ſ. creditores mutuo illis ruſticis.

h Non minorē.imo maiorē.cū maior ſit pena inter hoies ⁊ vicinos querſari ⁊ eoꝝ non poſſe vti ſuffragio q̄ ſi eēt ab eis remotus:vt.C.de apoſt. l.hi qui ſanctā.

i Minorem.i.per icurſionem non minorem: q̄ ſit barbarica.

k Alia ſpecie,al's aliam ſpeciem.

l Aridos.ſunt aūt aridi qui adinuicē cōmixti nō cōfundūt:ſz liq̄di cōfunduntur.vt vinum mel ⁊ filia:vt inſti. de rer di.§. ſi duoꝝ.⁊.§.q̄ſi frumētū ſed nunq̄d hoc ius q̄d eſt in aridis hic cōſtitutū ⁊ in liq̄dis locū hz.rū.nō immo ſtamus iuri antiquo vt vſq; ad dupluz poſſit eſſe acceſſio ſicut in vſura nautica:vt.C.de vſu.l.olei nā vt in nautica pecunia eſt periculū dātis mutuū:ita in tali mutuo ſi fructus medio tpe efficiant deteriores.i.vilioris precij:vt.ff.d nau.fe.l.feneratoꝝ.in fi.etiā nudo pacto:vt in illa vſura nautica:vt.C.de vſur.l. frumēti, cū eñ hoc nō mutet nec nos dictū ius antiquū ꝓhibemus.

m Terrulas,⁊ b̄ iō ſic dicit vt denotet vtilitatē rei ⁊ creditoris auaritiā.

n Siliquā.ſiliq; eſt vt iſidoꝝ interp̄tat.xxiiij.ps ſolidi.alij dicūt eſſe octauā.ar.eius q̄d b̄ de octaua fructuū dr.vel dic eſſe gen⁹ monete q̄d veri⁹ eſt vel.xl viij.ps ſolidi:vt.ff. de annuis le.l.liberto.§.filiū.⁊ not q̄ p.l.ſtatuit cert⁹ modus vſuraꝝ in certo genere hoim:vt in ruſticis:vt b̄ ſic ⁊ al's lex ſtatuit certas vſuras: vt.C.de his q̄ vt indi.l.i.⁊.j. de alu.⁊ ephi.§.b̄ etiā ſup

k In oēs exten.hic colligūt q̄dam q̄ hodie vbiq; ſunt vſure coartande ⁊ acceſſiones p hanc cōſtitutionē,vt iam non valeat,imo fit correcta lex.C.de vſuris.eos.§.ſuper his.⁊ facit etiam pro hoc q̄d eſt.j.⁊ hanc.l.cōem ⁊c.itē facit ⁊ ibi ſcituris oībus creditoribus ⁊c. item facit qz ⁊ al's tex.eſt generalior q̄ rub.ita ⁊ hic.vt.C. etiam ob

oēm illoꝝ ſubſtantiā retinētes legē poſuim⁹:quā primo q̄dē in tracia ⁊ in totas eius puincias:in pñti aūt in illyricianas[v] patrias direxim⁹: cui⁹ exēplariū[r] ſubdi etiā pñti legi precepim⁹:vt ne priuati q̄dem hoies putēt legē cōtra ſe ſolūmodo eſſe poſitam:milites aūt altiore nitētes faſtigio legē cōtra ſe non eſſe platā extimēt:vt ergo ⁊ tua magnitudo ſciat q̄ cōis hec lex poſita eſt ⁊ puincialibus[v] ⁊ militib⁹:⁊ oi cingulo nulla excuſatione cuidā cōpetente. iō ad tuā ſublimitatē pñtem legē deſtinauimus.Sciturus militib⁹ q̄ preſenti legi non eſſe obediendū exiſtimant q̄d cingulo denudati iter priuatos habebuntur penis quas in anteriore lege poſuimus prius nihilomin⁹ ſubiugandi.

Mullū credētē agricole tenere ſi llius terrā:⁊ quantā dz vſurā dare.

¶ Nullus credens agricole,p debito teneat terram ei⁹ ⁊ ſicut dederit aliquos fruct⁹ aridos,p quolibet modio noīe vſuraꝝ ⁊ oīno nō ꝓcipiet ſcdam ptē modij.ſi vero pecuniā mutuauerit,p quolibet ſolido accipiet vna ſiliquā.h.d. Ange. Idē au.agerutio viceco.miſie mio.

Ém durā[a] atq; inhumanaz ⁊ que vltra oēz ipietatem ⁊ auaritiā ſit p̄ſpeximus lege ſaluberrima ſanare ⁊ cōem oībus [b] deponere medicinā nō tm̄ in pñtis neceſſitatis tpe: ſed etiam in oi euo futuro. Uenit eñ ad noſtras aures quoſdā in miſia ſcda puincia quam adminiſtras[c] auare neceſſitate tēporū captata feneraticios feciſſe cōtractus:⁊ paucā menſurā fructuū dantes[d] terrulas eorum abſtraxiſſe:⁊ ex hac cā quoſdaz colonoꝝ fuge latebras petiſſe:alios fame eē necatos ⁊ triſtiſſimā peſtē hoies inuaſiſſe incurſione barbarica nō minorē[e].Sācimus itaq; oēs hmōi creditores q̄ tūcūq; vel tritici vel ordei vel i alia[f] ſpecie q̄ in fructus aridos[g] eſt dederint hoc reddito i pñti cū parte modij octaua p ſingulos modios ivno quoq; anno preſtanda terrulas[h] colonis reſtituere:nemine penitus eorū audente terrulas detinere ſub occaſione feneratice cautōis:ſiue i ſcriptis:ſine ſine ſcriptis credita ſint cōtracta.Si naūt pecunias dedit nihil amplius q̄ ſiliquam[i] vnā p ſingulo ſolido annuā preſtare:⁊ hanc ſaluberrimā legē in oīs[k] extēdimus:ex pñti q̄dem tpe initium[l] accipientē in omne aūt euū modis oībus obſeruandā:vt ſi q̄n fuerit vel tritici vel ordei feneratū:vel alij aridi fruct⁹ creditores tam q̄ dederunt accipiētes q̄ pro vſuris octauam modij partem annuā pro ſingulis modijs vel ſiliquā pro ſingulo modio ꝑz hunc modū inquantū fenus permanſerit percipientes ſiue terrulas ſiue aliud pignus acceperunt:boues fortevel pecora vel mancipia:hec modis oībus reddere:⁊ hanc legē cōem oīb⁹ eſſe humanitate ⁊ pietate gaudentē ⁊ oībus egenis conſulentē ⁊ creditoribus[m] mediocre ſolatiū afferentē hec igitur q̄ a nobis ſtatuta ſunt claritas tua in omni prouincia q̄ tuo moderamine gubernatur obſeruare feſtinet.Sciturus omnibus[n] creditoribus q̄ſi aliquid preter hoc cō miſerint:⁊ actione cadant[o] ⁊ cui fenus ablatū eſt hoc habebit ſolatiū: vt ipſe q̄dem ſecurus degat auaruz autem creditorē videat in ſuis pecuniis patientem iacturam.

De reſtitutiōibus[p] ⁊ ea que parit[q] in.xi.menſe poſt mortem viri.

¶ Res que ſubiacent reſtitutioni in cōditiōis euentū alienari vel obligari nō p̄nt irreuocabiliter ſed conditiōe exp̄ta habet alienatio ⁊ obligatio,p nō facta niſi ex cā dotis vel ,ppter nuptias do. ante ,pmiſſaꝝ ,p modo facultatū ⁊ honeſtatis perſonaꝝ.h.d.Ange.

Impator Juſti.au.pp.orientis.

Ecurſio[r] ⁊ varietas hūane nature ⁊ paulati egēs curatōe nō alit ad bene ſe habēdū reuocat:lz pria ei⁹ gubernēt pncipia niſi ēt q̄d particulariter ei reſiſtit

Ecurſio.licet prima eius.i.dicere,licet principia dentur que maxime ſiue regule appellantur in dialetica,hoc non ſuffi cit niſi noue exceptiones que regulas falſificant dicantur: vt hic.⁊.§.de non ali.§.vbi autem.hec autē eſt regula q̄ res q̄ ſubiacent reſtitutioni ꝓhibētur alienari.hec autē eſt exceptio niſi i cā dotis ⁊ dona.propter nup.⁊ facit.ff.de regu.iur.l. ſemper generalibus.⁊.ff.de le.iij.l.vrozem.§.feliciſſimo.ſed ⁊ contra regulam peremptam.ſiue regulariter aliquo perempto non eſt opus alia perſcutatione deinceps:vt,§.de non eli.§.ſinimus,in fi.§.⁊.ff.de re.du.l. ſi is.§.vtriq;.

ci. pe.pi.t. poſ.l.i. item qz vſure odio ſe ſunt:ergo reſtringende in dubio:vt ff.de pe.l.pe.ſz noſ cōtra. reſtringim⁹ eñ hanc legē tm̄ i agricolis. quoꝝz cā ⁊ alia ſtatuūtur ſpālia.nā tpe ſatōnis nō trahunt[f] ad munera:ſed alij ſic vt.C.de agri.⁊ cē.l. i.item ⁊ circa teſtamēta:vt.C.de te.l. fi.itē ⁊ circa iuris ignorātiam:qz eis parcit:vt.ff.de iur. ⁊ fa.igno. regula. item ipa rubrica b̄ euidēter oñdit.a q̄ lz argumentari: vt ff.ſi cer.pe.l.i.i alij[s] ergo oībus ſeruat l.p̄dicta.eos q̄ ponit varios modos vſuraꝝ:ſed hodie iure canonū aliter eſt q̄d dic.vt not.j. de eccle.ti.in pn.

l Initiū. nam leges generaliter in futuro.non aūt in preterito tempore ante cōpoſitionez ſui extēdunt:vt.§. de nup.§.fi.⁊.C. ⁊ ff.de leg.⁊ con.l.leges.

m Et creditoribus ſic.§.de fideiuſ.§. q̄d autem.

n Oibus.nō tm̄ oībus debitoribus ſm nos: ſed ſm alios etiā oībus debitoribus.

o Cadēt.ipo iure vt.C.loca.l.fi. ac.

p De reſtitutionibus.hec pma pars expedit.j. eo. vſq; ad.§.vnū.

q Et ea.que patur hoc dicitur.j.eo.§. vnū vſq; in fi.conſtitutionis.

s Corrigak.corrigēdo.aḷs exceptões q̄ nō placēt ꝛ dimittēdo q̄ placēt. t Vt legi.ſubaudi ſit:ſed ſine eo ſubaudito legi poteſt.
v Ad legis.quā mō nō icipiet:ſz.ſ.e.§.quāobrē.b añt primo tres dubitatões q̄s ponit nō ſoluit:ſz tu ſolue vt ibi dixim⁹.circa ſram.
Periculū.ſ.obligatōis.ſz al. y Reſtitutōe.hāc primā dubitatōez nō ſoluit:ſz ſolue vt dixim⁹ inſti.de leg.§.ij.ꝛ.C. cōia de le.l.i. q̄ dicūt q̄ nō ſolū obligare.

corrigatur[s]:ſicq̄ cōſtituak ſub tranquillitate ꝛ q̄ete:vt legi[t] eſt cōueniens quale.ſ.quoddā nūc etiā emergens ad legis[v] nos opus addurit. Scimus em̄ q̄ etiā dudū de reſtitutionib⁹ dubitabak:ꝛ ſi ꝓtigiſſet q̄ſdā hypothecas obligari eius q̄ reſtitutōe grauabak plurime ꝓtentiōis erat negociū:ſiue oporteret etiā reſq̄ reſtitui iuſſe fuerāt periculū[k] patiſiue ſola eius q̄ grauabak reſtitutōne[y] ꝛ multa[z] q̄dam erat etiā circa ipſam verbor̄ differentiā q̄ſtio[c] vtrū defunctus precepiſſet res[a] q̄ manerent poſt mortē eius q̄ grauabak reſtitutiōe oportere reſtitui aut abſolute reſtitui qō relictū erat poſt detentiōem[a] legitime partis ſuberet et introducebank[b] etiā fideicōmiſ. pſecutiōes:ꝛ ex inopia[c] in rē miſſiones ꝛ plurimi alij ꝛ varij:ꝛ inſolubiles pena predicte in rē miſſiones circuli Sed tñ q̄m nos duduz hoc ſanātes legē[o] ſcripſimus modis oibus ꝓhibentes reſtitutōe grauatas res:aut alienari[c]:aut obligari:ſed cū ꝓpria ambulare fortuna:ꝛ apud quēcūq̄ fuerit nō manere firme:ſed reuerti[f] ad illum cui dari iuſſe fuerūt. Et facta lex[s] itaq̄ q̄dāmodo lōgeua[a] eſt ꝛ in iudicio approbata frequentak ſed futurū erat qō predixim⁹[b] vt qō fere oia ꝓ ſueuit tps oſtēderet indigere[c] qua dā exceptiōe neceſſaria lege adierunt[d] nos viri ꝛ mulieres exhis leſi moriente nāq̄ viro: vxor q̄dē ꝛ dotem[e] exigebat:ꝛ donatiōis ante nuptias facte[f] partē ſeu ꝓpter nuptias quā viri mors ei dabat[g] defuncti vero frater aliūde vēdicabat res ꝛ patris[h] proferebat voluntatē ꝛ trahebat[i] mulieris res[k]:dicēs fratrē q̄dem ſuum eas[l] expendiſſe:ſe vero apud mulierē videre paknas res quas pr̄ nō exiſtentibus filijs reſtitui preceperat ei[m] ꝛ recipere ex omnibus[n] eas iſtabat:neq̄ ceſſabat donec ſatiſfactio legis nr̄e[o] p oia ꝓpuniret:ſed igemiſcebat iuſte mulier ꝛ dicebat iniuſtū eſſe quaſi p deceptō nē dn̄m q̄dem virū fieri dotis toti⁹ ꝛ ſi premori mulierē cōtigiſſet lucrū haberet ſm pactū:qz vero vir mortuus eſt ſe ignorāte reſtitutōez amiſſionis piculū ſuſtinere:ſed hec q̄dē data eſt negocio forma[p] quaz bene ſe habere putauim⁹. Rurſus[q] autē alter[r] ſuppler[s] apparuit dicens vxoris patrē ſubſtātiā eius ſubſtituiſſe[t] aliis ſuis filijs paruāq̄ partē ſolaz apud eā iuſſiſſe manere ꝛ magnū ſibimet iminere periculū ſi ſue q̄dem ſubſtātie piculū pateret:ꝛ circa dotis reſtitutōez ꝛ circa totū ex dotalibus inſtris ſup añnuptiale donatō nē pactū.ſibi vero nihil licere ꝓmereri horr̄ ꝓpr̄ ſublatōez ꝛ reſtitutōez hec nos merito cōmouerūt ꝛ melior arbitrati ſum⁹ nr̄am correxere legē q̄ ſubiectos deſpicere periculū ſuſtinētes:maxime i nuptijs quar̄ nihil eſt hoīb⁹ vtilius tanq̄ ſolis facere hoīes valētibus[v]. Quāobrem[x] pñtē ponimus legē oia quidē alia prioris nobis poſite cōſtitutiōes rata manere volētes:hec vero inouātes ſolūmodo:vt ſi q̄s de cetero reſtitutōez fecerit[y] ſuarū rerū primū q̄dem ſeruet filio legitimā partē nō quartā qō em̄[z] emēdauimus inopiā[a] ei⁹ plurimā reprehendentes:ſed etiam tertiā[o] modis oibus:aut mediā ſm filio r̄ numerū[a]:deinde ꝛ ex reliqua ſubſtātie parte[b] ſi nō ſufficeret[c] legi

a Longeua eſt.i.inueterata ſm al.ſed certe nō poterat hr̄e vltra.x.ānos vel.xi.illa cū ꝛ iſta ſint inſtiniani.nec ipſe imperauerat tpe huius.l. niſi.x. an.vel parū plus:vt.j. vt prepo.nomē ipera.§.pe.aḷs longeuū p.c.an.ponitur: vt.j.hec cōſti.innouat.in prin.ꝛ.C.de ſacroſan.eccle.l.ſi.
b Quod predixim⁹.i.in prin.huius ti.
c Indigere.aḷs oīderē ꝛ tūc repete oſtēderet.di co.l.ſ.illā.C. cōia de le.l. ſi.ſed quare dicit indigere quadā exceptōne.imo duabus exceptiōibus.ſ. dotis.ꝛ ātenup.ꝛ dons. vt declarant ſequentia.
d Didierūt. ꝛ ex his.ſ.§. dicūtur in dicta noſtra.l.
e Dotem.ſuam.
f Facte.a viro.
g Dabat.ſ.pactū in caſu mortis viri factū.vt.j. eo.§.quāobrem.
h Et pr̄is teſtamento.ſ. cōis tā mortui fr̄is q̄ huius q̄ nūc petit bona.caueratem̄ forte cōis h̄ pater vt q̄cunq̄ eor̄ premoreretur ſine filijs.ſupſtiti partē ſuā reſtitueret.
i Et trahebat.ad ſe.
k Res.i.dotem.
l Eas expēdiſſe.i.conſumpſiſſe.cū forte dos erat i extimata.aḷs em̄ eēt mariti piculo:nec valeret h allegatio fr̄is:ſic.ff.ſoluma tri.l.extimate.
m Ei.i.ſuperſtiti.
n Oibus.ſ.alijs rebus mulieris.vl dic ex oibus i.ab oibus.ſ.eas poſſidētib⁹.nedū a muliere.ac.
o Nr̄e legis.q.d.nō ceſſabit.niſi adiplenr̄ ei oia q̄ in.l.nr̄a dr̄: vt.C. cōia. de le.l.ſi.§.ſed qr. nā oia volebat vel dic nō ceſſabat donec h lex ſupueniſſz poſtea ceſſare em̄ oportuit:vt.j.e.§.quāobrem.
p Forma.q.d.hec q̄ſtio fuit de facto ꝛ determinata eſt:ſed illa determinatio nō eſt i corpore iuris.
q Rurſus.nūc ꝓquer̄ vir.s.vo ꝓq̄ſta eſt vxor.
r Alter.ſ.vir.
s Suppler.i.ſupplicās
t Subſtituiſſe.i.per reſtitutionem reliquiſſe.
v Valentibus.vt.§.de nup.in prin.conſti.
x Quāobrem alia.i.oēs alij caſus q̄ ſunt in.d.l.C. cōia de le.l.ſi. valeāt preter eum qui eſt in.d.§.ſed quia. y Fecerit.i.fieri iuſſerit. R.
z Qō em̄ aḷs q̄dem ꝛc̄.ꝛ tūc interrogatiue legas.q.d.nihil eſſet qō correxiſſet.§.de trie.ꝛ ſe.§.i.qō falſuz eſt.imo correxit oēs.ll.q̄ dicebāt quartā ſufficere ad filiū excludendū:vt dicebat lex.C.de inof.teſt.l.cū queritur ꝛ.l.parentibus.aḷs eſt q̄dem em̄.ꝛ tunc ponitur em̄ ꝓ certe.accur.
a Inopiam eius.i.paruitatem eius quarte.
o Tertiam.ſ.ſeruet filio pater iubens fieri reſtitutionem ſuarū rerum.
a Numerum.qō plene dic:vt.§.de trien.ꝛ ſemiſ.§.hinc nos.
b Parte.ſ.complere volumus dotem aut antenup.dona.
c Si nō ſufficeret.ſed nōne hāc legitimā dr̄ hr̄e ſine oi ḡuamine:vt.§. de trie.ꝛ ſe.§.ꝓhibemus.rñ.ſic.ꝛ ita hic habuit.ſed ipe filiꝰ poſtmodū ſemet ipm grauauit oſtituēdo donationē ꝛ pactū ſup ea donatōe faciendo.vñ nō a pr̄e.ſz a ſemetipo h grauamē ſenſit.quare ō ſua legitima ſatiſfacere dr̄ donec durat:vt hic ō; hec eadē ponas ecōtra i muliere.ꝛ nota h mira-

t Reuerti.ſic.ff.de contrahen.emp.alienatio.ſic.ff.vt in poſ.le.l.ſi fideicō.i.ꝛ.ij.rñ. g Lex.ſ.C.vt.C.cōig de le.l.ſi.

bile:q; etiã vltra legitimã hz filius de bonis patris etiã ꝟ velle ipsius patris.sed b nõ est ꝓpter se sed ꝓpter dotis vel dona.ꝓpter nup.priuilegiũ. vt subijcit:z b etiã nisi in fraudẽ nimiũ se grauauerit:vt.j.e.§.b igitur oia z hec eadẽ locũ habẽt qñ filꝰ dotẽ iã accepit z sup dona.a se data pactũ fecit vt lucrek mulier:vl ecõtra,mulier dona.iã accepit,z sup dotẽ a marito lucrãdã pactũ fecit.nã si hec duo debita nõ pñt solui de bonis eius q̃ ad hoc tenek porrigi manꝰ etiã ad restitutõem:vt.§. e.§.adierũt.z.§.rursus.z etiaz ad hũc intellectũ pñt hec ꝟba accõmodari.et vterq; intellectus verus est.sz q̃d si fuerit exheres grauatꝰ restituere rñ.retinet p dote vel dona.nõ tñ si soluit vt in nouellis eo.ti.

d Ad dotis, al's ad dotes.z fz hãc lfam pũcta ibi merita.z qõ subijcit excipe.etiã ad restõez.i. de restitutõne ad b.i.ad hmõi oblatões dotis et añnup.do.itẽ al's aut dotis z c.z tũc pũcta ibi.excipere.z qõ subijcit etiã ad hoc restitutiõez.s.denegandã subaudi.ac.

e Merita.subaudi etiã z facit.ff.ad treb.l. mulier.§.cũ,ponereꝫ.z nota b dotẽ ꝯstituẽdã z dona. ꝓpter nup.,p honestate psonaꝝ z merita.i.primo nij facultatẽ.z facit.ff. õ iure do.l.siue generalis. z.C.de nu.si furiosi.in fi.

f Adiectũ.neutraliꝫ ponit.z sic expone, qz primo satis fiet õ legitima do. nec durat.postea ꝟo subducit de resti.vel ad ꝯstitutõez dotis vel etiã ãte nup.dona.vel restitutionẽ:vt dixim⁹.

g Sãcim⁹.ea em̃ q̃ cõiter.sic.ff.p socio.l. act.§. labeo.s.õ nõ ali.§.qz ꝟo ꝟisile.i fi.C.de cadu.tol. §.fi.z.C.de iura.calũ.l.ij. §.sed qz veremur.

h Et añ nos.s.iurisc̃onsulti z iperatores q̃ dixerũt vt lz oia bona obliget tñ q̃dã excipiant:ita g̃ hic: vt.ff.de pig.l.obligatõe z.l.vl q̃.z.l.denich.z.l.fi. z.C.q̃ res pig.ob.pos.l.i.

i Hec oia.etiã ei.s.viro.accur.

k Hostea.i.post hanc.l.

l Restitutionibus.i.in donatione.

m Non em̃.vere meliorẽ sniam eligimus z.c.vt.s.pxi.ibi quõ nõ nos z.c.

n Lesionẽ.i.in fraudẽ huius legis

o Augmẽtũ.etiã si nõ fit dos ꝯstituta vl donatio ꝟm facultates

p Vnũ.duo em̃ capl'a hec hz cõstitutio:vt patet etiã in rub.z est sikis p cessus vt hic.z.s.de nup.§.duo.z.§.se.

q Appellant.repete venerũt.

r Quas.mulieres.ac.

s Tres.C.de se.nup.l.i.C.er qui.ca.infa.irro. l.decreto.z.C.ad tertul.l.si que.

t Legem.s.de nup.§. prime.

v Parte nostre.i.dicte constitutiõis.s.de nup.§.si igitur.vsq; ad.§.si vero expe.

x Hunc.s.virum.

y Extulit.i.extra ciuitatem ad sepeliẽdum portauit.mortuus em̃ est.sic.s.de non eli.§.i.ĩ prin.

z Vt appareat.s.nunc.nam ex eo q̃ nunc male fit presumitur.z tũc male factum: vt hic.z.C.de adulte.l.si qui adulterij. propterea enim q̃ aliquando fit bene vel male:z alia vice fieri presumik:vt.ff.de re mili.l. non oĩs.§. barbaris:z.ff.de accu.si cui.§.hĩs dẽ.z.C.de inoffi.test.l.iij.

a Perfecto.idẽ dico z si circa.xi.mẽsem erat a q̃ttuor vel q̃q; tribus vel duobus diebus in antea post introitũ.nã p decẽ mẽses et duos dies plus põt portare mulier filiũ in vẽtre:z nõ plus:vt hic

gis ꝟm vero illud de mulieribꝰ q̃ pꝰ priores nuptias ad scõz venerũt matrimoniũ: z añq; annꝰ expleret quẽ lugubrẽ leges appellãtq. Quasr punieb̃at ꝯstitutões tres s añ nos iperantiũ:z nos insup de his scribẽtes legẽt cũ q̃busdã correctiõibꝰ etiã supra his sancita sũt:z i breui quadã parte nr̃e v legis lationis tetigim⁹: sed impudentissimũ quoddaz nũc accessit qđ in nr̃is puenire tpibus nolebamus. Quãobrẽ nobis recte placuit emẽdatõe dignũ existimare. mulier em̃ ad virũ veniẽs hunc x extulitꝰ: vt appareat z etiã superstite eo nõ caste viuere cogitãs nõdũ em̃ cõpleto anno.xi.mẽse pfecto a peperit vt nõ eẽt possibile dicere qz de defuncto fuisset partus:nec; em̃ intantũ tps ꝺceptõis extẽsũ est:z qm̃ etiã hec vna ẽ penaꝝ eaꝝ b q̃ acerbas nuptias faciunt:vt vxor mox c cadat añnuptiali donatõe a viro data:z repente eam amittat d:z nec; vsũ habeat z recte filij:sic mirabili mr̃is partu iniuriati añnuptialẽ pr̃is poscebãt accipe donationẽ:z nõ lucrari valere mulierẽ p virũ quẽ sic velociter dehonestauit illa: sed quõ dicam⁹ verba illi e erubescim⁹ f nõ dignã se dicebat eẽ vt caderet qz legẽs nosceret de legitimis loquẽtẽ nuptijs: sibi vero nõ fuisse nuptias nisi primas.porro b ptũ hũc eẽ oportz naturalis ꝺcupiscẽtie:sz qz hec i etiã decies milies k alijs inbiaceret castigatõib⁹ l cõmittẽdo stupr̃ũ m indubitatũ ẽ: z penis illis n nõ priuabim⁹ ea:interi em̃ percipim⁹ o defuncti filijs iferim⁹ aũt eis añnuptialis donatõis amissionẽ:z i hoc casu quã p cõstituit lex sup eis q̃ ad legitimas accedũt nuptias itra lugubre tps.si em̃ illas lex multas nõ relinq̃t lz legitimas nuptias celebrant eo q; forte suspitio fuerit ne quapreextiterit suspitõis maligne q cau-

z.ff.de suis z le.l.ĩ testa.§.fi.itez plus q̃ sex mẽsib⁹ oportet q; portek: vt in d.l.intestato,dicit z.ff.ꝺ sta.ho.septimo:sed quid si est natus in.xiij. vel xv.mense post viri mortem.rñ, idẽ cũ certum sit z ex marito non esse.z ante annũ conceptũ esse.z ita inueniens si bene cõputes vsq; ad.xix. menses natũ a.x.mẽsibus. §.nec esse ex marito cõceptũ. z antea annũ cõceptum. z habebit locum pena huius ꝯstõnis nã quare aliud esset in alio talitẽpe q; isto,s,xi,mẽsium ratio reddi nõ põt sit ergo idẽ:vt.ff.õ ꝟbo. obli.l.a titio in fi.sed si post xix. menses sit natus. põt esse cõceptus post annũ luctus. et sic cessat pẽa huius.l.accur.

b Eaꝝ.s.mulierꝝ.

c Mox.i.statim.

d Eã amittat.vt s,de nup.§.si igit̃.

e Illius.s. mulieris.

f Erubescimus. dicimus tamen vt subijcit.

g Quia legẽ:nos i.de anno lugubri quã habemus.C. de sec.nup.l.i.z.s. de nup.§.si igitur.

h Porro.hec potest dici scda rõ. et facit ad hãc rõnez ff.ad.l. aquil. si seruus seruũ.§.si fornicarius.in fi.§.

i Quia hec.s.mulier.z loquitur iustinianus sanciens in casu q̃stionis de facto quaz habebant filij cũ matre:vt.s.§.z qm̃.vsq; huc. sed.j.§. vnde sancimus.sanciens generaliter al's esset superfluũ vnũ eoꝝ.

k Decies milies.z hoc colore loquendi hiperbolice plerunq; vtitur hic liber:vt.s.de here.z fal.§.exheredatos.

l Castigationibus.i.delictis.in quibus castigantur.

m Stuprũ.qõ in viduã committitur:vt.ff.ad.l.iul.de adul.l. inter liberas.§.stuprũ.ac.

n Et penis illis.quas sustinet mulier q̃ infra tempus luctus nubit:vt probatur statim.

o Parcimus.s.subueniemus.

p Quam s.penam.

q Maligne.p̃sumit̃ em̃ nõ caste virisse penes pmũ z tractasse eiꝰ mortẽ.vt.s e.ti.§.sz q̃d erit vbi mulier cogit̃ vltra annũ expectare puta vsq; ad quinquẽniũ,z si nubit pdit dotẽ z donationẽ:vt.s.de

nup. §. sed etiã capti. ꝛ §. si vero vxorẽ. rñ. nõ. ita perdit si solũ fœ-
ni careꝫ mortuo marito: qꝛ hic ꝛ alia rõ est. s. turbatiõis sanguinis. vt
ff. de nup. §. insup. r Et indubitata. hic collige manifesta non
indigere ꝓbatiõe. fic. ff. de dote prẽ. l. i. fi. ꝛ. ff. de ẽ. ob. l. ꝺrinu⁹. §.
cũ ita. ꝛ. ff. q̃ satisda. cog. si vero ꝓ ꝺcẽnato. §. q̃ ꝓ rei qualitate.

s Relinquens. q. d. non debet reli qui inultum.

t Circa terminuꝫ anni. idẽ si postea infra. xix. mẽses: vt ff. e. §. ꝺirimus.

v Castitate luxuria. i. nõ ꝺꝛ habere plus luxuria q̃ castitas. ꝛ facit. C. de dona. inter virũ et vxorẽ. l. si ex voluntate. ꝛ. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. l. iij. ꝛ. ff. qõ vi aut clã. l. seruus. ꝛ. ff. ad turpil. l. i. §. accusationem.

x Spem. scrip. i. scripte dona. ꝓpt nup. vt. §. ꝺirimus ibi vnde sancim⁹.

y Legitimas. i. ꝓmas: vt ꝺicunt vel ꝺic scõas: qꝛ cum nõ possit impune facere nup. facit hoc vt. §. ibi nõ dignã se ꝛc̃. ꝛ sic nota ꝺici legitimas nupt. ante c..nũ ꝛ puniunt. ꝛ sic nota ꝺici aliquid esse legitimũ ꝛ penã merek. arg. ẽ. C. de adul. l. graccus: sed certe mrimoniũ hic non punit: ſz nimia festinãtia. itẽ qõ ꝺicit de stupro posse eã accusari est contra. C. de adulte. l. si ea. sed nõ est cõtra. nã ſz ꝺicat ibi adulteriũ exponimus tñ. i. stupri. ne ẽ ꝺicat. ff. de adul. l. si vxoris. §. plane. sed ꝺic ibi esse vxorẽ: hic viduã. itẽ ibi palã se subijciebat hic nõ: vt ar. C. e. l. q̃ adulteriũ. sed q̃ ꝺe muliere tutrice filioꝝ: nunq̃ erit ide: videt q̃ fic: vt. §. de nup. §. si vero tutelã. sed ꝺic ẽ cũ hoc nõ inuenias expressum: vt. §. de admi. offi. in sacris ap. §. fi. in fi.

z De tabellionibus. hoc expeꝺitur. j. e. vsq̃ ad. §. illud.

& Et vt prothocolla. hoc expeꝺitur. j. e. §. illud. ꝛ expone vt ibi.

Item paulo ante. non q̃ fit scripta aliqua lege: sed ꝺe facto fuerat illa lis. Accur.

a Documentum. i. charta quedam.

b Eius. s. mulieris. c Non habens. ꝺictum documentum.

ꝺ Ignara. scilicet ꝺicta mulier.

e A tabellione. tabellio erat minoꝝ. tabularius maioꝝ. ꝛ magister stationis maioꝝ vtroq̃: magistrũ aũt hic aꝺiuerũt ẽhẽres: ꝛ ipe cõmisit tabulario audientiã. Tabularius aũt tabellioni scribẽꝺũ cõmisit: vt ꝓbãt sequẽtia: sũt aũt ꝛ alia multa noia hoꝝ publicoꝝ scripꝝ: vt. C. de tabel. i rub. ꝛ. l. fi. ꝛ hec si habes in lra a tabellione ꝛ tabulario. alꝫ est ꝛ tabularij subscriptionẽ ꝛc̃. ꝛ tunc idẽ est sensus alij ꝺicunt ꝓ eoꝺẽ poni vtrunq̃. ꝛ ꝺicunt ꝛ ꝓ. i. sed primũ veriꝰ est. ꝛ sic ꝺue fuerunt ꝺelegationes: vt ꝺictum est.

f Tabulario. a tabulario ꝺicit cõpletũ. eo qõ ꝺixit vel mandauit tabellioni scribẽꝺũ. ac.

g Eius tabelliõis: vt. j. pꝛ ibi. ꝛ ille ꝛc̃.

h Ostendens. predictũ ꝺocumentum tabellionis.

i A se ꝺelegata. i. ꝺicit q̃ nõ mãꝺauit: vt scriberem q̃ scripta sũt.

k Qui. subaudi ille. l Audiebat. s. iudex ꝛc̃. Accur.

m A tabellione. s. cui vltimo fuit hoc mandatum scribendum.

n Veritatem. optime sumitur hic arg. q̃ iuꝺex modis oĩbus laboꝛet ad veritatẽ querendam. fic. C. de eden. l. is apud quem.

o Deduxit. alꝫ adduxit. ꝛ alꝫ ꝺeduxit. i. fecit ꝺeduci. i. venire coram se. Also. p Ille. scilicet tabellio.

Ite paulo anteꝰ audiuimꝰ pñti legi pꝛebẽtẽ occasionẽ ex psona q̃ mulieris cuiusꝺã ferebatur ꝺocumẽtũ[a] lras q̃ꝺem eius[b] nõ habẽs[c]: erat em̃ harũ ignara[ꝺ] cõpletũ aũt a tabelliõe[e] ꝛ tabulario[f] subscriptõez eiꝰ habẽs[g] ꝛ testiũ oñdẽs[h] pñtiam: ꝺeinde ꝺũ q̃ꝺã ꝺubitatio sup eo fieret muliere ꝺicẽte nõ esse a se ꝺelegata[i] ea q̃ charta loq̃ bat. q̃[k] litẽ audiebat[l] querebat a tabellione[m] cognoscere negotij veritatẽ[n]: ꝺeniq̃ tabellionẽ ꝺuxit: atꝰ ille[p] lras recognoscere ꝺixit cõpletionis[q] tabellionis non tñ noscẽs[r] aliq̃ horꝫ[s] q̃ secuta sunt. nec em̃ sibi ab initio penitus ꝺelegata sed cõmisisse[t] cuiꝺã suoꝝ[v] hec facere ꝺicebat[x]: neq̃ postea venisse[z] ad cõpletõez. Sz rursus alij[ꝛ] hoc cõmisisse ꝛ is[ꝺ] qui ꝺez q̃ affuit cõpletioni[a]: venit ꝛ nec ipse ꝺicẽs[b] se noscẽ. etenim neq̃ scripꝝ fuit ꝺocumẽti: sed solũ ꝺocuit qꝛ pñte se hoc ꝺimissũ sit[c] nec cui ab initio ꝺelegatũ est inuẽtus[ꝺ] est: vnde nisi ꝓ testes iuꝺex valuisz agnoscere cãm pure periculuz patiebat[e] vnꝺiq̃ negotij cadẽꝺi notitia ꝛ illõ q̃ꝺem cõpetentrẽ meruit examinatõ nẽ atq̃ ꝺecretũ[f]. Nos aũt credim⁹ oportere vniuersis auxiliari ꝛ cõem in oĩbus[g] facere legẽ quatenus pꝛe positis operi tabellionũ[h] ipsis ꝓ se[i] oĩbus modis iniũgatur[k] ꝺocumẽtũ

q Cõpletiõis. i. subscriptiõis sue. nã ipse tabellio scripsit ꝛ subscripsit.

r Noscẽ. i. nesciebant q̃ liter contraxerunt.

s Horꝫ. s. ꝺiscipulorꝫ. q̃ erat tabularius.

t Commisisse. s. ꝺictum magistrum.

v Suoꝝ. s. ꝺiscipulorꝫ.

x Dicebat. tabellio.

y Ite facere. s. tabellio.

z Venisse. s. ꝺictum tabularium.

ꝛ Alij. s. tabulario.

ꝺ Et is. s. magister stationis.

a Completioni. i. audientie contractus.

b Dicens. tabellio.

c Dimissum fit. i. mãꝺatum vt scriberetur.

ꝺ Inuentus est. i. tabularius.

e Patiebatur. scꝫ ꝺicta mulier.

f Decretũ. ꝓ nostrã sentẽtiã quam ꝺe facto tulimus q̃ ꝛ fuit ius. vt. §. ꝺole. ꝛ cõ. l. fi. in prin.

g Nos. in oĩbus. s. hoĩbus ꝛ oĩbꝰ terris: vt i nouellis. e. ti. ꝛ sic repꝛoba quoꝝũꝺã opinionẽ q̃ ꝺicũt totã hanc ꝓstitutõez localẽ. sed nos ꝺicimus generalẽ: vt hic. ꝛ. j. ibi ẽ custoꝺiri ꝛc̃ nisi i ꝺuobꝰ casibus: vt j. e. §. pe.

h Operi tabellionum. i. ipsis tabel. vt in nouel. eo. ti.

i Ipsis ꝓ se. ꝛ caue tibi qꝛ hec lra tria ꝺicit ꝛ ipsi tabellioni iungi siue mãꝺari instrumẽtũ. itẽ ꝛ ꝓ se mãꝺak siue iniungik vt ipsemet scribat ꝛ vt alij mãꝺet. itẽ ꝛ ꝺz audire ipe iꝺẽ verba cõtractꝰ vsq̃ ad cõpletionẽ: vt subijcit. ꝛ ꝺũ ꝺimittik ꝛc̃. oli aũt nõ erat ita: sed ꝺũ ibamus ad tabellionẽ magistrũ: ipe non audiebat nos: sed alij cõmittebat audientiã si volebat: ꝛ ille auꝺitoꝝ nõ scribebat: ſz alij scribẽꝺũ cõmittebat: ꝛ ipe tñ audiebat: vt. §. eo. in ꝑn. hodie aũt ꝛ ꝺtractũ audit vsq̃ ad fi. ꝛ sibi iniungik ꝺocumẽtũ vt ꝓ se ipe componat: vt hic ꝺicik. ꝛ põt esse rõ quare nõ possit sic cõmitti: qꝛ facere instrumẽtũ nõ cõpetit iure magistratꝰ. ergo ꝺelegari nõ põt: vt ff. ꝺe offi. eius cui mã. est iurisꝺi. l. i. in ꝑn. sed nõne tota ꝺie viꝺem⁹ esse florentie magistrũ stationis ꝛ ꝓ eos fieri instrumẽta q̃ ꝺiscipuli sũt. rñ. ibi auꝺit ꝺtractũ ꝺiscipulus. ꝛ sibi iniungik ꝺocumentũ. ꝛ iõ scribere põt. licet ꝛ magister apponat sibi signũ suũ rõne maioris auctoritatis: vt. ff. õ edẽ. l. si q̃s ex ar. §. i nã ꝛ quot signa sunt plura in chartis tanto cautioꝝ sunt instrumenta: vt. j. ꝺe fi. instru. §. oportet.

l Iniungak. hic nota ad hoc vt tabellio faciat chartã oportet sibi mãꝺari a partibus: siue verbo rogo: siue ꝺelego: siue volo: siue simílibꝰ: vt ẽ: ꝛ. §. in prin. ibi nõ esse a se ꝺelegata: sed aliuꝺ in teste. nã foꝛtuitus valet: vt. ff. ꝺe testibus. l. ad fidẽ. nisi in quattuoꝝ casibus: vt. j. ꝺe testi. §. ꝛ licet. i fi. §. sed nunq̃ꝺ est necesse vtrũq̃ cõtrahentiũ hanc mãꝺare. rñ. sic licet fore posset ꝺistinguꝰ: an fit gratia vtriusq̃ ꝛ i vtriusq̃ pꝛeiuꝺiciũ: ꝛ tũc oportet vtrũq̃ mãꝺare: vt hic: aut ꝓpno tñ. ꝛ tunc sufficiat eũ mãꝺare cuius fit gratia. forte em̃ alter nunq̃ mãꝺaret: in cuius fit pꝛeiuꝺiciuz: vt. ff. ꝺe verb. obli. inter stipulantẽ. §. i. ꝛ ita seruak maxime in denũciationibꝰ que fiunt ab vno alteri ex variis causis: sed q̃ꝺ si non inuenik in instrumento q̃ fit mãꝺatũ vel iniunctũ a partibus. rñ. ꝑsumo semꝑ esse iniunctuz. vt

De tabellionibus[z] ꝛ vt ꝓthocolla[&] ꝺimittant in chartis.

Tabellio a ptibus rogatꝰ ꝺz ꝓ se audire negociũ. ꝛ ipemet scribere nec alicui ꝺelegare põt. pena cõtrafaciẽtibus iminente: in vrbe tñ cõstantino. duo specialia circa tabellionis officium exercentur. hoc ꝺicit Ange.

Imperatoꝝ Justi. au. Jo. pp.

inſti.de inuti.ſtipu.§.ſcriptū.z inſti.de fidelus.§.fi.

a Dimittitur.i.perficitur contractus.

b Interſit.tabellio ipſe.i.ſit preſens.

c Niſi hec.ſ.tria que dicta ſunt i littera: vt modo caute notauimus.

d Et reſpondere.ſ.iudicibus. e Qui.ſ.inſtrumenta facienda.

f Jniungunt.tabelliōi.

g Quibus.facilis eſt.i. facile poſſunt decipi illiterati per mutationē ſcripturarū z nō poterūt pbare cōtrariū.qz ꝙtū ad eos res eſt icōuincibilis ſi nō poterūt ipſi pbare cōtrariū: quare illitterati a tutela excuſank: vt iſti. de excuſa.tut.§. ſimiliter fm quoſdā.itē a poſtulādo repellūk: vt.C.ō poſt. l.ij.fm quoſdā.itē a iudicādo: vt.j.de iudi.§.i.itē a clericatu: vt.j de ſanc. epiſ.§.i.z.§. quō opz ep. §.neqz ex idiota.

h Hec.q̄ dicunk i hac.l.

i Ciuitate.ſiue in prouinciis.hic manifeſte reprobak eoz opinio q̄ dicūt totā hāc oſti.eſſe localē.

k Sciētibus.ſ.tabellionibus.vel dic magiſtris.

l Preter hec.i. diſcipulis iniunxerint.

m Et qui.i. diſcipulus.

n Ad iniungendū.i. audiendū id qō erat a magiſtro iniunctū.ac.

o Documentū.cōponere.vt in nouellis.e.l.ij.

p Et intereſt.i.adeſt ad audientiā.

q Suſtinebit.alꝰ obtinebit.alꝰ ſuſtinebit.ac.

r Quale ē.ſ.ſuſtinebat magiſter qui z̄c.

s In ea.ſ.ſtatione.

t Ille.ſ.magiſter.

v Cadat.vt.C.ō iudeis l.iudeos.

x Unus.ſ.alius.ſi ille q̄ delegauit magiſter forte nō ſit idoneus: z de his dicet.j.pri.§.

y Erit.ſcilicet primus i ſtatione.

z Miniſtrantium.diſcipulorꝫ z Illi.ſ.magiſtro.

9 Hoc agere.i.cōuenire cū eis q̄ inſtrumēta cōponi deſiderant: vt in nouellis.e.ti.z ſic nota ꝙ nemo debet verecundari facere artem ſuam.

a Ille vero.repete q̄ſi.z dic ille.ſ.diſcipulus. b Illius.ſ.magiſtri.

c Hoc egerit.ſ.cōpoſuerit documentū qō iniunctū erat magiſtro faciendū p qō videbak̄ eſſi puniri: ſed nō punitur imo efficitur primꝰ ſtatiōis. vt dictuz eſt.z ideo non punitur vt hic innuit: qz obſequitur imperio patris vel dñi: vt.ff.de reg iur.l. velle. d Eis.ſ.magiſtris.

e Si vero indignus.i ſtationibꝰ.alꝰ ſup ſtationibꝰ.alꝰ in ſtationibus.

f Jniungik.ſ.diſcipulis.z facit.ff.de inſti.l.quicunqz.§.ſed z cū fullo.

g Tabellio.ſurrogatus vel dic.i.magiſter.

h Damnificando.qz ſtationis hz redditus integros: vt ſubjcit: neqz cedente z̄c.ſed qs ſoluet hos redditus.rñ.magiſter q̄ cōdurit ſed nunqd repetit a diſcipulo q̄ nunc ibi eſt magiſter.videk ꝙ nō: qz ſuo delicto pdidit vñ ex eodē facto penā z premiū habere non debet: vt.ff.ſolu.ma.ſi ab hoſtibus.§.fi.ſed verius eſt z agat z repetat cōdi.ex hac.l.ſatis eñ punitꝰ eſt de delicto: qz primatū amiſit: vt.C.de penis.l.ſancimus.accur.

i Et nō ipſo tabelliōe.ſ.ſurrogatus.ſi eñ ipſe idē eſſet dñs ſtationis: nō peteret redditū a ſeipſo: vel a magiſtro q̄ eſt delectus.nā mitius oz agere cū magiſtro ſuo q̄ cū aliis.itē exceptione doli ab eo repellitur.e ſibi reſtituturus eſt: vt modo diximus: vt.ff.de excep.do.l.dolo.

k Cadente.ſ.dño. l Dibus aliis.forte q̄dā pep igerat magiſter cū dño ſtationis eius: que ſeruāda ſunt inter eos: vt dicit.

m Et p ſe.cām cōplere.q.d.aut faciant tria que facere debent: aut eos ꝓtrahētes admoneāt vt p ſeipſos ſuos cōpleant contractus.

n Raro.qz tabellio impediak̄ p ſe cōponere: nō ideo ſemp hac obiecta occaſione dicat ſe velle aliis cōmittere.vñ legiſlatores de his q̄ raro accidūt non curant: vt j.vt ſine phi.ma.z debi.z credi.§.i. fiant ergo inſtka cuz cautela z p ſe oia faciant: qz etiā ſic facta incidūt i dubium. nedum alꝰ male facta: vt ſubjjcit.

o Dubitatiōem. vt.C.quibus ad libe.pcla.nō li.l.fi.

p Sed nec q̄ſtus videbak̄ eñ ꝙ ex quo hec oia faciūt z per ſe ꝙ tota die habebūt quid faciant. vnde minus deberēt accipere a quolibet cū in alio recōpenſek̄.qz habent exercitiū maius: ſz tñ nō eſt ita vt ſubjjcit.ac.

q Cū caute. vnde ſalomō ait. melior eſt bucella panis ſicca cū gaudio q̄ꝫ tota domus plena victimis cum turgio. item melius ē parū cū iuſticia: q̄ꝫ multi fructus cum iniquitate. z facit C.de veteri iure enu. l.i.§. certum, argu.

ſis tabelliōibus q̄ talia peccauerūt ſeruādis. Et nō fingāt tabelliones occaſiones p egritudinē forte deſcēdētes aut occupatiōes hmōi licebit eñ eis ſi q̄d tale fuerit euocare eos q̄ cōtrahūt: z p ſem cām cōplere: pin de hec q̄ ꝓtingūt raro n nō ipedimētū faciēt vniuerſis eo q̄ nihil ink̄ hominēs ſic eſt idubitatū vt nō poſſit licet aliq̄d ſit valde iuſtiſſimū tñ ſuſcipere quādā ſolicitā dubitatiōez o: ſed nec q̄ſtus p eoꝫ minores fieri p hoc ppter ꝓtrahētiū frequētiā occaſionē habentes cū melius ſit pauca agere caute q q̄ꝫ multis intereſſe piculoſe. Ut tñ r nō vehemēter eis s dira t lex eſſe videak̄ nos cōſciētes v hūanā naturā mediocres etiā eis leges niſas ponim⁹ ppter taleſeñ eoꝫ forte dubitatōes x dam⁹ ei lniam ſingulis y vnuz z ad hoc ꝓſtituere geſtis apud clariſſimū magiſtrū ſenſus feliciſſime ciuitatis a ſoleniter celebrat: z lniam⁹ eis a dare vt delegenk̄ b ei q̄ bus z ab his q̄ venūt ad eiꝰ ſtatiōez z documēta z dimiſſis eis intereſſe nulli oīno alteri in ſtatiōe exiſtēti licētiā eſſe: vt aut delegek̄ eis initiuz c aut cū dimittunk̄ d interſit niſi tabellioni: q̄ auctoritatē habet: aut e q̄ ab eo ad hoc ſtatutꝰ eſt. Si vero preter hoc fiat z alter delegetur: tūc ſubiacet pene tabellio: q̄ auctoritatē hz a nobis dudum b diffinitā: ipſis tñ documentis c ppter vtilitatē contrahē tiū nō infirmandis. nouimus eñ qz legis metu decetero z ipi cuſtodiēt q̄ a nobis decreta ſunt: z documenta ſub cautela facient.

¶ Tabellio dz prio inſtrumentuz in pthocollo redigere ponēdo diē inſtrumēti celebrati. z oia oportuna z in ea charta p̄ctū ſcribere p extenſuz

contra.j.de alie. z emphi.§.ſi vero contigerit. accur.

r Et tamen. hic incipit conſtitutio localis z̄c.

s Eis.ſ.tabellionibus conſtantinopolitane ciuitatis.

t Dira.alꝰ dira.alꝰ dura. v Cōſciētes.i.conſiderantes.ac.

x Dubitatōes.ſ.an poſſent aliquē delegare.vel cōmode poſſent facere ſi qua neceſſitate ad talia cogerenk̄: vt.ſ.e.§. z non fingant.

y Singulis.i.tabellionib⁹ z oibus z ſingulis. vt i nouellis.e.ti.

z Unū.ſ.tabellionē: vt in nouellis.e.ti.ſed q̄dā habēt vnā. z tunc dic vnā lniam.i.ſemel vnū cōſtituere. z erit idē intellectus.ac.

a Ciuitatis.q̄dā habent in textu huius. z dicit de cōſtantinopolitana. z bene.nā hic §.localis eſt: vt.j.§.fi.ſed z ſi nō ſit in tex. hec dicto huius tñ intelligik̄. b Licentiam.repete z damus eis lniam quā habent p ſe in curia magiſtri cenſus z delegētur z̄c.

a Eis i.delegatis eis inſtrumentis: ſed dic intereſſe.ſ. cōpletioni inſtrumēti.i.illū cui delegata ſunt inſtrumēta. b Vel delegentur.ſ.inſtka faciendā: vt ſtatim innuit. c Jnitiū.i.audiētia cōtractus. d Dimittunk̄.i.q̄ cōpleк̄ ipſe idē contractus: vel quando ſcribitur. a Aut.i.ſaltem. b Dudum.in hoc.§.

c Jpſis.tñ documētis.b eſt argumētum.imo lex exp̄ſa ꝙ tabellio

nō pōt delegare discipulū suū ad cōponēda instrumēta: sed si fecerit instm nō vitiat. sed tabellio penā patit. sed certe hoc est in ostā tinopolitana ciuitate tm̄. q̄d aūt de alijs. pōt dici idez rōne similitudinis: vt qō est hic in oi eo cui cōmittit pter designatū. ad hoc idez sit ibi in quolibet. vel dicas aliud ibi: q⁹ ibi phibet. ⁊ nullo casu cōcedit quare est illud

ppetuo phibitum hic non. vñ si ibi fiat cōtra non valet instm: vt. C. de le. et cō. l. nō dubium itez nota hic aliud optimuz. ar. cp vbi cūcp tabellio pdit officiū suuz qō est ppter multas cās vt q⁹ ministrauerit scripturā alienationi rei sacre: vt. §. de nō ali. §. ad hec ⁊ in alijs similib⁹ casib⁹. cp nō ideo debent vitiari sua instra: ⁊ facit. ff. de offi. p. l. barbari⁹. ⁊ hoc est verū. arg. contra tñ est. C. de sen. pas. l. fi.

d Illud cp. initio s. habeat appellationez: vt sequit. ⁊ facit. j. vt pponat nomen ipera. §. i.

e Que. i. que res i. scriptura i initio charte facta.

f Prothocolluz. dr a pthos qō est primū: ⁊ colluz qō est collatio. s. krarū q. d. pma collatio krax in charta. nō autē ideo dr quasi in pmo collo krarū hoc fiat: q⁹ si fieret in pmo collo charte fm hoc charta haberet plura colla, i hoc aūt initio imbreuiatura, totius octus fiebat: ⁊ anni dñi ⁊ fiia. vt subjcit. ⁊ dz statiz in eadē charta sine mēbrana fieri instrm: vt si cēt dubitatio in instro recurrat ad imbreuiaturā q̄ pthocollū dr: vt dictuz est. sic ⁊ dicit adā pthoplasma. quasi primo plasmat⁹ a do

et aliter nō tenet instrumētum cōfectū. q⁹ hz locū in ciuitate cōstantinopolitana. h. d. ange.

Illō quocp⁹ p̄senti adjcim⁹ legi: vt tabelliones nō in alia charta pura scribāt documēta nisi in illa que[e] in initio quidē vocat pthocollum[f] p̄ tempora gloriosissimi comitis sacrax nostrax largitionū habeat appellationē[g] ⁊ temp⁹ quo charta facta est: ⁊ quecūcp in talibus scribūtur[h] ⁊ vt[i] pthocollū nō incidāt: sz i certuz relinquāt. nouimus em̄ multas falsitates ex talib⁹ chartis ostē sas: ⁊ prius ⁊ nūc ideocp licz aliqua sit charta. nam ⁊ hoc sancimus[k]: habēs pthocollū nō ita scriptum: sed aliā quādā scripturā gerens: necp illā suscipiāt[l] tancp adulterā[m] ⁊ ad talia nō oportunā: sz in sola tali charta qualēcūdū dixim⁹[n] documenta scribāt. Hec itacp de qualitate talium chartarū a nobis decreta[o] sunt ⁊ de incisione earum que vocantur prothocolla valere[p]: in hac felicissima solū ciuitate volumus vbi plura quidem contrahētiū multitudo: multaxp chartaxp abūdātia est ⁊ lz[q]: legalib⁹ mō itereſſe negocijs: vt ⁊ ñ dare[r] occasionē q̄busdā falsitatē cōmittere cui[s] se obnoxios existere demōstrabunt q̄ pter hec aliquid agere p̄sumpserit. Que igit placuerūt nob ⁊ p hanc sanctā declarata sunt legē tua celsitudo opi effectuicp trādere festinet. Dat. xix. septem.

De ecclesiasticaxp rexp immobiliumq; alienatione ⁊ solutione.

Rei īmobilis alienatio ⁊ īsolutū. p debito fiscali cōcessio pmittitur de reb⁹ ecclesie si ex mobilib⁹ satis fieri nō possit. tamē epi ⁊ clerici p sensus accedat. p debito vero priuati solū īsolutū datio cōceditur exceptis reb⁹ īmobilib⁹ ecclesie pstātinopolitane ⁊ aliaxp sibi subditaxp vel recō mēdataxp q̄ nullaten⁹ alienātur. h. d. ang.

Imperator. Iusti. au. Io. pp. scdo

Et circa[t] leges studiū: ⁊ alia e oia que a nobis ideo q̄tidie cū labore agunt[k]: vt vtilitatē nostris subiectis inueniam⁹: qō effusū q̄dē ⁊ īmēsum est remouētes. Qō aūt ⁊ optimū ⁊ metitū[y] surrogātes ⁊ sepe cp ex studio ppter pozē imensitatē etiā vltra mensurā[z] legē cōstruxim⁹ vt qō pmitus effluebat retinentes[a] ita equalitatē de cetero introduceremus. Nup igit scripsim⁹[b] legez ō sanctissimis ecclesijs oibus: ⁊ monasterijs ⁊ reliquis venerabilibusdomibus nullam esse eis rexp īmobiliū alienationis licētiā permittētē. Videbam⁹[a] em̄ cām effusām ⁊ paulatim[b] ad alias ecclesiasticas migrātes[c] possessiones: necp p̄cij ⁊ solut⁹ dignis[d]: nec ope ineuitabili[e] imminente alienatis[f]: sed etiam[g] circapositas iam leges decies: milies circūuentōnes factas. Quo circaprimā perimētes[h] viā oibus si militer inaccessibilē cōtra eas[i] facimus circūuentōnes sed hinc[k] plerū qz[l] quidem sanctissimaxp ecclesiarū aliarūcp venerabiliū domuz vtilitatē habuerant possessiones nullo has minuere p̄sumēte: occurrit tñ[m] etiā aliquid difficile. debita em̄ aut longo tpe pstituta: aut etiā postea ex quadā necessitate: ⁊ maxime p fiscales occasiōes ei accidētia ad alienationis necessitatē sacras pduxerunt domos mobili em̄ nō extāte[n]: substātia sufficiēte piclitabanc i nouissimā venire necessitatē hax p̄sules necp vēdere potētes necp vnde debita solueret[o] habētes: sz p talibus q̄dē debitis posse p solutione creditoribus dari possessiones ecclesiasticas cum cōpetēti subtilitate ⁊ obseruatiōe faciēda solutiōe: taz sepe permisimus[p] sicnecp[q] palam hac nra pus pmisimus[r] lege. si vero nō puatus aliq̄s est creditor. sed pēmi net fiscus ⁊ exigit debita: ē aūt ino pia pecuniax: accipe vo īmobilem possessionē impossibile ē fiscū: hoc relaxare aliq̄d subtilitatis legis cōpetere iudicauim⁹. Et si qua necessitas hmōi fiat etiā alienatōez sinere

t De ecclesiasticaxp rerū h subijcit. v. collatio. ⁊ cp dicit alienatiōe. s. facta p fiscali tm̄ debito.

v Et solutōe. i. datiōe in solutū ipsi creditori etiaz puato. nō solū fisco: vt. j. eo. §. si vero priuatus.

Et circa. imensuz. sic. §. vt de. sit nu. de. in prin. sic. §. de nupt. §. de inceps. in fi.

y Metitum. s. est.

z Etiā vltra mē. q. d. nō cōstrinxim⁹ cptuz necesse videbat. sz diuisim⁹ etiā vltra mēsurā. vt nō nimiū recedere videamur ab eo qō fuerat primo pstitutū vt patet instī. quī ma. nō pos. §. cū ergo. ac.

a Retinētes. i. ffrenātes

b Scripsimus legez. vt §. de nō ali. col. ij.

a Videbam⁹. ratō quare fecimus legē illam.

b Paulatim. repete vi debamus.

c Necp migrantes. dico necp ⁊c.

d Dignis. s. ecclesijs.

e Ineuitabili. imo bñ. pōt euitare illā aliena.

f Alienatis. l. possessionibus suis.

g Sz etiā. s. videbam⁹: vt. §. de nō alie. §. lex ita cp. ⁊. §. sequē.

h Quo circa pimentes q. d. generalr etiā phibē do fieri alienatōez eccla stice rei nequacp plus timere oz hmōi fraudes cū omne genus alienatōis sit phibitum: vt. §. de nō alie. §. finimus. in fi.

i Cōtra eas. s. venerabiles domos vel dic melio⁹ cōtra eas. s. leges.

k Sz hinc. i. exp dicta. l.

l Plericp. s. clerici.

m Occurrit tñ. s. de nouo post pdictā legez. ⁊ iō consilio nouo indigebat vt. ff. de vētre inspi. l. i. §. i. in prin. §. qō cōsiliuz hic subjcitur: ibi sancimus. igitur ⁊c.

n Non extāte. alis nō existētē. alis nō extāte. illa em̄ possunt alienari cū nō inueniaf phibita alienatio in talib⁹: vt dixim⁹. §. de nō ali. §. nō igit

o Soluerent. volentes. s. vendere repete.

p Permisimus. s. in rescriptis. q̄ nō habem⁹ in corpe iuris. ⁊ ideo ignorauim⁹ que fuit illa subtilitas. hodie scimus post hāc. l. vt. j. de ali. ⁊ emphi. §. hinc insup. q Sicut necp. s. talimō quo palā. i. spāliter pōze nō permittebaf lege: sed generalis pmittebaf hypotheca: vt. §. de non ali. §. finautē creditor. a30. vel dic permisimus in scriptis fieri donationē in solutū. sed nō pmisimus palā. i. indistincte. sed quibusdā tm̄ p illa nostra rescripta q̄ legē appellāt. s. spālē: vt inst. de iur. natu. §. sed qō principi. ⁊

no.q: dicit se ꝓmisisse donationē in solutū ꝓpter debitū ꝓuatū.sz ꝓpter fiscalē ⁊ donationē insolutū.⁊ etiā alienationē:vt subiūcit.⁊ etiā statuendo dixit postea ꝓxi. r Prospeximus.s.nullis no strīs cōcessionibus,⁊ idem etiā statim dicam generaliter statuendo.

a Eloquijs.sic.j.ostitutio q̄ exascrip.§.fi.sic.j.de alie.⁊ emph i.§.sz etiā.

b Snīa.interlocutoria

c Apud,puincie iudicē. hoc dicit ꝓpter impēsas scripture que ibi remittit vt.j.de alie.⁊ emphi.§.b etiam.

d In fiscum.i,fisco.

e Subeuntibus.i,soluētibus.

f Legem.s.de non alie. §.nos igitur.

g Deponētibus.sic.ff. de in rē verso.l.iij.§.in rē si.ff.de re.e,l.magis.§.ne tamen.accur.

h Desuscepto. desuscepti of,pfessio cēsualis q̄ ꝓfitebat possessor ip si fisco se tale p̄diū a fisco suscipere.⁊ tm̄ cēsus eo nomine se debere:vt.C fine cē.vl re.l.fi.⁊.ff. de cēsi.l. forma.⁊ plene dixi.s.de mā.p̄n.§.coges aūt.c.facit.j.vt hi q̄ obli.§.i.⁊.C. de collatōe fun.p̄i.l.placuit.⁊.j. de his q̄ ingred. ad appel.§.illud.in fi.

i Potentibus.i,nō valentibus.

k Aliqbus.s.clericis.

l Si vero ꝓuat⁹ scema. i.titulo ꝓ soluto al.

m Ad alienationē.⁊ ita nota q ꝓ debito fiscali p mittitur alienatio ⁊ insolutū datio.sed,p priuato sola datio insolutū p hāc cōsti,sed hodie generaliter p mittit alienatio ppt debitū:vel fiscale:vel p riuatū cū solēnitate tm̄.vt.j de alie.⁊ emphi.§.b etiā

n His aūt. ablatiuꝰ casus.subaudi ab.

o De hoc,i.de rebus ecclesi aꝝ cōstantinopolitane ciuitatis.statuim⁹ em̄ recitādo legē leonis ⁊ cōfumando eā: vt.s.de nō ali.§.vult em̄ illa. nā.d.l. leonis tm̄ in rebus ecclesiarum ostātinopolitane ciuitatis loquit:vt. C.de sacrosan.ec.l.iubem⁹.ac.

p Hec eam.i. hanc cōstitutionem.

q De iureiurādo. a moriente p̄stito ꝓpter mēsurā sue substantie ⁊c.

s Illi.s.legi.⁊ facit.ff.de le.i.l.nemo potest.

t Cum iureiurando.i,verbotenus:vt.j.in nouellis.e.ti.

v Omnem dixit.puta scitis q̄ centū habeo in bonis.

x Facientes.non iuste.dico q̄ substantie ⁊c.

y Acq̄escūt.s.vt sint heredes,sicut testator disposuit,nō aūt vt stētō iuisionivl assignatiōi ipsi⁹ qō facere nō debēt:vt.j.e.§.hec q̄dē.in fi.§

z Una quodāmodo.nota vnā fingi personā testatoris ⁊ heredis vt hic.⁊.C.de here.instī.l.fi.⁊.ff.de vsuca.l.hereditas.⁊.C.de vsuca. l.antiquitas.⁊ nota modū per quē ꝓbat sup: adicta nō debere fieri ab herede.nā ꝓbando q̄ sit vna ꝑsona heredis ⁊ testatoris.e go heres hoc dixisse ⁊ iurasse vidēt.iaz ergo nō cōtra alterius dictū venit.sz cōtra suū. ⁊ ita est sibi contrarius. ergo repellendus vt ff. q̄ appel.sit.l.penul.§. si alius. itez facit. C. de nō nu. pec.l. generaliter. ⁊.C.de furt.l.i. ⁊.j. de his qui ingre. ad appel. §. illud.

⁊ Nullus.s.heres

ꝫ Sibimet. nā si dicā reluctari testatori ꝑ osequēs dicerē reluctari sibi. q: ꝓ verba q̄ dixit testator ipse videt dixisse cū sit cū eo eadem persona.

a Dixit.s.testator

b Sermōes.nullus heres edicit ꝫ sermones suos reluctari.et nullꝰ heres dicit nolle valere q̄ dixit a⁊ iurauit tuū esse.

c Sācimus igit. aut in suis testamētis.i.scriptis vl nō scriptis:vt etiaz in nō testamento. vt in nouellis. e.ti.

d Et iurauerit. si corpaliter planuz est.si vero ꝫbotenus. ⁊ tunc idē dico.vt i nouellis. e. ti.⁊ hoc ꝓbatur in eo q̄ dicit ꝑ sua testamenta. nam ad iuratio quedaz est sed nō rectū iramentū. q: illud est tm̄ ꝓ deuz ꝑm Jo. ⁊ facit ad hec.C. si minor se ma. dix.l. fi.si autē nullo mō iurauit.⁊ tunc aut dicit precipiēdos esse eos cōtentos ptibꝰ designatis. ⁊ tūc standū est:vt ff.de leg.ij.peto.in ꝓn. aut affirmādo ⁊ tūc nō fecit inter eos preiudiciū: q: magis errando q̄ volēdo dixisse vidēt:vt.ff. de le.ij.titia.§.gaius.in fi.⁊.l.cū pater.§ patri filio.⁊.l.fi.§.i.⁊.ff. de le.ij.l.cuz q̄s decedens.§.nuptura.⁊.§. codicillis.⁊.C.cōia vtriusq̄ iudi.l.scriptura.q̄ oēs.ll,huic p̄ñt signari ꝫ.sed sic solue.q: ibi non iurauit vt dictū est.

e Suos coheredes.q̄s in extraneis aliq̄d de bonis defuncti habētibus.tm̄.cōtra videt ꝑ rām istam.⁊ hoc dicūt quidā.sed dicas idē

De iureiurādo moriente p̄stito da to ꝓpter mēsurā sue substantie.

¶Jusiurandū a moriente p̄stitū in quo substātie sue mēsurā facit manifestā iter suos heredes diuidēdo ab herede seruādū est.pena nō seruātibus imminente creditoribus tm̄ nullū p̄iudiciū generatur.hoc dicit Bar.

Jmpator Ju.au. Jo.pp̄.scdo. Emp̄r hanc vnā habemus intētionē dispositiōes moriētiū esse firmas nisi resultent legi:⁊ aperte cōtrarie sint his q̄ illi[s] placēt. Scimus igit notū ⁊ annunciatū nobis:q: cū testaret q̄dā cū iureiurando[t] suā substātiā oēm dixit[v] ⁊ q: hāc solā relinquit suis heredibus. Aliqui vo eorum heredum ad hec resultāt nō iuste facientes[x] q: substātie quidē illius herdes fiūt:⁊ i hoc acquiescūt[y] his q̄ ab eo dispositā sunt q̄ vo dixit iureiurando nequaq̄ hec rata manere neq̄ custodire ea ꝑm cōpetētē modū volūt cū vtiq̄ nris videtur legib⁹ vnā q̄ammō[z] eē ꝑsonā heredis ⁊ eius qui in euz trāsmittit hereditatē. Jdeoq̄ nullꝰ ⁊ eidem sibimet[a] dicit reluctari:⁊ q̄ dixit[a] atq̄ iurauit ratū esse hoc nolle valere sz cōtra ꝓpios reluctari sermones[b]. Sancim⁹[c] igit siq̄s descriptōnē facies siue propria manu siue alteri⁹ q̄dē scripturā a se āt subscriptā aut in suis testamētis substātie sue mēsurā faciet manifestā heredib⁹ forte alijs vo p̄sentib⁹ alijs quidē ab

vt heredes ab illis extraneis nō pōt repetere: ⁊ qō h in coheredib⁹ dicitur gratia exempli dictū intellige. f Solius sunt. i. q̄ solā contētionē cōtinent nō aūt questionē seruoꝝ.

g Nullius. s. cōtentionis. h Apud heredes. s. iuramento.

i Sed hec. s. vt fiat p̄eiudicium ex verbis defuncti.

k Curiosi. i. studiosi in adipiscēdis oīb⁹ bonis testatoris nō curātes ō iuramento eiusdē.

l Inter creditores. i. in p̄iudicium creditoꝝ

m Declaratū est legib⁹ vt. ff. de le. i. filiusfa. §. diui. ⁊ ff. de libe. le. l. aureli⁹ §. eū qui. ⁊ C. de p̄ba. l. rōnes. ⁊ l. exēplo. ⁊ C. de testib⁹ l. oīb⁹. ⁊ ff. de inter. acti. de etate. lz autē p̄iudicare nō posset creditorib⁹ pōt tñ p̄desse si iuraret tñ se debere q̄ licet nō habeat creditor aliā p̄bationē hoc tñ sufficit: vt. ff. de le. iij. l. cū q̄s. §. antepe. et econtra si est creditor ⁊ iuret sibi deberi tñ. x. cū. xx. de bebanc q̄re nō p̄dest exneo debitori: certe p̄dest. imo et sine iuramento simplr dicendo videt velle remittere peccatum: vt. ff. de pac. l. tale pactū. lz q̄dā dixerint hanc cōsti. habere locū inter cohēdes tñ.

n Illis. s. creditoribus.

o Oīa. s. bona defuncti. ⁊ q̄ dixit se habere.

p Contētos. i. volumus.

q Negocij. vt cadat a causa.

b Nō posset frui fic. C. de fideicō. l. fi. in fi. fic. §. de here. ⁊ fal. §. si q̄s aūt

c Aut obedire oībus. hic reprobat particularis approbatio. fic. ff. de admi. l. cū queritt. ⁊. C de oī agro deserto qui vtilia. ⁊. ff. ō ac q̄. here. l. i. ⁊. ij.

d Seruari. s. volumus.

sentibus: aut etiā oībus p̄sentibus nō licere heredibus ꝯ hec resultare nec dicere q̄ aliq̄s heredū celauerit res ex̄ ea q̄ dicta sunt a defuncto Sed siquidē iusiurāduz mortēs p̄buerit ⁊ iurauerit⁰ p̄m sua testāmta q̄ nihil est aliud ei p̄ter hec hoc amplecti heredes siue filij: siue etiā ex̄nei sint: ⁊ nec tergiuersari: nec calūniari suos cohēdes[c]: nec ob hoc seruos q̄rere ad tormēta deducere: ⁊ alia silia discutere ⁊ pscrutari q̄ solus[f] sunt ꝓtētōis: alterius aūt penitus nulli⁹[g]: vtpote dū substātia videat eē rāta q̄ta testatoꝝ iurās hāc solā apud heredes[b] inuenire voluit Sed hec quidē inter heredes q̄ curiosi[k] vident in defuncti esse substātia valere volumus: nō tñ hoc ratū esse inter[l] creditores eo q̄ nostris ō claratuz[m] est legib⁹ quecūq̄ q̄libet p se dixerit aut scripserit: hec nihil ei p̄desse nec creditoribus p̄eiudicare: ſz illis licētia sit oīa[o] pscrutari quo volūt mō heredes ꝓtētos[p] esse his q̄ testatori dicta sūt. Sit q̄ pena negocij[q] inter heredes vt q̄ aduersatur his q̄ relicta sūt eis nō possit oīno fruī[b]. Necessitate imminente aut obedire oībus[c] aut vniuersa ꝓtēnere. Et nō hec q̄dez eligere his vō resultare: ſz defuncti volūtatē ab eis successoribus[d] ita seruari[o] vt in nullo ei ꝺdici p̄sumat. His valētib⁹ in reliquo tpe vniuerso: ⁊ in oi negocio nōdū moto i iudicio: nec iudicialis nia aut interuētiōe amicabili trāsacto[e] Tua igit eminētia q̄ placuerūt nobis ⁊ p hanc sacrā declarata sūt legē cognoscens soleniter p pgrāmata ꝓpria manifesta faciat vniuersis. Dat. x. calē. septē. cap. pcō, Bilisario vicecō. anno scdo.

Ut p̄ponatur nomē impatoris documētis ⁊ vt latinis[s] litteris apertius tempora inscribātur. Rub.

¶ In omnibus instrumētis iudicialib⁹ q̄ ad tē poris memoriā conseruandā agūtur vel ēt extraiudicialibus nomē p̄incipis ⁊ cōsulis indictio mēsis ⁊ dies sūt apponēda ⁊ ēt apponi ꝺz aliud si est de consuetudine. h. d. ang.

e Transacto. ⁊ ita locū hz etiam in p̄teritis factis vt hic dicit. ⁊ inouellis. e. ti. nec mirū. q̄ hoc exp̄sse hic dicit, alⁱs ad futura tñ trahitur: vt. C. de le. ⁊ cō. l. leges ⁊ cōsti.

f Ut p̄ponat. hic expeditur. j. e. vsq̄ ad. §. illud.

g Et vt latinis. hec dicunt. j. e. §. fi.

Illud putandū documentū. alⁱs deest documentū. ⁊ tñ subaudit

i Et gesta. s. sunt honesta putanda. alⁱs aūt sunt gesta q̄ in iudicijs gerunt: ⁊ in scriptis redigunt. ⁊ eadē dicunt acta.

k Impij. nota dari plurimā auctoritatē instō ex mēoria p̄ncipis. ⁊ fac C. de testa. l. oīm. l Cōsulis cōmemoratōe. m Indictiōis. est aūt indictio cursus. xv. an. ⁊ dr indic. p̄ma ⁊ scda put est in hoc cursu. xv. annoruz. vltra aūt nō extēdit. sed a p̄ma incipit. ⁊ inde habet q̄ antiq̄tus romani singlis. xv. an. recipiebāt tributū de toto mūdo. et erati p̄mo q̄nquēnio fertū. vt inde fierēt arma militib⁹ romanis. scdo q̄nq̄nnio argētū. vt inde haberēt stipēdia militeſ. tertio q̄nquēnio aux q̄d in erario ponebat vt tpe necessario p repu. romāoꝝ. expēderet: vñ adhuc hodie ſuamus cursuz illoꝝ trīū lustroꝝ. s. hoꝝ. xv. an. ⁊ indictionē appellam⁹: q̄ fic tributa indicebant antiq̄tus. si aūt velis eā indictionē colligere. accipe ānos oñi q̄ sunt. ꝺ. ccxx. ⁊ eis addas. iij. annos. q̄ totus ānus erat tpe natiuitatis x̄pi. s. tertius indictiōis. ⁊ diuide p xv. ⁊ sp abijcias i lla. xv. ⁊ cū habes numex cōplētū. s. xv. inuenies te hse in dictionē. viij. ⁊ de ꝺ not. C. ō iusti. C. ofic. in fi. ac.

n Et q̄d. hic incipit ofo ista. ⁊ tñ dicit q̄ si q̄ alia indicia sunt rōne memorie tpoꝝ: vl apō nos vel apō alios: vt si forte fiat mētio ciuitatis: vt. j. e. §. si qua vō vel q̄storis: vt §. ō tabel. §. fi. ꝺ nō tollamus. sed eis ista adijcia⁹mus: vt. j. e. §. si quavero ibi nos em ⁊c.

o Indicia. alⁱs indiciū. ⁊ hec est mala lra alⁱs indicia. ⁊ hec est bona.

p Ad vetustissima. p̄ncipia.

p Princeps. subaudi iussit nomē apponi documentis ⁊ gestis.

r Ex quo. s. tempore.

s Eam. romam.

t Romulus. subaudi.

v Ille. s. romulus.

x Sumat. respicienda.

y Quilibet. s. aliquis.

z Augustū pium. s. inuenire vt subijcit. ac.

a Immortalis respu. b Ab illis. iperatorib⁹. c Erit. cū sic iperatore nōiat alia fcā antiq̄ inueniāt. vt dr ab illo. §. si q̄s ei. vsq̄ huc g̃ erit absurdō

a Immortalis. respu. b Ab illis. iperatorib⁹. c Erit. cū sic iperatore nōiat alia fcā antiq̄ inueniāt. vt dr ab illo. §. si q̄s ei. vsq̄ huc g̃ erit absurdō

d Absolute. i. indistincte. e Impij. subaudi tpe. f Hec. s. documēta.

g Si q̄ vō ciuitatū tpib⁹. puta i x āno. a cōpositiōe citati]: vt ō impio mō dixit. ⁊ fac. C. ō fer. l. oēs. ibi his adijcim⁹ ⁊c. h Quā. s. diē i q̄ die gerūt

i Anni.s.quot anni sunt ꝙ illa ciuitas facta fuit.
l Nihil.s.e.in prin.ibi.etiã ꝙ indicia ꝛc.
m Inchoetur.s.documẽtũ.
n Mox.priusq̃ alia ponatur.
o Auctore.puta in nomĩe dñi.ꝛ facit.j.de questore,in princi.ꝛde armis in prin.sed nũquid anni dñice incarnatiõis apponẽdi sunt.rñ.hac.l. vel alia nõ cauet,sed tñ dico ꝙ apponẽdi sunt.ꝛ alꝫ nõ valet instrm̃ qz est de cõsuetudine ꝙ apponãt g̃ apponendi sunt.ꝛ alꝫ nõ valet qõ agit: vt.s.p ri.§.si qua vero.ꝛ.s.e.in prin.ibi.ꝛ ꝙ ꝛc.ꝛ est etiã cõsuetudo generalis: vñ etiaꝫ si lex diceret ꝓ tñ de uinceret eã cõsuetudo: vt ff de le.ꝛ senatusc.l. de q̃bus.in fi.lex aũt nõ ipro batrimo.pbat.l.ista q̃cq̃d talib⁹ fuerit vt dictuꝫ est.
p Prima indictiõe.forte curr ebat prima indictio tpe quo fuit facta hec.l.ꝛ ita iustinian⁹ regnabat tpe natiuitat⁊ christi.cuꝫ illo tpe fuit indictio inuẽta: vt.s.in pn.hui⁹ ti. no. ꝛ ideo non dixit forte de annis dñi ponendis cuꝫ pauci erant eo tpe.
q Nostri.s.imperij.
r Tunc.s.qñ hec cõstitutio facta fuit.
s Annũ.s.xi. not. ꝙ tpe huius cõstitutõis Justinianus regnauit.xi. an. itez qz in calẽ. apriℓ. primis fuerũt.xij. vñ i calẽ.apri. sortitus fuit imperiũ.
t Decetero.s. scribant.
v Harum.s.legum.
x Illud in iudicijs.i.in sentẽtijs.vt dicũt vel dici.in scripturis q̃ fiũt in iudicio siue snie siue actaℓ gesta sunt. vt hic subijcit nã ꝛ his talia sunt apponenda.vt.s.e.§.vnde sancimus.
y Incertis illis.quedã lr̃e erant que nõ poterãt ab oibus intelligi q̃ apponebanꝯ in q̃libet snia vñ h eas nõ remouet.sed p̃cipit vt iuxt eas interpta tio apponat: vt subijcit.
z Ab oibus.sic.ff.de instit.sed si pu.§.pscribere. sic.s.de nõ alie.§.aliena tõis.sic.j.in medio litis §.vt autem.
ꝛ Deinde.in hac cõstitutione.

ꝛscribunꝯ q̃ agunꝯ: ꝛ tũc inferaꝯ etiam ciuitatis oĩbus modis annusi. nos eñ auferim⁹ q̃dem p̃ox nihilk iperialil quidẽ additameto cãm augem⁹. Et inchoekm moxn auctoreo deo,pcedẽte pmap indictõe ita qõ modo eis scribẽtib⁹. Jmperij Justiniani sacratissimi augusti impatoris anno vndecimo ꝛ post cõsulatũ ffLauij Bilisarij clarissimi viri anno.ij. ix.cal.iuñ.siccq̃ ioĩb⁹ noienꝯ i perij anni. Et nr̃iq inq̃tũ eos deus elõgauerit: ꝛ decetero iperatox palã nãcq̃ est qz tũcr quidem annũ.xi.s nr̃i scribũt iperij. inchoãte vo aprilis mẽse ꝛ pma die in q̃ nos deus romanox suppositit rebus.xij.annuꝫ scribũt: ꝛ ita decetero t donec nostx deus iperiũ extenderit: vt nobis in hac cã sup leges ꝛ hax v celebratiõnũ ꝓtinue maneat imortalis dũ memoria iperij oĩbus simℓ interfuerit causis atcq̃ tpib⁹. Jllud q̃adijcimꝰ q̃m hi qui tp̃s in iudicijsx designãt cũ incertis illisy ꝛ antiq̃s lr̃is hec declarãt obseruek in oi iudicio vt post illas lr̃as antiquitat⁊ alias subdãt i. has cões: ꝛ in oĩbus notas ꝛ q̃ legi ab oĩbus⁵ facile possint ꝛ significare gestox tp̃s ꝛ nõ fatigenꝯ req̃rentes id tp̃s deinde⁷ errates expectent donec hoiem quẽcũq̃ cõperiant lr̃as⁸ illas p vitate lecturũ sꝫ si quidẽ a reliqua b etiã post pscriptiõnẽ incertax lr̃arũ si grece sint vocis grecis lr̃is subdi tp̃s si vero latinis quibusdã totius charte cõsistat ordo latinis qõ p̃scribaꝯ tp̃s interpositis illis incertis elemẽtis clariorez tñ ordinẽ hñtib⁹ litteris quas liceat oĩbus legere oino syllabax latinarũ ignaris. Tua igiꝯ eminẽtia q̃ placuerũt nobis: ꝛ p hanc sacrã declarata sunt legẽ: ꝛ in hac maxima ciuitate ꝛ in puincijs vniuersis q̃b⁹ p̃es manifesta cõstituat: vt nullus p̃sumat aliter numerare tẽpus aut aliud agere: sꝫ ita sicut dudũ a decre

uimus. Bat. calẽ. septẽ. tpe Ju. a. c. Bili, viro cla. anno scõo.

Scenicasb nõ solũ si fideiussores p̃stent: sed etiã si iusiurandum dẽt: sine periculo discedere.

¶ Si mulier scenica fideiussorẽ dederit de standō semp in scena fideiussoris datio nulla est. et qui fideiussorẽ recepit capite punitur. qui autez ab ea standi in scena sacramẽtũ recipit. ꝓ. l. ibris auri punitur ꝛ sacramẽtum ẽ nullus. ꝛ pena mulieris scenice ad quã iudex tenetur si in ea exigẽda negligẽs fuerit. ꝛ eadẽ pena imponitur p̃sidi ꝛ alij iudici sacramẽtum exigenti. h. d. ang.

Jmpator Ju. a. Jo. p̃p. scõo.

Quimus p̃sidẽ facientes legẽc interdicẽtẽd nulli licẽtiã esse in scena e detẽtas mulieres fideiussores exigere f qz obseruabũtg ꝛ impiã cõplebũt operationez penitẽtie tp̃us nõ habẽtes ꝛ penas interminãtesh nouissimasi his q̃ tales fideiussores exigũt insup ꝛ in ipsos fideiussores sine obligatiõe recedere ꝛ nullã inferri eis necessitatẽ p̃sonax hax k p̃ntatiõis: sꝫ in p̃senti cõperimusl crudelẽ q̃dã ꝛ iportabilẽ calũniã ꝓtra studendaz a nobis fieri castitatẽ: qz eñ eosm fideiussores accipe, phibemusn inuenisse o illos aliã viam ad impietatẽ deducẽtẽ maiorẽ iusiurandũ eñ eas exigere p qz nunq̃ ab ipia illa ꝛ turpi operatione cessabũt: mulieres q aũt existẽtes mibas: ꝛ sic male seductas pie agere se putare si impie egerint ꝛ custodiãt iusiurãdũ ꝓpterea suã p̃stituere castitatẽ cũ oportez agnoscere: qz hmõi trãsgressiões magis placent deos q̃ iurisiurãdi obꝛuatões nõ eñ siquis ab aliquo iusiurandũ acceperit: qz occidet forsitan aut adulterabit: aut aliquid aget tale illicitũ oportz seruari iusiurãdũ: vt pote cũ sit ita turpe illicitũ ꝛ ad pditiõnẽ ducẽs: ideoq̃ liceat mulieri licet hmõi iusiurãdũ iurauerit recedere a iurisiurãdi hui⁹ amaritudie ꝛ caste viuere sine piculo p̃sumꝰ. magl aũt deo amabiliter pena perimꝰ si qua

g Obseruabunt s. p̃dicte mulieres.
h Interminãtes s. dictã legem.
i Nouissimas. nouissime pene dicũtur vltra quas nulla ẽ ita magna, nã dz occidi talis leno. vt. ff. de pe. vltimũ. ꝛ. §. de lenonibus. §. p̃ponam⁹. simlis expositio. §. de eccle. rex ali. §. occurrit.
k Harũ p̃sonarũ s. mulierum.
l Cõperimus. vnde ꝛ p̃senti cõsilio indigemus. vt. ff. de ventre inspi. l. i. §. i. in prin.
m Eos. s. lenões.
n Prohibemus vt. §. pri. diximus
o Jnuenisse. s. cõperimus.
p Exigere. s. inuenim⁹. ꝛ statiz subijcit formã sacri.
q Mulieres. subaudi cõperimus.
r Agnoscere. mulieres istas.
s Deo. certe ꝛ legi humãe. vt subijcit. ꝛ fac. ff. dele. i. si q̃s inquilinos. § fi. ꝛ C. de le. ꝛ cõ. l. nõ dubiũ. i fi. ꝛ. ff. de pac. l. iurisgen. §. si pactscak. ꝛ. ff. ad muni. l. fi. i. rñ. ꝛ j. de iudi. §. qz vero vbi vero est licituꝫ sacramentũ est seruãdũ nõ tñ punit nõ seruans nisi q̃tum ad eũ: vt. ff. de dolo. l. naz sufficit ꝛ supiozi. l. ꝛ. C. de reb. cre. l. ij. in casu tñ etiã quo ad mũ duz valet ꝛ firmat qõ agit. vt si fiat a minore. xxv. an. super aliquo ꝛctu vt j. de pace tenenda §. fi. itẽ ꝛ alꝫ. s. vbi libert⁹ post manumissionẽ iurat se opas p̃stare: vt. ff. de li. cã. l. fi. ꝛ de ope. li. l. vt iurisiurã. vbicũq̃ tamẽ dico nõ tñ qõ de sacramento licito solo põt dici esse verũ iure ordinario ꝛ ciuiliter. sed extra ordinẽ põt accusari crimine stellionatus: vt extra ordinẽ puniatur: vt. ff. de crimine stel. l. fi. licet non posset dici ꝙ dicta lex loquatur quando iurauit in talez casum vbi ꝛ alꝫ sine iuramento eodẽ crimine põt plecti: vt. ff. de pig. ac. l. i. primum puto verius. quia vbicũq̃ titulus criminis deficit locum habet hec accusatio: vt ff. de crimine stellio. l. iij.
t Periurij. subaudi est.

o Litteras. s. latinas.
a Siquidẽ. p certe. ꝛ ita cõstrue. sed certe si reliqua grece voces sunt grecis litteris. subaudi id tp̃s. ꝛ post pscriptiõnẽ in certax lr̃ax puta latinarũ. i. iuxta latinas q̃ sunt inserte grecis apõ quos fuit factũ instrumentũ ponat interpretatio in greco.
b Reliqua. vt tenor instrumenti.
a Dudũ. in hac cõstitutione.
b Scenicas p̃stent. subaudi nõ. nec eñ hãc vel aliã securitatẽ p̃stare habent. vt in pn. hui⁹ cõstitutõis: vel legas sic: fideiussores etiã subaudi solũ non prestent: vt ita hec dictio non: ponat iuxta verbũ prestent.
Quimus legẽ. vt. §. de lenonibus. ac.
c Interdicentem. subaudi legem
e Scena. i. loco turpi: vt pstibulo. alias dr scena locus vbi cõsueuerunt hoies cõuenire: ꝛ erat locus inũbrat⁊ cortunis: vt. ff. de inf a. l. ij. ꝛ inde scene dicunt vel scenice mulieres.
f Exigere. no. verbũ qõ regit duos diuersos accusatiuos: vt. §. de leno. §. quosdã eax exigere dico ꝙ qz obseruabant ꝛc.

v Si qua oīno est. ſz quare dicit si qua oīno est. cū nulla sit. vt mō dixim⁹ p. l. ff. de dolo. l. nā sufficit. rū. interdū est nō p se solū: vt dictū est, sed ex adiūcto: vt q̄ est infamis. si veniat ꝺ sacrm̄ ⁊ ꝺ pactū qō ꝺfirmauerat sacro: vt. C. de trāsac. si ex falsis. alⁱs nō est infamis vt ff. de infa. l. lutius. tñ repellit a testimonio. q̄ p̄sumit male dicere q̄ aliq̄ male dixit: vt. ff. de accu. si cui. §. hīsdem. ac.

x Elitā. quā vitaꝫ pinde habebit ⁊ q̄ ad matrimonia et q̄ ad alia. acsi nū q̄ in tali p̄aua ꝺuersatiōe fuisset: vt. C. de nupt. l. impiali. §. i. sed nunq̄d hodie habent necesse petere rescriptū vt dicit dicta lex ipe rialis. videt q̄ sic. cū illa nō inueniat correcta: vt. §. de admi. offi. §. i. ⁊. C. de appel. p̄cipim⁹ in fi. sed ꝺtra puto ꝓpter generalia q̄ ba huius ꝺsti. que dicūt ipso iure eaꝫ nō teneri. vñ q̄tuꝫ est in petitōe rescripti dico illam legē correctā per istam

y Exigēdā. penā p̄dictam sub audi.

z Tenebit ea. i. ipsa habebit eū iudicez obligatū ad tantā penā. ⁊ facit ad hoc. §. de mo. §. fi. ⁊. §. de man. p̄n. §. nec q̄. ⁊. §. i. ⁊. C. de iudi. sancimus in fi. ⁊. j. de colla. §. si vero. fm p̄dictū modū. ⁊. j. de eccl. ti. §. si autē q̄ hoc. ⁊. j. vt in p̄iua. do. in fi. ti.

a Heredes. s. litecō. vt quidā dicūt alⁱ. vt. C. ex deli. de. l. i. ⁊ facit. ff. ad. l. iul. pecu. l. fi. ⁊. ff. ꝺ accu. l. ex iudicio ꝓ

b Ei⁹. s. tenebūt.

c Actionē piā. i. actū piū. §. de non ali. §. ⁊ hoc valere in sexta colū.

d Exegerit. ab aliqua puella vt ipsa nō debeat a turpi ⁊ impia ꝺuersatione cessare: vt. §. e. §. sed in p̄senti.

e Militaris. s. aliquis maioꝫ p̄side.

f Militarem. illius p̄ouincie.

g Maioribus. i. habentibus maiores honores. al.

h Cingulis. alⁱs cingulo: ⁊ dic ⁊ insup. i. si nō fit in illa ꝓuincia iudex militaris. nec etiā metropoleos eps exigat ille p̄ses dictā penā ex vicinis cingulis. i. a magistratib⁹ q̄ sunt in vicina ꝓuincia maioribus cingulis. i. q̄ sunt maiores p cingulos q̄ sit dictus p̄ses.

i Hec agētē. s. faciētē mlieres ficiurare.

k Castigari. s. volum⁹ a nobis posite⁰: sed nescimus quē admodū causa^p licz tātis castigata legislationibus^q adhuc p̄sumitur^r: ⁊ in repu. est. ⁊ maioꝛē sui p̄zebet virtutē. q̄ legum^s necessitas. ꝓptereа sancimus nullā oīno pignoratōnē in nostra repu. ꝓualere^t neq̄ in mercatis. hoc qō maxime ibi p̄sumptū inuenimus: neq̄ in agris: neq̄ in ciuitatibus: neq̄ in vicis: neq̄ in ciuibus^a: neq̄ in vicaneis: neq̄ in agricolis: neq̄ alio oīm in quocūq̄ mō vel tpe. Sz p̄sumētē aliū p alio fm pignoratiōis formaꝫ^c aurū aut aliq̄d aliud exigere hoc reddere in q̄druplū violentiam passo ⁊ cadere etiā ab actione quā habuit aduersus eū. p quo exactōem fecit. Nō ei hz rōnē aliū q̄dē eē ꝺbitoꝛē: aliū vero exigi: sed nec alteri molestuz esse p altero quodā tanq̄ inuasionem: aut iniuriā cōmittentē eē ⁊ aliū quasi vicaneū existentē cedi: aut iniuriā sustinere ⁊ aliquid pati: qō oīno nō cōpetit^o p alio: ⁊ absq̄ legitima occasione quālibet perferre calūniaꝫ: ⁊ supplicia^c sustinere in corpore p̄sidibus gentiū scientibus. ^f qz si non hec egerint: sz in p̄uincia cui p̄sunt pignorationes: p̄esumāt agere: ni hil erit tale qō a nostris eos eripiat manibus. Illud quoq̄ ^g p̄spexim⁹ huic adīcere legi: vt sicut ab imperio i alios facte donatiōes nō egēt gestis monumentoꝝ: sed ex hoc ipso habent virtutē: ita neq̄ a p̄uatis imperatoꝛib⁹ facte: nisi tantūmō p ^h veritate fiant in publico a tabellionibus cōpletes ⁊ subscriptionē habētes: ⁊ eius qui fecit ⁊ testium ⁊ alia donationū obseruatiōe nō egebūt gestis monumentoꝝ cuiuscūq̄ quālitatis sint non em̄ cōsequēs ⁱ est. vt nec his^k fruatur imperiū^l a p̄uatis que ab eo p̄zebentur^m illis. Hec aūt inequalitas ⁿ facta est ex nouitate quā zenonis pie memorie introduxit constitutio^o vt imperiales dona

l Ut nō fiant. expeditur hec pars. j. eo. vsq̄ ad. §. illud.

m Et vt sicut. hic dicitur. j. eo. §. illud.

Honestas. ⁊ alie leges: vt. ff. qō me. cā. l. extat. ⁊. ff. ad. l. iul. devi p̄i. l. pe. ⁊. ff. de of. p̄re. l. illicitas. ⁊. C. vñ vi. si q̄s in tant ā. ⁊. l. si q̄s.

o Ut nobis posite: vt. C. vnde vi. l. fi. ⁊. C. locati. l. fi. ⁊ alie extrau agantes.

p Causa. i. tpis pignoratio ⁊ exactio.

q Latiōibus. vt. §. p̄ri. diximus.

r Presumit. i. obtuat.

s Quā legū. i. maioꝛez efficaciā iniquitas q̄ eq̄tas hz q̄ est ex necessitate iuris: vt. C. ꝺ iudi. l. placuit. qō tñ esse non debet.

t Prevalere. sic. C. de oī agr. ꝺ ser. l. hac diffinitōe sic. j. vt nulli iu. §. q: vero.

a Ciuilibus. i. hoibus.

b Neq̄ in vicaneis. i. q̄ morantur in vicis.

c Formā. puta contrarii tecū in alia regiōe ꝺ acto iter nos. vt si die statuta nō solueres: liceat tibi homines mee. puicie pignorare tua auctē. siue res eorū intromittere. ⁊ pbatur ꝺ lectio ex eo q̄ dicit firmā. i. pactū firmatū verbis vt liceat sic capere. ⁊ pbat. ff. de arbi. l. arbit. intra certū. sed q̄d si ꝺ in pacto actū non fuerit. rñ. idē multo magis. itē q̄d si accepi nō in pign⁹. sed insolutū. rñ. idē fm Jo. q̄ re subaudi etiā vt cessent iste due oppositiones.

d Cōpetit. i. nō est cōuenies. sic. §. ꝺ eccle. re. īmo. §. si vero non p̄iuatus.

e Et supplicia. nā ⁊ ipos hoies capiebāt ⁊ supplicia eis imponebant qō fieri non debet.

f Scientib⁹. ⁊ alⁱs gētib⁹. ⁊ facit §. ti. p̄ri. §. fi.

g Illō q̄. gestis monumētoꝝ. i. vt fiāt coꝛā iudice ordinario p̄bēte auctoritatē huic donationi. qz sufficit ipsi⁹ ipatoꝛis p̄ntia: vt ⁊ alⁱ. C. ꝺ. tes. l. oīm.

h Nisi tñmō. q. d. fiant hmōi donatōes in rei ꝛi tate: ⁊ scribāt p tabellionē: ⁊ alia fiāt q̄ ꝺ dicunt nō aūt in p̄ntia iudicis ordinarij est necessaria q̄ta cūq̄ sit q̄titas q̄ auctas alⁱs eēt necessaria: vt. §. ꝺ defen. ci. §. nlla. ⁊ fac ad ꝺ. C. de do. l. donatio. §. i ꝺscribēdis. ⁊. l. sancim⁹. q̄d si ē q̄titas. j. cccc. soli. rū. nec scptura ē necessaria. qz nec i p̄uata donatōe ē necesse. sz simplex ⁊ nudū pactū suffic: vt. C. ꝺ dona. l. si q̄s argētū. §. finaūt ꝺ mīme scriptū

i Nō em̄ est ꝺñs. nota eādē debere eē rōnē ꝺnioꝝ vt ꝺ. ⁊ ff. si vsufru. pe. l. pe. ⁊ fi. ⁊. C. de cad. tol. §. sed vt manifestet. ⁊. j. vt li. ma. ⁊ a. §. illud. ⁊. ff. ꝺ rerū diui. l. pe. C. de sacrosan. ecc. l. antepe. ⁊. j. de fide instru. §. si quis.

k Nec his p̄iuilegijs. s. vt non sit necessaria insinuatio.

l Imperiū. s. q̄ñ p̄uatus ei donat.

m Prebent. cū impatoꝛ donat

n Inequalitas. que erat ante. l. istam.

o Constitutio. vt. C. de quadri. p̄script. l. fi. §. sed quia igitur.

Non valz pactū vt oēs paciscētes auctoꝛitate ꝓpria pignorent vel grauet p creditoꝛē si paciscēs nō obseruauerit que in pacto ꝺducit. ꝓfaciens hac. l. punit. itē donatio p̄incipis vel p̄uati facta gestis monumētis non eget. h. ꝺ. an.

Impatoꝛ Ju. a. Jo. p̄p. scꝺo.

Honestas ^v pignoratiōnes: ⁊ odibiles sup his exactiōes plurime q̄dem ⁊ alie leges odio habent: p̄ecipue aūt

v Si qua oīno est. ſz quare dicit si qua oīno est. cū nulla sit. vt mō dixim⁹ p. l. ff. de dolo. l. nā sufficit. rū. interdū est nō p se solū: vt dictū est, sed ex adiūcto: vt q̄ est infamis. si veniat ꝺ sacrm̄ ⁊ ꝺ pactuz qō ꝺfirmauerat sacro: vt. C. de trāsac. si ex falsis. alⁱs nō est infamis vt ff. de infa. l. lutius. tñ repellit a testimonio. q̄ p̄sumit male dicere q̄ aliq̄ male dixit: vt. ff. de accu. si cui. §. hīsdem. ac.

x Elitā. quā vitaꝫ pinde habebit ⁊ q̄ ad matrimonia et q̄ ad alia. acsi nū q̄ in tali p̄aua ꝺuersatiōe fuisset: vt. C. de nupt. l. impiali. §. i. sed nunq̄d hodie habent necesse petere rescriptū vt dicit dicta lex ipe rialis. videt q̄ sic. cū illa nō inueniat correcta: vt. §. de admi. offi. §. i. ⁊. C. de appel. p̄cipim⁹ in fi. sed ꝺtra puto ꝓpter generalia q̄ ba huius ꝺsti. que dicūt ipso iure eaꝫ nō teneri. vñ q̄tuꝫ est in petitōe rescripti dico illam legē correctā per istam

y Exigēdā. penā p̄dictam sub audi.

z Tenebit ea. i. ipsa habebit eū iudicez obligatū ad tantā penā. ⁊ facit ad hoc. §. de mo. §. fi. ⁊. §. de man. p̄n. §. nec q̄. ⁊. §. i. ⁊. C. de iudi. sancimus in fi. ⁊. j. de colla. §. si vero. fm p̄dictū modū. ⁊. j. de eccl. ti. §. si autē q̄ hoc. ⁊. j. vt in p̄iua. do. in fi. ti.

a Heredes. s. litecō. vt quidā dicūt alⁱ. vt. C. ex deli. de. l. i. ⁊ facit. ff. ad. l. iul. pecu. l. fi. ⁊. ff. ꝺ accu. l. ex iudicio ꝓ

b Ei⁹. s. tenebūt.

c Actionē piā. i. actū piū. §. de non ali. §. ⁊ hoc valere in sexta colū.

d Exegerit. ab aliqua puella vt ipsa nō debeat a turpi ⁊ impia ꝺuersatione cessare: vt. §. e. §. sed in p̄senti.

e Militaris. s. aliquis maioꝫ p̄side.

f Militarem. illius p̄ouincie.

g Maioribus. i. habentibus maiores honores. al.

h Cingulis. alⁱs cingulo: ⁊ dic ⁊ insup. i. si nō fit in illa ꝓuincia iudex militaris. nec etiā metropoleos eps exigat ille p̄ses dictā penā ex vicinis cingulis. i. a magistratib⁹ q̄ sunt in vicina ꝓuincia maioribus cingulis. i. q̄ sunt maiores p cingulos q̄ sit dictus p̄ses.

i Hec agētē. s. faciētē mlieres ficiurare.

k Castigari. s. volum⁹ a nobis posite⁰: sed nescimus quē admodū causa^p licz tātis castigata legislationibus^q adhuc p̄sumitur^r: ⁊ in repu. est. ⁊ maioꝛē sui p̄zebet virtutē. q̄ legum^s necessitas. ꝓptereа sancimus nullā oīno pignoratōnē in nostra repu. ꝓualere^t neq̄ in mercatis. hoc qō maxime ibi p̄sumptū inuenimus: neq̄ in agris: neq̄ in ciuitatibus: neq̄ in vicis: neq̄ in ciuibus^a: neq̄ in vicaneis: neq̄ in agricolis: neq̄ alio oīm in quocūq̄ mō vel tpe. Sz p̄sumētē aliū p alio fm pignoratiōis formaꝫ^c aurū aut aliq̄d aliud exigere hoc reddere in q̄druplū violentiam passo ⁊ cadere etiā ab actione quā habuit aduersus eū. p quo exactōem fecit. Nō ei hz rōnē aliū q̄dē eē ꝺbitoꝛē: aliū vero exigi: sed nec alteri molestuz esse p altero quodā tanq̄ inuasionem: aut iniuriā cōmittentē eē ⁊ aliū quasi vicaneū existentē cedi: aut iniuriā sustinere ⁊ aliquid pati: qō oīno nō cōpetit^o p alio: ⁊ absq̄ legitima occasione quālibet perferre calūniaꝫ: ⁊ supplicia^c sustinere in corpore p̄sidibus gentiū scientibus. ^f qz si non hec egerint: sz in p̄uincia cui p̄sunt pignorationes: p̄esumāt agere: ni hil erit tale qō a nostris eos eripiat manibus. Illud quoq̄ ^g p̄spexim⁹ huic adīcere legi: vt sicut ab imperio i alios facte donatiōes nō egēt gestis monumentoꝝ: sed ex hoc ipso habent virtutē: ita neq̄ a p̄uatis imperatoꝛib⁹ facte: nisi tantūmō p ^h veritate fiant in publico a tabellionibus cōpletes ⁊ subscriptionē habētes: ⁊ eius qui fecit ⁊ testium ⁊ alia donationū obseruatiōe nō egebūt gestis monumentoꝝ cuiuscūq̄ quālitatis sint non em̄ cōsequēs ⁱ est. vt nec his^k fruatur imperiū^l a p̄uatis que ab eo p̄zebentur^m illis. Hec aūt inequalitas ⁿ facta est ex nouitate quā zenonis pie memorie introduxit constitutio^o vt imperiales dona

l Ut nō fiant. expeditur hec pars. j. eo. vsq̄ ad. §. illud.

m Et vt sicut. hic dicitur. j. eo. §. illud.

Honestas. ⁊ alie leges: vt. ff. qō me. cā. l. extat. ⁊. ff. ad. l. iul. devi p̄i. l. pe. ⁊. ff. de of. p̄re. l. illicitas. ⁊. C. vñ vi. si q̄s in tant ā. ⁊. l. si q̄s.

o Ut nobis posite: vt. C. vnde vi. l. fi. ⁊. C. locati. l. fi. ⁊ alie extrau agantes.

p Causa. i. tpis pignoratio ⁊ exactio.

q Latiōibus. vt. §. p̄ri. diximus.

r Presumit. i. obtuat.

s Quā legū. i. maioꝛez efficaciā iniquitas q̄ eq̄tas hz q̄ est ex necessitate iuris: vt. C. ꝺ iudi. l. placuit. qō tñ esse non debet.

t Prevalere. sic. C. de oī agr. ꝺ ser. l. hac diffinitōe sic. j. vt nulli iu. §. q: vero.

a Ciuilibus. i. hoibus.

b Neq̄ in vicaneis. i. q̄ morantur in vicis.

c Formā. puta contrarii tecū in alia regiōe ꝺ acto iter nos. vt si die statuta nō solueres: liceat tibi homines mee. puicie pignorare tua auctē. siue res eorū intromittere. ⁊ pbatur ꝺ lectio ex eo q̄ dicit firmā. i. pactū firmatū verbis vt liceat sic capere. ⁊ pbat. ff. de arbi. l. arbit. intra certū. sed q̄d si ꝺ in pacto actū non fuerit. rñ. idē multo magis. itē q̄d si accepi nō in pign⁹. sed insolutū. rñ. idē fm Jo. q̄ re subaudi etiā vt cessent iste due oppositiones.

d Cōpetit. i. nō est cōuenies. sic. §. ꝺ eccle. re. īmo. §. si vero non p̄iuatus.

e Et supplicia. nā ⁊ ipos hoies capiebāt ⁊ supplicia eis imponebant qō fieri non debet.

f Scientib⁹. ⁊ alⁱs gētib⁹. ⁊ facit §. ti. p̄ri. §. fi.

g Illō q̄. gestis monumētoꝝ. i. vt fiāt coꝛā iudice ordinario p̄bēte auctoritatē huic donationi. qz sufficit ipsi⁹ ipatoꝛis p̄ntia: vt ⁊ alⁱ. C. ꝺ. tes. l. oīm.

h Nisi tñmō. q. d. fiant hmōi donatōes in rei ꝛi tate: ⁊ scribāt p tabellionē: ⁊ alia fiāt q̄ ꝺ dicunt nō aūt in p̄ntia iudicis ordinarij est necessaria q̄ta cūq̄ sit q̄titas q̄ auctas alⁱs eēt necessaria: vt. §. ꝺ defen. ci. §. nlla. ⁊ fac ad ꝺ. C. de do. l. donatio. §. i ꝺscribēdis. ⁊. l. sancim⁹. q̄d si ē q̄titas. j. cccc. soli. rū. nec scptura ē necessaria. qz nec i p̄uata donatōe ē necesse. sz simplex ⁊ nudū pactū suffic: vt. C. ꝺ dona. l. si q̄s argētū. §. finaūt ꝺ mīme scriptū

i Nō em̄ est ꝺñs. nota eādē debere eē rōnē ꝺnioꝝ vt ꝺ. ⁊ ff. si vsufru. pe. l. pe. ⁊ fi. ⁊. C. de cad. tol. §. sed vt manifestet. ⁊. j. vt li. ma. ⁊ a. §. illud. ⁊. ff. ꝺ rerū diui. l. pe. C. de sacrosan. ecc. l. antepe. ⁊. j. de fide instru. §. si quis.

k Nec his p̄iuilegijs. s. vt non sit necessaria insinuatio.

l Imperiū. s. q̄ñ p̄uatus ei donat.

m Prebent. cū impatoꝛ donat

n Inequalitas. que erat ante. l. istam.

o Constitutio. vt. C. de quadri. p̄script. l. fi. §. sed quia igitur.

Ut fiā pignoratiōes p alijs p̄sonis ⁊ vt sicut^m p̄incipuz donatiōes nō egēt gestis monumentoꝝ sic nec a p̄uatis impatoꝛibus facte donationes indigeant.

p Ex vtroq.ſ.latere.
r De exhibendis reis.a re qz rem dz.nō a reatu:vt.ff. de duob⁹ re. l.i.ꝛ hec pars expeditur .j.e.vſq ad.§.illud quoq.
s Et vt.qui cōue. hoc expeditur.j.e.§.illud.vſq ad.§.ſi vero.
t Et de his qui iuratoziā. ꝛ hic dicit.j.e.§.ſi vero etiā quidā.vſq ad illū §.optimū quoq.
v Et de hypothecis.ſ. militiarū.ꝛ hoc dicit.j.e. §.optimū. ꝛ expone hec verba vt ibi.
x Et de indotatis.vxoꝛi bus.qō dic.vt.j.e.§. qm̄ vero.ꝛ.§.ſi vero quaſdaz vſq in finē cōſtitutiōis.
Zurimi adeūtes ſ.nos.
z Qui.alias qz.
a Exhibent̄.i. exhiberi poſtulant̄ ōvna puincia ad cōſtātinopolitanā ciuitatē:vt.j.e.§.qz vero.
b Aut ptrahunt̄. dico aut ꝛc.poſtulant̄.
c Agunt̄.i.deducunt̄.q̄ miſeria ex inopia contingit.ꝛ inopia ex pegrinatiōe:vt hic.ꝛ.§.vt iudi.ſi. quo.ſuf.§.illud.in fi.
d Juſſionib⁹.ſ.noſtris.
e Decret⁹.ſ. iudicialib⁹ ꝛ ſic redde ſingꝛa ſingul.
f Qui.ſ.actoꝛes.
g Eos.ſ.reos.
h Exhibent.i. poſtulant exhiberi.
i Exigētes.ſ. coꝛā eo a quo petit̄ reſcriptū.
k Ipſi.ſ.actoꝛes.
l Remaneant. ſ.qui cōuenerunt.
m Affligi.i.vt affligantur cōuenti.
n Tale.q reſcriptum ad extraneū iudicē fit petitū ꝛ cautio fit facta de exhibendo reo,vt.§.dixi.
o Ipſe actoꝛ, nā hmōi tpa iudicialia actoꝛ⁹ maxime et iudicis arbitrio ſtatuunt̄:vt hic.ꝛ.ff.q̄ ſatisda cog.de die.i.rñ.
p Ille.ſ.reus obſeruet.i. ſtet in iudicio.ꝛ ſic exponit̄.j.e.§.ſi vero etiā q̄dā.
q Decē dies.ſed nūq̄d a tpe petiti reſcripti curſūt hi.x.dies.vel a tpe ex quo ad eū excūi iudicez venire potuerit.rñ.ex neutro hoꝛ tēpoꝛ cōputari ſed a tpe finito q̄ fuerat p iudicē ꝓſtitutū ꝛ actoꝛē aliter ei ſine iniuria actoris ſiue ſtipulatoꝛis dicere nō poſſum⁹ cui iniuriari in talibus non debemus:vt.ff.de verbo.obli.l.ſtipulationū.§.ſi.

tiones nō egeāt monumēt̄. Quia igitur imꝑfectius cauſa ꝑus apparuit:ꝑpterea nos ꝑfectionē imponētes eis ex vtroq⁹ tenoꝛe hoc volumus:ꝛ in his donatiōibus q̄ ab imꝑatoꝛibus in ꝑuatis fiūt: ꝛ q̄ a ꝑuatis in ꝑatoꝛē:vt ex qualitate iuſticia cāe adīciat̄. Tua igit̄ excellentia que per hanc diuinam noſtram conſtitutionē ſancita ſunt ꝓceptis ꝑꝓijs ſolēniter manifeſta facere ſtudeat vniuerſis.

De exhi.ꝛ introduc.reis[r] ꝛ vt hi q̄ cōueniūt[s] poſt viceſimū die ꝓſent̄ iudic⁹ ꝛ ō his q̄ iuratoziā[t] cautionē exponūt ꝛ āt e lit̄ ꝓteſtatiōez abſētes fiūt ꝛ ō hipothec⁹[v] q̄ appellāt ex cāu militie q̄ ꝓſone ꝛ q̄ñ hoc ius hñt.ꝛ ō idotat⁹ vxoꝛib⁹[x] vt habeant q̄rtā ptē i ſbſtātia viri ꝛ ipe viri i ſubſtātia vxoꝛ⁹.ſ.q̄ñ iops ē cui reliquit

¶ Reus nō eſt exhidēdus in iudicio de vna ꝑuincia ad aliā niſi ꝑius actoꝛ fideiuſſoꝛia ꝓſtiterit cautōnē certā q̄ritatē,ꝓmittēſ ſi lit̄ nō exequat̄.aut exequēs nō veniat ꝛ reo cōpetente ſi actoꝛ infra.x.dies nō cōpuerit re⁹ abſoluēd⁹ eſt a iudicio eo exacto qō ab actoꝛe ꝓmiſſum eſt ꝛ ſi quid amplius reus expendiſſet.h.o.bar.

Impatoꝛ Ju. Jo. ꝓꝓ. ſcō.

10 p Zurimi adeuntes⁹ noſtraz docēt poteſtatē:qui[z] exhibent̄[ꝛ] ab aliq̄bus:aut etiā in alias ptrahunt̄[c] puincias:aut ex ſacra noſtra iuſſione: aut decretis iudicialibus ꝛ ad miſeriaz quidē ꝓpter hoc agunt̄.[a] Coactivero iuſſionib⁹[b] aut decretis[c] exhibentur:pinde q̄[d] eos[e] exhibēt[f]:etiā cautiones exigentes[g]:qz intra certū tps veniunt ad terminū iudiciū hi qui ab eis ꝙuēti ſunt ipſi[h] remaneāt[i] in puincia affligi[k] in pegrinatōe ſumptib⁹ exhibitū aut ꝓntatū relinquētes:hoc igit̄ miſerātes ſancim⁹ ſi q̄d fiat tale[l] ꝛ tps impleat̄ qō in cautōne exhibitiōis aut ꝓntatōis ipſe actoꝛ[m] cōſtituit ille[n] q̄dē obſeruet in iudicio. Actoꝛ aūt deſit: ꝛ niſi intra dies decē[o] poſtq̄ reus venerit in ꝑuinciā actoꝛ occurrerit reū quidem ingrediente apud iudicē hoc docētem repente dimitti[p] iureiurādo autem ei[q] iudicet̄ de oībus expenſis quas ꝓtulit circa viam ꝛ circa pegrinam habitationē ꝛ his[r] iudices abdicāt[s] actoꝛē ꝙuentē frustra:ꝛ q̄ñ mos eſt nō aliter fieri exhibitiones:aut ꝓſentatōnes[t] niſi actoꝛes fideiuſſoꝛes ad certam q̄ritatē dederint[v] q̄ exequent̄ cāz ꝛ ſuſcipiūt[x] ſniam hanc quidē q̄ritatem oīno eos[y] exigi[z] ꝛ dari frustra calūniam paſſo. Si vero ꝑ iuſiurandū etiam plus[a] aliquid declarauerit[b]: certa tñ q̄ritate ꝛ diffinitiua a iudice quā leges taxatōnē vocāt:etiā hoc ſup exigi[a] vt cognoſcant nō ludere[b] vitas alienas[c]: ſed in ꝑuicia[d] eligere iudices:ꝛ ibi ꝓ ſuos aduerſarios litigare. Quia vo[c] ab actoꝛib⁹ fideiuſſiones plerūq̄ nouimus hic datas tāq̄[f] in exhibēdis ꝓſonis ſi vero in aliā deducant̄[a] ꝑuinciā forte declinare[b] hanc obſeruationē[c] ſancimus hic[d] iudicē aut gloꝛioſiſſimū queſtoꝛē[e] noſtꝝ ſacris noſtris miniſtrantē litteris:ſi q̄d tale[f] agere iubeat̄ nō aliter ad aliā exhiberi ꝑuinciā reū[g] anteq̄ fideiuſſoꝛē ꝓbeat actoꝛ in iudicio in quo futur⁹ eſt reū deducere:qz dabit̄ ꝗz locoꝝ ſpaciū aurū[h] q̄tūcūq̄ decretū[i] fuerit fugienti[k] ſi nō exequat̄:aut exequēs nō vincat cām[l]:ꝛ ibi[m] oīa agi quecūq̄ in exhibitiōe[n] decreuim⁹[o] definitū[p] vero aurū a fideiuſſoꝛib⁹ exigēduz ꝛ dandū ei qui deductus eſt ꝓbendo quoq̄ ab illo[q] etiā iureiurando vſq ad taxatōnē[r]: vt ſi iurauerit ſe eriam amplius expendiſſe:ꝛ hoc recipiat vt vndiq̄ videant̄ ꝓfecte noſtre legiſlationes.

¶ Reo ad iudiciū vocato dz libell⁹ offerri ꝛ.xx. diez ſpaciū idulgeri.ꝛ ab eo dz fideiuſſoꝛ dari ꝛ ſpoꝛtule ſolēnit̄ ꝛ medio tpe poterit iudex recuſari vl̄ ali⁹ aſſociari niſi ille quē petijt ab alio ſit recuſatus.ꝛ.xx.dieb⁹ elapſis litis ꝓteſtatio fieri dz ꝛ aliter facta nō valet.h.o.Bar.

Illud quoq̄ antiq̄tas quidē benefaciēs diſpoſuit: nūc aūt ſtudio machinant̄[s] noſtraꝝ legū clemētiā

q Aut eius.ſ.rei. r Et his.i.eo actoꝛe cōdēnato in expenſis ꝓferāt iudices actoꝛē calūnioſe lit̄ inſtituiſſe ꝑm quoſdā. ꝛ facit ꝓ eis.ff.ad turp.l.i.§.i.ꝛ.ff.ō ſuſpe,tu.l.b̄ ei.i.rñ.vl̄ dicꝛ his,ſ.expēſis
s Abdicāt.i.ſupponant.ſ.actoꝛē dico frustra ꝛc.
t Preſentationes,ſ.reoꝝ ad hanc ciuitatem.
v Dederint.ſ.coꝛā iudice extraordinario coꝛā quo vocati ſūt ex ſacra iuſſione aut decret⁹ iudicialibus.
x Et q̄m̄.ꝛ ſuſcipiunt ſniam.i.vincāt vt ſtatim oſ ꝓn.§.
y Eos.ſ.actoꝛes vt ꝑmittāt eā ipſi reo,ſed coꝛaz quo iudice fiet hec ꝓmiſſio. ſtē q̄ritas erit hec q̄ritas.rñ. coꝛā iudice extraoꝛdinario ꝛ eius arbitrio diffinit̄: vt.j. ꝓn.§.ſequit̄.
z Exigi.ſ.ſancim⁹
a Plus.ſ. q̄ fuerit ꝑmiſſa q̄ritas ab actoꝛe.
b Declarauerit. ſ.reus.
a Exigi.ſ.ab actoribus.
b Ludere.i.deribere.
c Vitas alie. ſic §.de tabel.§.i. ibi. ꝛ non ꝓpter ſuam.
d In ꝑuicia.vbi reus habet domicilium.
e Quia vero.hic datas.i.in hac regia vrbe q̄m̄ de ꝑuincia aliena trahit̄ ad hāc ciuitatē. ſz ecōtra nō ſic ſuabit̄.vt b ſubij cē
f Tanq̄ exꝑſſiuñ veritatis.ſ. q̄ñ volūt exhiberi reos: vt.§.eo.§.ꝛ q̄m̄.
a Deducant̄.ſ.rei.
b Declinare.ſ.actoꝛes.
c Obſeruationē ſ.nouimus.
d Hic.ſ. in hac ciuitate cōſtantinopolitana.
e Queſtoꝛem.i. cancellariū.
f Si q̄d ta.ſ.q̄ faciat p̄ceptū actoꝛi de vocādo reo ad exoꝛdiariū iudicē.
g Reū.valet aūt reſcriptū.lz ante ſatisdationē vti eo nō poſſit.vn de hec auct̄.male cōtinuat̄ cū lege,C.de dila.l.ſi q̄ñ.
h Aurū vel q̄ritatē aliquā arbitrio iudicis illius.vt ſubiūgit.
i Decretū.ſz a quo.rñ.a delegato.qz ei cā eſt cōmiſſa.vñ ꝛ b ꝓ oñs vt.ff.de iur.om.iu.l.ij. k Fugiēti.ſ.reo ſic dicto.qz fugere ꝓſueuit:vt.C.de iur.ca.l.ij.in ꝓn. l Cām.ſi eā vincit nō videt̄ calūnioſe feciſſe.vbi aūt perdit tūc etiā iure cōi dēret reddere impēſas. C.de iudi.ꝑpādū.§.cū aūt.q̄d ergo facit plus hec ꝓſtitutio.rñ.qz

aľs nō dānať in expēſis niſi iudici videať.ſed ſempvideť ſibi vnde ſemp oz ꝓdēnare.vt.j.ō iudi.§.oportet.itē grauať in alio hic actor qz nō petit dilationē.ſed aduerſariꝰ.ſic:vt.C.ō dila.l.ſi qñ.ſi tñ ꝛ aduerſarius petat ꝛ ipſe vtiť:vt ſic habeat ꝓ aliū qō ꝓ ſe habere non pōt:vt.C.de tēpo.in integr.reſti.l.petende.in fi.

m Et ibi.qñ devna ꝓuincia vocať ad aliam.

n In exhibitōe,i. in hac ciuitate.

o Decreuimus. ſ.eo.quoniā.

p Definitum. ſ.a delegato. vt dictū eſt.

q Ab illo.ſ.reo.

r Taxationē.nota tria taxatio:iuramentum: ꝛ ſnia. taxatio ante ſacramentū preſtať nō poſt:vt.j.de iud.§. oportet, iuramētū vero ante ſnia.vt C.de rebus cred. l. generaliter.§.ofte igiť. ſed hec oia q̄ dicta ſunt de vocatione ad extraneū iudicē videnť non hr̄e locū cū q̄libet in ſua debeat ꝓueniri ꝓuincia: vt.j. vt oēs obe.iudi.§.ſi igitur.ſed dic vt ibi dicemus.

occaſionē facientes ſuaꝝ calūniaꝝ[k] vetuſtate nancꝫ volente cōuētiōis facte libellum[v] ſuſcipientē[k] diebus eque decem[y] deliberationē habere quo[z] poſſit diſcutere cauſaꝝ ꝛ forte etiā recognoſcere[z] ꝛ liberari[ɔ]: poſt decē aūt dierū iducias tūc ꝛ ſubſcribere miſſo libello: ꝛ iudiciales implere cautiōes[a]: quidā vero reſpicientes ad noſtras[b] leges q̄ poſt litis cōteſtationē: necꝫ refutare iudicez: necꝫ alium petere iudicem permittūt: cauſam arte[c] machinanť: ꝛ maxime executorib[ꝰ] talia doloſe adinuentibus[d] ꝛ moꝝ vt oblata fuerit queli bz admonitio forte neqz libello dato: neqz iudiciali vlla cautiōe deducunt hoiez inuitū ad iudicē datū[e] ꝛ nihil ſcientem[f] cōpletuz facere litis cōteſtationem: vt ſemel ſub litis cōteſtatione ꝓſtitutus obligeť: ꝛ nullam habeat licētiā neqz refutare iudicē[s]: neqz ſimľ iudicē petere: cū forte ſuſpectus iudex ſit: ꝛ ſic agunt[b] q̄ volūt: ꝛ ſub ſuis artibus hoies ſtatuētes quo volūt modo de eo agūt Sancimus igiť duz admonitio oblata[k] fuerit alicui modis oib[ꝰ] offerri libellū[m] ꝛ nō ſm antiq̄tatē dare[z] ſolūmodo diem habere eū: q̄ admonetur inducias ſed duplices: hoc ē xx.[n] vt ſiue repudiare voluerit: ſiue etiam cū eo aliū iudicem[o] petere licentiā habeat hoc facere: aut forte cognoſcere debitū: ꝛ liberare ſe ab aduerſarij ſui ꝓtentione amicabiliter: ꝛ nō per calūniam ꝛ circūuentionem ſub iudice ꝓſtitui forſan ſuſpecto: forſan ingrato. Plerūq̄[p] autez aliq̄d etiā ꝑiudicij contra eū diſpenſante ꝛ eo q̄ litem ſuſtinet: nullū habēte[q] tp̄us ad cognoſcendū ea in q̄bus ꝙuētus occurrit. Suſcepto[r] vero libello ſola ꝑſonali fideiuſſione rē agit aliq̄s. ſed qō dixi de actiōe de conſuetudine ſeruať vt nō apponať qō etiā.l.pōt ꝓbari. nā cū poſſit eſſe reus certus ꝑ rē ꝛ cām ſatis eſt: vt.ff. de edē.l.i.ij.rñ. ꝛ b̄ ſubij c̄ b̄ aūt libell[ꝰ] q̄re dať in ſcript[ꝝ] cū ꝛ ſine ea poſſit re[ꝰ] certificari.rñ. qz ſi mutareť in aliq̄ citius ꝑ ſcripturaz appareret q̄ aľ. vt.ff.de pig.l.ꝯhiť. ꝛ.ff.de fide inſtru.l.iure. ꝛ cepit ſic dari in ſcript[ꝝ] a tpe iuſti. vt h̄. ꝛ.C. de an.ex.l. vt ꝓfecti[ꝰ]. et de tē. nō ſope.§.i. oliz aūt nō dabať ex neceſſitate in ſcriptis: vt.ff.ō edē.l.i.§.edeť. ꝛ ō ꝓua. deli.l.fi. niſi in q̄ueti one illuſtriū ꝑſonarū: vt C.de dig.l.quotiēs q̄daz tñ dicūt ꝛ iure veteri dandū libellū ex neceſſitate. ꝛ qō dict[ꝝ].ll. oť vez dicūt q̄tū ad hoc vt inſerať nomē actōis in libello. nā b̄ erat volūtatis. ſz libellū dare neceſſitatis. ſed ꝓi maꝝioz eſt. ꝛ b̄ in cauſis ciuilibus. in criminalib[ꝰ] aūt: ꝛ olim ꝛ hodie dať libellus in ſcriptis: etiā in ꝓuatis delictis ſi criminaliter agiť: vt.ff. ō ꝓua. deli.l.fi. ꝛ ff. de fur.l. fi. ꝛ ff. ō accu.l. libelloꝝ. i ꝑn. ꝛ.C.q̄ accu. nō poſ. l. qui crimē. qō aūt dixi dandū hodie libelluz vbiq̄ ꝛ in ſcript[ꝝ]. naz inde oť libell[ꝰ] fallit in oib[ꝰ] illis caſib[ꝰ] vbi dicimus ſniam dari poſſe ſine ſcriptis q̄ ſunt. xiij. vt dixim[ꝰ]. §. vt iu. ſi. quo. ſuf. §. neceſſitatē. itē fallit qñ ptes adinuicē ſibi remittūt. vt. C. de tē. appel. l. fi. ꝛ. C. de ꝓui. ſcho. l. iij. in fi. ti. ꝛ. j. de lit. ꝛ deci. pte liť. §. ad excludēdas. nec obſtat qō hic oť qꝛ veꝛ eſt. niſi partes ꝓſentiāt: vt.ff. de fer. l. i. ꝛ.ff. ō pac. l. pactū. alij dicūt nec exp̄ſſe nec tacite poſſe remitti. ar. ꝑ eis. ff de poſtu. l. q̄s. ꝛ. C. ō iureiur. ppť ca. l. ij. §. ſed qꝛ veremur. nā ſm eos libellus ē de ſubſtātia iudicij. itē fallit in trib[ꝰ] caſib[ꝰ] poſiť. C. de apoſta. l. apoſtataꝝ. ꝛ. C. ō iudeis. l. ne q̄s. ꝛ.ff. de ſepul. vio. l. iiij. itē fallit in teſte falſo ꝛ inſtro falſo. C. de teſti. l. nullū. ꝛ. C. de ꝓba. l. pe. itē in leuib[ꝰ] criminib[ꝰ]. ff. ō accu. leuia. vel dic ibi de plano. i. nō ſedēte iudice ꝑ tribunali. itē fallit in crimīe notorio: vt. C. de accu. l. ea q̄dē. itē in oi crimīe vbi ſine accuſatore ꝓcediť: vt.ff. de adul. l. i. §. ſi publico. ꝛ.ff. ō ſuſpe. tut. l. tutoꝝ q̄ꝫ. §. ꝑterea. ꝛ in dictis. ll. de ꝓba. l. pe. ꝛ de teſti. nullū. ꝛ ō accu. ea q̄dē. itē fallit i crimīe falſi ſm bul. vt. C. de fal. l. vbi. ſz Jo. ꝺicit ei q̄ in. d. l. vbi nō incidēter. ſz ꝑncipaliť fuit ibi mota qō falſi. ſz lz dixerim in ſupradictis caſib[ꝰ] poſſe ꝓcedi ſine libello ſm q̄ſdā. tñ ſm ꝑceptorē meū dici pōt q̄ ſi q̄s ſup his velit accuſationē ſolēnē inſtituere neceſſe hz dare libellū. vt hic dicitur.

n Hoc eſt. xx. nunq̄d diminui pōt hoc tp̄s. rñdēt q̄dā nō. qz he inducie inducunť a lege. ꝛ eſt ꝑ eis. j. ꝓſtitutio q̄ de di. §. illud. ꝛ.ff. de re iu. l. iiij. §. ſi q̄s ꝺdēnat[ꝰ]. ſecus ſi a iudice dilatio deť. vt. C. ō dila. l. i. ꝛ. l. ſi ꝯo ps. ſed puto ſp poſſe abbꝛeuiari. qz inuenio a lege datā dilationē poſſe abbꝛeuiari. vt.ff. de iudi. l. nōnūq̄. ꝛ.ff. de re iudi. l. ij. itē ꝺſuetudo ficvult ꝛ inter ꝑtať g̃ ſeruandū eſt. vt.ff. ō le. ꝛ ſenatuſc. l. ſi ō interꝑtatōe. q̄re dicas q̄ ſp dāda eſt tāta dilatio niſi iudici ꝺ videať. videť aūt ei plerūq̄ vt triū diez vel ſex: vel aliud tp̄s deť. ꝛ facit ad hoc verbū. j. de iudi. §. oz. in fi. §.

o Aliū iudicē. ſic. j. in me. litis nō fi. ſa. foꝝ. §. ſup b̄. in fi. §. ſic. j. vt differētes iudi. §. ſi ꝯo ꝓtigerit. p Plerūq̄ aūt. ſic. s ō triē. ꝛ ſe. §. ꝛ qz cog̃uimus. q Nullū habēte. q. d. paruū hz tp̄s. hz em̄. x. dies q̄ nullū appellať. ſz ꝺ de appel. §. i. in fi. ſz b̄ eſt nullū ad obuiandū malicijs eoꝝ q̄ in breui tpe facerēt litē ꝺte. vt. s. e. §. illud q̄ꝫ. at ibi nō eſt hmōi timoꝝ.

r Suſcepto. ꝯo ꝑſonali fideiuſſione. i. cautōe iudicio ſiſti. ideo ꝑſonalis dicta. qz eſt de repſentatōe ꝑſone in iudicio: vt inſti. de ſatiſda. §. ſz hodie itē iō dicta fideiuſſiōe. qz fideiuſſoꝝ dādus eſt. cū ſit p̄toria cautio: vt. ff. ō p̄to. ſti. l. i. ꝛ l. p̄toꝛie ſtipulatōes. ſed ꝺ. ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi dubiteť. in fi. So. ibi eſt ſpāle in legatis. itē ꝺ. ff. q̄ ſatiſd. cog. l. ſciēdū. in ꝑn. ſed hic intelligiť ſm illā vt ſi habeat poſ. imobiliū rerū nō ſatiſdet: vt ar. ff. de le. ꝛ ſenatuſcō. ſed ꝛ poſteriozes. ſed pla. dicebat iſtā ſimpliciter loq̄. itē nunq̄d poterit dare fideiuſſoꝛē aliū q̄ ſiliter imobilia nō poſſideat: vt ſcholarē aliū. rñ. nō. vt inſti. de fideiuſ. in ꝑn. ꝛ inſti. de repli. in fi. ff. q̄ ſatiſd. cog. l. i. ſed ꝺ in. e. ti. l. fideiuſſoꝝ. i fi. ꝑmi rū. ſz dic ibi eū eē poſſeſſoꝛē imobiliū

m Et ibi. qñ devna ꝓuincia vocať ad aliam.

n In exhibitōe, i. in hac ciuitate.

o Decreuimus. ſ. eo. quoniā.

p Definitum. ſ. a delegato. vt dictū eſt.

q Ab illo. ſ. reo.

r Taxationē. nota tria taxatio: iuramentum: ꝛ ſnia. taxatio ante ſacramentū preſtať nō poſt: vt. j. de iud. §. oportet, iuramētū vero ante ſnia. vt C. de rebus cred. l. generaliter. §. ofte igiť. ſed hec oia q̄ dicta ſunt de vocatione ad extraneū iudicē videnť non hr̄e locū cū q̄libet in ſua debeat ꝓueniri ꝓuincia: vt. j. vt oēs obe. iudi. §. ſi igitur. ſed dic vt ibi dicemus.

s Illud machinanť. ſ. homines quidam.

t Calūniarū. volebant em̄ ꝙ clementia legū ſit calūnie occaſio v ñ illud: oia mala exempla ſunt oꝛta a bonis rebus.

v Libellū. qꝛ ex volūtate daběť nō ex neceſſitate: vt. ff. de edē. l. i. § edere eſt. x Suſcipientē. ſ. reū. y Eque. ꝛ. q. d. vt hodie xx. danť ita olim decē dabanť: vt. j. pri. §. z Quo. ſ. tempore.

ꝛ Recognoſcere. ſ. debitū. ɔ Et liberari. ſ. ſoluēdo: vt. j. pri. §. ibi aut forte ꝛc. a Cautiōes. ſunt aūt iudiciales q̄ iudiciuz firmāt: vt iudicio ſiſti: ꝛ iudicatū ſolui: ꝛ ſikes: vt. ff. ō ꝓto. ſti. l. i. §. iudiciales. ex q̄ g̃ ſic cauebat ab b̄ iudice recedere nō poterat. vt b̄ oť

b Noſtras. ll. vt. C. de iudi. l. apertiſſimi. ꝛ. l. fi.

c Arte. i. deceptiōe. vel fraude. vnde Cato. Qui ſimulat verbis nec coꝛde eſt fidus amicus. Tu quoq̄ fac ſimile ſicars deludiť arte.

d Adinueniētib[ꝰ]. nā vbi intēderis ingeniū valz. ipſi āt executores vel viatoꝛes maxime ī hmōi ꝺuerſanť vñ nihil erit qō adīuenire nō poſſunt: vt. j. vt hi qui ob. §. i. ꝛ. s. de nup. §. ſi igitur ibi multo nāq̄.

e Datum. i. delegatum. f Scientem. ſ. reum.

g Judicē. ſed hodie pōt etiā lite cepta ali[ꝰ] aſſociari: vt. j. in me. lit. nō fi. ſ. foꝝ. §. ſup hoc. in fi. §. vñ qō hic oť ꝑ illā coꝛrigiť in b̄ capō.

h Agūt. ſ. exactoꝛes. i Sancimus igiť ammonitio q̄ fit hodie ꝑ executorē deſtinatū ad domū ꝙuenti: vt. j. de liti. §. oēm vero.

k Oblata. ſ. a iudice oꝛdinario vel delegato vel etiaz ab arbitro. nā ꝛ in arbitris dico debere dari libellū: vt. ff. de arbi. l. i. C. de arbi. l. pe. nec obſtat. j. de lit. §. ad excludēdas. ibi cā ꝯo ꝛc. qz nō excipit ibi de arbitro. vt ibi dicem[ꝰ]. l Offerri. ſed a quo. rñ. a iudice ſm cōſuetudinē. l. tñ nō diſtiguiť iſta vtrū a iudice vl̄ actore p̄cepto iudi. vnde nec nos diſtinguere debemus: v t. ff. de of. pre. l. ij.

m Libellū. i. ſcriptā petitionē in quadā charta q̄ libellus oť. ideo qz in breui charta fieri ꝺſueuit. ꝛ tñ valet. C. de fideic. l. ꝛ in epla. in hoc aūt libello tria debēt eē ſcripta: res q̄ petiť. ꝛ cā petēdi. ꝛ nomē actoꝛis. res aūt petiť ſingulariter vbi eſt ſingularis: puta peto codicē. itē vniuerſaliter ſi eſt vniuerſitas: vt hereditas. itē generaliter ſi generalitas petať. vt peto rōnē meoꝝ negocioꝝ geſtoꝝ q̄ adminiſtraſti: vt. ff. ꝓ ſo. l. ꝓ ſocio arbi. cā aūt eſt inſerēda: vt dicā. qz eſſi vel ſimilē cāz dicā: vt. ff. de excep. re. iu. l. ꝛ an eadē. §. actōes. ꝛ. C. ō edicto diui adri. tol. l. fi. §. fi. itē actio ex ēpto vel ſi[l]is actio: vt. ff. de edē. l. i. rñ. forma g̃ petitionē i hūc modū: peto codicē. qz emi ꝛ b̄ ꝑ act. ex ēpto. ꝛ oia q̄ plura ponūť ſupflua ſunt. niſi ſint ad ſpecificatōez rei. vt eſt ita gloſatū: ꝛ in talib[ꝰ] chartis poſituz: vt. ff. de rei vē. l. ſi in

l ſicet alꝫ habeat ꝓuilegiū vel militie vel ſacerdotij: cui renūciare pōt ꝑm
nſa iura: vt. C. de pac. l. pe. ſed q̄d ſi ꝑmōr fideiuſſorē dare nō pōt, rñ. iuret
duo. ſ. fideiuſſorē dare nō poſſe. ⁊ ſe ſiſtere: vt. j. de litigioſis. §. ad excludē
das. ꝓter clericos q̄ iurare, phibenꝫ: vt. C. de epi. ⁊ cle. l. cū clericis. q̄ eoꝝ
ꝑmiſſioni tm̄ cōmittꝫ: vt inſti. de ſatiſd. §. ſed hodie. itē q̄d ſi volo eē cō-

tētus ſola ꝑmiſſione etiaꝫ qñ fideiuſſorē darete
neꝫ, rñ. ſatis eſt: vt inſti. ꝺ re. ꝺi. §. vēdite. ⁊. ff. ꝺ fiꝺi
cō. li. l. iiij. §. adijci. itē q̄d
erit ſi nolit dare fideiuſſo
rē: ſed pignꝰ ad qō nō te
neaꝫ: vt. ff. de ꝓto. ſtip. l. p
tozue. rñ. ſatis eſt. q̄ facit
etiā plus: vt. ff. de col. bo.
l. i. §. an pignozibꝰ. ar. ꝯ.
vt inſti. de ac. §. ꝓterea. itē
q̄d ſi dedit pignus. nūc
vult fideiuſſorē darez pi
gnus repetere. rñ. nō pōt
itē inq̄tū teneꝫ fideiuſſor
rñ. ſi fideiuſſit in ſcriptis
vl̄ in cā publica teneꝫ vſ-
q; ad triēniū intra q̄ ꝺu
rat cā: vt. C. de iu. ꝓperā-
ꝺū. itē ⁊ plus ꝑ duos mē
ſes ifra quos ꝺz fieri cō-
teſtatio: vt. j. de exe. ⁊ his
qui cō. ⁊ recō. §. i. ſi aūt ſi
ne ſcriptis. tunc vſq; ad
duos mēſes tm̄: vt. C. ꝺ fi
deiuſ. l. pe. itē in q̄ta q̄ti
tate teneꝫ. rñ. ad intereſſe
actozis. ⁊ ꝺ niſi infra cer
tū tps fideiuſſerit: vel in
certā q̄tūtatē: vt. ff. qui ſa
tiſda. cog. l. ij. §. fi.

ab eo data: ⁊ ſpoztulis[s] ꝑm ſacrā no
ſtraz ꝑbitis cōſtitutionē ſubſcribe-
re libello: q̄ appellaꝫ reſponſionis:
⁊ ꝺeclarare etiā tēpus quo ei libel-
lus ꝺatus eſt: nec etiaz ob hoc ars[a]
quedā fiat. cūq; futura eſt celebzari
cōteſtatio litis apud iudicē interro
gari fugiētē. ſi. xx. ꝺies trāſierint ꝺe
liberatiōis: ⁊ illuz[b] q̄ꝺez ꝺicere veri
tatē: oīꝺi quoq; illud etiaz ex ꝺie et
ſubſcriptōe libelli: ⁊ ſi ꝺixerit trāſiſ-
ſe. xx ꝺiez numez: tūc fieri litis ꝓteſ
tationez[c]: in medio [ꝺ] aūt ei licentiā
eſſe repuꝺiare iuꝺicez ⁊ aliū petere
aut etiā cū eo iuꝺicē percipere[e]: aut
certe abſolui amicabilit[f] nihil in me
ꝺio neq; ꝺānificanꝺo[g]: neq; ab exe
cutozibus ꝓturbāꝺo: ſeꝺ ⁊ iuꝺiciari
am cautionē exponēte: ſicut q̄i ꝺe
his iuꝺicās[h] ꝑſpexerit ⁊. xx. ꝺiez ha
bēte ꝺeliberationē. Si vero[i] hec nō
ſeruenꝫ: ſz videaꝫ quedā fieri ꝓteſta
tio litis ꝑ nihilo[k] eā eſſe: ſz licentiā
eſſe ⁊ poſt hmōi ꝓteſtationē litis in
tra ꝺefinitos. xx. ꝺies. ſic oīa agere
tanq̄ ſi neq; ab initio facta ſit que-
ꝺam conteſtatio litis.

¶ Jurans ſiſtere ſe in iuꝺicio ſi poſtea a ciuita-
te abfuerit ꝑ iuꝺicē ozꝺinariū cauſatim ageꝫ ⁊

videb iꝫ cū fideiuſſoze vl̄ ſine eo: vt ꝺiximus. ſ. e. §. ſuſcepto.

i Si ꝺño nō fuenꝫ. i. nō ꝺeꝫ libellus: ⁊ tps ꝺeliberatiōis ⁊ ſubſcrip-
tiōis. ⁊ ſi[k]ia q̄ ꝺicunꝫ. ſ. e. §. ſancim[9]. ⁊. §. ſuſcepto. lz ꝺ ſubſcriptōe
nō ſit in vſu. ſed certe ſcribiꝫ in libzo cōi. ⁊ ideo nō eſt neceſſe ponī
libello. itē ⁊ qz ꝺzeue tps ꝺaꝫ iudicⁱ arbitrio. vñ bene pōt ⁊ memo-
ria retineri.

etiā ꝑ ꝺelegatū q̄ examinabit in quā terrā iurās
aufugerit ⁊ ſi ꝺatis inducijs aufugerit ⁊ nō cō-
paruerit mittꝫ actoz i poſſeſſionē ꝑ mēſura ꝺe
biti ꝺclarati quā ñ recupabit niſi oīa ꝺāna reſar
tiat ⁊ fideiuſſorē ꝑſtat ꝺe ſiſtēdo in iuꝺicio. an.

Si vero ſemel repuꝺiās iuꝺicem
aliū acceperit nō ſinim[9] ei[l] ⁊ eū q̄ pe
titus[m] ē rurſus repuꝺiare[n]: ſicut em̄
eius curā[o] habemus ſic etiaz ꝑ ꝺila
tōnē[p] agi aliq̄ꝺ quē aꝺverſus acto
rem modis oībus aꝺverſamur. Si
vero[q] etiā q̄ꝺā[r] iurēt[s] qz obſeruant[t]
⁊ anteq̄ conteſtatio[v] litis fiat ab
hac[x] maxime ꝺiſpareant ciuitate li-
centiā eſſe etiā nō facta litis ꝓteſta-
tione aꝺire actozē ſtatutuz iuꝺicē ⁊
hec ꝺenūciare. Illū vero ſi quiꝺem
aꝺmiſtrator[3] ſit iubere oīmoꝺo[z] ex-
hibere reū tanq̄ piurū: ⁊ pene[2] ſui
accuſatozē ꝑ fugam facrū[a]. Si ve-
ro non aꝺminiſtrat[b] ſeꝺ ꝺatus ſit[c] a
quoꝺā[ꝺ] iuꝺice ſiue ex ſacra forma:
aut iuſſione: aut ēt ab aliquo aꝺmi
niſtratoze[e] aꝺ illū[f] renūciare a quo
ꝺatus eſt vt ꝺeducanꝫ ab illo ne cā
maneat actoz. vnꝺiq; ꝺeſolata iuꝺi
ce[ſ] agere aliquiꝺ nō valente[b] eo q̄
nōꝺuz apuꝺ eū facta ſit litis ꝓteſta
tio[i] illo[k] ꝓtenēte legē[m] ⁊ iuramētuz
ſuū manifeſtatione[n] ſua ⁊ actozē ex

k Pzo nihilo eſſe. q̄tū aꝺ hoc vt
nō ſit neceſſe aliuꝫ
ꝺari libellū. nā ꝺe
nouo opteꝫbit oīa
incipi. interruptio
tñ facta eſt ꝑſcrip-
tiōis. lz quiꝺā ꝺi
xerint: vt mō ꝓxie
ꝺiximus.

l Ei. ſ. reo.

m Si vero petit[9]
eſt ꝺ colligeaꝺ pe
titionē alteri[9] ꝑ is
iuꝺicē ꝺari ſz ꝯ. ff.
ꝺe iuꝺi. l. obſeruā-
ꝺū. So ꝺ petit ge
neraliter ſibi ꝺoiez
certū vl̄ ꝺ reſpexit
aꝺ verecūꝺiā peti
ti iuꝺicis vt ibi ꝺx
vel hic ambe ptes
ſimul petierunt.

n Repuꝺiare. ꝺ
no. regulam q̄ nō
poſſuz repzobare
ſemel ꝑbatū. ſic. ff.
ꝺe neg. geſ. pōp. ⁊
C. ꝺe reꝺ cred. l. ſi
q̄s. ⁊. j. ꝺe liti. §. aꝺ
excludēꝺas. ⁊. j. vt
cū ꝺ appel. cog. §.
ſiue igiꝫ. ⁊. ff. q̄ ſa
tiſda. co. l. ſi ab ar-
bitro. §. fi. C. ꝺe non nu. pe. l. gñaliꝫ cām. ar. ꝯ. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. l. vt g̃da
tim. §. pe. ⁊ C. ꝺe pfeſ. ⁊ me. l. grāmaticos.

o Eius curā. ſ. rei.

p Per ꝺilationē. i. ꝑ hmōi ꝓcraſtinationē.

q Si ꝺño. hic po
nit ꝺe tertia parte rubzice.

r Quiꝺā. ſ. rei cōuenti in iuꝺicio.

s Jurēt. i. iuꝺicio ſiſti. qz nō potuerūt ꝺare fideiuſ. vt ꝺixim[9]. ſ. e. §
ſuſcepto. ſeꝺ q̄ꝺ ſi fideiuſſorē ꝺederāt. rñ. tūc ꝺuplici iure cōſulit[x] a-
ctozi ⁊ ꝯ fideiuſ. aꝺ intereſſe: vt. ff. q̄ ſatiſꝺ. cog. l. ij. §. fi. ⁊ ꝑ miſſionē
in poſ. vt ꝺ ꝺx. itez q̄ꝺ ſi neq; iurauit neq; fideiuſ. ꝺedit. rñ. aꝺhuc hz
locū hic. §. itē q̄ꝺ ſi nunq̄ venit coꝝ iuꝺice. rñ. aꝺhuc hz locū gene-
ralis cōſuetuꝺo vt ꝺicit q̄ eſt interꝑs legū: vt. ff. ꝺe le. ⁊ ſenatuſcō. l.
ſi ꝺe interꝑ. qō q̄ hic ꝺicit iurēt. ſubaudi maxime.

t Obſeruēt. ſ. iuꝺiciſi. i. in iuꝺicio fiſtāt.

v Cōteſtatio lit. ſz q̄liter cū incōtinē
ti elapſis. xx. ꝺieb[9] fiat cōteſtatio: vt. ſ. eo. §. ſuſcepto. in fi. i. rñ. imo
nō ſtatiz. q̄q; forte eo retarꝺāte qō pōt eſſe vſq; aꝺ ꝺuos mēſes: vt
j. ꝺ execu. ⁊ his q̄ cō. ⁊ recō. §. i.

x Ab hac. ſ. cōſtātinopolitana
maxime iō ꝺicit. qz ⁊ alꝫ generaliꝫ hec cōſtitutio ſeruaꝫ. vt. j. e. §. fi.

y Illū. ſ. iuꝺicē.

z Aꝺmiſtratoz. i. iuꝺex oꝛꝺinariꝰ: vt. j. vt oēſū
cti ſeu fu. e. §. pe. ⁊ Oīmoꝺo. i. re ⁊ ꝛbo. q̄ nō facit niſi oꝛꝺina-
rius: vt hic. vocatio aūt ꝛbo tm̄ fit a ꝺelegato. ⁊ etiā ab arbitro: vt
ff. ꝺe arbi. ſeꝺ interpellaꝫ. §. i. itē ab oꝛꝺinario fit q̄ñq; tm̄ ꝛbo. vt ꝺ
ꝺomo vocari: vt. ff. ꝺe in ius vo. l. pleriq;. ⁊ trib[9] ſequentibus. ll.

2 Pene. aꝺverbialiter ponit.

a Factū. no. optimū ar. ꝯ ſer
uientes fugientes: vt eoipſo res amiſſas videanꝫ ſubtraxiſſe. ⁊ faꝫ
C. ꝺe iura. ca. l. ij. §. qō ſi actoz. ⁊. §. finaūt reus.

b Aꝺmiſtrat. ſ. iuꝺex.

c Datus. i. ꝺelegat[9].

ꝺ Aquodā iu-
ꝺice. ſ. oꝛꝺinario. nā ꝺelegatus nō ꝺelegat: vt. C. ꝺe iuꝺi. l. a iuꝺice.

e Aꝺminiſtratoze minimo puta a ꝺefenſoze ciuitatis.

f Aꝺ illum. i. ꝺelegantem.

g Judice. ſ. ꝺelegato.

h Non valēte. hoc eſt cōtra. j. ꝺe litig. §. aliꝫs. Sol. hic coꝛrigiꝫ in
ꝺelegato a pzincipe: vel ꝺic vt ibi.

i Cōteſtatio. ex tūc emꝫ ꝺñs litis eſt factus: vt. ff. ꝺ edil. ediꝫ. l. ediles.
§. item ſciendū.

k Illo. ſ. reo.

l Legem. iſtam.

m Manifeſtatōe ſua. q̄ manifeſtatio eſt ꝑpꝫ fugā. ſicut ſupzaꝺixi

n Omne.nã diffinitiua ſnia dari nõ põt in eũ lite nõ cõteſtata:vt C.de tẽ.appel.l.fi.§.i.nec miſſio põt fieri q̃ erat delegatus nec alio modo poterat actor ad ſuũ puenire. o Exhibitione,ſ.ſui. p Et potuerit.ſ.ſummatim.ſicut.j.ſtatim of. q Judex nũq̃d ordinarius tñ faciet iſtã examinationẽ ꝛ hec q̃ ſequunt, nõ aũt delegat⁹.rñ.ſm quoſ dã ſic. q̃ mittere i poſſeſſionez eſt de mixto impio.vt.ff. de iuriſd i.om.iu.l. iubere. vnde ordinario tãtũ cõpetit cuius officiũ eſt latiſſimũ:vt.ff.ỏ iur. om.iudi.l. i.nec delegari põt: vt.ff.ỏ of. eius cui mã.eſt iur.l.i.in pr̃in. ꝛ.ff. de dã.infec.l.iij. §. dies. ſz tñ puto q̃ etiã delegat⁹ poſſit hec q̃ ſequũtur facere, nã nõ mittit in poſ.ſz de mittẽdo pnunciat qõ etiã delegatus facere põt:vt.ff.ỏ of. eius cui mã. eſt iu. l.cognitio.§.fi.q̃re dicas q̃ ſz nõ poſſit vocare re ꝛ ỹbo et mittere in poſſ. delegat⁹ vt mõ dixerat. põt tñ hec q̃ ſequunt facere. ꝛ qõ hic dic̃ iudex.ſ. ordinari⁹ vel delegatus intellige. et ſic ex conſuetudine ſeruat.

tra omne[n] legitimũ adiutoriũ relinquente. Igit ne latente eo ꝛ tarda exhibitiõe[o] cauſa maneat ſuſpenſa examinet vt potuerit[p] iudex[q] in quã terrã abiſſe dicit ꝛ det inducias[a] certas vt niſi intra eas occurrerit liberã tñ[b] huius rei fiduciã hñs ſi nõ forte ſtudio actoris impediat aut venire phibeat:tunc ſm vnã p tem[c] examinet[d] negociũ:ꝛ in poſſeſſionẽ[e] mittat actorẽ eius rerum[f] ſm menſuraz[g] declarati debiti[h] ipſum q̃ in poſſeſſionem miſſum hñe etiã res debiti cã ſeruãdi:ꝛ tũc ſi ille occurrerit[k] oẽ ei pus ſoluet damnũ: ꝛ tũc recipiẽs[l] res ꝛ fideiuſſorẽ[m] pſtãſ pſequat cãm. Optimũ[n] q̃ eſt etiaz hoc ppter dubitationũ qõem lege cõi determinare. Primuz nãq̃ fuerũt dubitatões plurime vtrũ opor teat militias ſub hypothece deduci vinculis[o] aut his liberas eẽ: ſz hoc q̃dez iam definitũ eſt lege[p] ꝛ certe[q] pſiſtũt militie quecũq̃[r] vẽdi aut obligari poſſunt[s] nos autẽ ex maiorib⁹[t] cãm cõſiderantes ſancim⁹: qz ex antiquis[v] tpibus nõ erat in militijs hypotheca:ſed quedã noia[x] oino antiqua ꝛ õficiẽtia in talib⁹ effe rebant, Paulatiz vo impatores interpellãtiũ creditoꝝ miſerati hec p bebant[y]. Cũ vtiq̃ oĩs militia publica exiſteret:ꝛ nullũ queſtũ oino aliũm:q̃ ex iperiali munificentia hñs ppterea igit ſancimus ea q̃ appellant ex caſu[z] nõ oĩbus pmpte ſubiacere:niſi tñ creditor fuerit:q̃ ad hoc ipſum mutuauit: vt militia illi emeret, alioquin alijs creditoribus nõ pmpte damus hoc. ſz ſi q̃dem filij ꝛ fuerint:aut vxor defuncti: iſtos oĩbus põnim⁹ modis vt adeãt nos: ꝛ ſm iuſſionẽ noſtraz hoc habeant nõ tanq̃ paterna hereditatẽ ſi in alijs[2] inops ſit: ſed tanq̃ imperialez munificentiã: vtꝛ ſubſtãtiã relinq̃ntibus ꝛ nõ habentib⁹:merito ſolatium pbeamus. ſi vero null⁹ eis nec̃ filij⁹: nec̃ vxor fuerit: nec̃ creditor qui ad ipſaz militiã mutuauit: tũc ꝛ alijs creditorib⁹ [a] põbem⁹ hoc ne videamur inhumanuz aliq̃d facere ꝛ nõ ppter piã ꝛ deo placẽtẽ actõez[b] ponere legẽ: de militia q̃ppe ſpectabiliũ ſilẽtiariorꝝ pprie datis ꝛ largitis eis pulegijs in ſua[v] tute[c] manẽtibus. Oĩ vero[d] ad clemẽtiã ois nobis aperta eſt lex: videmus autẽ quoſdã coherẽtes mulierib⁹ indotatis: deinde morientes ꝛ filios qui

dunk:vt.C.ſi p vim vel alio mõ.l.fi. erit g̃ hoc ſpãle vt ſũmatim cognoſcat[k] ſicut al's in caſib⁹ q̃ his legibus denotant.ff. de lib.agno.l.ſi q̃s.§.ſi vt pens. ꝛ.ff. de carbo.l.iij.§.cãe.ff.ỏ pto.ſti.l.i.§.ſi. ꝛ.ff.ỏ pe here.ſi q̃s libertatẽ. ꝛ.ff. de vẽtre in poſ.mit.l.i.§.ſi ea. ꝛ.ff.ỏ reiud.l.a diuo pio.§.ſi ſup re b⁹. ꝛ.C.vbi in rẽ ac.l.ij.ff.vt in poſ.le.ſi is a quo.ff. ad exhi.l.iij.§. ſciendũ ꝛ b̃, ſed regulr plene ẽ cognoſcenduz:vt.C. de iu.l. iudices. q̃ eſt ỏ ad ſupradictas.ll. ꝛ ad iſtã. q̃dã tñ hic dixe: ſit petiti tñ. ꝛ facit p eis.ff. de iu.o.iu.l.fi. ſed p̃ma opinio verior ẽ ꝛ conſuetudine p̃bat.

l Seruãdi cã. qõ leges appellãt rei ſuãde cã. ſz nũq̃d fruct⁹ medij tp̃is lucrat[k] miſſus. rñ fz conſuetudines fraꝝ. ſic ſz ỏ iuſ dz reddere debitori:vt.ff. q̃ bus ex cau.i poſ. ea.l.fulcini⁹. i. rñ.ff. ỏ bo. auc.iu. poſ.pretor ait.i. rñ niſi in caſu ſpãli:vt.ff. q̃. ex cau. in poſ. ea.l.fulcini⁹. §. fi.

l2 Occurrerit, ſed vſq̃ ad qõ tp̃s reuerſus auditur. rñ. pla. vſq̃ ad. xxx. ã. ꝛ ar. p eo. iſti. ỏ ppetuis ꝛ tẽ. ac. in p̃n. ſz nos dicimus vſq̃ ad annũ tñ: vt C.ỏ p̃ſcri. xxx. an. l. ſicut. § pe. ꝛ j. de lit. §. oẽm. in fi. §. ſz pla. dicebat p̃dictã. l. ſicut. loq̃ in reali act. hãc in p̃ſonali. itẽ ad illã. j. de lit. dici põt q̃ loquat in actore abſente. hec i reo. ſz ſm nos q̃ dicimus tñ vſq̃ ad annũ admittẽdũ nũquid poſſidet miſſus poſt annũ. rñ. fic. q̃ſi ſcỏz decretũ intercedat: vt. ff.

a Inducias certas. ſ. ſm arbitriuz ſuũ: vt. C. ỏ diſla. l. i. qỏ põt eſſe. xx. miliũ diurnoꝝ: vt. ff. ſi q̃s cau. l. i.

b Liberã tñ. interpoſitio eſt ꝛ loquit ỏ iudice q̃ libere põt b̃ facere niſi reus impediat ſtudio actoris. ꝛ facit. ff. ỏ eo p quẽ fa. eſt. l. fi. §. fi.

c Scõm vnã pte. i. ſm actorẽ audita p̃poſitõe eius. ꝛ rõnez ſacro de calũnia p̃ſtito. nã ſi vtraq̃ pte p̃ſte hincinde ſacrm calũnie p̃ſtare. g̃ ꝛ nũc ex vna. cũ vna tñ ps p̃is ſit: vt. C. ỏ iureiu. ppt cal. l. ij. in pr̃in. qỏ eſſi iuris eſt in toto q̃ ad totũ: eſt b̃ in pte quo ad pte. ff. ỏ pac. l. iuriſgẽ. §. adeo. d Examinet. ſed qualiter. rñ. qz mittet ad domũ ꝛ q̃reat ibi. ꝛ hoc ſufficit: vt. ff. de dã. infec. l. iiij. §. totiens.

e In poſſeſſionẽ. i. i detẽtionẽ. nec ei poſſidebit. ſz erit in poſſeſſione: vt. ff. de acq̃. poſ. l. iij. §. fi. ꝛ. ff. ỏ bo. auc. iu. poſ. l. cũ ex cã. ꝛ lõge aliud eſt poſſidere aliud in poſſeſſiõe eẽ: vt. ff. ỏ acq̃. poſ. l. fiq̃s ante

f Rerũ. ei⁹ debitoris. ꝛ b̃ dico p̃mo mobiliũ. ſcỏo imobiliũ. tertio noim: vt. ff. de re iu. l. a diuo. §. i. ſz dici poſſet q̃ illa loquat in execu. diffinitiue. b̃ aũt ỏ execu. interlocutorie. g Scõm mẽſuraz. ſed olim i oia bona fiebat miſſio etiã ppt q̃nq̃ ſoliỏ. niſi in cã dãni infecti ꝛ legatoꝝ: vt. ff. q̃bus ex cau. in poſ. ea. l. i. ꝛ. ff. ſi ſerui. vẽ. l. is cui⁹ ſz nũq̃d ſi peto iure hypotece oia bona. hz locũ qỏ b̃ dr. rñ. nõ. imo in oia ſum mittẽdus alꝰ fieret iniuria mihi. itez q̃d ſi petã oia mihi debita. ꝛ tũc dico oia. ſ. q̃ in oibus ſuz mittẽdus. ſz certe ꝛ hec aut. tũc locũ hz cũ tũc ſit mẽſura debiti tota ſubſtãtia debitoris. itẽ nunq̃d fiet hec miſſio in tñ. ita q̃ nõ in pl⁹. q̃dã dicũt q̃ ſic. nos aũt q̃ in pl⁹: vl in duplũ: vel in tñ ꝛ dimidiũ. nec obſtat qỏ b̃ dr. qz nõ dic̃ q̃ nõ in pl⁹. ſz ſm mẽſurã. vt ſi peto. c. mittar i poſ. de reb⁹ valẽtib⁹ cl. vel. cc. ſi aũt petã. cc. ꝛ tũc i reb⁹ valẽtib⁹. ccc. vel. cccc. ac ſi diceret nõ fiet miſſio b̃ in oia bona. vt olim: ꝛ pbat b̃ ex conſuetudie pignoꝝ nã ſemp pl⁹ dz valere pign⁹ q̃ ſit debitũ. vñ dr q̃ reſiduũ dz creditor reddere debitori q̃ vẽdet pl⁹ pignora: vt. C. ỏ iure do. ipe. l. fi. § finaũt minus.

h Declarati. i. petiti. pbati ſemiplene nõ p̃fecta mẽtũ calũnie actoris: vt. C. q̃ꝝ ap. l. i. ꝛ. C. ỏ bonis auc. iu. poſ. l. cũ p ponas. nec eſſi plene põt cognoſci cũ cãe merita p̃tiũ aſſertiõe pan

de dã. infec. l. a quo. ſed tñ. Q. dicebat ſtatim in ac. in rẽ miſſuz poſſidet ar. dicte. l. ſicut. §. pe. ſed p̃ma placet. l Recipiẽs res. ſed nũq̃d p̃mo res reſtituit q̃ ſatiſdet. rñ. nõ puto. imo q̃ſi loco pigris done c ſatiſdet te nebliẽ vt b̃. ꝛ. ff. de ac. em. iul. §. offerri. m Fideiuſſorẽ. ſ. iudicio iſti. ſz q̃d ſi poſſideant imobilia. rñ. adhuc puto eũ ſatiſdare debere: vt ſic ſpãle hoc caſu. qz ex quo ſemel male fecit fugiẽdo: poſtea male facere p̃ſumit: vt. ff. de re mili. l. nõ oẽs. §. a barbaris. ꝛ. ff. de accu. §. ſi cui. ꝛ. §. hiſdem.

n Optimũ. hoc. ſ. qỏ ſequit. o Cui culis. i. vtrũ poſſent obligari

p Lege. que dicit eas poſſe obligari ſi ſunt tales q̃ ad heredes trãſeat vel etiã quatenus trãſeant: vt. C. de pi. l. fi. q Certe. aduerbium.

r Quecũq̃. i. que. s Poſſunt. ſ. que tranſeunt ad heredes.

t Maioribus. ſ. anteceſſoribus noſtris.

v Ex antiquis. i. ante dictam. l. C. de pig. l. fi.

x Nomina. i. quedã debita que cõtracta fuerũt ſup militijs. ꝛ tñ deficiebant debita debitore nõ habente aliunde vnde ſatiſfaceret.

y Prebebant. i. in p̃uilegiũ. z Ex caſu. ſ. militias ſic dictas qz cadũt mortuo militante q̃ſq̃. vt in dicta. l. C. de pig. l. fi. ꝛ. C. de inoffi. teſta. l. oĩmodo. §. imputari.

ꝛ Filij. q̃ repetũt dotẽ maternã ea mortua. vel ipſa vxor q̃ũ viuit adhuc

o Si in alijs. qz hereditas eſt omni ere alieno deducto: vt. ff. de ỹb. ſig. l. ſubſignatũ. §. i. ꝛ. l. veniſſe. ac. a Creditorib⁹. qui nõ ad hoc mutuauerũt. empta tamen fuit ex ea pecunia vel preſumitur.

b Actionẽ. i. actũ. ſic ponit. ſ. de non alie. §. finimus.

c In ſua virtute. qz ꝛ ſi nõ ad hoc ſpecialiter accepit mutuũ ex cauſa talis militie emendũ nihilominus creditores eoꝝ preferunt mulieribus. ꝛ facit. C. de inof. teſt. oĩmodo. §. fi. ꝛ. C. de ſilentiarijs. per totuz. itẽ facit ad hunc. §. ff. de ac. emp. creditor. §. inter. ꝛ. C. de inoffi. teſ. l. oĩmodo. §. imputari. ꝛ. j. de equali. do. §. qz vero. ꝛ. ff. de mi. l. iij. §. ſi q̃d. itez. ꝛ. C. qui po. in pig. l. licet. ꝛ. ff. qui poti. in pig. interdum.

d Quoniam vero aperta eſt. nota legem apertã ad clementiã nec mirum cũ ſit ſancta: vt. C. de le. ꝛ cõ. l. leges. accur.

e Valētes.s.videm⁹.ac.
f Nouissima.hoc coloze loquēdi plerūq; vtit̄ hic liber:vt notat.j. qui.mo. natu.effi.le.§.illud.circa fi.accur.
g Etiā harū.s.mulierū.
h Scripsim⁹ le.vt.C.de repu.l.fi.τ.§.de nupt.§. sic;itaq;.
i Filij fuerint. hic aliter distinguit̄: vt.j.vt li. ma. τ auie.§.q;vero legem.
k Cōpleri.sic.C.ō mof. test.l.oīmodo.ac.
l Consistentes. vt dicit̄ in.§.sic itaq;.
m Si perduraverint.vt in hoc.§.ac.
n Omnibus.repete fruantur.ac.
o Similiter aūt in multieribus.τ hoc coꝛrigit̄.j. vt li.ma.τ auie.§.q;vero legem.
p Propzias.q̄ paterna lia dicūt̄,vt. C.ō pac.cō. tā sup do.l. hac generali
q Subiacere,ita oꝛdia. hmōi rebus nullo mōva lētib⁹ subiacere creditoꝛ tib⁹ viri nisi foꝛte τc.al.
a In illius desēdētis. qñ mulier diues decessit τ vir inops ē supstes. vñ successit τ in quartaꝫ bo noꝛ suoꝛ cū liberis moꝛ tue mulieris.
b Paup.quis hic dicit̄ paup.rñ.qui hꝫ minus.l. aureis: vt.ff. ō accu.l. nō nulli. vel dic q̄ non hꝫ. c. aureos: vt insti. ō succes. lib.§.postea.τ.§. sed nr̄a
c Foꝛsan habeat.s.suffi cientē substantiā.
d Nō offerētē.s.mulierē
e Dantem.s.viruꝫ.
f Per successionez.i.vt ipsa succedat cuꝫ filijs si locuples est.
g Donationē. vt.§. de nō el.l.i.§. fi. nisi in casi bus vt ibi diximus.
h Nanq; hoc.i. reliquī legatum,
i Cōcoꝛdātie.sic. C.ō in offi. do.l. i.sic.j. vt clerici apud ꝓpꝛios epi.§.fi.
k Per diuitias.sic.C.ō nup.l.fi.
l Constitutio. q̄ ex aseri ptio τc.i.constitutio.
m Que est.in.C.ō senatusco.clau.l.i.in fi.nā per daudianū erat libera, et eius filius erat seru⁹. vt ibidē dr̄: nō aūt dicit ō illa q̄ est.C.de agri.τcen.l. ne diutius. q; ibi non est casus.hꝫ alij sikes sint ibi vel dic q; dicit ea q̄ est.C. ō agri,τ cē.l.fi. τ nota q;

dē ex legevocatos ad paternā here ditatē:mlieres aūt hꝫ decies milies in statu legitime ꝓiugis manserint attñ eo q;nō sit facta dos neq;pante nuptialis donatio nihil hr̄e valen tes[e]:sed nouissima[f] viuētes inopia. Propterea sancimus puidētiā fie ri etiā hac[g] in successiōe moꝛiētes τ hmōi vxoꝛē cuꝫ filijs vocari:τ sicut scripsimus[h] legē volētē:τ si sine do te existētē vxoꝛē vir dimiserit quar tā partē eius substātie accipe eā:sic etiā hic:qñ cōtingit foꝛte paucos: aut plures esse filios quartā partez eius substātie hr̄e mulierē siue plu res siue minus filij fuerint[i]: si tñ le gatū aliq̄d reliquerit ei vir min⁹ aūt q;rta pte cōpleri[k] hoc vt sicut lesas eas iuuam⁹: si foꝛte dimisse fuerint a viris indotate ꝓsistentes[l] ita vel si pduraverint[m] semp cū eis eadē fru ant̄ puidentia.s.oibus[n] ꝑm instar il lius nostre ꝓstitutiōis q̄ quartā de cernit eis etiā his seruādis.sil̄r qui dē in viris:sil̄r aut̄[o] in mulieribus: cōem nāq; etiaꝫ hanc sup eis poni mus legē sicut etiā p̄cedentē.Si vo quasdā res ꝓpriasꝫ[p] mulier i domo viri:aut alibi repositas habuit hac actionē τ retentionē habeat oibus modis iminutā subiacere[q] hmōi re bus viri creditoꝛibus nullo mō va lentibus: nisi foꝛte ꝑm qō in illius[a] iure ex hac lege hr̄es extiterit Hec itaq; dicimus si ꝓiūctoꝛ alter dotē aut antenuptialē donationē nō fa cies:inops aut vir:aut mulier inue niat:τ moꝛiēs q̄dez:aut vir:aut mu lier:locuplex sit:ille vo vel illa sup stes paup[b] existat:nā si aliunde foꝛ san habeat[c] nō offerētez[d] dotē:aut nō dātez[c] ꝓpter nuptias donatōez nō erit iustū grauare filios p̄ succes sionē[f]. Qm̄ lex alia est nr̄a dicēs do tē nō offerentē nō posse res viri ac quirere p̄ antenuptialē donatiōez[g] q; etiaꝫ volum⁹ hic obtinere:nisi tñ ipse vir aut legatū ei: aut aliquā p̄ tē institutiōis reliquerit.fieri nanq; hoc[h] nullo inuidemus mō:vt omni bus modis ꝓcoꝛdātie[i] legū seruent̄ τ inopia ꝓiugis p̄ diuitias[k] saluet̄ alteri⁹. Que igit̄ placuerūt nobis tua celsitudo in oibus valere operi effectuiq; tradere festinet p̄ cepta a se cōficienda vniuersa faciens ma nifesta quatenꝰ ipsi ꝑm hāc viuant etiam τ conuersentur.

Cōstitutio[l] q̄e ex[m] ascriptitio τ libe rtinatos liberos esse vult[n] nō his q̄ añ ꝓstōnē nat̄[o] sunt sed qui post co stitutionez nati sunt ꝓdesse τ ve ne

nerabiles[p] domus ꝓiconomi cōmu tationes faciāt ad inuicē īmobiliū rer̄ ecclesiaꝝ decreto p̄i⁹ inter posito:excepta hac maioꝛe ecclesia

q Natus ex ascriptitia τ libera post hāc legē li ber est.item vna ecclesia pōt cū alia ꝑmutare im mobilia metropolitani decreto τ iureiurādo p̄ stito.q; tal̄ permutatio vtriq; vtilis est.excepta constantinopolitana.h.d.ange.

Imꝑatoꝛ Iu.au. Io.pp̄.scō.

In quadā nostraꝝ cōsti tutionū nihil obscuritatē habentē mote sunt qōes ab aliq̄bus ex studio:τ ad suā intentionē obscuritatē ei intro ducētibus:cū em̄ libertatis amato res simus nup posuim⁹ legē vt non ꝑm antiq̄tatē si ex ascriptitia τ libe ra ꝑsona ꝓcesserit soboles oīno eā sequi ascriptitiā foꝛtunā ꝑm hutilis[r] foꝛtune obseruationē.Sic etiā sup ascriptitijs putari τ ꝑm vētris statū eius etiā qui nascit̄ ꝓsiderari foꝛtu nā[s], ex libera nāq; matre ꝓcedere seruilē partū nostra benefacies no luit lex:qñ diximus in lege si quidā cōiuncti sunt mulierib⁹: siue etiā cō iuncti fuerūt[v]: τ filij ꝓcreant̄ ita le gē in his qui ꝓcreant̄ valere:quidā aut̄ sic fatue:aut callide interp̄tari ausi sunt legēvt etiā si ante ꝓstituti onē nati sunt aliqui vel si valde sint senes putent eos liberari tanq̄ mō natos τ nō lōge p̄cedētes legē cuꝫ vtiq;nos hūc habuerim⁹ intellectū vt si coheret̄ iam quidā vxoꝛibus τ post legē filij ꝓcreati essent: aut nō coheret:quidā vero postea nuptie fieret̄ post legē nati haberēt ex lege datā libertatē Ne igit̄ liceat artib⁹ vti τ malignari:τ possessionū noce re dñis talibus interpretatiōib⁹: p pterea sancimus oēs qui nati sunt a tpe legis hoc solutos esse ascripti tia foꝛtuna si ex liberis nascant̄ ma tribus omne ꝓteritū antique seruā dū legi[x]. Quia igit̄ nup scripsimus legē[y] medentes his que de eccl̄iasti cis alienatiōibus fiunt τ volētes si quidē publicū debituꝫ sit:posse eas alienare cuꝫ omni subtilitate ꝑm le gis obseruationē.Si vero p̄riuatū debitū est ꝓ soluto dare rē īmobilē τ in nullo videri offendere positaꝫ legē[z] q̄ oēm alienationē ꝓhibꝫ etiā illud[a] τ adiicimus[b] τ p quādā ineui tabilē[a] occasionē τ vtilē danti τ acci pienti venerande domui[b] hoc est aut eccl̄ie ad eccl̄iā: aut ꝓthochiū ad ꝓthochiū aut xenodochiū ad xeno dochiū:āt simpl̄r venerabili domui ad aliā reuerēdā domū hoc est aut eccl̄iaꝫ ad ꝓthochiū:aut mōasterii ad venerādā domū aut xenodochi

hec pars expedit̄ j.co. vsq; ad. §. q; igit̄. scō a aūt vsq; in fi. ōstitutionis.

u Esse vult.illa cō stitutio dico nō ꝓ dest his q̄ ante τc.

o Nati.s.sunt.

p Et vt venerabi les.hoc expedit̄.j. eo.§.q; igitur vsq; in fi.

In quadā nostraꝝ.vt C.de sena tusco. clau. l. i. vel dic vt.C.de agri.τ cē.l.fi.vl̄ dic vt ter tij: vt. C. de agri.τ cen.l.ne diuti⁹. sed scō a verioꝛ videt vel ꝓma.

r Scōm seruilis. subaudi hic. s. ꝑm τc.si nō habes in littera.

s Scōm foꝛtunā vt si venter est ser uus τ part⁹ fit ser uus: vt. §. dixi. et C.de reiven.l. par tū. τ insti. de inge nui. si aūt libera. τ tūc filius liber. vt subijcit ex libera nanq; τc.

t Coniuncti sunt. s.nūc.

v Fuerunt. in fu turo.

x Antiqua.seruā de le.vbi sit hec an tiqua ignoꝛamus nā p.l.codicis erat ꝓsiderādus vēter semp:vt.C. ō sena tusc.clau.l.i. τ.C.ō agri.τ cen.ne diu tius. τ.l.fi.

y Quia igit̄ legē vt.§.ō eccle.re.im mobili.ali.§.aks.

z Positā legem. vt.§. de nō alie. §. nos igitur.

a Ineuitabilez.i. si occurrat ineuita bilis.τ nō sperne da occasio τ vtilis τc.

b Domui.accipe licentiam damus quod est.j.

c Licentiã, idem est in ẽmptheosis: vt. j. ti. i. §. illud. q̃ tñ est hodie mis generale. vt ibi dicemus.

d Dabat lex: vt ẽ. de nõ alie. §. sinimus.

e Metropolitã. s. archiepm.

f Pragmatico. i. ipiali rescript. al.

g Terribilia. sic. j. vt hi qui ob. §. q̃ siquis. sic j. ẽ al. t emphi. §. qz vero. sic. j. vt ĩmo. antenup. do. circa fi.

h Et q̃. s. male dicta inferãt ea que nunc dispo.

i Excipimus. etiam ꝓxi: vt. ẽ. de ec. re. imo. alie. §. fi.

k Et õcetero. hꝫ ꝓma ꝑs expedit. j. eo. vsq̃ ad. §. illud

l Et licz. hec scda expedit. j. e. §. illõ.

m In priuatã. q. d. in priuatũ tñ remaneat ꝓhibitio.

Legem scripsimus: vt. ẽ. de nõ alie. §. nos igit t. §. vt autem, t. §. sinimus.

b Aliã scripsim⁹. vt. ẽ. de ec. re. imo.

c Qua. s. lege mõ prime dicta: vt. ẽ. de eccle. re. imo. al'. §. fi.

d Permittentẽ. vt in prima pte dicte cõsti. cõtinetur.

e Sub scemate. i. ordine. ac.

f Volum⁹. sic. C. de le. t cõ. l. leges. t cõ.

g Permutando. i. mutando.

h Maneant. vt ẽ de non alie. §. sinimus.

i Per mediũ imperiũ. ad eos pficiscat'. sic nota q̃ nõ possum hre ex mea ꝑsona nec ex alterius ꝑsona habere possum. sic. C. de vsur. l. eos. §. fi. t. C. qõ me. cã. fi ꝑ imꝑssionẽ. t. ff. de le. i. t. l. si mihi. §. regula. t. ff. ỏ vsuc. l. labeo. t. ff. de admi. rex ad ci. perti. l. ij. §. i. ecõtra qñq̃

um aut nosochomiũ: aut illis ad ecclesiam aut alterutr̃: aut vnuz hoꝝ que penis a nobis sũt dinumerata aut alteri cuilibz venerabili domui licentiã[c] damus ꝑsulibus hoꝝ monasteriorꝝ ꝑ hanc legem cõmutationem facere: t hoc valere t nõ soluz imperiũ sicuti prior dabat lex[d] licentiã habere cõmutare: sed etiaz venerabiles domos q̃ regi oĩm deo dedicate sunt sic tamẽ vt etiã decretũ interponat' cũ omni subtilitate t iureiurando: t apud locoꝝ metropolitã[e] hoc cõsiderari: t si re vera ꝓbatũ fuerit cũ iureiurando: qz vtile est vtriq̃ parti hoc agi ratũ esse: t valere t nõ egere: neq̃ speciali iussione: neq̃ ꝓragmatico[f] diuino tipo habẽtibus: quippe his qui ad talia cõueniunt magni dei iudiciũ siquidẽ ꝓnaricati fuerint hoꝝ que cõpetunt aut quoddã colludiũ fiat aut aliq̃d ꝓter vtilitatem vtriusq̃ gerat' ꝓtis. nam etiã maledicta his omniũ terribilia[g] imminebũt t que[h] inferũt elo quia diuina peccantibus t que nũc eis dispositа sunt: si quid autẽ ꝓtermittat': t postea demõstretur ꝓ maligne factum ꝓ nõ facto erit. Excipimus etiã hac lege sanctissimaz [i] maiorẽ ecclesiam sicut etiã priorꝝ: illaz nãq̃ in priori ꝓhibitione alienationuz stare volumus. qñ t hoc ipsis gubernatorib⁹ eius sanctissimis viris videt'. Tua igit' eminentia ꝓ q̃ nobis bene t sancte visa sunt t ꝓ hanc sanctã declarata sunt legẽ in oibus gẽtibus quibus ꝑs per ꝓcepta ꝓphta soleniter faciat manifesta.

Ut de ceto[k] cõmutatões ecclesiastica rũ rex non ficte fiant. t in priuatam ꝑsonam ad ptissimũ impatorẽ t hoc mõ ad alias ꝑsonas vltimas trãseãt res t hec tãtũmodo fiant ad imptalem domũ. t ilz ꝑpetue emphiteosis agi ab oratꝝis i oratoriade creto videlz iterpositо: excepta hac maiori eccl'ia: ne tñ in priuatã[m] personã transeat emphiteosis.

¶ Ecclesia cuz principe permutare põt vt res a pud principẽ ꝑpetuo ꝓmaneãt ne veniãt ad priuatos his futuris casib⁹ obtinẽtib⁹. itez ecclesie adinuicem in ꝑpetuam emphiteosim dare possunt excepta maiore ecclesia constantinopolitana. h. d. Bar.

Impator Iu. au. mẽne archiepo constantinopolitano.

Legem scripsimus[a] duduz eccl'iasticas quidẽ alienationes ꝓhibentẽ: solã aũt cõmutationẽ permittentẽ sanctissimis ecclesijs necnõ sanctissime maiori eccl'ie huius felicissime ciuitatis[b] usitatis duz imperiũ accipere aliq̃d ab aliqua venerabilium domuũ voluerit postea siquidẽ aliã scripsim⁹ legem qua[c] excepimus sanctissimaz maiorem ecclesiam permittentem[d] quasdã alienatões quas illa lex dicit. Quia vo cognouimus eo ꝓ alii qui prioris cõstitutionis capituluz q̃ de permutatione cõpetentiũ rerũ sanctissimis domibus ad imperium scripsimus ad artẽ legi ꝓtrariã cõuerterũt postulauerũtq̃ nos quidem a sanctissima ecclesia accipere: his aũt hec dare hinc aggressi sunt multi quidẽ similibus petitionibus oibus vtẽtes sacram circũuenire cõstitutionẽ: quecũq̃ ergo gesta sunt a nobis vsq̃ ad ꝑsentem diem hoc sub scemate[e] quo nũc est valere volumus [f] nullo ꝓmutãdo [g] hoꝝ que iam a nobis cũ sanctissima ecclesia in talib⁹ cõtractibus gesta sunt aut cũ his qui hec a nobis perceperũt. Decetero aũt sancimus nulli penitus vllaz esse licentiã aliq̃d tale agere: sed illas solas valere ꝓmutationes que in imperialez domũ in hoc facte sunt vt perpetuo apud iperiũ maneant[b] t nõ trãsferant' ad priuatũ: neq̃ illarũ ius per mediũ [i] imperiũ ad eos[k] ꝓficiscat'. Sz si quid tale fiat [l] licentiã damus[m] reuerẽdissimis hyconomis res apprehendere hmõi t trahere eas rursus ad sanctissimã eccl'iam nec tanq̃ si nec ab initio cõtigisset ꝓmutatiões haruz ad imperiũ factaſ: sz seruari hoc scema[n] in ꝑpetuũ ex ꝑsenti die inchoatũ. Omnibus q̃ dudũ sicuti prediximus post priorẽ[o] legẽ ꝓm modũ ꝓdictũ gesta sunt ratis manẽtib⁹ eo q̃ illa quidẽ q̃ sic facta sunt a viris[p] gesta sunt[q]: nunc aũt quidã volunt illoꝝ [r] exemplo vtentes t nobis esse molesti: t sanctissimã maiorẽ ecclesiam huius felicissime ciuitatis circũuenire qõ ꝓ omnet ꝑs nullo mõ fieri volum⁹: sed t si fiat quolibet scemate hoc etiã infirmũ eẽ t a sanctissima maiore eccl'ia in perpetuũ vendicari: nullaq̃ ei tpis ꝓscriptiõe[s] in hoc obicienda. Illud quoq̃ sancimus vt aliis oibus de iure emphiteoseos sancitis[t]: t in sanctissima maiore ecclesia t in aliis oibus venerabilibus domibus ꝓpriũ robur habẽtibus licẽtia sit sanctissimis ecclesijs t venerabilib⁹ domibus adinuicẽ[v]: t emphiteosim ꝑpetuã agere decreto q̃ppe[x] hec faciẽdo: excepta quidẽ hac sanctissima maiore ecclesia in hac celebrata ẽphiteosi vt nõ ad ꝓuatã ꝑsonã extẽdi oino possit.

q̃ nõ possum hꝫ ꝓ me habeo per aliũ: vt. ff. ad l. fal. penales. §. fi. t. ff. õ transac. l. t post. §. i. t. ff. q̃ res pig. ob. pos. l. aristo. in fi.

k Ad eos. priuatos.

l Fiat. i. ꝓmutet res ecclesie cũ imperatore: t imperator eã det priuato.

m Licentiã damus. sz. j. vt spõ. lar. §. pe. õ. sz hec ꝓ illã corrigit' in hac prima pte ꝓstitutõis, i. ẽ nota fm istã cõstitutionẽ q̃ aliq̃s sibi ius dicebat: vt hic. fic. C. vbi t q̃ñ vnicuq̃ li. fine iu. l. ij. ar. õ. C. vt nemo in sua cã iu. l. i. t de iudi. l. nullus. itẽ h est ar. q̃ si rem meã vẽdo eo pacto ne alienes: qõ si alienata fit possim apꝑhẽdere: vel dic hãc lr̃am intelligi q̃ apꝑhendẽt in iure ꝓ rei vẽ. vel alias actões vt. C. de donat. q̃ sub mõ l. i. sed ꝓmũ verius puto.

n Hoc scema. i. ordinẽ.

o Priorem. vt. ẽ. de nõ alie. §. sinimus.

p A viris. loquitur fm vulgare, nam qñ inuenimus magnũ factum nos dicim⁹: hoc bene fuit factuz a viro. s. ꝓbo similis loquẽdi modus. ẽ. ỏ trie. t se. §. ꝓhibemus autez.

q Gesta sunt. i. ꝓfecta. vnde nunc remouere magne esset tergiuersatõis: vt. ẽ. de nõ alie. §. alienationis.

r Illoꝝ. s. viroꝝ.

s Nulla tpis ꝓscriptõe l, nisi centũ annoꝝ fm al. vt. ẽ. vt eccl. roma. vl' hodie. xl. an. vt. j. de eccle. ti. §. ꝓ tẽpoꝝ alib⁹. t. j. hec cõ. innouat cõ.

t Illud quoq̃ sancim⁹. vt. ẽ. õ nõ ali. aut ꝓmu. §. alie. t §. emphiteoseoſ z vsq̃ ad. §. q̃ aũt. t §. si vero etiaz perpetuã.

v Adinuicẽ. al's. nisi inter venerabilia loca non põt fieri ꝑpetua: vt hic. t ẽ. de nõ alie. §. fi vo etiã. sed hodie cõiter fieri põt in perpetuũ: vt. j. de alie. t emphi. §. licentiã.

x Decreto quippe. sic. ẽ ti. i. §. fi. in princ. sic. ẽ. de ec. re. imo. ali. §. sancim⁹.

b Et q̃. s. male dicta inferãt ea que nunc dispo.

i Excipimus. etiam ꝓxi: vt. ẽ. de ec. re. imo. alie. §. fi.

k Et õcetero. hꝫ ꝓma ꝑs expedit. j. eo. vsq̃ ad. §. illud

l Et licz. hec scda expedit. j. e. §. illõ.

m In priuatã. q. d. in priuatũ tñ remaneat ꝓhibitio.

Legem scripsimus: vt. ẽ. de nõ alie. §. nos igit t. §. vt autem, t. §. sinimus.

b Aliã scripsim⁹. vt. ẽ. de ec. re. imo.

c Qua. s. lege mõ prime dicta: vt. ẽ. de eccle. re. imo. al'. §. fi.

d Permittentẽ. vt in prima pte dicte cõsti. cõtinetur.

e Sub scemate. i. ordine. ac.

f Volum⁹. sic. C. de le. t cõ. l. leges. t cõ.

g Permutando. i. mutando.

h Maneant. vt ẽ de non alie. §. sinimus.

i Per mediũ imperiũ. ad eos pficiscat'. sic nota q̃ nõ possum hre ex mea ꝑsona nec ex alterius ꝑsona habere possum. sic. C. de vsur. l. eos. §. fi. t. C. qõ me. cã. fi ꝑ imꝑssionẽ. t. ff. de le. i. t. l. si mihi. §. regula. t. ff. ỏ vsuc. l. labeo. t. ff. de admi. rex ad ci. perti. l. ij. §. i. ecõtra qñq̃

Tua igit beatitudo q̄ iussa sūt a nobis custodiat: ⁊ his q̄ sub ea metropolitanas sedes ꝓnt faciat manifesta vt ⁊ ipsi q̄ nob̄ placuerūt cognoscētes nihil hoꝝ p̄uaricari p̄sumāt: erit em̄ vniuersis a deo iudiciū: ⁊ exinde penas siquidē p̄ter hec aut ip̄i egerint aut agi p̄miserint.

Vt ea q̄ vocant insinuatiua[a] fiem ꝑ clericis in maiori eccl'ia q̄dē dent in alijs aūt eccl'ijs penit⁹ no dentur

¶Clericus qui in maiori ecclesia ꝯstantinopolitana ordinat' pōt p̄bere ecclesie, p introitu q̄ de cōsuetudine dari solet. alijs vero ecclesiasticis nil dari ꝓtrafaciēs sacerdotio spoliari ꝺz ⁊ iudex qui in his obseruandis negligens fuerit decem libraꝝ auri pena puniat. h. d. ange.

Impatoꝝ Iu. au. mēne archiepo regie ciuitatis constantinopo.

Purimas aditiones suscipiētes hanc legē dirigere ad tuā beatitudinez[3] iustū extimauimus. Qui em̄ ordinant a tua reuerētia clerici in sanctissimis ecclesijs absq; th̄ sanctissima maiori ecclesia oim patiunt' crudelissima nō suscipiētibus eos illic ecclesijs[z] anteq̄ q̄ tuz voluerint accipiāt aut ⁊ nouimus hoc ex freq̄ntibus aditōib⁹ de hoc factis nobis Sācimus igit' beatitudinē tuā hoc validissime custodire ⁊ siquidē ꝺsuetudo est dare eos q̄ ordinant' in sanctissima maiore eccl'ia hoc eis p̄bere: nihil em̄ de his q̄ dant' in sanctissima maiore eccl'ia hoc eis nouam⁹ Preterea ⁊o in alijs oīb⁹[2] nulli in eis clericoꝝ licentiā esse penitus p̄ his q̄ vocant' insinuatiua[a] aliq̄d ferre. Sz ⁊ si q̄s tale aliq̄d egerit illū[b] quidē p̄uari sacerdotio: illius aūt officiū introire[c] q̄ missus est⁹ ⁊ hāc eū auaricie[c] ferre mercedē custodire ⁊o hoc ēt deo amātissimos defensoꝝ sanctissime maioris[f] eccl'ie penā formidātes. x. libraruz auri si q̄d hoꝝ neglexerint: sed gratis oīa ꝓcedere. Sñi etem̄ defunctōes[g] ⁊ ministeria[h] nō p̄ vēditionē nec p̄ mercationē fieri aliquā volumus: sz pure ⁊ citra redēptionez: sic em̄ rei digni fiēt nulla vēditōe ac mercatōe faciēda. Tua igit beatitudo ⁊ q̄ postea i pōtificalib⁹ accesserit sedib⁹ q̄ a nobis ordinata sūt: ⁊ p̄ hāc declarata sit legē opi effectuiq; tradet festinet

Vt clerici[a] qui recedūt alijs ꝑ eis p̄beant[b] subrogatis emolumeta recedentes aut remeare volētes nō suscipi. ⁊ vt si q̄s[c] edificās eccl'iaz aut aliter in eade seruientib⁹ ministrare emolumeta voluerit aliquos clericos instituet nō fortuite eos: sed ꝑbatōe sanctissimi p̄riarche suscipiat

¶Clericicōtinue residētiā in ꝓprijs ecclesijs facere tenent' nec debēt recedere vel alij in eoꝝ loco cū subrogant' cū eoꝝ emolumētis ⁊ recedētes ⁊ postea remeantes suscipiēdi nō sunt nec eis emolumēta debent restitui. itē patrono cū suo supioꝝ p̄sentare p̄mittit' vt ab eo ordinet' ⁊ examiari ꝺz p̄z⁹ vt sit ille q̄ ordiet' idōe⁹ ⁊ ñ alit'. b.

Impatoꝝ Iu. au. mēne archiepo constantinopolitano.

Purimi[o] sepe clerici q̄busdā ordinatiōes ordis obseruātes domib⁹ aut etiā forte ab aliq̄bus p̄us instituti mistrant' eis ab aliq̄b⁹ solēnes expēse deinde sepant semetipsos diuinis oimō sacramētis ꝓpt' q̄s ipsi nouerūt[k] cās: aut ꝑ q̄libet occasiōe recedūt oino a sanctissima in q̄ ꝓstituti sunt eccl'ia. Sancim⁹ igit' nō ex hoc fieri p̄hibitionē sacro misterio sed alios subrogari a deo amātissimis epīs sub q̄bus ipse ꝓstitute sūt ecclesie: ⁊ eos[f] hoc accipe: nō em̄ volum⁹ aliq̄bus dari lucra[g] q̄ iaz eis[b] p̄ ipsos[i] aut ꝓpt' ip̄os[k] expēdebant' sanctissimis ecclesijs q̄m volum⁹ ꝑ quālibet occasionē lucꝝ aliq̄ō facere ex alioꝝ fraudatiōe: sz q̄ ab initio mistrabant' semꝑ dari ⁊ nō sacrū ex hoc ministeriū coꝛrūpi nō existente licētia postq̄ statuti fuerint aliq̄ ꝑ p̄oꝛib⁹ clericis: aut a sanctissimo patriarcha: aut a ꝓuincialib⁹ epīs rursus recedētes denuo remeare velle[l] ⁊ expellere subꝛogatos: ⁊ cogi duplicia ministrare eos q̄ faciūt talē ex pēsaz dare etiā subꝛogatis ⁊ denuo remeare volētib⁹: sed illos q̄dez reuertētes nō suscipi: q̄ ⁊o post decessum p̄ioꝝ statuti sunt: eis dari emolumēta: nullo ⁊o hinc ministrātib⁹[m] accessu talia lucrari[n] nitētib⁹ ex sua substātia oīno p̄bentibus his q̄ ab eis statuti sunt emolumēta ⁊ oēs ex pēsas heredibusq; eoꝝ ⁊ successoꝛibus sciētib⁹: qꝛ si etiā post hec fraudauerūt certa possessio deputabit' ex eoꝝ substātia sacris nostris ꝓuatis vt hinc ministratio eis fiat. Illud quoq; ad honoꝛē nostrū ⁊ cultū sedis tue decernim⁹ vt si q̄s edificās eccl'iam[o] aut etiā alter expēdens in ea ministrantib⁹ alimēta voluerit aliquos clericos statuere nō esse ei fiducia vllā quos vult ꝑ potestatez[p] deducere tue reuerētie ad ordinandos eos: sed examinari a tua sanctitate snia tua ⁊ qui pontificalē sedez rexerit semꝑ hoc suscipere ordinationē q̄ ⁊ tue beatitudini ⁊ q̄ postea opoꝛtuni videbūt' existere: ⁊ dei ministerio digni vt nō ꝓphanent' sancta dei hoc videlicz q̄ sacris sancit' eloquijs: sz intacta hec ⁊ ineffabilia tremēda q̄ ꝓstituta sancte ⁊ ꝺo amabiliter ⁊ venerande tractari[q]. Que

---

a Ut ea q̄ insinuatiua. al'. insinuata. ⁊ q̄d sit b⁹ ost in tex. j. e. §. sancimus.

10 Purimas. ad tuā beatitudinē. loquit' archiepo regie ciuitat⁹ cui dirigitur hec cō.

⁊ Illic ecclesijs. i. ecclesiasticis psonis. al'. est in littera clericis. ⁊ tunc plana est.

o In alijs soīb⁹. s. ecclesijs ꝓstantino. ciui. nā localis videt' hec cō. vl' dic in alijs ecclesijs per totū orbem.

a Insinuatiua. hui⁹ aūt oblatio sic vocabat'.

b Illū. accipientē aurū.

c Introire. sic. §. de tabel. §. i. in fi.

d Missus est. i. electus vt mittatur.

e Auaritie. sic. §. vt iud. sine quo. suf. §. cogitatio

f Maioris, repete sancimus.

g Defunctiōes. i. substitutōes. q. d. vt vnus fungat' loco alteri⁹ defuncti

h Et misteria. i. mistrās ⁊ facit. C. de epi. ⁊ cle. l. si quē q̄. ⁊. §. quō o. e. §. sed neq;. sed cōtra. j. de sanc. epi. §. p cōsuetudinibus sed illa forte loquitur in epīs tantū: hec aūt in alijs clericis vl' illa p̄stantur ex ꝺsuetudine. h autē p̄ter consuetudinē exigebantur.

a Ut clerici. hec ps expedit'. j. vsq; ad. §. illud.

b Prebeāt. s. qui p̄bere soliti erāt: vt ptz. j. e.

c Et vt si quis. hoc dicit' j. eo. §. fi.

Purimi. diuinis oino quasi nō reuersuri. aliud autez dico si ad scholas vadant q̄ est probabilis absentia: vt. ff. ex qui. cau. ma. l. necnō. sed cū aliqua forte meretricula recessit: vt subijcit. p pter quas ⁊c.

e Mouerint ⁊c. ideo obscure loquit' vt etiā malā cām det intelligere. sic. j. qui. mo. na. effi. le. §. ⁊ quidam. ff. ad mace. l. i. ibi ne quid amplius ⁊c.

f Et eos. surrogatos.

g Lucra. q̄ dabant' his qui recesserunt.

h Eis. s. clericis recedētibus.

i Per ipsos. s. instituētes eos: ⁊ ita hec lex est ar. imo expssum cōtra ecclesias italie: q̄ semꝑ habēt canonicos pauciores q̄ sit statutū in eis. ⁊ alij canonici surpant

l q̄ō deficientibus dari deberet. ⁊ facit. §. de mē. oꝛ. cle. §. i. in fi. ⁊. §. quō oporteat epos. §. sed nec.

l Propter ipsos. s. recedentes.

l Remeare velle al's remeantes. et tunc dic velle. s. suscipere. al's remeare. ⁊ facit. ff. loca. l. si in le. §. colonus.

m Ministrantibus. ministrantes possunt appellari deseruiētes eccl'ie vt. j. §. pri. vel illi qui ministrāt p̄bēdas. q̄ō est verius vt ex tenoꝛe lre sequētis apparet p̄sentibus ⁊c.

n Lucrari. vt dicat se nolle dare p̄ mis vl' subꝛogatis

o Edificās eccl'iam. sic. j. vt null⁹ fa. oꝛ. do. §. i. sic. j. de eccle. ti. si q̄s. sic j. de sanc. epi. §. oratoꝛi.

p Potestatē. q. d. vt hoc sit in potestate sua.

q Tractari. s. conuenit. subaudi.

r Que igitur ipsius anime. nō sic. §. vt deter. fit nu. cle. §. fi.
s De his q̄ ingrediunt. hec prima pars expedit. j. e. vsq; ad. §. illud etiam videamus ⁊c.
t Et qñ per scripturā hec secūda pars expedit. j. e. §. illud ⁊c.
v Et de iureurando. hec tertia expedit. j. e. §. fi.

Dlubile hoc varietas negocioꝝ. vt subijcit in fi. huius tit̄.
y In die s. sic. j. ō consan. ⁊ vte. fr. in princ.
z Fit quidē. s. aliquid nouī.
⁊ Nunc̄. l. in die vel in ꝑpetuū. al.
ꝺ Judicant. repete introducit aliquē tumultum.
a Correxim⁹. vt C ō tē. ap. l. fi. §. illō.
b Et psonā faciēs. s. satisdādo iudicio sisti. ⁊ sic no, q̄ satisdare dz iterū in cā appellationis iudicio sisti. nec mirꝫ qz ꝑma satisdatio est finita exq̄ est finitū ꝑmū iudicium: vt. §. de exhi. re. §. suscepto dixim⁹. ⁊ ita est ꝑ opinionē nr̄a q̄ dicimus cām appellationis esse aliā a ꝑma. nā ⁊ testes de nouo inducunt: vt C. de app. eos. §. si q̄s aūt. ⁊ C. de tē. ap. l. p hāc. ⁊ dicemus. j. ō testi. §. qz vero testes: vel dic firmat psona. s. p curatoris. qz vult agere p̄ p curatorē in cā ap. puta satisdādo p eo iudicatuz solui ⁊ filia: vt insti. ō satisd. §. sin aūt p p curatorem
c Per vnā ptē. i. p̄ter vna pte tm̄ fuit predita dicta firmatio. vt etiā p cognitionē. i. p̄sente vtraq; pte vel melius vt puto p vnā ptē. i. sine ꝓmittat vni pti q̄ confirmationi iudicij ꝓmittitur. sine etiaz p cognitionē. i. sine ipsi iudici fuerit ꝓmissum ex cui⁹ stipulatione vtilis actio q̄rit: vt. ff. rē pu. sal. fo. l. ij. tij. ⁊. iiij. i. fi. ⁊ b etiā hic subij t̄.
d Hoc est indifferens. i. nō refert q̄ ad efficacē actoꝝ q̄rēdā vtrū ipsi pti. sit ꝓmissuz. aut iudici: siue cognitori: vt dictū t̄.
e Nō valēti. i. victori
f Hoc nos correxim⁹. vt de tē ap. l. fi. §. illud.
g Deputātes. s. nos.
h Scōm se. i. p cā sua tm̄.
i Cōiter. i. in cā cōi quā etiā inredere pōt sine māda. vt. C. ō ꝓcur. eius. li. l. ij. vel dic fm se. i. ipse tm̄ cōiterue. i. vna cū altera pte. s. aduersa.
k Intra. s. annū.
l Et mereat. appellantes
m Relinq̄t. s. iudex ea q̄ sunt iusta. vel nō relinq̄t appellās ea agēda in cā appellationis sine ꝓuisione. i. q̄n ꝓuideat vt finiat infra annū.
n Adijcientes. s. nos.
o Annū. s. aliū. vt ita sint duo facta. i. duo tpa in q̄ b⁹ appellatio fatū. i. mox tē siue finē recipiat: vt. C. de tē. ap. l. fi. §. illud. in fi. ⁊. l. nemo.
a Cōmunē. lege. s. supra dicta. C. ō tē. ap. l. f. §. illō
b Sz plurimi. victores appellant.
c Denunciasse. vt proce derent in causa.
d Appellantibus. s. cognoscētib⁹. ō appellatōe
e Occupatōes. sic. ff. ō ꝓcuratorib⁹. l. si filiꝰ. §. f. ⁊. l. aūt. ⁊. l. hr̄ditas. ⁊. l. vl̄ iudicio. ⁊ l. aut legati.
f Alij nōui. s. appellātes
g Nauigare. sic. ff. si q̄s cau. l. ij. §. si q̄s i iudicio ⁊ §. q̄ō dixim⁹. ⁊. §. si q̄s tm̄.
h Juuarz. puta p̄ inte. restitutōez forte ex gñali clausula si q̄ iusta cā ⁊c. vt. ff. ex q̄ cau. ma. l. i. §. fi. ⁊. ff. ō iti. actuq; p̄. l. i. §. si q̄s aūt ꝓpter. ⁊ facit. j. vt spō. lar. §. hoc q;. vel dic necesse est aliā legē respicere. s. hāc nouā: vt. j. ꝑ. §. qz enim.
i Legis nostre. C. de tē. appel. l. fi. ⁊ hoc nisi iusta cā impediat: vt subij cit.
k Observet. s. iudicium appellationis. al.
l Et lz ingressum. s. qz ingressus fuit ⁊ venit semel corā iudice appellationis ⁊ fatalē fecit. i. primū annū appellatōis trāsire p̄ misit. ⁊ nō occurrit. i. non venit postea: adhuc tam̄ subaudi piclitet tēpus. i. currat tps cū periculo tm̄ appellantis. ⁊ hoc cōpē dio biennij.
m Adijcimus. i. dicem⁹
n Quia em̄ fingētes. i. obijciētes fz al. vl̄ dic distrahētes his ⁊c. vt subij t̄
o Instāte. sic. C. de iudi. ꝓperandū. §. hmōi.
p Superior. i. melior in cā vel potior in iure.
q Firmā esse sententiaz s. sancimus.
r Certamia. i. malā cām hās. ⁊ subaudi appuerit
s Suscipiat. s. appellās

Igitur placuerūt nobis ⁊ per hāc sacrā declarata sūt legē beatitudinez tuam seruare perpetuo sancim⁹ cognoscentes: qz nō minus nobis cura est sanctarū ecclesiarū cōseruare vtilitatem q̄ ipsius anime.

De his qui ingrediūtur[e] ad appellationē ⁊ qū ꝑ scriptura[t] man⁹ ꝓpue fiat collatio litterarū ⁊ de iureiurādo[v] oblationis vt ea coniungatur iureiurando calumnie.

¶ Appellāti ad appellationē exercendā statuit ann⁹ ex cā biennū. itē appellatore ī biēnio cāz delinquēti cōcedit victori cū vn⁹ mēsis supest eā ꝑsequi vt sua infirmet in vtroq; casu appellatorem in expēsis cōdēnando. neutro aūt ꝑsequēte sua remanet firma his obtinētib⁹ i cauſ futuris ac ēt pēdētib⁹ nōdū finitis. h. o. Bart.

Jmpator Ju. au. Jo. ꝑp. scō.

Dlubile[k] hoc est ⁊ humanum: ⁊ qō manere in die[y] nunc̄ valēs: sed si q̄dem[z] semp manēs autē nunc̄ ⁊ legislatiōibus introducit aliquez tumultuz: ⁊ his q̄ vident se habere recte ⁊ firme posita iudicant: ꝰ sed ⁊ ea que subtiliū obseruatōne cauta sunt plerūq; turbauit emergentiuz varietas causaꝝ. Scimus em̄ qz dudum correximus[a] qō male ⁊ dolose circa appellationes agebat qz hoc solo vt cognitionē introduceret in iudiciū appellātes cōtenti ⁊ psonā facientes[b] firmā: aut per vnā partē[c] aut etiā ꝑ cognitionē: hoc em̄ indifferens[d] est: relinquebant aūt cām et victori oīno erat inexplicabilis victoria nō valēti[e] neq; his que erant iudicata frui ꝓpt appellationē: neq; appellationē examinari posse ꝓpter absentiā appellantis. hec[f] nos dudū sancientes correximus annū quidē deputātes[g] appellationē offerenti: siue ipsi quidē fm se[h] ingredienti siue cōmuniter[i]: quatenꝰ intra[k] hoc litē exequat ⁊ mereat[l] que iusta sunt ⁊ nō relinquāt[m] ea sine ꝓuisione: deinde ꝓpter clementiā: si p occasionē iudicis appellatio plō gef: aut per aliā quālibet cām ineuitabilē etiā alium adijciētes[n] annū[o] postq̄ nisi litē cōpleuerint ratā manere victoris sententiam sancimus

Hec itaq; placuerūt nobis ⁊ in cōi lege[a] cōscripta sunt: ⁊ obtinere lege hāc volum⁹. ⁊ obseruationē illius. Sed plurimi[b] interpellauerūt nos dicentes se quidē denūciasse[c] appellātibus[d] ⁊ voluisse litez examinari: nō tm̄ ab ipis iudicib⁹ impetrare vo luisse ꝓpter quasdaz forzan ineuitabiles occupatiōes[e]: aliꝰ [f] etiā vētoꝝ imēsitatē accusauerūt: ⁊ qz nauiga re[g] nō licuisse de ꝓuincia ꝓꝓijs flātibus ventis: ꝑ terrā vero venire nō valentes ꝓpter inopiā: aut certe qz in insulā cōmanētes aliter nisi ꝑ mare venire nō poterāt: ⁊ ꝓpterea nō valuerūt examinare vsq; ad finē negociū: neq; scōo anno ⁊ quidā tēpe statū acerbitate: aliꝰ lāguoꝝ ineuitabilez: q̄ oia ex ipsis agnoscim⁹ rebus nobis insinuatis. Ūn nos hec iuste mouerūt: ⁊ legē trāscēdere volētes: ⁊ his q̄ ꝑ talē q̄dam fortune circūuentionē leduntur dare presidiū possibile cupiētes. Quid ergo agere oportebat: nisi ad legē aliā respicere q̄ digne cām iuuaret[h] obseruatio siquidē reliqua ꝑdicte legis nr̄e sicuti ꝑdixim⁹ ꝑ oia custodiat. Si vo ꝑ veritate ineuitabile quoddā euenerit: ⁊ qui appellatiōis litē exequit: nō obseruet[k]: ⁊ lz ingressuz[l]: ⁊ fatalē fecerit: nō occurret periclitet biennij cōpendij tps tūc cōfirmari victoris sententiā qō etiā ꝑ nostra dicit lex cū quadā subdiuisiōe quā in ꝑsenti adijcimus[m]. Quia em̄[n] victores iubem⁹ immēsitatē tpis fingētes his q̄ appellationē quidez ⁊ ꝑ fatalē ingrediunt nō tm̄ vlterius examinationē quidē subire volunt aut etiā in medijs certaminibus relinquūt ea: ꝓpterea paruo quodaz victores inuenientes consideraūm⁹ bene forte qō decet: volumus etem̄ eū qui vicit cām si voluerit ꝑ veritate firmari sua iam nō ex circūuentōe: nec ex tpe quodā: sed ex ipsa rez veritate etiā deserente eo qui appellationē obtulit ingredi: ⁊ hoc ipm accusare ⁊ querere desertoꝝ: ⁊ siue inuenire eū valuerit: siue ille nō appareat suas allegatiōes deducere ad mediū quippe biēnio instāte[o] ad finem tm̄ ita vtrunus forte supersit negocio mensis: ⁊ siquidē apparuerit superior[p] firmaz esse[q] sua iam: si vero inferior circa certamina[r] etiā eo qui appellatōez obtulit: ⁊ fatalē ingressus est nō obseruāte cām suscipiat[s] ex iure decretū. Jllo tātūmodo ad tecto: vt siue obtineat cāz is qui etiam ꝓius vicit: siue circa eam minor inueniat: expensas ei modis oībus post appellatiōis ingressum factas deserto⁹ prestet: siue nāq; obtineat

t Accipe.q; victus victori in expensis cõdẽnaꝛ:vt.C.de iudi.ꝓperãdũ. §.fin aũt reus. v Vincere.sic.C.de iudi.ꝓperandũ.§. finaũt reus,
x Fruaꝛ.absens. y Quibus.s.expensis.
z Si vero neuter occurrit,est ergo volũtatis qõ ꝓri.dixit.vt actor debeat se ingerere:sed stultus est si vadat cũ eo nõ eũte sniã ꝑma firmaꝛ vt b. sed forte ire vult cum aliqua petat plura in cã appellatiõis qõ põt si sunt accessoria ꝑncipali: vt.C de ap.l.ampliorẽ.§.in refutatoriis. Itẽ z nouas forte vult victor inducere ꝓbatiões:vt.C.de tẽp.z re.ap.l.per hãc le. sed q̃d si iudicis copiã nõ hũit. rñ.non currit ips appellatiõis:vt.j.vt spõ.lar.§. hoc quoq; itẽ z ĩ alio casu nõ currit ips qñ. s.appellatio est cor̃ã ꝑncipe vt.§.de ap.§.ij.itẽ in terrio.s.qñ interim tractatur cã eadẽ cor̃ã arbitris: vt j.de appel.§.fi.
z Et in spaciis.vt infra decẽ dies appellent:vt.j. de apel.§.i.
ꝯ Illud quoq; cõtingit iam.s. ante cõpositiones huius cõstitutionis.
a Firmas.s. leges antiquas.al.
b Si vero hactenus.de creto.s.iudiciali.
c Eãdẽ.sicut dictu ẽ.§.
d Mõstrauerit.si actor obtinuit in ꝑma cã. z in cã appellatõis hz ꝓbare de iure suo,sicut z in ꝑma.z fm hoc lra bñ stat. cũ oia esse debeãt in pristinũ statu:vt.C.de ap.l. appel. si aũt in ꝑncipali cã obtinuit.z sic fuit absolutus z actor appellauit.tũc similiter hz actor ꝓbare in cã appellatõis sicut in ꝑma ꝑ allegatã l.z ꝙ dicit hic victorẽ ꝓbare,put referꝛ ad reum victorẽ intellige ꝙ est eo ipsoq; nõ ꝓbaꝛ ẽtium. sic.C.qui mi.nõ pos.l.sup fuis.z de hõ dic plene: vt not.C. de appel.l. hi qui frau.§.illud.
e Legẽ.vt.C.de fide instru.l.cõparatiões.
f Scema.i.ordine.
g Manus.s.ꝓuate. puta,ꝓducis lras tuas ꝓtra me,ego eas ꝙsiteor.z alias induco ẽ te quas dico te feciſſe.z id ꝓbo per cõparationẽ earũ q̃s induxisti ẽ me. idẽ dico z si alteri⁹ lris puta titij vtaris ꝙtra me.z ego eiusdẽ titij lris volo me tueri: vt j.subij cit ibi.hz ꝙtigat.ꝛc.
h Lege ꝓdicta.C.de fid instru.l.cõparatiões.
i Exaiationẽ.i.cõpatõz cãm occasione expẽsaꝝ siue hoc ipsum qõ etiã vincit recte visum est etiam expẽsas accipere[k]: siue minor inueniaꝛ eo ꝙ oino ille deseruit z cõtingit eũ etiã deserẽtẽ vincere[v] z expẽsas quidẽ ꝓestet.snia vero fruatur[k] gratias agẽs deo z ꝑsenti legi ita iusticiã sibi seruãti z tantũmodo in expensas dãnificãti quibus[y] nõ lex:sed ipse absens se dannificauit. Si vo neuter[z] occurrit:neq; victor neq; victus qui etiã fm fatalem ingressus:postea deseruit sentẽtia victoris maneat firma oi⁹ reliquis super appellatiõibus scriptis legibus exister̃tibus z spatijs[z] tẽpoꝝ et in alijs.hãc ei legẽ spãliter sup his qui post ingressum fatalis factũ deseruit:ponim⁹ nihil aliarũ legũ aut temporũ appellatiuoꝝ: neq; perimẽtes neq; ꝓmittẽtes: firmas igiꝛ eas etiã ꝑ hanc ponentes legẽ. Illud quoq; determinare optimũ est siquidẽ victores cõtingit iam[a] sniaz ꝓmereri firmas declarantem eorũ victorias his frui.nihil ei hoꝝ que iam terminata sunt cõmouebimus. Si vo hacten⁹ pẽdent biẽnio instãte z nõdum transacto z nõdũ decreto[b] firmante etiã iste eandẽ[c] mereantur examinationez: z ita potianꝛ victores sentẽtijs si eas recte habere monstrauerint[d].

¶Ex documẽtis publicis solis z nõ ꝓuatis cõparatio fieri dz.fallit in documẽtis ꝓuatis q̃bus aduersari⁹ ,ꝑ re vtiꝛ z ex documẽtis q̃ ex archiuo publico ,ꝑferunꝛ z publice habẽt testimoniũ suũ iureiurãdo de calũnia ꝓestito.h.d.bar.

Illud etiã iudicauim⁹ huic opor tere adijci legi qz eñ dudum scripsimus legẽ[e] volentẽ ex ꝑprie manus scriptura nullã fieri cõparationẽ.sz ex solis documẽtis publice celebratis videmus aũt causarũ experimẽtũ egere cõpetenti correctione in lege z ex hoc ipso litigantium inuenimus experimento emẽdare eam fm hoc volumus scema[f]:crebro nanq; ꝓferens quidã cuiusdã manus[g] documentũ:z ex ea faciens aut cõuentionẽ:aut suaꝝ allegationũ,ꝓbationez cũ eiusdẽ manus aduersa ꝑs ꝓtulisset lras:z licentiã ,ꝓbationũ ex inde vellet fieri ex q̃bus ipse aduersarius illud obtulerat. Ille vtebaꝛ lege[h] qz oportet ex publice cõfectis documentis fieri cõparationẽ z nõ ex alijs q̃a quoquã scribunꝛ.Sancimus si qñ aliquid tale cõtigerit.z quispiã voluerit fm eas que ab adl Cõtra quẽ.i.ẽ aliquẽ.z facit.§.de iureiur.a mo.§.i.z.C.ẽ nõ nupe.l gñaliter.z.C.de testi.l.si q̃s testib⁹.z.C.de sentẽ.z inter.l.pe.
a Resistit.i.resistere põt.z facit ad hũc.§.j.de fi.instru.§.si vo moriantur.cum sequentibus.§.
b Archiuis.hoc expone:vt.§.de defen.c̃ui.§.i.

uersario ,platẽ sunt lras fieri examinationẽ[i] nõ accuseꝛ hoc tanq̃ nõ recte factũ sit: cui eñ z ipse credidit: z qõ ,ptulit is cõtra quẽ[k] ex quo suas affirmat allegatões hoc nõ accuset accusandũ:neq; ,phibeat cõparatiõnẽ litteraꝝ ad eũ fieri licz ꝓtingat esse documentũ manu cuiusq; ꝙscripti:neq; eñ iste sibi resistit[a] z q̃ affirmauit hec accusabit.Si vo etiaz ex publicis archiuis[b] ꝑferaꝛ chartave luti de suscepto[c] mẽse[d] gl'iosissimoꝝ ꝑfectoꝝ[e] nouim⁹ z aliq̃d tale q̃situ: z qõ ex publicis archiuis ꝑferꝛ z in publicũ habet testimoniũm[f] etiã susceptibile hoc eẽ ad collatões[g] manuum ponimus: vbiq; eñ facultati peccatũ odio habentes iusiurandũ z ꝑbere discutiẽtes z eximẽtes lras sancimus: z ex publicis solũmõdo cumentis cõparationẽ fieri permisimus.Quapropter valeat ꝑ oia lex illa ꝑsenti sub diuisione delata ei iureiurando tñ cõparantium[h] modis oibus ꝓhibendo.Quia igiꝛ nos ꝓ reuerẽtia litigantiũ volumus moꝝ in ꝓncipio litis iurare litigãtes actores qõ qz nõ calũniãtes inferãt lites:fugientes vero qz credũt satisfactionẽ cõpetenter se facere z non causa cõtentionis:z hanc cõmunez posuimus legem[i] cõtra oẽm personã modis oibus hec nulli cõcedentes[k]. Illud q̃ adijcimus vt si quis ꝑbationẽ petierit quẽq̃ suoꝝ ꝓmonũ aut litteraꝝ iuret ꝓius:qz nõ dilationis causa hoc agit:multi nãq; sola iniurie causa:z maxime sup nobilibus mulieribus:siue litteraꝝ ꝓbatio obijciaꝛ:siue alia qualibet cã ad iusiurandũ hoc cõcurrũt in vno negocio frequenter iusiurandũ ꝓeberatur.Sancimus igiꝛ hãc perimẽtes iniuriã:z volẽtes crebro in eodẽ negocio iusiurandus ꝓberi vtraq; pars dũ vna quidẽ de calũnia sacramentũ ꝓbuerit:alia vero qz iustam putãs[m] reluctationẽ esse litis adijciat:qz in tota lite sicubi quesierit[n] ꝓbationes aduersariũ suũ nõ ꝓ occasionẽ dilationis hoc facit:sed ꝑ veritate necessariã sibi a suo aduersario exhibendã putãs ,ꝓbationẽ:z si hoc iurauerit sacramẽtũ nequaq̃ ꝑpenit⁹;z licet crebro requirẽde sint ꝓbatões ab alterutra ꝑte expeti sacramẽtũ:sed dari ꝓbatões z non crebro cogi quẽq̃ sacramẽta subire

c De suscepto.hẽ expone:vt.§.ẽ mãda.prin.§.coges.
d Mẽse.hec mẽsa huius mense casus genitiui vl' datiui si apoca fuerit plata de mensa.
e Glorioſi.ꝑf.vt in nouellis fiat cõparatio ex publicis scrineis, sed et qõ ex publicis monimẽtis ,plati fuerit hoc q̃ idoneũ esse videaꝛ ad cõparationẽ quippe cũ publico testimonio cõfirmeꝛ:vt in nouellis.al.
f Testimoniũ nõ qõ sit publicus instrumentũ.iam eñ nihil adderet legi codicis.sz ꝑ eo est ac si diceret publicũ:vt fiat cõpatio
g Collationes.i. cõparationes.
h Cõparantiũ.i. cõparatiões lraꝝ facientiuz:vt.C.de fide instru.l.cõparationes.
i Quia igiꝛ legẽ vt.C.ẽ iur. caꝛ.l.ij.
k Cõcedentes.i. nulli cedimus cã otentiõis litigare vel dic nulli remittimus hẽ sacrm: vt C.de iur.caꝛ.l.ij.§. sed qz.sed ẽ. ff.de iureiur.l.iusiurãdũ §.hoc iusiur. dic ẽ hec corrigit illam. vel dic illud spãle cũ exꝑsse correctũ nõ inueniamus vt §.de admi. of.§.i. itẽ cõtra.j.col.z vt clerici iurare nõ cõ pel. in fi. sed illud est spãle in clericis vt nõ iurẽt ẽ calũ. fm.l.frider.ꝑdictã
l Illud quoq; frequẽter:vt.C.ẽ iur. calũ.l.i.
m Putans ꝓbationẽ.itẽ z alia dicunꝛ in sacro calũnie qõ dic.vt dicimus.j.vt li.iurent. in ꝑn. ꝙstitutiõis.
n Quesierit. hic duos regit diuersos accusatiuos.

o Nequaquã. in eo qđ dic nõ iurãdũ postea: ex quo semel est iuratũ est cõtra. ff. qui satisd. cog. de die. §. fi. et ff. de edẽ. si quis ex ar. §. exigit. ꝛ. C. đ iur. cal. l. i. ꝛ. ff. đ in reiur. l. iusiurã. §. q̃ iusiur. in pn. sed p̃dicta hñt locũ iure veteri qñ sepi⁹ iurabat: vt. ff. e. §. itẽ ℈. j. de testi. §. si ꝯo deducẽs. ꝛ. j. đ fid instr. §. si ꝯo nihil. ꝛ. C. đ fide instru. l. cõparatiões. ꝛ. ff. e. §. illud etiã. in fi. põt dici q̃ a pnci. iuratũ non erat in p̃dictis ℈nijs legibus. ꝟ aũt iuratus erat. vt pz hic ex ipsa lra. vl̃ dic q̃ iurauit se nõ petiturũ. pbationes superfluas ab aduersario. at hic nõ iurat se nõ pbaturũ qđ vult etiã falso per hãc cauẽ. lz per. l. codicis ꝟ iuret in eo q̃ iurat nõ calũniandi aĩo lutẽ mouere. imo etiã qđ pl⁹ est nec p illã iurat se nõ calũniari nisi quo ad principium cause. vnde põt et postea calũniari: vt. ff. de dã. infec. q̃ bona fide. §. si q̃s stipu. vnde iurare dz. vt in dictis. ll. cõtra dr̃. vel ver⁹ illa sũt spãlia. hoc autẽ generale. nõ aũt placz. vt ꝟ corrigẽ. itẽ nota hoc generale sufficit semel. sic. C. đ iure delli. l. fi. §. sed q̃ qui dã. ar. ℈. ff. de le. iij fideicõmissa. §. si quis decem.

p Ut in priuatis domibus: vt. C. de epi. ꝛ de. l. cõuenticulaz. ꝛ. C. de here. ꝛ ma. l. iij.

Et priscis domi. felicz priuate.

r Ditionis. i. iuris ditionis.

s Domibus. scz priuatis.

t Extranea: vt. C. de sum. tri. l. iij.

v Insacris. i. predijs suis q̃ q̃tum

generaliter semel hmõi sacramẽto phibito. Que igit̃ visa sunt nobis ꝛ p hanc sacrã declarata sunt legez tua celsitudo oĩbus faciat manifesta edictis a se directis vt oẽs agnoscant que nobis sunt placita.

Ut in priuatis domibus sacra misteria non fiant.

¶ Prohibẽt celebrari in domibus sine licẽtia superioris. oratoria vero cã oratiõis pmittit̃ haberi ꝛ in eis clericos cõuocari pena p̃ facientib⁹ imminente his obtinẽtibus in casibus futuris. ꝛ in pendentibus ifra tres menses correctiõe nõ interueniente. h. d. Bar.

Impator Ju. au. Jo. pp. scdo.

e Priscis⁹ sancitũ est legibus nullam penitus eẽ licentiã domi que sacratissima sunt agere. ſz publice sinere. pcedere incredulitatem ꝛ dei cultura ꝑm sanctionez de his sacratis actibus traditã. ꝛ nos aũt hanc in pseñti ponimus legẽ: quã cũ omni cautela tenere volum⁹. Quibus eñ interdicimus magne hui⁹ ciuitatis habitatoribus: magis aũt etiam totius nostre ditionis[r] in domibus[s] suis habere quasdã quasi orationũ domos: ꝛ in his sacra celebrare misteria: ꝛ hinc fieri quedã catholice ꝛ apostolice traditiõi extranea[t]. Sed si quidẽ domos ita simpliciter aliqui habere putãt oportere in sacris[v] suis oratoriis videlicet solius gĩa. ꝛ nullo celebrando penit⁹ hor que sacri sunt ministerij[r] hoc eis pmittimus. inuidia eñ nulla est si volũt citra hec hre habitacula q̃dam: et in eis tanq̃ in sacris orare: aliis aũt oib⁹ abstinere: nisi tñ in eis voluerint aliquos imitari clericos. hic quidẽ sanctissime matoris ecclesie: ꝛ sub ea sanctissimarũ ecclesiarũ domuũ volũtate ac pbatione sanctissimi archiepi ad hoc deputatos. in puincia vero deo amabilium epor⁹ nulla nouitate sedis ei⁹ beatitudinis ex pseñti nostra lege faciẽda circa existẽtia ei quolibet modo in ordinationibus: aut gubernationib⁹ hic aũt in puincijs iura. sed oĩbus etiã cõpetẽtibus ei quolibet modo ꝛ tpe ratis: nunc ꝛ in reliquũ omne tẽpus seruãdis sancim⁹ tuã hec cõseruare gloriã: ꝛ manifesta oĩbus plras ppias cõstituere: quatenus p oia valeat lex. Hec eñ ꝛ glorioſſimo p̃fecto felicis hui⁹ vrbis: ꝛ sanctissimo archiepo ꝛ vniuersali patriarche p̃cipimus. vt ex ciuili ꝛ sacerdotali ꝟtute hec ppetue custodiãt. Sciant eñ ꝛ ipsi domuũ domini q̃ si nõ hec custodierint ipsi q̃dez sub imperiali fient motu[z]: domus autẽ in q̃bus aliquid tale agit̃ ꝛ publice fient. ꝛ sub sacratissimũ nr̃m erariũ deducentur[ꝛ]. Si aũt ꝛ aliquos contingit[y] tale aliq̃d in suis habere domibus sciant q̃ nisi intra tres menses[z]: ex quo hec lex insinuata fuerit hec correxerint: ꝛ ad figurã a nobis ordinatã deduxerint sub p̃dicta pena fient. hec autẽ agi cũ veritate nõ p aliquã calũniã volum⁹: veraciũ[a] eñ solũmodo sum⁹ amatores. Hec sancimus tuã custodire celsitudinẽ et nihil tale fieri cõcedere. scito enĩz q̃ si dixerimus tibi tale aliquid denũciatũ. deide nõ phibuisti: aut tu aut successores tui cingulũ futuri ipse quidẽ q̃nquaginta libraruz auri exponẽs penã: ꝛ qui successores cingulũ fuerint parens autẽ tibi officium sustinebit idẽ domũ: q̃ rem nobis studiosam ꝛ sanctissime ecclesie custodiẽtẽ vnitatẽ[b] ꝛ phibentẽ q̃ a nobis aperte interdicta sunt agi latẽter passuz est ꝛ despicere cõmissuz ꝛ circa ipsum cingulũ piclitabit̃ insup ꝛ ipsaz domũ in qua aliq̃d tale agit̃ fieri publicã ꝛ sub sacratissimũ venire erariũ. Scriptũ aũt est a nobis ꝛ sanctissimo pfiarche felicis huius vrbis: vt ꝛ ipse huius ponat rei ꝑuidẽtiã: volumus eñ sacerdotaliter ꝛ iudicialiter hec seruata durare in reliquũ tẽpus ꝛ immutilata.

Ut defũcti[c] seu funera cor̃ nõ impediant a creditorib⁹ ꝛ vr̃ ꝓsiliarij nõ suscipiãt cogitatões absq̃ iudicib⁹

¶ Laboranti in extremis nec ẽt funeri debitoris defũcti creditor ꝑ suo debito ꝓsequẽdo aliquã iniuriã dz inferre: ꝓ faciẽs debito priuat̃ ꝛ tertiã ps bonor̃ ipius fisco applicat̃ cũ infamia ꝛ tñ hr̃dibus defũcti restituit ꝛ iudex negligẽs i imponẽdo penã. ꝟ inserta pena punit̃. h. d. Ange.

Impator Ju. au. Johãni ppo. orientis secundo.

q Si varietatẽ causar̃ cõiũcior: nõ facile ad culpã veniũt si veritatẽ examinant quosdã nãq̃ verisimile est multitudinẽ legũ que p singula nobis adiũcium̃ culpare: nõ cõsiderantes qz semp ope vocante[e] cõsonas causis ponere leges cõpellimur. cũ semp̃ inopinabile emergat ꝛ ab his q̃ iam posita sunt mederi nõ valeat quale quidã nup est agnitũ. Deberi sibi quidã dicẽs ab aliquo dũ hominẽ in morte cognouisset esse ꝓstitutũ milites ꝓ gregãs ꝛ suos alios[f] plurimos ingressus est sup morientẽ vex̃ ille anxiat⁹ clamare cepit dõec eũ violẽtia cõpressuz reliq̃sset spũs at ille etiã signacula imposuit reb⁹

ad deũ quasi sacrata sint.

x Ministerij. vt cãtare missam: vel celebrare sacrificium.

y Amabiliũ episcop or̃ s. voluntate.

z Fient motu. s. arbitrio ipsi⁹ iperatoris punient̃

ꝛ Deducent̃. facit C. de epis. ꝛ cler. l. cõuenti. C. de eunu. l. i. C. de here. ꝛ ma. l. iij. ꝛ. C. de fal. mon. l. i. § cuius. C. de paga. l. fi.

ꝯ Contingit. tẽpore huius constitutionis.

ꝑ Tres menses. j. vt facte noue cõ. §. vt autẽ cõtra so. hoc spãle.

a Veraciũ. i. amatores al's veritatis. sic. C. de lege fu. ca. tol. l. i.

b Vnitatẽ. sic. C. de sũ. trini. l. iij. ac.

c Et defuncti. hec ꝑma pars expedit̃. j. e. vsq̃ ad §. illud.

d Et vt cõsiliarij. hoc expedit̃. j. e. §. illõ vsq̃ in fi.

Vi varietatẽ. opere vocante. i. necessitate imminente.

f Et seruos alios. ergo seruí possunt esse milites sed cõtra. C. qui mili. nõ pos. super seruis. ſz dico q̃ hec dictio alios nõ implicat hic sicut in diuina scriptura crucifixus est iesus: ꝛ alij duo nequã. sic ℈. de mã. prin. §. oportet. ꝛ. ff. de ꝑcura. nõ solũ. §. queritur.

g Potestate.i.auctoritate sua. h Dispositũ est.a nobis p sniam.
i Jgit.nunc repetit cõem.vt addat. k Domui.oĩno repete nõ.
l Aut oĩno.repete nõ. m Modis oibus.i.ipso iure.sic.ff.de posit. l.i.§.si pecuniã.in fi.§.t facit ad hoc ff de pub.t vec.cõmissa.t.C.de his qui po.no.ũ p.affi.in.l.i.t.C.vñ vi.si q̃s in tãtã.t.C.loca.l.fi.t.s. vt nõ fiant pig.§.i.

n Hanc.s.act.t facit.ff. si quis a.te.p.l.i.i.rñ.
o Mortẽte.i.mortuo.
p Quod.p q̃.ac.
q Lex est.vt.C.de sepul. vio.l.fi.
r Presens lex.vt.s.pr. sed otra.ff.de sepul.vi.l. iij.§.nõ perpetuo.sed ibi amicis portabat: t sm voluntatẽ defuncti. h aut cõtra volũtatem. Jtez hic põt teneri inturiarus he edib⁹: vt.ff. de iniur. l.i.§.t si forte.
s Oportet. t sic.C.de here.l.iij.
t Dedit de⁹.sic.j.de fid instru.§.i.in fi.
v Ante nos.s. dixit forte,accur.
x Sequit.i. persequitur
y Hic.id est in regia ciuitate,ac.
z Illud cõstitutio.nec illa cõ.nec seqntẽ nostrã habemus hic. sed hui⁹ cõ.s. zenonis. habemus memoriã.j. de iudi. i.rñ.
t Cõsiliarios iudi. i.accessores: vt.j.ỏ iudi.circa princ.ibi nostris enim ꝛc. quos filio administratores iudicant: vt.ff. qỏ quisq; iu.l.ij.t.C.de asse. t do.l.i.
o Per se.i.sine administratore corã quo fuit incepta causa.t q̃ ordinarius seruauit sibi sniam. q̃ si nollet fuare ibi sententiã hoc possit iure,
a Administratores.i.ordinarios iudices: vt ptz ex disiunctiõe quã facit. t.s.de exhibẽ. t intro.§. si vero.
b Jgitant.id est agitari cepte sunt vel agitari debent.
c Administratoribus.s. agitant causc.
d Presentibus sic.C.si p vim vel alio mõ.l.fi.sic ff.de re iudi.l.de vno q̃.
e Testib⁹.vt possint teneri t cogi testimoniũ ferre:vt.C.de testi.l.si qñ.vl aliter vt possint torqueri vt.j.de testi.§. hec oĩa in pecuniarijs.t.C.de testi. nullũ. t ỏ epi.t cle.pbyter].qỏ fieri nõ põt a cõsiliario:vt.j.ỏ testi.§. si vero ignoti. sed in eo qỏ dictũ est corã eodẽ administratore pduci testes õ est

sua potestate[e] pñte nullo in cingulo pstituto:aut quolibz oĩno legali t ciuili officio obseruãte: neq; ita recessit:sed etiã defunctũ inturiare nõ eũ piguit primũ quidẽ insistẽs nõ fieri exeq̃as. deinde cũ vix cessisset de domo deponi mortuũ instabat publice portari lectũ nõ sinẽs:neq; deducendũ dicẽs nisi debitũ pceperit donec spõsorẽ accepit: t ita iam defunctũ tradi terre permisit:negociũ siquidẽ quo hec cõmissa sunt cõpetẽter dispositũ est[h]. oportere aũt iudicam⁹ etiã generali lege hec emendare:nõ sinẽtes hecrursus cõmitti sp sine legislatiõe nõ manẽtia. Sancimus igit[i]:siq̃s illo supstite adhuc quẽ putat debere sibi ascendat domũ eius:t molestus sit supstiti hoi. aut q̃ eius sunt vxori forte vel filijs aut domui[k] oĩno[l]:aut etiã signacla p ppria; ptãtem imponere psumat nõ prius decreto t officio legali seruato post ei⁹ q̃ dicit debere mortez actiõe quidẽ modis[m] oibus cadat: siue iustã habeat hãc[n] siue nõ:q̃tũ vo deberi sibi dicit tantũ aliud sup exigat t detur iniuriati heredibus. Cõfiscationẽ q̃; in tertiã partẽ substãtie substineat. sicut t marcus philosophus iperator in suis pscripsit legibus t infamia feriat:qui eñ hominis naturã nõ erubuit dignus ẽ t pecunijs:t gloria:t alijs oĩb⁹ cõdẽnari. Si vero etiã morientẽ[o] quodã circa funus peccet aliq̃d morientis qỏ[p] exequias,phibeat, scripta q̃ dẽ iam lex est[q] t a nostro patre supplendo tñ fimt etiã ex nostris maiorẽ quat delicti pena t hisdẽ subtaceat que p̃sens[r] infert lex eis qui in viuẽ tẽtale aliquid quale dixim⁹ cõmittunt hui⁹ rei pnidẽtiaz habẽte pcipue quidẽ gloriosissimo pfecto hius felicissime ciuitat] cui taliũ emẽdationẽ cura est. nihilominus aũt t gloriosissimo sacror nostror pfecto t gloriosissimo magistro sacror officior t semp his obedientibus officijs. oportet[s] eñ cõibus existentib⁹ õ naturã inturijs cõem eẽ iudicibus sup his phibitionẽ atq; vindictã. his nõ in sola hec felicissima ciuitate valẽtibus:sed etiã oib⁹ gẽtibus quarũ nobis pncipatũ alium quidẽ abnitio dedit[t] deus. aliũ vo adiecit t adhuc etiã dabit sicut ait quidã ante nos[v] puinciarũ q̃dẽ

j.de testi.§.t q̃m.sed illud speciale q̃ absentes sunt.
f Potestatẽ.alias honestatẽ.t alias potestatem.
g Q̃m.hoc respicit supius verbũ pfectius. h Judices.i.delegatos. i Ab illis.s.pedaneis iudicib⁹.quasi dicat sil'es sũt cõsiliarij pedaneis iudicib⁹.vñ si ita obtinet in pedaneis ergo ita t in cõsiliarijs loco sumpto a pari vel a cõiter accidẽtibus:vt.ff. de publi.l.eũ qui. i.rñ.sz fallit in eo qỏ pedaneus interdum est ordinarius. vt defensor ciuitatis: vt C.ỏ peda.iudi.l.fi. t.s.de defen.ci.§. t iudicare.t iste pt cognoscere de tota cã suo iure sine cõmissiõe alicui⁹.
k Sed q̃m.nobis cum statuti. al's a nobis cõstituti.
l Deponunt.i.ỏducunt:siue deueniũt. vt nõ possint p se audire. al's q̃ non põt fieri delegatio vel cõmissio reseruata snia sibi vt.C.de peda.iud. l.plz.t.j ỏ iudi.§.i.
a Siue maiores. vt pfides vel,pcõsules.
b Minores. vt defen.ciui. q̃ t pedanei dicuntur. vt mõ diximus.ac.
c Moti negocij. al's motũ negociũ
d Nouissima.sc; diffinitiua.
e Disposuimus. vt.C.de iudi.l.rem non nonam.
f Et suscipere. alias punit q̃ nõ suscipit: vt.C.de ap. l.iudicibus.t.l.fi q̃s puocationẽ.
g Lex hec.al's et lex hec ꝛc.nõ autẽ pmittit lex qñq; vl rõne psone iudicatis:vt.s.ỏ ap.§.i. vel rõne rei. vt sup possessorio.vt diximus.C.si ỏ momẽ. pos.l.i.vl q̃ occurrit tps appellationis faciẽde: vt. s. de ap.i.rñ.
h Judices.vl de legati.quib⁹ causa appellatiõis committit.vel ordinarij.ad hoc.s. ỏ ap. §.illud.t.§. orientales. Sed quid si ordinarius qui de appellatõe cognoscit impedit publicã

iudicibus siue militaribus:siue ciuilibus hui⁹ rei pnidẽtiã habẽtibus Seq̃tur[x] eñ hic quidẽ iudices eorũ q̃ officia xxx.librar auri pena si q̃d hor neglexerint: puiciales aũt q̃nq;:si neq; ipsi ad hoc insteterint denunciatõne qualibet:aut hic⁹ aut p puincias facta.

¶Judex ordinarius occupationibus publicis impeditus cãm cõsiliarijs põt delegare snia sibi seruata dũmodo tñ cãm audiat t sniam ,pferat t appellationẽ interpositã suscipiat iudex autẽ appellatiõis t delegat⁹ delegare nõ põt, pena pfaciẽtibus imminente.h.d. Bar.

Illud[z] etiã recte habere se pspexi mus nõ pmittere. sicut zenonis pie memorie dicit cõstitutio t nra q̃; cõsiliarios[c] iudicũ ipsos cãs p se⁹ audire q̃ apud administratores[a] aut datos a nob iudices agitãt.[b] ¶Multo nãq; melius atq; pfectius corar ipsis administratoribus[c] psentibus[d] illis quor causse mouent terrore imminẽte exhibitis testib⁹[e] t oĩno cã ppria habẽte ptãtem[f]: q̃m[g] si apud pedaneos iudices[h] talia decernant in nllo pcõsiliarior officio distãte ab illis[i]. Sz q̃m[k] a nobis pstituti semp administratores occupationib⁹ rerũ nostrarũq; iusliõũ cõprehensi ad hanc necessitatẽ deponunt[l] ors pso nam cõgruãq; legẽ rebus iponere. sancimus igit cõtestatiões quedaz litiũ oibus modis apud ipsos fieri administratores:siue maiores[a] siue minores[b] sint:sed etiã in medijs litib⁹ introduci rursus apỏ eos semel moti negocij[c] res q̃ten⁹ ea q̃ examinant agnoscãt cũ vero nouissima[d] snia pferẽda est nullo mõ psumere cõsiliarios absq; administratoribus audire:sz cũ cõpetẽti honestate quã dudũ disposuimus[e] ppositis sacrosanctis eloquijs ipsos administratores t audire q̃ examiata sunt oia cõseq̃nter t iudicare eos negocia t suscipere[f] appellatiões si quis appellauerit sine vlla dilatõe vbi lex hec[g] fieri pmittit:t rursus appellatõnis iudices[h] modis oibus per se audire negocia nullo aũt psumente agere aliter:sed si q̃d tale fiat ipsis quidẽ administratoribus.xx.librar auri formidantib⁹ penã:pcõsiliarijs aũt q̃ tale aliq̃d agere psumpserint siq̃dem aduocati sunt expellẽdi ab eloquẽtissimor aduocator collegio. si vo aduocati nõ sunt: sed alij q̃daz etiã cingulo si qỏ habẽt priuãdis t.x.librar auri castigãdis pena. nõ ei or

occupationibus. Rñ. idem qđ in eo qui de pr̃incipali cā cognoscit vt sicut ille in eum casum tm̃ qñ sicut impedit põt audientiā cõmittere ita & ipse vt statim hic subiecit. t. s. pti. sed aliud in delegato etiā quocūq; vt tm̃ p se cognoscat: vt. j. e. §. fi. sed alij dicūt q; idez in iudice appellatiõis qđ in delegato. i. vt tm̃ per se audiat etiā si publicis occupatiõibus impediat.

i Nostraz. quas duas nõ habem⁹

k Falsitatis. id ē iniquitatis. sic infra. qb⁹ ex cau. ma: nõ possumus. §. sed nã falsitas est immutatio veritatis: vt. j. de fi. instr. in pr̃in.

l Occupatiões. s. cõcedūt veniam. vt subiecit.

m Alios aūt. nullaz administratiõnē. i. nullā ordinariam iurisditionez delegatā tm̃ habēt vt. ff. de offi. ei⁹ cui man. est iurisdi. l. i. in fi. in eo qđ dicit transferri in delegatū iurisdi. vt. ff. de iurisdi. om. iud. l. moze. sed quidaz dicunt delegatum nullā habere iurisdictionē vt. ff. de re iudic. l. ait prętor. §z certe ꝟbū notionis qđ ibi ponitur p arbitrio adijcit. itez est p eis. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisdi. l. i. §. fi. in eo qđ dicit ppriū nihil habet sed dic. s. ordinarium. vel dic q; non hz ppriū. propter hoc qz cito põt revocari: vt. C. cõia de le. l. fi. §. i. & ff. de iud. l. iudiciū soluit.

n Egerint. i. non audierint cum refuauerint sibi sententiam.

o Cũ eis. s. administratoribus. ac.

p Per oēm. i. p totam litem.

q Audiāt cām. s. a princ. vsq; in fi. & ita delegat⁹ a pncipe nõ delegat vt hic. sed cõtra. C. de iudi. l. a iudice. so. hic exaudit Jo. si velit sibi diffinitionem retinere. nam hic p se tantū audire dz negociū. lz secus sit in ordinario: vt. §. dictū est si vero totū vellet alij cõmittere possit. vt ibi. naz & hic & ibi delegatus a pncipe loquit. alius em̃ nullo mõ delegat: vt & ibi. & ff. de offi. pcõ. l. legat⁹. vel fic. ibi loquit de iudice ordinario delegato. hic vero de eo delegato q; non erat ordinarius. & hoc põt dici p verba illa que hic sunt. s. alios aūt oēs &c. vel hec corrigit illā fm. y. vel aliter ꝟ nõ phibet delegato delegare pr̃sus. sz nõ possz litē cõ. tm̃ audire sz rursus in medio semel in fine oia. & ꝟ ē eadē cū pma sol. q ē ipsa ꝟitas

r Interminamur. i. interdicendo minamur.

s Ut īmo. antenup. do. hec pr̃ima pars expedit. j. e. vsq; ad. §. & multo.

t Nec cõsentiēte. nedū ea inuita. al.

v Hec vero. hec scõa ps dicit. j. §. & multū. ac.

Ansam miserandā id ē misericordia dignam.

y Cõpetenti modo. i. p sniam diffinitiuā.

z Moris est. vt. §. tit. i. in pr̃in. & j. de fide instru. §. qz igit. ac.

& Decreuim⁹. vt. C. de donat. ante nup. l. fi. & facit insti. de donat. §. est & aliud.

ꝟ Scribente. s. pdictam donationē ppter nup. & facientē eā. ac.

a Si quis igit. repetit vt pceda vltra. ac.

b Interdicimus ei. scz marito scribenti talē donationē. ac.

c Supponere. i. obligare pignori.

d Sponsalicie. i. dona. ppter nup. ipropꝛie enim põit: vt. j. vt spõ. lar. i. rñ.

e Obligatū. eoq; facta est in dñio mulieris. ac.

f Donatio. per pactum de lucrando.

g Potentibus psonis. qbus pares esse nõ possumus: vt. ff. de ak. i u. l. iij

h Quatenus illi. s. ilicz mulieri.

i Duz ex hoc ipso. id est iure cõi. vt ex illo edicto. de ake. iudi. mu. cā fa. vt ff. de ali. in. l. i. & ij.

k Obseruet. s. qđ in. l. ista cõtinetur. ac.

l Post hec. i. post ꝟ anc legem.

m Habebit. in re mobili. antenup. dona.

n Non scriptis. datiui casus est. & facit. §. cõsti. q ex ascrip. §. fi. in fi.

o Immoderate. sed moderate. ac.

p In rem. s. soluto mrimonio. vt subiecit. & etiā ostante eo si maritus vergat ad inopiā vt. j. de eq. do. §. i. & facit. §. vt de cetero cõmutatões. §. i. et §. de nõ alie. §. si q̃s igit emere. ac.

q Inueniant. s. creditores. accur.

Ut īmobilia ātemptiat donationis nec hypothece dēt nec oīno alienent a viro nec cõsentiēte vxore nisi postea satisfieri possit vxori hec vero etiā in dotem valere.

¶ Donatio ppter nuptias in immobilib⁹ cõstitens ēt muliere cõsentiēte nõ alienat nec obligat nisi elapso biēnio mulier suū cõsensum cõfirmet nec tūc sibi nocet si vir aliō i bonis ñ hz ex q̃ m'ieri satisfieri pt ꝟhēti tm̃ cū vno ius salvū ē ꝟ eū ad reliq̃ sua bona. itē dos alienari possit & oīa priuilegia doti data sūt firma. h. d. an.

Impator Ju. au. orientis scõo.

Causaz miserandā fieri cognoscētes coram nobis ipsis negocio moto illud q̃dez correximus cõpetēti mõ⁹: lege autē generali emēdamus hmõi negocia: hoc q̃dez moris est nostri & sancim⁹ si q̃s oscripserit añ nuptialē donationē ppter nuptias sic em̃ eā oportere magis vocari decreuimus: siue ipse p se hoc faciēs siue ēt altero scribēte: aut pr̃e aut matre: aut cognatis: aut exneis forte. Si q̃s igitur tale aliq̃d fecerit & scripserit donationē in q̃ etiā aliq̃d īmobiliū est interdicim⁹ ei de cetero supponere rē cõscriptā in nuptiali donatiõe aut alienare oīno. qđ em̃ semel vinculis spõsalicie largitatis obligatū est: nõ erit ꝟeniēs alienari vt mlier forsan lucro qđ ei ofert añnuptialis donatio difficultatē patiat nõ inueniēs rē i viri substātia cū sit alienata alīs aut suppositā aut potentib⁹ forte psonis q̃tenus illis ppter hmõi cās: aut sit oīno mõis inhabilis vēdicatio: aut difficilis & litibus egeat: duz ex hoc ipso sit adiuuāda. Quapropt hoc obseruet & q̃ post hec ꝟcepit sciat qz siue emptõez siue hypothecā habeat nihil hoꝛ vtilitatis habebit oīno: sed eq̃lia erūt nõ scriptis nec dictis q̃ sup hoc scripta sunt: aut cõuenerūt & seruet vxori lucrū. nõ em̃ videt nobis īmoderate feciſſe q̃dā nr̃m iudicū: qz etiā ipsaz in rē pactionē mulieribus post mr̃imoniū trāsactionē in spõsalicia largitate dederunt qđ recte inchoatū. deinde a posteris iudicibus quasi p superuacanea quadā subtilitate cõtemptū est & si quaslibet vias & artificiosas inueniant sumētes hypothecas ppārando mulieres cõsentire: & ita a pr̃io cadere iure. cõsensus em̃ in talibus: aut in hypothecā: aut in vendition̄: aut in aliā alienationē cõscriptus: p̃cipi etiā oīno nõ pderit si semel cõsensus fiat: sed sicut in intercessionib⁹ scripsimus vt oporteat biennij tēpoze extitēte: & rursus aliā pfectionē scribi cõfirmantē cõsensum: & tunc ratū esse qđ factuz est: et sic etiam in hoc fiat. Et si ꝟsentiat mulier fm̃ speciez intercessionis sit omnino indēnis nisi etiam fm̃ sicuti pdiximus celebrauerit consensum, plura nanq; ex primo mox au

r Scripsimus. vt. C. ad velle. l. si mulier.

s Et si cõsentiat. s. semel tantū.

t Indēnis. s. mulier. ac.

v Cõsensum. s. secundū. & sic nota duplicē cõsensum interdū plus operari q̃ vnū: vt hic. & C. de nõ nu. pecu. l. in ꝟcib⁹. §. i. & C. ad velle. si mulier. in fi. al. ꝟtra: vt. ff. de ꝟb⁹. ob. l. q̃ bis. sed qđ hic dr̃ de duplici mulieris ꝟsensu

circa fideiussiones ꝓiudicare videk correctū: vt. j. vt nulli iudic. §. ꝛ hoc vo ꝓuidimus. vel dic vt ibi diximus.

a Auditu, i. consensu.

b Delinquūtur, i. fiunt in ꝓiudiciū eius.

c Decepta. s. semel.

d Alie res. in hoc solo addit hoc autenticū legi codicis ad velk. si mulier fm Jo. qō sic intelligo in hoc solo est plus in ꝓsensu circa antenupt. do. q̄ circa fideiussionē eius.

e Rationē. vt nō ꝓteiudicet sibi.

f Lucrū. sub cautela. sic §. de nup. §. ꝛ ita circa talium ꝛc.

g Secū dū has satisdationes. i. fm has cautelas quas dedimus mulieribus. vt possint vendicare res supꝛadictas.

h Et multo. in dote. scz inestimata q̄ fundus dotalis dicit: vt. C. de rei vx. ac. §. ꝛ cū lex. fm azo. ꝛ fz al. qō puto verū. pla. vo generaliter in quolibz ꝓ nobis est. C. de iure do. l. quotiēs. itez est ꝓ nobis qō hic subij cit. iā em ꝛc. vbi exp̄sse dicit de dicta l. C. de rei vxo. ac.

i Valebūt. s. que in ꝓhibēda alienatōe dixit. nō autē de permittenda. nā licet millies mulier ꝓsentiat nō tamen ꝓiudicat fi bi fm Jo. vt insti. quib⁹ ali. in ꝓncipio. alij otra sed Jo. vt dixi aliō in dote q̄ in dona. ꝓpter nup. dixit ꝛ aliud in remittenda hypotheca a muliere in rebus mariti. C. ad vell. l. iubemus. itē ꝛ alia ē rō quare sit aliud in dote. qz oia ꝓuilegia debent esse salua: vt. j. §. ꝓri. nisi erat res mobilis in dote in qua predicta forte possent saluari fm Jo.

ditu[a] delinquūtur[b] mliere q̄ppe mariti seductionib⁹ facile decepta[c] ꝓpria negliget iura. Cū vero in plurimo tpe cogitauerit ꝓ negocio fiet forsitan cautior verūtamē nec hoc simplr dam⁹: fz tūc mulieres ex scō cōsensu dāno submittim⁹: duz sunt alie res[d] ex q̄bus possibile est ei satisfieri ꝓ re vel rebus īmobilibus q̄ in antenuptiali donatōe ꝓtinenk ꝛ que ab alio detinenk ꝓpter alienationis aut suppositōis modū alioq̄n si nihil aliud sup sit nec sic lesiones sustinere mulierē ꝓmittimus: sed lz scō vel si frequēter ꝓsentiat causa ad intercessionis ferak rōnem[e] ꝛ sit oīno ei lucr[f] sub cautela positū nisi apparuerit relictū aliō sufficiēs ad antenuptialis largitat q̄titatē. Et hoc dicim⁹ nō solū parcētes mulieribus: sed multopotius viris talia facientibus si quidē ꝛ multis ꝛ pene pluribus casibus cōibus filijs ante nuptialis donatiōis seruank res: et rursus remanēt apud substātiaz viri eiusc̄ successionē ex hac observatione: iōc̄ vtilis est lex vxori ꝛ marito fm has satisdatōes[g]. Et multo[h] potius hec in dote valebūt si q̄d dotis: aut alienek aut supponak: iā em hec sufficienter declarata atc̄ sancita[k] sunt: fz nec ipsos ꝯhētes oīno neglexim⁹. nā si etiā sup his obligatōez q̄tū ad mulieres nec dictā nec scriptā esse volumus[l] ꝛ ipsos viros in alijs eoꝝ rebus obligari volum⁹ occasione alienatiōis: aut hypothece: mulierib⁹ quidē seruātes in ipsis īmobilib⁹ rebus spōsalicie largitatis ius innouatū: viris[m] aūt cōpetēs ius ex documētis q̄tum in alijs rebus suis[n]. Quibus ꝑ legijs iam doti datis[o] a nobis in sua firmitate manētib⁹. q̄n mulier mouerit[p]. alijs em oīb⁹ ꝓter mulierē hmōi ꝓuilegia nec ex antiquo dedim⁹: nec nūc damus. Tua igit eminētia q̄ placuerūt nobis: ꝛ ꝑ hāc sacram declarata sunt legē oīb⁹ faciat manifesta fm solēnem modū edictis ꝓceptis ꝓ puincias vtēs vt nullū gētiū lateat q̄ a nobis sancita sunt. in hac em felicissima ciuitate glorioſissim⁹ ꝓfectus vrbis hec ꝓponet.

De nouī operis nunciatione mistimi aspectus.

Nulli liez edificare in hac regia ciuitate vltra erminos a iure ꝓmissos si ꝓncipali noceat. pena ꝯfacientibus imminente. h. d. Bar.

Idem. a. longino. ꝓp. vr. cōstant.

Ausam q̄ dolose fit in hac regia ciuitate circa domuū edificia cohiberez emenda re tuitū credim⁹. Quia em certi mēsuris distare domos ab iuicē zenonis pie memorie ꝓstitutio dicit: fz ꝛ nos aliq̄d tale sancim⁹ Sequit aūt in hac regia vrbe nō posse aliq̄d vltra. c. pedes ꝓhibere maris aspectū rē grauissimā: oportebat quidē forsan ꝛ exāpliari mēsura aspectus eis partē ꝛ non eos ꝓhibere. Sedtn in hoc opinabili quadā machinā[k] arte. quidā em. c. pedū relinq̄ntes mēsurā aut etiā paz aliq̄d huic addentes. deinde edificantib⁹ nihil aliud habētes: sed tanq̄ aliqō velū tēderint. ꝛ cū abstulerint maris aspectū ꝑ oēm potestatē ꝛ nō repugnantes legi. ꝓpter. c. pedū spaciū interiz edificant sine ꝓhibitiōe. ꝛ dū qō q̄runt potiunk: deponūt illud qō ꝓpk vtilitatē ab eis imūctū est: sed ita scema circūuenientes oi volūtate exneas possessoꝝ ꝓstituūt domos qō decetero fieri nullo mō volumus. Sz et si q̄s voluerit tale aliq̄d excogitare et malignari nō taliter ludat: sed si hoc egerit ꝓ vitate domū totā edificet. ꝛ vsc̄ ad spaciū totū centū dicimus pedū tēdat edificia faciēs tā q̄ necessaria sibi ꝛ ineuitabilia futura: nō aūt ꝓptervicini lesionē ꝓstruat parietes ꝛ velū ex quadā pictura talē extendēs machinationē ꝓuatione aspectus arripiat: sicut em eis q̄ aliena diripiūt recte aduersamur: et pena dignos putamus: ita ꝛ hoc molietes nihilomin⁹ ꝛ malicia eoꝝ q̄ alienas res arripiūt extimamus. vnde si paruā aliquā semp domum abreptiōis auferre p̄sumēti beneficiū vi bonoꝝ raptoꝝ cuz q̄druplak pena quō nō hoc necesse ē q̄ tale aliq̄d agit ꝛ cogit qō ab eo factū est: ꝛ alia maiori pena mulctari hoc ē. x. li. auri inferendarū theatralib⁹ tue celsitudinis vt nō mal⁹ vicinus hoc qō in sermone cōstitut⁹ vadat derides legē tanq̄ inualidē eū ꝓ his in hibere dispositiōib⁹. Que igit placuerūt nobis ꝛ ꝑ hāc sacrā declarata sunt legē tua celsitudo in hac felicissima ciuitate opi termioc̄ ꝓtradere ꝛ i perpetuū vna cū obedienti officio seruari festinet: ea dē em. x. librarū imminente pena ꝯ hec p̄uaricātes aut prevaricari sinentes.

De facte noue cōstitutiōes[q] post insinuatōes eaz post duos mēses valeant parcit aūt nō custodientibus subtilitatē cōstitutionum sup testamentū in relinquēdo q̄drante: aut non subscribēdo nomē heredis aut non dicendo.

a Auditu. i. consensu.

b Delinquūtur. i. fiunt in ꝓiudiciū eius.

c Decepta. s. semel.

d Alie res. in hoc solo addit hoc autenticū legi codicis ad velk. si mulier fm Jo. qō sic intelligo in hoc solo est plus in ꝓsensu circa antenupt. do. q̄ circa fideiussionē eius.

e Rationē. vt nō ꝓteiudicet sibi.

f Lucrū. sub cautela. sic §. de nup. §. ꝛ ita circa talium ꝛc.

g Secū dū has satisdationes. i. fm has cautelas quas dedimus mulieribus. vt possint vendicare res supꝛadictas.

h Et multo. in dote. scz inestimata q̄ fundus dotalis dicit: vt. C. de rei vx. ac. §. ꝛ cū lex. fm azo. ꝛ fz al. qō puto verū. pla. vo generaliter in quolibz ꝓ nobis est. C. de iure do. l. quotiēs. itez est ꝓ nobis qō hic subij cit. iā em ꝛc. vbi exp̄sse dicit de dicta l. C. de rei vxo. ac.

i Valebūt. s. que in ꝓhibēda alienatōe dixit. nō autē de permittenda. nā licet millies mulier ꝓsentiat nō tamen ꝓiudicat fi bi fm Jo. vt insti. quib⁹ ali. in ꝓncipio. alij otra sed Jo. vt dixi aliō in dote q̄ in dona. ꝓpter nup. dixit ꝛ aliud in remittenda hypotheca a muliere in rebus mariti. C. ad vell. l. iubemus. itē ꝛ alia ē rō quare sit aliud in dote. qz oia ꝓuilegia debent esse salua: vt. j. §. ꝓri. nisi erat res mobilis in dote in qua predicta forte possent saluari fm Jo.

k Sancita sunt. vt. C. de reivxo. ac. §. ꝛ cū lex iul.

l Volumus. sic. s de nō ali. §. siquis igit emere. ꝛ. §. se.

m Viris. i. ꝯhentibus cū viris.

n Suis. s. viris et vt oīs absurditas repellat nō vt mō ꝓimum sint obligati viri cōueniūt sed vt a ꝓncipio obligati nunc mō incipiunt posse cōueniri. nam ꝛ actio pignoratícia soluto debito intētat. licet ꝛ primo nata fuerit fm pla. vt. ff de fideiuss. l. si q̄s ꝓ eo. §. si nūmos. ac.

o Quibus. datis. vt. C. qui po. ī pig. ha. l. assiduis. ꝛ insti. de ac. §. fuerat. ꝛ. C. de rei vx. ac. ꝛ facit ad hunc. §. ff de ꝓiui. credi. dabim⁹. ꝛ. j. vt fratrū fi. §. ij. ꝛ. j. nec vizq̄ qō ex dote. §. fi. ꝛ j. vt exac. instā. do. §. i. ac.

p Mouerit. scz actionem.

q Vt facte noue. nouel constit.

Emp. factis pendet ꝙsq; il
luc necessarius exi
stimauimus.

b Quale est. vt. C de testamẽ. l. iubemus.

c Ex q̃tis. vt. §. ō triẽ. t se. §. i. ac.

d Leges. s. p̃edicte due.

e Sãcimus igit. valere. scz in regia hac ciuitate.

f Ut autẽ. hmõi lex. s. p testamẽtis vt. §. ti. pri. dictus est. sed nunq̃d idẽ in alijs dico q̃ sic: vt ptz ex rubrica. in p̃in. cuius verba sunt generalia t ita hoc intellige generalit: vt. ff. de auro t argen. le. l. spẽm. t. ff. de iuris t fac. igno. l. pe. et fin. sed cõtra: vt. §. vt in p̃uatis do. in fi. vbi dicitur q̃ infra tres menses sed illud ſpeciale: vt ibi dixi. item cõtra. j. vt neq; miles neq; fe. §. t si igit. sz illud ſpeciale similiter. hoc aũt generaliter.

g Heredis nomẽ dispositi. vt in dicta. l. C. de testamẽtis. l. iubem⁹. t facit insti. ō testa. §. i.

¶ Constitutiões noue in vrbe cõstãtinopolitana eõdite post duos mẽses ex q̃ ibi insinuate sũt debẽt huari. in puincijs. aũt post duos menses ex q̃ directe sunt t palã facte in vnaquaq; ciuitate ita q̃ nullus possit decetero assumere occasionẽ alicui⁹ ignorãtie. testamentũ vo condituz añ cõstitutiões factas vel p̃⁹ q̃ inotescerẽt obseruandũ est t valet sz supiuente testatore nõ fuerit postea mutatũ. t filij legitimas portiões suscipiẽt sm. ll. antiqs. h. d. Bar.

Impator Ju. au. Jo. gloriosissimo p̃. orientis t scdo: ꝙstitutio. xv.

Emp[a] legũ nobis occasiones motor negocior p̃bu
erũt cause. plurib⁹ eñ nobis adiectiõib⁹ factis occasionẽ nostra ꝙstitutionũ q̃s super successionib⁹ scripsim⁹ quale est[b] vt opteat p̃pria manu testatorẽ hr̃dis scribere nomen t ex q̃tis[c] vncijs reputari opteat falcidiã quã filijs parẽtes relinquũt: siue ex trib⁹: siue ex q̃tuor: siue ex plurib⁹ t multis ꝓpt hoc p̃iclitãtibus testamẽtis cadere ne cõplerent[k] q̃ in eis scripta sũt: q̃a sz facte sint leges[d] tñ nõ sũt cognite aut p̃uncialib⁹: aut etiã hic nõduz forte p̃posite nullicq; manifeste necessariũ est imauim⁹ talia lege breui corrigere. Sancimus igitur[e] ex illo nr̃as ꝙstões q̃ p testamẽtis sũt valere: ex quo in cõe facte sunt manifeste. Jn puincijs aũt ex quo discrete p̃ metropolitas palã facte sunt: vel postea facte fuerint ne legũ ignoratione sm q̃d dudũ tenuit testamẽta hoies facientes videant[k] p̃uaricari legẽ. Ut aũt[k] apti⁹ adhuc cã declaret[k] sancimus si scripta fuerit hmõi lex hãc post duos mẽses dati ei tpis valere: t i republica tractari: siue i hac felicissima ciuitate: siue in p̃uincijs post insinuationẽ sufficiẽti hoc tpe oib⁹ manifeste eã ꝙstituere t tabellionibus eius cognoscẽtib⁹ vtutẽ: t subiectis agnoscentib⁹ legẽq; seruãtibus. Sic nulli oino erit declinatio vt nostrã custodiãt legẽ. Nõ eñ volum⁹ deficiẽtiũ infringi volũtates. Quibus siq̃dẽ studemus modis ratas eas ꝙstituere. Cur eñ culpabimus eos q̃ positas nr̃as ignorauerint ꝙstões: vel si post paululuz forte q̃ scripta lex est: t adhuc ignorata p̃cesserit testatores: t ꝓptera in testamẽtis: aut nõ scripserint p̃pa manu heredũ noia: aut etiã tres vncias solũ reliq̃rint filio t non q̃tuor in q̃ legẽ: aut nõ positã ꝙtingit aut positã: t eo q̃ nõdũ p̃posita fuerit iuste ignoratã. Jgit[k] etiã hactenus sz antiq̃ ꝙstitutio sit in cognominis nostri posita cõstitutionũ codice q̃ scribi p̃pa manu hr̃dis[g] nom̃ dispo suit: tñ plurimi p̃ter eius testati sũt vtutẽ ignorãtes eius legislationẽ t hactenus talia p̃termissa denũciãt nostre ptãti: t oibus semp talia poscentib⁹ ventã dedimus: qm̃ nõduz fieri has manifestas euenerat t sacras sup his fecim⁹ formas[h] iustaz eis largiẽtes veniã. We igit[k] iportunitatẽ[i] patiamur ō his p singl'os dies t formas scribere cogamur: ppt ea sancim⁹ sicuti dictũ est sentorez[k] q̃dẽ in Justiniano posita codice legẽ valere hic quidẽ: ex quo insinuata est. Jn puincijs autẽ ex q̃ directa t palã facta est in vnaquaq; metro poli aut alia ciuitate: tpe nãq; plurimo trãseũte t nr̃o codice vbicq; directo ñ recte ignorabit[k]: alterã[l] vo nouellã q̃ inter ꝙstões post codicẽ posita est decernẽtẽ q̃ filijs relinquit[k] valere: t in hac felicissima ciuitate t in puincijs p⁹ duos mẽses insinuatiõis sicuti p̃ diximus eo q̃ factis a nobis[m] vniformibus ꝙstõnibus de mẽsura institutiõis filior alia q̃dez greco lingua cõscripta ꝓpter multitudis freq̃ntia[n] alia vo latina q̃ et firmissima p̃ reipublice figura est. Jlla q̃dẽ kalẽdarũ martiarũ hz cõscriptiõis tũc diẽ noua tũc insinuata est: alia vo est latina voce[o] ꝙscripta ad salomonẽ gloriosissimũ apud afros sacr p̃sulẽ tũc p̃torũ kal. april. Quia vo neq; greca lingua ꝙscripta mor palã facta est: t directã: deniq; etiã q̃ hic ad gl'osos p̃fectos sacror nror p̃torior cõscripta est. i. greca lingua maio mẽse insinuata ẽ in eadẽ iede atq; directa. Jõq; sancim⁹ optere ei⁹ legislationẽ: q̃ de mẽsura institõis filior eloquit[k] valere: hic q̃ dẽ ex kalis madijs t duos mẽses ei seruem⁹. Jn puincijs aũt ex quo hec palã facta ẽ etiã ibi duob⁹ mensib⁹ post insinuatõez p̃uãdis. Si vo nõdũ hacten⁹ in oibus p̃uincijs destinata[p] ẽ velociter t eã t als q̃ forte nõ misse sũt adhuc. aut etiã postea comitãte deo a nobis faciẽdas mitti nũc vel mittẽdas esse q̃tenus nr̃e ꝙstões i metropolitanis ciuitatib⁹ fiãt vel faciẽde sunt manifeste. Prouincia vo p̃sides ipos mittere eas t missuros esse p oẽs ciuitates sub vnaq̃q; puincia ꝙstitutas: vt null⁹ decetero occasionẽ sumat cuiuslibz ignoratõis. Ñ p̃teritũ oẽ iustã habeat veniã: valeatq; defũctor dispositões: vel si nup facte sunt: sicut eas ipsi fecerũt. vl si sm p̃us tenẽte legislatõez lr̃is p̃pr̃ijs nõ scripserũt heredũ appellatõez. aut testib⁹ eas nõ fecerũt manifestas: aut tres vncias. t nõ ampli⁹ relinq̃rent[k] filijs. Nõ eñ infringi sicuti p̃ diximus defunctor volumus dispõnes, sed ratas

b Formas. dãdo rescripta extra corpus iuris.

i Importunitatẽ. sic. §. de hered. t fal. §. i.

k Senior ẽ. s. l. subem⁹.

l Alterã. vt. §. de trien. t semisse.

m Eo q̃ factis a nobis i. eo q̃ fecim⁹ vniformes cõstitutiones. t ita ablatiui casus in accusatiuos resoluant. t qõ dicit factis. dic. i. fecimus. sic. j. vt hi q̃ ob. i. rñ. ibi nõ existente. tc.

n Frequentiaz. sic. §. de nõ alie. §. alienatõis. ac.

o Voce. i. lingua. al.

p Destinata. al's ẽ insinuata. ac.

q Valeantq;. sic. j. hec cõstitutio interpta. cõ. j. de his qui ingre. ad mona. sic. §. cõstitutio q̃ ex a scriptijs. §. i.

k ij

r Mortes.tam in terra q̄ in aqua:vt.ff.ō dona. cā mor.l.senatus.§.ij.

a Innotescerent.sic.j. vt cū ō appel.cogno.§.i.sic j.vt in me.li.§.i.

b Supplemētū.sic.ff.ō ōhen.emp.l.rutilia.

c Fiat.nā sic erat iureveteri:vt.C.de inoffic.testa. cū querīt.l.parentib⁹.

d Sancituz est.vt, §.de trien.ī se.§.i.

e Vt nullus.hec prima pars expedit j.e.vsq; ad §.illud quoq;.

f Et vt epi. hoc dicit.j. e.§.illud.ac.

g Et de alienatiōe. hoc dicit.j.e.§.qm̄ vero.

Q Que legib⁹.q̄ sūt in.C.ī.j.ī.s. in hoc volumine.

i Negocia.j.de san.epi. §.si quid.

l: Et rursus.ī p.id est.

l Accedūt. ad eas faciē das.ac.

m Eas.s.ecclesias.

n Orationē.sic.s.ō mona.§.hinc.ī de eccle.ti.§ si quis autē.

o Suis medeāt.i.se dicunt mederi velle.

p Edificare.s. p cedim⁹

q Priusq;. sic in decretis.xxviij.q.ij. qō sit.j.de ian.epi.§.si quis.

r Luminaria.s. in ecclesia.

s Multe.interpositio est vsq; illuc.licebit ei ītc.

t Administrāt modo.s. forte ab his q̄ eas antiq̄ tus edificauerant.

v Eoz.s.clericoz.

x Agenda.sic.s.vt cler. qui rece.§.fi.ac.

y Illud legē. vt.s. quō o.epis.§.i.ī.§.illud.ī faci.j.de san.epi.§.interdi cimus autem.

z Deo amabiles. vt.s. vt cleri.qui rece.§.i.

ī Multū.s. vltra annū vt.s.quō opoz. epis.§.illud.sed alīs dicit multuz q̄nquēniū.vt instī. de lit. ob.§.multū.ī.ff.de sepa. l.i.§.qō aūt dictū est.

ō Quidē ī ipse.s.ep̄s.ī qō subīcit.inde.i.ex eis ī qō subīcit ei.s.ecclesie. itē qō subīcit obseruare. duo significat put em̄ refert ad illud verbū.inde dic obseruare.i. habere. itē put refert eidē.dic obsuare.i.resarcire.s.de suo ipsi ecclesie advtrūq; em̄ refert:nec mīū q̄ verbuz semel posituz ad duo diuersa referat:vt ī alīs.ff. de offic.pcō.l.ij.item qō eas esse p oia declaram⁹.vt si vel p prime scripta sint testamēta post positionē legis:nōdū vo p tigerat posti tutōes factas inotuisse ēt supuiuēti b⁹ forte testatoribus nō sunt mutata:maneāt etiā sic instōnes q̄ ab initio sm tūc certas extātes fctē sūt leges ppriā vtutē hentes ī nō accusandas:eo q̄ tpe quo supuixerūt illi eas nō mutauerūt. Nō ei oia sūt in nobis nec semp q̄busdā tp̄s sit testādi.repēte plerūq; incidūt hoib⁹ mortes testādi eis ptātē auferētes. Quāobrē ab initō factū recte eo q̄ nō fuerit mutatū:nō arbitramur p⁹ ea mutari:aut aliq̄ mō infringi: sed imutilata manēr q̄ tūc placuit testatoribus snīa valideq; suari.erit nāq; absurdū vt qō factū ē recte ex eo q̄ tunc nō erat factū postea mutet. Collectiue igit dicēdū p cipiāt filij relictas sibi li ita cōtigerit a p tribus tresvncias ex testamētis ita factis. aut añ legis positionē:aut post positionē legis anteq̄ hec tm apō iudices inotescerēt[a] Sivo adiectū sit testamentis optere qō reliquū est eis ipleri. sm qō tunc legibus debebat hoc p cipiēdū ꝑz antiquas leges vt si deest trib⁹ vncijs sm illud supplemētū[b] fiat[c] nō in q̄driuncio qō post ea q̄dē sancitū ē[d]:nōdū tm tūc agnitū. Que igit placuerūt nobis. ī per hāc sacrā declarata sūt legē p ceptis p p̄ijs tua eminentia oibus faciat manifesta:ī q̄ in hac maxia ciuitate q̄ foris inhabitāt.quatenus oibus fiant palā q̄ a nobis p oim cautela sancita sunt. Datū calē.mar.cōstātinopo.Do. Justi.p̄fe.au.anno.xi.ī ho. Jo.viceco. R.lxviij.

Vt[e] null⁹ fabricet oratorij domos preter voluntatem epi:et vt deputet prius diligentiaz ī statum que in fabricando oratorio sufficiāt:et vt epi[f] non desint suis ecclesijs:et de alienatione[g] ecclesiasticarū rerum immobilium.

¶ Nulli licitū est ecclesiā vel monasterū vl' oratoriū edificare sine epi volūtate.ep̄o edificiū in choante q̄ statuit clericoz mensurā ī expēsis necessarijs ī oportunis. ꝛz si edificare volēs nō ē ad hoc sufficiēs epi p sensu vnā ecclesiā vetustate corruptā neglectā edificare poterit. itē epi in suis eccl'ijs residentiā facere debent nec p̄t extrauagari vltra tp̄s a iure statutū.itē res eccl'iaz cū supioris decreto debēt alienari.h.d.bar.

Impator Ju.au.mē.archie.cō.

Q q̄ de sanctissimis ecclesijs sunt mlt̄is cōprehēdētes legibus[h] adhuc ēt alia lege egemus ad exorta negocia[i] ī rursus[k] emergētia sufficiēte Plurimi nāq; nois cā nō ad op⁹ sācte eccl'iarū accedūt[l] deinde eas edificantes nequaq̄ curā ponūt: vt expēsas quoq; eis deponāt decentes ī ad luminaria.ī ad obseruātiū aliméta ī ad sacraz ministeriū desertū eas[m] etiā in nudis edificijs cōstitutas.ī aut destruēdas aut oino sacro ministerio defraudādas. Sācimus igit p̄oib⁹ quidez illud fieri.ī nulli licentiā esse: neq; monasteriū: neq; eccl'iam:neq; oratōis domū incipere edificare anteq̄ ciuitat] deo amabilis ep̄s osonē[n] in loco faciat ī crucē figat publicū p cessum ibi faciens:ī cām manifestā oibus statuens.multi em̄ simulātes fabricare q̄si oratōis domos suis medent[o] lāguoribus nō orthodoxarū eccl'iaz edificatores facti: ꝛz spelūcaz illicitaz.deinde nō aliter quēpiā eccl'az ex nouo edificare[p] p̄ius q̄[q] loquat a deo amabilē ep̄m:ī diffiniat mensurā q̄ deputat ī ad lumiaria[r] ī ad sacrū ministeriū.ī ad incoz rūpende domus custodiā ī obseruantiū alimēta ī si sufficiēter hre vident: faciat p̄us donationē eoz q̄ futura sūt deputari:ī ita dom⁹ edificet.si autē nō sufficiat q̄dē aliq̄d ad hoc nomē forte hre desiderās:quo ī ipe fabricatoz eccl'ie vocet.si vult aliq̄d tale facere multe[s] ī in hac regia ciuitate ī in p uincijs eccl'ie sunt in q̄bus cōpetenti q̄dem administrat mō[t] periculū vo ruine patiunt pervetustatē aut etiā pue p stitute ī inordiate ꝛz desiderū eoz[v] q̄ in eis deputati sūt licebit ei vnā taliū eccl'iarū accipiēti hanc edificare.ī hic volūtate deo amabiles orthodoxoz epi res agē da[x] est.sic em̄ poterit ī sacre domus fabricatoz vocari:ī nihil de suo sup expēdere deputatis ꝛaz circa hoc expēsis oblatis ab eis q̄ etiā p̄us has expēdebāt. Illud q̄ sancim⁹ quatenus sm iā a nobis platā legē[y] ī do amabiles[z] epi in suis eccl'ijs maneant ī nō relinquāt q̄dez eas.epi vero multū[a] hic morent[b] ī cogant p p uiciales hyconomos expēsas sibi trās mittere ī sanctissima eccl'ia expēdat q̄dem ī ipse[c] em̄ q̄ inde obsuare nō patiant[d]. Sācimus igit taz a nobis posita legē[e] in sua manere vtute:si ue defuerit[f] deo amabilis ep̄s eccl'ie sive ampli⁹ tp̄s[g] nulla ei mitti expēsam de p uincia.sed illā quidē circa actus pios:ī sanctissimā eccl'iam expēdi:ipsum hic errātē nō expēsis sanctissimā eccl'iaz p grauare:cū certuz sit q̄ si plurimo tpe[h] defuerit q̄ tā a nobis sup eisdē sancta sunt: valebūt[i]. Quā vo[k] p tingit tā nos sanxisse:vt si qua in p uincijs alienatio rei imobilis faciēda est sm decretū hāc p cedere sicuti dudū plata a no

subīcit nō patiat dic.i.nō valeat.vt non possit ī ita est plana littera.

a Legē.vt.s.quō opoz.epis.§.ī illō

b Defuerit.s. per annū.

c Amplius tp̄s. s.anni.

d Plurimo tpe. s.vltra ānū.al.

e Valebunt.s.vt expellat a clero episcopoz:ī choro clericoz:vt.s.quō opoz.epi.§.ī illud

f Quoniaz vero contingit.vt.s. de eccle,re,imo,ali.

g Decretū.s.pfidis.volumꝰ in.d.ostōne.ꝛ facit.ĵ.de alie.ꝛ emphi. ℔.hoc etiā. h Metropoleos epō.i.archiepō.

i Sanctiū.i.sanciendū.ꝛ ita tps ꝓ tpe ponak.sic.ff.de le.iij.l.etiaz vel dic sanctiū.s.in ostī.greca vel extrauag. nec eim in illa. s.de non alie.vel in alia de eccle.re.alie.vel alias ille casus habek.

k Hyconomi.q̄ bus res ecclīastice gubernande mandank:vt.C.de sacr. san.ecc.l.iubemus. in pn.sed epi volūtate.vt.C.de epi.ꝛ cle.l.oēs q̄ vbicq. ꝛ.℔.hoc nihilominus.

l Adīcimus.s.p hāc cōstitutionez.

m Interfint.q̄d adīcit hec ostitutio pōt dici:vt duo epi intererunt. alīj dicūt q̄ hoc erat etiā dictū in cōstitutōe cuius hic facit mētionem.ꝛ dicūt ꝺ adīcit q̄ isti duo epi debeāt eē de sua sinodo hoc est de suo archiepiscopatu.

n Scōm se.i.in suo cōtractu.acc.

o Ipse.archieps pbēs auctoritatez epō sub se posito.

p Ei.s.epo.

q Presēs.archiepiscopus.

Ut ab illustrib⁹. Decūq̄ hīc. id est ex legibus inde nominatis.

b Cōstitutōibus vt.C.de pcura.l.q̄ cūq̄.ꝛ.C.vbi sena. vel cla.l.fi.in prin. ꝛ.C.de accusa.ꝛ inscrip.l.cōuenit.

c Clarissimoꝝ.et ꝓ ossequēs nec spectabilis nec illustris.ac.

d Comites. vel sunt comites sine comitatu.ac.

e Sācimus igit. vsq̄ inclusiue ponitur.s. vt illustres ꝛ supillustres ostine ank:ꝛ illustriū multa genera sūt:vt.C vt dignitatū or.℔. l.iij.in prin.

f Mouere vel suscipere: vt.C. de iniur.l.fi.ꝛ facit insti. de iniur.℔.pe.

g Sedere.no.hic exp̄sse iudicē debere sedere cū iudicat ꝛ aduocatū siue litigātes stare dñi dicit.ꝛ facit.C de post.l.q̄squis.in fi.ꝛ.C.vbi se.vl̄ cla.l.fi.℔.sedēti.ꝛ.C.de offi.iud. l.i.ꝛ.C.de of.di.iu.l.fi.ūtē facit.C.de dila.l.i.ꝛ.l.a pcedente.sed cōtra insti.de liber.℔.mulīj.sz ibi ē spāle fauore libertat. h Ex vtroq̄.s.latē

i Jn curiā.al's iniuriā.ꝛ ponit ꝓ rusticitate.ꝛ ita no.nos debere esse curiales in inuitādo aliq̄ ꝓbo ꝛ nobili hoīe ad sedēdū sic.C.ō of.di.iudi.l.i.

k Jndigne pcedēte.qō erit si aduocati siue litigātes iuxta iudicē debeant sedere.ne ergo hoc cōtingat litigek per curatorē ex parte illustris.

magnificētissimos illustres hoc valere:ꝛ modis oīb⁹ ꝓ pcuratores pecuniarias exercere cās: necnō etiaz iniuriaꝝ ꝓ pcuratorē criminali mō mouere[f] bz qō datū est sup hoc pui legiū ne cogank:aut sedere[g] cū iudicib⁹ cū iudicāt:aut stare rursus tāq̄ litigātes:ex vtroq̄[h] em cā videk incauta:aut ī dignitatib⁹ iniuriā[i] sustinētib⁹ aut iudiciali scemate idigne[k] pcedēte. Post magnificētissimos[l] igit illustres oīb⁹ licentia sit volēti bus[m] pcuratores ordinare[n] ꝛ p se lites exercere nulla ex hoc neq̄ phibitōe[o] neq̄ dānoꝝ pena inferenda eis. Tua igit eminētia q̄visa sūt nobis:ꝛ ꝓ hāc sacrā declarata sūt legē oībus faciat manifesta q̄ moris sūt sup his agēs. Datū ꝑdie nonas iulij cap.ep.do.iusti.p̄p.a. an.xij. Jo.

Ut ordinarie p̄fecture vrbane et ꝓtoriane due[p]:ꝛ p̄fecture vrbane q̄ in cingulo ꝛ q̄ in actu sūt solo nō ēt honorarie liberēt a curiali fortuna

Sola collatione dignitatis ꝛ admīstratiōis etiam ante administrationē suscepta curiales liberantur a curiali fortuna.sz sola collatione honoris seu dignitatis absq̄ admīstratione nō liberantur sed remanēt curiales soluz honorē ex tali collatione consecuti.h.d.Barto.

Jdē.a.p̄p.orie.scō.ꝛ ꝓsu.ordi.

Zurima[q] hoꝝ q̄ olim sancta sūt ꝛ neglecta. ꝛ nō facti lei republica tractata oīno visa sunt absq̄ lege ꝛ sine legislatōe ꝓsistere: nouimus em ꝙ antiq̄tus erat q̄dā p̄fecture figura quā honorariā[r] vocabāt codicillis[s] ab īperio sup ea collat. hāc aūt ita nominabāt:vt nihil aliud nisi puꝝ honorē his q̄bus p̄bebak cōferret. q̄ curiales nō liberabat fortūa curiali.nisi q̄s eā in ipso ope[t] mistrasset. ꝛ sicut de gl'iosissimis magistris militū videbim⁹. qz nullus ex magisterio armoꝝ eripik fortūa curiali nisi cū ope gesserit[v]. nā ꝛ magisteriū[x] militie p̄fecturā esse nr̄e debent leges. puri vo magistroꝝ militie codicilli solā p̄bēt dignitatē fortūa nō liberātes.sic etiā in ipa p̄fectura vt si futurus sit aliq̄s[y] liber hmōi fieri fortuna necesse est in ipso cingulo desi gnatū[z] ab ea curie vinculis liberari Renouamus[a] igit hmōi legē sanci

l Post magnificentissimos.ℏ no.q̄nq̄ gīa magistratuū hītiū ordiariā iurisditōz:vt supillustres itē illustres.ꝛ isti litigāt p pcuratorē tm̄: vt ℏ.ꝛ sūt illustres vt p̄fe.p̄tor.orie. ꝛ illirici. itē vrbis romāe itē alīj sūt spectabiles q̄ p⁹ illustres sunt vt pcōsules p̄fect⁹ egypti q̄ of augustalis.alīj sūt miores: vt clarissimi vt p̄sides prouinciaꝝ:vt.s.ō ap.℔.illō ꝛ.℔.fikitudo.ꝛ.℔.orietak:. ꝛ.C.ō ra.vir.℔.finaūt p⁹ cō.ꝛ.C.ō pua.car.l.i. ibi. ꝛ vir clarissimis ꝛc. itē ꝛ alīj sūt mimi. q̄ nec nomē hītvt pedanei ordinarij tñ sūt.vt defensores ciuitatū ꝛ municipioꝝ.ꝛ ō minimis iudicāt cāis: vt.C. de pe.iu.l.fi.ꝛ.s.ō defen. ci.℔.iudicare.ꝛ.℔. audiēt

m Volentib⁹.nō aūt necessitas imponik pcuratorem ordinare.ac.

n Ordinare.qō cōe ius est in oīb⁹:vt insti. ō his p quos age.pos. ℔.fi. ac.

o Prohibitōe.nā lex illa q̄cūq̄ phibet. ꝛ dānū s.amissionis cāe imponit ei ꝛ penā etiā imponit iudici.xxx.li.auri.ammodo ergo hec cessant nisi in illustribus ꝛ supillustrib⁹ vt hic dicik.

p Vt ordiarie due. imo nō due tm̄: vt.ĵ. ostitutio q̄ de dig.℔.generalr. ꝛ.℔ palā vero. nā ꝛ epatus liberat:vt.ĵ.de sanc. epi.℔. curialē.ac.

Zurima cōsistere. ℏ possunt.no.arg. ad excusationē pape Jnocētij q̄ in suo cōsilio multa de antiq̄s repetijt qz quasi neglecta erāt.ꝛ facit.s.de fideiuſ.in prin. ꝛ C.de anno.l.fi.

r Honorariā.i.sine actu ꝛ administratione.

s Codicillis.i.litter⁹ imperialibus.

t Opere. sic.C.ō decur. l.fi.sic.ĵ.cōstī.que de dig. ℔.generaliter.

v Opere gesserit.i.cū effectu sine administratōe

x Nam ꝛ magi. interpositionē facit al.notandu bonū simile esse.

y Aliquis.scilicet prefectus.

z Designatum.per administrationem sibi collatā.

a Renouamus,sic.s.vt eccle.ro.℔.renouamus.

g Codicillos.i.imperiales lras. a Et illirici.s.sclauonia.alij.acc.
b Frui.a curia. c In carpētis.currib⁹ ⁊ plaustris. al's est em̄ carpentū gen⁹ currus.fm.Ø.⁊ facit.C.de q̄sto.⁊ magistris of.l.i.li.xij.
d Videat.no.p capellanis dñi pape. e Albo.vt.ff.de albo scri.l.i.
⁊.l.ij. f Educēs.s.imperiū. g Et oēs obediāt in.b̄ of.j.e.§.b
cōsiderantes.ac.

h Et vt negocia.hoc dicit.j.e.§. signa fiunt vsq̄ ad illū.§.arripiant.
i Priuilegiū.s.spāliter indultū vel de nouo concessum.al. qō plene dicemus.j.e.§.si igit ambo.
k Huc.i.in ciuitatē ꝯstātinopolitanā:vt subij cit. ⁊ vt j.e.§.arripiat.ac.
l Cōuēti.s.in puincijs. Nam oim.sc⁊ virtutum.
b Ex cā. q⁊ tribuit vnicuiq⁹ ius suū.
c Quāq⁹.i.pvnāquāq⁹. al's vnaquaq⁹.
d Justicia.sic insti.de iusti.⁊ iure.i.rñ. huius iustitie.s. q̄ sunt quattuor.sc⁊ iustitia: fortitudo: prudētia.⁊ tēperantia.
e Patria lingua.al'.patriā linguā.⁊ tūc sub. fm. ⁊ dic appellet.s. cōsuetudo.loq̄ndi.⁊ al'. pria lingua.s.romana:vt si dicat iste fecit fortitudinē. naz in armis:vel alia vi illicita intelligim⁹ fm vulgare:vt subij cit.
f Ab ea.s.vtute.i.fortitudine:vt subij cit.al.
g Quā.s.iusticiam.
h Sacras.s.principis.
i Priulegia.s.de nouo cessat ad postulationē indulta.al.
k Pragmaticas.formas.s.pretendētes.
l Occasiones. cū homini ad malitiā dedito facile sit qōlibet malū adinuenire.vt.j. vt hi qui.ob. §.i.in fi.
m Peccādi. ne fit ip⁹ propria locutio repete occasionē.s.delinquēdo.q.d. delinquūt in puincijs:sz simulāt se velle rñdere extra puinciā.ac.
n Extraneas.s. puincias in q̄bus delinquunt.
o Simulāt.s.nitūt.⁊ cogitāt qō esse nō oz:vnde dr.qō nō est simulo. dissimulo q̄ qō est.
p Qui.s.actor.
q Quocūq⁹ modo.vt ō vsuf.vel seruitute.s. reali.
r Pertulerit.i.substinuit in mala parte. s Exhibere.interrogatiue lege ⁊ rñde.q.d. nō bñ.
t Suā.al's solē.⁊ al's suā. v Et fortitudinē.in malā partē accipe b̄ vocabulū. x Credētes.s.se facere. y Et hec.s. mala supradicta
z Perpetrāt.i.faciūt. ⁊ Decies.i.faciēt decies millies.fimilis modus loquēdi est.s̄.de here.⁊ fal.§.⁊ si hoc quidē.⁊.s̄.de nupt.§.sed hoc.
z Exēpla.C.de sentētijs.cōtra.l.nemo iudex.sz b̄ quo ad deū.⁊ quo ad

entes si q̄n visuz fuerit ip̄erio honorare curiales vt etiaz liberi ⁊ fortuna dare ei codicillos[d] administratiōis ⁊ p̄parare eū in talib⁹ cōstituti sedibus:aut singlis vrbane p̄fecture senioris rome.⁊ noue videlz hui⁹ nre aut in p̄torianis tribunalibus⁊ orientis:⁊ hesperie⁊ libie. Necnō ⁊ illirici[a] quos oēs sub nobis fecit de⁹. ⁊ ita libertate frui[b] quaten⁹ magno pmeriti honore ⁊ in carpētis[c] vecti clamores p̄conū audiētes.insup iudiciales ꝯscēdētes sedes hmōi fortuna liberi ꝯstituāt. Sivo solo eos pticipare voluerit honore fieri q̄dē codicillos. ⁊ his dari tm̄ vo valere hmōi ip̄ialē largitatē: vt ille honorat⁹ q̄dē sit:⁊ maxie curie pars eē videat. d nō tm̄ necq̄ puiciali curia:neq̄ ei⁹ albo[e] libereť:sz maneat sub antiq̄ fortuna solū lucrat⁹ honorez:⁊ ita gras agēs deo ⁊ imperio. q⁊ migrauit eū ad meliora p̄ris trāq̄llitatis educēs[f] sitq̄ ēt hoc additamē tū impialiū pmioz qō neq̄ publicū minuit:neq̄ fortuna: neq̄ ꝯsuet] ei functōibus p̄uās curialē:⁊ ei q̄ hoc pmeruit etiā p̄ntē addēs fortunaz. ⁊ oñdēs honoratiorē⁊ alijs curialibus dignitate solūmō p̄cedentē. q̄ igit placuerūt nobis tua celsitudo ꝑuare festinet.sciēs q⁊ neq̄ curiales minuim⁹ ⁊ honoratiores eos oīb⁹ demōstramus:vt sciāt he ciuitates ꝑpetua p̄cepta quaten⁹ ip̄erio dat

Ut oēs obediāt iudicib⁹[s] puincialibus et i crialib⁹ ⁊ i pecuniarijs causis ⁊ vt negocia[k] examinētur nullo excepto p̄uilegiū[l]: nec huc[k] cōueni[l] deducant vt sacra pragmatica forma exhiberi quēpiam iusserit.

¶ In prouincia in qua q̄s foz fortit illic est cōueniēdus vtraq⁹ pte p̄nte vel altera tm̄.⁊ vbiq⁹ iustitia ꝑuata fuia cōdēnatoria vl' absolutoria ferat omni priuilegio cessante.nisi pragmatica forma aliud statuat. vel aliud ,ppt appel.accideritꝫ obtinētib⁹ in omni loco ⁊ tpe pena ꝓtra facientibus imminente.h.d. Bar.

Idem au.cōstantinopolitanis.

Nam q̄dem esse oim[a] p̄fectissimā vtutē arbitrandū est hoib⁹ q̄ iura oībus distribuit hec ē ex cā[b] cognominata iustitia:eteñ eā vnāquāq⁹[c] aliaz vtutū nisi subsequāt hui⁹ bona fiet nihil horq̄ opetūt.itaq⁹ nec fortitudinē q̄ nō est cū iusticia[d] laudabim⁹:cū sczpria lingua fortitudinē in armis vtutē appellet solū:⁊ si q̄s ab ea[f] iustitiā subtrahat ad delictoz occasionē solūmō ñ quoz̄dā bonoz fiet occasio quā[s] in nris puincijs intuētes ꝯtēni lege placēti deo eā corroborare ⁊ ad fortitudinē detēte deducere iudicantiū⁹ oportere Plurimoz nanq⁹ alij q̄dem lras sacras[b] alij p̄uilegia[i] alij p̄gmaticas[k] formas alij p̄cepta iudicū quidā alias ex alijs adinuentes occasiones[l] sibi peragūt peccādi[m] q̄dez in puincijs ⁊ ex eas[n] litigare simulāt[o]:quip em̄ in quolibet loco male patiť:aut aliq̄d suoz amittit:aut de terminis terre litigat:aut de ꝓprietate:aut ō possessiōe:aut de hypotheca: aut ō alio quocūq⁹ mō[q] valebit in alio loco ꝓbatiōes hoz q̄ pertulerit[r] exhibere.hec em̄[s] agētes oñdētesq⁹ potētiā suā[t] ⁊ fortitudinē[v]. ita iuste credētes[x] talia facere machināť ⁊ hec⁹ hoies ppetrāt[z] tanq̄ ppetuā vtutē habituros se cōfidētes ⁊ nō respiciunt ad multa:⁊ decies milia exēpla[z] q⁊ sero tandē⁊ in plonis innumerabilibus[2] ex ip̄otentibus vidim⁹ potētes ꝓcedere ex nō diuitibus diuites:in oñe aūt euū pene[a] ex potētibus [b] ꝓcesserūt inanes[c] ex diuitib⁹ paupes dū patz iniustitia sobolē ē secuta[d]. ⁊ nō cogitāt neq̄ reputant qm̄ qō ipsi quasi p se machināť potestatibus vtētes[e] hec forsan ꝓ eos q̄ ex eis ꝓcreanť agūt nō eadē potētia sequentē sobolez q̄ illos sequiť. Hec ꝯsiderātes p̄ntem ponere legē extimauimus oportere ⁊ p̄cipimus oībus in ,puincijs iudicibus q̄cūq⁹ nostris obediūt sceptris[f] in vniuersa ditione ⁊ q̄ ascendētez[g] videt ⁊ q̄ descendētez[h] solē ⁊ q̄ ex vtroq⁹[i] latere est vtvnusq̄sq⁹ in qua ,puincia delinq̄t[k]:aut in qua pecunia[l]:aut criminū[m] reus sit siue de terra[n] ⁊ de terminis[o] siue de ,ppietate[p] siue de possessiōe[q]:aut hypotheca[r]:vl' de qua-

l.ex iudicioz.sz certe hic de pena loq̄tur diuina.in dicij autē legib⁹ de humana: vt ar.illius diuīe scripture.patres comedert vuā acerbā:⁊ dētes filioz obstupuerūt.

e Potestatibus vtentes.i. potentijs suis.
f Sceptris.i.lris vel imperio.al.
g Ascendentē.i. orientem.
h Descēdentē.i. occidentem.
i Vtroq⁹ la.i. meridiē ⁊ septentrionem. al'. ⁊ facit.§. vt eccle.ro.§.fi.ac.
k Delinquit. apparet q⁊ hec cōstitutio tota loquitur in reo volente trahere actorē ad extraordinariū iudicem.
l Pecuniaz.pōt stricte intelligi verbū pecuniaz.q⁊ inferius subijcit de alijs rebus:vt⁊ al' stricte accipitur:vt C.de pba.l.i.ff.ad mace.l.si filius.§. i.vel large pone ⁊ qō subijcit siue de terra ⁊c. est quasi hui⁹ expositio.naz pecuniev ei bñ large pōt sumi: vt ff. de v̄b.sig l.pecunie ⁊. C. de cōsti. pe.l. ij.§.fi.
m Criminū.vt de eo crimine ꝓcuniatur ciuiliter ⁊ criminaliter. ⁊ b̄ ipsum erat etiā añ l.ist⁊ vt subijcit. hodie etiaz plus est:q⁊ si ibi nō inueniat⁊ vbi deliquit poterit ⁊ alibi cōp⁊hēdi et remitti etiā violenter.vt.j. vt nulli iudi.§. si vo q̄s cō phēsoz. nō erit g ammō qō an hec cō. loquať de criminibus vel non.nam vere loquiť fm Jo.vt hic.⁊. s̄. in rubz.⁊z q⁊dam.vt.Ø. dixerint ꝺ. s. q⁊ nō loquať in criminib⁹ vbi crimialiter ageret quasi satis sufficiant vetera iura.sed certe generalius loquitur nec vult tm̄ noua dicere,imo etiā cetera iura recitat hec cōstitutio:vt.j. statim subijcit.b̄ essi apud p̄cedētes ⁊c. n De terra.qō hic dr indistincte statim diuidit ⁊ dist.nguit siue de ,ppietate ⁊c.

o De terminis. de q̄bus agit̄ ciuiliter finiū regūdoꝝ. vt imponat̄ ⁊ distinguat̄: vt. ff. fi. reg. l. ij. in fi. ⁊. l. iij. ⁊. l. si irruptiōe. §. fi. itē agit̄ pecuniariter ad penā. l. aureoꝝ. per. l. a graria iponēdaz si dicant̄ ab alio termini deiecti: vt. ff. de ter. mo. l. a graria. nec tollit̄ vnū iudiciū p aliud cū debeat̄ ꝓpter rē familiarē: vt. C. qñ ac. ci. cri. p. l. i. donec tñ vna intentat̄ alia cessat: vt. ff. ō pub. iudi. l. interdū. ⁊. ff. vi bonoꝝ rap. l. ij. §. i. ⁊ dixi insti. de offi. iudi. §. pe.

p De ꝓpietate. i. dñio. per rei ven. directā vel vtilem vel publicianā vel here. pet. qō etiam ante hāc. l. erat. vt rōne huius possessionis q̄ hic eēt debeat hic cōueniri: vt. C. vbi in rē ac. l. fi. ⁊. C. vbi de here. agi oportet. l. i.

q De possessiōe. s. recuperanda vel adipiscēda vel retinēda: cuz his tribus modis de ea agat̄: vt insti. ō interdi. §. sequēs diuisio.

r Hypotheca. vt si rē imobilē i hac puincia posita mihi obligasti. q̄ casu etiā rōne pos. ꝫ posite agaz ꝫ siue etiā alibi posite agā hic rōne ꝺctus: vt. s. pr. dixit. nā reus hic fit. i. debitoꝝ obligādo sic se ⁊ rēsuā. s Occasione. vt de seruitutib⁹ psonalibus. vt vsu ⁊ vsufr. ⁊ de realibus vt rusticoꝝ pdioꝝ: vt. ff. de serui. l. i. vel etiā de statu seruili vel ascriptitie cōditiōis vel alterius filis. vt de filiatiōe vel pria ptāte. filis est modus loquēdi. C. de iu. ꝓperādū. in fi. i. rū. t Dubiaceat. q̄ idē in clericis. sz ō. j. vt cle. apud ꝓpri. epi. §. i. rū. ⁊ clericus in eo loco ꝓuenit̄. sed nō apud p̄si dē. sed apud ep̄m eius loci q̄ suus est. ⁊ rōne huius cause p̄m Jo.

v Varie. i. variis locis. vt. ff. ō accu. si cui. §. pe. ⁊. §. fi. ⁊. l. fi. ⁊. ff. ō remili. l. iij. i. rū. ⁊. C. vbi ō cri. agi o. l. i. ⁊ ō castrē. ⁊ misteriarijs. l. fi. i fi. ℈. vt iu. si. quo. suf. §. qō aūt dictū ē. ⁊. ff. de iud. l. heres. §. i. vsq̄ in fi.

x Nō pure. ꝫ est nō inuenit̄ lex aliqua ō antiq̄s q̄ ita dicat pure ⁊ simplr de oīb⁹: vt ista dicit. ⁊ statim subijcit. nā hec in delictis ⁊ q̄si. itē in ℈ctib⁹ ⁊ q̄si loquit̄. itē ⁊ in actiōib⁹ in rez in q̄b⁹ q̄s rōne pos. sor. foꝝ: vt. C. vbi in rē ac. l. fi. itē interdictis possessoriis: vt ꝫ otinet

y Cōsiderauim⁹. s. q̄z reus nō deat. ita econtra dicim⁹ q̄ actor alibi nō agat vel agere q̄rat: vt subijcit. vel dic ad reū tm̄ referendū hoc.

z Scripturā. i. libellus ꝙuentionalis. al. ⁊ Examinationē. puincialē. i. faciēdā eā in puicia ea vbi ℈ctū est vl delictū. vt. §. dictū est. ⁊ est rō vt subijcit facultas pbationū. nā facilius pbabit actor hic q̄ extra puinciā. ⁊ facit. C. de here. ⁊ ma. l. qm̄. in fi. ⁊. C. de reb. cre. l. generalr. in pn. ibi pbationib⁹ pinguius. a Jure potiat̄. si le dī in diuina pagina q̄ nullū adeo est veniale puū peccatū qō si ō ducat̄ in contēptū mortale nō efficiat̄. a Quem. s. reum. b Pñtē. s. etiā subaudi. c Illius. s. rei. d Lesuz. s. actorē. a Ingemiscentē. sic. C. qñ imp. inter pup. ⁊ vi. l. i. b Ferre. s. penas quas patit̄. al. c Multitudo. sic. C. qui potiores in pig. ha. l. fi. in pn. d Crebro. s. sepe. e Ipsi. s. nos.

f Si igit̄ in puincia. in qua obligatio ℈cta ē. vt. §. e. §. hoc ꝙsiderā tes. sed q̄d si in italia. rū. idē. licet nō sit puincia. sed pninciarū dña vt. j. e. §. pe. ⁊. §. fi. ac. g Trabat̄. s. per reum. ac.

h Reuilegio. hoc est nō pdest reo puilegiū: vt possit alibi reuocare iudicium q̄ vbi ℈rit. sed cōtra. ff. de iudi. l. ij. §. oēs aūt. so. dicūt q̄ dam illā corrigi p istā ⁊ eodē mō rident ad. l. ff. de arbi. l. nō distinguem⁹. §. itē si q̄s rome. nā ⁊ ibi dī nō debere legatū rome ꝙuenire. etiā de eo qō ibi facit. dūmō ante hāc legationē in qua nūc est. sed hoc nō placet. q̄z p aliā auctēticā q̄ est post istā salua sunt legat̄ ⁊ alijs p uilegia. vt. j. ō san. epi. §. fi. ℣o ep̄t. dic g̃ hic loq̄ de puilegijs q̄ ex cor ꝓ iuris posita sūt: vt colligit̄. s. e. §. plurimoꝝ. nec videt̄ aliq̄d corrigere: vt. s. eo. §. h̄ ꝓsiderātes. ibi ꝫ em̄ ⁊ c. q̄ aūt in iur̄ corpe sūt nō tollūt̄ p hāc aut̄. vt dictū ē: z q̄dā alia aut̄. ⁊ fori ⁊ iudicis videt̄ tollere puilegiuz fm. b. vt

libz alia occasiōes illuc etiā iuri subiaceat̄ hoc em̄ apud legislatoꝝ esvarie[v] q̄dem dictū est: tñ licet nō pure[k] ⁊ sicut nos illud consideauim⁹ ꝫ et vltra terminos litigare nō q̄rat. Si ue em̄ magna delicta sint siue ℈ctus cōsistant oportet oīb⁹ modis supeis ⁊ ꝙuētiōes esse ⁊ scripturā[z] si opus fuerit ⁊ examinationē[c] puincialē ꝓpter facilē ꝓbationē: q̄z siue in puo q̄spiaz siliter delinquat: siue maius adhuc peccatū fiat quale ē si nec in puis iure[d] patiat̄: sed expectet venire in exneā terre[a] puinciā: ibiq̄ euz cōuenire. ⁊ de talibus litigare quē[a] neq̄ pñtez[b]: neq̄ in puincia forsan ꝓpter vtutē illius[c]: aut infirmitatē suam cōuenire poterat cōpetenter. Quid em̄ erit durius q̄ lesum[d] forsan circa sublationē bouis aut eq̄: aut iumētoꝝ alicuius: aut pecuduz aut exiguū dicamus domestice gal line hūc cogi nō in qua aufert̄ puicia litigare: sed alibi currere. ⁊ ibi p batōes horū q̄ tulit exigi: ⁊ aut plures expēsas pati q̄ rei estimatio est

aut inopiaz ingemiscentem[a] ferre[b]. Hinc nobis multitudo[c] plurima est interpellantiū quotidie ⁊ crebro[d] in talib⁹ causis inquietamur paruarū gratia occasionū ⁊ ip̄i[e] multas sustinētes importunitates: ⁊ videntes plurimā quidē multitudinē viroꝝ plurimāq̄ mulieꝝ ex ꝓpriis locis agitatas: ⁊ ad hāc venientes felicissimā ciuitatē quoꝝ plurimi etiā mēdicātes ⁊ afflicti hoc agunt: interdū quoq̄ hic moriunt̄. Si igitur[f] fuerint ābo in puincia ⁊ actoꝝ ⁊ reus nequaq̄ ad aliā puinciā cā retrahatur[g] neq̄ ad hanc felicissimā ciuitatē: neq̄ ex priuilegio[h] cuiuspiā neq̄ ex iussiōe sed illico decidat̄. Si vo[k] alter qui dē adest: alter aūt abest: q̄ vero p̄sens est ex domo absenti iniusticiā[l] patiat̄: cōueniat̄ oībus modis ipse q̄ iniusticiaz[m] egit: siue curatoꝝ: siue cōductoꝝ: siue quicūq̄z[n] sit eius: ⁊ liceat ei ꝑm puincie spaciū: ⁊ ꝑm legē cōem[o] antiq̄tus positā inducias accipientem nunciare q̄ de his gesta sunt illi ad quem causa refertur. Sz

s. vt iu. si. quo. suf. §. qō aūt ꝓmitus. qō nō puto nisi vt dictū ē si nō sūt in corpore iur̄. nā ⁊i seq. §. p⁹ illū. s. in. §. interdicim⁹. q̄ busdā fuat̄ puilegiū. itē ℈. s. ō erbi. §. i. i eo q̄ acto ri pmittit̄ ex puilegio ad aliō iudiciū trahere reuz itē ad idē ℈. C. ō dil. si q̄s ⁊. C. ō iu. om. iu. l. in crimi nalib⁹. so. q̄dā dicūt illas duas eē correctas p istā qō nō placet. q̄z inq̄tum possum⁹ euitare legū correctōes ꝫ facere debem⁹ iustinianū imitātes vt. j. q̄. mo. na. ef. sui. §. tribus aūt. dic g̃ q̄ hec loquit̄ i reo. illa in actore trahēte reū ad ex̄neū iudicē: sz ꝫ malavidet̄ so. nā nō oz licere actori qō si sz reo: vt ff. de reg. iur. nō oz. sz dic ꝫ spāle. illō generale cui gñi p hāc spēm derogat̄ vt. ff. ō le. iij. l. vroꝝ ē. §. felicissimo. ⁊ ō reg. iur. l. sp sic ⁊ alis sz actori. s. agere q̄si vult q̄ reo nō sz cōue nirī q̄si vult: vt. ff. ō excep. do. l. pure. §. fi. ⁊. ff. ō pet. here. l. si q̄s li. §. ita demū ibi. ⁊ erat in ipsi⁹ ⁊c. vt. C. vt nemo inuit⁹ agere vl accu. l. i. sed ꝫ nō sz reo. i Sz ille decidat̄. s. in puincia illa vbi ℈ctū ē. sz q̄d si ibi si iueniat̄. nōne remittit̄ i ℈ctu. vt i delicto: vt. j. vt nul. iu. §. si ℣o q̄s. Rñ. dicit vt vbi dicem⁹. l Si ℣o casuz istū pono trib⁹ mōis ꝓmo i dño dom⁹ q̄ cū inq̄linis vl mercēnarijs habitabat: vt. ff. ō vsu ha. l. pcu lus. ⁊ ex domo ab vno inq̄lino deiectū ꝙuenit̄ ipse inq̄lin⁹ ex suo ōlicto. l. aq̄lia directa vl vtili. sz ⁊ dñs ex q̄si delicto tenet̄ actōe in factū q̄ opa ma loꝝ horz vtit̄. vt insti. ō ob. q̄ ex q̄si ōlicto nas. §. itē exercitoꝝ. ꝫ q̄ aut̄. ꝓmit tit ꝫ nouū vt possit nūciare dño ⁊ dat̄ ei spaciū. ⁊ si veniat plene exaiat̄ cā alioq̄n dānat̄ pñs ꝙuētus. ⁊ si ō reb⁹ ei⁹ actori nō possit satisfieri capiūt̄ res abītis ꝓp ei⁹ ꝙtumaciā. hāc reꝛobo. q̄z ex q̄ certū ē q̄ deiecerit ñ oz ali⁹ teneri: vt. ff. ō his q̄ deie. vel ef. l. i. i fi. ⁊. l. ij. ⁊. ff. ō ℣. ob. ꝙtinu⁹. §. cū ita in fi. si aūt diceres dñz cū sua familia nō habitasse ēt alia rōe nō teneret̄ vt. ff. ō his q̄ deie. vl ef. l. i. §. pe. scdo p̄t poni fic. aliq̄s ꝙueniebat me q̄z si bi erā obnoxi⁹ vel reiuē. vl q̄licūq̄ actōe ⁊ aliq̄s offert se defensiōi mee p mittēdo iudicio sistere me dñz ⁊ penā si nō faceret stare: pmittit̄ g̃ huic p curatori siue defensori vt nūciet mihi dño vt ꝫ subijcit̄. ⁊ si nō veniā ꝓcu ratoꝝ ꝓdēnat̄ ad interesse: q̄z me nō fecit stare in q̄ venit ēt rei petēde esti matio. itē ⁊ ego dñs i aut̄. q̄ ℈ me ꝙpetez ꝓdēnabor. ⁊ si ex reb⁹ ꝓcurato ris satisfieri nō possit tūc ō meis satisfiet. nec ē mirz q̄z ꝫ pp meā ꝓtūaciā ꝓtingit. ⁊ qō ꝫ or ipse q̄ iniusticiā egit. s. dñs. itē no. q̄ ꝫ aut̄. fac hūc ex ꝓcuratorē eo ipso q̄ nō remouet̄ abūte ⁊ añ lit. ꝙte. pmittit sniaz ferri qō est mirabile vel dici p̄t q̄ q̄si ꝙtestata ē. vt. C. vbi in rē ac. l. ij. tertio dic q̄ in q̄cūq̄ defensore locū hz q̄ satisdat iudicatū sol. nec curo qō satisdederit iudicio sistere dñz. vl dic q̄nto q̄ ꝓcur. me⁹ pvim expulit alīū me mādā tevel ratū hūte: vt si p̄t ꝙueniri tā ipse q̄ ego dñs: vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. q̄ tiēs. ⁊. ff. ō insti. l. cuiuscūq̄. §. i. ⁊. l. se. i. rū. ⁊. ff. qō vi aut clā. l. deniq̄. §. pe. pmittit g̃ ꝫ aut̄. ꝫ nouū. vt possit mihi nūciari: ⁊ ꝫ vltima placz p̄ceptori meo. sz q̄re ꝓ deo pmitteret. ꝫ aūt dño denūciari cū ipsuz ꝓcuratorē p̄ñtē ⁊ suo noīe pōt ꝙueniri. rñ. pōt q̄z sic ē in fideiussore. vt. §. de fideiuss. §. i. ⁊ §. ij. sz tertia positio casus magis ꝓbari vl in isto. §. l Iniusticiā. q̄z aliquid est deiectū vel effusum fm pmā positionē casus vel dic iniusticiā q̄z obitoꝝ ē me⁹ ille q̄ ē dñs dom⁹ fm al's tres positōes casus. m Iniusticiā egit. s. ꝙductoꝝ vl silis fm positōez pmā ⁊ fm vltimā. vel dic. s. dñs q̄ est abūs fm duas medias positōes casus. o Quicūq̄ sit ei⁹. s. siue castald⁹ siue ꝓcuratoꝝ siue silis ꝑsona q̄ pñs est. o Legē cōem. vt. C.

de dila.l.i.vel dic.xx. miliū diurnoꝝ:vt.ff.si q̄s cau.l.i.verioꝝ vidē.q: hic statim subijcit esse ꝺ fideradā,puinciā qꝺ in.o.l.C.de dil.ꝺtinē.sed nūq̄d ibi alia tpa cōputanē.rñ.sic.sed adinstar eius hec ꝓponunē.ac.

p Hoc agiē.i.cā tractaē.vel dic agat vbi absens degit. vt in nouel.

q Mānionibus.i,dieb⁹ vel dic,puincijs:q: due ꝓuincie sunt in medio, vt in nouellis.

r Longinquaꝝ.s.regionū.s.dilatio petiē.

s Determinatū. vt.C.ꝺ dila.l.i. sed nōne in alijs tpibus hec lex coꝛrigit illā.rñ.nō.q: illa loquiē in dilatione que daē p̄senti ⁊ petenti gratia testiū vel instrumentoꝝ.hec aūt loquiē in alio casu.q̄ñ.s.patiē quis iniusticiaꝫ ex domo absentis.quidā tñ dixerunt eam coꝛrigi.

t Credat.i. cōfidat.acc.

v Litem.s.dñs.vnde videē q̄ si non credit q̄ hic nō possit eū inuitū defendere.sed ⊃tra.ff.de noua. l.si stichū.§.fi.⁊.ff. de sol. l.solutionē que sunt huic ⊃tra solu.q̄dā dicūt hoc casu eas coꝛrectas.licꝫ in alijs firme remaneāt:sed nos dicim⁹ q̄ hic loquitur q̄ñ noīe ꝓcuratoꝛio euꝫ dependere volebant ibi aūt volebant in se iudiciū transferre aio nouā di.qꝺ pōt ēt eo inuito vt ibi dē.⁊ facit.ff. de negogest.l.soluendo.

x Dē illo sapit. q̄ non fit homo legalis.

y Completurū. etiā soluendo iudicatū.

z Nisi appellatio.cōpleturū dico nisi ⁊c. nā tunc nec iudicare videē: vt.ff. ad turpil.l.i.§.fi.ac.

si quidē in vicina,puincia est in qua hoc agiē[p]:vna aut duabus māsiōibus[q] in medio ꝓuinciaꝝ cōstitutis quatuoꝝ ei mēsiuꝫ dare inducias. si vero maius sit spaciū ser. si vero ex palestina foꝛsan aut ex egypto:aut ex spatio gētiū longinquaꝝ[r] mēses octo ad hoc sufficiēt. Si vo ex hesperijs gētib⁹:aut septētrionalib⁹: aut in libia. tūc qꝺ etiā p̄cedentib⁹ legislatoꝛibus sufficiēs visuꝫ est ei se tps determinatū[s]:hoc est nouez mēsium vtile. Et si q̄dē ipsi nūciāti credat[t] litē[v]:illi eā cōmittat.sivo aliq̄d aliud de illo sapit[x]:aliū dirigat suscepturū modis oibus actionē ⁊ cōpleturū[y] oino q̄ discernēda sunt nisi appellatio[z] fuerit sb̄secuta:sive in maioꝝ[a] sive in minoꝝ[b] cā. Si autem ille[a] quidē nunciet:ille vero[b] nō oꝛdinet:⁊ statutū[c] trāseat tps tā q̄ꝺ firme agentē[e] eū q̄ cōuētus[f] est:⁊ p absente p̄sona etiā inuitū repꝛesentet negociū iudex[g] apꝺ suū tribunal ⁊ cām examinans p̄nte eo qui cōuētōnē suscepit ꝺēnet etiā eū in quo obnoxius[h] apparuerit:⁊ sup illum[i] post hmōi admonitōnē mittere[k] in puinciā nō volentē[l].si tñ oino obnoxius apparuerit.⁊ si quidē locuples[a] sit ipse[b] q̄dez exigaē q̄ decreta sunt.si vo min⁹ sit qꝺ hz aut nō sufficiat in ista cōdēnatiōe tūc ⁊ de absentis[c] rebus cōpleaē victoꝛi dānū hmōi. Si vo[ꝺ] nec ipse apparuerit qui dñz litis p̄tare iussus est aut q̄ p eo legitime cogaē tunc vocē[e] qui dem legitima voce[e]:non aūt obediens cōdēneē:⁊ absens[f] hz scema qꝺ appellaē hermodiciuꝫ[g] id'est deserte cause.nam qui p cōtumaciā deserit in nullo[h] minoꝝ p̄ñte putabiē.si vero[i] ille q̄dē foꝛsan aduenerit: aut miserit quenq̄:accusatoꝛ aūt desijt tunc ⁊ absoluere[k] eū ⁊ dānā[l] ei⁹ mederi[m] calumniatoꝛē cogat:sic erunt tēperatioꝛes[n] sic peccare cessabunt sic nō putabūt[o] potentiā[p] diuitiarū iusticie p̄ualere[q]. Nec latet nos qꝛ foꝛsan neq̄ sufficiaē hoc ad pfectissimā cāe medelā cū iudicātes potētioꝛibus magis q̄ iusticiā volētib⁹ ⁊ ad ꝓuincias venientibus p̄stet[s]. Sed tñ nouim⁹ plurima iniusticiaꝝ curata[t] ab hac legislatōe magis aūt q̄ tū ad nos est totū erit sanatū. nā q̄ nō aliter tradim⁹ cingula nisi prius iusiurādū subierint hec accipiētes iuste oīb⁹ iudicare ⁊ puras[r] seruare man⁹. Et nō puto[v] post p̄sentē legē altero quolibet egebim⁹ augmento si ille q̄dē iuste iudicent ad legē simul ⁊ iusiurandū respiciētes arripiaē aūt nullus ꝓuincialib⁹ necessaria esse vt abnīs exigaē.⁊ q̄ obnoxius appareat.⁊ q̄ cōuētus soluēdo nō sit.ac. ꝺ Si vo.neq̄ legitime vt pater suus si erat filiusfamiē.ille q̄ volebat repñtare absentē.nam pater legitime pōt cogi p filio:vt.C.de bo.ma.l.i.⁊ instī. p quas p̄so. no. acq̄.§.i. Itē ⁊ alie sunt p̄sone que p alijs cōpelluneē quas not.instī. de cur. in fi.sed de fideius soꝛe qui satisdederat de iudicio sisti ꝑm scē̄a zcasus positionē. vel iudicatū solui ꝑm tertiaꝫ hic spāliter dicit q̄ sine satisdatiōe admitti nō ꝺebuit cū fit cautio p̄toria vt ff.de p̄eto. stipul. l.i.in p̄in.⁊ l.p̄etoꝛie satisda.

e Legitima voce s. p̄conis vel nūcij missi ad domuꝫ:vt j.de liti.§.oēm. ac.

f Condēneē.etiā absens.s.,pcuratoꝛ vel similis,ac si diceret non solū condēnabiē si p̄sens ē vt p̄ri.§.sed etiaꝫ absens:vt hic dicitur.vel dic etiā absens q̄si dicat non soluꝫ hic,pcuratoꝛ vel similis qui p̄rimo fuerit p̄sens.sꝫ etiaꝫ ille qui semp fuit absens: vt. §. p̄ri.§.habuimus. sed qualiter h̄ sentētia erit lata ⊃tra vtrūq̄ absentē reꝛspondēt quidaꝫ vt al.⁊ alij q̄ sit interlocutoꝛia.⁊ hoc ꝙ scema.i.oꝛdinē negocij.vt lite nō ⊃test.vt hic erat fiat missio in pos.bo.abītis vtriusq̄ ꝑm mensurā declarati debiti.vt.§.de exhi.§.si vero q̄dam. lite autē cōtes.⁊ cognito de causa deē diffinitiua etiā ꝺ absentez,sed cā non facta liquida.idē qꝺ in p̄rimo casu:vt.C. de iudi.l.,pperādū.§. si q̄dem.⁊.§.finaūt.sed certe hic pōt dici semp cōtestata vel quasi.vnꝺ semp deē diffinitiua dūmodo liqueat:vt dixim⁹.§.,p̄ri. §. neq̄ hoc solo casu iure nouo daē diffinitiua,ꝫ nō fuerit vere ab eo lis cōtes. imo ⁊ alio puta absente actoꝛe:vt.j. de lit.§.oēm.ꝫ iure veteri nō daē diffinitiua:nisi vere sit lis cōte:vt.C.de tēp.appel.l.fi.§.illud.

g Hermodiciū.q.d.ꝑm oꝛdinē qui seruaē q̄ñ causa deseriē quē oꝛdinē modo ,p̄ri. dicimus.⁊ hoc hermodiciū aliter iure veteri.aliter iure nouo seruaē.nā veteri actoꝛe absente nō ꝺebeba hermodiciuꝫ sed cancellabaē eius ꝓcessus:vt.ff.de iudi.l.⁊ post edictū.ꝫ hodie tā reo q̄ actoꝛe absente ꝺbiē vt possit ꝓcedi in lite ad sniam: vt.C. de iudi.,pperandū.§.finaūt.⁊.j.de liti.§.oēm.

h In nullo minoꝝ.imo in aliquo in deterioꝛi cōditiōe:qꝛ appellare nō pōt tā iure veteri q̄ nouo⁊ etiā nouissimo:vt.ff.ꝺ iudi.l.⁊ post edictū.§.fi.⁊.C.de iudi.,pperādū.§.cū aūt.⁊.j. de iudic.§.audiēt.in fi.§.⁊ facit.j. de testi.§.⁊ ꝺ.in fi.§.⁊.C.quoꝝ appel.nō re.l.i.⁊. ff.de noxa.quotiēs.§.in potestate.⁊.ff.de re iudi.l.de vnoquoq̄.§.i.

i Si vero accusatoꝛ.large poniē etiā ꝓ actoꝛe.

k Et absoluere.s.ab instātia iudicij vl̄ edicti ꝑm al.vt. ff.ꝺ iu.⁊ pꝛ ꝫ certe imo etiā diffinitiue ꝫ nō statiz: vt.j. de liti.§.si vo initiū litis

l Et dāna.⁊ facit.ff.ꝺ iudi.eū q̄.⁊.§.ꝺ exhi.§.si vo quidā. in fi.§.⁊ C.qui accu.nō pos.l.q̄ crimē. m Mederi.i.emēdare.ac.

n Tēperatioꝛes.s.hoies. o Putabūt.alꝫ putabūt.⁊ alꝫ putabiē. p Potētiā.alꝫ potētiā.⁊ alꝫ potētia. q Preuale re.facit.§.vt nō fi.pig.in p̄n.⁊.§.e.§.i.in fi. r Sufficiat.hoc qꝺ dixim⁹,s,hāc ꝓstitutionē. s Prestēt,no.mirabileverbū sic,§.

z Nisi appellatio.cōpleturū dico nisi ⁊c. nā tunc nec iudicare videē: vt.ff. ad turpil.l.i.§.fi.ac.

⁊ In maioꝝ.i.in criminali.

ꝺ Minoꝝ.i.in ciuili.que etiā rōne sue minoꝛitatis postponiē criminali vt.C.de oꝛ.iu.l.fi.

a Autē ille.s.,pcuratoꝛ.ac.

b Ille vero.s.dñs cui nūciatū est.al.

c Statutū.s.a iudice.

ꝺ Tanq̄.istud tanq̄ nō denotat similitudinē sed ,ppꝛietatē,ac.

e Agentē.i.respondentē.sic.ff.de eden.l.i.circa p̄in.

f Conuentus est.s.,pcuratoꝛ vel similis ei.

g Juꝺex.s.oꝛdinarius.si aūt ꝺelegatus est nō vocabit eū re ⁊ verbo:vt §. de exhi.⁊ introduc.reis.§.si vero q̄dam.nec etiā poterit defendere iurisꝺitionē suā iudicio penali:vt.ff.si q̄s ius ꝺi.nō obtē.l.i.i.rñ.sed hoc ꝙ suū ꝺelegantē fieret:vt in.ꝺ.§.si vero quidam.

h Obnoxius.s.noīe absentis.quē ꝺefendit ꝑm azo.vl̄ dic suo noīe ꝺēnaē siue ꝑm p̄mā positionē casus.siue ꝑm aliā.s.scēz positionē vel tertiā vt.ff.de ,pcura.l.plautius.⁊.ff.de re iudi.l.si se.in p̄n.itē multomagis ꝑm quartū modum ponēdi casum:vt in p̄in.huiꝰ.§.diximus. p̄terea ⁊ statim dicit ipsum absentē dānari.quō ergo is condēnareē semēl p aliuꝫ ⁊ semel p se.certe absurdū videē.

i Illum.s.absentem.

k Mittere.s.aliquem ad ꝺefensionē sui.

l Nō volentē.s.cōdēneē.⁊ repete quasi ⊃testa.litē ꝺ eū.per hoc em̄ q̄ facta fuerūt in p̄sona p̄tis ⁊ missione,p absente:⁊ datiōe dilatiōis ad sui aduentū.hec oīa quasi quandā cōtestationē cōtra absentē facere videnē vt hic.⁊.C.vbi in rem act.l.ij. vnde nō obstat qꝺ dicīē ante litē cōtes. non posse dari diffinitiuā sniaz:vt.C. de tēp.appel.l.fi.§.illud.qꝛ est hic quasi cōtes.vt dictū est ꝺ absentē. cōtra p̄sentē vero vere est ⊃testata q̄daz tñ dixerūt hanc sniam q̄ ꝺ absentē daē esse interlocutoriā de missione in pos. ꝓ mensura declarati debiti:vt ⁊ in alio casu quē statim subijcit.

a Locuples.s.,pcuratoꝛ.ac. b Ipse.s.inq̄lin⁹.vel qui p̄sens est

c Et absentis.s.si obnoxi⁹ apparuerit:vt.§.ppe.vel qꝛ mādauit ,pcuratoꝛē vel ratū habuit:vt.ff.qꝺ vi aut clā.l.denicq̄.§.pe.⁊ no. q̄ duo videnē

de exhi.§.sancimus.ꝛ.§.suscepto.ac.

t Et puras seruare.s.ab oi donatõne.vt.ff.iusiur.qõ p.ꝛ.§.vt iudi. fine quoquo suf.§.hoc aũt.ꝛ facit.C.de iur.ca.l.ij.§.pe.ac.

v Puto.qõ nõ egebimus. x Arripiat.sic ꝺstrue, nullus arripiat.i.,ptegat violẽtos.i.raptores. y Prouincialibus.cingulos cũ dignitate p sidis puincie in q̃ deliq̃t ne seuiat et cognoscat in eos. ꝛ facit.C.de appel. l.addictos.ꝛ.C.de decur.l.curiales q̃ honorariam.

z Nisi forte,b nõ referr̃ ad primum dictuz.sed ad alia q. d. dixi cãm non esse trahendaz ad aliã puinciã:vt.ff. e.§.hoc ꝺsiderantes. excipe nisi ꝛc.

ꝛ Publice cause nã p puata cã sua nõ vocat aliquem impatoꝛ: vt. C. de decurio.l.curiales omniũ.

ꝺ Precipiat.forte facit hoc impatoꝛ vt ipsemet de cã cognoscat q̃ cõsilio ꝓcerũ fiat:vt h dicit̃ ex eo qõ dicit pragmatica ꝛc. q̃ pragmatica fit tm̃ ꝺsilio ꝓcerũ:vt.C. de le.ꝛcõ.l.ij.idẽ si alia cã reipub.euz vocauit: vt hic dr̃. nã interiz in cã sua hz dilationem:vel ex.l. vt subijcit circa ap. vt qꝛ habet cãm app.rome hz eãm priuilegiũ ex.l. scripta ne interim cõueniat̃.idem est etiã in legatiõe vl cã testimonij ferendi, ꝛ idem in omnibus q̃ ex. l. scripta habẽt puilegiũ sive milites: sive senatoꝛes sive clarissimi.nec eãm ea priuilegia cassant̃:vt ff. de iudi.l.ij. §.legatis, ꝛ. §.oẽs. et diximus plene, s̃. e.§.si igitur.

a Qualẽ.sup appel.sed hic est exẽplũ ergo idẽ est in alijs q̃ habent ex l.priuilegium:vt diximus.s̃.e.§.si igitur.

b Plurimos.s.cognitoꝛes al.vt. C. de appel.l.in offerẽdis.ꝛ.s̃.ꝺ appel.§.illud.ꝛ.§.similimodo.ꝛ.§.oꝛientalẽ.ꝛ.§.fi.

c Maximo.vt.ꝛ.li.aur.vt in primis dict.l.continet̃.

ꝺ Habere quedã priuilegia.i.indulta vel indulgẽda que tm̃ iuris coꝛpe nõ ꝓtineant̃.ꝛ nota h subsequẽter numerari psonas qꝛ plus solet timeri ꝛc.vt dicit canon in decre.di.xxiij.c.q̃q̃.itẽ ea que generaliter dicunt̃ nisi spãliter notent̃ vident̃ neglecta:vt. ff. de iniur.l. itẽ apud labeonẽ.§.ait ꝓtoꝛ,nec eãm puilegia scripta p.l. cassant̃ p

cingulos violento vtẽs priuilegio aut ptãte aut forma. Nisi forte[z] sacra nr̃a pragmatica forma occasione p blice cãe[y] pcedẽs exhibitũ hoc quẽp iã inferre ꝺcipiat[ꝺ], aut ex lege hoc fiat quale[a] est sup appellationibus lz etiã hoc ex multa pte curauimus plurimos[b] maioꝛ iudicũ in puincijs appellationũ ꝺstituẽtes vt apud illos magis appellatõ q̃n nõ de maximo[c] negocio fuerit q̃stio q̃ in hac examinet̃ maxia ciuitate hãc dicẽtes iusticie legẽ ad huc potius faciemus eã iustioꝛẽ si nulli pmittamus habere[ꝺ] cõtra eã quedã priuilegia:nec excipi ab hac lege quolibet[e] puilegio:nec si cuilibet sanctarũ eccl'iaꝝ largitũ sit:aut alicui venerabiliũ xenodochioꝝ aut alijs venerabilib[9] domib[9]:aut alij cuilibet ipsaꝝ domuũ ipialiũ[f]:aut sacro pri monio[g]:aut sacris priuatis[h] q̃ merito p[9] supnũ honorẽ scdo loco sunt posita:nec si aliq̃bus iudicib[9]:aut i potẽtatu positis:aut oino sub nos ꝺstituti hoib[9]:sz obediãt oẽs legi[k] ꝛ succũbẽtes iusticie sanctõi honorẽt eã ꝛ p oia habeãt sortẽ[l] nõ solũ i semetipsos respiciẽtes:sz ẽt in futuras successiones[m] ꝛ sciẽtes:qꝛ nihil pene i semetip̃os manet sz currit natura sup mlt̃as euoluẽs mutatões[n] q̃s nec p̃uidere facile est:nec p̃dicere solũmõ deo ꝛ impatoꝛe seq̃nte deũ hec gubernare mediocrit̃ ꝛ mã suete valẽte. Si vo q̃sq̃ vtaꝝ aliquibus sacris formis:sive pragmatic] sive alijs de tali mõ q̃dã sibi largit] erũt oino infirme[o] iudicib[9] maximã soluẽtib[9] penã[a] si oino susceperint: ꝛ nõ hoc qõ fit solũmõ meditabũt: sed qõ etiã faciendũ est.etem̃ si post hoc tale aliq̃d impetret̃ ab aliq̃bus nr̃oꝝ subiectoꝝ aut ab alio q̃libz q̃ bus pri[9] interdixim[9] inter quos cõplectimur sicut dictum est eccl'ias ꝛ venerabilia mõasteria ꝛ sacras nostras ꝺomos ꝛ sacra nr̃a p̃uata ꝛ sacrum p̃monium:neq̃ hoc oino vale

bit. Erit aũt[b] hec lex vbiq̃ suam iuste extẽdẽs vtutẽ ꝛ simł q̃dẽ futura caute ꝺstituẽs:simł aũt qõ perijt curans. Scitote igit̃ oẽs subiecti q̃s deus nr̃is pgenitoꝛib[9] ꝛ nobis ꝺnauit:qm̃ hãc vobis dam[9] legislationẽ oẽm vobis cautelã ꝺferẽtes: ꝛ nec itinere fatigabimini lõgioꝛe nec aduersus maximos lacrymãti b[9] nec nos culpabit] tanq̃ hec nõ coꝛrigẽtes:sz vnusq̃sq̃ de primo respicies penã in q̃b[9] forte dãnificat̃ atq̃ ledit̃:ꝛ hãc curã videꝝ magnũ ꝛ bonũ laudabit deũ q̃ hoc nos sancire bñ ꝛ iuste illum iauit. Sit ergo pena talia cõmittẽtib[9] aut suscipiẽtibus iudicibus ꝛ cinguli casus[c] et ꝛ.libraꝝ auri dãnũ. Glorioss̃imi igit̃ ꝑfecti nr̃oꝝ sacroꝝ ꝓtoꝛioꝝ q̃ p oẽm subiectã terrã cõsistũt legem hãc cognoscẽtes ꝓponãt ꝛ p ꝺoceses sub se ꝺstitutas:ꝛ in oi italia[y] ꝛ libia:ꝛ i insulis ꝛ oꝛiẽte ꝛ qõcũq̃ in illirico[ꝺ] est ꝛ sciẽt oẽs quõ eoꝝ curaz habemus deo q̃ tm̃ nobis ꝺtulit offerẽtes legẽ q̃ magnaz nobis p eis recõpensationẽ[e] dabit dũ talia p cã subiectoꝝ salutis sanciuerimus p ponat̃ ꝺstantinopolita, ciuib[9] nr̃is

Quib[9] mõis naturales filij efficiant̃ legitimi ꝛ sui supra illos modos qui supioꝛib[9] ꝺstõmbus ꝺtinent̃.

¶ Cõfectis instrũis dotalibus filij naturales ex muliere libera nati efficiunt̃ ltimi ꝛ sui ẽt si post ꝑfectionẽ nulli ltimi pri nascant̃ sz moriant̃.

Impatoꝛ Iu.au. Io.pp.secũdo exconsuli ꝛ patricio.

Recte dictũ ẽ a pdecessoꝛibus nostris ꝛ añ oẽs a iuliano[l] sapiẽtissimo:qꝛ nulla lex nec̃ senatusco̅sultũ p latũ i republica romanoꝝ videt̃ ad oia sufficienter ab initio ꝓmulgatũ sed multa indigere coꝛrectõe:vt ad naturevarietatẽ[k] ꝛ ei[9] machinatões[m] sufficiat[l] Igit̃ ꝺ hisq̃ ex naturalib[9] ad suoꝝ ius pueniũt ꝛ multas ꝛ varias cõscripsimus leges[m]. Ex his[n]

g Sacro patrimonio.i. rebus imperialibus.

h Sacris priuatis.i.rebus puatis pncipis.naz hz bona duplicis generis vt dr̃ hic.ꝛ. C.de qua, pr̃s. l,bene a zenone.in prin.

i Post supernũ.i.dicere q̃ puate sunt merito post ipiales statiz q̃ impiales sunt a supno deo collata

k Legi.s.huic.

l Sorte.i.fortuna.a l.

m Successiões,vt. .e. §i.in fi.

n Mutatiões.facit.C. de vete.iur.enu.l.ij.§.sed qꝛ.ꝛ.s̃.ꝺ nõ alie.§.vt aũt ꝛ.j.ti.i.in fi.i.rñ.ac.

o Infirme.facit.C.si cõtra ius vel vti. pub. l,fi.ꝛ s̃.de nõ alie.§. qꝛ ꝺ tm̃. ꝛ.C. q̃n imperatoꝛ inter pup.ꝛ vi.l.i.i.rñ.ꝛ.C.ꝺ peti,bo.sub.l.i.in fi.i. rñ.sed quid si dicat princeps in concedendo tali priuilegio cõcedo: nõ obstante hac ꝺsti.vt oẽs obe.iud. ꝛc.rñ.valet vt ar.ff.de le. ij.l.si quis in prin.testamenti.ff.de le. ꝛ se. con.l. princeps.ac.

a Penã.de qua statim dicet.ac.

b Erit autez.vbiq̃ergo ꝛ in italia licet.s̃.eo.§. cõsiderandum.ꝛ.§. si igitur faciat tantuz mentionez de puincia.

c Cinguli casus. sic.s̃. scenicas.§.fi.ac.

ꝺ In illirico.i,sclauonia

e Recõpẽsationẽ.i.meritũ vel retributionẽ.

f Rubrica. Quib[9] modis naturales efficiãtur legitimi.hic debet esse legitimi efficiuntur: sed in alia cõstit.j. quibus monatu.effi.est in lra sui.ꝛ q̃ sit differentia inter hunc ti.ꝛ illum.dic vt ibi in rubrica diximus.

g Supra.i.preter.

h Cõstitutionib[9]. positis in.C.de natur.l.cũ q̃s ꝛ duabus sequenti. legi. accur.

Recte,a iuliano:vt.ff.de le.ꝛ senatusco̅.l.nec̃ leges,ꝛ,l.nõ possunt que ambe sunt iuliani.ac.

l Nature varietatẽ.nature eãm ꝑperat nouas edere formas:vt.C.ꝺ ve. iur.enu.l.i.§.sed qꝛ,ꝛ multis vtil̃ nouitatib[9]:vt.j.de consangui.ꝛ vte.fra. in principio.ac.

Sufficiat.s.correctiõe.

m Leges.vt.C.de natura.lib.l.cũ quis,ꝛ,l.nup.ꝛ,l.fi.ꝛ.s̃.de incest.nup. §.dubitatum.ꝛ.s̃.de trien.ꝛ semi.§.fi.

n Ex his,s.questionibus,ac.

o Voliunt,loco passiui,t dic.i.inducunt. p Corrigim⁹,i.adijc mus t interptamur,az. q Sancitū.vt.C.de natu.li,l.cū quis. r Consternatā.alⁱs cōpactā,ac. s Instrumēta,i.matrimoniū cum ea fecit interuenientib⁹ instrumētis in q̄bus dos t matrimoniū scribat qđ ē necesse ad taliū filioꝝ legitimatōz q̄ pus nati sūt:vt isti,ō nup. §.fi.

t Filios.s.postea.
v Sui.s.legitimi.
x Eo.i.ideo.
y Masci legitimis.i.vⁱ legitimi nascant.az3o.
z Jsta lex.s.supranomi nata cū quis.ac.
a Quidā,s.sapientes.
b Emēdauimus.s.p aliam.l.in eo.ti.de naturalibus liberis.l.nuper.ac.
c Eis,s.natis ante mrimoniū,qui sui sunt facti per matrimoniū.ac.
d Adijciētes in ea.l.§. nuper.
e Aliqui filij,vt qz vnⁱ tātū postea natus est vel nullus.ac.
f Inter suos.i.legitios
g Ascribi,i.cōputari,vⁱ dic ascribi in testō i quo instituit suos legitimos filios alⁱs isti tales agūt grela,t omni auxilo qō cōpeteret hisq̄ ab imitio legitimi fuissent:vt.§.de ince.nup.§.dubitatū.i fi.
h Sz t aliō.alia in seq̄nti.§ t quidā.tertia in.§.nouimus.quas soluit postea in.§.si q̄s vero.ac.
i Cōsuetudine.quā hz ad concubinā.
k Et q̄dam etiaz.i.scōs modus querēdi vt inferius innuit.vbi dicit scōs iste modus ꝛc.fm al.vel dic etiam fm,l.dubiū vel dubitatū.ac.
l Vltra quā.s.dicivⁱ credⁱ possit al.vel dic vltra quā.i.valde vel multum.
m Ea aūt.i.q̄ sunt ex officio mulierū exhibendū naturaliter ad pcreādū.
n Quodam nomine,scz naturali.
o Noctū.nota aliq̄d taceri vt maius delictū deꝛ itelligi ineē.sic.ff.ad macedo.l.i.ibi neq̄ amplⁱ⁹.
p A nobis.vt.C.de naturalibus lib.l.nuper.
q Quedā.s. bona,al.et moriente repete ne.ac.
r Frueret.s.pater.
s Lex.s.cōstan.vt.C.de bo,ma.l.i.t.C. de bonis q̄ li.l.cū oportet.§.i.
t Talibus.datiui casus sunt.

aūt q̄ a natura rerū per singula moliunt⁹ inuenientes aliq̄d deesse his q̄ iaz statuta sunt.hoc in pnti corrigimus[p].Sancitū[q] nāq̄ est vt si q̄s habens mulierē puro sibi affectu consternatā[r].deinde filios pcreauerit: t postea etiā nuptialia fecerit instrumēta[s] t legitimos ex ea pcreauerit filios[t]:neq̄ hi q̄ prius nati sunt maneāt naturales:sz t illi pnumerentur suis[v] eo[x] q̄ occasio oīno eis sit nascⁱ legitimos:sz hūit ēt ista lex[y] correctionē.nā qz secūdi t post dotem nati mortui sūt.t iō nolebāt q̄dā et nequaq̄ priores añ existētib⁹ adiuuari t hoc emēdauimus[z] t dedim⁹ eis[a] etiā sic vel si mortui sunt hi q̄ secūdi fuerūt frēs hre iura legitima. Jllud quoq̄ adijciētes[b] qm̄ t hoc dubitatū est vt vⁱ si aliqui filij[c] post dotalia nō nascant:attamē pcedētes:sz añ dotalia nati sūt iter suos[d] ascribi[e] patre q̄ppe ad hoc festināte

¶Si mater filioꝝ moriat anteq̄ matrimoniuz cōtrahat quo cōficiunt dotalia instrumenta licet pater hoc facere disposuerit nō sunt legitimi Jtem si mulier non sit matrimonio digna:vt qz luxuriose cum alio viuebat.vel idem si mulier se occultauit vt in vxorē duci nō posset.h.d ang.

Sed t aliō[f] q̄daz tale occurrit ex hmōi nanq̄ cōsuetudine[g] nati filij erāt alicui.at il le eos volebat a nobis adinuēto modo facere suos nuptialiū p fectōe documētoꝝ:deliberante aūt hoc patre mortua est mulier:t pstōnis eū deseruit mod⁹ nō eīm erat ad quā oporteret nuptiale cōfici documentū:t naturales manebāt filij inuito p re.Et q̄dā[h] etiaz fm tale exortū est apud viros qō neq̄ nobis cognitos pcreauit:etem q̄ dā filios nō legitime:t filios q̄dem vltra quā[i] diligebat:t legitimos sibi fieri hz legē volebat:ea aūt[k] q̄ sūt mulieris nō erāt oīno sine peccato: neq̄ digna eaz extimauit legitimo quodā noiel[l]:que etiā semetipsaz in iuriauerat:sufficit eīm hoc tm[m] dicer Quapropter scōs iste modus est q̄ filios grauat in pozi q̄dē post mortē mris:in scō vo p id qō peccauit Nouim⁹ aūt t quēdā tertiū modū pr nāq̄ volebat legitimos facere filios t ad ea q̄ ō dotib⁹ sancita sunt a nobis[n] respiciebat,filij vo sentientes qm̄ q̄dā[o] iopinate euenissent ad matrē eoꝝ sz vxorē nō legitimā existētē a quodā cognato diuite maligne simⁱ t dolose agētes matrē occultauerūt ne eos facere legitimos eēt pri possibile:t morīēte forte matre mrnaq̄ rerū fruerēt[p] vsufructu hoc qō prib⁹ dat bñfaciēs lex[q]. talibus[r] itaq̄ resistere artib⁹ legis est p prium subtilis[s] quā in pnti sancim⁹.

¶Vbi matrimoniū nō pōt cū muliere cōtrahi aliqua ex causis supradictis t filij legitimi t naturales nulli supsunt:naturales legitimari possunt per rescriptū principis:et patrē qui eos in testamento appellando naturales voluerit sibi effici suos legitimos successores.h.d.Ang.

Si q̄s vo nō hns filios legitios naturales aūt tm̄mō hns tpos q̄dē suos[t] facere voluerit:mulierē vo autē nō hz[v] penit⁹: aut nō sine delicto sit[x] aut q̄ nō appareat[y]:habeat aūt[a] fz quādā legē ad mrimoniū ppeditā[b] damus ei fiduciā noua quadā t nūc adinuēta a nobis via vel legitimoꝝ ius pducēt naturales pculdubio suis[c] in talibus casib⁹ nō existētib⁹ filijs:sicut eīm q̄daz a pcedētib⁹ nobis adinuētus modus[d] est q̄ liberos ad igenuitatē deducē pmādās[e] q̄dem eos[f] alio quodā actu t dans eis aureoꝝ ius anuloꝝ:postea vo ad ipsaz deducēs naturā[g] q̄ seruū t liberū ab imitio nō discernit:sz liberā hois fecit plē:sicⁱ t nos hūc modū adinuenimus cause.t licebit[h] id pri vt in his q̄ dudū a nobis dicti sūt[k] modis vⁱ etiā si q̄s alter occurrerit[l] talis.mⁱre nāq̄ sicut p dixim⁹[m] nature[n] fūt nouitates. Liceat igit sic p dixim⁹ pri si legitimā nō habeat sobolem filios restituere[o] nature[p] t antique igenuitati:si ex libera ei fiant:t suos ō ceteroꝝ t sub ptāte hre: neq̄ eīm a principio qn̄ sola natura sanciebat[q] hoies anteq̄ scripte pueniren leges:fuit q̄dam differentia[r] naturalis atq̄ legitimi[s]:sed antiq̄s parentib⁹ antiqui filii mox[t] vt pcedebāt[v] fiebāt legitimi. Et sicut in libera natura q̄dez liberos fecit oēs[x] bella[y] vo seruitutē adinuenerāt: sic etiā hic natura q̄dē legitimās pduxerit[z] soboles.attamē ad cōcupiscētiā diuersio[a] naturalis eis[b] imiscuit tanq̄ ergo simulibus passionib⁹ fa-

d Adinuent⁹ modus.i.p restitutionē natalū: vt.ff.ō natali.re.p totū ti.
e Premandās.i. pcōcedēs ille modus quēdā honorē quodā alio actu s.per īpetrationeꝝ cōcessionem iuris anuloꝝ aureoꝝ vt subijcit hic. t p id est dans eis ꝛc.q̄ modus semiplenā ingenuitatē induc it:vt. C.ad le. iul. miscellā.l.vna vnō t patron⁹ eis succedit:vt.ff. de iure aure.anu.l. pe.sed institutio nataliuz plenā pbuit ingenuitatē.nec succedit pfonus: vt. ff. de natalibus res.l. interdū t caue tibi qz t hoc statim innuit q̄ semper natalū restitutionez pcedit ius anu.au. ibi postea vero ꝛc. qō nō puto.nā nullo mō tali iure petitio anuloꝝ pōt restitutio nataliuz peti:vt.ff. de natalibus resti.l. ij.t.l. iij.t facit ad hoc.j. vt liberti dece. §.i. t.§.fi. t.j. q̄b.mo. na.ef.sui.§.i.
f Eos.i.pmunitores,t b si hes eos si vero habes eis dic vt in glo.
v Naturā.i.antiquissimā.ac.
h Et licebit ad paternā.i.naturales efficere legitimos.
i Vt.i.sicut, ac.
l Dicti sunt.modis veluti per oblationē curie: vt in stit.ō here,ab inte. §.ij. t in matrimonio:vt.§.de incest. nup.§.dubitatum sed hic modus de quo hic agit nō e per oia similis. qz nō ibi attēdit sunt alij legitimi vel nō vt.j. qui.mo.natu. ef.sui.§.si q̄s igit ex qualibz.sz hic sic.vt in isto.§.si q̄s vo.t.§.fe.t.j. §.liceat.

a Habeat aūt hoc repete vel si appareat aut habeat.
n Prepeditā.l.mulierē.veluti qz monacha est illa facta. vnde matrimoniū habere nō pōt:vt.C.de nup.§.fm occasionē. vel hic sacerdos:vnde neq̄ ipse pōt eā hre:vt.§.quō opoz.epi.§.neq̄ aūt.
c Suis.i.legitimis.ac.

s Subtilis.s.hui⁹ quā ꝛc.ac. t Si quis vero suos.i.legitimos.
v Non habet penitus.qz mortua est vt fuit in primo dubio.
x Sine delicto sit.vt fuit in scōa dubitatione.ac.
y Que nō appareat,qz abscōdit p filios, vt fuit in tertio dicto dubio,

p Nature.qualiter dic vt.j.qui.mo.na.effi.sui.§.illud.ibi hoc agit ⁊c.⁊.j.pri.ac. q Sanciebat.al's sciebat.ac.
r Differentia.s.hominis.ac. s Legitimi.s.filij.ac.
t Mox.i.statim. v Procedebant.s.de vtero.
x Omnes.vnū em̄ genus hoim̄ tātū erat:vt instit.de liberti.§.i.⁊.j qui.mo.na.effi.sui §.i.⁊. ff. de ꝺdi.in de.l. si id qꝺ dñs.
y Bella.qz capti serui capientiū effi ciunt.vt instit.de iu re pso.§.serui.
z Produxit.i.ab initio.
a Diuersio vl cōuersio: vt. j.q. mo. na.effi.sui.§.illud.
b Eis.s.legitimis
a Ex qualitatib⁹ no. similē mozbuz exigere similē me dicinā.sic.C.ꝺ epi. ⁊ cler.l.si quēq⁹. in fi.⁊.ff.ad.l.aquil.il lud.in fi.⁊.j.q. mo. na.effi.sui.§.illud. ar.cōtra. ff. de pe nis.l.quidaz.
b Illā quidez.s. medelā man umissionē.s.que etiā ve teri iure est iducta vt instit.de liberti nis.§.i.⁊ ptz.ff.de manu. p totū illuz libz.vel dic medelā restitutionis na taliū m.
c Hāc vero.s.me delā que sequitur.
d Sit igit.delin quēti.i.qz nō accip it eā in vxorem.
e Thoz concubi natus.
f Deliqsse vt fuit in scōo dubio.s.e. §.⁊ quidam.
g Aliter interpo sitio est.ac.
h Permitti mus i.nō pmittimus na turales effici legi timos hoc mō nisi in subsidiū,nam si tal'est mulier quā possit cōmode in vxorē habere per mr̄imoniū: tūn de bēt filij legitimari vt hic dicit.ac.
i Circūuentio est qz est turpis vite. l: Mō est.qz mortua est:vt.s.e.§.sed aliud. l Aut latet.vt.s.e.§.sz aliꝺ.ac. m Aut aliqd.vt.s.e.§.nouim⁹ n Circa eā vt qz al's impedir̄ eā in vxorē habere,ppter mulieris vel suū statū:vt.s.e.§.si qs vero. o Filijs.i.licētia sit patri.⁊ hic incipit modus legitimandi. p Precē.qꝺ qualiter fieri ꝺz:dic vt C.de pci.ipe.offe.l.fi.ac. q Differētes.similis est ipetratio ꝺ senatore q libertam vult accipere:vt.ff.de ritu nup.si senatoꝛi.⁊ sic. ff.de his q no.infa l.solet.ac. r Frui talia.nam legitimi erant s Neq; fraudare,hoc est dicere filij celātes matrē nō fraudāt patrē quo minus facit eos legitimos:qz inuētus est modus quo efficiunt legitimi etiā sine mr̄imonio,neq; ob hoc obijciūt filij ius legitimoꝛ,sed si alio mō velit obijcere:qz ex p̄esse ꝺicant patri hoc possunt vt.j.qui.mo.na.effi.sui.§.generalite.
t Et celantes.repete neq;. v Abijcere.i,ispernere.
x Breui solatio,breue est.sed nō breue dictū,vl breue respectu maioris tractatus:sic.C.de vsufruc,l,ambiguitatē.

ctis optet etiā medelā ex qualitatibus[a] inueniri illā qꝺem[b] a p̄decessoribus nostris:hanc vero[c] a nobis.

¶ Vbi matrimoniū nō pōt cū muliere ꝺhi aliqua ex causis supꝛadictis.⁊ filij legitimi ⁊ naturales nulli supsunt naturales legitimari possūt p rescriptū p̄incipis ⁊ patrē q eos in testamēto appellando naturales voluerit sibi effici suos legitimos successoꝛes.h.o.Ange.

Sit igit licētia p̄ri matriq; in ꝓꝛi statu delinq̄nti[d] si ex vtilitate aliqꝺ circa thoꝛ[e] appuerit deliq̄sse[f] alit[g] nā q; fieri hoc in talib⁹ casib⁹ nō pmittim⁹ [h] ⁊ si qꝺā circūuētio[i] est aut nō est[k]:aut later[l] aut aliqꝺ [m] etiā aliꝺ si a tcirca eā [n]:aut qꝺ ꝓhibeat venire advtā deducēte ad dotalia:etiā ji p uideꝛ filijs[o] ⁊ offerre impatoꝛi p̄ce[p] hoc ipsum dicēte:qz vult naturales suos filios restituere nature ⁊ antiq̄ ingenuitati ⁊ legitio iuri vt sub ptā te ei⁹ ꝓsistāt nihil a legitis filijs ꝺifferētes[q] ⁊ hoc fateoꝛ:⁊ exinde filios fruit[r] tali solatioꝛ neq; fraudar[s] pos se p̄fem ⁊ celāres[t] matrē: ⁊ ius legitimoꝛ abijcere[v]: vno em̄ hoc mō oibus hmōi nature excessib⁹ ⁊ adinuētionib⁹ in his q̄ legitimos nō hñt filios medemur.ita breui solatio[x] tm̄ nature impetū coꝛrigentes.Si vo[y] solūmō naturaliū filioꝛ p̄ hoc qui dē ꝓpter q̄sdā foꝛtuitas circūstantias nō agat moꝛtēs vo sub quoꝺā ꝓdictoꝛ casuū[z] scripserit testō velle sibi eos legitimos esse filios successoꝛes:⁊ hui⁹ rei damus legitimā supplicātib⁹ tñ etiā sic filiis[a] post moꝛtē p̄ris ⁊ hoc dicentib⁹ ⁊ oñdētibus p̄ris testm̄ ⁊ heredib⁹ existentib⁹ imq̄tū p̄ eos scripserit ⁊ ab imperio hoc ꝓcipiētibus[b]:aut in vno eodēq; hoc qꝺ agit sit ꝺonū patris ⁊ p̄ncipis.i.ꝺicere nature simul[a] ⁊ legis ⁊ hoc ꝺicimus nullū anteioꝛē legitimū perimētes modū sz etiā hūc[b] addētes in q̄bus illos[c] accipe nō licet. oino em̄ suis[d] exñtibus:deinde naturalibus ꝓcreatis:aut p̄mitus natis neq; legitimoꝛ ius eis adijcit nisi foꝛsitan[e] p ꝓstōnes nr̄as q̄ ꝺotaliū instrumētoꝛ induxerūt modū

¶ Filius naturalis nō legitimat p adoptionē. hoc dicit Ange.

Et nos[f] nō latuit qz ēt adoptiōis modus erat antiq̄tus ab aliq̄b⁹ a nte nos imꝑatoꝛib⁹ [g] sup naturales ad legitimos trāsferēdos non iproꝛ babilis estimat⁹ sed eque pie memoꝛie noster p̄ ⁊ ꝓstitutio ab illo ꝓlata talia reph̄ēdat manere.Sz ⁊ illā in suis terminis[h] volumus qm̄ castitatē ꝺiligenter ꝓsideraui[a] ⁊ incōpetens est que bene exclusa[b] sunt rursus ad rēpublicam reuocare.

¶ Nuptie inter liberas pſonas consensu ꝺcte cōsūmanť.supillustres absq; ꝺotalib⁹ ꝺocumētis nuptias ꝺhere possūt milites honestioꝛes ⁊ negociatoꝛes ⁊ q̄ sunt in possessiōe digniori nuptias sine ꝺocumētis ꝺotalib⁹ ꝺhere possūt ꝺū modo in ecclesia matrimoniū ,pfiteanť per scripturā eoꝝ ꝺhētū ⁊ triū testiū inter quos defensoꝛes habenť ecclesiaꝝ militibus nō caligat. itē agricolis ⁊ vilibus pſonis matrimoniū ꝺhere licitū est.⁊ filij nati ex odibilib⁹ nuptijs nō sunt filij nominandi.h.o.vsq; ad.§. Bar.

Illud[c] quoq; melius arbitramur ꝓstituere cōpetenter qꝺ ex plurimo causaꝝ exp̄imēto cognouim⁹.m'te q̄ꝺez ⁊ ꝓtinue lites nunciate nostre maiestati ad opus nos deduxerūt hui⁹ legi:qz ei ⁊ antiq̄s[ꝺ] pmulgatū est legibus ⁊ a nobis[e] ipsis sunt hec eadem ꝓstituta vt ⁊ nuptie ex[f] ꝺotalia ꝺocumēta ex solo affectu valeāt ⁊ rata sint.sz falsatis[f] ꝺctib⁹ nostra ex hoc est cōpleta[g] respublica. nā introeuntes testes sine piculo mētiētes qz vir vocabat ꝺñaz coherentē ⁊ ista illū similiter nominabat. ⁊ sic eis[h] verbis fingūtur[i] mr̄imonia nō ꝓveritate ꝓfecta hoc extimauimus oportere p̄m naturales[k] ꝺiffinire leges. Mouimus etem̄[l] ⁊ castitatis sumus amatoꝛes ⁊ hoc nostris sancimus subiectis: sz nihil est furoꝛe amoꝛis vehemētius[m] quez retinere[n] philosophie est pfecte[o] mouētis et insilientē atq; inherētē ꝓcupiscētiā refrenāt[i]:vt hi q̄ hoc tali ꝺetinēť si abstinebūt[p] sermone[q] ad eas quas

y Si vero.h q̄ꝺē.s.p̄ncipez nō adeat ꝓpter circūstantiā:vt qz eū adire nō pōt cū multis sit p̄nceps negocijs implicit⁹:vt.s. de appel.§.i.
z Casuū.q̄ impediāt eā ad matrimoniū.
a Sic filijs.vt diximus in patre.s.§.i.
b Hercipiētib⁹.no.qꝺ qui cōfirmat datū ꝺat.
a Nature simul.idez in iudicio,hec eadez dic p̄ etiā si vni filioꝛ tale p̄bu it testimoniū alijs ꝓdest. j.vt li.ma.⁊ aui.§.ad hoc
b Hūc addētes. in q̄b⁹ q.ꝺ.h mod⁹ adijcit alijs modis in illis.s.casib⁹ in q̄bus p illos modos accipere nō lz. vt qz mat'ē moꝛtua,vel latet sana.vl nō est sana. vl al's ipedi unt alijs modis: vt.s.e. §.si q̄s vē,⁊ fac.j. q.mo. na.effi.sui.§.general'r,
c Illos.s.modos.
d Suis.reꝺditio rōnis
e Foꝛsitā. h supfluit.sic s.ꝺe nō alie.§.qz vo leo. nā cōstat hfe locū alios modos etiā si filij legitimi sint flue p mr̄imoniū h fiat:vt.s.ꝺe incest nup.§. ꝺubitatū.⁊.s. ꝺe tri.⁊ se. §.fi.flue p oblatōez curie vt.C.ꝺ natu.lib.legē. §.i. ⁊.j.qui mo.na.effi.sui.§. itaq; ibi si q̄s igit ⁊c.⁊ C ꝺe na.li.cōmuniū.§.fi.
f Et nos.nō latuit ipera toꝛib⁹:vt anastasio.vt.C. ꝺe na.li.l iubemus.in fi.
g Reph̄ēdat.ꝺicens vt naturalis nō adopteť vt C.ꝺe na.li.l. legē anasta. §.ipostetū. q̄ ē Justinia.
h Terminis.s. firmatū.
a Cōsideraui.s.ostitu.ē
b Exclusa.no.nō ꝺebe reſindubiuz reuocare qꝺ bñ est semel ꝺeterminatū vt.C.ad.l.iul.ꝺe adul. q̄ cus.⁊.C.ꝺe reꝺ. cre.si q̄s in fi.⁊. C. ꝺe sum.tri.l.nemo clericus.in p̄in.ac.
c Quitq̄s.vt.ff.ꝺe reg.iur. l.nuptias.ac. e Nobis.vt.s.ꝺe nup.§.nuptias. f Falsatis.totū est suspēsiuū vsq; illuc extimauim⁹ ⁊c. g Completa.i,repleta.
h Eis.s.verbis. i Fingunť.i.falsa ponunť.ac. k Scōm naturales.ll.i.fm naturalē equitatē facta.ac. l Mouimus.etem̄.s.esse ⁊ sumus.vt subiūcit,qz ⁊c.al's em̄ ⁊ nos ⁊c.sic.s.ꝺ triē.⁊ se.§.ꝓsideraui m⁹.
m Vehemētius.no.a moꝛē appellari furoꝛē vehemētē.vt si cut furiosus se nō sentit sic nec amoꝛosus.est etiā filis ebꝛio.vt isti.ꝺ suc.sub.q̄ fi.ex.§. fi.vñ vl⁹.nō frat fratri.cū furoꝛ illevenit.igne⁹ ille furoꝛ nescit hr̄e modū
n Retinere,i.refrenare. o Perfecte,aduerbiū est. p Si abstinebūt.repete.⁊ philosophie est si abstinebūt. q Sermone,i.blādo.

f Eas quas amāt. quare q; eā per blādiciā nō cōferūt. i. postq̄ taliderinenk furoze: vel si deest nō expone cōferūt. i. cō sueuerunt cōferre ac.

s Que. s. oīa. t Latozes. vt. ff. de dona. inter vi. z vxo. per totū. z maxime. l. i. z. l. iij. in prin. v Ut non. alꝫ deest non.

Illustres. no. illustres z supiozes vsq̄ ad pricipē debent matrimoniū

x Etiā in his. i. in matrimonijs indulgētiā habeat vt sine scriptis possit x̄here mrimoniū. r Sz neq̄ nō solū viles. sed neq̄ agricolas zc. s Obscuriozes. p eodē sicut. ff. de cōcu. l. in cōcubinatu. in pn. z. C. de nup. l. a caligato. t Perscrutamur. i. nō sepa ramur a p̄dictis: q; in oībus idē dicimus, z videk hic vna negatio abūdare: vt z. §. de hered. z fal. §. inozdinatū. in pn. z no. q; de trib⁹ dicit. §. iste. s. de vilib⁹. itez de nouo milite cui est studiuz militie. itē de rustico cui ē studiū terre. z esse dz vt. C. de agri. et cen. l. cū satis. z sic redde h singla singulis. ac.

v Personis. s. ō q̄bus hic p̄mo dixit. ac.

x Jn militib⁹. subaudi ita in militibus zc.

y Mediocritatē q; parentes erant viles.

z Militares. q̄i miles obscuri.

a Rusticas. oñ agricole ingressi uido agricolaz. z sic p eodē subaudi.

b Mñ aūt. interpellationib⁹. i. per interpellationes.

c Modis legitimis. vt p duos testes: vt. ff. ō testi. l. vbi. vel p instrm ō hoc factū: vt. C. de fide instr. l. in exercēdis. vel p confessiones eius vel alio mō. vt. ff. ō cōfes. l. i.

d Preter ozdinē ordinē dicit lex q̄i certos enumerat casus q̄bus lz vxoꝛē dimittere. §. vt li. ma. z aui. §. q; vero plurimas. z. C. de nup. consensu.

e Bonis. i. beneficijs. ac.

f Quartā. h anc quartā substantie mariti hz vxoꝛ in duobus casib⁹. p. mus q̄i eā repellit indotatā: vt hic. et s. de nupt. §. si q̄s eñ duxerit. z C. de repu. l. fi. §. i. ubi q̄i p̄moꝛit vir z vxoꝛ supstes est inops: vt. s. de exhi. z intro. reis. §. pe. z h

Illustres. no. illustres z supiozes vsq̄ ad pricipē debent matrimoniū x here interueniente dote. z antenup. donat. z inscriptis vt h. z C. de nup. l. iperialis. in fi. p̄me col. z. j. vt li. mat. z auie. §. q̄a vero dudū. itez oīa q̄ honesti zc. q. d. z oīa debēt esse ibi ad tale matrimoniū x hendū q̄ deberent alꝫ decēt habere honestioza noīa. s. illustriū ipsos illustres. vt solēnitas z pompe z gloza q̄ solēt nup. iteruenire. z dic breuiter sensum hoz triuz. §. qui sunt in dignitate maiozi. vt senatozes et illustres nō sine dote z don. p̄pter nup. x hunt matrimoniū. at qui sunt in militia honestiozi: vel in p̄fessione honestiozes. si copulank absq̄ documentis nuptialibus ad oratōis veniant domū. z scriptura oīno p̄ficiak abiectis aūt. itē militi caligato. itē agricolis z sine scripto lz contrahere. sed hec non seruantur forte.

y Quātū fieri. b facere

z Que. s. oīa.

a Honestioza. scz honestas psonas. ac.

b Quantuz vero. nunc de medijs.

c Et negocijs. i. negociatozibus honestiozibus

d Documenta. q; si illa nolunt facere nō debent ire ad ecclesiam.

e Agāt. i. accipiant.

f Adhibens. s. chartaz

g Conficiat. i. defensoꝛ ecclesie. ac.

h Cōsule illo. facit. ff. de accusa. libelloꝛ. z. §. vt p po. no. impera. in prin.

i Nō egerint. i. nō acceperint hmōi p̄testationē viri z vxoris.

k Archiuis. dic q̄t modis accipiť. vt diximus. §. de defen. ci. §. p̄cepto.

l Omnibus. s. marito z vxo. z filijs.

m Dunitū. i. pbatas.

n Et oīno not. scripturā necessariā fic. z alꝫs. C. de nō nu. pe. l. generali. ex regularitate p̄ta: vt. C. de pac. l. pactū.

m Legitimā. s. diximus habētes. s. nos. n Dispositionē. sed hec media via reducik hodie ad ius tertie: vt solo affectu x hāt: vt. j. vt li. ma. z aui. §. q; vo. q̄ est x ria. ac.

o Quisquis aūt. hic de minimis. ac.

p Jacens. ille iacet in vita tota qui hz oīa que exigit vita: z ille in nouissima parte vite qui vir habet qō sufficit ad vitā. azo.

Etiā in his. i. in matrimonijs indulgētiā habeat vt fine scriptis possit x here mrimoniū. r Sz neq̄ nō solū viles. sed neq̄ agricolas zc. s Obscuriozes. p eodē sicut. ff. de cōcu. l. in cōcubinatu. in pn. z. C. de nup. l. a caligato. t Perscrutamur. i. nō sepa ramur a p̄dictis: q; in oībus idē dicimus. z videk hic vna negatio abūdare: vt z. §. de hered. z fal. §. inozdinatū. in pn. z no. q; de trib⁹ dicit. §. iste. s. de vilib⁹. itez de nouo milite cui est studiuz militie. itē de rustico cui ē studiū terre. z esse dz vt. C. de agri. et cen. l. cū satis. z sic redde h singla singulis. ac.

tie dns p sistēs: in nouissima vero vite pte iacēs p habeat etiā a in his licētiā. Sz neq̄ k agricolas aut milites armatos z quos lex caligatos appellat hoc est viliozes et obscuriozes s nō p scrutamur t q̄bus ciuilium causarū ignozatio est: z solius circa terrā operationis: z circa bella x cupiscentie causa est studiosa z iusta z laudabilis sicut in vilib⁹ psonis v et in militib⁹ x armatis obscuris z agricolis licētia sit eis z ex nō scripto cō uenire: z mrimonia celebrare inter vtroscq̄ sintq̄ filij legitimi q̄ patruz aut mediocritatem y: aut militares z aut rusticas a occupatōes z ignozātias adiuuāt. Cūm aūt interpellatiōibus b q̄ a nobis fiunt semp oīm assidue mulieres audiuim⁹ ingemiscentes z dicentes q; q̄daz earū cōcupiscentia detēti ducāt in domib⁹ suis sacra tangētes eloquia: aut in oratōis domibus iurantes habiturus se eas legitimas vxoꝛes taliter eas habētes tpe multo z forte suscipiētes filios: deinde duz se satiauerint earuz desiderio aut extra filios: aut cū filijs eas p̄ficiētes de suis domibus iudicauim⁹ etiaz hoc opoꝛtere sancire: vt si mulier oñdere poterit modis c legitimis: q; p̄m hāc figurā vir eaz accepit domi vt eā vxoꝛē legitimā haberet z filioꝛ legitimoꝛū matrē nequaq̄ penitus licentiā eē ei hanc de domo p̄ter oꝛdinē d legis expellere: sed habere eā legitimā: et filios suos esse ei z illa si q̄dez indotata sit nostre x stitutōis vti bonis e quartā f substantie viri parentē p̄cipiens: siue expellak: siue p̄us moriatur vir nō p scrutātibus nobis: siue repudio vtens dimittat eā siue etiā sine hoc g: neq̄ eñ verisimile est euz mittere repudiū q̄ z ipsas nuptias denegat h: sz si eā irrōnabiliter expellat de domo hoc ipsuz sit aduersus virū iusta causatio i z mulier hoc facto repudiū ei mittat z exigat quartā si vxoꝛ ostensa fuerit extitisse: licz extra dotē cōuenerit k iureiurādo viri credēs. Quid eñ agat aliud que ad dotē nō est idonea q̄p vt semetip sam cū oī dote contradat: sit autē z

q quarta hodie sibi dak si; hz tres filios vel pauciozes alioq̄n virilis: vt. j. vt li. ma. z aui. §. q; vero dudū. q̄ huic est x ria.

e Etiā sine hoc. i. sine repudio. f Denegat. vt. j. declarat. ac.

g Causatio. i. erit vxoꝛi iusta causatio dimittendi eū: vt subdit. cit.

h Conuenerit. s. matrimonium.

i Rursus.nota nō posse aliquē mutare cōsiliū in alterius iniuriaz sic.ff.de reg.iur.l.nemo.z.j.vt li.ma.z aui.§.illud quoq;.z. C.de ne. gest.l.fi.ar.§.C.de acq̄.pos.l.fi.§.finaūt nec.ac.

k Eis.s.secūdis filijs.ac. l Quidē deo.nota qñ iurat deū esse testē.sic qñ iudex iurat bñ iudicare deus iudex est.vt.C.de iura. cal.l.ñ.§.finautez.

m Processerint. in pteritis.ac.

n His legibus. vt ab intestato primo loco succedāt. vt instit. de hered. ab intes.§.i.itez in testamēto debeāt instituī vel exhereda ri.vt insti.de exhere.liber.in prin. z. C. de libe.p. vel exhere.l.fi.§.pe.

o Hec fiat. id est si cōtrahaī matrimoniū sine scriptis vt subijcit.

p Ab intestato. alia enim olim sunt istis largita. vt de tri.z se.§. cōsideraūimus.z aliter hodie.vt. §. qui. mo. na.ef.sui.§. discretis. z. §. neigit. z sequēti.ac.

q Potienī. hoc videī locū habere in medijs qui non ꝓhūt in ecclesia solēniter: vt. §. naz si essent de minimis possunt cōtrahere quocūq; modo etiam in futuris temporibus.

r Prohibitis.s. iure cognationis. vel affinitatis. nō qz defuerit scriptura z nūc naturales dicenī: vt hic. z. j. qui.mo.nat.ef.sui. §.fi. alij intelligūt hoc de illis qui debent cōtraxisse cū scriptura z nō fecerunt. vt filij inde nati,nec naturales dicendi sunt sz nōne supza appellauit legitimos, nec interuenerat scriptura.rñ.illud referri ad nup.ante hanc.l.cōtractas hoc ad futuras,vel hoc qñ breuitēpore tenuit eam.vt.§.posuit.ac.

s Hoc.s.vt spurij habeanī.ac. t Ut hi q̄ obligatas hre phi. res mi.vt hi q̄.hec pars exponiī.j.vsq; ad.§.q; si quis.

v Ut curatores,hoc exponiī.j..§.qō si q̄s.vsq; ad.§.z bñ dicim⁹.

x Hec aūt,hoc dicīt.j.e.§.quoniā.

y Et de gubernatione.hoc dicī.j.e.§.quoniam.

O Dnia legislatori.dic q; primo loquiī generaliter de quolibet faciente.l.siue senatore siue ptore.z de cautela minoz fecit.l.vt.ff.de mino.l.i.vel dic q; primo z postea loquiī de imperatore.z sic facit transitū de singulari ad plurale.

z Nihil.i.nulla occasio. a Instrumēta.q̄bus otinet deberi minoribus,vel ecōtra minores soluisse,s.vt custodianī.ac,

soboles legitima etiā inuito patre: qui em̄ ad hoc nuptias fecit z filios ꝓcreauit vt mulier legitimoz z filiorū fieret mater nō pōt ex tali natos germine rursus vt naturales a bijcere:neq; q̄sdaz postea forte nuptias post mortē vxoris:aut repudium ꝺ hēs eos q̄ ex illis nascunī nuptijs velle hre eos solos esse legitimos: nisi eis etiā illi pozes fuerint copulati quoz similiter pī est teste existē te nuptiarū prioz q̄dem deo secundarū aūt lege eadē nobis lex p cautela sit nuptias ꝺhentiū ꝓmulgata z si filij q̄dez ex talibus ꝓcesserint nuptijs erūt sui z his legib⁹ q̄ sunt de suis posite fruenī. Si q̄d autē p⁹ hec fiat nō tñ ex conscripta ꝓcedat copulatiōe erūt naturales z q̄ a nobis largita sunt naturalib⁹ siue ex testamēto:siue ab intestato potientur. Eos em̄ q̄ semel ex odibilib⁹ nuptijs nobis z ꝓpterea ꝓhibitis nuptijs ꝓcedūt:neq; naturales vocari:neq; participāda eis vlla clemētia est sed sit supplicij etiaz hoc patrū vt agnoscant qz neq; quicq̄ peccatrici cōcupiscētie eoz habebūt filij. Que igit placuerunt nobis z ad hominū medelā z nature plenitudinē per hanc legem statuta sunt tua celsitudo manifesta faciat vniuersis ꝓgrāmatibus ꝓpositis per que oibus lex erit aperta cognoscētibus hm quem circa talia cōuersenī modū, z nostram ꝺsideraūimus,puidētiam qz omni occupationi alteri eorum vtilitatem preponimus.

Ut hi qui obligatas f se habere pe hibēt res minoz aut obligati sunt eis ad eoz gubernationez penitus non accedāt. z vt curatores v nullo modo suscipiant cessiões aduersus eos quoz cūrationē agūt aut egerunt, hec autem f generaliter vale/

a Eos.s.minores. b Studiosa eis.repete quēadmodū b ñ se habeant.azo. c Adeo.vt.j.de fide instru.§.qz igit.

d Multas.hic tangit de scōa parte Rubri. e Etate.adulta.

f Et mor.i.postq̄ cessiones sunt facte eis. g Efficiunt.s.curatores

h Eoz.s.pupillorz. i Facultatū,per acceptilationē insolutum.

bunt in omni curatione in quibus personis leges curatores prebent z de gubernatione⁹ pecuniaz cōpetentium eis quorum negocia administrātur z quādo eas recondi aut mutuari oporteat aut ex eis reddi⁹ cōparari.

C Minoris debitor vel creditor eius tutelā vl curam suscipere nō debet nec tutelā nec curam susceptā credito vl debito postea supueniēte administrabit sine adiūcto. z in ītio dz ꝓbare vl iurare. z si tacuerit ab actōe cadat si est creditor sivero est debitor solutione nō liberat. itē cessionem actionis cōtra minorē ab aliquo nō suscipiat pena ꝺ facientib⁹ imminente his obtinētib⁹ in curatorem.h.d.Bar.

Idem.a. Jo. pp. secundo.

O Dnia q̄dem legislatoriz reipublice in magna cura sunt quēadmodū optime se habeāt z peccādi nihil relinquat: p̄cipue aūt instrumēta minoz z q̄ circa eos curatio est studiosa eis q̄ ꝓferendi leges a deo licentiam perceperunt dicimus aūt de eo q̄ iperat. Dultas otaq; causas audiuimus vbi administrātib⁹ curatoribus et cessiones facte sunt aduersus minores siue ipuberes sive puberes q̄dem in secunda tñ etate cōstitutos z mox efficiūtur eoz dñi facultatuz vt nō existentia forsitan debita subeuntes aut paruo p̄cio cessiones accipientes eoz que sunt vndiq; fragiles aut etiaz celātes de susceptа existentia in minoz reb⁹ z ita cessiones accipiētes z hm multas pluresue occasiones quid em̄ homo ad maliciā semel deditus nō adinueniat vt minoz res ꝓprias faciat. Hec omnia lege corrigere volumus z p̄cipue illud vt si quis obligatū habuit minorē: aut eius res hunc oīno ad curationez eius vel si a legibus vocetur accedere. Quid em̄ non agat ꝓ se domin⁹ ibi,sed z cōiugi etc. z colligitur.j. vt sine ꝓhibitione ma. z de. etc. in prin. z in nouellis hoc etiā in eodē ti. dic ergo curationē i hoc ti. large accipi etiam ꝓ tutela. item hm hoc nunq̄d in quolibet tutore: z quidā q; fic. qz hic generaliter loquiī alij q; nō. z excipiūt testamentariū. qz fides eius aprobata videī a testatore.vt insti.de satisda.tu.§.i. z. C. de epis.audi. de creationib⁹. z. ff. de cur. fur. l. si furioso. in fi. certe, z eadē rōe datū ex inq̄sitione z ex certa sciētia debent approbare, cū eius fides sit approbata: vt insti.de satisd.tu. z cu.§.ij. z sic in solis legitimis z datiuis sine inq̄siti. haberet locū hec aut. defendas ergo p̄mā. nec obstant dicta iura. qz approbat⁹ videī quo ad satisdationē euitādā nō quo ad ea q̄ in hac ꝓstitutōe dicunī. cū nec tūc hec cōstitutio fuit cogitata, item facile est sibi dicere q; sit creditor vel debitor: vt.j.e.§. vt aūt. excipio aūt matrē z auiā: vt.j. vt sine phi.ma, z a, in prin. qō est ꝓ nobis. qz sic fuisset etiā de testamentaria

h Subeuntes. resolue hec z sequētia ptecipia i verba vt subeūtes. id est subeant accipiētes. i. accipiant.

l Eoz.s. minoz. hoc est dicere cōtra eos.

m Que sunt.s. cessiões. alīs q̄ minores z est plana

n Undiq;. vel qz nullo mō debeī. vel qz inutile est per exceptionē qō idē est: vt. ff. de verbo. sign. l. creditores.

o Celātes.i. celāt. z itez accipiētes qō est.j. expone.i. accipiant. ac.

o Celantes. qz celabāt testes q̄ interfuerūt solutioni facte a pte pupilli.

p De susceptа. i. apochas. vt. §. de ec. re. imobiliuz aliena. §. i. apoche aūt sunt scripture in quibus ꝓtineī debitū solutū esse: vt. §. de man. prin. §. cogēs hm al, z facit. §. de his q̄ ingrediunī ad appel. §. pe. ac.

q Occasiones. s. alias. quas malicios hoies adinueniunt: vt subij cit. ac.

r Adinueniat. nota malicios omne malū posse cogitare, z maxime officialē aliquē. vt. C. de iur. fisci. l. facultas. in fi. z. C. de mā. prin. l. fi. in prin. z §. de nup. §. si igit. z. §. ꝺ nup. circa pnc. z. §. de exhi. §. illud. ibi. z maxie etc.

a Hec omnia. volumꝰ qō facit. j. §. qō si quis.

b Obligatū. personali actiōe. z ideo aliud est si rei ven. habet tutor. vel cura. contra minorem vel ecōtra. nā nō est illa obligatio. vt insti. ꝺ ac. in pn.

c Ad curationē. nunq̄d idē in tutela. rñ. sic. qz eadem est ratio ꝓhibitiōis ergo idē ius: vt. ff. de ver. obli. a titio. in fi. in. i. rñ. z dicīt. j. §. pri. sed z si qs

exceptū si hoc imperator voluisset.ac.
e Necubi.i nec alicubi.
g Proprias.qđ facile fieret.vt ar.ff.de car.edi.l.sed ꝛ si.in fi.ac.
h Et eius.ſ.pupilli.
i Sed si q̄s obligatū.loquit erg o hic.§.in re magni debiti.secus in modico debito credo.ar.ff.de trās.ac.cum hi.§.modus. ꝛ erit modicū velut dicit.ff.de dolo. si oleum vel arbitrio iudicis. put dr.s.de appel.l.x.lib.ax auri.ꝛ i alio debito q̄ tutele. nā impossibile ē q̄n tutor gerēs obligēt saltē ad rōnes reddendā.
k Jam solū.remanet ergo tutor.licz deueniat in eū casum a quo incipere nō pōt: vt ar.insti.de le.§ ecōtrario. ar.s. ff.ad.l.aquil.l.q̄ in eū.ac.
l Alter. si impubes est.
m Curatorem.si pubes est.accur.
n Casibus. q̄ habenti tutores curator dar. vt si legitimus tutor vel testamentari⁹ vl datiuus nō sit idoneus.vt insti.de cura.§.interduz.ꝛ.C.in quibus causis tu.vel cura.p totum.ac.
o Obfuet.ſ.curator ad iunctus q̄ non fiat malignat.ſ.ꝛ hoc etiā iurabit curator iste. vt subij cit.j. e.§.fi.ac.
p In ordinatione.i.cuz ordinat curator.
q Ad curatorē vel tutorem. subaudi.ꝛ est pena amissiōis debiti si creditor est: vel qđ solutiōe interiz facta nō iuuet.sicut et qñ in initio hoc tacet. vt.j.eo.§.si vero tacuerit. vl dic q̄ dicit ō pena dupli que exigit per act.de rōnibus distrahēdis: vt ff.ō tu.ꝛ rō.di.l.ij.§.fi.
r Ut autē adolescentiū. al's minor al's adolescētium.
s Parentes. ꝛ per ose quēs ipsos miores. qz si filij ergo hērdes: vt insti tu.de here.quali.ꝛ dif.§. sui.ꝛ si hērdes sunt g̃ obligati inonere hereditario vt.C.si certū pe.l.i.ac.
t Ostendere.i.pbare per testes.ac.
v Incertū.i.si hoc nequit testibus cōprobare.ac.
x Credēs.secus in sacramēto testis: vt.C.ō testi.l.testiū.ꝛ.s.de here.ꝛ fal.§.si vero absunt. itē secus qñ est in sacramēto de re.vt.ff.rer amo.l.marcellus.sed in sacramēto calūnie idē.vt.C.de iura.cal.l.i.in prin. Et sic no.q̄ hoc sacrm est quasi calūnie. sicut ꝛ qñ quis iurat q̄ credit se pbare falsum: vt.C.de fide instru.l.fi.in prin.ꝛ qñ vult inuenire pecuniā suā in alieno solo absconditā: vt.ff.ad exhi.l.thesaurus.
y Hostem.qz cū sit tutor vel curator q̄si dñs pupilli est: vt.s.e.§.i.graue esset ei resistere: vel sub eo litigare: vt hic.ꝛ.ff.de offic.presi.senatusco.ꝛ C.de iudi.l.apertissimi.
z Si vero tacuerit se casuz.hoc hodie.olim aūt ꝛ creditor ꝛ debitor tutor esse poterat: vt.C.qui da.tu.vel cu.l.creditorē. sed p hanc illa ꝛ oēs similes corrigunt.si tñ erat de magno etiā olim cōtrouersia poterat se excusare: vt insti.de excu.tu.§. item ꝓpter litem.ac.
a Firmetur.i.firmatus est in curia.
b Eiusdem.ſ.pupilli.
c Eius.ſ.pupillo.
d Redhibitionibus.ſ.specierū cū in specie sit obligatus.
a Solutionib⁹.nō ergo tollit oīs obligatio solutiōe.lz hoc dicat vt insti.qui.mo.tol.obli.in prin.sed hoc speciale: ꝛ alias.vt.s.de tri. ꝛ semis.§.studiū vero.
b Cōpositis.ſ.solutionibus.ac.
c Quod sicut.curator vel tutor: vt.s.pbaui.§.i.ac.
d Perscrutatus id est perquisierit.
e Tale aliq̄d. puta recipere cessionem.
f Facta fuerit.qz ea que cōtra hanc vel aliam le. facta sunt p infecta habenda sunt: vt habet.C.de le.ꝛ senatuscō.l.nō dubiuz ꝛ de sacrosan.ec.l. iubemus.§.sane.ꝛ s.osti. q̄ ex ascrip. ꝛ libera.iu.§.fin.ꝛ hoc iure isto. olim aūt hec cessio valebat.vt.ff. de rebus eo.qui sūt.l. nō sit que est contra. sed corrigit hic.ac.
g Inciderit.vt accipiat cessiōes cōtra pupillū.
h Utilitatez sibi parandā.ꝛ hironice loquit h fm al. sicut ꝛ alias: vt.C. de inof.testa.l.fratres.ꝛ.ff. de dāno infect.l.ex dāni.§. i.ibi qđ beneficio eius ꝛc.ac.
i Gerere.i.recipere cessionē factam.
k Considerās.ſ. prius.sicz alias p ordinat fraus: vt ff.de mino.l.iij.§. scio.ꝛ.C. de agric. ꝛ cē. quēadmodū.
l Abscondat rez. id est instrumentū cessionis.
m Latere.ſ.apochas.
n Valere cessam g̃ admittit actio. licet fuerit cessa nō potētiori ꝛ vere et indubitate fm az. sed certe imo rōne officij maior est ad ipsum pupillū: vt.s.e.§.i.ꝛ officialis dicit. vt.ff. de fer.l.ij.ibi vt officia ꝛc. ꝛ. C.q̄ mulier tu.offi.in ipsa Rubri.ꝛ iō nō debeat ei aliq̄d licere ex ipso officio qđ administrat assumere: vt ff.de ꝺhen.emp.nō licet.ꝛ.C.de cōtractibus iu.l.i.in fi. ꝛ sic nota q̄ cessio nō tenet qz in potentiorē est facta ꝛ ēt cedēs nō agit: vt.C.ne li.po.l.i.ꝛ.C.man.l.fi.ꝛ facit.C.de his qui po.no.l.i.in princ.ꝛ in insti.de vsufruc.§.item finitur. sed an repeteret si solueret qđ alterius curatoris delicto sit liberatus forte nō: vt ar.ff.de cōdi.inde.l.si pene.ꝛ.l.qui exceptionem.
o Ab eis.ſ.debitis.
a Questa.ſ.debitori minori.ac.
b Facilia.facilitas enī venie incētiuz tribuit delinquēdi: vt dicit canon.ꝛ hic ecōtra. pena imposita minuit maleficia cū vni⁹ pena sit multor metus: vt.ff.ad leg.aquil.ita vulneratus in medio.l.ꝛ.C. ad le.iul.repete.l.i.accur.
c Faciet.ſ.curator.

d Et per mediũ.s.hunc cedentem.
e Recipiet.antiqu⁹ curator.ac. f Et hec.s.q̃ dicta sunt a p̃n. vsq; huc. g Curatore in.r oi tutela:vt.s.e.l.i.notaui.ac.
h Si inuenerit.qđ p̃cogitare nõ possumus:vt.s.ti.pri.§.si q̃s vero nõ habens.r in p̃in.cõstitutionis illius.accur.

i Qm̃ autẽ. difficulter.nã q̃ se ingerũt suspectiv idenẽ vt.ff.ad.l.cor.đ fal. vxori.§.i.r.ff.de.p cura.que oĩa.r hic subĳcit.
k Appetibilis.s. tutela vel cura.
l Difficilẽ.i.laboriosam repete qm̃
m Feneratorũ. neutri generis.
n Necessitatẽ.qđ g̃ si fecit.nunq̃d lucrũ erit suũ. ar. q nõ.ff.de neg. ge.si negocia.ar. đ. ff.đ reg.iur.fm naturã
o Fenerare.hoc locũ hz vbi imobilia hz ex q̃bus sufficiẽtẽ redditũ hz alioq̃n đ. vt.j.e.§. qđ si qđ.q̃ est đ.
p Sed caute.qđ eñ fit caute deponere inferior titul⁹ innuit.§. si q̃s igit vult r̃c.
q Ei⁹.s. pecunie. al's est eius in kł r tunc dicas eis.s. pupillis.r sic plan̄um est.
r Tutũ.i.securum
s Antiq̃.nõ minor est ỹtus quere q̃ parta tueri
t Mutuauerit. qđ g̃ si al's negociet r ob hoc piculum accidat.rũ.nõ spectare ad eũ pículuz.b tñ credo si p̃ pupilli ꝓsueuit negociari. nõ al's ar.ff. de vsur. q̃ semisses.§.fi.r.ff.de pig.ac.l.vniuersorũ.al's nõ.vt.ff.de ne.ges. si negocia.
v Inducias. ad collocandũ. vt nõ teneat reddere ra

a Licentiã.hoc forte importat necessitatẽ. b Respiciet.qr omne dã num qđ ex tali comparatione cõtinget ipsis minoribus resartiet.ac.
b Si vero eius.s.familie.ac.
c Necessitatis.r sic necessitas nõ hz legẽ.sic. ff.de offi. cõ.l.i.r dic vt ibi.
d Curatores.idẽ etiã in tutorib⁹ fm Jo.nã sic ponit in nouellis.

pẽsatores sufficiet adolescẽti eiusq; reb⁹.qđ vo plus est caute recõdat. Licebit ãt ei cũ oi subtilitate pscrutari si aliquos forsan iuenire caute potuerit reddit⁹ ? r cõparare miori ex habũdantib⁹ pecunĳs modicis functionib⁹ publicis obligatos.vẽditorẽ vo habẽtes idoneũ r opulẽtos redditus exñtes.dam⁹ eñ ei licẽtiam r hec agere scienti q̃ si q̃đ horum neglexerit hmõi emptionis ipsum respiciet periculum.

¶Si pupilli p̃tas sit modica adeo q ex reddi tibus pecunie ipius pupilli pasci nõ possit dẽt tutor r curator illud facere qđ in suis faceret.nã de hoc faciendo p̃stant iuramentũ.h.d.Ange.

Si vo tñ solũmõ sit minoris au cui⁹ vsurevix eũ r q̃ ei⁹ sunt pascere r aliquã aliã ei p̃bere vite dispẽsationẽ sufficiat tũc necessitatis rõ nos etiã ad hoc vocat vt curatores respiciẽtes ad deũ ita faciãt gubernationẽ tanq̃ in suis rebus. Et eñ volumus dũ celebrat decretũ qđ tradit curã ei q̃ ad eaz accedit etiã iurãdum eũ dicere sacrosancta dei eu ãgelia tãgẽtẽ qr p oẽm pgẽs viã vtilitatẽ adolescẽti aget qđ tñ nõ excipiet eũ a rõcinĳs necpa legis ordine:sz cautionẽ faciet ad rerũ gubernationẽ timẽtez semp circa eas ppt iurisiurãdi mẽoriã factã. Hec lex a nobis pcautela sit posita hor q̃ curatorib⁹ indigẽt siq̃dez r aliq̃d adiuenerim⁹ necp hac lege cõplecti exigebit vt p oia pres eor q̃ sibi auxiliari neq̃ut existam⁹ Tua igit emi nẽtia q̃ visa sũt nobis edictis p̃ptias q̃bus p̃sentes oib⁹ faciat manifesta vt nullũ lateat q̃ a nobis pie r p subiector puidẽtia sancita sũt,

De istis cautela r fide r primũ de deposito r de mutuo r aliis documẽtis ꝓuate q̃dez scriptis p̃ntib⁹ testes r nõ p̃ntib⁹ testes r đ instrumẽtis publice cõfectis r đ collationib⁹ manus ppie scripture r de expositis

f Rebus. s. totã pecuniaz minoris teneant fenerare.ac.
g Volumus.melius di xisset nolumus.ac.
h Decretũ. s.iudi.vt.C. arbi.tu.l.fi.§.pe.
i Tradit.s.decretũ.
k Accedit.s.tutor.
l Iusiurandũ hoc generale est in omni curatore vt h.r.§.eo.§.r hic.olim aũt solus curator furiosi iurabat:vt.C.de cura.furi.l.fi.§.sina.
m Aget.r tũc satisdabit rez pu.fal.fo.nisi fit testamentari⁹:vel cũ inquisitione datus. r a p̃store. aliud si a defensore ciuitatis.vt instit.de satisda. tu. circa p̃n. r de attil. tu.§.penul.ante aũt administrare nõ pot q̃cq̃:vt.C.de tu. vel cura. q̃ satis non de.l.i. et. iij. et vlti.sed si cõtra debitorẽ minoris ageret nec caueret de rato:nec iudicatũ solui.nisi dubiũ est an sit tutor.vl an desierit:vt. C.đ admi.tu.l.vlt.§. defensionẽ.r.l. tutores debita. r ff.de admi.tu.l.vulgo.
n Quod tamen.scilicet iusiurandũ.ac.
o Eum.s.curatorẽ.
p Ordine.nã facient inuentariũ: vt.C. de ad mi. tu.l.tutores.ac.
q Sed cautionẽ. s.rem pu.fal.fo.nisi testamẽtarius vel cũ inquisitiõe datus:vt instit. de satisda.tu to.in p̃in.ac.
r Eas.s.res.ac.
s Rubrica. De instrumentor stricte accipitur hoc sc̃z instrumentum p chartis.al's largevt.ff.e. l.i.al's p instrumẽto fundi:vt. ff. de fundo instru. l.quesitũ.i.rñ.ac.
t Cautela. cautela in faciendo habeẽ fides post

q̃ est factũ.r dupliciter dicit de fide.primo q̃bus instrumẽtis debeat fi des p̃stua.r publicis.r hoc.j.e.vsq; ad.§.si vero morianẽ. scđo qualiter fiat vt habeat fides qñ erat in dubiũ revocatũ qđ fit per cõparationez vt.j.e.§.si vero morianẽ.r.§.se.vsq; ad.§.oportet.ac.
v De deposito.i.qualiter fiat caute instrumẽtũ p̃stuatũ sup̃ actu depositi r mutui r alĳs cõtibus.r hec expediunt.j.e.§.si q̃s.r.§.si tñ.r hec de p̃ma parte rubrice.s. de cautela.r subĳcit ꝓuate q̃dez scrip. caute trãsit ad p̃mũ dictũ secũdi capituli.s. de fide.hoc est q̃bus instrumẽtis habeat fides.r de hoc vsq; ad illud.§.si vero morianẽ.
a Cõfectis.hoc expedit.j.eo.§.si instrumenta.
b Et de collationib⁹.s.qualiter ꝓbet fides instrumẽti hoc expedit.j.e.§ si vo morianẽ.r sic respicit scõm capm.sequẽtia aũt oĩa vtrũq; respiciũt
c Et de expositis instrumentis ab illiteratis.i.de cõctibus celebratis in

scriptis ab illiteratis,qȝ expedit.j.eo.§.oportet.
d Et de nō scriptis.hoc expedit.j.e.§.t hic dicimus.
e Et de cōtractibus.hoc expedit.j.e.§.vt aūt omnia.

Quimus nostras leges.q̄ sunt.vt.C.e.l.cōparatões.t.s.de his q̄ ingre,ad ap.§.illud.pma cauet tm̄ ex publico vel forēsi fieri cō parationē. nō ex ꝑuata nisi hēat subscriptionē trū testiū, scōa dicit etiā ex priuata fieri si vis eavti,nec mūū si imperator nouit. vt dicit q̄ sunt oia in pectore suo:vt.C.de testamētis.l.omn. itez est pater legū:vt.s.de incest. nup.§.dubitatū. itē ipse est anima legum:vt.s.de cōsulibus.in fi.

instrumentis ab illiteratis aut paucas literas scientib⁹ t de nō scriptis: cōtractib⁹ t de scribꝫ vsq; ad vnaz libraz auri. t de ꝑtractib⁹ qui in agris fiunt. t vt in documētis t cōtractibus futuris locum habeat ista lex.

Idē.a.Jo.p.scōo excōsuli t prīcio

Quim⁹ nostras leges[f] q̄ volūt ex collatões[g] lrarū fidē dari documētis: t q̄[h] q̄dam iperatorꝫ supexistēte iā malitia eorꝫ q̄ adulterāt[i] documenta hec talia phibuerūt[k] illud studiū falsatorib⁹ esse credentes[l] vt ad immutationē lrarꝫ[m] semetipsos maxime exercerēt eo q̄ nihil ē aliud falsitas nisi veritatis mutatio[n] qm̄ igit[o] in his tpib⁹ innumeras[p] inuenimus falsitates[q] in iudicijs multi quorꝫ[r] fuim⁹ auditores t quoddaz inopinabile ex armenia nobis exortū est. Oblato nāq;[s] cōmutatōnis[t] documēto t lris dissimilib⁹ iudicatis: qm̄ postea[v] inuenti sunt hi q̄ de documēto testati sūt subscriptiões subdētes[x] t eas recognoscētes fidē susceptit documētū: t quoddā hinc inopinabile[y] occurrit eo q̄ lre q̄dez sine fide vise sunt[z] licet examinata rīsa verorꝫ[ɔ] testiū cū veritate[ɔ] p corꝫ dauerūt: t hec[a] ꝑpter fidē testiū q̄ vidēt q̄dammodo esse cauta videm⁹[b]

a Hoc ideo pono.p ostāti.q: ve corꝫ dauerūt t c. sz alij dicūt t[b] scz factū est q̄ documētū pmū susceptit fidē q̄ satis in idē recidit.
b Videmus.tm̄ licet derogēt p dissimilitu- dinē.tm̄ q̄ nō debent derogare. c Natura eius.s.cōparationis huius.
d Crebro.i.multotiēs.ac. e Ñ.p q̄.
f Fraz.s.verarū
g Tēpus.i.etas q̄ per tpa designatur. sic ponit.s. de mo.§.ordinatōem ibi neq; essi exonerandū est tps t c. t hoc subijcit hic.nō essi t c.vt dic ꝓprie poni.q: nō ita hie me vt estate quis scribit.ac.
h Ñ.p q:.
i Calami.i.pēne.
k Et nec inuenimus. q̄si dicat nō poterimus dicere cās oēs ex quibus puenit dissimilitudo.cū quotidie noue nascant: vt hic. t.C. de veteri iure enu.l.i.§. sed q:. et caue q: non soluit hic hāc qōnez. sed ñ.e.§.si vero tale.
l Quia igit.ō celo.imo ppls romanus de terra.vt insti.de iure nat.§.sz q̄ ō ꝓncipi. que est cōtra.sed deus cōstituit pmittēdo. t ppls dei dispōne.
m Imponat.s.deus per nos: vt hic subijcit.naz cor regis in manu dei ē. vt.C. de sum. tri.inter claras.ac.
n Bona.s.ouris q̄stionibus bonas deus det solutões

Credētes.i.psumētes ex eo q̄ prius falsum fecerit vt ar. ff. de re mili.l.nō oēs.§.a barbaris.t cō accusa.si cui.§.hisdem.
m Litterarū.s.verarū.al.
n Mutatio.alꝫ imutatio.t alꝫ mutatio.t sic habes q̄d sit falsum: vt h t.ff.de falsis.l.q̄d sit falsum. Sed veritas q̄d est.ñ.ipse de⁹. vnde dicit ego sum via veritas t vita. veritas vero hūana pōt dici notitia certe rei maxime p visum.vt colligit.insti.de gradi.§.hactenus.
o Ñ igit.hoc igit determinat.j.e.§.i.ibi ꝓpterea t c.
p Innumeras.i.sine numero.nā tot erāt q̄ difficile erat enumerare.
q Falsitates.quas nō enumerat. r Quorꝫ.s.iudicioꝫ.
s Oblato nāq;.dic q̄ vtebat quidā charta puata scripta a te ɔ te quā tu abnegas t adducis aliā quā cōstat te fecisse q̄ est prius difficilis ꝓme. vnde appuit ex cōparatō e te nō scripsisse primā.sz testes q̄ subscripserūt prime iurauerūt te scripsisse primā cū alia vice in dubiū reuocaret. t sic apparuit te scripsisse vtrāq;.t hec scōa q̄ erat difficilis ꝓme erat de quadā cōmutatiōe.i.pmutatione.vel dic cōmutatiōe iō dixi.q: lz idē scripsit tm̄ cōmutatio est ibi in lris.dic q̄ oblato documēto.s.ad cōparationē.vbi alteri instro derogat.ideo aūt in priuato pono.q: vsq; ad.§.sz si instra tracta tur de priuatis tm̄.vt ptz ex tenore rubrice.lz q̄dam nō intelligentes faciant loq̄ in publico istū casum. t Cōmutationis.i.pmutationis.
v Postea.sec⁹ si ꝓus fuissent inuēti.q: nō fuisset facta cōparatio. vt.j. e.§.si vo moriant.lz certe illō loquit in publica.hic aūt loquit in puata.
x Subdētes.alꝫ habētes.ac. y Inopinabile.repetit inopinabile.vt affiguet cām inopinabilitatis. z Vise sunt.s.prius.
t Verorꝫ testiū.s.q̄ scripserūt vt dixi.t alꝫ verorꝫ.t alꝫ eorꝫ.
ɔ Cum veritate.sed quomodo scit q̄ hoc est veritas.ñ. q: fides testiū est cauta: vt subijcit.j.e.§.si vero talem.

per os.s.principis: vt hic.t.C.de ꝑscrip.lon.tēp.l.fi.
o Aptet.s.questionibus t negocijs.ac.
p Propterea.istud ꝓpterea refert ad primum.q: igit t c.t ad id q̄ est.s.eo.circa prin.qm̄ igit t c.
q Dare in cōmune.s.hanc sanctionem: vt.j.e.§.fi.
r Et horꝫ.s.depositorꝫ.t q̄ dicit ꝑspicere.i.pspectū t prudentiam habere accur.
s Si quis igit.scripture hic iunge q̄ō est.j.sed his t c.t hoc q̄ō est medium est quedam interpositio.
t Professus est.s.confessus.ac.
v Sine termino.i.sine decisione.al.sz hoc quomodo cū debeat iudex pnūciare de re de qua cognouit: vt.ff. de iudi.l. de qua re.ñdēt quidā q̄ terminū accepit p alias ꝓbationes.s.testes vel instrumēta.t sic actor obtinuit.non tamen p scripturā. t hoc innuere videt hec littera,sed hoc nō est verū.q: donec sint alie ꝓbatiões nō recurrit ad cōparationē: vt.j.e.§.si vero nulla.tu dic q̄ accepit terminuz q: reus fuit absolutus actore nō ꝓbante: vt.C.de edendo.l. qui accusare.non aūt recipit terminū fm actoris intentionem. hoc est per scripturam.vt hic dicit.ac.
x Sz t is q̄ depositū dat.ipropie ponit dare cū rei despositę possessionē t ꝓprietatē retineamus: vt.ff.depositi.l.lz ꝓprietūc q̄ ōnium trāsit: vt insti. de act.§. sic itaq;.item nota q̄ hic osulit lex. sic.ff. de inoff.testa.l.i.t.l.fi.de ꝓto.stip.l.fi.nec essi quis cogit sic depone re: vt.j.e.§.si tamen quisq;.ac.
a Non min⁹ tres.caue tibi q: loquit in puata scriptura depositarij qua cōfitet apud se depositū esse. vt ptz ex ordine rubrice.s.eo.

item exigunt tres q̄tum ad hoc vt possit fieri cōparatio ad p̄bādā vel īpr̄obandā scripturā depositarij, duo tñ soli p̄bant scripturā ipsam: vt no. C.e. cōparationes. itē nō exigunt ad substātiā ℈ctus: i. q̄ interfuerint depositōi, sed ad cōparationē vt dixi. ſz in publicis scripturis exigunt tres ad substantiā ℈ctus: vt. j.e.§. sed si instr̄a. et hec ideo, q̄ ibi fit cparatio etiā mor tuis testib⁹. vt ibi dē dr̄. hic nō sicut hoc. §. ¶ se. §. itē hz l̄ locū cū agit. vt sit in scriptis non ak̄. vt. j.e.§. & l̄ dicim⁹. itē hoc locuz hz cum ℈ctus excedit libr̄ā auri, scz vt tres exigāt testes in p̄batiōe etiaz si sine scriptis ℈ hāt a peritis lr̄az. naz et vbi imperitus ℈ hit in scriptis q̄nq̄ adhibent. & tabellio est necessarius: vt subscriptio: vt. j.e.§. oportet.

b Examinatōe. i. cōparatione.

c Pendamus. i. demus fidē. ac.

d Testiū. q̄ securus iudicamus.

e Suscipimus. q̄ s. testificationes.

f Presentes. qñ scripsit.

honestos & fidedignos & nō minus tres[a] vt nō in sola scriptura & ei⁹ examinatiōe[b] pēdamus[c] sed sit iudicātib⁹ etiā testiuz[d] solatiū: etem tales testificatōes suscipimus[e] quo p̄sentes[f] testes dicant[g] q̄ his p̄ntib⁹ subscripsit q̄ documētū fecit: & hūc[h] nouerūt. nā si inuenerim⁹ & tales quos dā testes nō min⁹ q̄ tres & dignos fide existētes nec talē interdicim⁹ fidem[i]: nec em̄[k] vt abbreuiemus p̄batiōes ponimus legē: sed vt etiaz esse eas & vt caute eē faciam⁹[l]. Sz[m] & si q̄s aut mutui instrumētū aut alterius[n] cuiuspiam[o] faciat & voluerit hoc in publico cōfiteri q̄d q̄dem in depositō diffinimus nō ex ipso videatur credibile[p] q̄d scribat super mutuo documētū: nisi etiā testiū adhibeat p̄ntiam fidedignor & nō minus triū: vt siue veniant & p̄p̄ijs subscriptionibus attestētur[q]: siue q̄dē alij testificētur[r] q̄ p̄ntibus eis cōfectuz est documentū: fidez[s] causa ex vtro q̄ percipiat etiā littera rū examinā

tione penitus non expulsa: sed sola nō sufficiēte augmēto aūt testiū cōfirmanda. Si vero[t] tale aliq̄d contigerit quale in armenia factū est & aliud q̄dē faciebat collatio[v] lr̄arū: aliud vero testimonia: tūc nos q̄dē extimauim⁹ ea: quea viua dicunt voce: & cum iureiurādo[x] hec digniora fide. q̄ scripturā ipsam p̄m se subsistere: verūtñ sit hoc iudicantis p̄udētie[y]: simul atq̄ religionis vt veracibus[z] potius p̄ talib⁹ credat: & nos q̄dē p̄m hunc modum extimauimus oportere p̄bari fidelia documenta Si tñ q̄sq̄ aut deponens aut mutuans aut aliter ℈hens ℈tētus sit scriptura[a] sola eius cū quo ℈hit in ipso erit vt sciat q̄ in illius fide totū ipse suspēdit & q̄dem q̄tum ex scriptura non sufficiēs[b] videbit fides nisi p̄m nostrā legē adiūciat documēto credulitas[a] aut p̄ntia testium[b] coraz q̄bus ℈ctus est factus: aut forsan nouissimū eius refugiū inuenerit, dicimus autē q̄ ex iureiurando est. naz

sunt p̄uate. itē nota q̄ ex hoc colligūt q̄dā vt hodie semp plus credat vocē viue q̄ mortue. & sic corrigit p̄m eos. C. in exercēdis. sed certe b loquit q̄n ex vna pte est instr̄m cui volebat derogari. & testes q̄ p instr̄o testificabant. ex alia vero parte sola collatiōis dissimilitudo. vnde nō sola vox viua, sed cū instr̄o iuncta vincit vocē mortuā. & etiaz plus est. qz scriptura q̄ vincit est p̄uata. itē caue tibi qz hec instr̄a nō ℈dicūt sibi in snīa. sz diuersa sunt. nā p̄imū dicit te aliq̄d mihi debere. & dico a te scriptū. & tu p̄fers aliud in quo ℈tinet de p̄muta. vel aliq̄ alio q̄d cū alio fecisti. q̄d ego ℈ficor te fecisse. & b scōm sit dissil'e p̄mo in lr̄is. p̄indevr̄ ac si nō fit vez q̄d ℈ te induco. sz falsum. vñ melius diceret hec lr̄a plus voci viue credi q̄ dissimilitudini q̄ inducit p̄ mortuā vocē. i. p̄ scripturā. ex p̄dict̄ p̄tz q̄ nō plus voci viue q̄ mortue sit credēdū. sed equaliter duob⁹ testib⁹ & instr̄o: vt. C. e. in exercēdis. sz q̄tuor testes vincerēt instr̄m q̄ dicerēt aliter rē p̄cessisse q̄ scriptū sit. vt. C. de p̄ba. l. cū p̄cib⁹. nō aūt tres. qz & tabellio vicē testis vnius obtinere videt p̄m quosdā: vt. ff. de testamētis. l. domiti⁹. & hoc directo. p obliquū aūt etiā duo vincūt: vt. C. de ℈hē. stip. l. pe. in fi. vel ibi loquit in p̄uata scriptura q̄ vincit. in casu tñ nō recipit p̄batio ℈ scripturā qz iuris & de iure est p̄sumptio. vt. C. arbi. tu. l. fi. ecōtra scriptura vincit vocē vnā. qz in multis casib⁹ res acta p̄ scripturā valet. & p̄bat nō p testes vt per has. ll. p̄bat. vt. C. si minor se ma. di. l. si alterius. & de nō nu. pec. l. generaliter. & de testib⁹. l. testiū. & q̄ testa. fa. pos. hac cō. & ff. de p̄ba. cēsus. & C. de iure emphi. l. i. & C. de sa. san. ec. aut. b⁹ ius por. & j. ō eq̄. do. §. qz vo.

g Quia. repete vel exprimat q̄ his p̄ntibus ℈fessus fuit se recepisse. vt in nouellis. e. ti. & j. pri. §. & §. sed tñ. h Et hūc nouerunt nota q̄ testes debēt cognoscere ℈hētes: vt. j.e.§. opz. & ℈. de here. & fal. §. si vero absunt. & C de testi. testiū. i Fidem. i, p̄bamus.

k Nec em̄ q̄dam dicūt q̄ p hūc. §. corrigit q̄ō est. C. q̄ po. in pig. l. pe. vbi dr̄ duos sufficere ad p̄bationē p̄uate scripture. si p̄sonalis actio moueat. si vero hypotheca. tres necessarij sunt. & q̄ō b dicit nec em̄ &c. exponūt. i. nō fuit hec cā vt hāc. l. faceremus. lz hec abbreuient. sed fuit cā vt caute fierēt. nā melius est pauca agere caute q̄ multis interesse piculose: vt. ℈. de tabel. §. i. in fi. & C. ō vete. iur. enu. l. ij. §. deinde. sed tu dic q̄ nō corrigit dicta lex scripturas. & loquit hec lex qñ deficiētib⁹ alijs p̄bationib⁹ recurrit ad cōparationē p̄uate scripture: ad quā nō pōt fieri cōparatio nisi tres testes subscripserint. & p̄ntes fuerint: vt hic. & C. e. cōpara. & p hoc facit hec lr̄a nec em̄ & facit. C. de here. qñ. in fi. & de rebus cre. generaliter.

l Nec. hic rñdet tacite obiectioni. l Faciam⁹. si ago depositi: & p̄duco scripturā depositarij. si q̄dez p̄bo p duos testes ipsum ℈ctū satis est. nisi excedat q̄nquaginta libras auri. qz tūc tres. vt. C si cer. pe. l. fi. si autē nullū testē habeo de ℈ctu. vt qz in secreto ℈ri. & tūc aut ℈fitet & statim tenet: vt. C. ō nō nu. pe. l. generaliter. aut negat se scripsisse. & tūc oz p̄bari p cōparationē scripture ℴtinētis subscriptionē triū testiū. sz ipa scriptura ad quā cōparatio fit oz hr̄e tres testes subscriptos. solu aūt testes nō p̄bant. qz possent errare. itē sola cōparatio nō p̄bat. qz lr̄e possunt variari: vt. ℈. e. in p̄in.

m Sed & si q̄s instr̄m. de scriptura p̄uata dicit qua q̄s cōfitet se mutuū accepisse. vel ex alia cā. puta emptiōis vel cōduc. se debere: vt subijcit. vt p̄tz ex rubr̄i. & in nouellis. e. ti. & hoc idē dixit in deposito: vt. ℈. p̄ri. §. & hec oia q̄ dixi ibi forte necessaria. & hic dicas.

n Alterius. s. vt p̄muratiōis. o Cuiuspiā. s. ℈ctus.

p Credibile. vt fiat cōparatio ex ea. vt in fi. huius. §.

q Attestent. si literati fuerint. r Testificent. qñ fuerint illiterati: vt. j.e.§. oz. & sic nota q̄ sufficit alterū istor̄. vel q̄d subscripserint. vel q̄ nō. dūmodo iurēt q̄ eis p̄ntibus est factū. & sic est ℈. C. e. cōparatiōes. vbi dr̄ esse necessariū semp testes subscripsisse. sz q̄dā dicūt eā p hāc corrigi. vel dici pōt q̄ hic loquit qñ īpr̄obat p̄uata scriptura. ibi qñ impr̄obatio fit ex p̄uata scriptura. vnde maior exigit solēnitas ibi q̄ hic. s Fidē cā. cām vocat rōnem

quare debet. vt ex cā mutui vel emptionis vel sim̄li q̄ accipiet fidē. i. apparebit vera: vt sic possit debitor cōuenīri duob⁹ interueniētib⁹. s. testib⁹ tribus. & examiatiōe. i. cōparatōe subsequēte: vt subijcit quo facto i mutuo post biēniū p̄iudicat: vt. C. de nō nu. pe. in ℈ctib⁹. in p̄n. in soluto post xxx. dies. vt. C. e. l. in ℈ctib⁹. §. sup dote. p̄m statuta tpa. j. de tēp. nō sol. pe. sup dotē. §. i. i alijs statiz sibi p̄iudicat: vt. C. de nō nu. pec. l. generaliter. & ff de p̄ba. cū de indebito. § fi. itē no. ex hoc. §. q̄ non fit cōparatio ex p̄uata scriptura. nisi testes supsint. sec⁹ in publica. vt. j. e. §. si vero moriant. item nota q̄ augmētū testiuz ideo fit vt cparatio fieri possit nō vt ipsi p̄bent ℈ctū. qz tūc duo sufficerēt: vt dixim⁹. ℈. e. §. sed is.

t Si vero factum est. vt narrauit. ℈. e. §. i.

v Collatio lr̄az inducta. vt derogēt p̄uatis lr̄is testes vo inducebant ad p̄bandū p̄uatā scripturā nā si cēt publica q̄d op⁹ esset testibus. & ita a p̄n. ti. vsq̄ ad. §. sz si instr̄a loquit de p̄uatis scripturis tñ vt p̄tz ex tenore rubr̄i.

x Cū iureiurā. q̄d p̄ius debēt facere testes: vt C. de testibus. l. iurisiurādi. itē caue tibi qz tā scriptura q̄ reprobat q̄ō q̄ ad reprobādū inducit ambe

y Prudētie. qz possz apparere magna dissimilitudo. & rōne eius ipsi etiā testes eēnt suspecti. vñ iudex b⁹ sideratvt b⁹. & ff. ō testi. l. ij. ibi tu mag⁹ &c.

z Veracibus. i. que sibi videt inter scripturā & testes.

a Scriptura. s. est. b Nō insufficiēs. b⁹ intellige qñ in snīa abnegat esse depositarius. alⁱs sufficit: vt. ff. de p̄ba. cū indebito. §. fi.

a Credulitas. s. testiū subscribētiū. b Testiū. s. nō subscribētiuz: vt ℈. §. sz & si q̄s. & ℈riū ibi positū ex. l. C. e. cōpatōes. solue vt ibi mō dixim⁹

c Inuenerit. alⁱs est inuenerit. & alⁱs interuenerit. s. scripturā ipsam: & alias inuenit. & q̄ō de iureiurā. dicit dic p̄m al. q̄ pars p̄ti defert. qz tenet: vel recipere vel referre: vt. ff. de iureiurā. manifeste. l. ij. §. ait p̄tor. vl' iuste recusare: vt. C. de reb. cre. l. generaliter. §. fin aūt. vel dic veri⁹ q̄ loquit de iureiurā. a iudice delato. hec em̄ scriptura lz p̄uata inducit aliquā dilectura: vt hic. & C. de p̄ba. l. instr̄a. q̄ est semiplena p̄batio. & sic deferre pōt sacramētū & dz. vt. C. de reb. cre. l. in bonefidei. & ff. de iureiurā. admonendi. nec videat b⁹ durū quasi quilibet posset aliquā scripturā ℴfringere: vt

sic ei differat sacramētū ꝓpter timorē falsi quē incurreret. itē ꝓpt alias multas ifras aduersarij q̄ possent cōparari. itē ꝙ q̄libet nō scit scribere imo pauci respectu eoꝝ q̄ ignorāt. cū ꝓ pluribus lex facta sit: vt. ff. de le. ꝙ se. nā ad ea. Itē ꝙ q̄ magis deferet reo q̄ actori cū ipse sue scripture vel sui facti melius nouerit veritatē: vt. ff. de iureiurā. l. iusiurādū ꝙ ad pecunias: ꝙ q̄ reus est fauorabilior: vt. ff. de re. iur. l. fauorabiliores. ac.

d Et. ꝓ id est.

e Credētes. i. mutuātes

f Et negationē. ſ. veritatis. ex hoc not. q̄ ꝓdicta locū habēt q̄n ꝓuatā scripturā quā induco abnegat aduersarius. al'. sufficeret cuz cā: vt. C. de non nu. pec. l. generaliter.

a Sed ꝙ si instra. nūc facit transitū ad publica instrumēta: vt ptz ex rubri.

b Adꝺiciat. i. tabelliōes scribāt noia testiū i fi. instrumēti anteq̄ cōpleāt i. subscribāt ipsi ꝙ nomē suū apponāt. sm Jo. licz in antiq̄s instrumētis in pn. apponāt. qō h repro bar. ꝙ hec noia testiū sm diuersas terras diuersi mode ponūt. nā alicubi dr testes interfuerūt titi' ꝛc. alibi sig̃ manu tal' ꝛc. vt florētie. ꝙ ꝓut cuilibet placz coaptare. hoc tñ fiuet tabellio q̄ semp fuet eādē formā in subscripti one in vno instro vt in alij sit ꝺparatio fieri pos sit cū opus erit: vt. j. e. §. si vero nullus. item nunq̄d triū testiū exigit numer'. rū. nō: vt ff. de testi. vbi. ꝙ est rō q̄ tabellio est ꝺ numero testiū: vt. ff. de testa mētis domitius. itē nota eos debere esse p̄sentes. an rogati. rū. nō. vt. ff. eo.

nō infirmamus qꝺ factū est: nā falsi tates ꝙ mutatōes metuētes ꝙ nudis eis existentibus nō credētes[c] hmōi subtilitatem cause adijcimus nō vt credētes p̄iuemus fide sua circa amicos: sed vt q̄tum possibile est ꝙ p fidiam ꝙ negationem[f] multis reconuincamus modis.

¶ Notarius anteq̄ in instrumento sui nois faciat mentionē sine subscriptione scribat noia testiū: et iudex aduertere ꝺz similitudinē ꝙ dissimilitudinē litteraꝝ ꝙ etiā signū tabellionis. h. ꝺ. ange.

Ꝺz ꝙ si instrumēta[a] publice confecta sint licet tabellionū habeāt supplementū adijciatur[b] ꝙ eis anteq̄ ꝺ pleant' sicut dictū est[c] testium ex scripto pñtia. Ꝺportet[d] autē iudicātes ꝙ si q̄ signa inuenerit adscripta chartis ꝙ hec requireret legere niti. Plurima nāq̄ nouimus ꝙ ex illis apparuisset non facile fidem litterarū ex aliarum[e] collatione recipere ꝓpter dudum dictas[f] a nobis causas.

¶ Si testes publici instrumenti sunt mortui vel absentes vel alias de facili haberi non possunt: nec etiā tabellio tūc ad cōparationē ipsi' venit' pstito primo sacramento per petentē cōparatio nē fieri q̄ non malignitatis causa nec aliqua arte ductus comparationem petit. h. ꝺ. Ange.

Si vero[g] moriant' oēs testes aut forsan absint aut aliter nō facile sit fidē ex testiū subscriptionib' inuenire[h] neq̄ tabellio supest q̄ cōpleuit siquidē publice sit cōfectū quaten' testimoniū phibeat ꝓ se[i] aut nō est in ciuitate[k] sz necesse est oīno collationē litterarū suppletōes eoꝝ[l] qui

ad eū pertinet: vt. ff. qñ appel. sit. l. i. §. in ꝓpria.

l Jn ciuitate. ſ. tabellio. vt q̄ est ꝺeportat'. vt inſti. de capi. di. §. i. q̄ dicit sine ciuitate: vt. ff. de le. iij. hi qui. vel ꝺic abest cā testimonij ferendi vel simili casu: vt. ff. de iudi. l. ij. §. legatis.

l Eoꝝ. ſ. notarioꝝ. vel ꝺ̄p̄entiū. si subscripserint. vel dic testiū. vt. §. dicit. ac.

subscripserint assumere[m]: tūc cōperens est ꝓperare quidē ad cōparationes: neq̄ eā eas modis oībus interdicimus. per oēm aūt[n] subtilitatē ꝓcedere[o]: ꝙ oīno si putauerit eis[p] iudex oportere credi etiā iusiurandum injicere ꝓferenti[q] q̄ nihil maligni cōsci' in eo q̄ a se ꝓferr' ne quā dā artem circa collationē fieri ꝑpa rans sic vtr' eo quatenus neq̄ p̄ matur quic̄q̄[r] omnino ꝙ per omnia munitio in rebus[s] fiat.

¶ Ex hoc. §. habes quomodo ꝙ qualiter ꝙ quo ordine ꝓcedatur ad cōparationez instrumenti publici scripti per discipulum tabellionis vel ipsum tabellionem. Hoc dicit Ange.

Jn his vero q̄ cōficiunt' publice documētis si tabellio venerit ꝙ testimoniū perhibuerit cū iureiurādo si q̄dez nō ꝑ se scripserit[t] sed ꝑ alium[v] ministrantē sibi: ꝙ ille si viuit[x] si quidem possibile oīno est euz venire et nulla causa ꝓhibet eius aduentum egritudo forte valida: aut qualibet aliarū necessitatum que hoibus accidunt[y]. Quod si etiā adnumeratore[z] habuerit instrumētū ꝙ ipse aduenīat vt tres sint[a] testificantes ꝙ non vnus. Si vo neq̄ adnumerator assumptus est ꝙ instrumētū ipse tabellio totū ꝑ se cōscripsit[b] atq̄ supplenit[c] aut si etiā q̄ hoc ꝺscripsit nō est aut etiā aliter ipse venire nō valet[d] tñ cū iureiurādo ꝓprie cōpletiōi at testet[e] vt cōparatiōi nō fiat locus[f]

m Assumere. i. dare fidē subscriptionibus ad sumēdū alia instra vbi idē testes subscripserūt. ꝙ sic hz hoc loco cuz qñ testes sunt litterati ꝙ ꝓpa subscripserūt manu in charta cōfessiōis.

n Autē. ꝓ sed.

o Procedere. ſ. iudices volumus. et sic summa subtilitas approbatur. sic. ff. de iure do. si mulier. §. ex asse. ꝙ j. e. §. oportet. in fi. §. al's reprobat. ff de iniusto tes. post hum'. ꝙ inſti. de fideicō. here. §. sz q̄ ꝙ. ff. qui. mo. pi. vel hyp. sol. l. si cū te. § si debitori.

p Eis. ſ. cōparationibus.

q Proferenti. i. deferenti ei qui ꝓfert instrm ad ꝓbādū ad qō fit cōparatio. ꝙ etiā aduersarius iurabit: vt j. e. §. si vero nihil. itē nota hic ex forma iureiurādi quē de ꝺsuetia debere satisfacere. si c. C. e. l. fi. ꝙ ō his qui ad ec. cōfu. p̄senti. §. si cubi. ꝙ de iure ō li.

l. fi. §. licentiā. sed nōne sufficit semel iurasse: vt. §. de his qui ingre. ad ap. §. fi. q̄dā sic ꝙ dicūt illā post istā cōpositā. lz sit in ordine porrā ante illā pluries iurabant: vt. ff. de dā. infec. l. q̄ bona. §. si q̄s stipu. vel dic hoc spāle vt de nouo iurēt. q̄ plus solet timeri qō spāliter dr q̄ qō generaliter. ff. de iniur. itē apud. §. hoc edictū. ꝙ hoc iō. q̄ maior solēnitas in cōparatione exigit q̄ alibi. vt hoc ti. ꝙ mate j. e. §. si vero nullus.

r Quic̄q̄ oīno. ſ. veritatis.

s Jn rebus. ꝙ in veritatibus. nā res. i. veritas. vt. ff. de falsis. l. i. §. qui in rōnibus. ꝙ. ff. de iureurā. quotiens.

t Jn his scripserit. ſ. totū documentū. sz solūmodo cōprobauit.

v Sed per alīū. i. discipulum. ipse tamen interfuit cōparationi. vt §. de tabel. §. pe.

x Si viuit. ſ. veniat.

y Accidūt. q̄ nec dici nec enumerari pōt. vt. C. de tē. ap. l. fi. §. ꝙ cum

z Quod si etiā adnumeratorē. adnumeratorē dicūt q̄dā mediatorē siue ꝑsonetā qui fert testimoniū. volēte tñ vtraq̄ pte nō al's. vt. j. de testi. §. q: vo legē. alij dicūt eū esse q̄ pecuniā ꝑ publico instro dedit. alij dicūt esse ꝓcuratorē actoris ꝑ quē numerauit. ꝙ hanc approbat az. sed prima vera mihi videt.

a Tres sint. ſ. tabellio. ꝙ ille ꝑ quē scripsit documentū ꝙ adnumerator. al.

b Conscripsit. ſ. vt minister tabularij.

c Attestet. ſolus tabellio.

d Nō valet. ſ. discipulus.

e Factum. q: dicit se fecisse.

f Monumentū. i. ꝓbationē. sed quid si testes nō fuerūt apositi in

instrumẽto.nunq̃d hz locũ qđ hic dicit.rñ.nõ. nã in prin. exigo testes.vt.s.e.§.sed si instra.sed in testificatiõe nõ vt hic.

§ Đ si defunctus est.naturaliter vel ciuiliter. vt qz deportat⁹ est quo casu ꝓ mortuo habet:vt.ff.đ otra ta.l.i.in fi.ꝛ maxime quo adferendũ testimoniũ:vt si ponas eũ publico iudicio dãnatũ:ꝛꝓ hoc infamez: vt. ff. de pub.iud.l.infamẽ ideo nõ põt esse testis:vt.ff.de testi.l. uĵ.§.iul.

sint etiã sic credibilia documẽta: testimoniũ em̃ ꝛ ex voce cõplentis factum[k] iusiurandũ habens adiectuz ꝑbuit quoddam cause momentuz[l]. Đ si tabellio defunctus est[s] ꝛ testimonium perhibeat[k] suppletioni[b] ex alia collatione etiam sic habeat quidem eum qui conscripsit instrumentum viuentem[i] ꝛ adnumeratorẽ adueniant ꝛ illi siquidẽ presentes sint ꝛ habeãt ex collatione adimpletionuz[k] ꝛ ex testibus causa fidẽ. Si vero nullus[l] hoz sit tunc fiat quidem cõpletionuz[m] collatio nõ autẽ sola hec ad hoc sufficiat:sed ꝛ alioꝝ subscribentium forte aut cõtrahentiuz etiaz scripture examinenk vt ex plurimis cõparationib⁹ tam cõpletionis[n] q̃ subscribentiũ: forte aut etiã cõtrahentium vna[a] quedã colligak vndiq; et efficiak fides. Si vero nihil[b] aliud inueniak ꝑter collationẽ instrumẽtoꝝ quod hacten⁹ valuit fiat[c] vt qui ꝓfert ad collationis documentũ iuret soleniter[o] vt aut aliquod oino causa sumat augmentũ ad maiorẽ negocij fidem ꝛ ipse qui hoc petit fieri iuret[c]:qz nõ aliã idoneam habens fidẽ ad collatiões instrumẽtoꝝ venit nec quicq̃ circa eã egit aut machinat⁹ est qđ possit forte veritatẽ abscondere[f] de q̃bus[g] licebit sese liberare cõtrahẽtes si consenserint[h] vtriq; ad hoc venire vt inuenient[i] instrumenta ꝛ ꝓfiteank ea sub gestis monimentuꝝ ipsi cõtrahentes quatenus priuẽk nequitia ꝛ corruptione ꝛ falsitatibus: ꝛ que cũq;[k] alia mala corrigentes ꝑsentẽ ꝓmulgamus legẽ. his que duduz[l] a nobis in collationib⁹ litterarũ factarũ per scripturã ꝓprie man⁹ sancita sunt in sua virtute manẽtibus. ꝓculdubio etiaz in his qui litteras nesciunt q̃ olim valẽt in iudicijs suam habentibus firmitatem qm̃ qui dem ex iudiciali forma acceperũt examinationẽ hec talia cõpetentem.

dicia sunt oia absolutoria:vt instr. de perpe.ꝛ tẽp.act.§.fi. sed ad q̃d fieret tũc insinuatio. cuz nil fieri debeat.nisi q; reus soluat.rñ. potest esse q; annua prestatio facienda est ex illo instrumẽto.ꝛ licet rõne presentis anni assentiret.non ita faceret in futuris.item qz tractarek de indebito soluto nisi intimarek hec scriptura.

l Et quecũq;. supple ꝛ quibuscũq; alijs malis quecũq; ꝛc. sed que sunt hec alia mala. rñ. pfidia ꝛ negatio:vt. s.e. §.fi qñ qnisq;.

l Dis que dudũ. duo dicit hic.§.primũ q; ea q̃ dicta sunt de collatiõe ꝑuate scripture ꝫhentiũ sint firma.ſ. vt fiat collatio si illa scriptura habeat presentiã. ꝛ subscrip. testium vt.C.e.cõparationes.ꝛ.s.e.§.sed is.ꝛ.§. sed ꝛ si q̃s itẽ q; fiat si quis ea vtak. vt.s.de his qui ingre.ad app.§.illud.ꝛfm q; ea q̃ olim valẽt in iudicijs suã habẽt firmitatẽ.ꝛ in his ſ.qui lras nesciunt qñ acceperant formã talia cõpe.i.talibus cõuenientẽ. ꝛ hec ãtiqua forma narrak statim ꝓpri.§.opz vo ꝛc. ꝛ hec dictio ꝓculdubio põt cũ ꝓcedentibus. vel cũ sequẽtibus legi ꝛ sic in nullo est defectiua hec lra. alij supplẽt. hic ꝛ in his ꝛc. q.d. ꝛ his i sua virtute manentib⁹. q̃ sancita sunt in his ꝛc.

m Đportet.si vis q; fides habeak instrumẽto. nõ tñ imponit necessitatẽ sic.ff.de iusti.ꝛ iur.l.i. naz hec cõstitutio ꝑsuluit tñi: vt.s.e.§. si tñ quisq;. alꝫ imponit necessitatẽ:vt.C de le.ꝛ cõ.l.i.

n Tabularios.plurale ꝓ singulari.sic.s.đ here.

b Si vero nihil.repetit eundẽ casum vt addat.

c Fiat.quid erat hac.rñ.qđ sequit vt quilibet iuret:vt.C.e.cõparationes.§.omnes autem.

d Soleniter.i.tactis euãgelijs:vt.s.iusiurã.qđ ꝓ.in prin.sed qualiter iterum iurabit.cũ semel iam de calum.iuratum est.rñ.vt.s.e.§. si vero morianꝫ.

e Juret.ſ.hoc qđ sequit.ꝛ aliquid addit in forma huꝫ sacramenti ei qđ dicit.C.e.cõparationes.§.omnes autẽ.ꝛ ꝓpterea hic dicit vt autem aliquod ꝛc.

f Abscondere. qualiter iudex cõparationẽ faciat.rñ.q̃dã q; cõmittek cuidã scriptori perito.ꝛ eius renũciationi stak siue denũciationi vt.C.de re milit.l.semel.ꝛ.ff.de ven.inspi.l.i.in pnc.ꝛ.s.de nõ alie.§. q; aũt dictũ est.sz tu dic ꝫ.ſ. q; ipse iudex debeat hoc inspicere.vt patenter dr. vt. s.e.§.oportet.cũ ꝛ ipse de eis lris cognoscat.nec em̃ ẽ iudex q̃ lras nõ cognoscat:vt.j.de iudi.§.i. itẽ facit.ff. fini. regũ.l.si irruptione.§.fi.sed poterit secum adhibere scriptorẽ peritũ.ac.

g De quibus.ſ.litibus. vel difficultatibus cõparationũ.

h Consenserint.tẽpore cõtractus.

i Insinuent.q.d.si dubiũ est de fide charte fiet ꝑdicta cõparatio. si autẽ cõsentient ambe partes in prin.cõtractus. vt instrumentum insinuarek ad eternã rei memoriã.ꝛ abinde charte fides est indubitata.ꝛ in tali publicatione nõ est opus testibus:vt. C. de dona.l.in donatiõib⁹.sz an etiã post litẽ cõtes. possit fieri talis insinuatio.rñ. sic tribus rõnibus.prima qz sic est in testamenti publicatõe: vt etiã postea fiat.idem post testamentũ factum: vt.C.de testamentis.l. publicati.ꝛ idem in dona. ꝓpter nup. vt.j. vt fratrũ fi.§.i.item quia iu

l Et quecũq;. supple ꝛ quibuscũq; alijs malis quecũq; ꝛc. sed que sunt hec alia mala. rñ. pfidia ꝛ negatio:vt. s.e. §.si qñ qnisq;.

l Dis que dudũ. duo dicit hic.§.primũ q; ea q̃ dicta sunt de collatiõe ꝑuate scripture ꝫhentiũ sint firma.ſ. vt fiat collatio si illa scriptura habeat presentiã. ꝛ subscrip. testium vt.C.e.cõparationes.ꝛ.s.e.§.sed is.ꝛ.§. sed ꝛ si q̃s itẽ q; fiat si quis ea vtak. vt.s.de his qui ingre.ad app.§.illud.ꝛfm q; ea q̃ olim valẽt in iudicijs suã habẽt firmitatẽ.ꝛ in his ſ.qui lras nesciunt qñ acceperant formã talia cõpe.i.talibus cõuenientẽ. ꝛ hec ãtiqua forma narrak statim ꝓpri.§.opz vo ꝛc. ꝛ hec dictio ꝓculdubio põt cũ ꝓcedentibus. vel cũ sequẽtibus legi ꝛ sic in nullo est defectiua hec lra. alij supplẽt. hic ꝛ in his ꝛc. q.d. ꝛ his i sua virtute manentib⁹. q̃ sancita sunt in his ꝛc.

m Đportet.si vis q; fides habeak instrumẽto. nõ tñ imponit necessitatẽ sic.ff.de iusti.ꝛ iur.l.i. naz hec cõstitutio ꝑsuluit tñi: vt.s.e.§. si tñ quisq;. alꝫ imponit necessitatẽ:vt.C de le.ꝛ cõ.l.i.

n Tabularios.plurale ꝓ singulari.sic.s.đ here. ꝛ fal.§.si vero.ꝛ.C.de iure deli.l.fi.§.si naũt dubius est.vel dic q; respicit multos ꝫctus vbi singulariter multi debent esse tabularij.

o Maxime.hoc maxime abũdat:vt ꝛ alias.C.de test.ma.l.fi.§.i. nã oino debẽt esse noti.vt dixi.s.e.§.sed is.vel põt cũ precedẽtibus cõiungi hec dictio maxime.q.d. maxime vbi sunt tabularij.ꝛ tũc similiter abundat.

p Attestenk.i.ꝓpriã scripturã ꝓfiteank.qz est etiã ꝛc.vt subĵcit. nã oẽs testes debent subscribere.vt dicit in nouellis.eo.ti.ac.

q Scierunt eũ.i.cognouerũt eũ esse imperitũ.ac.

r Non minus q̃nq;.sed⁹quare plures exigunk testes ab imperito q̃ pito vt hic innuit.q̃dã dicũt in fauorẽ iperiti ne decipiak.cũ põtia tot bonoꝝ viroꝝ adhibeat.tu dic q; in eoꝝ odium.qz alꝫ incõuincibiles essent. nisi tanta solẽnitas adhiberek. vt.s.de tabel.§.i.itẽ qz se grauauit vt in scriptis ꝫheret.cũ erat imperitus. vnde quasi se artauerit nõ succurrit ei: vt ff.qui satis.cog.si fideiussor.§.si necessaria.itẽ nota hic q̃nq; testiũ numerum adhiberi.vt ꝛ alꝫ.in testamẽto rustici.vt.C.de testa.l.fi. qñq; exigunk plures.vt.C.de pre.sacro.scri.vnicuiq;.li.xij.

s Inter quos.i.de numero eoꝝ erit qui scribit ꝓ ꝫhente hoc est tabellio ꝛ sic tabellio est de numero testiũ.vt hic.ꝛ.ff.de testa. domitius. ꝛ.C.q̃ testa.fa.pos.hac cõ.alij dicũt q; tabellio nõ est de numero testiũ. ꝛ qđ hic dicit q; est de numero qui scribit ꝓ ꝫhente totũ.ille ꝛ nullus alius videk scribere totũ instrumentũ nisi tabellio.qđ est ꝫ istoꝝ opinionẽ qui exponũt q; quidã ex testib⁹ scribit totũ ꝓ ꝫhente.i. caput ꝛ finẽ.nõ aũt totum instrumẽtũ.iam em̃ nihil seruarek tabellioni. vel dic totũ qđ erat scripturus ꝫhens.hoc est cõfirmationẽ ꝫctus.item tũc scribit totũ qđ erat scripturus q̃ est oino illiteratus. vel parum scribere dz postea testis ꝓ eo. vt subĵcit.ibi aũt ꝛ postea. vnde põt hic notari q; nihil sciẽtis ꝛ paz sciẽtis

est equalis cõditio quo ad numerũ testiũ.nã in vtro cq casu adhibent ãn cq: vt in hoc.§.sed nõ quo ad scripturã.qz vnus nihil scribit, alius parũ forte signũ crucis qõ debet ꝓponi.vt dicit in nouellis.

t Et hec diximus.que ꝓxi.dicta sunt.

v Per testes.s.duos.imo tres.vt statiz patebit i n distinctiõe.sed dicas q hoc totũ defuit ỏ scriptura:sed fuit vltra librã auri.sed z si esset infra librã auri duo sufficerent. vt eadez distinctione patebit.

x Percipiet.s. intentio actoris.z qõ dicit de iurãmento.s.delato a iudice vel a pte qõ debet suscipi vl referri.vel iuste recusari i quibus oibus erit iudici alis dispositio vt subijcit z.ff.de iureiur.l. iusiur.§. si de qualitate.z.C.de rebus cre.l.pe.§.pe.z.§.sin autem.

y Et autez nihil abundat vna negatio. vel dic vnam referri ad superiora.aliam ad sequẽtia sic z.§.de here.z fal.§. inordinatum.

z Hmõi obseruationẽ. s.q̃nq testium.

a Custodiri.siue peritꝰ siue imperitus.siue i scriptis:siue sine scriptis cõtrahat.

b Actũ est.inter contrahentes.

a Attritões.alꝫ afflictiones.z alꝫ attritiões.et alꝫ astrictiões. Et nota dici rem exiguaz vsq ad librã auri. alꝫ dicit pua. vsq ad.x.libras auri: vt §.de ap.§.ij.

b Nam in agris.i.in villis.sic ff.qui satisda.cog. l.sciendũ.§.i.

c Firma.vt numerꝰ duorũ testiũ sufficiat:vt.ff.de testibus.l. vbi.nisi cõtractus excedat vnã librã auri:vt.C.si cer.pe.l.fi.

d Sancitũ est, vt q̃nq testes sufficiant: vt. C.de testi.l.fi.alꝫ septẽ exigantur.vt.C.de testamẽtis.l. hac cõ.in prin.z vt predicta plene accipias distingue ỹbatur vltra vnaz librã auri aut infra. si infra non distinguo perito vel nõ:siue in scriptis:siue nõ: siue i ciuitate: siue nõ.nã semp duo sufficiũt vt.ff.de testa.l. vbi.z.§. eo vt autem nihil.in fi.§. si autẽ fiat.§.libraz auri: z in scriptis z ab imperito lfaz z i ciuitate necessarius est oino tabellio si haberi põt:z q̃nq testes inter quos erit qui p cõtrahẽte scribet: vt.§.§.oportet.si aũt ponas q vnꝰ eoz defuerit. vt qz a perito ỹbitur vel ab imperito:sed nõ in ciuitate.vel nõ vltra librã auri tũc distingue aut ỹbiẽ publice aut priuate.si priuate tres sunt testes necessarij:vt.§,e,§.si q̃s igit.z,§.sed z si q̃s.lz olim duo sufficerent nisi cõ

de summa subtilitate. Et hec diximus[k] sup instrumẽtis ex scripto confectis.nam si quis facere quẽlibet cõctũ ex nõ scripto voluerit hoc manifestum est:qz aut per testes[v] aut per iusiurãdũ fidẽ ꝓcipiet[x] actore q̃dez testes deducẽte pulsato autez iurãte aut referente sicuti iudex negocium dispoſuerit. Ut autem nihil[y] sit neq hoz inemendatum illud quoq adiẽcere legi bonũ est vt sivsq ad vnam auri librazz fuerit contractus hmõi obseruationẽ[z] in hoc minime custodiri[a] sed ꝑm hoc qõ tunc actuz est[b] causam fieri vt nõ reb[c] exiguis maximas attritiones[a] hoies sustineant. Hec autem oia tenere in ciuitatibus volumus: nã in agris[b] vbi multa simplicitas est z neq scribentium:aut testium multoz copia est q̃ hactenus apud eos valuerunt: z nunc sint etiã firma[c] hoc eñ z in ipsis testamẽtis q̃bus maxime studemus iam a nobis sancitũ est[d]. Valeat itaq lex in oibus q̃ post hec facienda sunt instrumẽtis z ꝯctibus qõ eñ iaz transiuit cur quispiã[a] sanciat. Hanc aũt legem peperit cõtentionum multitudo factarũ quidem in litib[9] apud nos aũt introductarũ quatenus quotidie inter sese cõtendere hoies cõpescamus ꝑ ausferentes eis altercatiões p legis latonis[b] subtilitatẽ. Quapropt cõuenit tuã eminentiã hec cognoscentẽ manifesta oibus facere subiectis z qui hic sunt z q̃ in gentibus eteñ ad alios glorioſissimos prefectos z q̃ in hesperia[c] sunt z in libia z q̃ in septẽtrionalibus[d]: dicim[9] aũt in illirico[e] scripsimus[f] vt ois nobis respublica plena[g] fiat hac lege subiectoruz medente[h] concussionibus.

Hec ꝯstitutio[i] interpretatur priorẽ cõstitutionẽ[k] de his q̃ ingrediũtur in monasteriũ:et de substãtijs eorũ et quo tẽpore oporteat eaz valere.

T.§.Illud.ẽ.de monachis disponẽs q q̃ mõasterũ intrare voluerit post ingressuz de suis bonis nullo mõ disponere possit hz locũ in illis q̃ p illã legẽ in monasteriũ ingrediunt nõ in illis q̃ añ ingressi fuerũt.qz bene pñt de suis bonis disponere ẽt post illũ.§.h.d.vsq in fi. Ang.

tractus excederet.l.libras auri.vt.C.si cer.pe.l.fi. si aũt publice tũc aliter tres sunt necessarij: vel forte sufficient duo cũ tabelliõe: vt. §. §.z hoc dicim[9].z.§.e.§.§z si instra.z dr fieri in scriptis q̃cũq fit in de scriptura.z inter eos agit vt fiat:vt.C.e.l.ꝯctus. lz alij dicãt tũc demũ qñ agit: vt nõ aliter valeat ꝯctus: z inducũt.§.e.§.z hoc dicimus, z b in ciui,in villa aũt serua iuravetera qõ dic vt hoc.§. hec autem omnia.

Idem,a.Jo.pre. secundo.

Causa talis a nobis peruenit quã extimauim[9] oportere cõpetenti vti a nobis interpretatiõe[l]: simul z ad tutoriõ. cognouim[9] eteñ qz mulier quedã habens filiũ sibi ex nuptijs legitimis ꝓcreatũ voluit quidez se gregare se a cõmuni ista ꝙuersatione in quodã mulieruz monasterio cõmanere plurima bona faciens in mulieribus reuerendissimis ibidem congregatis: z qñ nostre pietatis lex[m] vult eos qui se monasterijs dederint:seu viros seu mulieres antecq ingrediunt monasteriuz eo quo voluerint mõ que sua sunt disponere: nec posset[n] postq ingrediuntur monasteriuz vlterius agere quicq de ꝓprijs[o] vtpote dñi rerum nõ existentes vlterius eo q sic sancimus nos hmõi viros: z mulieres cũ corpe z anima ipso ingressu ad monasteriuz dedicare[p] se suasq substãtias:z siquidez discesserint manere etiã sic eoz substantias in monasterium eo q domini haz vlterius nõ existunt: hinc aũt metuere[q] ne forte q̃uis nostra cõstitutio multo posterior[r] sit q̃ q in predictam venerabilem domum ingressa est aliqui ꝓhibent eam ꝓspicere suo filio z oportere[s] ꝓpter predictũ metum hec[t] interptari z lege nostra fieri manifesta[v] qz[x] nihil lesa sit:aut ipsa aut filius eius circa eius substitutionez ex memorata eius cõstitutione[y]. Propterea sancimus si q̃s monasteriuz habitauerit[z]: vir aut mulier ante p̃dictam nostrã cõstitutionẽ aut hactenus[a] habitat:z maxime filijs existentibus nullã habere necessitatez nunc eoz substãtiam in monasterium[b]: sed filio aut filie transmittere: aut totã aut etiam partẽ sue substãtie: aut etiã quo voluerit modo res suas disponere[a] vtpote primã illaz legem[b] alia nostra hac cõstitutione interptante eos eñ qui semel ante memoratã dudum nostrã legẽ monasteria intrauerint in nullo posita postea lex ꝓtristatura aut ablatura est eoz que p̃us[c] eis vt liceat[d] data

a Cur quispiam sanciat.essent enim magne tergiuersatiõis:vt C. ỏ sum. trĩ.l.iij.in prin.

b Legislatiõib[9], i.ustius.

c In hesperia. i. in hispania.

d In septẽtrionalib[9].s.ptib[9]. idẽ in illirico.vt sequit.

e Illirico.i.sclauonia.al.

f Scripsimus.s. q faciant manifesta oibus suis subditis.

g Plena.i. oẽs sciãt eã.vel dic plena.i.abundãs.nã prius p falsitates hoies depauperabant.z ocutiebãt vt subijcit. ammõ nõ sic.z sic res publica erit plena habens locupletes subiectos.§.vt iudi.fine quo.suf.§. cogitatio.z instit. de his q̃ sũt sui iuris.§. expedit eñ.

h Cedente, scz hac.l.

i Hec ꝯstitutõ z.

k Cõstitutionẽ.s. illam §. de monachis.§.illud.

Causa talis. interptatiõe. cum nos soli hoc possumus:vt.C.de le.z consti.l.vlti.et l.i.ac.

m Lex.vt. §. de mona.§.illud q̃.

n Nec posset.hic innouat. qz z post ea põt:vt.j. ỏ sanc. epi.§.si q̃ mulier.

o De ꝓprijs. quondam.

p Dedicare.i.ad ecclesiã transferre. ꝓpzie eñ ponit z hoc intelligo cuz seculo abrenũcia

uerit.vt.§.de mona.§.si vo filios.z.§.si q̃s. q Detuere se.oi cebat mulier. r Posterior.q̃ est.§. de mona.illud quoq.

s Oportere.supple.z ideo sancimus oportere.

t Hec.s.dicta.in.d.l.de mo. r Manifesta.s.hoc qz z c.

x Quia,i.q.azo. y Cõstitutiõe.§. de mona.§.illud quoq.

et facit. §. vt fac. no. cõsti. ⁊. j. vt nulli iudi. li. hꝛelo. ser. §. si qñ.

3 Habitauerit. licet hodie nõ habitet. qꝛ decessit testatus ante cõstitutionẽ de monach.

⁊ Hactenus. id ẽ adhuc.

2 Monasteriuz ſ. transmittere qõ est infra.

a Disponere. ita eñ erat ante prædictaz. l. de mona. vt C. de sacrosan. ecc. l. generaliter.

b Legẽ. ſ. de monach.

c Prius. alꝫ priozis.

d Liceat. i. licita fuerit. ac.

e Nostre legi. i. nostra lege. vt ita ablatiuũ queniat alteri. ſ. faciẽte qñ nec lex posterioꝛ p iudicabit igressis ante legẽ in his q̃ p̃mo licebãt: vt h. nec primo licita p̃iudicabũt sequẽti legi cõtra eos qui postea ingrediũt vt. §. pri.

f Possibile. i. cõuenies.

g Hoc fieri. id est statui.

h Oportuisset. i. ingrediẽtes. quid eñ peccauit antiq̃tas ⁊c. vt. C. de testamẽtis. l. testã.

i Si vero pprie. fic. §. de here. ⁊ fal. §. si vero eñ.

k Lege. cuz testabat. ſz postea. az.

l Relinquere. nota legez ad futura trahi. vt. C. de legi. ⁊ cõsti. leges. ⁊. §. vt facte no. cõsti. ⁊ j. vt lib. dece. §. i. in fi. nisi caueat exp̃ſ sevt ad p̃terita trahat. vt. C. de vsur. l. eos.

m Disponere. h cõstitutio est inutilis. ſ. cũ nulla de illis psonis viuat. q̃ ingresse fuerãt ante legem de monachis.

n Omnibus credidi. id est subiecti.

o Placationẽ. ſ. sunt: neq; prius nostre legi[k] impedimentuz penitus faciente eo q; neq; possibile[f] sit hoc fieri[g] vt oportuisset[b] prius disponere: ⁊ ita ingredi in monasteriũ. Si vero[i] nulla tunc tali lege[k] posita in monasterũ ingressa est quomodo fieri potuerit cõuerti ordinem legis ⁊ exigere eos qui prius ingressi sũt monasteriũ illa facere que prius ignorata postea per sacram nostram cõstitutionez sunt innouata: sed vnũquẽq; competit ꝑm sua tempora expectare: ⁊ ea quidez que post legem sunt ita querere fieri sicut lex vult: si quid aũt ante legẽ subsecutum est hoc non cõmouere: neq; perscrutari: sed in priori figura relinquere[l]. Hec igit[k] lex p interpretatione vtili posita sit ꝑris nostre illius cõstitutionis: vt illa in posterioribus tẽporibus ex quo facta est locum habeat: et his qui postea ꝙuertentur viris ac mulieribus posita sit sibiq; potestatem in illis custodiat nihil horuz que antea fuerint perscrutando cũ licentia sit prioribus viris ac mulieribus qui habitauerũt: aut etiã hactenus habitant in monasteriis. ⁊ maxime filiis existentibus suas res quo volunt disponere[m] modo. Tua igit[k] eminẽtia que placuerũt nobis ⁊ per hanc sacram declarata sunt legez solẽniter per ꝓgrammata suam omnibus facere manifesta festinet.

Ut nõ luxurient[k] extra naturã: neq; iurẽt ꝑ capillos: aut aliquid hmõi neq; blasphement in deum.

Luxurians contra naturã: iurãs p aliqđ mẽbrum dei. aut p capillos. aut blasphemãs deũ. vltimo donat[k] supplicio. hoc dicit Ange.

Idem. a. cõstantinopolitanis:

Omnibus[n] hominib⁹ qui recte sapiunt manifestum esse putamus: qꝛ oñe nobis est studiũ ⁊ oratio vt ⁊ crediti nobis a dño deo beneviuãt ⁊ eius inueniant placationẽ[o]: quoniam ⁊ dei misericordia non perditionez: sed cõuersionẽ ⁊ salutẽ vult[p] ⁊ delinquẽtes qui corrigunt[k] suscepit deus ꝓpter quod nos omnes inuitamus dei timorẽ in sensib⁹ accipere: ⁊ inuocare eius placationẽ: ⁊ nouimus qꝛ omnes qui dñm diligunt: ⁊ misericordiã eius sustinent hoc faciũt igitur qñ q̃daz diabolica instigatiõe cõprehensi: ⁊ grauissimis[a] luxurijs semetipsos iuseruerũt: ⁊ ipsi nature[b] cõtraria agunt: et istis inũgimus in sensib⁹ accipere dei timorẽ ⁊ futurũ iudiciũ: ⁊ abstinere ab hmõi diabolicis et illicitis luxurijs: vt nõ ꝓpter hmõi impios actus ab ira dei iusti inueniant[k] ⁊ ciuitates[b] cũ habitatoribus earꝫpere ant. docemur eñ a diuinis scripturis qꝛ ex hmõi impijs actibus: ⁊ ciuitates cum omnibus pariter perierũt. ⁊ quoniã quidem ad hec[b] que ꝓximus ⁊ blasphemia verba ⁊ sacramẽta de deo iurant[k]. dñm ad iracũdiã ꝓuocantes. ⁊ istis inũgimus abstinere ab hmõi: ⁊ ab alijs blasphemijs verbis: ⁊ iurare[f] per capillos[g] et caput. ⁊ his ꝓxima verba. Si eñ[h] cõtra homines facte blasphemie impunite non relinquunt[k]: multomagis qui ipsum deũ blasphemant: digni sunt supplicia sustinere. Propter ea igitur omnibus hoibus hmõi p̃cipimus a predictis delictis abstinere: ⁊ dei timorem in corde percipere ⁊ sequi eos q̃ bñ viuũt. Propter talia eñ delicta: ⁊ fames: ⁊ terremot⁹ ⁊ pestilentie fiunt. ⁊ ꝓpterea admonemus abstinere ab hmõi predictis illicitis vt nõ suas perdant animas Si autem ⁊ post hmõi nostram admonitionẽ: inueniant[k] aliqui in talibus permanentes delictis. primum quidem indignos semetipsos faciunt dei misericordia. post hoc autẽ ⁊ legibus[i] cõstitutis subiũciunt[k] tormentis. Precipimus eñ ⁊ gloriosissimo prefecto regie ciuitatis: ꝓmanentes in predictis illicitis impijs actibus: ⁊ post hãc admonitionẽ nostrã: ⁊ cõprehendere ⁊ vltimis subdere supplicijs[k]: vt nõ ex cõtemptu talium inueniant[k]: ⁊ ciuitas ⁊ respublica per hos impios actus ledi. si eñ ⁊ post hãc nostrã suasionẽ q̃dã tales inuenientes hos subtercelauerint: similiter a dño deo condẽnabunt[k]: ⁊ ipse eñ gloriosissimus prefectus si inuenerit quosdaz tale aliquid delinquẽtes ⁊ vindictã in eos non intulerit ꝑm nostras leges primũ quidem obligatus erit dei iudicio. post hec autẽ ⁊ nostrã indignationem sustinebit.

Ut liberi decetero aureo non indigeant anulo ⁊ vt pristinis restituãt natalib⁹: et de celebratione[m] dotaliũ instrumentorũ in liberis mulieribus facta ex hoc ipso tã in nuptias legitimas fieri et filios suos: si nupetiã ancilla fuerit: ⁊ ipaz liberã esse celebratione dotis ⁊ nuptias legitimas: et qui ex ea processerint suos.

Idem. a. Jo. or. pre. orietis scdo excon. ⁊ patricio.

p Vult. non eñ vult deus mortẽ peccatoris: sed vt cõuertat[k] ⁊ viuat. al. nã et ecclesia nulli gremium suũ claudit: vt. C. de sum. trini. ⁊ fide cat. inter claras. in fi. epistole.

a Grauissimis. i. sodomiticis. al.

b Et ipsi nature. C. de sum. tri. ⁊ fi. catho. in epistola.

c Et ciuitates. ſ. sodoma. ⁊ gomorra: qõ dic vt in hist oriis. ac.

d Ad hec. i. iuxta.

e Jurant. ſ. iurantes abstinere: ⁊ post redeunt ad vomitũ. qõ grauꝫ est curare: vt de infirmo dicit[k] qui ⁊ recidiuat. ac.

f Et iurare. ſ. abstinere repete.

g Capillos. ſ. dei.

h Si eñ. sic ecõtra. §. de mona. §. hincinde. in fin. §. Jo.

i Et legibus. C. ad. l. iul. de adul. cũ vir. insti. ō publi. iudi. §. itẽ lex iul.

k Supplicijs. vltimum supplicij solã mortez interpretamur. vt. ff. de pe. vltimum.

l Vt liberti. hec prima pars expedit. j. e. vsq; ad §. si q̃s autem.

m Celebratione. in hac secũda parte duo dicunt vnũ de libera. ⁊ aliud de ancilla. ⁊ hec expedit. j. e. §. si quis aũt.

Perfectis.põt legi datiue ꝛ ablatiue.

o Liberauimus.vt.C.de latina liber.tollen.ac.

p Excluſimus.vt.C.de latina liber.tollen. q Largianũ.qđ̃ tracta bat circa.l.iul.vt inſti.de ſuc.lib.§.pe.ꝛ que erat differẽtia inter latinos ꝛ dediticios:ꝛ plene liberos.dic vt inſti.de libertinis.§.fi.ac.

r Etatibus.manumiſſi. vel manumiſſoꝛis.vt inſti.de libertinis.in fi. niſi ſit minoꝛ.xx.an. olim hodie.xvij. vt inſti.qui.ma. nõ poſ.§.cũ autẽ.

s Perfecti⁹.i. libertas plena.q.d.nõ ſoluꝫ circa minoꝛes libertates coꝛreximus.ſꝫ etiã circa plenã

t Nec̃ẽm.iterpoſitio ẽ.

v Subſequens.i.ſubſequenter ſtatim.

x Anuloꝛuꝫ.qđ̃ ideo ſic dicit̃.qꝛ olim nõ poterãt liberti ſm quoſdaꝫ ferre anulos. ſed nos ꝺ. ꝗa.l. cautũ nõ inuenit̃.ſed bene ferebãt ex neceſſitate, ꝛ erat imago libertinitatis:vt.C.de iur.aure.anu. l.vlti.ꝛ hꝫ pꝛonus etiam bo.poſ.§.ta. vt.ff.de bo, liber.l.etiam.

y Regeneratiõis.vt ingenui nati videant̃.nõ ẽ tñ oĩno idẽ ſi per p̃ncipẽ viuentẽ reſtituti eẽnt natalibus.qꝛ tũc vt ingrati accuſari nõ pñt: vt. C.de bo.li.l.vlt.ſed hic pñt. vt j.pri.§. ergo q̃tuꝫ ad dignitates:vl̃ matrimonia eſt hic ſm azo.non autez quo ad patronũ eſt ingenuus:vt.j.§.illud.itẽ no. hic q̃ cũ aliq̃d concedit̃ ꝛ ea q̃ illud faciũt ad plenũ ꝺcedi videnꝺ:vt.C.de bonis vacã.ſi qñ. ꝛ.ff. de cõſti.pꝛin.l.fi.

z Perſcrutamur.duo nota.

ꝛ Illud ꝟo adĳcimus. in greca ꝺſtitutõne de iure patronatus. de qua ẽ mentio inſti. de ſuc.libertoꝝ.§.ij.

ꝺ Hanc.ꝛ poſt remiſſionẽ iuris patronatus.

a Ab hꝭ.iuribus patronatus.

b Abſoluek.patronus

c Reuerentiã.ſ. vt ei aſſurgat:ꝛ ne temerei ius eũ vocet:hocetiã ſi fuerit remiſſum pꝛonatus ius: vt.C.de lib. ꝛ coꝝ liber.l. fi.ꝛ.C.de bonis liber.l.fi.

ꝺ Abſtineant.etiã poſt remiſſionẽ iuris pꝛonat⁹

e Scriptas leges.vt.C. de lib.ꝛ coꝝ li.l.pe.ꝛ|antepe.ꝛ fi.ꝛ.ff.de li.agno. alimenta.§.i.

f Legibus.vt inſtit.de ꝺona.§.ſciendũ.ꝛ.C.ꝺ reuo.ꝺo.l.vlti.ac.

a Patri.dilexit em̃ eũ vt pater manumittẽdo ſuccedit ei:vt patere filio ab inteſtato:vt inſti.qui.mo.ius pa.po.ſol.§.p̃terea.ac.

b Indecentes.al's indigentes.alias indecentes.

c Plagas.vbi bellũ. ꝺ Conuicerit.i.pbauerit.

e Filios.nota de filio.qꝛ nõ ſic de extraneo hꝛede:vt.ff.deu̾.fig. ſciẽdũ.ꝛ.C.de operis liber.l.i.ꝛ de libertis ꝛ eoꝝ lib.l. liberti.

f Reſtituimus. etiaꝫ ſi pꝛonus remiſit pꝛonatuꝫ:vt ſ.in p̃n.hui⁹.§.ꝺ ꝛ.C.de bo.li.l.vlti. ꝛ tũc reuocat̃ i ſeruitutẽ fortẽ ex hꝭ cauſis ex q̃bus reuocat̃ ꝺonatio. vt ꝟ innuit. ſi aũt nõ remiſerit etiã p̃ leui cl'pa reuocabit̃ q̃ ꝺſiſtat in faciendo:vt. C. ꝺ lib.ꝛ.e. li.l.ſi manumiſſoꝛi nõ aũt ſi in nõ faciendo;vt. C. de lib. cauſa.l.ſolo.

g Nominũ.qꝛ nõ ꝺicunt̃ hodie dediticij vel latini.nãꝛ noĩe ſublato effectus tollit̃.vt.C.de ferijs.l.a nullo.

h Quapꝛopter. breuit̃ oĩa repetit que dixerat a p̃n. cõſtitutionis.

i Et ingenui.q̃tũ ad oĩa pꝛeteq̃ reſpectu pꝛoni.at.

k Qui ꝺudum.i. ante hanc legẽ.

l Fortunã.ſ.ſeruitutis.

m Si quis autez libertã.ſ.ſuam.

n Aut. p id eſt.

o Exiſtens. olim aũt licebat pꝛono libertã accipere niſi eſſet pꝛonus ſenatoꝛ.vl̃ ſenatoꝛis filius vl̃ ñi dignitate poſitus:vt.C. de nup.l.vxoꝛez.ꝛ ff.ꝺ ritu nup.l.lege iul.ꝛ.l.oꝛationẽ.et idẽ in ſpõſalibus: vt.ff.de ſpõ.l.oꝛatio.hodie ꝟo indiſtincte fieri p̃t etiã ab hꝭ q̃ ñt in ꝺignitate oñmõ ſcripture itercedat:vt hic.ꝛ idẽ puto ecõtra.vt libertus patronã accipe poſſit licꝫ olim eſſet p̃: vt C.de nup.l.ij.

p Obſeruationẽ ſ.vt iteruenĭat ſcriptura.

q Adĳcim⁹.de nouo.

Perfectis omnibus bonis a magno deo datꝰ extimauimus oportere ꝛ ipas seruoꝝ libertates:cũ a pꝛiore cõditione a dñis liberent̃ oĩno eas puras ꝛ infuſcatas ꝛ pfectas efficere:ꝛ ppterea dediticioꝝ iniuriã liberauim⁹ q libertates ꝛ latinitates velut impfectas excluſimus p: ꝛ iterationes ſuperfluas demonſtrauim⁹ ꝛ iuliam legẽ ꝛ largianũ q odiuim⁹ ſenatuſcõſultũ:vtpote in initio inaniter introducto:ꝛ recte poſtmodũ reꝛobatũ ſolãq̃ valere romanam ciuitatẽ in libertatẽ volumus non locis nõ etatibus r nõ alio quodam cauſaꝫ diſcernẽtes. Cm̃ autẽ ſemp aliq̃d meli⁹ de noſtris ſubiectis tractamus etiaꝫ ipſum qđ̃ perfectius s datũ eſt a maioꝛibus extimauimus opoꝛtere adiectionibus ampliare. Pꝛopterea ſancimus ſi quis manumittens ſeruũ aut ancillã ſuã:ciues denũciauerit romanos:neq̃ẽm t aliter ſꝫ ſciat ex hac lege qꝛ qui libertatẽ accepit habebit ſubſequẽs v moꝛ ꝛ aureoꝝ anuloꝝ x ꝛ regeneratiõis y ius:ꝛ nõ tã ex neceſſitate hoc a p̃ncipib⁹ poſtulabit:neq̃ idigebit oĩno vlla ſcrupuloſitate ſꝫ libertatis ẽ tute hec oĩa ſubſequent̃ hac nr̃a lege ex p̃nti die inchoãte:nõ ei aliq̃d horũ q̃ p̃us facta ſunt pſcrutamur z. firmamus igit̃ oĩa p̃cedẽtia vt valeãt ſm eos p quos facta ſunt modos: ſed hec q̃dem ſic habere ſancimus.

C Libertus licet liber efficiat̃ ex manumiſſione ciuis romanus tñ manumittẽs ius pꝛonat⁹ hꝫ niſi ei remiſerit. ꝛ hꝫ libert⁹ pꝛono reuerẽtiãexhibere ꝛ iniuriã ñ iferre ne poſſit i ꝟuitutẽ reuocari nã ex ingratitudine reuocatur ſicut ꝺonatio.ḥ. dicit Ange.

Illud ꝟo adĳcimus ꝛ vt nihil neq̃ poſt hanc a legẽ noſtrã ledant̃ patronatus iura. Illa ꝟo q̃ nos ſancimus in q̃buſcũq̃ oĩno hec pſonis ſeruabim⁹:niſi tñ etiã ab hꝭ b libertũ qui libertatẽ ꝺonauit abſoluerit Si aut per fideicõmiſſum hec relinquẽs:aut in ipa libertate hec adĳciens:nã ſi hoc ille ꝺederit oĩnoq̃ manumittit̃ abſoluek b etiaꝫ a pꝛonat⁹ iure eo q̃ ille hoc exp̃ſſerit. habeãt itaq̃ hec oĩa qui libertatẽ meruerũt verũtamẽ ſeruẽt etiã poſt hanc noſtrã ꝺſtitutionẽ eis qui ad talẽ eos pduxerũt honorẽ oẽm reuerẽtiaꝫ c: ex hocq̃ ꝺ vocat̃ obſequiũ ꝛ reuerẽtiã recte legib⁹ introductã q̃netiaꝫ abſtineãt d:aut manib⁹ aut inſidijs aut alijs ex q̃bus liberti tale aliq̃d agentes rurſus ꝛ ſeruitutẽ ſuſtineant ſm ꝺe hꝭ ſcriptas leges e ꝛ reſtituant̃ priori cõditioni.nam ſi nullũ penitus ingratũ eẽ circa ꝺonatoꝛes permiſimus licet fuerit bene natus ſed ꝺonatiões infirmas,pnunciauimus in hꝭ q̃ ꝺudũ a nobis ſcripta ſunt legibus f ꝛ in hꝭ que a nobis quotidie pꝛecipiunt̃.quõ patiemur manumiſſoꝛẽ q̃ equalis patri a circa libertuꝫ factus eſt ab eo aliq̃d pati malignũ: aut iniurias foꝛſitã aſpaſ ꝛ indecẽtes b ſeu plagas c aut maxie intolerabilia ſuſtinere diſpẽdia. Si quid hoꝛ legitimis pbationibus ꝺuicerit d paſſum ſe qui libertatẽ ꝺedit:vel ei⁹ filios e poſt p̃dictas pbationes:libertũ in poꝛe reſtituimus f habitu:noĩm g quidẽ pſcrutationẽ ꝛ ppter hoc diſpendijs omẽs eripites iuſticiã autem vbiq̃ ꝛ equitatẽ. ꝛ qđ̃ legiſlatoꝛez ꝺecet:et qđ̃ placet ꝺeo ꝛ liberto:ꝛ ꝺudũ ꝺño cõſeruantes. Quapꝛopter h ſint quidẽ ꝛ liberti ꝛ ingenui k:ſiue hi q̃ ꝺuduꝫ k manumiſſi ſũt:ꝛ euidẽter eis hoc largituꝫ eſt:ſiue illi qui poſt hanc legẽ nr̃am ad ingenuitatẽ venientes tanq̃ bñ nati iaꝫ factiviuãt ꝛ debitũ honorẽ manumiſſoꝛibus reddant vt nõ ꝺenuo ꝛ libertate ꝛ bene natiõe cadãt tanq̃ indenoti ingratiq̃ cõuicti ꝛ a lege ꝺãnati erũt nãq̃ ita perpetue liberi ꝛ ingenui ſi manumiſſoꝛibus eoꝝq̃ filijs incõfuſam ꝛ liberã ſuã venerationem ꝛ reuerentiam ꝺeuotionẽq̃ ſeruauerint quibus videlicet conſeruatis nunq̃ ad pꝛioꝛez relabentur foꝛtunam l.

C In ꝺignitate poſitus cum ſua liberta nõ cõtrahit matrimoniũ ſine ꝺotalibus inſtrumẽtis. ipſis vero contractis nati filij ante vel poſt liberi erunt ꝛ ſui.nec ei expedit impetrare ius anuloꝝ aureoꝝ.item cõtrahens matrimoniũ cũ ancilla ſua liberã eſſe facit ꝛ liberos ex ea p progenitos:ſi eſt ancilla libera efficitur:ſi miles ꝺominus eius ei legatũ reliquit.ḥ.ꝺ.Ange.

Si q̃s m autẽ libertã ducere voluerit aut n legitimã facere cõiugem cuiuslibet ꝺignitatis exiſtẽs o nuptialia ꝺficiat ꝺocumẽta hanc em̃ ſolã poſt manumiſſionẽ obſeruationẽ p adĳcimus q ꝛ ſint etiã p̃cedẽtes r filij ſicut ꝛ q̃ poſt ꝺotalia nati ſunt liberi ꝛ ingenui ꝛ ſui ꝛ pꝛis ſucceſſoꝛes: ꝛ a poſtulatione anuloꝝ aureoꝝ et pꝛiſtinuꝫ s natalĩ iure libẽti nullã q̃ penit⁹ habẽtes differẽtiã ad cete

f Precedentes.s.ante dotalia instrumenta.ac.
s Pristinū.i.pristinor.vt sit syncopatiuū.z sic ponit vicenū.i.vicenor.ff.ad.l.ro.de iactu.l.nauis.§.eum autem.
t Et veritate.s.qz in veritate est ꝺcū matrimoniū. z filij iusti ex eo ꝓcreati sunt:alꝫ ꝺ dic hic:vt diximus.§.de tri.z se.§.fi.
v Ut si cui.caute mutat casum transiēs de liberta ad ancillā.q.d.adeo ꝓdicta sunt ꝝa in liberta:vt in ancilla idem sit.
x Mox.i.statim.
y Cōpetens.pro cōpetet.
z Eis.s.filijs.
a Judiciū.alꝫ iudicij.alꝫ iudicuz i.voluntatē.
b Uxorē.s.illorū filiorꝝ matrē.R.
a Cōscriptiōe.et sic nota ꝙ siue specialiter fuerit manumissa vt mō dixerat siue soluz acceptа est ancilla in uxorē a dño eo ipso ꝫz duor ꝙ libera est.z ꝙ legitima uxor:vt hic.z.§.in rubrica.in fi.itez si nō fieret libera ex ipsa ꝺscriptiōe dotaliū instrumētorꝝ nō esset uxor cum inter seruā z liberꝫ nō sit matrimoniū vt.§.de nup.§.sed z captiuitatis.itez si alij dat eā scienter in uxorē.z patitur eaz nubere: est eoipso libera multomagis si ipse eā accipiat.vt.§.de nupt.§.fi vero ab initio.
b Videat.vt.ff.de testa.mili.l.titꝰ §.i.sed nō sic in paganovt.C.de testō mili.ex his.
c Legitimā.i.ingenuā vel uxorez
d Hec filiter.nisi respicit primā partē rubri.
e Pro manumissis.s.vt sint ingenui
f Seruam?.s.ius pfonatus.z est sic C.de bo.quelī.l.ij. ubi pspiciendū est
g Segniores.i. pinguiores.ac.
h Libertates.vt recuperemus eos ab hostibus.
i Huius cause desiderio.i.vt augeremus rēpublicam.
k Tanta.s.vt pij

ra ingenuor matrimonia.libertas em̄ matris z insup documētū nuptiale sobolē liberā z ingenuā:z patri succedentē demonstrabunt:z ita rebus z vitate tuti efficiunt:vt si cui etiā ex seruiente muliere ꝓcreant filij:z voluerit ille postea mulierē manumittere: z dotalia cōficere documēta mox cū ipsa dotis inscriptōe z filij cōpetēs libertas simul z suorū ius nō requirētibus nobis speciale libertatez in filijs fieri z simul manumitti cū matre:aut postea vel ante eā forte libertatez accipere:sed cū scriptōne nuptialiū documētor mox eis etiam libertatē donamus Quod em̄ maius vtiq; ostensurus est pater libertatis filior iudiciuz z q; vxorem ostendere liberāq; simul z legitimā nuptialiū documentor cōscriptione. si em̄ miles relinquens legatū alicui suaꝝ ancillarū ipsa donatione legati z libertatez dare videatur quomō nō mlto magis pater si documentū nuptiale cōsenserit habebit ꝓpos filios ex hoc solo z liberos z legitimos successores.neq; em̄ quilibet eū putaturus erit voluisse filior q̄dez matrē legitimā esse z hoc tā magnū ei donasse opus libidinis:ꝓprios aūt filios ex suo natos semine adhuc relinq; re seruituros. Hec similiter q̄dem ꝓ manumissoribus.similiter autē ꝓ manumissis sancimus.nā si ea que in p̄cedētibus dicta sunt manumissorib? nō seruamus segniores fortan hoies circa libertatis largitatē efficiemus. Nobis aūt omne extat studiū subsistere libertates atq; valere z in nostra florere z augeri rep. etem̄ hmōi cause desiderio z i libia z in hesperia tāta suscepimus bella:z ꝓ recta ad deū religione z ꝓ subiector pariter libertate. Faciamus aūt nouuz nihil:sed egregios anteriores imperatores seqmur. Sicut em̄ antoninus pius cognomiatus:ex quo etiā ad nos appellatio hec puenit ius romane ciuitatis ꝓ us ab vnoquoq; subiector petit? n z taliter ex his qui vocant peregrini ad romanā ingenuitatē deducēs ille hoc oib? in cōmune subiectis donauit z theodosius iunior post cōstantinū maximū: sanctissime hius ciuitatis ꝺditorē filior ꝓpr? ius petituz dedit in cōmune subiectis

dicamur,vel lege absolute tanta.q.d.multa.
l Faciamus nouū.i.extraneū vel mirabile.imo cōsuetuz in similibus.et ideo duo similia ponit.nō eadē primū est antonini.secundū theodosij.
m Peruenit.vt dicamur pij.ac. n Petitus,i.rogatus iperat or. vt hic statuerūt.vel dic a quocūq; qui vellet esse ciuis romanus.

sic etiā nos hocvidelicet regenerationis z aureor anulor ius vnicuiq; petentiū datū z dāni z scrupulositatis prebens occasionē z manumissor indigens auctoritate oibus similiter subiectis ex hac lege damꝰ restituimus em̄ nature ingenuitate dignos nō z ꝓ singulos decetero: sed omnes deinceps qui libertatez a dominis meruerunt vt hanc magnā quādam z generalē largitatez nostris subiectis adijciamus. Que igit placuerūt ꝓ indulgentia subiector nostre clementie per hāc legē hec tua celsitudo cognoscens nostris subiectis faciat manifesta ꝓ ꝓ grammata ꝓpria z hic z in puncys vt discant qz nostror subiector per omnia curam habemus ea que pro utilitate eor sunt sancientes. valebit autem hec lex in subsequentib? omnibus z eis qui post eam emerserint casibus:quod enim recessit nō perscrutamur.

Apud quos oporteat causas dicere monachos et assisterias.

Monachi z moniales pro causis eaꝝ coraz epo debent cōuenire q disponere dz an ꝓ se vel ꝓ alios debēt rñdere.z sm̄ legē z sacras regꝝ debēt cognoscere z iudicare.ciuiles aūt iudices taliū causaꝝ cognitionē nō habēt.pena ꝑ facientibus imminente.hoc dicit Ange.

Idem.a.mēne beatissimo archiepiscopo:z generali patriarche.

Rem cognoscentes nō recta fieri in hac regia ciuitate cōmuni lege extimauimus hoc mederi inchoantes q̄dez ab hac felicissima ciuitate in omni vo ea q̄ subiecta sunt distēdentes. Quidā em̄ volentes eor rū pere orthodoxe fidei honestatē:siq; dē litē habuerint q̄si cuz monachis aut assisterijs ciuiles iudices interpellāt at illi mittūt executores p̄sumētes accedere intra loca sancta: z monachos trahere atq; mōasteria vel assisterias inquietare forsan eas q̄ nō videntur z hinc iniuriā z ꝺfusionē nō paruā adoxabilibus fieri locis. Propterea igit sancimus si q̄s quācūq; habuerit cām aliq̄bus venerabilib? sanctimonialib?: aut sacris virginib? aut mulieribus oino in monasterijs cōsistētibus deo amabilē ciuitatis illius ep̄m interpellet.ille vero mittat z cū oi honestate q̄ sunt de psonarū p̄ntia disponat siue oporteat ꝓ abbates:siue per

o Et taliter.s.dando singularia priuilegia.
p Ille.s.antonin?.z dic ibi.s.ius romane ciuitatis q̄ est supra.
q Donauit, vt quicūq; ciuitatē romanā habitaret:ciuis roma.esset:vt.ff de sta,bo.inuz be que lex est antonini.nec sit opus speciali impetratiōe.ac.
r Theodosi?.sic repete.
s Subiectis.vt.C.de iure delī.l.i.
t Sic.a simili.
v Petentiū,datū olim per singularia rescripta.
x Occasionē.occasionē dico indigentē auctoritate manumissor.i. manumittentiū. qz nō solebāt liberti facile natalib? restitui nisi cōsentiente patrono z eius filio:vt.ff.ō nata,re.l.ij. z.l.pe.z, l.fi. i.rñ.
y Sed oēs.repete per.
z Apud quos oporteat cās dicere mo.z assiste.

Rem cognoscentes. hac constantinopolitana.

b Subiecta.i. scripta.i. eo.cōstitutione.
c Assisterijs. q̄ideo assistant oratoib? z ieiunijs quotidie quas vulgo appellamus reclusas.
d At illi.s. iudices ciuiles.
e Presumētes.i.executores.ac.
f Trahere.s.ad iudiciū
g Non videnť.qz stant incluse:vt.§.dixi.
h Propterea.igit inter pellet.nota ꝙ monach? ꝙueniť: licz ꝓ mortuo vt seruus q̄tū ad mundū reputeť: vt.C.de epi.z cler. l.deo.sed rñde p abbatē vel sindicos. seu hyconomos:vt.i.de sanc.epis.§. puidere,z hic subijcit.sic g a simili cōcipiam libel. noie filij.z rñdebit pater vt.C.de bo.ma.l.i. in aduētitia tñ hereditate filio fa.delata triplex in agendo et rñdendo adhibeť distinctio vt distinguať: an ambo cōsentiāt in adeūdo.s.pater z filius. an filius tm̄.an pater tm̄. vt C.de bo.q̄ li.l.vlti.in his qui sunt in tutela vl cura etas distinguiť infantia ꝺsiderať:vt si sunt pupil

li qui fari possunt ō his
possit ꝺcipi libell⁹ aucto
ritate tutoris. aĺ. ō tutore
tm̃ vt. ff. ō admi. tu. l. i. §. i.
sed ⁊ hoc si ꝯ collegium
noīe monachi ꝓponant
nō reꝓbabit. ar. j. de san.
epi. §. sꝓrtula. eodēq;
mō puto seruari si mona
chus agere velit. sed nūq;
d iurabit monachus ō
veritate dicenda. si agat
de eo qō ꝓ eum factū est
ad similitudinem minoꝝ
xxv. an. rñ. sic. ar. C. de qō
nibus interrogari. q; ad
iudicē spectat inquirere
veritatē. ar. C. de eden. is
apud quē. ⁊. j. de litig. §.
oēm. ibi veritatē pquisi
tā. de calū. aūt non iura
bit cuꝝ ꝓncipales psone
debeāt iurare. sed mona
chus nihil hꝫ: vel. p. l. vel
canones: vt. j. vt lit. ⁊ūrēt
§. i. in prin. ⁊. §. de mona.
§. illud. itē q̄d de exēptis
rñ. sub papa cōueniri.

i Ēpi. sed executioni mā
dat̄ ꝓ iudicē ciuilē. vt. j.
de san. epi. §. si quis con
tra aliquē.

k Lite. s. vt dent dilatio
nē ⁊ cām examinent.

l Cautela. i. qualiter ca
ueat̄ iudicio fiſt. ⁊ iudica
tū solui. ⁊ rez ra. hab. fm
qualitatē psonaꝝ: vt in
sti. de satisd. §. sed hodie
sed quidā dicūt ꝙ hic pi
gnus accipere dz ep̄s.

m Cōmunis igit̄ dioce
sis. sic. C. de epi. ⁊ cle. nul
li. §. ꝙ si inuito.

n Hec autē tua. loquit̄
mēne patriarche cpstanti
nopolis intitularōe. s. e.

o Et eius. s. ciuitatis.

p Ditionē. i. notionem

q Eoꝝ. monachoꝝ.

r Obsecūdēt. hec eadē
ratio. ⁊ in alijs clericis ē
vt. C. de epi. ⁊ cler. l. oēs.
qui vbicūq;.

s Sniam. ad mōachos
missam. vt ad iudicū ve
niāt ciuilis iudicis respō
suris. ⁊ si ep̄s rōnem non
fecerit: aliꝰ iudex ciuilis
erit iudex: vt. j. ō san. epi.
§. si q̄s ꝓ pecuniaria cā.

t Retrudant̄. s. executo
res isti. ac.

v Lege. eo ꝙ aliꝫ scripse
rūt: quoꝝ dicta nr̄a sunt:
vt. C. de epi. ⁊ cle. l. cū cle
ricis. ⁊. l. si q̄s. ⁊. l. oēs q̄
vbicūq;. quas leges faci
mus: vt. C. de veteri iure
enu. l. ij. §. merito. ⁊ hodie
est expeditū: vt. j. vt cleri
ci apud ꝓ. epi. §. i.

x De q̄store. hāc nō le
go. sed quedā no.
primo de dei auxi
lio. s. secō de rescri
ptis reparādis: vt
in prin. ⁊ tertio de
venerāda canicie.
i. senectute: vt. j. e.
§. si vō vite occasi
onē. in fi.

Cum dei au
xilio. sic. j. de
armis. in princip.
⁊ ō veteri iure enu
cle. l. i. in prin.

z Eis. subiectis.

⁊ Reparare. ar.
ꝓ rescript̄. qō dic
vt. §. de here. ⁊ fal.
§. semp igit̄.

ɔ Mediocrioꝝ
i. paucioꝝ. sic. C. ō
defen. ciuit. p oēs.

a Aliquid. innoꝝ
uatū. ac.

b Pretoreſ. repe
te castigatuꝝ. dico
per edicta ⁊ inter
dicta sua.

c Approbatuꝝ. i.
castigatū. dico ap
probatū ab omni
bus habitatoꝝib⁹
⁊c. aꝝo.

d Ex hoc igit̄. po
pulosa. vt. §. de ta
bellionibus. §. fi.
⁊ facit. §. de man.
prin. §. fi.

e Ad cingulū. scꝫ
questorie dignita
tis.

f Imponim⁹ no
men: vt. ff. de orig.
iur. l. ij. §. deide cū.

a Externarū. aĺs
extrancaruꝫ. ff. de
redempti. ab hosti
bus. l. nō dubito.

b Quibus. s. aliꝫ
quis nostroꝝ iudi
cū q̄bus. s. ⁊c.

c Hecꝝ. s. agrico
larum.

d Fruentes. i. ac
cipientes. que pe
tita sunt.

sacroꝝ officioꝝ ꝓfectoꝝbis. Scri
pta exẽplaria lōginioglorioſſimo

Bequestore

Officiū questoris in inquirendis psonis in
vrbe cōstantinopo. manētibus cōsistit. ⁊ inquirere que sint ⁊ vnde venerint. ⁊ qua occasiōe. ⁊ cuiꝰ sunt vite. ⁊ si cōstantinopo. ciuitatis sunt ciues eoꝝ casus ⁊ negocia celerit̄ expedire extraneos ad suas ꝓuincias cū suis bonis remittere ⁊ alios expellere ⁊ validos ⁊ potentes opari facere exceptis infirmis corꝑis q̄ dimitti debeant pena ꝓ faciētibus imminente. h. d. Ange.

Idem. a. Io. pre. secūdo.

Cum dei auxilio⁹ semp om
nē facimus ꝓuidentiaꝫ vt
subiecti ab eius clementia
traditi nobis illesi seruēt
itaq; ⁊ leges ponimus oēm eis³ cu
rantes iustitiā ⁊ qō paulatim labit̄
reparare⁴ festinamus insup etiā ad
ministratiōes inuenimus q̄ castigā
tes qō inhonoratuꝫ est mediocrioꝝ
ra⁵ faciunt delicta quale videlicet a
liquid⁵ pretores⁵ populi in hac feci
mus felicissima magna vrbe vtilissi
mo ex ipso rex experimento oībus
regiam hanc ciuitatē nostraꝫ habi
tantib⁹ approbatum⁶. Ex hoc⁶ igit̄
experimento ⁊ aliud quoddā mede
la egens moliti ⁊ adinuenire legi ⁊
cingulo iustum extimauimus. Inꝝ
nenimus⁷ em̄ qz paulatim ꝓuincie q̄
dem suis habitatoribus spoliātur.
magna vero hec ciuitas nostra po
pulosa est turbis diuersoꝝ hoīm: ⁊
maxime agricolarū suas ciuitates ⁊
culturam relinquentiū. Hec ad pñ
tē legē nos respicere ꝓcurauerunt
⁊ ad cingulumᵉ qō nūc a nobis pene
nouatū est cui nō piget nos de pu
blico ⁊ ānonas dare: ⁊ ad sufficiēs
officiū cōstituere: ⁊ rex negligētia ei⁹
periculum releuare cingulo etem̄ ⁊
hoc accipienti questoris ꝑponim⁹ f
nomen. sic em̄ ⁊ in initio inuenim⁹.
dicimus aūt in priscis tēporib⁹ vo
cabant inq̄sitores ad hoc venientes
officiū volumus aūt cingulū habē
tes respicientes hoc ad deū nostrū
q̄ timorē ⁊ legē req̄rere ad magnā
hanc ciuitatem ex quacūq; ꝓuincia
sint viros siue mulieres: aut clericoſ
seu monachos: vel monachas: siue
extraneaꝝ[a] ciuitatū aduocatoſ: aut
alterius cuiuscūq; fortune vl̄ digni
tatis exīstāt: ⁊ ꝑscrutari qui sint aut
vnde venerint ⁊ in qua occasione: ⁊
liquidē agricole sint intendere qui
bus[b] nostroꝝ iudicuꝫ hoꝝ[c] cōpetūt
lites ⁊ his īminere velociterq; eos
eripere difficultatibus ꝓpter quas
huc venerūt ⁊ festināter vnde vene
runt eos remittere cōpetētia fruen
tes[d]. Si vō aliqui sint agricole cō

e Si vero aliqui eis. s. dominis. vt det sibi agricultu/re agri pmanētia īnstīa aratoria.al.

f Discernere. ofi tendo vel negādo aso.

g Merentes. vt C. de re mili. tā col latores. t. ff. qp cu/iusqꝫ vniuer. l. ite; §. 1. ar. ff. ad munu l. municipes. ar. C. de aduo. diuer. iu/dicū. l. restituende

h Si vero. forsi/tan ad resolutiōe; scema. ff. de cōdi. t demō. municipib⁹

i Exerceant. s. q/stionē. al.

l Litis. vt. C. de iura. calū. l. ij. ar. C. de auc. p. l. vlti. ar. ff. de ope. noui nū. de pupillo. §. pe/dius.

l Incidi. i. decidi vel determīari. al.

m Si ṽo. forsan īnstituerit queso; i. pcepit iudici ex/pedire t non fecit

n Domini. nota ofim esse iudicem agricolarū.

o Ipsum. s. que/store. m. al.

p A possessorib⁹ s. incōtinenti.

q Si vero vite. vt p vtpote.

r Sufficiat quod habēt. nā nihil ha bent vel parū. as.

s Decens. s. qui forte mēdicare eru bescit. al.

t Opus. C. de of fi. pre. vi. l. vlti.

v Si vero aliqui noluerint sectari. s. cuz de decore t cō tumelia expelli.

x Graues. no. de ferendū etati t ca/nicie: vt. ff. de ter/mi. moto. l. ij. t. C. qui eta. l. v. lib. x. t ff. ō mune. t bono. l. semp in hac. vt t C. de man. prin.

y Si vero aliqui aut ī hac ab eis. i. ab eius penis. al.

z Sup hec autez inscriptiōes: vt. C. de accu. t inscrip. l. i. in fi.

& Si vero aliqs. cingulum. facit. s. quō opor. epis. §.

stituti sub dñis t egētes eis[e] ad hāc venerūt regiā ciuitatem preparare possessores citius eas discernere[f] p quibus venerūt causas t remittere merentes[g] mox q iusta sunt. Si ṽo forsitan[h] ad resultationē possessoꝝ venerūt t aduersus eos dicant cau sas siquidē mltitudo sit plures qui dem remittere cōtinuo ad puinciā duobus aut tribus relictis qui p̄m litigantiū scema litē exerceant[i] t ita eum īminere litis[k] auditori t pcura re citius incidi[l] negocia vt nō longi tudo eis fiat tēporis maxime agri/colis quoꝝ t hic p̄sentia superflua agriculture euacuatio dānum t ip/sis t possessoribus facit. Si vero[m] neqꝫ agricolaꝝ sit aduenīēs mltitu do: sed quidā forsitan alij aūt etiaz litigaturi aduersus alios t hic tra/dent nō quiescere: sed cū omni instā tia iudices vrgere t cū festinatione eos cōtentionibus absoluere t liti bus liberatos remittere suas ciuita tes t puincias habitare. Si ṽo for san cuz instituerint auditores litis: aut agricolarum dñi[n] qui a nobis sūt iudices statuti: vt litigātes: aut obseruantes liberēt ipsi ad hoc dif ferant t nō citi⁹ eos a litis obserua/tione liberauerint: tūc ipsum[o] qui a nobis in hoc cingulo cōstitutus est deducere ad se litigātes aut agen/tes aliquo iure a possessoribꝰ[p] t p/inde nō merētes examinare t citius dispone re p q̄bus illi huic magne obseruēt ciuitati ad suas remittere patrias: aut oīno ex q̄bus venerūt locis oībus perempto adhoc priui legio t fori prescriptione. Si vero vite[q] occasiones aliqui: aut lites nō habētes in hac sunt nostra ciuitate vt pptervictū aut eo qō hic ad eoꝝ desideria nō sufficiat[r] iaz etiā petēt t corpoꝝ eoꝝ statū qualis quis est inspicere: t siquidē valēt eis corpo/ra potentes aūt sufficere ad laborē sunt siq̄dē seruilia quoꝝ fuerint co gnoscere quoꝝ sunt t hos etiā inui tos possessoribus transmittere. Si ṽo liberi fortuna t ex aliq̄bꝰ ciuita tibus aut puincijs orti hos trāsmit tere ad puincias ex q̄bus orti sunt. Si vero huiꝰ terre fuerint t corpo ribus q̄dem validis vtanť: vite aūt eis decens[s] nō est occasio hos non frustra esse terre opus[t] pmittere sed tradere citius eos vt opeꝝ publico rū attinet artibus ad ministeriuz et p̄positis pānificantiū stationum et ortos operantibus alijsq̄ diuersis artibus aut opibus in q̄bus valēt simul quidē laborare t simul aūt et

alie: t ita ad melioꝛē mutare vitam. Si ṽo aliqui noluerint obseruare opibus q̄dez q̄bus traditi sunt hos sectari[v] hac regia ciuitate. parentes eiñ eius sancim⁹ vt nō segnitie eos ad illicitos actus impellētes leges eos abripiant ad penas nostris tra dētes iudicibus, lesos aūt aut lesas corpe aut canicie graues[x] hos sine molestia esse iubem⁹ in hac bona ci uitate: aut pie agere volentibꝰ ascri bēdos t alioꝝ singuloꝝ interroga/re qua venerint gratia t inquisitis q̄ digna sunt sup eis agere t nō pi/gri hic sedeant sed cōpetentia agē/tes ad ppias reuertanť puincias. Si vero aliquiꝰ aut in hac habitan tium ciuitate: aut etiā de foris veni entiuz inculpent aliquos tanq̄ ab eis dānificati p occasionē forte eo/rū que dicūť sportule aut etiā t hoc lesionū t dicāt eos aut p̄uaricari p̄ his nostras leges: aut etiā sine iudi ciali p̄cepto admonitionē eis offer/re q̄rere subtiliter hec del pquētes cuiuscūq̄ fuerint dignitatis aut mi litie t sub quo cōstituti sūt cingulo eosq̄ simul quidē cōprehendere si/mul aūt post pbationes intermina tas p̄m nostras leges exigē penas nullo cōpetentiuz eis iudicū defen/dere eos valēte t taz illesos seruare eos qui iniusticiā passi sunt recipiē/tes que cōtra legē exacti sunt q̄ pe nas nostris diffinitas cōstitutioni/bus sup eos exigere ac de eis refer/re vbi perspeximus dandas. Supz hec aūt q̄cūq̄ querelā suscipiūt fal/sitatis seu que vocať falsa scriptu/ra in quocūq̄ collegio hoc req̄rere t qui sup his denunciať cōprehen/dere t post inscriptiones t pbatio nes punire sic em̄ hui⁹ audiētie da/mus potestatē ei. Si ṽo aliq̄s t tali ter lesoꝝ adierit ordinatū p̄m p̄sen/tem legē iudicē t nō iustā impetra/uerit p̄uidentiā vt cogať ad nos t semp̄ imperiū hoc denunciare sciat aperte qui cingulū hoc assumit: q̄a ipe de suo redded ea ei qui ab eo ne glectus est male que docuerat eū a delinquēte accipere. insup t maiori indignatiōe nostra experienť iuste vtpote nostras iussiones transcen/dere p̄sumentes. Maxime[z] autē oīm qui hanc administrationē hz t ppetuo hoc ponit studiū puris ma nibus oīa agere t administratores habere nō sordidos neqꝫ turpis ac/ceptionis paratos: sed pure t libe/re administrare t si tale aliquod su per ministris peccatū inuenerit hoc etiā eū punire t ex ipsis p̄ius oñde

clerici. t. §. vlti. t ar. j. o[c] col. §. super. col. ix. t. ff. de custo. reo. l. i. §. ouꝰ. C. de pe. bo. sub. l. i. C. de offi. ci ui. iudi. l. vna.

o Maxime autē. minī/stratores. i. officiales: vt apparitores: vt ō offi p. p. t facit. ē. vt iudices si. quoquo suffra. §. volumꝰ t. ē. de man. p̄inci. §. de/linquētes. t in auť. vt dif ferent. iudic. col. ix. t. ē. de man. p̄in. §. sed etiā. t. §. deinde. col. iij.

a Liberati.ar.C.de san. epi.§.si vero monachus

b Si vero aliquos. in transmarinis. transmarinas partes appello romanū portuz quē debet custodire questor.r de oibus intrantibus interrogare qui.vnde aut.r p q̄ causa venerūt.al.

c Venatus.sicut cū feras bestias hoies venāt ita r cōpetētia iura īperator adinuenit. vt r subiectis prebeat.al.

d Hec oia leges.s.p̄decessores īperatores.al.

e Transitorio.transitorio studio vtunt desides r pigri scholares qui negligūt suas lectiones recordari.ac.

f Leue.j.qui.mo.na.effi.sui.col.vij.

g Ab vniuersa.nota q̄ negligentia oia ledit. et facit. C.de an.excep.vt p fectius.r.ff. de transact. l.iij.

h Sicut em̄ incorruptū. vt puras habeant man⁹ vt.s.e.§.maxime.al.

i Cōstitu. que de dignitatibus.iste due dictōes sunt ablatiui casus.

Quicquid ornatuz. id est decorez:vt.ff. de postu.l.i.in p̄in.

l Jgit̄. r scripsimus:vt C.de cōsuli.l. fi.li. xij. ratio fit tū vt ibi dicit̄ q̄ filiussa.eligat̄ patricius.

m Actio. i.actus.sic.§. de nō alie.re.ec.§. finim⁹

n Actiones.i. legitimi actus emancipationis.

o Jniurijs.hunc modū emancipandi nō vidi. et de eodē dicit̄.C. de emā. liber.l.fi.r fiebat intercedente quadā ficta venditiōe r mannmussione. ff. de capi.dimi.l.iij.§. emācipato.r insti. q̄.mo. ius pa.pote.sol.§. p̄terea.sed hic mod⁹ alaparū seruat̄ hodie in desponsatione mulierū bonome.

p A p̄sidente.i.īperatore.ac.

q Non eos.i.si nō possunt.ac.

r Liberare.q.d.nō dicerent̄ honestissimi codicilli.accur.

s Et sup.nō solum sup patricijs.

t Jpsi.al's īperij.al's ipsi.r alias tēpori.

v Jmperiū.quoniaz in documentis post imperium cōsulis a populo inferri dix: vt.§. vt p̄ponat̄ re suaz firmitatē simul r castitatem. Propterea em̄ r decē libraz auri occasione expensaz decreuimus ei: et eius cōsiliario solidos centū.r ministrantib⁹ ad expensaz cām solidos trecētos triginta damus āno: quorū etiā descriptionē huic legi apponi p̄cipim⁹: vt de fisci largitate p tēti alienis abstineāt erūtq̄ dei r nostri subtiles cultores.r d eo celo hāc nostrā fruentes ꝓuidentiā r administrationē causis facilius r legali⁹ vtentes. Dam⁹ administrationē habenti fiduciā r iudicibus insistere:r ad nos referre r ex se cōpetentia vt neq̄ infirmitate neq̄ alio oino culpatus nostro sup eo iudicio minor appareat:licētiā vero similiter ei damus publicis epistolis vti ad ꝓuinciarū p̄sides vt hi qui remittunt̄ ab eo mittant̄ ad suas ꝓuincias sine li te ibi ducturos:r si quo egerint legitimo auxilio hoc p̄cepturos. Illud maxime ꝓuidere nō de hisdē secundo molestari q̄d sepe eos qui hic vane cōmorant̄:deinde retransmissos ab eo rursus remanere r mox reuersus secū darū ei causarū p̄bent occasiones. Si em̄ denuo in hac felicissima ciuitate inueniat quosdā nidificantes frustra qui liberati[a] et ad ꝓpriā ꝓuinciā trāsmissi sunt his r castigationē imponat decentē r vehementi⁹ itez transmittat sic nobis etiā foris ciuitates habitabuntur r magna ciuitas hac ꝓfusione liberabit̄ Si vero aliquos[b] p̄spexerit sui officij in trāsmarinis ꝓtibus collocare qui etiā de foris cōuenientes inquirāt r hinc destinatos suscipiētes ad ꝓuincias dirigāt r hoc agāt q̄d vtile est reipub.per oia venatus[c]. Hec oia [d] sancimus nr̄oz subiectoz curam habentes vt nō suas ꝓuincias deserentes hic atterant̄ r moriātur forsan ꝓpr̄ijs ꝓuati:r neq̄ patz fruentes sepulturis eo q̄ r añ nos ponētibus leges r rēpublicā cōstituētibus hec nos nō trāsitorio[e] studio fuerūt sed r pigricie fuit quedā scrutura r pegrinos oēs p̄scrutabant̄: r neq̄ nouum neq̄ leue[f] hoc causis studiū bonū q̄dem r antiquū neglectum vero in medio ab vniuersa[g] ledente negligentia paulatim p̄clitatum corrūpi r perimi donec nos ꝓdesse hoc r vtilissimū vltimū inuenientes rursus in rēpub. interdicim⁹. sicut[h] em̄ p̄bemus incorruptum eū r eius officiū esse volumus r nihil extra que a nobis dicta sunt accipere:ita r indēnes eos seruari iubem⁹ vt neq̄ occasione codicillorz neq̄ ꝓ occasionē annonarū:neq̄ per aliaz quālibet causarū aut in sacz nostrū palatiū:aut in foro tue celsitudinis occasione codicillorz aut preceptorz aliquid dare nūc añt futuro tēpore immense tue celsitudinis occasione emolumentorz que per eos expendunt̄ ei aut p̄siliario aut ei⁹ officio sed vndiq̄ eis pura seruari que nostra largitate dānatur.sufficiet enim omnibus p̄ medela decenti germani eum gubernantē cingulum vniuersis vltimum esse. Que igitur nostre placuerūt potestati cognoscēs tua celsitudo oia ad effectuz perducere festinet approbetq̄ nostram ꝓuidentiam q̄ r nouum cingulū adiecimus r nostrorz subiectorum per omnia curam habemus.

Constitutio[i] que de dignitatibus r ēpatu filium liberat a patria ptāte.

Patricij cōsules r p̄fecti r p̄fectus vtriusq̄ rome ipsa electione liberāt̄ a patria potestate.r generaliter quecūq̄ dignitas liberat a curia liberat a patria potestate.itē filius q̄ militiā aut aliā dignitatē a p̄cipe cōsequit̄ liberat̄ a seruili cōditione.itē filius q̄ rōe dignitatis liberat̄ a p̄ria ptāte totū peculium q̄d hz suū facit. Ange.

Jdem au.sacro senatui huius regie ciuitatis.

Quicquid ad vtilitatē r ornatū[k] respicit a deo tradite nobis reipu. hoc semp cogitantes ad effectuz deducere festinam⁹. Jgitur[l] etiam dudum legez cōscripsimus sup gloriosissimis nostris patricijs q̄ liberos eos dignitatis collatiōe p̄ria potestate demōstrat.nō em̄ decēs putauimus vt hos quos nos in officio patrū ꝓuehim⁹ nostroz hi sub alie na sint potestate.nā si emancipationis actio[m] dudū quidem r per eas que nuncupant̄ legis actiones[n] facta cum iniurijs[o] r alapis liberabat eos hmōi vinclis quomodo futuri essent codicilli oim honestissimi dati a p̄sidēte[p] vniuersis īperio non eos[q] posse paterna potestate liberare[r]. Nunc autē clementius aut etiā honestius r in rēpub.cogitantes r sup[s] gloriosissimis consulibus qui ꝓpriū nomen ipsi[t] post imperium[v] p̄rebent r solis cōsularibus codicillis[x] honorātis r sup[y] cingulis quez liberare a curia possunt hoc est p̄fecture r magistri militatus dicimus autem in ipsis sedibus r operibus agnitis[z] hoc ipsuz sancimus esse vt omnis talis dignitas aut etiam cingulum hmōi acquisituz aliquibus quoscūq̄ nos ꝓbauerimus q̄ eos liberet[a] a curia hoc valeat vt et po

i Codicillis.i.sola electiōe.ac.

y Et sup. repete. r cogitātes r dic cingulis. scz alijs que nō liberant solis codicillis. sed operibus agnitis vt subijcit.

z Agnitis.i.acceptis.vel cognitis.

a Liberet.vt.ff.de adop.l.si cōsul.

nomen imperatoris in documentis r de cōsuli.al.

testate eos liberet patrū atq; auorū nam si sancimus vt si quis seru⁹ sciente dño mereatur militiā: aut quālibet dignitatem adipiscaꝫ repente ab imperio liberatur[a] ⁊ in ipsam rapitur ingenuitatē quomodo nō est iustū tantos ꝓmerentē codicillos[a] nō etiam paterna potestate liberuꝫ fieri. Propterea igiꝫ hac honestissima uentes lege sancimus ⁊ ordinarios consules si sub potestate cōsistāt vna cū ipso verbo quo hoc his donaꝫ officium sue potestatis fieri necnō ⁊ his qui honorantꝫ ab imperio per consulares[b] codicillos si sub patris sūt manu[c] fieri codicillos eoruꝫ sue potestatis occasione[d]. Et si quos nos ꝓ vniuersas dioceses gloriosissimos prefectos sacroꝝ nr̄oꝝ pretorioꝝ instituamus aut in prefectura ciuitatis vtriusq; rome, puexerimus: aut in quolibet magistro militari hos repete[a] etiā sue potestati fieri. Cum nāq; qui tantoꝝ iudex ē ⁊ tantis iubet manere sub ptāte[b] alterius ⁊ non inter eos qui sue potestatis sunt scribi nostrarū indignū iudicamus legū simul ⁊ tēporū. Generaliter[c] aūt sicut dictū est sancim⁹ vt ois dignitatis[d] ⁊ omne cingulū a curia[e] liberare[f] valens hoc etiam sue potestatis premiū honoratis p̄stet[g] ⁊ nobiliores[h] adhuc patres oñ dat[i]. si ergo ab imperio q̄ sic ipsi honoratoꝝ sint patres qui etiā si non hoc esset etiam ipsi pariter studerēt imperiū ꝓ istis[k] petētes. quapropt sive est aliquis nūc q̄dem sub potestate his fruens honoribus aut cingulis quos in p̄mis[l] enumerauim⁹ sive postea erit etiaꝫ hoc ius ptātis sue sequaꝫ ⁊ peculiū eis donās[m] et arbitriꝫ liberi eē prebēs ac digne agere honore ⁊ iudicio super eis ab imperio habito. hoc eniꝫ multoma ioꝝ patrib⁹ laus iam erit ⁊ letitie occasionesꝫ[n] prebebit magne.

¶ Qui liberaꝫ a patria potestate per dignitatē nō pdit iura filioꝝ ⁊ filiꝫ ei⁹ reincidunt in ptāte sua mortuo eius patre. itez eps liberaꝫ a patria potestate. hoc dicit Ange.

Illud[o] quoq; lege cauem⁹ vt nō has tales suas potestates similia p̄bere qualia alie que per emācipationes fiunt sed precipuū quoddā p̄miū imperiū cōferre taliū suis potestatibus. Non em̄ volumus eū qui ita sue potestatis sit perdere aliqd legitimoꝝ ius: sed sint ⁊ generi ad eos ⁊ ipsi ad gen⁹ intacta legitima[p] ex natura seruata iura ⁊ filiꝫ eoꝝ p⁹ morte auoꝝ sub eoꝝ recidant potestate: ac si cōtigisset eoꝝ parentum morte suoꝝ patrū[q] ⁊ nō ex p̄senti lege sue potestatis fieri ⁊ merito filios post morte suoꝝ patrū sub potestate haberet vt nihil hoꝝ que ab imperio conferunt eis deesse videatur quoniā oñe bonū q̄d sive a deo acquirit hominibus: sive ab imperio sequēte deū decet esse mansurū ⁊ ois malitie ac diminutionis extraneuꝫ. Palam[r] vero est nullū esse qui nesciat pre omnibus sanctissimis episcopis ipsa ordinatione etiam suaꝫ potestatem acquiri. Qui em̄ oim sunt spirituales patres quomodo sub alioꝝ potestate cōsistant sed cōuenit etiā eos hmōi potiri honore: ⁊ hoc ex hac nostra legislatione frui. que igitur[s] nobis visa sunt ad vestram reuerentiam ⁊ honores o colendissimi patres volumus in perpetuuꝫ splendore nostre reipub. causa tam ad nostrum ornatum q̄ ad nostre largitatis ꝓbationem quā nostris patribus ⁊ consulibus sacerdotib⁹ q̄ contulimus.

De iudicibus[r] et vt nullatenus[v] cū iureiurando eligaꝫ aliquis iudex q̄ permaneat: et vt appellationes[x] accipiant modis omnibus iudices: ⁊ vt in media[y] lite facte forme quō oporteat decidi cognitionem non attendant iudices.

Idem au. Io. p̄fecto or. ex cōsul. ac patricio.

Azenone[z] pie memorie scripta est lex de iudicioꝝ ordine multas quidē mutationes subsequētibus suscipiens tēporibus ad hoc aūt peruenit vt paulatim pene oino caderet[a], nā ⁊ qui in ea cōscripti sunt pedanei iudices[b] humanaꝫ oēs reliq runt vitaꝫ[a] ⁊ plurima diffiniti[b] iuris tacita[c] sunt ⁊ certam nō meruerunt memoriā: sed vsus hoc percipiens[d] in aliam transtulit[e] figuram. Nos igitur[f] videntes oino cōfusum[g] iudicum scema existimauim⁹ oportere hac lege[h] determinare que decē cā. l. iij. ⁊ filij iniuria p̄is est. vt. ff. de iniur. sz si vn⁹ §. ait ptor. ⁊. §. filiofa.

o Illud quoq; p̄bere. s. oporteat. al.

p Legitima, i. agnatio mis iura.

q Patrū. nā tūc recidūt vt instī. q̄. mo. ius pa. po. sol. §. i. sed ō. ff. ō adop. l. si p̄. ⁊ instī. q̄. mo. ius pa. po. sol. §. ij. in fi. sed dic ō speciale vt hic dicit.

r Palā. verū est acq̄ri hodie. sed olim ō. vt. C. ō epi. ⁊ cle. l. sacrosancte. itē liberat a fuli ⁊ ascriptitia. sz nō a curiali. vt. j. de san. epi. §. sed hoc q̄dem.

s Que igit, quaz. s. largitatem.

t De iudicib⁹. s. a principe delegat. in ciuitate romana. q̄ sunt. xij. octo minores. ⁊ q̄tuor maiores: vt. j. e. §. vetus. ⁊ sedet q̄libet in suo pretorio in basilica: vt. j. e. §. sed ebūt. ⁊ hec pars expedit. j. e. vsq; ad. §. qz vero.

v Et vt nullatenus. scz vnaq̄q; ps ei qō iudicabit iudex. ⁊ exponaꝫ pmanet. i. pmanebit. vt sepe fit vel dic hec superflua q̄ pmanet. nec est in novel. azo. ⁊ hoc expedit. j. e. §. qz vero multe. ac.

x Et vt appellationes. hoc expedit. j. §. nostros vsq; ad. §. ois aūt.

y Et vt. in media ō. j. §. ois aūt. vsq; in fi. ac.

Zenone. lex quaz non habemus.

z Caderet. s. in desuetudinem.

a Judices. s. discreti ⁊ pit q̄s delegauerat zeno. azi

a Citam. nam omnes. sunt mortui.

b Diffiniti. i. dicte le. a zenone fm azo.

c Tacita sunt. i. taciturnitati tradita. ac.

d Percipiēs. i. amissionē ⁊ oblivionem diffiniti iuris.

e Trāstulit. ordinē iudicioꝝ. vt deduceret ad imperitos q̄bus deputabātur cause. ac.

f Nos igit scema. scz ordinē iudicioꝝ.

g Cōfusuz. p dictū vsuz q̄ deputabat cās iperiti.

h Lege. s. hac p̄senti.

Que. s. lex.

a Liberaꝫ. s. dñica potestate. ⁊ p̄im⁹ casus est. C. qui mili. nō pos. l. sup seruis. secūdus est in eo. ti. l. si q̄s. sic ⁊. ff. de offi. p̄to. barbari⁹. ⁊. §. de nup. §. si vero. a Codicillos. in duobus ergo casibus sola dignitas etiā sine administratiōe liberat vt cōsulatus et patriciatus. vt hic col. ⁊ instī. qui. mo. pa. po. sol. §. filius. aꝫ. ita demū si cū administratione vt p̄baꝫ. C. ō decur. l. vlt. li. x. ⁊. §. in p̄n. hui⁹. §. ibi ⁊ opib⁹ agnitis ⁊c.

b Per cōsulares codicillos, qui habēt dignitatē cōsulares. non sine spe administrationis, sed ⁊ cum spe.

c Manu. s. ptāte

d Occasione. sic monachatio est cā liberatōis a ptāte diaboli: vt. §. ō mona. in p̄n. cōsti. ⁊ facit. §. quō opo. ep. §. sancimus.

a Repete. s. secuta administratiōe.

b Ptāte. ⁊ nota q̄ aliꝫ iubet non dz aliꝫ subesse: vt. j de san. epi. in p̄in. ibi q̄ alios docere ⁊c. ⁊. ff. ō edē. si q̄s ex ar. §. phibet.

c Generaliter autē. repetit supradicta vt sub regula cōprehendat.

d Dignitas. s. cū administratione.

e A curia. s. q̄ valeat liberare dr. §. ti. vt ordi. p̄. col. v.

f Liberare. i. a curiali cōdi. a qua liberaꝫ q̄s p. xij. dignitates q̄ numerantꝫ in. C. de decu. l. vlti.

g Prestet. s. finita dignitate nōne recidēt i ptāte qō videꝫ qz cā cessante ⁊c. vt. C. ō epi. ⁊ cle. generaliter. sz dic ō qz extēdēdus est fauor dignitatis: vt. j. §. pr. itē determinari videꝫ q̄ nō possit fdire nisi ad op. vel ingītudiē: vt. ff. ō ad op. l. fi. ⁊ C. de ingē. li. l. i. ⁊ facit ad hoc. C. ō ad uo. diuer. iudi. cuz aduocatio.

h Et nobiliores. no. nobiliorē p̄fez p filiū. magfm per scholarē. ⁊ p̄sidē p subiectos: vt ⁊. §. de defen. ciuita. §. i. accur.

p Habere.i.non volumus aliquē iudicē dari q̄ leges ignorет. ꝛ maxime q̄ ō est hic abundat: vt. C. de ma. te. l. fi. §. i. idē intellige de delegatis, nā hec cōstitutio de hystractat, secus in ordinarijs: vt. j. pri. nostris eīm ꝛc. itē. C. de iudi. certi iuris. §. solutio ibi nō dicit q̄ lras ignorет lz fit miles. vel dic q̄ ibi habebat experimentū causarū hic nō, vt hic subijcit. vl dic q̄ ibi interim inē milites tm illud sibi pm ittit vt. C. de iur. om. iud. l, magisterie. nō inter alios vt hic. itē secus si delegaretur illiteratus a principe sciente: vt. ff. de re iu, quidam cōsulebat. sed si ab eo ignorante. vl ab alio sciente vel ignorante: illiteratus delegatur nō valet: vt hic.

l Nostris. q. d. aliud est in administratorib⁹ qui etiā iperiti iur⁹ possunt eē eo q̄ habent assessores qui supplēt eor defectū sed hi iudices p̄cipue p̄pter peritiā legū eligunt azo. ꝛ sic respōdet tacite obiectioni.

m Admistratoribus. s. p̄sidibus, puinciarū. al.

n Assessores. s. cōsiliatores: vt. §. vt defun, seu fu. §. illud.

o Illi aūt. s. delegati et inerudīti iudices.

p Qui ex se. s, tradere lites: vt subijcit. sic nota q̄ iudex nō dz esse illiteratus. sic nec aduocatus vt C. de postu. l. ij. licet ꝛ aliter lex illa intelligi possit nec medicus sine phisica vt. ff. de offi. p. illicitas. § sicut, nec chirurgic⁹ sine chirurgia, vt. ff. ad. l. aql. qua acti. §. fi. nec doctor indoctus: vt. j. d̄ san. epi. §. i. nec instructor instruēdus: vt. ff. de edē. l. si q̄s ex ar. §. p̄tor. ꝛ si cuius rei peritia ab aliquo exigit. si nō h̄eat ē in culpa. vt. ff. qd̄ quisq̄ iur. l. ij.

q Uetus scema. i, forma. al.

r Pretorio. locus vbi p̄tor reddit iura, azo.

s Attestationē. q. d. eligemus eos qui bone fame ꝛ testimonij sunt. az.

t Erunt. s. ꝛ actor ꝛ reorum. al.

v Uestū. i. eligimus iaz vt subijcit ꝛ enumerat p̄mo. viij. q̄ ex minori ordine eligunt. ꝛ postea quatuor qui ex maiori. ꝛ sic sunt. xij. ac.

x Anatholius. primus.

b Alexander. tertius ꝛ quartus ꝛ q̄ntus.

c Alexander, alter sextus ꝛ duo. s. septim⁹ ꝛ octau⁹.

d Ex quizico. i. qui fuit de illa terra: vt. §, de mona. §. i. in fi.

e Competens. s. cognouimus. al.

f Aut multitudine. i. experimēto multar causar ꝛ magnis cingulis, az.

g Pietati. i. obsequiū ꝛ fidem, p̄stet nobis p̄jis. ac.

h Platonē. hic est primus de quatuor maioribus iudicibus.

i Uictorem. hic est scōs. ac.

l Focā. hic tertius est de maioribus, ꝛ qō dicit quecūq̄ supple focā, dico

virū laudatū quecūq̄ sedes noverit. i. in quacūq̄ sede fuit electus ꝛ notus. ꝛ nō solū eū sed etiā p̄stantē sibi sedē. i. eligētē. ac si diceret tam ipsum electū q̄ eligentē. foca dico etiā sciente q̄ legū sunt. ꝛ sic nota q̄ qui bñ legit est laudādus, vituperādus qui male. vt hic. ꝛ j. de san. epi. §. iij. ꝛ. j. e. hos aūt.

m Marcellū. hic est q̄rtus. ac.

cōpetens[e] est esse etiam maiores iudices aliquos dignitate p̄uectos experimento causarū multarum aut plurimi tēporis exercitatos magnis cingulis: aut multitudine[f] hon ex ercitatos qui etiā nostre obseruant pietati[g]. Ideoq̄ p̄speximus ex gloriosissimis quidem patricijs. Platonem[h] gloriosissimū patricium q̄ in urbana p̄fectura obtinuit tēpus et scō in illis sedib⁹ cōstitut⁹ est ꝛ Victorē[i] gloriosissimū ꝛ ipsum q̄ taz in magna hellanda[k] q̄ in nobili Alexandrinor ciuitate administrauit ꝛ p̄fecture urbane tenuit p̄sulatū Et neq̄ legū inexptū. Et focaz[l] gloriosissimū inter nostros adnumerādos iudices virū quecūq̄ sedes noverit laudatū quā sibi p̄stantē insup ꝛ que legū sunt sciētē inter hos Marcellum[m] quoq̄ magnificētissimū semp q̄dez eū p̄sentē ꝛ circa iusticie[n] miramur obseruationez ꝛ ab omnibus pene nos adeuntibus p̄pter hoc peritū scimus[o] ꝛ cōsiliario[p] utentez laudabili quatenus dispōnere que ex legibus sunt possit. Id est apione viro spectabili ꝛ fisci aduocato: ꝛ in alijs habente testimonium optimum tam apud alios q̄ a nobis ipsis.

¶ Judicibus p̄teritis princeps causas delegat ꝛ si iudices supius notati volūt causas delegar p̄nt eor cōsiliarijs rei examinationē cōmittere ipi vero debent facere sniam. h. d. Ange.

Judices[q] ita q̄ post nostros administratores esse volumus hos vt nobis oibus negocia hm qō nobis visum fuerit delegamus. Si quis aūt nror iudicum[r] deputare voluerint cās his q̄ definiti sunt a nobis pedaneis iudicibus tradat ꝛ alteri oino nulli nisi cōsiliarijs suis cōmiserit pticulares[s] examinatiōes ipse p oi negocio iudicium portaturus.

¶ Mane vsq̄ ad vesperas iudex sedere dz. ang.

Sedebūt[t] aūt hi pedanei iudices cōtinue ꝛ nūc[v] in regia basilica in q̄bus[x] ꝛ nūc domūculis iudicāt maiores iudices aliquos dignitate p̄uectos experimento causarū multarum aut plurimi tēporis exercitatos magnis cingulis: aut multitudine[f] hon ex ercitatos qui etiā nostre obseruant pietati[g]. Ideoq̄ p̄speximus ex gloriosissimis quidem patricijs. Platonem[h] gloriosissimū patricium q̄ in urbana p̄fectura obtinuit tēpus et scō in illis sedib⁹ cōstitut⁹ est ꝛ Victorē[i] gloriosissimū ꝛ ipsum q̄ taz in magna hellanda[k] q̄ in nobili Alexandrinor ciuitate administrauit ꝛ p̄fecture urbane tenuit p̄sulatū Et neq̄ legū inexptū. Et focaz[l] gloriosissimū inter nostros adnumerādos iudices virū quecūq̄ sedes noverit laudatū quā sibi p̄stantē insup ꝛ que legū sunt sciētē inter hos Marcellum[m] quoq̄ magnificētissimū semp q̄dez eū p̄sentē ꝛ circa iusticie[n] miramur obseruationez ꝛ ab omnibus pene nos adeuntibus p̄pter hoc peritū scimus[o] ꝛ cōsiliario[p] utentez laudabili quatenus dispōnere que ex legibus sunt possit. Id est apione viro spectabili ꝛ fisci aduocato: ꝛ in alijs habente testimonium optimum tam apud alios q̄ a nobis ipsis.

n Justicie. q. iusticiaz hz in p̄mptu. vel q. seruat bene eaz. ꝛ supple ita. i. q̄ miramur. ac.

o Scim⁹. q. oēs petiere a nobis vt eum institueremus cum alijs.

p Cōsiliario. solitus erat iste marsemp hre secū aliquē legis peritum cuius cōsilio decidere cās solebat. ꝛ hic habebat captionē: vt subijcit.

q Judices. delegam⁹. i. delegabimus. vel delegamus in p̄senti. ꝛ fuerit q̄ subijcit erit p̄teritū subiūctiui. ꝛ sic no. q̄ isti sunt delegati. ꝛ de his tractat hec con. vt dixi. §. e. §. i. ꝛ nota q̄ loquit: vt in tertia p̄sona. ꝛ vt ꝛ in scōa hic de istis.

r Judicū. s. delegator maior. nā §. in illo. §. vetus hucusq̄ minores: ꝛ maiores delegauit: ꝛ hic permittit maiores delegare minoribus. quos vocat pedaneos officio ꝛ dignitate alij vo erāt pedanei officio. sed nō dignitate. nec p̄t dici q̄ hic vocet iudices administratores. q. §. e. §. nos circa p̄in. ordinarios siue administratores eos sic indistincte appellauit. in nouel. tñ dz. q. h iudices appellat magistrat⁹. et ideo illud videt sequēdū. coartādū tñ est i magistratibus populi romani ꝛ iudicibus a p̄ncipe rome cōstitutis per delegationē q̄ in regia basilica etiā p̄cipiunt sedere qō est verū

s Particulares. s. vt ptē habeat examinatiōis cāe ille qui delegat. s. semel audiat. in p̄n. ꝛ in medio. ꝛ in fi. ꝛ sic ferat iudiciū. i. sniam, cetera expediunt p̄ oficiales: vt. §. vt defū. seu fu. §. illud. ibi em q̄d p̄mittit administratori p̄mittit ꝛ delegato b ꝛ iō in hac pte corrigit. vel melius pticulares vocat examinatiōes. q. iudex a p̄ncipe delegatus vna cū officialibus suis cām examinat totā. ꝛ in fi. fert sniam. vt in. §. alios. ꝛ hic dicit. vel hoc locale est. i. rome. vel hic iudices vocat magistratus ordinarios: vt in nouel. ꝛ. j. innuit. §. illo ibi si quis tamen ꝛc.

t Sedebūt aūt pedanei. s. iudices.

v Et nunc. sicut olim. ac.

x In quibus, sic ordina ſaꝝ in quibus nūc domūculis ꝛc. ꝛ regiā basilicā appellat palatiū maiꝰ qđ est apud lateranū, in quo ipe ius legis reddebaꝯ ius, ꝛ sunt ibi multe camerule vt đ dicit, ꝛ ē vex in qđꝰ stabāt iudices in iudicādo. ꝛ ibidē stetit sibilla ꝛ iudicabat hodie vero in capitolio reddūt rome ius.

y In matutino, sed nunqđ de nocte poterit iudicare. ar. huiꝰ. l. q nō. sed ar. ꝺ. C. ꝺ. trāſ. l. nō minorē. ꝛ. ff. ꝺ fer. l. more romano ſo. iudicare pōt de nocte ex volūtate. sed de die ex necesſitate.

z Dor. aliqđ tū momētū nature doꝝ interuenire ſaltē vt vadat iudex come ſtū: vt. ff. de ẋ. obl. Otinuus. in pn. ſed quō inveſperis iudicat cuꝝ turpe ſit magiſtratibꝰ tali hora eē in iudicijs vt. ff. de ori. iur. l. ij. §. ꝛ qꝛ. q est ꝺ. rū. illud i ordinarijs đ in delegatis a pncipe. vl posset dici q vſq ad veſpas debeāt ius redde re: vt hic nō ex tūc vt tibi.

ꝛ Legem. ſ. iſtam

ꝺ Elias. i. apud eos q sunt merudi ti legum. ꝛ appellaꝯ idiote.

a Illo custodiendo fiāt. i. appellaꝯ ab eoꝝ ſententijs.

b Et ipſe. ſ. cauſe.

c Quātitatē. i. habita diſtinctiōe vtꝝ ſint magne q̄titatis: vt tūc in cōe apud nros in. aut minoris. vt ꝛ tūc alijs cōmittaꝯ: vt. C. de appel. l. in offerendis. ꝛ. l. precipimus.

ꝺ Cōſultationū, Oſultatio oꝝ reſcriptū ab iperatore ſup aliquo negocio de quo Oſuliꝯ factū.

e Gloriosiſſimoꝝ. i. ordinarioꝝ.

f Eis. i alicui de. xij. ac.

g Predictū. i. put ꝺ. C. de appel. pcipim. §. hic ſi appello. ꝛ. C. q̄ p ſua iuriſdi. l. i. in fi. ꝛ. ff. qs ꝛ a quo ap. l. fi.

h Audiēt oēs, vel dic oēs magiſtratꝰ. ſ. maiores ꝛ minores q numeraꝯ. §. e. §. vet. vel dic oēs lites vſq ad. ccc. ſolidos vt ꝛ defenſor ciuitatis: vt. §. de defen. ci. §. ꝛ iudicare. velveri oēs lites i. regulariꝯ lites nō aūt ibit ꝺ manu i manū. vt ſubij cit. ſic ei ꝛc.

i Sub ſcemate. i. figura vel forma qua delegati ſunt, nā annotatio delegatio dici pōt. ꝛ ſic no. q fm formā reſcripti ſit a iudicibus delegatis iudicandū vt hic. ꝛ. ff. mādati. l. diligēter. niſi id nō poſſit fine alio aliquo explicari: vt. ff. de iur. om. iu. l. ij. vel dic annotationis i. ſcriptuꝯ. q. ꝺ. acta iudicialia debēt eſſe in ſcriptis. vt ꝛ. j. extra. iij. cōſtitutiones. vt debitus. ꝛ lꝫ hic fiat tū nihilominus ꝛ ſnīa daꝯ in ſcriptis: vt ſubij cit. ꝛ. C. de ſen. ex peri. reci. l. i.

l Et cognitiō alicuꝰ. forte in. l. zenonis pgebat cā de manu vniꝰ iudicis in manū alterius ſicut fit de moneta. qñ fit q: p plures manꝰ trāſit. vt de lſis dñi pape. qꝛ ꝛ ipſe p multas tranſeūt manꝰ. ꝛ ſic interim magnū trāſiebat tps. ꝛ ſic cōquerebaꝯ litigātes. vt hic ꝺ. ꝛ est ar. hic de circuitu tollēdo. ſic ff. de cōdi. inde. l. dñs teſtamento.

m Cōtritiōe. aliꝰ cognitiōe. ꝛ dic Otritiōe. qꝛ magna Otritio ē in aio q̄ litigāt quouſq lis finiaꝯ: vt. j. ti. i. §. ſiẋo. in fi.

n Per annotationē. i. delegationē.

o Terminū. i. ſnīam diꝯ finitiuā determinabāt p ſcripturā. vel dic terminū. i finem.

p Qui. ſ. terminus.

q Per imēdis. no. regulā q qlibet pōt appellare: vt hic. ꝛ. j. e. §. nros. ꝛ. j. vt nulli in. §. illos. ſed fallit in Otma ce cui appellare nō lꝫ. vt h. ꝛ. C. de iudi. pperādū. §. cū aūt. ꝛ. C. quoꝝ ap. nō re. l. i. ꝛ. §. vt oēs obe. iu. §. ſi qđ. niſi veniat iudice ſedēte p tribunali: vt. ff. de in inte. reſti. diuꝰ. ꝛ đ ſi eſt Otumax vere. ſecꝰ ſi pſumptiue: vt. ff. de iudi. l. ꝛ poſt. §. fi. itē fallit in eo q̄ bis in eadē cā appellauit: vt hic. ꝛ. C vt invna cā. l. i. in pn. qñq tū niſi ſem el appellaꝯ: vt. j. de ſan. epi. §. ſiqs

erit: aut p Otumaciā defuerit talibꝰ eñ etiā appellationū pimaꝯ ratio.

¶ Nulli, phibeꝯ appellare niſi bis appellauerit ꝛ ſuccubuerit aut Otumax fuerit. itē curſus fatalium qui daꝯ ad appel. exercendā incipit pꝰ duos menſes cōputandos a die interpoſite appellationis. h. ꝺ. ange. vſq ad. §. nullo.

Appellatiōes aūt ex hac magna ciuitate a pedaneis iudicibus nōvltra duos mēſes hſre inducias i curſu fataliū volumus. Poſt quos neceſſe eſt fatales ſuum inchoare curſum ea que vocaꝯ a legibus reparatio locū in his nullū habente.

¶ Sportulas determinatas nullus debet trāſcendere. hoc dicit Ange.

Nulloq pſumēte trāſcendere q̄ i ſportulis aut in litī expēſis a nobis diſpoſita ſunt: ſed oībus hiſ cōtētis ꝛ formidantibꝰ penā quā talibꝰ ſacra noſtra cōſtitutio terminauit.

¶ Judex debz habere duos executores locuplētes ꝛ idoneos p quos ſuo officio diligēt ſeruatur. lꝫ em ſufficeret vnus ꝛ ſi talis executor damnū aliqđ intulerit ad officiū cius qui ad tale officium deputauit ptinet ad qđ damnū reſarciēdū iudex debet talē executorē cōpellere. itē ſi iudex viderit talem executorē in aliquo malignari doꝝ ab officio remouere ꝛ curare vt alius in aꝰ locū ſubrogeꝯ. h. ꝺ. Ange.

Hiſ q̄ cauſas b preparāt ſic exiſtētibꝰ ſicut ꝛ militie i figura k hacten diffiniuit. Vno lquoq tamen iudice m duobus quidez exceptoribus n vtente ꝛ duobus cauſas o pparantibus ꝛ cōpellentibus nō valentibus cōtra aliquē. itez fallit in quibuſdā alijs caſibꝰ in q̄bus appellatio nō excipiꝯ. quos dic vt. j. eo. §. noſtros.

a Appellatōes. a pedaneis. ſ. ſupradictis. xij. i. a delegatis a pncipe: vt. §. §. veꝝ. ꝛ dic ſi ꝓuocatio in hac ciuitate iudici porrecta fuerit vſq ad duos mēſes pſtenꝯ inducie. et poſt duos menſes dies pagat ſuos. ꝛ curſus nulla reparatōe in huiꝰ ꝓuocationibus locū habēte.

b Mēſes. olim bienniū loco horꝝ duorꝝ mēſiū daꝯ: vt. C. de ap. in officij §. pe. ꝛ daꝯ hoctps ad nchoandū cāz appellationis. ꝛ poſt incipit currere annus vel bienniū datū appellāti ad exercitiū appellatiōis: vt. §. de his q̄ ingre. ad ap. §. i. ꝛ pōt dici q đ fit ſpāle in hac appellatiōe facta a delegatis a pncipe p hāc. l. vel dic generaliter eſſe verū vt duo mēſes ſemp denꝯ ante bienniꝫ curſum.

c In curſu. i. ante curſuꝝ fataliū, vt ſubñcit.

ꝺ Fatales. fatales dieſ dicunꝯ annus vt bieniuꝫ j. quos appellatio exerceꝯ. qꝛ tāto tpe fatū. i. terminus imponiꝯ cauſe: vt C. de tēpo. ꝛ re. l. nemo. vel qꝛ fatū. i. moꝛs accidit cāe: vt. C. de iud. pperā dū. §. hmōi. dicunꝯ em fata cāz: vt. C. de aduoc. diuer. iud. l. aduocati. ac.

e In his. nec in alijs vt hic. ꝛ. C. ꝺ tēp. ꝛ re. l. nemo. ꝛ nota. iij. iura pmo habuit locū reparatio qua petebaꝯ reparari cauſa iā tpe amiſſa: vt. C. ꝺ tēp. re. l. ij. ꝛ illa corrigiꝯ per. l. nemo. ꝛ lex vetꝰ p vltimā. ꝛ vltima pōt dici correcta p iſtā. ac.

f Nulloq. diſpoſita. in greca Oſtitutōe quā nō habemꝰ. lꝫ eiꝰ mētio habeꝯ. inſti. de ac. §. tripli. ꝛ. §. de mā. pn §. ſit tibi. ſi aūt vltra q̄s accipiat i q̄druplū pene noīe Odēnaꝯ. vt triplū fiſco. ſimplū dānū paſſo reddaꝯ. vt đ ſubij cit. ꝛ j. vt li. iu. §. hoc quoq. ꝛ vt plene ſcias quales ſunt heſportule. dic fiūt tribꝰ de cauſis expēſe in iudicio vl poſt iudiciū. vno inter partes altero iudicibꝰ. tertio executoribꝰ. circa primuꝫ fiūt in alēdis teſtibꝰ: vt de appel. l. eos. §. ſi q̄s. ꝛ. C. de teſtibꝰ. qm̄. §. in exhibitione. ꝛ circa aduocatos: vt. ff. de varijs Og. l. i. §. in honorarijs. ꝛ hi ſumptus litis appellanꝯ. ꝛ facit iudex eos reſtitui a victo victori fm qđ ſi hi videꝯ. vel nō: vt. j. e. §. oꝝ. circa ſcōm fiūt. vt dices j e. §. ne aūt. circa tertiū fiūt fm Oſuetudinē vt p miliariovnus nūmus. nā nō est certa q̄titas diffinita a iure niſi in q̄buldā pſonis. vt in clericꝺ: vt. j. ꝺ ſan. epi. §. ſportulaꝫ. ꝛ agētibꝰ in rebus: vt. C. de pn. agē. in re. l. fi. itez q̄ hꝫ puilegiū de đ a pncipe. itē ꝛ aduerſarius eiꝰ: vt. C de p. ſacro ſcri. l. in ſacris §. qm̄ ꝛ C. de fruc. ꝛ li. ex. l. fi. itē primi ſacroꝝ ſcrinioꝝ: vt. C. ꝺ p. ſacro. ſcri. l. in ſacris in pn. ꝛ hi duo modi expēdēdi ſportule dicūꝯ. ꝛ iō qꝛ in ſporta ponebāꝯ ꝛ ſibi vel etiā fiſco ſeruabanꝯ. ꝛ ipſi hēbāt ſalariū de publico. ꝛ ſic ponꝯ cōtinens p cōtēto. ꝛ noi deſeruimus: vt inſti. de dona. §. eſt ꝛ aliud.

g Omnibꝰ his. ſ. pedaneis. imo apparitoribus. vt ſtatim dicam.

h His q̄ cās. i. nūcij cōis.

i Et militie. i. ordinarij iudices vnoq.

l Figura. i. ordinarij.

l Uno. vt ſubij cit.

m Judice. ſ. pedaneo. al.

n Exceptoribꝰ. exceptor ꝺ qui recipit. vt maſſarius. vt. §. de defen. ciui. §. ex puinciali.

o Cauſas cam pparans dicit nūciꝰ cōis qui hꝫ multa noīa, nam qñq dicit executor. vt. C. de iudic. l. fi. qñq

apparitor.vt.C.de spor.l.fi.qñcp cesarian⁹ siue catholician⁹:vt.C.de bo. dã.l.pe.qñcp officialis:vt.ff.de defen.ci.ex puinciali. qñcp cãm ꝓparãs vt hic dicit.ꝛ nota ꝙ duo nũcij duobus iudicibus poterũt seruire.vt hic dicit.qñcp ministrator:vt.s.de ꝗstore.§.maxime. p Eis.s.nũcijs duobus.ac. q Quã duob⁹.s.nũcijs.ac. r Hos aũt,s.nũcios et exceptores.

s Probatos.no.ꝙ iudex dz legales nuncios hre.vt hic.ꝛ.s. de ꝗstore §.maxime.alꝫ est piculo electoris vt subij cit.ꝛ.j.ō col.§.iubemus. idem est in qualibz familia ciuiusc̃ũcp.vt.ff.fur. aduer.na. ca.l.i.ꝛ insti.de ob.ex q̃si delicto.§.fi.

t Periculo.s.subesse.
v Officiorũz.i.magistri scholarũ ꝛ magistris scrinij libellorũ.vl sacrarũ cognitionũ.de quibus traditur.C.de decur.l.vlti.ꝛ de primile.scho.
x Super eos.i. excepto res.azo.
y Vel.p etiam.
z Deputant.i. eligunt.
ꝛ Qui.s.eligentes.
ꝯ Curabũt.i. resartient.
a Si eis.i.iudicibus.
b Interpellatio.ꝓpter dãnum datũ ab exceptatoribus.
c Fiat.ꝓpter dãnuz datum executoribus.
d Curare.i.resartiri.
e Si vero iudex.s.aliꝗs ex supradictis.

f Opinione.debẽt esse nũcij vsꝙ ad fi. cause iudici seruire.vt hic.ꝛ.C.de spor.l.i.alꝫ remouent vt hic dicit mulctis afficiũtur.nã iudex illustris vsꝙ ad.vi.sol. inferior vsꝙ ad tres.sup illustris etiã corpales penas poterit infere:vt. C.de spor.l.ij.

g Eloquentissimorũ.supradictorũ.xij.
h Judicare.i.a iudicando.i.desierit esse iudex.
i Ne aũt.circa pedaneos.s.quos delegauim⁹ ꝓ hanc cõ.qui.s.humiliora negocia deceptãt.vt.C.de peda.iud.l.placuit.s.vsꝙ ad.ccc.so.vt.s.e. §.audiẽt.ꝛ no.ar.ꝓ donis doctorũ.nã si labor est ĩ dãno mortalis crescit egestas.vt dicit Cato.itẽ virtuosis ꝑmia sunt danda:vt.C.de sta.ꝛ.ꝙ.l.i. sed q̃d in alijs iudicibus ordinarijs vel delegatis.rñ.nõ est iure cautuz sed dico idẽ ꝙ in istis:vt.ff.de leg.ꝛse.cõ.l.nõ pñt.sz qꝛ hmõi aurei invsu nõ sunt ventũ ẽ ad cõsuetudines:vt alicubi decima,vt bononie.in cã ꝑncipali.alicubi vicesima in cã ap.vt bononie.alicubi medialis:vt fit in iurisditionibus comitisse mathilde.qõ est valde iniquũ:vt in fi.huius.§.
l Deputato,i.delegato ab imperatore vel papa.al.
l Vb vtracp.nunq̃d q̃libet duos dabit.q̃dam sic q̃dam vnũ ĩm. primuz videt verius ex vi dictionis ab vtracp q̃ innuit ꝙ quelibet ps duos det aur.iudicib⁹ causarũ.secus in administratore q̃ nihil dz habere nisi suum salariũ.ꝛ sic nõ obstat.s. de mã.ꝑn.§.oporteꝛ.ꝛ.s.vt iudi.sine quo.suf.§. volumus.s.iusiuran.§.iuro quocp.
m Quibusdã.i.clericis:vt.C.de epi.ꝛ cle.l.oẽs.§.versũ.ꝛ.§. in hac vero. q̃ nõ loquit de alijs clericis.sed de ostantinopolitanis loquit lex illa cũ clericis.in fi.hodie seruat de clericis.q̃ dicit.j.ō san.epi.§.spor. itẽ habemus alia exẽpla multa in.C.de fruc.ꝛ li.expẽ.l.vlti.itẽ pauperibus:vt.s. de man.prin.§.deinde.ꝛ.§. fit tibi.
n Hoc aũt.ꝙ debeant accipi predicte spor.duorũ aur.
o Parte,nota dispensationẽ debere haberi in spor. vel sumptib⁹ rõne paruitatis litis:vt hic.ꝛ.C.de te.l.cõsulta.ꝛ.s. de man.ꝑn. §.si tibi. ꝛ.C.de ꝑuile.schola.l.fi.ibi.quotiẽs aũt.qõ est cõtra cõsuetudinez que seruat in regalibus comitisse mathilde.
p Necp.respondet tacite obiectioni,q.d.iam nihil habebit iudex. si tñ sunt cause parue infra centũ aureos,

ta[k] duos quidẽ aureos abvtracp[l] p te in cõtestatiõe litis accipere ꝛ duos in fine negocij:ꝛ vltra hoc nihil qõ etiã pdecessores nostri diffinierũt. Dz his ꝛtentos esse solis ꝑuile gijs q̃ppe q̃ in diminutõe sumptuũ qbusdaz[m] ꝛcessa sunt oib⁹ integris ꝑm suũ ordinẽ ꝛseruãdis. Hoc aũt[n] dicimus in litib⁹ transcendẽtibus q̃titatẽ aureoꝛ centũ. Si aũt vsꝙ adhoc mẽsura fuerit licitũ nihil eos audientie cã volumus exigi. q̃ eniz ita parue q̃titat[l] exactionẽ facit ꝓ maxima parte[o] victoria sic pauperẽ fraudat ꝛ necp[p] in hoc solũmõ stamus:sz etiã de ꝓprio ipsi largimur, volumus eñ vnũquẽcp horꝛ q[q] sub isto vel his sunt pedaneoꝛ annis singulis a mensa tue[r] celsitudinis ꝓcipe duas libras auri:ꝛ his esse cõtẽtũ solis:ꝛ necp redimi ꝛ auꝛ oino despicere,ꝓpterea eñ eligim⁹ fiscuz minuere[a] quaten⁹ horꝛ[b] vnusquisꝙ ꝛtẽtus nra largitate ꝛ q̃tenrni aureis puras deoꝛ nobis[c] ꝛlegi custodiat manus cogitãs q̃ a prioribus legislatoribus[o] de his definita sunt.

¶ Judex dz rõem expensarũ examinare ꝛ post ꝑstitũ iuramentũ ꝓ ptẽ sup factis expensis non põt iudex in minoꝛi quãtitate cõdẽnare.itẽ iura loquẽtia sup executoribus ꝛ appellatiõibus in suo loco ꝑdurant.h.d.Ange.

Oportet[c] aũt expẽsarũ rõnem iudices oino examiare ꝛ qꝛ hoc bñze nonis pie memorie decernit sniam et auctoritas nos nõ dedignati sum⁹ ptẽ etiã hoc nraꝛ facere dispositionũ,[f] maneat ergo etiã nũc eodẽ scemate custoditũ. Illo solo[g] adiecto

q Qui.i.ō numero ꝑtorꝛ.xij. alij dicũt hoc referri ad octo q̃ sunt sub q̃tuor maioribus de quibus oibus habes.s.eo.§. vetus ꝛ ꝑm eos hoc salarium habẽt tñ minores.
r Tue.loquit ꝓfecto ꝓtorio ori. cui mittit hec constitutio.
a Minuere.dando duas lib. auri, ꝛ ita plus ꝑstet ꝑ uatis q̃ fisco:vt.C de cadu.tol.l. fi.in fi.ꝛ facit. s. de nõ alie.§. oportet eñ ꝛc.ꝛ.s.ō resti.ꝛ ea que pa.§.i.in fi.
b Horꝛ.s.iudicũ.
c Nobis.sic.s.ō mã.ꝑn.§. oportet. ꝛ.s. iusiurã. qõ ꝑ. §.iuro quocp.
d Latoribus, vt s.vt iud.sine quo. ꝛ similibus.
e Oportet autẽ, expẽsarũ factarꝛ a partibus in testibus ꝛ aduocatis vt diximus. s.e.§. nullo.ac.
f Dispositionuz. nã diximus in nostris legib⁹ de his expẽsis:vt.C.de iudi.ꝓperandũ.§.fine autẽ.ꝛ insti.de pena temere li.§.hec autem.
g Solo.imo duo noua dicunt hic que olim nõ erant.primum.q̃a olim licebat taxare sacrm etiã prestitũ iam:vt.C.de iudi.sancimus. qõ hodie nõ licebit:vt hic.ꝛ sic illa corrigit.sed an ꝛ circa sacrm in litẽ erit correctũ qõ etiã post prestationẽ taxat: vt.ff. de in litẽ iur.l. videamus.in fi.quidã ꝙ sic.alij dicũt ꝙ aliud in sacramẽto in litez q̃ in hoc expẽsarũ.tu dicas qõ qñ sacramẽtũ defert rõne incertitudinis nõ posset taxari post ꝑstationẽ eius:vt hic.ꝛ.C. vnde vi.si qñ sed si rõne effectionis põr:vt in dicta.l. videam⁹,ꝛ in.l.in actionib⁹ §.i.aliud etiã nouũ hic ponit ꝙ hodie nõ cõdẽnat victus victori in expensis.nisi iudici videat.vt qꝛ calũniose victũ videat litigasse vt hic.olim ꝛ.C.de iudi.ꝓperandũ.§.fin aũt.nisi in duob⁹ casib⁹: vt C.de epi.ꝛ cle.l.oẽs.in fi.ibi ꝑuile.ꝛc.ꝛ.ff.de le.ij.q̃ solidũ.§. etiaz ꝛ nisi in alio qñ victor fuit cõtumax:vt.C.de iudi. ꝓperandũ.§.[f]in aũt ex gestis.ꝛ hoc est qõ dicit.ꝙ. exceptionẽ facit a regula qua dr victus victori ꝛc.cõtumacia ꝛ iusta ignorãtia.vel dic ꝙ dicta regula ab initio sic fuit intellecta etiã ante hãc aut.s.fi iudici sederit qõ nunq̃ dz sedere in aio iudicis qñ de calũ.iurant nisi sint petite ex.p missione.nã eo casu etiã si fit iuratũ de calũ.dz ꝏdẽnari victus.cũ ꝛ de iusta ignorantia etiã iureveteri dicent:vt dicta.l.de le.ij.q̃ solidũ §.etiam,ꝛ de epi.ꝛ cleri.oẽs.in fi.ꝛ ꝑm hoc bene stabit illo adiecto solo ꝛc.qꝛ vnum solum adij cient.
h Necp videri.nota mirabile verbũ ꝓ allegantibus. nã semper mitior est ꝙ iudex possit esse,vt hic.ꝛ.ff.de arbitris celsus. vnde ei⁹

verbis est standuz: vt. ff. de exerci. l. i. §. igit. z ibi non distinguit. nec nos: vt. ff. de offi. pref. l. iij.

i Sua dicendo ab expensis absoluo. vel si de alijs quibusdã cõdẽnauit. potest dicere de alijs absoluo. accur.

k Appellationibus. vt. s. de ap. z de his qui ingre. ad ap.

l Excusationib⁹. i. recusationib⁹. iudicũ: vt. s. de exhi. z introdu. §. i.

m Et non. vt. s. dixi. §. sancimus.

n Quia vero iudices. i. arbitros qui fiſitudinẽ habẽt iudicis: vt. ff. ỏ ar. l. i.

o Prone. i. facile

p Contẽtos. i. qꝫ stabũt dicto taliũ arbitrorꝫ: vt. s. in rubrica.

q Quibus. s. iudicibus. ac.

r Nequaq̃ ꝙs. i. sapiens homo. ac.

s Juris. q. d. ptes iurãt se seruaturas iudiciuz. z iudices rite se iudicaturos iurant. azo.

t Lesi. dic merito lesi qꝫ eũ sic elegerũt. vel dic lesi. z iõ merito rursus ꝛc.

v Examĩari. coꝛã iudice ordinario.

x Subuersione. i. correctione. al.

y Incautũ. i. male cautũ.

z Et. i. ꝓ id est. al.

z Jurãdi. dati ab arbitro fm. b. qõ nõ placet. imo fm Jo. z fm. ☞. a ꝓ tib⁹ idẽ tñ dicunt z si ab arbitro. et sic corigit hic qõ est in. C. ỏ arbitris l. nec ĩ arbitros. z. l. cũ antea. §. alter.

ɔ Cõpulsi. causatiue. qꝫ aut oportebat bonuz ius dimittẽ aut ꝑiurare.

a Coeant. quidã distinguũt: an ꝑs nõ veniat ad sniaz audiendã. z tũc cadat ĩ penã: an als citat⁹ z tũc ñ cadat vt. ff. de ar. diẽ. §. si q̃s. qõ reprobo. qꝫ siue in medio: siue in ꝑn. siue in fine. nõ pareat cadit in penã. vt ħ. z. ff. de ar. nõ ex oĩb⁹. z. ff. si q̃s ius di. nõ ob. l. i. in ꝑn. b Det mulctã. penã certã ꝓmissam ĩpro prie ponit: vt. ff. de ev. sig. si q̃ pena ẽ. z no. qꝫ hec lra videt loq̃ i acto re q̃ nõ vult parere sniẽ ꝑ reo late. nã soluit penã z redit ad actionẽ suã. sed q̃d si reus nõ vult parere nũq̃d actor z penã petet z rẽ videtur qꝫ nõ: vt. ff. de excep. do. apud. §. labeo. z. ff. de pac. rescriptũ. §. si pacto. sz tñ dico ỏ. qꝫ ħ pena nõ loco rei succedit sz loco iobediẽtie facte arbitro. ꝓdicta aũt loquunt q̃ñ loco rei: vt ꝓmittis codicẽ. z si nõ ꝓmittis. ꝛ. quo casu nõ dz vtiq̃. vt dixi nisi actũ est: vt. ff. ỏ trãs ac. quidẽ hec. eadẽ ecõtra dicas in reo. qꝫ z pena petere põt z sui iuris defensionẽ nõ amittit. itẽ qõ subij cit. qꝫ põt ad iudiciũ aliõ venire. ħ est. vez iã finita cã coã arbitro ꝑ sniam. sed q̃d si ea pendẽte agat. ñ deo z tũc põt: vt. j. de ap. §. i. sz cadit in penã q̃si arbitro nõ pareat: vt. ff. ỏ ar. sz si in seruũ. §. fi. z. l. fi. in ꝑn. z soluit cõpromissuz: vt. ff. ỏ ar. si q̃s rem. c Et his. litigatorib⁹. d Judices. i. arbitros.

e Electi. i. cũ iureiurã. a litigatorib⁹. z ab ipsis dato. al. f Ex studio. i. male iudicãt. al. g Sustinebũt. vt. C. de re. cre. z iureiur. l. ij. z. §. sceleratas nõ solũ si fide. §. i.

h Ex ignoratia. s. iudicũ

i Passi. i. litigatores. al.

k Eis. i. ptibus. als et. i. arbitro. z tũc signat ỏ. C de pac. l. pe. fol. ħ obstat ptibus suũ delictuz ne ỏ arbitrũ agãt. sz faciat arbiter litẽ suã. qꝫ eũ elegerũt: vt ar. C. de liber. l. si filiũ. sed q̃d si z penã stipulati sunt. z iusiurã. est ꝑsti tũ quidã rñdent qꝫ nõva let: vt ar. in hoc. §. sz Jo. ỏ. qꝫ forma tñ arbitrij. nõ arbitriũ est. ꝓhibitũ si cut. ff. de ỏdi. z demõ. l. ħ scriptura. z. ff. ỏ ỏdi. isti. l. que sub cõdi. §. itẽ. sic z in matrimonio nimia festinatio punit: sed tũ valet: vt. s. ỏ resti. z ea q̃ ꝑa. §. vlt. itẽ põt induci generale vtile ꝑ inutile nõ vitiat. vt ar. ff. de iure fis. l. non intelligitur.

l Nostros tñ. appel. no. qꝫ tenet iudex recipe ap. vt hic. z j. vt nulli iudi. §. illas. z ff. de appel. re. l. si cut. z C. de ap. l. iudicib⁹. nisi in casu. vt pfec. p. ozientis. cui dirigit hec ỏstitutio q̃ recipere nõ tenet appel. sed supplicationẽ vt in fi. §. z C. de pci. ipe. of. l. si q̃s aduersus. z nisi in casib⁹ duobus q̃ sunt s. e. §. audiẽt. in fi. z nisi ĩ quatuoz casib⁹ vt a ꝓncipe. itẽ a senatu. z q̃ñ remota ap. fuit cã cõmissa z q̃ñ ptes ab initio remãserũt vt. ff. a q̃bus ap. nõ li. l. i. itẽ nõ recipit si appellat debitoz principis: vt. C. quoz ap. abstinẽdũ. itẽ ĩ iudicio momẽtanee posi. vt. C. si de momẽ. posi. l. i. item a nominatõe tutele vel cure. vt instit. de excu. tu. §. q̃ aũt. itez post. ꝛ. dies: vt. s. de appel. §. i. itẽ ab interlo. vt. C. quoz appel. l. ante. itẽ ab executore nisi excedat modũ: vt. ff. de ap. l. ab executoze. z. C. quoz ap. l. ab executoze. itẽ q̃dã crimiosi appellãtes nõ audiũt: vt. C. quoz ap. l. ij. itẽ in alijs si interfit cito puniri: vt. ff. de ap. ỏstones. itẽ raptoz vginis nõ appellat: vt. C. de ap. vir. l. i. §. finaũt. m Preter tuã. o ꝓposite pfecte ꝓtozio orientis. n Retractionis. per supplicationẽ. vt tu ipse retractes.

o Dis aũt. cingulũ. i. administrationẽ. a Judicãs. i. cingulũ non habẽs. vt sunt magistri scholaz. z illi q̃ sunt electi a ỏsulib⁹. vl senatu. al.

b Leges. z fm eas iudicet. nõ als vt ħ. z. C. de sentẽtijs. l. nemo iudex. sz q̃dã supplẽt hic ꝓut sibi videbit als: vt dixim⁹. s. iusiur. qõ ꝑ. §. z equ⁹.

c Legẽ. s. pozẽ. vt. j. vt i medio liti nõ fi. sa. foz. d Si eñ reuertit ad ꝓcedentẽ casum. e Licet. nã q̃ñq̃ nõ lz qõ dic: vt. s. ꝓncipio. §. dixim⁹.

f Appellatões. nõ faciẽdas in certis casib⁹: vt. s. ꝓncipio. no. vl dic circa appellatões factas. vt ille ỏ quẽ appellat defendat suum ius.

si iusiurandũ intulerit de expẽsis iudex victori. s. cũ quãtitate q̃ visa erit ei recte se habere quã taxationẽ vocant leges deinde ille iurauerit nõ habere licentiã iudicẽ minus ꝙ iuratũ est ỏdẽnare neq̃ videri[b] clemẽtiozẽ lege que hoc disponat. Si tñ ꝑspexerit neutrũ sumptuũ subdere rõni etiã ꝓpter negocij fortẽ varietatẽ hoc ipsum decernat sua[i] sntia.

Quibus aũt ꝓ appellatõibus[k] sicuti ꝓdiximus z excusationibus[l] vt nõ[m] ꝓmptez cũ necessitate fiãt litis ỏtestatiões: sed habeãt. xx. dierũ inducias z q̃cq̃d aliud iudiciale decernimus in ꝓpria virtute manentib⁹.

¶ Non debz eligi arbiter cũ sacramẽti religiõe ne anceps ꝑiurium incurrat sed pena dz ꝓmitti si secus factũ fuerit iudex iudicãs adeo penã patiet si p ignorantiã esset ꝑiurus. h. d. Ange.

Quia vero[n] mlte quedã nobis fiunt interpellatiões eligẽtibus quibusdã iudices penit⁹ ignorãtes leges z experimẽtũ z pne[o] iurãt iudicibus se ỏtẽtos[p] quibus[q] nequaq̃[r] q̃spiaz q̃libet credat deinde suadẽt forsan etiã iudicib⁹ quasi sibi prebere iusiurandũ iuris[s] neq̃ quid sit iustum neq̃ eis obseruatiões sciẽtib⁹ merito legi[t] ipsi rursus volũt examinari[v] negociũ obliti iurisiurandi qꝫ iurauerũt cã nobis subuersione[x] digna visa est. Et qz cognouim⁹ ex rerũ experimẽto incautũ[y] hoc esse sancim⁹ decetero nullũ fieri oĩno iudicẽ arbitralẽ: z[3] cũ iurisiurãdi[z] cautõne iudicare ne ex hoc in ꝑiuriũ inuitũ incidãt hoies ꝓpt iudicũ ignorãtiã ꝑiurare cõpulsi[ɔ]: sz oĩno q̃ iudicẽ: aut iudices eligũt cũ pena eligãt eos q̃tenus ptes adinuicẽ coeãt[a] z necessitatẽ habeãt: aut ỏtẽtos eẽ iudicio: aut si retractare voluerit, alter det[b] mulctã: z sic licentiã habeat discedere ab his que iudicata sunt: et ad aliud venire adiutoziũ nostris iudicibus si aditi fuerint: exigẽtibus mulctã: z his[c] qui eã iussi sunt accipere restitui ꝑparantibus scientib⁹ his qui iudices eligũt: qz si nõ hoc egerint: neq̃ stipulati fuerint penã: sz estimauerint sufficere sibi ex iure iurando cautionẽ deinde iudices[d] sic electi[e] noceant eis: siquidẽ ex studio[f] a dño penas ꝑiuri sustinebũt[g].

Si aũt ex ignorantia[h] hoc passi[i] fuerunt nihil ꝓter iusiurãdum erit eis[k] amplius: qz neq̃ periuriũ volumus ab aliquo inferri neq̃ rursus litigãtes sustinere dãnum magnũ ꝓpter iudicantiũ ignorãtiã citra iurisiurãdi reuerẽtiã permittimus. oibus autẽ sanctis siue ex ãtiqua legis latõe siue a nobis de cõpromissarijs iudicibus: aut in arbitris extra tamẽ necessitatẽ iurisiurandi in ꝓpria virtute manentibus et nequaq̃ mox ex hac nostra lege nouandis.

¶ Nullus dz appellationẽ coram se interiectã recipere nisi solus ꝑfectus. h. d. Ange.

Nostros[l] tñ iudices oĩb⁹ modis suscipere appellationes sancimus z nulli licentiã esse penit⁹ hoc repellere ꝓter[m] solaz tuã eminentiã cui hoc ab initio largit imperiũ retractionis[n] introducens auxilium.

¶ Juste debent iudicare iudices nõ obstãte aliqua ꝓgmatica sanctione z appellatiões interiectas recipere z si de iure dubitẽt ꝓncipẽ cõsulere debent. h. d. Ange.

Omnis aũt[o] iudex siue cingulus habẽs siue aliter iudicans[a] custodiat leges[b] z fm eas ꝑferat snias: z vl si cõtingat iussionẽ nostrã in medium: vel si sacrã formã: vl si ꝓgmaticã ꝓcedere sanctionẽ dicentẽ alit agi sequat legem[c]: nos eñ volum⁹ obtinere qõd nostre volunt leges. si eñ[d] sub appellatõe lis fiat iudex q̃dem suscipiat modis oĩbus oblatam appellationẽ nihil penitus excusans in q̃bus oĩno licet[e] appellare: auxiliũ vero circa appellatões[f]

g Adiacet.i.iacet.vt non detur auxilium.
h Snia.a qua est appellatū: vel snia dicenda in causa appellationis.
i Si q̄d aūt.dubiū.de iure quo casu p̄t p̄sulere superiorē: aut de facto quo casu nō p̄t: vt hic.ꝛ.ff.de iudicijs.l.eū quē.§.iudicibus.aut gratia vitādi odiū.ꝛ tūc nō lz: vt.j.vt iudi.nō expec.sa.iusſ.§.iubemus.nā sufficit ꝛc.vt.§.de mā.p̄nc.§.patrocinia. niſi fiat q̄ non hz p̄tātem iudicandi: licz cognouerit de cā: vt.ff.de offi.p cō.solēt.ꝛ.l.si q̄d.ꝛ C.ad.l.cor.de fal.l.vbi.
k Dehis.s.doubijs.
l Justa. cōcordat hic p pheta dicēs i psalmo. iuste iudicate filij hoim. paueāt igit iudices in sentētijs ferēdis. nec illos absoluāt q̄ sunt p̄dēnandi. vl eos dāmēt q̄ sūt absoluēdi. al. q̄ nō magis iudicāt q̄ iudicabunt: vt.C de iudi.l.rē nō nouā.
m Tua igit impiali.scz in lateranēsi palatio. rñ.
n Vt clerici apud ppr̄ios epos.
o Turimas.ꝛ reliquo repete.de.
p Sacerdotio.vt.§.quō por.epi.ꝛ re.c.ad or.
q Monachis: vt.§.de monachis.
r Agētes.s.faciētes.l.ō mona.vt.§.apō q̄s oz.c. oi.mo.ꝛ assi.p totū.
s Quibus.s.legibus.
t Reuerēdissimis.s.alijs q̄ monachis.
v Hoc dare.s.iubemus
x Vt si q̄s.subaudi. et ideo damus in hunc modū: vt si q̄s ꝛc.
y Pecuniariā. large accipe fz Jo.i.nō crimialē vt ar.ff.ō v̄. sig l.pecunie
z Archiepz.si imediate archiepo subest. alꝫ sub epo.sz executōi mādat p ciuilē iudicē vt.j. de san. epi.§.si q̄s ō aliquē.
a Ex nō scripto. hoc est ō regulā q̄ est. C.ō sen. ex peri.re.l.fi.sz spāle b ꝛ in alijs casib⁹ quos dic vt dixi.§.vt iudi.fi.quo. suf. §.necessitatē. sed hodie p ꝺcliū lateranū alr est. q: in scripti ferēda ē snia. ēt in clicis. vt ex ō p. q̄m ō.
b Ministerio. vt hic.ꝛ C.ō epi.ꝛ de.l.oēs q̄ vbi q̄.in p̄in. imo si p̄fecerit amittit cām iure cano. vt xi.q.i.c.inolita. ꝛ idez fm leges: vt.C.de iurisd.om. iudi.l.in crimīali.ꝛ idē p bat p.l.friderici. vt.j.ōsta tu.ō lib.ec.§.i.col.x. a Sine dāno.s.i.sine dispēdio gestoꝝ sportule tū p̄stant: vt.j.ō san.epi.§.sportulaꝝ. q̄ est ō.ꝛ sic no. q: rōne p̄sonaꝝ p̄cit in expēsis vbi alꝫ nō p̄cret C.ō sa.san.ec.auf. b ius.ꝛ.§.ō mā.p̄n.§.fit tibi
b Formā.i.sniam. c Sino. aut naturā. vt q: liberalis est: vt.C. de pe da.iu.l.ij. vel q: ante fuit aduocatus ei⁹ cause: vt.C.ō assel.l.fi.ꝛ.ff.ō iurisd. om.iu.l.p̄tor. vl q: ē cognat⁹ agētis actōe iniuriaꝝ: vt.ff.ō iniur.l. lex cor-

oibus adiacet[s] p q̄ō lz leso et queri ꝛ mereri correctionē: aut ab his qui de appellatiōe iudicāt: aut a nobis ipsis si ad nos snia[b] referat. Si q̄d aūt[i] audiētes iudices putauerit eē dubiū: dam⁹ eis licentiā de his[k] nūciare nobis ꝛ cōsulere nos vt discāt q̄ necessaria sunt: ꝛ ita q̄ō agenduz est explicēt ꝛ faciāt iusta[l] simul ꝛ rōnabilia iudicia. Tua igitur[m] eminētia que placuerūt nobis ꝛ ppter nostroꝝ subiecto ꝝ vtilitatē gesta sunt hec in iperiali ꝓponat basilica ꝛ in alijs ptibus nostre regie ciuitatis vt in vniuersis hec fiāt manifesta ꝛ discāt q: p oia nobis cura est eoꝝ vtilitatis pariter ꝛ equitatis.

Vt clerici apud ppr̄ios epos[n] primū conueniantur: ꝛ post hoc apud ciuiles iudices.

¶Clerici debent ab epo sub quo sunt cōueniri ꝛ ex nō scripto ꝛ celeriter oz eps ferre snīam sed si cause natura sit talis ꝓpter quā eps decidere nō possit aut etiā nō valeat. q: forte infirmitate grauatus tūc iudices seculares possūt adiri ꝛ hī in causis vere ciuilibus. in criminalibus aūt iudex ciuilis cognoscet ꝛ in ꝓuincia p̄ses ꝛ cās infra duos mēses terminabit. ꝛ si clericus pena sit dignus p epm̄ sacerdotali dignitate spoliabitur. de ecclesiasticis vero criminibus solus eps debet cognoscere. h. d. Ange.

Jdez. a. Jo. p̄. glorioſissimo scō ex cōsuli ordinario ꝛ patricio.

Turimas[o] sacras scribētes leges ꝛ de deo amabilib⁹ epis ꝛ reliquo omni sacerdotio[p] necnō de reuerēdissimis mōachis[q] ꝛ nup̄ hoc agētes[r] in q̄bus[s] volum⁹ reuerendissimos[t] monachos apō solos ciuitatū epos sub q̄b⁹ sunt monasteria ꝓuīciōes suscipe petiti sumus a Mēna deo amabili archiepo hui[u] felicissime ciuitatis ꝛ vniuersali p̄triarcha reuerētissimis[x] clericis hoc dare[y] p̄ulegiū vt si q̄s[z] hz aduersus eos q̄ libet pecuniariā[y] cām p̄us ad deo amabilē archiepm̄[z] p gat sub quo ꝓstitut⁹ est ꝛ interpellet eū ꝛ ex nō scripto[a] iudiciū mereat: ꝛ si hoc fiat nec inq̄etet euz nec trahat ad auditoria ciuilia neq̄ a sacro eū vacare faciat ministerio[b] sz ex nō scpto examiet negociū sine dānis[a] ꝛ accipiat formā[b] forsan etiā scriptā si hoc cū ptes voluerint ꝛ ꝓposuerint ꝛ liberētur alterutro certamie. Si vo[c] aut pp cāe naturā aut pp q̄dā forte difficultatē[d] ñ fuerit possibile deo amabili epo decidere negociū tūc licētiā eē ꝛ ad ciuiles iudices pgere ꝛ p̄ulegijs oib⁹ custoditis q̄ reuerēdissimis clericis sacre p̄stēt ꝓstōnes ꝛ litigare ꝛ examinatōez fieri ꝛ terminū ponī litis ꝛ ita liberā fieri cām clarissimis iudicibus[e] p̄m nr̄as ꝓstōnes vel leges studentib⁹ cū magnanimitate ꝛ velociter lites decidere vt nō ꝓpter hmōi cās sacris ammoueant obsequijs ꝛ cū opteat deū placari[f] ꝛ decētia a sacerdotib⁹ agi auditorijs detineant ꝛ illis turbis[g] atq̄ inherētes tumultu litigātiū noceāt aiab⁹[h]. Si tñ de criminib⁹[i] ꝓueniant siq̄dē ciuilib⁹ hic[k] q̄dē cōpetētes iudices in p̄uincijs aūt earū p̄sides sint iudices nō trāscēdēte litem ēsiū duoꝝ spaciū ex quo litis ꝓtes. fit q̄tenus breuis[l] imponat cāe termin⁹. Illud palā est si reū esse putauerit eū q̄ ꝓuenit p̄uincie p̄ses ꝛ pena iudicauerit dignū p us hūc[m] spoliari a deo amabili epo sacerdotali dignitate ꝛ ita sub legū fieri manu[n]. Si vo ecclīasticū[o] sit ō lictū egēs castigatōe ecclesiastica ꝛ mulcta ō amabilis eps hoc discernat nihil cōicātib⁹[p] clarissimis p̄uincie iudicib⁹: neq̄ eī volum⁹ talia negocia oīno scire[q] ciuiles iudices cū oz talia ꝛ ecclīastice examiari ꝛ emēdari aīas delinq̄ntiū p ecclesiasticā mlctaz hz sacras ꝛ diuīas regl'as q̄s etiā nr̄e sequi[r] nō dedignant leges. Si vo q̄dā[s] p̄us ꝓtestate sunt lites[t] hē maneāt in ipso scemate velocē accipiētes finē oibus q̄ iā a nobis sancita sūt siue sup sāctissimis ecclīs siue sup deo amabilib⁹ epis siue sup clericis. siue sup monachis ꝓpriā vtutē hntibus. Tua igit eminētia q̄ placuerūt nobis ꝛ p hāc sacrā declarata sunt legē p ꝓgrammata ꝓpria manifesta faciat vniuersis ꝛ in perpetuū studeat custodiri.

De ꝓsāguineis et vterinis fribus.

k el q: ab eius snīa de hoc facto fuit appellatū: vñ ipe cām appellationis cognoscere nō p̄t: vt.C.ō appel.l.eos q̄.
l Difficultatē ꝛ infirm⁹ idē etiā si nō faciat plenā iusticiā: vt.j. de san.epi.§. si q̄s aūt p pecuniaria. idē fm.l.si renūciauerit suo p̄ulegio: vt.C ō pac. l.pe.sz iure canonū renūciare nō p̄t: vt ex de foro cōpe. si diligēti.
e Judicib⁹. vt supradictis.s.
f Placari. petūt eīm veniā p subditis ꝛ orant: vt.C.ō sum.trī.l. inter claras. ꝛ facit.ff.ō arbi.nō distin.§.cōpromisso. ꝛ. C. de epi. ꝛ cleri. oēs qui in p̄in.
g Illis turbis.s. detineant.
h Diabus.s. detineant in hac ciuitate ꝓstātinopoli.
i Si tñ de cri. ciuilibus. q.d. non canonicis siue ecclesiasticis. nā de eo dicet.j. p̄ri.
k Hic. in hac ciuitate ꝓstātinopoli.
l Breuis. i. citovs q̄ ad duos mēses vt dixit. regulr aūt ciuiles triēnio: criminales biēnio durant: vt.C. de iudi. ꝓperandū. ꝛ.C. vt intra cer.tē.§.fi.
m Hūc. s. clericū.
n Manu. hic nota mirabile. q: absoluere p̄t irreq̄sito epo. sed nō ꝺdēnare: vt hic dicit. vt ꝛ alꝫ. C. vbi sen. vel cla. l. ij. §. sedendi. q̄ō est ꝓtra regulaz que dicit. nemo qui cōdemnare nō p̄t absoluere p̄t: vt.ff.ō regu. iur. l. nemo. ac.
o Ecclesiasticuz. vt de articulis fidei vel simonia. et hoc si clerico infera. si autem laico. tunc ꝛ p̄ses cū episcopo: vt.§. de mā. p̄n. §. si vero canonicum. qui est contra.
p Cōmunicantibus. i. non cognoscentibus cuz episcopo de hoc crimine.
q Scire. nota interdici aliquid scire: vt.C. de ma. ꝛ mathe. l. culpa.
r Sequi. huic verbo cōcordat. §. de mona. §. fi. ꝛ vt deter. fit numer⁹. in fi. ꝛ exponevt dixi. j. de eccle. ti. §. fi.
s Si vero quedam. habentibus. sic ꝛ alꝫ cōfirmāt talia: vt.C. de epis. ꝛ cleri. l. p̄iuile. §. omnes.
t Lites. s. tēpore huius legis.
v De cōsanguineis ꝛ vterinis fra. Rubrica.

Ultis.vtens.tẽpore huius legis.
a Utens.q̃ facta mutãtur fm cursum nature.vt.C.de veteri iure enu.l.ij.§.ſz quia.&.s̃.de nõ alie.§.alienationis.in fi.§ nõ autem ius nature mutaẽ..vt iſti.de iure.na.§.pe.& ad hoc facit.s̃.qui. mo. na.effi.le.i prin.
b Dictũ eſt interpoſitio eſt.
c Dicit̃ ſcz hic.
d Sua.i.donec vtiturnouitatib⁹ qõ facere ſuũ,ſ.eſt nature.vt eſt in prin.
e Operaẽ.ſ.natu.
f Et.pro ideſt
g Et qui ſcz nos.
h Dixit hic eſt caſus quẽ ſolum posuit hec cõſti. & ſoluit p argumẽta:vt j.e.§.vl.&.§. pluri.
i Illa.ſcz prima.
k Aliã.ſ.ſecũdã.
l Cõſanguinei ei⁹ ſcz viri qui ſunt nati ex eodem patre tantum.
m Uterini.q̃ ſunt nati ex eadem matre tantum.
o Uterinos.q̃ ſũt nati ex eodem patre & matre.
o Fuit.vt dictũ e.
p Ab ea,ſcz q̃ſtiõe
q Opinari.no. mirabile verbũ quia pauca ſapienti dicas.& multa intelligit.vnde etiã dicit q̃ potẽtiſſima pars eſt principiũ quaſi proceſſus ſit facilior.vt.ff. ꝺ origine ur.l.i.
r Queſtio.ex themate p̃miſſo nũc q̃ſtionẽ elicit.
s Legitimis. qñ uterini fratres vocaneẽ cũ cõſanguineis fratrib⁹ ad ſucceſſionẽ p̃mortui fratris:vt.C.de le. her.l.vi.§.ſz nec.
t Prolẽ.& erãt cõſanguinei tm̃.
v Paternã,& tm̃ uterini erant.
x Si igit̃.veneratid ẽ veniſſet ac.
y Fecerat.ſ.feciſſz
z Honorati id ẽ hr̃des inſtituti qui honorati dicũtur.
& Et.pro ideſt
ꝺ Mortes. ſunt em̃ due naturalis & ciuilis vt deportatio.vt.ff. ꝺ cõtracta.l.i.in fine.
s Vult aũt ſolutio queſtiõis.
b Meliores hic diſtingue. q̃a aut ſunt vtrinq; ꝺ iuncti tm̃ aut ſoli cõſanguinei aut ſoli uterini & his trib⁹ caſib⁹ equaliter admittũtur vndecũq; bona euenerunt.vt.j.de here.ab ite.§.ſi igitur defunctus.aut cõſanguinei tm̃ cũ illis qui ſunt uterini tm̃.& tũc in bonis q̃ſtis a defuncto fratre dico idẽ q̃ equaliter admittũtur & agnatio & cognatio hodie ſit equalis.vt.j.de here.ab inte.§.ſi vero nec fratres.ſecus in his

Si fratre p̃mortuo ſuperſunt fratres ex vtroq; latere cõiuncti.tũc cũ ꝺſanguineis tãtus vel uterinis tãtũ p̃ferẽtur hi qui ex vtroq; ſunt cõiuncti parente.hoc dicit ange.

Idem.a.io.p.cõ.or.ac patricio.

Ultis vndiq; natura nouitatibus vtẽs[a] dictũ eſt[b] iam in legib⁹ hoc ſepe phemiũ dicit[c] autem & item donec illaq̃ ſua[d] ſunt operatur[e] ad opus multarum nos ptrahit legum. Legitimas enim & [f]cognatiuas ſucceſſiones dicũt q̃ dẽ nobis & veteres & qui[g] ex antiq̃ſſimo iur̃ hec ſumẽtes deſcẽderũt vſq; ad nos qui plurima hoc correximus. Peruenit aũt ad nos aliquid tale duxit[h] quidã uxorẽ & filij ex eadẽ ſunt nati deinde moriẽte illa[i] duxit rurſus aliã[k] ex qua nati ſunt filij ei prioribus cõſanguinei[l] ſolum nõ tm̃ uterini[m] deinde etiã tertiũ introduxit mr̃imoniũ fecitq; filios ex ea. p⁹ mortẽ vero ei⁹ ad ſcõz mulier deſcẽdit vir ex quo alios fecit filios his qui ex priore viro fuerat uterinos[n] ſolũ non tm̃ ꝺſanguineos moriente igit̃ matre poſtea mori vnũ fratrez ex tertio matrimonio cõtingit ſine filijs & ſine teſtõ multos fratres relinquẽtem alios quidẽ ꝺſanguineos alios autẽ uterinos alios vo ſimul & cõſanguineos & uterinos & q̃ q̃dẽ adinuẽta eſt nature nouitas talis q̃ dã mõ fuit[o] licebit autẽ tali p̃ncipio dato nobis ab ea[p] & alios quoſdaz opinari[q]: caſus tale aliquid pferre valentes ſiue morte viri ſeu morte mulieris ſeu alia legitima ſepatiõe nuptijs diuerſis hoc facientibus. Queſtio[r] igit̃ illa erat ſi ad mortuifris hr̃ditatẽ oportet oẽs vocari et ꝺſanguineos & uterinos ĩſimul q̃ dẽ ꝺſanguineos ſimł aũt uterinos fratres. Quia igitur ꝺſiderantes leges oẽs q̃s ꝺgregauim⁹ & veteres oẽs & nr̃as hmõi nõ inuenim⁹ emeriſſe q̃ſtionẽ ꝺgruũ eſt eã ſero tãdẽ refrenare lege & ꝺſiderare q̃ fratrib⁹ ſunt ad õfunctũ alijs q̃dẽ cognatiõis iura q̃ nos legitimis[s] copulauim⁹ alijs aũt hoc ipo legitia cõcabãt enim aliq̃ ei circa paternã plem[t]: ſicut alij circa maternã[v] alij aũt illõ pure habebãt & lege & natura iuuãte ſe eo q̃ ex hiſdẽ erant pcedentes matrũ finib⁹ erat que eis patris ſemẽ vnũ & vndiq; veluti quoddã ſignũ eis germanitatis reſplẽdebat. ſi igit̃[x] hmõi frater litib⁹ liberare & legem & dubitãtes voluiſſet ad teſtamẽtũ venerat: & ſuã ſniam fecerat[y]: manifeſtã & p̃ſcripturaz honorati[z] ad hereditatẽ vocarẽtur. Quia vero hoc ageꝛ voluit at ñ potuit multe nãq; ſunt hominũ & [&] anxietates inumere & repẽtine mortes[ꝺ] hec noſtra lex cauſaz determinet. Vult autem[a] hec lex ex vtroq; decoratos & ſimul quidem cõſanguineos ſimul autem uterinos fratres ad ſucceſſionẽ morientis meliores[b] eſſe q̃ illi qui ſolũmodo cõſanguinei aut ſolũmodo uterini ſunt. Et[c] nos non faciat heſitare[ꝺ] nature varietas. Sed nos hmõi adinuentiões oſtẽdim⁹ legitias atq; diſcernimus pfectioꝛib⁹ diſtribuẽtes q̃ meliora ſunt & miores[e] exequare eis nõ patiẽtes Plurima namq;[f] ad hec nos inuita uerũt p̃mũ quidẽ altera noſtra lex ſi filij⁹ moriat̃ filios nõ habẽs deinde exiſtẽtib⁹ ita forte maternis reb⁹ aut ex nuptiali aut etiã ex alia cauſaque nõ acquirũtur[h] pri⁹ ex hiſdẽ nuptijs frẽs ad hereditatem vocari deide ex alijs & poſt hos patrẽ q̃ꝺ patio erat eoq; duduz talia noſtra legiſlatio[i] cõceſſit. nã & ſi etiaz patre exiſtẽte ſuo patri ex his qui ſunt ex alijs nuptijs p̃poni cõſanguineos & uterinos fratres contingit conſequens eſt licet pater non exiſtat ſed fratres ſolũmodo p̃poni his qui ex vno parẽtũ ſolũmodo copulant̃ morieti. eos quidẽ qui ſimiliter qui dem conſanguinei. ſimiliter autem uterini ſunt & his cõueniẽs erit illõ q̃ dudũ[k] in maternis & in his que lex nuptiali cauſa aut aliter nõ acq̃rant[l] Sancitũ eſt hoc etiã in reliq̃s morietis rebus valere[m] atq; tractari. Hec igitur lex in iſto caſu data ſibi occaſione ſicuti dictũ eſt poſita ſit. Et quia ex tribus matrimonijs hec pceſſit nouitas nature: nihil p hibet vel ſi quis proponat & in duobus ſolummõ matrimonijs vbi alios q̃dẽ eſſe ſolũ uterinos alios aũt ꝺſanguineos ſimul & uterinos vel ſi quis extendi dicat matrimonia & adhuc amplius tale aliq̃d fieri & ſic in huiuſmõi caſibus vbi tales quidã introducunt̃ ordies fratrũ lex habeat ſuã virtutẽ & excludãt duplici vtẽtes iure eos q̃ vno ſolo uti poſſunt. Si vo ñ tal' ẽ caſus ſz ſolũmodo conſtituti ſunt uterini aut conq̃ habuit a patre tm̃ vel a matre tm̃. q̃ tunc p̃fertur ille qui ex eo latere.ſi bi erat cõiunct⁹: vt. C. de ſuis & le.l.de emãcipatiſ nec dico eſſe correctaz dictã.l. de emãci. p ꝺictũ §.ſi vero nec fratres. lz b dixerit pi. nã & p eandẽ aut. de here. ab inte. eſt differẽtia iter eos qui ſunt vtrinq; ꝺiuncti. & eos qui ſunt ex aliotm̃ latent vt in.§.ſi igit̃ defunct⁹ et in omnib⁹ his ceſſat hec cõſtitutio ſed remanet ſibi locus in trib⁹ caſibus ſcz q̃ſ ſunt vtrinq; cõiuncti cũ cõſãguineis tm̃. vl q̃ſ cũ uterinis tm̃ vel q̃ſ cũ cõſanguineis tm̃. quibus trib⁹ caſib⁹ p̃ferunt̃ qui duplici iure vtunt̃ vt hic. & j.e.§.fi. ibi excludant &c. ſic no. q̃ due rationes vincũt vnã: vt iſti. de act.§.ſed hodie. &. C. de edi.di.adri. tol.l.fi. ibi potiora iura &c. niſi vna ſit melior q̃ due. vt.ff. de inof.teſt.l.nã & ſi pa.

a Eſt pro ideſt.
b Meliores hic diſtingue. q̃a aut ſunt vtrinq; ꝺiuncti & eos qui ſunt ex aliotm̃ latent vt in.§.ſi igit̃ defunct⁹ et in omnib⁹ his ceſſat hec cõſtitutio ſed remanet ſibi locus in trib⁹ caſibus ſcz q̃ſ ſunt vtrinq; cõiuncti cũ cõſãguineis tm̃. vl q̃ſ cũ uterinis tm̃ vel q̃ſ cũ cõſanguineis tm̃. quibus trib⁹ caſib⁹ p̃ferunt̃ qui duplici iure vtunt̃ vt hic. & j.e.§.fi. ibi excludant &c. ſic no. q̃ due rationes vincũt vnã: vt iſti. de act.§.ſed hodie. &. C. de edi.di.adri. tol.l.fi. ibi potiora iura &c. niſi vna ſit melior q̃ due. vt.ff. de inof.teſt.l.nã & ſi pa.
c Eſt pro ideſt.
d Heſitare.i.dubitare q.d. nõ ſit ammõ q̃ nos dubitem⁹ de tali varietate nature qualis iſta fuit nã legitime diffinim⁹ p hanc.l. & dicim⁹ q̃d iuris eſſe debeat'
e Miores.i. qz nõ tm̃ frẽs dicũt̃ q̃ ſũt ex vno latere quãtũ q̃ ex vtroq;
f Pluria nãq; nõ tm̃. dicit b nili vnũ vl dic q̃ꝺ dicit pluria: nã p caſu p̃ri. ſcda rõ p̃dicta. qz duerõnes vicere debẽt vnã. vt j. dic̃.lex. vt. C. cõmunia de ſuc.l.fi. & ſupple q̃ dicit.
h Acq̃rũt̃.ſ. parẽtib⁹ q̃ tũ ad ꝓprietatẽ. ſz dũtaxat q̃tũ ad vſũfr. vt. C. ꝺ bo. q̃ li.l. quecũq;. & C. ꝺ bo. ma. l.i. ſz hodie idẽ ẽ ꝓ oib⁹ aduẽticijs. vt. C. de bo. q̃ li.l. cũ oportet.
i Legiſlatio. p̃dicte. C. ꝺ munia ꝺ ſu. l.fi. q̃ tm̃ hodie corrigit̃ cuz pater vocet̃ vna cũ filijs: vt. j. ꝺ here. ab ite.§.ſi vero cũ aſcen.
k Dudũ. vt. C. cõia ꝺ ſuc. l.fi. C. de bo. mater. l.i.
l Acq̃rãt.ſ. parẽtib⁹ quãtũ ad ꝓprietatẽ. accur.
m Valere nã olim hẽ ſole patribus nõ acquire bant cetera aduẽticia ſic

ſz vt hic dic idē in omnibus aduenticijs, lex ſuari debz. vt dixim⁹ inſti p q̄s p no. acq̄. §. b̄ quoq;

n Legib⁹. que ſunt vt. C. de le. here. z de emanci. z C. cōmunia ò ſuc. l. vlti. z C. de bo. que libe. quecū/q; ac plene dixi mō ac.

o Qui pro ſed.

p De armis hāc. rub nō lego, ſed quedā in ea noto, accur.

Agnū inuocantes. no. ſic ſupra de q̄ſtore in pn.

a Patiunt̄. no. bellum dupler maluz inferre: vt hic, z etiā tertiuz. quia facit hoīes paupes. vt. C. de cadu. tol. in pn. z j. e. § finaūt. ibidē terre cultores.

b Fabricēnj. vel fabricenſes q̄ ſunt etiā quidā habētes officiū. z neceſſitatē faciendi arma cui neceſſitati eorum poſteritas tenet̄. vt. C. de fabri. l. iure. z ad inſtar milituz notam debēt hīe in brachijs z aliena p̄dia ò ducere colēda nō debēt. vt C. de fabri. l. ſtigmata. z etiā. l. fi. in pr̄in.

c Faciunt. hic deputati quī phibiti ſunt opari.

d Armamēto. qò eīm auferr̄ ab indigno applicatur fiſco. vt. ff. ò iu. fiſ. lu.

e Hoc aūt inſtruxerit: qz aliquē inſtruxerūt qui facere ſcit.

f Ipſis, baliſtarijs. vtr ipſi iter publica arma ponuntur.

g Deputati. habeant eīm quoſdā ſibi deputātes ſicut fabricēſes. acc.

h Patr̄. i. rector. z nota q̄ dicit̄ pater: vnò ſicut pater debz habere filij gubernationē ciuitatis ſic rector. z ſic p opinione noſtra qua dicim⁹ q̄ ſufficit talez iurare de calun. lz. Ff. dixerit maiorē ptē vniuerſitatis debere iurare. vt. C. de iura men. cal. l. ij. §. qò obſeruari. z. §. qò b. z. ff. de cōdi. z de. l. mūicipij. z. j. e. §. ſi aūt. in fine.

i Hāc igit̄. chartulario ruz. chartularij appellantur q̄ ſcribunt in cartula publica. quī vulgo tabelliones dicunt̄. z nota q̄ tabelliōes eligunt̄ i huiuſmodi factis.

k Opinionem. vt. §. de monachis. §. ordiationē

l Si aūt deſcriptiōe ſcz ſanguinei z moriak aliq̄s fratrum hec priorib⁹ ſubiaceāt legib⁹ⁿ q̄ eorū ſucceſſiones diſpoſuerūt. Locū tñ hec lex habeat nō ſolū hoc caſu q̄ queſtionez mouit ſed ēt in his q̄ⁿ poſtea futuri ſunt. Quo circa priora ſi aut iudicis ſinia aut pactionū expedita ſunt formis habeāt ppriam deciſionē huiⁿ legis iudicio nō egētia. Tua igit̄ eminētia q̄ placuerunt nobis z p hāc ſacram manifeſta ſūt legē p litteras ppas declarare cūctis z ippetuū obſuare feſtinet

De armis[p].

Princeps arma publica fieri iubet. ſed prius ta fieri z vēdi phibet pena cōtrafacientibus at q; vēdentibus imminētibus cultellos autē minores fieri z vendi priuatis pmittit. h. d. bar

Idem. a. baſilidi mgro officioz.

Agnū deū z ſaluatorē noſtrū ihesum cristū z eius auxiliū ſemp̄ inuocātes[o] ſtudem⁹ oēs ſubiectos nros quoz regimē credidit nobis deus illeſos z ſine calūnia cuſtodire z ihibere bella q̄ p ſuā ꝓſideratōez ſuſcipientes aduersus alterutros operāt̄ dolores duplex ex hoc ptra ſe ſupplicū iferētes tā qò ſibimet inferūt q̄ qò ex legib⁹ veſaniā eoz puniētib⁹ patiūt̄[a] volētes igit̄ hmōi mortib⁹ homies liberare p̄ſpexim⁹ armifacture op⁹ nullū p̄uatū opari ſolos ātillos arma facere q̄ in publicis deputati ſunt armificatorijs aut q̄ dicūtur fabricēnj[b]. eos aūt q̄ opant̄ arma nulli vēdere priuato ſz neq; q̄ i numeris ꝓſtituti ſunt armificatores q̄s etiā ꝓputatos appellāt q̄ de fiſco annonas accipiūt permittim⁹ opari aut alicui vēdere arma ſz ſolā diligētiaz habere armoz milites in numero ꝓſtitutos in quibus militant. Si vo nouū aliq̄d faciūt[c] hoc auferri ab eis z i ſacro nro iferri armamēto[d] adijciēdū ibi ſpoſitis publicis arm⁹. hoc aūt̄[e] obſuaī volum⁹ z eos qui i ordinib⁹ baliſtatoruz ſunt quos p diuerſas ſtatuim⁹ ciuitates ordinātes eos z arma facere ſciētes vt z ipi ſola publica arma z in armamētis publicis vniuſcuiuſq; ciuitat̄ recōdita corrigant atq; renouēt ſi q̄ vero vnū aliq̄d amoz inſtruxerit hoc ſimilit̄ z ipis[f] inter publica arma p̄ſtent z nulli alteri penit⁹ vēdāt hoc q̄ cuſtodiant q̄ i baliſtarijs ꝓputatis[g] ſunt piculo patrū[h] ciuitatū ſub q̄b⁹ z ipos baliſtarios ſtatuim⁹ z publicoz arma/mentorum diligētiā atq; cuſtodiā cōſtituim⁹ q̄ten⁹ ſi q̄ viſi fuerit aut ꝓputati ſunt aut fabricēnj ſvēdentes arma ꝓuideant p loca iudices eos ſupplicijs ſubdēr. iſup z arma ab his q̄ ea cōparāt ſine p̄cio auferre z in publico vēdicare. hanc igit̄[i] gubernātes nos deo cogitationez p p̄ſentē ſancim⁹ legē in nulla ciuitate aut p̄uincia nr̄e reipu. hīre licētiam p̄uatos aut aliū quēp̄iaz arma facere aut vēdere aut quolibet mercari mō ſz ſolos eos q̄ inter fabricēſes referunt̄ hoc iſtruere z deferre ad ſacrū nr̄m armamētū z hoc a tua celſitudine z q̄ poſt te ſuſcepit cingulū cuſtodiri ſancim⁹. Deputātib⁹ nobis aliquos chartularioz q̄ ſub tua celſitudie in ſcrinio ſunt cōſtituti fabricēſium piculo quicq; inter eos p̄oz bonā opinionē[k] habētes z oportunos z eos qui i hacfeliciſſima ciuitate z in alijs ciuitatib⁹ nr̄e reipu. arma faciūt requirētes p hibeāt p̄uatos aut etiā alios quoſdā citra eos q̄ deputati ſunt iter fabricēſes armifacture agere cāz z in q̄buſcūqz cōperierit locis aliquos p̄uatos hec audiētes hoc auferri z ſic fiſci applicari armamēto. Si aūt ink̄ opariosp̄uatos artifices oportunos iuenire poterunt hi ſi voluerit i militijs ſtatuere z in deſcriptione[l] noia eoz facere z deſtinare nobis deſcriptionē artificū vt p ſacrū nr̄m reſcriptū i illis ſtatuātur locis in q̄b⁹ ſunt publice fabricēſes quaten⁹ ipi opātes[m] arma z ò fiſco annonas accipiāt. hoc ei facto z ſubtiliter obſuato z a p̄dictis p̄ſonis licētia penit⁹ nll̄i dabit̄ neqz ciuitates ihabitātib⁹ p̄uat̄ neqz villas i colētib⁹ ruſtic̄ armis vti aduersus alterutros neceſqz p̄ſūere z ex hoc plurios hoies occidi publicas ò perire functiōes duz terre cultores vitā amittēt metuētes fuga ꝓpter timorez vtūtur. oportet ergo eos q̄ dirigunt̄ a tua celſitudie ex memorato fabricēſiuz ſcrinio ad phibendos p̄uatos armoz factores ꝓfeſſiones[n] accipe etiaz p loca iudices z ſubiecta eis officia z ciuitatū ōfensores z partes qz nihil valebūt ōcetero hoz q̄ a nob⁹ phibita ſunt aliq̄d agere ſz q̄ p p̄ſentē ſancita ſunt legē cuſtodiat penā z i pecunijs[o] z ip̄m formidātes caput. Sācimus eīm iudicē magne q̄dē alexādrie negligētē[p] q̄a nobis ſācita ſunt. xx. auri libras exoluere pena z cingulo cadere z huiⁿ officiū ſimil̄r auri libras xx. exoluere penā z capitale ſubire ſupplicū. aliaz vero p̄uinciaz iudices dānū q̄dē. x. libraz auri ſuſtine

mīcule ſcripturā.

m Operātes. ſic §. de man. p̄in. in fi. tit.

n Cōfſiones. ſ. ſcripturā i qua cōfitetur.

o Pecunijs hoc eſt qò dicimus in ere. z perſona.

p Negligētē. §. de monachis colla/tio. p̄ima.

q Cinguli id eſt dignitatis amiſſione.

r Cōperiētes. §. ſcenicas. col. vi. et C. ad. l. iul. ò vi pu. l. vltima in fi.

s Et aūt. palam quaſi dicere prohibui arma. ſic in genere fieri vel vēdi. nunc ſpecificat et. no. q̄ alibi largius ſumit̄ arma vt z p̄o lapide vt in ſti. de pub. iudi. §. ītē lex cozue.

t Prohibemus, semispachia.i.minima.

v Laceas no.q̄dā fiūt q̄ vncinuz q̄d dāhabēt ad capiēdos hoies q̄ rōce vocātur.vt.ff.ō vi rvi ar.l.iij.ī pn.

x Hiores.ap tos ad pēnarū tempationē vel panū incisionem fm al. ex his pōt colligi statutū de nō portādis armis p ciuitatem aliquam.

y Presentē igitur tua. loquit ingō officiozū.vt innuit in prin. cōstitu. eiusdez.al.

a Denūciam⁹.solicitudie.no.qz si tabellio deliquit in officio nō oz ammō posse hoc officium exercere

b De depositio.

Item.nuper in quibusdā i.sub quibusdam conditionib⁹ accur.

d Agāt.i.deponētes impleāt ꝺditiones quas implere debēt.

e Impletis q̄ñ nō implet cōditionib⁹.vt.ff.depo.l. i.§.pe.r.C.cōpe.here.l.vl.azo.

f Extrinsec⁹.i.pter deponētem.deponens eniz interdicere pōt nō alius vt hic nisi iudex interdicat cū psona depositarij sit suspecta ne cū re aufugiat.vt.ff.qui satisda. co. si fideiusso. §.fi. sz fm hoc nonne sunt correcte. ll. que dicunt etiā depositariuz rei ven. dño vero teneri.vt.ff. de rei ven.l. officiū.r. ff. depo. l. bona fi. q̄ dā fic. sz tu dic fm Jo. q̄ nō. r aliud est velleagere rei vendi.in iudicio r aliudfacere hm ōi interdictionez qō nō restituat.ac.

g Retinet.i. facet te neri.vel differre.

h Data sūt.s. actioni depositi, nam re similiter aūt r ipsos casui cigulq̄ subiacere r eoz̄ officia.defensozes aūt r pres ciuitatū triū libraz auri mulctari pena in capite sustinet pi culū si q̄d tale factū cōperiētes nō punierit aut hoc agere nō valētib⁹ nō nūcient sed latere pmiserint. Ut autē palā fiāt q̄ a nobis phibita sunt a priuatis r alijs q̄busdā citra eos q̄ in sacris nostris fabricēsibus referunt fieri aut priuatis vēdi arma r hoc p pñtē legez significare curauimus Prohibemus eñ priuatos operari r emere arcus r sagittas r spatas r enses q̄vocare cōsueuerūt semispachia r q̄ vocātur zanie siue lozice r cōtos r quolibet modo vel figura factas lanceas r que apud hisauros noiant monocapia r appellatos sitimos seu missibilia insuper r haspidas siue scuta r galeas seu cassides. nō eñ ista alij cuidam istruere sinim⁹ pter eos q̄ deputati sunt in sacris nostris fabricēsib⁹:solos aūt fieri r vēdi a priuatis pmitti m⁹ cultellos minozes q̄b⁹ nul⁹ in plijs vtit pñtē⁹ igit legez generalē tua celsitudo i hac ꝓponat regia ciuitate necnon r p alias ciuitates nre.r.p.vt oēs agnoscētes que placuerūt nobis:hec obseruēt. Denūciam⁹ autē futuris pesse huiusmōi custodie chartularijs ex mēozato fabricēsiū scrinio qz ex negligētia nō solū pecūiarias sustinebūt pēas sz ēt in cozpoze supplicia patient r militia cadant insup nec ipm vlteri⁹ pmitti a nobis scriniū in hmōi adeē solicitudie sz alijs cōmitti fabricēsium curā. q̄ igit placuerūt nobis r p hāc legem ōclarata sunt tua celsitudo r q̄ postea in cingulū fuerit operi terminoq̄ ꝺtradere festinēt indignatiōem nram r ipi metuētes nisi rē sic vtilē.r.p.custodierint.

De depositio r de denunciatōib⁹ inqlinozum:r de suspēdēda administratione panum.

Nō valz denūciatio ne reddat deposituz vl ne alimēta de publica annona erogāda pstent vel ne soluat pensio domus locate.qui talez denūciationem fecerit punitur ad interesse creditoris in quo quādoq̄ venire poterit totum depositum hoc dicit ange.

Idē. Jo.pze.secundo.

Item nuper audientib⁹ nobis hoc qō i impio publice sedētes multotiēs agimus orta est aliqua questio quā resolui mus statū hmōi dicentes ꝺtingere multa cōi eni r generali lege definire hoc iustum esse arbitrati sumus. si enim q̄s ab aliq̄ accipiat aurz aut res aliquas depositi cā i quibusdā ꝺditionib⁹ deinde illi agār necessitatez habeāt oñe restituere aurum aut res cōditionib⁹ semel impletis nulla omino licentia sit aliquib⁹ extrinsecus interdictiōibus vti r retinere depositi restitutionē cū r alia multa priuilegia tā a pcedētibus legislatozib⁹ q̄ a nob ipis data sunt licētia ei est phibēti redditionē euz q̄dē cui creditum est deposituz non molestare eū vero de reb⁹ q̄ in questiōe sunt q̄ aurz aut res aliquas accepturus est litē sozti r iusticiā et legē pmereri. Sed neq̄ p hāc cām dānis magnis subijciat euz q̄ interdictionē suscepit r cōpellat aut defensiones expetere aut res habere r nō possit volūtarie cū deponente benigne agere q̄ si tale aliq̄d egeritomnino eñ opozet nō sola delictoz nos cōtentos esse phibitione sed etiā timozem inferre iustū transgressozib⁹ siue ꝺditiōem contigerit rez aut pecuniaz fieri r hoc pbet siue aliū quēcūq̄ casum fortuitum ipsum respicit q̄ ꝓtestatione dixerit Insup etiā ex quo facta est huiusmodi ꝓtestatio vsuras pecuniarū vsq̄z ad tertiā cēteisme agnoscere phibētē accipe ppziā nō solū si aurū fuerit q̄ ꝺ depositū ē restitui ꝺo p hibitū sz r si alie res sit vt hoc timore stultozum simul r puersoz maligne versandi in depositiōibus homies cessent. sz totū hoc qō de mādatis ē r aspicere r cōstituere ꝺz legē puidem⁹.videm⁹ eñ frequētari hoc in regia hac pcipue ciuitate r aliqs iterdicētes eis q̄ mīstrāt publicas annonas r tessaras accipiūt ab annonaz pfecto volētes suspēdi administratōez r eos q̄ ex hoc solummodo forsan nutriuntur ꝺfraudari administratiōe per quaz eis omnis tribuitur vite occasio. Huic autez rei seueri⁹ r difficilius illud est multis enim domos possidentibus qui in hac felicissima ciuitate inbāchiti nō videt mox cui futuri sunt pensiones ab iniquilinis accipere calūniantur per interdictōes inquilinis dirigentes vt non inferant eis illi vero vltra eas suscipientes quidā propter inopiā forsan comedūt eas⁹ quidā vero r exules r magna hac fiunt ciuitate r ꝺcidit omnino pensionū administratio his qui ex hoc forsan solo nutriūtur fm q̄ occurrentes in ciuilib⁹ ānonis dirim⁹ Memini igitur damus huiusmodi licētiā sed vnusquisq̄z si aliquā habeat causam ad obnoxium sibi nō obdormiat in liberalibus aute r p pus habet rō deponēti um si cedūt bonis debitozes:vt. ff. depositi.l. si hominez.§.i.r.§.fi. item actioni depositi cōpēsatio nō opponit:vt.C.e.l. fi.i.rñ. itē crescit ī ouplū p ificiationē i quattuoz casib⁹ vt isti ō acti.§. rei psequēde.nūc aūt ꝺatur ad aliud:vt nemo ei iterdicat:vt hic r idēdicūt q̄ daz in cōmodato.

i Accepturus.i. receptu rus scz deponens.

k Expetere.a deponēte. vt defendat eū.

l Probet.s.amissoz:vt. ff. de pig.ac.l.iij.az.

m Cōtestatio. vt teneat deponēti:vt.j.e.§. nemi. nō depositario q̄ tenuit vane.

n Tertiā.r hāc dabit ei q̄ Iesus ē:vt hic.et. j.e. §. nemini igitur.

o Res.vt estimatiōis ō tur. vsura.

p Timoze.i.hec pena.

q Versandi.i. versari.

r Sz.r totū.q.d. multa sūt mādata q̄data sūt administratozib⁹ q̄ sūt.s.ō mā.princi.adhuc aūt q̄ dā desunt q̄ ponit duo s.de annona r de pēsione:vt sic dict⁹ tractat⁹ ō man.prin.plenioz fit.

s Eidem⁹.leñ tessaras gen⁹ ē mēsure q̄ mēsuratur ānona: vt.ff.de iudi. sz r si.§.si libertis.

t Occasio.qō iō iniquū est:vt.ff.de trāsac.l. cum hi.§.sed r psonarū. r. §. si in annos.

u Huic aūt.illi vero qui bus interdicitur.ac.

x Inbanchiti.i.bācis ñ sedētes.quia sunt absentes idē si pñtes alis est in littera in bācis nō vident.r eodē modo intelligas.r nō est vis vtrum sint absentes vl pñtes sed forte ita de facto fuit scz q̄ erāt absentes.

y Eas.interdictiones.

z Memini igit.obdormiat.i.nō differat euz cōuenire.nā negligētia est nociua.vt hic.r.C. de annali excep.vt pfecti⁹.r ecōtra diligentia fructuosa vt hic.r.ff.q̄ in frau. cre. pupillus.

r In liberalib⁹.supple ex premissis. r nulli aspirent in liberalibus interdictis rc.sunt eñ liberales ideo quia libēter suscepit iterdictōnē i le cui

interdiciturvt hic.vt pb̃ differat solutionez: vt.s̃. pri.§.illiꝰo vltro ꝛc.alij dicũt in liberalibꝰ.i. i de positis q̃ ex liberalitate ꝛ bona fide fiunt ac.

o Administratio.que si bi omnidie fiebat ac.

a Dox. id est tunc.

b Et neq; defensiões .i. nõ exigat depositariꝰ si deiussores a ꝺponẽte vl̃ cautionẽ ꝓpter huius interdictũ. qꝛ graue est vt subijcit dare fideiussorẽ vt.ff. vt in posꝫ.leg.l.si is a quo.§.si ꝛ puto hũc.§. generalẽ ad omnes tres casus huiꝰ cõstitutiõis ꝛ p hoc dico corrigi qꝺẽ C.depositi.l.pe. in fine.

c Defensionẽ.i.si vult cauere de defendẽdo depositariũ facultas erit eidomino sic cauẽti supplerẽ ꝓpriam recipere. vel dic ecõtra quedicit depositariꝰ separatũ recipeꝛ cautionẽ ꝛ supplerẽ restituere datã in aliuz moduz.

d Fiat.hoc verũ est in p tonjs lecꝰ in alijs. vt. ff. de prẽsti.l.pꝛorie.ꝛ.l.i.§. iij.ꝛ.§.fi.ꝛ ideo male allegat hic impator.

e Indicãt.i.ipsi q̃ venerũt ad nos ꝓ questione facti: vt.s̃.eodẽ in princ. potest dicere.

e Indicãt.i.iudicant nobis in mẽtẽ qꝺ faciamꝰ hãc.l.cõez parientez ꝛc.

f Quibꝰ modis differt hec ab illa.vt.s̃.qui.mo. ꝛc.quia hec generaliorẽ vt.j.auk.vt i me.ꝑme col. ibi bene se habz.itez hic tractat de his qui sui iu. ꝛ in potestate fiunt parẽtis ibi de his qui legitimi successorez lz nõ i potestate parẽtum sint.

g Naturale.cõstãtini. vt. C.e.§. l.i.

b Dudũ id est olim.

c Quelibet.i.aliqua.

d Cõstitu. vt. C.e.l.iij. ac.

e Scriptũ est.in tractatu de naturalibus liberis.

f Mediocritatẽ.i.modũ vel mẽsurã in dando vel relinquẽdo i naturalibꝰ

g Cõcedẽtes ꝛ archidiꝰ ꝛ theodo. vt.C.e.l.ij.ꝛ.iij.

h Fierent.scz leo: vt.C.e. l.quoniam desideria.

i Latiões.vt i.l.ij.C.e.ti.

k Cenerũt scz naturales liberivel eorũ questiões

l Clarietatẽ.q.d.qꝛ q̃stiones naturaliũ ad nos ꝓ uenerũt ideo correximꝰ ꝛ diximꝰ statuta ab alijs

uersitate omni plenis aspiret interdictionibꝰ cognoscat eñ qꝛ tale aliquid egerit ꝛ ꝓ occasionẽ eiꝰ ceciderit aut administratioꝝ panũ aut pẽsionum datio ex hoc accidens ipe sustinebit periculum q̃ moxa interdictionẽ iquilinis ꝛ ministrãtibꝰ panez miserit aut suspẽderit ãnonã. nihil eĩ hoꝛ agi omnino volumꝰ.sz ex q̃ interdictiões egerit sancimꝰ euz omne dãnũ sarcire dño rerũ sup hoc ꝛ vsurã ꝛ ẽtiã cẽtesime agnoscere pecuniaꝛ aut reꝛ que nõ accipe ꝓ eũ is q̃ ꝑm hũc modũ lesus est valuit ꝛ neq; aliq̃s opponat ꝺtensiões[b] qꝛ q̃ pñs est ei exactõis ꝺño dãti defensionẽ[c]:aut in depositũ aut in alijs recipe ꝓpriã. nõ ei oibꝰ est facile fideiussorẽ ꝓbere nr̃is legibus nullam defensionem oino ratam esse ponẽtibꝰ nisi cũfideiussione fiatᵈ fideiussorem enim omnino dandũ idoneum non facile neq; possibile passim est. Et ꝓpterea igr̃ in obꝺuantiam nr̃oꝝ subiectoꝝ volumꝰ hoc custodiri ammõ ꝛ decetero oi tpe vt immortale sit huiꝰ n̄re sanctiõis iuua mẽ.r.p.iudicãtᵉ q̃dẽ nob in mẽtẽ venientes ꝑsentẽ vero legẽ cõe iuuamẽ nr̃is pariẽtẽ subiectis. Tua igr̃ emineñtia q̃ placuerũt nob ꝛ ꝓ hac diui nã manifesta sunt legẽ opi effectui q; tradere ꝛ in perpetuum obseruare festinet,

Quibus modis naturales efficiuntur sui ꝛ de eoꝝ ex testõ siue ab intestato successione.

Impator iustinianus suum exordium faciẽs naturalitatis seruitutis ꝓ libertatis ius ostẽdit ꝛ docet quẽadmodũ legitimationes fiunt ꝓ oblationẽ curie ꝛ successoꝛes eoꝝ actiue ꝛ passiue ꝛ formã tradit adducẽdo aliũ modũ legitimandi ꝓ heredes ĩstituti in honorem curie factam ꝛ resti.prin.hoc dicit.bar.

Idem au. Jo.pre.secundo.

Naturale[a] nomẽ romane legislatiõi duduz[b] nõ erat i studiuz nec quelibet[c] circa hoc fuerat humãitas: sz tanꝙ alienigenũ aliq̃d ꝛ oino alienũ a repu. putabat.a cõstantini vo pie memorie tẽporibꝰ in ꝺstitutionũ[ᵈ] scriptũ[e] est libris Deinde paulatim mediocritatẽ[f] clemẽtẽq; sentẽtiã impatores trãseũtes leges posuerunt.alij q̃dẽ ꝛ dari ꝛ relinqui aliq̃d eis a patribꝰ ꝓcedẽtes[g] aliq̃ aũt et adiuenientes modũ ꝓ quẽ naturali iure prioꝛi liberati legitimi fierẽt[h] ꝛ paterne substãtie successoꝛes paulatimq; etiã ad nepotes ꝓcesserũt hmõi legislationes[i] ꝛ qm̃ in nr̃a tpa venerunt[k] ꝛ eoꝝ que paulo ante nos fuerunt multã varietatez[l] cã suscepit.

nos ei duplex habuimꝰ studiũ plurimos i libertatẽ ꝺducere homines ꝛ ex ꝓꝛe seruitute[m] ꝛ ex naturalibꝰ ad legitimos eleuare[n] nõ eñ vltio[o] ꝛ interdictio despicienda est sed qꝺ ẽ in necessitate curãdum est ꝛ diffugiẽdiũ quidẽ qꝺ malũ est inuenien dum est vero vndiq; qꝺ melius est. Quia igitur aliqua q̃dẽ i ꝓstitutionũ codice quẽᵖ ex omni prioꝛ impatoꝛ legislatione collegimꝰ de naturalibꝰ scripta sunt filijs quedaz vero in lib.institutionũ de his autem nos ꝓstituimꝰ[q] aut nõ taz pfecta cõpimus[r] ꝛ nosipsi plurimas fecimꝰ de his ꝓstõnes alias q̃dẽ in p̃dictarum collationũ[s] cõstitutionũ alias autẽ etiam postea[t]ne cã sit dispersa bene se habere credidimꝰ in vna cõstitutione[v] totuz[x] colligere que ꝓ oiꝰ sufficiãt ꝛ eaque de naturalibus sunt corrigere atq; sarcire. Palamꝰ nãq; est qꝛ hoim alij q̃dẽ liberi simꝫ ꝓsistunt ꝛ iter legitios sunt alij vo hoc prius[y] nõ habẽtes postea fiũt ꝛ ex huis[z] ad liberos ascẽdunt ꝛ ex naturalibꝰ ad legitimos alij vo ex hoc ipo naturales sunt ꝛ quedã eis successiones existũt alios autẽ neq; naturales esse decet sed etiã mõstrãtur indigni[a]. Oportet igr̃ nos ita facere ꝓstitutiõez[b] vt nullꝰ ignoret que possunt i naturalibꝰ valere.dicimus[c] autez inchoãtes legẽ qui cõsistunt naturales q̃buscũq; modis pcedũt ad legitimos quoꝝ plurimos inuenimꝰ nos vtq; sunt horũ successiones ꝛ quõ quidẽ vetustas vsa est his amare[ᵈ] qũo nos hũane, nec illꝺ q̃ relinquiꝝ[e] quoniã nec naturaliũ dignis sunt sicuti diximus appellatiõe. Natura si quidem ab initio duz de filioꝝ pcreatione sanciret scriptis nõduz positis legibꝰ[g] oẽs similr̃ q̃dez liberos.similiter ãt pduxit ingenuos.primis nãq; parentibꝰ ꝑmi filij similiter q̃dem liberi similiter aũt legitima creatura fiebãt.bella vero ꝛ lites atq; libidines ꝛ ꝺcupiscẽtie cãz deposuerũt ad aliud scema[b] seruitutẽ nãq; inuẽit bellũ naturalis autez castitatis casu si[i] lex aũt rursus hmõi delicta ꝛ curãs ad libertatẽ seruis molita est ꝛ multũ de his tractauit modos[k] introducẽs dena milia imperatoꝛie vero cõstitutiones apparuerũt his que nõ recte fctã sunt ad ius legitimũ vias quidẽ nõ trãsitoꝛie[l] neq; nos sancimus neq; subiectos hãc legẽ negligẽter audire ꝑcipimus. Legitimi[m] siq̃dẽ successoꝛes pcedũt hominibꝰ ex nuptijs q̃s cõtrahũt aut cũ dota

m Seruitute.ꝛ b primum.

n Eleuat.hoc scõz

o Cltio.no.gl'io fissimũ verbũ ꝛ est sensus: qꝛ licet aliqui sint in fuitute ꝓpter delictũ forte qꝺ fecerit. ꝛ ita pp vltionẽ. vel lz sint nati ex nõ legitimo mrionio ꝛ ita ꝺ interdictũ tñ nõ sũt despiciẽdi. sed iuuandi vt fugiant de malo et veniant in bonum vt.j.eodẽ.§. naz si q̃dẽ ꝛc. ꝛ sic est ar. ꝓ quolibet malo corrigẽdo: vt ꝛ.C. ꝺ emẽ. ꝓpiquoꝝñ l.i.item facit. ff. de ven.in posꝫ.mit.l. i. primo rñi.

p Quez.s.codicẽ.

q Cõstituimꝰ. vt i sti. de heredi. ab i testa.§.i.

r Cõperimꝰ. vt in sti.de nuptijs.§.fi. ꝛ ad oꝛfi.§. nouissimo.ꝛ de suc. co. § hoc loco.

s Collationũ.s. vt C.e.l. humanitatis ꝛ sequẽtes vsq; in fi.ti.ac.

t Postea. vt.s̃.ꝺ i ces.nu.§.pe.ꝛ ꝺ trien.ꝛ se.§.vl.ꝛ vt liber, dece. § . si q̃s. ꝛ.s̃.q̃ mo.na.ef.le.

v Cõstitu.s.ista.

x Totũ.s.oia vt ex sequẽtibꝰ colligiẽ

y Palã ẽ legitimos vt nati ex mrionio vt insti.de pa . po. in prin. ꝛ ꝺ his expedit se breuiter hꝺ ꝺstitutio. j. e.l. ac.

z Prius.s. legitimationez

ꝛ Fiũt.s.legitimi.

ꝺ Ex huis.rõne similitudis hoc poniẽ hic ꝛ alibi ꝛ in multis locꝫ in hac cõsti.ꝛ ꝺ his dicit plixe.j.e.§.qꝛ vero nõ ẽ.vsq; ad.§. discretis.

a Indigni.vt.j.e. §.vl. ꝛ supple hic alij sũt legitimi tñ vt adoptiui.ꝛ sic lr̃ q̃nq; gña filiozuz.

b Consti. ꝛ de his j.e.§. discretj. vsq; ad.§. vlti.

c Dicimꝰ aũt quorũ.scz modoꝝum.

libꝰ ínstrumẽtis aut etiaz abscꝫ hís sic ad feminas masculis cõuenienti bꝰ vt ab initio habeãt ad eas legitimaz nuptiarũ affectũ. Et hoc enĩ i calũnia positũ ad nos respiciẽtes legeˡˡ decernimꝰ qõ in hís quidez qui fortune dignitate puecti sunt quid autez in mediocri hoc hoim statu ꝛa gẽdũ sit ad demõstrationẽ legitimarũ nuptiaz qõ vo ordinceps pmissuz est plebi[o]. Qua ꝓpter nuptijs pcedẽtibꝰ[p] ex hoc ipo sunt successiões certe ꝛ sic inter legitimos cõnumerenᵏ morᵍ lex introducit successionũ modos plurimos de hís tractãs legitimũ siquidẽ ius sic se habetᵏ.

¶Si quis natus sit liber ñ tñ legitimꝰ aut etiã natus sit seruus sed libertatẽ postea meruit si sit masculus legitimari põt p oblationẽ curie si ẽ femina legitimaᵏ nubẽdo curiali legitio.h.d.an.

Quod veroʳ nõ est huiusmõi siz libez qdẽ nõ tñ ex nuptijs pcedens legitimis aut etiã in huitute natũ si libertatẽ qdẽ meruerit mãserit autẽ naturale hic ꝛ mõi varij ad ius legitimũ fuerunt qs enumerãtes sic etiam reliquaˢ sancimꝰ. Primus itaqꝫ modꝰ legitimi iuris existẽs ciuitatibus morᵗ vtilis quẽ theodosius pie ꝛ noue introduxit memorieᵛ. Sancitũ nãqz est ab eo vt possit naturales filios[x] aut oẽs aut aliqs offerre curijs aut filias curialibꝰ copulare ꝛ qm̃ modꝰ iste nõ simplicez habuit legislationẽ sed varie ꝛ de obligationibꝰʸ dictũ est ꝺ successiõibus quo ipsi ꝛ quoꝝ heredes existãt ꝛ q rursus ad iꝰ hereditariũ accedãt iustũ credidimus hoc primũ legislatiõis disponẽtes capituluz ita ad reliqs modos qui ad legitimoruz ius fuerunt accedere. qui enĩ idẽ sunt facile omnino est dicere.

¶Pater filiũ naturalẽ curie offerẽdo legitimuz facit siue habeãt legitios siue non siue faciat in vltima volũtate siue inter vivos sub gestis monumẽtoꝝ etiaz si naturalis sit positus in dignitate illustri nõ tñ in tali que liberat eũ a curia. filius vero semetipm curie offerẽdo legitimuz se non facit nisi cum nullus legitimus ꝛ naturalis supereſt. h.d.ange.

Si qs igit fuerit naturaliũ filioꝝ pr̃ siue curialis existẽs seu liber a curia licẽtiã hẽbũt oẽs aut qsdã ex eis siue legitimoruz sit filioꝝ pater siue etiã nõ sed solũmõ naturaliũ offerre curie lz forte illustris dignitatis sint filij suscepti[a] nisi tñ dignitas interceſſerit talis que hoies lz curiales sint ab hac fortuna liberos facit oblatiõis aũt modos siue[b] fiat a pr̃e adhuc supstite. ꝛ cũ quispiaz in cõe filium offerret hoc nãqz gestuz est filio tali naturali ꝛ filio curiali a patre in bustrena ciuitate ꝛ hoc ipsum dicit m̃ inspectionem factam ibi ꝛ ita eum offert sicut a leone pie memorie scripta dicit constitutio[c]. Siue ergo m̃ modum fiat aliqs a patre pnunciatꝰ curialisᵈ siue eum pater subgestis monumentoꝝ offerat siue[e] moriens in testõ cõscribat oportere fieri curialẽ demũ ille amplectaᵏ scripturã legitimꝰ[f] morᵗ fiet naturalium iure oĩno liberatꝰ siue etiam a mortuo patre semetipz filius aut filij offerãt tamẽ existẽte quidẽ legitima sobole etiã sic erunt legitimi ꝛ curiales. Proinde pater quidẽ etiã existẽtibus legitimis offert curie nõ legitimos filios qui vero per semet ipm ad hoc pcedit tũc solum modo audietᵏ cũ nullus legitimoruz filioruz existit[g] hoc itaqz de obligatiõibꝰ sit qõ indifferenter sancitum est[h] a nob in hac psenti lege recõditũ nõ autẽ simplicit[i] neqz fortuite[k]: oblatiõe oportet enizˡ ꝛ modos facere manifestos m̃ quos offerantᵏ.

¶Volens suam sobolem naturalem legitimare debet illam offerre curie ciuitatis illius ex q oriundus est vel ex qua vicus vel villa vnde oriundus est tributa soluit. sinaũt quis sit natꝰ in cõstantinopol. põt se offerre curie ciuitatis illiꝰ ꝛ curie ciuitatis romane ꝛ efficit legitimꝰ mulier aũt naturalis legitimaᵏ nubẽdo curiali ꝓstantinopol. itẽ naturalis nõ facit legitimũ se offerẽdo curie nisi cum filij legitime curie non super sunt hoc dicit ange.

Si qs igitur ex qualibet oriatur ciuitate siue curialis[m] siue etiãliber hmõi sit fortune licebit ei suum naturalẽ offerre filiũ curie illius vnde oriᵏ ciuitatis. Si vero nõ ciuis nec ipe cõsistat sz ex villa quadã aut vico sit oriundus illi a patre offerakᵏ ciuitati aut semetipz offerat sub qua ciuitate villa aut vicus tributa per soluat[n]. Palã vero est qz siquidẽ pater eũ aut auus offerat aut aliqs ascẽdentium parentuz ꝛ liberos[o] habẽs filios hoc agere poterit si vero ipse quispiam semetipz offerat hoc pmittimus cũ nõ alij legitimi sunt fratres. Si tamẽ aliquis offerre volentiũ suos naturales curijs aut ex maxima oriaᵏ ciuitate[p] [illegible]ente roma huic damꝰ licẽtiã i q voluerit metropoli[q] oblationẽ celebrare ꝛ hãc esse regulã etiã in filiabus vt iũgat eas curialibꝰ aut ex ciuitate ipa ex q orti sunt aut sub qua villa aut vicus tributa p soluat aut si qs liber simul ꝛ romanꝰ aut bizãtius[r] fuerit cuicꝫ curialiũ alteri[ꝰ] cuiuspiaz[s] metropolis tñ sic itaqz nob curialiũ diligẽtia est ꝛ iste modus[t] placet iuris legitimi qz damꝰ curialiuz naturaliũ existẽti solũmõ filioꝝ patri lz ex ãcilla eos habeat ꝛ liberos facere ꝛ offerre curie m̃ qõ predictũ[v] est ꝛ adhuc amplius sancimus de causa vt vel si nõ pater offerat li

de na.li.l.iij.

y Filios scz naturales.

z De obligationibꝰ scz curie accur.

a Si quis igit. pater b qñ p dationẽ curie secus sine cãvelit qs sibi filiũ facere successorẽ qz tunc demũ legitimis ñ existẽtibꝰ. vt.s. qui. mo.na. ef. le.§. si vero solummodo que est cõtra.

a Suscepti forte p rescriptũ. vt honoratior sit ceteris non aũt habuit administratiõez vt illustris dignitaſ tũc enĩ semp liberaᵏ a fortũa curiali. s. vt or.p. vt iostitu. q ꝺ dign. i. rñ. nec trãsire ad curiaz pmittitᵏ. qz deboneſtaret illustrẽ administrationez ꝛ hoc subiecit. tñ nõ talis ꝛc. sic ergo ꝛ i epo erit vt j. de sãctiſſi. episco. § sed b qdẽ. ꝛ idẽ in qlibz q p dignitatẽ a curia liberatᵏ q sũt mkti. vt C. ꝺe .l.fi.

a Siue. hoc respicit aliꝺ siue qꝺ est. j.

c Cõstitutio. vt. C. de naturali. li. l. quoniam.

d Curialis. i. q fiat curialis accur.

e Siue. hoc respicit aliꝺ siue qꝺ est. s.

f Legitimus. C. de naturali. li. §. illo.

g Exiſtit. ꝛ est rõ eiudẽ cũ nõ debeãt legitis filijs suo factoꝑiudiciũ facere qꝺ potuit pr̃ ꝛ hanc ꝺaz plurimũ in hac ꝓsti. dices.

h Sancitũ est. s. olim.

i Simpliciter. s. sine diſtinctione ꝛc.

k Fortuite. i. fortune.

l Enĩ. pro certe.

m Si qs. curialis nãq sit aliqs curialis nõ tñ filiꝰ eiꝰ nisi spãliter efficiaᵏ vt h C. ꝺ his qui spõ. mu. l. fi.

n Persoluat no. villas ꝛ castra sub ciuitate facere collectã: vt h. ꝛ. C. e. l. iij. ꝛ ff. ꝺ cẽſibꝰ. l. forma. ꝛ ius ciuitatiſ seq. vt ꝛ. ff. ad muni. q ex vico. ꝛ. C. ꝺ epiſ. ꝛ cle. l. nulli. §. ꝙ si inuito.

n Et liberos. ꝛ p etiã.

p Ciuitate. ꝓstatinopolitane. ac.

q Metropoli. i. metropolitane ciuitatis.

r Bizantius. i. cõstatinopolitanꝰ. nã ea ciuitas ꝑmo dicta est bizantium.

s Cuiuspiã. offerat filiã suam copulando curiali metropolitane ciuitatis

t Et iste modus. i. naturaliũ filioruñ ꝛ seruoruñ.

v Predictũ. vt. s. e. §. qꝺ

ꝺ Amare. aduerbiũ qz nil curabat vt. s. in pcin. huiꝰ cõstitutionis. ac.

e Relinqt. s. a nobis quin tractemꝰ ꝺ his qui ꝛc.

f Natura. si quidẽ superioꝝ ergo ꝺistinctio fuit fz ius ciuile imperatorꝝ ac.

g Legibꝰ qꝺ fuit anteqꝫ ciuitates essent facte. vt insti. de rerũ ꝺi. §. singulorum.

h Scema. i. ordinẽ quo gẽtes vtũtur de seruis.

i Casus. i. defectꝰ accursius.

k Modos. quibꝰ ad libertatez puenit, ꝛ quibꝰ fiant serui ꝛ a quibꝰ retineanᵏ ꝛ quibus acquiranᵏ per eos immo maioꝝ pars fere de seruis tractãt leges. sed nõ sic intelligo hanc litterã. immo ꝺico qꝫ imperatorꝝ hyperbolice loquit ꝛꝺ modis illis tãtũ ꝺicit quibus ad libertatẽ puenit qui sunt multi. vt insti. de libertinis. §. multis

l Transitorie. i. negligenter: vt. s. de qstorẽ. §. vl. col. vi.

m Legitimi. affectũ. q. diceret mutuũ ꝺ sensuz. vt. s. de nup. §. nup.

n Lege. vt. s. qui. mo. na. effi. le. §. b ergo. ꝛ. §. qꝺ vero ꝛ. §. quisquis.

o Plebi. i. minoribus in adiecta vita consti.

p Procedẽtibꝰ scz sic vt modo dictum est.

q Lex. i genere ponit videlicz ille tractatus qui ꝺicit ꝺ suis ꝛ legitimis heredibus.

r Habet vt dictũ est.

r Se habet vt ꝺictũ est modo.

s Reliqua. scz capitula de quibus fecimus mentionẽ. s. eo. versi. ꝺicimus ac.

t Quod vero. que vtilis scz est.

v Memorie vt. C.

vero nō est.

x Et qm̄. varie habētē sic ⁊ scōo trahēs matrimoniū nō ampli⁹ dat ō suis scōe coniugi q̄ vni filiorū p̄mi matrimonij. ⁊ cui min⁹ ōderit: vt. §. ō nup. §. optimus. ⁊. C. de scōis nup. l hac edic. §. i. q̄ō nō pōt esse minus legitima vel ℔ vt ibi. vt. §. ō nup. §. illud. sed si esset hic solus totum posset habere vt. C. eo. l. iij.

y Fortuna. vt. C. e. l. quoniā ōsideria ac.

z Adulterari. sic. §. de fide instru. in p̄in. ac.

⁊ Liberos. a curia.

o Promeruerit. vbiei ē lucrū est on⁹: vt. C. de fur. l. fi. ⁊ de cadu. tol. l i. §. p scōo. in fi. ⁊. ff. si q̄s omiss. cau. test. si x̄o solus, in fine p̄imo rū.

a Eorū. quid em̄ interest quo istorū modorū q̄s curie ꝓuideat: vt. C. eo. l. iij.

b Filiū x̄o dicim⁹. nūc exponit extra eaz cognationē patris.

c Ex vtroq; s. latere vt agnati ⁊ cognati. vt hic statiz exponit sic adoptat⁹ nō agnoscit cognatis patris. nec succedit: vt. C. ō adop. l. pe. §. iō sancim⁹. itē facit in isti, de ser. co. in fin.

ber aut semel fili⁹ fiat possit ⁊ semet ip̄m offerre curie etiam hic legitima nō existente p̄role.

¶ Legitimatus p curie oblationē pat̄ legitim⁹ successor efficit. ⁊ repudiare poterit hereditatez p̄is. tū ⁊ sese a curia liberare. pat̄ nō pōt ei intestamēto relinquere plusq̄ relinquat vni ex filiis cui minus reliquit. h. d. ange.

Et qm̄ᵏ varie etiā de huiusmōi p̄sonaꝝ successione sancitū est nō videt absurdū nob ⁊ de successione sicut p̄dixim⁹ terminare. Si q̄s igitur naturalis ꝑm hoc scema. i. oblatiōis fiat curialis erit patri ⁊ ab intestato successor ⁊ ex volūtate nihil dissimilis legitimis ⁊ ex donatiōe percipe poterit patris ita tamē vt nō amplius habeat vno hoꝝ q̄ ab initio legitimi sunt ⁊ inter oēs minus habēte: Cuz semel autē illi suscepint oblationē ⁊ ꝓpterea ad ius legitimoꝝ ascēderit nō si nim⁹ eos abstinere se patrū hr̄ditate aut videri q̄si donatiōez i se factā ⁊ ratā habitā ab eis reliq̄re ⁊ fortuna⁹ recedere manētes ita q; curiales flictā aut donatā sicuti dudū a nob dctm̄ ē hēbūt mēsurā

¶ Si filius ab initio oblationē curie recusauit bona rū paterna possidere reperit: curie est astrictus. q̄d locū habet etiam in filiabus. h. d. ang.

Si x̄o ab initio refutauerit oblationē manere liberos p̄ponentes lz naturales q̄dā fieri ditiores ⁊ curiales ⁊ deide videāt postea aut i totū aut ex pte possidere res donatas aut relictas sibi aut etiā alienare tenebuntur oino curiali fortuna ēt inuiti vt nō adulterari⁵ nobis videātur legislatiōez ⁊ lucra q̄dē venēt q̄ occasiōe oblatiōis sint repellāt aūt fortunā ꝓpter quā lucra p̄meruerit⁹. Et hoc similit sancim⁹ ⁊ i masculis ⁊ in femīis oblatis curie ⁊ filiab⁹ nubētib⁹ curialib⁹ nulla existēte dōria si pmasculos q̄sptā curie munia agat siue p generos curiā i filia b⁹ augere voluerit ⁊ p illoꝝ filios nouos adiicere p̄ioꝝib⁹ curialibus filios eoꝝ[a].

¶ Filius legitimatus soli patri ab intestato succedit nō auo vel ascendētibus nec etiā cognatis patris nec etiā agnoscit licet sit legitimatus nisi p quādā machīationē nec ip̄i eidē succedūt ab intestato sed ex testamēto vnus alteri succedere potest. hoc dicit ange.

Filiū vero p hmōi cām factū legitimū ip̄i soli genitoꝝ legitimū facim⁹ nō ēt extranee p̄sone cognatiōi patris dicim⁹[b] aut ex q̄bus ille natus est ⁊ q̄ vtroq;[c] sunt ⁊ qui ex eo ꝓcesserunt facim⁹ eū solummodo velut ex quadaz machinatione cognatū sancim⁹ eni oblatū curie naturalez filiū solūmodo patri legitimū fieri successorē nullum tamen habere principiū ad ascēdētes aut descendentes aut ex latere agnatos vl cogna

tos patris aut illos aliquid habere p̄cipiū ad illoꝝ successiones equū etiā ei dātes p̄uilegium vt sicut nec cognati patris illis sit iste successor nec illi ad ei⁹ vocētur successionē ni si forte scripserit aut ipse illos: aut ab illis scribat soli enim patri fiunt legitimi ⁊ cognati esse creduntur.

¶ Si legitimatus cū filiis vel nepotibus curialibus decesserit ad eius successionē ip̄i vocant. ſz si ipsi curiales nō sunt quartā fiscus habebit reliquā ip̄si filij sed si nulla, ꝑs supsit ⁊ ipse abintestato ōcesserit curialis ad nouem vncias vocat ad reliquas tres illi qui ex lege vocātur itez semel curialis effect⁹ ordinari⁹ iura sua querit ⁊ que fuit itē scriptus heres si curialis nō est pōt curie se offerre ⁊ partes hereditarias sibi deseribere ⁊ fortune ⁊ fortunaruz esse successor si hoc p̄inceps acceptauerit. h. d. ange.

Ergo sancīdū est q̄ factis⁹ ita legitimis efficiant successores si q̄dez habuerit filios qui[e] talis est aut nepotes ō legitimis sibi p̄creatos vt orib⁹ ⁊ merito etiā curiales cōstitutos modis omnibus eis succedant q̄d em̄ legali⁹ [f]est p̄pio filio ad paternā successionē. Si vero filios habuerit nō curiales quādoq; sibi[g] p genitos tūc legitima[h] mēsura veniat ad fiscū ⁊ curiā reliqua vero quātacūq; fuerit ad illos filios qui curiales nō sunt accedat. Si x̄o ⁊ generaliter nulla ei sit ꝑs ⁊ moriat intestat⁹ nouē quidē vncias curia ⁊ fisc⁹ habeāt. ꝑm q̄ō dudū a nob sancitū est i reliquis aūt trib⁹ vncijs q̄ ex lege vocant oīb⁹ modis venīēt aut si testat⁹ fuerit ad scriptos descendet heredes. Semel aūt factū curiale: iex suscipiēs ⁊ inscribēs curie ⁊ successiones ⁊ aliā omnē ei ordinatā dedit vite successionē ⁊ questū. si quis autē vel ex genere[a] vel extraneus script⁹ forsan aut etiaz nō scripti⁹ voluerit adire iperiū ⁊ semetip̄z offerre curie licētiā habeat hoc agēdi ⁊ distributaz curie p̄te accipiens fieri curialis ⁊ taz fortune q̄ functionū successor si hoc impiū ānuerit. Si quis aūt legitimos[b] q̄dez filios nō habeat naturales autē ei solum modo sint liceat ei curie honore scribere eos hr̄des ⁊ scriptura ꝓ oī oblatiōe[c] ꝓsistat ⁊ nō egeat hec aut iq̄rū legū alia adiectione neq; oblatione dū supstites essent sz ex hoc ipso scripti si liberi sint curiales simul ⁊ heredes fiāt ⁊ habeāt ⁊ ip̄i substātie nouē [d]vncias sicut pat̄ eis distribuerit. Si aut̄ etiā totuz eis relinquere voluerit adhuc faciet melius verūtū vsq; ad nouez vncias omnimodo eis relinquat sciēs qz si reliq̄rit min⁹[e] a lege[f] modis oīb⁹ supplemētū substātie fiat. illi vero si voluerit curiales fiant. Si vero aliq̄ qui

d Ergo sanciēdū si ē factis, datiui casus ac.

e Qui. i. qui curie oblatus est.

f Legalius. i. debetur magis ex. l. q̄ si dicat nihil cū ēt viuo patre domin⁹ est filius: vt. ff. ō libe. ⁊ posthu. l. in suis. ⁊ eadē p̄sona vt. C. de imp. ⁊ aliis sub. l. fi. ⁊ ideo ō bita bona patris filio, vt hic ⁊. ff. vn de liber. l. scripto herede in fi. ⁊. ff. ō bo. dam. l. fi. i. tū. ⁊ §. fi.

g Sibi. s. siue antea siue postea.

h Legitima. que determinat̄. l. s. q̄rta: vt. C. q̄ū ⁊ quib⁹ quarta pars de bet. l. i. ⁊. ij. in p̄i.

a Ex genere ei⁹ q̄ decessit.

b Si quis autez le. essent scz parentes. ac.

c Oblatione. i. ac si eēt dat⁹ curie ac.

d Nouem. q̄ū est vnus vel plures. q̄ō dic. vt. §. de trien. ⁊ se. diximus. §. excipiatur.

e Minus. q̄ō em̄ lex dat p̄uat⁹ auferre nō pōt vt hic ⁊ vt argumen. §. de nuptijs. §. si vero non solum in fine. §.

f A lege. supplet lex in quo homo ō ficit: vt. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis ⁊ C. de ioffi. test. l. omnimodo.

dem eligãt aliqui vero refutent ad eos qui eligũt refutãtiũ veniãt portiones[g] si vero omnes renuerit tũc tãquã filijs nõ existẽtibus ita ad curiã veniãt nouẽ vncie omnes. Si vo ille quidem tacuerit[h] filioꝝ vero legitimoꝝ ei nõ sit ꝓles tũc legitima pars quidẽ ad ꝯheredes ab ītestato veniat. filij vero naturales si voluerint semetipos offerre curie hoc faciãt sicuti[i] voluerint siue oẽs siue q̃ dã ex eis ⁊ modis oĩb⁹ nouẽ vncie substãtie ad curiales aut curialez ꝓueniãt. Si vero etiã ex ancilla ei nati sunt si eos manumiserit aut viuẽs aut in testõ obtulerit[k] eos etiã si suscipiãt ⁊ sint curiales sicut testatoꝝ voluit aut sicut eoꝝ ꝺesideriũ fecit offerẽtes eũ semetipos curie ꝓcipient sicuti dictũ ẽ nouẽ vncias vndiq; eũ volum⁹ vel si testent[k] vel si nõ facta volũtate[l] decesserint eos q̃ ad curiã veniũt nouẽ vncias accipe. si vero manumiserit quidẽ solũmõ ñ tamẽ obtulerit at illi etiã sic volunt aut q̃dã ex eis ad curiã respicer etiã tũc nouẽ vncie curiã agenti vt agẽtib⁹[m] ꝑm quãtitatẽ denk. Si vero[n] null⁹ naturaliũ aut velit aut offeratur tũc nouem vncias curia ꝓcipiat palã q̃ppe ẽ qꝫ simul sequik vbiq; fiscus ꝑm cõstitutiõez[o] de hoc a nob positã ꝺ naturalib⁹ itaq; q̃ ꝓ trãsitũ[p] ad curiã fiũt legitimi ⁊ ꝺ modo[q] ꝑm quẽ offerunk ⁊ successionib⁹ hec a nobis pure sancita sint.

¶ Approbat cõstitutionẽ zenonis .l. diui. ¶ de nat. lib. ⁊ cõstitutionẽ anastasij que cõcessit naturaliũ adoptionẽ quo ad cãs ꝓteritas tñ in futurũ vero eos denegat adoptare sed alijs modis legitimari possunt vt talis legitimat⁹ in successione illud ius hz qꝺ filj⁹ nat⁹ legitie. h. ꝺ. an.

Tribus[r] aũt alijs ꝺstitutionibus scriptis zeno[s] quidem pie memorie nõ ꝺ futuris aliquid plene sanciuit sz ꝺ iã ꝓterit; tñ scribit iõ solũmõ ꝓmisim⁹ vt eos[t] q̃ꝺ illa forte ꝺstitutio ꝓdest q̃ꝺ ꝺscẽdit eoꝝ exide ꝓles nõ hac vtilitate ꝓuarem⁹. Sicut enĩ anastasij[x] pie memorie q̃ naturales adoptare ꝺtribuit non esse oportuna ꝺcetero nr̃is subiectis ꝓmittim⁹ nisi ad hoc positã solũmõ finim⁹ vt si qua vtilitas aliq̃bus exinde reposita est hãc nõ videamur ꝓ nr̃as amputare leges. Oportet enĩ semꝑ aliqꝺ inchoare bonũ non ea q̃ a q̃busdã ꝓexistãt ꝺestruere[y] nr̃i enĩ patris approbam⁹ cõstitutionẽ[z] tẽperate quidẽ introductã ⁊ ordinate positã q̃ adoptiones naturaliũ ꝓhibuit multã absurditatẽ habentes ⁊ indiscrete velut aduenas quosdã legitimis naturales supintroducentes. Reliqui[r] igit̃ sunt mõi qui a nobis inuẽti sunt quos ꝓ currem⁹ legitimũ ius ꝓbentes eis qui erãt ꝓximi⁹ naturales circa quoꝝ successionẽ non laboraui m⁹. semel enĩ eos efficiẽtes legitimos[a] dam⁹ habere etiã successiones illas q̃s habẽt hi q̃ ab initio legitimi sũt. Si quis[a] igit̃ ꝺotalia[b] scripserit ad libertã in ꝓncipio siue ad liberã mulierẽ cui omnino lz copulari ⁊ ĩ cõcubine scemate sibi aut legitimoꝝ filioꝝ iam pater[c] existẽs aut etiã filioꝝ naturaliũ pater legitimas esse nuptias ⁊ filios vel ꝓcedẽtes vl̃ conceptos legitimos ei esse sancim⁹. Et licet postea nõ nascãtur filij ei aut etiã ei nati moriantur nihilomin⁹ ꝓioꝝ soboles[ꝺ] legitima cõsistit. affect⁹ eñ circa filios ita ei ꝓcedẽs q̃ eũ etiã ad ꝺotale ꝓuocauit instrm̃ ipse ꝺdit scõis filijs occasionẽ q̃ postea nati[e] sint legitimi iuris. Qua ꝓpter absurdũ erat benignã occasionẽ quã posteri sibi filij inuenerũt ex ꝓioꝝib⁹ sumẽtes eam non etiaz ꝓioꝝib⁹ legitimũ ius similiter simul ⁊ sine calũnia circa patrũ dare successiões. palã ei est qꝫ iuniores[f] filij ex leges facti sunt sui hoc initiũ ꝺotalibus ꝓbẽtibus. Quaꝓpter vnũ amboꝝ sancim⁹ ordinẽ ⁊ decetero calũnias plurimis abstulimus cõstitutionib⁹[b] illud dicẽtes vt vl̃ si nõ habuerit filios postea pater ꝺotalia tñ exposuerit instrã etiã sic nihilomin⁹ suos habeat filios vt eni nascerenk ei filij alij et is q̃dez forte potestatẽ ⁊ licẽtiã habuit sicut etiaz natos auferre, effectionis vero probationez que in ꝓioꝝib⁹ fuit natis hoc est ante ꝺotalia instrã ꝓbẽtẽ legitimũ ius nihil tale fuit qꝺ auferr[a] oino potuerit insup ẽt ex rõnalibi⁹ hoc adiectũ est causis q̃si ãte ꝺotalia ꝺcept⁹ q̃dem filius est nat⁹. est autẽ post ꝺotalia auxiliatoꝝ sui sit[b] q̃ etiã ꝓioꝝib⁹ constitutiõib⁹ hoc facer̃ potuit. ⁊ quedã a nobis inuenta[c] est rõ regl̃aris optie narrãs ꝺ ordine nascẽtiũ cũ ei ꝺubiter̃ vtrũ oporteat ꝺcept⁹[ꝺ] an pt⁹ respici tps sanci m⁹ vt nõ tps ꝺcep⁹ sz pt⁹ ispiciak̃ ꝓpter filioꝝ vtilitatẽ si vero ꝺtigerit tales aliquas excogitare circũstantias casuum i q̃bus est vtili⁹ ꝺceptõnis tps q̃ pt⁹ tps illꝺ valere magis ꝓcipimus qꝺ vtilius sit nascenti[e]

¶ Habens filios si cũ eoruz matre nõ põt cõtrahere matrimoniũ ⁊ eos legitiare postea vult ꝑ rescriptũ ꝓncipis sicut ꝑ rescriptũ seruus restituí põt natalibus ⁊ si ipm̃ rescriptũ pater impetrare nõ valẽs morte ꝓuẽtus eos sibi efficit legitimos successores ꝓcibus ꝓncipi oblatis ⁊ testõ patris ostẽso efficiãtur legitimi. h. ꝺ. ange.

Illud tñ a nob̃ sancitum[f] est vt si quis voluerit legitimã suam facere

g Portiones. sic. C. qñ nõ pe. par. l. i. accur
h Tacuerit. s. testõ
i Sicuti. scz nõ facto testamẽto.
k Obtulerit. s. eos curie.
l Volũtate. scz testamẽto nõ facto accursius.
m Aut agẽtib⁹. i. in curia.
n Si vero. s. pater moriens.
o Cõstitutionẽ. j. eo. ¶. semel. ⁊. ¶. si quis añt.
p Per trãsitũ. scz tunc enĩ fit trãsit⁹ cũ curie offerk.
q De mõ. s. adop.
r Tribus añt. que statim nominabãtur. accur.
s Zeno. vt. C. eo. ti. diui ꝺstãtini. ac.
t Et eos. rõ quare ille cõstitutiões in. C. posite sunt.
v Quod. i. quia
x Anastasij. vt. C. eo. iubemus.
y Destruere ⁊ sic no. q̃ in dubio nõ debem⁹ corrigere l. vt hic. ⁊. C. ꝺ ap. l. ꝓcipim⁹. in fi. ar. cõtra. j. vt fra. fi. i. rñ. sed illud qñ expresse corrigit.
z Cõstitutionez. q̃ ẽ C. eo. l. legez anastasianaz.
a Reliqui ꝓcurremus modo statiz accursius.
b Legitimos. ꝑm modũ infrascriptum.
a Si quis igit̃ libertaz. qꝺ de libertate dicit intelligi si legitimos nõ habz ꝑm distinctionẽ quã habes. ¶. de trien. ⁊ se. ¶. fi. quã dicũt quidaz tolli ꝓ illã. ¶. vt liberi ꝺce. ¶. pe. accursius.
b Dotalia. s. instrã.
c Pater scz tñ. nã i vtro q̃ casu idẽ est: vt hic. ⁊. ¶. de trien. ⁊ se. ¶. fi. ⁊ isti. de here. ab intesta. ¶. ij.
d Soboles. scz nata tpe cõcubinatus.
e Nati sũt. post nuptias cõtractas.
f Juniores. i. posteriores nati accursius.
g Ex lege. i. ꝓ legez.
h Cõstitutionib⁹. s. nr̃is tribus: vt. C. eo. ti. l. cũ q̃s ⁊. l. nup. ⁊. l. fi.
a Auferre. q̃si dicat casu aliter esse potuit vt nascerenk̃ filij. sicut nati morerentur. ac.
b Sit. i. sit legitim⁹. ac.
c Inuẽta. C. ꝺ natu. libe. l. nuper. ¶. ⁊ multo.
d Cõcept⁹. i. cõceptiõis casus genitiui. ac.
e Nascẽti. vt. ff. de statu homi. qui in vtero. ac.
f Illud tñ sancitũ. ¶. qui. mo. na. effi. leg. ¶. si q̃s vero. ⁊. ¶. liceat igit̃. et. ¶. si vero accursius.

g Pctō. qz meretrix. ac.
h Tractata scz hȳs modis. fm azo. ꝛc.
i Si q̄s. repetit vt soluat accursius.
k Rescriptuz. qō vulgo appellāt bononiēses māburdiū. i. imperiale rescriptū. accur.
l Diximꝰ. vt. s̄. e. §. natura si quidē.
m Seruitutē. eo modo q̄ dicit̄ instituta. de iure naturalis. §. ius aūt.
n Cōuersio. qz boies cōuertūt. ad ꝯcubinas ac.
o Inueniri. silis morbꝰ similē desiderat medicinā. vt. s̄. dixi. q̄bꝰ modis na. ef. le. §. liceat igit̄. ac.
p Facto. i. pcibꝰ impatori oblatis ōclarato quia vult filios restituē na. ac.
q Hoc. s. tēpore.
r Una. s. simul.
s Si vero. supplicātibꝰ scz nobis.
t Principis. b̄ accipe qñ pater dicēs eos naturales volebat tm̄ eos vt legitimos reputari. si autē solum eos filios diceret nec addēt naturales. siue in testō siue in scriptura vbi subscripserit tres testes siue in gestis erūt legitimi lz se pncipi ñ offerāt. ꝛ qō plꝰ est vni testimonio dato alijs pdest. vt. j. vt liceat ma. ꝛ a. §. ad b̄.
v Generaliter. pmissū. vt C. de emā. li. l. nec auus. i fi. ꝛ. l. iubemꝰ. i fi. nec ꝓuꝰ qñq̄ manumittit̄ inuitꝰ vt. C. ō te. ma. l. fi. §. si ꝙo q̄dā ibi volentibꝰ ꝛc.
x Sortē. forte enī praue cōuersatōis ꝛ puersi moris est iste pater.
y Non est. vt hic. ꝛ. ff. ō his qui sunt sui vl̄ ali. iu. l. fi. nisi p ingratitudinē. vt. ff. ō adop. l. q̄ liberatꝰ ꝛ. C. de ingratis li. l. i. ꝛ fic no. in his q̄ sunt volūtarie iurisdictionis nō posse q̄d fieri altero inuito. si ne eximat̄ filiꝰ vl̄ rediga tur inuitꝰ vt hic siue qō plerūq̄ pater eximere cōpellat̄ inuitꝰ nisi ī q̄tuor casibus vt no. insti. qui. mo. ius pa. po. §. fi. sed q̄ro an cōpellat̄ filiꝰ exire patriā potestatē ex eisdē causis ex q̄bus pt̄ cōpellit̄ eū emācipare. rñ. nō ꝛ qz nō inuenimꝰ. vñ regulā istā ꝓuamꝰ i dubio: vt ff. ō exer. l. i. §. in re igit̄. ꝛ qz filiꝰ nō ꝓz eā ptātē in patrē quā pater i filiū vt eā in euz valeat exercere

sobolē ꝛ ñ habuerit vxorē taliū filiorū matrē filios q̄dē valde diligat. mulier aūt nō sine peccato s sit apō eū nec̄ digna sit quolibz legitimo nomine ꝛ preterea aut moriēte muliere aut legitimo iure nō digna in matrimonio putāda aut cā a filijs maligne tractata b aut ex studio muliere celata aut filijs aut forte aliter ei diuitijs accedentibꝰ ne iure legitimorū vsum pr̄ ꝛ fructū ōfuncta mfe tanq̄ sub potestate filijs cōstitutis habeat. Si q̄s i ergo filios legitios nō habet sed tātūmodo naturales ipsos q̄dē legitios: facere voluerit muliere vero in pmptuz nō habeat omnino aut habeat q̄dē nō tm̄ sine pctō aut si ñ appareat aut alik̄ dotaliū instrumētoꝝ nō habeat facultatē. q̄d em̄ si ad sacerdotiū alter eorū ascēdat damꝰ ei fiducias hoc quod dudū gessimꝰ ad legitimū ius filios educere naturales legitimis sicuti pdiximꝰ nō existētibꝰ p quādam huiusmōi viā sic̄ eni sunt modi q̄ ꝓuos ad libertatē simul ꝛ ad ingenuitatez deducūt ꝛ nature restituūt ita si pater nō habuerit legitimā plem ꝛ voluerit eos restituere nature ꝛ antiq̄ ingenuitati siue ex ingenua nascant̄ ei siue ex liberta ꝛ legitimos decetero ꝛ sub ptāte habere hoc agat per nr̄m rescriptū k, nō eni fuit in pncipio q̄n natura h omibꝰ sanciebat sola anteq̄ scripte ꝓcederēt leges q̄dā differētia naturalis atq̄ legitimi sz ꝑmis pentibꝰ primi filij sicut presentē inchoātes diximꝰ l legē etiam ipō ꝓcessu nati legitimi sunt ꝛ sicut in liberi natura quidē fecit liberos oēs bella vero ꝓuitutē m adinuenerūt sic etiā hoc nobis natura legitimas ꝓtulit soboles ad ꝯcupiscētiā vero facta cōuersio n naturale ius iseruit. Qua ꝓpt̄ similibꝰ passiōibus exortis ꝯuenit curā ex equalibꝰ inueniri o aliā q̄dē a ꝓrib̄ nr̄is aliaz ꝙo a nobis. Sit igit̄ licētia pri i pdictis casib̄ matrez in ꝓrē scemate relinquēti impio p̄ces offerre hoc declarātes qz vult naturales suos filios restituere nature, ꝛ ātique ingenuitati ꝛ iure legitimo vt sub ptāte eiꝰ cōsistāt nihil a legitimis filijs differētes quo facto p ex hoc q filios frui hmōi adiutorio vna r nāq̄ hoc modo oēs huiꝰ nature digressiōes ꝛ opiniōes in his q̄ legitimos non habent filios curamꝰ sic breui solatio tm̄ impetum nature corrigētes. Si vero s is qui solummō naturaliuz filiorum est pater p quos dā fortuitos casus non valuerit hoc agere mori

ens aūt sub quodā pdictorū casuū scripserit testm̄ volēs sibi legitios eē filios successores ꝛ i hoc damus ei licētiā. ꝛ fiduciā supplicantibꝰ: tm̄ ēt sic filijs post mortez patris ꝛ hoc dicētibꝰ ꝛ ostēdētibꝰ patris testm̄ ꝛ heredibꝰ existētibꝰ ꝑm legez hoc q̄z donū habeāt patris ꝛ pncipis t. idē dicere nature simul ꝛ legis. Generaliter v autez in oīb̄ qui p pdictos modos deducūtur ad legitimū ius tunc hoc volumꝰ obtinere dum ꝛ filij hoc ratū habuerit nam si soluere ius patrie potestatis inuit̄ filijs nō pmissum est pribꝰ multomagis sub ptāte redigere inuitū filiū ꝛ nolētē siue p oblatiōez ad curiā siue per instrumētoꝝ celebratiōez siue p aliaz quālibet machinationē tāq̄ sortēt metuētē paternā iustū non est̄ y nec̄ impij ꝛ legislatiōis ponimꝰ ꝓpriū z Si vero plurimis existētibus filijs alij quidē eligant alij respuant hi q̄ volūt legitimi fieri alijs in iure naturali manētibꝰ ꝛ ꝛ hoc dicimꝰ nullū priorez legitimoꝝ pimētes modū sed hunc a adijciētes alijs in quib̄ b illos accipere nō licz omnino enim legitimis existentibus deinde naturalibꝰ quientibꝰ nequāq̄ ius legitimoꝝ eis adijcit̄ nisi oīno aut p curiā aut p nostras ꝯstitutiones q̄ dotaliū instrumētoꝝ introduxerūt modū: adoptiōis c aūt modꝰ q̄ fuit olim a quibusdā ante nos impatoribus sup naturalibꝰ putatꝰ nō improbus inuentiētes ꝑm paterne cōstitutōis d virtutē ꝛ nos sicuti dictū est excludimus quoniā castitatē nō ꝓfecte cōsiderauit ꝛ nō erit decens vt q̄ bene exclusa sunt i rem. p. rursus introducant̄ qua propter his a nobis sanctis atq̄ manifestatis quo cōueniāt mō ad ciuitatē romanā legitimoꝝq̄ ius transire nihil de successione sup talibꝰ est dicēdum. nam sicut in ceteris ab initio legitis oportet etiam in eis fieri successiōes a. Discreti b igit̄ ꝛ his qui facti sunt legitimi ꝛ his qui mā serunt naturales ordinādū est iam etiā de successionibus eoꝝ valēti c siquidē ꝛ Valētiniano ꝛ gratiano diue memorie ꝑpus d placuit humanū aliq̄d ageē circa naturales ꝛ si q̄dē sit naturaliū patri legitima soboles vna vncia eos dignos eē fecerūt ꝛ hac cū sua matre e ñ donari nec̄ ex vltima dari voluntate vlterius aliq̄d ꝑmittētes. Si vero filij quidē nō sint naturales f: cōcubine vo solūmodo his qui nō habeāt vtiq̄ cōiuges hoc ꝛ eni tm̄ cōcubinā habentibꝰ ē ꝓscriptū mediā

g Pctō. qz meretrix. ac.
h Tractata scz hȳs modis. fm azo. ꝛc.
i Si q̄s. repetit vt soluat accursius.
k Rescriptuz. qō vulgo appellāt bononiēses māburdiū. i. imperiale rescriptū. accur.
l Diximꝰ. vt. s̄. e. §. natura si quidē.
m Seruitutē. eo modo q̄ dicit̄ instituta. de iure naturalis. §. ius aūt.
n Cōuersio. qz boies cōuertūt. ad ꝯcubinas ac.
o Inueniri. silis morbꝰ similē desiderat medicinā. vt. s̄. dixi. q̄bꝰ modis na. ef. le. §. liceat igit̄. ac.
p Facto. i. pcibꝰ impatori oblatis ōclarato quia vult filios restituē na. ac.
q Hoc. s. tēpore.
r Una. s. simul.
s Si vero. supplicātibꝰ scz nobis.
t Principis. b̄ accipe qñ pater dicēs eos naturales volebat tm̄ eos vt legitimos reputari. si autē solum eos filios diceret nec addēt naturales. siue in testō siue in scriptura vbi subscripserit tres testes siue in gestis erūt legitimi lz se pncipi ñ offerāt. ꝛ qō plꝰ est vni testimonio dato alijs pdest. vt. j. vt liceat ma. ꝛ a. §. ad b̄.
v Generaliter. pmissū. vt C. de emā. li. l. nec auus. i fi. ꝛ. l. iubemꝰ. i fi. nec ꝓuꝰ qñq̄ manumittit̄ inuitꝰ vt. C. ō te. ma. l. fi. §. si ꝙo q̄dā ibi volentibꝰ ꝛc.
x Sortē. forte enī praue cōuersatōis ꝛ puersi moris est iste pater.
y Non est. vt hic. ꝛ. ff. ō his qui sunt sui vl̄ ali. iu. l. fi. nisi p ingratitudinē. vt. ff. ō adop. l. q̄ liberatꝰ ꝛ. C. de ingratis li. l. i. ꝛ fic no. in his q̄ sunt volūtarie iurisdictionis nō posse q̄d fieri altero inuito. si ne eximat̄ filiꝰ vl̄ rediga tur inuitꝰ vt hic siue qō plerūq̄ pater eximere cōpellat̄ inuitꝰ nisi ī q̄tuor casibus vt no. insti. qui. mo. ius pa. po. §. fi. sed q̄ro an cōpellat̄ filiꝰ exire patriā potestatē ex eisdē causis ex q̄bus pt̄ cōpellit̄ eū emācipare. rñ. nō ꝛ qz nō inuenimꝰ. vñ regulā istā ꝓuamꝰ i dubio: vt ff. ō exer. l. i. §. in re igit̄. ꝛ qz filiꝰ nō ꝓz eā ptātē in patrē quā pater i filiū vt eā in euz valeat exercere

z Propriū. imo remotū ꝛ extraneuz ac.
a Manētibꝰ. sic s̄. eo. §. si q̄s aūt legitios. ibi siuo alio q̄. ꝛc. ꝛ. C. ō te. ma. l. fi. §. si ꝙo q̄dā. et ff. de le. p. l. naturalius. §. ij.
b Prio ꝛ. s. nullū eoꝝ p quē aliquis fit legitimus.
a Hūc. scz p rescriptū principis.
b In q̄bꝰ. supple ī illis casib̄ i q̄bꝰ alij nō habēt locū qō est ex causis illis q̄ sunt. s̄. e. §. illud. et. s̄. qui. mo. na. ef. le. §. nouimꝰ ꝛ. §. si q̄s ꝙo. ꝛ. §. liceat. vel dic' nullū eoꝝ pimētes ꝛc. i. eoꝝ q̄ ppie sūt legitimi lz hūc adijciētes alijs mōis in q̄bꝰ nō lz illos s. filios accipe legitios qz nō sūt. alꝰ cessat b modꝰ. vt subijcit oīno ei ꝛc. vl̄ verius dic q̄ b modꝰ p quē nō lz naturalē facere legitimū cōiūgit alijs modis: qñ non lz facere naturalē legitimū. nā b mō nō lz: si extāt legimi. ꝛ b subijcit oīno eni ꝛc. sz q̄ sunt modi i q̄bꝰ pmittitur ista legitiatio si filij non sint. rñ. qñ pr̄ p rescriptuz petit b fieri. vt hic ītē qñ in testō dic q̄ sint legitimi. et filij oñdūt postea testm̄: vt. s̄. eo. §. si ꝙo naturaliū. rñ vt. j. vt liceat ma. ꝛ a. §. ad hec.
c Adoptiōis. ipatoribꝰ vt ab anastasio. vt. C. e. l. iubemꝰ in fine.
d Cōstitutiōis. scz prīs iustini.
e Posite. vt. C. e. ti. l. legē. §. ī posterū vbi dꝛ q̄ naturales nō adoptēt vt b sunt. s̄. q̄. mo. na. ef. le. §. ñ oēs.
a Successiōes. vt b. ꝛ. s̄. e. §. trib̄ꝰ. in fi. §. ibi reliqui. ꝛc.
b Discretis igit̄. legitimi. quocūq̄ ō supradict̄ mōis
c Valēti. vel dic

qđ nō sit in. C. vel dic q̄ sit ei⁹.l. sensus.in.C.de na. li. l.ij.

o Pri⁹.ipatoribꝰ

e Hre.si habeāt

f Naturales.z legitimi.az. imo naturales tñ vt h̄ littera dicit euidēter hodie tñ seruo qđ dr.j.e.§.ne igit. et §.si xo filios.

g Donātes.h̄ habem⁹ in. C. de na. li.l.ij.

h Dedim⁹. vt. C. e.hūanitatis ac.

i Viros.s.bonos z honestos.

k Tacem⁹.vt p̄ h̄ plus det intellige re.sic.s.q̄. mo. na. ef.le.§.z q̄dem.

l Me igit finamus z viā piurijs. q̄ leges puniūt relinq̄ mus.vt.C.de indi. vi.l.ij.

m Cōstitutiōis.q. diceret h̄ z erat p iura codicis.vt. C. e.l.ij. z. s. §. pri.di scretis.

n Legitimoz.s.sit.

o Donari.s.invlti ma volūtate.al.vt j.stati. §.si xo habuerit.ac.

p Si xo filios.legitimā.i.tertiā. vt dixi.s. de triē. z se. §.i. de qua.l. h. facit mētionem.

q Si q̄s aūt. diuge.h̄ cū nō capiat tñ facit q̄ alⁱ nō capiat. z sic no. q̄ h̄ fallit regla q̄ dr si vinco vincētē te ꝛc. vt.ff. đ di. z tē. p̄. de acces. nā naturales filij repellūt agnatos q̄tū est i duab⁹ vncijs vt h̄ subijcit. z agnati vicūt vxorē. vt C. vñ vir z vxor. l. i. z tñ natu. nō vincūt vxo. imo vicūt ab ea: vt h̄. z j.e. §. siq̄s igit. sic z alⁱs fallitoča regla. vt ff. q̄ po. in pi. l. i. itē fallit. j. đ eq̄li. do. §. his q̄ueniēs. itē fallit. ff. ad senat⁹ cō. ter. l. iij. §. obij cit. z. l. eq̄ssimū. §. si ex filio. z dixim⁹ s. đ tri. z se. §. cō sideraui⁹. vbi dicūt ea q̄ dicunt h̄.

vncia solā donātes⁸. Si xo filiorū legitimoz nō sint parentes z nec patres z matrē habeāt vsq̄ ad tres vncias relinq̄re eis aut dōare pmis si sunt z hoc cū matre. z si quolibet mō accepit aliq̄d i hoc reputari solūmō qđ aūt pl⁹ est ad eos q̄ vocāt ex lege venire hoc qđ Theodosij seniorꝭ filij lz non pfecte sanciuerūt. Nos igit z si pr⁹ hūana vsi lege p trib⁹ vncijs sex vncias eis filijs legitimis nō extātib⁹ p patrū munificētiā dedim⁹ ᵇlz tñ ex his q̄ subinde ꝓueniūt cāis pfecti⁹ simul clementi usq̄ ōsiderātes p̄sentē ponimus legē plurima itaq̄ sunt z pus cōmissa z in nr̄is tēporib⁹ delinquūtur z tō ab ipietate hoies lib eram⁹ q̄daz eni nō habētes licētiā quātū volūt suis naturalib⁹ filijs relinquēdi eligūt q̄si viros[i] z scribūt hēdes quaten⁹ restituāt filijs at illi aut ex hoc ipie agūt z p̄uaricant volūtatē cōscribētiū aut qđ oīm leuissimuz putāt piurāt z tacem⁹[k] ea q̄ tradita sūt z ex memoria nobis in psonis gloriosissimis z talia delinquētib⁹ pr̄iscis tp̄ib⁹ We igit semp tale fieri delictū sinam⁹ neq̄ q̄ agere lz in extraneis z ignotis in pp̄rijs filijs naturalib⁹ hoies[l] agere phibeam⁹ ppter ea p̄senti lege sancim⁹ vt siq̄dē q̄spiā habuerit filios legitios nō posit filijs eorū q̄tū mr̄i vltra vnā relinq̄re vncia aut donare naturalib⁹ aut cōcubine. Hoc ei p̄priū ꝓris indicam⁹ esse ꝓstitutiōis[m]. Sed z si q̄d ap̄li⁹ dare tētauerit quolibz modo hoc fieri filioz legitimoz[n] vl si filij nō sint cōcubina vero solūmō huic mediā vncia relinq̄ aut donari[o] cōcedim⁹ Si vero[p] filios nō habuerit q̄spiā legitimos aut quēquā ascendētiū q̄bus necessitas est legis relinquere ptē ppie substātie cōpetētē testōi licētia sit etiam in. xij. vncias scribere filios naturales hēredes z diuidere inter eos quocūq̄ voluerit mō res z p̄ donatiōes aut siplices aut antenuptiales aut p̄ dotes aut p̄ aliū quēlibz modū legitimū suas in illas substātias trāsponere sic ei nequaq̄ egebūt q̄busdā ad ipietatē aut piurijs pparatis sed ex ipo suam disponēt pure sentētiā. Si vero habuerit hi quos p̄dixim⁹ aliquos ascēdētiū legitimā eis reliquēt ptē quā lex z nos ꝓstituim⁹. Reliquaz xo totā in naturales filios habeāt reliquēdi licētiā z hoc dicimus supra his q̄ inscriptis z legitimis volūtatib⁹ disponūt suā substātiā. Si q̄s aūt defunct⁹ fuerit legitima ei oīno soboleñ extāte filioz dicim⁹ aut nepotū vl ōinceps successiōis necq̄ legitima ꝓiuge[q] deīde moriat nō disponēs ō substātia[s] sua z veniat cognatio forsan aut etiā manumissor vt pote bonoz possessionē mouēs z surgēs aut ēt nr̄m erariū. nā nec illi quātū ad hoc parcim⁹ si aūt ei do nec vixerit libera mulier in scemate cōcubine sociata z filij ex ea talib⁹ eni solūmō hoc sancim⁹ vbi oīno i dubitat⁹[r] est z ꝓcubine in domo affect⁹ z filioz ibidē ples z alimētuz dam⁹ eis z intestatis parētib⁹ defū ctⁱ duas p̄ne substātie vncias[t] habere cum matre ptiēdas quāticūq̄ fuerint filij z vni⁹ filij portiōez z mr̄ accipiat z hoc dicim⁹ si vni ꝓcubie socieť aut filios ex ea hēar aut ēt p̄cedēte ꝓcubia morte[v] forsan aut sepatiōe filij ei domi sint: tūc ei dam⁹ eis ab itestato ad duaz vnciaz[x] vocatōnē. Si xo effusa[y] ꝓcupiscentia ei fuerit z aliaſ sup alias introduxerit p̄ori ꝓcubinas z multitudinem habuerit mulier fornicātiū. sic eni dicere meli⁹ est z ex eis filios habens moriať multas simul deserens ꝓcubinas odibilis q̄dez est iste talⁱ p̄ocul aūt hac lege modis oībus cū talib⁹ filijs z cōcubinis excludāt sicut eni si q̄s legitie copuleť vxori alias supinducere nō poterit mr̄imonio ꝓsistēte z ex his[z] legitios p̄creare[z] ita nec post agnitā quo dixim⁹ mō ꝓcubinā[a] z ex illa filios[a] dabimus[b] si etiā aliq̄d opus libidinis aliud fecerit ēt hoc ad successionē ei⁹ introduci si mortuus fuerit itestat⁹[c]. Hā si hoc nō sanciuerimus indiscreta[d] q̄dē erūt q̄ mulier sunt quā[e] potius aut quā minus amauerit indiscreta q̄dē que filioz z nos nō damus luxuriātib⁹ sed pudicis legem[f] nō autem differētiā facimus de filijs siue masculi sint siue femine sicut eni natura nihil circa talia tractat sic nec nos aliā in masculis z aliā in feminis sz hanc ponimus legē: oportet enim per omnem viam subtilitatez simulq̄ pietatē trāsire. Si quis igitur habēs filios legitios reliquat z naturales ab itestato quidē nihil eis existere oīno volum⁹ pasci vero naturales a legitimis[a] sācim⁹ vt decet eos hz substātie mēsurā a bono viro arbitratā q̄ videlicet apud nostras leges[b] viriboni arbitratu dicť hoc ipso custodiēdo vel si conivgez quidē habet filios autem naturales z ex defuncta concubina sibi natos z illi aluntur ab ei⁹ successoribus. De nepotibus eni naturalib⁹ que iam a nobis specialiter etiā de ipsis dispositā[c] sunt obtineāt i qui-

r Indubitat⁹. q̄re dr idubitat⁹ affect⁹. rñ. q̄ vnā solā ꝓcubinā hz. si āt hz duas q̄ ee ñ dz. tūc erit dubitat⁹: vt. j. e. §. nā filⁱ tē alia rōe. q̄ ad h̄ vt dicať ꝓcubina: ipedz h̄ ꝓtestari coram vicis: vt. ff. đ cōcu. l. in. ꝓcubina. alⁱs p̄sumereť legitia vxor. z ita succederēt vt filij in totū vt. ff. đ ri. nup. l. i libē. a c.

s De substātia. s. i. scripťj vel sine scriptura.

t Uncias p̄ter duas vncias. puta q̄ hēant alimēta. ar. ff. đ alⁱ. le. l. pe. ac. ‡

v Morte. sepata vl flicta

x Uncia. z. q̄re nō i totū vocāť cū legitimi p̄sumāť z h̄ vxor legitia. vt ff. đ ri nup. l. in libē. z dic q̄ h̄ erat ꝓcubina q̄ fuit ptestat⁹ sicut dr fieri: vt ff. de cōcubinis. l. in ꝓcubinatu. ibi nō fuit ptestat⁹ aliq̄d. z sic mr̄imoniū p̄sumitur.

y Si xo effusa. cōsistēte imo ifamať. vt. C. đ iceſt. nup. l. ij. de adul. eū q̄ ita nō lz plures cōcubinas hr̄e vt subij c̄. z vt. s. đ. trien. z semis. §. cō sideraui⁹

z His. s. duab⁹ vxoribus accursius.

z Procreare. s. ñ possūt.

ꝓ Cōcubinā vnicā z i domo. accur.

a Filios. habitos ac.

b Dabim⁹. i. ꝓcedem⁹ ac.

c Intestat⁹. quid si testatus. rñ. bona est similitudo quā đ vxore assignat q̄ nō possūt dici filij naturales sicut etiā si cōstāte matrimonio habuissz eos ex cōcubina: vt. j. e. §. vltimo.

d Indiscreta. i. ignorata accursius.

e Quā. s. mulierem.

f Legē dātē p̄ilegiū. sz ppter malos facte sūt leges q̄ penā imponūt. ac.

a Si q̄s igit. legitis. s. filijs: sz an ipe pr̄ dū viuit eos alere teneť dic q̄ sic ea dē rōe. q̄ ipi patrē: vt. j. pri. i q̄b⁹ ꝛc. nec ob. ff. đ liber. agno. l. si q̄s alⁱ. §. idē rescripserūt q̄ iuste p creatū alere teneať. nam subaudi ibi maxime. vel dic q̄ hūc iuste p creatū cū cōcubinať. p. l. nom ē accipit: vt. ff. đ ꝓcubinis l. in ꝓcubinatu.

b Leges. vt. C. de cōtra h̄en. emp. l. fi. i fi. z. C. vt i pos. le. l. pe. z. ff. vsufru. quē admo. ca. l. i. i pn. ac.

c De nepotib⁹. dispositā

idem qđ in filijs ⁊ in nepotib⁹ dictū est: vt. C. eo. l. vlti. §. fi.

Inquib⁹ legē. s. istā e Cōpensent, nā eq̄lis ōbz esse pietas vt hic ⁊. ff. de inoffi. test. l. nā ⁊ si. ⁊. ff. de lib. agno. l. siq̄s. ali. i. rñ. ⁊ sic not. hic euidēs arg. sicut est aucta portio descēdentiū sic ⁊ ascēdentiū debz di ci aucta vt dixim⁹: vt. s. de tri, ⁊ se. §. i. in fi. f Sanciuim⁹. s. eo. cō/ stitu. in. §. discretis vsq̄ ad istum. §.

g Qm̄ vero cōstitutioni bus: vt. C. ō cōsir. tu. l. fi. ⁊ facit. ff. de cōsir. tu. l. na turali. i. rñ.

h Dispositum. vt. C. qñ mu. tu. of. fun. po. l. fi.

i Ultima si quidē. ñ enī interpositio.

k Participiū, licet enu/ merare has psonas pro miserit male tū enumerat tu ergo dic q̄ inter quas cūq̄ psonas mximonium phibeā habent locū q̄ h dicunt: vt nec filī⁹ alēd⁹ nec bñficiū aliq̄ habe/ at ex hac. l. sunt aūt. xiij. modi quib⁹ phibeā. et no. eos institu. ō nuptijs §. sunt ⁊ alie. vñ iā nō est q̄stio de filio sacerdotis cū ipe matrimoniū habe re nō possit: vt. s. quo. o. e. nec de aliquo pdictoꝝ modoꝝ. sed q̄ro an a ma tre possunt habere bene ficiū. hoc dicas: vt dixi i sti. ad senatusc̄. orphi. § i. sz licz non habeat hui⁹ l. pticipiū vt non possint curie offerri vel legitima ri. vel alia facere que na turalib⁹ hac ꝓstitu. pmit tūt q̄ro tñ an p̄ncepſ pos sit eos facere legitimos. si dicat nō obstāte hac. l. puto q̄ sic. vt ar. ff. de le. ij. si q̄s in p̄n. ⁊. ff. de na ta. re. l. queris. ⁊. C. de le. ⁊ cō. l. digna, itēlicz a pa tre nō relinquat nūquid ab exneo p̄t reliq̄ vl dari aliq̄d q̄libz ti. iter viuos puto q̄ sic cū hac. l. nō p hibeat. oia enī licēt que expresse phibita nō sunt

bus enī casib⁹ naturales filios vo cauim⁹ ad successionē i his q̄s et ipī decētez naturalib⁹ patrib⁹ deuotio nē p̄uent eademq̄z mēsura sicut pa/ rētes p̄spiciūt naturalib⁹ filijs p̄m nñaz legē⁹ ⁊ ipī parētib⁹ cōpenset⁹: siue in successionibus seu i alimētis sicut supi⁹ sanciuim⁹. f Quoniā vos ⁊ dudū in q̄busdā ꝓstitutiōibus di ctū est oportere inquib⁹ patres do/ nāt filijs aut relinquūt in his etiaz curatores eis p̄rebere ꝓfirmādos: tñ hocratū esse etiā nūc ponim⁹ dā tes ⁊ mīri p̄mq̄ hoc iāde his dispo/ situ b est ⁊ naturaliū tutelā agere fi/ lioꝝ oia agēti quecūq̄ in legitimis ōfinita sunt filijs. Ultima si quidē nos ps legis exp ectat vt ipa cōpe/ tētē suscipiat ordinē ⁊ enumerem⁹ qui neq̄ ipo naturaliuz noie digni sunt. Primū quidē omnes q̄ ex cō/ plexib⁹ nō em̄ hec vocam⁹ nuptias aut nefarijs aut incestis aut dānat] p̄cesserit ipe neq̄ naturalis noiat: neq̄ alendus est a parētib⁹ neq̄ ha bebit quoddā ad p̄sentē legē parti cipiū k. vnde l certa a cōstantino pie memorie in cōstitutiōe ad gregori/ um scripta quedā ō talib⁹ dicta sūt filijs. Sed hoc nō respicimus qm̄ ⁊ nō vtendo pempta est. fenicatoꝝ ē em̄ ⁊ sirarchoꝝ ⁊ magistratuū ⁊ insi gniuz meminit ⁊ clarissimoꝝ ⁊ neq̄ naturales esse vult ex his p̄cedētes ammouēs eis etiā impialis munifi/ cētie mānsuetudinē quā videlicet cō stitutionē etiā oino p̄imimus. Hec a nobis sancita sunt ⁊ nulla penit⁹ ignorātia nostraꝝ erit leguz nec q̄ sint legitimi. qui vo naturales nec

r Et callidītate, repete ⁊ nec callidi ⁊c. ⁊ ē callidītas ī tacēdo qđ ē ꝼm. vt. ff. ō act. ēp. l. i. §. i. ⁊. l. iul. §. idē iul. sz fallacia fit ī dicēdo qđ dicēdū nō ē: vt. ff. ō fur. l. falsis. §. si q̄s nihil. ⁊. ff. ō act. emp. l. iul. §. si vēditor. s Pluria hoiz. ⁊ al's p̄limoꝝ hoiz ⁊ al's p̄lima hoiz

t Animas. s. testiū. vl' p ducētiū eos ꝼm al.

qūo eis legitīa iura d ā' aut q̄mō ēt naturales p̄manētes p̄merent' hu/ manitatē ⁊ qūo etiam ipī cōpetēter honorati sunt ab eoꝝ q̄ neq̄z natu/ rales digni sunt cōmunione segre/ gari. Que igit' m placuerūt nobis et ad oim medelā atq̄ nature supple/ mētū p hanc legē decreta sunt tua sublimitas faciat oībus manifesta p̄grāmatib⁹ p̄positis p que oibus lex erit aperte cognoscētib⁹ quomō in alijs cōuersent' ⁊ nostrā cōsiderā tib⁹ p̄uidentiā q̄ omni alio occupa tui eoꝝ p̄ponimus vtilitatem.

De testibus".

Cfacultas p̄bandi p testes adinuēta est ne ve ritas lateat ⁊ negata patefit. nō tñ ob hoc pos/ sunt omnes in testes induci sed qui sunt bo ne opinīōis ⁊ fame oī suspitiōe carētes. h. d. ange.

Idem au. Jo. p̄re. secundo.

Estiū° p̄pter p̄bationes vtilitas adinuēta quidē duduz p est ne quid lateat facile actoꝝ q ⁊ callidītate r plurima s hoim aduenīēte animas t periclitet' migrare in cōtrariū ordo v cause nō eni vt patefiant q̄ gesta sunt testan tur r plurimi sz q̄ten⁹ adhuc ampli⁹ occultent' y. nā alia q̄dē sciētes z alia vero ⁊ p̄nūciātes aut⁹ q̄ nō sunt di cētes hoc ipo cōfitēt' a qz ea q̄ve sunt neqz volunt patefieri neqz bz ea b p ferri iudicia. sed que nunq̄ facta sunt hec ⁊ p̄nūciant ⁊ ad iudiciuz c ōduci querūt oino itaqz p̄imere te/ stimōia vbi rex icautū d ē plurimis e existētibus que nō f aliter patefiūt nisi testib⁹ p̄nūciātib⁹ g licere h autē omnibus ēt tam valde vilissimis te

t Vtilitas, frequēs est vsus testiū: vt. ff. e. l. i. g ō his vtile fuit inuenire. ⁊ vtile est diligēter tractare: vt. ff. de lib. le. l. legauī ī p̄n. ⁊ ē h vtilitas adinuēta, p̄pter p̄bationes: vt hic dic. ne facultas p bationū angustet': vt. C. ō here. ⁊ ma. l. q̄ñ. in fi. p Dudū. nō solū ei a legib⁹ sz ēt in veteri testō. vñ illud. in ore duoꝝ vel triū stat omne ꝺbū.

q Actoꝝ. neutraliter. ⁊ generalit' accipe. vt. ff. ō ꝺ. sig. l. labeo. ⁊. ff. ō of. cō. l. i. vel dic actoꝝ. i. agētiū. qz acctores ꝓsueuerūt p̄bar' p testes. vt. C. ō p̄ba. actoz lz. ⁊ q̄ñq̄ re⁹ p̄bat: vt. ff. ō excep. l. i. itē ⁊ alibi. vt. ff. ō p̄b. l. circa

v Ordo cause ita ꝓstrue ne ordo cāe piclitet'. pluria i. maxia callidita/ te hoim aduenien te migrare aīas in ōriū. i. in malū vel i p̄ditiōe. vñ illud os qđ mētit' occi/ dit aīam ⁊ ita ꝼm ꝺ ordo cause ordz vt q̄ bonā cām ḥz de beat vincere. q̄ ꝺo malā debeat p̄dē. vertit' aūt ꝺ ordo in ōriū qñ sic testā tur testes vt verus dicāt. vel dic q̄ or do cause est ne q̄d lateat veritatē ei⁹ qz g ōriuz. i. ꝺitaſ suppssio siue mu tatio. vt. ff. ō fi. in/ stru. in p̄n. ⁊. ff. ad l. coz. de fal. q̄d fit dic g migrare i ō riū. i. in falsitatez.

y Testāt. i. dicūt nam de principa/ libus cause ꝺ esta ctore ⁊ reo dicit. ⁊ iō dic testant': qz cora testibus plu/ rimis plerūq̄ ta/ lia dicunt cora iu dice ⁊ alijs. ⁊ ita ꝺ bū testant'. nō po/ nit' p̄ro testimonio testiū. vel dic qđ ē veri⁹ qđ ō testib⁹ dicit vt patet. j. sta. tim ibi oino ei ⁊c.

y Occultent'. s. te stes occultent ali/ as occultetur scili/ cet. ꝺitas. ⁊ occul tent. s. testes. ⁊ tūc planū est.

z Sciētes. sz ea q̄ ꝺa sūt. ⁊ Alia ꝺo. sz falsa corrupti forte pecunia. a Aut. i. Cōfiterētur. s. vt veritas āpli⁹ occultet' ꝼm al. b Scōm ea. s. que ꝺa sunt cū iudex ḥz eoꝝ dicta debeat iudicare. vt. ff. ō of. p̄si. l. illicitas. §. veritas. c Et ad iudiciū. p̄imet' testimōia subau. malū est vel subaudi volūt q̄dā calliditate sua vt dixi.

d Incautū ē. i. cautio rex nō est. q. d. nō est res apta nec pōt aperi ri al's nisi per testes: vt subij cit. ⁊ ita icautū ponit' in vim substāti/ ui: vel dic incautū. i. nō ē cautū p scripturā. vt enī ōr cautio i scriptꝰ vt. C. de ꝺ. fig. l. sancim⁹. sic eē vbi nō ē scriptura ōr incautū.

e Plurimis. s. negotijs. f Nō aliter. nō q̄ alie nō sint p̄batio nes lz ḥ de facto deficiāt. sunt enī quatuor modi p̄bādi: p testes. vt ḥ ti. ⁊. ff. eo. ⁊. C. eo. Item p̄ instrā. vt. ff. de fide istru. itez p cōfessio nē ptū. vt. C. de cōfes. ⁊. ff e. p totū. itē ꝼm. Ad. est q̄rt⁹ mod⁹. s. iu/ dicis cōsciētia. vt. ff. finiū reg. si irrupti. §. fi. hz Jo. ꝺ. vt. ff. de of. p̄si. l. illicitas. §. veritas. ⁊ qđ dicta. l. si irrup. ōr cū suis cōcor. locuz ḥz q̄ñ iudici erat notū. pōt g euenire q̄ oēs alie species deficiūt sz p testes veritas pōt inueniri. qz certe nisi caute dicāt malū esset: vt ḥ dicit'.

g Pronūciātib⁹. i. ꝺitatē exprimētib⁹. ac.

h Libcere. latores. duo dixerūt legislatores. vnū vt oib⁹ liceret te stificari. itē q̄ vilissimis nō liceat. sed vbi p̄hibita erāt hec. rñ. tūc

qñ alios respuerũt ipo iure vt impuberes ꝛ suos ꝛ alios iudicis o ſ. ficio. ꝛ hoꝛ alios ppt inimiciciã ꝛ alios ppt amiciciã ꝛ alios ꝓpter libertatẽ ꝛ alios ppter ifamiã: vt. ff. eo. l. testiũ. §. l. iul. ꝛ. ff. de accu. l. nulli. itẽ aios rõne ptãtis. vt. ff. de testib⁹. l. ij. ꝛ. ff. e. l. vl' idonei. alios rõne reuerẽtie: vt. C. e. l. libelloꝛ. ꝛ h̃ eadẽ nos appꝛobam⁹: vt. j. eo. §. nos igit̃ i fi. §. ꝛ. §. sancimus.

a Ipso testiũ nomine. nedũ officio ſ. vt nec testes vocarent̃. nec vt officii testiũ haberẽt ꝛ ita ex quo noie carent etiã effectu carebunt. vt. C. de his q̃ se defe. l. a nullo iudice.

b Scemate. i. oꝛdine. ac.

c Quia vero. nã in sola ꝓhibitiõe cõtẽti esse non debem⁹. vt. ſ. de deposito ꝛ denũ. §. i. ꝛ ideo pꝛecepit fieri subtilẽ experientiã vt subiicit.

d Possibile. sic inſti. de ac. §. curare. a ccur.

e Minoꝛare. sic C. d fideco. l. fi. ac.

f Tale eni quoddã. vbi ñ poterat sciri veritas nisi p testes. ꝛ tñ ipſi nõ dixerũt verũ vt dixim⁹. ſ. e. i fi. i. rñ.

g In testõ ineni m⁹ dico.

h Aperte. testium dico.

i Nouissime. i. tãdez.

k Fieret scz in scriptis: ꝛ nõdum esset cõpletum. ac.

l Ita. ſ. tenẽtes. ac.

m Venerabilis. mos erat antiq⁹ vt saltem signũ crucis. statoꝛ vl' testatrix scriberet etiã si ignarus esset literaꝝ vt. ar. C. de iure deli. l. fi. §. subscriptiõez.

n Preparauerũt. i. ita oĩa ꝓposuerũt.

o De mõ. alias d mõ ꝛ tũc ꝛ d mõ. i. q̃liter quoties ꝓducãtur. vt. j. e. §. qꝛ vero. ꝛ aꝛs ẽ de domo ꝛ tunc scz vt min⁹ remote habẽtes domũ ñ cõpellãtur venir̃. vt. j. e. §. qñ

p De eoꝝ statu. vt. j. e. §. si vo dicat̃.

q Detinere. i. destruere ne fiant vel detinere q̃dã de antiq̃s. scz nõ oĩa

r Quos suspẽderũt. i. suspẽsos vel remotos a dicẽdo testimonio antiq̃ legislatoꝛes fecerũt. aꝛs vt dixim⁹. ſ. e. §. licere in pꝛin. ac. florentin⁹.

s Sancimus ciuitate. ſ. cõſtãtinopo. scz q̃d si hoies vni⁹ ville vl' loci oẽs sunt infames. nũq̃d iter se testificabũt̃. rñ. sic. qꝛ nil dolosus doloso. vt. C. d here. ꝛ ma. l. qñ. itẽ paria delicta mutua cõpẽsatiõe tollunt̃. vt. ff. so. ma. l. viro. vel dic q̃ iudex doz eos remouere etiã si ptes cõsentiã . ꝛ hocinuit vbũ p̃cipue h̃ positũ. vt est ar. ff. de ꝓcur. l. filiusfa. § veterani. et. C. de tẽpo. ap. l. ij. §. fi. vel etiã vt primo dixi. ꝛ dic q̃ habũd at maxie. vt. C. de te. ma. l. fi. §. ij.

t Multoꝝ alias multitudo. ꝛ alias multoꝝ.

v Opinionis. i. fame. sicꝛ alias sepe reperies. ꝛ qñq̃ doꝛ extimatio: vt. ff. d vari. co. l. cognitionũ. §. extimatio.

x Derogatiõe. i. suspitiõe. q̃ fame derogat.

y Per dignita. no. maioꝛẽ fidẽ debere haberi ei q̃ in dignitate est positus. nam ꝛ aꝛs credit̃ magis decurioni q̃ plebeio. vt. ff. e. l. iij §. ij. itẽ a satisdatiõe iudicio sisti: q̃s ꝓpter dignitatẽ releuatur. vt ff. de digni. l. pe. ꝛ est duplex rõ. qꝛ nõ est necesse q̃ alter⁹ potẽtiã timeat q̃ d in teste esset necesse: vt. C. e. l. eos. itẽ qꝛ ad dignitatẽ ꝓ

stimoniũ phibeꝛ ꝛ ãte nos phibuerũt legislatoꝛes scz multas exceptiones faciẽtes ꝛ plimos excludentes etiam ipo[a] testiũ noie vel scemate[b]. Quia vo[c] neq̃ post has ꝓhibitiones adhuc plimũ est testiũ op⁹ extimauim⁹ optere ꝛ nos adiicer̃ aliq̃d cãe subtilitate ꝛ falsa testimonia q̃ tũ est possibile[d] minoꝛare[e]. Tale eĩ quoddã[f] etiã nũc apud clarissimuz bitinie puincie iudicẽ gestũ inuenim⁹ i testõ[g] ostẽsa testiũ falsitate pessima apte[h] puictoꝝ ꝛ nouissime[i] cõfessoꝝ qꝛ cũ testiũ fieret[k] ꝛ fuisset dfũcta testatrix. testiũ vo q̃dã tenentes manũ iã mortue ita[l] p chartã virgã factã ꝛ ex latere ductã traxerũt ꝛ signũ venerabil[m] crucis videri scripsisse dfũctã ꝓparauerũt[n] nosigit̃ adhec respicientes alia q̃dẽ de mõ[o] testiũ alia vo d eoꝝ statu[p] extiauim⁹ oporteꝛe dtiere[q] q̃ itaq̃z dctã sunt ab ãtiq̃s legislatoꝛib⁹ i ꝓhibitõe hoꝝ q̃s suspẽderũt[r] testionũ phibere rata oĩa ponim⁹. Sancim⁹ aũt ꝛ p̃cipue in hac maxia ꝛ felicissima ciuitate[s] vbi pluria ꝓstitit fauẽte deo ꝓmoni multoꝝum[t] bonoꝝumq̃ copia viroꝝ bone opinionis[v] eẽ oporteꝛ testes ꝛ aut carẽtes hmõi dꝛogatiõe[x] p dignitatis[y] aut militie[z] aut diuitiaꝝ ꝛ aut officij cãz[a] aut si ñ tales ꝓsistũt ex vtroq̃[a] latere tñ qꝛ fide digniores sũt testimoniũ phibere. Et nõ quosdã artifices ignobiles[b]. neq̃ vilissimos neq̃ nimis obscuros ad testionũ p

cedere scz[c] ꝛ si q̃ de eis dubitatio fuerit possit facile dmõstrari testiũ vita qꝛ inculpabilis atq̃ moderata est[d].

Testib⁹ ignoris veritatẽ coꝛrũpere festinantibus nõ est sine toꝛtura credẽdũ. ꝛ eos debent toꝛquere iudices i administratiõe positi. aꝛs per apparitoꝛẽ p̃toꝛis fit toꝛtura scz in ꝓuincia p defensoꝛem locoꝝ. h. d. ange.

Si vo ignoti[e] q̃dã fuerint vndiq̃ ꝛ aliq̃d apparuerit circa testionij veritatẽ coꝛrumpere festinates[f] posse eos ẽt vberib⁹ subiacere ꝛ iudices si q̃dẽ administratoꝛes[g] fuerit hoc ip̃i agãt[i]. Si vo alij ꝓter eos qui administratiões habẽt ip̃i q̃dẽ assumãt apparitoꝛẽ magnificẽtissimi p̃toꝛis plebis[k] in ꝓuicia vo locoꝝ defensoꝛes ꝛ p eos inferat eis verberum exp̃imẽtiũ q̃ten⁹ ꝓpter hoc nihil celẽt veritat[l] aut etiã capiant[m] p hãc viã pecunijs testionũ phibere aut aliter[n] circa hoc malignates.

Et si p̃ct⁹ fuerit celebratus in scriptis p solaz scripturam dissolutio obligatiõis ꝓbari poterit vl' p quinq̃ testes idoneos bone opinionis ꝛ fame a p̃hentib⁹ rogatos ne aliqua falsitas excogitari valeat ꝛ si testis depoſuerit p̃rium sibimet iudex illud aduertere doz ꝛ inspicere cui fides sit ad hibenda. h. d. ange.

Et licet[o] dudũ nullã idebitis ex scripto factis nõ scriptaꝝ solutionũ p batiõez p testes suscipi sanciuerim⁹ nisi ꝑm obꝑuationẽ ibi factã quã. ſ. valeꝛ p̃cipim⁹ ꝛ tñ etiã nũc hec renouam⁹? Si ei scriptũ sit dbitũ nec scriptura[r] ꝓferatur solutiõis a litigãti b⁹[s] p testes[t] ꝓbatio tẽ[v] suscipibilẽ eã ap diudices eẽ dũ ad hocip̃z assu

mines honesti eligunt̃. nõ aũt notate opinionis: vt. C. d dig. l. ij. q̃ in testib⁹ est necesse vt honestioꝝ credat̃. vt. ff. e. ob carmẽ. nõ tñ h̃ adeo ꝓcedũt vt vni soli credat̃. vt. C. e. l. iurisiurãdi. ac. flo. legũ do ctoꝝ.

z Militie. magis eĩ creditur militi q̃ pagano vñ etiã vni militi q̃ credit̃. vt. ff. de re mil. l. nõ oĩs. §. a barbaris.

ꝛ Diuitiaꝝ no. p⁹ diuiti q̃ paupi creditur vt instit. d sus. tu. in fi. ti. ꝛ ff. d excusati. l. spadones §. fi. qꝛ facili⁹ est vt pecunia corꝛumpat̃: q̃d nõ ẽ necesse i teste: vt. ff. e. l. iij.

a Officij cãm. i. artis laudabilis. vt i nouellis. e. vel dic officij publici. vt qꝛ tabellio erat cui soli q̃ñq̃ credit̃: vt. ſ. de fide instru. §. si vo null⁹. ꝛ. C. ad. l. coꝛ. de fal. l. si q̃s de cu. sz nũq̃d admittẽt̃ alii q̃s nisi ꝓbet̃ ꝓ aliquẽ de his modis. vt q̃ non sz certe immo vt subiicit: et semp p̃sumit̃ bon⁹ nisi ꝓbet̃ ꝓrium doz aũt a vicinis iudex inq̃rere d bonitate ꝛ legalitate testis vt ar. ff. d fun. instru. l. cũ de lanionis. §. afinã. ꝛ. ff. de q̃st. de minoꝛe. §. pe.

a Ex vtroq̃. ſ. latere litigãtiũ ꝑm al. vl' dic. i. vndiq̃. q. d. sz nec dignitatẽ nec militiã nec offm. nec diuitias habeat: tñ creditur ei si est fide dign⁹. vt h. ꝛ. ff. de ꝛbo. ob. l. si q̃s ſti. ꝛ instit. de susꝑec. tu. §. fina.

b Artifices ignobiles. non nobiles. naz nõ ꝓp h̃ q̃ sit artifex repellẽd̃. sz qꝛ ignobilis: vt sunt carpẽtarij q̃ stãt i curia cõis vilissimi aũt possunt dici spanaldi sine arte obscuri abiecte p̃sone: vt. C. de incestis nup. l. humilẽ.

c Scz vt. an tales admittẽdi sunt. vt ꝛc.

d Moderata est in bonis moꝛib⁹: vt ꝛ. ff. de tu ꝛ cu. da. ab his. l. scire. §. pe. sz p quos h̃ ꝓbant̃. rñ. p alios vt in nouel. e. ꝛ. j. e. si vo dicat̃. sz q̃dã dicũt p seipsos q̃ ẽ minus graue. vt. C. de testi. l. nimis.

e Si vero ignoti. nota ignotũ nõ admitti sic. C. de iure deli. l. fi. §. fina ut ꝛ. §. de fide instru. §. oportet. ac.

f Festinates. nõ tñ ex h̃ solo q̃ festinat veritatẽ coꝛrumpit. sz ex h̃ nõ admittũt̃ sine toꝛmẽtis vt h ꝛ indecre. v. q. i. §. illi.

g Verber⁹. i. toꝛmẽtis.

h Administratoꝛes. i. oꝛdinarij.

i Agãt. i. toꝛmẽtis subiiciãt. aꝛs ꝛ sic admittũt̃ ignoti ꝛ viles cũ toꝛmẽtis. sz cõtra. §. §. pri. so. ille ꝑm istũ intelligit̃ vel dic in subsidiũ admittunt̃. vt hic ꝛ nõ aliter. vt ibi. ar. C. d here. l. qñ. vel dic si iudex vilitatez scit nõ admittit. vt ibi cũ ignoꝛat sicut h̃ sz cũ toꝛmẽtis. alij tñ dicũt q̃ admittunt̃. si vilitas eis nõ opponat̃. vt ar. ff. de inoffi. testa. l. posthum⁹. §. si q̃s.

k Plebis scz in ciuitate regia

l Veritat̃ pti nẽtis ad rem. ꝛ no. h̃ ar. q̃ testes ꝓ vtraq̃ pte debẽt reddere testimoniũ vt plene dixi. j. de sanc. epi. §. nulli.

m Capiant̃. i. caute dep̃hẽdant̃. scz testes ignoti.

n Aut aliter. ſ. sine pecunia. vt qꝛ gratia vel odio.

o Et scz. dudũ. ſ. in illa cõsti. q̃ ẽ. C. e. l. testiũ.

p Renouam⁹. nõ coꝛrigẽdo. sz poti⁹ ad memoriã reducẽdo ꝛ addẽdo. ſ. vt cogẽt̃: vt subiic̃. si. n. ꝛc Et no. h̃ qꝛ de scriptura a debitoꝛe facta dic̃. ſ. q̃liter scripsit se debere ꝛ subsequẽter a creditoꝛe scz qualiter scripsit sibi solutuz. idẽ tamẽ ꝛ si ꝓ tabellione fuit scriptũ.

q Scriptũ sit. q̃ d est tũc cuz partes cõueniũt vt nõ aliter cõtrahãt. q̃ per scripturã vt. C. de fide istru. l. cõtractus. vel dic vt ibi ac.

r Et nõ scriptura. ſ. a creditoꝛe. q̃ scriptura dicit̃ apocha. vel ẽt a tabellione aliquo. accurſius

s Litigãtib⁹. scz debitoꝛib⁹.

t Per testes. ſ. sub ꝓbatione.

v Tunc. scilicet d

mũ.ꝛ nõ alias.i.suscepit. ꝛ Assumant.q.d.tales debẽt eẽ testes q̃b⁹ fuerit negociũ patefactũ vt viderẽt solutionẽ.ꝛ rogati sũt: vt testes sint: vt ff.ꝛ.j.e.in fi.huj⁹.§.ibi sz exigim⁹ ꝛc. ꝛ qz indifinite dicit b testes sumũt q̃dã ar.q̃duo sufficiãt. vt ar.ff.de testi.l.vbi.ꝛ sic dictũ corrigi qõ est in.C.de testi.l.testiũ.vbi testes.v.exi gebant,sz tu dic q̃ b ꝟz illã intelligit cũ veteres leges nouas determinẽt.vt. ff. de le.ꝛ senatusc.l.nã ꝛ posteriores.

y Testes.s.quinq;.

z Pro faciẽda.so.duoꝝ alterꝝ debẽt testificari..s. vl̃ q̃ tokonẽ viderit vl̃ cõfessionẽ siue memoriã cõfessionis solutiõis facte a creditore tpe p̃cedenti. Et ex eo qõ dicit ꝓfessionẽ sumit io. ar.q̃ ꝓfessio facta coram̃vicinis ẽt ex iudiciũ valet. et pp b̃ er b̃ §.b̃ posuit auc.vnã.C. õ cõfessis.sz b̃ est ad liberã dũ.vñ valz.sec⁹ si adobligãdũ nisi fiat i iudicio. vt.ff.de inter. ac.l.i.in fi. nisi sit cõfessio cũ cã quo casu si ẽ mutui p⁹ bieniũ nisi.s.dotis tũc ꝟua qõ ẽ j.de tem.nõ so.pec.§.i. et §.ij.si aũt alia cã tũc stati vt.ff.de ꝓba.l.cũ de inõbito.§.fi.ꝛ.C. õ non nu. pe.l.generaliter.

a Aut.sub.pro

b Etiã.p̃ idest.

c Causaz.s.si nõ sunt viri ita boni debẽt facere cãz testimonij manifestã hoc mõ qz̃ iudex interrogabit eos de circũstãtijs q̃liter sit q̃le tps erat tũc intelligit. itẽ de die.nã ad b̃ ꝺbet respõdeꝛ vt h:ꝛ.C.e. l.solã.ꝛ.ff.ad sil. vel pro ꝟm vnaz litterã q̃ est ibi. itẽ fortiter est q̃rẽdũ.s. vt videat q̃ trepidatiõ ev el cõstãtia respondeãt naz hec faciũt ad veritatẽ illuminãdã.vt.ff. de q̃st. l. de minore.§.tormẽta.itẽ no.q̃ ex hoc ỹbo sumim⁹ ar.q̃ testis cãm sui dicti debeat dicere lz in suspectis faciã loq̃.ꝛ p b̃ est.C.e.l.i.ꝛ.ff.de trã sac.l.cũ hi.§.in cã.a lij debẽt facere cãz testimonij manifestã p famã cõsentiẽtẽ nã fama cõfirmat rẽ õ q̃ agit.vt.ff.ꝺ testi.l.iij.§.eiusdẽ.ac. d Extrãsitu.i.trãseũ tib⁹ñ rogatis. e Testimoia valẽ rõne.s.nulla rõne volum⁹. f Aliquos.s.creditores. g Dicẽtes.b̃ qõ seq̃t.s.creditorẽ. h Accepisse.i.recepisse. i Ab aliquo.s.creditore. lz Debere alicui.b̃ ỹba innuũt cũ supioribꝰ: vt in olutione ꝛ cõfessione solutiõis ꝛ in obligatiõe necesse sit rogatũ eẽ testẽ ꝛ ita corrigit qõ est.ff.de testi.l.ad fidẽ.vl̃ qõ ẽ verius b̃ loq̃t cũ celebrat i scriptis obligatio de q̃ dissoluẽda p̃incipalit ꝛ de cõtrahẽda b̃ posuit.ꝛ ꝺz.C.e.l.testiũ. l Hec.s.testimoia.

m Dũ qñ.i.aliquãdo.vel dic p qz. n Solute.s.creditori.

o Dixisse.s.pecunias solutas. p Presente nullo.quõ null⁹ cũ duo tabelliões fuerit.rñ.supple rogato.ipi enim rogati nõ fuerũt. vel dic q̃ ipi audierũt alios dicẽtes.nõ ãt cõfessionẽ creditoris.ꝛ ita de auditu aliẽo nõ potuerũt reddere testimoniũ nisi casu.vt.ff.de pb.l.ũ arbiter.

q Cõstitutũ.s.eẽ dixerũt. r Et faciẽte scribere.b̃ ẽ sensus qz cõfitebat creditor se scire scribere.ꝛ b̃ sciebat ꝛ poterat oia facere manifesta scripturã ꝛ nõ fecit.vñ iputãdũ ẽ debitori q̃ b̃ fieri nõ fecit vl̃ sic lege.ꝛ valente ꝛc.sic semp repetit.ꝛ nullo. s Quod.s.factũ vel negociũ.

t Ex illo.s.tpe alꝭ vl̃ dic negocio. v Presẽtis,dicte m̃.§.ꝛ dicet etiã in hoc sequẽti rñ. ꝛ Et item alius.sz casus.

y Similis cã.sz supiori.q.d.s.recipit casuz sicut supior.

z Deposuit.i.sacramẽto firmauit ꝛ ponas casum in debitore b̃ mõ aliqs mercede accepta a vero debitore cõfessus ẽ in p̃sentia testium ꝛ tabularij se debere dicẽdo se titiũ verũ debitorẽ cũ esset gaio ꝛ iste decessit titi⁹ ver⁹ debitor eractus est qz ꝓfessus est p sacramẽtum veritatẽ quasi a se cõfessum,i, in ꝓfessione deductuz q̃ ab aliquo quodã i.gaio in cõfessiõe deductũ fuerat ꝟz al.vel pone in creditore hoc mõ puta titius creditor fecit debitorẽ sibi ꝓfiteri,cũ alij teneret: et ad b̃ testes vocauit quos mercede quesiuit. sed postea deus renelauit. ꝛ fuit exactũ ab eo cui solui debuit.vel tertio alius fuit cõfessus se debere qõ ali⁹ debebat.ꝛ ño debitore decedẽte fuit exact⁹ q̃ fuit confessus.ꝛ b̃ fuit postea scituz deo ꝛc.

ꝛ Indulgẽte,nota ex hac lra q̃ nullũ quid põt esse tã secretũ q̃n reueleꝛ

o Hmõi,de quibus dixi in ꝓri.§. ꝛ iteruz.

a Predixim⁹. §.§.dum qñ.

b Eo qõ litteris q.d. hec causa nõ me mouet.

c Apud quẽ.s.apud aliquẽ.

d Scribẽ.s.voluit

e Confiteri.s. voluit.

f Indubiã.nã si voluit indubitatã dare fidez nõ sufficiunt supradicta nisi sint rogati.

g Eas.s.pbationes. h Veracib⁹,subaudi p.

i Sed exigim⁹.s.vt pbeꝛ hoc qõ ꝛc,ꝛ sic no.q̃ ptes ipe rogant testes. lz In hoc ipso,s.vt essent testes.

Eos,s.rogatos,ꝛ bone opi.ꝓsti.hoc qõ etiã in testamẽtis fit: vt l hic.ꝛ.ff,de testamẽtis,heredes.in fi.

m Qõ.etiã i testi,s.hz locũ. n Et ita cãm.sicut in testõ.

o Et nec attestaꝛ.s.subscriptiõe ipsius creditoris: qua cauet se recepisse attestationẽ.dico nõ habẽtez.ꝛc.alꝭ aũt multũ facit hec depositio: vt.C.de fideius.l.pe.ꝛ ꝺiuꝛ ẽphi.l.pe.§.finaũt.

p Subscriptionẽ.ꝺz eam depositionẽ per suas lras declarare si litteras sciat,vt in nouellis eo,accur.

q Quales.s.bone opiniõis cõstituti.ꝛ ad hec rogati: vt.§.innitur

r Etiã supplicijs.innuit q̃ etiã nõ fide dign⁹ ex quo est rogat⁹ credit ei sine tormẽtis alꝭ nõ.vt.§.e.§.ꝛ lz.ꝛ.§.si ño ignoti.

s Si ño.quidã debẽt sibi: vt qz aliquis ꝺdicit sibi ipi ꝛ tũc repellit prius: vt hic.ꝛ.ff.qñ appel.sit.l.ij.§.sz si alius.ꝛ.C.de fur.l.i. si aũt vn⁹ alteri ꝺdicat tũc iudex ꝓsiderat ꝛ credit veracioribus inter aduersantes: vt hic subijcit.ꝛ.ff.e.l.ob carmẽ.§.si testes.ꝛ de ꝓba.cũ de etate,sz aliud est in instrũis ab eadẽ pte ꝓductis sibi ꝓtra dicentibus,qz nulli credit,vt.C.de fide instru.l.scripture.ꝛ ẽ rõ qz

qui scripturas inducit potuit puidere ne ꝓrias induceret. nō aūt ille q̄ testes cōtrarios inducit, alij tñ vt. ℳ. dicūt ꝙ hoc respōsuꝫ intelligit̄ qñ a diuersis ptib⁹ pducti ꝺicūt. si aūt ab eadē idē qđ in scripturis dicūt sꝫ ſm nos q̄d dices qñ a diuersis partib⁹ pducti cōtradicūt, rñ. primo numero, scđo dignitati eoꝝ stādū: vt. ff. e. l. iij. §. idem. ꝛ. l. ob carmē. §. si testes.

t Testificent̄, scꝫ cōtraria.

v Animaduerte resc̄ volum⁹.

x Si vero astu. i. dolo vel malitia. ꝛ potest loqui qñ ab vna parte tantuꝫ sunt ꝛ melius quādo a diuersis

y Dereliqui. s. verberib⁹. vel torꝫmentis solēt subiici: vt hic ꝛ. ff. de questionibus. l. exliberis. et. l. vnius §. testes. ꝛ. C. de testi. l. nullū. item et le. coꝝ. de falsis. accusatur. vt. ff. de testi. l. qui falso. etiam. ff. ad. l. corne. de fal. l. eos.

z Quia vero, sepe scꝫ bis vl̄ ter vt subiicit. ꝛ ita not. qđ sepe pro duabus vel tribus vicibus ponit̄. ꝛ due vices ꝺsuetudinē inducūt. C. de epi. au. l. iij. ī fi.

ne forte relictis q̄dē prioꝝib⁹ ꝺ ꝛ dudū manifestis ꝓpter eoꝝ testimōia factis illi non pductionē[e] testiū sed ꝺ p̄cedētib⁹ aut non testificatis addi tñ aut eoꝝ[f] ꝺpositiōib⁹ ⁊ emendationē desideret. Si vo ꝺducēs q̄dē testes edictionē[b] nōdū acceperit neq; plegerit testatiōes[i] neq; ipe neq; aliq̄s aduocatoꝝ[k] ei⁹. aduersari⁹ ātei⁹ accepit sol⁹ ꝛ fecerit disputationē[l] nō tñ eā ꝺderit ei q̄ tertio dudū fecit testiū pductionē neq; p dispositionez[a] educt⁹ sit is q̄ eos deduxerat q̄ testimoniꝫ desunt hoc adiici. tūc ꝺādā esse ꝛ quartā pductionez testiū ei q̄ hoc petierit. p̄mitus sacraméto[b] ꝺādo ab eo qꝺ neqꝫ subtraxit neqꝫ p̄cūctat⁹ ē testatōes[c] neq; ipe neq; aliq̄s aduocatoꝝ ei⁹ aut oīno ꝓ eo agēs[k] neqꝫ p aliquē dolū aut machinationē vel artē quartā prꝺoductionē petit fieri testiū sed ꝓpter qꝺ nō valuit p̄mit⁹ vti denūciatis[d] testimoniꝫ ꝛ si hoc fctm̄ fuerit neq;

tussione ꝓ talib⁹ imp̄iali egere sicut prides[e] erat sed ex hac. l. sufficiāt eis hec que p̄missa sunt[f] vsq; ad quartā testiū[g] pductionē licentiā esse vt testionꝫ vti. nō tñ p lōgū interual lū[h] vt nō ex hoc ꝓtrahant̄ lites sed oportere oīno velocitatē eis imponere ꝺz qꝺ iudex extimauerit hoc fieri. Illꝺ tñ idubiū est q̄ q̄ ꝛ semel ꝓducēs testes aut bis ꝛ testificatiōes tractauerit[i] aut aduersario hoc faciente ꝛ ipe dispositionē acceperit ꝛ ex hoc ꝺdicerit testificata nō habebit[k] oīno licētiā vllā vlteri⁹ vti testiū ꝓductione: neq; si diuina hec iussio ꝓceperit.

¶ Si testis absit a loco in quo iudiciū agitatur pōt cōmitti examinatio iudici loci in quo testes degūt siue cōmittatur de vrbe in ciuitate cōstantinopolitana siue de vrbe i. puincā vel ecōtra ꝛ hoc locū hꝫ in ciuilibus in criminalibus vero ꝓ semet iudex examinare debet. h. ꝺ. an.

Et q̄niā scim⁹ dudū factaꝫ legē[m] vt si quis litē exerceat oporteat aūt

vel testificata ꝺdicisse vt deiceps testib⁹ vti nō possit. io, dicit renūciati onē solā nō nocere. sꝫ ꝺdicisse testificata nocere. ꝛ pōt eē rō ꝙ renūciatio nō noceat. qꝛ iudex ꝺꝫ vsq; ad snīaꝫ interrogare ptes an aliq̄ꝺ dicer̄ velit. vt. C. ꝺ iu. l. iudices. alij dicūt vtrūq; necessariū. i. vt renūciet. ꝛ ꝺdicerit testificata ad hoc vt nō possit testib⁹ vti. vt. ar. j. vt cū de ap. co. §. sed ꝺ p̄senti. ꝛ sic intelligūt C. de pba. l. excep. ꝛ. ff. ꝺ rei ven. l. of. vt ibi ꝺdicerit testificata nō tñ renūciauerit sꝫ tu alit̄ itelliges vt statī dices. ꝛ primaꝫ opi. dic veriozē. itē nūq̄ꝺ scīa dicti suoꝝ testiū noceat tñ an etiā si testium aduersarij dicta sciuerit: videt̄ ꝙ suoꝝ tñ qꝺ alis nō inuenit̄ qꝺ noceat ergo fit p̄missum. vt. ff. ex qui. cau. ma. nec nō. §. sꝫ qꝺ. nā. §. iste in p̄n. ꝛ ī medio. ꝛ in fine. ꝺ scīa. s. suo rū tñ ꝺicit. itē est ꝓ ꝺ. C. de fide instru. l. fi. ꝛ ꝺ ſm al. sꝫ tu dicas ꝺ ar. j. e. §. ꝛ qñ. vbi dic̄ ꝙ si aduersario dent̄ testes tū sigillatim debēt dari. vt postea dari possit. itē ꝓ ꝺ rō huiꝰ. §. nā ita posset falsitas cōmitti ꝓpter istā sciētiā sicut pp sciam suoꝝ.

h Interuallū. qꝺ iudicis erat arbitrio: vt ar. ff. ꝺiure ꝺeli. l. i. in fi. ꝛ ꝺ subiic̄ alij dicūt. vt al. ꝺari forte ꝺilationē triū mēsiuꝫ: vt. j. vt cū de ap. cog. §. sꝫ ꝺ p̄senti.

i Illud tractauerit. i. descripserit. sic. ff. ꝺ bo. auc. iu. pos. l. fi. aut aduersarij⁹ scripserit. ꝛ alij ꝺedit: vt in nouellis. e. ꝛ. j. subiicit statiꝫ. ac.

k Nō habebit. īmo videt̄ ꝙ sic: vt. C. de ꝓba. l. excep. ꝛ. ff. ꝺ rei ven. l. officiū. q̄ sūt ꝺ. nā ibi ꝓbat re⁹ ꝺ emū cū ꝓbauerit actoꝝ. sꝫ si ꝓbauerit actoꝝ vel nō sciri nō pōt nisi videat̄. ꝛ ita ꝓbat re⁹ postq̄ ꝓbationes actoris audit. so. nō ibi p testes sꝫ p instrā ꝓbat re⁹. alij dicūt ꝙ ibi ꝺdicerat. sꝫ nesciebat. alij dicūt ꝙ illa sit coꝝrecta. sꝫ p̄ma verioꝝ. vel dic ꝙ ibi sciebat a iudice ꝙ actoꝝ ꝓbauerat. nō a reo. itē ꝺ. C. de ap. l. eos. §. si q̄s aūt. ꝛ ꝺ tē. ap. ꝓ hāc. vbi ꝺꝛ ꝙ in cā ap. possunt testes ꝓduci. sꝫ tā erāt apti testes in p̄ma cā ꝛ ita post ꝺdicita testificata testes ꝓducūt̄. so. ibi ī ꝺdicerat testificata qꝺ nihil est ꝺic q̄ qꝺ ꝺ est alia cā ſm opi. nr̄aꝫ. vel dic ēt fꝫ alios ꝙ ibi in p̄ma cā ꝓbatū erat p instrā non p testes. sꝫ ꝫ alij non p̄nt ꝓduci nīq̄ꝺ possunt in idē reduci. vī ꝙ sic. vt. ff. de q̄stio. l. repeti. ꝛ. ff. de iter. actio. de etate. §. fi. ꝛ. C. e. l. fi. ꝛ. ff. de op. le. l. iij. eꝺ videt̄ ꝙ ñ: vt. ff. e. l. ꝓduci. ꝛ ar. huiꝰ. §. sol ꝺico nō admitti de iure ad ptis sue postulationē nisi in casu q̄ñ aduersari⁹ ñ vult stare p̄mo ꝺicto. ꝛ sic loq̄t̄. C. e. l. fi. sed ad postu. aduerse ptis ex cōsue. reddit nō vt addat sꝫ vt rōnē p̄ꝺictoꝝ ꝺicat. ꝛ idē fit p of. iudi. nemine petēte si ꝺ fibi vī. itē q̄ꝺ si spōte q̄ꝺ mutare voluerit videt̄ ꝙ possit ar. ff. ꝺ here. instī. si ita scriptū. i. rñ. ꝛ de te. ma. l. stich⁹. sed ꝓtra ē si cum aliq̄ ptiū fuit locut⁹. ar. huiꝰ. §. al̄ audiāt̄. sed q̄ꝺ si in medio tpe cepit eē affinis illi ꝓ quo fert testimoniū. sꝫ spōte veniat ñ admittet̄ sꝫ qꝺ p̄⁹ ꝺixerat valet. itē q̄ꝺ si post publicatōez volo īducere ad re ꝓbati. testiū aduersarij quos pus īduxerat. rñ. possū. vt. j. e. §. si vo. itē q̄ꝺ si meos velit ꝺ mō reprobare videt̄ idē. cū sic̄ ꝓ me ita ꝓ aduersario habeāt ꝺicere testes: vt. j. de sanc. epi. §. nulli sꝫ tu distigue an ex cā superueniēte volo eos reprobare. qꝺ possuꝫ vt qꝛ sūt facti inimici vl̄ corꝝuptos eos dico. an ex p̄cedēti. qꝺ nō possuꝫ. vt. C. e. l. si q̄s testib⁹. ꝛ. §. de his q̄ ingre. ad ap. §. illud. itē q̄ꝺ si nō addere velim sꝫ tñ ad ꝺfirmationē p̄ꝺictoꝝ p̄⁹ veliꝫ post publicati. īducere. rñ. hu. ꝙ pōt ar. §. e. §. ibiq; testimoniꝫ desunt ꝛc. sꝫ tu dic ꝺ ꝓpter duas p̄sumptiōes q̄s habem⁹ ꝺ. p̄ma. qꝛ qñ quarto ꝓducere volo ēt si nō ꝺidicero. p̄sumit̄ tñ ꝺ me sꝫ ꝺ p̄sūptio p sacr̄m purgat̄ al̄s si ꝺidiceriꝫ p̄sumit̄ qꝛ veliꝫ addere vel mutare qꝛ ñ purgat̄ sacraméto. tñ hāc ꝺicūt q̄ꝺā. vt. ℟. sacraméto purgari. ac.

l Diuina iussio. nā rescripta ꝺ ius elicita ꝛc. vt. C. de p̄ꝺb⁹. l. rescripta.

m Et quoniā legē. vt. C. ꝺ fi. instru. l. iudices. sꝫ quid hic illi adiicit. rñ. ꝺ clarius ꝺic. itez hic de causis criminalib⁹ excipit qꝺ illa ñ facit. item hic iudex nominat̄ apꝺ quē hmōi fiāt ꝓductiones. itē illa tunc tñ locū habeat quāto a ꝓuincia rome petebant̄. hic aūt siue hoc casu siue econtra

a puincia vt ī puinciā vt ħ subīcit. n Prouincie.ſ.vbi ſunt teſtes o Habere.ſcz litigātē. p Diffiniēte.ꝛ ſic cal's diffinit:vt.ſ.ō fi.iſtru. §.i.ꝛ diffiniet ſm modū q̄ eſt,C.de dila.l.i. q Intra puinciā.ſ.vbi ipi teſtes ſūt ne a ſuis negotijs auocent. qō eſſet graue:vt.ff.quēad.te.api.ſz ſi q̄s ex ſignatorib⁹. r Teſtes,ſ,teſtatiōes vl̄ dca teſtiū ſcipiēda ſūt ac. s Huc.i.rome vl̄ oſtāti.

t Litē.i.dca teſtiū ſup lit. v Geſtis.i.publicis ſcripturis in quib⁹ dicta teſtiuz ſunt redacta allatꝫ iudici prioꝛi p eū q̄ teſtes pdurit in puinciā vel p ei⁹ aduerſariū. vt.j. e.§. x Multe. repete. qm̄. y Hic.ſ.rome ꝛ ita dicit nunc ecōtra ad ſupi.ti. z Tenēatur.i. ꝺuneank hac.l. a Et licētiā.repete volē tibus.ſ.rome. b Preſentēt.coꝛā iudice ħ ꝛ qō ſubijcit aut expone proꝛ ꝛ. a Et iterū.i. rome. ꝛ ita dicit nūc ecōtra ad ſupi⁹ b Ad eū. iudicātē ī proꝛ uinciam. c Abundātiā.ħ no.tria primo qꝛ ad ħ tendūt iuriſconſulti. vt pbationū copia ſit.vt ħ.ꝛ.C.ō reb⁹ cre.l.generaliter.in prin. ꝛ de here.ꝛ ma.l. qm̄ nulli in fine.vñ q̄libet teſtis recipiāt.niſi exp̄ſſe ſit.pbibit⁹:vt.ff.e.l.i.ſcdo no.q̄ ſacramētū teſtis ꝛalibi p̄ ſtat ex cā.vt ħ.ꝛ.C.e.l. iudices.ꝛ.j.de ſanc.epiſ.§. nulli.ꝛ ſic in iuramēto calū.vt.j.vt lit.iur.§.ſi naūt cōtigerit.ꝛ ſic eſt iudicia le ſiue neceſſariū:vt.C.ō reb⁹ cre.generaliāt.§.hiſdē p̄ſentib⁹.ꝛ vt.ff.de iureuir.l. ad pſonas.tertio no.qō ħ dicit poſſz. naz vis eſt in hoc.ꝛ ſic colligeq̄ ħ arbitrio iudicis cōſtituiāt.vt.ſ.e.§.i. ī pn. ſbi licētiā ꝛc.poterit g̃ ꝛ ī cauſis ciuilib⁹ p̄cipere p̄ſentari teſtes coꝛā ſe ſi ſibi videāt ꝓpter cāe magnitudinē ꝛ ꝓpter ſuſpicionē teſtiū. ꝛ ſic loq̄ſ. ſ. vt defun.ſeu fun.§.illud.q̄ eſt ꝺtraria igit nō eſt q̄ſtio q̄d iuris eſt ſi ō vna ciuitate in aliā eiuſdē puinciepetant hec fieri. nā iudicis cōmittit arbitrio.vt dictū eſt. d Deſtinari.p dictis teſtiū qui ſunt rome.

De eo.i.de teſtationib⁹ d andis. f A iudice.ſ.cauſe.

eg Preſidē.ſ.teſtatiōes dari ſancim⁹. h Teſtificatōib⁹.ſ.ſupradict

i Jllic.i.apud eūdē iudicē. vt.ff.de iudi.ō qua re.ꝛ.l.vbi.itē ꝛ in eodē foꝛo.vt.ff.ō iuriſdi.om.iu.l.pe. ꝛ ō iudi.ſi q̄s poſtea.ꝛ.C.ō vetera.l. fi.li. rū̃. itē in eodē loco,vt large accipias.ſ.vbi ſaluo honoꝛe ꝛ cōſuetudie maioꝛū iudicari cōſueuit,nō alibi p cāpos vl̄ plateas:vt ħ.ꝛ.j.ō ſanct⁹.e.§.ſi q̄s epiſ.ꝛ.C.vbi de crimine agi opoꝛtet.l.i.ꝛ.ff.de iuſti ꝛ iure.l.pe.niſi tal' erat cōſuetudo iudi.quo cāu ꝛ in ſeceſſib⁹.i,locis amenis poterit iudicare,vt.ff.de arbi.l.ſi cū dies.§.pe a Sācita ſūt.vt.d.l.C.ō fi.iſtru. l.iudices. b Prouīciā.ꝛ a puīcia. c Nō editis.i,nō datis.q.d.ñ debēt teſtes vꝛbani mitti in puinciā ſz tm̄ dicta ſm ia. ſz tu dic ſm al.i.nō aptis.ſz clauſis ꝛ ſigillatis:vt ſubijcit. d Signa pcipiētib⁹.i.ſigillabunt apō acta p̄ſidis:vt ħ ꝛ palā iurabūt ꝛ ꝓducent.ſz in ſecreto ſua dicta dicāt:vt.C.de fide inſtru.l.iudices. e Et ita.i.ſicut dictū ē.i.ō ſigillatis. f Deſtinādis.ſ.geſtis. g Edictionē i.nō poſſit alios teſtes inducere.qꝛ dicta ſunt ei dca teſtiū.ꝛ ſic no.ħ q̄ ſi etiā dicta teſtiū aduerſarij ſciza nō poſſuz plures ꝓducere. ſi ꝝo velis ɔ opinionē defēdere dices q̄ ħ nō ꝓducūt ad prima ꝺfirmāda.ſz adiectio ꝓhibet ꝛ ħ dixim⁹.§.e.§.qꝛ vero. h Cognita.hic no. q̄ teſtis p vtraq̄ pte reddit teſtimoniū vt plene dixi.j.de ſanc.e.§.nulli.

i Forſan.ſi vacillare inueniāt:vt.ff.de queſtio.l.vni⁹.§. teſtes ꝛ.l. ex libero.i.rñ. l Obſnatiōib⁹.vt.ſ.expectēt q̄diu reddant teſtimoniū ſumptib⁹ ꝓducētis.vt.C.e.l.qm̄.§.in exhibitione.itē caueāt ō nō recedēdo ſi timeāt recedere:vt.C.e.ſi qñ l Si vero teſtari,i,teſtimoniū ferre m Ex natiuitate.ſ.vt dicāt liber.

n Jmpleāt.i.recipiatur.

o Jta fit.no.g̃ſeruum non poſſe teſtē eſſe:vt ħ.ꝛ.C.e.l.quoniaz.ꝛ.ff.de teſta.l.q̄teſtō.§.ſeruus.ſed cōtra vt ī ſti.de teſtamēt⁹.§. teſtes.ꝛ.C.ōteſtis l.i.vbi dicit q̄ ꝓfu⁹ interueniēs vt teſtis in teſtō valet teſtm̄.ſo.ibi credebāt liber tpe teſti licet poſtea appareat ſeruus.ħ ſūt ab initio opponi⁹ tur ei q̄ ſit ſeruus ꝓterea nec ibi dicit q̄ poſſit ꝓduci vt ſit teſt⁹ ī iudicio nec enī ꝓduci poſſet etiā ibi ſed ſcriptura teſti non vitiāt p euz.ſic ergo nō valet teſtimoniū fuiq̄ habent locum.ll. q̄ dicunt ſuos toꝛqueri: vt p totuz ti.de q̄ſt.ꝛ ff.ꝛ.C.e.rñ. cuz de tuo facto agit: et tūc ſine indicio ſz az.vt.ff.e.fui.ꝛ. C. dequeſtio. interrogari.ſz. h. dixit de mū iudicio p̄cedēte ꝛ eſt p eo. ff. de edil.edic.l.q̄ro. §. ſi.ꝛ.ff.de,pba.l.cū pbatio.ſi autē nō

ī puincijs deſtinādis[f] a iudicib⁹ ne q̄n forſan ꝛ alijs egeat teſtib⁹ cauſe natura ꝛ excludat ꝓpter edictōnē[g] teſtiū adiectio. Hec oia in pecuniarijs queſtionib⁹ intelligētes. Jn criminalib⁹ ei in quibus ō magnis eſt piculuz oib⁹ mōis apō iudices p̄ſētari teſtes ꝛ q̄ ſunt eis cognita[h] edocere vbi ꝛ toꝛmētoꝛ forſan[i] erit op⁹ ꝛ alijs[k] omnibus obſuationibus[k].

Si teſti obijciat ſeruitus ꝛ ipſe ex natiuitate liberū ſe dicat eſſe examinet exceptiō e ſalua cōtra ſuā pſonā.ſed ſi dicat ſe libertū debet prius inſtrumētū manumiſſionis oſtēdere anteq̄ examinet niſi iuret ſe habere in alia puincia quo caſu examinatur ſed eius dictū pendet ex inſtrumenti oſtenſione ſi vero inimicitia teſti obijciat ratione pendētie cauſe criminalis nō examinat ſi obijciēs inimicitiā incōtinēti ꝓbet ſed ſi ratione cauſe pecuniarie examinatur exceptio vero ſalua hoc dicit ange.

Si vero dicat huiſmodi foꝛtune eſſe q̄ teſtari[l] voluerit is ꝝo affirmet lib ꝺſtitutus ſi q̄dē ex natiuitate[m] ipleat[n] q̄dē teſtimoniū diſputationum vero de ſtatu huiuſmodi ratione vt ſi apparuerit foꝛtune huiſmodi eſſe ei⁹ teſtimoniū ac ſi neq̄ datū fuerit ita ſit[o]. Si ꝝo libertū[p] ſe dicat cōpellat demōſtrare p̄mū inſtrm̄ i quo libertatē p̄cepit ꝛ ſic teſtet. Si vero in alia puincia libertate dicat p̄ceptā aut non eſſe in promptu ſibi ꝓbatiōes ꝛ hoc iurauerit[q] euidenter teſtatio quidē ſcribat nō mōſtrato vero manumiſſiōis inſtrumēto is q̄ deduxit eum nō vtet ei⁹ teſtimonio. Si ꝝo quis dicat[r] odioſum p̄ſentem[s] ad te

de ſuo facto tūc ſunt indicia neceſſaria:vt.ff.ō q̄ſti.l.i.in prin.ꝛ hoc inter exneos inter ſe aūt ꝛ dñz ſi agit iudiciū liberare. nūq̄d ī terrogat.dic q̄ ſic ſi agit cōtra huiuſmodi q̄ ſe liberū dicit. ſiue etiaz de domiⁿio alicui⁹ cui querat iter aliq̄s p actionē in rem: vt.C. de rei ven. l.cū ſup.veri⁹ ſi agit.itē q̄d de ſtatulibero vl̄ admittend⁹ vt liber vt ff.ſi ex nox.cā.l.ſi.ſz dicas ɔ qꝛ hui ſunt: vt.ff.de ſtatuliber.l. ſtatuliber exp.ꝛ.l.ſtatuliberi.itē q̄d de aſcriptitio. videt repellēd⁹ a teſtimonio:vt.C.ō agri.ꝛ cen.l.ne diutius.ꝛ.C.in qui.ca.colo.cē.l.ij. ſz cōtradico qꝛ liberi ſunt: vt.C.de epi.ꝛ cle.l.iubem⁹.ꝛ.j. de ſanc.epiſ. §.aſcripticios. itē q̄d de monacho ꝛ cōuerſo videt q̄ repellant cū p mortuis habent.vt.C.de epiſ.ꝛ cle.l.deo nobis.§.i.ꝛ.§.de nup. §.p occaſionē ſz dico ɔ:vt.§.de monachis.§.cogitādum.itez quia nō repellunt.vt.e.l.i.alij aūt oēs clerici admittuntur.vt.C. de epiſ. ꝛ cle.l.p̄sbyteri.ꝛ.j. de ſanc.e.§.reuerēdiſſimi.itē q̄d ō infamib⁹.rñ. ī crimīali nō admittūt ſz in ciuili ſic ħz q̄ſdā.vt.ff.e.l.ij.§.l. iul.et.l. q̄ſitū.ſz credo eos nō admitti regulariter. caſualiter admittuntur vt in crimine le.ma.vt.C.ad.l.iu.ma.l.nulli.ꝛ q̄d de hereticis.dicvt C.de he.l.q̄m̄ multi. p Si ꝝo libertū.inſtrumētū. ſz q̄d ſi patron⁹ nō vult ei demōſtrare inſtrumētū manumiſſiōis.rñ. officio iudi.cogit:vt.C.de libe.cā.l.ſic datā.itē q̄d ſi ē amiſſuz vel fuit nullū factū.vel etiā nō vult eo vti.ſz p teſtes oī excep.maioꝛes vult ꝓbare.rñ.admittit.vt.C.de lati.li.tol.l.i.§.i.ꝛ.ij.itē ērō qꝛ inſtri,appellatione etiā teſtes cōtinent:vt.ff.de fide inſtru.l.i.no.g̃.q̄ q̄dā teſtes ſic repellūtur.vt nūq̄ admittātur. q̄dam admittūt ſz poſtea fides eis nō habet:vt ħ.ꝛ.j.pri.§.idē in quaſi teſte vt in toꝛto. nā q̄daz nullo mō admittunt vt minoꝛes:vt.ff. de queſtio l.de minoꝛe: q̄dā

admittuntur.ſz nō credit: vt.ff.de queſtio.l.i.§.pterea.t.§.cuz q̄s. itē q̄ ē rō hui⁹ diſtinctionis.rñ.q; cū ex natiuitate ſe dicit liberū p̄ſumptio iuris naturalis eſt p eo qđ oēs liberos eſſe dicit cū vero libertū p ꝯſequēs aſſerit ſe fuiſſe ſuū cū libertini ſunt &c. vt.ff.ō ſta hom.l.libertini.ex quo p̄ſumit hodie ſuus: vt ar.ff.finiū regū.l. in finalib⁹.t.C. de p ba.l.ſiue poſſidet

q Jurauerit.not. credi ſacramento vni⁹.ſic t.ff.de do te p̄.l. theopōpuſ. et.C. de falſis.l. ſi q̄s decurio.t.§. ō fide inſtru.§. ſi ẋo ne q̄.t.ff. depoſiti l.i.§. ſi q̄s ar. t h ſt ar. q vn⁹ teſtis fa ciat p̄ſumptionē. t adidē.ff. quēad. te. ap.l.i. in fi. non añt pbationē ple nā. vt.C.e.l. iuriſiu randi.

r Si ẋo q̄s di cat. iudi.

s Preſent ē. ſ. teſtem.

t Statim. cū ali quo tñ ſpacio tem poris. ar.ff. ō. ſol. l. qđ dicim⁹. t.ff. ō re iu. l. a diuo pio. §. ij. t.l. debitori b⁹. t.ff. ad tre. ille. §. i. t. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidem.

v Qñ. i. qr.

x Criminalis. lis impoꝛpie hic poni tur lis. nā lis eſt ci uilis: cā criminaliſ vt.ff.e.l.i.§.i. et. ff. de verbo. ſigni. l. litis.

y Non adſint teſtamēto. ſ. admitti tur licet ei nō credat. no. ergo teſtē ratione inimicicie repelli vt hic t.C.e.l.ſi q̄s teſti. t.ff.e.l.iij. t rō qr inimici facile mentiunt: vt.ff. ō queſt.l.i.§. p̄terea. t ſic ꝑpter inimicitiā quedā fiūt que al's nō fie rēt: vt t legata tacite reuocāt: vt.ff.ō adimē.le.l.iij.§.fi. itē exhr̄da tur aliq̄s. vt.C. de inof.te. liberi t a tutela excuſat. vt inſti. de excu ſa. tu. §. itē. ſz q̄d ſi poſt datū teſtimoniū de fcō recōciliatio interue nit videt valere teſtimoniū: vt ar.ff.ō adimē.le.l.iij.§. fi. ſz certe ibi ab initio tenuerat legatū. b nō tenuerat teſtificatio. t hec ratihabi tio q̄ eēt tacita nō poſſet facē quo min⁹ tā quā inimic⁹ fuerit teſtifi cat⁹. z Uſq; adeo. i. in tñ. t De crimīe ꝑpter qđ eſt inimi cus. t ſic not. q ō; q̄s duob⁹ modis inimic⁹ capitalis. vno ꝑpter criminalē accuſationē. vt b alio q; ad moꝛtē ſe odiunt. vt inſti. de excu. §. itē.

a Pecuniarie. ſ. adeſſe ō;. b Cōnes. inq̄rek ei an ſit cāō eius ſtatu q̄ moꝛtis accuſationi ſimilāt: vt.ff.qđ me. cā iſti. §. i. item ſi de bonis. an de oīb⁹ vel maioꝛi pte an de mīma: vt inſti. ō ex cu. tu. §. itē ꝑpter litez. t. §. itē lis. C. t de īof. do. l. fi.

c Qñ ẋo legē quā ñ hēm⁹. t ita no. tres caſus ad euidētiā lre. q; aut am bo cōſentiunt. quo caſu cōpellit mediatoꝛ. vt b in. fi. §. ſi ẋo altera tñ tñc pōt. ſz nō cōpellit. vt in p̄ma pte hui⁹. §. t ar. ff. cōi di. arboꝛ. §. de veſtibulo. ſi neuter cōſenſerit. cōſtat q nō admittunt.

d Et q̄dā. ſ. iudices. ſm p̄mā expoſitionē. s. pri. §. factā vl dic ſm ſam veri⁹. ſ. mediatoꝛes. al. e Teſtimonio. iſtoꝛ mediatoꝛ vel al'. ſm ſam f Nolūt vti. ſcz. nullo mō credētes b velle. l. p̄dictā.

g Componatur. recipiant.

h Compellere. ſ. iudicē.

i Perhibere. ſ. iudices ſm p̄mā expoſitionē. s. pri. factā vl dic ſz §. aliā. ſ. mediatoꝛes. k Prohibitiōe. qđē generale in teſti b⁹ qđ cōpellat: vt.ff. de tabu. exhi. l. iij. §. exhibere ſz q̄s appellat hic mediatoꝛes rñ. p̄ſenetas q̄ exploꝛāt vtriuſq; volūtatē ptis t i multis cōſiſtit coꝛū officiū: vt. s. ō fideiuſ. §. t nō ſolū. t. s. ō fide in ſtru. §. ſi ẋo adminiſtratoꝛ. t.ff. ō. p ſene. l. ij. in p̄n. t. l. iij. in. fi. ſz q̄ ē rō q̄re hij nō cōpellunt altera pte volēte. rñ. forte qr p̄ciū acceperūt p hmōi oſ fitio q p̄ſoneticiū ōr. vt.ff. ō. p̄ſone. l. i. vñ ſi res pficitur habēt t inde cō modū q̄ſi ppt cōmodū q̄ſi videt debere. ſz q̄d ſi p̄ciū ñ accipiat. rñ. ad huc idē p̄ſumim⁹ qr affecte ꝯpleri id ꝑpter qđ labor auit t qđ firmū rema neat ne ei ponat q non caute ſe habuerit. al's au ferat ei qđ eſt datū. ar. C. ō aſſe. l. fi. q̄dā tñ dixerūt b dici p̄ſenetā. i. executo rē b eſt tutorē. vel cu. vel aduocatū qđ dici pōt. vt ff. e. l. fi. in fi. t.ff. de iureſi ſci. l. deferre. §. ſz omnem

l Hoc. i. i cōſtātinopol.

l Et b cenſus. no. apud quos hmōi publicatōes vel p̄ductiōes teſtiū fi āt. vt. s. ō ōfen. ci. §. nulla vt.C. de teſtamēti. l. teſta mēta. t. l. cōſulta.

m Querunt. i. cōqueruñt

n Cōtra. ll. i. qr ſūt eius debitoꝛes ex aliq̄ cā. ſic loq̄t. s. vt oēs obe. iudi ci. §. ſi igit.

o In poſtex. i. in futuꝛ

p Eis cōquerentib⁹.

q Ab vna. ſ. ſua cōq̄rētiū

r Geſta ſunt. ſ. data ſūt teſtimonia.

s Illū ō q̄ ſit q̄rimonia.

t Pñtē. b no. duo p̄mū q̄ oꝛ eē pñs aduerſarius t ad hoc vocari. ſic.ff. de euic. ſi iō. §. pñti. t.ff. ōmi no. l. in cāe. §. i. t. l. etiā. §. fi. in auc. vt ſpō. lar. §. ad b. t. s. ō here. t fal. §. ſi ẋo ab ſint. ſz q̄ oꝛ audit at teſtatōes. qđ q̄dā ſic ītel ligūt vt oīa dēat hre t di cta teſtiū audire p̄ducto

rum. nihilomin⁹ poſtea poterit teſtes p̄ducē. nā ſi eēt ſi cū eueniret vt. j. e. §. p̄ri. ibi t eni &c. t b q̄m pñs ē ſi añt abſens eſt idē ius ē. cū abſentia ei⁹ p p̄ſentia hēat. vt. s. vt oēs obe. iu. §. ſi ẋo neq; t ē p eis. C. ō fi. iſtru. iudi ces: ſz ō b ē. s. e. l. illō vbi dicit nullo mō p̄durit teſtes poſtq̄ dixit teſti ficata. ſz ipſi ſoluūt illud. q̄ñ p̄ducūt poſt lit. cōte. hoc añ litē cō. tu ẋo di cas q b dicit q teſtatōes debeāt audire. i. ſacrm q̄ñ iurāt. vt. C. e. l. ſi q̄ñ t ēt facere q̄ſtiōes poſſūt. vt.ff. de adul. l. ſi poſtulauerit. §. q̄ni. nō tñ rñſio nes audire. ſz in ſecreto iudici oꝛ dici abūt e aduerſario t aliis teſtib⁹: vt p daniele īductū ē. Tertiū no. q teſtes. p̄ducūt b añ lit. cō. ex cā q̄ moꝛibū di ſūt vl receſſuri. vl ſi lis cā ſupuētura. vt b. t. C. ō vſu. pu. l. fi. t. C. ōaduo catis diu. iu. l. laudabile. §. q̄tiēſcūq; t.ff. ad. l. acq̄. l. iij. t b ſi ē actoꝛ q̄eoſ p̄ducre⁹ āt ſemp pōt p̄ducere ēr āte cū nō ſit ī ſua ptāte q̄ñ cōueniāt: vt ff. de excep. do. l. pure. §. fi. regulariter āt actoꝛ nō añ ſz poſt lit. ꝯte. p̄duc

v Si ẋo. reſpuerit. ſ. venire. x Parte tñ. y Inutilia eēnt. b eni eēt niſi vocarent. vt b. t. C. e. ſi q̄ñ. z Parte. ſ. tātū. t Eo ō quo fit q̄rimōia. c Depoſitiōes. ſub audi tanq̄ pñs habeat. t eī &c. al's deeſt t eni t dic publicabūt. i. i ſcriptura publica reducēt. nō añt pu blice legēt.

a Niſi. q. d. niſi b ſit qđ aliq̄ fit neceſſitas q̄re venire vl duci nō poſſit. ſimilis ēi aduenēti. t ſic ſecure fit qđ ſit abſte aduerſa rio p cōtumaciā. vt. C. de iure ēphi. l. ij. §. fi.

b Efficiet no. ar. vt.ff. ō fur. l. itaq;. t. C. ō ſuo pi. da. ſi creditoꝛib⁹.

c Vti. i. dicere ſi habeat aliq̄s rōnes q̄b⁹ poſſit ſe defendere. t q̄b⁹ poſſit diſputare vtat his nō añt poterit ſe iuuare dicēdo q teſtes actoꝛis iurauerūt ſe abſente. t b ꝑp ſuā p̄ſumptē t audaciā. ſi añt nō fuiſſ ꝯtumax inveniēdo: vt qr nō fuit vocat⁹. vel fuit ſz nō erat in ciuita. bñ pōt ſe iuuare. vt. s. e. §. ibi t nō in poſtex &c. vbi dic in ea ciuitate. vt. §. ſi ẋo noluerit ibi inutilia eēnt &c.

d Qđ videt. ſ. teſtatiōes facte. e Ex vna. b ē ſenſus q nō valz opponere atteſtatiōib⁹ q iudicāt eē ex vna pte. t b ꝑpter ei⁹ audaciam t ꝑpter p̄ſumptē. f Parte. ſ. tātū p̄ſente. g Propter q̄ p t ꝑpter audatiaz. m Omnib⁹ fixis. i. firmis.

b Corrigētes.quomō corrigit.cū statim cōfirmauerit dic corrigi q̄dā vt.ſ.e.ℌ.t q̄m ꝺo.t ſic dico corrigētes.i.bñ t apte ꝺ iſponētes.t ꝺfirmā tes.ſ.e.ℌ.t licet ac. c Propter quas.ſcz lites decidēdas.

d Sancim⁹.vt.C.de iudi.l.rem nō nouā. e Pulſantes.vt.C.ꝺ iura.calū.l.ij.in pᵱn. f Aduocatos.vt.C.de iudic.l.rē ñ nouā.ℌ. patroni.

g Legē.ſ.iſtā.

h Que feſtinet.ſ.tua celſitudo.

i Rubꝛi.ꝺ īmēſis do. Udū de falci. debita iuſ natu re q̄ ꝺz debituz bonoꝝ ſubſidiū.vt.C.de inof.do.l.ſi totas in fi.

k Decreuim⁹ triē.t ſe.ℌz numerū liberoꝝ.vt.ſ.de tri.t ſe.ℌ.i.t.de illa fit b mētio.

l Augentes.nā loco q̄r te que oliz habebat locū C.de inoffi.te.l.cū q̄ri tur

m Ignobili.alꝫ ñ nobi li ſine nō alꝫ ignobili.

n Placet nobis. oē qꝺ eſt nimiū vertiſ in viciuz vt b.t.ff.de iniur.itēap ꝺ ℌ.queſtionis.t.C. ꝺ emē dati.ꝑpin.l.i.t.ff.cōmu nia pᵱe.l.vēditoꝝ. in fi.et ſ.de nup.ℌ.fi.t pe.t iſti. ad.l.fal.ℌ.q̄tutas.t.ff.ad muni.itē ſi fili⁹.ℌ. qꝺ oi ciſ.t.ſ.ꝺ referē.i.ℌ.ſz mul ti ꝛc.ar.ℌ.ſ.de nō ali.ℌ. ſi nimus.

o Lege.ſ.ꝑdicta.ſ. de trien.t ſemiſ.ℌ.i.

p Ut ſiq̄s.idē i mulie re,vt matre vſ filia:vt ar, ff.de ver.ſig.l.i.

q Immēſam.excedēdo ꝺdrātē in donādo īmo aſſem ſz t b pōt ꝺici ꝺdrās impꝛopꝛie.

r Diſtributione.quā fac ꝑ teſtm̄ idez t ſi ab inteſtato decedat.vt. C.e.l.p cib⁹. licz q̄rela inof. teſtī tm̄ habeat locū qñ factū eſt teſtamētū.

s Filioꝝ. an in ſupioꝛi b⁹ idē.rñ.vtiq̄.vt.C.e. ſi fili⁹.itez an in fratre idez quidā nō. tu ꝺic q̄ ſic vt C.de iof.te.ffe.t.C.e.l. fi.

t Querebunt.alꝫ con q̄rebunt ꝑ querelam i offi.ꝺo.ꝓpoſitā t poſtea rei ven.vtili ſñ enī nō vē ꝺicat cū dominū trāſla tū fuerit.cū in fraudē ꝺo minis nō legis fuerit fa cta ꝺonatio.vt.ff.de iur pa.ſi libert⁹.ſz ℌz az.vtilis pet.hr̄.hz locū q̄ſi ti.hr̄ditatis hīto ꝓ nō tītu lo qꝺ nō ē veꝝ cū ver⁹ titul⁹ ꝺonatiōis interuenerit.ſz cū nō valuerit ꝺo natio filio in pᵱte cōſtituto.g̃ fami.her.agit cū ipſo iure nō valuerit ꝺo natio.vt.C.de inof.do.l.ij.ſz.rū.h cōſtitu.itelligit q̄ñ nō fuit inſtitut⁹ ille cui fuit ꝺonatū.vñ ꝺfirmata ꝺonatio fuit,ſz reuocaſ vt h q̄ten⁹ fuit inof ficioſa.vel ꝺic q̄ oliz nulla erat niſi i caſib⁹ vt ꝑdicta.l.C.ſa. her. ſi fili⁹ ſz hodie. ℌ vt h,ſz reuocaſ q̄ſi.īoffi.vbi ꝺodrantē excedit t ſic corrigūt hic omnes leges,que ꝺicūt patrē filio ꝺonare nō poſſe.ſz ꝑma verioꝝ ē.

v Hr̄ditate.vt.C.de lega.l.cū reſpōſo.t.ff.de lega.i.l.q̄ filiab⁹.ℌ.fi.t l.ſe. tib⁹ t a nr̄is iudicib⁹ obſeruādis ſiue maioꝝ ſiue mioꝝ ſit t ſiue ī hac magna ciuitate ſiue foris inꝓuin cijs vt t ea q̄ de teſtib⁹ ſunt quātum poſſibile nobis eſt corrigentes[b] ad hꝰ puri⁹ t ſanctius lites agi ꝑpare m⁹ ꝓpter quas[c] t cognitiōes fieri a iudicib⁹ oīb⁹ ꝺiuinis ꝑpoſitis euā gelijs ſācim⁹ ⁹ t iuſiurandū ſubire t pulſātes[e] t pulſatos t aꝺuocatos[f] ꝑcipim⁹ vbiq̄ ꝺeū inſpectoꝛē t eoꝝ q̄ iudicāt t q̄b⁹ iudicaſ t q̄ teſtimo niū pꝛebent aialib⁹ vt pennis ꝺei t cōmemoꝛatio t pñtia mūda litiū t citra ſuſpitionez litigantibus fiat. Quā legē[s] tenere volum⁹ ꝺcetero oi tpe. Que igit placuerūt nob et p hāc ꝺiuinā manifeſta ſunt legem tua eminentia operi effectuiq̄z tra dere feſtinet[h].

De immenſis ꝺonationibus in filios factis[i].

¶Si parens vni filioꝝ ꝺonationē fecit immen ſam vnuſq̄ſq̄ alioꝝ t hereditatē fert quantum fuiſſet lucratus ante ꝺonationē ſi pater deceſſiſ ſet t ille in quē eſt collata ꝺonatio hereditatem paternā adire nō cogit dū tm̄ certoꝝ ex ꝺona tione impleat poꝛtiones.h.ꝺ.ange.

Idem au. Jo.p. viro clariſſimo.

Udum de falcidia[j] t illi⁹ ꝓte decreuim⁹[k] augētes[l] eā nō ignobili[m] icremēto qꝺ ei nimis ineq̃le eſt nō valde pla cet[n] nobis ſz oporteret q̄dē ꝑponi fi lios quos pater voluerit nō tm̄ i tm̄ minuere alijs vt ipoꝛtabilis ſit eis imunitō. Poſita igit a nobis lege[o] ī ſua virtute manēte illud volumus vt ſiq̄s[p] ꝺonationē īmēſaz[p] i aliquē aut aliq̄s filioꝝ fecerit neceſſarium habeat in diſtributionez[r] hr̄ditatis tantam vnicuiq̄ filioꝝ[s] ſeruare ex lege ꝓtē quāta fuit pꝛiuſq̄ ꝺonatio nez pater ī filiuz aut filios quos ea honoꝛauit faceret ſic em̄ nihil vlteꝛi⁹ in ꝺonationib⁹ q̄rebunk[t] q̄ habe ant q̄dē in oi ſubſtātia patris qꝺ le gitimū eſt i tm̄ aut aucta quātitate quātū habuit ſ̄bſtātia patrī anteq̄ ꝺonatiōib⁹ exhauriret nō valētib⁹ filijs q̄ ꝺonatiōib⁹ honoꝛati ſunt ꝺ beꝝ ꝓtēros q̄dē eſſe īmenſis his ꝺo natōnibus vide re aūt abſtinere pa terna hereditate[v] ſz neq̄ cogendis q̄dem ſi cōtenti ſunt ꝺonationibus ſuſcipere hereditatē.neceſſitatē au tē habētib⁹ oīb⁹ modis cōplere fra trib⁹ qꝺ hec[k] differt ꝑm quaz ſcripſi m⁹ menſurā vt nō minus hēant illi q̄ qꝺ ex legib⁹ eis debent ꝓpter fa ctā in ꝺonationib⁹ y īmenſitatē duz liceat patri mediocriter ſapienti cir ca oēm plem etiā his qui ab eo po tius diligunt[z] ꝺonare aliq̄ꝺ ampli⁹ t nō ceteros filios p īmēſitatē in il los factā ledere t noſtrā trāſcēdere intētionē t hec[x] quidē noſtra ab ini tio cogitatio eſt differētes autē illō ꝺubiū t humanaꝝ[a] experti animaꝝ quoniam videbamus eos in[b] hmōi paſſionib⁹ labefactari atq̄ deſcen dere,ꝓpterea nūc augmētū[b] illi legi hoc facim⁹. Hec[c] itaq̄ ꝺicim⁹ de fili is gratis exiſtētib⁹ eis nō ꝺe ingra tis t q̄b⁹ pr̄ iuſtā t legitimā īgrati tudinez inſert.nā ſi hoc ita ſe habe re apparuerit t approbenk ingrati tudinū cauſe ſint ea que in lege de ī grat⁹ poſita ſunt rata nihil hac no ſtra legiſlatiōe muniēda. Que igit placuerūt nobis t p hāc ſacrā nr̄az ꝺeclarata ſunt legē tua celſitudo o peri effectuiq̄ tradere feſtinet.

Ut ſine phibitiōe[ꝺ] matres ꝺebitrices t creditrices tutelam gerant mi noꝝ neq̄ iuſiurādū p̄ſtent q̄ nō venient ad ſecunda vota.

¶Mater lz ſit debitriꝛ vel creditriꝛ ſui filij ob hoc nō repellik a tutela licet alij repellank. item hodie cū tutelā aſſumit nō habz neceſſario iura re nō tranſire ad ſecunda vota ſed velleiano re nūciare t ēt ſecūdis nuptij ipſaſ aūt trāſeūte ad ſecunda vota incontinēti repellik a tutela.h.ꝺ.

Idem au. Jo.pᵱe.ſecūdo.

Uper ſcripſim⁹ legē[e] ſuper curā minoꝝ malignitates q̄ circa eos fiunt ex frequē

n

tia[f] ꝓpoſitā t poſtea rei ven.vtili ſñ enī nō vē ꝺicat cū dominū trāſla tū fuerit.cū in fraudē ꝺo minis nō legis fuerit fa cta ꝺonatio.vt.ff.de iur

r Hec cōſtitu.ac. y In ꝺonatiōib⁹.volūt q̄ꝺā vt.ℌ.ꝺ.ſe ſpeciale eſſe vt ibi facta eſt immēſa ꝺonatio fratri liceret t cōſilio tñ ad legitimā poꝛtionē reuocē nō in totuz fauoꝛe fratris in alijs aūt pſonis cōtrariuz ē: vt.ff.de le.ij.l.titia ſeio.ℌ.imperatoꝝ. at vbi re tantū tīc ad legitimā ℌz oēs reuocatio fit,vt, C.e. ſi totas,vl ꝺic q̄ ꝺi cit.l. ticia fie ri reuocationē ꝺi midiā.ſ. triētis vl quarte ſue qñ ꝺuo erant filij.vt.C.e.ſi mater,t ita ſiue re t cōſilio.ſiue re tā tum ſiue ſint filij ſiue extranei quo bus ꝺonatū eſt in legitima reuocek. vt.C.eo.ſi liqueat. nā ibi re t conſilio facā erat ꝺonatio. t tñ ad legitimaz reuocak:ſed ſi ha beo vnū tm̄ filium t ꝺono vni ex neo h quidē nō videk inofficioſuz. poſtea alio tempoꝛe ꝺuo ꝺono.q̄ꝺ erit rñ.pᵱma videk in offi,vt arg.ff.ad.l. fal.in quātitate.ℌ. fi. t.ff.de mino,l. ij.ℌ.i.in fi.et ſic re uocabik in totū et h ſi re t cōſilio fe ceriti.idē hodie p pter hāc conſtitu. etiā ſi re tantuz. ſe cundum.ſ. pꝛoœ. op.ℌ.

z Diligunk.vt.ſ. de nup.ℌ.pe.

t Hec ſcz lex.ſ. pꝛoœ.

a Et humanaruz i. eoꝝ que faciunt homies.

b Augmētū.ſz q̄ꝺ adijcit hec cō ſti.illi ti.C.e.rñ.ibi quarta faciebat ī offi. ꝺonati.b aūt etiam tertia. vel ſe mis.vt.ſ.pᵱi.ibi: vt non minus ha beāt illi ꝛc. t arg. C.e.l.fi. licet qui dā contra. itez hic ſiue re tm̄ ſiue re t cōſilio facta ſit do natio habet locuz illa diſtinctio ſm quoſdā. itē hic ꝺ inſpici tēpuſ facte ꝺonatiōis. ibi nō

c Hec ita q̄ ꝺixim⁹.vt nihil eis ꝺimittere teneak: vt.ſ. ꝺe here.t fal.ℌ.exheredatos.t.ſ.de nup.ℌ.pe.t.C.ꝺ ſecūdis nup. l.fi.in pᵱn.t ſic no.q̄ h facit ceſſare q̄relā itē ꝺatio legitime. vt. ſ. e.ibi ſic enī nihil itē quinquēnij curſus.vt.C.e.l.fi.itē ſi ꝺeſ auxiliū oꝛdinariū:vt fami.her.qz ꝺonatio ñ tenuit.vt.C.e.l.ij.itē ſi extraoꝛ dinariū vt reſti.ī integ.ex pſona deſūcti.vt.C.e.l.ſi filius.itē ſi exoꝛ dine:vt.l.i.itē ꝺona.agnitio.vt.C.e.l.cū ꝺonatio.

d Rubꝛica,vt fine phibitiōe ꝛc.hec pars expedit vſq̄ ad.ℌ.q̄ vero ſequēs,t neq̄ ius ꝛc.expedit vſq̄ in finē.

e SUper legē vt.s. vt hi qui ob.phi.ba.res mi.
f Quaten⁹.s.scripsim⁹. § Quia ꝙ. ꝑm veteres nō dico digestoꝝ.nā ꝑm eas nō pōt esse tutrix.nisi impatoꝝ ꝓfirmaret: vt.ff.de tutel.l.v lti.ꝛ de testa.tu.l.iure nostro.sed.C. vt.C. qñ.mulier tu.offi.l.ij.ꝛ nostras.vt in.l.vlti.eiusdem ti.vt.s. de nup.§.si vero tutela.ꝛ.s.q̄.mo.na.ef l.fi.sui.§.pe.

b Curaꝫ.i.tutelam.

i Cōstitutio.s.ꝓdicta vt hi qui ob. perhi.

k Legeꝫ nullam. vt hi qui ob. que ꝟ dicit ꝙ creditoꝝ vel debitoꝝ tutoꝝ ñ fit.

l Matrū. idē in auia: vt.j. de here. ab intest.§.ex his ꝛ in auo paterno vel mr̄no ꝑm io. vt ar. ff. de ritu nup. l.pe.§.i.ibidem in patre filiū emancipāte. vt ar.C. ō cu, fu.l.fi. in pr̄i.

m Extimam⁹ no. mirabile qō est in eptō nō fallere regulā si equitas vi de at.sic.s. de non alie.§. vt añt lex. ff. de regulis iuris.l. semp.ꝛ.ff. de le.iij. l. vroꝛem.§. felicissimo.

n Obꝟciat. vere non matri ꝛ alijs qꝛ alijs tantū cum illa.nā.ꝛc.

o Illis.s. alijs extraneis ꝛ sūt ablatiui absoluti.

p Ad filios.i. alienos.

q Recte. supple ꝛ iō recte ꝛc. licet alias aliter exposuerit hāc litteraꝫ.

r Licētia nec eniꝫ cogitur. vt. j. vt. li. ma.ꝛ a.i.rñ.azo.

s Formidare.i. tenere.

t Si nec.s. debita matri ꝛ filij.

v Utiq;. alias vtriq;. alꝫ vtiq;.

x Cōstitutioneſ que sūt.C. qñ mu. tu.of.l.pe.ꝛ fi.i q̄b⁹ nō curabat.an eēt creditrix vel debitrix vl nō

y Quia vero legē.que est.C.qñ mulier tu.of.fun.l.fi.

z Curam.i.tutelā. ꝛ Bene.i.fere. ꝯ Datū.s.ius

a Esset sc̄z nobis. b Eo ꝙ.i.ideo. c Alique.i.mulieres.

d Eum idest deū. vel dic eu.i.ad iusiurādum.

e Impietatis id est deierationis.

f Docet. vt.ff. de leg.ꝛ senatusco.l.nā ad ea.ꝛ.s. de cōsuli. in fi. colun. ij. ꝛ.ff. de vsuca.l.iusto.in fi.i.rñ. qñq; tñ iurant ꝛ seruāt vt his exemplis.C. de le.here.l.fi maiꝝ.ꝛsi ps here.pe.l.antiqui.ꝛ instit.ō rer di.§. insula. g Propterea igit scema.i.ordineꝫ.

h Senatus.vt quādo obligauerūt se teneant ꝑ pupillo alias nō cōtraherēt hominesꝫ secū ꝙ pupillo noceret ꝛ ex hac recusatione dat cō trahētib⁹ exceptio licet executoꝝ vl iudici facta sit ꝛ cū alias qō maiꝝ ē datur actio. vt.ff. rē pu.sal.fo.l.iij.ꝛ.iiij.ꝛ.j.ō excu.tu.§.i. ꝛ de epiſ.ꝛ cle. aut. generaliter.sꝫ nūq̄d semp et cuilibꝫ iuri renūciari pōt plene dicas qꝛ aut ius est publicū aūcte ꝛ vtilitate: vt qꝛ ius fisci. vl alꝫ publica vtilitas ibi vertit ꝛ tūc renūciari nō pōt. vt.C. sine cē su vel reliq̄s. l.i.ꝛ.ij. ff. de pac. ius publicū. ꝛ. l. iter aut aūcte tm̄ ñ tñ vtilitate nā ꝛ ꝟ ōꝝ pu. vt istit. ō excu.tu.§.i. ꝛ tūc aut ē sta tutū tm̄ vtilitate renūciātis aut renūciāt⁹ ꝛ cōis. ꝑmo cāu pt̄ renūciari siue sit ꝑuilegiū siue ius ex alio quo ꝓctu vl pacto. vt. ff. ꝛ.C. ō pac.ꝛ ō trāsac.ꝛ.ō accep.ꝛ ō noua.ꝟ excipe casꝰ illos quos not. ꝑm io.C. ō pac.l.pe.si ꝯo cōi vtilitate.i. publica ꝛ rñ. ciāt⁹ tūc nō ꝫ. vt.C. ō iur. calū.l.ij.§.ſz qꝛ ꝛ.ff. ō postu. q̄s. phi. ꝛ.ff. de admi. tu. q̄dā ō cedēs. ꝛ ō opis liber. l. cerdonē. ꝛ de pac. iurisgē.§. si paciscare. ꝛ ꝑ ꝟ puto ꝙ ꝟ pactū nō teneat ꝙ faciūt creditoꝝ ꝙ debitoꝝ ñ valeat ꝑba re solonē nisi ꝑ scripturā cū sit cōis vtilitas testificādi: vt.s. ō testi.i ꝑn. ꝛ ñ ꝺz āgustari. C. ō pe. ꝛ ma. qm̄.i fi. imo ꝺz ipignari: vt. C. ō re. cre. l. generaliter i ꝑn. nec advnā spēm. ꝑba tōis iudex ꝺz aiuz alligare. vt. ff. ō testi. l. iij §. q̄ ar. si ꝯo renūciet iuri cōi qō nec est i fauorē nec est i eo publica vtilitas pōt rñ. ciari. vt no. C. ō pac. l. ius pu. ſz vl ꝙ ēt si cōis vtilitas. i. publica ꝯtit ī iur ꝙ possit renūciari. vt. ff. ō ferijs. l. i. iō ꝙdistīguūt alij aut ius ꝓsistit ī phibitōe vel ꝓcepto. ꝛ tūc renūciari nō pōt. aut i permissiōe ꝛ tē pōt. alij sic ꝙ aut est gñale ꝛ tūc ſz. aut spāle ꝛ tūc si odio ñ ſz vt in mac. si vero fauoꝛe ſz vt ar. ff. ad vell. l fi. §. pe. ꝑmā approbo nec obst. dca. l. ō ferijs. qꝛ tacite fuit ibi renūciatū. qō ſz etiā vbi alꝫ nō licereteꝝ ꝓſſiꝫ vt. ff. ō ꝓcu. fili⁹. §. veteraní. vel dic ꝙ ꝓncipaliter ētlaboꝛātiū vtilitate dāt

tib⁹ litib⁹que apud eos agitank in ueuientes quaten⁹ f nullus obligatus existens minoꝛibus aut obligatos eos habere se dicēs curā exerceat ne forsan in ptātem reruꝫ factus agat aliquid circa minoꝛē maligni tatis ꝛ lex ipsa rata nobis sit ꝛ ex p senti firmata. Quia[s] vero matrib⁹ volentibus curā[b] habere minoꝛ ꝛ petētib⁹ ꝟ veteres ꝛ nostras leges curā subire obiecta est cōtra nostrā intentionē ab aliq̄b⁹ nō recte ꝓmōti cōstitutio[i]. volum⁹ in lege[k] hoc dicē tē matrū[l] excipi psonas primū q̄dē causam introductā ꝑ minoꝛib⁹ sem ꝑ phibere mō ineptissimuꝫ extimamus[m] deinde nullus eādē cōstituti onē obꝟciat[n] matri ꝛ alijs cum illa nature amoꝛ pi⁹ circa filios sine suspitione faciat quā plurimum illis[o] nullā habētib⁹ ad filios[p] fauoꝝ ne cessitatē recte[q] nō est matrib⁹ deroꝛgandū ideoq; licentia[r] sit matribus ꝑm antiquā obꝟuationē abrenunciantibus ꝛ obligantibus suas res sicuti prius scema fuit ꝛ tueri filios ꝛ talem ꝓscriptiōeꝫ nō formidare[s]. sꝫ ita sup his esse ac si nec[t] ab initio ꝺtigisset legē ī hoc scribi. Quapro pt̄ siue dotes siue spōsalitias largitates exigunk siue alia ō̄bita habeant siue matres ad minoꝛes siue minoꝛes ad matres ex paknis forsan occasionib⁹ aut etiā ex ꝓprijs multa nāq; quilibet cogitans ꝛ cōsideras adinueniat sint hec integra vtiq;[v] ꝑm prioꝛes ꝓstitutiones[x] iudicāda ꝛ tractanda siue legitimoꝝ siue naturaliū mater filioꝝ tutelā gerat. Quia vero multaꝫ habem⁹ formidinē ne facile iusiurandum p magnū deū detur ꝛ hoc ꝓuaricek ꝑ prea credidim⁹ oportere ꝛ hāc emendare legeꝫ[y] que vult matres dū suorum filioꝝ curaꝫ[z] gesture sunt iusiurandū iurāt ꝙ ad secūdas nuptias nō veniēt ꝛ totiēs scim⁹ ꝓuaricatā legē ꝛ iusiurādū ꝓiurio datū q̄tiēs pene[c] datū⁹ est vt peccatū apertissimū esset[a] quia hoc intulim⁹ iusiurādū ad ꝓuaricādū. nō em̄ eo[b] ꝙ aliq̄[c] seruauerūt iusiurādū ꝑterea oportet ꝛ eas que exhonorāt eū[d] habere occasionē impietatis[e] in deum. nam qō raro fit sicut ꝛ ver⁹ sapientia docet[f]: nō obseruāt legislatoꝛes sꝫ qō fit plerūq; ꝛ respiciūt ꝛ medētur. ꝑpterea[g] igitur sancimus aliam quidem obseruationeꝫ quam in matribus obseruamus valere ꝑm scema ꝛ abrenūciare eas ꝛ velleiano senatusconsulto[h] ꝛ omni auxilio ꝛ omnia agere que ꝓus decreta[i] sunt iusiurandum[i] vero non preberi sed sufficere abrenūciationem solaꝫ velleiani ꝛ alioꝝ oīum ꝛ de secundis nuptijs nullo iureiurando de hoc dādo moꝝ tñ vt secūdas cōtraxerit nuptias repēte expelli a tutela ꝛ eaꝫ agi que si eam iurare cōtigisset ꝓferret[k] ꝛ semel ī iudiciū mētita ꝛ ꝓponens ꝑprie cōfessioni ꝛ depositioni secūdas cōcupiscētias. Hec igitur[l] lex sup pietate sit posita vt em̄ non iniuriek in aliquo honoꝝ ī deuꝫ hec a nobis sancita sunt vt ex nunc valeāt tua celsitudine manifestā faciēte hanc legē in ꝓuincijs omnibus. huic eni glorioſissimo ꝓfecto huius felicissīe citatis cui hec cur̄ sūt ō̄ his transmisimus legē vt ꝓuidentie ei⁹ in viri clarissimi prętoris cui huius partis cure est in omni tempoꝛe seruari ꝛ ex nunc teneat quatenus in omni pupillari substantia omnis: cautela fiat circa res minoꝝ custodire ꝛ ꝓcipue vt cum subtilitate descriptiōes[a] fiant presente quoq; clarissimo scriba[b]: cui de talibus cura commissa est ꝛ alijs[c] qui cōsuete talibus interueniunt subtiliter[d] ꝛ fide iussionibus dandis[e] et omnibus agendis sicut nostris decernitur legibus[f] prouidentia clarissimi ꝓtoris cui huius partis cure est proponat ꝙ eā ipse ī hac regia ciuitate vt omille ferie. vt ꝑz in eadē. l. i. ō ferijs in prin. ibi qꝛ occu.

i Jusiurāduꝫ. nūq̄d absoluit ab illo sacro qō de administratiōe dat. vt s. vt hi q̄ ob. §. fi. nō puto. ꝛ qꝛ nō ꝺz hic ꝛ qꝛ cui⁹ ad nubēdū mouēt ꝙ ad male administrādū. k Preferret. ꝛ sic no. quā penā patit si iuraret: vt. C. qñ mu. tu. of. l. ij. ꝛ. s. de nup. si añt eādē. ꝛ tūc qñ nō iurat. iura mētū enī ꝛ nil aliō ē remissuꝫ. ꝛ sic pena deserti ōis durat. vt. C. q̄. ex ca. in fa. irro. l. decreto. ꝛ. ff. de ꝺnia ꝛ vti. actiōe a tutela. l Hec igit ꝑ uidētie. hec. s. cure sunt. a Descriptiōes. s. rerū minoꝝ. qō alias inuētariū appellat. b Scriba. vt. C. de magistrati. cō. l. fi.

c Alijs. scilicꝫ ꝑsentib⁹. d Subtiliter. i. cū inq̄sitione.

e Dādis. s. reꝫ pu. sal. fo. f Legib⁹. vt. C. de admi. tu. l. tutoꝛes.

ɔ inſti.de ſatiſda.tu.ɔ cu.§.pe.ɔ ꝺ attili.tu.§.pe. g Rub. Ut exactione.hec ꝓma pars ꝺr.ꝝ.e.vſq; ad.§.illud quoq;.

h Inſtãte caſus ablatiui abſoluti. i Filij.ſcz ꝓponañ.

l Et vt ſi voluerit.hoc exponiť.ꝝ.e.§.illꝺ vſq; in fine.

l Exigi.illud ꝟbũ regit duos diuerſos accuſati,ſic.§.de ffe.§.hinc ãt

m Eũ ſcz virũ ac.

Oꝺũ extuliſſet ex pone.vt.§.ꝺ non eli.§.i.ac.

o Secũde.ſcz vxor is factus vir.

p Suſcipiẽs.ab ea.

q Dato.tã in ꝓſonalib⁹ ꝙ hypothecis: vt.C.qui po.in pig.ha.l.fi.§.i.ac.

r Dotẽ.nã ꝑ alios bene erãt admittẽꝺi ꝓus.az.

s Dam⁹ repete ɔ nõ alijs dam⁹ ɔc.

t Aut heredib⁹.ꝟ ꝓut legiũ in ꝓſonalib⁹.ɔ hypothe.ꝓ dote necq; extraneis heredib⁹ mulieris dať.vt ꝟ ɔ.C.de ꝓuil.do.l.i.cũ ſit ꝓſonale: vt arg.ff.ꝺ admi.tu.l.ex plurib⁹ nec creditorib⁹.ſ.mulieꝛ ſz filijs ſic vt hic ſubij cit ɔ.C.qui po.in pig.ha.l. aſſiduis.§.exceptis.

v Illos.ſ.ꝓmi matri monij.

x Expẽſaz.a viro.

y Hypothecas.i. actione hypothecaria.

z Secũde.ſ.vxori.

ɔ Eſſent.alꝭ erãt.ɔ eſt regula ꝓ eis ꝙ ꝺicit ꝙ ꝓior eſt tpe ɔc.vt.C. qui po.in pig.ha.l.ij.

ꝯ His.igiť ſancitũ ꝓ hãc l.tũ.ɔ ꝓ aliasꝓores ideꝫ eſt in ꝟ caſu: vt.C.de iure do.l.vbi.ɔ.l.in reb⁹.ɔ. ff. ſolu.ma.ſi cũ do.§. fin.et ff.ꝺ ꝓuiu.cre.ſi ventri.§. in bonis.ɔ.§.vt ĩmo. ante nup.do.§.penul.ac.

a Et.ꝓ etiã.

b Singulos ſcz ꝟ ſanci tuz eſt in illa qꝺ eſt ɔc.

c Cõpetit.vt.C.de iure do.in reb⁹.

d Si vero nihil dotem ſ.dotis petitiõez: vt qꝫ ſi ne culpa diuortiuz inter ceſſit.

e Succeſſione,alias ſucceſſiones.

f Mature.qꝫ oẽs poſſũt filij vꝫ liberi appellari.vt ff.de ver. ſig. liberorum.

g Publica.id ẽ ſcripta manu publica.ɔ pignus in vtrunq; fuerit obligatũ.ɔ ſic in pignore ꝑferť ꝓmũ ſcꝺo: vt ſubij cit et C.quipo.in.pig.l.ij. non autẽ in ꝓſonali.vt.ff.de ꝓuiꝺ.cre.l.ꝓuilegia.vꝫ ꝺic vnum ab vna ciuitate aliud ab altera.nãɔ ciuitas mutuat.vt.ff.ad ma.l.nihil.ſic ꝺr ipropꝛie publica.vt.ff.de ver.ſig.l.eũ ꝙ vec.ɔ de public.ſz ɔ hi.§.ꝑterea. ſi aũt ꝑponi qꝺ vtrũq; a fiſco.vel vtrũq; ab vno creditore fuerit acceptũ. cũ nõ ꝺicať aliq̃s ſibi ꝑferri,itẽ qꝺ ꝺicit neceſſario ꝺici.i. ꝓbabiliter. nã ꝟ regu

nib⁹ ſit manifeſta ɔ nullum lateãt ꝙ a nobis ſancita ſunt. Be hac eñ lege ſicut oporꝛet in ꝓuincijs ſeruari glorioſiſſimis ꝑfectis ſacroꝝ nroꝝ ꝓroꝛozum deſtinauimus.

Ut exactõe³ inſtãce^b dotis ꝓme ɔ ſecũde viro in ſecũda vota migrãti ꝓponatur vxoꝛozima vel ex ꝓriori matrimonio filij^l: et vt ſi voluerit^k vxor aut iſqui ꝓ ea dotẽ ſubꝯcripſit dare viro que ſcripta ſũt. diſtulerit autẽ vir ſuſcipere ſoluto mr̃imonio exigi^l eum^m ab ea etiã conſcriptam ante nuptialem donationem.

¶In dote data repetẽda abheredib⁹ viri filij ꝓme vxoꝛis ɔ ceteri deſcendẽtes ac etiã ipſa mulier ꝓponũtur vxoꝛi ſcꝺe ɔ eius filijs.h.d.ang.

Idem au. Jo.ꝓe.ſecũdo excõſuli.oꝛ.ɔ patrici.

Oꝺũ iudicantib⁹ nobis i dubitatiõe venit cã multa coꝛrectione digna ɔ legiſlatione clarioꝛi nõ idigna. Et ei ꝙꝺãꝓrioris fact⁹ vxoris vir cũ eam extuliſſet^n ɔ deinde ſcꝺe^o dotẽ ſuſcipiens^p ɔ filios ex ꝓriori relinquens obij t adhuc ſcꝺa ſupſtite. volebat igiť ſcꝺa vxoꝛ dotẽ a ſe datã exigere ꝓuilegio vtens a nobis dato^q cõ tradicebãt aũt ex ꝓriori mr̃imonio filij ɔ ipſi materna obijciẽtes dotẽ^r ɔ dubiũ erat vtrũ ẽt ñ ſupſtite vxore ꝓri oporteret ſuſcipi filios ꝙ ſcꝺe dotẽ litigãtes. Nõ ei alijs dedim⁹ dudũ ɔ dam⁹^s hoc ꝓuilegiũ aut heredib⁹^t aut creditoꝛib⁹ ſz ſolis filijs plurime ſiquidẽ dubitationes extiterũt in hac cã ꝺicẽte ſcꝺa qm̃ expẽꝺiſſet ɔ anteq; ad ei⁹ veniſſet matrimoniũ ꝓꝛis vxoꝛis dotẽ ɔ nõ eſſe iuſtũ ſuam quidẽ dotẽ qꝺ tm̃ inuent⁹ eſt reliquiſſe vir quãtũ ſufficeret ſoli ſcꝺe dotẽ eã ꝓdere. illos^v autez expenſam^x iam dotẽ ꝓcipere ſz filij hypotecas^y ꝓponebãt qm̃ oĩno rebus exiſtẽtib⁹ moꝛienti ypothece ſe nioꝛes potioꝛeſq; ſcꝺe^z eẽnt^ɔ. Ihis^2 igiť in dubitationẽ veniẽtib⁹ illud certũ ɔ ^a etiaz a nob ſancitũ eſt qꝫ ſi aliq̃ꝺ appareat rerũ ꝓꝛis aut ſcꝺe dotis hoc neceſſariũ filios ꝓꝛioꝛes aut ſcꝺe haberet aut ſi moꝛiať etiã

ſilla filios ei⁹ ſingulos^b q; ꝓpꝛie hãbẽꝺũ ſuũ oſtẽderim. Ihic eñ ɔ in rez q̃ de ꝓpꝛietate eſt competit^c pure ɔ vnũq̃q; qꝺ ſuũ eſt habeť nullo ꝓuilegio idigẽs. Si vero nihil appareꝛet vtriuſq; rei aut aliqua q̃ꝺẽ appareant aliqua vero deſint ſiue ſupſtites ſint mulieres repudio forſan ꝓꝛiori mr̃imonio diſſoluto ɔ cõpete remulieri dotẽ^d ſiue defuncte ſint filijs exiſtẽtibus ambe aut etiaz vna hãz in his que deſunt ſupioꝛẽ eſſe ꝓꝛiorẽ ɔ filios ex ea antiq̃oꝛẽ dotez ꝓponẽtes idem eſt ꝺicere nepotes ɔ ꝓnepotes ɔ deiceps ſucceſſione^e cuiuſq; nature^f fuerint. Sicut eñ ſi duo debita publica^g fuiſſent neceſſario antiquũ ꝓponereť poſterioꝛi ita ɔ hoc ꝓuilegio neceſſariũ eſt ꝓꝛi ꝺoti ꝺare ꝓꝛioꝛa ɔ ita ſecũde ɔ dotẽ^h nõ ꝓponere doti^i nec hypothecã hypothecis ſz q; ãtiquꝭ eſt tẽpoꝛe ampli⁹ manere ꝓpꝛium robur hñs ɔ priuilegiũ^k. Tpa nanq; hypothecaꝝ ꝓmutare aut interimere vel minuere nullo mõ patimur. Et hec ꝺicimus nõ ignoꝛãtes qm̃ iã ɔ in alia quadã noſtra legiſlatiõe hoc decreuimus ſed qm̃ oĩno motũ^l eſt apud nos ɔ q̃ſdam habuit aliquo mõ cã q̃ſtiones ɔ ꝓpterea ad pñtis legis op⁹ acceſſim⁹ vt nõ nũc aliq̃ꝺ pꝛi⁹^m ſanciuerim⁹ ſed vt clarioꝛem eã omnib⁹ cõſtitueremus.

¶Si vir dotẽ a muliere vel ab alio ꝓ ea ſoluere volente accipe recuſauit matrimonio ſoluto ita poterit peti donatio ꝓpter nuptias ſicut ſi vere dos ſoluta fuiſſet.h.d.ange.

Illud quoq;^n adꝺiꝯcere legi bonũ eſt qꝺ mota q̃ſtio ſimiliter neceſſariam nob ad legiſlationẽ fecit. Si ei ꝺebeat dotẽ mulier ɔ illa quidẽ ꝺare voluerit^o ipa forſan aut qui ꝓ ea ꝓmiſit illud quicũq; fuerit aut ꝓximoꝫ aut extraneoꝝ aut ꝓfecticia aut aduẽticia ſit dos. Hec eñ ꝟba^p legis ſunt vir autẽ aut ei⁹ ꝑ forſan aut auus ſuſcipe eã nollet ꝑs autẽ mulieris cõteſteť^q pata ɔ ſit hoc ſoluere aut etiã aliquid maꝛ^r pagere ɔ offerat forſan ɔ ſi mobilis^s ſit ſignacula etiã imponat ɔ ꝑm^t leges recõꝺat aut ꝑm vnã partẽ ingrediẽs in iudiciũ petat hec fieri^v ɔ pergentes

la qꝺ ꝓꝛiori poſterioꝛi pignoꝛe ꝑferať. fallit in.vij.caſib⁹.vt.ff.q̃ potio.in pig.l.iterdũ.ɔ.l.ſe.ɔ.C.e.aſſiduis.ɔ in.e.ti.l.ſcripturas.ɔ.C.in qui cau.pi.ta.§.ſatis notum ɔc.C.qui po.in pig.l.licet.et.C.de pig.l.vltia.cũ auť.ibi⁹poſita.ɔ.ff.de.relig.l.p.ɔ.§.ꝺ triɔ.ɔ.ſe.§.illꝺ quoq;

b Dotẽ.ſcz ſcꝺe. i Doti.ſ.ꝓme. l Priuilegiũ no.puilegiũ ꝓmũ ſcꝺo ꝓferri. vt h.et. ff. de priuilegijs fiſci. l. ij.ɔ.ff.q̃ po. in pig. ha.l.ſi pign⁹.ɔ. ff. depoſiti. ſi homiñẽ.§. quotiens. in ꝓn.ɔ.§.i. ſed ar. ꝺ.in fi.hui⁹.§.ɔ.ff. de priuile. credi.l. priuilegia.ſolu.ꝓma in hypote. intelligiť.ſcꝺa i perſonali act.põtetiã ꝺici in pñti caſu eſ ſe ſpãle vt etiaz in pſonali hoc idem fit vt primũ poſterioꝛi ꝑferatur.

l Motũ. i. negotiũ vel motũ.id eſt queſitũ.

m Pri⁹.i.meli⁹.

n Illud quoq;.ɔ illa.ſ.mulier.

o Voluerit.ſ.dotem.

p Verba.vt.ff.de iure dotiũ.l. pfecticias

q Cõteſteť.i.coꝛã teſtib⁹ confiteať ſe velle in ſacculo vꝫ in folle pecuniã ligatã ſoluere.

r Maius.i. amplioꝛẽ dotẽ ꝙ conuenerit.ɔ ꝟ ponit ad maioꝛẽ exaggerationẽ

s Mobilis.puta aurũ vꝫ argẽtuz vꝫ veſtes.al.

t Et ſecũdum leges ſignando.ɔ deponendo: vt. C. de vſur.l. acceptã nõ aũt ſola oblatio ſufficit. vt.C.ꝺ vſur.l.ij.

v Fieri.ſcz cõſignari.ɔ deponi.

x Quidã putãt ɔ ne tutoꝛes ex ꝑcepto iudicis.

y Exactiõez. ſiue ꝓmiſerit. ſiue non neceſſe hꝫ ꝺare et idẽ ꝺicť augẽꝺo.ꝝ. de equali. do. §.i. ɔ.§.illud azo.

z Et cũ.ſ. conſignatio et ꝺepoſitio valeat ſubaudi cũ alijs. valet enĩ ad naſcendã pignoꝛaticiam etiam ſola oblatio. vt.ff. de pig.act. ſi rem.§. fi. item valet oblatio ad inꝺucẽꝺuz curſum vſuraꝝ q̃ nõꝺũ cepat. vt.C.e.l.ſi nõ cõſtat. et l.ſi creditrici. itẽ vt ſit in periculo creditoꝛis. vt.ff. ꝺe ſolu. q̃ res. itẽ vt impleat ꝺitionẽ. vt.C. de inſti.ɔ ſubſti.l.i. at conſignatio.ɔ de

positio ꝺ plꝰ:vt debitor ipo iure liberet.vt.ff.depositi.l.i.§.si pecunia ⁊ si fideiussor agat exinde mādati:ac si soluisset.vt.ff.mā.q̄mtuā.§.i.⁊ cursum etiā vsuraꝝ iā currētiū impedit:vt.C.ꝺ vsu.l. acce prā.⁊ facit.s.ꝺ exhi.§.fi.⁊.ff.de cōdi.⁊ ꝺ.l.iure ciuili.itē itellige qꝺ pactū sit ꝺ lucrādo ꝺ.nā alꝰ cuilibꝫ or restitui suū soluto mr̄imonio vt.j.de eq̄li. do.§. i.itē videt ꝺ.s. de nō eli.§.fi.sed hic soluit q̄ habet p dante.

a Ex studio.i. dolo vel fraude quia dolꝰ est si q̄s nolit accipere.vt.ff.mā. l.dolus.

b Rubrica.De administratoribꝰ.

Iam qui dez positā a zenone:vt.C.vt oēs tā ci. q̄ mi.l.i.

d Volētes aliꝰ volētem.

e Fuerint.i. eligūtur.

f Metropolibꝰ.i.ī ciuitatibꝰ metropolitanis.

g Hic.i.a no bis facta.

h Finiat cingulis.i.antequaꝫ deponerēt administrationē.nā cinguluꝫ dicit administratio

Sācimꝰ ex vtroq̄, vt q⁊ sit idez iudex in vna puicia occidentis. ⁊ alia orientis.

k Relinquere. citra principis iussionē.vt.j.e.§.si q̄s autem.

l Vetustatē.obꝰuntē administrationē i puincia ⁊c.

m Aduenit.i. fm facta que contigerunt suo tēpore.

n Si q̄s autem puincia.no. simul ponunt in questione administrans et remotus sed in resp̄ōne separātur.

o Destinatꝰ. per se vel p procuratorē vt.j. de cat. §. sup hoc.⁊.§. si q̄s aūt licet hic ⁊ alibi videat velle contra vt.C. vt omnes tā ciui. q̄ mi. iu.l.i. §. ipse aūt.⁊.s. vt iudi.sine q̄.suffra.§. necessitatem.

p Penas.vt.C. vt omnes tam ci. q̄ mi. iu. l. i. §. qꝺ si q̄s. q Sancita.vt.s.capi ⁊ reduci possit ad puinciaꝫ a qua fugit.⁊ in quadrupluꝫ ablata reddat.vt.C. vt omnes tā ci.q̄ mi.iu.l.i.vel p procuratorē se defendat:vt modo dixim⁹.ar.C.vt omn es taꝫ ci.q̄ mi.iu.in p̄in.⁊ facit.s.vt iudi.sine quo suf.§.eos.⁊.§. necessitatē.

r Illud interdicta.i.nō or electus ante tempus mittere sibi aliquem qui ibi sterp̄o se.⁊ p̄ohibere illum qui p̄iuserat aliquid gerere vt subiicit.

s Morose. īmo ⁊ tarde ire poterit ⁊ aliquem p̄emittere. vt in contrario.vt.j.de colle.§. anteq̄ so.hic loquitur quando morose icedebat ibi quā do cum aliqua necessitate vel infirmitate detinebatur.

t Hic.i.in itinere.

v Patriā,quā debet regere.

x Visuros scz postea.

y Et q̄cunq̄.scilz subvisuros.

5 Consecuta. in libro az.constitu.

⁊ Officium, non autem alios de ciuitate.vt. ff. de offi. procon. observare.§.anteq̄.vel ibi extra p̄ouinciam sed infra p̄ouinciam sic dicitur. accur.

9 Existētē. ea scz emolumenta.

a Eum scz cingulum. ⁊ ita ponit in masculino genere hic.

b Codicillis id ē litteris electionis: vt statim illo electo hoc desinat gerere.⁊ hic dignitatem habet videatur.sec⁹ i patricio ⁊ similibus: vt. C. de consul. l.fi.⁊.s. constitque dignita.§.i.

c Emolumētū, scilicet salarium.

d Eum.scz p̄esidem veterem.

e Impleat. not. non posse.quid fieri p substitutum vt.C. de decur. l. nullus qui. ⁊.ff. de solu. Liter artifices.⁊.C. de cadu.tol. l. i.§. non autem. arg. contra.C. de epis. et cleri.l.quisquis.⁊.l. ad si multitudinē.

f Dies,⁊ illis diebus non iudicat.vt.ff.de fer. l.p̄idie item hoc si successor aduenerit non alias vt.ff.de offi.procon.l.memminisse sed videt qꝺ demum quando romam erat reuersus deponat. ff.de offi.procon.l. fi.sed illud quo ad signa non q̄ ad administrationez vt in eo.ti.de offi.procon.l. p̄ima.

ex iudicio quidā[r] denūcient hec ad ptē viri ac ille pmaneat ita differēs nō poterit soluto matrimonio ante nuptialis donatiōis exactionē ꝺeclinare tanq̄ dote nō data. Qui ei dare voluit dū pceptōnē recusat is q̄ suscipe postulat primus est dāti ⁊ hoc cū[3] aliis i dote valeat sicut eñ nisi dederit p dilationē dotē negationem ei ⁊ ante nuptial' donationis inferimus:ita vel si voluerit dare ⁊ pcepturus ex studio[a] recusauerit pceptionē damus ei añnuptial' donationis matrimonio soluto petitionē licer dotē ꝑpter viri cām nō intulerit. Que igit placuerūt nob ⁊ p hāc sacrā declarata sunt legem eminentia tua operi effectuiq̄ tradere festinet.

De administratoribus[b].

¶ Postq̄ q̄s suos fasces impleuerit aut ab officio fuerit remot⁹ p quinquaginta dies stabit in loco vt respondeat hominib⁹ eū pulsare volentibus ⁊ si fugerit ad locū remittitur ⁊ omnibus satisfaciet.postea lese maiestatis pena punietur item successor alicuius officialis debet ingredi p̄ouiciā post duos dies ante finitū tempus p̄imi ⁊ post p̄decessori amicabilez litteram mittere vt decetero officium nō exerceat.⁊ tunc successor debet salariū de publico habere ⁊ vsq̄ tunc p̄cessor debet habere āonas de publico.ange.

Idem au.p̄e. Jo. glorioſissimo p̄fecto sacroꝝ p̄toroꝝ p orientem secundo cōsuli ⁊ patricio.

Iam[c] q̄dē nouim⁹ positam legez volētes[d] eos q̄ in cingulis fuerint[e] siue ciuilib⁹ siue militarib⁹ neq̄ si remoueāt ab administratione discedere inde posse anteq̄ dies quinquaginta in metropolib⁹[f] cōmorent publice apparentes ⁊ cōuenire volētib⁹ satisfacientes ⁊ vt nec p occasiōes hic[g] euocatiōis possint a puincia discedere ⁊ vel siq̄d egerit tale rursus eos ad puinciā destinare.inuenim⁹ aūt aliquos sic existētes[i] audaces vt etiaꝫ hac posita.l. anteq̄ discingerēt p̄esumerēt derelinquere puicias ⁊ ad hāc venire felicissimā ciuitatē timore se gestoꝝ ⁊ ne iusta pferāt horuꝫ q̄ deliquerunt. Sancim⁹[l] igit nulli penitus licētiā esse cuiuscūq̄ puincie iudici ⁊ orientaliū ⁊ occidētaliū ⁊ ex vtroq̄ eā relinquere[k] anteq̄ ponat cingulū sed etiā postea renouam⁹ eñ vetustatē[l] quinquaginta cōmorari dies publice apparentem in puincia in qua administrauit.gesta quoq̄ monumētoꝝ cōficere p̄m q̄ aduenit[m] puincie vt sit palaꝫ siue fiduciaꝫ habet in suis actib⁹ siue ēt nō. Si q̄s[n] aūt administrationē administrās aliquē militarē vel ciuilē aut etiā remot⁹ ab ea reliquat puiciā administrās quidē adhuc eā dū reliquit citra nostrā iussionē ipse q̄dem maiestatis reus sit.in puincia vo denuo ōstinat⁹[o] postq̄ accusantib⁹ satisfecerit tūc maiestatis nouissimas sustineāt penas[p]. Si vero deponēs cingulū deinde nō moretur tūc legitimis diebꝰ publicis cūctis emetip̄m ostēdēs ⁊ fugiat de puincia q̄ dudū a nobis de hoc sancita[q] sunt valere. Illud[r] aut ē omnib⁹ p̄ dixim⁹ vt dum aliqꝺ acceperint cingulū tueāt illud successores aut ei⁹ ciguli factos solos nō vltra terminos que vocant interdicta neq̄ remouere q̄dē p̄sides ipsos aut morose[s]: iter agere aut hic[t] regere aut ad aliquas alias p̄ius ire puincias patrtā[v] visuros[x] ⁊ quecūq̄[y] forte tuitris ⁊ blādientib⁹ hominib⁹ ꝺsecuta[z] sunt sz velociter ad administrationē ire cui⁹ regimina susceperunt vt nō alij quidē remoueant alij vo nō sint ⁊ puincia sine iudice maneat sed ante duos solū dies q̄ ad p̄uinciā accedāt in qua qui cinguluꝫ habet est mittere ad eū amicabilem epistolā volētē officiū[c] destinari ad occasionē eius ⁊ vsq̄ tūc annonas accipere in cingulo existētē[a] ⁊ gubnantē eū[a] ⁊ nō ex codicillis[b] cinguli iudicare post tps neq̄ p̄cepti tue sedis sz ex quo sicuti dictū ē in puincia ipsa accessit illi⁹ accipere reip. emolumēta[c] vsq̄ tūc q̄ eū[d] in reb⁹ extitit ea p̄cipere ⁊ aliū omnium nullū nō eñ possibile neq̄ portabile est oīno sine iudice relinqui puiciā statuto quidez quasi aliquo ab eo q̄ a nob ordinatus est vt eius impleatur[e] locum omnium forsan rerum non habentem experimentuꝫ. Illo vero q̄ in ipsis operibus est ⁊ descendente de puincia antequā aduenīat tempus ⁊ fraudando emolumētis que euꝫ accipe oportet donec deponat cingulum:deponet autem eum dū successor accesserit in puincia ante duos solum dies [f] q̄ puinciam iste ingrediatur que omnia custodiri a sede tue celsitudinis i ꝑpetuū volu

g Alioquin.i.si nō cōstiterit successor prouincie nō finito tēpore prioris.
p Que oia.dispositū est hac cōstitutiōe in eo qō dixit.q nō dz por recedere z alter nō venire z idē dz.ff.de of.pcō.l.meminisse.sz videt q alium mittet possit.vt.j. de coll'.§.antec̄.ō.sz ibi impedit' erat iusta cā.vt.§. eo,dixim'. i Rubrica.De executorib'.

Quoniaz aduersamur z sic obedit.l.qō facere dz.vt.ff.ad tertul.l.i.i pn. z.C.ō testamētis ex imp fecto ac.
l Act' calūnioſos z tergiuersatiuos.ac.
m Quidam.rome.
n Hijs.s.nūcijs.cōmunis bononie.
o Quosdā.rome.
p Et dū damnū expensaz in via factaz.z sportularū z similiū expensarum.azo.
q Pertulerīt.id est sustinuerunt.
r Fugiētes.i.rei.
s Proficiscūt'.i.recedūt
t Incurabile.imo curabile est cū in triplū actor tenear' z etiā ante hāc.l. ad dāna q passus est reppter plus pet.vt insti.ō ac.§.tripli.qz sicut min' soluit qui nihil soluit: vt ff.de ver.sig.min'.sic pl' petit.licet mihi petere ō beat.sed rñ.q h cōstitu. generaliter de dānis tractat sportularū z rez suarum.sic enī dicit esse damnū &c.vt.j.pri.§.at ibi ō dāno circa sportulas tm̄ dicit vt patet ibi in litera.itē hac cōstitu. pleni' ei cauet'.scilicet p cautionē vt ibi not.
v Ampli'.q rome.
x Me igit', cautionē.sez nudā.vt.C.de ver.fi.l.sancim'.cū sit ciuilis.sec' in ptorijs.vt.ff.de pto.sti.l. ptorie.z qō dicit fugiētē dic reū si pñs ē.alioquin cauet' in executorib' &c.z dicas.z p aut nam ex stipulatiōe executor] actio q̄t'.vt.ff.re pu.sal.so.l. nō q̄si.in principio.
y Et.pro aut.
z Fugientē.s.pñs est.
a Negocij. si reus absens est.
b Duos. hic aūt finē litis nō respicit.sz initiuz sed inferior auf.de liti.§. ad excludendas respicit finē.itē hic prestat' interdū oblato libello,non ei prius respicit iudex q̄ sz formā hui' fuerit cautus

mus et mox vt cognoueris astitisse eū pricie exillo trāsponere emolumēta in successorē alioquin minis trare eas priori sz fm qō a nob dispositū est donec in pricia successor veniens semetipm subiectis ostendat.Que igit' placuerūt nobis z p hāc sacrā isinuata sunt legē tua celsitudo opi effectuiq tradet festinet.

De executoribus[k] z qui cōueniuntur et reconueniuntur.

Antec̄ actor in pducendo libello audiat' cauere debet de protestando litē infra duo mēses.et si non fecerit oēs expēsas z oē dānū reus refarcire tenet' nō tñ ea cautio debet exceder̄ q̄titatem.xxxvi.florenō.h.o.Ange.

Idem au.io.p.p.ori.secōdo excon.

Quoniā calūniā dim' et oēm tergiuersationē aduersamur[k] pterea hmōi act' egere legitimis medelis estimauimus.dicim' em̄ qz q̄dē[m] nō habētes vllā obligationē sed vnā statuentes volūtatem cū hijs[n] q̄ cās exequūt' oueniūt q̄sdā[o] deide libellos dirigūt z dū damnū[p] ptulerīt[q] fugientes[r] deserūt eos z pficiscūt'[s] incurabile[t] eis dātes dispēdiū z hoc ad hucampli'[v] in pincijs cōmittit' cōmunione lucroz ipsis cōueniētib' z causaz executorib' pficiēte. Me igit'[x] hec iugiter cōmittant' sancim' non aliter actores libellos dirigere z dāni occasionē pbere cōuento antec̄ cautionē exponat' z i fugiētez[y] z negocij[z] executorē qz itra duos[a] mēses omnib' modis litis p testati onē faciēt apud iudicez aut si hoc ñ egerint omne damnū eueniens cōuento restituerint duplū nō trāscdēte cautiōe[b] triginta z sex aureos.

Volens actorē recōuenire vicissim cora eodē iudice hoc faciet mox cum iudiciū est ingressus. data est em̄ potestas iudicē recusandi infra.xxx. dies fm tpa antiquitus statuta z si facere hoc neglexerit sibi illa determinari debet' postea recōuenire poterit suū actorem.h.o.Ange.

Illud[b] quoq pmereri cōpetētez correctionē decet:adijt em̄ q̄dā doces qz in conuētionē fecit obligatū sibi apud quēdā gloriosissimoz nostroz iudicū deinde q̄ fact' est in cōuentionē tāc̄ z ipe[c] actorē obligatū habēs[d] apō eū aliū traxit iudicē z aliq̄d inopinabile fiebat:qz enim

poterant fieri sez mutatio libelli ante litis conteſt. ideoq maius actoris z rei spaciū necessariū est. a Cautiōe.ō duplo. Ho.
b Illud quoq glorioſiſſimoz.hec loquit' i ordiario iudice actoris z rei.qō ex eo patet qz dicit apud glorioſiſſimoz.itē delegato qō ex eo patet qz dicit eū qui iudicat posse recusari vt not.j. e.§.ſi xo sed quidaz vt Ho.dicūt etiā ordinariū posse recusari:vt arg.ff.de liber.ca.si pariter z hic illud querit' si iudicem in cā tua puta de boue impetraueris cū z ego corā eodē te cōuenire volo an possuz z rñ.q possū p hāc auf.sz si actor qui videt se de domo recōueniri velit z de agro corā eodē ōlegato agere.qz dicit ego cōuento z recōueniozet q volo reconuenire.rñ.non pōt qz licet cōuent' dicat qz conuenit et delatori refertur. tñ aliud statuit' in delatore q̄ in relatore.vt.ff. de iureiur.l.iusiurā.§.iusiuranduz.z.§.sed nec.io.
c Ipse.s.reus re cōueniens.
d Habens nec erat liq̄dū qō hic inde debeat' al's fieret cōpensatio in bonefidei iudicijs ipo iure opposita tñ ab hoie in stricti iuris exceptiōe do. mali fm veteraiura.vel fm noua in vtroq ipso iure:vt instituta.ō acti.§.in bonefi.et C.de compē.l.fi.
e Litigātes.i.lite qō esse non dz: vt.C.ō iudic. ppetuādū in pn.sz qō best cū etiam iure veteri corazs eodez iudice respondere cogat'.vt.ff. de iudi.l.q̄non cogit'.z ff.ōpositi.l. acti, z ff.de quib' rebus ad eundē iudicē.l. i,z.ij.rñ, immo nō erat sed in.ll. p̄dictis idē erat ordinarius ēt actoris hodie autez habe

De eq̄litate[k] dotis z ppter nuptias donatōis:z de augmēto[l] dotis:z ppter nuptias donatōnis:z de priuilegio dotis: qz alijs pponit' priuilegijs vt excipiant' hoc priuilegio[m] creditores in emptiōe militie de dote[n] remeante ad patrē z rursus data p eadē filiaſcōo viro z de dotis collatione[o] inope marito moriente.

Hodie q̄tū ad pacta lucroz z ipsoz effectus seruanda est oīmodo equalitas ppter inequalitatē dotis z dona. ppter nup.h.o.Ange.

Idem au.Jo.p.p.ori.secūdo.

Quoniā[p] plurimas in legib' q̄stiones videm' z circa nostras primas natiuitates idest nuptias z filioz procreatōes motas z circa nouissima q̄les ē aliq̄d volūtatuz z testōrum cogita

bit hoc locū. z in eo qui nō est iudex actoris licet b ponat casum in ordinario vtriusq qz iudex principis erat. f Sācim'.mor. no.b tria iura hic,z.l.C.de sententijs z inter.l.pe,z dictū pap.qō p us fuit:vt in dicta.l.recitat' q̄ sic differūt qz lex codicis adijcit dicto pap.in b qz nō inspicit' vtrū cōpetēs iudex sit agēti cui' enī &c.

vt ibi dicit. lz indicto pap. forte h cõsiderãt s. vt esset eadẽ res in re
conuentione. p. l. tñ codicis etiã in alia re põt fieri reconuentio. sed
fm cõstitutionẽ istã modificat ⁊ restringit vt h recõuẽtio fieri pos
sit statum nõ ex interuallo. vt h dr. ⁊. C. de cõpẽsa. l. fi. lz q̃daz dicũt
qñcũq; posse fieri hui⁹ recõuẽtionẽ vsq; ad sniaz cozã e. iu. lz pma
verioz. ẽ ⁊ dico sta
ti siue añ. siue post
parũ siue eodẽ tẽ
pore. vt. C. de pac.
petẽs. ⁊. ff. ỗ re. cre.
l. lecta ibi. qz pcã
⁊c. lz qñq; dr stati
añlit. contestatio'.
vt. C. vbi in rẽ act.
l. ij. in pncipio.

g Si vero forsan displicuerit cõuẽ
to. alij dicũt cõue
nienti ⁊ recõuẽto
lz eni p suũ negoti
uz recusari nõ pos
sit tñ supuenien s
põt ar. ff. de acqui
ren. ber. l. cũ hr̃di
tate. lz p̃ma placz.

h Licet. i. licitũ ẽ

i Tacuerit in recu
sando. j. xx. dies.

k Rubr. De eq̃
itate. h expeditur
vsq; ad. §. aliud.

l De augmento.
h dr in. §. aliud vs
q; ad. §. his conse
quens.

m De priuilegio
h. j. eo. §. his añs.
ecripiat h. j. e. §. qz
vero.

n De dote rursus
h est. j. e. qz vero.

o Collatiõe. h in
§. illõ quoq;.

Quoniã. an
tiqua leo
nis. vt. C. ỗ
pac. cõuẽ. tam sup
do. l. ex morte et
supple. qõ i sequẽ
ti. l. ibi dr.

q Vult. s. pallegata. l. ex morte.

r In rõnẽ. alias donationem.

s Pluris in q̃
bus verbis ⁊ litte
ris cõtinet pactũ
ỗ lucrãda dote vl
donati pp. nu. ac.

t Hoc igit corri
gim⁹. corrigit q̃d
qõ ẽ. C. ỗ pac. l. ex
morte. ⁊. l. se. et de
do. añ nu. l. cũ mul
te. §. sint aũt. ⁊. §. ỗ
nu. §. deiceps. ac.

tio facta est nobis nup perscrutari
⁊ agnoscere q̃d volẽs a nobis anti
qua lex sup dotis instrumẽtis men
surã quidẽ pactõnũ nuptialiũ inter
alterutros equã esse ⁊ masculos et
feminas vult[l] ⁊ equalitatẽ pẽsat eo
rum q̃ adinuicem copulãtur nõ alij
q̃dẽ mediã forte dat stipulari partẽ
alteri vero tertiã aut q̃rtã sed ex me
dio trahẽs equale vtrinq; exigi fie
ri ptẽ aut mediã dicim⁹ in vtroq; cõ
stituẽs aut tertiã aut q̃rtã aut quã
tũcũq; ⁊ trahẽtes voluerit hoc cãt ñ
multũ prius quesiuit vt ipsoz q̃ dã
tur eque sint mẽsure. lz alijs q̃dẽ p
misit in mille forsan aut in duobus
milibus aureis facere rõnez[r] aut in
quãtũcũq; voluerint. alijs aũt non
tñ lz ⁊ min⁹ vt eq̃litas in vbis solũ
⁊ litteris puris[s] sed nõ in reb⁹ ipis
quereret[k]. Hec igit[k] ãte alia vniuer
sa corrigimus equalia in dotib⁹ es
se ⁊ ppter nuptias in donationib⁹
⁊ ea que offerunt ⁊ ea q̃ in stipulati
onẽ deducunt pacta ⁊ tantã quidẽ
quãtitatẽ cõscribere virũ[v] quantã ⁊
mulierez ⁊ tñ q̃ lucrũ stipulari ⁊ ex
tanta pte ex quanta voluerit[x] equa
lis mẽsure. nõ eñ aliter iustície ⁊ eq̃
tatis fuabit rõ si negotiatiue[y] alter
utros circũueniãt ⁊ videant quidẽ
equas facere stipulationes p viro
ãt⁹ ineq̃lis maneat effect⁹ nõ prius
quãtitate dotoze eadẽ p̃sistenti irri
deri videat vndiq; lex sit ille quidẽ
cõscribat duo milia aureos mulier
aũt sex milia forte in dotẽ offerat ⁊
stipulent⁹ alterutros quartã cõscri
pte in lucro pcipere pinde illo eue
niẽte lucro illa quidẽ nihil aliud lu
crabit nisi quigẽtos aureos exq̃rta. ille aũt quigẽtos ⁊ mille ex eadẽ
quarta ⁊ tãquã i enigmate[a] multo
videbit quarta alterius quarte mi
noz ex suspecta nãq; e qualitate quã
ta inequalitas ex hoc ipo pcedit[b].
Que igit[c] prius [d] exposita sunt do
talia fz quẽ ỗstituta sunt modũ ha
beãt qõ em[e] factũ est infectũ mane
re ipossibile est. Cecetero aũt in oi

u Viz. an idẽ eõ si vir dedit do. pp. nup. qz illa habebat necesse daꝛ dotẽ tñ. rñ. sic qz i augmẽto ẽ idẽ. vt. j. pri. §. aliud ⁊ si alteruti eoz nihil ỗdit nihil ex pacto lucrari potẽ
rit. vt. §. de nõ eli. §. aliud. ac. x Voluerit. s. vir ⁊ vxor. alꝭ noluerit. y Negotiatiue. i. vt moris ẽ i cẽtib⁹ vbi lz ỗhẽti
b⁹ se decipere. vt. ff. loc. itẽ si i pcio. §. quẽadmodũ. ff. ỗ mino. i cãe. §. pe. vl dic q; malũ eẽt si sic p̃mitterem⁹ pacisci. z Aũt. ⁊ qõ
dixit obscure audi p apti⁹. ⁊ Vndiq; lex. no. nõ dz lex ỗtide

rit. vt ⁊. C. de bo. q̃ li. l. fi. §. fi. p Stipulent. vt moris ẽ in ẑctib⁹. i. p
stipulationẽ p̃mittant sic ponit. ff. ỗ cõdi. inde. l. si nõ sortẽ. §. pe. in prin.
a In enigmate. i. facto pcõ eq̃litaꝭ ⁊ no. q; enigma dr speculũ i q̃ muli
eres speculant. ⁊ sic i illo videt eẽ qõ nõ ẽ. ita h videbat i pcõ eẽ q̃litas
facto pcio i quota tñ. lz nõ ẽ cũ deficit eq̃litas i quãtitate. b Prio
cedit. scilicz qõ dẽm ẽ su
baudi.

c Que igit dotalia. i. ĩ
strumẽtũ seu pacta.

d Prius. s. añ. l. istam.

e Quod em̃. no. vt h ⁊
ff. ỗ capti. ⁊ post lim. re. i
bello. §. fcẽ ãt. ac. flo. do.

a Modũ. vel p donati
onẽ. vbi cõcedunt cõstã
te mrimonio dona. vl cã
mortis. vl p legata.

b Per ineq̃litatẽ. aptꝰ
dẽm esset nõ pp eq̃litatẽ
rediẽs ad equalitatẽ. eq̃
litas g̃ oio fuat i dote ⁊
donatiõe nuptiali nõ tñ
i lucris exide puẽturis lz
in pstatiõe. ⁊ i constitutiõe
vtriusq;. vt h dicit. ⁊. §.
pri. §. in pncipio.

c Aliud quoq; latorib⁹
vt. C. de dona. an. nup. si
cõstãte. ac.

d Philosophata. vt. C.
de dona. añ nup. l. fi.

e Corrigim⁹. inueniebã
tur aũt deceptio quia ex
vna pte poterit fieri au
gmentũ. ex alia non erat
necesse fieri: vt. C. de do.
ante nup. si cõstãte in pn.
⁊ corrigit h. ⁊. j. pri. ibiꝑ
mũ quidẽ ⁊ illud ⁊c.

f Priuilegiũ. ⁊ bene dꝭ
co in hac necessitate au
gẽdi eq̃litatẽ fauoꝛ dotis
fnari nã ⁊ alias dedim⁹
ei priuilegiũ. s. vt tacitaz
habeat hypothecã. vt h
dicit. ⁊. C. qui po. in pig.
ha. l. fi. ⁊ instit. de ac. §. fue
rat. ⁊. j. de priui. do. here.
mu. nõ pze. §. qz enĩ.

g Cõtrahẽtes. puta pa
ter mulieris vl ali⁹ nõ ex
traneus ⁊ sine pacto vel
extraneus dummodo ex
pacto sibi reddẽde dotis
vt. C. de rei vxo. act. §. ac
cedit.

h Et que forte supple
eis substãtijs credũt que
forte. ⁊c. ⁊ forte dicit iõ
qz ⁊ sic tũc ỗtraxerũt ma
riti cũ pri⁹ ỗhentib⁹ ha
bebant istas res: vt. ⁊. §.
pri. sed maxime tunc q̃n
nõ cõpetebãt iste reseis
mariis

i Vis. s. viris. ac. k Qui cõtraxerũt. cũ creditorib⁹ suis cũ accepe
rũt dotes mulieris. l Dedim⁹. reassumit qõ ichoauerat p̃missa
p̃dicta interpositiõe. m Dotẽ sc̃z mulier vel pars eius.
n Propter nup. sc̃z marit⁹ vel eius pars.
o Sicuti prius. vt. i. o. l. C. de dona. ante. nup. si cõstãte. in pncipio.
p Constitutio. sc̃z iusti. vt. C. de donatio. ante nup. si cõstãte.
q Et ne cõtingat. ⁊ maxime id est abundante rationẽ nã sec⁹ ẽ in viro
vt. j. eo. ibi. vir autem. r Sed scematicũ id est in figuratum.

vel ordi. fm al. vel dic. ſ. figuratū vel dubiū vel fictū. q. d. figurā vt ſimilitudinē hz augmētū ſz nō ē augmētū. vt. ĵ. e. §. ſi aūt mulier. s Circūſcribat. mulier. t Immobiliū, vna dictio. v Si aūt mulier vel mulieres. x Priuilegiū, al's ñ hz ꝓuilegiū vt ſequit' ſi ät mulier ꝛc. ꝛ ē rō nevideat' dicere ſedotē auxiſſe aīodecipiēdi creditores q̄d

tioꝛ eſt in iure: vt in fiſco ꝛ mulier' ðꝛ. vt. C. de pꝛi. fiſci. quāuis.

k Cōpetere. i. cōuenire. l Priuilegiū. ſ. nouim' al's vl' meli' repete ptēdēs. m Admiſtrata, al's acq̄ſita. n Cedere. ſcz hz locū alicui ꝓuilegio. o Abſurditas. ſi ipa cedit alicui ꝓ uilegio. p Aduerſātib', ſ. fornicatiōi. i. fornica rinolētib' qð exq̄

g̃ ſi mulier velit ꝓbare p teſtes ſe in augmēto res mobiles dediſſe nunq̄d habebit ꝓuilegiū. rñ. fm pꝛ. nō qꝛ eſt iuris ꝛ de iure p̄ſumptio. ſic. C. ad mace. l. vl. ꝛ. ff. q̄ in frau. cre. omnes. §. i.

y Dzit', vtit' g̃ ꝓuilegio indote ſola nō ꝓpter nu. dona. neq; in hypothecis. vt. ff. que in frau. creoēs. §. i. in hypothe. enī ꝓpter nup. dona. vtunt' mulieres iure cōi. cū ceteris creditoꝛib'. vt q̄ poꝛ ē i tpe poꝛtioꝛ ſit i iure vt ĵ. de pꝛiuilegiis do. here. multi. nō p. §. qꝛ enī.

z Si aūt ſcribat. i. dicat ſe ſcripſiſſe ꝛ creditoꝛ hoc neget ſz ſi cōſiteret' creditoꝛes. cur nō vtunt' pꝛiuilegio mulier. fm azo.

a Quod. ſ. augmētuz dotis.

b Factū ē: vt dos ab initio data. ac.

a Priuilegio. no. priuilegiū ſine alteri' leſione cōceſſuz intelligi: vt. ꝛ. ff. ō nata. reſti. l. ĵj, i fi. ꝛ. l. nec filio.

b His cōſequēs. qꝛ ſi cut. §. de cōmo. mulieris dixit ita ꝛ nunc.

c Antiq̄oꝛibus. ſpete nouim'. ac.

d Reparare. ꝛ ſūt hi caſus. ff. ō ꝓuilegiis creditoꝛ. l. q̄ i nauē. ꝛ. l. qð quis. ꝛ ff. qui po. in pi. ha. l. interdum. ꝛ. l. huius.

e Edificare. vt. ff. de pꝛi. cre. l. ſi vētri. §. i. ꝛ. ff. ſi cer. pe. l. creditoꝛ. ꝛ. ff. q̄b' ca. pi. ta. cōtra. l. i.

f Agrū. appoſito pacto vt ſibi nūerāti obligef': vt. C. q̄ po. in pig. ha. l. lz ſec' ſine pcō. vt. C. ō pi. l. q̄uis ea niſi ſit pupillus vt. ff. q̄ po. ĩ pig. ha. l. idē q̄. in aliis aūt p̄dictis ēt tacite ꝺbit' pign' vt p̄dictis. ll. pz ꝛ marie. ff. ex q̄bus cau. pig. ta. cōtra. l. i.

g Queſitū. i quo. ſ. augmento. ac.

h Predictū eſt vt. §. e. §. ſi aūt. nō aliud indo. pter nup. vt. C. q̄ po. ĩ pi. ha. l. aſſiduis ĩ fi. ꝛ ĩ fine huius. §.

i Poſterioꝛ. nā ſi poꝛ ēet forte pferet' mulieri. qꝛ q̄nduo ꝓuilegiati cōcurrūt. q̄ poꝛ ē in tpe po

te mulieris ꝛ ne viri creditoꝛes circūſcribat' ꝓuilegio vtēs ſi q̄dē habuerit vtrinq; immobiles res melio' eſt i immobilibus' fieri obligatiōez quatenus ſit palā ꝛ indubitatū qð q̄dē ab initio fuit qð autem poſtea additū eſt. ſi aūt' nō vtrinq; immobiles res fuerit mulierē oīno p immobiles res celebraī augmētū vt ꝛ dos augmētū ſimilit' habeat aduerſus antiq̄oꝛes creditoꝛes ꝓuilegiū' vndiq; indubitato augmēto exiſtēte. vir aūt etiam in reb' mobilib' faciat augmētū nulla em̄ hinc oꝛiet' leſio Si aūt' mulier immobiliū habēs rerū ſubſtātiā in reb' mobilibus ſcribat augmētū ſciat ꝓuilegiū nō habitura nīſi in antiqua ſola dote nō in figurato exiſtēte augmēto qð' ei ab initio factū' eſt in toto ſine ſuſpitione ē qð aūt poſtea machinatū ē contra creditoꝛes hoc ipſo introducit meditationē ꝛ ledi hoies ex dato a nob in dotib' ꝓuilegio' nullo volum' mō. Si vero nō fuerit debitū ꝺ virū vllū neq; ſuſpitio ꝓtra creditores circūuentionis tūc ꝛ in pecuniis ꝛ vt volūt augmētū fiat ab eis vtriq; tn augmēto ſic faciēdo equalitatē habēte vt eq̄litatē ſeruem'. Que em̄ erit recōuentionis ſuſpicio viro obligato nulli exiſtēti ꝛ p̄terea augmētis ſine tergiverſatione factis.

¶ Mulier pꝛiuilegiis dotalib', vti pōt aduerſus oēs creditoꝛes viri. etiā ſi eoꝝ pecūia res ſit empta vel refecta. exceptis creditoꝛib' quoꝝ pecunia militia eſt empta. h. d. Ange.

His cōſequēs' eſt illud decerne re q̄dē qð in caſib' hmōi dubitatuz nouim' ꝛ antiquioꝛib'' creditoꝛib' aliquas hypothecas p̄ponere iuniores exiſtētes ex ꝓuilegiis a legib' datis quale eſt quādo aliq̄s ppꝛiis pecuniis p̄curauerit nauez cōparare aut fabricare aut reparaī' aut domū forſan edificare' aut etiaz emi a grū' aut aliq̄d hoꝛū. in his em̄ oīb' poꝛes exiſtūt poſterioꝛes creditoꝛes quoꝝ pecuniis empta aut renouata res eſt his q̄ etiā multū ātiq̄oꝛes ſunt. Queſitū' eſt igit' mulier p̄tendēs pꝛiuilegiū ſup antiquā dotē et augmēto in quo ēt hoc ꝓuiat' ꝓuilegiū ſicuti p̄dictū' eſt ſi pꝛioꝛibus voluerit p̄poni creditoꝛib' veniat aūt ꝛ alter creditoꝛ poſterioꝛ' q̄dē p̄tendēs aut pecuniis ſuis emptā aut reparatā nauē aut domū aut agrum aut cōpetere' eū in his reb' q̄ ei' pe

cuniis empte aut reparate ſūt habere p̄dictū ꝓuilegiū' vtrū oporteat dotē etiā talib' p̄poni an aliis quidē p ualere creditoꝛib' q̄cūq; nō talia p̄tēdūt his aūt cedere q̄m ex eoꝝ ſubſtātia res acq̄ſita' eſt. plurimū igit' ſup his cogitantes nō inuenimus mulierē iuſte exiſtērē cedere' alicui tali pꝛiuilegio. Videbam' em̄ q̄ cāe abſurditas' qꝛ aliq̄s quidē fornicātib' mulieribus ex ppꝛio coꝛpoꝛe aliquid aduenit q̄ſtus viuūt ꝛ ex hoc q̄ſtu. aduerſātib' a aūt ꝛ ſemetipas atq; ſubſtātiā ad vnū introducētib' vt nō ſolū nullus ſit queſtus a viris male degentib' ſz ēt minuūt' ꝛ ſpes eis nulla' ſit ſz hoc. Unde volum' vt ſi q̄s domū renouaſſet aut etiā agrū emiſſet nō poſſit talia ꝓuilegia mlierib' opponer' infirmitatē nāq; mulierib' nature ſat' nouim' ꝛ qꝛ' facile circūuētiones fiūt aduerſus eas minui aut eis dotē nllo ſinim' mō ſufficit ei q̄ a lucris cadūt etiā ſi poꝛ antenuptiaī donatio inueniat' ꝛ ſufficiēs quoddā extet eis ex hoc damnū nō etiā eas volum' ꝛ circa ipaz dotē periculū ſuſtinere. Quia vero' ꝛ hmōi quedā additiōes nob facte ſunt in eoq; q̄dam alioꝝ militāt pecuniis ꝛ oporteat eos q̄ in has crediderunt cās p̄poni ſancim' quidem ſi q̄s crediderit auꝝ occaſione militie' ſiue ſtatutū fieri' vel p aliis quibuſdā talib' cauſis: ꝛ expreſſim hoc ſpz ſcribat' inſtrumēto ꝛ in hoc fiat pactū' vt caſu ꝓuiente' ſpoꝛ' ſit ſol' q̄ ad hoc credidit ꝛ huic ſolo caſui' cedere mulierē': neq; facile credēduz neq; p teſtes ſed negocio ex ſcripto geſto ꝛ teſtiū habēte ſubſcriptiones ꝛ ipſo ope p̄cedēte: tūc em̄ ſi p omnē hmōi viam cā p̄cedat ſuſpitionē nō habeat ꝛ cōpetit' cōtrahētes ppꝛiis nō priuari aliis oīb' p̄ualere mulierē fm qð ia a nob eis datū eſt pꝛiuilegiū.

¶ Dote a patre, p filio data ꝛ in ipſius patrimonio reuerſa nō licet patri cū filia ſcdo nubit eaz diminuere. at ſi patris ſubſtātia fuerit diminuta tūc em̄ fm ei' facultates dos erit pſtituēda. h. d. Quia vero' iam legē ſcripſimus vt pres ſemel offerētes dotem p filia ſb ptāte' aut ſue q̄dē ptātis reuerſionē aut in ſemetipm faciēte' p queſitū eſt apud aliquos ſi ꝓpetēs eſt mortiente genero ꝛ remeante' ad ptē dote que ab eo data eſt. hāc partem ſemel offerentē poſſe ad ſecundas ve-

l Repetere ptēdēs. m Admiſtrata, al's acq̄ſita. n Cedere. ſcz hz locū alicui ꝓuilegio. o Abſurditas. ſi ipa cedit alicui ꝓuilegio. p Aduerſātib', ſ. fornicatiōi. i. fornica rinolētib' qð exq̄ſtu venit. i. aduerſus h faciētib': vt qꝛ voluit fic q̄rere ſz magis ſe ꝛ ſua viro cōmittūt qð honeſtū ē. vt. C. de pac. quē. l. hac generali.

q Eis nulla. ſcz mulieribus al's ad dotem repetēdā.

r Mulierib', petentib' dotē vl' augmētū dotis.

s Et qꝛ. repete nouim'.

a Cadūt. ſ. apꝛiuilegiis. pp lucra. vt. C. qui po. in pi. ha. l. fi. ꝛ h ſubiicit ꝛ. ĵ. de ꝓui. do. habeā'. §. qꝛ enī. opiniones autē circa h dictas ſcripſi i. C. q̄ po. in pi. ha. l. fi.

b Quia xo militant tūc ðꝛ q̄s pecunia militare q̄ ex pecuia accepta militia emitur. ꝛ a pncipe tātū dar' et niſi exp̄ſſe nō obligar' ei ex cui' pecunia emit'. vt ſubiicit. vt. §. de intro. ꝛ exhi. re. §. optimū.

c Militie, ſ. emēde.

d Fieri. ſpete ō dit aurū fieri. i. vt fieret ſtatutū ō annona. vel p̄benda ſibi danda.

e Factū al's pactū

f Prouenīēte. qꝛ mozit' ille q̄ militabat pp alienā pecuniam.

g Et ſi pꝛioꝛ. i. q̄ ſit ille q̄ mutuauit ad refectionē dom' vel ſimiles de quib'. §. dixi.

h Solus, ꝛ nō vxoꝛ eius.

i Caſui h accipe verbū. §. poſitum ſancim'.

k Mulierē. idez in fiſco ꝛ ꝓmipilo vt de pꝛiuile. fi. l. quāuis. ꝛ de ꝓmipilo. l. ſatĵ. azo. itē idē in caſu hui', l. aſſiduis. §. exceptĵ.

l Geſto no. caſuz in quo plus creditur ſcripture q̄ te

sti.vt.in.C.ad vel. l.antiquã.§.i.ꝛ.ff. de.pba.l. census. ꝛ.C.si mi.ma.se di te.l. ij. sed regula riterꝺ: vt.C.ꝺ pac. l.pactũ.

m Cõpetit.i.cõ uenienseſt ex quo ſic ſibi diligẽter ꝓ uidens.

n Quia vo.legeꝝ vt.C.de rei vxo.ac. §.accedit.

o Ptãtevt taci te patri q̃ſita act. ſit: vt.C.ꝺ rei vxo. ac.§.accedit.

p Faciẽtẽ.ſ. do tẽ b vt qñ pactꝰ ẽ.

q Remeãte. in libro azo.alias re uertentevt hoc re pete queſitũ eſt ſi cõpetẽs eſt b̃ non facere ſcz patre re meante.

r Alienata ẽ.et no.ꝺotẽ eẽ aliena tã patris ſubſtan tia ꝛ ſic nõ eẽ i bo nis patrisvt hic.ꝛ ff.ꝺ colt.do.l.i.ĩ fi ne.et.l.fi.et.ff.ad.l fal.paſ.

s Hoc em̃ audi. in ſpecie qꝺ dixit ĩ genere.

t Hec eẽ.qꝺ di ctũ ẽ ſz inſtuz eſſe ſimiliter.

v Diuiſionẽ fa ciendã.cum patre.

x Egerat.i.egiſ ſet ac.

y Propꝛiũ.ãtenu ptialis donatio nis.

z Habere.ſ.qui ſunt antenup. lu cri pꝛioris viri ꝓ pꝛiũ ante nup. do na.

ꝫ Et.xv.in libro ra.xxx.

ꝛ Et q̃dragĩta quinq; ſubaudi ſz toti⁹ ſumme.ſ.xlv. ꝛ ſic erat lucrũ qꝺ ꝛc.

o Mẽſure.ſ. filiiſ

a Pꝛius. i. pmo viro.ac.

b A patre.no. q̃ſ pbet ſic.ff.ꝺeden. ſi q̃s ex ar.§. fi.nã q̃ fuit ſemel diues ꝛpoſtea p̃ſumitur vt.C. de pba. ex p ſona.

c Suſceperit no. particularis ꝛ pꝛo rata diminutio. ſic

niẽte filia nuptias minuer: aut hoc nõ facere cogitantẽ qꝛ ſemel aliena ta[r] eſt ab eius ſubſtãtia: ſed ipſa mẽ ſurã ei nubenti rurſus dare tanq̃ ſi nec cõtigiſſet viduataz hoc em̃[s] no bis nũciatũ eſt qꝛ trigita libraꝫ au ri q̃dã pater exiſtẽs obtulit dotẽ de inde filia viduata ꝛ ad ſcõas veniẽ te nuptias nõ iã trigita libras ſibi ipſe obtulit ſz q̃nq; ꝛ decẽ ſolas au ri libras exiſtẽtes quoniã cõtigerit mulierẽ lucratã mediã ante nuptia lis donatõis partẽ ꝛ in quinq; ꝛ de cẽ auri libras exiſtẽtẽ ꝛ pr̃ nequaq̃ de ſuo obtulit trigita auri libras ſz quinq; ꝛ decẽ ipſe quindecim vo ex lucro mulieris nõ iuſtũ igit̃ eſtima uim⁹ hoc eſſe[t] ſed ſimiliter in diuiſio nẽ[v] habere quidẽ eũ p̃cĩũ ãnuptia lis donatiõis lucrũ ex paternis aut quinq; ꝛ decẽ pcipere aut reliquas tãq̃ ſtuduerit pater ledere filiaz q̃d eũ egerat[x] ſi nõ ꝓtigiſſet ſcõis eam nuptij̃s copulari ſz manere eũdẽ ge nerũ viuũ aut qũo futurus erat mi nuere dotẽ iam a ſe datã aut ꝓpꝛiũ[y] illius lucrũ ſuũ facer ꝛ in dotẽ ſcõi viri deducere cũ vtiq; oportꝛeret eaz in paraphernis hoc habere[z] ꝛ forſã ꝓpter hãc cãm ditiori nubere viro nõ ſolũ triginta libraꝫ auri vel do mi dña facta.ſ.quindecim[ꝫ] ãnnupti alis donatõis ꝛ quindecim a patre oblatis ꝛ non q̃draginta[ꝛ] ꝛ quinq; lucrũ q̃dem in paraphernis ei cõſti tutũ fortuna ei datum qꝺ aũt ex lar gitate pfecta paterna oblatũ ẽ ma nẽte integro. Hoc autẽ ſancimus ſi ꝛ patris ſubſtãtia mãſerit in ipſa fi gura in quapꝛius fuit. Si nautẽ for tuita quedã clades minuerit ei⁹ ſub ſtãtiã[a] vt neq; voleti ſit poſſibile eq̃ mẽſure[o] q̃ pri⁹[a] daret rurſus dotem ꝛ ꝓbet a patre[b] fortuit a diminutio patris ſubſtãtie tũc nõ amplius co git patrẽ dare ſcõo filiã iungẽtẽ ni ſi in quãtũ ſubſtãtie virtus eſt: ſz lu crũ quidẽ ꝓpꝛis ãnuptialis dona tionis habere integrũ tm̃ vero pci pere a pr̃e in ſcõo ordie dotẽ quãtũ ſubſtantie ei⁹ mẽſura ſuſceperit[c] pa lã ei ẽ qꝛ hoc lucrũ qꝺ ex ãnuptiali dicim⁹ donatione cui⁹ ſolũ ei vſum dam⁹ ex omni neceſſitate[ꝺ] moꝛiens reſtituet filie ꝓpꝛietatis ãnuptial' donatiõis dña oĩbus modis facta.

¶ Si pr̃e moꝛtuo filia dotata vult ad ſucceſſiõez venire ꝺz dotẽ ꝓferre ſi p̃t qꝛ vir ſolꝫuẽdo ſit fi⁹ ſit iops ſufficit q ꝓferat actio nẽ quã ꝺ virũ ꝺz ſi non p̃ot filie iputari cur dotẽ a marito nõ exigit cũ cepit ꝛgere ad i opiã. ſec⁹ ſi ei poſſit aliq̃d iputari. vt qꝛerat ſue poteſtatis ꝛ maiꝛ. xxv. ãnis necdotẽ ex egit. vl' qꝛ erat in poteſtate nec patri fuerat ꝓteſtata q dotẽ exigere ꝓmitteret ex eo q

vir vergebat ad inopiã vl' qꝛ dos erat mul tũ opulẽta ex quo eã petere poterat ꝺicẽ te patre. h. ꝺicit Ange.

Illud q̃[c] ſancire neceſſariuz exti mauim⁹ in plurimis videlicz ꝛ innu meris[f] reb⁹ queſitũ obtulit ei pater dotez aut forte mr̃ ꝓ filia ſua hanc autẽ illa obtulit marito defunctus eſt vir inops deinde pr̃e aut matre[g] moꝛtuis exigit̃[h] que nupſit cõferre ſuam dotem aut min⁹ tm̃ accipere ſi quidẽ vir ydoneus eſt qꝛ cã vndiq; abſoluta[i] eſt. ſi vero nullius alteri⁹ dña ꝓſiſtit illa niſi actõnũ que ꝓtra maritũ ſunt. at ille min⁹ ydone⁹[k] eſt ꝛ obĵciatur mulieri[l] qꝺ iam data ſit dos ꝓ ea illa vero actionẽ conferat nullũ habẽtez penit⁹ effectũ legis[m] cã nob̃ digna putata eſt ꝛ nouim⁹ quidẽ iã in plimis iudicij̃s duritiaz poſtea ſic iudicatã ꝛ mulierẽ coactã cõferre dotẽ aut certe reputare ꝓ ſe datã ex q̃ nullum ei oĩno ꝓtigit effe ctũ i ipis reb⁹ recipe. Nos aũt ex a lij̃s nr̃is legib⁹ iuuam⁹ cãm qꝛ enim dedim⁹ mulierib⁹ electionẽ ꝛ cõſtã te matrimonio ſi male res maritus gubernet ꝛ accipe eas ꝛ gubernare ꝛ ꝑm decẽtẽ modũ ꝛ ſicuti noſtra cõ ſtitutio[n] dicit ſi quidẽ ſue ptãtis ꝛ p fecte etatis mulier eſt ſibimet culpa inferat[o] cur mox viro inchoãte[p] ma le ſubſtãtia vti nõ pcepit ꝛ auxilia ta eſt ſibi ſic em̃ habitura erat in col latiõis rõe ꝓpꝛias res vndiq; ꝛ ſine diminutiõe ꝛ in ea min⁹ tm̃ collatio nẽ facere. Si naũt[q] ſub ptãte eſt ꝛ ſi ne patris volũtate hec agere nõ po terat ſi quidẽ adiens patrez hoc di cit[r] ꝛ cõteſtata eſt vt cõſentiret ei et res pciperet etiã ꝓſtãte adhuc mr̃i monio ꝛ ſcõis tẽpoꝛib⁹ eas ſeruare ꝛ hoc egit pater etiã rurſus hinc in tegra habebit ſua iura reb⁹ ſuis ei ꝑuatis cũ etiã antenuptialis dona tionis res vẽdicare etiã cõſtãte ma trimonio dedimus ei poſteriori pi culo omni liberari. Si naũt illa q̃dẽ hec cõteſtata eſt partẽ ille autem ne q; nouũ neq; cõſenſit ꝛ neq; dedit li centiã filie[a] hoc agere nõ eã pericu lũ pati ſed ꝛ cõferri nudã actionem cõtra inopis mariti res ꝛ fortunam eſſe cõmunẽ ꝛ ipſi ꝛ eius fratrib⁹ nõ tm̃ ex collatiõe dãnificari ſed cõpetẽ tẽ ei partem dare ex paternis rebus actionẽ illa q̃dẽ ꝓferẽte ab omnib⁹ autem mouendam fratribus ꝛ hoc ꝓficiendo vniuerſis ipſis quid foꝛ tune euentus dederit. Sed ſi q̃dez[c] pater in talibus caſibus obtulerit dotem ꝛ de eius ſubſtantia ſperari futura eſt collatio hoc valer. Si ve ro maiꝛ[ꝺ] forte oblatio fuerit et col

ſic.ff.de lega.i.ſi heres ĩ ſi.ti.ꝛ.ff.ad.l.fal.in rõne. §. ij.

e Illud quoq; pat.qñ pater obtulit dotẽ.

f Innumeris.i. ſine nu mero ac.

g Patre.qñ materob tulit.

h Exigit̃.p.l.C.ꝺ col.do tis ſi q̃dẽ.exꝺ ꝺ ſic.colli git̃ qꝺ locũ hz ſiue pars viri ſit ydonea q̃ eſt in di cta.l.dotis.

i Abſoluta.qꝛ aut ꝺz cõ ferr̃ aut tãto min⁹ accipe

k Ydoneus.ſcz ad do tis reſtitutionẽ.

l Mulieri.ſ.ad r̃ſtitu tionem dotis.

m Legis.cõdẽde.

n Cõſtitutio.vt.C.ꝺ iur dotiũ vbi.ꝛ.l.i.reb⁹ in fi.

o Inferat.q.d.ſibi ĩpu tet̃.vt.ff.ꝺ re.iur.qꝺ ſi q̃s

p Inchoãte. ſed videt̃ q; debeat expectare tan⁹ diu q; nõ ſit ſoluẽdo: vt ff.ſolu.ma. ſi cõſtãte. q̃ ẽ ꝺ ſo.b̃ cozrigit illã vl' illa ſcõz iſtã intelligit̃. ꝛ erit b̃ ꝑm cõſuetudinẽ loquẽ di ſicut homines ꝺicunt iſte cepit nauigar.ar.ff.ꝺ fun.inſ.l.cũ ꝺ laniõis. §. azinã. ſed q̃d ſi ſocero da ta fuit ꝛ ipſe vergat ad i opiã. r̃ñ. idẽ qꝺ ĩ marito cũ eadẽ eq̃tas ſit. ar.C.ad l.fal.l.fi.item q̃d ſi vtriq; data fuit ꝛ alter vergat. r̃ñ. põt agi. vt b̃ qꝛ vez ẽ male inchoari vti.

q Si naũtẽ ſub ptãte. ſic g̃ filia agit cũ cõſenſu pa tris ſed q̃re ipe pater nõ agit. vt.C.de bonis que li.l.vltu.§. vbi autez q̃ eſt ꝺ. ꝛ pꝛio.r̃ñ. ſz b̃ ſpãle fa uoze dotiũ ne pereat ꝛ p lis ꝓcreande cauſa vel b̃ cozrigit̃ vl' illa nõ negat filio ptãtez agendi licet concedat patri. itẽ no. de ſimili denũciatiõe: vt. ff. quis oz. in bo. poſ. ſeru. l.fi. ꝛ.C.de bo. que li.l. fi. i.r̃ñ.ac.

r Dicit.ſ. patri. ꝛ cozã teſtib⁹. vt ſubĵcit.

a Filie. agentide dote.

b Dedim⁹. i. cõceſſerim⁹ vt.C.de iure do. vbi ꝛc.

c Sz ſi q̃dem. valere qꝺ de conſenſu dictũ eſt ſi mater nõ eſt neceſſari⁹ cõſenſus patris cum nõ ſit ꝓfectícia neq; matriſ cum nõ ſit in ptãte.

d Si vero maiꝛ. id ẽ magna paruam vel ma gnaz intelligo ꝑm quali tatem ꝑſonarũ.

e Fieri voluisse qđ ō eo respōsuz iuenies.ff.ō colla.do.l.i.§.cū dos.ac.
f Decreta.s.pricipalia.i.leges.al. g Seductio.i.ignorātib⁹ sub iectis q̄ debebāt ꝓuare. h Propterea.s.nos venientes pinde ad meliorē ⁊ magis ꝓsequētē viā. i Proide.i.postea sic̄ō: abide.⁊ deiñ.
k Cōstitutiōis.nostre posite in medio scz iter hāc ⁊ vlp.q.o.meli⁹ mō ⁊ sublimi⁹ q̄ consueueri mus p legē nostrā. C.de iure do.vbi.
l Rubrica. De duob⁹ reis.nomine duoz̄ ⁊ plu res intellige vt insti.e. §. duo ⁊ dicunt rei stipulā di qui eandē rē stipulent debēdi q̄ eādem rem de bent.vt.ff.e.l.i.⁊ nō a rea tu.sed a re quā simul plu res ꝓmittūt vel stipulā tur vel reus.i.firm⁹ quia firmiter ꝓmittit a reo: re ris.

Dominus.electi one.s. inhibēda vt.§. ō fideiusso.
n Mandatoz̄u. inter hos no.differētiā vt dixi mus.§. de fideiusso. §. i,
o Legislatiōes.naz ⁊ alia ꝑter q̄ d elec.multa cōtinent in cōstitutione illa azo.ac.
p Egere.s.ea.l.
q Et icremēto.⁊ incre mentū dico, ex genere et vsu nō impfecto neq̄ in vtili,sed pfectum erit vti le tā ad genus cōtractus sup quo ponimus q̄ ad vsum quia in frequentia est hic tractatus.⁊ sic su per frequēti fiunt leges vt insti.i phemio.§. cūq̄ ⁊.§. de her.⁊ fal. in prici pio.ibi cūq̄ quidē.⁊c.
r Perfecto.i libro. Vsus.
s Si q̄s enī alterna fi deiussione.i.⁊ vnus fide iubeat ꝓ altero exꝑssum seu tacite, hic no. p mar tino q̄ duo rei videant inter se fideiubere.vt hic ⁊.ff.ō duob⁹ reis.l. reos in prin.sed io. cōtra ⁊ in ꝓdictis.ll.dicas q̄ speci aliter hoc fuit actum ꝓ to.ff.ō arbi.si duo. ⁊.ff.ō exceptioni.l. exceptiones §. rei.tu dic fm azo.distiguendum, an quenit ad vtrūq̄ eoz̄um.⁊ tūc qua tenus ad aliū quenit videat alter fideiussisse an ad vnū tantū ⁊ tunc alter insolidū videat fuisse.vel si nō esset diuisa scz in cōmunes vsus expensa tūc serua qđ dicit.ff.ad vell.vir vroz.in fine.vbi hoc dixi ⁊ fz ꝓdicta pa tet fm Ō.dari acti.mādati vni cōtra alteruz.si solus vn⁹ soluit fm io, nō mādati.scz neg.gest.⁊ sic vario modo intelligūt.C.de duob⁹ re.l.i.
t Fideiussione.id est ꝓmissione; vt.ff.eo.l.aliter.
v Sustinere.idē iure veteri videt hoc casu.ff.eo.l.reos.§.fina.⁊.C. eo. l.iij.⁊ hic no. qđ hinc sumit.qđ est.C.e.l.ij.
x Si vero pactū.hoc est qđ tenebūtur insolidū.
y Interim.id ē donec apparet eos ee soluendo qui ꝓsentes sunt.
z Obligat⁹ est sepe exigi. ⁊ Cedere.id est accedere, et

fm hoc siue qđ sequit sunt due partes.si ⁊ ve ꝓ.⁊.q.d.accederet ⁊ contra alios ⁊ si sint ydonei.⁊ ꝓsentes ⁊ hoc statiz clarius exp̄ mit ⁊ sic ita corrigit hic qđ est in.C.de duob⁹ reis.l.ij. que est contra:vt.C.locat.l.si diuisa que ē cōtra:vt ⁊ alibi vbicūq̄ dicit duos reos insolidū cōueniri nisi in his duob⁹ casibus.s. qñ est absens alter ⁊ quādo non est soluendo.⁊ qđ hic dicit in duob⁹ reis.i.in pluribus tutoribus:vt.ff.ō tu te.et rō. dict.l. i.§. nūc tractem⁹, ⁊ fi deiussoribus ⁊ con stitutoribus:vt.C. ō cōsti.pec.l.ki.sz nō idē in plurib⁹ fide iussoribus eiusdem tutoris, vt.ff. rem pu. fal. so. l. fi sed an beneficio hui⁹ l.pōtrenūciari.dic q̄ sic.vt. C. ō pac. l.pe.⁊ sic se hz cō suetudo. itē nūq̄d ⁊ plures rei sti. si militer diuidūt petitionē suā.rñ. fo: te nō. qz neq̄ hoc dicit in rubrica ne q̄ in textu neq̄ ꝓ dest reo.nā si etiaz vni soluerit libera tur ab omnib⁹ vt insti.e.§.i.⁊.ff.e.l. ij.

De duobus reis ꝓmittendi.

Si duo alicui se obligāt apposito q̄ insolidū conueniātur quilibet tenetur cāliter sed si hoc fuisset exꝑssum quilibet tenetur insolidum scz vtroq̄ ꝓsente et existente soluendo quilibet tenetur ꝓ to pte et negocium communiter debet examinari ⁊ cōiter ferri sentētia qđ fit p administratorē de cā cognoscentē. si vero de cā cognoscat delegatus tūc delegat⁹ coget coreuz ad solutionē ꝓ parte sibi cōtingēte.h.d.

Idem Jo.pre.p orientē.

Quimus pride ponētes legē de electione[m] māda toriū[n] ⁊ fideiussoꝝ ⁊ spon soꝝ multas habentē ⁊ in cōe vtiles nostris subiectis legislatiōes[o]. In ꝓsenti vo ⁊ aliud nobis visum est egeri[p] quadā explanatiōe ⁊ incremē to[q] nō ex generi neq̄ vsui impfecto[r] ⁊ inutili cōsistēte. Si q̄s alterna[s] fi deiussiōe[t] obligatos sumat aliquos si quidez nō adiecerit oportere ⁊ in vnum horum insolidum teneri om nem ex equo quentionē sustinere[v]. Si vero[x] ēt aliq̄d tale adiciatur ser uari q̄dē pactū nō tñ mox ab initio vnūquēq̄ insolidū exigi sz interim[y] fm ptē quā vnusquisq̄ obligat[z] cedere[a] aut eū ⁊ cōtra reliquos siue ydonei sunt ⁊ in eo loco ⁊ si hoc ita se habere videat[b] si q̄dē idonei sint ⁊ p̄sentes inueniant illos periclita ricōplere[a] cū ꝓpria in singulos[b] pte q̄ sub alterna ꝓmissione creditū est aut ex quo oino[c] obligati sunt ⁊ nō cōe debitum ꝓpriuz cuiusqm fieri onus. Si vero minus ydonei se ha beāt reliq̄ videant si oēs siue quidā siue in partē siue insolidū siue absē tes[d]: forte i illud teneri qđ accipere ab alijs nō potuit. sic em ⁊ in illis ꝑ uabit pactiōis mod⁹ ⁊ nullū sustinebit damnū actoz licz aliq̄d[s] inter se illi pepigerit[b] ignorāte isto q̄ habet eos obligatos ⁊ vnusq̄sq̄ tene bit i id qđ ab initio scripserit.⁊ arti b⁹ aut dolis aut transactionib⁹ ꝓe uaricari que ꝓstituta sunt nō sinen dos ōbitores. Si naūt hīsdē cōmo rent vtriq̄ aut oēs locis sancimus negocij iudicē deducere[e] illos mox etiā examinari negociū cōiter aūt i ferre sniaz. sicut em[k] ⁊ rei omnes ob ligabūt[l] ⁊ substātie eoꝝ q̄litas exa minabit ⁊ debitū similiter q̄dez fm iusticie: similiter autē fm legis ordi nē ꝓcedit. Si āt nō administratoz[m] sit cāe iudex[l] scz alter aliq̄s dam⁹ licē tiā aut incōpetēti iudici interpella tionē suscipiētis[n] aut in puicijs his denūciatis clarissimo ꝓsidi aut cō petēti[o] iudici cogere p suū officiū et illos[p] interesse liti ⁊ ptē eius fieri vt nullum impedimentuz huic nostre legi fiat his omnibus incipiētibus in contractibus sequentis tempo

to alijs nō. vt.ff. ꝑ quib⁹ re. ad eū. iu. e. l. fi. sic in fideiussoꝝ b⁹. vt. C. ō fideiuss. l. iij. sic. C. ad vell. l. anti q̄. §. si min⁹.
f Nullū. alias nul lius. g Aliq̄d. puta vt vn⁹ nō teneat ꝑ alio aliquo casu.
b Depigerint. qđ facere nō ꝓt in iudiciū creditoꝝ. vt h. ⁊. C. ō pac. debitoꝝ. ⁊. l. pacto. i Deducere. re ⁊ vbo qđ faciet tñ ordinari⁹ nō delegat⁹: vt. §. de exhi. ⁊ intro. §. si vero etiā q̄dā ⁊ h subijcit. k Sic ⁊ ei. i. oia supzadicta ꝓuan. l Obligabunt insolidū in ꝑctu. m Nō administratoz. i. nō ordinari⁹ scz delegat⁹ forte sic ponit administratoz. C. ō iudi. aut. ad h ꝛdicta aut. §. de exhi. ⁊ intro. §. si vo ēt q̄dā. n Suscipientis. scz

e Nō potuit. sic in tutoribus vno soluendo constitu

delegat⁹ si hȝ meꝛ iperiū: vt.s.ō exhiben.§.finautē nō addāt.

o Cōpetēti.puta spectabili vl illustri azo. p Illos.s.reos defendi q̄ pñtes volūt adeē. q Legib⁹.sȝ cū oliȝ vno quē to iteꝛi alter nō ꝙueniꝛet.vt.ff.ō pac.quoꝛ.§.si creditoꝛ.ꝛ vno cōuē to alteri solui non poterat.vt.ff.e.l.ex duob⁹.itē ab vno vel contra vnū facta conuentione iterruptō oi bus vel ℨ oēs fiebat.v t.C.e.l.si q̄ro.cū hodie quasi diuersa sūt vt dixi hic.an predicta iura seruēt ꝛ an sint cozrecta.rñ.l.ff.eo. ex duobus.nō puto cozrigi.itez nec cozrigi.C.e.l.fi.sed qō dixi q̄ vno cōuento alter interiz nō cōueniebat. h̄ determinat p hāc l.vt oēs cōueniant si sunt soluēdo.

a Rubꝛica. De tēpoꝛe ñ solute pecunie.

Omnes pecunie replicationes.i.exceptiōes ac.

c Casib⁹ vt i dote.ac.

d Nō examinatas.adplenū.

e Negotijs.i.ne suis negocijs calli de vel negligēter versent homines.

f Et cās p alijs scz callide negligē ter versandi et sic no.q̄ tollit materia peccandi.ficisti.vi bo.rap.§. sȝ neduz.

g Sēper. quomā post longū tēpoꝛis spaciū nec documēti integritas nec artis fides nec etas valet testib⁹ habeat. vt.j.hec cōstitutio innouat cōstitutionē.al.itē posttē poꝛis interuallu nō eadē fides testib⁹ habeat. vt. ff. de car.edic. l.ij. §. cause.

h Sācita. vt.C.ō nō nup.pe.in ꝛactibus. Sancita.fic.ff. de car.edic.l.ij.§. cāe

i Colligere in libꝛo. ℟. deest.

ris ꝛ ab huius legis positiōe.qō āt ꝛ añ eā pterijt positis p his relinq̄m⁹ legib⁹q. Que igit placuerūt nobis ꝛ p hāc sacram ō clarata sunt lege tua quoq̄ celsitudo opi effectui q̄ cōtradere festinet.

De tpe nō solute pecunie sup dote

¶Si matrimonium durauit minus biennio infra annū cōtra matrimoniū dissolutū ,ponī pt querela nō numerare dotis.sed si plus biennio durauit sed minus decēnio vsq̄ ad tres mēses ,ponī pōt ꝛ nō vltra si nō durauit p decem vel vltra p2oponi querela non poterit.ꝛ hoc locum habeat siue mozte siue repudio fuerit mr̄imoniū dissolutū dū tñ maritus vel heres eius querelā cōponēs ipsaz ponat in scriptis ꝛ si aliquis eā ,ppoſuerit in iudicio debet nūciari mulieri.h.d.

Idem au. Io.p.p oꝛientem scō ex cōsuli oꝛdi.ꝛ patricio.

O Mnes b pecunie nō numerate replicatiōes sbiectas in aliq̄bus casib⁹ c non examinatas d nr̄e relinq̄runt leges sed p lixitatē eaꝝ ꝛ effusionē abbꝛeuiauimus ne sua negligētia aut callidita te forsan negociȝs e fruant hoies et cās f p̄beāt alijs.nō em̄ sub eq̄litate semp⁸ ,pbatiōes erūt eas exhibeē volētib⁹ multa q̄ tpūs refutat. Quapꝛopter bñfactētes abbꝛeuiam⁹ i q̄busdā casib⁹ pecunie nō numerate q̄relas q̄s licet ex his q̄ a nobis iam sancita h sunt colligere i qꝛ em̄ omne tēp⁹ mr̄imoniȝ dabatur k: viro donec matrimoniū ꝑstaret q̄ri de nō data dote iterpositio quoq̄ maioꝛ facta est ēt post mozte viroꝝ vt ꝛ post repudiū intra ānū darē q̄rela. Ideo q̄ estimauim⁹ bꝛeuē ꝛ cōpēdiosaz legē ꝛ velocē facere ꝛ pecunie non nūerate dotis q̄relā ꝛ liberare a pꝛobatione mulieres i talib⁹ ex lōgo tē pe l Si ergo ānis duob⁹ solūmō habeat aliq̄s vꝛoꝛē aut etiā his tpib⁹ min⁹ ꝛ nō accipiat dotez nihil ex taciturnitate vir ledat neq̄ heredes: viri licet tacuerit ille sed intra annū illū q̄rela moueat.bꝛeuitas em̄ matrimoniȝ m ad hāc nos legislationez vocat. Si vero ꝛ maius biēnio tps minus añ decēnio matrimoniū ,ptēdat dam⁹ marito q̄ri n ꝛ dicere nō illatā sibi dotē aut in partē aut in solidū ꝛ hoc si fecerit trāsmittere o q̄relā semel marito querente ꝛ muliere qꝛ

dedit nō ,pbāte. Si naut p neq̄ intra decennium querit taciturnitate mariti auferim⁹ ei q̄relā neq̄ em̄ post decēniū hoc agere finem⁹ nec ānū dātes vlterius heredib⁹ ei⁹ sit que hec etiā nō nr̄a aduersus aliquos pena sed libertatis subiecto q diligētia q, vbi em̄ licz in ,plixo sic tpe dominis decēniȝ ,ponere q̄relā si tacere elegerit p alā est voluisse vel si nō accepit dotē oīno euz aut suos reddere heredes his r valentib⁹ ꝛ si repudio solui cōtingat matrimoniuz in nullo discernētib⁹ nobis siue mulier tā q̄ dotē offerēs cōscribat siue pater siue alter quispiā ,p eo tpe in omni casu tali sicuti p̄dixim⁹ extendente suos affect⁹ ꝛ dāte vel p̄mēte q̄relā cōtestationē vo dicim⁹ nō in sermonib⁹ solū sepe em̄ indignatiōis aut alteri⁹ incidēs occasio tali quedam viz p̄parat dicere aut etiā ille q̄dez dixit nihil testes autez redēpti hoc mentiunt sed oportet cōtestationē in litteris esse s sinaut etiā in iudicio eā aliq̄s facere voluerit oportet oīno inotescere mulieri aut ei q̄ dotē oīno cōferre conscripsit nā nihil est q̄ ,phibeat maritū in semetip̄m hoc agere ꝛ queri quasi ꝛ ptez quidem mulieris q̄ agit ignozare ,puidētiam vero sui etiā ponere nullo valere t modo ꝛ qꝛ vel ab eo q̄rela facta est nescire. Generalit v igit dicendū ē itra biēniū q̄dē mr̄imōio soluto siue mozte siue r pudio ꝛ tpi marito ō nō numerata pecunia licē q̄ri ꝛ heredi eius intra alium annum. Si vero x vltra biennium vsq̄ ad .x. annos matrimonium extēdat marito damus querelā y ꝛ heredi ei⁹ intra mēses tres. Si vero trāscurrerit z decēniū tūc neq̄ marito neq̄ hr̄dib⁹ ei⁹ q̄rela erit tpe ad oīa sufficiēte m l'ieri

¶Si minoꝛ infra tempoꝛa a lege statuta nō fuerit de dote cauta nō nume.questus restituit ea ten⁹ vt trāscendat.xij.annos a tempoꝛe nuptiarū eo mozt uo infra illud tēpus indulget heredi annus si ē maioꝛ sz si ē minoꝛ siue succedat maioꝛi siue minoꝛi eidē q̄nquēnio ipartitur nō expectato exitu sue minoꝛis etatis.h.d.

Et si q̄dē intra etatē marit⁹ sit ꝛ ñ q̄rat ꝛ tñ ad integrū restitutionē⁹ ei dam⁹ tps vt trāscēdat a .xij. annos a tpe nuptiaꝝ b. Nouim⁹ em̄ eos q̄

q Diligētia.no.exceptiones nō i penā sȝ ,pter subiectoꝛ libertatē inductas: vt nō oī tpe de suo iure dubitent: vt inst. de vsuc.in ꝓin.

r His valētib⁹.nā a.§. si ergo vsq̄ huc dictū est qñ solutū ē matrimoniū mozte virivel vt.ac.

s In litteris eē.no.q̄relā nō numerate dotis in scriptis fieri debeē sic ꝛ in attestatione filijs furiosis facta. vt.j. vt cū de ap.cog.§. si quis de p̄dictis.sic etiā in libello est scriptura necessaria: vt.s. de exhi.§. sancim⁹. et. C. qñ li.ꝓin.da.p totū.sic ꝛ C.ō mā.p̄n.l.i.regul' rauit ēt sine scriptura fit q̄cq̄d p scripturā: vt.C.de pac. l.pactū.itē no.q̄ si fiat in iudicio debet innotescere mulieri. vel ei qui dotem cōscripsit sic ꝛ j.ō litig.§. omnē vero in ꝓin.

t Valere.scz mulierez cū ignozet. vt subijcit.

v Generalr repetit bꝛeuiter q̄ dixit ꝛ addit partū.j.scz tribus mensibus ꝛ no.q̄ hic sumit autē. qō est.C.de do. cau. non nu.sup.l.fi.

x Si vero vltra ad. §. nō est exclusiuū.io.

y Querelā.scilicet dū viuit.

z Trāscurrerit. vel trā sierit.

ꝛ Et nō q̄rat.i.cōtestationē.fm qō.s.dictū.ē.j. tēpus nō opposuerit.

ꝺ Restitutionē.hāc restitutionē putat io.q̄ suo iure habeat minoꝛ ꝛ si eā nō petat sed directe hāc exceptionē ,ponat. sed hec littera apte dicit ō. vnde sec⁹ puto q̄ scz petat p ossi.iu.vt.ff.ō mino. q̄ si.in fi.ꝛ hic cū scripsit se dotē accepisse post cōfectionē dotaliuz instrumentoꝝ. si vero ante ꝺfectionē nō ē necessariare stitutio cū exce. habeat iure cōi sicut q̄libet maioꝛ sed certe licet habeat exceꝑ. iure cōi tñ restitui potest fm azo. vt.ff. de mi.l.

l Dabat: vt.C.de dona.cau.l.fi.ac. l Tēpoꝛe.s. suscipientes grauamē ,pbationū. m Matrimoniȝ.qō durauit tātū modo p biennium.s. vt dictū ē. n Queri.al'.cōqueri.toto tē poꝛe matrimoniȝ. vt b ꝛ etiā postea p tres menses: vt.j. si vero vltra biennium. o Trāsmitter.s.ad heredes vt b.ꝛ C.de nō nu.pe.

ī cāe.la.ij.§.pōp. a Trāscēdat.s.ius cōeq̄ ad.an.xij vltra.xij.ñ audit

b Nuptiaꝝ.cōtractaꝝ fm.ℳ.ar.C.ō nup.sancim⁹.ꝛ sic poterit oppoꝛ.j.xx viij.an.vna die minus si ponas maritū in vltīa die.xxv.an. cōtraxisse vel dic cōtra hēdarū.fm.b.vt pbat p hec verba nouim⁹ enī eas ꝛc. ꝛ sic vsq̄ ad.xxiiij.an.vna die plus.nā.a.xxv.an.cōpleto i antea fit cōpu

tatio.ītē contra. ℳ. facit aperte ℔ vbi dicit. ⁊ si q̄dē si marit⁹ itra etatē ⁊ nō querat. nā ⁊ ex ℔ oportet intra etatē tp̄s exceptiōis cucurrisse ⁊ reū nō fuisse cōquestū q̄ nūq̄ dici pōt eo casu q̄ ī vltia die. xxv. an. ꝓrit cū nō possit exceptio tā breui tp̄e finita eē. ſ. vna. die. ſz nō attēdetur nisi q̄ cōfessio fieret ifra etatē sed certe īmo est attēdēdū etiā q̄ sit p̄scriptio cōpleta vt p̄dicta litera dicit. ⁊ sic etiā ꝑz eū. cū dicere vsq; ad. xxxvij. an. p̄ducī oportet q̄ tm̄ sit infra. xxv. añ q̄ potuerit exceptio cucurrisse ⁊ ita āno xxv. vsq; ad. xxvij. an. vna die mīn⁹ ad plus. pcedit etiā ꝑz eū. ſz nos bul. sententiam ꝓbamus.

c Quindecī annox. ꝺ cōsuetudīe forte aliud ꝺ iure. vt īsti. ꝺ nup. in p̄n.

d Intra vicesimū. i. citra. vl' fm io. etiā pone p p̄ie.

e Tp̄s. ſ. xij. ānox

f Habere. ſ. maiores.

g Annū spāle. naz habeī regulariter q̄s dz q̄ ꝺ defuncto superat fm omnes. azo.

h Exitū. ſ. nō ꝺsiderabimus quātuz morientī vel successori suo supest tp̄s

i Tēpox nā semp tēpora p̄dicta ſuabim⁹.

k Ad p̄sentē. l. sunt g̃ ℔ minori vi. spālia p̄mū vt licet hec p̄scriptio sit tpalis. ſ. anni. vel triū mēsiū vt. ſ. p̄i. tū currit minori vñ restitutio necessaria ē vt ℔ al'. cōtra. vt. C. in quib⁹ cā in īte. rest. nō est ne. l. fi. sic ⁊ ē ī q̄busdā aliis casib⁹ spāle q̄ dic. vt. ſ. de here. ⁊ fal. §. pupillus fm q̄ al'. restituit minor itra tēpora ꝺstituta a iure. ſ. xxx. an. vt. C. de tem. in inte. re. l. fi. hic aūt ifra xij. an. tertiū q̄ alias incipit quadriennīū elapso xxv. an. vt. ff. de mino. interdum. hic aūt a tp̄e nuptiarū cōtractarum fm ℳ. vel cōtrahēdax fm nos. quartum q̄ maior minori succedēs habz q̄ driēniū: sed hic hz annū quātūcūq; superat defuncto. quintū q̄ minor minori vel maiori succedēs habz sua tpa rōe sue etatis. ⁊ postea quadriēniū hic aūt quinquēniū est ⁊ sextū q̄ hoc quinquēniū currit minori etate hui⁹ succedētis adeo vt nō restituatur: al's cōtra: vt. ff. de mi. etiā ei.

a Mulieri nāq; mar nupsit viro habēti. xiij. an. ex eo cō cepit ⁊ duravit matrimoniū p quatuor. an. deinde vir decessit ⁊ post morte eius elapsi

veheмētius ꝓtrahūt nuptias nonmin⁹ q̄ndeci[c] annox ad hoc. pcedētes q̄ ꝺ re trāsit ad q̄ntū ⁊ vicesimuz annū ⁊ erit possibile itra vicesimū septimū annū q̄ri de non numerata pecunia dotis: morīente quoq; eo intra p̄dictum tp̄s[c] heredes habe re[f] annū[g] ad q̄relā. Si aūt minores sint nō querētis heredes sue maioris sue minoris quinquēniū habeant solūmodo ad mouēdā q̄relam nō numerate pecunie nō sufficiente tpe ⁊ nō expectāte exitū[h] omniū minox tēpox[i] q̄ nos ad p̄sentē[k] legē mouit mulieri nāq; [a] ꝺiuncta q̄rto ⁊ ꝺcimo āno post vicesimū ānū[b] mortis patris abutēs minore etate mouebat[c] q̄dē cōtra matrē[d] nō numerate pecunie obīciēs rōnē post quartū ⁊ vicesimū nuptiax annū q̄ nos iudicātes curauim⁹ ⁊ ꝓpter has circūstātias ⁊ tp̄s ex etate minox ī q̄nquēniū in p̄nti decreuim⁹ lege illo videlz nō numeratā pecuniā obīciente q̄ script⁹ fuerit dotē suscepisse ⁊ fm sua tpa sive pfecte etatis sit sive minor] cā iudicāda. Valēte hac lege sup his que postea future sunt nuptijs sup his eiñ q̄ ꝺstant siq̄dez residuū est ꝺcēniū aut nō minus biennio hoc habeat tp̄s i nō numerata pecunia q̄ ex[e]tiā post trāsmissionē dabit. Si vo aut mīn⁹ ei biēnio reliquū est tp̄s aut etiā excessit totū decēnij tēpus tūc ipīs quidē biennium dam⁹ ad querelā nō numerate pecunie eox[l] aūt hrdib⁹ ⁊ post solutiōez matrimonij itra tres mēses vt ꝓia eis iustitiaz fuem⁹. Que igit placuerūt nobis ⁊ p hāc sacrā ꝺclarata sunt legē tua celsitudo manifesta oībus facere festinet.

Necq virā q̄ ex dote[e] est necq mulierē ex spōsalitia largitate lucrum ꝓprium habere: sed seruare dñium suis filijs. vl' si ad secūdas nuptias nō veniāt vsu solo[f] in lucro ꝺsistente: et vt ex repudio transigentes nuptias lucrātes: aut dotem: aut ante nuptias donationē: ⁊ ipīs similiter dñium seruare filijs vsum habente persona cogenda filios alere[g]. si vero[h] bona gra soluātur nuptie et videantur occasione damni detineri quedā ⁊ hac arte perīnēda que detinentur filijs seruentur.

sunt. xx. an. ⁊ tūc agit de dote mulier. ſz fili⁹ quē exdicto marito habuit excep. opponit rōne sue etatis ⁊ sic post. xxiiij. an. a tpe ꝺtracti matrimonij. ⁊ dicit mulier eadē mater q̄ nō pōt cū tm̄ quiquēniū habeat post mortem patris.

b Ciceſimū. al's. xxx. ⁊ ita dices durare matrimoniū. xiiij. an.

c Douebat. ſ. filij defūcti.

F F E

Modic q̄ vir lucratur ex dote aut mulier ex spōsalitia largitate. teneret filijs reseruare. sive trāseat ad sc̄das nuptias sive nō ⁊ vsufructū solūmō lucrat q̄ locū hz sive matrimoniū fuerit solutū morte sive repudio tenet tm̄ lucrās q̄ vsufructū retinet filios alere. Itē si matrimoniū fuerit bona gratia dissolutū similiter tenet ꝓprietatē suare filijs omniū que ꝓuenerunt ad lucrā tē lz videantur ei data occasione damni ei illati. hoc dicit. Ange.

Idem. a. Jo. p. p orientem.

Et q̄dē q̄ semp in idē se habēt legib⁹ non egēt varijs simplicitatē ⁊ quod sine vllius ꝺuersitatis mixtura est ꝓtinue possidētia ⁊ vtentia legib⁹ sempiternis ac sacris nulla correctione egētib⁹. Quod aūt fm nos est in redūdatiōis ꝓphensuz tumultū[k] gubernātia indiget sapia ex legib⁹ supuenientib⁹ negocijs[l]. Ān q̄m nos neq; iudicia[m] segnes multis interpellantiū cāis sigl'is q̄dē medemur cōprehēdētes aūt vnāquāq; cōnē dubitatā a nob ⁊ iudicib⁹ nostris p legislationē q̄ oporteat agi ⁊ generalit in vnaquaq; cōne exponimus itaq; illud añ oia visum quidē est forsan esse p̄iscis legislationib⁹ non sine quadā ꝺuisione nobis autē putata est bn̄ se habere tpata lege ad simplicitatē cāz trāsponere: ⁊ nūc in choāte: ⁊ nihil p̄scrutāte horū que p̄ius terminata[n]: sunt q̄m ⁊ nobis ipīs quidē nō ꝺsplicētib⁹ [o] de ipso q̄ legib⁹ visa sūt melioza sc̄da nuptialib⁹ nāq; lucris si quidē aliq̄s cōiunctox habuerit pudicitiā manētibus apud ipsos valide ⁊ eox subst̄ātijs infixis. Si vero veniat ad alteri⁹ p̄sone coniūctionē ex p̄rioꝛib⁹ nuptijs filijs habēdis[p] simplici[q] quadā: et meliori lege duplicem hanc placuit interimere si ei sc̄dis[r] mixta nuptijs mulier aut etiā vir forte ad secūdaz respiciēs cōiugē que ex morte lucrata sunt aut etiā ex repudio forte seruet filijs cū vtiq; forsan ⁊ alij ex nuptijs sequētib⁹ quo iustū est eo: quia in solis filijs[s] legitimis moriunk: ñ seruare eis lucra ex mortuis eox parētib⁹ sed alijs[t] ea trāsmittere. scilicz q̄d erit p̄ciosius[v] filijs[x] a parētibus nō ingratis. Propterea igit⁹ sanci⁹ si mulier moriat ⁊ eueniat lucrū fieri viro hāc dotē omnino suare filijs sive ad secūdas veniat nuptias sive etiā nō. Et ex ꝺuerso si mortu⁹ fuerit vir. mlier autē annuptiali ꝺonatione lucraz ꝓprijs filijs vsum q̄dē lucrox ex nuptijs apud eos con

d Cōtra matrē sc̄z marito. maiori vl' minori. ac.

e Rubrica. Me q; vir q̄ ex dote vel p etiā alias.

f Solo. ⁊ nō pl prietate. ⁊ hec pma pars expedit. j. e. vsq; ad. §. illud.

g Filios alere. ⁊ ℔ expedit. j. e. §. illō. vsq; ad. §. fi. q̄ incipit nouim⁹. ac.

h Sivo ōtinent ⁊ ℔ expedit. j. e. §. fi.

i Tumultū. i. redūdat in tumultū q: adhuc vacillāt apud hoīes.

Negotij. ꝺati ui casus est.

m Judicia subaudi circa.

n Termiata sūt sc̄z statuta abalijs p̄incipib⁹ ⁊ a nobilīpis. al.

o Nō ꝺsplicētib⁹. i. nō ꝺsplicuerūt. fz q̄vis sē nobis melioza legib⁹ p̄imis. ſ. tractātibus de hac materia. ⁊ sic participiū in verbuz resoluit ⁊ sic not. q̄d corrigit seipm. sic. §. de nup. §. i. ⁊ j. vt fratrū fi. in p̄inc. lex enī antiq̄ idē q̄ꝺ dicit. vt. C. de secūdis nup. l. q̄m. §. fina. ⁊ l. hac edictali. §. fi. sz alia. §. de nup. §. si vo ꝺstinguit nūc aūt dicit indistincte sed peralia. j. vt. fra. fi. ꝺsting̃ vt ia dicess

p Seruādis. lucris.

q Simplici. hac ſ. q̄ est melior antiqua duplici.

r Scōis. ſ. parētib⁹.

s Cū vtiq; filijs ſ. existētib⁹ ex p̄imo matrimonio.

t Sz alijs. ſ. exneis

v Preciosius. q̄ hmōi lucra supradicta eis seruari a parētibus.

x Filijs. ſ. ꝓnoiat]

stitutũ ꝫ ꝓprietatẽ vo eoꝝ filijs oio ſuandã: his que ſuꝑ parẽtib⁹ ad ſe cũdas venientibus nuptias ſancita ſunt in ſuo ordine ſeruandis ꝛ hoc valere matrimonijs q̃cũcꝫ mõ ſolutis ab hodierna die ꝛ in oẽ⁹ qđ ſequ tur ꝛ in his matrimonijs q̃ iam ſoluta ſunt q̃dẽ: ſiue morte ſiue q̃libet alio mõ adhuc aũt pendente[a] eo qꝫ vnus ſupſtes ſit nã ſi ambo defuncti ſunt hoc hr̃dibus non damus ſz tanꝫ ſemel terminatũ veteribus relinquim⁹ legib⁹. Illud certũ eſt[b] qz dũ ſemel fuerit filioꝝ ꝛ ꝓprietatẽ lex deferẽs eis ꝑſtiterit tũc in ſucceſſionibus ꝛ alijs acceſſionibus ita ꝛ in his erit ſicut ꝛ in prioribus ſancitũ eſt filijs q̃ ꝓpꝛ ſcõas nuptias parẽtũ lucrũ aliqđ ex legib⁹ ſunt potiti. Illud quoꝫ[c] ex quadã cã denũcia tũ nobis ad legiſlatõnẽ ỏducẽ eſti mauim⁹ oportere. qz eũ trãſierunt q̃dẽ alterutros[d] ꝛ vir ꝛ vxor filij ãt eis erãt ex matrimonio ỏſperarunt eos ambo ꝛ circuibãt emẽdicãtes[e]. ꝓpterea iudicauim⁹ vehemẽtioꝝ[f] q̃ dẽ forte cõuẽti[g] ad melius ſi habẽs vti lege i timore ſcz penaꝝ quieſcãt aut lucroꝝ[h] cã iniuſtoꝝ matrimõia dilacerare aut etiã ꝓprios negligere filios. Si eũ oino aut p trãſactionẽ[a] aut p modũ[b] aliuꝫ ſeparet matrimoniũ ſi q̃dẽ nõ ſunt filij maneãt prioza in ſuo ordine. Si vero filijs exiſtẽtib⁹ fiat hoc ꝛ necꝫ filios erubeſcẽtes[c] debꝫ tamẽ occaſionẽ ſpõtaneã trãſactionis p ꝓſenſum facte aut etiã inuite forſan petẽte aut viro cõmittẽte digna[d] amiſſiõe annuptialis donatõis aut mulier[e] digna caſu[f] dotis: necꝫ vir dotẽ lucret necꝫ mulier antenuptialem donatiõnẽ ſed repente caſu precedente: aut dotis: aut antenuptialis donatõis ꝓprietatis lucrũ mox ad cõmunes veniat filios: ꝛ eoꝝ fiat: vſu ſolo apud trãſigẽtẽ manẽte cogendo tñ eo q̃ vſum lucret filios ex eo matrimonio ꝛ alere ꝛ alia oia miniſtrare eis ꝑm lucrate ſubſtãtie mẽſurã[g] nouim⁹ autem aliquid etiaꝫ tale factũ ꝛ quia bona gratia diſſolui matrimonia ꝛ recedere[h] quidẽ antenuptiali donationẽ ad eũ q̃ ꝓſcripſit dorẽ vero ad eã que tamẽ obtulit occaſionẽ q̃ſi[i] damni ꝛ aliarũ cauſarꝫ auri quãtitas nõ mediocris vtricꝫ data eſt patri vt ñ videret hoc nuptiale lucrũ: necꝫ ſuaret filijs ſcõm ỏ hoc leges: ſz extriſec⁹ accidens quaſi ex alia cã lucruꝫ fieret ei⁹ q̃ accipe hoc egit[k] ; Ideocꝫ ex hac arte factaꝫ curãtes leſionẽ ſancim⁹ vt vel ſi quid tale fiat: ꝛ adueniat aliquod: alteri lucruꝫ ꝛ hoc ſimiliter ſuari filijs ꝓ ꝓprietate quidẽ mox venientẽ ad eos vſu vo ſolo apud lucrãtez ꝓſtituto Sic abſtinebũt oi vitio ſic oi ỏſiderio irratõnabili. ſic nec iuuti nec ſpõte ſuis nocebũt filijs ſed erunt tẽperati maxime quidẽ circa ſuã caſtitatẽ deinde etiã circa matrimonij affectuꝫ quẽ cõpetens eſt habere eos q̃ ſimul cõiũcti ſunt alterutris res eſt ꝛ caſtitate plena. ꝛ bonis moꝛib⁹ cõgrua ꝛ paterno maternocꝫ affectu plena vt qđ eis parẽtes ſpõte non ſuãt hoc poſt dñi cõmunẽ oib⁹ patrẽ dicim⁹ autẽ[l] q̃ impiũ hꝫ ꝑ legem his q̃ a parẽtib⁹ leſi ſunt ſuet ꝛ hec quoꝫ ea q̃ delucris ꝛ ſucceſſionib⁹ prudẽ diſpoſita ſunt teneant. nihil[m] eiñ eoꝝ innouam⁹ ꝓter illa ſola q̃ expreſſim in hac lege cõſcripſimus. Que igit placuerũt nobis ꝛ ꝑ hãc ſacrã declarata ſunt legẽ tua celſitudo op eri effectuicꝫ tradere feſtinet.

De appellationibus[n].

Si in medio cauſe appellatiõis ad arbitros itũ ſit lz decies millies bienniũ cucurrerit nõ ipeditur quis appellationẽ ꝓſeq̃ niſi finito tẽpore cõpromiſſi biennũ ſit elapſuꝫ. h. d. ang.

Impator Ju. au. io. ꝑp. ſecundo excõſuli atcꝫ patricio.

Subiectoꝝ[o] noſtroꝝ interpellationes legũ nobis pbẽt occaſionẽ ꝑ ſalute ſubditoꝝ ꝓſcribẽdaꝝ. Additionẽ nãcꝫ nobis q̃daꝫ patron⁹[p] fecit qz legeq̃ volẽte appellantẽ ꝛ p bienniũ tacẽtẽ aut certe exercẽtẽ q̃dẽ nõ tamẽ p exequẽtẽ appellatõnẽ cadere certa minib⁹ ꝛ cõfirmata ſnia non poſſe vlterius ꝓcedere. ſed ratã fieri vtriq̃ ſniam hyſychiũ aut cyum[r] eius ꝛ aduerſarios[s] ei⁹ exercuiſſe quidẽ litẽ[t] apud pedaneũ iudicẽ addictuꝫ[v] aũt eũdẽ hyſychiũ appellaſſe ꝛ cãm ꝓtingit recurrere ad tuã cognitionẽ ꝛ dũ lis i iudicio tue celſitudinis exerceret receſſiſſe[x] q̃dẽ a certamine b⁹ apud te geſtis arbitros autẽ elegiſſe cõmunes ex reſcripto[y] ꝛ apud illos cõcurriſſe ꝛ quedaꝫ exercuiſſe. poſtea vo neglexiſſe q̃dẽ electos arbitros nõ autẽ ꝓſecutos apud eos motã litem. ſed trãſacto biẽnio vti aduerſarios ei⁹ qz non poſſit a condemnato exerceri in tuo iudicio tal' lis ſz op eã cõfirmari ſemel biẽnio trãſacto. Illũ vo ꝓpꝛea nõ ꝓſecutũ apud tuã gl'iaꝫ: eo qđ litẽ[z] apud electos dicere arbitroſ. Sacim⁹ igr̃ memoratũ quidẽ negociũ: ex quo hec nobis ſunt nũciata nihil ledi excuſu³ temporis necꝫ rataꝫ eſſe iudicis ſententiam ſemel appellatione data: ſed ꝛ exerceri apud tuam gloriã

a Propterea igit ſiue etiaꝫ ſz hodie cõcedit viro ꝛ vxori virilis portio ſe cũdũ numerũ liberoꝝ vt aliqđ ãpli⁹ ſit ei q̃ non nubet: q̃ ei que nubit et ſic iſta p aliã determinat ꝛ corrigit. vt. j. vt fra. fi. §. qz vero. q̃ eſt contra.

b Lucra. ſ. ſanci m⁹, ſeruare.

c Cõſtitutũ. dicimus.

d Et omne. i. lucrum. al.

e Pendẽte. ſ. matrimonio quia vnus cõiugũ ſup eſt vt ſubijcit ꝛ ſic trãſit ỏ plurali ad ſingulare. az. cũ dixerit pri⁹ matrimonij tunc matrimonio ꝛ ſm al. dic q̃ pendet ſupſtite illo q̃ fecit lucruꝫ. et ſic no. qđ ỏz pẽdere matrimoniũ vno tñ ſupſtite.

b Illud. certũ ẽ ꝛ alijs acceſſionibus hypothecaꝝ quã in bonis ſeruãtis eas poſſunt vẽdicare filij vt. C. de ſecundis nu. l. hac edictali. §. vlt. fruct⁹ ſunt eius q̃ ſeruat. ac.

c Illud quoꝫ denunciatum'. ſcz nobis. ac.

d Alterutros inter ſe vel adinuicẽ diuerterint.

e Emẽdicãtes ſz filij.

f Vehemẽtioꝝ id eſt duriozem penã inferentẽ.

g Cõuẽti. q. d. cõuenti ſum⁹ p interpellatio nez fore ad id qđ meliuſ ſe habebat. ac.

h Lucroꝝ. lucra ĩiuſta ſunt lucrantibus ꝓpter ſolutionem matrimonij vnde filio applicatur ꝓprietas vt ſubijcit. j. aꝫ. ac.

a Per trãſactionẽ qz vnus cõiugũ cõmiſit ỏlictũ q̃re ab altero ſit repulſus.

b Permoduꝫ qz vn⁹ repellit aliũ ſine cã ſz in ſequẽti. §. nouim⁹ loq̃r̃ q̃ bona gratia.

c Erubeſcẽtes. ſcz parẽtes. ꝛ dic qđ filios eſt accuſat iui caſus et cõſtruſic ꝛ parẽtes nõ erubeſcẽtes filios dẽt actiões ꝛc. azo.

d Digna amiſſiõe. i. qz vir cõmiſit ea ꝓpter q̃ eſt dign⁹ vt donationẽ amittat ꝛ idẽ in vxore ſubijcit ꝛ ſi nõ cõmittat ſm azo. vt. j. pri. §. dicit nouim⁹.

e Vxore. repete cõmittẽte.

f Caſu. i. amiſſione.

g Cenſurã no. filiuꝫ alicõm ſubſtãtiam patris qđ facit ad id q̃ dicim⁹. ff. ad mace. l. ſz iul. §. qđ dicit.

h Recedere. i. redire.

i Quaſi dãni. ſ. dati a viro vxori vel ecõtra.

k Hoc egit. i. curauerit

l Dicim⁹ ãt. no. ꝓncipẽ oium patrẽ ꝛ legis: vt. ſ. ỏ icertis nu. §. dubitatũ

m Nihil no. oia itelligi remanere q̃ exꝑſſe nõ corrigũt. ſic. C. ỏtẽp. ꝛ re. ap. l. vi. in fi. ꝛ. ſ. vtdeter. fit nu. cle. in fi. accur.

n Rubrica ỏ appellationib⁹.

Subiectoꝝ. ſz q̃ ẽ dfia iterhunc ti. ꝛ ſ. de ap. ꝛ alijs de his q̃ igre. ad. ap. rñ. prim⁹ de ap. tractat. de ꝓn. appellationũ. ſcõus. ſ. ỏ his q̃ igre. tractat de fi. hic aũt incidẽter poſit⁹ fuit nõ exꝑpoſito ſed ex queſtione tali facta vt in ꝓn. hui⁹ cõſtitutionis q̃ ỏz breuiter q̃ſi pẽdente cã ap. cõpromittat in arbitros tps qđ ibi fuit nõ nocet exercitio qđ fieri hꝫ j. annũ vl' bienniũ: vt ſ. de his q̃ ingre. ad ap. §. i.

p Patron⁹. i. aduocat⁹ vt. C de poſt. l. quiſquis.

q Quia. l. vt ſ. ỏ his q̃ ingre. ad ap. in princi.

r Aut cyuꝫ. i. auũculuꝫ ſiue patruuꝫ q̃ vulgo ỏz cyus. vt. j. ỏ here. q̃ ab inteſt. §. ſi aũt defunctus.

s Aduerſarios, inter ſe velinuicẽ.

t Litẽ ꝓncipalis cãe. ac.

v Addictũ. i. cõdẽnatũ.

x Receſſiſſe. dixit aduocat⁹ vel cyum.

y Ex reſcripto. i. ex cõi ſcriptura ꝛ voluntate arbitros elegerũt.

z Ex curſu tpis nota nõ ledit ex tẽpoꝝis curſu

q negligẽs nõ fuit: vt.ſ de ap.ſ.ij.t de his q̃ ingre.ad.ſ.i.t.j.vt cũ ỏ ap. cog.ſ.i.t.ff.de mino. l.in tra vtile.t.C.de inoffi.te. cõtra.j.maiores.

t Et ſi decies. ſic.ſ.ỏ here.t fal.ſ.t hoc.

y Mote p ꝓteſtatiõem t ſic ſunt genitiui caſus.

a Nõ mote q̃ p ꝓteſtationẽ ñ cepat adhuc cãs tractari apud iudicẽ appellatiõis appellatũ tamen erat.

b Biẽmũ.ſec⁹ fortei cã criminali: vt.ff.ad turpil. l.ab accuſatõe.t.l.ij.t.C. ad tur.l.quamuis.

c Judices.i.arbitros. vt.ſ.poſuit t ſic ponit.C. de arbi in.prin.

d Judiciũ.i.arbitriũ.ac.

e Credidit.i.confidit q̃ dz arbiter ſumere cãm.

f Judices.i.arbitroſ.ac.

g Scema.i.formã vel figurã.ac.

h Rubrica.ỏteſtamẽ tis impfectis t b̃ ỏ: vſq̃ ad.ſ.q̃ vero.

i Et de diuiſiõe rer̃ repete teſtamẽtis factis.i. ſcriptis a filijs ỏ diuiſione rerũ coꝝ parẽte facta de ei⁹ facultatibus t ſubſcrip.ſz.p.b̃ ſcripſit malã eſſe hãc grãmaticã t falſam q̃ nõ tractat ỏ teſtamẽtis filioꝝ inter parentes ſed ecõtra.ſz certe ita recte itelligit q̃ pater iuſſit inter filios diuiſionez fieri t ipe ſubſcripſit. vt j.e.ſ.vlt. a30. vbi b̃ ſcỏa pars expedit.

Cõſtatio.ſcripta vt.C.famil.her.l. vltima.

b Eas.i.eã vl̃ leges ſimiles vel dic cãs.

c Exiſtẽtes.i.ſuppõere ſolẽnitati iuriſ cõis reſpectu filiorũ q̃ t c.

d Cõcedat.i.remittat

e Valere.b̃ iuſ veteri videbat: vt.ff.ỏle.ij.l.peto.ſ.mater.

f Theodoſi.ſ.ꝓſtituit.

g Decreuit.vt.C.ỏ teſtamẽtis.hac cõſul.ſ.ex impfecto.

h Scribẽtes.i.pſonis ſcribẽtib⁹.t ſicỏ aliis accuſatiuis b̃ poſit: vt oẽs in datiuos caſus ꝓuertãtur t ſgãt axỏbo ꝓmittet.

i Talia.i.facet fieri teſtamẽtum.

k Nos.oĩa igit clara no.legẽ clarã eſſe debet t iõ cũ magna fit delibe t terminũ legitimũ ſuſcipere etiam ſi decies milies pluſq̃ biennij tẽp⁹ exceſſerit aut excedat. Deinceps ãt in oi negocio: in quo tale quid agitur t in medio mote cãe apud iudicẽ appellatiõis aut nõ mote aliqui eligant alij t ꝓpterea bi ẽntiũ trãſeat intra qỏ oporteat appellationis iudices litẽ decidere t p quãlibz cir cũſtãtiã rurſus reuertat itez ad iudices appellationis cã alijs quidẽ oĩb⁹ liceat vti partib⁹ tãq̃ ſi eos nõ cõtigiſſet deferre q̃dẽ appellatiõis iudiciũ apud electos aũt veniſſe ñ tñ poſſe vti q̃ biẽniũ ꝓterijt. nã qui ſemel alios elegit nõ eſt iuſtũ vt taciturnitatẽ culpet ei⁹ q̃ propterea leſus eſt quia hĩs que geſta ſunt de electione iudicum credidit. t ideo nõ ẽ executus neq̃ cõpleuit litem illic eo qỏ apud iudices illos ſit exercitatũ negocium. Hec igitur in omni negocio ſuari apud tuũ forũ volumus t omni alio vbi ſm appellationis iudicatur ſcema qten⁹ nihil iniuſte circa nr̃os ſubiectos agat. Si vo etiã poſtq̃ ỏſeruerit electos iudices biẽnĳ trãſeat tẽpus tũc confirmari volumus ſniam ſm conſtitutiones de hoc factas a nobis qỏ etiam deinceps in oĩbus futuris ſz hos modos negocijs valere volumus alijs omnib⁹ que de appellatiuis certaminib⁹ priſcis dicta ſunt legib⁹ t a nobis in legũ ꝓſcripta ſunt codicibus in propria virtute manẽtibus.

De teſtamẽtis impfectis a parentib⁹ in filios factis: et de diuiſione rerum a filijs coꝝ parente: et de ei⁹ facultatibus facta et ſubſcripta.

Volẽs in ſcriptis teſtari iter filios ſi nõ eſt liter arũ ignar⁹ manu, ꝓpria filiorũ noĩa quotas t quantas nõ per ſigna ſz p litteras totas deſignare debet in quo libertas t legatũ vtoꝝ t extraneis relinq̃ poterit. h.d. Ang.

Idẽ au. baſſo magnificentiſſimo comiti domuũ idẽ obtinenti locum.

Jo. gloriſſimo. p. ſacroꝝ. p. oriẽ. a.

Conſtantino diue memorie lex ſcripta eſt p ãtiquaz ꝓiecture ſimplicitatẽ poro cauſaꝝ varietas t naturã eas frequẽter mutãs egẽt leges illas emẽdatiõe nr̃a ꝓparauit. Dicit itaq̃ lex oportere moriẽtiũ volũtates nõ q̃ñ ſunt parentes omnib⁹ modis inter filios tenere t tñ eos erubeſcit parẽtes exiſtẽtes q̃ eis t clarã rez cõcedat ſignificatõnẽ dicẽs. Et ſi nõ manifeſte ſit eoꝝ diſpoſitiões appa uerint aũt ex q̃buſdã indicijs t cõ iecturis t qualibz ſcriptura t ſic eas valere t hoc in ſuis t in emancipatis filijs t inſuper. t Theodoſius decreuit nõ in patrib⁹ ſolũ hoc diſponẽs ſz etiã in matrib⁹ t aſcẽdẽtibus vtriuſq̃ nature. Hãc appreheẽdẽtes licentiã hoies in tantã ingreſſi ſunt obſcuritatez vt diuinãtibus magis q̃ interpretantib⁹ hec agerẽt itaq̃ neq̃ perſonas ſcribentes neq̃ rez dicẽtes noticiã t forte nec quãtitatẽ tñ dignat cõiecturis t veriſimiliũ rõe talia ꝓmitter. nos oĩa igitur clara t apta ꝓſiter volẽtes q̃d eñ ſic ꝓpriũ ẽ legũ ſic claritas maxime ſup defũcto diſpoſitõib⁹ volum⁹ ſi q̃s litteras ſciens inter ſuos filios voluerit facere diſpoſitionẽm primum q̃dẽ ei⁹ ꝓſcriptiõe tps de notet deinde q̃ filioꝝ nomia ꝓpria manu ad hoc vncias in quibus ſcripſit eos hr̃des nõ ſignis numeroꝝ ſignificãdas ſed p totas litteras ỏclarãdas vt vndiq̃ clare t indubitate ꝓſiſtãt. Si vo etiã rez voluerit facere diuiſionẽ aut q̃buſdaz reb⁹ certis aut oẽs aut q̃ſdã inſtões ſtatuere t harũ inſcribat etiã ſignificatões vt ei⁹ lr̃is oĩa ỏclarata nullã vlteri⁹ ꝓtẽtõez filijs derelinquat. Si tñ aut vtori aut extraneis pſonis: aliquibus voluerit relinquere legata aut fideicõmiſſa aut libertates t hec propria ſcripta manu dictaq̃ a teſtatoribus coram oĩbus teſtibus quoniã omnia ꝓſequẽter in diſpoſitiõe poſita ipſi t ſcripſerũt t volũt valere ſint firma nihilomin⁹ minuenda eo qỏ videant in charta ſcripta reliquã obſeruationẽ teſtamẽtoꝝ nõ ſuſcipiẽda ſed hoc ſolũ immutetur quod eius manus t lingua habet omnẽ virtutez charte p̃bitam.

Teſtamẽtũ cõditum inter liberos licet impfectum itadẽmũ rũpitur p ſecundũ ſi teſtator deſignare expreſſiz coꝝ. vij. teſtib⁹ adhitis nolle valere primũ qỏ fecerit t aliud ſolẽne cõdidit ſcriptis vel ſine ſcriptis. h.d. Ang.

Si q̃dem vſq̃ ad mortez maneat hoc ſcema nullo poſtea deducet teſtes q̃ voluit forte talẽ volũtatẽ cõ mutare aut ꝓuertere. aut aliq̃d tale facere cui licuit rũpere qỏ factũ eſt t aliã facere volũtatẽ declarãtẽ pfectã ei⁹ ſniam quã ꝓpetit valere hoc eñ cõcedim⁹ ei agere hoc ipm exp̃ſſim⁹ ſignificantẽ ſub pſentia teſtiũ ſeptẽ q̃ t ſi fecerit quãdã talem volũtatẽ nõ tñ eaz valere vlteri⁹ vult ſed rurſus quoq̃ vult alia facere t hãc aut in teſtamento pfecto faciat oĩa teſtamẽtoꝝ habentem ſigna aut in nõ ſcripta pfecta voluntate videri eũ ỏfunctũ eẽ poſſib⁹ ifirmis factis ex ſecunda eius ſm pfectum rõne. vt.C.de.le. t cõ. hũanũ. ſic.ff.ỏ iſti.l.ſz t ſi pupillus.ſ.ſcribere.

l Inter filios. q̃ vbi exneo reliquit tria exigũt q̃ ſcribat. t p cõſequentiã q̃ dicat id ipm qỏ ſcripſit coꝝ teſtib⁹. itẽ q̃ in fine ponat generalem clauſulã ꝓcluſiuã q̃ dixi t ſcripſi volo ſuari in filijs. p mũ exigit ĩm ſicut in nouell. a30.

m Diſpoſitionẽ i. voluntatem in libro. R.

n Temp⁹. ſ. declarãdi. j. pri.

o Dãu. ſ. fuerit

p Uncias. vbi i quotis partib⁹ inſtituit. idẽ ſi incertis reb⁹. vt ſubij.

q Numeroꝝ. ſigna numeroꝝ ſũt hec. v. t. x. t. x.

r Relinq̃t. t ſic valet. t no. q̃ vbi hec ſolennitas fit non oportet filijs ſubſcribẽ. t alias fieri ſolennitas ỏ quib⁹ dicit. ſ. de trien. t ſe. ſ. et qỏ ſepe vt patet ex cõtinuatiõe quã fecẽ videlicet ỏ illa autẽ. ad iſtã: vt.C. de teſtamẽ. hac ꝓſul. in auc. qỏ ſine. itẽ no. q̃ tam hanc q̃ pdictã auc. ſ. ỏ trien. t ſe. itellexerũt io. t bul. t a30. loq̃ qñ paterfa. fecit teſtm̃ i ſcriptis. ſi aũt cõdidit nũcupatiuz cur exiget ſubſcriptio. cũ ibi nulla ſit ſcriptura. iõ q̃. ibi veterez. l. ſeruat qñ ſit nũcupatiuñ vt quoq̃ mõ ſufficienti iudicio poſſit ꝓbari veritas ei⁹. vt.C. de teſtamẽ. hac ꝓſul. ſ. ex impfecto. ex duobus tñ teſtibus maribus vel feminis: vt.ff. de teſtamẽ. mi. luci⁹. i. tñ. lz alias femine repellant: vt.ff. de teſti. ex eo. et ſic ꝓz q̃ tm̃ i teſtõ in ſcripderogant pdicte. ll. de teſta. p iſtam ſed. D. putabat

in totū ei derogatū dicēs vt hodie nō possit pax min⁹ solēniter iter filios testari. nisi subscriptio fiat ab ipso vel liberis vel oīa declaret p cōsequētiā. vt hic exigebat numer. vij. testiū: vt i pfecta volūtate qz extraneis dic posse legari. s Obfuationē. i. subscriptionē testiū z signaculoꝝ. t Rebitā. p linguā z manū testatoris.

v Scema. istud dic fm p̄dictū scema.

x Cōmutaf. alʒ imutef i libro azo.

y Si quidē vsq; agere. volūtatem mutare si vult.

z Exp̄ssuz. g̃ sūt duo necessaria: vt rumpaf testm̄ p̄dictū. s. qō dicat expsse se penitere testamēti. z illud mutare. vt. ff. de le. iij. si q̄s in p̄n. qō valet notaf ad rescripta ō ius elicita qō valeāt si exp̄ssiz dicaf nō obstāte. l. tali. itē scōz ē necessariū qō aliud pficiat. vt insti. q̄mo. te. infir. §. fi.

a Volūtatez. s. min⁹ solēnez inter liberos.

b Perfecta h̄ solēnitas forte exeq̄tur cū exneos istituit hr̄des in scōo test. non filios. vt C. de test. hac consul. §. ex impfecto.

a Quia ꝯo ppe rantes. s. patres.

b Eos. s. filios. vt subiicit.

c Subscribere. s. filios vt subiicit.

d Scema. i. vltima volūtas.

e Profiteri. s. faciat filios. p eas fic tenebūt.

f Diuisiōe. nec eni aliquē istituit vel exhr̄dauit, sed res singf̄ares vni cuiq; assignat sic in codicillis solet fieri vñ neq; consequētia litteraꝝ: vt s. neq; in testibus est opus dū tñ de scriptura z subscriptione vf̄ p testes duos vel p cōfessionē partiū ostet.

g Que in ea cōsti. q̄ est. s. de triē. z. se. §. illud. z §. p sepe non dicit q̄d exne s possz reliq̄

h In diuisione facta aliis vt cōsonet supradictis azo.

De testatōibus[l] cōstitutio noua.

¶ Rogatus de restituendo q̄quid de hereditate supererit quartā saltē fideicōmissario restituere cogitur residuum vero alienare pōt exemplo eius qui habet pfectū dominium quarte autē diminutio non pmittitur nisi p dote danda vel restituenda aut etiā pro sponsalitia largitate z p captiuorum redēptione z p sustentatione sui si aliud nō hz ex quo dotē vel sponsalitiam largitatē dare aut restituere possit vel captiuos redimere vel se substētare z si cōtra hāc formā de restituēdo grauat⁹ diminuit quartā poterit agi p fideicōmiss. cōtra possessores hypothecaria vl̄ re ali aduenient casu restitutiōis fideicōmissi. itez cautio de restituendo fideicōmissum pōt per testatorē remitti. h. d. ang.

Idez au. basso comiti. dom. z lo cū habenti. Jo. p̄po. p orientē.

Negociū audiuimus p testamēto dubitatoq;[a] et interp̄tari iustū[b] estimauim⁹ z lege cōp̄hēdere certissima hoc q; nr̄e ꝯsuetudinis est i negociis mortis ex legib⁹ optimis accipere occasiones. Filios[c] em̄ q̄dā suos instituēs heredes deide alterutris eos filiis nō existētib⁹ substituer volēs iussit si contigerit aliquē eius filioꝝ z heredē futuꝝ sine filiis humanam sol uere vitā post exceptionē horꝝ q̄ ex lege debenf ei ex eis que ab eo[d] reliquebanf ei reb⁹ reliquas oēs res z iura quecūq; apud eū in tpe mortis inuenirēf venire z restitui ex his supstiti aut ei⁹ filiis si etiā ipe moriere tur omni cessante iter eos ppter me moratā substitutōnē cautiōe z fidei ussione in his eo[e] moriēte z vno q̄dē eius filioꝝ z heredū filios habēte alio vel manēte sine filiis phibet eum q̄ sine filiis est is qui filios habet nō vti[f] reb⁹ vt pote eas deterentes[g]. at ille vtēs verbis testamenti qz q̄cūq̄d inueniref in tpe mortis apud eū hoc eum restituere iussit fm hoc vult scema licētiā habere vti rebus sicut voluerit nulla phibitiōe d eo rū gubernatiōe illata ei. Nos igif[h] sumentes ex hoc occasionē est iam⁹ oportere z antiquā diffinitionē z d inceps descriptionē hāc q̄dē diffinire hāc aūt purā hominib⁹ reponere z ppterea lege cām cōphendere vt discāt hoies oēm legis ordinē in quo cōpetit talia z dicer z iudicare Nouim⁹ igif apud Papinianū sapientissimū dictū in nonodecio libro ei⁹ questionū vbi pmittit alienationes in tali cā illud solū velut vt studio i enigmate[i] pponēs vt tē oporteret phiberi alienatiōes cū ad soluendū[k] fideicōmissum ex studio qui hoc onerat⁹[l] est ad alienationē venit z tāq; philosophat⁹ inter impatores marcus tali quodā ppositio casu viri boni arbitratu videri i esse talib⁹[m] vbis disposuit[n]. Nobis ergo recte visuz est ita disponer legislationē vt siq̄dē vniuersaliter aliqs dicat restitutōnē fideicōmissi hec tenere que in talibus decreta sunt et a nobis iā sancita[o]. Si vero tale sit fideicōmissuz q̄le subiacz[p] z ea que inueniunf seu remanēt i tpe mortis testator submittet sola fideicōmissuz tunc indiffinite dictū p̄orib⁹[q] sub q̄dā legitima deducere diuisiōe z ordine[r] si q̄s ei hoc aut etiā tale aliq̄d dixerit aliud sancimus vsq; ad falcidiā solū sue institutionis necessitatē habere seruare eū q̄ onerat⁹ est fideicōmissi restitutiōe z nō posse aliq̄d penit⁹[s] ex illa minuer sufficiens existēs[t] sed hr̄di q̄dē supsint tres p tes illi autē q̄rte solius relinquatur

l Rubrica de restitutionib⁹ sz q̄ ē dr̄ia iter hūc titulū. z. §. d resti. z ea q̄ pa. z illū. j. d re. fideicōmissi. z de noīe fa. rū. in isto fit restitutio in morte restituētis. itē rex q̄ supsunt in supiori fit statiz vel put voluit post testatoꝝ. itē oīm excepta quarta: vt colligif hec differētia duplex. j. e. § . nobis in p̄n. inferioꝝ aūt de resti. fideicō. dicit de quo dam test. z codicillo. in quo singularia fuerūt relicta legata z p fideicō. fuit rogat⁹ q̄ habuit vt si nō alienet. nō p̄ncipalif de restituendo sz vt si alienet ad aliquē puenīat vt in rub. ibi patet azo.

a Egotiū qō scz negociū vel testamentū.

b Justū. alʒ in li. azo dignū.

c Filios ex eis. alʒ ex his.

d Ab eo. scz testante

e Eo morieñte. idest eo patre mortuo.

f Nō vti. in libro azo. nō est nō: z idē ē sensus.

g Deterēte. a detero d teris. vñ v estes deterite. i. d eteriorate.

h Nos igif. i diffiniti one q̄ diffinitio infra ponif fm pap. dictū qō respōsum iuenies isti. de fideicōmissa. here. §. sz qz. ff. ad tre. titius.

i In enigmate. i. i obscuritate qz nō pōt scirī qñ fecerit cā interuertēdi fideicō. vel nō.

k Absoluēdū. i. āniḥilandū. ac.

l Onerat⁹. s. fideicommisso. al.

m Talib⁹ vbis. s. q̄ tpe mort̄ inueniref: vt. §. e. ti.

n Disposuit vtrū interuertēdi cā fideicōmissi fecerit vl̄ nō: vt. ff. ad tre. l. titi⁹ rogat⁹. z. ff. de vsur. l. iij. §. nonunq̄.

o Sācita sunt. vt. §. d resti. z ea q̄ pa. §. i.

p Subiacet. idest q̄le est in casu nostro.

q Prioribus id est a p̄rioribus scilicet pap. z marco.

r Ex ordine. s. visum est disponere.

s Penit⁹. alias amplius.

t Existēs. id ē si ipse diues est per se. alias sec⁹. vt. j. eo. §. si vero cōtigerit. z sic nota q; tres partes sibi assumit. et hanc quartam solam restituit fideicōmissario. sed quā do de tota restituenda nulla rogaf tunc quartam sibi tres partes fideicō. det vt. C. ad treb. l. i.

a Scema. istud dic fm p̄dictū scema.

x Cōmutaf. alʒ imuteſ i libro azo.

y Si quidē vsq; agere. volūtatem mutare si vult.

z Exp̄ssuz. g̃ sūt duo necessaria: vt rumpaf testm̄ p̄dictū. s. qō dicat exp̄sse se penitere testamēti. z illud mutare. vt. ff. de le. iij. si q̄s in p̄n. qō valet notaf ad rescripta ō ius elicita qō valeāt si exp̄ssiz dicaf nō obstāte. l. tali. itē scōz ē necessariū qō aliud pficiat. vt insti. q̄mo. te. infir. §. fi.

z Volūtatez. s. min⁹ solēnez inter liberos.

a Perfecta h̄ solēnitas forte exeq̄tur cū exneos istituit hr̄des in scōo test. non filios. vt C. de test. hac consul. §. ex impfecto.

a Quia ꝯo ppe rantes. s. patres.

b Eos. s. filios. vt subiicit.

c Subscribere. s. filios vt subiicit.

d Scema. i. vltima volūtas.

e Profiteri. s. faciat filios. p eas fic tenebūt.

f Diuisiōe. nec eni aliquē istituit vel exhr̄dauit, sed res singf̄ares vni cuiq; assignat sic in codicillis solet fieri vñ neq; consequētia litteraꝝ: vt s. neq; in testibus est opus dū tñ de scriptura z subscriptione vf̄ p testes duos vel p cōfessionē partiū ostet.

g Que in ea cōsti. q̄ est. s. de triē. z. se. §. illud. z §. p sepe non dicit q̄d exne s possz reliq̄

h In diuisione facta aliis vt cōsonet supradictis azo.

i Subscripserit. s. solus vel cū filiis. p.

k Legis. s. de trien. z se. v. col. §. z illud.

v Si vero ꝛ ipz quarta. quã dz restituer. ꝛ dic cõtingat. i. tangat.

x Dare. ſ. p filia vl' nepte quã neceſſe hz dotare: vel dic reddere alicui vtrũq; enĩ eſſe põt. ſed ſi dos data definat eẽ dos vt ſoluto matrimonio nũquid reddit in cãm reſtitutionis. rñ. non. ar. ff. ad treb. l. heredib⁹. §. fi. ꝛ. l. ſi mulier. §. fi. ꝛ. eo. modo rñ. ſi b idẽ querat in illa cõſtitutiõe. ſ. de reſti. §. quãobrem. nã ꝛ ibi. p dote diminuide reſtitutõne pmittit.

y Spõſalitia. i. dona. ppter nup.

z Nõ habẽs. ydoneã ad dotẽ ſiue ad donationẽ ſpõſalitie largitatis.

ꝛ Si vo. ꝛ ĩ captiuoꝝ excepim⁹. qñ. ſ. nõ habẽt aliũde forte: vt. ſ. diri. itẽ nũq̃d eccl'ie ſimili mõ dari poterit reshmõi. rñ. nõ cũ b nõ ſit ſpãliter dictũ ar. ſ. neq; virũ qõ ex do. §. fi. in fi. itẽ no. q aliq̃ p captiuis alienat q̃ alias nõ alienant. ſic. ĵ. ò eccleſia ſtici. ti. §. interdicimus: ꝛ. C. de ſacroſan. ec. ſancimus in fi. itẽ in pcedenti dicto no. q ob dotem fit alienatio q̃ alias nõ fieret. vt. ſ. de reſtitu. §. quã obrem. ac.

a Dicam⁹. i. dedicam⁹.

a Si vo cõtigerit. faciat ad ſui ſuſtẽtationez egẽti ad ſobolẽ vt in no uel. azo. ꝛ ſic no. ob impẽſas pmitti qõ alias non fieret: vt. ff. de pe. he. bñs

b Si aũt tali. occaſiõe q̃lis dicta eſt. azo.

c Et alĩs. ſimilib⁹. q. d. pdictis modis poterit donare nõ alias.

d Per nullã. diſſimilẽ pdictis.

e Si vo cõtigerit. ſ. tetigerit.

f Nõ habeat. ſ. nũc habebat: tñ tũc cũ ꝛſumpſit alioquin cõtra azo.

g In rem vtilẽ. etiã ñ reſtituta hfe. qz ſi fideicõmiſſario in alienatis dico eã ñ eẽ neceſſariã. az.

h Hypothecas. in reb⁹ q̃ fideicõmiſſo nõ cõtinẽtur. ꝛ fuerũt defuncti nã rei mee nõ habeo hypothecaz: vt. ff. de pig. ac. ſi rem alienã. vel dic vtile dñiũ nõ repellit hyp. vt. C. de iure dotiũ in reb⁹ directũ cõtra.

i Dedim⁹. vt. C. cõmuratio nõ ei ꝺcepim⁹ ei q̃ grauat⁹ eſt etiã donatõnib⁹ vti aliq̃b⁹ ꝛ forſan ex ſtudio qõ papinian⁹ dicebat inuertẽdi fideicõmiſſi cã vt etiã quarta minuat inſtitutiõis eius ſed hoc oĩno relinq̃re fideicõmiſſuz alĩs oibus in eius poſitis ptãte ꝛ licẽtiam habeꝛ eũ his ſicut voluerit vti quẽadmodum pfectis dominis cõpetit Si vo⁹ ꝛ ipſam quartaz is q̃ grauatus eſt cõtigat neceſſariũ eſt pſcrutari cãm fm quã hoc egit ꝛ ſi q̃dem aut dotẽ voluerit dareᵏ aut ſpõſalitiã⁹ largitatẽ aliã nõ habẽs³ ſubſtãtiã opz ei hoc pmitti ageꝛ ꝛ hoc videlicz qõ noſtra ꝓtinet ĩã lege in q̃ ei oĩno nõ negauim⁹ talẽ diminutõnẽ. ſi vo ꝛ in captiuoꝝ redẽptiõem hãc eñ excipim⁹ ꝛ dicam⁹ deo cãm ꝛ hãc licẽtiã eũ habere facere ꝛ minuere etiã q̃rtã pietatis rõne qõ oĩno nob̃ pciosius videꝛ. Si vo cõtigerit[a] neq; ipm habere ex aliquib⁹ cauſis vñ faciat expẽſas ex tali reſtitutione etiã has facere dam⁹ ei licẽtiã hoc qõ ꝛ teſtatoꝛ pmiſit qõ reliq̃tur oĩno hoc volẽs ad reſtitutionẽ trahi ꝛ q̃ſi aliquis dicat ex hoc q remaneret ei reſtitutionẽ fieri. Si aũt nulla talis ſubiacet occaſio neceſſitatẽ habeꝛ oĩno quartã partẽ ppꝛie inſtitutiõis ſeruare ꝛ talib⁹ ꝛ alĩs[c] reſtitutionẽ dare. Si tñ aliq̃d expẽderit habẽs vñ ſupplementũ faciat ex illo ſuppleri quartã ꝛ p nullam[d] cãz hanc minui. Si vero[e] ꝺtigerit quartã ꝛ nõ habeat[f] ad ſupplemẽtũ aliã ſubſtãtiam tũc dam⁹ ꝛ cõtra empto res aut aliter accipiẽtes res in rez[g] ꝛ hypothecas[h] ex auctoꝛitate huius legĩ vt liceat cõplere ſibi fideicõmiſſuz ex reꝝ vẽdicatiõe hoc qõ i legatis tã dedim⁹[i] ꝛ ex cõſtitutiõe in rem eis donãtes ꝛ fideicõmiſſi pſecutionẽ vñ ꝛ cautionẽ fideicõmiſſarij⁹ dabit nõ min⁹ quartã ꝟuaꝛ niſi ꝛ ipaz teſtatoꝛ ſicut in ꝓnũciato nobis facto ꝓhibuit. cũ eñ ipe teſtatoꝛ oẽm nõ fideiuſſionẽ ſolũ ſed etiã cautionem relaxauit nos aliter diſponere nõ eſt moriẽtis cõĵcere[k] volũtatem Hec igiꝛ ſit cauſis deciſio ipi[l] qui ꝓbuit queſtionẽ ꝛ alĩs oibus in q̃b⁹ pẽdere cõtigerit caſus teſtamẽtoꝝ quidẽ factoꝝ ꝛ teſtatoꝝ quippe defunctoꝝ nõdũ aũt tali lucrũ accipiẽte fideicõmiſſum ſz adhuc eo q̃ gratus eſt ſupſtite. Et hec dicim⁹ nõ in filĩs ſolũ ſed etiã in alĩs cognatis ꝛ extraneis agere in q̃b⁹ oĩno tale fideicõmiſſũ relinq̃ ꝓtigerit. Tua igitur gloria oĩb⁹ hec manifeſta faciet noſtris ſubiectis vt ſciãt quem admodũ cõpetat ꝛ viuere eos ꝛ mori ꝛ teſtari ꝛ fideicõmiſſa relinquere ꝛ alia agere q̃ in talib⁹ ſunt ſancita.

De priuilegĩs dotis hereticis mulieribus non prestandis.

C Heretici nõ poſſunt ad aliquã dignitatẽ vocari ꝛ qui ſunt hereticj hac lege nota uxoꝛ mulier hereticaꝛ in ſua dote nullum hz priuilegiũ platonis vl' aliõ niſi ad orthodoxã fidẽ puenerit.

Idem au. Jo. p. per orientem

V Nã nobis eſſe ĩ omni nre rei. p. ꝛ imperĳ vitã ꝛ ĩ deo ſpem credidim⁹ ſciẽtes: qz hec nobis ꝛ anime ꝛ imperĳ dat ſalutẽ vnde ꝛ legiſlatões nras ide pẽdere cõpetit ꝛ in eaz reſpicere ꝛ hoc eis principium eſſe ꝛ mediũ ꝛ terminũ ſicut igiꝛ vniuerſi q̃ ante nos imperãtes ꝛ maxime leo pie memoꝛie ꝛ. Juſtinus pie memoꝛie noſter pater[a] in ſuis cõſtitutiõib⁹ hereticis oibus interdixerũt: vt neq; vlla ipi pticiparẽt militie neq; qõlibet ĩ publicis curis pticipium[b] haberent vti[c] ne occaſione militiaꝝ ꝛ publicoruz collegiozum ſancte dei catholice et apoſtolice mẽbra eccl'ie videꝛẽt vaſtare: ꝛ nos[d] aũt ipi hoc egim⁹ nris ꝓſtitutionib⁹ hoc roboꝛãtes. Hereticos vero ꝛ illi q̃ dixerũt ꝛ nos dixim⁹ cos q̃ diuerſaꝝ ſunt hereſuz q̃bus cõiungim⁹ ꝛ cõnumerat⁹ ꝛ q̃ neſtoꝛĳ iudaicã ſequũt̃ veſaniã ꝛ euſtichianiſtas et acephalos qui Dioſcoꝛi ꝛ ſeueri mala ſecta languent[e] ꝛ manichei ꝛ apolinaris renouãtiũ ipietatẽ ꝛ adhoc oẽs qui ñ ſunt mẽbra ſancte dei[f] catholice ꝛ apoſtolice eccl'ie in qua oẽs cõcoꝛditer ſanctiſſimi epi ꝛ toti⁹ oꝛbis terraꝝ patriarche ꝛ heſperie ꝛ rome ꝛ hui⁹ regie ciuitatis ꝛ alexandrie ꝛ theopoleos ꝛ hieroſolimoꝝ ꝛ oẽs qui ſub eis ꝓſtituti ſũt ſanctiſſimi epi ꝛ apoſtolicam pdicãt fidẽ atq; traditiõez Jgiꝛ ſacrã cõmunionẽ ĩ catholica eccl'ia nõ pcipiẽtes ab eis deo amabilib⁹ ſacerdotib⁹ hereticos iuſte vocam⁹ nã licet nomẽ chriſtianoꝝ ſibimet impoſuerũt[g] verũtñ chriſtianorum ſe fide ꝛ cõiõe ſeparãt dei iudicio ſemetipſos ſubdi cognoſcẽtes Que igiꝛ[h] ꝺ hereticis plata ſunt leges oibus ſũt manifeſta. Nos autẽ volẽtes oꝛthodoxã amplectẽtes fidẽ ꝛ eã defẽdẽtes habeꝛ[i] aliquod ampli⁹ priuilegiũ his qui alienãt ſe metipos a dei ouili qm̃ neq; iuſtũ ẽ eq̃libus cũ oꝛthodoxis ꝛ hereticos dignos[k] fieri priuilegĳs. pterea ꝛ nũc ad p̃ſentẽ reſpexim⁹ legẽ qz eñ dedim⁹[l] priuilegiũ mulierib⁹ dotiũ vt etiã priozib⁹ creditozib⁹ pponãt

nia de ele. l. i.

k Cõĵcere. i. fuare: ſed eſt cõtrafacere. ꝛ iõ nõ eſt faciendum: vt h ꝛ. C. vt in po. le. in ipis ꝛ. l. cũ archimedoram.

l Ipſi. hoc ẽ ipi ſ. cauſe q̃ pbuit ꝛc. Rubrica. de priuilegĳs dotis hereticis muli. nõ pſtan.

Nam noſter pater noſ. iuſtiniani⁹ filiũ iuſtini. qõ dic vt inſti. de dona. §. eſt et aliud.

b Participiũ. nã nec aduocati: vt. C. ò poſt. l. nẽo vel in fozo. item neq; defenſozes ciuitatũ: vt. C. de epa. au. l. iubem⁹. item neq; in aliqua dignitate. vt. C. ò iudeis. l. fi.

c Vti. pro vt.

d Et nos. hic accipe ſicut. ſ. poſitũ. et ſupple ſicut ipi fecerũt ita nos

e Languẽt. i. lãguendo ſequũt̃ et moꝛãt. i ſecta dioſcoꝛi.

f Sãcte dei. no. eſſe hereticũ q̃ nõ eſt eccl'ie mẽbꝛũ. ꝛ facit ad hãc cõſtitutionẽ in decret. xv. q. vĳ. c. vl. ꝛ. C. de here. ꝛ ma. l. ĳ. ꝛ. liĳ. q. i. c. ĳ.

g Impoſuerũt no. parum habere nomẽ: niſi etiã factũ habeat: cũ nomina debeant eſſe cõſonãtia reb⁹: vt inſti. de donati. §. eſt ꝛ aliud.

h Que igiꝛ. amplectẽtes accuſatiui caſus.

i Habere. nã in hoc priuilegiũ nõ habet. vt. ſ. ò eq̃. do. §. his ꝓſequẽs C. qui po. i pi. ha. l. vlti. ac.

l Dignos. ĩmo omnia priuilegia oꝛthodoxis pĩſita hereticis denegãtur: vt. C. de here. l. i.

l Quia ei dedi

mus. vt. C. q̃ po. in pig. l. vlt.

m At tpe. i. ab his q̃ antea contraxe/runt.

n Habere. nam in his priuilegiis nõ habẽt. vt. §. de equa. do. §. hiscõ sequẽs. z. C. q̃ po. in pig. ha. l. vlti

n Facꝛ. zita par citur eis si volunt penitere sed cõtra C. de aposta. l. ij. in fi. sol. aut illud spã le est in apostatis. aut hꝫ cozrigit. vel ibi de his qui iaz fuerũt catholici q̃ apostatauerunt. h de his qui nunq̃ nostrã fidẽ priꝰ cognouerũt q̃bus est parcendñ a pn cipe. vt. C. de her. l. iiij. in fine. item a deo: vt. C. de sum. tri. z. fi. ca. l. fi. circa fi. itez contra. §. vt clerici qui re. z cõ. col. v. in me. cõsti. sz ibi nõ suscipiũ tur clerici redeun tes qz grauarẽt ec clesia in expensis p surrogatis z re/uertentibus vt ibi dicit. itẽ no. q̃ ni si peniteãt etiaz a patrib⁹ hr̃des nõ fiunt. vt. j. vt cũ de appel. cog. §. ge/neralẽ zc.

De nauticis vsu ris. Rub.

Quim⁹ hãc legẽ quidã nõ habẽt. z nõ legit z melioꝛẽ ordinez eas habere z nec a tpe^m supatas in donatiõibus aũt ppter nuptias ſm tẽpoꝛa p q̃ fiunt hypothecas habere^n oĩbus in pñti facim⁹ manifestũ z p hãc sacrã nraz legẽ. qz z hoc ꝓuilegiũ z tacitas hy/pothecas z oĩa alia que mulieribus oĩb⁹ in diuersis ꝓuilegiis a nris le/gib⁹ data sunt illis dam⁹ solis qua tenus his fruãt z vtant que diligẽ tiã habẽt rectam z adoꝛandã nram fidẽ tenere catholice dicim⁹ z apo/stolice eccl'ie z participaꝛ in ei⁹ salu tari cõmuniõe. que eñ separant se a sancta dei catholica z apostolica ec clesia z sacrosancta in eã cõmunio/nẽ p̃cipe nõ patiũt ab eis deo ama bilib⁹ sacerdotib⁹ nolum⁹ oĩno ta/lib⁹ frui priuilegiis Si eñ se sepa/rãt a dei mulierib⁹ z a sacra cõmuni one alienas faciũt multo potuis et nos nõ eas dignas fieri priuilegiis z neq̃ ex nostris legib⁹ frui p̃mitti/m⁹ cõtinẽtia. Sed sint eis i aggressi bilia magꝭ oĩno ex legib⁹ bñficia et omni priuilegio ex nris constitutio nib⁹ eis dato ꝓuabunt. Licebit aũt eis melioꝛis snie factꝭ⁹ z rectã verã q̃ amplectentib⁹ fidẽ z hac semper cõtẽta stabilibus ꝓfrui muneribus z priuilegiis his in oi ditiõe valẽti/bus atq̃ seruãdis principaliter qui dẽ a deo amabilib⁹ epis z sacerdoti b⁹ dei deinde a nostris adminiſtra/toꝛib⁹ z iudicibus siue sint maioꝛes seu minoꝛes z insuper a tua celsitu/dine apd̃ quã z p̃sentẽ facim⁹ legez. Vñ cõpetẽs est z iudices apud q̃s alique mouebunt contra mulieres cause z aut munerib⁹ quedã priuile gia sibi vẽdicare volẽtib⁹ respicere adpñtis nre legis subtilitatem z si nõ inuenerit eas oꝛthodoxe fidei exi stẽtes z p̃cipiẽtes sacrosctãz z ado/rabilẽ cõmunionẽ in sanctissima ca tholica ecclesia z apostolica a vene rãdissimis ei⁹ sacerdotib⁹ nõ p̃mit/tere frui ex nris cõstõibus z priuile/giis. Que igit placuerũt nobis z p hãc sacrã ðclarata sunt legẽ tua cel situdo cognoscẽs cãis apud eã mo tis ſuare operi effectuiq̃ tradere cu ret z p solẽnia edicta z p̃cepta ꝓpa omnibus faciat manifesta z in hac felicissima ciuitate z i ꝓuinciis vt co gnoscãt oẽs quãta z que nobis cu/ra est z vere circa dñm chr̃istũ verũ deũ fidei z nroꝝ subiectoꝝ salutis.

De nauticis vsuris.

In dẽ au. Jo. p̃p. oꝛientis. Quim⁹ ex denũciatõe tue celsitudinis legẽ fecisse iã ðtraiecticiis pecuniis q̃ mãifesta fa/cta est foꝛo tuo. Sed qm̃ postea ad/ditionib⁹ nobis factis p̃cipimus le gẽ illã nõ valere p̃sumi eñ ꝓperan tes ex foꝛo cognouim⁹ aut̃ eã et in quibuslibet ꝓuinciis iã insinuataz p̃terea sancim⁹ talẽ legem oĩno va/care z si ꝓtigerit etiã p ꝓuincias eã destinare nec ibi valere sed inualidaz esse. Sicq̃ nõ volum⁹ cãm ꝓcedere tanq̃ si necscripta fuissz memoꝛata lex ſm de talib⁹ positas leges a no/bis negocia z extimatiõe z snia po tiant. Que igit placuerũt nobis et p hãc sacrã ðclarata sũt legẽ tua cel situdo oꝑi effectuiq̃ tradeꝛ festiet.

Hec cõstitutio^p innouat^q ꝓstitutio nẽ que p̃scriptionẽ centuz annoꝝ venerabilibus locis declarat.

Quas actiones. xxx. an. excludit p̃scriptio si loco religioso cõpetũt quadraginta annis tan tũ excludũtur vsucapionib⁹ triẽnij z quadrien nij saluis manentib⁹. h. d. ang.

Item an. theodosio.

Quod medicamẽta^r moꝛbis hoc exhibẽt iura negotiis vnde cõsequit vt nõnũq̃ a iudicio discoꝛdet effect⁹ z qđ crede bat cõiectura ꝓdesse experimẽto in ueniat inutile. ꝓbat igit hoc p̃ntis etiã necessitaꝭ sanctionis in qua ꝓui legiũ religioso ꝓposito sacrosãctis ecclesiis dei z mõasteriis aliisq̃ re/ligiosis locis cõstitutiõe nra nup i/dultũ necessaria cozrectiõe distinguimus. duduz si quidem iusseramus ad centũ illis annos exceptionis p pagari curricula p cui⁹ licentiã san ctiõis negotia quidẽ multa cõmota sunt z velut antiquoꝝ vulnerũ^s ob ducte patuerunt itez cicatrices sed eoꝝ sanitas ꝓuenire nõ potuit ꝓ bationũ. sed difficultatibus impedi ta quoniã p tantuz seculi magis q̃ tpis spaciũ nec documẽtis integri tas nec actis fides nec etas valet te stibus suffragari^a verũ qz largitatis nostre causaꝝ ñ occurrit angustia^b cũ rõne simul ac religiõe tractãtes p̃dictũ ꝓuilegium vsq̃ ad possibilẽ modũ deducere exꝑimẽto retraxi/mus z iubem⁹ in negotiis que ante hac. xxx. ãnoꝝ remouebat exceptio nũc venerabilib⁹ ecclesiis z mona/steriis xenodochiis nec nõ oꝛpha/notrophis z bephotrophis et pto chis. xl. annoꝝ ꝓtelatio cõferatur salua scilicz circa alias p̃sonas z cãs virtute quã semp tricẽnalis sibi p̃e scriptio vendicabat quoniã hãc de cẽ annoꝝ adiectoꝝ solis vt dictũ ẽ religiosis locis eoꝝũq̃ iuri vel con/tractibus indulgem⁹, vt sopite hoc

p Rubꝛica. hec cõstitu tio. scz q̃ est. §. vt eccles. ro. ſm io. vt legitur in no uell. nã dicit illã gene ra liter loq̃ in oib⁹ eccl'iis z nõ generaliter cozrigi. sz nos intelligimus eã tantñ de romana ecclesia. z aliis ei suppositis. vñ dicas h fieri mẽtionez de ea que est. C. de sac. sanc. ec. l. fi. supioꝛ aũt vt ecclesia ro/mana zc. remanet i firmi tate sua. z h oc ꝓbaꝭ i iu re canonico: vt extra de p̃scrip. c. vig: lãti.

q Innouat. hãc q̃dã ñ habent. z nõ legit.

Quod medicamẽ ta iura. vt enim moꝛbo p medi/cinam quis liberaꝭ. sic z negociuz per ius. z sicut quandoq̃ mala daꝭ me dicina que credit bona z hoc duduz postea appa ret: et alia est necessaria tunc medicina. et ita lex quãdoq̃ fit mala q̃ credi tur bona z cũ post appa ret ẽ necessaria noua lex z hoc dicit hic.

s Vulnerũ. vt vuln⁹ ma le curatũ iterũ patefit sic p̃scriptio. c. an. que vide baꝭ pacificata iterũ tra ctabaꝭ z nõ poterat ad finẽ ꝓduci inopia ꝓbati onũ qz vix inueniebaꝭ ali quis. c. an. q̃ ꝓbaꝭ possit z hac necessitate reduxit ad. xl. an.

a Suffragari. no. fidez testiũ posse perir. sic. ff. ð car. edi l. iij. §. due. z. §. ð tempo. nõ so. pe. in p̃nci.

b Angustia. i. nõ occur runt ea q̃ nostra largita/te vtaꝭ cũ z memoꝛia pe rierit. licz alij aliter expo nant hoc.

c Et iubem⁹ i alijs. pu/ta q̃driennij. vt. C. ð qua. pze. l. fi. z plene dicel. j. ð eccle. ti. §. p tẽpoꝛalibus

d Cōstitutio. dicas semp fieri mētionē de illa cōstitutiōe. l. vt iter diuinū C. de sacro sanc. eccle. liczio. aliter dixerit, vt dixi i rubrica. ac.

e Si quas. viij. lustroz lustrū vocat quinquēniū qđ octies iteratū. xl. complet annos. qui enī tātū tacuit obijcik ei hꝫ lāctio.

Ultra quidē prudētia: vt. ff. eo. p totum.

g Dispositio. vt. C. eo. p totum.

h Et possidētez sic ꝺoe corpozali tātū. p. tū dixit idem de incorpozali. i. de actiōe psonali. qđ satis pōt dici fm vetera iura. vt. C. e. l. ij. ꝛ. l. fi. sed p hāc videk cōtrariū. ꝛ hꝫ hoc nō pōt opponi de eo qđ est. C. ne li. po. l. i. ꝛ. ij. vbi cessa actio potētioz amittik qz ibi est incozpozalis

i Mouek. nō est necesse q lis cōtestek. statim enī restringik. cumōz iudiciaria cognitione ꝛc. libellū ꝑ dari necesse est sed nō litis cōtestatio. hꝫ multi cōtradicāt. itē simplex interdictō nō facit rē litigiosam. vt. C. e. l. i. ꝛ. ff. e. l. i.

l Cōstitutionē. i hmōi posita. C. e. l. fi.

l Obtinere. i. intelligim Discernim⁹. vt sciēs emptoz re careat ꝛ pcū deк fisco non vt lucro cedat alienātis immo ipe dat tantūdē si fit emptoz ignozās pcū reh abeat si soluit tm̄ q̄ sit ei⁹ tertia vt. C. e. l. fi.

n Perspexim⁹. s. p. e. l. C. circa finem.

o Diuisio qđā enī fiunt cīuniuersitate q̄ aks nō fierēt, vt. ff. de acq̄. rero. l. quedā. ꝛ idē dicas in dotiꝫ cā ꝛ dona. ꝓpter nnp. trāsac. ꝛ legati. ꝛ fideicō. vt. C. l. fi. §. fi. in fi. ꝛ. j. pri. §.

p Litigātē actoz ēvk reū

q Et b. cōsequak. qđ si heres agere nō vult. rñ. cōpellit eū legatari⁹. vt ff. de le. i. l. si sic. §. fi. ꝛ no. de b triplex ius naz iure veteri agebat heres. ꝛ ī omnē euētū legatario tenebak: vt. C. e. l. iij. ꝛ b ante iusti. p iusti. vero agebat legatari⁹ suo periculo: vt. C. e. l. fi. in fine. hodie vero agit heres sꝫ periculo legatarij vt b subiicit. ꝛ fm hoc dicte. ll. corrigunk hic in b. ac.

tēporꝭ spacio tā psonales q̄ hypothecarie actiones in ꝑpetuū ꝙquiescāt nihis penit⁹ aliꝭ exceptiōib⁹ ꝺrogātes sed tam in aliꝭs q̄ triennio vim roburq; tenentib⁹. in illis nāq; vt dictuz est tā negociꝭs religiosos contractus memozato sexagita annozū p̄uilegio volum⁹ perfrui in quibus eis cētū annozū p̄rogatiuā ꝓstitutio⁹ nra ꝓtulerat si quas pla ne cās ante hāc nostrā cōstitutionē ab ecclesiꝭs ceteriscq; locis vbicūq; cōmotas iudicialis snia aut trāsactionū cōuētio terminauit nolumus refricari sed in reliquū illis hāc obijci sanctionē q̄s ante hāc sopitas octo lustroz silētio moueri hacten⁹ aut motas terminari nō cōtingit. Illustrꝭ igik ꝛ magnifica auctozitas tua que p hāc generalē legē nra statuit eternitas edictis ꝓpositꝭ ad oim noticiam faciat puenire. Dat. calēdis. Junij cap. Jmpatoz Iusti. Jo. pp. an. xv, Bili, vice.

De litigiosis ꝛ decima parte litis ab actoze cautela pstanda.

Res litigiosa efficik mobilis ꝛ imobilis cuz inter possessoꝛē ꝛ petitoꝛē de ei⁹ dominio cā mouek per iudicialē cōuētionē aut principi ī pcib⁹ oblatis ꝛ reo cognitis. h. d. Ang.

Idem au. theodozo. p. p oriētem

m Ultra quidē de litigiosis tā ātiqua legislatoz p̄rudētia q̄ imperialis dispositio⁹ pmulgauit. sed in pnti quidē iudices a nostra clemētia petierunt vt dubietatē discernim⁹. q̄ adhuc p hmōi cāis in iudicijs cōmouēk ꝛ leges nec nō ꝓstitutōes sup his positas aperti⁹ explanem⁹. vt iā manifestissimuz si quas res vocari litigiosas oporteat ideoq; sancim⁹ litigiosam dici ꝛ intelligi rē mobilē vl̄ immobilē seseq; mouētē de cui⁹ dominio cā inter petitoꝛē ꝛ possidentez mouek[l] aut p iudiciariā cōuētionez aut p p̄ces p̄rincipi oblatas ꝛ insinuatas iudici ac p eū aduersario interpellatoris cognitas i his em̄ casib⁹ etiā p̄teritā cōstitutionē[k] mā suetudinis nostre post hāc volum⁹ obtinere[l] i qua sciētes ꝛ ignorātes ēpto res discernim⁹[m] ꝛ hoc adijciēdū eē pspexim⁹[n] vt si lite ō re litigiosa pēdente pulsatū cōtigerit ab hac luce recedere heredes aūt ei⁹ velle diuisionē rerū facere sine aliquo obstaculo liceat eis hoc agere. Quando em̄ res litigiose p successionē ad heredes pueniunt nō debet alienatio intelligi eaz inter cohꝛdes diuisio[o] Et hoc aūt pnti nra lege decernim⁹ vt si cōtigerit vnū p tali cā litigantem[p] ab humano cōsortio recedētē per vltimā voluntatez res aliqs de quibus dominij dubitatō vertitur legati noie cuicūq; relinquer siqui dē hꝛs iudiciali snia dñs eaz fuerit demōstrat⁹ tūc legatari⁹ qđ ei relictū est modis omnib⁹ ꝓsequat[q] Si vo heres in iudicio vict⁹ extiterit n̄ habeat legatari⁹ lniam aliam rem p eodē legato heredez exigere qm̄ sciēs testatoz rē litigiosaz ee litij euētū legatario dereliquit. Un̄ dam⁹ licentiā legatario si hoc ꝓdesse sibi putauerit litis participē fieri[s]: vt ne aliquā forte negligētiā seu ꝓditionē hꝛdi possit obijcere. Ab hoc aūt litigiosi vocabulo hypothecas separari decernim⁹ ꝛ i his hāc distinctionē tenere ꝛ si qđē spāles res mobiles vl̄ immobiles aut se mouētes noiatiz fuerint hypothece supposite liceat qđē debitoꝛi eas cui ꝛ qn̄[v]: voluerit vēdere sic tn̄ vt ex p̄cio earū vsq; ad ōbiti quātitatē satisfaciet creditoꝛi. Si aūt hoc ōbitoz non fecerit damus licētiā creditoꝛi q̄ rez vēditā suppositā habet eādē rē vēdicare[t] donec ei satis ꝓ debito fiat⁹ hoc aūt p̄cepim⁹ obꝛuari si nō forte ante aut p generalē aut spālē nominatim hypothecā eadē res aliꝭs fuerit creditoꝛib⁹[x] obligata tūc em̄ fm sacraz nostraz legū tenorē tēporū p̄uilegia vnicuiq; creditoꝛum seruari decernim⁹ ex quo iaz claret qđ generales hypotecas multomagis litigiosi vocabulo volum⁹ cōtineri sed eaz actiōes fm veterū legū constituta examinari ꝛ vim p̄cipim⁹ obtinere. ꝛ hoc q̄dē de litigiosis ꝛ spāli nec nō generali hypotheca dispositum⁹ vt iam nulla de his i iudicijs dubitatio generet[k] sed hꝫ distinctionē hmōi certamia terminēk. Ad excludēdas aūt calūniose mouentiū intētōes ꝛ executoz fraudes ꝛ aliō inuenit p̄uidētia nra remediū. Sācim⁹ em̄ oēs iudices si qn̄ aliquos: tenerī vl̄ admoueri voluerit hāc cōditionē i suis iterlocutiōib⁹[a] adijcere vt nō aliter cōuentionales libelli pulsatis porrigank: aut spoztule executoꝛib⁹ denk nisi p̄i⁹ ꝛ in libello actoz p se aut per tabularios sb̄scripserit: ꝛ actis[b] interueniētib⁹ fideiussoꝛem idoneū periculo cōpetētis officij[c] p̄stiterit[d] ꝙfitētem q̄ vsq; ad finē litis pmaneat[e]: ꝛ suas intentiōes aut p se aut p legitimū ꝓcuratoꝛem exerceat ꝛ si postea fuerit approbat⁹ iniuste litē mouisse sūptuū ꝛ expensaz[f] nomine decimā[g] partez eius quātitatis que i libello cōtinetur pulsato restituat. Si aūt dixerit nō valeк fideiussoꝛē dari tūc apō iu

r Dereliquit hoc eni p̄esumim⁹ nec cōtrarij pbationē recipim⁹.

s Fieri. fic ꝛ domin⁹ cū p curatoꝛe: vt. ff. de ꝓcura. l. paulus in fi. fic legatari⁹ cū eo q̄ conuenik querela. vt ff. de inoffi. test. l. si suspecta. ꝛ. ff. ꝺ appel. si perlusoꝛio.

t Ab b. alꝭ ad b alias ad b. ꝛ quelibet est bona lra.

v Et qn̄ ēt pēdēte lite tā sup hypothecaria. nā ꝛ hoc b dicere intēdit. hꝫ nūq̄d tenet actōe in factū debitoꝛ q̄ alienat cā mutandi iudi. rn̄. sic. vt. ff. de alie. iudi. mu. c. fa. l. i. ꝛ hzille ti. locū habeat anteq̄ sit res litigiosa tn̄ multomagis post hꝫ locū: vt. ar. ff. de penis si aliq̄d sed aliꝭ intelligūt hūc §. vt si agak rei vē. ꝺ aliquē nō iō p̄hibek rem obligare hꝫ p̄hibeak eaz alias alienare.

x Clēdicare. p hypothecariaz debitoꝛe. s. possidente qui nōdū tradiderat eā emptoꝛi: vt ß. de fideiuss. §. sed neq; ad res que ē contra fm hꝛ. vel forte emptoꝛe etiā possidēte. ꝛ ita hic corrigik qđ. ß. de fideiuss. dicik ꝛ hec hoc fm. b. vel tio dic excussis tn̄ p̄ius bonis debitoꝛis ꝛ mandatoꝛis ꝛ fideiussoꝛis ꝛ spōsoꝛis. vt. ß. ꝺ fideiuss. §. sed neq; fm al. qđ verū videk. vel hoc locuz hꝫ cum agit creditoꝛ vt ex ipso pignoꝛe sibi satisfaciat vel aliud i tacito pignoꝛe: vt b cū hoc tn̄ fm. ll. veteres erat: vt. ff. de iure fi. mochis. in p̄in. ꝛ dixi supza i p̄dicto contrario.

y Fiat. vt. C. de pig. l. debitoꝛē. ff. de distrac. pigno. si creditoz. §. fi. ꝛ facit. ff. ꝺ pi. l. hacle.

q̃uis. ȝ Creditorib⁹ q̃ possideãt vl' petãt. r Ad excludẽdas sancimus enim teneri cum i presentia sint. a Suis interlocutõibus.i.preceptis.nam omne preceptuz iudicis qõ facit ad causam finiẽdam e3 interlocutio:vt.ff.de ar.l.qualẽ.in fi. b Et actis.s. scriptura inde facta auctore iudice.ſz nunq̃d ex hac.s.scriptura oritur actio reo. rñ.ñ sed vt iudicis officiũ in exigẽda decima iterueniat.ſz stipulatio nõ fuerit apposita ſz az. si aũt sit apposita acquirit vtilis ẽt extipulatiõe executorib⁹: vt.ff.rez pup.sal. so.l.iiij.in principio

c Officij.i. officii alius vt ponat misterium pro administrãtibus.

d Prestiterit. ſz cui. rñ. executori bus. nã ex eo z pacto habebit re⁹ vtilem act. vt modo dixi vel ipsi conuẽto sine dubio

e Permaneat.s. actor.ſz ff.C.ỏ appel.eos in fi. nam nullus cauet de p uocatiõe appellationis exercenda. vt ibi dicit. sed dicas illõ corrigi p istud fm azo. vl' il lud i appellatõis cã b in principali

f Expensarũ.o n. q̃ qui inuste litez mouet ad expẽsas tenet vt h.t.C.de epi.t cle.oẽs in fi. t.s.ỏ exhi.§.quia vero.t.C.de iu. p perandũ.§. si x̃o.

g Decimã.dicũt q̃daz q̃ hec decia nõ excedit vltra.xxxvi.au. vt.s.ỏ execu.§.i. alij dicunt q̃ excedere põt t illa aut.añ cõstitutionẽ loquit h̃ post.t sic h̃ differt ab illa nec altera ẽ supflua.tu dic q̃ illa sit ppter incipiendã cãm hec ppter finiendã.sed que cautio prius fiet. rñ. illa tũ q̃ est i ordine hui⁹ libri prior. tũ quia respicit principũ qõ prius esse debet. vt ar.C.de no.co.com.l.fi. itẽ an cõtinue h̃ post illã rñ.sic vl' dic fm io.illa añ receptionẽ libelli hec post ſz anteq̃ reo det. itez quid si plus expẽdit q̃ decimã. rñ.totũ sibi restituit si hoc iuratvt ar.s.de exhi.§.q̃rõo.t.j.e.§.oẽm.t.ff.de iudi. l.eum.t.C.de iudi.pperandũ.§.si vero. sed videt q̃ h̃ decia nullo mõ sit pitanda. vt insti.ỏ pe.te li.§.h̃ aũt.q̃ est cõtra.so.illa corrigit vt hic.itẽ q̃ subijcit quãtitatis large accipe t p specie. vt.ff. de le. iij. quisquis: t sic no. hic q̃ etiã in acti. psonali oz actor dicere rem certam in libello vt hic.t.ff.de rei vendi.si in rem.§.t si vestimenta t.ff.de dolo.l.item exigit.t.ff.de iureiuran.pretor in principio

h Hoc ipm.s.fideiussorẽ se dare non posse t qõ subijcit t q̃ duo iurãt.sic.t.j. vt nulli iudi.§.si x̃o cri.t.C.de asser.tol.l.i.§.oẽs. t.ff.q̃ satisdare co.l.ỏ die.§.fi.t facẽ ad.§.j.ỏ san.e.§.nulli.t.s.ỏ nup.§.q̃

i Prositeat.s.q̃ vsq̃ ad finẽ litis pmaneat. ſmodo in fi.

k Denarum.i.x.t decem. vt.ff.de leg.i.l.ũ quis testamento titio.

l Detent⁹.i.citatus re t verbo. m Ex cõsensu.i.arbitrio fm quosdaz nã ibi nõ prestat pdicta cautio fm eos.sed ỏ.ff.de ar.l.i.dic q̃ ibi vt remittat partiũ ꝓsensu.nã cõsensu partiũ de iure interdum relaxat: vt ar. ff. de fer.l.i.i.rñ. n Cõstitutionib⁹.q.d.sine hui⁹ cõstitutiõis auxilio ex quo partibus placet. o Omnẽ.supple ad omnez t c. p Legem vt.C. vt nemo inui.agere vl' accu.

q Quãobrem.nũc incipit t prio qñ lis iam cõtest.est postea quãdo nõ est contestata. vt.j.e.§. si vero in fi.

r Exercere.no.qõ semel voluit psequi cogit: vt C.ad vell.l. fi. in fin. t.ff. man.si mandauero.§.fi.

s Judiciũ.al's negotiũ

t Clocetur vt veniat ad causaz vt.C.qui accu.nõ pos.l.iij.

n Cautione.i.dilatione sic dicta quia ad cautelaz det vt possit ad emptoriũ puenire. t sic ad sẽtentiã. vt.ff. de iudi.l. ad emptoriũ t qõ dic.xxx. diez: dic q̃ olim erant.x. vt.ff.eo.l.per interualla: et.C.de iudi.l. pperãdũ. §.i.ſz ille corrigũt p istã aut.istõ ẽt idẽ spaciũ credim⁹ augeri i reo. nã nõ oz t c. vt.ff.de re.iur.l.nõ oz t de fer.l. fi fm io.sed dico grauari actorem vt diffinitiua ỏ euz ferat t añ litẽ pte. vt.j.e.§. si x̃o t nõ dico in reo absente añ lit.cõtesta.sed si agat realiter in poss. rei petite mittet actor: vt.C.de prescrip.xxx.an.si q̃s.si psonalit: p mẽsura debiti vt ỏ.de exhi.§.si vero etiaz multa enim cõceduntur reo que actori nõ ꝓcedũtur. vt.C.de tẽpo. in inte. re.l.petẽde.t.ff.de fer. l. fi.ſz omẽ qõ liceat actori t c. vt dictũ est. t ẽrõ qz duri⁹ oz astringi actor q̃ puocauit inuitũ vt.ỏ. p xi. iniuste em̃ t c. ſz videt ẽt q̃ ỏ reũ ferat diffinitiua fnia añ lit. cõtest. vt ỏ. vt oẽs obe. iu.§.si x̃o: ſz dic ibi q̃si cõtest.lit.ỏ dum cũ ali⁹ ei rñderit. vel nõ fert diffinitiua: ſz de reb⁹ absentis satisfit. itẽ no. cõsuetudinariũ ẽ tres dari potius q̃ plures vel pauciores siue maioris tpe siue minoris inueniat. vt.j. vt spõ. lar.§. ad b̃.t.C.quõ t qñ iu.l.ꝓsentaneũ t.j. vt cũ de app.cog.§.ſz b̃ pñti. ſz q̃ro an b̃ casu iudex possit b̃ spaciũ minuere. videt q̃ nõ. vt.ff.eo.p interualla cũ sit dilatio legalis aliud aũt si sit in iudiciali: vt.C.ỏ dila.l.i. vel dic pose minui vt.ff.de iudic.l nõnunq̃. r Preconũ. hodie p tres nũcios ad domũ missos. nec clamat pco p plateas q̃ t c. olim em̃ p edicta i albo posita vt hic cõtinet fm io. sed qualiter cũ semel eẽt scriptũ in albo iterũ scribebat. rñ. forte elapsis triginta dieb⁹ delebat t iterũ scribebat t no. q̃ i b̃ albo erãt spãlia edicta vt de his citationib⁹ quedã generalia. vt ea q̃ dicũt ꝓtoriũ edicta. vt.ff.de iurisdi.om.iu.si quis id in prin. p Alijs x̃o pmittimus. no. delegato principis licere citare p edicta t sic est ỏ.s. de ex hib.§.si vero quidã sibi nihil facere volente. so. b̃ corrigit in his delegatis alij dicũt q̃ hic fm illã distiguit. vt hec lite cõtest. non ante liceat.

z Edictis.in albo. t Si vero inuitũ. no initiũ litis fieri p contest. sic C.de pl⁹ peti.l.i.t.C.de iudic.apertissimi.t.C.vbi de cri.agi opoz.l.i.t faciunt ad ea que dixi.ff.de iurisdi.om.iudi.t quia in fine.l.

qua obtinente nondũ actione ꝓposita t his obtinentibus tantũ in futuris causis.h.d.ang.

Omnẽ vero cãz finẽ volẽtes celeriter puenire t illoz malignitatib⁹ obuiam⁹ q̃ tm̃mõ ꝓponũt actiões. nolũt aũt vsq̃z ad finẽ exercere iudiciũ dicẽtes legẽ eẽ q̃ decreuit nemine cõpelli actões suas exercere nolẽtẽ t hãc igitur prauitatẽ extinguere festinantes iubem⁹ memorate legis auxilio nõ eos vti qui cõtra alique suas ꝓposuerit actiões siue p iudiciariã quẽtionẽ siue p pces pncipi oblatas t iudici insinuatas t p eũ ad sciẽtiã aduersarij deductas vl' sub legitimi iudicis ceptas examie. Inuiste eni agere recusat q̃ parat⁹ aduersariũ suũ ad iudiciuz vocauit cũ hec excusatio pulsato magis q̃ actori cõueniat. Quamobrẽ sanci m⁹ actorẽ ceptũ negociũ vsq̃z ad finẽ litis exercere. Si vero cãm pseq̃ distulerit dam⁹ pulsato lniam iudicẽ apud quez lis cepta est postulandi t vt ab eodẽ iudice actor ad iudicium aut p se aut per legitimũ pcuratorẽ venire moneatur t si hoc minime fecerit ꝓpositis trib⁹ vocetur edictis vnaquaq̃z cautõe nõ min⁹ q̃. xxx. diez spacio cõcludẽda. iubem⁹. n. ordiarios iudices nõ solũ precoñ vocib⁹ ſz ẽt edictis ꝓpositis q̃ cũq̃z litigatorũ partẽ abñtẽ in iudiciũ vocare. vocẽ eni pconum pauci possunt qui nisi pñtes nõ iueniũtur audire: edcãvero per mlt̃os dies sic posita possũt pene omnes agnoscere. alijs aũt oib⁹ iudicib⁹ q̃ per ipe rialẽ iussionẽ cãs exaiant. ex pñti lege permittim⁹ partes q̃ in iudicio ñ permanẽt ꝓpositis edictis vocare ne cãe infinite permaneãt. Si vero

F Digna sexta de actoribus

d Libello, hic derogat. l.C.de eden.edita.q2 necesse hz pfistere in veteri vt hic nec põt mutare libellũ fm a3o.etiã ãte lit. contest.sed per illã dicebat, vsq; ad litẽ contest.

a Pulsatus.coram ordinario.

b Per mandata.s.sine scriptis vt per nuncium.

c Competentẽ.i. eũ qui delegauit qñ est delegatus simplici ordiario vel ad iudicem cause.a3o.

d Sortiak.per diffiniti uam que ambe sunt pñtes si est lis contest. alꝫs fiet vt dixi.s. e.§. pri. vt distiguas reus vel actor sit absens.

e Aliud.sic crucifix9 est xp̃s ꝛ alij ꝛc. sic.s. vt de func.seu fu. in principio nec enim hic aliud simile spacium precesserat

f Ulni9.pter triplex spaciũ.xxx.diex.qd est ei datũ ink edictũ ꝛ edictum.

g Permanentis. i pñti

h Et veritate.vt si habz actor bonã cãz nihilominus vincat redditis reo expẽsis.vt.C.de iudi.sancimus. ꝛ.l.properãdũ.§ finaũt ex gestis ꝛ.s.de iudi.§.optet.

i Proferri.qñ lis iaz ẽ cõte.ꝛ cognitũ de cã per pbatiões rei alioqn ab obfuatiõe iudicij tm̃ absolueret reũ fm quosdã. Tu aũt breuiter mirabilia h̃ no.q2 introducunt̃ h̃ testes añ lit.cõte.si re9 vult in se onus pbatõis sufferre.sic.ff. de pbat.l. circa.Scõm est q2 fertur dik.sen.añ lit.cõte. sic eñ dicit ꝛ veritate subti. ꝛc. ꝛ h̃ fz.m.ꝛ io.bul.5 ꝛ docebat legitimam sniam dimissiõe in pos.ꝛ h̃ qñ re9 pbat vt dictũ est alꝫs ab obfuatiõe iudicij tm̃ absoluit̃ reus. vt.C.de iudi. pperandũ. §.i. itẽ tertiũ nouũ no.q2 ampliat̃ numer9 dierũ cũ olim.ꝛ.hodie.xxx.sint. vt dixi.s. §. pri.itẽ quartũ.q2 añ triẽniũ finit̃ instãtia. lz alꝫ regulariter triẽnio duret ciuilis.vt dices.j.pr.qñtũ no.& otrahit̃ hermodiciũ etiã actore absente vt possit diffidari ꝛ hoc idẽ erat p.l.pperandũ.§ finaũt re9.sec9 videt in veteri. vt.ff.d iudi.l. ꝛ p9 edictũ.ꝛ est ar.p b̃.ff. de regu.iur.l.nõ dz.itez. vi. no.q2 cadit qs ab actõe

apd iudicẽ initiũ lis ñ accepit sz tm̃ cõuentiõali libello[a] quicũq; pulsatus[a] ẽ aut pcib9 nre oblatis clementie iussio nra sup hoc plata siue scripꝫ siue p mãdata[b] iudici fuerit ita ta ꝛ ea adũsario p eũ cognita ẽt sic licebit pulsato ire ad cõpetẽtẽ[c] iudicẽ ꝛ per eũ suũ aduersariũ simili mõ vocare vt si quidẽ sui pñtiã actor fecerit: cã hz legũ ordinẽ exaiata finẽ legitimũ sortiak[d]. Si vero ꝓpositis edictis vocatus ad iudiciũ venire ꝛ suas itentiones aut per se aut per legitimuz sicut dictũ est ꝓcuratorem ꝓponere noluerit: tũc ꝛ aliud[e] vni9[f] ãni spaciũ ei cõcedimus. itra qd nisi suã itẽtõem fuerit ꝓsecut9 dam9 licẽtiã iudici ꝛ absẽte aduersario partis permanẽtis[g] allegatões hz nrãs leges examiare ꝛ veritate[h] subtilius requisita legitimaz ꝓferri[i] sniaz. Si vero itra pdictũ ãni spaciũ venerit ꝛ suas intẽtiones exercere voluerit iubem9 iudicẽ modis omnibus expensas vel sumpt9 quos ꝓpter litẽ pulsatus permanens in iudicio sustinuerit ante oia exigere actorẽ[k] et pulsato dare ꝛ sic actorẽ permanere donec cã finẽ fm leges accipiat naz si tãtũmõ venerit ꝛ expensis siue sũptibus datis solũ ãnale tẽpus iterũpere voluerit ꝛ iterũ a iudicio recedẽs ꝛ vsq; ad exitũ cãe nõ permãserit iubem9 eũ post pdictas[l] edicto rũ ꝛ annalis spacij obseruatões ab oi cadere actõe[m] quã sibi cõpetere cõtra pulsatũ existiabat. deteriꝛ[n] nãq; dolus ei9 agnoscit̃ q̃ iterrupꝫtã itex litẽ deseruit cũ si semel acceptã dereliquit. Legis[o] autẽ priuilegia[p] que nolẽtib9 nõ iponit necessitatez ꝓprias actões mouere illis tãtum mõ vti cõcedim9 q̃ nullã hz pdictos modos aduersario mouerit questionẽ. Hec aũt oia obtinere decernim9 in cauꝫ q̃ nec dũ vel iudicialiter snia vel amicabili cõuentõe vel alia iuri cognita decisione finite sũt theodote parẽs carissime atq; amãtissime. Illustris itaq; ꝛ magnifica auctas tua pñtẽ nri numis legez in perpetuo valiturã edictis in hac regia vrbe ꝓpositis ꝛ pceptõib9 vniuersis ꝓuicijs sub tua ꝓstitutis iurisdictõe direct̃ faciat manifestã vt oẽs ea q̃ ꝓutilitate eoꝝ sancim9 a se custodieda cognoscãt. Da.iiij. id9 septẽ. La.iperator dñs iustꝰ. pp̃.a. ãno.xv. Basilio clarissimo con.

Ut neq; miles9 neq; federatis ꝺ̃ iceruet domui priuate aut possessioni alicuius.

¶ Nullus militẽ vel federatum in domo vel in ꝓpria possessione retinere pñsumat cõtra facies sua dignitate expelletur ꝛ eius bona publicant̃ milites militia priuant̃ ꝛ eius iudices negligentes .x. libris auri puniant̃ ꝛ exilio tradunt̃ .h.d.

Idem au. theodo. pre.

Cum[c] dñi dei benuolẽtia ad custodiã nostroꝝ subiectorũ militariũ rerũ incipit ordinatio, his eñ ꝓuidentia dei dispositis barbaroꝝ q̃dẽ icõtinẽtia refrenat̃ reip. vero res augent̃. Et quoniã aliq; ꝓprie salutis p nihilo faciẽtes rõe milites ꝛ federatos q̃ debẽt ꝓ libertate reip. cõtra inimicos certare presumũt subtrahere ꝛ priuatas suas occupare vtilitates ꝓuidimus per pñtẽ legẽ nostrã oib9 interdicere vt nullũ decetero pñsumãt militẽ in q̃cũq; relatũ nũero aut federatum subtrahere ꝛ in sua domo aut in ꝓprias habere possessiones p q̃bus[s] nos multos sustinem9 labores, exercentur ei ꝛ militãr[t] vt in cõibus vtiles sint rebus[u]. Sint igitur oẽs sciẽtes q̃ milites aut federatos aliquos in suis hñt domib9 aut possessiõibus aut qualikcũq; obfuantes ꝛ q̃sdã eis[k] ꝓprias ipletes[v] vtilitates qd̃ nisi itra .xxx. dierũ[3] dilatõnẽ cõputatã ab insinuatõe per loca pñti nre dispõis eos expulerit substãtie q̃dẽ hñtiũ eos aut retinẽtium publicationẽ subiecte fisco applicabũt. ipo vo ꝛ dignitatib9 ꝛ militijs quas hñt expellẽtur milites vero ꝛ federati q̃ eis post dilatõnẽ obseruauerint[x] nõ solũ militia spoliabũtur sed ẽt vltia substinebũt supplicia sciẽtib9 ꝛ vniuscuiusq; ꝓuicie iudicib9 qz si aliq; inuentantur in locis que ab his exactoꝝib9 aut coniunctoꝝib9 aut psonis aliqb9 aut dñijs aut possessionib9 aut q̃buslibet ꝓprijs vtilitatibus permanẽtes ꝛ nõ celeriter ipos cõprehẽderint et supplicijs subdiderit et milites q̃dẽ ad numeros suos trãsmittãt in quib9 militant. federatos vero ad ꝓprias optiões[y] ꝛ ipi.x. librarũ auri penaz exigẽtur: insup exilio tradentur vt pote nras iussiões p̃sumẽtes negligere. Nemo igitur neqz diuino q̃d dã thypode hoc forsan facto neqz pceptis iudicũ vtaꝫ neqz aliq̃s nostroꝝ iudicũ hmõi aliquos thypos aut pceptões iudicũ suscipiat sz cũ oi celeritate militãtes q̃dẽ ad ꝓprios numeros federatos vo ad suas optiões reuertãtur[a] ꝛ p cõibus certẽt reb9: nullo eñ mõ decetero cõcedim9 nostros milites aut federatos in q̃busdã oino priuatis vtilitatib9 occupari. Que igitur placuerũt nobis ꝛ per presentem manifesta sunt

sua ꝓpter procrastinatões suas. ꝛ de lusiones hmõi. vt j. pr.

l Actorez. sic. C. de iudi. l. sancim9. ꝛ.s. de his q̃ igre. ad appel. §. q2 igitur ibi expẽsis modis oibus ꝛc.

l Predictas. id est iteruz de nouo faciendas. ꝛ sic si bñ computes hẽs bienniũ. ꝛ. vi. menses fm io. vel dic q̃ loquit̃ ꝺ̃ pdictj ꝛ sic hẽs ãnuz tm̃ ꝛ tres mẽses. quicquid tñ dicas derogat̃. l. ꝓperãdũ q̃st atuit triẽnium nã vel j. biennium. ꝛ. vi. mẽses vel infra annũ. ꝛ. iij. mẽses finit̃ b̃ iudicium sic ꝛ alꝫs finit̃ per annũ vt. s. de her. ꝛ fal. §. illꝺ fm az.

m Actiõe. nũq̃d ipso iure respõderi põt ꝛ allegari qd̃ diximus. s. de incest. nup. §. i. ꝛ not. hic ar. cõtra variãtes sic. ff. de ꝓcur. l. in cause. in princ. sz ar. contra. ff. de col. bo. l. nõnũq;.

n Deterioꝝ. not. deteriorẽ esse conditõez pluries derelinquẽtis: sic. C. de ser. fu. q̃cũq;. ꝛ. ff. ꝺ̃ re mi. l. iij. §. si plures ꝛ. ff. de pe. l. si q̃s aliq̃d.

o Legis autẽ. vt C. vt nemo inuit9 agere vel accu.

p Priuilegia. i. priuilegijs.

q Rubrica. vt ne q;miles neq; federatus ꝛc.

Quum do mi vtilitates, al's necessitates.

s Quibus, scilz militib9.

t Militant. C. locati. l. vltima.

p Rebus. s. vt in cõtinẽti barbaroꝝ refrenet̃ audacia ꝛ publice res augeãt̃ vt. s. dixit

x Eis. s. ꝓuat̃ ac.

y Implentes. s. milites.

z Triginta. dierũ arg. cõtra. s. vt facte no. cõstit. §. vt

aūt.so.vt ibi.

r Obseruauerit s.obedierint.

o Options. simile.j. vt li.ma. et a.§.qō aūt. simile C de iure fi.l. pe. simile.ff. ō bo. dā. diuus.§. cū quis.

a Reuertāt.i.reuerti faciant.

a Rubrica.vt diuine iussiōes subscriptiōez habeāt glorioissimi questoris ꝛc.

Ostre.corrigēdū. sic infra. vt fratrū filij in prin. ar. cōtra supra quib⁹ mo.na.ef.sui.§.tribus.

c Nam pñti.incipit cōstitutio.

d Jussionē.i. priuilegiuz in quo aliquid iubet vel cōcedit in fauorē. in cōmissionib⁹ causarū forte est aliō vt obseruari in curijs vidimus azo.

e Judici.ad quē cūqz iudicem.

f Questoris quitribus modis dicitur.vel a querendo de quo non loquit hic vt credo vel q̄ legēdis principalib⁹ libris vacat de q̄ forte ħ loquit.tertio qui p̄ est capitalib⁹ causis ad ferēdas vl legēdas lnias de quo forte ħ loquitur:vt.ff.de offi.q̄sto.l.i.§.fina. ꝛ.ff. de ori.iuris.l.ij. §. deinde cuz erariū ꝛ.§.qz diximus

g Contineat. ex ħ.§.sumit qō ē.C. de diuer.rescri p.l. fi.§.fi.

h Quibus. iubemus.s.iudicibus.

i Rubrica.in medio litis non fieri sacras formas ꝛc

legem tua eminētia p̄cognoscēs in hac quidē felicissima ciuitate edictis p̄m morē p̄positis in puincijs vo p̄ceptiōib⁹ destinatis oibus manifesta constituere festinet. Da. idib⁹ Apri.cap.impatoz dñs iusti. pp. a. an.xvi.pen.basi.vicecom.

Ut diuine iussiones subscriptionē habeant glorioissimi questoris.

¶ Nulla diuina iussio per aliquē iudicē recipiat nisi sit sub velata subscriptōe questoris denotātis inter quos ꝛ ad quē iudicē ꝛ p quā psonā directa fuerit cōtrafaciens pena.xv.librarum multatur hoc dicit ange.

Jdem au.theodoto p̄po.

Ostre serenitatis sollicitudo remedijs inuigilat subiectoz nec cessam⁹ inquirere si quid sit in nostra republica corrigēdum. ideo namq; voluntarios laborez appetim⁹ vt quietem alijs p̄paremus. Unde advniuersoz vtilitatez pertinere respeximus si sacras etiam iussiones cū competenti iubeam⁹ cautela p̄cedere ne aliquibus liceat eas p̄o sua volūtate cōfiteri. Haz p̄senti lege decernim⁹ nullā diuinā iussionē neqz per viri magnificētissimi questoris adiutores neqz per aliaz cuiuslibet militie aut dignitatis aut officij psonā cuicūqz iudici confectā a quolibet suscipi cognitore cui magnifici viri questoris annotatio subiecta non fuerit qua cōtineatur ꝛ iter quos ꝛ ad quē iudicē vel p quaz fuerit directa psona quaten⁹ omni p⁹ hac ambiguitate submota nulla cuilibet excusatiōis relinquat occasio scientibus iudicib⁹ vel admīstratorib⁹ vniuersis q̄ si in quolibet negocio sacrā susceperint iussionē nisi cui q̄storis viri magnificētissimi fuerit subiecta annotatio mulcta xx.li.auri ꝛ officiū simili pena plectetur quib⁹ hb iubem⁹ si qua talis iussio ad eos p̄uenerit mox ad p̄dictū virū magnificū questorē referre aut cū illo qui hec ingerit destinare vt in eū vindicta p̄cedat quā in falsarios iura nostra constituerūt Theodote parēs carissime atqz amātissie. Quā legē ppetuo valiturā celsitudo tua ad vniuersoz faciat puenire noticiā.

In medio litis nō fieri sacras formas aut sacras iussiōes: sz p̄m antiquas leges generales lites decidi.

¶ Judices sacras cōstitutōes in medio litis ipetratas nō debēt seruare sed p̄m leges generales examinare ꝛ iudicare pena cōtrafaciētibus imminēte his in casibus futuris ac etiā in pendentibus obtinētibus fallit in quattuor casib⁹ in quibus licet lite pendente a p̄cipe sacras iussiones ipetrare que debent in scriptis fieri.h.d s

Jdem au.theodoto p̄po.

Omnia k p̄m nr̄as leges agi volētes ꝛ harū virutē seruari studētes p̄specim⁹ p̄ntez scribere legē ad ipsarū legū obseruationē. Agnouim⁹ em̄ qm̄ q̄dē iudicū volētes eis qui cās dicūt ter giuersari ꝛ celari suas festinātes dilatiōes excusant se frequēter dicentes q̄ sacre forme aut sacre iussiōes aut dispositiōes spectabiliū nostrorū referendarioz insinuate eis sunt tāq̄ disponētes quēadmodū oporteat negotiū examinari aut iudicari. Et propterea l sancim⁹ vt duz lis examinatur siue in pecuniarijs siue in criminalib⁹ aut alijs quibuscūqz emergentib⁹ causis apud iudices siue hic siue i puincijs neqz p̄agmaticū thyp̄ū neqz alia p̄scriptionē m neqz sacrā nr̄az quālibet ex scripto aut nō scripto iussionē aut dispositionē n i hac regia ciuitate spectabiliū nr̄oz referēdarioz aut alteri⁹ cuiuslibet disponentez eos quō dz inchoatū examinare: aut iudicare negociū o insinuare iudicātib⁹ nō valere aut insinuata valere: sz p̄m gnales nr̄as leges cās examinari ꝛ decidi. qō em̄ in lege positū ē potestate nō egebit aliqua p extrīsecus dispositiōe. Si qō em̄ ad nos negociū apud iudicē q iaz dictū est aut anteq̄ hoc p̄cipiū sumat perspexim⁹ nos hoc p p̄prium nostrū iudiciū r disponere: ꝛ dicere hoc nequaq̄ alterius iudicis egebit iudicio. Sic em̄ a nobis p sacrū sicuti dictū s est iudiciuz dispositā aut decisa nō egebūt aliorū examiatiōe aut iudicio aut retractatiōe aliqua nobis q̄b⁹ de⁹ sanci endi ptātē donauit. si aliqō iudiciū in quolibet negotio ptulerim⁹: nō alij iudici hoc cōmittim⁹ siue p formas siue p dispositōes spectabiliū nr̄oz referēdarioz aut alteri⁹ cuiuslibet quō conuenit hoc negotiū examinari aut iudicari: vt pote qz a nobis semel iudicatū ē qō retractari a nullo valeat t his videlz tenentibus qm̄ scripta talis aliqua nr̄a p̄cedit snīa. Si vo aliqua dubitatio iudici de aliqua fiat lege nuncietur ad nr̄az ptātez ꝛ a nobis expectent cāe scriptā declarationē v aut iterp̄tationē ꝛ p̄m eā decidat litē. Si vo dū cā dī pragmatica nostra forma: aut dispositio spectabiliū nr̄oz referēdarioz x aut alteri⁹ cui⁹ libz: aut aliud aliqd horū q̄ dicta sūt oīm iudicātib⁹ insinuetur: ordinās ei⁹ examinationē aut snīaz iubem⁹ iudicē q̄dē oīno respicere: sz his. vacātib⁹

Omnia dispones. scilicz nos p dictas iussiones.

l Et propterea typuz.i. chartulaz qua scribebāt quid faciendum sit.

m Prescriptionem. alias descriptionem.

n Dispositionem. quia nos volumus qō nostre ll. volunt. vt. §. de iudi. §. omnes autez sic.ff. ad turpil.l.i.§.i. ibi pene vero p ser̄c. ꝛ sic no. q̄ non licet supplicare lite pendēte. vt hic. ꝛ.C. si contra ius vel vtili.pu.l. fi. acc.

o Negocium. scilicet relatum. accur.

p Aliqua .s. nobis imperatoribus.

q Apud iudicem ita neq; iudicanda ab alijs aliozū doctrina azo.

r Judicium.i. snīa.

s Dictum.i. inchoatuz aut antiquatum.

t A nullo valeat. vt. ff. quibus ap. non licet. l.i. i. rū. ꝛ.ff. de mino. l. mior. i. rū. ꝛ de arbi. l. nam magistrat⁹ ꝛ ad tre. l. ille. §. tempestiuum.

v Declarationem. vt. §. de iudi. §. fi. ꝛ. C. de leg. ꝛ cō. l. cum de nouo. ꝛ.ff. ō iudi. l. eum. §. i. ꝛ no. q̄ et p̄incipis sentētia debz esse scripta sicut ꝛ cuiuslibet alteri⁹. vt. C. de sententen. ex pe. reci. l. fi. accur.

x Si vero referendariorum. i. facta referēdarijs volūtate p̄incipis.

y Sanctione. alias functione. accur.

z Fieri. idest facere

r Super hoc. quid addit p̄dictis hic. §. cum dicat super hoc. respon. hic dicit de causis q̄ pēdebant tempore hui⁹. l. quibus pendentibus similiter dicit supplicatiōnē vel impetrationez nō tenere. ꝛ sic no. leges ad p̄terita trahi. ꝛ ad p̄sentia. quia hoc cauetur vt. C. de le. ꝛ con. l. leges ꝛ cōstitutiones

o Leges. leges dico disponentes iudicantis examinationem aut sententias. vel p̄o etiam si q̄spiam p̄cesserit impetrās sanctionē. ꝛ em̄ ꝛc.

a Mequaq̄.hanc ſniaz diffinitiuam.

b Aut retractionis. forte ratione minoris etatiſ ſeu ſupplicatōnis.a. vel adeo etiā vtſi poſt ſniaz fiat lex noua nō valeat. vt.j.ti.pri.in prin.

c Eam autez.ſic cōſtrue z habebis ſenſum, eam autem iuſſionem que nō diſponit quidem iudicā tē aut iudicare futurā q̄ ſtionem quomodo oz fieri aut repete quō oporteat iudicium inferri.

d Cauſam.vero p̄ ſed

e Fini.legitimo.q.d. illa iuſſio nō valet que diſponit quomodo iudicz ſed illa fic que vult iudicium cito finiri.z ſic not. hic q̄.iiij. caſib⁹ ſupplicat lit.pen.prim⁹ vt iudicium procedat. ſecūdus vt acta edantur. tertius vt ſentētiā det iudex.qō eſt idē quaſi primus modus differt aūt quia i tertio nō reſtabat niſi ſnia in prima z media cauſa facienda erat adhuc.q̄rtus vt aſſocietur iudex alias non ſupplicatur lite pen.vt hic z.C.vt lit.pen dente.l.ſj.

f Et aūt ex p̄hemijs.q̄ ſunt huiꝰ p̄hemia.rñ.anni dñi qui fiunt.item ſcribūt quidā hic incipit cātalis.itē libellus cū partis ſubſcriptione.item citatio z ſimilia que quaſi p̄hemia ſūt z pꝰ b̄ debz hec lex ſcribi vt ſit pars munimētoz ſiue actoz tertio ſcribitur confirmatio perſonaruz.ſ. ſatisdatiōes iudicio ſiſti. ſed videtur q̄ ſtatim poſt p̄dicta p̄hemia debeat fieri p̄ſonarū confirmatio. vt ſ̄.de exhi.§.ſancimꝰ.z§ illud vero.rñ.illa ſm hāc intelligitur.ſed hoc hodie non ſcribitur cum ſatis ſcripta ſit.

g Scōm quas.not. imperatorē ſuſcipere imperium: vt ſm legē iudicet ſic. C.de le. z cō.l. digna z no.ſ.e.§.i.ibi.qō enim in legum zc.

h Rubrica.vt cū ō ap. cog.zc.poſtea z ſic ad p̄terita referanꝯ negocia. vt.j.e.i.rñ.in fi. qō eſt mirabile azo.

i Et de alijs cap.ſ. que ſunt quattuor.nam quinq̄ p̄ncipales partes habet hec conſtitutio licet multa incidēter alias di

z nullā penitꝰ hñtib⁹ virtutē ſm generales nr̄as leges cām examinare z legitio fini ꝺere. Si aūt hec non cuſtodierit iudex.x.librarū auri euz ſubiacere pene vt etiā aliā nr̄az maiorē indignationē experiatur.z idē pene ſubiecto:z eo qui p̄ſumet talē aliquā dictare formā z miniſtrātib⁹ ei talē aliquā diſpoſitionē factētib⁹ ſpectabilib⁹ nr̄is referendarijs. Et hec dicim⁹ ſiue ex ſacra nr̄a ſanctione iudicare q̄ſpiā deputaꝰ eſt:ſiue ex p̄cepto iudiciali:ſiue ſm arbitrū aut compromiſſarioz ſcema qōnez audit ſiue ſcripto ſiue ſine lr̄is. Sed vel ſi q̄s iudicū p̄ꝛiā deſpiciēs ſalutē ex aliquo tali p̄ſumpſerit ſniaz p̄ferre:hāc ita infirmā eē volumꝰ vt neq̄ appellatōne indigeat neq̄ ex compromiſſo inferaꝯ pena. nos em oēs iudices ſm gñales nr̄as leges examinatiōes z ſnias fieriꝫ volumꝰ Illud q̄q̄ indubitatū erit:qz neq̄ iudicalis q̄libet valebit iuſſio extra qō ordinatū eſt hac nr̄a lege. Sup hocᶜ aūt z illud iudices noſſe opꝰ ē qz cōpetēs eſt eos z q̄ adhuc z nūc mouenꝯ qōnes ſm gñales determinare leges? vel ſi quiſpiā p̄ceſſit impetrās ſanctiōem diſponētem iudicātis examinationē aut ſniam:ei.n. q̄ tale aliq̄d impetrauit tā ſniam diffinitiuā nōdū p̄meruit nihil ex his q̄ impetrauit p̄deſſe volumꝰ. Si em ſemel peruenit ſnia diffinitiua data nequaq̄ᵃ hanc ex nr̄a hac p̄ſcrutari lege iubemꝰ lz appellatio ſubſecuta ſit aut retractionisᵇ ē aliqua ſpes ꝺ ſniam eā aūtᶜ q̄ nō diſponet q̄dez iudicātez aut iudicare futurā iuſſionē quō oporteat qōnē fieri aut iudicū iferri cām? vero finiᵉ ſtudioſe tradi legitimo vult aut actorez iponit edictiōez aut iudicē coget legitimā p̄ferre ſniam aut ſimul aliū iudicez ſm nr̄as p̄ſtitas leges z fieri z valere z ſcripto z ſine ſcriptura non p̄hibem⁹. Ut aūtᶠ oēs noſtri ſubiecti z maxie q̄ litib⁹ atterunꝯ noſtrā p̄ ſe nouerint p̄uidentiā z nullꝰ hāc ſacrā noſtram circūueniat legez neq̄ ignorantiā in ea p̄ponat. ſancim⁹ i vnoq̄ negocio initiū apud iudicez accipe ex p̄hemijs mox z añ ipāz p ſonaꝝ firmationē ſcribi eā z monumētoz fieri p̄tem. ſic em geſtis p̄fulgēs p̄hibebit ea q̄ p̄pter eiꝰ virtutē tēptanꝯ circa eā z circa ip̄am foꝛſan p̄ſonaꝝ firmationē z p̄uaricari eā nitētib⁹ p multa iterminata refrenauit a talib⁹ eos p̄ſumptionib⁹ z p eis tp̄s nō ſinit fieri penis: vt em iniq̄tatez ſil z iniuſticiā p oia expellam⁹. z p̄p̄ea p̄ntem poſuim⁹ legē vndiq̄ eā z p eā al's cās z incircumuenīēdas cuſtodiētes reipublice leges ſm quasᵍ z noſipſi iperiuz deo dāte ſuſcepim⁹ cuſtodire noſtrāq̄ rēpublicā ab alijs legib⁹ muniri ſp optam⁹. Que igiꝯ placuerūt nobiſ z p hāc ſacrā declarata ſunt legem tua celſitudo ſeruare q̄dem ſtudiat oīb⁹ aūt palā quidē faciat p̄ponēs eā q̄dē i hac feliciſſima ciuitate p̄ceptis aūt ſolēnib⁹ vtēs ad p̄uinciaz p̄ſides vt oēs hoies ſciāt z per eam quā ſuper eos habem⁹ p̄uidētiam.

Vt cū de appellatōe cognoſcit⁹ ꝺz illas leges ꝺz iudicari que tpe late ſnie obtinebāt nō ſm eas q̄ poſtea p̄mulgate ſunt z de alijs capitulis

¶ In cauſa appellationis debet ferri ſnia ſm legem que vigebat tempore ſentētie prime non ſm eā q̄ poſt lataz ſententiam nouiter emanauerit etiā ſi in lege nouiter emanata dictum fuerit protrahatur ad p̄terita. hoc dicit. Aug.

Idez au.theodoto p̄repo.

Peruenitᵏ ad ſcientiaz noſtre ſerenitatis q̄ cū inᶜ Euſtachiū virū reuerēdiſſimū thelone ciuitatis ep̄m z phyſtū,dyacoⁿū eccl'ie celiniſſene fuiſſet cā cōmota z p̄ceſſit a rectore p̄uincie diffinitiua ſnia ꝺ quā appellatio eſt poꝛrecta. iudices igiꝯ apꝺ q̄s appellatio vētilabatur dubitātes ad nr̄am clemētiā retulerūt an ſm leges q̄ obtinebāt qñ p̄ceſſit diffinitiua ſnia an ſm tenorē illi⁹ legis q̄ poſt diffiniti uā ſniam a nobis p̄mulgata eſt eā dē cām examiare deberēt. Nos itaq̄ iuſtū eē p̄ſpexim⁹ ſm leges q̄ obtinebāt tempoꝛe late ſnie p̄dictā appellatōis cām examinari z terminū ſm ip̄as accipere. p̄uidim⁹ aūt z pꝰ hāc ſi qñcūq̄ dubitatio talꝰ emerſerit eā ſimili ordine terminare. Ideo q̄ ſancim⁹ ſi q̄ de aliqua cā p̄ceſſerit diffinitiua ſnia z p̄uocatio fuerit ſubſecuta appellatōis examiatoꝛes ſm leges q̄ tempoꝛe diffinitiue ſnie obtinebant terminū ꝺare negocio hoc eodē videlz obſeruando z in retractādis ampliſſime p̄toꝛiane ſentētijs z i ſuggeſtiōib⁹ iudicū qñ vtreq̄z partes oīb⁹ allegatiōib⁹ ſuis renūciauerīt z iudices p ſuas relatiōesᵐ q̄d diſponi debeāt iterrogauerint. in oīb⁹ em p̄dictis caſib⁹ illas leges a cognitoꝛib⁹ ſeruari decernim⁹ q̄ tēpoꝛe ſnie aut certe relatiōis obtinebāt tāetſi ꝓtigerit poſt ea legē p̄mulgari noui aliq̄d diſponentē z tenoꝛē ſuū ad p̄terita q̄q̄ negocia referentē[n].

catvt dixi z ſum p ſecut⁹ in ſſima huius ti.

Eruenit. pſpexim⁹ circa illam facti queſtionem.

l Sententie.hoc quando poſt ſententiam.

m Relatōnes ꝺ quando poſt relationez ante reſpōſionem que expectanda non eſt vt hic.z.j.vt iudi. nō expec.ſacras iuſſiones.§.ſi.z.C. de ap.iubemus.§. ſi. z.ſ̄.de iudi.§. pe.

n Referentē no. leges ad futura tantum tpa trahi vt hic.z.ſ̄.ō ſup. in fi.i.colū.z.ſ̄.de reſti.z ea que pa. §.hoc igitur.z.j.ō her.ab inte.§.ſi. z ſ̄.vt facte no.conſti.ſed cuz dicat ꝺ non trahi ad p̄terita,z ſi hoc dicatur eſt contra.C ō vſuris.l.pe.z.C. de legibus z conſti.l.leges z cōſti. z.ſſ.de le.z ſe.non eſt nouum.ſol.hic ſpeciale.vel dicq̄ hic trahitur ad p̄terita.ſcz facta in quibꝰ iudiciū nō eſt inchoatum.ſecus ſi ſit inchoatū vt hic.

f De Allegationibus

o Si hoc pñti renũciare, valet h renũciatio ꝓpter allegatiões iuris ⁊ ꝓpter instrumẽta ⁊ ꝓpter testes forte ne ꝓducant nõ valet vt. §. de testi. §. sed qr vero multi, sed sola scientia testificatorꝝ.

p Allegatiões, que ⁊ in iure ⁊ in facto ⁊ in ꝓbatiõib⁹ accipi pñt vt. ff. de ritu nup. si quis fu. ⁊. C. si ex fal. allegꝫ. l. i. ⁊ ij. ⁊. C. de aduo. di. iu. l. laudabile. §. quotiens.

q Proponat. iudice interrogante an aliq̃d noui addere velit: vt. C. de iudi. iudices. ⁊ hic sumit autẽ, qđ est ibi.

r Dilatione. prima vel vltima.

s Prebeat. immo videt q̃ semel tm̃ vel ad pl⁹ bis vt. ff. de fer. l. vlt. ℨ so. h nõ loq̃tur de dilatiõe q̃ dat pñti ⁊ petẽti sed de q̃ dã spacio qđ dat absenti vt alleget ⁊ eodẽ mõ oppõi põt de eo qđ est. s đ litig. §. oẽm vbi tria edicta ⁊ ꝓ q̃libet dies. xxx. dat. vel dic spãle h qñ ꝓ allegatiões petit vt arg. ff. quib⁹ ex. c. l. ait prẽtor. §. fi. ⁊. l. i.

t Aliud q̃ꝫ ꝓterite als p̃terire. pteritio ad lineã femineaz exheredatio ad masculinã sic ĩsti. de exhere. li. §. mr. ⁊ qđ subijcit. nec si ꝓ quãlibet donati. ⁊c. nota q̃ oportet iure insti. aliq̃d filio relinq̃. nec sufficit iure legati. ⁊ sic corrigũtur hec iura antiq̃ ff. đ in of. test. pap. §. si quis mortj ℨ insti. de inoff. test. §. pe. ℨ. ⁊. s. de monachis. §. si vero filios. cõtra ⁊. s. de trien. ⁊ se. §. i. ℨ ⁊ alia quibus dicit q̃ suffi cit quoquo relicti ti. relinquere. sic g̃ in minimo facta institutio excludit q̃ relã. vt. j. e. §. cetez ⁊ agit ad supplementũ: vt. C. de inoffi. test. l. oĩmõ. ⁊ l. sancim⁹ ⁊ de rei vx. ac. §, videam⁹ vl dic q̃ pdicta iura loquant q̃ nõ faciebat testamẽtũ sed codicillos. hic aũt q̃ solẽniter testabat. vñ inre iusti. sibi vt alijs dz relinquere. tertij dicũt hanc intelligi ꝑm illas ⁊ legũt sic litterã istã nec ꝓ nõ. ⁊ dic si. i. quãuis ꝓ quãlibet dona. vel legati vel fideicõ. vl alio quocũq̃ mõ dedit debitã portionẽ ⁊ assumere nõ lz exhere. dico vbi forsan ⁊c. pri

f Postq̃ vna ps renũciauerit allegatiõib⁹ alia cogi debet infra. xxx. dies ꝓponere quicquid velit ⁊ si hoc nõ fecerit ad oẽm eius malitiã supandam duo menses dari debẽt quibus elapsis iudex debet ferre sententiam legibus consonantem hoc dicit ange.

Sz hoc presenti addim⁹ sanctõni vt qr inter litigatores aliqñ ꝓtingit vnã quidẽ partẽ suis allegatõnib⁹ renũciare. aliã vero sciẽtẽ se malas cãs habere post cognitionalia certamina ⁊ dilatões quas ꝓbationũ cã leges cõcedũt nolle cõfiteri allegatiões ꝓ sibi sufficere ne cito cause qualitas agnoscat. iubemus vt qñ vna pars allegationib⁹ renũciauerit alia vero ps dixerit se hñre aliq̃d qđ ꝓponat q iudex negotij modis oĩbus eã partẽ que vtiq̃ dilatõe cõpellat intra. xxx. dies postq̃ altera pars renũciauerit q̃cquid velit sine aliqua intermissione ꝓponere qđ si nõ fecerit tũc ad ei⁹ malitiã cõuincẽ dã ali⁹ vn⁹ mẽsis indulgeat a iudice. Si vero ⁊ sic distulerit alteri⁹ mẽsis vni⁹ ei dilatio ꝓbeat ita vt si vl q̃ ad pdictos tres mẽses quos litigatorib⁹ ꝓtrahentib⁹ cõcessim⁹ suas nõ ꝓposuerit allegatõnes. tunc cognitor cause nõ ampli⁹ expectãs modis oĩbus ꝓferat sniam legibus cõsonãtez. vel si voluerit referat legib⁹ ne litigatorib⁹ male certãtib⁹ liceat causarũ exitũ vltra ꝓtrahere

C Parẽti non licet liberos p̃terire vl exhereda dare etiã si legitimã eis relinquerunt portionez nisi iure ĩsti. eis relinquerint vel nisi ingrati, pbẽtur expressa ingratitudine in testamẽto apparente q̃ cause ingratitudinis hinc per ordinem enumerantur. h. d. Bar.

Aliud q̃ꝫ capitulũ pñti legi ad dẽ dũ esse ꝓspexim⁹. Sancim⁹ igit nõ licere penit⁹ patri vel matri auo vel auie ꝓauo vel ꝓauie suũ filiũ vel filiã vl ceteros liberos p̃terire aut exheredes in suo facere testõ nec si per quãlibet donationẽ vel legatũ vel fideicõmissuz vel alĩ quẽcũq̃ modũ eis dederit legib⁹ debitã portionẽ nisi forsitan ꝓbabũtur ingrati ⁊ ipsas noiatim[a] ingratitudinis cãs parẽtes in suo inseruerint testõ sed qr cãs ex quib⁹ igrati liberi debeãt iudicari diuersis legib⁹ ⁊ dispersas ⁊ nõ apte declaratas inuenim⁹ quaꝝ alique nec digne nobis ad ingratitudinẽ vise sunt. aliq̃ vero cũ essent digne p̃termisse sunt. iõ necessariuz esse ꝓspexim⁹ eas noiatim pñti lege ꝓhibẽdere vt p̃ter ipsas nullas liceret ex alia lege ingratitudis cãs opponere nisi que in hui⁹ cõstitutionis serie ꝓtinet. Causas[b] aũt iustas ingratitudis has esse credim⁹ si q̃s parẽtib⁹[c] suis man⁹ intulerit: si graue[d] ⁊ inhoneſtã iniuriã eis ingesserit: si eos in crimialib⁹[e] causis accusauerit q̃ nõ sunt aduersus ꝓncipẽ siue rempu. si cũ maleficis[f] hoib⁹ vt maleficus versat. Vel vite[g] parẽtũ suoꝝ p venenũ aut alio mõ insidiari tẽptauerit moueri si nouerce[h] sue aut ꝓcubine patris fili⁹ sese imiscuerit: si delatoꝛ[i] cõtra parẽtes fili⁹ extiterit ⁊ p suã delationẽ grauia eos dispẽdia fecerit sustiere si quẽlibz[k] de pdictis parẽtib⁹ inclusum esse cõtigerit ⁊ liberi q̃ pñt ab intestato ad ei⁹ successionem venire[l] petiti ab eo vel vnus ex his in sua eũ noluerit: si deiussiõe suscipe vl ꝓ ꝓsona vel debito inquãtũ esse q̃ petit ꝓbat ido neus. hoc tm̃ qđ de fideiussiõe cẽsuimus ad masculos tm̃m̃ liberos volumus ptinere si cõuictus[m] fuerit aliq̃s liberoꝝ ex eo. Vel qr ꝓhibuit parẽtes suos cõdere testm̃ vt si q̃dẽ postea facere potuerit testm̃ sit eis ꝓ tali cã filium exheredãdi licẽtia[n] Si aũt in ipa ꝓhibitiõe sine testõ aliquis ex parẽtibus decesserit ⁊ alij siue q̃ ab intestato ad hñditatẽ defũcti aut cũ ipo filio[o] q̃ testm̃ fieri ꝓhibuit aut post illũ vocant siue sint illi q̃s hñdes aut legatarios hñre volebat vl q̃ lesiõez aliquã ex prohibitiõe testi sustinuerit hoc ipm approbauerit ꝑm al⁹ leges[p] sup hoc posi tas talia negocia terminent. Si pter volũtatẽ[q] parẽtũ inter arenarios vl mimos lese filius sociauerit ⁊ in hac professiõe ꝑmanserit nisi forsitã et parẽtes eiusdẽ professiõis[r] fuerit Si alicui[s] ex pdictis parẽtibus volenti sue filie vl nepti maritũ dare ⁊ dotẽ ꝑm vires substãtie sue pro ea p stare illa nõ cõsenserit sz luxuriosaz degere vitã elegerit. Si vero vsqz ad. xxv. annoꝝ etatẽ puenerit filia

ma venior videt vt corrigãt. a Noiatim, hic ꝓbat ꝑm. B. q̃ hodie q̃rela cesset nisi inter frẽs turpib⁹ psonis institutj vt insti. de inoffi. te. §. i. h mõ pater tenet cãm exprimere. vt hic ⁊ heres ꝓbari. vt. C. de inoffi. test. omnimõ. silogiza g̃ fic aut pr fecit testm̃. aut nõ. si nõ succedit fili⁹ ab intestato: vt. j. de her. ab intest. §. i. ⁊ cessat querela si vero fecit aut inseruit cãz aut nõ. si nõ ipso iure nõ valet vt hic si vero inseruit aut eaz ꝓbat hñs ⁊ tũc repellit filius ⁊ nihil hz vt. s. de ĩmen. do. in fi. sic cessat querela aut nõ ꝓbat ⁊ tũc testm̃ ꝓ non valido est ⁊ ab intestato succedet. vt. j. §. siue igit. ⁊ sic cessat semp querela quare. m. posuit vnã aut. in. C. de inoffi. tes. ⁊ insti. e. dicentẽ hodie cessat q̃rela ⁊c. ⁊ sic oẽs ti. de inoffi. test. sunt correcti sed dic predicta vera nisi in vltio cãu. nam si inseruit cãm ⁊ heres nõ ꝓba. tũc quo iure admittit filius nisi ꝓ q̃relaz ⁊ sic cessant predicta, itẽ no. q̃ pla. dicit hãc an. supfluã p. l. insti. de exhere. li. §. nostra. sz ẽ falsuz. qr ibi nõ dicit de cã inserẽda. sz h dicit.

b Causas aũt decernimus, ⁊ sunt. xiij. ⁊ seqnt vsq̃ ad. §. illũ gñalẽ aut. ⁊c. ecõtra quib⁹ pater a filio exheredat sunt. vij. vt. j. e. §. ⁊ si q̃dẽ vsq̃ ad §. si talis. at ille quibus frat exheredat fratrẽ ẽt turpi ꝓsona instituta sunt tres. vt. s. de nu. §. ingratitudis: sz si nõ turpi tũc semp cessat q̃rela: vt. C. ỗ inof. tel. l. frẽs. ⁊ insti. de inoffi. te. §. i.

c Si quis parẽtib⁹ intulerit. h est prima.

d Si graue. hec est scda

e Si eos. in crimialib⁹. hec est tertia.

f Si cuz maleficis: hec quarta.

g Vel vite. h quinta.

h Si nouerce sue. hec sexta. accur.

i Si delatoꝛ. hec septima. accur.

k Si quẽlibet. h octaua. accur.

l Venire, nã femine impediunt fideiubere per vell. vt. ff. ad vell. l. i. ⁊. ij.

m Si cõuictus. h nona

n Licẽtia, sic est ℨ. vt. j. e. §. ⁊ qđ de ea.

o Filio qr sunt frẽs ei⁹ qui nõ ꝓhibuerũt.

p Leges, q̃ dicũt vt ꝓhibenti actiões oẽs debeant denegari. ⁊ fisco sua portio deferat. vt. ff. si q̃s ali. test. p. l. i. in prin. ⁊ C. si q̃s al. testa. p. l. ij. alijs xo q̃b⁹ aliq̃d fit relictũ nõ nocet q̃min⁹ pcipiant siue singulariꝫ. vt. ff. si quis ali. test. ꝓhi. l. i. §. sed si legatũ siue vnũersal. vt. ff. ad treb. l. iij. §. fi. ⁊. ff. si q̃s ali. test. p. l. ij. §. ki. nã vni⁹ fcm̃ alij non nocet ẽt fri: vt. ff. si q̃s ali. testa. p. l. si q̃s dolo. §. i. hodie aũt qđ pl⁹ est ĩ du

plñ tenetur qui ꝓhibuit vt.j. vt nulli iud.§.sed ħ perueniꝝ t sic no.teneri impedientē. t ad hoc facit ff.ō eo ꝙ quē fac.erit.l.ex hoc.t ō cō.cā da.l.iij.§. fi.in fi.t de le.ij.l. lucius §.sempronia.

q Preter volūtatē.hec decima est causa.

r Professiōis.nā nihil iude? indeo nihil cathi/lina cet hego nil dolosui doloso: vt .ff. de dolo.si dolo.C.de her.l.qñ.t.C de inof.test.l.in arenam.

s Si alicui ħ est.xi. t fa. C.de inoffi.testa. filiā vsq ad.xxv.ḡ econtra si fuerit minor t peccat i suū corp? iusta est exheredatiōis cā. vel etiā maior si copulet se seruo.ar.ff. de offi.ei? cui man.est iurisdictio.l.i. vbi huius rei. t c. t.j.pri. ibi libero t c.

t Si quis de predictis hec est.xij.hec eadē fuātur in filijs. vt. j.e.§. t ħ q̄dē ibi si simul. vel vno exhis.

v Testō.nā pōt eum instituere t exheredare. et ꝓpter hoc.§.iste ħ ponitur si aūt nil dixerit ō eo ħ dices.j.e.in fi.hui?.§.

x Scrip.no. attestatiōnē in scriptis dirigendā vt.§.de tem.nō so. pe.§. cōtestatiōes.itē no. ō vi t auctoritate denūciatōnis vt ħ t.j.pri.§.t.C. ō rei ven.l.si fundū.itē no. q̄ delicto heredis ꝛ nec ciuitatez neq̄ libertatez amiserit amittit heredi/tas vt.j.pri.§.itē no.qō auferr ab indigno. t nō applicaf fisco sed benefactori.itē no. q̄ beneficio extraneus fit heres. itez no. q̄ legata valent ꝛ testm̄ nō valeat.qō plenius dices.j.pr.§.

y Neglexerūt q̄d si nō faciat testm̄ nec aliqs eū extrane? ꝓcurauerit. nī. filij vel agnati sunt heredes ꝛ pōt eis auferri hereditas.vt.ff.de his qui busvt indig.l.iij.vel dic in hoc casu sicut in seqn ti q̄ eis deneget hereditas ex suo delicto. vt in pri.§.

z Si vnū.de predictis hec est tertiadecima.

t Ascribere.q.d.si vellet eū nihilomin? instituere posset t sic nō cōpelitur.

o Proficiat. t sic fit inuentarium qñ captiui di t parentes distulerint eā marito copulare t forsitan ex hoc cōtigerit in suū corpus eā peccare aut sine ꝓsensu parentū marito se libero tñ cōsūgere.hoc t ad ingratitudinē filie nolum? imputari qz non sua culpa sed parentū id cōmisisse cognoscit.

¶ Filij furiosi si curam eius neglexerint a patre sane mētis effecto exheredari possunt: extrane? vero qui denunciat i scriptis facta filijs q̄ curā de patre habeāt furioso t eis negligentibus curam t diligentiā furioso exhibuit ad successionē eius admittit testamēto quo ad successionē eua cuatoquo ad alia cuncta capitula in sua firmitate manente.h.d.Bar.

Si q̄s de p̄dictis parētib? furiosus fuerit t ei? liberi vl q̄dā ex his aut liberis ei? nō exñtib? alij ei? cognati q̄ ab intestato ad ei? hereditatē vocant obsequiū ei t curā cōpetentē nō ꝓbuerit. Si q̄dē a tali san? fuerit infirmitate: ei erit ptās vtrū v elit negligentē filiū vel filios aut cognatos ingratū vel ingratos i suo scribere testō? sinaūt aliquo furoris morbo eū detētū extrane? aliqs videret suis neglectum liberis: vel cognatis aut alijs ab eo scriptis hēdibus t ꝓ misericordia voluerit eū ꝓcurare dam? ei licētiā attestatiōez eis q̄ ab intestato vl ex testō ia fctō ad furiosi hēditatē vocant scriptis dirigere vt eū ꝓcurare festinēt. Si aūt post hmōi attestationē neglexerint t extrane? in sua domo furiosuz susceptū sumptib? ꝓpriis vsq ad finē vite ipsi? ꝓcurasse monstrat? fuerit eū q̄ obsequiū ac diligentiā furioso exhibuit ꝛ extrane? sit ad ei? successionē euacuata instōne eoz vtpote indignoz q̄ furioso sicut dixim? curā p̄bere neglexerint?: ita tñ vt cetera testamēti capitula in sua maneāt firmitate.

¶ Si filius patrē captiuum redimere negligat a pfe postea liberato iuste exheredari pōt si vero in captiuitate decedat liberi t propinqui aut extranei redemptionē eius negligentes ex testō t ab intestato eius successione priuātur a captiui bona ecclesie vnde ort? est applicātur ꝙuertēda in redēptione captiuorum testamento in aliis capitulis firmo remanēte que pena in minoribus.xviij.an cessat quib? etiam minorib? permissum est res immobiles ipsius vel eius qui in captiuitate cōsistit ꝓ ipsius redēptiōe alienare t obligare necessitate captiuo post q̄ redierit imposita tales ꝓtract?ratos t firmos habere.h.d.

Si vnū de p̄dictis parētib? in captiuitate detieri ꝓtigerit t ei? liberi siue oēs siue vn? nō festinauerit eū redimere. Si q̄dē valuerit calamitatē captiuitatis euadere i ei? sit ptās vtrū hāc cām ingratitudis testō suo velit ascribere. Si aūt ꝓ liberorū negligētiā vel cōtemptū nō fuerit liberat? t in captiuitate decesserit illos ad successionē ei? venire nō patimur qz nō festinauerūt ei? redēptionē citi? ꝓcurare: ꝛ oib? liberis i hoc negligētib? res vniuersas ab eodē relictas eccl̄ie ciuitatis ex qua ort q̄ applicari imētario. s. sub publica attestatōe celebrādo ne q̄d ex ei? facultatib? peat ita vt q̄ q̄d exinde ad eccl̄iam puenerit captiuoz redēptioni ꝓficiat?: ꝛ hec q̄dē quātū ad psonas dicta sunt quas exhēdare nō ꝛ nisi ingratitudis cās vbiq ap probare cōtigerit. Occasiones aūt a nobis ad gñalē legē ꝓmulganda t pñs cā noscit obtulisse: ꝛ vniuersaliter iubem? vt si ille q̄ i captiuitate detēt? fuerit liberos nō habuerit t alijs q̄ ad eiusdē hereditatē vocati sūt eū redimere nō festinātib? i captiuitate defunct? fuerit null? ex his q̄ neglexerit ad hēditatē ei? puenita ꝛ añ captiuitatē testm̄ forsitā ab eo fuisset ꝓscriptū i q̄ memoratas psonas scripsit hēdes ꝛ hac q̄ instītutiōe hēdū infirmata t ceteris testi caplis i suo robore pmanētib? substātie taliū psonaz silī mō eccl̄ijs ciuitatū ex qb? ort sūt applicēt t nullis alijs causis q̄ i captiuoz redēptiōib? expēdant vt vñ illi a suis nō sūt redēpti alioz redēptio ꝓcuret t ipoz q̄ aīe ex hac cā pissima subleuent. Hoc eodē obseruādo t si aliā extraneā psonā añ captiuitatē scripsit hēdē t illa sciens se ab eo heredem scriptam eum redimere a captiuitate neglexerit. Hāc āt penā ō illos valere iubemus q̄ octauū t.x. sue etatis ānū cōpleuerit. In hmōi vo cāis q̄ñ ꝓ captiuoz redēptione necessariū fuerit dare pecūias si q̄s pprias pecunias nō habuerit licētia erit ei si memorate sit etat̄ mutuandi pecunias t res mobiles vl im mobiles supponēdi sive ꝓprie ipsius sint sive illi? qui i captiuitate detinet q̄ñ i p̄dict̄ oibus qui ꝓ captiuoz redēptiōe data vl expēsa ꝓbabunt ꝓ ctus hmōi tāq̄ a psona suepiātis t legitie etat̄ fcōs ita firmos eē decernim? nullo eis qui cū hmōi psonis i memorat̄ cāis q̄ p̄dictū est mō ꝓrerūt p̄iudicio generando nec cessitatē sc̄z hñtez eo qui ex captiuitate redierit tales ꝓctus ratos hre t eis tanq̄ suis debitis obligari.

¶ Filij hereticī a patre catholico exhēdari possunt. item parentes hereticī possunt alios filios instituere nisi catholicos t si pater ꝛ aliquos filios catholicos t aliquos hereticos soli catholici succedūt nisi hereticī ad fidē ꝙuertant si oēs filij t ꝓpinqui sunt hereticī si quidē pater moriēs est clericus ecclesia sua succedit intra annū post annū nō. vel si laicus est succedit fisc? his obtinentibus in testō vel ab intestato.h.d.bar.

Si quis ō p̄dict̄ parētib? orthodoxus ꝓstitutus sēserit suū filiū vl liberos nō eē catholice fidei nec in sacrosancta eccl̄a cōicare i qua oēs recte instituuntur. vt.C. de epi.t cle. l.nulli.accur.

a Neglexerit. sic t si eū egrū nō curauit: vt. ff. de his q̄b? vt indig.l.iij.

b Supponendi. no.minorē.xx.an noz posse alienare t obligare q̄ē spāle.alꝫ ō. C. de his qui veni.eta.l. pen. t facit.ea.l.si pupillo. §.fi.

c Et eis tanq̄ .s. cōtractibus.al.

d Debitis .ex ħ aūt.v. notanē mirabilia.primuz est licet testm̄ nō vale at: legata tamē valent qō est contra regulā.C. de fide iusso.l.eam quam scōz est qō auferr ab indig. non applicaf fisco alꝫ ō videf.ff.de his q̄ busvt indig.claudius.t.l. mulierē. t de.l.iij.si depoz. t.C.ō his q. vt indig.hereditas.tertiū q̄ nō dñs rem captiui alienat sua auctoritate. quartū qz minor.xviij. annis nō patitur huius.l. penā cuz alijs etiam impuberes t capaces doli nō iunaf: vt ff. de re.iur. pupillus t instī. de ob. que ex de. nas.§.fi na. quintū qz minores in alienatione tali non restituūtur alꝫ cōtra vt.C. de in integ.resti.mi.l. iij.t.iiij.

e Si quis. hec ē quartadecima. t vltima.

f Conspiratione. no. conspiratio in bona parte.

De filijs hereticis

g Ingratos, ne/ p ab intestato succedũt. vt. j. pri. §. 7. j. de her. que ab intest. §. fi.

h Si vero. predictas. s. tres. 7 hoc in odiũ hereticoꝝ fratrũ sic 7 alꝫ in fauorẽ cessat reditio rõnũ: vt. C. ỗ epi. 7 cleri. oꝛpha/notrophos. 7. j. ỗ eccl'iastic' ti. §. pe.

i Vetam⁹. sic. ff. ỗ iure dotiũ si his 7. l. fi.

k Decernimus, sed nunq̃d filij loco patris sui si sũt orthodoxi vocabuntur. rñ. sic: vt i/sti. ỗ here. que ab intesta. §. cũ fili⁹.

l Si vero scema, i. clerici sũt ipsi parentes.

m Habebãt. isti mortui.

n Intra annale. no. ergo q̃ p̃scriptio que alꝫ ẽ. xxx. an. vtm hereditatis petitione: vt. C de here. pe. l. hereditatis erit ỗ cãu ecclesie ãnalis sic 7 alꝫ prout. j. de san. epi. §. antepe. 7 sunt hec specialia alꝫ contra. j. ỗ eccle. ti. §. pro tempoꝛalibus. 7 põt hic esse ratio qualis qualis. quia ẽ in acquirendis vt arg. C. de acquirẽ. pos. l. fi.

o Laici sunt. s. parentes qui habẽt filios 7 agnatos hereticos.

beatissimi patriarche vna cõspiratione 7 concordia fidẽ rectissimãp̃dicant 7 sanctas quatuoꝛ synodos nicenã cõstantinopolitanã ephesinã primã 7 calcidonensẽ. amplecti seu recitare noscunt licentiã habeat. p hac maxie cã ingratos[g] eos 7 exheredes i suo scribere testõ: 7 hoc q̃dẽ p̃ ingratitudis cã decernim⁹. Benealẽ aũt p̃uidẽtiã liberis catholicis deferẽtes iubem⁹ saluis legib⁹ q̃ tã de alijs hereticis sunt. plate 7 circa nestoꝛianos zefalos 7 caceffolos hec ꝓ seruari vt si qñ parẽtes inuẽti fuerint siue iudaico nestoꝛij furoꝛi oditi siue aceffaloꝝ amplectẽtes i/sanitã 7 iõ ab eccl'e catholice cõione separati nõ liceat eis alios heredes sibi instituere nisi liberos oꝛthodoxos 7 eccl'ie catholice cõicantes vel liberis nõ exist̃tib⁹ agnatos vel cognatos q̃ scilz catholici sint. Ỗ si forte ex filijs alij q̃dẽ sunt oꝛthodoxi 7 eccl'ie catholice cõicantes: alij vero ab ea separati oẽz parẽtũ substãtiaz ad filios tm̃ catholicos puenire sancim⁹ licet vltias volũtates hmõi p̃sone fecerint ꝯ tenoꝛẽ hui⁹ nostre cõstitutõis aliq̃d disponẽtes si vo post hac frẽs ab eccl'ia separatim ad eã cõuersi fuerit pars eis cõpetẽs in statu in quo inuenta fuerit tpe quo reddit' ei p̃beatur vt nullã de fructib⁹ aut gubernatiõe medij tpis inquietudinẽ vel molestiã catholici patiant' qui añ p̃dictas[h] res detinebant qm̃ hmõi vo rerũ quas ex fratrũ parte nõ cõicantiũ catholici possidebãt sicut alienationẽ vetamus[i] ita p̃teritoꝝ tẽpoꝝ fruct⁹ aut gubernationẽ nullaten⁹ ab his a q̃bus detẽti sunt exigi vel retractari pmittim⁹. si aũt vsq̃ ad finẽ vite sue in eodẽ erroꝛe nõ cõicantes pmãserint tũc catholicos frẽs vel heredes ipsoꝝ plenissimo iure dñij easdem res possidere decernim⁹[k] qõ si filij q̃dez oẽs puersi 7 ab eccl'ie catholice cõione alieni inuenti fuerint: alij ãt ꝓpiqui agnati vel cognati religionẽ catholicã colentes 7 cõicatoꝛes eẽ fuerint approbati eos liberis hereticis anteponi 7 eoꝝz hereditati succedere. Si vero liberi 7 ꝓpinqui agnati vl' cognati ab oꝛthodoxe religionis cõione sunt extranei tũc si quidẽ scema[l] clericoꝝ parẽtes eoꝝ habuerint ad eccl'iam ciuitatis vbi domicilij habebãt[m] res eoꝝ volumus p̃tinere ita vt si eccl'iastici interannale[n] spacij hmõi p̃sonarũ vẽdicare res neglexerint earum dñium nr̃i fisci iurib⁹ vendicet'. Si aũt laici sunt[o] sine aliqua distictõe subeas eorũ ad res p̃uatas nr̃as sil'r p̃uenire sancim⁹ q̃ obtinere decernim⁹ ẽt si testõ nõ facto tales p̃sone decesserint. Ỗmnib⁹ q̃ cõtra ceteros hereticos in alijs constõnibus disposita sunt 7 ꝯ nestoꝛianos 7 aceffalos 7 alios oẽs q̃ catholice eccl'ie in qua p̃dicte quatuoꝝ sinodi 7 patriarche recitant' nõ cõicant' 7 successiões eorũ sil'r obseruãdis. Si eñ⁹ p causis coꝛpalib⁹ cogitam⁹ q̃ tomagis p animarũ salute p̃uidẽtia est nr̃e solicitudinis adhibẽda.

¶ Testamẽta parentũ vel liberoꝝ liberis vl' parẽtib⁹ exheredatis vel p̃teritis legitima causa inserta 7 ꝓbata valẽt. cã nõ inserta vl' inserta 7 si ꝓbata nullũ liberis vel parẽtibus exheredatis vel p̃teritis p̃iudiciũ generat testõ vacuato 7 ab intestato ab eis successiõe delata in alijs capitulis testõ firmitatẽ obtinẽte. itez cause ex quibus ascẽdentes a descẽdentibus exheredari p̃nt hic specialiter enumerantur. h. d. Bar.

Siue⁹ igit' oẽs memoratas ingratitudinis cãs siue certas ex his siue vnã quãlibet parentes in testõ suo inseruerint 7 scripti heredes noiatã vel noiatas cãs vel vnã ex his verã esse mõstrauerint[r] testm̃ suã hr̃es firmitatẽ decreuim⁹ sinaũt hec obseruata nõ fuerint nullũ[t] exheredatis liberis p̃iudiciũ generari sed q̃tuz ad instõnez heredũ p̃tinet testõ euacuato ad parentũ hr̃ditatẽ liberos tanq̃ ab intestato ex equa pte puenire ne liberi falsis accusatõnib⁹ cõdemnent' vel aliquã circũscriptionẽ in parẽtũ substãtijs patiant'. Si vo cõtigerit in quibusdaz talib⁹ testis quedã legata vel fideicõmissa aut libertates aut tutoꝝ datiões relinqui vel quelibet alia capitula cõcessa legib⁹ noiari ea oia iubem⁹ adimpleri 7 dare illis q̃bus fuerit derelicta 7 tanq̃ in hoc rescissum nõ obtineat testm̃[a] 7 hec quidẽ[b] de parentũ ordinauim⁹ testamẽtis. Justũ aũt p̃spexim⁹ 7 ecõtrario de liberoꝝ testamẽtis hec eadẽ cũ aliqua distinctione disponere: sancim⁹ itaq̃ nõ licere liberis parẽtes suos p̃terire: aut quolibet mõ rebus ꝓprijs in q̃bus habẽt testãdi licẽtiã eos[c] oino alienare[d]: nisi cãs quas enumerauimus in suis testis spãliter enumerauerint. has aũt eẽ decernim⁹ si parentes ad interitũ vite liberos suos tradiderint[e] citra cãm tñ q̃ ad maleficiũ pertinere dignoscit'. si venenis aut maleficijs aut alio mõ parẽtes filioꝝ vite insidiari ꝓbabunt' si pater nurui[f] sue aut concubine filij sui sese imiscuerit. si parẽtes[g] filios suos testm̃ condere p̃hibuerint in rebus in quib⁹ habent testãdi licẽtiã oibus videlicet hmõi testamẽtoꝝ p̃hibitione seruandis q̃ parẽtuz p/

p Si eñ no. animã coꝛpoꝛi p̃ferendã 7 alijs rebus 7 sic. C. de sacro san. eccle. l. sancimus. in fi.

q Siue, vnã igitur. not. sufficere vnã de plurib⁹ causis vt hic. 7. j. e. §. si tales. 7. C. de reuo. do. l. fi. sed ar. cõtra. ff. de trãsac. cuz hi. §. si pretoꝛ sed ibi fuerat a iure expressum.

r Ỗonstrauerint. p cõstantinũ. probant filij se gratos vt. C. de inoffi. te. liberi que est cõtra sed p iustinianũ coꝛrigitur 7 p bant heredes vt hic. 7. C inoffi. test. oĩmodo. 7 sic no. q̃ ppter presumptionem etiam possidens p/bat vt hic facit institut⁹ heres vt. C. de proba. l. fi ue possidetis. accur.

s Habere. 7 sic etiaz filius alimenta non habebit immo nihil: vt hic 7 C. de secundis nup. l. fi. ĩ p̃in. 7. §. ỗ heredi. 7 sal. §. exheredatos 7. §. de ĩ/men. do. in fi. §. fi. in fi.

t Nullum. ipso iure fm m. 7 azo. 7 fm iob. 7 alios dicp sententiaz 7 sic aget querela. 7 fm hoc dices euacuato. i. euacuando per querelam 7 sic tempus ꝓ tempe: vt. ff. ỗ le. iij. etiam 7. C. de infa. l. si possidoniũ. sed primi proprie ponunt. scz ipso iure 7 hoc plene dixi. s. e. §. aliud. accur.

a Testamentuz. no. scripturam pro parte tenere 7 pro parte non: vt hic 7 C. de trãsac. si ex fal. 7. C. de lati. liber. tol. l. i. §. fi. ar. contra. ff. de minoꝛi. l. si ex causa.

b Et hec quidem in testamentis. nam 7 si parẽtibus 7 c. sic. ff. de inoffi. testa. l. nam 7 si. ad hoc. C de impu. 7 alijs sub. l. ij. in p̃in. 7. ff. de inoffi. tes. l. pap. §. sed nec impu. 7. C. ad tertul. l. fina. in p̃i. 7. ff. de mili. test. §. fi. acc.

c Eos. s. parentes.

d Alienare. a nobis. s. exheredando.

e Tradiderũt. accusando eos de aliquo maleficio.

f Nurui sue. i. vxoꝛi filij accur.

g Si parentes distinxi/mus. ẽ. §. si coniunctus.

Pe Testamentis Digna sortu

b Distinxim⁹.s.eo.ti.§. si quis de predictis

l Decreuim⁹.s.e.ti.§.i.

k Relinquere. hec ingtitudo est per obliquū.

l Censuimus.s.eo.§. si vnum.accur.

m Si quis de predictis iussimus: vt.s. e.§. si qs de parentibus.t.§. generalem.

n Si tales. firmitate. imo videtur ꝙ non: vt.ff. de iniusto t rupto testa. l.filio.contra sol.illa corrigit istam.

o Si autez.testamento scz per querelam vt diximus.s.e.§.si igitur.

sonā distinxtim⁹ᵇ si cōtigerit aut virū vxori sue ad interitū aut alienationē mētis dare venenū aut vxorez marito vel alio mō alterū vite alterius insidiari tale quidē vt pote publicū crimen cōstitutū ꝑm leges examinari: t vindictā legitimā ꝓmereri decreuim⁹ⁱ. liberis aūt eē licentiā nihil in suis testamētis de facultatibus suis illi psone relinquere[k] q̄ tale scel⁹ noscit cōmisisse si liberis vel vno ex his in furore cōstituto parentes eos curare neglexerit oia t h̄ obseruari p̄cipim⁹ q̄ de parētib⁹ furiosis superi⁹ dispositum⁹. his casib⁹ et cladez captiuitatis adiungimus in q̄ si liberos detineri t p pentū cōtēptū vl' negligentiā nō redēptos ab hac luce trāsire cōtigerit nullaten⁹ eoz parētes t facultates pueniant liberoz de quib⁹ filij testari potuerant. sz oia in hoc ꝙ capl'o seruent q̄ t de parentib⁹ vel cognatis atq; agnatis ab itestato ad taliū psonarū iura vocant aut de extraneis scriptis heredib⁹ supra censuimus[l]. Si q̄s de p̄dictis[m] liberis orthodoxis cōstitut⁹ senserit suū parentē vl' parētes nō esse catholice fidei hic t in eoz psona tenere q̄ supra de parētibus iussimus. Si tales[n] igit' cās vel certas vel vnā ex his liberis suis testamētis inscripserint t scripti ab eis dē heredes aut oīs aut certas aut vnaz ex his ꝓbauerint testm̄ in sua firmitate manere p̄cipim⁹. Si aūt[o] hec oia nō fuerint obseruata nullā vim hmōi testm̄ q̄tum ad instōnez heredū habere sancim⁹. sed rescisso testō eis q̄ ab intestato ad hereditatez defuncti vocant' res ei⁹ defuncti dari dispositum⁹ legatis videlz vl' fideicōmissis t libertatib⁹ t tutoz donationib⁹ seu alijs capl'is sicut superi⁹ dictū est suā obtinētib⁹ firmitatem. si q̄d aūt aut p legatis siue fideicōmissis aut libertatib⁹ aut quibuslibet alijs capl'is in alijs legib⁹ inuētū fuerit huic cōstōni p̄riū hoc nullo mō volum⁹ obtinere. Et hec quidē exheredationis cā aut p̄terītionis pene q̄tum ad ingratitudis cās ꝺ p̄dictas psonas statuēde sūt si que aūt ex his inter crimina reputant' eoz auctores etiā alias penas sentiant legib⁹ diffinitas.

¶ Nemini licitū est heredibus ꝓpinquis t affinibus t cōiunctis defuncti t eius fideiussorib⁹ vllā inq̄etudinē vel molestiā occasiōe debiti defuncti vel gñal'r q̄cunq; de cā ad p̄fatas psonas spectantes ante spacium nouē dieꝝ inferre quicquid antē factum est in p̄dictū spacium est inualidum nullo tm̄ ex hoc creditori circa tpalem prescriptionem p̄iudicio generando. h.d. Bar.

Hec aūt[p] dispositum⁹ vt t parētes t filios a testamētoz iniuria liberos reddam⁹. Verū si qui hr̄des fuerit noiati etiā si certis reb⁹ iussi fuerit eē ꝓtēti: hoc cāu testm̄ q̄dē nullatenus solui p̄cipim⁹. quicq̄d aūt min⁹ ei legitima portione relictū est hoc ꝑm nostras alias leges ab heredib⁹ impleri. sola eīm est nostre serenitatis intētio a parētib⁹ t liberis iniuriaz preteritiōis t exheredationis auferre. Cōsiderare[q] nāq; debēt parētes quia t ipi filij fuerunt t eadē a suis parētib⁹ sperauerūt. Et similit' qui nūc filij sunt debēt studere parētuz animos sanare quia t ipsi parētes fieri desiderāt t a suis filijs optant honorari. Vñ t cōstat ad vtriusq; ptis vtilitatē atq; cautelā p̄tem legē fuisse ꝓlatā quā ex hac occasiōe ꝓmulgādā esse ꝓspexim⁹ in aliquo aūt negocio discepātes inuenimus pulcherrimaz[r] filiā gratā q̄dē a sua genitrice fuisse dictā exhr̄datā aūt testō noiatā eā tam in paternis q̄ in maternis facultatib⁹: t talē quidez scripturā q̄ dolo eā t machinatiōe quoz̄ūdā cōpositā fuisse cōperimus nullo mō ꝓmissim⁹ obtinere. filiā āt heredē patris vel matris iussim⁹ fieri sicut t in scriptis ꝓlatū sup hac cā nostrū manifestat arbitriū. Demin̄im⁹[s] insup legē a nobis fuisse plataz p quā iussim⁹ nulli penit⁹ esse licētiam corpa defunctoz debiti gra detinere aut impedimētū eoz̄ū facere sepulture. Sed in p̄nti quēdam cognouim⁹ cuiusdā mortui genitorē a sepultura sui filij redeūtē noie debiti tenuisse. ideoq; piuz t humanū esse ꝓspexim⁹ talē crudelitatez hac lege p̄ssima cohercere. Sācim⁹ ita q; nulli penit⁹ esse licētiam aut heredes aut parētes aut liberos aut cōiugem aut agnatos vel cognatos aut alios affines eius aut fideiussores aūt nouem dierū spaciū in quib⁹ vident' lugere conuenīēdi. aut quocūq; mō inq̄etādi aut aliquā admonitionē eis offerendi aut in iudicio eos vocādi siue debiti gratia q̄ a defuncto descēdit siue alteri⁹ cuiusq; cūq; cāe noie ad memoratas personas specialiter pertinētes. Si vero itra. ix. dierū spaciū aliq[a] ausus fuerit quālibet de predictis personis aut q̄nire aut aliquā cautiōz seu ꝓmissionē vel fideiussionē exigere ab ea hec oia inualida esse decernimus. Post. ix. aūt dierū excursum si quis ꝺ tales personas aliquas hr̄e putauerit actiōes: eas ꝑm legē exerceat nullo videlicz p̄iudicio[a] actoribus ex hoc interuallo circa tēporalē p̄scriptionē aut i aliqua quacūq; legitima allegatiōe penitus gene-

p Hec autem leges. vt. C. de inofficio. test. l. omnimodo. t. l. sancimus.

q Cōsiderare. sic s. de here. t fal. §. his omnibus

r Pulcherrima. als pulcherrima: vt sit propriuz nomen t als pulcherrimam.

s Deminimus inualida esse imo maiores pēas pati debet. s. vt de fūc. seu fu. §. i. que est cōtra sol. pena amissiōis ꝓprij et alterius tāti. t tertie partis bonoz̄ locū habet. cū vel in morbundū: vel adhuc viuentem iuriatur. vel quia ꝓhibet exequias fieri sinaut' i cautionibus exigēdis locum hec auten. habeat. az. Et sic no. q̄ quedam cā funeris cōcedunt' que als non concederent': vt hic t C. de iure deli. l. fi. §. in computatiōe t. C. de sepul. vio. l. fin. t. ff. de in ius vocan. l. ij. §. pe. et §. fina. accur.

a Preiudicio. not. q̄ non sit preiudiciū agere non valenti: vt. s. de p̄scripti. xxx. an. l. fi. in fine. t de anna. excep. l. i. in fi. t. C. quando actio de pe. est anna. l. pe. t. ff. de collu. dete. l. ij. §. i. t. ff. ꝺ iudi. l. ij. §. pe. t j. ꝺ san. epi. §. ñ vero epi.

b Si quis autez dixerit, preiudicium. nam non pōt quis cōstituere alium soluturuz: vt ff de consti. pe. eū §. sed ⁊ si quis cōstituerit. ⁊ insti. de inuti. stipu. §. si q̄s alium. ⁊ ff. de duobus reis. l. his ꝝ bis sic ⁊ ecōtra alij non possunt cōstitui. vt in ea. l. eū §. iul. scribit. ⁊ ar. ff. de ver. obli. l. si mihi ⁊ titio. i prin.

c Impersonalit. sic dicendo simpliciter satisfiet tibi nō valet. ⁊ sic no. certa ⁊ specificata valere que alias nō valerēt: vt. ff. si q̄s cau. sed ⁊ si. §. quesitū. ⁊ de acquirē. heredi. si quis mihi bona. §. iussum ⁊. ff. si cer. pet. l. fi. §. labeo. ⁊. ff. de vsur. l. qō in stipulatōne ⁊. ff. qō cuiusq; vniuersitatis. l. itē §. i. ⁊. ff. mand. qui mutuaz. §. salariū accur.

d Rubrica. vt li. ma. ⁊ auie ⁊c. hec prima pars expedit vsq; ad. §. ad hoc aūt ⁊ illud.

e Et alijs. Hec expeditur abinde per totum.

Quersis capi. dispone. s. q̄d iuris sit in istis capitulis.

g Que lege. vt §. de trien. ⁊ se. §. i.

h Participium. nam ⁊ iure veteri hoc licebat. vt. ff. ad treb. iperator. ⁊. ff. de here. insti. l. quidam: licet nō posset testator dicere vt illud castrē sis esset peculij ni si illud esset verus vt. ff. de castrē. pecu. si forte. que est contra argu. quia sic ibi quoddā falsum inducitur: sed hoc dic vt in summa huius ti. in prin. sed nunquid etiaz i naturali debito hanc conditionez adijcere potest. vt patri non queratur rando. Ad hec aliud capitulum ad pecunie cōstitutionē seu ꝓmissionē respiciens hac lege preuidimus diffinire. sancimꝰ igitur si quādo aliq̄s aut pro se aut alia psona pecuniam cōstituerit vel spopōderit dicēs forte cuicūq; satis tibi facio. eū in quātitatez quā dixit modis oībus obligari atq; ꝓmissionē seu sponsionē suā adimplere ⁊ debitū compelli psoluere.

¶ Qui cōstituit vel spopondit pro alio siquidē psonaliter est locutus dicēdo satisfaciā obligat in q̄ntitate quā dixit si dixit satisfaciet a me ⁊ ab illo nō cōsentiente pro rata est obligat⁹: si vero alternatiue satisfiet a me aut ab alio nō cōsentiente ipse insolidū tenetur. si vero cōstituēs locutus fuit impersonaliter nullus tenetur: salua tamen manente actione contra illos cōtra quos de iure cōpetit his obtinentibus in quibuscūq; casibus nondum finitis. Hoc dicit Bar.

Si quisᵇ aūt dixerit fiet tibi satis a me ⁊ ab illo ⁊ illo illisue quidē q̄s nolauerit nō cōsentientib⁹ nullū ex tali voce fieri preiudiciū: sed nec ipsum qui hoc dixerit ꝓ illis psonis quas nolauit aliquā exactionez sustinere ꝓ se aut qō ꝑm leges debere mōstrat⁹ fuerit ꝓ rata tm portiōe psoluere. Si aūt dixerit fiet tibi satis aut a me aut ab illo: ⁊ illo tūc nolatis q̄dē simili mō nō ꝯsentientibus nullū fieri ꝑiudiciū. ipz aūt qui hoc ꝓmiserit integz quidē debitū cogi psoluere. Si q̄s aūt dixerit fiet tibi satis cū tali verbo vt impsonaliᵏ dicto. tanq̄ si nihil ꝓmiserit. ita ab oi exactione liberū seruari. Si quā autem cōtra nolatas psonas putauerit sibi actionē cōpetere eā ꝑm leges aduersus eos ꝓponere ⁊ legis auxilio perpotiri. Hec aūt obtinere sancimus in causis oibꝰ que nōduz iudiciali snia vel amicabili cōuentiōe sopite sūt pater carissime atq; amātissime. Celsitudo itaq; tua pñtem nostri nolis generaleˡ constitutionē edictis quidez in hac regia ciuitate moze solito ꝓponēdis ꝑceptionibꝰ aūt ad ꝓuinciarū rectores dirigendis ad oim noticiaz faciat puenire.

Et liceatᵈ matri ⁊ auie ⁊ aliisᵏ parētibus post legitimā partē liberis derelictā quomō voluerit residuā facultatē ad suam disponere ⁊ alia capitula plura.

¶ Parentes et etiā extranei liberis sub parētū potestate positis res ꝓprias donare ⁊ relinq̄re possunt adiecta cōditōe ne parētibꝰ eoz vsufructus vel aliud ad dictas res partem acquirat: ⁊ dictaz rerū administratio liberis maiozibꝰ licet in potestate cōstitutis ꝓmittitur. si vero sunt minozes illis administratio dictarū rerū concedit cui testator vel donans ꝓmisit. si vero testator nihil disponit vel ille de quo testa. disp. decesserit vl acceptare noluerit dabitur ꝑ iudicē bonis cura sub cōpetenti fideiuss. Hoc dicit Bar.

d Idem au. theodoro. pp. Quersis capⁱˢ ad nos relatis necessariū esse pspexi mus generali hac lege disponere sancimus igitur licentiam esse matri ⁊ auie alijsq; parētibꝰ p ostq̄ relinquerit filijs patrē q̄ legeˢ debeᵏ qō reliquū est siue substantie siue insoliduꝫ voluerint siue in partē filio vl filie nepoti vel nepti ⁊ deinceps descēdētibꝰ donare. aut etiā p vltimā relinquere volūtatē sub hac diffinitiōe atq; cōditione si voluerint vt pater: aut q̄ oino eos habēt in ptāte: in his rebus neq; vsufructū neq; qōlibet penitꝰ habeāt ptcipiūᵏ hoc emꝫ ⁊ extraneis relinquere potērāt vñ nulla parētibꝰ vtilitas nascereᵏ. hoc itaq; nō solū parētibus: sz ēt omni psoneˡ licere pcipimꝰ. Res autē ita relictas siue donatas positas sub ptāte psonis siq̄dem pfecte sint etatis: licet sub ptāte sint licentiā habeāt quo volūt mō disponereᵏ. Si vo etatis minozis sint p quē pspexerit testator aut donator hec gubernētur donec illi quibꝰ donata sunt aut relicta ad pfectā etatēveniant: licentiā hñte testatore vel donatore vel matri ⁊ auie bonoꝝ q̄bꝰ res collate sunt ipsarū rerū si voluerint gubernationē cōmittere lz maritis iuncte sint memorate mulieres ita tm si ⁊ ipse hmōi gubernatōez suscipere voluerint. Si vo forsan is q̄ relinq̄t aut donat nullū his dispēsatorē ordinauerit aut ab eo datꝰ huiusmodi gubernationē subire noluerit aut moriaᵏ anteq̄ illi pfecte fiant etatis iubemꝰ iudicē competentez curatorē fidedignū cū legitima fideiussione rebꝰ talibꝰ ordinare q̄ debeat relictā talibꝰ psonis substātiam gubernare atq; custodire donec illi ad pfectā sicut dictū est etatez peruenīāt. In illis emꝫ casibꝰ legē que vsum parētibꝰᵐ pbet volumus custodiri quibꝰ nō inest specialiter hmōi conditio.

¶ Liberi de libera muliere nati cum qua nuptie esse poterant si a patre nolati fuerint filij nō adiecto hoc verbo naturales legitimi effic ūtur: et matrimonū inter illa verba, pferentē: ⁊ mulierē ex qua nati sunt intercessisse monstratur: et si pater vni ex filijs talia verba dixerit omibus prodest qui ex eadem matre sunt orti. h. d.

Ad hocⁿ aūt ⁊ illō sancire perspexim⁹ vt siq̄s filiū vel filiā habēs de libera muliere cū qua nuptie ꝯsistere possunt dicat in instrō siue publica siue ꝓpria manu cōscripto ⁊ hñti subscriptionē trium testium fidedignoz siue in testō siue in gestis mo numētoꝝ hūc aut hāc filiū suū esse aut filiā ⁊ nō adiecerit naturalē: huiusmodi filios esse legitios ⁊ nullā aliā ꝓbationē ab eis queri sz omni eos iure qō legitimis filijs nre con rū. sic. cū in hoc filius nō grauetur. immo eius cōditio melioz efficiatur vt C. de inoffi. testa. l. filius matrem.

i Persone. scz extranee relinquenti. accur.

l Disponere. ergo ⁊ testamētū facere fm quosdam. qō non puto. vt. ff. ō dona. cā moz. l. tamis §. filiusfa. nam etiam in proprietate aduentitioꝝ filius nō testatur: vt C. de bo. que lib. l. fi. §. filijs autem.

l Rebus talibꝰ. no. rebus dari curatoꝝ: vt et quando patre recusante filius adit hereditatem delataz ex aduenticia cā vt. C. de bo. que lib. l. fin. §. fin autez patre. non autem persone datur. vt. C. de cu. fu. l. fi. in prin.

m Parētibus. que est. C. de bo. que lib. l. cum oportet. ⁊ sic no. hic cāus in quibus vsusfructus i aduenticijs patri non q̄ritur. primꝰ quando sub hac conditione relinquitur vel datur a parēte vl extraneo vt hic. scōus si pater remittat vsumfructuz: vt. C. de bo. que lib. l. cum oportet. §. fin autē tertius in hereditate fratris vel sororis i qua cū patre admittitur: vt. j. de heredi. ab intestato. §. si vero. Quartus in hereditate quā adit filiꝰ patre nolente: vt. C. de bo. que lib. l. fina. §. fin autez patre. quintus est in seruo filio legato: vt eū manumittat. vt. C. ō bo. que lib. l. fin. §. fi. Sextus in lucro dotis vel donationis propter nup. q̄ faciunt filius vel filiasa. vt C. ō bo. que lib. non sine sed hoc non placet. idez videtur i septimo. s. in rebus que filio obueniunt parentibus soluentibus matrimoniuz sine causa rationabili vt. j. vt nulli iudi. §. quia vero alioq̄n idem ⁊ in octauo quādo scz vsufru. filio relinquitur. nam in eo pater vsūfructum habere non potest cum seruitutis ⁊c. vt ff. de serui. le. l. i.

n Ad hoc autem. ⁊ illō in gestis in figura iudicij.

f Viro morienti: mulieri sue uxori: si nō habeat reformationē: in quartal partem bonorum succedat

o Vocante. ex hoc nō. q̄ patris pfessio in scriptis vz ad legitimatōez vt h. t arg. §. qui. mo. na. effi. sui. §. si vō. t. §. gñaliť sic t valet vt seru⁹ liber fiat. vt. C. de lati. lib. tol. §. simili q̄ mō. t insti. de adop. §. fi. t sic ī iuentario pfessio in scriptis valet vt. C. ar. tu. l. fina. t ad hoc. C. de nō nu. pecu. l. generaliť. non aūt pdest vt ō extraneo filiꝰ efficiatur vt insti. de adop. in fi. t ff. de iure pa. l. gaiꝰ seiꝰ

p Monstratur. í. fingitur. accur.

q Muliere. natis. not. beneficiū vni datū t alij similibꝰ datuz videri: vt C. de diuersis re. l. í. t. C. de aduo. di. iu. in. l. restituēdū. §. ad h. t ff. de te. tu. l. si q̄s ita. in pin. sed ar. ꝓtra. C. de trāsac. l. i. et ff. ō iudi. cū pōtoz. in pin. t ff. de inter. ac. l. ij.

a Hoc quoq̄ cōsistere. sine dote t sine instrō vt hic fuit. t. §. quibus mo. na. effi. le. §. penū. t. §. de nup. §. nuptias

b Quia vero ꝓtulimꝰ. vt. §. q̄. mo. na. effi. le. §. quātuz vero in militijs.

c Ad illustres. inclusiue t descensiue.

d Precipimus. no. qd a principio valuit. nō rumpiť lz in eā cām veniat a qua incipe nō pōt vt insti. q̄. mo. te. infir. §. furioſi. t ō le. §. si q̄s debitoꝛi.

e Cōcedimꝰ. i. remittimꝰ

f Decoꝛati. sz q̄re maiꝰ priuil. eis ꝓcedit. rñ. imo dedecꝰ. cū interꝝiles cōputenť. vt. j. reliquos āt tc. t intelligo hoc de illꝰ barbaris q̄ nobis subiecti sunt alꝫ quō in eis .l. faceret. hec g̃ subiugati erāt sub imperio ro.

g Jubemꝰ. h no. q̄ matrimoniū valet etiaz sine scriptura t dote vt hic t §. pri. no. hoc aūt fallit i tribus casibꝰ primꝰ in illustribꝰ t qui supra eos sunt vt in h. §. t. j. e. §. illos scōs si aliquis ī dignitate positus libertā in vxorē accipiat: vt. §. vt liber. dece. §. si q̄s āt. tertiꝰ est si q̄s cōcubinā in vxoꝛez accipiat vt. C. de natu. li. l. cū q̄s. t vbicūq̄. l. de h facit mentionē. semp enī dicit cū dotalibꝰ. i. cū dote t instrumēto. vel certe h fit ad filioꝝ legitimationē nō āt ad matrimoniuz

ferunt leges vtpote ipso patre sicut dictū est filios ꝓprios vocāteᵒ eos ex hoc eīm t cū eoꝝ matre mōstrakᵖ legitimū habuisse mrīmoniū vt neq̄ ab ea p nuptiaruz fide alia ꝓbatio req̄rak. Si aūt pater ex ipsa muliereᵍ mltos filios habēs vni ex eis testimoniū quodlibet ex p̄dictis p̄buerit modos sufficere ex eadē natꝫ muliere ad legitīa iura patris testimoniū vni datum.

¶ Liberi nati ex nuptijs legitime ꝓtractis licet nō solēnibꝰ ad paternā hereditatē pariter vocā tur cū filijs natis ex nuptijs solēniter cōtractis sine ꝓcesserit eos sine sequantur. h. d. Bar.

Hoc q̄zª pñti constōne pspeximuſ adijciendum vt si q̄s ex nō scripto p affectū nuptialē vxorē accepit. t ex ea filios ꝓcreauit. soluto āt matrimonio cōtingat eū etiā aliā ducere cōiugē cū dotalibꝰ instrumētis: t ex ea similiť filios ꝓcreare nullū circa paternā hereditatē cū alijs filijs ex indotata ꝓiuge natis p̄iudiciuz fieri sed cū alijs filijs ex scōa natis vxoꝛe q̄ cū dotalibꝰ instrumētis copulata est ad patris etiā illos hereditatem vocari cū etiā ex solo affectu possit consistere matrioniū. qō silr valere volumꝰ etiā si prī quidē cū dotalibus instrumētis iungať aliq̄s vxorī. post illam vero alterā ducat solo nuptiali affectu.

¶ Maximi dignitatibus decoꝛati vsq̄ ad illustres inclusiue et exclusiue sine dotalibus instrumentis nuptias nō possunt cōtrahere exceptis barbaris. inferioꝛes aūt cū dotalibꝰ instrumentis et sine nuptias cōtrahere possunt. h. d. aug.

Quia veroᵇ legē dudū ꝓtulimuſ iubentē aut dotalia fieri documēta aut alias ꝓbatiōes ꝓcedere factas apud eccl'ie defensoꝛes p quas nuptias cōpetit confirmari aut certa sacraméta p̄beri in pñti ꝓspexímꝰ melius disponere ea q̄ de his prīdē sancita sunt. t ꝓpterea iubemꝰ eos qui maximis dignitatibꝰ decoꝛati sunt vsq̄ ad illustresᶜ nō aliť nuptias celebꝛari nisi dotalia scribanť instra. nisi tñ aliq̄s añq̄ mereretť hmōi dignitatē ex affectu solo duxit vxoꝛez tales eīm nuptias añ dignitatē fcās t post dignitatē legitīas manere p cipimꝰᵈ t ex his natos legitimos eē filios. postq̄ vero honoꝛati fuerint aliqui hmōi dignitatibꝰ nō aliť ducere vxoꝛes nisi cū dotalibꝰ instrumētis. Hāc aūt legis subtilitatē cōcedimꝰᵉ subiectis nostre reipu. barbaris: lz dignitatibꝰ hmōi decoꝛatiᶠ sunt vt etiaz sub affectu possint ipsi volētes h̄ere nuptias. reliquos āt oēs p̄ter eos: qui maximis sicut dictū est dignitatibꝰ decoꝛati sunt cuiuslibet sint dignitatis aut militie aut studij siquidē voluerint aut potuerint nō ꝓhibemꝰ eos cū dotalibus instrumētis ducere vxoꝛes. Si āt etiā hoc nō custodierit t ex solo affectu celebꝛatas nuptias firmas esse sancimꝰ t ex eis natos legitīos esse filios iubemusᵍ.

¶ Matrimoniū sine dote cōtracto si mulier a viro sine rationabili cā deꝛeliatur: vel viro diu te moꝛiēte ipa mops supuiuat ad quartā partē substantie virī admittiť si vir tres filios vel pauciozes ex ipa vel alia habeat muliere. si vero plures habeat tunc ad tantam partem admittitur quātaz est id qō vni ex filioꝝ cōpetat. si vero cōtra vir a tali vxoꝛe sine rōnabili causa reꝛiciatur de substātia mulieris nihil lucrabitur. h. d. bar.

Quia vero ʰ legē dudū posuimꝰ p̄ cipiente vt si q̄s vxorē aliq̄n sine dotalibꝰⁱ accepit cū effectu solū nuptiali: t hāc sine cā legibꝰ agnita ꝓcesserit: accipe eā q̄rtā ptē substātie eius t aliā post hāc fecimꝰ legē decernētēᵏ si q̄s indotatā vxorē p affectū solū acceperit t vsq̄ ad moꝛtē cū ea viuens p̄moꝛiaťˡ eaz accipe silr t eam quartā silr illius substātie poꝛtōez ita tñ vt nō trāscēdat hoc centum librarū auri q̄titatē In pñti melius vtrāq̄ legē disponētes sancimꝰ in vtroq̄ᵐ casu ex talibꝰ matrimonijs natos filios legitios eē t ad paternā vocari hereditatē. vxoꝛez aūt ex vtroq̄ hoꝝ casuū siquidez vsq̄ ad tres habuerit filios eiꝰ virᵒ sine ex ea: sine ex alio matrimonio: quartā ptē ex suba viri accipere. Si aūt amplius fuerint filij: tantū in vtroq̄ similiter casu accipeᵖ iubemꝰ mulierē quantū vni cōpetit filioꝝ ita quippe vt vsum solū ī talibꝰ reb⁹ mulier habeat dñium aūt illis filijs seruetť quos ex ipsis nuptijs habuerit. Si vō talis mulier filios ex eo non habuerit iubemꝰ etiā dñij iure habere eā res quas ex viri facultatibꝰ ad eā venire p pñtē iussimꝰ legē. Due tñ irrationabiliť excluſaᵍ est ī ipso tpe expulsionis partē iubemꝰ accipere q̄ cōtineť hac lege. Virū eīm in talibusʳ casibꝰ quartā pm prīoꝛē nram legē ex suba mulieris accipere mōſoibus p̄hibemꝰ. Illoˢ indubitanť obseruando: vt leonis pie memoꝛie ꝓstitutio in oībus alijs casibꝰ q̄ nō cōtinenť in pñti lege ꝓpriā habeāt foꝛtitudinē. Cōstantini vero pie memoꝛie legē ad gregoꝛiū scriptā t super eā factā interp̄tationē a marciano pie memoꝛie per quā mulierū cōiūctōes quas cōstātini lex abiectas vocauit ad quosdā dignitate decoratos ꝓhibenť nullo penitꝰ mō valere permittimꝰ. sz licētiā volētibus p̄bemꝰ vt t si q̄buslibet magnis dignitatibꝰ decoꝛētur hmōi mulieres cū dotalibꝰ instrumētis sibimet copulare. reliqui vero citra eos q̄ maqz t sine hīs vz vt h̄ dixi. t instit. de nup. §. fi. itē est et aliꝰ. vt qñ scenicā vl' aliquā meretricē q̄s accipit: vt. C de nup. l. impialis §. í. in fi.

h Quia vō legē s. C. de repu. l. vlti. t. §. de nup. §. si q̄s enīm tē.

i Dotalibus. sez documentis.

k Legez decernētem. vt. §. de exhi. §. qñ vō. accur.

l Melius. no. g̃ q̄ corrigit vtrāq̄ t sic nō dicunť eē cōtrarie.

m In vtroq̄. sez qñ eaz reiecit t qñ p̄deceſſit mariꝰ.

n Habuerit. s. mulier.

o Vir. s. q̄rtā ptē s. si hz tres liberos l' pauciozes. si vō plures tūc virilez vt dictū est

p Accipe. s. q̄rtā: vt ī pn. huiꝰ. §. hz ī alio casu accipit ōmū viro moꝛtuo

q Excluſa. i. reiecta. vel repulſa

r In talibꝰ. q̄ro an in vtraq̄ p̄dictarū. ll. corrigantur. s. illa. §. ō nup. §. si q̄s eīm. t illa. §. de exhi. §. qñ vō vt in neutro casu vir succedat vxoꝛi q̄dā q̄ sic. t p eis est hic lra q̄ dīc talibus casibꝰ q̄si ō vtroq̄ p̄dictoꝝ faciat mētionem. tu dic q̄ tñ illam de nupti. corrigit i eo q̄ō de viro dicit h vt patet statim cū dicit pm hāc prīo ī nostrā. nā de illa ō nup. dicit, sed hec corrigiť p aliam q̄ dicit non distinguendū h cāu qñ vnꝰ aliū sic reiicit: vt. j. vt fra. fi. § fi. t facādhūc. §. j vt nullī iudi. t si qñ t. C. de scōis nup. l. cū alijs. itez q̄ro h q̄d si nullꝰ filiorū est. sz ascēdēteſ rñ. preferť. vxoꝛ in hac summa. c. aurec ꝓ vt ēt ꝓpīeta tē habeat in a lijs reb⁹ preferunt parentes vxori vt. C.

+ De Diuortiis digna

vñ vir ⁊ vx.l.i.itez quid ſi nullus deſcẽdentiũ vel aſcẽdentiũ eſt, ſz tantũ tranſuerſales. rñ. vxorem quaſi iure accreſcẽdi in totũ vocari ꝑm bul. ſed pla. cõtra ⁊ verũ dicit p. d. l.i. vnde vir ⁊ vxor. accur.

s Illo. ꝓmittim⁹ ꝑdictas conſtitutiões nõ habem⁹ nam lex illa. C. de i ceſt. nup. l. humilẽ que b̃ dicit eſt valenti ni nõ alicui⁹ iſtoz. nõ añt placet vt dicas loqui de ea que eſt. C. de pac. quẽ. l. ex moꝛte. qꝛ illa nihil de hac materia dicit.

t Illud q̃ matrẽ quõ hoc cũ dicat ius q̃ ſunt alendi vbi pater iuſſit: vt ff. de ven. inſpi. l.i. §. apd eũ. rñ. ibi dicit qñ pater deceſſerat hic viuebat. itẽ hic ꝓſtitit cãm diuoꝛtij qd ibi nõ fuit

v Nuptias, ſecuſ ſi veniret qꝛ tunc nõ nutriret apud eum: vt. C. vbi pu. edu. de. l.i. ac.

x Alank. addit ir. mñis locupletis expenſis.

y Egentẽ. ſecus ſi locuples: vt. ff. d lib. ag. ſi q̃s a liberis. §. ſi ipubes ⁊. l. vlti.

5 Filios paſci. no. alimẽta hicinde in neceſſitatib⁹ ꝓſtari vt hic. ⁊. C. de ali. ꝓ. a pa. l.i. ⁊ ij. ⁊. iij. ⁊. s. necꝫ virũ qd ex do. §. fi. ⁊ s. q̃ mo. na. effi. ſui §. pe. ⁊. ff. d lib. ag. l. ſi quis a li. ⁊. C. d bo. que lib. l. fi. §. b̃ pculdubio. itez no. haberi diſtinctionẽ ꝓſonarũ apud quez debeat eſſe vt hic. ⁊. C. diuoꝛ. fa. apud quẽ li. l.i. ⁊. C. vbi pu. e. d. l.i. ⁊. s. d nup. §. eius. ⁊. C. de pa. po. filia. b̃ tñ not. q̃ vſq; ad triẽ. mater alere debet. vt C. de pa. po. l. pe.

a Quia vero. in

toꝛib⁹ dignitatib⁹ decoꝛati ſunt licẽtiã habebũt hmõi mulieres accipe ſiue ſcripto voluerint ſiue ſolo affectu nuptiali ſi tamen liberi ſint ⁊ cũ q̃bus liceat nuptias celebꝛare.

¶ Diuoꝛtio celebꝛato liberi ad parentũ heredi + tatem nihilominus vocanꝫ ⁊ alendi ſunt apud parentẽ qui diuoꝛtij cãz ñ ꝓſtitit expẽſis alteri⁹ attentis cõmittẽtis cã diuoꝛtij niſi alius inops ſit tũc apud diuitẽ alendi ſunt his pariter obtinẽtibus in parẽtibus ⁊ libertis. h. d. Bar.

Illud q̃ꝫ diſponendũ eſſe ꝓſpexi⁹ mus vt ſi qñ inter maritũ ⁊ vxoꝛem nuptias⁹ ſolui cõtigerit ex hmõi nati filij nullo mõ ledanꝫ ex ſeparatione nuptiarũ. Sed ad parentũ hereditatẽ vocenꝫ ex patris ſuba induitanꝫ alendi. Et ſi quidẽ pater occaſiõem ſeparatiõis p̃beat ⁊ mater ad ſcõas nõ venerit nuptias apud etiã matrẽ nutrianꝫ expẽſas ſcz pꝛe p̃bente. Si vo p cãm matris oñdaꝫ ſolutũ matrimoniũ tũc apud patrẽ maneãt filij ⁊ alanꝫ[t] ſi aũt cõtigerit patrẽ q̃dẽ min⁹ idoneũ eẽ matrẽ vo eſſe locupletẽ apud quã pauperes filios manere ⁊ ab ea nutriri iubemus quẽadmodum eñ filij locupletes coguntꝫ matrẽ egentẽ[y] alere ita iuſtũ decreuim⁹ ⁊ a matre locuplete filios[z] paſci. Qd aũt de alenda matre ⁊ filijs diffinim⁹ indigẽtib⁹ hoc q̃ꝫ in oibus aſcẽdentib⁹: deſcendẽtibuſq; perſonis vtriuſq; nature valere pꝛecipimus

¶ Marito atq; vxoꝛi diuoꝛtiũ celebꝛare pmitti tiꝫ ex cauſis hic enumeratis. h. d. Bar.

Quia vero[a] plurimas in veteꝛib⁹ ⁊ noſtris legib⁹ [b] inuenim⁹ cãs ex q̃bus facile[c] nuptiarũ ſolutões fiunt ea cã ꝓſpexim⁹[d] ex his abſcidere aliquas que nobis indigne ad ſoluendas nuptias viſe ſũt ⁊ eas ſolũmõ noiatim pñti inſerere legi p quib⁹ rõnabiliter põt ſiue vir: ſiue mulier repudiũ mittere. Nũc aũt cãs: ex q̃bus marit⁹ repudiũ mittere ſine periculo põt: ⁊ dotẽ vxoꝛis lucrari ſeruato i ea dñio ex eodẽ matrimonio filijs aut filiab⁹ quib⁹ non extantibus[e] frui etiã ꝓꝑietate has eſſe decernim⁹. Si cõtra imperiũ cogitãtibus aliquib⁹ conſcia eſt mulier aut etiã viro ſuo nõ indicet. Si aũt vir hoc a muliere denũciatũ tacuerit: liceat mulieri p q̃cũq; ꝓſonã hoc declarare impio: vt vir nullã ex hac cã repudij inueniat occaſiones. Si de adulterio[f] marit⁹ putauerit poſſe ſuam vxoꝛẽ cõuinci. oꝛtet virũ pri⁹ ſcribere mulierẽ aut etiã adulterũ[g] ⁊ ſi hmõi accuſatio verax eſſe oſtendit: tũc repudio[h] miſſo habere virũ ſup ante nuptias donationẽ ⁊ dotẽ, ⁊ ad hoc ſi filios nõ habeat tãtũ accipere ex alia vxoꝛis ſuba: quãtũ dotis tertia pars eſſe cognoſcit vt ei⁹ ꝓꝑietati ⁊ dos: ⁊ a nobis diffinita poſtea pena applicet. ſi eñ filios habuerit ex eodez matrimonio iubem⁹ etiã dotez ꝑm q̃ de hoc leges aliãqz mulieris ſubſtãtiã filijs ꝓſeruari: ⁊ ita adulteriũ legitime conuictũ vna cũ vxoꝛe puniri ⁊ ſi quidem habeat vxoꝛẽ adulte. accipere eam ⁊ dotẽ ꝓꝑiã: ⁊ ꝓꝑ nuptias donatiõez ⁊ ſi filios habeat ſolo vſu mulier fruat donatõnis ꝓꝑietate[i] ꝑm leges filijs ſeruãda: aliã vero marito ſubſtãtiã eis filijs ex noſtra largitate donam⁹. filijs aũt nõ exñtibus añ nuptialis quidẽ donatõis ꝓꝑietatẽ mulieri cõpetere ſancim⁹ aliã vo mariti ſubam oẽm fiſco[k] ꝑm antiquas applicam⁹ leges. Sz ſi quolibet mõ mulier vite fieri fuerit inſidiata: aut alijs hoc faciẽtib⁹ cõſcia viro nõ indicauerit. Si cũ viris nolente marito extraneis cõuiuaꝫ aut cũ eis lauatur. Si nolẽte viro foꝛis domũ mãſerit niſi forſan apd ꝓꝑios parẽtes. Si circẽſib⁹ aut theatrꝫ aut ĩ amphiteatris interfuit ad ſpectandũ ignoꝛãte aut ꝓhibẽte viro. Si ergo[l] cõtigerit aliquã citra vnã ꝑdictaꝝ cauſaꝝ vxoꝛẽ ſuã domo p ꝓꝑia expellere: vt ⁊ illa nõ habẽs parẽtes apud quos poſſit manere ex neceſſitate foꝛis habitet nocte iubemus nullã eſſe marito licentiã ꝓꝑ hanc cãm repudiũ mittere vxoꝛi: eo q̃ ipẽ hui⁹ rei actoꝛ exiſtat. Cauſas aũt[m] p q̃b⁹ rõnabilit põt viro a muliere mitti repudiũ: ex q̃b⁹ põt ⁊ dotẽ recipe ⁊ ꝓꝑter nuptias donatiõnẽ exigere. ſimilit filijs ſeruãda donationis ꝓꝑietate: aut filijs nõ extantib⁹ habere etiã hmõi dãni has eſſe ſolas diſponim⁹. Si ĩ impium aut ipſe cogitauerit aliq̃d aut cogitantib⁹ conſci⁹ nõ indicauerit ipio aut p ſe aut p quãcũq; ꝓſonã: ſi q̃libet mõ vir inſidiat⁹ fuerit vite mulieris aut alijs hoc volẽtibus ſciens nõ manifeſtauerit vxoꝛi: ⁊ ſtuduerit ꝑm leges vlciſci[n]. Si maritus vxoris caſtitati inſidiatus eſt. Alijs etiã eã adulterandã tẽptauerit tradere. Si vir[o] de adulterio inſcripſerit vxorem ⁊ adulteriũ nõ ꝓbauerit licere mulieri volẽti ẽt p hac cã repudiuz deſtinare viro: ⁊ recipe q̃dẽ ꝓꝑiam dotẽ. lucrari aũt ⁊ ante nuptialẽ donationẽ. ⁊ p hmõi calũnia ſi filios nõ habuerit ex eodez matrimonio tantũ ꝑm ꝓꝑietatẽ accipe mulierẽ ex alia viri ſubſtãtia q̃tum añ nuptialis donatõis tertia ps eẽ cogno

vñ vir ⁊ vx. l. i. itez quid ſi nullus deſcẽdentiũ vel aſcẽdentiũ eſt, ſz tantũ tranſuerſales. rñ. vxoꝛem quaſi iure accreſcẽdi in totũ vocari ꝑm bul. ſed pla. cõtra ⁊ verũ dicit p. d. l. i. vnde vir ⁊ vxoꝛ. accur.

s Illo. ꝓmittim⁹ ꝑdictas conſtitutiões nõ habem⁹ nam lex illa. C. de i ceſt. nup. l. humilẽ que b̃ dicit eſt valenti ni nõ alicui⁹ iſtoꝛ. nõ añt placet vt dicas loqui de ea que eſt. C. de pac. quẽ. l. ex moꝛte. qꝛ illa nihil de hac materia dicit.

t Illud q̃ matrẽ quõ hoc cũ dicat ius q̃ ſunt alendi vbi pater iuſſit: vt ff. de ven. inſpi. l.i. §. apd eũ. rñ. ibi dicit qñ pater deceſſerat hic viuebat. itẽ hic ꝓſtitit cãm diuoꝛtij qd ibi nõ fuit

v Nuptias, ſecuſ ſi veniret qꝛ tunc nõ nutriret apud eum: vt. C. vbi pu. edu. de. l.i. ac.

x Alank. addit ir. mñis locupletis expenſis.

y Egentẽ. ſecus ſi locuples: vt. ff. d lib. ag. ſi q̃s a liberis. §. ſi ipubes ⁊. l. vlti.

5 Filios paſci. no. alimẽta hicinde in neceſſitatib⁹ ꝓſtari vt hic. ⁊. C. de ali. ꝓ. a pa. l.i. ⁊ ij. ⁊. iij. ⁊. s. necꝫ virũ qd ex do. §. fi. ⁊ s. q̃ mo. na. effi. ſui §. pe. ⁊. ff. d lib. ag. l. ſi quis a li. ⁊. C. d bo. que lib. l. fi. §. b̃ pculdubio. itez no. haberi diſtinctionẽ ꝓſonarũ apud quez debeat eſſe vt hic. ⁊. C. diuoꝛ. fa. apud quẽ li. l.i. ⁊. C. vbi pu. e. d. l.i. ⁊. s. d nup. §. eius. ⁊. C. de pa. po. filia. b̃ tñ not. q̃ vſq; ad triẽ. mater alere debet. vt C. de pa. po. l. pe.

a Quia vero. in veteꝛibus. vt. C. de repu. conſenſu.

b Legibus. vt. s. de nupti. §. ſi igit. ⁊. C. d repu. l. pe. ⁊ fi.

c Facile. i. ſine pena.

d Perſpexim⁹ ſunt añt vij. vt ſubijcit. item tres alie adñ ciũ. vt. j. e. §. pꝛedictis.

e Extantib⁹. ſ. filijs.

f Si d adulterio. inſcribere. ſi accuſet iure extranei. nõ iure mariti. infra xl. dies accuſanti nõ imponit neceſſitas inſcriptõis vt. C. ad. l. iu. d adul. q̃uis. vel b̃ nouũ ius illud ãt vet⁹ oꝛ qd ẽ verũ.

g Etiã adulteriũ. q. d. ñ ambo ſimul: qꝛ b̃ fieri nõ põt vt arg. ff. ad. l. iul. de adul. ſi marit⁹. §. fi.

h Repudio olim pꝛius debebat repudiare quã accu. C. ad. l. iul. de adul. l. crimen. ff. ad. l. iuli. de adul. l. miles. §. nolenti q̃ ſunt ꝛ ſz hodie põt: vt b̃ ⁊. j. vt nulli iu. §. ſi qñ vo

Cauſe Diuoꝛcij

i Pꝛopꝛietate. no. b̃ lucrari virũ ſi ꝛ vxoꝛẽ iſcribat. ſed vid: monaſterio dari in quo eſt mittenda hec femina: vt. j. vt nulli iu. §. adulterã que eſt cõtra ſo. illud qñ includit ĩ monaſterio ſz hoc nihil eſt qꝛ ſemp oꝛ includi vt dicit ibi. quare dicũt alij q̃ hic in dote ibi in alia ſubſtãtia mulieris dicit: ſed hoc nõ valet: qꝛ in fine illius. §. adulterã dic̃ pacta ſeruanda viro circa dotẽ. ſi eñ lucraretur eã p. l. vt hic dicit q̃re diceret ei in hoc ſeruari pactũ dic g̃tu q̃ hec ꝑm illã intelligitur.

k Fiſco, ſz b̃ hodie coꝛrigit. nã nõ ſunt cõfiſcanda aliqua ſic indiſtincte vt. j. vt nulli iu. §. fi.

l Si g̃ ꝛigerit. i. exiſtat no. nõ pficit alteri⁹ culpa cũ ego p̃ſtitero cãz vt hic. ⁊. C. de aſſer. tol. l.i. § fi. ⁊. ff. de eo p quẽ fac ẽ. l. fi. §. fi. ⁊. s. de teſt. §. et hoc multotiẽs.

m Cãs añt. ſi q̃libz no. hic quẽ teneri ad denunciãdũ: vt b̃ ⁊. ff. loca. l. itẽ querit. §. exercitij.

n Vlciſci. agendo iniuriarũ vt ĩ publico crimie vt. ff. de iniurijs. l.i. §. itez apd ⁊ inſti. d iniurijs. §. patitur.

o Si vir continet. i. vt vxoꝛ hẽat vſum ⁊ ꝓꝑie

tatē filij: vt. C. ō diuor. cō
sensu. §. si vero filio. ac.

p Approbata. qō est ge
nerale in alijs accusato
ribus: vt. C. de accu. l. fi.

q Si q̄s i sua. abstinue
rit. no. primo alicui nūcia
dum. vt de offensa satis
fiat. vl' desinat vt h. t. C.
de his qui latro. l. ij. t. C.
ō pa. po. l. iij. t. ff. de ser.
vr. p̄di. l. quidā hyberus
t. C. depositi. l. puidēduz

r Quia verosoluebant
vt. C. de repu. si constāte.

s Castitatis. etiam si ī
monasteriuz non itret vt
hic inuit. de hoc tū pleni
us dic vt dixi. s̄. de mo. §.
si vero vxorem.

t Si q̄s. autē. hoc pene
philosophicū tēperamē
tū. nā et sine fere hȝ azo.
sȝ hodie aliter de his bo
nis disponi videt vt. j. vt
nulli iu. §. qr vero que est
cōtra. t facit ad hoc. j. de
sanc. epi. §. si vero cōstat
t. §. sponsalibus. t. j. e. §.
p̄dictis. t. s̄. de nup. §. mi
nores item no. hic cū diu
posteatradat substantia
qō nō statiz quando pa
ter monasteriuz intraret
tenetur dona dare filijs.

a Quod autez a nobis
sancitum vt. s̄. de nup. §.
nouimus vbi de decēnio
dixit. sed antea p cōstāti
nū statutū fuerat quadri
ēniū vt. C. de repu. l. vxor

b Scholares. ordines
sūt de armata militia vt
sequitur: vt j. eo. §. si vero
scholaris t. s̄. vt neqz mi
les neqz fede t. C. loca. l.
finali.

c Subſtinere. i. expecta
re sed certe immo p quin
quēnium tm̄. vt. s̄. ō nup.
§. sed t captiuitatis que
est contra so. hic cum est
in expeditione ibi capt⁹
vnde ibi p quiquēniū ex
pectat putādū ex tēpe
quo cepit dubitari: vt ibi
dicit. t est p hac solutōe
j. e. §. p̄dictis i fine sz nū
q̄d in quacūqz militia sic
obtinet qō hic ōr. rn̄. nō
puto nisi fit ꝯ saracenos
vl' cum p̄ncipe ꝯ hostes
alis sua legē ātiquā. C. ō
repu. lege vxor. sz iure ca
nonum generalit' suat' b
auten.

d Interrogauerit. no. in
terrogari mulierē debere
si hȝ quē scit. ff. ō bo. pos.
l. in bonorū possessiōe. t
q̄s or. in bo. pos. fuetur. l.
secūda. §. finali.

scit'. Si aūt filios habuerit iubem⁹
oēz viri substātiā filijs cōseruari: fir
mis manentib⁹ q̄ de aīnuptiali do
natiōe alijs legib⁹ cōtinēt'. ita tn̄ vt
etiā ppter illatā adulteriū accusatio
nē t nō pbatā illis q̄ marit⁹ subda
tur supplicijs q̄ etiā eēt passura mu
lier si hmōi fuisset accusatio approꝫ
bata. Si q̄s[q] in sua domo i qua cū
sua cōiuge cōmanet ptēnens eam
cū alijs inueniat' in ea domo cōma
nens aut in eadē ciuitate degens i
alia domo cū alia muliere freq̄nter
manere ꝓuincit' t semel t scdo cul
pat⁹ aut p suos parētes alias aut p
mulieres aut p alias aliquas fide
dignas personas hmōi luxuria nō
abstinuerit: licere mulieri p hac cā
soluere matrimoniū t recipe dataz
dotē t aīnuptialē donationē t pro
tali iniuria tertiā ptem extimatiōis
quaz aīnuptialis facit donatio ex
eius suba pcipere. ita tn̄ vt si filios
habuerit vsu solo mulier potiat' re
rū quas ex antenuptiali donatiōe
t pena tertie portiōis mariti substā
tie accepit dn̄io oib⁹ cōib⁹ filijs cō
seruādo. Si aūt filios nō habuerit
ex eodē matrimonio hre eā taliū rez
etiā pprietatē pcipimus

¶ Nuptie regulariter consensu nō soluūtur ni
si castitatis cōcupiscētia dote t donatōe ppter
nuptias libe. Quata aūt vel vtroqz alias nupti
as postea cōtrahente. vel alit' luxurioſe viuente
delinquētis substātia ad filios debet puenire fi
lijs minorib⁹ p iudicē gubernatore dato filijs
vero non extantibus ad fiscū eoz substātia dēt
puenire. h. d. Bar.

Quia vo[r]: t ex cōsensu aliqs vs
q̄ ad pñs alterna matrimonia solue
bāt hoc decetero fieri nullo sinim⁹
mō nisi forte q̄dā castitatis[s] cōcupi
scentia hoc fecerit. Si aūt hmōi per
sone filios habuerit taz dotē q̄ aū
nuptialē donationē eoz filijs ꝓserꝫ
uari disponim⁹. Si q̄s[t] aūt hoz aut
marit⁹ forsan aut vxor postq̄ ppt
castitatē ex cōsensu soluerit matrio
niū inueniat' alias cōtrahēs nupti
as aut luxurioſe viuēs iubem⁹ siq̄
dē sicuti dictū est filij fuerint ex me
morato cōiugio sup dotez t ppter
nuptias donationē eis tradi t pro
prietatē pene subeilli⁹ q̄ cōuicit' de
liquisse psona. Si vo filij minoris
sint etatis gubernari eos t pasci ab
illo parēte pcipim⁹ qui nihil pñti le
gi ōriū egerit. Si aūt ambo paren
tes in hmōi vitio incidāt tūc vtriusꝫ
q̄ parētes suba filijs applicari. di
spēsatorē aūt in his q̄ i minori sint
etate ꝓstituti ordinari puidētia cō
petentis iudicis t alioz quib⁹ hoc
ex nris legib⁹ sunt cōmissa. Si aūt
filij nō sint vtriusq̄ psone suba fi
sci rōnib⁹ applicari t eos q̄ talia re
liquerūt legitimis subdi supplicijs
Aliter em̄ separationē matrionioz
fieri ex ꝓsensu nulla rōne pmittim⁹
Qd aūt[a] a nobis sancitū est de his
qui in expeditōib⁹ sunt t in militijs
ꝓstituti siue milites sit siue federati
siue scolares[b] siue alij q̄dē sub alia
quacūq̄ militia armata ꝓstituti me
lius ordinare pspexim⁹ t iubemus
q̄toscūq̄ annos in expeditōe man
serit substinere[c] eoz vxores licz nō
lras nec rn̄suz aliquod a suis mari
tis susceperint. Si q̄ vero ex hmōi
mulierib⁹ suuz maritū audierit esse
mortuū neq̄ tūc ad alias eā venire
nuptias sinim⁹: nisi prius accesserit
mulier aut p se aut p suos parētes:
aut p aliā q̄ cūq̄ psonā ad priores
numeri cartularios: in q̄ hmōi ma
ritus militabat t eos seu tribunuz
si tn̄ adest interrogauerit[d] si p veri
tate mortuꝰ est ei⁹ cōiunx: vt illis sa
cris euāgelijs ppositis sub gestis
monimētoz deponāt si p veritate
mortuꝰ ē vir. t postq̄ hec gesta mo
nimētoz cōfecta mulier pro suo te
stimonio pceperit etiā post hoc iu
bem⁹ manere eā per vni⁹ anni spa
ciū[e] vt etiā post hūc decursuz liceat
legitimas ꝯhere nuptias. si aūt pre
ter hāc obseruationē mulier p̄sum
pserit ad aliud venire matrionīū et
ipsa t q̄ ducit eā vxorē velut adulte
ri puniāt'. si aūt[f] q̄ sub gestis moni
mētoz cū iureiurādo testati sunt cō
uincant' etiā falsū postea deposuiſ
se testimoniū[g] ipi q̄dē de militia de
nudati. x. auri libraz pena ꝓpellen
tur exsoluere illi q̄ mēriti sunt mor
tuū esse. ipe vo licentiā hēat si volu
erit suā vxorē recipere: si vo scho la
ris[h] fuerit ille de cui⁹ morte dubita
tio est a primis schole t actuario si
aūt federat⁹ ab optiōe ei⁹ memora
tā ei⁹ depositionē accipere ei⁹ vxo
rē: his obseruādis t circa alios oēs
q̄ in armata militia referunt'.

Matrimoniū etiā ex trib⁹ alijs casib⁹ superiori
bus additis distrahi pt t excep. hac cōsti. nume
ratis t ex nullis alijs matrimonia dissoluant'.
h. d. Bar.

Predictis itaqz cau[i]sis pspexim⁹
etiā has noiatim adūcere. ex quib⁹
matrionia sine pena licet trāsigere
hoc est de his q̄ nō potuerūt ab ini
tio nuptiaz miscere suis vxorib⁹ et
q̄ per naturā viris ꝓcessa sunt agere
Insuper de his viris ac feminis q̄
ꝓsistente matrionio sanctimoniale
quersationē t monasteriū habitati
onē elegerit t de his personis q̄ in
captiuitate aliquāto tēpore detinē
tur. in his em̄ trib⁹ casib⁹ q̄ de eis

e Spacium. post
sacramētū p̄stituz
vt h dicit sz videt'
q̄ si iam tpe luct⁹
cucurrerūt q̄ statī
die sequēti pt nu
bere: vt. ff. de infa.
l. genero. in fi. q̄ ē
ō. so q̄dā dicūt il
lam corrigivel ibi
qñ certū erat mor
tuū. h qñ dubiū: li
cet vn⁹ iurauerit
cui nō p oīa credi
tur. ar. C. de testi. l.
iurisiurā. itē q̄ sim
pliciter iurat. ē ar.
q̄ testis tenet' dī
cere cām sui dicti.
sed cōtrariū veri⁹
est vt. s̄. de testi. §.
t licet.

f Si aūt. postea
i. postq̄ nupsit eti
am post ānū. t sic
valuit matrionīū:
vt. s̄. ibi t p⁹ b t C.
q̄re g̃ p̄mittit' viro
f cupare. rn̄. q̄ ma
trimoniū ꝯ cū fin
git' fuisse nullus sz
tenuerit vere. s̄. di
xit ibi t post b t C.
vel q̄ hic mulier a
marito. i. scō. sine
pena p̄t t etiā oz
t tenet' diuertere.
vt ita alienata per
scōm matrimoniū
recipiat' a marito.
i. p̄ nam vxor duo
rū esse nō pōt alio
quin diuortij cām
p̄stitisse videbit'
p̄ maritos a scō
se nō separauerit.

g Testimonium.
no. g̃ q̄ sacramen
tū reuocat' p̄texru
piurij: vt. j. vt liti:
iu. §. si q̄s. in fine.
t. C. de reb⁹ credi.
l. fi. regulariter tam
ꝓtra. vt. C. de reb⁹
cre. l. ij. t. ff. de i lit.
iu. l. fi. ff. de re iud.
l. post rem.

h Si vero scho
laris federat⁹ hoc
nomē habuisti. s̄.
vt neq̄ miles

i Predictis. itaq̄
alijs sex causis
quas dixi. s̄. eo. §.
quia vero plurias
adiūgit t: es que
erant per ordinez:
vt hic sunt ī trib⁹
§. s̄. de nup. §. fm
occasionē t. §. per
occasionē. t. §. sed
etiā per captiuita
tes. t eas confir

mat in hoc.§.

k Quia vero.dari.i.datam seruari vel proprie si est data

l Habuerit. cum olim de adulterio accusabatur a primo viro vt.C.ad.l. iul.de adul.l.pe. ⁊ facit ad b.C.de re pu.l.iubemus ⁊.j. vt fra.filij.§.fi.

m Si vero tradiderit,repe.non.

n Cingulū.i. administrationez.⁊ ille dicit magistratus

proꝛib⁹ nr̄is legib⁹ cōtinent firma esse sancim⁹. Memoratas igit oēs cās q̄ in p̄nti nr̄a lege cōtinent solas sufficere iubem⁹ ad trās̄lationē legitimoꝛ matrimonioꝛ. Reliquas aūt oēs vacare p̄cipim⁹ nullāq; aliā cāz citra eas q̄ noiatiz inserte sunt huic legi posse soluere legitimū matrimonium siue nostris siue veterib⁹ legibus continentur.

Mulier ⁊ vir cōtrafacientes pena legitia punitur ⁊ iudices ⁊ officiales negligētes.hoc.d.bar.

Quia vero[k] quedā mlieres inhoneste volētes viuere festināt ꝓpria matrimonia soluere sancim⁹ si qñ mulier citra aliquaz p̄dictarū a nobis causarū voluerit matrimoniū soluere licentiā quidē eā nō hr̄e hoc agere. si vero pmanserit in hmōi impia volūtate ⁊ repudiū marito trās̄miserit iubem⁹ dotē quidē viro dari cōib⁹ filijs hm legē seruādā. Si aūt filios nō habuerit[l] lucrū fieri marito mulierē vero periculo iudicis negociū audiētis tradi ep̄o ciuitatis in qua cōiter domiciliū habuerit quatenꝰ illi⁹ ꝓuidētia in monasteriū ipsa mittat vt donec aduixerit dēat ibi ꝓsistere. Et si quidē filios habuerit hmōi mulier duas ptes ꝓprie eius sube dare filijs tertiā vero monasterio i quo mittit applicare iure ꝓprietatis. si vero filio s nō habuerit sint aūt ei parentes duas ptes quidē ipsius substātie mōasterio ꝓberi vbi mittit.tertiā vo ptem illi⁹ parētib⁹ dari nisi tm̄ sub ptāte eaz hntes irrationabili repudio ꝓsenserūt. in hoc em̄ cōsentientes nihil eos penit⁹ ex suba filie hr̄e pmittim⁹ sed hec oia venerabili monasterio volum⁹ applicari Porro neq; filijs neqz parētib⁹ existētib⁹ ei oēm silr ei⁹ subam ꝓpetere monasterio. Si vero iudex q̄ negociuz examinat hoc nō fecerit ⁊ non tradiderit[m] in hoc dep̄hēsam ciu itatis ep̄o vt debeat in monasteriū mitti. Si quidē i hac felicissima ciuitate sit iudex ipse q̄dē.xxv.librarū auri penā exigat officiū aūt eius alias.x. Si vero in ꝓuincia sit hmōi iudex ⁊ non egerit q̄ a nobis in hac iussa sunt.x.librax auri psoluat penā ⁊ officiū ei⁹ alias.v. Si vero[n] iudex fuerit nō habēs cingulū ipse q̄dē pena.x.librax auri exigat. ministrantes aūt ei.v.quatenꝰ mulcta q̄ huic accedit a memoratis psonis p comitē rerū p̄uatarū ⁊ palatinoꝛ schola exigat ⁊ nr̄o assignet erario Si aūt ⁊ vir circa mulierē trās̄igere studuerit matrimoniū ⁊ irrōnabiliter repudiuz destinare iubem⁹ reddere eaz quidē quā suscepit dotē vna cū spōsalitia largitate ⁊ tantuz ex alia ei⁹ substātia ita ꝓberi mulieri quantū tertiā ptez spōsalitie faciat largitatis[a] ⁊ si quidē filij sunt ei solū vsū ⁊ annuptialis donatiōis ⁊ a nobis addite tertie sue partis mulierē hr̄e ꝓprietatē vero filijs ꝓseruare. filij aūt nō exñtib⁹ hr̄e mulierē sup vsū in ipsis reb⁹ etiā ꝓprietatem ⁊ p̄dictas[b] quidē dispositiōes dissolutis quidē rōnabilit aut irrōnabilit nuptijs ordinam⁹ ⁊ oia de memoratis casib⁹ hm hāc nr̄am ꝓstōnez iudicari ⁊ decidi decernim⁹. Si qs[c] aūt ꝓpriā vxoꝛē flagellis aut fustib⁹ ceciderit sine aliqua causarū quas ꝓtra vxoꝛes ad matrimonij solutionē sufficere iussim⁹ matrimonij quidē solutionē ex hoc fieri volum⁹[d] virū aūt q̄ monstrat sine hmōi cā vel flagellis vel fustib⁹ cecidisse vxoꝛē suā tm̄ ꝓ hmōi iniuria ex alia sua dare suba vxoꝛi et ꝓstāte matrimonio quātū tertia ps annuptialis facit largitatis

Adulteriū p̄suptū iuris p̄suptione ꝓbatū punitur sicut ⁊ verū vindicta sua marito quandoqz pmissa his obtinētib⁹ in casibz futuris ⁊ pēdētibus nondum finitis.h.d.bar.

His q̄[e] etiā illud adijcim⁹ vt si q̄s forsan suspicat aliquē velle suevxoris illudere castitati ⁊ ꝓtestationes eis ex rescripto tres destinauerit habētes testimonia triū viroꝝ fidedignoꝝ ⁊ post has tres ex scripto contestatiōes inuenerit eū cōuenientē sue vxoꝛi si q̄dē in sua domo aut ipsius vxoꝛis aut adulteri aut i popinis aut in suburbanis esse licentiaz marito ꝓprijs manib⁹ talē p̄imere[f] ⁊ nullū piculū ex hoc formidāti. Si vero in alio loco talē inuenerit cum sua vxoꝛe loquētē nō min⁹ trib⁹ testib⁹ fidedignis cōuocatis p quos ꝓbare possit q̄ eū cuz sua vxoꝛe cōperit idi ci tradere[g] crimia examinanti. Illū vero ꝓ veritate cognoscētē post tres ex scripto ꝓtestatōes cū tali muliere eū iuentū talē quidē tanq̄ ex hoc solo adulterij crimini subiacētē nulla alia rōne q̄sita punire[h] licentiā aūt exequi crimē[i]. Quia vero[k] ita cōperiunt aliq̄ ipij vt et i venerādis domib⁹ p̄sumāt i talib⁹ se miscerī scelerib⁹ ibi de peccatis tractare vbi cō sueuerūt deū timentes peccatoꝝ veniā postulare: iubem⁹ vt si q̄s talis iueniat i locis venerabilibus alienevxoꝛi de qua i suspitione est post tres sicut dictū est cōtestatiōes loq̄ lniam esse eius marito vtraslibet psonas defensoꝛi eccl'e aut alijs clericis tradere ⁊ ad eoꝝ piculū diuisi ipi seruēt donec iudex hoc cognoscēs mittat ad ep̄m ciuitatis quatenꝰ ei isti tradant vt debeāt su

a Si aūt vir.largitatis hepena de tertia parte non fuit imposita.s.in psona mulieris sed vt detrudatur in monasteriuz hodie eadem vtriq; imponitur pena vt.j.vt fra. fi.§.pe.

b Predictas,refert se nō ad oia que hac constitutione dixit.nā aliqñ ō licito dimoꝛio aliqñ de illicito dixit. ⁊ h̄ dicit to tū seruari sicut dixit.

c Si q̄s aūt iussim⁹.vt s̄.e.§.q; vero plurimas. ⁊.§. ⁊ p̄dictas. ⁊ sic in ill' casibus verberare pmittitur. ⁊ facit.s̄.de nup. §. ascriptio,

d Volumus.filius tamen potest dimittere patrem cogendo eum vt se emancipet. vt. ff.si a pa. quis fuerit ma.l.ij.

e His quoq;. ex rescripto si c.s̄.de tempoꝛe non solu.pe.§.cōtestatione.

f Perimere.s.talis sit qui per.l.iul.potuerit occidi: vt.C.de adul.l.gracchus.de quibus dicitur ff.de adul.l.marito.

g Tradere. s. licentiam marito dicimus.

h Punire.no.h aliquē ex p̄esumptiōe damnari.vt hic ⁊.j.vt nulli iudi. §.pe.⁊.C.de adul. si qui. sed contra.ff.de pe.l.absentē.i p̄in.fol.b est speciale in odium spernētis denunciationē.arg.ff.de ope.no.nunc.l.p̄etoꝛ.§. i.⁊ no. q̄ vtraq; parte p̄sente dare debet sententiā nisi actoꝛ crimine probato recesserit ex causa: vt.C.de adul.l.q̄uis indubitati.⁊ damnatur reus ad moꝛtem ad instar sacrilegi: vt.C.de adul.l. q̄uis in fi.femia vero cōiuncta per sententiam in monasterium mittitur v̄berata p̄ius.vt.j.vt nulli iu.§.adulteram.

i Crimen,s.volumus esse iudici.

l Quia vero ita.veniā no.in ecclesia potius q̄ alibi oꝛādū.que gremiū nō claudit redeuntibus. vt.C.de sum.tri.l.fi. licet alibi oꝛare liceat: vt. s̄. vt in p̄iua.do.l.i.in p̄i.

l Leges que, simplex ē hec relatio, vt ibi mulier que damnauit saluauit. nam nō eedem leges puniunt que interdicunt.

m Vendicari.i.defendi.ꝛ cõsecutiue dicas.nã ex quo quis puniẽdus ẽ nemo eũ defendere debet. n Despexerunt.nõ debet quis eiꝰ in quẽ deliquit implorare auxiliũ.vt.ff.de mino.l.auxiliũ.in fine.ꝛ.ff.si q̃s ali.te.p.l.i.in prin.ꝛ.ff.de arbi.sed si seruũ in fi.ꝛ.l.se.ꝛ.ff.de le.ij.l.cũ pr̃.§.libertis.ꝛ.C.de pac.l.cũ pponas.ꝛ de trãsac.siue apud acta.ꝛ.l.si q̃s maior.

o Ab eis.s.eccl̃is

p Non sinũt. quomiꝰ extrahant. vt. s̃. de mã. prin.§.neq; autem.

q Loquentẽ. p̃cedẽtibꝰ denũciationibꝰ vt.s̃.diximus in vxore.alꝫ esset iniquum.

r Que igitur amicabili hic no.de adulterio transigi posse amicabiliter.sz cõtra.C.de transac.l. trãsigere sol.qõ hic dicit nõ referas ad adulteriũ cãz de qua trãsigi nõ licz.sz ad ceteros supiores cassus ossis qui sunt in ista cõstitutõe sm Jo.alij dicũt bñ nouũ vel gratꝫ fieri põt remissio accusationis nõ ppter pecuniã sicut in alijs caplis q̃ nõ irrogant penã sanguis.vt ff.de iure fisi.fisci.ꝛ.l.ei vl̃ hoc trahit ad p̃terita facta vel fieri põt transi. añ lit.contesta.vel ceptã non postea.

s Rubrica. De heredibus ab intestato venientibꝰ.hic incipit collatio. ix.cõsti.i.sz q̃dã habẽt in cõstitutiõe supiori principium huius col.

10 Lurimas. introducta.nã vsq; ad tpa huiꝰ.l.inf de scendẽtes erat differẽtia vt emãcipati iure ci. non succederẽt lz iure p̃torio sic vt insti. de here. q̃ ab intestato.§.emãcipati. itẽ q̃ erãt nepotes ex filiabꝰ succedebãt cuz diminutione vt.C.de col.l.illã.liczbñ etiã ante hãc sit correctũ vt.s̃.de trien.ꝛ.se.§ neq; ex trãsuersali autez cognati iure ciuili ñ admittũtur.sed nec iure p̃torio nisi post agnatos vt pz in sti. de suc cog. i prin. ꝛ de bo.pos.§.ꝛ cũ õ testamẽtis.ꝛ.ff.si tabule testamẽt. nul.ex.l.i.i pri.omis ergo p̃dicte differẽtie.ꝛ alie si que sunt hac cõstitutiõe tollũtur.ꝛ no.q; b̃ appellat agnatos ex matre et femina merito q; cõe est nomẽ ad agnatos ꝛ agnatos quia tamẽ quedã priuilegia dabat.l.xij.tab.agnatis vt certo nomie eos posset appellare agnatos eos vocauit.sunt tamen ipsi cognati. vt patet ex diffinitione agnati:et patet.ff.de le.tu.l.sunt añ.ꝛ insti.de legi.agna.tu.§.i.

a Vacantibus.s. que contra hanc legem facerent.nec enim alias corrigit que saluari possunt:vt.s̃.qui.mo.na.effi.sui.§.tribus.

b Seruari.s.volumus.

c Constituim⁹.tunc.s.accur. d Cognoscit.vt hic ꝛ.ff.de gra. cog.i.in pn.ꝛ insti. de gradi.§.i. e In cognatos.cognati ex parte matris.agnati ex parte patris: vt insti.de le.ag.suc.in prin.

f Successionẽ.in b̃ lex.xij.tab.mutat.vt insti.de here. q̃ ab intest. §.i.acc. g Si q̃s igit.parẽtibꝰ.nõ solũ agnatis ꝛ cognatis ex latere vt hic ꝛ.C.õ scõis nupt.l. si q̃s prioris.in prin.et C.de bo.que lib.l. qõ satis.ꝛ insti.de gradi.§.repetitis sed cuz pater sit in primo gradu vt filius quare ñ sic cito admittitur vt filꝰ.rñ.propter cõe votum nature qõ vult potiꝰ descẽdere q̃ ascendere: vt ff.de bo.dã. l.cum rõ.ff.si ta.te.nulle ex.l.i.§.scripto heredi.in fi ꝛ.ff.de in offi.te.naz ꝛ si pa. ꝛ paulus.si filiꝰ: g hñs p deũ. item in quo peculio dices loquiꝫ castrẽsi vel quasi videt q; nõ cum filio intestato moriente pñe iure peculij occupet oĩa bona.vt.ff.de castren.pecu.l.ij .itez in aduentitio non nam in eo etiam si exp̃sse disponeret dispositio nõ teneret vt.C.de bo.q̃ li. l.fi.§.si filius multominus in ꝓfectitio qõ pater vt peculiũ fui occupat post filij mortẽ: vt insti. q̃ test. facere pos.§.i.ꝛ sic in nullo. rñ.in castren.et quasi ꝛ aduẽtitio loquit. nec obstãt iura p̃dicta qz eo qõ dicũt patrẽ occupare p̃dicto mõ corrigũt p id q; h̃ dicit ī ꝓfectitio añt non: vt.j.e. §.ꝛ sic no.q; hodie filiusfa. habz heredez ab intestato descendentez.sz si nõ est descendẽs hz ascẽdentẽ here dẽ: vt.j.primo.§.

b Quorum.s.parentum

i Acquirunt.vt sũt castrẽsia ꝛ quasi aduẽtitia rõe.ꝓfectatis: vt.C.de bonis q̃ lib.l.cũ oporteat in prin.ꝛ.§.i.ꝛ.ij.ꝛ insti.p quas p.no.acq̃. §.igit.vsufru. añt aduẽtitioꝝ pñs dũ viuit seruat lz filiꝰ decedat. vt hic subiecit. k Et in vsu.i.in vsufru.nã nudꝰ vsus minꝰ eẽt vt insti.de vsu ꝛ ha.§.minꝰ. l Nras.s.p̃dictas cũ optet.vt insti. p quas pso.no.acq̃ri. m Antiq̃tas.vt insti.de here.q̃ ab intes.

De heredibꝰ ab intestato venientibus[3] ꝛ de agnatoꝝ iure sublato.

¶Omnis generis ab intestato successio in tribus gradibus diuidit videlz ascendentiũ ꝛ descendentiũ ꝛ ex latere venientiũ.itẽ in succes.patris vel filijfa.prĩa cã est descendẽtiũ ꝛ primu q̃dem gradus equaliter.ceteri vero in stirpem vocant vsufructu parenti seruato sublata differẽtia sexꝰ ꝛ patrie potestatis ꝛ agnatiõis ꝛ cognationis.h.d. Bar.

p Idem au.pre.preto. Lurimas ꝛ diuersas leges veteribꝰ tpibꝰ platas inueniẽtes p quas nõ iuste differetia ab intestato successionis inter cognatos ex masculis ꝛ femininis introducta est[k] necessariũ eẽ pspexi mus oẽs sil̃ ab intestato successiões cognationũ p pñtẽ legẽ clara cõpẽdiosaq; diuisione disponere Jtaq; priorib⁹ legib⁹ ꝓ hac cã positis vacãtib⁹[a] ꝺcetero ea sola seruari[b] que nũc constituim⁹[c]. Quia igit oĩs generis ab itestato successio trib⁹ cognoscit[d] gradib⁹ hoc est ascẽdẽtiũ ꝛ descẽdẽtiũ ꝛ ex latere q̃ iter agnatos cognatosq; diuidit[e] primã esse deponim⁹[f]. Si q̃s igit[g] descẽdẽtiũ fuerit ei q̃ intestat⁹ moritꝫ cuiuslibet nature aut grad⁹ siue ex masculoꝝ genere siue ex feminarũ descẽdẽs ꝛ siue sue ptãtis siue sub ptãte sit oĩbus ascẽdẽtib⁹ ꝛ ex latere cognatis ꝓponat. Licet.n. defunct⁹ sub alterius ptãte fuerit tñ ei⁹ filij cuiuslibz sex⁹ sint aut grad⁹ ẽt ipis parẽtib⁹ ꝓponi p̃cipim⁹ quoꝝ[h] sub ptãte fuerit q̃ defunct⁹ ẽ i illis videlz reb⁹ q̃ ẽm nras alꝫ leges prib⁹ nõ acq̃runtur[i] nã i vsu[k] haꝝ rez q̃ debẽt acq̃ri aut ꝑuari nrã[l] ꝺ his oĩb⁹ leges parẽtib⁹ custodim⁹ sic tñ vt si quẽ horũ descẽdẽtiũ filios relinquẽtẽ mori cõtigerit illi⁹ filios aut filias aut alios descẽdẽtes ī ꝓxĩ parẽtis loco succedere siue sub ptãte defũcti siue sue ptãtis ueniant. tãtã de hereditate moriẽtis accipiẽtes ptẽ q̃ticũq; sint quãtã coꝝ parẽs si viueret habuisset.quã successionẽ i stirpes vocauit antiq̃tas[m]. In hoc ei ordine gradũ q̃ri nolum⁹. Sz cũ filijs ꝛ filiab⁹ ex p̃mortuo filio aut filia nepotẽ vocari sancim⁹ nulla introducẽda differẽtia siue masculi sive femine sint ꝛ seu ex masculoꝝ ꝓle seu femiaꝝ descẽdãt[n] siue sue potestatis[o] siue sub ptãte sunt ꝓstituti bonis q̃ lib.l.cũ oportet in prin.ꝛ.§.i.ꝛ.ij.ꝛ insti.p quas p.no.acq̃. §.igit.vsufru. añt aduẽtitioꝝ pñs dũ viuit seruat lz filiꝰ decedat. vt hic subiecit. k Et in vsu.i.in vsufru.nã nudꝰ vsus minꝰ eẽt vt insti.de vsu ꝛ ha.§.minꝰ. l Nras.s.p̃dictas cũ optet.vt insti. p quas pso.no.acq̃ri. m Antiq̃tas.vt insti.de here.q̃ ab intes.

§.cũ filius, t ō suis t le.l.ij. t sic in stirpes inter descẽdẽtes diuidit hr̃ditas sz inter trãsuersales nō.sz in capita, vt instī.ō le.ag.succes. §.b̃ ẽt.in fi.§.veteri iure.hodie ẽo vsq; ad frẽs t filios eoz in stirpes diuidit̃.vltra i capita.t seruat̃ ius antiquũ.vt.j.e.§. finaũt de functo.acc. n Descẽdat.b̃ nō erat necesse dici.qz iã cozrectuz per id qd̄ est.§.de triẽ.t se.§. neq; vt dixi.§.e.in prin.

o Patris.b̃ adicit bene:sz sola naturali cã inspecta vñ queri an successio adoptiuoz sit sublata. t dic q; nō qz ẽbũ sola tollit d̃riam sex⁹ t patrie ptãtis tm̃ sic t.C.de iurisdi. om.iu.l.ij. itez no. q; hic cozrigit̃ totus ille ti.ff.ō priu. cũ emã.li. ei⁹ quo cauebat̃ vt si hẽo filiũ emãcipatũ t ex eo nepotẽ i ptãte q̃is iure prio/rio solus filij⁹ mihi succedat inspecto iure ciui.l.l.xij. tab.sol⁹ nepos. vt instī.de her. q̃ ab i ie.§.emãcipati. tñ vtrũq; simul vocauit titu. p dict⁹: vt ff.de cõiu. cũ emãcipa.li.in rub. t. l. i.§.i. naz cũ hodie nulla sit differẽtia vt hic dicit cessat p̃dict⁹ titulus

p Si igit̃ defunct⁹ parẽtes quos accipe in infinitũ vt.ff.de in ius vo. l.quisq;.§. parẽtes sz q̃dã vsq; ad tritauũ superiores ẽo maiozes dicũtur ispecta ꝓsuetudine romanoruz: vt.ff.de gra.l. iuris cõsult⁹. §.parẽtes.

q Declarabit̃. vt j.eo.§.si vero cũ ascendẽtibus.

r Proximo. q̃ auũ maternũ excludit pat̃ cuz matern̄ nō supstit. sz aliud in descẽdentib⁹ si habeo filiũ t ex alio p̃mortuo nepotẽ: vt.§.eo.§. fit tñ

s Quãtos. vnde si paternus au⁹ ex vna parte ẽ ex altera matern⁹ au⁹ t auia tantum hic solus quantum illi duo habent.

t Si ẽo cũ parentibus.i.ex patre t matre. v Proximis. primũ accipe quẽ null⁹ p̃cedit vt.ff.de ver.sig. prim⁹. sz quidã dicũt cũ patre t matre tm̃: vt hi primi tm̃ vocent̃. t sic dicũt fratrẽ repellere auũ cũ pat̃ cũ quo admittit̃ repellat dictũ auũ. vt ar. ff.de diuer. t tẽ.p.de accessionib⁹. t b̃ t.C. de suis t le.in successiõe. t fm primã dic illã.l.de successiõe eẽ cozrectã p illã in successiõe x Usum.i. vsumfru. t sic no. q; sz generaliter i aduẽticijs patri q̃rit̃ vsufruct⁹. vt.C.ō bo.q̃.li.cũ opoꝛtet.tñ hic fallit. t alias: vt dixi.§. vt li.ma. t a.in fi.i.rñ.

y Si igit̃ defunct⁹. natos potiozes sunt g̃ qui duplici iure vtunt̃ q; qui vno. vt.§. de cõsan. t veteri.frib⁹.§.i. t.§.fi.col.v

z Vocam⁹. vt.§. pri.§. t Si aũt fuerit. no. si fuerũt fratres p b̃ g̃ notat̃ q; filij frẽs defuncti vocant̃ in stirpes qñ cũ patruis succedunt suo patruo. si ẽo nulli⁹ frater superest defuncto, sed filij fratrũ hij forte in capita vocabunt̃ az. sz ō dico: vt ar.j.e.§.si ẽo. in prin. nã innuit idem esse si soli sunt fratruz filij in eo q; dicit̃ si vero neq; ꝛc.

a Hmõi vero parentuz t ita in stirpes. sed cõtra instī.ō leg.ag.suc.§. hoc etiã in fi. vbi dicit i capita so.b̃ cozrigit illã ꝛc.

b Nulli. sic ergo priuilegiũ ad alũ nõ trãsit vt ff.q̃ cũ eo.l.sed si soli. et ff.quarũ rerũ act. nõ dat̃ l.i.§.pe. t.ff.de regu.iur. t si fideiusso. t.ff. pro socio.l.verũ.in fi.i.rñ.

c Si aũt. cuz fratribus dixim⁹. vt.§.eo.§. si vero cum ascendentibus

d Nullo modo. sed hodie vocãtur etiã cũ ch̃is t auis: vt i auũ. vt fra. fi. i.rñ. que est contra sol. b̃ cozrigitur

e Quandoquidem. i. qz ratio enim erat qz vocatur frater cũ ascendẽtib⁹ q̃ est ꝓtra ius cõe hui⁹ constitutiõis q̃ tres tantũ facit ordines succedẽdi. vñ ad ꝓsequẽtiã non ꝓducunt̃. t hoc hic dicit ar.ff.de legi. t senatusc̃, l.q̃ vero cõtra rõnem

f Illud palã. si. i. q̃ quis sz quare cũ eodẽ sint gradu. rñ. isti vocant̃ cũ fratrib⁹ defuncti q̃ p certo repellũt patres patruos t auũculos t amitas et materteras ergo t isti nepotes debent repellere.

§.cũ filius. t ō suis t le.l.ij. t sic in stirpes inter descẽdẽtes diuidit̃ hr̃ditas sz inter trãsuersales nō. sz in capita. vt instī. ō le.ag.succes. §. b̃ ẽt. in fi. §. veteri iure. hodie ẽo vsq; ad frẽs t filios eoz in stirpes diuidit̃. vltra i capita. t seruat̃ ius antiquũ. vt. j. e. §. fin aũt de functo. acc. n Descẽdat. b̃ nō erat necesse dici. qz iã cozrectuz per id qd̄ est. §. de triẽ. t se. §. neq; vt dixi. §. e. in prin.

Et hoc quidem de successionib⁹ descendentium disposuimus. Consequens aũt esse prospeximus t de ascendẽtibus ꝓstituere quõ ad descẽdentiũ successiones vocent̃.

¶ Parentes succedunt descẽdentibus liberis ipoz descẽdentiũ nõ extãtibus liberis gradus p̃rogatiua seruata si ẽo parẽtes eundẽ gradũ obtinent equaliter admittunt̃ cũ quib⁹ frẽs ex vtroq; parente cõiuncti defuncto vocãtur nec patri vsufructus portiõis eius filijs cõtingentis acquirit̃. h.d. Ange.

Si igitur ꝓ defunct⁹ descẽdẽtes non relinquat q̃dẽ hr̃des pr̃ aũt aut mater aut alij pentes ei supstint vsq; ad tritauũ supra parẽtes superiores seu ulteriores dicũtur oib⁹ ex latere cognatis hos ꝓponi sancim⁹ exceptis solis fratrib⁹ ex vtroq; parẽte ꝓiunctis defuncto sicut p subsequẽtia declarabit̃. Si aũt pluriũi ascẽdẽtiũ viuũt hos ꝓponi iubem⁹ q̃ ꝓximo gradu reperiunt̃ masculos t femias siue patrui siue materni sint si aũt eũdẽ habẽt gradũ: ex equo inter eos hereditas diuidat̃ vt medietatẽ q̃dẽ accipiãt oẽs a patre ascendẽtes q̃ticũq; fuerint. medietatẽ vero reliquã a matre ascẽdentes quantos cũq; eos inueniri cõtigerit. Si ẽo cũ ascẽdẽtib⁹ inueniant̃ frẽs aut sorores ex vtriusq; parẽtib⁹ ꝓiuncti defũcto cũ ꝓximis gradu ascẽdẽtib⁹ vocabũt̃ si aũt pater aut mater fuerint diuidẽda iter eos quippe hr̃ditate ꝑ psonarũ numerũ vti t ascẽdẽtiũ t fratrũ singuli equalẽ hẽant portionẽ nullũ vsufructũ ex filioz aut filiarũ portiõe in hoc cãu valente patre sibi penit⁹ vẽdicare q̃m ꝓ hac vsus portiõe hr̃ditat̃ ius t ꝑ ꝓprietatẽ p pntẽ dedim⁹ legẽ dr̃ia nulla seruãda inter psonas istas sive femie sive masculi fuerint q̃ ad hereditatẽ vocant̃ t sive p masculi sive p femie psonam copulant̃ t sive sue ptãtis sive sub ptãte sint ei⁹ cui succedũt frẽs. Reliquũ est vt tertiũ ordinẽ decernam⁹ q̃ vocat̃ ex latere t i agnatos t cognatos diuidit̃ vt etiam hac parte disposita vndiq; p fecta lex inueniatur.

¶ Nõ exñtibus descendẽtib⁹ vl̃ ascẽdentibus vocant̃ fratres vtriusq; cõiuncti q̃bus nõ extantib⁹ vocantur coniũcti ex vno latere tantũ t exñtib⁹ vtriusq; vocant̃ ex vtroq; latere cõiuncti ipi t eoz filij exclusis cõiunctis ex vno latere tm̃. itẽ filij fratrũ vna cũ alijs vocant̃ alij autem excludunt̃. h.d. Ange.

Si igit⁹ defunct⁹ neq; descẽdẽtes neq; ascendentes reliq̃rit primũ ad hereditatem vocam⁹ frẽs t sorores ex eodẽ pre t ex eadẽ matre natos quos ẽt cũ patrib⁹ ad hr̃ditatẽ vocam⁹. His aũt non exñtib⁹ in secõ ordine illos frẽs ad hereditatẽ vocam⁹ q̃ ex vno parẽte cõiuncti sunt defũcto siue p patrẽ solũ siue p matrẽ. Si aũt defuncto frẽs fuerint et alteri⁹ fris aut sororis p̃mortuoruz filij vocabunt̃ ad hereditatẽ isti cuz de patre t matre ch̃ijs⁹ masculis et feminis t quãticũq; fuerit tãtaz ex hr̃ditate p̃cipiũt portionẽ quãtam eoz parẽs futuris erat accipe si superstes ẽẽt. Hñ ꝓsequẽs est vt si forte p̃mortu⁹ frat̃ cui⁹ filij viuũt p vtrãq; ptẽ nũc defuncte psone iũgebat̃ superstites aũt frẽs per patrẽ soluz forsan aut matrẽ iũgebant̃ ꝓponãtur isti⁹ filij ꝓprijs ch̃ijs: licet tertio sint gradu siue a patre: siue a matre sint ch̃ij. t siue masculi siue femie sicut eoz parens ꝓponeret̃ si viueret Ex diuerso si quidẽ frater superstes ex vtroq; parẽte cõiungit̃ defũcto. Sz p̃mortu⁹ aũt per vnũ parẽtẽ iũgebat̃ hmõi filios ab hereditate excludim⁹ sicut ipe si viueret ab hereditate excludebatur. Hmõi ẽo a⁹ priuilegiũ i hoc ordine cognatiõis solis p̃bem⁹ fratrũ masculoz t femiarũ filijs aut filiab⁹ vt in suoz parentum iure succedũt. Nulli⁶ alij oino persone ex hoc ordine venienti hoc ius largimur. Sz t ipis fratrũ filijs tũc hoc bñficiũ cõferim⁹ qñ cũ ꝓprijs vocantur ch̃ijs masculis t feminis sive paterni sive materni sint

¶ Licet fratres ex vtroq; latere cõiunctivna cũ ascendentibus vocant̃ tñ filij fratrum nõ succedunt. h.d. Ange.

Si aũt cũ frib⁹ defuncti etiã si essent ascendẽtes. sicut taz dixim⁹ ad hereditatem vocãtur nullo⁶ mõ ad successionẽ ab intestato fris aut sororis filios vocari permittim⁹ neq; si ex vtroq; parẽte eoz pat̃ aut mat̃ defuncto iũgebatur qñ q̃dẽ frẽs t sororis filijs tale priuilegiũ dederimus vt in prioz parẽtũ succedẽtes locũ soli in tertio cõstituti sunt gradu cũ his q̃ i scõo gradu sunt ad hereditatẽ vocentur. Illud palam est qz ch̃ijs defunctis masculis t feminis sive a patre sive a matre ꝓponũtur: si etiã illi tertiũ cognationis similiter obtineant gradum.

¶ Si nõ sunt patres nec filij fratrũ vocant̃ ceteri agnati t cognati ꝛc. ꝑm grad⁹ p̃rogatiuam in capita sublata differẽtia agnatiõis t cognationis. h.d. Ange.

Et hoc quidem de successionib⁹ descendentium disposuimus. Consequens aũt esse prospeximus t de ascendẽtibus ꝓstituere quõ ad descẽdentiũ successiones vocent̃.

¶ Parentes succedunt descẽdentibus liberis ipoz descẽdentiũ nõ extãtibus liberis gradus p̃rogatiua seruata si ẽo parẽtes eundẽ gradũ obtinent equaliter admittunt̃ cũ quib⁹ frẽs ex vtroq; parente cõiuncti defuncto vocãtur nec patri vsufructus portiõis eius filijs cõtingentis acquirit̃. h.d. Ange.

Si igitur ꝓ defunct⁹ descẽdẽtes non relinquat q̃dẽ hr̃des pr̃ aũt aut mater aut alij pentes ei supstint vsq; ad tritauũ supra parẽtes superiores seu ulteriores dicũtur oib⁹ ex latere cognatis hos ꝓponi sancim⁹ exceptis solis fratrib⁹ ex vtroq; parẽte ꝓiunctis defuncto sicut p subsequẽtia declarabit̃. Si aũt pluriũi ascẽdẽtiũ viuũt hos ꝓponi iubem⁹ q̃ ꝓximo gradu reperiunt̃ masculos t femias siue patrui siue materni sint si aũt eũdẽ habẽt gradũ: ex equo inter eos hereditas diuidat̃ vt medietatẽ q̃dẽ accipiãt oẽs a patre ascendẽtes q̃ticũq; fuerint. medietatẽ vero reliquã a matre ascẽdentes quantos cũq; eos inueniri cõtigerit. Si ẽo cũ ascẽdẽtib⁹ inueniant̃ frẽs aut sorores ex vtriusq; parẽtib⁹ ꝓiuncti defũcto cũ ꝓximis gradu ascẽdẽtib⁹ vocabũt̃ si aũt pater aut mater fuerint diuidẽda iter eos quippe hr̃ditate ꝑ psonarũ numerũ vti t ascẽdẽtiũ t fratrũ singuli equalẽ hẽant portionẽ nullũ vsufructũ ex filioz aut filiarũ portiõe in hoc cãu valente patre sibi penit⁹ vẽdicare q̃m ꝓ hac vsus portiõe hr̃ditat̃ ius t ꝑ ꝓprietatẽ p pntẽ dedim⁹ legẽ dr̃ia nulla seruãda inter psonas istas sive femie sive masculi fuerint q̃ ad hereditatẽ vocant̃ t sive p masculi sive p femie psonam copulant̃ t sive sue ptãtis sive sub ptãte sint ei⁹ cui succedũt frẽs. Reliquũ est vt tertiũ ordinẽ decernam⁹ q̃ vocat̃ ex latere t i agnatos t cognatos diuidit̃ vt etiam hac parte disposita vndiq; p fecta lex inueniatur.

¶ Nõ exñtibus descendẽtib⁹ vl̃ ascẽdentibus vocant̃ fratres vtriusq; cõiuncti q̃bus nõ extantib⁹ vocantur coniũcti ex vno latere tantũ t exñtib⁹ vtriusq; vocant̃ ex vtroq; latere cõiuncti ipi t eoz filij exclusis cõiunctis ex vno latere tm̃. itẽ filij fratrũ vna cũ alijs vocant̃ alij autem excludunt̃. h.d. Ange.

Si igitur ꝓ defunct⁹ neq; descẽdẽtes neq; ascendentes reliq̃rit primũ ad hereditatem vocam⁹ frẽs t sorores

g Si vero necꝫ agnatos, sed vsqꝫ ad quē graduz nūqd septimū vt olim rū. nō qz sic esset differētia inter agnatos q̄ vsqꝫ ad .x. vocāt ꝛ cognatos sz trahe oēs ad decimū, cū debeas successiones dilatare: vt insti. de succe. cogna. §. fi. ꝛ ō bo. pos. §. quos autē, h Cognationis. quero ergo, an dns cognato serui sui succedat cuz nihil nisi natura spectet, rn. non qz

Si vero[s] necꝫ fratres necꝫ filios fratrū sicut diximꝰ defunctꝰ relinqꝫnit oēs deinceps a latere cognatos ad hereditatē vocamꝰ ꝑm vniuscuiusqꝫ gradꝰ ꝓgatiuā vt iunioz es gradu ipi reliqꝫs ꝓponant. Si aūt plurimi eiusdē gradꝰ inueniant ꝑm personarū numerū inter eos hereditas diuidat qō i capita nre leges appellāt. Nullaz vo volumꝰ eē dr̄iam in quacūqꝫ successiōe aut hereditate inter eos q̄ ad hereditatē vocant masculos ac femias quos ad hereditatem cōiter diffinituimꝰ vocari siue p masculi siue p femie psonā defuncto iungebant sed in oibꝰ successiōibꝰ agnatoꝝ cognatoꝝue dr̄iam vocare p̄cipimꝰ siue per femineaz psonā siue per emācipationē vel p aliū quēlibet modū prioribꝰ legibꝰ tractabat ꝛ oēs sine qualibet hmōi differētia ꝑz ꝓpriū cognatōis[b] gradū ad cognatoꝝ successionem ab intestato venire p̄cipimꝰ.

¶ Tutela legitima defert ꝑm gradū ꝛ ordinem quo ad hereditatē vocant si idonei sunt agnationis ꝛ cognatiōis differentia sublata regulariē mulieribꝰ expulsis exceptis matre ꝛ auia que oibus ex latere venientibus p̄ferunt. solis testamentarijs eas p̄cedētibus pluribus aut i eodē gradu exñtibus magis idoneus eligēdus est tutele periculo oibus imminēte legibus que ō hereticoꝝ successione loquuntur firmis manētibꝰ hoc dicit Bar.

Ex his aūt q̄ de hereditate diximꝰ ꝛ disposuimꝰ ꝛ que de tutela sūt manifesta cōsistūt. Sācimꝰ eīm vnūquēqꝫ ꝑm gradū. ꝛ ordinē quo ad hereditatē vocant aut solꝰ aut cū aliis ꝛ functionē tutele suscipe nulla neqꝫ in hac pte differētia introducenda de agnatoꝝ seu cognatoꝝ iure sed oibus similiter ad tutelā vocādis quicqꝫ ex masculoꝝ quiqz ex feminarū ple descēdūt minori cōiunctī. Hoc aūt dicimꝰ si masculi et pfecte etatis sint ꝛ nulla lege phibeāt tutelā suscipe neqz excusatiōe competēte sibimet vtunt. Mulieribꝰ ei etiā nos interdicimꝰ tutele subire officiū nisi mater aut auia[k] fuerit: his eīm solis ꝑm hereditatis ordinē[l] ꝛ tutelā subire ꝑmittimꝰ si int gesta[m] ꝛ nuptijs aliis ꝛ auxilio velleiani senatusc̄onsulti renūciāt[n]. hec eīm fuātes[o] oibꝰ a latere cognatis q̄ ad tutelaz ꝓponūtur testamētarijs solis tutoribꝰ p̄cedētibꝰ eas defuncti nāqz volūtatē ꝛ electionē ꝓponi volumus. Si aūt[p] plurimū eūdē cognatiōis gradū hntes ad tutelā vocan

tur. iubemꝰ cōiter cōuenientib⁹ apō iudicez cui huiꝰ ptis sollicitudo est vnū aut plures quāti ad gubernationē sube sufficiant ex ipis eligi[q] ꝛ denūciari ꝛ eū vel eos minoris res gubernare tutele p̄cīo oibꝰ imminēte q̄ ad tutelaz vocātur ꝛ substātijs eoꝝ minori etate tacite subiacētibꝰ p hmōi gubernatiōe. Hec aūt[s] oia q̄ de successiōibꝰ genere sancimꝰ obtinere in illis volumꝰ q̄ catholice fidei sūt. i hereticis āt iā a nobis positas leges firmas p̄cipimꝰ eē nullaz nouitatē aut imutationē ex pti introducētes lege. Ō igitur p hanc ꝓstōnez in ꝑpetuū obseruādū sanciuit nra trāq̄litas i illis volumꝰ obtinere casibꝰ q̄ a principijs iulij mēb. p̄sentis sexte indictiōis seu venerūt aut post hec emerserūt. p̄cedentes nāqz casus q̄ vsqz ad memoratū tē pus pertrāsierūt ꝑm veteres leges i cidi p̄cipimꝰ. Tua igitur gl'ia per p̄sentē legē a nobis dispolita ad oīm cognitionē venire ꝑcureti hac eīm regia ciuitate edictis ꝓsuete ꝓpositis i puincijs aūt p̄ceptis dirigēdis ad clarissimos p̄sides eaꝝ vt nulli nīti iperij subiectoꝝ sit ignota nre circa eos māsuetudis ꝑuidētia. ita tn vt sine oi dispēdio ciuiū aut ꝑui dalīū in omni loco pntis legis fiat insinuatio.

Ut sponsalitia largitas[k] specialē sit contractus. ꝛ de diuersis capitulis

¶ Spōsalitia largitas que est specialis ꝛctus ex omni parte, valet cuiuscunqꝫ sit quātitatis ēt sine insinuatione. h. d. Bar.

Idē au. petro glorioso pre. sacrorum per ordinē pretorioꝝ.

Ponsalitiā[m] largitatē ꝛ cōtractū spālē eē ꝛ iudicari ꝛ nō alijs donatiōibꝰ eā cōnūerari per pntē sancimꝰ legē. qm̄ ꝑ ea ꝛ equalitas dotis offertur. Sine igitur fiat sub gestis monumentoꝝ ei[o] insinuatio sine ēt nō iubemꝰ eā per oia suū robur hre tā apō mulierē q̄ apud virū[a] sine ab ipo viro sine ab altero aliq̄ mlieri detur seu ꝓscribat vel i viri personā donatio fiat[b] quatenꝰ ipa res i nuptialē donationē ꝓscribat[c] ꝛ hoc valere p̄cipimꝰ cuiuscūqz sit donatio q̄titatis vl si nō sicuti est dictū insinuetur.

¶ Minores ex quo pnt testari pnt libertates relinquere antiqua. l. cessante. h. d. Bar.

Et hoc q̄[d] in presenti ꝓstōne sancimꝰ vt licentia sit minoribus in ip-

g Si vero necꝫ agnatos, sed vsqꝫ ad quē graduz nūqd septimū vt olim rū. nō qz sic esset differētia inter agnatos q̄ vsqꝫ ad .x. vocāt ꝛ cognatos sz trahe oēs ad decimū, cū debeas successiones dilatare: vt insti. de succe. cogna. §. fi. ꝛ ō bo. pos. §. quos autē, h Cognationis. quero ergo, an dns cognato serui sui succedat cuz nihil nisi natura spectet, rn. non qz necꝫ p ptorem vocabāt qz solā naturalē cāz intuebant. vt. ff. de gradib⁹. l. ij ꝛ insti. de ser. cog. in prin ꝛ in fi. ꝛ repetas h q̄ dixi diligenter supra de cōsā gui. ꝛ vte. fra. i illa glosa hic distingue ꝛc.

i Ex his aūt. agnatoꝝ olim autem agnatis tātū dabāt. vt. C. ō le. tu. l. i. q̄ est cōtra sed hec corrigit.

k Aut auia. ō matre etiam iure veteri dicit vt. C. qñ mu. offi. tut. l. ij. sed de auia hic addit.

l Ordinem. primo ergo mater et postea auia admittit. sed qn idez erit in cura qō hic i tutela dicit respondeo sic cū sit eadē ratio ꝛ ar. C. de cura. fu. l. cū repudiante. itē nūqd ō h mater est legitia tutrix vel datiua videt legitia vt. C. ad terculia. l. omnez sed a iudice datur vt hic cuz legitimos nemo det sed lex. xij. tabula. eos vocat: vt. ff. de leg. tu. l. legitimos, sed dic dici legitimā id est ꝑm legez a iudice datam

m Gesta, scilicet coram iudice.

n Renunciāt. omī alio auxilio. vt supra vt sine phi. ma. §. qz vero. q̄ renumciatio quo ad matrimonium non preiudicat vt predicto. §. Sed quo ad vell. fic: vt. ff. ad vellei anum. l. pe. §. pe. sed cum fiat iudici qō agenti p derit rn. si actio q̄rat ex stipulatiōe iudicis mlto magis ꝓplicatio: vt si opponat de vell. ꝛ replicet aduersari⁹ de renūtiatione. vt. ff. rē. pu. sal. foze. l. nō quasi. itē cōtra. C. ō p cura. alienā. so. hic spāle

o Seruantes, id est his renūciantes mulieres

p Si autez, nunc redit ad materiam superiorē.

q Eligi. hec electio ppt cōmodioꝝ administrationem fit. vt cōmunis hic ꝛ. ff. de admi. tu. l. ij.

r Eoꝝ tacite. obligatis C. ō admi. tut. l. p officio.

s Hec aūt. oia leges vt §. vt cuz de app. cog. §. si quis de parentibus, ꝛ §. generaliter,

t Rubrica. vt sponsalitia largitas ꝛc.

Ponsalitiā. spō. lar. dicit hic improprie. i. donatio ppter nup. ppie eīm ōr qō donaret spōsus spōse sz hoc fit ad recōpēsationē dotis: vt hic subijcit. ꝛ. §. de equa. do. §. i. cū g fit hoc dicit spālis ꝛctus: vt hic. ꝛ. §. de na. li. in curia deputā. i pn ci. ij. col. ibi excipim⁹ aūt ꝛc. hic est p se contract⁹. item ꝛ qō in se habet spāle aliquod nā cū alie donatiōnes exigant insinuationē si fiat vltra q̄ngētos soli. vt insti. de dona. §. alie ꝛ h eadē exigebat vt. C. de dona. añ nup. l. fi. §. filiqꝫ mō nisi esset minoꝝ femina: vt. C. ō dona. añ nup. l. minoribꝰ. tñ h hodie nō exigit. ꝛ sic alijs non cōnumerat. i. nō assimilat in hoc. itē nec in h qz alia est simplex hic ob cām: vt. ff. de dona. l. i donationibus simplicibus.

a Apō virū. q̄d est hoc dicere apō virū. rñ. q̄ reuocare non pōt. item si factū est hincinde pactum in casu alicuius eoꝝ premorientis lucrabitur quilibet ꝑm pactū siue fuerit insinuatū siue nō per hāc aut. sed in hoc hodie corrigit. naz si vir non insinuet. ꝛ pacta dotalia cedāt parti viri nulla habēt etiam ex actionem pro eo q̄ excesserit ꝛ insinuatū non fuit: vt j. vt fra. fil. succedāt. §. illud quoqz

b Fiat h pactum s. quaten⁹ ꝛc.

c Conscribat. scilicet vir.

d Et hoc quoq̄ testari. qō est in qt tuoꝝdecim annis: vt. ff. de test. l. quactate. ꝛ. C. ō testa. si frater.

e Lege elia scentia. vt insti. q̄ ma. nō po. §. ea. l. ꝛ iure medio qō ibidē dicitur, ꝛ not. q̄ h loquitur i vltima voluntate ꝛ liber institutionum simiter vnde patet. l. eli ascentiam non esse correctam int viuos facta manumissiōe a minore

f Et hoc insup.documēto priuato:secus forte si publicū alterius publici faciat mentiōz ſm al.qz tūc credit exemplo.ar.j.vt fra.fi,§. illud.z.ff.de admi.tu.l.chirographis:sed tu dic ſm Joh. etiā si publicū,nam ad hoc credit exemplificato,qz sic cōtineat in alio,z potest esse q in originali erant alie littere vel cācellatiōes que nō cōtinent in exemplo vñ nō ꝓbatur plene p exemplū:vt h z.C.de edē.l.pcu. z.ff.fami.herci.l.si qua.z.l.pomponius philadelphus z ō fide instru.l.ij. nisi originale sit officio iudicis ordinarij publicatum z sic intelligit.j.vt fra.fi.§.illud.z.ff. ō admi.tu.l.chirographis.

g Aliō documētū.s.originale.acc.

h Memoria,id est mentio.

i Alia puta p testes.

k Exhibeatur.b qō ꝛc.

l Quia q̄titas. s.hec.accur.

m Legib⁹. vt.ff. fami.her.l.si q̄ cautōnes.z.ff.de fide instrumē.l.ij. z.C. ō eden. ꝓcurator z.ff.quē admoduz te.ape.l.fi.

n Hoc quoq; sācim⁹ dic.s.anno secūdo in fi. z hoc innuit verbū illud inferius.s.indifinitis diebus.

o Induciarū.i.fine biennij.

p Examinare.scz velle.

q Preiudicium. siue ergo stet p imperatorē q̄ iudex sit appellationis: vt.s.ō appel.§.i. siue p aliū iudicez vt hic nō currit tēpus q̄tuz ad effectū,qz dat restitutio:vt.ff.q. ex cau. ma.scz z si p. §. ait ꝓtor.z hoc in causa appellationis.i cā vero principali triennio tm durat quicquid contingat.vt.C.de iudi.l.properandū.sed quid si steterit per alium.rñ.nihilominus currit tempus sed agitur contra eum de dolo: vt.ff.de dolo.l.arbitrio.§.dolo,sed si ille nō esset soluendo restitueretur ad litē.vt.ff.de eo p quē fa.e.l.fi. r Examinari.imo videt q̄ non: vt.s.de his qui ingre.ad ap.q̄ est ō.sol.ibi per ptes stetit hic per iudicem,ar.ff.qui.exc.ma. l.i.§.pe.z.l.sed z si.§.ait ꝓtor.z.ff. de dam. infecto.l.si finita.§.eleganter.z.ff.ne vis fi.ei qui in pos.l.fi.§.fina.

s Indigens,scz capitulum. t Nostre.vt.ff.de offi.pre.p̄to.l.i. §.i.z.C.de sen.pre.ꝓto.l.i. v Petitionem.i.libellum sed supplicatio tantū principi fit facienda.z sic correcte sunt leges que dicūt supplicari prefecto:vt.C.de pre.impe.offe.si quis z de sen.p̄.p̄.l.i. sed dico q̄ inter hāc petitionē z illā supplicationē nulla sit differētia nec sit necessarius libellus. x Introducentib⁹ qui referendarij dicunt.vt.j. vt liti.iur.§.fi.vt.s̄.de refe.sz an ipsi cognoscent de ap.rñ.abstit cū sint minores:vt.s̄.de ap.§.fi.sed princeps tm̄ vel cui ipse cōmittet: vt.ff.de mio. l.miores in prin. z.§.pe.

so tpe in quo licet eis testari de alia substātia etiā suos seruos i vltimis volūtatib⁹ manumittere nullo eis impedimēto etatis faciēdo sed vacante lege[k] que hoc primit⁹ ꝓhibebat.

¶Si vnū instrumentū facit mentionē alteri⁹ instrumēti in eo qđ de alio instrumēto mentionē facit z nō edit non ꝓbat nisi originale,pducat vel p alias ꝓbationes cōprobet.h.o. bar.

Et hoc insup[k] iubem⁹ vt si q̄s i aliq̄ documēto alteri⁹ faciat mētionem documēti nullā ex hac memoria fieri exactionē nisi aliud documentū[s] cui⁹ memoria[b] in scdo facta est ꝓferat aut alia[l] ſm leges ꝓbatio exhibeat[k] qz q̄titas[l] cui⁹ memoria i scdo facta est p veritate debet hoc em̄ et in veterib⁹ legib⁹[m] inuenit.

¶Appellationis tps ipso iure nō currit si p iudicem stetit quo minus cām examinet z sniam proferat.h.o.Bar.

Hoc q̄[n] sancim⁹ vt si qñ appellatiōe secuta i nouissima iduciaz[o] die aut ps vtraq; aut sol⁹ q̄ appellatōe vs⁹ ē vt occurrerit z suā pntiaz manifestauerit iudici futuro appellationis examinare[p] iudiciū aut cōsiliarijs eius aut qui lites intromittunt Et si iudex eū in definitis dieb⁹ suscipere differat nullū p̄iudiciū[q] partibus aut vni earū ex hoc penit⁹ fieri sz z post hoc examinari[r] appellationes hmōi z snia legitima terminari

¶A snia p̄fecti p̄toris appellari nō licet sz supplicari infra.x.diez numez q̄ snia executiōi mādari debet fideiussiōe p̄stita supplicatiōe prorecta alit nō retractaret iura illa seruādo q̄ se grauatum putauerit.h.o.bar.

Aliud ad hoc cap'm nra idigēs[s] puidētia pspexim⁹ emēdare qz eīn nre[t] leges decernūt si qñ gl'iosissimi p̄fecti sacroz p̄toriom snīam ptulerit nullā appellationē aduersus eā offerri sancim⁹ quotiēs snia gloriosissimoz p̄fectoz cuiuscūq; regiōis ferat z vn⁹ forsan litigantiū putauerit se grauari hre eū licētiam legitimā petitionē[v] offerre gloriosissimis p̄fectis q̄ sniaz ptulerūt aut eorū ꝟsiliarijs aut cās introducētib⁹[x] intra.x. dierū inducias post[y] ꝓlatā snīam vt hoc subsecuto nō aliter executioni snia ꝓtradat nisi pri⁹ fideiussiōes dignas p̄buerit victrix ps tante q̄titatis cōte fuit condēnatio vt si post hāc retractationē mō legitimo ꝓcedente snia resoluat res ei cū augmētis legitimis restituat. Si vero intra memoratas.x.diez induc ias post plātā snīam nō obtulerit libellū is q̄ putat se lesum iubemus cause executionē sine fideiussione,procedere retractatiōis iure seruādo[z] illi qui se grauatū putauerit.

¶Si minor restitu.petit vt se ab hereditate abstineat creditores in pūtia cōstituti vocandi sūt oībus autē vel q̄busdam in absentia cōstitutis z legitime expectatis restitutio nihilominus indulgenda est curatore bonis dato z bonoz inuentario facto.h.o. bar.

Ad hec cōz sancim⁹ vt si cōtigerit minores velle se abstinere ab hereditate in se deuoluta z a se suscepta si q̄dē oēs creditores[a] pntes fuerit in illis locis in quib⁹ in integrū restitutio postulat vocent a iudice creditores z pntib⁹ oīb⁹ ab hmōi hereditate se miores abstineāt. Si vo oēs aut aliq̄[a] creditoz abntes fuerit iubem⁹ minores volētes hoc agere loco iudicē in quib⁹ ipi degūt adire illū vo p cōsuetas citatiōes vocare creditores z si intra spaciū triū[b] mēsiū nusq̄[c] appareant creditores licere minorib⁹ sine piculo ab hmōi hēditate abscedere iudice ꝓsidente apud quē agit in integruz restitutio vbi debeāt hēditarie res mobiles[d] z imobiles custodiri[e] quātitate q̄pe hanc publica descriptiōe sub gestis monumētoz manifestāda.

¶Habēs titulū z bonam fidē a malefidei possessore pscribit inter pntes spacio.x.z.xx.int absentes si verus dns hunc possidere sciunt z ipm nō inquietauit. Si nāūt ignorauit tūc nō pscribit nisi spacio.xxx.an.itē si quis fuit ptens certis annis z certis absens supra decēnium ad pscriptionē cōplendam adici debēt tot anni q̄t fuit absens.h.o.Ang.

Rursus[f] sancim⁹ vt si q̄s mala fide rem possidēs aut p venditionē aut p donationē aut aliter hanc rē alienet qui vero putat eas dēres cōpe-

y Inducias,post māda tur ergo snīa executioni interim,sed contra in appellatiōe seruat:vt.ff.nil innouari ap.pē.z i rubrica z in textu, nisi in casu. vt.j.ō san.epi.§.hiconomus ē z alia dria quare pōt bis appellari sz supplicari semel tm̄:vt.C. de prec.impa. offe. si quis aduersus.

z Seruando.j.biennij vt,C.de sen.p̄.pre.l.i.que est cōtra sed ibi biennij post sentētiā dat z post supplicationē. hic autez dantur.x. dies ante supplicationē.

z Ad hec quoq; suscepta qđ faciunt qñq;:vt.C. si minor se ma.di.per totū:vt qz sit litib⁹ z sumptibus impedita: vt.ff. de mino.l.minoz.xxv.annis

a Creditores,idē in legatarijs.qz eos hec res tāgit,ar.s̄.de here, z fal. §.hinc nobis.z,C.de auctoritate p̄st.l.fi.alias ñ valet restitutio: vt. ff.de mi,l.etiam.§.fi.

a Aliq̄.nō ergo p̄iudicat per pntes plures absentib⁹ paucioribus. arg. ō.ff de pactis maiorē. z l.rescriptū.de cu.bo. dā. l.ij.sz z ō dici pōt: vt absentib⁹ p pntes p̄iudicet dūmodo vocent abntes

b Triū.q̄re triū.rñ.sic video.z alias vt.s̄.de liti. §.omnem.z.s̄.vt cum de ap.cog.§.sed hoc pūti.

c Usq; aduerbiū loci,

d Mobiles,nisi q̄dam perierunt per imbecillitatem etatis.vt.ff. de minori.ait pretor.§.fi.

e Custodiri.i. custodiēdo curatorem:vt.ff.de cura.bo.dā.l.i.

f Rursus.sācim⁹ agnoscentes quocūq; mō sciant.vt.ff.de pe.here.itez ve.§.petitam.in fine z sic no,scientiam suam ei nocere:vt ar.C.de nup. l.fi vicinis.sed ex quo tempore hoc tempus.x.z.xx.an.computatur. quidam distinguunt si possessor velit vti accessione sui auctoris.z tunc ex tempore quo possedit antecessor qui fuit malefidei.z tunc.xxx.an.non ex tempore scientie domini.arg.C.de prescrip.lon.tem.l.i.ff. de acqui.posses.pompo. §.cum quis. alij dicūt q̄ etiam si quādocūq; domin⁹ sciat hoc decēnio vl vicennio sibi noceat.z hoc dicūt ex hac littera que dicit intra.x.an.z̄.sed ſm hoc quid si in vltima die sciat.z iudicis copiā non habet hoc autem tempus continuū est:vt.ff.de vsuc.l.nunq̄.§.i,quasi.d.iniquitas occurrit dic ergo primū verius esse vt ex tempore scientie domini computetur,

De prescriptionibus inter presentes et absentes

g Cõtestatus.etiam ex missione executoris:vt.C.de prescrip.xxx.an.l. cũ notissimi.& l.sicut & de his hic fit mẽtio. a Possidet.scz qõ prescripserit,& qõ subiecit qũ.i.qz vel tpaliter.& sic no.hodie q̃ mala fides vendi/toris emptori nocet hoc casu olim ꝫ:vt.ff.de publica.l.eũ.§.pretor.&.C.õ pre.lon.tem.l.i.& de periculo & com.rei ven.l.dolum.accur.

b De prescriptione fuit vt duplicẽt tẽp⁹ abũtie vt si absens fuit q̃nquennio ei denẽ iterum q̃nq̃ anni post reuersionẽ.& bñ qñ ex voluntate abest si aũt ex necessitate tũc ipo iure nõ currit vel restitui tur.& dic de qua abũtia hic loquat.s.de ea q̃ est de vna in aliã puinciam vt.C.de prescrip.lon.tẽ. l.fi.& facit adhñc.§.ff.de mino.interdũ.&.ff.q̃.ex cau.ma.nec nõ.§.si quis sepius

c Quia vero legẽ.vt.C. de testa.l.iubemus

d Voluntatem.qõ essꝫ necesse si testarek per nũcupationem.

e Piscam.vt in lege illa que est.C.õ testa.l.hac consulti.nã per illã nõ cogebaẽ ipse vel testes scribere nomẽ heredis.

f Inscripserit.dũmodo ipse expresserit qõ est scribendũ fm quosdã.si igitur nutu exprimat nõ valet fm eos.ar.ꝫ.ff.de lega.iij.l.nutu.satis eñ exprimit cum annuit.

h Legem vero.sic est.ꝫ. in col.v.in cõsti.vi.vt de cetero cõmutationes cõtra sol.hec corrigit

h Peruenerunt.ne per consequentiam res ecclesie alienentur.

i Si qñ aũt alienã. hoc preceptũ est seruandũ vt C.de rebus alie.l.fi.

l Alienationẽ.aliena/ret aũt legatari⁹ in heredẽ hñde falcidia trinẽtesꝫ certe imo viõ q̃ nõ qz fal.ipso iure remanet in bonis heredis.& in reliqua parte legati dñium in legatariũ tranfit vt.C. ad.l.fal.l.fi.rñ. bñ facit hñ volũtas expñsa testãtis ne fiat alienatio.& sic no. vnũ calum vbi cessat fal. sunt & alij:vt si est relictũ ad pias cãs:vt.j.de ecc. ti.§.si aũt heres.itẽ quãdo testator expñsꝫ vetuit vt.ꝫ.õ here.& fal.§.si vo itẽ qñ quibusdã isolidũ soluit here.vt.ꝫ.de here. & fal.§.nõ aũt.alias gñaliter habet locũ.vt.C. ad l.fal.l.ij.

l De alien.& emphi.&c. Altis. legib⁹.s. platis & sic sunt abliti absoluti & dicit de illa que est.ꝫ.de

nõ ali.item & õ illa de ecclesia.re.imo.ali.itẽ de illa.ꝫ.consti.que ex ascrip.§.fi.item & de illa.C.de sacrosan.ec.l.sancim⁹.& de aliis qs nõ habemus. n Reliquis subaudi.& aliꝫs contractib⁹ q̃ sunt reliqua administratõis eaꝝ rez.& bñ innuit rubrica,nã alienatio pertinet ad administratorẽ vt.ff.ad tre.mulier.azo.ar.ꝫ.ff.de offi.pcõ. l.i.§.i.& bñ si habes litteras & reliqua administrationis &c.si aũt habes & reliquis administrationib⁹ planũ est.

o De plantãtib⁹ scz ipas ecclesias forte.

p Omnes.s.predictas leges,

q Sancim⁹.licẽtiam bñ tenaciter in rebus ecclesiasticis obserua fm cõsuetudinẽ: vt fieri debeat earũ alienatio cõsensu patroni si quis igitur ibi fuerit: vel plebani si capella plebanũ habeat.alioq̃n cum auctoritate epi.& si nõ faciat reuocatur cã tñ cognita.s. an decepta sit in cõtractu eccl'ia.item an preciũ sit in eius vtilitatẽ conuersum donare quoq̃ potest amicis bene meretibus fm al.itẽ fm cõsuetudinẽ regni etiã fine ei⁹ cõsensu vel auctoritate solus prelat⁹ dat in feudum.

r Monasteriꝫs. i.monasteria possunt alienare fm bñ. vt.j.e.§.& bñ quidem ibi in aliꝫs.

s Subalterno,i. pari donationevt in nouell'.e.ti.

t Ad imperialez vt.ꝫ.de nõ ali.§.fi min⁹.&.ꝫ.vt de cetero cõmu.in pric. & sic no.q̃ priuilegiũ a priuilegiato accipit ar.contra de reb⁹ eo.si pupillozũ circa pñ. acc.

v De colonis.i. ascripticijs.

x Dari.scz vendi vel donari. vel alio modo

y Concedim⁹.qz inter mobilia computantẽ.vt.ꝫ.õ nõ ali.§.i.

z Emphiteosim. vero cõmemoratozũ alias memoratoꝝ locoꝝ.acc.

tere sibi hoc agnoscẽs intra.x.ãnos inter pñtes &.xx.inter absentes non cõtestat⁹ꝫ fuerit fm leges emptorẽ aut donatorẽ accipientẽ aũt illũ ad quẽ res alio quolibet modo trãslate sunt:eũ qui tales res habet firme eas habere post decẽniũ videlicet inter presentes & vicennũ inter absentes decursum.si aũt ignorat verũ alienatarũ rerũ domin⁹ & qz res ei cõpetunt & quia alienatio facta est nõ aliter excludi hũc nisi p tricẽnalẽ prescriptionẽ nõ valẽte dicere eo q̃ res hoc mõ possidet qz ipse bona fide possidet[a] qñ ipse a mala fide possidẽte hec accepit. De prescriptõne vero decẽniũ hoc ordinare perspexim⁹ vt si qñ quispiã in pdicta decennũ tpali prescriptione in quibusdã quidẽ annis pñs sit i quibusdã vo absens alios tantos eos annos super decẽniũ adiici quantos ex ipso decẽnio absens fuit[b].Hec aũt oĩa que de tẽpali prescriptõe decernim⁹ nõ in preteritis sed in futuris tantũ post pñtem legẽ negocijs atq̃ causis valere pcipimus.

¶ Testamentũ suas vires obtinet siue testator p se siue p aliũ nomen heredis scribat vacante lege que prium asserebat.h.d.bar.

Quia vero[c] añ hãc legẽ ptulim⁹ vt testator aut manu ppria aut p testes noia heredũ scribat in testõ. agnouim⁹ ãt ex hmõi subtilitate plurima testamẽta destructa testatoribus nõ valẽtib⁹ hmõi custodire subtilitatẽ aut forsan nolẽtib⁹ scire aliquos suã volũtatẽ[d] iubem⁹ licẽtiaz quidẽ esse volẽtib⁹ hoc seruare i ppriis testis.si eñ hoc non obseruãt: sed fm prisca[e] consuetudinẽ restenk ẽt sic firmũ testm esse sancim⁹ siue p se aliquis siue per alteri⁹ psonã nomẽ heredis inscripserit[f]:si omnino reliquã legitimã obseruationẽ in testõ testator seruauerit.

¶ Res ab ecclesia in principem translata põt a principe in aliũ transferri nõ ob.l.in cõtrariũ loquente.h.d.bar.

Legẽs[g] vero p quã sancim⁹ nõ trãsferri ad alias res q̃ ad nr̃am domũ ex venerabili ecclesia puenerũt[h] vacare sancim⁹ tã in his q̃ tã ad nr̃am domũ legitime venerũt q̃ q̃ postea peruenire futura sunt.

¶ Falcidia cessat re a testatore alienari ,phibita his obtinẽtibus in casibus pteritis nondũ finitis.h.d Barto.

Si qñ aũt[i] aliq̃s testm faciat & aliquã rẽ imobilẽ sue familie aut alteri cuicũq̃ psone noie legati relique

rit & spãliter discerit nullo tpe hãc rẽ alienari.sz aut apud heredes aut apud successores illius cui relicta est pmanere in hoc legato iubem⁹ falcidiaz legẽ locũ penit⁹ nõ hr̃e qm̃ alienatõez[k] eis testator ipse phibuit Hec aũt obtinere precipim⁹ in illis casib⁹ qui nondũ iudiciali decreto aut p amicabilẽ cõuentũ. aut quolibet mõ legitimo decisi sunt: Eminẽtia igit̃ tua q̃ per pñtem legẽ in ppetuũ valiturã nostra sanxit tranq̃llitas edictis quidẽ in hac regia ciuitate ppositis õceptis ad oĩm puinciarũ iudices destinatis ad omniuz noticiam venire ,pcuret.

De alienatõe & emphiteosi[l] & locatione & hypothecis:& aliꝫs diuersis ꝑtib⁹ i vniuersis locis rez sacraz.

¶ Res immobiles vel que ecclesie maioris cõstantinopolitane & locoꝝ venerabiliũ sibi subiectoꝝ alienari ,phibentur.ẽphiteotesis vero permittit̃ in psonã accipiẽtis & duoꝝ successoꝝ pensione diminuta i.vi.ptes in,paustijs vo,primaꝝ villarũ si redditus debet ,p aliquo integro cano ne deb̃ in emphiteosi.si vero nullos habet redditus debenk ,put meli⁹ poterũt.si aũt alienauerit imperialẽ domũ vel quãlibet domũ venerabilẽ aut in alios tũc ordinarijs venerabiliũ locorũ a q̃bus emphiteotesis fuit cõcessa electio datur hmõi cõtractũ alienatiõis approbãdi vel ipprobandi.h.d.bar.vsq̃ ad.§.si vero quedã.

Idem au. pre.preto.

In Altis[m] & diuersis legib⁹ super alienationib⁹ & emphiteosib⁹ & locationib⁹ & reliquis[n] administrationib⁹ ecclesiasticaꝝ rerũ & deplantãtib⁹[o] quidim⁹ oẽs[p] pñti cõprehẽdere lege,sancim⁹ igit̃ nullã habere licẽtiã[q] ordinatoresꝫ rerũ hui⁹ regie ciuitatis sãctissime matoris eccl'e aut orphanotrophij aut nosocomij aut xenodochij aut ptrochotrophij aut alteri⁹ venerabil' dom⁹ in hac regia ciuitate siue i eiꝰ finib⁹ cõstitute exceptis venerabilibus monasteris[r] vẽdere aut donare aut ꝓmutaꝛ aut sub alterno[s] dono dare aut alio quolibet mõ alienare rem imobilem aut ciuilem annonã aut rusticũ mancipiũ nisi ad imperialẽ[t] domũ cõmutatio sola facta est. Sed neq̃ de colonis[v] iuste dari[x] q̃dem cõcedim⁹[y]. Emphiteosim vo[z] a pdicta sanctissima matore eccl'ia regie ciuitatis & cõmẽoratoꝝ[c] locorũ fieri iubem⁹[a] in psonaz eius qui accepit & aliꝫs duob⁹ deinceps heredibus. Et nõ amplius de sexta pte instantis[a] canonis dimittim⁹[b] ei q̃ emphiteosis iure acceperit de cõpeten

tibus vero ꝓaustijs[k] ipi sanctissime maiori ecclesie noiatis[d] venerabilibus domibus in regia hac ciuitate aut ī ei⁹ regione aut mānsione cōstitutis iubem⁹ si quidē hec reddit⁹ habeant integro canone ab his ordinatorib⁹ qui regunt ipsa venerabilia loca emphiteosim hāc ꝺm predictū modū accipiēti & alijs duab⁹ successionib⁹ dari & nullā oīno relevationē sz augmētū[f] fieri. Si vero nō habeant ipa ꝓaustia aliquos oīno reddit⁹ licentiā prebem⁹ ordinatori bus venerabiliū loco⁹ in alia q̄titate[g] hoc sicut p̄dictū est in emphiteosim dare. Si vo[h] contigerit quālibet rē ex aliquo predicto⁹ locorū venerabiliū emphiteotico iur̄ data aut in imperialē domū aut in sacrū nostrarū erariū aut in ciuitatē aliq̄ aut in curiā aut in aliquē venerabilē aliā domū peruenire[a] licentiā prebem⁹ ordinatorib⁹ venerabiliū loco⁹ a quib⁹ a principio emphiteosis facta est mox vt puenerit in vnā p̄dictaꝝ psonarū[b] ipsa emphiteosis manifestare suā voluntatē intra bienniū & aut ab his derelinqui eā dē rē ad quos[c] puenit & annuā pensionē que pacto cōtinet̄ inferri aut hic recipere[d] emphiteosi soluta[e] eo q̄ hoc sibi ꝑdesse existimant[f]. Si vero quedā[g] sunt loca aut ipsi sanctissime eccl̄ie maiori aut alicui venerabiliū domoꝝ[h] cōpetētia in quib⁹ antique habitatōnes depositi[i] sunt & ex quib⁹ null⁹ p̄bet̄ reddit⁹ p̄dicte vero venerabiles dom⁹ quib⁹ competūt hec loca reedificare nō possūt licentiā dam⁹ ipsis ordinatorib⁹ earū in emphiteosis[k] ꝑpetuo[l] iure tradere ipa loca. ita tñ vt emphiteosis in tertia[m] ꝑte pensionū que ex habitationib⁹ adhuc stātib⁹ colligebātur ex principijs ipsis emphiteosis ꝑcedat aut si ēphiteota maluerit magis sub ipo pacto accipiat loca aut primit⁹ edificet & ex adiectis illic ꝑ examinationē pēsionib⁹ medietatē pti dari venerabili domui a qua ip sa loca accepit & hoc fieri cōcedim⁹ vtatur ergo hmōi emphiteotā & illi co inuēta depositis habitatiōibus materia. Si vo aliq̄s voluerit quālibet rem īmobilē noīe vsus accipe a sanctissima maiore ecclesia regie ciuitatis aut vnius memorataꝝ venerabiliū domoꝝ[o] nō aliter hoc accipiat nisi aliā rē mox dominij iure ꝓbuerit ex quo eandē rē accepit tñ habentē redditū quātū habeat res que ei dat̄ & nō maiorib⁹ fisci p̄stationib⁹ pregrauatā vt post ei⁹ morte aut post tp̄s in quo datio vsus conuenit nō trāscēdēte videlicet accipiētis vitā vtraq⁹ res integra & in dominiū & in vsum in eandē venerabilez domū perueniat. Locatōes[p] vo ab ipsis venerabilib⁹ domib⁹ fieri cōcedim⁹ in quātoscūq⁹ ꝓhentibus annos placuerūt nō trāscēdētib⁹ videlicet. xxx. annoꝝ tpibus. Si vero cōtigerit[q] aliquā p̄dictarū venerabiliū domoꝝ noīe fiscaliū tributorū aut alteri⁹ cuiuslibet supuenientis necessitat̄ venerabili domui pecunijs egere liceat ei⁹ ordinatorib⁹ īmobilē rē aut supponere aut dare in speciale pign⁹ & creditor possideat eādē rē & ei⁹ fructus colligat & reputet sibi tā in his credit̄ pecunijs q̄ i vsuris nō aūt maiorib⁹ q̄ quartaz ptē cētesime. Si vo ꝓsoluerit debitū ꝓpositi eiusdē venerabilis domus aut ex fructib⁹ adimpleat̄[r] creditū redeat iterū res ad venerabilē domū ex qua data ē. Emphiteosis[s] vo & hypothecas & vltra q̄nquēniū volum⁹ fieri a sāctissima maiore ecclesia regie ciuitatis cōscientia & cō sensu hui⁹ beatissimi ciuitatis epi & patriarche turantib⁹ p̄ntib⁹ deo amabilib⁹ hiconomis & chartularijs eiusdē sanctissime maioris eccl̄e qō nō ad p̄scriptionē iuris ei⁹ cōtract⁹ efficiat̄. In alijs vo venerabilibus domib⁹ si quidē sint chartularij ipsos equali mō iurare & p̄nte eo q̄ p̄est venerabili domui. Si vero non sint chartularij ab his q̄ p̄sunt venerabilibus domib⁹ ꝓpositis sanctis euāgelis cōtractū fieri i scriptis cū iureiurādo addito hmōi īstrumēti q̄ nō ad lesionē aut ad p̄scriptōez venerabilis dom⁹ cōtract⁹ efficitur hyconomis vo & orphanotrophijs & reliquis venerabiliū domoꝝ ordinatorib⁹ nec nō & oīb⁹ chartularijs & parentib⁹ eoꝝ & filijs & alijs q̄ pergen⁹ vel nuptiarū iure cōiuncti sūt interdicim⁹ emphiteosis & locationes siue hypothecas rerū ipis venerabilib⁹ domib⁹ cōpetentiuz aut p semetipos aut p interpositā psonā accipe[t] scientib⁹ eis q̄ si tale aliq̄d fiat & hoc inualidum erit & oēm substantiā tā eoꝝ qui accipiūt q̄ hyconomoꝝ & chartulariorū & ordinatorū quib⁹ ꝺm predictū modū cōiuncti sunt in venerabilē domū de qua rē accipiūt post obitū eoꝝ peruenire iubemus. Et hoc quidē sup his que maioris ecclesie sunt & predictarū venerabiliū domoꝝ que sunt in hac regia ciuitate vel ei⁹ circuitu adherentium dispositum⁹. Jn alijs ve

vt ex hac lra colligit. vt j. e. §. q̄cūq⁹ iō eū no.

h Domoꝝ. p̄dictarum.

i Depositę. i. destructe ad terram.

l Jn emphiteosis ꝑpetuis. al's in emphiteosi

l Perpetuo. ꝺ exponez vt dixim⁹. §. de nō al. §. alienationis.

m Jn tertia ꝑte. distinguūt ꝺ q̄dā: an ille q̄ accepit i emphi. rē ruinosā vult soluē statiz an postea q̄ reedificauerit ab eo vt in primo casu fiat diminutio in. vi. ꝑte ab eo qō poterat colligi habitatiōe ꝓstāte qō intelligunt. R. & ꝺ. vt tertia ps ꝑstet̄. & due remittantur. Jo. eō. l. vt due ꝑstentur & tertia remittat̄. si āt a p̄i. soluere nō vult. tūc ꝑstat medietatē adiūcte pēsionis. vt si tūc redderbat. x. cuz erat ruinosa & nūc. lx. additio est in q̄nq̄ginta. & sic. xxv. dabit annis singulis vt ꝺ dicit & ꝺ eodē cāu dabit ꝓstātē. l. x. & xxv. dabit. vt. §. de nō ali. §. si vo minui. q̄ vide ō. nā cū i hoc eodē cāu loquat̄. vt ꝺ dicit nō ꝓstātē pēsionē solui. sed solue vt dictū est. sz nōne ꝺm p̄dicta magis grauatur q̄ soluit stati. cū tñ ei tertia remittat̄. huic aūt medietas. rñ. ꝺ sibi vidz melio⁹ & leuio⁹ qō elegerit vt īsti. de ac. §. huic

n Procedat. hinc sumitur auct. si quas ruinas.

o Domoꝝ. nā l. iubem⁹ C. ō sa. san. ec. in ꝓstāti. ciuitate hz locū sz ꝺ i alijs ibidē adiacētibus sz ho die idē ē vbiq⁹. vt. j. e. §. q̄cūq⁹ & facit ad hūc. §. C ō sa. san. ec. iubem⁹. §. fi. & C. de nō ali. §. si q̄s aūt voluerit.

p Locatōes. l. simplices

q Si vo ꝓtigerit. spāle multomag⁹ gnale. nā & p supiorē legē ō nō ali. spālit̄ phibem⁹ vt ibi ōz az. §. alienatōis. & §. si em̄.

r Adipleat̄. qō oz fieri: vt ꝺ. C. ō pig. ac. l. i. & ff. ō pi. si is. §. i. & ō dist. pi. l. i.

s Et p. i. emphiteosis & chartularijs. illi q̄ scribebāt eccl̄iastica acta & erāt de ipa eccl̄ia & hēbat oīa ad man⁹ meli⁹ q̄ alij ar. ff. ō edē. l. argen. §. i. & sic no. q̄ in oīm p̄tia fit etiā vēditio rei ciuitatis & c. p̄ñtib⁹ euāgelijs vt. C de vē. re. ci. l. fi. i fi. li. x.

t Accipere nō admittū

& Eōmemoratorū. subaudi p̄latos

o Jubem⁹. i. permittimus.

a Jnstātis. s. p̄sentis pēsionis sit redditus.

b Dimittim⁹. al's. diminuimus

c Proaustijs. ō prime ville agris vt dicūt sed magis videt̄ de remoti dicere a p̄q̄ō remotionē significat vt dicim⁹ in p̄cōsule sic eñ. lz a noīs interp̄tatōe argumētari. vt insti. de do §. est & aliud. sz primū veri⁹ est vt innuit littera sequēs

d Noiatis. rep ete & noiatis.

e Si quidez hec. i. paustia al. acc.

f Augmentū. sz fieri potest.

g Quātitate. nō dicit ō qua. vñ ad arbitriū boni viri dico faciēdū ꝺ ei q̄ sequit̄. sicut p̄dixim⁹ &c. vult q̄ in sextā ptē fiat diminutio. nā illō locū hz q̄ñ aliq̄s hz reddit⁹: vt. §. ō nō ali. §. si vero ꝺ ꝺm al. sz ꝺ stare nō potest. q. ille. §. si vero exp̄sse dicit. q̄ñ nullos hz reddit⁹ fieri tñ cōputatiōnē infra. xx. annos nisi diceres ꝺ i ecclesia ꝓstāti. ibi in alijs. vel dic q̄ dicit sicut p̄dictū est subaudi. s. i illo. §. si vero. qui est. s. ō non ali.

h Si vo cōtigerit domū. s. p̄riuatā vt differat a se.

a Peruenire. a titio puta.

b Personaruz. i. dominoꝝ.

c Ad quos. eis subaudi. & q̄s &c.

d Recipere. s. rez ipam.

e Soluta. i. dissoluta.

f Existimant. al's existimauit

g Si vero q̄dam lz materia pñs vsq⁹ ad. §. & ꝺ quidē fit de eccl̄ia tñ cōstan. vt. j. e. §. & ꝺ q̄dē. tñ iste gñalis ē

tur vt q̄libet.qđ dic vt.j. e.§.yconomus.

v Jn alijs vo domib⁹ i.monasterijs.nā de his exceperat vt.s.e. in pn̄.

x Domib⁹.i.in puincijs ꝓstitutis,de quib⁹ mō incipit tractare.

y Licētiā. ꝑpetue b̄ dic vt dixi.s.de non ali.ali e nationis.

z Et cōsensu.sic vēditio rei ciuitatis;vt.s. dixi et C.de vē.re.ci.p.l.fi.in fi.ꝛ idē in vēditiōe rei q̄ fuit curialis.q̄ fit a curia: vt. C.de p̄dijs cu.l.ij.

a Chartularijs.s. tabellionib⁹ vl̄ scriptoribus.

b Dom⁹.sic oratorio.i ecclesia vt differat a superiori.

a Ordinātiuz.i.ordinatorū.al̄ adoratium idest seruientium.

b Earundē.s. domoruz venerabiliuz.

c Ad lesionē.no.aliqua ꝑmitti fieri ad vtilitatē q̄ ad dānū nō ꝑmittunt vt hic ꝛ.ff.de transac.l.cum hi.§. eā ꝛ insti.de auctoritu.in pn̄in.ꝛ.ff.ō bo. auc. iu.pos.l.ꝓtor.§. meum.

a Prescriptionē. earū dē.s. domoꝝ venerabiliū

b Jn venerabilib⁹, res agit.i.cōtractus.al.

c Res.si habēt mō talē vel maiorē redditū. q̄ tūc q̄n ad venerabilē domū deuenit al's si minorem partē tunc tps q̄ venit cū ea diminutōe de q̄ hic dicit.vt.s.ō nō ali.§. q: vo leonis. si vo multū diminuta substantia ē ob cladē tūc fua qđ dz.j pn̄i.§.q̄cūq̄ ꝛc.ꝛ.s.e.§.si vo ꝛ not.q̄ b sumit illa auc.ꝑpetua ꝛc.vsq̄ illuc solito ꝛc.reliq̄ sumit.s.ō nō ali.§. q: vero leonis. ꝛ.§.si vero.

d Quecūq̄ vero supi⁹. vt.s.e.§.si vo quedam.

e Jn his.i.in oib⁹ alijs per puinciam constituj.

f Collationib⁹.ad que tenent ecclie:vt.C.de sa. san.ec.l.placet sed hodie nō p.l.federici. ad decorem.§.i.ꝛ.col.

g Obnoxij. al's obnorie.

h Jn spāli.oli tm̄ gnale ꝑmittebat vt.s.ō nō ali. aut p.§.alienatiōi.ꝛ.§.si em̄ q̄ sunt ō.sz hoc corrigit ꝛ ꝑmittit etiā spāle.

i Jn vsuris.b̄ ē in oi de

ro⁹ sactissimis eccl̄ijs ꝛ monasterijs ꝛ xenodochijs ꝛ nosochomijs seu reliquis venerabilib⁹ domib⁹ r q̄ oib⁹ puincijs nr̄e reipu. posite sunt verū etiā i monasterioꝝ i hac regia ciuitate ꝛ ei⁹ circuitu adherenti ꝓse quēter diffinire ꝑuidim⁹. Licentiā⁹ igit dam⁹ p̄dictis venerabilib⁹ domib⁹ nō solū ad tēp⁹ emphiteosim facere imobiliū rerū sibi cōpetentiū sz ꝛ ꝑpetuo hoc eis ēphiteotico iur̄ volētib⁹ dari. Et si quidē sctissime eccl̄ie sint vl̄ alie venerabiles dom⁹ quarū gubernationē loci sctissim⁹ eps aut p se aut p venerabilē choꝝ clericoꝝ facere cū volūtate eoꝝ ꝛ cōsensu³ fieri hmōi ꝯctū iurātib⁹ pn̄tibus ꝛ hiconomis administratorib⁹ ꝛ chartularijs ꝛ ipius venerabilis domus⁹ qđ ex hac emphiteosi nullum dānū eidē venerabili domui inferet. Si vo pthochia aut xenones aut nosochomia aut reliq̄ venerabiles dom⁹ sint ꝑpriā administrationē hñtes si q̄dē venerabilia oratoria esse ꝺtigerit cū voluntate maioris ptis ibidē ordinātiū[a] clericoꝝ nec non ꝛ hyconomi. Si vo xenones aut ptochiuz aut nosochomiū aut alia venerabil̄ dom⁹ apō ꝓpositū ipsi⁹ fieri ꝯctū iurātib⁹ ordinatorib⁹ earūdē[b] venerabiliū domoruū in pn̄tia deo amabilis epi a q̄ ꝓponunt aut ordinant qđ nihil ad lesionē[c] aut p scriptionē iparū venerabiliū domorū de hmōi ꝯctu efficit. Jn venerabilib⁹ vo monasterijs primates eorū cum ampliore ꝛ maiore pte ibidē deseruiētiū monachoꝝ ꝯctū efficiant. Jn p̄dictis vo oib⁹ iubem⁹ inscribi instrm cū iureiurādo q̄ nō ad lesionē aut p̄scriptōez[a] earūdē res[b] agit. hac vo obseruatiōe hmōi ꝓcedēte releuationē nō amplius fieri a sexta pte reddit⁹ quā hz res[c] q̄ i emphiteosim dat. Quecūq̄ vo de elapsis domib⁹ cōpetētib⁹ venerabilibus domib⁹ q̄ in regia sunt posite ciuitate superi⁹[d] dispositum⁹ hec in his[e] venerabilib⁹ domib⁹ valere ꝓcipim⁹. Hoc aūt sup ipis venerabilibus domib⁹ diffinire ꝓcipim⁹ vt si q̄dā ex eis siue publicis collatōib⁹[f] siue p alia necessaria cā eiusdez domus debitis obnoxij[g] fiāt etiā nō ē possibile de reb⁹ mobilib⁹ eadē per solui debita p̄tio q̄dē ordie i spāli[h] pignore dari rē imobilē creditori vt ei⁹ fruct⁹ colligēs reputet sibi tā in ipsis debitis mutuis pecunijs q̄ in vsuris[i] nō ampli⁹ quarta pte cēteri⁹ me[k]. Si vero noluerit[l] isto mō debitū trāsigere iubem⁹ per eos q̄dē q̄ a

sanctissimō patriarcha ordinant si ue metropolite siue alij epi sint siue archimādrite siue orphanotrophi pthocotrophi al̄ nosochomij aut noxochonij aliarū venerabiliū domorū ordinatores apud sctissimos patriarchas[m] a quib⁹ ordinant aut ꝓponūtur monimēta fieri ꝛ cū iure iurādo ordinatorū ꝛ cōsēsu amplioris ptis in eis[n] deseruiētiū debitū[o] manifestari ꝛ q: nō est possibile⁹ de reb⁹ mobilib⁹ istud ꝓsolui ꝑ eos vero q̄ a metropolitis ordinātur siue epi sint siue archimandrite siue orphanotrophi siue pthocotrophi aut aliorum venerabilium locoruz ordinatores apud eos sil̄r metropolitas epos hmōi monimēta cōscribi ab illis vero epis q̄ aut a patriarchis aut a metropolitis epis ordinantur ꝛ hñt sub ꝓpria iurisdictiōe aut monasterio aut pthocia aut xenones aut nosochomia aut alias venerabiles domos sub simile modum fieri gesta ita tñ vt siue apud patriarchas siue apud metropolitas[q] siue apud epos alios hmōi gesta fiāt nullū ꝓ his dispēdiū aut expēsaz venerabiles domos sustinere ꝓpterea em̄ volum⁹[s] decetero apud iudices puinciarū aut defensores locoruū hmōi monimenta a memoratis psonis siue domib⁹ agi vt nullū dispēdiū sentiāt. Postq̄ vero ista subsecuta fuerint apō memoratos sctissimos patriarchas aut metropolitas aut alios epos tūc p̄dicti ordinatores debitricis dom⁹ venerabilis in scriptis i publico ciuitatis loco ꝓponāt per .xx. dies ꝛ isto mō hortētur eos: q̄ emere voluerit timobilē rē vt q̄ pl⁹ ꝓbet alijs ꝓponatur His vero oib⁹ ꝓcedētib⁹ vēditionē fieri ꝓcio modis oib⁹[t] ꝓ debito dā do[v] vt nō aliter hēat ēptiōez nisi ꝓ ciū ꝑ ipso debito psoluat ꝛ hoc euidenter iscribat q̄ nihil ad lesionē aut p̄scriptionē eiusdē venerabilis⁹ domus efficit. Si vero ꝑm[k] predictum modū emptor hmōi rei nō iuenit iubem⁹ creditorē ex iure predictarum venerabiliū domoruū q̄ ꝑ soluto dicit eādem accipe possessionē iusta ꝛ districta estimatiōe facta ꝛ addita i precio decia pte vniuerse estiatiōis in ipa quātitate accipe rē creditorē ꝑ solutōe certo dn̄io possessurū ita tñ vt ordinatores debitricis venerabilis dom⁹ ꝛ āplior ps deseruientiū hmōi vēditionib⁹ ꝺsentiat. Qđ aūt prebet in hoc⁹ imobilis res nō ꝑ electionem[z] creditoris det sed ꝑm equitatē aliud quedā fructiferaruz

bitore ꝛ creditore vt.C.de pig.ac.l.i. ꝛ de distrac.pig.l. i.ꝛ caue tibi. q: sz b̄ ꝑmittat in sorte pōt tñ p̄i⁹ in viuris ꝑcipe creditor vt.C.de sol.l.i.ꝛ sic nō seruatur ordo scripture vt insti.ō le.§. añ heredis vl̄ dic spāle in eccl̄ia vt hic.

k Cēteſime.cēteſima ꝺz q̄ anno sorti eq̄parat quasi rotūda vt cētenari⁹ numer⁹ est rotūdus ꝛ b̄ raro ꝑmittit q̄rta g̃ ꝺz q̄ in q̄tuor annis eq̄ pat.ꝛ sic si b̄ cōputes.facit.v. denarios ꝑ q̄libet libza ꝛ q̄libet mēse.

l Si vo noluerit s. creditor nō vult hmōi pign⁹ sic accipere.

m Patriarchas ꝛ sic q̄libet apud suū ordinatorē: vt b ꝛ.j.ibi p eos vero ꝛc.in cāu tñ fallit.l.cū archiepus vēdit.nā de sua finodo duo debēt i teruenire epi: vt.s vt nullus fabricet ora.do.§.fi.

n Jn eis.no.duo ꝛ maiorē pte ꝛ deseruientiuz.maior aūt ps attēdit ꝑ i numero scdo i dignitate: vt.ff.ō pactis.l.maiorē.deq̄ uientiuz aūt iō.q: si q̄ monachi sint de eodē monasterio nō tñ ibi deseruiūt.sz in suis cellulis stāt nō exigitur cōsensus eoꝝ. itē neq̄ abstinū ꝺz tñ eē pntes duas ptes oium ordinatoꝝ vt.ff.de decre. ab ord.fa .l.ij. ꝛ.ff. qđ cui⁹. vniuer.l. nulli. ꝛ.l. plane. ꝛ maior ps illarum duaꝝ ptiū ꝺz consentire vt.C.de decu.l.no iationū.et de p̄di.cu. l.ij.li.x.

o Debitū.s. ꝑ eos vt.s. posuit. sz q̄d si nesciūt. q: nouit fuit elect⁹, ꝛ sic nō interfuit q: parū ē q̄ fuit elect⁹ rñ. nō cōpellit pīura re.ar.ff. ō in li. iur.

l.iudeam⁹.ſz forte iurabit hiconom⁹ vel alius qui ibi maior ſit. vt ar.s.e.§.licentiã in fi.§. p Possibile.i.cõmode: vt ar.ff. de ẋ, ſig.l.nepos pculo. q Metropolitas.ſ.archiepiſcopos.

r Sustinere.ſ.debebant.⁊ ſic nihil dabit tabellioni: vt.C.de epiſc. audi.l.tam dementis. s Volum⁹.alias nõ volumus.

t Omnib⁹ fieri. s.de nõ ꝑali.aut.p. contra.§.nos igit ſol.ibi regulare. h ſpãliter pmittitur.

v Dãdo.emptor enim ſoluet creditori: vt.ff. de reb⁹ eor ꝙ ſub. magis §.nec tñ.⁊.s.de eccleſia. re. ĩmo .al. §.ſancim⁹. accur.

x Si vero.ſm decima.ſ.ſi res valeat.x. dek ꝑ. xi.alij ſi valet. xi. dek ꝑ x. ſz tc nõ decia ſz nona adderet. az. alij vt ſi res valeat.x.dek ꝑ nouem qr cũ i vno graueť qõ accipit eã inuitus in alio releuetur.ar.s.de trie.§. ſtudiũ ſz primaverior eſt: vt ar.j. de eccle.ti.§. finaute annale.

y In b.ſ.ſolutõe.

z Per electiõem ĩmo ad electionez creditoris vt.s.de fideiuſ.§.qõ autẽ que eſt contra ſol. ibi creditor ꝑcioſius metallũ.ſ.aurũ mutuauerat. vñ i rebuſ ꝑcioſioribꝫ ſolutionẽ debet recipere vel hoc ſpãle in eccleſia. qõ ẽ verius.

a Si ẋo aut epiſcopo nec ſufficit ꝙ is qui accipit. ſolit⁹ erat in vtilitatẽ eccleſie vertere.vt.ff.de in rẽ ẋſo.l.qõ ſi.§. qõ tñ

b Erediderit. ſcz aliquis creditor ĩ preterito. vel in futuro credet vt ſub ĩjcit.

a Necꝫ eis.ſ.creditoribus. accur.

b Profecerũt.no.credentẽ eccl'ie debere ꝓbari in vtilitatẽ eccl'ie cõuerſum. vt h. ſic ⁊ credentẽ minori: vt.C.ſi aduerſus cre.l.i. ſic ⁊ agens de in rem ver.vt.ff. de in rem ver.l.iij.§.ſed ⁊ ſi ſed.agens exercitoria ſufficit ſi ꝓbat nauẽ indigere eo tpe quo mutuat vt. ff. de exerci.l.fi.⁊ intellige verſum ſiue a principio vertit alendo familiã vel ſoluẽdo creditori: vt.ff. de in rẽ ver.l.i.⁊.ij.§.i. ſiue ex poſt facto. vt.ff. ad macedo.l.ſed iuk.§. pinde.⁊.§.⁊ ſi ab initio. ſz ꝙd ſi ſolit⁹ erat h ꝓlat⁹ vertere in vtilitatẽ eccl'ie.⁊ diligẽs eſſe videt ꝙ h ꝓſumit vertiſſe.ar.ff. de ꝓba. cũ ō indebito.§.i.⁊.ff. de re mili.l.nõ oẽs §.a barbaris.ſz dico cõtra. vt h ⁊ ar.ff. de in rẽ ver.l.iij.§.ſed ⁊ ſi.in fi.§.itẽ no. h facto ꝓſone in dãnũ eccl'ie nõ redũdare h tñ fallit i tribus caſib⁹. prim⁹. eſt de hereditate hereticĩ: vt.s. vt cũ de ap.cog.§ ſiẋo liberi.ſcõs eſt in hereditate raptoris: vt.s. de ſan.epi.§.pe.terti⁹ ẽ in naue excuſata ꝺ felicẽ embolã: vt.C.de ſa.ſan.ec.l.iubem⁹.⁊ hec ſunt cõtra vt h ſed certe nõ ꝓhendo. ſed delinquẽdo illud euenit. itẽ ꝙd ſi mutuauerit pec. totu ca. adhuc dico habere locũ qõ h dic vt meli⁹ debeat ꝓbare licet quidã dicãt ꝺ ſed az. dicit ꝓbari poſſe ꝑ ꝓſumptionẽ p.l.fi. ff. de ex

aliud vero poſſeſſionũ ſterilium eiuſdẽ venerabilis domus ⁊ in redditu earũ in fiſcali ſolutõe ⁊ relique ordinationis. Si vero[r] ꝙs aut epo aut hiconomo aut ordinatori cuiuslibꝫ venerabilis dom⁹ ſiue i regia ciuitate ſiue ĩ ꝓuincijs cõſtitute pecunias credidit aut poſt hac crediderit[s] iubem⁹ neꝫ[a] eis hoc reputari ꝓ venerabili domo niſi ꝓmiser⁹ oñderit ꝙ ĩ vtilitates ꝓdicte venerabil' domus iſta ꝓceſſerũt neꝫ ipm creditorẽ aut heredes ei⁹ ꝺ venerabilẽ domũ hꝛe aliquã ꝑ ipſis actionẽ niſi mõſtrauerit ꝙ ĩ vtilitatib⁹ venerabilis dom⁹ cõpetẽtib⁹ pecunie ꝓfecerũt[b] ſz cõtra mutuas accipientes pecunias aut heredes[c] ei⁹ ꝓprias moueant actiones.

¶Omnes eccleſie excepta maiore cõſtantinopolitana ⁊ venerabilib⁹ locis eis ſubiectis permutare adinuicẽ poſſunt vtriuſqꝫ eccleſie idẽnitate ſeruata. ea vero que ab iperiali domo. proceſſerũt nullo modo alienare poſſũt. nec ẽt monaſ. prediũ aũt inutile. ꝓpter onus tributor fiſcaliũ alienare permittitur excepta maiore eccleſia ⁊ exceptis hyconomis ⁊ ꝓpinquis quibus acquirere eſt ꝓhibitum. h.d.bar.

Hec ẋo iubem⁹ vt excepta ſctiſſima maiore eccl'a regie ciuitatis aut venerabilib⁹ orꝓhanotrophis ꝛenonib⁹ ⁊ ptochijs q̃ ſunt in regia ciuitate ſub ei⁹ cõſtitutis ordinatiõe licẽtiaz eſſe oĩb⁹ ſctiſſimis eccl'ijs ⁊ venerabilib⁹ domib⁹ necnõ ⁊ monaſterijs tã in hac regia ciuitate ꝙ ĩ diuerſis ꝓuincijs ꝺſtitutis ꝓmutationes adinuicẽ facere[a] qñ vtrique venerabili domui ſeruat idẽnitas cõſentiẽtib⁹ in ſcriptis aut ꝑ depoſitiones hmõi ꝺctui nõ ſolũ ordinatoribꝫ vtriuſq venerabilis dom⁹ ſed etiã ampliore pte ĩ eis deſeruientiũ Ea ẋo q̃ ab imperiali domo in quãlibet venerabilẽ domũ puenerũt aut poſtea puenerit nullo mõ vẽdi aut pignori ſuppõi aut pmutari aut oĩno alienari cõcedim⁹[b] neꝫ ſi ad alteras venerabiles domos tale ali-

q̃d egerit. Et qñ[c] cognouim⁹ ab aliquib⁹ fieri alienatões monaſterio rũ vt hec a ſacra figura in priuator ꝺuerſatiõe träſferant' ⁊ hoc oĩbus modis ꝓhibem⁹. Si vo tale aliq̃d factũ deꝑhẽdak licẽtiã ꝓbem⁹ ſctiſſimo loci epo hoc monaſterijs vẽdicare ⁊ in antiquã figuraz deducere. Si vo[d] ꝙs de ꝓdictis venerabilib⁹ domib⁹ q̃ in hac regia ciuitate ſiue ĩ alijs ꝓuincijs ſunt excepta ſctiſſima maiore eccl'ia regie ciuitatis ꝓdium hẽat plurimis fiſcalib⁹ tributis grauatũ ex quo null⁹ inferet reddit⁹ venerabili domui licentiã ꝓbem⁹ eiuſdẽ venerabilis dom⁹ ordinatoribꝫ tale ꝓdiũ alienare quolibet mõ voluerit ad pfectã ſecuritatẽ eiuſdẽ venerabilis dom⁹ geſtis monumẽtor videlz in hmõi alienatiõe ꝓficiẽdis ab illis a quib⁹ ordiatores taliũ locor ꝓponũt' ſiue ordinãtur ⁊ iurãtibus ĩ ſctiſſimis ſcripturis[e] pñte[f] eiuſdẽ venerabilis dom⁹: ⁊ ampliore pte in ea deſeruiẽtiũ qõ neꝫ[g] ꝑ ꝓditionẽ neꝫ ꝑ gram aut quãlibet[h] ꝓſcriptionẽ alienatio fiat ſz vt ſeruet' ĩmunitas[i] eidez venerabili domui. Hyconomis[k] vero ⁊ ordinatoribus clericor ⁊ chartularijs vbicũq venerabiliũ domor ꝺſtitutar aut parentib⁹ eor ⁊ filijs ⁊ quib⁹ ꝑm gen⁹ ſcz aut ꝑm mrimonij iura eis cõiungunt' locatiões aut ẽphiteoſim aut emptões ⁊ hypothecas rerũ imobiliũ ipſis venerabilib⁹ domib⁹ cõputãtiũ ſubire aut ꝑ ſe aut ꝑ interpoſitã ꝑſonã ꝑm ꝙ ⁊ his qui in regia ciuitate ſunt ꝓhibem⁹[l].

¶Si cõductor emphiteota rem acceptã deteriorem feceritvl' canonẽ ꝑ biennũ nõ ſoluerit poteſt reijci de re ⁊ damnũ ⁊ penſionẽ ſoluere cogendus eſt nulla actione. ꝑ meliorationẽ cõpetente eccleſia aũt repellit nõ certe exigere põt ꝙ ei debetur. hoc dicit bar.

Si vo[m] ꝙs locator aut emphiteota cui⁹ rei ꝺpetẽtis aut ſctiſſime maiorꝭ eccl'ie aut alteri venerabili domui in quolibet loco noſtre reip. cõ

ercito. vel qr ſit diligens per.l.ff. de ꝓba. cũ de indebito.§.i. vel qr oĩbus ſimul ſit data ꝑ.l.C. de ſacroſanc.ec.l.iubem⁹. ſz illa in delicto loquit' vt ibi dixi. ꝑterea h littera vult ſubtilit ꝓbari. ſicut in rẽ ver. vt dixi ꝑ.l. vt. ff. de in rem ver.l.iij.§.ſed ⁊ ſi ſic.

c Aut hevt.s. de nõ ali. §.hi.⁊ ar.ff.ſi cer. peta.l. ciuitas.

a Hec ẋo. facere pmittat g̃ cũ eccl'ia vl' cũ alio venerabili loco: vt hic ⁊ s. conſti. q̃ ex aſcrip.§. fi. itẽ cũ prin. vt.s. ō nõ ali. §. ſinimus. ⁊, s. vt de ce. nõ fi.pi.§.i.

b Ea vero cõcedim⁹. h no. q̃nꝫ cãus i q̃b⁹ eccleſia nullo mõ alienat. primus qñ a principe res data eſt: vt h. ſcõus qñ ipm monaſteriũ vel eccl'ia alienat. vt. j.§. pri. terti⁹ qñ ipſemet emeret vl' cognato vẽderet. vt. j. e.§. hiconom⁹ q̃rt⁹ qñ ſub hac cõditõe eccl'ie res data eſt ne alienet' vt. j. eo.§. ſctiſſima ẋ. q̃nt⁹ eſt qr hereticõ nõ alienat. vt. j. de eccl'iaſtici. ti.§. iubem⁹. his ei caſib⁹ ꝓhibet' alienatio ẽt ſi tali mõ fieret. i q̃ al's pmitteret'. pmittitur añt alienatio i ſex caſib⁹ qõ dic vt.s. de nõ ali.§. nos igit in fi.

c Et qñ. vẽdicare quõ vẽdicant' eccl'iaſtica ſic h dicit. ⁊. C. ō ſa. ſan. ec.l. ſancim⁹. ⁊. l. iubem⁹.§. ſane. i fi.§. ⁊ maxie ipm monaſteriũ: vt h dicit. ⁊.s. ō nõ ali.§. qr ẋo cognouimus cum vẽdicatio dño deb' ⁊ iõ cũ i talib⁹ dñiuz q̃s nõ hẽat ceſſare dẽat. vt.ff. de rei vẽ.l. in rẽ.§. loca. q̃ eſt ꝺ. rñ. vendicant' vtili nõ directa. vel dic ñ q̃ſi ſua vẽdicat ſz q̃ſi eccleſie ⁊ eius noie: vt ⁊ tu

toris noie pupilli. d Si vero q̃s de ꝓdictis grauatũ. ſed h querit' nõne tributa ꝓpter ſterilitatẽ minuũt': vt.C. ō allu.l.ij. rñ. ꝓpter ꝑterita tributa nõ ſoluta dicit' iutile. nã a poſſeſſore ſp petuntur. vt.ff. de publ.l. ipator e Scripturis. i.s. ſancta euangelia. f Preſente. ſ. epo. al. vel alio ꝓlato vẽdente. g Nõ neꝫ. nunc computat ſacramentũ. h Qualibet. ſ. pecunia accepta. i Immunitas. i. indẽnitas. k Hyconomis. ẋo ꝑ interpoſitã. no. nõ admittũt' iſti vt q̃libet vt ⁊ iudex ō offõ ſuo vt.ff. de ꝺhẽ. ẽp. nõ ſz. ⁊ tutor ō tutela: vt.ff. de auc.tu.l. pupil. ⁊ ō re. eo. q̃uis. ⁊ creditor ⁊ ẽptor i ẽptiõe pi. vt.C. ō diſtra. pi.l. q̃ ſub imagine. nec fideiuſ. vt.C. de do.l.i. ſz vidor ꝙ cle. pñt accipe: vt. j. de ſan. epi.§. ſi añt ſol. ibi de cle. ſubditis. h de ꝓlatis l Prohibem⁹. ſ. ſicut ꝓhibuim⁹ de re. ec. regie ciuitat]: vt.s. e.§. ẽphi. ita i alijs ciuit. m Si ẋo q̃s cui⁹. i. alicui⁹

n Per biennīū. no. hic emphi. eccleſie vel cōductoꝛe biennīū vt hic i emphi. pꝛiuati trienniū: vt C. de iure emphi. l. ij. i colono pꝛiuati biennīuꝫ vt ff. locati. l. quero. §. inter ſed quid ſi eccleſia ab eccleſia habeat. rñ. Fuabo qō hic dicit. ar. C. de fructi. ⁊ li. ex. l. fi.

o Pꝛecedēte b ideo qꝛ cōtractus a pꝛin. fm. l. ē initus. alioq̄n etiā ꝓ futuro tpe ſoluit: vt ſ. de ñ ali. re. ecc. §. ſi vero quiſpiam. az. que eſt contra. ⁊. j. eo. §. ſi vero emphi. que eſt cōtra. ⁊ ſic eo cāu locupletaret eccleſia cū aliena lactura. ſed ſibi iputaret cuꝫ quis ſua culpa dānum ſentiret ⁊c. vt ff. de re. iur. qō quis

p Si vero voluerint. da re cōpellit recōducere vl tenere conductionem. ſi c ff. de pu. ⁊ vec. l. coten. §. fi. ar. cōtra in eo. ti. de publica. l. locati. §. i. de iure fiſ. l. iij. §. cum quinquennium.

q De emponematis .i. de meliozatōnibus. ⁊ ſic no. q̄ ſi deĳcitur pꝛopter nō ſolutam penſionem nihil obĳcit de hmōi meliozationib⁹. ſecus in colono pꝛiuati hoc eodem caſu vt. ff. locati. l. colon⁹ que eſt contra.

r Sanctiſſimas. ciuitatuꝫ .i. eccleſiarū que ſunt in ſingulis ciuitatibus ⁊ ad hunc. §. C. de ſa. ſanc. ec. ſancim⁹ in fi. vbi dicit q̄ aīe hoim ⁊c.

s Alienēt. qō pactū eſt ſeruandū vt. C. de re. ali. l. l. fi. ⁊ de pac. inter. emp. l. fi. ⁊. §. vt ſpon. lar. §. fi.

t Et b aūt. in q̄nquaginta. ſic ⁊ alias p̄ciū ex reditu cōſtituīt. vt. j. de ec. ti. §. ſi aūt annale. ⁊. §. eo. §. qō aūt pꝛebetur.

v Si vero cōceſſerint. ſ. inter viuos. accur.

x Deliquerint. i vltima voluntate. ⁊ hoc declarat verbū relinquere. vt ff. de tab. exhi. l. i. in fi.

y Noīe. non futuri temporis nomine quia non poteſt cogi amplius pꝛeſtare q̄ percipiat: vt. C. ō allu. l. ij. ⁊ ſic nullum eſſꝫ pꝛiuilegiuꝫ. ſed pꝛeteriti cui⁹ noīe poſſeſſoꝛis tenentur vt. ff. de pu. l. imp atoꝛ ⁊ concoꝛdat ad hūc §. §. de nō ali. §. ſicut aūt in fi. ti.

ſtitute aut deterioꝛē faciāt rē quā q̄ dē aut accipit: aut poſt hoc accepit aut per biennīū[n] nō intulerit qō ab eo ꝓmiſſuꝫ eſt emphiteoticū aut locationis canonē damus licentiā venerabili domui ex qua locatio aut emphiteoſis facta eſt ⁊ que debent ſolo ꝓ p̄cedēte⁹ tpe ⁊ antiquū ſtatū locate ſiue emphitheotice rei exigi ⁊ eīci de emphiteoſi ſiue de locatione nō valēte ō emponematis actionē aliquam ꝛ venerabiles domos mouere. Si vo[p] voluerint p̄dicti oꝛdinatoꝛes expellere eū exigi quidē eū p̄cipim⁹ q̄ ꝓ locatiōe ſiue emphiteoſi debere cognoſcit vſq; ad diffinitū tpꝫ cōpletū ſibi datā rē tenere eū ⁊ q̄ placita ſunt dare. Si vero refugiat licētiā p̄bem⁹ p̄poſitis eorundē venerabiliū locoꝛ indēnitatez venerabilib⁹ domib⁹ de eiuſdē reb⁹ fieri nō valēte neqꝫ hic de emponematis[q] aliq̄d pꝛetendere.

¶ Immobiles res eccleſie poſſunt alienari pꝛo redemptione captiuoꝛ niſi eoꝛ alienatio eccl'ie fuerit expꝛeſſe interdicta. itē ieroſolimoꝛ eccl'ia res immobiles alienare legitime poteſt p̄cio ſtatuto. hoc dicit Bar.

Sanctiſſimas vero eccleſias oēs ſeu hiconomos ciuitatū[r] p̄cipimus alienare res imobiles ꝓ captiuoꝛū redēptiōe niſi ſub hac cōditiōe poſſeſſiones aliq̄ eis dederint vt nullo mō has alienent[s]. ⁊ hoc aūt[t] cōcedimus vt Jeroſolimoꝛ ſctiſſima eccleſia licentiā hēat domos cōpetentes ei ⁊ poſitas i eadē ſancta ciuitate vēdere nō minoꝛi pꝛecio q̄ de pēſionib⁹ ei⁹ in quinquaginta annis colligit vt ex earū pꝛecio reddit⁹ meliozes emāt. Si vero[v] cuilibet venerabili domui ſiue in hac regia ciuitate ſiue in ꝓuincĳs poſite ſteriles poſſeſſiōes donauerint aut vēdiderint aut alio mō cōceſſerint aut deliquerint[x] iubem⁹ ꝓ talib⁹ rebus nullā leſionē ſuſtinere venerabilez domū in quā hmōi poſſeſſiōes puenerint aut fiſcaliuꝫ noīe[y] aut alteri⁹ cuiuſlibet cauſe gr̄a p̄grauari: ſz oē hmōi on⁹ in dantes ⁊ eoꝛ heredes recurrere neceſſitatē habentib⁹ recipe datas hmōi poſſeſſiōes ⁊ reſtituere de pꝛopꝛia facultate venerabili domui oē dānū qō ex hmōi occaſione ei cōtigerit. Si vero ⁊ talis dol⁹ in re ſubſecut⁹ eſt vt aliq̄ pecunie ꝓ hoc venerabili domui darent ⁊ eas iubem⁹ in ꝓpꝛiū lucrū venerabilez domū hre. Steriles vo res ei qui dedit ⁊ in heredib⁹ ei⁹ oīno reſtitui ad hoc iubem⁹ vt nulla neceſſitas ſctiſſimis eccl'ĳs vel alĳs venerabilibuſ locis tā in regia ciuitate q̄ i oīb⁹ rei pu. nr̄e ꝓuinciis poſiti iferant poſſeſſiōes ſteriles aut frugiferas vbilibꝫ ꝓſtitutas emere vt nō inueniant ꝑ hāc p̄bem⁹ occaſionē ⁊ q̄s hnt pdere aut debit⁹ obnoxiare. Si vo[5] q̄s voluerit rē imobilē noīe vſus accipe ab aliq̄ p̄dictaꝝ venerabiliū domoꝝ fm qō ſupius de venerabilib⁹ domib⁹ q̄ i regia ciuitate ſūt poſite diſpoſuim⁹ nō alit hoc accipiat niſi aliā moꝛ rē dñij ure p̄ſtiterit venerabili domui a q̄ eādē rē accepit tm hntez redditū q̄tū hꝫ res q̄ ei dat ⁊ nō maioꝛib⁹ tribut⁹ grauatā q̄ten⁹ poſt ei⁹ tranſitū aut tpꝫ in q̄ datio vſus eſt placita nō trāſcēdēs. ſ. ei⁹ q̄ accepit vite tpꝫ vt vtraſq; res integro iure. ⁊ fm dñiuꝫ ⁊ fm vſum i ipſaꝫ venerabilē domū puenire ⁊ hec q̄dē de imobilib⁹ reb⁹ iubem⁹. De ſacris[a] aūt vaſis competētib⁹ ſctiſſime maioꝛi eccl'ie regie ciuitatis aut alĳs venerabilib⁹ domib⁹ oratoꝛĳ m q̄licūq; loco nr̄e reipublice poſitis gnalit ꝓſtituim⁹ vt nō aliter hec vendant aut ſupponātur niſi ꝑ captiuoꝛ redēptiōe. Si vero ſunt plura vaſa in aliqua memoꝛatarū venerabiliū domoꝝ nullū neceſſariū vſum faciētia ⁊ cōtigerit hmōi venerabilē locū debitis aggrauari ⁊ nō ſint alie manifeſte res de q̄b⁹ dēant debita reddi licētiā eis dam⁹ geſtis monimētoꝝ ſicuti ſupi⁹ dictū ē cōſtituī p̄dicta ſupfluua vaſa aut alĳs venerabilib⁹ locis neceſſaria nō habētib⁹ vēdere aut ꝓflare[b] ⁊ ſil'r vendere ⁊ eoꝛ p̄ciū indebituꝫ p̄bere vt nō imobiles res alienēt.

¶ Contrahētes cū eccl'ia ꝛ vel p̄ter formā hui⁹ cōſtitutionis pena b inſerta puniunt ⁊ ēt tabellio q̄ talia ꝛctuū inſtrumēta cōſcripſerit. h. o.

Si vero p̄ter[c] hec q̄ inſerta ſūt p̄ſenti lege ꝛct⁹ fiat ſup cōpetentib⁹ rebus mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ vni memoꝛatarū venerabiliū domoꝝ redi quidē eidē ſanctiſſime eccl'ie ſiue venerabili domui rē ſup quā tale[d] aliquid ſubſecutū eſt cū medĳ tpis fructib⁹ maneat aūt apud eam ⁊ p̄cium aut antidotuꝫ aut qō ꝓ pmutatiōne aut alia qualibet occaſione datū eſt ei. Si vero emphiteoſis agat[k] pꝛeter hec que diſpoſita ſunt a nobis reddi ſanctiſſime eccl'ie ſiue venerabilib⁹ domib⁹ vel locis eandē rē iubem⁹ ⁊ emphitheotam fm qō placitū ē dare ⁊ placitū finiri fm vīrutē emphiteoticaliū inſtroꝝ. Si vo donet[k] res eccl'iaſtica aut alteri⁹ venerabilis dom⁹ ⁊ hanc reddi ſanctiſſime maioꝛi eccl'ie aut alĳs venerabilib⁹ domib⁹ cū medĳ temporis fructib⁹ ⁊ tantū aliud q̄tum valebit ipſa res. Si vero hypothe-

z Si vero diſpoſuim⁹. vt. ſ. e. §. ſi vero aliquis.

a De ſacris aut̄ reddere. hoc aut̄ idem erat iam cōſtitutū: vt. C. de ſa. ſan. ec. l. ſancimus ⁊. §. de non ali. §. hiſdem.

b Si vero ſunt, conflare. i. confrīgere ⁊ ſic vendere qō ſequitur. ſ. cuicunq;.

c Si vero pꝛeter. ei ⁊ ſic hoc caſu ⁊ ſequentibus lucratur cum aliena lactura. ⁊ ſic eſt contra. ff. de condi. indebi. l. naz 'natura ſo. eccleſia non iniuria ſed iure fit locupletioꝛ: qꝛ emphiteote ſuo pōt obĳci culpa. vt. ff. de re. iur. qō quis ex culpa: vt. ſ. e. dixi. §. ſi vero quis ⁊ concordat huic ⁊ ſequētibus. §. qō eſt. ſ. de non ali. §. quia vero leonis cum ſequentibus ⁊ que ibi diximus b poſſunt repeti.

d Tale. i. illicitū.

e Si vo aliquid loquebaf. s. si contra legem istam loquebantur.

f Rubrica. vt iudices non expec. sacras iussiones.

Quoniam, trāquillitatez. vt se exonerēt, nisi p defectū iurisdictionis vt. ff. de offi. pcō. z lega. l. solēt. z. l. si quid z. C. de fal. l. vbi, vel nisi pro dubitatiōe iurīs vt s. de iudi. l. i. §. fi. z nō facti: vt ibi dixi p. l. vt. ff. de iudi. l. eum qui.

h Examinatōis. qz oportet q princeps p se vel p alium a capite videret.

i Sententiaz. no. q quilibz debz iudicare z plurium sniam tenet si sunt impares vt. ff. ō re iudi. l. duo ex trib⁹ z. ff. de arbi. l. item si vn⁹. si vero pares i cā liberali p libertate. i alijs ār p reo valet: vt. ff. de re iudi. l. inter pares. z. l. pomponius. z b̄ i ordinarijs. in delegatis paribus expectaf ōclaratio delegātis. vt. ff. de re iudi. l. duo.

k Rubrica. vt litigātes hic oz eē vt iudices non expectēt sacras iussiones.

l Jurent. hec prima ps expedif. j. e. vsq; ad. §. z hoc.

m De sportulis. hec scōa expedif. j. e. z hoc q̄.

n Et vt que. hec expeditur. j. e. z. §. quia vero vsq; ad finem.

Presentē suffragiū i. pecūia p suffragio data.

p Lites. principales.

q Appellatiōes sic ergo iuraf ō calūnia in cā appellatōis. z sic ē alia cā ñ. ē alia cā sed qō dicit iuraf itel tellige si primo nō fuit iuratū al's ce ꝫ hec def creditoz qō ei debef p/dat z res venerabili loco reddaf ta/bell⁹ōib⁹ p̄sumētib⁹ p̄ter hāc nr̄am legē talib⁹ mistrare instr̄is ppetuo exilio cōdēnandis. Si vo aliq̄d añ hāc nr̄az legē ꝫz antiqs ꝺstōnes factū est hoc iubem⁹ oib⁹ modis pro pria virtutem hre. Dia vo q̄ ꝺ antiquas leges facta sunt reuocari sancim⁹ z res q̄ ꝺ virtutē earū data est venerabilib⁹ domib⁹ reddaf. z decetero ꝑm pñtez legē oia fieri dispo nim⁹ vacātib⁹ p̄ter hec alijs oibus ꝺstōnib⁹ q̄ sup talib⁹ casib⁹ duduz loquebanf[e]. Eminētia igit tua q̄ p pñtem legē in ppetuū valitura nr̄a sanxit trāquillitas i cōuulsa obser/uare festinet edicto i solēnib⁹ z legitimis locis p decē dies ꝓpositō nullo p tali occasiōe in puincijs destinādof. Nos em̄ puidem⁹ quali mō sine collatoꝝ lesione oib⁹ pñs nr̄a gñalis ꝺstitutio manifesta fiat.

Ut iudices[k] nō expectēt sacras iussiones: ꝫ que videnf eis decernāt.

Judices vt exonerent se z ratione odij euitādi relationē apud principē facere nō debent. ꝫ ipsi p se debent ꝑm iusticiā ꝓnūciare. z si fuerint duo vel plures iudices z discordant oēs suam debent ferre sententiaz. h. d. Barto.

Idem au. Gabrieli prepo.

Quoniaz[s] quidā iudicantiū post multa litis certamia z plurima litigantibus facta dispēdia in negocijs apud eos motis suggestionib⁹ vtunf ad nostraz trāquillitatē pñti generali lege hoc pspexim⁹ emēdare ne dilatiōes negocijs ex hoc fiāt z aliud rursus p̄n cipiū examinatōis[b] accipiāt. Jubemus igit nulli iudicantiū quolibet mō vel tpe p causis apud se ꝓpositis nūciare ad nostrā trāquillitatez ꝫ examinare pfecte cām z qō eis iustū legitimūq; videf decernere z si q̄dē ptes cessauerint in his q̄ decreta sunt executiōi tradi sniam[l] ꝑm legū virtutez. Si aūt aliqs putauerit ex plata nouissima snia se lesum appellatiōe vtaf legitia z hoc ꝑm ordinē legibus diffinitū examinef z pfectū suscipiat terminū. Si ār duo vl ampli⁹ fuerint cognitores litis z aliqua inf eos emergat dissonātia ēt sic iubem⁹ vnūquēq; eoꝝ ꝑm qō videf ei dare suā sniam. Que igit per pñtē legē i ppetuū valitura nr̄a trāquillitas diffiniuit. tā tua celsitudo q̄ oēs alij iudices maiores z minores custodire festinēt vt nullus penit⁹ ignoret q̄ p utilitate nr̄oꝝ collatoꝝ a nobis dispōsita sūt ita tñ vt vniuersis interdictis, ꝓpria p̄cepta sine iusto vllo dispendio nr̄is collatoꝛib⁹ insinuatio legis pñtis fiat.

Ut litigātes[k] iurēt[l] in exordio litis q̄ neq; promiserint dare iudicib⁹ neq; dabūt z de sportulis[m]: z vt que[n] iubentur referendarij compleant: z non misceant semetipsos cause z p se exequantur.

Principales psone z similes in quacūq; lite cor̄ quocunq; iudice iusiurandum sub forma hic tradita coguntf p̄stare partibus in pñtia i iudicio constitutis. sed si psone condicio vel natura nō patitur eas ad iud icē venire iudex iusiurandum ad eas mittere debet. parte vero vtraq; vel altera in alia existente prouincia cor̄ loci iudice iusiurandum p̄stari debet pena iurare recusanti imminente. h. d. Bar.

Idem au. petro ꝓpo.

Presentez[o] legē pferim⁹ vt z iudicū puritas appareat z nō valeat litigātiū suffragiū circūuenire leges. Jubem⁹ igitur q̄tiēs apō q̄scūq; iudicātes aut administratoꝛes lites[p] aut appellationes[q] examinantur p oibus principales litigātiū psonas aut illos ad qs i mediū negotiū forte[r] migrauerit pñtiā iudicū tāgētes sca euāgelia iuraf q̄ nihil penit⁹ iudicib⁹ aut patrocinij cā ipsis nec alij cuicunq; psone p hac cā q̄libet mō dederunt aut promiserūt aut postea dabūt vel p se vel per aliā quācūq; media personā exceptis his q̄ ꝓpijs aduocatis p patrocinio p̄stant alijsq; psonis[s]: q̄busq; nr̄e leges dari dispōsuerint. Hec aūt seruari p̄cipim⁹: z i sacro nr̄o ꝓsistoꝛio qñ ꝓsultatiōes[v] itromittunf vt sub pñtia sacri senatus memoꝛata sacra p̄stenf. Si aūt vt ꝺtingit aliqua litigantiū neq; unt ad iudices aduēire[a] tūc iubem⁹ pñtes q̄dē iurare p̄dictū iusiurādū ad abñtes aūt dirigi ex officijs mistrātib⁹ aliq̄s cū aduersa pte vt eis pñtib⁹ memoꝛata sacra sil'r p̄beanf. Si vero mulier[b] fuerit q̄ ꝓpter honestatē vite extraneis vir̄ se mōstrare nō cōsueuit: tūc z abñte aduersario ex officio missos memoꝛata suscipe sacra. Si aūt abesse ptes in alijs locis ꝺtingat aut vnā earum p̄cipimus abñtē in puincia in qua degit iusiurādū mō a nobis dicto sub gestis monimēto[c] apud iudicē puincie aut apud locoꝝ defensoꝛē p̄bere. Illo[d] videlz gñal'r obseruādo vt si qs litigātiū abñs vt pñs hmōi iusiurādū p̄bere noluerit. Et hoc manifestef iudici p pñtiā ei⁹ actoꝛ q̄dē casum actionis reus autem condēnationē sustineat[e].

Litigatoꝛ penitentia ductus si psonā declarauerit veniā merecf. sed ille qui oationē vel pmissionem suscepit pena hic inserta punitur. litiga/ nō. vt. §. de his qui igre. ad ap. §. fi. z iuraf iō tūc qñ nō fuit p̄io iuratū. qz z pbatio calūniose posset dari cum partibus ō nouo pbatiōes inducere p̄mittatur vt. C. de appella. l. eos. §. si quis z ō tē. app. l. p hanc sed q̄ ad hūc articulū q̄ nihil dabit iudici dico q̄ iuret ꝫ iurauerit p̄ius cū alius sit iudex. vt. C. ō ap. l. eos

r Forte. vt sunt heredes vel forte procuratoꝛes alf. s. in rem suam al's de calumnia nō iurant qō plene dicif. C. de iura. calū. l. ij. §. finaūt.

s Personis vt executoꝛib⁹ sportule.

t Que. alias quibus.

v Consultationes. i. lites.

a Aduenire. propter infirmitatez licet sit in ciuitate vt differat a. §. si aūt abesse.

b Si vero mulier. sacramenta foꝛsitan si hoc iudex pspexerit vt iuret absente aduersario: vt. C. ō iureiurando propter ca. dā. l. ij. al. z. §. simili quoq; modo. z facit. j. vt nulli. §. necessarium. z. C. de offi. diuer. iu. l. i.

c Locis. s. remotis.

d Illo videlicet eius iudici. s. z q̄ longissime expellanf. vt. C. de iura. ca. l. ij. §. qō si actoꝛ.

e Sustineat. hic adiunge. §. j. eo. in causis z habebis auf. qō hic sumitur in. C. de iura. cal. l. ij. in pñ.

f Si quis autē,litis pti spōte ꝓ futēti sic.C. ō his qui se de.l.i.t.ff. de iure fis.edicto. t.C. ne tu. vel cu.l.i.t.ff.ō re.mi.nō oēs §.fi.

g Accepit.t hoc cōstat qz cōfitet tunc.

h Pꝛiuatarum. comes palatij erat iste.

i In vtroqꝫ.t cum accepit t cū stipulat⁹ est.acc.

k Si aūt datū.sacꝛo.fimile sacꝛm est.ff. de edē. ptoꝛ.§.sed t si t de arbi. si de meis.§.arbiter t.C. de fide instru.l.fi.

l Potuit no.qui nō ꝓbat calūniari videt sic.C de aduoc.di.iu.l.i.sz arg. ō.ff.ad turpi.l.i.sz ibi loquit i casib⁹ vbi calūnia non punitur vt in marito:vt.C.de adul.q̄uis.t alijs casibus notatis in summa ad turpil.

m Euentū. lz incert⁹ sit vel esse possit:vt.ff.de pecu.l.qō debet seruo.

n Si quis aūt. ostēdat spāle est h vt plurium arguat.qꝛ a iudice delatū fuit sacꝛm.sic.ff.de iureiuran.admonendi.alꝫs cōtra:vt.C.de reb⁹ credi.l.i.

o In casus pstēt:vt.C. de iureiur.ꝓpter ca.l.ij.§ finaute.

p Si qua ꝙo sustineāt: vt.§.de trien.t se. §. studiū.in fin.t.C.vnde vi.l. meminerint in fi.

q Et h quoqꝫ.pꝛefectarijs gña sunt executoꝛuꝫ vt innuit littera sequēs.

r Legib⁹ nostris.sz quibus nostris cū nulla dicat.sed oēs dicūt vt ista faciētes de alijs mētionēvt.§.de mā.pꝛin.§.de inde t.§.vt iu.sine quoq; suf.§.volum⁹.t.j. vt dicte.iudi.§.fi.dic g̃ q̄ has leges de quib⁹ hic fit mētio nō habem⁹ vel dicerū sensus est talis: vt dicit.§.de iudi.§. nullo. in clericis autē hodie certe spoꝛtule cōstitute sunt vt j.de san.epi.§.spoꝛtularū t de his dices:vt dixi insti.de acti.§.tripli. acc.

s Modū.t fic iudex teneꝫ.vt.ff.de dam.infec.l. iiij.§.in eum.

t Resistēdi.nō dari pꝛiuato licentiā resistēdi:vt C.de iure fisci.l. pbibitū est.t.C.de ap.l. quoniaz

v Quia ꝙo aūt. legis nostre.iste leges erāt i pꝛimo libꝛo.C.qui fuit ante illū quē habem⁹ vti nouellis. e.ti.

toꝛ aūt si ꝓbare nequerit etiā puniet iureiuran. ab eo pꝛestando qui dicebatur suscepisse.sed pꝛiurio postea detecto pꝛiurus de pꝛiurio postea est puniendus. tutoꝛibus et curatoꝛibus iureiurādi necessitate et pena periculo imminente. h.o.

Si quis aūt exꝫ litigatoꝛib⁹ dixerit se dedisse alicui aut pmisisse:t psonaz declarauerit t hoc ꝓbauerit ipse quidē i euētu litis veniā merea tur. Qui ꝙo accepit⁸. aut pmissio nē suscepit aut ei ꝓbet si q̄dez pecuniaria sit cā q̄cq̄d dat tripluz qō vero pmittitur dupluz a comite rerū pꝛiuatarū[b] exigatur t dignitatē seu cingulū qō hz in vtroqꝫ cāu amittat. Si āt crīialis sit accusatio ꝓfiscationez ꝓpꝛie subē patiatur t mittatur i exiliū q̄ ꝓpter acceptōez alienū crīmē i se trāspoꝛi festinauit Si aūt[k] datū aut pmissuz litigatoꝛ ꝓbare neq̄erit iuret psona q̄ datuz aut pmissuz dꝛ suscepisse qꝛ neqꝫ p se neqꝫ p aliā psonā aut accepit aut pmissionē habuit. Et hoc pbito sacramēto ipe q̄dē liber sit. Litigatoꝛ āt q̄ nō potuit[l] oīdere i pecuniarijs q̄dē causis estimationē litis a comite rex pꝛiuatarū exigatur lite q̄ppe euētuz[m] ꝓpꝛiū sustinēte. In crīmialib⁹ aūt causis cōfiscationē suarū rerū sustineat t cause apud cōpetētes iudices ꝑm oꝛdinē legū terminētur Si aūt a litigatore manifestetur psona q̄ memoꝛatū refutauerit[n] iusiurandū tā in crīminalib⁹ q̄ in pecuniarijs causis memoꝛatis subiacet penis. Si q̄s aūt[n] litigantiū iurauerit nō dedisse aut nō pmisisse intra decez vero mēses post platā sniam numerādos oīdat dedisse memoꝛate pene t cōtra dantes t cōtra accipiētes ꝓēant locuz. In causis aūt[o] q̄ ꝓ tutoꝛes aut curatoꝛes agunt sacra quidē tutoꝛes aut curatoꝛes pstent Si qua[p] vero memoꝛataꝫ penaruz locū habuerit ꝓ talia sacra hanc tutoꝛes aut curatoꝛes sustineāt nullo ex hoc pīudicio generādo hīs q̄ sub tutela aut cura esse noscūtur.

¶ Judices ꝓuidere debent ne spoꝛtule a litigatoꝛib⁹ illicite exigant pena eis imminēte si tale delictum vindicare neglexerint.itē ipis litigatoribus a quibus spoꝛtule illicite exigunt lz cōtra exigentes ꝓpꝛia auctoꝛitate resistere.h.o.

Et hoc q̄ꝫ[q] pcipim⁹ ab oīb⁹ iudicib⁹ tā militarib⁹ q̄ ciuilib⁹ i oī loco nre reip. custodiri vt neqꝫ mgrarijs neqꝫ pfectiarijs neqꝫ alicuicūqꝫ executoꝛi ꝓcedat aliq̄d a q̄cūq; psona spoꝛtulaꝫ noie pcipe quā nris legib⁹[r] ō declaratū ē nec si sacrā nre trāq̄llitat⁊ pferāt iussionē. Sz si q̄dē inuenerint aliq̄d amplⁱ exigētē licentiā habeāt t cōpꝛehendere hūc t includere t quadruplū exigere qō pl⁹ acceperit vt simplū q̄dē dānū passo ꝛed dat triplū ꝙo inferat erario. Si aūt ciuilis aut militaris iudex siue interpellet:seu q̄libet mō neglexerit lesū sicut dixim⁹ vēdicare ex sua suba q̄druplū ꝑm pdictū exiget modū[s] ipsam ꝙo penā exigi iubemus p comites nraꝫ rerū pꝛiuataꝫ t cōpetētes iudices si cognouerit aliq̄s ex suis officijs executoꝛes spoꝛtularū noie ꝓ nras leges aliq̄d exigere t hoc neglexerint vīdicare dam⁹ licentiā exactis nihil amplⁱ⁹ q̄ exigentibus ex nra ꝓstōne diffinitū est dare t si q̄d amplⁱ⁹ exigere eos voluerit licētiā habeant resistendi.

¶ Referendarij iussiones pꝛincipis adimplere debent et suis terminis debēt esse cōtenti nō āt circa alia debēt se immiscere his que hac ꝓstitutiōe dicunt in futuris casibus obtinentibus ac etiā ideo pendentib⁹ nondū finitis.h.o. Bar.

Quia vero[v] lex tam pie memoꝛie patris nostri q̄ etiā vestre tranquillitatis dispositum Nullo modo iudices suis sentētijs inscribere tāq̄ ex imꝑiali ꝙo ex nō scripto ꝓcedente iussum sit aliq̄s exhiberi aut pntari sz etiā[x] spectabiles referēdarios nostros iussiōes ꝑm qō cōpetit facere manifestas easq; leges fīmātes iubem⁹ spectabiles referēdarios i causis quas docēt seu referūt ad nram trāq̄llitatē nullā habere licētiā eos aut adiutoꝛes eoꝝ vel per se vel p alia q̄cūq; psonaz tenere aliquā aut sub fideiussoꝛib⁹ facere aut aliquid exigere aut cogere trāsactōnes aut pacta quedā cū suis aduersarijs ex ponere[y] aut quolibet mō in quacūq; psona vel cā se pmiscere. Nihil eīn aliud facere eos cōcedim⁹ nisi solas nras iussiōes in q̄cūq; negotio aut ex scripto aut ex nō scripto ꝓplatas ꝓpetētib⁹ aut deputatis iudicib⁹. Si quid aūt pñti legi ōrīū aliquis eoꝝ pꝛesumpserit agere his quidē qui dānū aliq̄ aut circūuētiōez in suis reb⁹ pꝛtulerit nullus pīudiciū penit⁹ circa ius ꝓpꝛiū sustinebit. Qui ꝙo tale aliquid exigit ex sua suba dānū lese psone delatū p cōpetentē iudicē restituere cōpellit t sup hoc cingulī t dignitatis sustinebit amissionez. Hec aūt oīa iubem⁹ nō solū in futuris causis sz ēt i his q̄ tā inchoate nōdū tñ sunt terminate seruari. Tua igitur eminentia pñtem legē in ꝑpetuū valituraz edictis solēnib⁹ i regia ciuitate pꝛepositis ad oīm notitiā venire ꝓcuret vt oēs agnoscāt q̄ ꝓ cōi eoꝝ bñficio a nobis posita sunt.

De[a] ecclīasticis titulis t pꝛiuilegijs

¶ Princeps sacras regulas in sctis quattuoꝛ conciliꝭ expositas confirmat:et pꝛecipit pꝛo le

x Sz etiā. ꝑm dictū ꝑdictarū legū q̄ duo dicebant.

y Exponere. ff. ō leg.i.l.hmōi.in fi. cōtra.sz ibi nō est pactū vl trāsactio qꝛ nec adinuicem hēbāt rixā lz vn⁹ vna actōne alius alia rē peteret a q̄dam tertio ꝓterea ibi erat iudex cōpetēs h nō.

a Rubꝛica.de ecclesiasticis ti.titulus.i.dignitas.itē titul⁹.i. scꝛiptura q̄dam vt.C.de his qui po.l.i.itē titulus.i. subscꝛiptio que fic vulgo appellat. itē titulus. i.pꝛiuilegiuz. t sic h accipit t qō subijcit t pꝛiuilegijs t p.i.pꝛiuilegijs. ꝛc.

De regulis ecclesiasticis .sancimus igit obseruamus no.canones p legib⁹ obseruādos.vt hic t.§.q̄ modo oz epi.§.i. t.§.sz etiā fic.t de mona.§.fin.t.§. si vero relinquēs. et §.vt cle.apō.p.e.§ fi.t ꝓpter hoc cuz canones dicāt p hiberi vsuras. intelligunt p.l.phibite t in hac opione fuit dñs meus azo. nec obstat q̄ dicūt quidā alij h cōfirmari tm illos canones qui sunt ō quatuoꝛ ꝓcilijs nā illis ēt cōcilijs phibite sunt vsure. vt in nicena vt xlij.dis.c.qm. ꝓterea si nullus canō diceret nec h lex videt q̄ nō possunt qꝛ sunt ō legē dei t inferioꝛ nō pōt legē supioris tollere.vt.ff.de arbi. nā magistratus.t ad trebel.l.ille a q̄ §.tempestiuū. itez paulus durū est tibi ō stimulū calcitrare. ꝓterea cuz h lex sit ō vltimis iustiniani quasi iam quersus h voluisse videt sz ō.j. de nauti.vsu.sz illud spāle est i nautico

fenore.itē cōtra.ſ. e.ſ.ſi āt diſtulerit ſol.τ ibi ſpāle fa uore vltime volū tatis τ ad pias cauſas.

c Sacerdotū. vt ſ.vt ro.ec.cen.an. ha.pze.

d Archiepm. τ patriarcham

e Pertemp⁹, eū ſ.archiepm.

f Adhec ſācim⁹, ſuſtinere hoc ide erat iure codicis: vt.C. de ſa.ſan. ec. l.placte. τ.l.nemi nē.τ de epiſ.τ cle. l.ij.itē ad pōtes τ ad fiſcia cōferebā tur: vt ꝫ ſubjicit.τ C.de ſa.ſan.ec. ad inſtructionē.

g Reparatiōis, pontium.

h Si q̄ verovene rūt.fortep ſucceſ ſionem.

i Sancim⁹.no. p uilegiū dari here dib⁹ qđ defuncto non cōpetebat.ſic eē ꝫ̄dib⁹ nō dak qđ defūcto dab a tur: vt.C. de priui. do.l.i.ſz regularit ꝫ̄ſ ēt priuil. defū cti vti dz. vt.ff. de iure fiſ.l.fiſcus q̄ē ar.ē.τ fa. C. de ſa. ſan.ecc.l.pe.in fi.τ C. de impo. lu. l.i. li.x.

k Lucratiuorum mos erat τ lex q̄ ſi curiał donabat aliq̄d eccl'ie q̄rta ei⁹ dabak curie q̄ hec lex tollit τ.d.l. codicis.de ſa.ſan. ec.l.pe.

l Eſt archiepm.

m Pro tpalibus ſ aūt q̄dragita niſi in caſib⁹: vt.ē. vt cū de ap. cog.ſ. ſi vo liberis.ō.τ.j.ō ſan.epi.ſ.ſi q̄s ra puerit.i prin.

n Annox.quid ſi eccl'ia ō priuatuz velit ſe tueri. nō.e. mō ſe tuebit quo τ ali⁹ priuat⁹ nec obſtat qđ eſt in ff.qđ quiſq̄ iur.l.i. q̄ ex liberalitate nō p impetratōez fuit eccl'e cōceſſuz vt in.e.ti.l.ij.item q̄d ſi eccl'a ō eccle ſia.nō.quadragin gibus obſuari: et ſedes ordinat et diſponit om nia que priuilegia eccleſijs et venerabilibus lo cis indulta confirmat. Hoc dicit Bar.

Idem au.petro ꝑpo. Eregulis becclíaſticis τ p uilegis aliſq̄ caplis ad ſacroſanctas eccl'ias τ reli q̄s venerabiles domos ptinentib⁹ pīnē ꝓferim⁹ legē. Sancim⁹ igit vi cē legū obtinere ſcās eccl'iaſticas re gulas q̄ a ſanctis quatuor cōciliis expoſite ſunt aut firmate hoc eſt in nicena trecētox.x.τ octo.τ in ꝓſtan tinopolitana ſanctox cētū q̄ngua ginta patrū.τ in epheſina prima in qua neſtorij⁹ eſt dānatus.τ in calce donia i qua τ eutiches cū neſtorio anathematizat⁹ eſt. Predictax em quatuor ſynodox dogmata: ſicut ſanctas ſcripturas accepim⁹ τ regu las ſicut leges obſeruam⁹. Ideoq̄ ſancim⁹ ſm eax diffinitōnes ſcīſſi mū ſenioris rome papaz primū eſſe oīum ſacerdotū beatiſſimū aūt ar chiepm⁹ conſtantinopoleos noue Rome ſcdm habere locū poſt ſcāz apl'icam ſedem ſenioris rome alijs aūt oib⁹ ſedib⁹ preponak ꝑ temp⁹ aūt beatiſſimū archiepm ꝑme iuſti niane nre patrie hre ſp ſub ſua iuriſ dictiōe epos puinciarū datie medi terranee τ dameripenſis ꝑualis τ dardanie τ miſſie ſuperioris: atq̄ pā nonie: et ab eo hos ordinari ipſum vo a ꝓpio ordinari ꝓcilio τ in ſub iect ſibi puicijs locū obtinere eū ſe dis apl'ice rome hz ea q̄ diffinita ſūt a ſctiſſio papa vigilio. Siłi q̄ mo do ius pontificis qđ epo iuſtiniane chartaginis affricane ciuitatis de dim⁹ ex q̄ de⁹ hāc nobis reſtituit ſer uari iubem⁹. Sz alie ciuitates τ ea rū epi quib⁹ in diuerſis locis metro politicū ius pſtitū eſt hmōi priuile gio i ꝑpetuū potiāk oia priuilegia vel ſolatia q̄ ex imperiali munificētia aut etiā alio q̄libet modo ſctiſſimis eccleſijs aut alijs venerabilibus lo cis collata ſunt. firme eis ꝑ omnia conſeruentur.

¶ Eccleſie hēant īmunitatē a ſordidis τ extra ordinarijs muneribus exceptis his que pertinēt ad refectionē τ reedificatiōz itinex viax τ ſil'iū τ libere ſunt a lucratiuox deſcriptiōe.h.d.bar.

Ad hec ſancim⁹ oīm ſanctax eccle ſiax τ oīm venerabiliū domox poſ ſeſſiones neq̄ ſordidas fūctiones ne q̄z extraordinarias deſcriptiones ſu ſtinere tñ itinera ſternēdi.aut pōtiū edificij vel repatiōis ſi op⁹ fuerit ad inſtar alioz poſſeſſox hmōi op⁹ τ ſcās eccl'as τ venerabiles domos complere duz ſub illa poſſidet ciui tate ſub qua tale ſit opus. Si q̄ vo res ex curialiū ſubſtantijs ad quālibet ſacroſanctā eccl'iam aut aliā ve nerabilē domuz ſm leges venerūt aut poſtea venerint liberas eas eē ſancim⁹ deſcriptiōe lucratiuox.

¶ Dēs ꝑſcriptiōes.xxx.an.aduerſus priuatos currētes in eccl'ijs ad.xxx.an.extendunt hoc ob tinente τ in legatorum τ hereditatū exactiōe ad pias cauſas relictox.hoc dicit Barto.

Pro tpalib⁹ aūt ꝑſcriptiōib⁹.x. τ.xx.τ.xxx.anno. ſacroſctis eccl'ijs τ alijs vniuerſis venerabilib⁹ locis ſolā.cl.an.ꝑſcriptionē opponi ꝑci pim⁹ hoc ipſo ſeruādo τ in exactōe legatox τ hereditatuz que ad pias cauſas relicte ſunt.

¶ Monaſteriū τ oratoriū ꝑ epm oratiōibus τ cruce ibi fixa inchoari debēt τ ipi fabricatores τ eox heredes cōpellēdi ſunt adimplere.h.d.bar.

Si q̄s aūt voluerit fabricare vene rabile oratoriū aut monaſteriū nō aliter inch oādā fabricā niſi locorū ſctiſſi. eps oronez ibi fecerit τ vene rabilē fixerit crucē. Si vero ſemel ce pit aut nouā edificare baſilicā aut veterē renouare modis oīb⁹ cōpel lak a beatiſſimo locorū epo τ hico nomis ei⁹: τ ciuili iudice eā explere τ ſi is diſtulerit hoc morētē hrdes ei⁹ op⁹ inchoatū adimpleant.

¶ Qui in domo vel ſuburbano ꝑdio eccleſiaſti cum miſteriū celebrare ꝑſūpſerit aut alij celebrā ti cōſenſerit ſine clericis dñium amittit τ eccl'ie applicak.ſed ſi dño rei ignorāte aliq̄s pmiſerit ipe debet puniri τ nō dñs.h.d.Bar.

Si q̄s in ſua domo aut in ſuburba no eccl'iaſticū miſteriū miſtrare ꝑſū pſerit aut alijs celebrare ꝺceſſerit ſi ne clericis ſctorū locorū epox epo ſubiacētib⁹ Piubem⁹ hāc domū aut ſuburbanū aut ꝑdiū vbi tale aliq̄d delinq̄tur locis illi⁹ ſctiſſime eccl'ie vēdicari ꝑ deo amabilē epm τ hico nomū ei⁹ τ ciuilē iudicē locorū. Si vo⁹ neſciēte locorū dño ei⁹ curato res aut ꝺductores aut emphiteote ꝺriū aliq̄d exerceri pmiſerit dñm q̄ dē loci nullū ꝑiudiciū aut diſpēdiū ſuſtinere. eos aūt hoc qui fecerunt aut fieri pmiſerūt ex puicia vbi hoc cōmiſſuz eſt expelli reb⁹ eorū loci il lius ſctiſſime eccl'ie vendicādis.

¶ Legatū vel hereditas relictū ſimpliciter ſub nomine magni dei debek eccleſie illius ciuitatis vbi teſtator habet domiciliū.h.d. Ange.

Si quis i noie magni dei τ ſalua toris nr̄i ihu xp̄i hr̄ditatē aut lega tuz reliq̄rit iubem⁹ eccl'iam loci illi⁹ q̄ teſtator domiciliū habuerit acci pere qđ dimiſſū ē. Si quis aūt vnū ſctorū hr̄dē ſcripſerit aut legatū ei reliq̄rit τ nō ſpāliter noiauerit locū in q̄ ē venerabilis dom⁹ iueniank āt i eodē loco aut ciuitate plura oratoria eiuſdem ſcti illi magis domui q̄ pauptor ē qđ relictū ē ꝓbeak. Si āt nō eſt in ciuitate baſilica noiati ſan cti iueniak āt i territorio ei⁹ illi dek.

ta anno.ſm Jo. ar. ō.ff. q̄.ex cau.maio.l.vlti.τ.ff ō mi.l.verū.ſ.pe. nec ob ſtat qđ in.C.de ioffi. teſt. l.in arenaz.ibi eē turpi tudo eſt ipedimēto.item nōne h ſuperflua eſt p illaz ſ.h ꝓſti.iunio.ꝓſti.rū.nō q: in ea nihil dr de ꝑſcri ptiōe.x. vel.xx.an.ſz. xxx tīm q̄ ad.xl.reducit. item q̄d de redibitoria τ quā to minoris.τ ceteris ſimili bus dic ꝙ remanēt i ſuo ſtatu: vt.ſ.h cōſti.in fi.ſz nūq̄d reſtituit eccl'ia cuz vſucapio.τ cetere miores ꝑſcptōes currāt ō eā rē. ſic vt minor ſm oes ſz vſ q̄ ad qđ ipſe.rū. q̄dā di cunt vſq̄ ad infinitū alij vſq̄ ad quadrienniuz. ex quo leſa eſt

o Si quis āt.monaſte riū idē in qualibet eccl'ia vt.ſ. de mona.ſ.i.τ.ſ.vt null⁹ fabri.ora.do.ſ.i.

p Si q̄s in ſua ſubiacē tib⁹.not.non licere ſacra miſteria fieri τ niſi in ec cleſijs lz orare aliq̄s poſ ſit al's dom⁹ pdik vt hic τ.ſ.vt in priua. do.ſ.i.τ ij.τ.C.de here.q̄cunq̄ ſ. vniuerſi.τ.ſ.ſe. ſic τ pu blicak loc⁹ in q̄ aliq̄s ſit eunuch⁹ vt.C.de eunu.l. i.τ in q̄ ꝑſtibulak: vt.ſ. de leno.ſ.fi. τ vbi falſa moneta cudik vt.C.ō fal. mo.l.i.ſ.pe.τ.ſ.fin.

q Si vero neſciēte reb⁹ no.tutorez ꝑ facto qđ ꝑ ppko faciebat puniri ſic τ miſeri puniūtur q̄ eox pupillox p ecunias fene rāt.ad qđ nō tenēt: vt.ē. vt hi q̄ ob.phi.ſ.qm̄ aūt nec cm̄ bona fide agno ſcere phibēt vt.ff.de ad mi.tu.quotiēs.ſ.ſicut.in fi.ſ.τ fa.C.de fal.mo.l.i.i fi.τ.ff. de pu.l. eotem.ſ. dñs.

r Si q̄s in noie dei.i.ſp ſi chriſto.accur.

s Si q̄s aūt vnū.dom⁹ conſecrata in honorē ſā cti cui reliquit.

Pauperior.not.pro deſt pauptas: vt h. τ.ff. mā.l.ſi ꝑcuratorem.ſ.ſi ignorātes.τ.ff.de trāſ.cū hi.ſ.in pſona.τ.ſ.ſi i an nos.τ.C.de op.li.l.i.τ.ff. q̄ τ a q̄b⁹.ſi q̄s here.τ de epi.τ cle.l.ſi q̄s ad de cli.ſ.ſi aūt.eō nocet vt.ē de teſta.ſ. ſancim⁹.τ.ff. ō excu.tu.τ cu.τ.l.ſpado nē.in fi.

a Domiciliū.no.domi cilū teſtatoris in dubio

Omnes Preſcriptiones

seq̃ vt.ff.de ꝺdi.ꝛ demõ. l.q̃ ꝺdítio.§.i.

b Si q̃s edificationeꝫ locare.i.cõducere, nã ꝓ/ miscue vtimur vt.ff.ꝺ ac. emp.l.veteres.

c Adiplere. sic ei⁹ ꝺuaꝫ volũtas ĩ diſpoſitiõe tu toꝛis q̃s admĩſtret: vt. C. de admi.tu.l.iĩj.ſicꝛ in fu nere a quo debeat fune/ rari.vt.ff.de reli. ſi q̃s ſe/ pul.§.ꝛ hoc edictũ.

d Si q̃s aũt, compleri iſti ſunt q̃s vulgo bono/ nienſes cõmiſſarios ap/ pellãt.ſꝫ an hẽant hi ali quã actionẽ ꝫ hr̃dẽ ſi he res recuſet rñ.ſi vel ꝺdi. ex.l. vel offi.iudi. ex hac l.cũ eñ ipi teneanꝯ: vt.j. eo.ti.§.ſinaũt.q̃ ꝺ facere debẽt hr̃e ius ꝫ heredeꝫ vt.C.ꝺ epi.ꝛ cle.l. nulli.

e Volũtatẽ. q̃ dixit tñ talibus paupib⁹ tñ talı bus religioſis.

f Si aũt, erogare foꝛti/ tã cũ nõ ſint xenones vl̃ pthochia in ea ciuitate vel ei⁹ territoꝛio. vt.C. de ſan.epiſ.§.ſi q̃s ad decli nãdã.ꝛ.s.§. ſi q̃s ꝛ hoc fm al.lꝫ alij dicãt.l. codi cis innouatam eſſe.

g Si aũt.redẽptiõe licꝫ hinc ſumiꝯ qꝺ eſt. C. de epi.ꝛ cle.l.nulli aũt licet.

h Si aũt.ſcꝺo dic vt.s. de here.ꝛ fal.§.ſi q̃s aũt dixim⁹

i Amittere.no.amitti lu crũ ſi defuncti voluntati nõ paret: vt ꝺ ꝛ.ff. de ex/ cu.tu.nẽſenni⁹. in pꝛin. ꝛ C.de le.l.pe.in fi.ꝛ.ff.vbi pup.edu.de.l.i.in fi.ꝛ.ff. de relig.ſi q̃s ſepul. § .ꝛ hoc edictũ.

k Reliquerit.i. nõ cõ/ pleuit p̃dicta q̃ ſunt ab eo ꝺplẽda vl̃ ꝓpꝛie lege

l Si aũt hr̃s ad pias.ſ. eccl̃ie.oꝛphanotrophio noſocho mio xenodo. vel paupib⁹ vt.C.ꝺ ſa.tã. ec. illꝺ.ꝛ.s.e.§. ſi q̃s aũt al.

m Falcidiã. qꝛ foꝛte lo/ cũ hꝫ cũ hẽrs q̃ ad pias cãs relicta ſunt ab initio foꝛte iplere noluit. ſi eni ſpõte teſtatoꝛis volũta/ ti paruiſſet falcidiaꝫ hr̃e poſſet vt.ff.ad.l.fal. l.i.§ ad municipiuꝫ.ꝛ.C.ad.l. fal.l.ij.fm al.ꝛ fm. R. vl̃ diſtingue vtrũ eccl̃a ſim plicit̃.i. deo q̃ caſu locuꝫ hꝫ falcidia aut eccl̃ia et ad cãm piã aut ꝓ redẽp tione captiuoꝝ. q̃ cãu lo cũ nõ hꝫ vt hic ꝛ ibi vel meli⁹ fauoꝛe eccl̃ie dic coꝛrectũ.

Si aũt neq̃ in territoꝛio ei⁹ repitur hmõi dom⁹ tũc eccl̃ie ciuitatis in q̃ teſtatoꝛ domicilium habuerit qꝺ di miſſum eſt prebeatur

¶ Si q̃s oratoriũ iuſſerit edificari: ꝺꝫ intra ãn q̃ annos cõpleri. ſed xenodochiũ infra annum ꝛ heredes adimplere cogendi ſunt ꝛ deſignata ꝑſona ꝓ teſtatoꝛẽ. eps aũt loco inutiliũ ꝑſonaꝝ aliũ eligere debet. h.ꝺ. Ange.

Si quis edificationẽᵇ venerabilis oratoꝛij aut xenodochij aut pthoꝛ/ chij aut oꝛphanotrophi aut noſo/ chomij aut alteri⁹ reuereẽde dom⁹ i nouiſſima voluntate fieri diſpoſue rit oratoꝛiũ quidẽ intra. v. an. ꝺplere iubem⁹ ꝓuidẽtiã locoꝝ epi ꝛ ciuil̃ iudicis. xenodochiũ aut pthochiũ aut aliã venerabilẽ domũ intra vnũ fieri annũ ſi aũt intra annũ nõ fece/ rint heredes xenodochiũ aut quãli bet venerabilẽ domũ a teſtatoꝛe di/ ſpoſitã fieri iubem⁹ eos domũ aut cõpare aut locare vbi poſſint q̃ iuſ/ ſa ſunt adiplereᶜ donec hmõi dom⁹ venerabilis expleaꝯ. Et ſi quidẽ ip/ ſe teſtatoꝛ decreuerit qui dẽat xeno dochij fieri aut pthocotrophij aut alteri tales gubernatoꝛes ſiue ſuis hr̃dib⁹ hmõi electionẽ ꝺmiſerit. iu/ bem⁹ mõis oib⁹ heredes eius q̃ ab eo diffinita ſunt adimplere locoꝝ beatiſſimis epis inſpicientib⁹ ſi gu/ bernatio recte ꝓcedit ꝛ ſi inuenerit nõ vtiles exiſtentes rectoꝛes licẽtiã habentib⁹ ſine dãno alios ꝓ eis o/ portunos efficere.

¶ Legato vel hereditate ꝓ redemptione capti/ uoꝝ aut alimẽtis paupibus derelictis ꝑſona a teſtatoꝛe deſignata fm teſtatoꝛis volũtatẽ de bent oĩa adimpleri. ꝑſona aũt ñ deſignata eps vel hyconomus adimplere debeꝫ licet teſtatoꝛ aut donatoꝛ ꝓhibuerit. ſi vo ꝑſona deſignata ſemel ꝛ ſcꝺo monita adimplere diſtulerit omni lucro priuatur ꝛ eps vl̃ ſupioꝛ fm teſtatoꝛis vo luntatẽ diſtribuere ꝺꝫ.

Si q̃s aũtᵒ ꝓ redẽptiõe captiuoꝝ aut alimẽtis pauperũ aut hereditaꝫ tẽ aut legatũ reli q̃rit in reb⁹ mobili bus aut ĩmobilib⁹ ſiue ſemel ſeu an nale ꝛ hoc mõis oib⁹ fm teſtatoꝛis volũtatẽᵉ ab his q̃b⁹ iuſſuꝫ ẽ hoc fa cere cõpleri. Si aũtᶠ nõ hoc ſpãlr di xerit qũo paupib⁹ hoc relinq̃t p̃cipi mus ſciſſimũ epm ciuitatis ĩ q̃ teſta toꝛ habuit domiciliũ ꝓcipe eaſdem res ꝛ ei⁹ ciuitatis paupib⁹ erogare Si aũt ꝓ redẽptõesᵍ captiuoꝝ aliq̃d relinq̃tur ꝛ nõ noiatiꝫ teſtatoꝛ dixe rit ꝓ quẽ opoꝛteat fieri redẽptionez ẽt ſic iubemuſ ꝛ res ad hoc relictas locoꝝ epm ꝛ ei⁹ hiconomos accipe ꝛ hmõi piũ op⁹ ipleri. in oĩb⁹. n. tali bus pijs volũtatib⁹ ſciſſimoꝝ loco rũ epos volum⁹ ꝓuidere vt fm de/ fũcti volũtatẽ vniuerſa ꝓcedãt lꝫ p̃ cipue a teſtõrib⁹ aut donatoꝛib⁹ in/ terdictũ. ſit eis hr̃e ad hoc aliqꝺ pti cipiũ. Si aũt q̃ hoc facere iuſſi ſunt ſe mel ꝛ ſcꝺoᵇ a btiſſimo epo aut ei⁹ hi conomis ꝓ publicas ꝑſonas admo niti diſtulerit q̃ diſpoſita ſũt adiple re iubem⁹ eos oñe lucrũ relictũ eis ab eo q̃ hoc ꝓcepit amittereⁱ ꝛ loco/ rũ epos oẽs res cũctis ſicuti dictũ ẽ pijs cãis diſtributas cũ fructibus ꝛ augmẽt̃ medij tpis ꝛ memoꝛato lu cro vẽdicare ꝛ q̃ teſtatoꝛ diſpoſuit adiplere. ſcientes qꝛ ſi neglexerit ꝓ his oib⁹ rõnes deo ꝑſoluẽt. Si aũt ſciſſim⁹ locoꝝ eps reliquerit^k aliq̃d hoꝝ q̃ a nobis ꝺcã ſũt liceat ꝛ ſciſſi mo ei⁹ metropolite hec oĩa exigere ꝛ ꝺplere ꝛ oi alij ĩa ſit hmõi moue re qõnẽ ꝛ ſtuderevt modis oib⁹ cau ſe pie compleantur.

¶ Falcidia ceſſat ĩ relictis ad pias cãs ꝛ heres ſoluere recuſans intra ſex mẽſes ab inſinuatiõe teſtamenti numerãdo ad vſuras ꝛ fructus tene biꝫ. ãnale legatũ alienari nõ põt niſi in ꝓuincia remotũ fuerit relictũ. h.ꝺ. Bar.

Si ãtˡ hr̃s q̃ ad pias cãs relicta ſũt nõ ĩpleuerit dicẽs relictã ſibi ſubꝫ non ſufficere ad iſta p̃cipim⁹ oi fal/ cidiaᵐ vacãte q̃q̃d iueniꝯ ĩ tali ſub ſtãtia ꝓficere puriſtoi ſciſſimi locoꝝ epi ad cãs q̃b⁹ relictũ ẽ. Si aũt lega to ad pias relinq̃tᵏ cãs iubem⁹ ĩtra mẽſes. vi. ab inſinuatiõe teſti nũerã dos hoc mõis oib⁹ ꝑberi q̃b⁹ relictũ ẽ. Si aũtⁿ diſtulerit q̃ ĩ hoc onerati ſunt hmõi p̃bere legatuꝫ ꝛ fructũ ꝛ vſuras^o ꝛ oẽ legitimũ exigaꝯ augm̃ tũ a tpe mort̃ ei⁹ q̃ hoc reliq̃t. Si ãt ãnale legatũ cuiulibet venerabili domui reliquaꝯ ſi q̃dem q̃ hoc dare iuſſi ſũt aut loc⁹ ex q̃ iuſſus ẽ hoc p̃/ beriᵖ ĩ ipa aũt vicina ꝓuincia fuerit iubem⁹ nullo mõ tale legatũ aliena ri. Si vo loca aut ꝑſone ex q̃b⁹ hoc dari p̃ceptũ ẽ lõgi⁹ fuerit tũc liceat illis q̃b⁹ hoc relictũ ẽ ſi aũt ps obli/ gare ꝺſentit cõmutare legatũ ꝛ iu/ xta ꝓ eo ꝓcipe redditᵍ idoneos ꝛ cũ augmẽto nõ miñ q̃rte ptˡ relicte q̃/ titatisʳ ꝛ neq̃ plurimis tributˡ fiſca lib⁹ p̃grauatos aut vẽdere ſi volue rint hmõi legatũ ꝛ nõ miñ ꝓ p̃cio ꝓcipe q̃ ex tali legato ĩtra. xxxv. an. colligiꝯ. ita tñ vt hmõi p̃ciũ ad vtili tatez p̃dicte venerabilis dom⁹ vbi relictum eſt ꝓficiat.

¶ Epi adminiſtratoꝛes alienare ꝓhibentur res tpe epatus ſue adminiſtrationis queſitas. fallit ſi alienãt ad pias cãs ꝛ poſt eoꝝ obitum eaꝝ reꝝ ꝓprietas rebus nõ alienatis ad eccleſiam pue/ nire ꝺꝫ res aũt añ epatũ quocũq̃ vl̃ poſt epatũ a cõiunctis ꝑſonis acquiſitas alienare poſſunt ab ꝛteſtato eis defũctis ſine legitimo ſucceſſoꝛe ſucceſſio ptinet ad eccl̃iam. hoc dicit Barto.

Interdicimᵠ aũt ſciſſimis epis res mobiles aut ĩmobiles ſeſeq̃ mouẽ tes q̃cũq̃ poſt epatũ ad eos q̃quo mõ puenerit i ꝑpos cognatos aut i alias quaſcũq̃ trãſferre ꝑſonas i captiuoꝝ vo redẽptiõez ꝛ egentiũ pabulas ꝛ alꝫ pias cãs aut ꝓutili/

n Si aũt annale ſex menſes immo infra annũ videꝯ vt.s. ꝺ here. ꝛ fal. §.illud contra ſol. b eſt ſpeciale

o Uſuras.bˢ eſt ꝫ s.e. in pꝛinc. ſol. vt ibi.

p Preberi. puta fundũ vel vineã.

q Quãtitatisſic s.ꝺ alie. ꝛ emphi. §.ſi vo fm p̃dictũ ꝛ facit.ff.ꝺ trãſac. cuꝫ hi.§.eam trãſ actionem

r Interdicimus. competere olim ĩ oib⁹ poterat teſta ri: vt.C. de epis et cleri. l. ſacroſancte que hiccoꝛrigitur

s Probanꝯ. ergo p̃ſumptio pro eccl̃ia ſic. C. de do na. inter virũ ꝛ vxo rẽ. l. quint⁹. arg. cõ tra. C. ar. tu. ſi defũ ctus. itez no. q⁹ ec/ cleſie reſeruare te/ nentur. vt ꝛ.s. de teſti. §.i. colꝯ. viij.

a Deuolute ſunt etiã per donatõeſ inter viuos factaſ fm Jo.

b Ad quartũ. de quarto gradu tõ diri. qꝛ vſq̃ ad eũ gradũ veriſi/ke eſt q⁹ a talib⁹ cogna/ tis hab̃et occaſio nẽ rerũ eccleſie ſꝫ in remotioꝛib⁹ cõ tra eſt azo. ſi q̃ vl/ tra gradũ iſtũ da/ ret ſibi q̃s ꝛ nõ oc caſiõe rerũ eccl̃ie idẽ vt tñ iuris p̃/ ſumptio fm al.

c Hec aũt cõmiſ ſa xenodochijs ni ſi forte renũciaue/ rit ſeculo. nã tũc ñ pñt facere de aliq̃ teſtm̃: vt.s. de mo na. §.illud. ꝛ not. hãc.l. de p̃latis. ꝺ ſubditis aute ꝺi/ ces. j. de ſan. epiſ. §. pr̃byteros.

d Si q̃s autẽ ec/ cleſie ꝛ ſic eccl̃ia: vt vxoꝛ p̃ferẽ fiſco vt.C. vñ vir ꝛ vxoꝛ l.i.

e Jubem⁹. tã hec/ tic cꝫ. no. ꝛ fticos ab actibus hu/

De hereticis digna sortu

tate ꝓprie eccl'ie et his expẽdere licẽtiã hẽant ⁊ q̃cq̃d ex hmõi reb⁹ post obitũ eox i ipox facultate remãserit iubem⁹ hoc ad ꝓprietatẽ eccl'iax quax sacerdotiũ hũerit ꝺpetere. Jn illis em̃ solũmõ reb⁹ lniam et alienandi aut relinq̃ndi q̃b⁹ voluerit dam⁹ q̃ añ epatũ ꝓbank[s] hũisse post epatuz vo q̃ ex gñe sibi ꝺiuncto ad eos deuolute[a] sũt q̃b⁹ ab itestato vsq̃ ad quartũ[b] gradũ succedere potuerũt. Hec aũt[c] oia q̃ dixim⁹ de reb⁹ q̃ post epatũ deuolute sunt ad scissimos epos ⁊ i reuerẽdissimis orphanotrophis ⁊ ptocotrophis ⁊ nosocomijs ⁊ xenodochijs ⁊ gerothocomijs ⁊ oĩb⁹ alijs rectorib⁹ venerabiliũ domox valere scim⁹ i reb⁹ q̃ i tpe ꝓprie admistratõnis ꝑm pdictũ modũ ad eos puenerũt. Si q̃s aũt[d] eps aut clericus aut cuiuslibet ecclˈiastici grad⁹ miſter aut eccl'ie dya coniſſe morant[k] sine testis ⁊ legitimis successorib⁹ hox succeſſio eccl'ie cõpetat in qua cõstituti fuerint.

¶ Hereticires eccleſiarũ ab eccl'ijs nullo mõ recipe possiunt. item hereticiꝫ iudei synagogã ⁊ spelunc̃ ꝓstituere nõ debẽt. itẽ etiã ab alijs q̃ ab eccleſijs ꝑ emphiteoſim vel cõditionẽ possessiones accipere, phibenk. h. o.

Jubem⁹[e] aũt nullũ hereticox necꝫ ꝓ ꝺuctionẽ necꝫ ꝓ emphiteoſim necꝫ ꝓ emptionẽ aut alio q̃libet mõ res imobiles accipe a qualibet sctã eccl'ia aut alio venerabili loco. Si q̃d vo hereticus ꝑ tali cã pbuerit amittat hmõi vo res venerabili loco a q̃ ẽt date sũt vẽdicẽk rector ẽt dom⁹ q̃ ipas res dedit hẽrtico ẽt oi gubernatiõe remoueak ⁊ i monasterio recludak ⁊ vno ãno a scã cõione segregek cũ hẽrticis ꝓdiderit xpianos. Si ãt orthodox[f] poſſeſſiõez hñs i qua ⁊ scã eccl'a alienauerit aut reliq̃rit aut ꝑ emphiteoſim aut ꝑ cõditionez aut quãlibet gubernationẽ hãc dedit iudeo aut samaritano aut pagano aut mõtano aut ariano aut alĩ hẽrtico sctã eccl'ia eiusdẽ vitĩ hmõi vẽdicet ꝓprietatẽ alienatõnis. Si q̃s ãt hẽrticox[g] i quib⁹ ⁊ ꝺnũeram⁹ nestorianos ⁊ acephalos ⁊ eutichianistas ꝑsumpserit spelũcã sue icredulitatis aut edificare aut iudei nouã synagogã ꝺstituere locox sctã eccl'a edificia sue ꝓprietati defẽdat. Si vo ꝑ emphiteoſim aut ꝺuctionẽ aut ẽt ꝑ aliã quãcũq̃ aliã gubernationẽ dedit possessionẽ hmõi psone si quidẽ sciebat dñs possessiõis ei⁹ qz hẽrtico hãc cõmiſit oẽs reddit⁹ illi⁹ tpis q̃ i ꝺctũ trãsit eccl'e ciuitat[ſ] sub qua possessio ei⁹ ꝺstituta est vẽdicari. Si vo ignorabat[h] dñs possessiõis qz hẽrtic⁹ erat cui hec cõmiſſa est ipz q̃dẽ dñm ꝓp ignorantiã indẽnẽ seruare. Hereticũ vo i vtroq̃ cãu expelli de possessionib⁹ ⁊ ei⁹ subam applicari fisco.

¶ Orphanotrophi tutox ⁊ curatox fungunk officio: nec satisdare coguntur. administrationẽ accipere debent sub prelẽtia publicarũ personarũ ⁊ ex causa necessaria res alienari possiunt: sed rationẽ reddere nõ cogunk. Jtez eadẽ priuilegia cõcedunk eccleſie sancte marie ⁊ alijs oratorijs sub ei⁹ gubernatiõe cõstitutis: que habet maior eccleſia cõstãtinopolitana. h. d. bar.

Orphanotrophi[i] vo tutorũ ⁊ curatox fungank officio ita tñ vt etiã sine datõne ꝺueniank ꝺ reb⁹ orphanotrophis ⁊ ipis ꝓprijs orphanis cõpetentib⁹. Res aũt[k] ꝺpetentes alicui orphanox publicis pñtib⁹ tabularijs aut sub gestis mo nimẽtox i hac quidẽ regia ciuitate apud magistrũ cẽſus habit[ſ] i puincijs ãt apd iudices earũ aut defensores locox orphanotrophos accipe ⁊ custodire ⁊ si necessariũ putauerit alienare ẽt ⁊ pcia earuz orphanis ꝺseruare aut al's res ꝓ illis emere nõ aũt subiacere[l] tutelarib⁹ aut curatox rõnib⁹ suari aũt iubem⁹ venerabili orphanotropho hui⁹ regie vrbis ⁊ xenodochio q̃ vocak sce marie sanson ⁊ sub ei⁹ gubernatiõe cõstitut[ſ] oratorijs aut xenonib⁹ aut venerabilib⁹ domib⁹ oĩb⁹ oĩa priuilegia q̃cũq̃ hz maior scissima eccl'ia ꝺstãtinopolitana. Que igiṫ ꝓ pñtẽ legẽ i ꝑpetuũ valituraz nra sanxit trãquillitas tua celsitudo edict[ſ] solẽnit[ſ] i hac regia vrbe ꝓpositi ad oim studeat puenire noticiã nos

em̃ puidebim⁹ q̃ten⁹ sine collatorũ dispẽdio fiãt ẽt i puicijs manifesta

Ut fratrũ filij[m] succedant ꝑiter ad imitationẽ fratrũ: ascẽdentib⁹ etiã extantib⁹. ⁊ vt mulieres nõ insinuata antenuptiali donatiõe nõ ledãtur nõ insinuãs aũt vir: vel si cõperat nuptiale lucruz eo nõ fruak. Et rursus vt mulieres nõ scõo nubentes dñe sint ptis spõsalitie largitatis q̃ntũ pars facit vni⁹ filij. et vt similes sint pene vtriuscꝫ sex⁹ dum sine cã ratõnabili repudiũ mittatur.

¶ Fratres ⁊ fratrũ filij ex vtroq̃ parẽte cõiũcti cũ ascẽdẽtibus defuncti ad successionẽ vocank antiqua lege cessante ⁊ insinuatõne dona. ꝓpter nup. obmiſſa mulieri nõ pot ꝓiudicare: viro autẽ nocet. Jtẽ illi q̃ a secundis nup. abstinẽt ꝓ o prietatis portiõez in numero liberox ꝓcipiunt. Jtẽ pene dissoluẽtiũ matrimoniũ sine causa pariter locũ habẽt ita in viro q̃ in vxore.

Idem aug. ꝓcto. ꝓpo.

Ostras leges emẽdare nõ piget[n] nos vbiq̃ vtilitatẽ subiectis iuenire volẽtes: Meminim⁹ igiṫ scripsisse legẽ[o] per quã iussim⁹ vt si quis moriak relinquẽs frẽs ⁊ alteri⁹ fris filios ꝓmorui ad filitudinẽ fratrum ⁊ ꝓmortui fris filij ad hẽreditatẽ vocẽk ꝓnũ ad igredientes gradũ ⁊ illi⁹ ferẽtes portionẽ. Si vo moriẽs reliquat aliq̃s ascẽdẽtiũ ⁊ frẽs ex vtriusq̃ parẽtibus ꝺfunctos sibi[p] ⁊ filios ex ꝓmortuo frẽ frẽs quidẽ iussim⁹ ꝑ ipaz legẽ cũ parẽtib⁹ vocari fris vo filios excludim⁹. Hoc⁹ itaq̃ iuste corrigẽtes sancim⁹ vt si q̃s moriẽs reliquat ascẽdẽtium aliquẽ ⁊ frẽs qui possit cũ parentib⁹ vocari ⁊ alteri⁹ ꝓmortui fris filios[q] cũ ascẽdẽtibus ⁊ frẽs vocẽk ⁊ ꝓmortui fris filij tm̃ accipiant portionẽ q̃tuz eox futur⁹ erat pr̃ accipe si vixisset. Hoc vo sacim⁹ ꝺ illis filijs q̃rũ pr̃ ex vtroq̃ parẽte iugebak defũcto ⁊ absolute dicim⁹ ordinẽ q̃n cũ solis vocank frib⁹ eũdẽ eos hẽre iubem⁹ ⁊ q̃n cũ frib⁹ vocatur aliqui ascẽdẽtiũ ad hẽreditatez hoc iubem⁹ cak. ianua. pñtj idictõis vndecie. Illꝺ q̃[s] digna correctõe aliqua eẽ iudicates ptẽ hec pñtis faciem⁹ legj. ex ipo. n. rerũ iuenietes ex primẽro necessariuz eẽ iubem⁹ actis monimẽtorũ añ nup. do. insinuari vl'si principalia instra peãt qꝺ facile ẽ ꝑ monumẽta[a] mrimonij eis ꝓbatio maneat sancim⁹[b] necessitatẽ hẽre viros ipos aut etiã añ nup. do. scribũt si q̃ngẽtorũ solidorux trãscẽdit q̃titatẽ insinuare eã in actj monimẽtorũ i regia quidẽ ciuitate apd magistrũ cẽſus in puicijs aũt apd vniuscuiusq̃ ciuitatis defensores aut apud quos oĩa talia documẽta ꝺfici pñt. Si vero nõ insinuẽt eas q̃tũ

iusmodi phiberi. qꝺ fac. ad id qꝺ est. C. ꝺ iure emphi. l. fi. §. finaũt ⁊ facit ad ꝓpũc. §. C. loca. ⁊ cõdu. l. curialis. ⁊ l. milites, et l. fin.

f Si autem orthodox⁹ eccleſia. s. si ita est ⁊ facit C. de here. si quis orthodoxe. in princi.

g Si q̃s aũt hereticox vẽdicari. s. ꝓcipim⁹.

h Si vero ignorabat seruari sic. ff. loca. si quis ignorans.

i Orphanotrophi. sine satisdatione iudicatum solui.

k Res aũt alienari. s. ꝓcipim⁹ ⁊ concordat. C. ꝺ epis. ⁊ cle. l. orphanotrophis.

l Subiacere. immo hodie ꝺ: vt. j. de san. epis. §. hyconom⁹. vel illa in hyconomis et alijs gubernatoribus.

m Et fratrũ filij. q̃tuor hz ptes i q̃b⁹ q̃tuor corrigunk. l. i. j. e. expedit vsq̃ ad. §. illud. scõa ab inde vsq̃ ad. §. q̃z vo mlieres tertia abinde. vsq̃ ad. §. finali. quarta in. §. fina. prima est vt fratrum ⁊c. scõa ⁊ vt mulieres ⁊c. tertia ⁊ rursus ⁊c. q̃rta ⁊ vt similes ⁊c.

Ostras. piget me lius est semꝑz corrigere q̃ ab alio corrigi expectari. vt. ſ. de nup. §. ij.

o Legẽ ſ. de here. ab intesta. §. si igiṫ defunct⁹ infi. quã corrigit hic.

p Sibi. s. silr reliquerit forte repete reliquerit.

q Hoc itaq̃ ad hẽreditatẽ. q. d. idẽ est ordo cãus ⁊ ius siue hi nepotes cũ solis zijs vocank siue cũ zijs ⁊ superioꝛib⁹

r Filios. s. relinquere.

s Illud q̃[s] ꝑ monimẽta. credit[ſ] g exẽplo vt. C. de re iu. l. fin. ⁊ sic ꝺ. ſ. vt spõ. lar. §. ad h̃. so. h̃ fuit fctã ĩsinu. coꝛã ordiario iudice vt pz ex seq̃ntib⁹: q: sic dic̃ qꝺ dz fieri. tũc em̃ exẽplũ valet vt b ⁊. ff ꝺ admi. tu. l. cirographi ſ ⁊. C. de test. l. publicari alias si nõ sic ĩsinuek non valet vt i ꝺrio.

a Monimẽta. i. exempla primi instri ⁊ exẽplificata coꝛã iudice.

b Sãcim⁹ ꝓfici vt coꝛã defensoꝛe ciui. vt i auk, ꝺ defen. ci. §. nulla. ⁊. C. de dona. l. in hac.

c Pro eis. puta patres

d Exactionis. quia exti tit casus. quo casu muli er pacta est de lucranda donatione ꝓpter nup. puta ꝓmortuo marito ſm Joh.

e Donationis. ſcilicet totius.

f Et. ꝓ id eſt.

g Inſinuatā fuiſſe. hic innouat vt. ſ. vt ſpō. lar. in ꝓin. ⁊ ſumitur hic qō. C. de dona. ꝓpter nup. l. fina. ⁊ auten. eo decur ſu. in fin.

h Partis. i. datuz ei lu crum caſu exiſtente de q̄ pactus eſt de lucranda dote puta p̄mortua vxo re ſm Jo. an.

i Actionez. ſ. in eo qō ex cedit eam quātitatem q̄ non debet inſinuari ſm Joh. vt ar. C. de dona. l. ſi quis arg. ℈. ſed in om nib⁹: ⁊ hoc ideo dico q̄ vir vl mulier debet lucra ri ex pacto in alio in quo non eſt pactū lucrari cū non ſit ſimplex donatio nō eſt neceſſaria inſinua tio.

k Quia vero putamus vt. ſ. de nup. ℈. hinc nos ⁊. C. de ſecun. nup. gñal⁹

l Sancim⁹. p. l. illam. ſ. nec virum qō ex do. ℈. p̄ terea.

m Videatur. corrigitur ergo qō eſt. ſ. nec virum ℈. ꝓterea vbi non diſti guebat.

n Quia vero. ⁊ viris q̄ eſt. ſ. vt li. ma. ⁊ a. ℈. quia vero legem dudum.

o Träſigere. i. ſoluere.

p Differentiam quātum ad penam.

q Cognita. q̄ cauſe ſūt in predicta cōſtitutione. vt li. ma. ⁊ auie. ℈. qz vero plurimas.

r Hoc. ſ. ſeparare matri monia ſine cauſa legitie cognita.

s In viro contra. ſ. vt li ce. ma. ⁊ aui. ℈. quia vero l. dudū. ſol. hic illam corrigit vt ibi diximuſ. Alij dicunt h̄ equiparare corporales penas nō pecu niarias qō nihil eſt

t Mortias. no. par delictū parem exigere penā vt. C. ō epiſ. ⁊ cle. l. ſi quē q̄ fallit. ff. de pe. l. quedā ⁊ de incen. ru. nau. pedi⁹.

v Rubrica. De reſtitutione. huius ſenſum accipe ex rub. ⁊ ponitur tantum de vno teſtamēto in quo mlta ſunt diſpoſita ⁊ de quodam codicillo

quidē ad partē mulieris etiā ſic eas valere iubem⁹ ⁊ ſic temp⁹ fiat exacti onis[d] donationis[e] ⁊[f] ptis ei⁹ nō op poni mulieri nō inſinuatam[g] fuiſſe donationē. Si vero eo decurſu pacta ⁊ hoꝛ euēt⁹ parti viri cedūt acti onē dotis aut etiā ei⁹ ptis[h] nullā eā hꝛe iubem⁹ actionē[i]. Si vero donationē inſinuauit hoc eſt actis monimentoꝛ ſicut dictū eſt viris hñtib⁹ ptātem inſinuare donatōnes ꝓ nō inſinuatis piculū in mulierib⁹ imminere ineptū nobis eſſe videt. Quia vero[k] ⁊ mulieres ad ſcōas nup. nō veniētes poſitōe aliqua dignas vltra eas q̄ ſcōo nubūt eſſe putam⁹ ſi qua amiſſo viro alterius abſtineat nuptijs hꝛe q̄dē eā vſuz añ nup. do. ſicut pr⁹ ſancim⁹[l] hꝛe vo eā ⁊ ꝓprietatis tm̄ q̄tū filioꝛ q̄titas faciat vt ſm ꝓprietatis rōnez vni⁹ ⁊ ipa filij ꝓſonā obtinere videat[m]. Hoc vero valere nō in mrib⁹ ſolis iubem⁹ ſed ēt in pr̄ib⁹ ⁊ alijs aſcēdētib⁹ volum⁹ ad ſcōas nup. non veniētib⁹. Quia vero[n] interdixim⁹ dudū ꝓ nr̄am legē ⁊ viris ⁊ mulierib⁹ repudia mittere ⁊ trāſigere[o] matrionia niſi tm̄ q̄dam ſit cā nr̄e legi cognita ⁊ penas hoc facientib⁹ ⁊ viris ⁊ mulierib⁹ imposuim⁹ mutationē quādā circa penas viri ac mlieris facientes ⁊ ad meli⁹ hoc trāſformātes ſancim⁹ nullā eſſe differētiā[p] q̄tū ad penā iter vixꝛ ⁊ mulierē hoc p̄ſumētes ſz hiſdē penis q̄ ℨ mulieres a nob⁹ diffinite ſūt ſi ſine cā nr̄e legi cognita[q] matrimonia diſtrahūt ēt viro ſubdi hoc p̄ſumētes ⁊ ſikes penas eſſe in viro[s] ⁊ in muliere. i delicto eiꝰ eq̄li ꝓpias[t] eis imminere penas iuſtuz eē putam⁹. P̄ñtē igit gñalē legē nr̄am manifeſtā tua glia faciat ꝓ edicta ſolēnia ⁊ his qui hāc maxīmā ciuitatē ⁊ q̄ ꝓuincias habitāt vt null⁹ oim̄ q̄ ad ſalutē cōez ſancita ſūt a nob⁹ ignoꝛet

De reſtitutōe[v] fideicōmiſſi ⁊ de nomine familie: quod vſq; ad quartū gradū locū habet: et q; familie nomine nurus etiam continetur.

¶ Reſtitutio fideicōmiſ. fieri dz cōditiōe exiſtēte ⁊ ꝓhibitio alienatiōis facta filijs ꝓprijs eoꝛ nominibus demonſtratis nō extendit vltra filios. ꝓhibitio aūt alienatiōis facta vt ī ꝓpetuū res remaneāt et nunq̄ de noīe defuncti egrediatur vltra quartam generationē non extēditur ⁊ familie appellatione nurus continetur. Item vltimo ſupſtite de familia res ad eum quenientes in quacūq; ꝓſona alienare pōt: his obtinentib⁹ in oībus caſibus ⁊ ꝓſonis. Hoc dicit Bar.

Idem aug. pre. prepo. ſecūdo.

Tanta[r] nobis humanitatiſ t cura ē vt neq; ꝓuatas cognitiones q̄ vident nobis qōnē excedere iudicialē legib⁹ nr̄is diffinire dignaremur neq; cognitiones ꝓuatā excedētē audire in iudicia p̄ circuit⁹ lōgos litigātes tradere afflictōi. Alexāder igit ſuggeſſit nobis multotiēs Hieruz gl'ioſe memoꝛie pr̄ez ſuū ſcribētē teſtm̄ nominib⁹ iſtis vſuz. Volo aūt ⁊ iubeo meos hr̄des Cōſtātinū quidē virū clariſſimū deputataz ei domū cū oi ſicut ſupi⁹ ſcriptū ē ꝓiūcto ei iure et pauſtiū qō ī cuparijs eſt cū oi ſicut ſupi⁹ dictū eſt cōpetenti ei iure ⁊ domū q̄ ī ātiochia ei cathamianū. Antimiū vo dulciſſimū pauſtiū qō in blacernas ē. Cataeugeniuz ⁊ iuliānū gl'ioſe memoꝛie viros ⁊ pauſtiū qō ī ſūmitate ſin⁹ ſubſtēticij ē quod q̄ndā Cataarchalirū gl'ioſe memorie. Calliopiū vero virū clariſſimuz pauſtiuz habitariū ſiue cataphiloti. alexādrū virū gl'ioſſimū pauſtiū qō ī venetijs ē nō alienari nō p vēditionē nō p donationē nō p cōmutationez nō alit q̄libet mō nec eijci nec alienare ipaz domū aut ſupꝛaſcripta pauſtia a meo noīe ⁊ mea familia ſz ſi q̄d oꝛādū ē mihi fiāt ei⁹ filij ⁊ ī filijs ⁊ ī nepotib⁹ legitimis aut naturalib⁹ ſi defuncti ſunt relinq̄re vnū quēq; eoꝛ quod deputatū eſt pauſtiū ⁊ dom⁹ tā ī adiacētib⁹ huic regie ciuitati q̄ ī antiochia filijs et nepotib⁹ ſingulos legitimis ac naturalib⁹ credo. n. q̄ nō deponāt neq; ſup naturalib⁹ filijs aut nepotibus meā diſpoſitiōez ⁊ volūtatem Si vero oino ſine filijs oms aut q̄daz aut vn⁹ ex eis moꝛiat quod absit volo ⁊ iubeo eos q̄ ſine filijs aut ſine filio futuri ſūt moꝛituri reſtituere ſupſtitib⁹ ſiue ſupſtiti eoꝛ fri ſupꝛaſcriptas domos tā b. q̄ in antiochia ⁊ p̄manifeſta q̄nq; pauſtia cū oi eoꝛ iure ⁊ oi ꝓpertentib⁹ ide ſinēter va cāte videlz int' eos de fideicō miſſis aut legati ſatiſdatōe volo. n. ⁊ iubeo non exigere eos abinuicez hmōi ſatiſdatiōes p̄ſumētes ſiue p̄ſumētez p̄ter meā paternā ⁊ amabilē circa eos itentiōez exigere frēs ſuos aut frēz ſatiſdatōez ī his ꝓhibitis alienarī reb⁹ oino eos fideicōmiſſo cadere ⁊ hec q̄dē ī teſtō dixit ſcripſit aūt ⁊ codicil. hmōi ⁊ ī ipſis vſus eſt hmōi verb. manifeſtuz igit facio qz dudū q̄dē i ſcripti feci teſtm̄ ⁊ q̄ ī eo ſūt ſm placitū mihi modū diſpoſui volo iubeo omnia q̄cūq; eidē teſtō ꝓtinent' oim̄ valere p̄ter illa ſola q̄ ī hoc meo codicillo ꝓmuto aut ſubtraho aliq̄ ꝺrelicta legata. volo igitur ⁊ iubeo pauſtiū meū q; appellatur cuparia. qō ī p̄dicto teſtō Cōſtātino viro magnifico filio meo de re

[r] litteram non lego niſi vt notē ar. vt. ī. eo, ℈, manifeſtuz.

Tanta manifeſtum ſubtrahо. not. ergo ꝓ o ꝓpi. Joh. q; in codicillo poteſt adimi teſtamento legatuz relictum licet non ſit teſta. confirmatum: ⁊ ꝓ hoc. ff. de ali. ⁊ ci. l. liber. ſed pla. ⁊ cy. cōtra niſi ſint teſtamēto confirmati, ⁊ ꝓ ſe inducunt ꝺ teſt. l. heredes palam ℈. ſed quia poſſet. ſed certe in inſtitutione illa intelligimus vt mutari nō poſſint niſi a capite omnia fiant.

a Hos igitur voluiſſe. no. ꝓhibitionem alienatiōis vltra filiuz non extendi. niſi expreſſe dicatur. ⁊ facit. ff. de leg. ī. filiuſſa. ℈ diui.

liquid dari ⁊ ptinere pfecto possessiōis ⁊ dn̄ij iure hierio viro clarissimo ⁊ eugenistato meo nepoti filio cōstātini viri magnifici itegr̄ ipz paustiū cū oīb⁹ q̄ i eo sit p̄tozijs ⁊ ascēsuz ⁊ descensuz oīb⁹ ēt cōiunct⁹ siue illat⁹ cōclaue domuū ⁊ ergasterijs ⁊ balneo ⁊ ortis tam intra q̄ extra muros ⁊ hyppodromiū ⁊ qō i eo est ortū ⁊ cisternā ⁊ oia oīo q̄cūq; mō cōpetētia mihi iura sup isto ipso paustio dari q̄dē volo eūdē paustiū p̄dicto viro clarissīo meo nepoti hierio facto sue ptāt⁹ p emācipationē a suo p̄re p⁹ obitū meū nll'a data licētia ei viro honesto nepoti meo siz neq; his q̄ sine ex hoc testō siue ex testō eiusdē viri clarissimi mei nepotis suscipiētib⁹ iura ei⁹ vēdere aut pmutare aut donare alicui aut q̄cūq; mō alienare ipm aut paustiū aut ptē aliquā ex eo aut ius pp qō volo eūdē paustiū sine domū adiacētē intra ianuas qō deducit circa venerabile oratoriū scē eccl'ie manere p oia ⁊ ppetuare in mea familia ⁊ nunq; egredi de meo noie. volo aūt ⁊ iubeo si ꝓtigerit p̄dictum virū honestū meū nepotem hierū mori ipuberē aut post pubertatē sine filijs tm̄ ex legitio mr̄imonio ei⁹ pgenit⁹ puenire ⁊ cōpetere siue restituere possessionē ⁊ pprietatē eiusdē paustij siue domus viro manifico ei⁹ p̄ri Cōstātino sub eadē ꝓditōne nō alienari aliqn̄ de mea familia aut de meo noie i istis q̄dē ipm pcedere hierij vo gl'iosissimi domū q̄ i theopolitis adiacet ei ⁊ ex p̄rna i eū puenit succession̄e alijs vēdit psonis eā vo domū q̄ i hac felicissima ciuitate insup ⁊ p codicillos datū sibi paustiū i q̄b⁹ oīb⁹ alienatio interdicta ē ꝓstātino gl'iosissio ei⁹ trāsmittere filio. illū vo mox p̄gnātē relinquētē vxorē vita functū rescripsit testm̄ p qō disposuit si nō nascank filij aut nat⁹ ipubes moriat tam matrē suā mariā gl'iosissimā q̄ ei⁹ vxorē nobilissimā mariā ⁊ ei⁹ vocari successionē ⁊ qm̄ nata fuit filia ⁊ ipa pupilla ⁊ tenera adhuc etate ex hoīb⁹ decessit i p̄dictas nobilissimas puenire m'ieres relinq; vo sube q̄ i hac magna ciuitate sūt dom⁹ isup ⁊ paustiū exp̄ssū i codicillis gl'iosissimo relicta sunt hiero locū forsitā taz ex testō q̄ ex codicillor̄ sermonib⁹ adhibere ipe domū ⁊ paustiū defendere sol⁹ de hierij gl'iosissimi familia derelicta q̄ nūc ⁊ p mū hn̄s i hierio meo noie gradū siz hi q̄ p maria ⁊ maria gl'iosissimis femis vba faciebāt testi q̄dem vbis nullus dicebāt locū neq; cū legik alexādrū virū gl'iosissimū locū hre tā ex hoīb⁹ ⁊ locū hre ⁊ vtrūq; suū pficere ipm et circa cōstātinū gl'iose memorie q̄ ad hos tanq̄ ad locū ⁊ alienāte paustiū qō ei derelictū ē sup qō alienationez inequal'r alijs qō ei p̄ interdicēs cōpetūt ⁊ alios fratrū ei⁹ hoc facere ⁊ nfas leges qm̄ oēs cōtinue i q̄b⁹ tale aliqd dispositū ē trāsgredi defuncti volūtatē oībus sil'r substitutionē dicere vt nō pmittas eis inuicē pulsantes multis p vna cognitione iudicis subijcianк. Ideo positas nos rememorare leges. alexāder vo gl'iosus magis q̄dē ⁊ de pprijs alterutrū recte visus ē appellare sup codicillū. n. sapientē ⁊ de residuis reb⁹ volūtatē suā defūctū facientez familie reseruari volēs siz i paustio iustorib⁹ vbis vsus nihil recte ei alienationē cōferre illas ex imptali hoc facere ipellēti iussiōe venerabilib⁹ p his vbis vsa ē ps alterutra tā testōris interp̄tantis volūtatē q̄ nr̄is vtēris legib⁹ q̄ sibi expedire putabāt. Nos igik legi ⁊ testi interp̄tationē ppositā nō sola sniа siz lege cōplecti cognitiōis decisionē putauim⁹ oportere vtrā p̄n tē qōnē decernam⁹ q̄ reliqs offeram⁹ de hmōi ptētione vn̄ subtili⁹ testiū ꝓsiderātes vbis ipi⁹ inuenim⁹ hr̄dibus demōstrat⁹ filijs alienationē interdictā qm̄ futuri eēnt sine filijs fūgi vitā nō vlteri⁹ vero his q̄ solū eis successerint filijs siz sufficere defuncto vsq; ad filiū stare inter-

dictionē. si em̄ ⁊ ip̄i filios relinquentes moriank quod relictū est neqz i lōgiore a filiorū vita ad alienatōis p̄hibitionez voluisse facere codicill lū vero i paustio solo factū p̄hibere ⁊ his q̄ ex testō hierio gl'iose memorie iuniore dicim⁹ res suscipientib⁹ paustiū alienare. ⁊ em̄ istis q̄ re māserūt velle defūctū ppetue in familia manere sua eā q̄dez q̄ in qōnē deducta sunt talia ꝓsiderātes oportere humilitatis cognitionē i alijs q̄dez reb⁹ q̄ ꝓstātin⁹ gl'iose me. hierio seniori de q̄b⁹ ex testō fact⁹ ē domin⁹ nihil accipe ex his extimam⁹ bn̄ suggerere qōnem vacare vero in istis actionē nō alexādrū solū virum gl'iosum siz ēt reliquā oēm familiā ex testi verb vsq; ad filios solū stare p hibitionē ⁊ ip̄z hierū gl'iose memorie filiū p qs ei facientes hoies sma riposeos hierij iura q̄ p⁹ eos familie substituētis ptē alienauerūt q̄ apud eos tāq; i substitutiōe ex volūtate iterdictor̄ vni⁹ i paustio vero neqz si dn̄m codicilli hierū oīdant gl'iose memorie m'te nobis visuz ē plenū eē pietate q̄tuor̄ postea gn̄atiōes hmōi i mediū deduci qōnē. nē igik gl'iosis femis maria ⁊ maria ad huc supstitib⁹ qs ⁊ ipas in familia facēdo nr̄is legib⁹ ⁊ ab hmōi verb⁹ pmeritis nō recte neqz cōpetēter alexāder gl'iosus ad se venientē instituit litē trāsigēdo ēt vero istor̄ q̄tuor̄ gn̄atiōes trāsisse vident nō facere q̄dē antiquā talik iudici⁹ cognitionē tradi maxie ꝓstituēs filia adhuc pupillaris talik etat⁹ fūcte vita vt si ēt sine testō ille eēt vt matrē ei⁹ puenire paustiū nō ipsius nouelle vero legi vtpote fcā hor̄ cā ⁊ null⁹ hierij gloriose memorie hr̄dib⁹ circa volūtatē peccātib⁹ ei⁹ ⁊. n. testm̄ cōstātin⁹ scribēs substōnes aliqs fecit filia defūcta ipubere attn̄ nil ex hoc introducik malignū ⁊ ipsi⁹ p̄m hoc legis pupille matris subam p̄bēte testō circa trāsitū eā. Sācimus igik neqz alexādrū virū glorioſum aut ei⁹ filios neqz successores relinq̄re hierñ glo. memo. seniorіs filios neqz aliū q̄ndā ex oīb⁹ in ei⁹ ꝓstitutū familiā aut ꝑ mariā ⁊ mariā gloriosas feias occasiōe rer̄ apud eas ꝓstituta r̄. aut ꝑ alios agere apud q̄s res ꝓstitute sūt. nūc aūt i q̄b⁹ futuro puenerit tpe i q̄b⁹ hieri⁹ glorioſe memorie p̄hibēs fecit alienationē. aut oīno q̄ memoriā p̄hibitionē ⁊ familie nomē ⁊ aliquod ius fabricare ex hoc vt alijs hierij gl'iose memorie filijs ip̄is alienātib⁹ ⁊ ꝓuenientib⁹ sic ⁊ reliquor̄ alienationib⁹

ꝛ primitijs leuarenꝯ ꝛ ipis ꝛ successorib⁹ q̄ pñt actiões cõpete re de hoc ꝛ alijs quos ap̄hēdētes relinquim⁹ intellectui ad hmõi nobis sufficiētib⁹ iudiciũ ꝛ legislationē ꝛ hanc esse de/cisionē nõ pñtis cognitõis solũ sed reliquarũ: vel quib⁹ ꝓhi/bitiões facte hmõi successiones tante ꝓcesserũt ꝛ heredũ vlti mus ꝙ mediũ aliquē pupillũ successerit tũc em̃ temp⁹ ꝛ exteris a familia primi ꝓhibētes licētiã habebit ex pñti nra lege trãs mittere res. cõmunē em̃ hanc fecim⁹ legē tam pñtis cognitio nis q̄ post hãc euentiũ taliter ꝓhibitionē tã euentē tũc dirimentes cõtentionē q̄ eas q̄ future sunt resecantes,

Ut nulli iudicũ[a] liceat habere loci seruatorem: nisi certis in casibus di uina concesserit iussio:

¶ Regulariter nulli licet loci seruatores vel similes ꝙ ꝓuincias mittere. Fallit si diuina iussio ex cã emanauerit ex causis insertis hic nomine loci seruatoris: et his casibus cessa. sed nomine iudicis vtente p̄side ꝓuincie cum suis officialibus sibi oĩno auxiliũ p̄stãte omni consuetudine sublata. iudices aũt necessitate imminẽte ꝓuinciã debent suis expensis circuire pena contrafacientibus imminente. Itē a iu dicibus ꝓuinciarũ cautela exigitur: vel ꝙ exacta habeꝯ pro soluẽdis pecunijs ex/actionum publicarũ: nisi speciales iudices ad hoc fuerint destinati. h. d. Bar.

Idem aug. preto. prepo.

Quecunq;[b] ad vtilitatẽ nostrorũ subiectorũ intentionẽ habere semp̃ inuenim⁹ diuersas lesiones nostri subie ctis inferre ab emissis vicarijs in ꝓuincias ab aliq̃b⁹ ciuilib⁹ ꝛ militarib⁹ iudicib⁹ꝰ ꝛ de hoc dudũ legē[c] scripsim⁹ ꝑ ticularē aliquã facientes rei emẽdationẽ. Nũc vo pfecte iuua re nros subiectos studẽtes. Sãcim⁹ nullã licētiã hre ꝓ tpe p̄ fectos tã oriẽtis q̄ illirici p̄torũ aut comitẽ largitionũ aut comitẽ priuatarũ locorũ seruatores destinare in ꝓuincijs aut ipos ꝓuinciarũ iudices facere ꝛ ꝓpij cinguli loci seruatores emittere. Sz neq; vicaneos iudices i creditis eis ꝓuincijs lo/ci seruatores emittere in qualibet ciuitate[d]. Solũ vo iubem⁹ esse loci ꝟuatores p̄fecture in hosdruma ꝛ in mesopotamia ꝛ si necessitas vocauerit[e] si alijs locis tpe expeditõis ꝙ nutrimẽ tis ei⁹ destinato ꝛ hoc q̃dez ꝙ nram iussionẽ. His insup iube/mus vt neq; mgri militũ neq; duces i ꝓuincijs i q̃b⁹ admini/strare iussi sunt. loci seruatores aut hiccolitas aut latronũ ex pulsores[f]. Si vo cõtigerit necessitate facẽte: siue mgros mi/litũ siue duces destinare ꝙ nram iussionẽ i alijs locis tũc fieri loci seruatores ꝛ abñtes ꝛ hoc ꝑm nram p̄ceptionẽ. Nulli vero[i] liceat ciuili aut militari iudici circuire ꝓuinciã sine cã neces/saria. si vero aliqua necessitas vocauerit tale aliq̃d fieri expẽ sis ꝓpijs hoc fieri iubem⁹ ꝛ tã iudices q̄ cõpetẽtes eis ꝛ obe diens eis officiũ. Neq; vero angarijs aut his q̃ vocanꝯ epy/dematicis[k] aut alio quolibet dispẽdio grauari nros subiectos neq; ꝙsuetudines noĩare aut querere quas forsitã aliqui pre dictorũ in ꝓpriũ lucrũ iniuste adiuenerũt. Male[l] em̃ adiuẽta maleq; ꝙsuetudines neq; ex lõgo tpe neq; ex longa ꝙsuetu dine ꝙfirmanꝯ. Et sciẽtib⁹ oĩb⁹ p̄dictis iudicib⁹ ciuilib⁹ ꝛ mi litarib⁹ q̄ si aliq̃d p̄ter hec fiat. ꝛ q̃ facit loci seruatorẽ. xx. au/ri lib. inferat penaz. ꝛ cingulo spoliabiꝯ ꝛ q̄ fieri se acq̃euit ca/dẽs ꝓpria suba exilio subijciet. Ad maiorẽ aũt nre dispositio nis cautelã iubemus ꝙ loca eꝝ os ꝛ ꝓuinciarũ rectores ꝛ eos q̃ ciuitates habitãt nullũ ꝟ pñtem nram dispositiõez suscipe hyccolitã aut latronũ ꝓsecutores oĩno em̃ nullũ iudiciũ ciui/liũ aut militarũ cõstitutũ in ꝓuincia habere loci seruatorẽ cõ cedim⁹. Precipue quidẽ iubem⁹ prouinciarũ rectores sic recte cõuersari aut res gubernare vt nõ necessitas fiat de qualibz re debentez[m] queri aut gubernari[n] aut ad prouincias aliquez destinari. Si vero op⁹ fuerit trãsmitti aliq̃s i prouincijs occasi one publicar exactionũ aut quarũlibet emergẽtiũ q̃relaruz neq; ordinẽ neq; nomẽ hre loci seruatoris. Destinat⁹ vero i prouinciã nullũ subiectis inferat dispẽdiũ creditũ vero sibi o pus adipleat iudice prouincie eũ ꝛ ei⁹ officio adiuuãte. Si ve ro hic ꝟ ipm̃ iudicem forte accusatũ trãsmittaꝯ tũc iubem⁹ ꝛ ꝓuinciale officiũ obedire et. Quẽ/admodũ em̃ prohibem⁹ loci ꝟuato/res fieri ita oẽ piculũ iubem⁹ hre iu dices prouinciarũ ꝛ eor̃ offiñ vt so/licitudinẽ faciãt tam publicarũ exa ctionũ q̄ locor̃ quietẽ ꝛ vt ois iniu sticia ꝛ lesio suspẽdaꝯ. In quib⁹ ve ro prouincijs aut iudices aut edicto res sunt fiscaliũ ꝛ op⁹ habuerint ali qd adiutorũ iubem⁹ iudices prouin ciarũ ꝛ officia eor̃ oẽ solatiuz ꝛ stu diũ eis cõferre vt sine impedimẽto fiscaliũ exactio procedat. Et oẽs q̄ mote fuerit siue ciuiles siue crimina/les cause. Et cõpetẽtes prouinciar̃ iudices ipsos iubem⁹ inq̃rere vt illi proprio piculo has discutiãt ꝛ legi timũ finẽ eis iponãt Sup hoc aũt[a] iubem⁹ ꝓuinciarũ iudices mox qui futuri sint cingla suscipe siue pñtes siue abñtes sint cautelã ipedere tã p̄fecture q̄ in nris largitiõib⁹ ꝛ co/miti priuatar̃ pro inferendis pecu/nijs vnicuiq; p̄dictarũ dignitatuz cũ ꝛ si nõ caueãt tanq̄ facientes cau telam ita iubem⁹ eos ꝛ eorũ officia subiacere p̄dict⁹ dignitatib⁹. In ill' vero ciuitatib⁹ ꝛ prouincijs nolum⁹ iudices piclitari pro fiscalib⁹ ꝛ exi/gi i quib⁹ neq; scriniarij neq; iudi/ces neq; alij quidã proprio piculo exactionem faciunt.

¶ Nullus occasione lucrorũ iniq̃tates ꝛ iniusti cias facere debet. pena ꝟ facientib⁹ imminente. itẽ iudices ordinarij ac ẽt delegati ẽt si sunt delega ti a principe appellationes suscipere debẽt q̃b⁹ pendentib⁹ nihil innouari debet. h. d. Bar.

Et hoc puenit ad nos q̄ quidam prouinciarũ iudices ita iniq̃ agũt oc casiõe lucrorũ vt neq; testamẽta cõ cedũt facere neq; facta insinuare ne/q; nuptias aliquas facere: aut sup nuptialib⁹ donationib⁹ monimen ta ꝙponere neq; defunctorũ corpa sepulture tradi neq; rerũ descripti/onẽ[b] cõcedũt fieri aut aliõ q̃d hmõi agi aut ex gestis aut ex testimonijs Propkea interdicim⁹ omnib⁹ iudi/cib⁹ tã ciuilib⁹ q̄ militarib⁹ ꝛ eorũ officijs aut alij cuilibz tale aliquid presumere. Si vero quidam hmõi odibilẽ rem i quolibet loco nre rei/pub. p̄sumpserit agere aut mistrare ei qui hoc presumpserit facere iube mus hmõi extra cingulũ factos in exiliũ destiari ꝛ ꝟ suba eorũ euenies dispẽdiũ lesis i dupluz restitui[c] non sublato eis neq; alio quidẽ ex legi bus adiutorio. Quẽm vero dam⁹ li/cẽtiã locorũ scissimis epis ꝛ primati bus ciuitatũ hmõi p̄sumptões pro hibere ꝛ studere vt hec oĩa sine ipe/dimẽto ꝛ sine dispẽdio ꝑm legũ vir/tutẽ procedãt ꝛ de his nobis nũcia re. Illas vero[d] q̄ ꝑm leges offerunꝯ

a Rub. Ut nulli iudicũ liceat habe re loci seruatorem nisi certis i causis diuina cõcesserit iussio.

Quecũq; subiecto rũ subau di pertinent.

c Semper. sub. cupientes.

d Judicib⁹. repe te inuenimus

e Legem vt. s. vt iudi. sine quo. suf. §. fiant.

f Ciuitate. sed idẽ phibet vt. j. ꝟ col. §. ad ꝟ phi. accur.

g Vocauerit. al. exegerit. id est fue rit necessitas nu trimenti. accur.

h Expulsores: sub audi destinare.

i Nulli vo iube mus. vt. s. de mã. principũ. §. illud.

k Epydematicis gen⁹ est expense.

l Male. no. ma lã ꝙsuetudinẽ nõ seruãdam vt hic ꝛ C de vsu. l. eos in fi. ꝛ ff. de legi. ꝛ sena tusco. qõ nõ rõne ꝛ C. q̃ sit lon. con/sue. l. ij. in fi. ꝛ i de cre. di. viij. c. iij. ꝛ di. xi. c. i. ꝛ in noua constõne friderici de statutis. §. i.

m Debentẽ. i. ad querẽdũ debentẽ aliquã rem.

n Aut gubernari. i. ad gubernandũ quãlibet rem alis ẽ i lia de qualibet re debẽte alias ꝟ q̃libet re debente

a Sup ꝟ autẽ iu bem⁹ fingit q̄ cau tũ esse vbi non est cautum. vt. ff. ꝟ a/dop. l. his ꝟbis. C de rei vx. ac. in pn. ꝛ ff. si cui plusq̄ p l. fal. l. i. in fi. i. si.

b Et hoc de scrip tionẽ puta inuen/tarium.

c Restitui. no. in duplũ teneri illũ q̃ ipediuit aliq̃d mi hi relinqui olim p cipiebat qõ testa/tor volebat. cetera fisco dabãt: vt. ff. ad trebellianuz. l. iij. §. fi. ꝛ dixi. §. vt cũ de ap. cog. §. si coniunctus.

d Illa vero. iudices si est recipienda a popło iudex eaz recipe dz, alś punit. vt ꝟ t. §. de iu. §. nłos t. C. de ap. l. qm̃. ēt si a pncipe sit delegat⁹ t tūc ad pncipē appellat. vt ꝟ t. C. q̃ rū ap. nō re. p totū. itē si nō est recipiēda dz nō recipe vt qz p̄fect⁹ licentiaz dedit. vt. §. vt spō. lar. §. aliud

e Quia interpositio.

f Dilatione. C. ō ap. l. iudicib⁹ ꝓtra ibi dz q̃ infra. xxx. dies dz edere ꝟ sine dilatōe. vñ hāc fm illaz t dic sine dilatiōe. s. maioze

g Sup̄ fieri. nā nihil est inouādū ap. pē. vr. C. ō ap. l. ij. t. ff. nil inoua. per totum.

h Qm̃ vo alios C. ō pe. l. sancim⁹ t ff. de pe. l. crimen.

i Vicj. no. ꝺ ptā tē q̃ punit ꝺtā p aliquo delinquēte.

k Cōprehēdere. vt. §. vt non fiant pig. §. i.

l Noib⁹. vt. §. de mā. pn. §. oz. plene dices. j. e. §. fi.

m Si vo q̃s. diffinita vt requirat t bona ei⁹ ānotentur vt. ff. de req. re. l. i. vti. not. epł'am mittit vt ꝟ t. §. ō q̃sto. §. damus. sic t cū q̃rit fugitiu⁹ vt ff. de fugi. l. i. §. i.

n Cōprehēdere. sic g̃ inuit⁹ ad locū vbi deliqt trahit sz viꝺz q̃ ita demū ibi conueniat vel accuset si ibi inueniat. vt. ff. de iudi. l. heres absens. in prin. q̃ ēꝺ sol. spāle est in delictis sz io. v t. C. vbi ō crimi. agi oz. l. vlt. t. §. vt iudi sine quo. suf. §. necessitatem. t idē vbicūq; certe pſōe cognitio māḋat vt p̄ſi. vt. C. ne li. po. l. i. t vbi q̃s de co arta. cōdi. l. vl. sz i ꝺctib⁹ si ibi nō inueniunt bōa

appellatiōes suscipere volum⁹ oīo iudices t eos q̃ fm nostrā iussionez spāliter. qz t a diuinis lz appellare iudicibus audiūt siue maiozes siue minozes sint t edere gesta sine aliq̃ dilatiōe litigātib⁹ vt qō legitima ō hīs pcedat sup hoc iubem⁹ appellatōe pozrecta fm leges neq; exactiōne fieri neq; possessiōes rerū transferri vsq; ad diffinitū sup ea iudiciū

¶ Judices debent fm leges deliquētes punire nō alios. p alīs cōphendere nec dāna iferri nec pignozationes nec repsalias facere nec delicta vēdere. pena p̄ faciētibus imminente. h. d. bar.

Qui vo hoc tingit adulteria aut raptus mulierū aut homicidia aut alia q̃libet crimia i puincijs cōmitti iubem⁹ puniaz iudices oia fm leges vindicare t peccātes tenere t nō alios p alīs aut ex q̃b⁹ noti sūt vicis q̃ crimia p̄sumpserint aliū p alio cō phēdere aut dānū coz iferre vicis sed neq; pignozatōes facere ꝓpter peccante aut crimis vindictā ꝓpriū lucri cām iferre aut delinquētiū res ꝓpriū lucrū facere. Nos. n. reos q̃ḋē ex legib⁹ penas sustiere volum⁹ Dāna vo subiectis nris aut lucruz ex hoc iudicib⁹ aut eoz hoib⁹ siue officialib⁹ fieri nullatenꝰ cōcedim⁹ vt ꝓpter rerū desideriū inueniant i iuste aliqs castigātes aut peccātes vēdere. Si em̃ ꝓter hec hoc fiat ipe puincie iudex oē ex hoc accidēs dānū lesis medebit t supplicijs subiectus exilio tradat t ꝓsiliari⁹ ei⁹ sil'e sustinebit suppliciū si factl a iudice ꝺtraria legib⁹ in scriptis cōsentiat.

Officiū vo ei⁹ t alij q̃ citra hoc ꝓpter lucrū ꝓpriū ei obsecūdāt nō solū dāna lesis cōpellent restituere sz culpabiliozes eoz legalib⁹ supplicijs subiecti exilio tradentur.

¶ Criminosus edictis legitimis est vocādus t eo latitante iudex legitime ꝓcedere ꝺz. eo vo in alia ꝓuincia degēte capiēdus est t ad locū delicti trāsmittend⁹ vt ibi supplicīū patiat pena cōtra faciētibus imminente. h. d. Bar.

Si vom q̃s cōprehēsoz criminū latuerit aut reliq̃rit puinciā illā i qua crimia ōlinq̃t iubem⁹ legitimis edictis a iudice reuocari eū t si nō obediat illa i eo pcedere q̃ nris legibus diffinita sūt. Si vo cognoscat q̃ in aliā puinciā degit iubem⁹ puincie illi⁹ iudicē i q̃ peccare q̃d hmōi ꝺtigerit epł'a publica vti ad puincie illius iudicē in q̃ delinq̃ns pſona deget ille vo q̃ publicas suscepit lras piculo suo t officij sui ꝓprehēdere hmōi t ad iudicē puincie trāsmittere in qua peccauit supplicijs legitimis subijciēduz. Si vo q̃ publicam epł'am susceperit neglexerit hoc facere aut officiū eis tradere aut īperata neglexerit tūc t ipm iudicē tres auri lib. t officiū ei⁹ alias tres ꝓpena ferre iubem⁹. Si vo iudex aut aliqs officij ei⁹ ꝓpter lucrū hmōi personā nō cōprehēdat aut comprehēdēs nō trāsmittat t hoc agēs cōuincat spoliat⁹ cingulo exilio tradat.

¶ Judex alterius iudicis successor iussionē pdecessori suo factā adimplere debet nisi sit contra ius vel publicam vtilitatē qz tūc etiā scḋa iussio expectatur. hoc dicit Bar.

Et hoc vo iubem⁹ obseruari ab oī administratione vt si cōtigerit in scriptis nostrā iussionē fieri ad aliquē iudicē t interea iste quiescat ab administratione is qui post illū suscepit dignitatē accipiet eā t insinuet et si quidē priuata est cā t implere eaz t assequi quēadmodū ad eum pmeruit rescriptū. Si vo hmōi inscriptl iussio publicū respiciet inq̃ret ea et si q̃dē nō ledat fiscus q̃ i eo ꝓprehēsa sunt adimpleat. Si vero ad lesionē fisci nihil sup ea oīno agi nūciare vero nobis pzmū vt scḋa a nra fiat de hoc iussio. Si vero t p̄cepta cuiuslibet iudicis sint t pri⁹ q̃ insinuent hec aut p̄cipiētē aut ad quez p̄cepta fcā sunt ꝓtigerit remouerit de cingulo t sic q̃ fact⁹ fuerit iudex hoc suscipiat t exigat si legitime facte sunt. si vero cōtra legē aut cōtra publicum facta sunt hec pro nō scriptis esse iubemus.

¶ Creditor qui filios debitoris p̄sumpserit pro debito retinere a debito cadit t tantūdez debit eis aut parentibus eoz t corporalibus penis afficietur. hoc dicit Barto.

Quia vero hmōi inq̃tatē in diuersis nre reipu. cognouim⁹ admitti qz creditores filios debitoruz p̄sumūt retinere aut i pign⁹ aut in seruile misteriū aut ꝺditōnē hoc modis oīb⁹ phibem⁹ t iubem⁹ vt si q̃s hmōi aliq̃d deliq̃rit non solū debito cadat sz tantā aliā quātitatē adijciat dandā ei q̃ retēt⁹ est ab eo aut a parētibus ei⁹ t post hoc ēt corpalib⁹ penis ipz subdi a loci iudice qz pſonā liberā pro ꝺbito p̄sumpsit retinere aut locare aut pignorare.

¶ Si vxor crediti instro cōsentiat. pprio viro in dānū suū vel suā subam. aut scipam. p eo obligat ipso iure nō tenet nisi manifeste appareat pecuniā in ipi⁹ vtilitatē fore cōuersaz. h. d. bar.

Et illud vero p̄uidim⁹ p subiectoz vtilitate corrigere vt si q̃ mulier creditri instro cōsentiat ꝓprio viro aut scribat t ꝓpriaz subam aut seipam obligatā faciat iubem⁹ nullatenus hmōi valere aut tenere siue semel siue multotiēs hmōi aliq̃d p eadē fiat siue priuatū siue publicū sit debitū sz ita eē ac si nec scriptū essz nisi manifeste. pbet qz pecūie i ꝓpriā ipi⁹ mulieris vtilitatē expēse sunt.

¶ Mulier in causis ciuilibus nō debet in carcere includi. in criminalibus vero cōmittēda est q̃ ibi hz possidentē nō tñ innit⁹ reducit. si alibi verset nisi hēat foz vel domiciliū vl' si aliter latitat tūc. n. pōt idē qō i crimia lib⁹ dicit az. vel si velis dicas vt sup̄ ꝺna. l. diximus.

o Et b q̃escat vl' qz finitū ē ei⁹ offm̃ vl' recessit.

p Accipiet. iussionē. i. oratoram. al.

q Insinuet. i. deducat eā in publica acta.

r Rescriptū. sz quō b h ē t. j. pri. cognoscit successoz cū morte mādatariꝰ iurisdictio expiret. vt t al'. mādatū vt. ff. de iu. o. iu. l. t qz. §. tōq; rſi. b ſi pſone. sed offō fuit facta cōmissio vel delegatio.

s Si vo iussio. nō. n. facile ꝺ publicā vtilitatem pcedēdū est rescriptū. vt ff. neq̃d i lo. pu. l. ij. si q̃s a pncipe. t. C. si ꝺ ius vel vti. pu. l. fi. t de p̄cib⁹ imper. offe. nec dānosa. iō tq; scḋa iussio exigit. vt ꝟ t. §. de mā. prin. §. deide qz melius deliberant q̃ si vna tm̃. ar. §. vt cū ō ap. cog. §. sz hoc pñti.

t Si vo t p̄cepta p̄cipēti. b vidz negari nō posse iurisdictionē finiri q̃n moꝛtu⁹ delegās fuit vt b fuit. vt. ff. ō iur. om. iu. l. t qz. §. iōq; nā si fit ēt in dignitate. vel i offō p̄cepit nō durat vltra tp̄us sue administratōis vt. ff. ō pe. l. fi. rñ. pōt dici q; hic ceperat delegat⁹ t b inuit cū dic fact⁹ fuerit iudex vel dic q; successoz firmauit: vt ar. ff. de iu. l. vēditoz. §. fi. t. §. iudices. vel hic nō fuit delegatio sz iussio q̃dā. itē qō subijcit p nō scriptōe. s. qō iussit princeps vl' p̄cepit iudex qūo sniaz sui p̄deceſſoꝛ infirmat vt. ff. de re iu. l. paul⁹ iñ. t. C. sniam rescin. nō pos. l. i. rñ. aucte. l b fit vl' veri⁹ b nō rescidit. sed rescissuz declarat. nā ipo iure nō valet qō in p̄iudiciū publice vtilitatis factum est vt. C. si ꝺ ius vel vti. pu. l. fina.

u Quia vo phibem⁹. no. nō valere ꝺctū sup libero hoie. lz filio debitoris vt ō ac. t ob. l. ob es. etiaz pre volēte vel pignozāte. vt. ff. q̃ res pig. ob. po. po. l. q̃ filios. nisi i cāu q̃ t vēdere p̄mittit. vt. C. de pa. q̃ fi. di. l. ij.

b Parētib⁹. in quoruz

potestate est ꝛ agentib⁹ eius noie az,sed videtur in quadruplum. vt.s. vt non fi.pig.§.i. sed ibi in alio casu dicit azo.

c Crediti. crediti nomē generale est,vt.ff. si cert. peta,l.i.

d Et illud multotiens, imo si consensit multotiens debet sic teneri,vt.s vt imo.ante nup.do.§.i. contra.sol.hic illam corrigit ſm pla.ꝛ C.ad vel. antiqui.l. si mulier sz rñ. ꝛ alij dicūt hāc loqui qñ pro marito interc̄ssit qz ꝯto citius p eo intercedit tanto facilius ei succurrit ne mutuo ꝛc.vt.ff. de don,inter virū ꝛ vxo. l.ij.

e Expēse.vt de creditore ecclie.s. de ali.ꝛ ēphi. §.si vero aut epo ꝛ excipe similiter. si ipsa circūuenit creditorez,vt.C.de distra.pig.l.si inter. item excipe alios dixi. ff. ad vell.l.i.in prin.

f Necessariū.de qualibet.i. p qualibet. accur.

g Suum.vt.C. de pcu. l.ij,ꝛ.l.maritus.

h Si vero crimen iudicij,forte etiā b̄ iurat ꝙ fideiussorē dare non poterat.vt.s,de litig.§.ad excludendū ꝛ not.ꝙ fauet mulieri vt hic.ꝛ.C.de of. di.iu.l.i.sec⁹ in mare.C.ō custo.re.l.ij.ꝛ.iij.

i Si vero grauissimū assisterij s.vt.j.de sanc.epi. §,si quando.

k Si qñ vero constātinus.C.de adul.l. q̄uis.

l Facti. vt ꝛ.j. de raptu vir.in prin.

m Lege.vt.s.vt lic.ma. ꝛ aute.§.qz vero.l. dudū ꝛ.C.de repu.l.vlti.

n Adulterā in monasterio sz vidz alteri corpi adpuniēdū nō dari. vt.C.ō pe.l.ne quis.ꝛ que est ō sol.b̄ spālis.ꝛ illa de corpozib⁹ nō cā religionis facta intelligitur.

o Detuens. hic corriguntur omnia iura in q̄bus cauetur vt marit⁹ in adulterio deprehensam nō detineat.vt.ff. de mi. l.auxiliū.§.in delictis.ne ꝙ dicat aliquis ꝙ h̄ loquat qñ ignorabat marit⁹.nā eo casu ēt iure veteri poterat retinere eam cuz sua scientia poterat obūbrare.vt.ff.de adul. l.maritus.

fideiussorie aut iuratorie cautionivel debz tradi mulieribus custodienda.h.o.Bar.

Necessariū vero credimus ꝛ illō competenti adiutorio emendare vt nulla mulier ō qualibet re includat aut custodiatur sz si quidē pro fiscalibus debitis aut priuatis pulsetur ſm legē mulier aut p virū suuz aut per se aut per quā voluerit personā legitime respondeat ꝛ trāsigat rem Si vo vidua sit aut nō a principio viro cōiuncta licet similiter mulieri aut per se aut per quos voluerit ꝓpria iura proponere ſm legem. Eū vero qui pret hoc presumpserit agere aliquid predictoꝝ iubem⁹ si quidē maiores iudices sūt.xx. auri lib. si vero miores sint.x.lib. auri pene subiacere. Obedientes aūt eis in p dictis causis spoliatos cingulo penis subijci ꝛ in exiliuz destinari. Si vero mulier post legitimā admonitionē noluerit instituere aliquē qui pro ea respondeat aut litigātes addita sit nec sic includi aut custodiri eaz sed legitima iura ꝯpetentib⁹ ei rebus procedere. Si vero crimen sit qō infertur mulieri in quo necessarium est ipsam custodiri si qō fideiussorez persone prestare potest ipi credatur. Si vero iurauerit nō posse se dare fideiussorez iuratoriā cautionē faciat de obseruatiōe iudicij. Si vero grauissimū inueniatur crimē i quo accusatur monasteriū aut in assisterium mittatur aut mulieribus tradat per quas potest publice ꝛ libere custodiri donec causa ei⁹ manifestetur tunc autem illa procedant in ea que legibus diffinita sūt Nullam em̄ mulierem pro pecunia fiscali siue priuata causa aut pro criminali quolibet modo aut in carcerem mitti concedim⁹ aut a viris custodiri vt nō per hmōi occasiones i ueniantur circa castitatem iniuriari Monasticaz quidem aut assisteriā per nullam actionem tradi concedimus de proprijs monasterijs aut assisterijs.

¶In crimine adulterij pena legitima masculus puniendus est.mulier vero in monasteriū mittetur.hoc dicit Barto.

Si vero quādo adulterij crimen probetur iubemus illas penas peccantibus inferri quas Constātin⁹ diue memorie dispposuit ꝛ illis similibus subijciendis penis qui medij ministri hmōi impio crimini facti sunt. de substantia vero adulteri si habeat vxorez dotem ꝛ propter nuptias donatiōem ei saluari aut partem a nostra lege datz si dotalia instrumenta non subsecuta sunt residuaz vero eius substantiam siquidem sint ascendētes aut descendentes vsqz ad tertiuz graduz accipiāt hi ſm ordines ꝛ grad⁹. Si vero nō sūt huiusmodi aliqui fisco applicari hec iubemus. Adulteram vero mulierez competentibus mulierib⁹ subactam in monasterio mitti ꝛ si q̄dem intra biennū recipere eam vir suus voluerit potestatem ei damus hoc facere ꝛ copulari ei nullum periculum ex hoc metuens ꝛ nullaten⁹ ꝓpterea que in medio tempore facte sunt nuptias ledi. Si vero predictū tempus transierit aut prius q̄ vir recipiat mulierem moriatur tondi eam ꝛ monasticum habitum accipere ꝛ habitare in ipso monasterio in omni ꝓprie vite tempore ꝛ si quidē habeat descendentes duas partes accipere eos substantie ſm legū diuisas ordinem relinquā vero tertiam partez monasterio in quo mittitur dari. Si vero descendētes nō fuerint sed ascendentes inueniant non consentientes huiusmodi iniq̄tati quatuor vncias eos ſm leges diuisas accipere octo vero vncias dari monasterio in quo includitur hmōi mulier. Si vero nec descēdētes nec ascēdētes habeat aut ascēdētes cōsenserint hmōi iniquitati omnem eius substantiam accipere monasterium illi conseruandam vt per omnes casus viro pacta dotalibus illata instrumentis seruentur.

¶Matrimonio sine causa diuortio aut consensu soluto delinquētes in monasteriū mittendi sūt pena legitima eis imminēte aut etiā eoꝝmīstris recōsiliato aūt matrimonio cōsensu vtriusq; in monasteriū mittantur pena remittitur:sz altero recusante ille solus pena legitima punitur..hoc dicit Barto.

Quia vero aliqui nostram legez transcendere studuerunt in qua euidenter causas enumerauimus ex q̄bus solū repudia possunt transmitti aut a viro aut a muliere iubemus preter illas causas nullo modo repudia fieri aut per cōsensum nuptias soluiꝛ concedere invicem delicti Si vero ꝑter a nobis diffinitas causas ꝑsumpserint aliqui soluere matrimoniū.iubem⁹ si quidem descendentes habuerint siue ex ipso siue ex alio matrimonio substantiaz eorū illis dari ſm legum ordinem ꝛ tā virum q̄ mulierem in monasteriuz mitti in omnib⁹ vite sue temporib⁹ ꝛ de singulorum facultatibus quaternas vncias monasterijs in quibus mittuntur separari viro nihilominus neqz vsum habente date partis filijs. quando pater rerum filij in potestate positi non habet

p Si vo ꝑdictū habitum nō tñ est monacha. ſm io. qō ex eo ꝓbat. qz pacta dotalia locū non habēt nisi ea mortua.vt.j.e.ī fi.hui⁹.§.si aūt esset monacha ōrīū esset quia ꝓ mortua habet vt ꝛ.C. ō epi.ꝛ cle.l. fi.§.i.

q Duas pres. imo videt q tantū legitimā hēant filij vt.j.de epis.§. si qua mulier q̄ē cōtra.so.hic p illam corrigitur. vel hic qñ inuita ingredi tur pl⁹ habēt filij ibi quādo volens min⁹ habet.s. tertiam ꝛ ecclesia duas partes ꝛ eodez modo opponitur j.§. ꝓl. ꝛ eodem modo soluitur.

r Uncias.sed cū filij loco monasterij habent vt.j.de san.epi.§.sz b̄ presenti.q̄re nō est ꝓma cā filioꝝ. vt.s. de here.ab inte.§. i.rñ.b̄ loquit qñ inuita intrauit. si aūt volēs monasteriū ꝓfert ascēdētib⁹: vt ibi vel dic ꝙ huius.l.tpe non ꝓsumebat eccl̄ia ꝓ filio vñ potior erat cā parentū. vt hic sed hodie sic p.l.ō riā vñ ſm hoc hec corrigit. ꝛ parētes nihil habebūt vel verius hic non se monachauit. sed tantū totondit.

s Seruent. patz q̄ ꝙ pz⁹ nō fuit facta monacha licz fuerit tonsa. sz nō ne ꝓbato adulterio maritus ēt sine pacto dotē lucrat vt.C.de repu.l.cōsesu.ꝛ.s. vt li.ma. ꝛ a.§.qz vo pluriꝝ mas,rñ,illō corrigi ſm quosdaz vel dic ꝙ cū est ciuiter cōiuncta marit⁹ dotē lucrat sed cū accusata ꝛ dānata criāl̄r substātia dsiuidit. vt b̄ vl̄ b̄ cū ex̄ne⁹ accusat illud cū marit⁹. accur.

t Quo nraz delicti.i.delictū.

v Preter. h verba cācellata sunt i quibusdam libris ꝛ dicunt eam notā sed contra eos est argu. §. vt li. ma. ꝛ au. §. quia vero q̄ dam.

a Usumfructum ꝛ sic est istevnus ō casibus specialib⁹ q̄bus usufru. patri non queritur: vt di ti. §. vt li. ma. ꝛ auie. §. t. in fi.

b Consenserint. idem in collateralibus consentientibus: vt. C. de ince. ꝛ inuti. nupt. si q̄s incest. §. testādi.

c Concedimus. i. remittimus. accur.

d Si quis vero. conuersatus. C. de adul. l. si quis. ꝛ. §. vt li. ma. ꝛ auie. §. his quoq;.

e Quia vero articuli. vt q; tamdiu trahebat eibrachium. donec auellebat ab armo. similis prouidētia habetur: vt. C. de pe. si quis in metallū.

f Transmittatur. repete ſm legē aut virtutē io. ꝛc.

g Si vero criminis. crigat. quod fit quandoq;: vt. s̄ de man. prin. §. coges. ꝛ. C. de fugi. l. ij. ſz quā. respō. in qua minus potest argu. C. de pe. l. pe. alij contra.

h Pro furto. autem. suspenduntur enim: vt. ff. de pen. l. capitalium. §. famosos.

i Ut autem fisco vt. s̄. de incest. nup. §. i. contra sol. quidam dicunt istam corrigere. alij dicūt ibi speciale: vt esset in crimine lese maie. vt. j. e. in fi. alij dicūt non esse cōtrariam. ibi enim confiscatio fit bonorum eo viuente ꝛ ciuitate permanente qui deliquit vnde cum ciuis remaneat penā sentit amissionis bonorum. vbi vero de capitali crie damnatur quia ei nul-

vſufructū. [a]Si vo descēdētes nō habeāt: sed ascēdētes iueniant tertiā ptē substātie accipe eos. Si vo inīq tati solutōis mrimonij psenserit duas vo ptes mō asterijs i q̄b⁹ vnusq; q; mittit separi. Si vero neq; descēdētes neq; ascēdētes iueniāt ꝛ ascēdētes cōsenserit [b]facta iubem⁹ oēm substātiā monasterijs in q̄bus missi sūt dari: vt nō pp hūc cōtēptū ꝛ dei iudiciū cōtēnat ꝛ nfa lex trāsgrediatur: sed ꝛ mistros talis solutiōis nuptiaq; aut q̄ hmōi icerta instra cōpo suerint corporalib⁹ penis subijci iubem⁹: ꝛ i exiliū destinari. Si vo hi q̄ mrimoniū soluere psumpserit voluerit item sibi cōiūgi priusq; mittant i mōasteriū lniaz eis dam⁹ hoc facere ꝛ pdictas pēas cōcedim⁹ [c]eis ꝛ ppriās habere substātias: ꝛ ita adiuuēt viuere tāq; si nihil delictū fuisset vno vo volēte mrimoniū reuocare si nō psentiat alia psona ꝑ eū q̄ voluerit teneāt pene. Hec vero oīa seruari iubem⁹ tā in regia hac ciuitate q; i puicijs tā a comite priuataq; q; a palatinoq; schola ꝛ puiciaq; iudicib⁹ ꝛ officijs eoq; scientib⁹ q; si neglexerit hmōi alicui⁹ delicti ꝛ ñ oīa hec custodierit ꝛ exiliū ꝛ pscriptōes bonoq; sustinebūt. Hec vo iubem⁹ seruare ꝛ locoq; sctissimos epos vt puidētia eoq; tradite psone i monasterijs mittāt: ꝛ de reb⁹ eaq; qō a nobis diffinitū ēi monasterijs vēdicēt

¶ Accusatus de adulterio ꝛ absolut⁹ si postea cū eadē muliere turpiter cōuersari iueniat vel inter eos matrimoniū esse secutū matrimoniū nō valet pena ei ꝛ mulieri ūminente nulla alia ꝓbatione exquisita. h. o. bar.

Si q̄s vero accusatus i adulterio p pditiōem iudicū aut alio q̄libet mō a legib⁹ penas effugerit ꝛ post hoc iueniat mulier de q̄ accusat⁹ est turpiter ꝑuersatus⁹ aut i mrimoniū accipe eā ꝛ hoc fiat viuēte marito aut p⁹ ei⁹ morte nec mrimoniū valere iubem⁹. Sz ꝛ eū q̄ hoc deliquere psumpserit ꝛ si pr⁹ pfugit attn̄ lniaz dam⁹ oi iudici ꝛ cōprehēdere euz ꝛ post tormēta vltimis supplicijs subijcere nulla alia excusatiōe aut ꝓbatiōe faciēte ꝛ mulierē castigatā ꝛ detrusam monasterio imitti iubem⁹ ꝛ ibi manere in oē tps ppie vite vtriusq; vero substātiā ſm pdictū ordinē diuidi piculo sicut diximus tā comitis priuatarū q̄ iudicis loci.

¶ Pene corporales ꝛ pecuniarie minuūtur certo modo preter q̄ i crie lese maiestatis. h. o. bar.

Quia vero [e]nos oportet hūani generis infirmitatē ptegere corporales pēas ſz alias ptes iminētes iterdicim⁹ alicuius manū aut pedes abscidi aut hmōi q̄dā iferri supplicia ꝑ q̄ articuli dissoluūtur: q; mēbroq; dissolutio grauior est vtriusq; manus abscissione. Propter qō iubemus si q̄dez tale aliq̄d delinquat vñ leges morte delinquētib⁹ inferūt ſm legū virtutē sustinere eū penas. Si vo tale fuerit crimē q; morte dignū nō sit ſz vt ipe castiget aut i exiliū trāsmittat. [f]Si vo crimis[g] q̄litas mēbri abscissiōez exigiat fieri vnā solā manū abscidi. Pro furto[h] vero nolum⁹ oī no q̄libet mēbrū abscidi aut mori: ſz alit eū castigari. Fures aūt vocam⁹ q̄ occulte ꝛ sine armis hmōi deliquūt. Eos vero q̄ violēter aggredi unt aut cū armis aut sine armis i domos aut itineribus aut i mare penis eos legalib⁹ subdi iubem⁹. Ut aūt nō solū corpales pene: ſz ēt pecuniarie mediocres fiāt sācim⁹ eos q̄ crimīnibus accusant i q̄b⁹ leges morte aut pscriptōez[k] diffinīūt si cōuincant aut ꝺdēnent eoq; substātias ñ fieri lucrū iudicib⁹ aut eoq; officijs: ſz nec ꝺz veteres leges fisco eas applicari: ſz siq̄dē hēat descēdētes ꝛ ascēdēres[l] vsq; ad tertiū gradum eos habeā. Si vo mulieres habeāt q̄ cōdēnati sūt oib⁹ modis iubem⁹ istas ꝛ dotē ꝛ nuptiale ꝺnatōez accipe. Si vero ꝛ sine dotalib⁹ psonis conīūcte fuerit a legib⁹ definitā ptē de tota substātia ꝺdēnati eā accipe siue filios[m] habeāt siue nō. Si vo neminē predictoq; habeat q̄ deliq̄rit: tūc fisco sociari eius substātiā i manifestatis vero crimine ꝺdēnatis vetres leges[n] seruari iubemus.

Ut differētes[o] iudices audire interpellātiū allegatiōes cogant ab epi scopis hoc agere ꝛ qñ in suspitiōez habuerint iudices piter audiāt cāz et ciuitatī ep̄s et ō cautela alia quā oīno oporteat ep̄m agere.

¶ Epi debēt iudices ad iusticiā faciendā cōpellere aut p se aut p litteras ad principez directas ꝛ iudice existente suspecto adiūgi sibi debet eps litigatoꝛ aūt principē adiens priusq; adeat iudicē vel ep̄m est puniendus. h. o. bar.

Imperatoꝛ iusti. augu.

Ex quo[p] nos de⁹ romanoq; ꝓposuit iperio oē hēm⁹ studiū vniuersa agere ad vtilitatē subiectoq; cōmisse nobis a deo reipu. ꝛ illa facere q̄ oi difficultate lesiōe atq; ꝓtritiōe priuēt ne occasiōe litiū ꝛ alioq; quoq; dā discedēt cogātur a ppa pria ꝛ i pegrinis affligi. Propter ea igr̄ ꝛ i pnti pspexim⁹ pns edictū ad oēs dirigere subiectos ꝛ palā facere oīm ciuitatū ꝛ vicoq; hitatoꝛib⁹ q̄tenꝰ si q̄s hūerit ptētiōez aduersus aliū siue de pecuniaria cā siue de sublatō e rerū mobiliū ꝛ imo

la est pena cōfiscatio bonorum vtpote cuz bonis ammodo non vtetur merito cessat cōfiscatio. nō enim res deliquit sed psona. vnde persona tantum puniri debet. per cōfiscationem vero non puniretur: vt. §. de man. pn. §. oportet.

k Proscriptiones. als deportationem.

l Mulieres. scilicet vxores.

m Filios. qō dic vt. §. vt li. ma. ꝛ au. §. quia vero legem duduz. col. viij.

n Leges. que sunt. C. ad. l. iul. maie. l. fin. §. pe. ꝛ. l. quisquis.

o Rub. Ut differētes iudices ꝛc. hec prima ps expeditur. j. e. vsq; ad. §. si vero contigerit, secunda ꝛ vt qñ. ꝛc. expeditur postea vsq; in fine.

Ex quo prouincie hec ea. dicuntur. §. de man. princi. §. sit tibi tertium.

q Si vero.contigerit.q̄ dam nunquid tam ī actore q̄ in reo hic loquitur. rū.vt dixi.s.de exhi.§.t his qui con.t.§.fi.

r Judicem.id est presidem.

a Conuentum.quid dicemus si lex illa non corrigitur:que est.ff.de ar.l. sed si in seruum.§.iudex. nunquid totus mundus errat.nam omnes videmus partes cogi', vt in se compromittant: t arbitrium in se supplices libenter suscipiūt.dico autem nō suscipiunt vt fiat arbitri:sed arbitrantes t plus dico non arbitrium esse non sententiam: sed transact.ficut t venditio que ita fit quā tutius arbitratus fuerit: vt.C. de contrahen.empt.l.vlti.t instit.de empt.t vendi. §.precium autē. quod ex eo potest apparere q̄ nō totuz id qō reo debeā facīūt ei prestari. t iterduz reus aduersus quē nihil pbatū è aliq̄d pstare iubz itē nihil postea cognoscit de causis:sz dicet ne quid actor petat amplius de eo qō primitus petierat qō secus obseruatur si arbitrium i quo ad instar iudicij sentētia daretur. Jo.item quid si est iudex vnius:alterius nō rū.videtur q̄ valeat compromissū:vel dic fm bul. interesse vtrum fit iudex rei.t tunc non valeat:an actoris: t tūc valeat. q̄a forum ex persona rei metimur:vt.C.de iurisdi.oi. iudi.l.iuris ordinem.

b Cognitionaliter.fm ordinem iuris.

c Si quis vero studuisse.s.de man.prin.§.t nō permittere.

d Peregrinis.paupes facti sumus propter non seruatam eis iustitiam: vel ad nos venientes propter eandē cām.

e Unicuiq;.vt.s.de defen.ciui.§.iusiuranduz.t s.iusiu.quod pre.t de iudi.§.antepe.

f Judicare.condēnare.

g Eum qui.sed quomodo.hoc duabus rationibus dare non potest.prima quia expresse inhibetur:vt.s. vt iudic.sine q̄. suf.§.illud.que est cōtra. secunda quia de maioribus est.vnde durante officio conueniri nō potest biliū seseq̄ mouentiū siue de criminalib⁹ pri⁹ iterpellet clarissimū pricie iudicē t vt ipe fz nras leges examinet ea q̄ pponūt t vnicuiq; iusticiā seruet. Si vero⁹ dū aliq̄s adierit iudicē pricie t nō meruerit iusticiā tūc iubem⁹ adire suū sctissimū epm: t ipz mittere ad clarissimū pricie iudicē aut p seuenire ad eū t pparare eū vt oib⁹ modis audiat iterpellātē t liberet eū cū oi iustitia fm nras leges t nō cogātur pegre de sua pria pficisci Si vo ēt sctissimo archiepo cōpellēte iudicē cū iusticia determinare iterpellātū cās iudex differt discernere negociū t nō seruet litigātib⁹ iusticiā iubem⁹ sctissimū ciuitatis illi⁹ epz dare ad nos litteras ei q̄ nō meruit qō iustuz est iſinuātes qz coact⁹ ab eo iudex distulit audire iterpellātē iudicare iter eū t q̄ ab eo cōuent⁹ est vt hoc cognoscētes nos supplicia iferam⁹ iudici pricie q̄ interpellat⁹ ab eo q̄ iusticiā passus ē t coactus a sctissimo archiepo non iudicauerit q̄ i dubitatōez venerūt: Si vero ortigerit quēdā nroz subiectoz i dubitatōez hre iudicem iubemus sctissimū archiepm audire cuz clarissimo iudice vt ābo aut p amicabilē conuentū[a] dissoluāt q̄ dubia sūt aut p annotatōez scriptis factā aut cognitionaliter[b] iudicē iter litigātes t forma det iusticie legibus q̄ cōueniēs vt nō cogātur nri subiecti ppe hmōi cās recedere a ppria pria Si q̄s vo[c] existimās hre se aduersus aliquē quālibet actiōez neq; clarissimū pricie iudicē iterpellet neq; sctissimū ciuitatis epz adeat t ita veniat huc absq; lris deo amabilis epi ciuitatis sciat qm̄ t ipe tales sustinebit peas q̄les futur⁹ eēt sustinere iudex inf pellat⁹ ab eo q̄ nō studuisset ei seruari iusticiā. hec aūt oia sancire pspexim⁹ ppter vtilitatē eoz q̄ habitāt p ciuitates t vicos ne puati p prijs pricijs t ipi in pegrinis[d] affligātur t res eoz ledātur. Propterea eīm iudices gratis facim⁹ t iusiurādū eos iubem⁹ subire vnicuiq;[e] iterpellāti iusticiā seruēt fm nras leges Si tn ortigerit quēdam nroz subiectoz ab ipo clarissimo pricie iudice ledi iubem⁹ eū adire sctissimū illi⁹ ciuitatis epm t ipz iudicare[f] inf clarissimū illi⁹ pricie iudicē t eū q̄ putat ledi ab eo. Et siq̄dē ortigerit iudicē legitie aut iuste iudicari a sctissimo epo satisfacere eū oib⁹ modis ei q̄ interpellauit aduersus eū.[g] Si vo refutauerit iudex hoc agere t peuenerit ad nos ipa lis siq̄dē inueneri m⁹ q̄ iuste t fm leges adit⁹ a sctissimo epo ea q̄ pdenat⁹ ē non fecit nouissimis supplicijs subdere pcipim⁹ qm̄ q̄ dz vindicare oppssū ipm oppimere reperiet:sz etiā subiectū ei offīm iubem⁹ cuz oi studio administrātes clarissimis iudicib⁹ iterpellātes absoluere nihil accipiētes preter illa q̄ nris ostituta sunt legibus.

¶ Eps de iusticia iudicis t lesione subditoz iudicare dz t leso dānū facere emēdari pena pfaciendi⁹ imminēte.itē i citatib⁹ i q̄b⁹ sūt iudices subditi adire debent defensorē q̄ inter eos debet iudicare.h.d.bar.

Si vo[h] hoc nō custodiā subdi iubem⁹ supplicijs si tn inuenerim⁹ quēdā sctissimoz epoz p gra cuiuspiā pdere iusticiā regulare ei castigatōez iferri iubem⁹ vt studeāt cū tioze rei iuste iudicare:ne nos iperātes[i] iusticiā cogātur hoies religre ppias ciuitates atq; pricias t loca i q̄libet alia inīq̄ occurrere In ciuitatib⁹ aūt i q̄b⁹ nō sunt iudices[k] iubem⁹ eos q̄ hnt cās adire defensorē t ipz discernere inf eos. Si vo[l] ītē hntes voluerit defensorē vna cū scissimo epo iudicare t hoc agi pcipimus. Necq aūt monachū neq; clericum neq; epz iubem⁹ venire huc absq; lris sctissimi sui pmarche[l]. Si vo hoc fecerit sciāt q̄ semetip̄os scemate faciūt idignos Si q̄s aūt[m] magistrian⁹ aut pfectian⁹[n] aut cui⁹ cūq; fortūe ers accepit āplius sportulaz q̄ dis. nitū ē sacris nris ostōib⁹ iubem⁹ oib⁹ mōis iudicē pricie piculo ppio fz nraz legē hoc vindicare t victā iferre hec presumētib⁹. Si vo nō vindicauerit hoc ipse iudex lniaz dam⁹ sctissimo vni⁹ cuiuscq; ciuitatis epo nūciare nobis q̄ de his agūtur t qualē hz militiaz aut dignitatē q̄ hoc p̄sumpserit vt t iudici piculū inferamus pmittēti et despicīēti nram iussionē t ipm q̄ iubemus puniri talia presumentē.

¶ Leges ātiquas t consuetudines in furis nauticis obseruari debēt ppetuo t inuiolabiliter.h.d.bar.

Idem iohanni prepo.orientis.

Unciū[p] audiuim⁹ a tua celsitudine cui occasiōe nos ipi pbuim⁹. Quos eīm istos petrū t eulogiuz supplicasse nre sacre ptāti t p se explanasse dicētes q̄ cō sueuerūt naucleris seu negociatoribus mutuare t maxie in mari negocia faciētibus t hāc hrevite occasionē. Ipa vero maria credita vocare nra consueuit lex traiectitia t metuere eos vtpote dubitatiōibus hic exortis eis oportere ppea fieri manifestū q̄ valeat sup his consuetudo vt sacra nra i hoc pcederet iussio q̄ consuetudinē ad certissimā duceret formā

vt.ff.q̄. ex eam ma. sed t si per pre. §. ij.que ē contra.sol. dicas q̄ hic de minoribus iudicibus dicit: vt.ff.de iure iur.l.nec magistratibus qō nihil est. dic ergo q̄ hic loquitur in furtis et similibus in quib⁹ etiam durante officio potest conueniri vt pre.§.illud. in prin. item t vbi oppmit subiectos qō t ibi permittitur: vt.C. ad.l. iul. repe.l.iubemus.et hoc probatur in fine huius.§. quoniam q̄ debent vēdi. tc.i.condemnat⁹.

b Si vero refutauerit. oppimere. ex hoc sumit Joh. qō non habz locū nisi vbi ratione officij subiectos offendit.

h Si vero hoc nō custodiant. inueniremus nos. alias nobis.

i Imperātes.vel in parentibus.

k Judices.maximi.

l Patriarche. vt C.de epis.t cleri.l. si qua per calumniam.in fi.

m Si quis autez magistrianus constitutiōibus sic vtlit.iurent.§.his q̄.

n Prefectianus. nomina sunt officialium nauticis.

o Rubrica. De vsuris.

Uncium.lex. ff. de nau. fe. li.

a Immutabiliter no,pro consuetudine maris seruanda: quia tūc tenet cum nostris nō repugnat legibus: & sic itelligitur.ff.ad l.rho.de iac.l. dñe antonine, & dicitur,j.de statu,& cōsti.§.pe,

itaq; nos declarasse tibi dubitatōis naturā cognoscere & hāc ad nos deducere q̄tenꝰ manifesta nobis facta qđ videl lege cōprehēderel ppetua tuāq; gl'iaz hoc a nobis agere iussa Quocasse nauclearios q̄bꝰ hec mutua cure sūt & iterrogasse q̄ antiq̄ cōsuetudo fuit illos aūt & iusiurādum adiūciētes testionio p̄buisse modos esse varios tale mutuoꝝ & siq̄dē placuerit creditoꝛibꝰ i singulis solidis pecuniaꝝ q̄s dederit vnū tritici modiū aut oꝛdei ponere q̄ mercedē publicis p̄berēt p eo theolonariis sed quātū sine theoloneo nauigare naues & hūc hfe fructū & haꝝ q̄s crediderūt pecuniaꝝ & isup etiā p.x.aureos vnū p̄cipe solidū p̄ usuris.i tpos aūt creditoꝛes respicere exeūtibꝰ p̄iculū. Si vo nō erūpāt hāc viā creditoꝛes octauā ptez p̄cipe p singulis solidis noie vsuraꝝ nō in tps aliqđ certū numerādū: sz donec naues reuertant salue. ꝑm hoc aūt scema ꝓtigit foꝛsā & i annū extēdi tps si tm̄ foris moꝛel nauis vt & annū aut terminos suos sumat aut ēt trāscendat citius aut ea remanēte tps i vnū solū aut duos trahi mēses ex tribꝰ siliq̄s vtilitatē hfe vl si ita breue sit tps vl apđ alteꝝ ex debitoꝛe maneat debitū hoc idē valere aliā rursus negociatoꝛibꝰ ꝓfectionē assumētibꝰ & p vnūqđq; onꝰ diffiniri scema ꝑm qđ cōpetat mutuū aut maneꝛ aut p̄mutare ꝑm pactū qđ ob hoc cōuenerit ptibꝰ. Si tm̄ pꝰ reuersionē nauis salue & neq̄q̄ navigare pp tps valētes reuertāt.xxx.solū dieꝝ iduciasdare a creditoꝛibꝰ debitoꝛibꝰ & nihil p debitis vsuraꝝ cā exigere donec vēdi ꝓtigat onꝰ p̄cētes apđ aliū eē debitū nō reddēdū duas ptes cēteſume dñis pecuniaꝝ dare vsuras & mutuare & moꝛ mutuū i terrenū trāsponere modū neq̄q̄ maritimis p̄clis creditoꝛē molestādis & hoc oēs dixisse cū iureiurādo p̄hibētes testimoniū q̄ ad nos nūciastis vt nos sācirem⁹ qđ nobis vr & sup his dicebas hec nre nūciare ptāti. Nos igit & ipa legētes gesta & cāz edicti sācim⁹ ꝑz qđ testatuz ē coꝛā tua celsitudie ita nūc & deiceps i oēt tps tenere eo qđ neq; tā positis repugnet legibꝰ vt opoꝛteat nūc & deceto ꝑm quādā ꝓpriaz legē i nauclerijs aut negociatoꝛibꝰ sup taliū cāꝝ hec seruari litibꝰ & ꝑm p̄dictū modū p̄dictaꝝ pactionū ita fieri ēt euētus talia oia q̄cūq; i p̄rioribꝰ testata sūt apđ sedē tuā. vñ ꝑm ꝓpriā legem teneāt i nauderijs aut negociatoꝛibꝰ. Qđ em̄ lōgis ita seruatū est tpibus & tenuit imutabiliter[a] sicut testionia apđ tuā gloriā definierūt quō nō est iustū & i alijs oibꝰ valere q̄ postea erūt & eē hāc eis rerū trāsactionē ex ꝓpria lege valētē: & altera quadā dispositōe nō egēte sed i nauclerijs seu negociatoꝛibꝰ occasionibꝰ in oi tpe valere vt puta generalē existētē legislatōez & nauclerijs seu negociatoꝛibꝰ & eoꝝ contractibꝰ & exposita q̄ doz ēt ps fieri iā a nobis positaꝝ legū & iudicātes ad hāc respicientes ꝓferre sniam. Que igit placuerint nobis tua celsitudo iugiter seruare festinet.

De interdictis collegijs[b] hrticoꝝ

¶ Heretici adulteras collectas & adultera baptismata facere ꝓhibentur pena cōtrafaciētibus imminente.h.d.Bar.

Imperatoꝛ flauiꝰ iusti.felix iclitꝰ victoꝛ ac triūphatoꝛ semp augustꝰ edicto constantinopo.

Q Vrimū[c] eē & maximū bonū oibꝰ hoibꝰ credim⁹ vere & immaculate xp̄ianoꝝ fidei rectā ꝓfessionē vt p oia hec roboꝛet & oīs oꝛbis terraꝝ scissimi sacerdotes ad ꝓcoꝛdiā copulent & ꝓsone imaculatā xp̄ianoꝝ ꝓfessiōez p̄dicēt & oēz occasionē q̄ ab heretic⁹ iuenit aufeꝛāt: qđ oñdit & ex diuersis ꝓscriptis a nobis libris & edictis. Sz qm̄ heretici neq; dei cogitāt timoꝛē neq; interminatas talibꝰ penas ex legis seueritate cōsiderātes diaboli opꝰ iplēt & quosdā simpliciū seducētes scte fidei catholice & ap'lice eccl'ie adulteras collectas & adultera baptismata latent faciūt pietat⁹ extimauim⁹ per pñs nr̄m edictū monere eos q̄ tales sunt q̄tenꝰ & ipi recedāt ab hereticā vesania & nec alioꝝ aīas p simplicitatē p̄dāt: sz magis ꝓcurāt ad scta3 dei eccl'iaz i q̄ recta p̄dicāt dogmata & oēs hereses cū p̄ncipibꝰ suis anathematizāt. Posse ei volumꝰ ōs qz si de ceto aliq̄ inueniant aut ꝓrias coll'ctas faciēteſ aut apđ semetipos collecti neq̄q̄ oino eos ferim⁹ sz domos q̄dē vbi aliq̄d deliquit scē assignamꝰ eccl'ie. his aūt q̄ colligūt aut apđ se colligunt ex ꝓstōnibꝰ o pēas inferri oibꝰ modis iubem⁹.

De raptis mulieribus[e]: que raptoꝛibus nubunt.

¶ Mulier rapta ſb am raptoꝛis lucrat nisi nupserit raptoꝛi quo casu ad suos parētes deuoluunt si tali mrimonio nō cōsenserint al's ad fiscum debet puenire his obtinētibus in casibus futuris ac etiā p̄teritis.h.d.Bar.

Idem augu.ariobido:

Legis[f] interp̄tatōez culmen tm̄ p̄ncipali cōpetere[g] nemini veniri dubiū cū ꝓmulgā

a Rub.De iterdictis collegijs.

b Rubrica.De raptis mulieribus.

c Competere. vt.C.de le.& con.l.fi.

h Legem,vt.C.de rap. vir.l.i.

i Illo quoq; raptore ſ. vt in lombardia.de rap. vir.l.vlti.

k Sed mirari.volente. ſiue eo qñ noluit quomodo punientur poſtea adulte.rñ.q; patri iniuria facta videtur:vt.ff.de iniu. l.i.§.vſq;.

l Raptoris.& i hoc male dicebant debere habere ſubſtantiam raptoris Azo.

m Qui enim.prohibemus.ſ.& adhuc hoc prohibemus.Jo.

a Vel.pro ſaltem.

b Cenſuimus.no.interpretari veterem legem p nouam.

c Sancimus itaq;.vendicare.ſunt & alij caſus quos diximus.inſtitu.de le.§.legari.

d Raptoris.ſ.bona.

e Tranſferri.no.dñium tranſferri ſine poſſeſſione:vt dixi.C.de pac.l.traditionibus.

f Mulierem,habentẽ, de q; legis auctoritatez fortune ſibi vẽdicat eminẽtia. Deminim⁹ itaq; p raptu mulier ſiue iã deſpõſate fuerit vl' maritis q̃iũcte ſiue nõ vl' etiã ſi vidue ſint legẽ añ poſuiſſe & capitis ſubieciſſe ſupplicio nõ tñ raptores:verũetiã comites eor:necnõ alios q̃ ei auxiliũ tpe iuaſionis ꝓtuliſſe noſcũt.& nõ tñ parẽtib⁹ mulierũ verũetiã ꝓſãguineis & tutorib⁹ & curatorib⁹ hmõi dediſſe p eandẽ legẽ vidictã:& ꝓſcriptis penis locũ ꝺdiſſe:ſi iã nupte vl' deſpõſate mulieres rapiãt:cũ nõ ſolũ rapt⁹ mulieris:verũetiã adulterũ p hmõi temeritatẽ cõmittit:& ſup alias penas raptoris etiã:necnõ alior q̃ cũ eo fuerint pticipes fiſci iurib⁹ vẽdicent. Quã iterpretatiõez nõ i futuris tñ modo caſib⁹ vez i pteritis[b] etiã valere ſancim⁹ tãq; ſi nra lex ab initio cũ iterpretatiõe tali ꝓmulgata fuiſſet ariolide pr̃ clariſſime atq; amantiſſime. Que igit' p hãc nra ſtatuit eternitas legẽ:tua celſitudo effectui mãcipari obſeruariq; precipiat.

De collatoribus & aliis capitulis.

Diſpoſitiões & denũciatiões collationũ per ſingulas,puicias & ciuitates collatorib⁹ fieri debẽt ꝓpib⁹ hac ꝓſtõne poſitis exẽplariis petẽtib⁹ ſoluẽtib⁹ datis ẽt de ſuſpecto ſecuritate pſtita iudicib⁹ ac ẽt executorib⁹ ꝓtrafaciẽtib⁹ pena ĩmiñete.itẽ illi cui ſupindicta poſſeſſio eſt ſenſerit ſe grauatũ ꝓmittit' lnia appellandi.h.d. bar.

Idem augu.petro prepo.

Decunq; ad vtilitatẽ nr̃or collator ptinẽt p Juliũ vl' p auguſtũ mẽſẽ vniuſcuiuſcũq; idictõis pticulares diſpoſitões collationũ future idictõis i forovniuſcuiuſcũq; dioceſis glorioſiſſimorũ nr̃or pfector ſub ꝓfectõe monumẽtor manifeſtari declarãtes q̃tũ vnicuiq; puicie ſiue ciuitati p vnoq; iugo[k]:aut villis aut cẽturiis aut alio q̃libet tã ſpẽ q̃ auro fiſcaliũ cãiminet iudicantes q̃ ſpẽ extimatõnẽ fm mẽſurã i vnoq;[l] loco tenẽte & q̃cq̃d ex his i archã iferri aut i vnaquaq; dari aut expẽdi oz.Si igit' cõpoſitas tales diſpoſitões puiciarũ iudicib⁹ mor ꝺſtinari i primis vniuſcuiuſq; idictiõis & p eos ꝓponi i ciuitatib⁹ ſub eis ꝓſtitutis itra ſeptẽbrẽ & octobrẽ mẽſes. Sz ẽt volum⁹ exẽplaria eor ex foro gl'ioſiſſimor pfectorũ ſine dilatõne dari vt collatores cognoſcant quẽadmodũ dñt collationes iferre.Si vo añ inſinuationẽ i alios titulos pter eos q̃ ꝓtinẽt pticulari diſpoſitiõe ãni collatores fiſcalia exoluãt aut i puicia expendãt iubem⁹ eos i eiuſdẽ idictõis collatões hoc reputari:vt nullũ ipi patiant' dãnũ.Si vo fm[n] a nobis diffinitũ tps nõ dirigãt' hmõi pticulares diſpoſitões[o] q̃ q̃dẽ p tps gubernãt nr̃m ptorũ.xxx.lib.auri penã p ſoluãt vniuſcuiuſq; puincie vo tracte:vt & xx.lib.auri pena exigeretur Si aũt iudex miſſus eaſdẽ pticulares diſpoſitões i puicias nõ poſuerit.x.lib.auri pena dãnabit' & ſpoliatõem ciguli ſuſtinebit ei⁹ q̃ offim̃.v. lib.auri exiget'. Jubemus[p] vo ſpẽrũ q̃dẽ illatõez mor ex pncipijs vni-

g Competit.nor. penas delictis:vt hic & §.vt nulli iu. §.quoniam.& premia meritibus:vt hic:& C.ꝺ ſta,l.i.vt virtutum.

h In preteritis. nota q; lex ad preterita trahitur facta:ſic.C.de le.& cõſti.l.leges.

i Rub.De collatoribus & alijs capitulis.

Quecunq; iugo.ſ. boum Accurſius

l In vnoquoq; fm cõſuetudinem eniz ſunt menſure. vt.ff.de cõtrahen. ẽp. imperatores.

m Et octobrẽ.innuit q; in octobri & ſeptẽbri aptabiliter ad preſtationẽ tributor.accur.

n Si vero fm. ſic.C. de apochis pu.l.i.

o Diſpõnes.in puincias facit.§. vt liti.iu.§.& hoc.C.ꝺ ſac.pa.& tẽ.l.pe.in fi.accur.

p Jubemus.ꝺ ſuſcepta ſcriptura ꝺ ſuſceptis: vt §. de mã. prin.§. coges. & j. prori.§.

q Si vero in penaz. ſic. §. ſcenicas col. v.

r Hoc aũt. deſcriptionũ. C. de eden. l. iuſtum eſt. C. ò ſi. inſtru. illate.

a Et hoc quoq; §. de ecc. ti. §. ſi q̃s autem in ſua. ꝛ. j. ò epi. §. ſi q̃s rapuerit. ꝛ. C. de ſuſcep. l. iuſta. ꝛ. l. exactiones.

b Et hoc cuſtodiri. i. cõſeruari. C. de omni agro deſer. l. locoꝝ.

a Si quis autem ꝛ ſm leges. §. ò iudi. in fi.

b Si vero aliquã do. euthicis. ò quibus habes exempla. ff. de penu le. ꝛ de ſuppel. lega.

uſcuiuſcq; idictõis icipere argẽti vo illatõis titulus ſm diffinita tẽpora. Pro fiſcalib⁹ aũt collatõnib⁹ de ſuſcepta ſiue ſecuritates particulares aut plenarias oĩb⁹ ab his q̃ fiſcalia ſuſcipiũt fieri diffinim⁹ manifeſtantes ꝛ ſolidoꝝ q̃litatẽ ꝛ ſpẽꝫ necnon ꝛ iugoꝝ ſiue villaꝝ ſiũ cẽtenariarũ ꝛ noia poſſeſſionũ ꝑ q̃b⁹ fũctiones ſuſcipiũt. Si vo ſm p̃dictũ modũ de ſuſcepta ſiue ſecuritates nõ fecerint iubem⁹ eos ꝛ penã. ꝫ. lib. auri exigi ꝛ tormẽtis ſubdi ſilr iudicẽ ꝓuicie. ꝛ. lib. auri exigi penã⁹ ſi de hoc iterpellat⁹ nõ iudicauerit ꝛ cõpellik de ſuſcepta ſiue ſecuritates ꝫ quẽ diffinim⁹ ordinẽ ſcribi. hoc aũt iubem⁹ obſeruari vt ſi q̃s forſã collatoꝝ dubitat de poſſeſſione ꝑ qua fiſcalia exiguntur aut pro qua fiſcaliũ quantitatẽ oĩb⁹ modis fiſcaliũ deſcriptionum[r] cuſtodes cogi a ꝓuicie iudice aut illo negligẽte a locoꝝ ſctiſſimo epo eos ꝓferre ꝛ fiſcaliũ oñdere quãtitatẽ ꝛ ſeruitiũ publice deſcriptõis exigi poſſeſſorẽ. Et i hoc q̃ adiuuare nr̃os collatores ꝓſperũ⁹ vt non neceſſitas iferak poſſeſſorib⁹ ſub hi pothecis decimatões noiare i auro collatõis vt nõ aliquã ex hoc ipi patiak leſionẽ: ſz eos q̃b⁹ i vna q̃q; puicia aut ciuitate piculũ fiſcaliũ exactionũ imminet ſiue ſint iudices ſiue curiales ſiue exactores aut canonicarij aut alij q̃dã a ꝑpo piculo ꝛ ſuſcipere pecunias ꝛ trãſmittere ꝛ expendere i q̃bus deputate ſũt vtilitatib⁹ Et hoc cuſtodiri iubem⁹ canonicariũ talẽ i ꝓuicia deſtinari q̃ poſſit in piculo ordinatiũ eũ exigere fiſcalia tributa vt ꝑ nullã occaſionẽ ipulſo rẽ poſt eũ mitti ꝛ dãnũ ſubiecti iferri ipulſiõis ꝛ ip̃m vocabulũ de cetero pimim⁹. ſi vo oportun⁹ nõ iuenĩak canonicari⁹ nõ ipulſor mittak: ſz illo remoto alter dirigak canonicari⁹ ipſũ q̃ canonicariũ ꝺtẽtũ eẽ iubemus deputatis ꝺ ſuetudinib⁹ ꝛ nullã ſubtectis iferre leſionẽ. ſi naũt aliq̃n ꝺtigerit ſupindicto cuiuſlibz poſſeſſionis ꝺ ſeruare aũt ꝺ tributarie fieri ex illo tpe iubem⁹ ſupindictũ ſuſcipiẽtẽ exigi ꝑ eo fiſcalia ex q̃ tradita ẽ ei ſupindicta poſſeſſio. Nõ alik aũt ſupindictũ fieri niſi ex reſcripto ò hoc examinatio fiat apd̃ puincie iudicẽ ꝛ ſnia ei⁹ ꝓcedat diffinies eũ q̃ dz ſupidictũ ſuſcipe. Si q̃s aũt[a] putauerit ſe ledi liceat ei ꝓuocare vt i foro gl̃oſiſſimoꝝ p̃fectoꝝ appellatõ examinek ꝛ ꝫ leges terminũ ſuſcipiat. Si vero aliq̃n[b] ꝺtigerit dñm cuiuſcũq; poſſeſſiõis aut non appetere aut adfiſcaliũ ſolutiõez nõ ſufficere: aut ex hoc ſupindictõis neceſſitas ſuſcipiatur iubem⁹ hãc repẽte tradi his q̃ ꝺ ſeruãt aut tributoria prædia poſſidẽt cũ oĩb⁹ q̃ i ea iueniunk agricoliſ ꝛ peculijs eoꝝ ꝛ euthicis ꝛ fructib⁹ ꝛ aialib⁹ ꝛ oi alio iſtructo inſtro ibiq; inuẽto. Si vo aut ꝓſona q̃ dẽat eas ſm legẽ ſuſcipe nõ iueniak aut alio q̃cũq; mõ differri ſupidictũ ꝺtigerit iubem⁹ geſta ꝺ ficiapd̃ puicie iudicẽ ſignificãtia ꝛ q̃litatẽ[c] ꝛ ſtatũ eius poſſeſſiõis ꝛ oia i ea iuẽta vt ſic eaz curiales aut exactoꝛes aut officiales ſuſcipiãt ꝛ ſi poſtea iueniak q̃ debeat eã ſm legẽ ſuſcipe nõ alik fieri niſi q̃ ꝑ occaſionẽ fiat exactoꝝ aut curialiũ aut iudicũ aut officialiũ ei⁹ penis aut min⁹ factũ ẽ ei q̃ ſuſcepit reſtituak. hoc q̃ iubem⁹ vt ꝑ pecunijs aut ſpẽb⁹ in ꝓuicijs expẽſis nõ exigank collatoꝛes ea q̃ p̃dicũk trãſmiſſoria ꝛ ꝑ his aũt q̃ trãſmittũtur nõ ãpli⁹ ꝑberi eoꝝ q̃ ex initio ivna quaq; ꝓuincia deputata ſunt.

¶ Executoꝛes in ꝓuincias miſſi exactiões ichoare nõ debẽt niſi pri⁹ coꝛã ꝓuincie p̃ſide mãdatum inſinuauerit ß ꝛ i priuatis negocijs ſuadõ ꝛ executiões ꝛ exactoꝛes nullã in cauſis ſuatis executionẽ cõmittere debẽt. itẽ debitoꝛ debitoris tributarij in ſubſidiũ debiti vitate ꝓbata cõuenies eſt ꝛ exactoꝝ excuſatio et eo qꝛ i loco ſacro reſideãt admitti nõ debẽt aduerſus eos a q̃bus ſe leſos eſſe dicũt qꝛ exactoꝛes iuſtis ponderibus ꝛ menſuris vti debent. h. d. Bar.

Eos aũt q̃⁹ i ꝓuicijs ꝑ q̃buſcũq; publicis exactiõib⁹ dirigunk nõ aliter ichoare exactionẽ niſi pri⁹ ꝓuicia li iudicio inſinuauerit ip̃oſitas[e] ſibi de hoc iuſſiões vt exoluẽtes fiſcalia tributa nulli ꝑ his piculo aut dãno ſubĩciank hoc ip̃o ꝛ ſup ꝑuatis negocijs obſeruãdo. Hoc q̃[f] iubem⁹ eos q̃b⁹ fiſcaliũ exactio inũgik nullã in ꝓuataꝝ cãꝝ executoꝛes cõmitti. Sz ſi q̃d eis tale inũgak nullo mõ ꝓſumere eos hoc agere ne occaſiõe publicaꝝ fũctionũ nr̃i ſubiecti ledãtur. Si aũt aliq̃s ꝑ veritate publica debens tributa dicat executoꝛi eẽ ſibi aliũ debitoꝛez nõ licere executoꝛi moleſtiã aliquã denoiato iferre niſi pri⁹ debitoꝛ ꝓbetur nullo oĩo poſſe publica tributa ꝓſoluere hoc pri⁹ tñ reqri apd̃ iudicẽ ꝓuicie ſi ꝑ veritate debitoꝛ ẽ is q̃ denoiat⁹ ẽ ꝛ ita fiat exactio i vtroq; caſu ſi q̃s exeq̃ aut exigere citra ea q̃ a nobis diſpoſita ſũt ꝓſũpſerit ꝛ ci gulo mũdabik ꝛ ꝺ fiſcabik ꝛ exilio tradek. Qui aũt iũxerit aut ꝓcepit inder. x lib. auri exigak penaꝝ offin ei⁹. v lib. auri ſubiaceat pene. Nulli penit⁹ vo liceat publica tributa exigentiũ[s] neq; cẽſualibus aut rationũ ſubſcriptiõib⁹ aut alijs q̃buſdã publice miniſtrãtib⁹ executiõez q̃ in ſacro loco reſideat aut ꝺ

c Qualitatem. ꝛ ſic cõſcribunt bona ab eo cui ſuccedit fiſcus.

d Eos autem qui. C. de cano. lar. per totum. ꝛ. C. de exe. ꝛ exac l. i. li. xij. ac.

e Impoſitas. no. ꝓ ſẽtentia pla. vt diximus. C. de ꝓcu. l. i.

f Hoc quoq; inferre. C. quando fiſc. vel pri. l. penul. Accur.

g Nulli vero exigentiũ. §. de man. prin. §. fin. ꝛ §. vt omnes obe. iudi.

h Exigere eos.C.de epi sco.au.iubemus.

i Si quis autez eos. facit.ff.de decre.ab.ord. fa. l.qđ est.z.ff.de mu.z ho. vt gradatim: z.C. de suscep.z archa.l.exactores,

eos q̄ dicūt se lesos ab eis i fiscalīū exactiōe. Nullꝰ aūt penitꝰ molestet ꝓ tributis terraꝝ q̄s nō possidet: sz etiā si ꝓtigat agricultores alicui cō petētes: aut i scriptitios ꝓpriaz eos hꝝ possessionē illos molestiaz sustinētes nisi forte ꝓpria volūtate talia fūctiōe se fecit obnoxiū. Eos aūt q̄ publica tributa exigūt iustis ponderibꝰ z mēsuris vti p̄cipimꝰ: vt neqꝫ i hoc nros tributarios ledāt. Si aūt collatores putāt q̄uari se siue i mensuris siue i pōderibꝰ hñt liniaz spēꝫ q̄dē mēsuras z pōdera gl'iosissimis p̄fectis auri vo z argēti z reliquorū metalloꝝ pōdera a gl'iosissimo p tē pora comite sacraꝝ largitionū accipe z has mēsuras z pōdera i sctissima vniuscuiusq̄ ciuitatis eccl'ia seruari vt ꝑm ea grauamē collatoꝝ z fiscaliū illatio z militares z alie expē se fiāt. Ciuitatū vero nre reipu. z habitantiū eas pfecte ꝓspicientes.

¶ Exactor pecuniariā tributariā sine dilatione z sine diminutione prebere dz nulla ēt possessoribus z habitatorib⁹ diminutiōe facta pena cōtrafacientib⁹ imminēte. z singulis ānis eps cū qui q̄z primatib⁹ rōem exigere dz exactoꝝ piculo. itē oībus est adēpta licētia loci seruatores mittēdi pena cōtrafacientibus imminēte. h.d. Bar.

Iubemꝰ nullā oīo eē liniam fiscaliū exactoribꝰ cōicare pecunijs q̄ ex opib⁹ z frumētis ciuitatū z aq̄ductꝰ aut alijs q̄buslibet solēnitatib⁹ aut salarijs ꝺputata sūt aut retinere aliq̄d ex eis aut ad ꝓpriū lucrū dirigere: sz sine aliq̄ dilatōe aut īmunitiōe hec p̄bere aut ꝓficiāt ab iitio i q̄b⁹ deputare sūt opib⁹: sz neqꝫ possessores aut hītatores ciuitatū p̄sumere q̄libz mō auferre aliq̄d ex ipis pecunijs aut noie ꝺscriptionū aut p spoꝛtulis dare aliq̄d ex his aut expēdere Si q̄s aut dare aut accipe ex his p̄sūpserit iubemꝰ eū de suo in duplici quātitate hoc ciuitati reddere. Sed neqꝫ ꝓuiciarū iudices aut eoꝝ officia aut aliū quēlibet oīno ꝓticipiuz hꝝ aliq̄ ad p̄dictas pecunias aut eoꝝ dispēsatiōi semetipz miscere: sz ciuitatis sctissimū epm z primates: necnō eiꝰ possessores ꝓstituere q̄dē ptē ciuitatis z frumentariū z alios hmōi dispēsatores. Singulis aūt annis ipletis sctissimū epz cū q̄nq̄ primatib⁹ ciuitat̄ rōnes exigere[b] eos q̄ ab ipis ordiati sūt z si q̄d talib⁹ rōcinijs appuerit debitū aut māsisset exigi hmōi dispēsatores piculo eos ꝓstituētiū z vtilitatib⁹ q̄b⁹ deputati sūt reseruari. Si q̄s aūt ex p̄dictis dispēsatoribꝰ iefficax inuenīat repente hūc remoueri iubemꝰ aliūq̄ ꝓ eo a sctissimo ciuitatis epo z reliq̄s prioribꝰ sicut p̄dictū ē ordinari. Scientibus his q̄ denoīant eos[i] qz si qō dā nū ciuitati ꝓtigerit ex ppꝛijs substātijs hoc medebunt. Nulli vo liceat eoꝝ q̄ i offō sūt gl'iosissimoꝝ p̄fectorū aut i alio officio aut i schola ꝓstitutoꝝ talia rōcinia cōmitti: neqꝫ ex p̄cepto cuiusdā administratōis aut alteriꝰ iudicis scriptis: nec si ꝑgmatica aut alia sactione aut sacrum cōmonitoriū accipiat p̄cipies ei aliq̄d tale. Sz si quid fiat hmōi liniam hꝝ vniuscuiusq̄ ciuitatis sctissimū epz z eiꝰ primates nō rndere, p memoratl capitulis talibꝰ psonis. referre autē ad nos vt hoc agnoscētes illaꝝ ciuitatib⁹ dānum ex eoꝝ substātia restituī iubemꝰ z cōpetētē vidictā talibꝰ īferamꝰ sup hoc iubemꝰ scrinarios opeꝝ sup pfecto sacroꝝ ꝓtoꝛioꝝ cōstitutos nullū p̄ticipiū ad talia rōcinia oīno hꝝ vacātibꝰ oībꝰ p q̄ siue ei gñalit siue spāliter aliq̄d tale q̄dē ꝓcessū est aut postea ipetret ꝑ dictl eīn cāis rōnes nulli cōmitti volumꝰ nisi nos ꝓdesse ciuitatibꝰ estimātes virū bone opinionis z dignitate oꝛnatū elegerimꝰ q̄ debeat a nobis inscriptura diuinā iussionē ꝓcipere cōtinētē z p nrām piā subscriptōez z illiꝰ nomē z dignitatē cās z tpa quorū ei rōcinia cōmittimꝰ. eos aūt q̄ a talibꝰ psonis rōnes exigunt oēz habere tutelā iubemus aliquā q̄stionē nullatenus sustinentes.

¶ Loci seruatores regulariter ꝓhibent. fallit si iudex ex iusta cā ad ꝓuinciaz venire ipediat tūc ēt vicariū mittere pōt. itē fallit cuz ex principis mādato ad aliā mittit regionē. h.d. Bar.

Ad hoc sācimꝰ i nullo nre reipu. loco eūdē epm z iudicē eē loci seruatorez gl'iosissimoꝝ p̄fectoꝝ aut magistroꝝ militar̄ cīgulī: sz nec aliquā exactiōez fiscaliū tributoꝝ agēte loci seruatorē eē gl'iosissimoꝝ p̄fectorū aut magistroꝝ militū. Et simplr dicēdū ē nullū i ꝓuicijs fieri loci seruatorē p̄fectoꝝ nisi p nrāz iussionē i expedirl: vbi vtilitas exigit loci seruatorē mitti eiusdē p̄fecture q̄ dēat ꝓuidere militaribus expēsis. siq̄dē aūt ex hoc deliquat̄ z cōmittat̄ q̄ q̄dē loci seruatorē sitū fecit. xxx. li. auri pena exigēt̄ restituturꝰ oē dānū p eū q̄ ab eo direct⁹ ē aliq̄s ptulerit q̄ nō fieri p̄sūpserit a ꝓpo cīgulo z dignitate z militia ꝓuabit̄ z. x. lib. auri pēa mulctabit̄. Ad hoc id ꝓhibem⁹ z i ꝓuicijs existētes iudices ciuiles z militares i ciuitatib⁹ aut castr̄ loci seruatores i cōmissis sibi ꝓuicijs facere ex q̄ vz i ꝓuiciā accesserit z i quātum i ea administrāt. v. auri li. pena iminēte tā facientī loci seruatorē iudicis q̄ fieri p̄sumenti. Antecꝰ vo i ꝓuicijs veniāt iudices, damꝰ[a] eis liniaz vices agētes suos ūstituere

a Antecꝰ. damꝰ. arg. q̄ prelatus ex ipsa electione aliq̄ ius habet: nec postea eligentes mutare consilium possunt: vt extra ō elec. causam quę iter. item contra. s. de man. primi. §. eos autē. s. de admi. §. illud contra so. vt ibi. item. ff. de offic. procon. l. iiij. §. fin. contra so. hic nouum.

b Jubemus autē latrocinia. C. de. e. t cle. si quis i hoc. ff. de offi. pręsi. congruit.

c Ad ℔ iubemus ſ. de man. pręinc. §. illud, ſ. vt iud. ſine quo. ſuf. §. illud. ff. de offi. procō. l. ob ſeruare. in pręin.

d Ad ciuitatem. aut de municipio ad municipiū.

e Super hoc ſancimus C. vt oēs tā ciui. q̄ mili. ſ. vt iudic. ſine quo ſuf. §. neceſſitatē. t. ſ. de admi. §. i. col. vij.

f Diſpendia. facit. C. quando t q̄bus quarta pars de. l. ij. t. C. de curſu pu. l. non patimur.

g Compellatur. C. de bo. que li. cū non ſolū. §. vbi autem. C. de iudi. prouperandū. §. ſinaūt

h Oēs aūt. vendicari: vt. ſ. vt nulli iudi. §. ſi quis vero. col. ix.

i Rub. De ſanctiſſimis epis. t ℔ dicitur. j. e. vſq; ad §. clericos.

k Reuerendiſſimis. hoc dicitur. j. eo. §. clericos. vſq; ad. §. iubemus.

l Monachis. ℔ dicit. j. e. iubemus vſq; ad fi. conſtitutionis.

q̄ debeāt oia vſq; ad ſui pñtiā agere q̄ poſſint ipſi iudices facere citra tñ nouiſſimū ſupplicīū aut mēbrū ciſſionē. Sed ſi q̄s ex iudicib⁹ p̄z iuſſiōem nr̄az i aliā regionē mittat liceat ei p ſimilē modū loci p̄uatorē ſuū facere

¶ Oēs iudices p ſe requirere debēt deliquētes t nō p latronū iſecutores. pena p̄ faciētib⁹ imponēte t iudices p. puicią dñt. pficiſci eor admiſtratiōe finita. l. dieb⁹ dñt i. puicia pmanere niſi ex p̄cipis iuſſiōe ad aliā vocent. al's leſo ſacro pſtito oē dānū ſm q̄d iurauerit p̄ſtare dz t pene pecuniarie fiſco applicari debēt. h. d. bar.

Jubem⁹ aūt ℔ oēs iudices tā militares q̄ ciuiles p ſe req̄rere eos q̄ latrocinia aut violētias aut rapias rerū aut feminaꝝ aut alia q̄libet i puicię illicita cōmittūt t ſupplicia eis legitia iferre neq; p his cāis accipe aliq̄d conſuetudinis noīe vt oēs vndiq; nr̄i collatores illeſi ſeruēt. Nō ei pmittim⁹ cuilibet maiori aut minori militari iudici aut latronū inſecutores aut violētiaꝝ ihibitores aut tribunos p talib⁹ cāis i puicię ordinare aut q̄ debeāt aliq̄s examinare vt nō p tales occaſiōes ap̄liores violētie iferant puicialib⁹. Si q̄s aūt iudicuz hoc nō cuſtodierit cognoſcat nō ſoluz cōmiſſo ſibi cingulo ſpoliādū: ſz. x. lib. auri penā exoluere eo q; p̄ſūpſerit talē cāz aſſumere. poſt tormēta vo t p fiſcatōez ſubſtātie i exiliū redigēdo t i exiliū relegādo. Ad hoc iubem⁹ puiciaꝝ iudices t officia eoꝝ ſi q̄n de ciuitate ad ciuitatē venīūt neq; āgariſs neq; deſcriptiōib⁹ aut aliis expēſis collatores grauare. Sz ex deputat ſibi de fiſco annonis ſibi expēſas facere. Sup hoc ſācim⁹ puiciaꝝ iudices oib⁹ mōis p⁹ depoſitōez cīguli. l. dies i puicię cōmorari t quēliōes aliq̄s ō ſe mouētib⁹ rñdere. Si vo cōtigerit aliq; ex eis añ cōpletos. l. dies deſerere puiciā iubem⁹ oēs ab eo dānū aliq̄d paſſos ſimul igredi apd ſciſſimū metropoleos ēpm eiuſdē puicie t ſubgeſtis monumētoꝝ vnū quēq; tāgēte ſctā euāgelia palā facere illata diſpendia t ex illi⁹ ſubſtātia ō quē talia facta ſūt monumēta oē dānū leſis reſtitui puidētia t p̄iculo p tp̄s p̄fectorū eiuſdē puicie ſciētib⁹ q̄ſi hoc cōplere neglexerit ipe de pp̄rijs facultatib⁹ oia dāna leſis reſtituere cōpellat. §Si q̄s autē ex iudicib⁹ puiciaruz aut euocet ad aliā adminiſtratiōez aut op⁹ ad aliā puinciā ei credat. iubem⁹ eū legitio procuratore ꝓſtituto quēliōes ꝓponētib⁹ p dānis rñdere q; niſi fecerit ſācim⁹ monu mēta apd ſctiſſimū ep̄z ſicut ſupius dictū eſt agi t p dānis illatis ei⁹ iurātib⁹ p̄z geſtorū virtutē oē dānū reddi puidētia ſil'r t p̄iculo p tp̄s p̄fectorū vniuſcuiuſq; puicie ōctarū oēs aūt pecuniarias pēas q̄ pñti lege ōtinent a comite p tp̄s puatarū rerū erigi eos q̄ pñtē legē nō ſeruāt t nr̄o fiſco vēdicari ſācim⁹ q̄ niſi eas vēdicauerit ipe cū adminſtrante ſibi ſchola ex ꝓpria facultate hmōi quātitatē ſoluere cogit. Que igit p pñtē legē nr̄am ſalutarē i ꝑpetuū pvtilitate valitura t ſtatu nr̄oꝝ collatorū diſpoſuim⁹ tua gl'ia iuiolata t īmota p oia ſeruare feſtinet t ad oīz noticiā puenire faciat edictis q̄dem i hac regia ciuitate ſolēniter ꝓpoſitis ꝓceptis aūt apd clariſſimos puicia rū iudices directis vt p eos oib⁹ collatorib⁹ manifeſta fiant.

De ſanctiſſimis epiſcopis t deo amabilib⁹ t reuerendiſſimis p̄ſbyteris t clericis t monachis.

¶ Epiſcopi debēt eligi forma hic tradita. t ſi hi ad quos electio ſpectat eligere negligāt per ſex menſes. electio deuoluit ad ſupiorem. t ſi electꝰ fuerit poſt electionē de crimīe accuſatus ordinario deferri debet. de crimine iudicet. t eps nō p pecuniā ſz meritis eligi dz p cōſuetudine tñ dz dare pecuniā a iure ſtatutā penā p̄ faciētib⁹ imminente. itē ordinat⁹ in ēpm a ſeruili t ab aſcripticia liberat fortuna t a patria ptāte. h. d. Bar.

Imperator iuſti. augu. petro glorioſiſſimo prępo.

DEgubernatiōem t p̄iuilegiis aliiſq; diuerſis capitulis ad ſctiſſimas eccl'ias t alias venerabiles domos p̄tinētib⁹ iā q̄dā diſpoſuim⁹ ſup ſanctiſſimis aūt epis t clericis t monachis dudū i diuerſis ꝓſtitutōibus a diſpoſita cū cōpetēti correctōe hac cōpręhēdere lege pſpexim⁹. Sācimus b ergo q̄ties op⁹ fuerit ēpm ordinare clericos et p̄mates ciuitatis cui⁹ futur⁹ eſt eps ordinari mor decreta i trib⁹ pſonis facere ꝓpoſitis c eis ſacroſctis euangeliis piculo ſuaꝝ aiaꝝ dicētes d in ipis decretis e q̄ neq; p aliquā datiōnē aut ꝓpter aliquā p̄miſſiōez aut amicitiā aut p aliā qualibz cām ſciētes eos f recte t catholice fidei t honeſte cēvite lr̄as noſſe hos elegerūt t q̄ neq; vxorē neq; filios aliq̄ eoꝝ habent neq; ꝓcubinā g aut filios naturales cognoſcunt h eos hūiſſe aut habere. Sz t ſi p̄rius vxorē aliq̄s ex eis hūit t ipam vnā t p̄imā t neq; viduā neq; viro ꝓiūctā i neq; legib⁹ aut ſacris ꝓſtitutōib⁹ k iterdictā. Si neq; curialē aut officialē hūc l eſſe cognoſcūt: aut ſi curiali vl' officiali ſubiacet fortune ſciūt eū m i monaſterio nō min⁹. xv. an. monaſticā ꝓuerſatōnē ipleſſe. ℔ hoc n q̄z decretis o oportet iferri q̄ nō min⁹ q̄. xxxv. etat ānos hz is q̄ eligit ab eis cognoſcūt p ſonas vt ex triū pſonaꝝ p q̄bus talia

De ſanctis, epiſ. cviij.

DE gubernatiōe. diſpoſuimus: vt ſ. de non ali. t. ſ. de ec. ti. t. ſ. de eccle. re. i mo. ali. accur.

a Conſtitutionibus. vt ſ. quomodo oportet epiſco. t. ſ. de mona. t. ſ. vt cle. ap. p̄prios ep. t. ſ. apud quos oportet.

b Sancimus. primates ſ. eccleſiaſticos: vt archipreſbyteros t archidiaconos qui p̄mates eccleſiaſtici dicuntur. vt. ſ. e. §. ſancimus autem reuerendiſſimo. non loquitur de laicis: quia illi nō debēt eligere: ſed facta electione debent cōſentire: vt in decret. xiij. di. c. docendus. t. lxxxij. di. c. nullus. t. c. non eſt.

c Propoſitis non tactis ſic j. e. §. nulli.

d Dicētes. dicti p̄imates.

e Decretis. in quibus eligunt illos tres.

f Eos. electores futuros.

g Concubinā. ſic eſt in quolibet clerico. vt j. eo. §. clericos autem. t facit ſ. quō oportet epi. §. hoc de deo. t. §. ſancimus.

h Cognoſcunt. quē electuri ſunt in ēpm. t. pri. i nuit azo. t ſic inepte mutat materiā. Er trium. ſic conſtrue. vt electiōe triū rē. t ſic not. q̄ xxxv. an. oportet habeī ēps ſicut t preſbyter. vt j. e. §. preſbyterū. itez no. q̄ tres debent eligere: ſufficit tñ in duos conſentire vt C. de decur. l. nominationū. et ideo tres t non quattuor vl' duo: quia naturaliter hoies diſcordant. t in illis caſibus poſſet eſſe q; nō cōuenīretur pars maior. vt. ff. de ar. itē ſi vnus §. principaliter.

i Coniunctam. olim.

k Conſtitutionib⁹. i. ſcenicam. vt i nouellis. e. ti.

l ℔ Dunc eſſe. ſ. futurā electionem.

m Eum. electum.

n ℔ Hoc. ſ. de electoribus nūc de eligendo incipit.

o Decretis. q̄ per ſe eligunt dicti electores.

p Ordinek.puta archi epiſcopi.

q Ordinātis.nā depo nunk ſi talis nō eſſet.

r Retineat.oli econtra tres retinebat. ⁊ quartā curie dabat: vt.ſ. quō oz epi.§.neq; ex officio: ⁊.j. e.§.ſed hoc quidem.

s Damus.cū alijs licet oli laicus nō eligerek: vt ſ. quō oz epi.§.igitur.

t Ordinek: ſed hodie ſ correctū eſt iure canonū nā nō eſt eligēdus i epm niſi fuerit ante diaconus aut preſbyter aut in ſubdiū ſubdiacon⁹: vt ī de cre.di.lxi.c.vl.ſz poſtulari pōt.vt di.lxi.oſius: ſed hodie ſubdiaconus ſine poſtulatione ipō iure eligitur. vt ex de tem.oz.c.a multis.

v Qui em̄.ridiculū eſt em̄ eos velle docere qui nōdum dicere didicerūt vt ait tull⁹ ⁊ hic ⁊ ad.ff. de ed̄.ſi quis ex.§. prohibet. ⁊.C. de epi.⁊.cle. l. cū clericis.§.ipe vo.⁊.ſ. cōſti.q̄ de dig.ibi cū nanq; ⁊c. ⁊.ff.ad.l.iul.de adulte.ſi vxor.§.iudex.

x Una.vnus ergo.p oībus eligit: vt.ff.qd cuiusq; vni.l.itē.§.i.⁊.ſ. de q̄ſto.§.i.⁊ ar.C. cōia de le. l.ſi duob⁹.⁊ arg.ff. de iu. nonnunq;.

y Si vo competit.i. is cui congruit. eſt aūt is q̄ preeſt epō archiepūs vel ſimilis: ſz hodie vſq; ad tres mēſes: vt ex de elec. c.cum nobis olim.

z Ordinek.puta q⁹ per ſuffragiū eſt electus vt.j. §.pre omnibus.

a Si quis aūt. ad ordinationē deficiēte.i. differēte vſq; ad tres menſes nā interī nulla faciēda ē examinatio cū accuſator deſiſtit. vt i nouellis. e. ti. ⁊ facit ad.§.iſtuz.ſ. quō oz epiſ.§.ſi q̄s aūt.⁊.§. ſi tamen.⁊.§.ſi vero.

b Examinatōez.ſ. accuſatōis q̄ inferk epō eligēdo. Si q̄s aūt ſupius: vt ſ. e.§.ſi q̄s aūt. circa fi.

c Preoībus aūt aliaq; dati ſiue ab ordinato ſiue ab alio. ar. ff. de calū. l. generaliter: ⁊ facit. C. e. ſi quēq;. ⁊.ſ. quō oportet epi.§.ſed neq;.⁊.§.⁊ hāc ſed quid ſi ignorauit electus. nī. debz cum ſcit renunciare in manu conſecrantis. ⁊ tūc ipe eū pōt reeligere: vt.i.q.v.c. preſentium.

decreta facta ſūt melior ordinek^p electiōe ⁊ piculo ordinātis curialē vo vel officialē q̄ ſicut dictū eſt.xv.an. i monaſterio ꝓuerſat⁹ eſt ⁊ ad epatū ꝓuocat⁹ libeq; eē ꝓpria fortuna: ita tm̄ vt liberat⁹ a curia quartā ptē ſue ſubſtātie retineat^r reliq̄s ei⁹ reb⁹ ſm nām legē curie ⁊ fiſco vendicādis. Nam⁹^s aūt lniam decreta faciētib⁹ ſi quēpiā laicoq; p̄ter curialē ⁊ officialē dignū memorata electiōe eē putauit hūc cū alijs duob⁹ clericis aut mōachis eligere aut ſi laic⁹ hoc mō ad epatū eligak ⁊ nō repēte epūs ordinek^t: ſz prio clericis nō min⁹ trib⁹ menſib⁹ ꝓnumerek: ⁊ ita ſctās regulas ⁊ q̄tidianū eccl'ie miniſteriū edoctus epūs ordinek. q̄ em̄^v alios dz docere poſt ordinatōez ab alijs doceri nō dz. ſi vo vt euenerit ī q̄buſdā locis nō ꝛueniāk tres ꝓſone ad talem electōez oportune liceat decreta faciētib⁹ i duab⁹ ⁊ i vna^k ꝓſona decretū facere oēs eos tm̄ dictas ⁊ nobis habētes teſtatōes. Si vo^x q̄ dōnt epz eligere citi⁹ ipa decreta itra. vi. menſes nō faciāt tūc piculo ꝓprie aīe ille quē cōpetit ordinare epz ordinet oīb⁹ alijs q̄ dixim⁹ obſeruādis. Si q̄ſaūt citra memorata obſeruatōez epūs ordinek^y iubem⁹ hūc oīb⁹ mōis epatu depelli. Sed ēt illū q̄ ꝓpk hec p̄ſūpſerit ordiare ſegregari vno anno a ſacro miniſterio ⁊ oēm ei⁹ ſubſtātiā q̄ q̄libz tpe aut mō i ei⁹ dōnium ꝺducta ē ꝓpter culpā quā fecit dño eccl'ie cui⁹ epūs ē vēdicari. Si q̄s aūt electū ad ordinatōez epatus accuſauerit i q̄libet cā q̄ poſſit fz legesaut canones ei⁹ ipedire ordinatōez differak hmōi ordinatio ⁊ pri⁹ ꝯ eū ꝓpoſitā cām ſiue pūte accuſatore ⁊ ab eo ꝓpoſitā cām exequēte ſiue ēt differēte tres mēſes ſuā accuſatōez implere diligēter examinari ab alio q̄ futur⁹ erat epūs ordinari. ⁊ ſiq̄dem obnoxiū eū accuſator ꝛueneriť phibeak ordinatio. Si vo obnoxi⁹ non oīndak ordinatio q̄dē nō ipediak accuſator aūt ſiue nō ꝓbauerit ſiue ēt effugit ꝓpoſitā a ſe accuſatōez a ꝓpria i q̄ hitat abijciak. Si q̄s autē^z añ examinatiōez⁹ accuſatū ordinauerit ordinatus q̄dē a ſacerdotio repellak. Qui vo talē ordiare feſtinauerit ſup ius dicte ſubiaceat pene tā manuali phibitōe ſacri miniſterij q̄ ēt vt oēs ei⁹ res eccl'ie vēdicēk. Pre omnib⁹^a illud ſeruari ſācim⁹ vt nullus aut p ſuffragiū auri aut aliaq; rū epūs ordinek ſi q̄d aūt tale cōmitak ipos dantes ⁊ accipiētes ⁊ mediatores eoq; ꝑm ſacras ſcripturas ⁊ ſacras regulas dānationi ſubijciūk ⁊ ꝓpterea ⁊ q̄ dat ⁊ q̄ accipit ⁊ mediator ei⁹ fact⁹ ſacerdotij aut cinguli honore clerici remoueank. Nō aūt p hac cā datū eſt eccl'ie illi⁹ vēdicek cui⁹ voluit ſacerdotiū cōparare. Si vo^b laic⁹ forte p hac cā aliq̄d accipiat vt mediator rerū fact⁹ datas res i duplū eū exigi iubem⁹ eccl'ie vēdicādas. Nō ſolū aūt q̄ fz hūc modū dank vendicari p̄cipim⁹: ſz etiā oēm cautōez p hoc q̄libet mō expoſitā ⁊ pignoq; vel fideiuſſoq; datiōem vel oblatōez ⁊ oēm quālibet aliā cautionē vacare ſācim⁹. Et q̄ ſup hoc p̄miſſionē accepit nō ſolū pfeſſionez reddat ſz ēt aliō tm̄ quātū pfeſſio ꝓtinet exigak q̄ nō debz eccl'ie dari. Si q̄s^c aūt epoq; ſiue añ ſuā ordinatōez ſiue p⁹ ordinatōez voluerit ꝓprias res aut ptē eaq; eccl'ie offerre cui⁹ ſacerdotiū accepit nō phibemus ⁊ oi ꝺdēnatiōe ⁊ pena p̄ntis legis libeq; eū ſācim⁹: ſz ēt oi laude dignū iudicauim⁹ qm̄ hec nō ē exēptio ſz oblatio. Pro ꝓſuetudinib⁹^d aūt illa ſola p̄mittim⁹ ꝓberi ab ordinatis epīs q̄ ſubſequēter p̄nti legi iſerta ſūt. Jubem⁹ igit' btiſſimos archiepos ⁊ patriarchas hoc eſt ſenioris Rome^e ⁊ ꝓſtātinopoleos ⁊ alexādrine ⁊ theopoleos^f ⁊ hieroſolimoq; ſiq̄dez hec ꝓſuetudo hz epīs ⁊ clericis i eoq; ordinatōez nō min⁹ q̄. xx. lib. auri dari ipa ſolūmodo ꝓberi q̄ ꝓſuetudo recognoſcit plus aūt ab hac quātitate nihil ſupra. xx. li. auri ꝓberi metropolitas aūt a ꝓpria ſynodo aut btiſſimis p̄triarchis ordinatos ⁊ alios oēs epos q̄ aut a p̄triarchis aut metropolitis ordinank dare ꝓ itroniſticis q̄dē ſolidos. c. notarijs aut ordinātis ⁊ alijs miniſtrātib⁹ ei⁹ ſolēniter accipientib⁹ ſolidos. ccc. Si vo eccl'ie reddit⁹ min⁹ q̄dē q̄. xxx. auri lib. ꝓ annū reddat nō minus^a aūt x. p itroniſticis ſolidos. cc. Si vo minus q̄. v. nō min⁹ aūt duas auri lib. eccl'ie reddit⁹ hēat ꝓ itroniſticis^b ſol. x. ⁊. viij. oīb⁹ autē ex ꝓſuetudine ꝓticipiētibus ſol. xxiij. Si aūt min⁹ tres nō aūt min⁹ q̄ duas auri lib. quātitas reddituū eccleſie cōperiak dare ꝓ itroniſticis q̄dē ſol. xij. ꝓ oī vero alia ꝓſuetudie ſol. vi. epm em̄ eccl'ie minus duas auri libras redditur⁹ habentē neq; ꝓ itroniſticis neq; ꝓ alia q̄libet ꝓſuetudine dare aliq̄d p̄mittim⁹. Hec autē^d q̄ pbere diſpoſuim⁹ primus preſbyter ordinātis epi ⁊ archidiacon⁹

b Si vero fideiuſſor. no. par delictū dediſſe ⁊ promiſiſſe. vt hic. ⁊.ſ. quō oportet epiſ.§. ſed neq;.⁊.§.⁊ hanc. ⁊ C. ad.l.fal.l.fi.

c Si quis autem oblatio. q̄ ſi ita dixit palaz offero vt eligar in epz licitū eſt eis ſm to. vt.ff. de pol.l.i.§. nō ſēper: ⁊.ff. de offi. p̄to. barbarius.

d Pro conſuetudinibus. ſ. q⁹ ſic eſt cōſuetudo ⁊ bona vt in aliquo ſeruetur vt ſubijcit. ſec⁹ ſi eſſet mala. nā nō ideo p̄ſtarenk: qō eſſet cōſuetudo. vt ſ. vt nulli iu. i. i. col. ibi male enim ⁊c. q̄ eſt contra.

e Rome. i. papaz romanū. vt in nouellis. e. ti. ⁊ iſte vere dat romanis: ſz hic nō ſm formaz huius ti.

f Theopoleos. i. antiochie.

a Non aūt. i. non minus.

b Pro introniſticis. i. p cathedratico. vt in nouellis. eo. ti.

c Permittimus. ſic alꝫ pvili cā nō preſtantur ſportule: vt de iu. §. ne autem. in fi.

d Hec autē. preſbyter qui archipſbyter dicitur ab archos qō ē pnceps quaſi maior inter alios preſbyteros

e Datis, als donatis. f Sed hec quidē predictā q̄. v. annis steterint in monasterio: vt dixi. s̄. e. sed nec q̄. t. §. curialem.

g Disposuimus. vt. s̄. de ec. t. §. interdicimus. h Sue. vt. s̄, cōsti. q̄ de dig. §. illud. i Presbyteris. vel presbyteros.

k Diaconis. vel diaconos. l Subdiaconis. vl̄ subdiaconos

m Cognationis. vel agnationis cū hodie non sit differētia: vt. s̄. de here. ab intest. §. ex his.

n Permittimus. aliud i milite secularī q̄ nullo mō admittit. vt isti. de ex cu. tu. §. idē t in milite: sz nunq̄d pōt esse testamētarius vel datiu⁹. rñ. non vt hic a p̄rio. ar. ff. de off. eius cui mā. est iur. l. i §. i.

o Hec fecerit. i. si declarat hoc. j. iij. mēses ergo si non fecerit p̄iudicat sibi in alijs fm. p. t est p eo. s̄. de hes. t fal. §. non autē. t ff. de of. ei⁹ cui mā. est iurisdi. l. i. sz io. t py. ō. dicūt eīm si bi alia p̄iudicare. C. de excu. tu. l. vo lūtaria. t. C. ō his q̄ spō. mu. su. l. ij. et q̄ hic dicit. t si q̄s hec fecerit t̄c. expo nūt. i. si eā tutelā su sceperūt solēniter: nec eīm aliter susci pere dz nullā circa aliā t̄c. hoc aūt p̄i uilegiū clerici hñt q̄ stāt vt clerici nō als. vt. C. de epi. t cle. l. generaliter: sz quid de lectore et cantore t alijs cle ricis qui non p̄ro hibentur. rñ. sz io. vocari possunt cō muni iur. sz leges non.

p Aliū autē. q. d. clericus vt subijcat §. ibi ēpm autem.

q Publicax. scz vectigalium.

r Domus. scz no stre p̄uate.

s Litis. etiam cu iuslibet.

t Causis. s. predictis publicis t alijs. t dic exemplus: vt in publicis salinis. aut argentifodinis vl̄ si lib⁹. nā hec publica sūt: vt ff. de. ỹ. sig. l. iter. t ff. ō pu. l. sz hi. i p̄n. t. ff. de ỹ. sig. l. iter: sz hiconom⁹ vī ad suscipiētes ex ꝓsuetudine p̄cipienti bus diuidant hec. Igit⁹ iubem⁹ hec oībus modis obseruari vt nō ex ta libus occasiōibus ecclie debitis p̄e grauent⁹ t sacerdotia venalia fiant Si q̄s aūt vltra quātitatez a nobis diffinitā p̄ itronisticis aut ꝓsuetudi nibus q̄libet mō p̄esumat accipe iu bemus q̄cq̄d plus accepit triplū ex reb⁹ eius vēdicari eccl'ie datis. c Sz hec q̄dem⁹ p ēpoꝝ ordinatōe dicta sunt. Post ordinatiōem vo seruili t ascripticia fortuna ēpos liberos eē p̄ecipim⁹ nisi curialis aut officialis circa predictā obseruatiōez ordinēt tales enim ēpatu remotos curie aut officio restitui iubem⁹ vt non ex tali fortuna sacerdotio fiat iniuria. Illos aūt q̄ añ hāc nr̄az legē ex curiali fortuna inuenīūtur ēpi ordinati hu iusmodi q̄dē fortuna liberos esse: le gitimā vero partē ex p̄p̄ijs reb⁹ cu rie t fisco dari sic tñ vt nullā īmuta tionē eccl'iastica iura sustineāt in re bus quas in ēpatu acq̄sitas eccl'esie eoꝝ cōpetere dispositimus s. Si vo cōtigerit ordinatū ēpz sub p̄p̄ijs pa rētis ptāte eē ex ipsa ordinatōe sue⁹ potestatis sit.

¶ Epi. t mona. tutele t cure officiū āterdicit⁹ p̄s byteris aūt t alijs clericis p̄mittit⁹ i aliq̄bus ca sibus. regulariť aūt p̄ his eccl'esijs secularia ne gocia interdicunt⁹. fallit in certis casib⁹ a iure p̄ missis pena ꝑ facientibus īminente. h. d. Bar.

Deo amabiles aūt ēpos t mona chos ex nulla lege tutores aut cura tores cuicūq̄ p̄sone fieri p̄mittimus p̄resbyteros t aūt t diaconos k t sub diaconos l iure t lege cognatōis tu telā aut curā suscipe hēditatis p̄mit tim⁹ p̄p̄rio t solo ḡdu cognatiōis m ad tutelā t curā vocatis t hmōi su scipe admīstratōez p̄mittimus. n Si tñ intra. iij. mēses ex quo vocati sūt ad cōpetētez iudicē scripto declarāt talē admīstratōez p̄p̄ria volūtate suscipere t si q̄s eoꝝ forsan hec fece rit o nullū ex hac i alia tutela aut cu ria p̄eiudiciū patiat⁹. Aliū aūt p fieri susceptorē aut exactorē fiscaliū fun ctionū aut ꝓductorez publicarum q aut alienax possessionū aut curato rē domus r aut p̄curatorē litis s aut fideiussorē p talib⁹ causis t ēpm aut hiconomū aut aliū clericū cuiuslibz gradus aut monachū v p̄p̄rio noīe aut eccl'ie aut monasterij subire nō sinim⁹ vt nō p hāc occasionē t sctis domibus dānū fiat t sacra ministe rīa ipediant⁹. Si aūt⁸ eccl'ijs aut mo nasterijs possessiōes q̄dā adiacētes inuenīant⁹ t voluerit dispēsatores ipsarū venerabiliū domoꝝ in cōduc tionē aut ēptionē aut emphiteosiz has accipe tūc oībus clericis t mo nachis p alijs causis i ipo instrumē to subiectis monumētoꝝ ꝓsentiēti bus t manifestātib⁹ p vtilitate ve nerabiliū domoꝝ hoc fieri talē con ductionē t emphiteosim p̄cedere sinim⁹: sed etiā ipis sctissimis eccl'ijs t alijs venerabilib⁹ domib⁹ damus lniam ꝓductiōes t emphiteoses fa cere adinuicē y t clericis sil'r p̄p̄rias eccl'iarū possessiones ꝓducere z t gu bernare cū voluntate tm ēpi t hico nomi p̄mittimus exceptis p̄sonis t quas p aliā legē hoc facere p̄hibui mus. Si q̄s aūt ꝓtra ea q̄ dicta sunt aliquid fecerit si q̄dē ēps fuerit oēs eius res ex qualibet cā vel p̄sona si ue ante ēpatuz sive post hec fuerint ad eū venientes eius eccl'ie vendicari sancim⁹. Si aūt hiconom⁹ ꝑ aut alij clerici fuerint hoc delinquētes pecu niariā eos penā qualē ēps eoꝝ p̄o bauerit exigi eccl'ie vēdicandā eum etiā q̄ ꝓductionē theloneoꝝ aut cu iuslibet possessionis aut publicarū collationū p̄ceptionē aut exactiōez aut sollicitudinē dom⁹ hoc creden tes aut fideiussores eos p memora tis causis suscipientes nullā cōtra ec clesiā aut monasteriuz aut res eius aut gubernationuz aut cōtra alias p̄sonas q̄bus crediderint aut cōtra facultates aut fideiussores eoꝝ ha beāt actionē. Illi a vero q̄ publicaꝝ collationū aut tributoꝝ susceptōez aut ꝓductionē aut exactōez memo ratis p̄sonis crediderit b aut fideius sores eos acceperit si qō publicū dā nū cōtingat hoc ex p̄p̄ria facultate restituere cōpelluntur.

¶ Nulli licet ēpos coram se ad testimoniū cōpel lere: sed ad eos remittere dz vt p̄positis euāge lijs dicāt t a iudice in iudicio venire cogēdi nō sunt pena ꝑ facientibus īminente. h. d. Bar.

Nulli vo c iudicū licebit deo ama biles ēpos cogere ad iudiciū veni re p eis exhibēdo testimoniō: sed iu dex mittat ad eos quosdā ex p̄sonis ministrantiū sibi vt p̄positis d sacris euangelijs fm qō decet sacerdotes dicant q̄ nouerint. Sed nec p qua libet pecuniaria cā vl̄ criminali ēpm ad iudicē ciuilē aut militarē inuitu p̄ducere vel exhibere citra iperialē mittendus ad fideiussionē: vt. C. de epi. t cle. cū clericis. §. memorati. q̄ est cōtra. t ex de fideiuss. c. pe. t fi. so. hic spāle hīs casib⁹ loq̄tur vt b inuit b p talib⁹ cāis t c. itē vī q̄ possit eē p̄curator litis sicut est hiconom⁹: vt. j. §. sportulax. i fi. q̄ est ꝑ sol. b spāle hīs casib⁹ vt dixi. not. g clericū ab hmōi actib⁹ p̄hiberi. idē de p̄curatore. l. militē. idē de curiali: vt. C. loca. l. curia lis. idē de tutore: vt. C. ne tu. vel cu. l. i.

v Monachū. mōachū aūt dico q̄ plus est etiā ecclesie vel monasterij.

x Si aūt adiacētes. i. cō fines: vt in nouellis. e. ti.

y Sed etiā adinuicē. vt s̄. de nō ali. §. hoc vero iu bemus. t. s̄. vt dece. non fi. §. illud.

z Conducere. repete da mus licentiam.

t Personis. i. hiconomis t eiꝰ cognatis. ut. s̄. ō al. t ēph. §. hiconomis t ō hac. l hic dicit: vl̄ dic q̄ de hereticis hic dicit q̄bus nō potest dari ab ecclesia. vt. s̄. de ec. ti. §. iubemus. t sic de ista facit mentionem.

ɔ Si aūt hiconomi. p bauerint. i. ipo suerint vl̄ statuerint. al's arg. C. de mō mul. l. fi. theloneoꝝ q̄ dē habēt theloneoꝝ t q̄ dā thelonicoꝝ. t exponit al'. i. mēsuraꝝ publico lo co positarū. tu dic telo. i. vectigaliū. t erit sensus huius littere: q̄ credentes eis. s. predictis clericis q̄ cōducunt vectigal q. d. locando eis credentes vel condu. cuiuslibet publici aut p̄ceptionē publicarum collationū. aut exac. aut solli. dom⁹. selz nostre p̄uate vt dixit. s̄. §. aliud. aut suscipiente eos fideiussores t̄c. nullam actionem.

a Illi vero. cōpelluntur ne fiscus dānū patiatur. vt ar. s̄. vt nulli iudi. §. et hoc vero iubemus.

b Crediderit. vt sive publici administratores ad quos p̄tinet facere tales locationes.

c Nulli vo testimonio. vt. C. e. ti. nec honore. aliq̄ aūt cōpelluntur venire si sunt de eadē p̄uincia al's nō. nisi in cā criminali: vt s̄. de testi. §. qm̄. in fi.

d Propositis. sz nō tactis fm io. sic t in iudice: C. de iudi. l. rē nō no. itez ex eo q̄ dicit dicant q̄ no uerint. no. duo p̄mū q̄a testis veritatē dz dicere. nō aūt q̄ credat tm̄: vt. s̄. de here. t fal. §. si vero ab sunt. t. C. de testi. l. testiū. secus i iuramēto calūnie vt. C. ō iur. calū. l. ij. §. q̄ō

obseruari ſm no. ex eo q̄ indiffinite dicit q̄ pȳtra q̄ parte debeāt testimoniū inferre ſicut ⁊ alibi dicitur q̄ veritatē nō debz suppȝimere: vt. C. e. l. pȝesbyteri. ⁊. §. de test. §. ſi vero igno. in ſi. §. ⁊ hec oia in pecuniarijs. itē ad iudicē ſpectat inquirere veritatez: vt. C. de eden. l. ij. hic tū ſi iuramento dixerit ſe nihil ſcire audiē: vt arg. ff. de re iu. l. ſi vni.

e Tale. q̄ epūs veniat coram iudice ad dicendum testimoniū.

a Jnterdicim⁹. litteris. ſic. C. ō epi. ⁊ cle. ſi qua p. ⁊. §. vt dif. iudi. in pȝin.

b Si vero. hec q̄ dicuntur h̄. ⁊. §. pȝi. §. ⁊. §. quō opȝtet. §. illud. ⁊. §. non aliter. ⁊. §. vt nul. fab ȝic. ozd. §. illud.

c Diffinitū. ſ. xxx. dieruz in vnaquaq̄ dilatiōe. §. de liti. §. oēm aūt.

d Jnterdicimus aūt. ſcematis. i. ordis ſcema em̄ pro ordine plerūq̄ ponitur. §. vt cū de appel. co. §. ſi vero liberi. ⁊ facit ad hunc. §. C. e. l. placet. ⁊. l. decernimus quid de ſcachis. rū. possunt cum nō fortune virū: ſed naturali ingenio consistat ille ludus. itē nunq̄d gratis ad tabulas potest. respō. non cum etiam spectacula hoc pȝohibent.

ſussionē pmittim⁹: ſed iudicē q̄ tale aliq̄d ſiue ex ſcripto ſiue ex nō ſcripto pȝesūpserit ipetrare post ciguli p̄uationez. xx. auri lib. penā exoluere iubem⁹ eccl'ie cui⁹ epūs pduci aut exhiberi iussus est executorē ſil'r post ciguli pȝiuationē ⁊ verberib⁹ subdē dū ⁊ in exiliū deportandū.

¶ Epi in ſuis eccleſijs debēt residētiā facere ⁊ eas nō relinquere ſine ſupioȝis litteris vel ſine pȝincipis iuſſione ⁊ tūc nō ampli⁹ vno āno pena ℈ faciētibus imminente. itē patriarche ⁊ archiepi debēt oēs ſub ſe cōſtitutos oī anno ad ſe p uocare ⁊ exponere q̄ agenda ſunt. itē epi vl' cle. ad tabu. ludere vel ludi pticipes vl' ſpoȝtu. fieri phibēt. nec nō cogēdus est epūs clericū ſuuz ab eccleſia dimittere ⁊ alij tradere. h. d. Bar.

Jnterdicim⁹ aūt deo amabilibus epis pȝias relinquere eccl'ias ⁊ ad alias regiōes venire. Si vero neceſſitas faciēdi hoc ȝtigerit nō aliē nisi cū lr̄is beatiſſimoȝ pȝiarche aut metropolite aut p ip̄erialē videlicet iussionem hoc faciāt. ita tñ nec illis epis q̄ sub btiſſimo archiepo ostāti nopoleos ⁊ pȝiarchis fuerit lz citra pmiſſionē eius aut nr̄e iussionis ei⁹ ad regiā ciuitatē venire. Si vero b ⁊ hic ſm hūc modū epūs cuiuscūq̄ loci pfectus fuerit nō āplius vno anno ſuā relinquat eccl'iam. Epūs aut tē i regiā ciuitatē ſicut dictū est venientes cuiuslibet fuerit dioceſis pȝeoibus ire ad btiſſimū archiepm cōſtantinopoleos ⁊ ad pȝiarchā ⁊ ita p eū ad nr̄am introire trāquillitatē. Citra aūt hāc nr̄am diſpoſitionem aut pficiſcentibus aut vltra diffinitū c vnius anni tūs extra ſuā eccl'iaz facientib⁹ moȝā pȝimū q̄dem nō ministrari ab hiconomis ppȝie eccl'ie expenſas deide admonere eos p litteras ſacerdotū ſub q̄bus agunt vt reuertāt ad ſuas eccl'ias differētes autē reuerti ſm ſctās reuocari regulas ⁊ niſi intra diffinituz a ſacris canonibus tūs reuertant ad ſuas eccleſias ipos q̄dem ab epatu expelli alios aūt pro eis meliȝes ordinari ſm pntis legis virtutē hoc ipm ⁊ ſuper clericis valituruū cuiuscūq̄ ordinis fuerint aut miſterij. Ut aūt ois eccl'iaſticus ſtatus ⁊ ſacre regule diligēter cuſtodiant iubem⁹ vnūquēq̄ beatū archiepm ⁊ pȝiarchā ⁊ metropolitā ſctiſſimos epos ſub ſe cōſtitutos in eadē ppicia ſemel aut ſecūdo p ſingulos annos ad ſe cōuocare ⁊ oēs cās ſubtiliter examinare quas epi aut clerici aut mōachi adinuicē habeant eoſq̄ diſponere ⁊ ſuper hoc q̄cquid extra regulas a quacūq̄ pſona delinq̄tur emēdari. Jnterdicim⁹ d aūt ſctis epis ⁊ pȝesbyteris ⁊ diaconib⁹ ⁊ ſubdiaconibus lectoȝib⁹ ⁊ oī alij cuiuslibet venerādi collegij aut ſcematis ad tabulas ludere: aut alijs ludentibus pticipes aut inſpectoȝes fieri aut ad q̄libet ſpectaculoȝ ſpectādi gr̄a venire. Si q̄s aūt ex eis hoc deliq̄rit iubemus hūc in trib⁹ annis venerabili miniſterio phiberi ⁊ monaſterio redigi. Si aūt i medio tpe oñderit dignam ſui vitij pniam liceat ⁊ ſacerdoti ſub quo cōſtitutus ē minuere tūs ⁊ hūc rurſus ppȝio reddere miniſterio ſcientibus quoq̄ ſctiſſimis epis debētibus hoc vindicare: q̄ ſi tale aliq̄d agnoſcētes nō vindicauerit ipi rōnē deo p tali cā pſoluēt. Nullū autem epz inuitū cogi quēlibet clericū ſub ſe cōſtitutū de ppȝio clero dimittere ⁊ dare alij.

¶ Epi ⁊ pȝesbyteri ſine iuſta cā aliquē excōicare ñ debēt al's ſi fit abſolutio a ſupioȝe fieri dz itē epis nō lz ppȝijs manib⁹ aliquē pcutere. itē epūs ab epo repulſus ad ipm redire non potest. h. d. Bar.

Oibus e aūt epis ⁊ pȝesbyteris interdicim⁹ ſegregare aliquā ſacrā cōmunionē f anteq̄ cā monſtret ppter quā ſctē regule fidei hoc fieri iubēt Si q̄s aūt pȝeter hec a ſctā cōmunione quēq̄ ſegregauerit ille q̄dē q̄ iuſte a cōione ſegregatus est ſoluta excōicatione a maioȝe ſacerdote g ſā ctā mereat cōionē. Qui vo aliquez a ſctā cōione ſegregare pȝeſūpſerit modis oib⁹ a ſacerdote ſub quo cōſtitut⁹ est ſeparabit' a cōione quāto tpe ille pſpexerit vt qō iuſte fecerit iuſte ſuſtineat. h Sz neq̄ ppȝijs manib⁹ liceat epm aliquē pcutere hoc em̄ extraneū ſacerdoti est. Si q̄s aute epūs ſz eccl'iaſticas regulas ſacerdotio pulſus pȝeſumpſerit ingredi ciuitatē ex q̄ pulſus est relinq̄ns locū in q̄ iuſſus est degere iubem⁹ hūc i monaſterio i alia regione ostituto tradi vt q̄ in ſacerdotio deliquit degēs i monaſterio coȝrigat.

¶ Pȝesbyteri ⁊ clerici ac ēt dyaconiſſe ordinari debēt q̄ ſint etatis hic inſerte ⁊ ſint recte fidei ⁊ vite honeſte ⁊ caſte viuētes ⁊ caſtitatē fouere ⁊ ſi ℈ dictoȝ apparuerit ordinatio differri debz donec plene fiat examinatio. h. d. Bar.

Clericos aūt nō aliter ordinari p mittim⁹ niſi l'ras ſciāt ⁊ rectā fidē vitāq̄ habeāt honeſtā ⁊ neq̄ cōcubinā aut naturales habuerit aut habeāt filios ſed caſte viuētes aut vxorē legitimā ⁊ ipam vnā pȝimā habētes neq̄ viduā neq̄ ſeparataz viro neq̄ aliter legib⁹ aut ſacris canonibus interdictā. Pȝesbyterū aūt minorē. xxv. annoȝ k fieri nō pmittimus Sed neq̄ diaconū aut ſubdiaconū minorē. xxv. neq̄ minorē lectoȝez. xx. ⁊ octo annoȝ. Diaconiſſam l vero nō ordinari ſctām eccl'am q̄ minoȝ est anno ȝ. xl. aut ad ſcōas venit nuptias

e Oibus autem. monſtrantur nō ſit ne cauſa tranſactionem non fieri. vt ff. de tranſ. l. cū hi. §. pȝetoȝ. ⁊ de pēis l. reſpiciendum.

f Cōmunionē. est ergo excōicatio a coȝpoȝe xpi vt hic item est alia ſcz ab ingreſſu eccleſie. vt ſ. de interdic. coll'. here. in fin. ⁊. C. de ſum. trī. l. ij. in ſi.

g Sacerdote. i. archiepiſcopo.

h Suſtineat. ff. qō quiſq̄ iuris. l. i. in pȝin.

i Si quis autem conſtituto. ⁊ per. c. miliaria remoto vt C. de epi. ⁊ cle. l. q̄ cunq̄.

k Pȝesbyterum. minoȝem. xxv. an. tantum etiam tempus debet habere epiſcopus. vt. §. e. hoc quoq̄ decretis.

l Diaconiſſā vero. xl. an. lex. C. dicebat de. l. an. que coȝrigitur. vt. C. e. l. nulla. ⁊ eodē modo coȝrigitur alia q̄ dicit de. l. annis. §. quomodo opoȝtet epiſ. §. quanta igitur.

Si aũt tpe ordinatiõis clerici cuiuscũq; collegij aut ordinis accusator aliqs apparuerit dicẽs eũ indignũ ordinatiõe esse differatur[m] ordinatio ⁊ vniuersa pcedãt tã p examinatõe q̃ p multis q̃s i eõ or̃ ordinatõnib⁹ supius sanciuim⁹. [n]Si vo futurus ordinari diacon⁹ non habuerit vxorẽ sicut superi⁹ dictũ est ꝓuidẽtaz sibi nõ aliter ordinet nisi pri⁹ ab ordinãte eũ interrogat⁹ pmiserit posse post ordinatõez ⁊ sine legitia vxore honeste viuere nõ valente eo q̃ ordinat in tpe ordinatiõis pmittere diaconũ aut subdiaconũ p⁹ ordinationẽ vxorez accipe[o]. Is aũt q̃ pmittit eps expellatur ab epatu. Si vo p⁹ ordinatõez presbyter aut diaconus aut subdiacon⁹ vxorẽ duxerit expellat a clero ⁊ curie ciuitatis illi⁹ in q̃ cleric⁹ erat cũ pprijs reb⁹ tradat. Si vero lector scõam ducat vxorez aut primã q̃dẽ viduã aut separatã a viro aut legib⁹ vel sacris canonib⁹ interdictã nequaq̃ ad alĩn eccliasticũ ordinẽ puehat ⁊ si q̃libet mõ ad maiorẽ ordinẽ pducat expellatur eo ⁊ priori restituat.

¶ Curiales ⁊ officiales nõ debẽt clerici ordinari nisi monasticã vitã p. xv. an. impleuerint. pẽa ꝓfacientibus imminente. in pdictis tñ casib⁹ iura vetera seruant. itẽ clerici merito ⁊ nõ simo. ordinari debent. eccl'ijs tñ in q̃bus ordinant bona eoz aĩ ⁊ post donare possunt. h. d. Bar.

Sed neq⁹ curialẽ aut officialẽ clericũ fieri pmittim⁹ vt nõ ex hoc vene rabili clero iniuria fiat. si vo tales p sone i clero ꝓstituant tanq̃ neq; ad ordinatõez pducte psone, pprie fortune restituant nisi forsan monastica⁹ vitã aliqs eoz nõ min⁹. xv. ãnis impleuit. tales em̃ ordinari precipim⁹ legitima videlz pte[s] curie ⁊ fisco dãda si i clero ꝓstituti monastico cõcedẽte vitã impleuerit. Si post clericat⁹ honorẽ vxorem aliqs eoz duxerit: aut ꝓcubinã habuerit curie officio ciuitatũ cui⁹ fortune subiacebat reddat etiã si maxie tali ecclˈiastico gradu tenebat: in q̃ qs ꝓstitut⁹ nõ phibet sacris canonib⁹ ⁊ legib⁹ vxorez accipe. hoc aũt ⁊ sup aliꝭ oib⁹ monachis tenere sancim⁹ q̃dẽ monasterijs ad quẽlibet ecclˈiasticũ transferre gradũ etiaz si nulli fortune subiecti fuerit. Et generaliter sancimus nulli licere in q̃libet ecclˈiastico gradu ꝓstituto discedere ab eo ⁊ seculare fieri scientib⁹ tale aliq̃d facientib⁹ q⁊ ⁊ quasi apposito sibi cingulo aut dignitate. aut militia nudabũt ⁊ curiali fortune pprie ciuitatis tradentur. Qui aũt ante nr̃am legẽ clerici ordinati sunt ex curiali fortuna per substituras psonas pecuniaria munera cõplere a corpalib⁹ aũt liberos seruari. Sz neq; clericũ cuiuscunq; gradus dare aliq̃d ei a quo ordinat aut cuilibz persone pmittim⁹ solas aũt prebere eũ ꝓsuetudines his qui ordinantiũ ministrates sunt ex ꝓsuetudine accipiẽtib⁹ vni⁹ anni emolumẽta nõ trãscedẽtes[a]. In scta vero eccl'ia i q̃ ꝓstituit sacrũ cõplere ministeriũ ⁊ nulla penitus pprijs clericꝭ dare, p sua insinuatõe nec ob hãc cãz pprijs emolumẽtis aut alijs portõnib⁹ hũc priuari. Sed neq; xenodochiũ aut nosodochomiũ aut ptochiũ aut aliuz quẽlibet venerabilis dom⁹ gubernatorẽ aut quãcũq; ecclesiasticã sollicitudinẽ agẽtez dare aliq̃d illi a q̃ ꝓstituit aut alij cuicunq; psone p cõmissa sibi gubernatione. Qui vero preter hec q̃ dispositim⁹ aut dat aut accipiat ãt mediator sit sacerdotio aut hmõi clero cõmisse sibi cuiuscũq; gubernatiõis multabit hisq; accipiunt vẽdicãdis venerabili loco cuius talis psona ordinatõez aut solicitudinem aut gubernatõez acceperit. Si aũt secularis sit q̃ accipit aut mediator factus est qd̃ datũ est duplũ repetit ⁊ venerabili loco i q̃ talis psona gubernationẽ aut sollicitudinẽ suscepit prebeant. Si q̃s aũt clericus cuiuslibet grad⁹ siue gubernator cuiuslibet venerabilis dom⁹ aut añ ordinatõem cõmissam sibi cuiuscũq; gubernatõnis aut sollicitudinis postea aliq̃d voluerit suaz rez offerre ecclˈie in q̃ ordinat aut loco cui⁹ gubernatõez aut sollicitudinẽ suscepit nõ solũ nõ phibem⁹ hoc fieri[b] sed ẽt magis putam⁹ eos talia p salute aie sue facere. nos em̃ illa solũ dari phibem⁹ q̃ pprijs psonis q̃busdã pbẽtur nõ q̃ sctis eccl'ijs aut alijs venerabilib⁹ locis offeruntur.

¶ Dño sciẽte ⁊ nõ ꝓdicẽte põt suus cleric⁹ ordinari eo ignorãte nõ. ⁊ si cõstitut⁹ ad secularẽ vitã redibit dño restituẽd⁹ est. ascripticij vo pẽ dñoz volũtatẽ pñt ordinari. h. d. Bar.

Si seru⁹ sciẽte dño ⁊ nõ ꝓtradicẽte ordinat⁹ fuerit ex hoc ipo q̃ ꝓstitut⁹ est liber ⁊ ingenu⁹ [c] erit. Si vero ignorãte[d] dño ordinatio fiat liceat dño intra spaciũ vni⁹ anni ⁊ seruilẽ fortunã[e] pbare ⁊ suũ seruũ recipere Si vero seruus sciente dño siue insciente sicut dixim⁹ eo q̃ in clero cõstitutus est liber factus est ecclesiasticũ ministeriũ reliquerit ⁊ ad secularem transierit vitã suo dño ad seruitiũ[f] cõtradatur. Ascriptitios[g] autem in ipsis possessionibus quaruz sunt inscriptitij clericos ⁊ preter voluntatẽ dñoꝝ fieri pmittim⁹: ita tñ vt clerici facti impositã sibi agrarie: vt fit decurio: sed vt seruiat decurionib⁹, ⁊ facit ad hũc. ℌ. s̃. de mona. ℌ. si vero relinquens.

v Qui aũt psonas, ar. q̃ per substitutuz q̃s seruit: vt. C. eo. l. q̃squis. ⁊. l. ad similitudinem.

a Sed ne transcẽdẽtes cõsuetudo facit vt aliq̃d possit dari qõ al's ñ liceret: vt hic ⁊. s̃. e. ℌ. pre oĩbus ⁊. ℌ. p ꝓsuetudinib⁹ sz ar. s̃. s̃. vt nulli iu. ℌ ij.

b Si q̃s aũt, hec fieri ꝺ epo dicta sunt. s̃. e. ℌ. pre oĩbus. ℌ. si ꝺo laic⁹. ⁊. ℌ. si quis autẽ epoz. ⁊ facit C. e. si quẽq̃.

c Si seruus ingenuus. olim clericus dño volẽte fieri nõ poterat: vt. C. e. l. iubem⁹. ℌ. seruos. sz monachus fic volente eo. vt C. e. ti. l. serui. hodie aũt fieri possunt clerici etiã scente dño vt hic. ⁊ sic no. patientiã cõsensui cõparari. sic. ff. ad muni. quotiens.

d Ignorante. qꝺ presumitur: vt q̃ mili. non pos. super seruis.

e Fortunam. i. q̃ possederit eũ vt seruum tpe ingressus: nec enim amisit pos. ob ingressũ al's male ageretur: vt cũ eo si statim onus pbandi in se reuoluetur. ⁊ arg. C. ꝺ agri. ⁊ cen. l. si quos. li. xi.

f Ad seruitiũ. imo curie. vt. s̃. e. ℌ. sed neq; curialẽ in fi. q̃ est ꝺ. sol. curialis. vel liber curie dat: vt ibi seruus vero dño suo vt h ⁊ sic ibi de libero: hic de seruo dicit.

g Ascriptitios. adipleant etiaz p substitutũ: vt C. e. l. ad sil'itudinẽ. ⁊. l. q̃s q̃s. ⁊ no. i ipis. nã donec i eccl'ia est idone⁹ alius de sumi alius nõ oz: vt. C. e. l. i eccl'ijs secus si non sit ibi idone⁹: vt ar. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. vt gradati. ℌ. ⁊ si lege. itẽ nõne idẽ erat etiã olim qꝺ p auc. istã statuit: vt. C. e. q̃s q̃s dicas sic vt illa loquebat tm̃ tũc q̃m dñi aderat volũtas. item q̃d si cõtra volũtatẽ dñi faciat. Ly. dicit q̃ nõ potest: sz preter voluntatem dñi possit: vt hic. ⁊ ar. ff. de. pcu. l. põp. i fi. sz tu dicas s̃. vt ĩ nouel. e. vbi dicit q̃ dño inuito potest.

m Si aũt differatur: sed non differt executio sue pfec. pre. supplicatione facta: vt. s̃. vt spõ. lar. ℌ. aliud. que ẽ contra.

n Sãciuimus. vt s̃. e. ℌ. si q̃s aũt.

o Accipere. arg. q̃ sacerdos nõ potest dando pniam pmittere retineri ꝺ cubinaz: sz ar. ℌ. ff. de lega. iij. si q̃s in pn. testi. ℌ. i.

p Si vero post ordinatiõem trahat q̃ dicitur clericũ apostatantẽ officio curie dari: vt ⁊ hic ⁊. s̃. quõ oz. e. ℌ. semel. ⁊ a sacerdotio cadit: vt hic. ⁊. s̃. ꝺ nup. ℌ. sed ⁊ si q̃s. ⁊. s̃. quõ oz epi. ℌ. nec. sic etiã de monacho. vt. s̃. de mona. ℌ. si vero relinquens.

q Sz neq; curialẽ pmittim⁹ sed olim fiebat cũ distinctõne: vt. C. ꝺ epi. ⁊ cleri. l. officialis.

r Monasticam. non tñ erat monachus al's propriã substantiã habere dici non posset. vt s̃. de mona. ℌ. illꝺ qꝺ. j. dicit. sz quomodo hoc cum. j. dicat. idẽ est i alijs monachis, ñ. non ponit respective. sic. s̃. vt defũc. seu fu. ℌ. i. quare g̃ vxorẽ ducere phibet. ñ. qz habitũ hũit ⁊ qz satis est clericari curialem.

s Parte. i. dodrãte ẽm al. vt. s̃. e. ℌ. curialẽ. vel dic verius de ea de q̃ dr C. e. l. officiales prima verior est.

t Hoc aũt curiali imo vt q̃ in monasteriũ mittat. vt. j. e. ℌ. monach⁹ q̃ est ꝺ. sol. si semel fugiat mittit i monasteriũ si scꝺo datur iudi. vt ibi ⁊ ꝺ dr. sed quꝺ ꝺat curie cum ex delicto nõ pmium sz penã ꝺbeat pati. C. ꝺ decu. l. ne q̃s. ⁊. ff. de inter. et rel. l. relegatoz. in fi. ⁊ l. seq. q̃ sunt ꝺ. sol. non tradet cu-

h Si quis oratorij peteret.ad eũm ptinet electio.vt hic.ꝛ.s.vt clerici q re.ℌ.fi.ꝛ.s.de monachis.ℌ.ordinationem.

i Presbyteros.aut cantores.s.q̃ oẽs sint filij sa.

k Ad similitudinẽ.non omni modo:vt.j.posuit:sic tamen ꝛc.

l Castrensiũ.ff.de inoffi.test.si instituta.ℌ.de inoffi.

m Ferant.sed quo iure. rñ.q̃dã p q̃relã:sed certe hoc idẽ erat p aliaz auc. s.vt cũ de ap.cog.ℌ. sed hec q̃dem.dic g̃ cõdi. ex hac.l.ꝛ sic nõ est ℌ q̃ dicitur i castrẽsi ꝛ quasi nõ dari q̃relã:vt.C.de inof. te.l.fi.in fi.ꝛ.C.e.l. cũ.l.in fi.ꝛ.l.sacrosctẽ.ꝛ.ff.de inof.te.si instituta.ℌ.de inofte.ꝛ itellige hũc.ℌ. in prelatis.al's serua q̃ dꝛ s.de eccl'iasticis titulis. ℌ.interdicimus.

n Reuerẽdissimis. pro verberibus.i.loco tormẽ toꝝ.q̃ eis remittunt.

o Legitimis.q̃ sit dꝛ. ff. ad.l.coꝛ.de fica.l.i.ℌ.vlti.

p Si q̃s cõtra.ab hinc vsq̃ ad.ℌ. p̃byteris aũt j.e.tractat de cõuentiõibus ꝛ accusationib⁹ clericoꝝ oĩs ordinis.

q Subij ciat.vt.s.vt clerici ap̃.p.epi.cõ.ℌ.i.ꝛ.s. apõ quos oportet.e.dimo.ꝛ assi.ℌ.i.

r Tradi.vt.C.õ epi.au. epale.in fi.sed i cuius bonis.rñ.si noĩe eccl'iei bo. ec.vt fit in bonis pupilli tutoꝛe dãnato:vt.ff.õ reiu.si se.ℌ.tutoꝛ.ꝛ.ff. si q̃s cau.l.fi.si autez suo noĩe tunc si hꝫ vnde:vt q̃ secularis clericus est tũc i suis bonis al's autẽ dic:vt dixim⁹.s.de nõ ali.ℌ.si aũt creditoꝛ.in fi.

s Si q̃s aũt.otra dicat sez appellãdo: vt sequit ibi.ꝛ non liceat ꝛc.a sniа ergo epi appellat:sed ℌ. C.de epali au.l. epale. in alio etiã lex illa huic õdicit:q̃ ibi eq̃parat eũ pfe. pre.hic aũt facit eũ minorẽ quolibet defensoꝛe ciuitatis cũ dicat defensorem sniam epi retractare q̃ nõ esset:nisi maioꝛ esset:vt.s.de ap.col.iij.ℌ.illud.quare dicũt q̃dã his duob⁹ hãc coꝛrigere illã tu autẽ dic q̃ hic: vt eoꝝ ordinar⁹ cognouit epus vt patet ex precedẽti.ℌ. si q̃s õ aliquẽ.ibi aut ab extraneis audiri fuit electus.ꝛ sic pũo modo nõ õ dicit cũ alio casu loq̃tur.item nec sc̃dꝫ:q̃ adhuc parificat prefecto si q̃ñ ab extraneis eligitur vel hz iudex locoꝝ siue defensoꝛ tractet:vt hic faciunt ex cõmissione prin cipis quã habent per.l.istam. vnde ipse princeps retractare videt q̃ fieri põt:vt.ff.de offi.eius cui mã.est iur.l.ꝛ si pretoꝛ.

culturam adimpleant.

¶ Clerici a pꝛono pũtari debent ꝛ ab epo ordinari al's quoscũq̃ putauerit meliores ordinare põt ꝛ clerici i suis eccl'iis morari dñt.h.d.Bar.

Si quis oratorij domũ fabricauerit ꝛ voluerit in eã clericos ordinare aut ipse aut eius heredes si expẽsas ipis clericis ministrãt ꝛ dignos denoiant denoiatos ordinari. Si vero qui ab eis eligũtur tanq̃ indignos pꝛhibent sacre regule ordinari tunc ꝛ locoꝝ sanctiss. epis quoscũq̃ putauerit meliores ordinari,peturb sanctim⁹ aũt reuerendissimos clericos suis ecclesijs obseruare ꝛ omne eis cõpetens eccl'iasticũ ministerijũ adimplere hoc requirente vniuscuiuscunq̃ ciuitatis sctissimo epo ꝛ vniuscuiusq̃ ordinis eccl'iastic⁹ primatibus eos q̃ hoc nõ custodiũt regulari mulcte subdẽtibus.

¶ Presbyteri ꝛ oẽs clerici res ad se ptinẽtes in suo dñio habere debẽt.atq̃ ptãte ꝛ eas donare ꝛ de eis testari possunt si sub parentũ existãt potestate dũmodo filijs aut his nõ extãtibus parẽtibus eoꝝ relinquãt.h.d. Bar.

Presbyteros[i] aũt ꝛ diaconos ꝛ sb diaconos cantoꝛes ꝛ lectoꝛes quos oẽs clericos appellam⁹ res quolibz ad eoꝝ mõ dñium venientes habere sub sua ptãte precipim⁹ ad sil'itudinẽ[k] castrẽsiũ[l] peculioꝝ ꝛ donare ꝑm leges ꝛ in his testari lz sub parentũ sint potestate.sic tñ vt hoꝝ filij aut his nõ extãtibus parentes eoꝝ legitimã partẽ ferant.[m]

¶ Presbyteri diaconi ꝛ alij clerici si falsum phibeant testimoniũ in cã pecuniaria vel criminali pena hic inserta sunt puniendi.h.d.Bar.

Reuerẽdissimis autẽ presbyteris aut diaconib⁹ etiã si inuẽti fuerit p pecuniaria cã falsum perhibuisse testimoniũ sufficiãt vel p verberib⁹ i tribus annis separari a sacro ministerio ꝛ mõasterijs tradi. p criminalibus aũt causis si falsũ testimoniũ dixerit clero nudatus legitimis[o] subdi penis reliquos aũt oĩs i alijs ẽt eccl'iasticis ordinib⁹ hstitutos si falsum testimoniũ cuiuslibz cause siue pecuniarie siue crimialis dixisse hui cãe nõ solũ eccl'iastico officio repelli:sed etiã verberibus[p] subdi.

¶ Clerici ꝛ monachi coꝛã epo in cã pecuniaria cõueniẽdi sunt in criali coꝛã epo vl' iudice ciuili ad electionẽ actoꝛis sunt hueniẽdi epo negligẽte ad iudicẽ loci iurisditio deuoluit in ꝓcess⁹ forma hic tradita huata.h.d.Bar.

Si q̃s otra[p] aliquẽ clericũ aut monachũ aut diaconissaz aut mõasteriam aut assisteriã hz aliquã actionẽ adeat pri⁹ sanctissimũ epm cui hoꝝ vnusq̃sq̃ subijciat.[q] Ille vo cãm inter eos dijudicet ꝛ siq̃dez vtraq̃ ps his q̃ iudicata sũt acq̃uerit iubem⁹ p loci iudicẽ hoc executõi pfecte iudicẽ tradi.[r] Si q̃s aũt[s] litigãtiũ itra x.dies õdicat his q̃ iudicata sũt tũc locoꝝ iudex cãz examinet ꝛ si inuenerit iudiciũ recte factũ eriã p sniam p priã hoc cfirmet ꝛ executõi ꝓpe tradat q̃ iudicata sũt ꝛ nõ liceat scõdo in tali cã victo appellare.si vo iudicis snia õria fuerit his q̃ a deo amabili epo iudicata sũt:tũc locũ hre appellatõez õ sniaz iudicis ꝛ hãc ꝑm legũ ordinẽ[a] referri ꝛ exerceri.si tñ ex ipiali iussiõe aut iudiciali pcepto eps iudicat iter q̃scũq̃ psonas appellatõ aũt ad iperiuz[b] aut ad eũ q̃ trãsmisit negociũ referak ꝛ qñ lz ab epali appellari snia.Si vo crimen[c] fuerit qõ aduersus quẽlibz memoratoꝝ reuerẽdissimaꝝ psonaꝝ iferak siq̃dẽ apõ eũ epm aliq̃s accusak ꝛ ipe vitatẽ inuenire potuerit ab honoꝛe aut gdu hũc ꝑz ecclesiasticas regulas ejiciat ꝛ tũc cõpetẽs iudex hũc cõprehẽdat ꝛ ꝑm leges litẽ examinãs finẽ iponat Si vo pri⁹ ciuilẽ iudicẽ adeat[d] accusatoꝛ:ꝛ crimẽ p legitimã examinatõnẽ potuerit approbare tũc epo loco rũ gesta monimẽtoꝝ palã faciat: et si ex his agnoscak ꝓposita crimina cõmisisse eũ:tũc ipe eps hũc ꝑz regulas ab honoꝛe siue gdu quẽ hz separe iudex aũt vltionẽ ei iferat legib⁹ ꝛgruẽtẽ. Si vo eps disputauerit gesta nõ iuste ꝛfectoꝝ tũc liceat ei differe ꝛ nudatoꝛẽ honoꝛe seu gdu accusatã psonã: ita tñ vt hmõi ꝑsona sub legitia cautela fiat ꝛ ita ad nos negociũ tã ab epo q̃ a iudice referak: vt nos hoc cognoscẽtes q̃ videt nobis iubeam⁹. Si q̃s aũt[e] p pecuniaria cã õ aliquẽ olim memoratoꝝ psonaꝝ habuerit actionẽ aliquã ꝛ eps distulerit iter eos iudicare lniaz habeat actoꝛ ciuilẽ iudicẽ adire[e] ita tñ vt accusata psona nullo mõ cogak fideiussoꝛẽ[f] dare sz solã cautõez sine iureiurãdo cũ hipotheca suaꝝ exponere reꝝ. Si vo p criminali cã accusatio õ aliquã memoratoꝝ psonaꝝ

t In tali eã.no.casum vbi tantũ semel appellak.sic.C.de asser.toll l.i.i.rñ.ꝛ.s.de ap.ℌ.illud.ℌ.sili modo,ꝛ.ℌ.orient alẽ sic.C.de p̃.ipe. osse.l.si quis.regulariter aũt bis potest appellari: licet non ter: vt. C.ne in vna eadẽq̃ causa.l.i.

a Ordinẽ.ordo legũ est.C.de ap.precipim⁹.ꝛ.s.de nupti.ℌ.illud vsq̃ in fi.

b Ad imperiũ.no. a delegato appellari ad delegantẽ: vt hic.ꝛ.C.de ap.õcipim⁹.ℌ.si appellatio:ꝛ.C.de iudi. l.fi.i fi.sed videt q̃ a delegato pncipis nõ ipe pnceps:sed alius appellet: vt s.de ap.colꝛ. iij.ℌ. fi.q̃ est õ.sol ibi ad vniuersitatẽ delegauerat:ꝛ ad cãm spãlẽ pnceps delegat:sz ẽt si ad cãm spãlẽ pnceps delegat.nõ ipe q̃q̃:sz alius appellak qõ est qñ delegatus a se alij delegat:naz tũc scõs delegans appellat:vt.C.q̃.p sua iurisditiõe.l.ij. in fi.lz b̃ sit õ regulam q̃ est.ff. quis ꝛ a quo.l.i.in fi.

c Si vero crimine ꝑm.l.no.qꝛ iterum examinat.sic.j.pr. ℌ.accur.

d Si vero adeat. ex hoc.ꝛ.s.proxi. rñ.datur intelligi: q̃ in crimine est actoris potestas vtrũ coram epo: an coram ciuili iudice clericum accuset:ꝛ ad hoc est.s.vt cle. ap.pro.e.cõ.ℌ.si tamen.ꝛ hoc de ciuilibus criminibus. secus si est canonicum: vt.j.proxi.ℌ. si autem ecclesiastica,itẽ ex eo q̃ hic ꝛ s.proxi.dicitur epm hz legẽ iudicare hz eoz debere scire leges:vt.C.de leg.ꝛ cõ.l.leges. cũ non ex alterius:sed sua debeat consciẽtia iudicare:vt.s.õ iudi.ℌ.i.

e Si quis autem adire not.q̃ potestas est iudex ordinarius scholarus cum sit clericoꝝ vt hic ꝛ in prohemio dig.in fi.sed decretalis prorsus exim⁹ erev' clericos vt ex de fo.cõpe.si diligẽti.vl' dic decretalẽ loq̃ int' clericos vtrosq̃. si aũt actoꝛ ẽ laic⁹ nõ:ꝛ iõ b̃ casu põt priuilegio renũciari:vt.C.e.l.oẽs ꝛ sic itelligat.C.õ pac.l.pe.

f Fideiussoꝛẽ,oli dabat hiconomũ

sue eccle: vt. C. de epi. & cle. cũ clericis §. memorati q̃ ẽ cõtra: sed illa p ista corrigitur.

g Si aũt eccl'ia. vt de articulis fidei vel symonia. et ꝺ qñ ꝺ clerico obij ciunt: secus si i laico vt. §. de mã. ꝑn. §. si canonico.

h Si q̃s vero hȝ. qz vnus ep̃s cõuenit aliũ ciuiliter et criminaliter in causa appellationis.

i Synodi. i. iurisꝺitioni.

k Allis. xij. ſ. vt ꝓv. q. viij. §. si q̃s synodus.

l Pro oibus aũt absoluere. i. cito se expediant.

m Yiconomos. autẽ exigi. §. de ec. ti. §. pe. ℨ. fol. ꝺ corrigit & eodẽ modo corrigit qꝺ ẽ. C. e. l. orphanotrophos

n Ex ipsis. ſ. gubernatoribus.

o Repetitionem alis est redditionẽ & alis repetitionez qꝺ iꝺẽ est. nã ante q̃ cãm appel. pse quak mãdatur executiõi. ꝓia sñia vt hic & i fi. huius. §. ibi nõ eĩm concedimus ꝛc. sic & alis. ℨ. vt spõsali. lar. §. aliud: sz hec sunt specialia regulariter eĩm ℨ: vt. ff. nil no. ap. pẽ. & C. de ap. l. appellak: & ff. de his q̃ no. ĩfa. l. furti. in in ꝑnc. & ff. de his q̃ satisꝺa. cog. sciendũ. §. pe. & ff. de te. l. q̃ a latronibus. §. fi. & C. de in inte. resti. l. pe. & ff. de ap. re. l. i. & ff. de ap. l. ꝺstitutiones. in ꝑn. & ℨ. vt nulli iuꝺi. §. illas vero q̃ ꝑm. l.

p Examinaturus i. examinatur.

q Uenire. no. speciale ĩ rõne reꝺꝺẽꝺa a ꝺictis administratoribꝰ: vt q̃s nõ possit in aliũ iuꝺicẽ cõsentire cum aꝺuersario nisi sub suo epo regularik eĩm ℨ: vt. ff. de iu. l. i. & ij. in ꝑin.

r Si q̃s aũt. eccle

ꝓponatur sub legitima cautela accusata fiat persona. Si aũt eccl'iastica cãs cã est nullã cõtonẽ habeant iuꝺices ciuiles circa talẽ examinationẽ sed sctissimꝰ epus ꝑm sacras regulas & nras leges cã iuꝺicek & si q̃s iuꝺicatis ℨꝺixerit ad btissimũ archiepm & pmarchã ꝺioceseos illius referak cã & ille ꝑm canones & leges huic ꝓbeat finẽ. Si vo ℨ metropolitam talis aꝺitio fiet ab epo aut clero aut alia q̃cũq̃ pson̄a ꝺioceseos illiꝰ btissimꝰ pmarcha siki modo cãz iuꝺicet. Pro oibus aũt causis ꝓ q̃bus apꝺ ꝓpriũ metropolitã aut pmarchã sive apꝺ alios quoscũq̃ iuꝺicesepi ꝺuenianк nullã fideiussionẽ aut cautionẽ ꝓ lite exigãt. Sic tñ vt isti studeãt illatis sibi causis semetipsos absoluere. l

C Yconomi & similes coz̃ epo rõem reddere ꝺebent & licitũ est eis a sñia epi ad pmarchaz appellare. h. ꝺ. Bar.

Yiconomos m aũt xenodoc. nosocho. ptotrophos & alioz venerabiliũ locoz gubernatozes & alios oẽs clericos iubemꝰ ꝓ creditis sibi gubernatiõibꝰ apꝺ ꝓpriũ epm cui subiacẽt ꝺuenire & rõnẽ sue gubernationis facere & exigi qꝺ ex ipis n ꝺebentes oñdunк illi venerabili reꝺꝺẽꝺũ domui ex cuiꝰ ozꝺinatõe ꝺebitũ apparauit. Si vo putauerit se grauari post repetitõez o metropolita cãz examinet. Si vo metropolita fuerit ℨ quẽpiaz pꝺictaz pson̄az hmõi cãs examinaturꝰ p & ꝺebitũ exegerit & exactꝰ putauerit se grauatũ ꝺioceseos illiꝰ btissimꝰ pmarcha cãm ꝺeterminet. nõ eĩm ℨcedimꝰ pꝺictis psonis p memoratis cãis añ examinatõem & exactõez ꝺebiti ꝓpios epos ꝺeclinare: & ad alia venire q iuꝺicia. Si q̃s autẽ r ex ecclʼiasticis cui aliq̃ talis ꝺispẽsatio credita est añ oĩm rõnũ expositõez & ꝺebitoz solutõez mozak iubemꝰ ei ꝰ heredes simili mõ & rõni

bus & exactionibus subiacere.

C Episcopi & clerici ĩ vrbe cõstantinopolitana degentes ibi cõueniendi vel cogẽdi nõ sunt lit. in ꝓuin. cõtest. alis coz̃ pfecto ptorio fũt cõueniendi. apochrisarij aũt ad pmarchã vl' metropoli. ꝺati interim cõueniendi nõ fũt nisi de hoc mandatum habuerint vel alios cõuenerint vel ibi cõtraxerint. itẽ epi vel clerici legationis tpe cõueniendi nõ sunt cler. & mona. accusandi fũt iniuria loci repulsa & loci reuerẽtia seruata. ita ez mona. p suũ ꝓcuratozẽ agere ꝺebẽt spoztulaz quãtitate legitima & supradictis personis & casibus ser uata. h. ꝺ. Bar.

Si q̃s eps aut clericus ex quacunq̃ puicia i ꝺstantinopoliz reperiak & voluerit aliq̃s aꝺuersus eũ actionẽ ꝓponere siquiꝺẽ litis cõtestatio i puicia ꝓ ipo negocio facta est ibi litẽ cõpleri. s Si vo nõꝺũ inchoata est apud gloziosissimũ pfectũ oriẽtis pretozioz aut apud eos q̃ a nobis fuerit ꝺeputati iuꝺices cõueniẽtibus eũ rñdere. Reuerẽꝺissimi t vero apochrisarij cuiuscunq̃ sctissime ecclie q̃ i regia ciuitate ꝺegũt aut ad btissimos pmarchas aut metropolitas a suis epis ozꝺinati & ꝺestinati neq̃ ꝓ suis epis neq̃ ꝓ cã ecclie aut ꝺebito publico aut priuato aliquã cõuentionẽ sustineãt nisi mãꝺatum habuerit a suis epis aut hiconomo aut aliquos ꝺuenianт: tũc eĩm solis v illis q̃ ab eis ꝺuenіunк ꝺamus licẽtiam si quã obligatõem habẽt ꝺtra eccl'iam aut contra epos eoz ꝓponere. Si vero & in q̃busꝺã causis vl' actionibꝰ semetipos obligatos fecerit tpe in q̃ respõsa faciũt. ꝓ his cõuẽtiões suscipiãt. Si vero epi vl' clerici ꝓ ciuitate aut ꝓ suis eccl'ijs ꝓpr suã legatiõez aut ozꝺinatõez epi ad regiã ciuitatẽ vel ad aliũ quẽlibz locũ ꝓficiscank: iubemꝰ eos nullã molestiã aut iꝑortunitatẽ a qualibet pson̄a sustinere: sñia existente hisqui obligatos eos putãt se habere post q̃ ad ꝓuinciã reuertunк conuenire eos in illo & in his q̃ se putãt habeꝛ eis facieꝺo preiuꝺicio ꝺe tpalibus prescriptõibꝰ ꝓpter tps a qꝺm in tali cã ptraxerunt. Si q̃s aũt cã b emerserit vt admonitio aut executio inferak ꝓ alia qualibet pecũiaria cã sive publica sive priuata clerico aut monacho aut monasterie: aut cuicũq̃ monasterio & maxime feminaz iubemꝰ sine iniuria & cũ cõpetenti honore admonitionẽ fieri nõ tñ monasteriam aut assisteriã monasterio abstrahi: sed ꝓcuratozez ab his ozꝺinari q̃ ꝓ cã rñdeat. Monachis aũt liceat sive ꝓ se sive ꝓ ꝓcuratozẽ monasteriũ cãs agere sciẽte q̃ hoc preuaricatur iuꝺicet vel executoze qz & cingulo exꝓoliabitur & pena libraz auri exigetur ꝓ magnificentissimũ comitẽ priuataz rerũ executoze videlicet super

siasticis. no. heredes hiconomi teneri sicut ipse: vt hic: & C. e. si q̃s presbyteri. in fi. & C. de sacr. san. ec. l. iubemus. §. hiconomos. al.

s Si q̃s eps. cõpleri vt ff. de iuꝺi. i. vbi. semel.

t Reuerendissimi apochrisarij. i. qui res eccl'ie agũt: vt. §. quõ oz epi. §. si vero nõ metropolis. sic ꝺicti quasi secreti nuncij vel expone vt ibi.

v Solis. imo vl' q̃ ꝺebeat oibus rñdere: vt. ff. de iu. l. ij. §. oẽscõ. & §. sed si agat. so. hic noĩe alieno agit legatꝰ ibi suo noĩe. & facit. §. de ex. & his q̃ cõ. & qui re. §. ij. ac.

a Si vo ꝓpter tps. no. q̃ vbi ius aufert agendi ptatem tpalis pscrip. nõ currit: vt ꝺ & ff. de iu. l. ij. §. pe. & §. vt cũ ꝺ ap. cog. l. meminim, & C. de ãna. ex. l. i. §. fi. & ff. ꝺ itine. ac. q̃ ꝓv. l. i. §. si q̃s ꝓpter. & de pre. xxx. vel xl. an. l. cũ notissimi. §. illud.

b Si q̃ aũt abstrahi. nemo oz extrahi ꝺe ꝺomo iuitus ꝓ cã ciuili: vt ff. de ĩ ius vo. l. plerũq̃. & l. se. sed hmõi religiose pson̄e multomin ꝰ ꝺebent extrahi: vt hic & ff. e. §. puiꝺere. & §. apꝺ quos oz c. ꝺi. mo. §. preterea. iꝺem ꝺe muliere ꝺz. §. vt nulli. §. necessariũ itẽ no. q̃ sub ijcit ꝺe ꝓcur. quẽ ꝺicit cõstituí. nã si q̃s in sua ꝓpria cã ꝺstituat. valet vt patet ex ꝺiffinitiõe ꝓcur. vt. ff. ꝺe ꝓcu. l. i. si vero sit cã monasterij. quõ ab aliquo põt ꝓcu. ꝺstitui cuz nemo sit ꝺñs. imo findici ad talia ozꝺinãk: vt. ff. q̃ cuiusq̃ vni. l. i. in fi. & l. itẽ. §. pe. rñ. impropie ꝺicitк ꝓcuratoz. i. findicꝰ: vel ꝺic ꝓcuratoz ꝺstitui põt etiã in cã monasterij a findico lite ꝺte. ad istar ꝓcuratoris: vt. C. de ꝓcu. l. neq̃. & l. nulla.

c Sportulaꝝ siliquas. ꝗd est siliqua.i.ñ.ꝗdā qrta vnci.hoc est xl viij. ps assis: vt.ar.ff. de annuis le.liberto.§.f.liñ.sed alij ī ꝑdicta.l. liberto habēt ī littera siliqñ.nō siliqua tu dicꝭ io.ꝙ est genus monete siliqua quavtuntur ꝓuinciales: vt medalia de sctā Helena. ꝛ de hoc habetur mētio.ſ. vt nul.cre.agri.te.§.i.ꝛ no. ꝙ h̄ corrigitur illa.l.que maiores sportulas dicebat imponi:vt.C.de epi. ꝛ cle.l.cū clericis. in fi. ꝛ alia in.e.ti.l.oēs ꝗ.§.executoribus.

d Ynū solidū.ꝛ ita casu hoc accipit plus cum ꝓceps aliūde illuc mittat iudicem:vt hic.ꝛ arg. ff.de iudi.l.ij.§. legatis. ibi vt in prouincia destinati ꝛc.

e Contingat.qz prima ꝑsona admonita decessit,itē scda.itē tertia. azo vel dic ꝙ oēs canonici vnius ecclesie fuerūt admoniti.

f Hiconomis.in causa ecclesie defendit hiconomus:vt hic.non aūt alienis vel publicis: vt.ſ.e. §.aliud.ꝗ est cōtra:ſz ꝗd si agit cōtra ep̄m noīe ecclesie.rñ.actorem poterit ordinare ep̄s auctorita te archiep̄i:vt facit tutor vt insti.de cur.§.fi.nā hiconom⁹ vel sindicus ab vniuersitate tm̄ instituit. vt.ff.qō cuiusqz vni.l.i.in fi.ꝛ.l.itē.§.pe. Qualiter aūt cōtra hmōi ꝑsonas libellus fiat plene dixi. ſ.apud quos oz cau.di. mo.ꝛ assi.§.preterea.

g Reddere.ꝛ triplū fisco.ſ.vt li.ma.ꝛ a.§.ꝛ h̄. que est contra.

h Presbyteris.aūt decentibus.i.non decentibus habere vt oēs in sacris ordinibus cōstituti vt.ſ.quō oportet epi.§. neqz aūt.ꝛ.ſ.de nup.§.ſz ꝛ si quis.

i Inductam.vt occasio delinquendi non prebeatur: vt isti.vi bo. rap.§. ſz nedū:ꝛ facit.C.e.l.eū.

k Habitaret. etiā mſez

l Diaconissam ꝓmittimus.hec eadē habes.ſ. quō oz epi.§.quanta.

m Si vero hec.ꝑsonaꝝ leges virilē appellāt: vt C.dō cadu.tol.§.finaūt legatarij:ꝛ.ff.de leg.pre.l. virilis,in prin.

hoc verberādo ꝛ in exiliū dirigēdo locoꝝ sctissimis ep̄is ꝓuisuris vt nihil his cōtrariū fiat aut si aliqd cōmittaꝫ memorata vltio ꝓcedat iudice vero vidictā deferēte ponere ad scientiā nr̄am ep̄s referat. Sportulaꝝc vero noīe oēm ꝑsonā in quocūqz eccl'iastico officio ꝓstitutam ꝛ ad hoc diaconissam ꝛ monachā aut assisteriā aut monasteriā ꝑ oī crimināli ꝛ pecuniaria cā cuiuscūqz quātitatis sit siue a clerico siue a quolibet i militia ꝓstituto admonitionē suscipiāt aut ī regia ciuitate aut ī puicijs ꝗbus degūt nec āpli⁹ ꝗttuor silīqs dare pmittim⁹. Si vo ex nr̄a iussiōe aut ad iudicē aut ad btissimū p̄riarchā missus executor i alias ꝓuicias admonitionē offerat alicui memorataꝝ ꝑsonaꝝ nō vltra vnū solidū⁰ accipiat. Si vo ꝑ vna eadēqz cā ex memoratis ꝑsonis admoneri ꝓtingatᵏ vnā ꝛ solā ꝑsonā ꝑ oib⁹ sportulas dare sancim⁹. Ep̄s vo ꝑ rebus sue eccl'ie nullā exactionē molestiāqz sustineat sportularū sed ꝑ talib⁹ causis admoneaᵏ exactor aut curator videlz actiōes cōtra eccliam positas hiconomis suscipiētib⁹ aut illis ꝗ in ea cā ordinati sunt. Qui vo cōtra hec exigere sportulas p̄sūpserit in duplū qd accepit exacte ꝑsone reddere[s] cōpelliᵏ. Et siqdē militant cingulū ꝓdant. Si vero clericus fuerit a clero remoueatur.

¶ Presbiteri ꝛ clerici in domo ꝓpria mulierem habere nō debēt nisi oēm effugiant suspitiones eps aūt nullā mulierē secū hr̄e oz.h.d.Bartol'.

Presbyteris aūt[b] ꝛ diaconibus et subdiaconib⁹ ꝛ oibus ī clero cōscriptis nō habētib⁹ vxores ꝑm sacros canones iterdicim⁹ etiā nos ꝑm sanctaꝝ regularū virtutē mulierem aliquā ī ꝓpria domo supinductā[i] hr̄e tm̄ citra mr̄em aut sororē aut filiā āt alias ꝑsonas ꝗ oēm suspitionē effugiūt. Si ꝗs aūt absqz hac obseruatione mulierē ī sua domo hz ꝗ pōt ei suspitionē inferre ꝛ felᵏ ꝛ scōo a suo ep̄o aut a suis clericis admonit⁹ ne cū tali muliere habitarzᵏ ꝛ reꝟcere eā de sua domo noluerit aut accusatore apparēte approbeᵏ inhoneste cū muliere ꝟersari: tūc ep̄s eius ꝑm ecclesiasticos canōes de clero eū amoueat curie ciuitatis cui⁹ cleric⁹ erat tradēdo. Ep̄m vero nullā penitus mulierē habeᵏ aut cū ea habitare ꝑmittim⁹. Si aūt hoc ꝓbeᵏ nequaqz custodiēs ep̄atu ꝓꝟiaᵏ. ip̄e em̄ se īdignū oñdit sacerdotio. Diaconissam[l] vo nullo mō cū viro et quo potest inhoneste vite emergere suspitio habitare ꝑmittim⁹. Si vero hec[m] nō obſuet sacerdos sub quo subiacet admoneat eā vt oībus modis talez virū eꝟciat a suo domo. si vero hoc distulerit agere ecclesiastico ministerio ꝛ ꝓpr̄ijs emolumentis alienata monasterio tradatur ꝛ ibi oī sue vite tpe degat rebus eius siqdem filios habeat inter se ꝛ illos ꝑm numerū personarū diuidendis vt cōperē tē ipi mulieri partē monasteriū accipiens eā agat[n] ꝛ regat. Si aūt non habuerit filios oīs eius substantia inter monasteriū vbi mittitur ꝛ ecclesiam in qua ꝓius erat instituta ex eq portione diuidatur.

¶ Inferēs mūriā epō vel alijs clericis duz sacra ministeria celebrankᵏ ꝟbera ꝛ exiliū sustinere dz.ille ꝟo ꝗ sctā ministeria celebrari ꝓhibuit capite puniēdus est.idē obseruandū est in letanijs ꝛ letanias aliqꝫ facere nō debēt sine ep̄is ꝛ clericis penaꝫ faciētibus imminēte.h.d.Barto.

Si ꝗs[o] aūt cū sacra ministeria celebrankᵏ in sctām eccl'iam ingrediens epō aut clericis aut mīstris alijs ecclesie iūriā aliquā inferat iubemus hūc verbera sustinere ꝛ in exiliū mitti. Si vero ꝛ hic sacra ministeria cōturbauerit aut celebrari ꝓhibuerit capitaliter puniaᵏ. hoc ipō ꝛ in letanijs in ꝗbus ep̄i aut clerici reperiantur custodiēdo:ꝛ siqdē iniuriā solā fecerit hisverberib⁹ exilioqz tradaᵏ Si vero etiā letaniā ꝓcusserit capitale piculū sustinebit ꝛ vidicare iubem⁹ nō solū ciuiles sed etiā militares iudices. Oibus[p] aūt laicis interdicim⁹ letanias facere sine scis ep̄is ꝛ ꝗ sub eis sunt reuerēdissimis clericis. Qualiter em̄ letania est ī qua sacerdotes nō inueniūtur ꝛ solennes oīones faciūt: sed etiam quas sacerdotes honorādas[q] cruces cū ꝗbus ꝛ letanijs ingrediunᵏ nō alibi nisi in venerabilib⁹ locis reponiᵏ ꝛ si quādo opus vocauerit ad letanias celebrādas tūc solū ipsas cruces accipe eos ꝗ ꝓsuete eas portare solēt ꝛ cū epo ꝛ clericis letanias celebrari hoc custodiētibus sctissimis sctōꝝ locorū ep̄is aut etiā eoꝝ clericis ꝛ ꝑ loca iudicibus. Si ꝗs aūt in hoc capitulo p̄ntis nr̄e legis virtutē aut trāscēderit aut nō vindicauerit ꝓdictas penas patieᵏ monasterioꝝ ꝛ reuerēdissimoꝝ monachoꝝ dispōne.

¶ Abbas eligēdus nō est ꝑm gradū sed meritū virtute:ꝛ idē in abbatissa est ꝑuandū.h.d.Bar.

Jubemus[s] igitur abbatē: aut archimandritā in vnoquoqz monasterio ordinari nō oīno ꝑm gradū monachoꝝ: sed ꝛ oēs[a] monachi melioris opinionis eligantur existentes ꝓpositis sacrosanctis euangelijs dicentes: qz neqz ꝓpter amicitias aut aliam quālibet gratiā sed scientes eū ꝛ fide rectū ꝛ in vita castum ꝛ gubernatione dignum ꝛ qui possit

n Agat.i.regat.

o Si ꝗs aūt.exiliū h. aut ꝓ ꝛ accipitur: vt ī nouel. e.ti.ꝛ.C.de ꝟb.sig. l.cuz ꝗdam al.alij habent in littera ꝛ tunc est plana. ꝛ facit ad hunc.§. C.e. l.si ꝗs in hoc.ꝛ.C. de his ꝗ ad ec.cō. l.denunciamus.

p Oibus autem. quas.i.aliquas.

q Honorandas. cruces iterdicim⁹. nō alibi reponi n. ꝑ si ꝛc.cū crucibus ꝛ cum letanijs sacra ingrediūtur vel subaudi portant ꝛ erit plana. ꝛ dic cū ꝗbus.s.crucib⁹ ingrediunᵏ sacerdotes.

r Reponi.vt i sacristia.

s Jubem⁹ igitur. quia fecit mō ꝓi. de mona. mentionē. igitur de eis. incipit. ꝛ prosequit vsqz in fi. constitutionis.

a Sed ꝛ omnes huic.§.concordat. ſ.de defen. ciui.§. decreto.ꝛ.C.ō ofma.of.l.i.ꝛ de offi. pre.vi.l.fi.

b Elegerũt. ⁊ sic monachi hodie eligũt vt hic oli ep̃s: ſz corrigiẽ vt. s̃. de monachis. §. ordinatõez. c Ordinare. i. cõsecrare ⁊ cõ firmare vt i nouellis. d Archiatris. genera sũt locoꝝ religioſoꝝ e Si q̃s aũt. scema. i. ordinẽ monachalez. ſ. cucullã ⁊ scapulariũ ⁊ etiã incõtinẽti. pfessionẽ faciat. f Presul. i. abbas ⁊ cõcordat huic. l. s̃. de monachis §. sancim⁹, ⁊ §. inter ⁊ si vero.

g Jusurãdũ. simile turamẽtuz p̃stat dñs qñ seruum ad eccl'iam fugiẽtẽ recuperat: vt. C. ỏ his q̃ ad ec. cõ. p̃nti. in fine. Primũ. ſ. est prestandum a domino quia ⁊c̃.

h Si aũt reddantur. nã nõ dz in rebus q̃s cuz aliena iactura lucrari: vt ff. de cõdi. inde. nã b̃ natura. ⁊ sic no. q̃ tenet principale non tamẽ tenet accessoriũ.

i Fortune. i. dño suo. vt. s̃. e. si seru⁹.

k In oib⁹ aũt. separatim. i. nõ sil' ſz quilibet in sua statura siue cubili vna domo tñ vt hic ⁊. s̃. de mo. §. cogitandũ.

l Testimoniũ. hic sume. arg. q̃ possit eẽ testis monach⁹ ⁊ dic vt dixi. s̃. de monachis. §. cogitandum.

m Hec aũt. oia seruãtib⁹. ſ. ab batib⁹

n Aliter. q̃. s̃. diximus.

o Femias. not. q̃ §. defertur mulieri ſtẽ no. q̃ hic collegiũ reprobatur: lz alia cã religiõis facta valeãt: vt. ff. de col. illi. l i. §. sed ⁊. Item res eoꝝm fes dñt portare: vt. ff. de col. illi. l. i. in fi. l, ⁊. j. proxi.

p Diuidere. not. sic. ff. de col. illi. l. i.

q Si vo. q̃ ipõat no. ẽt laicũ p̃nt eligere iste femine siẽ ep̃z: vt. s̃. e. ti. i. col.

r Monasterio. i. in claustro.

s Sed ⁊ hec. duo dicit hic. §. primuz si dedi mulieri. x. p dote vl' viro alicui pro dona. pp nup. vl' nulla adiecta tali cã ỏdi clerico sub tali cõdi. si ỗheret matrimoniũ vel si habueret liberos: q⁹ tũc haberet demũ hoc casu si monasteriũ iret vel clericus seculo renũciat ipleta est ỏditio. vñ pinde habeẽ ac si filios haberet vel mrimoniũ ỗhereẽ. ⁊ tũc haberẽ ac si nulla fuisset apposita ỏditio ſz pure esset relictũ. ⁊ b̃ dicit lra inualidas esse ỏditiones. nã hec duo sũt paria obligationẽ esse purã vel esse ỏditionalẽ dũmodo ỏditio iã extitit exirit: vt. ff. de ỏdi. inde. sufficit. ſz hoc est pure dedi vel reliqui tibi cã dotis. vel dona. ppter nup. sed si liberos nõ haberes vl' matrimoniuz nõ ỗheres rogaui vt restituas alij certe si ecclesiam itres videris liberos hr̃e. ⁊ iõ si deicõmissarius nil expectat ac si nõ eẽt aliq̃d appositũ de restitnẽdo nisi fideicõ. fit relictũ ad cãs pias. quo casu etiã expectat ⁊ nõ habeẽ monasteriũ p filio. itẽ not. ex hoc §. q̃ eccl'ia loco filij habetur qõ valet ad multa ⁊ iõ q̃dã intelligũt b̃ tm̃ his duob⁹ casib⁹: si liberos vel matrimoniũ habes non alias alij vbiq̃ dicũt p filio haberi: q⁹ si ĩueniat se nõ institutũ rũ pit testamentũ: vt plene dices j. §. pri.

t Liberoꝝ. sup his duobus pomẽ conditio: sed qõ subjcit fine dotis ⁊c̃. cãm dãdi ponit. nõ ỏdi. q̃d g̃ si aliã cãm dicat donãdi dixit puta vt emas seruũ. rñ. nõ facio vim: vt ff. de dona. l. ij. i fi. ⁊. l. se. sed b̃ iõ ỏ his dixit q⁹ talia ỏueniũt in mrimonio de q̃bus hic dicit accur.

v Ab initio. q̃buscunq̃ sic loquiẽ ac si plures posuisset: ſz certe nõ posuit nisi duas. ſ. mrimoniũ. vl' si liberos haberet rogauit ergo b̃ restituere si liberos nõ haberet vl' mrimoniũ nõ ỗheret. videẽ eũ cõtrarisse: ⁊ liberos habuisse si monasteriũ iret. ⁊ facit ad hoc. ff. ad ter. l. ij. §. liberi. ponũtur ergo hec ỗba si fecerit cũ ỏditiõib⁹ adiectis q̃buscũq̃ p singulari ỏditiõe quacunq̃ ex his q̃ superius numerate sunt.

x Clerici. etiã seculares al's frustra diceret statiz qõ debeas reseruare ad pias cãs cum si de mõachis tm̃ loqueẽ ipso ingressu se ⁊ sua dedicãt neq̃ vlterius ei administratuo relinquiẽ. vt. s̃. ỏ mo. §. illud. si tñ velis tm̃ de monachis intelligere dices hic monasteria ingredi. ſ. vt ỏuersi sint vel clerici fiãt. ſ. monachi. ⁊ qõ seq̃tur de rebus dicas q̃ licet habeãt de facto ad

monachoꝝ disciplinã ⁊ oẽm monasterij statũ vtiliter custodire eum elegerũt[b] ⁊ sanctũ ep̃m sub quo monasteriũ ỏstitutũ est eũ q̃ ita electus est modis oĩb⁹ abbatẽ ordinare[c]. Hec autẽ oia que a nobis dispositа sunt de ordinatiõe abbatũ valere precepimus ⁊ in venerabilibus feminaꝝ monasterijs ⁊ archimandritis: ⁊ assisterijs: ⁊ archiatris.[d]

¶ Ingressus monasteriũ incõtinẽti si notus ẽ põt monachus ordinari si vero est dubi⁹ dz differri p tmẽniũ ⁊ dño intra id tp̃s repetẽte sibi cũ iuramẽto reddẽ⁹ est. vl' ordinãdus ẽ mõach⁹ dño reb⁹ redditis. eo aũt ad secularẽ vitã redeũte dño est reddẽ⁹ itẽ monachi ĩ vno hitaculo debẽt morari sed sepatim dormire. his obtinẽtibus in monasterio feminaꝝ. itẽ viri modis oĩbus a feminis sũt sepandi reb⁹ cõib⁹ inẽ eos diuisis ⁊ femine sibi p̃ bytez eligere p̃nt aut dyaconũ ab ep̃o cõfirmandum. h. d. Bar.

Si quis aũt[e] ad monasticã vitã venire voluerit iubem⁹ siq̃dem notus est q⁹ nulli fortune subiacet abbas monasterij si p̃spexerit scema ei prebeat. si vero nõ cognoscit aut cuilibet fortune subiaceat intra tres annos nõ accipere eũ scema monachi cũ ⁊ itra memoratũ tp̃s experiat' homines ỏuersatõez monasterij p̃sul.[f] Et si itra triẽniũ aliq̃s emerserit dicẽs. aut seruũ. aut colonũ. aut ascriptitiũ suũ esse aut etiã tanq̃ fugitiuũ agricultrã aut quasi aliq̃d accipiẽtẽ aut ppter aliquã culpã i monasteriũ ingressũ pprio dño eũ restitui cũ reb⁹ quas pbat' in monasteriũ itro duxisse tusiuranduz[g] primũ q⁹ nihil patiat' a suo dño p̃cipiẽte. Si autez intra triennium nullus ỏuenerit aut i quietauerit aut ỏ aliquam memoratam p̃sonaꝝ q̃stionez fecerit abbas monasterij post trãscursiõez tricenalis tp̃is si talẽ virũ dignũ iudicauit tũc det ei scema ⁊ nullus sit ei postea molestus ppter fortunam donec tñ deget i monasterio. Res aũt quas intra monasteriũ introduxisse videẽ illese dño reddant'. Si q̃s autẽ[h] memoratarũ p̃sonarũ reliquerit monasteriũ ⁊ ad secularẽ venerit vitã aut in ciuitatib⁹ aut in agris circũueniens pprie fortune[i] reddat'. In oñibus[k] aũt monasterijs q̃ zenobia dicũtur iubemus ỗm canones monachos in vno habitaculo oẽs separatim dormire: vt mutuũ alterutris testimoniũ[l] caste ỏuersationis prebeatur ipsi nisi q̃dam tamen ex eis aut ppter longeuã in monasterio ỏuersationẽ quiete volentes viuere ⁊ se nectutis atq̃ corporis infirmitatis causa in remotis cellulis intra monasteriũ cõstitutis degãt. ⁊ hec autẽ cũ cõscientia ⁊ volũtate abbatis fieri Hec oia[m] i monasterijs ⁊ assisterijs feminaꝝ seruãtib⁹ in nullo loco hr̃e nostre reipublice esse monasteria p̃mittim⁹ aliter.[n] Vbi aũt monasteriũ inuenitur oĩbus modis iubem⁹ viros a feminis separari ⁊ feminas[o] q̃ dẽ in quo sunt monasterio remanere viros aũt aliud monasteriũ sibimet facere. Si vero plura sunt monasteria vt necesse non sit noua monasteria edificare loco[p] sanctissim⁹ ep̃s monachos cũ monachis ⁊ feminas cũ feminis separare: ⁊ i alijs monasterijs ỏgregare ꝓcuret. Quecũ q̃ vero habent cõia inter eos ỗm cõpetens eis ius diuidere[p]. Si feminis aũt quecunq̃ ipse elegerit siue presbyterũ siue diaconũ ad faciẽdũ eis responsum aut sanctã eis cõtionem portandã sanctissimus ep̃s sub quo sunt deputet quez recte fidei ⁊ vite bone esse cognouerit. Si vero[q] qui ab eis electus est nõ sit presbyter aut diaconus dignũ tamẽ eũ huiusmodi ministerio ep̃s iudicauerit ordinatiõnẽ ei imponat qui dignus esse videbitur in responsis sicut dictuz est distribuat. ita tamen vt neq̃ sic electus ad responsa feminarum in monasterio[r] maneat.

¶ Datũ cã dotis vel ,ppter nuptias donatõis aut ẽt relictũ legatũ sub cõditiõe nuptiaꝝ vl' filioꝝ nõ existentiũ nõ deficit si honoratus i cõditionis defectu restituere grauat'. monach⁹ aut ẽt si cleric⁹ vel assisteri⁹ fuerit effect⁹ si i eo pmã serit. si vo exuerit datũ seu relictũ apud monasteriũ vel assisteriũ remanebit. hoc tñ priuilegiũ aduersus priuilegiũ locũ nõ hz. h. d. Bar.

Sed ⁊ hec[s] p̃nti addimus sanctioni si forte q̃s sub ỏditione nuptiaꝝ siue liberoꝝ[t] siue dotis causa siue ãte nuptialis donationis donauerit siue reliq̃rit suis liberis siue alie cuicunq̃ persone hereditatem siue legatũ aut ab initio[v] pure relinquẽs eis oneret eos substitutione aut restitutione sub vna predictarũ conditionũ reliquerit vel donauerit. substitutiones vero vel restitutões eis fecerit adiectis conditionibus quibuscũq̃ ex his que superius enumerate sunt sancimus persone talibus conditiõibus subiectis siue masculi siue femine si modo monasteria ingrediãtur aut clerici[x] aut diaconisse aut assisterie fiant tales conditiões

ministrationē ⁊ vsum rei.nō tñ est de iure.⁊ nec abbas teneť eis dimittē si nō vult.itē ꝑ b̄ qō hic tractat tñ de monasteriis.itē q⁊ fauore eccl'iarū nō hoīm hic fingiť si aūt esset secularis cleric⁹ posset dimittere cui velit. vt.s̄.e.§.presbyteros. ⁊ Pro nō scriptis.primo casu est inualida cō/ditio.sc̄a est inualida tota restitutio sub ꝺditiōe facienda.⁊ sic ꝑ ꝙsequēs ipsa ꝺditio.

a Volum⁹.hoc ꝺco⁊dat s̄.ꝺ monachis.§.si quis aūt.⁊.§.si vō relinquēs.

b Si qua mulier.monasteriū.q̄d si cā o⁊ādi.rñ. ñ hz locū qō hic dicit nisi qñ ab⁊enūciauit sc̄o vñ non facio vim si intret vt monachus vel ꝺuersus dūmō renunciet:vt.s̄.de monachis.§.si aūt nihil itē q̄d si capellā itret.rñ. nō hz locus qō hic dicit: nec si plebē:q⁊ tales pro pria pñt retinere. vt.s̄.e. § p̄sbyteros.itē q̄d si de reb⁹ nihil dixit.rñ. tacite sequūť:vt.s̄. ꝺ mōachis §.illō.itē si nō hz liberos hz tñ parētes q̄d tūc. rñ. p.idē.ar.s̄.e.§.p̄sby. ⁊.s̄. vt nulli iu.§.adulterā.nō tñ distribuit fili⁹ inť eos ꝑm eū tu dic q̄ nihil hñt parentes:q⁊ monasteriū est ꝑ filio: vt.s̄.pri.§.ergo sup̄iores excludūtur nec obstat.s̄.e.§.presby/teros:q⁊ ibi i secularib⁹ dicit.itē nec illa.s̄.vt nulli iu.q⁊ ibi inuite intrauit hic sponte vel co⁊rigitur per istam.

c Deputauerit. repete non.

ꝺ In ꝑpr̄ios.queritur an hec dispositō sit testa mētū qō ꝑdest querere si de actione.vl' numero te stiū q̄ratur.p.nō q⁊ arbi/ter ⁊ iuꝺex diuidit: nō tñ testať:q⁊ nō est dñs q̄ sic distribuit:vt.ff.ꝺ iure co. l.cōficiunť.§.si post testa mētū:sz a⁊o nō curat de noie dum teneat de quo agiť:vt.C.ꝺ ꝺdi. isti.l.ij. §.fi.⁊ sic sit q̄cquid vis vt sit etiaz testm̄: sed certe ⁊ nō dns testať hz eū:vt.C. de sc̄is nup.l.femine.in fi.⁊ insti.de pupil.sub.§. nō solū.⁊ potuit h̄ lex ēt seruo ꝺcedere ius facien

inualidas.⁊ ꝑ nō scriptis⁹ esse.Hoc aūt solatio ⁊ clerici ⁊ diaconisse ⁊ ec clesiaꝝ fruanť si vsq; ad suā vitam i his ꝑseuerauerit ⁊ res sub tali ꝺdi/tiōe ꝺonatas aut relictas ad pia o/pera expēdāt aut reliquāt. In ꝑso/nis em̄ q̄ in monasteriū vel assisteriū ingrediunť ⁊ reliquāt hmōi ꝺuersa tiōes castā monasterio aut assisterio vbi a p̄ncipio ingrediunť res sub tali ꝺditōe ꝺonatas aut relictas cū alia substātia eoꝝ cōpetere volum⁹ª.Si tñ i redēptionē captiuoꝝ aut egen/tiū alimēta sub p̄dictis ꝺditōib⁹ sub stitutō aut restō fiat ex nullo memo ratoꝝ mō eā excludi p̄mittim⁹.

¶Muliere aūt viua monasteriū ingrediente li beris nō ertātib⁹ res ei⁹ monasterio cōpetūt li/beris supstitib⁹ rei suaꝝ aūt ingressum monaste riū dispositiōe nō facta post ingressum hz inť fili os distribuere legitima portiōe nulli diminuta vel ꝑpria ꝑsona filijs cōnumeratā sibi suā reti net portionē q̄ monasterio cōpetere ꝺz.eo autē morte ꝑuento filij legitimā recipiūt portionē re liqua s̄ba monasterio cōpetente.h.ꝺ.Bar.

Si qua mulierᵇ aut vir monasticā elegerit vitā ⁊ intrauit i monasteriū filijs nō extantib⁹ monasterio i quo igrediť ⁊ res eius cōpetere iubem⁹. Si vero talis ꝑsona filios habeat ⁊ nō anteq̄ intrat in monasteriū ꝺe suis rebus fecerit dispositōes ⁊ legi timā partē filijs ꝺeputauerit[c] etiā sic liceat ei postq̄ in monasteriū ingre diť suā facultatē i ꝑpr̄ios[ꝺ] diuidere filios ita tñ vt nulli filioꝝ suoꝝ mi/nuat legitimā ptē:quā vō nō ꝺede/rit filijs ptē monasterio cōpetat.Si vero oēm substantiā inter filios diui dere voluerit ꝑpria sua ꝑsona[e] filijs connumerata[f] vnā sibi ptē oīb⁹ mo dis retineat q̄ ꝺebeat iuri monaste/rij cōpetere.Si vō in monasteriū ꝺe gēs moriať anteq̄ inter filios ꝑpr̄i as distribuat res legitimā ptem filij percipiant reliqua vero substantie pars monasterio competat.

¶Sponsus monasteriū intrans recipit arras quas ꝺedit si matrimoniū nō cōtraheret ⁊ mu/lier quas accepit restituit simplices non autem duplicatas.h.ꝺ. Bar.

Spōsalib⁹ q̄z ꝑm leges factis iter aliquos siue[g] spōsus monasteriū in grediať recipiat q̄ ꝑ spōsalib⁹ arra rū noie sūt ꝺata siue spōsa monasti/cā vitā elegerit illa solūmō reꝺꝺat q̄ sil'r arraꝝ nomie accepit pena vtriq; pti ꝺcedēda.ʰSi vō i ꝺstāte adhuc mr̄imonio aut vir solus aut vxor so la intrauerit monasteriū soluať mr̄i moniū citra repudiuz postq̄ ꝑsona ꝓgens ad monasteriū scema[k] ꝓcepe rit.⁊ siq̄ꝺē vir elegerit monastica vi tā:restituat ꝑus mulieri ꝺotē:⁊ si ali q̄ꝺ ab ea ꝓcepit⁊ sup hoc ex nuptia li ꝺonatiōe tantā ptē q̄ta ex morte virī cōpetebat mulieri ꝑm pactū ꝺo talib⁹ istrumētis isertū.Si vō muli er fuerit mōasteriū igressa silīmō re tineat vir nuptialē ꝺonatōes ⁊ casū ꝺotis ex morte mulieris placitū.reli quū vō ꝺotis mulieri restitui p̄cipi/m⁹ ⁊ si aliq̄ꝺ ex reb⁹ mulieris apꝺ eū inueniať ābob⁹ aūt monastica vitā eligētib⁹ iubem⁹ vacātib⁹ ꝺotalib⁹ placitis virū retinere ꝺonatōes nu/ptialē ⁊ mulierē ꝑpriā accipe ꝺotē ⁊ q̄cq̄ꝺ aliꝺ viro ꝺedisse ꝑbeť vtrunq; q̄sq; citra dānuz suis fruať reb⁹ nisi forte spōsus spōse aut sponsa spōso aut maritus vxori:aut vxor marito aliq̄ꝺ ꝺare aut cedere[m] voluerit qñ neq; ex pactl nuptialibus viro' aut mulieri lucrari aliq̄ꝺ cōceditur.

¶Parentib⁹ filios vel filijs parētes q̄ monas/teriū ingrediunť velut ingratos ab eoꝝ hereꝺi tate excludere nō hz.itē parētib⁹ nō licet filios ꝺ monasterio extrahere.h.ꝺ.Bar.

Nullā vō inꝺam ꝺam⁹ aut paren tib⁹ filios[n] aut filijs parētes secula rē vitā sectātes[o] ⁊ reliquētes velut ingratos[p] a sua excludere hereditate i monasteriū aūt mōastica vitā sub/secut⁹. Interdicim⁹ aūt parētib⁹ fi/lios monastica vitā eligentes ex ve nerabilib⁹ monasterijs abstrahere.

¶Si monachus suuz reliquerit monasterium ex cōsensu:⁊.C. ꝺe ꝺo.inter vi.⁊ vxo/l. respu. puto tñ vt stati subueniať fi/lijs q̄tū ad alimen ta nō vt partē ha/beant nisi eo natu raliter mo⁊tuo:vel si velis ꝺicere q̄ pe tať statim post in/gressuz hec portio ē ar.qō ꝺo⁊ q̄ igres sus ꝑ mo⁊tuo repu tať:vt.C.ꝺe epis.et cle.l.ꝺeo nobis.in fi.ij.rñ.⁊.s̄.vt nul/li iudi.§.si vero p⁊e/ꝺictū tempus.

f Cōnumerata.fa cit.ff.ꝺ col.bo.l.ij. §.portiones.

g Spōsalib⁹ sine si ꝑ verba ꝺe futu/ro ꝺedit arras.

h Cōcedenda.i. remittēꝺa.⁊ ꝺco⁊/ꝺet.C.e.l.fi.in p̄n.

i Si vero citra.sz oli necessariū erat vt.s̄.ꝺe nup.§.sed occasionem.

k Scema.i.cucul lā.vt ꝺicūt vl' figu ra sive forma ꝑm alios:sed i topica aristotelis exponi tur ꝑ o⁊natu vbo rū ⁊ sniaꝝ.

l Si vero mulier. placitū fingiť vere mo⁊tu⁹:vt hic ⁊.C. e.l.fi.primo ⁊ sc̄o rñ.⁊ sic tm̄ valet fi/ctio q̄tū vitas:vt C.ꝺe his q̄ ve.eta. impe.l.i.⁊.ij.⁊.C.ꝺ castren. pe.l.i. ⁊ fi. lib.xij.itez facit.s̄. vt li.ma.⁊ au.§. q⁊ vero lex.

m Cedere.tpe se/parationis.

n Nullā vero filij/os.nunq̄ꝺ hoc ca/su b̄ voto obligať

filiusfa.videtur q̄ nō:vt.ff.ꝺe pol.l.si q̄s.§.voto.q̄ est cōtra; sed b̄ est speciale:vel illud in ꝺando intellige.

o Sectātes.s.pr̄i⁹:sz postea relinquētes:vt subij cit.s. seculare vitā

p Ingratos.ob hoc q̄ intrauit monasteriū:vt.C.e.l.fi.§.sed etiā sed q̄ꝺ si sit ingratus nō efficitur iō gratus.lz oīs macula pcti abo letur:vt.s̄.ꝺe mo.in p̄n sed in nouellis contra ꝺicitur eīm q̄ ille pur gatur ingratitudo ꝑ ingressum:sed nunq̄ꝺ ceteris agnatis vel co/gnatis poterit succedere videtur q̄ nō:q⁊ ꝺicit quedā auť. extraoꝝ ꝺinaria quō oporteť mo,ec.⁊c̄.⁊ q̄ monachi non habent cognati onem in terra:sed illud intelligitur quātū ad hoc vt nō accedat ex tra ad loquendū cognate vel consanguinee sue q̄a tali colore pos/set illicita agere:vt.C.e.l.ꝺeo nobis.vnde ꝺico q̄ poteſt succedere ⁊ abbas ꝑ eum.

q Si monach⁹.cõpetere.ƀ idẽ habes.s.de mo.§.si ꝯs aũt.τ.§.si vero relinquẽs.sed q̃d de rebus postea q̃sitis.rñ.secus est: vt.j.e.§. si monachus. r Prouidere aũt rñsum.i.necessitatẽ vt alicui respondeat in aliqua causa,ac. s Agant.sed quã cãm habẽt cũ nihil habeãt.rñ.ex factis p̃cedẽtib⁹ siue ẽctib⁹,p q̃bus vel ipi: vl abbates q̃uenĩũt lz p alios rñdeant vt.s.apõ quos.o.e.τ mo.§.ꝓterea.τ facit.s. de mo.§. si vero relinquens.

t Si monachus. militia.

v Ammouere.i. ĩponere remouẽdo de statu in quo p̃ius erat.

x Monasterio. duo cõtraria sunt s.e.§.lz τ neq;.τ.s. e.§.si seruus. ꝑmũ dicit indistincte curie,scõm indistincte dño.sed habeas ĩ libris illũ.§. lz neq; ĩ curialiũ §.i seruo intelligẽ τ sic nihil ẽdicit: vel spãlẽ so.da illi.§.lz neq;.vt ille fm istius distinctionẽ intelligaĩ: vt ibi dixi.

a Si q̃s particip̃es.huic.§. cõcordat.s. quõ oz.e.§. quanta. τ.C.e.l. si q̃snõ di.τ.l.raptores.τ.C.de rap.l.i. τ.s.de rap.mu.

b Habuerit.ante q̃ esset monacha, alꝫ essent spurij.

c Partẽ.de bonis diaconisse matris.ac.

d Si aũt itra annũ.assignaĩ.currit ergo annalis ꝓscriptio ecclesie ĩ hereditatis petitiõe vl cõdi.ex.l.sicut τ in simili casu.vt.s.vt cuz de ap.cog.§.si q̃s de p̃dictis.lz regulariẽ currit ꝓscrip.xl.an.vt.s.de ec.ti.§.ꝓ tpalibus que est contra. sed sunt spectalia.

e Quibus.itaq;.p stantibus.i.quasi pstituentib⁹ seipos. nec curãt de sua fama sicut nec meretrices.ac.

f Monachi.monachi no.reprobari si q̃s alterius veste in eius cõtemptũ vtatur: vt hic: τ.C.de epi.audi.l.minime adeo vt iniuria teneaũ: vt insti.de iniurijs.§.i.τ capitaliter puniẽ vt hic dicit.

g Defensorib⁹.repete semp,puidentib⁹.ac. h Penas aũt.p̃cedentib⁹ alꝫ in p̃tibus τc. i Sancimus.hic dicit q̃ pene q̃ ante legẽ istã fuerũt imposite circa casus huius pstitutiõis valent etiã ante hãc legẽ: sed q̃ ipposite p hanc sunt nõ valent p hanc in futuro: vt.C.de le.τ cõsti.l.leges. k Et cõstitutione iubemus trãquillitatẽ. vt se exoneret.τ nõ ꝓpter defectũ iurisditio.vt.ff.de of.p con.solent.τ.l.si q̃d.τ.C.de fal.vbi.vel nisi ,p dubitatõe iuris.vt.s. de iudi.§.fi.nõ facti: vt ibi dixi p.l.ff.de iudi.l.eũ qui.§.i.

sa fuerit τ filios habuerit[b] legitios legitimã p tem[c]dare filijs. Si aũt intra vnũ annũ[d] postq̃ cognoscit tale facin⁹ cõmisisse tales res iurivenerabiliũ domoꝝ nõ vẽdicẽt iubem⁹ oibusmodis comitẽ p̃uataꝝ fisco nr̃o has assignare locoꝝ iudicem q̃ neglexerit easdẽ res vẽdicare τ cingulo p̃uãdo τ mulctã libraꝝ au. v. a comite p̃uatarũ exigẽda. Oĩb⁹ itaq; generaliter i seculari vita conuersantib⁹: τ maxime theatralia exercẽtibus viris ac mulierib⁹ necnon τ ꝑstrãtib⁹[e] interdicim⁹ vti scemate monachi[f] aut monasterie aut assistere aut cuiuscũq; ꝑsone hmõi imitari eũ scema scientib⁹ vniuersis p̃esumentibus vti tali scemate aut imitari aut illudere i quacũq; eccl'iastica disciplina: qꝛ τ coꝛporalia supplicia sustinebũt τ exilio p̃tradent puidẽtib⁹ huiꝰ rei nõ solũ locoꝝ epis τ q̃ sub eis sũt clericis: sed ẽt q̃buslibet militaribus iudicib⁹ τ q̃ sub eis sũt officijs τ locoꝝ defensoꝛib⁹[g]. Penas[h] aũt p̃nti lege insertas q̃ etiã p̃ioꝛibus legibus sũt note nõ solũ ĩ futuris sed etiã i p̃cedẽtib⁹ casibus seu relictis valere τ oĩb⁹ modis vindicari sãcim⁹[i] p p̃ntẽ em̃ legẽ nup dispositas videlicet penas i solis futuris tpibus seruari iubem⁹[k]. Tua igitur gloria q̃ p p̃ntem legẽ in ꝑpetuũ valiturã nostra sãxit tranq̃llitas p oia custodiri p̃uideat.

Codicis domini iustiniani sacratissimi imperatoꝛis repetite p̃lectionis. Incipit liber decimus de iure fisci[m].

¶ In dubio donatarius a fisco q̃uentus hypothecaria dicit ,pbare donationẽ p̃cessisse vt absolutio sequatur.hoc dicit Bar.

Imperatoꝛ.a. τ seue.

Si p̃iusq̃[n] fisci rõnib⁹[o] pactus[s] vester obligaret[p] pfectã[q] p̃ dioꝝ donationẽ fecisse fuerit ꝓbatus[r]. Quod circa fraudẽ cre

l Si aũt.dare no.q̃ q̃libet debet indicare. τ pluriũ sñia tenet si sunt ĩpares: vt.ff.de re iudi.duo ex tribus: τ.ff.de arbi.itẽ si vnus,si vero pares in cã liberali ꝓ libertate,in alijs aũt ꝓ reo valet: vt.ff.de re iudi.l.iter pares τ.l.põpo.τ hoc in ordinarijs.in dele.paribus expectatur confirmatio delegantis: vt.ff.de re iudi.l.duo.

De iure fisci. occasione criminũ de q̃b⁹ supioꝛi libꝛo dixit auget fisc⁹. iõ d̃ ei⁹ iure dicit vl dixit de iure publico circa crimia.nũc circa bona fisco q̃rẽda τ cõseruãda q̃ τ ipm ẽ publicũ alio respectu q̃.§. vt.ff.d̃ iusti.τ iur.l.i.§.publicũ.itẽ fisc⁹ dꝛ ipa ipi alis vel ipij camera nõ dico p̃imonij ipatoꝛis: C.de q̃.pre.bñ a zenone. in p̃n. Quicq̃d tñ spãlitatis hz fisc⁹ τ cesaris τ auguste rõ solet hr̃i: vt.ff.e. fiscus.§.fi. Que fiscalis loco romane successit: vt ff.de osti.p̃n.l.i.τ d̃ fisc⁹ q̃si fixus.i.firm⁹: qꝛ semp est diues τ soluendo: vt ff.de fũ.do.l.ij.itẽ q̃d differt ĥ ti.ab illo.de p̃i.fi. rñ.hic de spãli iure τ cõi qd hz fisc⁹ dicit ibi d̃ cõi vt.j.l.i.ij. τ.iij. τ alijs de spãli.vt.j.in.l.phibitũ.lz ibi de cõi tñ. itẽ hic ti. ẽ generalis ad oẽs sequẽtes. τ fic patet q̃d differat ab illo ti.j.de bo.va. qꝛ hoc gen⁹. τ est fic.ff.d̃ serui. τ de in ite.resti. qui sũt generales ad oẽs sequentes. ti.

Si p̃iusq̃. si post ea reuocaret per hipothecariaz q̃cũq; modo esset facta alienatio: vt.ff.e.in fraudẽ. in p̃in.τ.s. de p̃iui.fi.l. cum patrem.

o Rationib⁹.fi.i.fisco.

p Obligaret. psonalit ex cõtractu: vl quasi: τ p hoc bona tacita tenẽtur vt.ff.e.l.auferi.§.fisc⁹.et C.q̃.ex cau.pi.ta.con.l.ij. τ videbat fauoꝛe fisci tra hi obligatio ad p̃teꝛita alienata q̃ remouet: vt.s. de p̃iuil.fisci.l.si de bitoꝛ τ de bonis ꝓscri.si quis post hac.§.pe.

q Perfectã.pfecta dicit etiã sine traditõe. vt ĩsti.de dona.§.alie.lz ĥ de mũ facta traditõe.alꝫ caderet in obli.si tradita nõ esset: vt.ff. de d̃hẽ.ẽp. q̃ sepe.§.si res. r Probatus.sed a quo.rñ.donatari⁹ ꝙueniebat hipotheca.vñ ipe,pbat,sed tũc est cõtra.ff.de pig.l.τ q̃ nondũ sunt.§. q̃ d̃ vbi creditoꝛ debet ,pbare rẽ in bonis debitoꝛis fuisse.so.spãle hic,p fisco vel ,pbat reus eoipo q̃ nõ ,pbat.d̃.sic.j.q̃ mili.nõ p̃nt sup seruis. vl dicas vtraq; pars fatebat fuisse ptis q̃ donauit. vñ p̃sumit duraſſe vsq; ꝺtraxit cũ fisco: vt.ff. de reg.iur.l. id q̃ nr̃m. τ fm hoc q̃ dicit ĩ frau.cre. q.d.nec hac rõne põt reuocare cũ nõ fuerit factũ ĩ frau.cre. q̃ nec erant adhuc. vel dic casum q̃ agit pauliana d̃ donatariũ. τ nõ põt eadẽ rõne. qꝛ adhuc fisco nil debebat τ tunc sufficeret fraus ipsa re tantũ cũ nõ haberet ti.lucratiuũ: vt.ff.q̃ in frau.cre,l.i.§.i,τ.l.qui autẽ.§.simili modo, vel dic tertio

p

ꝙ agit actione in factū ꝺ heredē allenātis de qua habes.ff.qī fraud. cre. l.i.§.i.q̄ pōt agi.lz nō antiqua.qz nō acq̄siuit idoneū emolumentū. vt isti. de ac.§.fi.sed ulta sic. vt.ff.q̄ in fraud.cre.l.fi.in fi.q̄ actione ꝺ casu nō agit cū adhuc nō erāt creditores:lz tūc q̄liter rescidit ꝺato ꝙ agere posset.rñ. videt rescidi q̄ ad vorū agentis:qz hoc vellet:lz nō pōt lz habeat interesse

sic.C.ꝺ his q̄.vt idi.l.pol la.itē no.hic qꝺ legitīe factū est ex supuenienti cā nō retractat vel vitiatur vt z.§.de inter.ma.l.iij.z de dona.añup.l. de rebus:z.ff.de fal.l.ꝺ eo.§. i.z.§.de vecti.z cō.l.i.de bo.pscrip.l.si q̄s post.

s Creditorꝝ. pūtium.cū tunc eos non haberet.

Mstar. cōputatō tradere rōnes de solutis: vt.ff.ꝺ ꝺdi.z de. l.cū seruꝰ.z dicūtur tabularij q̄ cū susceptoribꝰ ad puncias destinabātur: vt.j.ꝺ susceptoribꝰ.l. duos.z eorꝝ offīm est igerere frequent modū debitorꝝ z reliquorꝝ.nō vero computare vt h:z.j.de numera.z actu.l.ij.li.xij. horꝝ ḡ tabulariorꝝ computatio nō est valida:vt hic dicit nisi fuerit cōprobata a procuratore.i.a psside puincie illius:vt.j.de apo.publi.l.i.dic procuratore.s.cesaris postea cognoscent inter fiscū z priuatū hac cōputatione cū denuo fiscus petat:vt.C.si aduer.fisc.l.ij.z sunt hec vera si fuit facta p errorē ad qꝺ ff.q̄ sen.si.ap.l.i.§.i.lz tūc si snīa procuratoris p errorē est data anualeat.rñ. fic:vt.C.ꝺ erro.cal.l.unica.nisi error fuent expressus:vt.ꝺ.l.q̄ snie sine ap. l.i.§.i.vel dic ꝙ etiā si nō fuerit erratū hic a tabularijs tñ nō valet.qz eorꝝ nō erat offīm ante hoc.itē si male est facta cōputatio etiā ab eo q̄ pōt computare retractat vsq̄ ad.xxx.an.si p errorē.sed si p gīam vsq̄ ad.xx.vt no. ff.de admi.re.ad ci.p.l.calculi.itē no.hic ar.ꝙ si aliqs quasi legatus nō esset tulit snīam z ille q̄ potuit delegare ratificet ꝙ valeat.sed cōtradico:vt no.ff.de iudi.l.lz.itē ar.ad illā.q.si tres fuerūt delegati.z duo abīte tertio iudicēt suo z absentis noīe ꝙ possit ille habere ratū. z ar.ꝺ.l.lz. itē p b.ff. de re iudi.duo.sed ꝺ.ff.de arbi.sicuti.qꝺ uerū puto ꝙ nō possit quasi i pre iudiciū publicū z alterius ratū habeāt nō etiā suū pprīū vt in procuratore itē no.qꝺ p iudicē est faciendū ꝙ nō pōt p notariū expediri:sic.§.de dila. a pcedente:z no.ꝙ hac.l.ius cōe habet fiscus.

Jminore.debebat fisco ānua pstatio p q̄ hz tacitā hipothecā.vt C.si ꝙpter pu.pē.l.i.vel aliqꝺ singulare debitū vbi est ē tacita hipotheca:vt.ff.e.auferē.§.fisc ꝺ pign si fisc vendat ꝺñt multa iteruenire s.ꝙ sit debitū.z ꝙ fit cessatū i soluēdo:z ꝙ bone fidei sit ēptor.qꝺ hic non fuit.z alie solēnitates:vt.j.de fide istru.z iur.ast.fi.l.ij.z.§.si ꝙpter pu.pē. l.ij.z si aduersus li.l.fi.al's reuocat res:vt ꝺ z dictis.ll. x Precio.etiā j.dimidiā iusti precij cū sit dolus vel gīa:vt.§.de rescin.ven.si quos.

y Fraude.ꝺ fuit vt vēderet vel viliori precio vēderet gīa z sine dolo emptoris oia tū vitiant:vt.ꝺ.l.si quos.pōt tū p gīa habēda fieri dolus ab emptore. z A fisco.al's fisco z dic venerūt p procuratorē fisci vel a fisco sed ifra quātū tps post cessationē.rñ.in āno:z dic vt no.C.si ꝙpter pu.pē. l.i.sicut i alio creditore:vt.§.de iu.do.ipe.l.fi.§.i. z Deus.s.cesaris.

a Inferēti.debitor infert.i.soluit q̄ debuerat:sed cui videt emptori:vt.ff. de rei vē.si emptor:z.§.si vē.pi.aga.l.i.z dic ecōtra nō emptori:z sic fisco vt.§.de prescrip.xxx.an.l.i.in fi.z.j.de predijs curialiū.l.i.in fi.so.si precij est versum in utilitatē debitoris:qz fisco debebat tunc ēptori inferī:vt in primis legibus al's nō:vt in alijs hic ergo emptori si soluerat fisco:z sm hoc dic debitā.s.quondā z si nō soluerat precij tūc fisco infertur:z ꝙprie dicit debita:vt.ff.de resci.vē.fun.in fi vel dic si cōtractus nō tenuit:vt qz phibitus a.l.vel qz dolus dedit cām ctractui:z tunc fisco al's emptori si soluerat fisco:sed oppo.ergo fiscus habet bis.rñ.semel vt debitū z semel ꝙ delicto emptoris:vt.ff.e.l.lucr. licet participauerit venditor delictum

ditorꝝ gestum non est rescinditur.

C Cōputatio facta a tabularijs seu a calculatoribus vim snie nō hz quo ad cōdemnationez z absolutionē nisi p iudicē cōfirmet.h.ꝺ.Bar.

Jmperator Gor.a.sere.

Mstar obtinere minime pōt rei iudicate cōputatio a tabularijs facta nisi sententia procuratoris fuerit comprobata.

C Debitori fisci soluenti restituit res eius indebite alienata.hoc dicit Bar.

Idem.M.attice.

Jminore precio q̄ res ē approbata fraude ēptoris vel gīa q̄ obligata sunt a fisco veniret aditus procuratori ꝺ debitā quātitatē iferēti restitui ea p ꝺiā iubebit.

C Publicatio bonorꝝ statu intento remanēte ñ impedit quē succedere.h.ꝺ.Bar.

Jmperator Diocle. z Maxi. M.

Erta forma sup metroicis ꝺata est q̄ iussu principis i aliā ciuitatē trāslati sūt nā p ꝺiā eorꝝ q̄ antecꝙ demigrarēt habuerint si ab eis distracta nō essēt fisci rōnib' vēdicari iā pdē decretū est ꝺ nisi aliud spāli precepto augusta maiestas decreuerit. Utigit a principib' salubriter

statutum est ita saluis his q̄ vtiliter placuerint parētibus heredes eorꝝ existere minime oportere nulla legis sanctione statutum s est.

C Nuncijs principis nō credit sine litteris z ipis volentibus aliorꝝ bona cape cuilibet cuꝰ interest pōt de facto resistere.h.ꝺ.Barto.

Exēplū diocle. z maxi.ad flaccū.

Rohibitū ꝺ est cuiuscūq̄ bōa q̄ fisco locū fecisse existimabitur capi prius q̄ a nobis forma k fuerit data. Et vt oi puisionis genere occursū sit cesarianis sancim' licere uniuersisquorꝝ interest m obīcere manus his q̄ ad capienda bona alicuius venerint q̄ succūberint legib' n vt etiā si officiales ausi fuerint a tenore date legis desistere o ipis priuatis resistentib' p a faciēda iniuria arceantur. Tūc em̄ his cuius interest bona alicuius nō interpellari officialibus volentib' ea capere ꝺz acq̄escere cū litteris nr̄is q cognouerit nō ex arbitrio suo cesarianos.i. officiales r ad capiēdas easdē venisse facultates sed iusticie vigore s id fieri statuisse.

C Procuratore fisci agente ante tps actio peruen.pi.a.l.i.i.rñ.aut uterq̄.z tūc emptor in subsidiū: vt.e.l.fi. si añt emptor solus tunc ipse.z hoc vbi tenuit cōtractus.al's licet uterq̄ participet fraudem etiam prius poterit emptor conueniri:vt hic:z §.si ven.pi.agatur.l.cū contra.itē quid si emptor velit hic supplere preciū.rñ.vt no.in.ꝺ.l.cū contra.itē forte hic emptor tenetur in quadruplum:vt.j.e.l.qui contractibus

Erta metroicis.hic trāslati:sic dicunt a metros qꝺ ē mēsura qz mēsura ciuitatis z terra dabat eis in restauratōez suam. metron em̄ grece latine mēsura villaꝝ dicit.hec tū trāslatio videtur abolita cū ex ea nil aliud accesserit reipu.nisi bellū ciuile.§.de la.li. tol.l.i.in pn. c Demigrarēt.i.recederēt.sic ponit.ff.de migrādo z facit.j.nō licere habi.metro.l.i. ꝺ Decretū.est a principib':vt j.statim. e Statutū.de dictis predijs cōfiscandis.s.si distracta nō fuerint. f Placuerit.de dicta cōfiscatiōe. g Statutū est. ergo vbicūq̄ parentes morabant.qꝺ em̄ nō phibet pmitti intelligitur:vt.ff.ex q̄.cau.ma.necnō.§.sed qꝺ ei:z sic no.ꝙ preterita pdit z noua querit:sic.ff.man.si mandauero.§. is cuius.

Rohibitū fecisse, fit locus fisco multis modis: vt.ff.e.l.i.

i Capi per officiales fisci vsq̄ nunc.

k Forma.hec forma datur i litteris: vt.j.dicit.z.j.ꝺ bonis va.l.fi.

l Cesariani.i.officiales fisci:vt.j.dicitur.

m Interest.quia habet ius in bonis.j.de bo.va.l.fi.

n Succubuerit legib'.succubuit legibus ille cuius bona ad fiscū deuoluunt p delicto vel alio modo. o Desistere.capiendo sine forma. p Resistentibus.no.ꝙ etiā pncipis officialibus resistitur si excedant in suo officio ad qꝺ.C.de ap.l.qñ.z.j.ꝺ meta.l. deuotū.§. qñ li.unicuiq̄.l.i. q Litteris nostris.ad hoc.§.de man.pn. l.i.z.§.de epi.z cle.l.si qua p calū.§.fi.z.j.de exac.tri.l.i. r Officiales.sic ponuntur.C.de bo.proscrip.si quis post hac.in fi.z sunt palatini qꝺ dic vt.j.de bo.va.l.fi. s Vigorem.i.principem qui est vigor iusticie:vnde dicitur lex animata.vt in auth.de con.in fi.et ius pretorium vox iuris ciuilis:vt.ff.de iusti.z iure.l.nam.z no.aliquid esse quod sine auctoritate superioris non licet fieri:sic.§.de pigno.l.nominatoi.z.§.vt nemo pri.l.ij.z.§.ne quis in sua causa iudic.l.i.z.j.de exac.tri.l.i.z.ij.vnde vi.l.meminerint.z.ff.eo.aufertur. §.actiones.

Ustas. al's si suo tpe ageretur. v Habent. i. q̃ sunt efficaces si suo tpe ageret. x Cõcremari. i. amitti. vt in fi. l. colligitur. y Vtiã. al's vtiam tc̃. sic ergo idẽ ius est in fisco t priuato: vt t ar. ff. de pe. here. item ve. §. aptanda. s. vt agẽdo añ tps pdatur actio: vt hic t insti de ac. §. si q̃s agẽs: sed hodie duplicanť indu

cie t reddũtur ipẽ se. vt insti. ỏ excep. §. tpales: t hz hoc hec lex fuit ỏ legibus codicis antiq̃ quẽ nõ habem⁹. s. gregoria. cũ p isti/tuta corrigiť. ideo forte posita vt notaret sike ius in fisco priuato. vl põt dici q ea ac. p prescri. amissa agiť q nõ põt sic nec pua tus agit: t pdit fiscalis. xx. an. vt. ff. de diuer. t tẽp. p. l. in oibus. t. ff. e. l. i. §. prescriptio. pria veniõ.

5 Quo, al's q, et al's quo.

t Precipim⁹. sz quo agente pdit fiscus. rñ. procuratore fisci q̃ hz liberã administratõez vt t cesaris: vt t. ff. ỏ of. pcu. ce. l. i. t no. q fiscus hz hac. l. ius cõe.

ỏ Defẽsiõis. al's facultas. al's defẽsionis incipit lex t differt ab illa. §. e. phibitũ qz illa de facto hec ỏ iure p/mittit defensionẽ.

a Fiscus. i. procurator fisci vel officialis vel etiã delator cũ petank bona aliqua fisco aduenientia occasiõe delicti vl̃ successionis: vt. j. de bo. va. l. fi. t est hec. l. ius cõe. b Pẽdẽte s an bona cõpetãt fisco vel nõ: qz dubiũ est an deliq̃rit: vel an ali⁹ fiscũ precedat. prio eñ cã criminis tractari dz: vt. §. vbi cause fi. l. i. t an ali⁹ precedat fiscũ i succedẽdo. j. de bo. va. l. pe. q̃d añt si de his liq̃t sed referť q̃stio quasi h̃ nõ sint de bonis illius. rñ. hoc prio inq̃rẽdũ vt hic: t. ff. de re iu. a diuo pio. §. si sup: t. j. de bo. va. l. fi. hodie aũt i delic. imutak in aliquo: vt i auť. vt nul. iu. §. fi. itẽ vbi non est q̃ controuersiã referat t aliq̃d aut publicatõe aut alia rõne iure est addẽdũ fiscalibus substãtijs p comitẽ rerũ priuatarũ: t p rationalẽ in singulis q̃busc̃q; prouincijs põt fisco: portatio iplerit: vt. j. de bo. va. si q̃s. t §. de bo. p. l. si q̃s intra. c Describi. ad hoc. §. vt nemo pri. l. ij. t ne liceat sine iudi. auc. l. i ỏ Fas. i. honestũ. e Apud eũ. q̃ patiť cõtrouersiã a fisco. f Cognitio. sed sub quo. rñ. sub presidẽ q̃ est iudex rei: vt. j. de bo. va. l. fi. g Exitus. i. cause finis vt sñia a q̃ ff. de exe. rei iu. l. i. t. §. quoz ap. abstinendũ. h Interrogatõem. t cũ tormẽtis a suspectis: vt. §. de q̃sti. l. fi. t in auť. de testi. §. sãcim⁹

i Cõditionales. s. notarios q̃ serui dicunť: vt hic: t. ff. de adop. nõ aliter a seruiendo: t conditionales dicunť: ideo qz hoim conditiones t cõtractus faciunt: vt. §. q̃ po. in pi. ha. l. scripturas: vel erant veri serui t notarij. i. notatores: vt. §. de pi. si tubi nõ tabelliones: vt j. de tabel. l. generali. k Integrũ. al's est integrũ: t al's deest: t no. q̃ facit fraudem fisco in querendis in duplũ punitur: vt hic t. ff. de publica. l. si multi: t. ff. e. aufertur. §. fi. t fm hoc dicitur non facere fraudẽ fisco. s. vt vltra duplũ teneať: vt. ff. e. cũ q̃dam. sed si in q̃stionis: nũc i quadruplũ teneatur: vt. ff. e. auferť. §. fi. t. j. de his q̃ ex pu. l. i. t. j. l. pri. sed in casu i quadruplũ. ẽt in nõ q̃stis: vt. j. de excu. mu. mittiť sicut q̃libet priuato agente. h. d. Bar.

Impa. Cõ. ad prouinciales.

Ustas[k] etiã t q̃ locũ habẽt[v] fisci actiões precipim⁹ ocremari ob hoc solũ q̃dẽ q suis tpibus p late nõ sunt vt iã[y] calũnie priuatoz eo saltẽ arceank exẽplo quo[z] iustas fisci lites silere precipimus.

C Cõtra fiscũ lz cuilibz se defendere t añ smaz bona nõ auferunť. post smiam sollicite inuestigabunť q̃ ẽt in officialibus locũ hz. h. d. Bar.

Idem Augu.

o Efensionis[a] facultas danda est his q̃bus aliquã inquietudinẽ fiscus infert cũ facultates eorũ dẽ adhuc cõtrouersia pẽdẽte[b] inq̃etari describiq̃[c] fas[d] nõ sit. Ubi ergo cõtrouersia exiterit fisco alicui[y] priuilegiũ vẽdicãte apud[e] eũ oibus facultatib⁹ cõstitutis cognitio[f] vẽtilet ur vt cũ rei exit[g] debere eas vendicare p̃ uerit tũc demũ res pseq̃ liceat t sup mõ facultatũ ac rerũ iterrogatõez[h] haberiq̃ cõditionales[i] seruos iuestigãda ẽ. vt si q̃d subtractũ fuerit exigãt t extrisecus integrũ[k] tm̃ aliud mulcte noie q̃tuz fuerat p fraudẽ ablatũ. Sane in huiusce modi q̃stiõe si cesariani nomẽ iciderit[m] ad vsurpatõez[n] pstitutõis istius nõ debebit accedere siq̃dem osuetudo fraudũ q̃b⁹ p̃dicti[o] oia temerarie osuetudinem exceptiõem eozũdẽ meruerit.

C Qui in fraudẽ fisci sup reb⁹ fisco incorporatis cõtrahit pumk in quadruplũ. h. d. Bar.

placeat, itẽ ocor. §. debo. pscrip. l. si q̃s. cũ puniunť p hac fraude: vt. j. de bo. va. l. fi. in fi. l Cesariani. i. officialis: vt. §. e. phibitũ. m Incideret i hac q̃stione. s. qz ỏ id subtraxisse. n Ad vsurpationẽ. s. q̃n puniať pena huius pstitutiõis, imo precipue isti tenenť q̃ osueuerũt talia facere t sic no. duo pmũ q̃ officiales plura mala sciũt t cõmittũt q̃ alij: vt i auť. vt iudi. sine quo suf. §. i. t in auť. ỏ exhi. t itro. re. §. i. t sic ad primũ dictũ vl̃ ad prin. l. referas: vt. j. dices q̃ nõ placet. itẽ q̃ propter osuetudinẽ deliquẽdi plus facili⁹ est q̃s puniẽdus: vt. ff. de penis. l. aut facta. §. quãtitas. t §. de epi. audi. l. iij. in fi.

o Quib⁹. s. fraudibus.

p Predicti. s. cesariani. t al's predicta.

q Temerare. coram pe.

r Exceptionez. i. vt eos excipiam⁹. i. cõprehẽdamus: sub hac. l. sic. ff. de ius vo. l. sz si hac. l. §. parẽtes: vñ scriptoz ỏz exceptoz: vt. ff. loca. sz addes §. fi. vel põt scdo dici q̃ si official' ceciderit i hac q̃stione. s. q̃ velit aliqua bona q̃ hz defendere cõtra fiscũ q̃ nõ deť ei fackas ppter osuetudinẽ est eñi excipiẽdũ ab hac cõstitutiõe ad qỏ dixit. C. ỏ epi. aud. l. iij. §. fi. t i auť. de ec. ti. §. iterdicim⁹. colr. quasi oia q̃ hz psumãtur fisci. vt ibi dicik i prelato: sed prima tutio.

Impa. val'. ad cacre. vica. aphri.

Ui cõtractibus[a] scelestis[b] ac fisco pnitiosis interuersoz[c] maculosis se fraudib⁹ implicuerũt quadrupli redhibitione teneantur.

C Forma t lex data t cõsuetudo antiqua in electione officialiũ est seruanda. h. d. Bar.

Impa. hono. t theodo. M. patricio comiti rerũ priuatarũ.

Uper creandis[e] susceptoribus[p] piculo pcuratoz rei dñice[k] dispositõne tue subtilitatis firmã esse pcipim⁹ itavt oi ãbitione cessante q̃ statuta sunt queq̃ antiqua osuetudine cõmendank i pabulis[g] vl̃ sumptu familie ministrãdo itemerata p maneãt sup̃ irrenarcha[h] t optõe[i] oi antiqua consuetudine[k] obseruata.

C Bona delinquẽtis mortui nõ ptinẽt ad fiscũ nisi viuens fuerit cõdẽnatus. h. d. Barto.

Idem. M. palladio. pp. eoz:

Eoz[l] patrimonia mortuoz q̃ vite sue tempore diuersis conscientiam suam dicunť polluisse criminibus fisci rationibus nequaq̃ competere vel ab eo alienari censemus nisi post publicam accusatõez eos constiterit fuisse conuictos.

De conueniendis fisci debitorib⁹.

C Fideiussoz officialiũ nõ põt cõueniri nisi principali excusso ẽt si de bonis principalis aliqua bona emerit. h. d. Barto.

Impa. Goz. au. saturnio t alijs.

Ui cõtractib⁹. hac l. est ius singulare.

b Scelestis. al's scelestis: t al's scelestib⁹. i. i q̃bus cõmittiť scelus t pone exẽplu: vt. j. de his q̃ ex publi. iõ. l. i secus si in auro: vt. l. ij. j. eo. ti. itẽ pone. p. l. §. e. l. si minoz. nã ibi q̃stiũ erat pignus. c Interuersoz. al's puersoz: al's iteruersoz: t dic eoz. i. q̃ sub pretextu credẽdi iteruertũt: siue sint exactores siue tabularij siue aurarij siue alij officiales q̃ sup pecũia publica otrahũt. d Quadrupli. i qỏ solũ tenenť ẽt si multi sũt tã accipiẽtes q̃ dãtes fm pp. lz secus i furto facto priuato: vt. ff. e. l. auferť. §. fi t facit. j. de excu. mu. l. placet: sed cõtra. §. l. pri. t. ff. e. auferť. §. i. so ibi in q̃rendis.

Uper creãdis. h lex mittiť comiti rez priuatarz: t dic susceptoribus auri vl̃ argẽti seu quarũcũq; spẽz deuoluẽdaz ad fiscũ: vt. j. ỏ sus. p totũ. t maxime in. l. fi. f Rei dñice. hi subeãt comiti rez pri. t eligẽbãt susceptores pñtib⁹ multis publicis psonis: vt. j. ỏ sus. l. exactores. t pículosũ eligẽtis: vt hic. t. j. de sus. l. ij. g In pabulis. al's iculpabilis cõsuetudine secus si culpabilis: vt i auť. vt nulli iu §. i. al's i parabolis. s. in verbis cõmẽdank: t al's i pabulis: t hec verioz: t dic familie. s. publice q̃ erãt cũ susceptorib⁹ vel dic familie deferẽdi spẽs auri vel argẽti q̃ sacris largitiõib⁹ ex more reddunť: vt. j. de nauicularis. l. iij. h Irrenarcha q̃ psonaliter fungiť munere de suo nihil erogare cogiť: t pabula t sũpt⁹ de publico ei administrãdi sũt: vt. ff. ỏ mu. t ho. l. fi. §. irrenarcha. t hũc eligũt decuriones iudicio presidũ: vt. j. de irrenarchis. l. i. i Optiõe. vnũ gen⁹ eractoz publici debiti vocať optio qỏ colligiť. j. ỏ apo. pu. q̃cũq;. t j. de eroga. mili. an. l. opinatoribus eo forte qz pcipit qỏ optat. al's ỏz electio militũ: vt arg. §. lo. l. fi. k Cõsuetudine. i prestãdo sumptũ vel etiã in electione. t sic no. p cõsuetudine: ad qỏ. j. de pascu. pu. l. i.

Eoz. pone casũ trib⁹ modis. prio modo sic decedẽs i reatu. hz here dẽ nõ fisci niſi viuẽs fuerit quictus subaudi odẽnat⁹: vt. ff. ỏ accu. l. et iudicio z. i põ. b aũt fallit q̃n crimẽ ẽ tale: vt ad heredes trãseat vt maiestatis t filia vt ibidẽ no. itẽ fallit si erat ia dãnat⁹ t appellatio pẽdet. nã tũc distiguiť. erat sñia bonoz tacita vel expressa: vt, C. si pẽ. ap, si his. t si

reus vel accusa.mor.fue.l.fi.ꝛ.ff.si pē.ap.l.i.i ꝓn.huic eīm crimīoso solui pōt.ꝛ bona sua admīstrat: vt.ff.e.l.auferē.§.si in reatu.de so.reo.scdo po ne ꝙ mortuo crimīoso ex crīmine quo heredes teneanᵏ fiscus vult bona sed heres negat crīmē fuisse cōmissū a defūcto nō pōt fiscus hꝫe nisi ꝓio vincaᵏ mortuū fuisse crimīosū: vt hic ꝛ.ff.e.l.reis.tertio dic ſm pꝛ.ꝛ io.ꝙ cōsciuerit sibi morte crī/ minosus.ꝛ ſm hoc qō di cit crimīnibꝰ subaudi.ꝛꝓ hoc qō cōsciuit sibi mor/ tē.nā ꝛ tūc nō debēt acci pi bona nisi ꝓpter crimē cōsciuit sibi mortē nō te/ dio vite: vt.ff.e.in fraudē §.eiꝰ.ꝛ.§.de bo.eo.l.fi.ꝛ nisi crimē fuerit ꝓbatum post mortē vt hic.ꝛ.ff.e. in fraudē.§.eius: ꝛ nisi in vita fuerit accusatus vel postulatꝰ vl i crimine de prehensus: ꝛ crimē est ta le: vñ viuēs dānatꝰ bona pdet: vt.ff.de bo.e.l.fi.ꝛ facit ad.l.ff.e.ti.l.ei q̄ sed hodie restrigiᵏ: vt i auᵗ. vt nulli iudi.§.fi.

l Rubꝛica. De cōueni/ endis fisci debitoꝛibus.

Non iniusta.tri/ bus modis pōt intelligi. prio ꝙ aliqs admīstrabat ne/ gociū publicū ꝓ quo vos ꝓmisistis īdēnitatē fide/ iubendo. primo ergo ꝑn cipalis q̄ fideiussoꝛ con ueniēdus est: vt.ī.de decu.l.i.lz ī alīs fideiussoꝛibꝰ sit secus iure isto: vt.C. de fideiuss.iure nro: sed hodie idē: vt in auᵗ.de fideiuss.§.i.ꝛ ſm hoc nil fa/ cit finis mercati estis: ꝛ sub.etiā.itē dicas ꝓmissa indē.s.a nobis: vel scdo dic ꝙ ipsi gerētes negociū publicū ꝓmiserit indēnitatē.ꝛ ꝫrerūt reliqua ꝛ vos q̄ emistis ab eis cōuenimini nūc hipothe.vt.ff.de iure fisc.mochis. ꝛ sic facit.ī.de debi.ci.l.fi.itē facit ad vtrāq; positionē: vt.ff.de admi.re.ad ciui.pti.l.curatoꝛes.§.fi.vel dic tertio ꝙ q̄ gessit indēnitatē ꝓmisit ꝛ vos q̄ emistis adhuc si soluistis preciū: ꝛ sic fiscus ꝙuenit debitoꝛē sui debito ris suo debitoꝛe cōdēnato dūmodo ꝙuēto ꝓius ꝛ iuento nō soluēdo: vt ff.de iure fi.l.iij.§.multa.ꝛ.§.qūſfi.vel pri.nō ꝓius: secus ī ꝓiuato q̄ de/ mū cōdēnato debitoꝛe: ꝛ tūc ꝑ officū excutoꝛis: sed hoc iure actiōis.s.cō dictiōis ex.l.vel illa vtili qm̄ cōtra debitoꝛē hz directā: vt.§.qñ fi. vel ꝑ.l. ij.ꝛ.l.iij.ꝛ facit.ff mā.l.si mādato meo.§.fi.ꝛ cōmo.l.vñ q̄ritur.in ꝑn.ꝛ.ī.ō suscep.l.ij.ꝛ.ff.de fideiuss.si dubiteᵏ: ꝛ.§.depos.l.si is. n Principali. al's principali al's prioꝛi: ꝛ no.ꝙ hac.l.hz fiscus ſm. R.ius cōmune īmo certe spāle: ꝛ adde qō no.ff.de iure fi.l.iij.§.multa. o Reliqua trahere i. effici debitoꝛē: vt.§.de testa.manu.l.cū testamēto: ꝛ de pdi.ꝛ de.cū seruꝰ.

p Ab his.s.principalibus.

Fisco argentū.hoc argētū solutū non ꝙuenit ad fiscū: vel si ꝙuenit ad fiscū nō liberaᵗ solutiōe eius qō debeᵏ: vt ꝛ al's.§.de non nu. pe.auᵗ.cōtra q̄ ꝓpriā: ꝛ hoc iō: qꝛ subscriptū nō fuit. r Rationibus.i. publicis soluisti ei exactoꝛi.sed op.qꝛ si soluit nō est ratio ꝙ teneaᵗ imo ē ꝙ teneaᵗ: sed dic qꝛ soluisti sine subscriptiōe: ꝛ sic eo modo quo nō debuit: ꝛ no.ꝙ cautio dꝫ fieri de suscepto: vt.ī.ō col.fundi pa.l.placuit: ꝛ in auᵗ. de ec.ti.īmo.al's.§.emētibus.ꝛ in īn auᵗ.de col.§.iubemus.cui debet sub scribere vnus de tab.duobus: vt.ī.de suſce.duos.ꝛ si sic fiat stati soluens est securus: vt §.de qua.pre.l.ij.in fi.ꝛ de nō nu.pecu.l.in cōtractibꝰ: ſz eo modo facta nō fuit: vt hic.ac.

s Subnotauerit i. subscripsit.C.de proba.l.exemplo.

t Daᵗ fisco.ꝛ fa.ī.ō mūe.l.ij.ſz ar.§.C.ō col.l.fi.ꝛ si tutoꝛ vl curatoꝛ.l.iij.

Quoniā reliqua.tributoꝛ vel alioꝛ debitoꝛ fisci q̄ dicunᵗ reliqua etiā si nihil sit solutū: vt.ff.de ℞bo.obli.l.pōt.ꝛ.l.ceteroꝛ.

x Cōsocios.al's socios: al's sociatos: qꝛ cū eis: vel post eos ad idē offm electi estis. y Eiſq; ſ.augerio ꝛ filio. z Noīm.obuenientiū ꝓ reli quis predictis. ꝛ Mandatū.a noiatione ꝙ qō videtur vos ꝓhibuis/ se: ꝛ illos solos exigere voluisse: vt.ff.de procu.l.itaq;: ꝛ.C.de procu.l. ma ritus: ꝛ sic administrationē diuīsisse: vt subīcit: si aūt dicas ipsos exacto/ res inter se diuīsisse planū est. ꝛ Eum.augerium. a Ceteros.scilicet vos: ꝛ alios si q̄ sunt. b Vtuū.i.cōe.s.īdistincte: ſz cū distin.l.q̄ seq̄tur bñ est piculū cuiusq; īsolidū: vt subīcit: ꝛ.ff.ad muni.l.ipatoꝛ

c Muneris.i.officij exactoꝛis: qō est munus ꝑsonale: vt.ff.de mu. ꝛ ho.l.ft.§.q̄ annonā. d Discretā.i.separatā. si g̃ separata nō es set oēs exactoꝛes añ noiatoꝛē cōuenirenᵗ: vt.ī.q̄ q̄s ordi.l.ij.in ꝑn.

roꝛ dūtaxat noīm̄ exactionē mādata tā̄ nec inter eū̄ ꝛ ceteros q̄ exactoꝛes fuerāt noiati cōfuse exactionis mutuū piculū cōstitutū ſz separato muneris obseq̄o discretā sollicitu dinis rōnem fuisse asseueratis. Ad iu re nō discrepat vt prī ex bonis exactoꝛ q̄ principali loco ad exactōem fuerāt destinati indēnitati fiscali sa tisfiat postꝙ eos si solidū debitum exolutū nō sit noiatoꝛes ꝙueniri ra tionalis igiᵗ vester iuris ordinē se queᵏ excussisq; exactoꝛ facultatibꝰ nec etiā nō noiatoꝛ si fiscus vniuer si debiti quātitatē securitatē indēni tatis ꝙsecutꝰ nō fuerit etiā vos ad restituēda fiscalia debita astringet.

Debitoꝛes fisci exiguᵗ summatim nec pñt ī petrare vt eodē debitoꝛes sui exiganᵗ ſz eoꝛ ex actio in ordinario iudicio repetenti reseruaᵗ hoc dicit Barto.

Impera. val. valē. ꝛ gratianꝰ. M. ad archelaū comitē oriētis.

Si qui fisco nre mānsuetudinis obnoxij sunt omissa frustratioē te/ stā a iudice seu noiatoꝛe ad q̄d teneᵗ alter.rñ.ad nihil vel dic fa/ ctā a seipsis vel si a noiatoꝛe dicas eū cōueniri eis casibꝰ q̄bꝰ ꝛ tu toꝛ nō gerēs si est diuīsa a iudice vel si debuit suspectū facere: vt.ff. de admi.re.ad ci.p.l.pe.§.añpe.ꝛ.ff.de admi.tu.l.lucī.§.añpe.ꝛ pe. ꝛ adde hic distictōez: qꝛ vt oēs gesserūt sīl: ꝛ ꝙsimul sūt īnīūcti aut diuīsim diuīsiōe facta a se aut a iudice: aut tm̄ vnꝰ gessit. prio casu oēs collatoꝛes.ꝛ etiā fideiussoꝛes eoꝛ ante noiatoꝛē ꝙueniunᵗ: vt ī.quo q̄s ordi.cō.l.ij.§.idē tutoꝛibꝰ: vt.C.de ma.cōue.l.aduersus. si diuīsim a iudice tūc obtinet qō hic dicit: ꝛ.ī.q̄ quis oꝛ.l.ij.§.i.ſ.i ca sibus ī q̄bꝰ ꝛ tutoꝛ: vt modo no. si aūt ipsi diuīserūt: ꝛ tūc prio noia toꝛ q̄ nō gerens: vt.ff.ad muni.impa.ꝛ de admi.re.ad ci.p.l.curato res.in ꝑn.ꝛ aliud in tutoꝛibus: vt.C.de diui.tu.l.ij.in fi. si aūt vnus tm̄ cū tm̄ oīb̄ fit iunctū: tūc idē qō i supioꝛi casu: vt.ff.ad muni.l.q̄d ergo: ꝛ est ratio qꝛ prioꝛ noiatoꝛ in ꝑdictis casibꝰ cōueniᵗ qꝛ ratōe fidei: sed collega negligētie noīe cōmittiᵗ: vt.d.l.in fi.ꝛ facit.ī.de fa bricensibus.l.iure.puisum: ꝛ de suscep.l.ij.ꝛ.§.si plures vna snia.l. i.in ꝑn.ꝛ.§.q̄.ca.pi.vel hipothe.ta.cōtra.l.satis.

Ī q̄ frustratione i. frustrabanᵗ dicētes se nō hꝫe adhuc ꝓ/ ciū rei fiscalis ab ēptoꝛe cū hic esset administratoꝛ fisci: ꝛ ille licite vēdidisse. nā nō liberaᵗ etiā cedēdo: vt ar.de pi.act.l.pe. idē si ex quacūq; alia cā ꝓtēdat se nō ꝙueniri nisi suū cōueniat debitoꝛē vel dic ꝙ dicebat fisco vt cōueniret debitoꝛē sui debitoris qō non licet: vt hic ꝛ.§.si cer.pe.l.nō aduersus: ꝛ.§.quēadmo.fi.vel pri. nō prius: nisi i casibꝰ: vt ibi.ff.de iure fi.l.iij.§.mulcta. b Teneanᵗ. ꝛ soluant. c Noībus.i. creditoꝛibꝰ. s. fisco: vel dic. i. obligatōibꝰ q̄bus teneᵗ fisco. d Legibꝰ. no. iure ꝛ nō vi debitoꝛē cōueniē/ dū: vt.ff.qō me.cau.exrat.ꝛ.§.de act.ꝛ obli.l.negātes: ꝛ de iudeis: nul.ꝛ de pig.l.iij.ꝛ.§.vñ vi.si q̄s in tantā: ꝛ.ff.ad.l.iul.de vi.l.credi toꝛes si vē.no mu.l.i.§.i.de re iur.l.nō est singulis.ī ꝑn.ꝛ in auᵗ. vt hi q̄ ob.§.i.sed arg.cōtra.ff.de fur.q̄ vas.in prin.sed ibi auctoꝛitate iudicis: ꝛ no.ꝙ ex hac.l.fiscus habet ius cōmune.

Inter chartulas.cōfiscati.ex cā delicti: vel alia quacūq; vel i. hoīs ꝛ dicīᵗ aliq̄s confiscarī q̄ñ eius bona confiscantur.

e Exactoꝛ.predi/ ctoꝛ noīm̄ specia/ liter cōmissoꝛ.

f Noiatoꝛes. qui sūt: ꝛ q̄liter noienᵗ habes. ī. de suſce/ pto.l.exactoꝛes.

g Ratiōalis. i. p curatoꝛ cesaris: vt §.de mō mulc.l.ij.

h Etiā vos. ſz se/ parati gessistis: ſz b ita si tpe depositi officij college fu erint nō soluendo al's ex ꝑsona eoꝛ cōueniri nō debe/ tis: vt.ff. ad muni. l.impa.ꝛ.ī.de picu lo noi.l.i.sic g̃ prio gerens.scdo noia toꝛ. tertio collega cōueniᵗ: sed vī prio debere ꝙueniri col lega. vt. C. de ma. cō.l.aduersus sol. ibi oēs gesserūt: h vero nō oēs q̄tū ē in illis noibus. itē si dicas diuisionez factā a iudice seu noiatoꝛe ad q̄d teneᵗ alter.rñ.ad nihil vel dic fa/ ctā a seipsis vel si a noiatoꝛe dicas eū cōueniri eis casibꝰ q̄bꝰ ꝛ tu toꝛ nō gerēs si est diuīsa a iudice vel si debuit suspectū facere: vt.ff. de admi.re.ad ci.p.l.pe.§.añpe.ꝛ.ff.de admi.tu.l.lucī.§.añpe.ꝛ pe. ꝛ adde hic distictōez: qꝛ vt oēs gesserūt sīl: ꝛ ꝙsimul sūt īnīūcti aut diuīsim diuīsiōe facta a se aut a iudice: aut tm̄ vnꝰ gessit. prio casu oēs collatoꝛes.ꝛ etiā fideiussoꝛes eoꝛ ante noiatoꝛē ꝙueniunᵗ: vt ī.quo q̄s ordi.cō.l.ij.§.idē tutoꝛibꝰ: vt.C.de ma.cōue.l.aduersus. si diuīsim a iudice tūc obtinet qō hic dicīᵗ: ꝛ.ī.q̄ quis oꝛ.l.ij.§.i.ſ.i ca sibus ī q̄bꝰ ꝛ tutoꝛ: vt modo no. si aūt ipsi diuīserūt: ꝛ tūc prio noia toꝛ q̄ nō gerens: vt.ff.ad muni.impa.ꝛ de admi.re.ad ci.p.l.curato res.in ꝑn.ꝛ aliud in tutoꝛibus: vt.C.de diui.tu.l.ij.in fi. si aūt vnus tm̄ cū tm̄ oīb̄ fit iunctū: tūc idē qō i supioꝛi casu: vt.ff.ad muni.l.q̄d ergo: ꝛ est ratio qꝛ prioꝛ noiatoꝛ in ꝑdictis casibꝰ cōueniᵗ qꝛ ratōe fidei: sed collega negligētie noīe cōmittiᵗ: vt.d.l.in fi.ꝛ facit.ī.de fa bricensibus.l.iure.puisum: ꝛ de suscep.l.ij.ꝛ.§.si plures vna snia.l. i.in ꝑn.ꝛ.§.q̄.ca.pi.vel hipothe.ta.cōtra.l.satis.

i Ī q̄ frustratione i. frustrabanᵗ dicētes se nō hꝫe adhuc ꝓ/ ciū rei fiscalis ab ēptoꝛe cū hic esset administratoꝛ fisci: ꝛ ille licite vēdidisse. nā nō liberaᵗ etiā cedēdo: vt ar.de pi.act.l.pe. idē si ex quacūq; alia cā ꝓtēdat se nō ꝙueniri nisi suū cōueniat debitoꝛē vel dic ꝙ dicebat fisco vt cōueniret debitoꝛē sui debitoris qō non licet: vt hic ꝛ.§.si cer.pe.l.nō aduersus: ꝛ.§.quēadmo.fi.vel pri. nō prius: nisi i casibꝰ: vt ibi.ff.de iure fi.l.iij.§.mulcta. b Teneanᵗ. ꝛ soluant. c Noībus.i. creditoꝛibꝰ. s. fisco: vel dic. i. obligatōibꝰ q̄bus teneᵗ fisco. d Legibꝰ. no. iure ꝛ nō vi debitoꝛē cōueniē/ dū: vt.ff.qō me.cau.exrat.ꝛ.§.de act.ꝛ obli.l.negātes: ꝛ de iudeis: nul.ꝛ de pig.l.iij.ꝛ.§.vñ vi.si q̄s in tantā: ꝛ.ff.ad.l.iul.de vi.l.credi toꝛes si vē.no mu.l.i.§.i.de re iur.l.nō est singulis.ī ꝑn.ꝛ in auᵗ. vt hi q̄ ob.§.i.sed arg.cōtra.ff.de fur.q̄ vas.in prin.sed ibi auctoꝛitate iudicis: ꝛ no.ꝙ ex hac.l.fiscus habet ius cōmune.

Inter chartulas.cōfiscati.ex cā delicti: vel alia quacūq; vel i. hoīs ꝛ dicīᵗ aliq̄s confiscarī q̄ñ eius bona confiscantur.

f Breuis.i.cedula vel quatern'. g Cautionib', s. publicis.

h Debitoꝛē: vt.§.de pba.l.exēplo.ꝛ.l.rōnes. i Vanitate. al's vanitate: al's varietate qꝛ aliq̄ dicebāt valere: ꝛ alij non. sed ꝫ si di cat solutā. sec' est in auᵗ. de test. §.ꝛ lz. vel illū bonoꝛ oīm debuisse secus sil'r si scripsit sua manu. si mō adest cā: vt.ff.de pba.cū de ide

bito. §. fi. als seꝛiplene ꝓbat. §. de ꝓba. l. instra. k Ad redhibitionē. i. solutionē. l Sibibus. s. ꝓuatis. ad qō. §. ti. i. iustas.
m Causis. s. publicis.

De fide instrumētoꝝ: als instri. ⁊ iure hastē fis. ⁊c. nā de instro facto vl omisso i ℞ctu fiscali dicit: vt. j. l. i. ⁊. uj. als deest instri, ⁊ dic ō fiō ⁊ iure hastē ⁊c.

i. venditionis q̄ fit cuꝫ subhastatione q̄ fit a fisco: ⁊ venditio q̄ facile cōuelli nō dꝫ: vt. §. de remis. pi. si hypothecas ⁊ qō ō alienationib⁹ subiicit dic vt. j. e. l. si tpa.

Quod in libellū. cōdē natus fisco i. e. cui⁹ etiā res capta ex cā iudicati vēdita fuerat min⁹ solēniter ꝓ fiscum supplicāt ꝓ recuperanda.

o Desiderīū. desideras em rē tuā recuperare: ſz ℞ quē agis ⁊ qua actiōe dic vt no. §. de iur. fi. l. si minori.

p Procuratore. fi. s. q̄ ius hꝫ vēdēdi: vt. j. e. l. q̄cunq;. at ꝓcurator cesaꝛ nō vēdit rē cesaris sine spāli mādato: vt. ff. de of. pcu. cesa. l. i.

q Facultas. vt q̄a hꝫ mādatū a ꝑncipe vel etiā a ꝓcuratore fis. vt ar. ff. mā. si ꝓcuratorē. §. i. ⁊ ad hoc. §. si ꝓpter pu. pen. l. ij. ab his eīm facta venditio valet. si mō ꝓtiū sit solutū: nec valet ꝓmissio dupli. vt. ff. e. si ꝓcurator.

r Habitis hastis. als habitis istis. s. ꝑsonis supradictis als habitis hastis ad qō. j. l. pri. als habitis actis seu gestis: ⁊ tūc dic. i. nō cōuēto debitore ⁊ apud iudicē interpellatiōe celebꝛata: vt. §. si ꝓpter pu. pē. l. fi. nō aūt dicas scripturā necessariā: vt. j. l. ij.

s Di ordine. ordo in reb⁹ fiscalib⁹ vēdēdis hic erat vt debitū subsit ⁊ sic cassatū cū de hoc sit facta interpellatio coꝛā ꝓside: vt. §. si ꝓpter pu. pē. l. ij. ⁊. iij. itē q̄ fiat subhastatio: vt. j. l. fi. ⁊. xx. dieb⁹ publice sit venalis ⁊ plus offerēti deꝯ: vt. §. de sac. san. ec. auc. hoc ius porrectū. itē q̄ iusto ꝓtio deꝯ: vt. j. l. ij. ⁊. §. ō iure fi. l. si minori: ⁊. ff. de iure fi. l. iij. §. diui. itē ꝓcurator fisci dꝫ adesse: vt hic: q̄buspactis valet vēditio: ⁊ nō reuocāt vt. j. e si tpa: ⁊. §. ō remis. pig. l. si hypotheras: ⁊. §. de cōmu. rerū ali. l. ij. ſz si aliq̄d deest nō valet: vt hic ⁊. j. pr. ⁊ arg. ff. de trāsac. cū hi. §. si ꝓtor: ⁊. j. de ꝓdijs cu. fine decre. non alie. l. i. ⁊. ij. ⁊. §. si vē. pi. a ga. l. i. ij. iij. ⁊. iiij. ⁊ de resci. vē. si quos: ⁊ si aduersus fi. l. edictū: ⁊ j. q̄tū tps vēdet fiscus. rñ. vt i iu. ꝓuato. vt no. §. de iure fi. l. iij. itē ⁊ op. quō ꝓbat actor negatiuā cōtra regulā §. de ꝓba. actor. itē quō ꝓbat solēnitatē deesse: imo ℞ dꝫ ꝓbari eā affuisse: vt. §. de pu. l. q̄cunq;. §. i. ⁊ fi. sol. ad vtrāq; hoc ꝓbat eo ipso q̄ nō ꝓbat ℞: vt arg. j. q̄ mu. nō pos. sup seruis: vel hec erat scriptura q̄ dicebat hoc interuenisse cui erat standū nisi ℞ ꝓbet: vt. C de ꝓba. cū precib⁹: ⁊ ꝓbant fm hoc ꝓ obliquū negatiua: vt ⁊ als. §. de cōtrahē. sti. optimā. alij dicūt oīa ꝓesumi solēniter acta: vt in sti. de fideicō. §. fi. sed in. l. quecūq; dicūt idē ⁊ ficibi ꝓbari eo ipso q̄ nō ꝓbat cōtra: qō nō placet: vt ibi notaui: ⁊ facit. ff. de ꝓba. ab ea pte.

t Debes. ꝓpter qō debitū facta fuerat vēditio. v Mala fide. qō est eo ipso q̄ nō est seruatus ordo. x Recipiēs. sed qua actiōe aget. rñ. vt ti. ⁊ sic est cōtra. §. de rei vē. l. si fundū. so. hic de ꝓcipiendis: q̄ adhuc erāt in fūdo q̄ pars fūdi sunt ⁊ sic nō vt fructꝰ: vt. ff. de rei vē. l. fructꝰ pēdētes vl fm alios. ℣. ⁊ Ly. quenerūt iniuste vt a lupanaribꝰ vel penire debuerit vt honesti q̄ tū penerūt secus si nō peniissent: lz ō bitor ꝓcepisset si ei possidere licuisset: ⁊ fm hoc pue. de. l. debite penerit vel veriꝰ hoc spāle videt ⁊ als vt notaui i ꝑdicta l. si fundū: ⁊ facit. ff. ō rei vē. l. fructꝰ. itē i lib. az. vel m. deest penire debere.

Solēnitas debita in vēditione debet ob seruari

Quod libellū. ꝓtulisti ꝓcuratori nr̄o ad cuꝰ offm desiderīū⁰ tuū ptinet allega. cui si ꝓbaueris nō auctore ꝓcuratore⁰ vel eo cuꝰ vēdēdi facultas⁹ nec ℞ habitis⁹ hastis nec ℞ oi⁸ ordie pacto vēditas res eēt id qō ex cā iudicati debes⁵ exolueris rescissa vēditōe mala fide⁵ facta easdē res recipiēs⁵ cū fructib⁹ quos ad ēptorē mala fide puenisse vel penire debere⁵ constiterit

¶ Si in venditiōe debita solēnitas nō fuit obseruata res vendita retrahit. h. d. Barto.

Impa. Gor. a. heracleoni.

Quplex ratio desideriū³ tuū iuuat. Et qō ꝓtermissa hastaꝝ ⁊ solēnitate possessiones tuas ex offō distractas suggeris⁹. Et qō ꝓcīj vtilitate⁸ ob exiguū debitū gratiosam emptionē in fraudē tuā in vtilitatē⁵ q̄ rationū mearū aduersariū cōmentū fuisse dicis q̄ꝓpꝛ illicita ista redargue⁵ tā idēnitati⁰ fisci cōsultur⁹ q̄ tue securitati⁵ operam laturus.

¶ Emptio a fisco facta ⁊ alia que reḡrunt ad aq̄sitionē dñij ꝓnt ꝓbari sine scriptura. Bar.

Idem Augu. trispo.

Si instrumēta⁵ emptōnis nō exteꝛ q̄buscūq; tñ ꝓbatiōib⁹ s vꝛtua oīderit ad se eā domū ꝓtinere quā a fisco ei⁹ noie⁵ dicis cōparatā preciūq; ab ea exolutū ⁊ in eaꝫ dñiū translatū⁵ est frustra fiscū ex p sona matris⁵ eius referre questionē ꝓcurator meus non sinet.

¶ Infra tps in subhastatione statutum quilibꝫ veniens admittitur licet res tam alteri fuerit vēdita. hoc dicit Barto.

Impa. dio. ⁊ maxi. ℣. marcelline

Itpa⁵ q̄ in fiscalib⁹ actionib⁹ vel hastis statuta sūt patiunt cū ēt augmētū te facturā eē ꝓfiteaꝛis⁰ adi rationalē nr̄m vt iustā vberioꝛis preciꝰ oblationem admittat.

¶ Venditio facta a fisco solēnit nō retractatur

Si istrumēta. hec lex respicit primā partē ti. ⁊ est ius cōe. ⁊ facit §. de pac. pactū. ⁊ de trāsac. cū re. ⁊ de rei vē. l. cū sup. ⁊. l. iudicia.

g Probationib⁹. s. idoneis. h Noie. vel ipa emēte vel alio p ea.

i Trāslatū. qō suo noie sit ēpta: ⁊ ei possessio tradita sufficit quicūq; soluerit preciū dūmodo sit solutū: vt hic ⁊. C. de ꝓba. cū res: ⁊ si q̄s al. vel fisco obuenerāt: secure ergo emit q̄ a fis. emit dūmō solenniter: vt. §. l. i. ⁊. j. ne fis. rē quā vendidit enuncat. l. i. ⁊. ij. ⁊. §. de cō. re. al. l. ij.

Itpa hastis. als hastis: als actionib⁹: als vtrūq; ⁊ dic q̄ qñ fiebat subhastatio dicebat⁵ ꝓ preconē q̄ q̄ plus oederit vsq; ad mensē ille habebit: lz ergo infra mēsē alicui libere vēderet: tñ admittebat⁵ adiectio infra dictū tps: si aūt cū ipso ēptore esset dictū vt possit dari alij plus offerēti infra mēsē esset pactū i diē adiectōis ⁊ valeret ēt iteꝛ ꝓuatos: vt. ff. de i diē adiec. l. i. qō i ꝓdicto casu nō est: vt. j. de vē. re. ci. l. i. ⁊. ij. vel dic tps statutū a lege qō nō habem⁹ nisi in eccl'ia. xx. dieꝝ: vt in aut. hoc ius porgata locū hꝫ qō hic dꝛ. vt. ff. ad muni. l. lucius. §. fi. itē i locatiōib⁹ fiscalibus ⁊ ꝑmonialib⁹ tpalib⁹. tñ ippetuis locū hꝫ: vt. j. de loca. pre. ci. l. fi. §. fi. ad res aūt ciuitatū nō hꝫ locū nisi ciuitas habeat ꝓpriā. l. sup b: vt. j. ō admi. re. ad ci. l. i. ⁊. ij.

m Profitear. tu q̄ vis emere: ⁊ no. q̄ tñ semel ē facieda edictio: vt. j. de loca. pre. ci. l. ij. vel dic: tu debitor q̄ cessaueras: vt j. de loca. pre. ci. cōgruit: ⁊. ff. de i diē adiec. l. lz.

n Admittat, ⁊ tibi dñiū applicet: vt. j. de vē. re. ci. l. i. hoc aūt verū ē nisi idē q̄ pri⁹ emerat licēdo

obtinuerat quo casu fructus medio tpe pceptos plnde ac si alius licēdo obtinuisset fisco restituet nisi ꝛ prima vēditio: ꝛ scōa adiectio sit facta añ pceptionē fructuū ꝛ nisi p colonū fuerāt pcepti. nā prio casu emptor scōo colonus pcipi et ꝛ debit mercedē emptori: vt. ff. de iure fi. l. fi.

Quecūq; s. bona vel corpora etiā sunt licitāda. i. vēdenda vel advē dendum ponēda sub quadā licitatiōe. nā plus offerenti dari debet: vt. ſ. de sac. sanc. ec. aut. hoc ius por.

b Prodigor. i. cibariorū. nā pdigū pdigi ꝛ in plurali pdiga pdigor. i. cibus cibi: ꝛ sic cibarior fm. p. q̄ infra primos dies pdigunt. i. cōsumūtur vt ff. ō of. p. l. plebiscito. administrauerat ergo ꝛ male ānonaria cibaria h̄ administrator: vel pdigor q̄buscūq; iterdictū bonis vt isti. q̄bus nō est pmis. fa. te. ſ. itē pdig⁹. ꝛ reliq̄ appellat cibaria ipor q̄ plerūq; a fisco p̄stant: vt ſ. de sac. san. ec. pulegia ꝛ de cōpēsati. l. ij. q̄ male administrauit iste q̄ patit vēditōes bonor suor

c Perpetuo. facit. j. de capi. di. l. i. ꝛ ō cēſi. l. fi. ſ. ſ. ff. de iure fis. l. predijs. ſo. ibi p tributis h̄ p mala administratōe vel alio debito ex cōtractu vl̄ maleficio.

d Addixerit. i. vēdidit: sic ponit. ff. de iure fi. l. fi. in pn. ꝛ de re iu. a diuo. ſ. si post: sed ꝛ preter hanc solennitatē alie debēt interuenire: vt no. ſ. l. i.

e Obtēperet. vt. ſ. de preci. ipe. of. rescripta. ꝛ si contra ius vel vti. pu. l. fi.

f Etatem. etiā minorez sic ergo minor nō iuuat iure etiā spāli q̄n fiscus vēdidit rē eius p debitis secus si credēs fiscus suā: vt ꝛ. ſ. si aduersus fi. l. fi. b̄ tñ hic verū est si interuenit tutor vel cu. vt. ſ. si ppter pu. pē. l. fi. sed ſ. j. de fū. pa. l. ij. sol. vt ibi.

Jq̄s pscribēte. i. ob debitū fiscale capiēte ꝛ describēte: vel dic. i. publice venale ꝓponēte: vt. ſ. de remiſ. pi. l. creditor.

h Debitor. q̄ cessauerāt i solutōe. ꝛ iō eor bona vēdebāt: ꝛ sic est masculini genēris decursis hastis. i. dieb⁹ q̄b⁹ publice stetit venalis: vt ī aut. b̄ ius porrec. vel dic hastis decursis. i. factis subhastatiōib⁹. i Cōuentiōis. nisi ad preciū vt dixit: ꝛ est sic. ſ. l. pri. ꝛ. j. de fun. reipu. l. ij. ꝛ ī agro deserto idē est q̄ nouo possessori assignat: vt. j. de cēſi. l. fi. sed ſ. ff. de iure fi. l. p̄dijs. ſo. hec illā corrigit: vel hic alia predia ibi tributoria vēdunt. itē ſ. ff. de pu. imperatores: sed ibi priuatus priuator: ꝛ facit. ſ. si aduersus fis. l. fi.

k De venditione rerū fiscaliū cum priuato cōium.

Norma. i. cōstitutio iuris: sic. ſ. de of. pre. p. oriētis. l. formā: ꝛ. ff. ō pac. rescriptū. m Vel. p saltē: vel etiā. n Ut vniuersa. al's ē rta l's deest: vt ꝛ dic. i. tota. o Deis. s. fisci: sic. ſ. credi. euic. pi. nō de. l. i. p Distrahāt. i. distrahi possint: ꝛ est spāle in fisco sec'm alios q̄ nō nisi partē suā vēdere potuit: vt hic ꝛ. ſ. de cōmu. re. alie. l. ij. sed q̄d si nullā partē habet fiscus ꝛ vēdit. rē. aut credit suā ꝛ stati ēptor est securus vt. ſ. de qua. pres. l. fi. aut scit alienā: ꝛ nō preiudicat dño. nā si ideo preiudicat q̄ partē habet: vt hic. ergo vbi nō habet nō preiudicat. item fm. m. locum habet hec lex q̄n non pōt cōmode diuidi: sed certe indistincte dicit hic ergo sic est intelligendū: vt ar. ff. de publi. l. de precio: ꝛ adde distinctionē: vt no. ſ. fa. ber. l. familie.

q Redigat. totū fisco est soluēdū: ſ. ps redigit in fiscū: vt irreuocabiliter habeat ꝛ aliā reddit socio suo. hoc enim innuit verbū restituatur: ꝛ verbū redigatur ex natura cōtractus: sic ergo

pretextu rescripti vl' minoris etatis. h. d. Barto.

Quecūq; a p reliq̄s pdigor b in ānonario titulo ceteriscq; fiscalib⁹ debitis i q̄buscūq; corporibus sub actiōe licitāda sūt fisco auctore vēdant vt ppetuo c penes eos sint iure dñij q̄b⁹ res huiuscemodi sub hasta solēnis arbitrio fisc⁹ addixerit d ꝛ siq̄dē vnq̄ vt a fisco facta vēditio possit infrigi auctoritate rescripti fuerit ipetratū null⁹ obtēperet e. Cū ēt i minoribus si qñ aliq̄d ex reb⁹ eor p fiscalib⁹ debit⁹ ēt adiudicat ēptoribus petitōis fact⁹ tasi oēz incipiat etatē f

¶ Qui solēniter emit a fisco solū ad pēciū tenet ꝛ ob aliud debitum cōuenit. h. d. Bar.

Idem. M. ad felicem.

Jq̄s pscribēte s ac distrahēte fisco debitor h fiscaliū emerit facultates p eaꝝ rerū tantū precio obnoxij sint quas eos patuerit decursis hastis ꝛ pscriptiōe habita cōparasse. Nā ita eos munim⁹ vt ulli us quentōis i reliquor fiscaliū noie patiamur extrisecus subire iacturā.

De venditione rerum fiscaliū communium cum priuatis k.

¶ Nōe ptis fiscus pōt vendere totū. h. d. bar.

Impera. Alexan. an. emp.

Norma l q̄tes ad fiscū vl' m minima portio rei pertineat vt vniuersa n a pcuratoribus m etis o distrahant k p. Sz pēciū ptis tñ i fiscū redigat q reliquū dñis pēciū restituat k, ēptore igit pdictor de q̄b⁹ r li-

in subsidiū cū non possit reb habere rem habebit ratū: ꝛ actione negociorꝝ gestorꝝ: cōtra fiscū aget ad preciū: vt. ſ. de rebus ali. nō ali. l. i. r De quibus. s. predijs. s Suū iudicē. q ꝛ actor sequit fori rei: vt ꝛ. ſ. vbi in rem ac. l. i. t Competunt. q̄ vere cōpetunt. vt. ſ. de cōmu. rerū ali. l. ij. ꝛ. ſ. in pn. huius. l.

bellū dedisti apd suū s iudicē cōueni vsurā defensiōib⁹ sicq; sibi cōpetūt t.

Pars epistole.

Ne fiscus rem quā vēdidit euincat

¶ Res fisci soleniter vendita nō euincit lz nō ptinuerit ad stationē venditoris officiales inuicem cpiunt ꝛ durante officio. h. d. Bart.

Impera. Alexan. M. ad.

Nauissimū r verecūdia mea duxit vt cui⁹ rei pēciū cū bōa fide eēt adita⁹ semel fisc⁹ acceperit s ei⁹ ꝛ trouersiā referat t nō solū ergo emptorē ab eadē stationē: sed necq; ab alia q̄dē q̄stionē pati debere equū est cū etiā in his vēditiōibus emptore nō inquietato officia a inter se possint experiri.

Impera. M. palladio. pp.

Extractare b fiscū q̄ semel vēdit eq̄tatis h̄oestatisq; rō nō patit

De his qui ex publicis rationibus mutuā pecuniam acceperunt.

¶ Qui accipit pecuniā mutuā ab officialib⁹ fisci tenet in quadruplum. h. d. Barto.

Impa. valē. ꝛ val. iā. n. ad pn. pp. i.

Jq̄s c ab exactoribus tabularijs ꝛ archarijs d officijsq; e rōnū fenebrē pecuniā sumpserit k defect⁹ in eodē ad quadrupli penā ex hac auctoritate s teneātur.

¶ Qui aut fiscale mutuo sumpsit sine pri cipis lnia. ꝛ q̄ dederint pena h̄ inserta tenet Barto.

Impa. grat. ꝛ theo. M. palladi. e.

Ciāt oēs accipiēdi b mutuo ex largitiōib⁹ sacris i auri nō pa-

g Auctoritate. cōdictione ergo ex. l. vl' actione in factū ad q̄. ſ. ō iure fi. l. qui in contractibus teneatur simul cum fraudis participe vno pluribusue: vt. ff. de iure fi. aufertur. ſ. fi. ꝛ no. ſ. de iure fi. l. defensionis. item contra. j l. prori. so. vt ibi. ꝛ no. q in quadruplo continetur res: vt. j. ti. i. l. i.

Ciant accipiendi. s. auri q̄. subij cit.

i Sacris. i. sacris largitionibus deputatum.

h Stationē. i. noie eiusdē stationis: habet em fiscus plures stationes: ꝛ si vendat rem vnius quasi sit alterius non potest alterius nomine reuocare: ad q̄. ſ. de solu. l. ij. sed arg. contra. ſ. de compen. l. i. sed ibi est ratio ppter confusionē vitandā. ꝛ est hic ar. q̄ si abbas vendat rem vnius conuentus sibi subditi quasi sit alterius q̄. non potest reuocari.

a Officia. earūdē stationū vel diuersarū ꝛ dic negociorꝝ gestorꝝ i subsidiū actionis: ꝛ vt. ſ. de rebus ali. non ali. l. i.

Extractare. hic potes dicere ea que superiori. l. dicta sunt.

De his qui ex publicis.

Jquis. tabularijs qui cū susceptoribus erant: vt. j. de suscep. l. duos.

o Archarijs. que preerant archis ī quibus pecunia publica reponebatur de quibus habes. j. de suscep. l. fi. ꝛ. j. de his que ex pu. col. l. ij.

e Officijsq;. scilicet alijs.

f Sumpserit. non enim debet alicui persone publice vel priuate mutari: sed ad vsuz deputatū seruari ꝛ iussu superioris si bi dari: vt j. de his q̄ ex pu. col. illata sunt. l. i. ij. ꝛ. iij.

k Facultatẽ.vt.t.j.bis q̃ ex pu.col.l.i.ij.t.iij. l Cõmodis.scz acceptoris. m Occulte.qõ sumit eoipso q̃ fine auctoritate ẽ principis vt subijcit:vel comitis sacrarũ largitionũ:vt.j.de publi. auri psecutoribus.l.vna. n Cautionis.s.sine fideiussore:vt.C.ō ỹb. sig.sancimus. o Fide.cũ fideiussore vel cautione iscriptis spõ. sine scrip.

p Vibus. imo in quadruplũ:vt.ō.l. pri.ō so.ibi ī alia pecunia h̄ in auro arg.in aut.ō fideius.§.q̃ aũt. vl̄ hic mutuat vt publicũ oicẽs h̄remandatũ:vt h̄ qō nō lz vt hic dixi sine auctoritate p̃incipis vl̄ comitis ibi:vt p̃uatã:t sic h̄ furtuz seu peculatus t fal suz ibi furtũ seu peculatus tm̃ vel ibi ciuiliter.h̄ crimialiter.itẽ ō.j.ō frumẽ. vbis cõstantino. l.ij.so.vt ibi.

q Cõmodauit.i. mutuauit t sic im̃ proprie.

De penis fiscalibus.

Rem suã.pone casuz p.l. ō.ti.i.l.i.t de iure fi.l.q̃ in cõtractibus facit.ff. so. ma.l.si marito t.ff. de iure fi.i summa t.l.qō placuit: t.l. statius floꝛ.§.fi.t l.deferẽ.§.fi.t.l. titi⁹:t ar.ō.de iure deli.l.fi.§.si vero.

s Proꝑia forma.vt postponat: vt in p̃n.hui⁹.l.i p̃cio aũt redacto ex vẽditõe pignoꝛ p ponũt p̃ioꝛes: vt ff.de iure fis.l. res. §.i.t hoc si psonalit agat:sed hypotheca ria pꝛioꝛ in tpe:vt.ff.q̃ po. ī pig.l.si pign⁹:q̃ hypotheca ẽti delicti est fz azo.vt.ō.ō p̃ui.fis.l.i.

De fiscalibus vsuris.

Jus.pone exemplũ pena cõuentionali p̃missa fisco p quo infra placitũ est t̃.cui⁹ nō debeꝛ vsura vel pone in pena legali dupli:vt.ō.de iure fi.l.defensionis vel quadrupli: vt.ō de his q̃ ex pu.ra.l.i.t dic placitũ est.i.placuit p̃curatoꝛi:t sic no.q̃ pene non accedit vsura:vt hic: t.ff.de magistra.cõuenien.l.fi.sz soꝛti fisco debite fic etiã sine p̃missione:vt.ff.de vsu.l.cũ quidam.§.fiscus:t de iure fi.l.si fiscus.

b Mulctã.videbaꝛ vsura deberi quasi q̃dã mlcta q̃ pene accederet qō remouet qꝛ nō irrogauit eã vltra penã certe nec potuisset irrogare eã si voluisset:vt.ō.ō mō mul.l.ij.certi eñ sũt iudices q̃ possunt mulctare:sed penas ordinarias omnes possunt imponere: etiam delegati:vt.ff.de iudi.l.ij.§.his datur:t de verbo.sig.l. aliud.§. inter mulctam.

J sub pignoꝛe.debitũ.vtiꝛ eñ in h̄ iure p̃uati:vt.ff.de vsu. l.cũ q̃dã.§.fiscus.t arg.ō.ad.l.iul.de vi.l.tutoꝛes.

o Pacto.hic fuit factũ pactũ vt pignus pro his teneretur:vt.ō. vsu.l.per retentionem.arg.ff.de pig.act.l.cum vitiose:sed hic nō intercessit vitiose obligatio pignoris.

Jscũ.sanctioni quã habes.ō.ō vsu.l.eos.§.ceteras q̃ ōꝛ regulariꝛ quẽlibz vsq̃ ad semissẽ t nō vltra posse stipulari vsu rã p̃eter mercatoꝛes q̃b⁹ est p̃missũ besses:t p̃eter quosdã alios q̃ cẽtesimã pñt stipulari:dabit g̃ fisc⁹ illi regule:vt hic t.ō.de his q̃b⁹ vt idig.l.i.

f Devolute sũt.puta p successionẽ q̃ casub⁹ tẽk p̃ilegio postq̃ iter noia debitoꝛ retulit:vt.ff.de vsu.cũ q̃dã.§.si debitores:t.ff.de iure fi.l.si fisc⁹:

De sententijs aduersus fiscum latis retractandis.

Jscũ etiã nr̃z parere sãctioni nr̃i numinis iubem⁹ p quã vsq̃ ad dimidiã cẽtesime vsuras stipulari creditoꝛib⁹ exceptis certis p̃sonis p̃missim⁹ vt ipe t fisc⁹ vltra dimidiã cẽtesime ptẽ a debitoꝛib⁹ suis mime exigat siue p̃ncipaliter ei p̃miserit sive a p̃oꝛib⁹ suis creditoꝛib⁹ actiones ad eũ quocũq̃ modo devolute sũt.

De sentẽtijs aduersus fiscum latis retractandis.

Jmpera.a.au.

Causas h̄ q̃b⁹ ō fiscũ iudicatũ est itra triẽniũ retractari posse t p⁹ id tps si p̃uaricatio arguat vl̄ mãifesta fra⁹ k pbet notũ ẽ.

De bonis vacãtib⁹ t de icoꝛpatiõe

Etiam ex p̃iuilegio ciuitates nõ succedũt in bonis vacantibus.t si occupauerint ab eis auferuntur.hoc dicit Barto.

Jmpera.Diocle.t Maxi.

Lire dz^m grauitas tua itestatoꝛes q̃ sine legitimo^n hẽre de decesserit fisci nr̃i rationibus vẽdicandis^o nec ciuitates audiendas q̃ sibi eaꝛ vẽdicãdaꝛ ius veluti ex p̃missu^p vẽdicare nitant t dei ceps q̃cũq̃ intestatoꝛ bona ciuitatibus obtẽtu p̃iuilegioꝛ^q suoꝛ occupata^r esse compereris ad officiũ nostrũ eadem^s reuocare non dubites.

Si res conceditur in integro statu p principẽ intelligitur cum pertinentijs t cum iure suo t instrumentis t oĩbus fructibus t mancipijs que in ea sunt.hoc dicit Barto.

Jmpera.cõstan.ad emeliũ rome.

J q̃ñ annotatões^t nr̃e cõtinẽãt possessionẽ siue domũ quã donauerimus^v integro statu donare iudi.imperatoꝛes. i Preuaricatio.i aduocato. k Fraus in iudice vel aduersario ad qō.ff.de iudi.si pretoꝛ.§.marcellus:t.ff.de iure fi.l.i. peratoꝛes.itẽ an ex eadẽ cõtestatione:t actis agẽt vel nouiter fiet contestatio:dic vt no.ff.de ap.si expꝛessim.item an primo debeat agere respu. contra procuratoꝛẽ suũ.rñ.vt.d.l.imperatoꝛes.

Dare dz tua.loq̃tur comiti rex p̃uataꝛ q̃ predicta accipere:t incoꝛporare dz:vt.j.l.iij. n Legitio.vl̄ honorario:vt.ff.de iure fi.l.i. §.diu⁹.itẽ vxoꝛ excludit fiscũ:vt.ō.vñ vir t vxoꝛ.l.i.itẽ soci⁹ liberalitatis ĩperialis:vt.j.si socius libera.ĩpi.l.i.itẽ curia aliudq̃ collegiũ licitũ fisco p̃ferẽ t patron⁹:vt.ō.de here.decur.p totũ:t de epi.t cle.si q̃s p̃sbyt.itẽ substituti t coheredes:vt.ō.ō ca.tol.§.his ita.itẽ fa.j.e.l. vacãtia

o Vẽdicãdi.dñiũ rex ipo iure ad fiscũ pertinet si sũt soluẽdo.nã ōducto tñ ere alieno:t tũc cũ sint soluẽdo:vt.ff.de iure fi.l.i.§.an bona:t.l.nō pñt t obstat p̃scriptio.iiij.an.ex die nũciatõis:sed a die q̃ fuerũt vacãtia.rr. an.vt.ō.de q̃dri.p̃.l.i.t.ff.de iure fi.l.i.§.diu⁹.t.§.p̃scrip. p Ex pmissu. p̃ncipis vel legis.nã t pmissio cũ petitiõe nō tenet:vt.j.de peti.bo.sub.l. i.sed sine petitõe sic:vt eadẽ.l.i.sed an p delictis accipit ciuitas.rñ.nō eadẽ rõne imo nec ipe fiscus hodie nisi i crimine lese maie.vt in aut. vt nulli iudi.§.fi. q Priuilegioꝛ.de facto petitoꝛ t ipatoꝛ. r Occupata. p suos officiales vel sub.ō.i.ciuitatibus. s Eadem.s. bona.

J q̃ñ annotatões.i.p̃iuilegia. v Donauerim⁹.nō petẽti:t sic valet:vt.j.ti.ij.l.i t.ō.de q̃dri.p̃.l.fi.ne sit ō.ō.e.l.pri.ad qō est.j.de

prepo:sacri cu.l.fi.sed arg.ff.j.de agri.t cēſi.manu.l.ff. p Hoc verbo.i. his verbis integro sta.do.t sic no.verbū p rōne pon.itē pauca ꝟba pro vna colūna: vt.ſ.de vſufru.l.antiq̄tas:in fi.qō facit p legentibus.

y Scribebam⁹.in quadā.l.quā nō habem⁹: vel in quodā p;ilegio.

z Adiacētib⁹.ſ.ēt mobilib⁹ vt ſubijcit:ſz īmobilia adhereti. accedūt ēt ſi h ꝟba dicta nō eſſent. vt ō le.iij.pdijs.§.fi.t fa. ſ. de ꝟb. ſig.l.i.t.ij.t.ff. de vſu t habi.l.ſi ita: t ō le.iij.q̄ſtuz.§. peto. t de fū.iſtru.ſi cui.t adde qō no.ff.de ꝺſti.pn.l.fi. item no.generali vel indefini to verbo oīa cōtinen ad qō.ff.de of.pfec.vr.l.i.§. cū vrbē.itē hec verba po nuntur in inſtrumētis vē ditionū vel ſimilia.

t Suo,i.inſtris domus vel fūdi.t priſſa.ubi mo rātis:nec obſtat.ff.ō fū. iſtru.l.q̄ſitū.§. ſz ſi fund⁹ vbi dic nō ꝓtineri inſtrm agri.vel ſubaudi ibi tm̄.

J q̄ publicatione q̄ fit ex varijs cau ſis:vt.ff.de iure fi.l.i.

a Juris,ſ. alteri⁹ vt do natione vel ſucceſſione.

b Pre.i.fiſcali q̄ eſt nra vt.ſ.de quadri.p.l.fi.

c Rite.fm formam hic ſubiectā q̄ ꝙ nō refert vt alis fm formā.j.e.l.fi.

d Rōnales.procurato res ceſaris: vt.ſ. de mō mulc.l.ij.q̄ incorpabit:vt iudex vt hic qō faciūt pri mo comites capiendo.ſe cūdo dādo procurator. ce ſaris q̄ pōet eas i nūero t corpe alia⁹ rer⁹ fiſcaliū

e Cōmorantes.ſ. comi tes t rationales.

f Stilus.ſcribend⁹ enim noia t q̄litates rer⁹ quaſi quoddā inuētariū: vt.ſ. de bo.pre.l ſi quis intra. t no.hic ꝙ in q̄libet pro uincia erat vnus procurator ceſaris: t vn⁹ comes rerū priuata⁹.itē no.l.ꝙ hec lex facit ad ſcdam ptē rubrice. g Cōſecrāda.i.adiungēda t dic ꝙ qñ diūgit oz ſcribi māu publica q̄ titulo.ſ. vtrū ex dona. vl ſucceſſiōe vl q̄ quomodo fiſco obuenīūt: vel dic ꝙ qñ adiūciunt iponit i ipo pdto ſignū ꝙ nō lz niſi auctoritate publica.i.cōpetētis iudicis: vt hic t.§. vt nemo p ua.l.ij. t in auc. de man.pn.§. titulos: alis punitur vt ibi t hic dicitur.

b Uſurpatione.vſurpat qui contra predicta facit.

Vacantia.trāſferri de facto.nā dñiū ipo iure querit fiſco ſi ſoluēdo ſūt: vt.ff.de iure fi.l.i.§.an bona. l Linea.inferioz vl ſupioz vl trāſuerſali ēt vltra.vij.vel.x.gradū fm.p.qō nō placet: q⁹ p⁹ legitimū ſuc ceſſo:ē ſuccedit vxor t poſtea fiſc⁹:ſz legitim⁹ nō ē vltra.x.gradū: vt.ſ. vñ vir t vx.l.i. l Juris.legitim⁹ titulus iuris eſt adoptiu⁹: vt.ff.de ſuis t le gi.l.i.§.fi.t.l.ij.§.hereditas.itē alij quos dic vt no.ſ.l.i.t fa.ſ.ō ca.tol.l.i. §.fi.t.j.de ꝓpo.ſa.cubicu.l.i.§.inteſtator: t in auc. de her. t fal.§. inoꝛdia tū: t.j.ti.i.l.ij. t in auc. vt nulli iudi.§.fi. t in auc. de nup.§.ſi igit. col.iij.

J vacātia.delata.ſ.dānator: vel alio modo qō dic vt.ff.de iure fi. l.i. n Perhibeant.i.inueniant. o Palatini.de q̄bus hēs j.de palatinis ſacra⁹ lar. vel dic q̄cūq̄ de curia miſſi. a Inſtātia.q̄ exe cutores.j.dicunt: t no.ꝙ quaſi offi.iudicis expedit: t ſic itelligo.ſ.de iu re fi.defenſiōis. b Elideat.reducēdo b in ſcriptis: vt.ſ.de bo.pſcrip. ſi q̄s. c Data.ablatiui abſoluti.ſ.data copia: t fac.ſ.ō iure fi. phibi tū. t.l.defenſionis. d Copia.ſi ergo alīq̄s reſtituit debēt remanere bo na apud poſſidentē donec liqueat ea ꝺfiſcāda: vt.ſ. de iure fi.l.defēſiōis e Ipſius,ſ.preſidis: per priorē epiſtolā. f Monumentorum. que facta ſunt ſup bonis inuētis qua ſi quo ddā inuentariū: vt.d.l.ſ. de bonis pſcrip.l.ſi q̄s intra. g Occupent.p eoſdē palatinos vel alios ad b miſſos: vel ſi nō mittat a liq̄s p capiēdis tradent comi ti rer⁹ priuata⁹: t procuratori ceſaris ad incorporādū: t iſti iter⁹ inquiſi rēt: vt.d.l.ſi q̄s: t.ſ.e.l.ſi q̄ſ. itē q̄ dicit occupent de facto,nā de iu re nō ē op⁹ ſi ſoluē do ſunt ꝟt.ff.ō iuſ fi.l.i.§. an bona.

b Forma. de inq rendis t capiēdis bonis predictis.

i Executores.hos ſ. vocauit palati nos.

k Fiſci. no fa.ſ. ō aduo.fi.l.fiſci. t j.de ān̄o.t tri.l.iij.

l De delatorib⁹. dixit de bonis va cantib⁹ nūc de eo rū bonor⁹ delato rib⁹: t no.ꝙ defer re dicitur multis modis primo.i.q̄ aliquid affert vn de dicit hereditas defertur: vt.ſ. car. edict.l.ij. item ac cuſare de q̄libz cri mie: vt.C. ad.l. iul. re.l.iubem⁹.itē bo nor⁹ nūciator: vt.ff. de di.t tē.l.intra.t ita hic.itē deferre. ſ. honorē: vt.ſ. de epi.t cle.l. pbyte ri.b aūt ponit p ō latore bonorūz iu ſto vel iniuſto t ē in iuſt⁹ rōne p⁹ona⁹ etiā ſi pbet: vt.j. e. l.fi.itē,phibent alī q̄ deferre ppt ho norē: vt clariſſimi. itē veterani.itē mi lites ppter honor rē ſtipēdior⁹.itē p pter ſexū vt mulie res.item ppter dā

Imperator Alexan.

J ei q̄ capere pōt⁽ᵐ⁾ tacitū⁽ⁿ⁾ fi s decōmiſſum relictū eſt ceſſat delatio⁽ᵒ⁾ his em̄ prohibetur tacite relinqui qui palam relictū ca pere non poſſunt⁽ᵖ⁾.

Qui defert ex neceſſitate officij vel ex p̄cepto iudicis penā delatoris nō ſuſtinet.h.o.Barto.

Impera.gra.M.conthei.

Onente⁽ᵠ⁾ officij ſolicitudine quinimo iuſſu procuratoris⁽ʳ⁾ vt caz ab alio delatā ꝓuenīeti diligen tia inſtrues nō ipm volūtariū dela toris mun⁹ ſuſcepiſſe te acto⁹ lectio

natōez vt q̄ fuſtibus ceſi ſūt t i opus publicū dānati ſūt.itē i metal lū dānati: ſz eas cās q̄s aū dānationē ceperūt deferre p⁹ dānatōez pūt exeq̄: vt.ff.de iure fi.l.deferre: ſz q̄ admittunt ſi nō pbāt ſūt iuſti t infames: vt.ff.ō iure fi.l.ij.in pn.t.j.e.l.i.t.l. nulla: t.l. ex varia: t.l. oēs.i fi.vt.C.de epi.t cle.nulli.i fi.t i alijs caſib⁹ qō dic vt.j eo.l.ex varia.ſi vero pbāt pmiſſū habēt: vt.ff.ō iure fi.edicto.§.extat.itē dif fert hic ti.ab illo.j.de his q̄ defe.q: ibi ſe: hic alios deferunt.

J ei q̄ pōt.cape cū effectu.ſ.ex teſtō vt.ff.ō ꝟb.ſig.aliō t i hr de ſuo vl extraneo q̄ tpa iſpiciant fit capax vl nō: dic vt iſti. de her.q̄.t dif.§.ſui.t.§.i exneis.hac aūt.l.hic legatari⁹ ſeu fideico. miſſari⁹.i.gñalis vl ſpālis cui tacite aliq̄d eſt relictū duob⁹ tpibus oz eē capax.ſ.teſti t mortis t ſic hic erat: vt.ff.de iure fi.l.nō itelligi tur.§.qñ aūt.ſi aūt prio poterat ſcdo nō pōt cape: ceſſaret t tūc de latio niſi forte in futur⁹ fidē accōmodauit iſtitut⁹.idē ſi prio nō po tuit.ſcdo potuit ei relinq̄ de benignitate pcipit: vt.d.l.nō intelligit §.qñ.t no.ff.de his q̄b⁹ vt indi.l.in fraudē.in pn.t.§.i.q̄ aūt faciūt nō capacē.no.inſti.de leg.§.incertis. n Tacitū.qō eſt qñ dome ſtica cautio vl pmiſſo eſt nō palā in teſtō vl codicillis de hereditа te nō de ſuo rogat: vt.ff.de iure fi.l.nō intelligit.in pn.t.§.quero.t §.ſi q̄s palā.t.§.tacita: t.l.ita fidei.in pn.t in fi.t de leg.i.l.ī tacitis

o Delatio.al⁹ ſi neutro tpe fuerit capax dodrans relicti aufertur nō capaci t quarta rogato quicunq̄ deferat: vt.ff.de iure fi.l.i.t.ſ. ad.l.fal.l.iij.t.ff.de his q̄. vt indi.heres rogatus: aut excuſat ſi pa lā rogat: vt.ff.de iure fi.l.nō intelligit.itē ſi eſt ſer⁹ rogatus: vt.ff.

mā.l.fal.si tacitū.item si filius:vt.ff.de his qui.vt indig.in fraudem ℈.fi.item si se deferat:vt.j.ti.ij.l.i.

p Non possunt.ergo si possunt pōt tacite relinqui eis loco sūpto a cōsequenti destructo ad qō.ff.de pub.si ego.℈. si partus. Onēte.officij qō geris qr eras palatin⁹:vt.s.ti.i.l.fi.vl po ne vt.ff.de iu.fi.l.fiscus.℈.delatoris.

r Procuratoris. fisci vl cesaris q̄ ēt excusant:vt ar.ff.ō his q̄b⁹ vt indig.l. in fraudē.℈.fi.rde bonis lib.q̄ cū ma ioꝛ.℈.si patris:r.s de iure fi.l.ij.r.l.p hibitū est: nec ob stat.ff.ō iure fi.l.ij. ℈.diu⁹:qr ibi mandatū hic iussū est i ter q̄ est differētia: vt inst.de attil.tu. no.itē.ff.mā.l.i. itē hꝫ ius mandandi.

s Attentet.i.ne patiaris penas delatoris tria te excu sant officiū iussus: r ℔ ali⁹ inchoaue rat lz ñ pbaueris: al's patieris pēas quas dicvt no.j.e. ex varia.

Alla macu la infamie.

v Vel crie.i.pēa cris qō omittit de latoꝛ nō pbās: vt j.l. pri.

t Officialib⁹ pa latis:vt.s.ti.i.l.fi.

y Dōstrauerit. vl nō mōstrauerit vt.ff.de iure fi.l.de ferre.℈.sed r cōem magꝭ eñ videt de latiōem ℈ se factā repellere ℔ alium quēquā deferre vt ff.ō iure fi.l.ij.i ꝑn. r.l.fisc⁹. in. q.℈.fi. r.l.delatoꝛ.

Varia statutoꝛ.i.legū statuētiū.s.de sen.ex pi.re.l.statutis r Defēdūt.i iudicio alio puocāte ad qō.ff.qō cuiuscuq; ni. no.l.i.℈.fi.r.s.de infa.l.neminē:vl ex ius:vt.ff.de op.no.nū.l.in pe nūciali.℈.fi.r.l.se. ℘ Nō teneant.est ḡ crimē deferre r nō pbare r punit infamia:vt.s.l.pri.r.ff.de iure fis.l.ij.in ꝑn.r.l.deferre.℈.sz r cōem.itē ℔ tm̄ dat fisco q̄tū detulit:vt.ff.ō iure fi.l.senat⁹.℈.sena tus:r.℈.diu⁹:r.l.arrian⁹.itē alia vt.j.l.pri.ab alijs penis excusat multis modis quos dic.ff.de iure fi.l.ex q̄busdā:r.s.e.l.monente.

a Execrabiles.i.odiosi. b Deferūt.s.inchoādo r spe premij. r nō pbat nisi excusent aliquo de predictis modis ad qō.ff.de iure fi.l.deferre.℈ sed r cōez.itē ciuitati nō defert:vt.s.ti.i.l.i.

Onēs penis.extraordinē cū nō dicat quas.ff.de pe.l.sanctio:r facit.ff.de iure fi.l.si fiscus alicui:r.s. de aduo. fi.l.fi. r.s.ti.i.l.fi. d Cassū.ex delicto. vel qr sine successoꝛe decessit.

e Legib⁹.vt.s.ti.i.l.fi.r.l.añpe.r ō iure fi.l.phibitū:r.l.defēsiōis

f Retro.al's retro r al's recto.j.e.ordine:q̄ hacten⁹ obtinuit q̄ est in legib⁹ predictis. g Existimāt.ex tali delatōe. h Imploꝛa re.accusando r faciēdo eos puniri districte cū ferro.nam vt dicunt contineri in theodosiano.C.caput r lingua ei amputatur ad qō.s. de calū.l.nēis:r habeas distinctā al's districtā al's distractā.i.exe cutā:r habet locum hec pena si criminaliter accusetur:al's habent locum ille quas notauit.s.l.pꝛoꝛi.ad quod.ff.de his qui.vt indig.

l.i.vel habet locū qñ ex cōsuetudine facit:vt.j. de superac.l.i.

Eruū.subiugari.forte metalli:vt.ff.de of.p.vr.l.i.℈.qō aūt. r ℈. cū patron⁹ vel ēt moꝛtis ad qō.s.q̄ accu.nō pos.l.pe.in fi.r.l.fi. item fa.j.in q̄.ca.col.vel cēsi.l.ij.r.ff.de iure fis.l.ij.℈.pe.itē no. exēplū alioꝛ ad qō.C.ad.l.iul.re.l.i.r.ff.de re.eoꝛ.l.q̄uis:r.ff.de custo.re.l.diu⁹.in fi.r de positi.l.bona fides i ꝑn. itē no.eū punirī ēt si pbs uerit:ad qō.ff.de re mi.l. ij.℈.i bello:r.ff.ō ne.ges. l.fi.sz ar.s.ff.de bo.lib.l. q̄ cū ma.i fi.r ad turp.℈. pe.itē no.q̄ excipit crimē maiestatis vt hic:r.ff.ad l.iul.re.l.famosi.℈.serui: sed r toꝛquet eodē casu seruus r etiā in alijs q̃ q̄:vt.ff.de q̄sti.l.i.

Eruū dñi delatoꝛē iubem⁹ in exēplū oim pditoꝛ seuissime sentētie subiugari etiā si obiecta p bauerit excepto crimine maiestatis.

De petitis bonoꝛ sublatis.constitutio gregoriana[k].

Bona q̄ deferu nt in fiscū nemo pōt sibi ipe trare r cōcessio facta ad petitionē alteri⁹ nō vꝫ secus si fieret motu ꝑpzio principis.h.d.Bart.

Impera.gratul.theo.M.

Quisq̄s in crimē maiestatis deprehēsus fuerit r punit⁹ bonaq̄ ei⁹ sicut cōplectēdi cōsuetudo criminis hꝫ fisc⁹ iuaserit null⁹ eadē[m] sub spē munificētie p̄n cipalis audeat ꝑpzio iure poscere q̄ cōtra legē[m] id ausus fuerit spare qō nō lz re⁹ violate legis habeat. Sed qm̄ plerūq; ita nōnullis causis iue recūda petētiū inhiatiōe[o] cōstringi mur vt etiā nō ꝓcedēda tribuamus nec rescripto q̄dē nr̄o aduersus foꝛ mā late legis[p] loci aliq̄d relinquat[q] Si q̄d aūt ex bonis talibus nr̄o iu dicio nullo[a] tn̄ ōsiderāte atq; poscē re cōcedi cuiq̄ voluerimus hmōi tā tum valeat liberalitas.

Nullus admittit ad impetrādas res ōlatas i fiscū siue fiscales r impetrās r officiales curie principis q̄ in his impetratiōibus operā darēt vel scriberent legitime puniunt.h.d.Bar.

Impera.theo.r val.a.

Omnis em̄[b] alienas appetēdi foꝛtunas strepit⁹[c] eruere cupi entes nulli deiceps volum⁹ petitio nis reꝛ esse lniam r si intestat⁹[d] q̄sq̄ quedāue[e] ac nullis ex numero ꝑsn quoꝛ existētib⁹ vl vxoꝛe vl marito[f] facti mun⁹ ipleuerit r cuiuscūq;[g] sit

ff.de leg.iij.l.si quis in prin.

a Nullo tn̄ ad hoc.s.ō cri.sacri.l.fi.r.ff.qō q̄sq; iuris.l.ij.in ꝑn.sed ℈.s. ff.de bo.va.l.i.so.ibi.cū petitione.itē ar.ℑ.j.de loca.p̄di.ciui.l.ij. sed ibi ab alio possidebant.itē dic tm̄.i.nō petēti:vel.i.res nō ius capiēdi:vt est res prebēde:nō aūt prebēda pōt cedi:r no hic q̄ q̄dā honeste accipiuntur q̄ nō honeste petunt:vt.ff.de reg.iu.l.ij.℈.fi.

Onēs em̄.al's incipit oēs em̄:r ꝑm hoc dicūt ꝓtinuari cū p̄cedē ti:r subaudi vias vl subaudi vitiū apō oēs alij foꝛ.vel meli⁹ hēas oē semē rc.ipa em̄ rei ꝑn.rc.vt i auk.de nō ali.℈.finim⁹:nec em̄ leges codi cis ꝓtinuāt cū q̄libz p se r certa debeat eē:vt.s.de nouo co.ꝓfir.l.i.℈.q̄b⁹

c Strepitus.i.in totum vt non remaneat aliqua harum.

d Et si intestatus.incipit versus.

e Quedamue.accipe.s.facimus rc.

f Marito.vel alio qui fisco preferetur:ut.s.ti.ij.l.i.r.l.vacantia.

g Cuiuscunq;.sic.s.defunctus vel ille cuius bona fuerūt fisco devoluta vt forte quia hereticus:vt.s.de hereti.l.manicheos.r.l. cognouimus.

h Concessit.qui petit.

i Ad petitionem.aspirare qō est.j.

l Questoꝛ.nec al's valet rescriptū nisi a q̄stoꝛe subscriptū:vt i auk.vt dis fe.iudi.℈.i.col.ix.r dic ille q̄ circa lat⁹ principis erat:alij erant q̄stoꝛes q̄s dic:vt.ff.de offi.q̄st.l.i.r no.hic de illustribus quibusdam.

l Insinuatur.i.ostendatur principi per eum.

m Nominis.al's numinis.ꝛ al's nois. n Ceteriscꝫ.s.minoribus:ꝛ sic no.puniri maiores:vt terreanꝰ minores:sic qđ no.s.ti.i.l.fi. o Demo
tiales.i.sceptores seu exceptores vt subijcit:vt.ff.lo.l.sz addes.§.fi.qꝛ fdu
cit ad memoriã ꝓ scripturã:vt.ff.de pig.l.contrahit. p Ediderint.i.in
publicũ ꝓduxerint. q Proscriptione.hoc corrigit in aut.vt nulli iu
di.§.fi. item ad hoc.j. de
col.do.l.i.§.fi.ꝛ.j.de me
ta.l.pe.

r Res ciuiles.vt anno
ne ciuiles.s.annui reddi
tus ex publico ad qđ.s.
de sacrosan. ec.l. priuile
gia:ꝛ not.ar.a fili q nec
pbẽda dr peti:vl dic da
bit publico:ꝛ sic nõ põt
ipetrari remissio:ad qđ.
j.de an.ꝛ tri.l. in fraudẽ.

s Pragmatica.imo s.
vt.s.de no.co.cõ.l.i.§.fi.
sed ibi i corpe iuris.itẽ s
s.de legi.ꝛ pstit.l.ij.so. si
ne alteri⁹ lesione b vel si
ne petitõe:vt.s.l. pri.i fi.
itẽ qđ si semel ꝛ bis b est
qđ dicim⁹ scđa iussio.nñ.
vt not.s.si s ius vel vti.
pub.l.i.in fi.item no.q lz
bonoꝝ petitio phibeaꝰ
qđaz tũ pmittunꝰ vt bo.
pos.iuris:vt vñ liberi ꝛ si
miles.itẽ pos.bonoꝝ fa
cta debitoris cessant.vt
ff.q.ex cau.i pos.ea.l.ij.itẽ
bonoꝝ additio facti ꝛ iu
ris:vt insti.de eo cui lib.
cã bo.adi.itẽ bona here
dis nõ parẽtis.i.nõ obe
dientis:vt.s.de fideico.
aut.hoc caplius.itẽ bona
captiui ꝛ furiosi:vt.C.de
epi.audi.aut.liberos. de
epis.ꝛ cle.aut si captiui.
itẽ ius iniquũ põt peti lz
noceat petẽti:vt.ff.qđ qs
q iuris.l.i.

t De his q se deferunt.
s.de delatoribꝰ dixit qñ
alius defert aliuz hic qñ
seipsum.

Si cuius.s.institu
tus heres legiti
musue q rogatus
est vt non capaci det fm
bul.al's pla.ꝛ dic cuiꝰ.s.
fidei heredis hereditas
est cõmissa.s.restituenda
uxori non capaci.ꝛ expone tacite:vt no.s.ti.ij.l.i.

x Stati.ad id qđ dr statim.ꝛ j.ꝓtinuo ꝺcor.ff.e.s.de iure fi.l.edicto.i.nñ.
sed s in.e.l.§.cũ aũt:vbi dr expectandũ illũ cui relictũ est vt ille prio refe
rat si vult.so.fm quosdã hec illã corrigit vel hic fuerat i mora deferẽdi:il
le cui erat relictũ.vel dic stati post tabulas aptas:ante eñ est aliꝰ expectã
dus vt ibi. y Tue.loquit pcuratori cesaris:vt ex subscriptõe legis ap
paret q dicit rationale mitti. z Tertiã.imo videt medietas dodrantis
vt.ff.de iure fi.l.cũ tacitũ.so.ibi de illo cui erat restituendũ.hic de rogato
magis est s.ff.e.senatꝰ.§.senatus.vbi etiã heredi dat dimidã so.fm.p.ibi
p adrianũ hic p cõstantinũ q corrigit vel hic caparheres ibi non capax.

ꝛ Ab uxore.s.nõ capace cui nõ erat restitutio facienda. ꝺ Heredẽ.i.fi
deicõmissariã q effectu heres est:vt.ff.qđ cũ eo.l.si filij:alij vt.p.dicunt cꝫ
fuit cũ alio institutus ꝛ aliꝰ rogatꝰ suã ptẽ mulieri nõ capaci restituere ꝛ
hoc si habeas ilfa ipa etiã cꝫ ꝛc.al's est etiã ipa psona cꝫ defunctꝰ ꝛ tunc
dic cꝫ si uxor detulit.i.cuius institutꝰ pbet tũ cũ tali pmio mãcipetur uxor
predicta primo deferẽs. a Ex of patrimonio.otra.ff.de iure fi.l.cũ taci
tũ.vbi media dodrãtis.so.spãle in uxore nõ capace:vt hic.lz qdam dicãt
illã corrigi.itẽ s.s.pri.nñ.so.refert rogatꝰ capax sit deferat ꝛ tũc ob
tinet pn.aut rogat nõ capax ꝛ tũc dimidiã:vt.ff.de iure fi.senatꝰ.§.
senatꝰ.an vero ille cui est relictũ q nõ est capax:ꝛ tũc differt uxori ab
alio:vt hic.si aũt aliꝰ extraneꝰ:nec rogatꝰ nec aliꝰ cui est restituẽdũ
tũc forte tertia:vt no.ff.de iure fis.edicto.§.extat:ꝛ facit.c.l.in pri
n.§.i.ꝛ.ij.

si gesta apparuerit tali prio mãcipe
tur vt ex oi⁹ primonio mediũ cõseq
tur ꝛ cũ fisco nro celebret diuisionẽ
idẽ etiã habitura priuilegiũ vt prior
eligat b optionẽ ꝛ tũc occultator c ille
gestoꝝ fisci ꝛ mulieris pariter inimi
cus exutus oi patrimonio suo ac fi
sco vẽdicato in insulã deportetur.

Si liberalitatis iperialis socius sine herede decesserit d.

¶ Inter socios liberalitatis impialis facte ꝛ in
ter vivos est locus iuri accrescendi ẽt post oñuz
vtriusq quesitum.hoc dicit Barto.

Impera.constan.

Cubem⁹ e vt si qs forte ex his
qb⁹ cõiter a nobis aliqd do
natũ sit nullo herede f relicto decesse
rit ad ꝺsortẽ portiꝰ solatiũ cꝫ ad pso
nã aliã pars decedentis pueniat.

De thesauris.

¶ Querere thesauꝝ in ꝓprio omnibus licet. in
alieno vo suo noie nullo modo licet.ꝛ si thesau
rus inuentus fuerit a fortuna inter inuentorem
ꝛ dñm diuiditur.h.d.Barto.

Impera Leo.

Emo h in posterũ sup reqrẽ
do i suo vel alieno loco the
sauro vel sup iuẽto thesau
ro ab alio vel a se effusis precib⁹ pie
tat nre benignas aures audeat mo
lestare. Nã in suis i qđẽ locis vnicui
cꝫ dũmodo sine sceleratis ac puniẽ
dis sacrificijs k aut alia qlibz arte l le
gib⁹ odiosa thesauꝝ m id est cõdita
ab ignoti dñis tpe vetustioni mobi
lia qrere iuento vti liberã tribuim⁹
facultatẽ nevlteriꝰ dei bñficiũ in iui
diosa calũnia pseqtur cũ supfluũ sit
hoc pcib⁹ postulare qđ ia lege n per
missũ est ꝛ iperatorie maiestati vide
atur puenire liberalitas o postulan
da.in alienis vero terrulis nemo au

b Eligat.sic.j.de
meta.l.ij.ar.s.fi.
qñ ꝛ qui.qrta ps
debe.l.ij.circa pn.

c Occultatoꝝ.scz
heres q nõ deferebat.qđ intellige si
celabat studiose ñ
si differebat defer
re:q nec festinare
debebat:vt.ff.ꝺ iu
re fi.l.edicto.§. cuz
aũt:sed.p. dicit oc
cultatoꝝ.s. officiale
qđ non placet.

d Si liberalitaꝝ.
impialis socij⁹ sine
herede decesserit.

Iubemus
donatũ sit
nullo petẽ
te:vt.s.ti.i.l.i.in fi.

f Herede.i.nullo
liberoꝝ:vt.ff. ad
trebe.l. ex facto.§.
fi.ꝛ sic pferẽ socij⁹
uxori.ꝛ alijs pter
liberos:ꝛ p b qđ
subijcit psonã ali
am vel dic heredẽ
large dicivt ẽ.s.de
bo.va.l.i.ꝛ fm hoc
qđ dicit psonã di
ces extraneã vel fi
scũ illꝺ ꝺstat qđ te
stamẽtari⁹ hũc so
cio pcedit:vt.s.de
here.ꝺ curi.l.i.ꝛ.ff.
de acqr.do.re.si is
§.pe.ꝛ sic nec vir:vt.ff.so.ma.diuortio.§.si fundũ.itez
idẽ qđ in suo est si qs i sacro vel religioso casu fortuito:vt isti.de re.
diui.§.thesauros:sed in his s.ff.de iure fi.l.iij.§.si i locis.so.vt ibi.

k Sacrificijs.ad qđ.s.de pa.sa.per totũ. l Arte.puta magica
ad qđ.s.ꝺ mathe.p totũ.q casu totũ fisci erit cũ hic sit idignꝰ ad qđ
ff.de iure fi.l.i.circa pn. m Thesauꝝ.s.qrere:qđ est.j.ꝛ qđ iferẽ
diffinitio thesauri:vt.ff.de acq.re.do.l.nũq.§.thesaurꝰ:sic ꝛ pprie
ꝛ iproprie qñq:vt.ff.ad exhi.l.thesaurus. n In.l.s.ista.ꝛ not

sic.s.de epi.au.l.iij.in pn.ꝛ arbi.tu.l.cū interdū:ꝛ.ff.de o di.insti.l.q̄ sub cō.§.fi.ꝛ de mi.l.in cause.in pn.ꝛ ad mun.l.i.i fi.ꝛ de leg.i.si qñ in pn.ꝛ vt leg.noie ca.l.i.§.rescripto. o Liberalitas.si habes liberalitas pla na est:si vero habeas liberalitatib⁹:tūc hēas impera/toria magnanimitate:ꝛ dic videaꝫ preuenire ꝺcessio.l.postulāda ē pluralis numeri ꝛ liberalitatibus est ablatiui casus. itē si hēas i genitiuo magnanimitat̄is seu maiestatis īpera/torie tūc subaudi. l.ꝺcessio:vt.s. ter/tij habent īperato ria maiestas ꝛ libe ralitatibus.

a Volentib⁹. no. dñi volūtatē nil fa cere vt ali⁹ suo noie q̄rat:ad qđ insti.q̄ b⁹ alie.lz i pn.ꝛ.ff. de vsuf.lz ꝛ si q̄d.i fi.ad.l.coꝛ.de sic.l. lege coꝛ.§.fi. ꝺnū i lapidicinis: vt.ff. cōia pre.l. vēditoꝛ §.i.

b Huius.qm̄ di/ri.scz dño volente vel inuito.

c Legis.s.hui⁹ ꝺ quo ēt eꝺoꝛdi. pōt accusari ad qđ. ff. de penis.l.sanctio ꝛ de crie stel.l.iij.

ꝺ Inuenerit.īue/nisse ꝺoꝛ q̄ videt vel pcepit ꝛ animū ha bendi hūit ad qđ ff.de acq̄.pos.l.iij. §.neratius.

e Alienis. ad qđ s.fini.reg.si consti terit.

f Partiaꝫ.idē si i loco cesar̄ vel pu blico ciuitatis. nā dimidia inuentoꝛi alia ciuitati vel fisco:vt insti.ꝺ re.diui.§. thesau rus.itē cōtra.j.de metal.l.cuncti.so. vt ibi.itē qua actiōe dñs pseq̄/tur dñium.rñ.cōdi.ex hac.l. vel rei vē.

g De annonis ꝛ tributis. de alio iure fi.dicit:ꝛ dic de ānona.ꝛ tri.i. de tribu to qđ prestaꝫ p annona militū ꝛ equoꝝ:vel ānona i spēb⁹ tributa i pecunijs:ꝛ dic ānona in spēbus tributū i auro ꝛ argēto ꝛ ere:ꝛ ꝺoꝛ tributū q̄cq̄d tribuiꝫ:sz spāliter qđ p̄ncipi daꝫ:ꝛ est scien dū q̄ tributū aliud capitis:vt.ff.de cēsib⁹.l.fi.aliud agroꝝ:vt.j.e.l. i.ꝛ vtrūq̄ italicis ꝛ q̄busdā alijs remittiꝫ:vt.ff.de cēsi.l.i.ꝛ.l.fi.ꝛ.s. de epi.ꝛ cle.de his nec ob.s.sine cēsu.l.fi.ꝛ ibi no.nec qđ ꝺoꝛ insti.ꝺ re.diui.§.p traditionē vt ibidē dixi.itē not.q̄ fm.p.tributū capitis est ꝓ mare integer aureus p femina medius:vt ar.ff.de cē l.fi.j.e.l. fi.sed pꝝ.dicit mediū p eādē:ꝛ p eo.j.de agrico.ꝛ cē.l.cū ānua noie predij prestaꝫ q̄titas frumēti q̄ ꝺoꝛ q̄nquagesima oꝺei quadrage/sima vini ꝛ lardi vigesima.in p̄tibus nō remotis:vt.j.ꝺ suscep.l. mo dios. ꝓ singulis libris argēti. v. prestaꝫ auri:vt.j.ꝺ precio qđ the sauro inferꝫ.l.i.fm pꝝ.sed certe aliud dicit.l.illa ad instar argēti.ꝛ i auro ꝛ in alijs pecunijs fiat cōputatio.itē differt hic ti.ab illo.s.de annonis ꝛ tri.ꝛc.qꝛ ibi de his q̄ ꝓ salarijs dabanꝫ officialibus hic fisco.item ab inferioꝛi pri.vt ibi not.

h Sq̄dē.ex qua.i.ex q̄b⁹.fic.s.de i ius vo.l.ij.ꝛ.iij.al's p poꝛ/tione ꝓprie ex q̄. i Oporteꝛ:vt.s.de hereditaria ac.l.ij. sed fallit i.vij.casib⁹:vt ibi no. k Annonas.etiā preteri/tas:vt.ff.de pu.īperatoꝛes.ꝛ.j.de pdijs nau.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ dic ānona.i.tri buta ꝓ ānona:vt i rubrica.itē hoc casu nō opponiꝫ cōpensatio:vt ff.ꝺ iure fis.l.auferꝫ.§.q̄ cōpēsatōeꝝ:sz q̄d si nō est soluēdo.rñ.tenēꝫ

De annonis et tributis.

Omnis ecclesia est psonale ꝛ ideo inhēdes diuidiꝫ ꝓ hereditarijs portiōibus. on⁹ annone ꝛ tributoꝝ est reale.put q̄s possidet ꝛ fructus pci pit oneratur.h.ꝺ.Barto.

Impera.val.ꝛ archa.

Si q̄dem b alienū p portiōi/bus ex qua q̄sq̄ defūcto he res extiterit pstare oportet i annonas k aūt his soluere ꝺz q̄ pos/sessiones tenet ꝛ fructus l percipit.

Ad onera realia non tenet quis in plus q̄ de re possideat.h.ꝺ.Barto.

Impera.dio.

Idictōes m nō psonis sz reb⁹ idici solēt ꝛ iō nevltra n modū earūdē possessionū quas possides o cōueniaris preses puincie pspiciet.

Oēs debēt soluere qđ princeps īponit ꝛ offi ciales nō pñt augere vel diminuere.Bar.

Impera.constan.

coheredes exp̄sona defūcti q̄si auctoꝛes.ar.s. sine cen.vl' re.l.ij.ꝛ auꝫ.ibi posita:ꝛ facit i auꝫ.ꝺ mā.pn.§.nō permittas:ꝛ s. sine cē.vel re.l. oēs.

l Fruct⁹.nō aūt illi q̄ pēsiones recipiūt nisi sit ꝺsuetudo regiōis:vt.j.ꝺ agri.ꝛ cē.l.litib⁹.§.b de redditib⁹ ꝛ.ff.ꝺ admi.tu.l.sine hr̄de.§.luti⁹.al'.ꝛ ar. s.ꝺ vsuf.hacten⁹.§.fi.itē facit.j.l.pri.ꝛ.ff.de impē.i reb⁹ ꝺo.fac.l.neq̄ sti/pēdiū.ꝛ.j.de colla.fundi pri.l. oēs.

Idictōes.i.mune/ra pr̄imonioꝝ que possessionib⁹ idicunꝫ.est em̄ ꝺuplex pr̄imonij mu nus vnū in reb⁹ vt h qđ soluūt ēt ñ municipes.itē etiā q̄ fen⁹ exercēt.ꝛ pstabit fm modū notatū i ru/bri.est aliud qđ p̄sone p pr̄imonio idēꝫ.ꝛ tūc tm̄ municipes:vt.ff. de mu. ꝛ ꝺo.l.rescripto. §.fi.ꝛ.l. fi.§.pr̄imonioꝝ:ꝛ tūc nō pstabiꝫ fm fm formā dic/tā i rub.sz put idiciꝫ per singula lustra vt no.j.p/ri.rub.itē no.q̄ q̄dam le ges hui⁹ ti.de vno alie ꝺ alio.ꝛ alie ꝺ vtroq̄ dicūt ꝛ fa.j.de mune.pri l.ij. ꝛ qđ no.j.ꝺ mu.pa.i rub.ꝛ ff.de ne.ge.q̄ aliena.§.fi. ꝛ fm qđ h positū ēꝺ hodie oꝺdi.vt.j.ti.i.l.i.itē fa.j.ꝺ imu.nemi.cōce.l.fi.

n Ne vltra modū.i.pro eo q̄ nō possides: vt.j.ꝺ imu.ne.cō.l.i.ꝛ.ij.ꝛ i auꝫ. de mā.pn.§.nō pmittas.

o Possides.p quātita te fructuū tm̄:vt no.i ru/bri.ꝛ fa.s.de allu.l.ij.

Ones.s.hoies.

q Dan⁹.dūta/xat:vt.j.ti.ij.l.i.ꝛ ꝺoꝛ dele gare q̄ñ p suū notariū vl' nūciū suū scribit p̄sidi vt exigat. ꝛ q̄sq̄ premittit epl'am de idicatōe futu/ra:vt.j.de excu.mu l. pla

r Exigēdi.al's restituēdi vl' remittēdi ptātē eē ꝛ fic bñ seq̄tur.nā ꝛc.sz fm aliā refert se ad pncipiū:ꝛ reddit i q̄druplū:vt.j.ꝺ excu.mu.l.plz. s Vi cari⁹.puta palatin⁹:vl' ali⁹ vice pnceps:vl' rectoꝝ puicie ad cui⁹ offm̄ pti net tributa exigere.j.de canone lar.l.ij.ꝛ.j.ꝺ exac.tri.l.i fiscalib⁹. t Cō pellit.ꝺic i subsidiū reseruari eū cui est remissū. vt.s.de cōue.fi.de.l.ij. in fi. fm quosdā:ꝛ sic nō valet remissio oīno:vt.s.ꝺ trās.pses:q̄ est ꝺ paupi tm̄ pōt remitti cū vt pr̄ debeat agere:vt in auꝫ.vt iudi.sine quoq̄ suf.§.eos.ꝛ facit.ff.de pac.īpatoꝛes:ꝛ de pub.l.fi.§.fi.ꝛ de decre.ab oꝺdi. fa.l.iij.

Ones oīno.s.puiciales:vt i fi.hui⁹.l.ꝛ no.s.sine cē.vl' re.l.f.ꝛ fa. j.de cē.l iij.ꝛ de col.fū.pa.l.oēs:ꝛ.j.de imu.ne.cō.l.ij.adeo vt nec veterani excusenꝫ:vt.s.de pr̄ui.vete.l.pe. r Nīa quā non habemus. s Nec vocari.al's vocari:ꝛ al's vacare:ꝛ fa.j.ti.i.l.i.al's vocare.q.ꝺ.non extraoꝝ.conferentur:nec oꝺinaria remittuntur:vt.s.l.pri.

Ro locis i.p magnitudine locoꝝ. ꝛ Possessionū.q̄ sūt ppe li mina ex q̄b⁹ tributa pēdūnt. ꝺ Annonā.i singulis locis ꝛ spēb⁹ ꝺstituta:vt.j.ꝺ suscep.l.modios. a Ad limites.vbi ꝺ militib⁹ i castris ꝺstitutis ꝓfugabāt vl' ad tps reponebantur:vt h ꝛ.j.de eroga.mili. an. l.iiij.ꝛ.j.de cano.lar.l.i.de fundis limi.l.i.ꝛ facit.j.e.l. nemo.

Fraudē ānonarie.i.tributi ad ānonā:vt ꝺixi i rub. c Deuotō nis.i.ꝺicti tributi deuote soluēdi. ꝺ Sortiri.nisi sit p̄scriptū.xl.an.vt.j. ꝺ fūdis pa.l.fi. e Par.i.reū accusādo:vt.s.e.l.oēs.p mō tm̄ possessio nū:vt.s.e.l.idictōes:ꝛ facit.s.de pci īpa.offe.l.nec dānosa:ꝛ.j.de fundis pa.l.oēs.ꝛ.s.ꝺ vectig.l.q̄cq̄d:ꝛ si ꝺ ius vl' vtilitatē publicā.l.fi.j.de naui. nō excu.l.ij.ꝛ.j.de cano.fru.vꝛbis ro.l.ij.ꝛ de aq̄ du.l.ꝺiligēter.

Emo possessoꝝ.p̄ꝺioꝝ.ppt̄ q̄ tenēꝫ ad īfrascpta. g Dāsiones

publicas in q̄bus forte ānona erat reponēda: vl' alīs publicas. h Lō gius. q: illi de vna puicia nō debēt deferre ad aliā: ꝛ facit. s. e. l. p locis: ꝛ j. de p̄iui. do. augu. l. ij. ꝛ. j. l. p̄i.

Editerranee ciuitates. i. boies eoꝝ. k Expēsis. i. inuicē al'e p alīs tributa soluebāt. ꝛ sic lōgius portabāt qō h remouet: ad qō s. p locis ꝛ fa. j. de p̄iui. do. augu. l. ij. ꝛ. s̄ l. p̄i. ꝛ in auk. de col. §. null' a ūt. ꝛ. j. ō metallis. l. iiij. itē vi dek̄ s̄ qō ōr alter alteriūs onera portare: ꝛ sic adim plebitis rē. sed h nō rele uak̄ imo grauatur alter.

l Deuotionis. i. tributi deuote soluendi.

Hbsistere. pōt po nere fm. R. i em phiteotea ꝛ fructuario q̄ publicas debēt soluere functōes: vt. s. de iure ē phi. l. ij. ꝛ. ff. de vsuf. l. ha cten⁹: q̄ si nō soluat infra tēpora huius legis: dōs exigit tūc. i. vēdicat p̄diū nō obstāte aliq̄ dignita te: vel fm. m. pone in exa ctore tributoꝝ q̄ nisi infe rat fisco. j. tpa hui⁹ legis dōs p̄diū q̄ soluit repetit vti fi. hui⁹ legis ꝛ nihilo minus tenebik̄ fisco exa ctor: ꝛ exact⁹ in subsidiū vt. j. de erogatio. mili. an no. l. v. ꝛ. s̄. de cōue. fi. de. l. fi. vel ver⁹ nisi ēphiteo ta vel fil'es soluāt ifra tē pora huius. l. ptinet exa ctio ad dōm. i. qz dōs exi git dicta tributa vt fisco soluat vt differata primo in q̄ prim⁹ reuocat fūdū ab ēphiteota ꝛ ipse dōs soluet.

n Cōmodis. i. tributis q̄ fisco egenti ꝛ necessita tem habēti soluuntur vt subiicit.

o Dignitatum. sic. ff. de mu. ꝛ ho. l. fi. § ab his: ō vaca. mune. l. sunt mune ra. ꝛ. s̄. e. in fraudē. p Anni. infra quē debent solui exactori: vt. j. ti. ij. l. missi. q Sex mēses. no. purgak̄ mora cōmissa infra sex mēses: qō ē ve rū quo ad dōm: sed quo ad fiscū trigita dies statuūk̄: vt. j. de ero. mili. an. l. v. r Exactionē. i. vēdicatōez p̄dij fm primū: vel. i. repetitōez pecūie solute fz aliū p odictionē fine cā: vel dic qz dōs exigit etiā p preterito tpe vt. ff. de plubli. l. iperatores. ipse añt dōs reuocak̄ ab ēphiteota: vt. s. ō iu. ēphi. l. ij. vel a fructuario: vt. ff. de nora. ac. si norale. vel dic recepta vltia pactione qō dōs exigat q̄ debuit ēphiteota soluere cū ipe p oi tpe solue re teneatur: ꝛ sic condictio, ex hac. l.

Eldices. i. pōsides puicie ad q̄s ptinet ꝛ exigere: vt. j. ti. ij. l. ī fiscali bus. b Profligēda. i. ponenda vel exigēda. c Cōpēdia. i. lucra. d Emolumēta. i. salaria. e Cōpellank̄. hoc ppter negligētiā sed si q̄d acceperīt vt male agāt: tūc em̄ in quadruplū preter b: vt. s̄. ō sta tu. ꝛ ima. l. i. ꝛ. j. de cē. ꝛ peq̄. l. pequatores. itē facit ad negligentiā iudicis puniēdā. j. de suscep. l. i. ꝛ de col. fundi pa. l. placuit: ꝛ. s̄. de offi. pre. si q̄s. sic i tutore: vt. ff. de ad mi. tuto. q̄ negociationē. §. i. ꝛ. §. pe.

Llud ab vna, localis est hec. l. scribit em̄ ostātin⁹ isidoro pfecto illi rici sup tributis grecoꝝ dicēs q̄ multe puicie grecoꝝ p̄miserūt se soluturas medietatē ei⁹ qō añ soluere solebāt: vl' medietatē auri qō dicto pfecto visū fuit sufficiēs vñ nō sūt i plus exigēdi. g Prouicia grecoꝝ s. ō illis q̄ p̄miserūt. h Promissū. qō fuit medietas: vt subiicit. i Eo rū. macedonū. s. grecoꝝ: alīs eaꝝ. s. puiciaꝝ. j. de illis q̄ p̄miserūt. dic q̄ nō mitti ispectorē p supindicto aliq̄ ponēdo. talis em̄ ispectio fiebat: qū p

lōgius b deleget sed oīs itineris ac necessitatis habita rōne delegētur.

¶ Non est faciendum id in quo plus expendit q̄ de cōmodo p̄cipitur. h. d. Barto.

Jmperatoꝛ.

m Editerranee ciuitates k ante a maritimis ꝛ maritime a medi terraneis onerabank̄ expēsis k vt pl⁹ haberet dispēdij trāslatio q̄ deuo tionis l illatio. hoc nō solū in p̄tive rūetiā i posterū p̄hibemus ea lege vt se vltimo noverit supplicio puni endos qui ista commiserint.

¶ Si vtiliter dominus infra tps h statutum nō soluerit tributa dōs p̄uak̄ ꝛ ad habentem dire ctum dōium reuertik̄. h. d. Barto.

Jmpera. archa. ꝛ ho. A.

o Hbsistere m cōmodis n publicis ꝛ statutis necessitatib⁹ nō p̄nt p̄uilegia dignitatū o vñ vt q̄scq̄ p̄dij emolumētū p sequik̄ si nō is eolu to ānī p spacio itra sex mēses q oēz cui esse cōstrict⁹ dicik̄ reliquoꝝ ītulerit cumulū ad ipsos qui sūt dōi p̄dij exactionē r volumus pertinere.

¶ Judicibus negligentibus totuz salarium au fertur. hoc dicit Barto.

Jdem augu.

F Udices b quos circa pfligēda eraria nr̄i cōpendia c negligen tes ac desides fuisse cōstiterit oia q̄ in administratione positi p̄ceperūt emolumenta d reddere cōpellantur e

Jmpera. theo.

F Hab vna f quaq̄ puincia s cē suim⁹ expetēdū qō ab hisdem nup eē p̄missū b tua sublimitas indi cauit. null' vo ō ceko ad possessiōes eoꝝ i qō maxie formidāt ispectoꝛ ac

pter fertilitatē aliq̄ō supdictū erat ip̄onēdū: nā tunc plus exigeb ak tributoꝝ gra. k Reliq̄. s. greci: q̄ nō' p̄miserūt aliq̄d sequit' exē plū macedonū. i. grecoꝝ illoꝝ. s. q̄ p̄miserūt. l Tributa. s. soluen da: vl'. i. on⁹ tributoꝝ ꝛ dic medietatē auri vñ assumit h pp. ar. q̄ me dius aure⁹ ē tributū cesaris: sz h i grecis i alīs seruā qō no. i rubr. ca. s. q̄ aure⁹ iteger qō ꝛ h collig̃. nā si ist̄ dimidiā tollī gūt q̄ illi totū au reū: ꝛ h nō est ō de suscept. l. modios. ꝛ facit. j. ō col. fūdi pa. l. ij. vl' dic h me dietatē. s. ei⁹ qō an tea p̄stabant.

m Sz hi. s. mace dones q̄dā spāles

n Jdoneos. sic. ff. de mu. ꝛ ho. l. iij. §. pses: ꝛi auk. de eq̄. do. qz ō. i fi. ꝛ ca ue: qz. R. hāc nō i tribut ordinarūs: sz iminētib⁹ necessi tatib⁹ public aliqō extraoꝝ, puicijs im ponat: ꝛ pbat h qz fūdi p̄moniales nō p̄stabāt has ter tias ꝛ medias: vt j. de col. fūdi pa. l. i. ꝛ. ij. sz tributa or dinaria: sic ꝛ. j. ti. i. l. i. ꝛ. j. ti. ij. l. fi.

o Sacrosctā. s. ō sac. sā. ec. l. sacrosā.

p De idictionib⁹ dixit ō duplici mu nere p̄sonij: vt no. s. ti. i. idictōes. nūc psequit̄ de altero i. q̄ psonis p p̄sio nio ip̄onik̄: ꝛ qz h īdicebak̄ puincijs per singula lustra auri p̄sio argēti: se cūdo ꝛ eris: tertio lustra, vt ī auk. de col. in p̄n. ꝛ ī fine ō lustra: au. col. in ru

De indictionibus.

¶ Jndictio munus ordinariū est ꝛ ideo ab hac indictione nō excusank̄ qui a muneribus excusa tionem habent. h. d. Barto.

Jmpera. hono. ꝛ theo. A.

o Mnes q oīo quocunq̄ titu lo possidētes qō delegatōr supindict⁹ s noīe videbitur āplexa velut canones t cogāk̄ iferre ꝛ vt nequaq̄ sit dubietas hac apta diffinitōe decernim⁹ vt id poti⁹ v ca nonis vocabulo postulek̄ r. Nulla igik̄ dom⁹ vl' sacri p̄monij v vl' ēphi teotici turis vl' hoim p̄uatoꝝ etiā si p̄uilegiū aliqō hr̄e doceak̄ ab hac necessitate seiūcta sit q̄ iā non extra ordinariū vt hacten⁹ sed ipsis x facie tibus canonicum nomen accepit.

¶ Ante tempus solutionis debet singulis, puin cijs notificari vt se p̄parent ad indictionē sol uendam. hoc dicit Barto.

Jmpera. theodo.

p Rticulari ꝛ delegationū noti tia ante indictōis exordiū sin gulis transmissa, puincijs collatōis

brica. iō de idictōne dicit ꝛ vocatur hoc tributū supindictū: vt. j. l. i. qz vltra ordinariū canonē q̄ reb⁹ ip̄onik̄ p̄stak̄ p singula lustra. ꝛ fz h dicas. s̄. ti. i. l. oēs oīo vl' eē post ista de eo qō reb⁹ ip̄onik̄ dictū h nouū h idicere velit. alij dicūt supindictū qō vltra hec omnia p̄sta tur vl' ppter fertilitatē: vl' ppter publicā necessitatē qō ꝛ ipm ordi nariū erit: vt. j. l. i. fz aliō qō psonis p p̄monio erat canonicū: cū ēt añ hāc. l. vt. s̄. ti. i. l. oēs oīo: ꝛ no. q̄ romani añ natiuitatē xp̄i cōpu tabāt ānos ab idictōe hebrei a diluuio: greci a ludo herculeo q̄ fie bat p singula q̄driēnia i mōte olympo. fz hodie oēs xp̄iani ab an nis dñice incarnatōis: et iperatoris: vt in auk. vt ppo. no ip. in p̄n.

Omnes possidētes. accipe. i. cogak̄ iferre qō dei rē. r Delegatio. i. p̄ceptū factū p delegatōez: ꝛ a p̄n. tm̄: vt. j. ō exeu. mune. l. plz. ꝛ. l. p̄uati. ꝛ. s̄. ti. i. l. iij. s Supindicti. alīs supindicti ꝛ tūc expō: vt ī rub. alīs sup indictōe. ꝛ sūt due ptes supindicti. i. su p nomē idicti: vt. j. de p̄iui. do. aug. l. ij. t Canones. i. ordinarij. nā canō. i. regula īde exactores dicūk̄ canonicarij: vt ī auk. de col. §. ꝛ ib. v Poti⁹. electiue. x Postulek̄. h aūt q̄ sit canonicū p deest qz null⁹ se excusat: vt subiicit: vt. j. ti. ij. l. fi. ꝛ. j. ō p̄i. do. aug. l. ij. sec⁹ si eēt extraor: vt. j. de col. fū. pa. l. i. ꝛ. ij. y Sacri p̄monij: sed dicas p eccl'ia. ō. s̄. de sacrosā. ec. l. placet: sed so. vt. j. ti. ij. l. fi. no. ītē si dicas p domo mea: qō est veri⁹: tūc est ō. j. de p̄iuil. do. aug. l. i. fz dices de supindicto qō est extraor. ibi loq̄. ꝛ eodē modo ff. j. de ex cu. mu. l. euidenter. z Sed ipsis. i. vobis.

Articulari. cõstrue tua: ꝛ subaudi faciat ipu. i. iferri modũ collatõis solite deuotõis. s. q̃tũ dz solui a deuotis collatoꝛ ꝛlib⁹ modũ dico ꝓspe. a pos. multo añ b autẽ facies particulari ꝛ cẽ. dz eñ in vnaquaq; indictõe seu lustro mitti p̃fecto cuiusq; diocese os ꝛ p eos p̃sidib⁹ iulio vel augusto ꝛ p p̃sides ciuitatib⁹ singulis inter septẽbꝛem ꝛ octobꝛẽ: vt possint deliberare facere: seu celebꝛare solutõem ꝛ nõ subditꝰ dãnũ affligi: vt b ꝛ i auk. de col. ia. ꝓn.

Necessitas. q̃ eẽt ꝓpter festinam exactiones vel dic q: q̃ posset se tueri al's nõ ꝓpter bꝛeuitatẽ tp̃is poterit se excusari q̃ excusatio coꝛaz p̃fecto au. fit. vt. s̃. de of. ꝓꝛe. au. l. i.

Licẽtia. q: infligerũt penã nõ soluentibus: ꝛ no. ex hac. l. q̃iacula ꝓemissa minus ferire solent.

De supindicto differre a superiori ꝓri. ti. q: ibi propter fertilitatẽ vel aliã publicã vtilitatẽ vel necessitatẽ hic qñ aliqua ꝓredia erãt deserta: vt i auk. de col. ia. ꝓn.

Necessitas. q̃ eẽt ꝓpter festinam exactionez vel dic q: q̃ posset se tueri al's nõ ꝓpter bꝛeuitatẽ tp̃is poterit se excusari q̃ excusatio coꝛaz p̃fecto au. fit. vt. s̃. de of. ꝓꝛe. au. l. i.

Licẽtia. q: infligerũt penã nõ solu entibus: ꝛ no. ex hac. l. q̃iacula ꝓemisa minus ferire solent.

De supindicto differre a superiori ꝓri. ti. q: ibi propter fertilitatẽ vel aliã publicã vtilitatẽ vel necessitatẽ hic qñ aliqua ꝓredia erãt deserta: vt i auk. de col. §. fine. ro aliqñ ab b excusat eccl'ia: vt. s̃. de sacrosan. ec. l. pl'z. ꝛ filẽtiarij. ꝛ i sacris milit'ates: vt. j. ō si len. l. i. ꝛ de ꝓpo. sacro. scri. l. iij. ꝛ. j. ō excu. mu. l. maximarũ. ꝛ de canone sacra. lar. l. si ꝓcepe rit. nos ſm. p. dicimus supindictum q̃ ꝓpter fertilitatẽ indicitur vel necessitatẽ pu. extraor. non per lustra. sbi per lustra.

modũ a possessoꝛib⁹ multo añ ꝓspectũ deuotiõis solite nõ subditis calũniꝫ stua sublimitas faciat ip̃utari vt ꝛ ꝓuincialibus subeũdi dispẽdij necessitas[o] auferatur ꝛ officijs inferendi dãna licentia[a] denegetur.

De superindicto[b].

Impera. grat. ꝛ val. a.

n Jhil[c] supidictoꝛ noie ad solas p̃fecture l'ras q̃sq; ꝓuincialis exoluat neq; vlli⁹ oio indictõis titulus etiã solẽnis imineat nisi eũ nr̃o cõfirmata iudicio ꝛ ip̃ia lib⁹ nexa ꝓceptis sedis ãplissime[d] deposcat indictio[e] ꝛ cogat exactio.

De exactoꝛibus tributoꝛ.

Exactores nõ debẽt exigere nisi eos q̃ in bꝛeuibus cõtinentur seu extractis tabulario sibi datis. hoc dicit Barto.

Impera. constan.

o Ucenarij[s] ꝛ cẽtenarij siue sexagenarij nõ ꝓius debent aliquẽ ex debitoꝛibus[h] conuenire q̃ a tabulario[i] ciuitatis noiatiz bꝛeues accipiant debitoꝛ quã q̃dẽ exactionẽ sine oi fieri cõcussione[k] opoꝛtet.

Pro debitis publicis nõ dz q̃s poni i carceribus nec nouitates aliqs pati in ꝑsona. Bar.

Impera. augu.

n Emo[l] carcerẽ plũbatoꝛũq; vbera aut põdera aliaq; ab isolẽtia[m] iudicũ reperta supplicia debitoꝛ solutõib⁹ vl' a puersis vl' abstractis iudicib⁹ expauescat penaliũ[n]: carcer hoim noxioꝛ ẽ officialiũ[o] ꝛ cũ denotatiõe[p] eoꝛ iudicũ quoꝛ de offõ cohertões eẽ ōbebũt q̃ ꝺ hãc legẽ[q] admiserit securi iuxta

Jhil. ad solas. i. ꝓpter solas. d Amplissime. i prefecti. e Indictio. ad qō. j. de excu. mu. l. placet. f De exactoribus tributoꝛ. dixit que tributa ꝓestãda sunt ꝛ a quibus nunc qualiter ꝛ per quos exigantur.

Ucenarij. sic dicti: q: ducẽtos exigebãt vel q: ipsi tot erãt numero ꝛ sic sequẽtia expone. hi habẽt alia noia ꝓut diuersificaꝝ offiã: vt. j. de apo. pu. l. pe. ꝛ. s̃. de iur. fi. l. ꝓhibitũ: ꝛ. l. sup credandis. ꝛ publicani: vt. ff. vi bo. rap. l. ij. §. fi publican⁹: ꝛ opinatoꝛes vt. j. e. l. missi. h Debitoꝛib⁹. i. tributoꝛ ad qō. s̃. de iure fi. ꝓhibi tũ: ꝛ. ff. de iure fi. auferẽ. §. pe. i Tabulario. ad cuiꝰ offiñ pertinet debitoꝛ modũ ingerere: ꝛ fideliter eoꝛ noia ꝓuidere: vt. j. e. l. missi. ꝛ. j. de nume. ꝛ actua. l. ij. ꝛ no. hic tributoꝛ debitoꝛẽ nõ debere conueniri añq; bꝛeues fiant a tabellione. k Cõcussione. vt id soluz exigat qō debẽt: ꝛ nõ vltra aliqua occasione: vt. j. de lucris aduo. l. ij. li. xij. qō si fiat ꝓeses audiat eũ q̃ se lesũ dicat a dictis officialiũ vt. e. ti. l. i. ꝛ ponet fortẽ penã criminis cõcussionis vel falsi: vt. ff. ō concussioni. l. ij. ꝛ faciat. j. l. ꝓxi. ꝛ. s̃. de fur. l. etiam.

Emo tributarij: al's fisci debitoꝛ. m Jnsolẽtia. i. duritia ſm quosdã: ꝛ facit. ff. de act. ꝛ ob. l. negãtes. n Penaliũ l. hoim pena dignoꝛ ne sit ō. ff. de pe. l. aut dãna. §. solent. vbi dz q̃ ad custodiẽdũ nõ puniendũ est carcer. o Officialiũ. q. d. nõ ꝓuatoꝛ q̃ debẽt: sed officialiũ in officio exigẽdi modũ excedẽtiũ: vt subiscit ꝛ etiã i quadruplũ exacti: vt. j̃ de excu. mu. l. placet. j̃. de cẽsi. l. pequatoꝛes

o Officialiũ. i. iudicũ. p Et cũ denotatõe. al's ꝺdẽnatione: ꝛ al's cum denotatõe. itẽ. j̃. al's certioꝛes: al's cohertioꝛes: al's cohertiones: ꝛ est sensus q: cũ pena iudicũ eoꝛ. s. officialiũ: q̃. s. officiales ō hãc. l. admiserãt po

p̃sidẽ[r] trãseãt solutoꝛes[s] vel certe si q̃s tã alien⁹ ab hũano sẽsu ẽ vt hac idulgẽtia[t] ad ꝺtumaciã abutaꝝ[v] cõtineaꝝ apta ꝛ libera ꝛ i vsu hoim instituta custodia[x] militari Si q̃s[y] iobdurata neq;tia ꝓmanebit ad res ei⁹ Omnẽq;[a] substantiaz exactoꝛ eius accedat solutõis obseq̃o cũ substãtie ꝓprietate suscepto[b] q̃ facultate p̃bita[c] exactoꝛi ōs foꝛe credim⁹ ꝓnioꝛes ad soluẽda ea q̃ ad nr̃i vsus exercitus[o] p cõmuni salute poscũtur:

Qui debitoꝛem captũ eximit ad id qō fisco ꝛ priuato debebaꝝ tenet. h. d. Barto.

Impera. constan.

q Uoties[e] q̃s ꝛ priuati debitoꝛ inuenit ꝛ fisci abꝛept⁹ ab vno officio teneatur[f] ad vniuersi debiti solutionẽ qui eũ abstulit[g] cohercea tur ac totius summe exactionẽ in se suscipiat qui eũdem auellendũ subtrahendumq; crediderit.[h]

Officiales tenent ad soluẽdũ tributa ne ip̃is cessantibus ceteri onerent. h. d. Barto.

Idem augu.

a Ctoꝛes[i] ceteriq; rei priuate nostre ad solutionẽ specierũ[k] solennium debiti vigoris auctoꝛitate cogantur ne pꝛouinciales rei priuate nostre fatiget immanitas[l].

Exactoꝛes debẽt remittere ad curiã i scriptis q̃d exactũ est ꝛ q̃d nõ: vt ex eoꝛ scriptura officiũ reddaꝝ instructum. h. d. Barto.

Impera. the. ꝛ archa. ꝛ ho a.

a Pparitoꝛes[m] quicũq; in collationẽ auri ꝓcepti fuerit officij sui adhibere seruitium titulo ꝛ debitũ[n] ꝛ collationũ sũmas relatõis sue fide ꝛ ānotatõe pscribãt sitq; ex officiali[o] instructõe officiũ[p] constitutũ

nẽdo i carcerẽ tributarios de officio: quoꝛ. s. officialiũ male gestoꝛ. s. inuiculãdo certioꝛes eẽ debere. s. iudices eoꝛ.

q Legem. nõ soluendo tributa.

r Pꝛesidẽ. q̃ facit exigi vt. j̃. e. in fiscalibus.

s Solutoꝛes. i. tributarij. sic dicti: q: soluere debẽt: ꝛ ibũt securi. nã timẽtes officiales penã iferẽ dã a suis iudicib⁹ nõ incarcerabũt: ꝛ ad hoc. s̃. de offi. recto. ꝓuin. l. oẽs. ꝛ de spoꝛtulis. l. ij̃.

t Indulgẽtia. q: nõ incarcerabunt.

v Abutaꝝ. q: nõ soluat q̃ tantũ facile sit.

x Custodia. capiꝝ ergo vt arg. ff. ad. l. iul. pec. sacrilegi. §. fi. q̃ est in debitoꝛe publico: vt. j̃. l. pr. spãle: al's secus: vt no. C. q̃ bonis ce. pos. l. i.

y Si quis. s. debitoꝛ.

a Omnẽq;. non ergo ꝓ mẽsura debiti: ꝛ sic est in auk. de exhi. §. si vero solu. spãle in fisco vel ver⁹ hic colligiꝝ: ꝛ dic. j̃. de capi. ꝛ di. p. l. i. ꝛ. ij̃.

b Suscepto. suscepit eẽ executoꝛ obsequiũ. i. officiũ tributarij: q: soluit si bij̃ps de ꝓprietate rerũ debitoꝛis q̃vẽdunt: vt. j̃. de capi. di. pi. l. i.

c Debita exactoꝛi. ac.

d Exercitus. facit i auk. de man. prin. §. neq; añt. in fi.

Uotiens. abꝛeptus. i. captus vl' abꝛeptus ab eo qui eũ subtraxerat custodi.

f Teneatur. s. ꝛ custodiatur: vt. s̃. l. nemo. in. ij̃. rñ. al.

g Abstulit. s. officio custodiendi. al.

h Crediderit. i. subtraxerit: sic. ff. de re. di. l. fi. sed videt non delinquere q̃ exigit a debitoꝛe publico qō debet exigẽti: vt. ff. ad. l. iul. pec. l. peculatus. ibi nõ i fraudẽ fi. sed ꝓ suo cõmodo. licet tñ reddaꝝ fisco: vt. ff. ō iure fi. l. deferre. §. fi. hic añt in fraudẽ fis. itẽ ibi pecuniã hic psonã vt fiscus eum nõ inueniat: ꝛ facit. s̃. de affer. tol. l. iij̃. ꝛ in auk vt oẽs obe. iu. §. si igit. itez no. hac. l. minus habere fiscũ q̃ priuatũ cũ priuatus iuraret i litẽ: vt. ff. ne quis eum qui in ius. l. si per alium. §. i.

Ctoꝛes, ceteriq; officiales subaudi. py.

l Specierum. per fiscum commodatarum.

l Immanitas. al's innouitas: ꝛ al's ĩmanitas. i. nimietas. nã si isti officiales nõ soluerẽt totũ onus poꝛtarẽt ꝓuiciales quare in ĩmensũ fatigarẽtur. poꝛtaꝝ eñ leuius: q̃ ō a plurib⁹ poꝛtaꝝ: vt ar. in auk. de naui. in cu. de. i ꝓn. ꝛ facit. j̃. de oĩ agro deser. l. oĩm: ꝛ. j̃. de priui. do. aug. l. ij̃. ꝛ. l. fi. ꝛ sic no. cõtra officiales cõis bo. vt soluant collectã sicut alij̃.

Pparitoꝛes. seruitũ. s. vt seruiãt suscepto i accipiẽdo aurũ a collatoꝛibus poꝛtando suscepto i quales erant ducenarij̃: vt. s̃. e. l. i.

n Debitũ. i. q̃ dẽat collatoꝛ vl' ꝓ scrinio exigiꝝ: vt. j̃. de cano. lar. l. i. ꝛ. ij̃.

o Ex officiali. i. apparitoꝛe predicto.

p Officium. s. suscepto[z]um.

q Perlatū.i.sponte datū:sed exactū pvim:vt.s.e.l.ij.ad qd.ff.de leg.iij. fideicō.§.si rem. r Suscepto.,ppie.q.d.iō p apparitores facit exac. tē.alij dicūt suscepto.i.apparito.q iō dz scribere qd accepit,ne tē.t fm hoc detrimēta tē.qz de suo emēdabit de quo nescit reddere rationē: t facit.j.de suscep.l frumēti.j.de ap.pu.l.i.t i aut.de mā.pn.§.coges,t ō col. §.iubemus.

IF Mfiscalib⁹,titu/liscerta sūt dispē dia ꝑncipi t aliq soluūt ad vnā,alij ad aliā expē/sā seu archā.t alie archeerāt apd ꝓfectū: t alie apd ꝓcuratorē cesar̄ ad qd.j.de cano.lar.p totū: t illas hic vocat titulos.

t Rationale.i.,pcura/tor cesaris: vt.s. de mo. mulc.l.ij.

v Usurpat.i.vtendo re tinet:t fic not. q hic po/nitur in bona parte vsur/pare:vt.j de agri.t cē.l. quemadmodū circa fi.t s,de modo mulc.l.ij.

x Cōstringātur.exigere vt.j.de ca.lar.l.ij.

y Maneat.i.detineat t fa.j.de col.fun. pa.l.fi.

QIssi opinatores multa noia habz exactor.vt no.s.l.i.

z Cū delegatorijs.s. lit teris:t fic iudicib⁹ est da tiuus casus. vel dic q fit ablatiu⁹ qz ꝓfectus dele gat.i.mittit ꝓsidibus: vt no.s.l.ij.t in rub. illi⁹ ti.

a Anni.āno cū duraba offiū exactoris: vt i auk. de col.§.iubem⁹ nullū.t j.de suscep.l.neminē:t.j. de execu.t exactori.l.iij. infra qd tps fieri debeat exactio:vt hic t.s.de an no.t tribu.l.obsistere,

a Possessore.i.tributa rio q ꝑ possessiōib⁹ dz t dic cōe:nec i exigēdo: vt subijcit nec cōmercū cū ꝓuincialib⁹:vt.j de ero. mili.āno.l.opinatorib⁹.

b Cui.s,possessori. c Militem.i.opinatorem q in hac militia militat.

d Exactorē.i.rectorē ꝓuincie ad cuius offiū ptinet tributa exigere: vt.s l.pri. e Imminere.i.vt soluat cōpellere. R.ad quē.j.d cano.lar.ti.i.l.i.

f Judices.i.presides prouinciar. g Delegari.i.ab ipsis opinatorib⁹ exigi vel compelli soluere. h Quātitatis.i.quā opinatores a pro uincialibus exegerunt.accur. i Officio.s.cuiuslibet officialis sit.

k Exigendos.i.quos ipsi debent exigere:exigendos.s.tributarios.

l Militibus.i.opinatoribus. m Curiales.s presides curie ad qd.j. ti.i.l.i in ꝓin. n Manebit.i.tenebit. o Quū.reddit rationez qua re puniuntur predicti. p Judicem.i.presidem loci.

q Inquirere.cognoscendo quid t quātū debet:t super hoc indicare.

r Noia.redigendo in scriptis vt possit dare ducenarijs: vt.s.l.i.

s Consuetudine.t no.hic p consuetudine. t Convictis. legitime nō per carcerem: vel simili modo:vt.s.l.nemo. v Perceptis.i.per opina tores q accipiunt a iudicibus q exigunt cū suis officijs:vt in ꝑn,huius.l,

x Anno.infra quē debet solui:vt no.in ꝑn,huius.l.

y Numeros.militū si forte de militib⁹ erat opinator vel dic q numerus opinator erat in quaterno aliquo q ad diuersas ꝓuincias mittebant vt faciūt trēplarij. z Qui.s.opinatores. t Judices.dicūt qdā iudices q miserunt opinatores soluūt de suo:t fm hoc dic ꝓtracti.i venire distu/lerint:t dic obnorios.s.opinatores vel dic iudices.i.presides t ꝓtracti. s.opinatores,t sic ꝓprie t obnorios.s.tributarios. a Militibus.

qd exactū qdue perlatū[q] esse videa/tur ne longiqui itineris diuersitate suscepto[r] adductus t curie sue desit t rei familiaris detrimēta sustineat.

¶Ad petitionem exactor̄ cogitur presses facere exactionem.hoc dicit Barto.

Imperator archa.

IF Mfiscalibus[s] debitis hoc est annonarijs ceteriscp titulis q ad archam eminentissime pertinent prefecture necnō in hisdem debitis que rationale[t] vsurpat[v] officium re/ctores prouinciarū constringātur[x] t ad eos necessitas maneat[y] exigen/di a quibus expectatur auctoritas,

Idem pa.

m Jssi opinatores[z].i.exactores militaris annone cū delegato rijs[a] iudicib⁹ eoꝝcp officijs insistāt vt itra annū[b] metas id qd debeāt ac/cipiāt nihil is sit cū possessore[a] com/mune cui[b] nō militē[c] sed exactorē[d] si sit obnoxius ꝙuenit imminere[e] iudi ces[f] itacp q ꝓuinciales passi fuerint opinatorib⁹ delegari[g] eiusdē ꝙptita tis[h] duplex pena retinebit t appari tores ex qlibz officio[i] sniaz deporta tōnis excipiat si ꝑ semet exigēdos[k] voluerint delegare militib⁹[l] t curia les[m] tpale manebit[n] exiliū si eos qs soleniter exigere ꝙsueuerunt opina toribus putauerit esse credēdos quū[o] iudicē[p] oporteat inquirere[q] debito/res tabularios fideliter ꝓuidere no mia[r] debitoꝝ t apparitores siue cu riales ꝙsuetudine[s] seruata regionū conuictis[t] debitoribus imminere vt pce ptis[v] cōgruis emolumētis opinato res ipleto ānox[y] ad ꝓprios nūeros

ꝑstipēdijs fm primū modū vel militibus.i.opinatoribus fm aliū.

a Qd debetur.s. ꝑ annona vel tributo annonario.

b Seruata,actōe neg.ge.vt.ff.de neg.ge.ex facto.§.fi. vel ꝙditōe ex hac l. c De retētis.i.ex his q exegit t militibus d are debuit apud se retinuit t fm hoc dic opi.i.ab opinatoribus:t qd dicit mi/

valeāt remanere.q[z] si vltra annū ꝑ/tracti fuerīt iudices[z] t officia ab scp vlla moza de ꝓprio coganꝝ exolue re militib⁹[a] qd debeāt[a] ipis aduersus ipos obnoxios repetitiōe seruata[b] Qd si ad nos aliq de retētis[c] opina toribus q̄rela ꝓuenerit in duplum ab his ꝓtinus exigeāt vt ptē debitā mi/les reliquā fiscus accipiat.iudicib⁹[d] cp eoꝝcp officijs eaten⁹ subuenīn⁹ vt in cōtumaces debitores cuiusli/bet dignitatis[e] auctoritatē suā exer ceāt ac si impudēter solutio differa/tur actores,ꝓcuratoresq eoꝝcp pre dia ꝓsequantur de eoꝝ cp noibus ad nostram scientiam delaturi.

¶Si domus imperialis vel ecclesia res tributa rias licite emerit t tributa non soluerit ea res ei auferk t cuitati assignabitur vt integra tributa soluank.hoc dicit Barto.

Impera.au.

IF Jdiuina dom⁹[s] aut quelibet alia cuiuscūcp dignitatis atcp fortune reuera fūdos extra metro/comias[b] nō patrocinij[i] gra sed ēpti/onis[k] iure vl quolibet alio titulo le gitimo possederint t nō impositas reipu.functiōes agnouerint quēad modū ꝓtior[a] dns depēdebat oibus modis possessiōes[b] eoꝝ publico vē dicētur t curie eiusdez ciuitatis sub qua vincti[c] sunt assignenk[d] vt publi cis cōmoditatibus circa tributariaf functiones vndicp nostra prouisio ne[e] videatur esse consultum,

De superexactoribus[f].

¶Qui plus exigit in duplū exigik.t ꝓpter con suetudinē capitaliter puniek.h.d.Barto.

Impera,archa,augu,

les.i. opinator ꝑ militib⁹:vel dic q iudex aliqua reti/nuit q nō dedit o/pinatori que ī du/plū dabit vt medi am miles.i. opina tor ꝑ suo officio:t aliā fiscus:fz hos intellectus nō ob/stat.j.de censi.peq tores:vbi a ꝓuin/cialib⁹ indebite fu it acceptū.t ita in quadruplū punit alij dicūt q ibi per vim: vt.j. de excu. mune.l placet:t fz eos facit.ti.i.l.i.

d Judicibus.s. ꝑ uincie.

e Dignitati.s.f. vt tributarius ad qd̄ s. vbi decu.cō.l.i. t vbi sena.l.i.t no tāt qdam hic q of ficialk dicit ius sua auctoritate si pres/dis iussu fit tribu/tarius t dic aucto/ritas.s.capiēdo p/sonā:vt.s.nēo. t ī rebus vt subijcit.t dicik in.e.l. nemo, t dic actores tē.i, officiales p̄sidis.

f Noibus.q̄ no/luit soluere.

IF Jdiuina do/mus.i.nra vl auguste fm Bul.t py.sic ponik.s. de quad.pscrip.l.fi.t vbi cause fisca.vel diui.do.in rub. vl dic diuina domus

vt p ecclia ponak:vt not.j.e.l.i fi.t fa.j.de mu.pa.l.euidēter:t.s.de inter.l.i. h Metrocomias.metros mēsura comos villa:deinde metrocomia.i. villa mēsurata q dabak metroicis:vt.ff.de iure fis.l. certa.in qua villa nec his domibus nec alijs lz emere:vt j non licea reha.me.l.i.ac. i Patrocinij.prestandi tributario in fraudē pu blicarū functionū quo casu nō licet ei tenere predia ob cām patro/cinij data:sed cōfiscantur:vt.j.vt nemo assumat patro.l.i.t sic non prestaret tributa cū non habeat tē. l Emptionis.licite.

a Prior dns.sunt em̄ publice functiones.i.tributa t annone one ra rerū,t iō cū rebus ambulatoria:vt.ff.de pu.l.iperatores: t.j. de fun.pa.vniuersi: t.j.de predijs t oibus reb⁹ nauiculariorꝝ.l.ij. t. ff. de cēsi.forma sicut seruitutes:vt.ff.ō ser.rusti.p̄dio.l.via.§ pe.t fi:

b Possessiones.ꝑ qbus tributa erant soluēda. c Uincti.als viciſſim als iuncti.ac. d Assignenk.contra.s.de sacrosan.ec.l. placet ibi nulla translationū tē.so.fm quosdā ibi de predijs dedi/catis eucharistie hic de alijs predijs collatis eccl'ie ad qd.j.de rei priua.l.vniuersi:sed ibi nō dicit predia auferri.tu dic q hic non dicit fieri translatōem in aliū lz assignentur ciuitati.q.d.ad pigu⁹: t.j. vel verius vt dixi hec diuina dom⁹ nō ꝑ domo eccl'ie ponitur.

e Promissione,als puisione:t als pmissione:t dic.s.q ē in hac.l.

f Rubrica,De superexactoribus:vltra qꝑ debetur ne iste titu, vel superior de superindicto sit superfluus.p.

Quicqd. a curialib⁹ actine. b Jn duplū. imo i q̄druplū. j. de excu. mu. l. placet: & de cē. l. pequatores. q̄ sunt ꝯ so. illa ō rigore: hec de eq̄tate: vl' ꝑm illas: vt hoc duplū illud sit qđ ꝓstat ꝓuincialibus aliud fisco: vt. s. de asser. l. iij. py. vel verius refert p vim vt ibi an nō vt hic, & ff. de pu. l. licitatio. §. qđ illicite. & s. de ifa. l. ij. vel h ha bebat mādatū ō exigēdo: & iō i duplū punitur ibi sua auctoritate: & ideo iu quadruplū.

i Cōfutatus. i. cōuictus & sic ciuilis nō tollit crimiale vt & s. q̄ñ ciuilis actio nō p. cri. l. vna pseueret: sepi⁹ faciendo ad qđ. ff. de pe. l. capitaliuz. §. solet: & §. grassatores: & s. de epi. au. l. iij. in fi. al's si sel' tūc extraor. vt. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. de pu.

Rubrica. De capiēdis & distrahē. pi. trib. causa.

Res eor. distrahantur p⁹ duos mēses a die captiōis vt. ff. ō re iudi. l. debitorib⁹ aldri. Jtē seruatis solennib⁹ que dixi. s. de fide instru. & iure ha. fi. l. i. accur.

l Possidendi. ēt si res fuerit minor vt. s. de iure ha. fisca. l. q̄cunq;. in fi. & facit. j. ō debito. ciui. l. fi. in fi.

Quis. q. d. ñ icarcerēt. sz tū bene capiē p p⁹sonā: vt. s. ti. ij. l. ij. Jtē & vendent pignora: vt. s. l. pxi.

Rub. De apochis publicis: & ꝺscriptionibus pu. apocha soluēti daf antipocha suscipiēti: vt. s. de fi. instru. plures. & s. q̄ po. i pi. ha. l. pe. & no. qđ est curialiū al's curialib⁹: & expones in. l. i. itē al's est distributionibus ciuilibus al's deest.

Hō inferior. q̄ tributa accipiūt & inferūt maiorib⁹ q̄ maiores accepisse negāt: & sic fortuna. i. substātia inferior grauat in duplo: vt. s. de exac. trib. l. missi. o Curialiū. potentes & curiale p eodē ponit &c. & al's itidē vel eozūdē. p Descriptiones. s. bonor q̄ vocantur estimi. quas faciūt principes cogentibus diuersis negocijs. vnde illud exijt edictū a cesare augusto vt describeretur vniuersus orbis: & fm hoc qđ subiecit p singulos ordi. dic. i. p hoies magnos. & paruos oēs essi debent soluere: vt. s. de anno. & trib. l. in fraudē: & per hoc est in aut. de colla. circa prin. & qđ statim hic subiecit principiū. alij dicunt descriptiones. i. scripture q̄ sunt de solutionibus q̄ fiunt de manu in manū: & b dicit per singulos ordi. q̄ vocantur apoche q̄ debent insinuari apud prefidē al's nō valerent: vt donatio vltra legitimā summā. s. de dona. l. sancimus. q Contributōe. i. tributor solutione. r Aurario q. & ipse est curialis seu officialis de maioribus: & ad hoc respicit principiū huius. l. s Securitatibus. i. apochis que ad securitatem soluentiū fiunt ad qđ. j. de colla. fun. pa. l. placuit.

t Inferentis. i. soluētis curialis: vel. i. etiā tributarij q̄ soluit curiali. ad qđ. j. ō suscep. l. suscep tores pūtibus. itē ad b qđ dicit ō die facit. ff. de accu. l. libellor. itē ad cām facit. ff. ō exce. do. l. ij. §. i. & de trāsac. cū hi. §. i cā. & s. mā. p diuersas dz em iseri idictio & nomē ipatoris: vt i auc. vt ꝓpono. ipa. itē subscribit notari⁹: lz ei⁹ subscriptio sola nō sufficiat: vt. s. ō cōue. si debi. l. ij. v Quo. put. s. vel q̄. s. facto: & qđ subijcit descriptōis. i. q̄ liter: & q̄ fuit ipposita collecta seu descriptio fm primam.

r Descriptis. al's descriptus. s. tributari⁹ vel curialis inferior. al's descriptio: al's descriptis: & sic no. nō sufficere testes: vt ff. de pba. l. census: & sic due scripture ad minus sūt necessarie: vna de impositione: vt hic & in auc. de col. §. p fiscalib⁹ alia de solutōe q̄ fit suscepto ri a curiali: vt h & j. ō col. fun. pa. l. placuit: & i auc. de mā. pn. §. coges. fit et tertia quā facit curialis minor cū recipit: vt. s. de exac. tri. l. apparitores.

y Fulciatur. s. equitas descriptionis.

z Jn quadrimestribus: mos erat vt fidelis expēsarū notitia quaternis siue quattuor mēsib⁹ comprehēsa ad scrinia publica dirigerēt p palatinos s. susceptores aurarios vel alios vt toti⁹ erroris demersa caligine publici ratiocinij possit claritas appareret: vt. s. ō of. col. sacra. lar. l. i. & facit. j. ti. i. l. pe. i fi. erāt & alij q̄drimēstrui & breues q̄ in scrinio laterculi mittebātur a magro officior: vt s. de offi. ma. offi. l. i. & fi.

a Celebrate. i. solēniter impositi & exacte. & suscepti ori assignate.

c Dispositio. al's dispositio. al's dispēsatio. i. datoz & acceptoz collatio vt. ff. de v. sig. l. cognoscere. in prin.

a Ut oēs. s. officiales.

b Jnopū. nā videbis q̄tū cuilibet ipositū & ab eo exactū & an susceptor habuerit totū exactū. c Qđ. s. vt describaf breuib⁹ puta si curialis donabat bona sua alicui. nā quarta debaf curie: vt. j. ō ipo. lucr. ō scri. l. vna & qñ & q̄b⁹ quarta ps debe. l. ij. nisi eccle donaret: vt. s. ō sacrosā. ec. l. pe. b q̄dē lucrū curie obuenisse ponit i breuib⁹ expēsar & introitū. d Jnopes. nō ad prima: sz ad superi⁹ dictū referē vel dic ad pria: q̄ si talia lucra celarent posset abscōdi: q̄ potētiores debēt soluere: & sic soli mīores grauarent & no. equalit paupes & diuites fm q̄titatē primonij pati collectas nō fm mun⁹ psonar: ad qđ. s. e. l. i. & j. de cē. l. i. & s. de exac. tri. l. actores. e Siki. al's silli: al's silime. dispōnē supradictā. f Numerarior q̄ hodie tabularij dīr: vt. j. ō nūe. l. i. g Dutilādā. i. nō obseruādā dispōne suprādictar legū. h Cestra. si habes vsa pfecto loquit. Emel. ō refusiōe. a refūdo dis. fz. p. l: Emissā. ab his q̄ faciēdi b ius hūt ñ alio: vt. j. ō so. debiti. l. i. & s. ō q̄dri. pscri. l. ij. §. fi. & solēnit: vt. s. l. pri. & fac. ff. ō pe. l. dui fres: & C. sē. resci. ñ po. l. i. & j. ō suscep. securitatē.

l Refricari. nisi fuerit gtiosa. s. ō trāsl. pses. & no. ō an. & tri. l. ij. m Preceptōis. hui⁹. l. n Letari. sic & q̄ fuit tutor a curia excusaf: vt. s. de excu. tu. l. curator. p. itē b nisi alij nō fint idonei ad ocā mūera: vt. ff. ō mu. & ho. l. bono. §. fi. fz ibi ipsonali. & idē i prionali: vt. s. no. ō supidic. itē faf. j. l. fi.

Quicūq;. puicialib⁹ sit sub. a Ab eo passiue. post hac. i. p⁹ hāc. l. b Sibi. s. pūti. quētōi fz. m. c Annor. s. prior. rū. d Supior

presumptio de preterito ad plus preteritū vl̄ de pñti ad preteritū habes ſ. de adul. ſi q. itē q̄ presumit̄ ſol. est ſic. ff. de pba. l. ſi cirographū,

e Optio. malculine. q. optatū precipit. f Actuari⁹. al's hastuari⁹: qr cū hastu r calliditate: r instātia extorquēt. p. al's actuari⁹ qr aliq̄d in exigēdis tributis agit: sunt eſſi hec noīa exactor. g Cautionē. qua pmi

sit tributa preteriti anni vel q̄ confeſſus est ſe ea debere q̄ antapocha dr vl̄ qr tm̄ preteritor dicit hunc recepiſſe.

h Hestor. i. pbationer testui cor̄ gestis i actis receptor q̄ preteritor annor debeat.

Securitatibus. con scribank̄ a procuratore fiſcivl̄ alio q̄ hr ius exigēdi. r no. bac. l. calum q̄ nō opponi exceptio nō nu. pe. lr nō sit numerata q̄ cū aliis habes. ſ. d nō nu. pec. l. in cōtractib⁹. §. ſed qm̄: r dic vt ibi. item facit. ſ. l. ſemel: r de quadri. pre. l ij. §. fi. r. j. de ſuſcep. l. ſecuritates.

k Rub. De canone vl̄ largitione titulor. largitionaliū. i. de regulari pſtatiōe. largitiōes em̄ ea dicunt̄ q̄ puiciales fiſco largiunt̄ r dependunt. r dicunt̄ titulr: qr ſpālibus titulis. i. lris breuibuſue chartis leguntur: vt. ſ. d conuen. fi. de. l. fi. p. r. ſ. de an. r tri. l. iij.

Omnes summā. i. tributū qd̄ p auro r argēto pſtar qd̄ dic. ſ. de argē. precio q̄ the. infertur. l. i. vel dic ſummā auri q̄ p tributo prestar: r p reliquis ſpeciebus vt q̄dragesimas vel quinquagesimas: vt ſ. de ſuſce. l. modios.

m Sacris lar. ablatiue vel datiue.

n Ex more. ſcilz illius. l. modios.

o Prouicie. ſi vnus ibi sit tm̄ thesaurus: vel ad pxi. vt ſubiicit: vel dic ſi puincia ſua non hr tunc ad primos: vt. ſ. de an. r trib. l. p locis: r facit. j. de ſuſce. l. dui. r facit. j. de au. pu. prest. l. i. r. ſ. de of. ſacra. lar. l. i.

p Ad primos. i. prime puincie ſi ille de illa prouincia deceſſit.

de pterito a dilatiōe fūctiōis tributarie coarcek̄ niſi forte aut curialis aut q̄cunq̄ apparitor vel optio e vl̄ actuarius f vel q̄libet publici debiti exactor ſiue cōpulſor poſſeſſor vel collator habuerit cautionē g aut id qd̄ deposcit deberi ſibi mānifesta geſtorum h aſſertione patefecerit.

Impera. iuſti.

f Securitatib⁹ q̄ publicarū functionū gra ſiue inſoliduz ſiue ex parte ſolute eſſe conſcribank̄ i nullam exceptionē non numerate pecunie penitus opponi concedimus.

De canone largitionaliū k titulor

Qd̄ pticulares exactores exigunt debet dari theſaurario quē in illa puincia prima vel totuz ſimul deuoluak̄ ad fiſcū. h. d. Barto.

Impera. cōſtā. gra. val. r the. A.

Omnē ſummā auri vl̄ argēti reliquarum ſpecier q̄ ſacris l largitionib⁹ ex more m pēdunt̄ ſtatim vt exactio fuerit celebrata ad theſauros vniuſcuiuſcūq̄ puincie n vel ad primos o referri ſub obſignatione tabularij p ceteroruq̄ quos ſollicitos q eſſe debere precedētia iuſſa decreuerūt r theſauror p poſitis conſignari r precipim⁹ vt exi de s ad ſacrum comitatū integre omniū titulor numerus dirigatur.

Suſceptoribus ad puincia miſſis nō debet pmitti vt p ſeipſos exigant ſz iudices ordinarij exigere dñt q̄ ſi pmiſerūt punient̄. h. d. Bar.

Impera. hono. r theo. A.

Nec ſacrar u priuatarū vel largitionū palatina officia t ex q̄cūq̄ ta v ex quocūq̄ titulo fiſcalis debiti cū ad puincia mittunt̄ poſſeſſores p ſe audeāt q uenire x ſiue id ex p terito reliquū trahak̄ ſeu pñtis tpis tributo y ſolui q ueniat ſz rectores puincia r frequēter adeūdo commouean t eor q̄ b officijs c incūbāt d q̄ ſi rector puincie imminentē ſibi memorator declinare moleſtia q̄rens vel q̄libet alia rōne palatinis. hiſdē e propria auctoritate publice exactōis p miſerit curia tā ipſe q̄ officiuz f eius

vicena auri pōdo fiſco dependent g

Notarij camere nō grauank̄ ad munera que pſone labore iniungūt r q̄ eos grauauerint puſnient̄ p officiū iudicis ſupioris deſcendentis.

Imperator Leo. augu.

p Recepit nr̄a ſerenitas nec̄ve loci curſui h nec̄ alij preter veterē conſuetudinē grauamini ſubiacere chartularios q̄ i de coartalib⁹ officijs vniuſcuiuſcūq̄ puicie largitōales k titulos retractare l pſtituūk̄ cū r idē āpliſſima pfectura diſpoſuiſſe p beak̄: vt his neceſſitatib⁹ liberati fideliter largitōales titulos valeāt retractare: q̄ ſi aliq̄ tpe nr̄a iuſſio m temerario auſu ex aliq̄ fuerit pte violata n tā rector puicie q̄ appitor eor xxx. lib. auri. o dēnatōe plectēk̄ iſup viz ſpectabilē comitē orietis eiuſq̄ offīn lniaz habere conat⁹ o nepharios inhibēdi tā moderator q̄ coartalis officij cū de ea re admoniti fuerit a palatinis r eādē penā formidātib⁹ ſi nō oībus modis pietatis nr̄e decreta cōgruū mereank̄ effectum.

Electio r defenſio ſuſceptoris ſpectāt ad p cōſulē r pfectū nō tm̄ ad pſidē. h. d. Barto.

Illō ēt generali p forma sācim⁹ vt i oib⁹ puincijs tā noiatio ſpecialiū ſuſceptor q largitionaliū titulor q̄ defenſio tractator r non tm̄ p viros clariſſimos moderatores puincia rz ēt p viros ſpectabiles, pcōſules r pfectū auguſtalez ac laudabiles vicarios vna cū eor officijs admonētib⁹ ſēp necnō iminentib⁹ palatinis pcurek̄ puidētib⁹ s vt p⁹ noiatiōez etiā ſpāliū ſuſceptor largitionaliū titulor nulla t minuēde exactōis ad ſacrū ptinētis erariū aut trāſferēdi ad archarios v aut quoſlibet alios eīneos titulos rectorib⁹ puiciarū: aut eor officijs ſz x curialib⁹ lnia pmittak̄ quadrimeſtris breuib⁹ p idoneū tractorē y eorūdē titulor ſup cōmēdādis ratiocinijs publicis picu/lo rector puincia r ad ſacratiſſimā vrbem trāſmittendis: nam z quacunq̄ ex pte quā iuſſit nr̄a trāquillitas ſi minus fuerit procuratio pena ſupe/

§ Dependant. i. ſoluant.

10 Recepit curſui. munus est de quo habes. j. d cur. pub.

i Qui. de contractibus. no. q̄ dicūtur chartularij.

k Largitionales hic expone vt i rubrica.

l Retractare. i. pfecte tractare. vt ſunt notarij.

m Juſſio. ſ. iſta.

n Violata. quia r cogunt̄ ad aliqd̄ grauamē vltra cō ſuetudinē veterez.

o Conatus. i. ſi aliquis vellet cogere illos chartularios inhibeat̄ a comite orientis.

p Generali. i. hac l. q̄ generalis eſt.

q Suſceptor. lar. t. not. ſuſceptorem eligi a preſide cuz conſilio alior tm̄. vt. j. de ſu. r archa. l. exactores.

r Tractator. i. notarior predictorū exactor qui a graua minibus defendi debent r accipe hic procuratorem qd̄ est. j.

s Prouidētib⁹. iſtis officialibus.

t Nulla. licentia pmittatur qd̄ est. j. r qd̄ dicit minuendū. facit. ſ. de āno. r trib. l. omnes pene. r. ſ. de tranſac. preſes. item qd̄ dicit transferendi. facit. j. d ſuſcep. l. duos.

v Ad archarios. ſcilicet alios officiales.

x Sed etiam mihi plus placuiſſet vel etiam.

y Tractatorem. i. notarium: ſic enim dicitur. ſ. de of. ſac. lar. l. i. r facit. ſ. de apo. pu. l. i. r qd̄ ibi no.

z Nam quecunq̄. conſtrue. nam ſi minus fuerit procuratio. i. ſi minus fuerit procuratum quacunq̄ ex parte quā iuſſerit rc.

a Quotannis. i. ſingulis annis in ſeptembre r octobre qñ mittit pfectus preſidibus: vt ſubiectis nuncient vt ſe ad ſoluendū parent: vt. ſ. de iu. l. ij. r in auk. de col. in prin. l. actum.

b Minus, q̄ ſoliti ſunt prestare.

---

r. ſ. de offi. rec. puin. l. nullum. s Tributis. al's to. al's ta.

a Cōmoueant. r vt exigant a ſubditis r ei ſoluant.
b Eor. ſ. preſidū. c Officijs. i. officialib⁹ memoratoꝝ exactoꝝ
d Incumbant. iſti exactores. e Hiſdem. palatinis.
f Officium. eius. ſ. preſides. i. officiales.

c Titulos .accipe pcurari ꝛ repete pcipimus.ꝛ dicaut p ꝛ q̄ mō
d Procedere.subaudi pcurari.ꝛ etiā subaudi pcipimus.
d Cōsuetudo.fm cōsuetudinē.vectigalia.s.psonis p reb⁹ iniuncta sūt pstanda.vt.ff.de pu.si publican⁹.§. fin.qꝛ iste magis scire pōt q̄ pfectus.ideo puniunt.ꝛ facit.j.de susce.l.f i.

Rubri. Me opere a collatoribꝰ exigantur.

Perarū licite puincia, les ergo qui tributa pstant ad opas aliqs non tenent.nam nec balnea presidib⁹ succedere sūt cōpellēdi.vt.§.ne tribu.lana.p.l.i.nec bestias eoꝝ cōmodare. vt j.vt rusti.ad nullū officiū.l.ij.nec hospiciū.vt.j.de metha.deuotum nec salgamū.vt.j.d salga.ñ p.l.ij nec ad angariū vl̄ p angariū vt i auct de mā. princ.§.illud.ꝛ de col.§.ad hoc nisi in aduētu pncipis vt.§.de sacrosan. ecc.neminē.ꝛ nisi, vt.j.ti.i.l.fi.

a

b Tua.pfecto loquit.vt patꝛ ex suprascriptiōe.

c Rubri.De immunitate nemini concedenda.

Js suplicuꝫ.no.flam mā suppliciū officialis si alicui⁹ pfiteat̄ immunitatē.sic.§.de fal. mo.c.ij.cuius.s.tri buturarij.

d

e Profitent̄.scribēdo aliquē immunē sua auctoritate nec pdest immunitas talis.vt ꝛ.j.de cen.l.i.ꝛ.§.de ann. ꝛ trib.l.in fraudeꝫ ꝛ.j.de decu.l.vacuatis.ꝛ.j.de agri.ꝛ cen.l.immunitatis.

f Diffinitionē.q̄ est vt oēs soluant. vt.§.de an.ꝛ tri.l. iij.ꝛ d̄ op.pu.oēs in fi.ꝛ de vec.ꝛ cōmis.oiuꝫ.ꝛ.§.d̄ iter dic.l.i.ꝛ.C.sine cē. vel re..l.fi.

ri⁹ designata tā ipsi iudices q̄ eoꝝ officia se noluerint esse plectenda.ꝛ

¶Si littere iudicis aliq̄d vltra veterē consuetudinē cōtineant presumuntur erronee nec eis est credendum.h.d.bar.

Idez aug.

p Recipimus⁹: vt si forte delegatō q̄ ab amplissima pfectura in diuersas puincias ex more q̄t ānis[a] emittit̄ min⁹ p[b]tineat oēs largitiōales titulos[c] aut quo mō exactio eoꝝ dꝫ pcedere[d] nihilominus cōpetētē exactionē eoꝝ a viris spectabilib⁹ tā p cōsulib⁹ q̄ vicarijs ꝛ viro spectabili comite oriētis ꝛ prefecto oriētis ꝛ pfecto augustali nec nō rectoribꝰ puinciarū eoꝝq̄ officijs ꝛ curialibus oiuꝫ largitiōaliuꝫ tituloꝝ exactionē pcurari vicēnarū librarū auri cōdēnationē p oculꝰ habētibus si q̄d min⁹ exactū vl̄ illatū fuit sacro erario q̄ prisca ꝛ inueterata cōsuetudo[b] sacris largitionibus inferri constituit

Me opere a collatoribꝰ exigantur.

Impera.val.ꝛ.g.

o Perarū[a] pbitionez q̄ licite a puincialibus hactenus expetita est sinceritas tua[b] cessare precipiat.

De immunitate nemini concedenda

¶Qui falsuꝫ instrumētū immunitatis conscripserit igne est cōburendus ꝛ oēs ad solutionē canonis sunt vrgendi.h.d.bar.

Impera.gra.val.ꝛ theo.a.

p Js nr̄e serenitatis edictis cimunitatū tabularijs erit flāma suppliciuꝫ si cuiusq̄ fraude ambitu ptāte iniustā cuiusp̄ā pfitent̄[e] immunitatē ac nō p̄m p̄cedentē diffinitionē[f] oēs omno abolita specialiū immunitatū gratia necessitas tributarie functiōis firmata[g] censitoꝝ pequatoꝝ[h] puincialiū iudicum pequtione constrinxerit.

¶Munitio via ꝛ aggerū dicitur fieri expēsis p quātitate patrimonij possessoꝝ.h.d.bar.

Impa.hono.ꝛ theo.

p Er bytiniā[i] ceteraſq̄ puicias possessores ꝛ i reparatiōe publici aggeris ꝛ ceteris hmōi[k] mūeribꝰ p iugerū numero[l] vl̄ capitū[m] q̄ pui.do.aug.l.absit. l Numero.q̄b⁹ ispectis ponit̄ patrimonij mun⁹ pone.s.p reb⁹.vt.§.d̄.an.ꝛ trib.l.ij.ꝛ.l.p locis.est ꝛ aliud.p ipsis rebus vt.j.de susc.l.modios. m Capitum.i.animalium.

n De cōditis in publicis horreis.s.repositis a condo dis.

Onia.ēt corrupta.vt.j.hac.l. p Expēdi. vel dādo militibus vel vendendo.

possidere noscūtur d are cogantur.

De conditis in publicis horreis.

¶Nō dz tāgi de fructib⁹ nouis dōec cōsumāt antiqui.itē licitū est cōmisceri fruct⁹ corruptos cum incorruptis ꝛ ad predicta p superiorē officialis sufficiens deputetur.h.d.bar.

Impera.vale.

o Onia[o] q̄ in horreis habent̄ expēdi[p] volum⁹ ita vt non prius ad frumētū[q] extendat̄ expensa q̄ sub pfectura tue vrbis horreis infertur q̄ veterar[r] cōdita fuerint erogata:ꝛ si forte vetustate spēs ita corrupta est vt p semet erogari sine q̄rela[s] nō possit eidē ex noua portione[t] misceat̄ cui⁹ adiectiōe corruptō velata[v] dānū fisco nō faciat.ad istō aūt negociuꝫ[x] arbitratu ac iudicio tuo nobilis prudēs fidelis optīe sibi cōsci⁹ p integritate mētis[y] appōatur custos ac mēsoꝝ q̄vl̄ frumētamodio metiat̄[z] vel iustis estiationibus colligat quāta habeant̄ i cōdito[ꝛ].

¶Rectores dēnt per se ipsos inspicere domos ꝛ horrea publica ne ex pluuia corrūpantur publica frumenta.h.d.bar.

Idem augu.

c Um[a] ad quēlibet vrbē mansionēue accesseris ptin⁹ horreate inspicere[b] volumus vt deuotissimis militib⁹ deflorate ꝛ icorrupte spēs pbeant̄,nā si p incuriā [b]officij grauitatis tue sartoꝝ[c] tectoruꝫ neglecta pcuratiōe aliqua pluuijs infecta[d] pierint ad dānū tuū [e]referēt̄.

¶Species in horreis publicis depositas nullus debet in suam vtilitatē conuertere aliter de portabitur.hoc dicit bar.

Impera.archa ꝛ

n Ulli p⁹ hac horriaticas[f] spēs cōtigēdi[g] copia pbeat̄, si vo q̄sq̄ temeratoꝝ horreoꝝ extiterit q̄ sibi ex p̄dictis aliq̄d audeat vsurpa re[h] hāc penā sciat nr̄o arbitrio diffinitā:vt deportatiōis pene subiect⁹ toti⁹ substācie cogat̄ subire iacturā[i]

Ut nemini liceat in emptiōe specierū se excusare:et de munere siconie.

Impera.ana.augu.

q Otiēs[l] vrgēte necessitate cōpatōes frumēti vl̄ oꝝ vsurpet de predictis.s.speciebus.

Iacturaꝫ.similis pena est.§.ad.l.iul.de vi publica vel pril. si q̄s in fi.

r Rubrica. Ut nemini liceat in emptione specierū se excusare alias d̄ est de munere siconie.ꝛ de hoc munere dic q̄ hic non tractat.sed in greco dicitur.vt.ff.de va.mu.l.ij.in princi.ꝛ de admini.re.ad ciui. per.l.fina.§. item siconias.

Q Otiens,necessitate famis vel guerre,ꝛ sic est superindictum.

a Perarū licite puincia, les ergo qui tributa pstant ad opas aliqs non tenent.nam nec balnea presidib⁹ succedere sūt cōpellēdi.vt.§.ne tribu.lana.p.l.i.nec bestias eoꝝ cōmodare. vt j.vt rusti.ad nullū officiū.l.ij.nec hospiciū.vt.j.de metha.deuotum nec salgamū.vt.j.d salga.ñ p.l.ij nec ad angariū vl̄ p angariū vt i auct de mā. princ.§.illud.ꝛ de col.§.ad hoc nisi in aduētu pncipis vt.§.de sacrosan. ecc.neminē.ꝛ nisi, vt.j.ti.i.l.fi.

b Tua.pfecto loquit.vt patꝛ ex suprascriptiōe.

c Rubri.De immunitate nemini concedenda.

d Js suplicuꝫ.no.flam mā suppliciū officialis si alicui⁹ pfiteat̄ immunitatē.sic.§.de fal. mo.c.ij.cuius.s.tri buturarij.

e Profitent̄.scribēdo aliquē immunē sua auctoritate nec pdest immunitas talis.vt ꝛ.j.de cen.l.i.ꝛ.§.de ann. ꝛ trib.l.in fraudeꝫ ꝛ.j.de decu.l.vacuatis.ꝛ.j.de agri.ꝛ cen.l.immunitatis.

f Diffinitionē.q̄ est vt oēs soluant. vt.§.de an.ꝛ tri.l. iij.ꝛ d̄ op.pu.oēs in fi.ꝛ de vec.ꝛ cōmis.oiuꝫ.ꝛ.§.d̄ iter dic.l.i.ꝛ.C.sine cē. vel re..l.fi.

g Firmata.q̄dā libri habēt necessitatē tributoꝝ fūctiois firmata cēsitoꝝ pncialiū iudicū ac.

h Per equatorū ostrinxerit.s.tabularij.sed in lib.aꝫ.est necessitas cōstrinxerit,ꝛ censitoꝝ per equatoꝝ ꝛ deest puncialium iudicum.

i Er bytiniā aggeris.ℨ fluminis ipetū.§.de alluuio.l.i.

k Hmōi muneribus.vt in vallis ciuitatū faciēdis ꝛ reficiendis.ꝛ ad portas ꝛ vias.vt.§,de ope.pub,l.ad port⁹.ꝛ.l.oēs,ꝛ.j.d

l Numero.q̄b⁹ ispectis ponit̄ patrimonij mun⁹ pone.s.p reb⁹.vt.§.d̄.an.ꝛ trib.l.ij.ꝛ.l.p locis.est ꝛ aliud.p ipsis rebus vt.j.de susc.l.modios.

m Capitum.i.animalium.

n De cōditis in publicis horreis.s.repositis a condo dis.

o Onia.ēt corrupta.vt.j.hac.l.

p Expēdi. vel dādo militibus vel vendendo.

q Ad frumētū.s.nouuꝫ.

r Ceteraſ.s.frumenta.

s Querela.s.militū ꝛ alioꝝ q̄b⁹ pstat̄ expēsa al. vl̄ dic q̄rela distrahētis in dāno.s.fis.multū ei q̄s q̄querit̄ q̄ rez suā male distrahit pp vl̄ q̄rela maxima ad q̄.ff.ne quid in flu.pu.l.i.§.sunt qui.

t Noua portiōe,i.nouo frumento.

v Celata.que velabit̄ imiscendo nouū frumentum cū veteri corrupto.

x Negociū.s.frumētum accipiēdū expendenduꝫ ꝛ custodiēdū vt subijcit

y Mētis.al's p integritate mētis ꝛ al's p integritate meritis:

z Metiat̄.cum vendat vel dat.

ꝛ Cōdito.q̄ totū q̄d ē in horreo vni vēdit,ꝛ facit.j.de decu.l.eum qui.

a Um.ad quālibet Māsionē in qua sūt horrea publi.ꝛ loq̄t̄ pōsidi.vt ex pscriptōe pz.

b Inspicer.ad q̄d.ff.d offi.pcon.l.si in aliquaꝫ

b Per incuriaꝫ,i.negligentiam.

c Sartoꝝ.ad q̄d.§.de vsufru.eū.ꝛ.ff.ad.l.iul.repe.l.lex iul.repe.§.i.d̄ oficij.pōs.l.preses.

d Infecta,i.corrupta.vt ꝛ al's res nudate ōterioraūt.vt.ff.ad.l.rho.d̄ iac. l.nauis.§.cum aūt.

e Tuū delictū.officialis punit dīm:ꝛ est rō.vt in auct.vt iudi.sine quoquo suf.§.eos.ꝛ facit.§.d̄ an. ꝛ trib.l.iij.ꝛ.l.iudices.

f Ulli.horreaticas i.spēs i horreis positas;thesis ēm grece latine dicit̄ positio ide bibliotheca ꝛ dattilotheca reponunt̄ libri.vt.ff.de cōtraben.emp.l.labeo. ꝛ.ff.d̄ lega.iij.libroꝝ.§. fi.al's est horreotecas ꝛ facit.j.de fru.vr.con.l.i

g Contingendi.accipiendo eas.

h Usurpare,i.audēdo

i Jacturaꝫ.similis pena est.§.ad.l.iul.de vi publica vel pril. si q̄s in fi.

k Rubrica. Ut nemini liceat in emptione specierū se excusare alias d̄ est de munere siconie.ꝛ de hoc munere dic q̄ hic non tractat.sed in greco dicitur.vt.ff.de va.mu.l.ij.in princi.ꝛ de admini.re.ad ciui. per.l.fina.§. item siconias.

l Otiens,necessitate famis vel guerre,ꝛ sic est superindictum.

m Nulli penitus.niſi etas .lxx.annorũ.aut numer.⁹ v.liberoꝝ det excuſationẽ.vt.ff.ꝺ mune.ꝛ hono.l.iij.§.cura.vl'ꝫ corrigit hug.vel ibi ẽ perſonale.vt in eo.ti.l.i.§.i.hoc pr̃imoniale.ꝛ fa.j.de q̃bus mune.vel preſta. l.i.ꝛ.ij.ꝛ fi.ꝛ.§.de an.ꝛ tribu.l.in fraude.ꝛ de pe.bo.ſub.l.i. n Dicꝫ. hẽas breue ꝛ accipe licẽtiã. ꝛ poſtea redeas cuicꝫ ꝛc. o Excuſatio. al's excuſationũ al'ſ excuſatio.ſꝫ ꝛ nũc legit̃ hmõi licẽtia ꝛc.ꝛ erit notatiu⁹ licentia ꝛ ſubaudi erit.

p Domũ.i.habitãtes ĩ domo nr̃a quã habem⁹ in ea puincia cui indicit̃ hoc mun⁹.ꝛ no.qꝛ intelligitur ꝺ ea pecunia q̃ cõferẽ ad cõparationẽ.alij cꝫ de munere pſonali q̃ emere cogit̃ alij ꝺ mũere qꝺ eſt vt vendere cogãtur.

Rubꝛica. De collatiõe donatorũ releuatorum aut tranſlatorũ ſeu etiaꝫ aderatorum vacat ad et exponas in tex.

Diſpoſitionẽ antiochi q̃ fuit imperatorꝭ pe.et dic caſuꝫ ſi tributari⁹ nõ põt vti fũdo put deſcripſit incenſuꝫ: qꝛ caſ mate ꝑ pte pũt vel vites ſicce ſunt ille q̃ pẽſt cenſui releuat.vt.ff.de cẽſi.forma ante tpa ergo antiochiq̃ dã erãt releuata p̃dia alia qua erãt donata vt nihil ſoluerent aliq̃ aderata vt aliq̃d erſ ſoluerẽt.ali qua trãſlata in aliũ quia p̃m⁹ non ſoluebat ꝑ modico cꝫ ſoluerit ſcõs.vnꝺ anthiocꝫ⁹ fecit cꝫ oia talia ſoluerẽt certũ q̃d ꝑterito ꝛ futuro ꝛ nil plus ꝑ p̃terito vl' futuro qꝺ ꝛ valẽtin⁹ ꝫ cõfirmat nullo obſtãte ꝓulegio.ꝛ ſic in ceteris p̃dijs tm̃ hꝫ locũ hec lex.id enĩ indictũ.

r Anniuerſarie.ex eo colligeillũ eſſe canonẽ anniuerſariũ q̃ ſingulis ãnis debeãt ad qꝺ.§.de ſacroſan.ec.l.plꝫ.itẽ no.cꝫ hec lex cõſuetudie approbata nõ tollit̃ reſcripto .ſi e nec ꝑ aliã.l.vt no.hmq̃ſ ꝺã.C.q̃ ſit lon.ꝺſue.l.ij.

s Cõceſſum.i.remiſſuꝫ.

t Aderatis.vacat ad.ꝛ ꝺꝛ aderatio.vl' eratio q̃ſi eris p̃ſtatio.vnꝺ p̃edia aderata erãt q̃ꝫ⁹ es preſtabãt fiſco.ad qꝺ.§.de co.re.mi.l.i.vel aderatio.qꝛ aliq̃d ex his ſoluebãt erario. a Sup̃ his.i.vltra q̃ ſtatuit antioch⁹. b Poſſeſſiones.ſ.p̃dictas.nec eã tollit hec lex illã formã. c Sedis offi.loquitur p̃fecto. d Mãdauerit.al's mãdauerint.ꝛ al's mãdauerit.ꝛ not.nõ valere reſcriptũ etiã ꝓpꝛio motu.ad qꝺ.C.de le.ꝛ cõ.l.i.ſꝫ ar.ꝺ.§.de pe.bon. ſub.l.i.in fi.

Rubꝛica. De collatiõe eris.accur.

Eris p̃cia.i.dicere collatores q̃ i vno luſtro es ſoluebãt vocabãt dare aliq̃d p ere.ſ.auꝛ qꝺ ſꝫ charis⁹ tñ facili⁹ dãt.vt inſti.ꝺ actio. §.huic.vñ ſtatuit vt p.xx.libris eris ſoluãt vnũ ſolidũ.i.vnũ aureum.vt inſti.de pe.te.liti.§.fi.ꝛ.ff.de in ius vo.l.pe.ꝛ ẽ ſic.j.de argẽti pcio qꝺ theſauris iferẽt.l.i.ꝛ p̃m b poſtulat̃ a ſpõte ſoluẽte dic.p p̃terito tpe ꝛ ꝓpꝛie poſtulat̃ ab inuito.vel dic cꝫ ꝑ publica vtilitate.al's cõtrarium.

g Rubꝛica. De diſcuſſoꝛib⁹.mltis modis ꝺꝛ diſcuſſoꝛ. p̃mo qui inquirit publicos debitores ꝛ redigit in ſcriptis: vt hoc ti.l.i.ꝛ.ij. ſcꝺo q̃ ſtatuit rerũ p̃cia ne vẽdant̃ min⁹.vt.§.de iudeis.l.null⁹.tertio q̃ inq̃rit ꝛ extiat facultates aliquoꝛũ ꝑ iponẽda collecta.vt.j.ꝺ cẽ.l.peq̃toꝛes.ꝛ.l.q̃ grauitas.ꝛ ita ẽt põt itelligi.l.i.h⁹ ti.ꝛ ꝺ ei⁹ officio loq̃t̃.§.ꝺ tut. ꝛ cu.illu.ꝑ.l.i.in fi. ꝛ de magi.cõ.l.fi. q̃rto fꝫ. R.ꝺꝛ q̃ ꝺ certis agris q̃runt colonos ꝛ inq̃rit an ſint idonei.vt.j. l.fi.itez eſt operis diſcuſſoꝛ.vt.§.de aduo.diuer.iud.l. ſancim⁹.al's ꝺꝛ cõcuſſoꝛ q̃ terret homies p̃ textu officij vt.§.ꝺ ꝓdi.ob tut. cau.l.q̃ euitandi.ꝛ ff.ꝺ ꝓcu.l.i.itẽ al's ĩprob⁹ exactoꝛ.vt §.de fur.l.etiã.ꝛ ꝺ infamibus.l.necꝑ. ꝛ fac̃ j.qui.cau.colo.cen.l.i.

Quoꝺ in diſceptatiõe i.p⁹ diſceptationem hoc liquet.ſ.inique ꝛc.

i Cõfectã.i.ſcribẽdo debitorem publicũ qui non erat vel ſcribendo patrimoniũ plus valere cꝫ valeat.vt ꝑ hoc plus de collecta ſoluat vt in rubꝛica notaui.

l Facti.qꝺ fic fit vt.p̃uiciãt.ꝛ no.cꝫ ab ei⁹ ſnia appellak̃.vt.§.ꝺ ap.l.cũ poſt ſententiam.

l Titulo, fortemutui.vel dic in eo.ti. ſ.collecto.vt qꝛ pro emẽdo frumẽto fiebat.vt.§.ti.iij.l.i.

De caſu ſecurit̃tate publica quã hꝫ priuat⁹ de qua loquit̃.§.de apo.pu.l. ſemel.

n Collatoꝛib⁹.i.ꝺ collatores cũ dicãt officiales cꝫ ipſi collatores nõ ſoluerũt.vl' dic qꝛ collatores hñtes duas ſecuritates dicerent ſe bis ſoluiſſe ſi cꝫ repetere velle. o Non petant̃.g a ꝺꝛio ſi nõ ſunt in libꝛo fiſcaliũ rõnũ p̃ũt iterũ peti ſecuritates.ar.a ꝛario ſenſu qꝺ ẽ validũ.vt.ff.ꝺ offi.ei⁹ cui mã.eſt iuriſ.l.i.al's eẽt ꝺ id qꝺ intẽdit.ꝛ no.h ar.cꝫ ſi creditor pdat inſtr̃m debiti vel debitoꝛ ſecuritatis ꝛ nõ eſt al's ꝓbatio ĩ ſcriptis cꝫ p̃ũt petere.vt itez cõficiãtur al's cõfiteantur.ꝛ facit in auf.de mã.p̃inc.§.coges.ꝛ.ff.de admi.tu to. l. chirographis.ꝛ in auf.de hẽre.ꝛ fal.§.i.colla.i.

Per ſingl'as.icipe ꝓſtructionẽ i fi. q Nõ adherẽtib⁹.i.illis aduocatis q̃ ñ aduocãti foꝛo comitis ꝓſtoꝛij ſꝫ foꝛi puincialis.ſic vt ſubij cit,ꝛ ſic ꝓcoꝛdat.§.de aduo.diuer. iud.l.ſancim⁹.vl' melius iunge aduocatis cũ ſequẽti l'a.ꝛ ſic eſt ꝺ.ꝺ.l.ſancim⁹.fol. vt ibi vl' ibi opis diſcuſſio. r Mãdari.ſ.poſſe. s Jugerũ,al's iu-

ſitiõib⁹ aduerſa mãdauerit⁹ obſeq̃tur.ꝛ aliq̃s tãq̃ debitores ꝛ hmõi titulo crediderit exponẽdos ducentarũ librarũ auri ſe ſciat cõdẽnatione mulctãdum eſſe.

De collatione eris.

¶ Pro ere põt ſolui aurũ tãti valoꝛis.h.ꝺ.bar.

Jmpera.arch.ꝛ hono. Ris p̃cia⁹ q̃ a poſſeſſoꝛib⁹ pro ſolido vno.xx.libras eris reddi cõſtituta a puincialibus poſtulãtur ita exigi volumus vt p.xx. libris eris vnus auri ſolidus a poſſeſſoꝛe reddantur.

De diſcuſſoribus.

¶ Si eſtimatoꝛ male eſtimat ipſe tẽtur.h.ꝺ.bar.

Jmpera val.ꝛ augu. Quoties b in diſceptatiõe cõſtiterit iniq̃ diſcuſſiõeꝫ fuiſſe cõfectã: ꝛ fidẽ factã ñ poterit approbar̃ diſcuſſoꝛ ipe in eoꝺẽ titulo ꝛ in eoꝺẽ mõ ad ſoluẽdũ p tin⁹ vrgeak̃ i q̃ alterũ ꝓpterea fecerit ꝺbitoꝛẽ

¶ Licet ſoluẽs tributa apocha de ſoluto perdiderit põt tamẽ ex libris cõis ſolutiõeꝫ, pbare.b

Jmpera.arch.ꝛ hono. E caſu m amiſſa ſecuritate publica q̃ꝺã p̃da naſcak̃ collatorib⁹ n decernim⁹ vt q̃ñ ſecuritates a diſcuſſoꝛib⁹ ſeu apparitoꝛibus exposite ratiocinij publicis continẽtur rurſus p iniuriã non petantur o

¶ Ab onere diſcutiendi et eſtimandi patrimonia nullus excuſatur nec etiaꝫ miles nec militãſ. h.ꝺ.bar.

Jmpa.the.ꝛ val.augu.ꝛ Per ſingulas p puincias vl' ciuitates honoratiſ vſq; ad comitiuã cõſiſtoꝛianã nec ñ ẽt militãtib⁹ q ſuis obſeq̃is ñ adherẽtib⁹ q ad uocat̃ q̃n ẽt foꝛi puicialis mãdari r diſcuſſionis iugeꝛ s ſollicitudinem decernimus.

De decurionibus et filijs eorum: et qui decuriones habentur: et quib⁹ modis fortuna curie liberentur.

gōrū. ſ. vt inquirat quot iugera. ⁊ agros deſertos. ⁊ ipos cultores inueniat ſm. R. alꝰ iugerū. ſ. vt inquirat quot iugera. ⁊ quot poſſeſſiōes hēant collatores vt ponat ſz quātitatē collec. vt. §. ō an. ⁊ trib. l. ij. t Rubrica. De decurionib⁹ ⁊c. de his maxie ōr. j. in fi. ti. in tribus vltimis cōſtitutiōib⁹. ⁊ dic q; dixit de multis off i cialib⁹ circa tributa exigēda ⁊ iter ceteros ōcuriōes habēt quasdā prerogatiuas de his dicit no. q; ōcurio a decē ōr. vt. ff. de ver. ſig. pupill⁹. §. decuriones. olim eni cuz romani excreſcerēt mittebāt aliquī in aliquam ptē q; poſtea vocabāt colonia. ⁊ decima eligebāt p cōſilijs. vñ ſz hoc cōſiliarij ciuitatuz decuriōes vocantur. ⁊ differt a curiali. q; curialis genus: decurio ſpēs vt in. d. l. pupillus ſz py. dicit nō eſſe differentiā vt ar. §. de inceſt. nupt. l. cū ancillis. ⁊. §. de epi. ⁊ cle. l. ſi quis pſbiter. itez not. q; decurio hz honorē ⁊ on⁹. honor q; nō torquet ēt finito ōcuriōatu. vt. §. ō q̄ſtio. l. nihil. itez dat⁹ curie ōcurionū naturalit fit legitim⁹. vt. §. ō natib. l. q̄ſi de onere conſtat accur.

C Pater ſi ad decurionatū filij cōſenſerit tenetur pro eo ⁊ heres eius prius facta excuſſiō e de principali. hoc dicit.

Imperator val⁹.

S I cuz⁹ te pater decurionē eſſe voluiſſet: ⁊ illo in rebus hūanis agente[k] honor tibi iſte delatus eſt tenētur q̄dez etiā heredes ei⁹ rei publi,⁹ nā in hac pte vice fideiuſſoris pater accipitur. ſed nō ante[z]: niſi tuis ppr̄ijs rebus excuſſis[r].

C Ad officiū rectoris ciuitatis ptinet cōuocare cōciliū ⁊ facere eligi officiales vt eis electis nūciare poſſint ſi velint appellare ⁊ qui male nominat tenetur ad ſumptus. h. d. bar.

Impera. diocle.

O Bſeruare[d] oportebit magſtatus[a] vt decuriōibus [b] ſolēnit[c] i curiā cōuocatis noiationē[d] ad certa[e] munera[f]: faciāt[s] eāq; ſtatiz i noticiā ei⁹ q̄ fuerit noiatus p officialē publicū pferre curet[b] habituro appellādi[i] ſi voluerit atq; agēdi facultatē apud preſidē cām ſuā iure conſueto quē ſi cōſtituerit noiari minime debuiſſe[b] ſūptū[c] litis eidē a noiatore reſtitui oportebit.

Idem augu.

C Um ōcurionat⁹[o] honorē ſpōte ſuſceperis ab albo[e] eximi lz annoſuz[f] te eſſe diceres: nō potes.

C Filius adoptiuus habet priuilegiū filij decurionis. h. d. bar.

Idem aug.

S I cū te voluiſſet qō eſt eo ipſo q; fit ⁊ nō cōtradicit ⁊ ſi eſt i poteſtate alꝰ ſecus. vt. j. de filijſſa. ⁊ quēadmodū. l. i. ⁊. ff. ad muni. l. i. §. i. ⁊ de ōcur. l. honores. §. fi. x Agēte. ſubau. maxie ſi dicas patrē exp̄ſſe voluiſſe ēt ſi poſtea decedit tū teneāt. vt. ff. fa. her. l. ſi filia. §. nerati⁹. ſi vo dicas tacite nihil ſubaudias. accur.

y Reipublice. ſi q̄d geſſit. vt decurio. ⁊ da exēplū. ff. ad muni. l. ij. §. geſtū. ſi āt extraordinē fact⁹ eſt magſtat⁹ alꝰ in quo ēt leſit rēp. diſtingue. aut accepit magiſtratū mortuo pre ⁊ nō tenent alij hēdes vt. ff. ad muni. l. luci⁹. §. idē reſpōdet heredi niſi pater fuerat pfeſſus filiū ſuſcepturū ſua cū volūtate. vt. j. fami. her. l. ſi filia. §. nerati⁹. aut eo viuo. ⁊ tenet pater inſolidū reip. vt. ff. ad muni. l. ij. in pn. ⁊. §. q̄d cū eo. l. i. Si aūt decurio vl magiſtrat⁹ ledat puatū nō tenetur pr̄ illi puato niſi de peculio. vt. ff. de mgſtra. cō. l. i. §. fi. ⁊ ō pecu. l. ij. ⁊. iij. §. fi. ⁊. l. ſe. in fi. ⁊. l. ij. r Sz nō añ. ſ. tenēt hēdes vl ēt pr̄ ⁊ Excuſſis. ſpāle iure iſto. vt. ff. ō admi. re. ad ciui. p. l. iij. §. fi. ⁊ ad muni. l. libert⁹. §. filiū. regulariter cōtra. vt. §. de fideiuſ. nō recte. et l. iure noſtro. ⁊ ſic in hypotheca. vt. ff. de iure fiſ. mochiſ. ⁊ ērō ſpālitatis in pre q; facile obligāt ⁊ ideo nō cōueniāt niſi excuſſis bonis pncipalis. ar. ff. de iureiur. eū qui. ſz hodie idē q̄d hic vbiq; in auc. de fideiuſ. §. i. col. i. ⁊ facit ad. l. iſtā. j. de piculo ſuc. pa. l. i. ⁊. ff. de admi. re. ad ciui. p. l. ſi fili⁹. ⁊. ff. fami. her. ſi filia. §. idem ſcribit. ⁊ §. de ap. l. hi qui.

O Bſeruare. ſ. curare. a Magiſtrat⁹. puta defenſorē ciuitatis vel pſides vel collatores. accur. b Decurionib⁹ loco quorū ſunt cōſiliarij vt in rubrica. ac. c Solēniter. ad ſonū tube vel cāpane. d Noiationē. i. electionē aliquorū officialiū e Ad certa. ſ. ad ſindicū ordinādū. f Munera. i. officia. quo caſu vnū de ſe obligare poſſunt. vt. ff. de tut. ⁊ cur. da. ab his. l. vbi ⁊ debent eſſe in albo ſcripti. vt. ff. de albo ſcriben. l. i. ⁊ due pres cō-

uenire. vt. j. e. l. noiationū. ⁊ facit. §. ō appel. l. noiationes. g Faciāt decuriones nō magiſtrat⁹. vt. ff. q̄ñ appel. ſit. l. i. §. ſolēt. q̄d ē no. ſz tutores nō dant decuriōes niſi in ſubſidiū. vt. d. l. vbi. ſz noia aliquorū pſidi mittere debēt. vt. e. ti. l. diuus. h Curet decuriōes. vel dic officiales.

i Appellādi. no. appellari ab electiōe alꝰ videt cōſentire. vt. §. de ap. l. hi q̄. ⁊ appellat ſm quoſdā infra duos mēſes ex quo ſcit eſſe noiatū. vt. §. de tēpo. ⁊ re. ap. l. i. quod falſuz eſt imo infra biduū vl triduū. vt. ff. q̄ñ ap. ſit l. i. §. q̄d in ſentētijs. ſz exercitiū fit infra duos mēſes quibus dā tū remittit neceſſitas appellādi vt minoribus ⁊ veteranis. vt. §. q̄ñ puo. nō ē neceſſi pater. ⁊. l. veteranus.

a Conſueto. opponendo excuſationē. ⁊ pbando de quib⁹ hēs. j. ſpeciale zti. ⁊. ff. de vaca. mu. p totum. ⁊. ff. de iure imu. p totum.

b Debuiſſe. quia maior lv. an. vt. ff. e. l. ij. §. fin. vel aliam excu. habet.

c Sūptuz litis. vt. j. de ſump. recu. l. i. §. i. ſic ⁊ iudex facit litē ſuā. vt inſtit. de obli. q̄ ex quaſi delic. in pncip. ⁊ facit. ff. de iu. l. eum q̄. ⁊. §. de excu. tut. l. ſeueriter.

C Um decuriōatus ſpōte hēas eſſe excuſationē. vt. j. de his q̄ ſpon. mu. l. i.

e Albo. in q̄ noia eor. ſ. decurionū ſcripta erant vt. ff. de albo ſcri. l. i. ⁊. l. in albo.

f Annoſuz. maiorez. lv. an. vt. ff. e. l. ij. §. fi. ⁊. l. nō

C Um adoptiuū dignitate. vt q; pater adoptiu⁹ fact⁹ eſt decurio. ac.

h Dubitatio ē. vt. ff. de ſena. l. v. ⁊. vi. ideoq; ei⁹ onera ſubire oz pr̄ vt fideiuſ. ⁊. ff. ad mu. i. luci⁹. §. idē rñdit. i Iniurijs. q̄s intulit b filio⁹ i aliuz. ⁊ q̄ ſit atror hēs iſti. ō iniu. §. atror. k Pignor⁹. ſ. naturalis filij⁹ ad cui⁹ imaginē ē adoptiuus. vt. ff. de lib. ⁊ po. l filio. vñ ꝺ ſus pignoratoꝛ dicūt pignora rep. l Oportuit. bene ſequit. nā penis vl ſupplicijs plebeioꝛ nō dēnt ſubijci. vt. ff. ō vete. puni. l. iij. ⁊. ff. e. l. ij. §. i filijs. §. ō pe. ōcurionū. m Hoq; ſ. delictū pſidis modū i puniēdo excedētis

Filios ſuaſuz eſt. ad b. ff. ō ſpu. §. pater. ⁊ ō mu. ⁊ ho. l. extimationē §. mun⁹. idē i tutela. vt iſti. qui da. tu. poſ. in pzin. o Nō accōmodaueris. appellādo vl pteſtādo in ꝺtrariū tu pr̄. vt. ff. e. l. ſpurij. §. pater ⁊. l. honores. §. fi. ⁊ ſic loquit. §. ne fili⁹ p pa. l. ſi fili⁹. alꝰ ſemp cōſentire vr̄. vt no. §. l. i. p Poteris. ſ. in ſolidū. ſz de peculio. ⁊ de in rez ver. ſic vt ⁊. ff. q̄ cū eo. l. i. ⁊. ff. de tute. ſi fili⁹. ⁊ de pecu. l. iij. §. fi. ⁊ ad mu. l. ij.

Xpertes. phibēt ſic de iudi. l. pe. ſz arg. ō de poſtulan. l. ij. ⁊ ō aduo. diuer. in. nemini. §. iuriſperitos. ⁊ inſti. de excu. tuto. §. ſimiliter.

Jcet. quo noie. i. nō vn⁹ p alio nec vn⁹ p aliū hēat interuallū. vt. j. de mu. nō conti. l. fi. ⁊ hoc niſi in vita patris alter geſſit vel poſt mortē patre volente. q; tunc vt heres. vt. §. e. ti. l. i. ⁊ p. l. ff. fami. her. ſi filia. §. idē ſcribit. ⁊. §. neratius.

Infamia. infamia repellit ab honore habito ⁊ habēdo vt hic. ⁊. j. ō digni. l. ij. ⁊. l. iudices. ⁊. j. de reis poſtu. l. i. ſz cecitas nō nocz q; quidam dicūt vt ſi in vno lumine ſit cecus. vt. j. q̄ morbo. l. i. ſed dic etiā ſi in vtroq; lumie. vt. ff. de poſtulan. l. i. quāuis. ſ. in queſito vt hic erat in alia qui morbo in munere hic in perſone honore vel ibi in habendo hic habito.

t Abhominānda eſt. id eſt remouenda a te ad hoc vt pſeueres in dignitate decurionatus.

Malbo.pscriptis.alꝫ pscriptis.alꝫ poculis.alꝫ pscriptiõis decurionũ ⁊c.⁊ tũc pscriptio nõ est exceptio. x Anteferri.vt in ordine añ scribaꝫ ⁊ eius vox in sententijs seu consilijs sit ꝑma.vt.ff.de albo scri.l.i. ⁊.ij.⁊ facit.j.de mu.patri.l.i.

J vltra septuagesimũ.in tutela ⁊ cura.excusaꝫ si maior.lxx. an.vt.j. q̃ etate.l.i.in alijs pu.muneribꝫ le.vt.j.qui etate. l.i.⁊.ff.e.lꝫ.ij.§.fi.hic ergo si de facto erat.itẽ ante creatꝫ.p supueniẽtẽ etatẽ maiorẽ ñ se excusat.vt ff.ꝺ iure imu.l.semp.§.b circa.⁊.j.e.l.decurio fortasse nisi ꝓsus sit inutilis.vt §.de excu.tu.l.post suscep tam.

5 Personaliũ.a primonialibꝫ añ ñ ꝓpter hoc excusareꝫ.nãab illis nullus excusatur cũ ab ipsa re nõ a persona debeaꝫ munus primoniale qꝺ idiciꝫ rebꝫ.vt.§.de an.et tribu.l.ij.no.

r Munerũ.puta decurionatꝫ vt faciat ad ti.vl aliorum similium.

o Prouidebit.alꝫs videbit.alꝫs puidebit.

Xorẽ.pculdubio.vt ⁊.§.ne vxor.p ma.l. ij.⁊.ij.⁊ spãle in ꝑncipio:vt vxor.p marito consueniaꝫ.⁊tũc satisfit fisco in dote nõ in alijs mulieris bonis.vt.§.quicapi. tabu.cõtraha.l.satis.et §.de ꝓuil.fis.l.i.

Ec infames.imunitatẽ vt a curialibus mulieribꝫ.j.de ifa.l.i.qꝺ munꝫ ꝺr.vt.ff.de ver, si. l.munus tribus.

c Cũ hec.s.imunitas.⁊ facit.ff.de interdic.⁊ releg.l.relegatorũ.§.fi.⁊.j. ꝺ his q̃ nõ iple.stipẽ.l.i.

d Note.q.d.ꝓuilegiũ est hẽre imunitatẽ nõ ãt ptinet ad infamiam Muneribꝫ,snia extraordiaria.vt.ff.de pe.l.fi.alꝫs eꝺ.§.de posthu.l.i. ⁊ de pe.l.seruus.itẽ ad annũ põt remoueri a decurionatu in penã.vt.ff. de pe.morꝭs nõ gratiose.vt.j.l.pri.nec maxima pena iponiaꝫ.vt no.j.l.p xima.

f Nec anni.s.lv.vt.§.e.l.ij.§.fi.⁊ no.§.l. si vltra.

g Podagre,cã nisi oino ire nõ possit.vt.j.qui morbo.l.fina.

Emo iudex.liberet gratiose,alias secꝫ.vt no.§.l.pri. i Infortunio,i.podagra.vl alia simili infirmitate. k Deprauatꝫ.i.factꝫ inutilis. l Ad nostrã.idẽ si sit decurio relegatiõe.vel maiori pena dãnandus.vt.ff.de pe.l.diui.§.pe.⁊.§.fi. m Spacio.nõ in ꝑpetuũ.vt ꝺ ⁊.j.de his qui va,a prin.l.i.

Niuersos tẽperare.qꝝ publici diciũtur fui.vt.ff.de adop.l.nõ eni et sic nõ ꝺr vile officiũ sicut ꝓcurationẽ recipere.vt.j.e.l.si q̃s ꝓcurationẽ alꝫs deponit honorẽ.vt.j.de tab.l.ij.verũ patrẽ fuisse notariũ filio ad decurionatũ nõ nocꝫ.vt.§.de ser.re.pu.ma.l.fi.itẽ cõtra.§.ꝺ fal.si q̃s decurio,solu.ibi nõ erat tabellio lꝫ scripserit testamẽtũ.vel hic ꝓhibetur de nouo fieri vt ibi ꝺixi.itẽ arg.qꝺ aduocati nõ debẽt exercere officium tabellionis.lꝫ mediolani indifferenter fiat cõtra.

J quis decurio,cogaꝫ p aliquẽ de nostris iudicibus citatꝫ. vel per nos nõ ab alio.vt nõ sit cõtra.j.de silen.l.ij.vl ꝺic spãle in legatiõe vt a suo presiꝺe posset cogi sed tũc qꝺ ꝺic ꝓprie rei ꝺic quare vadit ꝺ aliquo factur? q̃rimoniã talis citatio nõ rescindit qꝺ factũ est.vt.§.de resci.vẽ. l.nõ iccirco,⁊ sic no,ambasiatorẽ posse cogi recipeꝫ ambassariã.ff.ꝺ le.l. scieꝺũ.§.si accusatio.⁊.§.ordine. p Judici a quo fuit citatus.vl i.ꝓncipi qui est iudicũ iudex. q Desiderio.qꝝ venit sine licẽtia vl qꝝ vult recedere.vel fm alios.qꝝ vult arripere iter ad veniẽduꝫ ad nos sine licẽtia.sic ergo ⁊ in clericis ad qꝺ.§.de epi.⁊ cle.si qua.⁊ in aut.de san.epi.§.interdicimus.⁊ in decre.lxxi.di.c.pe.⁊ fina.et ⁊ facit.j.de colonis tra.l.i

r Cõsequeꝫ,a iudice vel ꝓncipe. alij ꝺicũt a iudice terre sue.

s Fecerit.i.vilipẽderit vel neglexerit.

Vi derelicta reuoceꝫ p quẽ cũq̃ iudicẽ ordiariũ.vt.§.vbi q̃s ꝺcurio vl cohar.l.i. ⁊.ij.fm. P. ⁊ fac. §.de epi.⁊ cle.offi. ⁊.l.q̃s.⁊ in aut. de san.epi.§. asceriticios.lꝫ.ꝺ.j.de tab.l.ij.sed illud ẽ sui odiũ si ꝓma curia velit reuocare. vel ꝺic vt ibi,item idem ꝺ si miles venerit ad curiaꝫ qꝺ reuocet ad militiam.vt.j.de re.mi.l. militares viros.

Emo iudex.l aliquẽ suo arbitrio de curia liberet.nã si quis fuerit hmõi infortunio i ꝺprauatꝫ k vt debeat subleuari de eius noie ad nostrã sniam referri opꝫ certo tpis spacio m ciuiliũ muneruꝫ ei vacatio porrigetur.

Consiliarij non debẽt exercere officiũ tabellionatus.h.ꝺ.bar.

Idem augu.

Malbo ꝺecurionuꝫ pscriptis patri nõ habẽti filios anteferri constituit.

Qui excedit annũ.lxx.habet excusationem a muneribus personalibus.h.ꝺ.bar.

Idem augu.

J vltra septuagesimuꝫ etatis annũ prez tuũ eẽ pres puicie pspexerit eũ i psonaliũ muerũ vacatiõe pfrui puidebit. Idẽ au.

Xorẽ p marito decurioe cõuenire nõ posse ꝓculdubio est.

Pena non affert immunitatem.bar.

Idem augu.

Ec infames imunitatẽ hẽre cũ hoc ꝓuilegij non noteꝫ sit conuenit.

Immunitas concessa a muneribus per interlocutoriam iudicis valet quoad liceat officium et non vltra.bar.

Idem.

Muneribus ꝺcurionatꝫ nec snia pcidis in ꝑpetuũ nec annis qui quaginta non podagre valitudo pstat excusationez.

Nullus iudex põt immunitatẽ a muneribus cõcedere sed solus ꝓnceps ex causa.bar.

Impera.constan.

Emo iudex aliquẽ suo arbitrio de curia liberet.nã si quis fuerit hmõi infortunio ꝺprauatꝫ vt debeat subleuari de eius noie ad nostrã sniam referri opꝫ certo tpis spacio ciuiliũ muneruꝫ ei vacatio porrigetur.

Consiliarij non debẽt exercere officiũ tabellionatus.h.ꝺ.bar.

Idem augu.

Muneruꝫ ꝺcurionũ volumꝫ a tabellionuꝫ officijs tẽperare

Consiliarij nõ debẽt recedere a ciuitate sine licentia:alꝫs puniuntur.bar.

Idem augu.

J quis decurio vel ꝓprie rei cã vel reip.cogat nostrũ adire comitatũ is non ante discedat q̃ insinuato iudici ꝺesiderio ꝓficiẽdi liniaꝫ ꝓsequeaꝫ qꝺ si ꝓ sua audacia parui,aliqs hanc fecerit iussiõez indignatiõez cõpetẽtẽ sortiaꝫ. Idẽ.a.

Vi derelicta curia militauerit reuocetur ad curiam.

Si acceptãdo officium fuerit quis cõtumax loco eius alius eligitur iterum bona cõtumacis habebit ⁊ cõtumax duplicato tẽpore hꝫ officiũ exercere.bar.

Idem augu.

J adꝰ magistratũ noiati auxu gerint ingrãt etiã si ptiaci aio latere poterit his iporũ bona p mittãtur q̃ pnti tpe in locoꝝ eoꝝ ad duumuiratꝰ munera vocabuntur ita si vt postea repti fuerit biẽnio integro onera duumuiratꝰ cogantur agnoscer oẽs enim q̃ obsequia publicorũ muerũ tẽtauerint ꝺclinare similis conditione teneri oportet.

Rescripta concedẽtia immunitatẽ sunt cassa:nec valent etiaz si consensu decurionũ vel curie fuerunt concessa.bar.

Idem augu.

Acuatis rescriptisp q̃ muerũ ciuiliũ nõnullis ẽ vacatio prestita oẽs ciuilibꝫ necessitatibus aggregenꝫ:ita vt nec cõsensuꝫ ciuiliuꝫ curie pstita cuicꝰ imunitas valeat sꝫ oẽs ad mũex societatẽ cõueniãt.

Judex ciuitatis facit officiales snos fugiẽtes ad curiã reuocari expẽsis ipsius fugientis.bar.

J ad magistratũ noiati qꝺ ante p tres mẽses faciendi est cẽ icipiat administratio vt si se excuset possit aliꝫ eligi.vt §.ꝺ magi.mu.l.ij.

r Requirãt.⁊ cogant remedijs poriꝭs.vt.ff.ꝺ mu. ⁊ ho.l.si q̃s magistratus.⁊ interiz si qꝺ dãnũ habeat ciuitas emẽdat.vt.ff. ad mu.l.lutius.in ꝓinci.

c Pertinaci.i.cõtumaci nolẽtes recipere electionẽ factã de se per missanꝫ interiz ad vsuz.ad qꝺ facit.j.de murik.l.murileguli.

d Duumuiratꝰ.i.magistratꝰ.vt dixi.§.de iu.l.fi.q̃ ex decuriõibus tm sũt eligendi.vt.ff.e.l.honorez.§.pe. e Reperti.qñcũq̃ qꝺ dic:vt.j.de muri.l.murileguli. f Biẽnio.i.tẽpore duplicato anno eni stare debebat.vt.j.de suscep.l.neminẽ.⁊ facit.j. de oi agro deser.l.qui agros. g Simili cõditiõi.i.ad duplus honoris ad qꝺ.ff.de pe.l.aut dam.§.inter.⁊ facit.§.l.pri.⁊.j.e.l.quãuis.⁊.l.q̃ dam.⁊ de mun.⁊ hono.l. fi.

Acuatis.ciuiliũ psonalia.⁊ patrimonialia ⁊ mixta diciũtur ciuilia munera.vt.ff.de mu.⁊ hon.l.i.§.pe.⁊ no.q̃ a psonalibus multis modis q̃s excusaꝫ p.l.scriptã.vt.ff.de vac.mu.p totũ.⁊ ꝺ iure imu.p totũ.at primonialia nõ euitãt aliq̃.vt.ff.ꝺ va.mu.l.sũt mũera cũ ꝓcoꝝ.nisi sit spãli bñficio ꝓncipis.vt ibi.⁊.j.ꝺ his q̃ a pn.va. l.i.vel.l.scripta.spãliter de munere primonij dãte imunitatẽ.vt.§. de epi.⁊ cle.l.i.nõ añt sufficit si lex vel ꝓnceps ꝺicat imunẽ esse. s. quo ad primonij imunitatẽ.vt.j.de excu.mu.pa.l.ij.itẽ nec munꝰ psonale.s.magistratꝰ cõtineaꝫ in remissione publici muneris.vt.ff.de mune.⁊ hono.l.cui pu.⁊ facit.§.de imu.nemini cõ.l.i.⁊ de an.⁊ tri. l.in fraudẽ.⁊.j.e.nullus.sed hoc est verũ qꝝ nõ valet hmõi ꝓcessio in ꝓiudiciũ fisci.sed bene valet in ꝓiudiciũ cõcedẽtiũ ⁊ ad hoc facit,ff.de pac.inter debitorẽ.⁊.l.epistola.§.pactum.

l Cõsense.no.ar.ꝫ rusticos qui qñq; cõce dũt imunitatẽ alicui fabro vel simili ipsi p eo soluẽtes cũ hic alij pauciores essẽt ad soluẽdum in plus grauanť aliq̃bus releuatis.vt.j.de cen.l.i.ꝛ.ꝫ.ꝺ apo. pu.l.i.itẽ facit.j.de decre.decurio.l.i.

Qrcensiuz tua pfecto loq̃tur,ꝛ añ ergo q̃ suscipiat cogiť suscipẽ.vt.ꝫ.l.si ad magistratũ ꝛ inchoatũ pficere:vt hic ẽt si iurauerat nõ susceпturũ.vt .ff. ad muni.l.fi.in pinc.

l Ciuitas.predicta circensium.

m Prorogauerit.p his requirẽdis.ꝛ facit j.de oĩ agro deser.l. iij. et ꝫ.e.l. qui derelicta

Qriales.i.decuriones qꝺ idez est fm.p.

o Priuata.puta qꝛ princeps induc it collectaz p suo facto.

p Extraordiarijs nota extraordinarijs muneribꝫ eum nõ subijci.vt. j. de susce.l.humiliorib⁹ ꝛ j.de filẽ.l.ij.nam nec agricole. vt. j. de agri.ꝛ cẽ.l.i.itẽ not.excusari ab onere rei puate.secꝫ in predijs tẽplorũ vt.j.de fundis rei priuate.l. vniuersi at a munere qꝺ rei publice ꝺbeť nõ excusatur.sz ẽ ordinariũ.vt.ꝫ.ꝺ exac. trib.l.actores.ꝛ.j. l.quinta.sz lz onus nõ possit ei iponi honor tamẽ põt ei dari.qꝛ onus bz s.qꝛ est curialis qꝺ ostat eẽ onꝰ.vt. ff. ꝺ mu.ꝛ ho.l.honores.ꝛ facit.j.de oĩ agro deserto.l. iubemus.

Os.hec lex ẽ iuli.ꝛ dic q; mater est anthiocẽa.certe filij sequũť matrẽ nisi pater sit talis q̃ trahat eos iuri alteriꝰ ciuitatis.vt qꝛ pater eẽt legitimꝰ,hic ergo fuit naturalis.vťsi legitimꝰ pulegiũ hẽat origo materna,vt ꝛ.ff.ad mu.l.i. ꝛ ab hac. l.excipe Dorotheũ ꝛ ireneũ.vt.j.l.neq;.itẽ facit.j.de agri.ꝛ c en.l.fi.

Rouidendũ suscepторũ.j.decurio.nõ soluit ꝺ ebita p decessoris q̃ pdecessor fuerat decurio ꝛ suscepтor ꝛ p eo officiomale gesto cõtraxerat ꝺbita vel fuerat ꝺcurio.ꝛ malũ elegerat suscepto rẽ p quo tenebať electoꝛ.vt.ꝫ.de iure fiſ.l.sup creãdis.ꝛ fa.j.vt nulꝰ ex ve.l.i.ꝛ de muri.l.murileguli.ꝛ.j.de cẽ.ꝛ cẽſi.l.i.ꝛ fi.q̃ꝰ ꝺr succeſſorez p debito anteceſſoris nõ teneri. s Cõuẽtis.s.pteritj officialiꝰ vel eorũ heredibus. t Preceꝺẽtibus.in libro.R. al.est pñtibus aks p̃cedentibus. v Delegationibus.i. officijs sibi ꝺlegatis. x Eos nouiter electos.

Qꝺs.decurio muneriꝰ ẽt patrimonialium.vt.ff.de iure immu. semper.ꝫ.demõstrať.a psonaliꝰ aũt etiã.v.sufficiũt. vt.j. de his qui numero li.l.fi.

Qriales.presentiã ad petitionẽ alicuiꝰ ꝛ hoc ne vagẽť, vt.ꝫ. deaduo.diuer.iu.l.ij.sed iudicẽ curie iterpellat.vt.j.de decur.vꝛ.ro.l.i.et sa.in anť.vt oẽs obe.iu.ꝫ.hoc cõsiderãtes.ꝛ.j.de omni agro deser.l. iubemus.ꝛ.ff.de op.lib.l nisi.ꝛ.j.de re mili.tribuni.ꝛ.j.l.pri.accur.

Quidã.muneribꝫ habẽdis ꝛ habitis.vt.ꝫ.si ad magistratũ.ꝛ.l.circẽ siuz. o Solitudines,s.aliq̃s religiones: vtibi secure stẽt ne teneanť subire munera.

a Cetibus.i.ceteris.

b Monazonio. i. collectio clericoꝝ vel monachorum vel aliorũ ordinũ.sic ergo no.q; sub prextu religiõis ficteñ ꝺbẽt munera fieri.vt ꝺ. et ꝫ.de sacrosã.ec.q̃ sub pretextu.ꝛ.j.e.in filijs.idẽ si curialis iã vere fiat clericus.vt.ꝫ.de epi.ꝛ de.l.si q̃s curialis.nisi saltẽ ad subdiaconatũ iã puenit. vel nisi.xxv.an. fuerit in monasterio.vt.ꝫ.de epi. ꝛ cle.officialis.ꝛ in auť. sz neq; ꝛ facit.ff.eo.l.i.ꝛ. j.si curialis re.ci.fa.

c In hmõi.s.latitatiõe erui fm qꝺ ꝺr.j.eo.quãuis.

d Latebris.i. claustro. vel alio loco vbi latent.

e Preceptiõe.i.bac.l.

f Municipia.i. mũera

g Reuocari. si haberi poterũt.aks bona eorũz substitutis daně.vt subijcit.j.e.quãuis.de qua hic fit mentio vl fit mẽtio de illa.ꝫ.e.l.si ad magistratũ.ꝛ sz hoc illecebris ablatiuꝰ est.i.pp illecebras i.crebras.ꝛ illicitas.s. latitationes.ꝛ subaudi iubeať q̃s ꝛc.vel sub.rerũ s.cõmoditate nõ possit illecebre.i.p illecebras q̃s ꝛc.si tũ postea redeat.ꝺic vt.ꝫ.si ad magistratum.

h Quas.res familiares

h Quas.i.aliquas religiones:vt ibi secure essent vt non teneatur subire munera.

Rivilegio assuetꝰ aks assuetus aks habitꝰ.nã videť renunciare vt.ꝫ.l.cũ decurionatꝰ.facit.j.e.l.militãtibus.

Qꝺuo.diuer.iu.l.ij.sed iudicẽ curie iterpellat.vt.j.de decur.vꝛ.ro.l.i.et sa.in anť.vt oẽs obe.iu.ꝫ.hoc cõsiderãtes.ꝛ.j.de omni agro deser.l. iubemus.ꝛ.ff.de op.lib.l nisi.ꝛ.j.de re mili.tribuni.ꝛ.j.l.pri.accur.

Qꝺuidã.muneribꝫ habẽdis ꝛ habitis.vt.ꝫ.si ad magistratũ.ꝛ.l.circẽ siuz. o Solitudines,s.aliq̃s religiones: vtibi secure stẽt ne teneanť subire munera.

a Cetibus.i.ceteris.

b Monazonio. i. collectio clericoꝝ vel monachorum vel aliorũ ordinũ.sic ergo no.q; sub prextu religiõis ficteñ ꝺbẽt munera fieri.vt ꝺ. et ꝫ.de sacrosã.ec.q̃ sub pretextu.ꝛ.j.e.in filijs.idẽ si curialis iã vere fiat clericus.vt.ꝫ.de epi.ꝛ de.l.si q̃s curialis.nisi saltẽ ad subdiaconatũ iã puenit. vel nisi.xxv.an. fuerit in monasterio.vt.ꝫ.de epi. ꝛ cle.officialis.ꝛ in auť. sz neq; ꝛ facit.ff.eo.l.i.ꝛ. j.si curialis re.ci.fa.

c In hmõi.s.latitatiõe erui fm qꝺ ꝺr.j.eo.quãuis.

d Latebris.i. claustro. vel alio loco vbi latent.

e Preceptiõe.i.bac.l.

f Municipia.i. mũera

g Reuocari. si haberi poterũt.aks bona eorũz substitutis daně.vt subijcit.j.e.quãuis.de qua hic fit mentio vl fit mẽtio de illa.ꝫ.e.l.si ad magistratũ.ꝛ sz hoc illecebris ablatiuꝰ est.i.pp illecebras i.crebras.ꝛ illicitas.s. latitationes.ꝛ subaudi iubeať q̃s ꝛc.vel sub.rerũ s.cõmoditate nõ possit illecebre.i.p illecebras q̃s ꝛc.si tũ postea redeat.ꝺic vt.ꝫ.si ad magistratum.

h Quas.res familiares

h Quas.i.aliquas religiones:vt ibi secure essent vt non teneatur subire munera.

Rivilegio assuetꝰ aks assuetus aks habitꝰ.nã videť renunciare vt.ꝫ.l.cũ decurionatꝰ.facit.j.e.l.militãtibus.

Impera.constan.

Qrcensiuz magistratꝰ deserto res ad eã grauitas tua faciat necessitatez conditionis vrgeri: vt quascunq; p his expensas ciuitas prorogauerit refũdere ptinus ac repesentare cogantur.

Decuriones habẽt imunitatẽ ab extraordinarijs muneribus.bar.

Qriales:oium Jdẽ aug. ciuitatũ nullã p repuata nostra ꝺbẽt inquietudinẽ sustiere nec hmõi oneribꝰ velut extraordiarijs occupari qm̃ satis est si ciuitatũ munera p eos congrue compleantur

Qui nõ sequitur conditionem patris sequiť conditionem matris.bar.

Os indulserũt. Jmpa.iul. veteres principes ex materno genere curialiꝰ anthiocenis ascribi quos patris cõditio nullius vendicaret iuri ciuitatis.

Nouiter creatus decurio non tenetur pro debitis predecessorum.bar.

Rouidẽdũ est Jdẽ augu. eoꝝ nouitati decurionũ.qui nup nomẽ curis addiderũt ne p̃teritis debitis susceptorũ oneręť sz cõuentis ppter hec debita his p̃cedẽtibus ꝺlegatiõibꝰ rerũt nullam eos molestiã pro sarcina noiationis aliene sustinere patiaris.

Duodecim liberorũ numerus excusat a muneribus realibus.h.ꝺ.bar.

Jq̃s decurioꝰ pa Jdẽ aug. ter sit.xij. liberorũ honoratissimẽ munerũ quieti ꝺonetur.

Officialis non cogitur exire locũ in quo seruire tenetur nisi ex causa.h.ꝺ.bar.

Qriales vltra Jmpa vale. terminos ppie ciuitatis non iubeãtur a moderatoribus puinciarũ exhibere sui pñtiaz nisi publica necessitas exegerit.

Qui pretextu ficte religionis onus ciuitatis

Qrcensiuz magistratꝰ deserto res ad eã grauitas tua faciat necessitatez conditionis vrgeri: vt quascunq; p his expensas ciuitas prorogauerit refũdere ptinus ac repesentare cogantur.

Decuriones habẽt imunitatẽ ab extraordinarijs muneribus.bar.

Qriales:oium Jdẽ aug. ciuitatũ nullã p repuata nostra ꝺbẽt inquietudinẽ sustiere nec hmõi oneribꝰ velut extraordiarijs occupari qm̃ satis est si ciuitatũ munera p eos congrue compleantur

Qui nõ sequitur conditionem patris sequiť conditionem matris.bar.

Os indulserũt. Jmpa.iul. veteres principes ex materno genere curialiꝰ anthiocenis ascribi quos patris cõditio nullius vendicaret iuri ciuitatis.

Nouiter creatus decurio non tenetur pro debitis predecessorum.bar.

Rouidẽdũ est Jdẽ augu. eoꝝ nouitati decurionũ.qui nup nomẽ curis addiderũt ne p̃teritis debitis susceptorũ oneręť sz cõuentis ppter hec debita his p̃cedẽtibus ꝺlegatiõibꝰ rerũt nullam eos molestiã pro sarcina noiationis aliene sustinere patiaris.

Duodecim liberorũ numerus excusat a muneribus realibus.h.ꝺ.bar.

Jq̃s decurioꝰ pa Jdẽ aug. ter sit.xij. liberorũ honoratissimẽ munerũ quieti ꝺonetur.

Officialis non cogitur exire locũ in quo seruire tenetur nisi ex causa.h.ꝺ.bar.

Qriales vltra Jmpa vale. terminos ppie ciuitatis non iubeãtur a moderatoribus puinciarũ exhibere sui pñtiaz nisi publica necessitas exegerit.

Qui pretextu ficte religionis onus ciuitatis

Qꝺuo.diuer.iu.l.ij.sed iudicẽ curie iterpellat.vt.j.de decur.vꝛ.ro.l.i.et sa.in anť.vt oẽs obe.iu.ꝫ.hoc cõsiderãtes.ꝛ.j.de omni agro deser.l. iubemus.ꝛ.ff.de op.lib.l nisi.ꝛ.j.de re mili.tribuni.ꝛ.j.l.pri.accur.

Qꝺuidã.muneribꝫ habẽdis ꝛ habitis.vt.ꝫ.si ad magistratũ.ꝛ.l.circẽ siuz. o Solitudines,s.aliq̃s religiones: vtibi secure stẽt ne teneanť subire munera.

a Cetibus.i.ceteris.

b Monazonio. i. collectio clericoꝝ vel monachorum vel aliorũ ordinũ.sic ergo no.q; sub prextu religiõis ficteñ ꝺbẽt munera fieri.vt ꝺ. et ꝫ.de sacrosã.ec.q̃ sub pretextu.ꝛ.j.e.in filijs.idẽ si curialis iã vere fiat clericus.vt.ꝫ.de epi.ꝛ de.l.si q̃s curialis.nisi saltẽ ad subdiaconatũ iã puenit. vel nisi.xxv.an. fuerit in monasterio.vt.ꝫ.de epi. ꝛ cle.officialis.ꝛ in auť. sz neq; ꝛ facit.ff.eo.l.i.ꝛ. j.si curialis re.ci.fa.

c In hmõi.s.latitatiõe erui fm qꝺ ꝺr.j.eo.quãuis.

d Latebris.i. claustro. vel alio loco vbi latent.

e Preceptiõe.i.bac.l.

f Municipia.i. mũera

g Reuocari. si haberi poterũt.aks bona eorũz substitutis daně.vt subijcit.j.e.quãuis.de qua hic fit mentio vl fit mẽtio de illa.ꝫ.e.l.si ad magistratũ.ꝛ sz hoc illecebris ablatiuꝰ est.i.pp illecebras i.crebras.ꝛ illicitas.s. latitationes.ꝛ subaudi iubeať q̃s ꝛc.vel sub.rerũ s.cõmoditate nõ possit illecebre.i.p illecebras q̃s ꝛc.si tũ postea redeat.ꝺic vt.ꝫ.si ad magistratum.

h Quas.res familiares

h Quas.i.aliquas religiones:vt ibi secure essent vt non teneatur subire munera.

Rivilegio assuetꝰ aks assuetus aks habitꝰ.nã videť renunciare vt.ꝫ.l.cũ decurionatꝰ.facit.j.e.l.militãtibus.

Paterne.hoc est ꝺ.ff.de senato.l.emãcipatũ.ꝫ.fi.sol.sz.R. hic fauore curie.ibi delicti odio.itẽ ar.ꝺ.e.ti.l.libertos.ita facit.j.e.l.si ille.

Ellus.fultꝰ.ẽt domꝰ nre.vt.e.l.curiales.eo saluo qꝺ ꝺicit.j.e.l.ante pe.ꝛ pe.ꝛ fi.itẽ facit.ꝫ.e.l.vacuatis.ꝛ qꝺ ibi nota.ꝛ in auť.de defẽsori.ciuita.ꝫ.pe.

Ati.sequiť ius cõe ad qꝺ.j.de murile.l.si is qui.ꝛ.j.de agri.ꝛ censi. l.fi.ꝛ de agrico.ꝛ censũ.l.ex ingenuo.sed ar.ꝺ.ꝫ.ꝺ ser.fugi.l.fi.itẽ otra j.eo.l.exẽplo.solu. vt ibi.

Rocuratores quales sũt decuriões. c Reipublice.s.municipiorũ.rñ.sic.ff.de publi.sz hi.ꝫ.pterea.ꝛ ꝺices oẽs agere p actorẽ vel sindicum quẽ elegerũt.vt.ꝫ.e.l.ij.ꝛ q; cuiusq; vniuer.l. nulli.nec forte ipsi constituũt actorez vel sindicum nisi oẽs simul.vt.ff. de condi.ꝛ demon. l.municipibus.

Xomnibus.pducti etiam magnatum.

Qrigine.not.originẽ.secus forte si alias ex accidẽti est curialis. qꝛ non traheretur de domo.vt.ff.de in ius vo.l.plericq;.ꝛ.ff.de damno infecto.l.iij.ꝫ.verecundum.

f Discrimẽ q2 bona eoꝝ cõfiscabant, ⁊ facit. ſ. de incest. nup. l. iij.
g Patrocinij s. ad hoc. j. vt nemo ad ſuũ patrocinium. l. i.

Fabricenſes. i. ſi curialis trãſferat ſe ad fabricã reuocak. ⁊ q̃ eũ re ce perũt ad fabricã puniũtur vt hic. ⁊ j. de fabri. l. iij. accur.

i Reliqui. ſ. fabricẽſes. recipiẽes curialẽ. Jtẽ j. de tabu. l. ij. ſ. ſed ſolue. vt. ſ. e. l. q̃ derelicta not. vl̃ põt intelligi hec lex. vt fabricẽſes ad ordinẽ. ſ. fabrice reuocẽt. ⁊ qõ ꝺr reliqui. ſ. artibus deputati. ⁊ ſic cõcordat. ſ. de ſer. fu. l. fi. ⁊ fa. ſ. ꝺ pſcri. xxx. an. l. pſcriptiõe.

O Omnes cõſuetudiẽ nã male conſuetudines nõ ſunt fuande, vt i auk. vt nulli iudi. ff. i.

l Erroris. q̃q̃ꝺ p ignorantiã deliquerit, vt. ff. ꝺ le. ⁊ ſe. con. l. i.

m Subdẽdũ. marie vr. ro, vt. j. de cur. vr. ro. l. ij. ⁊ facit. ſ. de inſa. l. decuriones. ⁊ de queſt. diuſ. et ff. e. l. ij. ſ. in filijs. ẽt poſt finitũ officiũ. vt. ſ. de q̃ſ. l. nihil. ſed hoc fallit i crimine leſe maieſtatis. vt. ſ. ꝺ q̃ſ. l. decuriões. ⁊ l. fal ſi. ⁊. ſ. de fal. l. ſi q̃s ꝺcurio ⁊ in alijs. vt. j. e. l. q̃libet. ⁊. j. de numera. l. i.

n Senatorẽ. al's curatorẽ. ⁊ al's. ſenatores.

o Mereak. ſic. ſ. arb. tu. l. fi. ſ. fi. ſed regulariter contra. ff. de poſtlim. l. i. ſ. q̃. ⁊. ſ. ait prætor.

p Pertinacie. i. audacie vel cõtumacie.

q Et reſiſtat. ſ. officium.

r Liberã. no. officialem poſſe vel deber ſiſtere iudici ẽt ſic ſubiecti prelato male agenti. ad qõ. ſ. de ap. l. qñ. ⁊ vt oẽs tax ciui. cõ mi. l. i. ſ. officij. ⁊ i auk. quõ opz epi. ſ. fi. ⁊. j. de excu. mu. l. pe. i fi. q̃nimo ⁊ priuati qñq̃. vt. ſ. de iure fi. p hibitum. ⁊. j. de metha. l. ꝺeuotus.

Jdem augu. Fabricenſes ordinib⁹ reſtituãtur qui originẽ curialẽ ⁊ ppria munera ꝺclinauerint ciuitatis reliqui nec leui quidẽ inquietudie pulſent.

O Omnes iudices Jdẽ augu. puinciarũq̃ rectores a cõſuetudine temerarie vſurpatiõis abſtineant sciãtq̃ neminẽ oĩno pncipaliũ aut decurionũ ſub qualibet culpe aut erroris offẽſa cruciatib⁹ eſſe ſubdẽdũ. q̃ ſi q̃s forte iudicũ i hãc ptinatiã illiciti furoris erupit q̃ au deat pncipalẽ ꝺcurionẽ: ⁊ ſue curie ſi ſic ꝺici oportet ſenatorẽ tormentis ſubdere vigiti librarũ auri illati one mulctat⁹ ⁊ ppetua ifamia inuſt⁹ nec ſpãli q̃ꝺẽ reſcripto notã eruere mereak ⁊ offiñ q̃nquaginta librarũ auri mulctã fiſco nr̃o cogak i ferre qñ vt ptiacie iudicis ſui reſiſtat liberam eidem contradicendi permittimus facultatem.

¶ Conſiliarius nõ debet cõſtitui, curator ⁊ cõſtitutus puniẽk. h. d. Bar.

s Jq̃s pcuratores Jdẽ augu. facultatẽ ſuarũ curiali crediderit eſſe mandandam totius ꝺignitatis exceptione depulſa grauiſſima pena plectek illevero qui immemor libertatis ⁊ generis ifamoſiſſimaz ſuſcipiens vilitatẽ eſtiationẽ ſuam ſeruili obſecũdatiõe dãnauerit tradak exilio. Jdem augꝰ.

Filijs decurionũ retinẽdis. priorũz preceptorum decreta. Filijs retinẽdis. ſ. in condi. paterna.

y Decreta. vt ⁊. ſ. e. l. paterne. ⁊ de pſcript. xxx. an. l. pſcriptiõe. ⁊. j. l. pri. ⁊ loquit pre. pze.

5 Aduocatiõis. quã facere nõ pñt minuẽdo tñ ſeruitiũ curie. vt hic. et ſ. de aduo. diuer. iudi. l. ij. ⁊ fa. ſ. e. quidã ignauie. ⁊ ꝺcur. fur. l. obſeruare

z Vniuerſa. onera. a Que. ſ. onera. a Nõ exigit. q̃ ſufficientes ſunt alij curiales. al. b Remittit. i. abſoluit cui naturalit tenet quilibet. vt. ff. de ven. in poſ. mit. l. i. ſ. ⁊ gñaliter. quedã eñ habere poſſum⁹. ⁊ ſi nobis vtilia nõ ſũt. vt. ff. de ſeruí. l. ſi fundo. c Magiſtrorũ. liberalium forte artiũ magiſter ipſe excuſak. vt. ff. de vac. mu. l. eos. ⁊. l. his honoribus. ſ. angariarũ. que ſũt ꝺ. ſz eorũ filij nõ. vt hic. ⁊. ſ. e. l. paterne. i. rñ.

Exẽplo. ordinis in q̃ filij patrẽ ſequũtur. vt. ff. de ſena. l. ſenatorꝫ ⁊. l. ij

e Patris, nõ matris. vt. ff. ꝺ ſta. ho. l. lex nature, niſi filius ppzio do. mici

ſublimitas tua cuſtodiat eosq̃ qui aduocatiõis obtentu curialia onera declinãt ageꝝ vniuerſa cõpellãtque ⁊ ſi neceſſitas nõ exigit tñ patria non remittit ipſos q̃n ẽt filios mgroꝝ q̃ ex curiali ſtirpe deſcẽdũt ſimili modo obnoxios eſſe ꝺcernat.

Exemplo ſenatorij or Jdẽ a. ꝺimis pris originẽ vnuſq̃ſq̃z ſequetur nec valeãt ſpãliter ꝺilata re ſcripta ſi q̃s ſe matris origine defenſa a maiore curia ad maiorẽ trãſferri fortaſſe pmeruerit neq̃z vlla p more puincie referri ſinak exceptõ

¶ Per reſcriptũ nõ põt q̃s a curia liberari. h. d.

q Quotiẽcũq̃z ſe ex Jdem aug. reſcriptis noſtris aliq̃d ipetraſſe ꝓtendãt his q̃s obnoxios curie aut ꝺrigo fecerit vel latũ iter ptes iudiciũ deſignauerit nullã ꝓpius ſpem curiam declinandi ex colore ſacre iuſſionis accipiant.

¶ Pena nõ ꝺicit cõcedi que hẽat honorẽ ãnexum niſi ei q̃ a curia fugit. h. d. Bar.

n Equis in officialiũ Jdẽ a. pena ſpecie atq̃z eſtimatione curie ꝺedak niſi ſi q̃s forte curiã defugiẽs ob hoc cepit militare ne ingenitis fungat officijs. Oẽs itaq̃z oĩno iudices tue cenſure ſubditos admonebis ne q̃s eorũ eſtimet curie loco ſupplicijs quẽq̃ ꝺputãdũ cũ vtiq̃z vnũquẽq̃z criminoſuz non dignitas ꝺbeat ſz pena comitari.

c Curiales q̃ ſeſe priui Jdẽ augꝰ. legio domus noſtre ꝺefendi poſſe puiderint ad curiã retrahantur ⁊ ppriis functionibus mãcipẽtur ⁊ publica dãna farciãt.

¶ Decuriones ⁊ alij officiales in officio eoruz delinquẽtes plũbatoꝝ ictib⁹ feriank. h. d. Bar.

q Vilibet principali Jdẽ augum vl̃ ꝺcurionũ vl̃ ꝺecoctor

lio retineak. vt. ff. de mune. ⁊ ho. l. iij. ⁊ fac. j. de metal. l. fi. ⁊. ſ. l. pr. ⁊ de pſcri. xxx. an. l. pſcriptiõe.

f Spãliter. vt ⁊. j. de tab. l. fin. ⁊ ſ. eo. l. vacuatis cũ cõcor. ⁊. j. l. pri. ſed ſpãle. j. de murile. l. fi. ⁊. l. hi q̃ Jtez no. q̃ ꝺicit vniuerſaliter. i. vni pſone. ſz vni puincie põt cõcedi. vt. ⁊. ff. ad muni. l. i. ⁊ ſic. ſ. de teſtamẽtis. ſi nõ ſpãli. ⁊ de inoff. teſta. l. ſi qñ. vl̃ ibi cõceſſit nõ obſtãte. l. aliqua. itẽ ꝺ. ſ. e. l. nati ſed ibi ſpãle. itẽ fallit in eis q̃ p patris cõditionez non trahũtur. al's vt. ſ. e. l. eos. ⁊. j. e. l. ſi ille.

g Promeruerit. p aliqꝺ reſcriptuz

h More cõſuetudo nõ excuſat. vt ſ. e. l. oẽs iudices. ſed arg. ꝺ. ſ. de admi. tut. l. ſine here de. ſ. lutius ſz magis eſt pro.

Quotieſcũq̃. ordigo, nota duo faciunt aliquez curialem.

k Declinãdi. naz rebus iudicatis ẽ ſtãduz. vt. ſ. de re iudi. l. i. niſi cõmuni vel ſpeciali iure poſſit cõtraueniri

l Accipiãt. q̃ nec dãnoſuz ⁊c. vt. ſ. ꝺ preci. ip e. of. l. nec dãnoſa. ⁊ fa. ſ. l. pri. ⁊. ſ. de pe. bo. ſubla. l. i.

Eq̃s officialiũ puta ſenatoris pſidis. ⁊ filiuz ⁊ idẽ i nõ officiali. vt. ſ ꝺ penis. l. ne q̃s. ⁊ ꝺ q̃ ſũt ibi. et h pñt poni ⁊ ſolui

n Extimatiõe. q̃ extimet iudex hoc licere.

o Dedak. vt ſit ꝺ curio.

p Quis. officialis.

q Curiam. cuius erat officialis.

r Militare. ſub mgro militũ s Meingenitis. ſ. officijs curie. vl̃ al's igenit officijs ꝺcurional, h g reuocãt q̃tũ ad on curie nõ q̃tũ ad honorẽ. vt ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorũ. ſ. fi. ⁊ ſe. ⁊. ff. e. l. honores. ſ. i ſed ille q̃ nõ eſt antea curialis ẽt ad on nõ põt fieri curialis vt h ſz põt ſeruitio curie. i. vt fuiat ꝺcuriõib⁹ dãnari. vt. ſ. de epi. ⁊ cle. auk. ſz neq̃ in fi. ⁊ in auk. quõ opz epi. ſ. ſemel. ⁊ fa. j. de fabricẽ. l. iij. ⁊. ff. ꝺ vac. mu. l. i. ſ. pe. ⁊. j. l. pri. ⁊. ſ. e. q̃ derelicta. ⁊ in multis alijs. ſ. ⁊. j.

t Admonebis. loq̃tur pfecto. v Deputandũ. vt ſit decurio ẽt ad on vt ꝺixi. x Dignitas. ẽt ſi on tñ afferat tñ dignitas ẽ. ⁊ fa. j. ꝺ ifa. i. ⁊. ff. de adult. l. marit. ſ. i. Jtẽ de mũerib⁹ ñ ꝺz q̃s phiberi i penã. ff. de iter. ⁊ releg. l. relegatorũ. ſ. ſz i mũerib⁹ y Comitari. no. quẽ nõ debere p pena pmiũ reportare.

Curiales, dom cũ forte de domo nõ eẽnt. ſz h falſo allegak vl̃ ſi ẽt erat. ad qõ. ſ. vt nemini liceat i ep. ſpe. l. i. et. ſ. e. l. curiales. ⁊. l. ex oĩbus. b Sarciã t. ⁊ ẽt expẽſas p reqrẽdo factas. vt. ſ. e. l. circẽſuz. ⁊. j. q̃ milit. nõ poſ. l. ij. ⁊. l. oẽs. ſz ar. ſ. ꝺ epi. ⁊ cle. l. ad ſi militudinẽ ſz ibi ſpãle. vl̃ ibi volebat ꝺare ſubſtitutũ.

Quilibet pncipaliũ vel p eodẽ vel p ꝺiuerſis ponũk i ſte oue

dictiones principaliū ⁊ decurionū.vt.s.e.l.oēs. d Decoctor. officiū erat tū. e Vobis.prefecto loquit. f Sūma.i. maxima cognitio. g Plūbatarū.i.dānet plūbo.i.in metallū:vt.s.de his q̄ p no.ti.aff.l.i.sed cōtra.s.e.l.oēs.iudices. sol. h spāle vt i alijs casib⁹ vt ibino.⁊ ad aliō officiū nō redit.vt.j.ō suscep.l.fi aliq̄d. Itē p.s.de exac.trib.l. ij.in prin.so.ibi ciuiliter hic crialit. vt ibi no.⁊ ad h.j. ō excu.mu.l.placz et dic hic pluries cū deliquisse.vt cō cordet cū.d.l.s.de exac.in fi.et facit. j.de dig.l.iudices.

b Decurio.vl ēt curialis.

i Fortunā.i.odi,

k Nascendo.i.a natiuitate.

l Suffragijs.i.aurilijs.ad qō.s. e.l. quotiēs.

m Senectutē.puta.lv. annorū,vt.s e.si vltra.sczt tpe q̄ eligunt. sec⁹ si ex p⁹ facto supuēiat etas.vt h ⁊ ibino.

n Propter donationē.s.faciēdā de aliq̄.s.officiali⁊ ō alijs multj q̄ habēt ordinare decunōes, vt.s. e.l.i. q̄ per plures expeditur citi⁹. vt. ff. qō cuiusq̄ vni. Itē in pri.⁊.l.nulli.⁊ seq. ⁊.j.e.notationū.⁊ facit.j.de his q̄ nō impletis sti. l.ij.

o Militarib⁹.cuz magistris militū.vel alijs eorū magistratibus vl̄ ppositj.vt.j.e.hac l.⁊ facit.s.ō epi.et cle.l.placet,

p Potestati. fa. s.de iu.om.iu.l.fi.⁊.s.q̄ tu.da.pos.l. necq̄.

q Verberi. alꝫs verberare ⁊ tūc dic differentiā inter pulsare ⁊ verberare:vt.ff.ō iniur.l.lex coz.§.impulsa.alꝫs est vbere. i. pua oppressiōe ad similitudinē vberū que parū premūtur dū lac p̄mulget fiue p̄mitur fz. R.

r Nullū.s.curialē.vt.j.⁊ dic iniuria generaliter.⁊.ff.de iniur.l.ij.

s Si q̄s miles, vel magister eorū.sz ad principē referūtur puniēdi si qō grauiter fecerint.vt.ff.de pe.diui fratres.§.fi.imo nō ipsi mādant sed delicta sunt principi mandāda⁊ fm prin.rnsionē sunt puniēdi vt ibi.

t Curis,i. decurionib⁹ vel curialibus.

v Omnes sanguine.qz ex patre vl̄ auo curiali sit:vt.s.e.l.ō curio ⁊.l.quotiēs,

x Priuilegijs.puta fabrice deputauit q̄ priuilegia ⁊ onera hz vel alij militie.ad qō.j.de fab.l.si q̄s.⁊.j.ō fugiti.colo.l.i.⁊.s.vbi decu.vl̄ cohar.l.i.ac.

y Preiudicijs i.alijs actibus p̄iudicātib⁹ curie puta militie.vt.s.e.ti.l.pria.

z Sed nec rescripta.ad qō.s.de pre.impe.offe.l.nec dānosa.

a Munerum.s.curie.

b Nullus illiget.si patris cōditio alꝫs trahat.alꝫs sequit matrē. vt.s.e.l.eos.⁊.j.e.l.fi ille. Itē fallit alꝫs vt.s.e.l. exemplo.no.

c Immunis.de psonali loquit munere vt ō mune.⁊ ho.l.iij.§.coz potalia.sec⁹ in pīmoniali.vt.j.de munē patri.l.pīmoniorū.⁊.ff.ō cēli.l.etatē.⁊ facit.j.de mu.⁊ ozi.l.filios. Itē no.nō facit curialē q̄ nō est curialis ad quod.s.de here.⁊ ma.l.ij.nec doctuz facit qui est indoctus.vt in autē.de san.epi.in prin.colla.ir.

d Ominationū.i.electionū cuz cīi magistrat⁹ aliq̄s est eligēd⁹ cōuenire debēt decuriōes.vt.s.l.ij.⁊ due ptes debēt esse p̄sentes vt hic.⁊.ff. de decre.ab oz.fa.l.ij.⁊.ff.qō cuius.vni.no.l.nulli.⁊ oēs vl̄ maior pars in vnū cōuenire. vt.ff.de tu. ⁊ cu. da.ab his.l. iij. ⁊.j. de pre.curia.l.ij.⁊ nō nisi ō se debēt eligē vt ⁊ cōsules de senatorib⁹ vt.ff e.honores.§.ij.ad idē.s e.si ad magistratuz.⁊ qñ ppuo.necē.non est.l.si vt pponis.an aūt sufficiat maiorē ptē duaz̄ptiū cōsentire an sit op⁹ q̄ tot cō sentiāt q̄ fiant maiores ps ordinis.dic vt.d.l.nulli. notatur.

Sufficiet duas ptes p̄siliarioz adesse.bar.

e Ominationū Idē archa forma vacillare nō dz si oēs q̄ albo curie detinent adesse nō possunt ne paucoz absētia siue necessaria siue fortuita debilitet qō a maiore pte ordinis salubrit fuerit cōstitutū cū due ptes ordinis in vrbe posite toti⁹ curie iusta exhibeāt.

Diuites ⁊ nō paupes sunt eligēdi ad officia ciuitatis ne paupes forte nō possent adimplere officium.h.d.bar.

f Bsubeūda pacna Idē aumūera dignissimis ⁊ meritis facultatib⁹ curiales eligant ne tales forte nominent q̄ functiōes publicas implere non possunt.

Dignitas curiali addita nō eximit eū a iurisditione sui iudicis.h.d.bar.

g Uriales q̄ honorariā adepti sunt comitiuam dignitatē formidare dēt eos quoz moderatiōi sunt cōmissi nec se estimare iō meruisse dignitatē vt iudicū p̄cepta ōspiciāt q̄ si i eadē culpa pseuerēt quicq̄ lib.auri mulcte obnoxi⁹ subiuget honore q̄ quē pdiderit spoliandus. Idem augu.

h Succession curialiū decernimus: vt etiā si patres decesserint teneat agnatio.

i Omnes q̄ quolibet loco curie iuri debent cuiuscūq̄ superstitionis sint ad iplēda mūera teneāt

Cōsiliarij nō possunt extra suā ,puinciā officium acceptare.h.d.

k Omnes oino curiales in originalib⁹ p ac debitis ppetuo curijs pseuerēt.⁊ q̄ ex his ad ,puincia rū regimē atq̄ admistrationez qualibet fraude atq̄ ambitiōe puenē propter.⁊.ff.de mune.⁊ bono.l.rescripto.in prin.

l Uriales honorariam.⁊ sic dictam ab honoro honoras.et comitoz comitaris.i.quia comitari debent eos qui honores gerunt py. vel verius expone.j.e.l.alexādrinis.in fi.

m Succession agnatio.i.fili⁹ sequit ditionē p̄is.vt.s.e.l.in filijs est enz prim⁹ agnat⁹ p̄is fili⁹.vt.ff.de su.⁊ legi.fili⁹.vl̄ dic q̄ agnatio,i.successores tenētur si anteceſſoz male administrauit.ad qō.s.e.l.i.

n Omnes superstitionis vt iudei ad qō.s.de iude.l.cuicūq̄.⁊.l. iussio.⁊ ff.e.l.iij.§.fi.

o Munera quo ad on⁹.alꝫs ō.s.de iudi.l.fi.

p Omnes in originalibus.qz filius curialis originalitervl̄ debit⁹ per sententiam.vt.s.e.l.quotiens.

q Fraude seruituros.idem si episcopus fieret.vt.s.de epis.⁊ cle.l.ad similitudinem.⁊ in auc.de epi.⁊ cle.§.sed hoc quidez. ⁊ si quidē in fraudem causa vitande curie se fecerit eligi per seipsum vt hic ⁊ alias per substitutum.vt.d.l.ad similitudinē ⁊ in auten.de san.epis.§.ascripticios.sz hodie contra,vt.j.eo.l.pe. Itez facit.j.e.l.duumuirum,Accur,

Quauis fuerat.vt.s.e.l.si ad magistratū.r.l.quidā. b Militie. armate vel etiā in armis in quā cōfugerāt.ac. c Repierūt.i.curiales, d Is eor.i.aliq̄ eor curialiū.s.tm̄ nō aūt oīb⁹.sz aliꝰ de est tm̄. e Itaq̄.qđ.s.prime dixit indistincte.s.ex bonis curialis fugientis r latitātis.s.emēdari dānū curie quā derelinq̄t nūc hic declarat.s.q

p ānū sunt expectandi.r si nō veniāt tē de bonis eor resartiet dānū curie vt h subij cit.itē ō clarat i eo qđ dicit hi tñ q̄ maiese stī curie nerib⁹ illigant.

f Annū.sic.ff.de req.re.l.i.r in au.ō litigi.§.oēm

g De imaturo.i. valde qñcūq̄ tñ redeat recuperat officiū dimissuz.vt.s.e.l.si ad magistratū.

Quis arbiter.i. dispositio.vt.C.mā.l.i remandata.

Prediis.vt bono.pter scholares.

h Votiua.i.vel q̄ voto se offerūt curiealicui qñ q̄.vt.ff.de polli.si q̄s rē.§.i.vl q̄ hic voto gerīt vt mkti sunt curiales qđ pz q̄ remittūturpeccata i.fit legitim⁹ q̄ fuerat naturalis p oblationē curie vt in auk.qui mo.na.effi.sui.§.si quis igitur.

l Oneris.ex decurionibus ei seu curialib⁹ eligebank ad onera p annū q̄ reiterare nō cogūtur.vt hic neq̄ cōtinue.neq̄ ex internallo dum alij sk.vt hic.r.ff.ō mu.r ho.l.spō te.r idē vk ō honoribus j.ō mu.r ho. nō cō.l.i. et fi.fallit autē hoc quādo alij nō sunt.vt subij cit vt ff.de mu.r ho.l.honor.§. fi.r in alijs trib⁹ casibus vt no.ff. ad muni.l.diu⁹.

m Et curie sacris.i.ptā te curie q̄ ptās sacra ē.vt patria.vt.C.ō fidei.l.pe. cū hoc liberet a naturalitate vt modo notaui.

n Cumuiruz.i.magistratū municipij q̄ preest curie.

o Fasciū.i. dignitatum fic ponik i auk.vt iudi.sine quoquo.suk.§. necessitatē.aliter ponik.ff.ō of. pconsu.l.ante pe.r dic q̄ nō pōt extollere.i.accipe aliquā administrationez extra terminos.ad quod s.e.oēs curiales.vel dic q̄ nō licet extollere.i.exercer suū officiū vltra ad qđ.s.de iurisd.om.iu.l.fi. r facit ad p̄incipiū.j.de suscep.l.būlli. Sz r tūc fallit si publica ē vtilitas vt.s.eo.curiales vltra.r fac̄ i autē.vt oēs obediāt iudici.§.si igitur Generali.si q̄s puta duumuirum qui preest eis.vt.s.l.proxima.

rit se sciāt nō solū in sua curia remā suros:sz r cūctis rursus ab exordio muneribus seruituros.

¶Bona ei⁹ qui quacūq̄z fraude curiā cuitat si p annū cōtumax fuerit applicabūtur curie.h.d.

q Uāuis prouisuz Jdē aug. fuerat[a] cōgrue emēdatōis occursu quēadmodū curiales militie[b] noie r honore suspenso officijs rederenk tñ qz hoc callido cōsilio reperierūt[c] vt ciuitatis puincie sue finibus tanq̄ is eor[d] tm̄ interdict⁹ fuissz accessus pegrinos expeterēt cōmeatus ne diuti⁹ in pniciē curiaz latitandi spes pseueret r solatia eos impunitatis exequak hoz cupiditatibus obuiam⁹ vt ex eor bonis q̄ seu vel psecutiōi vel muneris ciuitatū interdicte dudū ambitōe militie vl q̄libz fraude subtrahek conati fuerit curijs q̄s deseruerāt cōsulak.itaq̄[e] si vocati edictis itra anni metas hi tñ q̄ manifestis curie nexib⁹ illigāk latere poti⁹ q̄ redire maluerit: sciāt post emersū annū[f] interpellatis puinciaz moderatorib⁹ ex facultatibus suis curijs q̄s destituerūt esse cōsulēdum neq̄ eīm de imaturo[g] p iudicio tpis possunt breuitatē causari.

¶Ubi alij sūt idonei r sufficiētes nō cogūtur alij cōtinuare officium.h.d.bar.

q Uis tā iueniri iiqu⁹ Jdē au. arbiter[h] rez pōt q̄ in vbibus magnifico statu p̄ditis[i] ac votiua[k] curialiū numerositate locupletibus ad iteratiōez quēpiā trāsacti onerꝫ Jpellat vt cū alij nec̄ū pene iitiati curie sacris[m] fuerit alios Jtinuatio repetite sepe functiōes afficiāt.

¶Magistratus municipalis non debet exire municipium.h.d.bar.

o Cumuirū[n] ipune nō liceat extollere ptātē fasciū[o] extra metas territorij pprie ciuitatis.

¶Ubi nō habek copia iudicis ppria auctoritate capik curialis ad curiā ducik.r ei⁹ qō dz infra tres mēses termiari alias iudices puniank.h.d

g Enerali lege sancim⁹ Jdē.a. vt si q̄s[p] suum decurionē curie vēdicare maluerit si p̄sidis desit copia eundē man⁹ iniectiōe cōcessa sciat ad examē cognitoris[q] resultātē[r] esse deducēdū ita vt moderator prouincie si qō fortasse fiducia defensionis vlla generak nisi intra tres mēses[s] cām originis cōpetēti discepta tiōe ognouerit atq̄ Juictū cū pēa[t] restituerit ōbit⁹ munerib⁹ vl liberꝫ ab inq̄etudie pnūciauerit.r.lib.auri mulctā cogak exoluere ei⁹ ēt officiū pari dāni irrogatiōe teneak.

¶Si decurio dedit se militie retrahetur nec iuuabitur p̄scriptione.h.d.bar.

s Jmpera.theo.r val.au. Jq̄s decurio aut subiect⁹ curie aus⁹ fuerit vllā affectare militiā[k] nulla p̄scriptiōe tpis⁹ muniak sz ad ꝺditionē ppriā retrahak nec ipē vl ei⁹ liberi post talē ipi⁹ statū⁹ p̄creati qđ prie debek valeāt declinare.

a Lexādrinis prici Jdē.isido. palib⁹ r si aduocatiōe fungātur nihil pegrinatōis⁹ incūbat: nec publica cura[a] nisi in sua tm̄ ciuitate ꝺmittak r prim⁹[b] curie cū muneribꝰ vniuersis expletis[c] ad sūmū puenerit gradū comitiue[d] primi ordis fruatur p⁹ biēniū dignitate p̄stita i curialib⁹ tñ pmaneat. Jdem au.

q Uinq̄ sūmates[e] primi ordis a lexādrini corpalib⁹[f] curijs imunes ee cēsem⁹[g]: vt voce libera ꝺmodītates ppriē prie defendāt[h] cū possint si q̄d egerint crīose pecuniarijs coherceri dispēdijs[i] estimabūk[k] āt pnte curia: r viri spectabilis augustalis iudicio. Jdem augu.

¶Uz q̄.xxx.an.i alexandria ciuitate ciuilib⁹[l] iheserit mūeribus corpalibus iniurijs[m] nō pecuniarijs excusari cōuenit hīta cōsideratione videlz meritorū: vt hoc bñ cogniti p̄uilegiū cōsequank[n] nec eo passim fruank indigni.

¶Supior tenetur cōfirmare electionē factam ab inferioribus.h.d.bar.

s Jq̄s spōtaneos Jdē aug. hyponema[o] tographi[p] municipes suis exhortatiōib⁹ ad publicas noiauerint fūctiōes iubem⁹ nō expectandū esse cōsensuz p tpe viri spectabil augustalis q̄ fuit plerūq̄z venalis[q] sz vtriusq̄ pti sufficer volūtatē.vt icipiat functio quā null⁹ i cusat tūc ad memoratū iudicē tā nomiati q̄ etiā creatoris[r] ꝺsona relatiōe curāte quā si suscipe vl confirmare[s] distulerit sciat se.xx.li.auri cō dēnatōe plectēdum. Jdem au.

¶Non pōt quis seruire per substitutū nisi id habeat p̄uilegiū vel sit illustris.h.d.bar.

n Ull⁹[t] q̄ nexu generis curie tenek obnoxi⁹ p substitutā quā

r fic est nūc antiq̄or

o Comitiue.i.comes eoz q̄ sunt i p̄to ordine cum biēnio steterit antiquior vt hic, adhuc tamē est curialis

p Ide curie cū pōt quis ꝺmittere si ad curiā nō redeat.h.d.bar.

q Cognitoris.i.p̄sidis.

r Resultantē.s.decurionē resistentē r fic no.q̄ in defectū iudicis sz alicui facere se iudicē.vt no.s.de iudi.l.null⁹.alk nō.sz suū ius amitteret.vt in ar.ꝺ.ff.qđ me.cā.l. extat.r.d.l.null⁹.vt.s.de iur fis.phibitū.tūc ergo aut cōtulerat se ad militiā armatā.r ꝺuenik sub magistro militū: aut ad aliā.r tūc sub p̄side terre in quā aufugit nō sub eo qui p̄est militie iermi.vt.s.vbi ō cur. vel cohar.l.i.ff. Jtē facit.s. si ser. exp.ve.l.ij.r.ff. de ope.no.nū.l.i.i pā. r.s. vbi decu. vel cohar.l.i.

s Tres menses. no.spāle ꝺ.l.s. de iudi.pperandū. q̄ dicit ō triēnio.vt r alia spālia sunt.vt ibi no.in pā.

t Pena extraordiaria.

v Debiū.alk de bitis.alk ppriis.

x Jq̄s decurio. militiā armatā vel inermem.

y Tpis.ēt.xl.an. nō vk q̄ p̄scribatur.vt.s. de p̄scri. xxx.an.l. p̄scriptione.sz ꝺ.j.ō cohar. l.si cohartak.q̄ dicit p̄scri.xxx.an. Sed pōt dici vbi fuit ad aliā militiā tūc.xxx.annis vbi nō fuit tūc secus.

z Statū.decurionat⁹ vl dicas.i. militiaz primaveriorē pz.r fa.j.ō agri. r cēn.cū satis.§.i r.j.de fabri.l.iiij. Jtē fa.j.qñ r q̄b⁹ q̄rta ps.l.fi.§.nullo obstaclo.ꝺ.so. vt ibi.

a Lexādrinis. p̄cipalib⁹.i. decurionib⁹ vel similes.vt.j.e.l.q̄libet

b Peregrinationis.i.per qđ cōguntur exire terri torij.vt subij cit. r s.de aduo. diuer. iud.l.q̄ necessario nisi fit publica vtilitas.vt.s.e. curialis vltra. Nihilominꝰ.i.nō iō magis

a Cura.oz em̄ facere q̄ alij decuriones seu p̄cipales

b Et prim⁹.i.tiro qui primo nunc eligitur.

c Expletis.que subeāt decuriōes.

seu decurio ꝛ subest ei cui subsunt alij. vt. j. in fi. ꝛ. s. e. l. curiales qui ꝛ facit. j. l. proxima.

Q Cinq. summates. erāt qnq. ꝛ vocabāt summates qsi summi qui pērāt curie decurionū in illa terra. f Censem. ad hoc e. l. omnes iudices. g Defendāt. nā agūt p patria et defendebant. s. e. l. i. pcuratores.

h Dispēdijs. no. crimē pecunialit puniri rōne psone

i Estimabunt. cū eligent ad qō. j. ō pfes. l. magistros. ꝛ. j. de muri. l. fi qs ꝛ de tironi. l. fi. et facit. j. l. proxi.

k Cum ciuilib. ꝛ. j. psonalibus fuit em vt curial. et sic fecit q alij curiales.

l Iniurijs. aks in iurijs aks in viris ꝛ fa. s. l. pri. ꝛ. j. de fun. rei pri. l. eux q.

m Cōsequant. p scribit ergo curia bonos nō malos vt sit electio ō bono nō de malo. vt s. l. prox.

n Si quos. hyponema grecū ē ꝛ vna dictō latine significat nominatores aliquorū ad publicas fūctiōes. vl ver illi qui accipiebant ī ēphiteosim publica pdia. nā emponema. i. melioratō accipiebāt est ad meliorandū. vt s. de iur emphi. l. fi. in prin.

o Graphi. iō subijcit quasi scriptura q in talib ōctibus est necessaria vt. s. e. ti. l. i.

p Cēalis. no. ad qō. s. qñ puo. ñ ē ne. venales.

q Utriusq. i. nominatis. ꝛ nomiationis.

r Creatoris. aks creator. ꝛ aks creationis.

s Cōfirmare. no. qsupior cōfirmat qō facit iferior ad qō in aut. de defē. cui. §. interz.

cūcq psonā curiales impleat functiones sed ipse per se debitum patrie munus exoluat. et si spectabili dignitate decorat[a] sit nisi hoc ei spāli bñficio sit cōcessuz. hi vero q honorario titulo illustrē dignitatē psecuti sunt p substitutos piculo suaꝝ facultatuz curie muneribus satisfacere nō vetētur. Imp. a. leo. au.

n Egb doxotheū virū illustrē et totā ei subām necq hirreneū virū spectabilē tribunū et notariū ꝛ si ate paternas illustres dignitates nat ē vllā inq̄etudinē p curiali genere ꝛ ditōne sustinere decreuim. Liberos cq eoꝝ q vl iā sint vel futuri eorūcq posteros quotiēscūcq cōtinuata tēpoꝝ ꝛ successionū ppetuitate nascent a ditōe curiali ꝛ fūctione eē liberos lege diue memorie iuliani q de materno curialiū anthiocene ciuitat genere pmulgata ē nihil ī psona viri illustris doxothei vl viri spectabilis hirrenei vl aduers facultatē eoꝝ vel aduersus liberos eorūdē q vel iā nati sunt vl postmodū quoquo tpe nascētur vel aduersus sbās eoꝝ roboris vel iuris hitura circa alias sane vniuersas psoās de mō gener ad memorate āthiocene ciuitatis tātūmō curiā ptinentes eādem legē precipimus obtinere propriam firmitatem.

Qui est obligat curie rōne originis eā declinare nō potest ꝛ si curia nō molestauerit patrez filium molestare nō poterit. h. o. bar.

s Ille q ex filia decu Idē. au. rionis anthiocene splēdidissime ciuitatis ꝛ pre q nulli alteri ciuitat munijs obeat s creat ē sub examine puicialis iudicis vel sponte ofessus vel certe cōuict fuerit q ex filia sit curial pgenit et albo decurionū ascript fuerit nullā sibi superesse facultatē negāde b vel euitāde ditōis existimet et curialem nō spernari fortunā aui materni sui pretēret nec dubitet se muneribus curialib subiacere q si quē curia de qua pñs sanctio loq̄t natū ex filia curialis mimē pm pstitā ordinationē sibi sociādū curauerit plē ei pulsare nl

si curialis fuit illustris. vt hic subijcit. ꝛ. s. ō epi. ꝛ cle. l. ad fil'itudinez qō hodie corrigit in illis casib quos habes. j. e. l. fi. ꝛ. l. pe. ꝛ. ff. qō me. cau. illud. ꝛ de ofti. pe. q aūt. §. i. ꝛ de arbi. l. labeo. §. fi. itē si prim fit iutil supponit ali. vt. j. de prin. agē. in re. l. agētes. in fi. ꝛ. s. de sacrosan. ec. l. qui sub ptextu. itē ar. ō. s. ō na. li. l. si qs sem. in fi. ꝛ. s. de epi. ꝛ cle. q̄sq. ꝛ ī aut.

lo mō penit pokit nec eiz patimur quentionē eiusmodi ptermisso filio quē curialis filia ediderat a nepote vel pronepote vl vlterius icipere k.

o Octitij l viri clarissi Idē. au. mi iubem m fortunā sup curiali cōditōne nullomō inq̄etandā nec facultatib n ei sz eo q hmōi conamē iuerit sacrilegij penā luitur omnes o q p pactā illustrē p admistratōnē vl adhuc in ea posito pri suo gignūt a curialiū itertōe defendēt vna cū pactis sine dubio substātijs qs cū psona pris a curiali nexu liberas eē nemo dissimulet. Imp. zeno. a.

n Eminez q er his q obnoxij curie constituti ab initio felicissimi nre pietatis ipij r comitū patorū nre vl pissime auguste ptis seu comitū largitōnū vl comitis domesticoꝝ qstoris vl mgri officioꝝ lz ad actū administratois gerēdū puecti sunt vel ī posterū puehent ad hoc curialium munerū laqos volum euitare. Sz obligatos cū liberis suis qncūqs s pgenitis ꝛ facultatib suis p adm istrationē depositā curie cōmoditatibus inseruire nisi forte alijs priuilegijs sup hoc legibus cognitū muniant. Nā alia vniuersa legitia vel ex cōstitutōib data k priuilegia integra volum illibataq̄z fuari. Ne tñ indulti honores iane nomē retinet videant dignitatū titulis potiāt per substitutos v suarū pic'o facultatuz curialib munerib ñdētes hēantq̄z integra illibataq̄z priuilegia dignitatis. Eos vo q vl pfatas dignitates ātē iūtiū nostri iperij psecuti sūt cū facultatib suis ēt p eā dignitatē pgenit filijs a curialib nexib vl honore decreuim liberari. Hos aūt q quocūqz tpe patricij vl cōsules aut psulares facti sūt aut ī posterū fuerit: aut magistri militū vl prefectip torio oriētis vel illirici vel vrbis admistratōez i actu positi qñqz gessere aut p ea gesserit oīmō cum facultatib suis p eā dignitatez pgenitis filijs a curiarū nexib vl honore decernimus liberari.

ascriptīcios. itē fallit pp priuilegiuz. vt h subijcit ꝛ. j. e. l. neminē. itē ar. ō. fic ꝛ. j. e. l. docticij.

h Egb. no. q hec lex ē specialis q b princeps vult. vt insti. de iur. natu. §. plane fic. ꝛ. j. e. l. docticij. nec est idē i alijs lz in corpe iuris sit redacta. ꝛ fic est ō. s. de nouo co. cō. §. pe. sed hoc spāle q sic princeps vult. vt ibi no.

c Et si. i. quāuis.

d Mat est ad hoc. ff. e. lij. §. in filijs.

e Liberos. liberi dñr vl q ad trinepotez posteri i infinitū a binde. vt. ff. de gradib. l. iurisco sult. §. parentes.

f Juliani. q. ē. s. l. eos in dul. q dicit ex q filij ñ trahūt p ditionez prīs ad aliquā ciuitatē q tūc matrē saltē sequūt. vñ cū b ñ trahūt originē p prez videbant trahēt p mrez p illā. l. qō hic remouet.

g Ille debeat. q nō legitimus. vt. s. e. l. eos.

h Negāde. semel em cōfessus vel cōuict nō pōt resilire. vt. b. ꝛ. s. ō ñ nupe. l. generaliter. ꝛ. l. cū fidē. ō exec. rei iu. l. fi. ꝛ ar. ō. s. de li. ca. l. interrogatā. ꝛ. ff. de ofe. l. cuz fidei cōmissum.

i Nihilominus. i. nō iō magis.

k Incipe. in. vnū filiū p termissa cōuentiōe prīs fic. s. de reuo. do. l. i. ꝛ fi.

l Octicij. ppriuz nomē ꝛ idē in eo q i dotheo statuit. vt. s. eo. l. necq.

m Jubemus monemus aks iubem. aks vtrūcq

n Facultatibus. repete super.

o Cuituro. nā disputat ꝛc. vt ꝛ. s. de diuer. rescri. l. sacri. de crīe sacrile. l. disputari. ꝛ. j. vt dign. ordo serue. l. i. ꝛ de ero. mil. an. l. hac lege. ꝛ ē pena hui crīs. ff. ad. l. iul. pecu. l. sacrilegij.

p Illustrē dicti docticij q ꝛ clarissimis. vt. s. ꝛ illustri aliqñ fuit

q Eminē. hec. l. respicit vltimā ptē rubrice. ꝛ zeno loquit. ꝛ i quo statu ienit eos dimittit. vt ꝛ. C. si fu ex. ve. l. moueoz. ꝛ ab initio. i. p itiū adept ē. l. dignitatē.

r Impij. accipe infra ad actū ꝛc. ꝛ no. q hec prima ps vsq illuc eos ꝛc. corrigit p. l. j. pri.

s Ñcūcq. istō qñcūnq strictius q sonet intelligendū est. vt. j. de fab. i. l. iij. vt sic sit sensus. siue ātē dignitatē siue postea dū tñ p patris naturalē fortunā. py. m. vt. j. e. ti. l. fi.

t Data. vt. s. pri. l. neq do. l. si ille,

v Substitutos. ad hoc. s. e. l. null

q̄.cū ocor.ſuis.itē facit in auk.vt ordi.pre. r Etiā poſt repete cum.

x Quocūq;.i.ſiue añ nr̄z īperiū ſiue p⁹.r p⁹ repete.cū r fa.j.l.pr.r.j.l.fi.

y Jue exhibitiōe.vt.s̄ l.pri. r Certas.q.d.nō oēs.vt.s̄.l. pri.§.b̄ aūt. d Eos.ēt hic refer t principiū.l.ſupior̄. a Ab initio.loquebak em̄ d illis q̄ erāt adepti has dignitates ab initio.i.poſt initiū impij ēt āteq̄ fieret ꝓſtitutio.r ſic ad p terita tpa trahebak.

b His etem̄.bñ dico corrigi his em̄ rc.

c Per illuſtrēiecce oēs ſuperiores admīſtratores dicūtur illuſtres.

d Acquiſitū,quo advanū nomē.

e Seruari.ſ.in plenum.

f Cōceſſa.ſ.ante zenonē

a Potiank.vt nō teneātur ſeruire p ſubſtitutū.r ſic b̄ corrigik ī aliquo.s̄.e.l.null⁹ b Et ſi.i.q̄uis

c Eandē.nō ergo ex toto tollik lex zenōis ſz tm̄ in his q̄ ſūt adepti dignitates p̄dictas ante prīcipiū iperij r factā ꝓſtitutionē ſz totū reducik ad illō qō.j.e.ti.pri.dk.

d Excitare.vt.s̄.ō.le. et cōſti.l.leges.r.s̄.ō fi. inſtru.l.compationes.

Urialib⁹.hec.l.tractat quō curiales liberētur a fortuna curie r ſic reſpicit vltimā ptē rubrice.r facit.s̄.e.l.nemo.

f Si q̄ſ pkfa.vl̄ filiuſſa. vt.j.de cōſul.l.fi. r no.q̄ nēo fit patrici⁹ niſi a natura habuit aliā dignitatē.vt.j.ō ꝓſul.l. ātepe. itē no.q̄.xij.numerāk dignitates q̄b⁹ liberank a curia r eedē liberant a papo.vt ī auk.cō.q̄ ō dignitati.r due prīe hic poſite liberāt ſola electione vt hic ſubjēcit r ſm b̄ nō ob.s̄.de na.li.l.cōmuniū nā ibi ſola dignitas fuit collata.

g Honorarij.ſine adminiſtratione.

h Ordinarij,vt adminiſtrent.&c.

i Cōſularis.ille ē ꝓſularis cui dak dignitas ꝓſulis cui ſi ſupaddak adminiſtratiō nō dr̄ addi dignitas.vt.j.ō ꝓſu.l.pe.r q̄ ꝓſul ſtatī p⁹ principē ponik in inſtris:vt ī auk. vt p̄.no.ipe.rc.vt in auk. ꝓſti.q̄ ō de dig.in prīn.

k Prefectorū.p diuerſas dioceſeos.vt ī autē. cōſti.q̄ de dig.i prī.r.§.i. ibi r no.q̄ nos.rc.p̄tor ordinēt ō q̄.j.ſpālit dic. l Urbicariam.vtriuſq̄ rome.vt.j.de prīui.verb.con.l.i. m Cōditionis.ſ.curialis.Accur.

n Ediderit.vt fa. s̄.l. prī.r.j.de prī. agē.in re.l.q̄cūq̄.r.s̄.de liber.r.e.l i.l.ij.r.s̄.de.nup.l.īpialis.§.his illō.r ō li.cā.l.fi.r.ff.ō ſena.l.emāncipatū §.i.ſz ar.ō.j.e.ti.l.ſenatores.ī fi.r.ff.e.l.iij.§.in filijs.r ō pe.l.moris.§.iſte. r ſunt hec ar.ad feudū vt delictū patris non noceat filio iā nato vel nonceat. o Prefecture.q̄ſtoris.ſi hēas prefecturā queſtoris.i queſtor ſm razonem,als p̄mie r tūc ſub.patroni qō ē.j.r ſm hoc dignitas aduocatiōis in foro q̄ſtoris libera vt r alij fiſci.vt ſubjēcit q̄ erāt duo p ſingl̄os ānos .vt.s̄.ō aduo.di.iu.l.ſācim⁹.r.l.binos. Tam pfecture.pūctū loco copule r ak.ē ptura r ē ſenſus.i.pfect⁹ oriētis ſm razo.r aks pfecturā r tūc dic proni dico tā rc.r fz b̄ bñ ſubjēcit vbicarie.q.ī foro pfec.vr.aduocati.r b hēat aks opteret dici repetitū.ō eo.qr.s̄.ō eo

Impera.anaſta.au.

d Jue⁹ memorie zenonis ſacratiſſimā cōſtitutōnē q̄ de curialibus p⁹ certas r excelſas admīſtratōnes ſeu dignitates ꝓditōis nexu liberādis lata ē i hac pte tm̄mō duximus corrigēdā q̄ cauek eos ēt⁹ q̄ añ eādē ꝓſtitutionē ab initio[a] tñ eiuſdē diue recordatōis zenōis impij comites priuata nr̄e vel pijſſime auguſte ptis ſeu comites priuata largitionū vel comites domeſticor̄ q̄ſtoris aut mgri officior̄ lz ad actū admīſtratōis geredū ꝓuecti ſunt mini me curialiū munerr̄ laqueos ob hoc euitare:ſz obligatos cū liberis ſuis q̄ncūq̄ pgēit r facultatib⁹ ſuis p⁹ admīſtrationē depoſitā curie cōmoditatib⁹ iſeruire niſi forte alijs priui legijs ſup hoc legib⁹ cognit̄ muniantur.his eteniz[b] q̄ memoratas adminiſtrationes vel vna ex his pegerūt nec nō liberis:et reb⁹ eor̄ bñficium q̄ añ p illuſtrē[c] adminiſtratōnē pactā eis acq̄ſitū[d] ē i tactū illibatūq; iubem⁹ ſuari[e] vt relaxatione ꝓditionis:r numerū curialiū p anteriores principales diſpōes ſibi cōceſſa[k] tā ipſi q̄ liberi eor̄ poſt hmōi adminiſtrationē adeptā ꝓcreati vna cū prōgenitis ſuis ſubſtātijs potiank[a] r ſi[b] ꝓtigit eos p⁹ diue mēorie zenōis ꝓſtōnez ſiue p ſe ſiū p ſubſtitutos ſuos curie ꝓpetētia mūera ſubjſſe eādē[c] vz cōſtōnē diue mēorie zenōis ex die quo ꝓmulgata ē ſuas vires obtinēte.cū ꝓuenit leges futuris regulas ꝓponere nō p̄teritis calūnias excitare[d].

Jmperator iuſti.augu.

c Urialib⁹[e] ꝓſortijs ꝓſulētes cē ſem⁹ vt nemo ſibi blādiak r certis modis ſe liberū eē exiſtimet ſz p nr̄a forma tm̄mō ſciat poſſe libertatē ſibi curialis ꝓpetere cōditōis oib⁹ ank ior̄ib⁹ mōis quos nō ꝓprehēdit pñs ſanctio ex pīti die antiquādis.Si q̄s[f] igik vel ſūmū pficiat⁹ honorē fuerit ꝓſecut⁹ ſiue inſulis ꝓſulat⁹ honorarij[g] aut ordinarij[h] fuerit applicat⁹ vel cōſul vel cōſularis[i] effi

ciak ſeu pfector̄[k] pretorio ifulas ſuſceperit gubernādas vl̄ vbicariā[l] ipo tñ actu meruerit pfecturā necnō magiſtri militi officiū gerēdū ſuſcepit is gaudeat ſe hmōi ꝓditōis[m] eē exorte añ liberū cū ſuis facultatib⁹ ſuaq̄ poſteritate quā poſtq̄ meruerit dignitatē l̄ actū geſſerit ediderit[n] añrior̄ib⁹ filijs i ꝓditōe pſtina remāneāt ſuris tā pfecture[o] q̄ſtoris q̄ viri eloquētiſſimi fiſci patroni tā[p] pfecture q̄ oriētalib⁹ r illiricianis pſidet ſedibus q̄ vbicarie nexib⁹ curie liberā tur[q] cū ad fiſci[r] patronatū puenerit vna cū ſubſtātijs et liber⁊ ſuis quos vel āte habuerit vel poſtq̄[s] ad eum dē gradū ꝓuecti ſunt. Viri ēt clariſſimi principes agētiū[t] in reb⁹ curie libertatē ex ātiq̄s legib⁹ ꝓſecuti ſūt et viri ſpectabiles primi ſacri ſcrinij noſtre mēorie[v] r ſacrar̄ ep̄lar̄ necnō ſacri ſcrinij libellor̄ ſacrorūq̄ cognitionū et diſpōnū cū ſubſtātijs ſuis r liberis quos p⁹ emerſa ſtipēdia ſuſcepint[k]. hoc ēt nos corroborātes ī tuitu labor̄ quos multo longo plī roq̄⁹ tpe ptulerit intactū illibatūq; cōſeruam⁹ vt hi oēs fortuna curiali liberēk cū ſua ſbā ſuaq; ſobole[z] ſm ea q̄ p̄dixim⁹ ex euo[x] ēt ſequēte pgenitos[y] antea nulli⁹ futuri fiſci patroni liberos ꝓcedim⁹ liberādos vt ne qō ſūmis apicib⁹ dignitatū ñ ē ꝓceſſū[a] b⁹ alij ſibi audeāt vēdicar̄ ſz pgeniti[b] filij āteq̄ ad fiſci patronatū puenerit i ꝓditōe priſtina remaneāt a lijs āt mōis q̄ his q̄s ſingulati enumerauim⁹ ſiue legib⁹ ātiq̄s ꝓhēnſi ſunt q̄lis erat is quez ex trib⁹[c] maribus ꝓceſſū fuerat āte patri maxio ſe natui ſociare ſiue ꝓhēſi āterioribus ſcitis nō fuerāt liberatōnē cōpetere cuidā curialis fortūe nullo patimur mō ſz ſiue pragmatica ſanctio ſuper h⁹ pceſſit ſiue ſnia eminētiſſime pfecture ſiue ali⁹ modus q̄cūq̄ excogitat⁹ ē oia ea pēit⁹ vacuari r p infectis hēri:r curialia corpa ſuis reddi ciuitatib⁹ r ſubſtātijs eor̄ ſubiacer̄ nulla excuſatōe eis penit⁹ ꝓpetēte.

titū.ō eo.qr.s̄.ō eo dixit añ vel p⁹ dignitatē hita prōnat⁹ r fz b̄ no. ad uocatos pfectorū hr̄e idē priuilegiū qō aduocati fiſci. vt.s̄.ō aduo.diiu. l.p⁹ duos vel plan⁹ r petit ſi q̄s fuerit cōſecut⁹ bonorē pfectur̄ q̄ſtoris rc.r plana r q̄ ſubjēcit cuz ad fiſci. rc pōt legi cū ſupiori r iferiori lr̄a.

q Liberank.b ex antiq̄s legib⁹.

r Cū ad fiſci.hoc referk ad eū articulū.vbi ō b̄ mō dixi

s Poſtq̄ hoc ex antiq̄s legib⁹ hodie ſecus,vt.j.ō.ex euo.

t Principes agētiū.hi ſunt decorati dignitate pconſulat⁹ r in ſcriptis cōueniank r nō ſatisdāt iudicio ſiſti. vt.j.ō prin.agē.in re.l.iij.r fi.in fi.

v Noſtre memorie. ob hoc.ſ. dicti pri.q̄ militabāt ī ſacris palatijs horū cū erat tria milia,erāt eī mīlites memorie ep̄larū.erāt eniz q̄ militabāt in libris memorie aliq̄ in libellis cognitiōalib⁹ r ſnis vt b̄ dr̄ hi excuſabank a ſordidis r alijs q̄buſdā muneribus. Itē nec cōueniebank niſi apō magiſtr̄ offi. itez finita adminiſtra. erāt comites ꝓfiſtorij.vt.j.ō pr ſa.ſcri.l.iij.r.iiij.r. l.primo s.r.l.i ſacris. r Succeperit,repete ex antiq̄s legib⁹ ſunt liberati.hinc ēt rc.

y Prolixo. tēpe ad q̄ō.s̄.de offi.ma.off.l.ij. z Sobole.ante vel p⁹ dignitatē nata r Ex euo.i.ab hoc tempore in antea. ꝓ Progenitos.i. ante dignitatem patris aduocatiōis fiſci vel alia de ſuperioribus.

a Mō ē ꝓceſſuz.vt in q̄nq̄ pris notat̄ hac.l. b Progeniti āte ſ.dignitatē habitā patronat⁹ fiſci. c Ex tribus.ſic.s̄.ō adopti. l.cū adoptionis.inſti.de here.que ab inte.§.admonendi.

d Rubrica.Si ſeruus aut libert⁹ ad decurionatū aſpi.

e Jlibert⁹ aureor̄ p q̄ō habeк,vt ingenuus quo ad honores

vt.ff.de iur.aur.anulo.l.pe.ꝛ fi.qꝺ qualiter fiat notaui.ſ.de iure aure.anul.l.ij.ꝛ ibidē.l.i.qualiter natalibus hodie tamē hoc conſequi manumiſſus ex ipa manumiſſione ꝛ ſic nō habet locū hec lex vt in aut.vt lib.de ce.in prin. f Legis ſ.viſcelle q̄ punit in dāno extraor.cū infamia.vt.ſ.ad le.viſcel.l.i.q̄ hodie eſt correcta vt modo no.ſz filij liberti ſic. vt.j. de dig.l. libertor. itē clericali. vt. ſ de epi.ꝛ cle.l.iubem⁹ ſ.ſeruos

Si ſeruus aut libertus ad decurionatum aſpirauerit.

¶Libertus qui nō hz ius anulorū aureor nec eſt reſtitutus natalib⁹ cū pena remoueatur a curia.h.d.bar.

10 Reſes edilitate. quorum erat officiuz edes cuſtodire.vt.ff. de lo.pu.fru.l. ediles ꝛ.ff.ꝺ pe.ꝛ con.rei vē.l.letōs.ꝛ no.ff. ꝺ edi.edi.l.i.i pri.

b Congruenti.ꝛ dño ſi fuit ignoraſſ reddit vt ſubijcit.

i Proceſſit. dño ignorante.

lz Subiugabit. ſ intra. xxx. dies ex quo ſciueris eū ad talē dignitatē promotū poſtea ei nō audiens imo liber ꝛ ingenu⁹ erit nullo iure pronatus ſuato quē admodū ſi te ſciēte ab initio foret adept⁹: ſz ipe antea fruct ſi dign⁹ appareat aut ea tāq̄ idign⁹ ſpoliabit exiſtens nihilomin⁹ liber ꝛ ingenu⁹. vt.j.q̄ mi. inō poſ.l.pe. ꝛ fi.b ita ſi ad dignitatē nā ſec⁹ ſi ad ciuilia munera ſeruū aſpirare cōceſſerit. nā ſeru⁹ tūc ofiſcabit cū ꝺberib⁹ ꝛ dñs p his oib⁹ q̄ fuus male egit ꝺſtrict⁹ tenebit.vt.j. ꝺ ta. l.generali.p. Itez b ꝺba ſi q̄nquenniuz non trāſiuerit a die mortis matris als non ſubiugabit.vt.ſ.ne de ſta defun.l.ſi mater.ꝛ fa.ad hoc.C ꝺ ſer. fu.l.fi.ꝛ de ſu.ꝛ le. exlibera.ꝛ ꝺ li.cā l.ſi mutat.ꝛ.ff.ꝺ re iu.l.in his.ꝛ.j. de

8 Impera.diocle.ꝛ maxi.[1]

s Si libert⁹ vel ius aur.[c]anulor adept⁹ nō eſt vel natalib⁹ ſuis nō reſtitut⁹ pſes puicie nō tm curie pticipare nō pmittat ſz iuxta legis[f] ſeueritatē cōgruēti pena vlciſcetur.

¶Si ſeru⁹ ſciētis patit ſe ad dignitatez vocari remouebitur ꝛ punitur.ſi aūt ignorātis reuocabitur tantū.h.d.bar.

10 Reſes puicie ſi eū qui edilitate[s] fungit ſeruū tuū eē cognouerit. ſiq̄ꝺē nō ignarū ꝺditōnis ſue ad edilitatē aſpiraſſe pſpexerit ob violatā ſeruili macula curie dignitatē cōgruēti[b] pēa afficiet. Si vo cū opione publica mak ei⁹ p libera hē rek ex decurione procreat⁹ ad capeſcēdū honorē erroꝛe lapſus pceſſit[i] ꝺño tuo eū ſubiugabit[k].

De prediis decurionum ſine decreto non alienandis[l].

¶Decuriones nō poſſunt vendere bona īmobilia ſine decreto alias nō valet vēditio emptor pdit pciū ꝛ reſtituit rē cū fructib⁹.h.d.bar.

s Si q̄s[m] decurio/ Impa.val. nū vl ruſtica p̄dia vel vrbana vēditor neceſſitate[n] coact⁹ adīcit interpellet iudicē cōpetētē[a] oēſcz cās ſigillatiz quib⁹ ſtrāgulak[b] exponat et ita demū diſtrahēde poſſeſſionis facultatē accipiat ſi alienatōnis neceſſitatē pbauerit. Infirma[c] eiz vēditio erit ſi hec fuerit forma negleca: ita eiz fiet vt nec īmoderat⁹[ꝺ] vēditor. n[c] ept. cuiuſcūq̄ ſit ꝺditōis inueniak īuſt⁹. Beniqz nihil erit poſt modū quo vēditor vel circūuētū ſe iſidijs vel oppreſſuz potētia ꝺpatoris q̄ri ꝺbeat[e] q̄n q̄ꝺē[f] ſub fide actorū ꝛ de neceſſitate diſtrahēt ꝛ ꝺ volūtate patuerit cōparātis. Ꝺ ſi q̄s ꝺ vetitū occult⁹ molitōib⁹ p ſuppoſitas[g] fraude pſonas cuiuſlibz loci quē tm ei ꝺcurio diſtrahebat ꝺpatō extiterit ſciat ſe pcio quod dedit eē p̄uatū[h] et locū quē ꝺpauit cū fru/

[1] agri.ꝛ cen.l.colonos.ꝛ.ff.de offi.pre.l.barbarius.

l Rubrica. De prediis decurionū ſine decreto nō alienandis.

m s Q̄s. ex hac.l. pōt notari q̄ vēditio rei facta a curiali nō tenet niſi ſit facta cū auctoritate iudic⁹ qō tm hodie nō obſeruat i ciuitatib⁹ lōbardie. lz ꝺ eberet obſeruari. cū ipator hoc ꝛc. n Neceſſitate rei familiar⁹. ꝺ q̄ nēcate loquit. C. ꝺ reſcin. ven.l.non iccirco. a Competentem preſidez. vt.j.l.fi.in fi. et.j. de vē.re.ciui.l.ij.in fi.

b Strāgulak.i. vēdit ꝛ loq̄tur hirōice q̄ſi male ē q̄ vēdit. ſz neceſſitas cogit. ſic.ff.ad ſil .l.i.§.occiſor. c Infirma. ſic.ff.ꝺ re.eo. magis §.ſi es. ꝺ Immoderat⁹. i. ſine cā. e Debeat. ſic.ff. q̄ me. cā.l.fi.ꝛ.ſ.de trāſ.l.trāſactionē. f Quādoq̄dem .i. q̄.

g Suppoſitas. ſic.ſ. q̄ me. cā.l.ſi per impreſſionē. de auc. tuto. pupill⁹ §.i. h Priuatū. ſic.ſ. de rei vē. ſi fundū. ꝛ.l. domū. ꝛ.j. de agri. ꝛ cē. l. quēadmodū. ꝛ.ſ. ꝺ fi.inſt. ꝛ iuſ haſte fiſca.l. i. ꝛ.ſ. ꝺ pre.xxx. an.l.i. ſed ar. ꝺ.j.ſi lic.ha.metro.l.i.

ctibus eſſe reſtituendum.

¶Vēditio rer ꝛ liberatio ꝺbitor ad curiā pti nentiū non ꝺz fieri ſine ꝺcreto curie ꝛ q̄cquid redigik ꝺz reuolui ad curiā. ꝛ eodem mod o ꝺebent fieri locationes.h.d.bar

n Ec vēditō[i] Impa.the.au. rei hꝺitarie curie acq̄ſite aut ꝺbitoris hereditarij q̄ ſoluerit liberato alik admittēda ē niſi apꝺ acta[k] toti⁹ vel maior[l] ptis ordinis itercedēte ꝺcreto ieūdi ꝺct⁹ vel diſſoluē de obligatōis cā pbek. Ita eiz ad id quod ex ea redigik ad p̄dior inbem⁹ ꝺpatōez expēdi q̄z redditus oēs ſicut dictū[m] ē eiuſdē curie publicis mūerib⁹ q̄[n] ſolatio[o] egere ꝺſtiterit iuſtiſſime huabūk ex ꝺſenſu oīm maxie ditior vel[p] idonea[q] fideiuſſione oblata ꝺductorib⁹ eligendis.

¶Decuriones nō pñt vendere ſine decreto alios aūt cōtract⁹ nō ꝓhibētur celebrare ꝛ decretū nō pōt interponi niſi de cōſenſu maioris p tis decurionū.h.d.bar.

c Vriales vēde Imp.zeno.a. re q̄dē res īmobiles vel mancipia ruſtica ꝓhibem⁹ ſine inkpoſitō ne decreti[r] ꝺnatōes vero vel pmutatōes vel quoſlz alios ēt ſine decreto pmittim⁹[s] celebrare ꝺct⁹ qm ꝛ ſacre cōſtitutōes q̄ ſup hoc a retro pncipib⁹ late ſunt i plurimis ſuis pribus de p̄cio nō redihēdo[t] locute ſūt vt ex hoc aptiſſime dek intelligi[v] ſolū emptiōis decurionib⁹ ſine decreto iterdictū fuiſſe ꝺctū cū tm vēditō ne[x] intercedēte vt dictū ē decretū agitur nihil eos q̄ vel ab his ꝺpant diſpēdiū cuiuſcūq̄ pſone vel cauſe vl theatralis[y] liberalitatis noie q̄ frequēk fieri ꝺz ſuſtinek decernim⁹ nec ex tabella[z] decretū ſcitari ſz curialiū vl maior[l] ꝛ pti curie relatōe currēte⁹ ſine vlla malignitate referētiū vl dā no ꝺhētiū ad ꝺfirmādā ēptionē cōpetētis iudicis[a] pferri ſententiā[b].

Mñ et q̄ꝺ q̄rta ps debek ex bonis decurionū ꝛ ꝺ mō diſtribuēdis eor.

¶Si extraneus ſuccedit alicui decurioni debet curia habere quartam.h.d.bar

s Si decurionū Impa.theo. ꝺſortio ſit alien⁹[ꝺ] q̄ curiali ſucceſſit cōpetēt⁹ eidē[e] iuris ſiue ex aſſe

cōtra ius commune dicit decretū in vēditiōe exigi ergo non trahitur ad ꝺſequēs. vt.C.ꝺ pig.l.in quor. t Nō redibēdo. ſi q̄s emerit ſine hac forma. vt.ſ.l.i.in fi.cū ꝺcor. v Intelligi. nā in vēditiōe eſt pciū nō in alijs ꝺctib⁹. vt.ff.de ꝺhē.em.l.ij.§.i. ꝛ ē fic.C.de teſt.l.nō codicillum.

e Conditione. intercedēte neceſſitate nō ſponte. vt.ſ.l.i.

y Theatralis. aliq̄ꝺ emptores taliū p̄dior quenerāt dare ad ludū theatri. z Tabella. al's tabellio alias tabella. i. per delegatū q̄z q̄ cauſe ꝛc. vt.ff.de offi.procō. nec q̄cquā.§.i. ꝛ Maioris partis. ſic.ſ.l. pr.

ꝺ Currente per circulū. vt in aut de defen. ciui. §. interim.

a Judicis ordinarij. b Sententiā. i. decretū.

c Quãdo ꝛ q̃bus q̃rta pars. ꝛc. debeꝯ qñ debeꝯ. ꝛ q̃d qñ est heres non curialis vl qñ curiał. sed nõ in totũ. vt. j. l. i. ꝛ. l. ij. in ꝑn. ꝛ. l. iij. in ꝑn. quib⁹ debeꝯ. rñ. curialib⁹. j. l. ij. in ꝑn. qualiꝯ distribuaꝯ. i. diuidaꝯ inter curiam et heredes qõ habes. j. ti. i. l. ij. §. i.

J decurionũ. alien⁹. i. nõ curialis successit curiali. vt. j. e. l. pri. in pri.

c Eidez. s. curiali. vel ei⁹ heredi põt. itẽ excipe q̃sdã alias psonas. vt. j. e. l. ij. §. fz ꝛ si. ꝛ. §. extraneũ

f Heres. ꝺ iure ciuili ex testõ vel ab intestato.

g Bonorũue. possessor de iure ꝓtorio.

h Curia. i. petita curia. vt. s. de na. li. cõ. §. e. ꝛ. j. ꝺ his qui spon. mu. su. l. fi. ꝛ no. optime. nam fz py. ius petendi triptituz est nã aliud est bonuz aliud est melius aliud optimũ bonum est ex quo tiñ est exceptio. vt. s. ꝺ usur. l. q̃uis meli⁹ ex quo tiñ iudicis offi. ẽ petitio. vt. j. e. l. in bone fidei. optimũ est qꝺ ẽ vndiq̃ ex oĩb⁹ suis ꝓtib⁹ circũuallatũ qꝺ ẽt petitionẽ inducit ꝑ actõnẽ vt hic. ꝛ. s. ꝺ. titu. l. i.

Eminim⁹. emissa le. vt. s. l. pri.

l Ad quẽcunq̃. excipe. vt. j. in fi. l. §. fz ꝛ fi. ꝛ. §. ex neũ. q̃ videꝯ cõtra.

l Sz multi. i. curiales q̃ bus deferꝯ dicta quarta

m Particulaz. s. quartã rei. ñc. C. ꝺ inoffi. te. si q̃s in suo ibi appellat masculã quartã.

n Participib⁹. i. heredib⁹. ꝛ no. ar. ꝓpessimos ꝛ maliuolos coheredes q̃ ppꝯ vni⁹ minimã portionẽ vel alteri⁹ maximã inuidiã minutati puto ꝑ sulcos hereditatẽ diuidere vl ẽt ꝑ particas cupiunt. oz igiꝯ ex vniuersitate diuisio fieri q̃ vulgari fmõe apꝺ italicos dicꝯ in grosso fz py. ꝛ ꝑ b fa. C. ad. l. fal. l. ij. ꝛ qꝺ ibi no.

o Negam⁹. ñc. s. ꝺ in. fi. l. phibitũ. ꝛ. l. ꝺ fensiõis.

p Totis. i. oĩbus.

q In sortiũ. sic dictuz a sorte substãtia sic diuisa sorte dirimeꝯ si aꝯ nõ conueniat vtrũ curia q̃drãt⁹ an coheredes vl fideicõmissarij dozdrãt⁹ electionẽ habeãt vt is ꝓferatur quẽ sors ꝓtulit in eligendo. vt. s. coĩa de le. l. fi. in ꝓin. nisi forte sit vxor defuncti que successit vel ex testõ vel ab intestato per bo. pos. vñ vir ꝛ vxor. vt s. vñ vir ꝛ vxor. l. i. cui circa illã sortez spãli ꝓuilegio option ꝺcedit. vt. s. ꝺ his q̃ se ꝺfe. habeꝯ tñ alias q̃ illi ẽ option ꝺmittẽda q̃ maiorẽ ꝓtẽ i rẽ ꝓpẽ noscit. vt. s. ꝺ don. l. si nim⁹. §. si autẽ. ar. ff. fa. her. certe. ꝛ. l. si q̃. p. q̃ sunt s. itẽ ad idẽ. ff. fini. re. l. de

modo. sed aliter intelligitur. item aliꝯ daꝯ vni electio alia ex causa vt. j. de metal. l. ij. que est quarta.

r Naturale. quippe non sic. ff. ꝺ. le. ij. l. cũ pr. §. dulcissimis. ꝛ de admi. tu. l. iij. §. apparet. ꝛ de ser. vr. pre. l. un re cõi. fz ar. s. ff. prox so. l. marito. itẽ facit. ff. de tute. l. in eos.

a Mõ totũ. sic. ff. cõmo. l. si vt. §. fi.

b Officiunt. s. q̃ alij prodest. ꝛ nemini nocet. sicut. j. de ꝓpo. sacri cu. l. fi. et. s. de preci. impe. offe. l. rescripta. ꝛ no. q̃ indu. ciꝯ h q̃ ꝓ re immobili nõ agitur ad exhibẽdũ qꝺ ꝑ se pz vt hic dicit

c Credi oportere sic. s. ꝺ fideius. l. fi. in auꝯ. de colla. §. sup. ꝛ. j. pr. §.

d Quid enim diuitias sic. ff. ad. l. aquil. si q̃s te. §. pe. ꝛ. s. de ali. pu. prec. l. iij.

e Jurata fide. sic s. pr. §. ꝛ est ꝑ ar. q̃ prox iuramẽto patefiat bona heredibus. itẽ vasalli feuda. sic. s. de his q̃ ad ec. cõ. l. pũti. §. sic vbi.

f Cõpellanꝯ. sic. C. ad. l. iul. ꝺ vi. pu. l. tutoris.

g Estimatio. s. si diuidi nõ possunt

h Trãsactões. si res sit dubia. aliꝯ nõ. ar. s. de trãsac. l. preses.

i Curialiũ. i. q̃ filij sũt curiales ad qꝺ ẽ sequẽs filiturdo. sic est s. j. ti. i. l. i. in ꝑn. soluevt ibi

k Cẽsuim⁹. vt. s. in ꝑn. hui⁹ le.

l Principali. i. decurioni. seu curiali vt. s. de decu. l. qui libe.

m Dñium. nõ ꝺz eniz curia quartã.

n Alienũ. j. ti. i. l. i in pri. s. fo. vt ibi. triẽnij. q̃driẽnio q̃rta stetit in suspẽso

o Fructib⁹ adij enciaꝯ hic vñ mrimoniũ vinculo pene aliquaten⁹ astringi. sic sunt ar. s. de inuti. stip. libera. ꝛ ff. de ver. ob. l. ticia ꝛ. l. stipulatio fctã sic ꝛ. ff. de ꝺdi. ꝛ de mõ. ticio. §. i. ibi hui⁹ ic. sue. ꝛc.

p Cõseruaꝯ. hoc casu. cuz nõ nubit curiali cũ curia hz q̃rtã. at q̃n nubit curiali curia

q nihil hz. vt h ꝺz. ꝛ sic nõ ẽ loc⁹ huiusmõi iura mẽto.

J q̃s curialib⁹. vl filisb⁹. vl ꝑ ꝛ vt pz ex sequẽtibus.

siue ex pte heres[k] sit bonorũue[s] possessor partem quartam iure optimo a curia[h] peti decernimus.

¶ Curiales debẽt habere quartã extraneo succedẽte curiali nõ tñ de singulis reb⁹ fz facta omnũ diuisione. put hec. l. exprimit. h. d. bar.

Eminim⁹ nup emisi Jdẽ. a. sa[l] lege diuali portionẽ q̃rtaz de facultatib⁹ curialiũ fati mun⁹ i plentiũ que ex qualibet nouissima volũtate vel ab itestato etiã ad quẽ cũq̃[k] ꝑterq̃ si ad filios curiales deferanꝯ curialiũ deputasse corporib⁹ fz multi[l] tanq̃ corrũpẽdi totius patrimonij occasione captata vniuscuiusq̃ rei sibi ꝓticulã[m] vẽdicando: adeo totas dilacerãt facultates vt dũ ꝓticipib⁹[n] relictaꝝ opũ nocere cupiunt sua q̃ iura ꝑcipitẽt quoꝝ nimiã licentiã puida dispõe refrenãtes ipsis q̃dẽ curialib⁹ occupãdi sua auctoritate res mortui copiã denegamus[o] lheres aũt ad quẽ ab itestato vel ex postrema volũtate directi vel fideicõmissarijs verbis decurrit hereditas oẽ primoniũ qꝺ relictũ ẽ inptes q̃tuor didi ꝑcuret vt ꝛb⁹ totiꝑ isortiũ[q] casumq̃ deductis vel curie q̃drãtis vel heredi aut fideicõmissario ꝑ vniuersitatẽ ꝺ q̃drãtis electio ex sorti felicitate ꝓtigat: ita. s. vt ꝑfati successores et curia ꝑmiscui reruz dñi liberabũtur icõmõ. Naturale[r] q̃ppe vitiũ ẽ negligi qꝺ cõit⁹ possidetur vt q̃ se habere nihil q̃ nõ totũ[a] hẽat arbitreꝯ deniq̃ suã quoq̃ ptẽ corrũpi patiꝯ dũ iuidet aliene fz vbi q̃rta ps bonoꝝ mortui curie debet offerri mobiles q̃dẽ res q̃ nec latere facile pñt nec cuiq̃ si diligẽter offi ciũ[b] sub aspectu ẽt curialiũ estimari didiq̃ cõcedim⁹: mobiles aũt res vl se mouẽtes vl instrumẽta vl si q̃d ẽt i hmõi iure ꝺsistat in mediũ ꝑferri diuulgariq̃ nõ patimur fz iuratis successorib⁹ cũ apud se diligẽter existimauerit q̃ quãticq̃ sint ꝑcij facultates credi oportere[c] decernim⁹ quiꝺ eiz tã duꝝ tãq̃ ihũanũ ẽ q̃ publicatõne põpaq̃ reꝝ familiariũ ꝛ pauptatis detegi vilitatẽ ꝛ inuidie pateꝯ diuitias. Jn exigendis vero debitꝭ si ꝑciũ qꝺ ꝓ quarta pte actõnũ curie cõperit successores põstare nolue rint cautionib⁹ iurata fide[e] platis i

medium vnusquisq̃ a debitoribus conuenienter sibi exigat portionẽ. Eque ex diuerso es alienũ si cui defunct⁹ fuerat obligat⁹ tã idẽ successores q̃ curia ꝑ sua sorte fstituere cõpellãk[f] q̃ si sepe dicti successores sacz sibi crediderit excusandũ: tũc vero ad similitudinẽ reꝝ immobiliũ diligẽtior curialib⁹ oim reꝝ indago ꝑbebiꝯ. s. vt vniuersis mortui facultatib⁹ i apto ppositis vel estimatio[s] reꝝ vel diuisio sb pñtia curialiũ celebreꝯ. Jn oib⁹ ãt casib⁹ vbi q̃rta ps curie ꝓpetit trãsactiones[t] interpositas firmas illibatasq̃ manere decernimus.

¶ Descẽdẽtes masculi curiales vel femine nupte curialibus vel extranei curiales succedant in totum non curiales vel curialib⁹ nõ nupte quartaz dare curie debẽt ꝛ cui nubant trienniũ expectatur. h. d. bar.

Ad filioꝝ vero curialiũ[i] vel nepotũ ac ꝑ nepotũ. s. decurionũ filitudinẽ ad q̃s integras opes puenire cẽsuim⁹[k] filiã quinetiã nepotẽ prone poteꝯ ue principali[l] eiusdẽ ciuitat⁹ vñ pr au⁹ vel ꝓau⁹ oriꝯ nuptã vel ab intestato reꝝ vel ex dispõe vltime volũtatis q̃sitaꝝ integrũ nullaq̃ ptẽ minutũ dñiũ[m] hre sacim⁹. Qꝺ si p⁹ parẽtũ obitũ inueniaꝯ inupte vel vidue ipuberib⁹ q̃dẽ p⁹ trãsactã pubertatẽ in alijs vero q̃ pubertatẽ excesserint vel ẽt in viduis p mortẽ pareꝯ triẽniũ dũtaxat volum⁹ expectari vt interiz q̃rta portio suspẽsa apꝺ eã si in matrimonio curialis eiusdez ciuitat⁹ fuerit collocata ꝑpetuo iuꝛ ꝑmaneat vel si intra id tps alienũ[n] eadẽ curia sortiaꝯ maritũ pẽitusue nupta nõ fuerit memorata ps tot⁹ substãtie curie cũ triẽnij tã vba. q̃ rustico[o] ꝓdioꝝ dũtaxat fructibus adijciãtur ita tñ vt ꝛ sacri tã de q̃titate q̃ ꝺ extimatõe reꝝ mobiliuz deqz actõib⁹ iferẽdis vl excipiẽdis sic in extraneis psonis dictũ ẽ rõ ꝓseruet[p] fz ꝛ si maꝯ mortui vel auia tpe q̃ filij⁹ nepos ue moriꝯ i ꝓuigio eiusdẽ ciuitat⁹ curiaꝯ iuẽta fuerit nec ipsas q̃dẽ patimur q̃rte portõis subiꝯ iactura extraneũ q̃netiã heredẽ ꝓpiq̃tat⁹ q̃dẽ iure discretũ tñ curie eiusdẽ citat⁹ obnoxiũ supradicte portionis dispendio liberamus.

Jmpator iusti. A.

p Cõseruaꝯ. hoc casu. cuz nõ nubit curiali cũ curia hz q̃rtã. at q̃n nubit curiali curia

q nihil hz. vt h ꝺz. ꝛ sic nõ ẽ locꝰ huiusmõi iura mẽto.

J q̃s curialib⁹. vl filisb⁹. vl ꝑ ꝛ vt pz ex sequẽtibus.

r Querela q̃ ẽ q̃rta lue portõis ab intestato iure isto, vt C. ỗ inof. te. l. cũ querit, sed iure aut. sec⁹. vt dic, C. de inoffi. te. aut. nouissima.

s Alijs, s. femininis vl' exneis. t Dinia legitima tñ omnibus cõputatis maribꝫ ⁊ femínis. v Masculis, in minima institutis. x Quarta. sic. j. de his q̃ spõte mu. su. l. fi. §. i, in aut. de na. li. curie depu. §. i. sz hodie nouiũ ciũ. vt ĩ aut. de triẽ. ⁊ se. §. excipiat. ⁊ qui. mo. naef. sui. §. si q̃s autẽ.

y Ex pmixtione. habent ergo p nihilo femine q̃ minus curiales habeãt quartã oĩuz nisi sit nupta curiali, vt. j. pri.

z Non migrauerit, i. nõ nupserint curiali.

a Extraneis, vel datiu⁹ vel ablatiuus.

b Jn reliquã ptẽ s. quartã quã pdicta debz hre instar maris curialis, vt j. pr. §. ⁊ generaliter.

a Theodosiane. q̃ est. s. l. pri. §. ad filiorum, volebat eñ illa nil ad curiam ptinere si talis est filia instituta q̃ sit nupta curiali. sz illud intelligit si ñ bi est totũ relictuz nõ si extraneo vel filie nõ nupte tali vt hic.

b Pximonij. toti⁹ si tñ põt auferri extraneis qz tñ habẽt alꝫ auferr q̃ hñt. ⁊ q̃ deficit nõ auferr filie vt subijcit si sunt filie nõ nupte ille institute, vt filij nõ curiar quõ auferr eis totũ. rñ. b quo ad curiã ⁊ quo ad curialẽ qui duas q̃rtas hñt integras vt, j. e. §. nullo, ⁊ b contra extraneos vel cõtra curiales q̃tũ est vltra quartam, sz inuenr filij nõ curiales vt habeant debitũ bonoꝝ subsidium. c Colligẽda. s. fit quarta subaudi ⁊ nõ filie dãda. d Quarte donatõne siue solã quartã siue etiã plus habeãt. e Per maritũ, sic, s. de natu, li. l. si quis. §. fi. ⁊. s. l. proꝫ. §. ad filiorum. ⁊ in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. ⁊ hic similiter. f Obierit, i. vt si nõ succedat solus curialis vel sola nupta curiali curia habeat quartã. ⁊ vnã curial' vel nupta curiali, alie autẽ due diuidãtur inter oĩes filios etiã curiales, vt argu. C. de bo. proscrip. l. fi. g Deũ ⁊ si quid. dixi filiuz marẽ habere integrã quartã ⁊ filiã curiali nuptã habere integraz quartã sic ẽt ⁊c. i. nihil. h Legẽ. p. l. ei supioꝛẽ. §. ad filioꝝ vide bat sufficere vnũ ẽ curialẽ. vel vnã filiã curiali nuptã. vt curia ĩ totũ excludat. sz nõ est ita si alij quib⁹ relicta sunt nõ curiales, qz tũc curialis quartã curie residuũ inter oĩs liberos diuidit, vt dixim⁹, ⁊. l. sem. p. si filij⁹, ⁊c. i Dignitate. qõ hodie ñ sit nisi p. xij. dignitates. vt. s. de decu. l. fi. k Occasiõe tali. de quali õz. s. de decu. l. nemo iudex. ⁊. l. si q̃s ỗcurio. nõ dico pscriptione ne sit p tra. s. de pscrip. xxx. an. l. prescriptione. ⁊. j. de agri, ⁊ cens. l. cum satis aprin. li. x.

Curiali, nã si non esset copulata curiali ñ possz dicere licet test. inoffi, minus haberet q̃rta.

b Vel filiab⁹, vz talib⁹ q̃ sunt nupte curiali.

c Sz alijs. q̃ nõ sunt curiales alꝫ sec⁹. vt. s. l. pr. in fine.

d Rubrica. De iponẽda lucra. ỗscri. alꝫ lucratiuis, a reb⁹ trãslatis. ti. lucratiuo alꝫ lucratioꝝ ⁊ sil'r exponit ⁊ dic dñaz inter hũc ⁊ supiorẽ ti. q̃a in supe. ti. q̃rta rei totius dat curie quatuor solidi tñ. itẽ illa q̃rta de oĩbus reb⁹. vt. s. ti. i. l. ij. hic. iiij. solidi de immobilib⁹ tñ vt in pn. hui⁹. itẽ ibi ỗ ti. successionis tñ hic de q̃libz ẽt interviuos p q̃ apparet q̃ q̃ñq̃ vtraq̃ descriptio cõcurrit. s. q̃ succedit curiali ab exneo.

e Descriptionis. i. impositiõis descriptione. i. pstatione. iiij siliquaruz.

f Siliquaꝝ. i. solidoruz qõ dic. vt. s. de epi. ⁊ cle. aut. sz hodie.

g Jugatiõib⁹. i. possessionib⁹ imobilib⁹. vel qz ad iugera metiũtur vl' qz iugo aranr. ⁊ dic sz. m. q̃ on⁹ descriptiõis siliquarũ ẽ qõ iponit q̃ñ curialis rẽ immobilẽ lucratioti. tradiderit vel reliq̃rit alicui q̃ sit eiusdẽ ordis ĩ eadẽ ciuitate. ⁊ imponit ipsi possessori lucrãti. vt j. §. res vero. ⁊c.

h Humanis. i. oĩb⁹ liberi. s. vl' huis. ⁊ qõ subijcit vl' p. i. i Vialiũ. s. rõnaliũ. nã certa idubitãt aialia int mobilia ỗ q̃b⁹ subijcit ptinẽtur. vt ỗ ver. si. l. mouentium.

k Maiores. i. supioꝛi linea ⁊ iferioꝛ lucras ĩ infinitũ. vt b subijcit. sz ppe vltra trinepotẽ ⁊ tritauũ cõprehẽdãt. vt. ff. de gra. l. iuriscõ. §. parẽtes. sz vt curiales nõ debere excusari. vt. s. ti. i. l. i. ⁊. ij. ⁊. §. ad filioꝝ. in pn. vl' b corrigit vl' illud in alia descriptiõe. s. q̃rte b filiquaꝝ vt in rubr. mõ no. ⁊ sic ẽ vna differẽtia int hũc ti. ⁊ illũ. l Nec inest imo. vt. s. ti. i. l. ij. §. q̃ si post. sz illõ in q̃rta istỗ in filiq̃s vt mõ pr. dixi. alij q̃ b corrigat. m Maiores. s. existẽtes in superiori linea. n Cõiunctis. i. diuersis mõis ỗiunctos puta ex pte pris vl' mris. o Debitũ naturale. no. sic. s. ỗ codi. l. fi. §. i. ⁊. ff. p so. l. er q̃a. ⁊. s. de cura. fu. l. fi. §. si naũr ppetuis. ⁊. ff. de bo. dã. l. cũ rõ. ⁊ ad. l. fal. pat. ⁊ in aut. de hered. ⁊ fal. §. i. ⁊. j. pr. ⁊ in aut. de tri. ⁊ se. §. i. p Cuius iure. sz hui⁹. l. q Deferũtur. s. ab itestato. r Curiale. qõ dat. n. lucratiuo. ⁊ no. on⁹ imponi lucrãti. vt ⁊. j. res vero. s Extraneos. ỗz quã doq̃ extrane⁹ q̃libz pter eũ q̃ hz in ptãte. vt dixi. §. ỗ re. vxo. actio. l. vna.

§.extraneū.ꝛ inſti.ō here.quali.ꝛ diffe.§.ſui.quādoqꝫ ille q̄ nullo modo eſt cognat⁹,vt in auc.ō here.ꝛ fal.§.ordinatū.ꝛ.C.de iu.do.l.fi.in p̄n, quādoqꝫ oīes p̄ter ſuperiorē ꝛ inferiorē lineā.vt h ꝛ.§.p̄xi.§.

t Immutari.inſt ꝛ excipe loca venerabilia.vt.§.de ſacroſan.ec.l.pe.q̄ ēt eſt ℨ. v Lucratiuas.l.hereditatis.lꝫ onera.qō ſec⁹ ē in legato.vt.ff mā.ſi hereditatem.

x Inſt viuos.ēt ſi aliq̄d in corde gerā mihi fieri: vt.ff.de cōdi.ob tur.cau. l.iij.§.q̄q̄.

y Sarcinā.i.on⁹ de p̄e ſtādis.iiij.filiquis.

z Donauit.āte nup.qō fit.qꝫ hodie āte ꝛ poſt dꝫ p̄pter nup.vt.C.ō dona. ante nup.l.fi.nō aūtoꝛicit ſpōſalitia.qꝫ illa ē lucra tiua.ꝛ q̄ p̄pter nup.dica tur p̄batur ſtatiꝫ cū ō do te dicat.

a Ad lucꝫ.exp̄cō vl̄ ex l.qꝫ aliq̄d mulier cōmitꝫ tat de his q̄ ſunt.§.de re pu.l.cōſenſu.

b Difficultatib⁹.ſic.ff. ſo.ma.l.ſi cū dotē.§.ſin ꝛ aūt in ſeuiſſimo.ꝛ.ff.ō iu re do.ſi is.§.ibi.itē fa.ff. de ac.ꝛ ob.ex p̄miſſione ꝛ de excep.do.l.apō.§.ſꝫ ſi mulier.ꝛ.ff.q̄.mo.pig. vel hypo.ſo.ſicut.§.ſi de bitoꝛ.ꝛ.ff.ſi q̄d i frau.pa. l.i.§.ſi libertus.

a Pōderib⁹.iiij.filiq̄ꝫ cauſis.§.hac.l.

b Trāſſeret.ſi nō ē ſolu tū q̄ſi ſi comitet rem ſicut on⁹ hypothece p̄teriti tri buti,vt.ff.de publica.l. imperatoꝛes.

c Imputet.nā tunc non ab alio ſꝫ a ſe decipit.vt ff.de rei vē.l.nā ſi ꝛ.ff.qō fal.tu.auc.l.i.§.ſi.nēo eſſi ꝛc.vt.ff.de re.iur.l. nemo vl̄.fa.ff.ō ac.emp.l.i.i ſi. itē fa.fꝫ p̄y.in auc.ō mo nachis.§.ſi q̄s aūt.ꝛ.§. de epi.audi.l.ſi legib⁹.ꝛ cō.vtri.iudi.l.ſi frat.ꝛ.ff. de lib.cā.l.i.imo.ꝛ.§. de ac.emp.l.ſi minoꝛ.ꝛ.§.ō. euic.ſi fundū.ꝛ.ff.ō odi. ſine cā.l.ſi.

d Cōſequat.a vēditoꝛe

e Sarcinā.i.onus.Ac.

f Primoꝛdiuꝫ.tituli.ex oꝛigine nāq̄ cuiuſlibꝫ ō

atqꝫ p̄dicte deſcriptōis grauamē excipe q̄ hereditatis legati fideicō miſſi iure i mortis cauſa donatōevl̄ cuiuſlꝫ poſtremevolūtatis arbitrio ad quēp̄tā ōlabūtur.Inſt viuos[k] ät donatō ſimplici liberalitate p̄fecta lucratiē merebit ꝛ nomē ꝛ ſarcinā[y] Si vero vl̄ ſocer futur⁹ filij vel ne potis vel p̄nepotis ſpōſe affinitatis coēūde cā ei donauerit[z] vl̄ parēs ēt filiā vel neptē vel p̄neptē curiali ſeu extraneo nubētē dotauerit lꝫ caſu mortis vel diuoꝛtij euētu res ei⁹ cui data ēvertat ad lucrū[a] nec inſt lucra tiuas numerabit nec deſcriptōis o neri ſubiacebit.Nec eiꝫ iuris opti mi ē matrimoniū cū tot tātiſq̄ ſuis difficultatib⁹[b] opp̄imat aduēticijs ēt cumulare pōderib⁹[a] Res vero q̄ memorat cauſis lucratie ſemel no mē exordiūq̄ ſortita ē licet ab eo q̄ ſuſcepat ad alterū emptōis vel cu iuſcūq̄ ℨct⁹ iure migrauerit cū p̄dicto deſcriptōis grauamie p̄culdu bio trāſferet[b] vt vel ſciēs ſibi īputet[c] q̄ accepit oneratā vel ſi ignoꝛauerit qō itereſt cōſeq̄t[d].Cōtra q̄ſi cuiuſlibet ℨct⁹ exordio lucratiui nomen euaſerit ꝛ ſi poſtea lucri titulo in do natū alicui⁹ ceciderit ſarcinā[e] mēoꝛa te deſcriptōis effugiet.nulla eim in hmōi cāis cōfuſionis intercedit oc caſio ſꝫ ad p̄moꝛdiū[f] tituli poſteri oꝛq̄ formet euēt⁹ niſi forte res decu riōis q̄ ad eū cuiuſlꝫ mrimonij iure p̄uenerit[g] ad alterū fuerit poſtrema ei⁹ volūtate vel ab iteſtato vl̄ inter viuos donatōe trāſlata:tē eiꝫ qꝫ ſe mel i p̄ſona cecidit p̄ncipal vetex ti tuloꝝ neq̄q̄ rōe p̄ſpecta cōditione et onus merebitur lucratiue.

De p̄bendo ſalario.

n Nlli ſalariū tribua tur ex iuribus reipublice niſi

Curiales fiſco.nō ciuitati.ꝛ hoc aūt eſt vex niſi publica ne ceſſitas exegerit.vt.§.de decu.l.curiales vltra.itē fꝫ p̄y.ni ſi rō icolat⁹ aliō ſuadet q̄ caſu fuabit.qō ē.j.ti.i.l.fi.ꝛ facit §.ō decu.l.q̄dā.ꝛ.ff.de decu.l.i.ꝛ de vaca.mu.l.ij.§.pe.ꝛ.§.ō edi.p̄ ua.l.ſi q̄s poſ.ꝛ de aduo.di.iu.l.ij. n Demonſtrauerint.ꝛ ita notari poſſit h q̄ i piū ē relinq̄re p̄o p̄riā patriā.

ei qui iubētibus nobis ſpecialiter[i] fuerit conſecutus[k].

Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit.

¶Omnes curiales reuocanſ ad ciuitatez ꝛ ad curiā ꝛ locus in quo rure habitāt publicaſ.bar.

c Curiales[m] oēs iu bemus interminatōe moneri ne ciuitates fugiāt aut deſerāt rus habitādi cā fundū quē ciuitati p̄tu lerint ſciētes fiſco eē ſociandū eoq̄ iure eē carituros cuius cā impios ſe patriam vitando demonſtrauerit[n].

De municipibus et oꝛiginarijs.

¶In loco oꝛiginis ꝛ incolat⁹ cogiſ quis ſubire munera.h.ō.bar.

c Um te bibliū[a] oꝛi gine icolā[b] āt apō beritios[c] eē p̄pōis merito apud vtraſq̄ ciuita tes mūerib⁹[d] fungi compelleris.

¶Soꝛtiſ q̄s foꝛ ex perſona ſui manumiſſoꝛis lꝫ de neceſſitate manumiſerit.h.ō.bar.

s Jvt p̄ponis[e] Impa.goꝛ.a. ea q̄ ex cā fideicōmiſſi te ma numiſerit ab ea libertatē iuſtā fue rit p̄ſecuta q̄ oꝛiginē ex p̄uicia eāta ria ducebat tu quouſq̄ ei⁹ ōditōis eiuſq̄ ciuitatis ius obtines vnde q̄ te manumiſit fuiteoꝝ eiꝫ ōditōez ſe qui ex cā fideicōmiſſi manumiſſis p̄ dē placuit q̄ libertatē p̄eſtiterint[f] ñ qui rogauerint[g].

¶Filij⁹ ſequitur oꝛiginē patris ꝛ nō matris ni ſi ex alia cā ciuitati mris ſit aſtrict⁹.h.ō.bar.

Imperatoꝛ Philippus.

f Lios[h] apud oꝛiginē p̄ris nō i mrna[i] ciuitate et ſi ibi nati ſūt ſi mō nō domicilijs[k] retineāt ad ho noꝛes ſeu mūera poſſe ōpelli explo rati iuris eſt. Impera.diocle.

o Riginel p̄opria nemineꝫ poſ ſe voluntate ſua eximi mani feſtum eſt. Impa.cōſt.

s Jquis vel ex maioꝛe vel ex mi noꝛe ciuitate oꝛiginez[m] ducit

Um te bi bliū.nomē ciuitatis ō q̄ p̄ponēs qōnez dicit ſe fuiſſe natū

b Incolā.hoc eſt qꝫ aliūde illuc ſūt cā p̄petuo habitādi. vt.j.ti.i.l.ciues.

c Bericios.i. ali am ciuitatē.

d Muneribus: nec nō municipali iuriſditioni pareꝛe vt.ff.e.icola vl̄ dic vt notaui.j.ti.i.l ci nes.ſed q̄d ſi vtraq̄ ciuitas munera ſimul imponat.rñ potioꝝ ē oꝛiginis cā.vt.ff.e.l.libert⁹. §.ij.ꝛ fa.j.ti.i.i p̄a.

Jvt p̄ponis titi⁹ fecit are thuſaz libertā ſeie heredez ꝛ rogauit de manumittēdo ſeruū ſuū.vt h ſer uus manumiſſus ſeq̄t domiciliū are thuſe qō ē idē qō ſeie nō aūt titij. vt ff.e.filij.

f Preſtiterint.qꝫ eoꝝ ſunt liberti nō teſtatoꝛis.vt inſt. de ſing.re per fideicō.re.§.pe.idē dicas ō eo cui directa in teſtō fuit relicta li bertas in caſu illo vbi nō teſtatoꝛis fit libert⁹ ſꝫ alteri⁹ q̄.ſ.petit bo na ſibi adīci.vt inſti.de eo cui li.cā bōa adīciūtur.§.i.ꝛ hēs idē.ff. e.l.libert⁹.§.ex cā.ſꝫ q̄d ſi heres nō manumiſit.ſꝫ p̄ decretū p̄toꝛis abſente herede:datū ad libertatē p̄uenit.rñ.ſi quidē ex rubꝛica ſe na.cō.h eſt factū qꝫ oꝛciu⁹ cui⁹ eſt libert⁹ teſtatoꝛis nō heredis ſe quit oꝛiginē.vt.ff.de fideicō.lib.l.cū ꝛo.§.ſubuētū.ſi āt ex damaſi ano ad libertatē p̄uenerit qō p̄inde hī ac ſi vt opteret māumiſſus eēt qꝫ eſſꝫ heres infās vl̄ furioſus.vl̄ filius hr̄dis ē libert⁹,ꝛ iō ei⁹ domiciliū ſequit.ff.ō fideicō.li.l.ne ciſantes.ꝛ fa.j.ti.i.ciues.ꝛ fa. ff.e.ei⁹.ꝛ.l.de iure.§.libertos.ꝛ.l.aſſumptio.§.ſi. g Rogaue rint.qꝫ nō manumiſerunt.

Lios p̄is.vbi.ſ.pater fuit nat⁹ vt h ꝛ.ff.e.aſſūptio.§.i.adeo.

ch si au⁹ fuit aliūde nō sequtur eū nepos. ar. oz nos q̄rerevbi adā natus fuit ch dz ager eē d amascen⁹. r no. q̄s nasci in ciuitate q̄ in territorio nascit. vt. ff. e. q̄ ex vico. itē dic filios legitimos r adoptiuos durāte adoptiōe. nā vulgo q̄siti matrē sequunt. vt. ff. e. l. ei⁹ q̄ victū r. l. ordinē. §. fi. r. l. si is. r. ff. d sta. ho. l. cū legitīe. itē no. originē ñ dici domiciliū p̄is maxime si fili⁹ alibi habitet. vt. ff. e. l. libert⁹. §. patris. r. l. assumptio. §. filius.

i Mō in mīna. et si ibi nati dic non sequunt vt mīnaz sz vt. ppria originē vt. j. l. pri. r. ff. e assumptio. i pri. itez b fallit. j. de mur. l. bi. r d agr. r mā. l. ex ingenuo. r. §. d decuri. l. nati. item rqñ priuilegiū hz origo mīna. vt. ff. e. l. i. r fa. ff. d dcu. l. exēplo. r. j. de ta. l. fi. itē quid d naturali legitimato p principē. rñ. idē qd i adoptiuo vt seq̄tur patrē. vt. C. de adop. l. in adop. et ff. e. ordine. §. fi.

k Domicilijs. et nisi inpdictis casibus. hoc ergo casu duob⁹ locis tenebit. vt. j. e. l. fi.

Origine. vt r ff. eo. l. assumptō. i pn. b aūt fallit ppt mīmoniū. vt. j. d mul. i q̄ lo. l. i. r. ff. ad munici. l. ft. §. idē rescripserunt. item quādo fit senator quo ad quid. vt. ff. e. l. filij. §. senator. r. l. municeps. q̄d i pīna forte sec⁹ ar. l. §. pri. sed certe illd ad matrē excipit ch nō paknā. vt ibi dixi. itē incolatui pōt bene renūciari. vt. ff. e. incola dūmō re r facto nō verbis tm̄. vt. ff. e. domiciliū. r fa. ff. de pac. l. ius agnatōis. r. ff. de reg. iur. l. iura. r. j. ppria originē vocat paternā. nā ppter suaz originē

Js q̄s originē. ppriā. vt. §. l. pri. m Duarū. q̄d autē sivtra ch ciuitas simul vocet. rñ. vt dixi. §. l. i. itē fallit hoc fm py. si publica sit necessitas. vt. §. de decu. l. curiales vltra. itē no. ch i duob⁹ locis hz domiciliū. fic. ff. e. si q̄s a plurib⁹. r. l. si q̄s instruct⁹. r. ff. d interdi. r re. l. relegator. §. dubitatū. r. ff. d mu. r ho. l. q̄ originē. i pn. itē ch ēt vilē terrā ppriā nō pōt q̄s deferre. ad qd. §. d obli. fallacit

o Rubrica. De incolis. r vbi rc. supiori ti. de originarijs. i. d his

Nūc gñaliter q̄lit istovl alijs mōis. r dic q̄d fit icola. vt. j. e. ciues

On tibi. suscepisti vt aio primo icolatui tenearis cui denuncia r ff. ad muni. l. incola. r de mu. r ho. l. q̄ originē. §. q̄ ad munera. r d iure imu. l. semp. §. hui⁹ circa. r. ff. de iudi. l. si q̄s postea. r. ff. de iuri. om. iu. l. cū q̄dā. q̄d aūt si dicat se trāstulisse. r ciuitas q̄ reuocat dic d. rñ. cognoscit preses q̄ppe citati reuocāti. vt. ff. ad mu. d iu. i pn.

Ec ipsi. credūtur. l. ex eo ch ibi stetit vt b. r. ff. d imur. l. lex corne. §. si tm̄. r j. l. pri. sz qz ibi pōrit seu deliqt hīe pīsumit domiciliuz vt. j. in fi. legis. t Cōstituerūt. qd pīsumit ex trāscursi ōe decennij vt. ff. de vsu. cū de in rē ver. r. §. de pe. here. si fili⁹. hz py. r hoc maxime si emat ibi domū vel possessionē idē tm̄ si cōducat. ar. ff. d iniur. l. lex coz. §. domum. quid autē si iuit ad domū hoc decennio. respondeo aut iuit vt cum denarijs rediret aut vt de suo recessu disponerz arg. ff. de cap. nihil. item nota hic aliquid ex tēpore factum vel nō factum pīsumi. sicut d. l. eū de in rē ver. r. l. si filius. r in aut. de resti. r ea q̄ pa. §. fi. r. j. de fun. pa. l. fi. itē qd de alio q̄ stat p. x. annos nō cā studij. rñ. idē vt pīsumat domiciliū aio ostitutū sec⁹ si miozi tpe. vt. j. l. pr. f Cōmeat. ēt plusq̄ decennū nō interpolati. vt. ff. de

seruī. l. seruitutes. itē nō aio ibi manēdi. vt. d. l. nihil. t Ratiōib⁹. qd ptingit multis modis. vt. j. e. l. ciues. v Mēdacīū. asseris eīm te ibi nō habere domiciliū. r tamē habes ad qd est. ff. e. l. assumptio. r sic hbis

Et nec fit nc desinit hre domiciliū. vt. ff. e. l. domiciliū. r no. §. ti. i. l. origīe

St vez in territorio q̄d sit dic. vt. ff. d ver. sig. l. pupillus. §. territoriū

e Stvez eos in territorio k alicuius ciuitatis cōmorātes velut icolas y ad subeūdaz munera vl ad capiendos honores non astringi.

C Propter solam possessionē q̄s non vocatur ad munera. h. d. bar.

c Um necz origiales Jm. au. neqz icolas vos eē mēorat⁹ ob solā⁹ domū vl possessionē lz de sbā decurionis a acq̄sita ē cā publici viri auctoritas mūerib⁹ b subiugarivos non sinet.

C Origo et domiciliū facit quē vocari ad munera nisi p priulegiū sit cōtrariū exp̄ssuz. h. d. b.

p Riulegio c Jdē augu. mar. spāli ciuitatis nō iterueniēte tm̄ originis d rōe ac domicilij voluntate e ad mūera ciuilia f quēcp vocari certissimū est. Jdem au.

s Jn patria s vxoris tue vel q̄libet alia domiciliū defixisti incolat⁹ iur te vltro eisdē ciuitatis muneribus obligasti. Jdē augu.

c Jues a quidē origo facit manumissio allectio b vel adoptio incolas vo sic r diu⁹ adrianus edicto suo mānifestissime declarauit domiciliū facit. et in eodē loco singulos hre domiciliū ñ ābigit vbi q̄s la

y Jncolas. q̄ non sunt icole. sz velut stantes i territorio q̄si nō sunt incole nisi q̄ stant in ciuitate fm quosdā qd ñ plz. vt. ff. d ver sig. pupill⁹. §. incola. sz dic ch hic domorant nō vt ibi hēant domicilium. vt. ff. si libert⁹. §. postlimi niū. r scire sec⁹. si aio ibi stādi hovel pīsumpro decenio qz tūc ē icola r cogit. vt. j. l. pri. r. §. l. pri. sola enim habitatio nō facit. sic nc dom⁹. vt. j. l. pr.

z Ad coeūda. ar. subeūda mūera. s. psonalia. vt. j. l. pri. no.

Uz necz. mēoratis qñ. s. si essetis cogeremini. vt. j. l. ciues.

o Ob solā. s. nō priui. ciuitatī dato aut laribus nō trāslat⁹. vt. ff. e. l. libertus. §. sola rō. r. §. sola. r. j. l. pri. r. l. ciues.

a Decuriōis. vt qz munerīs emit domū a decurio. bononie p qd vidēbat facili⁹ fieri bononiē sis municeps.

b Mūerib⁹. s. psonalib⁹ sed. pīmonialia pro his possessiōib⁹ q̄s ibi possidet subijre dz. vt. j. d mulie. in quo lo. rc. l. i. r no. ff. eo. libertus. §. sola rō.

Riulegio. pōt duob⁹ modis itelligi. vt qz ciuitas hēat priulegiū ch oēs habēres in illa ciuitate domū teneant munera subire. vl ch ēt originarij quidā vt legū doc. r decuriōes munera nō subeāt. d Origīnis pīne vel ppie nō materne. vt. §. ti. i. l. filios. e Volūtate. supple vel alijs cōib⁹ modis. vt. j. e. l. ciues. q. d. nō sola possessio. vt. §. neqz. itē nō sola habitatio. vt. §. e. ē vez nō origo materna: vt. §. ti. i. l. filios. sic tm̄. §. de iur. om. iu. l. §. f Ciuilia. psonalia al⁹ sec⁹. vt. §. l. cū neqz. r facit. §. de testa. si nō spāli. r. ff. e. libert⁹. §. sola.

Js in patria d fixisti. qd fit. vt. ff. e. l. domiciliū. et fieri pt. vt. §. ti. i. l. i. in fi. et. ff. eo. nō vtiqz. r de mu. r ho. l. ij. in pri.

Jues. dic ch municeps est gen⁹ ciuis r incola sunt spēs vt colligit ff. ad mu. l. i. r hic fit ciuis origine. i. ppria vel pīna. vt. §. ti. i. l. filios r. l. origine suo. itē manumissione. s. de sevel de patre suo facta. vt. ff. e. l. assumptio. §. pe. r. l. filij in pri. r. l. d iure. §. libertos. r si a plurib⁹ manumittit oīm originē sequit. vt. ff. e. si q̄s a pluribus. b Allectio. i. delatio honoris in aliqua ciuitate. vt. j. l. pri. vñ allecti. i. electi. vt. ff. de iure imu. l. pe. in fi. q̄d ergo d rufino guasco ptāte bononiēsi. rñ. py. idē vel dic allectio. s. de milite electo vbi stipēdia merent. vt. ff. e. l. municeps. §. fi. itē adoptōnē. s. ch diu durat. vt. ff. ad mu. l. origīe. §. f. icola xo dr. i. valde colēs r venerās. puicia i quā se dtulit. vtpote cū ppt eā alia reliqt vt tm̄. s. vtrobiqz hēat r eqlit domiciliū vt. ff. e. l. liberto. r. l. assūptō. §. iur. r fit icola ēt si in fritorio se dferat. vt. ff. d ñ. si. pupill⁹. §. icola. r not. ch icola fit solo aio fctō ei⁹ q̄ acq̄rit domiciliū at ciuis fit vl alt⁹ fctō tm̄ vl suo r alt⁹ vt in pdictis exēplis in pn. hui⁹. l. ēt fm hoc rōne patrie cōis fit ciuis nō icola vt. ff. ad mu. roma. sz in muliere vr ō qz icola fit. vt. ff. ad mu. l. fi. §. ij. r domiciliū hz sortiri. vt j. e. l. fi. r tm̄ ex alteri⁹ ēt fctō pēdet mīmoniū sz ipropē hz ibi incola. nā ciuis fit. sunt aūt q̄dā modi quib⁹ nec ciuis nec icola fit. r tm̄ ibi dueniēt rōne ōctus. itē rōne ordis clericat⁹ r rōne possessionis. vt not. ff. de iudi. heres absens. §. i. sed q̄d si q̄s est ciuis vel incola duobus locis vel altero ciuis r altero incola r ab vtroqz vocatur ad munera. rñ. qui prior vocat ad munera preferēt. vt. ff. de iudi. q̄ prior. q̄d si simul. rñ. si ad origi. terra illa pferēt: vt dueniāt. vt. ff. de le. i. hmōi. §. fi. r de vsur. quotiens duob⁹ vel sortiri eos de iu. q̄ prior. r. ff. e. libert⁹. pscriptio. al⁹ forte inuicē si impediāt donec oportebit. ar. cōia d le. l. fi. r d iudi. sz cū ābo

velgratificationi est loc⁹. vt. ff. de religio. ꝛ sump. fu. l. fi. ꝛ ꝺ leg. i. si quis
seruū. §. si ink. ꝛ. ff. de ꝺdi. inde. plane. ſ. vt elect⁹ eligat vl̄ deferē nobilio
ri ꝛ maiori ciuitati. vt arg. in auk. ꝺ her. ꝛ fal. §. si q̄s aūt uō. ꝛ in auk. ꝺ de
[fen. ci. §. interi. ꝛ. ff. de fi. instru. l. fi. ꝛ. C. de natu. libe. l. si q̄s. vl̄ qꝺ est veri⁹
ei est seruus qui minus mun⁹ imponit. ar. §. qui bo. ce. po. l. fi. ꝛ. ff. ꝺ pac.

maiorē. itē quoad q̄d est
ciuis vel incola. rñ. vt no
ff. e. l. assumptio. §. filius.

c Larē. i. aium habitan
di ꝑpetuo ꝛ habitet. naz
facto opus ē. vt. ff. e. do
miciliū. ꝛ hoc ēt si nō ha
beat ibi maiorē ptē rez.

d Sūmā. i. maximam. ꝛ
ꝺz summa si non habeat
alibi plus. vt. ff. e. l. assū
ptio. §. iure. sic ergo suffi
cit alterū ustorū. ſ. vl̄ larē
ꝺstituere vel summā rez
habeā. vt. §. vbi sena. vl̄
cla. l. ij. ꝛ fa. ff. ꝺ iudi. sed
ꝛ si suscep. §. si ea res. ꝛ j.
de his q̄ sp̄ō. mu. l. iij. i fi.
ꝛ de ver. sig. l. lege.

e Aduocet. ſ. eū nā si ali
quid ēq faciāt eū recede
re aut aīo redeūdi ꝛ ꝺz ꝑ
egrinatio: vt hic aut nō
ꝛ tunc est sine domicilio.
vt. ff. e. l. si q̄s instruct⁹.

Senatores. vbero
mana veteri vel no
ua.

g Uidētur. ꝛ habēt. sed
ꝛ primū retinent quo ad
honores nō munera: vt
ff. de senato. l. pe. ꝛ. ff. eo.
mūiceps. ꝛ no. domicili
um in ciuitate rōe digni
tatis. vt. §. l. pr. sz rōe cō
ꝑne nō est ciuis. vt. ff. e. roma. sed quo ad hoc possit ibi cōueniri ſm. h.

Ullieres. erigim⁹ cozuscant eīm ꝛc. sz ꝛ mater ꝑ filiū si fili⁹ vult ꝛ nur⁹
ꝑ socz. sz nō sozoz ꝑ fratrē nec filia radijs pris. vt i auk. de cōsu. §. si
ho. ꝛ j. de digni. l. mulieres. ꝛ. ff. ꝺ sena. l. femine. i Statuim⁹. vt. ff. ꝺ
iu. l. exigere. ꝛ. ff. ad muni. l. ij. ꝛ. l. fi. §. ij. ꝛ. l. ꝺ iure. §. ki. lz Priuate. vt
in dictis. legib⁹ ꝛin auk. de nup. §. nō tñ. col. iiij. l Mutam⁹. referas
ad primā ptē vl̄ dic ad scōaz. nā sequit scōi nō primiviri ad qꝺ no. §. ti. i.
origis ꝛ domicilij deferuntur honores ꝛ munera de his dicit vt nō cōti
nuētur. sed nec perpetuo excuset. ꝛ ideo subijcit de interuallis.

Sicut honores. honoz est administratio reip. cū gradu dignitatis qz
als est cū sumptu als sine sumptu. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. honoz. §. pe. ꝛ fi. ꝛ in. l.
quis de v tr acq. i pri. l. q̄d aūt si spōte vellz cōtinuare. rñ. nō pōt nisi
iul. ꝺ am. incidit. vt. §. ad. l. iul. de am. l. i. a p̄dic. excipe decurionatū. quia
cū est iopia. tūc eiz pōt ꝛ cogit. vt. ff. ꝺ mu. ꝛ ho. l. honoz. §. pe. ꝛ fi. ꝛ in. l.
q̄uis honoz sit ab alijs nō ꝑstat vacationē. vt. ff. de vaca. mu. l. ad decuri
onatū. itē qꝺ de mu. subijcit de mixto dicit itē ꝛ ꝺ mere psonali. ꝛ dic q̄d
fit. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. honoz. §. i. sz ꝺ primoniali mere dicit. nā ibi ꝓtinue
subeūt excusatōe oī cessante. vt. j. ti. i. ꝑ totū. itē ꝛ ꝺ illo muner qꝺ p̄cipa
lit respicit publicā vtilitatē de q̄ hēs exēpla. ff. ꝺ mu. ꝛ ho. l. i. ꝛ. l. fi. i p̄n.
si aūt priuatā p̄cipaliter vt tutela vl̄ cura tūc nec ab ipa vel alijs. vt. j. ꝺ
excu. mune. l. iij. nec alia ab illis nisi in casu vsq; ad annū. vt inst. de excu.
tu. §. itē q̄ reipu. itē alio. vt. j. e. ti. §. q̄ tutelā in fi. o Decuriones. ex q̄
bus eligūtur ad honores. vt. ff. ꝺ decu. l. honores. §. is q̄. ꝛ ad mixta mu
nera. vt. §. de decu. l. ad subeūda. sz quō erāt fimk in honore decurionat⁹
cū hoc ipm hic ꝓhibet. rñ. sine sumptu est ꝺcurionat⁹ nisi ad aliud mun⁹
vel honorē vocet. vel meli⁹ spāle est in ꝺcurionatu. vt. §. dixi. p Cō
tinuari. ꝓtinuatio ꝺz qñ idē denuo vocāt. itē qñ pat post filiū. itē qñ ecō
tra. itē multo magis si semel reuocet. ꝛ sic fili⁹ ꝑ p̄rem ꝛ eō: vt h̄ qꝺ si ē in
ptāte nō als. vt. j. ꝺ filijs f. ꝛ quēad. l. iij. itē nō frat ꝑ frez. vt. j. l. fi. nisi essz
ī ptāte eiusdē: vt hic qz in vna domo sunt. vt. ff. ꝺ mu. ꝛ ho. l. iij. §. si duo.

q Tpa. q̄ sunt. j. l. pr. r Mō alijs. ēt filio ꝑ p̄rem vel ecōtra non ꝓ
rē rerūq; ac fortūarū suarū summā ꝓstituit. vñ rursus nō sit decessurus
si nichil aduocet. vñ cū ꝑfect⁹ ē pe
regrinari videt qꝺ si redijt pegrina
ri iā destitit. Impera augu.

s Senatores si sacratissima vrbe
domicilium dignitatis habe
re videntur.

Impera. augu.

¶ Mulieres ex persona maritorū sortiūtur dignitates et forū. h. ꝺ. bar.

m Ulieres honore maritorum
erigim⁹ et genere nobilitam⁹
ꝛ forꝫ ex eoꝫ ꝑsona statuim⁹, sinau
tē minoris ordinis virꝫ postea sorti
te fuerint ꝓre dignitate ꝓuat⁹ po
steriores mariti sequunt cōditiones
et domiciliū mutam⁹.

De honoribus et muneribus non continuandis inter patrem et filiū: et de interuallis.

¶ Cōtinuatio bonorū et munerū impeditur in his qui sunt idē vel quasi interualla vero in his tñ q̄ sunt idē ꝑ. itē i dubio fideiussor nō tenet nisi ad id qꝺ principali pōt inīugi. h. ꝺ. bar.

s Sicut ꝛ hono Impa. aug.
res ꝛ munera cū pater ꝛ fili⁹
decuriones sunt in eadē domo ꝺti
nuari nō oportet ita vacationū cō
cessa tpa nō alias ꝑdesse possunt
q̄ his q̄ ad eos dē vel alios honores
eādemq; vel alia munera de nouo
vocant. ꝓ infante vero filio quez
decurionē esse voluisti quāq̄ fidem
tuā in posterꝫ astrinxeris tñ onera
sustinere nō cogeris cū ad ea que ē
mādari possunt voluntatem dedis
se videaris. Impa. gord.

a Ab honorib⁹ ad honores eos
dem quinquēnij datur vaca
tio trienn̄ vero ad alios legatiōe ꝛ
aūt ꝑfuncti bienn̄ vacatio ꝺcessa ē.

¶ Frater, ppter fratrē nō hz vacationē sed ꝓ
pter alios idoneos nondū grauatos recte exce
santur. h. ꝺ. bar.

Interualla tpoꝫ q̄⁹ in vni⁹ ꝑ
sona locū hnt fratrib⁹ lz cōia
possideāt bona mīme ꝑdesse freq̄n
ter cōstitutū est. Sane his missis q̄
nec dū functi muner⁹ ad hoc ido
nei cōstituti vocari debēt vos si ad
obsequium ciuilium muneruz repe
rit paruisse ne iteruz interpellemini
p̄ses p̄ouincie p̄ouidebit.

De muneribus patrimonioꝝ.

c Iulia mūera ꝑ Impera.
ordinē ꝑ mō fortūarū sustinē
da sunt. Idem aug.

legati. z Quiquēnij. pterq̄ si ad ꝺcurionatū vocet. vt no. §. l. ꝑ
ri. itē b nisi ī subsidiū. vt no. j. l. pri. ꝛ Legatōe. remota nō ꝓ
na. vt. ff. de le. filio. ꝛ. l. fili⁹. ꝛ. l. paul⁹ rūdit. in p̄in. ꝛ. §. iperatoz. itē
facit. ff. ad mu. libert⁹. §. ꝑscrip. ꝛ. l. diuus.

Interualla. q̄ sunt. §. l. pri. a Uni⁹. vel quasi uni⁹. vt no.
§. l. pri. b Fratrib⁹. lz decurionib⁹. ad qꝺ. §. de decur. l. licet. ꝛ
dic q; vel erāt emancipati vel pr̄ mortu⁹. vt no. §. l. i. sz q̄d de socijs
oiz bonoꝫ vt idē qꝺ i frib⁹ ſm pp. qz ipi fres dicūt. vt. ff. ꝑ socio ve
rū. sz ꝺ vt qz on⁹ ē cōe qꝺ nō fit i fratrib⁹. vt. ff. ꝑ socio. cū duob⁹. §
pōp. ꝛ. l. si fratres. §. idē pōp. itē ar. §. §. de diuer. rescrip. l. i.

c Sane. cōstrue sane p̄ses puicle. ne iteri ꝛc. ꝛ hoc dico missis
. i. vocat q̄ nec ꝛc. vel missis ad mun⁹ qꝺ i idē recidit ad qꝺ. j. ti. iij.
l. iij. ꝛ. §. de ꝺcur. l. q̄s tā ꝛ. ff. de le. sciēdū. §. pe. d Rubrica. De
mūerib⁹ pr̄imonioꝫ. de psonalib⁹ dixit in supioz ti. nūc de pr̄imo
niali. ꝛ dic mun⁹ trib⁹ modis vno donū. scōo on⁹ ꝛ sic vt hoc ti. ter
tio officiū ꝛ sic. §. ti. i. vt. ff. de ver. sig. mun⁹ trib⁹ modis. ꝛ. l. inf ꝺo
nū. ꝛ. l. mun⁹ ꝑpe. ꝛ. l. pupill⁹. §. mun⁹. itē distīgue. qz mun⁹ aliꝺ ꝑ
sonale aliꝺ pr̄imoniale ꝛ aliꝺ mixtū. psonale cū solicitudie psone
pr̄imōiale dispēdio rez ꝺmixtū ex vtroq; ꝑdit. qꝺ dic exēpla. ff. e.
l. i. ꝛ. l. fi. ī p̄n. ꝛ. §. pr̄imonioꝝ. ꝛ. §. mixta psonalia. alī. ſpiciunt pu
blicā vtilitatē p̄ncipaliť vt legatio ad sensus alis ad p̄uatā p̄ncipa
lit vt tutela. itē pr̄imoniale. aliꝺ idicit psois ꝑ reꝺ ꝛ ꝺ tñ ciuiꝺ
ꝛ incolis alis ipis possessionib⁹ ꝛ hoc ēt alienigenis q̄ mō aliq̄d ꝺ
possideāt. vt. ff. e. l. rescripto. §. fi. ꝛ. §. de an. ꝛ tribu. l. iij. ꝛ. j. e. l. ij.

c Julia oia pr̄imonialia psonalia et mixta ciuilia sunt. vt. ff.
de mu. ꝛ ho. l. fi. §. pe. ꝛ sic hec lex de oiꝺ dicit. nā in psonali
bus ē ordo ꝑ mō fortunaꝫ. i. put fortuna reddit aliquem
diuitē vel puidū. vt. §. de decur. l. ad subeūda. ꝛ. ff. de decur. l. bono
res. ꝛ. ff. e. honoz. §. ꝺ honorib⁹. ꝛ de albo scri. l. i. idē de mixti. vt. ff.
e. l. iij. §. p̄ses. ꝛ. d. l. honores. idē de mero patrimoniali vt ꝑ ordinē
id est nō vni tm̄ vt alius leuetur. item ſm facultates. j. ti. i. l. fi.

Unera. indicunt, que olim extraordinaria hodie ordinaria sūt vt. ſ. de superindicto. l. i.

b Nō ab oibus. etiā alienigenis: dūmodo aliqd possideāt ibi. vt no. in rub. ⁊ fac. ſ. de vec. omniū. ⁊. j. l. pr. ⁊. l. neq;. ⁊. l. pfessio. ⁊. l. etiam. ⁊. l. patrimoniorū. ⁊. l. fi.

Ali īmunitatez nota generaliter īmunitate concessa psonalia munera remitti. vt. j. ō exe. mu. p totuz. vt ff. de iu. īmuni. per totū. ⁊ de vac. mu. sed nō primonialia: vt h. q duob⁹ modis relaxantur primo spāli cōcessiōe primonialiuz vel alicui⁹ primonialis. vt. ff. de va. mu. l. sunt munera ⁊. j. de his q a pri. va. l. i. vl. l. scripta vt magistri liberaliū artiū: doctores legum: grāmatici: oratores: medici ⁊ philosophi: quib⁹ remittit mun⁹ hospitis recipiēdi. vt ff. e. l. i. ſ. fi. ⁊. j. de pfes, ⁊ med. medicos. itē militib⁹ et veteranis capitis ptatio remissa est vt. ff. e. l. fi. ſ. pe. itē veteranis cōcedit̄ ne fiant tributor exactores. vt ff. de primil. vete. l. fi. idēq; in alijs q nō patrimonijs idicunt. vt. ff. ō vaca. mu. l his muneribus, itē clerici. vt ſ. de epiſ. ⁊ cle. l. i. itez mulieres non subeunt t corpalia munera: lz sint patrimonialia: qz mixta qōdicas fm py. ſ. administrāda: sicut nec minores. vt. ff. e. l. ad rē. ⁊ adde distinctionē quā feci super rub. j. ō excu. mu.

d Hospites, qō est patrimoniale. vt. ff. e. l. iij. ſ. munus. itē facit ff. e. reſcripto. ſ. fi.

Munera q̄ primonijs publice vtilitatiſ gra idicūt[a] ab oib⁹[a] subeunda sunt. Jmpa. alexan.

q Ui īmunitatē[c] munez̄ pūblicorū ꝺsecuti sūt onera primoniorū sustinere debēt in quib⁹ causis ⁊ hospites[b] recipiendi sunt.

¶ Omnis alimentandi equos decurionū est patrimoniale. hoc dicit Barto.

Jmpa. Valen.

n Nvidet[e] abhorrere rōez sētētia q̄ pses puicie equos curiales[f] alere nō psonaz: ſz patrimonijs esse decreuit[g]: ⁊ tñ si iniqua ess̄z[h] cōmissio a te appellatōnis auxilio necessario permaneat[i].

¶ Nihil est qō tribuat excusationē a muneribus patrimonioz. hoc dicit Barto.

Impator ca.

n Exceptę[k] etatis: neq; nūero liberoz a muneribus[l] q̄ primonijorū sunt excusatōez q̄s hr̄e potest.

¶ Philosophi nō debent habere īmunitatez a muneribus patrimonialib⁹. h. ꝺ. Barto.

Impator dio.

p Rofessio[l] ⁊ ꝺsiderīū tuū interse discrepāt: nā cum philosophū te esse ꝓponas vinceris auaritia ⁊ rapacitate ⁊ onera q̄ primonio tuo iniunguntſol⁹[m] recusare conaris q̄ frustra te facere ⁊ ceteroz exēplo poteris edoceri.

¶ Minores non excusant̄ a muneribus patrimonialibus. h. ꝺ. Barto.

Idem aug.

c Tiā[n] minores etate primonijorū mūneribus⁹ ſbiugari solēt. vñ intelligis te frustra plenā īmunitatē desiderare cū munera q̄ ipēsas erigūt subire te necesse sit. Jmp. a.

n Ec ptestasie[o] vl sacerdotie[p] vl ō capitocie[q] iudicis mūnera corporalia sūt: sed tm̄ primonij esse nō ambigitur. Jmperator.

p Atrimoniorū[r] munera m̄lieres etiā sustinere debēt.

¶ Superindictiones sunt munera patrimonialia. hoc dicit Barto.

Jdez. a.

q Uantū ad extraordinarias[s] idictōes ptinet p̄ fidib⁹ significam⁹ vt oēs possessores[t] cekosq;[v] sciāt cōuenirip⁹ debere q̄nquidez cā primonij munera esse ꝺster: merito q; ab oibus⁹ agnosci debeant: quo facilius obsequijs publicis pareat[x]

Quēadmodū ciuilia mūera indicūt.

¶ Nō debet qs eodē tpe hr̄e plura officia. bar.

Jmperator augu.

c Um curatorē ad cogendas[z] angarias[2] creatū appellatōe[a] interposuisse, ꝓponas p̄ses prouincie si alterius[b] curie[c] te esse aliaduerterit ad alieni corpis mūera vocari nō sinet: qz ei⁹ patrie[d] oneribus respōdere debes cui te attributū esse cōmemoras. Jdez dio.

m Ioribus⁹[e] honoribus⁹ fūctos ad minores deuocari nō oportet rationis est. Jdem aug.

c Um te[f] oibus muneribus functū esse assueres ad eadē mu-

Rub. Quēadmodū ciuilia mūera indicunt. ciuilia dicunt oīa. vt ſ. t. l. i. in q̄bus inſpicit̄ psona ei⁹ q̄ iponit munus vl iudicis q; hēat illō offīm. vt. ſ. de iur. fis. sup creādis. ⁊ de decu. l. ij. ſcō inſpicit qō est. j. l. fi. tertio psona ei⁹ cui indicit. q̄rto origo natalium. q̄nto facultates. sexto cōsuetudo. vt. ff. de mu. ⁊ ho. l. hono. ſ. de honorib⁹. psona. ſ. vt sit habilis vel nō excusēt origo: vt honores ingenuoz nō ꝺferant liberto. vt. ſ. ad l. iul. vis. l. i. facultas vt sit sufficiēs muneri iniūcto. itē vij. vt potiores eligant. vt. ff. ō decu. l. honores. itē. viij. qō ōz. j. ij. nono qō ōz. j. l. i. decimo qō ōz. j l. pe. in psonalibus em̄ cōsiderant̄; sed in primonialibus nō oia

Um ad cogendas. i. colligendas.

2 Angarias, i. operas. vt. ſ. de sacrosan. ec. l. neminē.

a Appellatōez. qō fieri debet. vt. ff. qñ app. sit. l. i. ſ. alia cā.

b Alterius curie, al's curie al's curatōnis. ⁊ est sensus vt in vno offō elect⁹ nō cogat ad aliō ire donec finiat primū: vt hic. ⁊. j. de suscep. l. neminē. ⁊. ff. de va. mu. l. fi. ⁊ tūc hz interualla. vt. ſ. ti. iij. l. ij. al's est curie: ⁊ ē sensus vt decurio vni⁹ curie nō eligat ad mūera ad q̄ vocank alteri⁹ curie

c Curie. ad qō. ff. ō col. illi. l. i. ſ. fi. ꝺ Qz ei⁹ prie. i. ei⁹ honori. vl. i. ei⁹ curie one ⁊c, ſz fm pmū intellectū qd si ad duo mūera i eadē ciuitate vocat⁹ fuerit: nec appareat ad qō pri⁹. rñ. si idē noīato: vtriusq; ei⁹ sit electio q̄ elegit. vt ar. ff. ō ex. tu. si duas. i pn. si aūt sūt diuersi: tūc dic vt not. ſ. de

Ioribus⁹. fūctos ad q̄ nēo venit nisi hūerit mīores. vt cinco. l. ciues ff. ō mu. ⁊ ho. l. honor. ſ. gerēdoz. ⁊ no. hēri hic inspectōez in ascēdēdo. vt. ff. ō mu. ⁊ ho. vt gradatim nō descēdēdo ꝺferant honores vt h. ⁊ ad hoc. ff. de neg. ge. q̄ vtiliter. itē h nisi sit necessitas. vt. ꝺ. l. hō. in fi.

Um te, ſ. decurionū, ex q̄bus ad munera q̄s vocat̄ psonalia ⁊ mixta

q pub. vtilitate principaliꝝ indicunt. vt. ff. de decuri. honoꝛes. ℌ his qui

g Copia est. vt. s. ti. ij. l. fi. ꝛ. ff. ꝺ mu. ꝛ ho. l. honoꝛ. ℌ. fi. alꝫ sec⁹. ff. de mu. ꝛ ho. vt gradati. ℌ. quotiēs. ꝛ. ꝺ. l. honoꝛ. in fi. itē intervnū ꝛ aliꝺ debuit hꝫe interualla. vt. s. ti. ij. l. ij. imo ꝺ casu erit comes. vt. s. de decu. l. alexā/drinus

MAi Sumptuū. faciē doꝛ. nā facta cōputatō ne plꝰ soluis q̄ te tāgat

l Pꝛeses. cuius est of ficiū hoc facere. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. iij. ℌ. pſes

l Equalitatē. imo si de quantitate fiscaliū colla toꝛ dubitauerit: vl̄ de ra tōne possessionis ꝓ qua exigunt fiscaliū ꝺscripti onū custodes: vel per iu dicē puincialē: vl̄ per lo coꝛ eꝑm pferre cogunt: ꝛ fiscaliū ostendere q̄ti tatē: vt ſm equitatē vel qualitatē publice ꝺscri/ptōnis ꝓ virib⁹ patrimo nij possessoꝛes exigūtur. vt in auc. de coll. ℌ. hinc aūt iubem⁹. ꝓ. ꝓ. itez fa. s de anno. ꝛ tri. in fraudē.

m Censure. ꝓ eodē. i. cē sure de iure exigendi vel iuris stricti cēsure. i. equi tatis.

n Ordinē. est em̄ oꝛdo vt nuncvnū: nunc aliud nūc simul equaliꝫ: nō aūt vt vnū semꝑ grauet: vt ꝛ s. ti. i. l. i.

s Rubꝛi. De his qui sponte publica munera dixit de cogēdis: nūc de spontaneis: ꝛ dicas q̄ ī munis spōte decuriona tuꝝ suscipiēs oia mūera decurioni iniūgēda sub ire cogit̄ nisi pacto iuue tur. vt. j. e. l. i. ſꝫ aliꝺ mun⁹ suscipiēs in alijs nō pꝛe iudicat. vt. l. ij. ſꝫ in eo fic sibi ñ filijs. vt. l. iij. ꝛ. iuj. nisi naturalis curie offe/raī: nunc etiā liberis. vt j. l. fi. ℌ. fi.

Qꝺ Eterani. huius ꝺcessa que qualiꝫ cōcedunt. ꝺic. vt. s. t. ij. l. qui immu nitatem. habent autez ꝛ quedam pꝛiuilegia quo rum quidē ꝛ filijs eoꝝ cōcedunt. vt. ff. de pꝛiui. vete. ꝓ totū. ꝛ. ff. ꝺ vaca. mu. l. in honoꝛib⁹. ℌ. va/cationum.

nera si alioꝝ ciuiū copias ē q̄ obseq̄ is ciuilib⁹ fūgi pñt pſes puincie de/uocari te nō pmittet. Idem. au.

v Ltra b modū sūptuū i te mūeri/bus ciuilibus grauari leuaꝫ alio pſes k puincie nō patiek: ſz eq̄/litatez l tam iure q̄ censure m memoꝛ circa oꝛdinem n custodiet.

De his qui sponte publica mune/ra subeunt.

Qui patik se decurionē creari videk suo pꝛiui legio reuūciasse nisi sub pacto hoc pꝛiuilegiū ac ceptauerit saluo suo pꝛiuilegio. secus si aliū hoꝛ/nozem se eligi passus fuerit. ℌ. ꝺ. Barto.

Imperatoꝛ. a.

v Eterani b q̄ cū possent se tueri īmunitate his ꝺcessa ꝺcuriōes se fieri in pꝛiam suā redire maluerī ad excusatōez c quā relinquerāt nō pñt nisi certa lege ꝛ pacto seruāde īmunitatis vl̄ partē eius honoꝛis e agnouerint. Imperatoꝛ alexā.

q Ui public⁹ f muneris vacatōez hꝫ g si aliquē honoꝛē excepto ꝺcurionatu spōte suscepit ob id qꝺ patrie sue vtilitatib⁹ cesserit vel glo rie cupiditate paulisꝑ ius publicuꝫ relaxauerit cōpetens h pꝛiuilegium nō amittit. Imperatoꝛ. l.

q Ui cōditōni i nō obnoxius cu rialiquēlibet honoꝛē vl̄ munꝰ volūtate ꝓpꝛia in quacūq̄ gesserit ciuitate nullū ꝓiudiciū circa foꝛtu/nā suā statūq̄ k sustineat: ſz tā ipe q̄ liberi eius: ꝛ q̄ ex his in posteruꝫ ꝓ/creandi sunt ab oi hmōi nexu cum suis facultatib⁹ liberi alieniq̄ l pma neant: ita tamen vt si aliqua functō volentib⁹ eis fuerit iniūcta: ex q̄ ne cesse sit eos aliq̄ꝺ accipe m q̄ ex da/ta sibi pecunia in reliquis apꝺ eos mansisse ꝓstiterit soluētes sine vlla molestia vl̄ cōditionis sue foꝛmidi ne ꝺiscedāt n. si q̄s vero ex his o om/nia p ꝺcurionū munera vel functio nes vel honoꝛes nulla īminente ne cessitate ſz sua spōte pegit cum pꝛo

Qi publici. oīa cōpꝛehēdit. vt. ff. de mu. ꝛ ho. l. fi. ℌ. hec oīa

g Habet. qꝺ qualiter sit habes. s. ti. ij. l. vl.

h Cōpetens. ſ. in alijs: vel ēt in eodē si denuo vacarꝫ. vt. s. de ex cu. tu. l. volūtaria. ꝛ. ff. de pꝛiui. vete. l. ij. in fi. ꝛ. s. de epi. ſ. cle. autē. pbyteros. ꝛ. j. l. pꝛ. in pꝛin. ꝛ. ff. de va. mu. l. in honoꝛib⁹. ℌ. qui mu/neris. itez ad hoc q̄ ꝺicit ꝺcuriōa/tū. facit. s. de lati. libe. tol. l. vna. ℌ. ſz ꝛ si qui. ꝛ. ff. de pe nis. respiciendum circa pꝛin.

Qi cōditioni. nō em̄ est curia lis seu ꝺcurio.

l Suā. statumq̄ qui erat vt ad ta/lia ibi nō cogeret cū nō esset ciuis vl̄ incola. vt. s. de in/col. l. cum neq̄. in alijs ergo sibi nō pīudicat. ꝛ. s. l. pꝛi. Sz q̄ꝺ si curia/lis erat: ꝛ in illā ci uitatem talia egit R. reuocaī ad cu riā. vt. s. de decur. l. q̄ꝺ erelicta. ꝛ. l. ge neralis. ꝛ. l. si quis ꝺcurio. itē ꝛ tāq̄ vilis nō habz pꝛi/uilegiū ne subdaī tormentis. vt. j. de tab. l. ij. ꝛ sic pꝛeiu/dicat sibi in aliq̄. ꝛ facit. ff. de va. mu/ne. l. i. ℌ. pe.

l Ulienq̄ pma/neāt. si alia cā eos non vꝛgeat.

m Eos accipere. vt opus: puta pu blicū extruat.

n Discedant. vt alia. ſ. munera nō cogaīt subire

o Ex his. nō ob noxijs.

p Omnia. indi/stincte. ꝓ quos fit municeps: vt sub/ijcit. vt. s. ꝺ incol. ciues.

q Patrē. i. decu/rionē. vel ꝺicit. s. de decur. l. alexan/drinis.

Qs qui. ma/nebit. nō autē ipſi. vt. s. l. i. ꝛ. ij. et s. ꝺ decu. l. ij. ꝛ. iij.

sua liberalitate pꝛem⁹ ciuitatis i nq̄ voluntarius municeps apparebit: si hoc libuerit ei fieri ꝓstituiq̄ hac lege decernimus

Liber homo q̄ sponte curie seipm̄ tradidit se/ipm̄ obligat nō suos liberos q̄scunq̄ genitos, secus si naturalis filius se offerat. ℌ. ꝺ. Bar.

Imperatoꝛ Justinia.

e Os l q̄ curiali foꝛtuna liberi ꝓ stituti postea se curie cuiusc⁹/q̄ ciuitatis obtulerit ꝓfidere volu/mus q̄ posteritas eoꝝ nō solū tam pcreata: sed etiā post talez ꝺeditio nem pcreandi hmōi foꝛtuna libera manebit: siue spāliter sub hac lege curie se obtulerint vt ab his ꝺesce/ꝺentes tali foꝛtuna liberi pmaneāt siue nullā huius fecerint mentionē nullo audente ꝺicere q̄ nati vel cō/cepti post talem ꝺeditionē paternā cōditionē sequi ꝺebēt. hoc em̄ spāli beneficio ad alacꝛioꝛes omnes ad ꝓferendam ciuitatibus hmōi opi/tulationem ꝓstituere, pperauimus t ita tamen vt nec occasione quarte poꝛtionis bonoꝛum hmōi ꝺecurio nis quicūq̄ successoꝛes v ei⁹ aliquaꝫ inquietudinē patiaīt: vt pote libe/ra eius omni substātia omni curia/li grauamine cōseruanda. ꝛ si quis defunctus vel ex administratōe cu/rialium munerū vel ex quarta x poꝛ/tione ad eandē curiā semel vel sepi/us ꝺeuoluta vel ex aliqua quacūq̄ cā eidē curie debuisse ꝓbeī hoc idē successoꝛes curiali b⁹ reddere mūe ꝺubitet illis. ſ. que sup naturalibus filijs quos naturalis pater sub hac lege curie ꝺedit: vel postea ꝺederit: vt legitimos tam ex testō q̄ ab inte stato successoꝛes habeat nō soluꝫ veterib⁹ legib⁹: sed etiā nostris san ctōibus ꝛ ꝺispositā sunt p̄senti lege excipiendis: vt nō ipſi tm̄ filij natu rales: ſz etiā ex his pcreandi mareſ pīnam sequeī foꝛtunā vel marib⁹ liberis minime sustinentibus o q̄rta ps substantie moꝛtui curie ꝺeputeī

sed filijs em̄, secus in ꝺignitate. vt. j. de ꝺig. l. senatoꝛ.

s Sub hac. l. sic. sic. s. l. i. in fi.

t Properauimus. sic. s. de bo. q̄ li. l. ij. v Successoꝛes. etiā nō curiales: qō secꝰ est in eo qui oꝛigine vel snia vel in alio mō fuit curialis. vt. s. q̄ñ ꝛ qui. quar. ps ꝺebeī. l. i. ꝛ. ij. in pꝛin.

x Ex quarta poꝛtōe. vt qꝛ anteq̄ esset curialis successit curiali: sic q̄ quartā ꝺebuit curie. y Nō solū veterib⁹. vt. s. de na. li. l. iij.

z Sanctōibus. vt. s. de na. lib. l. cōem. ꝛ adde in auc. ꝛ. iij. q̄. mo. na. effi. sui. ℌ. si quis igit̄. ꝛ Naturales. ſ. curie dati.

o Subsistentibus. subaudi vel filia nupta curiali. vt. s. q̄ñ ꝛ q̄. q̄rta pars ꝺebe. l. ij. ℌ. ad filioꝝ. ꝛ. l. fi. ℌ. i. ꝛ. ℌ. ij.

c Ad excusationē. quā ante hab ebant: ꝛ cui renunciare videk accipiē ꝺo ꝺecurionatū vt hic. ꝛ. j. l. pꝛi. ꝛ. l. iij. in fi. ꝛ. ff. de iur. īmu. l. pe. ℌ. fi. ꝛ de pꝛiui. ve. l. fi. in fi. ꝛ de va. mu. l. a ꝺecurionatu. ꝛ sunt filia de tacita renū/ciatione. vt. ff. de vac. mu. l. pe. ℌ. fi. ꝛ de no. l. si q̄s ꝺeleg. ꝛ de oper. liber. l. cāpanus. ꝛ. j. de tab. l. ij. Itē no. aliquē nō venire ꝺ factū ad quod est. s ꝺe reb. cre. l. si quis iusiurandum. ꝺ Pacto. i. legitio pacto. valet em̄ hic cōuentio, vt. ff. de iur. īmu. l. ij. ꝛ. j. l. fi. in pꝛin.

e Honoꝛes. alꝫs honoris. ꝛ tūc ꝺicimūtatis. i. honoris in totū. alꝫs. i. oneris. ꝛ no. q̄ idem est si filio īmun facto ꝺecurioni ꝓsenserit. vt not. ff. de mune. l. sponte. ℌ. i. Itē hanc legi cōtra. insti. de excu. tu. ℌ. penult, sed ibi marito speciale: vt ibi notaui.

a Rubrica. De his qui a principe vacationē acceperunt

QVllus curialis. i. decurio vt cesset a decurionatu.

c Ac pbatis causis. no. tria necessaria vt principes: vt tpalia ea necessitatis pbata: vt hic. t. ſ. de decu. l nemo. ſi eiꝰ cuilibet affectanti cōcederet non esset qui munera subiret. vt. ff. de vacatio. mune. l. i. in princi. t facit. j. d̄ agri. et cen. l. imunitates:

De his qui a principe vacationem acceperunt.

Imperator theo.

b Rub. De vacatōe publici muneris. dictū est a q̄ cōceditur vacatio nunq̄d̄ cessa operet. t dic munus: aliud publicū q̄d̄ in administranda repu. fine titu. dignitatis subimꝰ. vt. ff. de mu. t ho. l. honor. ſ. i. alꝰ p̄ uatum: vt tutela: q̄d̄ etiā publicū ē quo ad q̄d. vt isti. de excu. tu. in p̄nc.

QVllus vacatōez tpalem curialis[b] accipiat: nisi id forte veris ac pbatis[c] causis annotatio nostra cōcesserit.

De vocatōne publici muneris[b].

¶ Vacatio simpliciter concessa nō p̄ꝛigit ad munera ordinaria. hoc dicit Barto.

Imperator Gor.

QVneris. iniungitur quādo cōceditur vacatio: aut simplr. vt hic: aut pleniꝰ: vt t militie detur cui concedit immunitas. vt. ff. de vaca. mu. l. penul. ſ. dicit. cū ergo simpliciter extraordinarias collationes dūtaxat euitat. i. ex improuiso a magistratibus indictas ordinarias vero. i. q̄ a legibꝰ vel senatusco. vel p̄stitutionibus vel aliq̄ lege īponunt recusare nō p̄t qualia sunt oīa p̄monialia ordinaria: vt hic. t. ff. de va. mu. l. honorib⁹. ſ. qui muneris. t. l. hȳ qui. t de p̄monialib⁹ eiꝰ nemo se excusat. vt. s̄. de mu. pa. l. ȳ. cū cōcor. t. l. q̄ muneribꝰ. t. ff. de mu. t ho. l. fi. ſ. fi. t de va. mu. itē quedā etiā psonalia mgr̄atibꝰ idicta nō euitāt: vt q̄ habent honorem oneri mixtū. vt. ff. de mu. l. cui munera. t ad idē de va. mu. l. seruū. ſ. muneris. itē t tutelā fauore pupilli nō euitant. vt. ff. de exc. tu. l. spadonē. ſ. q̄a acceperint p̄moniale. eꝛordi. euitāt. vt. ff. de vac. mu. in honorib⁹. ſ. qui muneris.

f Pertinet. q. vocatis ad eꝛor. t habes vac. p̄ puil. t sic habēs ius ap. ergo ꝛc. vt. s̄. quēadmodū ciui. mu. indi. l. i.

g Rub. De decre. decu. sup̄ īmunitate q̄busdā cōcedenda. naz t sup̄ alijs iterponit: vt sup̄ alienatōe p̄diorꝫ curialiū. vt t de p̄. cu. l. ij. t sup̄ eligēdo sindico vl̄ actore. vt. ff. q̄d̄ cuiuſ. vni. l. nulli. l̄ alio officiali. vt. s̄. d̄ dec. l. ij. itē sup̄ salarijs medicorꝫ t mgr̄oꝫ liberaliū artiū. vt. ff. e. l. ij. itē sup̄ bānis t statutis. vt. ff. e. l. fi. q̄d aūt si statuerūt vt p̄ teneaꝰ p delicto filij vl̄ aliud ꝯ iur. r. fm̄ py. si ꝯ tale ius ē statutū cui possit derogari pacto vl̄ renūciatōe tūc t p̄ statutuz q̄si

q Q̄libet renūcier: alꝰ nō. q̄d̄ hēs s̄. de pac. l. si q̄s in cōscribendo.

a Cura fungunt. t sūt itra nūez. vt. s̄. de epi. t cle. pabolani. t multo magis legū doctorib⁹. vt. j de pfes. t medi. medicos. t de mu. et ho. l. fi. ſ. fi. t dic q̄ etiā in p̄monialibus tz īmunitas p̄cessa si mō spāl̄r dicat. vt no. s̄. de mu. pa. l. q̄ īmu. cū etiā d̄ bursa dari p̄nt t d̄ cernere. vt. ff. e. l. ij. t. iij. itez vl̄ solus p̄nceps posse p̄cedere īmunitatē. vt. s̄. de his q̄ a prin. q̄ est ꝯ. ſo. spāle bis duob⁹. q̄s g̃ alij p̄re stabit īmunitatē si opus fuerit. nī. solus p̄nceps: vt ibi dicit.

Rdinis ambitiosa: vt si liberēt publicū debitorē vel ex publico largiant. vt. ff. e. l. ambitiosa. t no. q̄ due ptes debēt adesse. Itē maioꝛ ps p̄sentire. vt. ff. eo. l. t. ff. q̄d̄ cuiuſq̄ vniuer. l. nulla. alꝰ nō valet. Itē t si valet rescindit q̄nq̄. vt. ff. e. q̄d̄ semel. t fa. s̄. de assef. l. nemo. t de epi. t cle. si quē q̄. t in auk. q̄uo o. epi. ſ. itē. t. ff. de reb. cred. l.

Rubrica. De excusatōibus munerū. qui det magis. ſ. si es. īmunitatē: t cui data p̄ficiat dixi: nūc de ipsis causis p̄pter quas q̄s excusat. t dic q̄ electꝰ ante oīa appellet infra. t. dies: alꝰ p̄sentire vt. vt. ff. de va. mu. l. i. t. s̄. de ap. hi q̄. t p̄sequat infra duos mēses. vt. s̄. de tē. ap. l. i. sed alij alr aliā intelligāt. hec fallit in veterano q̄ nō appellat. vt. s̄. q̄n̄ puo. nō est ne. l. veteranꝰ. itē i tute. t cura. vt ff. q̄n̄ ap. sit. l. i. ſ. si tutor t. ſ. alia. sz q̄s interī gerit munus. R. colliga si hz: alꝰ eligit alius etiā sub p̄culo suo: male igr̄ si excusatio n̄ vera īueniretur. vt. ff. de ap. l. impatores. ſ. i. t dic excusatō est alicuius iuste cāe allegatio p̄pter quā artari n̄ oz ad subeūda mūnera. vt ff. de va. mu. l. i. i. nī. t distingue: q̄ excusatō alia tpalis t psonalis. vt. s̄. de va. mu. his q̄ va. t. l. in honorib⁹. ſ. i. t. s̄. d̄ his q̄ a p̄in. va. acce. alia p̄petua. vt. ff. de vac. mu. l. pe. in p̄in. itē alia plena cū a muneribꝰ tm̄ psonalib⁹ excusat: nō aut̄ ab oneribꝰ: plenior cū etiaz ab honorib⁹ nō tantū a p̄cipalibꝰ. vt. ff. d̄ vaca. mu. l. ij. t. ſ. qui patrimonioꝫ. t. l. pen. ſ. duo. alia. plenissima q̄d̄ ē q̄n̄ a quibusdā patrimonia libꝰ excusat. vt. ff. eo. his hono. ſ. angariarū. t de mu. t ho. l. fi. ſ. pe. porro

¶ Qui gerunt negocia p̄cipis nō habent īmunitatez a muneribus nisi sint ex illis officijs quibus est specialiter concessum. h. d. Barto.

c Tiamꝰ hȳ q̄ nr̄a p̄cu Idem rasse mōstrant muneribꝰ curialibus q̄ dignitati eoꝛ cōgruūt fūgi debent. Pars actoris.

i Nduct⁹ firminoꝛ appollinarioꝛ ceteris p̄ncipalibꝰ anthiocensium astātibus sabinus dixit.

c Ertis dignitatibꝰ. Bioc data a nob̄ indulgētia ē mūerū ciuiliū t p̄soaliū. i. is cui aut ex protectoribꝰ sūt: aut ex p̄positis. hi ergo ad munera p̄soalia aut ciuilia nō vocabunt. Idem aug.

Utele solicitudo a muneribꝰ ciuilibꝰ nī excusat: vtpote nec tres simul iniūcte diuersaꝝ domuū hmōi bñficiū p̄stent. Idem au.

i Braule ciuiliū īmunitatē sibi iure p̄cessam approbare minime possunt. Idē au.

p Rocuratores obsētiū reipu. cā munerū ciuiliū vacationez nō habēt. Idem cō. Caio.

v Enatorib⁹ p̄ īmunitas ob hāc pfessionē solā nl̄o iure p̄cessa pbari p̄t. Imperator con.

n Egociātes vestiarios litheones purpurareos t parciarios q̄ deuotōi nr̄e deseruiūt visuz ab oībus aliqua excusari nō meminit py. se legisse: cū etiā impator t augustꝰ quedā talia subeāt. vt. j. de qui. mu. l. ij. t. s̄. vt in emp. ſpe. l. i. sed elegitur. ff. de tur. īmu. l. semp. ſ. licet. t. j. de p̄iui. eo. qui in sa. pa. mili. l. ij. et j. de pfes. medicos.

Tiam nostra. alꝰ nostro. s. p̄monio. i. ad vtilitatem: alꝰ nostra. sc̄s p̄monia vel negocia: t sic est. p̄creasse: interim tū dum administrat excusant se. vt. ff. de excu. tu. l. administrantes. t ita caute dicit p̄creasse: t facit. j. de quibus mu. vel p̄sta. l. ij.

Nduct⁹. s. in palatio.

Ertis. t personaliū nō patrimonialiū.

g Protectoribus. de his. j. de dome. t prote.

h Prepositis. s. laboꝝ. vti hi p̄ri. t de p̄po. laboꝛ. l. i.

i Ciuilia. p eod ē: q̄ ciuilia sunt. vt. ff. de ho. l fi. ſ. hec oīa.

Utele. s. vnius. l Ciuilibꝰ. que sunt publica vtilitate q̄d̄ non est in tutela. vt. ff. de excu. tu. l. athlete. ſ. tutela. p̄estent a ciuili: sed a q̄rta tutela bene excusant. vt. ff. de excu. tu. l. tria. t. s̄. q̄. mo. tu. l. i. que sūt ꝯ.

Braule. i. aquā deferentes in aulā p̄cipis: vel dic custos ductus aque aule imperialis. t d̄ ab idros q̄d̄ est aqua t aula. vt. j. de aq̄duc. l decernimus. ſ. vniuersos.

n Cōcessam. eo q̄ sunt electi ad aliud officium.

Rocuratores. dimissos in ciuitate ab absentibꝰ reipu. az. alꝰ debitor ex administratōe t ex pollicitatiōe excusat ab oneribus. vt. ff. d̄ mu. t ho. rescr̄pto. ſ. debitores.

Enatorib⁹. alꝰ senatoribus: alꝰ venatoribꝰ. t fa. ff. de ser. vr. p̄. l. duus. Itē decretū d̄ dicit q̄ subij cit nullū venatorē legimꝰ esse sanctū

Egociantes. in curia p̄cipis p̄mittit genus

r Et partiarios. q̄ circa q̄dda genus vestis negociabant.

s Deseruiūt. s. d̄ū seruiāt. vt. ff. d̄ iur. īmu. l. sp. ſ. negociatores. t ante iunctū munꝰ negociari ceperāt. vt. e. i. ſ. hec circa va. nā tūc ab omni: vt hic etiā a p̄monialī munere excusat. vt. d. l. ſ. iz. nisi forte ab eis aquibꝰ

nec pncipis.vt.j.ti.i.l.ij.in prin.

10 Lacet.inferendū.i.dandū ordinariū vel delegatū.

v Cōplectik.s.q̄dragesimas.itē p lustra q̄ sūt ordinarie.vt.s.d in

r Inferēda.s.ex ordinē decerni dico vl' delegatōe.s.p dic.l.fi. pragmaticā vel epl'as.vt.ff.de anno.r trib.l.iij.r de interdi.l.particula ri.r de supindic.l.i.

y Urgere.diſpēdij puta

z Celsitudinē.tuaz pfecto prorio loquik.

a Fieri.s.dicte pēsitationis extraordi. faciēde.

b Roborek.qd exactū ē tūc dabik palatinis vel cui pnceps dixerit.vt.s. de bo.va.l.fi vacantia q̄ drupli.facit.j.d cē.l.per eq̄tores.r in auk.vt iud. fine quo.suf.§.sic igik.s de iur.fisl.q̄ in octibus. r.s.ad.l.iul.repe.l.i.r fi. in fin.r.ff.de public.l.licitatio.§.qd illicite. r.j. de decu.l.ij.in fi.sed ō.s. de supac.trib.l.i.vbi dicit in duplū.sol.vt ibi.

a Seueritas.sed nō tā ta:r sic de cōsentientib' vel nō ōdicentib' dicit.

b Curiak'.al's curiales tū iungik pcedētib':al's curialis:r tūc sequētib' supponit.p p̄dictis iudicibus r officialib'.r fa. s.de app.l.qm̄ iudices'.

c Llud.ne q̄s hanc.s. fūctōez:r supponit p q̄libz psonali munere

d Precio.vt loco muneris dek pecunia.vt.ff. d mu.r ho.l. estimatōez al's r pecuniā pdit r munus subijcit.vt.ff.de poll.l.in priuatis.§.i.r sic.s de pcu.lke.itē.ff.d tute.l. i eos.itē facit q̄stio.vt.ff de var.cog.l.i.§.pinde. vbi dicit quedā honeste accipiunk rc.itez facit.s.d cel.bo.l.ppter.

10 Riuate.pdia pncipis data in ppetuaz emphiteosiz nō solusit supindicta ēt iussiōe pncipis vt b.r.j.e.l.pe.r.j. d lo.fi.l.ij.r fi.r h sūt priuilegia que hic dicit

sm veterē cōsuetudinē ab oi munere immunes esse.

¶ Preses vl' alius iudex nō pōt collectā iponere.sed si necessitas imminet dicit scribere pfecto r p fectus rescribit principi.q̄ hoc pmittet.Bar.

Idem au.

10 Lacet nullū oio iudicē decetero puicialib' inferēdū aliq̄d indicek:vt ea tm̄ sedulo cūcto studio pēsitenk q̄ canonis instituti forma cōplectik vel nra clementia decreuit inferenda:vel delegatōe solēniter sancīte vel epl'is precedētibus:sz si q̄d vrgere fortā cepit referri ad celsitudinē tuā statuim':et auctorē te fieri r eo psoluto referri ad sciaz nram:vt nobis iubētib' roborek'.si q̄s aūt vsurpatoria temeritate āpli' aliq̄d fuerit conat' exigere obnoxi' q̄drupli repetitōe teneatur q̄ seueritas iussiōis ordinarioz iudicū officioz̄ q̄ terrorē debebit excutere:vt si eoz vl' grosa cōniuētia vl' ignobili dissimulatōe temeritas admiserit curialis eos q̄ dāni simplicis pena castiget. Impr val.

e Llud cōuenit precaueri ne q̄s hanc q̄ psonalis est functio p cio putet esse taxādū.

¶ Predia emphiteotica pncipis extraor. pstationes nō soluunt.h.d.Barto.

Impator Gord.

10 Riuate rei nre priuilegijs p manētib' nihil ex ordine pdia iure ppetuo designata sustineāt:ne q̄ adiectis sepi' ac pter primū delegatōis canone postulātis afficiantur ipēdijs q̄ q̄dē nec paurario canoni sub priuilegijs extimato aliq̄d ex ea iubētib' nobis pbitionū diuersitate decurrik r pari cū ceteris extimari sorte nō cōuenit quos pter ānonarias functōes extimata per

b Prefuere.dico cū honore cōmitū.i.q: comites dici r esse meruerint:vt sūt comites psidū r pcōsuluz r pcuratoz cesaz r comites psistorij r archiatri palatij quib' oibus data est excusatio.vt.ff.de va.mu.l.legato.§.i.nisi suffragio pceperint dignitates.vt.j.d leg. l.vniuersi.cōtra.

c Peragendis.de his habes.s.de his qui se de.l.fin.

petua pēsitatōis p̄rogatiua nexert

¶ Protho notarij notarij r referēdarij pncipis habent immunitatē ab extraordinarijs muneribus.hoc dicit.Barto.

e Os q̄ cū honore co Idē.a. mitū noie mgroz mēorie pfuere vl' epl'is vel libellis.itē eos q̄ ibidē pagēdis signādisq̄ respōsis nre māsuetudini obsecūdāt oium ciuilū munez fieri iubem' exortes Igik q̄ ex eo gradu palatio nro abscesserit adesse sibi cōpetētia priuilegia glorienk.q̄ vero superioz' dignitatib' creuerint nihilomin' ei' loci priuilegia p̄sto sibi fuisse letētur. Idem.au.

m Aximarū culmia dignitatū cōsistoriani q̄ comites notarij etiā nri r cubicularij:oēs atq̄ cubicularij ab oibus sordidis muneribus vēdicenk ceteros aut palatina vel militari intra palatiū p̄rogatiua munitos:ita demū priuilegiū sil'e ptineant si p̄oz' statutū se ad hmōi exceptōz docuerint ptinere:vt nec singul' indulta psonis sed in cōdigni tatis vel corpori hmōi beneficia doceank fuisse cessa circa rectores atq̄ grāmaticos eruditōis vtriusq̄ vetusto more durāte.Sordidoz vo mūerū talis exceptio sit vt i primonijs dignitatū supflus digestarū nec officiendi pollinis cura mādek aut panis excoctio: aut obsequiuz pistrini nec parauēdoz hmōi turis aut pangarioz pbitio mādek exceptis his q̄bus ex more rethicus limes includik vl' expeditōis illicite.p necessitate.vel tpe vtilitas adiuuat. Operaz atq̄ artificū diuersorū excoquēde etiā calcis obseqa nulla d talib' adiumēta poscank materiā li

10 Aximarum.vt illustres r sup illustres q̄ sūt maximi.vt.j.l.fi.

i Vendicenk.filiter porcinarij vrbis eterne.vt.j.de suarijs.l.i.itē filentiarij.vt.j.de silē.l. ij.r.iij.vt.pri.sac. scri.vt.j.de p.sac. scri.l.hac lege

k Si prioribus. priuilegijs sibi datis ante hāc.l.

l Utriusq̄.i.vtra q̄ arte eruditos.s. grāmatica r rethorica.

m Uetusto.ad b ff.de mu.r ho.l.fi. §.fi.item philosophi a sordidis excusant.vt.ff.de va. mu.l.in honorib'.§.philo.

n Sordidoz.mō numerare incipit sordida:q̄bus adde q̄ sunt.ff.de mu.r ho.l.fi.§.inter psonalia. r hm hoc dic exceptio.i.acceptio.vl' dic scdo q̄ accepit q̄dā sordida subeūda:r dicas p sone:ante tū specificat q̄dā sordida de nō liberādis.r dico q̄ tributū ñ est sordidū.vt.ff.ad mu.libert'.§.ex cā

o Pollinis.al's polline.i.tenuis buratatio de stamigia de qua detrudik subtilissima farina ex q̄ conficit polla.i.albissima farina.

p Nec parauēdoz.vt.j.de pr.sa.scri.hac.l.

q Rethicus.spēs sordidi muneris.

r Expeditōis.fic r de sa.sanc.ec.l.neminē.r.j.de cursu pu.null'. r.j.ti.i.l.ij. s Materiā.vt.ff.de leg.iij.l.legi.

t Tabulata.vt.ff.de ser.vr.pre.l.seruitus.§.si antea.hec quidez ad publicas edes dstruendas p̄stabank.vt.j.statim.

v Eū.i.ille.sic.s.de fideius.cāz q̄. x Nō possit.al's poscit

y Ab hmōi iure.al's iure:al's iuris. /al's pascit

z Sacris edibus.in q̄bus arma reponunk:al's esset arg.ō.§.de sacrosan.ec.l.ad instructōez.

r Capitalis.al's capitatōis.al's capitalis.

d Temonis. ſpecies ſordidi numeris.

a Poſſeſſio. vt eſt poſſeſſio rerū priuatarū auguſti & auguſte. vt j. de priui. do. aug. l. i. & poſſeſſio ſenatorū. vt. j. de dig. l. qm̄ diuerſi.

b Poſſidere. i. hꝫ in pſenti. Itē & ſi in p̄teritū habuerūt; vt ſubiecit. e. l. eam legem.

Ordidorum. q̄ ſunt habes. s̄. l. pri. in prin.

d Ad heredes. ſ. extraneum: ſed ad ſummū ēt pſonale priuilegiū tranſit. vt ar. ff. ſolu. ma. l. maritū. & l. ſeq. & l. etiā. & ff. de lega. l. ſciendū. & §. legati fm̄ py. & no. cꝫ aut deferꝫ pſone vni: vel oibus de militia illa īmūitas vl̄ priuilegiū & nō trāſit ad heredē: vt ff. de cē. l. iij. in fine. & de reg. iur. in oib⁹. & l. priuilegiū & de iure īmu. l. i. § pſonis. & ff. de vſu & ha. vſus aūt rebus dat̄ ſuccedentib⁹ in eā rez. vt. ff. de cen. l. iij. cū con corr. aut dat̄ generi vl̄ pſonis hoc pactū vt ad poſteros deſcendant: & tūc nō deſcendent ad eos q̄ ex femīs dati ſunt. vt. ff. de iure īmmu. l. i. § i. & l. iij. aut ciuitati vel. loco & tūc trāſit. vt ff. de cen. forma. §. quenq̄: qz ſemp̄ ē idez ppt̄s. vt. ff. de iudic. pponebat.

e Dignitatis. exē pla. s̄. l. pri. & l. inductis.

Am legē. dicit de lege ſupiori maxima rum. nam & hec & illa ſunt valentini.

g Quādiu. ſ. tm̄. & facit. s̄. l. maxia rū. in fi. & ff. dōſti. prin. l. fi. & j. q̄ mil. nō poſ. l. eos. §. ſciturꝫ. & ſic no. īmunitas nō cū dignitate: ſed cuz pſona extin guit. vt. s̄. l. pri. no.

Clidēter. iure teneant. ſic ei tenent. vt. j. de colt. fun. ciui. l. pdia.

i Ordinē. i. ordinariū canonē. l. Precij. ad hoc. j. rit. i. l. i.

l Sordidis. que ſunt habes. s̄. e. l. maximarū.

m Impetratū. vt. j. e. l. priuate. & j. de priui. do. aug. l. i. & l. fi. & de col. fun. pa. l. i. Item ℌ. §. de ſuperindic. l. i. ſol. vt ibi. Billuſtribus. & l. maximarū. in prin.

• Rub. De quibus muneribus vel pſtationibus.

p Nemini liceat ſe excuſare. de his qui ſe excuſant dixit: nunc q̄ nō: & dic oſtam inter hūc ti. & s̄. de imu. ne. cōce. qz ibi ſpāliter de īmunitate tributorū: vel ibi oſtendit in q̄bus caſib⁹ ſpāl̄r īmunitas cōcedenda ſit: hic aūt generalr in q̄bus gn̄aliter nō pōt opitulari.

Omparationi. qz que comparant ad opus publicum: & curator perficit qui dicit̄ habere pſonale munus. vt. ff. de muneri. & gnoꝝ atq̄ tabulata exceptoꝝ virorū p̄monia nō p̄beāt: carbonesq̄ niſi eum quē moneta ſolenniter vl̄ fabricatio ex veterē morē poſcit ar moꝝ ab hmōi iuris p̄bitione deſiſtent publicis vel ſacris edib⁹ cōſtituendis atq̄ reparādis capitalis & atq̄ temonis necēſſitas nulla mādet legatis atq̄ allectis ſumpt⁹ poſſeſſio hmōi priuilegijs munita nō oferat: hoc tm̄ his p̄monijs p̄ſit q̄ dignitatē ppio ide noſe poſſideāt eos etiā q̄ ſiki honore functi ſūt generali p̄rogatiua a p̄bitōe ſordidorum munerū uendicamus.

¶ Priuilegium perſonale nō tranſit in ſucceſſorem, hoc dicit Barto.

s Ordidoꝝ munez Idez. a. excuſatio ōlata pſonal̄ ad heredē ſucceſſorēue trāſire nō pōt. neq̄ em̄ pōt eſſe ppetuū qđ nō rebus ſed pſonis cōtemplatōe dignitat̄ atq̄ militie indulſiſſe nos ꝓſtat.

Am legē quā de Idē val. extraordinarijs ſordidiſq̄ muneribus exp̄ſſis vocabulis functionū & inſignib⁹ dignitatū ſine vlla ambage p̄ſcripſim⁹, ita circa eos in quos nra mūera redūdaret eſſe p̄cipimus ſeruādā vt hiſdē bñficijs nō q̄diu⁹ militauerint: ſed q̄diu vixerint perfruantur.

¶ Predia principis, ppria vel emphiteoticaria ab extraordinarijs & ſordidis muneribus ſunt exempta, hoc dicit Barto.

e Videnter & atq̄ Impr̄ auabſolute iubem⁹ ne fūdi ad patrimoniū nr̄m ptinētes ſeu cōditionis titulo ſeu ppetuo iur teneat aliqđ p̄ter ordinē ſupindicti vel p̄cij⁹ noīevl̄ de ſordidis q̄buſcūq̄ muneribus agnoſcant. nam & hoc a diuis p̄ncipib⁹ ipetratū eſt & a nra ſerenitate repatū. q̄ſq̄s igit̄ iudicū cōtra fecerit quinq̄ pondo auri ō facultatibus ſuis & de officijs ſuis totidem & de curialib⁹ qui exequi mala iuſſa feſtinant noverint eruēda.

a Billuſtrib⁹ pſonis Idē. a. ſordida munera & extraordinarie neceſſitatis dāna remouemus.

De quibus muneribus vl̄ pſtationibus nemim liceat ſe excuſare.

c Omparatōi Impr̄ trāſuectionicq̄ ſpecie q̄ uerſi ſine vllo p̄uilegio coarcent ad neceſſitates illiricianas nā in his dūraxat titulis nullū ſub quodā ceſſare priuilegij velamēto cenſem⁹: ſed ſub hac cōditōe cū tēpus exegerit hmōi collatōni ſuccūbāt vt nō tm̄ requirat idone⁹ verū vniuerſi p portione ſue poſſeſſiōis ſugationiſq̄ ad hec munia coartētur a ſūmis ſarcina vſq̄ ad īfimos decurrat. Impa. Bio.

c Um ad felicissimā expeditōez nois nr̄i omniū p̄uincialiuz p loca qua iter arripim⁹ debeāt nobis ſolita munera exhiberi neminē penit⁹ angarijs pangarijs vl̄ plaustris vel quolibet munere excuſari p̄cipimus: ſed oēs ſiue ad diuinam nram domuz ſiue ad venerabil̄ auguſte vl̄ ad ſacroſanctas eccl̄ias vl̄ q̄ſlibet illuſtres domos ptinent nec lege p̄gmatica nec diuina annotatione ſacroue oraculo excuſatos indictōib⁹ magnifice tue ſedis tpe nr̄e expeditōis obedire decernim⁹.

Impr̄ Leo.

h Ac puidētiſſima lege ſtatuimus omni excuſatōe ceſſante nullaq̄ pſonali dignitate penit⁹ excepta in q̄buſcūq̄ locis adminiſtratōnis ſublimitatis tue cōmiſſis opus exegerit muroꝝ ꝓſtructōem ſeu cōparatōnē frumētis aliarūq̄ tm̄. & ſic vel. i. p quolibet &c. ſed. p. dixit quolibet etiā perſonali.

i Pertinet. vt. s̄. de ſa. ſan. ec. l. neminē. & l. iubem⁹ nullā nauē. & s̄. l. pri. in prin. cū cōcor. excipe veteranos & milites. vt. ff. de mu. & ho. l. fi. § hꝫ

lz Pragmatica. facta cū p̄filio, pceſſi & ad exhortatōem. omnia.

l Diuina. facta, pp̄rio motu. m Excuſatos. vt. j. de curſu pu. nullus. ſed hic loquit̄. p̄p̄. q̄ oz oibus ſubditis iſtud p̄dicere & manifeſtare ne aliquis poſſit p̄tendere excuſationē ignorantie.

Ac puidentiſſima. excepta q̄tum ad hunc caſum.

o Excuſatōe. ſ. fieri qđ eſt in fi. & facit. s̄. de ope. pu. l. ad portꝰ. & de of fi. pcon. ſi in aliquā. hoc munus eſt ſordidū. vt. s̄. ti. i. l. maximarū. §. publice. vnde forte eccl̄ia excuſat̄. vt. s̄. de ſacroſan. ec. placet.

p Cōſtructōez, & tñ auctoritate p̄ncipis fiat vt ñ publico ſūptu. vt. ff. de ope. pu. l. iij. q Cōparationē. ad hoc. s̄. l. i. cū cōcor. & s̄. ſine cen. vel reli. l. fi. & de mu. pa. l. fi. ſed ꝺ huic eſt. l. i. huius ti. & ff. de excu. tu. l. ſed repr̄obari. ſūt aūt. §. ſo. illa fm̄ iſtā. ſ. qz h̄ eſt neceſſitas vel illud ſpeciale

r Illiricianas. i. quādo impator ducit exercituz in illiricā i. ſclauoniā idē eſſet ſi alibi duceret exercitus p̄incipis: & loca tāgit vbi pl⁹ neceſſe erat exercitū ducere.

v Titulis. neceſſitatib⁹ ſupradictis: vel trāſuectionibus.

x Hac. i. ſub hoc modo qui ſequit̄ ibi vt nō tātuz &c. vel, ppie ſub hac cōditione que eſt cum tempus exigit &c.

y Idone⁹. qđ querit̄ in pſonali munere. vt. j. de poten. ad mu. no. l. i. & s̄. de decu. l. ad ſubeūdi. & nō in patrimoniali vt h & s̄. de imu. ne. cō. p. l. bithiniā. & dic idonee. ſ. cōmode tm̄.

a Munia, i. munera vl̄ onera.

b A ſummis. i. diuitib⁹ vel potētibus qui dicūtur ſummi. ideſt in ſūmitate rote fortune exiſtentes.

c Sarcina. i. onus ſupradictum.

d Ad infimos. i. pauperes.

e Decurrat. nā ita tenebitur pauper vl̄ diues p modo poſſeſſionum & facultatum.

Um ad p̄uincialiuz. ideż eſt ſi p italiaz, vt s̄. de ſacroſan. ec. l. iubemus nullā. naz cum ipſa lex nō diſtinguat italiaz a p̄uincia: nec nos diſtinguere debemus. vt. ff. ō pub. l. de precio.

g Angarijs. dicunt exhibitio opere ſine ſūptu perāgarie quando vtrū cꝫ. ſ. exhibitio opere cuz ſumptu. & ſic mixtū

b Plauſtris. qñ rebus

Primilegium personale nō transit in successores

in philosophis:qđ nō placet.vt.ſ.de mu.pa.pfessio.

r Rub. Qui etate vel pfessione excusant se.qđam habēt q̄ etate:alij q̄ pfessione.r.j.in.l.manifesti habeē q̄ etate.sed certe pfessio sola nō excusat:sed etas sola: et hic dixit de q̄busdā q̄ excusant:nō de alia

Qlm pfessionē.inuit pfessionē iuris esse de liberalib⁹ studijs:qđ nō est verū r nō beritorū q̄ ibi doceť ius in phemio ff.ſ.hoc aūt.

t Xrv.q̄ accept⁹ habeť p cōpleto fauore honoꝝ vt.ff.de mu.r ho.l.ad rē r dic q̄ est tenera etas vt hic: r puecta q̄ excusat. vt.j.l.fi.r de decu.nō tñ. sed primi volentes etiā nō admittunť scōi.sic vt ſ.de le.tu.l.fi.r.ſ.de decu.l.iij.q̄ si venīā etatis impetrauit.rñ.adhuc idez vt.ſ.de his q̄ ve.e.l.fi.et q̄ tenera etas:r nihilominꝰ q̄d si de fcō fuit creatus mgr atus:vel in officio.vī q̄licet hēat salariū nō hēat tñ dignitatē vt.ff.ō decu.si spurij.ſ.i. sed ibi qñ ab alio:secꝰ si a principe.vt.ff.de re.iu. quidā.in fi.q̄ estō.al's in iudice distingue.vt.ff.ō iu.cū ptoꝝ.ſ.pe. itē facit hoc etas nō studiū.

Qz filios ptāte.hoc ideo dicit q̄ si essz in ptāte nō esset dubitatio nā pī solꝰ vocareť p mō primonij:nō aūt filij cū nihil haberēt.vt ar.j. de his q̄ nu.li.l.cū facultates.possz etiā esse alia rō q̄ eadē psona est pris r filij existētis in ptāte.vñ cū vna solū psona iuris fictiōe psumat sufficit patrē solū subire munera.

r Pertinēt.nā q̄daz p tinēt vt sunt mixta r illa subijcit.qđ dicevt.ff.ō va. mu.l.ij.ſ.muneris.r facē ſ.de mu.pa.l.neq̄.

p Nō est.tūc ergo excusatur.vt.ff.de mu.r ho.l. vt gradatim.ſ.quotiēs nisi sit pupilliꝰ.vt.ff.ō iu. tmu.l.ij.ſ.i.itē r qñ esset

Qetiam cōsuetudo patrie.vt.ff.de va.mu.l.iij.i prin.

Qlnfesti psonalia.secꝰ in honore vel munere ei coherēti.vt.ff.de va. mu.l.ij.ſ.muneris.nisi sit decurio q̄ lz sit dignitas.vt.ff.de vac.mu.l.ad decuriōatū.tñ excusat.vt.ff.de decu.l.ij.ſ.fi.r no.lv.an.excusāt ab alio p sonali mūnere:vt h.r.ff.ō dec.l.ij.in fi.sz i tute.r cur.lxx.vt.ſ.q̄ eta.l.i.r.v.

r Septuagenario.qr si.lv.an.excusant g̃ maior nūerus:multo magis excusat:qr si id de quo minus vł inesseť rc.r no.etati deferendū esse nisi ō nouo nūc sit factꝰ dīues.vt.ff.de iu.tmu.ſp.ſ.i.vł nisi sit ꝓsuetudo.vt.ff. de decu.nō tm̄.ſ.fi.vel nisi inopia.vt.ff.de mu.r ho.l.vt gradati.ſ. quotiēs.r facit ad.l.ſ.de testi.l.iurein.r.ff.de decu.nō tm̄.in pn.r de ter.mo. l.ij.in fi.r de decu.l.si vltra.r.ff.de iur.tmu.l.maiores.r de va.mu.l.in ho

p Rub. Qui morbo se excu.hoc ppe no.r instit.de excu.tu.ſ.fi. tuo vel ad tps excusat.put tpalis vel ppetuus.vt.ff.de excu.tu.l.nō solū. ſ.fi.r.l.e.r.ff.de va.mu.l.pe.r.l.ij.ſ.qui ita.

Jea.vtriusq̄.secus si vnius.vt.ſ.de excu.tu.l.frater.sic in surdo r minus audiēte.vt.ſ.q̄ morꝝ.r.ff.e.l.ij.ſ.minus cui.

b Personaliū.que corpe iplēda sūt:cetex ea q̄ ofilio prudētis virivł pmonio fiunt.no.vt.ff.e.l.ij.ſ.corpis.vñ vsus.Consilio pollet cui vim

species sine vllo impedimento prout cōmodus atq̄ necessariū magnitudo tua pspexit id fieri.

Qui etate vł pfessiōe se excusant.

¶Studentes hñt imunitatē a muneribꝰ psonalibus vsq̄ ad.xxv.annos sue etatis.Bar.

Jmpr.dioc.r Maxi.aug.

Qm⁸ vos affirmetis liberalibus studijs opaz dare maxie

c circa iuris pfessionē cōsistendo in ciuitate beritoꝝ puincie phenice puidēdū vtilitati publice r spei nostre decernimꝰ vt singuli vsq̄ ad xxvᵗānū etatis sue studijs nō auocent. Idez aa.

c Qm filios^m tuos pria ptāte liberatos adhuc minores legitima etate esse dicas:merito postulas vt liberalibꝰ studijs nō auocentur:r iō muneribus psonalibꝰ q̄ ad primoniū nō pertinent^r non astringenť si ciuiū inopia nō estˢ.

¶Maiores.lv.annis excusanť a muneribꝰ psonalibus nō patrimonialibus.Barto.

m Manifestiᶻ iuris est Jdē.a. maiores.lv.an.iuuitos ad munera psonalia vocari ñ posse cū ita q̄ septuagenarioᶻ maiorē te esse.pfitearis si a noiatōe facta appellationis auxiliū interposuisti tueri te notōe pfulis puicie potes ꝓcesso iure

Qui morboᵃ se excusant.

¶Orbati vtroq̄ oculo excusanť a muneribus psonalibus:secus si vno tm̄.Barto.

Jea.cecitate pī Jmpr gor. s tuꝰ oppīssus ēvtv triusq̄ᵃ oculi aciez prius amiserit leuamētum psonaliūᵇ munerū sentietᶜ.

¶Debilitas ꝓpē morbū hz excusationē.Bar.

Jmpa.dioc.

c Qm auricularij morbo debilitatū te esse dicas iuxt iurī pu

blici auctoritatē a psonalibꝰᵉ mūneribus vacationē habebis.

p Odagreᵉ q̄dēvalt Jdez.a. tudo nec psonaliū munerū p dest ad excusatōez:vex cū ita te valitudine pedū afflictū dicas vt rebꝰ ppriis itercessuz cōmēdare nō possis rectoꝝ puincie si allegatōnibus suis fidē adesse.pspexerit ad psonalia⁸ munera reuocari nō patieť

¶Jnfirmitas patris nō excusat filios.Bar.

c Qsusᵇ coꝝpis pris Jdez. munerū psonaliū filio iur nō prestat excusationē.

De his q̄ nūero liberoꝝⁱ vel paupertate excusationem meruerunt.

Jmpr Ant.au.

n Qmerusᵏ liberoꝝ ab oneribus nō excusat. Jmpr phi.

f Qlīū^m ab hostibꝰ captū:ac nedū reuersuz ad excusatōz munerū psonaliū patri pficere nō posse magis placuit. Jdem.a.

n Qpotes^a loco parētū succedētes vices eoꝝ pdesse cōsueuerūt.ideoq̄ si quinq̄ᵇ numerꝰ liberorū:ex amissoꝝᶜ filioꝝ nepotibꝰ supplet^a muneribus psonalibꝰ is quē patrē tuū esse dicis iuxta cōstituta excusatur.

¶Diuitie filioꝝ nō onerant patrem.Bart.

Jmpr dioclᵉ.

c Qm facultates tuasᵇ in filiuz tuū cōtulisse te dicis:nec q̄cq̄ hre.pponas^c respectu primoniꝰ eiꝰ qđ tuū esse desijt muneribꝰ ciuilibꝰ nō astringeris. Jdem aug.

o Qpersonalibꝰ^f muneribus q̄ feminis p sexus cōditōz indicunť exemplo mariū quinq̄ supstitū numero liberoꝝ eas excusari di

l Ab oneribus.ſt habes ab honoribꝰ sub audiz muneribꝰ his coherentibꝰ.r ē plana.vt.ff.e.l.ij.ſ.nūerus.r in.l.honoribꝰ.in pn.nisi sit.xij.vt.ſ.ō decu.l.fi q̄s decurio.si vo habeas a muneribꝰ.dic si pmonialibus vt.ſ.de mu.pa.l.neq̄.nisi sint.xvi.vt.ff.de iur.tmu.l.ſp.ſ.demōstratur.vel fm vtrāq̄ lram dic liberoꝝ.ſ.moꝝtuoꝝ.vt.j.e.l.de psōalibꝰ.

Jlīū rc.nō posse.secus si moꝝtuus in acie.vt.ff.de vaca.mune. l.fina.

Qpotes rc.parentū mris r patris.vt.j.e.l.de psonalibus.

b Quinq̄ numerꝰ.dic fm.p.in puincia.sed rome.iij.in italia iij.nec in turela.vt.ſ.q̄ nūero li.l.i.vel forte in hoc munere aliō qō est publicū auctē r vtilitate:cū etiā in alijs differūt.r facit.j.de supre.l.i. Jtem dic naturales r legitimi vel etiā emācipati:vel in adoptionē dati nō naturales tm̄ vel legitimi tm̄.vt instī.de excu.tu.in pn.r.ff.e.l.ij.ſ.incolumes. Jtē mares vł femine.vt.j.e.l.fi.itē nati nō nascituri.vt.ff.de excu.tu.l.ij.ſ.qui aūt in vētre.in princ.

c Amissoꝝ.secus si viuūt:qr suo pī.pſunt:nō auo.vt.ſ.q̄ nūero lib.l.ij.r.ff.ō mu.r ho.l.ij.itē no.q̄ filioꝝ nō filiaꝝ vt.ff.ō excu.tu.l. ij.ſ.nō solū.itē no.q̄ mior numerꝰ lz postea implet^a non prodest.vt

ff.e.l.ij.§.q̃ ad munera. Itē si plures nepotes ex vno filio p̄ vno filio cōputant. vt.ff.de excu.tu.l.ij.§.quotienscūq;.

Q Um facultates tuas ꝛc. filiū. s. emancipatū: al's nō desinēt: vel desistent esse pr̄imoniū pr̄is: nec valet donatio. vt.s. de dona. l.si in emācipatis. tando⁊ munerum vt ar.ff.de mu.l.fi. §.antep, t.ff.e.l.i. §.q̃ in fraudē.h̄ tñ excusatio finit̄ auctis postea facultatib⁹. vt.ff.e.l his bo.§.auctis.t sic est tpalis excusatō t facit.j.e.l.fina.in fi.

O Es pſonalibus ꝛc. inducuntur sed raro. qō dic vt j.de mul. in q̃ lo.l. i.t fac.s.e.l.nepo.

O Os. qui libe⁊ ros. v. t plene dic vt.s.e.l.nepo⁊ tes.

b Impetrata. ab ipſis legib⁹ ita: al' ita: vt al's aut si.

i Etatis. maio⁊ē xxv. an. s.q̃ eta. l.i.

k Obeundis. i. subeundis.

l Applicet. ppt hoc esse pater excusat̄ q̃ filios habz subeūtes. vt.ff.de mu.t bono. l.iij.§. q̃uis.

m Si quis ꝛc. te nuio⁊ē: vt q⁊ est impar oneri iniūcto. vt inst.de excu.tu. §.si pp pauptatez.

n Potiat̄. s. ppt rerum angustiā si ad per. ꝛc. t facit qō no.s.e.l.cū facultates.

o Rubri. De pfessoribus t medicis. siue pfiteant̄ rome siue in sua patria habēt excusationē. vt.ff.de va.mu. eos q̃. nisi doctoꝛes legū qui tm̄ rome docētes excusant̄. vt.ff.de excu.tu. sed t repꝛoba

Cum te. medicum. ti.§.fi.

q Adiutricis. hoc iō dicit forte: q⁊ illa scōa legio erat adiutrix illius legionis in qua erat. p̄nceps esse potu⁹ denotat accidētiā facti q̃ ministeriū iuris. ciuilia oīa cōphēdit. vt.ff.de mu.t bo.l.fi.§. h̄ oīa. j.e.l. medicos. r Vacatōez. qō est anno lapso post tpſ reuersionis quo farcinulas suas potuit cōponere. vt inſti. de excu. tu.§. itē qui reip.t.ff.de va.mu.l.tps. in pr̄in. f Numero. no. duo fo⁊e necessaria. s. q̃ nō fit ō nūero qui p̄ singulas ciuitates est statuend⁹. vt.ff.ō decre.ab o⁊.fa.l.i. qō imunitatē hēat. vt.j.e.l. nec intra. si aūt est ex numerū nō: nisi sit absens. vt in p̄n. hui⁹. l.t.s.q̃. nō obstat lon. tēp. p̄scri. l.ij.t.ff.qui. ex cau. l. iter eos.§.fi. itē dic medicū cuiuslibet egritudinis hñane. vt.ff.de va. co. l.i.§.i. nō bestie. vt.j.de exc. artif. l.i. in pr̄in. t Eōcessa. q̃ sūt. vt.e.l. medicos.

G Rāmaticos. r Oratoꝛes. al's rethoꝛes q̃ docēt ꝛ. l.fi. rethoꝛicā. t facit.j.l. nec intra. y Ordinis. decurionum. vt.j.e.l. magistros. z Vtiles. ex cā ergo repꝛobant̄: vt hic. t ff.de decre. ab o⁊.fa.l. qō semel. de mu.t bo.l. vt gradatim.§. repꝛobari: sed nō sine cā. vt.ff.de neg.ge.pom.§. sed eo dicto. itez ar. cōtra.s. sen. rescin. nō posse. l.i.

N Dete ꝛc. vt virgi. vt inſti. de iu. na.§.sz ius. nec geometri. vt.j.l.

G Ratione ꝛc. qua dat̄ imunitas pfessoꝛibus quā nō ha ꝛpr. bem⁹. sed facit. ff.de va. mu.§. his angariarū. t.j.e.l. medicos

a Calculatoꝛes. i. geometri. t cōponit̄ b nomē a geos q̃ ē terra: t metos q̃ est mēsura q̃si terre mēsuratio. ad qō. ff.de excu. tu. geometri. l.i. qui docēt abbacū ad qō.s. de erroꝛe calculi. l. vna. nec ēt

e Proponas. nisi in fraudē feceris cā eui

ui parentes nr̄i cōstituerunt.

C Numerus liberoꝛ excusat patrē nō filium si sufficiens reperit̄: itē. ppter pauptatem a muneribus excusatur. hoc dicit Barto.

Impatoꝛ Con.

e Os q̃ cuiuscūq; sex⁹ liberos s q̃nq; hēant ipetrata b semel va catōne potiri cōuenit: itavt si i hoc nūero etatis i legitime fili⁹ inueniat̄ obeūdis k stati p̄ sua pte munerib⁹ applicet̄ l p̄rib⁹ q̃ filios vel filias q̃ cq; habuerit. pmissa legib⁹ imūitate fruanda. Nō si q̃s m ppter cēsum te nuioꝛēm vacatōez meruerit: atq; hoc pbauerit bñficio potiat̄ n si pp rerū āgustias ad pſoalia vocat̄ obseq̃a

De professoꝛibus et medicis o.

C Medicus donec sit in exercitu hz imunitatē a muneribus pſonalibus nō pōt nisi alio p̄iui legio vel alia causa excusari. h. d. Barto.

Q Um te medicū p Impꝛ anꝛ c legiōis fm adiutricis q esse dicas mūera ciuilia q̃ diu reipu blice cā abfueris suscipe non coge ris. Cū aūt abesse desieris post finitā eo iurevacatōez r si i eoꝛ nūero s es: q⁊ ad bñficia medicis ꝓcessa t pti net ea imunitate vteris.

C Doctoꝛ qui nō legit vtiliter scholaribus pōt repꝛobari. hoc dicit Barto.

G Rāmaticos v Impꝛ goꝛ seu oratoꝛes x decreto oꝛdis y pbatos si nō sev tiles z studentib⁹ p

p Dete ꝛ nulla imunitat̄ proga tiua iuuant̄. Impa. dioc.

o Ratōe ꝛ diui p̄ liberaliū stu dioꝛ pfessoꝛes nō etiā calcu latoꝛes a cōtinent̄.

C Nō sufficit esse de collegio medicoꝛ nisi specialiter imunitas sit cōcessa. h. d. Barto.

Idem au⁊

n Ec intra b nūerū p̄stitutū c oꝛdie imunitos medicos imunitatē hēre sepe cōstitutū est cū opz eis ōcreto decurionū c imunitatē e tribui f.

m Edicos t maxie. Impꝛ cō. archiatros g vl' ex archiatris h grāmaticos t pfessoꝛes alios l̄r̄aꝛ i t doctoꝛes legū vna cū vxoꝛib⁹ t fi liis k necnō t reb⁹ q̃s in ciuitatib⁹ suis possidēt ab oi fūctōe t ab oibus mūerib⁹ l vl' ciuilib⁹ vl' publicis imunes eē p̄cipim⁹ t nec p̄ in puicijs hospites m accipe nec ullo fungi mūere nec ad iudiciū deduci n nec eximi vel exhiberi o vl' iuriā pati vt si q̃s eos vexauerit pena arbitrio iudicis plectet̄: mercedes aūt eoꝛ t salaria red di q iubem⁹ quo facili⁹ liberalib⁹ studijs mēoꝛat̄ ar'tib⁹ m k tos r istituāt s

m Agistros r studio Impꝛ iu. rum doctoꝛes q̃ excellere opz moꝛib⁹ v p̄mū deinde facūdia: sz q̃a singulis ciuitatib⁹ adesse ipē ñ pos

primas l̄r̄as docēt. vt.ff.de va. mu. l.ij.§.fi. t facit.s. ō decre. de cu. sup. l.i.

Ec intra ꝛc. numerus medicoꝛ statuit̄ a decurionibus p̄ singulas ciuitates. vt.ff.de decre. ab oꝛ.fa. l.i. in fi. l. nisi in casu vbi a lege statuitur. vt.s. de epis. t cle. parabolani. lz ergo aliq̃s ponat̄ in oꝛdine: vel licet oꝛdo fiat de nouo nō gaudet imunita te nisi adijciat̄ q̃ sit imunis. vt hic. t.s. de de. l.i. nec ob. s. ō decu. l. vacuatis. q⁊ hec lex coadiuuat decr. tñ idē ē si fuit data imunitas sz reuocata. vt.s. l. grāmaticos. nā nō v̄ data que nō durat. vt.ff. de in rez̄. si p̄ p̄re.§. z̄ suz. t hoc ēt scōo mō p̄t intelligi hec. l. numerus aūt docentiū est. vt no. j. eo. magistros.

c Prestitutū. i. statutū

d Decurionū. in qualibet ciuitate.

e Immunitatem. s. personaliū.

f Tribui. s. spāliter

Q Edicos. archiatros. i. p̄nceps medicoꝛ t not. q̃ in accusatiuo t ablatiuo de his dē dicit. itē no. maxie ideoꝛ: q⁊ alij si modo sint intra numerum hui⁹ reipu. cā sunt ī munes. vt.s. l.i.

h Archiatris. i. aliq̃s. puta vnus vel plures.

i Lr̄aꝛ. no. lr̄aꝛ. secus si in mechanicis nisi in certis. vt. de exc. ar. l.i. t.ij. itez dic lr̄arū. s. liberaliū artiū nō: vtpote ñ calculatoꝛes. vt.s. e.l. poete. t. l. ofone. t.ff.ō va. mu. l.ij.§.fi. Itē hic dic vt in rub.s. notaui.

k Et filijs. viuētib⁹ patribus non post. vt.j. de metba. archiatros. t ad hoc.s. de epis. t cler.

l Munerib⁹. de pſonalibus ꝓstat: sed q̃d de p̄rimonialib⁹. rū. fm. p. t alios nō sūt imunes: p q̃bus.s. de mu. pa. pfes. t.j.e.l.fi. vbi eq̃parāt philosophis. itē p eis. ff.ō mu. t bo. l.fi.§. ab hmōi. t de va. mu. l. sūt qui mu. itē spāl'r remittit̄ eis receptio hospitis. vt.ff.de mu. t bo. l.fi.§. fi. t. j. de meta. l. archiatros. vt b subijcit. p q̃ colligit̄ q̃ alia p̄rimonialia subijcit. est. n. p̄rimoniale mun⁹ hospitis receptio vt stari dices. itē p eis. j.e. l.fi. p eo q̃ aliq̃s pl⁹ dare vult archiatris t militantib⁹ in palatio. sz dic vt ibi. ecōtra pōt dici q̃ p̄rimonialia nō subeāt p hāc. l. q̃ gñaliter dicit cuz reb⁹. t p b. j. l. fi. t.ff.de va. mu. l. his honoꝛ.§. angariarū. nec ob. ō philosopho: q⁊ est rō auaritie a q̃ se dicit exulē. vt.ff.ō va. mu. l.i honoꝛib⁹.§. ī philosophis. vl' dic ī philosopho vt dices. j. l. si q̃s. nec ēt ob.§. hmōi. q⁊ excipe nisi p legē spāl ē p̄ncipis: vt est b. t p bat̄. o. l. sūt mūera. ī fi. q̃ sz b

m Hospites. qō p̄rimonij est. vt.ff.de mu. l.iij.§. mun⁹. est p hac opi.

n Deduci inuitū. sic nec dña. vt.s. de of. ciui. iu. l.i. sed patiet̄ missionē vt ille qui de domo nō dz detrahi. vt.ff.de in ius vo. plerīq;. t. l. se. vl' dic prorsus cā vel suo numero. vt.s. de epi. t cle. plz.

o Exhiberi. pro eodez t sp in ciuili. vel dic eximi in crīali vbi dabit fideiussoꝛē vel iurabit t sic nō detinebit̄ si cut in dña fi t. vt in aut. vt nulli iud.§. si vo crimē. nisi sit ḡuissimū vt ibidē dz. vel dic nisi p̄ sua cā vt.s. dixi.

p Pena. sic j. de sūp. re. l.i.

q Reddi. q̃ ad doctoꝛes est ecōtra. vt.ff. de va. co. l. i.§. ij. so. de publicoꝛ: ibi a scholari. vt.j. de archi. vel dic spōte pmiserat ibi pmittere nō volebat. vl' hic refert̄ ad alios p̄dictos nō ad doctoꝛes t facit.s. de ex. mu. l. maxiaz. t.j. de ex. ar. l.i. in pn. t. l ij. in fi. t.j. e. ti. l. fin.

r Vltros. s. discipulos vl' scholares.

s Instituāt. i. instruant

Agistros. studioꝛ liberaliū. vt.s. l. pr. in pr̄in.

v Doꝛib⁹. s. qui oēs diuitias excedūt vt dixi. ff. de tu. t cu. da. ab his. l. scire opz. sed ante hoc dz habere sciam solertiā fidē. vt in pbemio inſti.§. cunq;. t facit.j. de stu. li. vr. ro. l.i.

a Ordinis decurionũ.ad qõ.ff.de decre.ab ord.fa.l.i.
b Cõspirãte.in bonã ptẽz:sicut dol⁹ bonus.vt.ff.de do.l.i.§.nõ fuit. no.q.vij.ad min⁹ debẽt cõprobare.vt.j.l.si qs.z forte etiã iurare. vt.s. de aduo.di.iu.l.nemini.z.j.de,pr.sa,scri.vnicuiq;.z fa.j.de decu.l.fi.z de agẽ.in re.l.ij.z.iij.z.s.de decu.l.eũ q. Jtẽ qt dẽant eligi in qlibz ciuitate hẽs õ stu.li.vt ro.itẽ fac in aut.qũo o.e.z.§.neq; z de san.epi.in pn.z.j.õ pfes.qui in vr.cõ.l.i.z.j. l.pri.z.j.de excu.ar.l.fi.

Eddak.ad b.s.grãmaticos.z.j.de tabu. l.ii.z de murile.l.si quis.
d Exceptis.vt nõ reuocẽt.sz certe isti nõ idebite vsurpãt.vñ ipropriedicit exceptis.q.d.illi reddak:isti nõ.z facit.s.l.pri.cũ concor.
e Fortune.hanc ferant pbi non curantes de pperis vel aduersis.

Archiatri.principes medicorũ.
g Cõmoda.i.salaria.ad qõ.s.õ postu.l.puidẽdũ
h Malũt. malo fuire pauperi hõeste q; diuiti turpi:sciẽs ei nõ debek hẽre aliqd ab eo:g̃ ita cito aut citi⁹ pauperi vt diuiti seruiet.
i Turpiter.erat.n.turpe q;ppo iuitias suas aliqs diues citi⁹ curarek q; paup q nihil do are pokat z hoc erat olĩ añq; medici hẽrent salaria õ publi
k Ea.s.salaria. ‹co
l Sani.iã facti.p obsequijs pstitis nõ ea z.c.ad qõ.ff.de va.co.l. medic⁹ z.s.õ postu .qsquis.§.i. z de offi.pre.l.plebiscito z in aut.vt iudi.sine quo quo suf.§.i.
m Si qs aggregand⁹. vt qr ẽdign⁹ tali honore
n Jndicantib⁹.z iurãtib⁹,vt not.s.e.mgr̃os. vbi plene notaui.
o Jta tñ.fa.j.de tiro.l. i.z de offi.ma.of.l.iij.

Rãmaticos.oratores.al's rethores. al' oratores.
q Philosophie.lz imisceãt:tũ pbi subeũt pa. vt.s.õ mu.pa.l. pfessio vel dic q hodie p.l.istã. idẽ in eis sit pruilegiuz hmõi pncipis:z sz hoc derogak illi.l.pfessio. z illi.ff.de va.mu.in honorib⁹.§.phis.vt ibi not.
r Archiatros.phie.
s Primi ordis.quẽ habẽt cũ essit seniores iter alios.vt.s.de dec. ale
t Exenk.cũ a primonialib⁹,dicvt.s.e.ti.l.mgr̃os. ‹rãdinis.in pnc.
v Jndẽpta.i.sine admistratõe habita:vel cũ ea fit indẽpto canone.vt. j.de fun.pa.l.fi.i fi. x Hospitãdũ.j.de metha.archiatros.z.s. l.ma
y Jn filijs.z de hoc dicvt.s.l.mgr̃os.z fa.j.de comi.con. ‹gistros. l.ij.s.de epis.z cler.l.ij.
z Rub. De athletis,athlete dicũt q; sine mercede gra vtuj pugnabãt

sum iubeo q̃squis docere vult nõ repente:nec tñ psiliat ad hoc mun⁹ sz iudicio ordis[a] pbat⁹ decretũ curialiũ mereak optionẽ p sensu spirãte[b]
¶Qui se gerit ,p doctore cũ nõ fuerit examinatus z approbatus nõ excusaka muneribus.sec⁹ si fuerit approbatus.hoc dicit Barto.

Jmperator Val'. Eddak[c] vnusq̃sq; pfie sueq; habitũ philosophie idebite z isolenik vsurpare cognoscik exceptis[d] his q̃ pbatissimis approbati ab hac dicũtur collusiõe secerni:turpe enim ẽ vt pfie functões ferre nõ possit q; etiã fortune[e] vim se ferre,pfitek.
¶Dedici q; sumũt salariuz ex publico ita quis sicut magnis seruire tenenk sz salariũ ab infirmis recipere nõ debẽt nisi cũ sani fuerint.Bar.

a Archiatri[f] sciẽtes sãno. Jdẽ.a: naria sibi cõmoda[g] a ppli cõmodis mistrari hõeste obseq; tenui oris[h] malũt[b] q; turpiter[i] seruire diuitibus q̃s etiã ea[k] patimur accipe q̃ sani[l] offerũt p obseq̃is nõ ea q̃ pericitantes p salute pmittũt
¶Nõ dz in locũ magistri defuncti alius subrogari nisi fuerit approbatus z lz subrogak in numer nõ subrogak in gradũ.h.d.Barto.

s Jq̃s in archiatri de Jdẽ.a. funct⁹ est loco,pmotõis meritis aggregãd⁹[m] nõ añ eor pticeps fiat q; pmis q̃ i ordie reptunk septẽ: l'eo ãpli⁹ indicãtib⁹[n] idone⁹ approbek. Jta tñ[o] vt q̃cũq; fuerit admiss⁹ nõ in prior nũero stati veniat sz eũ ordinẽ p sequak q̃ in ceteris ad prior a sbiectis vltimis poterit inueniri.
¶Magistri sciar q; fuerũt palatini habent perpetuã imunitatem ab oĩbus muneribus z ipi z eor filij z cõiuges.hoc dicit Barto.

Rãmaticos[p] ora Jdẽ ho. tores atq; phie[q] preceptores: necnõ ẽt medicos pter hec q̃ retro lata sanctionũ aucte psecuti sunt priuilegia imunitatesq; frui hac prerogatiua pcipim⁹ vt vniuersi q̃ i sacro palatio iter archiatros[r] militarunt cũ comitiuã primi ordis vel secũdi adepti fuerit aut maioris gradũ dignitatis ascẽderit nulla municipali nulla curialiũ cõuẽtõe vexentur[t] seu idẽpta[v] admistratõe seu accepta testimonialẽ meruerit missionez sint ab oĩ fũctõe oĩbusq; mũeribus publicis imũes nec eor dom⁹ vbicũq; posite militẽ seu iudicẽ suscipiãt hospitãdũ[x] q̃ oia filijs[y] ẽt eorũ z diugib⁹ illibata pcipim⁹ custodiri. hec aũt z pfessorib⁹ meoratis: eorũq; liberis deferẽda mãdamus.

De athletis[z].

¶Qui tribus plijs fuerit coronat⁹ quor vnũ rome fuerit excusaka muneribus.h.d.barto

Athletis ita demũ[a] Jmp. si p oẽm⁹ etatez certasse coronis[b] q;nõ minus trib⁹ certaminis sacr⁹ in q̃b⁹ [c]vel[d] sek rome[e] seu antiq gre merito coronati nõ emulk corruptis ac redẽptis pbenk ciuiliũ munerũ[f] tribui solet vacatio.

De his qui non ipletis[g] stipendijs sacramento soluti sunt.

¶Jnfamia remouet quẽ ab honorib⁹ nõ a muneribus ex grauamine.h.d. bar.

i Gnominie cã[h] Jmp. an.a. sacro[i] lib erati honorib⁹[k] abstinere debẽt muneri⁹ aũt ciuilib⁹ excludendi[l] nõ sunt.
¶Causarie missus añ finẽ militie a muneribus excusak nõ tñ priuilegia veteranor licet habeat vacationẽ.hoc dicit barto.

c Um ob puecte Jmp.dio. etatis seniũ[m] sis dimissus hõestã missionẽ p secutã te esse ãbigi nõ pt.hẽbis itaq; [n]a ciuilib⁹ muneri⁹ necnõ etiã honorib⁹ vacatõz:nõ tñ priuilegia ea q̃ his cõpetunt q̃ pleno stipẽdijor nũero[o] fũgunk vsurpare te ius pmittit[p] qñ nõ pfecto statuto militie tpe nec oĩbus stipẽdijs docuris sacro solutũ te esse etiã ipse confitearis. Jdem au.
v Eteranis[q] itadmũ onerz munerz psonaliũ[r] vacatio iure cedit[s] si post vigesimũ[t] annũ militiõe quã in latõe vel vexillatõe militauerunt honestã vl'cãriã[v] missionẽ secuti eẽ ostẽdãt. vñ cũ te in cohorte[x] militas se cõmemoras itelligis supuacuo[y]: vacationẽ tibi velle flagitare.

Quib⁹ muneribus[z] excusantur hi qui post impletã militiã vel aduocatiõez p puicias suis cõmodis vacãtes cõmorank:z de priuilegijs corũ:z de cõductorib⁹ vrcigaliũ fisci

munerũ quo ad munera,vt ar.j.q̃ mil.nõ pos.l.ij.nõ tñ arcek honore cũ nõ sit infamis.vt.ff.de infa.l.ij.§.est z q̃rtũ. itẽ q; infamis cogik ad munera:vez est nisi in locis vbi morari nõ lz.vt.ff.õ exc. tu. l.sz z si milites.§.sz ignominia.z.j.de re mi.l.iij.an debeat inseri cã
¶Ignominie in missiõe.dicvt no.ff.de infa.l.ij.§.ignominie.
¶Um seniũ.senex est qui.lx.an.hz.vel.lxx.quo ad mũera.vt.s.q̃ etate,l.fi,fic,ppk corpis debilitatẽ:z ideo est causatiua missio.vt.ff.

a Ordinis decurionũ.ad qõ.ff.de decre.ab ord.fa.l.i.
b Cõspirãte.in bonã ptez:sicut dol⁹ bonus.vt.ff.de do.l.i.§.nõ fuit. no.q.vij.ad min⁹ debẽt cõprobare.vt.j.l.si qs.z forte etiã iurare. vt.s. de aduo.di.iu.l.nemini.z.j.de,pr.sa,scri.vnicuiq;.z fa.j.de decu.l.fi.z de agẽ.in re.l.ij.z.iij.z.s.de decu.l.eũ q. Jtẽ qt dẽant eligi in qlibz ciuitate hẽs õ stu.li.vt ro.itẽ fac in aut.qũo o.e.z.§.neq; z de san.epi.in pn.z.j.õ pfes.qui in vr.cõ.l.i.z.j. l.pri.z.j.de excu.ar.l.fi.

Eddak.ad b.s.grãmaticos.z.j.de tabu. l.ii.z de murile.l.si quis.
d Exceptis.vt nõ reuocẽt.sz certe isti nõ idebite vsurpãt.vñ ipropriedicit exceptis.q.d.illi reddak:isti nõ.z facit.s.l.pri.cũ concor.
e Fortune.hanc ferant pbi non curantes de pperis vel aduersis.

Archiatri.principes medicorũ.
g Cõmoda.i.salaria.ad qõ.s.õ postu.l.puidẽdũ
h Malũt. malo fuire pauperi hõeste q; diuiti turpi:sciẽs ei nõ debek hẽre aliqd ab eo:g̃ ita cito aut citi⁹ pauperi vt diuiti seruiet.
i Turpiter.erat.n.turpe q;ppo iuitias suas aliqs diues citi⁹ curarek q; paup q nihil do are pokat z hoc erat olĩ añq; medici hẽrent salaria õ publi
k Ea.s.salaria. ‹co
l Sani.iã facti.p obsequijs pstitis nõ ea z.c.ad qõ.ff.de va.co.l. medic⁹ z.s.õ postu .qsquis.§.i. z de offi.pre.l.plebiscito z in aut.vt iudi.sine quo quo suf.§.i.
m Si qs aggregand⁹. vt qr ẽdign⁹ tali honore
n Jndicantib⁹.z iurãtib⁹,vt not.s.e.mgr̃os. vbi plene notaui.
o Jta tñ.fa.j.de tiro.l. i.z de offi.ma.of.l.iij.

Rãmaticos.oratores.al's rethores. al' oratores.
q Philosophie.lz imisceãt:tũ pbi subeũt pa. vt.s.õ mu.pa.l. pfessio vel dic q hodie p.l.istã. idẽ in eis sit pruilegiuz hmõi pncipis:z sz hoc derogak illi.l.pfessio. z illi.ff.de va.mu.in honorib⁹.§.phis.vt ibi not.
r Archiatros.phie.
s Primi ordis.quẽ habẽt cũ essit seniores iter alios.vt.s.de dec. ale
t Exenk.cũ a primonialib⁹,dicvt.s.e.ti.l.mgr̃os. ‹rãdinis.in pnc.
v Jndẽpta.i.sine admistratõe habita:vel cũ ea fit indẽpto canone.vt. j.de fun.pa.l.fi.i fi. x Hospitãdũ.j.de metha.archiatros.z.s. l.ma
y Jn filijs.z de hoc dicvt.s.l.mgr̃os.z fa.j.de comi.con. ‹gistros. l.ij.s.de epis.z cler.l.ij.
z Rub. De athletis,athlete dicũt q; sine mercede gra vtuj pugnabãt

a Athletis ita demũ ciuiliũ z.c.qõ est in fi.si pbenk p oẽs z.c.z sic pbenk coronati coronis z.c. b Per oẽm.qr a pma etate dicit z studuit in b vt pueri q̃ teneri etate legũ t:qñ aks nõ possent esse pfecti.qõ est no. a Coronis.corona gl'ia victorie:cui etiã dabak pecunia:vl' spes aliq̃ q priuata pactõne nõ obligak.vt.s.que res pig.obk.pos.l.pe. nec in cãm iudicati capiũtur:aliũde possit satisfieri.vt ff.de re iudi.cõmodis.z.s.de excep. rei iu.stipẽdio
b Sacri.qr approbãte pncipe ad qõ.ff.de pol.l. greca.q̃ icipit honoris gra,z secus agonẽ z.c.
c Jn quib⁹.s.coronis.
d Vel.p saltem.
e Rome.noue.q. d.vnã coronã debẽt habuisse in roma veteri vl' nouar z has merito gre nõ p hoc q; corrũpant emulum.i.secum luctantẽ.
f Munerz.restringer:z dic mũerũ psonaliũ nõ primor: vt.j.de mu.z ho.q̃ imunitatez ciuiliũ ad psonalia.
g De his qui nõ impletis z.c.

Gnominie.causa.
i Sacro.quo milites tenenk.vt no. ff.de infa.l.ij.§.miles.z no.q; q̃ttuor sunt gña missionũ honesta:qñ finita militia.vt.j.e.l.f.z cãria,ppk ifirmitatẽ,vt.j.l.pri.itẽ cãeuitandoz mũerũ itẽ ignominiosa vt hic.z.ff.de re mili. militel.§.missionũ
l Honorib⁹. ad qõ.s.de decu.l.in famia.z.l.ne q̃s.z ff.de inter.z rele. l.relegatoz.§.fi.z ff.õ tes.mili.l.testã.
l Excludẽdi.al's excusãdi.z al's excusati.z idẽ in eo q̃ gra vitandoz munerũ quo ad munera,vt ar.j.q̃ mil.nõ pos.l.ij.nõ tñ arcek honore cũ nõ sit infamis.vt.ff.de infa.l.ij.§.est z q̃rtũ. itẽ q; infamis cogik ad munera:vez est nisi in locis vbi morari nõ lz.vt.ff.õ exc. tu. l.sz z si milites.§.sz ignominia.z.j.de re mi.l.iij.an debeat inseri cã
¶Ignominie in missiõe.dicvt no.ff.de infa.l.ij.§.ignominie.
¶Um seniũ.senex est qui.lx.an.hz.vel.lxx.quo ad mũera.vt.s.q̃ etate,l.fi,fic,ppk corpis debilitatẽ:z ideo est causatiua missio.vt.ff.

de infa.l.ij.§.si ignominie lz b̃ honesta sit.i.nō inhōesta: vt subiicit
n Itaq;.ppter senīū: nō ppter militiā. vt.j.l.pr.in prin.
o Numero.xx.an. vt j.l.pri.ꝛ sunt huiꝰ priuilegia.ff. de priui.g totū.ꝛ.j. de priui. vetera.p totū. ꝛ.j.l.pr.
p Permittit.s.ppetuo sz̃ palē hz vl̃ vniꝰ anni vl̃ biēnij vel triē/
nij vel q̃driennij.p ut militauerit. vt. ſ ff. de re mi.l.iij.§.q̃ militie.j. de excu. tu. sz̃ milites.§.i. ꝛ.ij.

Queteranis. non eoꝝ filijs. vt.ff. de va.mu.l.in honoribus.§. vacationīū.
r Personaliū. ſ pr̃imonialiū. vt.ff. de vac.mu.l.in honoribus.§. accusationū.

s Cōcedit. etiaz si nō appellet: qō est spāle. vt.§. quādo.puo. nō est ne. l.veteranis: alꝰ secus.§. de appel. ciues.
t Cligesimū. vt.j. de re militari.l.viginti.
v Causariam. nō sufficit causaria ni si tp̃s sit cōpletuz militie: vt hic.ꝛ.§. l.pri.
x In cohorte.ꝛ sic nō in legiōe vl̃ vexillatione.
y Supuacuo. qz non habebit.l.ſ.p/petuo: lz ad tēpus vt.§.l.pr. itez fallit in cohorte verbana. vt.§. de excu.tu. sed ꝛ milites.§. plane si q̃s. itē huic.l.est ar.ɔ.ff. de infa.l.ij.§. exercitiū auget. ɔ: qz ibi odium ampliat: hic fauor restringit in quo est ar.ɔ.ff. de lib.ꝛ postu.l.cū quidā. posset plane legi vt excuset q̃ fuit in cohorte: ꝛ est sic.§. de thesau.l. vna. sz̃ p ꝓma est.§. q̃. puoca. non est ne.l.veterani. ꝛ ad.l.sed ꝛ milites.§. plane.
5 Rub. Quibus muneribus. ð hoc nil est in nigro: sed in ꝓstōne greca sic.§. de reli. ꝛ ad trebel. de inceps.

Quonalios. mācipatū. i. cōductū vectigal. vnde māceps .ſ. conductor. vt.§. de vec.l.si quis.
b Noīe. quare hoc dicit stati supponit. itē intellige hāc.l.ſi sūt legitimi ꝺductores nō palatini: nō curiales: nō milites nō clerici. vt.j. q̃bus ad cōdu. re. fi.l.i. ꝛ in auc. de san. epi.§. aliud.
c Cōducunt. durat cōductio. vt.ff. de va.mu.l.iij. ꝛ in honoribꝰ. §. nō alꝰ. Itē hoc priuilegiū est fisci qui hz eius bona obligata vt hic. ꝛ.ff. de iur. īmu.l.sp.§. conductores. aliud in colono prediꝰ fisci vt.ff. ad mu.l.fi.§.i. ꝛ.§. de excu.tu. coloni. sed in colono p̃diꝰ cesaris idem qō in isto. vt.ff. de iure īmu.l.sp.§. coloni. ꝛ q̃ pe.tu.l.fi.
d His.ſ. cōductoribus. e Haud.p non. sic.j. de vete. nūmis. po.l.i. in fi. ꝛ facit.§. ne tu. vel cur.l.i.
f Rub. De libertinis. hic tractat de obseq̃o ciuitati debito: sic sed de lib. ꝛ eoꝝ libe. ðz de debito pfono: ꝛ sic nō supfluit p illū tit.

Qonditio. ciuilibus. de honoribus dicit. §. si lib. aut seruus ad decur.l.i. g Nō pōt. nisi in casu. qō dicit. §. de excu. tu. l. nec senatorum. Itē nō ob.j. ne quis libertus ac. reb. pub.l.i. quis ibi de actu seruis tantū conuenienti. i Domicilium. neduz in ea nisi per patronum. ꝛ sic vtrobiq;. vt.ff. ad municip. de iure.l.libertos.
k Rub. De infamibus. differt a ti. de infa.§. q: ibi de causis infamie: hic de iure infamiū: sic nō supfluit.

Infames. vti possunt: nec nouiter delatis: īmo perdūt veterem

¶ Principales cōductores nō cōductores cōductoꝝ vectigaliū hñt imunitatē. h.d.bar.

Qonalios a mūe Imp. dio. rib⁹ ꝛ honoribꝰ vacatōz hēre q̃ q̃ mācipatū a suo noīme b vectigalia fisco ꝺducūt c certū ē q̃re eos qui ab his d ꝺductoribꝰ q̃dā exercenda accipiūt nullis priuilegijs esse munitos: haud e dubij iuris est.

De libertinis f.

¶ Libertini nō hñt excusationē a mūeribꝰ.

Qonditio liberti Imp. dioc. nitatꝫ de mūeribꝰ ciuilibꝰ g trib uere nō pt b excusatōez: nec in eaq̃ dez citate vbi ꝺomiciliū libertinꝰ hz

De infamibus k.

¶ Infames remouent adignitatibꝰ nō a mūeribus realibus vel psonalibꝰ. h. d. bar.

Infames l psone lz Imp. nl̃is honoribꝰ q̃ integre dignitatꝫ hoibꝰ deferri solēt vti pñt curialiū tñ vel ciuiliū mūez vacatōez nō hēant m sed solēnibꝰ indictiōibꝰ ob tutelā pblicā eos satisfacere nccē ē.

De reis postulatis n.

¶ Pendente. pcessu criminali nō pōt q̃s ad honores vocari. hoc dicit bar.

Eos criminis o Impa. alex. postulatos p nouos q honoꝝ es appetere nō debere anteq̃ purgarēt innocētiā suā a diuis parentibꝰ nostris ꝛ a me sepe rescriptū est.

De his qui in exilium dati r vel ab ordine moti s sunt.

Qūibꝰ post Imp. max. ꝛ dio hac ordini suo vl̃ aduocatōis ad tp̃s interdicet post ipletū tp̃s spaciū t non progabit infamia.

Imp. goz. aug.

Ho tp̃s exulare decurio iussus ꝛ ipleto tpe regressus pstinā q̃dē recipit v dignitatē ad nouos vero honores ñ admittit nisi tāto tpe is abstinuerit q̃to p fugā x abfuit.

De filijsfamilias y: et quēadmodum pro his pater teneatur.

¶ Qui cōsentit decurionatui filij emācipati nō obligat. secus si ille filius erat in potestate ꝛ ille videt cōsentire q̃ nō dissentit. h.d.bar.

Imperatoz Se. p Atrē emācipato filio ꝺsentiē tē ad decurionatū nō teneriꝫ dubij iuris nō est: rūc em ꝺsentiēdo pr̃ ad decurionatū obligat z si filiū i ptāte hēat ꝺsentire? aūt etiāis vr̃ q̃ non testificat a dissentire noīationi.

¶ Appellare a noīatione facta de filio est cōsentire. hoc dicit bar.

Cm appellasse te Imp. a. dicas b ostēdis c cāz ad te ptinere. potueras em noīato filio tm̃ ꝺtestari ꝛ nō ꝺsentire oneri ei delato.

¶ Filius in potestate cū patre ad idē munꝰ non vt hic. ꝛ.j. de dig. iu. ꝛ.l. necp. ꝛ.§. de decur. l. infamia. ꝛ de re mi.l.iij. ad b ff. de postu.l.i.§. remouet. ꝛ de iudi. cū ꝓtoz.§. nō aūt. ꝛ de offi. assef. l.ij. ꝛ de testi. l.iij.§. lex iul̃. sed arbiter pōt esse. vt.ff. de ar. pedi⁹. ꝛ pcu. ꝛ tut. et cur. vt insti. de excep.§. fi. ꝛ.ff. de postul̃. l.i.§. sed equissimū.
m Nō hēant. ad hoc.§. de decu. l. nec infames. ꝛ de his q̃ nō impletꝫ stip. l.i. ibi quippe crimē nosū ꝛc. vt ꝛ.§. ꝺ decur. l. ne q̃s penaz. nec pena attribuit imuni. vt. l. relegatoꝝ.§. fi. ꝛ.ff. ꝺ interd. ꝛ rele. ꝛ male meritis ꝛc. vt.ff. depo. l. bona fides
n Rubri. De reis postulatis.

Eos. crīs. secus si pecunie sit debitor: nisi in duobus casibus: vt.ff. de mu. ꝛ ho. l. rescripto.§. debitores. ꝛ.j. de debi. ciui. l.i. ꝛ nisi sit status questio. vt.ff. ꝺ remi li. q̃ status. idē fi questio sit omniū vel magne partis bonoꝝ. vt ar. insti. de excu. tu.§. itē ppter litez
p Postulatos. i. accusatos.
q Nouos. veterē retinet: vt.ff. ad muni. libertꝰ.§. in qōnibus. sed nec testis pōt fieri. vt.ff. ꝺ test. l. in test. nec pcu. vt.§. de pcur. l. reū. nec nomē militie dare. vt.ff. de re mi. l. fi. itē nō postulatꝰ. secꝰ si nō postulatꝰ vl̃ postulatꝫ desistit accusator. vt.ff ꝺ mu. ꝛ ho. l. rescripto.§. si quis. itez hec phibitō infra annū nō post: nisi steterit p accusatus quominus ꝓceda tur. vt.ff. ꝺ mu. ꝛ ho. l. reus. item an ad munera postulat. rñ. sicut in simili qōne no.§. ti. i.
r Rub. De his qui in exiliū dati. qz rei postulati sic puniunt: ideo de hoc dicit. vel qz ꝛ hij sic supiores arcent honore: iō de his dicit. vl̃ qz infames fiūt sicut dānati: iō post infames de his dicit. ꝛ no. ḋ triplex ē exiliuz. vt.ff. de inter. ꝛ re. l. exiliū. ꝛ put accipit p relegatōe. dic q̃ pses pōt relegare si habeat insulā alꝰ nō: lz deportare. vt.e. ti. l. relegatoꝝ. in pn. ꝛ.l. impa. in prin. ꝛ.l. inter penas. s Voti. per sniam.

Qibus. spaciū. nec distinguit quo crīe ꝛc. vt.ff. de post. l. impatoꝝ. et §. de infa. l. ꝛ si seuerioꝝ. ꝛ dic cōtraria vt in qualibet eaꝝ no. ꝛ not.§. de infa. l. quid ergo.§. pena grauioꝝ.

Ho tp̃s. recipit si crimē nō imporz infamiā: alꝰ secus. vt.ff. ad mu. l. ordine. ꝛ dic vt ibi no. ꝛ de decu. l.ij.§. nō idem erit.
x Per fugā. ſ. latā. que est spēs exilij. vt.ff. de inter. ꝛ releg. l. exilium.
y Rub. De filijsfa. qz in exiliū dati vl̃ ab ordine moti tenent reddere rōez ideo qualiter filius honoribꝰ obliget: ꝛ pater p eo teneat dicit.

Atrem. nō teneri nisi fideiubeat p eo exp̃ssim: vel nisi emancipauerit eum in fraudē. vt.ff. ad muni. l. fi.§. antepe.
z Obligat insolidū. vt.ff. de admi. re. ad ci. pti. si filiꝰ. filius tamen p̃ excutit. vt.ff. ad muni. l. libertꝰ.§. i. ꝛ.§. de decur. l.i. itez adoptando cōsentire videt. vt.ff. ad mu. l. lutius.§. idez rīdet: cū alꝰ nō ꝺsentiēs nō teneat nisi de pecu. vt.j. l. fi. est ꝛ aliud necessariū q̃ filiꝰ sit abilis ad munus ad q̃ vocat.§. de ho. nō cō. l.i.§. p infante. itē hic tenet reip. nō aūt illiꝰ q̃bꝰ nocuit in offō ꝺstituꝫ. vt.ff. ad mu. l.i. ꝛ.ij. lz q̃dā ɔ. ar.§. q̃ cū eo. l.i.
a Cōsentire. no. de tacito ꝺsensu. vt ꝛ.ff. ad mu. l.i. ar. ɔ.ff. de pcu. filiꝰ. §. inuitꝰ. cū ꝓcoz. itē ar. ɔ.ff. ꝺ tute. l. si filiꝰ. sed manere potuit etiā noīati oni ꝺdicēs.
c Testificat. corā ordiario vel habili. vt.ff. ꝺ decur. l. Cm appellasse. dicas si noīe tuo ppio nō filij honores.§. fin.
c Ostēdis. nā ḡuati appellāt: in firmi volūt curari: nec est opꝰ medicis sano ꝛc. sic est.ff. rē ra. ha. l.iij.§. falsus.ff. de decur. spurij.§. pr. so. b noīe sui grauamis appellauit: ꝛ iō sibi p̃iudicat: ibi p filij grauamie vl̃

so.vt ibi.itez ℈ ff.de ap.si exp̄ssim.sed ibi ipso iure nō tenuit.itē ar.℈.§.ō

I hȳj.ad ptestasie:qō est p̄imonij.t q̄le sit.dicvt.§.de postu.l.i. mu.pa.l.nec ptestasie.t facit.ff.ad muni l.iij.§.filius.t.§.qō pater.t §. duo.t.l.honozi.§.plebi.

Jne periculo tuo.i.sine peculo facultatū tuaz t honozis,

f Jncūbebat.nec filio si dicas curatozē adulto l furioso vel filij datū:vel dico operis publici:t tē filio iminet onus appellādi.vt.ff.qñ ap.sit.l.i.§. si q̄s.t.§.alia.t adiūge hic si tñ tc.itē dicas non teneri insolidū p̄ez:sz ō pecul.sic.§.qō cū eo.l.i.

g Deuocauit.accipe ō trimento tc.

h Decurio.nā tūc tenet insolidū.vt.§.qō cū eo.l.i. t fa.§.e.l.i.t ō dec. filio.

i Rubz.De periculo successoz parentis.

I de ppzio.edictio nē:vt q̄ pmisit pecu niaz p honoze filij habē do.vt.ff.de mu.t ho.l.ex timatō.§.i.t sz hoc edi ctōez.i.p̄cū qō edic:aut datur p honoze:vl pmi sit subituz onus honozi admixtū.ad qō.ff.ad mu ni.l.honoz.in p̄in.

l Jn sacerdotē.dignitas cū sumptu.ff.ad mu.cuz sponte.in p̄in.

m Erogatōis.s.predi cte:t dic si patre viuēte habuit mun⁹ filius:t ita hz locū qō h dicit.t.§.ō decu.l.i.t.l.in successiōe t.ff.fa.her.si filia.§.idez scribit.s.q ipse p̄ tenea tur t ei⁹ h̄des sine pmi sit siue nō:t tñ sciebat t nō ℈dicit.si aūt cepit ge rere post mortē p̄is nō tenen h̄des p̄is regu lariter etiā si p alio filio dūdixit p̄ subit on⁹.si le t etiā si fili⁹ iste vivo p̄e fuit decurio:sed mun⁹ p quo queri subijt p⁹. vt ff.ō mu.t ho.t si filiū.t.d.§.idē scribit.t.l.ex pte.§.fili⁹.fallit aūt in duo bus casib⁹.primus si pater i vltima volūtate voluit ℈.vt.ff.de mu.t ho. l.iij.§.fi.vl nisi inter viuos fuit pfessus q̄ de suo hoconus volebat expe dire.vt.ff.fa.herc.si filia.§.n erati⁹.item h quē p̄ dixi sunt vera si munus erat tale q̄nec vēdi poterat:nec ad h̄dē filij aliq̄d puenire poterat:als forte solus fili⁹ teneret. a De mulieribus.in quo loco munera se xui cōgruētia vel honozes agnoscant.

Am que.nupta est iure.vt t.ff.ad mu.l.fi.§.idē rescripserūt.idem t in vidua.vt.ff.ad mu.l.filij.§.i.t ad hoc.s.de incol.l.fi.cū cōcoz.secus in despōsata.vt.ff.ad mu.l.ea q̄.idē in virgine vel nō iure nupta vl corrupta.vt.ff.ad mu.lutius.§.fi.s.de mu.t oziq.l.filios.

c Roma.qz ibi est multitudo hoiuz.vt in auc.de ta.vel ecōtra:vel si: p q̄uis.q̄ñ nō sit dubiū si ibi nubat.vt.ff.ad mu.roma.sed p̄ima placz.

d Ad honozes.h ad vtrūq̄ est ℈riū.ff.de mu.t ho.l.iij.§.cozpalia.sed de honoze dic ñne administratōe.ad qō.j.de oig.l.mulieres.vl dic q̄ ex certa scia p̄ncipis.s.illa nō obstāte.ad qō.s.de nup.l.impiaz.§.similē.q̄ placet:qz hic subijcit cōpelli.itē ad mūera dic.s.psonalia nō oia:vt in ℈rio:sz q̄dā vt hic subijcit.t in.R.hic.qō dic vt.ff.de re.iu.l.ij.t hoc nisi fuerit p̄uenta.vt.ff.ad mu.l.incola.t de iurisd.om.iud.l.cum quedam

e Possidēt.℈.s.ō incol.l.cū neq̄.t.ff.ad mu.l.ubert⁹.§.sola.sz dic h dici ō p̄imonialib⁹.vt.ff.de mu.l.rescripto.§.fi.sz p dotevl dotali p̄dio dz vocari.secus si sit emācipatus.h.d.bar.

Jmpa.diocl.aug.

s Jhi q̄ cū p̄e ad ptestasie⁹ munus vocati sunt ēt nūc in p̄via ptāte ostituti sunt hmōi necessitatibus li berēt cū ex eadē familia hoc modo duos ad ista obseq̄a destinari pīni quū videat.sane eos q̄s emancipatos eē atq̄ ex familia exisse manifestū est sine cūctatōe retinere ōbebis

¶ Pater nō tenet p filio curatoze creato sed q̄ eū noīauerit tenet. hoc dicit Barto.

s Jne piculo tuo⁶ma gistrat⁹ filiū tuū curatozē ostituit nec appellādi tibi necessitas incūbebat sane noiatoz q̄ filiū in ptāte positū nō ostentiēte p̄e ad mun⁹ deuocauit⁸ si tñ ex volūtate tua añ filius decurio^b factus nō erat detrimento muneris obligabit.

De periculo successoz parētis.

¶ Onus dignitatis quesite p patrem ad filios transit.hoc dicit Barto.

s Jde ppzio suo Jmp. au. p̄rimonio mūeris edictōem^k tuo noie p̄ tuus repzomisit: tōq̄ etiā sacerdotē^l te creari ipetrauit on⁹ erogatōis^m cōe oiz hereditū eius esse p̄ses puincie nō ignorabit

De mlierib⁹ in q̄ loco mūera sexui cōgruētia vel honozes agnoscāt.

¶ Mulier in loco domicilij mariti subit munera psonalia: patrimonialia vero in loco in quo est patrimoniū.h.d. Barto.

c Am q̄ aliunde Jmpa.phi. ozitū da alibi nupta est^b si non in vrbe roma^c marit⁹ eius ostat nō apud originē suā sed apō inolatū mariti ad honozes^d seu mūera q̄ psonis coherent quozūq̄ is se q̄s soluit.rñ.vir.sicut t tributū.vt.ff.de vsufru.hacten⁹.§.fi.nec ob. ff.ad mu.lutius.§.idē rñ.de ostāte.qz illud quo ad psonalia p.l.§. de decu.l.ad subeūda.itē si alibi domicilū t alibi p̄dium indicat psone p rebus in loco domicilij an alibi etiā res posita extimabit rñ.nō:qz ficta p duob⁹ locis solvet t essz altera in tributo t altera p̄imonialis p̄statio.vt.ff.de cē.fozma.§.si ℈.qō eē nōz.t facit.§.de mu.pa.l.p̄imonizum.

f De legatōibus dixit de munerib⁹ in genere:nūci spē de hoc qō est psonale mun⁹.vt.ff.ō mu.t ho.l.i.§.i.t.l.fi.§.legati.t dicit legat⁹:qz a ciuitate vl puincia mittitur ad p̄incipez vel ad alīū.vt b ti. al's legat⁹ pcōsul vt.ff.de off. pcon. obseruare.§.i.t.l.fi.al's legat⁹ eccl'e ad papā.vt i aut. de san.epi.§.si ℈ epūs coll'.ix.al's q̄ mittit a p̄ncipe vl papa:de quo ē.ff. de offi.assef.l.diez p̄uatoz:lz nobilū dicunt nūci vl missi ad cām diffiniendā dō delegatus etiā a p̄ncipe missus.vt.§.de iu. a iudice.t nota q⁹ debitoz reipu.fungi nō pōt:aut is q̄ nō hz ius postulādi vt infames:licz debitoz fisci nō p̄hibeat.itē vicarios dari nō p̄t nisi filios:t qñ abñti ē iniuncta:qñ ℈ tuito suscipit.item libellū p̄ncipio a re nō p̄t nisi ō his q̄ ad iniuriā vl ei⁹ p̄tinēt dānūvl pupille sue.itez ordinati eligit nisi necessitas sit.vt ff.e.l.iij.t.l.si absenti.t.l.legat⁹.t.l.paulus.itē nō ampli⁹ q̄ semel: nisi sit necessitas.vt.ff.de mu.t ho.l.extimatōe.§.fi.

Ater triū.in alijs q̄nq̄ exigunt.vt.s.ō his qui nume.li.l. nepotes:t est rō:qz pegrevadit t eos deserit:t est alia excusatō a legatōe.vt.j.l.iij.t alia atq̄ alia.vt.ff.e.sciēdū.§.si accusatoz.t.§.ordine:t alie de quibus dictū est.s.de exac.mu.

Um vos.t tu collega.ppzio.i.sepatim sumpt⁹:vl sumpt⁹ tñ: vl salariū de q̄ fit sumpt⁹. i Defensionē.sindic⁹ ℈ erat vl erāt vt.ff.ō mu.t ho.l.fi.§.defensoz. vel ōfendebāt nō strepitu iudicij sed als.t facit.s.de infa.neminē. l Oporteat.sed q̄ñ h. R. si defierit t spōte.vt h:q̄ casu ēt exō z.punit.vt.ff.e.l.i.si aūt vrgēte necessitate tūc nō reddit.vt.ff.e.legat⁹ añ.§.i.t h innit.t idē de committib⁹ eoz.vt.ff.ō of.assef.dicē.si aūt est dubiū ipse oz pbare necessitatē.vt.ff.e.l.i.t.ij.§.i.t p̄m h nō sūt ℈.vt.ff.de va.co.l.i.§.diu⁹.t de aduo.di.iud.l.post duos. l Ea q̄titas.quā repetij ab h̄dibus college. m Postulatis.vtil p socio vl act.in fac.q̄b⁹ oz solui cū p eos h̄des nō stet:vel qz iā p̄stiterūt aduocatj.vt.ff.loc. q̄ opas.§.diu⁹.t.j.sum.iniuncti mūeris.l.i.vel hic simoniace. vt.j. ō munile.l.ij.vbi no. n Potestis.t punient exōz.vt dixi:nec nocet socijs alterius cessatio.vt.ff.e.l.ij.§.cessatio.

GRāsmarina,ciuilium sine legatōe:alʒ sine alio psonali mune/re.vt.ff.de va.mu,legato,ꝛ.ff.e.l.paulus,§.i.

p De primo.sm hoc intelligunt.§.de ho,nō cō.l.ij,ꝛ.ff.e.paulꝰ tñ.§.i.in prin,ꝛ.l.fili⁹.itē hoc qñ suo noīe nō p alio,vt.ff.e.si filius ꝛ.l.vicarius:qz in casibus tm̄ permittit p aliū vt ibi notaui

VNiuersi,ex co/mitibus.i. vni/uersi comites pfi/dū vel pcōsuluz,ꝛ ipsi etiaz pfides q̄ habēt dignitates l.pdictas tenētur ꝛc,ʒ certe īmo ꝛ ī filles excusant a p sonalib⁹.vt.j.ō ex cu,mu. l,eos,ꝛ.ff.ō va,mu. l.legatos §.comites,q̄ sūt ō so,hic pceperūt in suffragio,i.auxilio ꝛ ita p ipetratōez ibi ex mera libera litate:qz meruerit ar.ff.qō q̄sq̄ iur.l. iij,in pn.vel hec p ceperit suffragio. l.pmissione,i. hoc pacto q nihilomi mus cuz opus fue rit suscipiēt mūera ꝛ pstabūt auxiliuz ꝛ sic pactū fuādū vt ar.ff.de iure im mu.l.ij.vl dic suf/fragio.i.ppt suf/fragiū.l.salariūqō habituri erāt ibi ḡ tis.ꝛ ʒ hoc hēas in lra suffragio di gnitates.alij hñt suffragia dignita tū l.salaria:ꝛ tunc lo cū hʒ vltima so. vel dicas oīa plane ħ funct⁹ erat pfidat⁹ ibi nō:ꝛ sic bñ sequit ex/

r Publica,q̄ sunt in mūerib⁹ subeūdis. ceptio legati.

s Pactōe.qz pepigerūt ꝛ nō subeūt:ꝛ sic fac̄ p scda so.ʒ alios dicas nō vmbratili:qz dicit tacite intellectū ex q̄ hʒ dignitatem q nō teneant ad munera alia:qō nō est vez nisi sm qō distinctū ē ꝟ/sati sunt.hij em̄ in p pfides:ꝛ postea legati fuerūt biennio vacant a mūerib⁹ psonalib⁹ ꝛ onerib⁹.vt.§.l.pr.nō qz pfides sunt:ʒ qz le gati fuerūt lʒ pfidatū ad sui petitōez habuerūt:vel lʒ pacto vel lʒ p salario:vel lʒ pceperint salaria ante p ho.vl mu.a q̄bus mō va/cant:sed forte reddūt p tpe quo euitāt.vt.§.no.l.ij.vel melius dic de legato:qz lʒ supiores dignitates nō excusant:vt dictū est:ꝛ legatō tamen sola excusat:ꝛ sp dic infra tpa.vt.§.l.pr.

5 Jq̄d postulat a pfide a puincialib⁹.ꝛ dic de aliquo qō ptine/at ad publicā vtilitatē puincie.si aūt de cā que fit inter puatos: tunc hʒ locū.§.de rela. v Nostre sedi,p eodem.

x Oēs puinciales,assistētes pfidi.vl dic sunt assistentes pfecto. vt statī dices. y Ordinarij.i.pfidis pdicti q̄ cōsulit,ꝛ subau/di vt diffiniat p se.ad qō.§.de rela.l.i.vl dic a pfecti.ꝛ tūc subaudi tm̄:qz qñq̄ ad nos remittet vt subijcit:vel dic ordinarij qui vicem pncipis in palatio:vl vice pfecti ordinarij cognoscebat.

z Quibus.s.pfidijs. ꝛ Fortuitis.s.supuenientibus.

a Clobis.loquit pfecto ptorio illirici.q.d,nō aliter diffiniēdum: nisi prin.qñq̄ vt subijcit. a Implēda.q.d,si p te potes expedi/re facias vl ad nos tu mittes. b Prouincialiū.vel dic de eli/gēdo legato ptis.ad hoc. §.de decu.l.notationū.ꝛ.j.e.l.pri.ꝛ.ff.ō tu.ꝛ cur.l.vbi.ꝛ de decre,ab or.fa.l.ij.ꝛ qō cuiusq̄ vniuer.nulli.ad mu,l qō maior. c Snia,puincialis assistentiū pfidi:ꝛ quo cō uenit ad pncipem cōsulendum.

6 Cotiens.destinat ad nos. e Precipim⁹.s.cōuenire qō est l.ū nō egri,ꝛ.ꝛ no,ar,in electōibus,ad qō in auc,de heredi,ꝛ fal. §.si vero absunt.firmata sup quo volūt cōsulere.

f Augustali.ab augusto.vt.ff.de of.aug.l.i.

g Tuis.loquit pfecto p.maxime,ꝛ no.q p multas manus vadit.

h Ordinent.qōvel p te expediat vel ad nos remittes.vt.§.l.prima

i Rub.De excusatōib⁹ artificū.differt a ti.§.ō pfes,ꝛ me.qbiō lʃa/lib⁹ artificib⁹:ħ de his q̄ tm̄ opatōe manuū excu/sant docētes nō discētes vt no.j.e.l.i.ꝛ scripti ī bre/uibus cuiusq̄ ciuitat]: ñ aūt oēs.vt.j.l.i.in princ.

De excusationibus artificum.

Dic expressi hñt immunitatē a psonalib⁹ mu/nerib⁹ tam discipuli q magistri.h.d.Bar.

A Rtifices artiū Jmp.au. breui subdito⁽ᵏ⁾ cōphensarū p singl'as ciuitates morātes ab vniuersis mūerib⁹ vacare pcipim⁹ siq̄dez in discēdis⁽ᵐ⁾ artib⁹ ociū sit ac cōmodandū q̄ magis cupiat:ꝛ ipsi pitiores fieri[a] ꝛ suos filios[b] erudire ꝛ est notícia ista[c] architecti[d] medici[e] pictores statuarij marmorarij lecti tarij[f] seu actarij[g] clauicarij q̄drigarij[h] vl q̄dratarij[i] quos greco voca/bulo poetas appellāt[k] structores.i. edificatores[l] sculptores ligni[m] mu/scarij[n] dauratores albini quos gre ci comatas appellāt argētarij[o] bar bacarij[p] diatrecarij[q] erarij fusores[r]: signarij[s] fabricarij bracharij[t] ptica rij atq̄ libratores[v] figuli[x] q̄ grecedi cunt ceranei aurifices[y] vitrarij[z] plū/barij ꝛ specularij eborarij pelliones fullones carpentarij sculptores[a] ō albatores[a] clusores[ſ] trigarij[b] signa/rij bratearij[c].i.pētalarge Jdē.

m Ethameos[d] geometros[e] ꝛ ar chitectos[f] q̄ diuisiōes[g] partiū oim incisiones q̄[h] puāt:mēsurisq̄ et

a Abreui subdito. Jmp.au. Abreui subdito. Jmp.au.

b Pcipim⁹ siq̄dez in discēdis artib⁹ ociū sit ac cōmodandū q̄ magis cupiat. Pcipim⁹ siq̄dez in discēdis artib⁹ ociū sit ac cōmodandū q̄ magis cupiat.

c Ipsi pitiores fieri. Ipsi pitiores fieri.

d Suos filios erudire. Suos filios erudire.

e Est noticia ista architecti medici. Est noticia ista architecti medici.

f Pictores statuarij marmorarij lecti. Pictores statuarij marmorarij lecti.

g Tarij seu actarij. Tarij seu actarij.

h Clauicarij q̄drigarij. Clauicarij q̄drigarij.

i Vl q̄dratarij. Vl q̄dratarij.

k Quos greco vocabulo poetas appellāt structores. Quos greco vocabulo poetas appellāt structores.

l Edificatores sculptores. Edificatores sculptores.

m Ligni muscarij. Ligni muscarij.

n Dauratores albini. Dauratores albini.

o Argentarij. Argentarij.

p Barbacarij. Barbacarij.

q Diatrecarij. Diatrecarij.

r Fusores. Fusores.

s Signarij. Signarij.

t Bracharij. Bracharij.

v Libratores. Libratores.

x Figuli. Figuli.

y Aurifices. Aurifices.

z Vitrarij. Vitrarij.

a Plūbarij. Plūbarij.

a Sculptores. Sculptores.

b Dealbatores. Dealbatores.

c Trigarij. Trigarij.

d Bratearij. Bratearij.

e Pētalarge. Pētalarge.

m Ethameos. Ethameos.

n Geometros. Geometros.

o Architectos. Architectos.

p Diuisiōes. Diuisiōes.

q Puāt. Puāt.

r Mēsurisq̄. Mēsurisq̄.

e Medici.aialiū.ꝛ sic ip̄o pprie sine lr̄is:vt dixi i rub.vñ.p.dixit ħ.§.mu/lorū appellatōe cōprehēdens oīa aialia. f Lecticarij.q̄ faciunt bre/ues lectos.de quibus ō:.ff.de le.i.sic ex toto.§.i.ꝛ de le.ij.legatis.§.i.

g Actarij qui faciūt machinas instar lac⁹ vel torcularis.

h Quadrigarij.q̄ faciūt q̄drigas. i Quadratarij.q̄ faciūt q̄dratos lapides vt fuerunt sancti,iiij.coronati. lz Appellant.s.homīes.

l Edificatores.muroꝝ vt differat ab architect] m Ligni.i.īcisores ex quib⁹ postea statue vl alie opatōes fiūt. n Muscarij.i.q̄ faciunt illud opus qō ō: muscatū.ꝛ sic inferiores qui in aureo vel albo.

o Argentarij.de quib⁹ hēs.§.de edē.ptor.vl qui pingit i argēto colo/revt ꝓueniāt pdictis. p Barbacarij.q̄ faciūt recepta q̄ alʒ dicūtur barbacana. q Diatrecarij.q̄ faciūt calices diathetros.i.ō vitreo.ō q̄b⁹ hēs.ff.ad.l.aq̄.si ku⁹ kuū.§.si calicē.ꝛ forte sic dict⁹:qz ō facili terēt i.atterant.siue rūpāt.p. r Fusores.vt qz cāpanas faciūt vl fīlia liq̄/dādo es.vl dic q̄ sūt duo erarij q̄ opant ī ere.vl fusores.q̄ faciūt fusos ī q̄b⁹ nent femīe. s Signarij.q̄ faciūt sigilla. t Bracharij.a lon gis brachis theutonico⁹ vl torcularīū. v Libratores.a libra.i.pō deratores. x Figuli.q̄ faciūt vasa ex terra ī figur]. vt.ff.ō f.vz.p.l.vl.

y Aurifices.q̄ faciūt vasa aurea l' annulos l' filia. z Vitrarij.q̄ artificō se ō ferro vel alia matia trahūt vitr⁹ vel fundūt. ꝛ Plūbarij.q̄ tra/hūt plūbū. o Sculptores.i.scissores.s.lapidū vt differāt a supiori.alij dicūt q̄ vitio scriptoꝝ ħ supfluit. a Dealbatores.armoꝝ vbi ōbēt fie/ri subtilissime picture ō q̄cūq̄ colore. b Trigarij.q̄ faciūt vehicula ex trib⁹ rot]. c Bratearij.i.q̄ faciūt q̄dā rotūda ꝛ volubilia ī freno circa caput eq̄:ꝛ hij dicūt pētalarge.a pēta qō est.v.ꝛ large a late.q̄.v.late ꝛ volubiles rotule:qz tm̄.v.debēt ee:vt dicūt frenarij.ꝛ sic ipis opifici/

d Ethameos,al's medicos. b⁹:ꝛ ipis rotul' ꝓuenit nomē pētalarge ꝛ tūc expōe,vt.§.pr.ꝛ tē opħēdit illos q̄s supiori.l.dixi. e Geo metros.vt balchimū agrimessorē.ʒ ō.ff.ō ex.tu.l.geometri.so,ibi spāle

f Architec,de ō dixi.§.l.pri. g Diuisiōes,geometri. h Juci

siones:vt architecti. i Institutis,ab architectis. l: In par.due ptes sunt,ꝛ dic in par studiū:nō tū in par bñficium:qz docens tū excusaꝛ vt stati innuit,vt.s.l.pxi.in prin. l Gaudeāt.docentes.

m Suscipiāt.ad qō in auꝛ.de san.epi.§.i.col.ix.ꝛ.j.ō st u.lib.vtb.ro.l.i

n Rub.de potioꝛib⁹ ad mūera noiandis q̄ excusanꝛ:dixit nūc q̄ subire debeāt:vel dixit ō excusatis quibusdaz: nūc de alijs qñ alius est potioꝛ

a Ipse.vocatus.al's cōuentus.

p Age cām.l.appellando.vt.ff.de vac.mu.l.i.C. de ap.ciues.sed qūo potioꝛ vocaꝛ:cū gradatī debeat deferri.ff.de mu.et ho.l.vt gradatiz. R.ibi de ordie honoꝛ nō oneris:vt b:sed ꝛ in onerib⁹ dz fuari ordo.vt.ff.ō le. iij.§.ordine.ꝛ.ff.ō mu.et ho.l.iij.§.pses.r.illud verū qñ oēs sūt sufficiētes al's obtinet qō hic dz.ꝛ ff.de mu.ꝛ ho.l.rescpto. in prin.ꝛ.d.l.de legat.et s.de dec.l.ad subeunda fallit aūt lex in q̄busdaz mu.que iponūkoīb⁹. vt s.qui.mu.vel pre.l.i.itē facit.s.quēad.ad ciuil. mu.l.fi.

q Rub.Si ppt inimicitias creatio facta sit.

r Ipter inimicitias. ab inimicoꝛ cā inimicitie.

s Ciuilia.l.psonalia

t Non nocere.appellāte.vt.j.ti.i.l.t.nō ipo iurisic in arbitro.vt.ff.ō ar. ñ distinguem⁹.§.cū q̄dā ꝛ in tutoꝛe.vt insti.de excu.tu.§.itē ppter.ꝛ ord. iud.vt.ff.de libe.cā.l.pariter.ꝛ in pcuratoꝛe.vt.ff ō pcu.exilio.ꝛ facit.s.ō decre.decu.l.fi.

v Rub.De sumptuuz recuperatione.

Oneribus.quinq. dicvt.s.qui numero li.l.iij.

x Interposita.qō facere debes.vt.C.de app.l.ciues.

z Recupabis.p offi.iu.vt hic.ꝛ.ff.de va.mu.l.i.§.lz si calū.ꝛ.ff.ō decu. l.ij.ꝛ ar.ff.de excu.tu.l.seueriter.s.de epis.ꝛ cle.oēs q̄.in fi.ꝛ.ff.de iu.eū q̄ ꝛ sp dic pbari eoꝛ quātitatē sacro repetētis.vt.C. de iu.pperādum.§. si naūt.ꝛ.l.sancim⁹.fcā taxatōe pr⁹a iudice.vt in auꝛ.de iu.§.oz.col.vi.

& Rub.Si post creationē,al's si post cre,al's si ante,ꝛ tūc subaudi.l. susceptum.vt in ter.si post cre.ꝛc,

Si ante.subeūdi,a se pte electo.si aūt dices a te filio.tūc distingue vt s.de peri.fun.pa.l.i. a Nō oportere.nisi dices p app.ipsi⁹ delata fuerit:ꝛ tūc ap.pēdente decesserit:qz tūc distinguit honoꝛ vt nō teneaꝛ heres psequi.vt.s.si pen.ap.l.si a decurionatu a mūnere:ꝛ tūc si ppt periculū medij tpis.vt in ōnij s.s.de exc.tu.l.q̄.q̄.ꝛ.ff.si tut.vel cur.l.i.ꝛ.ij. ꝛ si pen.ap.l.i.in fi.vel forte idē in ho.etiā si reipu.interfit.

b Rubri.De tabul.scri.q̄ scribūt pdictos noiatos ad mūeraꝛ honoresꝛ tributa soluta sunt tabularij q̄ faciēdis public] instris publice pfūt in singulis ciuitatibus.hij q̄ noianeꝛ librarij:vt h.ꝛ.ff.de re.iu.l. librarius ꝛ tabelliones,vt in auꝛ.ō tabel.ꝛ carthociliarij:ꝛ sic pōt accipi.vt.s. de bo.pscrip.l.si q̄s post.§.fi.lz alio mō ibi exponāt:al's scribere dicūꝛ putati sunt.hij q̄cunq; vocanꝛ scriptoꝛes notarij libellēses memoriales p̄ grāmaticales epl'ares exceptoꝛes,vt.C.de ap.p̄cipim⁹.ꝛ.l.i offerēdis

c Logographis.q̄ publicis rōnibus describēdis deputati sūt. ꝛ dicunꝛ a graphos qō est scriptura ꝛ logos rō:qz scribūt leges ꝛ rōnes publicas:ꝛ hij q̄ numerarij appellanꝛ.vt.j. ti.i.l. duob⁹.i. plerūq; tñ vnū p altero noie ponit.itē sunt cēsuales qui scribunt censuz:vt hic.ꝛ.l. q̄cunq;.l.q̄ sunt spēs sub logographis.sūt ꝛ alij

nime ambiget.

De tabularijs scribis logographis et censualibus.

¶ Notarij si ad aliquā militiaz vel aliud officiū transeunt remouentur infra quinquēnium non postea.hoc dicit Barto.

Nullus oīno ex ta Imp. n bularijs b vl' scribis l' logographis c eoꝛūq; filijs in q̄cunq; offō militēt:sed ex oīb⁹ officijs:nec nō ēt si ītra nr̄m palatiū militāt:nec dū ipleto q̄nquēnio repti ꝛ retracti ptin⁹ officijs mūicipalib⁹ reddanꝛ.

¶ Si decurio officiū notariatus assūpserit prīuilegia decurionatus amittit.h.d.Barto.

q Si cūq; decurio Imp. goꝛd. num spōte se cēsuali misterio k mācipauerit ꝺditione hēat s quā ip se elegit depositur⁹ sui oꝛdis penit⁹ dignitatē si eū necessitas qōnis sub eunde inuenerit.

¶ Seruus nō pōt esse tabellio ꝛ si dñs eū sciuerit tale officiū assumere parti ad interesse tenetur seruus vero fustigabit.h.d.Barto.

g Generali lege sancim⁹ Imp. vt siue solidis b puincijs siue singul' ciuitatib⁹ necessarij fuerit tabularij liberi hoies oꝛdinēt nec vlli ꝺinceps hoc offīm pateſcat adit⁹ q̄ sit obnoxi⁹ vtilitati a:ſz ꝛ si qs dño rū suū tuū siue colonū suū chartas publicas agere pmiserit. ꝺsensuz b ei nō ignoratiā volum⁹ obligari ip suz q̄dē inq̄tū interfuit publice vtilitate p rōcinijs q̄ suo siue colono agēte tractata sūt obnoxiū ꝺtineri tuū suū aūt cōpetētib⁹ affectū ꝺberibus fisco c adijci:dñoꝛ eīm interfuit ab initio puidere ne publicis actibus p̄uata⁹ seruitia imiscerentur.

1 Nullus.tabularijs.hec noia expone vt in rub,

e Offō.s.alio.ꝛ facit.j.l.fin.ꝛ.j.qui mil.nō pos.l. oēs. ꝛ in auꝛ.ō mā.pn. §.fi.ꝛ.j.de murile. l.i.ꝛ.l.eternam.

Licūq; .ministerio,i,scribendo censum.

g Habeat.imo reuocaꝛ ad curiaz vt.j.l.fi.ꝛ.s.de decu.l.vniuersos.ꝛ.l q̄derelicta.ꝛ.l.exē plo.q̄ suntꝫ.so.bene reuocaꝛ:sed dignitaꝛ progatiua nō vtiꝫ in euitandis tormētis si de sua scriptura fuerit dubitatio:vt h subijcit.ꝛ.§. ō fal. si quis.ꝛ credit⁹ei⁹ dicto:vt ibi.ꝛ i auten.de fid.instr.§. si vero.misi in casu vt in auten.de here.ꝛ fal.§.ñ ꝺo ab sunt.

Generalis. solidis.i. singulis.

s Seruituti.libertus g̃ pt esse.vt.s. de ser.reip. manu. l.fi.q̄re g̃ dicunt seruui publici,rñ.qz ex eoꝛ sti.q̄raꝛ. vt ex stipkoe sui:maxie his qui nō pñt stipulari.vt.ff.rē pu. sal.fo.l.iij.ꝛ.iiij.et al's a seruiēdo nō

fuando dicunꝛ serui,vt instit.de iur.per.§.i.itē nō pñt esse decuriones:sicq; nec aduocati.vt.s.de dec.vniuersos.lz in tuscia male seruiꝛ. Itē hec oia in scribis ꝛ filib⁹ scriptoꝛib⁹:an aūt debeāt scire leges.videꝛ q̄ sic:ne faciētes illicitos ōctus penā subeāt.vt.s.ō sacrosan.ec.l.iubemus.ꝛ ō eunuchis.l.fi.ꝛ.j.vt nemo ad suuz patro.l.i. Itē no.q̄ p se nō p alū cōficiūt:nisi in ciuitate ꝺstātino.in qua etiā est spāle vt ea dē charta fiat pthocollū.vt in auꝛ.ō tabel. Itē oꝛdo instroꝛ est vt p nomē impatoris ꝛ annoꝛ imperij.secundo nomē ꝺsulis ꝛ annoꝛ ꝺsulat⁹.tertio mēsis ꝛ dies.quarto dies ciuitatis facte si hoc sit de ꝺsuetudine.q̄nto series.sexto loc⁹.septimo subscriptio testiū ꝛ cōtrahentiū.octauo subscriptio tabelliōis.vt s.de fid.instr.cōtractus.sed in italia ante ponunꝛ anni dñi.

b Cōsensum.etiā tacitū nisi ꝓtestet in ōniū.sic.s.de filiifa.l.i.ꝛ ff.de edē.l.iiij.§.sed ꝛ filij⁹.nō ignoratiā:vt subijcit,vt arg.ff.de p cur.si defunctus.§.q̄ō si alter. Itē facit.j.q̄ mi.nō pos.l.q̄ seruus ꝛ.s.de ser.fu.l.fi.s.si seruus aut libertus ad decur.aspirauerit.l.ij. ꝛ.ff.nau.cau.sta.l.i.§.recipit.ꝛ.l.seq.

c Fisco adijci.collige g̃ si ignorans:ꝛ nō ꝺaꝛ fisco sz dño:ꝛ bera tñ ponunt. Itē fa.j.de murile.adijcim⁹, ꝺ Priuata.i,sui prīuatoꝛū nō debent exercere publica acta:qō est g̃aliter q̄ legi casus.nec ō est,ne quis liber inui.l.i,qz ibi soli.

Boetos .i. adiutores eoꝝ q̄ p rōnes publicas discutiunt. vnde boetius nomen accepit. boetos em̄ grece: latine dicit adiutor.

f Logistas. exponevt in rub.

g Grāmates. graphia. i. lra. vnde medogrāma. i. medicine scriptores.

h Diastoleos, i. diastoli dicunt cū astu. i. ante districtores.

i Logos. i. publicerōnes serui

k Vocabula. i. q̄ rū vocabula significata huic psone his vocabulis denoiare. fm. p.

l Reddant. ad b s. de pfes. ꝛ med. l. reddant. vt. s. l. i. ꝛ. j. de dig. l. ne q̄s

m Patris. nota q̄ pris obiectio filiū subijcit. ad q̄d s. de decu. exēplo. ꝛ. ff. ad mu. assumptio. §. fili⁹. ꝛ. j. de agri. ꝛ cen. l. cū satis. §. f. nisi in casu vt. s. de his q̄ spō. mu. pu. su. l. fi.

n Rubri. De susceptorib⁹ ꝛ ppo. ꝛ archar. dixit de scriptoribus obsequētibus: nūc de dīis ꝛ differat a titulo. s. de exac. tri. q̄ ibi ab iuitis: b a spōte soluētibus vel ali⁹ est exactor īmediate a collatore. ali⁹ susceptor q̄ suscipit ab exactore vt b: q̄ p q̄d dā mediū dicit a collatore suscipe. vt. j. l. diu. ꝛ l. medios. ꝛ sunt ppositi q̄ psunt susceptoribus q̄ accipiētes ponebāt in archa vel horreo publico. vt. j. eo. l. ij. sub custodia archarij q̄ arche claues tenebant. de quib⁹ habes. j. l. duos. ꝛ l. fi. nō vt diu teneret. vt. j. l. diu. sz q̄ diu hēat q̄d cōpetenter mittat. arg. ff. de admi. tu. l. ita aūt.

o Usceptores. q̄ ppositi erāt ad subeūda. erāt em̄ duo p singulas ciuitates vn⁹ auri alter spērū vt. j. e. duos. erat ꝛ alter sepat⁹ archari⁹ qui centū libras auri q̄s q̄ libz cōsul dabat in op⁹ aq̄ducti⁹ suscipiebat. vt. j. de aq̄du. l. hac lege. d cōsu. neminē.

p Suscipe. ꝛ thesauros inferre. vt. j. l. diu

q Occasionē. eo q̄ susceptor nō velit suscipe solutōs tributoꝝ. ꝛ b sine cā.

r Cōtent⁹. s. sine cā. vt ff. de sol. q̄ decē. alꝫ secus. vt e. ti. solutur⁹. ꝛ. l. creditor oblatā. in pnci.

s Cōtestatōes. ad b j. de colla. fun. pa. l. placuit.

t Debitā. s. apocaꝝ. ꝛ liberatur⁹ nexu curie: q̄ nō cōmittit res in fiscū. p q̄ erat soluēdū: ꝛ cū emolumētis. s. liberatōis: ꝛ hoc forte accipe si pecunia oblata ē amissa. vt. ff. de sol. q̄ decē. ꝛ so. ma. l. sel. ꝛ de le. i. hmōi. §. sicui. ꝛ fa. s. de odi. inser. l. i. ꝛ de ẏ. ob. l. interdū. §. fi. ꝛ. s. de iu. emphi. l. pe. §. fin.

u In dupl̄ū. sic. s. de supindi. l. i.

x Extra. leges. vt. ff. ad mu. l. im⁹ peratores. ꝛ. l. q̄d g. ꝛ. s. de cōue. fil. de. q̄m. ꝛ. ff. de admi. re. ad ciui. p t. l. curatores. ꝛ. j. de pi. no. l. ij. ꝛ. ff. de mag. cōue. l. ij. ꝛ in auc. de collat. §. ad h. ꝛ. j. e. exactores. in fi.

y Horreoꝝ. h vbi collata pōebāt: ꝛ pagorū: q̄ illō offm̄ hēbāt vt pēsset pagis. i. villis. vñ redditus pueniebāt.

z Dicēs. ꝛ dic. i. pfidis illius terre.

Ordō aūt. sic. s. de an. ꝛ trib. l. iu dices. ꝛ dic. i. pfidis illius terre.

Ordō aūt. sic. s. de an. ꝛ trib. l. iu

a Reliq̄s. ānis. vl̄ neutral⁹ a relinq̄: relinq̄ris

b Inferunt. collatores seu exactores. vl̄ dic veteres susceptores accrescentes. s. veteribus

Eminē astringi. duo dicit p q̄ nō eligitur scō nisi rōnem reddat. vt ꝛ. ff. ō mu. ꝛ ho. l. rescripto. §. ōbitores. ꝛ q̄ ānodurāt. vt i fi huj⁹. l. §. nō ppetui. ꝛ q̄ ānofinito⁹ reddere rōes. vt j. §. i integro coll⁹. fm. l. q̄ seq. anno nōes eligit: cū eo ānoreddat rōes. singul⁹. n. annis oz rōnē reddere epo ciuitatis ꝛ do. pmatib⁹ vt in auc. ō col. §. iubem⁹ ꝛ. §. si q̄s aūt.

c Justicia est. cū ꝛ rōes nō reddiderit. ꝛ fa. ff. de iu. fis. l. iij. §. q̄nquēnium

d Prudentis. scz hois ad hoc. s. de spoz l. ij.

e Recentē. ad q̄d. ff. de pe. l. diutino.

f Singlos. ad q̄d. j. ō pri. sacr. scri. l. p biēnio. aliō i nūerario q̄ triēnio vt. j. de nūerarijs. l. ij.

g Cōsuetudo. no. ō cō suetudīe citatis. ad q̄d. s ō emā. li. l. i. ꝛ. ff. q̄d cuius. vni. itē ꝛ q̄vi aut clā. p hibere. §. plane. ꝛ cōi. p. vēditor. §. si q̄stat oꝛdis. ad q̄d i auc. ō ofen. ci. §. f.

h Per biēnū. nō vltra ēt si oꝛdo velit. vt. d. auc.

i Cotiēscūq̄. solidoꝝ i. aureoꝝ. sic. j. de venū. po. l. i.

k Pro titulī. puta aq̄ductus pu. cā vel alio titu.

l Aut. p etiā. ꝛ sic lib⁹a soluit̄ p solido. vel. ppie. aut ꝛ trāsmittit̄. i. oz trāsmittit: ꝛ sic q̄cūq̄ vnum. p alio mittit̄ recipit̄ libra. lxxij. aureis: ꝛ ecōtra. si. lxxij. solidi p libra. ad q̄d. j. de pōderato. l. i.

m Ferat̄. i. dicat̄. vel accipiat̄ a suscepkōe cōferat̄ sacris thesauris. vt. j. l. diu.

n Itē colligūt hic q̄dā aureū p solido ꝛ eō capi. q̄d Rumēta. de horreis publicis ad expēsas: puta militū. ad q̄d. s. de cōdi. pu. oꝛ. l. i. ꝛ. ij.

o Annotent̄. ad hoc s. de apo. pu. l. i. ꝛ de erac. tri. l. apparitores.

p Cōstituī. sic. j. ne q̄d Jus. ad q̄d. s. de of. cō. sac. lar. l. i. ꝛ. s. e. l. i. ꝛ. j. de pon. pu. ipo. l. i.

q Jnferat̄. s. ppositis thesauroꝝ subscriptōib⁹ actis.

r Exactores. ō his gra silitudīs q̄ esti eligēdo dic. vt. s. de ca. lar. l. i.

s Cetu. senatoꝝ. collige b alios senatores alios curiales. vt. j. de

Boetos i. adiutores eoꝝ q̄ p rōnes publicas discutiunt. vnde boetius nomen accepit. boetos em̄ grece: latine dicit adiutor.

f Logistas. exponevt in rub.

g Grāmates. graphia. i. lra. vnde medogrāma. i. medicine scriptores.

h Diastoleos, i. diastoli dicunt cū astu. i. ante districtores.

i Logos. i. publicerōnes serui

k Vocabula. i. q̄ rū vocabula significata huic psone his vocabulis denoiare. fm. p.

l Reddant. ad b s. de pfes. ꝛ med. l. reddant. vt. s. l. i. ꝛ. j. de dig. l. ne q̄s

m Patris. nota q̄ pris obiectio filiū subijcit. ad q̄d s. de decu. exēplo. ꝛ. ff. ad mu. assumptio. §. fili⁹. ꝛ. j. de agri. ꝛ cen. l. cū satis. §. f. nisi in casu vt. s. de his q̄ spō. mu. pu. su. l. fi.

n Rubri. De susceptorib⁹ ꝛ ppo. ꝛ archar. dixit de scriptoribus obsequētibus: nūc de dīis ꝛ differat a titulo. s. de exac. tri. q̄ ibi ab iuitis: b a spōte soluētibus vel ali⁹ est exactor īmediate a collatore. ali⁹ susceptor q̄ suscipit ab exactore vt b: q̄ p q̄d dā mediū dicit a collatore suscipe. vt. j. l. diu. ꝛ l. medios. ꝛ sunt ppositi q̄ psunt susceptoribus q̄ accipiētes ponebāt in archa vel horreo publico. vt. j. eo. l. ij. sub custodia archarij q̄ arche claues tenebant. de quib⁹ habes. j. l. duos. ꝛ l. fi. nō vt diu teneret. vt. j. l. diu. sz q̄ diu hēat q̄d cōpetenter mittat. arg. ff. de admi. tu. l. ita aūt.

o Usceptores. q̄ ppositi erāt ad subeūda. erāt em̄ duo p singulas ciuitates vn⁹ auri alter spērū vt. j. e. duos. erat ꝛ alter sepat⁹ archari⁹ qui centū libras auri q̄s q̄ libz cōsul dabat in op⁹ aq̄ducti⁹ suscipiebat. vt. j. de aq̄du. l. hac lege. d cōsu. neminē.

p Suscipe. ꝛ thesauros inferre. vt. j. l. diu

q Occasionē. eo q̄ susceptor nō velit suscipe solutōs tributoꝝ. ꝛ b sine cā.

r Cōtent⁹. s. sine cā. vt ff. de sol. q̄ decē. alꝫ secus. vt e. ti. solutur⁹. ꝛ. l. creditor oblatā. in pnci.

s Cōtestatōes. ad b j. de colla. fun. pa. l. placuit.

t Debitā. s. apocaꝝ. ꝛ liberatur⁹ nexu curie: q̄ nō cōmittit res in fiscū. p q̄ erat soluēdū: ꝛ cū emolumētis. s. liberatōis: ꝛ hoc forte accipe si pecunia oblata ē amissa. vt. ff. de sol. q̄ decē. ꝛ so. ma. l. sel. ꝛ de le. i. hmōi. §. sicui. ꝛ fa. s. de odi. inser. l. i. ꝛ de ẏ. ob. l. interdū. §. fi. ꝛ. s. de iu. emphi. l. pe. §. fin.

u In dupl̄ū. sic. s. de supindi. l. i.

x Extra. leges. vt. ff. ad mu. l. im⁹ peratores. ꝛ. l. q̄d g. ꝛ. s. de cōue. fil. de. q̄m. ꝛ. ff. de admi. re. ad ciui. p t. l. curatores. ꝛ. j. de pi. no. l. ij. ꝛ. ff. de mag. cōue. l. ij. ꝛ in auc. de collat. §. ad h. ꝛ. j. e. exactores. in fi.

y Horreoꝝ. h vbi collata pōebāt: ꝛ pagorū: q̄ illō offm̄ hēbāt vt pēsset pagis. i. villis. vñ redditus pueniebāt.

z Dicēs. ꝛ dic. i. pfidis illius terre.

Ordō aūt. sic. s. de an. ꝛ trib. l. iu dices. ꝛ dic. i. pfidis illius terre.

Ordō aūt. sic. s. de an. ꝛ trib. l. iu

a Reliq̄s. ānis. vl̄ neutral⁹ a relinq̄: relinq̄ris

b Inferunt. collatores seu exactores. vl̄ dic veteres susceptores accrescentes. s. veteribus

Eminē astringi. duo dicit p q̄ nō eligitur scō nisi rōnem reddat. vt ꝛ. ff. ō mu. ꝛ ho. l. rescripto. §. ōbitores. ꝛ q̄ ānodurāt. vt i fi huj⁹. l. §. nō ppetui. ꝛ q̄ ānofinito⁹ reddere rōes. vt j. §. i integro coll⁹. fm. l. q̄ seq. anno nōes eligit: cū eo ānoreddat rōes. singul⁹. n. annis oz rōnē reddere epo ciuitatis ꝛ do. pmatib⁹ vt in auc. ō col. §. iubem⁹ ꝛ. §. si q̄s aūt.

c Justicia est. cū ꝛ rōes nō reddiderit. ꝛ fa. ff. de iu. fis. l. iij. §. q̄nquēnium

d Prudentis. scz hois ad hoc. s. de spoz l. ij.

e Recentē. ad q̄d. ff. de pe. l. diutino.

f Singlos. ad q̄d. j. ō pri. sacr. scri. l. p biēnio. aliō i nūerario q̄ triēnio vt. j. de nūerarijs. l. ij.

g Cōsuetudo. no. ō cō suetudīe citatis. ad q̄d. s ō emā. li. l. i. ꝛ. ff. q̄d cuius. vni. itē ꝛ q̄vi aut clā. p hibere. §. plane. ꝛ cōi. p. vēditor. §. si q̄stat oꝛdis. ad q̄d i auc. ō ofen. ci. §. f.

h Per biēnū. nō vltra ēt si oꝛdo velit. vt. d. auc.

i Cotiēscūq̄. solidoꝝ i. aureoꝝ. sic. j. de venū. po. l. i.

k Pro titulī. puta aq̄ductus pu. cā vel alio titu.

l Aut. p etiā. ꝛ sic lib⁹a soluit̄ p solido. vel. ppie. aut ꝛ trāsmittit̄. i. oz trāsmittit: ꝛ sic q̄cūq̄ vnum. p alio mittit̄ recipit̄ libra. lxxij. aureis: ꝛ ecōtra. si. lxxij. solidi p libra. ad q̄d. j. de pōderato. l. i.

m Ferat̄. i. dicat̄. vel accipiat̄ a suscepkōe cōferat̄ sacris thesauris. vt. j. l. diu.

n Itē colligūt hic q̄dā aureū p solido ꝛ eō capi. q̄d Rumēta. de horreis publicis ad expēsas: puta militū. ad q̄d. s. de cōdi. pu. oꝛ. l. i. ꝛ. ij.

o Annotent̄. ad hoc s. de apo. pu. l. i. ꝛ de erac. tri. l. apparitores.

p Cōstituī. sic. j. ne q̄d Jus. ad q̄d. s. de of. cō. sac. lar. l. i. ꝛ. s. e. l. i. ꝛ. j. de pon. pu. ipo. l. i.

q Jnferat̄. s. ppositis thesauroꝝ subscriptōib⁹ actis.

r Exactores. ō his gra silitudīs q̄ esti eligēdo dic. vt. s. de ca. lar. l. i.

s Cetu. senatoꝝ. collige b alios senatores alios curiales. vt. j. de

Susceptores debēt a soluente sine mora solutionē suscipe. alꝫ pununt. h. o. Barto.

Susceptores⁹ publicos absq̄ eoꝝ mora auruꝫ cēsem⁹ suscipe⁹ ne q̄s p hanc occasionē⁹ qui sumpt⁹ facere cōpellatur. nā si soluere volēs a suscipiēte fuerit p rent⁹ testib⁹ adhibitis cōtestatōem debebit. pponere vt hoc pbato ꝛ ipse securitatē debitā[r] cōmissi nexu liberat⁹ cū emolumētis accipiat: ꝛ q̄ suscipe neglexerit ei⁹ pōderis q̄d debebat in duplū[v] fisci rōnibus p vigorē officij p̄sidis īferre cogatur. q̄d aūt[x] susceptores i iudice cu iuscūq̄ interest negligentie violauerit ex ipsi⁹ iudicis facultatib⁹ sarcietur.

Ad nominationē susceptoꝝ in subsidiū deuenitur nec licet ab eis emere. h. o. Barto.

Uxta iueteratas leges[y] noiatores susceptoꝝ ꝛ eoꝝ q̄ ad ppositurā horreoꝝ[z] ꝛ pagoꝝ creant̄ obnoxij teneāt si min⁹ idonei sunt q̄ ab eisdē fuerint noiati: nec quicq̄ ex eoꝝ substantia celebrata per interpositā personā emptōne mercetur[a].

Ei debet solui q̄ est officialis tpe solutōis nō ei q̄ fit tpe quo fieri debuit solutio. Barto.

Usceptores noui Jdē. a. nō mō p̄sentis anni⁹ debita: vez ēt spēs q̄s ex reliq̄s[a] inferūt[b] q̄ noue sunt accrescentes suscipiant.

Non debet q̄s in officio reformari nisi primi officij rōes reddiderit. itē rō singulis annis oz reddi. itē officiales nō debēt esse ppetui sz annales vl̄ ad plus biennales. h. o. Barto.

Eminē susceptōis Jdē. a. mūere fūctū ad id mun⁹ astrigi[c] nisi se prius vinculo solicitudinis suptoris absoluerit. Nā neq̄ eos q̄ placuerit grauare iusticia est[c]: neq̄ eos q̄ displicuerit tenere prudētis[e] est integro igit̄ singuli anniuersario āno trāscurso coganꝫ exponere q̄ bus titulis suscepta dispserint vt facilius si q̄s i furto fuerit deph̄ensus recentē[f] queat reintegrare iacturā. nō ppetui aūt exactores teneanꝫ in cōtinuata vexando⁹ ppter pricia liū ptātem velut cōcussionū dōatione sed p ānos singulos[g] iudiciaria sedulitate mutēt̄ nisi aut⁹ suetudo[h] ciuitatis aut auctoritas ordis cos p biēnū esse cōpellat. Jdem.

Uotiēscūq̄ certa sūma solidorū[k] p titul⁹[l] q̄litate debet̄ aut[m] auri massa transmittit̄ in septuagi taduos soli. libra feratur[n] accepta.

Rumēta[o] q̄ de horreis Jdez. reis inferunt̄ p illatōis mō illi co apocha⁹ cautōibus annotent̄[p] nō aūt oz in horreis fiscalib⁹ nisi fiscalia frumēta cōstituī.[q]

Imperator gord. Jur⁹ minime penes ipsos susceptores maneat fcā collatō: sz statim q̄dcunq̄ a puincialib⁹ fuerit exsolutū sacris thesauris inferat̄[s].

Imp a. Ual. Xactores[t] vl̄ susceptores i celeberrimo ceru⁹ curie cōsensu ꝛ iudicio oiuz subactoꝝ testificatione firmen̄t: puinciarūq̄ rectoꝝ[b] eoruꝫ noia q̄ ad publicū mun⁹ officiū editi atq̄ obligati fuerit innotescāt: et animaduertant quicūq̄ noiauerit ad discrimen suuꝫ vniuersa que illi

Usceptores. q̄ ppositi erāt ad subeūda. erāt em̄ duo p singulas ciuitates vn⁹ auri alter spērū vt. j. e. duos. erat ꝛ alter sepat⁹ archari⁹ qui centū libras auri q̄s q̄ libz cōsul dabat in op⁹ aq̄ducti⁹ suscipiebat. vt. j. de aq̄du. l. hac lege. d cōsu. neminē.

Occasionē. eo q̄ susceptor nō velit suscipe solutōs tributoꝝ. ꝛ b sine cā.

Cōtent⁹. s. sine cā. vt ff. de sol. q̄ decē. alꝫ secus. vt e. ti. solutur⁹. ꝛ. l. creditor oblatā. in pnci.

Cōtestatōes. ad b j. de colla. fun. pa. l. placuit.

Debitā. s. apocaꝝ. ꝛ liberatur⁹ nexu curie: q̄ nō cōmittit res in fiscū. p q̄ erat soluēdū: ꝛ cū emolumētis. s. liberatōis: ꝛ hoc forte accipe si pecunia oblata ē amissa. vt. ff. de sol. q̄ decē. ꝛ so. ma. l. sel. ꝛ de le. i. hmōi. §. sicui. ꝛ fa. s. de odi. inser. l. i. ꝛ de ẏ. ob. l. interdū. §. fi. ꝛ. s. de iu. emphi. l. pe. §. fin.

cu. vr.ro. ꝛ qđ̄ subiecit oiuz dic vl maioꝛis ptis. vt.ff. ad mu.l.qđ̄ maioꝛ vel si in puincia eligunt cetu decurionū: ita ꝙ celeberrime cōueneritoue ptes. vt s̄. de decu.l.noiationū. ꝛ curia ꝑ eis deponit: ꝛ eodē mō firmā tur ꝑpositi ꝛ archarij: vel forte ab ipsis susceptoꝛib⁹ ꝑponunt. ꝛ facit. s̄ de decu.l.ij. ꝛ j. de irrenarchis.l.ij. ꝛ Firment. electio tamen sit a pcura. cesaris. vt.ff. de iur.fis. sup creandis

a Redūdare. sic. s̄. e.l.ij.

Odios. mensura. scz

c Sextarijs, eneis vl lapideis. d Pō deribꝫ. eneis vl lapidies

e Māsiones. i. in eccl̄ia. vt in aut. de col. §. eos pe nā. vt. j.l.fi. ꝛ. j. ti. i. ꝛ facit in aut. de coll. §. eos aūt

f Quadragesimas, no. qđ̄tū noie tributi oz dari, vt ꝛ no. s̄. de anno. ꝛ tri. in rubꝛi. ꝛ.l.ij. de indictō nibus.

g Quintasdecimas. nisi se ad maius astrixerit. vt. s̄. ō anno. ꝛ tri.l.fi. q̄ ē cōtra fm py. sed certe i mo ibi minꝫ ꝓmittim⁹ ib iectis soluere q̄ soliti sūt soluere ꝛ illud ex dispēsa tione. itē quare hoc fac̄ longinq̄tas. rñ. qz deseꝛūt qđ̄ est graue. s̄. ō an no. ꝛ tri.l. ꝑ locis.

Susceptoꝛes. defen soꝛibus. vt. s̄. de de fen. ciui. iubemus.

i Prescribāt. ad caute lā soluentiū fit ꝛ ad obligāduz susceptoꝛē ad qđ̄ s̄. de ap. pu.l.i. ꝛ.l.ij. ꝛ. j. ō ca. fru. vr. ro. l.i. ꝛ in au ten. de man. ꝓn. §. coges ꝛ. j. de col. fun. pa. l. pla cet. ꝛ. j.l. pri. ꝛ argu. ff. ō edē. l. si quis ex argē. §. i.

Securitates. de vino accepto vt subiecit i si milibus. vt. s̄.l. pri.

l Discussionē. que fit ꝫ susceptoꝛē.

m Ferri. i. pbari. vt. s̄. ō qđ̄ri. p̄scrip. l.ij. §. fi. ꝛ de apo. pu. l.ij.

Si aliq̄d. deꝑhendāt. ꝛ de hoc accusat euz coꝛaz p̄fectis vel comiti bus. vt etiā in aut. ō col. §. eos.

o Decoxit. ꝛ ō coctoꝛ ōz officiāl pecunie. vt. s̄. ō dec.l. quilibet. vñ ō coxit i. illō offm̄ gessit ꝛ non ō positus ab offō nō redi re ad illō idē offi. ad qđ̄ j. de oig. l. iudices. ꝛ. s̄. si q̄ cū q̄ꝑ. po. l.i. ꝛ. j. de pa la. sac. lar. l.ij. ꝛ i decretis ij. q. vij. c. nō pōt. sz ar. ō j. de coar. l. ū quis.

Clos. tabularios. i. lo gographos. vt. s̄. ti. i. in rub. ꝛ triēnio durant. vt ꝛ. j. de mu. l.ij.

gesserint redundare[a]. Idē.

m Odios[b] eneos vl lapideos cū sextarijs[c] atq̄ pōderibus[d] p/ mā̄siones[e] singulas q̄ ciuitates iusti mus collocari: vt vnusq̄sq̄ tributa rijs sub oculis ꝓstitutis rerū oium modis sciat qđ̄ ōbeat susceptoꝛib⁹ dare. Ita vt si q̄s susceptoꝛ ꝓditoꝛ modioꝝ sextarioꝝ vl ponderꝝ noꝛ mā putauit excedēdā penā se sciat cōpetentē esse subiturū ꝛ submotis q̄ cōtra vtilitatē ppl̄oꝝ oium hacte nus gesta sūt frumēti q̄nq̄gesimas oꝛdei q̄dragesimas[f] vini ꝛ lardi vi cesimas dari p̄cepim⁹ susceptoꝛib⁹. Humanitat̄ aūt necessitate i arme nia cōmoti susceptoꝛib⁹ longinq̄ta tis cā frumenti ꝛ oꝛdei quadragesi mas vini lardi quintasdecimas[g] da ri p̄cipimus. Idem au.

s Susceptoꝛes[h] p̄ntibus ōfenso ꝛib⁹ ꝛ modū iugatōis posses soꝝ: ꝛ spēs singulas vel eoꝝ nume rū q̄ ptitatēq̄ scribāt[i]. Imp. ar.

e Securitates[k] semel pblicatas ꝛ gestis lectis vini susceptoꝛib⁹ iputari ꝛ receptā mercedis discussi onem[l] volum⁹ in apertū quesita rō ne deduci: ꝛ oēs publicas securita tes q̄ gestis tenent a susceptoꝛibus accepto ferri[m].

¶ Nō pōt quis exercere officiū in quo semel de liquit. hoc dicit Barto.

s Si aliq̄d a susceptoꝛe Idez vl a tabulario fraudis admis sum esse possessoꝛ deꝑhēdat nemo eoꝝ semel interuersiōe cōuictus id rursus offm̄ gerat in quo antedeco rit[o] ꝛ si rescriptū nostrū elicitū clan destina suppli catōe intulit.

o Vos tabularios[p] Idez au. seu nūerarios[q] ꝛ susceptoꝛes[r] totidē p vniuersas puincias opoꝛ te ꝫ ꝓstitui clemētia nra p̄cepit. scire aūt volum⁹ p̄toriana amplissima p̄ fectura: ꝛ eos q̄ aūt largitionale su sceperūt nihil cū arche[s] rōcinijs ha bere cōe. iudices aūt puinciarū q̄n q̄ libris auri mulctandos ꝛ ꝑmates officioꝝ capitali pena plectendos si hoc nō fuerit custoditū:

Imꝑatoꝛ hoꝛ

p Umiliorib⁹ officijs aut eꝝ oꝛdinarijs onerib⁹ occupari

s Arche. archa archer: nō ergo vnus cū alio imiscet. vt. j. ō mu. l. iiij. ꝛ. s̄. de cano. lar. ti. l. p̄scribit. §. pen.

Humiliorib⁹. patimur ad hoc. s̄. loca. l. curialis. ꝛ. j. de cur. vr. ro. l.i.

v Susceptoꝛe. offm̄ erat susc̄ipere tributa ad vestes.

x Ab offō. i. officialib⁹.

y In eodē. i. in offō susc̄ipiēdi ve stes. ad qđ̄. s̄. ō ass̄ess. l. iz. nō tñ continuo. vt. s̄. e. l. nemi nem.

z Officiū. i. susce ptoꝛē vestium

a Pertineāt. l. sic ff. ꝑ so. l. si nō fuerint. §. fi.

b Ab oꝛdinib⁹ decurionū.

a Curialium. i. de curionū.

b Deꝑhensi. ante decurionatū. nā ꝛ p̄uilegiuz retinet. vt. s̄. de excu. mu. l. eum.

Uruz. archarius. nota archarium qui susc̄ipit aurū ꝛ argentuz a possessoꝛibus. ad qđ̄. s̄. l. pr.

d Pertinere. no. periculū p̄fidis. vt s̄. de cano. lar. l. fi.

e Iniquitate. fa. s̄. e. l. modios. ꝛ. l. susceptoꝛes. ꝛ. j. t. i. l. i. ꝛ ff. ō fal. l. p.

f Comites. q. aurū ꝛ argentū custo diunt: sed p̄fectus spēs. vt in aut. de collat. §. eos. ꝛ facē s̄. de ca. larg. ti. l. i.

g Rub. De pō deratoꝛib⁹ ꝛ auri illatione.

Auru. paribus. i. equis. ad qđ̄ s̄. ti. i. l. modios. et l. susceptoꝛes. ꝛ. l. fi. ꝛ in aut. de col. §. eos.

Quotiens. de q̄ litate fit bonuz aurum ꝛ bene formatū. vt. j. de veteris nu. po. l.i.

h Dubitatio. idē de ceteris spēbus

i Igostatē. igos. victoꝛ states militia.

m Fallat. a q̄q̄.

n Rub. De auri pub. p̄secutoꝛi. i. ō coctoꝛibus. qui p̄sequunt illuz

Auri. p̄secutoꝛes. exponevt inrub.

De pōderatoꝛib⁹ ꝛ auri illatiōe[g]

Auru qđ̄ iferē Imp. cō. au.

a collatoꝛib⁹ li q̄s vel solidos voluerit vel materiā appēdē re eq̄ lāce ꝛ libramētis paribus[h] su scipiatur. Imp. Just.

q Quotiēs de q̄litate[i] solidoꝝ oꝛ tā fuerit dubitatio[k] plz quez sermo grecus appellat ꝑ singulas ciuitates ꝓstitutū igostatē[l] neq̄ fallat sua fi de atq̄ industria: neq̄ fallac̄[m] cōtē tionē dirimere.

De auri publici p̄secutoꝛibus[n].

¶ Susceptoꝛes nō debēt pecunias acceptā siue licentia in massam redigere ꝛ habita licentia re tardare. hoc dicit Barto.

Auri p̄secutoꝛes[o] Imꝑa.

a partim nulla ꝓmissa vt assolet p̄secutoria[p] aut ꝑsumāt[q] par tiz diuti[r] retētat[s] qđ̄ stati fuerat assi gnandū. tōq̄ cēsem⁹ ne q̄s absq̄ ꝑ cepto viri illustris comitis sacraꝝ lar gitionū vel coquēdū aut sumāt vl capiant deinceps retinendū.

De his que ex publica collatio/ ne[s] illata sunt non vsurpandis.

¶ Pecuniā publicā nō pōt q̄s accipere mutuo vel alio titulo vel in suā vtilitatē. h. d. Bar.

Ullus iudicū id Imp. cō.

n qđ̄ a repu. ex collatōe susc̄epe/ rit mutui interuētōe opposi/

p Persecutoria. s. licentia persequēdi aurū.

q Presumāt p̄sequi. i. coquere. r Retentant. q̄ est ꝓmissa ad qđ̄. s̄. ti. i. l. diu. ꝛ. s̄. de offi. co. sac. lar. l. i.

s Rub. de his q̄ ex pu. col. differt ab illo ti. s̄. de his qui ex pub

rō. pu. acqui. q: ibi de accipiente hic de dante.

Q Vllus. inuadat. nisi iussione pncipis. vt. j. l. pr.

v Jnuadere: al's teneret ad vsuras cētesimas. vt. s. de neg. gest. qui sine. t facit in aut. de colla. §. iubemus.

Q Vllus referē. siue iam sit relatum siue nō.

y Percepe rit. t nisi forte sint duo quo casu vn⁹ ab alio pōt sume re fm. p. ar. ff. de ō hen. emp. l. fi si emptione. §. fi. vl' hic secus: q: t accipe hic est phibitū. vt s. ō his qui ex pu. ra. l. i.

C Liant iudices. maxime. nam idē in alijs officialibus.

t Grauissima. capitis. vt. s. de his q̄ ex pu. ra. l. fi. t facit. j. ō fru. vr. cō. l. ij. t. j. de colla. fun. pa. l. fi.

o Rub. De auro coronario. aur coronariū dicitur qō cōferē ad coronatōes pncipū q̄ in tēplo pēdētes a tito t vespasiano sublate sunt. Vel dic q̄ oabat athletis.

H Ō collationez auri coronarij. expone vt in rub.

a Cōsuetudine. iudei pstant ex cō suetudine. vt. s. de iudeis. l. iudeor. t facit. s. de statuis l. munere. t. l. fina.

b Rub. De irenarchis. irenarche sunt q̄ corrigēdis moribus pficiunt vñ est psonale munus. vt. ff. de mu. l. fi. §. irenarche. maxime in sedādis discordijs. vt. j. l. i. et in cōphendendis latronib⁹. vt. s. de custo. reo. l. diuus t dicunt q̄si arcentes irā: q: ire sumē de in turbatores publice q̄etis t pacis gerunt monarchiam.

F Renarche. expone vt in rub. c Cōcordiā gerūt. talia. vt in rub. vñ q̄rit an hodie sint sublati. q: videnf loci p̄uatores qō q̄ dā dicūt. vt in aut. vt nulli iu. §. i. t de coll. §. iubem⁹. t ō defen. ci. §. nō habēte. t de mā. pn. §. eos. vel ibi a pside: hic a decurionib⁹ eligit: t iō equiparam⁹ militi iustitie. t fa. ff. de offi. p. vr. l. i.

d Hominē. ad b. s. de suscep. l. exactores. e Ru. De argē. F Ubemus. facultatē. q: qō cauti⁹ ep. qō thesauris inferē est quādoq; leui⁹ soluitur. vt insti. de acti. §. huic.

b Quinos. i. bis q̄nq; aureos. nā solid⁹ t aureus idē est. vt. j. de ve. nu. po. t in rub. notaui. itē p. xx. lib. eris vn⁹ aure⁹. vt. s. de col. eris. l. i. c Rub. De nauicularijs. dixit. s. ō quibus muneribus vel pre. neminē excu. a mūere trā suehēdi: nūc aūt de his per q̄s trā suehunt. vel. s. dixit de colla. sp̄ex: nūc de trāsuectōe q̄ q: fit p naucleri os: iō de eis dicit: t sūt illi q̄ annonarias spēs a susceptorib⁹ vl' p̄positi in. puincia accipe: t romā vel ad castra vbi erāt milites deferre ōbebāt t sic dicunt seruire annone vrbis. vt. j. l. iij. t. ff. de iur. imu. l. sp. §. negociatores. isti aūt a cura et tutela excusant nisi a minoribus sui corpis. vt. s de exc. tu. t cur. l. pe. item sunt imunes a personalibus munerib⁹ q̄ din i actu sunt. vt. d. §. negociatores: t ipsi ñ eor liberi vt. §. imunitati. in. ea. l. t dic q̄ q̄daz sunt naucularij q̄ vehunt publicas ānonas. vr b' ti. t titu. se. duobus. Itē alij qui negociant maximaz ptem sue substantie in hac negociatōe hñt: q: t ipi sūt imunes. vt. e. l. §. lz in gto t de mu. t ho. l. naucularij. t no. d. §. negociatores. sūt t alij q̄ naues fabricāt. de q̄bus dic. ff. de va. mu. l. his q̄ naues. de lustrat auri. de b' nil i nigro. sic. s. q̄. mu. sz dic vt i rub. s. de interdi. notat.

De auro coronario.

A B collatōez auri coronarij placuit neminē absq; p̄suetudine esse cogendū.

De trenarchis.

I Renarche q̄ ad Jmpa. an. puinciarū tutelā q̄etis ac pacis p singla territoria faciūt stare p cordia a curionib⁹ iudicio p̄sidū puinciarū idonei nominent.

De argēti pōdo qō thesauris inferē

I Ubemus a vt p argēti summa quā quis thesauris fuerat illaturus inferēdi accipiat auri facultatem: ita vt p singulis libris argenti q̄nos b solidos inferat.

Dominī iustiniani sacratissimi pncipis explicit liber. x. Jncipit. xi. De nauicularijs c seu nauclerijs publicis species trāsportātibus et de tollenda lustralis auri p̄secutione.

C Nauicularij portantes res publicas hñt plenaz securitatē eundi t redeundi. h. d. Bar.

Q Vllā d vim opz Jmp. aug. n nauclerios sustinere delegatas spēs annonarias transferentes nec cōcussiones perpeti: nec aliqō genus incōmodi sed venientes ac remeantes omni securitate e potiri. x. libraz auri mulcta f ppo nēda his qui eos inquietare tentauerint. Jmp. archa.

Q Omperim⁹ g nauclerios susceptas spēs h negociatōis emolumēta cōuertere i Jdeoq; decernimus vt intra annū q̄s susceperint inferant spēs t securitates k reportēt q̄ etiā die m illatōis edoceāt vt intra alter annū eis reddant a quib⁹ species p̄stite sunt.

C Qui cū nauicularijs fecerūt rapinā tenentur

H B his q̄ in naucle Jdem arrios p̄das egerūt volum⁹ eoz cōmodis satisfieri: t iō ne crescat in posterū eorū audacia sancim⁹ vt q̄ cūq; in rapinis fuerit deph̄ensus pena quadrupli n teneat.

C Ñ id qō p psonas certe regiōis dz expediri expediri nō pōt: dz expedin p homines circumstantes expensis publicis. h. d. Barto.

C Um nauarcoz o Jmpa. hocetus circiter puincias orientis inopiā nauiū titubaret t inuestigāde classis obtētu insulaz secessus p spiret p t nauigādi oportūitate trāsacta iudicioz q̄ indignatō siue trāsuectōis r expectaret effectu merito celsitudo tua s p̄fecto augustali t insularū p̄side q̄uentis ab ciuitatis alexādrine t carpacie classis sūmitates: t nōnullos alios t nauclerios sue p̄fessionis adduxit ad onus frumētarij cōmeat⁹ qō p orientales nauarcos t ex alexandrine ciuitatis cōditis u p̄sueuerāt ad sacratissimā vrbē trāsferri t i suā fidē susceptū ad eadē augustissime vrbis horrea cōportarēt solarijs p mercedula p̄stitis ex tributarie pensitatōnis imunitate ex eo qō vocāt grece necnō etiaz alijsq; cognatōnis x liniauit y exame

C Qui p rectā viam non vadit t species publicas distrahit capitali pena punitur. h. d. Bar.

Q Ui fiscales spēs Jmp. a. suscepit ō portādas si recta navigatōne contēpta littora deuia sectatus eas aduertēdo z distraxerit: capitali a pena plectet.

C Si iudices patiunt rpe rate navigatiōis nauclerios in suo territorio cōmorari puniunt ipi t municipes. hoc dicit Barto.

bus vel pre. neminē excu. a mūere trā suehēdi: nūc aūt de his per q̄s trā suehunt. vel. s. dixit de colla. sp̄ex: nūc de trāsuectōe q̄ q: fit p naucleri os: iō de eis dicit: t sūt illi q̄ annonarias spēs a susceptorib⁹ vl' p̄positi in. puincia accipe: t romā vel ad castra vbi erāt milites deferre ōbebāt t sic dicunt seruire annone vrbis. vt. j. l. iij. t. ff. de iur. imu. l. sp. §. negociatores. isti aūt a cura et tutela excusant nisi a minoribus sui corpis. vt. s de exc. tu. t cur. l. pe. item sunt imunes a personalibus munerib⁹ q̄ din i actu sunt. vt. d. §. negociatores: t ipsi ñ eor liberi vt. §. imunitati. in. ea. l. t dic q̄ q̄daz sunt naucularij q̄ vehunt publicas ānonas. vr b' ti. t titu. se. duobus. Itē alij qui negociant maximaz ptem substantie in hac negociatōe hñt: q: t ipi sūt imunes. vt. e. l. §. lz in gto t de mu. t ho. l. naucularij. t no. d. §. negociatores. sūt t alij q̄ naues fabricāt. de q̄bus dic. ff. de va. mu. l. his q̄ naues. de lustrat auri. de b' nil i nigro. sic. s. q̄. mu. sz dic vt i rub. s. de interdi. notat.

Q Ullā. annonarias. ō primo igit gñe dicunt. in rub. nā comes. horreoz delegabat portādas. e Securitate. violētie. vt. ff. ad. l. iu. de vi pu. l. i. t. j. ō lit. t iti. cus. q̄nimo t mūez p̄sōalium. vt in rubri. notaui.

f Vulcta. b dat fisco: sz passo iniriā q̄druplū. vt j. l. iij.

Q Mpim⁹. s. i puicia.

h Spēs. s. rome. vel ad castra vbi portant.

i Cōuertere. s. rome. vel ad castra vbi portantur.

k Securitates. i. apocas ō soluto redd ār securitates. l Reportāt. ad q̄s faciēdas cogunt q̄ suscepert. vt. j. ō col. fun. l. placuit. m Diem. sic. s. de apo. pu. l. i.

H B his. q̄druplī actō vt bo. ra. t no. q̄ totū q̄druplū ē pena: fict alis i duplū dat tm. vt. s. ō paganis. l. xp̄iani. sz q̄sdā. vl' veri⁹ re cōputata. t. j. ānū p⁹ ānū i simplū. vt insti. vi bo. ra. §. i. t fa. s. e. l ij. cū cōcor. Itē hec. l. hz locū q̄ nō in naufragio: sed al's rapit: sz tūc hz locū. vt. j. ti. iij. l. ij. t. ff. de incen. rui. l. si quis ex naufra.

q Um nauarchoz. i. naucularioz. siue nauticoz. p Cōspiret. i. aspirādo ire: al's obiret. i. iret: q̄si obeūdo ppter laborē. q Judicōrū. i. iudicū. s. comitis horreoz q̄ expectāt trāsuectionē. r Trāsuectōnis. i. pp defectū trāsuectōis. s Tua. adduxit q̄ est. j. t dic q̄etis. i. cōuocatis. t Alios. primiores. vt. s. de an. t trib. p locis.

v Cōditis. vt in horreis: q: ibi o dīmūitate: vt g a primoniali ēt excusari. vt. ff. de iu. imu. l. sp. §. negociatores. sz h magis inuit ō riū. t fa. s. ō iu. fis. l. pen. x Cognitōis. s. tue. y Liniauit. al's librauit.

Q Ui aduertēdo. i. interuertēdo. vel. i. i aduersiōe seu piculo emptoris q̄ō minus vēdidit: t fm hanc scām expo. subaudi maxīe. t Es

pitali.l.i.deportatõis.vt.ĩ.l.pr.ꝛ fa.s.q̃res ven.nõ pos.l.pe.ꝛ.l.fin.ꝛ de
Cdices status.i.ventus. /nauti.fe.l.iij.
a Et corporatis.fic.ĩ.de pri.cre.l.i. b Deportatõis.g̃ ꝛ bono
rum.vt.s.de pen.l.deportatoꝝ.ꝛ no.q̃ in scõa.l.de offi.nau.in prima ꝛ
tertia de p̃mio ꝛ etiã quarta.in vltima ꝛ pe.de pena male gerentis
b Rub.de p̃dijs ꝛ om'
nib⁹ reb⁹ nauicularioꝝ: hoc accipe vt no.s.ti.in
rub.ꝛ q̃ oẽs res eoꝝ sũt
huic oneri subiecte quo
cũq̃ ẽt res erũt quasi q̃
dã fraude.vt.ĩ.l.i.ꝛ.ij.iõ
De his dicit.

Omũ.que successit ĩ
ius vel ĩ rem nauicularij
facit functionem p mo
do puecte rei.vt.ĩ.l.pri.
fic nõ excusaĩ a collatio
ne emptaꝝ spẽrum.vt.s.
vt nem.li.in emp.spe.l.i.
ꝛ facit.ĩ.ti.i.l.i.

Ihis.s.reb⁹ suis. q̃
sunt huic oneri subie
ct evt no.in rub.
f Intercipe.i.cessare.p.
ꝛ facit.ff.p so.l. idem q̃s
erit.in fi.
g Addita ẽ.fic.ff.õ pu
bli.impatores.
h Munificã.i.mun⁹ fa
ciẽs.fic.ff.de publi.si pu
blicanus.§.i.
i Urbiũ.fic.ff.õ no.op.
nũ.ptor.§.hoc iterdictũ
ꝛ ne q̃d in lo.pu.l.f.
k Pecunia.aĩs mutarẽ
tur.s.vires q̃ videbãt aĩ
mutuarenĩ.i. mutuo seu
vicissim acciperenĩ.aĩs
mutarenĩ.
l Emolitõ.repete nullã
hz pensionem.
m Sumptuosuz.nullã
hz pensionẽ vt turris.
n Ut est.i. qñ cõtingit
q̃aliq̃s hz liberale pro
positum.
o Institutũ.i.pposituz
p Ornamẽto.vt pictur⁹
q Accipe.i.suscipe. ad
qõ.s.õ allu.l.fi.ꝛ ĩ.l.pr.
in p̃n.ꝛ de sol.l.pe.ꝛ.ĩ.õ
oi agro deser.l.fi.ꝛ.ĩ.l.p
ri.in p̃in.

Iqui fun.ascriptos.
q̃les fiunt fundi nau
tarũ.vt.s.in rub.
s Ase.l.nauicularij fũdi
t Opinionẽ.censualẽ.p
fessionẽ q̃ ideo dicĩ opi
nio: q̃ opinari debem⁹:
vt scriptura.phibet.p. vl
extimatoꝝ que iõ õr opi
nio: q̃ opinari nos facĩ.
cũ de ipsa dubitaĩ.nã.ꝛ
vulgari mõ sic loquimur
q̃d opinaris hãc rẽ valẽ
a Fũctoꝝ.aĩs p̃statoꝝ.
b Cogank.vt soluũt. ſ.
vt p̃stant eam.
c Cõditões.i.pactões.
vt.s.sine sen.vel re.l.fi.ff
de pac.l.inter.valz tñ q̃

Udices q̃ in partib⁹ Imp.a.
dioceseos sue onusta nauigia
cũ p̃sperior flatus⁹ inuitat sub p̃te
xtu hyemis imorari p̃miserint vna
cũ municipib⁹ ꝛ corpatis[a] eiusdẽ lo
ci fortunarũ p̃priaq̃ ferianĩ dispen
dijs nauclerij: p̃terea penã deporta
tõis[b] excipiant si aliq̃d fraudis eos
admisisse fuerit relatum,

De predijs et omnibus rebus nauicularioꝝ[a].

Etiam ad domũ p̃incipis res nauicularioꝝ
transeunt cũ onere suo.h.d.Barto.

Omũ⁹ etiã mã Imp.au.
suetudis nr̃e in his q̃ naucu
lario noie obnoxia sũt agno
scere p̃cipimus debitã functionem.
Pro rata rei que puenit ad aliquez de bonis
nauicularioꝝ dñt onus sustinere nec p̃monitũ
vel p̃sona vlterius aggrauenĩ.itẽ inspicĩ q̃d tps
erat q̃n ad eũ puenit.h.d.Barto.

Ihis[c] q̃ nauicularij Jdẽ
vendũt q̃n intercipere[f] õctuz
emẽdi vẽdendiq̃ fas p̃hibet ẽptor
nauicularij functõem p mõ portio
nis cõpate subeat res eñ oneri ad
dita[g] est nõ p̃sone mercatoris: neq̃
nauiculariũ iubem⁹ fieri eũ q̃ aliq̃d
cõpauit: sz eã ptẽ q̃ empta est p suo
mõ ac rõe esse munificã[h]: nec eñ to
tũ p̃monitũ ad functõnẽ nauicula
riã occupãduz eritq̃ habuerit qui
rei exigue mercator accessit: sed illa
portioq̃ ab ũtio nauicularij fuit ad
pensionẽ hmõi functõis sola tenẽ
da est residuo p̃mõtoq̃ ab hocvi
culo liberũ est ocioso ꝛ imuni huan
do. dom⁹ vo quaꝝ cultu decus vr
biũ[i] potiusq̃ fruct⁹ acq̃rit vbi a naui
cularijs veniũt p tãto mõ ad hanc
pensionẽ obligari placz q̃ tũ habe
bãt emolumẽtũ cũ pecunia[k] mutua
retur: vbi vero spaciũ loci ꝛ exigui
tas nullã habuerit pensionẽ aut ex
tructio cui⁹ ẽ ardua difficilisq̃ emo
litio[l] aut dec⁹ sumptuosũ[m] aut vt ẽn
plerũq̃ liberale institutũ[n] hitatiõez
q̃s suã vz̃ ornamẽto[p] adiecerit vo
lum⁹ munificẽtiã q̃ postea addita ẽ
ip̃robã licitatõez extimatõnis acci
pere[q] sz vetusta pot⁹ loci spẽs ꝛ pẽ
sio cogitek q̃ cult⁹ hodiern⁹ q̃ p idu
striã hois animosi accessit.
Qui erui p̃dia nauicularioꝝ tenek ad onus
fm verã extimationẽ. qz p̃uationũ ptis nõ tol
litur ꝛ videntes tenenĩ si emptores nõ fuerunt
idonei.hoc dicit Barto.

Iq̃ fũdos naui Imp.ar.
cularie fũctõi ascriptos[r] a na
uicularijs acceperit quẽlibet a se[s] ti
tulũ trãseũtes fm agri opinionẽ[t] q

tũ est inter se vt q̃d soluerit repetat. vt.ĩ.e.t.epla.§.ij.fic.s.õ pac.l.
pac.suc.ꝛ de her.ven.l.ij. o Pactõe.i.hac rõne fuata.
e Teneanĩ.q̃d etiã hodie p̃fitenĩ apud acta si ante traditõnẽ mi
nus idone⁹ iueniaĩ emptor.vt in aueĩ.de mã.p̃n.§.nõ p̃mittas.sed
q̃d si tpe alienatõis erit idone⁹.rñ.nõ tenek vẽditor.vt.ff.de neg.
gest.litis.§.i.ꝛ de
admi.re.ad ciui.p
ti.l.ij.§.fi.itẽ fac.ĩ.
de fun.rei pri.l.ij.
f Ab idoneis.em
ptoꝝ⁹.ad q̃.ff.
ad mu.l.libertus.
§.filiũ.cum cõcor.

antiquit⁹ habebak ascriptã nauicu
lariã functõez[a] suscipe coganĩ[b] ne
q̃ eas q̃ditões[c] sibi extimẽt p̃futu
ras q̃s vẽditor min⁹ idone⁹ in se re
cepit ip̃ositementis arbitrio hac tñ
pactõe[d] fuata vt si ad min⁹ idoneũ
fuerit trãslata possessio etiã aucto
res transcripti p̃dij teneanĩ[e] obno
xij sitq̃ hoc in p̃mptu ut damus fi
scalib⁹ p̃mit⁹ ab idoneis p̃sulatur

De nauibus non excusandis[g].

Naues que sub noie ꝛ titulo alieno excusanĩ
publicanĩ.hoc dicit Barto.

Ulti[h] naues suas Imp.ar.
diuersoꝝ noibus ꝛ titul⁹ tuenĩ
cui fraudi obuiãtes p̃cipim⁹:
vt si q̃s ad euitatõez publice neces
sitatis titulũ crediderit opponẽdũ
sciat nauẽ esse fisco sociãdã. nãvt p
uatos[i] q̃q̃ non prohibemus habere
nauigia ita fraudi locũ esse nõ sini
mus cũ oẽs in cõe si necessitas exe
gerit cõueniat vtilitatibus public
obedire ꝛ subuẽtõez sine dignitat
p̃uilegio celebrare.
Nulla nauis ob necessitatez publicã excusak
aliquo p̃uilegio in corpe iuris inserto vel non
inserto. ꝛ p̃faciens pena h inserta punik. Bar.

Ubem⁹ nullã nauẽ Imp.ar.
vltra duoꝝ[k] miliũ modoꝝ ca
pacẽ añ[l] felicẽ embolã[m] vl publica
rũ spẽrũ trãsuectõem: aut p̃uilegio
dignitatis aut religiõis ituitu: aut
p̃rogatiua p̃sone publicis vtilitati
bus excusari posse subtractã: nec si[n]
celeste õ p̃ferak oraculũ siue anno
tatio sit siue diuina p̃agmatica p̃
uidẽtissime legis regl̃as oppugna
re debebit: ꝛ q̃d etiam in oibus cau
sis cupimus obseruari vt generaliꝛ
si q̃d eiusmodi õ ius vl vtilitatẽ pu
blicam in quolibet negocio p̃ferak
nõ valeat[o]. q̃cquid eñ in fraudẽ ist
us legis quolibet mõ fuerit attẽta
tũ[p] id nauigij q̃ excusant publica
tõne corrigimus.

Me quid oneri publico iponatur[q].

Qui cogit naurã ad accipienduz aliq̃d vltra
onus tenek ad emendationẽ damni ꝛ crũaliter
punitur.hoc dicit Barto.

Neri publico sarci Imp.
nã p̃uatã ne q̃s iponat: nec
audeat portatores frumenti[r] ad su
scipiẽdũ onus aliq̃ necessitate com
pellere. hoc eñ facto atq̃ cõmisso
nõ in otipẽdiũ solũ atq̃ naufragij[s]
dãnũ tenebik obligatus: verũ etiã
publice cohertõis experik vigorez[t]

De naufragijs.

Imperator augu.

Liber.

Ne q̃d oneri pu
bli. iponaĩ rubri.

Neri.frumen
ti publici. q̃d si
sponte recepit: et
forte accipit merce

dem.ff.tenet nauta ḡſi cōuerterit publicas merces in negociationes:vt.j.ti.ij.l.ij. s Naufragij.ſi otigerit p hoc. t Cligorez.extra ordinē puniet. v De naufragijs. Rub.qz qñq; peronus pñatum otingit naufragiū:vt.ſ.ti.i.tō deb dicit:vl qz nauclerij de q̄bus dixit hec patiunt.tō de hoc dicit,ꝛ dicit naufragiū quaſi nauis fractura.a naue ꝛ frāgo qz pleriſq; nauis frangit dñ naufragium patitur.

Si qñ naufragio nauis expulſa fuerit ad littus:vl ſi qñ aliquā terram attigerit ad dños ptineat fiſc? me? ſeſe nō iterponat qđ.n.ius hz fiſcus in aliena calamitate vt de re tam luctuoſa cōpendium ſectetur.y

¶ Nauicularius qui dicit ſe feciſſe naufragium debet hoc ꝓbare p teſtes coꝝ iudice illi? loci ꝛ infra annū pfecto nūciare aliter nō audit.h.d.

Si q̄s nauicl'ar? Imp.val. naufragiū ſe ſuſtinuiſſe affirmat,puincie iudicē ei? in qua res agit adire feſtinet ac,pbz apud eū teſtib? euētū relatioq; ēt ad ſublimiſſimā referat ꝛ pfecturā ita vt itra anni ſpaciū veritate reuelata cōpetēs diſpō? pcedat q; ſi p negligētiaz p finitū anni? ſpaciū fortaſſe claudat ſupuacuas ſeraſq; interpellatiōes emerſo anno placuit nō admitti.

¶ Cū de naufragio querit debēt exāiari duo vl tres de naui q̄ melius ſcire debēt veritatem ꝛ eis deficiētibus deuenit ad alios ꝛ nauigatio dz fieri a kalē.apri.vſq; ad kalen,octo.h.d.

Quoties obruta Impa.gra. vl ſubmerſa fluctibus naui ex amē adhibet competētis[b] iudicis duoꝝ vl triū nautaꝝ[c] qōe habita[d] ceteri ab hmōi nexu[e] liberent.quid eſt.n.q; nō abūde intra pfinitū numerum[f] ſolers q̄ſitor inueniat circa magſtros nauiū q̄bus eſt ſcia pleniorē imorez[g] q̄ ſi fatali ſorte defuerit i alios[h] inquiſitio trāſferat. Sane ſi vniuerſos violētia tēpeſtatis obruerit ne vītas lateat liberis[i] nautarū ſiue magſtrorum intra iudicia ꝓſtitutis ſup eoꝝ querat interitu[k] q̄s nauicularius[l] naufragio periſſe ꝓtendit.Suſpitōis aūt neceſſitas exkalendis aplis vl in diē kalendaꝝ octobris mēſura ſeruabitur.

¶ Priuati qui ſoluerit nō imputāt ſi officialis publicus aufugit vl ꝓdidit vl loquit ,procuratoribus vl exactoribus.h.d.bar.

Ro his q̄ ſemel a Imp.val. collatorib?[m] illata naufragijs perierunt volumus nobis aliquez poſſeſſorib?[n] ſiue ſenatores[o] ſiue pōuati eſſe cōione vel aliq̄d piculi ad eos redundare.p

¶ Cū de naufragio querit ſummatim examinabitur ꝛ ex eo q; in illa cognitōe reperitur pōt p mquiſitionē ,pcedi ꝛ pōt in biēnū terminari ꝛ nauicularius abſoluit.h.d.bar.

Si ſubmerſis[q] nauibus Imp.hoc uib? decernim?:vt leuato velo iſte cāe cognoſcant ꝛ ſi q̄s ꝺ talibus negocijs aliq̄d accepiſſe detegit[r] iudex apud quē ꝓſtiterit his ꝓquerentib? q̄ nudāt[s] p qualitatib? pſōaꝝ[t] mulctādi remouēdi ,pſcribēdiq; habeat pātem.Si vo cauſaꝝ taliū cognitores libelli datiōe vl plenaria iterpellatōe[v] cōmoniti itra biēnū[x] has cās audire neglexerint ꝛ hoc fuerit tps elapſum pīudiciuz noceat eatenus cognitoris vt nauicularioy ,ppt vicīū iudicij abſoluto[z] medietā oneris ei? partē cui? ppt ,pbandam amiſſionez legitimo[a] dūtaxat tpe cognitō petat iudex cogat iferre.reſiduā vo offīn eius[b] exſoluat.

¶ Pro vno nauicularios oēs alij tenent,p rata

Super naufragioꝝ[a] Idē au. q̄ otigerint caſib? vſitato more hita qōne.Si q̄s calcul?[b] modationis[c] dicat tēpeſtate maris diſpiſſe ſub tue ſedis auditōe nequaq; feratur accept?[d] ſz hec diſpēdij iactura in oi nauclerioꝝ ꝓſilium[e] p rata ſ.ꝓtingentis muneris deferat.

De metallarijs et metallis et procuratoribus metalloꝝ.

Impa.valen.aug.

Erpēſa[b] deliberatiōe duxim? ſanciendū vt q̄cunq; metallorum exercituz vellet affluere[c] is laboze,ppo ꝛ ſibi ꝛ reip. cōmoda cōparet[d] itaq; ſi q̄ ſpōte ꝺduxerint[e] eos laudabilitaſ tua ſ octonos[g] ſcrupulos i balluca q̄ grece chryſamos ſoluentes ſemp liberanꝫ:vt.ſ.in.l.p his,itē qūo tenenꝫ alij ,ppter vniuſ vitiū.rñ.ſpāl:vt ꝛ.j. de fabricē.iure:qz ꝛ ei ſuccederēt ſi ſine herede decederēt:vt.ſ.ꝺ here.decu.l.i.ſi c.ff.cōmo.vñ querit.ꝛ.l.pe,alij dicunt tenere hic alioſ q̄ iam ſucceſſerūt nō añ. a De metallarijs.naufragia otingunt ſepe p pōdus metalli:iō de his dicit:vl dicit ꝺ trāſactione:nūc officio eoꝝ q̄ ea trāſmittāt:qz metalla pcioſioza ſunt ꝺ metallarijs q̄ in ea iferūt ꝛ ,pcuratorib? q̄ ea exigūt arq; cuſtodiūt ꝺ ipiſq; metallis videam? ꝛ de ,pcuratorib? dicit.j.l.cū ,pcuratores.in alijs dicit de metal.ꝛ me.

Erpenſa,metalloꝝ.i.affluentiā habere exercitij metalloꝝ.

c Affluere.i.velle eē metallarius. d Cōparet.i.ḡrat pmo ꝛ q.d. quicūq; vult faciat hoc. e Cōduxerint.al's ꝺfluxerint ꝛ bñ.al's ꝺduxerint p ſile:qz dādo qđ ſequit ꝺducere videnꝫ. f Tua.creſcētia comiti metalloꝝ loquit. g Octonos.i.octo:vt.ff.quēad.ſerui.amit.l. nō ſatis.in fi,item ſcrupulus eſt.xxiij.pars vncie.nā tres ſcrupuli faciunt

Si qñ .ptineat nauis ꝛ res in ea otēte: vt ꝛ.ff.e. ne quid.ꝛ.l.fi.ꝛ in ꝓſti. Fede.q̄ incipit naufgia .ſ. de fur. alioq̄n edicto ptoris teneꝫ ſi tpe naufragij aliq̄d accepit: vt.ff.e.l.i. in fi.ꝛ.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ.l.expugnanꝫ:ꝛ ēt cīaliter:vt no.ſ.ꝺ furtis.in eum.

Sectetur.q.d. nullum.

Si q̄s teſtibus ſm formā iferioris l.prime.

ꝛ Referat.ſi op? fuerit.

ꝺ Diſpoſitio. vt res.ſ. reſtituat: vt ſ.l.pri.

a Anni.imo biēniū:vt.j.ꝺ ſubmerſis.ſ ſo.hic negligentia petētis ibi iudicis:vl ſm pleū ibi in crialib? i ciuili actiōe in fcīm ex edicto.ff.e.l.i.itē videt ppetuo q̄tū eſt in ſimplo:vt.ſ. de fur.l.eū.ꝛ.ff.e.l. i.in pn.ſo.b de q̄. druplo.vl veri? b de inſtantia cauſe ꝛ erit ſpāle ſ.l.peranduz.C.de iudicijs.

Cotiēs.cōpetētis.ſ. pſidis puincie in q̄ b cōtingit: vt.ſ.l. pri. ꝛ loquit b ſiue ciuilit ſiue crialiter agat ſm py.

c Nautaꝝ.imo magiſtrorū.ſcdo alioꝝ tertio filioꝝ vt ſubiicit

ꝺ Habita nō p tormēta niſi vacillēt:vt.ff.de qō.l.ex libero. vl ni ſi ſint obſcuri:vt in auth.de teſti.§.ſi nō ignoti. e Nexu.ē.n. nexus depoſitio teſtimonij cū ad b cognit:vt.ff.ꝺ ta.exhi.l.iij.§.exhibere f Numez duoꝝ vl triū:vt.ff.ꝺ teſti.l.vbi ꝛ alꝫ i oze duorum vl triū ſtat oē verbū. g Immorez .pus ad inquirēdū dānum ſubmerſaꝝ rez. h In alios.nō magſtros ſz nautas p tales.n.melius vītas inuenit.ar.ſ.de repu.l.ꝺſenſu.§.ſup plagis.

i Liberis.qui forte erant in naui cum alijs.

k Interitu.ſ.rez eoꝝ quas ꝛc.vl interitu.i.damno eoꝝ ꝛc.

l Nauiculari?.q̄ppe ſm romanos nō ſunt niſi p duo tpa hyems a kalēdis octo.vſq; ad kalēdas apri.ꝛ eſtas ab apli vſq; ab octobrem quo tpe ē nauigandū:nō poſtea ſm.p.ſz ſm.b.ſeparat eſtas ab hyeme i equinoctijs:vt.ff.de aqua quo.ꝛ eſtu.l.i.§.eſtatez.ꝛ fa-

dragmā: ꝛ octo dragme vncia ſm phiſicos. ꝛ ſic octo ſcrupuli. i. tertia vncia q̄ ſolueꝫ in balluca. i. vtilitate publica. nā chrꝛyſamos grece latine vtilitas dr̄ vl̄ baluca. i. vaſe lucēte vt caſſe cardialiū q̄ſi lucē baulans vl̄ lāpas: ꝛ dic ei⁹ metalli in q̄ verſaꝫ: nō aūt ſi in plūbo exerceat dabit in argento: ſz cū hic dicat de tertia vncia. j. ꝑti. ō. xiiij. vncijs. i. alia cūcti ō decima alia. i. p āños dicat ō. vij. ſcrupulis videnꝫ ꝺzie inſe. ſo. quidā hāc ꝑ ingreſſu ſequēte ſingl'is annis q̄ nō plz: q̄ nō bñ ſupponeret b quicq̄d ꝛc̄. tu dic hāc in certis metallis illā p annos in auro illā cuncti nō excludit q̄n ꝛ b deꝫ q̄ h dr̄: vt ibi no. illa ẋo ob metallicū loquitur aliter. ſ. quot vncie faciunt libr̄ā. itē dicit ſingulos tm̄ ſoluere: vt. j. l. per annos.

h Diſtrahāt. ſ. cōpetēs pciū dare vult vt ſubijcit ſed ar. ō. s. ō ꝺben. emp. l. oudum.

B metalli. xiiij. vncias. no. xiiij. vn. q̄ſ. s. l. pr. viij. ſcrupl'os appellauit vñ apparz ſcrupulū tāto ſertuncia fore maiorē q̄ to ſit ſertāte minor ſm. p. ꝛ ſic ſoluebat ꝺzū ſupioris. l. ſz dic tu q̄ō hic dicit xiiij. vncias pro libra ſoluendas: lz regul'r. xij. faciunt libr̄ā. non aūt dicit hic. xiiij. vn. ſemp ſoluendas. ꝛ hoc q̄n ē ſemp cōſuetudo ſolui libras. ad q̄ō. ff. cōia pre. l. vēditor. §. ſi ꝺſtat. alꝫ niſi ſit conſuetudo ſolnīr̄ per ſcrupulos a ſingulis: vt. s. l. proxima.

k Balluce. expōe: vt. s. l. prima.

l Pro ſingl'is. i. a ſingl'is

Uncti. laboriosiſ. nō tñ. phibitis. arg. s. de theſan. l. i. ꝛ dic q̄ ꝑ q̄ runt. ſcꝺo fodiunt. tertio pluries effudēdo in lucidam materiā adducūt ſz an ꝺño inuito: dic. vt. j. l. quoſdā. ſz videt ꝺ. s. de theſau. l. i. ꝛ iſti. de re. di. §. theſauros. vbi dicit nō licē in alieno q̄rere data opa. ſo. aliō in theſauro q̄ dono fortune: aliō in metallo q̄ō magno parat agone n Fiſco. ſic ergo in p̄dio fiſci due decime: ſz in ſuo vna datur: ꝛ hoc p̄ter ānuū canonē in ſcrupul'r p̄ſtandū: q̄ō dic vt. s. l. i. no. q̄ eſt ꝺ aliꝫ ſoluunt q̄ illa in publico metallo hec in priuato.

Um pcuratores. ordinarī: vt. s. de ſuſcep. l. exactores. ꝛ hec. l. tractat de vltima parte rub. p Exactio. hi ergo exigunt metalla.

g Dignitates. vt. j. ti. i. l. eternam.

Er annos. p hoiem vulgariter loquit̄. q. d. q̄libet ſoluat. vij. ſcrupl'os ꝛ plene dic: vt. s. e. l. i. q̄ eſt ꝺ. ꝛ ſic expōes ſcrupulū vt ibi: aliꝫ vt Jr. dicūt ſcrupuli q̄ faciūt aſſem pl⁹ ſiliquū vnū. i. vncias. xij. cū ſemi vncie dimidio q̄ eſt vncie ps quarta ir. itē ꝺ. j. ꝺ p̄to. ꝛ ho. p. l. ij. itē ꝺ. j. ꝺ capi. ci. cē. exi. l. i. ꝺ. ꝛ j. de agri. ꝛ cen. l. cū antea. ꝺ. j. de colo. tra. l. i. ꝺ. ſz hoc nō dicit de capite cuiuſlibet: ſz p metallis quilibet tamen ſoluat.

Uoſdam. marmora. no. marmora ſaxa dici: ſz an inuito ꝺño licebit in alieno q̄rere. videt̄ q̄ nō: vt. ff. de acq̄. re. do. l. iij. ꝛ poſtea ingrediēs tenetur iniurie: vt. ff. de iniur. l. iniuria. ẋ. §. fi. ſed pꝝ. ꝺ ppter publicā vtilitatē niſi ꝺñs habeat ꝺānum: vt hic. ꝛ. ff. cōia pre. l. vendi. in fi. ꝛ de ꝺā. infec. l. fluminū. §. fi. ꝛ de aqua plu. ar. l. i. §. deniq̄.

appellaꝫ cogat exſoluere. q̄cq̄d aūt amplⁱ⁹ colligeꝫ potuerit fiſco potiſſimū diſtrahāt b a quo cōpetētia exlargitionib⁹ noſtris p̄cia ſuſcipiāt.

B metallicū canonē Jdē. a. in quo p̄pa conſuetudo detinēda ē. xiiij. vncias balluce k p ſingulis l libris cōſtat inferri.

Jmpator Bra.

Uncti q̄ p p̄uatoꝝ loca ſaxoꝝ venā laboriosiſ m effuſionibus pſequunt̄ decimas fiſco n: decimas etiā ꝺño repſentēt certo mō p̄p̄rijs ſuis deſiderijs vēdicando.

Officiales exigētes metallum nō debent ad aliam dignitatē, pmoueri niſi p̄ius illud officiū perficiunt. h. d. bar.

Um pcuratores o Jdē au. metalloꝝ intra macedoniā dociā mediterraneā miſiaz ſeu dardaneā ſoluti ex curialib⁹ ordinari p q̄ſ ſolēnis, pfuꝫatur exactō p ſimulato hoſtili metu huic ſe neceſſitati ſubtraxerint ad iplendū mun⁹ retrahā tur. Et nulli deinceps licētia laxet p̄us idebitas expetere dignitates q quā ſubeundā pcurationē fideli ſolertiq̄ exactione cōpleuerint.

Fodiēs aur̄ ,p quolibet anno ſeptē ſcrupulos ſoluere debet. h. d. bar.

Er ānos r ſingl'os Jmp. va. ſeptē p boiez ſcrupuli largitōnibus inferant̄ ab aurilegulis nō ſolū in pōtica dioceſi vex etiam in aſiana. Jmpator pa.

Uoſdā opta humo eē ſaxa dicentes id agere cognouimus vt dekoſſis in altū cuniculis aliena rū ediū fundamēta labefactēt q̄ de re ſi q̄n hmōi marmora s ſb edificijs latere dicātur p̄quirēdi eadē copia denegetur.

Etallarij. hic de p̄ma parte rub. dicit. v Metallarie. ſz an dānati in metallū applicant̄ huic corpi. rñ. nō. imo publice fabrice alligant̄. nō enī p delicto dz incorpari publico corpi: vt. s. de penis. l. ne q̄s. niſi religioſo. vt in auth. vt nulli in. §. q̄ō aūt. ꝛ de vno religioſo ad alū religioſum: vt in auth. de ſanc. epiſ. §. ſi monachus. ꝛ §. antepe. itē de religioſo ad publicū: vt in auth. de ſan. epi. §. ſi monach⁹ ꝛ i auth. q̄ō dz epi. §. ſemel. itez etiā in publico recorporat̄ ſi corpus refugiat: vt h. ꝛ j. de fab. l. iij. ꝛ j ti. i. l. eternā. ꝛ q̄ñcq̄ in ſtallo deterioꝝ ponitur: vt. j. de p̄mi ce. l. ij. ꝛ C. ꝺ ꝺome. ꝛ ptec. l. iij. ꝛ de cō meatu. l. fi. imo q̄ſ cq̄ de corpe p̄ſus dicit: vt. ll. p dict. j. ꝛ C. de aduo. di. in. l. pe. ꝛ fi. hoc aūt q̄ō dixi de ſtallo deteriorī: ꝛ de exceptō ne oīmoda itellige in his officijs in q̄bus honor oneri admixtus magꝭ inſpicit. nimiꝝ ſi immunitatē tribuere nō ꝺz delictū: vt ō interdi. ꝛ rele. l. antepe. §. fi. ꝛ. s. ō his q̄ non iple. ſti. l. i. ꝛ ij, ꝛ. s. de infa. l. i.

Aſtricti ad fodiendū metallū ſi aufugerēt ad aliud officiū retraherent̄ etiam ſi familiares p̄incipis fuerint. h. d. Bar.

Etallarij ſiue me Jmp. thetallarie v q̄ que ea regiōe ꝺſerta ex qua videnꝫ oriundi vl̄ oriūde ad externa migrauerint ꝺubitant̄ ſine vlla tpis p̄ſcriptione x ad pp̄rie originis ſtirpē lareq̄ vna cū ſua ſobole y reuocent̄ etiaz q̄s ꝺomus nr̄e ꝛ ſecreta retineāt. Sciāt aūt nulluz exinde p̄iudiciū fiſco eē generādū etiā ſi q̄s ex his quē metallicū eē cōſtiterit p̄uatis cēſibus ſuum nomē ꝺꝺiderit.

De murilegulis et gineciarijs et procuratoribus ginecij: et de monetarijs et baſtangarijs.

Aſcriptus ad tuendā monetā p̄incipis non liberaꝫ alicui⁹ p̄iuilegio dignitatis. h. d. Bar.

Jmpa. conſtan. aug.

Onetarios ᵗ i ſua ſēp ꝺditione durare opz nec dignitatis cuiuſcūq̄ p̄uilegio ab hmōi ꝺꝺitione liberari.

Aphij ᵖ ꝛ ginecij ᵃ p Jdē au q̄s ꝛ p̄uata noſtra ſubſtantia tenuaꝫ ꝛ ſpēs ginecij ꝺfecte corrūpunt ᵇ in baphis etiā admixta temeratiōe vim adducit inq̄nate alluuionis ſuffragijs c abſtineāt p que memoratas adminiſtratōes adipiſcunt̄ vl̄ ſi hoc fecerint gladio feriātur.

Ingenue ᵈ mulie Jmp. valres q̄ ſe gineciarijs ſociauerint ſi ꝺuente denūciatōe ſolēni ſplēdorū generis ꝺtubernioꝝ vilitati p̄ferrevoluerint: ſuoꝝ maritoꝝ ꝺꝺitiōe teneātur. Jdem. Jh.

Quod ad p̄ns e remediū p̄tinet q̄ntū aīal baſtagarijs p repa-

Onetarios. hi monetā p̄ncipis cudebāt quā ſi falſabant graui ſſime puniebant̄: vt. s. ꝺ falſ. mo. l. ij. ſed poterāt penitere aīa pfectionem: vt. ff. de fal. l. qui fal. ꝛ facit. j. de fugi. co. l. i. ꝛ. s. ti. i. l. fi. ꝛ j. de digni. li. xij. l. vi. ꝛ j. e. l. eternam.

Aphij. alꝫ bachij, i. tictores pānoꝝ. bachios. n. grece latine tingere. inde bachi⁹ ſeu bachari⁹. i. tinctor ꝛ lauator: vt h. ꝛ j. l. lotas.

Ginecijs. ꝛ alꝫ ginecij. i. gineciarij: vt in rub. ꝛ accipe hic abſtiſuffra. inquibi ſi inq̄rāt ſymoniace hoc offm̄ p quos ꝛc̄. ſ. male agentes. ſic ponit̄ in auth. vt indi. ſine quoquo ſuf. in rub. ꝛ facit. s. ō le. vniuerſi.

b Corrūpunt, p̄mo enī terunt̄ poſtea in bachijs

ſ,in locis vbi tingunt debent adduci.

c Suffragijs.i.symonia.

Ingenue.teneant.ſecul ſi libera iſtigat ſe aſcriptitio:vt ar.C.j.d agri.t cen.l.fi.in pn.t.C.vbi ſena.vl cla.l.i.i fi.t facit C.d ſer.fu.l.fi. item no.de vi denunciatois,ſic.C.de epi.audi.auc.ſi captiui.t.j.c. l.dicimus

Quod.ad pñs p repatioe.ſ. dñici vl fiſcal gregis.vl dic corporis humani.

f Prebeat a ruſticis ſingl'is ānis t ſint baſtagarij q̄ cogūt ruſticos ad b:vl ſunt bachanij de domo pncipis p modo quaſi beſtiarij dicunt.ſecundo q̄ſi vaſtatores aialiū t hēas vaſtagarij ſm ſecundā expoſitōez

Si aliquā.ginecij.al's ginecciarij.t expone vt in rub.t eſt C.j.l.pri.ſo.vt ibi.

Vltextrini.i.loca vbi texunt.

i Ternis.i. tribus ar.ff.de pe.interp tatione:ſz ppie p ſer:vt de le.i.ſi q̄s teſta.ordi.

k Auri.C.e.l.pri. C.ſo.hic de ſuppſſis tpe hui.l.t ibi de ſuppreſſis in futuro:vl dic q licet ginecciarij cōphendant etiā textrinū q oēs operant i ginecio tñ ſpecialis pena minor in iſto ponitur vl ibi ſeruus textrini:ibi principis:q de familia ginecij:h nō t ſm hoc textrini ē maſculini generis item C.j.de fu.co. l.ij.ſo.plene dic vt notat de ſer.fugi. l.quicunq in fi.

Dij cim.amittat ſi nō adhereat:q ſic amittere:vt ſtatim innuit.t facit.C.e.l.ige nue.

Vltra tingebat:vt.C.queres ven.l.i.

l Otas.ſericoblate.i.veſtimēta q̄ ſiſerunt.i.texunt t ſerunt.al's ſerica.

m Inferri.ad comitē cōmertioz:vt.C.q̄ res vē.nō poſ.l.ij.t ſub ink dict nūdinis ſup his:vt.j.ti.i.l.fi.t facit.C.e.l.baphi.

ribus etiam cuiuſcūq officij ſi ſtatuta celeſtia a quodā paſſi fuerint temerari.

Murileguli ſi ad aliā dignitatē trāſierint ad ditionē,ppriā retrahunt t res alienate p eos reuocant niſi emptor voluerit illam ditionem ſubire.h.d.Bar.

m Urileguli q̄ reli. Imp.thecto atq deſpecto ppte ditōnis officio vetitis ſe infulis dignitatū t cingulis penit denegat munis ſe dicunt ad ppte artis t origis vicula reuocent:ab illis aūt q̄ rebus eoz vident ihtaſſe q̄s in ſua origine pmanere t ſolēnib miſterijs inſtruire manifeſtū eſt q̄cunq oia ditite rit ex q̄cunq titulo poſſeſſa antiq poſſeſſorib reſtituant.r Dō ſi alienigene detētores onerib ditiōis externe maluerint ſubiacere q̄ reſtituere facultates:t futura deinceps agnoſcāt munera ſibi eē ſubeunda Et de pterito ſi q̄ ipis poſſidētibus reliq colligūt a ſemetipis ſciāt ſine

n aliqua excuſatōe ſoluenda.

Jq̄ ex filiab muri Jdē au. legulor t alieni originis patribus ſunt vl fuerit pcreati iura materne ditionis agnoſcant.

Noles aſcripti ditiōib huius tituli nō pñt liberari etiā ex reſcripto principis niſi dato ſubſtituto q̄ ſolēniter approbet t talis liberatio vl tra ꝑſonam eius nō porrigit.h.d.Bar.

s Jq̄s ex corpe gine Jdē au. ciariorū vl lintearior vl limpharior mōetarior t vl murilegulor vl alior ſiliū ad diuinas largitiones nexu ſanguinis ptinētiū voluerit poſt hac de ſuo collegio liberari nō q̄ſcunq nec facile in locū pprium freti ex trūphali abſolutōe ſubſtituāt:ſz eos q̄s oib idoneos modis ſub ipis quodāmō ampliſſime tue ſedis obtutib approbauerint:ita tñ vt his q̄ ab hmōi ditōe iuxta formā celit data bñficio pncipali fuerit abſolut vniuerſi ſuigeneris pſapiā ſe in functōz memoranti corpis pmanentē cuz oibus eī q̄ abſoluit reb obnoxiā largitiōib

o Si ſtatuta.q̄ dicūt talia nō vēdi ſz ad comites ſtatim referri.ad qō,C.d ſuſcep.l.diu.

Urileguli.reuocent vna cuz liberis vtriuſq ſexus:vt.j.l.hi q̄.t.l.ſe.t fi.etiā pſcriptōe non obſtante:vt.C.ti.i.l.fi.t idez in ſilib:vt.C.l.i.t.l.eternam.t.l.adij cimus.

q Quos.ſupponit proſpoliato redeūte vl etiaz p tenēte q̄ reſtituet. nā t ipe ad aliqua tenebit pſtanda fiſco.

r Reſtituant.forte vſq ad biēniū rediēs ſi vltra ar.j.de oī ag.deſer.l.q̄ agros:nec p b punit graui.t ſic ē ō.in eo q̄ refugit honorē:vt.C.d decu. l.ſi ad mgſtatū:ſz illud iō q ſtulti facit honorē vitans q̄ on t dices biennio p anno ibi grauat.

f Facultates. etiā infra biennīū.nā poſt nō ē dubium:vt.C.diri.

t Jpis.ad hoc.ff.d edi. edic.etiā t de cen.cū poſſeſſor.C.fi.t de pub. ipatores.ſz q̄d ſi de tpe añq ipe poſſideat vl idē p.l.l patores.ſz b inuit eē ſecforte q̄ q̄dāmodo cū fiſco ō here videt ſup his: vt.j.de fun.re,pri.l.ij.

Jq̄.ſic de decu.l.natt t.j.de agri.t mā.ex ingenua.t.j.de agri.t cē.l. diu t.l.fi.eſt.n.ſtut non honor.t ſic nō eſt ō.C.d ſta.ho.cum legitime.

Jq̄s. gineciariorū.b expone:vt in rub.

y Lintearior.q̄ faciunt lintеos aule regis.

z Vel limpharior. qui limpharij.i. aquā cuſtodiunt ad pānos lauādos deputatā:vl q̄ pānos lauant t fullant in limpha hos tñ oēs dicas gineciariorū vocabulo ꝓtineri

p Monetarior. expone:vt.C.l.i.

q Murilegulorum.expone in rub.

a Largitiōes.quales ſunt illi quos in rub.notaui.t no.q̄ iſti oēs ſeruiebant aule regie nō priuatis.itē qō dixi nexu ſanguinis.ſ.linee deſcēdentis maſculine vl feminine:vt.C.l.pri.t.j.l.fi.

b Obtuitib.loq̄t comiti ſacrar largitionū,t ſic no.tria neceſſaria.ſ.vt ſuperiorіs hēat abſolutionē.itē q̄ alii ſubſtituat.itē q̄ bonuz approbet ad q̄ facit.C.de pfeſ.t me.l.magſtros.t.l.ſi q̄s.t.j.de agē.in re.l.i.t.ij.t.j. de pfeſ.q̄ in vrbe ꝓſtan.l.i.t.C.de ſer.rei.p.l.i.t.ij.t de offi.ma.l.i.

c Prosapiam.i.generationē ſiue familiam.

d Obnoxiā.i. obligatā ſi ſubſtitutus male egerit qui primo erit cōueniendus:vt.C.de ꝑdijs t oibus re,na.l.fi.

Priuate.i.purpuree qui dicunt priuate vestes: qz ab vsu sui seruāt pri
natos nēpē soli pncipi ꝺuenit purpurea vestis lintea oibus pmittit:
vt.j.ti,i.l.iiij.fm.p.vl plani ꝑuate.s.pncipis vl lintee q̄ oibus de sua fa
milia ꝺuenit de ꝓpositis thesauroꝝ ponit gra silitudinis.sequētes expo
ne: vt in rub.no. f Horuz.pcuratores de q̄bus subijcit ꝑerant eis: t
spēs ab eis ꝓfectas acci
piebāt vl redigebāt in fi
scum hi nō ante tē.

g Ad rē.s.aliā admīstra
tionē nouā t qō subijcit
administratio.s.noua.ad
qō.j ꝺ oi agro ꝺeser.l.iij.
zde fun.pa.q̄cūq̄z.vl ꝺic
administratio.s.vel ad qō
ff.ꝺemu.z ho.rescri.§.de
bitori.t.j de debi.ci.l.i. i
his tñ q̄b pmittit arro
gatio militaꝝ ān one cō
mittat iuratorie cautiōi:
vt.j.de ero. mi.an.l.iube
mus.in pncin.

Qui aūt obnoxios.de
teriorē ergo ꝺitionē iu
xta snīam longobardoꝝ
sequit: vt i lōbar.t facit
§.de ser.fu.l.fi.t.§.e.ti.l.
hi q̄.t de ta.l.fi.t.j.de co
har.l.ſi cohartalis.

i De vestib oloberis t
auratis dixit qō de muri
legulis t ochileguk: nūc
aūt de ipis piscib capti
i.de tinctōe eoz: vl dixit
de officialib pānorum:
nūc de ipis pānis: t dici
tur olober aūt est illa ve
stis q̄ tota deaurata a bo
lon qō est totū t beſ qō
est auz: t differta sequē
te.s.auraſ; qz de optimo
auro qō in vulgari follia
tū in legib obriziatū ꝺr
vt.j.de ve.nū.po.l.fi. sed
ibi de quolibz auro vl b
optio auro tota erat vestꝫ
ibi deaurata sil in totū
est t alia vestis que ha
bet auz tm in peragay
dis: vt.j.l.i.de tinctōe ꝺi
cet.l.iij.t.iiij.

Hi Vratas.pagaidas
i.broſtas de auro i
vulgari q̄ in gaidis
vestimētorum seu clami
dum poni solēt pa. enim
grece latine iuxta gaidas
inde paragayda.i. iuxta
gaydam.

l Cliles. nō vetat hoc
mulieribus: vt.j l. pri. in
pncin.fm py.t.j ne li.i fre.
.l.i.§.nulli.

m Et in gineciarijs. lo
ca vl stationes vbi hec fiunt.

Demo.secus in femina.vt.§.l.pri. o In lineis.qñq̄ eni quadra
tum ponit in lineis vl q̄si linea: vl ꝺic tunicis lineis t lineis.s.pānis.

p Paragaydis.expone vt §.pri. q Ministeriū.i.būficiū sic ff. ꝺ
acqui.po.l.qō meo.in pncin.vl iō qz his ꝺcedit qui stant in suo ministerio
vt magis sint ornati.ar.ff.de pecu.l.quid ad vesti.

Vellera.adulterino.i.appositio. s Fucata.i.tincta.

t Muricis.pisc.vt.§.ti.i.l.si quis. v Rodino.piscis genus aliud
a murice. x Alio.s.purpureo vl rubeo qō solū impatoribus cōpe
tit: vt.j.l.pri.nō enim bene caperet colorem sicut de albo.

sacris futuram esse nō ꝺubitet.

¶ Qui assumuntur vt pſint alicui collegio hōi
nū cōditionatoꝝ nō admittuntur nisi ex sacro
rescripto nisi satisfecerit idonee.h.o.bar.

Priuate vl lintea Idē aug.
rie vestis mgri thesauroꝝ ꝓpo
siti. vl baphioꝝ ac textrinoꝝ pcura
tores ceteriq̄ q̄bus hmōi sollicitu
do cōmittit nō aī ad rēs sacri erarij
pcuranda pmittantur accedere q̄
satisdatiōibus ꝺignis eoꝝ admini
stratio roboret sciturі nec pſecuto
rias quiꝺā sacras post hac sibimet
postulandas.

¶ Partus sequit cōditionē illi ex parentibus
qui fuerūt in cōchilijs.h.o.Bar.

Qui aūt pre ochilij Idē au.
legulo gēiti pbabunt aut ma
tre memorate adscriptioni obnoxi
os se esse nō ambigent.

De vestibus oloberis t deaura
tis: t de interdictōe sacri muricis.

Impator vat.

Vratas ac sericas pagaidas
auro intextas viriles puatis
usibus otexere ofice q̄ phi
bemus t in gineciarijs tm nris fie
ri precipimus. Impa.gra.

Emo vir auratas hēat aut in
tunicis aut in lineis pagaydis ni
si hi tm modo q̄bus ꝓpter hoc im
periale ministeriū ꝺcessuz est. nō. n.
leui aiaduersione plectent quisq̄s
vetito se t indebito nostro abdica
uerit indumento.

¶ Non debent lane vel panni tingi aliquo co
lore simili colore muricis.h.o.Bar.

Vellera adulterino Imp. th.
colore fucata i spē sacri muri
cis itingere nō sinim nec tinctū cū
rodino pus serico alio postea co
lore fucari cū ꝺ albo oim colorꝝ ti
gendi copia nō vetet. nā capitalez
penā illicita tētantes suscipiant.

Emperēt vniuersi cu Impa.
iuscūq̄ sint sexus ꝺignitatis ar
tis professionis t generis ab hmōi
spēi possessiōe q̄ soli pncipi eiusq̄
domui ꝺedicat nec pallia a tunicas

y De albo.colore. z Cium aliorū.i.oēs colores vt tandē ꝺ
purpureo nō liceat nisi ꝺeputatis ad hoc de alijs liceat cuilibet: vt
s.queres ven.nō pos.l.i.

Emperent.spēi. nō ergo emere vl alio titulo hre lz: vt.§.q̄ res
ven.nō pos.l.i.t.ij.nec in stipu.ꝺeduci: vt insti.de inuti. stipu.§.i.

q̄z domui q̄s sericas cōtexat aut fa
ciat q̄ pallia tincta ochilio nulli alte
ri pmixtione a otexta sunt pferāt
ex edib b tradant c q̄ tunice aut pal
lia ex oi pte texture d cruore infecta
conchilij e nlla stamina f subtexant g
tincta ochilio nec eiusꝺē ifectiōis h
arguto i pectine solidāda fila ꝺecur
rent k reddēda erario olobera vesti
mēta virilia ptin offerant nec est vt
quisq̄ ꝺ abiurato i pcio ocquerat: qz
sufficit calcate l legis impunitas ne
q̄s m vo nūc hmōi supssione in laq̄
os noue ostōnis incurrat alioquin
ad silitudinē lese maiestatis pculū
sustinebit. Impa.the.

Urpure nūdinas lz inumeris
sint ostōnib phibite recenti q̄z inf
minatōe vetam. t iō.vij.de scrinio
exceptoꝝ ser ꝺ scrinio canonū.v. ꝺ
scrinio tabulariorum ad. iiij. ꝺ scrinio
ad baphya phenices p certū tpus
mitti pcipim: vt ois fraus eoꝝ r p
hibeat solēnia timentiuz s ne q̄situs
lōgo sudore stipēdijs careāt. t.xx.
lib. auri ocdemnatione ꝓposita.

De fabricensibus.

¶ Pecunia p specie solui nō debet.h.o. Bar.

Dnib fabricis nō. Imp.
Opecunias p spēbus sz ipa spe
cies sine dilatōe inferri pcipi
m vv vt venerabilis k t q̄ facile dedu
catur ignib seu liquescat ferri ma
teries prebeat quo pmptius adem
pta fraudib facultate cōmodo con
sulatur publico.

¶ Primicerius fabricensis p biennū hz vaca
tionē a munerib t singulis biēnijs ad salutan
dū pncipē admittit vt pcurator.h.o.Bar.

Primicerū fabrice Idē au.
post biennū nō solū vacatōes
vez etiā honore ꝺonari pcipim ita
vt iter ptectores eius fabrice p bie
nnū adoretur eternitatē nostram
suo quisquis tpe ꝺirigatur.

¶ Fabricensibus tyronib stigmata brachijs in
figunt ad que signa cognoscunt q̄ eos celaue
rint cū eoꝝ liberis fabrice reddunt.h.o.

Imperator ar.

a Pallia.phibu
erit possidere nūc
phibet vestimēta
vl pānum ofice re
pncipatis.

a Permixtione.
sed tota sunt de se
rico.

b Edibus.s. pua
torum.

c Tradant.s.q̄
pncipibus vl co
miti cōmertioꝝ.

d Texture. vtrum
q̄z ergo est eiusdē
coloris.

e Cōchilij .s. sunt
subaudi: vl ñ sub.
qz est.j.eo.t ꝺic q̄
vellus ochilij ꝺici
tur coccina purpu
rea que nihil varij
coloris otinet t nō
continet purpure
ap.vt.ff.de le.iij.fi
cut lana.§. fi.t est
varij coloris: vt.e.
ti.quesitū.§.coccū.

f Stamia.qō sic
ꝺic: vt de leg. iij.fi
cui lana.§. plane.

g Conterant.ab
aliquo priuato .i.
texuntur.

h Infectiōis. qz
adhuc nō ē filata

i Arguto. id est
acuto.

k Decurrēt. per
manus alicui⁹ pua
tiv in domo alicu
ius primi.

l Abiurato. pcio
i. ꝺicere pcium qō
p ea ꝺederat pua
tus amittit: lz iurz
se ꝺedisse: qz satis
est q̄ nō punit fa
ciens illicitum cō
mercium.

m Calcate. id est
contempte.

n Ne quis.corri
gir se. t ꝺicit ne q̄s
i. nullus. t no. h ī
punitatez calcate
legis.

Urpure. nūdi
nas. i. mercationis. p Prohibite. vt.§ queres ven.nō pos.l.
i. t.ij. t.§.ti.i.lotas. t.§ l. pri in pncin.

q Ad baphya. puincie nomē. vt.§.q̄ etate.l.i.in q̄ fuit natus Ul
pia. vt.ff.de cen.l.i.in pncin. r Eoꝝ qui ꝺ hanc.l facerēt. sic.§. ꝺ
offi.co.fac.lar.l.i.in pncin. s Dimentiū. triū ꝺictoꝝ qui nisi be
nefaciāt pdēt salariū t.xx.lib.auri. vt subijcit. alij ꝺicūt in.xx.li. pu
niri exercēres mercatores in p ꝺictis. sz superior ponit penā mate
statis: vt in fine superioris legis.

t De fabricēsib est ips belli t pacis. vt insti. in phemio pulchri
tudo vestiū tpe pacis: vt.§.ti.i. pulchritudo armoꝝ tpe belli: vt hic

ergo sunt fabricẽses qui publica arma faciũt ⁊ in publicꝭ fabricis ⁊ nõ alꝫs: dant p̃micerio q̃ reponat i publicꝭ armamẽtis: vt in auk. de ar. ⁊ no. q̃ stricte dicit faber hic: alꝫs p oĩ ferri pcussore: vt. ff. ad l. rho. de iac. l. iij. §. i. alꝫs etiã p tignario: vt. ff. de ꝟb. si. l. ferri. §. fi. ſz ĩ auk. e. dicũk fabricẽfici ⁊ armificatores q̃ ꝟ dicũk fabricẽses. ⁊ no. q̃ p̃uato non ſz facere: vẽdere: emere vl̃ transferre arma ſz habẽt cultellos paruos: vt in auk. e. ⁊ multo magꝭ fustes ⁊ lapides: ſz hec arma dicunk: vt. ff. de ꝟb. fig. l. armorum.

Omnibus. p̃cipimus. qz aliõ p alio: vt. ff. de ex cu. mu. l. illud. ⁊. ff. de leg. iij. l. xi. §. fi. ⁊ de au. ⁊ argẽ. le. l. i. in fi.

r Venerabilis. alꝫs venerabik alꝫs bene nobilis.

Rimiceriũ. officiuz cuiuſ dic vt in rub.

s Vacatõe. aliorũ impſonaliũ munerũ: vl̃ dic etiam hmõi p̃micerij nõ fabri: vt. j. e. iure.

t Protectores. idẽq; p̃micerius ⁊ est alꝫs ꝓtector ⁊c. ⁊ est alꝫs ꝓtectores ⁊c.

u Eternitatẽ. duo imꝓpꝛie. naz nõ est eternꝰ: vt. ff. de ſer. vꝛ. pꝛe. l. euz. ſic ⁊. j. t. i. l. fi. Itẽ nec adorak nisi deus. ſz iõ qz cũ reuerentia adik. dicit g̃ debere eũ visitare p̃cipẽ post singuluz bienniũ qui honorabit eum.

Tigmata. istrumenta erãt qui bus felici noie nostre pietatis impſe eoꝝ brachia signabãt sicut ⁊ tyrones: vt hic subñcit ⁊ aquarij: vt. j. de aq̃duc. l. pe. nõ añt in vultu: vt. §. de pe. l. si q̃s. ⁊ dic q̃ plurale transit ad singulare cũ dicit hoc est nõ ⁊c. sic ℨ. §. de in ius vo. l. fi.

b Liberis. si ꝓsenserint vl̃ ſuſceperint. alꝫs non. arg. §. de lib. cau. l. fi. ⁊ de lib. ⁊ eo. li. l. i. ⁊. ij.

c Et qui. sub. fabricẽſibus q̃ ⁊c. ⁊ in fi. ſubau. vẽdicãdis: ad qõ. §. de decu. l. fabri. ⁊ ar. §. de mu. eternũ. ⁊. j. de man. ⁊ co. l. fi.

J quis. hac lege dicit qualr creak fabricẽſis ſupꝛore qualr consecreꝰ e Ad militiã. ſ. fabricẽſium. f Cautione. i. cautela ⁊ ſolẽnitate. g Ad ordinis. p̃mi de quo refugerat: ⁊ facit. j. de aq̃duc. diligẽter. ⁊. C. de pſcrip. xxx. an. cõpit. ⁊. §. l. pri. ⁊. j. de fu. co. l. i. ⁊. §. de decu. l. oẽs q̃. ⁊ l. oẽs curiales. ⁊ de metal. l. fi.

Ure. exhauſtis. p antifraſiz. i. nõ exhauſtis. nã ⁊ fames auri dicitur ſacra. i. execrabilis: vt. §. de epi. ⁊ cle. l. ſi quẽq;. vl̃ adeo debẽt laborare: vt ⁊ eis exhauſtis ⁊ ſenibus factis laborent p ſoboleꝫ: vt ⁊. §. de decu. l. ſi fabricenſes. i Proprijs. ſ. fabricenſis.

k Noiatiõibus. i. q̃ noiauerũt eos q̃ p eis fiſco rñderẽt: vl̃ dic. ſ. ꝓpter ſuas denoiatiões tenenk etiã circa alias ꝓuidere: ⁊ ſic p̃ datiui. ſcõo ablatiui ſunt caſus.

l Dãnum. ſ. abvno illatuz. vl̃. i. pauptas. nã alij tenebunk. ⁊ hac rõe etiã incedunt inter ſe. §. de decu. l. fi.

m Decoctõis. i. adminiſtratiõis. ad qõ de ſuſce. ⁊ archa. l. ſi aliquid.

n Tulerit. i. otigerit q̃ aliter depauperetur vl̃ alik det dãnum. ad qõ. §. de nau. l. fi. ⁊ p̃ quenitur dãnum inferẽs: vt. j. q̃ quis o. l. i. ⁊. iij. ſz. ℨ. §. de penis ſancim. ⁊ ꝺ inof. te. ſi q̃s in ſuo. §. fi. ſed b spãle qz ipe relinquere videt. vt b dic. tñ dẽbat. puidere ad qõ. ff. de offi. pcon. l. iij.

Os q̃ vxores p virof nõ q̃ ipi ſint fabricenſes: vt. ff. de mu. ⁊ho. l. iij. §. corporalia.

p Sublimitatiſ. loquit Eufirmio magro offorũz ⁊ not. q̃ hec lex duo dat eis p̃uilegia. vnũ durante offõ: aliud poſt.

q Finẽ. qñ in certũ tps fuerit aſſumptꝰ. alꝫs ppetuo ipi ⁊ filij tenẽnk: vt. §. l. pri. in prin.

r Monſtrank. ⁊ durante officio ſz. p. ⁊ ſic ſubij cit. §. poſt finẽ. ſed etiaz ℨ §. e. l. iij. nã ſi eſt ſpãle in p̃micerio. in alijs g̃ ſecus.

s Licitũ. i. quod eſſet ℨ licitum.

Mllus. ꝺditioni. alꝫs ꝺditioni. alꝫs conductioni.

v Conetur. ad quod. §. loca. l. fi.

x Sciẽtes ſic. §. loca. ſi ignorans.

y Sublimitas. magro officioꝝ loquik. ⁊ facit. j. de curſu pu. l. curſuz. ⁊. §. de nau. l. cũ nauarcoꝝ

a Conueniãt. vos inq̃ ꝺuenio o iudei.

b De publico. no. ꝺ publico.

c Auctoritatib⁹. alꝫs auctoribus. i. lris p̃ſidis: vt d Rub. De veteꝛ nũmiſmatꝛ ptãte. dixit ꝺ fabricatõe armoꝝ: nũc de fabricatiõe monete: ⁊ dic q̃ nũmiſma ⁊ aureꝰ ⁊ ſolidꝰ auri idẽ eſt vt ℔. ⁊. §. ꝺ ſpor. l. ij. ⁊ in euãgelio. Cuiꝰ eſt imago ⁊c. cuiꝰ põdus erat tale: vt. lxxij. faceremus libras auri: vt. §. de ſuſcep. q̃tiens hoc nũmiſma ſiue moneta tñ fiebat olim ⁊ de auro: vt. j. l. fi. ⁊ effigies p̃ncipis erat: vt. j. l. i. ⁊ vſufr. veluti gẽmaꝝ poterat legari in eis: vt. ff. de vſufr. l. nũmiſmatũ. ⁊ q̃ hãc falſant puniunt: vt. j. e. l. fi. hodie ꝺo cũ ꝺceſſione p̃ncipũ fit a regib⁹ ⁊ ciuitatibus etiã de ere. nõ dicas a priuato: vt. §. de fabri. l. ij.

Olidos. i. aureos a ſoliditate: qz de ſolo auro fit: vt. §. de ſuſce. q̃tiẽs vt no. in rub. f Principũ. vt philippi: vt. ff. ꝺ au. ⁊ ar. l. q̃nt. §. finaũt

nullo mõ ſubiacere mõſtrank ra viris clariſſimis rectoribꝰ puincia rũ vl̃ eoꝝ officijs p̃ter licitũs inq̃etari.

¶ Prohibet fabricenſes aliquẽ adminiſtratiõem vel agricultrã aſſumere ⁊ punit dños q̃ eas locauerit ⁊ fabricẽſes q̃ eas cõduxerint. h. ꝺ. bar.

n Vllus fabricẽſium Jdẽ au. ꝓductiõi kvl̃ adminiſtrationi vl̃ agriculture alienaꝝ rex ſe poſt hac inmiſcere conek vñis quidez ſi q̃ ℨ hec ſtatuta mee pietatꝭ venire auſi fuerint res vl̃ p̃dia q̃ ſciẽtes kfabricẽſes ſunt hiſdẽ fabricẽſib⁹ miſtrãda cõmiſerint amiſſurꝭ. fabricẽſib⁹ ꝺo grauiſſime cohercitis poſt facultatuz ſuaꝝ amiſſionẽ ꝑpetua exilij pena ⁊ aiaduerſiõe retinẽdis q̃tiẽs ſane in trãſlatiõe armoꝝ angarie neceſſarie fuerint ſublimitasʸ tua lras ad eminẽtiſſimaz iubeat dirigi p̃fecturã ⁊ numer ei armoꝝ ⁊ ex q̃ loco trãſferenda ſunt idicare vt ꝺtinuo ſup p̃bẽdis angarijſ p numero eoꝝ q̃ trãſferunk armoꝝ p̃ceptõe ſua viros clariſſimos moderatores puincie ꝺueniãt avl̃ ℨ miſſam a ſublimitate tua notitiaz naues vl̃ angarie ꝺfeſtim de publicob p̃beank. Qñ ſi aliqua tarditas vl̃ negligẽtia poſt datas a ſblimitate tua ad eminẽtiſſimã p̃fecturã lras in deſtinãdis auctoritatibꝰc ãpliſſime tue ſedis ifce ſerit ex hᵒ armoꝝ trãſuectio fuerit impedita. l. li. auri tã numerariũ p tpe officij eiuſdẽ ãpliſſime ſedis q̃ alioſ quoꝝ intereſt cõdẽnari p̃cipimꝰ eãq; auri q̃titatẽ ptinꝰ exactã fiſci iuribus aggregari mlcta p̃terea. xxx. li. auri ꝓpoſita tã virſ clariſſimis q̃ p̃uincias regũt q̃ eoꝝ appitoribꝰ ſi ꝺueniẽtib⁹ his armoꝝ ſbuectio tarditate aliqua fuerit p̃pedita.

De veteris nũmiſmatiſ poteſtate.

s Olidos evetex prin cipumf veneratiõe formatos ita tradi ac ſuſcipi ab emẽtib⁹ ⁊ diſtrahentibus iubemus vt nihil

g Refragationis.i.refutatiõis. h Spẽi.q̃ nõ deteriorata sit res. vt de pon.l.i. i Probe.aut.i.nõ sit.s̃ q̃ mu.l.i. lz Elẽdicãdũ.of.

10 Ro iminutiõe.solidi forte argẽtei.ꝛ dic ꝑm py.vl̃ dic iudi.eẽor. aurei:ꝛ dic tractanꝫ a principe vl̃ eo q̃ ꝑz auctoritatẽ:ꝛ qõ subiicit ꝑ. i.ꝑius vt aurei q̃ sunt ꝑcia reꝝ.q.d.ꝑ minori summa accipiunꝫ cuz dan/ tur ꝑ ꝑcio cuiuslibet spẽi

V Niuersos. ꝑmoneat postulare quod est .j. vnifforme ꝛc.

n Obriziatoꝝ.i.minoꝝ aureoꝝ de optimo auro. qõ dicit̃.s̃.de vest.ole.in rub.no. si dicat tm̃ valeat an vn⁹ aure⁹ q̃ tuz ali⁹ tantũdez vendanꝫ.

o Contẽpserit.venden/ do vnũ plus q̃ alium.

p Eternalis.i.principis cui⁹ est ibi imago:vt.s.l. i.ꝛ dicit̃ eternalis:q̃ impi um semp durat: vti auk. q̃ oz.e.§.si vero existente ꝑ alio.s̃.de fab.l.ij.ꝛ fic nõ est arg.ɔ̃.ff.de ser. vr. pre.eum.

q Violare.radẽdo forte:vt.ff.de fal.mo.q̃ nummos.ꝛ est pena ignis:vt hic in hac aula ꝓncipis ꝛ in alia capitis.i. deportationis:vt.s̃.de fal.mo. l.ij.§.auctore.

r Rub. Nulli licere in frenis ꝛ eq̃stribus ab eq̃ dicta.ꝛ in baltheis.i.cingulis vl̃ genus vestis:sz hic videt̃ poni ꝑ cingulo equi vl̃ pectorali que quasi cingunt. Palatinis:vt.j.§.nulli.

Nulli.equestribus, ab equo dicta.

s In baltheis.i.cingul̃ vl̃ gen⁹ sz hic videt̃ poni ꝑ cingula equi vl̃ pectorali:quo q̃si cingunt̃ palatini:vt.j.§.nulli.

t Jacinctos.que sunt ꝑcio siores alijs:vt hic ꝑbatur.

v De cucurnijs. cucurnia dicit̃ morsuz frenꝝ:sz R.dic̃ id qõ equis ꝛpo/ nitur vt nõ incurruent̃.

x Fibulis. in clamidib⁹ i.clamis militũ: purpura regũ stola sacerdotum toga aduocatoꝝ habit⁹ rusticoꝝ cuculla mõachoꝝ appellat̃:vt b ꝛ.s̃.de ve/ sti.ole.ꝛ.j.q̃ mili.nõ pos. l.fi. y Sũt.q.d. sine omni gemma.

z Nulli.hec de secunda parte rubrice v sq̃ ad finem.

ꝛ Muliebriũ repete.excepti.sic ergo in anulis lz ponere gẽmas mari ꝛ femine:sed mari nõ aks.ꝛ facit.s̃.de vesti.ole.l.iij.

ꝑ Requirit.no.sic.s̃.de auro co.l.i. a Ornamenta.no.sic.s̃. de ve/ sti.ole.l.pe. b Rub. De classicis.

Classem.seleucenã.sic dicta a ciuitate orient̃ sic notata seleucena.ꝛ dic i.naufragium ad bellandũ aptũ. d Uniuersas.classes seu naues.

e Obsequitur.ꝑfectoꝛetorio orientis loquitur.

f Ex incẽsitis.i.ex his qui censenꝫ seu volũt deputare se huic ministerio oino refragatiõis[g] oriak̃ mõ:vt de/ biti põderis sint ꝛ spẽi[h] ꝑbe⁹fruitu/ ris vniuersis q̃ aliter fecerint ꝫaud leuiter in se vendicandum.[k]

¶ Minuta extimatiõe florẽi minuitur extima tio reꝝ que venduntur ad florenũ.h.d.Barto.

p Ro iminutõe q̃ in ex Jdẽ.a. timatõe solidi forte [l]tractatur oim q̃s ꝑcia spẽꝝ decrescere opz.

¶ Omnes aurei debẽt capi equali extimatõe ꝛ cõtrafaciens grauissime punit̃.h.d.Bar.

v Niuersos aucto Jmp.gra. Oritas tua posito edicto cõmo neat[m] obriziatoꝝ[n] oim solidoꝝ vni forme ꝑciũ postulare.s.capitali sup plicio puniẽdo q̃ vl̃ iussa nostre ma iestatis auaritie cecitate cõtempse/ rit[o] vl̃ eternalis[p] vult⁹ dũ fraudib⁹ studet duxerit violare.[q]

Nulli licere in frenis ꝛ eq̃stribus sellis ex i balteis margaritas ꝛ smaragdos ex iacintos aptare:et de artificibus palatinis.

Nulli ꝓsus liceat in frenis: et eq̃strib⁹ sellis vel in balteis[s] suis margaritas ꝛ smaragdos ꝛ iacinctos[t] aptare post hec vl̃ iferre.aliꝭ autẽ gẽmis frena ꝛ eq̃stres sellas in baltheos suos ꝓuatos ex ornare ꝓmittim⁹ ɔ̃ cucurnijs[v] vero oẽm ꝓsonis q̃libũcũq̃ gẽmaꝝ hituz ꝓcipim⁹ sũmoueri fibulis[x] q̃s in cla/ midib⁹ his vtanꝫ q̃ solo auro ꝛ arte ꝑcios esse sunt.[y] Si q̃s aũt ɔ̃ interdi/ ctũ pietatis mee fecerit sciat ꝓtinuo l.libris auri eẽ mulctandũ:nulli⁹ ꝓte terea ꝓuatoꝝ liceat excepti.s. orna/ mẽtis mrimonialib⁹ ꝛ tã muliebriũ[z] q̃ viriliũ anuloꝝ hituz aliq̃d ex au ro ꝛ gẽmis qõ ad cultũ ꝛ ornatũ im peratoriuz ꝓtinet facere neq̃ illud sub hoc colore ꝛ ꝓtextu ꝓpate qõ velit clemẽtie ꝓncipali velut aliq̃ mun⁹ offert.pietas.n.mea hmõi do na nõ expedit nz regiũ sibi offerri a ꝓuat] cultũ req̃rit⁹ sane si q̃d p⁹ hac aliq̃d citra vetitũ hmõi sanctõis effe cerit ꝛ offerẽda clementie mee orna mẽta q̃ vsib⁹ regijs deputata sũt au ro gẽmisq̃ decorata ausus fuerit ꝑ

si res dicitur in nullius bonis censura.

g Accrescẽtibus.i.qui supabundãt in nauibus al ienis.

h Et seleucena.classis seu nauigium.

i Purgãdi.malis hoĩb⁹ vl̃ ꝑdonib⁹:vt ar.ff.de offi.ꝓe. ꝯgruit.

lz Deputet.a ꝑfecto ꝑdicto qui deputat̃ comiti.

parare.c.li.auri ꝯdẽnatione sciat se eẽ feriendũ capitali q̃s subeundũ eẽ supplicio. Ornamẽta[a] eni regia in/ tra aulã meã fieri a palatinis artifi cib⁹ dent nõ passim in ꝓuatis domi bus vl̃ officijs ꝑari:vñ sũma seueri/ tate sancim⁹ vt qõ i cultu ornatuq̃ nostro sacrũ ꝛ adoptabile est id fa/ cere temeritas ꝓuata nõ audeat. si q̃s sane ɔ̃ vetitũ trãquilitatis mee aliq̃d fecerit diffinitã supius m̃ctã ab his ꝑ officia palatinoruz exigi:ꝛ sacris largitionib⁹ nostris iubem⁹ inferri. Jmpator.

Ee classicis[b].

Classem seleucenã[c] aliasq̃ vni/ uersas[d] ad offiñ qõ magnitu/ dini tue obsequik̃[e] volum⁹ pti/ nere vt classicoꝝ numeꝝ ex incẽsit]s[f] vl̃ accrescẽtib⁹[g] cõpleak̃ ꝛ a seleuce/ na[h] ad auxilium purgandi[i] oriẽtis aliasq̃ necessitates comiti orienti deputetur.[k]

De curialibus vrbis rome[l]

Jq̃s decuria lẽ[m] de Jmpa. auferẽdis ꝓuilegijs putaue/ rit lite pulsandũ[n] intelligat se curie impellare debere iudicẽ.[o]

Leges curiales tã a su Jmp. periorib⁹ ꝓncipibus q̃ a diuo parente nro ꝯditas nostra auctorita te firmam⁹.singl̃os itaq̃ iudices sci re volum⁹ ne q̃s huic collegio iniu/ rijs corpalibus tẽtet notã atterere[p] neq̃ ab his cõmodis q̃ rõib⁹ appro bãk̃ audeat separe.huic.n. collegio volum⁹ antiquã ꝓuilegioꝝ ꝓroga tiuam seruari.[q] Jmpa.

¶ Incole vrbis rome gaudẽt ꝓriuilegijs ciuiũ itẽ ciues romani vbicũq̃ morantur possunt ad ciuitatem retrahi.h.d.Bar.

De priuilegijs corporatorum vrbis rome[r].

Nulli sit libeꝝ nulli ꝓmissuz vt nouũ aliq̃d vrb⁸ incole in vr/ be sustineãt:sz i honorẽ eterne vrb corpatis[s] indulta suffragia valere[v] ꝑcipimus:cura aũt rectoꝝ ꝓuincia rum corpatis vrbis rome qui in pe grinatione transgressi sunt redire

l Rub. De curia libus vrbis rome decuriões a mune ribus excusanꝫ:vt s̃.de suscep.l. pe.ꝛ maxime vrbis ro/ me decuriones. ꝛ differt a ti.de dec. qz hic spãle.

Si quis decuri alẽ.al's curialẽ

n Pulsandi.i. ac cusat eũ de aliquo p qõ a curia est re/ mouendus: vt .ff. de fal.l.falsi .§. or/ dine. Itẽ de qua cunq̃ lite nisi forꝛ san ɔ̃ctus vl̃ delic/ tum aliud exigat.

o Judicẽ. qui ꝑ est decurionuz. ad qõ.s̃. de iurisd. om. iu.l.fi.ꝛ dicas hoc alios q̃ senatores qz illi ꝓueniuntur sub certis iudicib⁹ vt.s̃.vbi senatores l.senatores. arg.ɔ̃ s̃.de decur.l. omis iudices.

Leges. oẽs at/ terere.i. atteren do in falsi genere. p.ad qõ.s̃.de de/ cu.l.omis.de pe.l. decurionũ.ff.ɔ̃ de cu.l.fi.nisi in casu: vt.s̃.de decu.l.qui libet.

q Seruari. in tor mentis ꝛ penis ꝛ sil'ibus euitandis ꝛ no.duo in decu/ rionibus.s.decuri ones nõ torquen/ dos ꝛ antiqua ꝓ uilegia seruari.

r Rub. De ꝓui/ legijs vrbis rome corporatorum.

Nulli.vrbis.q̃ aliunde veniẽ tes ibi domiciliuz ꝓstituerũt: vt.s̃.de inco.ciues.ꝛ.s̃. de sta.ho.l.in vrbe.

t Corpat].corpa/ tus dicit̃ q̃ i corpe aliquo scribit̃ ꝓprie sicut quodlibet mẽbrum hois corpati dicit̃ ꝛ ciuis factus vl̃ incola ꝛ sunt ꝓuilegiati:vt plebei a tributo capit] excusenꝫ:vt.j.de cap.ciui.cen.l.i.ꝛ facit.j.de alex.pri.l.i.

v Valere.etiã qui nũc de nouo sunt ciues p domicilium.

x Peregrina.s.loca.ad qõ.s̃.de decu.l.quidã ignauie..

y Solẽnitas.sic.j.de pas.pu.l.i.ꝛ.j.de agri.ꝛ cen.l.cũ satis.in pn.

z Rub. De pistoribus.

Uicũq̃.ex mancipijs.i.pistoribus faciẽtibus panẽ palatij.sic j.de fru.vr.cõ.l.i.hi subsunt comiti horreoꝝ:vt hic dicit ꝛ oĩ

tpe de eis ius dicit: vt. ſ. de ser. l. publicas. ꝛ cõueniunt fm. p. sub comite rez priuatarz. i. pcu. cesaris: vt. ſ. vbi cã fisca. l. ſi quis. ꝛ. l. ſi dominicꝰ b Quolibz mõ. alio mõ illicito: vl dic generalr eos ad nullã dignitatẽ aspirare. ꝛ facit ad symonia cã istã electionẽ. ſ de epi. ꝛ cler. l. ſi quẽꝯ. ꝛ ad. l. iul. re. l. fi. ꝛ in auc. iusiu. qõ prẽ.

c Rub. De suarijs. i. porcarijs q̃ custodiunt porcos ciuium in pascuis vt. j. l. i.

d Susceptoribꝫ. de his nihil in nigro. sic. ſ. de odu. vec. l. fi. sed de eis dicit. ſ. de susce. l. modios.

10 Ordinarij. exhibeãt quintuz alal dak bestiarijs: vt. ſ. de muri. l. qõ ad pſens.

f Sordidis. que sunt. ſ. de exc. mu. l. maximaz. ꝛ idez õ custodibus ceterorum porcorz. ar. ſ. ad. l. fal. l. fi.

Quicunqꝫ. puocatus. actor puocatur eo qꝺ sibi aliꝰ non satisfecit. sic. ff. de sepa. l. fi.

b Fori. i. pfe. vr. ꝛ no. qꝺ reꝰ seqt fori actoris õ regulã. ſ de iur. om. iu. l. iure.

i Rub. De collegiatis. dicit spãlit de quibusdã collegiatis. nũc gñalit ꝛ dicũt a collegio vt priuilegiati a p̃uilegio. ꝛ idẽ dicũtur carthopri: qz eoz noia scribebãtur i charta vl mricula prie q̃si i prie charta descripti infra numez: isz q̃ sũt supra numez non gaudẽt priuilegio vt. j. ſ. qõ ãt: vl dicunt cartopatri. i. q̃ gaudent in pria fm grecos. dr eni grece capta apud latinos pria: vl dic tertio: vt. j. i fi. hꝰ. l.

Eli sub ptextu hanc hẽs de ẋbo ad verbũ. ſ. de sacrosanc. ec. l. qui sub ptextu.

l Demoratoz s. in locum.

m Primatũ. s. qꝺ de nouo habebit pmates qui eũ eligunt. py. vl dic eoz a q̃bus recedit. ꝛ ad hoc. ſ. de aduo. diuer. iudi. l. nemini.

n Qõ aũt. h accipe nemo qõ est. j. e. l. susp ẽsiue vsq illud: isz ne ꝛc.

o Qui. s. numerꝰ otinet in breuibꝰ cautꝫ. i. cautela scriptꝫ facta examinatione eligendoz. ꝛ facit. ſ. de sacrosanc. ec. nõ plures.

p Supplicibꝰ. qui supplicãt vt suũ locũ eis vendere liceat.

q Uẽditio. emptores huiꝰ charte dicunt cartopatri qui p charte emptionẽ a quopiã quid in charta vl in matricula est collegiatoz vl cõsulum acquirere volũt vt illius loco surrogent. i. vt alludant noĩ. i. agant emendo chartã. i. locum cuicq p chartã assignatum vt patrie fiant incorporati: vt hic vl aliter: vt notaui in rubrica.

r Supplicum. i. subiectorum supplicantium.

cogant vt seruire possint functiõibus quas iposuit antiq solẽnitas.

De pistoribus[z].

Impa.

Uicũq ex mãcipijs[a] comitis q horreoz dignitatẽ ꝛ offiñ vl ambitõe vl gratia vl pecunia seu q̃libet[b] alio mõ post hac fuerit assecutꝰ exutus dignitate quã õ interdictũ nre serenitatꝭ adeptꝰ ẽ multatus in. xx. lib. auri ad mãcipiũ de nuo osortiũ collegiũq reuocet oẽ etiã spãle beneficiũ q̃cunq mõ ꝛ õ hanc sanctionẽ fuerit impetratũ penitus conquiescat.

Impa.

De suarijs[c] et susceptoribus[d] vini et ceteris corporans.

10 Ordinarijꝰ[e] vrbis eterne cuz p vigilẽ laborẽ ppli romani cõmõis exhibeãt: sordidis[f] semp muneribus liberent.

Impa. ar.

Pretor vrbis est iudex portatoz siue ipi agebant siue ipsi cõueniebant. ꝛ sic porta hz priuilegium sui iudicis. h. d. Bar.

q Uicũq ex corpibus suariorũ siue excipiẽdi necessitate litis astrictꝰ seu inferẽde volũtate spõtanea puocatꝰ[g] iudicũ voluerit expti fori[h] vrbani auditorũ pstoletur.

De collegiatis[i] et carthopatris et nummularijs.

Qui iurat vnũ collegiũ ꝛ munera ad que ordinatus est exercet nõ effugit munera alterius collegij de quo exiuit sed dicit de nouo extrahi ꝛ alius in locũ eius subrogari requisitis prima tibꝰ collegioz idẽ si decederet. h. d. Bar.

q Ui sub ptextu[k] Impp. the. decanoz seu collegiatoz cũ id munꝰ nõ ipleãt alijs se mũeribꝰ conant subtrahere eoz fraudibus credimꝰ obuiãdũ ne q̃s sub spẽ mũeris qõ munꝰ exequat alteriꝰ muneris onerib⁹ releuet: ne argẽtariorũ vl nũmulariorz munera declinẽt ab his q̃ dici tm̃modo collegiativl decani festinãt: Jõq si q̃s eoz sub nudo appellatõis velamie collegiatũ vl decanũ appellat sciat p se aliũ subrogãdũ q̃ pdicto mũeri sufficiẽs approbet surrogatõe vz mẽoratorũ[l] vl eoz qui moriunt pmatũ[m] eius qui surrogat admisso iudicio.

Qui supra numez admittunt in collegio nõ gaudent beneficio collegij. h. d. Bar.

Qõ aũt[n] supra nũez q̃s in chartis breuib⁹ otinent nemo se q̃libet procinia vl cuiuslibet assũpta potentia dẽat excusare hoc nre ẽ serenitatꝭ cẽsura tue sublimitatꝭ tuicq officij cautius obꝑuare hociter oẽs eq̃ lance ꝑuari p̃cipim⁹ nulla diuine domus procinio nlla sacrosancte ecclie reuerẽtia nulla q̃libet se potẽtia excusante sz ne tm̃ circa mũera releuãda supplicib⁹[p] osuluisse noscant illud etiã dicendũ obseruãdũq eẽ cẽsemus vt charte vẽditio[q] q̃ de puincijs ad corpatos supplicũ[r] p innouationẽ trãslata est prime ostõnis[s] termin⁹ ocludat: hoc est qõ i initio ostõnis ostitutũ[t] est id in postez nl la addita nouatõe seruet.

De studijs liberalibus[v] vrbis rome et constantinopolitane.

Uniuersos[v] q̃ vsur pãtes sibi noia mgroz in publicis mgrationib⁹ cellulisq[y] collectos vñcunq discipulos circũferre osueuerũt ab ostentatõe[z] vulgari p̃cipim⁹ amouerit: ita vt si q̃s eorum p⁹ emissos diuine sanctõis [a] affatus q̃ phibem⁹[b] atq dãnat⁹ itez forte tẽtauerit[a] nõ solũ eius quã merez infamie notã subeat: vez etiam pellendus se ex ipa vbi vsat illicite vrbe[b] cognoscat. eos vo q̃ intra plurimoz dom⁹ eadẽ exercere puatim studia osueuerũt[c] si ipis tm̃mõ discipulis vacare maluerint q̃s intra penates domesticos docẽt nlla hmõi imitmatõe phibem⁹. [b] Sinaũt ex eorum numero[c] fuerint q̃ vident intra capitolij auditorij hi ostituti oib⁹ modis puataz ediũ studia sibi iterdicta esse cognoscant. Sciturꝫ q si aduersus celestia statuta facientes deprhensi fuerint nil penit⁹ ex illis p uilegijs[f] osequant q̃ his q̃ in capitolio tm̃mõ docere p̃cepti sunt merito deferunt: hẽant igit auditoriũ[g] spãliter nostrũ in his[h] pmus q̃s romãe eloquẽtie doctrina omendat. Oratores quidẽ tres numero [l] grãmatici. x. in his[k] etiã qui facũdia grauitatꝭ pollere[l] noscunt. v. numero sint

s Constitutionis. al's dispositionis.

t Cõstitutuz est. i. q̃ onera pmus ꝛ scõs agnoscat ad qõ. ſ. de colla. donatoriũ eratoriũ. l. i. ꝛ. ſ. de pdijs ꝛ oibus rebus nauil. ij.

v Rub. De studijs liberalib⁹ vrbis romane ꝛ cõstantinopolis in quibus duabus ab his tm̃ legitimũ fit studiũ: nõ al's nisi ex puile. vt in phemio. ff. ſ. hec aũt tria. hodie imperiũ est scissum ꝛ studiũ multis locis fit. maxime bononie q̃ legalis studij obtinet monarchiã.

Uniuersos. vsurpãtes i. frequẽter vtentes leges. ꝛ sic in bona pte vt. ff. de vsuca. l. fi.

y Cellulisq. i. q̃ volunt docere publice vl puatiz abstineãt ab ostentatiõe vulgari.

z Ab ostentatõe. i. ouersatione cum laicis.

a Sanctionis. ſ. huius que ꝛc.

b Prohibem⁹. ſ. se imiscere vlgari ostẽtationi.

a Tentauerit. vulgariter se ostentando.

b Urbe. ſ. romana veteri vel noua de q̃bus hic dicit.

c Consueuerũt. in cellulis. vt. ſ. prime.

d Prohibemus. nisi vt subiicit. itẽ hoc in dictis duabus vrbibus.

e Numero. q̃ numerus est vt hac lege iurta capitoliũ legebãt vl intra capi. ꝛc. i. habent licentiaz vt legant: ꝛ sic audiunt in capitolio. ſ. ab his q̃ conueniunt in capitolio vt a pplo vl a senatoribus.

f Priuilegijs. que sunt ſ. de pfesso. l. medicos. ꝛ l. fi.

g Auditoriũ. hoc expone: vt. ſ.

h In his. i. ciuitatibus duabus. ꝛ no. qz pmittit oratores etiam ad leges nedum ad alias cuiuslibet artes. flos ꝛ tuba romani eloquij fuit tullius.

i Numero. numerꝰ etiã aliꝰ statuit in maximis ciuitatibꝰ: vt. ſ. õ excu. tuũ duas. ſ. i. ꝛ. ij. sz ibi de alijs: h de roma ꝛ ostantinopoli ciuitatibus.

k In his. ſ. ciuitatibus. ꝛ habes hic grauitatis al's est ingratis: ꝛ tunc dic in his grammaticis qui fallacijs sunt sapiẽtes ꝛ dolosi fm. M. al's garrulitatis.

l Docere. vitium scriptoris. nam supra h dixerat. sic. ſ. de excu. ar. l. i.

m Gloriosam.no.adolescentiã gl'osam.item no.has artes in adolescentia addisci.
n Auctores.i.hos qui sequunt vnum ꝛc.
o Et phie.p hos etiam medicos potes cõprehendere.
p Duos.no.duos.s.infra numer. al's sec'.vt in pn.l.item hoc in dictis duab' ciuitatib': vt in rub.ꝛ no.q de diuina scia nihil dicit.itẽ facit.j.d pfes.qui in vr.ostan.l.i.
q Auertat.qõ facile euenit in his q̃ male mẽti castra edificãt qñq; teglas domus numerãt.ꝛ est har.q faber non põt malleare iuxta scolas pu.eni vtilitas q̃ replet ciuitatẽ sapiẽtibus preferr.sic.ff.solu.ma.l.i.
r Rub. De honorator vehiculis.

Omnes.ciuilium dignitatũ vl' virorꝛ ꝛ erant honorati q̃dazq̃ hẽbant priuilegia vt intrarent secretariũ pncipis ꝛ alior iudicũ ꝛ sedendi in salutationib': vt.s.de of.diuer.iud.l.ij.ꝛ.iij.vl' ponit p his q̃ habent dignitatem siue administrationez de q̃bus dic vt in auc.vt ordi.p.qõ in idẽ recidit.
b Etant.i.liceat eis vti si volunt.
c Rub. De priuilegijs vrbis ostãtinopolitane.

Vrbs ostãtinopolitana itali g̃ imunis a tributis: vt.ff.de cẽ.l.i. ꝛ fi.
e Letet.vt.s. de sacrosanc.ecc.l,oium. g̃ mater legũ: vt in auc.vt ec.ro. i prin.itẽ eius osuetudinẽ sequit: vt.s.de vete. iu.e. l.i.§.fi.ꝛ insti.de satisda. §.fi.itẽ mr̃ fidei erit illi' ciuitatis ec.vt.s.de sacrosanc.ec. decernimus.
f Rub. De metropoli. i.metropoli.ꝛ sic apocopa.

Propter multas iustas.maxime q̃ nutrix est legum: vt in prohe.ff. §.hec autem.
h Tyro.datiui casus.ꝛ est nomẽ ciuitat'.ꝛ erant due ciuitates tyro ꝛ berytus in puincia fenicis: vt s.q̃ etate.l.i. quarꝛ vna erat ante metropolitana nunc fit alia: ꝛ facit q̃ nil derogat pfie: ꝛ sic no.har.q nil ordogat epo si alter in eodẽ epatu eligat epꝰ.ꝛ idẽ in plato: sed distingue: aut dignitas additur pfone: put erat unus epꝰ in vna ciuitate ꝛ dat alius in eodem epatu.ꝛ idem in archiepo põt dici ꝛ fieri nõ põt aut rei ꝛ fieri põt: vt hic nec eni erunt duo metropolitani: sz vnus: ꝛ sic due matres ec.sz vnus p latus vt bigami.item ꝛ due puincie vnũ psidem.sic ꝛ.s.ti.i.due sunt matres ec.s.romana vetus ꝛ noua.ꝛ tñ vnus papa: sz hec rei collata dignitas nõ fit nisi ex cãis: vt pn.huius.l.vl' si puincia scindit ꝛ erũt duo psides ꝛ nõ vnus sz duaꝛ puinciaꝛ: sic ꝛ archiepꝰ: vt.ff.de offi.as.si eandẽ sz in vna eẽ duos metropolitas ꝛ insolidũ nõ põt eẽ: vt dixi.ar.ff. cõmo. l.si vt certo.§.si duobus.ecõtra de duabus vna fit, vt in auc.vt iudi.sine quoquo suffra.illud.ꝛ.§.hoc aũt.illa.s.tyro.

i Beneficio.beritus ꝛ vtraq; tyro ꝛ beritus.
l Dignitate.metropolitane.
l Rub. De canone fru.certus canon in frumẽto singl'is annis mittebat romã qõ pz: q̃ dicit canon ad qõ.s.de sacrosan.ec.l.placet.ꝛ appellatiõe frumenti oia q̃ ad victũ sunt necessaria accipiunt: vt.s.d suscep.modios.ꝛ.j.e.l.ij.

puenit pfecturam iugiter obserua/re preceptum est.

¶ Annullat oia priuilegia cõcedentia remissionem canonis.hoc dicit bart.

Impa.ar.aug.

Sq̃d' frumẽti vl' ordei vrbicarij canonis remissione indultũ est spãli beneficio d cõmodum publicũ elicita nõ valeant. Idem.

¶ Nullus possit postulare canonis mutationẽ ꝛ ipetrata priuilegia a iudice non admittant.ꝛ impetrantes in duplũ puniant.ꝛ iudices qui canones in ppr̃ios vsus conuertunt.h.d.bar.

n Eminẽ patimur imutando canonẽ vrbis rome nostre clemẽtie dñficiũ postulare sz etiã ea rescripta q̃ quoq; modo potuerint ipetrari' suscipi nõ sinimus.eos vo qui hec fecerint in duplũ retinẽdos esse decernimus vicarios' quinetiã ceteros iudices nisi deinceps ab vsurpatiõe vrbicarij canonis abstineãt deportatõis pena detineri pmates officioꝛ capitali supplicio subiugari ppetua auctoritate sancimus.

De frumẽto' vrbis cõstãtinopoli.

¶ Qd dari debet in pane nõ debet solui in frumẽto.itez ex inordinata administratione crescit caristia.hoc dicit bar.

n Ulli nec diuine Imp.ho.a. q̃dẽ domui nr̃e frumentuz deberis publicis p annona' penit' pbeat sz integer' canonmãcipibus' osignet annona in pane cocto domib' exhibẽda: ita.n.dz canõ ab inclite memorie ostantino põstit' necnõ' a dño pietat' meo auo theodosio auct' expẽdi q̃m crescit inopia si frumẽta q̃ p ãnona tribuunt ad vsus alios deputata cognoscãtur.cogent'.n.de publico sibi emere' que alijs vẽdere potuissent.

¶ Quãtitas statuta ad emptionẽ frumenti nõ põt minui nec ad alios vsus cõuerti.ꝛ quid de ea fit dz in publicũ scribi.ꝛ cõtrafaciẽtes puniũ tur in duplũ ꝛ lucrũ sumit naturã sortis.h.d.

a Uri statuta q̃ti Imp.ho. tas ad emptionẽ frumentariã' ppetuo sit dedicata nec liceat cuiq̃ post' administrationẽ vrbicarie ptãtis pcepta aliq̃d ex eadẽ summa minuere vl' ad quoscũq; alios vsus cõ

ab ea vsurpatiõe abstineat. z Rub. De frumẽto ꝛc. cũ q̃ pudentia deferat' dixit.s.ti.pri.nunc qual' delatũ expendat'.qõ eni in vna vrbe dicit': ꝛ in alia intellige: vt.s.de priui.vr.ostan. q̃nimo idẽ in horreis public' aliaꝛ ciuitatũ: vt.s.de cõdi.in pub.horreis. l.ij.

a Elli.pro annona.i.pro pane.
a Integer.nõ munitus p huius pbitionem.
a Acipibus.s.pistorib'.s.de pisto.l.i.q̃ panẽ coctũ reddũt ãno nepbendũ: vt h.ꝛ.j.l.pri.ꝛ prius vetus frumẽtũ q̃ nouum nisi sit opus de nouo imisceri veteri qõ venit ppter corruptionẽ veteris: vt.s.de odi.in pu.horreis.l.i. b Nec nõ a diuo: vbi nõ habes

t in publicis horreis rome imponebat': vt.s.de odi.i pu.horreis.l.i.ꝛ.ij.
m Rome. vtriusq;.vt.s.ti.ij.ꝛ.j.ti. i.ꝛ in rub.

Autici. q̃ portant annonarias spẽs: vt.s. de naude.l.i.
o Acta. in puincia. vñ accipiunt.
p Aspect', subijciendo oculis. ad qõ.s.fi. reg.l.si irruptione.
q Qõ eo tpe.i.similis ispectio fiat a pfecto ãnone cui hec lex mittit': ꝛ a quo hic loquit': vl' dic vrbis.

Jq̃d. elicita a debitoribus: vt s.de anno.ꝛ tri.l. iij. nec cõpensari: sed etiã cito solui vt.s.de cõpẽ.l.ea. ꝛ.l.si rẽ.ꝛ.ff.de admi.re.ad ciui.pti.l. fi.§.iij.ꝛ.iiij.ꝛ fac s.de pẽcib'. nec dãnosa.ꝛ si d ius vel vti pu.l.fi.s.de pi. l.i.ꝛ in.l. pri.ꝛ in auc.vt nulli iu.§.ꝛ hec.
t Eminẽ. imutãdo de specie in spẽm: vt.s.de fab. l.i. de psona in personam.
t Rome. dic vt i rubrica.
v Impetrari. a q̃cunq; debitore vl' alio vt fit generali oz q̃ supioz pri.
x Elicarios. ab vsurpatõe: qz sibi retinent q̃ romaz mittere: vl' q̃ i horreis odere debent ꝛ facit.s. de excu. mu.l.plz. ubi ciuiliter ouenitur.
y Sancimus. nisi

sed facit,ff.de eroga.mili.an.l.i. Item,ff.ti.i.l.fi.

c Eogent.horreorum comites.

d Emere.sub.frumēta que rc.si bene.s.distribuissent. Uri.frumentariā qđ qđ fit.dic vt.s.vt in emp.spe.l.i.

f Postea.al's post ꝓceptam,al's postea percepta.

g Conuertere. sic ff.đ admi.re.l.ij.§. ij.iij.r.iiij.r.s.ti.i. l.iij.r.s.de odi.in pu.horre.l.fi.r,ff.đ col.fun.pa.l.fi.

h Mancipibus i.pistoribus: vt.l. pri.r caue qđ dic qz non dicit ꝙ mutuo det: sed datur frumentū r recipitur panis: vl' dat pecūia vt emat frumentū: al's esset ꝺ s.de his q̄ ex pu. ra.impe.l.i.r.ij.r sic ad publicā vtilitatē: ibi ꝓuatam.

i Mutui,al's mutui: r tunc eodem modo expone, sic s.đ ꝓre.r oī.re,naui.l.ij.

k Incidi.i. sculpi vl' imꝑmi.sic.ff.de ori.iu.l.ij.§.postea ne diutius.r repete hic iubem' qđ ē s.fic in lib.moysi i lapideis.

l Rub. De ānonis ciuilibus.

Annonas. ꝓstā tini.ar.ꝺ insufficiētes doctores: r etiaz scholares optimi faciliusad uocentur.

n Ex his,āno scolariū.s.si nihil meruerunt: vel dic ꝙ sua schola vl' vniuersitas hec nō reuocet.

o Sanguinis vl' etiam nō iure sanguinis: vt stati col ligitur.

p Gestuz,hoc deiam ꝓceptis: vt.ff. de usufru.l.defuncta.r facit.s.de in offi.te. oīmoda.§. fi.r de colle.illic.r j.de silē.l.fi.r de ero.mili.anno.l.ne his,r q̄ mili. nō pos.l.v.§. fi.q̄ faciūt: vt mortuo militāte aliq̄d ad heredē defuncti trāseat.itē ar. est qđ idē sit in ꝓbenda clerici iam ꝓcepta.

Entū tribuim', sike additamentū fit qñq̄ ꝓbendis,ad qđ.s.ti. i.l.i.r sub,vt ꝺ ꝓ singulos ānos,r sic qđ.s.est ꝙ singl'os dies iungitur supiorib⁹.

b Apicibus.i.nostris lr̄is missis rc.

c Donatiōis,quas faciunt ꝓ legē istam augendo annonas.

d Nostris militibus.s.vl' dic oībus tpe.s.necessitatis.

e Rub. De mēdicātibus,qz mēdicātes reficiunt publicā ānonis de q̄bus ē dictū: r ꝺ ꝺ fieri.s.đ vere mēdicātib' nō ficte.iō de mēdicātib' validis,i.robustis q̄s spanaldos vl' galiotas vulgus appellat q̄ mēdicare nō debēt ne miseris vl' ꝛe debilib' panē auferāt vt ꝺ.r in aut.de q̄sto.r.v,q.v.c.nō oīs,r.lxxx.di.c.i. r glo.sup ma-

uertere[g] sz sub gestoꝝ testificatione certū fiat: r qđ mācipib'[h] mutui[i] data fū est noie r qđ ab hisdē sit excepta oi ꝓcussione soluēdū eū aūt q̄ hanc formā ausus fuerit inq̄nare q̄titatē in qua suā calliditatē exercuerit in duplū redibere iubem' q̄cq̄d ex p̄dicta rōne exercuerit ad cumulū eiusdē auri q̄titatis r frumētarij tituli firmiter redūdare legisq̄ tenorē hu ius eneis tabul'is icidi.[k] Jm.th.au.

De annonis ciuilibus[l].

Annone ciuiles nō dant ꝓ titulis in dignitatibus sed ꝓ meritis.h.d. Bar.

Annonas publicas nō tā titulis dignitatū q̄ singl'oꝝ virorū meritis attributas diui constantini[m] liberalitas sane claruit.iō q̄ nihil ex his scholaꝝ[n] noie vendicet: sz ꝓ vniuscuiusq̄ merito q̄ sunt ꝓcessa fuerint vt q̄cūq̄ ꝓceptaꝝ annonaꝝ emolumēta vl' in heredes ꝓ priōs iure sanguis[o] trāsfuderūt vel in ex̄neos distractōis titl'o transcripserunt qđ gestū[p] est vl' hereditatis merito vl' alienatōis arbitrio.

Entū.xxv.modi Jmp.mar. os frumēti ꝓ solidū canonez ꝓ singl'os dies de p̄nti sexta indictōe ex die kal'.ianuariū nomie papateumatis đ honeis publicis h' alme vrb insistas nr̄e pietatis liberalit tribuimus[q] datis sacris apicib'[b] ad sublimissimā q̄q̄ ꝓ oriente p̄fecturā q̄bus possit r modū nr̄e donatōis[c] agnoscere r incūctant p̄bere q̄ iussimus quā modiationē iugiter r i ꝓpetuū ciuib' nostris[d] debere ꝓferri valitura in eū hac lege sancimus.

De mendicantibus validis[e].

Qui sine necessitate mendicāt possunt inspici r q̄ eos inspexit r ꝓdiderit r eē,pbauerit dñi um eoꝝ cōsequi si sunt serui vl' ius colonatus si sunt liberi salua dñis actiōe serui corrupti.

Unctis quos in publicū questū[f] incerta[g] mēdicitas vocauerit inspectis explorēt singulis r integritas corꝑis r robur annoꝝ atq̄ inertibus[h] r absq̄ vlla ꝺbilitate miserādis necessitas[i] inferat vt eoꝝ quidē quos tenet cōditio seruilis ꝓditor[k] studiosus: et diligens dñium cōsequatur. eoruz vo quos natalū sola libertas ꝓsequatur colonatu ꝑpetuo fulciat q̄s quis hmōi plenitudinē[l] ꝓdiderit ac ꝓphanauerit salua dñis i eos actione[m] qui vel latebraz forte fugitiuis vl' mendicitatis subeunde cōsilium ꝓstiterunt.[n] Jmpa.val'.au.

De nauticis tiberinis[o].

Qui nauē tiberinā hz onus publicū cogit' suscipere nec vllo ꝓuilegio excusat.h.d. Bar.

Qui nauem tyberinā[p] hr̄e fuerit ostēsus onus reipu. necessarium agnoscat. qđcunq̄ igit' nauigiū in alueo tyberis inuenit cōpetētibus r solitis obsequijs mācipetur: ita vt nulla dignitas aut ꝓuilegiū ab hoc officio vendicet ur.[q]

De frumento alexandrino[r].

Jmpa.aug.phi.hono.r the.

Im extimatōe[s] frumēti qđ ad ciuitatem alexandrinā cohibet quicq̄d decreto elogij[t] r sygostasij munere r ꝓ naucleoꝝ tuenda substātia eminētia tua disposuit roboramus atq̄ vt curialib' p̄ de auferatur occasio iubem' eos ad hmōi solicitudinē affectandā nunq̄ accedere: r designata officia[v] tuis ꝓuisionibus examinata solicitudinē p̄ dictam implere. Jmpa.the.au.

Jurnos.c.r.x.modios alimo dijs alexādrine[k] ciuitat' addidi decernim' vt nemo[y] ꝓuet eo qđ nūc vsq̄ ꝓceperit r ꝑcipiet nomē penitus amputet r .esse r designetur r nostre pietatis nomine censeatur.

De alexandrie ꝓmatibus[a].

hic impator ꝓfirmat.r dicit ām odo curiales nō eligēdo ad hec officia.

t Elogij.noia sunt officioꝝ: r in li.m.est emendatū debito decreto elogij

v Officia.in predictos duos viros.

Jurnos.alexādrine,ab alexandro puta magno sic dicta cui fauet hic in alimētis,itē r hz iurisditionē: vt.s.de offi.iudi.ale .ē aliud: vt r.j. ti.i.l.i. y Nemo.ꝓuatus. z Perisocorregie,vna dictio.r dicit ꝓ isocorregi' r pisocorregia q̄ est iurta regē.a peri iurta r rege.colligit g̃ ꝺ nomē eius officij.r ꝓ hoc effect': vt.s.de ser.a nullo.qz forte male se habuit in ꝓgregatiōe frumēti: r cōmittit electio p̄fecto: vt.s.l.pri.

a Et tessere.i.frumētarie.ff.de iudi.sed r fi.§.i.

b Censeat: vt dicant tessere honori impatoris,ad qđ.s.de iusti.co. confir,in fi.r.j. de aqueduc.l.decernimus,in fi.

a Rub. De alexandrie ꝓmatibus.

q Quictis.q̄stū.q̄ publice panē q̄runt. g Incerta.qz ignorat vtrū vere egeāt vl' nō. Inertibus.sic se gerūt q̄si nō hēant artē cum habeant: r ita fingunt se debiles cū sint fortes: qz nolunt laborare: sz mēdicando sine labore viuere. i Necessitas.laborādo eo mō quo sequit: r dic inferat ꝓ q̄storē: vt in aut.de questore.

k Proditor.i.delator. sic.s.ꝓ q̄bus cau.ser.l.fi.

l Plenitudinē.al's leuitudinē.l.fictā.al's plenitudinē.i.valitudinē.r est sic.s.đ col.dete.l.fi.sz ꝺ in aut.đ q̄store.§.fi hō. vbi dic ꝙ fui dñis liberi ope publico mācipant.sol.ꝺ corrigit fm q̄sdā vl' ibi in his q̄ in sacra vrbe repiūt q̄si cū eis mitius sit agendū: vl' loquit de his q̄ faciūt se videri egros apponentes herbā: vl' aliud ꝙ qđ tumescūt: ibi nō sic đ linquunt: sz solū fingunt pauptatē seu debilitatē.

m Actione.furti r seruī corrupti: vt.ff.đ ser.corr.l. i.r.s.de fur.l.aduersus

n Prestiterūt. siue al's facturi nō erant: vt.ff.de fur.l.q̄ seruo.r.l.si q̄s vrorem.§.nec̄.vl' etiā si eēt: qz nō ꝺz laudādo augeri malitia: vt.ff.de ser.corr. l.iij fi.r fac instī.de obli. ex delicto.§.ope.r.ff.đ ꝟbo.fi.l.sepe.§.fi.r.ff. mā. l.i.§.fi.r.s.de muri.l. qui aliquē,r.j.de agri.r cen. l.omnes ꝑfu,r.s.de fabri.l.fi.

o Rub. De nauticis tiberinis.

Qui nauē tyberinā,i. q̄ nauigat i flumie romano quebēdo romā vl' exhendo ducēdo ad castra

q Uendicet.i. sepetur: vl' remoueatur.

r Rub. De frumēto alexandrino.

Im extimatōe p̄fectus orientis statuit mun' i.salariū duob' officialibus q̄s eligit ad ꝓgregādum frumētū ad ciuitatē alexādrie r naucleriꝺs ꝓ extimatiōe frumēti.i. hm q̄titatē quā fieri facerēt puta ꝓ modio tm̄ quem

s Extimatōe.furti r seruī corrupti: vt.ff.đ ser.corr.l. i.r.s.de fur.l.aduersus

t Prestiterūt. siue al's facturi nō erant: vt.ff.de fur.l.q̄ seruo.r.l.si q̄s vrorem.§.nec̄.vl' etiā si eēt: qz nō ꝺz laudādo augeri malitia: vt.ff.de ser.corr. l.iij fi.r fac instī.de obli. ex delicto.§.ope.r.ff.đ ꝟbo.fi.l.sepe.§.fi.r.ff. mā. l.i.§.fi.r.s.de muri.l. qui aliquē,r.j.de agri.r cen. l.omnes ꝑfu,r.s.de fabri.l.fi.

u Rub. De nauticis tiberinis.

Qui nauē tyberinā,i. q̄ nauigat i flumie romano quebēdo romā vl' exhendo ducēdo ad castra

v Uendicet.i. sepetur: vl' remoueatur.

w Rub. De frumēto alexandrino.

Im extimatōe p̄fectus orientis statuit mun' i.salariū duob' officialibus q̄s eligit ad ꝓgregādum frumētū ad ciuitatē alexādrie r naucleriꝺs ꝓ extimatiōe frumēti.i. hm q̄titatē quā fieri facerēt puta ꝓ modio tm̄ quem

Corporatos.i.decuriones illius terre:vt pz ex rub.vł de eōbus ex q̄bus dicit qui oēs sunt p̄mates respectu aliaꝝ ciuitatum.

c Fluminis.nulli quē expedit purgari p agros:qz nō pluit in egypto.

d Ex dumō.s.loco vbi reponunt nūmi accepti ex vectigali:vt sacruz vbi sacra reponunt:vt ff.de re,di,sacra.§.fi.z dr̄ a dimūero as,diminutiuuz,alij dicūt a duo z nūmos:qz ciues illius terre dabāt p vectigali dumūmos.i.duos nūmos qui liberō q̄bus mō accipiū tur.cccc.isti solidi.

e Ex titulo.puta ex ptolomeo seu riuagio qō ibi p̄cipit repensē dumūm qz tm̄ ibi reponūt ex alio titulo.s.nauiū q̄tū tollit ex titulo vectigali.

f Rub.De iure reipub. vł alterius q̄ romanoꝝ sic enī in toto hoc ti. accipitur vt differat a ti.ō iure fis.dic g̃ q̄ ciuitates regulariter vtunt iure p̄uatoꝝ:vt.ff.de ōb.si.l.eū q̄ vec.z.j.e.l.ij.z.ff. quod me.cā.l.metū.§. aīaduertē.z.j.ti,ij.l.i.z in fal. iur. iusti.z tre.vt.ff.de admi. re.ad ciui.pti.l. legatū.z ff.ad treb.l.oībus.ſz qn̄q̄bz ius singulare:vt.j.l. i.z,iij.itē.ff.de vsur.l.etiā si cer.p,ciuitas,z ō sacro sanc.ec.l.fi.z.j.de ven.re, ci.l.fi.z.j.de debi.ci.l.fi.z l.i.z.s.ne fiscus vł res.p. l.i.z.ff.ex q̄.cau.ma.legatis,z.C.de fideiuſ.l.fi.itē sunt alie q̄ vtunt iure spālissimo: vt vtraq̄ roma: vt.s.de p̄iui. vr. cō.l.i.z antiocensiū:vt.s.de p̄ui. cre.l.antiocensiū.z.ff.ad muni.l.i.z alexādria.s.t. i.l.ij.z metropolitane: vt s.de metropo. berito.itē quedā habēt p̄uilegia p rescriptū:vt.j.l.fi. z.s. de testa.si nō spāli.habēt.n. quedā ius fabricādi monetā p p̄uilegium.

Locatio pfecta nō reuocat licet alius maior pensione offerat

F

Jmpa.an. the.z val.

c Corporatos[b] ciuitatis alexandrine repurgādi fluminis[c] one re liberamus z p̄o tenore dispōnis tue quadringēros solidos ex dumūmo[d] vectigali ciuitatis p̄cōmodari decernimus:ita vt ex titulo[e] nauiuz modis oībus repensetur,

De iure reipublice[f].

¶Sententia lata cōtra ciuitatē in defensam est ipso iure nulla.h.d.Bar.

s Jq̄d[g] aduersus rēpu.indefensam in ea spē in q̄ necz defensores creati fuerint.necz vt creaꝝrent placuit[h] statutū[i] est actōib[9] eiꝰ nihil[k] p̄iudicatū esse. Jdē aug.

¶Respublica nō hz tacitā hypothecaz nisi ex speciali p̄uilegio vel ex pacto.h.d.Bar.

q Jn respu.[l] in cuiꝰ locū vos successistis:iō qz satisfeciſſe debito pponitis[m] ius pignoris in eo fundo hēat apud suum iudicē querik.si enī necz bñficio sibi concesso id ius nacta[n] est necz spāliter in obligatione pignoris sibi p̄spexit[o] cā eius nō sepatur a ceteris creditoribus q̄ habeant p̄sonalē[p] actionē.

Empu.[a] vt pu Jmpa.alex.a. pillam ex ordinē iuuari moris est.

¶Quod ciuitas facit fm̄ sua statuta nō reuocat p presulem vel p̄sidem.h.d.Bar.

s Jfm legē[b] ciuita Jmp.dio. tis resp.cuiꝰ meministis ruina collapsis edificijs tuis distraxit aream nihil ō huius legi tenore retor p̄uincie fieri patiet.

De administratiōe rex publicar[e].

Jmpa.aug.p̄e.p̄e.

l Jndū vectigalē[b] si suis q̄busq̄ cunq̄ tpibus debite q̄ titates inferātur inuito possessore auferri

Jq̄d z c̄. cuiusbet ciuitatis:vt in rub. notaui. h Placuit.idē si placuerint sed creati nō fuerint.

i Statutū est.diffinitiue.sic in minore:vt.s.si aduer,rem in.l.cū z minores.si aūt fuerit legitime defensa valet vt restituit:vt.s.de offi,eius q̄ vices.alte.l.i.z.iij.z.j.l.iij.interlocutoria.iō valet.z etiā si nō sit defensa:vt s.qō cuiusq̄ vniuer.l.i.§.cuiꝰ.z.l.ciuitates.qz ō minoreꝝ.ff.qui.ex cau.in pos.l.hoc aūt.z facit.ff.de re.iur.l.ō pu.z qō legit p.l.i.C.qño z qn̄ iudex si vt pponas.z.l.si p̄sides. lz Nihil ipo iure,alij dicunt q̄ p restōnem.ar.s. de sen.aduer.fis.latis.l.i.sed ibi fuit defen,respe.vł fiscus:lz p uaricatio interuenerit.z adde quod no j.l.iij.

m Jn respu.alterius ciuitatis q̄ romane ne sit ō.s.in q̄.cau.pi.ta.ō.l.i. z.ij. Proponitis ius cessum.alꝰ secus:vt.s.de p̄iuil.fis.l.iij.z.l.fi. ō.sed alij dicunt ex solutiōe satisfactione nisi in p̄iudicium eius fisci:vt in cōtrarijs quod nō placet:vt.s.de fideicō.non aliter.

n Nacta est.ad qō.s.de p̄iui.cre.antiocensiū. o Nō p̄spexit.ex conuentione. p Personalē.s.tm̄ hypothecariā:ſz p̄sonalē habet p̄uilegiatā tm̄:vt.ff.de p̄ui.cre.l.bonis.§.respubli.ō.vł ibi ō roma.z facit.ff. qui po.in pig.ha.si pignus.z.l.fi.in p̄in.z de iure fis.l.res.§.i.

Empu.romanoꝝ fm̄ quosdā:vł verius aliaꝝ ciuitatū:vt.s.no.iu ru. z pone in ō ctu:vt.s.ex qui.cau.ma.l.respu.vł in iudicio:vt.s.l.i.§.i.sed infra q̄tuz tp̄s,videt ppetuo:qz semp est pupil.vt hic py. alij infra triēniū vt.s.de sen.aduer.fis.la.l.i.tertij vsq̄ ad q̄drieniū a die lesionis q̄ fit in vltimo die minoris etatis:vt.s.de tē.resti.l.supuacuā.qō nō videtur stare:qz dicit pupilla nō dicit minoreꝝ:z eodē mō dicit i eccl'a vt.s de sacrosanc.ec.l.fi.z in auth.de nō alie.§.finimus.

Jfm legē.i.p̄uilegiū:z sic in fi.vł dic fm legē.i.p̄suetudinem q̄ nō posse manifestum est.

¶Si officialis est negligēs in exigendo cautionem de legato vel fideicōmisso p̄stando tenetur ad interesse.h.d.Bar.

c Contra eos q̄ rem Jmp.dio. publicā administrātes p̄ officij necessitatē sub p̄ditiōe relicti[c] fideicōmissi satis accipe debuerunt q̄ti reipu.interest satis non eē acceptū[f] dirigendā esse actionem[g] p̄spicitis.

De vendendis rebus ciuitatis[h].

¶Venditio pura z p̄fecta nō dz a repub. reuocari licet p aliū maius p̄ciū offerat.h.d.Bar.

Jmpa.au.p.p. archa.

s Jsine vlla p̄ditione p̄dia vendente reipu.cōparasti[i] p̄fecta vēditione[k] nulla rōne vereris ne adiectione[l] facta auferri tibi dñium[m] possit.tpa.n.adiectōibus p̄stituta[n] ad cās fisci[o] ptinēt nisi si q̄ ciuitas p p̄priam legē habeat. Jmpa. va.

F ¶Locatio p̄fecta nō reuocat licet alius maiorem pensionē offerat.h.d.Bar.

q Quāuis incremētū p̄ductōi facte publici p̄dij[p] videt offerri nō tm̄ additamēti spē[q] dz fidē locatiōis infringi.p̄sertim cū tm̄ iā temporis[r] ex p̄ctu decessisse p̄ponas. Jmpa.leo.

¶Immobilia ciuitatis z mobilia que seruādo seruari possunt p vtilitate ciuitatis p̄mittunt alienari auctoritate p̄incipis in vtraq̄ roma.in alijs vbibus auctoritate p̄sidis z consensu cuiuslibet possessoris.h.d.Bar.

s Jq̄ hereditatis vł legati seu fideicōmissi aut donatōis titulo dom[9] aut annone ciuiles aut q̄libet edificia vł mācipia ad ius inclite vrbis vł alterius cuiusli bet ciuitatis puenerāt[s] siue puenerint sup his licebit ciuitatibus vēditōis p̄o suo cōmodo inire p̄ctuz vt summa p̄cij exinde collata ad renouāda

Locatio p̄fecta nō reuocat licet alius maiore pensione offerat

Lenditōe.de qua p̄fectiōe:dic vt insti.de emp.z ven.in p̄in.

Adiectōe.ab alio. m Dñium.traditōe facta.vt subij cit i eo qō dicit translatū:vt.s.de rei vē.seruū.ſz quid si nō erat facta traditio.rñ.agit ex empto ad interesse:si alij vēdat ciuitas:vt.ff.de act. emp.l.i. n Prestituta.a lege puta.xx.diex.ar.s.ō sacrosan. ec. aut.hoc ius.ſz legē q̄ hoc dicat nō hēs alij.xl.diex.z dic vt ar.ff. de edi.edic.qō si nolit.§.pe, o Fisci.ad res fiscales z fisco venditas:vt.s.de fi.instru.z iure hafte fi.l.si intra.z.ff.ad mu.l. lutius §.fi. Jtem hec adiectio nō fit nisi semel:vt.j.de loca.fun.ci.l.ij.z facit.j.l.pri.in hoc g̃ plus hz fiscꝰ q̄ ciuitas ſz emptor minus.qz hoc dz p̄bare in vtilitatē ciuitatis versum:vt.s.de sacrosanc.ec. aut.h ius correctū.in fisco sufficit p̄fessio:vt.s.de q̄dri.p̄scrip.l.ij.§.ad h

Quāuis.publici p̄dij.i.ciuitatis cuiuslibet indubitanter fm oēs quid aūt de p̄dio fisci vł p̄imoniali rñ.p.idē fic q̄ in vēditionibus tm̄ fis.locū hz adiectio nō loca.ff.de edi.edi.l.sciendū.ſz tu dic aut ppetuo est locatio facta z ñ hz locū licitatio,alꝰ sic:vt.j.de fun.

Corporatos.i.decuriones illius terre:vt pz ex rub.vł de eōbus ex q̄bus dicit qui oēs sunt p̄mates respectu aliaꝝ ciuitatum.

c Fluminis.nulli quē expedit purgari p agros:qz nō pluit in egypto.

d Ex dumō.s.loco vbi reponunt nūmi accepti ex vectigali:vt sacruz vbi sacra reponunt:vt ff.de re,di,sacra.§.fi.z dr̄ a dimūero as,diminutiuuz,alij dicūt a duo z nūmos:qz ciues illius terre dabāt p vectigali dumūmos.i.duos nūmos qui liberō q̄bus mō accipiū tur.cccc.isti solidi.

e Ex titulo.puta ex ptolomeo seu riuagio qō ibi p̄cipit repensē dumūmqz tm̄ ibi reponūt ex alio titulo.s.nauiū q̄tū tollit ex titulo vectigali.

f Rub.De iure reipub. vł alterius q̄ romanoꝝ sic enī in toto hoc ti. accipitur vt differat a ti.ō iure fis.dic g̃ q̄ ciuitates regulariter vtunt iure p̄uatoꝝ:vt.ff.de ōb.si.l.eū q̄ vec.z.j.e.l.ij.z.ff. quod me.cā.l.metū.§. aīaduertē.z.j.ti,ij.l.i.z in fal. iur. iusti.z tre.vt.ff.de admi. re.ad ciui.pti.l. legatū.z ff.ad treb.l.oībus.ſz qn̄q̄bz ius singulare:vt.j.l. i.z,iij.itē.ff.de vsur.l.etiā si cer.p,ciuitas,z ō sacro sanc.ec.l.fi.z.j.de ven.re, ci.l.fi.z.j.de debi.ci.l.fi.z l.i.z.s.ne fiscus vł res.p. l.i.z.ff.ex q̄.cau.ma.legatis,z.C.de fideiuſ.l.fi.itē sunt alie q̄ vtunt iure spālissimo: vt vtraq̄ roma: vt.s.de p̄iui. vr. cō.l.i.z antiocensiū:vt.s.de p̄ui. cre.l.antiocensiū.z.ff.ad muni.l.i.z alexādria.s.t. i.l.ij.z metropolitane: vt s.de metropo. berito.itē quedā habēt p̄uilegia p rescriptū:vt.j.l.fi. z.s. de testa.si nō spāli.habēt.n. quedā ius fabricādi monetā p p̄uilegium.

Jq̄d z c̄. cuiusbet ciuitatis:vt in rub. notaui. h Placuit.idē si placuerint sed creati nō fuerint.

i Statutū est.diffinitiue.sic in minore:vt.s.si aduer,rem in.l.cū z minores.si aūt fuerit legitime defensa valet vt restituit:vt.s.de offi,eius q̄ vices.alte.l.i.z.iij.z.j.l.iij.interlocutoria.iō valet.z etiā si nō sit defensa:vt s.qō cuiusq̄ vniuer.l.i.§.cuiꝰ.z.l.ciuitates.qz ō minoreꝝ.ff.qui.ex cau.in pos.l.hoc aūt.z facit.ff.de re.iur.l.ō pu.z qō legit p.l.i.C.qño z qn̄ iudex si vt pponas.z.l.si p̄sides. lz Nihil ipo iure,alij dicunt q̄ p restōnem.ar.s. de sen.aduer.fis.latis.l.i.sed ibi fuit defen,respe.vł fiscus:lz p uaricatio interuenerit.z adde quod no j.l.iij.

m Jn respu.alterius ciuitatis q̄ romane ne sit ō.s.in q̄.cau.pi.ta.ō.l.i. z.ij. Proponitis ius cessum.alꝰ secus:vt.s.de p̄iuil.fis.l.iij.z.l.fi. ō.sed alij dicunt ex solutiōe satisfactione nisi in p̄iudicium eius fisci:vt in cōtrarijs quod nō placet:vt.s.de fideicō.non aliter.

n Nacta est.ad qō.s.de p̄iui.cre.antiocensiū. o Nō p̄spexit.ex conuentione. p Personalē.s.tm̄ hypothecariā:ſz p̄sonalē habet p̄uilegiatā tm̄:vt.ff.de p̄ui.cre.l.bonis.§.respubli.ō.vł ibi ō roma.z facit.ff. qui po.in pig.ha.si pignus.z.l.fi.in p̄in.z de iure fis.l.res.§.i.

Empu.romanoꝝ fm̄ quosdā:vł verius aliaꝝ ciuitatū:vt.s.no.iu ru. z pone in ō ctu:vt.s.ex qui.cau.ma.l.respu.vł in iudicio:vt.s.l.i.§.i.sed infra q̄tuz tp̄s,videt ppetuo:qz semp est pupil.vt hic py. alij infra triēniū vt.s.de sen.aduer.fis.la.l.i.tertij vsq̄ ad q̄drieniū a die lesionis q̄ fit in vltimo die minoris etatis:vt.s.de tē.resti.l.supuacuā.qō nō videtur stare:qz dicit pupilla nō dicit minoreꝝ:z eodē mō dicit i eccl'a vt.s de sacrosanc.ec.l.fi.z in auth.de nō alie.§.finimus.

Jfm legē.i.p̄uilegiū:z sic in fi.vł dic fm legē.i.p̄suetudinem q̄ nō posse manifestum est.

¶Si officialis est negligēs in exigendo cautionem de legato vel fideicōmisso p̄stando tenetur ad interesse.h.d.Bar.

c Contra eos q̄ rem Jmp.dio. publicā administrātes p̄ officij necessitatē sub p̄ditiōe relicti[c] fideicōmissi satis accipe debuerunt q̄ti reipu.interest satis non eē acceptū[f] dirigendā esse actionem[g] p̄spicitis.

De vendendis rebus ciuitatis[h].

¶Venditio pura z p̄fecta nō dz a repub. reuocari licet p aliū maius p̄ciū offerat.h.d.Bar.

Jmpa.au.p.p. archa.

s Jsine vlla p̄ditione p̄dia vendente reipu.cōparasti[i] p̄fecta vēditione[k] nulla rōne vereris ne adiectione[l] facta auferri tibi dñium[m] possit.tpa.n.adiectōibus p̄stituta[n] ad cās fisci[o] ptinēt nisi si q̄ ciuitas p p̄priam legē habeat. Jmpa. va.

F ¶Locatio p̄fecta nō reuocat licet alius maiorem pensionē offerat.h.d.Bar.

q Quāuis incremētū p̄ductōi facte publici p̄dij[p] videt offerri nō tm̄ additamēti spē[q] dz fidē locatiōis infringi.p̄sertim cū tm̄ iā temporis[r] ex p̄ctu decessisse p̄ponas. Jmpa.leo.

¶Immobilia ciuitatis z mobilia que seruādo seruari possunt p vtilitate ciuitatis p̄mittunt alienari auctoritate p̄incipis in vtraq̄ roma.in alijs vbibus auctoritate p̄sidis z consensu cuiuslibet possessoris.h.d.Bar.

s Jq̄ hereditatis vł legati seu fideicōmissi aut donatōis titulo dom[9] aut annone ciuiles aut q̄libet edificia vł mācipia ad ius inclite vrbis vł alterius cuiuslibet ciuitatis puenerāt[s] siue puenerint sup his licebit ciuitatibus vēditōis p̄o suo cōmodo inire p̄ctuz vt summa p̄cij exinde collata ad renouāda

Locatio p̄fecta nō reuocat licet alius maiore pensione offerat

Lenditōe.de qua p̄fectiōe:dic vt insti.de emp.z ven.in p̄in.

Adiectōe.ab alio. m Dñium.traditōe facta.vt subij cit i eo qō dicit translatū:vt.s.de rei vē.seruū.ſz quid si nō erat facta traditio.rñ.agit ex empto ad interesse:si alij vēdat ciuitas:vt.ff.de act. emp.l.i. n Prestituta.a lege puta.xx.diex.ar.s.ō sacrosan. ec. aut.hoc ius.ſz legē q̄ hoc dicat nō hēs alij.xl.diex.z dic vt ar.ff. de edi.edic.qō si nolit.§.pe, o Fisci.ad res fiscales z fisco venditas:vt.s.de fi.instru.z iure hafte fi.l.si intra.z.ff.ad mu.l. lutius §.fi. Jtem hec adiectio nō fit nisi semel:vt.j.de loca.fun.ci.l.ij.z facit.j.l.pri.in hoc g̃ plus hz fiscꝰ q̄ ciuitas ſz emptor minus.qz hoc dz p̄bare in vtilitatē ciuitatis versum:vt.s.de sacrosanc.ec. aut.h ius correctū.in fisco sufficit p̄fessio:vt.s.de q̄dri.p̄scrip.l.ij.§.ad h

Quāuis.publici p̄dij.i.ciuitatis cuiuslibet indubitanter fm oēs quid aūt de p̄dio fisci vł p̄imoniali rñ.p.idē fic q̄ in vēditionibus tm̄ fis.locū hz adiectio nō loca.ff.de edi.edi.l.sciendū.ſz tu dic aut ppetuo est locatio facta z ñ hz locū licitatio,alꝰ sic:vt.j.de fun.

Ender

pa.l.iij. & j. de loc. fun. ci. l. fi. & facit. §. de allu. l. fi. & §. loca. si olei. itē facit. ff. de iure fis. l. iij. §. diui. & de publi. l. cotem. §. fi.

q Spē. i. ptext. r Temporis. qō sufficeret etiā in venditione.

Idem ergo innuit & si nō tm: vl' dic aliud breue tps.

J que. puenerā. his modis ad c iuitates pōt pueníre: vt. §. de here. isti. collegiuz & l. hereditati. & ff. de le. i. si q̄s a fi. §. fi. & l. si heres. §. vicis. & l. ciuitatibus & ad treb. oībus. & q̄ñ hereditas pue nit ad ciuitatē. tūc ciuitas ꝓstituat a ctorē q̄ agat. & ex cipiat vt. d. l. oībus & l. se. & caueat de rato si dubitat de ō creto: vt. ff. qō cu iusq; vni. l. i. itez. §. actor: sed vniuersi tas tota vl' maior pars ō calūnia iu rat: nō ipe cū hēat instar ꝓcuratoruz fm. p. tu dic aliter vt no. §. de iura. ca lū. l. iij. §. hoc etiam Et not. hec lex dic de domibus & de annonis q̄ quasi i mobilia sunt: vt in auc. de nō alie. §. i. & dic idē de pdijs rusticis: vt. §. l. i. de his q̄ seruari non pūt: dic q etiā sine decreto vēdunt tu tores: vt. §. de ad mi. tu. l. lex q̄ tuto res. in fi. & l. fi. i fi.

t Publica. qō pt fieri. de re. di. sacra §. fi.

v Inclitā. ꝓstan tinopo. parte. & ad hoc. ff. de credi. tu. l. qō maior. & §. ō legi. si qō. & de pre dijs cu. l. iij.

x Scripturis. nō tactis. sic. §. ō epi. & cler. auc. & ita ꝺ esset enim difficile ꝓ re forte minima tot iurare. itē q̄ in prin. iura uit fideliter ꝓsulere: & satis est si nunc ad memoriā reducanē ꝑ pre sentē scripturā. sic. §. de iudi. & ez nō no. itē sic in auc. vt li. ma. & auie §. qō aūt. alij dicūt q̄ etiā coꝛpaliter iurāt q̄si hec verba cū effectu intelliganē: vt in multis iuris articulis de coꝛpali dicit.

y Unūquenq; sicut vt in auc. vt iudi. nō expec. sac. iusi. §. fi.

z Sententiā. i. ꝓsilium. sic. ff. de sena. l. fi.

& Contractus. i. cum pdicta solēnitate factus.

ꝺ Stabiles. sine timoꝛe adiectiōis: vt. §. l. i. & j. & nisi cū hac solē nitate fiat reuocat cū fructibus: & vendítoꝛ nō ciuitas teneē ō eui ctione: vt. §. de sacrosanc. ec. qui res. & j. de agri. & cen. l. quēadmo dum. Item adde q̄ pcium ꝓbari debet versum: vt in auc. hoc ius poꝛrectum. §. de sacro sanc. eccle.

a Rub. De debitoꝛibus ciuitatum.

Quon prius. reipub. cuiusq; ciuitatis: vt ex rub. patet: & ex ꝓti nuatione superioꝛum ti.

c Exoluerit. solēniter. vt. §. de pdi. cu. l. ij. Itē si fideiussoꝛ rē vl' pignus dederit: & dic debitoꝛē ex pos. vl' vectigal vl' ex qualibz alia administratōe nō aliunde: vt. ff. de mu. & ho. rescripto. §. i. & fa cit de pu. licitatio. §. debitoꝛes. & de leg. i. sciendum. in prin.

sine restauranda publica[m] menia di spēsata ꝓficiat. indefensa vō curia ꝓspicientes ne q̄s aduersus ciuita tuz cōmoda q̄cq̄ moliri possit incō modū: & sine vlla fraude seu inordi natione vl' colludio seu ꝓniuentia hmōi venditōes ꝓcedāt hoc in po sterū obseruandū censem⁹ etiā vt si quidē ad hanc inclitā[v] urbē domū vl' ciuiles annonas aut alia q̄libet edificia vl' mācipia ptinentia ꝓtigerit venundari nō aliter nisi impiali auctoꝛitate vēdanē. in puincijs vō pntibus oībus seu plurima pte tuz curialiū q̄ honoratoꝝ & possessoꝝ ciuitatis ad quā res pdicte ptinent ꝓpositis sacrosanctis scripturis[x] si gillatim vnūquēq;[y] eoꝝ qui ꝓuene rint iubemus sniam[z] quā putēt uti lez patrie sue designare vt ita demū decreti recitatōe i puinciali iudicio interueniēte emptoꝛ cōpetentē pos sit habere cautelā. Hos aūt vendi tionū ꝰctus[c] siue iam cōpleti fuerit siue postea ineūdi fuerint prestabi les[ꝺ] esse censemus.

De debitoꝛibus ciuitatum.

Debitoꝛes ciuitatū non possint i eis habere honoꝛē nisi primo debitū soluat. h. d. Barto.

Impa. an. aug.

Non pus debitoꝛē reipu.[b] hoꝛem in rempu. subire q̄ is qō deberi ꝓstiterit ꝓuētus exolue rit[c] tam eis q̄ diuoꝝ pncipū ꝓstōni bus declarat. Jmp. cō.

a Apud quos supstites[ꝺ] integris facultatibus eē ꝓuideris[e] vl' quorū heredes i columia retinēt[f] patrimo nia sortes reip. pseuerare debebūt: ita tm vt annuas vsuras suis q̄buscunq; tpibus exoluāt cū simul & rei pub. vtile retinere idoneos debito res & ipis sit cōmodū cumulū debi ti minime nutriri: & qz nephas ē ob noxijs[g] coꝛpibus alienatis forte cir cūscribere ciuitates. placuit si quis debitoꝛ reipu. sumpserit donauerit vl' distraxit vl' qualibet in aliū rōne ꝓtulerit q̄litate rei alienate pspecta atq; in oībus debitoris facultatib⁹ ꝓsideratis q̄s habuit cū ei pecunia crederet[h] ꝑ rata ab eo q̄ ex debitoris facultatib⁹ aliquid detinet ex sorte atq; vsuris postulari: itaq; q̄tēs mi nus idoneū deph̄ēdit[i] eius primo nium: cuius nomē ciuitatis alicui i uenit[k] obnoxiū iudex oi diligētia & solicitudine debebit inq̄rere ad q̄s ex qualibet ꝓditiōe[l] trāsierint debi toris facultates vt singuli equa esti matiōe hita ꝑ rata[a] rez q̄s possidēt ꝓueniant[b] psonalē actionē[c] ꝺ eum acturi debitoꝛē qui ipis soluētibus liberat[ꝺ] Ab eo aūt a quo ꝓstat foꝛ tuna ptē maximā recessisse etiā re liquā portionē q̄ apud eū resederit trāsferri[e] ad idoneū oportebit: q̄ si q̄spiā debitoꝛ reip. ciuitat[is] fisco nr̄o locuz[f] fecerit ēptoresq; fisco nostro cōpauerūt manifestū est fm ius[g] ve tus & rescripta diuoꝝ ꝓ stōnesq; no stras debere nullā molestiā[h] sustine re: q̄ si q̄s debitoꝛ nō cōpauerit vel certe oīa sua ita ꝓsumpserit vt nēo[i] aliquā rē ex ei⁹ bonis possideat[k] id debitū ꝓuenit ad dispēdiū reipu.[l] p tinere iōq; cura prīs[m] ciuitatis apō idoneos vl' dnos rusticoꝝ pdioꝝ pecunia collocanda est.

a Apud. supstites. i. viuos. e Prouideri. loquit verino curatoꝛi ci uitatis. f Retinent. i. reteturi sunt: & facit. §. de vsu. l. si bone.

g Obnoxijs. i. obligatis exp̄ssa quentione vl' ex ꝑuilegio tacite nō al's vt. §. de iur. reipu. l. ij. & fm hoc agit hypothecaria: vl' verius dic nec ex preſſe nec tacite erant obligati: & dicunt obnoxij eo q̄ ipe debitoꝛ est ob noxius: & fm hoc agitur ꝓdictione ex lege. si enim eēt hypothecaria indiui dua & insolidū eēt: vt. §. si vnus ex pluribus here dibus debito. vl' credi. l. ij. nisi cū legatarius agit hypo. ꝑ rata sicut psona li. ō heredē legātis: vt. §. cōi. de leg. l. i. in fi. Jtē & q̄ñ duobus obligant si mul vterq; agit fm q̄ti tatē debiti: vt. ff. de pig. si fundū. §. si duo. Jtē cū duo cā dāni infecti mittū tur in pos. ōbitur hypo theca: vt. ff. de dā. infec. si finita. §. cū aūt. in bonis aūt administrātis habet forte tacitā hypo. ciuitas ar. §. de admi. tu. ꝑ offi. & qualrcunq;. l. istam ex pones. s. vt hypo. vl' ꝓdi. ex. l. ō dicit: vt de iure rei pu. l. ij. sed hic sola ibi cū alijs. qz q̄ ad alios credi toꝛes est eis filis: vl' non est dissimilis q̄ ad psona les actiōes ex ōctu: sed quo ad ꝓdictōez ex lege sic: vt hic.

a Hoꝛo rata. sic. ff. si q̄d in frau. pa. l. i. §. si plurib⁹ & §. de pdi. & alijs rebus mi. l. ij. & j. de oi agro de ser. l. iij. & ff. de cen. l. cum possessoꝝ.

b Conueniat. hypo. fm quosdam: tu dic psonali ꝓdi. ex hac. l. ꝑus tñ debi toꝛe excusso: vt. §. de con ue. fis. debi. l. i. & de iur. fi. l. mochis, marie hodie vt in auc. de fideiu. §. sed nec. Jtē est spāle vt emp toꝛ psonaliter possit cō ueniri al's nō nisi in frau dem essz facta: quod hic non erat: vt. §. de his que in frau. cre. l. si successoꝛes.

c Actionem. neg. ge. fm py. d Liberat. vt. §. de euic. si ob cām. & ff. de sol. stichū. §. dolo. & de fideius. tu. & de euic. si plus. §. i. & de distra. pi. l. rescriptū. §. i. & fi. e Transferri. cogit q̄ in totū q̄ ptem maximā distra hit. & dic ti. vēditiōis nō grat⁹: q̄. s. gratis dat soluet tm̄ q̄tum eī tāgit ꝑ rata rez. f Locū. s. fiscus ei successit in totū vl' in rem aliquam.

g Jus vetus. si fiscus vēdit iure suo. idē si credēs suā. ꝑ. l. zenonis: vt. §. si aduer. fis. l. fi. & j. de fun. pa. l. i. & de quadri. prescrip. l. ij. & fi. in fine. & in sti. de vsuca. in fi. & §. de cap. pi. l. i. sed ar. ō. ff. de peti. here. nec vllaz. §. itē si quis a fisco, sed vsq; ad quadriennium agit ciuitas ō erariū: vt. l. bene a zenone. C. de quadri. prescriptio.

h Molestiā. priuilegiatoꝛ q̄ est fiscus q̄ ciuitas. ad qō. ff. ad mu. l. si le

i Nemo, nisi fiscus, vl' dic nemo. i. omnino.

l Possideat. & fecerat debitoꝛ locū fisco: vt pdixi. l Reipu. i. fisci. hoc forte infra quadrēniū: vt. §. de quadri. pres. l. i. vl' dic. i. ciuitatis.

m Patris. i. curatoris vl' defensoris. ad qō in auc. iusiurā. qō pre. §. i. & no. in debitoꝛe ciuitat⁹ q̄ttuoꝝ spālia. primū. §. e. l. i. fm q̄ cū parētes ab eo q̄uis bona fide a repu. ꝓueniunt. tertium q̄ psonaliter ꝓueniē q̄uis in rem successerit. quartū q̄ totū cōpellunt debitoꝛes pr̄imonium vēdere q̄ ptem maximā vēdidit: vt hac. l. quintum. vt. ff. de vsur. l. etiam.

n Rub. De piculo noiatorum electores officialiū tenenť: vt ff. Itē fide iussores: vt. j. ti. i. l. i. Item vt ipemet: vt. j. ti. ij. ꝛ dicaſ minores magſtatus teneri nō pſides qui ſunt quaſi ꝯfirmatores: vt. ſ. de ſuſce. exactores. ꝛ iſti. de ſatiſda. tuto. §. fi. ff. de magi. cōue. l. i. §. i. actio que in eos datur com

petit etiam in heredes: vt inſtitu. d. §.

Ij qui fideiuſſores. i. qō maxime ꝺ vos ē ſz nō nocet hoc caſu. ſecꝰ in noiatoꝝ ſm. p. qz tenē tur ex eo ſolo ꝙ nō curauerūt caueri. ſ. de ma. cō. l. iij. ſz nō plz: imo idē qō in his: vt. ff. de ma. con. l. iij. ꝛ. l. i. §. ſi mgſtatꝰ. in fi.

p Exegiſtis. qō facē debuiſtis: vt. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. fi. §. iij. ꝛ. j. ti. i.

q Mutilatū. ſiue ergo fideiuſſores idoneos accepiſtis ſiue nō ſi fuerūt ſoluēdo finito offō nō teneminī: vt h. ꝛ. d. §. ſi magiſtratꝰ: niſi poſt finē eueſtigio. i. incōtinēti deſijt eē ſoluēdo: vt. ff. ꝺ ne. ge. diuortio. itē h ꝙ fuerunt ſoluēdo vos ꝓbaſtis: vt d. §. ſi mgſtatus. ꝛ. §. de ꝓ ba. er ꝓſona. ꝛ fa. §. ꝺ di. tu. l. i. ꝛ. ff. ad mu. l. impatoꝝ. §. i. ꝛ. l. ordine. §. i. de admi. re. ad ci. pti. l. ij. §. ſi eo. ꝛ. §. ꝺ accep. l. ij. ſit pꝰ finitum officium.

r Dānaq. ſortis nō vſuraruꝫ nō penaꝫ: vt. ff. ad mu. lucius. §. paulus. ꝛ. l. libertꝰ. §. i. ꝛ fi. ꝛ. j. ti. i. l. i.

Ij ſucceſ. papi. nomia uit vlpia. vel apꝓi. apꝓi. pōp. male gerētē: ꝛ nō pap. nec etiā vlpi. ſed apꝓi. teneť. ꝛ facit. j. t. ij. ſi ita. ꝛ. §. ꝺ ſuſce. l. ij. ꝛ de cōue. fiſ. debi. qm̄. ſz ar. ꝺ ff. qō vi aut clā. ſi ergo.

t Denoiauerit. g̃ ad magiſtratꝰ ptinet noiare ſm. p. ſic. viij. q. i. c. i. §. i. ꝛ §. his oīb⁹. ꝛ nō elegit vt in auť. ꝺ defen. ci. §. fi. ac ceteri officiales ꝙ decurio nes vl' ab eis ad h electos: vt. §. ꝺ decu. l. ij. ꝛ ꝺ ſuſcep. exactores. qō cuiuſq; vni. l. item. §. i.

v Noiati. intrāſitiue. et no. ar. ꝺ. ff. de here. inſti. l. fi. vbi heres heredis. ſed nō ob. illi enim ſucceſſores iuris ſunt.

x Noiatoreꝫ. nec a fideiuſ. noiatis: vt. ff. ad mu. libertus. §. pe. ſz ad pfez noiatis. ſic. e. ti. l. ij. §. i. ſz nō teneť hi hoies: ſz noiator pater fideiuſſor in penis vl' vſuris: vt. ſ. l. pri. non extraneo ſed reipu. vt. ff. ad mu. l. ij. §. i. in fi. ꝛ de pec. licet. §. fi.

y Deos: qō dic vt. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. prior. §. fi.

Idei uſſores. ptinent qlia ſunt. ff. ad mu. l. ij. ſed videť ꝺ in. e. ti. libertus §. pe. ſo. noiare ſucceſſorē nō eſt oīno in rēp. gerere. Itē dic ptinent pncipalr vt nō ob. ff. de pecu. lz in fi. ꝛ. ff. ad mu. l. ij. §. p. ꝛ fa. ff. de fideiuſ. l. fi. ꝛ de pcu. q. ppr̄io. §. vt in ceteris. ꝛ Irrogenť. qz deliqt in offō. ꝛ ē sic in pfe noiante: vt. ſ. ti. i. no. iō ꝙ ſi pignora h dedit in id teneanť: ꝛ tūc in quo ꝛ qñ ipe pōt ꝙueniri: vt. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. prior. §. fi.

De periculo nominatorum[n].

¶ Electores officialiū publicoꝝ nō teneńť pro electis lz ꝓ eis fideiuſſores nō receperint ſi tpe depoſite adminiſtrationis ſolnēdo fuerint.

Ij q̃ a te collega Imp. gra. ꝙ tuo mgſtatus creati ſunt ét ſi maxime fideiuſſores[o] nō exegiſtis[p] tñ ſi p id tōs q̃ mgſtatus honore deponebať ſoluēdo fuerit piculo vos creatōis nō fecerint obnoxios ex eo ꝙ caſu aliq̃ patrimoniuꝫ eoꝝ mutilatū[q] ſit cū ceſſatiōi ſue debeant iputare dānaq; reip. ſi q̃ obculpā eoꝝ paſſa ē ſarcire q̃ cuꝫ noīe publico eos ꝙuenire potuiſſent id facere ſupſederunt. Imp. aug.

¶ Nomiator tenet ꝓ noiato officiali in quātū ipſe cōuenit ex ꝓſona ſua nō in eo qō cōuenit ex ꝓſona alterius ab eo nominati. h. d. bar.

s Ij ſucceſſoris[s] tui ſucceſſor nō idoneū loco ſui mgſtatum denoiauerit[t] adminiſtratōis ei⁹ periculuꝫ ad tuā ꝓſonā ſpectare nequaq; pōt. ꝛ enī noiati⁹ ſucceſſoris dūntaxat quiſq; piculū ſuſcipe cōpellitur nec ad noiatoris noiatoreꝫ[x] manus iure porrigi poſſunt. Imp. aug.

De periculo eorum qui pro magiſtratibus interuenerunt[y].

¶ Fideiuſſores tenenť reipu. ad intereſſe nō ad penā in quā mgſtatus delinquēdo incurrūt. h. d.

Idei uſſores[z] magiſtratuū in his que ad reipu. adminiſtratione ptinent teneri nō in his q̃ obculpā vl' delictū ei pene noīe irrogē tur[a] tam mihi q̃ diuo ſeuero patri placuit meo.

Quo quis ordine conueniatur[b].

¶ Adminiſtratores ciuitatis teneńť in ſolidū oēs lz ſimul adminiſtratio ſit cōceſſa. ſecus ſi ꝓ portionib⁹ diuiſis. primo tñ gerēs. ſcō nō gerens cōuenit. ꝛ ſi vno mortuo alij in adminiſtrādo culpam cōmiſerunt pro tali culpa heredes mortui nō teneńť. h. d. Bar.

Imperatoꝝ ant. aug.

e Si duob⁹[a] ſimul[b] cura pecūnie ciuitatis nō tñ ſepatis[c] portiōibus mādeť ſingli nō ꝓ virili portione ſz inſolidū[d] reip. obligant cū aūt ꝺ indēnitate ciuitatis ei⁹ q̄rit pri⁹ ei⁹ bōa q̃ adminiſtrauit[f] ac mox ſi ſatisfieri nō poſſit collige ꝙueniunť. hoſtñ qui heredes vni⁹ ex curatoribꝰ extitiſtis dāno ſi qō poſt mortē ei⁹ dolo vl' culpa collegaꝝ acceſſit: onerariſ[g] nō eſt rōnis. Imp. a. geo.

¶ Si duobus ꝓ indiuiſo adminiſtratio eſt iniūcta q̃liber cōueniēd⁹ eſt prius q̃ noiator. ſed ſi ꝓ ſeparatis portiōibus tūc primo adminiſtrator deinde defenſor poſtea nominator vltimo loco collega. h. d. Ange.

q Ꝙoties duobus nō ſepatim: ſz ꝓ indiuiſo munus[h] iniūgiť: ꝛ ita vnuſq̃ſq; eoꝝ piculo ſoliditatiſ videť obſtrict⁹ manus ad noiatorē priuſq; vtriq; qui id mun⁹ adminiſtrauerint ſoleniter fuerint excuſſi nulla rōne porrigi pñt. ſi vō ſepatis portionib⁹ ad mun⁹ noiati ſunt ꝓus ꝓ portiōe ꝙueniant q̃ id adminiſtrauerint. a Itē fideiuſſores eoꝝ ſi nec abhis q̃dē fideiuſſoribꝰ indēnitatiſ fuerit ꝓuata tē demū creatorē[b] ac ſi nec is q̃dē ſufficiat nouiſſime ꝓticipem[c] mūeris ꝙueniri dēre pſeſ nō ignorat

s Ij ita⁹ duūuiri crea Imp. gr. ti eſtiſ hoc exꝑſſo vt mutuo piculo teneamini[e] i dubiū nō venit vicarijs[f] dānis vos eē obſtrictos cū i mgſtatib⁹ ꝓus noiatores[g] ꝙuenien doſ eē hoc ꝙ in ꝓſona noſtra cuſtodiri ꝙſideratis[h] ꝓſtitutum eſt.

¶ Si adminiſtratiōe diuiſa vnus collegaꝝ pecuniā collocauerit quā reſpu. ꝙſeq̃ nō pōt eo mortuo heres ei⁹ cōueniēdus eſt primo. ſcō poſſeſſor. tertio noiator. quarto collega. h. d. Barto.

c Ꝙum te ꝛ collegā Imp. dioc. mgſtatꝰ veſtri tpe publicū fen⁹ collocaſſe ꝓponas nec potuiſſe ꝺbitū a q̃buſdā reip. reſtitui cū patꝰ ſit ꝓ te id qō ſol⁹ geſſiſti reip. ſatisfacere ꝙſequēs ē rēpu. ſi ſepati actꝰ vīctus fuerit ſucceſſores collige tui vl' rex ei⁹ poſſeſſores ꝓus ob ꝓſonā ei⁹ ꝓgredi: ꝛ ſi ſolita idēnitas reip. ꝓuata nō fuerit noiatores ei⁹ ītpellare ac poſtremo loco ſi q̃d ex noīe tui collige defuerit ob culpe[k] nexuꝫ te interpellare. ꝓnes[l]. n. noiatores veluti fideiuſſores placuit obſtrigi

Ne quis liber inuitus actum rei publice gerere cogatur[m].

Imp. valen.

o Rub. Quo quis ordine ꝙueniatur.

a Si duobus. etiā maſſarijs. b Simul. i. ſimpliciter.

c Sepatis. alꝫs teneť quilibet ꝓ ſua pte: vt. j. l. pri. §. i. ꝛ ibi no.

d Inſolidū. h ipo ꝙ ſimplr: vt. j. l. pr. ꝛ dic ꝙ ſimlr geſſerūt: vt. j. l. pri. in prin. vl' diuiſerūt inter ſe: ꝛ tūc inſolidū ſz ordine q̃ eſt. ff. ad mu. l. litius. §. i. ꝛ ꝛ patoꝝ. item pōt loqui qñ null⁹ geſſerit: vt. ff. ad mu. lutius. in prin.

e Eius. reipu. de qua dixi. ꝛ dicas ꝙ vnus tñ.

f Adminiſtrauit ſub. fideiuſſoꝝ ꝛ noiatorū: vt. ff. ad mu. q̃d ḡ. in prin.

g Oneri. nēpe. vt ad heredes nō tranſit offm̄: vt. ſ. de neg. ge. curatoris. Itez nec piculum niſi ipe heres adminiſtret q̃ de dolo ꝛ lata culpa ꝓpria teneť: vt. d. l. curatoriſ. ꝛ. ff. ꝺ here. tu. cū oñdimus. ꝛ de magi. cō. l. nō ſiť ꝛ facit. §. ꝺ admi. tu. l. tutores. in prin.

h Ꝙoties. munus. dicunt q̃dā b erꝑſſe nō aliter: vt h. ꝛ ꝓ auť. ꝺ duo. re. ſz dic hic b iure b etiā nō erꝑſſo ꝛ videť ſemp agi eoipo ꝙ non ſeparat: vt. ſ. pri. ꝛ ff. ad mu. impatoꝝ ſz hodie fortē ꝺ. p d. auť. ꝛ dicas ꝙ h ambo geſſerūt, alīſ ſeruať ordo q̃ eſt ī d. l. impatoꝝ.

a Adminiſtrauerint. vl' etiā ipſi inter ſe diuiſerunt q̃ caſu ſecꝰ eſt in tutoribꝰ: vt. ff. ꝺ admi. tu. l. luti⁹. §. i. in fi. ꝛ. §. de diui. tu. l. ij. in fi. ꝛ adde diſtinctionē que ē. ff. ad mu. impera.

b Creatorē. i. nominatorem.

c Participē. q̃ ſe patim habuit ab illo adminiſtrationē vt h: ſic collecta tē

colligitur: vt. ſ. de eman. li. l. i. ſed ⁊ ſ. de iudi. l. fi.

e Teneamini. qđ eſt eoipſo qđ nō eſt ⁊rium dictū: vt. ſ. quotiens.

f Vicarijs. i. alter p altero ꝓuis ꝓueniat q̄ nominator.

g Noiatores. q̄ collegas. h Cōſideratis. ꝛ hec ſm duos p̄ mos itellectus: ſz ſm alterꝫ frustra cū duūuiris ſemp loquat.

Quz te. geſſisti ſeparatim, ergo geſſisti. ſ. itē dic vt. ſ. l. quotiens.

k Ob culpe. qz cū nō remouit: vt ff. ō admi. re. ad ci ui. pt. l. fi. ſ. antep. ꝛ facit. ff. de admi. tu. l. iij. ſ. i. ꝛ ff. ad mu. l. impator. i fi.

l Priores. ſ. ꝓus nō aūt dicas prio res. i. qui noſaue runt noſantē hunc male gerentē: vt. ſ ti. ij. l. fi.

m Rub. Me q̄s i uitus. quidā dicūt a curia, nā ſoli ꝓſo nalia cunales mu nera publi. ſubeūt ꝛ honores: vt. ff. ō decu. l. ꝛ honores ſ. ij. qō nō placet: vt. j. l. pri. in fi. ſed dic vt. j. l. i.

Quz vt ꝓponis. decreto. ſic enim facere dz: vt. ſ. de ſer. reip. ma. l. i. ꝛ ij.

o Actū ſeruilem. quē ſerui tm̄ ciuita tis faciebant. q. d. qō dicit actū qō ꝓ uis ꝓuenit: vt ꝛ. ff. de neg. ge. eū actū liberis vo ꝓcura tio ꝛ officia vo pu bli. liber] ꝓueniūt tm̄: vt. ſ. de tabu. l. generali. ꝛ. ſ. ſi ser nus aut li. l. i. ꝛ ij. ſm alios dic actū i. tabl'ariā ad quā ſerui publici. i. notarij tm̄ rogank: vt. ſ. de ſer. reipu. ma. l. fi. ꝛ ſm h non ob. ſ. de li. l. i. li. x. que eſt contra, ꝛ facit. ſ. de ope. liber. qui ma numittuntur.

Quz cum. ad actū. dic vt. ſ. l. pri. q Sūptus iniuncti muner] Cm ad mun⁹. angariaz. qō eſt ꝓſonale cū gerat labore animi vt. ff. de mu. l. fi. in ꝓin. ac. s Detrimēta. cū etiā oibus da tus eēt ſumptus. h ſolus gerens de ſuo impēdit: vl' eſt obligat⁹: vt ſ. de le. l. ij. ꝛ ſm h querit q̄re nō repetit a repu. ꝛ reſpu. a nō gerē tib⁹. rñ. ꝓpter vitandū circuitū. fic. ff. de ſtip. ſer. l. pe. ꝛ fauore reip. ſed q̄ act. rñ. vtili, ne g. ge. de neg. ge. er fcō vl' ꝓ ſocio: vt ar. ff. ꝓ ſo cio. l. ſi q̄s ſocietatē, ſz videt. l. ⁊ria rub. qz ibi ad oēs: hic ad gereu tes: ſz dic ad oēs cū oēs gerūt: vl' dic oēs a ꝓin. lz er poſtfacto ſit ſecus: vl' dic ad oēs: qz oēs ꝓferunt ad ſumptū factū: vt ar. ff. ad l. rho. de iac. l. iij. ꝛ ſic ꝓſonat. poſſet hec lex ſcdo intelligi ꝛ in mune re mixto: qz de ſuo erant facturi ſumptus.

t Cognouerit. ꝛ ſic nullⁿ geſſit q̄ caſu oēs tenenť reipu: vt. ff. ō admi. tu. l. tres tutores, ꝛ. ſ. nō ſolū. ꝛ. ſ. itē in eo. ꝛ. ſ. ſi tu, non ge. l. fi.

v Rub. De his qui ex offō qō adminiſtrauerunt ꝓueniuntur.

Enoris reip. a te ⁊cti. al's nec de ſorte tenet: vt. ff. de admi. rerū ad ciui. pti. l. fi. ſ. pe. y Culpa lata, leuis tm̄ inuenit: qz nō i quisiuit diligenter dños pdiozuz. al's nec de ſorte: vt de debito. ci. l. fi. in fi. ꝛ. ff. de neg. ge. l. i. ſ. ſi pecunie. item ſi lata teneris etiaz ad vſuras: vt. ff. de admi. tu. ſi tutor ꝓſti. ꝛ. l. tutor. qui re. ſ. vſure. ꝛ ſic ergo accipe. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. fi. i. ij.

s Jvt ꝓponis" decreto ordinis ad libertatē ducⁿ es nō debe rete inuitū actū" reipu. adminiſtra re curator reip. nō ignorat p̄ſertim cū ſerui hmōi officia adminiſtrare debeant. Jmpa. diocl.

s Jcū ingenu⁹ eēs ad actū" ge rendū a repu. cōpelleris auxili um p̄ſidis ꝛ iur⁹ p̄ſidia, put vſus exi gebat implorare potuiſti.

Sumpt⁹ iniuncti muneris ad om nes collegas pertinere".

Jmperator maxi. Um ad mun⁹ exhibenda ꝫ an gariaꝫ cū alijs creatus a ꝓſor tibus muneris ſolicitudine deſerta ſolū te fūctū eſſe ꝓponas ſumptuū detrimēta" ſi qua acciderēt collatio ne eoꝝ quos munus oportuerit p ticipare puiſione p̄ſidis diuidenť: q̄ ſi a te obſequiū derelictū eſſe co gnouerit" qō cenſure pu. ꝓgruit nō ignoret. Jmp. an.

De his qui ex officio quod admi niſtrarunt cōueniuntur.

Si pecunia mutuak p' admiſſtratorem reipu. ad ipm dānū ſortis ptinet nō vſuraꝝ. h. d.

Enoris reip." q nō tua culp a pditum eē apparuit ſufficit ſor tis" dānum nō etiā vſurarum eius ſuſtinere. Jmp. alexan.

De ſolutionib⁹ et liberatiōibus debitorum ciuitatis.

Autiones" ſeruoꝝ" publicoꝝ ita demū firmā ſecuritatē" de bitoribus p̄ſtant ſi curator aſſignā tium" vl' eoꝝ quibus exigendi ius ē auctoritate ſubnexe ſunt: cū aūt is qui exoluiſſe dicit' ſolā ſcripturā a ctoris" ſuſcipientis pecuniā ꝓmat": ea tm̄ defenſio ꝓſueuit admitti ſiq̄ dem exolutum eſt reip. rōne, pfeciſſe doceank". ſane curator videt ſi frau de ſerui ꝓſtiterit effectum: vt interci perenk a curatore" illate a debitori bus q̄ptitates de peculio ei⁹ qō mō deeſt reſtituet. Jmpa.

De ſpectaculis ꝛ ſcenicis ꝛ lenōib⁹.

On inuidemus" ſz potius co artamur amplectēda felicis po puli ſtudia ginecij vt agonis ſpecta cula" reformetur. verūtamē cū ꝓma tes viri pplⁱ ſtudioſi ac voluptati bus grati" eſſe cupiant, pmptius p mittimus: vt integra voluntas ſit que volētium celebretur impenſis.

Jmperator gra. Uiſq̄s equos q̄ſvl' ſerenitas noſtra vl' ordinarij ꝓſules" tri buunt voluptatib⁹ ad cōmodū cō pendiūq̄ priuatū abduxerit vnius li. auri ꝓdēnatione mulctet".

Deſeruientes ſacris ludis nullo afficiunť ſup plicio. h. d. Bar.

Os q̄ agitandi" Jdē aug. munus exercēt illuſtris aucto ritas tua nullis p̄ter circēſe certamē affici nouerit oportere ſupplicijs."

In loco in quo principis imagines ꝓſecran tur nō debēt fieri ſpectacula nec hyſtriones vel viles picture introduci. h. d. Bar.

Jmperator the. s Jq̄" in publicis portōib⁹ vl' in his ciuitatū locis in q̄b⁹ nke ſo lent imagines ꝓſecrari pictura" pā ꝛ his puldetur, ꝛ dic reſeruandis: vt hic ſed lenonibus tollendis: vt. j. l. fi. ꝛ facit. j. de ma.

Assignantiū. ſuos ad ſcribendum. vl' dic pecu nias: qz recipiunt ꝛ aſſi gnant reponēdo. ſūt enim duo neceſſaria curatores recipe ꝛ cautionem fieri cui ſubſcribat curator: vt ſ. de pue. fiſ. debi. l. ij. ſed tutori p̄t ſolui ſine ſcriptu ra: vt. ſ. de pac. l. pactus. ꝛ pcu. vt. ff. de ſo. l. vero.

d Actoris. i. ſerui p̄dict⁹ ſic vt. ſ. qō cū eo. l. fi.

e Promat. i. oſtendat.

f Doceank". nō g̃ trahit occaſionem iuris ad ini quum cōpendiū: vt. ſ. p emptore. l. fi. ꝛ. ff. ō re. eo. l. pe. ꝛ facit ſi cer. pe. ciuis tas. ꝛ auk. hoc ius ponere ctū. ibi ꝛ is credito. ꝛc.

g Curatore. loquit' mio ribus ꝛ dic q curator re ſtituet de peculio. igit'. n. remp. ꝛ deinde ſoluet vl' cōpenſabit: vt. ff. de com pen. debitor. vl' dic loq̄t' de decurionib⁹ ciuitatis cuiuſdā: vt in ſupſcriptō ne ꝑ. curator g̃ ciuitatis teneť de peculio ſerui p̄ dicti vt recepti inde fiat. ſol. cū eo eni ſeruo videt' Jctus vl' quaſi poſſet ſol uens etiā cuz curatore a gere ex bono ꝛ equo. ar. ff. ſi cer. pe. ſi ꝛ me. poteſt etiā reſpu. habēdo ratuz curatorē ꝓuenire: ſed cur debitor nō liberat' cū pe cunia ad curatorē ꝓuenit rñ. qz nō ꝓuenit vt ōbuit

h Rub. de ſpectaculis ꝛ ſcenicis ⁊c. pu. vtilitati

Su'ptus miúcti muneris ad om̃ collegas ꝑtinet

Ou inuidemus. ginecij nomē cuiuſdampo pull.

l Spectacula. ſunt q̄ fiunt in ſcena. ſ. in loco vbi ludebāt tragedi ꝛ co medi vt referūt grāmatici: ꝛ in auk. de ꝓſul. vl' ſcena eſt locus ⁊c. vt. ff. ō in fa. l. ij. ſ. fi. approbank g̃ ſpectacula cū ꝛ in hanc cām pōt legari: vt. ff. de le. i. ciuitatib⁹. ꝛ de adimē. le. l. annua. ꝛ de poſ. ſemproni. lz ſit ar. ſ. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. legatū. ſ. fi. ſz nō pmittit' ſi ſanguis effundat' in agone: vt ſunt torneamēta ꝛ fil'ia: qz ludus eſt noxius: vt. ſ. de gla. tol. l. i. ꝛ in his ludis ſenatores p̄bebāt ſuū officiū: vt in auk. de ordi. ſena.

l Grati. ꝓſentientes talibus vna cū pplo quo caſu promptius pmittit' q̄ ſi ſolus populus. ꝛ ſm hoc dic volentium. ſ. oium populi ꝛ primatum vl' pplⁱ tm̄: ꝛ facit pprimatibus. ff. ad mu. l. q maior. ꝛ. ſ. de aduo. diuer. iu. l. reſtituendum. ibi: nam in vniuerſis.

Uiſquis, ꝓſules. facit auk. de ꝓſulibus. ſ. q̄ tū cunq̄. ꝛ. ſ. poſt illum. ꝛ. ff. de infa. l. athlete. in ꝑn. ꝛ. ſ. i. ſz ar. ſ. j. ti. i. l. i.

b Mulctet'. l. illa que ꝛ ⁊c. vt. j. nemo. in fi.

Os q̄ agitand. i. ſunt agitatores ꝛ deſeruiūt ſacris ludis ꝛ nō ſunt famoſi: vt. ff. de infa. athlete. in ꝑn. ꝛ. ſ. i. d Supplicijs. ꝓpter h qō ſunt agitatores cū nō ſit delictū: ꝛ iō ñ patit' aliā penā vl' labore: niſi hāc

Jqua. ſi hēas ſi qua pictura. dicit de vilib⁹ ꝓſonis quā gerunt pictis. ſi nō habeas ſi quam picturaz ſemp ſubaudi aliquis offerat quod eſt. j. ꝛ ſic de pictura ꝛ de homine.

f Pictura. ſi habeas hic picturam ſit punctum loco copule.

g Pantomimum.i.loculatorem: vt.ff.de ope.lib.si libertus artem.
h Signibus.i.vilissimis vestib⁹ in pictura vl' in hoie.no.ergo in talibus fieri derisiones: vt.s.de sacrosanc.ec.l.ij. i Circi.loca remota.
k Proscenijs.scena locus.vt.ff.ō insa.l.ij.§.fi.scenica psona: vt in auc. scenicas nō solū tc.pscena locus vbi scena fit pcul a pdictis locis in ali quo theatro.

Demo curru.vt in pri uilegium nihil operak.
m Curruleſ.q̄ ludūt curr endo: vt ad palliū: vt.s. de ifa.l.athlete.§.i. vl' ou cūt currū aureum ad pugnandū in sacro certamine quasi carotiū: vt.s.de fer.l.fi.t auriga que ducit: vt.s.de vsu t ha.plenum.§.equitij.
n Bestias.al's histrias al's bestias puta boues aptos ad illum currum.
o Traducere.sic.j.ō eromili.an.l.pſequit: vl' illā que est.s.e.quisquis.

Denones.liber.i.facultates eas faciēdi: t sic no.priuilegiū amittere q̄ abutit: vt t.s.de iudeis iudeos. Itez qz expedit reip.tc.vt insti.de his q̄ sunt sui iur.vl' alie.§.p.t sic no.q̄ ppter delictum patris filij efficit sui iur.j vt insti.de incest.nup.in pn. Itē vēditor pdet ius adducēdi si ossentit pstitutioni: vt.s.si mā.itave. l.i. itē pena piurij i exigēte vertit: vt i auc.scenicas nō solū tc.itē domū perdit ad eū vsum accōmodans: vt in auc.de leno.
q Si velint.si al's.vt.ff. de reg.iur.l. inuito.sz ar. s.ff.de lib.cā.l.i.
r Cōductj.qz forte liberis q̄ sui iuris erāt ppter paupertatē alicui lenoni i hoc se locarēt: vt in auc. de leno.t facit.s.de epi. au.si lenones.t dic vt ibi notaui.vl' dic hic loq̄ de mercenarijs q̄ oducti de seruiūt his pstitutis: t facit.ff.de pig.act.elegāter §.fi.
s Minor.no.cuius eē peccari q̄ ab inuito grauissimā penā pati.
t Coctionis.al's coitionis.i. stupri.in quo est feda communio.
v Rub.De expēsis ludorum que magne exigūtur in predictis ludis: vt.ff.de polli.septitia.

Cum pſidem.nō revocabik.sic.s.de admi.tu.sancimus.sed ar.s.j.ti. i.l.hac.l.t dic vt.ff.de admi.re.ad ci.pti.l.i.item facit.ff.de ope.pub.pecuniam. Item s de exac.t transa.mili.an.l.i.
y Agonis.i.certaminis.inde agoneta q̄ pugnat: vt.ff.de mu.t ho.l.fi. §.magistro goforo t agoneta pnceps talis ludi: vt.ff.de pol.septitia.ita in greco ibi posito.ac. z Cautionem.i.cautelam.
a Rub.De aqueductu.sicut ludi sic aqueduct⁹ ppm delectāt deostātinopolitanis t romane etiā veteris aq̄duct⁹ dicit publicis.t sic differt ab illo qō dicit.s.de serui.rusti.pdi.l.i.§.aqueductus.dic ergo q̄ quidaz hoies pficiunt ad custodiā q̄bus dat pnilegiū: vt.j.l.decernim⁹: t his p quoz fines trahit: vt.l.i.t certa pecunia ad b deputat: vt.j. ad reparationē.t.l.hac lege nec ex eo extrahit aq̄: vt.j.l.ij.t.l.decernimus.in fi.nisi p locū priuatū: vt.j.l.fi.t veteri osuetudine: vt.j.l.vsū t tunc nō ex quolibet loco: vt.j.e.eos.sz in casu fallit vbi pnilegiū nihil opat: vt.j.e. oēs.sz qñ trahit g̃tis hz: vt.j.e.tit.ad reparationem.

Quaz. fines fundos.
a Onerib⁹. al's muneribus.
b Cōpleti.i.ipleti
c Ad aliud.s.on⁹ quod est infra
d Supindic.i. pdicte rei noie: vt.s. sit taz ab extraordinario q̄ etiā ordinario noie tñ eius rei sunt immunes.
e Attinendis.i.detinendis.
f Respurgiū.i.repurgationē cū frequēter repleant.
g Non curent.i. pcurent.
h Cōcusserint.i. induxerint.
i Pedibus.j.eo. oīs.§.sup his.s so.ibi spāle in aq̄ductu ad palatiuz adriani cuz in alio fauek: vt.j.e.l.vl' b p puatū q̄ magnā imunitatē p b hz ibi p publicum sul cū.t facit.s.ō edi. pua.l.si cui.t.l.me uiana.
k Officio.i. officiali.
l Judicis.sic.s.ō interdic.l.i.

Si q̄s. etiā in dignitate pdi tus: vt.j.l.decernimus.in pn. nisi de licētia pncipis: vt j e.l.fi.t.l.pr. t.ff. de aqua quo.t esti.l.i.§.pmittit.vl' senat⁹: vt.ff.ō flu. quominus.t de aqua.p.ar.qō pncipis.
n Florentissime. l.ductiōe aqueductus. ad qō.s. vt nemo priua.l.i.t

Imperator diocle:

Cum pſidez puincie impēsas q̄ in certaminis editōe erogabantur ad refectionē muroz trāstulisse dicas: t qō salubriter deriuatū est nō revocabik solēne certaminis spectaculū post restitutā muroz fabricā iuxta veteris osuetudinis legem celebrabik.ita eni t tutele ciuitatis instructe muroz pſidio puidebik t instaurādi a Jonis⁹ voluptas ofirmatis his q̄ ad securitat⁹ cautionē spectant insecuti tpis circuitiōe repzesentabitur. Impa.cō.

De aqueductu.

Illi p quoz predia aqua publica trāsit a sordidis muneribus sunt imunes. sed aqueduct⁹ formas purgare tenetur t si fuerint negligētes eaz predia publicant. Itē inf dexterā t sinistrā locoz p quos talis aqua decurrit dz esse latitudo.xv.pedū.t si i dicta latitudine arbores pullulauerint sunt excidende.h.d.Bar.

Quaz possessores p quoz fines t formaz meat⁹ transeunt ab extraordinarijs oneribus[a] volumus eē imunes vt eoz opa aquaz duct⁹ sordib⁹ cōpleti[b] mundent nec aliud[c] supindicte[d] rei on⁹ his dē possessorib⁹ attinēdis[e] ne circa res al's occupati respurgiū[f] formaz facere nō curēt[g]: qō si nō neglexerint amissione possessionū mulctabunt.nam fisc⁹ pdiuz eius obtinebit cui⁹ negligentia pniciē forme ocusserint[h] pterea scire eos opz p quoz pdia aqueductus cōmeat vt dextra leuaq̄ ō ipis formis.xv.pedib⁹ i termissis arbores hēant obseruante officio[k] iudicis[l] vt si quo tpe pullulauerint excidant ne eaz radices fabricā forme corrumpant. Imp. val'.

De publico aqueductu aquā ad suū prediuz deriuare nō licet. t ōfacientes pena publicatiōis illius predij puniunt.h.d.Bar.

Si quis decetero vetiti furoris audacia florentissime[n] vrbis commoda voluerint mutilare aquam ad suū funduz ex aqueductu publico dirigēdo sciat eūdē fundū fiscalis tituli pscriptione signatū p

Pena parentū sui ancillas p stando pctm

Pecunia deputata ad spectacula in refectionem muroz pōt cōuerti t ipsis refectis cā pristina firma pmanet.h.d. Bar.

s.de bo.vac.l.si quando.
Os q̄.meruerūt.a pncipe nō ab alio q̄ valēt: vt.j.l.fi.ac.
b Ex castellis.vbi ogeritur aqua anteq̄ intret p fistulas: vt.ff.de aqua quoti.t esti.l.i.§.castellū.t melius dicit in.§. pcedēti.t.§.b interdictum.necessario ppositum est tc.
c Similes.sunt forme de quibus subjcit.
d Trahere.nō ergo large accipit beneficium.t sic est arg.contra s.de bonis vacan.l. si quando.
e Amittat.sic.s.de iudeis.l.iudeos.t de plus petitionibus.l.ij. l.proxima.

Sum. ꝓstitutum a ꝓncipe vt. s.l.pri. vl̃ veritus ꝺsuetudine cuius ñ fit memoria vt.ff.de aqua q̃ti. l.hoc iure.§.ducꝰ aque.ꝛ.s.de serui. l.si manifeste.ꝛ sic nõ est ꝺ.j.e.diligẽter.in fi. vbi de lõgo dicit. ꝛadde distinctionẽ: vt.s.de ser.ꝛ aqua.l.ñ.

§ Licentia ꝓncipis vl̃ ꝺsuetudinis.

Si quis.libertatem quod lꝫ: vt j.l.fi.

i Precellentissime. ꝓfecto loq̃t̃ q̃ dispẽsat sup rescripto vl̃ priuilegio ꝓn.vt.j.hac lege fi.nõ preses.

k Intimare.i.presentare.

l Preces.s.impetratas.

m Moderatoribus .i. presidibus quod non lꝫ: vt.s. dixi.

n Administratores.i.presides.

o Elicitum.qꝺ ꝓsumit cum ad ꝓsidem nõ ꝓfectũ offerat.ꝛ facit.s.de legi.ꝛ ꝓsti.l.ij.ꝛ j. de diuer.of. nullꝰ.

p Tua.o ꝓfecte.

q Thermis.i.balneis.

r Limpheis.alꝫs nimpheis lauatoriis.

s Ciuiũ.sic.ff.de bonis dam.l. fi.§. si plures.ꝛ so.ma. l.i.ꝛ fm hoc.i.qꝫ ciues sunt mlti:ꝛ iõ multam aquaꝫ volunt: vl̃ dic vt habeant habundantiam:ꝛ tunc nõ faciunt dicte concordie.

Omnis.aquarum .spãlia q̃dam seruant̃ in q̃daꝫ aqueductu q̃ dicit̃ adriani forte ab eo factus ꝙ ꝓncipis palatio seruit:ꝛ qꝺ supest pub.thermis ꝛ oibus ꝓficit nõ priuatis hoibus etiã ex priuilegijs:lꝫ in alijs valeat priuilegiũ: vt.j.l.fi. que

uatis rebus nostris aggregãdum.

¶ Auertens aquã de publico aqueductu debꝫ ipam ducere ꝙ castellũ vel aliud quuꝫ foramen ne matrices fistule corrũpant̃ ꝛ ꝓfaciens pdit beneficiũ ꝛ punit̃ in corpe.h.d. Bar.

e Os q̃ aque copia vl̃ olim vl̃ nunc ꝙ nr̃a indulta meruerũt[a] vsuꝫ aut castellis[b] aut ex ipis formis[c] iubem⁹ eligere neq; earũ fistulaꝝ q̃s matrices vocãt cursũ ac soliditatẽ attentare vl̃ ab ipo aq̃ ductu trahere[d] ꝙ si q̃s aliter fecerit nõ solũ id qꝺ ꝓ̃ iure bñficij fuerat ꝓsecut⁹ amittat[e] veꝝ ꝙ cõditione q̃ ꝓsone seueriſſima pena plectet̃.

¶ Jus hauriendi aquã vel ea vtẽdi de publico aqueductu nõ trahat̃ si tanto tpe q̃s est vsus q̃ eius ꝓtrariũ memoria hoꝝ nõ exstit. Jtẽ irrigãtes agros vel ortos furtiuo modo de aqua publica aqueductus priuant̃.h.d. Barto.

v Sum aque veterẽ Jmp.ar. longoq; dñio ꝺstitutũ singulis ciuib⁹ manere cẽsemus nec vlla nouatõe turbari:ita tñ vt q̃titatez singli quã veteri licẽtia[s] ꝓcipiũt more vsq; in pñtem diẽ ꝓdurãte ꝓcipiant mãsura pena in eos q̃ ad irrigationes agroꝝ vl̃ ortoꝝ delicias furtiuis aquaꝝ meatib⁹ abutunt̃.

¶ Qui beneficiũ ducendi aquã ex publico aq̃ductu impetrauit ꝺz illud intimare ꝓfecto ꝛ nõ alij.ꝛ iuder q̃ ꝺ̃ fecit.l.lib.auri punit̃.ꝛ ꝺz eẽ latitudo aqueductus ꝓdicti.x.pedũ munda oĩbus arboribus ꝛ sicut ꝓfect⁹ formas dicti aqueduct⁹ fieri fecit ita faciat obseruari.ita põt dict⁹ ꝓfectus ꝓdia ꝛ domos priuatoꝝ ingredi ꝛ inḣrere ne aliquis subtrahat dictã aquã.h.d. Bar.

o Omnis seruit⁹ aquaꝝ aq̃duct⁹ adriani siue domoꝝ ꝛ siue possessionũ siue suburbanoꝝ siue balneoꝝ vl̃ ꝙ ꝺiuinos affat⁹ intimatos in quolibet iudicio vl̃ ꝙ vsurpationem[k] imptitos penit⁹ exꝓbet̃ maluim⁹ ꝛeni ꝓdictum aq̃ductũ nĩ palatij publicaꝝ thermaꝝ ac nimpheoꝝ cõmoditatib⁹ inſuire.[l] ꝛ decernimus ḣac ꝺispõnem mõis oĩb⁹ in posteꝝ ſuari nemini licẽtia tribuenda ab eoꝺ aq̃ductu ꝓcib⁹ oblatꝰ vsũ aq̃ petere vl̃ eũ audere ꝓsorare sciẽtib⁹ ḣis q̃ q̃libet rõne putauerũt ab ḣmõi emolumẽtũ accedere vl̃ offõ si ausuꝫ fuerit instruere[m] vl̃ minus⁹ instructꝰ ꝓcib⁹ parere cẽtena põdo auri mulcte noie fiscalib⁹ rõnib⁹ se esse illaturos. Sup ḣis sancim⁹ sulcũ pu.aq̃ꝝ nllis itra.x.[a] pedes arboribus coartari sꝫ extroq; latere.x.pedale spaciũ itegꝝ illabatũq; ſuari[b] ꝓterea de plũbeis fistulis ducẽtib⁹ ad thermas q̃ achies nũcupant̃ q̃s ꝓuidẽtia tue magnificẽtie[c] fcãs fuisse cognouim⁹ eãdẽ formã seruari cẽsem⁹ etenim memoratas fistulas thermis tñ ꝛ niḣeis q̃b⁹ eminẽtia tua deputauerit volum⁹ inſuire facultate ꝓbẽda tue sublimitatꝰ apparitoꝛib⁹ circũeũdi sine formidine dom⁹ suburbana balnea ad req̃rendũ ne q̃ deceptio vl̃ suppressio vel insidie ꝺ̃[f] pub.vtilitatẽ a quoq; penit⁹ attentetur. Jdem aug.

¶ Pecunia ex vectigalibus redacta ꝙ reparatiõe aqueduct⁹ ꝺz expendi dando eã operarijs aq̃duct⁹ ꝛ hñtes ius ducẽdi aquã ex publico aq̃ ductu nihil soluere tenent̃ fisco ex ea.h.d. Bar.

a Reparationeꝫ[g] aqueductuꝫ huj⁹ alme vrbis oĩa vectigalia q̃ colligi pñt ex vniuersis calcul̃ huius iclite vrbis ꝛ ex oparijs q̃ zizacenicl[h] ꝺicunt̃ ad refectionẽ eiusdẽ aq̃ ductus ꝓcedere illo ꝺz obꝺuando: vt nemo eoꝝ q̃ ius aq̃ possident̃ q̃ cunq; descriptionẽ sustineãt. nã execrabile videt̃ domos huj⁹ alme vrb aquã ḣre venalem.[k] Jmp.zeno.

¶ Prefect⁹ cõuertẽs auꝝ aq̃ductus deputatuꝫ ad aliud opus de suo refarcire tenet̃ ꝛ ꝺz aurũ ꝓdictũ in archa sepata ab alio deponi.bar.

p Ac lege[l] sancim⁹ vt si q̃s ãplissimam ꝓfecturã gubernãs aurum aq̃ductui deputatũ ad alteruꝫ quodlibet opus nõ aq̃ductibus vl̃ aq̃ publice cõpetẽs extruẽdũ vl̃ curandũ putauerit ꝙuertẽdũ de suis facultatib⁹ eãdẽ sũmã aq̃duct⁹ titulo repẽsare cogat̃[m]. sepatus vo archari⁹[n] auꝝ aq̃duct⁹ suscipiat gl̃iosissimoꝝ ꝙ sulũ lĩbalitate vl̃ ex alijs titl̃is[o] ad aq̃s pu.ptinẽtib⁹ collectũ vl̃ postea colligendum.

¶ Fons publicus ab initio vel ex postfacto publicus effectus vsui priuatoꝝ nõ applicat̃ etiã ex rescripto. ꝛ sup ḣoc nõ obstãte reipu.ꝑscripti one longi tpis.h.d. Barto.

q Diligẽter[p] inuestigare Jdẽ.a. decernim⁹ q̃ publici ab initio fõtes vl̃ cũ eẽnt ab initio fõtes ꝓuati postq̃ publice vsuꝫ ꝓbuerũt ad ꝓuatoꝝ vsũ ꝺuersi sũt sine sacris| apicib⁹ ꝙ surreptionẽ ipetratis ac mlto ãpli⁹ si auctoritate illicita nec appetito colore sacri oraculi ḣmõi aliq̃ꝺ q̃

est contra:ꝛ vocat hic seruitutez quãdo liceret ꝓncipis priuilegium.

v Domoꝝ. priuatoruꝫ ꝺicit̃ seruit⁹: qꝛ ꝙ domo priuata sit impetrata q̃ impetratio nõ valet: vt b:ꝛ sic expone sequentia.

x Per vsurpationẽ.s. sine ex certa scia ꝓncipis sine non:ꝛ hoc nisi diceret nõ obstante hac lege: vt ff.de lega.iij.l. si quis in principio.

y Inseruire.in eo qõ palatio supereſt.

z Vel officio.i. officiali aliquo.

ꝛ Instruere. ꝓforando: vl̃ aliter ꝓcedẽdo aquaꝫ fm rescriptum.

ꝺ Vel minus.i.non instructis vt debent: qꝛ ꝙ hoc nõ fuerunt ꝓrrigenda.

a Intra.x.pedes.s.c.l. fi.que est ꝺ̃.solu.vt ibi.

b Seruari.repete sanci mus.

c Magnificentia.ablatiuus:qꝛ tu feciſti eas fistulas.

d Eandem.vt ex primi. principis nõ trahantur aque al.

e Tua sublimitas. ꝓfecto loquitur.

f Contra publicã. circa aqueductus.ac.

g Reparationem calcibus.alꝫs collib⁹ alꝫs callibus.alꝫs calculis ad qꝺ de oper.pu.l.ad porticus.ꝛ j.l.pri.

h Qui zizaceni.qui concinant.

i Possederit.ex ꝓcepto ꝓncipis vl̃ ꝺsuetudine alꝫs enim non lꝫ: vt.s.l. vsum.ꝛ l.fi.

k Venalẽ.ar.ꝺ̃.ff.ꝺ̃ ali. l.mella.§.quedam.

Ac.le.ꝓfecturã multo magis si alius inferioꝛ.

m Cogat̃.facit.s.ꝺ̃ edi. prima.l.cum dubitat̃.sed ar.ꝺ̃.s. de expensis lu.l. i.ꝺic vt ibi.

n Archarius. ab archa in qua tale auruꝫ reponitur dictus ꝛ nõ separat⁹ ad quod .s. de suscep .l. duos.

o Titulis. vt.s.l.pri. ꝛ no.ꝙ ꝺsul cum creabat̃ dabat.c.lib.auri in opus aqueductus: vt.j.de consue.neminẽ.ꝛ.l.pe.

Diligenter.ꝙ surreptionem ꝙsumptionẽ huius.l.

q Longi tpis.s.e.l.vsum.que est ʒ.lo.ꝫ lōgo:ibi cuius nō est memoria: vl̄ verius ꝫ ipm publicū ⁊ in publico vsu stare solitū.ad qō.s.de vsuca. l.fi.i.rū.⁊.s.de ope.pu.pscriptio.ibi ex publico ad ꝑuatū qō lz:vt ibi.ad qō.ff.cōia pdi.vēditor.§.si ostat.⁊ facit.ff.ne quid in lo.pu.l.ij.§.ait ptor ⁊.l.pe.⁊.j.de fun.pa.l.pe.⁊.s.de sacrosanc.ec.l.vt intra diuinū.⁊.s.ō pci, impe.offe.l.nec dānosa.

Decernimus.pdicta subau.etiam.

s Aqueductus.s.riuulos paz aque ferentes ⁊ sub.publicos.

t Pertentek.sine licētia pncipis:vt.j.l.fi.

v Paralogijs.quos.s. vocauit munuculariosnunc palogios vocati q̄ si paz limphe habentes

a Cōpellak.fundoꝫ etiaz ad quē duxit ofiscak:vt s.e.l.ij.§.pscriptione submota ʒ hoc:vt.j.de fun. reipub.vsus.

b Possint.ppe ad.x.pedes:vt.s.e.alij.xv.s.e.l. i.quod nō placet.

c Constōnibus.dict] legibus:vt.s.e.l.i.⁊.l.oēs.

d Sciētibus.ad vtrūq; supius dictū se refert.

e Aquemola.i.molendinum.

f Locum.in lib.mar. est cancellatū locū ⁊ domuz alꝫ deest totum ab illo q̄ plātauit ⁊c.vsq; in,pscriptionis ti.⁊c.ʒ tu dic locum:puta ciuitatis vl̄ castri domū etiā diuinā:vt s,de exac.trib.l.fi.

g Et hoiem .s. ꝑuatum: vl̄ dignitate pditum.

h Hydrophilatos.ab hydria qō est vas ī quo ponik aqua.ide dicik hydropicus:vl̄ dic hydria aq̄filare.i.custodire vl̄ fluare ide hydrophilogosi.custodes aquaz vl̄ cōseruatores.sic gazophilatiū dicik locus vbi gaze custodiunk fm.p.⁊ fa.s.de excu.mu.l. hydriales.⁊.ff.de mu.l.fi.§.inter. i Manibus.i.vtriq; manui cuiuslibet:vl̄ cuiuslibet singla manus.⁊ idē est in milite:vt hic ⁊ in fi.⁊.s.de fabri.stigma.nō frōte:vt.s.de penis.l.si q̄s. k Decernims.s.dicas manus.

l Angariarum.i.operarum. m Teneank.nisi in aduentu pncipis: vt.s.de sacrosanc.eccle.neminem. n Nec muneribus,personalibus vt.s.de mu.patrimo.l ij.

Juinam,pmulgatam.que est.s.e.si quis.

p Interest.qui sunt maiores rectoribus ,puinciaz:vt.s.e.si quis.

q Permittak.ʒ cum licētia sicut hic:⁊ no.s.e.l.ij.⁊.l.vsum.

r Cōdemnatione.⁊ amissione fundi ad quē ducit:vt.s.e.ti.l.ij.⁊ad quē reddunt:vt.s.decernimus. s Rub.De gladiatoribus: Ruenta.spectacula in q̄bus videk cruor.i.sanguis:vt in torneamētis idē pōt dici ⁊ in pugna bestiaz vt corrigak.s de feris.l fi.⁊ est b ar. q̄ duella nō admittunk:qō dic vt.ff.ad.l.a q̄l.l.q̄ act.§.si q̄s ī colluctatōe

v Ciuili.in quo sumus:vt.§.de cadu.tol.in prin.⁊ sub.etiam lz per hoc nō fiat scandalum.

x Gladiatores.pdictos sic pugnātes.nam ludus norius ⁊c.vt.ff. ad. aquil.nā ludus alias spectacula approbank:vt de spec.l.i.⁊ de fabricā, ⁊ portantibus gladios hic nō dicit:ʒ.s.de fabri.ac.

y Rub.De venatione ferarum.

Decidendoꝫ.leonuz.idē in māsuetis habitis ꝑ derelictis: vt.ff.ꝑ de reli.l ij. ⁊ Bestias.nociuas.ad quod.s.de postu.l.i.§.bestias.⁊ si qua.pau.fe.di.l.i.§.in bestijs.

o Precipimus.que hac.l.statuunk tria sunt.

a Eoꝫ.ʒ nec ī locoꝫ bi dānū possit dare:vt.ff.ō edi.edi.l.q̄ vulgo

b Rub.De mauima ludus qui fiebat in maio.⁊ sic a madio vel sub letitia:vl̄ mauima grece latine ingressus.s.estaq; qui herbe frō desq; virētes letificant ꝓuinciales in bononia fiunt regine.

hydrophilatos b noiant qui oium aqueductuū huius regie vrbis custodes deputati sunt singlis manibus eoꝝ felici noie pietatis nostre impsso signari decreuimus k hmōi annotatione manifesti sint omnib? neca ꝓcuratoribus domoꝝ vel q̄libet alio ad vsus alios auellank vel angariazl vl̄ operarum noie teneantur:m q̄ si quē ex hisdē aquarijs mori cōtigerit eum nihilominus qui in locū defuncti surrogak signo eodē notari pcipimus vt militie quodā modo sociati excubijs aque custodiēde incessank inhereāt nec muneribusn alijs occupenk. Impa.a. De fonte vel aqueductu publico nō lz aquā deriuare nisi ꝑ principis rescriptū concedak,qō extimari dz pfecto ptorio ⁊ alijs iudicib? quoꝝ interest pena ʒ faciētibus imminente.h.d. bar.

Juinam dispōnem ab inclite recordatōis principe theodosio sup his qui aquā sibi de pub.aq̄ ductib? seu fontib? pberi desiderāt pmulgatā hanc legē in sua firmitate durare sancimus quaten? nemo vl̄ in hac sacratissima ciuitate vl̄ in puincijs siue diuinis apicibus de sacroꝝ epl̄arum scrinio more solito edendis ⁊ iudicio tue celsitudinis: vel alijs quoꝝ interestp intimatis: vel intimādis aquam de pub.aq̄ductu seu fonte trahere ꝓmittak q his q̄cūq; nra iussa violauerint seu violare concesserint denaz libraz auri ꝺdemnatione alias grauissima indignatione feriendis.

Temētie,redditur p precedentes impatores ablata ꝓpter elationem ꝓuincialiū reddak: nunc per hoñ.⁊ archadiū.⁊ facit.s.ō paga.vt ꝓphanos .⁊.s.de spe,l.i,⁊.l. nemo.

d Rub.i. Et armorum vsus iscio ꝑn.interdictus sit. Illi ꝓsus. si ergo ditissimis burgensibus. sic.j. nego.ne milī.l.i.

f Bouendorum i.guerrā inchoare als icidit in.l. iuk. ma.vt.ff.ad.l. iuli. maiestatis.l.iij.⁊ ē sic.ff.de cap.l. hostes.vl̄ dic mouēdoꝝ.id est portā dorū:⁊tūc est sicut in auk.de armis. ⁊ s.de fabri.qō i.rū. ibi notaui ʒ fallit tūc in casu:vt.j. de ꝓpo.sacri cu.l. fi.

g Ru. De agri. ⁊ cen.⁊colonis.dicit de aqueductu: vbi agik de onere rerum: nūc de onere psonaz:q; nulli magis interdick vsus armoꝝ q̄ colonis q̄ nec pfecto vno debēt mouerk vt.j.eo.l.colonos. ideo de his dicit: vl̄ cum dicendum sit de colonis fisci premittit titulum generalem in quo explicak prinatorum cōmodum:vt qō fiscus habet in eisdē:vt.j.e.litibus.§.h de redditibus:vl̄ dixit ti.primus de his que ad letitiā ⁊ salutē pti nent nostrā in scena ⁊ ludis ⁊ aqueductu ⁊ gladiatoribus tol.⁊ no ciuis bestijs occidēdis atq; armis nō mouendis interq; oīa oiuz reruz ex q̄bus aliquid acquirik nihil est agricultura melius:vt tullius li.i.rethoricoꝝ nulla queres vtiliorem fructibus aridis qui sine colonoꝝ labore nō pueniunt.ideo de his videndū est.⁊ dic ō agricolis in genere ⁊ censitis ⁊ colonis in spāli.nā agricola generalik oīs colens agrū dicik,de q̄bus oībus hic pmittit:vl̄ dic agricolis restringi ad eos qui quoquo mō solo astricti sunt.sic ponik in auk. de mā.prin.§.ʒ etiā suscipiētes.⁊ spāl̄r supponit de cen. ⁊ co. vel tertio nō hēas de cen.⁊ co.⁊ si hēas de cē.⁊ co.dicas q̄ aliud sub stātiuoꝝ adiectiuek:⁊ sic fit figura pendiadis.i.de agri.⁊ cen.sic illud patheris libabāt ⁊ auro ⁊c.⁊ ius tutela est ⁊ ptās ⁊c.⁊ fm b colonis general̄r ponek. Item dic q̄. viij.sunt genera col,ascri.de q̄bus dic vt.j.e.ti.l.cū scimus. Item cēsiti.j.ti.i.⁊.ij.l.ij. tertio ppetui co.qō dic vt.s.de mēdi. validis. quarto ꝺditiōales coloni: vt dices.j.e.cū satis.§.i.inq̄lini.j.e.diffinim?. Item originarij.qō dic vt.j.e.cū satis.§.ex hoc.⁊.l.ne diutius. Itē simplices co. de his b satis dicik.j.e.p co.⁊.l.i.⁊ ex pdictis q̄dez nascunk:vt.j.e.ne diuti? q̄dam fiūt ⁊ hoꝝ alij statim:vt censiti:alij p cursum tpis:vt co.ꝺditionales:⁊ est octauū vt liberi qui stāt ruri:vt.j.ne rusti.ad vllū.l.i. ⁊ in auk,nullū agri,⁊c,ʒ videk tria gña ascri.⁊ co,⁊ inquili .vt.j.e.

oēs oīno. vel scđo. ſ. aſcrip. co. ſo. vt. j. e. cū ſatis. §. fi. vbi nō licz recipere aſcrip. vel co. alienos. ſed ponit in vtraq; large col. vt originarios cōprehendat. nā. R. fm vnū ſenſum ſic poſuit col. an hoies p dic. gñaliter ſint liberi. dic. j. e. ne diuti⁹. itē no. generaliter q; pmixtim ō cēſitis cū alijs tractat. ſz. j. ti. ij. ſpāliter de cēſitis dicit quo ad aliq̄d

Unq; ſatiōibus, al's ſanctionibus plana, al's rōnibus tunc pmitte vel adde, p pria auctoritate regulariter quilibet vocat rōnibus vel ſanctiōib⁹ niſi immunitate gaudeat vt ff. de vaca. mu. l. hi qui muneris, ⁊ de mūe. ⁊ ho. l. cui munus, alij dicūt vel p ſaltē. q. d. nō inſiſtetis: qō non placet: vt in fi. l.

i Frugibus, large vt etiam vindemiā cōprehendat vt. ff. de v̄bo. ſig. l. frugē. ⁊ ſic meſſez ⁊ vindemiā: vt. ff. de fer. l. i. ⁊ plus ſationis tp̄s comp̄hendit.

k Inſiſtentes, id eſt qui hz inſiſtere ⁊ ſic nullo tempore fm aliquos nō placet: vt in fi. l. nō ergo alio tpe anni excuſat. Item nec eodē ſi nō inſiſtāt vt. §. de epi. ⁊ cler. generaliter. ⁊ dic agricolā generaliter poni p oi colēte agrum excepto p̄ncipis colono.

l Onera, ad officia publica: necvolens vocat. j. e. colono, ſz illa officia pu. ppie dicunt munera: b aūt onera: ſz iſta dicūtur ppie munera: vt. ff. de v̄. ſig. l. mun⁹. Itē dic exor. q̄ nō. l. nō ſe. cō. nō oſti. pri. indicunt: vt. §. de vac. mu. l. i. nūq̄d ordi. ſubibit. vt ſic a ɔ. vt ar. §. de teſt. ex eo. §. itē p b. §. de āno. ⁊ tri. l. oēs. Itē canonicā p̄ſtant cū ⁊ clerici p̄ſtēt: vt. §. de ſa. ſan. ec. l. placet. ſz dico q; nec illa ordinaria mūera: vt j. ti. ij. l. ij. excepta capitatiōe: vt. j. ne ruſti. ad vl lū. l. i. nec eſt ſemp valz ar. a ɔrio ſenſu. Itē illa. l. oēs. in nō agricol' dicit: vel ſpāle in ānona: vt. §. vt ne. li. in emptōe ⁊c. l. i. ſed ⁊ exordi. qñq; vt. j. de pui. do. aug. l. pe. ⁊ de col. fun. pa. l. i. ⁊. §. de q. mu. p. l. i. ⁊ fi. q̄ ſunt ɔ. Itē q; ſi ſpōte ſubijt nō p̄iudicat in alijs ſciens vel ignans: vt. §. de his q̄ ſpōte mu. l. pe.

a Trahat. inuiti. vt ptz ex vi vocabuli ſponte pōt. vt in auc. ō col. §. nullas. itē q̄ eſt rō hui⁹. l. rñ. puſlegū ruſticitatis. ar. §. de teſtis. l. fi. imoveri⁹ pu. vti. vt. ff. de of. pfe. vr. l. i. §. cura. ⁊ de exor. cri. l. ānonā. ne gēs fame peat. vt in auc. de qōnib⁹. i. col. in fi. ⁊ b evelvt tributa cōmodi⁹ p̄ſtent. ad qō. j. e. ti. litib⁹. §. ⁊ b de redditib⁹. qō mihi nō plz. qr in puicia locū tñ haberet. itē in aſcrip. vel q̄ſi eſt gñal' q̄ ad locū ⁊ oēz agricolā. ſz q̄d in colono ſeu ɔductore nō agricola. R. nō hz locū b. l. dicit ei inſiſtēs ⁊ ad b. j. de col. fun. pa. l. iij.

b Prouidētie nře. vel ſume quo ad pu. vti. vel pp̄ie vel eſſe oz.

c Oportuno. alijs tpibus anni.

d Neceſſitatib⁹. ſ. vita neceſſarijs. vel. l. agriculturis. ⁊ b. ſ. neceſſitatib⁹ vitādis: ad qō. §. ō fer. l. oēs dies. vl' neceſſitatib⁹. i. mūerib⁹

e Satiſſacere, ne peat: vt. §. de fer. l. ij. ⁊ fa. j. de col. fun. pa. l. i. ⁊ no.

f Jq̄s p̄diū. in q̄ oſtituti ſunt coloni q; b. l. in italia nō fuat

g Trāſferēdos, i. trāſferāt.

De gladiatoribus[a].

Jmpa. Cruenta ſpectacula[k] in ocio ciuili⁹ ⁊ domeſtica q̄ete nō placent quapropter oīno gladiatores[k] eſſe p̄hibemus.

De venatione ferarum[y].

Ocidēdor leonū[z] Jmp. h. cūctis facim⁹ p̄tātem neq; alicuiā ſimim⁹ quēq; calūniā formidare. Beſtias[z] autē q̄ ad comitatū ab oībus limitū ducib⁹ tranſmittūt nō plus q̄. vij. dieb⁹ intra ſingulas ciuitates detineri p̄cipim⁹ ? violatoribus eor[a] q̄nas libras auri fiſci iuribus illaturis.

De manuma[b].

Solebāt, puinciales de mēſe maij in ingreſſu ciuitatis facere quendā ludū fuerunt, p̄hibiti facere a p̄cedentibus imperatoribus. mō b imperator ēt concedit vt talis ludus fieri poſſit in puincia dummodo fiat cū honeſtate. h. o. barto.

De cemētie nře.

Jmpa. arch. placuit vt mauima puincialibus letitia reddat': ſita tamen vt ſeruetur honeſtas ⁊ verecundia caſtis moribus perſeueret.

Ut armorum v'us inſcio p̄ncipe interdictus ſit.

Nulli lz guerra mouere abſq; p̄ncipis iuſſu ⁊ nulli lz arma portare ſine iuſſu p̄ncipis.

Jmperator Val. Nulli p̄ſus[c] nobis inſcijs atq; incōſultis quorūlibet armor mouendor copia[f] tribuatur.

De agricolis ⁊ cēſitis ⁊ colonis[c]

Tēpore quo agricola inſiſtit ſationi vl' meſſi vl' vindemie nō vocat ad munera extraordinaria ſed excuſatur. hoc dicit barto.

Unq; ſatiōib⁹[b] Jmp. cō. a. vel colligendis frugibus[i] inſiſtentes[k] agricole ad extraordinaria[l] onera trahantur[a] cum proūidētie[b] ſit oportuno[c] tempore his neceſſitatibus[d] ſatisfacere[e].

Non p̄ōt q̄s vendere p̄diū ⁊ eius retinere agricolas in dicto p̄dio exiſtentes. h. o. bar.

s Jq̄s p̄diū[f] vēdere Jdem a. voluerit vel donare retinere ſibi tranſferendos[g] ad alia loca colonos[b] p̄uata[i] pactione non poſſit. qui enim colonos vtiles[k] credunt aut cū p̄dijs eos tenere debēt aut p̄futuros alijs, derelinq̄re ſi ipſi ſibi p̄dium p̄deſſe deſperant.

Facta donatione ſeruor fundi p p̄ncipē vi dek facta donatio fundi. ⁊ ideo donatarius ad fundi tributa tenek'. ⁊ idez eſt ſi alicui occupauit ſeruos p̄dij defecti dño patiente. h. o. bar.

q Uiſquis[l] ex deſer Jmp. va. tis[m] agris veluti[n] vagos ſeruos[p] liberalitate[q] nra fuerit ɔ ſecut⁹ p̄fiſcalib⁹ pēſitatiōibus[r] ad integrā terre p̄feſſionē[s] ex q̄[t] videlz fui manere[v] videant' habeat' obnoxius[x]. id etiā circa eos obſeruare volum⁹ q̄ ex hmōi fundi[y] ſeruos ad poſſeſſiones ſuas tranſire permiſerint[z].

Dñi nō coloni vl' cenſiti, p eor p̄dijs ſoluere tributa tenent' ipi tñ coloni vel aſcriptitij, p fundis quos hñt tributa p̄ſoluent. h. o. Ange.

p Jpenes quos fun Jdē. a. dor dñia ſunt p hijs colonis originalib⁹. ⁊ quos in locis eisdē cēſitos eſſe ɔſtabit vel p ſe vel p exactores[a] p̄prios recepta[b] compulſionis ſolicitudine ip̄leda munera fun

a Deſec⁹ de alio ſimplici colono: vt. §. loc. ēptorē. multj cūm mōis dr i ru. b no.

i Priuata. q; auctor. iu. pōt: vt vēditio p̄dij minoris fm q̄ſdā. ſz tu dic tūc nō oz ɔ pu. vti. vt. ff. de magi. cōue. l. i. §. ſi inf. ⁊. §. cōia vtriuſ. iu. po. itē nūq̄d ſtip̄latio vel iuramētū firmat. rñ. nō: vt. §. de le. ⁊ cō. ñ dubiū. nā ſtip̄latio pactū eſt: vt. ff. ō pac. l. i.

l Utiles. q̄d ſi inutilis eſt. rñ. idē. vt. j. l. quē admodū. ⁊. l. ne diuti⁹. in fi. ſz aut negligētia: ⁊ ſic poterit cogi opari a dño vt. ff. de vſufru. idēq;. §. ⁊ q̄m. ⁊ devſu ⁊ ha. plenū. §. fi. ſi p̄p̄ſ infirmitatē vl' ſenectutē ali⁹ ſurrogabit' ar j. de agē. in re. l. agētes ⁊. §. de of p̄ſi. ſi q̄s de labore terre dñs p̄cipit j. e. dñi. ecōtra colon⁹ p̄ōt diſcedere ſi terra ſterilis fiat: vt. j. ō fun. pa. l. iij. ⁊. l. ſi q̄s a p̄ozib⁹. ⁊ adde qō no, j. e. quēadmodū.

Uiſquis. p̄diū tributariū aſcriptitio ſ uos habēs fuit a poſſeſſore ō ſtū ſi fui aſcrip. ad aliquā deueniāt ɔceſſione p̄ncipis vel ſola patientia poſſeſſoris cū onere tranſeunt p̄dij.

m Deſerit. i. neglect'. nā ſi p derelicto habiti ſunt nō recuparet dñs: qō eſt falſum. vt ſtatim dicam.

n Veluti. exp̄reſſiuū veritatis ficq; etiam.

o Deſeruerūt. ſerui nō ſolū poſſeſſor vel filitudinarie poni'. nā iſiſtebāt licz dñs defuerat. ⁊ ſic reſpectu dñi dicūt vagi ſi fundi, vel dic fm Ø. q; ſuaſum fuit p̄ncipi q̄ſi eſſent vagi q̄ nō erāt. vt in decre. xij. q. ij. c. terrulas.

p Seruos. nō p oīa qō dic vt j. e. ne diuti⁹. ⁊ ad b etiā pōt referri veluti.

q Liberalitate, ſine petitione: vt. §. ō pe. bono. ſub. l. i. h. Itē q̄ ad p̄ncipē eſt liberalitas, accipiēs ei q̄ſq; cogit': vt. j. ō oi ag. deſ. l. ſi q̄s. ⁊. l. ſi fūdos.

r Pēſitatiōib⁹. trib. futuror nō p̄teritor vt j. ō fū. reipu. l. ij. ī fi. ſic j. ō oi ag. deſ. q̄cūq; deſtū. ar. §. ff. ō pu. l. ipatores

s Profeſſionē. al'. pēſionē. al's p̄feſſiōez ſic dicta. q: poſſeſſor p̄ſiteř vt ff. de cen. forma.

t Ex qua. i. in qua vi denk ⁊ maneāt. al's reſpicit fui ɔditionē.

v Manere. al's munere.

x Obnoxi⁹. b videt' qr fundus ɔcedit' cū nō deat ſeparari: vt. j. e. cū ſatj. in p̄n. lz exvolūtate ⁊ ex certa ſcia impator ɔcedat ſuos abſq; terra. ff. ō p̄cur. ad rē. ⁊. l. ad legatū p̄dio cōceſſo a p̄ncipe. ⁊ tales ɔcedi vř: vt ar. §. l. p̄ri. ⁊ ad b. §. de bo. va. l. ſi qñ. ⁊. ff. de ɔſti. p̄n. l. b fficia. ſec⁹ in cōceſſione p̄uati coloni: vt. j. e. quēadmodū. ⁊. §. l. p̄ri. Itē p ⁊ ɔ. ff. de ſer. ru. p̄re. l. iij. §. i. ⁊ fi. dic cū q̄s occupat p̄diū deſertū aut ſua auctē ⁊ tenek' dño vſq; ad biēniū: aut p equatore: ⁊ tūc ad ſex mēſes: vt. j. de oi ag. deſer. l. q̄ agros. ⁊. l. locor. ⁊ de cē. l. fi. aut a p̄ncipe: tūc eſt ſecur⁹: vt. §. de q̄dri. p. l. bñ a zenone. ⁊ cauet accipiens fm q̄litatē p̄ſone qō p̄diū nō relinquet: vt. j. de fun. pa. q̄cūq; ⁊ de oi ag.

y Fundi. deſertis, al's maior pena: vt. j. e. l. fundo. deſer. l. iij.

z Permiſerint. ſic. j. e. cū ſatis. in fi. dic ſciēter: ſecus ſi ignoranter: vt. §. ō tabel. l. generali. nō tñ tenek' retinere fundum ⁊ ſoluere p futuro: ſed p tpe quo retinuit. j. e. l. oēs p̄fugi. ⁊. l. cū ſatis. in fi.

Jpenes originalib⁹. gen⁹ colonor: vt ī ru. no. ⁊ eſt al's lib⁹. al's ris cēſi. i. oſtitutos vl' deputatos fm quoſdā: imovnū ē gen⁹ colonor. vt ī ru.

o Per ſe cognoſcāt mūera ⁊c. ⁊ ſic p ſe vel p aliū qō eſt in dādo no. al's ſec⁹. §. ō decu. null⁹ a

a Exactores. i. p̄curatores cū mādato vl' ſine

b Recepta. recipit q̄ inuite recipit, cogit' ei q̄libz p exactores: vt. §. ō ex ac. trib. l. exactores. ⁊. l. ſi, in tabulis. ſic ergo dñs p ſe ⁊ p eo qō tenet ſu⁹

ascriptiti⁹ agnoscit munus: lz sec⁹ in fructuario: vt.ff.de vsufru.l.hacten⁹ z in emphiteota: vt.s.ō iure emphi.l.ij.z hoc nisi hēat ppriū ascriptitiū vt.j.l.pri. c Agnoscant.originarij.i.filij colonoꝝ sunt liberi sic coloni.j.e.ti.cū satis.§.i.quare nō ipsi p se.rñ.qz pdiū ē dñi.alij dicūt originarij ipropzie poni p ascriptitijs q̄ filles sunt seruis: vt.j.ne diuti⁹, lz tūc nil habēt ad q̄d ergo aliq̄d p eis pstar: vt.j.ti.ij.l.ij. rñ.nil habent vt alienēt habēt tñ alij q annonaria functionē pstant dñi p eis: vt in fi.hui⁹.l.patz sed si capitis nō: vt.j.cuz sint liberi.z.s.de an.z tribu.obsistere.z.j.de cen.p equato.z ō admi.tu.luti⁹

d Quib⁹.colonis ascriptitijs.

e Possessio.i.ppzietas ff.de ver.sig.l. interdum.

f Suis.s.colonis.z not. fm. Bal. q ascriptiti⁹ ēt suo solo vt b.sicut pōt eē vn⁹ ascriptiti⁹ z alius terre dñs: vt.j.cū satis.§.fi. fm.b. vel hicnō est ascriptitius: sed existēs in suo solo pmisit mihi annuū quēdā censum: z hi oscripti q̄si cēsiti: z oscripti in libris cēsualib⁹ p sua terra: vt.ff.ō cen.l. forma. vl' dic vt pmo. z dic q in suis locis. i. p suis locis detinerent hi censiti z oscripti ascripti facti in solo dñi. z sic no. q ppria habēt: nō tñ vt alienēt: vt.j. ti.ij.l.ij. z.j.e.cū satis.§.caueāt. Itē no. q dñi tñ p sua terra z coloni p sua pstant: nō vnus p alio nisi p eo se obliget: vt hic. z in aut. de col. §. null⁹ per qō apparet q de pecu. dñs hoc nomine non teneāt.

g Discernim⁹. i. separauim⁹ vt dñi p eis functiōes nō cognoscāt. itē no. q q̄dam intelligūt. §. sane. in censu capitis: vt.j.cū antea. z.j.ti.i.l.i. lz pn. in censu predioꝝ. z facit.j.litib⁹. z.s. de an. z trib. l. obsistere.

Domini. dic q quentio fuit de redditu nō pōt cogi ad pecuniā: q: vt creditoꝝ aliud p alio z c. vt.ff. si cer.pe.l.ij. sic ecōtra debitoꝝ. z hoc ni si osue. z c. ad qō. ff. cōia pdi. vēditoꝝ. §. si cōstat. Itē pōt loq fm quosdā q̄ñ nil cōuenit de redditu vt possit cogi ad pstandū redditū fm qualitatē predij. ar.s. de fun.pa.l.fi. nō aūt pecunia. alij dicūt hoc casu dñs sibi iputari z nil petere. p q̄bus est.j.ti.ij.l.ij. circa fi. sed ibi de superactiōe dicit nō de ordinaria exactione cōstituēda. z p hoc. ff. de act. emp. emptoꝝ. §. q aūt. z.s. de lati.lib.tol.l.i. §. illud. z tertij dicūt etiā si pmissa est pecunia nō posse peti p le. istā. z fm istos nō fiet vlla locatio cū rusticis: cū in pecunia tm debeat fieri: vt. ff. depositi. l.i. §. si q̄s seruū. sed dicim⁹ vez ē cū talibus ascriptitijs z a talib⁹. Itē fm istos z si pecunia quenta nō petit: nec aliud est quētū g̃ nil petit: lz dicūt vel dñm sibi iputare: vel vt alij cogit colon⁹ ad ostituendū redditū in fructu. sed his omissis dic tenere cōuētionē. qō eēm facit osue. hoc z pactū: vt. ff. de aq plu.ar. in pn. z.l.i. in fi. cū ipsa sit tacit⁹ osensus: vt. ff. de le. z se. cō. de q̄bus quarti distinguūt: vt in pecunia nō possit pmitti: sed spēs vt galline sic.

i Non audēt. nō iuris phibitione: sed timoze ne dñs auferat: vel alit p dat: vel nō audet a gleba discedere: z sic nec artē discere vñ querat fz. p. z sic nō est §. ff. de leg. iij. si chorus. §. i. l2 Cōsuetudo. supple vel quentio. Itē supple forte vel pstationis in redditu quēto cessatio. ar.s. ō ope. li.l. nec patron⁹, lz quāto tpe hec osuetudo inducit. rñ. q nō extat memoria ne forte. xxx. an. vt de aqua plu.ar.l.i. in fi. z.s. ō pscrip. xx. an. oēs. z.l. sicut nō longo. cū mala sit osue. vt in aut. vt nul. iu. §. i. nec ob. j e. litib⁹. in pzin. qz ibi quo alia. nec. s. de fideius. l.i. qz ibi duplex fauoz alimentoꝝ z vltime volūtatis. z facit. j. de col. tra cē. l. i. z caue tibi qz de oi rusti. loq pt

O Omnes. oīno colonos: hic cōpzehendit oēs solo astrictos: vt ī rub.

m Inq̄linos. sp repete fugitiuos: z dic dīa inter istos: vt in rub.

n Penates. i. ad antiquā rē familiarē: sicut. j. de comeatu. l. fi.

o Educati. hoc solum non sufficit in rubzica.

p Presidentes. siue in eadē puincia pfugerint siue in aliā ad lras pīsidis: vñ aufugit. z dic cōfessos siue cōuictos: vt in aut. de mā. pzin. §. lz ēt an puniunt pīsides: vt in aut. vt nulli iu. §. q̄ñ ꝺo. z. §. si q̄s ꝺo. sic etiā in cola reuocat: vt. s. de mu. z ho. l.i. z.ij. z fi. ff. ad mu. incola. z.l. de in re. sed qua actiōe. dicvt. j. e. si coloni. itē an suscipiens puniat z qualiter. dicvt. j. e.l. seruos. z.l. oēs pfugi. z facit. §. de ser. fugi. l. fi. z. §. de metal. l. fi. z. j. de col. illi. l.i.

Q Uemadmodū. originarios ex colonis natos: vt. §. vt in rub.

catiº natiq̄ sunt pzouincijs pzesidentes p redire compellant.

b Rusticos. large ponit vt verbū colonos ponet. vt s. l.ij.

c Seruos. respectu alīquo: vt not. j. ne diutius.

d Vendi. an permutare vel in emphi. dare. ar. q sic. qz in vno phibitū in alio pmissuz vī. vt. ff. de iudi. cū ptoz. Itē odia restringenda. vt. ff. de li. z posthu. l. cū q̄dam sed certe īmo est fauoz. s. pu. vti. vt no. §. l.i. vñ dic non licere. qz qō in vno phibet. z in ei⁹ simili: vt. ff. ad. l. aq̄l. illud. Itē appellatione venditionis oīa talia cōtinent vt de statulib. l. statuliberi a ceteris. §. fi. Itez rō est ne deseraī cultura. nō ergo alia via dz fieri ꝺ: vt in aut. de nō ali. §. alienatōis. itē an obligat. rñ. nō: vt ar. §. ō re. ali. ñ ali. l.ij. z fi. z. ff. q̄ res pig. ob. pos. l.i. §. eā. z. §. q̄ res pig. l. executores. ar. ꝺ. qz phibitōe maiozi nō phibet minus: vt. ff. de ser. expoz. l.ij. Itē an p vlti. volūtatē videt q sic: vt de verb. sig. l. verba. q̄dam eēm licerēt p vlti. voluntatē: q̄ per pactū nō licent: vt. ff. de le.ij. l. pf. §. fundū. z.l. lutius. i. rñ. sed ꝺ dicas: vt ō le. i. si q̄s inq̄linos. Itē q̄d si stipulatio pena vel iura mētū interueniat. rñ. vt. §. l.ij. itē an ppter famē. rñ. sic. ar. §. de pa. q̄ fil. l.ij. Itez an trāsferre pt ō loco ad locū. rñ. sic. vt ar. j. e. l. diffi. in fi. z qz nō phibet vt de pba. ab ea parte: sed ar. ꝺ. j. de mā. z co. pa. l.ij. sed alius ē ibi casus. at ecōtra colon⁹ inuito dño nō transfert se. ar. j. eo. l. colonos itē an cleric⁹ fieri pōt: videt q sic. vt i aut. de san. epi. §. ascriptitios sed ibi est religionis habitus. itē q̄d si creditoꝝ accipiūt insolutū vt pti. §. si in cā iudi. p totū. videt tñ q liceat separi ppter necessitatē vt. ff. de fun. do. l.i. z ad fil. l. si q̄s in graui. §. hi quoq. sed dicas ꝺ. sed iudicē p rata de vtroq dare debere. Itē an possit eos liberare sine doloꝝ a terra separe. videt q sic. ppter cōem cōsuetudinē. Itē p hoc de fun. pa. possessoꝝ. nā si illi emphiteote multo magis veri dñi pñt. alij dicūt in ascrip. spāle vt nō possint: vt. j. ne diuti⁹. in fi. nisi sub mō transactōis: vt. §. de trās. l. fi. multo magis g̃ sup alijs trāsigere. lz tertij dicūt posse liberari: lz nō oēs ne terra deseraī cultoꝝ ib⁹. quarti dicūt q soli ascriptitij p pñt eo q reputant fui. q̄nti dicūt q illi pñt liberari sine solo q̄ cū essent serui fuerūt cōparativt fūdo ponerent: z tales dicunt mācipia rustica: vt. ff. ō fun. instru. l. cū de lanionis. §. cui fundū. z.l. seie. z.l. q̄situ. §. q̄rit. z de ver. sig. l.i. nec eēm dicit hic simpliciter rusticos. lz statim restringit cēsitos. tuti⁹ ergo est cū solo vel parte soli cōpetēti liberare. Itē op. q̄si hec. l. male dicat cū sit pars pdij: vt. ff. de diuer. z tēp. pscrip. l. longe. g̃ sicut ptē fundi sine alia: sic hos sine solo. ad qō. §. de rei vē. q̄ de tota. pterea nōne iustū est cuiq z c. vt de iudeis. nemo. z.s. mā. in re. so. b̃ spāle. p pter pu. vti. q̄ est vt no. §. l.i. vel g̃ vtrūq vl' neutrū. vt de admi. tu. cū q̄rit. z de pcur. in cause. Itē no. aliq̄d in totū licere qō in parte nō lz. sic de acq̄. here. q̄ ex duob⁹. in fi. z p de relicto. l.ij. z de leg. z cō. l. ij. ī fi. itē an pscribi sine solo pñt. rñ. sic. x. an. vt i hac. ar. ꝺ. ff. ō diuer. pī. lōge. z ibi no. §. ō ser. fugi. l.i. nā fm. p. ibi est alienatio leganti.

a Illusio. i. aliq̄s illudere volēs ei q hec. l. statuit. nō vsurpet. i. invadat statutū hui⁹. l. z no. hic punit factū in fraude: vt z ꝺ. §. de le. z cō. nō dubiū. b Actitatū est. i. factū. qz sunt sine solo alienati.

c Fundi. apud venditoꝝem remanentis.

d Tanti.i.tot. e Transeant.tacite z hoc non dico.
f Quanti.habita cōsideratione suoꝝ bonoꝝ agroꝝ.
g Soliditate.vt diuidaī agnatio:vt.C.e.vt iud.l.z possessionum.
h Mäserūt.p eo solo qꝫ alienaī. z sic no. qꝫ aut alienaī colonus sine solo:z nō valz:vt.s.e.l.pri.sed reuocaī:vt.j.e.l.aut solū sine colono. z tūc valz. sz coloni sequunī:vt b. z b in qlibet postulāte.lz qdā dicāt ēptoꝛe:nō aūt venditoꝛe petēte:vt in venditiōe dolosa. vt.ff.de dolo.z elegāter.circa pn.sed an fiñ addito pcio qd qdā dicūt z iputet sibi vēditoꝛ qꝫ ab imtio nō ostitu it maiꝰ pciū. Jtē q si accessoꝛiū nō auget pciū:vt ar.ff.d ōhē.emp.si in emptiōe.in pn.sz dic ō.vt de relig.si qs sepul.in pn.z d ac. ēpt. emptoꝛē. ℈.fi. z.s.de lati.li.tol.l. vnica. ℈. illud. ne duplex dānū vēditoꝛ patiaī:vt.ff.ad l.ro.de iac.si qs.in fi.pterea ex b seqī qꝫ inuitꝰ vendit. sic p z ecōtra no. s.d ōhē.emp.inuitum itē qd si dicā fundum vendo detractis colonis.rñ.nōvz:vt b. z ar.ff.de ac.z ob.l.obligationū fere.℈.plz.ar.ō.ff.de ōhē.ēp.dolia.sz q actiōe petet colonos emptoꝛ fundi.rñ.cōdic.ex hac lege:vt.s.l.ij.nō obstāte pacto vel actiōe ex ēpto in q veniūt etiā q dicta nō sunt.vt.ff.de ac.ēp.l. iij. imo etiā q dicta sunt vt nō veniāt:vt.ff.de act.ēpt.emptoꝛē.℈.fi. itē si vēdovilē fundū an coloni sequunī.ar.qꝫ sic.ff.de ōhen.ēp.l.in modicis.z de acq.re.do.qdā alij qꝫ fiat separatio b casu. ad qd.ff.de le.ij.si titio.tertij qꝫ si exp̄ssim vtrūq valeat:si cū seruis:tūc in nihilū ar.ff.de do.inter vir.z vx.si sponsus.℈.i. vel dic nil valere etiā in fundo. nā p hibito aliquo z id p qd pueniī ad illud:vt.ff. de spō. oco. itē parte indiuidui irritata totū irritaī.vt.ff.de edil.edic.plerūq.

i Et emptoꝛ.redit ad pmū qñ aliqs emit seruū sine solo:z dic scīens factū z ius.z sic p coꝛ.s.de pscrip.xxx an.l.i.z de rei vē.si māci. z de pdi.curia.l.i.li.x.z q in frau.cre.si debitoꝛ.alꝫs secus:vt.ff.de peti.here.sz z si.℈.scire.z.ff.de loc.l.si ignoꝛās.z.s.de tabel. generali. Jtez hoc nisi emptoꝛ sibi pepigerit de pcio:vt.s.d euic.si fundū. q lex pōt signari p ōria.z sic pōt loq.j.de fun.li.l.fi.in fi.vel ibi ignoꝛās fuit. Jtē ar.s.cōia de le.l.fi.℈.fi.sz ibi vnū p alio.vt ibi notaui. Jtez ō.j.nō licere h.me.l.i.so.ibi rusticitati parcit emētis vt rehabeat pciū.sed an venditoꝛ hoc lucreī.rñ.nō. imo fiscus:vt.s.de litig.l. fi.z de iure fis.luti⁹.z.l.auferī.℈.ij.z de ōhen.emp.senat⁹.idē si non est solutū pciū dz reddi vt deī fisco.sed ar.ō.de sacrosan.eccl.iubemus.vbi eccleſie reddiī.itē an de euic.teneī.rñ.nō. cū etiā odio emptoꝛis hoc fit statutū:vt ptz.qꝛ dicit amissum.itē si de pcio nō agiī minus dz agi ad plus:vt.ff.de act.emp.emptoꝛē.℈.fi.alij dicūt agi simpliciter.sed dic qꝫ nō.nisi fit stipulatio vel pactū:vt dixi.

l Agnatiōe.improprie.sed facit.j.e.diffinim⁹.in fi. z qd dicit vēdicatiōe.qꝛ dñium nō discedit iure p hibente p pter pu.vti.secus si p pter iuris impossibilitatē:vt.ff.de ser.ru.prę.p fundū.sz nōne in pari sunt delicto.g potioꝛ oditio possidētis.rñ.vt fiscꝰ hēat:vt.s. de liti.l.i.itē z.l.fi.z.ff.de ōhen.emp.senat⁹.itē qd si reuocare nō vult an fiet separatio offi.iudi.rñ.nō.sed dic sic ne coloni vageī:vt in auī. de qsti.sic.ff.de pcur.filiusfa.℈.veterani.nā z alꝫs p redijs desertis subjciunī:vt.j.de oī ag.deser.per totū.z.s.e.oēs oino.

l Dissimulauit.s.vēditoꝛ. m Legis.s.huiꝰ. n Usurpare i.uti.z sic in bona parte.sic.ff.de vsuc.l.ij. o Contra heredes. nō vt heredi vel vt in heredē:vt.ff.ad exhi.de eo.℈.fi. p Nonillis⁹ tributa que publicis perierūt functionib⁹ exigaī. Ceterū si oculato[a] eo pfugi qꝫ alieni eē videre tur qsi sui arbitrij ac liberi apud alique se collocauerūt[b] z aut excolētes terras partē fructuū p solo debitā dñis pstiterūt cetera p pprio peculio reseruātes vel qbuscūq operis impēsis[c] mercedē placitā ꝓsecuti sunt ab ipsis pfugis[d] q cūq debēt exigātur. nā manifestū est puatū[e] iā eē cōtractū. si qs vo[a] inter agricolas[b] vt assolz ex qbuscūq cōmertijs hmōi hoibus[c] esse inueniūtur debitoꝛes coꝛam partibus constitutis iudex[e] ab obnoxijs qd debetur exposcaī[f].

Immunitates cōiugationis principis auctoritate cōcesse nō valent sed ad pristinā cōditionem reuocantur. hoc dicit Barto.

i Immunitates spāliī Jdē.a. date[g] z iugatio z capitatio[h] libris publicis[i] z ciuitatū aut puicia rū eucauterijs[k] sine aliqua p batiōe facte[l] penes fruētes[m] erepte[n] in functionē pristinā redeant. Jdem,

g Mercaī. sciēs: alꝫ sec⁹ vt.s.no. z ē pstūptio urj z d iure ex q ē sciēs.ar.ff. mā. si. p curatoꝛē. ℈. dolo fm. h. vl dic etiā ignoꝛās psumiī sciēs q ad pscri. alꝫs psumptionē:vt.ff.de vsuc.l.vbi lex. itez dic qd no.s.e.l.ij.

Omnes.pfugi.i.lōge fugiētes. s Late bꝛas.i.se abscōdētes.ad qd.s.de decu.l.qdā ignaue t Tributarijs.fisco eīs tributū z dñs censuz dabat:vt.j.e.l.seruos vt puta p sua terrula: vt s.de his q pe.noie.℈.fi. vel dicvt.j.e.litib⁹. ℈ h d reddit⁹. v Tūmoderatiōe.i.distinctōe habita.nā aliqñ ipsi alijs detinētes tributa ei non dabant:vt subjcit.

x Reuocaī.q ac.dicvt j.si coloni. y Et si.sic legevt si hoiez apd qs &c.

z Excoluerūt. suscipientes pfugas vel ipsi pfuge. qd ē idē. z dic excoluere rūt seminādo. z sic fructꝰ de ptio dño pdij pficiēt. z Mouerūt. i. agnouerūt z fecerūt fuitia: puta i domo: z nō habēt mercedē a susceptoꝛib⁹ vl dic nouauerūt. i. nouale fecerūt. ad qd.ff.d ter.mo.l.fi. z sic nō ita de p prio fructꝰ dño pficiēt: z qd subjcit. nec mercedē &c. expōevt.s. vl dic ꝓsecuti sunt. s. dñi nec adhuc sati. pma plz. o Ab illis. apd qs latebꝛas colocāt. z no. ex hac.l.ar.a fil'i in parrochianis vniꝰ eccl'ie fugitiuis ad aliā eccl'iaz: z cū decimatoꝛib⁹ reuocaī: vt z.j.de col.illi.l.i. z in auī. d mā. pn. ℈ sz etiā. z.j.e. cū sal. ℈.fi. z.ff. si cer. pe. cū fūd⁹. ℈. fuū. a Occultato. eo qd pfugi &c. b Collocauerūt. fuituri in domo: vt.ff. de ō.sig. in lege.

c Impensis. puta custodiendo oues vel quascūq alias operas.

d Profugis. nō a terraꝝ dñis. sic g ex hac.l. distinguiī scīēs ab ignoꝛāte: sz ō.j.e. seruos. vbi nō distinguiī. Jtē z maioꝛ pena vbi ponit lol. tria pstat suscipiēs dāna: z in his distinguiī vt b. itē pena fisco. itē penā dño z in illis nō vt ibi. Alij dicūt qꝫ illa in re huius qd nō plz. qꝛ dicit ibi inqlinis. Alij in igrante distinguūt z inq̄sierūt diligēter vt b. an nō: vt ibi ad qd.j. de colo. illi.l.i. Alij dicūt qꝫ b ōrit cū suscipiēte locādo se sibi hic fuscept⁹ est tm̄ sine pacto. Alij qꝫ ibi sciebat seruū simulātē se libere: hic nō Jtē opponiī qꝫ q̄si sp videaī scire cū oēs scire debeāt id qd suū nō ē &c. vt.s. vñ vi.l.fi.so. istud in re q sp est alicui⁹; at hō pōt esse nulli⁹; vt liber.

e Priuatū. i. nō tingit pu. vti. vt sit ō. l. pp igrantiā. ad qd.ff. de pac. si vn⁹. ℈. pacta. a Si qs vero. dixi ab illis pfugis exigi q debeni. his vero non soluendo constitutis debitoꝛes eius exiguni.

b Agricolas. solet esse agricola cū agricola magis ōhere z ad ea q frequentius contingunt iura aptaī: vt.ff. de le. z senatusco. nā ad ea.

c Hoibus. i. pfugis. d Coꝛā. iudice sub. e Judex. procuratoꝛ cesaris. f Exposcat. interponēdo officiū suū: vt.C. qñ fis. vel pria. l. ij

Immunitates. date in scriptis z iugatio. z p id ē: z dic iugatio qd p iugere terre pstabaī: vt.s. de imu. ne. con. l. ij. vel p iugero boū: vt in auī. de mā. pn. ℈. coges. h Capitatio. qd p capite hoīs: vt.j.l. pri.

i Publicis. id est de libꝛis facte cancellādo vel facte libꝛis: qꝛ in eo dē libꝛo facta erat subscripta immunitas.

l Eucauterijs. p dicti libꝛi sic dicunī: qꝛ ibi oia caute facta sunt.

l Facte. i. cōcesse. z dic sine p batiōe. i. sine auctoꝛitate p ncipis z cū causis iustis: vt.s. de his q a pn. va. me. l.i. Jtē qꝛ a lege date: qꝛ cū cause dātur valet: vt.s. de pfes. z medi. l. medicos. z.ff. de vac. mu. per totum.

m Fruentes. scz constitute vel lege cum precedentibus.

n Erecte. alꝫs erepte. alꝫs arrepte. z ē licita rapina: vt.s. d paganis. l. sic.

QUm antea.olim ꝗlibet homo masculꝰ p capite dabat quolibꝫ ano certũ censum forte bisantiũ: ⁊ quelibet due mulieres tantũdẽ.hec pstatio minuta est: qz duo vel tres viri pstant qõ olim vnꝰ ꝗtuor mulieres qõ olim due.vel sic qñ masculꝰ nascebaꝝ bisantiꝰ pstabaꝝ qñ due femine. tantũdẽ. ⁊ hec ꝺsuetudo est hodie in sardinia: qz certũ ꝺd pstaꝝ cũ nascit masculus vel femina: sz quocũqꝫ mõ ponas ꝺd ad ti.rñ.rusti. tm̃ pstabãt ⁊ nõ ciues: vt.j.ti.i. ⁊.j ne rusti.ad vl.que sunt extra nec etiã thessalo.vt.§.de anno.l.fi.

p Attributũ est.f.minꝰ.

q Circa.i.ppter qõ.vel id ẽ ppterea. ⁊ subli.tua iubebit annecti mo.pub. modũ pequatõnis huiꝰ cẽsus. ⁊ sic sensus est genitiui casus. ⁊ subau. fm Hu.p hoies harũ infrascriptaꝝ terraꝝ pñt etiaꝫ dicit vt sit casus accusatiui

r Perequatores.alias perequatiões sunt. alꝫ in lib.ff.perequatõis.

Riginarios. vel p eodẽ qz ab ipsa origine fuerũt coloni: vel p diuersis.vt in rub.no.

t Priuilegijs.non fit liber ꝓuilegio cũ absorbeat ius alterius ꝺino: vt.§ de pci.impe.of.l.ij.etiã ex certa scia principis cũ in regentiũ siue naturali talia cõpetũt vt ibi notaui.

v Dignitate. ad hãc aspirare nõ possunt. vt.j.ꝺ agri. ⁊ man. do. l.i. ⁊.ij. ⁊ iij. ⁊.j.e.colonos.

x Census.non soluti vel minoris soluti ad qõ.j.ꝺ fun.pa.l.fi. ⁊.§.ꝺ pscrip. xxx.an.cõperit.sz ob deli ctũ dñoꝝ pdunt. vt.§.de bo.pscri.si qs intra.

y Reddẽdos.vt vtili in rẽ fm al.vel dic vt.j.e.coloni.

Eruos.i.ascriptitios vel censitos. ⁊ qõ subijcit vl tributarios.f.puati.vel dic verius etiã fisco ꝺabãt tributũ hi coloni priuatoꝝ: vt.j.l.ij tibus.§.hoc de reddi. ⁊ sic primũ: vel.p etiã. ⁊ iunge seruos vel inq̃lini ⁊c.

z Inq̃linos.hoc expone.vt.j.l.pri. o Dãni.qõ hac.l.infert.

a Propulsare.non recipiendo sed resciendo.

b Derelictum.sic.ff.de offi.presi.congruit.

c Simulauerit. ⁊ sic ignorans erat suscipiẽs. sed ꝺ.§.e.l.oẽs. so.vt ibi

ꝺ Statuta.sũt i hac lege. e Memoratj.nõ mẽoratis: vt tollat ꝺnũ

f Duodecim.vel alia videt ꝓponi pena. vt.§.e.oẽs.so.vt ibi. itez ꝺ.§. de ser.fugi.si qs.so.ibi in seruo vere: hic nõ.vel plene dicit in.l.q̃cũqꝫ.plene no.e.ti. Itẽ ꝺ.j.ꝺ col.illi.l.i.itẽ ꝺ.j.de col.tra.itẽ ꝺ dicit.l.q̃cũqꝫ.oẽs em̃ statuũt aliã penã. sed dic vt in.l.q̃cũqꝫ notaui.itẽ facit.j.e. cũ satis. in fi. ⁊.§. de metal.l.fi. g Alterũ.quẽ si non hꝫ extimationẽ ꝺabit. vt.ff.ꝺ le. i.l.si quis inquilinos.in prin.§.de ser.fugi.q̃cũqꝫ. ⁊ facit.ff.de ser. cor.l.i. ibi recipere est refu. ⁊c. ⁊ de fugi.l.i.

Ffinim⁹.vt inter sub.q̃uis inq̃li. ⁊c.tñ diffi.ibi susceptibili ⁊c.ne videaꝫ negligi. vt.ff.de iniur.itẽ apud.§.bꝰ edicto.sed tũc abũdat dictio quoꝝ: tu sic diffi. vt suscep.li.inter inq̃li. ⁊c.suscep.dico. vel vtraqꝫ ⁊c.

i Inquilinos.inq̃linꝰ cõsueuit dici i ciuitate: colonꝰ in villa: vt.ff.de acq̃. pos.l.pignoris.sz hic p eodẽ põt poni. nã nec inhabitare sufficiet i fũdo nisi colet: nec colere põt nisi habitet. ⁊ sic vtrũqꝫ positũ pfectũ colonũ significat. vel dic q inq̃lini sunt castellani. qz ⁊ ipsi pñt eẽ ꝺditiõibꝰ alligati. lz nõ colãt terrã. vt ar.ff.de excu.tu.l.si tm̃.§.fi. ⁊ fm hoc colonꝰ est siue habitet in ipso fundo siue nõ: dũmõ colat eũ. tertij ꝺcũt q inq̃linus est q̃ alibi habitat ⁊ alibi fundũ colit. sed q̃ in ipso fundo habitat ⁊ colit. ipe est colonꝰ. ⁊ bꝰ plz io. ⁊ azo. ⁊.h. fm bꝰ intellige leges ꝺ inq̃linis tractãtes vt hic.§.eo.ti.oẽs oino. ⁊.l.seruos. ⁊.j.de fun.rei pri.l.eum. ⁊.§.cõia vtriusqꝫ iudi.pos. ⁊ de le.i.si qs inq̃linos. ⁊ de censi. forma.§. si qs. ⁊ sic magis astringit colonꝰ cui alibi nõ lz inhabitare. sed inq̃lino lz ꝺducere domũ alibi. hoꝝ em̃ filij originarij sunt: vt.j.e.l. cũ latis §.cũ aũt. ⁊ hic alij vt mar. coloni sunt q̃ domũ iã edificatã in rure habitandã ꝺducunt sub certa mercede sed q̃ edificandaz superficiarij.

lz Quoꝝ.s.colonoꝝ et inquilinoꝝ vẽdicandã ⁊c. naz filij vtriusqꝫ vendit cant: sed alij vt inhabitent solũ ⁊ colant. alij vt colant tenent. ⁊ ideo dicit pene.

l In noie. coloni ⁊ inquilini.

m Vel neutro. alꝫ vtroqꝫ. i. altero puta pfe: sz mre libera. ⁊ dic cẽsito. i. colono vl inq̃lino. vt j.ti.ij.l.ij.in prin. ⁊ fm bꝰ sequit pfem sic.§. de muri. l.fi. idẽ in eo q̃ mre murilegula ⁊ patre curiali natꝰ est. vt in aut.de na.li.in cu. depu.§.fi. alꝫ si ñ essz curialis sequere matrẽ. vt.§. de murile. hi q̃. itẽ sic j.e. ne diuti⁹. ⁊ rõ ẽ hoc casu ne decrescat hoc genus hominũ p.y. itez non ob.j.e. ne diutius. ⁊.l.fi. qz ibi in fuis ⁊ q̃ſi. at hic liberi. vt.j.e. cũ sat. §.i. ⁊ ex liberis feminis Alij habẽt vl neutro ⁊ tũc dic si vterqꝫ est cẽsit⁹ i. colonꝰ pfem si neuter sunt tñ eiusdẽ cõditionis pf ⁊ mater vt ambo ascriptitij: ⁊ tũc idẽ vt prez: vt hic. si aũt diuerse cõditionis sunt pf ⁊ mater: vt pf censitus: mater libera serua vel ascriptitia sequaꝫ matrẽ: vt.j.ne diuti⁹. §.fi. Alij ꝺcũt q illa corrigit istã. alij ꝺcũt censito. i. ascriptitio. ⁊ fm hoc si vterqꝫ patrẽ: vt hic. si alter tm̃: tũc matrẽ vt.j.ne diuti⁹. si neuter cẽsi. i. ascri. tũc pfem: vt hic. ⁊ fm bꝰ generali⁹ loquit lex ista q̃ ꝺcerim vel vt de oi genere colonoꝝ dicat. ⁊ qõ ꝺcit quoꝝ.s.oim colonoꝝ: ⁊ pene ꝺcit qz etiã in multis differũt aliq̃ ab aliq̃bus: maxime qz colonꝰ eiusqꝫ filiꝰ pscrip.xxx.an. se tuet qõ in ascrip.sec⁹: vt.j. cũ scim⁹.§.fi. ⁊.l.cuz satis. ⁊.j.de fun.rei pri.l.eidẽ. ⁊.§.de pscrip.xxx.an.oẽs.

n Fundi.in quoꝝ q̃libet hꝫ colonos: vt.§.fa.her.quotiens.

o De possessiõe. alꝫ possessiõis refecte. ⁊ dic alꝫ. possessiõe refecta

p Sorte. alꝫ forte. alꝫ functe. ⁊ dic qz ꝺstituit seruitutẽ vsufru. vel aliã vel pignorauit. vel verꝰ dic vẽdendo vel alienãdo alio modo

q Translatio.nõ valet alienatio taliũ. vt.§.e.ti.l.quẽadmodũ. sed translatio sic: vt hic. sic in marmore. vt.§.de edi.priua.l.ij.

r A quo.s.fundo. vel dic dño qõ est verius.

s Restituet. cõdictõe ex hac le. ꝺuentus ab emptore. vel filijs nõ rei ven. ⁊ facit.§.cõia vtriusqꝫ iudi.l.pos.de le.i.si qs inq̃li. ⁊.§.l.ij. ⁊.l.quẽadmodũ. vel dic offi.iudi.vt no.§.e.l.quẽadmodum.

J coloni. large ponit ⁊ cõprehẽdit oẽs solo astrictos. vt.§.eo. oẽs oino. ac. b Bona fide. dñs fuerit vel nõ. ar.§.loca. si qs ꝺduc. ⁊.j.l.pri. q̃d si mala fide. videt idẽ: vt.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i. §.q̃ vi a me. iudiciũ em̃ quo bꝰ agit est possessoriũ: sicut vñi. vñ non dz q̃ri an iuste vel iniuste possideat: vt.ff.ꝺ acq̃.pos.l.ij.§.ecõtrario ⁊ ad idẽ.ff.cõmo.l.ita. ⁊ bꝰ subaudi maxime. sz ad onus pbãdi in pe-

Qui antea olim quilibet homo masculus per capite dabat quolibz anno certum censum forte bisantium: et quelibet due mulieres tantumde. hec prestatio minuta est: quia duo vel tres viri prestant quod olim vnus quatuor mulieres quod olim due. vel sic quia masculus nascebat bisantius prestabat quia due femine. tantumde. et hec consuetudo est hodie in sardinia: quia certum quid prestat cum nascit masculus vel femina: sz quocunqz mo ponas dd ad ti.rn.rusti. tm̃ prestabãt et nõ ciues: vt.j.ti.i.et.j ne rusti.ad vl.que sunt extra nec etiã thessalo.vt.§.de anno.l.fi.

p Attributum est.f.minus.

q Circa.i. ppter quod. vel id e ppterea. et subli.tua iubebit annecti mo.pub. modum pequationis huius cẽsus. et sic sensus est genitiui casus. et subau. fm Hu.p hoies harum infrascriptarum terrarum prnt etiam dicit vt sit casus accusatiui

r Perequatores. alias perequationes sunt. alꝫ in lib.ff. perequationis.

Riginarios. vel p eodem quia ab ipsa origine fuerunt coloni: vel p diuersis. vt in rub. no.

t Priuilegijs. non fit liber priuilegio cum absorbeat ius alterius dino: vt.§ de pci. impe. of.l.ij. etiã ex certa scia principis cum in regentium siue naturali talia competunt vt ibi notaui.

v Dignitate. ad hanc aspirare nõ possunt. vt.j.d agri. et man. do. l.i. et.ij. et ij. et.j.e. colonos.

x Census. non soluti vel minoris soluti ad qd. j.d fun. pa. l.fi. et. §. d prscrip. xxx. an. comperit. sz ob delictum dnoꝝ pdunt. vt. §. de bo. prscri. si qs intra.

y Reddedos. vt vtili in re fm al. vel dic vt. j. e. coloni.

Eruos. i. ascriptitios vel censitos. et qd subijcit vl tributarios. f. puati. vel dic verius etiã fisco dabãt tributum hi coloni priuatoꝝ: vt. j. l. ij tibus. §. hoc de reddi. et sic primum: vel. p etiã. et iunge seruos vel inquilini etc.

z Inquilinos. hoc expone. vt. j. l. pri. o Dani. qd hac. l. infert.

a Propulsare. non recipiendo sed resciendo.

b Derelictum. sic. ff. de offi. presi. congruit.

c Simulauerit. et sic ignorans erat suscipiẽs. sed d. §. e. l. oẽs. so. vt ibi

d Statuta. sũt i hac lege. e Memorati. nõ mẽoratis: vt tollat dnum

f Duodecim. vel alia videt ponni pena. vt. §. e. oẽs. so. vt ibi. itez d. §. de ser. fugi. si qs. so. ibi in seruo vere: hic nõ. vel plene dicit vt in. l. qcũqz. plene no. e. ti. Itẽ d. j. d col. illi. l. i. itẽ d. j. de col. tra. itẽ d dicit. l. qcũqz. oẽs em̃ statuũt aliã penã. sed dic vt in. l. qcũqz notaui. itẽ facit. j. e. cũ satis. in fi. et. §. de metal. l. fi. g Alterum. quẽ si non hz extimationẽ dabit. vt. ff. d le. i. l. si quis inquilinos. in prin. §. de ser. fugi. qcũqz. et facit. ff. de ser. cor. l. i. ibi recipere est refu. etc. et de fugi. l. i.

Ffinim⁹. vt inter sub. quis inq̃li. etc. tñ diffi. ibi susceptibili etc. ne videaꝫ negligi. vt. ff. de iniur. itẽ apud. §. bꝰ edicto. sed tũc abũdat dictio quoꝝ: tu sic diffi. vt suscep. li. inter inq̃li. etc. suscep. dico. vel vtraqz etc.

i Inquilinos. inq̃linus consueuit dici i ciuitate: colonus in villa: vt. ff. de acq̃. pos. l. pignoris. sz hic p eodem pot poni. nã nec inhabitare sufficiet i fũdo nisi colet: nec colere pot nisi habitet. et sic vtrumqz positum pfectum colonum significat. vel dic q inq̃lini sunt castellani. qz et ipsi pnt ee ditionibus alligati. lz nõ colãt terrã. vt ar. ff. de excu. tu. l. si tm̃. §. fi. et fm hoc colonus est siue habitet in ipso fundo siue nõ: dumõ colat eum. tertij dicunt q inq̃linus est q̃ alibi habitat et alibi fundum colit. sed q̃ in ipso fundo habitat et colit. ipe est colonus. et bꝰ plz io. et azo. et. h. fm bꝰ intellige leges d inq̃linis tractãtes vt hic. §. eo. ti. oẽs oino. et. l. seruos. et. j. de fun. rei pri. l. eum. et. §. cõia vtriusqz iudi. pos. et de le. i. si qs inq̃linos. et de censi. forma. §. si qs. et sic magis astringit colonus cui alibi nõ lz inhabitare. sed inq̃lino lz ducere domum alibi. hoꝝ em̃ filij originarij sunt: vt. j. e. l. cũ latis §. cũ aũt. et hic alij vt mar. coloni sunt q̃ domum iã edificatam in rure habitandã ducunt sub certa mercede sed q̃ edificandaz superficiarij.

lz Quoꝝ. s. colonoꝝ et inquilinoꝝ vẽdicandã etc. naz filij vtriusqz vendit cant: sed alij vt inhabitent solum et colant. alij vt colant tenent. et ideo dicit pene.

l In noie. coloni et inquilini.

m Vel neutro. alꝫ vtroqz. i. altero puta pfe: sz mre libera. et dic cẽsito. i. colono vl inq̃lino. vt j. ti. ij. l. ij. in prin. et fm bꝰ sequit pfem sic. §. de muri. l. fi. idem in eo q̃ mre murilegula et patre curiali natus est. vt in aut. de na. li. in cu. depu. §. fi. alꝫ si ñ essz curialis sequere matrem. vt. §. de murile. hi q̃. item sic j. e. ne diuti⁹. et rõ ẽ hoc casu ne decrescat hoc genus hominum p.y. itez non ob. j. e. ne diutius. et. l. fi. qz ibi in fuis et q̃ſi. at hic liberi. vt. j. e. cum sat. §. i. et ex liberis feminis Alij habet vl neutro et tunc dic si vterqz est cẽsit⁹ i. colonus pfem si neuter sunt tñ eiusdem cõditionis pf et mater vt ambo ascriptitij: et tunc idem vt prez: vt hic. si aũt diuerse cõditionis sunt pf et mater: vt pf censitus: mater libera serua vel ascriptitia sequaꝫ matrem: vt. j. ne diuti⁹. §. fi. Alij dicunt q illa corrigit istã. alij dicunt censito. i. ascriptitio. et fm hoc si vterqz patrem: vt hic. si alter tm̃: tunc matrem vt. j. ne diuti⁹. si neuter cẽsi. i. ascri. tunc pfem: vt hic. et fm bꝰ generali⁹ loquit lex ista q̃ dicerim vel vt de oi genere colonoꝝ dicat. et qd dicit quoꝝ. s. oim colonoꝝ: et pene dicit qz etiã in multis differunt aliq̃ ab aliq̃bus: maxime qz colonus eiusqz filius pscrip. xxx. an. se tuet qd in ascrip. sec⁹: vt. j. cum scim⁹. §. fi. et. l. cuz satis. et. j. de fun. rei pri. l. eidem. et. §. de pscrip. xxx. an. oẽs.

n Fundi. in quoꝝ q̃libet hz colonos: vt. §. fa. her. quotiens.

o De possessiõe. alꝫ possessiõis refecte. et dic alꝫ. possessiõe refecta

p Sorte. alꝫ forte. alꝫ functe. et dic qz dstituit seruitutem vsufru. vel aliã vel pignorauit. vel verꝰ dic vendendo vel alienãdo alio modo

q Translatio. nõ valet alienatio taliũ. vt. §. e. ti. l. quẽadmodum. sed translatio sic: vt hic. sic in marmore. vt. §. de edi. priua. l. ij.

r A quo. s. fundo. vel dic dño qd est verius.

s Restituet. cõdictõe ex hac le. duentus ab emptore. vel filijs nõ rei ven. et facit. §. cõia vtriusqz iudi. l. pos. de le. i. si qs inq̃li. et. §. l. ij. et. l. quẽadmodum. vel dic offi. iudi. vt no. §. e. l. quẽadmodum.

J coloni. large ponit et cõprehẽdit oẽs solo astrictos. vt. §. eo. oẽs oino. ac. b Bona fide. dñs fuerit vel nõ. ar. §. loca. si qs duc. et. j. l. pri. qd si mala fide. videt idem: vt. ff. de vi et vi ar. l. i. §. q̃ vi a me. iudiciũ em̃ quo bꝰ agit est possessoriũ: sicut vñi. vñ non dz q̃ri an iuste vel iniuste possideat: vt. ff. d acq̃. pos. l. ij. §. ecõtrario et ad idem. ff. cõmo. l. ita. et bꝰ subaudi maxime. sz ad onus pbãdi in pe-

titorio querīt de bona fide.vt.ſ.de ꝓba.vis eius,ſed hāc.l.nō niſi bone fidei cōſulīt. c Trāſeuntes,ē em̄ viciū animi ⁊ etiā rei inherēs qō vſucapionē ipedit.vt.ſ.de ſer.fugi.l.i. ⁊.j.e.cū ſatſ. d Succurri.vt ei reſtituat poſſeſſio ſtatī,ſz q̄ actiōe,rñ.cōdictōe ex lege vel officio iudicis vel act.in factū ex eq̄tate ꝓmōi.l.⁊ ſicitel lige aliaz.l.huiꝰ ti. ſ.e.l.oēs oīno.⁊.l. oēs ꝓfugi.⁊alias h̄ intenter coram iudice terr̄ in qua aufugit coꝝ quo conuincat.vt i au ten.de mā.prin.ſ. ſz etiā. ⁊ cā ꝓprie tatis coraz iudice terre vnō aufugit. vt.ſ.vbi cā ſta.l.i. Jtē no.primo poſ ſeſſorium q̄ petito riū intentari.vt.ſ. de rei ven.ordina rij.cū cōcor.itez h̄ ꝛuocatio fit aucto ritate dñi ꝓpria vt.j.l.pri. ſed illō qñōs adhuc poſ ſideret ⁊ ille aliq̄d illicite agit h̄ non poſſidet.vl ibi po terat de facto dñs hic non: cum erat apud aliquem po tentem: vel ipſe ſit potens vt omino nō poſſit capi ado minio: ⁊ ꝓ hoc q̄ ſua auctoritate qñ q̄ pōt.vt.j.de col. pa.l.i. in fi. Jtez b etiā ſi ad eccleſiā hic confugit.ſ.de his qui ad ecc. cō fugi.l.p̄ſenti. §. fi. Jtē non ob. priui le.vt.ſ. eo.l. origi. itē reſtituit cum fi liis ⁊ peculio.vt.j. de colo.tracē.l. i.⁊ j.e.l.cū ſatis.⁊.ſ.l. pri.in prin.⁊ hoc niſi fit fact⁹ epūs. vt in auf.de ſanc. epiſ. §. ſz hoc qui dam.vel clericus in poſſeſſiōe eadem.vt.j.e. §.aſcriptitios.vl niſi. xxx.an.ſeruierit curie,vt.j.de fun.rei pri.l.cū qui. Jtē cū fugitiu⁹ re tineā poſſeſ,niſi ab alio poſſideat̄ diu ſic ſtet.vt de acqui.poſ.l.i.§. per enz.⁊.l.iij.§.ſi ſeruus.quō reuocat qō habet.rñ,alterū illorum erat,dicit em̄ ad alios reuocar̄ quaten⁹ nō bz.ſz ⁊ vtrobiq̄ bz lo cū forte quādo poſſeſ,retinet.vt no.ſ.vbi cā ſta.l.i.

Olonos.debitoꝝ a dño,⁊ tūc ē arg.ꝺ.ſ.l.omnes ꝓfugi. ſed hic dñs erat ſoluēdo:vel dic ab ipſis colonis,qr nō debēt ni ſi.ſ.p terrula ſua.vt.ſ.e.hi penes.§.ſane.

f Pūcto.hac ō cā,⁊ no.q̄ hyperbolice loq̄tur.⁊ fac̄.ſ.de fe.om

g Tēporis.ſic.ff.de nundi.l.ij.⁊.ſ,e.l.i.in auf. nes de queſtore.§.⁊ quoniam.

Ulier.originaria,que ſit:dic vt.j.cū ſatis.§.⁊ et hoc.

i Docebitur.pria facie libera preſumit̄ cū ſit in poſ.liberta tis libero nupta,ar.ff.de libe.cā.libertis.§.fi.

lz Conſortiū.id eſt matrimoniū:qō eſt inter tales hoc iure.vt.j. l.fi.licet in aſcriptitijs cōtra.vt ibi notaui.quādoq̄ ponit̄ pro con tubernio.vt.ſ.de ſer.fugi.l.fi.

l Sobolē.de matre cōſtat q̄ debeat reuocari.vt.j.cū ſatis. ⁊.ſ. ſi coloni.⁊.j. de col.tracē.l.fi.⁊ no.in ceteris matrē ſeq̄ liberos:ſz in

ſam originis ⁊ ꝓprietatis agitari.

¶ Coloni glebe aſcripti cā dñoꝝ nō inq̄etanr̄.

Olonos nunq̄ fiſca/ Jmpa. liū noie debitoꝝ vllius exacto ris pulſet itērio quos ita glebis in herere p̄cipimus vt nec puncto quidem tempis debeant ammoueri.

¶ Mulier originaria copulās cū alia cōſortiū cum ſua ſobole reuocatur.h.d.Bar.

Ulier q̄ fuiſſe originа Jdē ria docebit ſi cuiuſcūq̄ libe ri hois ſecuta cōſortiū in vrbib⁹ vl in q̄buſcūq̄ locis victura cōſtiterit eius omnem ſobolem ſm̄ vetera cō ſtituta conueniet reuocari.

¶ Colon⁹ cōtrahendo dño circa dñium nō pa rit p̄iudicium.h.d.Bar.

Er colonū p̄iudiciū Jdem. poſſeſſionum inuito vel inſcio domino imponi non poſſe ⁊ iure ⁊ legum auctoritate declaratur.

¶ Coloni aſcripti ad nullū honorē etiā humi lio re militie vocanr̄ nec etiā magiſterie poteſta tis apparitores cōſtituuntur.h.d.Bar.

Olonos nulla Jmpa.val. rōe ad vllū quāuis humilioris militie locuz ſinim⁹ admitti:ſed nec apparitores magiſterie poteſtatis cenſibus aſcriptos ꝓbari cōcedim⁹ qr in hac parte ⁊ dominorum iuri ⁊ publice cōſulimus honeſtati.

¶ Si ō terre dñio inter dñz ⁊ colonū eſt diſce ptatio cū locatio negat̄ forma ifra ſcripta ſerua tur.qr ſatisdare tenet̄ colon⁹ cōuētus de reſtituē do fruct⁹ ⁊ reddit⁹ ſine ꝓcraſtinatiōe ſi dñs ob tinuerit i cā que ſatisdatio durabit triēnio ⁊ po ſtea reuocatur. Si vero colon⁹ hoc facere nolue rit vel nō potuerit tūc reddit⁹ in agro cōſiſtētes deponunt̄,put hac lege no. Si cōſiſtūt i ſpēbuſ iudicis vendūtur arbitrio ⁊ p̄ciū mō p̄dicto po ſtea ſequeſtratur publicas aūt functiōes ſoluet dñs vel colonus ſm̄ conſuetudinē antiq̄⁹ obſer uatam.hoc dicit vſq̄ ad fi.Bar.

Imperatoꝝ iuſtia.

inq̄linis ⁊ colonis patrē.vt.ſ.l.diffinim⁹.⁊ fac̄.j.e.ti.l.ne diuti⁹.⁊.j. dea

Er colonū,large ponit̄ p oī aſtricto ſolo vl nō.vt gri.⁊ mā.l.iij. ⁊.ſ.i rub,notaui. n Nō poſſe,imo ꝺ.ff.ō acq̄ poſ.l.ij.§.qō ſi ſeru⁹.⁊.l.pegre.§.q̄b⁹.⁊.l.ſi de eo.§.i.ſo.hic poſſeſſiōis.i.rei poſ.ſeu dñij ſic.⁊.ff.de ꝟ.ſig.iterdū.⁊ facit.ſ.ō acq̄.poſ.l.cū nēo.⁊.ſ.de ꝓcu.§.ꝓcura

tor vel aliter: vt plene no taui.ſ.ō acq̄.poſ.l.fi.⁊ fa ciūt ne obligar̄ poſſit. vt ſ.ſi reſ ali.pi.data. fit.l.fi. ⁊ qō cū eo ſi ſeru⁹ ſane in ſeipſo p̄iudicat dño deli quēdo.vt.ff de vi ⁊ vi ar. l.i.§.qō igit̄.

Olonos.pte:qr de negam⁹ p̄dicta colo nis.ad qō.j.de mā.⁊ col. pa.l.fi.⁊ de fug.co.l.i. ⁊ī auf.ō mā.p̄n.§.ſz ēt.⁊.ſ. e.ti.origiarios.l.oēs oīo ⁊.j.ō re mi.q̄cūq̄ ⁊ no.co lonos h̄ large dici,pomī aſtricto ſolo.vt.ſ.e.l. oēs oīno.⁊ facit.j.de coar.l. ſi coartalis. in fi.⁊.ſ. de ſpectaculis.l.ſi quaz.ibi neq̄ iam poſt hac.

Jtibus.celeri.ſic.ff.ſi ter.pe.l.q̄dā.⁊.ſ.ō iu di.,pperādum.

q Cōditiōis.q̄ ſūt plēs vt no.in ru.⁊ lz ī aliis diſ ferāt in hoc tñ cōueniūt qō hec.l.dicit.

r Necne.ſic g̃ retiet,poſ. ⁊litigat colon⁹ ſatisdādo vt ſubijcit.⁊ ſic eſt ꝺ.ſ.lo ca.ſi q̄s ꝺuctoꝝ.ſo,h̄ nō erat ꝺuctio finita:ibiſic vel dic,ꝓteſtabat̄ q̄ nole bat ſibi ꝓdeſſe poſ.q̄ mi nus nō ꝓbet ibi non. vel veri⁹ vt ibi notaui.

s Dñiū poſſidēt.h̄ ac cipe talē qō ē.j.⁊ qō ē in medio interpoſito.

t Eos.ſ.domīos.

v Colonoꝝ.hēas colo noꝝ.⁊ ſic ꝓdeſt dño p̄ſta tio diuturna.ſic.ff.ō vſur cū de in rē.⁊.C. ō fideiuſ. l.i.⁊.j.de fun.pa.l.ſi ſem phi.ſz.ꝺ.ff.de ꝓba. cū ō ide.§.i.ſo.ibi ſemel ⁊ par

no tpe:h̄.r.an.qr dicit lōgīquā.ad qō inſti.de vſuc.in prin.ar.ff.ſi ſer.vē. ſi q̄s diuī.⁊ ar.j.e.ti.cū ſatſ.§.ij.⁊.ff.de aq̄ plu.ar.l.i.in fi. vel ibi negligēs h̄ ſapiēs,itē op.qr ſi poſ.coloni ē g̃ locatio nulla:nec etiā poſſidet dñs p colonū.vt.ff.de vſuca. ei a q̄.ſo.hic ſciēs rē ſuā cōduxit. vel veri⁹: hic de dñio nō erat qō,ſz an h̄ locaſſz.ſz ſi de dño aliū nō ſe dñz dicebat ⁊ ab eo cōduxiſſz.alꝰ ē dñoꝝ:⁊ tūc iunge p̄cedētib⁹. x Cēſem⁹.abūdat ꝓpter ꝟbū ſancim⁹.qō ē.ſ.vl ne ꝓpt̄ plixā iterpoſitionē videat̄ oblit⁹

y Deꝑhendit̄.i.deprehendi poſtulat̄.

z Nō oēs.h̄ incipit forma cautiōis. ꝺ Accipiat̄.no.alias per duos mēſes tenet̄.vt ar.ſ.ō fideiuſ.⁊ ſi fideiuſſor.ſz q̄re obligatio reno uat̄ cū inſtātia ſit finita,vt.ſ.de iudi.,pperādū.ſo.illa corrigit iſtā,vl in b caſu ſpāle:vt ibi vl veri⁹ hic añ litē cōteſ.fuit acceptus.

a Deponant̄.ff,vt.le.no.ca.l.poſtq̄.§.i. b In chimiliarchio.ad h̄ ſ.de bo.auc.iudi.poſ.l.fi.in fi.⁊ ꝺvſur.acceptā. Jtē no.fieri.ſeq̄ſtratiōez qō ē ſpāle.regularit̄ ꝺ.qō dic.vt.ſ.de phi.ſequeſ.l.i.que ē ꝺ.

c Remaneāt depoſiti dicti reddit⁹. ꝺ Reſtituant̄.ē g̃ cā inter dñz ⁊ colonū lz publice intellexerit hāc.l.q̄ ſit cā inf vnū dñm ⁊ alterū q̄ dic̄ ſe dñz. Jtē no.dicit dominū q̄ dñs nō ē eo q̄ domini cōſueuerunt lo care ⁊ talia poſtulare. e Auro.vt.ſ.pri.no.

Clēdanit̄,ꝓpter ꝺſumptionē fructuū,ad qō.ff.de glā.le.l.i.

g Functiões.i.tributa q̃ coloni p terrula sua: ⁊ dñs p sua quã colo n⁹ tz soluere dz.vt.s̃.e.l.ij.⁊ in auk.de colla.§.null⁹.p ea ꝙ de qua liti gak vel cui⁹ occasiõe seruak qõ hic dicik. h Qui.s.domini.

i Moris erat.idẽ possum⁹ dicere de decimis vt si rusticip sueuerũt da re dominis vt ipsi dẽt eas ecclesijs kuek⁹ suetudo.alias ipi rustici eas p

ktẽt km.p.ad qõ.ff.de ad mi.tu.siue herede.§.luti⁹

a Inferre.hic prio cõ uenirí fideiussor videk q̃ reus.sz hodieq̃ p auk.de fideius.nisi dicas hic ipso prie fideius.i.exp̃romisso rẽ:⁊ ipe colonus nõ obli get se.

b Functionũ.h̃ac secu ritatẽ fecit suscepto: vt j.de colla.fun.pa.l.placu it quã si ñ reddat colon⁹ dño ptriẽniũ cadit a loca tiõe sicut emphiteota ab emphiteosi: vt.s̃.de iure emphi.l.ij.

Ediuti⁹.libero.aks de est⁊ libero vk ascri ptitia.⁊ hec est lex Justi. ad senatuz.

d Legib⁹.quas nõ hã bem⁹ nisi in seruis vl̃ an cillis.vt.s̃.de re.vendi.l. partũ.⁊ de libe.cã.l.fi.⁊ ĩ casu spãli.vt.j.de agri.⁊ mã.l.iiij.hodie aũt aliter est: vt hic.⁊.j.l.fi.⁊ in auk. cõstitutio que ex ascrip.ĩ pri. Jtẽ facit.s̃.e.ti.l. mu lier.⁊.j.l.prima.

e Uẽtrẽ.fic.s̃.l.pri. cũ pcor.sz fallit in libera q̃ iungik tamiaco.vt.j.de p dijs tamiacis.l.i.item in murilegulo: vt.s̃.de mu ri le.l.fi. itẽ ⁊ in filijs inq̃ linoz ⁊ colonoz natorũ ex libera.vt.s̃.e.diffinim⁹ nã hic in natoex ascripti tio ⁊ libera. itẽ fallit in li bertis curie quos sequũk filij.vt in decre.xij.q.ij. ò liberis ⁊ libertis ec. sicut ⁊ alias in decre.xv.q. vl. cũ multe. item in filijs al dioz: vt in lõbarda ò cõ iug. ser. vk aldi.l.iiij.que oẽs sunt ɔ. itẽ in honori

ditibus diffinientes ad pub.trãsea mus fũctiões[s]:⁊ siq̃dẽ coloni more solito eas depẽdant ipsi maneãt in pstina nuda cõsuetudine nullo pre iudicio dñis generãdo q̃[t]⁊ q̃escẽti bus colonis ⁊ nõ cõtradicẽtib⁹ ad pub.tributarias functiones mime inferebãt Si naũt moris erat dños tutã summã accipere ⁊ ex ea partez q̃dẽ in pu. vertere functiões. partez aũt in suos reddit⁹ habeк tũc siqui dem fideiussoz a colonis deк eũdez fideiussorem dñis sine p̃iudicio litꝭ tãtã summã inferre[a] quãtaz tributa publica faciũt vt a dñis pub.rõib⁹ psoluank nullo ex hoc colonis p̃iu dicio generãdo sup redditib⁹ ei dñi fideiussores fiant cõtẽti. Si naũt fi deiussione cessante ad sequestratio nẽ res veniãt ⁊ pecunie ɔponank ⁊ ex ea⁊ summa tantã iudices separe quãtã ad pu. sufficiãt functiones ⁊ eã disponere dñm ⁊ accipeк q̃tenus ipsa eã p̃soluens publicas accipiat securitates reliq̃ quantitate q̃ est in redditus puros remanet ĩ tuto col locãda ⁊ litis kminũ expectãte nl̃o preiudicio siue colonis siue dñis ex hmõi fideiussiõe vel seq̃stratiõe vel publica⁊ fũctionũ solutiõe generã do sz oi cã in suspẽso manẽte donec iudicialis snia q̃ ò toto negocio p cedit oẽm rez aperiat ⁊ ostendat q̃s dñs terre ɔstitut⁹ est: ⁊ ad quẽ pub lica⁊ functionũ[b] securitas dz in po sterũ fieri seu reddit⁹ puenire vel p manek: recitata septimo in ĩtimo cõ sistorio palatij iustiniani.

¶ Natus ex ascriptitio ⁊ serua vel ascriptitia ⁊ suo ventris sequik cõditionẽ. Item inter suos ⁊ ascriptitios modica differẽtia est cũ suus cuz

eo dñs.⁊ ar.s̃.de sacrosanc.eccle.l.si quis pbyter.

h Cũ peculio.⁊ sine eo.vt.s̃.de pecu.eius q̃ li.l.i.

¶ Um scim⁹.cõfessionib⁹ sok.in iurevl̃ ex̃: vt statiz dicet.

k Ex scriptura.s.sola. l Incremẽtũ. quo accedẽte fit q̃nq̃ colonus: vt si post scripturã q̃ ad habitãduz se illigasset. xxx. an. steterit vt.j. eo. ti. cũ satis.§. cũ ãt si aũt adiecit ĩ scri ptura q̃ vt ascripti tius starevolebat ⁊ sic fatebatur tũc fiat ascriptiti⁹. vl̃ si dicta ĩscriptõ vl̃ ali⁹ silis mod⁹ in teruenerit vt subij cit.

publico ⁊ ascriptiti⁹ cũ terra alienari possit p̃ do minum.h.d.Bar.

n Ediuti⁹ dubitek Jdẽ au. si quis ex ascriptitia ⁊ suo vl̃ ascriptitio ⁊ ancilla fuisset edit⁹ cu ius stat⁹ sit: vl̃ q̃ peioz fortũa sit vtrũ ne ascriptitia an suilis sancim⁹ ea q̃ in anteriozib⁹ legib⁹ cauta sunt p tali pgenie q̃ ex mulierib⁹ ascripti tijs ⁊ viris liberꝭ pgenita sit in suo statu relinq̃: ⁊ sic sit ascriptitia ples ex tali copulatiõe pcreata. Si q̃s ãt vl̃ ex suo ⁊ ascriptitia: vl̃ ab ancilla ⁊ ascriptitio fuerit editus mris sue vẽtrẽ[e] seq̃k ⁊ talꝭ sit ɔditiõis qualis genitrix fuit sive ancilla siue ascri ptitia q̃ ɔ hacten⁹ in liberis tm̃ ⁊ ser uis obseruabak[f] Que eiñ dña iter suos ⁊ ascriptitios ĩtelligak[g] cũ vter q̃ in dñi sui posit⁹ est ptãte: ⁊ possit suũ cũ peculio[h] manumittek ⁊ ascri ptitiũ cum terra dñio suo expellere.

¶ Sola cõfessio vel scriptura in qua q̃s enũcia tiue se alteri⁹ ascriptitiũ asseuerat non preiudi cat nec statũ mutat nisi sit alijs adminiculis ap probata. s. ex diuturna p̃statõe quã faciũt alij ascriptitij. aut q̃ alia ɔcessio emanauerit de eadẽ itẽ. si filꝭ a scriptitij viuente patre p. xxx. an. cõti nuos terrã non coluit nõ ꝓpterea liberat⁹ est a conditione ascriptitia cũ pater eius tpe sue vite culture satisfacerit. h.d.Bar.

c Um scim⁹ nra iura Jmpa. a. nolle p̃iudiciũ generare cuidã circa ɔditiõez neq̃ ex cõfessionib⁹ ĩ neq̃ ex scriptura[k] nisi ẽt ex alijs ar gumẽtis aliq̃ accesserit ĩcremẽtũ: sancim⁹ solã cõfessionẽ vl̃ aliã quã cũq̃ scripturã ad hec minime suffice re nec ascriptitiã ɔditionẽ[m] cuidã ĩ ferre sz ò beк hmõi scriptuꝫ aliq̃ ad uenire adiutoriũ[n] q̃ten⁹ vl̃ ex publi ci census ascriptione[o] vel alijs legi timis[p] mõis talꝭ scriptura[q]: adiuuek

m Cõditionẽ.al̃. cõductionẽ. q̃ so lũ vt ascriptiti⁹ cõ duxit. ad qõ.s̃.de libe.cau. l.ad pba tionẽ. al̃s cõdit. i. instrm cõditionis ascriptitie p se fa ctũ vel aliuz ⁊c. qñ p aliũ. vel dic con ditionẽ. i. instrumẽ tũ p cõditionales i. notariũ factũ. vt j. qui po. in pi. scri pturas. vl̃ aliã ⁊c. vt p se vel p̃ aliuz.

n Adiutoriũ. sic ĩ cõparationib⁹ ĩfra tũ. vt in auk. de fi. ĩ stru. §. in his vero ⁊ in qõnib⁹ suoꝫ vt. ff. ò q̃sti. l. i. ĩ pn. sic in auk. de nup. §. q̃ vero: ⁊ no. q̃ q̃ nõ ꝓsunt singu la multa iuuãt. vt hic. ⁊. s̃. de test. san cim⁹: ⁊. C. ad vell̃. si mulier. ⁊ in auk. vt imo. aut do. ⁊. s̃ q̃ po. ĩ pig. ha. l. ĵf. auk. quo iure. in fi. ⁊. j. de fun. pa. l. fi. sed ar. ɔ. s̃. q̃ nu. li. l. i. ⁊. ff. ò admi. tu. l. ita aũt. §. gessisse sed hoc hic facrei magnitudo vbi oi

g Intelligak. q. d. nulla eo qõ subijcit. ⁊ ar. ff. de lib. ho. exhi. l. ij. In alijs aũt differũt: q̃ hi liberi sunt: vt. j. de colo. tracẽ. l. i. ⁊. j. l. cũ satis. §. ca ueãt. ⁊ p hoc aliq̃ possidere pñt. vt. s̃. e. hi. ⁊ in auk. de col. §. null⁹. qõ ĩ ser uo sec⁹. vt. ff. de acq̃. pos. cũ heredes: ⁊ fieri cleri ci pñt dñis etiã volẽtib⁹ in possessionib⁹ in q̃bus sunt ascripti. seru⁹ nõ. vt in auk. de sanc. epi. §. si ku⁹: ⁊. §. ascriptitios. Jtẽ seru⁹ si sciẽte dño fit clericus fit libera scriptiti⁹ nõ: vt ex eisdẽ. §. itẽ seruo possuz auferк peculiũ: ascriptitio nõ. Jtẽ kui ẽt sine peculio vendi pñt: sz ascriptitij nõ: vt hic ĩ fi. ⁊. s̃. l. ij. ⁊. l. quẽadmo dũ. Jtẽ iste litigat cũ dño q̃nq̃: vt. j. l. cũ sat]. §. caueãt: ⁊. j. ti. ij. l. i. qõ suo nõ licz. Jtẽ cũ alijs litigat: vt. s̃. e. oẽs pfugi. in fi. serui nõ: vt. C. de iudi. ku⁹. vl̃ dic quo ad dñz suos vt no. ff. de sta. ho. l. ij. Jtẽ adde qõ not. isti. de iure pso. Jtẽ fit liber seruus vl̃ ancilla: si cõtrahit matrimoniũ cũ li bero: vel libera dño sciẽte: sz nõ ascriptiti⁹: vt in auk. de nup. §. si ꝙ ab ĩ itio: ⁊. j. e. l. fi. sed an de peculio teneк dñs p ascriptitio. rñ. sic: vt. C. qõ cuz

cit melius ẽ ⁊c. o Ascriptiõe. q̃ in censuz velit suos ascrip. deduxit volẽtes. ⁊ q̃ ipse quasi ascriptitiũ incẽsuz capitis se ɔdu xit. km al. p Legitimis modis puta per scõaz scripturã. vt j. dicit. vl̃ q̃ lõgo tpe sic soluit vt in scriptura ɔfessiõis ascriptitie cõuenit. vt. s̃. eo. litib⁹. in pn̄.

q Talis scriptura. qua scribit se terre ɔfitẽdo se ascriptitiũ: ⁊ ta lẽ ibi velle morari. ⁊ p cõsequẽs nolle discedere aliõ si tm̃ pfiteba tur nolle discedere. vt in pn̄. dixi. r Ex plurib⁹. ecce q̃ no cẽt ⁊ q̃ nõ ꝓsunt ⁊c. ⁊ facit. ff. de reg. iur. l. quotiẽs dubi. ò epi. au. l. nemini. sed ɔ. s̃. de transac. l. fi. so. ibi in transactione ⁊ ad bonum non ad malũ valet. vt ibi no. s Cõfessiõibus. extra ius fa ctis: vel etiã in iure: nõ in figura iudicij liberalis cãe. vt hic. ⁊. s̃. de libe. cau. nec si volẽs. ⁊. l. liberos. ⁊. l. interrogatã. ⁊. l. parẽtes. secus si in figura. iudicij. vt. eo. ti. iubemus.

t Scriptura. predicto modo facta.

v Cõfessio. in scrip. vel sine coram iudice vel notario etiã ex̃ ius

x Depositio. cozã iudice professio dicit depositio. ⁊ de hac inse rit cũ dicẽ q̃d eiñ ⁊c. y Sine vi. b̃ innuit etiã ex̃ ius cũ in iure nõ sit verisil̃e pati vim. vt. ff. qõ me. cã. nõ est verisil̃e.

z Quid enim interpositio est, & Cōditiōale, vera.i, ascriptitie cōditionis, vel dic.i.notarij, vt.s. dixi.

9 Et inter acta, vel etiā ex ius sit cōfessus, vt.s. dixi regulariter em̄ tm̄ valet qō fit extra ius quātuz qō fit cora iudice: vt.s. de pac. pacta nouiss. & de transac. siue apnd, & de lib. causa. interrogata, ſz fallit: vt.s. de ofe. & insti de adop. §. fi. itē no. eum stare sue confessioni vel scripture, sic & al's etiā si nō sit tanta solēnitas, vt.s. arbi. tu. l. fi. & .s. de fabricē. l. si qs. Itez & illeq̄ se exhereda uit. vt. ff. de ō ta. l. nō putauit. §. si q̄s sua: sic & C. de arbi. l. ne in arbitris in fi. & de donat. s pfon⁹. C. ō nō nu. pecu. generak̄r. sic ergo habes qualiter fit ascriptitius & de nouo cuz scriptura & cū alio adminiculo: vt in ru. premisi.

a Illō quoq̄. si filius coloni mei i libera cōuersatiōe morat⁹ fuerit. xxx. an. vel q̄draginta vl̄ longiori tpe. nihilominus tm̄ post mortē patris: vel postq̄ pater agri culture, inutilis fact⁹ est detineri valet ille in vinculis in agro: nec pōt se excusak̄: ideo q: libere vixerit longissimo tpe. nō em̄ vl̄ libere vixisse cum q̄dāmodo ps' corporis eius infūdo remāserit cū pmāserit aliq̄ vel aliq̄s de cognatōne sua qui mihi pstabat vel pstiterunt qō volui, ideo cū ipse met pstitisse videak̄ nō pōt se in libertatē defendere: vt dictū ē.

b Illō q̄q̄. cōseruatiōe, al's cōditiōe, i. in libertatis possessiōe.

c Inutilis, clericus, puta fact⁹ vt in auk̄. de san. epi. §. ascriptitius.

a Idoneus, vel est senex. b Per prez. s. nō cōuertik̄ imo vt in fi. hui⁹. l. & facit. s. de anna. ex. l. i. & l. fi.

c Colonoz. i. filioz colōi: nec tm̄ ōteriozis cōditiōis erūt q̄ pr̄. vt. j. l. pri. §. i. d Nati, idē si alibi. ar. j. l. pri. ſz q̄dā ō. sub. g̃ maxie.

e Si fundo remanebat, secus g̃ si nullus remāserat: p qō collige q̄ coloni nō ascriptitij fit filius. qz in eo secus, vt. j. l. pri. itē no. qō dicit cognatoz. s. fratres vel filles cū quib⁹ primoniū fuiētis sit cōe. in alijs secus: vt. s. ō lib. cā. l. mulier. j. itē ō. j. de fun. re. pri. eū. sol. ibi nēo remāserat: vel ibi ab alio detinebak̄: hic a se, & eodē mō. so. ff. de diuer. pr̄. l. lōge, vl̄ ibi cū solo. itē fak̄. C. ad. l. iul̄. ma. l. q̄s q̄s. itē no. circa pdicamētū fitū cē. itē fak̄. ff. ō vsufr. si cui. & q̄. mo. vsuf. admit. is cui. itē q̄d si eēt nat⁹ añq̄ pr̄ eēt colon⁹. rñ. vt. j. l. pri. §. i. itē fak̄. s. ō pscri. xxx. an. l. iij. f Antiq̄tas. pr̄na. g Posteritas filij, itē no. q̄ retinēdo ptē vr̄ retinere totū. arg. ff. ō ser. rus. p. l. vna.

Cum satis. sicut curialis lōgo tpe nō pōt se liberare a curiali cōditiōe: sic nec ascriptiti⁹; nec etiā soboles eius siue nata sit in eo fūdo siue alibi. nā ipe & sua soboles remanēt ascriptitie cōditiōis nec se sepādo a solo liberāk̄ a cōditiōe ascriptitia. vt dictū est. & b dictū ē ad silitudinē hui fugitiui q̄ fug. cōuertēdo nō pscribit sibi libertatē lōgo tpe: vt. s. de ser. fugi. l. i. i Colonos. i. ascriptitios.

l Cursu tpa li. ēt. xl. an. vt. s. ō decur. l. si q̄s ō curio. & ō pscrip. xxx. an

melio⁹ eteni est i hmōi difficultatib⁹ ex plurib⁹ r capitulis vel conditiōes ostendi & nō solis ꝓfessionib⁹ s neq̄ scriptur⁹ hoies forte liberos ad deteriorē detrahi fortunā. Si naūt est scriptura t & post scripturā cōfessio v seu ōpositō x sine vi⁹ & necessitate tm̄ interuenerit q̄d em̄ si cōditiōale a in strm vel aliā chartulā in qua subscripsit & intimauit & inter acta deposuit sese colonū fuisse ascriptitiū tūc ex vtroq̄ genere obligatiōis, i. tam scripture q̄ cōfessiōis vel depositionis talē eū esse credēdū qualē & scripsit & inter acta b deposuit. Illud q̄ q̄ c nō inelegāter dubitabak̄: si coloni filius p. xxx. annoz curricula vel forsitan p q̄draginta seu ampliora adhuc viuēte patre & agriculturaz pagente ipe in libera ꝓuersatione d morabik̄ & domin⁹ terre: qz per prez ei satisfiebat nō etiā psentiā ei⁹ exigebat an post obitū patris vel post q̄ forte inutil e existat & ruri nō idoneus f pōt excusari fili⁹ longiqua libertate abutēdo: & qō p multos annos neq̄ agrū coluit nez aliq̄d colonarij opis celebrauit cum nō possit dōs incusari ꝓpter suā desidiaz cui p prem g eius oē qō voluerat accedebat. In oibus itaq̄ hmōi specieb⁹ satis acerbū nobis videt dōno pīudicari colonoz h absētia q̄ ruri nati⁹ & postea absētes p suos pres vl̄ fratres vl̄ cognatos agricultura perageb̄at. cū em̄ pars quodāmō coporis eius p cognatiōez in fundo i remanebat nō videt neq̄ abesse neq̄ peregrinari neq̄ in libertate morari, maneat itaq̄ dōno ius incōcussuz

& donec eius vel antiquitas k vel posteritas l vel cognatio in agrū remanet ipse videak̄ ibi resedisse.

¶ Ascriptitius fugiēs, sicut seru⁹ sui furtū facit licz liber sit. & ideo a tali fortuna nō liberak̄. xxx. an. spacio sed cū sua sobole eidē ascriptiti⁹ remanet. Itē effecti colonarie cōditiōis p culturā assiduā. xxx. an. sunt liberi & eoz filij ſz omēs ascripti sunt cōditiōi pdicte & si tanto tpe filij nō steterūt in cultura. Itē domī possessionū nō debēt eisdē violētiā inferre aut veterē reddituū cōsuetudinē imutare cōtrafaciētes eisdē ad interesse tenēk̄ nec poterūt ob hoc culturā agroz deserere. Itē null⁹ debet colonū vel ascriptitiū alienū occultare & suscipiētes etiā ignoraēter nisi restituant illū penis hic insertis tenentur. h. d. Bart.

c Cum satis k inhuma/ Idē au. nū est terrā q̄ ab initio ascriptitios habebat suis quodāmodo mēbris ōfraudari & colonos l si alijs terris demorātes dōno terr̄ maximis dānis afficere censemus quēadmodū in curialiū cōditōe nemo ex tēporali cursu k liberak̄. Ita nec ascriptitie cōditioni suppositus ex annalibus curriculis quātacūq̄ emēdauerint vel quacūq̄ l plixa negociatione m: aliq̄s sibi vendicet libertatez sed remaneat ascriptiti⁹ & inhereat terre: & si se celauerit vel separe conatus fuerit ꝑm exemplu ꝑui fugitiui sese diutius insidijs furari intelligak̄ n: & sit suppositus vna cū sobole sua o & si in alia terra eā fecerit p hmōi fortune & capitali illatiōi nulla liberatione ei penit⁹ cōpetente q. Cū aūt anastasiana lex hoies q̄ p. xxx. ā. colonaria detēti sunt cōditiōe voluit liberos r q̄dē pmanere k nō aūt habere facultatē terra ōrelicta in alia loca migrare: & ex hoc q̄rebak̄ si etiaz liberi s eoz cuiuscūq̄ sexus licz nō p xxx. ānos fuerint in fundis vl̄ vicis

riōs, & de metal. l. fi. & j. ō cohar. si cohartalis. r Cū aūt detēti, nullo pacto vl̄ scripta pambula ſz q̄sdā ad istar aliaz rez. vt. s. ō pscri. xxx. an. sicut & h soluēdo pēsionē vt colon⁹ vt hic dic. ſz tu dic q̄ pactio de illigādo se solo p̄cessit in scripta: vel sine scripta & secuta pscr. xxx. an. nō. n. ex vna cā tm̄: ſz plurib⁹: vt. s. l. pri. circa pn. nec ēdōria inter hos quid ē ascriptios. ſz certe imo differūt. vt. s. de epi. au. l. nemo. itē colon⁹ tpis cursu pt liberari. vt. s. l. cū scim⁹. in fi. ſz ascriptitij nō. vt. s. l. ea lege. in pr̄. itē iste pscrip. nō mutāt cōditionē: ſz liber remanet: vt hic. qō in. eo. s. ascriptitio sec⁹. vt ar. s. ne diuti⁹. s Liberos. i. ascriptitios. t Per manere. igit̄ pūt testari. ſz qz nō alienare. vt. j. ti. ij. l. ij. ſz ibi alias q̄ p testm̄ vt isti. q̄ ma. nō pos. §. pe. vel dic q̄ testari pūt inter suos q̄ ab ītestato successuri erāt nō ex neos. sic. s. de bo. q̄ li. cū opoz ī pn. & de incest. nup. si q̄s incesti. Itē no. simul aliquē eē liberū & nō liberū. ff. de li. ho. exhi. l. ij. & de testa. q̄ testō. & de colono. ti. l. i. & ſz h sunt liberi ſz q̄d: nō simpl'r & sic in ceteris p̄ter in ascriptitijs q̄ magis seruis cōparak̄: vt. s. ne diuiti⁹. p̄dicti aūt dicūk̄ coloni inspecto pricipio: cōditiōales inspecto fi. qz di tiōi iā obligati sunt. vt h dicik̄ & inter hūc & inquilinū nō ē dīa. vt. s. eo. diffinim⁹ ſz certe imo ē: vt ibi notaui. v Liberi eoz. quos si non habēt succedit dom⁹. vt. s. de epi. & cle. si quis p̄sbyter.

z Eōditiōale, vera. i, ascriptitie cōditionis. vel dic. i. notarij. vt. s. dixi.

9 Et inter acta. vel etiā ex ius sit cōfessus. vt. s. dixi regulariter em̄ tm̄ valet qō fit extra ius quātuz qō fit cora iudice: vt. s. de pac. pacta nouiss. & de transac. siue apnd. & de lib. causa. interrogata. ſz fallit: vt. s. de ofe. & insti de adop. §. fi. itē no. eum stare sue confessioni vel scripture. sic & al's etiā si nō sit tanta solēnitas. vt. s. arbi. tu. l. fi. & .s. de fabricē. l. si qs. Itez & illeq̄ se exhereda uit. vt. ff. de ō ta. l. nō putauit. §. si q̄s sua: sic & C. de arbi. l. ne in arbitris in fi. & de donat. s pfon⁹. C. ō nō nu. pecu. generak̄r. sic ergo habes qualiter fit ascriptitius & de nouo cuz scriptura & cū alio adminiculo: vt in ru. premisi.

a Illō quoq̄. si filius coloni mei i libera cōuersatiōe morat⁹ fuerit. xxx. an. vel q̄draginta vl̄ longiori tpe. nihilominus tm̄ post mortē patris: vel postq̄ pater agri culture, inutilis fact⁹ est detineri valet ille in vinculis in agro: nec pōt se excusak̄: ideo q: libere vixerit longissimo tpe. nō em̄ vl̄ libere vixisse cum q̄dāmodo ps' corporis eius infūdo remāserit cū pmāserit aliq̄ vel aliq̄s de cognatōne sua qui mihi pstabat vel pstiterunt qō volui, ideo cū ipse met pstitisse videak̄ nō pōt se in libertatē defendere: vt dictū ē.

b Illō q̄q̄. cōseruatiōe, al's cōditiōe, i. in libertatis possessiōe.

c Inutilis, clericus, puta fact⁹ vt in auk̄. de san. epi. §. ascriptitius.

a Idoneus, vel est senex. b Per prez. s. nō cōuertik̄ imo vt in fi. hui⁹. l. & facit. s. de anna. ex. l. i. & l. fi.

c Colonoz. i. filioz colōi: nec tm̄ ōteriozis cōditiōis erūt q̄ pr̄. vt. j. l. pri. §. i. d Nati, idē si alibi. ar. j. l. pri. ſz q̄dā ō. sub. g̃ maxie.

e Si fundo remanebat, secus g̃ si nullus remāserat: p qō collige q̄ coloni nō ascriptitij fit filius. qz in eo secus, vt. j. l. pri. itē no. qō dicit cognatoz. s. fratres vel filles cū quib⁹ primoniū fuiētis sit cōe. in alijs secus: vt. s. ō lib. cā. l. mulier. j. itē ō. j. de fun. re. pri. eū. sol. ibi nēo remāserat: vel ibi ab alio detinebak̄: hic a se, & eodē mō. so. ff. de diuer. pr̄. l. lōge, vl̄ ibi cū solo. itē fak̄. C. ad. l. iul̄. ma. l. q̄s q̄s. itē no. circa pdicamētū fitū cē. itē fak̄. ff. ō vsufr. si cui. & q̄. mo. vsuf. admit. is cui. itē q̄d si eēt nat⁹ añq̄ pr̄ eēt colon⁹. rñ. vt. j. l. pri. §. i. itē fak̄. s. ō pscri. xxx. an. l. iij. f Antiq̄tas. pr̄na. g Posteritas filij, itē no. q̄ retinēdo ptē vr̄ retinere totū. arg. ff. ō ser. rus. p. l. vna.

Cum satis. sicut curialis lōgo tpe nō pōt se liberare a curiali cōditiōe: sic nec ascriptiti⁹; nec etiā soboles eius siue nata sit in

l Quacūq̄. nisi. xl. an. vt s. ō pscri. xxx. an. l. oēs. q̄ ēō. itē qcūq̄. xxx. an. vt qī alij⁹ pscribit: vt. j. de fū. rei pri. l. cū b. nisi steterit. i. pmāserit ius ascriptitij in agnatiōe tūc nlla tpe. vt s. l. pr. in simplici aūt seruo dic: vt. s. ō ps. lo. tē. q̄ p li. l. i. & ij. nō g̃ p oia curiali cōparak̄.

m Negociatiōe. qī alibi exercuit. n Intelligak̄. vt. s. ō ser. fugi. l. i. ſz an. xxx. an. pscribik̄ fugitiuus. rñ. vt ibi. itē an p uat⁹ ex ti. pōt pscribere ascriptitiū alienum. dic vt ibi sic dī se furari colon⁹ & inq̄lin⁹ & filles eo q̄ oēs fugere dicunt & receptatores eoz puniunt: vt. s. e. l. oēs. & l. originarios & l. seruos. & l. si colōi.

o Sobole sua. ex femia ascriptitia nō si ex libera nulli ꝓditioni supposita vt. j. e. l. fi. nā & ascriptitijs tm̄ & colōis colonarie cōditōis dī qz ex cursu tpis nō liberant. oēs aūt alij coloni liberari pūt ex cursu tpis cēsiti. & reli. vt. j. ō fun. rei pri. l. eū. vel dic in colonis idez qō in alijs vt. s. l. pri. no.

p Et fecerit. i. procuraverit vulgarik̄ em̄ loquit. ſz ō. s. l. pri. §. i. & j. l. pri. §. nulla. sol. ibi & colonis h in ascriptitijs vl̄ verius ibi maxime subau.

q Cōpetēte, sine volūtate dñi. vl̄ nulla. s. tali. & facit. s. e. mulier. & l. origīa

r Cū aūt detēti, nullo pacto vl̄ scripta pambula ſz q̄sdā ad istar aliaz rez. vt. s. ō pscri. xxx. an. sicut & h soluēdo pēsionē vt colon⁹ vt hic dic. ſz tu dic q̄ pactio de illigādo se solo p̄cessit in scripta: vel sine scripta & secuta pscr. xxx. an. nō. n. ex vna cā tm̄: ſz plurib⁹: vt. s. l. pri. circa pn. nec ēdōria inter hos quid ē ascriptios. ſz certe imo differūt. vt. s. de epi. au. l. nemo. itē colon⁹ tpis cursu pt liberari. vt. s. l. cū scim⁹. in fi. ſz ascriptitij nō. vt. s. l. ea lege. in pr̄. itē iste pscrip. nō mutāt cōditionē: ſz liber remanet: vt hic. qō in. eo. s. ascriptitio sec⁹. vt ar. s. ne diuti⁹. s Liberos. i. ascriptitios. t Per manere. igit̄ pūt testari. ſz qz nō alienare. vt. j. ti. ij. l. ij. ſz ibi alias q̄ p testm̄ vt isti. q̄ ma. nō pos. §. pe. vel dic q̄ testari pūt inter suos q̄ ab ītestato successuri erāt nō ex neos. sic. s. de bo. q̄ li. cū opoz ī pn. & de incest. nup. si q̄s incesti. Itē no. simul aliquē eē liberū & nō liberū. ff. de li. ho. exhi. l. ij. & de testa. q̄ testō. & de colono. ti. l. i. & ſz h sunt liberi ſz q̄d: nō simpl'r & sic in ceteris p̄ter in ascriptitijs q̄ magis seruis cōparak̄: vt. s. ne diuiti⁹. p̄dicti aūt dicūk̄ coloni inspecto pricipio: cōditiōales inspecto fi. qz di tiōi iā obligati sunt. vt h dicik̄ & inter hūc & inquilinū nō ē dīa. vt. s. eo. diffinim⁹ ſz certe imo ē: vt ibi notaui. v Liberi eoz. quos si non habēt succedit dom⁹. vt. s. de epi. & cle. si quis p̄sbyter.

r Deteriori cõditiõe.cꝫ pater qõeẽt si nõ essent liberi vt pater:r pñt hi dici originarij coloni r poterũt ſm hoc testari.

r Sz semp terre inhereãt nec pũcto se separẽt: vt.ſ.l.colonos.j. ô col. pale.l.i.r.j.ſ.nulla.itẽ facit.ſ.de pscrip.lon.temp.que.p li.l.fi. r.j.de col. illi.l.i.r de fun.pa.l.fi.r.ſ.de tab.l.fi. z Susceperũt r postea lõgo siue lõgissimo tpe coluerunt.

r Caueãt tales coloni. q.d. secus in ascrip. q̃bꝫ põt inferri vis.ſm q̃sdaz qõ nõ placz.

b Per iudicẽ.ſ.simplicẽ or.r qõ subdit pses pui cie,puideat,ſ.exequendo cũ ibi.ſ.in exequẽdo verti posset mixtuz imperiũ. vt.ff.de iur.om.iu.l.iubere qõpsides habẽt.vt.ff. de offi. pſi.l.illicitas.ſ.q̃ vniuersas vl dic p eodẽ accipi iudicẽ r pſidẽ. vel dic cꝫ ñ iuſ act.sz p offm iudicis bꝫ iprobabit colonus: vt b innuit puideat rc.r.j.ti.ij.l.ficꝫ dicas ſz b.cꝫ in simplũ nõ duplũ fit cõdẽnatio: lz rapina vel vis vel furtũ sit. arg. ff.de ser.corru.l.fi.r.ff.rerũ amo.l.iij.ſ.fi q̃s etiaz sz alij dicũt eẽ cuz penis vt.ff.qõ me.cã.l.extat.itẽ cꝫ subij cit ô cõsuetudine est.sic.ſ.de expen.lu.l.i.r de fui.l.i.r.l.ſi manifeste r.ſ.e.l.dñi.r.l.litib⁹.ſ.b dereddit⁹.

a Nulla.nec tũc q̃n violentias patiunt.naz dño suo seru⁹ stat aut cadit.r facit.ff.de sta.ho.seruus

b In soboleeoꝝ nata ex colonis femin is cuiusdam dñi.xxx.an.detentis cũ viro.sec⁹ si ex libera.qz tũc vẽtrẽ.vt.j.eo.ti.l.fi. sz dicimo patrẽ colonũ idẽ in inq̃lino.vt.ſ.e. diffinimus.in ascriptitio aũt r libera loquit: vt.j.l.fi. itẽ hoc ꝓstat si post cõpletã pze.pñs nata est.qz tunc ex colono nascit ꝟbo accepto cũ effectu.vt.ff. ne q̃s eũ q̃ in ius.l.pe.ſ.docere.sz q̃d in nato post ichoatã nõ cõpletã vl cõcepto ante cõpletã.nato ãt post cõpletã videt sec⁹.qz nati post igratitudinẽ pñs renocant.nõ ãte: vt.ſ.de li.r eoꝝ libe.l.ij. Itez qz ô cõmodis par⁹ q̃rit tps cõceptiõis spectat: vt.ff.de sta.ho.q̃ in vtero.si cꝫ senatoz vel ali⁹ clarissim⁹ priuat⁹ bz filios ante dignitatẽ editos: vt.j de dig. se natoz. Cohartal cꝫ filiũ natũ tpe sui officij cohartali ꝺditiõi reliquat obnoxiũ: vt j.de pzin.agẽ.l.q̃cũq̃.r de cohar.si cohartalis sec⁹ in eo q̃ se curie offert in q̃ẽt indistincte filij remanẽt liberi: vt.ſ.ô his qui spõ. l.fi. sic r fili⁹ naturalꝫ curie dat⁹ si postea filios susceperit r curiales erũt: r mũera curialia subibũt: vt.ſ. de na.li.l.cõium.sz ecõtra videt velle hec lex.dic cñ pñz pscriptũ teneri r liberos eoꝝ: lz nõ.xxx.an. steterint rc.itẽ quid dicis de natis añ ichoatã pscriptionẽ q̃ tñ cũ patre steterit sp videt cꝫ si teneanꝫ cũ nõ ꝺxerint: nec mercedẽ vllã soluerint: nec postea nati sũt nec excolũt. itẽ cꝫ subij cit in fũdo nata: sec⁹ si alibi ſm q̃sdã: vt.ſ.e.l.cũ scimus ſ.fi.sz vtro bicꝫ sub. maxime.ar.ſ.e.l.i.in pzin. item dareꝫ occasio colono tpe pariẽdi vt faceret alibi ire vxorẽ vt dñz fraudaret: r via ôbz tolli malitij s.ſ.de lati.li.tol.l.vnica.ſ.fili mõ. itẽ pudoz eẽt dño tpe illo stare cuz vxore coloni si vellet,puidere ne alibi iret: r parcẽdũ est pudoꝛi: vt.ff.mã. quintus mutꝰ. itẽ ꝓ hoc qz ſ. dicit in fundis vel vicis q̃si nõ sit curãdũ si aliquo tpe nõ fuerũt in fundo: vel tpe pariẽdi vel alio rc. itẽ ꝓ bꝰ qõ dicit.ſ.cꝫ sufficit si pꝛ accepit terrã ad colẽdũ r diu colat. itẽ ꝓ hoc.ſ.e.l.mulier. a Memini.nõ oz q̃s i suũ ius recipe ascriptitiũ alienũ, r si q̃s alienũ suscepit ignoraãs.postea q̃ dñs ascriptitij patefecerit ꝓ sev⁹ ꝓ suũ ꝓcuratorẽ oz q̃ recipit restituer cũ oi sobole sua: r si cõtrafecerit tenebit pstaf tributa q̃ solui debẽt vel soluta sunt a tpe fuge ꝓ re illius cui⁹ cultura deseruit ille ascriptitius etiã ꝓ aĩalib⁹ deputatis ad agriculturã illius agri

b Sz r si bona fide.ad qõ exigit cꝫ a pzin. inquirat vt.j. de col. illi.l.i.

c Vel ipsi⁹.põt g̃ aliq̃s eẽ terredomin⁹ r ali⁹ ascriptitij: vt.ſ.e.l.i.itẽ facit. C. de incol. nu. quiñ: r.ff.ô li. ho. l.iij.ſ.is q̃ r depositi. si q̃s in fi. ô tribu. illud.ſ.minus.

d Per ꝓcuratorẽ. vel ẽt in subsidiũ per pzesidẽ. vt j.l.fi.

e Tẽporis.ẽt ꝓ teriti.qõ dic: vt.ſ. eo.quisquis.

f Publicas. dñi vl fisci. vt.d.l.quisquis.r.l.oẽs pfu.

g Annales.aliaſ aĩales.i.ô aĩalib⁹ als annales.r sm hoc dic terrenas.ſ. ô quiquẽnio i quiquẽniũ. vt.ſ.de suscep.l.fi. vel de tertio in tertiũ annũ.

h Insertas. has penas.dic vt not. ſ.de ser.fug.l.q̃cũ cꝫ.r facit in aut. ô mã. pzin. ſ.sz etiã r.ſ.e.l.oẽs.r.l.seruos.ô ope. li.l. fi. j.de colo.tra.l.i. et de col.illi.l.i.

i Ascripti.mẽte.ſ.credẽtes mrimoniũ foz de col.illi.l.i. tevalere. lz Uxores.de facto: nõ ô iure hodie. vt i aut. de nup.ſ.ascripti.col.iiij. l Tam eas.sz fuo cõiuncta libera post annũ fit serua dñi serui ſm legẽ lõbardoꝝ. vt in lõbarda si seruus li.nihil.l.fi.itẽ qõ hic subij cit,plẽ liberã dic al.r.h.colonũ tñ vt a solo recedere nõ liceat. vt.ſ.e.ti. cũ satis.ſ.i.sz in alio casu dicit. Itẽ adducũt.ſ.e.diffinim⁹.sz dic vt ibi.itẽ in nouel.de his q̃ ex li. ma.sed certe ibi placẽ.dicit ſ.ſ.ingenuã.itẽ ꝓ his.ſ.de murile.l.fi. sed ibi spãle.dic g̃ fz. Jr.r ingenuã. vt hic.r in nouel.dicto ti.ſ.e. ne diutius.r ar.ſ.de rei ven.p totũ.r de libe.c.l.fi.itẽ j.ibi cõditio de crescat rc.sic ergo vẽtrẽ sequit.sz fallit. vt no.ſ. ne diuti⁹. itẽ ꝟ lex in furtis tñ obtinet, vt in aut.ꝓstitutio q̃ ex ascrip.rc.r nil aliõ huic adij cit. m Libertatẽ. vt r.ſ.e.ne diuti⁹.

n Cõditio. decrescat.ac si dicat nat⁹ ex ingenua nõ ẽ ascriptitius

o Siue ꝓ se.si deest pses.sic.ſ.ô his qui ad ecc.ꝓfu.si seru⁹.r.ſ. de decu.l.gñali.j.de colo.tra.l.i.r de agri.r man.l.iij.

p Neglexerit.ignoraãs ergo dñs nõ perdit ascriptitiũ: sed sciens sic.vt subij cit.ſm.p.r.ſ.de senatusco.claudi.l.i.in fi.itẽ ſm.p in seruo non distinguit: sciat dñs vel ignoret.qz semꝑ par⁹ sequit vẽtrẽ

De capitatõe ciuiũ cẽsib⁹ exinẽdaꝰ

C Ciues vrbani seu romani habitantes in vrbe effugiunt onus capitationis.h.d.Bar.

Imperatoz au.con. Uebs vrbana sic i oriẽtali b⁹ cꝫ puicijs obseruatur: minime in censib⁹ ꝓ capitatiõe sua cõueniaꝫ sed iuxta hanc

Q̃s ascripti.mẽte.ſ.credẽtes mrimoniũ foz tevalere. lz Uxores.de facto: nõ ô iure hodie. vt i aut. de nup.ſ.ascripti.col.iiij. l Tam eas.sz fuo cõiuncta libera post annũ fit serua dñi serui ſm legẽ lõbardoꝝ. vt in lõbarda si seruus li.nihil.l.fi.itẽ qõ hic subij cit,plẽ liberã dic al.r.h.colonũ tñ vt a solo recedere nõ liceat. vt.ſ.e.ti. cũ satis.ſ.i.sz in alio casu dicit. Itẽ adducũt.ſ.e.diffinim⁹.sz dic vt ibi.itẽ in nouel.de his q̃ ex li. ma.sed certe ibi placẽ.dicit ſ.ſ.ingenuã.itẽ ꝓ his.ſ.de murile.l.fi. sed ibi spãle.dic g̃ fz. Jr.r ingenuã. vt hic.r in nouel.dicto ti.ſ.e. ne diutius.r ar.ſ.de rei ven.p totũ.r de libe.c.l.fi.itẽ j.ibi cõditio de crescat rc.sic ergo vẽtrẽ sequit.sz fallit. vt no.ſ. ne diuti⁹. itẽ ꝟ lex in furtis tñ obtinet, vt in aut.ꝓstitutio q̃ ex ascrip.rc.r nil aliõ huic adij cit. m Libertatẽ. vt r.ſ.e.ne diuti⁹.

n Cõditio, decrescat.ac si dicat nat⁹ ex ingenua nõ ẽ ascriptitius

o Siue ꝓ se.si deest pses.sic.ſ.ô his qui ad ecc.ꝓfu.si seru⁹.r.ſ. de decu.l.gñali.j.de colo.tra.l.i.r de agri.r man.l.iij.

p Neglexerit.ignoraãs ergo dñs nõ perdit ascriptitiũ: sed sciens sic.vt subij cit.ſm.p.r.ſ.de senatusco.claudi.l.i.in fi.itẽ ſm.p in seruo non distinguit: sciat dñs vel ignoret.qz semꝑ par⁹ sequit vẽtrẽ

sed cõtra.ſ. de senatuscõ.clau.l.i.in fi. vbi in seruo dicit idem.

q Dãnũ hmõi.qz fit liber ascriptiꝰ.fz.p. vel aliter. vt no. ſ. de senatuscõ.clau.ſ.fi.in fi. r Desidiam.i.pigritiam.

s De capitatiõe ciuiũ censibus eximenda.

Debs vrbana.ſ. rome per excellentiã: lz in oziẽtalib⁹ ꝓuin. tc ꝓ quo est insti. de iure natu. §. sed ius. itẽ qz hꝫ lex mittit ad eusebium pzefectuz vrbis si eẽ muros vrbis positaz soluũt capitatiõe. vt. j. ne rusti. tc. l.i. exceptꝫ tracensibus: vt. j. de col. tra. l.i. excepta ecclesia thessalonicẽ. vt. ſ. de anno. l.i. vel põt hec lex loqui in plebe cuiuslibet vrbis ꝓ hoc qõ dicit quo q. itẽ ꝓ hoc. j. ꝺ oĩ agr. deser. l. pe. ꝓ hꝫ qõ dic ꝓ gleba. z sic nõ ꝓ capite. itẽ ꝓ hꝫ. j. ne rust. ad vl lũ ob. l.i. itẽ ꝓ hꝫ. ſ. ti.i. cuz antea. item qz hꝫ rubzica gñaliseſt. vt. ſ. si certũ pe. l.i. itẽ. ſ. de metal. ꝓ annos. cõtraſo. vt ibi.

v Jn quib⁹ causis. coloni qui sint dic: vt. j. l.ij. in ꝑnc. z dic q accusãt domiuũ quãdo vltra debitũ exigit. vt. l. i. itẽ i publica actione ꝓsequit suam vl suoz iniuriã: vt j. l.ij. in fi.

Qlisquis. adeat ergo nõ est seruus. fz py.

y Poterit. habere pſentiã: dummodo cõpetẽs sit scz ordinarium rei vt. ſ. ꝺ iurisdi. omnium iudi. l. iuris.

z Prohibeat. nec obẽ colono q aliquãdo sit pvim exactus. vt. ff. de mune. z hono. l. cura. z no. pnũciari ꝺ futuro: vt in negatoria: vt. ff. si ser. ven. l. egi. itẽ ar. ꝺ. ff. de vsur. l.i. §. i. z facit ad hãc. l. ſ. ti.ij. l. cũ satis. §. caueãt. z. l. colonꝰ: z. ſ. l.i. z. ſ. loc. l. legẽ z ꝺ discu. l.i. z in auc. deq̃sto: z. j. de agri. mã. l. dñicos.

Oloni. tributa subiectos nõ faciũt: sed dñi prestãt ꝓ eis: vt. ſ. ti.ij. l.iiij. z no. q ĩ eoz ꝓstõne exigit scriptura. vt h dic: z. ſ. ti.ij. colonos sic in ascriptitio: vt. ſ. ti.ij. cũ scimꝰ. fz differt. qz h ẽ ex ascriptitio natꝰ fm q̃sdã. vl censitꝰ ẽ q certã annuã pẽsionẽ dño soluit vt hac. l. ascriptitius q incertã vt dimidiã fructuũ. fm io. alij dicũt censitũ ꝓ quo dñs prestat censum: z scribit in censuz vt ceteras res suas. vt ĩ auc. de col. §. i. z. ſ. ti.ij. l.iiij. z. ſ. de epi. z cle. l. quis quis z j. de re mili. quicunq. sed certe hoc ꝺz facere de oibus ascriptitijs z colonis. vt. ff. de cen. forma. §. si quis inquilinũ. z no. q q̃q lar ge accipit censitꝰ vt etiã ascriptitiũ comprehendat. vt. ſ. ti.ij. diffinimus. quãdoq stricte: vt hic dicit.

ɔ Nõ minꝰ. i. ascriptitij. si habeas quominꝰ. i. ꝓpter qõ. alias tussionẽ nostrã immunis hẽat.

Jn q̃bus causis coloni cẽsiti dominos accusari possunt⁹.

Colonꝰ exactꝰ ꝓ dñm cõtra cõsuetudinẽ prestationis antiquã accusare põt eũ. z sic dominꝰ cõuenit ꝓut hec lex no. dicit.

Jmperator con. Quisquis colonꝰ fꝫ plꝰ a dño q exigit q̃ ante cõsueuerat et q̃ in anteriozib⁹ tpib⁹ exactuz est adeat iudicẽ cuius pmũ poterit habere pſentiãꝫ z facinꝰ cõpzobet vt ille q̃ cõuincit amplꝰ postulare q̃ accipe ꝓsueuerat hoc ĩ posterũ ꝓhibeatꝫ priꝰ reddito qõ sup exactione ꝓpetrata noscit extoꝛsisse.

Coloni censiti lz respectu alioz sint liberi tñ quo ad psonas dñoz q̃bus tributa prestant q̃dam seruitute tenent astricti. z ideo eos in iudicium vocare nõ pnt ꝓ cãis ciuilib⁹ nisi rõe sup exactiõis sed ꝓ publicis criminib⁹ eos accusat si suã vel suoz iniuriam ꝓsequẽtur eoz tñ ꝑdia vl peculia alienare ñ pnt iuitis dñis iter viuos

c Qloni censib⁹ dũ taxat ascripti sicuti ab his liberi sunt quib⁹ eos tributa subiectos nõ faciũtꝫ: ita his q̃bus annuis functionib⁹ z debito conditiõis obnoxij sunt pene est vt quadã debiti seruitute videãt astricti qõ minusꝰ est ferendũ vt eos audeãt lite pulsare[a] a quib⁹ ipsos vtpote dñis vna cum possessionib⁹ distrahi posse non dubiũ[b] est quã decetero licẽtiã submouem⁹ ne quis audeat dñi in iudicio nomẽ lacessere z cuiꝰ ipsi sunt[c] eiusdem oia sua esse cognoscãt. cũ enim sepissime ꝺcretũ est neq̃ de peculio suo cuiq̃ colonoz ignoꝛãte dño ꝑdi aut vendere aut alio modo alienare liceret⁹ quẽadmodũ ꝓtra eius psonã equo poterit iure consistere[e] quẽ nec ꝓpria q̃dem leges sui iuris habere voluerint z acquirẽdi tãtuz non etiã transferendi potestate per-

missa domino z acq̃reꝛ z habere voluerint: sed vt i causis ciuilib⁹ hmõi hominũ generi aduersus dominos vel patronos[g] z aditũ iterdicimus z vocẽ negam⁹ exceptis superactionib⁹ in q̃b⁹ retro ꝓncipes facultatẽ eis super hoc interpellandi prebuerunt[h]: ita in criminuz accusatione q̃ publica est non admitt eis ꝓpter suam suoz q̃q iniuriã expiẽdi[a] licẽtia.

De colonis palestinis[b].

Coloni palestini nõ pnt a terra recedere sicut alij z eoz dñis dat reuocãdi plẽa potestas. h. ꝺ.

Jmperator valen. Cum ꝓ alias[c] ꝓuincias que subiacent nostre serenitatis ĩperio lex a maioꝛib⁹ ꝓstituta colonos quodã eternitatis iure detineat: ita vt illis nõ liceat ex loci quoꝛuz fructu releuant[d] abscedere nec ea deserere que semel colẽda susceperunt neq̃ id palestine ꝓuincie possessoꝛibus suffragetur[e] sancim⁹ vt etiã per palestinã nulli⁹ oĩno colonoꝛum suo iure velut vagus ac liber exultet sed exemplo aliaꝝ ꝓuinciaꝝ ita domino fundi teneatur vt sine pena suscipiẽti nõ possit abscedeꝛ addito vt eo possessiões dño reuocãdi ei⁹ plẽa tribuat auctoꝛitas[f]

De colonis tracensibus[g].

Tracenses capitatiõis tributa nõ pstant sed tributa terre nõ tñ pnt a terra discedere. z occultans vel retinens colonũ tracẽsem ipsuz restitutet dño cuz peculio z cũ agnatione z punitur in duabus libzis auri. h. ꝺ. Bar.

Jmperatoꝛ ar. Per vniuersaz dioceſim tra-
p ciaꝝ sublato in ꝑpetuũ hmãe capitatõis[b] censu iugatio tñ terrena soluat z ne forte colonis tributarie sorti nexib⁹ absolu

recognoſco. fm. p. fic zal oia pzincipis esse intelligunt. ſ. quo ad iurisditionem nõ dominiũ vel vtilitatẽ. vt. C. de quadri. prescrip. l. fi. nec obest q nõ pnt alienare: vt subij cit. nam nec maritꝰ fũdũ dotalẽ. vt insti. qui. alie lz. i pzin c. nec heres rez legatam: licet ꝺditione: vt. C. cõia. de leg. l. fi. §. lz quia z tamẽ sunt dñi. itẽ ꝓ hoc qz liberi z suaꝝ rerũ dominj. ſ. c. vtilis. vt not. ſ. ti.ij. l. ne diutius.

d Alienare liceret. vt z ſ. de epiſ. z cle. si quis pbiter. z. l. iubem⁹. in pzin. nec ecclesiã intrare: vt dicitur. c. si q̃s obligatus. z vij. q.ij. si quis. An autẽ testari quidã q nõ. ar. huius. l. z. ſ. de secun. nup. si q̃s pzioꝛis. §. illud. itez qz serui dicũtur: vt. ſ. ti.ij. l. ne diutiꝰ. z. l. quẽadmodũ. sed dic q põt inter suos de sua familia nõ inf alios. ar. ſ. ꝺ here. cognouimus. z de incest. nupt. si q̃s incestꝰ. itẽ pro hoc qz z liberi dicunt: vt. ſ. ti.ij. cum satis. §. i. z de hoc no. insti. de iure per. z. ſ. ti.ij. l. ne diutiꝰ.

e Cõsistere poterit. sic ergo si de facto agat nõ valet iudiciuz nec sentẽtia: sicut nec si seruꝰ contra dominũ nisi ĩ casib⁹ vt. ff. de iudi. l. vlt.

f Nec ꝓpria. ꝓsus sunt tñ domini. vt. modo no.

g Vel patronos eñdez reuocat patronũ. vel dic post manumissionẽ. fz tũc poterit cũ venia vt li-
h Prebuerũt: vt. ſ. l.i. z. ſ. ti.ij. l. cũ satis. §. caueãt. bertus.

a Experiendi licẽtia. nõ aliter. ad qõ. ſ. qui ac. nõ pos. l. si quis: z. ff. ꝺ iur. fisc. l.ij. §. imperatoꝛ. z. ſ. de dila. l. fi. z de q̃sto. l.i. z in auc. de q̃sto. z in auc. de q̃stoꝛe.

b De colonis palestinis. Rubzica.

Cum per alias. lex in genere ponit lex. nã multe leges hoc dicũt: vt. ſ. ti.ij. oẽs. z. l. seruos. z. l. colonos. z alie plures.

d Fructu. releuant. i. cultura ꝓpt quã fructꝰ q̃rit releuant ab alijs onerib⁹ eoz. quib⁹ tributa ñ faciũt eos subiectos: vt. ſ. ti.i. z. ſ. ti.ij. l. i. et Suffragetꝰ. qz eoz colõi recedebãt a solo q̃si ꝑuilegiati. l. colonos qz nati in terra in qua xp̃us natꝰ ẽ.

f Auctoꝛitas. nõ ergo cadit a suo iure sic reuocãdo. ar. j. de metal. l. deuotũ. z. ſ. q̃ li. vni. fine iudi. l.i. ĩ auc. vt iu. fine q. suf. §. necessitatẽ. z. j. ti.i. l.i.

g De colõis tracẽsibꝰ Per vniuersam. capitatiõis: ꝓ capite nõ pstãt. sic. ſ. ti. iiij. l.i. fz ꝓ oter ra sic vt oẽs alij: vt. ſ. fine cen. l. oẽs. z est alias subiugatio in ra. qz oneri hoies subiugãt ꝓ terra. vel qz sub iugo fra colit. alias iugatio

ꝛ tuncidem ſit ſenſus. et ad b' in auk. de mā. prin. §. coges.

i Abſolutis. quātū ad capitationē.

k Videank. ingenui, no. nō igit' ſerui.

l Nec recedēdi. ſic. ſ. d agri. ꝛ cē. ſuos. ꝛ. l. colonos nunq̄. ꝛ. j. ti. pri.

m Duas auri libras. nota penā ſnſcipiētis tra cēſez: ſz q̄ tributariū priuati. tūc dic: vt. ſ. d agri. ꝛ cē. ſeruos. idē ſi paleſtinuz. fm. p. de illiricianis dic: vt. j. ti. i. ſi primonialē impatoris. dic vt. j. de fu. co. l. ij. cetera dic vt no. ſ. d ſer. fugi. quicūq;. ꝛ facit. ſ. d agri. ꝛ cē. cū ſatis §. fi. ꝛ in auk. de mā. pnc. §. ſed etiā. ꝛ. ſ. de ope. li. l. fi. ſ. ti. i. ꝛ. j. tit. i. ꝛ. ſ. de ag. ꝛ cē. l. oēs.

n De colonis illirici. i. de illirico. i. ſclauonia.

Colonos. cenſemus vt. ſ. ti. i. l. i.

p Nō tributario. i. nō tanq̄ tributarij. nam tūc poſſet recedere cū vellet.

q Abſceſſerit. alꝭ accеſſerunt.

r Incognitiū. ſciebat tñ alienū ne ſit p. ſ. d ſer. fugi. l. quicūq;. in fi. ꝛ. ſ. de agri. ꝛ cē. cū ſaſ. §. fi. alꝭ eēt iniquū. adde qđ no. ſ. ti. i. i fi. ad qđ ē. ff. d fur. falſ'. §. q̄ alienū. ꝛ argu. ff. nau. ca. ſta. l. fi. §. ſeruoꝝ. ꝛ. ſ. vñ vi. cū q̄rebaꝭ

s Qđ ignotū. i. ſciēs nō eē ſuuz.

t Preterea. cōpēdijs no. lucrū. ſic. ff. d eo quod cer. loc. l. ij. ꝛ. iij. §. fi. cū cō coꝛ. ibi poſitis.

v Liberos co. vt in p̄ma parte huj'. l. i liberto autem p̄uati. dic vt. ſ. de ope. liber. l. fi.

x Ut nemo ad ſuū p̄ocinū. q̄dā. p potētiā pol licētur iuuare villā vel caſtrū vel ſingularē hoiem ruſticanū in p̄iudiciū publice functiōis. ꝛ faciūt ſimulatas emptiōes: vel alius ōctus q̄ſi bona ruſticoꝝ ſint illi' potētis q̄ oīa caſſat lex h'.

Si q̄s. functionis. vel etiā p̄uati. vt in auk. de man. p̄in. §. p̄ocinia. ꝛ ar. l. ne liceat po. l. i. ꝛ de his q̄ po. no. ti. p̄. ꝛ man. p diuerſas. ꝛ. ſ. de ſeditio. l. i.

z Auſi fuerint. ſic. ſ. de eunu. l. ij. ꝛ. C. d ſacroſan. ec. l. iubem'. §. his tabel

tis[k] vagādi ꝛ quo libuerit recedēdi facultas p̄miſſa videak': ipſi quidez oꝛiginario iure teneank': ꝛ lz condi/tiōe videank[k] ingenui ſerui tñ terre ipſi' cui nati ſunt exiſtimenk' nec recedendi[l] quo velint aut p̄mutādi loca habeāt facultatē ſed poſſeſſoꝛes eoꝝ iure vtank' et p̄ſoni ſolicitudie ꝛ dominij poteſtate. Si q̄s vero alienū colonū ſuſcipiēduz retinēdūue crediderit duas auri libꝛas[m]: ei cogak' exſoluere cui' agros trāſſuga cultū euacuauerit: ita vt eūdē cū oi peculio ſuo ꝛ agnatiōe reſtituat.

De colonis illiricianis[n].

Coloni illiritiani origine a terra ſe ſepare nō p̄nt. ꝛ cōtra faciētes reuocantur ꝛ reuocati' ſubduntur in vinculis itē receptantes eos licet incognitos puniuntur. h. d. bar.

Colonos iqui/ Imp. va. linoſcꝫ p illiricū vicinaſcꝫ regiōes abeūdi rure i quo eos oꝛiginis agnatiōiſcꝫ merito certuz eſt imoꝛari licentiā habere nō poſſe cenſemus[o] inſeruiant terris in non tributario[p] nexu: ſed noie et titulo colonoꝝ ita vt ſi abſceſſerit[q] ꝛ ad aliū trāſierit reuocati viculis peniſcꝫ ſubdank' maneatcꝫ in eos pena qui alienū ꝛ incognitū[r] recipiēdum eſſe duxerint tam in redibitiōe oparum ꝛ damni qđ locis que deſeruerāt factum eſt q̄ mulctā cui' modū in auctoꝛitate iudicis[s] collocamus ita vt etiā domin' fundi i quo alien' fuiſſe mōſtrabik' p qualitate peccati cohertionē ſubire cogak': nec ſit ignorantie loc' cū ad criminis rōem ſolū illud ſufficiat qđ incognitiū[s] ſibi' tenuit ſeruū etiā in memoꝛatis regionib' ſi quis receperit ignoꝛatōis excuſatiōe ſublata q̄drupli pena teneatur. opera[x] p̄terea[t] compēdijs dāniſcꝫ p̄ſtitis i libertis etiā quos pari vſurpatiōe ſuſcepint is mod' ſit quē circa liberos colonos[y] duxim'. etinēduz.

At nemo ad ſuū patrocinū[x] ſuſcipiat ruſticanos vel vicos eoꝝum.

Si poſt hāc Imp. leo. noſtri nois ſanctōez in fraudem circūſcriptiōemcꝫ publice functiōis[y] ad patrocinū cuiuſcūcꝫ cōditiōis cōfugerit id qđ huius rei gratia gerik' ſub p̄textu donationis vel venditiōis ſeu p̄ditiōis aut cuiuſlibz alter' cōtract' nullā habeat firmitatē. Tabelliōibuſ q̄ talia inſtrumēta p̄ficere auſi ſunt bonoꝝ p̄fectiōe plectendis q̄ tamē ſciētes fuerint[z] hmōi inſtrumēta conſcribere vicis etiā vl' poſſeſſionib' ad patrocinia cōfugiētib' publico vendi candis he aūt p̄ſone q̄ cōtra publicā vtilitatē in clientelam ſuaz ſuſcepiſſe collatoꝛes detecte fuerint nobiliozes quidem. c. auri lib. condenatōez ſubire cogenk' mediocri[s] ꝛ vo foꝛtune fact'atū ſuaꝝ amiſſiōe plectenk' eadēcꝫ pena mulctādis etiaz his qui inter ſedentes miniſteriuz' ſuū hmōi nephariis artib' iꝓroba mēte p̄buerint quā foꝛmā ex eo q̄dē tpe quo ſacra cōſtitutio diue memorie martiano p̄mulgata ꝺtinet. i. in tracia q̄dē dioceſi ab hic ānis xxx. hoc eſt a ꝺſulatu cyri valere atcꝫ executiōi mandare p̄ecipimus[b]. Imp. iuſ.

Si cuiuſlibet tributari' iunxerit ſibi tributariā vxoꝛēvl' eō trario ſi cuiuſlibz ācilla huo ſe iūxerit alieno taz tributarij q̄ hui filios mſm ſeq̄ ꝺditiōez earūcꝫ moꝛe gentricū ſuaꝝ dñis ſ'bditos eſſe cēſem'

We ruſticani ad villum obſequium deuocentur.

Imꝑatoꝛ diock'.

Neq̄s ex ruſticana plebe q̄ ex muros[d] poſita capitationē ſuā ōtulerit ꝛ ānonaz ꝺgrua p̄ſtat ad nll'm alīd[e] obſequiū ꝺuocek' necꝫ a rōnali nr̄o mularum fiſcaliū vl' equoꝝ miniſterio ſubire cogantur. Imꝑatoꝛ val'.

Si qui eoꝝ[f] q̄ p̄uinciaꝝ rectoribus obſequuntur quicꝫ in diuerſis agitur officijs p̄incipat' ꝛ q̄ſub quocūcꝫ p̄textu publici muner' poſſunt eſſe terribiles ruſticano cui pia neceſſitatem obſequij q̄ſi mancipio ſui iur' iponāt aut huū eius vel foꝛte boue in vſus p̄p̄ios neceſſitateſcꝫ ꝺuertent ablatis oibus facultatibus ꝑpetuo ſubiugenk' exilio, ꝛ nihilomin' ruſticanū qui ſe in eiuſdē opera ſpōtes[g] p̄p̄ria ōtuliſſe ōſpōderit par pene ſeuerit udo ꝑſtrigat.

Nō licere habitatoꝛib' metrocomie[h] loca ſua ad extraneū cōferre.

Imꝑeratoꝛ leo.

Illis q̄ metꝛocomie[a] a cōi vocabulo nuncupank' hoc adjcīedū neceſſario nr̄a putauit humanitas vt nulli extraneo illic quoquo mō poſſidēdi licentia tribuak': ſz ſi q̄s ex eiſdē vicarijs[b] loca ſuꝛ[c] iuris alienaꝭ voluerit nō licere ei[o] niſi ad habitatoꝛez aſcriptum eiuſdē metrocomie p q̄lēcūcꝫ ōctuz terraꝝ ſuaruz dñium poſſeſſionem

lionib'. itēfacit. ſ. d exac. tri. l. fi.

ꝛ Mediocris. p us ex eo dēdelicto iferioꝛ q̄ ſuperioꝛ punik'. ſic. ff. de incē. ru. nau. pedius

o Miniſterium ſic. ſ. de rap. vir.

a Sigiſbuldi. p p̄riū nomē ꝺſulis

b Precepim'. p cipit p retro. act. f uari alꝭ non eſſet. vt. ſ. de leg. ꝛ cō. l. leges.

c Ne ruſticāi ad vllū obſequiū deuocenk'.

Eq̄s ex muros. nō dicit rome. ꝛ ſic facit p eo qđ no. ſ. de capi. ci. cen. exhi. l. i. ꝛ maxie q̄ iferioꝛ lex etiā de p̄icijs dicit ꝛ facit. ſ. d ag. ꝛ cē. l. i. ꝛ. l. colonoſ ꝛ. j. de pa. pub. l. f. ꝛ d p̄riuil'. au. do. l. i. ꝛ. ſ. ne ope a colono exhi. l. i.

e Ad nullū. aliud offiū hoc male ſeruant ciuitates.

Si q̄. eoꝝ terribiles. facit. ſ. ſi rec. puin. l. i. ꝛ. ſ. ne opere a colono exhib. l. i. ꝛ. j. de diuer. of. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. qđ me. cā. l. iij. ꝛ d offi. p̄ſi. l. iij. §. illicitas §. de veteranis et. §. ne q̄d eius.

g Spōte. ſecuſ ſi inuitus. vt. ſ. qđ metus. cā ſi per impreſſionem.

h Nō licere. habitatoꝛib' metrocomie. metros gre ce latie meſura comes villa inde metrocomia. id eſt villa menſurata que datur trāſlato iuſſu p̄incipis. vt. ſ. de iure fiſ. l. certa. i de dicit comedia. i. villa ſeu villana dictio. nā dia. i. dictio. alij vt. p. dicūt i. parochie vel dioceſis in illis. ſ. terris vel villis.

Si illis. metrocomie expone vt in rub. ꝛ ē ſic. ſ. de exact. trib. l. fin.

b Vicarijs. alꝭ vicarijs. alꝭ vicaneis. ꝛ ſemꝑ expo

ne,i.habitatoꝝ illius loci sicut exponitur.j.ti.i.

c Loca sui. sed fundos integros qui habēt certos cōfines possunt vendere sz locus nō est determinatus:vt.ff.de verb.sig.l.locꝰ in fi.vnde posset oriri discordia. fm.p.ꝛ. h.sed forte idem si totum vt.j.subijcit terrarum ꝛc.ꝛ.j.de fun.li.l. vnica. ꝛ sic seruatur in villa altedi Bono.dio cesis.ꝛ pro hoc in lombar.de.phibi. alie.feu.vel al.l.fi. item an heredē instituere:qō videt vt.ff.ō alie. iudi.l. ex hoc.§. sed heredem.itē.p hoc.ff.ō re.mi.milites.infi. ꝛ de decur.l.decurio.itē.ff.de acquiren.re. domi.q̄dā. sed ar.contra de sec̄. nup.si q̄s pmo §.certū.ꝛ de leg.ij peto.§ fratre.pmū verius.ar.ff.de fū. dota.l.i.

d Nō licere ei.sic §.si imperialis li. so.l.i. argu. contra de cōtrahen.emp: dudum.

e Contractus.im propꝛie cum nullꝰ sit ipso iure:ꝛ quatenus de facto est rescinditur: vt. §. de rescin.ven.si dolo.

f Hoc tamē.reddet forte neq; duplistipulationevl̄ melioratione locū habēte.vt. §. cōia de le.l.fi.§.fi.ꝛ fm hoc etiā sciēs agit vl̄ dic q̄ fuit ignorans: vel si fuit sciens stipulatus: lz vltra preciū. nam alꝰ sciens etiam ad preciū nō agit vt.§.de euic.l.si fundꝰ:sz ar.§.§.de agri.ꝛ cen.l.quēadmodū:vt.j. ō fun.rei p.nēo.vbi etiā pciū nō recupat.sz dices ibi sciēs: h igr̄as

g Ut nullꝰ ex vica. p alī.i.in villa seu vico habitātibꝰ:vt.ff.ad mu. q̄ ex vico.ꝛ sic fm py.loquit in villanis.ꝛ alꝰ est vicarijs.

Rauē. vicarios perpetrari nedū ciuis pro conciue. ad qō est §.de decu.puidēdū.ꝛ ō exact.tribu.l.i.ꝛ in aut̄.vt nō fiāt pig. fallit.§.de fabricensi.l.iure.

i Rub. De cēsibꝰ. census ꝛ tributū ꝛ publica pēsitatio sūt idē.vt C.in qui.cau.pig.ta.§.l.ꝛ.i.C.si ꝓpter pu.pen.l.fi.

l Censitoribꝰ. cēsitor qui recipit pfessiones collatoꝝ ꝛ cēsituꝫ vel onus ꝛ pignoris iure vēdit pdiū si cēsus nō soluat̄.vt.ff.de cē. forma.§.illa.l.cū possessor.§.cū p pecunia.perequator q̄ hoīes ꝛ territoria perequat.i.valde equat.ad qō.ff.de cen.l.forma.§. si vero q̄s agrū:ꝛ.j.l.iij.vel qui pdiū deserti equa pēsione ꝛ prius assignat nouo possessori:vt.j.de fun.pa.l.fundi.ꝛ.l.fundus ꝛ equāt sterilia cū fertilibꝰ:vt.j.e.l.oē.inspector.qui ad pdia ꝓuincialiū inspicienda accedere habeat forte vt refert si qua essent deserta vl̄ mactis adhuc hēat locū:ꝛ h dicit discussor:vt.j.e. perequatores.

Quoniā tabularij. qui cū susceptoribꝰ ad ꝓuincias destinātur vt.§.de suscep.ꝛ ar.l.duos.

m Ad inferiores.i.vt q̄dam falsi notarij Bon̄.faciūt ausferendo de extimo vnius ꝛ addendo alteri.

n Agnoscat.ꝛ punit̄ tabulariꝰ:vt.§.de apo.pu.l.i.§.ō etiā.ꝛ ō immu. cōce.l.i.ꝛ ad id officiū āmodo nō vocāt̄:vt ō sucep.ꝛ archa.l.si aliud. et fac̄.j.e.q̄ guatos.ꝛ ō postu.puidēdū.ꝛ.§.ne fil.ppa.p totū.ꝛ.§.ti.i.l.i.

Usquis. feracium.i.ferentium.

p Fer̄.i.fructꝰ.ꝛ facit.ff.de cen.forma.§. si vites. ꝛ ō fur.si seruꝰ na.§. iterdū.ꝛ.j.l.pri. itē ff.ar.fur.ce.l.ij.

q Calūniā.i.penā dicte indignationis.

Perequatore.h dic vt in rub.ꝛ not.misso sic.§.fin̄.re.si quis.ꝛ sic fm cōsciētiam.s. vt iudicis seu officialis.

s Per procuratoꝝ suū.vt.C.qō cū eo.l.ij. p cuiꝰ psentiā pdiū erat melius:vt ꝛ.§.l.pri.ꝛ sic de colono seruo vel ascripti tio per quez erat melius prediū ꝛ etiā pro quo solui debebat.vt.§. ō agri. ꝛ cē.l.iij.

t Apposuerit.nō minꝰ ppter absentiā:vt de cēsibus.forma.§.si vites.ꝛ de reg.iur.l.parē. ꝛ nihilomin̄ ponit̄:vt.§.l.prima.ꝛ fac̄.§. de imu.nemi. cōce.l.i.

Quone territoriū. hoc expone vt de ver.sig. pupill̄.§. territoriū. naꝫ territoriū simul cum ciuitate soluebat. vt.§.ō nalibe.l.iij.in prin.cuꝫ ergo aliquoꝝ predia defecerunt vel casmate vel alio modo petūt releuari.i.alleuiari.intributis.vt.ff.ō censi. forma.§.illā.ꝛ.§. ō allu.l.iij.sic ꝛ in hac ciuitate propter depauperatos oium de nouo fit extimatio.

r Arenia.vt berechelete

y Compensenť.i.equaliter ponātur fm q̄ plus vl̄ minus valent.cōsideralijs vt nō minus ciuitas cū territorio soluat q̄ cōsueuit.ar.in auť.de col. §.ꝛ p his.vel dic predijs vnius ad eundez:nō ad alterū:vt.j.ti.i.l.qui p potētiā:ꝛ hac dif.sic lucrum cū damno,vt inst̄.p socio,§. adeo aqua cū sic fructus cū quarta:vt.ff.de ino f.tes.l.papi.§.itē si q̄d queri em̄ oz:vt.ff. e.forma.§.pe. describentur ergo singula in publicis tabulis fm formā que est.ff.de cen.l.forma.

Qui grauatos,cōpetitiōis.i.cōquerēdi per appellationē. nā ciuilit̄ pñt appellare,vt in auť.de col.§.si ꝙo aliq̄.itē accusare criminaliter:vt

ꝛ Demerer̄.i.adimerer̄.ab emo emis. subijcit.

o Oblationē.i. post̄q̄ sciuit iniquam impositionem per hoc q̄ō fuit ei electus coder:vbi ipse ꝛ alij collaterales erāt scripti.

a Quo.id est in quo anni tempore.

b Conuincat.id est pena perequatoris est.j.l.prori.

c Superfusum.id est vltra modum impositum.

d Actio.i.adequatio.sic.ff.de sepul.vio.l.iij.§.pe.ac ciuilis appellatio terminatur fm tpa fatalia.§.de temp.ꝛ re.l.ij.ꝛ auť.ei qui.

e Facultatē.cōsonat.§.de pscrip.xxx.an.sicut.§.pe.ꝛ de anna.excep.l. ij.in fi.ꝛ de tēp.in integ.resti.l.ij.ꝛ ex qui.cau.in integ.re.l.fi.ꝛ.ff.ō mino. rilū nisi in casu.ff.ex qui.cau.ma.l.si qua.

Erequatores.hoc expone vt in rubri.at discussor potest dici q̄ querit dños p predijs desertis: ꝛ q̄rit q̄s sit idonens ꝛ etiā fideiussor. vt ō

De colo illiri. Ut nemo ad suū. Me rusti ad vllū. Undecimus. Nō licere habita. Ut nul ex vica. De cēsi. ꝛ cē. cl.

q̄ transferre sciēte psona extranea: qō si cōtra se vetitū huic negocio imiscere vel illic possidere tetauerit quicūq; cōtractus[e] initus fuerit carebit effectu ꝛ cōtractu soluto si q̄d prestitū est hoc tm̄ reddet[f].

Ut nullus ex vicarijs p alienis vicariorum debitis teneatur[g].

Rauē est nō Impator. solum legibus verū equitati naturali ꝛriū p alienis ō bitis alios molestari:id circo huius modi iniq̄tates circa oēs vicarios perpetrari modis oibus phibem⁹.

De censibus[i] et censitoribus[k] ꝛ perequatoribus et inspectoribus.

Imperator.Con. Quoniā tabularij[l] ciuitatuꝫ p collusionē potētioꝝ sarcinā ad iferiores[m] trāsferūt iubem⁹ vt q̄s q̄s se grauatuꝫ pbauerit suā tātū pristinā pfessionē agnoscat[n].

Impa.gra. Quisquis vitē succiderit aut feraciū[o] ramoꝝ fer̄[p] vetauerit q̄ declinet fidē censuꝫ ꝛ mentiat̄ callide pauptatis ingenium moꝝ detectus cōpetēti indignationi subijciatur illo videlicet euitāde calūniam[q] quē forte detegatur laborasse p copia ac p reparandis agroꝝ fertib⁹ non sterilitatē aut inopiam procurasse.

Imperator aug. Si perequatore[r] misso aliquis aut pcuratorē suum[s] retraxerit aut colonū per cōtumaciā retractionis fugauerit ad eū censuū modū quē vl̄ eo vel pcuratore illius absente perequator apposuerit[t] nostre sanctionis auctoritate tenebitur.

Omne territoriū[v] Imp.the. censeatur quotiens defectoꝝ leuamē expōitur vt sterilia latq; arenia[x] hisq; culta vl̄ optima vl̄ opima sunt compensentur.[y]

Idē aug. Qui grauatos se eē a perequatoribꝰ querunt̄ ꝛ iniusto honori impares esse pclamant cōpetitionis[z] habeant facultatez vt quid remissuz fuit gratia quidue interceptū fuerit fraude cōuincant ꝛ ex eo leuamē accipiāt qō p deformia ꝛ criminosa cōmertia sibi impositū esse deploꝛant vt alijs demeretur[a] ꝛ qō intra annū post codicū oblationem[b] quo[a] videbitur de iniusto cōqueratur onere ꝛ iniquitatē perequatoꝛi accuset ac prestitā gratiā habita cōpensatione conuincat[b] vt ei qō fuerat superfusuz[c] ille cognoscat qō indebite functōnis fraus clandestina subtraxerat emerso aūt eo tempoꝛe actio[d] denegabitur exceptis minoribus qui fuerint indefensi his etiā qui abierūt reipub.cā q̄ tm̄ ex eo tpe q̄ sunt statuta custodient ex quo ad agendū habuerūt facultatē[e].

Imperator archa. Ereq̄tores[f] ac discussores si incurrerit culpā negligētie vl̄ pcuratoꝛē suum[s] retraxerit aut colonū per cōtumaciā retractionis fugauerit ad eū censuū modū quē vl̄ eo vel pcuratoꝛe illius absente perequatoꝛ apposuerit[t] nostre sanctionis auctoꝛitate tenebitur.

Omne territoriū[v] Imp.the. censeatur quotiens defectoꝝ leuamē expōitur vt sterilia latq; arenia[x] hisq; culta vl̄ optima vl̄ opima sunt compensentur.[y] Idē aug.

Qui grauatos se eē a perequatoꝛib⁹ querunt̄ ꝛ iniusto honoꝛi impares esse pclamant cōpetitionis[z] habeant facultatez vt quid remissuz fuit gratia quidue interceptū fuerit fraude cōuincant ꝛ ex eo leuamē accipiāt qō p deformia ꝛ criminosa cōmertia sibi impositū esse deploꝛant vt alijs demeretur[a] ꝛ qō intra annū post codicū oblationem[b] quo[a] videbitur de iniusto cōqueratur onere ꝛ iniquitatē perequatoꝛi accuset ac pstitā gratiā habita cōpensatione conuincat[b] vt ei qō fuerat superfusuz[c] ille cognoscat qō indebite functōnis fraus clandestina subtraxerat emerso aūt eo tempoꝛe actio[d] denegabitur exceptis minoꝛibus qui fuerint indefensi his etiā qui abierūt reipub.cā q̄ tm̄ ex eo tpe q̄ sunt statuta custodient ex quo ad agendū habuerūt facultatē[e].

Imperator archa. Ereq̄toꝛes[f] ac discussoꝛes si incurrerit culpā negligētie vl̄ rādo.vel dic cōpensent̄ vt quantū diminuit̄ in desertis tantū addatur alijs vt nō minus ciuitas cū territoꝛio soluat q̄ cōsueuit.ar.in auť.de col. §.ꝛ p his.vel dic predijs vnius ad eundez:nō ad alterū:vt.j.ti.i.l.qui p potētiā:ꝛ hac dif.sic lucrum cū damno,vt inst̄.p socio,§. adeo aqua cū sic fructus cū quarta:vt.ff.de ino f.tes.l.papi.§.itē si q̄d queri em̄ oz:vt.ff. e.forma.§.pe. describentur ergo singula in publicis tabulis fm formā que est.ff.de cen.l.forma.

Qui grauatos,cōpetitiōis.i.cōquerēdi per appellationē. nā ciuilit̄ pñt appellare,vt in auť.de col.§.si ꝙo aliq̄.itē accusare criminaliter:vt

ꝛ Demerer̄.i.adimerer̄.ab emo emis. subijcit.

o Oblationē.i. post̄q̄ sciuit iniquam impositionem per hoc q̄ō fuit ei electus coder:vbi ipse ꝛ alij collaterales erāt scripti.

a Quo.id est in quo anni tempoꝛe.

b Conuincat.id est pena perequatoꝛis est.j.l.prori.

c Superfusum.id est vltra modum impositum.

d Actio.i.adequatio.sic.ff.de sepul.vio.l.iij.§.pe.ac ciuilis appellatio terminatur fm tpa fatalia.§.de temp.ꝛ re.l.ij.ꝛ auť.ei qui.

e Facultatē.cōsonat.§.de pscrip.xxx.an.sicut.§.pe.ꝛ de anna.excep.l. ij.in fi.ꝛ de tēp.in integ.resti.l.ij.ꝛ ex qui.cau.in integ.re.l.fi.ꝛ.ff.ō mino. rilū nisi in casu.ff.ex qui.cau.ma.l.si qua.

Erequatoꝛes.hoc expone vt in rubꝛi.at discussoꝛ potest dici q̄ querit dños p predijs desertis: ꝛ q̄rit q̄s sit idonens ꝛ etiā fideiussoꝛ. vt ō

lo.fun.l.i.vel dic:vt.s.in rubrica.

g Vel gratie.omittēdo in male adequādo.z sic ē lata culpa que dolo eq̄parat:vt.ff.de suspec.tuto.l.īpuberib⁹.§.i.z.j.ō col.fun.l.placuit. in fi.

b Bonorū.sic.j.de dig.l.iudices.z.l.quotiens.

i In quadruplū.s.de exac.tri.l.i.ꝓtra.fz hic duplū fiscus accipiat ō b quadruplo:vt ar.s.ō asser.l.iij.vel dic de alio officio.vel hic accepit vt sibi detinet z alij adderet vt.s.qui grauatos. z sic soluet illi ob cuius malū accepit:vt arg.s.ō calū. generaliter.§.fi.itē cōtra in aut.vt iudi fine quoq; suf.§.si igit.i fi.§. vbi maior imponit pena.sed in alio officio hic dic. z fac s.ad.l.iul.rep.l.i.fic.s.ō pecū.l.sancimus.z not.q; aut ab officiali accipit z secur⁹ sit sex mensib⁹. vt hic sequit: z nō pstat q̄c q̄ p pterito tpe:vt hic.z j.ti.i.locoꝝ.z.j. eo. de fūdis rei.l.fi.ī fi.z.s. ō fide istru. z iu.ha.l.fi.aut sua auctoritate accepit z tunc biennio: vt.j.ti.i.l.q̄ agros cōtra. Et pstat p pterito tpe:sic̄ si accepe ret a priuato.vt.s. fine cē su.l.ij. z de publi.imperatores.que sunt cōtra. itē facit.s.de inoffi.tes. si q̄s in suo,sed ar. cōtra.s.de fabri.l.iure.z de offici.p con.l.iij.

H Apud eū.obligata z. hic no.tolli hypothecā sex mensib⁹: vt z rei debitori.alias cētū annorum: vt.s.de sacrosan.ec. l.vt inter diuinum. alias aliter:vt no.s.de prescript.xxx.an.l.cū notissimi.i prin.

b Mora magna.z no. fieri sine mora q̄ fit infra sex mēses, als infra quatuor mēses,vt.ff.de iudi. si debitor.

c Expēsis.p excepti. ad q̄.s.de euic.sup.hoc est bone fi.pos.vt.ff.ō acqui.pos.l.iuste.

d Donatōes.i.dationes facte in nouū dominū, z facit.j.ti.i.l. locorū.

e Q̄ si quis,i.q;.ne videat replicari idē.

f De omni agro ō serto de censibus z psonis eorū q̄ psunt cēsui dixit, nē de prediis ex quibus cē sus pcipit. z dic q; ager relinquit ob sterilitatem gratie⁸ non solū bonoꝝ h iactura vērū etiā z ānonaꝝ i quadruplū mulctaꝝ subire debebūt.ea vero que indānū puincialiuꝝ fuerint accepisse convicti in quadruplu coganť exsoluere. Imperator.hono.

a Apud eū possessio firma pmaneat cui eaꝝ a pereqtore semel tradita fuisse cōstiterit reliqua vero tempor⁹ anteacti a nouo dño fiscū postulare nō patimur ne alteri⁹ culpa alter incipiat subiacere dispēdio Si quis vero p̄uat⁹ aut obligatā sibi possessionē que ō serta vsq; nūc permānsit:aut ex aliquo titulo deberi sibi iure ō firmat allegatōes suas sine mora b vl̄ per se vl̄ p aliā psonā legibus ordinatā manifestare debebit itavt si equitatis rōne suadente ad petitorē fuerit trāslata possessio is qui a perequatore eaꝝ susceperit rei meliorate susceptis subleuet expēsis c verū ne sub specie litis donationes d semel cōstitute turbent sex mensium spaciū censem⁹ debeť p̄ua ri intra q̄ō is q̄ putat sibi rem p̄babili ratōe cōpetere debitas exerceat actiones q̄ō si tp̄s ascriptum silētio fuerit interueniente trāsactū nullus penitus repetendi volum⁹ esse p̄incipiū.q̄ō si q̄s e ex eo tpe quo pequator prediū alicui adjēcit de suo iure vl̄ per se aut p hoies suos nō crediderit actitādū sex mēsiuꝝ curriculis evolutis in ꝑpetuum conquiescat.

De omni agro deserto f z quādo steriles g fertilibus imponuntur h.

¶ Predia deserta decurionib⁹ loci cui subsunt assignari debēt cū īmunitate territorij.alias triēnij z sūt sufficiētes sunt ad dicta onera suppor tanda debēt diuidi z possessionibus fertilibus assignari.h.d.Bar.

Imperator constan. C Um diuus aurelian⁹ parēs nr̄ ciuitatū ordies i p desertis possessionibus iusserit cōueniri z p k his fūdis q̄ inuenire domi nos nō potuere quos perceperam⁹ earundē possessionū triennij immunitate pcepta de solēnibus l satisfacere seruato hoc tenore m precipim⁹ vt si cōstiterit ad suscipiēdas easdē possessiones ordines minus idoneos esse eorūdē agroꝝ onera possessionibus n z territorijs dividātur accepta.

¶ Possidēs fundos steriles z fertiles tributarios si alienat fertiles z ob hoc efficiat nō soluēdo tenet ad tributa fertiliū z sterilium ēptor.h.d.

s Q̄ quis o ab emphi Idem.a. theoticario seu primōtalipossessore p̄uati iuris quippiā cōparauerit cuius p substantia alias possessiones subtentare ꝺsueuerat z successis q̄si q̄rūdā virilū neruis reliqua labuntur eaꝝ possessionū onera subiturus est que penes desertorē inopem inutiles permanebunt.

¶ Accipiētes p̄dia deserta cū īmunitate triēnij debēt cauere idonee q̄ dicta p̄dia nō relinquēt cū damno reipu.h.d.Bar.

Imperator valen. q Q̄ icūq; deserta predia meruerint s̄b certa īmunitate ad possessionē imperatorū nō prius sinantur accedere q̄ vel fideiussorib⁹ idoneis periculo curialiū datis vl̄ fundis patrimonij sui maxime vtilibus obligatis idonea cautione s firmauerint suscepta a se possessionē nullo detrimēto publico relinquendā.

¶ Script⁹ heres a tributario debitore etiā on⁹ fundoꝝ sterilium agnoscere cogitur. z si hereditati renunciat cogit cedere oīb⁹ bonis q̄ ex aliquo titulo a debitore percepit.h.d.Bar.

Heredes scripti ēt Idē.au. p minus idoneis fūdis fiscale onus cogant agnoscere vl̄ si renūciandū hereditati putent cedāt his omib⁹ rebus quas ex hīs deꝝ bonis quocūq; titulo v z iure perceperint.

¶ Possidēs p̄dia sterilia z fertilia nō pōt renūciare sterilib⁹ z sterilia retinere sed oīb⁹ debet cedere vt parē oīa curialib⁹ deferant.h.d.bar.

Imperator val. q Si vtilia reipu. loca possidēt permixtiōe facta ētō serta suscipiant k vt si eaꝝ y partiū grauent accessu quas z antea per fastidium relinquerūt cedant alijs z curialibus qui vtraq; hac cōditiōe retineant vt p̄statiōe salua cū desertis z culta possideant sublata a paucis quos a inquū est electa retinere cū municipes grauatura sit pars relicta.

l Solēnibus.tributis. m Tenore.s.de īmunitate triēnij sed cōtra.j.e.quicūq;.§.ceterum.z.§.illos.

n Possessionibus.ab alijs qui non sunt curiales.

o Q̄ quis p̄uati.scilicet cesaris,

p Cuius.alienari.

q Relīqua.que ei remāserāt:vt pote nō sufficiētia p expēsis.z facit.s. de debi.ci.l.fi.

Q Uicunq; meruerit.i. vt mereruntur impetrauerint.

s Cautione.idonea cū fideiussore vel pignore.vt hic z.ff. man. si māda uero.§.fi.z facit.j. de loc.fun.ci.l.i. et de fun.pa.l. quicū q̄.z.s.de murile.l. pe.

t Heredes.agnoscere.exsoluere ff.ō leg.i.apud iuli.§.heres.

v Titulo. etiā inter vīuos q̄ō aliās nō cōtigit. z facit C.de iure deli. quidam: z.ff. de acq̄rere.l.ij.

Q Ui vtilia. suscipiāt, i. retineant.

y Si eorū,locoꝝ inutilium.

z Quas,partes inutiles.

a Alijs. nō est adiectiuum ad dictionē curialib⁹.sz dic alijs.s. vtilib⁹ locis.s. curialibus sicut si dicerem cedo prediū tibi.

b Sublata.sez culta.i.ablata.

a Quos.s.paucos.nā pauci sunt qui velint culta et bona deserere.

Ulisq;.alias incipit vt q̄s.

c Cōductor. id est curialis.vt oīri vel etiam nō curialis.vt.s.l.i.z.j.l. patria.z facit.j.ō fun. patri.fundos.z in aut. de col.§.si vero.z de man.prin. §.sed etiam.

d Fundi.fertilis.

e Vel tēplorum.similia em̄ sunt.sic.s.ne rei do. vel temp.

f Possessor.id est cōductor qui z tributaria predia possidet: vt in auten.de col.§.si quādo.

g Prestatione.forte q̄ prestabat ante q̄ esset sterilis: saluo trienio:vt.s.e.l.i.z sic nō est cōtra.s.de iure fis.l.iij.§.diui fratres.

h Antiquos.q̄ reliquerūt loca vtilia illoꝝ qui voluerūt susci

pere, ītē ħ nō vere inutilia. vt. §. l. pr. dī. sed locāt hered̄es. ⁊ facit. j. ō fū. pa. l. quicūq;.

Quicūq; patrimonialē. i. pti nētē ad pīmoniū p̄ncipis priuato. i. spāli. ⁊ō quo ad fiscū vel p̄ncipē. vt j. de fun. pa. l. iij. in fi. sed alius habēs in eo ius audīt vsq; ad sex menses. vt. §. ti. i. l. fi.

l Successiōe. i. si p pīs successionē haberet. ⁊ facit. j. ō fun. pa. l. hi. ⁊ de fun. rei p̄i. l. i. ⁊ j. ō diuer. p̄sc. l. iij.

l Annotatōis. ! p prio motu. ⁊ facit §. de rescin. ven. l. iij. ⁊ de p̄eci. ipe. of. l. quotiens.

m Fructu. i. velut

n Eligendas. terras fertiles.

o Portiōe. i. deserta q̄ ei dek̄. vt. §. l. pri. vel dicq; hz aliā sterilē vel ptē sterilē. nā vna supplet aliā: vel statiz vel post biēniū vel post tpa huj⁹. l. ad qō. j. e. l. hac diſ. et sic nō est ō. §. e. l. i.

p Presentis. q̄si d. non pteriti tpis vt. §. ti. i. l. i. ⁊. l. fi.

q Presidio. i. de sertis q̄ ei dantur.

r Suscipe. s. iubemus repete exacto rē. sed vī ō huic superiori pri. rū. §. e. l. i. sol. ibi fiscale: ħ patrimoniale.

s Sūmoueatur. hic on⁹ cū habent tunc fertilia. volebant essū se aliq̄ excusare ⁊ accipe sterilia ad vicē cuiusdā hospitalis qō excusak̄ licet fertilem habeat.

t Diacatochie. hospitale. ad qō §. ō epi. ⁊ de. l. oīa

a Soluturos. qō p futuro nō p̄terito. vt. j. e. l. hac.

b Omniū municipū. vel maioris partis. sic. §. de iu. om. iu. l. ij. §. hoc ēt ⁊ not. q; oēs ⁊c. vt §. de auc. p̄s. l. fi. ⁊ ff. de ediſ. edi. qō si

¶ Prediū sterile desertū inūgi debet possideri fundū fertilē dominicū vel temploz. ⁊ si nullus reperitur volēs dictū prediū possidere antiquo possessori restituīt p̄stita cautiōe tributa soluēdi ⁊ alias publicas functiones. h. d. Barto.

Quisquis[b] ꝺductor[c] Idem. fuerit inuent⁹ possessor fundi[d] fertilis qui ex publico vel tēplorū[e] iure descendit huic ager iūgak̄ inutilior qō si ꝑtra id reluctandū exīsti mauerit ali⁹ possessor[f] sub eadē p̄estatione[g] querak̄ vl si volūtari⁹ q̄ sit ꝺductor non inueniak̄ tunc ad possessores antiquos[b] id est decuriōes vel quoslibet alios loca iuris p̄dicti adiunctis inutilibus reuertātur idoneis fideiussoribus p̄estitis.

¶ Qui fundū patrimonialē sterilez, sua cultura fertilē fecit ipm debz ꝑpetuo possidere ⁊ ipm relinquere heredib⁹ tanq̄ ꝓpriū ⁊ ille cui assignata sunt p̄dia sterilia ⁊ tributa p̄stia non ꝑterita soluūt ⁊ ꝓpīnibus gaudēt immunitate. alij gaudere nō dīnt. Itē ꝓcurator cū videt p̄dia sterilia curare dz ꝑ posse vt assignenk̄ p̄dijs vicinis fertilib⁹. Itē hospitale diacathochie hz immunitatē vt nō cogak̄ suscipe p̄dia sterilia. h. d. Ange.

Idem archa. Quicūq; desertū funduz patrimonialē[i] exercuerit fertilē idoneūq; p̄stiterit saluo patrimoniali canone perpetuo ac ꝑpetuo iure de fēdak̄ velut domesticū ⁊ habita successione[k] quesitū sibi habeat suisq; relinquat necq; euz aut ꝑmulgatione rescripti aut reuerētia sacre ānotationis[l] q̄sq; a fructu[m] īpensi operis excludat. ceterū eos q̄ optimas ac fertiles possident terras aut etiā nunc sibi existimēt eligendas[n] ꝑ deserta. s. portione[o] summā debiti p̄ntis[p] iubemus implere. Illos etiā q̄ emphyteoticario noie nec ad plenū idoneas nec oibus modis vacuas detinent sic ex illis q̄ p̄esidio[q] indigent iustā ac debitā quātitatem debere suscipere[r] vel indulto tpis spacio per biennīū decretū canonē soluendū esse meminerint. nemo tamē qualibet meritī⁹ potestatis obiecti one submoueak̄[s] quo min⁹ ad diacathochie[t] vicē defectas possessiones patrimonialis iur⁹ accipiat eorū tributa ⁊ canonē soluturus[a] illō speciali obseruatione ꝑcurās vt ꝑmo vicinas ⁊ in eodē territorio sortiak̄ deinc si neq; finitimas neq; in eisdē locis reperierit cōstitutas tūc demū etiaz longius positas sed inquantū fieri valet ꝑ interiecto spacio sibimet cohērētes ꝑ modo ⁊ eq̄tate suscipiant vt id consensu oīm[b] fiat qō omnibus ꝑfuturum est.

¶ Agrum sterilē ⁊ tributariū ⁊ desertū quilibet auctoritate ꝓpria pōt inuadere siue inuadēs sit vicinus siue nō. sz dominus deserens infra biēnium recuperare pōt restitutis expensis cultori quo elapso nō auditur. h. d. Barto.

Impator Ual.

Qui agros dño cessante deser tos vel longe positos vel in finitimis ad p̄uatū pariter publicū q; compendiū excolere festinat voluntati sue nostrū nouerit adesse re sponsum[c]. Ita tamen vt si vacanti ac destituto solo nou⁹ cultor īsederit ac vetus dñs intra biennīū eadē ad suū ius voluerit reuocare restitutis p̄mitus que expensa cōstiterit facultatem loci ꝓpij consequatur. nam si biennīū fuerit tempus emersum omnis possessionis et dominij carebit iure qui siluit.

¶ Fundos patrimoniales principis ille dicitur possidere iure p̄uati qui ipos steriles accepit ⁊ sui cultura fecit steriles. h. d. Barto.

Imperator hono. Qui fundos[o] patrimoniales iure ꝑuato canone saluo suscepe rint hāc omnes sine vllius exceptione ꝑsone ꝑpositā intelligāt optionē vt aut ea loca quibus minor est soli fecūditas cū his ex q̄bus fruct⁹ vberes capīt suscipere ⁊ tenere nō abnuant[e] aut si eoz refugiunt sterilitatem opīmioribus[f] cedant.

¶ Si fiscus alicui successit q̄ fūdos steriles ⁊ fertiles possidebat ⁊ aliquis ꝑ potentiā fertiles occupauit cogik̄ steriles ex eadez substantia ꝓportione acceptare. h. d. Barto.

Imperator archa. Qui per potentiam fundos optimos ac fertiles occuparunt cum questuosis[g] vberibus q; ꝑ rata portione suscipiant infecundos[h] ex eadem substantia.

¶ Cum p̄edia deserta ꝑ ꝓcuratores alicui assignank̄ antiqui dñi ꝑ edicta vocank̄ q̄ si infra sex mēses venīt bona recuperāt ⁊ debita p̄cta persoluūt. sed si p dictū tp̄s cōtumaces exterint ꝑpetuo possidens possidebit ⁊ soluet futura tributa nō p̄terita. h. d. Barto.

Idem augu. Locuz dñi intra sex mēses[i] edictis vocati reuertank̄ qui si affuerint[k] ⁊ ꝓpria teneant ⁊ ea que ex p̄terito cōtraxerint debita red hibere cogank̄. sinuero impares eē earuz rerū tribut⁹ ꝓpria[l] cōfitētur[m] absentia nec adeē voluerint[n] penes eos qui[o] hec susceperint ⁊ certū quē tributorum canonē permittant ꝑ p̄rietas possessionis intemerata ꝑmaneāt vt postq̄ ea exsoluerint sciant sibi inquietudinem submouendam nec surreptione cuiusq; cōpetitionis[p] loca que tenuerint auferenda quibus etiā illud indulsimus vt ex eo tempore ex quo p̄imum loca de quibus agitur ceperint[q] possidere tributa poscantur.

¶ Ad tributa p̄edij sterilis null⁹ possidēs fertilia cogik̄ nisi postq̄ assignatus fuerit. Bart.

Imperator hono. Ac diffinitione[r] sancimus nullū possessorē neq; municipem

§. si plures. ⁊ q̄ra a quib⁹ l. pe. §. i. ītē facit. ff. de tu. ⁊ cur. da. l. diui. ⁊. §. de ex ac. trib. l. ꝑ locis. ⁊. §. de cen. l. fi. item facit hic sua auctoritate inuasit ibi a perequatore accepit.

Qui agros. resp̄ōsuz id est consensum fine alia interp̄etatione possessionis: ꝺdictio ergo ex l. cuz quereba. hic cessat que ad. xxx. annos dak̄. itez nec titulus nec forte bona fides hic exigitur. alⁱs secus. vt. §. de rei vē. l. nullo. sz hic speciale fauore tributoz: vt. §. de iure do. impe. l. fi. item contra. j. e. ꝑ locoz. sol. ibi vocati fuerunt p̄imi domini. hic non.

Qui fundos. p̄uato iure ēphiteotico.

e Non abnuant. i. nō renuant.

f Opimioribus. i. fertilioribus. sic ergo facit. §. eo. heredes. ⁊. j. l. pr. ⁊. j. ti. i. l. fi. ⁊ in auk. de col. §. si vero. ⁊. ff. de admi. tut. cū queritur. ⁊ ad exhi. celsus. §. i. ⁊. §. de cadu. tol. hīs ita. ⁊ de dā. infec. p̄tor. §. fi.

Qui per potentiam. cum questuosis. fac̄ §. l. pri.

h Infecūdos. i. steriles

Cozz. sex menses. §. e. l. qui agros. i fi. contra. sol. vt ibi.

l Affuerint. i. p̄sentes sunt ⁊ sic venerunt.

l Propria. s. predia vocati p̄ius.

m Confitenk̄. no. contumacē ꝑ ofesso. sic in auk. ad exhi. §. si vero. sed alⁱs cōtra. ff. de custo. reo. l. diuus. §. fic ⁊ diuus.

n Voluerint. i. tres mēses vocari p̄ius.

o Qui. i. aliquis.

p Cōpetitiōis. j. de fū. pa. l. si quis. ⁊. §. e. quicūq;. in p̄in.

q Ceperint nō ꝑ anteriorē tēpore: vt. §. ti. i. l. fi. ⁊ §. eo. quicūq;. §. ceterum sed arg. contra. ff. de iure fis. l. p̄diꝫ. §. ⁊ de publi. imperatores. sol. hic magis inuito dak̄ aliud in istis qui spōte emunt. ar. §. l. pri. ⁊ l. qui fundus. velverius hic de sterili. ⁊ sua auctoritate accedit. vt. §. e. l. qui agros.

Ac diffinitione. neq; ꝑ. i. fundi muniti. munere subditi.

s Destitutione.ſ.ſolutionis debiti,ſi aũt ipſum predium deſereret tũc bene aſſignabit.aliꝫ cũ onere.vt.s̃.e.quiſquis.

t Deſpectõe.ſuperiori.i.cõperitio.aꝰs eſt deſpectiõe.aꝰs eſt diſtinctõe ⁊ no.q̃ ſi habeo fertile p̃diũ nõ ſoluo p te q̃ habes ſterile vel deſertũ.ſz ſi habeo ſterile ⁊ fertile vnũ ſoluit p alio,vt hic,⁊.s̃,de cen.l.cẽſus,adeoq̃ poſtq̃ ſterile eẽt mihi data ũ a pereq̃tore nõ ſoluo p p̃terito tpe.vt.s̃.e.l.locoꝝ rũ.in fi.liczſecus ſi ſpõte accepim:vt.ff.de iure fiſ. p̃diꝫs.⁊ ô pub.l,impatores.q̃ ſunt ɔ̃,⁊ facit.s̃. ne vxor p marit.⁊ in auk. vt non fiant pig.⁊ in auk.vt nulli iudi.§.qz vero.⁊.j.ô exce.l,nulla.⁊.s̃, vt nullꝰ ex vicariꝫs ⁊c.

v Preſtigijs.exponevt C.de adul.l.ita.

x Outilek.i.tradek.

Omniũ predioꝝ.taz ruſticoꝝ q̃ vrbanoꝝ

z Contracta.i.detracta: vt qz ceſſauerint in ſoluti one tributoꝝ tũc eĩm poſſeſſores exceptis eccl̃ijs amittũt p̃dia: vt hic.⁊.s̃. de epiſ.⁊ de.l,de his.rõ ſacroſan,ecc,l.placet.ibi nulla ⁊c.

Cra.hac.l.no.q̃ de ſideriũ apõ acta publicatũ nõ poteſt corrigi ſic.s̃.de libe.cã,cũ precũ. ſed arg.ɔ̃.e.ti.l. iterrogatã.ſed ibi ſpãle ne pereat libertas.itẽ facit ad hãc l.s̃.e.quicũq̃. in p̃n. ⁊.j. de fun.pa.q̃cũq̃.⁊.s̃. de exac.tri.l.fi.⁊.s̃. de cen.l. ſi perequatorem.

2 Repetendi.infra biẽniũ cũ palam renũciauit vt.s̃.de pa.poſtq̃.

Jq̃s naualẽ.nauicularij alicuiꝰ fuerant vel erant, vt,s̃, de p̃diꝫs naui.l.ij.⁊.iij.quibꝰ tributa dabant ex predijs aliquorum.

b Superequatõisvna dictio ſuperequationis.

c Ea.ſ.p̃dia.q.d.multa grauamina inerãt in eis que releuant ab aliꝫs vt nualis ſors integra ſoluat:⁊ ſm hoc ponit hic ti.vt.s̃.de ca.lar.ti.⁊ ſunt fil'ia qõ invno releuek in alio graueꝫ.ff.ô iureiu.l. eũ qui.⁊.s̃.loca.lꝫ.⁊.s̃.e. quicũq̃.§. ceterũ, ⁊.§.illos.⁊.ff. ô pub. cotẽ.§.fi.

d Portiũcula. ex dictꝫ predijs que dicunt dimiuta eo q̃ macra ⁊ ſterilia ſunt facta.

e Fuerint.aꝰs fuerit.ſ.portiuncula.aꝰs fuerint.ſ.predia.

Jquis firmiter.ſic,j.de loc.fun.ci.l.fi.in p̃in.⁊.l.quicunq̃.⁊.s̃.e.q̃cũq̃.in p̃in. g Nullãq̃ eos.tranſit de ſingulari ad pluralem numerũ.ſic econtra.s̃.de in ius voc.l.fi.

h Innouationẽ.ſic.§.de agri.⁊ cen.l,cũ ſatis,§.caueant,⁊.j,quibꝰ cauco,cen,l.i,⁊.s̃,de alluui,l,fi.

predium p alienis debitis vel deſtitutione[s] eſſe retinendũ:neq̃ eoꝝ p̃dioꝝ deſpectione[t] pregrauari q̃ ex hiſdem bonis que retinẽtur nequaq̃ eſſe mõſtrank:nec vllis p̃ſtigijs[v] atq̃ cõmentis exactio mutiletur[x].

¶Domini predioꝝ debẽt requiri vt ſoluant tributa contracta ⁊ ipis ceſſantibus aſſignank volentibus ſoluere.h.d.bar.

O Omniũ p̃dioꝝ Jdẽ.actores ac dñi requirank quorum ſeruitio p bank debita fuiſſe cõtracta[z] in abſoluto ẽ vt debebat dominium cõmutari.

¶Si curialibus patiẽtibus ⁊ apud acta facientibꝰ p̃dia eſſe alicuiꝰ ⁊ tributa q̃s ſoluerit apud ſoluẽtes remanet ppetuo dñium p̃dioꝝ ⁊ nulla repetendi datur licentia.h.d.bar.

Cra[c] ⁊ poſſeſſiones Jdẽ.a. q̃s curiales quolibz pacto publicatis apud acta p̃uincialia deſiderijs ſuis: vel reliqueruntvel poſſidere alios p̃miſerũt penes eos qui eas excoluerũt ⁊ functões publicas recognoſcant firmiter perdurabũt nullã habentibꝰ curialibꝰ copiã repetendi[2].

Jdem aug.

s Jquis[a] deſerta p̃dia q̃ naualẽ ſuſtinent functionẽ:⁊ in deſertis nũcuſq̃ remanẽt ſupequationis[b] iure p̃ceperint meliore p̃ditiõe in oĩbus titulis cõuenit ea[c] releuari vt grauis ſors nauis eẽ nõ poſſit p ea que reſiderit portiũcula[d] cum aliꝫs fuerint[e] diſpendijs liberata.

¶Accipiẽti fundũ patrimonialẽ ſterilẽ ſub certi canonis annua preſtatione nõ debz augeri canon ex meliozatione.h.d.bar.

s Jquis auctoꝛita Jdẽ.a. te noſtri nois de fundis patrimonialibꝰ ſteriles ſub certi canonis pollicitatione ſuſcepit firmiter[f] eoz voluimus poſſidere ſub eiuſdẽ tanũ canonis ſolutiõe quẽ noſtre maieſtatis auctoꝛitas per ãnos ſingulos ſoluendũ eſſe p̃ſcripſerit:nullãq̃ eos[g] deſcriptionẽ ſiue adiectiõez aut innouationẽ[h] in poſtez ſuſtinere qm̃ nimis abſurduz eſt eos q̃ nobis hoꝛtãtibus fundos inopes atq̃ egenos magno laboꝛe impenſo aut exhauſto patrimonio vix fortemelioꝛare potuerunt vtpote dece/

Jubem[y] mu.i,muneri ſubiectũ vt innuit ex eo qõ ſequiꝫ: vt.ff. ad muni.l.i. lz Territoꝛij,i.terre,vt.s̃.e.hac ſi aliter q̃.ff. de ver.ſig.l.ſi pupillus.§.territoꝛiũ.vel dic q̃ lz aliꝫ qñq̃ conant extra territoꝛiũ accipere deſerta predia.vt.s̃.quicũq̃.§.fi. cur tamen nõ vt ar.ꝟ.s̃.de decu.l.curiales. ⁊.s̃.de act.⁊ ob.ob cãm. ⁊.l.rura.⁊ illa que dixi.s̃.e.l. hac dix.

ptos inopinatum onus ſuſcipere illudq̃ velut quadam circũuentione depoſci qõ ſe daturos p̃ſciſſent fundos minime ſuſcipere aut etiam colere paterenk. Jmp.val.

i Jubemus[i] neminem curiali p alieni territoꝛij[k] debitis attineri:ſed tantum municipem p gleba p̃pria conueniri.

De fundis limitrophis[a] ⁊ terris et paludib⁹ et paſcuis ⁊ limitaneis et caſtelloꝛum[b].

¶Quidã prefectus q̃ vocabak tiberian⁹ ſtatuit quasdã poſſeſſiões ex q̃bus militibꝰ cuſtodiẽtibus limina imperij deferebank frumẽta.ſ ſtatutum ſ cõfirmat hec lex ⁊ iubet in ppetuũ obſeruari mandans q̃ reſcripta in contrarium impetrata nullius ſint momenti.h.d.bar.

Jmperatoꝛ Val.

t Jberianus[c] ad poſſibilitatẽ[d] ſingulorꝝ quoꝛũq̃ locoꝝ intuens ſtatuit certas poſſeſſiões que ad limitem[e] frumẽta cõueherẽt quo circa generali lege ſancim⁹ tyberiani diſpoſitionẽ oportere obſeruari amonẽtes quicq̃d vel potẽtia vniuſcũq̃ elicuit vel furtiua depreꝛcatio addentes q̃nihilominus in futurum nulli licere aduerſus vtilem vetuſtatẽ ⁊ preſentẽ legem noſtraz importuna ⁊ reſpuenda[f] repoſcere.

¶In limine imperij nullus dz eſſe caſtelli detẽtoꝛ niſi is ſolus cui p principẽ detẽtio ẽ cõmiſſa ɔ̃facientes pena hic inſerta puniunk.

q Uicũq̃[g] caſtel Jmpa.ho. loꝝ loca quocũq̃ titulo poſſident cedãt ac deſerãt: qz ab hiis tm̃ fas eſt poſſidere caſtelloꝛuz territoria[h] quibꝰ aſcripta[i] ſunt ⁊ de q̃bus iudicauit antiquitas[k] qõ ſi vlterius vel p̃uate p̃ditiõis quilpiã in hiis locis vel nõ caſtellanꝰ[l] miles fuerit detentatoꝛ inuentus capitali ſentẽtia cũ publicatione bonoꝝ plectek.

¶Agri limitanei donec per milites poſſidenk ſi tm̃ alienati fuerunt lege ꝓhibente vendicant nõ obſtante tpis p̃ſcriptione.h.d.bar.

a Aros limitane Jmp.the. os[m] vniuerſos cũ paludibꝰ oi q̃ iure quos ex priſca diſpoſitiõe limitanei milites ab oi munere[n] vacuos ipſi curare p ſuo cõpendio atq̃ arare cõſueuerant: ⁊ ſi in p̃ſenti co/

militũ cuſtodiẽtibꝰ limina qõ exemplũ ſequebank magiſtri militũ q̃ etiã ſtatuerũt numerũ militũ limitaneoꝝ: vt.s̃.de of.p̃fec.p̃.af.l. in nomine domini.§.quod autem.

l Antiquitas.i.antiqui: vt p̃dixi. vl̃.i. vetuſtas que p lege habeꝫ vt.ff.de aqua plu.ar.l.ij.in p̃in. ⁊ ſic no.nõ licere cuilibet habere caſtrũ qõ intelligein limine ĩperij.⁊ ſic caſtellũ dicit limitis caſtrũ: vt d,l,in noĩe dñi.⁊ hic dicit hiis locis ⁊ alibi q̃libet põt facere: vt. C.

a Rub.De fun. li.quidã habent limitrophis a troꝑphos deſcriptio ⁊ limite,i.deſcriptis ad vſum militum q̃ milites imperium cuſtodiũt.vt.j.l.i.⁊ fi.⁊ in quibꝰ ceſſat alluuio:vt.ff.de acqui.re.do.l.i agri alias eſt limitoſis hic ſiue de noſtris ſiue ô deuictis fundis erant.

b Caſtelloꝛũ.ſcz fundis in cronica vt,j.l,ij,

Jberianꝰ,vel imperatoꝛ vel qz in eoꝝ cronicis nõ inuenit prefectus q̃ leg. facere põt. vt. C. de offic. p̃fec.p̃e. formam.

d Poſſibilitatẽ. qõ facere debuit. vt.s̃,de anno.⁊ tribu.l.p locis.

e Limitem.aꝰs limitẽ.itẽ aꝰs cõuenirent vel cõuerterent. aꝰs cõuehẽt.

f Reſpuenda.reſcripta. ſic.⁊.j.ti.ij. l.pe.⁊.l.ois.

Elicunq̃.priuati vel milites non caſtellani ſm p̃y.vt in fi. huius leg.

h Territoꝛia.id ẽ caſtrum cum territoꝛio.i.iuriſditõez vt. ff. de ver ſig.l. pupillus.§ territoriũ. vel etiã ipſum caſtrum ⁊ terrã in qua reſidet.

i Aſcripta ſunt. ab hiis quibꝰ primi agros conſtituerunt.vt.ar, ff.de aqua plu.arcẽ.l.qõ principis. vel dic aſcripta per exemplũ: ſeu ſcriptis a principe qõ olim dabak magiſtris

de edi.p̄iua.l.p̄ puincias.nisi fiat ad emulatione vel scādalū inde oriſ.vt ibi no.nā nec p̄iuato debet cōmitti custodia limitis:vt.ff.ō ope.pu.si legatū.sic necvlli alio extraneo:lz cōtra metrocomiā emere:vt.s.nō licere ha.metro.l.i.z hec castra si sunt nimie magnitudinis per magistrū militū p̄ſit ad modū reuocari:vt.s.de offi.pf.p̄re. l.in noie dñi.circa finem.

l Non castellan⁹ i.talis miles cui ſi fit ascriptū limitis castrū:nec sit a magistro militū inter limitaneos deputatus. ex militib⁹ essi nō cōstituebā/tur milites limitanei q̄ erant sub ducibus: vt supradicta.l. in noie dñi.z de offi.ma.mi.l.fi.

o Bros limitaneos.i. militibus custodientib⁹ limina imperij assignatos. vt.j.ti.ij l.oēs.z.s.l.i.

n Dunere.ergo tributorū: sed p̄o nō limitaneis etiā limites tributa p̄stant.vt.s. de offi. p̄fec.aug.l.i.z.ff.ō mune.z hono. l.fi. §.ab huiusmodi.

o Firmiter.sic.s. ti.i.l.fi.

p Cessante.cessat hic p̄escriptio. sic s.de p̄escrip.lon. temp.que p li.l.fi. z de p̄escrip.xxx. anno. l. comperit. z de decur. l.si q̄s decurio. z de metal.l.fi.z de fa.l.iij z.s. ne rei do.l.i.z de agri.z cen. l.cū satis. z de vsufru. nec̄. z de coar. l. ordinariorū.z de fun.rei p̄iua.vsus z.ff. de fal. q̄ falsa specialia sunt regulariter cōtra. vt s.de p̄escrip.xxx. an.l. omnes.

q Prescriptionis.ſ.bonor.

r Actio.ſ.p euictōe.q: sibi fuerit stipulat⁹. vel q: bona fide emit:lz in q̄busdā casibus emptor de precio nō agat:vt.j. de fun. rei p̄i.l. nemo.z.s.de p̄ed⁹ curia.l.i.z de agri.z cen.l.quēadmodū.

s De pascuis publicis z p̄uat⁹ p̄uidit fundis limitū nūc pascuis

Quum nulla.saltibus.facit hic vim in verbo saltib⁹:non dicas p̄atis:vñ fruct⁹ colligit alr q̄ pastione. vt.s.l.p̄i.z.l.fi. z qđ dicit p̄iuate.ſ.p̄incipis.nam in saltu p̄iuati hois non intromittit se ordo:sed dño cōmittit:vt.s.de iude.l.nemo.

v P̄iuate.ſ.p̄incipis.

x Arceant.q.d.ideo possessor seu cōductor saltus p̄incipis plus dat ordini.z sic ordo accipit vt aialia militū arceant vt sua conductoris liberius pascant:z que vult inducī.z facit.s.noua.vbi.l.i.z.l.ij. z facit.s.de can.fru.vbi.ro.l.neminē.z de p̄iuil.vr.cōstā.l.nulli. z.ff. de decre.ab ordi.fa.l.ij.

y Tua.loquitur.p̄efec.p̄e.

z Antiquitas.sic.s.ti.i.l.ij.

lunt ab his firmiter° ac sine vllo cōcussionis grauamīe detineri:z si ab alijs possident cuiuslibz spacij tpis p̄scriptōe cessante[p] ab vniuersis detentatorib⁹ vendicatos hisdē militib⁹ sine vllo p̄sus sicut antiquit⁹ statutū est collatiōis onere volum⁹ assignari in his etiā ꝺ eos q̄ p̄cepti onib⁹ nostris obuiā venire tēptauerint p̄scriptionis° pena valitura.nā si q̄s forte qđ minime audere debuerat emptiōis titulo memorati iuris possidet p̄edia cōpetens ei actio[r] cōtra venditorē intacta seruab.

De pascuis publicis z priuatis[s].

Cum nulla ratio Imp.val. sit cur in pascuis saltib⁹[t] rei p̄uate[v] pensio debeat ampliari nequaq̄ p libidine ordinū augmēta facienda sunt.eteī idcirco grauiorem pensionē imponi ab ordinib⁹ accepimus vt animalia ex rebus p̄uatis nostris a locor pastibus arceantur[x] qđ fieri non oportere diue memorie iulianus p̄rogata iussiōe p̄stituit quare excellens auctoritas tua[y] conuentis p̄uinciarum rectoribus nō eam licitationis necessitatē patiab inferri quā repentinam faciunt ciuitates sed eaz manere decernet quā statuit antiquitas[z].

Imperator archa.

Assignis auctoritas tua[r] hac ꝺditiōe[q] a publicis[a] p̄atis abamenis pascuis aialia militū[b] p̄hiberi p̄cipiat vt vniuersi cognoscāt de emolumētis eor tuicq̄ officij facultatib⁹ duodeciz libras auri fisci cōmodis exhibēdas. Si quisq̄ post hac morata p̄ta mutilare tēptauerit non minore decernenda pena si etiā p̄rata p̄uator aut antiocheno rum fuerint deuastata:ita tamen vt sine lesione p̄uincialium p̄uideant curiales quo pacto animaliū militarium pastui consolatur.

¶ P̄rata.p̄uincialiū nō debēt fatigari molestia militum p̄incipis.h.d.Barto.

Imperator hono.

Prata p̄uincialium nostror z p̄cipue rei p̄uate nostre pernitiosum vel periculosum est militū molestia fatigari iōq̄ lege[c] ad amplissimā p̄fecturā p̄mulgata censemus ne hoc deinceps vsurpet⁹ super qua re vniuersos quor interest cōuenire tua magnificentia nō moretur neq̄ permittat possessores vl colonos p̄ratorz gratia qualibz importunitate vexari.

De fundis patrimonialibus° et saltuensibus[e] z emphiteotis[f] z eorum conductoribus[g].

¶ Accipiens fundū fiscalē in emphiteosim ppetuam ipm donat ēt irrequisito fisco.Barto.

Si quis[b] fundos Impa.cō. emphiteotici iuris salua[i] lege fisci citra iudicis auctoritatem dōauerit:donatiōes firme sint[k] dū modo suis q̄buscq̄ tpibus ea q̄ fisco pensitāda sunt: p̄sentare cogātur[l].

¶ Si p̄o re emphiteotica patrimoniali tēpore debito soluto pensio nō p̄obet minori ipo iure nō auferet sed tutori z curatori in solutiōe cessantibus.hoc dicit Barto.

Patrimonialis fundi Idē. pensitationē z auraria seu frumentaria intra tps[m] omissam minorū dñio nō nocere[a] p̄cipimus nec ad fraudē[b] iuris eor accedere[c] si qđ soleniter debeb paulo° sept⁹ inferab ita tamen vt permanente substātia paruulor iudex tutorē vel curatorē per quē differt illatio negligētie

De fun.patri. tam de ppr̄ijs q̄ de fiscalib⁹ dicitur:cū omnes sunt p̄incipis quasi ppr̄ij z patrimoniales; vt ar. ſ.e.l.i.z ſ.ne quid i loco pub.l. ij. §.i.fm quosdā. sed alij ō patrimonialibus tantuz dicūt: vt.ff. ne qđ in loco pub.l.ij.§.i.z no. q̄ q̄daz ex his nō possunt locari vt ꝺstituti per mesopotamiā qđ mirū q: sunt militibus assignati. vt. ſ.e. l. omnes.z.l nulli.

e Et saltuensib⁹.de his dicit.ſ.l.fi.

f Emphiteotis.ad quā emphiteosim non p̄mittit accedere nisi dato fideiussore etiā si desertuz accipit: vt.ſ.e. quicunq̄. z.s.de oi ag.deser.l.iij.

g Conductorib⁹.ſ. p̄sonalibus quib⁹ spāleius cōcedab: tam p eis q̄ ꝺ eos.vt.j.l.iij.z no.q̄ si p̄petuo accipiunt dñi sunt z ideo donant.vt.l.i.z.s. de oi ag.deser. q̄ agros. nec imperator potest eis auferre.vt.ſ. de loca.fun. ci.l.finali.

h Si quis emphiteota fundos ad fiscum p tinentes.

i Salua lege.i.saluo canone.z.ſ.e.l.vniuersi.z.l. fun.z fundos.

k Firme sint.vt instī.lo. §.adeo.sed an venderevidet idez.vt.ff.de reg.iur. cuius est.sed in alio emphiteota secus. vt. s. de iure emphi.l.fi. circa p̄n.

l Cogātur.nō donator sed donatarij:sic nec vēditor pacto etiam inter/

Si paulo.i.pax inferat ꝛc.i.nō totū qđ debet.vel hic ad fraudē.i. occasionē iuris ꝛc.qđ eēt fraus eī euadere.z facit.s.ō vsuc.p emptore.l.fi.

a Publicis.fisci vl p̄incipis.itē in p̄atis cuiuslibz:vt in hac.l.z.ſ.l.p̄r.

b Militū.in duob⁹ cōsulit p hūc titulū aialib⁹ militū.p̄mo vt hic.scōo vt pensio nō augeat cōductoribus p̄riuatis.vt.s.e.ti.l.p̄i.z pe.

Assignis tua.magistro militū loquitur.

Hac conditione.i.intantum.

e Penas.q; forte soluit estimationē pensionis p quā minor soluere debuisset.ar.s.vñ vi.l.meminerint.t.ff.de act.emp.l.iul.§.sed cū in fraudez tributa tñ minor soluit cū in hoc locupletior est.vt.d.§.t no.penas deserti officij.sic.ff.de offic.pñi.l.diuus.idē p oia in eccl'ia t plato.vt in auf.de nō alie.§.sinimus.t.s.de anno.t trib.l.obsistere.

f Deplorare.i.emēdare

Quicūq possessiones. s.patrimoniales.

h Ad refundendū.i.ad remittendū canonē.

i Desertas.i.steriles.p qō excusabat se vt nō p deret:z nō soluerit pēsionē.sed ar.s.ff.de allu.l.ij sed ibi per principē fuit diminutū.

k Licitatio.in locatiōibus t vēditionib⁹ pdiorū fiscaliū nō primonialiū est loc⁹ adiectionib⁹ nisi cū locatio primonialis fuit talis:sed nec ad vēditōes ptinet ciuitatū adiectio.vt.s.de vē.re.ciui.l.i.t.j.de loca.p. ciui.l.fi.t no.hac.l. vnū ō conductorē.aliud p eo.itē facit.s.de oī agr. deser.l.q cūq.t de allu.l.iij.t dē vē.re.ciui.l.ij.t. ff. de pub.l. licitatio.

Quicūq ad emphiteosim fundoz primonialiuz vel reipu.iussu nostri numinis venerit is si redūdātia fortunaz idoneꝰ fuerit ad restituenda q̄ desertis[r] forte possessionibus requirēt patrimoniū suū publicis implicet nexibus. si vero minor facultatibus pbabit datis fideiussorib⁹ idoneis ad emphiteosim accedat scientibus his quos taliū reruz cura solicitat in se negligentie dāna si hmodi cautio defuerit esse vertenda.

¶Fundi limitosi militib⁹ assignati p rescriptuz principis vel annotationez in emphiteosim vel iure dñij in aliū trasferri nō possunt t translati reuocantur.h.d.Barto.

Undi.nostrā.cesar[cū antea essent ēphiteoticarij alicuius priuati,vel ecclesie vel fisci.

m Poposcerint.ti.emptionis vel alio pp etuo ti.

n Cōmodamus.i.ad cōmodū percipiēdū dam⁹ vel hoc dicit quantū ad translationē possessiōis.

o Possessiōe.fundi dati in emphiteosim.

p Dissoluāt.als pōt eē metus cōmissum.

Si qui.perpetuo:nisi infra sex menses ex die concessionis venit.vt ff.de cen.l.fi.t facit.s.de omni agro deser.l.locoz t.s.e.quicūq.

Si quib⁹.inconcusse sic.s. eo.l. fundi.t.j. de loca.prę.ciui.l.fi.t.s. de cen.l.fin.t de omni agro deserto.l. quicunq.t de quad.prescrip.l.bñ a zenone.

s Contractibus, scz vt vendat vel alio ti. possit alienare.

Quicūq. desertis. s. si fiant steriles:vt accedat.s. d omni agro deserto.l.quicūq.t facit.s.de murile.l.pe.t.j. de co.prę.ciui.l.i.t de pu.l.licitatio.in prin.t.s. de vsu.l.fi bene.t instī.de satisda.tu.§.pe.

Omnes fundi.limitib⁹.i.ad vsuz militū qui stant in limitibus imperij.t id eo etiā imperator alienare nō potest.vt hic dicit.

x Obstaculo.si ali⁹ possideat.t fa.s.de fū.limi.l.i.t.l.fi.t.xvi.q.iij.c.inf.

Quod si fundi patrimoniales principis in emphiteosim cōcedunt appositio pacto vt rōe canonis nō soluti nō incidat in cōmissuz ob q̄ nō releuet ēphiteota a solita canonis pstatione.h.d.

Imperator Gra.

Si q̄a priorib⁹ colonis vel ab emphiteoticarijs destitutū patrimoniale fundū a pequatore tuo vel cēsitore susceperint ppetuo q eū dē atq incōcusso iure possideāt nec quisq secundus petitor accedat.

¶Donatarius principis rem sibi donatā possit dare in cōcussim t eā in aliū pōt trāsferre.Bart.

Si quib⁹ patri Imp.Gra. monialis possessiones p asiam t pontica dioceſim vl'a nobis vel a nostris diuis parētibus sacra largitate donate sūt incōcusse[r] possideant atq ad suos posteros trāsmittant:qō q̄dem non solum in heredib⁹ sed in cōtractibus[s] omni genere volumus custodiri.

¶Accipiens emphiteosim a fisco debet cauere de ñ deferēdo sub hypotheca suoz bonoz al's satisdare tenet quā satisdatiōez si mgr̄atus omiserit ad suū redundet periculū,h.d. Barto.

sertū:si pus data sunt florida.t hoc p pequatorē qō in pmis secus t fm b̄ puato dic.i.q; priuat⁹ a puato emit.alij dicūt.i.spāli iure.

z Ad eos.emptos.t facit.j.de metat.l.deuotū.t.l.pri.

Undos.canone.i.tributa ordinaria que prestāt principis p̄dia.vt.s.de exact.trib.l.fi.nā t ecclesia.vt.s.de sacrosan.eccle. l.placet.

q Cōcessi sunt.in emphite. vel loc.

a Cōstituti sunt. deserti puta. t ita apud nos sunt nemini cōcessi q̄ concedūt habēti alia vt illa deserat vt omia omissa alicui dari possunt:vt.s. de oī agro deser.q̄ vtilia.secus in emptis a priuato.vt s.l.pri.

Us.i.pensio emphiteotici prediij:q̄ pensio nostro iudicio.i.pmissione nostra spāliter est retenta apō venditorē: vt ipse eaz pstet nō ēptor sine vinculo obligationis.inefficax enim pactio est seu obligatio vt eā alius q̄ qui possidet prestaret.vt.s.sine cen.vl'reli.l. fi.nisi sit facta nostro iudicio: sicut t ipsi⁹ prediij primonial' inefficax ē alienatio facta a pcuratore patrimonij nisi iussu principis. vt. ff. de le.i.apud iul.§.fi.ita illō ius nostro iudicio retētū imutabile perseueret: sicut est ab emptore possessuz vt vēditor nō ipse emptor prestet ei. t fm hec verba iudicio nostro terminant retentatū. vl' dic iudiciū est in b̄ vbi sine obligatione est cōuentio. et sic soluat emptor. vel dic q̄ legātur cū inferiori littera iudicio nostro t est sensus idem qō p rimus prediij patrimonialis.

Undos patrimo Idem.a. niales eos dūtaxat q̄ saluo canone t iure p̄uato nostre liberalitati cōcessi sunt[z] vt his primonialib⁹ q̄ in cōditione ppria cōstituti sunt[a] illustris auctoritas tua iubeat exequire:ita vt releuato onere rei qō imminet fatigatis trāslatio in eos q̄ integris viri⁹ florēt ascriptio tributoz

c Possessionē.s.fine nostro iudicio emptor vetusto tēpore tenuerit,sic possessionē quā vēditor prestiterit:nō ipse volumus eī adiuuari ex vetustate tpis quo minus prius pstet ipse emptor fm quosdam.t verbū vitiosum pōt legi.s.obligatiōe.vt.s.vel vetustate.nā tricēnalis vel.xl.an.prescriptio ex vitiosa possessione oritur.vt.ff.ō acquirē.pos.l.pōpo.§.fi.t vetustas dicet.xl.an.vt arg.j.de fun.rei pri.l.nemo.vel dic q̄ possessio.s.vitiosa.t fm hoc dic q̄ vitiose cepit possidere possessor fine ti.t tñ prescrip.xl.ann. sed canonem soluet per.l.fi.j.eo. vel dic fm azo. ius emphiteoticuz:habebas in fundo

titij illud predium possedit seius.xxx.annoꝝ nullo mō sibi obliga/
tū ab emphiteoticario nūc emphiteota vendicat a seio vtili in rez
seius objcit pscriptionē: phibet hec cōstitutio pscriptionem. ⁊ est
spāle iure emphiteotico nō objci pscriptionē. fm az. sed ego dico
melius dici si dicam⁹ eū habuisse ius emphiteoticū in pdio primo
niali. naz ⁊ rub. de
patrimonialib⁹ lo
q̄tur. ⁊ sic hic spā/
le in patrimoniali
bus emphiteotic⁊
fm Cy. ⁊ fm hec a
dimatur possessio
id est dominiū vt
nō pscribatur. xxx.
an. sed. xl. vt in. e. l.
fi. ⁊ facit. §. de pre
scrip. xxx. an. l. cum
notissimi. §. fina.

10 Ossessores. vel pro. i.
b Cōparauerūt a me vel a priuato
sz in emphiteosz habent a me.

c Modo. i. bene
ficio. q. d. sicut eis
largimur i emphi/
theosim ita largi/
mur.

d Hac. vt nō ha/
beāt necesse ea e/
mere ⁊ tamen ha/
beant tantuz ius
vt si emissēt excep
to qō dicitur. §. e.
vniuersi.

e Successione vt
qz acceperunt de/
sertum per qō vi/
deē succedere de/
serenti q̄ casu biē/
nio vel septē men/
sibus sit tutus. vt
§. ō omni agro de
serto. l. qui agros.
⁊. l. locoꝝ.

f Priuata. facta
a nobis. vt subijc̄.

g Quocūq; mo/
do. quia ius in re
temporis diutur/
nitate quesiuit: vt
ea. l. ius.

h Sciat. emphi/
teota videtur

i Libertate l. j. ti.
i. l. ij. contra. so. ha
bent hic quidā li/
beralitatis: secus
in libertate dicūt
illud ī colono fim/
plici vel alio hoc in emphiteoticario vel simili qui sunt dñi saltez
vtiliter. ar. vt in auten. de non alie. §. alienationis. ⁊ facit qō dixit
§. de agricol. ⁊ cen. l. quemadmodum.

Illi. saltuenses. i. saltꝰ in quibus sunt pascua.

l Orientis. localis est hec lex. nam alie dñice possessiones saluo
canone alienari possunt. vt. j. de fun. rei pri. l. fi. ⁊. j. l. pri. ⁊ est simi/
lis phibitio quodāmodo in predijs redactis sub forma patrimo/
nij. ff. de lega. i. apud iul. §. fina.

m Officiū. i. officiales. ⁊ facit. §. de aqueduc. diligenter ⁊ de fun/
do li. l. fina. ⁊ de pe. bo. sub. l. ij.

equa lance diuidatur.

¶ Pensio predij emphiteotici a fisco defendit
p ēptozē nō ob. pacto q̄ venditoꝝ soluere dēat
nisi principis iudicio fuerit firmatū. h. d. Bar.

Impera. ho.

If Vsb emphiteotici pdij qō si/
ne obligatiōis vinculo reten
tatuz est iudicio nostro immutabile
perdurare precipim⁹. possessionemc
aūt que sine obligatiōe speciali fue
rit viciosa vetustate temporis volu
mus adiuuari.

¶ Emphiteote fundos primoniales emere nō
coguntur. dominij vo vtile habeāt sicut a principe
vel alio ex quocūq; titulo acq̄sissent. h. d. Bart.

Imperator The.

10 p Ossessores[a] vel emphiteoti/
carij patrimoniales q̄ fūdos
minime nūcuiscq; cōparauerūt[b] eodē
largitatis modo nequaq̄ ad eoruz
cōparationē vrgeant[k] sed tanq̄ pre
cijs dependis sic eis nostri nominis
beneficio potiant[k]: vt qō iuris alter
inferendo preciū consecut⁹ est hac
nostra liberalitate pdictus emphi/
teoticari⁹ habeat illud q̄ ius in qui
bus coluit pdijs qō aut ex succesio
ne[e] aut ex cōparatione priuata[f] aut
nri numinis liberalitate aut quocū
q̄ mō[g] possedit sciat[h] illibatum inte
meratūq; seruari licentia ei cōcedē
da etiā libertates[i] mancipijs ex fun
dis patrimonialib⁹ atq; emphiteo/
ticarijs cū fundoꝝ sint dñi pstare.

n Ulli iam in posterū Idem.
licere p̄cipim⁹ patrimoniales
seu limitrophos vel saltuēses[k] fun
dos qui per tractuz orientis[l] positi
sunt ad ius trāsferre priuatum siue
dēpto siue saluo canone iure fūdo/
rū imutatio postulet legis temera/
tores. l. libraz auri pēa cohercētes
tam videlz petitionē q̄ officiū[m] ei⁹
qō petitionē cōcedit admitti licz an
notatio nostra vel diuina pragma
tica contra vetitū proferatur.

¶ Qui p. xl. annos fundū patrimonialē vel tē/
ploz possederit vel alteri⁹ iuris cū titulo vl̄ sine
mullā. p ipso molestiā vel questionē pati pōt sed
soluet debitū canonē. si vero ab initio probet ti
tulū possessoz dempto canone a principe pdiuz
sibi fuisse concessum a canonis prestatione secu
rus. est. hoc dicit Barto.

Imperatoz Anasta.

If Ubemus oēs qui in quacun
q̄ dioceſi aut quacūq; puin
cia vel q̄libet saltu vel ciuitate fun/
dos primoniales vel temploz aut
agonotetici[n] seu releuatoz iugio/
rū[o] vel cuiuscūq; iuris p. xl. iugis an
nos possessiōes nō solū eoz q̄ nunc
detinent verū etiam eoz qui antea
possederāt computanda ex quocū/
qz ti post: vel etiā sine ti. hactenus
possidere vel postea memoratū per
xl. annoz spaciū possederint nullaz
penitus sup dominio memoratoz
omniū fundoz vel locoz vel de pu
blico actionē vel molestiā aut quā/
libet inquietudinē formidare sz im/
positū canonez pro qualitate iuris
cui⁹ p̄dia sunt sibi vel loca p singu/
los ānos soluētes p certo habeant
suū esse[p] qō possidēt vel postea pos
sederint: ita vt omnib⁹ ad excluden
dā oēm quolibet modo ex publico
cōmouendā[q] questionē nuda ex q̄/
cunqz titulo: vel etiā sine titulo vel
corporalis. xl. annoz iugis[r] posses/
soris possessio possit sufficere hoc
etiā adijciendo vt illi q̄ q̄ adempto
canone[s] hmōi fundos ab initio[t] pn
cipali iussione datos sibi fuisse con
firmāt si per. xl. annos adēpti cano/
nis beneficiū iugiter possederit nec
canonē eius ademptionem. xl. sicut
dictū est ānoz possessio testat[k] pos/
sint penit⁹ ꝓfligari eo q̄ nostre pie
tati placuit in vtroqz casu i. taz sal/
uo q̄ adēpto canone possessoz iu/
ra nostroz in eo statu ī quo per. xl.
ānos sicut dictū est iugiter māserūt
absqz vlla innouatione durare.

De mācipijs ⁊ colonis patrimo/ nialiuz et saltuensium et emphiteo ticorum fundorum.

¶ Si villa locata in emphiteosim cōceditur nō
nō pūt coloni vsurpare totū territoriū eiusdem
item quid si erat priuati predij. rñ. multo magis fm. p. secus aūt si nihil ē
solutū. quia fisco nō prescribit in canone priuato: vt ammodo nō tenea/
tur soluere. vt. §. de pscri. xxx. a n. cōperit. qō dic vt. §. de pscri. xxx. an. male

s Adēpto canone impetraui a principe pdiū: vt sine canone libere hez
sz ō. j. de fun. rei pri. l. fi. so. ibi ī dñico: h nō. imo h a principe: ibi ab alio ac
cepit eo pacto. ⁊ no. duo necessaria quoz vnū nō sufficit. sic. ff. de adop. l.
post mortē. alij dicūt q̄ h erat dubiū ō canone si aūt eēt certū ēt a pncipe
sufficeret. itē ō. §. de pscri. xxx. an. cū notissimi. ī fi. so. h iussio vl̄ p̄ceſſio pn/
cipis fuit. ibi nō t Ab initio inuit. q̄ si p̄ cepit possidere p⁹ ea bñficiū
dēpti canonis ipetrauerit nihil egit. vt. §. ō an. ⁊ tri. l. ī fraudē. ⁊ ō imu. ne
cō. l. i. cy. ⁊ fac. §. ō pfes. ⁊ me. l. fi. v De mācipijs ⁊ co. pa. ⁊ sal. fū. ⁊c.

o Jugioz. i terre q̄ mo/
do aranť: olim sterileſ vt
in aut. de mā. prin. C. co/
ges. itē cuiuscūq; iuris.
i. nominis ante imposi ti
vt aurariū. vt. §. e. l. ij. ⁊ ō
col. do. ⁊ no. fm cy. hic lo
quitur de pdijs deserti
que possidēť ab aliquo
nulla intercedēte aucto/
ritate ei⁹ qui eā interpo/
nere potuit. ⁊ ideo hoc p
xl. an. prescribit vel aliuſ
qui a tali possessione ti/
tulo intercedēte accepit.
fm cy. ⁊ io. quicūq; g̃ ta/
lia pdia p ōctus emphi/
teo. vel per cōditionē p/
petuā pceptionē impa/
toris vel auctoritate co/
mitis priuati erarij susce
perit dominiū cū posseſ
sione consequiť quā alie
nare ⁊ quo voluerit mo/
do transfere poterit. qō
ergo preceptio vl̄ a ucto
ritas facit hoc facit h p/
scriptio.

p Suū esse. quia capiti
censura sublata iugatio
terrena remansit ⁊ omes
p his agris quos possi/
dent publicas pstatōes
debent. ideo videbatur
publico esse questuz qō
fuerat prescriptum. quia
fiscus solus pensionē re
ceperat: sed non ēnisi ei
qui possedit. cy.

q Ex publico. cōmouē/
dam vniuersarie solutio/
nes per rōnalē rei priua
te exigebanť qui alꝰ vo
catur procurator fiscivt. C
de modo mulc. l. ij. ⁊. iij.
⁊ fic a publico mouebať
actio. vt. j. de fun. rei pri/
ua. l. vniuersi.

r Quadraginta an. iu/
gis vt. §. de prescrip. xxx.
anno. cōperit. ⁊. j. de fun.
rei pri. l. fin. nec ob. §. ne
rei do. vel temp. qribi ō
lōgo tpe dicīť. itē nec. §.
de oī agro deserto. l. q̄ a/
gros. ⁊. l. locoꝝ. qribi ō
priuatos. hic cōtra fiscū

Emphiteoticarios cū fiscus singula p̄dia cuiusdā ville locassit diuersis certa mercede i nūmis constituta postea dederat alij villam illam in emphiteosim, coloni sic omnia volunt vsurpare: vt in emphiteota nil remaneat qđ non possūt ad qđ facit, j.e.l.iij.

y Coloni, quibus locatio p̄dia facta est, ad nummos.

z Vsurpantes, scz eos quos ꝛc̄, ꝛ est arg. cōtra p̄adenses scriptorē q̄ facit p̄ suos discipulos scribi, ꝛ ꝺ̄ magistrum qui facit scolarem p̄ se legere.

ꝛ Solennitas, que a iure ē inuēta circa emphiteoticos fundos.

ꝺ Attractare, i. ad vsuꝫ p̄prium trahere.

a Infitū, q. insertū: ꝛ venit ab insero inseris inserui, i. insedere.

b Irrigatōnis facit. ſ. de serui. ꝛ aqua, l. p̄ses.

Libertates, dñi vt coloni, ꝛ sic nō est ꝺ̄. ſ, ti. i. l. possessores, ꝛ fac. ſ. de his qui a non do. l. si non p̄prie.

ꝺ Rationales, i. p̄curatores cesarꝫ. vt. ſ. de mō mulct. l. ij.

Ognouimꝰ, meruerūt, emphiteosim, et no. spāle vt teneaꝯ colono stare fauore fisci: nec fiscꝰ teneaꝯ ei: vt ff. ꝛ ff. ō iure fis. l. fi. ſ. patronꝰ, aꝯ. regulariꝯ ꝺ̄ vt. ſ. loca. emptorē. ꝛ. ff. loca. si merces ſ. i. de vsufr. arboribꝰ. ſ. i. que sunt contra.

Uper p̄monialiū fundoꝝ, i. desertoꝝ.

b Certant, aūt arando

c Dirigentes, scz sese.

ꝺ Ad militiā, quasi reuocaꝯ ō militia. vt. j. ti. i. l. i, ꝛ fi. ꝛ. j. de agri. ꝛ mā. do. l. iij. ꝛ. j. qui mili. non pos. l. circa. ꝛ. ſ. de colo. pa. l. i, ꝛ de agri, ꝛ cē. l. colonos nulla. ꝛ. l. cū satis ſ. caueāt ꝛ ne rei do. vel tēp. l. i, ꝛ. j. de appari, magis. mil. l. pbari. nisi iam facti veterani. vt subij cit ꝛ no. q̄ nō loq̄tur de simpluci colono: sz ascriptitio qđ p̄z. q̄ dicit auitas cōditiones, item. j. de veteranis. l. pe. ſ.

e Geruerūt. vt q̄ honeste missi sunt ō militia

f Tela, que i militia habuerunt.

g Comes, ista sunt nomina instroꝝ que sunt i aratro

ꝛ vniuersas aquas ꝛ fontes ejusdē sz fructū debēt p̄cipere de his in quibus culturare requirit ꝛ vti aqua quatenus est ad culturā necessaria, reliquū vero cadet emphiteoticis. h. ꝺ. bar.

Imperator Ual'.

e Emphiteoticarios[k] grauant coloni[y] agros p̄eter cōsuetudines vsurpantes[z] quos nullis culturis erudierūt cū solēnitas[ꝛ] id eos attractare[ꝺ] p̄mittat qđ eoꝝ labore vel oliuetis est insitū[a] vel vinetis: sz ꝛ irriguas fontiuꝫ aquas vsurpare conaꝯ quarū fructus solis emphiteoticarijs debenꝯ. ideoq̄ placuit vt deiceps aquarū ius ptāteſq̄ pe nes emphiteoticarios p̄maneāt tā tumq̄ ex colonis impartiaꝯ q̄tum culturis eoꝝ agroꝝ sufficere manifestū est quos ipsi colūt. p mō autē supflue irrigationis[b] q̄ vltra culturas suas vsurpauerint emphiteoticarijs possessoribus pensiōes accessioneſq̄ p̄rebeant.

Manumissio facta de mancipio fundi patrimonialis nō ꝺ̄o rescindiꝯ p. procuratorē cesaris

Impera. Ual'.

Libertates quas mācipijs ex fundis patrionialibꝰ atq̄ emphiteoticarijs qui fundoꝝ nō sunt ꝺ̄ni[c] p̄stiterint rōnales[ꝺ] hmōi p̄cepti auctoritate rescindant.

Emptor fundi patrimonialis teneaꝯ stare colono quē si expulerit possessione p̄uiaꝯ. h. ꝺ.

Imperator Gra.

c Ognouimꝰ a nōnullis q̄ patrioniales fūdos meruerūt[e] colonos ātiquissimos p̄turbari atq̄ in eoꝝ loco vel seruos p̄prios vl' alios colonos surrogari: edicti itaq̄ huiꝰ auctoritate sancimꝰ eos q̄ deinceps aliquid crediderint hmōi attemptandum hisdem possessionibus esse p̄uandos.

Coloni ad aliquā militiā cōuolantes reuocā tur ad ātiquā culturā. itē milites veterani donati quieti rei rustice opam nō debēt dare. h. ꝺ.

Idem aug.

s Uper patrimonialiū[a] refectione fundoꝝ dubū nostris est legibꝰ cōstitutū vt hi qui eos colentes solū eoꝝ vertantᵇ ne ad alia loca dirigētes[c] nūc ad militiā[ꝺ] cōuolātes ad auitas cōditiones ꝛ p̄pria iura reuocēꝯ. Ceterū eos q̄ castrēsibꝰ stipēdijs ocia q̄eta meruerunt[e] veterani ꝺ̄stituti nequaq̄ placet telaᶠ in vsuꝫ vomerꝭ[g] ligonis cōuertere.

De fugitiuis colonis p̄monialibus[h] saltuensibꝰ ꝛ emphiteoticis

Coloni patrimoniales vel saltuenses nō obstantibus aliquibus stipendijs q̄ p̄meruerint reuocanꝯ ad p̄meuā culturā agroꝝ. h. ꝺ. Bart.

Imperator Ual'.

q Uicūq̄ paruuli ex municipibꝰ vel colonis p̄monialibꝰ vel saltuensibꝰ vel saltuēsibꝰ quoꝝ tm̄ aui ac patres iplicati ab hmōi functiōibꝰ fuerint cōmuētia militarꝭ officij ad stipēdiūᵏ castrēse vel officia diuersa trāsierint ad munera patrie vl' ad agroꝝ cultꝰ cōuētis ducibꝰ tribunis ac p̄positis reuocenꝯ neq̄ his stipendia data p̄osint.

Suscipiens vel occultans colonū p̄monialem pena hic inserta punitur. h. ꝺ. Bar.

q Uisquis colonū Idē au. patrimonialē[l] aut sollicitatōe suscepit aut occultatione celauerit nō solū ipm restitueret sz etiā libras auri pene noie inferre cogaꝯ.

Omnes ascriptitij ad agriculturā p̄dioꝝ patrimonialiū si ad aliquā militiā cōuolauerūt revocantur. h. ꝺ. Barto.

Imperator Ho.

c Uiuscūq̄[m] annotationis vl' oraculi dubū ipetrati vl' post ea eliciendi aūcte submota omnes quos patrionialiū agroꝝ vinculis foꝝtūa tenet ascriptos sub quibuslibet gradibus militātes ad p̄uincie moderatoris iudiciū illico sub idonea intercessione mittentur.

De collatione fundoꝝ patrimonialium et emphiteoticoꝝ[n].

Imperator Constan.

e Emphiteoticarij possessores q̄ māsuetudinis nostre bñficio ad extraordinaria minime deuocanꝯ mūera[o] sicut ceteri p̄uinciales obsequiū suū itineribꝰ muniendis ipendāt[p]. nulla enī rōne debēt ad hoc qđ in cōe oibꝰ p futurū[q] est seiungi. Idem Au.

p Atrimoniales[r] fundos extraordinarijs oneribꝰ vel medie aut tertie poꝝtōis obsequijs fatigari nō cōuenit cū eosdē ꝛ auri[s] spem ꝛ frumēti plurimū modū ꝺ̄stet p̄solue re: ita vt qui violare statuta tem ptauerit puniaꝯ[t]. Impa. Juli.

o Mnes qui patrioniales fundos siue cōiter siue ex asse retinent p his conueniēdi sunt ad vniuersoꝝ munerū ad eosdez fundos ptinentiū p rataᵛ portione vel insolidū[x] functiōes sicut vnūquēq̄ p̄uinatoꝝ necessitas publice pensitationis astringit. Impera. ual'.

p Lacuit vt emphiteoticoꝝ fūdoꝝ p̄monialiūq̄ possessores quo voluerint tempe ꝛ quātū habuerintᵛ pensiōis paratū dūmodo nō amplius q̄ in tribus p singulos ānos vicibꝰ officio rōnalis assignent ac de suscepto ab eodē securitatem eodē die p̄mereri p̄cipiant modo vt intra ianuariū[ꝺ] iduū[a] diez omnis summa ratiocinijs publicis inferatur grauissime pene subden

mina instroꝝ que sunt i aratro

h De fugi. co. patrimonialib⁹

Elicunq̄ puuli frequenꝯ cuz sunt pueri sepanꝯ a solo p patrē ponētē cū aliquo milite. idem tm̄ si magnꝰ cessauit se a solo. vt. ſ. ti. i. l. fi. cuz suis p̄coꝝ. ꝛ. ff. de decu. hōres. ſ. pe.

l Stipendiū data vt statuta. ad q̄ ff. ō dec. l. herēniꝰ

Uisquis, p̄monialē, idez forte i colono credꝰ crez. ar. ſ. ō fun. pa. l. fi. i p̄in. ꝛ facit qđ no. ſ. ō ser. fugi. q̄cunq̄ in fi.

Eliuscūq̄. facit. ſ. e. l. i. ꝛ. ſ ti. i. l. fi. cū suis coꝝ. ꝛ. ſ. de decu. l. gñali. ꝛ de agri. ꝛ cen. l. seruos.

n De col. fun. patri. ad quas collationes teneantur isti fundi

Emphiteoticarij. mūera nō suo fauore: sz fisci vl' p̄cipis vt. ſ. ō iure imu. l. sp. ſ. cō ductores. ꝛ fac̄. ſ. de agri. ꝛ cen. l. i.

p Impendāt. facē ſ. de sa. sanc. ec. l. ad instructionē. et ō mu. pa. l. ij. ꝛ. j. ō puiꝯ. aug. l. absit.

q Prodest. aꝯ pfuturū est. sic in auꝯ. de nō alie. ſ. q̄visiſſe. in fi.

Atrioniales tertie poꝝtōis q. ꝺ. soluat tertiaz eiꝰ de collatiōe fuꝝ p̄monialiū ꝛ emphiteoticarioꝝ qđ soluerūt aliij. sz certe aut totū aut nihil dicit. vt. ſ. ō anno. ꝛ tribu. l. iij. ꝛ certe nihil. ꝛ hic dicit.

s Auri. vt. ſ. de mune. pa. l. ij.

t Puniaꝯ. pena est. ſ. de excu. mu. l. eu ideꝯ.

Omnes. p rata. cum cōiter possidet.

x Insolidū q̄ ex

asse.ꝛ nō pertinētium.nam non extra ordinem,sed ordi.vt.s̃.l.pri. ꝛ.s̃.de excu.mu.l.euidenter.

y Priuator.facit.s̃.de mu,pa.l.ij.ꝛ de an.ꝛ tri.l.oñs.ꝛ.l.fi.ꝛ de allu.l.ij.ꝛ.s̃.sine cen.vel reli.l.fi.ꝛ.j.de col.fun.l.fina.

Vacuit possessores.i.qui habēt in ēphiteosim p̄dia p̄ncipis vl̄ q̄ princeps habebat ab alio i ēphiteosim. vt.s̃. de fun. pa.l. fūdi.

ꝛ Quantum habuit.ō.ff.si vsuf.l. tutor.§.lutius.sed dic vt.ff.si cert.pe. l.quidaz

c Januariuz. id ē dies h̄ circa medium ianuarij.

a Jduñ genitiu⁹ pluralis numeri ꝛ substantiuum

b Securitatis.q̄ cōp̄hendat inferentis nomē diem ꝛ cōsulem mensez cām ꝛ summā vt.s̃ de apo. pu.l.i. ꝛ si fund⁹ esset p̄uati hanc apocā debet ēphiteota dare dño.vt.s̃.de iure emphi.l.ij.

c Quo facit.ff.ō sol.qui decē.ꝛ.l.si debitor.ꝛ.s̃. de suscep.l.ij. ꝛ.ff. ō ac. ꝛ obli. qō quis.

Er oēs. ab ordinarijs p̄sidibus vt.s̃.de mō mulc.l.eos.

c Dirigat.ad erarium.vt.s̃. de fru. vz.con.l.fi.ꝛ.s̃. de his q̄ ex pub.col. illata sunt.l.fi. ꝛ ō his q̄ ex pu. ra.l.i. ꝛ.ij.de exac.trib.l. in fisca.

f De fun. rei p̄ri. i. fiscalis q̄ ꝑprie ꝛ p̄uate p̄cipis dicunt vt.ff.ne q̄d in lo.pu.l.ij.§. itez hoc.

Niuersi retrahi. nisi aliō adijciat p̄cio. s̃.ō vē.re.ciui.l. fi. ꝛ fac ad.l.istā.j.de diuer.p̄s.l.iij .ꝛ. s̃. de fū.pa.l.hi.ꝛ de debi.ciui.l.fi.ī fi.ꝛ s̃.ne fisc⁹ rē quam ven.e.l.i.ꝛ.ij. ꝛ de q̄.p̄scri.l.pe. ꝛ fi.

do officiosi cuiq̄ quolibet anni tpe dūmodo nequaq̄ numerū terne illatiōis excedat solutionē facere gestienti negauerit susceptionis officiū vel si morā fecerit i cirographo securitatis[b] edendo sup quo possesores aut ꝓcuratores vel magistratus aut quicunq̄z in locis fuerint q̄ ꝓficiendoꝛ actorū h̄eant ptātē cōueniat cōtestari: vt ꝛ ō officij insolētia ꝓstet in quo[c] exercēda vindicta ē his possit eē ꝓsultū. Jmp. archa.

Er oēs ꝓuincias p̄monialiū fundorū ab ordinarijs[d] iudicib⁹ canon exigat ꝛ quicq̄d exactū fuerit dirigat[e] sciāt vero memorati iudices nihil sibi ex ꝓuate rei vel ex eo canone qō hisdē titulo cōtigerit ad necessitates alias trāsferendum nisi maluerit grauissima seueritate eorū licentia coh̄erceri.

De fundis rei p̄uate ꝛ saltibus diuine domus.

Jmpera. Constan.

v Niuersi cognoscant h̄as possessiones q̄s ō fisco nr̄o cōparauerūt seu cōparant nullo nobis iure retrahi[g] sed ꝓpria firmitate possessas etiā ad posteros suos domini perpetuū durabilitate dimitti. Jmperator Aug.

s Jq̄s cōmoditas p̄uate rei predioꝝ ad ea postulāda solicitat[h] adeant tue dignitatis[i] officiū vt modū sue deliberatiōis iudicent p̄ libellos certūq̄z h̄eāt q̄ vnaq̄q̄z villa[k] cuz eo onere vel forma cui nūc h̄abeatur obnoxia ad noui dñi iura migrabit vbi si quid adiecerit sumpt⁹ cura vel solertia q̄cquid mācipioꝝ vel pecoris accreuerit capitatiōis aut canonis augmēta non patiat[l] sed solis dñis h̄eredibusq̄z dñorū sit censura felicitas si q̄s aūt in annis singulis nō soluerit debitū[m] ex re ipsius qō in reliq̄s remāsisse clarueri sine aliquib⁹ dependere cogat[k] inducijs. Sane si quidē post ea min⁹ idoneū factū esse cōstabit:

Jquos.solicitat.qz videt eis expedire h̄re in emphiteosim p̄ dia p̄ncipis

h Villa.in emphiteosim danda ſm Ly.cōtinuatione limitis.

l Non patiatur.sic.s̃.de p̄edi.va.l.ij.ꝛ de allu.l.fi.

m Debitum.ſ.pensiōis. n Acceperat.in dictā emphiteosim.

o Sancimus.hac.l.i.sine diminutione veteris mercedis.

p Onerari.i.nō grauatur nou⁹ emphiteota,reliquis nō solutis a primo qui fuit doctor.i.diminutor pensionis. decoctio em̄ diminuit,ꝛ facit.s̃.de cen.l.fi.in p̄in.cum si,sed ō.ff.de pub.l.impatores.ſo.ibi in conductione vectigalis: hic in alia,vel illa ſm hanc intelligit[k].vel ibi concedit ab eo qui cōduxit: hic ab eo qui auferendi ꝛ dandi ptātem habebat. vl̄ h auctē p̄ncipis: ibi vero nō.ꝛ facit.s̃.de fun.pa.l.fundi.ꝛ.l.hi.

nec ita vt expedit rōnē reddere pensionis res quas ex nostris reb⁹ acceperat[n] ad aliū idoneū iure quo sancim⁹[o] transferet: nec tñ decoctionis cuiuscūq̄ reliquis qui nouus accedat onerari[p]. Jmpera. Bra.

q Uicūq̄ possessionē rei p̄uate nr̄e acceptā suo noie[a] vel in reppetuo vel titulo cōductōnis[b] ei crediderit esse tradendā qui pēsare vtilitatē patrimonij nostri soluēdo nō valet his ꝓ eo quē succedaneū surrogauit perpetue solutiōis statuat[k] obnoxius[c]. Jmpa. Bra.

v Niuersi[d] fūdi temploꝝ ad rō nalitū[e] rei p̄uate solicitudinē curāq̄ ptineāt atq̄ ab his anniuersarijs solutionib⁹ postulatis[f] peculiaris[g] vt semp fuit studio defendāt.

v Susq̄ue Jmp. Archa.

q fundoꝝ nostroꝝ vtilitatib⁹ fuerat plurimoꝝ dicit[h] vsurpatione sublat⁹ idq̄ ꝓuratoꝝ ꝑuersa vel dissimulatiōe pfectū vt agroꝝ fertilitas destitutos nullos fruct⁹ cultoribus p̄ster: qz igit[i] satis inuistum est statū florētis ante patrimonij aride sitis molestia fatigari ad meat⁹ ꝓstinos[l] vniuersuz aque motū tp̄is ꝓscriptōe submota p̄cipim⁹ reuocari Jmpa. Archa.

e Um q̄ collegio vel curie vel burgi ceterisq̄ corp̄ib⁹ p. xxx. ānos sine interpellatiōe seruierit res dñica vl̄ intētio p̄uata[k] nō inquietabit si colonat⁹ vl̄ inq̄linat⁹ qōnē opponere tētauerit ſz i curia vl̄ i corpe i q̄ fuerit remaneat. Jmp. The.

n Emo dēpto canone[l] ad cōpationē dñice[m] possessiōis accedat qō si q̄s i posterū ad iterdictū ꝓctū accesserit eū volum⁹ p̄cia[n] perdere ppetuo nec expēsarū vel meliorate rei fructuū[o] exactōi[p] cōpēsationē opponere nec tp̄is sibimet ō nr̄a cōmoda p̄scriptiōe excepto vetustatis[q] auxilio blādiri. palatiū etiā officiuz si quoquo mō ōctus eiusmodi fuerit celebrat⁹[r] vel si talē petitionē istruxerit q̄nquagita pōdo auri pene noie iferre p̄uato nr̄e māsue

Uicūq̄ suo nomīe possidēdā sibiq̄ habendam perpetuo,id est emphiteotico.

b Conductionis.scilicz temporalis

c Obnoxius.fic.s̃.de p̄di.naut.l.fi.ꝛ i auc.ō mā da.p̄in.§.nō permittas ꝛ.ff.de pac.inter.

Niuersi.q̄dā habēt hic rubrica supioꝝ.

e Rationaliū.i. procuratoꝝ cesar⁹.vt.s̃.de modo mulc.l.ij.

f Postulatis. vel dicit de his q̄ debent ex p̄dijs temploꝝ p̄cipi: vl̄ fisco ad qō in auc.de ecc.ti.§. ad hoc,vel que pēsio debetur templi.

g Peculiari. i. p̄cipuo. ꝛ facit.xi.q.i.si tributa.

Sus.pfectum,repete dicit vt ꝛc. consecutiue.fic ꝛ.s̃.de obseq̄is l.si manumissori.

i Pristinos.facit.s̃. de serui,ꝛ aqua.l.si manifeste.ꝛ.l.preses.ꝛ de aque duc.l.diligenter.

Um q̄ ꝑuata. quia sit p̄uati colon⁹.ꝛ facit s̃.de agri.ꝛ cen.l. cū satis §.i.ꝛ ō decu.l.eū.sz ō.s̃.ō agri,ꝛ cen.l.cū scim⁹.§.il lud,ibi p agnatos fuisset itē ō.s̃.ne rei do.vl̄ tēpl. l.i,sed ibi de lōgo tpe: vl̄ hic spāle.

Emo dēpto canone.i.hoc pacto vt ñ teneat ēptor solvere canonē.ꝛ no.q̄ hic tangit vltimā ptē rubrice.sz cy.

m Dñice,ꝛ impatoris ex qua ipse impator soluebat alij canonē vel pēsiones.vt.s̃.de fun. pa.l. fundi,ꝛ sui officiales vē dūt dicto pacto ꝛ excipe possessiōes positas p orientē ꝛc.q̄ nec saluo nec dēpto canōe p̃ñt alienari.vt.s̃.de fun.pa.l.pe.

p Precia.nisi fuerit stipulat⁹. vt.s̃.cōia de le.l. fi.§.fi.itē ō.s̃.ne li.ha.metro.l.i.ꝛ fi.ī fi.ſo. vt ibi.

o Fructuū.si habes fructuū planū est.qz ꝓcu.cesaris rem cū fructibus vendicat.vt.s̃.de fide instru.ꝛ iure has.fis.l.i. si habeas fructum dic.i.melioratio rei non iudicet compensationem.

p Exactiōi.ſ.fun.tūc ipropꝛie ōr ppēsatio.ſ.canōis.ꝛ sic stabit[k] ōctui volēte ōcepto.vt.C.ō trāsa.l.trāsactio.itē ō.j.ō di.p.l.pe.i p̄in.solu.vt ibi.

q Vetustat⁹.ſ.xl.an.opponēda tam petitioni rei q̄ canonis.qz hic nō agatur de canone tributoꝝ: sed de canone fun.rei p̄ri. p̄ncipis. ꝛ sic non ob.s̃.de p̄scrip.xxx.an.cōperit.h. r Celebratus,per id officium.

s Ualitura.facit.ſ.de preci.impe.offe.l.nec dãnoſa. ꝛ ſi contra ius vel vti.pu.l.fi. ꝛ de cano.fru.vr.ro.l.ij. ꝛ.j.ti.i.l.ij. Item facit ad.l.ſ. ne rei do.

t vel temp.l.ij. ꝛ.j. de predijs curia.l.ij. ꝛ.ſ. de fun.pa.l.fi.

Rubrica. De fundis ꝛ ſaltibus rei dominice.

QUis greges quot aialia gregẽ faciũt,no.ff.ō abigeis.l,oues

x Alien⁹.i. extraneus.

y Uẽdicenk.ſ. greges.

z Cõniuẽtia.i. conſensus

a Eos pcuratores. ꝛ facit.ſ. de paſcuis pu.l.ij.

QUi q̃ lo.occupauerit. alio emphiteota tenente.

a Jura.i.ad primũ ẽphiteotam conſuetũ ſensum.

b Longi tpis.ſ.xl.an. p̃ ſcriptio nocere: q; b nõ agik̃ de canone rei dñice qui tollik̃ p̃ſcriptõe. vt.ſ. ti.i.l.fi.canõ em̃ tributorũ nulla tollik̃ p̃ſcriptõe niſi i caſu,vt.ſ. de p̃ſcri. xxx.an.cõperit.ꝛ de fun. pa.l.fi.ſ.fi.Ly.

c Preiudicijs.i. vt nocui nõ p̃iudicẽt veterib⁹.

d Proceſſio.ar. ꝛ eos q̃ occupauerũt terras comitis hugol.ꝛ ipetrauerũt reſcpta p obreptionẽ

e Priuilegiũ,maioris. cẽſus ꝛ facit ne rei do.vl tẽp.l.fi.ꝛ.ſ.ti.i.l.iij.ꝛ.l.fi. ꝛ.l.vſus ꝛ.ſ. de aq̃duc.l. diligẽter. ꝛ dic priuilegium abolere potuerunt.

f Rub. De agricol' ꝛc.

QUi.priuate. q̃ eadez ẽ q̃ ꝛ fiſcal' Ly. ar.ſ. de offi. co.re.pri.l.i. ꝛ.ſ. ō fun.re. pri.no.i rub. ꝛ.ff. ne q̃d i loc.pu.l.ij. ꝛ b iterdictuz itẽ idẽ ō coloni priuato. vt.ſ. ō agri. ꝛ cẽ.l.origiarios.fa.ſ. ō mã. ꝛ co.l.fi.

h Florentib⁹.inuit q̃ ſi alicubi ſit copia ad hos deſcẽdẽdũ eſt. idẽ videt de minorib⁹.xxv.an.vt.ſ. q̃ eta.l.ij. ꝛ de decu.l.eos q̃ ō mu. ꝛ ho.l.vt gradatim.ſ.i. ꝛ.ſ.ij. ꝛ.l.ho.ſ.f.

i Noiatiõe.al's noiatione. ꝛ al's denoiatione. al's.terminatione.

QUlonos.priuati. ſ. pr̃imonij noſtri

l Berẽda.infra domũ.

m Retrahi.ſi ad aliozũ vſum iuerunt

n Colendis.i. admiſtrãdis in agro vel alibi

o Obſeruari.iubemus repete. ꝛ facit.ſ. de man. ꝛ colonis iu ſi.

ERui.militie.niſi pactis ſtipẽdijs meruerunt ocia veteranoz.vt.ſ. de man. ꝛ colo.l.fi.

EX ingenuo, deputari. excepto eo q̃ dicit̃ de colo, q̃ iũgit̃ tamiatice tudis erario nulla liberalitate nre clemẽtie nulla ſanctione cõtra tãta rei priuate cõmoda valitura⁸ lz annotatio vel diuina pragmatica ſit q̃ cõtra vetita canone vẽdere ꝺcedat vel penã palatino remittat officio.

De fundis et ſaltibus rei dñice.

Imperator val'.

SIquis ouiũ vl' equarũ greges⁹ in ſaltus rei dñice alienus⁹ intruſerit fiſco illico vendicenk⁹ q̃ō ſi venalis pcurator cõuentia³ vt id deinceps tẽptek̃ admiſerit eos⁹ grauiſſimo iubem⁹ ſupplicio ſubiacere. Impera. Theo.

SIqua loca ad ſacrũ dñium pertinẽtia cuiuſlibz temeritas occupauerit⁹ ſm veteris cenſus fidẽ i ſua iura⁹ retrahant̃ reſcriptis p obreptionẽ ipetratis ꝛ p̃ſcriptiõe lõgi tpis⁹ ꝛ noui cenſus p̃iudicijs⁹ i hac cã ſubmouẽdis.neq; em̃ aut p̃catio colorata aut incubatio diut'na aut nouella proceſſio⁹ pprietatis noſtre priuilegiũ⁹ abolere potuerunt.

De agricolis et mãcipijs dñicis vel fiſcalib⁹ rei publice vl' priuate⁹.

Impera.Conſtan.

NUllus oino originalis colon⁹ rei priuate⁸ nre ad alias honores vl' q̃libet alia ciuitatis munera deuocet̃ nõ em̃ ciuitatũ ordinib⁹ ꝛ ceteris ex quib⁹ p multitudine fieri noiatões oportet per oia florentib⁹ b ad hec ſuprema preſidia iniurioſa noiatione⁹ deſcendum eſt. Idem aug.

COlonos nros q̃ priuati⁹ k ſunt vel ad rõcinia gerenda⁹ l vl' ad colendos agros idonei retrahi⁹ m iubemus ac tm̃ coledis⁹ n nris reb⁹ adijci q̃n ẽt i poſterũ obſeruari⁹ ne q̃s eorũ rẽ puatã cui⁹ q̃z gerẽdã aut aliq̃d admiſtrãdũ ſuſcipiat Idẽ aug.

ERui atq; coloni eoz etiã filij vel nepotes vel q̃cunq; de fundis ac de poſſeſſiõib⁹ nris clãculo ad officia ꝺuolauerit diuerſa reddank̃: etiã ſi armate habuerit̃ ſacra militie⁹. Nos ei ẽt eos diſtigui⁹ iubem⁹ ac reddi q̃ptectoz fuerint no vt.j.ti.i.l.i.Ly. ꝛ facit.ſ. ō decu.l.nati. ꝛ de agri. ꝛ cen.l. mulier. ꝛ.l. ne diutius. ꝛ.l.fi. ꝛ.ſ. de murile.hi qui.

QUominicos.deſcriptiõis ſpẽs illatiõis.vt.ſ. ō ipo.lu. deſ.l.ij.

t Extraoz.vt.ſ. de col.fun.pa.l.i. ꝛ.j. de priui.do.au.l.i.

QUotiẽs.colonoz noſtroz origine nõ admittit̃ q̃libet ad emendu z,fic.ſ. ne li.hame.l.i. ꝛ in auk.de col.ſ. ſi vo.iz arg. ō ſ. de ꝺhẽ. emp, l,oudum.

QUominicos⁸ colonos neq; ad deſcriptiõz patimur deuocari neq; extraordinarias⁸ pati functões maxie cũ aduerſus ꝺſuetudinẽ mẽoratis onera dicãt̃ iferri. Jmp. The.

QUotiẽs⁹ alicui colonoz agz priuati patrimonij noſtri placuerit venũdari nõ vn⁹ tm̃ qui forte ꝺſortib⁹ ſuis grauis ac moleſt⁹ exiſtat: ſed alij quoq; duo vel plures ex ſimili origine ac iure venientes i ſupradicta emptione ſocientur

De predijs⁸ tamiacis et de his q̃ ex colonis dominicis alijſq; libere conditionis procreantur.

CNatus ex vno parente tamiaco ꝛ altero libero tamiacus eſt.natus ãt ex aſcriptitio vl' ex ſuo alieno ꝛ ancilla dñica vel aſcriptitia vl' ſua priuati ꝛ ex colono vel ſeruo dñico ſemp ſequitur cõditionẽ parentis liberi.h.o.Bar.

Imperator zeno.

SIliber⁸ colon⁹ vl' colona libera tamiaco vel tamiace mr̃imonij iure copulẽt̃ filie vel filij ex hmõi ꝺtubernio procreati vl' procreate colonis dñicis ãnectent̃ ſi aũt aſcriptiti⁹ vel ſeru⁹ alien⁹ colonã vel ancillã dñicaz ducat i vxorẽ vel aſcriptitia vel ancilla colono vl' ſeruo nubat dñico⁶ ꝛ ex hmõi cõiunctiõib⁹ nati ſunt liberi verũ legũ ius tenere ſancim⁹ c. Impa. aug.

EMinim⁹ pragmaticam ſanctionẽ iuſſiſſe fũdos tamiacis iuris i puincijs poſitos necnõ etiã poſſeſſiões gomatitij f ſalt⁹ ſub certa forma ſaluo.ſ. canone⁸ ꝛ tributarijs collatiõib⁹ hiſdẽ p̃dijs ipoſitis volẽtib⁹ diſtrahi⁶ q̃ten⁹ q̃cq̃d ex p̃cijs memoratoz fũdoz poſſit reſtitui publico inferak̃: ſz lz p eãdẽ ſanctionẽ hmõi vẽditõnũ ꝺctib⁹ plenissima delata ſit cautio: attñ ppetue ẽptõis ſecuritati ꝺſulẽtes hui⁹ ẽt p petue ꝺſtõnis auct̃e muniri eoſdez emptoz p̃cipim⁹.

De diuerſis predijs vrbanis ꝛ ruſticis⁴ templorũ et ciuitatum et omni reddit⁹ ciuili.

Imperatoris.

SIliber.ali ud i ſeruo vel aſcriptitio .vt j.in ſi.l.

b Dñico.p b p, bak̃ nõ ẽbere ſcribi tamiacũ.ſm. p. ꝛ not. put accidit colono eſt ſpalevt ſ. de ſer.fugi l.fi.

c Sancim⁹. vt ſe quak̃ matris cõditionẽ. vt ꝛ.ſ.ti. i.l. ex igenuo. cũ ſuis cõcoz.qõ i cãu primo hui⁹.l.nõ ꝺtingit. itẽ eſt ar. ō.ſ. de ſer.fugi.l.fi.ſol. ibi in liberis.

EMinim⁹,inſ fiſſe qõ non habemus.

e Tamiaci. expone vt in rubrica.

f Gomatitij.i.ſaltus laboribus ad fertilitatẽ deducti gomos em̃ grece latine labor, alij habẽt canonici.ſ. pſtãtis ordinariũ canonẽ.canõ em̃ grece latine ordo.inde canonici.q; ex ordine nominatoz.ibi ſunt poſiti ſm Ly.

g Canone. de hoc canone fit mentio.ſ. de col.do. ꝛ.ſ. de ſacroſã. eccle.l.placet, h Diſtrahi.ſibi ſubaudi b fallit in his primo⁄

nialibus qui per orientē sunt, vt. §. de fun, pa. l. pe. ⁊ facit. j. ti. i. l, i, ⁊ l, eos, ⁊. l. si quis. ⁊ j. ti. ij. l. fi. ⁊. §. de fun, rei pri. l. i. ⁊. l. fi.

i Rub. De diuersis predijs vrbanis ⁊ rusticis:

PRo edib⁹, cogātur. si hoc publice expediat vl̄ vēdicenť in publicū per presidem, vt. §. de ope, pub, si legatū. §, fi. ⁊ facť ff. ne q̄d in loc. pu. l. ij. §. si q̄s neminē

PAmphilie. al'. pāphile ⁊ est nomē puincie. al'. īcipit ēt ciuitates.

m Alie. s. ciuitates. vel dic alie. s. ville vel pſone

n Acquirāt. iuste nō facit. §. de heť. instī. l. heredi. ō lega. i. ciuitatib⁹ ⁊. §. de fun. rei pri. l. i. ⁊. ff. ad treb. l. oīb⁹

OEstaurationi meniū. ciuitatum vel castellor q̄ō fieri oz consulto p̄ncipe. vt. §, de re, di. l. pe. §. muros

p Canonis. i. annui tributi fisco pſtādi. vt. §. de ope. pu. l. ne splendidissime. ⁊ de vecti. l. fi. ⁊ i auten. ō col. §. iubem⁹ nullam

OEs. actiōe. i. receptōne per emptionē. vt. j. in fi. ⁊ sic p actu non p iure īponiť nomē actionis. sic in autē. hoc ius porrectum.

r Firmū. qr nō ē locus auctiōis vl̄ adiectiōis in pri monialib⁹ seu tēplor possessorib⁹ sed solis causis fiscalib⁹. vt. j. ō vec. reci. l. i. vl̄ pōt dici vt ī primonialib⁹ fit loc⁹ adiectioni sz nō nisi semel. et ſ colligiť in eo q̄ dicit pria actione ad q̄ facit. §. de fun. rei pri. l. i.

J quis. ergasteria acceperit q̄ō est. j. s. ab alio priuato.

Hui⁹. constantinopolis.

v Ciuilis. i. ex q̄ reddit⁹ pſtari oz.

x Agonotheticas expone vt. §. ō fū. rei pri. l. fi.

y Eis. possessionibus.

CEdificans in solo publico oz soluere debitā pensionē pro edificio si expediat reipub. al's solum cū edificio vendicatur. h. o. Bar.

Imperator Iul.

PRo edibus[k] quas nōnulli p in solo reipu. extruxerit placitam prestare pensionē cogantur Idem aug.

PAmphile[l] ⁊ etiam ciuitates ⁊ quecūq; alie[m] quicq̄d sibi acquirant[n] id firmiter teneant.

CTertia ps canonis q̄ redigiť ex fundis locis reipu: sufficit ad restaurationē muror. h. o.

Imperator Arch.

rEstauratōni[o] meniū publicorū tertiā portionē huiⁿ canonis[p] q̄ ex locⁿ fūdisue reip. ānua pratiōe ꝓferť certū ē satⁿ posse sufficere

CEmptor reipu. vel tēplor īpam ppetuo possidebit nec ab eo pōt auelli nisi alius offerat meliorē cōditionē. h. o. Barto.

Idem.

eOs[q] qui actiōe pria fundor iurⁿ patrionialis siue templorū possessores effecti sunt vel fuerit firmū[r] dñim tenere decernim⁹ ne vl terī⁹ vacillet vniuscuiusq; possessio sz teneat quisq; ius ppriū q̄ō dato p̄cio roboratū est vel fuerit.

CEmptio rei emphiteotice fiscalis facta a priuato vl̄ ēt a ciuitate sub pacto ne teneať ad canonē tenet. sed pactū est irritū. h. o. Bar.

Imperator Valen.

sJq̄s ex titulo donatiōis vel emptiōis siue ex alio quolibz titulo possessiones vl̄ dom⁹ vel ergasteria[s] iure dōtarat ciuilis q̄ huiʳ iure eē vere ꝓbaťˢ cuiuslibet ciuitatis ⁊ p̄cipue huius eterne vrbis cui maiorē debem⁹ fauorē taz ciuilis[v] vt dictū est iure q̄ etiā agonotheticas[x] possessiones a cōsulatu ausonij ⁊ olibrij dēpto ciuili canone accepe rūt eos impositū eis[y] canonē iuxta fidē publicor monumētor ciuitatis ad quē eedē retinuerūt p̄bere iubem⁹. Nā si priuati iure debita[z] nō patimur denegari multomagis p̄benda sunt ciuitatib⁹ que iure debenť cū sufficiat possessorib⁹ q̄ apō eos dñium[a] in ppetuū ex nra libertate pmaneat. Si que tñ possessiones iuris ciuilis canonē priuatis largitiōib⁹[b] in pñti p̄bēt vel nunq̄ adeptū[a] vel postea īpositū[b] ad hāc iussionē nō pertinebūt sz priuato era

PRiua. l. fi. b Impositū. postq̄ nouus possessor accepit, facit. j. de loc. predi. ciui. l. fi. ⁊ de fun. rei pri. l. i.

Ac in ppetuū, martian⁹ concessit ciuitati nicenensiū quibusdā nobilib⁹ de territorio permene ciuitatis: vt de redditu seu canone q̄ō soluere debebat dcā ciuitas exigerent sibi certā summā q̄ō priuilegiū a certo tpe male obseruatum eis reparat zeno. per. l. istam.

d Nicenensiū. ciuitas ē in prouincia. fm. p.

e Eor. s. forte nepote.

f Tertia indictōne, ex q̄ tempore nō fuerit eis obseruatum.

g Cū ipa. s. parmena ciuitate que erat subdita niceñ. vel dic cum ipsa exactione quā hic respicit supius tangit.

h Ciuitatis. niceñ.

i Ciuitatibus. predictis duab⁹ quibus ⁊ alia priuilegia data fuerant a martiano, ⁊ est hec. l. ar. ꝓ priuilegijs reuocādis vt in auten. de heredi. ⁊ fal. §. i.

k Rub. De locatōne pdior ciuitatū. s. cuiuslibz ciuitatis. vt. §. ti. i. l, i.

l Fiscaliū. hec nō debēt locari minorib⁹, item cōductor nihil oz exide exportare. vt. ff. de iure fis. ī fraudē. §. fi. ⁊. §. pe.

m Templor, ⁊ hoc ti. ⁊ ei⁹ legib⁹ videť posse colligi q̄ sicut pdia reipu. seu dñice possunt locari in ppetuū. i. dari ī emphiteosim: sic tēplor q̄ō noua dſtōne ꝓhibitū est vt in auten. de ali. ⁊ emphi. §. locatiōes. vt ibi nō vltra. xxx. an. ⁊ in alias venerabiles dom⁹. sz dic q̄ pōt etiā in perpetuuz vt no. in auten. de nō ali. §. nec nō illud.

Hui. perpetuarijs l. s. colonis.

o Officiorum. collector ⁊c.

p Et apparitione. i. iudice cum suis apparitionibus qui ⁊ discussor dicitur

q Fideiussione. si non habent sufficientia predia. vt. §. de omni ag. de ser. l. quicunq;, ⁊ de fun. pa. l. quicunq;.

r Seruetur. facit. §. de fun. rei priua. l. quicunq;

CPredia principis que in ppetuū locant sunt locanda diuitibus vel alijs cū fideiussorib⁹ idoneis ⁊ officialis pdicta negligens de suo' resarcit omne detrimentū. h. o. Bar.

Imperator Gra.

dJuī prīs nr̄i apta p̄ceptiōe caueť fūdos ex re priuata nra ita tradi perpetuarijs[n] vt piculo collocantiū officiorūq;[o] tradanť: neq; eīm quicq̄ potest ex deuotiōis plenitudine vacillare si appitiōe[p] iudiciaria ⁊ fūdi idoneis attributi fūt ⁊ ide fiscalis īdēnitatⁿ idonea fide iussione[q] munita quor si alterū vel vtrūq; neglectū ē q̄ ex hoc titulo pēsitatio canonica desideraťˢ ex officior facultatib⁹ fuerit.

CA colonis ppetuis fundor publicor nō auferantur fundi licet alius meliorem offerat conditionem. hoc dicit Barto.

Undi reip. ab his Jdē au. q̄ nec ti. ꝓductōnis[a] eos detinet quiq; meliores cultu procinate reddiderūt nec nra q̄dē sactionū[b] si forte quispiā p surreptionē meru

Undi conductiōis simplicis. temporaľ nā tunc possz auferri primo alio plus offerēte. vt j. l. fi. §. si vero ꝓ tali. q̄ō hic nō licet post ōctū: vt hic ⁊. j. l. fi. sed nec locabitur: sz tpe ōct⁹ fic. vt in fi. huⁱ⁹. l. ⁊. j. l. pr. tenebat ergo in emphiteosi. ⁊ facit. ff. de iure fis. l. iij. §. diui fratres.

b Sanctionum. i. priuilegiorum: que sanctiones personales dicuntur. vt instī. de iure natura. §. plane.

z Debita. i. q̄ō debeť priuato. ⁊ Dominiū. in perpetuū. ō. s. ō fun. rei pri. l. fi. vbi auferť possessio: sz ibi i p̄dio cesaris: h ciuitat] a Largitionib⁹. i. camere p̄cipis. a Adeptū canonē. dico nūq̄ adeptū per pactū ab emptore: q̄ nō posset vt. §. de predi. rei

c Ceterem, quã nõ habem⁹: sed permittebat aliũ plus auferre tpe cõtractu: nõ post vt in prin. l. dixi, ꝛ no. ꝙ sufficit semel, sic. §. ỏ iure delibe. l. fi. §. ſz qz. Itẽ facit. §. ỏ ven. re. ciui. l. i, de fi. instru. ꝛ iure haste fis. l. si tpe, ꝛ. l. quicũq. ꝛ. ff. ad munici. luti⁹. §. fi. ꝛ. §. de muni. pa. l. ij. ꝛ. iij.

Loca, edictis, forte, xx, dierũ, fm formã q̃ est cõtra, §. de sacrosanc, ecclę. auten. ỏ ius porrectũ, ꝛ. §. l. pri. cum suis similib⁹. accur.

e Conductoribus. s. emphiteoticarijs. accur.

Ongruit, possessores. i. detentatores. nã cõductore tpali dicit nõ ppetuo emphiteota. vt. j. l. fi. §. ſz nũc, ꝛ. §. si vero ꝛ facit, §. de in diẽ adiec, l, ſz. ꝛ. l. necesse. accur.

Redia. ppecuo, i. i emphiteosim, qỏ iõ fic dicit, qz q̃diu ꝛc. vt infra, loca. §. adeo ꝛ. ff. si ag. vec, vel emphi. l. i, vel etiam locatio simplex ꝛ in ppetuũ, vñ est simile contractui ẽphiteotico. acc.

h Non oportet, nec extraordinarijs: nec sordidis mũerib⁹ grauaꝛ hec res, vt. §. ỏ excu. mu, l. priuate, ꝛ. l, euidenter.

i Nec tñ, punꝛ factum etiã si nõ tenuit. vt. ff. ad silꝛ. l. iij. §. si quis co. ꝛ. §. de legi. ꝛ con. l. ij, ꝛ ỏ fũ. rei pri. l. fi. ꝛ. ff. ỏ iniur. itẽ apud. §. i. ꝛ. j. de cohar. l. fi. ꝛ. §. ỏ peti. bo. sub. l. i. sed ar. contra. ff, qỏ quis ꝙ iur. l. i. in fi.

k Sed nec locabiꝛ, nõ solis nõ dñabiꝛ: sed ꝛc. vt primo auferanꝛ ne inde iniuriarus ꝛc. vt. §. vñ vi. l. memínerint sed ius qỏ habz potest vẽdere alij, quia ꝛ priuat⁹ posset.

l Retrahendã. not, res in ppetuũ locatas posse vendi ꝛ alienari ab eo cui locate sunt, itẽ not. ꝙ res sic locata videtur dari in emphiteosim. ad qỏ facit isti, loc. §. adeo. nec de nouo põt ei adijci, vt no, §. e l. ij.

m Donabit ei. ꝛ sic mutabiꝛ ei cã possessionis qỏ ꝟ casu licet: vt hic. ꝛ ff. de acq. pos. l. iij. §. illỏ ꝛ no. §. de acq. p os. cũ nemo. qỏ nõ fieret si extraneo donaret qỏ ppetuario, alꝛ perpetuo in aliqỏ ius suũ mutareꝛ, ſz videꝛ ꝙ etiaz extraneo, vt §. de pu. l. co. §. i. contra. sol. hoc dederat princeps vel comes rerũ priuatarũ qui a pncipe hocius habẽt: ibi actor possessionis vel subaudi ibi marie. vel verius ibi de agris pu. hic priuatis, fm. p.

n Donationẽ. i. donationẽ infra tpa primi. alꝛ nullũ spãle esset.

o Offeratur, etiã durante locatione temporali prima. ꝛ fm hoc est §. ff. de pub. l. licitatio. §. ad conducendũ. ibi finito ꝛc. so. ibi in locatiõe vectigaliũ hic in alijs, vel illa trahiꝛ ad hanc fm quosdam,

p In arbitrio, si nõ soluerit pẽsionẽ pterita. vt. ff. de pub. l. lib. l. licitatio. §. ad conducẽdũ. inuitis ergo nõ cogiꝛ: vt hic ꝛ ibi, sed hoc verũ nisi maximos fruct⁹ cõsecut⁹ sit ꝛ postea tñ locari nõ potest. vt. ff. de pub. l. cotẽ. §. sol. illa corrigiꝛ per. l. §. de iure fis. l. iij. §. cũ in quinquẽniũ, ꝛ no. ꝙ locatio talis in quinquẽniũ fit. vt. §. cũ in ꝙquẽniũ. vel ad minus in trienniũ. vt §. de vec. l. pactus

q Daneat. not. sic. §. eo, cõgruit. ſz cõtra. §. loca. l. ne cui. sol. hoc speciale sicut in scholaribus, vt extra de loca, ꝛ cõ. c. ex rescripto.

r Idez, temporalis cõductor.

s Supius. hac. l vsq; ad. §. sane. qz ꝛ faci tad. l. §. loc. emptorẽ, ꝛ. l. viam ꝛ. §. ỏ omni agro. deser. l. fi.

Rub. De ỏductoribus, auguste adiectionũ, nã de suis hominib⁹ nõ vꝛoris dixit. vt. j. i fi. l. vel dic vꝛoris ꝛ eius res viri dicũtur. §. de pac. l. hac generali

Onductores, augustissime ad iectionũ. vt i rub.

t Tenet. no. sic. §. de legi. ꝛ cõsti. l. leges ꝛ de iudeis. l. iudei.

y Excipiant. apỏ rõnalẽ summe rei sunt cõueniẽdi. vt §. vbi cause fis. colonis, vl apud cubiculi sacri prepositũ. vt. §. e. ti. l. fin. Cy. vel apud pñdẽ puincie vt. §. e. ti. l. vniuersis. h.

y Excipiant. s. qñ conueniũtur.

z Intercedant vt §. de agri. ꝛ man. l ij. ꝛ ar. §. nec li. po. l. i.

z Sniaz. que eis cõcediꝛ accedere ad pdicta vel dic sententiã quã cito obtinerent pro eo cui patrocinarentur ꝓpter sui magnitudinem.

ỏ Jura. aliorum.

a Delatio. i. non deferant aliqẽ in fiscum soluendo delatorẽ. ꝛ dic domũ. i. aliqẽ de domo priuati. sic. ff. si certũ petatur. l. lecta vel dic ꝙ nõ faciant predicta e aliquis nobis deferatur qui quiescere volumus. ꝛ fic domum id est me de domo.

b Peniteat, id est non relinquat vt peniteat: quia sero peniteret, nam non habet locum penitentia.

Imperator Theodosius. Rediꝛ domus nostre si semel iure perpetuo[s] vel nostra preceptiõe vel auctoritate illustris viri comitis erarij priuati apud aliquez fuerũt vel iãdudũ sint collata ad aliũ trãsferri perpetuariũ nõ oportet[b] aperte eñ diffinim⁹ hoc edicto vt a ppetuario nunq̃ possessio transferaꝛ etiã si alteri eã imperator vel exhortatus vel spõte donauerit siue annotatione siue pragmatica cui si forte ỏ perpetuariũ vir illustris comes priuatarũ rerũ dñ allegabiꝛ ac quiescit ꝛ de proprio ipse centum libras auri ꝛ alias cẽtũ fisci iurib⁹ patratinũ inferre cogaꝛ officiũ: nec tñ[t] post allegationẽ habebit hmõi iussio firmitatem: sed nec locabitur[k] alteri licet ingẽti superare videꝛ augmento possessio. Jure igitur perpetuo publici contractus firmitate ppetuarius secur⁹ sit: ꝛ intelligat neq; a se neq; a posteris suis: vel his ad quos ea res vel successiõe vel donatione siue venditõe vel quolibet titulo peruenit siue aliquãdo pueri nutib⁹ auferatur iuxta legez vterẽ[c] semel tantuz licentia faciendi adiectionis indulta.

Subhastatio in locatione ppetua fundorum publicorũ ita vendicat sibi locum sicut in venditione, hoc dicit Barto.

Imperator Iho. Oca oia fundi reipu. ppositi priⁿ licẽter edictis[o] de hic vbi eũ canonis modũ cõtendentiũ augmẽto subcreuerint vt extẽdi vltra aut supari ab alteri⁹ oblatõe nõ possit ppetuarijs ỏductorib⁹[c] locentur

Si finita locatione cõductor primus offert ꝓñ quantũ nouus in locatiõe pferꝛ. h. d. Bar.

Idem aug. Ongruit equitati vt veteres possessoresᶠ fũdoꝝ publicoꝝ nouis ỏductorib⁹ pferanꝛ si facta nobis p alios augmẽta suscipiant.

Predia domus augustalis in ppetuũ locata ad aliũ nõ possunt transferri sub aliquo ꝓtextu q̃diu pensio soluiꝛ ꝛ comes rerꝝ priuatarꝝ contrafaciens punꝛ. itẽ prediũ augustale princeps põt donare ei cui locauerat in ppetuũ vel ad tẽpus illã primⁿ cõductor ỏductõe finita si offert tñ alius preferꝛ. si vero rẽ cõduxerit in ppetuũ omni tpe est securus. h. d. Bar.

Imperator Theodosius. Rediꝛ domus nostre si semel iure perpetuo[s] vel nostra preceptiõe vel auctoritate illustris viri comitis erarij priuati apud aliquez fuerũt vel iãdudũ sint collata ad aliũ trãsferri perpetuariũ nõ oportet[b] aperte eñ diffinim⁹ hoc edicto vt a ppetuario nunq̃ possessio transferaꝛ etiã si alteri eã imperator vel exhortatus vel spõte donauerit siue annotatione siue pragmatica cui si forte ỏ perpetuariũ vir illustris comes priuatarũ rerũ dñ allegabiꝛ ac quiescit ꝛ de proprio ipse centum libras auri ꝛ alias cẽtũ fisci iurib⁹ patratinũ inferre cogaꝛ officiũ: nec tñ[t] post allegationẽ habebit hmõi iussio firmitatem: sed nec locabitur[k] alteri licet ingẽti superare videꝛ augmento possessio. Jure igitur perpetuo publici contractus firmitate ppetuarius secur⁹ sit: ꝛ intelligat neq; a se neq; a posteris suis: vel his ad quos ea res vel successiõe vel donatione siue venditõe vel quolibet titulo peruenit siue aliquãdo pueri nutib⁹ auferatur iuxta legez vterẽ[c] semel tantuz licentia faciendi adiectionis indulta.

Subhastatio in locatione ppetua fundorum publicorũ ita vendicat sibi locum sicut in venditione, hoc dicit Barto.

Imperator Iho. Oca oia fundi reipu. ppositi priⁿ licẽter edictis[o] de hic vbi eũ canonis modũ cõtendentiũ augmẽto subcreuerint vt extẽdi vltra aut supari ab alteri⁹ oblatõe nõ possit ppetuarijs ỏductorib⁹[c] locentur

Si finita locatione cõductor primus offert ꝓñ quantũ nouus in locatiõe pferꝛ. h. d. Bar.

Idem aug. Ongruit equitati vt veteres possessoresᶠ fũdoꝝ publicoꝝ nouis ỏductorib⁹ pferanꝛ si facta nobis p alios augmẽta suscipiant.

Predia domus augustalis in ppetuũ locata ad aliũ nõ possunt transferri sub aliquo ꝓtextu q̃diu pensio soluiꝛ ꝛ comes rerꝝ priuatarꝝ contrafaciens punꝛ. itẽ prediũ augustale princeps põt donare ei cui locauerat in ppetuũ vel ad tẽpus illã primⁿ cõductor ỏductõe finita si offert tñ alius preferꝛ. si vero rẽ cõduxerit in ppetuũ omni tpe est securus. h. d. Bar.

De conductoribus et procuratoribus siue exactoribus prediorum fiscalium domus auguste.

Conductores fundoꝝ domus augustalis ꝛ alij hoies dicte domus cũ agere volũt vel experire vl experiri debẽt ordinario iure ꝛ nulli eoꝝ patrocinũ prestare debent aut executiõis ministeriũ ꝛ ỏfacientibus pena imponitur nec est penitentie locus, hoc dicit Barto.

Imperator Theodosius. Onductores hoiesue augustissime[v] dom⁹ nre quotiens de cã ad domũ regiã ptinẽte aliquid qõnis emerserit nõ aliter q̃ ex legum ordine in quib⁹ si militer omne hoim gen⁹ teneꝛ[x] vel excipiant[y] vl inferant actiones nec aliorũ litigatorum negocio intercedãt[z] nec sniam[a] iudicantiũ aut illicito pfocinij sui fomite iura[ỏ] ỏturbẽt nullíue executõnis sue turbulentiũ ministeriũ audeant cõmodare non priuatis se negocijs nõ publicis miscẽant nec quiescẽtẽ domũ delatio[a] vlla solicitet ne eos incõsulte pertinacie sero peniteat[b], grauior[c] eñ pe

nerit esse retrahendã[l]. Sane qz nõ ex oi pte excludẽda est largitas principalis rem diuine dom⁹ siue impator si velit donabit[m] ei qui eã possidet iure perpetuo siue ipse iam meruerit siue cuiuslibet tituli iure successerit, videꝛ eñ suã cedere pensionez non alteri nocere liberalitas q possidẽtez iure perpetuo dñm euz vult vocari. Sane si q̃s nõ ppetuo iure sed ad temp⁹ locatã ab illustri viro comite rerũ priuatarũ possessionẽ videꝛ ademptus nõ erit obstaculo principalis largitatis si voluerit in alterũ donationẽ[n] transferre qỏ ad diffinitũ temp⁹ alter forte cõduxit. si vero ꝓ tali põdio ab altero conductore offeratur[o] augmentuz sit in arbitrio[p] conductoris prioris cui res ad tempus locata est vt si ipse qỏ alter adiecit obtꝛerit maneat[q] penes eũ tpalis illa conductio. Si vero idẽ[r] hãc ipsaz rem aliq̃n meruerit iure ppetuo possidere habebit ꝛ ipse superius[s] expressaz perpetuã firmitatem.

nerit esse retrahendã[l]. Sane qz nõ ex oi pte excludẽda est largitas principalis rem diuine dom⁹ siue impator si velit donabit[m] ei qui eã possidet iure perpetuo siue ipse iam meruerit siue cuiuslibet tituli iure successerit, videꝛ eñ suã cedere pensionez non alteri nocere liberalitas q possidẽtez iure perpetuo dñm euz vult vocari. Sane si q̃s nõ ppetuo iure sed ad temp⁹ locatã ab illustri viro comite rerũ priuatarũ possessionẽ videꝛ ademptus nõ erit obstaculo principalis largitatis si voluerit in alterũ donationẽ[n] transferre qỏ ad diffinitũ temp⁹ alter forte cõduxit. si vero ꝓ tali põdio ab altero conductore offeratur[o] augmentuz sit in arbitrio[p] conductoris prioris cui res ad tempus locata est vt si ipse qỏ alter adiecit obtꝛerit maneat[q] penes eũ tpalis illa conductio. Si vero idẽ[r] hãc ipsaz rem aliq̃n meruerit iure ppetuo possidere habebit ꝛ ipse superius[s] expressaz perpetuã firmitatem.

Onductores, augustissime ad iectionũ. vt i rub.

t Tenet. no. sic. §. de legi. ꝛ cõsti. l. leges ꝛ de iudeis. l. iudei.

y Excipiant. apỏ rõnalẽ summe rei sunt cõueniẽdi. vt §. vbi cause fis. colonis, vl apud cubiculi sacri prepositũ. vt. §. e. ti. l. fin. Cy. vel apud pñdẽ puincie vt. §. e. ti. l. vniuersis. h.

y Excipiant. s. qñ conueniũtur.

z Intercedant vt §. de agri. ꝛ man. l ij. ꝛ ar. §. nec li. po. l. i.

z Sniaz. que eis cõcediꝛ accedere ad pdicta vel dic sententiã quã cito obtinerent pro eo cui patrocinarentur ꝓpter sui magnitudinem.

ỏ Jura. aliorum.

a Delatio. i. non deferant aliqẽ in fiscum soluendo delatorẽ. ꝛ dic domũ. i. aliqẽ de domo priuati. sic. ff. si certũ petatur. l. lecta vel dic ꝙ nõ faciant predicta e aliquis nobis deferatur qui quiescere volumus. ꝛ fic domum id est me de domo.

b Peniteat, id est non relinquat vt peniteat: quia sero peniteret, nam non habet locum penitentia.

c Grauior. q̄ in alijs. fic. s̄. de epis, ꝛ cle, ꝓsbyteri. ꝛ, s̄, vnde vi, l. meminerint, ꝛ est arg. ad id qđ no. ff. de rerū diui. l. fi.

d Et nostra, expone vt in rubrica.

e Quibus ad conductionem prediorum ꝛc̄.

Vllus. permittim⁹, si tamen heredes extiterint conductor remanebunt in eadē conductiōe, vt ff. de decu. l. decurio, ꝛ de re mili. l. milites. §. fi. Ly. ꝛ facit. ff. de ōhen. emp. l. qui officium ꝛ. l. nō licz. ꝛ. s̄. qđ me, cā. l. si ꝑ impōsionē. ꝛ. s̄. loc. l. milite. ꝛ. l. curiales. ꝛ l. fi. ff. de admini. rerū ad ciui. perti. l. ij. §. i. ꝛ ꝓ tore. l. ij. §. tutor. et s̄. de decur. l. si q̄s ꝓcurationem. ꝛ. s̄ de agri. ꝛ mā. l. ij. in fi.

g Rubrica. De col. fun. fis.

Ordiariorū officijs i. officialibus.

b Prouinciarū, qui sunt ordinarij vt. s̄. de mō mulc. l. eos.

c Cōueniendi. i. cogendi vt soluāt pensionem.

d Immineāt. dicti ordinarij. q. d. tam ipsi exigētes q̄ ꝓcura. cela. reddant solicitus, vel dic imineant exigendi. l. ad periculum nisi exigant ꝛ facit. s̄. de exacti. trib. l. exactores. ꝛ de fun. rei priua. l. vniuer. ꝛ vbi cau. fis. l. cū aliqđ. ꝛ. ff. đ iure imu. l. semp §. conductores.

Alatinos. q̄ sari. q̄ cōcusserūt possessorem, qđ facere nō debent. vt. s̄. de offi. rec. puin. l. nullus

Omia opinionē. expone vt. s̄. de prediis naui. l. fi. ꝛ facit. s̄ de exac. trib. l. vlti. ꝛ de col. fū. pa. l. iij

g Rub. De priuile. domus aug. hoc expone adiective. vt. s̄. ti. iij. in rubrica. quoniam idem priuilegium quod habet cesar vel fiscus habet ꝛ augusta. vt. ff. de iure fis. l. fiscus. §. i. ꝛ finali.

na ꝟstituēda est in hos q̄ nr̄i⁹ iuris sunt ꝛ nr̄a dēnt custodire mādata,

Quibus ad cōductionē⁹ prediorum fiscalium accedere non licet.

Palatini milites ꝓhibentur a locatione fundorum principis. h. d. Barto.

Imperator archa. au. Vllus palatinor qui ī officio rei nostre ꝓuate militat cōductōnis noīe: vel per se vel per quālibet personā possessionū hmōi conducendarū habeat facultatem cum neq̄ militi neq̄ curiali hoc faciendum permittimus⁸.

De col. fundorum^h fisca. vel reꝓu. vel dominice vel templorum.

Preses prouincie ꝛ sui officiales possunt exigere ꝓductores dominicos ꝛ impartiri fauorē curialibus cessare volentib⁹ facere dictā exactionem. hoc dicit Barto.

Imperator Arch. Ordinarior[a] iudicū officijs necnō ipis rectorib⁹ ꝓuinciarum[b] auctores siue ꝓductores dominicos quēlibet[c] licentia damus: ita tn̄ vt rōnalib⁹ ꝓuate rei ad exigēda fiscalia debita imineant[d].

Palatini transmissi ꝑ comitē rei priuatarum ad p̄sidem cū litteris vt sint soliciti circa exactionem pensionū fiscaliū nō debēt inferre aliquas cōfusiones. ꝛ ꝛ facientes puniunt facta relatiōe de hoc ꝑfecto ꝓtorio. h. d. Bar.

Idem au. Palatinos q̄ a viro illustri comite rerū priuatarū cū publicis litteris destinant ad cōmonitionē iudicis quo facili⁹ ex predijs rei nostre cōferant debite pēsiones cū summa degere precipim⁹ disciplina de quor noibus si temere versati[e] fuerīt ad sublimitatem tuā referri pordinarios iudices oportebit vt in eos seueriſſime vindicetur.

Predia ex quacunq̄ cā ad fiscum ptinentia a transuectione pblica⁹ speciē habent immunitatem. hoc dicit Barto.

Idem au. Omnia predia tā ea que in re priuata olim detinent q̄ illa que ex prescriptor bonis ad fiscus sunt deuoluta eaten⁹ ab hmōi priuilegijs ꝛ excusationib⁹ submoueā tur vt oēs species annonarias curſitatōes etiā debitas atq̄ integras opinionem[f] sciant esse soluendam.

Riuatas. ꝺductores. facit. s̄. de pascuis pu. l. fi. ꝛ de agri. ꝛ mā. đñicos. ꝛ de col. fun. pa. l. i. ꝛ. iij. ꝛ de agri. ꝛ cen. l. i. ꝛ l. colonos. ꝛ. s̄. ne rusti. ad vllum. l. i. ꝛ de excu. mune. l. euidenter. ꝛ. l. maximarum. sed contra. s̄. ti. i. l. fi. contra sol. ibi de ordinario. vt. j. l. proxi.

Em nostram. id est possessiones principis.

l Leuandorum. quod a plurib⁹ portātur le. sic in auten. de immē. do. ꝛ. s̄. de exacto. tribu. l. exactores.

De priuilegijs domus auguste: vel rei priuate: vel quaruz collationum excusationem habentes.

Ad extraordinaria munera vel superindicta cōtra fiscales possessores nō agit. h. d. Barto.

Imperator Constan. Riuatas possessiōes nr̄as ab vniuersis muneribus sordidis placet imunes esse ne q̄ eas cōductores[h] nec colonos ad extraordinaria vel supindictiones aliquas conueniri.

Predia principis a transuectione publicarū specie⁹ nullatenus hodie excusant. sicuti nec prdia priuata⁹ licet aliquādo excusata fuerint q̄ aliter vltra solitū locū tales species portant qđ hic hodie nō pmittit. h. d. Bart.

Imperator Val. Em priuatā nr̄am[i] leuādor[k] prouincialiū[l] causas canonicas necessitates ea ꝺditiōe qua cūctos volum⁹ sustinere sz excessit occasio iussionē[m] quādoquidē nō solis solitis frumenta q̄ sunt ex diuersis saltibus cōuehēda trahant. sz eo vsq̄ portent quo graue atq̄ dānosum est, puehere, pinde spectabilis sinceritas tua remanentē[n] in hisdē locis implere faciat, pprias functōes quibus antea prebeant frumenta.

Imperator Iho. Ro tironib⁹[o] in corpib⁹[p] postulatis precia[q] cōferri ex fundis perpetuarijs nostre rei priuate precipimus.

Instructio vie publice ꝛ pontiū ꝛ stratarū inter sordida nō numerant. ꝛ ideo nemo excusat ab ea. h. d. Barto.

Idem Aug. Bsit vt nos instructiōes vie publice ꝛ pontiuz stratarūq̄z opa titulis[r] maior principū dedicata iter sordida munera numerem⁹[s] igit ad instructiōes reparatōesq̄z itinerū pontiūq̄z nullū gen⁹ hoīm nullusq̄z dignitatis ac veneratōis meritis cessare oportet: domos etiam diuinis[v] tam laudabili titulo libenter ascribimus.

Nullus a superindicto excusat excepta principis possessione. h. d. Barto.

Imperator Theo. Excepto patrimonio[x] pietatis nr̄e cui⁹ quidē reddit⁹ necessitatib⁹[y] publicis frequētissime deputam⁹ vniuersos possessores fūctionidictum: nec sordidis oneratur muneribus. vt. s̄. de excusatio. muneruz. l. pe. ꝛ. l. priua. ꝛ. s̄. eo. l. i. de col. fun. patri. l. ij. ꝛ facit. s̄. fine cen. vel reli. l. fi. ꝛ de exacto. tribu. l. ij. in fi.

l Prouincialiū. idicat hec constitutio q̄ soli ꝓuinciales prestabant canones tributorum quorum leuandorum causa istud asserit Ly.

m Jussionem. i. quādoq̄ hoc nō est obseruatū occasione tali q̄ frumēti redditus ex eis predijs portabatur vltra solituz ꝛ ideo id remouet vt vltra solitum locū non portetur.

n Remanentem. al's remanente, ꝛ facit. s̄. de fū. li. l. i. ꝛ. s̄. de fun. pa. l. iij. ꝛ. s̄. ti. i l. fi. ꝛ ō iudi. l. i. ꝛ ō an. ꝛ tri. l. ꝓ locis. ꝛ. l. mediterranee.

Ro tironibus. i. p eorū stipendijs ꝛ necessarijs. accur.

p In corporibus. alicuius militie.

q Precia. i. pensiones. vel quidā redditus qui vocabātur preciuz. vt. s̄. de execu. mu. l. euidenter non enim aliud extraordinarium precium exigitur. vt. s̄. de excu. mu. l. ꝓuate. ꝛ. s̄. de loc. fun. ci. l. ij. ꝛ. l. fi.

Bsit titulus nominabatur opus a principe qđ fieri faciebat

s Numeremus. sed cōstrue publicas vel sacras edes seu reparare inter sordida munera erant vt s̄. de excu. mune. l. maximarum. §. publicis.

t Benus. nisi alicuius specialiter sit vacatio publici muneris. vt. ff. de mune. ꝛ ho ono. l. cui. in fi.

v Diuinis. sicut ea que nauiculario nomine sūt obnoxia. vt. s̄. de predi. na. l. i. ꝛ sic etiam nō excusatur vtraq̄ domus a comparatione speciez vt. s̄. nemi. lice. in ēp. spe. l. i. Ly. ꝛ facit. s̄. de sacro sanc. eccl. l. ad instructionem. ꝛ de ope. pub. l. ad portus. ꝛ de col. fun. pa. l. i. in fi. ꝛ. s̄. de exac. trib. l. fi. ꝛ. ff. de priuile. veterano. l. pe.

Excepto patrīonio. qđ neq̄ recipit sup

x Pietatis. nre. ad ecclesiam.

y Necessitatibus. s. ordinarijs.

5 Rubrica. De grege dominic. id est principis.

Roposítis. tue prefecto loquitur.

p Maximiq; homines. a Singulas .i. vna libra auri p quolibet equo. ꝛ dic q; no. differentiam subtrahi de grege principis equos: an ipsos ex alijs gregibus.

b Hermogenianis. siue sint nati ex illa terra sine non.

c Misi eos. equos vel equas.

d Obtulerint. no. sic. ff. de al. iu. l. iij. in fine

e Rub. De palatijs ꝛ domibus dominicis.

Onsecratas. excipimus. excipe iudices q̃ reddũt ius. vt. s̃. de offi. recto. p uin. l. nullum. ꝛ facit. s̃. ꝺ ope. publi. l. quicunq;. ꝛ ꝺ iudeis. l. in finagoga.

g Rubrica. De cupressis al's cipressis. al's cupressis. al's perseis. al's persidis. ꝛ sunt noia arboꝝ vel perseis nomẽ loci vbi nascit̃ cupressus. ꝛ est rõ q; cõtinẽt aggeres tenẽtes aquã nili q̃ opoꝛtunis tpib⁹ spargitur per agros cũ in egypto non pluit: vt. s̃. de nili agge. l. i.

J quis. perseis. nomen loci sicut damphesis ꝛ est genitiuus perseis.

Ones. solatio. olim eẽ licebat vnã inciꝺere qui aliã plantabat qꝺ hic remouet: sed aliꝺ a fisco habet.

b Quinq;. incisoꝝ plus punit̃ q̃ emptoꝝ. vt. s̃. l. proxi.

Sequit̃ liber. xij. codicis

c Rub. De dignitatibus dictum est. s̃. de iure pub. sz quia ius publicũ nõ põt expediri nisi per eos qui in dignitatibus eliguñt. vt. ff. de origine iuris. l. ij. §. p⁹ originẽ. iõ de dignitatib⁹ dicit. s. q̃ ad eas admittunt̃ ꝛ reij cianꝫ: ꝛ q̃ priuilegia ex eis competant ꝛ quãto tempoꝛe durent:

J vt pponis. s. duabus soꝝoꝛib⁹ supplicantib⁹ ꝛespondet ꝛ qꝺ ꝺicit auñ paternũ. nam a superioꝝib⁹ agnatis nõ cognatis venit dignitas ꝛ honoꝝ ꝛ familia. vt no ff. de sta. ho. l. cũ legitime. Jtẽ q; ꝺicit cõsularẽ. i. consulẽ: vel de gñe cõsulũ. ꝛ sic expone pꝛoxiũ. ad qꝺ. ff. de sena. l. i. ꝛ no. q; huj⁹ honoꝝ vel nobilitas q̃ venit p accidẽs. i. p dignitatẽ nõ videt̃ extendi vltra ꝓnepotes. vt. s̃. de questio. l. ꝺiuo. Jtẽ quiꝺã hic habẽt virũ. i. hoiem: nõ aũt p marito ponit̃. itẽ no. fm. b. q; consules clarissima dignitate pfruunt̃. vt. j. de ꝺome. ꝛ pte. l. ij. ꝛ iij. sed certe ĩmo illustres sunt. vt. s̃. vbi sena. vel clariss. l. q̃tiens.

e Priuate. hoc ꝺicit inter patrẽ ꝛ virum. vt. ff. de sena. l. femine

Ecz famosis videt̃ q̃nquies idẽ per idẽ repetere. sed ꝺic famosis infamia iuris ꝛ per sniaz vt in actõe furti tutele ꝛ si. ꝛ pꝛo eisdẽ notatis vsi quiꝺã habẽt adnotatis. ꝛ de his habes. ff. de his q̃ no. infa. l. i. §. q̃ publico. vel ꝺic notãter infamia. l. facti. s̃. per sniam diffinitiuã vel interlocutoꝛiã. vt. ff. de obsequijs. l. honoꝛe. ꝛ l. parẽtes. ꝛ l. lucz ꝛ s̃. de his qui no. infa. l. verbũ. ꝛ l. interlocutio. itẽ q; subijcit scel⁹ vt ipso facto infamis: vt missus ab exercitu cuz ignominia ꝛ sikes

De grege dominico[3].

Subtrahens equũ de grege dñico ipm restituit ꝛ in vna libra auri punit̃. subtrahens autẽ de grege priuati punit̃ in media libra a qua pẽa releuat̃ si obtulerit sponte. h. ꝺ. Barto.

Imperatoꝝ Archa. Roposítis edicti sublimis magnificentie tue[c] minimi maximiq;[ꝺ] moneant̃ vt sciant singulas[a] lib. auri ex ppꝛijs facultatib⁹ ꝛeruãdas p singulis eqs vel equab⁹ siue hermogenianis[b] sive palmati nisi sponte eos[c] obtulerint[ꝺ]. Jn his vo qs ex alijs gregib⁹ occupatos esse ꝓstiterit ser auri vncias fisci iuribus inferendas.

De palatijs ꝛ domibus dñicis[e].

Imperatoꝝ Constan. Onsecratas nobis edes. i. inclita palatia ab oi priuatoꝝ vsu ꝛ cõi habitatiõe excipim⁹[f],

De cupressis[g] ex luco dãphesis: vel perseis per egyptũ non excidendis vel vendendis.

Mentes ꝛ vendentes arboꝛes cupressi in locis ꝑ nominatis puniunt̃. h. ꝺ. Barto.

Imperatoꝝ Archa. Jqs dãphesis luci in syria vl̃ pseis[h] egypto arboꝛes cõparauerit. v. li. auri noue rit se eẽ mulctãdũ nõ minoꝛe ꝺispẽꝺio ꝛ illo ferẽdo q̃ vẽdere arboꝛes ausus ẽ qs nõ lz ẽptoꝛib⁹ cõparare.

Auctoꝛitate ꝓpꝛia nullus põt in loca dãphesi incidere cupꝛessos nec etiã eas collapsas alio tꝛansportare. ꝛ ꝓfaciens punit̃. itẽ plãtans cupꝛessuz nõ põt ob hoc aliã incidere sz ꝓ tali plãtatione a fisco vnã lib. auri ꝓsequet̃. h. ꝺ. Bar.

Imperatoꝝ Theo. Omnes iudices cuiuscũq; ꝺignitatis sciãt post hac absq; ꝓmissu magnitudinis tue arboꝛẽ ex dãphesi luco anthiocene ciuitat⁹ pcedẽti vel q̃libet mõ lapsas trãsferẽꝺi licentiã sibimet denegãdã: sz nec

a luco vl̃ a litucha vnã cupressuz alijs plãtat⁹ excidere sibi licere ꝺtendat ac ne solatio[a] antiq;t⁹ ei ꝺcesso ꝑuaꝛi p oia videant̃ p eo qꝺ ei cupressuz excidere denegat̃ vnã libraꝫ auri eũ dẽ priuat⁹ nr̃is largitõib⁹ accipe de cernim⁹ q̃nqz[b] libraꝫ auri ꝺenatiõne huj⁹ legis temeratoꝛe plectẽꝺo

Codicis dñi Justiniani explicit liber vndecim⁹. Incipit duodecim⁹ De dignitatibus.

Mulier patris cõditionẽ ꝛ aui illustris retinet oũ tamẽ nubat clarissimis. h. ꝺ. Bar.

Imperatoꝝ Jvt pponis[ꝺ] ꝛ auũ cõsularẽ ꝛ pꝛem ptoꝛiũ virũ habuistis ꝛ nõ pꝛiuate[e] ꝺditõnis hoib⁹ sed clarissimis nupserit⁹ claritatem generis retinetis.

Notati infamia iuris ꝛ facti vl̃ inquinati scelere aut turpitudine vite ad dignitates nõ ascẽꝺunt. hoc ꝺicit Barto.

Eqz famosis[f] Imperatoꝝ ꝛ notat⁹ ꝛ quos scel⁹ vite aut turpitudo inq;nat ꝛ qs infamia ab honestoꝝ cetu segregat dignitatis poꝛte patebunt. Imperatoꝝ. Alioꝝ[g] dignitas nulli ꝺz circa pꝛioꝛis dignitatis seu militie pꝛiuilegia pꝛeiuꝺiciũ facere.

Substantie senatoꝝ hñt ĩmunitatẽ a muneribus soꝛdidis ꝛ ẽt extraoꝛdinarijs. h. ꝺ. Bar.

Enatoꝝ[h] sub⁹stãtias quas in diuersis locis ꝛ puincijs possidẽt ꝛ hoies eoꝝ tã a temonarijs oneri⁹ ꝓferẽdis q̃ a ceteris põstatiõib⁹ qs iudices describũt necnõ[i] etiã ab oib⁹ soꝛdidis munerib⁹ extraoꝛdiarijsqz ꝛ vilioꝝ[k] munerib⁹ liberos eẽ pcipim⁹ nullaqz soꝛte ꝓstringi functiõis idigne.

Pꝛefectus nõ põt senatoꝛib⁹ absq; pꝛincipis cõscia aliqꝺ munus inducere. h. ꝺ. Barto.

Emo pfect⁹ vz Impatoꝛ. bis citra pceptionẽ vl̃ scientiã nr̃am vlli muneri subiuget senatoꝛẽ nemo curiã[m] nr̃am ĩmani[n] pulset ĩniuria. siquidẽ eñ senatoria põꝺit⁹ ꝺignitate fuerit forte mãdãtũ nr̃o vt. ff. de his q̃ no. infa. l. i. itẽ q; subijcit turpitudo vite vt qꝛ male viuũt obligãꝺo rẽ duobus vt. ff. de pig. act. l. si quis pignoꝛe. vel alia crimina cõmittendo q̃ ipso facto nõ inferũt infamiã iur⁹ vt. s̃. ꝺ reis postu. l. i. ꝛ b ẽ valde notabile q; infamia facti siue p sniam siue alias illata repellit a ꝺignitate ꝛ sic. s̃. ꝺ inoffi. test. l. frẽs. itẽ q; subijcit: ꝛ quos infa. ꝑꝺicta. nã nõ participãt infames pꝺicti circa ꝺignitates cũ hoib⁹ integre fame. vt hic. ꝛ. s̃. de decuri. l. ne quis. ꝛ de infamibus. l. i. li. x. ꝛ. ff. de iuꝺi. cũ ptoꝛ. §. nõ añt. ꝛ. ff. ad. l. iul. ꝺ vi pri. l. i. ne etiã in aduocãꝺo. ꝛ vt. s̃. de postul. l. i. §. ait ptoꝛ. nec in assiꝺẽꝺo. vt. ff. de ass. l. ij. sz pcuratoꝛes pñt esse: qꝛ on⁹ est vt ĩ sti. ꝺe excep. §. fin. itẽ arbitri. vt. ff. de arbi. paruj. utez se gregant̃ vt nõ habitent rome vel alibi vbi imperatoꝛ sit. vt. j. de re mil. l. iij. ꝛ. ff. de his qui no. ifa. l. ij. §. ignominia.

Alioꝝ. facere quo min⁹ retineat pꝛiuilegiuz pꝛioꝛis ꝺignitatis pone exẽplũ vt. s̃. de excu. mu. l. eos. ꝛ. j. ꝺ primicerio. l. i. ꝛ. j. ꝺ filẽ. l. decurionib⁹ ĩ pn. ꝛ. j. de pri. sacro. scri. l. iij. ꝛ no. de minoꝛi ꝺi

gnitate ad maioꝛẽ eligi. vt. s̃. de mune. ꝛ ho. l. vt gradatim. ꝛ l. hoc. §. gerẽꝺoꝝ nõ añt ecõuerso. vt. s̃. quẽad. ciui. mu. ĩ l. maioꝛib⁹

Enatoꝛum. temonarijs. sorte a temone. i. plaustro sic ꝺictis.

i Necnon. inculcatio lz Milioꝛibus. i. vilib⁹ ꝛ minoꝛib⁹ ꝛ facit. s̃. de excu. mu. l. maximarũ. ꝛ. j. l. pri.

Emo. senatoꝛes. vt. s̃. l. pri. ꝛ. j. e. l. pꝛecipimus.

m Curiã. ergo nec senatoꝛes: qui pars nostri coꝛpoꝛis sunt vt. s̃. ad. l. iul. maie. l. quisquis.

n Jmmani. al's imani. al's in naui. al's in manipulis. s. iniuria. i.

a Rubrica. De grege dominic. id est principis.

Roposítis. tue prefecto loquitur.

p Maximiq; homines. a Singulas .i. vna libra auri p quolibet equo. ꝛ dic q; no. differentiam subtrahi de grege principis equos: an ipsos ex alijs gregibus.

b Hermogenianis. sive sint nati ex illa terra sine non.

c Misi eos. equos vel equas.

d Obtulerint. no. sic. ff. de al. iu. l. iij. in fine

e Rub. De palatijs ꝛ domibus dominicis.

Onsecratas. excipimus. excipe iudices q̃ reddũt ius. vt. s̃. de offi. recto. p uin. l. nullum. ꝛ facit. s̃. ꝺ ope. publi. l. quicunq;. ꝛ ꝺ iudeis. l. in finagoga.

g Rubrica. De cupressis al's cipressis. al's cupressis. al's perseis. al's persidis. ꝛ sunt noia arboꝝ vel perseis nomẽ loci vbi nascit̃ cupressus. ꝛ est rõ q; cõtinẽt aggeres tenẽtes aquã nili q̃ opoꝛtunis tpib⁹ spargitur per agros cũ in egypto non pluit: vt. s̃. de nili agge. l. i.

J quis. perseis. nomen loci sicut damphesis ꝛ est genitiuus perseis.

Ones. solatio. olim eẽ licebat vnã inciꝺere qui aliã plantabat qꝺ hic remouet: sed aliꝺ a fisco habet.

b Quinq;. incisoꝝ plus punit̃ q̃ emptoꝝ. vt. s̃. l. proxi.

Sequit̃ liber. xij. codicis

c Rub. De dignitatibus dictum est. s̃. de iure pub. sz quia ius publicũ nõ põt expediri nisi per eos qui in dignitatibus eliguñt. vt. ff. de origine iuris. l. ij. §. p⁹ originẽ. iõ de dignitatib⁹ dicit. s. q̃ ad eas admittunt̃ ꝛ reiciant̃: ꝛ q̃ priuilegia ex eis competant ꝛ quãto tempoꝛe durent:

J vt pponis. s. duabus soꝝoꝛib⁹ supplicantib⁹ ꝛespondet ꝛ qꝺ ꝺicit auñ paternũ. nam a superioꝝib⁹ agnatis nõ cognatis venit dignitas ꝛ honoꝝ ꝛ familia. vt no ff. de sta. ho. l. cũ legitime. Jtẽ q; ꝺicit cõsularẽ. i. consulẽ: vel de gñe cõsulũ. ꝛ sic exponẽ pꝛoxiũ. ad qꝺ. ff. de sena. l. i. ꝛ no. q; huj⁹ honoꝝ vel nobilitas q̃ venit p accidẽs. i. p dignitatẽ nõ videt̃ extendi vltra ꝓnepotes. vt. s̃. de questio. l. ꝺiuo. Jtẽ quiꝺã hic habẽt virũ. i. hoiem: nõ aũt p marito ponit̃. itẽ no. fm. b. q; consules clarissima dignitate pfruunt̃. vt. j. de ꝺome. ꝛ pte. l. ij. ꝛ iij. sed certe ĩmo illustres sunt. vt. s̃. vbi sena. vel clariss. l. q̃tiens.

e Priuate. hoc ꝺicit inter patrẽ ꝛ virum. vt. ff. de sena. l. femine

Ecz famosis videt̃ q̃nquies idẽ per idẽ repetere. sed ꝺic famosis infamia iuris ꝛ per sniaz vt in actõe furti tutele ꝛ si. ꝛ pꝛo eisdẽ notatis vsi quiꝺã habẽt adnotatis. ꝛ de his habes. ff. de his q̃ no. infa. l. i. §. q̃ publico. vel ꝺic notãter infamia. l. facti. s̃. per sniam diffinitiuã vel interlocutoꝛiã. vt. ff. de obsequijs. l. honoꝛe. ꝛ l. parẽtes. ꝛ l. luczꝛ. s̃. de his qui no. infa. l. verbũ. ꝛ l. interlocutio. itẽ q; subijcit scel⁹ vt ipso facto infamis: vt missus ab exercitu cuz ignominia ꝛ sikes

a luco vl̃ a litucha vnã cupressuz alijs plãtat⁹ excidere sibi licere ꝺtendat ac ne solatio[a] antiq;t⁹ ei ꝺcesso ꝑuaꝛi p oia videant̃ p eo qꝺ ei cupressuz excidere denegat̃ vnã libraꝫ auri eũ dẽ priuat⁹ nr̃is largitõib⁹ accipe de cernim⁹ q̃nqz[b] libraꝫ auri ꝺenatiõne huj⁹ legis temeratoꝛe plectẽꝺo

Codicis dñi Justiniani explicit liber vndecim⁹. Incipit duodecim⁹ De dignitatibus.

Mulier patris cõditionẽ ꝛ aui illustris retinet oũ tamẽ nubat clarissimis. h. ꝺ. Bar.

Imperatoꝝ Jvt pponis[ꝺ] ꝛ auũ cõsularẽ ꝛ pꝛem ptoꝛiũ virũ habuistis ꝛ nõ pꝛiuate[e] ꝺditõnis hoib⁹ sed clarissimis nupserit⁹ claritatem generis retinetis.

Notati infamia iuris ꝛ facti vl̃ inquinati scelere aut turpitudine vite ad dignitates nõ ascẽꝺunt. hoc ꝺicit Barto.

Eqz famosis[f] Imperatoꝝ ꝛ notat⁹ ꝛ quos scel⁹ vite aut turpitudo inq;nat ꝛ qs infamia ab honestoꝝ cetu segregat dignitatis poꝛte patebunt. Imperatoꝝ. Alioꝝ[g] dignitas nulli ꝺz circa pꝛioꝛis dignitatis seu militie pꝛiuilegia pꝛeiuꝺiciũ facere.

Substantie senatoꝝ hñt ĩmunitatẽ a muneribus soꝛdidis ꝛ ẽt extraoꝛdinarijs. h. ꝺ. Bar.

Enatoꝝ[h] sub⁹stãtias quas in diuersis locis ꝛ puincijs possidẽt ꝛ hoies eoꝝ tã a temonarijs oneri⁹ ꝓferẽdis q̃ a ceteris põstatiõib⁹ qs iudices describũt necnõ[i] etiã ab oib⁹ soꝛdidis munerib⁹ extraoꝛdiarijsqz ꝛ vilioꝝ[k] munerib⁹ liberos eẽ pcipim⁹ nullaqz soꝛte ꝓstringi functiõis idigne.

Pꝛefectus nõ põt senatoꝛib⁹ absq; pꝛincipis cõscia aliqꝺ munus inducere. h. ꝺ. Barto.

Emo pfect⁹ vz Impatoꝛ. bis citra pceptionẽ vl̃ scientiã nr̃am vlli muneri subiuget senatoꝛẽ nemo curiã[m] nr̃am ĩmani[n] pulset ĩniuria. siquidẽ eñ senatoria põꝺit⁹ ꝺignitate fuerit forte mãdãtũ nr̃o

gnitate ad maioꝛẽ eligi. vt. s̃. de mune. ꝛ ho. l. vt gradatim. ꝛ l. hoc. §. gerẽꝺoꝝ nõ añt ecõuerso. vt. s̃. quẽad. ciui. mu. ĩ l. maioꝛib⁹

Enatoꝛum. temonarijs. sorte a temone. i. plaustro sic ꝺictis.

i Necnon. inculcatio lz Milioꝛibus. i. vilib⁹ ꝛ minoꝛib⁹ ꝛ facit. s̃. de excu. mu. l. maximarũ. ꝛ. j. l. pri.

Emo. senatoꝛes. vt. s̃. l. pri. ꝛ. j. e. l. pꝛecipimus.

m Curiã. ergo nec senatoꝛes: qui pars nostri coꝛpoꝛis sunt vt. s̃. ad. l. iul. maie. l. quisquis.

n Jmmani. al's imani. al's in naui. al's in manipulis. s. iniuria. i.

malis ministris subiunges repete.vt.s.ad.l.iul.repe.l.i.

o Sit namq.scz munus illud vel sub,nihilominus.

p Sustinetur.aliquod munus in senatore.

Q Equis.negociator.j.negociatores ne militent.l.i.

r Monetariis,s.de murile,l.ij.lib,xi.

s Officijs.i, officialib⁹; vt pistor: vt.s.d pist.l.i,li,xi.

t Stationarijs, qr custodiūt portā i castro militis. vel qr tenēt statione de vili mercevt oleo sale r sepo r sapone.

v Quicq.totuz qd sequit ponit pro vno.r dic q fuit saltuari⁹ vl custos porcor vl pascuū militū vel priuatorū.ad.qd.s. de pascuis.l.vlti.

x Proprijs.i.primis consocijs.ad qd.s.de pas.l. vlt. r.s.de pfes.l. reddak. r de tab. l.fi.

Quoniā diuersi.extruēda q de nouo nō lz sine aucte principis.sed vetera repare sic. vt.s.d ope. pub.l. ink. r.l.nemo.r sic intelligo.l.oēs in codē ti. r facit.s. de excu.mu.l.maximax.§.publicis.

If Us senatoz. ordinis q centū erāt.vt.s.de peti.here.l, vlti.

z Nueram⁹. no. sic.s.ad.l.iul. maiestatis.l. nulli. r facit.s.de questi.l.diuo.r.l decuriones.

9 Iniuria.qd dic vt.s.e.l.nemo.

If Ibertor. nō phibem⁹. qr ingenui sūt.vt isti. de ingenuis i pn.i libertinis aūt est sec⁹.vt.s.ad.l. iul. viscellaz.l.i. r.s.si seru⁹ vel li. l.i. sed hodie idē ē in eis vt in auk. vt liber de ce.§.i.col.iij.r fac.s.d post.l.ij.r ff.de assess.l.ij.r.s. de lib.r eo.li. l.fi

Eueram. submouem⁹. nisi in crimine maiestatis vt.s.ad.l.iul.maie.l. nulli. r facit.s.de questi.l.diuo.r.l decuriones.

Si senator b rñ.sed ꝺ.j.in fi.l.vbi dicit eos clarissimos.sol. hic sunt priuati.i.nō illustres clarissimi tñ sicut ibi r subaudi ibi tā tñ r sic ꝺcor.ff.de sena.l.senatoris filiū.in fi.vel dic in fi.hui⁹ legis susceptū subaudi tm̄.s.post dignitatē susceptā.r fm hoc refert añ vel post fuerint nati.r sic est ꝺtra dictam.l.senatoris in fi. r solues fm hāc lec.qd hic ante fuit cōcept⁹ vel natus.r sic est priuat⁹ ibi r ante cōcept⁹ sed postea nat⁹.itē ar.ꝺ.s.de aduo.diuer. iudi.l.cum aduocatio.vbi ex electiōe r cohartalis conditione ad dignitatē fi

iudicio reseruādū: sit namq⁹ dignitas si nobis iubentib⁹ sustinek^p.

¶ Negociantes artes vilissimas ad dignitates nō aspirent r aspirantes expellunt ab eis. bar.

n Eqs^q ex vltimis Impator negociatorib⁹ vl monetarijs^r abiectisq officijs^s vl deformib⁹ ministerij stationarijs^t oiqz^v officiorū fece diuersisqz pactis turpibusqz lucris aliq frui dignitate ptemptet lz r si qs meruit repellak: repulsus ātetiā ppijs^k reddi ꝺsocijs oportebit

¶ Judex volens edificia in vrbe cōstruere senator sñias seu sbas nō ledat.h.d. Barto.

q Quoniā⁹ diuersi iudices Idē nōnulla opa in qbusdā extimāt vrbib⁹ extruēda ad hmōi necessitatē senator suba non revocek.

¶ Senatores in quor numero est imperator sūt defendendi ab omni iniuria.h.d. Barto.

i If Us senator⁵ r au Imptor ctoritatē ei⁹ ordinis i q nos q qz ipsos nūeram⁹ r necesse est ab oi iniuria⁹ defendere. Imperator

l Ibertor^a filios adipisci clarissimam dignitatem nō phibemus. Imperator

s Eueram^b indagationem per tormenta querēdi clarissimo homine submouemus.

¶ Natus ex eo q post natiuitatē adeptus est dignitatē senatoriā nō sequit dignitatē paternā si vero natus sit dignitate senatoria durāte licz fuerit añ cōceptus eius sequit dignitatē. Bar.

s Si senator^c vel ali⁹ Impa. clarissim⁹ priuatos habeat filios editos qppe anteq⁹ suscipet dignitatē q nō solū circa mascl'os dignoscit cōstitutū verū etiā circa filias sili ꝺditiōe buādū. cū aūt pr̄nos honores^a iuidere filijs nō oz a senatore vel solo clarissimo^b susceptū^c i clarissimatus sciendum est dignitate mansurum.

¶ Judices in officio furta vel scelera cōmittentes penis b insertis puniunt.h.d. Barto.

t If Udices q se furtis Impa. r scelerib⁹ fuerint maculasse cōuicti ablatis codicillor^o insignibus r honore exuti inter pessimos q^p r plebeos habeank nec sibi post hac de eo honore blādiank quo se

lij ante vel post nati cū patre eximunk. vel dic sec⁹. vt.s. de decu,l.fi, r ibi in.l.cū aduocatio sit spāle in aduocat] illis. vel dic ibi qñq dū tñ postea itē aliud seruak i filijs eor q spōte se curie cuiusq ciuitatis dederint. naz nati p⁹ talē cōditionē paterne nō erūt succedanei functōis. vt.s. d his q spōte mu.su.l.fi.circa prin. a Honores, i. pr honorē habēs nō iuidet filio qn filium lecū participem admittat.

b Clarissimo. tm̄ fm p⁹ mam lec.

c Susceptū vel dic etiā añ dignitatē. vel dic tantū post. vt in prin. hui⁹. l. no. r fa.s. d li. r.e. lib. si manumissos.

If Edices codicillor i.dignitatū .qr p codicillos ꝺferunt. vt inst. q. mo. ius pa. po. sol. §. filius. r facit i auk. de san. epi. §. reuerēdissimis r. § pr̄sbyteros. col. ix. r.s. de decu. l. ifamia. r.j. de pa. sa. lar. l.ij. r.s. d offi. p. p. l. si quos. r de suscep. r archa. l. si aliqd.

e Indignos. no. q pui⁹legiū mereak r c̄. vt.s. de iu l. iudei r. ff. d pec. l. lib.

If Ulieres. nobilitam⁹ vri auk. d cōsul. §. finaūt. s. de nup. l. fi. sz nōne est supflua p. l. s. d incol. l. fi. rñ. vitiū scriptoris ē. fic. ff. d distra. pig. arbik. vel dic. vt.s. de vete. iuk enu. l. ij. §. si quid ante.

g Statuim⁹ vt. ff. d iur. o. iu. l. pe. r d iudi. l. exigē r. ff. ad mūi. l. fi. §. itē fisci.

h Priuate. nā q prior est oblita rursus a posterioribus nō adiuuabit. vt in au k. de nup. §. q tñ. nisi a principe impetret. vt. ff. d senatu. l. fi. r facit. l. femine. r s. de nup. l. cū te.

Q Recipim⁹. facit. s. e. l. nemo.

l Clarissimis. facultatē facit. s. de ope. li. l. fi. r. j. de prep. sa. scri. l. fi. r. j. d ꝺsul. l. sancimus. r. ff. ad munici. l. filij. §. pe.

If Si grauis. susti. al's substitutū. al's sub fideiussiōe. i. sub custodia militari vel executor. vt. ff. de cus. re. l. i. r B adiunge nobis suggeri iubem⁹ r B sup illustrib⁹. s. dñis. i. si qs illustr] cōmiserit dictū facin⁹ sup ceter] añt r c̄. r facit. j. d p̄po. sa. scri l. i sacris. circa pri. r. ff. d

ipsos indignos^e iudicauerunt.

¶ Uxores durante mr̄imonio viri genere nobilitank r eor fortunk sequunk r eor domicilia.

m Ulieres honore Impa. maritor erigim⁹: genere nobilitam^f r for ex eor pr̄sona statuimus^g r domicilia mutam⁹. Si autē minoris ordinis virū postea sortite sūt priore dignitate priuate^h posteriores maritī sequank cōditionē.

p Recipim⁹ vt sena/ Impatori in qualibet pūicia ꝺstituto nullā habeāt iudices inūgēdi aliqd forte publici muneris ptātem.

c Clarissimis^k vel spectabilib⁹ vniuersis ad genitale solū vl quolibet alio r sine cōmeatu pfici scēdi r vbi voluerint cōmorādi habitādiue permittim⁹ facultatē.

¶ Illustres de crimibus grauioz⁹ imperiti in carcerē nō detrudunk sed custodiunk custodia militari r p aliquē iudicē nō puniunk sed de cō missis p eos relatio fit principi. cōstituti vo i dignitate mnori p pfectū ptoris puniunk. Bar.

s Si grau⁹ vllū facin⁹ Idē admittak nocētē pr̄sonā extra carceralē custodiā substōne habita sup illustrib⁹ qdē nobis suggeri iubem⁹ sup ceteris vo qdā minori dignitate decoratis ad tui referri culminis noticiā vt ita demū qd de admisso crie ꝺstitui opteat iudicek^m.

¶ Illustres cōuenti ciuiliter vel criminaliter ad satisdationē iudiciariā nō cogunk sed eor committit iuratorie cautioni q ꝓpleta p eos vl eor ꝓcuratores fit missio in eor bona in ciuili. in criminali vo tanq⁹ piuri dignitate priuank r absq relatiōe puniunk p iudicē. item dicti illustres criminaliter vel ciuiliter nō possunt cōueniri sine scriptura. hoc dicit Barto.

q Uotiēs^n ex priuata Impa. cuiuslibet interpellatiōe ciuili vl criminali viri illustres cōueniē di sunt nulla dandi fideiussiōe^o cōcussiōe vexenk sed per spāle priuilegiū sue cōmitti fidei ꝺsequank iuratoria ab his cautiōe tm̄modo exponēda: quā si neglexerint r ꝺ insertū cautioni sacramentū ipsi vel eor ꝓcuratores abfuerint^p in pecuniarijs quidē causis sup possessiōe rerū ad eos pertinentiū iudex cōpetens qd etiā iur] auctoritas r rei q̄litas sug/

pe. diui frēs. §. fi. r. s. vbi senatores. l. quotiēs. sed querit an B sit innouatum per auk. vt iudices nō ex. sa. iu. §. i. r rñ. nō. qr spāle est in istis, vt. ff. de offi. pcō. l. si qd distinxi. s. de le. r ꝺsti. l. ij.

m Judicek. p te pfecte prorio. sed h. l. fallit in cāu. j. l. pri. §. inter eos.

n Uotiens. priuata priuat⁹ accusat vel cōuenit illustres.

o Fideiussionem. i. iudicio fisti: licet īmobilia non possideat. fic. j. d de prin. agen. in reb⁹. l. multis. r insti. de satisd. §. sz hodie. j. de priui. sco. l. fi. circa fi. r. s. de epi. cle. cū clericis. §. i. sed ibi nec iurat regulark cōtra vt. ff. qui satisda. cog. l. sciendum.

p Adfuerint. p. d. s. alibi, sz p. b. planū ē. vt. s. d epi. au. l. si qs ex ꝺsensu.

q Ordinabit.mittendo in pos.rei petite vel oīum bonoꝝ olim vel ꝑ mē sura debiti hodie.vt.ff qui.ex cau.in pos.ea.l.i.ꝛ in auk.de exhi. §. si vero quidam.vel si detur diffinitiua cōtra eum absentem contumacē fit missio per.l.ꝓperandū §.finaūt.nam ꝛ lit.contesta.pōt abesse ꝛ non fistit iuri.

r Spolientur.ipso iure vt subiīcit.

s Priuatos.ipso iure, nā est infamis: qz cōtra ꝓmissionē ꝛ cōtra sacrm venit.vt.§.de trāsac.l.fi ꝙs maioꝝ.ergo ipso iure dēsunt.vt.§.de dec.l.infamia.ꝛ.§.e.l.ij.sec⁹ vbi cōtra inramentū tm̄.vt.ff.ō infa.l.lutius.

t Incōsulto.hoc est spāle ō supioꝝē.l.pr.vbi ꝑncipi refert sn̄ia:sed b̄ ꝓpter periurium.ꝛ facit.j. de lucris ad.l.iij. ꝛ curiosis.l.pe.

v Exercere.q̄ seueritas est lit.nō cōtest.vt bona adnotenk.vt.§.de requiren.reis.sz lit.cōtes.pecuniaria pena vel que estimationē ꝓtingit infligi pōt.vt.ff.ō pe.abūtē.§.i.

x Priuilegiis.de satis. vitanda.

y Snia ꝑmonitoria.sic §.de epis.ꝛ cleri.cū clericis.

z Cōuentionē.regulariter iure isto pōt fieri conuētio i scriptis ꝛ sine scriptis.vt.ff.de edē.l.i.§.i. nisi i b̄ casu vbi libellus in scriptis est dādus: vt hic.hodie regulark idez vt.§.de lit.cōtest.auk.oferak sn̄ia aūt olim ꝛ hodie in scriptis ferenda erat:nisi in casib⁹.vt.§.de sen. experic.recī.l.ij.ꝛ in auk.nisi.ꝛ facit.j. de pr. sac.scti.l.pe.ꝛ de prin.agen.in re.l.fi.ꝛ.§. de mā. pri.l.i.

Pabemus.honore: honoꝝ ēilli quē pīceps vocat vel reuocat.ꝛ sac §.vbi de crimi.agi opoꝛ. auk.qua i puīcia in fine.

b Berētib⁹,dignitatez cū admistratione habēt

a Honorarijs .sine administratione consensu vel etiā consensu.vt.§.e. l.clarissimis.vel dic aliō consensum.quia ad petitionem volentis ire aliō comeatus.

b Comitatū. nostrum.

c Siue sacra.sed cū venerint nō recedat absq licentia.vt.§.de decu.l.si quis decurio.item cōtra §.de offi.rec.ꝓuin.nullus.sol.hoc in perpetuis.ar.ff.si cer.pet.l.pīesidis. Item facit.j.de silentia.l.iij.

d Rub. De pretorib⁹ ꝛ honore preture.alꝫ pture.alꝫ pfecture.alias pretorie.vt ꝑ eodem ponat.

e Et collatione.s.sublata.ꝛ nota ꝙ quedam spāles functiones erant quas b remouet.

Emo ad pfectaz.s.ptoriā,nā tm̄ ō vrbe oz eligi.vt ō of.pto.l.tres

gesserit ordinabit⁹. In criminalib⁹ vo negocijs dignitate quoq; qua se per suū videlz priuilegiū indignos se esse ꝓbauerint spolienk^r vt i eos vt pote illustri dignitate ꝑ suū facin⁹ priuatos^s incōsulto^t etiā nostra pietate iudicib⁹ leguz seueritatē liceat exercere^v quib⁹ illustriū dignitatuz priuilegijs^x hoc etiā adijciendū esse censuim⁹ vt hmōi psone nullā ex cuiuslibet iudicis sine scriptis habita sentētia^y cōuētionē^z neq; i ciuili neq; in criminali causa sustineant

¶Vocati p principē ad aliquā maiorē dignitatem vel minorē pīnt de vrbe ꝛ de,puincijs absq; lnia principis comitatū adire.h.d.Barto.

Imperatoꝛ.

Pabem⁹ ꝛ saluo honore qui p reuocationē sacre reuocatorie deferk durāte licere cūctis tā minoꝛib⁹ q̄ maioꝛib⁹ ptātē gerētib⁹ necnō etiā honorarijs^a illustrib⁹ sive ex hac regia vrbe videlz ꝓcedēte ꝓsensu ꝓfecti fuerīt sive i puincijs habitātes sacratissimū suis.s.poscētib⁹ negocijs petere maluerint comitatū^b sine sacra^c quoq; reuocatoria ad hāc regiā vrbē ꝙuenire,

De pretoribus^d ꝛ honore preture ꝛ collatione^e ꝛ gleba ꝛ clami ꝛ solliset septem solidoꝝ functione.

Imperatoꝛ.

Nemo^f ex clarissimis ꝛ spectabilib⁹ q̄ i puincijs degūt ad p̄turam postea devocek maneat vnusquisq; domi sue tut⁹ atq; secur⁹ ꝛ sua dignitate letetur.

Debam^b vel follē sive Idem vij.soli.functionē sive quālibet hmōi collationē tam circa psonas q̄ res p̄dta fundit⁹ iubem⁹ aboleri vt oīs hmōi^l sopita perpetuo conquiescat exactio.

De cōsulibus^a et nō spargendis ab his pecunijs:et de prefectis magistratibus militum et patricijs.

¶Inter habentes eandem dignitatē ille prius debz añcedere q̄ prius est adeptus dignitatē ēt si posterioꝛ eandē fuerit cōsecutus pluries.si tm̄ prioꝛ in cōsulatu patriciatus honorē fuerit ꝓsecutus post eū q̄ est in cōsulatu posterioꝛ ꝛ in patriciatu prioꝛ hoc casu preferk.h.d.Barto.

g Tutus.no.sic.ff.de in ius vocā.plerisq;.ꝛ de leg.i.nemo,ꝛ de iure.l.qui domum.

Debam.alias deest glebam: vel follem,ꝛ incipit sive ꝛc.

i Hmōi.collationē.s.aliā a censura capitis ꝛ iugatione terrarum vt.§.de colo.tracē.l.i.i p̄n.ꝛ.§.fine cen.l.vlt.ꝛ de allu.l.hi q̄.ꝛ fac ō capi.ci.exhi.l.i.sed §.§.de meta.l.per singulos.so.vt ibi

a Rub. De cōsulib⁹ ꝛ non spargendis.

Antiquit⁹.honoratos.l.cōsules.ꝛ no. ꝙ trabea est vestis consularis qua etiam impatoꝛ vtebak ꝛ ideo se cōsulez vocabat sm̄ al. vt in auk.de cōsul.in fi. ti.ibi adducīt añt cū ipse annuit trabea ꝛc.

c Anteire.in eundo loq̄ndo: decernendo.vt.j.ti.i.l.i. ꝛ.ij.ꝛ de pri.sac. scti.l.vnicuiq;.ꝛ.j. de primi.l.vlt.ꝛ.ff de albo scri.l.i.§.ꝛ inter.ac.

d Auspi.ab inicio post tm̄ adēpta

e Repetiti.i. sepe meruit dignitatē cōsulat⁹.ꝛ facit §.ō assel.l.liceat.

f Altius. hipbolice,qz deus est altioꝛ vel sub.in cōsule.

g Post habituz postponik em̄ prioꝛ consul quando sequens fit patricius cum maioꝛ sit cōsule.vt.j.e.l. neminī. sed si tūc primus fuit ꝛ ipe patritius recupat porritatem extūc hoc dicit.alij dicunt p ferri eum qui prio patriciatum licet postea consulatū meruit ꝛ subaudiunt optet. s. ab eo qui prioꝛ ꝛc.sz sm̄ eos male aduersaret q̄s ꝛc.itē b versus post q̄ iste ꝛc. male staret.

Ordinē.sellā id est sedē cōsulis que ē nostra quia ei damus.sic ff.de posthu.l.i.§.

Imperatoꝛ.

Ordinē^b ꝓsulat⁹ ad ātiquā reducim⁹ sanctionē vt sellā nostrā honoris merito nō rapiēdi studio pplꝝ agmina sectenk ac lucrādi cupiditate deposita venerabilez parentū^i habitū ꝛ felicissima antiq̄tatis ornamēta ꝓspicerēt^k hoc ergo exemplo ꝛ ceteros^l ꝓcedere ꝓsules volum⁹ nec expēdere eos sine effectu patimur^m cessāte ergo ista spargēdi vtilitate āplissimi cōsules ꝓcedētes deinceps abstineāt hoc,erroꝛe p dēdi optimoq; ꝓsilio opi necessario ꝑficiat qō erat incōpetēter pījciēdū ad restōnez itaq; aq̄ductuū hui⁹ āplissime vrbis centena^n pōderaauri pstenk p singulos ꝓsulatus vt etiā ꝓsul pfec^o se dedisse noverit ꝛ data notū sit māsura eē ppetuo.

¶ Nullus eligi pōt patritius nisi primo alterā dignitatū b insertaz fuerit adeptus.itē hīs do miciliū cōsularē absq; admistratiōe in op⁹aque duct⁹ expēdere oz centū pondo auri.Bart.

Eminēp ad sublimē Impa. pīciat⁹ honorē q̄ ceteri oīb⁹ anteponik ascēdere liceat nisi pri⁹ aut ꝓsulat⁹ honore potiak aut pfecture ptorio vl illirici vel vrbis ad-

ceterū. i Parentum.i.consulum qui patres debent esse devotis.vt in auk.iusiurā.qō pre.col.viij.

k Conspicerent.agmina ppkoꝝ l Ceteros.futuros.

m Patimur.corrigīt hic qō est instī.de re.di.§.b āpliꝫ.sz ēt b hodie corrigik ꝛ in volūtate eoꝝ ponik spargere vel nō ꝓter aurū qō soli principi sz spargere,vt in auk.de cōsul.§.spargere.col.ix.

n Centena.facit.j.e.l.nemini.ꝛ.l.sancimus.

o Patrie. vrbem vocat patriam.

Emini. anteponit: imo pfec. vr. anteponit. vt. §. de offi. pfe. vr. l. pfectū. & §. de offi. vica. l. i. q̄ sunt ɔ. sol. pfect⁹ anteponit dignitatib⁹ de vrbe tm̄: sed patritiat⁹ etiā extra vrbem habet locum.

q Actu. vt. j. vt dignitatuz ordo seruetur. l. ij.

r Dignitatē. sz ill⁹ strib⁹ vir⁹ pmittebat pritiat⁹ codicillos accipe q̄ huis hmōi dignitatib⁹ nō fuerint primo decorati: vt in nouel. de ordine se. etiā dicit pfectum vrbis pesse pritio

s Vrbis terraz. ff. de le. & sena. cō. de q̄b⁹. & §. & vet. iur. enu. l. i. §. sed & si quis. & insti. de satisd. in fi.

t Censemus. §. l. pri. & j. l. pri. & separat⁹ archarius oz eligi q̄ b⁹ custodiat. vt. §. de aque duc. l. ha lege. sentiat. s. ciuitas

v Annale. s. prestat. c. lib. auri q̄ p annū impetrat vt fit cōsul in actu. vt j. l. pr. sic. p q̄ fit cōsularis. i. vt dignitatez hēat sine administratiōe.

x Ancim⁹. pcedendi: vt ipetret p ānū etiā administrationem.

y Extra ipa. i. etiā ipo actu.

z Processio. scz per annū. & alias est pfessione.

& Iteraſſe. p consularis fact⁹ cōsul in actu cōsulatus nō est plusq̄ cōsul & facit. §. l. i.

9 Nostra. i. nos purpura vestitos & dicit adorari cū salutat: vt. §. de fab. li. l. ij. in quo ē ordo & cetera.

a Sacre cōstitutionis. §. l. pr. sz si ante nō esset cōsularis: & sic non solui̇sset nūc ipetrās consulatū per annū solueret. vt. §. l. pri. in fi.

b Denuo. sic. ff. d regu. iur. l. bona.

Ancim⁹. pretrit⁹. i. ēt pritat⁹ sibi lris electionis ad pritiatuz vt hic. & isti. q. mo.

ministratōne aut magri militū aut mgri officioz in actu⁹ indulto positus gessisse noscat vt hmōi tm̄ pso nis siue adhuc administrationē gerē do seu postea liceat q̄n hec nre sederit maiestati pritiā cōsequi dignitatē. Cm̄ vero gliosissime huic vrbi q̄ caput orbis⁸ terraz ē oīfariā credim⁹ ɔsulēdū vniuersos q̄ post hac honorarij ɔsulat⁹ insignib⁹ pricipali munificētia decorāt. c. lib. auri ad reficiendū aq̄ductū publicū mīstrare censem⁹ ad similitudinē eoz q̄ p annale⁹ tps ɔsularīū editiōe munerū gliant. nā ipis q̄ expedit vt florentissima ciuitas. c. auri libraz munificentia sustentata honorariū q̄ sentiat consulatum.

Si cui cōcedit administratio dignitatis diu añ concesse nō videtur de nouo dignitas pcedi imo illis potiret honorib⁹ quib⁹ potiret si eidē ab initio administratio cōcessa fuisset nec soluet centū lib. auri in opus aqueductus si tpe dignitatis concesse soluit. h. d. Barto.

s Ancim⁹ᶠ viris excellētissimis cōsularib⁹ oibus q̄ tā facti sunt vel postea fuerit pcedēdi q̄ & reipsa⁹ p annū gerēdi cōsulatus impetrato videlz pricipali iudicio legitimā tribui facultatē: ita vt p acta q̄ meruerit pcessiōe nō nouū aliq̄d vel qō nōdū hēat adipisci: sz cōsulat⁹ ius qō semel eis consularis detulerit pcessio⁵ iterasse⁷ bñficio videant: & in adorāda nra⁹ purpura vl' i pseq̄ndis cūctis ɔsulū honorib⁹ & pulegijs ex añriori tpe puectiōis ordinē sibimet nouerit vēdicādū hoc etiā obtuādo vt hmōi cōsul nec centū libras auri aq̄ducti bus hui⁹ inclite ciuitat⁹ p tenore sacre⁹ ɔstōnis pbēdas quas cū eēt cōsularis pstiterat cōsul postea creat⁹ psoluere denuo⁶ compellatur.

Filiuffa. electus in patritiū a patria potestate liberatur. h. d. Barto.

s Ancim⁹ᶜ viros excellentissimos pritios q̄s i hmōi dignitatis apicē augusta maiestas retl'erit illico ab ipialib⁹ codicill' pstit⁹ pfessa familiaf effici ac ptāte liberari paterna ne videant: qz nob loco pris honorant alieno iuri eē subiecti q̄s em̄ patiaf patrē posse q̄dēp emācipatiōis modū suis nexib⁹ filiū relaxare: imparoriā aūt celsitudinē nō valere eū quē sibi patrē fecit ab alienā eximere ptāte ne si ɔrium appetur p quācūq̄ machinatiōz impiaf maiestas minu⁶ videat: & hoc q̄dē raro ɔtingere satis⁶ certū est. nemo ei facile respexit filiūfa. i pritiat⁹ honorē. puectū quē admodū i ɔsulib⁹ hec res vsitata ē sz ne q̄d i pte tpis tale eueniat & sine legib⁹ inueniat hec iō nobis visa sunt sancīēda

De pfectis ptorio siue vrbis & magistri militū & dignitatib⁹ ex eōdis

Prefectus vrbis & pfect⁹ ptorio & magister peditū vel militū sz habeāt dignitates distinctas tamē oēs sunt paris gradus & ille prefertur qui primo fuit in dignitate elect⁹. h. d. bar.

p Refectū vrb̄ & pfectū ptorio & mgros eq̄tū ac peditū idiscrete⁵ ducim⁹ dignitat⁷ vsq⁹ hadeo videlz vt cū ad priuatā⁷ isecesserit vitā eū locū volumus eē potiorē q̄ alios pmotionis tpe & codicillor adeptiōe p̄cesserit.

Dignitate deposita p plures i pari gradu dignitatis existentes ille est potior qui fuit i dignitate electus. hoc dicit Barto.

q Uisquis⁸ magisteriū Impr. equitū peditūq⁹ suscepit & gesserit antecaptā a quoq⁹ pfecturā is cū priuat⁹ erit & honorē deposuerit ex pfectis⁷ q̄ puecti fuerit pferat. sit igit' sedes prior ante puectis locus cōspectior decernēdi loquēdiq⁹ facultas antiquior cui est splendor adepti magistratus vetustior.

De ppositis sacri cubiculi et de oibus cubicularijs & pulegijs eoz.

Custodientes cubiculū principis vl' auguste eandē dignitatē habent quā pfectus vrbis & pfecti ptorio & magistri militū & hac dignitate deposita nulla est inter eos discretio seruata tamē reuerentia tpis. h. d. Barto.

s Sacri cubiculi ppo Impr. siti ea dignitate fungūtur q̄ sunt pditi q̄ eminētissimā ptorianā vl' vrbanā meruerint pfecturā aut certe militarē magisteriaz ptātem: ita vt si ink eos post depositas administratiōes vel nulla discretio⁶ siue nre serenitat⁷ adoraturi admittūtur iperiū siue p suo arbitrio solēnes festiuitates⁶ & cet⁹ vel salutatōes⁹ vl' q̄libet alia officia frequētētur vt i sedib⁹ᵉ & i cōsensu⁶ his ordo huaretur quē ordo puectioris ostēderit sub habitu ipsi⁹ videlz consuetudo cum manifeste decretū⁸ sit eū eē q̄ p̄cesserit potiorē vel illū sub sequi quē recēti⁹ pbauerit examen

Cubicularij principis ēt anteq̄ ad dictū officiū obligent gaudent imunitate munerū extraordinarioz & finita dignitate nō recipiunt hospitem inuiti vt p̄sides. ɔrium faciētes pena hac lege inserta puniunt. h. d. Barto.

h Ac nre⁶ mānsue⁷ Imparor

f Rub. de p̄fe. pto. siue vr. oēs istos dicit eē pes

Refectū. idiscrete. i. non discrete seu separate. i. sz equalis dignitas.

h Usq⁹ adeo. i. adeo ⁊ est verum. acc.

i Ad priuatā. alias a puata: & est plana. al's ad priuatū: & tūc dic q̄ retineat aliquē effectum dignitatis. vt. j. l. pri. & fac §. ti. i. l. i. & j. ti. i. l. i. & §. q̄ po. in pig. ha. si fundū. & de loca. p. ci. l. cōgruit. codicillor dignitatis.

Uisquis. gesserit. i. gestionē cōpleuerit sidē si nō cōpleuit añq̄ alⁱ⁹ pfect⁹ eligeret: sic eq̄parat mgr̄m istū pfecto: vt qui prior fuerit pferatur. in b ē similitudo.

l Expfectis. i. ex his q̄ post mgratū fuerunt electi & desierūt pferat ma gisteri his q̄ sequunt. & no. eos retinere effectuz dignitat⁷. sic. §. de aduo. di. iu. petitionē. §. egredient ē. & j. ti. i. l. i. & §. de excu. mu. l. eā. & l. maria. & si fi. & j. de priuile. eoz q̄ in sac. pa. l. ij. in fi. & l. fi. dic q̄ hic fuerūt pfecti sed desierūt. al's sec⁹. vt. j. de primice. l. ij. in fi. & fac. §. l. pri. cū suis. ɔcor. alij dicūt puecti de nouo. vt et §. ti. i. l. i. sz & habēt necesse dicere q̄ desierūt p. l. j. vt dignita. ordo seruet. l. ij. §. sed administratores

a Ru. De ppo. sacr. cu.

Acri. discretio. i. dria & facit. §. ti. i. l. i. & ij. & §. ti. ij. l. i. & p. & j. de filē. l. vl. sz ar. ɔ. ff. de iudi. l. ij. §. plane.

c Festiuitates. i. festi cōuent⁹ q̄ fiebāt in madio & dicebant cōuiuia. vt. §. de paganis & sac. l. vt p phanos vl' i mauima vt §. de maui. l. vna. lib. xi.

d Salutatiōes. iudicuz forte. vt. j. de pr. sac. scri. l. ij. & §. de of. di. iu. l. vlt.

e Sedib⁹. sic. §. ō sacrosanc. ec. l. decernimus.

f Consensu. vt. ff. de albo scri. l. i.

g Decretū. ciuiū vel senatorū vel curie.

Ac nre. except⁷. qz finierūt officiū & tñ retinet priuilegiū q̄ diu viuūt vt hic. & §. de excu.

mu.l.eam,ꝛ.l.maximarũ.in fi. i Anteq̃ subaudi etiam.
k Locũ.s.cubicularij ad qđ possit redigi.vt.s.de cõsulibus.l.i.
l Excepto.eos excepit duos palatinos qui nõ habent imunitatez infra scriptã q̃nimo nullus habet nisi qui lege aliqua se habere ostendat.vt.s de excu.mu.l.maximarum,in prin. m Angarias.i.mun⁹ sordidum,
n Vindicam⁹.i. excipimus.ꝛ facit.ſ.de,pri.sac,scri.in sacris ꝛ de mũe.ꝛ ho.l.vlti.§.primonioꝝ.

CUbicularios.ħ merito dicuntur penetralia:quia nullus audet penetrare.p.
p Obire.i,subire.ꝛ loq̃tur mgko officioꝝ cui hõ stitutio mittit.ꝛ facit ô silẽ.l.ne aduersa.ꝛ de castrẽ.l.uſ.de agen.in re.ciui.l.liij.ꝛ.s.vbi sena.vel clarissi.l.quotiẽs.ꝛ.ſ. de p̃nil.sco.l.ij. nec ob.s. vbi de cri.agi oz.auk.q̃ in ꝓuincia.ibi nullo mõ p̃uilegio ẽt.qz nõ erat ibi insertũ in iuris corpore.

IVbem⁹.sub.vt oẽs
t Cuiuspiã.ſ. dñi serui.
s Rapiank.ex hac.l.vt i auk.de mo.§.ij. colk.i.
t Mortuos.i, morientes vl ꝓpꝛie.ſ.valeãt eoꝝ testa.vt not.h ar.ad id qđ habek isti.ô le.fu. ca.tol.
v Dũtaxat.ſ.morientes
x Siue legitimis. vt.s. de bo. vacã.l. vacantia.
y Dederit.ſ.dñs.
z Judiciũ.vt mgri officioꝝ.vt.s.l.pti.
ꝛ Et eũ.repete interpellare.ꝛ no.pbauerit:qz pbat ignorantiã.ꝛ sic ô.ff de pba.verius.ſz dic ꝙ pbat eoipso ꝙ pbak ô riũ.sic.j.q̃ mili.nõ pos.ſuper fuis.ꝛ.s.de picu. tu. l.si tutoꝛ.ſz vbi sic p̃sumitur ꝙ voluerit eũ fieri liberũ.vt ꝛ.s.de epi.ꝛ cle. auk.si seruꝰ.ꝛ de pba.cũ precibus.
b Calũniandi. ar.ff. de accu.l.si duo alij.
a Denegek.sic.s.ô tes. defunc.per totũ. ꝛ.s. de tabell.l.ij.

IVbem⁹.ꝺingz. vn⁹ vni.alk alki cubiculo p̃erat sup; qb⁹ alij plures erant.vt.s.l.pꝛ. i ꝑn.
c Sociati. p electionez cũ centũ erãt numero.vt s.de peti.here.l.fi.vl dic eoipso ꝙ illustres erant ꝛ sic largi⁹ dicunk senatoꝛes vt de sena.l.fi.§.fi.
d Cingulo.ense sorte.ꝛ sic est spãle,regularik ꝺ: vt.s.vt armoꝝ vsuſ.l.i.ꝛ in auk.de armis. vel dic cingl'o,i.titulo dignitatj

tudinis eterna lege sancim⁹ vt oẽs cubicularij q̃ de nro cubiculo exeũt anteq̃ primũ locũ obtineãt exceptolcastrẽsi ꝛ comite domoꝝ his pꝛiuilegijs pfruank.i. vt neq̃ possessiones eoꝝ angarias sine pangarias vel ẽt paraueredos i posterũ dispositiõe ẽt tui culmis vl alicui⁹ calũnia dare coganк ne sordidis astricti mũerib⁹ dec⁹ misterij qđ militando videbank adepti ocij tpe ꝛ q̃etis amittãt dom⁹ q̃ eoꝝ vl i hac sacratissima vrbe vl i q̃libet alia positas ciuitate ab oi hospitũ cuiuslibz dignitatis inq̃etudine vindicam⁹ n ꝓuinciaꝝ rectoꝛib⁹ eoꝛũq̃ apparitoꝛib⁹ lib,denaꝝ auri dispẽdio feriendis si mãsuetudinis nre statuta dissimulare ꝛ ex aliqua parte violare remptauerint.

¶Cubicularij principis ꝛ auguste non coganк rñdere nisi coꝛã officioꝝ magistro.h.d.Barto.

QUbicularios⁹ tã sacri cubiculi mei q̃ venerabil⁹ auguste q̃s vtroslz certuz est obsequijs occupatos ꝛ aule penetralib⁹ inherẽtes diuersa iudicia obire p nõ posse obseruatiõe alioꝝ tribunaliũ liberem⁹ vt in sublimitatis solũmodo tue iudicio propositas aduersũ se excipiant actiones.

¶Si dñs principi seruuz suũ i cubiculariũ obtulit illico talis seruus libertatem adipiscik ꝛ ea vtik inter vivos ꝛ in vltima voluntate ꝛ idẽ ab intestato succedik p agnatos ꝛ cognatos q̃bus deficiẽtibus fiscus eius bona occupat tanq̃ vacantia:si aũt dño ignorante vl inuito cubicularius factus sit infra q̃nquẽnũ cũ peculio vẽdicak ꝛ p̃dicta ẽt ad cubicularios extẽdunk Bar.]

IVbem⁹q oẽs qui vl Impr tã in sacrũ cubiculũ cuiuspiã liberalitate donati alioue titlo dati vel dãdi principalib⁹ obsequijs i herere:vel añ meruerant vel postea meruerit:lz nulla interueniẽte scriptura nulla cõfectiõe gestoꝝ postq̃ deuotissimis cubicularijs fuerit sociati ad cõditionẽ libertatis ingenuitatislqz rapiank s raptiqz videantur hoc nõ solũ circa supstites sz etiam circa mortuos t volumus custodiri. nã cũ hoc pꝛiuilegiũ videak pꝛincipale eẽ ꝓpꝛie maiestatis vt nõ famuloꝝ sic pꝛiuate cõditiõis hoies:sz liberoꝝ honestis vtank obsequijs p iniquũ ẽ eos dũtaxat v pati fortune deterioris incõmoda sz in testamẽta q̃dẽ ad silitudinẽ alioꝝ q̃ ingenuitatis infulis decoranк ꝓ sua liceat eis cõdere volũtate.intestatoꝝ vero nemo dubitet facultates vrpote

id est carruca,s.de honoꝛa.ve.l.i.ꝛ facit.s.de dig.l.clarissimis. ac,
e Videank.sic.s.ô pci.ipe,offe,l.rescripta.ꝛ.ff.de sen.l.vlt. in ꝑn.
f Rub.De q̃sto.ꝛ officia istoꝝ sunt.s.de offi.q̃sto.cũ trib⁹ seq .ti.

QUi ex questure due sunt partes. b Utriusq̃.ſ. fisci ꝛ rei ꝓuate. i Attonito,i.terribili. k Ciguerũt.i. si bene gesserunt vt tanq̃ tunc ab omnibus commendentur.

l Acclamatione. viuat talis vt faciũt romani de papa etiã p̃coniũ. vt s.ô offi. rec. puin. l.iij. ꝛ i auk. vt oꝛ. pꝛe.§.i.alij dicunt q̃ isti excipiuntur ab alijs qui commendantur si alis tacita reuerẽtia p̃beatur eis: vt subiscit qđ nõ placet.
m Excipiantur.i, recipiantur cũ laudib⁹ populi.
Rub.De primicerio,i.de eo q̃ primo scriptꝰ est i matricula notarioꝝ ꝛ qui primũ locũ obtinet.Ly. secũdicerius qui scõm ad qđ.j.ô domes. l.vlti.ꝛ notarijs,i. ceteris postea scriptis.alij dicunt et pꝛo id est.nam idẽ est secundicerius qđ primiceri⁹:sm eos.vel dicit primiceri⁹.qz primo portabat cereum in aliquo festo:ꝛ erat in dignitate: quia spectabilis:

10 vt.j.l.pri. ac.
Recipua.q̃rte.i,in quietem ad qđ.s.ô epis,ꝛ cle. l.decernimus
b Posuerint, id est deposuerint.
c Vsi sunt, ô fco
d Lõpendiũ. q̃si nõ honorẽ.vt.s.ô ta.l.i.ꝛ facit. s. de digni.l.iij. cũ cõcoꝛ.
e Vel p etiaz. ꝛ dic si quis ascensus temerarius extiterit.ꝛ subaudi i ponendo discussi ꝛc. q.d.si notari⁹ receperit dignitatẽ.ꝛ sic iquietauit legẽ istam.
f Venis.etiã si in leui re exerceat officium punit arbitrio iudicis:vt hic ꝛ.ff.ô pe,sanctio.ꝛ ôponik vt subij cit ꝛ no.p paruo deli

De questoribus ꝛ magistris officiozum et comitibus sacrarum largitionum et rei pꝛiuate.

QUi ex q̃stures honoꝛe aut officiali magisterio aut comitiua vtriusqz erarij nri attonito i spledoꝛe viguerũt k acclamatõne k excipiank m solita nec p̃tereank vt incogniti.

De ꝓmicerio ꝛ scõdicerioꝝ notarijs

¶Notarij principis licet senectute depositi officiũ aut maioꝛẽ dignitatẽ fuerint adepti non ob hoc notarioꝝ nomẽ perdũt sed notarioꝝ et dignitatis scõe retinent pꝛiuilegia nec possunt esse discussoꝛes aut pequatoꝛes aut similẽ dignitatem cũ administratione habere.ꝺ facientes puniuntur.hoc dicit Barto.

cto pena magna sic. §. de lib. & eo. li. l. ij. & de here. l. ij.

g Corp⁹. i. corp⁹ officialiū inter quos iste ceperat numerari minuitur isto extincto. i. deposito. vel habeas minuet. i. p electionē alterius isto relicto. & dic q; isti sunt notarij q dignitates non pñt hre vt no. rub. §. de tab. itē hoc durāte officio. al's sec⁹. vt. j. l. pri. in fi. vel de primicerio.

h Reclarā. militiā inermem

i Tribunor. primicerior: sic dicti q; tribuni suffragio eligebant. q sc; tribuni vel qui sc; notarij.

k Hō nihil. id ē mlt̄ū. vt. ff. de ver. sig. l. duobus

l Beneficior q; tuor essī pullegia dat eis p hanc. l. primo: vt primicerius eor tñ duobus annis teneat stare officio. scdo q a q̄busdā muneribꝰ eos excusat. tertio q; pfectus eos alijs posteriorib⁹. quarto quia sctō officio habēt aliā dignitatem.

m Statuendas. vt & §. de offi. pfec. vr. l. primicerꝰ. sz ō. j. de numera. l. i. & l. fi. sol. ibi in notarijs: hic i primicerijs tribus

n Hos aūt. h magis pena q; pmiū eis donant.

o Cōmeatus. facit. l. de cōmeatu. l. ij. & fi. & j. de dom. l. iij.

p Emꝰ gradu. s. volumꝰ subire iacturā: qđ est. j. & sic sub. i sequētibus.

q Postponēdis ak. dis. di. & dictio his datiui cāus ē naz postponit iste sequētibꝰ in his i quibus anteponeretur nisi affuisset: ad qđ. §. de offi. pfec. p. l. ij. i fi. & dic inferioris gradus ſm predictā pporationalitatē. itē no. geminatio delicti geminat penā sic. §. de epis. au. l. nemo. in fi.

r Discussionis h munera sunt. §. de cen.

s Surripere. no. sic. j. de prin. agē. ire. l. iij. & §. de consul. l. i. & j. de p. sa. scri. l. vnicuiq; & de mili. l. inter publicā. ō & de tirōibꝰ. l. fi. & §. de of. ma. of. l. nēo. & j. de dome. l. iij.

t Insulas i. dignitates. & no. q loquit q̄n p q̄nquēniū abfuit. vt §. ꝟ. hos autem. & sic ex delicto habet premiū. sed certe non ex deli

cto pena magna sic. §. de lib. & eo. li. l. ij. & de here. l. ij.

g Corpꝰ. i. corpꝰ officialiū inter quos iste ceperat numerari minuitur isto extincto. i. deposito. vel habeas minuet. i. p electionē alterius isto relicto. & dic q; isti sunt notarij q dignitates non pñt hre vt no. rub. §. de tab. itē hoc durāte officio. al's sec⁹. vt. j. l. pri. in fi. vel de primicerio.

h Reclarā militiā inermem

i Tribunor. primicerior: sic dicti q; tribuni suffragio eligebant. q sc; tribuni vel qui sc; notarij.

k Hō nihil. id ē mlt̄ū. vt. ff. de ver. sig. l. duobus

l Beneficior q; tuor essī pullegia dat eis p hanc. l. primo: vt primicerius eor tñ duobus annis teneat stare officio. scdo q a q̄busdā muneribꝰ eos excusat. tertio q; pfectus eos alijs posteriorib⁹. quarto quia sctō officio habēt aliā dignitatem.

m Statuendas. vt & §. de offi. pfec. vr. l. primicerꝰ. sz ō. j. de numera. l. i. & l. fi. sol. ibi in notarijs: hic i primicerijs tribus

n Hos aūt. h magis pena q; pmiū eis donant.

o Cōmeatus. facit. l. de cōmeatu. l. ij. & fi. & j. de dom. l. iij.

p Emꝰ gradu. s. volumꝰ subire iacturā: qđ est. j. & sic sub. i sequētibus.

q Postponēdis ak. dis. di. & dictio his datiui cāus ē naz postponit iste sequētibꝰ in his i quibus anteponeretur nisi affuisset: ad qđ. §. de offi. pfec. p. l. ij. i fi. & dic inferioris gradus ſm predictā pporationalitatē. itē no. geminatio delicti geminat penā sic. §. de epis. au. l. nemo. in fi.

r Discussionis h munera sunt. §. de cen.

s Surripere. no. sic. j. de prin. agē. ire. l. iij. & §. de consul. l. i. & j. de p. sa. scri. l. vnicuiq; & de mili. l. inter publicā. ō & de tirōibꝰ. l. fi. & §. de of. ma. of. l. nēo. & j. de dome. l. iij.

t Insulas i. dignitates. & no. q loquit q̄n p q̄nquēniū abfuit. vt §. ꝟ. hos autem. & sic ex delicto habet premiū. sed certe non ex deli

Recipua est nre Impa. pietatis intentio circa notariorꝰ nomē atq; iōsi vnq; huiꝰ ordis viri laborē quietē mutauerint vel adiecerint vl' senectute posuerīt seu cū alia dignitate post hac qualibz vsi sunt no obmittant priorꝰ vocabulū militie sed cōpendiūꝰ sequētis honorꝰ assumāt. & si q̄s ex officio vel p̄cipue sublimitatis tue temerariꝰ assensus in discussiones pequatiōes aliā deniq; vllā rez inquietator extiterit officiū suū nouerint vel leuis culpe offensiōe detecta grauis mulcte discrimine fatigandū & numerariorꝰ corpꝰ extincto iniurie auctore minuendū.

¶ Primicerij vltra biēniū in officio militare nō cogunt & si a palatio p annum se absentauerint vnū gradū militie pdūt si p biēniū duos p triennīū tres: si p q̄driennīū quattuor: si p q̄nquēniū q̄nq;: sed nō vtunt ordine & licet ob absentiam q̄nquennij ab officio sint remoti tñ ordine discussorꝰ & pequatorꝰ nō grauant & inter eos p̄rogatiua tpis est hñda que nulla rōe potest celari & hoc officio finito ad officiū magistri officiorꝰ sunt assumendi. h. d. Barto.

Reclarā nobilēq; Impa. militiā spectabilīū tribunorꝰ notariorꝰ q̄ gl'iosis obsequijs nō nihil reipu. cōmoditatis afferunt & ōcteris diuersis bñficiorꝰ titulis minuēdā credimꝰ & augēdā. nā biēnales metas a viro spectabili p tpe primicerio agēdis munerꝰ duximꝰ statuēdas hos aūt tribunos q̄ suis negocijs occupati mīme sacrū palatiū curauerint frequētādū nisi intra annale spaciuꝰ reuertant q̄ quis cōmeatuꝰ iura p̄tendūt p abñtia q̄ dē vniuꝰ p̄ āni vniuꝰ gradꝰ. Si vo duobus ānis abfuerint: duorꝰ. si tribus triū. si q̄tuor sil' q̄tuor graduū subire iacturā his q̄ inferiores eis fuerint postponendis. Qui vo p q̄nquēniū integrū se pñtare cessauerint exēpto matricula tanto noie tribunorū: nec vo ordine p̄posteri his in hūc modū dispositis vacationē cessus discussiōis pequatōnis & cuiuslibet alteriꝰ rei habituros. Illud p̄cipue puisionēnam flagitare perspexim nec p ābitionē vl' grām aut cuiuslibet occasiōis obtētū vl' laborū seu solicitudinū spem publicorꝰ cuiq; liceat aliq̄n graduū seriē p̄turbare & temporū rōne calcata dudū militātibꝰ añferri: & q̄ longe plurisq; stipēdijs defensa tā pollicet senectus gratiosa festinatione surripes hic ēt adijciēdo vt primiceriꝰ post depositā publicā numerorū solicitudinē ac si ipam gessisz admīstratiōnē cuiꝰ sequit dignitatē mgri officiorū p antiqua ꝓsuetudine infulas sociant oibꝰ vacātibꝰ q̄uis tē pore p̄cedentibꝰ p̄ponēdis.

Ut dignitatum ordo seruetur.

¶ Usurpans scienter honorem sibi indebitum crimie sacrilegij punit. h. d. Barto.

Imperator.

Si quis indebitū sibi locū vsurpauerit nulla se ignorātia defendat sitq; plane sacrilegij reus qui diuina p̄cepta neglexerit.

¶ Dantes dignitatē cuz admīstratione p̄ferunt hñtibus eandem sine admīstratione postea qui dignitatē solā cū admīstratiōe deposuerūt & hi habere dicunt dignitatē vacantē postea illi quibus dignitas cū admīstratiōe cōmittit. q̄rto illi q̄bus dignitas a principe cōcedit in pñtia sine admīstratione & hi honorarij appellant. quinto illi q̄bus illustris dignitas sine admīstratiōe cōmittit. itē admīstrationē hñtes p̄ferunt vacātibus. item vacantes p̄ferunt honorarijs in simili dignitate p̄stitutis nō in dispari vt p̄fectus vacans p̄ferit p̄fecto honorario. itē nō debz appellari vacans si habet dignitatē postea concedit admīstratio. h. d. Barto.

Omnes priuilegia dignitatū hoc ordine seruādo cognoscāt vt prio loco habeant hi q̄ in actu positi illustres pegerit administratiōes scdo veniēt vacātes q̄ pñtes i comitatu illustris insignia dignitatis cingulū meruerit tertiū ordinē eorū pspicimꝰ q̄bꝰ absentibus cingulū illustris mittit dignitatis quartū honoratior q̄ pñtes a nro numine sine cingulo codicillos tñ honorarie dignitatꝰ adepti sūt q̄ntū eorū q̄bꝰ abñtibꝰ sil' sine cingulo mittunt illustris insignia dignitatis sz admīstratores q̄dē etiā comites rei priuate oibꝰ vacātibus honorarijs añponi censemꝰ. vacātes aūt post admīstratiōes venientes nō oēs oibꝰ iā honorarijs credimꝰ p̄ponēdos sz eos vacātes illis honorarijs q̄ sil'em adepti sunt dignitatez vt p̄fectꝰ p̄torio reponat nō q̄storius p̄fectorio p̄ponat pariq; mō q̄storꝰ q̄storio nō vacās comes thesaurorū vl' comes rei p̄uate ho

cto. sed quia meruit dignitatem gerat eam. vel non: vt hic dicit. vel dic q; perinde acquirit insulas per. l. istam ac si per electionem habuisset & gessisset illas insulas.

v Preponendis. preponit vacantibus primis. quia habet nouā dignitatem vt. j. ti. i. l. ij. §. sed administratores. vel priuilegio prioris dignitatꝰ obtentu cuiꝰ p̄ferit alijs q̄ alij habuerūt dignitates sed habere desierūt & sic est speciale quantū ō id qđ habes. §. ō offi. p. l. ij. al's preponendis.

x Rub. Ut dignitatuz ordo seruetur.

Si quis indebitū alij tamē debitū vt. j. l. pri. vel pone vt. j. ō pa. l. ij. vel vt. ff. de mune. & hon. l. vt gradatim. accur.

z Ignorātia. iuris vl' facti. ad qđ. §. qui pe. tu. l. fin. & de cri. sacri. l. i. & §. vnde vi. l. si quis. & l. fi.

& Diuina. huiꝰ. l. occupando. s. alteriꝰ locū. ad qđ. j. de erog. mili. l. i. & ō priuil. eor q̄ in sac. pa. l. fi. & §. de diuer. rescrip. l. sacrilegij. & de cri. fal. l. i.

Omnes. peregerint & adhuc peragūt vt exsequētibꝰ ptz. & no. q̄ hec p̄latio valet ad ea q̄ dicunt. §. de offi. pfec. p̄to. l. ij. in fi. cū cōcor.

a Vacātes. i. qui habuerūt dignitatez cū admīstratione sed admīstrationē deposuerūt. vt. j. eo. ti. §. vacantes. & §. de fabri. l. eos in fi.

b Absentibꝰ. cingulū i signū illustrat⁹. ad qđ in auc. vt iudi. sine q̄ suf. §. fi. et in auc. vt ordi. p. §. i. & dic b mittit cū admīstratiōe vt differat a sequēti. itē dicit q; fuit deposita admīstratio ne fit cōtra. j. §. sed administratores. si essī nō essz deposita deficit ille casus: sed soluitur per dictum. §. sz administratores. accur.

c Sine cingulo. i. sine administratiōe. & sic expōe in sequēti. etiā no. ſm cy. q; criminales cāe ō istos mote non pñt terminari sīne p̄cipez sed absolutoria etiaz p vicariū. vt. §. vbi sen. vel da. l. quotiens. §. i. & §. viro s.

d Sed administratores vacantibꝰ. sic g̃ tria gña no. s. vacātes q̄ desierūt itē honorarios q̄ nūc admīstrationem habuerūt item illos qui cum actu

omnibus alijs p̄feruntur. vt. §. ti. i. l. fi. & facit. §. de cōsul l. nemini. in fi.

e Prefectus. i. vacans p̄fectorio. s. honorario.

f Questorius. i. vacans questorio honorario.

g Vel comes ei sz vacans.

h Magro honorario. est gnomē dignitatis. vt. §. de aduo. di. iudi. pe/
titione. §. egrediente. i Cunctis. al's ductis: z al's cunctis.
k Vacantiū, magister enim militū vacantiū erat: z sic ipse erat vacans.
sed si de nouo iniungit ei cura belli nō erit habendus vacans.
l Propentadius. ppriū nomen cui cum esset vacans iniūctū fuit vt fa/
ceret qō prefectus face/
re consueuerat.
m Miles .i. militaris
copiam annone habuit
n Comeatu. a tempe co
meat⁹ superat ō ānona.
a Rubrica. De magi/
stris scri.

QVris spectabili/
bus depositū ad
qō. §. ō excu. mu.
lea. z de fabricē. l. eos. z
de aduo. diuer. iudic. l. i.
z de assesso. l. non parū. z
§. de ppo. sacr. cu. l. ij. per
que habes priuilegium
durare etiaz finita digni
tate.
c Ad proximos. vt. j. ō
pri. sac. scri. l. iiij.
d Ex primis. s. natis vt
j. de pri. sac. scri. l. in sa/
cris in prin. sed ō. eo. ti. l.
iubem⁹. sol. vt ibi. ad qō
j. de agen. in re. l. fi. z. j. ō
pui. eoz q i sac. pala. l. ij.
De comitibus consisto.

EOs equari. g̃ est
spectabilis. vt i
auten. ō appel. z
intra que tpa. §. illud.
QVros. vtunt. vt. j. de
prin. agen. in re. l. fi.
z fac. j. de priuil. sco. l. iij.
z de pri. sac. scri. l. in sa/
cris scri. z. §. de profes. z
me. l. fi.
b Rubrica. De comiti
b⁹ z tribunis. al's de co/
mitib⁹ z tribu. sco. al's
de prepositis.
Repositos z co
mitibus.
QScolarū. i. eoz q obe
diebant ei in eo officio.
l Epulis. est em̄ quedā
inquietatio cogitare de
epulis. vt. ff. pro soc. l. cū
societatis.
m Adorādi. i. salutādi.
n Inter quos. scz pposi
tos z tribunos.
o Numerant. nā z b pti/
nēt ad officiū pdictoz
vel dic q alij pērant qui
sil'es erant predictis.
p Prepositura. i. cū ad
ministratione.
q Meruerūt. a prīcipe
ppter bonū seruitiū. vt. j.
de filē. l. i. z dic q est mul
tiplex comitiua. i. multi
gradus sunt comitis.
r Casu. no. de cāu est di
gnitas. vt no. §. de legi.
z cōsti. l. digna.
s Deposito sacro. i. fini
to officio cū comitiuo. vl
veri⁹ tribuni z ppositi.

notario qstori vl' magro h officiozū p
ferat z inter administratores illius
etiā nūerari decernim⁹ qb⁹ illustri/
bus in sacro nro cōsistorio cūctis i a
liqd ordinarie dignitatis velāte cō
misim⁹ vt postea cōmittem⁹ pagen
dū vbi gra si vacantiū k magro mili
tū belli cura ꝺmittat: cur em̄ aut vir
magnific⁹ german⁹ mgr militū va
cās appellat cui bellū ꝺ hostes mā
dauim⁹ aut cur excellētissim⁹ ppen
tadi⁹ l nō egisse dr̄ pfectura cui⁹ illu
stribus cūctis dispositionib⁹ vice p
toriane pfecture miles m in expediti/
one copia comeatu n habundauit

De magistris scriniozum s.

¶ Magistri notariozū actoz magne curie ēt dig/
nitate finita vna cū eoz filijs grauamīe priua
to z publico sunt imunes z pena grauanti ꝺ im
ponitur z durat primlegiū. h. d. Barto.

QVris spectabili/ Idē au.
v bus b mgris olim sacroz scri
niozū nr̄e beniuolētie libe/
ralitas tribuēda ē q nr̄a quodāmo
do assidere maiestati videt: ideoq
post depositū ēt offīm ab oi indicti/
onis onere seu ciuiliū seu militariū
iudicū prsus imunes eē pcipim⁹ vt
nec ab amplissima qdē sede tui cul/
minis eis vlla molestia sup suscipiē
do qlibet grauamīe priuato vel pu
blico penit⁹ inimngat hoc bñficiuz
ad primos c etiā sacroz scriniozū et
ex primis d volum⁹ ppagari. l. lib.
auri officio tui culmis condēnatōe
ml'ctādo si qd aduersus statuta cle/
mētie nostre innouari cōcesserit.

De comitibus consistoriano e.

¶ Comites cōsistoriani sūt illi q steterūt in prin
cipis cōsistorio z pcōsulib⁹ adequant. Bar.

EOs qui trāquilli Impa.
c tatis nr̄e cōsistorie dici co/
mites meruer̄t spectabilib⁹
z pcōsulib⁹ eqr̄i f gnal'r decernim⁹.
QVros s spectabiles Impa.
d comites consistorianos z cōiu/
ges z liberos q etiā seruos eoz ac
z colonos hīsdē priuilegijs tā intē/
tiōes ab alijs pponēdas excipiēdo
q̄ suos ꝺ alios exercēdo pfrui qb⁹
viri clarissimi prīcipes scole agentiū
in reb⁹ p sacrā pragmaticā sanctio
nē diue memorie zenonis vtuntur.

De comitib⁹ z tribunis scolarū k.

¶ Prepositi scholaz z illoz q sunt p principez
ad aliqd̄ officiū deputati principē adorare pñt
inter quos palatini etiā numerant si in eis data
sit primi ordinis comitiua cū administratione z
officio depositō si nō aspirauerīt ad maiorē dig/
nitatē pares sūt comitib⁹ egypti z dioce. pon/
ticen. alij vero milites militia soluta numerant
inter eos q fuerūt. puinciaz duces. h. d. Barto.

QPositos i actri/ Impz
p bunos scolarū k q inq̄etudi
nis epulis adhibent z ado
rādi m principis facultatē antiq⁹ me
ruerūt inter qs n comites ēt sacri sta
buli z cura palatij numerant o si pri
mi ordinis comitiuā cū ppositura p
meruerūt q z cāu r ad altiora nō pue
nerit deposito s sacro inter eos qui
comites t egypti vel pōtice t dioceses
os fuerint quoz̄ par dignitas ē ha
beri pcipim⁹ alijs q honore v comi/
tiue regimē fuerint nacti absolutos
militia x inter eos qui duces fuerint
puinciarū numerari iubemus.

De comitibus rei militaris y.

¶ Missus ob suā probitatē ad ptes transmari
nas custodiēdas illis dignitatū insignijs ador
natur q̄bus procōsules. h. d. Barto.

QVi i cōtēplatōe z me/ Impz
ritoz̄ ducto a int puincias trās
marinas strenuissimo milite primi
ordinis comitiuā fuerint ꝺsecuti ea
reuerētia altissimarū dignitatuz iu
ris subiugat b vt his locuz pstent q
pcōsular⁹ in signib⁹ adornant
¶ Missus principaliter ad defendedū aliquaz
puinciā citra mare similis est duci administranti
aliquā puinciā excepto duce pontice z egypti.

EOs c qui sub comi/ Impz. a.
e tiui primi ordis dignitate pe
culiarit ad quālibet puinciā vel p/
uincias defendēdas milite d credito
aucte nr̄i numinis destinātur z eos
q vice illustriū virozū mgrozū mili/
tū susceperint p agendaz e ducib⁹ qui
preter f egyptū z pōticā in alijs pui
cijs administrauerint adequamus.

De comitibus et archiatris sa/ cri palatij.

¶ Archiatros. i. militantes inermi militia inter
palatium principis si primi gradus militiā ob/
tinuer̄t eā dignitatē ad 'piscunt quā duces z vi
carij principis q militiā administrauerūt z etiā co
mites primi ordinis. h. d. barto.

AArchiatros intra Idē. a.
a palatiū militātes b si comi/
tiue primi ordis l nobilita/
uerint grad⁹ int vicarios taxari p/
cipim⁹ siue tā prīdē deposuerint mi
litiā siue postea deposuerint: ita vt
int vicarios k z duces qui administra
uerint z eos qui comitiuaz primi or/
dinis meruerūt l nihil interfit nisi tē/
pus q quis administrauerit vel comi
tiue adeptus est insignia.

De comitibus q puincias regūt

ꝺ Ducto. i. ducti militibus. sic. ff. de
verb. sig. l. in usu.
a Consecuti. dic
vt. §. ti. i. l. i.
b Subiugat. id
ē subijcit siue ad/
hibeatur. z dic di
gnitatē pdictoz̄ comituz. vt his. s. comitib⁹ locis p. illi q z̄c. z est al's ad ornat⁹. z tunc habeas pstet. al's notatur.

EOs peculia
riter. s. spālit
z intime ō his cō/
fidendo.
d Milite. i. milib⁹ eis dat a nob/
bis. vt. §. l. proxi. vltra mare: hic ci/
tra mare dicit mil/
sos. accursi⁹.
e Peragendam
vt z. §. vt digni. oz
do. l. fi. in fi. z facit j. de prin. agen. in re. l. eos.
f Preter egyptū. il
li forte sunt maio
res.
g Rub. De co/
mitib⁹ z archiatr⁹ i. summis medicis ab archos qō est princeps

ARchia/
tros. mi/
litātes in
ermi militia vt in
rubrica.
i Ordis. dic vt
§. ō comi. ac. tri. l. i
k Vicarios. q̄ est
qdā dignitas. vt
§. de offi. vic. l. i.
l Meruerint no.
equari tres digni
tates qō valet ad
id qō dr̄ de pfe. p.
l. ij. in fi. z facit. j. ō
pri. sac. lar. l. i. z. §
de cōsul. l. i. z de p
po. sa. cu. l. i. z dep
unce. l. fi. in fi.
m Rub. De co/
mitib⁹ q puincias
regunt vt tholosa
nus: z est spectabi
lis vt in aut. ō ap.
§. illud. sed quidā
sunt illustres. vt. j.
de erog. mili. āno.
l. puincialiū.

EOs comi
tes b expo
ne vt. §. de
comi. ac. tri. l. i. z

facit,j.ō prin,agē. in re.l. eos,t.s.de exc.mu.l.eos.

o Rub.De pro fes.q̄ in vr.pstā.co mituā vt sūt comi tes.qō ter.nō be

One aperit Rāmati cos,q̄ grā maticam docent.

q Sophistas.q̄ dyaleticam.

r Hac regia con stantinopolitana t no.ī regijs vbi bus tm̄ doceri.vt no.ō stu.lib.vlt. ro,ī rub.

s Statutos.q̄ de bent esse duo q̄ le ges pādant.vt.s. de stu.li.l.i.in fi.

t Vltā.p mores vt.s.de pfes.l.ma gistros.vbi de fa cūdia dicit

v Peritiā.vt re cte sentiat mentez legis.vt insti.in p hemio.§.cunq̄.

x Interpretandi i.exponendi.vt.ff. si certū pe.l.i.

y Differendi.i.in dicēdo copiosus ar.s.ō tes.l. testim̄.

z Amplissimo.s. senatoz.vel dic vt in.d.l.mgfos

t Ex vicaria.sz vi cari9 equiparatur comiti t duci.q̄ ē comes t dux.vt.s de comi.t archia. l.i.t qz rub.ipsa h dicit.t no.q̄ octo ō bēt adesse:vt hic dicit.t facit.ff. de excu. tu.l.si duas §.i.t.l.sz repzoba ri.§.fi.de test.mili. §.añpe.t de muri le.l.si q̄s t ō pfes. l.ij.t no.q̄ sic dicit de magfo iohāne grāmatico t accur sio iurisperito.itez facit.j.de px.sacr. scri.l.iij.t.ff. de ✠. fig.l.quibus.

a Rub. De silen tiarijs. hi silentia rij sunt.xxx. decuri ones tres.vt.j.l.iij in fi.t dicunt cōsi liarij.vt.ff.de mio. l.verū.§.ex fcō ꝛc.

Decuriōes emersū.i.fi nitū qō est ex volūtate pncipū.nā nō eligūt nisi inceptū tps vt.ff.de excu.tu. l.iurispitos. c Militie.predicte ineimis. d Agentes.i.ha

¶Comites q̄ gubernauerūt ꝓuinciā depsito officio pziuilegijs dignitatis vicarie fungunt.

Hos qui ab admi stratiōe ciuili ac ꝓuincie gu bernaculis sub iurisdictōis licētia comites^n q̄ ꝑmi ordinis eē meruerit vicarie dignitatis post de positam administrationem pziuile gijs frui oportet.

De pfessoribus qui in vrbe co stantinopolitana docentes ex lege meruerunt comitiua^o.

¶Grāmatici t sophiste t iurisperiti q̄ p.xx.an. sciam docuerunt in ꝓstantinopolitana ciuitate p illius ciuitatis cetū in arte docendi extimandi sunt digni ea dignitate qua fungūt vicarij pncipis.h.d.barto.

Grāmaticos^p taz grecos q̄ latinos sophi stas^q t iurisperitos i hac re gia^r vrbe pfessionē suā exercētes t int statutos^s cōnumeratos si lauda bilē in se pbis mozib9 vitā^t eē mon strauerit si docēdi pitiā^v facū diāq̄ dicēdi interp̄tandiq̄^x subtilitatē co piā disserēdi^y se h̄re patefecerint: t cetu amplissimo^z iudicāte digni fue rit extimati cū ad .xx. ānos obserua tiōe iugi hac sedulo docēdi labore puenerit placuit honorari t his q̄ sūt ex vicaria^a dignitate ꝓnūerari.

De silētiarijs t decurionib9 eoz^b

¶Post depositū decurionatus officiū decurio pōt eligere vtz velit esse magister officioz domesticoz comes t ptātem hz adorandi pncipē t salutandi administratorē ipius.h.d.bar.

Decuriōes^b nri pa latij post emersuz fideliter obsequiū positq̄ depsita sacra militie^c electionē habeāt siue ex mgfo officioz velut agētes^d dignitatē ꝓseq̄ a nra maiestate malu erit siue int viros illustres comites domesticoz videlz int agētes taxa ri^e vt tā i adorāda^f nra serenitate q̄ in salutandis administratorib9 t reli quis p̄dicti honoris pziuilegijs nec non in nro ꝓsistorio his honor om nifariam obseruetur.

¶Decurio t silētiarius a tironū equoz̄q̄ pstatione hr̄ imunis nec pstare cogit pstationes extraordinarias que multe imponunt.

Quisquis decurio Jdē.a. vel silētiari9 a tironū equoz̄ q̄ pstationib9^g hēatur imunis nul lam collationez q̄ plerūq̄ poscitur soluat nihil his nulla potestas'iniū gat aut necessitas imponatur.

¶Pziuilegia data decurionibus t silētiarijs p hanc legē cōfirmant t eis cōseruant lz ad maio rem ascenderint dignitatē nec eis p̄iudicat in b p aliq̄ō generale vel spāle rescriptum disponēs cōtrariū. Itē a muneribus b descriptis sunt im munes hoc tamē pziuilegiū tres decuriones tm̄ habebunt t .xx. senatoz̄es t ita demū si p contiuuos .xx. ānos pegerint inculpatū eoz officiū t si decuriones senatoz̄es fuerint electi immuni tatē t honorē curie siue sine functione letantur cū quieti traditi fuerint t iudex p̄dicta nō obser uans .x.li.auri pena mulctatur.h.d.bar.

Decurionib9^h t silen tiarijs etiā si ad supioz̄ē gra dū successu melioze trāscēdūt oia p uilegia q̄ iamdudū diuoz pncipū iudicio meruerūt legis isti9 p̄ceptōe nouerint eē firmata nō p̄iudicar a q̄cūq̄ generalitate pragmatica nec angarias^i vel pangarias siue para ueredos vlla eis amplissime p̄cepti onis ponat auctoritas sordidis q̄ munerib9 excoctōe calcis t supin dicti^k grauamie eos liberam9. Ho mus q̄ eoz nō tm̄ in hac sacratissi ma vrbe sz in qualibet positas ciui tate imunes ab omni hospitū cuius libet dignitatis iquietudine vēdi cam9^l pmissa eis veniēdi ad comita tū^m licentia preter^n reuocatorie secu ritatē mulcta.x.lib.auri iudicib9 p uinciaruz eorūq̄ officijs^o infligēda si statuta nois nri crediderit esse cō tenenda:his addimus vt cū optatā quietē acceperit^p t inter viros illu stres^q senatoz̄es ceperit nūerari ho noze curie sine aliqua functiōe^r letē tur imunitasq̄ gaudio plēa digni tatis letitia potiant:vt dignitatem solā^s habeant ex senatu sub hac vi delz diffinitiōe vt .xxx. tantūmodo nūero ea pziuilegia^t ꝓsequāt decu riōes q̄ tres sz eos tm̄ tunc ꝓpotiri decernim9 bnficijs supascriptis cū per cōtinuos .xxx. annos iculpatas excubias^v peregerint.

¶Silentiarij t eoz vxores ciuilit t criālit sunt cōueniendi coz̄ officioz magistro.

Ad diuersa^k tracti viri deuoti silentiarij iudicia sacris abstrahi videant obsequijs iubem9 eos q̄ quēlibet deuotissimo rū silētiarioz scole vl'ei9 vxorē ciui liter vel ēt criminal'r pulsare malue rint minime ex cuiuslibet alteri9 iu dicio nisi ex iudicio tm̄mō viri excel lētissimi magistri officioz cōueniri.

¶Silentiarij in ptāte positi quicquid acq̄runt retinent tanq̄ castrense peculiū nec al's eis per parentes auferri potest nec post parentis obitū fratribus cōferre tenent nec etiā cōferre tenent dictis fratribus illud qō parentes vel alij ei do nauerunt ratione militie supradicte. itē excusan tur a tutelis t curis t filij ipsoz ad p̄turā imuiti non vocant t per hanc legē non derogatur pzi uilegijs eis datis h.d.bar.

Habem9 clarissimo Jmpa rū^v silētiarioz p̄ditos, militia t si genitoz suoz in ptāte sint cōsti tuti q̄cūq̄z solatioz seu emolumē beāt dignitates sine ad mīstratiōe quā hz magf officioz cū admīstratōe q̄ est illustris.vt.s. de of fi.ma. officioz ponāt in ter illustres: lz p.mgfm officioz dicit spectabilē

e Taxari.i.numerari, et no.q̄ agētes ī reb9 t co mites domesticoz idē sk

f Adorāda,adorat pī ceps;salutāt alij. ad qō j.ti.i.l.i.t de pxi.sacr.scri. l.ij.t.l.v.t.s. de comi. t ti.l.i.

Musquisq̄ p̄statiōi bus.dic q̄ sint psōa lia munera.vt.ff.de mu.t honō.l.vlt.§.i.vel veriꝰ patrimonij sunt vt hic.t s,de mu.pa.l.iiij. nā t h dicit p̄statōib9.t fac.j ō pz.sac.scri.l.iiij.t.j.l.pz.

Decurionib9, pragmatica.etiā si gñale statutū fiat i ōriū nō vi dēt isti repbendi.ar.ff.ō sena.l. cassi9, vel dic etiā spāli rescripto in ōriū: vt gñal'r dicā t facit.s.ō di gni.l.iij.cū ꝺcoz.

i Nec angarias^f genera sordidoz muneruz:q̄ ex pone vt.s. de excu. mu.l. maxīaz.t de epis.t cle.l. ij.t ō sacrosan. ec.l.nemi nē t.s.ō ꝓpo.sa.cubi.l.ij

k Supindicti.gen9 mu nerū: vt.s.ō supindicto. Clēdicam9.i.liberam9

m Ad comitatū.s. nrm

n Prez.ēt si non mitta m9 p eis.vt.s. de digni. l.fi.t.j de pxi.sac.scri.l.ij

o Officijs.i.officialib9

p Acceperint, i. depo suerint officiuz

q Illustres.no.senatoz es eē illustres.vt.s.ō se.l.fi.

r Functione.i.muneruz exhibitione.

s Solā.nā senatoz q̄s eē pōt t tm̄ honozes nō petere.vt.ff.de inter. t re leg.l.relegatoz.§. solz.i. dignitatē habet sine ad ministratione.

t Ea pziuilegia supradca.

v Excubias.i. officium suū qō cū vigilijs fit

Ead diuersa. q̄libz scole de mo.t ī.soci etatis t fac.s.de fabricē. l.eos.t.j.de pxi.sa.scri.l. in sacris.t.j de diuer.of fi.l.ij.t.j.de pziuil.sco.l.i t.j.de agen.in re.l.ex eo. t.j.de palati.l.in res.t.s de iurisdi.om.iu.l.fi. t.s. de pfes.t medi.l.fi.

Habem9.clarissimoz.i.clarissimarū personarū.sunt em̄ spectabiles, vt.s.de inoffi.tes.l.omnimodo.§.fi.t.j.de castrē.pecu.l.i.accur.

5 Eiusmõi cãm.i.militie: vt a socijs.vt.ff.ỗ cast.pec.l.castrẽse.ꝛ.l. si forte
ꝛ Possidere.i.vt aduocati.vt.s.de assess.l.velut.
9 Fructũ.ad hoc.s.de bo.q̃ libe.l.cuꝫ oportet.§.i. ꝛ.ff.de colla.bo.l.i.§.
nec castrẽse.ꝛ.s.ỗ inoffi.testa.l.oĩmodo.§.fi.ꝛ.l.fi.ꝛ.j.de castren. pecu.l.i.
a Ratione.qua mouemur ad predicta.
b Militiã.i. ipsam vel qõ inde pcipiẽt vl' ei' estimationẽ.itẽ suffragiũ. i. pciũ p ea emenda: ꝛ est datũ a se filio vel a patre vel ab alio ꝛ nõ cõfertur
c Imputari.vt pdictis primis legibus.sec' in alijs dignitatibus vt.d.l. oĩmodo ꝛ de colla.illud
d Cõpellant.vt.s. ỗ excu.tu.l.fi.etiã si iam erat inchoata tutela.vt.ff.de mi.l.verũ.§.ex facto .ꝛ.ff de excu.tu.l.iurisperitos
e Nolẽtes.volẽtes ergo pñt als gñal'r inuit' qs cogeat ad magistratum vt.ff.de mu. ꝛ ho.l. si qs magistrat'.itẽ no. priuilegiũ trãsire ad filios in aliq̃.sic.j.de pri.sac. scri. l.in sacris.
f Obseruãdis.sic.s.de excu.mu.l.eã.ꝛ.j.de agẽ. in re.l.fi.ꝛ.s.de pri. sac. scri.l.ij.
g Rub. De dome. domesticis.i. filẽtiarijs vm quosdã qõ nõ plz. vt.s. ti.i. vel domestici.i.serui ꝛ liberti ꝛ filles. vt.s. de his q̃ ad ec.p fu.l.fi.§.sane.qõ nõ placet. qz inge nul seruiũt principi. vt.s ỗ ppo.sac.cubi.l.iubem' §.ỗ nõ solũ.tu dic de domesticis vt sunt tẽplarij. ꝛ q̃dã frẽs ad papã: sz ỗ laici milites ꝛ fortes vt.j l.fi. ptector vo est q̃ stat armat' corã principe vñ obius ꝛ bilisari' fuerunt domestici ꝛ ptectores iustiniani ꝛ tam primi q̃ secũdi erãt plures ꝛ hẽbãt ppositos q̃ primicerij dicunt.vt.j.e.l.ij.

Domestici.expone vt in rubrica i Osculandi. dãdo pacẽ cũ vicario pfecti.nõ dicit cũ pfecto sz papã osculamur in pede
l Sacrilegij.facit.s.vt dig.oz.ser.l.i. cũ concor.
l Honorificẽtia. marie supradicta.
m Extimati.quẽ princeps honorat ab omnib' est honorandus.vt.j.ti.i.l.i.ꝛ.s.de cri.sac.l.ij.ꝛ de aduo.di.iudi.l.restituendũ in fi. ꝛ.ff.de re iudic.l.quidam ꝛ.s.ti.i.l.i.ꝛ.ff.de albo scri.l.i.ꝛ facit.j.ti.ij.l.ij.ꝛ

toꝝ vel donationũ seu hereditatuꝫ noie p militiã vl' quãlibet eius mõis cãm his acq̃sita sunt vel fuerit iure castrẽs peculij possidere nec ea pos se vel parẽtes supstites sibi vẽdicare vl' auferre: vl' post eoꝝ obitũ frẽs vel eoꝝ alios heredes q̃si ad defunctoꝝ dñiuꝫ primẽtia i diuisionẽ deducere: nec eĩ oz labores eoꝝ alijs fructũ vl' lucrũ afferre. Hac nãq; rõne sil' ꝛ ptẽplatõe nec ipaz militiã vel suffragiũ vel qõcũq; p eam vl' ab hisdez viris deuotissimis filẽtiarijs vel parẽtib' coꝝ vel q̃libet alio data est vel fuerit ab his patimur i successiõe defunctoꝝ parentuꝫ cõferri seu noie collatiõis in mediũ easdez offerri pecunias vl' his iputari ad hec de tutelis ꝛ curatõib' eos excusari sancim' ne alienarũ rerũ administrationẽ subire cõpellant' q̃ pter nra misteria nec suis curã seu pusilonẽ diligent deferre pñt. Insup liberos eoꝝ qui dignitate viroꝝ spectabiliũ comitũ seu tribunoꝝ decorati sũt vl' fuerit nullaten' nolẽtes administrationẽ pfecture suscipe seu pagere oib' vz antelati priuilegijs ipsonã nõ tm in pñti militantiũ sed etiã postea eidẽ cõsortio inferendo rũ tam tpe militie q̃ post eam depositam obseruandis.

De domesticis ꝛ ptectoribus.

Domestici ꝛ ptectores principis salutantes vicarios pfecti ipos osculari pñt ac etiã oẽs debent reuerentiã.h.d.bar.

Domestici ac ptectores osculãdi cũ salutauerint vicarios tui culmis habẽt ptãtez.pena eĩ sacrilegij si milis erit si his honorificẽtia nõ deferat' qui contingere nostrã purpuram digni sunt extimati.

Primicerius domesticoꝝ ꝛ ptectoꝝ fungat dignitate spectabili.alij subsequẽtes post cũ in graduvsq; ad numeꝝ.x.iter clarissimos nomĩat ita tm q̃ q̃ prior est in loco prior sit in ordine.

Idem.a.

Primicerius quidem domestiꝛ coꝝ ꝛ ptectoꝝ vtriusq; scole post adeptũ tribunatũ imꝫ eos spectabili dignitate pfruat' q̃ ducatũ gerere meruerint. alij vo q̃ decursis stipẽdijs ab eodẽ.x. vsq; nũero subsequũtur cõsulari.i. clarissimat' dignitate perfruant' cum ipsa loci.x. primoꝝ accessione

Domesticus vl' ptector q̃ sine licẽtia pncipis se absentauit a curia nõ ex cã reipublice si p biẽnũ absens fuerit oz poni post q̃nquẽnũ in ordine ipoꝝ.si triennio in decimo gradu punitur. si quadriẽnio loco nouissimi erit hũdus.si quinquẽnio erit spoliãdus cingulo.h.d. bar.

Idẽ q̃s domesticoꝝ nulla negocio publici abstrahẽte solicitudine nec ei p comeatũ solennit' vt abesset facultate deessa pbiẽnũ obsequijs serenitatis nre defuerit retrorsum in ordinẽ tract' iferiorẽ q̃nqz seq̃ntib' postponat'. Si vo triẽnũ et' abñtia ꝓtinuasse mõstret' vsq; ad.x. locũ pculdubio degradet'.q̃ si q̃driẽnotenus abfuerit nouissim' collocet'. q̃nquẽnio aũt sil'r si fuerit deuagat' ipso tã cingulo spoliãd' est.indignũ q̃ppe ẽ desides a pncijs tãdiu munijs aberrãtes q̃s ꝺuenit assiduos nũerari.

Si domesticus vel.ptector ante finitũ officiũ decesserit heres eius salariũ totius anni ac etiã subsequentis percipiet.h.d.bar.

Lege pragmatica si Idẽ.a. ne fine victura pfiniẽdũ ac cõstituẽdũ credim' vt si q̃s viroꝝ fortiũ pñtialiũ domesticoꝝ i eq̃tũ scola scõi pmicerij locũ adept' diẽ interea supmũ clauserit heꝛdes ei' nõ relinq̃ tm tpis qõ eidẽ gradui supesse mõstrat'. verũ etiã i seq̃ntis ãni hoc est primiceriat' solatijs ac emolumẽtis fruant' oib' vt qõ ad q̃stuz ꝛ cõpẽdiũ militieq; fructũ pline' p tinet silis q̃ habeat' ac si supstes permãserit ad finẽ vsq; supmũ. Imp.

De prepositis laborum.

Prepositus labor durante officio sunt clarissimi eo finito int' cõsulares habetur.

ad sequentẽ nisi dicas ipm habere salariũ duoꝝ annoꝝ p vno.
r Rub. De prepositis laboꝝ. quidam habẽt laboꝝ in tex. ꝛ rub. nec dicũt cui laborũ sunt prepositi.alij laboꝝ a labijs forte corrigebant eos qui male loquerent' de principe. vel dicit h' laboꝝ signũ bellicum ex auro ꝛ lapidib' pciosis: qõ fecit fieri cõstantin' pciosius inter alia signa bellica.fm Hu.ꝛ fm hoc ponit p genitiuo plurali.vt.i.desi p decoꝝ: ꝛ aduicariũ p aduicarioꝝ vt j.ti.pr.l.fi. ꝛ deriuatur a labor.qui ergo talibus signis faciendis pponebat
Q dicebat' prepositus laborum.
Qui prepositi.pmouentur.i.facti sunt.
s Habeant'.etiam finito officio.vt ar.j.ti.i l.ij.
t Immunitate.psonaliũ munerũ nõ patrimonialiũ.vt.ff. de excu.

mu.l.inductis ac. ꝛ Rub. De primis sacroꝝ scriniorꝝ q̃dam habẽt ꝓpositis qõ idẽ est sic dicti.qꝛ magis se principi ꝑmãt q̃ alij qui sub eis sunt q̃ sunt plures.vt.j.e.hac parte.ꝛ no.q̃ tria sũt scrinia seu camere de quib⁹ dicit.j.eplarũ q̃ principi vel ab eo mittebant: vt fit bononie. Itẽ libelloꝝ cõuentionaliũ ꝛ cognitionũ.vt j.e.l.vl.itẽ dispositionũ ꝛ est regist⁹ vt.j.de agen.in re.l.iij.in fi.

Proximos.expone vt in ru.ꝛ dic fz pla. hi sũt q̃bus archana ꝑncipis ꝺmittunt.vt j.e. primos.est ẽt dignitas q̃ ꝺꝛ primat⁹.vt.j.e.siquis itẽ ꝛ alij q̃ dicũtur mellopꝛoxi.vt.j.e. pecularij.ac.

ꝫ Eos. vicarios.
ꝛ Merito.nomẽ est.

ꝺ Qui.s.vicarij.
a Dioceses.i.terras vl̃ prouincias commissas abbis quoꝝ fiunt vicarij.
b Tẽperarunt.i. administrauerũt.
c Indempti.i.adempti.
d Jn sequẽtib⁹. i.finito officio qꝺ fit post annũ. vt.j. e.l.ꝑ biẽnio. vicarij administrantes ꝓferũtur his vacãtib⁹.vt.ſ.vt dign. ꝛ.ser.l.i.§.sed administratores.
e Verboꝛescãt. vt.j.l.iiij.ac.

Si sacris.in ꝓuincijs. si forte ꝓnceps qñq̃ illucibat.ꝛ no.q̃ ex alijs ordinarijs eligebat̃ ꝓpositꝰ: vt si eps fuerit ibi auditor ꝺictoria ꝝ.
g Ad salutatõez qꝫ ꝓncipẽ ꝛ alios salutãt.vt ꝛ.ſ.ꝺ silen.l.i.ꝛ ꝺdom.l.i.
h Cõsensuz.i.ꝺsiliũ iudicũ.ꝛ sic no. q̃ q̃s inuit⁹ tenet̃ ꝺsulet̃ sicut ꝛ iudicare.vt.ſ.ꝺ aduo. di.iudi.sancim⁹.ꝛ dicvt ibi ꝺixim⁹.ꝛ ꝺ.of.dele.c.pastoralis.in pn.nõa ũt recipere compꝛomissum.vt ibi.
i Cornicularío.i. apparitore pꝛe.p̃.
k Delata.sic.j.e. l.pecularij.ꝛ.ſ.de offi.diuer.in.l.vlt.

Si scrinijs.pꝰ xx.an.de alijs

Quia ꝓpositis laboꝝ nro iudicio ꝓmouent̃ clarissimi sint inter electos:ita vt ex ꝺsularib⁹ habeant̃.nã ꝛ immunitate digni sũt quos nri lateris comitat⁹ illustrat.

De primis sacroꝝ scriniorꝝ ceterisq̃ qui in sacris scrinijs militant.

¶ Proximi sacroꝝ scriniorꝝ ea dignitate fũgũtur q̃ vicarij pncipis ꝛ officio depositis sunt preponẽdi vicarijs q̃ post vicariat⁹ officiũ sunt adepti ꝛ eoꝝ officiũ est finitũ. itẽ onus descriptõis nullo modo subire cogunt̃.h.d.bar.

Proximos memoꝛie epl̃aꝝ ac libellorum atq̃ dispositionũ ita vicarioꝝ honore cumulam⁹ vt iter eos merito ꝛ dignitatis hẽant̃ q⁹ pfecti dioceses sibi creditas tẽperarũt ex eo tpe ex quo eos splẽdoꝛ idẽpti primatus ostẽdat sequẽtib⁹ ꝓponẽdi q̃ vicarias postea administrauerit ꝛ nullã iniuriã discriptiõis phoꝛrescant.

¶ Militantes in sacris scrinijs ordinarios vel spectabiles iudices in ꝓuincia existẽtes salutare nõ cõpellũtur nec etiã accedere ad cõsiliũ et eis nõ debet denegari accessus ad pncipẽ ꝛ eis ꝺz in salutatiõe reuerẽtia adhiberi ꝛ etiã dari ptãs sedendi cũ iudice primates ꝛ apparitoꝛes si contrafecerit̃ temas lib.auri nõie pene soluãt. h.d.

In sacris scrinijs nris militãtes in ꝓuincijs ordiarij vel spectabilis iudicis ad salutationes nõ arceant̃ ꝛ inuiti i cõsensum accipiant̃ sciturꝛ vl̃ pncipe vel coꝛniculario vl̃ capitib⁹ officij trinas libras auri ex suis fact̃atib⁹ eruẽdas si ꝺsistoriũ nrm sepe ingrediẽtib⁹ secretarij iudicij nõ fuerit i salutatõe delata aut sedẽdi cũ iudice societas denegata.

¶ Qui militauerũt in sacris scrinijs p.xx.ãnos si quieri postea fuerint ꝓ pncipẽ destinati cõsularẽ retinẽt honorẽ nec pñt quoquo mõ ab impartito ocio separari.h.d.bar.

In scrinijs palatij militãtes.i.memoꝛie epl̃aꝝ libelloꝝq̃ ac dispositionuz post.xx.an. trãsacte militie si descẽdẽdũ sibi eẽ decreuerit ꝺsulari honore fulti iter electos hẽant̃ hũcq̃ honorẽ dignitatis teneãt q̃ ex ꝺsularib⁹ deferri cõsueuerit nec eos quisq̃ iniungendo aliquid vel iubẽdo possit ab impartito ocio separare.

¶ Possessio militantiũ in sacris scrinijs solũ tributũ canonice inductionis pstat.a ceteris vero muneribus nõ vexat̃ ꝛ si ad maiorẽ ascẽderit dignitatẽ nõ pdit ob hoc priuilegia scriniorũ. h.d.

Debem⁹ vt pmo oĩuz Jmp. si eoꝝ q̃ i sacris scrinijs nris.i. memoꝛie epl̃aꝝ libelloꝝ vt dispositionũ referũt̃ secura possessio ab oĩ

inferioꝛibus dicit nõ de ꝓposito qui non nisi per annũ. vt.j.e.ꝑ biennio: ꝛ fa.j.de pfes.q̃ in vr.l.i. n Electos.i.honoꝛe ꝺsules q̃ dicunt̃ honorarij.vt.ſ.vt dig.oꝛ.ser.ꝛ no.q̃ iste honoꝛ ꝛ honoꝛes ill i habẽt ꝛ tenent. o Ex consularibus.vna pars.ꝛ facit.ſ.de domesti.l.i. ꝛ de silen.l.i.ꝛ.ſ. ti.i.ꝛ de ꝓpo.sacri cu.l.ij.ꝛ.j.e.sacris.in fi.ꝛ.l.proxima.

bus soꝛdidis mũerib⁹ excusata sup indictũ nõ timeãt aut venalitium nõ petat̃ solũq̃ canonice idictõis pstẽt tributũ laboꝛe dignitas cõq̃sita:extraordinariũ mun⁹ ignoꝛet nec vllã in temonis parlant̃ iniuriã equorũ tyronũq̃ pstationẽ nullus agnoscat q̃ vl̃ adhuc in scrinijs militat vl̃ honorẽ primi ꝛ comitiuã ꝓmi dispositionũ lõgi tpis sudoꝛe q̃siuit:ꝛ h q̃dẽ primonijs censuim⁹ deferẽda. Vbi aũt oibus constat deferri abiectu alteri⁹ dignitatis perire nõ patimur vt etiã si ꝓsperioris fortune iudicio ad honoris ornamẽta processerint vetera tñ eis scrinij laboꝛe pulegia quesita seruentur.

¶ Dis militans in sacris scrinijs cuiuscunq̃ sit gradus ad principẽ habet accessuz siue sit inter clarissimos rõne sui grad⁹ siue iter spectabiles.

Seculari pceptionis Jmpe. nre fauoꝛe pstamus vt in scrinijs memoꝛie epistolaꝝ libelloꝝq̃ ab exceptoꝛib⁹ vsq̃ ad mellopꝛoximos dignitatẽ clarissimoꝝ honorẽq̃ pcipiãt:ꝛ sicut reliq̃ qui i hisdẽ scrinijs militãt libeꝝ cuz ordinarijs iudicib⁹ ingressuz secretarij ꝺcessũq̃ habere legibus meruerũt. hi q̃q̃ in quos hãc stipendioꝝ meritis clarissimat⁹ ꝺferimus dignitatẽ cũ spectabilib⁹ etiã habere sese reuerẽtiã recognoscant vt cõsedẽdi ingrediẽ diue secretariũ sciãt a nobis licẽtiaz contributam.

¶ Officiũ militantis in sacris scrinijs olim durabat bẽnio. hodie ad vnũ ãnũ restringit̃.h.d.

Ro biennio annũ so lum agere deinceps decernimus eos qui in tribus scrinijs memoꝛie epistolaruz libelloꝝq̃ ordine ac merito stipendioruz ad gradum peruenerunt proximoꝝ.

¶ Militantes in scrinio vltra numeꝝ loco defitiẽtiũ succedũt ꝑm ordinẽ gradus eoꝝ nisi q̃ posteriores istoꝝ est laboꝝ cõparatiõe superat antiquioꝛẽ in ordine qꝛ tũc succedit in locũ defuncti excusso prioꝛe in ordie nisi defunct⁹ teneat̃ illi q̃ est in ordine prioꝛ.qꝛ tũc posterioꝛ iz melioꝛ i locũ defuncti nõ succedit.ſz qui primus est in ordine ꝛ subrogatur illud salarium obtinebit quod in hac.l. describitur ꝛ ꝑ successione soluẽt quantitatẽ hic descriptã.ꝛ si prim⁹ in ordine nec pecuniã solueret recusauit succedere in locũ defuncti in gradu posteriori admittat̃.ꝛ si alq̃s ali⁹ nũero dictoꝝ scriniorꝝ decesserit q̃ repudiauit locuz vnius defuncti poterit locum istius defuncti de nouo acceptare pecuniã offerendo.h.d.Bar.

Vnicuiq̃ ꝑ q̃ in sacris. Jmpe. scrinijs militãt sui loci merita ꝑpensari oporteat ꝺstituim⁹ ꝛ vniuersos q̃ vltra nũeꝝ statutoꝝ in hisdẽ scrinijs militãt sui grad⁹ respectu ꝑ oꝛ

p Eos.vt.j.e.l. prima.

Debemus.sordidis que sunt sordida:dic vt.ſ.de excu.mune.l.maximarum.

r Venalitiũ.munus sordidũ puta vt quilibz vẽdat coꝛdẽ vini ꝓ vberta te. Accur.

a Canonice.immo videtur nec hic:als cõtra. vt ſ.de magistris scri.l.ij.solilla ꝑm istam.ꝛ facit.j.de pala.sacr.lar.l.i.ꝛ.l.palatinos.ꝛ.ſ.de sacrosa.ec. l.placet.

b Temonis.i.plaustroꝝ a temone. Acc.

c Equoꝝ.vt.ſ.de silentiarijs.l.ij.ꝛ.j.e.sacris.et ſ.de silen.l.iij.

d Omnib⁹.s.pdictis militãtib⁹ in sacris scrinijs.

e Honoris.alterius dignitatis.

f Seruent̃.facit.ſ.de silen.l.i.ꝛ de dignita.l.iij. ꝛ de exc.mu.l.eos.ꝛ.j.ꝺ pala.sac.largi.l.vlt.ꝛ.ſ. de primice.l.i.

Seculari.i.speciali.sic ſ.de fun.rei pri.l. vniuersi.

h Jn scrinijs.subau.militantes. Accu.

i Memoꝛie.i.dispõnũ.

k Mellopꝛoxi.vna dictio.ꝛ sunt noia graduũ militantiuz in sacris scrinijs qui grad⁹ multi sunt vt.j.vnicuiq̃.

l Contributã. facit. ſ.e. l.ij.in fi.cũ concoꝛ.

Ro biennio.agere i.administrare sic.j. ꝺ pala.sac.lar. palatin⁹. ꝛ.ſ. de susce.l. neminem ꝛ de cõsu.l.pe.ꝛ vl.

n Memoꝛie.subau.dispositionũ.

o Proximoruz.nũc dic de ceteris inferioꝛib⁹ militantib⁹ qui maioꝛe tpe stabant.vt.j.e.l.pri.ꝛ.ſ. e.l.in scrinijs.

Vnicuiq̃. primoꝝ sui loci statuti.

q Ordinẽ.sunt cm̃ plures per ordines.vt.j.hac l.iter oẽs.tñ certierãt numero.vt.j.hac pte.itẽ alij erãt vltra numeruz ꝛ illic successiue electi q̃ prias vacantes hẽbant̃ ꝺ ordine:vt ꝓmo prim⁹.ꝛ sic p ordinẽ vocent̃:nec tamẽ in locũ vacantis sed alij statuti post vacantẽ as cẽ

dere si vltim⁹ vacet ⁊ eu3 locū accipit q̄ vocat ⁊ facit.s.l.pri.⁊.ff. de mu.et ho.l.vt gradatim.⁊.s.vt dig.or.ser.l.i.⁊.ij.

r Nemuni.q̄ est vltra numerū pcedat cōsocios itē nec precedet statutos vt dixi.

s Supat⁹.ꝛo non sufficit diu studuisse sed bene nᶜ hierosolimis fuisse ⁊c. ⁊ no.xv.testib⁹ ꝟ ꝓbari q̄ vltim⁹ hic posterior sit melior primo q̄ supra ordinē vult admitti regulariter sufficiūt duo. ad qd̄ dic vt.ff. de testib⁹.l.vbi.

t Extra filios.hec est receptio exceptiōis naz ly posterior melior admittat vez eē nisi prior erat fili⁹ vn⁹ de statutis.⁊ sic no.priuilegiū patris filio ꝓdesse.sic.s.de aduo.diiu.petitionē.§.fili⁹.⁊ de adu.di.iu.l.iubem⁹.⁊.§. filios.⁊.l. petitiōes. §.⁊ filios.

v Paz.obseruasse.sed ꝟ parū ꝓficit.⁊ sic q̄ paz studet paruz ꝓficit.

x Insequētibus.vna dictio.

y Illud extremuz statutū hactenus cōstitutum.

z Proximo.ꝟ est ꝓmus ordo.s.pri mellorimus scōs adiutor terti⁹ vel pars scōi.naz diuersi sunt grad⁹ militariū.vt i pri.hui⁹.l.⁊ facit in auc. de san.epi.§.p consuetudine.colc.ir.⁊ in auc.scripto exemplar.ly hodie ꝟ dat alijs.vt.j.e.l.si q̄s.

a Qd̄ si q̄s.s. de his q̄ sūt vltra sta.nūez.⁊ fa.s de cōdit. inser.l.pe.ar.ō. ff.q̄s or.in bo.poss.l.iiij. itē facit in decre. vij.q.i. eos sacerdotes.itē ar.ō. j. de numera.l.nulli.item facit.j.de palat.l.vi.⁊ de agē.in re.l.i.⁊.s.de poti. ad munera.l.i.⁊ de cōsu. l.i.⁊.j. de erog.mil.anno. l.iubemus.

10 Proximos.litterata militia militāt ēt nō ꝓni causaz ⁊c.vt.s.de aduo.di.iud.l.aduocati.

a Comite.ꝟ comes erat ꝓrim⁹ scrinij dispōnū nā ꝓrimus erat ⁊ comes.

b Saluis.sic.s.l.iij.⁊.l iubem⁹ in fi.⁊.s.ti.i.l. ij. ⁊.j. de priui.e.q̄ in sa.pa. mili.l.i.⁊.ij.⁊.s. de ꝓpo. sac.cubi.l.ij.⁊ de silē.l.iij.

¶ In sacris.militātes in sacris si habita li dinē⁹ quē sortiti sūt indeficiētiū statutoz locū vt tñ vltimis socient sub ire decernim⁹.s.vt nemini[r] penit⁹ liceat cū sit posterior tpe in locū ꝓcedētis abire: nisi forte ab eo q̄ tpe vicit labor ꝓparatiōe supat⁹[s] vt.xv. ꝓmatū eiusdē scrinij testimonio cuz sacri religiōe subnix⁹ ꝓcedētib⁹ dignior iudicet.hāc quoq; obseruationē extra filios[t] primoz volumus custodiri: etem vnicuiq; primo vnū de suis filijs q̄ tpis dumtaxat suffragio nitit lz parū obseruasse[v] militiā cognoscatur insequētib⁹[x] tpe quo labor meritis muniūtur anferri posse decernim⁹ illū⁹ tm̄ q̄ locuz statuti meretur primo[3] q̄dēducentos q̄nq̄ginta solidos mello prorimos ꝟo.l. adiutorios ꝓ cōsuetudine vniuscuiusq; scrinij.xx.aut.xv.solidos offerre ꝓcipim⁹: q; si q̄s[y] q̄dē desup nūerarijs i statuti locū subire debuerat nec pecuniā offerat statuti etiā gradū recusare voluerit sequenti tā offerēde quātitatis ꝓdicte ꝓ surrogā di licentia ꝓmittit: ita videlz si secūdus nec etiā tertius vl' alteri⁹ cuiuslibet numeri in eandē excusationis volūtatē durauerit accidenti sp ea dē copia quā ꝓcedēs excusauerit tribuat.hos ātq̄ ad statutoz ordinē ꝓgredi noluerint nec de suo gradu volum⁹ remoueri ⁊ cū vacauerit statuti locus ꝓ ditionē quā antea repudiauerāt id⁹ offerēde pecunie ⁊ adipiscendi statuti locū liberā habere precipimus facultatem.

¶ Qui longo tpe ꝓbe militauerūt in sacris scrinijs finito officio cingulo comitiue sacri palatij dū viuunt potiunt[x] nihilominus omnia priuilegia eis data salua manent.h.d.bar.

p Proximos sacroz scrinijs militantes[c] p comeatū nō cōtinuatim ꝓstitū ante cōuētionē[o] ꝓfecti intra idultū[c] tpis spaciū erūt cū suis cōiugib⁹ ⁊ liberis a cōuētione securi a vēdicatiōib⁹ etiā publicoz priuilegijs ꝓximis decernim⁹ q̄b⁹ em̄ pietatis nre archana merito cōmittunt[k] his pietas nra vitā cingulo supdicte comitiue ornandā decreuit decorandāq;.

¶ Militās in sacris scrinijs q̄ antēq̄ conuenirent[k] in iudicio comeatu accepto se absentauit dū rāte tpe comeat⁹ ꝓdicti conuenīri nō pōt etiam ab indictiōib⁹ munez publicoz officio depositō sunt immunes ⁊ domos q̄s in ꝓuincia possident ab honore metatoz nō vexant.h.d.bar.

¶ In sacris nostris scrinijs militantes[c] p comeatū nō cōtinuatim ꝓstitū ante cōuētione[o] ꝓfecti intra idultū[c] tpis spaciū erūt cū suis cōiugib⁹ ⁊ liberis a cōuētione securi a vēdicatiōib⁹ etiā publicoz priuilegijs ꝓximis decernim⁹ q̄b⁹ em̄ pietatis nre archana merito cōmittunt[k] his pietas nra vitā cingulo supdicte comitiue ornandā decreuit decorandāq;.

¶ Militās in sacris scrinijs q̄ antēq̄ conuenirent[k] in iudicio comeatu accepto se absentauit dū rāte tpe comeat⁹ ꝓdicti conuenīri nō pōt etiam ab indictiōib⁹ munez publicoz officio depositō sunt immunes ⁊ domos q̄s in ꝓuincia possident ab honore metatoz nō vexant.h.d.bar.

¶ In sacris nostris scrinijs militantes[c] p comeatū nō cōtinuatim ꝓstitū ante cōuētione[o] ꝓfecti intra idultū[c] tpis spaciū erūt cū suis cōiugib⁹ ⁊ liberis a cōuētione securi a vēdicatiōib⁹ etiā publicoz priuilegijs ꝓximis decernim⁹ q̄b⁹ em̄ pietatis nre archana merito cōmittunt[k] his pietas nra vitā cingulo supdicte comitiue ornandā decreuit decorandāq;.

¶ Militās in sacris scrinijs q̄ antēq̄ conuenirent[k] in iudicio comeatu accepto se absentauit dū rāte tpe comeat⁹ ꝓdicti conuenīri nō pōt etiam ab indictiōib⁹ munez publicoz officio depositō sunt immunes ⁊ domos q̄s in ꝓuincia possident ab honore metatoz nō vexant.h.d.bar.

corum vel ciuslium munerū ⁊ post[f] completam militiā excusatione[g] potiantur superdomibus quoque q̄s in prouicias possident metatoruz[b] molestia liberentur.

¶ Militans in sacris scrinijs princips dz esse lxiij.videlz xxxiij.sup libellis cōuentionalibus ⁊ quatuor qui sunt omnibus predictis seniores nec duplici officio fungi possunt

b Ac parte[i] statutos memoriales ꝓcipimus esse in scrinio quidem nostro memorie sexagintaduos.epistolarum vero.xxxiij. libellorum quoqz.xxxiij. antiquarios[a] vero q̄ habentur in scrinijs memorie nunq̄ minus esse q̄ quatuor supascripti autem memoriales nullo modo duplici[b] fungant[k] officio nec geminis[c] chartis irrepserint vt nō occupent[k][d] plura in vnū se ꝓmoda collaturi nihilqz reliqs relicturi.

¶ Si militās in sacris scrinijs decesserit ⁊ in eius locū fuerit alius subrogat⁹ salariū ei debitū iter creditores diuidit hereditate nōdū adita salua tamē priuilegioz ꝓrogatiua: ea vero adita salariū heredib⁹ debetur ꝓ preterito tēpore et etiaz residui temporis.hoc dicit bar.

c Jq̄s in sacris nris Impz. scrinijs.i. memorie dispositionū epistolarū ⁊ libelloz statutis iaz ꝓnumerat⁹ ab hac luce fuerit ꝟtractus ab eo quicūqz vtpote vacante loco de substituti in statutoz cōsortio fuerit vltim⁹ surrogat⁹[e] ꝓ solatō vl' suffragio primi definita sacreqz ꝓstitutioni diue memorie. Theodosij ⁊ Valentiniani principū inserta quātitatē defuncti heredes ⁊ successores vel liberi eius seu creditores q̄ fen⁹ cū mortuo ꝓ statuti loco ei acquirēdo cōtraxerint ꝓsequunt[k][f] ita sczt vt si hr̄ditas vel successio defuncti mīme fuerit suscepta vl' adita tales psone.i. creditores q̄dē cōtra ceteros[s] ꝓrogatia sibi seruata. liberi aūt vel agnati seu cognati nō hereditatis sed priuilegij noie simili mō hmōi sūmā percipient sibiqz petere ac vēdicare ꝓmittat[k] nulli⁹ machinatione hmōi nostra dispositiōe retractanda seu violanda maxime[b] cū viros etiā ꝓ tpe spectabiles eorūdez primos scrinioz si q̄s eorū ante cōpletū primat⁹ actū morte ꝟuentus sit ad heredes successoresq; suos residui tpis primat⁹ solatia sine quadam immunitione transmittere nō dubitetur.

¶ Militātes in sacris scrinijs ⁊ eorū parentes vxores libri colom ascriptici, ⁊ hui eoz ciuiliter ⁊ criminaliter corā officioz magistro sūt ꝓueniendi si in ꝓuincia ꝟueniūtur satisdare nō cogūtur de iudicio sisti lz īmobilia nō possideāt sz eorum iuratorie cautioni cōmittitur ⁊ noie sportularū nihil soluent nā executorib⁹ agentiū in reb⁹ vnū solidū ꝓstabūt ⁊ cū ingredientur iudiciū dicti magistri soluent solidos duos ⁊ ꝓ editione actoz notarijs dimidiū solidū ⁊ si litigāt corā delegato vel arbitro eisdē noie sportulaz vnuz centia ad tps non cōtinua .i. ꝓpetua interim cōueniet corā cōi iudice sed post ꝓfectionē ante reuersionē excusat. sed su⁹ iudex ē j.e.i sacris. itē ⁊ a muneribus.

d Ante cōuentionē.i. anteq̄ citet.

e Indultū.i. ante comeatū.ff.ō iud. l.ij.§.in oib⁹.⁊ fa. s.de comi.cōfisto. l.ij.⁊ de silen. non aduersa.

f Post.nō soluz ea durante.

g Excusatō.octō tū munez.⁊ facit s.de ꝓpo.sa.cub. l.ij.

h Metatoz. de hoc habes .j. de metatis.

¶ Ac parte.i. inter militātes i sacris scrinijs ꝓncipis.nā sec⁹ in militātib⁹ in scrinijs inferioz vbi pauciores adsunt. vt. j.e.l. cōperimus.

a Antiqr̄os. forte senes.

b Duplici no. duo officia non debere habere, sic.s. de assess.l.fi.⁊.ff. de offi. assesso.l.pen.⁊ ad munici.l.libertus. §.pscriptō.⁊ in auten. vt iudic.fi. q̄q; suffra.§. illud. ⁊.j. de agē. in re.l. pe. §.illi.⁊ q̄ mi.p. eos

c Geminis. faciēdo se scribi in diuersis officijs.

d Occupent[k]. al' aucupent[k].i. nō deberē taucupari plura cōmoda qd̄ eēt ꝓb⁹ q̄ habēt plura officia illi q̄ sūt colc.i. vnū.s. hic ⁊ nihil in reliqs.⁊c. i. ille q̄ dz tm̄ vni intēdere ñ q̄rat plura al's est occupentur a se.s. in diuerso officio collatuz ⁊c, ⁊ est idē sensus

Jq̄s. surrogatus. qd̄ dic vt no.s.e.l. vnicuiq;. circa pncipi.

f Cōsequunt[k]. qd̄ ergo oliz p.l.s.ec. vnicuiq;.§. illō datur, diuersi gradib⁹ hic hodie da

tur certis personis: vt hic. vel dic ꝙ illa fm hanc loquebat. ⁊ no. p solatio. sic insti. ad tertu. §. i. itē no. acq̄rendo. sic. s̄. de pigno. l. v lt. ⁊ aut. ibi posita. ac. g Cōtra ceteros. s. filios: nō herede s. et no. ordinē hūc seruari sicut dixim⁹. ff. de le. ij. cū pater. §. a te. vl̄ dic ceteros. s. etiā cūctos alios creditores q̄uis tēpore p̄ ores. vt. ff. de pig. l. vl. ⁊ qui po. in pig. l. diuersi. ⁊ hodie ita demuz si ad h̄ est mutuata. alias nō p̄ferr̄ alijs vt in aut. de equa. do. §. qz vero. ⁊ de exhi. §. optimum. colla. ij.

h Maxime euz. accipe finē nō dubitar̄ viros ⁊c. si g dar̄ heredib⁹ sala riū g ad hoc lucrū ad qō. s̄. de dome. l. fi. ⁊. j. ti. i. l. ij. ⁊ de primipil. l. i. ⁊. s̄. de in off. te. l. oīmodo ⁊ de aduo. di. iud. post duos. §. i. ⁊ in aut. ō exhi. §. optimū. ⁊ de var. ⁊ extrao. co. l. i. §. pe. ⁊ j. de erog. mili. an. hanc. itē no. ꝙ alij q̄ habēt filij nō vt hr̄des p̄is sed vt liberi. sic. s̄. de lat. lib. tolle. §. sed ⁊ si sub conditione.

Ha sacris scrinijs. scz princi pis que sunt tria. vt in rub. notatur.

l Parentes. trā sit ad supiores. p mū. sic. j. tit. i. l. fi. et j. ō castrēsiarijs. l. fi. §. hoc aūt. sed ō ff. de sena. l. i. in fi. so. vt ibi.

l Tue celsitudīs. magistro officioz loquit̄. vt. s̄. de fi len. l. pe. ⁊ dic̄ snia citatoria. sic. s̄. de epi. ⁊ cle. l. cū clericis. ⁊ de arbi. q̄les ⁊ dic statut̄. vt. s̄. e. l. vnicuiq̄.

m Seruos. i his spāle vt in seruis principis. vt. s̄. vbi cause fisc. l. fi.

n Cōmittendos. dictos militantes ⁊ eoz familia ⁊ b̄ in vrbe: sed in puincia iurabūt. vt subijcit.

o Etsi. i. q̄uis. al̄. ō. ff. q̄ satisda. co. l. sciēdū. ⁊ de b̄ loquit̄ insti. de satisdatio. §. sz hodie. ⁊ fa. j. de p̄n. agen. in re. l. fi. ⁊ de puil̄. sco. l. fi.

p Fidei s. cautiōi. iudicio sisti. q Eius. memorialis. in puincia: ⁊ cōueniat̄ ibi coā delegato a magro officioz vl̄ p̄side puincie. ar. s̄. de epi. ⁊ cle. l. oēs qui. pmo ⁊ scdo. rñ. ⁊. j. §. dimidiā. ⁊ fa. s̄. de dig. l. quotiēs. ⁊. j. de agē. in re. l. fi. r Quātitatē. repete iubem⁹. vt ecce excu. ⁊c. s Tribuēdis. magro officioz ñ q̄ assumebat de schola alia: vt defensor ciuitat̄ de schola p̄fidis. vt in aut. de defen. §. ex puinciali. itē dicit executor h̄ qui facit partes in iudicio cōparere. vl̄ alit ⁊ p̄pe: vt de excep. rei. iu. l. executorē.

t Singlos. s. primos quētos. v Duos solidos. nō aperit cui denr̄ quidā dicūt hostiarijs. vel dic ipi p̄fecto. ar. in aut. de iu. §. ne aūt. ⁊. j. pr. ⁊. l. si ad arbitrū. ⁊ dic solidū. s. aureū. vt insti. de pe. te. li. §. fi.

x Bestoz. i. eoz q̄ agunt in iudicio. y Arbitrū. i. delegatū. vl̄ ppzie vt in aut de iud. §. appellatiōes. col. vi. z Exceptorib⁹. i. notarijs.

⁊ Euz. cōuētū coā arbitro. ꝺ Executores. s. aliq̄s ab his coā arbitro conuentis.

solidū tm̄ p̄stabunt. p oībus vero alijs in iudicio agitandis tertiū solidū tātū ⁊ si nō coā magistro sed coraz alijs iudicib⁹ maiozibus super annonis ciuilib⁹ tutela vel curatiōe vel nūciatore nouī operis cōueniāt illos sumpt⁹ faciēt i tali iudicio quos facere tenenr̄ coā officioz magistro. si vero q̄ueniātur coram p̄fecto vl̄ fisci p̄no aut vrbis tm̄ p̄fectovl̄ apō architectos illos sumpt⁹ p̄stabunt noīe spoztularū quos coā arbitris p̄stare tenētur ⁊ nō vltra ⁊ habent locū si ue p se siue p. pcuratorē litigēt ⁊ ad p̄dictas spoztulas tenētur cū. pcessus ordinarie agitar̄ in scriptis sec⁹ si extra ordinē. itē diuis militātibus donec militāt ⁊ etiā deposito officio p̄riuilegia data sunt salua ⁊ ob equalitatē in iudicijs obs̄ uāda p̄riuilegia ei cōpetentia circa p̄stationē spoztulaz aduersarios poztigantur. itē mutatiōe loci p̄riuilegia eis cōcessa nō pdūt. h. d. bar.

his exigere seu pfligari ꝓcedi dimidiam[a]. s. expēsaz quas in iudicio tui culminis a memoratis p̄sonis p̄beri statuim⁹ poztiōe i iudicijs puicialibus ab his agnoscēda: ita vt si de ciuilib⁹[b] annonis vl̄ tutela seu curatione. vel noui opis nūciatiōe litez eos subire[c] cōtingat in maiore[d] q̄dē iudicio ad similitudinē sūptuuz q̄s in iudicio eminētie tue dependere p̄cepti sunt apud viz aut clarissimū p̄fectū annone seu fisci p̄onū[e] vrbi carie magnifice p̄fecture vl̄ architectos[f] p mō eoz que sup arbitris ⁊ litibus apud eos exercēdis superius statuta sunt soluētes expēsas nihil amplī⁹ agnoscere seu pendere cogātur q̄ oia custodiri iubem⁹ siue p se siue p. pcuratorē vt etiā defensores[g] lites exercere maluerint: hec si p lata scriptī snia[h] moniti sint. si vero ex depositiōe[i] seu aliter q̄s eoz cōuentus fuerit nihil eū vl̄ scrinio viri clarissimi adiutoris[a] vl̄ cuiuslibz aliter noie spoztulaz offerre ꝓpelli oīb⁹[b] ante latis p̄riuilegijs postea[c] q̄b⁹ p anteriores diuoz p̄ncipū sanctiōes defendunr̄ i p̄sona tā eoz q̄ adhuc militant[b] ⁊ q̄ postea eandē militiaz sortiti sunt q̄ eoz q̄ p̄dictā militiaz gradu vacāte[c] iā deposuerūt vl̄ postea deposuerint h̄uandis vt eoz cōmodo ipsi quoq̄ vna cū vxozib⁹ ⁊ liberis colonis p̄terea ⁊ huis p̄ozis p̄fruanr̄. Et qm̄[f] in cōtrouersijs q̄s in iudicijs moueri cōtigit equalitatem litigatoribus volum⁹ seruari ⁊ aduersarijs eoz p sumptib⁹ ⁊ expēsis simile āte la· oz bñficioz p̄rogatiuā custodiri p̄opter hāc etem̄ causaz ⁊ viros deuotos memoriales ñ tm̄ agēdo in quolibet iudicio sz ēt actiōes ab alijs ingerendas excipiendo p̄uilegijs a nobis īdultis potiri decernim⁹. his videlicz q̄ militiā viroz deuotissimoz̄ memorialium gradu solito[g] deposuerūt seu depo

a Dimidiā. no. min⁹ p̄statur si cōueniat̄ in puicia q̄ si rome. sic. s̄. ō epi. ⁊ cle. l. oēs. §. ij. ⁊. ij.

b Ita ciuilib⁹. ⁊ de his habes. s̄. de diuer. p̄. ac.

c Eos. militantes. in sacris scrinijs: al's eoz familia. sed quō hoc cū coram magro officioz tm̄ deb eant cōueniri. vt in principio hui⁹. l. rñ. spōte vel spāle i talibus vt certos habeat iudices. vt. j. de pala. l. viros.

d Maiore. s. illustriū vl̄ spectabilium. qz separat spectabiles cuz dicit ⁊c.

e Patronū. i. ex curia p̄fecti erat electus p̄on⁹ fisci q̄ ⁊ audiebat de his causis vt iudex.

f Architectos. iudices detectis cognoscētes. vt sup nūciatiōe no. operis alias summi magistri tectoz vocabant̄ vt cōsulerent. sic in aut. de. nō ali. §. quidem. al.

g Defensores. sed p̄curator actoris defēsor rei vel p̄curator cuz mandato rei. vl̄ actoris ō̄fensor rei. s. sine mādato. ⁊ hoc in ciuili: non tamen in criminali. ff. de pub. iudic. l. pe. §. ad crimen.

h Snia. citatoria: vt puta per albū vel p scriptura missam sibi vt veniat.

i Ex depositiōe. qz actor dicit q̄ō petit: ⁊ notarius scribit vel tm̄ verbis dic ⁊ fic extraor. tūc nihil debetur. ⁊ fic est ar· q̄ iudex medius nihil accipiat ō decimis quādo extraor. agitur. Accur.

a Adiutores. ō curia magistri officioz erat.

b Omnibus. āte latis ante hanc legē per alias leges huius ti.

c Postea. i. postq̄ fuerit concessa.

d Militant. de his qui tpe p̄riuilegij militabant: vt postea ceperūt. vel dic sunt. i. erūt. e Vacāte. alias graduvacāte, alias genere vacāte perfruanr̄. sic. s̄. de filen. l. fi. in fine. cū concoz.

f Et quonia. custodiri. ⁊ ideo eoz̄ aduersarij nō dāmificanr̄. idcirco habeant agendo vl̄ defendēdo. ⁊ no. equalitatē in iudicijs seruandā. sic. s̄. de fru. ⁊ lit. expen. l. fi. ⁊ de postu. puidendū. ⁊. j. de re mili. l. fi. §. ita vz. ff. de re iud. l. nō tm̄. ⁊. s̄. cōi diui. l. pe. et in arbitris. vt. ff. de arb. si cū dies. §. pe. ⁊ in pactis. vt. ff. p socio. l. socius. p filia ar ō. ff. de acti. emp. iul̄. §. pe.

g Solito. ⁊ al̄ soluto. ⁊ fa. ad p̄ncipiū. l. s̄. de comi. confi. l. ij. ⁊ de filentiarijs. l. penul. ⁊. s̄. vt omnes tam ciui. l. i. ⁊ in auten. de litigiosis. §. ad excludendas. col. ix. ⁊. j. de castren. l. fi. ⁊. j. de p̄in. agen. in re. l. finali. itez ad finem. s̄. de p̄riuile. schola. l. ij.

h Domiciliũ.ex differẽtia eiñ locoꝝ ꝛc.vt. ſ. de temp.in integ.reſti.l. fi.

i Potituris. in.l.quam non habemus.

Omperim⁹. diſpoſitum in lege quã non habemus:ac tuequeſtioni loq̃mur.vt.j.l.fi.

l Duodecim .ſ. e.l. hac pte.ſ.ſol.vt ibi aliꝫ quia ibi in memorialib⁹: hic ĩ adiutoribus. Acc.

m Numeruꝫ.non duas ſcolas ſeu numeros memorialiũ adiutoruꝫ.

n Longeue.i.longe cuꝫ memoriales debent eſſe plures.ac

o Numer⁹. ſic in auc. ô referenda.ꝛ de mẽſu. ordinã.clericoꝝ:ꝛ vt determinat⁹ ſit numerus cler. in prin.ꝛ.ſ. de ſacroſan, eccle.non plures.

p Laterculẽſis. grad⁹ quidã i ſcrinio memorie diſpoſitionũ principis.

q Aliꝫs.ſ.libelloruꝫ vel epiſtolaꝝ.qõ dic vt i ru.

r Proximi. i. in dictis gradib⁹ fuerunt incorporati. Ac.

s Inter alia.hoc continet ſubſcriptionẽq̃ inter adiu. pro me ci. qui pro ſe ſub.

t Temporũ ſic.j.de priuile.eo.qui in ſac.pa.l.fi.

v Ceruit.i. q̃ diſceſſit ab adiutoribus inter q̃s erat prior:nunc eſt vltimus inter memoriales ſed ſurrogatus ab eo inf adiutores erit primus inter eos ſi modo ordo tẽporis libelloꝝ ei ô derit qꝛ p̃cedẽtes eũ ſunt mortui ne obſit ſibi.ſ.eo. qui poſteriores erant ceteris vl̃ dic q̃ memoria vltim⁹ ſit adiutor ꝛ poterit eſſe p̃m⁹.idẽ ſi deſinãt p̃cedentes.argu.j.l.pr.ꝛ ſic duo habẽt officia qõ cõtradicit.ſ.hac parte niſi dicas q̃ hic quaſi vnum reputaf cũ ſit circa idez:

x Aliꝫs.officiꝫs.puta in ſcriniꝫs principũ: vel dic etiã in ſcriniꝫs alioꝝ magiſtratuũ.nam ꝛ aliꝫ habent.vt.j.l.pri.

Hac lege.p̃cipiendis .agẽtꝫ vel accuſantꝫ.

z Monimenta.ſ.ſcripture ſnĩaruꝫ p̃cedentium ſcz cõuẽtionaliũ.ꝛ facit. ſ.l.i ſacris.§.hoc ſi plata.ꝛ de digni.quotiens.

ſuerint:ꝛ ſi quietis amore per puincias domiciliũ b fouere maluerit omnibus nihilominus p̃uilegiꝫs que huiuſmodi perſonis per ſacratiſſimã legẽ nup promulgataꝫ a noſtra liberalitate preſtita ſunt minuẽdis et eoꝝ cõmodis atq̃ auxilio potituris i.

Imperator.

C Omperimus k diuinit⁹ pridẽ fuiſſe diſpoſitum viros deuotos adiutores tue magnitudis certos eſſe in numero nec ad huiuſmodi nomẽ vel operam plures licituꝫ eſſe aſpirare q̃ in ſcrinio q̃dẽ ſacre memorie duodeciꝫ l tantũ ſeptenos vero in duobus reliquis ſcriniꝫs.id eſt ſacrarũ epiſtolarũ ſacroꝝq̃ libelloꝝ:ſed poſteriores licentiã rẽ poriſ ſupra modũ indulgẽdo ambitiõib⁹ diſturbaſſe rei merita ac multitudine diuulgaſſe vt inter memoriales alium ꝛ adiutoꝝ numeꝝ m non longum n pene interſit.ſancim⁹ itaq̃ reduci eis ac renouari ſtatutũ ordinis terminum:non vt eximanf adiutorib⁹ hi qui p̃ter p̃dictam diſpoſitionem in preſenti exuberant.ſed vt inter ea omnib⁹ aliꝫs interdicaf ab affectando hoc nomẽ donec exeuntibus ſingulis ac recedentibus decreſcere poſſit petita conglomeratio legitimi vſq̃ ĩa reſideat numer⁹ o nõ prohibendis viris deuotis adiutoribus deſiſtẽtibus decreſcere eodez officio cum vl̃ ad laterculenſis p gradum in ſcrinio ſacre memorie p̃roueti fuerint:vel p̃m locũ obtinuerit in duob⁹ aliꝫs q ſcriniꝫs poſtq̃ primi r creabuntur:licz nonduz redacta ſit quãtitas priſtina tamẽ alios quos p ſe elegerint ſurrogandos adiutores petere qui poſteriores erũt ceteris. Illud etiaz diſponendum duximus vtpote nõnullis anterioribus exemplis ſubnixũ necnõ iuſticie cõgruum vt ab his q̃b⁹ conceſſuz eſt adiutoruũ agmini p ſe ſociaſſe libellus offeraf viro illuſtri pro tẽpore q̃ſtori petẽdaq̃ eius ſubſcriptio tẽpus atq̃ hominem necnon l etiã rez ipſam cõtinẽs idẽ qõ inter s adiutores ei quẽ p ſe ſurrogat mereri permiſſuz eſt ordinãdis videlicz hiſdẽ adiutoribus pro ratione tempoꝝ t q̃bus libelli porrecti ſũt vt etiam ſi moraliũ matricula inferiore loco ſit q̃ prior adiutor ib⁹ meruit v adiutor q̃dẽ habeatur ſuperior memorialis vero poſterior pro vtriuſq̃ ordinis modo vel diſcrimine qõ etiã in aliꝫs quoq̃ pene omnibus officiꝫs obſeruari dinoſcitur.

C Auditores cũ cõueniantur ſine ſcriptis eoꝝ nomẽ voce ſola ſu[illegible] demonſtrari al's tam in ſcriptis tã in cã q̃ in actis eſt demõſtrandũ.itez ſi auditores comeatu accepto ſe abſentauerunt durante tpe abſentie integrũ debent habere ſalariũ ac ſi pñtes eſſent.itẽ nullus in locũ vacantis auditoris debet inſtitui quouſq̃ plen⁹ eſt numerus p legẽ ſtatutus.hoc dicit barto.

D Ac k lege ſancimus Idez. ſi quãdo adiutores viri magnifici pro tẽpore queſtoris ſacri noſtri palatij in accuſationẽ ciuil' cauſe vel criminalis deducti fuerit ſtrictuz iuris ꝛ integritatis congruũ ordinẽ cõſeruari: vt ſi ſine ſcriptis conueniendi ſunt nomẽ eius precipientis ore deſignatũ eſſe ſufficiat. Sin autẽ ſcriptis in querimonia vn⁹ ad iutorum aut plures forte ferẽdi ſint monimenta z ſniarum in pſona tantũmodo cõueniendi adiutoris precedentiũ equũ ꝛ iuſtũ initiũ futuro pſtet certamini. Et q̃ puocationibus c ꝛ exemplis qõ in decore cõſuetudini deceat indulgeri qõ i vniuerſoꝝ deuotiſſimoꝝ ſcriniꝝ libellenſium euiciſſe monſtraf id in adiutores ſacre memorie ſacraꝝ etiam epiſtolaꝝ tranferendũ cenſem⁹ vt qui liberam,pficiſcendi licentiã p̃nũciatione comeatus indẽpti fuerit ſine qualibet ſtipendioꝝ aut emolumẽtorũ deductione d pegre degant etenim p tpe viris clariſſimis proximis ꝛ mellop̃roximis aut eoꝝ adiutoribus abſentie cauſa vl̃ offerre de ſuo ppio aut ex annonis ſeu ſtipẽdijs quicq̃ relinquere cogendis q̃uis ianuarias kalẽdas idultũ excedat ſpaciũ ꝛ intra ſe feſtũ diẽ contineat ad hoc illõ obſeruari ſancim⁹: ne alius adiutor ppter quãcũq̃ ambitionẽ his q̃ in pſenti ſunt vel poſt eoꝝ dimunutionẽ addaf:licet in veterem numerum redacti fuerint a.

Imperator.

e Erte b quidẽ ſunt diſpoſitiões noſtri numinis quas ſup adiutoribus viri illuſtris p tẽpore queſtor noſtri palatij quoꝝ obſequio res agif queſtoria dedimus quarũ prima quidẽ ad ſupplicationẽ eoꝝ dez adiutoꝝ a emiſſa numerũ eorum quo erãt illo tẽpore quo preces nobis obtulerint neq̃ aliquẽ eximi neq̃ addici p̃cipit p̃terq̃ ſi quis eoruz vel ad laterculenſis b graduz in ſcrinio ſacre memorie:vl̃ ad ſcõm locũ in duobus aliꝫs ſcriniꝫs.i. ſacrarum epiſtolarũ ſacroꝝq̃ libelloꝝ ꝛ cognitionũ puectus fuerit.nã his licere deſiſtẽtibus ab adiutoris officio alios p ſe quos voluerit adiutores ſurrogare vltimũq̃ locũ hiſdẽ adiutoribus obtẽturos:iz ſuperiorez in

ꝛ Probatiõib⁹. alias procuratiõibus.alias puocationibus.i. pcurationibus quibus homines vocãtur ad ius ꝛ ſic ſũt oue partes.

o Deductiõe. videtur adeſſe q̃ abeſt licito comeatu quo ad p̃bẽdaz.ꝛ ſic facit p clericis abſentibus. Itez quo ad priuilegiũ vt.ſ. e.l. in ſacris alias ſecus. vt. ſ. ô domeſticis.l iij. ꝛ de epiſ. ꝛ cleri.ſi qua per calũniã.

a Fuerint.fa.ſ.l. pr.ꝛ.j.l. pr. §.illo.

Erte.pria hec eſt.ſ.e.compe rimus.

a Adiutoꝝ.i. adiutoriorũ.finco pa.ſic.ſ. de ppo. laboꝝ.ꝛ ſic in hac lege frequẽter ponitur.

a Laterculenſis. hec omnia expone vt in dicta.l.com perimus.

c Habeāt.surrogātes nō aūt dicas ꝙ vn⁹ habeat duo officia.vt ſ.e.l.hac pte. vel dic vt no.in dicta.l.cōperimus.
d Altera.hoc eſt greca.
e Dimunutionē.nā cū multi erāt ſupra numerum non poterāt minui ſed liceat cuilibet ſeni vel morboſo.
f Et inſup vendi-

tionis. qr fingēs vl nō fingēs egritudinē vēdebat locum ſurrogato.
g Adepti fuerit. vt.l.cōperim⁹. ac.
h Secunduz.ſcz grecā quā non habemus. Accur.
i Illo.facit.ſ.l.p xima.§.finali.
k Addatur.vt ſit vltra numerū.
l Sanctionis.ſcz grece.ſed ar. cōtra j.ti.i.l.pe. Itez facē in auk.ō defen.ci. §.nulla.r vt iud.ſine quoquo ſuffra. §.nulli.r de mā.p. §.eos autē.r.ſ.de aſſeſſo.l. nullus.
m Rub. De agētibus in rebus.hi ſunt quib⁹ electionum curamandak vt.j.de curioſis. l. pe.r erant plures diuerſi p diuerſos numeros.vt.j.l.iij. r quilibet numer⁹ habebat ꝓpoſitū vt.ſ.de of.ma.off. l.i.r dicebank ꝓncipes.vt.j.ti.i.p totum.nā de illis ibi dicit.

Ullus.ſcz alter ꝙ ille de q̄ dicitur.

o De ſcola. necꝫ ō extraneis adeo ꝙ ſi militauerit in officijs ſpectabiliū nō accipiet hic locū.vt.ſ.de offi. diuer.iudi.l. penk.

p Obiectiōe.alk. obiectiōe alks obreptione.r facit.ſ. de pri. ſacr. ſcri.l. vni cuiꝙ.r.j.ō caſtrē.l.i.r in auk. de mona.§.ordiationē.col.i.r.ſ.ō off. magiſ.offi.l.nēo.r de aduo.diu.iudi. l.petitionē.§.quā do aūt.r de aduo. di.iudi.l.fi. in pri. r.j.de tironib⁹ l.fi r.ſ.de murile. l.ſi q̄s.r.ſ. de pfeſſ. magos.r.j.ō ſta. lib.l.ſtatu.r.ſ. de off.rect. proui.l.ſi quis.r j.de diuer.offi.l.i.r de offi.prefecti vrbis.l.finali.

Ulli.i.iudici. r Diſtinguendi.i. deponēdi.ſic.ſ.de agri.r mā l.iij. s Eximēdi.a matricula ſeu libro in quo noia eorū erant ſcripta.ſed ipſa.l.eximit qñq̄ ꝓpter delictū ei⁹.vt.j.de come.l.fi.r ar.ſ.de primic.l. fi.r fa.ſ.de decur.l.nemo. t Judicis.alicuius.

atq̄ illum fata ſubduxerit in ei⁹ premia percipienda ſuccedat omni obiectione⁹ ceſſante.

¶Agens in reb⁹ deponendis vel eximēdis de libro agentiū nō eſt p aliquē iudicē ad cui⁹ officiū nō ſpectat cognitio ꝓ eos.h.d.Barto.

h Ulli⁹ poſt hac ſine Idez. noſtre maieſtatis auctoritate diſtinguēdi⁵ agētē in reb⁹ nulli eximendi⁵ pateat copia.nā ꝓbata ſcola⁵ r aiaduerſiōe veterꝭ iudicis r nulla timere debēt cōtumelia vilitat⁹.
m Atriculā⁵ agentiū Impr. in rebus a tua⁹ celſitudie cōfectam admittētes iubem⁹ ne ducēnarij pluſq̄.xlviij.i ſingulis³ habeāt in poſteꝛ r numeꝛ centenarioꝛ ducenti viri quos vacāte tpe grad⁹ cō petentes admiſerint⁷:pariq̄ mō bi archoꝛū nomē meritūq̄ ducēti q̄nq̄gita viri dūtaxat ꝓterea circitoꝛ⁹ ccc.r eq̄tū q̄dringēti.l. impleāt:ſit in eternū illa quoq̄ fixa ſtabiliſq̄ tue ſublimitatꝭ diſpoſitio vt ſi q̄s de numero ducētenarioꝛ q̄s.xlviij.quot annis⁹ eſſe cenſuim⁹ forſitan de luce migrauerint laboꝛ eius fructū ſucceſſoꝛes ab inteſtato vl ex teſtō venientes lucꝛ⁵ diſpenſent:r ita oib⁹ inter ceteros ſupſtites potiank ſolatijs tanq̄ ſi vnus qui hec eadez diu ſperauerat ſibimet vēdicaſſz:qua ō cā locū etiā ei⁹ ſucceſſoꝛ intuitu vacare⁶ cōueniet.nemo aūt ſine⁷ diuali ꝓbatoria quā codices in ſacro nro ſcrinio memorie poſiti debeāt inſerendā accipere⁸ militaribus eiuſdē deuotiſſime ſcholeſtipendijs vel p uilegijs potiatur.

¶Nullus de numero centenarioꝛ vel ducentenarioꝛ in reb⁹ agentiū morā ꝓhens in ciuitate cōſtantinopolitana cōueniri pōt coram alio ꝙ coram officiorū magiſtro in cauſa ciuili vel crīali: quo priuilegio nō vtitur ſi extra ciuitatē illā degat vel depoſito officio.h.d.Barto.

e Ex eo⁶ quo primū ducenne vel cētenarioꝛ graduz⁸ Idem: in ſchola agētiū in rebus militātes meruerit deſtituat⁹ in ſacratiſſima videlz ciuitate ꝓſtituti alki⁹ iudicis cuiuslibz auctoritate pulſari: vl in alio q̄libz examie ꝓterq̄ viri magnifici mgri officioꝛ r cui forſitā ipe cōceſſerit actionibus ſuis quiſq̄ aduerſarij reſpōdere qō multo magis in criminalib⁹ cauſis obſuari decernimus abſurdū⁹ eſt em vt in eius ſalutē vel extimatione valeat quiſq̄ ꝓferre ſniaz cui⁹ de nlla re poſſit pecuniaria iudicare. Huius āt benefi-

v Militatis.viles vocat alios iudices.vl reſpectū eius agentis dic quaſi vile ſit timere.vt.ff.de reg. iur.l.vani.

Atriculā.i.librū vbi noia infraſcriptoꝛ erāt deſcripta p ordinez vt fuerant vocati.
y Atua.magro officiorū loquit.vt patet.ſ. de offi.ma.offi l.i.
z In ſingulis. hi.xlviij. erāt ꝓncipes dicti.vt hac dicta.l.i.r quilibz ꝓerat forte ducentis.
r Admiſerit. accipe impleāt qō eſt.j.r hi ducēti ſuum principē habent qui cētenari⁹ dicat:ſic et ſequētis numeri quilibz ſuum.vt.d.l.i.
a Circitoꝛ.circitores dicuntur quib⁹ veſtiarij vl lintearij dant veſtē circūferendā r diſtrahendam vt.ff.de inſtito.l. cuicūq̄ §.i.r dicq̄ oia ſūt numeroꝛ militantiū inter agētes in rebus.
a Quot annis.i.ſingulis annis.
b Lucrū.diſpenſent.ſic ſ.de.pri.ſacro. ſcri.l. q̄s in ſacris.r de aduo.diu. iudi.poſt duos. §.i.r. ſ. de dome.r prō.l.fi.
c Vacare.vſq̄ dum debebat durare defunctus ſi vixiſſet ne duobus ſalarijs grauareꝭ reſpu.
d Accipere.hoc ē quaſi regiſtrū.ſic.j.ō diue.oſi. ꝓbatorias.
e Ex eo.ſ.tēpore.
f Gradū.ad quem non ſuffragio ſed laboꝛe quis puenit.vt.ſ.ō offi. fi.l.i.r.ij.r.ſ.e.l.i.
g Deſtituat.alias deſtituant.alks definant.r alk. deſerant.accur.
h Abſurdū. ſic. ff.ō pe. l.capitaliuz.§.r vt generaliter.r de ſena.qui in⁹ dignus.ſed arg.cōtra.ff. de iudi.ſolemus.§. latrūculatoꝛ.r facit.j.de app. pre.prēt.l.fi.r de palati. l.viros.r de caſtren. l. fi. r de vetera .l.fi.r de diuer.off.l.viros.r de pui. ſchola.l.ij.r.ſ.de ſilentiarijs.l.penul. Accurſi⁹.

De agentibus in rebus.

¶Nullus de numero agentiū in reb⁹ locū moꝛtui p pecuniā debet inuadere ſz in locū eius ille debet ſuccedere q̄ in gradu poſt eū erat ꝓximus r dignus laboꝛe.h.d.Barto.

n Ullus⁹ de ſcola⁰ Impr. agentiū in reb⁹ decetero locū moꝛtui conetur inuadere. ſed is q̄ oꝛdine ſtipēdioꝛ r laboꝛ merito ad gradū militie ſequebak ſtatiz

i Sub alijs noīa appellatiua quozūdā n[illegible]ātiū inter agētes. vt.j.l. pr[illegible]
k Post depositū. j. ti.i. principes. ō. r.j.e.l.fi. ō. so. vt ibi. Ac.
l Executionis, alias. executoris.
m Ordinariozū. s. presidum. vt. s. de modo mul. l. eos. Accur.
n Rubrica. De prepositis agentium in rebus.

THEntes. per ordinē matricula decurrēte vt. s. de offi. ma. of. l. i. cy.
o Principatus. vt fiat princeps agētium. vt. d. l. i. r j. ti. i. l. i.
a Sub ambaz. propo nebat. miozes tamē erāt principib⁹: vt hic colligi tur quales erāt antiqrij in scrinijs memozie. vt. s ti. i. l. hac pte. r hec sunt noīa quozundā numero rum in rebus agentium.
b Militare. no. negoci atozes nō militare. vt. j. negociatozes ne mili. et s. de dig. l. ne quis. item cōductozes r procurato res. vt. s. ō loca. l. fi.
c Duob⁹ offi. no. fic. s. ti. i. hac parte. cū concor.
d Laboz ib⁹. pdest ha ctenus fuisse bonū. fic. ff. de re mili. l. iij. §. is. q. r. l. nō oīes. §. a barbaris.
e Per substitutū. fic. s. ti. i. l. iiij. sed cōtra. s. ti. i. l. fi. §. pe. so. ibi in alio of ficiali q hic. itē fa. q alij qs p substitutū facē r suo periculo: vt hic. r. s. de epi sco. r cle. l. quisqs. r. l. ad similitudinē. r de admi. tu. ōcreto. r ad muni. qd g. r de pol. l. de polli cita. r. s. de peric. noīa. l. fi. r quo qs ozd. l. fi. r de decu. l. null⁹. r. ff. de cōst. pe. qō aūt. §. sed r si qs.
Ac procuratozes. qsli bz nisi sint illustres r vt. s. in au k. vt illustres §. i. r. s. de pcu. l. pe. Ac.
g Indulta vt. s. ti. i. l. in sacris.
h De eadē scola. fic pre dicta. l. in sacris. §. i.
i Impartita. p leges qs nō habemus. nā leges q sunt. s. nō dicūt de priui. cōpetentib⁹ post depositū officiū. r facē. j. ti. l. i. ex agentib⁹. sed ō. s. eo. l. ex eo. ibi: vt cū cē. r vbū im positū si nō certe. r. vbi suba. vl similes pncipes solui cōtrariuz.
k Cōuertere priuilegia extendunt. vt. ff. de cōsti. prin. l. vl. tē no. cū dat p ulegiū priuilegiato nō ideo auferē primū priui legiū. fic. r. s. ō dig. l. uj. r ar. ff. de act. r obl. l. lutio.
l Pro matrib⁹. de mi nibus. r de fun dicit no. s. ti. i. l. in sacris. in prin.
cij progatiuā sub alijs etiā q p sin gulis inueniūtur tpib⁹ deferri iube mus: licz hanc in eozpersona moze quoq veteri seruari cognouim⁹ vt tñ post depositū officiū memoratū si nō inter cētenarios numerent cōi iaz lege rndere nō ambigant. predi ctas aūt oēs centenariozpersonas in puincijs repertas cōcessa nūc spe ciali foze progatia nisi publice exe cutionis solicitudo his iūcta sit vti prohibemus eosq ordinariozum etiam iudicum pro veteri iure sentē tijs obedire precipimus.

De prepositis agentiū in rebus.

AGentes in rebus Idez q per ordinē p sequi solēt pri cipat⁹ insignia in vnoquoq scrinio fabricaz r barbaroz quater nos sub ambaz solicitudine p anū dumtaxat integz pcedētes grada tiz subire hac eternū valitura lege decernim⁹ exceptis videlicet vniuer sis negociatozib⁹ quibuslibet mer cimoniū p se gerētib⁹ inpositasue pnas cū eis ante sacratissimis cō stitutionib⁹ interdictū sit militare: exceptis nihilomin⁹ his q possessio nū aliena solicitudinē pcurationē ue suscepit. eos ei ad hec officia vo lum⁹ aspirare quozū labozes scole agentiū in reb⁹ testimonio p probā tur. illi q sūt ab hac liberalitate no stre mansuetudinis excludēdi q cuz scole eidē societi sacris scrinijs qb⁹ vir spectabil⁹ pmiceri⁹ r terciceri⁹ pfūt adiuuātes eos publicaz char taz tractātibus occupant r duob⁹ officijs operā suā adhibere nō pos sunt nā preter emolumenta q̄ de p̄dictis scrinijs cōsequunt pncipa tus etiā solatio debent esse cōtenti: q si morbo vl etatis senio capti r i peritia hmōi rez vel quocūq alio vi tio ppediti p se memorati officij co rā subire nequerit cōsideratj pcedē tib⁹ eoz laborib⁹ per substitutuz chartulariū eiusdē scrinij cui pfuturus est ipse idoneū: r tā morib⁹ opti mis preditū q sciam peritiāq reruz habentē electione sua suarumq pe riculo facultatum prefatum mun⁹ eos implere precipim⁹.
Hac saluberrima Impera. i sanctione decernim⁹ agentes in rebus pro quētionibus r modo sportularū executoribus prebenda rum pro quātitate sumptuū que cir
m Tertia. quantitatis. facit. d. l. in sacris. j. ti. i. l. fi. r de priu. scho. l. quotiēs. r. s. de silen. l. pe. r de excu. mu. l. eā. r j. qui mili. nō pos. l. eis. de pui. eoz qui in sacro. l. ij. r. j. de numera. l. scriniarios. r. j. de castren. l. iij. r. l. fi. r ff. de lib. agno. l. si qs a li. §. fi. r de fabric. l. eos qui. r. j. de priuil. scho. hac lege.

ca litigia sibimet ab alijs inferenda vel a se contra alios per semetipos seu per ordinandos a sese pcurato res exercēda cōuenit ab his agno sci beneficijs que in sacro nostro mi litantibus ministerio iā pdez per di uinas sanctiones indulta sūt perpo tiri fideiussozē idoneū r de eadem scola nō autē extraneū offerre com pellit: ita tamē vt priuilegia quecūq centenarijs seu ducentenarijs seu chartularijs seu vir̄ clarissimis pn cipib⁹ post depositā quoq militiaz tam per dispositionē principalē im partita r nūc vsq obseruatā eē no scūtur intacta inuiolataq custodiā tur cū perabsurdum perq temera riū sit hac nostre liberalitatē pieta tis quāq statuta interp̄tatiōe non ad augmentū anterioz priuilegio rū sz diminutionē cōuertere cōcedi simili videlicet forma p mribus et vxoribus eoz necnon etiaz liberis sub eoz potestate ꝺstitutis nec aliā sortitis vel sortituris militiā: necnō etiā seruis ad eos ptinētib⁹ huāda: ita vt in prouincijs quoq supradi cte psone degentes simili beneficio perfruant: sportulas tamē r litiū ex pensas p tertia superi⁹ pte enar rate quantitatis soluture denarū libraz auri ꝺdēnatione aliaq gra uissima indignatiōe his feriēdis q cunqz nostra iussa quolibet modo seu tempore violauerint seu viola re consenserint.

De principib⁹ agentib⁹ in reb⁹.

CFinito labore agētis in rebus agēs princeps agentiū creandus est nec pōt ad aliqs publicas vel priuatas functiones vocari nisi de principis cōscia nec verari pōt corā aliquo iudice nisi co ram principe nec patronus cāz pōt ignorante principe ꝺ eū aliquid postulare. ꝺ faciens pena libraz. r. auri punit. h. d. Barto.

THEntes p in rebus Impa. a post palmā laboris emeriti p n cipatus q honore remunerā⁹ itaqz ideo officialis tā ad necessita tes publicas q priuatas non nisi a principe mittant auctore nullarūqz sine ipo cuiq mādet exhibitio per sonaruz etiā si intercessio i locis de gentis officij fuerit impartita. cau saz etiā patronos ita volum⁹ esse conuentos ne ignorante principe vllā postulatōnē introducāt neue sub vni⁹ psona suscepti fraude qua dam aliena negocia inferēda eē p temptēt: qō si fuerit diffinitio cōtē
n Denarū. i. decē r decē. vt. ff. de le gā. l. si quis testō. r fa. s. de leg. r cō sti. l. ij. in fi.
o Rub. De prin cipib⁹ agentibus dic vt. s. tit. i. in ru.
THEntes. r p exponē vt in rubrica. s. ti. i. r dic palmā. i. victoriā r finē labor⁹ fic ad uocatus habz pal mā cū vincit cām. vt. ff. de var. cog. l. i. §. r si palmarij.
q Principat⁹. id est vt sit princeps agētiū in reb⁹ qō fit per laborē non suffragio decurrē te matricula. vt. s. de offi. ma. offi. l. i.
r A principe. vel dic. i. ab impatore vt nō cōueniat ni si coram impatore dict⁹ princeps. vel dic a principe pdi cto. r dic ad citan dum vel exigendū aliqd ab eo qui ē de sua militia. vt. j l. prima.
s Personaz. vl dic dictoz̄ princi pum vt fine ipo. i. imperatore. vl dic personaz. i. militā tium sub principe nā nō verabuntur ab alio iudice nisi a dicto pncipe. et qō subijcit etiā si intercessio. i. precep tio fuerit impera toris offīj in loco agentis. i. citati vl cōuenti. vel coraz imperatore fz pri mū. vel corā princi pe fm aliū intelle ctū: videbat enim tūc ꝺ quasi nō tra hatur extra locuz suū. ar. s. de episc. r cle. l. oīes qui.
t Cōuētos. i. ad monitos.
v Introducant. r cōtra pdictos im pmisso examine vo catos fz vtrūq ca sum. vel nec pro eo nec ꝺ. qz in vetito examine vocatur fm vtrūq casum.

x Aliena. s. dicti vocati principis fm primū casum: vel sub eo militantis fm alium.

y Diffinitio. scz huius. l. z facit. j. de re milita. l. nemo. z. s. ti. ij. l. in sacris. Accursius.

Omnia. citatoria. que habēt fieri coram principe agentium in rebus: vt de his q̄ militant sub se, vt s. l. proxima.

z Dignitatis. s. que sub eo militāt z fie cōsensu imperatoris qui fecit legem istaz hoc permittitur ne sit contra. s. de dig. l. nemo. vel dic hic honorē senature tantū ibi habz z actū.

o Ad pncipes. s. agentiū in rebus.

a Censualium. i. coram magco censu cūdicat actus scz legitimos. s. insinuatio z similes vel subaudi coraz alio cuius sit iurisdictio.

b Preiudiciū. i. q̄ preiudicz predictis. alias male videntur sonare. l. Rocōsularis. decorari ergo est spectabilis. vt in auk. de nō aliel. §. fi. nec ob j. e. l. vlti. in pri. vt ibi no.

pta decem libras auri fisco nostro ab officio tuo iubemus inferri.

¶ Omnes gentes in rebus sunt sub eoz principe cōueniendi etiā si senatoria dignitas pfulgeat in eis. actus vero soliti expediri p certum senatus expedientur p tpm aliquo rescripto subuentionum non obstante. hoc dicit Barto.

Imperatoz.

o Omnia[z] citatoria oim scilicet causarū atq; personaruz: licet sint senatorie dignitatis[r] ad principes[a] specialiter reuocari pcipimus act[9] vero ceteros q̄ sacratissimo cetu senatus tractare cōsueuerunt cēsualiū[a] solicitudine celebrari: nec aliquod preiudiciū[b] ex subreptitio rescripto supplicibus inferri.

¶ Principes agentiū in rebus decorantur dignitate proconsulari. h. d. Barto.

p Ro consularis Imperapicis dignitatis adiectione princeps agentium in rebus precipimus decorari[c].

¶ Principes agentes in rebus possunt habere domesticos quoz industriā z fidem putant esse comprobatam licet illi domestici eodem officio sepe functi fuerint. z si in dicto officio p. xxv. annos seruire nō possunt corporis valitudine impediti z ob hoc ad honorariā dignitatez principis beneficio trāsmigrauerint hisdē priulegijs z beneficijs potienk quibus potitur factus princeps agentium. h. d. Barto.

Imperatoz.

e X agentibus[d] in rebus principib[9] domesticos in suis actibus habere liceat eos quoz fidem industriāq; pbatā sibi extimāt z si sepe eodē officio fuerint[e] ante pfuncti: z si quis agēs in reb[9] post. xxv. annoz curricula ob aduersā corporis[f] valitudinē militie fines minime valuerint expectare: sz ad honoratiā ex pncipe dignitatē testimonio[g] scole pfiluerit hisdē eū priulegijs muniri censuem[9] quib[9] hi q̄ ad principatus actū pgressi sunt potiunk: sed in salutationib[9] iudicū cōsensibusq; priores[a] eos q̄ per longe militie metas ad principat[9] actū puenerint: z si actus tempore posteriores sint esse p̄cipim[9] nihil censualib[9] vl apparitoribus aduersus priulegia eoz excogitantibus tanq̄[b] in actu principatus fuerint versati vicenaruz librar auri condēnatione cōtra eos proposita.

¶ Vicariane dignitatis titulus honorak q̄bus princeps agentiū aut magister officiorū est effectus. hoc dicit Barto.

illas intelligi fm istam vt qui est in actu semp p̄ferat honorarijs eiusdez vel alterius dignitatis. vt. s. vt dig. oz. serue. l. i. z. ij. §. sed administrātes.

b Tanq̄. vere nihil. q; habenk pinde ac si fuissent in actu z opleuissent militiā. q; oēs p̄cedentes cū decessissent: z sic iste fuisset princeps. z facit ad. l. istam. j. de pala. l. palatinos. z. s. ti. i. z. ij. l. ij.

Os[c] q̄ ordine trāsuer/ Idē.
e sa militia post ducenā[d] ad desideratuz principis[e] puenerint gradum aut adiutores viri illustris magistri officiorū extiterūt[f] cū inter honoratos ceperint numerari[g] vicariane[h] dignitatis titulis decorari censemus.

¶ Princeps agentiuz in rebus cingulo comitiue primi ordinis fungitur. h. d. Barto.

p Rincipes[i] agentiū Idē.
in rebus quos sepe seua pericula viteq; interdū renunciatio ad memoratū gradū adduxit cōpleto tpe militie sue comitiue[k] primi ordinis cingulo in diez vite potiori mantibus videlicet dudum prestitis saluis[l] priulegijs decernimus.

¶ Militans in schola agentiū si fuerit ō corpe cohartaliū licet princeps agentiuz factus sit filium curie obligatū relinquit. sed si ip̄m susceperit postq̄ princeps factus fuerit liber erit a curia hoc dicit Barto.

q Uicūq;[m] ex Imperatoz.
corpore cohartaliū militās in scola agentiū in reb[9] filiū p̄creauerit anteq̄ ad metas militie sue puniat principat[9] honore decorek licz ipse post finitā militiā vtpote liber nulla debebat hmōi p̄uentiōe pulsari[n] filiū tamē cohartali cōditione relinquat obnoxiū. Si vero postq̄ adeptus fuerit principatū ediderit filium is q̄ natus est etiā si in schola deuotissimoz agentiū in reb[9] militiā sortitus nō fuerit ita liber sit ac securus vt nec cohartalis officij nexibus obligek: quasi iam ex parte libero z ab hac conditione penitus alieno progenitus. Imperatoz.

m Ultis[o] deuotissime scole agētiū in reb[9] aditiōibus permoti viros clarissimos eiusdē scole princepsq̄ finitis militie stipēdijs exeūt quoties ex maioris iudicis sententijs[p] ipi vel eoz cōiuges aut liberi vl seruf[q] aut coloni siue pse siue per procuratoz[r] p̄uenianť non amplius q̄ vnum solidum executoribus sportulaz[s] noie p̄bere compelli apparitoribus vicarianis seu p̄fidialis iudicij nō nisi tertia parte solidi tm̄ p̄stāda[t] nullasq; hisdē cōcussiōes aut veratiōes i p̄bēdis fideiussoribus ingeri sed eos fideiussoz es quos locorū defensoz extimauerit[v] dare ita vi

Os ordine. qs̄ ē faciendū. vt. s. de offi. magi. offi. l. officijs.

d Ducēna. dignitas est vt dicta. l.

e Principis. s. agentiū in rebus.

f Extiterunt. q; tunc debet fieri princeps cuz steterit in ducēna perannū vt. s. ti. i. l. matriculam. assūpt[9] adiutoz fuerit magistro officioz. q; sup omnes istos principes erat nā ipe faciebat matriculaz. vt. s. ti. i. l. matriculā.

g Numerari. hoc ipso.

h Vicariane. qui ē spectabilis. vt. s. ti. i. l. matricula p̄cōsul. qs̄ ps quia inter spectabiles ponit vt. s. de offi. vica. cui procōsuli equiparat. s. e. vite pconsularis. z facit. j. l. prima.

p Rincipes. renunciatio. renunciat q̄ se supponit periculo. z facff. p socio. si nō fuerint. §. i. in fi. z. j. ti. i. l. vlti.

l Comitiue. z hoc cinguluz comitiue est spectabile. vt no. s. de offi. eius q̄ p. l. i. z cōcordat cū superioribus z duabus proximis.

l Saluis. facit. j. de pu. eo. q̄ in sacro. l. de cubiculis. z. s. de filen. l. fi. in fi.

Uicunq;. principat[9]. subau. z princi. z c. qs̄ fit matricula decurrente. Accur.

n Pulsari. vt. s. de decur. l. fin. §. vtri quoq;. z fa. in eadē. l. §. necnō magistri. z. s de digni. senato. z. ff. ō sena. l. emācipatum. z. ff. de decu. l. ij. §. i.

Ultis. clarissimos. i. clare dignitatis spectabiles tamē sunt. vt. s. e. l. pcōsularis. sub. iubemus. Acc.

p Sentētijs. citatorijs.

q Uel seruf. de his dic s. ti. ij. in sacris. in prin.

r Procuratoz es. ō hoc s. ti. i. l. fin.

s Sportulaz. in fiscuz dandarum. z ideo in spor

ta ponitur vt seruiamus verbis. vt instit. de dona. §. est z aliud.

t Prestanda. nomine sportulaz p fiscō. nā pro se. j. accipient.

v Estimauerit. de suo forte nūero. vt ar. s. ti. ij. in sacris. §. fidei. z. s. ti. i.

a Priores. facit. s. de consul. l. i. in fi. sed cōtra. s. de ppo. sa. cubi. l. i. z de filen. l. i. vbi videk p̄ferre eū qui est tantū honorari[9], sed dic

l.finali.§.fideiussorem.Accursius.

x Adiuratorie cautiõi.ex quo collige generaliter oẽs possessores immobiliũ rerũ debere iurare iudicio fisti q̃ q̃ nõ satisdẽt. Ly.vt no.ff. qui,satisda.cog.l.sciendũ. Itẽ q̃d si nõ possidet hic eidẽ vt iuramẽto steť.vt.s.ti.iij.in sacris.ibi ita vt si ꝛc,nec iurat satisdare nõ posse:licet hoc alij faciãt.vt.s.de episco.ꝛ cle. autẽ.generaliter.vel potes hic dicere secus q̃ in pr.sa.seri.vt sez satisdet si non habet immobilia vt.s.pr.nullꝰ qui ꝛc,itez no.q̃ hic innuitq̃ si possidet rome euitet in puicia ꝛ econtra qõ non puto cuz loco satisdationis fit possessio.

y Sententia.epistola citatoria.accur.

z Aliorum.vt. s.ti.iij.l. in sacris.ꝛ.j.de dig. quotiens.Accur.

a Contentũ hoc pro se accipit.

b Insinuãdis.i.scribẽdo rescripto pricipis vl simplici petitiõe actoris in libro iudicis.

c Exemplaria. hic illa eadẽ exemplificanť.ꝛ sic aliud p scribẽda ꝛ aliud preciũ pro exemplatura datur.

d Monumẽtis.i.p scribẽda epla citatoria. ac.

e Arbitri.i.delegato.vl ppie. vt no.s. ti.iij. l.in sacris.ac.

f Fisci.pa. qui cogunt arbitrum procedere. vt dicta.l.in sacris. Accur.

g Notarijs.arbitri.tertiam partem solidi.

h Dictũ est in executore expresse:ꝛ in alijs sensit idem.

i Idẽ editione.i.p dãdis exemplis gestorũ. sz s.prime.p scribendo in quaterno iudicis.

k Erogare.h habebũt iudices.vt in auť.ỏ iudi. §.ne aũt inter hec.col.vi. sed.s.in princi.l.fiscus.

l Gestor.hic de nomie aliorũ iudicũ non arbitri de quor̃ noie.s. prime dixi.ꝛ no.q̃hic oia priui legia habet comes cõsistorij.vt.s.de comi. cõsti. l.i.ꝛ.ij.ꝛ facť.s.de priuil. scol.l.hac lege.ꝛ.s.de agri.ꝛ cen.oẽs.ꝛ de spor. l.ij.ꝛ inst.de satisd.§.sed hodie.ꝛ in auť. de nup. §.i.ꝛ.j.de castren.mi.an. itẽ nõ turberis.si in aliq̃ differat lex ista ab illa in sacris.

delicet vt p tenore generaliũ edictorũ hi qui vel in sacratissima vrbe vl in puincijs immobiles possidẽt facultates adiuratorie cautiõi[k] ꝛ substantie sue credanť. Hoc etiã adijciendo vt nũq̃ nisi ex sentẽtia[y] in scriptis prolata penit[r] moueanť.ad similitudinẽ insup alior̃[z] officiorum quotiens ciuiles vel criminales cõtra eosdẽ cognitiones mouenť:exercitorẽ quidem negocij vsq̃ ad finẽ litis ciuilis seu crimialis vnius esse solidi prestatione cõtentũ[a] ꝛ pro insinuãdis[b] nostre serenitatis apicib[9] vel simplici contra obnoxios eorũ postulatione deponenda binos solidos ab his vl cõiugib[9] eorum prebere:ꝛ quotiẽscũq̃ exemplaria[c] poscunt:ꝛ quotiẽscũq̃ exemplaria[a] poscunt hi quor̃ interest accepto solido qõ petitur prebere non differant:pro implendis vero monumẽtis[d] vnde cõueniẽdi tribuit executoribus facultas nõ vltra q̃ tres solidos quibus cõpetit impartiri precipimus.arbitri[e] vero non amplius q̃ solidũ ꝛ fisci[d] patronis dimidiã solidi partẽ.notarijs[g] vero tertiã vsq̃ ad finez sicut dictũ[f] est cause pstare sup editione[s] quoq̃ chartularum solidi partem dimidiã prebere:qõ si nõ apud arbitrũ sed in cõpetentib[9] iudicijs maiorib[9] cognitio celebretur inducendi quidem negocij gratia non nisi quatuor solidos eosdẽ viros clarissimos erogare[h]. gestorum[l] vero excipiendor̃ causa duos tantũmodo solidos dare:ꝛ null[9] vltra supascriptas quantitates cuiliber alteri prestandi sumpt[9] exactionem vexari.his omnibus locũ habentibus siue ipsi alijs litem ingerũt:siue ab alijs pulsentur,

De curiosis et stationarijs.

¶ Denũcians maleficium punitꝰ si nõ probat ꝛ ideo aliũ p delicto nõ incarcerat.h.d.Bar.

Imperator.

Curiosi ꝛ stationarij[k] vl q̃cunq̃ funguntur hoc munere crimina iudicibus nũcianda meminerit ꝛ sibi necessitatem pbationis[l] incũbere nec citra periculuz[m] sui si in sumptib[9] eos calũnias nexuis se constiterit:cesset ergo praua consuetudo per quã carceri aliquos immittebant[m].

Idem augustus.

Gentes in reb[9] in curijs agẽdis ꝛ euectionib[9] publici[n] cursus inspiciendis nostror̃ memores preceptor̃ credimus[o] in omib[9] vel le pfutura reipublice,ideoq̃ solos agentes in reb[9] in hoc genere iussimus obsequiuz adhibere ꝛ non ab alio penitus officio[a]. hi vero peruigili diligẽtia puidebunt nec q̃s cõtra euectionis auctoritatẽ moueat cursum[b] vl amplius postulet q̃ concessit euectõ[c]. quisquis igitur aliq̃d tale perpetrare temptauerit improbi cepti priuet effectu demõstretur etiã iudicibus vel curiosis euectio etiã si quis nobis iubẽtibus festinare memoret i obsequiũ necessarium nec,preualeat cõtumacia vel dignitas ergo nũmũ iaz vetam[9] exposci pro animalib[9] d in cursuz minime cõstitutis:qõ si forte aliquis extimauerit perpetrandum eius quadruplum qõ accepit inferre cogantur[e].

¶ Condẽnatio pfecti facta de agente in reb[9] est nulla nisi tal agens aliq̃d p honorẽ honestatez decus officij cõmiserit qz tũc grauius puniet.

p Er id tempus[f] Idem anth. quo cursus tuendi solicitudinẽ sustinetis cõdemnationes prefectorum circa eos solos irrite sunt future q̃ seruauerit honestatẽ.erga eos vero qui inhoneste ꝛ contra decus seculi vl honorẽ militie versabunť nõ solum condẽnatio mansura est verꝰ etiã grauior pena statuenda[s].

¶ Agentes in rebus singulariꝫ p singulas p uincias sũt mittendi q̃n euectiõib[9] inspiciẽdis curã tiñ hẽbũt cũ alijs iudicib[9] vel puncialib[9]. ꝛ alios illicite nõ vexabũt de causis nõ cognoscent ꝛ nõ detrudẽt in carcerẽ.h.d.Barto.

q Gentes[b] in rebus singulos per singulas prouincias mittendos esse censem[9] quib[9] tam inspicienda[z] euectionũ tantũ debeat cura mandari vt nihil prius cõe aut cũ iudicibus aut cũ prouincialibus habeant nec naues debebunt illicita concussione lites vexare nec libellos aut attestationes vl contestationes litis gratia suscipere[k] aut in carcerem quenq̃ truderel sed cursui solum vacare.

De palatinis sacrarum largitionum et rerum priuatarum[m].

Idem.

Gentes .publici cursus offiñ huius erat porta re pecunias publicam per puincias ꝛ cõducere naues ꝛ animalia ad ferendã annonã reipubli.ꝛ tpe cõpetenti facere incipiter vel cursuz ꝛ p uiderene q̃d subtrahatur.vt hic et j.l.fi.ꝛ.j.de cur.pu. l.iij.ꝛ.l.fi. Accur.

o Credim[9].sic de pfecto credit princeps.vt.ff.de offi. prefect.preto.l.i.

a Officio.i.alius non intromittat se vel dic q̃ iste non intromittat se de alio officio.ad qõ s.de agẽ.in re.l.p. ꝛ vl.pma placet.

b Cursum.accipiendo iter añ alios vl al's faciẽdo cõtra preceptũ isti[9].

c Euectio.i.qõvehitur.vl.i. qñ.iter arripiť dicať huic al's est aduocatio sic dicta euectio qz aialia vocanť ad publicum cursum.

d Pro aialibus multis puta vel p equis.quia q̃s accipiat p.x. cuz nõ habeat nisi octo.

e Logať.ad hoc j.de erog.mili. an. l.excellentie.ꝛ.s.ỏ excu. mu.l. placet.

Er id tempus substituentis. loquitur agentib[9] in rebus.

g Stramẽda.no. non iuuať offõ vl dignitate qui male eã seruat.sic.s.de digni.l.iudices.ꝛ.l. quotiẽs ꝛ.j.de cur.pu.l.iij.ꝛ de vete.l.iij.itẽ ꝛ facit.ff.de in ius voc.l.ij.ꝛ de mino.auxiliũ.in fi.ꝛ.s.de episco.ꝛ cleri.generaliter.

Rub. De curiosis ꝛ stationarijs.dictũ est in genere de agẽtibus in rebus ꝛ eor̃ principib[9]:nũc de duabus speciebus.primo de curiosis quorum officiũ erat nunciare crimina ꝛ remittere criminosos.vt.j.l.fi. Itẽ se

THEntes, censem[us] ad quaz curaz & cursum illi ex scola agentium debent exire quos ordo militie vocat & liberoz adiutoz. vt. ſ. ō off. ma. offi. l. i. Ey. plures ergo & alij agentes erant in rebus. vt d. l. & ſ. de agē. in re, & l. matriculā. & no. huj[us] officiū. vt ſ. e. l. ij. tandez al's tandē, al's tamen.

i Cōe. fic. j. ti. i. l. nihil. Accur.

k Suscipe, ad audiendum. Accur.

l Trudere. vt. ſ. e l. i. in fi. ſed ſi inueniat fugitiuos incuſtodia detinere poſſit. vt. ff. ō fug. l. fi. in pn. cū iſti dicantur ſtationarij vt. ſ. e. l. i. in prin.

m Rub. De palatinis ſacraz lar. & rerū pri. ſ. principis. nāvtriuſq; pri uilegiū idē dak. vt j. e. l. fi.

PAlatini. al's vica. palatini qz quodammō gerūt vicē pncipis & ſic p eodē, alias deeſt vicarij.

o Pro capitib[us]. no. ſic. & ſ. de agr. & cē. cū antea. & vt ruſti. ad nullū & c. l. i. ſz cōtra de ca. pi. ci. exhi. l. i. & de colo. tracen. ſz et illa ſpecialia.

p Jugis. ſ. boum vt in auk. de man. prin. §. coges. colla. iij.

q Suſceptiōib[us] hoſpitiū. vt de clericis dicik. vt. ſ. de epi. & cleri. l. i.

r Temerarijs. al's temerarijs. alias temonarij. & facit j. de priuil. eoꝝ q̄ in ſacr. pa. l. i.

DEli[us]. euerſoz qz male geſſit

t Pacto. i. modo & facit. ſ de ſuſce. l. ſi aliquis. ſ. de dig. iudices. & ff. ō ſuſpec. tu. l. iij. §. q̄ri. in fi. §. & ō accuſi cui. §. is. & j. ō cohar. l. ſi cohartak. & ſ. ad. l. iu. de ambitu. l. i. Accurſi[us]

PAlatini, p capitibus eoꝝ & iugis tiū penſitationē fiſco ſoluent ab alijs vero muneribus ſordidis vacant. h. o. Barto.

PAlatini[us] p capitib[us] Impera. bus[o] ſeu iugis[p] ſuis tantū penſitationem atq; obſequia recognoſcent extraordinarijs & ſordidis muneri[b]⁹ & ſuſceptionib[us]⁹ et temonarijs[r] oneribus liberati.

CThesaurarius vel comes theſaurioz repertus ſemel culpabilis & in officio iterato ad eandem militiam non aſpirabit nec etiā aliā acquirere poteſt. hoc dicit Barto.

nDEli[us]s theſauriēſis Impz. v[el] officialis comitis theſaurorum ſemel deprehēſus euerſoz quocunq; pacto[t] aut repetat militiā ſuam aut alias ſibi requirat per ambitum dignitatem vel ſeſe tranſferat ad aliam quamcunq; militiam.

CSingulis annis vnus ex palatinis mitti oz ad regendū principatū domoz capadocie.

PRiſco[v] iam nunc Impz. ordine reuocato[l] de palatino potius officio ad regēdū pncipatū officij comitis domoz per capadotiam mittank quales comes etiā domorum ſi inhoneſtuz aliquid geſſerit vereatur idoneos itaq; ſingulis annis e numero mittendoꝝ[y] ad hoc eligere debebis[3] & mittere.

CPalatini nihil habent cōe cū alijs iudicibus prouinciaz ſed excepta reuerentia que eis debetur non ſolum per iudices minozes verum etiā per maiozes quilibet iudex debet in ſuo officio deſeruire. hoc dicit Barto.

nDHil[x] omīno vllis iudi Jdē cibus cuz palatinis noſtre clementie quicūq; a comitibus dirigūtur ſit cōmune atq; cōiunctum[2] ſed excepta reuerentia: que non ſolum ab inferioribus[a] ſed etiam a maiorib[us] & in puincia degentibus rectorib[us]⁹ prouinciaz debek atqz deferk ſuis q̄ſqz neceſſitatib[us]⁹ obſecūdet.

CEffectus princeps palatinoz ad aliā dignitatem conuolare nō poteſt. h. o. Barto.

qDEli[us]dam[b] poſt imple Jdē. tū ordinē militie palatine quā geſſerant honorēq; trāſactū ad exceptoz ſcrinia tranſire mittunk hac igik lege ſancim[us]⁹ vt nulli p̄ſus de hinc iſta audiēdi derelinquak occaſio ſed vnuſq̄ſqz ei[us]⁹ ſcrinij quez primū militādo[c] elegit ordinē pſequatur nec in alterius loco ſinē militie requirat quia iam proprij ordinis tranſegerit principatum.

CPreſes palatinus inūgere non poteſt ſordidum munus. hoc dicit Barto.

aAB officijs[o] palatino Jdez. rū excellētia tua ſciat ita peni tus eſſe recedēdum vt nec ipſa poſt modū licitū ſibi credat hiſdez aliq̄d adiungere & pptera puinciarū rectoꝛes phibeant quicq; vlterius tale conari. Jdem.

sCrinijs[k] omnib[us]⁹ largitionum comitatēſiuz infraſcriptas decernimus dignitates vt his cōtenti abiēdi ſibi aditū interclusuz eſſe cognoſcant etiā ſi i ſpeciale beneficiū emēdicato ſuffragio[l] quiſq; valuerit impetrare ānonas etiā iuxta diffinitū dignitatū modū volum[us]⁹ p̄ſtari nec amplius quicq; p̄ſumi brevi[us]⁹ q̄ dignitates per ſingula ſcrinia officiorū ſacraz largitionū hr̄e ſtatuimus hoc eſt ſcrinij exceptoꝝ perfectiſſimus ordinis ſecūdi numeri vn[us]⁹ idē primiceri[us]⁹ omnis ſchole pfectiſſim[us]⁹ vnus primiceriū exceptoz numero vnuſquiſq; ducenarij duo. Un[us]⁹ tertiocerius & quartoceri[us]⁹ centenari[us]⁹ vnus idē primicerius inſtrumētoz epiſtolares nūeroduo forme prime numero triginta ſex forme ſcōe nūero quatuoꝛ forme tertie nūero tres ſcrinij numeroz p̄fect[us]⁹ ordinis tertij numero vnus. Quiſq; ducenarij numero vnus centenarij nūeri. Secūdo epiſtolares numeri due forme prime numero tres forme ſecūde numero vn[us]⁹: forme tertie numero duo ſcrinij ſacri tabellarioz p̄fect[us]⁹ ordinis tertij numero vnus: ducenari[us]⁹ numero vnus: centenari[us]⁹ numero vnus: epiſtolarius numero vn[us]⁹ forme prime numero tres: forme ſecunde numero q̄nq; ſcrinij canonis pfectiſſim[us]⁹ ordinis. tertij nūero vn[us]⁹: ducenarius numero vnus: centenarius: duo numero epiſtolares: nūero duo: forme prime numero q̄tuoꝛ forme ſecūde numero q̄tuoꝛ: ſcrinij mittēdarioz ducēnarij numero vn[us]⁹ cētenarij numero. v. epiſtolares numero viij. forme prime numero. vij forme ſecūde numero. xxxij. ſcrinij auri maſſe pfectiſſimi ordinis nūero. iij. idez p̄miceri[us]⁹ ſacre maſſe perfectū numerū. idez ſecundiceri[us]⁹ ducenarij numero duo vn[us]⁹. tertioceri[us]⁹ ducēnarij & quartoceri[us]⁹ centenarij numero. vi. epiſtolaz numero quatuoꝛ: aurifices ſpecieꝛ pfectū numero. ix. ducēnarij quatuoꝛ nūero centenarij numero. vi. epiſtolares nūero. viij. forme p̄me nūero. xviij. forme ſcōe numero quatuoꝛ: aurifices ſolidoz ducēnarij nūero. i. centenarij numero. viij. epiſtolares nūero ſex. forme prime numero nouez. forme ſcōe nūero. xxx. ſculptores & ceteri artifices cētenarij numero vn[us]⁹ epiſtolares numero quinq; forme prime numero ſex: forme ſcōe numero. xviij. Scrinij ad reſponſuz p formā primā numero p̄mo: per formā ſcōam numero ducēnarij numero. i. centenarij numero duo: epiſtolares

PRiſco. principat[us]⁹ capadotie ſpāliter erat deputat[us]⁹ pro ſuis ſtipendijs comiti domoz ad quē regēdū mittik de palatinis quē etiā verebak comes male aliquid per eum vel alium agere.

x Reuocato. antea fiſu erat, ſed indiſſuetudinez habitum reuocat.

y Mittēdarioz. i. palatinoz qui sūt habiles ad mittendum.

z Debebis comiti domoz loquik. vt. j. l. pri, & no. hic arg q̄ malus prelatus timebit bonuz ſubditum.

QJbil. indicib[us]⁹. alias militib[us]⁹. & alias comitibus. ſ. prouinciaruz.

p Coniunctū. dū palatini gerant ſuū officiuz. et ſic non obſtat. ſ. de agē. in re. l. ex eo. in fi. & l. fi. §. itaq; ſunt contra. & facit j. ti. i. l. fi.

a Ab inferioz[ib]⁹. no. reuerētiā maioꝛi a minoꝛe deberi & ecōtra. ſic. ſ. de off. rec. pro. l. potiores. et de offi. diuer. iud. l. ij. itez no. q̄rchie p̄us hac terra honorare debet ep̄m vt hic, nec ſuā iuriſdictionem per illi[us]⁹ p̄ſentiā perdidit. vt in auk. de defen. ciui. §. nulla.

QElidam. exceptoruz id eſt ad aliā dignitatem.

c Militando. ſubaudi elegit. & fak. ſ. vt dig. oꝛ. ſeruc. l. i. & de pr. fac. ſcri. l. vnicuiq;.

HAB officijs, neq; ipa ſcz excellentia tua,

e Poſtmodū. i. poſtlegē iſtam. vel dic poſt finitū officiū. & dicitur in ſordidis & ſimilibus ne ſit cōtra, ſ. e. l. i.

SCrinijs. hac. l. nominātur officiales qui ſubſūt comitib[us]⁹ domoz. & hi ſoli habebāt ſtipendia. & eſt falſa hec. l. in oibus fere libris circa litteram emendicato ſuffragio. ſic. ſ. de prin. agent. in reb. l. omnia.

Lacuit.pa.t po.id ẽ eisdem.l.palatinis.

b Tantũ.alias tñ.tal's tantũ.al's trini.t qui sũt centenarij t ducẽnarij t certi numeri.habes.s̃.l. pr.de quib⁹ singulis annis aliquot q̃escũt:vt h.

c Prouisionis.s.tue.t prefecto loquitur.

On aliter.annotati onẽ.i.priuilegiuz nostro motu.sz cũ cõsilio ꝓcerũ est pragmatica sanctio.t facit.s̃.de agenti. in.re.l.matriculam.in fi.t j.de re milita.l.neminez.

Palatinos.ad calcez id ẽ finẽ.nã calx calcis pars pedis extrema vbi est iunctura tibie et pedis sub telis ẽ cõcauũ inde subtelaris ſm.p.

f Tironũ.ab his excusantur princi.agen.in re. vt.s̃.de prin.agen.in re. l.exagẽtib⁹.t facit.s̃.de pri.sacro.scri.l.i.in fine.

Ad similitudinem.ibi ad similitudinez incipit lex.vt.de.s̃.pr.sacr. scri.l.pro biennio.

Ros.videt cã sic.s̃. de proxi.sacro.scrini.l.in sacris.§.ita.

i Respondere.sic.s̃.de filẽ.l.pe.t de agẽ.in re. ex eo.t.fi.§.ita.t facit.s̃. de off.pre.vr.l.i.t de off. comi.re.priua.l.penulti.

k Permiserit.sic.s̃.vbi seva.vel clarissi.l.fina.in auc.vt cleri.apud ppri. episco.§.penultimo.

Iter.tribuni.j.l. pri.

m Tres.al's res:al's tres Accur.

n Necessitate.nisi ordinaria.vt.s̃.e.l.finali.ac. numero.iij.forme prie numero.iij. forme scde nũero duo.forme tertie numero.i.scriniarij ad limitẽ ꝓ formaz numero.i.ducẽnarij numero.i. forme prime numero.i.forme secunde numero.ij.forme tertio numero tres scrinij nostri per formam ordine tertio numero.i.per formãepistolares numero.ij.forme.i.nũero.vij. forme.ij.nũero.x.forme tertie nũero.iiij.officialiũ sacrarũ vestiũ ducẽnarij numero.iij.centenarij numero iij.epl'arum numero.ij.forme prime numero.xij.forme.ij.numero.x.forme tertie numero.viij.deputatis sacre vestis per formã secũdi ordinis numero.ij.ducẽnarij nũero.ij. cẽtenarij numero duo.epistolares nũero duo forme prime numero.iii.scrinij ab argẽtarijs per formã ordinis numero.i.epistolares numero.i. forme prime numero.vi.forme scde numero.iij.forme tertie numero vnus: ad prias per formã ordinis nũero vn⁹:forme ꝑme numero vn⁹: forme scde numero.ij.forme tertie numero quinq;.Argentũ comitatẽsis ducẽnarij nũero.i.ducẽtenarij nũero.ij. epistolares numero.iij.forme prime numero.viij.forme scde nũero .xxv Barbaricarij cẽtenarij numero.ij. epl'ares numero o'q̃q;.forme prime numero.viij.forme scde nũero vn⁹.

Palatini transmissi ꝓ ,puincias anno elapso cingulo liberantur.h.d. bar.

p Lacuit[a] iuste omnib⁹ Idez. mittẽdarijs t palatinis officijs futura suggestio quaz insinuastivt ex hisdem annis singulis ex ducenarijs tãtum[b] ex centenarijs habito ,puisiõis[c] ituitu cingulo liberent[k].

Nullus officiũ sacraz vel priuataz largitionuz assumere põt nisi mediante principis auctoritate.hoc dicit bar.

n On aliter[d] quilibz Imp. in officio sacrarũ largitionum vel priuataz cingulum militie sibi sumendum existimet nisi nostre mã suetudinis annotationẽ meruerit.

Palatim adiutorez t primicerij finito officio sicut agentes in reb⁹ a ,phibitiõe tyronũ a ceteris q; muner ib⁹ sordidis sunt imunes. Bar.

Imperator.

p Palatinos[e] qui sacraz remunerationũ rationẽ tractantes inculpank ad calcẽ terminũq; militie peruenientes necnõ etiã adiutorest primicerios diuersoz officioz precipimus habere priuilegia que nup agentiũ in reb⁹ scole nostre sunt mã suetudine contributa scz vt a tyronũ[f] põbitione memorati reddank ex ortes ceteraq; onera nõ agnoscãt.

Ex similitudinẽ[g] Impator. sanctionis quaz de primis[h] sacroz ꝓmulgauimus scrinioz etiaz in officio sacraz largitionũ atq; priuataz ꝓ biẽnio annũ sub perpetua obseruatione precipimus custodiri ita vtt priuilegia que hmõi officijs vel primicerijs sacris legib⁹ deferũtur integra illibataq; seruentur.

In ciuitate cõstantinopoli palatin⁹ apud p̃fectum vrbis nõ cõpellitur litigare nisi ꝓ seruitutibus domibus vel annonis queſtio moueat in ,puncia vero cognoscat preses ꝺ palatinũ sed in cã crinali ꝺ euz fert sniam nisi ex suggestione principis sub quo militat palatinus.h.d.

Imperator Theodo.

v Iros[b] deuotos palatinos nõ optere in hac regia vrbe apud virũ illustrẽ prefectũ vrbis litigare cõpelli nisi de edificatione domorũ t seruitutib⁹ t annonis ortavideat causa.in alijs vero causis tam pecuniarijs q̃ criminalibus apud viros illustres tñmodo comites suos respõdere rectorib⁹ aũt ,puinciaz intra administratiõis sue fines inter presentes palatinos nec causis publicis occupatos cognoscere tã pro ciuili q̃ pro criminali causa permittimus.sic tamẽ vt nõ aliter criminalis sententia aduersus eos proferatur nisi ex suggestiõe prouincialis iudicij viri illustris comes sub quo militat certiorat⁹ hoc ei pmiserit[k].

Palatini primicerij t tres scrinioz primicerij t tres tribuni ꝓtoriani militari dignitate fungũ tur t nulla põt eis imiũgi necessitas publica vel priuata.hoc dicit barto.

i Iter alias[l] prerogati Idẽ. uas quas antea meruerãt sole societatis sacrarũ largitionũ primicerius t tres[m] primicerij scriniorum tribune pretoriane militaris dignitate fruantur nulla eis ex cuiuslibet iudicis preceptione imiungẽda publica vel priuata necessitate[n].

Palatini principes eisdez priuilegijs fungũ tur q̃bus palatini sacraz largitionũ.t ideo primicerij t primates scrinioz principis finito officio inter militares tribunos numerank t nulla solicitudine negocij publici vel priuati possunt vrgeri.hoc dicit bar.

i Ubemus[o] viros deuotos palatinos rei nr̃e ministris primates eisdẽ priuilegijs decorari quib⁹ etiã palatini qui in sacris largitionib⁹ deferunk cũ etiaz par similisq; militia sit iustũ[p] t ꝺpetens videt hisdẽ vtrũq; officiũ priuilegijs gl'iari primicerios itaq; officij tresq; primates scrinioz rerum priuatarũ finito tpe militie inter tribunos militates ptorianos saluis hisdem p̃stitis priuilegijs sacris cõstitutiõibus nostrã clemẽtiã adorare decernim⁹. Ita tamẽ vt nullã iunctionẽ nullã solicitudinẽ priuati vel publici negocij quolibet iudiciario precepto sustinere possit⁹; sz ex

i Ubem⁹.palatinos.nam oĩa sunt principis vt.s̃.de quadri.p̃ scriptio.l.finali.

p Justum.vbi eadem rõ idẽ ius.sic s̃.ad.l.fal.l.fi.t.ff. ad le.aquil.l.illud cum sequenti.

q Possint.vt.s̃. l.pri.t.s̃.e.l.i.t.s̃. de pri.sac.scr.l.iubemus.t.xxxij.q. v.item apud.

r Rub.De stratoribus stratoruz i.stabulũ.vnde in geneſi. Rachel b̃ videns posuit idola pr̃is sui in stratorio cameli t sedit super ipsuz.vnde stratores dicũtur qui p̃sunt stabulis seu eq̃s stantibus in stabulis.

Per oēs posce/retur.ff.de offi. pcon.l.iij.§.nemo cōtra.so.hic in cognitione causaꝝ t diffinitione pfidē tes non debēt eis uti:sz circa equos fic.vl aliud in pcōsule t aliud in pfide:ut b imo ibi aliter accipitur.i.biri dari? b q̄ pstz eqs ferrādis t sellis t frenis pfidis.uñ ỹ.Sternitur equi uocemare lect? asellus t hostis.aureū hic habet pro suo stipēdio singulis dieb?.itē t quādo pses vel rex vl comes dōat equū hz a donatario solitā quātitatē puta aliud aurum.sic eñ faciūt regeshispanie.nā in pfidibus,puinciaꝝ loq̄tur et eorum stratoribus.

t Et equis.puinciales id est donatores.Accur.

a Cognoscāt.illi donatarij.t fic nota q̄ dans punit sicut simoniac? q̄i corrūpens eum ut equū donandū uiderit pncipi.sic ſ.de epis.t cle.l.si quā q̄.itē fac.j.de metatis.l.denotū t.ſ.ne rusti.ad vluz obseq.l.ij.

b Ru.De castrēsiarijs.i libro Jr. de ꝺ historiāis aut castrensiarijs qui forte pērāt castris pncipis ordinādis t erant plures t eligebant? ꝺ cōi ut j.ti.i.t mēsores qui mensurabant quantū menia iuxt castrū vel simlia, ut j.ti.i.t.ij.Ac.

If officio merito.sic.ſ. de agē.in re.l.i. t.j. de tyronib?.l.fi.Itez facit.ſ.ad.l iu. de amb.l.i.t.j.ti.i.l. i.

Gs Jquis celit? id est diuinitus vl a pncipe vltim? tertia forma erat maior aliis ut innuit.t pz.ſ.ti.ij. l. in scrinijs. vbi pautiores semper cepta omni necessitate omnicq̄ fatigatione indempte dignitatis honore potiantur.

De stratoribus.

¶Unus solidus stratorib? presidētibus stabulis principis stipendij noie dandus est t in offerendo equos principi p̄ puinciales certa t eqlis forma seruanda est que statuta est.t si aliqs puincialis stratori dederit ob b q̄ ei nō licet recipere punieť.t si hoc iudex sciēs eū punire neglexerit centū lib.auri pena punieť.h.d.Barto.

Per omnes puincias edictū generale misim? vt stratorib? vn? tm̄ solidus pprio noie poscereť[s] t in offerēdis equis certā formā statutā equalem puinciales[t] nostri custodiendā esse cognoscant[a] q̄s etiā fisco certo solido modo obnoxios fecim? siq̄dē stratores petere interdictū est illida re stratoribus non timerent: officiū quoq̄ grauitatis tue centuz argenti libris mulctabitur si sciēs p̄dictā rem gestam fuisse non illico eam seueritati iudiciarie prodidisset, Imperator.

De castrēsiarijs t ministerianis.

¶Castrensiani t ministeriani officio finito p lapsum biennij alius subrogať.ipe vero ad idem officiū militans eligetur.h.d.Barto.

If officio[c] spectabilitatis ne p̄m formā diualiū respōsoꝝ post cōpletū tpis prefinitū.i.biennū priorīs descendētib? insequētes ad locū pro merito laboꝝ stipendioruq̄ succedāt:nec vlli licētia tribuať his qui impletum deposuerunt officium denuo ad eandez militiam vl solicitudinē remeandi. Imperator.

¶Si vltim? inē ministerianos gradū prīe scde vel tertie forme inť castrēsianos fuerit adeptus scribēdus est in matricula tertie forme.Bar.

Gs Jquis[d] p̄me vl scde vel tertie forme spāliter intra statutos gradū celit? valuerit impetrare sup numerarijs vltimis forme tertie in matriculis habeatur.

¶Militātes in hac militia t eoꝝ matres t vxores p̄nt mīme cōuenīri in cā alia vel crīnali sub comite castrensianoꝝ.h.d.Barto,

Gs Jqui in scola vestis sacre militāt vel matres eoꝝ vel vxores criminalē vel ciuilē litem contra se cōmouēdā in nullo alio nisi in sublimitatis tue suscipiant examine. Imperator.

Ante[e] omnia nulli? alteri? iudicis penit? minoris vl maioris sacro ministerio nostro deputatos quoꝝ officia sigillati breuis subter annex? ꝓtinet nisi a tue dūtaxat magnitudis sentētijs cōuenīri[s] vt nulli penit? alteri? iudicis foro pulsantium nisi in tue tm̄modo amplitudinis examine prebeanť aliqñ respōsum:sed ne in hoc ipso iudicio enormibus molestenť stipēdijs vl ex nudis cōueniať facile iudicis cuiuscūq̄ mandatis:ipsis quoq̄ sportulis t fideiussionibus modū cōstituim? obseruandū ante oīa decernētes ne quādo sine scriptura[b] vel iterpellatione deposita ac sentētia progata tue magnitudinis eadēq̄ nō edita conueniri posse:conuentos vero nō alium fideiussorē nisi actuariuz[k] vel vnū ex primatib? sue schole executoribus p̄ responsione sue psone sine scripto prestare siue per seipsuz siue p̄ procuratorē datū in iudicio responsuri sunt t siue in causis ciuilibus appetanť siue i criminalib? accusenť:nec vltra conuētionis[l] nomine sportulaꝝ q̄ vnū aureū executoribus vsq̄ ad finē litis pstent quēcunq̄ contigerit cōueniri inducendoꝝ[m] sane nomine t cognitionum exercēdaꝝ standeq̄ persone gratia ex simplici[n] postulatione cōtra eos habita siue ex appellatiōe subsecuta vl alio quolibz modo[o] in iudicio deponatur tribus tm̄modo solidis vsq̄z ad terminū negocij ei? qui acceptur? sunt p̄cipimus semper esse contētos. In cognitionalibus vero gestis edendis duos tm̄modo p̄ stare[p] solidos. Hec autē priuilegia nō in eoꝝ tantūmodo sz in matrū[q] quoq̄z t vxoꝝ[r] psonis valere t ad integrū permanere filijs[s] quoq̄z t maritis eodē fideiussionis nomine si necessitas interpellationis exegerit tradi nec alios vades[t] exigi ipos q̄z[v] dum militant:t post emersā[x] militiam cum his q̄ ex tēpore prioris pstite sibi pragmatice sanctiōis eiusdem militie stipēdia impleſſe noscūtur omnibus priuilegijs perfrui cūctis nihilomin? capitulis sacris affatib? diue recordationis martiani q̄s se meruisse asserť valituris exceptо hoc qđ i diuersis iudicijs tūc respōderi p̄cepti sunt hac sanctiōe decernim? .Aduocato quoq̄z fisci exceptoribus etiā qui apud arbitros hoc vtuntur officio ab exordio incipiendo vsq̄z ad terminū finemq̄z negocij tertiā dūtaxat partē solidi prebituros. In huiusmodi autem arbitroꝝ gestis edendis non vltra p̄stare q̄ dimidiā solidi partem:t cū per prouincias constitutus fideiussoribus cōuētus caruerit adiuratorie tantūmodo cautiōi comiti nec vllo tpe nisi ex tue dumtaxat magnitudinis sententia conueniri exceptis tributarijs t munerū functionibus et criminib? que in locis inquiri flagitarit t vendicari generalia leguz pre

ponūtur in tertia forma. J qui.examine.facit j.e.l.fi.t.j.de agen.in reb.l.fina.

Mate oia.breuis hūc breuē nō habes.

g Cōueniri. subaudi iubem? vt nulli pulsantiuz rē.qđ est.j.

h Sine scriptura.fic.ſ. de dig.l.quotiēs.t.j. de pri.sacro.scri.l.in sacris. t qđ subijcit vel pro ēt.

i Nō edita.in scriptis.

k Actuariū.ſ.de pr.sa. scri.l.in sacris.§.fidei.

l Cōuentionis.i.sportulis q̄ dank a conuentis.

m Inducēdoꝝ.i. executorū q̄ inducūt partez in iudicio q̄ndocūq̄ ē op?.

n Simplici.in causa pncipali.

o Alio modo.puta extraordinarie.

p Prestare.solidos scz exceptoribus.

q Matrū.transit ad superiores per priuilegiū qđ dic vt no.ſ. de prio sacro.scri.l.in sacris.circa pncī.

r Vxoꝝ.fic.ſ.de digni. mulieres.

s Filijs.fic.ſ.qui satisda.co.l.ij.§.ij.t.ſ.de.pr. sacro.scr.l.in sacris.§.vt ita.

t Vades.i.fideiussores inde vadiuz vel vadimonium.i.pignus.

v Ipsoq̄.s.deputatos nostro ministerio.

x Emersam.i.finitaz.fic ſ.de filen.l.fi.in fi.

y Adiuratorie.cautioni fic.ſ.de assess.l.i.§. super. t in auť.vt nulli iudi.§. necessariū. t.ſ.de.pr.sa. scr.l.in sacris.§.vt ita rē. cum suis concordantijs.

z Precepta.legis.vt.s.vbi de cri.agi opor.l.i.t in aut.qua in pro.t.s vt omnes tā ci.q̄ mil.l.i.in prin.t.j.de priui.scho.l.ij.

t In speculo.fic.s.de pri.car.l.i.t facit ad.l.s.de agen.in re.l.ex eo.t.l. fi.t de princi.agen.in re.l.fi.t.s.de comi.confi.l.ij.t.j.de priuilegijs scho la.l.quotiēs

o Rub.De decanis.decanus,i.decē virorū. societas fm.h.vel q̄ pest decē, vñ decaniſſa.i. vxor decani t dic.s.ti.i.in rubri.

Quatuor.pmiceriat⁹ fa.j.ti.i.l.i.t.s.ti.i.l.i.

Ostre.respōsuz.fic.s ti.i.l.fi.t de ppo.sa.cu.l. ij.t de filen.l.penl.t de agē.in re.ex eo,t.l. fi. ac.

a Scolarium.vt.j.ti,ij, l,ij.

b Pulsatos.vt.s.t.i.l.fi.

c De mēsoribus.s.colū narum vel lignoz vel ho minum:a metioz metiris fm.h.t dic vt in rubri.s. de castrensi.vel dic mensores frumētarios. vt.ff. de excu.tu.l.mensores.t ff.ō iur.īmu.l.fi.vl illos q̄ metiebant hospitia mi litū.vt.j.de metat.l.i.vel et b oia officia habebāt.

Rimicerius,facit.s. ti.i.l.i.Accur.

e Rub.De priuilegijs eoz qui in sacro pa.mili. quocūq officio.vt.j.l.i.

Malatinis.calum nias.i.munera patri monialia:esset ei calum nia si ab eis exigeretur.

g Nominationes.s.ad personalia.vt.j.hac.l.t. j.l.prima.

h Ordine sang.nō.ar. cōtra.ff.de leg.ij.l.cū pa ter.§.a te.t fa.s.de ppo. sac.scri.l.ij.t.l.in sacris.

i Indiscreta.i.nō atten ta nec considerata.

cepta³ cōstituunt p̄senti sanctiōe de cernimus viro clarissimo adiutore sublimitatis tue in speculo^r consti tuto ne quid ex his que statuimus aliqua surreptione violetur.

De decanis[p].

Quattuor ex decanis qui primū locū in ordi ne tenuerūt p biennīū ad primiceriatus officiū assumuntur t alij in locū eoz debent subrogari transacto biennio.h.d.Barto.

Quatuor[a] q̄ ex cor Impr. poze decanoz ad p̄mū mili tiegradū peruenerit biēnij spacio primiceriat⁹ gerant officium neq; vlterius cuiq; liceat in hoc im morari vt omni gratia t ambitione cessante post duoz annoz curricu la succedāt priorib⁹ subsequētes.

Decani adherentes famulatoribus principis coz illustri magistro officioz sunt cōueniendi, hoc dicit Barto.

Imperatoz Theodo.t Valen. Ostre[b] pietatis famlatiōib⁹ adherētes decanos nō oportz p̄ desiderio pulsantiū ad alia p̄o trahi iudicia:sed viri illustris tātuz magistri officioz obseruare exame. hoc nāq; modo neq; mansuetudis nostre obsequia decipiunt t agen tibus aduersus eos iure adhibet re spōsum.ad exemplū itaq; deuotissi morum scholarium[a] nulli licere me moratos ad aliud iudiciū trahere t pulsatos[b] priori fidei schole permit ti precipimus.

De mensoribus[c].

Imperatoz

Rimicerius[d] mensoruz bien nio expleto agentis in rebus militis militiam sortiatur.

De priuilegijs eoz qui in sacro palatio militant[e].

Palatini a cūctis muneri⁹ sordidis sunt im munes t eoz filij t nepotes t ipis t eoz mancipijs nulla iniuria debet inferri.ō faciens puni tur.hoc dicit Barto.

Imperatoz Constanti Palatinis[f] tam his qui ob sequijs nris inculpata offi cia prebuerūt q̄ illis qui in scrinijs nris id est memorie epistola rum libellorumq; versati sunt p̄cul vniuersas calūnias siue nominatio nes[g] iubemus esse submotas: idq; beneficium ad filios eoruz atq; ne potes ipso ordine[h] sanguinis per uenire atq; immunes eos a cunctis muneribus sordidis t personalib⁹ permanere cū vniuersis mobilibus t mācipijs syb annis nec iniurias eis

o Donati sunt.ad hoc.s.de assesso.l.nō pat.t de agē.in re.l.fi.ſz ar.ō.j.de testa.mil.l.pe.t de rest.mil.l.vl.ac.

p Militarib⁹.i. lucz suā militiā cōplere debeant.que est vt s.de curio.l.i.in.fi.t fa.

Ecclesiastes s.de agen.in re.l.fi.t.j.l.pri.Accur.

Aula nostra.discedētes,i.descēdētes ab aliquo officio anle vt.s.l.pr.§.hēant

r Iniunctis.i.ab eis q̄ iniūgerent.

s Faustus.q̄ sūt numerarij.

t Experientes.id est experiti:ſz sint idonei nō vocent.

ab aliquibus inferri.ita vt qui hoc contempserit indiscreta[i] dignitate penas debitas exsoluat.

Cubicularij principis quibus vacatio est cō cessa t memoriales scriniorum libelloz t epl'aruz t etiā palatini t agentes in rebus t filij t nepo tes eoz ad honores vel munera non vocantur inuiti t a psonalibus t corporalibus muneri⁹ sunt immunes.h.d.Barto.

Idem,

Decubiculis[k] nostris vacatio ne donatos vl'diuers obseq̄is palatinis memoriales[l] etiā q̄ in scri nijs memorie epistolaruz libellorū sacrorumq; dispositionū referūtur: necnō t si qui in vtroq; officio pala tinoruz comitatensium singularū ue vbiū t officio amissionū t castrē sis sacri palatij militant priuilegia volumus hac lege vt nec ipi nec filij nec nepotes eorū ad honores vl'mune ra municipalia deuocētur: quibus omnibus condonamus ne exactoz vel turmarioz quos capitularios vocāt curam subeant vel obsequiū temoniarioz vl'penthaproci[m] aut etiā in tironis presentationē agno scāt.nā beneficijs nostris ita digni sunt vt etiā cēsualibus vel persona libus vel corporalibus muneri⁹ li berentur t habeāt castrēse[n] peculiū siue adhuc palatiuz obseruent siue optata quiete donati sunt[o]. Quib⁹ omnibus priuilegijs cōiungimus agentes in rebus licz militaribus[p] videantur esse subnixi.

Descendētes ab aliquo officio qō in palatio principis licz sint idonei t experti nō ab omnib⁹ oneribus eisdem iniunctis sunt immunes. hoc dicit Barto.

Impa.Gra.Valen.t Theodo.

Aula nostra[q] descendentes viri ab onerib⁹ iniunctis[r] habe antur immunes numerarioz fauſt⁹[s] vel rapaces questus tanq̄ experien tes[t] t ido nei non patiantur.

Qui missionē meruit ab officio qō in palatio principis exercebat anteferri debet oībus alijs qui post ad regēdas dignitates vel prouincias sunt assumpti.ō faciens pena hic inserta punit, hoc dicit Barto.

Omnes[v] q̄ in palatio Idē. militādo diuers actib⁹ paruc rint volum⁹ in tm̄ ei⁹ dignitatis cui⁹ meruerit missionē obtinere insignia vt his oībus p̄ferātur in ordine at q; ō sensu q̄ posteriore tpe regēdas puincias dignitatesq; susceperit pa latinas.si quis autē temeraria vsur patione statuta violare temptaue rit sacrilegij[x] penam sustineat.

De priuilegijs scholarum[y].

Odnes.poste ri tempore.fic s.de off.pfec.pto. l.i.t.ij.t vt dig.oz. ser.l.ij.t de cōsul. nō spe.l.i.t de al bo seri.l.i.t.ij.

x Sacrilegij.fic. s.vt dig.oz. ser.l.i. t.j.de erog.mi.an no.l.lege.

Rub.De priui legijs scolariū.in quib⁹ tyrones mi litiā addiscūt.i.so cietatē militū. naz j.l.vl.vocat fozmi simos.

Iris.comiti bus.alias co mitibus als mili tibus.q: forte sūt magistri militum.

z Senatores,i. nobiles qui erant scholares.i.de so cietate militū.fic t ff.de iudi.l.fi lōgi⁹ §.fi.itē no.aliquez degradari.fic.ff.ō his qui no.in fa.l. ij.§.ignominie.et s.de agri.t man.l. ij.t.iij.

a Ad hec.mgro officioz loquitur etiā.s.de offi.ma. offi.l.scholarium.

a Barbaroz.s. de agē.in re.l.agē tes.in prin.t.s.de cōmer.t merc.l.ij.

b Valeant.vsur pare.no.ō eos qui dicunt dīm oddo nem potestatez in fraudē vocari de fensorē.fic.s.ō na. libe.l.i.in fi.t.ff.ō tuto.t cura.da.ab his.l.scire oportz. §.i.t de transac.l. cum hi.§.si cuz lis.

Hac lege. scholi ꝫ. i. societatibus militum armatorum.

d Tue celsitudis magistro officioꝝ loquitur. fic. §. de decur. l. ij. in fine.

e Obſuari. fic. §. de castren. l. vlt. in fi. ⁊ est rō. in vtroq; vt subij cit. ⁊ fa. in auk. vt iudi. fi. q; quo suffra. §. quod aūt ⁊ vt ne fiāt pi. circa prin. ⁊ vt ne q; mil. neq; fe. circa finē. ⁊. ff. de off. pfi. l. iij. ⁊. §. vbi se. vl cla. l. quicūq; in fi. ⁊ in qui. cau. mili. fo. pre. l. i. sed cōtra. §. ō agē. in re. l. ex eo. §. qō mlto magis ⁊c. ff. de re. iur. l. nō debet cui qō pl⁹ est ⁊c. sz illa ex eo erat in vbe hic in prouincia.

Quotiēs sentētia monitoria.

g Tui culmis. loquit magistro officio. vt no. §. l. pri.

h Scholares. expone vt in rubri.

a Constitute. hoc dic. vt. §. de digni. l. mulieres. ⁊. ff. ad munici. l. filij. §. vi duam. ⁊ in auk. de nup. §. nō tñ. colk. iij. ⁊ ad id qō de matrib⁹ dicit facit §. de castren. l. fi. §. hoc aūt. ⁊. §. de q; stio. l. ij. sed contra ff. de sena. l. i. solu. vt no. §. de pri. sacro. scri. l. in sacris circa principium

b Seruj. hec dic. vt. d. l. in sacris.

c Consuetudine. fic. §. de diuer. off. l. viros.

Magistri militū senatores milites suos scholares verberare vel degradare nō pñt. sed istud spectat ad officioꝝ magistrū. itē magister militū suos domesticos senatores decēnarios vel centenarios facere nō pōt pena ꝫ facienti imminente itē. phibitus esse domesticus ppetuo vel ad tps alio noīe assumpto coloꝛe questo nō est. phibitione durante assumendus. h. d. Barto.

Vjris⁹ spectabilib⁹ Jmp. comitib⁹ scolarū verberādi segregādi ue senatores ⁊ ac ducēnarios licētiā denegamus: ea nāq; q̄ tali cōmotiōe digna sunt ad tue⁹ sublimitatis volum⁹ referri noticiā. insup etiā domesticos eoꝝ nō senatores vl ducennarios centenarios ue fieri decernimus pena. v. libraꝝ auri plectēdo q̄squis hāc diui nā iussionē excesserit scrinio vo barbaroꝝ. si tale q̄d vl attemptare passum fuerit vl attēptatū cōtra leges non suggesserit. x. libraꝝ auri cōdē nationē plectēdo: illō etiā obseruari non sine rōne cōuenit ne is cui domestici officiū militie gradū vl quēnj tēp⁹ interdici censuim⁹ ⁊ familiaritate comitis simulata rē prohibitā alio noīe valeant b vsurpare.

Militās in aliqua militia q̄ stipendijs decursis primicerius factus est oībus priuilegijs sibi cōpetentibus perfruak ⁊ etiā in causis ciuilibus coꝛona officioꝝ magistro tñ cogitur respōdere in criminalibus vero causis hoc priuilegiū non foꝛtitur ne crescat flagitioꝝ auctoꝛitas ⁊ publica vacillet auctoꝛitas. h. d. Barto.

Jmpera. Leo ⁊ Bono.

Aclege c decernim⁹ vt q̄ in singulis scholis militāt q̄qz post emersa stipendioꝝ curricula ad primicerioꝝ gradū peruenīūt ⁊ adorata nostre diuinitatis purpura viroꝝ clarissimoꝝ comitū meruerit dignitatē tā cingulo q̄ priuilegijs omnibus sibimet cōpetētibus pfruank: ac deinceps vsq; ad finem vite foꝛo tue celsitudinis d tantūmodo subiaceāt nec ex alteri⁹ cuiuslibz snia ciuile subire litigiū cōpellank: Jn criminalibus sane cōtrouersijs ⁊ in publicis tributis: ita ⁊ aduersus tales viros puincias moderantiū cōgruā iurisdictionē volum⁹ obseruari e ne sub ptextu cōcessi priuilegij vl flagitioꝝ crescat auctoꝛitas vel publica vacillet vtilitas. Jmperatoꝛ.

Quotiens f super causa ciuili vl etiaz criminali ex snia neqz iudicij tui culminis g scholares h vl eoꝝ cōiuges siue adhuc viuerēt earū mariti siue post moꝛtez eoꝝ in viduitatē cōstitute a sunt matres ue eoꝝ in viduitate pmanētes aut liberi q̄ nō spālik alteri⁹ iudicis iurisditionis subiectā: cōditionē foꝛtiti sunt ⁊ seruj b ad eos ptinētes ꝺueniunk minime eos eas ue extranei fideiussoꝛes exactiōe vexari: sz p cōsuetudiē c ve iustissima ⁊ iugik obseruata nūera-

riū videlz sue⁹ scole fideiussoꝛē pbere iubem⁹: hoc vz obſuādo vt ī criminalib⁹ causis q̄nq; alios pmates ex. xxx. virj a pmicerio vsq; ad tricesimū retro numerādis vna cū numerario violēte. s. ⁊ nō recusāte pbeāt fideiussoꝛes: aut recusātib⁹. v. sicut dictuz est viris exneis in criminib⁹ tñmō publicis fideiussoꝛ vna cū numerario pbeank: ita vt executoꝛib⁹ nō āpli⁹ ab his q̄ vnus solid⁹ siue p se siue p pcuratoꝛē rndere malue rint pbeak. Jn subeūdis aūt ogntionalib⁹ certaminib⁹ quotiēs cā fuerit arbitro e delegata pteſtatiōe litis vnū solidū ⁊ pdiffinitōe ab arbitro recitāda alteꝝ vnū ⁊ nihil āpli⁹ dare decernim⁹: qō si cā ī iudicio tui culminis ab ipsa cōtestatiōe litis vl relatione iudicis: aut appellatione interposita vētilak p inducēda cognitione nō ampli⁹ q̄ tres solidos et chartarū vel recitandaꝝ in cogniti onib⁹ instrumētoꝝ noīe editiōis q̄n etiā gestoꝝ duos tñmō solidos dabūt. Quotiēs sane apō viros clarissimos puiciaꝝ moderatoꝛes ex delegatione. s. ⁊ snie tue magnitudis ꝺviros foꝛtissimos k scholares vl eoꝝ ꝺiuges vel liberos vel seruos cognitio celebꝛek nō āpli⁹ q̄ dimidiam partē ꝺsueto⁹ sumptuū pberi decernimus hoc etiā adiciēdo vt q̄ acceptis comeatib⁹ ad puincias pfecti fuerit vsq; ad. v. mēsiū spaciū intra qō ipsis erat remeādis licētia nullaz penit⁹ actionez sup ciuili videlz negocio exceptis b crīb⁹ ⁊ tributarijs functiōib⁹ sustineant. ne tñ ibi post q̄ quintū. s. comeat⁹ mensez ex snia iudicij tue magnitudinis cōuēti in exigēdis fideiussoꝛib⁹ aliq̄ sentiāt detrimētū at iuratoꝛie k eos cautiōi iubem⁹ ꝺmitti: quotiēs aūt ex verb ⁊ sine vlla scriptis plata snia l idē foꝛtissimi scholares vl eoꝝ matres seu ꝺiuges vt dictū ē: aut liberi aut fratres moneāk nihil ipa executiōe sportulaꝝ noīe penit⁹ eos vl eoꝝ mīres seu cōiuges: aut liberos fm superi⁹ data distinctionē vl seruos pbere decernim⁹: sz si talis sit negocij vilitas vt etiā sine scriptis cōsentientibus m videlz partib⁹ sup ea possit cognosci expectato sine scriptis sicut dictū est habende cognitionis euentu si deteriorē calculū reportauerit sportulaꝝ noīe vnū tñmō solidū executoꝛi pstabūt. Si vo cause q̄litas habēdā in scriptis cognitionē flagitauerit i hoc necesse ē casu interlocutione i scriptis pferēda ea q̄ superi⁹ de q̄ntitate sportulaꝝ decidendarūq; cognitionū dispo sita sunt obſuari

d Sue schole. officialis quidā erat. ⁊ facit. l. predicta in sacris. §. fidei.

e Arbitro. i. iudici delegato. fic. ff. de appella. ex consensu.

f Foꝛtissimos. per hoc nota q̄ militibus armatis loquitur.

g Remeādi. ad militiā.

h Exceptis. proprie excipit a functiōib⁹ impropꝛie a tributis. ⁊ facit. §. de castren. l. fi. §. fi.

i Jbi quoq;. s. in puicia nā poterit cōuenīri post quinq; menses: sed certo modo vt dicit. ad quod est dictus. §. ⁊ facit. §. in quibus cau. mili. fo. pre. non vtantur. l. i.

k Juratoꝛie. fic. §. de castren. l. fi. §. fi. ⁊ de pr. sacri. l. in sacris.

l Sententia. s. citatoꝛia ⁊ dic de facto. nā de iure in scriptis sunt cōuenīēdi nisi sit causa vilis ⁊ p tiū consensu: vt subijcit.

m Consentiētibus. no. cōsensu partiū sentētiari posse sine scriptura. ff. c. §. de episco. ⁊ de. generaliter. in fi. §z hodie etiā sine consensu partiū. vt. §. de sen. ex pericu. reci. auk. ni fi. ⁊ fa. ad. l. §. de digni. l. quotiēs. ⁊ idē in similib⁹ ibi notatis in. l. quotiēs. ⁊. §. de pri. sacro. scrin. l. in sacris. ⁊ de prici. agē. in rebus. l. fi.

n Rub. De castrē. omniū palati. pecu. i. de militibus palatij q̄ p̄incipez sequunt. vt. s. ti. superiori, sed hic circa peculiuz.

Omnes. supfundūt. i. locupletant. rñ. et dic edicti de leg. que sunt. s. ti. ij. l. i. t. ij. q̄ sunt constantini vt ista: vl̄ dic q̄ non habemus.

p Si qñ. al's si quando al's si quendā ꝛc.

q Parsimonia. habundat. si. ꝛ nota parsimonia sic ꝛ. s. de epīsc. ꝛ cle. l. ij. ff. de pecu. leg. l. ex eo.

r Precipimus. vt. s. de bo. q̄ lib. l. pe. ꝛ facit. s. ō assesso. l. velut. ꝛ ō aduo. diuer. iud. l. fozi. ꝛ de in offi. te. l. fi. ꝛ de filen. l. fi. ꝛ de epīs. ꝛ cle. l. cū lex. ꝛ. l. sacrosancte. ꝛ. s. ti. ij. l. ij in fi. ꝛ de bo. pos. ex test. mili. l. i. ꝛ fa. her. si filius. ꝛ. ff. de coll. bo. l. fi. §. nec castrense.

s Signa nostra. q̄ stāt nobiscuz ꝛ sequunt nos licz nō sint in castris q̄ fac̄ fieri alicui p aliquē ducē belli. vt. j. ō re mil. l. nēo miles. itē no. de puluere.

t Rub. De equestri dignitate, cōuenit precedētibus.

Quites romanos. q̄ romaz custodiunt nāz illi habent pro absentib⁹ reipu. cā. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. milites. ꝛ dic q̄ aliq̄ p̄sidētes alij erant. nō em̄ simplex militia est dignitas vt. j. ti. ij. l. fi. in p̄in.

u Clarissimat⁹. i. consulatus. ꝛ. s. de do. ꝛ p. l. ij.

x Ru. De pfectissimatus dignitate. dignitas erat forte vt essz dictio pfectissimus miles

Odicillis. negocio vili.

z Honorē. s. iustū. pbitate ergo dak nō p̄cio. fic s. de epi. ꝛ cleri. si quē q̄.

a Alicuⁱ. puati sine aliquo vili officio. vt. s. de digni. l. ne q̄s. ꝛ fac̄. s. de agen. in re. l. agētes. §. i.

a Qui militare pñt vel nō. de armata militia loquit ꝛ de hac p̄ima parte loq̄t. j. e. l. i. ij. iij. ꝛ. iiij.

b Et de seruis. de hoc. j. e. l. pe. ꝛ vl.

c Et vt nemo, de hoc. j. e. l. eis.

Ij militie. his. s. magistro militū ꝛ ducibus. vt. j. ti. ij. l. penu.

De castrensi omnium palatinorum peculio[n].

¶ Palatini habentes aliqd̄ priuilegiuz quicq̄d quesierint i officio morātes ex donis p̄incipis aut eoz industria p̄cipe cōscio retinēt tanq̄ castrense peculiū ꝛ a labore castroz nō sunt immunes. hoc dicit Barto.

Omnes[o] palatinos Imp. cōst. dum certa priuilegia superfundūt rē si qñ[p] dū i palatio nr̄o morant: vl̄ si parsimonia[q] ppria quesierint vel donis nostris fuerint cōsecuti vt castrense peculiū habere p̄cipimus[r]. q̄d em̄ tam ex castri est q̄ qd̄ nobis cōscijs acq̄ppe sub conspectibus nostris acquiritur: iz nec alieni sūt a puluere ꝛ labore castroz q̄ signa[t] nr̄a comitant qui p̄sto sunt semp actib⁹ quo intentos ꝛ erudiri studijs itinez plixitas ꝛ expeditionū difficultas exercet. Ideoq̄ palatini nostri q̄ priuilegijs edicti vti potuere peculia sua p̄cipua retineāt q̄ dum in palatio nostro ꝓstituti sunt aut labore vt dictuz est p̄prio aut donatione nostra quesierunt.

De equestri dignitate[t].

Imperatoz. Justi. Aug. Quites[v] romanos scōz graduz post clarissimatus dignitatez obtinere iubemus.

De perfectissimatus dignitate[x].

Imperatoz Constan. Odicillis[z] pfectissimat⁹ fruētur qui impetrauerunt si abhoꝛreant de conditione seruili aut fisco aut curie obnoxij non sunt: vl̄ pistoꝛes nō fuerint vel nō in aliquo negocio constiterint nec sibi honorem[a] veniali suffragio emerint nec rem alicuius[b] administranerint.

Qui militare[a] possunt vel non: ꝛ de seruis[b] ad militie dignitatē aspirātibus: et vt nemo duplici militia vel dignitate et militia simul vtak.

¶ Volētes militare se debent offerre ei q̄ ius hz pbandi. s. officioz magistro. itez nullus cā litis vitande militare pōt. h. d. Barto.

Imperatoz Seuerus ꝛ Anto. Ij militie nomē[c] dare vult offerre vos his[c] qui pbādi ius habēt: nō autē ignoratis eos qui litis[c] causa militiam appetierint postulātibus aduersarijs solui sacramento solere.

¶ In fraudē ciuilium munez nullus armate militie nomen pōt assumere. h. d. Barto.

On tantū[s] decu Imperationū filijs sz oñib⁹ in fraude ciuiliū munerū noia armate militie dātib⁹ fraudē pdesse displicuit.

¶ Coloni vel saltuēses ad militiā armatā volētes vel inuiti nō sunt audiendi. h. d. Bar.

Impatoz, Diocle, Max, Augu.

Cura pernigili obseruare debebit sublimitas tua ne coloni vel saltuenses[b] aut vltro se offerentes ad militiam suscipiantur armata tam aut cogantur inuiti.

¶ Curialis vl̄ cohartalis cōditiōis existens ad armatā militiā nō assumitur. h. d. Barto.

Omnes[a] omino Imp. Leo. curialis vel cohartalis conditionis instituti nullam armataz militiam in posterum arripiant.

¶ Duas militias diuersi generis aut dignitatē ꝛ militiā eodē tpe quis habere nō pōt. sec⁹ si ad idē tendant. p̄ faciens ꝛ contra impetrans ꝛ iudex impetranti nō resistens penis h̄ insertis puniuntur. hoc dicit Barto.

Imperatoz. Justinia.

Js[b] quidē quib⁹ indultū hacten⁹ demōstrak quo binis alternis pluribusue mereank cinglis nō p̄iūctis ex p̄sca p̄suetudie sz abiectis[c] atq̄ discrepātib⁹ dek electio quē retinendū sibi poti⁹ cēseāt q̄ deferēdū cognoscāt vt in eo qd̄ optauerit firmiter maneat eo qd̄ despexerit sine dubitatiōe repellak in posterū vero nemini p̄sus facultas pateat eodē tpe plusq̄ vni⁹ ordinis[d] nomen affectare interdicēdis in cōe cūctis vt dictū ē binis pluribusue militijs[e] nec dignitatē p̄iūgere ciuilib⁹ alij cingulo p̄cedi: ꝛ qui supplicādū de reuerita nobis extimauerit pena x. lib. auri p temeritate q̄uis infructuosa[f] plectenk. Et q̄ suscepint[g] iussionē augustā p surreptionē elicitā qd̄ nōnū q̄ ꝓtigerit. x. lib. auri mulcta fiantur: scrinijs etiā necnō officijs quoz hoc interfit si nō restituerit ꝛ hanc pragmaticā legez abiecerint[h] decem libraz auri dispēdio puniendis. Si q̄s aūt cōtra hoc perpetrek sciant oēs q̄ extra cōcessum admissum est aut actū fuerit: vel votis ꝓscriptū publicis simile habeak ac si nec ipetratū nec pnunciatū oīno nec insertū essz vllis matricul's scituris etiā oib⁹ q̄ merētes ꝛ i ordib⁹ armatis siue ciuilib⁹ administrādas pūicias seu gerēdos quoslibz nūeros vl̄ iā etiā sunt seu deceko fuerit iussione nr̄a sortiti. ꝛ vt habuek eis grad⁹ augusta p meritis sanctiōe parē[k] indulgendā sibi licentiā postq̄ depo fuerit solicitudinē: aut in p̄ioꝛi cingulo p̄tinus p̄sistēdi nullo vendicādo titulo dignitat's q̄ solicitudo media p̄stiterit aut retinēdi splendoꝛē quē[l] acq̄sierint administratiōis obtētu ve[m] p̄oꝛe cingulo desistēdi monēte[n] tñ inata nobis clemētia libez eē cūctis p̄spexim⁹ si militia q̄ decendū est inter eas habeak q̄s volētib⁹ lz distrahere ꝛ in alios eā cōferendi[o] ꝛ p̄cia ꝓseq̄ndi[p] put in eisdē agminib⁹ ꝓsueuerit hacten⁹ Excipi

e Bis. s. debitis. vl̄ habeas offerē te: nec tñ sine pbatoꝛia p̄cipis aggregank. vt. j. t. iij. l. neminē. non militet. vt i auk de mā. p̄in. §. fi. ꝛ facit. s de fabꝛi. l. iiij.

f Litis. s. vitande vt. ff. de re mi. l. iij. §. nō oīnis. ꝛ. l. fi. ꝛ fa. s. si ꝓpter pub. l. i. ꝛ de tab. l. i. ꝛ de decu. l. q̄ derelicta. ꝛ. l. ne q̄s. ꝛ. l. oēs. j. de adul. l. si maritus. §. i. ꝛ. j. l. p̄ria.

On tantū displicuit. vt. ff. de mūe. ꝛ ho. l. iiij. §. fi. ꝛ fa. s. l. p̄ria. cū suis cōcoꝛdan.

Cura. saltuenses. p̄dioꝛ cōductoꝛes coloni p toꝛū saltuenses dicunk. vt. s. de fun. pa. l. fi. in p̄i. ꝛ fa. s. de agri. ꝛ censi. l. colonos. ꝛ de fugi. co. l. i. ꝛ fina. et mancipi. l. iij.

Omnes. arripiant. facit. s. vbi curi. vel coh. l. i. ꝛ ij. ꝛ j. de tab. scri. l. i. ꝛ. s. eo. ti. i. cum suis concoꝛ.

Js q̄dē. al's eis. al's his.

c Abscij. i. separatis. sz valeret hoc si separatim possz vti. vt. j. §. fi.

d Ordinis. s. militie armate vel inermis: vt subijcit.

e Militijs. nota fic. s. de assel. l. fi. ꝛ de posthu. l. q̄s q̄s. ꝛ. s. de pr. sac. scr. l. hac pte. cum suis cōcoꝛ ꝛ. ff. de col. illi. l. §. ij.

f Infructuosa nota puniri affectum ꝛ si nō sequak effectus. fic. s. de le. et confti. l. ij. in fi. ꝛ in lōbar. de ꝓfil. mo. l. si q̄s. ꝛ ne. ad regi. ne. i. fi. l. iij. arg. §. ff. qd̄ q̄sq̄ iu. l. f.

g Suscepint. iudices ad q̄s deuenerunt. vt ꝛ. s. de p̄ci. impa. offe. l. rescripta. fa. s. si nuptie ex re. pe. l. fi. in fi. ꝛ de pe. bo. sub. l. i. ꝛ. s. vt li. pē. l. ij. et fi.

r in auc. vt omnes obediant iudici.
b Restituerint. no. fic. §. de decur. l. omnis. r de appell. quoniam.
i Gradus. i. ordo quē perceperāt ante susceptā administrationē Cy. r repete fuerint sortiti ad quid sit titulū.
k Parem. s. qualē dixit r eadē. l in prin. ibi detur electio rc.
l Quē. s. titulus.
m Clerū. p sed. r est al's desistente r al's desistendo et al's di. r idem est sensus.
n Monēte. al's monēte r al's moderante.
o Cōferēdi. i. cōferre. ad qō. §. de inoff. te. l. omīmodo, §. fi. r de pig. l. vl. r au. ibi posita j. de. pr. sacr. scri. l. vnicuiq;, r. l. in sacris.
p Consequēdi. i. consequendi.
q A secretis. nomen officij.
r Quos. s. prędictos omnes.
s Jungant. s. p. l. scriptā: nō p priuilegiū prīcipis viuētis. r no. p hanc. l. non licere habere duas prebendas.
Uper seruis. Oōndere. no. p bari ignorātiā eo ipso qō ō nō pbatur. sic r. ff. de acc. l. si cui. §. i. q̄libz ei ignorās pīsumitur vt. ff. de pba. l. veri. r inst. de leg. §. qō aūt. r. ff. de admi. tu. l. b aūt. r. §. de ppo. sa. cu. l. iubem. in fi. r. §. de peti. he. l. q̄ se. itez qō dic pbat quō pbat re. rīi. qz excipit asserendo. vt ff. de pba. l. in exceptionib. itē est eimos gerēd. vt. ff. de pbati. l. circa. r facit. §. de libe. cā. non mutatur.
v Meruerit. no. q̄ lex facit liberuz sicut in auc. ō sanepīs. §. si seru. col. ir. r de nup. §. si vero ab. col. iiij. r de mona. §. i. col. i. et de bo. li. l. fi. in fi. r §. de ppo. sa. cubi. l. iubem. in prīc. sed contra. ff. de re mili. l. alienuz. vbi nō fit liber. sol. hic corrigit: vel hic erat electus: ibi sua auctoritate vsurpauit. itē cōtra §. de tab. generali. so. j. l. pr. x Militauerint. tpe huius, l facit ad. l. in auc. consti. q̄ de dig. §. i. r. §. ne rei do. vel temp. l. i. r. j. l. pri.

endis videlz nec deducēdis in hac ppetuo ꝺseruādā legē pragmaticā eis q̄ binas milicias simℓ cōpositas ex sociali nexas cōsortio fuerit assecuti vt in viris dicatissimis scholaribus atq; candidatis fieri moris est: necnō viris deuotis latercūlēsib⁹ r pragmaticarīs vℓ a secretis⁹ cōtingit quos^r memoralīū aut etiā agentiū in reb⁹ adornat cingulus r si qui simili stipēdio ꝟ inīū gank^as copula.

Imperator Justinia.

s Uper^r seruis q̄ postea ad quādā militiā aspirare temptauerint: vel sciētib⁹ vel ignorātib⁹ dōnis p̄cipimus siquidem ignorantib⁹ is etiā meruerit^v licere dominis adire cōpetentē iudicē r suā ignorātiam eo qō cōtrariū minime ꝓbaℓ ostendere eoq; mō spoliatos eos militia in suū dominiū trahere. sinuero scientib⁹ hīs serui militauerit^k cadere quidē eos nō tantū domino eoruz sed etiā oīi patronatus iure: illos vero ingenuos effectos siquidē vtiles ad militiā eis datā visi fuerint in ea durare. sinuero mīme idonei sūt ea priuari. Sup illis autē seruis q̄ iam militauerunt r adhuc in eadez militia pseuerant licentiā dam⁹ dominis intra. xxx. diez spaciuz ab eo tpe cōnumerando ꝟ quo p̄sens sanctio diuulgata fuerit vel nostrā adire clemētiā vel cōpetētes iudices et suā ignorātiā cōmēdare eosq; in suum dominiū recipere quo tpe transacto simili mō tā dominio q̄ omni pronat⁹ iure cadere eos necesse est.

¶ Dominus patiens seruū in dignitate esse priuabitur dōnio r iure patronatus, sed si eo ignorante seruus ipam fuerit adeptus tūc infra. xxx. dies tantū ex quo sciuerit datur sibi vendicādi potestas. hoc dicit Barto

s Si quis⁹ seruū digni- Idē. tatem habere quēadmodum fuerit passus militiā spolieℓ r dōno serui r iure qō ptinet ad prōnos cui eiī ferendū est hoiesa nostra manu donatiōes accipiētes^3 adhuc inter seruos haberi r forte cū suis dominis nīram purpurā adorātes. in his itaq; casib⁹ in quibus nō militia sed dignitas volentib⁹ dōnis seruis acq̄ritur: eadē iura reseruenℓ que antea posita sunt ne videatur nra sanctio aliq̄d habere impfectū r sciant autē dōni ad exemplū p̄terite⁹ nre cōstitutionis que de hmōi seruis loquiℓ q̄ nisi hoc intra. xxx. dies ex q̄ eis hoc fuerit notū^a manifestauerint r cōpetentē iudicē adierint r spoliare eos dignitatibus curauerint dominiuz eoz r ius patronat⁹ amittāt nobis deliberātibus postq̄ dominio serui fuerint liberati r inter ingenuos cō numerati si oportz eos hīe dignitatem vℓ ea quasi indignos spoliari^b.

Negociatores ne militent^c.

Imperator Justini.

e Os q̄ vℓ in hac alma vrbe i puincijs cuidā ergasterio^o p̄sunt militare decetero ꝓhibemus^e exceptis argēti distractoribus qui in hac alma vrbe negocian tur. hos em̄^f vtpote vtiles omnib⁹ cōtractib⁹ armata quidē militia penitus abstinere sancim⁹ aliā vero q̄ cunq; sine metu p̄sentis sanctionis posse sibi acq̄rere. Si q̄ vero negociatores quos omni militia ꝓhibuimus iaz^g militarent eis licentiaz damus negociationē quidē relinquere militiā vero retinere. Scientibus qō si postea negociātes appareant militia priuabunℓ qō r in argēti distractorib⁹ hui⁹ alme vrbis si armatā militiā sortiti sunt tenere volum⁹ vt relicta negociatione liceat eis in eadem militia durare. Negociātes etenim post hanc sanctionē huiusmodi militia priuabuntur illisq̄ ad armator ꝟ extructionē^a suam pfessionem contulerunt minime ꝓhibēdis ad cōpetentē sue professionis venire militiam r huius negociationez nihilominus retinere.

¶ Miles captus ab hostib⁹ dū ibi est stipendiū vel donariū hīe nō pōt. h. d. Barto.

De re militari^b.

Imperator Aug.

s Tipēdia^c r donatiua tēporis quo apō hostes fuisse tedicī restitui tibi postliminio regresso restitutoq; non iure^d desideras.

Iginti^e stipēdia Idē Aug. Si implestis sordida^f munera nobis non militie indicentur.

¶ Missus a militia ignominie cā est infamis r dignitatē cōsequi nō pōt. mozari tñ pōt vbiq; p̄terq̄ in locis interdictis. h. d. Barto.

Iginti. scz annorum.

f Sordida. s. patrimonialia: sed honesta subibitis. vt. ff. de p̄ulepete. l. iij §. fi, ij a personalib⁹ excusanℓ vt. §. de his q̄ nō imple. stip. l. pe.

g Jam. ante hanc legē.
a Extructionē. qz arma faciunt: vel facta vsui coaptant. r facit ad. l. §. de aduo. diuer. iudi. l. ne q̄s. r. §. de pig. l. fi. r. §. de agen. in re. l. agentes. §. exceptī. r. §. in qui. cau. mi. so. l. i. r. §. de fabri. l. iij. ex qō no. §. qui. ex cau. ma. l. vltima.
b Rub. De re militari Tipendia. donatiua ponit pro eodez. vel qz q̄ncq; vltra sti pendia cōtulit p̄sentib⁹.
c Non iure. qz cā facti nō ptinet postliminio. vt ff. qui. ex cau. ma. l. deni q̄. sed ō. ff. eo. l. iiij. §. is q̄ ad hostes. in fi. §. r. l. nō. omnes. §. pen. r. l. pe. so. hic fuit captus p̄sidio ibi exim̄ prouiso: duz iter facit aut epistolā fert. vℓ ibi ex spāli idulgētia p̄n cipis: nō cōi iure. vt dicit in destroze. vt. j. e. l. cū allegatis. r. ff. e. q̄ excubias r facit. §. de dome. l. vlti.

Qlites.missi cũ coniunctio causalis.
b Uti possunt.vt.§.de his qui nõ imple.stip.l.i.t de infa.l.i.li.x.t de dig.l.necꝙ.t l.iudices.t de asser.liber.t de iudi.l.cũ prętor.§.non omnes.t.ff.de his qui no.infa.l.iiij.§.ignominia.Accur.
i Arguentur.s.romę etiã alibi vbi sit imperator nõ stab ũt.vt.ff.de his qui no.ifa.l.ij.§.ignominia.t de excu.tu.sz t milites.§.sed t ignominia.t.ff.eo.l.milites.§.iussionum.

Qefunctoꝝ. cõstituit sed t viuẽti deserto/ri pena iponit.qõ dic vt ff.e.l.iiij.t.§.qui militie. t.l.nõ oẽs.p totũ.t.l.penul.t.§ qñ licet.vni.si.iu, se vindi.l.ij.t.j.l. prima.
Qm allegat̃.habeatur.vt.ff.e.l.iij.§.q̃ militie t.l.pe. sed cõtra.ar. ff.ꝺ ali. t ci.leg.l.is cui. sol.ibi spãle in alimẽtis vt.ff.de his q̃ p nõ scri. hab.l.si in metallu.z.
m Poterit.§.e.l.i.t.§. de decu.l.neꝙs in fi.acc.
Emel cõredi.sine augusti affatibus. vt.j. de diuer.off.l.ij.t arg.j. de cohar.l.si quis.
o Quando.pro quia.
p Medicis.no cõsulẽdos qui sciũt.sic t i auc. de nõ alie.§.qꝺ autem.
q Uitium.animi vl̃ corporis.vt t.ff.e.l. milites. §.missionũ.lz vitiuz non sit.p prie corporis sz vnũ p altero ponit.vt. ff. de edi.edi. l.i.§.sz sciẽdum.
Rustra.miles damnatus crimine militarivl̃ cõmuni nõ fit infamis: nec dũ militat.i. dũ militia durat.naz statim vt infamis est miles esse desinit:qz sic iã nõ possz stare vbi princeps.vt.§.e. l.milites.in fi.nec factus veteran⁹:vt hic.t sic mitius agitur cum milite ꝙ cũ alio in infamia.sec⁹ in pena debita qñꝙ. vt. ff. de penis.l.quedã.q̃ est ꝺ t ẽ rõ vt ꝺixi.sunt añt crimina militaria.vt.ff. eo. per totũ omnia patent.
s Nota.i.infamia.
t Extimationẽ. i. famã.
v Tuam.i.tui.
r Ueterani.i.facti.
Qusaria. aspergitur. vt.ff.e.milites.§.missionũ.t.ff.de his qui no. infa.l.ij.§ missionum.

Jlites⁵ ignominia Jdez. missi cuz infamia notanꝺ nullis honorib⁹ q̃ integre dignitatis homib⁹ deferri solent vtib⁹ possunt habeãt aũt morandi vbi velint protestatẽ preterꝙ in eis locis in quib⁹ specialiter arguentur.
¶ Bona militis deserentis in desertione defũcti confiscantur.h.ꝺ.Barto.

Imperator Gordia.
Defunctoꝝ⁹ in desertiõe bona cõfiscari diuus marc⁹ t antoninus pater meus constituit.
¶ Desertor indulgentia principis restitutus nõ habeꝺ̃ ꝑ tpe quo deseruit pinde ac si militasz in castris t inde.p illo tpe stipendiũ nõ petit.

Imperator. Gor.
Qm allegatis¹ septẽ annos in
c desertione egisse maritũ sororis nostre t idulgẽtia nostra esse restitutũ nõ recte desideratis vt id tẽpus ac si in castr̃ fuerit habeaꝺ̃ perinde exempto eo tpe qꝺ ad desertores pertinet restitut⁹ indulgẽtia nostra residuo militare debebit ideoq̃ nec stipẽdia temporis quo in desertione fuerit exigere poterit[m].
¶ Missus a militia ex cã egritudinis fact⁹ sanꝰ instaurand⁹ nõ est tũ mitti nõ ꝺz nisi medicis ꝺenũciantib⁹ t iudice ꝺ inquirente. Bar.

s Emel[n] causaria Jdẽ Au. missis militib⁹ instauratio nõ solet concedi obtẽtu recuperate valitudinis melioris quãꝺo nõ temere ꝺimittanꝺ̃ nisi quos cõstet medicis[p] denunciantib⁹ t iudice cõpetenter diligenter examinãte vitium[q] cõtraxisse.
¶ Damnat⁹ de crimĩe militari miles exñs nõ infamaꝺ̃ ẽt factus veteranus.h.ꝺ.Barto.

f Rustra[r] vereris Jdẽ Aug. ne nota[s] q̃ ꝓpter delictũ militare interceſſit extimatioẽz [t] tuã[v] iã veterani[k] lesisse videaꝺ̃ maxime cuz nec ex eo delicto qꝺ in paganoꝝ potest cadere psonaz notatos milites post missiõez placuerit eẽ famosos.
c Ausaria[z] missus Jmp. Philip. nulla extimationis macula aspergitur.
¶ Dans operã vt barbari romanos depꝛedãt vel pꝛeda facta cũ eis diuidens viuus cõburiꝺ̃.
s Jquis[3] barba Jmp. Cõst. ris scelerata factione facultatem depdationis in romanos dederit vel si quis alio modo factã[x] diuiserit[2] viuus cõburatur.

Jquis.dedit.vt potestas castri franci.permisit venire mutinẽses corruptus ab eis.vel forte diuisit cum eis predam quã fecerat sine eius scientia. t Factam.de predationem.

ꝺ Diuiserit.cũ eis.vel ꝺic inter eos.t no. similis pena.§.vbi cau.
Qfisca.l.vniuersi.
Qlicunꝙ.al's cõiuges.al's coniugia.no.vxorem domesticam seu familiarẽ.vt no.§.de his qui ad eccle.cõfu.l.vlt.§.sane. t facit ad.l.ff.de off.pcon.l.iiij.§.ij.t.§.devxo.mili.l.i.t de pac.do.l.inter §.conuenit.

¶ Miles q̃ a principe meruit suã familiã ad se venire cõiugẽ suã tñ põt facere venire. Barto.
q Qlicunꝙ[b] militũ ex Jdem. nr̃a auctoritate familias suas ad se venire meruerint nõ amplius ꝙ coniuges liberos seruos etiã de peculio castrensi emptos[b] nec ascriptis censibus ad eosdem excellentia tua dirigi faciat.
¶ Tribuni vel milites in loco deputato stare debent nec põt vagari.ꝺ faciens punit̃. Barto.

Imperato. Gra. Valẽ. t Theo.
t Qribuni[c] vl̃ milites nullã eua/gãꝺi p possessiones habeant facultatẽ cũ signis ,pri/is in mãsionib⁹ solitis ac publicis maneãt aut si quis taz necessaria scita contẽpserit de eo[ꝺ] ac tribuno eius ad nostrã scientiã rectorum ac defensorum relationibus protinus referaꝺ̃ q̃tenꝰ seueriſſime in eos aniaduertatur.
¶ Quãꝺo milites stãt supra ripã flumis in hibernis virẽti nullus in loco illo se balneare ꝺz nec ẽt equos lauare ne cõe aque poculum corrũpaꝺ̃ t oculi videntiũ infestenꝺ̃. sed volẽs ꝓdicta facere vadat ad inferiorẽ ptem flumis t ibi stet in loco secreto ita ꝙ videri nõ possit.h.ꝺ.Barto.

c Qm sup̃ virẽ Jmp.ar.t ho. tes fluminũ ripas ois legionũ multitudo ꝺsistit:iõ puꝺa auctoritate decernim⁹ vt nullus oino i mũdo fimo sordidatis fluentis cõe[e] poculũ polluat neue abluẽdo equorũ sudores[f] deproperãs publicos oculos nudat⁹ icestet.sz pcul a cũctoꝝ obtutib⁹ i inferioꝛib⁹ partibus fluuiorum hoc ipsum faciat.
n Emo[g] miles Jup.arch.ho. ex his qui p̃sentes diuino obsequio nostre clemẽtie deputati sũt: t qui in hac alma vrbe[h] p̃senti cõmitatui cõcessi sunt q̃ de alijs numeris vl̃ legionib⁹ sunt vel sibi vacet[k] vl̃ aliena obseq̃a sine nutu ꝓncipali pagere audeat.qui aũt i hmõi facinore fuerint cõuicti t militia exuti penas cõsentaneas luere cõpellenꝺ̃ hi vero q̃ in ꝓuato obsequio militẽ retinere fuerint expti q̃nꝙ libris auri[l] mulcte noie feriaꝺ̃. Si vero q̃sꝙ missus a numero vl̃ a tribuno ad comitatũ serenitatis nostre puenerit.aliter enim eos hoc facere vetamus illico se viris illustribus comitibus sub quorũ regimine cõstituti sunt offerre festinz t causas pfessio

b Emptos.hi eẽ nec pũcto. t vt.§ de agri.t cen.l. colonus.
Qribuni.maneant.s.manere debeant t nota. q̃ hec verba cum signis ꝓpꝛijs possunt legi cũ pcedẽti t subsequẽti lra t fa.j.de come.l.i.
d De eo.s. milite qui contempsit.
Qm supfluentis hoc fluentũ huius fluẽti.
f Sudores.i.eqs ipos sudatos.nõ spoliet se scutifer i aqua.t no.curialẽ legẽ ꝺ eos q̃ more bestiarũ seinuerecunde balneant in nauigio.t facit ad.l.ff.ꝺ aqua pl. arcend.l.apud trebatium.

Qmo.deputatisunt.qui ꝺicũtur palatini ad eius mẽsam sunt.
b Urbe constantinopolitana. nec tñ ad mẽsam eius.
i Legiõib⁹. sunt scz in alijs locis.
l Uacet.i.nec ꝓpꝛia nec aliena faciat.vt.§.de pcur. l.militẽ.t ar.§. de aduo.diu.iud.l.ij. t de prin. agen.in re.l.i.sz.ꝺ.de pcu. qui stipendia.sol. ibi non offẽdit ꝺisciplina:hic sic.vt. j.e.l.milites.vl̃ ibi
k permissum princi/

pis.vel ꝺic vacabat.id est ociosus stabat.
Auri'sic.§.de seruis fugitiuis.l.quicunꝙ.
m Citam,i,velocem,t facit in auc.quõ opoꝛ.ep isco.§.nõ aliter.

nis exponat vt rñsuz celeste mereat
ꝛ citam[m] remeādi accipiat facultatē
si quos aūt milites per puincias re
lictis ppꝛijs numeris passim vaga-
ri[a] p̄sides eaꝝ cognouerit cozrectos
faciāt custodiri donec de hijs clemē-
tie nre aurib⁹ intimetur ꝛ quid fieri
oporteat decernemus.

¶ Miles de vno numero ad alium se trāsferre non debet nisi vtilitatis publice causa pꝛiceps cōcesserit. cōtrafaciēs punit. h.o.bar.

c Contra[b] publicaz vtili- Jdē
tatē nolum⁹ a nūeris ad alios
nūeros milites nros transferri. Sci
ant igit[k] comites[c] vel duces q̄b⁹ ge-
rende militie cura cōmissa[o] est nō so
lū a comitatensib⁹[e] ac palatinis nu
merꝭ ad alios numeros milites trās
ferre nō licere sz ne ipsis[f] q̄dē seu co-
mitatēsib⁹ legionib⁹[g] seu de castris
riparēsib⁹ castrēsianis ceteriscꝫ cui-
cꝫ eoꝝ trāsferēdi copiā militē attri-
butā nisi hoc augusta maiestas pu
blice vtilitatis[b] gꝛa fieri iusserit q̄a
honoꝛis[i] augmētū nō ābitōe sz la-
boꝛe ad vnūquēcꝫ puenit deuenire
q̄ si q̄s cōtrafecerit p singulos mi-
lites singulas auri libꝛas a se noue-
rit exigendas.

¶ Miles armate militie ad agroꝝ culta custo-
die aīaliū mercimoniozum questū non est depu
tand⁹ pena deputāti imminente. h.o.bar.

m Jlites q̄ a repu. Jmpa. leo.
armank ꝛ alūk solis debēt pu
blicis vtilitatib⁹ occupari nec agro
rū cul[u]k et custodie aīaliū vel mer
cimoniozꝝ q̄stui sz ꝑpꝛie mun⁹ insu
dare militie nullū p̄terea ex militib⁹
post hac p̄dictis obsequijs vacare
magnitudo tua patiak sz frequētes
i nūero suo eē iubeat vt armoꝝ quo
tidiano exercitō[l] ad bella se p̄parēt
q̄ si q̄s ex militarib⁹ iudicib⁹ vllos
militū tā diuinis[m] q̄ regijs[n] vel pꝛi-
uatis domib⁹ ac possessiōib⁹ diuer-
sisq̄ alijs obsequijs[o] ꝺ̄ interdictum
serenitatis nostre crediderit ꝺputā
dos sciāt[p] se ab eo q̄ cōtra vetitū fe-
cerit ꝛ ab eo q̄ ausus accipe militez
fuerit p singulos milites singl'as li
bras auri pꝛotinus exigendas.

¶ Milites ciuilem curaz non debent assumere
hoc dicit bar.

m Jlitares[q] viros ciuiles Jdē
curat arripe phibem⁹ aut si a
liquā hmōi solicitudinē forte susce-
perint ꝛ militie stati ꝛ pꝛiuilegijs oi
bus denudari decernim⁹ formidan
tib⁹ his motū nre serenitat[i] q̄ teme-
ritate[r] saluberrimis statutis obuiaz
temptauerint.

¶ Nullus in aliquo numero militū potest mili-
tare sine licentia pꝛincipis si tamen alicꝭ de nu-
mero deficiat magister militū ꝛ dux belli in ill⁹
locum aliū subrogabit facta pꝛius declaratione
pꝛincipi secundū huius legis tenorem, cōtrafa-
ciens punitur. h.o.bar.

n Eminē[s] in vllo Jmp. zeno.
nūero eq̄tū vel peditū vl'i q̄li-
bet limite sine nr̄i nois sacra pbato
ria i poster⁹ sociari ꝓcedim⁹ cōsuetu
dine q̄ hacten⁹ tenuit ātiq̄tas q̄ ma
gisterie ptāti vl'ducib⁹ pbatoꝛias[t]
militū facere vel militib⁹ adiūgere
licētiā tribuāt vt hi tm̄ i nūeris vel
militibus militēt q̄ a nr̄a diuinitate
pbatoꝛias cōsequūtur. Viros aūt
eminētissimos, p tpe mgros milituz
necnō ꝛ viros spectab'les duces sup
plere nūeros p his q̄ fatalib⁹ soꝛti-
bus decresc̄t necessariū ee putaue-
rint veritate discussa p suggestionē
suā nre mānsuetudini declarare q̄ et
quāti ꝛ i q̄ nūero vl'limite ꝺbeāt sur
rogari vt ita demū put nre federit
maiestati dīna s̄b notatōne subnixi
militiā soꝛtiant[v] officio q̄ ꝺ tue subli
mitatis actib⁹ obsecūdat cētū libra
rū auri dispēdio feriēdo si ex aliqua
pte q̄ statuit nostra serenitas fuerit
violata. Jmpatoꝛ anasta.

t Am collatoꝛes et puinciales
q̄ foꝛtissimos milites put opoꝛtet
gubernari minimecꝫ lesionē aliquā
seu dispendiū ppeti pperātes ee ne
cessariū pspexim⁹ dicatissimos[k] mi-
lites q̄ de diuersis p̄ntalib⁹ nūer̄ p
oriētis ptes noscūtur consistere vi-
roꝝ spectabiliū ducū iussiōib⁹ obe-
dire vt q̄cq̄d emersit qꝺ p cōi securi
tate curādū ē hoc ptin⁹ vtpote mili
tari p̄sidio i pꝛimis locis cōstituto
ꝓpetēs possit adhiberi rmediū[y] ita
vicz vt ēt agētib⁹[z] causas tā crimia-
lik q̄ ciuilr pꝛefati milites tā nō apꝺ
magnificā[ꝛ] magisteriā p oriētē ptā
tē vel ex sentētijs seu p̄ceptionibus
ei⁹ sz p inclocutōes seu dispositōes
taz excelse tue sedis sub cuius iuris-
ditōe cōsistūt q̄ eoūdē ducū rei pō
deāt eo. s. obseruādo ꝛ ad rñsuz qꝺ
de officio tue sublimitatis hucusq̄
ad p̄dictā magisteriā p oriētalē ptā
tē moris erat destinari viris specta
bilib⁹ ducib⁹ i mēsuris[2] mittātur tā
per se q̄ p adiutoꝛes suos eosdē iu
dices obꝑuare ꝛ iussiones eoꝝ im-
plere curaturos[a] licentia ei nō dene
ganda ꝛ ad rñsuz qꝺ ꝺ officio alt⁹
viri excelsi magistri militi p̄ntialik p
hac nostra dispositōe ōstinak in lo
cis i q̄b⁹ appitōis tue sublimitatis
ad rñsuz nō ꝓtigerit repiri suā soli-
citudinē p emergētib⁹ maxime cau
sis pagere cui⁹ ēt illi q̄ de altero of
ficio mittēdus ē p̄bem⁹ facultatē vt
nō tm̄ p adiutoꝛes suos. i. ad rñsuz
idē sz etiā iuicē se adiuuādo nec pu
blicis nec priuatis causis vel execu
tionib⁹ adesse videak, ad singulos

p

a Vlagari. fa. s. de aduo. di. iudi, l. ij. ꝛ q̄n liceat vni cuicꝫ. l. ij. ꝛ. s. ꝺ pri mice. l. ij.

Contra pu. vtilitatez. q̄a semper p̄sumitur nisi pꝛincipis ad-sit auctoꝛitas. vt. j patet.

c Comites. q̄ di-cūtur comites rei militaris. dic. vt. s de comitib⁹ rei. l. i. ꝛ. ij.

d Commissa. im-mediate in aliqua pꝛouincia.

e Comitatensib⁹ q̄ sunt in vbe non ad mensaz. sed pa latini ad mensam vt. s. l. pri.

f Jpsis. scilicz co mitibus, vel duci-bus.

g Legionibus. s. militie quod est. j. et nominat quas-dam militias de quibus non trahi tur vt ꝛ alꝭ ponit, tur. ꝛ caue q̄ abū-dat ipsis quidem vl' qꝺ est. j. cuiquā eoꝝ sed oblitus dixit cuicꝫ eoꝝ.

h Vtilitat⁹. ꝛ cū solēnitate que est s. de offi. ma. mi. l. milites. ꝛ fac. vt in auk. vt omes obe. in. prouinci. §. arri piat. ꝛ no. q̄ interī duz extrahitur ab vna mittēdus est in aliam testak iu-re milituz. vt. ff. de bo. pos. ex te. mi. l. i. in fi.

i Quia honoꝛis fic. j. de diuer. offi. l. i. ꝛ. s. de offi. ma. offi. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. j. de tyro. l. fi.

Jlites cultui-sic. s. c. nemo. s. loca. l. milites. ꝛ l. vltima. ꝛ. s. negocio. ne mili. l. i. et in auk. neq̄ miles ne q̄ fe. ꝛ. s. ꝺ procu. l. militez.

l Exercitio. quo scientia cresc̄it. vt ff. de le. ij. l. legat⁹. §. ornatricibus.

m Diuinis. s. fi-scalibus.

n Regijs. i. pri-monialib⁹, vt dif-ferant.

o Obsequijs. s. fiscali-bus.

p Sciant se. ak. se. ꝛ tūc ꝺic magnitudo sua ak's a se. ꝛ tunc ꝺic iudex qui concessit militem esse in alijs locis priuatis. s. e. l. nemo miles.

Jlitares curas. vt munera personalia vt. s. qui pe. tu. l. armate. ꝛ fa. s. l. pri. si quis. cum suis ꝺcoꝛ.

r Temeritate. scilicz sua vel aliqua.

Eminē. limite custo-diendo. scz stent mi-lites vel pedites.

t Pꝛobatoꝛia. sic. s. eo. l. cōtra publica. ꝛ. j. de di uer. offi. l. pꝛobatoꝛias. ꝛ j. de cohar. l. ij. ꝛ ꝺ pa. sa cra. largitio. l. non aliter.

v Soꝛtiātur. sic. s. de of fi. ma. mi. l. milites.

Am collatoꝛes dica-tissimos a ditoditas i. diuitem facere vel. i. sa-cratos inde dedico.

y Remedium fac. s. de offi. pre. p̄to. afri. l. in no-mine dñi.

z Agentibus. scilicz cō tra milites ꝺo agētib⁹.

a Curaturos alias cu-raturus, alꝭ curaturis.

Magnificā. hoc. no. vt detrahaī honoꝛi ma-gistri militum cum ꝛ duces sint sub eo vt. j. e. l. fi.

b In mēsuris. alias in mensuri. ꝛ alias, in men-suras.

b Spōtanea.sic.j.ō sal gamo.l.ij.ꝛ.§.ō rap.vir. l.i.circa fi.

a Ordinando.vt.ff.qō cuius.vniuer.no.l. nulli. ꝛ sequentibus.

b Forma.quia equalitas debz esse in iudicijs vt.§. de proxi.sac.scri.l. in sacris.§.ꝛ quoniā.

c Arbitris.i. delegatis priuatis hominibus.sic ff.qui sa.co.l.arbitro.

d Ulteriores.tempore facit cōstitutio frederici de feu.

e Snias.qō est absurdū:vt.ff.de lib.cā.si pariter.ꝛ fa.§.de in ius vo.l. ij.ꝛ.iiij.in pn.ꝛ ō iudi.l. ij.§.legatis.

f Ante latas.scz in pri. hui⁹.l.ꝛ fa.ad.l.in auc.de queſto.§.si xo aliqs.

g Rubrica.De castrē si peculio.oim mi.ꝛ pfec. au.ō b nō dicit in textu. sic.§.de reli.in rubrica.

Si in potestate nō dubitak.vt.§.si qs alterivel sibi.l.ij.ꝛ instit. de inuti.stip.§.ei qui.ꝛ.§. de bo.proscrip.l.si quis. post hāc.§.si.

i Mobiles.nō immobiles.vt h.ꝛ.§. fa. her. si filij⁹.ꝛ fa.ff.e.l.iiij.ꝛ.v.ꝛ. l.si forte.ꝛ l.si castrēse.ꝛ. l.pe.ꝛ.ff.de fal.si pater.

k Donatuz.nisi noticia castrensi.vt.§.pri.

l Cōditionis.vt sunt castrensia.ꝛ sic nota q res succedit loco pcij fauore militie.sic.§.ō rei ven.l.si vt proponis.alias contra vt eo.ti.l.si ex ea.

eteni duces ad rñsuz de apparitoribus nris nō pspexim⁹ oportere destinari ne p multitudinē eoz qlibz machinatōe dāna cōtra milites nostros augeri ꝓtingat. Ut aūt oīsari am tā publice ꝓmoditati q̄ fortissimis pspiciak militib⁹ sportularum nihilomin⁹ exactōnēmerito censui mus moderādā et iubem⁹ nec ipsis ad rñsuz nec adiutoribus⁹ eoz p crialib⁹ seu ciuilib⁹ cāis ēt si ex publicis causis descēdere vel ad publicā cāz ptinere dicank licere aliqd plus q̄ vnū solidū a singulis vl nolentib⁹ vel spōtanea[b] voluntate offerētib⁹ suscipe militib⁹. Ita vt si vniuersitas nūeri seu principioz monēda sit duplicata q̄titate tm̄mō sportulas accipiāt in his eteni causis nec plures q̄ duos primates quoz noia semel ac primū gestis iteruenietib⁹ fuerint publicata patimur ꝙeīri sindico videlz put ꝓsuetudo deposcit legibusq cautū est ordinādo. Hoc quoq adiecto vt pro oib⁹ q̄buslibz expēsis faciēdis i ingressu i iudicio duciano vnū tm̄mō solidū nihilqz ampli⁹ milites vel sindici litigantes depēdere cōpellank vt hui⁹ solatiū ad cōmodū ꝛ ad rñsum ꝛ ei⁹ adiutoriū ꝛ exceptoz pficiat nihil sibi vsurpare vel suo noīe poscere vl virī de not⁹ principalib⁹ q̄ duciānū obſuāt iudiciū vel duciānā apparitionē depfatis litib⁹ ꝓcedendis. Ita videlz vt sup litis expēsis i psonis ꝛ eoz q̄ cūq milites pulsare maluerit eadez forma[b] ſuek. Erit āt arbitrij atq estimatōis viroz spectabiliū ducū p qualitate negocioz vel q̄titate qō ꝙotissimis militib⁹ ab aduersarijs eoz igerik vl suā audiētiā iterponere litigijs vl eoz discussiōe dicatissimis principijs seu arbitris[c] i loc⁹ ōgētib⁹ cōmittere. Quib⁹ virī spectabilib⁹ ducib⁹ ꝛ eos obſuātib⁹ ad rñsum seu adiutoribus⁹ eorum cure sit si qñ ad eosdē duces milites accersiti fuerit vel de locis i q̄b⁹ ꝓstituti sūt moneri p̄cepti ne q̄libz mō curiales seu collatores q̄busdā afficiank dispēdijs ita.s.vt p militib⁹ ispiciēdis qñcūq voluerit viri spectabiles duces ēt pntales deuotissimos milites adhibere nō i modicā multitudinez eoz tpe pacis cōuocare pcurēt. Si vero ēt necessitate poscente milites ad alia perueniāt loca lesiōib⁹ contra curiales seu collatores nihilominus mōis oib⁹ abstineāt.ꝛ si tā i eū do q̄ i redeūdo.xxx.tm̄ dies oz eos pficisci ipis suas expēsas sibi pbendas collatoribus⁹ seu curialib⁹ mime

pgrauādis suscipe nō cessēt.sinaūt vltioꝛ tpe i alijs locis necesse sit eos ꝓmorari expēsas eis vlteriores[d] vt dictū ē tpis atq puenerit loca mistrari. Qm̄ vero ꝓperim⁹ quosdaz temerario atq iniquo ppposito añrioze tpe certos de memoratis militib⁹ tā in iudicio sublimitat⁹ tue q̄ apō excelsaz magisterie p orētē potestatē i accusatōez deduxisse ꝛ eos dē eodē tpe ad diuersa quoq ptraxisse iudicia diuersa quoq sup his dē psonis hisdēq cāis ꝛ negocijs platas fuisse snias[e] ne postea nihilominus tāte ꝓ milites nros insidietātaq ꝓfusio q̄relis q̄s eis igeri cōtigerit gnek nemini licef apud sedē magnitudis tue accusatōe ꝓ militē seu milites pntales depositā cōuentiōe q̄ oblata eūdē vel eosdē crimink vel ciuilik p iussionē viroz spectabiliū iudicū vl ducū inq̄etare añ q̄ negociū ex priori actōe prioreq̄z quētōe finē legitimū sortiak. Idem qz versa vice obseruari vt siqdē miles seu milites pntales puisiōe virī spectabil⁹ ducis icusati admoniti fuerit incusatori licētia deneget agēti postulatōz seu accusatōez i iudicio tue sublimitat⁹ ꝓ eūdē militē vel eosdē milites deponere nec se eūdē vel eosdē tā crimial⁹ q̄ ciuilik obnoxios eē firmauerit facultatē eidē agēti supesse sepatis itētōib⁹ suis p crimialib⁹ q̄dē tue celsitudinis iudiciū p ciuilibus añt virī spectabilis ducis sublimitatē sub versa vice occupare. Si q̄s vero ad hmōi tā audacissimū tāqz eq̄tati ꝓriū conamē psiluerit eū p pecūiarijs q̄dē negocijs iactura lit⁹ ꝛ dāno q̄ vicio ei⁹ ꝓtigert solutōe pcelli p crialib⁹ añt quasi calūniatorē ꝙuictū legū aculeos sentire. Bispōes añt an latas[f] nō ad imminuēdā ptātē p orientez admīstratōis sz pro magisterie tuitione locoz ac securitate publica noscimur pstitisse cū nō dubiū sit ipos ēt duces q̄bus fortissimi presentales milites pere p̄cepti sūt sub eadē excelsa ptāte esse cōstitutos.

Jliusfa.fa.ff. de ōben.emp.l.interpares.ꝛ de do. filiusfa.in fi.ꝛ.§.ō pa.po.l.iiij. in pri. ēt iure nouo q̄ hēt proprietatē aduētitioz.vt.§.de bo. que li.l.vl.§.fi.fa. ff.queres pig.ob. pos.l.i.

Ctrat.sacra militie:vt insti.qui.mo.ius pa. po.sol.§.filiusfa.

o Patris ē.vt ꝛ. ff.e.l.ex nata.et.l. milites pcipue.§. i.ꝛ.§.de bo.que li be.l.cū oportet.§. exceptis.

Qm allegas. in eisdē sic. ff. e.l.miles in.§.filiusfa.sec⁹ si in alijs ꝛ nunq̄ secū in eadem prouincia militass.vt.ff.e.l.dotem.§.fi.

q Nō nihil.i.nō parum.ꝛ no.q̄ cōsuetudo auget affectionem parentele.vt ff. e.l.pe.in principio.

Intelligis.q̄ fitaz. vt.ff.e.l. i.ꝛ.ij.ꝛ ad.l. falci.l. filiusfa.ꝛ.§.de bonis que libe.l.ij.sz hodie contra vt in auten.de here.ab intesta.§.ij.

De castrensi peculio militū ꝛ prefecti annonē.

Filiꝰ in ptāte militās.que ob eā cām accepit ex dono a patre matre vl alijs ꝓpīquis vl amicis et que ei occasiōe militie sūt q̄ sita in castrēsi peculio nūerank nō aūt matris heres pdiuz vero donatū in castrēsi peculio nō ē.sz si sit emptꝰ ex castrēsi peculio efficik castrēsis.h.o.bar.

Imperatoz Alexan.aug. Si i ptāte[b] tua filiꝰ tuꝰ fuerit tpe quo q̄daz noīe eiꝰ emisti ea tua eē nō dubitak peculio aūt

Hels castrēsis adiutricis nostre vel adiutrice nostra sed videtur contra. ff. de testa. mili. l. pe. so. h scriniarius erat miles ibi non. vel hic in rustico ibi non. vt j. e. ti. l. fi. t. ff. ō bo. pos. ex test. mi. l. i. vel hic habet ius castrense, nō tamē dicit q̄ iure militari testetur. t facit. j de appari, magi. mili. l. ij.

a De erogatiōe mili. an. i. q̄d t vnde habeant mili tes stipendia.

Repetita quia fuerat prio consuetudo sed desijt de inde redijt.

c Bucellatum. i. bucellas panis a liq̄s siue aliquos sicut habent fratres vel fm .p. dic vt. j. ti. i. l. ij. alias aliter ponit bucellas, s. ad. l. iul. de vi. l. omnes.

d Panē, integr.

e In duob⁹. alias biduo, t alis duo bus diebus.

f Acetū. cū lactucis agrestib⁹. imo ad bibendū. q2 ēt de vino dicit. t sic faciūt florentini q̄ acetuz in exercitu portāt t faciūt hec vt respu. nō grauetur arg. j. e. l. iubemus. itē vt assuescat ad malū. vt. ff. de test. mi. l. itē. q̄a nō fiūt ebrij. sicut si quotidie vinū t carnes haberēt sz an de suo b̄ posset facere forte sic. et fa. j. ō salgamo militib⁹ nō p̄stādo. l. ij. t. s. de frumē. vbis ostanti. l. i.

g Larduz. ad cō dimentum.

castrensi cedūt res mobiles q̄ eūti in militia a p̄re vel a matre alijsue propinquis vel amicis donate sunt Jtē q̄ i castris p occasionē militie q̄rūtur in q̄b⁹ sūt etiā hereditates eorū q̄ ñ al's noti eē potuerūt nisi p militie occasionē etiā si res imobiles i his erūt. matris aūt hereditas quāuis i militia delata sit ad peculiū castrēse nō p̄tinet. i castrēsi vo peculio p̄dictū donatū k non ostat eē quāuis empta ex castrensi peculio p̄dicta ei⁹ cōditōis l efficiant k. Jdē aug.

f Jliusfamilias m alienatōnem nullius rei sine volūtate p̄ris h3 nisi castrense peculiū habeat.

¶ Licet q̄s militet nō propterea liberatur a patria potestate. h. d. bar.

e Mrat n q̄ tibi psuasit Jdez q̄ nexu p̄ne ptātis iure sacrī solut⁹ es manēt em̄ nihilomin⁹ milites in ptāte parētū sz peculiū castrēse p̄p̄rium hūt nec i eo vllū ius p̄ris ē⁰

¶ Hereditas fratris q̄sita militari i castris in castrensi peculio numerat k. h. d. bar.

De erogatōe militaris annone.

Imperator.

Repetita b cōsuetudo mōstrauit expeditōnis tpe bucellatū c ac panē d vinū quoq3 atq3 acetuz sz et lardū carnē veruecinā etiā milites nr̄os ita solere p̄cipere i duob⁹ e dieb⁹ bucellatū in tertio die panem vno die vinū alio die acetū f vno die lardū g biduo carnē veruecinam.

Jcesimo h nō ampli⁹ Jmp. lapide milites sibi iubem⁹ paleas conuectare i.

¶ Milites vt aliquid in cena habeant a p̄uincialib⁹ nihil possunt accipere. Bar.

c Enaticoz k noīe milites t eoz supinstātes l nihil penit⁹ a pui cialib⁹ accipe audeāt. Sciāt etenim milites q̄ oz eos cōmoda sua que i ānonaz p̄ceptōe adipiscūk accipientes extrinsecus detrimentis p̄uincialibus non afficere. Jdem.

¶ Annonarie spēs p̄uiciales tribuēde sūt militib⁹ exūtib⁹ i castris vicinioz ib⁹ t milites ostituti i castrj veteranis duas ptes tm̄ annone ibidē retinere debēt tertiā vero partem extrahere. h. d. bar.

s Jcut m fieri per oēs limites salubri pspectione p̄cipim⁹ spēs ānonarias vicinioz ib⁹ limitib⁹ a p̄uincialib⁹ ordiabunt n ad castra ō ferri sz inveteranis o castris ostituti milites duas alimoniarū ptes ibidē ō cōditis sumāt nec āpli⁹ q̄ tertiā p̄tē ipi vehere cogank.

¶ Cōstituti ad defendendū seu describēdū militares ānonas si infra. xxx. dies ānonaz receptā t militib⁹ assignatā nō ostēderit p publicū istrumētū tā reipublice q̄ militib⁹ de suo inferre cogentur. h. d. bar.

q Ctuarij p nisi expleto. xxx. dierū spacio pictatia autētica cōfesti tradiderit spēs quas ex fiscalibus creditis dissimulauerit exclude revl cui⁹ nūero rōcinia ptractāt supsederūt erogare de p̄p̄rijs facultatibus vel militib⁹ ipius vel fiscalib⁹ horreis addicank q inferre.

¶ Militib⁹ p̄standa est ānona singul diebus t āte lapsuz āni t si eā noluerūt recipere fisci cōmodis applicak. h. d. bar.

r Ortissimi ac deuo Jmp. tissimi milites ānonas t capita singulis diebus aut certe cōpetenti tpe. i. p̄riusq̄ ānus labak de horreis cōsequenk aut si p̄ceptōē suā ac si debitā studio voluerit, p̄telare et id cōpetēti tpe minime perceperint fisci nostri cōmodis vendicetur.

¶ Qui tēpe fertilitatis annonā neglexerit recipe de publico tpe caristie p̄ciū ipsi⁹ aut annonā non petet. h. d. bar.

s Ulli s militū p his an Jmp. nonis q̄ in p̄uincijs delegātur p̄diata ad tēp⁹ speciez copia et inopie occasione captata p̄cia liceat postulare ita vt si quis propter anni abundantiam suscipe oblata neglexerit ac postea impositis p necessitate rerum p̄cijs repudiata taxauerit nec id quod contra hāc legē expedit k finak exigere nec id qō accipere dissimulauerit cōsequatur fenum militib⁹ t vexilliferis oportunum ac etiā scolariū tribunis t comitib⁹ illustribus ad domū eoz hitatōis applicak. bar.

Imperator.

p Rouincialiū v cōmodis nos cō sueuit subuenire ad oīz itaq3 numeroz siue vexillationū aut etiā scholaz tribunos vl viros illustres comites sublimitas tua faciat puenire k vt i meminerint fenum militi

Jcesimo. lapide id ē miliario vt insti. de exc. tu. §. q̄ autē. t est rō fm pla. vt facili⁹ de p̄rio possit vocari t vt paleas in area dimittāt, t fa. j. e. l. p̄uincialiū.

i Cōuectare, al'. q̄uellar

Enaticoz. vt aliqui forte in cena hēbāt.

l Supinstātes. puta forte p̄curatores q̄ instabāt ānonas colligere t accipere fm al, sz bononie dicunt q̄ p̄sunt captis mutinēsib⁹, t fa. j. de salgamo. l. ij. t de metatis. l. de uotā, t. l. seq. t. j. e. septē.

Jcut limites, al' limites, t al'. milites, ad q̄ō. s. ō anno, t trib. l. p̄o locis, cū suis ocor.

n Ordiabūt loq̄k. p. p.

o In veteranis. i. ātiq3 vbi horrea publica t annone publice sūt reposite fz. s. p̄ri. casu vel nō vel erat castrū vl erat sine annona ōdiū. i. de annona publica ibi reposita ad q̄ō. s. de ōdi. in publicis horreis p totū.

Ctuarij. pictatia. id ē scripturas breues. fz. h. q̄ ōtinet q̄tū ex publicis ōdiū recepint vt militibus darēt sz ad describēdū alio tps dak. q̄ō dic. vt. j. e. l. p hāc. §. hoc vz.

q Addicank. i. cogank.

Ortissimi, capita. s. q̄ p cuiuslibz militis psona p̄stabak. t no. hic morā recipe nolēte, sic. ff. de acti. emp. l. rō. §. si per venditorē.

Ulli delegāt. hodie nō delegank. vt. j. l. annonas. q̄ est cōtra.

t Expedit. puta p̄cuz t no. ō albertū caluī. in eo q̄ō sic faciebat cōtra rusticos item fa. s. de ōdi. inser. l. fi. t. ff. de sta. lib. l. iiij. §. sticbum.

Rouincialiū. comites no. illustres comites. arz cōtra. s. de comitib⁹ qui p̄o. re. l. i.

x Peruenire, s. i. noticiā

y Juxta legē. i. a vicesimo lapide nō amplius vt. s. ea. l. ij. vel ad castra tm̄. vt. s. sicut alis vbi ille sunt valēt.

Excellētia tua loquitur prefe. pre.

z Per susceptores. s. q̄ suscipiebāt a prouincialibus z dabant militib⁹.

a Opinatores. i. exactores. vt. j. e. l. opinatoribus.

a Datorū. sunt emēdādi nobis. vt. j. ea. l. pe. §. vlti.

b Indictionis. principium. vt in auk. de colla. prin. z. j. e. opinatoribus vt. s. de apo. l. i.

Ebemus. vinū. no. vinū annonā dici. Opinatoribus. commerciū. vt. z. s. de suscep. l. i. z. ij. z. s. de off. re. prouin. l. nullum. Itē fa. s. de act. tribu. l. missi. z. j. de execu. z actio. l. siue.

Eptē dieb⁹ habeas insistentes qō est. j. alis dieruz. z dic species septē dierū. cē. sed superfluit resistentes. z dicas q̄ pro minori pcio q̄ alijs dabak̄ his vt puta plaustrum lignoz nomine.

f Stellature. q̄ remouet z no. foro venaliuz. sic. j. de coar. specieb⁹. z ad. l. aquil. l. fi seruum.

g Adherenk̄. i. in erariū deferūtur p hoc qō dak̄ predictis. alias adhibētur.

Ege. cēptauerit impediēdo exactores exigere qō dēt solui.

i Dux. si ipse hoc fecerit vel ei⁹ officialis vl̄ oic ni si punierit faciētē. z fm lā fa. in auk. de depo. z mu. ma. §. i.

Js scholaribus per opinatores et expone. vt. s.

b Heredibus. facit. j. e. per hanc in fi. z. s. de adnoca. diuer. iudi. si duas §. i. z de prox. sacro. scri. l. si quis. z de domesticis. l. fi. z. s. ō an. z tri. l. i. z. j. de primipilo. l. i.

bus fustis capitibus prestandum iuxta⁹ legē diuini valētiniani nec tamē ad oppidum deferēdum.

Idem.

Omis erogatio annone p susceptores facta i scripti ē redigēda. z ēt q̄titas ipsi⁹ annone suscepte quā debēt p̄cipi declare. z si q̄d vltra acceperit q̄ scripserint in duplum tenentur. h. o. Bar.

e Excellētia³ tua erogatōis p susceptores[c] facta modū q̄titate breuiū cōferri p̄spiciat ita vt qō die nūer⁹ datū sit diligēt⁹ explorek̄ ac si q̄d ampli⁹ actuarios vel opinatores⁹ accepisse ꝓstiterit q̄ breuiū datoz[a] scrinijs nr̄is veritas cōtinet et memorati in duplū reddere cōpellātur susceptorib⁹ ea sūma imputāda qnā semel flagitātib⁹ eosō erogasse mōstrauerit. nā ad illustres quoq̄ viros mḡos vtriusq̄ militie sacri a pices cōcurrūt q̄b⁹ puida sanctōne decernim⁹ vt breues añ indictiōis[b] p̄cipiū summa fide acveritate cōfecti ad nostra scrinia dirigank̄ fm q̄s a susceptorib⁹ erogatio celebrek̄

Post kalendas nouēbris militib⁹ vinū nouum non vetus tribuitur. h. o. bar.

i Ubem⁹[c] p oēs pui Idem. cias cūctis nūeris ac militib⁹ a nouēbri mēse de nouello vino ānonā dari q̄m veteris dispēdiosa videtur erogatio.

Exactor militaris annone cū p̄incialibus nullū debēt habere cōmerciū ad b⁹ vt cōtra summā infra ānū possit ꝓferre. h. o. b.

o Pinatorib⁹[o] id ē exactorib⁹ militaris ānone nullum sit cū p̄incialib⁹ cōmertiū ita vt a ducib⁹ vel officio p̄uiciali ois summa debiti postuletur intra āni spacium conferenda.

Septē diebus fori militib⁹ non vēdunt̄ res p̄cio viliori. h. o. bar.

s Eptē[e] dieb⁹ p quos tri Idē buni p̄toriani emoluēti gra soleniter stellature[f] noie ꝓsequunt̄ spēs resistentes nō aliter adherenk̄[g] nisi vt i foro rerū venaliū distrahāt

Miles impediēs exactionē annone vel ꝓsuetā erogationē pēa b inserta punit̄. bar.

Ege repetita cēsem⁹ Idē. vt si q̄s militū intercluſam speciē exactionē refricare temptauerit[k] vel ad exactiones statutas aus⁹ fuerit imutare tā vir spectabil⁹ duū centū librarū auri q̄ ei⁹ officiū pari ꝓdēnatōis summa quatiak̄ adiecta sacrilegij pena q̄ diualiū scitoz vio latores palam insequitur.

Exactor militaris annone scholari ad numerum cogendū deputato ad vnum solidum p̄stabit deputato ad onus p̄standis equis annonam salarium debitum dabitur vna cuz annona etiam suis heredib⁹ ipso defuncto. h. o. bar.

h Js[a] scolarib⁹ q̄b⁹ la Idez. boz intuitu regēdos nūeros dederim⁹ de erarijs ānonis singulos solidos per opinatores caballationis q̄ rōnē p admistrato tpe debitā q̄n militib⁹ erogak̄ sine mora p beri oportet vel si quis eoz añq̄ accipiat in fata concesserit q̄ ex vtraq̄ cā et debebak̄ hr̄dib⁹[b] ei⁹ restitui

Annone debite in publico vniuersis officijs z sacri palatij ministerijs. sacriq̄ scrineijs z ceteris adminiculis dignitatuz p̄beri eis debent in p̄recio taxato. h. o bar.

a Annonas[c] oēs q̄ vni Idem. uersq̄ officijs atq̄ sacri palatij misterijs et sacris scrinijs ceterisq̄ cūctaz admicul⁹ dignitatū assolent delegari q̄sq̄ hi q̄ ad eaz exactōnē mittunk̄ p cupiditate z libidine sua grauik̄ expuicialib⁹ viscerib⁹ erubeant ad silitudinē militū quib⁹ erarie p̄bent̄ annone adherere p̄cipimus vt oib⁹ supza designatis emolumēta debita i p̄cijs dispositō tui[d] culminis p publica vtilitate taxatis p̄cipiat erogari. Idem.

Ubem⁹[c] per hāc diuinā dispōnem eos quibus ex officio tue sublimitatis militarū meritoz seu cuiuslibz p̄statōis cōmittit̄ erogatio. In primis iurare p iusticie[e] rōe iniūctā sibi solicitudinē pacturos z fm p̄ntē saluberrime nostre dispositōnis obſuatiōz solatiū sicut dictū est public⁹ erogator manu sua sine vllo dolo et fraude singul⁹ militib⁹ enūeret quaten⁹ vnusq̄sq̄ miles accepto per vnā manū solatio ipse cū actuario de negociatiōe[g] actuarijs p̄missa scōm rōem agat iusticie hoc videlz obseruādo vt p̄zo singulis solidis actuario siue stati siue p⁹ vnuz duosue seu ampli⁹ ānos restitutum fuerit debitū[h] minus quidē vno tremisse p tpis. s. b̄reuitate paciſci licerat ampli⁹ aūt q̄ vnū tremissez null⁹ actuarius p quoquo tpe seu annorū spacio paciſci penit⁹ p̄mittak̄ nec vlla possit actuarius machinatōne p tpis plixitate vni⁹ q̄titatē tremissis excedere si q̄ tñ inter actuariū et militē sup pactōe vel negociatōe tē poze erogatōis emersit dubitatō iubemus eidē militi dādas pecunias ab erogatoze p̄incipis dari et scōz hactenus obseruatā ꝓsuetudinē[i] tales pecunias vel ab erogatoze p̄incipis vel ab actuario retieri[k] q̄ten⁹ cā apud deuotissima p̄incipia p̄positis[l] sacrosanctis scripturis iter actuariū z militē tractek̄ vt ex oi p̄te miles nullū dānū sub quacūq̄ occasione p̄terq̄ ad id qō eū ex iusta z p̄missa actuarij negociatōe[m] deberi

Annonas erarie. id ē ad erarium pertinere. et de erario soluere videtur ergo contrariuz. s. e. l. nulli. dicvt ibi vl̄ hic nō p̄hibet accipi species. sed debet accipere a fisco taxato p̄cio qō ibi nolebant facere milites sed tātum p̄recium.

d Tui cul. p̄re. p. loquitur.

Ebemus. p hanc sublimitatis loquitur magistro equitum.

f Pro iusticie. fic s. de iudi. l. rem nō nouā. in p̄in. z. §. patroni. z in auk. vt hi q̄ obli. §. ij.

g De negociatione nā aliq̄d paciscebak̄ sibi restitui actuarius vt subiecit.

h Debituz. videtur q̄ mutuabak̄ militib⁹ z dicit tremis fm hugo. i. tertiam forte solidi ad plus sed plerūq̄ minus vel a trēte. fic. j. de milites. l. iij.

i Consuetudinē. fic. j. de diuer. offi.

k Retineri. videtur ex eo retieri q̄ non datur militi ſicut mulier viroz stare in p̄mo mīmonio eo q̄ non nubit scōo. vt i auk. de nupti. §. soluto. col. iiij. nam stat apud superiorez in sequestro vt dicit.

l Propositis. nō tactis fic. s. de. e. z c. auk. sed z iudex. z de iud. l. rē nouā

m Negociationē scz decreuisse.

n Constitutio.s. ista.vt.j.§.pxi.

o Sequestrētur. sic.§.de prohi.se/questra.pe.l.i.con tra.so.hic speciale vt t.§. de agri.et cen.l.litibus.

p Dictātia. scilz scripturam breuē ſm hug.

q Decē ex deuo/tissi.no.decem te/stes necessarios si cut t alias.xv.vt. §.de proxi.sacro. scri.l. vnicuiqz. re/gulariter cōtra.ff. de testi.l.vbi.item no.sub pēna sic.ff. de testi.l. testium. t in auf.de here.t fal.§.hinc.

r Negociatione quia forte in ea est erogator.

s Negociatur. a lias negociatione

t Simul. atqz. i. postq̄.

ꝓstiterit patiak. Super his vero q̄s datis forte comeatib⁹ abesse cōtige rit hec volumus obseruari vt pecu nie que erogande sunt vsq; ad.xxx. milites quos tm̄mō datis comeati/bus dimitti sacra cōstitutio" ꝓtinet apud deuotissima principia seq̄strē tur° illoꝝ.s. tm̄mō militū quoꝝ itra xxx.comeat⁹ viros ꝓstitutoꝝ actua rius tpe erogationis pictātia[p] vtpo te habita sup pactione protulerit q̄ tenus cū idē redierint milites causa apud deuotissima principia ꝑz p̄fatū modum tractata vtriusq; partis in demnitati similiter consulek nō dā/da p tpe tribuno licētia.xxx.viris ā pli⁹ sub comeat⁹ occasione dimitte re. Sin vero saluberrimā cōstitutio nē offerēdo ampli⁹ q̄.xxx. viros da tis comeatib⁹ tribunis dimittet⁹ au sus fuerit pecunias q̄dē q̄ post p̄fa/toꝝ.xxx. viroꝝ numeꝝ p comeatus dimissis militib⁹ erogāde fuerāt pu blice erogationi erogator nō dubi tet reportādas. sciat vero tribun⁹ p ter iā ꝓstitutas sup hmōi facinore intermiationes sese de pprijs facul tatib⁹ singul' militib⁹ q̄b⁹ vltra nu/merū.xxx viroꝝ sub noīe comeatuū eos dimittēdo cā nō publica conse quēdi solatia ꝺerit q̄cq̄d ob iiquā diuisionē amiserit solutuꝝ nec pri⁹ idē tribun⁹ ab eodē discedat nūero nisi oēs hmōi milites. i. q̄s post pre/missā.xxx[c] viroꝝ q̄titatē comeatus noie dimiserit idēnes i hac pte atqz illesos reddiderit. h° ēt adijciēdovt sub gestoꝝ testificatōe tā. p. ex duo/tissimis⁹ principijs priates eoꝝ vide lz q̄ vnusq̄sq; caput schole iuratus deponat sub pēna sua rē sic supius dispositū ē fuisse subsecutam. t sub obtutib⁹ suis vnūquēq; militē sola tiū suū manu sua ab erogator] dex tera suscepisse t hui⁹ gesta relatōe a viro clarissimo tribuno v l' deuotissi mis principijs itra mēses mittēda ex q̄ pfect⁹ fuerit nūerandos ad nr̄az referat pietatez hoc videlz ante oia curando vt p tpe erogatoꝝ post⁹ dare fuerit ex publico pecunie itra duos vl' tres mēses seu q̄tuoꝝ p q̄li tate. s. spacioꝝ ꝺmissa sibi sollicitu/die erogatōis n̄ dubitet faciēdā. vl' si vlteri⁹ apō se pecunias publi. de/ferēdo erogationē ausus fuerit re/tinere sciat se mōis oib⁹ dānū qō ex negociatōe[t] miles sustinuerit ex pp̄ rijs facultatib⁹ militi solutuꝝ. Sciē tib⁹ his q̄ p̄fate dispositiōis obser/uātiā sue idifferēter vltra sigillatiz diffinitū tpis spaciū erogationē si/ue i q̄libet alia pte fuerit egressi nō solū sese militie cingulī amissionē ve rū ēt facl'tatū suaꝝ publicationē p tātos l'bituros flagitio. t si sup eroga tionū q̄q; sollicitudinē ab officio tue celsitudis si impatoria fuerit viola ta dispositio ad alios trāsferenda: Si tn̄ idē offīn simil[r] atqz hmōi fue/rit a q̄libet facin⁹ ppetratū ad noti ciā nr̄e māsuetudis vl' certe ad scien tiā illustrissime magisterie referre cu rauerit ptātis vt eiusdē apparitiōis pic'lis tale flagitiū principales minie possint aures latere q̄ten⁹ ex oi pte eodē delicto reuelato q̄cūq; saluber rimas nr̄e ꝓstitutiōis vl' pietatis or dinatōes ausus fuerit violare inter minatas minime possit penas eua/dere ita vt in singulis dieb⁹ militib⁹ q̄ nō obseruato in eoꝝ p̄so nateno re recte dispositōis lese fuerit liceat sacratissimū nostrū per vnū forte vl' etiā binos milites p oib⁹ verba fa/cturos petere comeatū t porrectis p̄cib⁹ q̄ cōtra nr̄az dispositionē pas si sunt approbare eoq; facto statu/tis violatoꝝ impatorie dispositiōis supplicijs pcellak. Illud[a] p̄terea oi bus modis obseruari decernim⁹ vt erogatoꝝ oīs pecunias q̄ mortuis militib⁹ vsq; ad diē mortis eoꝝ de bite fuerant ſm iam datā diualē dis/positionē vxorib⁹ vel liberis eoruz non dubitent ministrandas.

¶ Milites deputati ad custodiā alicui⁹ psone vl' loci annonā de publico nō p̄cipiūt ꝛz a custo dita psona ꝛz solū salariū hēbūt de publico itez milites nō debēt ad custodiā alicui⁹ deputari si ne principis licētia obtēta in scriptis. p̄faciens pena hic inserta punitur. h. o. bar.

c Cum sepe cōtingit ppt Idē. quasdā maxias t iexcusabiles rōnes[b] q̄busdā ad custodiā vel aliā hmōi cām' milites deputari vel etiā deputatos eē t nō cōuenit hoc mō publicū aliqd dānū seu dispēdiū su stinere iubem⁹ si q̄ fortissimi milites ex quocūq; nūero curijs vl' quibus/dā corpib⁹ vl' sacrosancte eccl'ie vel alijs psonis p custodia vt dictū est vl' tali alia cā nr̄o noie deputati sūt vl' fuerit ne per eoꝝ trāslatiōes cir/ca ānonaꝝ vel capitū eis p̄bēdoruz erogationē publicis rōnib⁹ q̄dā le/sio ingerat[d] eandē rē de pprio p̄so/nā seu ēt p̄sonas cui vl' q̄b⁹ deputa/ti sunt vel fuerint hec mōis oib⁹ a/gnoscere[e] hoc tm̄mō ꝺ publico pro hisdē ānonis t capite p̄bēdo t ipu/tan do[f] qd̄ in locis ex q̄b⁹ p̄fati mili tes pueniūt seu puenert iputabak vl' si āte latā p̄stationē supradicte p sone recusauerint eosdē milites nō recedere de suis locis vel eos q̄ de/cesserit sine quodā mora ad eas re/dire hec oifartā custodiēdo vt nēo

a Illud ministrādas. fa cit. §. e. bis scolaribus.

Cum sepe. rōes pro pter timorē forte gi raldane.

c Causam. s. forte. ppter ducatū p̄sonarum vel re/rum ak. dic.

d Ingeratur. pro stipē/dio puta taliū militum.

e Agnoscere. videturq; custodit⁹ a nuncio cōis debeat soluere nūcio nō cōi. per. l. istam. sed certe imm o ille qui facit custo diri. vt patet. j. ibi si autē latam. t c.

f Imputando. s. q; soli/ti erāt antea de publico habere. p salario hoc ha beant nō autē plus a pu blico. sed ab eo in cuius stant seruitio.

g Jussione.sic.ſ.de mãda.prin.l.i. h Tue celſi.loq̃tur p̃fecto.
i De excoctiõe ⁊ trãſl.milĩ,annone.expone vt patebit.j.e.

Opinatores.i.exactores militaris annone.vt.ſ.ti.i.l.opinatores.
l Delegank.vt ibi exigant ⁊ militib⁹ dent q̃ ibi ſunt p̃o repub.
m Nullis.i.nõ petant ab illis famulis excoctionem panis q̃s con
ſuetudo excuſat.⁊ ſic no.
p̃o conſuetudine,prin
cialiũ.ſic.ff.de offi.pcõ.
l.obſeruare.§.obſeruare
⁊.l.ſi in aliquã.§.ſeries.
⁊.ſ.de teſtamẽ.l.teſtã.⁊
ff.de aqua plu.ar.l.ſi pri
us,⁊ de decu.l.nõ eſt.§.
vlti.⁊.ſ.de expen.ludo⁊
l.i.⁊.j.de diuer.offi.l.vi
ros.ſed ab alijs omnib⁹.
quos conſuetudo nõ ex
cuſat efflagitet.vt.j.l.p⁊
n Tua.magiſtro militũ loquitur.

Excoctiõe bucel
lati.i.panis azimi q̃
ideo buccellatus dr̃ q̃a
facile p bucellos,i.per p
ua ⁊ minima fruſta diui
ditur.p.
p In trãſlatione.i.infe
rendo ad milites qui ibi
prope in limitib⁹ ſunt.
q Nullius,niſi cõſuetu
do excuſet.vt.ſ.l.pri.⁊
ad idẽ.ff.de mune.⁊ ho.
l.iij.§.eos.
r Dom⁹.ſi quã in ea p⁊
uincia habem⁹ ad qd̃.ſ.
vt in emptõe ſpẽrum.l.i.
⁊.j.de cur.pub.l.nullus.
⁊.ſ.d̃pui.dom⁹ auguſte
l.iij.
s In pcuratorem.cum
dñs abẽ ad quod.ſ.vñ
vi.l.meminerint.⁊ d̃ fall,
mo.l.i.§.actore.
t Poſt habita,i,ſine di
latione.
v De militari veſte.

Onẽ.veſtiũ militũ
vt ex rubrica patet.
x Aprilis.no.in kalen
dis aprilis veſtiẽdũ p⁊o
eſtate.ſed ⁊ tũc nauigiũ
incipit.vt.ſ.de naufrag.
quotiens.
z Tue.loq̃tur p⁊efe.p⁊e.
Rouincie p.xxx.ſor
te p ſingul' ſorte.xxx
ſugis vnũ aureũ dabat a
liquis.itẽ pro tot capiti
bus alĩ aureũ ad veſtes
militũ.
d Ternis.i.p⁊o.xxxiij.
ſm hug.
a Comparatitiũ.i.q̃ cõ
parabũt ſi nõ habẽt.
b Debere,ſed in merce
ſorte dabũt eq̃alẽs.

Mortiſſimis tremiſ
ſes.ſ.q⁊ trientes re
mittunt.p.⁊ d̃ his fit mẽ
tio.ſ.de erog. mil.an.l.p
hac.§.hoc videl⁊.
d Clamidibus.ſorte p
ſutura vel fibulis naz p
toto parum eſſet.

deuotiſſim o⁊ militũ cuicũq̃ pſone
ſeu corpi ſine ſpãli nr̃e ſereitatis iuſ
ſione ſcriptis p̃ferẽda dubitek offi
cio tue celſitudis ſi in hãc nr̃e man
ſuetudinis formã quotiẽs ſup mili
tib⁹ q̃busdã deputãdis aliquid ſta
tutũ fuerit geſtis iſinuare ⁊ q̃d eos
q̃b⁹ dati ſũt put nob placuit agno
ſcere o⁊ itidẽ publicare minie cura
uerit tã diſpẽdiũ q̃dcũq̃ publicum
hac ex cã ſuſtinuerit eide p̃ho reſar
cire q̃.xxx.libra⁊ auri mlctã ꝓpter
deſidiã ſuã imo magꝭ ꝓnuẽtiã de
pẽdere cogẽdo rector⁹ nihilomi
nus puicia⁊ apparitor⁹ eorũ ſi
ſtatuta nr̃a violauerint ſeu violari
conceſſerint eiuſdẽ cõdemnationis
ſolutione percellẽdis.

De excoctione ⁊ tranſlatione militaris annone.

Opinatores delegati vt militibus annonaz exigãt ⁊ eis ſoluãt a puincialib⁹ nõ petũt panis exactionẽ ſi ſit iter eos ꝓſuetudo ꝓria.h.d.bar.

Opinatores[k] milites Imp.
q̃b⁹ ſpes i diuerſis puicijs
delegank[l] ꝯ oẽm ꝓſuetudi
nẽ nullis[m] ꝓſiſtẽtib⁹ famul' excocti
onẽ panis efflagitẽt illuſtris igitur
auctoritas tua[n] nouã vſurpationẽ
congrua auctoritate repellat vt cũ
opinatores in prouincijs delegank
vetus cõſuetudo ſeruetur.

Ab exactiõe panis nulla dom⁹ ẽt principis excuſatur.⁊ ſi procurator dñi cui panis coquẽd⁹ mãdatur cõtumaciter facere neglexit punitur ip ſe⁊ dominus ſi fuerit cõſcius.h.d.bar.

Excoctiõe[o] bucel
lati q̃d deuotiſſimis militib⁹
ꝓuenit p̃parari i trãſlatiõe[p] etiã an
none nulli[q] excipiak p̃ſõa videlicz
vt nec nr̃a q̃dez domũ[r] ab his hẽak
imunis[s] ⁊ ſi q̃ſquã q̃d nõ opinamur
iplere q̃ ſunt p̃cepta neglexerit in p
curatorẽ[s] ei⁹ ſeueriſſime vẽdicek ita
vt ſi hmõi cõtumacie dñm cõſciũ eẽ
ꝓſiterit q̃druplũ id q̃d p ei⁹ capita
tiõe poſcik hoc hita[t] dilatõe ſoluek.

De militari veſte[v].

Canonẽ veſtiuz a kalendis ſeptembris vſq̃ ad kalendas aprilis reſpublica ſoluet.

Onẽ canonẽ[x] ve
ſtiuz ex kalẽdis ſeptẽbris ad
kalẽdas aplis⁹ nr̃is largiti
onib⁹ tradi p̃cipim⁹ ꝓpoſita pena
rectori puicie vl' ei⁹ officio cõdẽna
tiõiſq̃ tue[z] iuſticie videbik. Imp⁹
Rouincie[z] tarſiarũ per.xxx.iu
ga ſeu capita ꝓferãt veſtẽ ſci

Qlitaris adheratio.i.eris cõgregatio certo tpe,vt.ſ.e.l.i.
f Aginetiarijs.hoc expone vt.ſ.de murik.in rubrica.
g Gregarijs.i.vilibus puta ꝺ plebeis natis ſicut grex ẽ inferio⁹
pecor̃,ſcilicz ouiũ.maio⁹ aũt ꝺr armẽtũ ꝛz hug.no.ergo q̃ fortiſ
ſimis quincz dank ꝓtes in pecunia inferioribus.vi.in pane quem
volunt eligere.
h Rubr̃.De me
tatis ⁊ epidimeti
cis.metati dicunt
milites i terminis
caſtrorum que ca
ſtra vallo vndiq̃
circundebank vn
de in exodo.caſtra
metati ſunt filij iſ
rael ⁊ ſic ponit.ſ.
de epi.⁊ cle.l.oia.
ſed epidimetici di
cunt q̃ ſupra mili
tes ſũt ꝓſtituti me
tientes ſiue deme
tiẽtes militib⁹ ho
ſpicia ab epi.q̃ẽ
ſ.⁊ metis.i.meta
tis.i.ꝺ his q̃ ſupra
milites demetiũt
i.diuerſis diuerſa
aſſignãt hoſpitia.
i Quis viꝺr
dicere q̃ epi
demetici habebãt
ſub ſe menſores q̃
quidem menſura
bant hoſpitia ac
cipientes tertiam
vt.j.l.pri.⁊ in emi
nenti loco ſcribe
bant nomen eius
qui ibi debebat
hoſpitari quibus
nõ licet delere nec
variare poſtq̃ ſe
cerint quaſi ſuo of
ficio functi.vt.ff.ꝺ
re iu.l.iudex.et.ſ.
de offi.proc.ceſa
l.fi.
k Menſorũz.ꝺi
cti menſores de q̃
bus habes.ſ.de
menſorib⁹.
l Poſtib⁹.i.ho
ſtijs.ſic.ff.de inſti.
l.ſi pupill⁹.§.ꝺ q̃.
a Hoſpitaturi.ſ.
milites.
b Falſi.quia de
let verum.vt.⁊.ff.
de fal.l.i.§.qui in
rationib⁹.

Qm militaris[c] adheratio Imp.
veſtis a collatorib⁹ exigak a
ſacratiſſimis videlz largitionib⁹ ife
renda ita vt q̃nq̃ eius p̃tes fortiſſi
mis militibus erogenk i p̃cio.ſexta
vero portio a ginetiarijs[f] clementie
nr̃e abſq̃ vlla vl' ipo⁹ vl' publica in
cõmoditate p eadẽ cõteſtatõne ſu
ſcepta minorib⁹ gregarijſq̃[g] militi
bus in ipa q̃ in pecunia maxie eos
deſiderare ꝓſiſtit ſpecie p̃beatur.

De metatis ⁊ epidimeticis[h].

Menſor deputat⁹ ad hoſpitia menſurãda p epidimeticos ⁊ militib⁹ danda ſeu aſſignanda ſi in hoſpitio domus ſcripſerit nomẽ militis cui ſit hoſpitiũ aſſignatũ ⁊ poſtea abluerit punitur pena falſi.h.d.bar.

Ji quis[i] menſor[k] Imp.
nr̃or manu q̃deputatas ſin
gulis q̃busq̃ dom⁹ ꝺnotãt
⁊ poſtib⁹[l] hoſpitaturi[a] nomen aſcri
bunt delere nõ dubitauerint inſtar
falſi[b] re⁹ cõſtituti ex hac auctorita
te teneantur. Imperator
Qualibet[c] vel nos ipſi vbe
fuerim⁹ vl' in q̃ hi q̃ nobis militant
cõmorenk oim tã mẽſor⁹ q̃ etiã ho
ſpitũ iniq̃tate ſũmota duas dñs p⁊
p⁊ie dom⁹ tertia hoſpiti ꝺputata ea
ten⁹ intrepidus ac ſecur⁹ poſſideat
portiões vt in tres dom⁹ diuiſe par
tes p⁊imã eligẽdi dñs h̃eat facultã
tẽ ſcdaz hoſpes quaz voluerit exeq̃
tur tertia dño relinq̃nda.plenũ eniz
eq̃tate atq̃ iuſticia ẽ vt qui aut ſuc
ceſſiõe fruitur aut ẽptõne vel extru
ctiõe gaudet electã p̃cipue iudicio
ſuam partem teneatur ⁊ relictam[d].

Mqualibet.
menſorum ex
pone.vt.ſ.l.pri.
d Et relictam p̃
fertur qui maiorẽ
habet partem. de
re.vt.ſ. de dona.
ſancimus.§.i.⁊ fa
cit.ſ.de his qui ſe
defe.l.i.circa prin.
arg.contra.ſ.q̃⁊
qui.quar.pars de
be.l.ij.circa prin.

sed quis diuidet. rñ. mēsor vt. s. hac l. innuit. t. s. l. pri.

e Ergasteria. que sūt in plateis vel ātiporū. vt. s. l. vl.

f Quilibz. si hēs quilibz videt abū dare propter verbuz alter. si habes quibuslibet. s. de p̄dictis illustribus.

g Ut alter. puta hospes. nam. t. s. pr̄ eligit hospes.

Q Unctos. his ordinarijs iudicibus. t no. contra legatos curie romane qui hospitantur in domib̄ episcoporum t aliorum prelatorum his presentib̄. et fa. in auc. ō defen. ciuita. §. nulla. vbi defensor non perdit iurisdictionē pter presentiā p̄fidis.

H Abricēsiū. hi sunt qui faciunt publica arma vt no. s. de fabri. in rubrica.

h Comitatu. alʒ comitatu. alʒ comeatu.

O Euotuz. q̄les debēt eē oēs p̄uinciales.

m Prediuꝫ. q̄a secus in domo. vt. j. e. l. §. solam.

n Metator. i. miles. vt. s. in rubrica notat.

o Actori. i. castaldiōi dñi eo abūte.

p Cōcessum. no. sic t. s. de iure fis. l. p̄hibitū. t est ar. ad id qō no. ff. de ō inst. t iu. l. vt viz. itē fac. s. qñ liceat vnicuiq; sine iud. se vin. l. i. t. ij. t de iure emphi. l. ij. et de adul. l. gracc⁹ t ff. de adulterijs. l. mariti. t ad. l. aq̄l. l. §z t quicūq;. t. l. quēadmodū. §. i. t in auc. vt li. ma. t auie. §. his. t s. de ōcu. eccl. s. gñaliter itē no. q; h pmittit eē vltionē nō solū defensionez. sic. ff. de bo. li. q cuz maior. §. si libert⁹. i. fi. §z hic p defensiōe

Ergasteria[a] vero que mercimonijs deputant ad p̄dictā diuisionis iniuriā nō vocent §z quieta sint t libera t ab oi hospitū iniuria defensata solis dñis cōductoribusq; deseruiāt. Sane si stabuluz vt assolet militari viro i tertia dom⁹ pte defuerit id ē ergasterijs nisi dñs qualibet occasione puiderit p aialiū nūero veldomus qualitate deputabit. Illustribus saneviris nō tertiā ptē dom⁹ §z dimidiā hospitalitatis gr̄a deputari decernim⁹ ea dū taxat p̄ditiōe seruata vt alit ex hisdē q̄libet q̄ maluerit diuisionez arbitria eq̄tate faciat vt alter[s] eligēdi hēat optionez t firmū ppetuo qō iussim⁹ pleneret ita vt. xxx. libras auri q̄ illustrissima sūt p̄dit dignitate fisco nr̄o se penā illaturos esse cognoscāt ceteri vero militia sciāt se esse p̄uādos si gñale p̄ceptū amplī⁹ vsurpādo q̄ iussim⁹ irrep̄hēsibili temeritate violauerit.

¶ Presentibus iudicib⁹ qui de cā cognoscēdi potestatē habēt nō debent eoꝝ p̄tores. i. iudices ordinarij adiri. h. o. bar.

c Unctos[b] iudices scire volum⁹ a p̄torijs ordinariorum iudicū his p̄ntib⁹ abstinēdum.

¶ Domus fabricensiū ad hospites recipiēdos non grauatur. h. o. bar.

H Abricēsiū[i] domib⁹ vbi Jdē. q̄ cōstitutis oēm molestiā hospitū p̄cipim⁹ amoneri q; t ārhiocē sib⁹ t ceterarū ciuitatū fabricē silis domoꝝ excusatio p̄beat absente. s. o sacro cōmeatu[k]. Impr̄.

O Euotū[l] possessorē ab omni inq̄etudine liberam⁹ p̄rio oīm igit ad nullū p̄diū[m] publicū vel p̄uatū domus nr̄e vel cuiuscūq; iuris nullus metator[n] accedat si a quoq; fuerit ōstinat⁹. licētiā ei dño actori[o] ipsiq; p̄beri serenitas nr̄a cōmisit vt euz q̄ p̄parandi gr̄a ad possessionē venerit expellendi hēat facultatē nec crimē aliqō p̄timescat cū sibi arbitriuz vltionis sue sciat eē p̄cessuz[p] recteq; sacrilegiū p̄rior arceat q̄ p̄im⁹ inuenit administrātē vero eiusq; officij p ceres quoꝝ p̄cepto inhibitā p̄sonā ad agrū aliquē destinauerit in tpe p̄scribi debere censuim⁹. solam sane hospitalitatē[q] sub hac obseruatōe cōcedim⁹ vt nihil ab hospite qō vel hoīm vel aialiū pascuis necessariuz creditur postuletur oīmq; sit acceleratū iter atq; cōtinuū nec vlli liceat residere nec diuturnitas p̄manētiū vlla ex pte p̄diū vexet decē ēt libraꝝ auri multa feriet̄ q̄squis administrator arrogator apparitor vll⁹ vel militās. s. vel iter agēs vllo in loco aliq̄d ab hospite postulauerit[r] in tñ eīm inhiberi sceleratū morē inhibem⁹ vt ipsis q; p̄bētib⁹ impunituz cē nō patiamur si q̄s spōte[s] ō p̄cepti nr̄m p̄bati fuerit obtulisse. Jdē h

H Oc[t] pspectū ē vt infausta hospitalitat̄ p̄bitio tolleret nec balneū[v] quisq; adño ediū postulet.

d Euotissimos[x] milites ex Jdē p̄cictu redeūtes vl̄ pficiscētes ad bella muri sacratissime vrbis singule turres i pede planis[y] suis susci

H pient. Jdez.

a Archiatros[z] nr̄i palatij necnō vrbis rome t magros lr̄aruz[a] p necessarijs artib⁹ v l̄ liberalib⁹ discipli nis necnō picture p̄fessores si modo ingenui sunt hospitali molestia quoad viuēt liberari p̄cipim⁹.

¶ Hospitantes milites in domib⁹ habitationū ipsoꝝ nullā aliā discussionē vel penam debent subire. itē null⁹ debet impetrare vt a munere hospitandi miles sit īmunis t vicim dom⁹ grauetur. ō faciēs punitur t ipetratis carebit. h. o. bar

O Mnes[b] qui metata in Jdē. suis domib⁹ p̄stār siue hospitia p̄buerint metatorib⁹[a] seu quolibet pacto satis eis fecerit nullā vl̄ pēsionis vel discussionis dom⁹ gr̄a molestiā sustinere cogāt̄ vt deide nemi nē volum⁹ cuiuslibet loci vl̄ ordis in hac florētissima vrbe domū p̄p̄ā excusantē metatur sibi i alienis edibus p̄uilegio militie vēdicare qō t in puicijs obseruari optz cetis vo q̄bus illustris dignitas sub cingulo vl̄ citra cīgulū[b] p suo solo honore delata est excusandaꝝ ediū licentiā penit⁹ denegam⁹ hoc viris sacratis in hisdē p̄cipim⁹ obseruari quos ipa q̄dē administratōis p̄ditio spectabilis nouit honor tñ addit⁹ a nr̄a liberalitate reddit illustres. Sciturs oīb⁹ q; si q̄s cū cingulo p̄fruat t excusationez p̄rie dom⁹ impetrauerit vt a pēsiōe ēt portiōis tertie[c] sit īmunis t militie cā metatum alienis domib⁹ sibi crediderit vēdicandū si quidē honore p̄dit⁹ excusatōis ius habeat carebit leguz p̄uilegijs[d] q̄s fraudare conatus est. Si vero intereos q̄b⁹ nulla suffragatur dignitas numerē cētū libraꝝ auri sacratissimis largitionibus pendendaꝝ illatione mulctabitur.

¶ Quidā in hac l. notati dū viuūt t post morte eoꝝ heredes filij parētes nepotes frater sororꝝ vxor t eoꝝ tres domus a molestia recipiēdi milites habēt immunitatē quidā duos quidā vnā tantū quidā dimidiā tantū. h. o. bar.

H Ac lege[a] sancim⁹ vt Impr̄. si q̄s cōsularē ac patriciā meruerit dignitatē tres dom⁹ p̄rias cū supest hēat hospitiū īmunitate securas heredes vero ei⁹ filijs aut pat aut mater nepotes aut frater aut sorꝝ aut vxorꝝ duaꝝ[b] domoꝝ suaꝝ excusatiōe potiant. Si q̄s vero contra

ponit indicta. l. q̄ cuz maior p̄iudiciuz vēdicat. vt no. ff. ad. l. aq̄l. l. scientiā. §. qui cū aliter. in fi.

q Solā hospitalitatē. i. recipiēdo hospitē in ctia vel domidia pte domus vt. s. l. ij.

r Postulauerit. sic. s. vt rusti. ad nul. l. ij. t de ero. mili. an. l. iij. s Sponte. sic. t. s. vt rusticani ad nullū. l. ij. in fi. t. j. ti. i. l. ij.

O c pspectuz infausta. i. nō horrenda secūdū. b. alʒ p malo hoie vt. s. ō repu. o sensu circa p̄in.

v Nec balneū. s. de comitib⁹ laua.

O Euotissimos. muri genitiu⁹ casus est.

y Pedeplanis. i. in pedib⁹ turriū t muroꝝ vrbis q̄ spisse sunt poterūt milites descendere vt sibi p̄parēt alijs vestibus ad eūdū vl̄ redeundum. et videt vnadictio in pedeplanis.

A Rchiatros. i. p̄ncipes medicoruz seu maiores medicos. t fa. s. ō inoff. te. l. fi. de p̄fe. t medi. medicos. t. l. fi. ac.

z Litteraꝝ. nō primaꝝ vt. ff. de mune. t hono. l. vt gradatim. §. fi.

O Mnes metata. i. castra vel hospitia. vt postea exponit.

a Metatorib⁹. i. militibus vēdicare. sic. ff. quod q̄sq; iuris. l. i.

b Cingulū. ad q̄. s. vt dig. ord. ser. l. ij. t in. auc. vt ordi. pre. itē t facit. j. l. p̄ri. §. si qui.

c Tertie. s. e. l. ij.

d Priuilegijs. no. eum carere priuilegijs legum q̄ eas fraudare conatur sic. s. de iudeis. l. iudeos t. ff. de mino. l. auxiliū in fi. t fa. de penis. quedā. t. s. de epi. t cle. presbiteros. sed arg. s. de iud. p perandū vbi etiā contumaci seruatur ius.

H Ac lege dignitate. t sic habes duas.

b Duarū. minus habz heres q̄ defunctus. t sic est arg. contra. ff. de reg. iur. l. heredes. itē no. priuilegium transit ad superiores quod dic. vt. s. de p̄or. sacro. scri. in sacris vel non sunt superiores. cum ia defuncti nō sunt.

e Semis.i.medias vt i
sti.de here.inst.§.heredi
tas.alij ergo semisses p
tertia prestabit hospitiū
vt.j.e.§.comites.

d Si quis celit⁹.i.a pn
cipe ad qđ. s.l. pri.

e Ergasterijs.i.statiōi
bus.vt.s.e.l.ij.§.ergaste
ria. f Plateis.naz qsi
oia sunt in plateis vl' an
giportu.qđexpone.vt.ff
de ver.sig.l.portꝰ.in fi.

g Auxilio.sic.j.de peti.
bo.sub.l.i.t.ij. aliud' si p
l.scriptā in corpore iuris
vt.s.hac.l.t.l.pria.

Qecem.s.l. prima.
i Rubrica. De sal
gamo.hoc expone. vt.j.
l.i.sz.p. dixit noie salga
mi t oleū intelligas ga
mos.i.mulier.sz fm. hu
salgamū.i.culcitra cōpo
sitū a gamos t salicia vl'
salis t gamos nuptie vl'
mulier qz marie pp talia
fiunt culcitre.t est neutri
generis.

Equis auferant.i.
accipiāt t b' ad offi
cium presidis ptinet
vt.s.de off.p. illicitas.t
no.ēt a volēte qz semp p
sumit' cōcussio.sic.s.tu.i.
deuotū i fi.t.s.de re mil.
l.fi.§.vt aūt.t de off. pc.
l.obtuare.t.s.ne rustica.
ad vllū.l.ij.t ne qđ a col
latoribꝰ exigat'.l.i.t de
rap.vir.l.i.t.s.ò ero.mil.
an.l.i.t.iij. itē ficuti salga
mus hoc cōprehendit.sic
penꝰ oē.i.qđ esui t potui
est destinatū.vt.ff.de pe.
le.l.iij.in pn.

l Rubri. De comeatu.
Ecui tribunorum.
nisi vsq ad.xxx.
milites.vt.s.de
ero.mili.an.p hanc.§.vt
aūt.vel hic barbari erāt
pprie.vt subijcit ibi no.
n Dare.fa.s.de test.mi.
l.tribuni.t.l.milites.t.l.
fi.in pn. o Capite. sed
q in pace deserit militaz
pdit eā vt.ff.de re mili.l.
nō oēs.§.i.t no.puniri li
centiātē t licēciatū.

Oicitq.sacrarū fis
calium.

q Priuataz.pncipis.
r Temp⁹.sub. curauerit
ad suū officiū redire t ha
beas militantiū nō īme
rito ꝛc.hī tū rō tpis tva
litudinis.vt.ff.de re mil.
qui comeatus.t facit.j.l.
pri.cū suis pcordā.

Si quis differt a pre
cedēti.qz hic sine co
meatu.ibi sic.

t In penatibꝰ.i.domi
sulatum tātūmō gliat' duas semis[e]
domos suas imunes hēat. post fa
ta vero eiꝰ memorati heredes vnaz
semis domū suā hēant nullis hospi
tijs pgrauatā pari pilegio perfru
antur cōmemoratis heredibꝰ q soli
us patricie dignitati sine consulatu
decorātur insignibꝰ. pfectorij vero
necnon t magri militū duas domo
suas hēant quoad vixerint hospiti
bus liberatas. Heredes vero eoruz
memorati vnā defendāt domū suā
sili excusatiōe munitā Magri vero
officioꝝ vel qstores vnaz semis do
mū suā quoad vixerit hēant hospi
tū onere liberatā heredes vero eoꝝ
pdicti vnā ab hostibꝰ iure defēdāt
comites aūt domesticoꝝ t ptectoꝝ
t sacraꝝ largitionū t vir spectabil'
pmiceriꝰ notarioꝝ singlas domos
suas ab hospitū grauamine duz vi
uūt gaudeant eē securas memorati
vero heredes eoꝝ mediā ptē vnius
domꝰ sua sciāt excusatiōe muniri re
sidue vero ptis dimidie tertiā porti
onē hospitibꝰ deputādā eē cogno
scāt si q illustres honorarias digni
tates qscūq sine actu celitꝰ ipetra
uerūt equo aio suas domos hospi
tibꝰ post hāc legē pēdāt p tertia q
legibꝰ pfinita est portione exceptis
videlz ergasterijs[e] q in plateis[f] vel
angiportis eē noscūt qđ i oibꝰ do[b]
mibꝰ q hospitales sūt obseruari iu
bemꝰ. Ita vt nemo vel ex sacro re
scripto vl' ex diuina annotatiōe seu
pragmatica sanctiōe ꝺ hanc legem
vti possint excusatōnis auxilio[g] his
oibus q per hāc legē constituimꝰ in
hac eterna vrbe obseruandis.

¶ Tribuni ex primicerio ūmunitatē habent ab hospite recipiendo in domibus quas tenent in vrbe constantinopolitana.h.d.Bar.

Qecēb post pmicerū Impz.
b tribunos in domibꝰ qs i hac
regia vrbe possidēt metatoruz iussi
mus vacationē mereri.

De salgamo hospitibꝰ nō pstādo.

Equis comitū Impz.
vel tribunoꝝ aut ppositoruz
aut militū noie salgami gra
id ē culcitra lignū oleū a suis extoz
queat hospitibꝰ sz nec volētibꝰ ho
spitibꝰ i pdictis spēbus aliqđ aufe
rant[k] sz puiciales sint nri ab hac p
bitione securi comitibꝰ tribunis vl'
certe ppositis militibusq graui ve
xatione subiacentibus.

¶ Tpe expeditiōis nullus militibus comeatuz dare pōt cōtrafaciens capite punit'.h.d.Bar.

De comeatu[l].

Ecui[m] liceat prepo Impz.
sitoꝝ vl' tribunos cohortum
vel vicariorum t familiariū eorum
tpe expeditōis quocūq genere cui
q de militibus a castris atq signis
vel his etiam locis in quibus pretē
dant discedendi comeatum dare[n].
Si qs vero pctra hāc legē facere au
sus fuerit t militē cōtra interdictuz
comeatuz dimiserit eo tpe in q bar
baroꝝ icursio exiterit t tūc cū psen
tes in castris atq apò signa milites
eē debeant quisq abfuerit capite[o]
vindicet. Impz.

Uicūq[p] de scrinijs aut agēti
bus in reb⁹ vl' ēt ex officijs palati
nis his videlz qui sacraꝝ t priuata
rū[q] remunerationū comitib⁹ obsecū
dant sex mēsiū spaciū supra dictā co
meat⁹ aut iussionē euectiōis abfue
rit his in inferiorē locū q̄nq antela
tis posteriorib⁹ deuoluat' is vero q
āni vacationē arbitratu proprio iu
diciarij pcepti oblit⁹ assumpserit a
decē post se militantib⁹ trāsferat' ac
deinde[k] cū tam aliqs desidia quadri
ennio officiū pprium adire neglexerit
q̄dragita ò sequētib⁹ p⁹ferat'. Qui
vo nec p⁹ q̄driēniū q̄dē tps[r] militā
tiū nō imerito matricul' auferat'

¶ Qui sine comeatu biēnio aut triēnio vl' q̄dri ennio vacauerit mō huic inscripto ponit'. bar.

Si qs[s] sine comeatu Impz.
aliquo annū i penatibus[t] pro
prijs vel in q̄buslibet locis desidio
sa q̄ete transegerit decē sequentib⁹
postponat' in q vero biennalis cul
pa deprehendit'.xx.sibi ātepositis cō
gemiscat tertiꝰ aūt annꝰ.xxx.plato[s]
iure deflebit ita vt quartꝰ exēpto[v]
matricule nullā veniā derelinquat.

De tironibus[x].

Ullus tiro vagꝰ[y] Impz.
n aut veteran⁹[z] aut cēsib⁹[a] ob
noxiꝰ ad militiā accedat. Impz.

Uisq⁹ alieni iuris mācipiū i
q tirocinio militie scribi curaue
rit ꝺnict⁹ ac pdit⁹ auri libraꝝ erario
nro cogat' inferre mācipio.s. dño si
fcm ignorauerit reddēdo. Impz.

Jrones[a] in sch olis loco semp
t posteriore ponātur nec eīm pa
timur quēq celsiorē gradū obtine
re nisi cui t laborū assiduitas t stipē
dioꝝ plixitas suffragat'.

De littorum t itinerū custodia[b].

Aluberrima[c] sancti Impz.
s one censemus ne merces illi
cite ad natiōes barbaras de
ferātur t q̄cunq naues ex quolibet
portu seu littore ꝺmittūtur nullam
cōcussionē vel dāna sustineant[a] ita
tū vt earū nauclerijs deponāt in qua
puincia ituri sunt vt hoc manifesta

bus pprijs. vt.s.
de erbi.l.ij.

v Exēplo. alias
exēpto auget pe
na qz assuescit deli
ctū. si c.s. de dome
stic. l.iij. lib. xi. t ò
primicerio. l.fi. de
aduo. diue. iu. l.fi.
t de supera. tri. l.i.
t.s.l. prox. sz ar ò
ff. de penis. l. si diu
tino. t. ff. ò ritu nup
tia. q̄ in puincia.
§. fi. sz vtrobiq pa
tet ratio.

Rub. De tyro
nib⁹. i. nouis mili
tib⁹: qz adhuc non
erant scripti inter
milites fortissimos
vt. ff. de testa. mili
l. ex eo.

Ullus. vagꝰ.
quia firmiter
debēt stare in mili
tia. vt. s. de re mil.
l. milites. t sic facit
ad ar. q vagꝰ scho
laris nō fiet mgr.

Veteran⁹. vel
propt debilitatez
vel qz diu laboza
uit. vt. s. de his q
nō iple. sti. l. i. t. ij.

Aut censib⁹. s.
q̄ mil. ñ pos. l. i. t. ij.

Uisq̄s igno
rauerit. fa. s.
q̄ mi. nō po. l. pen.
t fi. t. s. de tabel. i
gñali. t. ff. de pub.
l. cotē. §. dñs. t. s.
l. prox. in fi.

Yrones i sco
lis t ñ dicas
vbi adiscūt' qz ibi
oēs sunt tyrones
vñ. nō eēt post qs
poneret. sed dic q
tyro electꝰ int' mili
tes stet loco poste
rioꝝ i scholis. i. in
societatib⁹ militū
seu i mricula. vt. ff
de testō. mili. ex eo
t. s. ti. i. l. pe. t vlt.
t sic bñ sequit' nec
eīm. ꝛc. t. s. de offi.
ma. off. l. i. t. ij. t de
prox. sacro. scri. l.
vnicuiq. t de agē.
in re. l. vnicuiq. fa.
de diue. offi. t ap.
l. i. t. s. de offi. co.
rei milita. l. i. t de
profes. l. magros.
t. ff. de al. scri. l. fi.
sz ar. ò. s. de off. re
cto. pui. l. potioꝝ.

b Rubri. De litto
to. t itine. custodia

Saluberrima illicite. vt vi/ctualia et arma al's pena capitis cū amissiōe bonoꝝ ponit. vt. §. q̄ res expoz. nō dz l.i. t.ij. t de publicanis. l. cotē in pn.

a Sustinēt. sic. §. denaucle. l.i.

b De defloribus defloꝛes milites occultatoꝛes priuatos vocat.

Si quis amissione. sic. §. de fal. mo. l.i. ō his q̄ latro. vel ali. l.ij. t decap. t postli. re. l.fi. t. de iceſt. nup. l.iij.

d Prodiderit. i. manifestauerit.

e Si q̄s mediocris. i. hō pauper sic cōtrario bone sti loci diues. vt. ff de trāsac. l.cū hi. § si in annos.

f Immūitate. munerum forte suus vero fit liber. vt. § p q̄b⁹ cau. ser. proꝓ. ac. liber. l.fi. t facit i auc. de nō ali. §. fi. t. §. de epi. et cle. l. nulli. i fi. t. §. loca. t cōd. l.fi.

g Militarib⁹. lz nō sūt proxime applicati.

h A signis. alibi largius. vt. ff. de remili. l. iij. §. emensoꝛ. i Proceſſerit. i. qui se prodiderit aſiq̄ ab alio manifesteꝫ sic. §. ō pena iu. qui male iu. autē. nouo iure.

k In officij. prioꝛes. i. i officiales p̄ fidis. t no. b̄ ꝛ p̄ſi dē t officiales qui penas legib⁹ ipositas vl̄ gr̄a vl̄ dissimulatōe deferūt fm al. dico.

l Si deseꝛtoꝛes oppm̄ anē vt §. q̄ liceat vnicui. sine iudi. se vin. l.i. §. i.

m Tractatoꝛias. i. absentiarū vel licentiationum. ad qō. j. de strā.

n Rubꝛica. De veteranis.

Cum introissent prin/cipia. t salutar⁹ p eēt a p̄fecto t tribunis t iuris eminētiſſimis acclamatū est auguste ꝓstātine deꝰ te nobis seruet nr̄a salus veredicim⁹ iurati dicim⁹ adunati veterani exclamauerūt, Cōstantine auguste to nulla cōtra eos postea indignatio seu cōcussio quoq; ꝓcedit.

De veteranis[n].

¶ Recipiens scienter deseꝛtoꝛē in agro vel in domo. t si est actoꝛ vel ꝓcuratoꝛ capite punitur sed domus vel p̄dium cōfiscaē si ipius est dñs. itē manifestans deseꝛtoꝛē immunitate potiē. itē deseꝛtoꝛ est qui tpe belli se absentauit a signis. itez si seip̄m prodidit. puniē vero deseꝛtoꝛ pena a legibus imposita q̄ si iudex dissimulauerit vl̄ gratia distulerit ipe punitur. hoc dicit Bar.

Imperatoꝛ.

Si quis[c] forte deſtoꝛē agro tectoue suſceperit atq; apō se diu passus fuerit ōlitescere actoꝛ quidē vl̄ ꝓcuratoꝛ loci qui hec sciens prudēſq; cōmiſerit capitali supplicio subiugeē. dñs vero si huiꝰ rei ꝓscius fuerit p̄dij in quo latuerit deseꝛtoꝛ amissiōe puniaē. Si quis aūt deseꝛtoꝛē p̄diderit[d] medio cris[e] loci ingenu⁹ imunitate[f] potiaē neq; solū de his loq̄mur q̄ ꝓxime signis felicib⁹ applicati militie rudimēta timuerūt. veꝝ etiā q̄ stipendij militaribꝰ[g] degenerē latebrā p̄buiſſe mōstraē. Deseꝛtoꝛ āt hēbiē q̄ſquis belli tpe abierit a signis[h] hoꝝ qui spōte ꝓcesserit[i] peccati anteioris supplicij non timebit. Si vero flagitiosa ignauia diliteſcat p eū in cuiꝰ domo fuerit vigilantib⁹ extrinsecus q̄ officijs publicis vbicunq; coꝛreptus seueritati iudicis offeraē degeneris mortis gladiū subitur⁹. Si naūt rectoꝛ ꝓuincie ꝓpositaz seueritatē vel gr̄a vel dissimulatōe diſtulerit p̄monij atq; extimationis dāno subijcianeē t officij prioꝛes[k] capitaliter vindicētur.

¶ Deseꝛtoꝛ inuentus resistēs vt rebellis opprimiē. itē diligens dz esse iudex ne sub p̄textu alicuiꝰ licentie deseꝛtoꝛ possit euadere. h. d. Bar.

Si deseꝛtoꝛes[l] inuēti Impꝛ. resistēdū atq; armis oppugnādū putauerint tāq; rebelles in ipis temeritatis sue conatib⁹ oppmaneē Ita tñ vt ꝓuincia[m] iudices solicita cautiōe diſquirāt ne sub falsa tractatoꝛia[n] noīe delictiōis sue crimē defendere molianeē nec suppoſitis commētitijs epistolis euadendi habeant facultatē. Impꝛ.

Qui relictis militaribꝰ castris se ad deꝑdationē vel latrocinīū cōtulerint seueritatē iudicis nō euadāt.

De deseꝛtoꝛib⁹ t occultatoꝛib⁹[o].

¶ Veterani gaudent p̄uilegijs hic insertis. h. dicit Barto.

Cum introisſet[o] prin/cipia t salutar⁹ p eēt a p̄fecto t tribunis t iuris eminētiſſimis acclamatū est auguste ꝓstātine deꝰ te nobis seruet nr̄a salus veredicim⁹ iurati dicim⁹ adunati veterani exclamauerūt, Cōstantine auguste q̄ cur nos veteranos facis si nullā indulgentiā habem⁹. Constantin⁹ au. dixit magis magisq; cū veteranis meis britudinez augere debeo q̄ minuere. Victoꝛinus veteran⁹ dixit munerib⁹ t onerib⁹ vniuersis locis cōueniri nō sinamur. Cōstātin⁹ au. dixit aptiꝰ indicaq̄ q̄ sunt maxie mūera qui vos cōtumaciter grauāt vniuersi veterāi dixerūt ipe ꝓspicis Constātin⁹ augustꝰ dixit iam nunc magnificētia[r] mea oībus veteranis dico id eē cōcessuz ꝓspicuū sit ne q̄s eoꝝ in nullo munere ciuili[s] nec in operib⁹ publicis ꝓueniaē nec vlla collatiōe[t] nec a magīatib⁹ nec vectigalib⁹ i q̄buscūq; nūdinis interfuerit nullā ad vēditionē[v] ꝓponēdā dare debebūt publicani quoq; vt assolet agētib⁹ supplere ab eisdē veteranis amoueāt quiete post labores suos pēniter ꝓfruantur fisco nr̄o quoqz eadē epla interdixim⁹ vt nullū omnino ex his ingetaret. sz liceat eis emere t vēdere optimis negocijs peruiam tractare t mercimonia agitare nec solū integra beneficia eoꝝ sub seculi nostro otio t pace ꝓfruātur. sz etiā nullo munere ciuili id est coꝛporali seu ꝓsonali vel deportatoꝛio[k] oneri eos affici cōcedimus.

¶ Veteranus factus ꝓtectoꝛ nullis iniurijs est pulsandus. ꝛ faciēs est ꝑm qualitatē facti puniēdus p rectoꝛem ꝓuincie. h. d. Bar.

Rouidendū[p] est ne veterani q̄ ꝓtectoꝛia dignitate cumulati aut honoꝛes varios p meritis suis cōsecuti sunt incongruis pulsentur iniurijs. qō si q̄s in hoc crimine fuerit deꝓhēsus rectoꝛes ꝓuinciarū p iurisditiōe sua examinātes factū p sui qualitate eos coherceant.

¶ Veteran⁹ qui se latrocinio dedit p̄uilegijs nudatus cōpetentibus penis a rectoꝛe ꝓuincie punitur. hoc dicit Bar.

Veterani[z] qui ex negligētia vite nec rus colūt nec aliquid hōeſtū pagūt sz latrocinijs se dederūt oīb⁹ veteranoꝝ p̄uilegijs exuti penis cōpetētib⁹ a ꝓuinciarū rectoꝛibus subijciantur.

¶ Veteranus effectus inuit⁹ vl̄ volēs nō militat. sn̄ia cōtra eum lata tali oꝛdine nō seruato nō valz nisi dū ipe militabat quasi in cognitōe esset deducta. qz tunc ibi finitur licet veteranus sit effectus nisi speciali p̄uilegio sit indultuz sibi contrarium. hoc dicit Barto.

Nullus eoꝝ t q̄ sacris Impꝛ. inherere desierit vl̄ volēs pmittatur vel inuit⁹ militare cogatur sed stare iudicū sentētijs q̄ non his obseruatis late fuerint nullā firmitatē habētib⁹ nisi forte repiatur ibi tpe militie cepta cognitio. tūc em̄ velut necdū cingulo deposito sub militari iudice rē tractari finiriqz p̄cipim⁹ nisi p̄ncipali bñficio spāliter indulto quidā ex his sese defendat.

cipia. s. numeroꝝ.

p Salutatus. no. q̄ nō lz cuilibet salutare p̄nci/pē. vt. §. de filē. l.i. t facit §. de sen. paſ. l.i.

q Indica. sunt. no. benignam rūsionem sic. §. de transac. l. vt rūsum.

r Magnificentia. ablatiui casus.

s Ciuili. s. ꝓsonali. vt. ſ. in fi. lz p̄imōiale ordiarij subeūt sic. ff. ō p̄i. veteranoꝝ. l.iij. t.iiij.

t Collatiōe. extraoꝛdinarijs em̄ sec⁹. vt dixi.

v Ad vēditionē. b̄ ē vt aliq̄d deē ꝓ loco vbi tenent pgulā. ad qō est. §. de nundi. l.i.

x Deportatoꝛio'. deportatoꝛiū ōz onus qō redē ptoꝛ pōtisa trāseūntibus ponere vehendo exigebat vt innuit. ff. locati. l. cū pluꝛes. §. vehiculuz. t de x̄b. sig. l. in lege.

Rouidendū. cumulati. qz facti sūt ꝓtectoꝛes. ad qō. §. de dome. t ptec. l.i.

Veterani. neq; rus colant no. milites veteranos rus colere sz cōtra. §. de mā. t col. pa. l.fi. sz ibi nō colūt vt sint ascripticij exuti. vt. §. de dig. l. iudices. t fic. §. de circēsib⁹. l.iij. t de epi. et cle. l. generaliter. magis em̄ pena sūt digni. t.c. vt. §. de epi. t cle. l. p̄sbyteri.

Nullus. cepta. vt. ff. de iurif. om. iud. l. cū quedam. t de iudi. l. si quis postea. t. l. vbi. t. §. vbi decu. con. l. fi.

o Rubrica. de filijs officialiū militariū q̄ officia multa sunt vt ex supio
ribus titulis patet.

Si qui. officiozū militarium. vt ex rubrica patet.

d Sunt. cū filij vocent. q. d. nō in alia militia ad qđ ꝓcordat. s. de
tab. l. fi. ꝛ. j. l. pri. nō em̄ dñt diuidi familie. vt. s. cōia vtriusq; iudi. l. pos
sessionū. sed vbi est emo
lumētū ꝓfertur filius oi
bus alijs vt. s. de. pri. sa
cro. scri. l. vnicuiq;. §. i.

Ilios. s. l. pr. cū suis
concor.

b Rubrica. De oblatione votoꝝ.

Si quando votis
i. voluntati dona
di p̄cipibus an
nus aperitur.

f In vna libra auri. do
nū erat in libra auri. sed
per obolos puri auri qđ
vocat obriziatū vt. s. de
veteris nūmis. po. l. i. ꝛ. fi.
ꝛ no. q̄ qui donat de me
liozib⁹ reb⁹ debet dare.

g Rub. De numera
rijs ꝛ actuarijs ꝛ cartula
rijs ꝛ adiutozibus.

Quar. fic. s. ne lice
at po. l. ij.

i Sancimus. in quadā
l. quam non habemus ꝛ fa. s. de decu. l. quilibet.

Ui numerarij voca
bunt. no. mutari no
men sic in auc. vt iudi. si.
quoquo suffra. §. illud.

l Testificatione. fic. s. ō
ap. l. p̄cipimus. §. i his
añt omnibus.

m Persoluta. predicto
rū defidia. quasi litē suā
quadāmodo faciat vt iu
dex. vt insti. de obli. que
ex qua. deli. in p̄n.

n Triēnij. no. officiū ta
bularij triennio durare.

Umerarios. amplissi
me tue sedis p̄fecto. loquit.

In p̄uincijs tabu
larij. s. vocant. vt. s
e. l. ij.

q Collocent. vt. s. ō suc
ces. l. i.

r Quo. ad alias. quo p̄
vt alias quo p̄ qua.

s Fiscalis. fiscalis añt
archa dicit qz a p̄ncipio
cōsuetudo fuit populi ro
mani: vt pecuniā quā ex
tributis pciebāt in mar
supium ab initio repone
rēt sz si marsupiū ñ suffi
cerz ad fiscū. i. ad saccum
deuenirēt hoc idē ꝛ i p̄n
cipe fueritvt p̄mo in bur
sa deinde ad fiscuz deue
nirent. i. ad saccū ꝛ sic qñ
q; rō fiscalis ōz rō impa
toris postea cū nec fisc⁹
sufficeret ad domū deuē
tū est q̄ vocat erariuz eo
q̄ et ibi reponebat, ers

De filijs officialium militarium qui in bello moriuntur⁹.

Impz cōstantin⁹.

Si qui ex officialib⁹ quoꝝū
cunq; officioꝝ genitri sūt si
ue eozūdē parētes adhuc sa
cramēto tenent siue iā dimissi sunt
in parētū militia vocent. Impz.

Filios primipilariozū pactā
sequi conditionem oportet.

De oblatione votoꝝ.

Quando votis cō Impz.
munib⁹ felix ann⁹ aperit in
vna libra auri ꝛ solidis obri
ziatis p̄cipalib⁹ offerēdi deuotio
nē aio libēti suscipim⁹ statuētes vt
deinceps seqntib⁹ ānis vniuscuius
q; sedulitas p̄cipib⁹ suis talia in
ferāt semp ꝛ deferāt. Imperator.

De nūerarijs actuarijs ꝛ chartularijs ꝛ adiutozib⁹ siue scriniarijs ꝛ exceptozib⁹ sedis excelse ceterozūq; iudicuz tam militarū q̄ ciuilium⁸.

¶ Numerarij seruientes rectozib⁹ in diuersis ob
sequijs tormētis ꝛ laceratōib⁹ punit. h. d. bar.

Orar⁵ ꝛ fraudulētū nume
rariozꝝ ppositū qui diuersis
obsequijs rectozibus obse
quuntur ita inhibendū est vt antea
sanciuim⁹ ꝛ nūc itidē sancim⁹ cōdi
tioni eos subdi tormētoꝝ ꝛ aculeis
atq; lacerationibus subiacere.

¶ Numerarij consularium qui hodie tabularij
appellantur tormentis subijciuntur: nisi iudici
bus vel alijs ad prouinciā per p̄cipē destina
tis nomē debitoꝝ actoꝝ testificatione monstra
uerint: vl̄ eis iudicantibus offis fisci debitores
ad solutionē compellant: tēpusq; tabulariozum
triēnio concluditur. Hoc dicit Bar.

Ui numerarij k appel Impz.
lari ꝓsueuerāt cōsulariuz atq;
p̄sidū dūtaxat tabularij post hanc
nr̄az sanctionē vocabunt sciētes se
tormētis eē subiectos nisi iudicib⁹
vel his q̄ ꝓuecti nr̄o iudicio ad pro
uincias venerint vel exactionib⁹ de
bitoꝝ aut reliquoꝝ modū frequen
ter ingesserit sub actoꝝ testificatōe
qđ scire oportet cū his q̄ debitores
sunt sese ad solutionē eē retinēdos
nisi oia debita ip̄is fuerint iudicāti
bus p̄soluta m triēnij n tātū spacio ta
bularioꝝ deceat tp̄s oñe concludi.

¶ Tabularius p̄fecti p̄torio cingulu ꝛ ordinē
militie retinet. Hoc dicit Bar.

Umerarios o amplis Idem.
sime tue sedis cingulū habere
ꝛ militie ordinē tenere iubemus.

¶ In omni prouincia duo numerarij ꝛ tabula
rij collocantur vnus ad ratiociniū arche fiscal:
alius sup titulis largitionalibus. i. sup donis q̄
principi largiuntur: nullusq; alterius officio se
imisceat. contrafaciens punitur: ꝛ celans talem
culpam similiter est puniēdus. Hoc dicit Bar.

In p̄uincijs p singul Impz.
duo nūerarij ēt tabularij col
locent q quor ad vnū fiscalis s archē
rōciniū ad alterū largitionales t pti
nere titulī iubeātur hoc sciturī q̄ si
quis ex alteri⁹ q̄cq̄ actib⁹ ad alterā
partē illicita fuerit vsurpatiōe trās
latū v is qui culpā iudicis dissimula
tiōe texerit grauissimo sit supplicio
subiugandus.

¶ Licet scriptor alicui iudici obsequēs efficiat:
decurio non desinit eē scriptor: ꝛ agnoscere de
bet munera ciuitatis: ꝛ facto officio ad p̄priā
curiam redit. h. d. Bar.

Exceptozes x oēs iudi Idē.
cib⁹ p̄uincialib⁹ obsequētes q̄
nec cōhartal ē militiā sustinere vidē
tur neq; a fisco vllas cōsequent an
nonas absq; metu dare ceptis ope
rā etiā si decuriōes sint minime phi
bem⁹ y dūmō munera s p̄prie ciuita
tis agnoscant ꝛ peractoꝝ m morem
officio exceptionis ad p̄priā sibi cu
riā z redeūdū esse nō nesciant.

¶ Numerarij a cōmunione actuariozum absti
nere debēt. contrafaciēs punitur. h. d. Bar.

Ediuti⁹ ad cūctoꝝ Impp.
nitiē actuarij nūeriozꝝ cō
sortijs adiuuentur illustris auctori
tas a tua cūctos ex numerarijs actu
ariozꝝ societate p̄cipiat abstinere:
atq; ab eorū cōtione discedere. qđ si
hoc mōiti b custodire neglexerit his
dē penis sequētib⁹ actuarios non
ambigant subiacere c.

¶ Actuarij s m consuetudinē antiquaz sunt or
dinandi. et si aliter factum fuerit: factum ab eis
non valet: ꝛ ipse faciens punitur. h. d. Bar.

Actuarios d tā clarissi Impp.
me vbis cōstātinopolitāe q̄
chimelee e q̄rūq; curialiū ciuitatū di
uersaz f nō aliter nisi g vt cōsueuerāt
ꝛ man⁹ sanxerit p̄cipalis sublimi
tas h tua p̄cipiat ordiari qđ si q̄s ta
lis tua fuerit iudicatiōe quict⁹ p̄fe
cto irrit hīs q̄ vetita ꝓtractauerit i
cōgruā indignationē incurrat.

¶ Scriniarij vel numerarij non possunt a pre
fecto pretorio pecuniam sumere mutuo: vel ali
qđ p̄ expēsis publicis alicui p̄mittere. h. d. bar.

Criniarios k vl̄ nūera Idē.
rios officij tue magnitudinis
iubem⁹ nullaten⁹ in posterū aut mu
tuā pecuniā sume l aut pollicerī cui
q; p̄ publicis expensis cogi m quos
nullā post depositā militiā inquie
tudinē sustinere volumus n.

¶ Nullus in numero militū nūeratus actuarij

Exceptozes. i. scriptozes. h. vt. ff. locati. l. sed ꝛ addes. §. fi.

y Prohibem⁹. si
qs ex scriptore fit
decurio remanet
scriptor. idē in no
tario. vt. s. de fal.
l. si qs decurio. sz
nō de nouo. vt. s.
ō dec. l. vniuersos

z Munera. q̄ de
curionib⁹ iminēt.

ꝛ Curiā. i. officiū
decurionū. ꝛ. s. de
assessorib⁹. l. vl. C.
de aduo. diuer. iu
dī. l. ij.

Ediuti⁹ actu
arij q̄ recipiūt
pecunias publi
cas. vt. s. de erog.
mili. an. l. actuarij
nūerarij. sciētes ō
abbaco docerent
facere trebellianū
vnde non dñt eis
sociari. vt. j. eo. l.
nulli. ꝛ. j. de diuer.
offi. l. in his. ꝛ facit
s. de paganis. l. i.

a Auctozitas tua
loquit p̄fecē. vb.

b Moniti. numerarij.

c Subiacere. forte extra ordinē. vt dicta. l. i his.

Ctuarios. et
pone. vt. s. l.
pri.

e Chimelee. nom̄ ciuitatis est.

f Diuersarū. actuarios.

g Nisi. accipe manus.

h Sublimitas. tua. loquit p̄fecē. p̄to.

i Contractauerit. no. nō valere que fiūt a non iure electo. ar. ff. de offi. p̄toris. l. barbari⁹

Criniarios. magnitudis tue. loquit. p̄fecē. p̄.

l Sumeī. fic. s. ficer. pe. l. eos. ꝛ. ff. ficer. pe. l. p̄fidis.

m Cogi. s. scriniarios.

n Volum⁹. fic. s. de admi. tu. l. cum quedam.

Emini. fic. s.

de epi ⁊ cle.l.officiales.⁊ ar.s.dagē. in re.l,fi.§.fideiussores.

Ulli adiuna re pp timores rōis corrūpēde et corruptibilit notā de. q Chartularijs. chartularij sūt scriptores q ñ sūt scriniarij.i. notarij vl.i. qui nō p sunt scrinijs.

r Adiutor.i. scriniarior.

s Nulla.no.ascendēdū ad dignitates p grad⁹ nō descēdēdū vt.s.quē admo.ci.mu. indi. l,maiorib⁹.⁊.ff.de mune,⁊ bono.l,vt gradatim,

Officio.magnitudinis tue.loquit magis multum officior.

b Precib⁹.s.porrectis. c Statuat.i.statuerem⁹ qō ⁊ fecim⁹ tūc.

d Annuēs.s. tūc

e Promulgata. ad postulationem tui officij.

f Reuocauit. scz tunc vel postea et sic nūc reuocam⁹ qō tūc decessimus ad petitionē officij tui.sz q̄nto tēpe durabūt.rñ.triennio forte. vt.s. e.l. ij.i fi.vel alit expone legem qz statuerat vt p biēniū duraret nūc remouet q ē vltra ānuz ad petitionē tui officij.ad qō.s.d .pr. sacro.scri.l.,p biennio.

Er banc tue celsitudinis. loq̄tur pfecto preto.illirici. nā eius officiales deponebāt officium ⁊ fiebant tribuni ptoriani ascēdēdo ad maiorē dignitatē vt.s.l.nulli.⁊ tunc pferebat q̄dā int locutoria seu decretū electiōis ⁊ aliq̄d ei dabat.b ergo statuit idē fuarī illis q̄ eligunt ad comitiuā de dictis officialibus.

b Rub.De cursu publico quādo

us fieri potest:nec actuarius officio deposito ad aliquam militiam aspirare.h.d.

n Emini⁹ licere dein Impr. ceps iubem⁹ in quacunq̄ militia cōnumerato sollicitudinē actuarij subire vel post depositā eandem curā ad militiā aspirare quaten⁹ inter puatos agēs omnib⁹ militari priuilegio denudat⁹ nihil nūdinatōis vel fraudis circa cōmēdāda rationicia qb⁹ obnoxi⁹ ē attēptare valeat

n Ulli⁹ scriniario liceat Impr p tpe militie nūerarios plus q̄ quaternis vicib⁹ nec his tn cōtinuandis adiuuare idemq̄ hoc sup chartularijs⁹ pbenda p tpe numerarijs opa obseruari decreuim⁹ ita vt adiutor⁹ quidē biennij chartularior vero vni⁹ anni interuallo ōtinuatio interrūpat nulla⁸ adiutoribus ad chartulario⁹ sollicitudines quā semel dedignati sūt descēdēdi dāda licētia ita vt ortētalis quidez tract⁹ p tpe numerarijs nō nisi ab his scriniarijs qui i.xxx. viros a numerario retro numerādos. Asiane vero dioceseos numerarijs nō nisi ab his qui intra q̄nquaginta numerarios sīr retro nūerādos inuentū tur. Pōtice vero ⁊ tracie dioceseos passim ⁊ p suo libitu ex omni multitudine eligendor adiutor tribuat facultas oia sane cōmonitoria vl p ceptiōes aut euectiōes seu quelibz publica instra nō solū adiutoribus verūetiā puincie illi⁹ de qua dispo nitur tractatori inspiciendi: itidēq̄ subscribēdi alio⁹ quoq̄ quivna cū eo tractāt in eadē subscriptiōe mentione habenda necessitatē incūbere Si q̄d aūt sine hac obseruatione ex ortētali vel asiano vel traciano scrinio fuerit emissuz falsi suspitiōe nō careat exceptis publicis instrumētis q̄ a scrinio pōtice dioceseos emittūt q̄ hisdē instrumentis solū numerariū eiusdē dioceseos eiusq̄ adiutorē ⁊ chartulariū subscribere magnitudo tua disposuit ita vt si q̄d hui⁹ legis fuerit violatū numerarij q̄dē tam gradus sui q̄ solēnitatū seu solatio⁹ vniuersiui⁹ anni iacturā,adiutores vero q̄nquagita libra⁹ auri ⁊ chartularij q̄ndecim itidē libra rum auri penā subeant.

¶ Officium actuarij quod olim durabat biennio hodie concluditur anno. Hoc dicit Bar.

o Officio tue magnitudi Idē nis⁸ datis pcib⁹ᵇ postulāte vt numerario⁹ act⁹ nō in biennū sz in vnū annū statuant⁶ nra pietas hui⁹ petitionib⁹ annuēs⁹ dispositionē q̄ super biennio ,pmulgata⁶ fuerat pra vno tm̄modo anno reuocauit⁶.

¶ Officiales prefecti ptorio illiriciam sic dignitatē comitiuā adipiscunt.,pferur snia iterlocutoria seu decretū electōis.et illud eis dari debet qō eis ante hanc legem dabat cū officio pdicto deposito eligebant ptoriani tribuni.h.d.bar.

Per hāc diuinā prag Impr matica sanctionē decernimus qō ātea tribunis ptorianis dū dignitas eis q̄ in scrinijs seu gradibus officij tue celsitudis⁸ deponūt militiā pbebat ⁊ custoditus fuisse dinoscit.hoc sup honore quoq̄ comitie dignitatis eis impartiri vt sentētia p fine eor militia pferēda dignitatis ⁊ mētionē cōtineat hec quoq̄ tā tūmō ⁊ sine speciali codicillor vel diuinor apicū sanctiōe ad eandēdignitatē adipiscēdā ⁊ priuilegia eaz sequētia sufficiant.ita tn vt primi ordinis comitiuā p inclocutionē eiusdez potestatis mereant. Idē cornicularij ⁊ chartularij ⁊ pmiscrinij ⁊ numerarij scrinij macedonie ⁊ scrinij datie ⁊ scrinij oper ⁊ scrinij auri hoc eodē in his etiā qui post nouella dispositionē diue memorie zenonis q̄ de eisdem psonis loquit et de hisdem penis deposuerunt militiaz obtinente.

De cursu publico et angarijs et perangarijs[b].

Imperator.

Quos[i] q̄ publico cursui deputati sunt nō lignis vel fustib⁹ sed flagellis tm̄modo agitari decernim⁹.pena nō defutura cōtra eum qui aliter fecerit.

¶ Presides et rationales quibus per rē publi. annone subuministrant pro pecoribus gubernā dis vsurpare nō possunt bubulcos. Item null⁹ cū annona aliā viā dz tenere:nisi p cursum publicū ,pficiscendi licentia est concessa.h.d.Bar.

p Residib⁹[k] ⁊ rōnalib⁹ Idez. ceteriscq̄ quib⁹ p terea respublica et annonas ⁊ alimenta pecorib⁹ subministrant vsurpandi parauere de licentia deroget[m],sed nec aliam viā eūdi quisq̄ habeat facultatē nisi per quā cursus publicus stare dinoscitur[n] excepta videlz tua[o] sublimissima sede cui cursus publicus et pficiscendi p eum licentia et vbi ratio exegerit presto[p] est.

¶ Nullus iudex vel custos publici cursus pati debet per publicum cursum aliquem ire nisi vadēs prio serie sue euectiōis ostendat.et volens resistere aut vltra tpūs vehere si repertus fuerit retinebitur:et ꝑm qualitatez persone p iudicem competentē punietur. Hoc dicit Bar.

e Uectiōes ab oīb⁹ q Impr. postulētur ⁊ tam iudices q̄ custodes[r] publici cursus minime trāsire patiātur añq̄ serie euectōis aspexerit qō si quis putauerit resistēdū et sine euectiōe iter facere detegitur vel vltra temp⁹ qō euectiōi insertū[s] est publico cursui vti conatus sit vbi repert⁹ fuerit ibidem iubem⁹ retineri et si quidez dignitate preditus sit

ꝓponit cursus p officio currendi q̄nq̄ p loco per quē currit ꝑm hug.vt.j.l. ij.erāt.n.quidā officiales q̄ preerāt officio vt facerent ꝺduci militib⁹ annonā ⁊ arma in plaustris q̄ ducebātur cū eqs.vel in ipis eqs.j.e.l.cursuz. ⁊.s de fab.l,fi.in.§.quotiēs.

e Quos ōcernim⁹ fic.ff.ad filia.l,iij. §.impuberis.

Residibus. pretoribus.

l Parauerede.indeclinabile.i.q̄drigarij.⁊ dicitur a para qō est iuxta et verede.i.equo ducēte redam a veho ⁊ reda scōz. h.⁊ fic bubulci vl aurige dicunt parauerede a para q̄ est iuxta.

m Derogēt.i.denegēt.

n Dinoscit.vt.j.ea.l. si quis.⁊.ff.de re.di.l.fi.

o Tua.loquit prefecto ptorio.

p Presto est.i.cōcessa ē vel pstita.vt.j.eo.l. iudicibus.⁊ loq̄tur pre.pto⁹ vel est aduerbiuz tpis.i. pūtialiter,cōcessa.

Electiones.ab omnib⁹.s. puincialib⁹ nisi speciali lege excusentur.vt.j.e.l.cursum.

r Custodes.vt sunt agētes in rebus.⁊.s.de decuri.l.ij.⁊.l.fi.

s Insertuz.fic.ff.ex quibus cau.ma.l.si cui.§. fi.

r Ubi reperᵗ.aĺs repetit sic.s.de offi.re.p.l.iij.
v Prudētiā tuā,loquitur pfe.pto.
x Protinᵗ.facit.s.d de serto.l.ij.
y Militie.sic.ff.de offi, pto.l.iij.

Arphiphuz veredis expone.vt.s.l.ij. vel fm pe.veredus dicit currus a veho, z reda inde dr vered⁹ vehēs redā.
z Tertiū.aĺs,tertiuz ve aĺ tertiū vel zc.z dicasagēs i reb⁹ q̄ pest euectionibus.vt.s.eo.l.euic.
o An ne aĺ.necne, aĺs an ne.

Si quis p publicum cursum expone vt in rubrica,z facit.s.e.l.ij.et iij.ff.i.z est rō vt tollatur copia se furādi.
b Competēs,i. arbitria ff,de penis.sanctio.

Uectionū senatui. qr pārificaĺ prīcipi
d Discedat.sic,s.de decurio.l.si quis decurio.
e Uetitū.oīb⁹ est vetitū nisi certis.vt.j.eo.l.iudicibus.

Mōīb⁹ q̄rta ps. nā nō oīb⁹ oēs simĺ sz separati.z expone veredoz.vt.l.parphiphum.
g Publicj,sic,s.ō ope, pu.nostre.
h Solatio,i.stellatio.

Tagēdi,deni veredi i.xx.vt.ff.de le.i,si q̄s testō. b Per singłos dies,vt nō sese iuicē ipediāt. c Extraçpte i.mittētiū z remittētium ad qō.j.e.l.fi.
d Dimittanĺ,i.mittanĺ z remittātur.

Udicib⁹.i.alij magistratus q̄ inferiores nō debēt de publico bre euectiōes.sz accipiāt ad vecturā. f Refuādū ē senatui.vt.s.e.l. euectionū. g Judices.qui presunt mittēdis z agētes in reb⁹.vt.s.e.l.iij.
h Cōstitutos.i. deputatos i q̄rta veredoz.vt.s. l.in oīb⁹.ñ āt aliū p alio qz tūc eēt parphiphū.vt s.e.parphiphum.

Rauissime,ꝫctᵉ.i. rerū q̄ vehūt qō dic vt s.de nauiclarijs.l.penl. z queres ven.non posl. iij. lz Merces. qr locāt alicui ad vecturā aialia publico cursui deputata.

Nullᵘ pūatᵍ.quinimo nec magīstrat⁹ nisi duob⁹ de eᵏ noie ad puidētiāᵛ tuā z ad illustrē vir comitē z magīm officioz referri aduersus ceteros vero protinus ˣ indignatio cōpetēs exercēda est quos sinceritas tua ploco gradū militieʸ ibidē coherceri posse crediderit.
¶ Parphiphus appellaĺ qui licentiaz habens de duobᵏ vehendis tertiū vehit:aut euectionez extra ordinē facit.si aūt fm licentiā sibi datā qs euehit nō debet delictū reputari siue euectionez faciat euectioni prepositᵛ siue mulio.h.o.Bar.

Parphiphū³eū videri Impr z habendū eē q̄ vsurpato vno vel duobᵍ veredis quos solos euectio ꝺtinebat alterutrū tertiūue ᶜ extra ordinē ꝺmoueat:nihil aūt interesse debz nec ad crimē vocari vtrū agēs in reb⁹ suo itineri an neᵍ mulionis subiugādo modo euectiōis date forme licētiā nō excedat. Impr.
s Si q̄s p publicū ᵃ cursuz iter faciens cuiuscūq dignitatis vel militie ab itinere retro diuerterit pena in eum cōpetēsᵇ perferaĺ.
¶ Senatus habet potestatē euectōnis cum ad principem vadit.vehens vero contra publicuz cursum pena hic inserta punitur.h.o.Bar.

Uectionūᶜ copiā senatui cū pficiscēdi ad nos necessitas fuerit serenitaſ nra largita est ita tñ vt cū a nobis euocaĺ oībus a clemētie tue veneratiōe discedatᵈ si quis ergo posthac cōtra vetitūᵉ sibi cursum publicū illicita temeritate pſumpserit motū in se nre māsuetudinis excitabit.
¶ Stabula prouincialiū nō debent fieri sumptu publico:sed expensis prouincialiū pro quibᵍ habebunt animaliū stercus. Hoc dicit Bar.

Mōībusᶠ puincijs Jdē veredoz q̄rta pars reperiť stabula aūt vt impēsis publicis ᵍ extruanť cōtra rationē est cū puincialium sumptu in quoz locis stabula statuta sunt citᵍ arbitramur apparenda z vtilᵍ tā publico q̄ his q̄s stercus aialiū p suo solatioʰ hre ꝺcedimᵍ.

Tagēdiᵃ itineris posse moderatio deni veredi p dies singłosᵇ ex vtraçᶜ ptedimittanĺᵈ pena quinq̄ librarū auri mine defutura cōtra eos qui statuta nostra neglexerint.
¶ Faciende euectionis copia oībus iudicibus denegetur:excepto pfecto prozio z officioz magistro:nisi ad trāsmittēdas publicas functiōes euectionē faciāt pena ꝫ faciēti imiņēte.h.o.bar.

Udicib⁹ᶜ faciēde eue Impr ctiōis copiā denegamus cuz id tātū nostro nomini z tue sedi nec nō viro illustri magīro officioz sit reseruādūᶠ cum neq̄ pfecto vbis nec magīris militū nec ducib⁹ nec vicarijs nec cuiq̄ alij preter memoratas tuas potestates a nobis hoc ꝺcessū sit his em tm ambulandi facultatez iudicesᵍ ex suo arbitrio pbituri sūt quos in trāsmissionē publicāz functionū pſecutores viderint cōstitutosʰ sciturī si diffinitionē nraz excesserit se q̄dez.xxv. auri libris:officia vero q̄nquaginta esse mulctādos.
¶ Super aialibᵍ publicis ad euectionē cursus publici deputatis nullᵍ cōtractᵍ locationis etiā ad vecturam vel emptionis tenet:pena grauissima contrafacientibᵍ iminente. Hoc dicit Bar.

Rauissime pene acer Jdē. bitate ꝓposita euectionū ꝺtractusⁱ aialium quoq̄ publicoz mercesᵏ z emētis z distrahētis cohertione prohibem⁹.

Ullusˡ euectōe vtaĺ priuatus tāet si noluerit impetrare. Idem.
¶ Non debent rustici qui hypocomi appellantur per ducentos equos per publicū cursum indigna spoliatione vexari: pena cōtrafacientibᵍ minente. Hoc dicit Bar.

Uoniā veredoz ᵐ. Impr. q̄ cura pari rōne tractanda est sexaginta lib.auri sella cū frenis sexaginta itidē auertaⁿ nō transeat ea cōditiōe vt si q̄s pscripta moderationis iperatorū libramēta transcēderit eius sella in frusta cedatur. auerta vero fisci iurib⁹ deputeť exceptis auri cētenarijsᵒ que necessario est ab hypocomis i solitis saccu/lisᵖ reportari. Jdez.
n On patiamurʳ hypocomos p eos qui veredis vtētur idigna spoliatione vexari.si quidē nōnulli veredarijˢ sageozᵗ dicunť auferre vel pcidere.q̄ circa per oēs iudices z curiosos miserabilis remoueatur iniuria.sciētibᵍ cunctis vt si obseruata nō fuerit nra sanctio nō solū dāna resarcire verūetiā notāᵛ z mulctā q̄ neglexerit subire cogetur.
¶ Exhibitio cursus publici fm consuetudinem locoruz committitur vbi plaustra faciant onerari. Hoc dicit Bar.

Ublicīᵏ cursus exhibi Jdez tio fm locoz cōsuetudinē vl curialibᵍ vel cohortalibᵍ debet cōmittiᵛ vl his qui suo periclo ab eminētissima pfectura cuz cōpetēti cautela excipiant.
¶ Mittens equū cursuz publicū nō mittendū q̄drupluz pcij dicti equi fisco restituať.h.o.bar.

Si quisˣ vel pro vna Impr. mutatiōeᵍ veredū supducēdū esse crediderit q̄druplū supradictoz pciū aialiū: iurib⁹ inferat fisci.
¶ Legati gentiū principi non subditaruz cursu publico pñt vti. Hoc dicit Bar.

Isᵃ tantūmodo vten Jdē. di cursus publici facultas ꝺcessa est qui legati de diuersis gentib⁹ ad nram clemētiā pperare festināt.
¶ Subtrahens mulionē euectioni deputatuz decē libras argenti fisco persoluat.h.o.Bar.

Emo mulionē mutatio Jdē nib⁹ deputatū vel p solicitationez vl obreptionē substrahere audeat decem libras argenti pene nomine reformidans.

indicibus.
Uoniā,vere/doz ū. expone vt.s.e.l.ij.
n Uuerta.i.pectorale equoz.
o Nō trāseat.scz sella z auerta.
p Auri cētenarijs aĺs aurigenarijs aĺ auri cētenarijs
q Sacculis, siue sella aliq̄ forte et qō dicit hypocomos expone.vt.j. l.prima.

On patimur. hypocomos: hypos.i. sub. comos.i. villa. inde hypocomi qui sūt sub villanis.
s Ueredarij.i. ducētes equos alibi p ipis eq̄s.vt no. s.e.l.ij.
t Sageoz.hoc sagū sagi.vestis tenuis z abrasa fm hug.
v Notā.i. ifamiam.vt.s.de dign. l.ij.vel fm.p.i. bullam singulis manibus eoz impſſā vt.s.de aque duc. l.decernimus.z ō fabri.l. stigmata.

Ublici.nota. consuetudinē j.e.cursum.z.ff.de resti.mili.l.iij.ff.fi.
y Cōmitti.vbi faciāt onerarij plaustra.
z Excipiant.i.accipiunt.

Si quis pro,l officialibus.
a Mutatiōe mittit equos nō mittendos z releuat mittēdos. ad qō. s.e.parphiphum.

Is tātum.scz legatis q̄ zc. z dic gentib⁹ non subditis:sz de subditis secᵍ. vt.j. eo. cursum. ibi qm̄ et legatoz zc. z facit s.e.iudicib⁹.

Emo mutationibus.i.euectionib⁹ que fiūt per mutatiōes personaz ū z equoruz vt.s.e.l.in oībus.

Animalia.i. eqs ducentes veredos.

d Per mācipes. q manu capiunt.

e Apparitores.i. publicanos. s. de vec.l.fi qs.p. nam cū mācipes earuz vēdūt parū datur eis. & sic laborē p ferre nequeūt. & sic no. q equus male pabulat⁹ male vadit.

f Reid. sub. vnde ne &c.

g Tua sublimitas, loq̄tur.p.pto.

h Mutationib⁹ i. eqs q̄ pmutationes vehunt. vt .s. l.pr.

i Pregrauenk. qz nō debēt min⁹ vili precio vendere.

Omperimus parauered orū. expōe.s.e.l.ij. & facit.j. de luc. aduo. l.ij. & de vectiga .l. vsurpationē. ō of. pto.l.illicitas.

Emo puinciā. id est ducatum

m Propīs. fa. s. de statu. et ima. l. & virtutum. & in auk. de man prin. l.illud.

n Vereda. expone. vt.s.e.l.ij.

Ull⁹ habeat. sic. s. de sacro san. ec. l. neminem. & de exc. mu. l. maximaz. & .s. de qui. mu. vel pre. l.ij.

Ursum. tui culminis. loquk pre. pre.

q Cōsuetudinez. s. eo. publici.

a Trāslatiōe. s. ō fab. l. f. §. quotiēs.

b Legatoz. s. e. bis tm̄mō. ō. so. ibi

c Tractatorias. i krās date licentie vehendi aialia. et adō. vt. j. ti. i. i ru.

Hebem⁹. verendum. hoc expone. vt. e. l.ij.

e Judiciali. prefecti. nō vlterius. vt s. l. pri. in fi.

f De tractatorijs & statutis forte declinak hic & h tractatoria & erāt viri qui tractabant & contractabant animalia publica &

Curari debet ne equoz cursui publico deputatoz pabula. i. pbēdo cariori pcio vēdak & etiā vt nō teneāk puiciales viliori pcio vēdere. h. d.

Animalia publica dū Jdē. lōge maiorē ac piniquo pcio pabula extimētur p mācipes atq; apparitores ape veranк ne id cōtingat sublimitas tua disponat vt nec pabula mutatōnib⁹ desint nec prouiciales vltra q̄ iusticie sinit ratio pregrauetur.

Prouinciales & curiales ad pstanduz aialia indebita ad cursum publicū nō grauank: qz satis est si conferūt in pabulis & pecuniis equorū deputatoz cursu publico. Doc dicit Bar.

c Omperim⁹ puincias Jdez. les & pabula & pecuniā p cursu equoz cēsualiū solēni rōne cōferre & extrinsecus etiā parauered oz onere pgrauari puicias igit rectores pcurēt ne vnq̄ cursus publicus veniat in querelā & occasio ōceptiōis curiales vel puinciales animalia indebita prestare compellāt.

Nullus dux postq̄ ducatū suū intrauit vti debet cursu publico sed iumētis propīs: qō etiā obseruak in officialib⁹ cohartalib⁹: pena contra facientib⁹ imminente. Doc dicit Bar.

n Emo ducū ingressus Jdē. semel puinciā suā postmodū in itinerib⁹ faciēdis cursu atq; āgarijs ipse sine suo vtak offō sed expeditionē militarē in meritis pprijs exequunk de cohartalib⁹ vl officijs eadē lege sancim⁹ ne qs ex his p puinciā suā discurrēs vereda vti conetur i postez cū sacra phibitū sanctione cognoscāt. qō si qs ducū vel apparitoz vel cohartaliū officioz temerario aio ea q̄ decernim⁹ contēnenda putauerit p singula aialia q̄bus vsus fuerit singulaz librarum auri illatione mulctabitur.

Etiā ecclesia tēpore expeditionis nō excusak ab angarijs vel perangarijs. Doc dicit Bar.

n Ullus⁹ penit⁹ cuius Jmpz. libet ordinis seu dignitatis vl sacrosancte eccl'ie vl dom⁹ regia tēpore expeditiōis excusationē angariarū seu perangariaz habeat.

c Ursum⁹ ambulare Jmpz. ab omni oriētali tractu nec nō ab his ciuitatib⁹ aliarū regionū q̄rum istructio tui culminis meminit tolli amputariq; decernimus. ita tm̄ vt in transitū fortissimoz militū qm̄ nra serenitas disposuerit ex alijs ad alia eos loca ōduci euectiōesq; aialiū pm ꝯsuetudinē a nra fuerint serenitate ꝯsecuti & in armoz tā cōfectiōe q̄ trāslatiōe seruata cōsuetudine q̄netiā legatoz aialiū dōis q̄ ea solēt accepta mercede locare prebēda pēsio arche tui culmis imputet tractatorias videlz aialiū supermemoratī causis nulli alij iudici cuiuscūq; sit dignitatis nisi tuo tm̄mō culmini faciendi licentiā patere decernimus. Jmperator. Ubem⁹ nemini dicere cuiuscū q̄ schole vel officij vel militie seu cōditiōis p toti⁹ oriētalis tract⁹ ptes ob quācūq; cām pficiscēdi seu redeundi supza vnū veredū vnū parauered euectōe tm̄ iudiciali moueri nisi specialis eiusdē tenoris fuerit nre serenitatis q̄titatē aialiū ꝯtinēs euectio exceptis pculdubio his q̄ pecūias publicas deuehūt cū hac pte sine nra q̄q; spāli auctoritate tāta ꝯuenit aialia moueri quāta trāsuehēde pecunie summa & ei⁹ vicio deposcit q̄nquaginta libraz auri his feriēdis cōdēnatiōe q̄ nra iussa q̄libz mō seu tpe violauerit seu violare cōcesserint.

De tractatoribus et statutis.

Licētia data pro aialib⁹ vehendis ad arripiendū iter debet biduū contineri: ad morā vero trahendā q̄nq; dies tm̄. et nulli dz dari p se & necessarijs sibi personis: nisi illis tm̄ q̄ aialia vsui publico deputata persequuntur. h. d. Bar.

t Ractatores cum Jmpz. statutis solitis tantūmō biduū tps accipiāt. nulli vopenit⁹ cū necessarijs sibi psonis prebeak nisi his tm̄modo q̄ aialia atq; equos sacro vsui necessarios sequūtur ita tm̄ vt his dimissis in tractatoriaz corpe q̄nq; diez numer⁹ ascribak vt null⁹ vltra hoc tpis spaciuz ad residendū in quo libitū fuerit loco copiam nanciscatur.

De apparitorib⁹ prefecti pretorio.

Cornicularij pfectoz cōpleto munere principis purpurā adorāt: & cum sunt octo donati ad aliud officiū non deuocank. Doc dicit Bar.

p Refecture cornicularios q̄ annis singul' exeūt post trāsactos cornicularios nram adorare purpurā volum⁹ quo honore p functi cū ia missionē tenuerūt liberū ociū dam⁹ vt ad susceptionē vl cuiuslibz necessitatis officiū minime deuocētur.

Prefectiarij exactionis prouincialium facere debēt: nec etiam habere custodiam horreoz. cō trafaciens punik. Doc dicit Bar.

p Refectiarios ad pniciē Jdē. puincialiū exactiōib⁹ in prouincijs vel poti⁹ lucris & questibus suis sese imiscere vetam⁹. ptereа vl horreoz gerere custodiā vel curiarū ius atq; arbitrium sibi psumere his denegam⁹ hoz si qs pntis. l. temerator existat volum⁹ eū cōpetenti motu & indignatione percelli.

Cornicularij & primiscrinij numerarij prefecti pretorio sortita laboz requie priuilegijs hic insertis gaudent. Doc dicit Bar.

c Ornicularij & primi Jmp. scrinij nūerarij insup q̄ i offo equos sacro vsui deputatos vel forte tractatorie dicunk littere date licētie vehēdi aialia. vt. s. ti. i. cursuz. in fi. vel vt liceret ad tractādū. i. ad aprehēdēdū criminosos i petrare vt. s. de defer. l. i. §. i. immo & ius erat licentia militi data forte falsa

Ractatores. expone vt in rubri.

b Accipiant. vt iter arripiant.

i Persequunk. i. qui ꝺputati, sunt ad b. vt. s. ti. i. iudicib⁹. §. his em̄.

k In corpore, scribebak dies datarū in quodā libro vbi oēs scribebank. & biduū ad inchoanduz iter & q̄nq; dies alij q̄b⁹ possit stare in itinere vbi velit nō plures alias capit vbi inuenit. vt. s. e. ti i. l. ij. & no. q̄ sic biduum dak his q̄ accipiūt lras ad trāseundū per castrū franchum.

l De apparitorib⁹ prefe, preto.

Refecture. s. & portorie in rubrica & cornicularij erant qui cornua sonabāt qñ milites ibāt ad bellū sm hug. de q̄b⁹ j. l. ij. & .s. de offi. diu. iu. sciāt. & facit ad hāc. l. j. ti. i. l. i. & .s. de pala. sa. lar. l. i. & de dome. & ptec. l. i.

n Susceptionē. i. officio susceptoris de quib⁹ habes. s. de susceptor.

Refectarios. i. officiales prefecti.

p Perniciē. i. q̄ eēt pnicies puicialiū.

q Tuis. sic. ff. de ne. ge. si pupilli. §. fz & si quis.

r Horreoz publicorum aldri.

s Curiarū. s. vt sint agētes i reb⁹. vt. s. ō dec. l. ij.

Ornicularij. exponе vt. s. l. i. omnes enim isti erāt officiales. pfe. p.

v Ciuiliũ.sic.s.de agẽ. ĩ reb⁹.l.ex eo.§.vt ãt non.
x Immunes.vt t.s.l.i.
y Fisci iurib⁹.sic.ff.ỏ in iu.rup.te.si q̃s exhere.§. ei⁹.ibi qỏ si tedio.tc.
z Prima.multe eñ erãt sic.s.de cast.pe.l.fi.
a Jubem⁹.sic.s.de offo recto.pui l.in officiales t.s.ỏ agẽ.i re.l.ex eo.ĩ fi.
b Rubri.De apparitoríb⁹ pfe.vrbis.

10 Reter eos.potestatũ vt sunt prefecti ptoríj.
b Serenitatis.nostre.hic pone superiorẽ ÿsi.numero stip.tc.
c Precepti sĩt.vt.s.ti.l.i.
d Muricẽ.i.nos muriceo colore vestitos.vt.s.de vesti.olobe.l.ij.l.i.ri.
Vicũq̃.bñficij.si habes bñficij hẽas addicetur.si paneficij hẽas tũc abdicek.t est tũc ỏ.s.de penis.l.ne q̃s.sol.hic spãle nã tal.tolerak talis sñia lz sit inciuilis.vt ff.de penis.l.moris.§.lz damnare.
f Rub.ỏ apparitoríb⁹

Qui sese.s.ti.ij.l.i.t.iij.Accur.

Qui in officijs ordinis sunt mili.s.eius militie in qua sunt puta numerarij t similes.vt.j.l.numerarios.non tñ mõ militari possunt testari.vt.s.de testa.l.scriniarios.q̃ est ỏ. vel dicvt no.s.de castrẽ. pe.l.fi.

10 Robari.volum⁹.vt t.s.de agri.t censi.l. colonos.t fa.s.q̃ mil.nõ pos.l.iij.t.iiij.t.j.ti.i.l.i.

Qmerarios.de his habẽs.s.de nũerarijs.
c Pñtialiñ.i.eoz q̃ pñtialiter nobiscũ sñt.vt.s. de re mili.l.nemo miles.
d Exeuntes.officio numerarij.
e Deferẽtes.s.numerarios bñficiũ ptis mili.q. d.licz finiak militia pma deferũt tñ secuz ptẽ bñficij seu honoris q: sociantur tribunis vt hẽant eã dignitatẽ sine administratione quã hñt tribuni ad qỏ.s.de fil.l.fi.in.fi.
f Immunes.sic.s.de assel.l.non perannus.
g Principat⁹.t hi principes erãt q̃dã officiales magri militũ maiores alijs q̃si pma capiẽtes fz h.t fa.j.de cohar.l.i.
h Tribunis vigilũ.non tue sublimitatis p ordinẽ obsequijs militie termiatis desideratã labore requiẽ sortiunk p multis erga rẽpublicã sudoríb⁹ ab oĩbus indictionibus tã militariũq̃ ciuiliũ⁹ iudicũ sp habeank imunes[k] t ciuiliũ tñ iudicũ nõetiã militariũ iurisditioni subiaceãt huic sanctioni addẽduz esse censem⁹ vt si quis pfectian⁹ dũ militat vel post depositũ cingulũ sine testamẽto qỏ legib⁹ cõprobak nullis q̃ ab itestato successoríb⁹ derelictis facti mun⁹ impleuerit oẽs ei⁹ patrimonij facultates ,puisione magnificẽtie tue sedis nõ fisci iurib⁹ sz arche tui culminis rationib⁹ vẽdicek scriniarijs aũt t exceptoríb⁹ ceteris q̃ qui in officio tui culminis inherẽtur cũ in legione pria³ adiutrice nra militãt audiẽtiaz tñmõ in causis in quib⁹ pulsank tue celsitudinis deputamus in puincijs vero cõmorãtes rectoríb⁹ eoz eos rñdere iubem⁹ t nisi publicũ officiũ aliqỏ eis iũctũ sit liñ[c] q̃ orientaliũ qui ordine t stipendijs militie fuerit decorati exẽtes[d] tribunis ptorianis partis militaris sudoríb⁹ eoz bñficiũ deferentes[e] sociari pcipim⁹ ita videlz vt post completã militiã ab oĩbus indictionib⁹ tã militariũ q̃ ciuiliũ iudicũ semper habeank imunes[f]. principat⁹[g] vero munere functos tribunis vigilum[h] militaribus aggregari volumus.

De apparitoríb⁹ pfecti vrbis[a].

Qui administrauerunt officia officio finito principis purpurã non adorant. Itẽ apparitor sedis vrbane illustris de concusso pistore conuictus punik. Hoc dicit cũ.l.seqnn Bar.

10 Reter eos[a] q̃ de officio eminẽtiũ ptãtum numero stipẽdioz t curriculis euolutis vrbisq̃ pfecture t serenitatis[b] nre annis singulis attigere purpurã veneraricq̃ pcepti[c] sũt. nulli pr sus eoz qui puincialia officia pegerunt trãquillitatis nre muricẽ[d] adorare sit libez oĩm suffragioz obrep tione cessante. Imperatoz.

Qicũq̃ illustris vrbane sedis apparitor clãdestia fraude pistorez cõcussit accusat⁹ atq̃ cõuictus ppetui bñficij[e] nexib⁹ abdicek.

De apparitoríbus magistroꝝ militum et priuilegijs eoꝝ[f].

Impator Valẽtin⁹.

Qui sese[s] in officijs magroz equituz ac peditus militare mõstrauerint ab oĩ noiationis iniuria excusentur. Impr.

Qui in officio[h] magroz equitũ ac peditũ militiã sortiti sunt ordinis sint militaris. Impr.

10 Robari[a] appitorez magisterie ptãtis neq̃ curiales in aliq̃ officio neq̃ cohartales neqz censib⁹ ascriptos volumus.

¶ Numerarij illustriũ completa militia et principat⁹ munere fũcti gaudent priuilegijs hic inserts. Item q̃ sunt dẽ numero militãtium gaudẽt priuilegijs eoz: q̃ vero sunt vltra nũez nõ. hoc dicit cum.l.seqnti bar.

Qmerarios[b] virorz illu strijũ mgroz militũ tã psentia loquitur de illis q̃ sunt.s.de off. pfe. vig.l.i.sz de his q̃ sunt.s.ỏ cohar.l.i.

Hos nris.loq̃tur magro officiorz.

Statutoz.tarat⁹ erat eoz nũerus.t fac.s.de sacrosan.ec.l.nõ plures.t.s.de off.magi.mili.l.ij.t.iij.

Muniri.nã sub te nõ sub alio pueniuntur.t in ciuilibus t in crimialibus causis.
m De apparitoríb⁹ pcõsul.t leg.

Officio.loquitur pcõsuli a phrice.t facit s,ti.i.l.ij.

Apparitioni tue. pconsuli aphrice loquik.t fa.s.ti.i.l.i.

Hẽbra.vt eñ hõ hz multa membra.sic res publica hz diuersa officia.qỏ ptz p hunc libz t tractatũ. s. de officijs.t insti.i phemio in fi. non g̃ alterius curie astrictũ accipiet.

Mpconsulari puincia.i.in ea quã pcõsul regit. nã alique regunt palios.s.comites pfectos.
r Impruden k sic ff.de pcur.l.q̃ oia §.i.
s Rub.de apparitoribus comitis orientis.

Mofficio.s. ti.i.l.ij.
v De cohartalib⁹ q̃ officio curie erãt cohartati. t Principibus ỏ dic vt.s.ti. iij.l.nũerarios.ĩ fino.sz q̃dã hñt rubricã.j.l.pr.null⁹.

Mnes stationarij qui stabãt in cõfinib⁹ q̃ t dicunk limiarche t irrenarche.vt.ff.de custo. re.diu⁹. z In cust.vt t.s.de dec. l.i.i.f.t.l.f.ỏ.p.car. l.i.t ỏ ac.l.si quis.

Ullus.pba re.i.approba reth officiũ vl pue

Ullus[t] iudicũ quẽq̃ Impr. sine lra pbatoria probare au

here.i.pmouere si ne littera pncip is q̄ eū approbet vt hic.t.j.ō diuer of. l. in his. t.l. pe. t fi.t.s.de re mili. l. neminem.

a Subsținentia. vt.s.de agē.in re. t nō alij.vt.s.ō de cur.l.ij.t.fi.in fi.

a Muneri. s.ge rētib⁹ tm̄ munus.

b Adminiculuz. qō est p officiales quos sibi eliget.

Olita. alias incipit solida cohartalib⁹ siue p uilegia tc, alʒ in, cipit pulegia tc desunt.

d Bastagie. ba stuga seu vastaga vtrū q̄eni dr offm̄ publicū vl militia q̄ gerentes basta garij dicebāt q̄ rusticos ad q̄ntā be stiā pncipi dandā cogebant vt.s. de muril.l.iiij.t.l.eter nam.

e Primipili. q̄a fuerat pmipilari⁹ t no.q̄dā habēt past⁹ primipili t leges trāsacta fūcti one past⁹ pmipili ope.se.tc. t dr pa stus p ſklitudinem qr sicbō prio co medit scdo digerit sic iste pmo ge rit offm̄ scdo rōez reddit t ita. digerit q̄dāmodo.vt.j. l.ordinarioz t alʒ fast⁹.t eodē mō le gif vl careas vtro q̄ t pūcta post di ctionem pmipili.

f Recusatiōis a p̄dict̄ solicitudini b⁹ bastage t nauicularioz.ac.

Fficia. officio ppo.s.tuo.t vl pro etiā.

Licunq̄ sub stituāt, vt.s. de fil.offi.mili.l.ij.

i Hosoriā.osdo sone.i.puincie p dicte.t si hēas o sozone.alʒ ē de se ne.t bene stat.

k Impetratis. p quā curiam euita bāt vt t.s.de dec. l.euacuatis.

l Japparitoz ꝺditionē. nisi deat vel puehere.excipim⁹ tn̄ offi cia puincialia cursus publici sollici tudinē sustinētia⁹ nec em̄ tanto mu neri⁹ adminiculū⁹ denegāti publica permittit vtilitas.

Priulegia solita concessa per dn̄m diocletia num principem confirmātur: t etiam extendun tur prout infra describitur. Hoc dicit Bar.

s Olita⁶ cohortalib⁹ si Impr. rie priulegia q̄ a diuo diocle tiano porrecta sunt atq̄ ꝓcessa nos q̄ porrexim⁹ ac iubem⁹ eos non ad sollicitudinē bastagie⁹ nō ad functi onē nauicularīā deuocādos nō in uitos curialib⁹ cetibus ascribēdos verū pacto labore militie pmipili⁶ ꝺpetēti sedulitate functōe trāsacta progatiuā hisrecusatōis⁶ offerim⁹

o Fficia rectoz p uincia Jdē. rū tue magnificētie lris volu mus admoneri vt susceptos in offi cio⁵ ppio vel pbatos cohortū no mine vl legionū priulegijs extimēt

q inferendos. Jdem.

Licuq̄ᵇ per horoziā⁶ primipi lari⁹ maiore letek nūero filioz vnū loco suo veluti hereditario iure sub stituāt altez pro amore prie osdre sene curie tradat obsequijs ceteris q̄ voluerit militia puisurus.sinaūt duos procurauerit tm̄ cohorti satis facere cogak t curie q̄ si vnū ꝓcrea uerit eū dē ordini prie restituat nul lo cōtra hanc formā bñficio valitu rodam⁹ sane licentiā tā pribus eoz q̄ ipis qui huius legis auctoritate ciuitatū obsequio aggregank vt si quos curiales procinio principaliz inuenerit excusari in mediū pferāt vt t ipsi similibus officijs deputati careant impetratis⁶.

Apparitor criminosus fugiens citandus est q̄ nisi infra talem diem venerit contra eum pro feretur sententia condemnatoria: t ipo nō com parente condemnabitur. Hoc dicit Bar.

s Japparitoz⁶ defu Impr. gerit criminosus edictū quo re uocari pōt adiecta ꝺditione legib⁹ subsequak cui nisi fuerit satisfactuz merito in latitantē a iudice proqua litate peccati snīa pferak venīā ei ta libus nō pmittim⁹ nec indulgētijs crimina subleuam⁹ᵐ.

Apparitores quoruc̄ūq̄ iudicū non possunt scribi in numero aliquoz militū aut contempla tiōe alicuius stipendij relaxari prius q̄ primipili ratōnem reddiderint: nec etiam petere vt quieti donentur. Item solutus militia ob delictū non ob hoc quietē accipiet: t bona talis delinquen tis illi militie relinquuntur. Hoc dicit Bar.

o Ordinarioz⁸ iudicū Impr. apparitores q̄ vel speculatoz vl ordinarioz⁶ attigerint gradum nullo armoz nūero nulla stipēdio rū cōtemplatiōe laxenk pusq̄ primi pili pastū⁶ digesta rōne cōpleuerint q̄ si ante debitū⁹ locū q̄ huic defun ctiōi habek obnoxi⁹ vl egri corpis labe zvel defesse senectutis extrema ad impetrandā quietē crediderit p tendendā nō pri⁹ ocio cōdēnetur q̄ oīne qō primipilo debek expēderit Eos em̄ qui p scelerib⁹ suis solito militie cingulo adijciunk ifamie nec integro peculio⁶ sub hac occasiōe le tenk ita cōdigne vltiōi eos volum⁹ subiacere vt functiōi quoq̄ q̄ extre me⁶ militie debek nihil ex eoz facul tatibus subtrahak. Impr.

s Peciebus⁶ primipilaribus ad heredis eadē pcioz taxatio tenek q̄ in venalib⁹ publicis poterit repiri.

In illirico cētum apparitores singulis iudici bus obsecūdent t nō vltra: ad quē obsequij nō deputabantur miqui: sed illi qui tm̄ solicitudi nes debitas exequuntur. Hoc dicit Bar.

p Er illiricuz⁶ in q̄ plu Impr. rima crimia ac maxima necessi tatū publicarū emoluméta officijs cōstat p̄sidalib⁹ expediri centeni nu mero singulis iudicib⁹ obsecūdant nec vltra hunc modū vel ad militiā vllus aspiret vel cōtinuētia iudicū p seueret.adhibēdi aūt sunt ad hmōi ministerioz obsequia nō illi q̄ vano militie noie imania⁴ lucra sectenk sz q̄ necessitatez officij sollicitudinib⁹ debitis exequantur. Jdem.

q Licunq̄ᵏ chartas vl tabulas vel qōcūq̄ aliud ministeriū cohar talis optauerit nō ante accedere p mittak nisi ei⁹ nomē matricl'is recep tū pmit⁹ fuerit¹ pena ꝓposita his q̄ cōtra statuta celestia crediderint su scipiēdos aliquos aut quoslibet ei⁹ officiū iniungēdum.

Exemptus de grege cohartalium propter cri men si voluerit ad idem sacramentum repedare allegare debet: t ostendere principis oraculum ex certa forma concessum. Hoc dicit Bar.

s Jquis ex grege[m]co Impr. hartalioz vrgente crimis inse ctatiōe stipēdijs fuerit exempt⁹ aut ocio tradit⁹ quietis artib⁹ inozek aut si ad p̄stina sacramēta pcū mise ratione maluerit repedare indultū nre maiestatis oraculuz amplissime tue sedi offerāt allegādū[n].

s Jcohortalis⁶ appitoz aut ob noxi⁹ cohorti advllā aspirauerit dignitatē spoliat⁹ oibus ipetra ti honoris insignib⁹ ad statū pristi nuz reuocetur liberis etiā in tali ei⁹ cōditiōe susceptis fortunepric⁶ mā cipādis.qō si quis ex his ausus fue rit vllā affectare militiā nl'la p̄scrip tōne tpis muniatur p̄ter eā.s.que ex xxx⁹.annis colligitur sed ad ꝺditio nē ꝓpriā retrahak nec ipe vl' liberi ei⁹ post talē ipsi⁹ statum ꝓcreati qō cohorti debetur valeat declinare. Sz n[c] ad aliā cohortalin⁹ vl' cohor talini fili⁹ audeat aspirare fortunā ad talē diem venerit pfe ret snīam ꝺdēnatoriā. sic em̄ pemptoriū mittk.vt ff.de iudi.l. ad perēpto. nā hic q̄dāmō ē pempto riū.pōt em̄ dānari lz ab sens officialis est.vt t.s de penis.diu⁹.sz alʒ re gulariter ō.s. de accu.l. absentem. m Suble uam⁹.fic.s. de apposta. l. iij.t.ff.de edil.edicto. q̄s fit fugi.

Rdinarioz.qui in dices speculatoz q̄les sunt p̄sides.vt.s.de pri ua.car.l.i.

b Ordi.s.alioz. nā t p̄ fides ordi.sunt. vt.s. de mō mulcta.l.eos.

c Pastū.expone.vt.s. e.solita.

d Debituz.añ p̄positio t diocesū.i.tpus sicut in vulgari dicem⁹ nō est ad huc loc⁹.i. temp⁹ vel dic añ aduerbiū tpis vel dic q̄ locuz adducebat adi petrandū excusationē qr s.diu in eo loco.i. officio steterāt vel in infirmitate vel senectute.

e Peculio.i.salario qō pibit.vt.j.e.q̄q̄s.§.ō hic.

f Extreme.i.si ēt i mima malitia erat obnoxi⁹ oīa sua bona ei relinq̄t.

Pecieb⁹, ademen dis.alʒ adherēdis alʒ aderandis.i.ad era riū deducēdis ꝓdando pmipilarib⁹.t facit.s.de ero.mil.an.l.septē.

Er illiricū cēteni. sic s.de appa.pcō.l.ij.

i Jmmania.i.crudelia t iniqua alʒ immania, et sic idem.

Licūq̄.tabulas.of ficiū emēdi chartas t cō parandi t sic de tabulis vl' pugillarib⁹ dicas vbi acta vl' memorie publice scribebank.

l Fuerit.sic.s.de fabri.l. l.si quis.

Jquis ex grege. p pter vtilitatem dicit gregē.sic.s.de mili.veste l.fi.in.f.

n Allegādū.fic.j.de diuer.of.l.iij. sed ō.s. de susce.si aliq̄s.so. hic alias nō in officio ꝺlinquit.vt hic.vl' ex certa sciētia. vt ibi pz.itē.j.ti.ij.q̄cūq̄.ō. so.ibi item fac.s.de dig. iudices.

Jcohortalis. reuo cet.sic.s.vbi decu.vl' co har.l.i.t.s.q̄ mil.nō pos. l.iij. p Patrie.pr̄ez se quik.fic.s.de muril.l.i.li.

ri,ꝛ de fabꝛicē. l.iij.ꝛ de ta.l.i.ꝛ.fi.i fi.ꝛ.j.§.ſz nc.

q Annis.xxx.ſic.s. de pſcriptiõe.xxx.an.l. pſcriptione õ vbi dixit.xl. ſo.b ppter dignitatē in q̃ ſtetit.ar.s. de fundis reipublice.l.cũ ſed ibi nõ fuit in dignitate.

r Exempla.maiozuz q̃s ſequit̃.vt.s.e.l.§.in liberis.ꝛ facit.C. de emē.pzo qinquo.l.i.

s Cũctos.nõ ſolũ viles cohartales repellũt a dignitatib⁹,ſz ēt oēs artifices.vt ſubijcit.ꝛ.s. de digni.l.ne q̃s.ꝛ neg.ne mi. l.i,

a Ullũ.ex pncipe hoc expõe.vt.s. de appa. ma.mi.l.numerarios.i fi.

v Blandiri.q̃ poſſit de ſerere ſuũ officiũ.

x Cõcedim⁹.s.l. pri. in prin.cũ cõcozdã.

y Reſpõſa. repete §.

z Cliſq̃s careat. vt. s. de off.rec. pzoui. l.ſi quis.ꝛ facit. s.l. pri. ꝛ.l. ſi cohartal⁹ i pri.cũ pcoz.

ꝛ Interpoſitã pſonam q̃ nõ põt p ſe nec p aliũ vt.ff. de admini.re.ad ci. per.l.ij.§.i.

b Rub. De apparitozibus pze.anno.

Apparitozes. pfecture.i. pzefecti vzbis.namvni cõmiſſuz alĩ facere nõ dẽt vt ꝛ.s. de teſta.hac pſul. ꝛ.s. de offi.p.vzb.ſtudentib⁹.ꝛ ar.j. de excu. l.ij.

b Secreta.i.ſepata remota vel dimiſſa.

c Fungant̃.cũ ſuis apparitozib⁹.vt.j.pr.

d Refectus. cõpulſores.i.apparitozes.

e Offõ.i.cũ officialib⁹.

f Obnoxius.i.pzefect⁹ annone.

g Rubzica. De diuerſis officijs.

Si quãdo.militũ. id eſt ppoſituꝛã.

i Deuocatur.i.reuocat̃. vt ꝛ.s. ti.ij.l.ſi cohartalis.

cui maiozꝛ ſuoꝛ exemplaꝛ piudicãt ſed etiã cũctos[s] q̃ diuerſaꝛ reruz negotiationib⁹ detinẽtur trapezitas. ſcz vel gẽmaꝛ argenticꝗ veſtiũ venditozes apothecarios ẽt ceteroſcꝗ inſtitozes aliarũ merciũ quibuſcunꝗ ergaſterijs adherentes iubemus a pzouincialib⁹ officijs remoueri vt omnis honoz atꝗ militia cõtagione huius ſegregetur.

C Nullus pzimipilaris et cohartalis ad aliam militiam aſpirabit etiam ex annotatione pzincipis ꝛ ſtatim reſtituẽdus eſt curie ciuitatis vnde oziundus eſt.h.o.Bar.

n Ullum[t] ex pzimipilaribus Idẽ. bus nullũ ex pncipe cohartalis officij vel ad aliã poſſe militiã aſpirare vel miniſterijs ſibi cõtra pu. vtilitatẽ blandiri⁹ vl̃ ad quãlibet aliã dignitatẽ ad piudiciũ pteriti ſtatus accedere pcedimus[r]. q̃d ſi pter hanc tã ſaluberrimã formã vl̃ rñſa⁹ celeſtia quedã militie aut dignitas audacter eliciat̃ p ingeſtis hĩe etiã ſi ſpãli annotatiõe nr̃e idulgẽtie eã obtinuiſſe videatur nec aſſertiõe ei quoquo mõ patere qui ſe memozatis artib⁹ publice ſtudet pmoditati ſubtrahere ſz ſtatim ciuitatis vnde oziũdus ẽ curie tradi pcipimus.

C Obligatus cohozti etiã ex pziuilegio pzincipis cõceſſo motu ꝓpzio ad dignitatẽ aliam nõ aſpirabit: ꝛ carebit effectu pziuilegij: ꝛ cõmodũ cohartalis militie non habebit.h.o.Bar.

q Ulis̃q̃[s] cohartalib⁹ Impz. adhuc obſequijs obligat⁹ vel regimẽ puincie vel cingulũ cuiuſlibet militie vl̃ dignitat̃ quoquomodo meruerit ante omnia contra licitum vſurpatis impetratiſue careat etiã ſi vltroue a nr̃a liberalitate ius gerẽde puincie vel militie ſeu dignitatis cuiuſpiaz ſibi iactauerit fuiſſe delatũ. debic vniuerſis ſolatijs cõditõnis quã ſperauerat defraudat⁹ ne q̃d eoꝛ oino p ſe vl̃ p iterpoſitã pſonã poſſit acquirere pzimipili tm̃ mun⁹ implere cogat̃ moꝛ curialib⁹ ciuitatis in q̃ nat⁹ eſt in diẽ vite ſue functõibus inheſur⁹ ita. ſ. vt ẽt hiq̃ poſt impletã talẽ militiã quodlibet militie dignitatis ſue gen⁹ affectauerit curie patrie ſue reſtituantur.

De apparitozibus pfecti annone.

Apparitozes vzba Impz. a ne pfecture[a] annonario officio ſe nõ inſerãt ſed apparitoꝛ emulatiõe ſecreta[b] miſterio ſuo ãnone pfecture fungant̃[c]. Impz.

Refectus[d] annone canonẽ q̃ ad offiñ ſuũ ptinz p ꝓpulſozes ſuos exigat ꝛ i officio[e] ſuo retineat̃ obnoxius[f] qui ad implẽdũ canonẽ deuotiõis ſue exactiõz nõ extẽderit

De diuerſis officijs ꝛ apparitozib⁹ iudicum et approbatozijs eozum.

Aſtrictus chartarũ officio vel publicis ratiocinijs ſi ad militiaz cõuolauit ad pzimũ officiuz reuocatur: ꝛ in locũ talis reiecti ſubſtituitur quẽ merita digna faciunt.h.o.Bar.

Si quãdo[b] pfect⁹ Impz. ꝓpzio vel vicari⁹ aut rectoꝛ puincie ſignificauerit eũ q̃ chartis ac rõcinijs publicis inueniꝛtur obnoxius ad ppoſituz caſtri ac militũ tranſiſſe retract⁹ illi aſſignet̃ officio a q̃ ad neceſſitatẽ pzeſtãdi ratiocinij deuocat̃[i]. in reiecti vero locum is potiſſimũ deſtruet̃ cui meritoꝛ aſſignet̃ inſignia[a].

C Reſolutus a militia ad eandem non aſpirabit ſine licentia pzincipis: ꝛ ipetrans contrariũ p obzeptionẽ punit̃ pena lib.v. auri.h.o.Bar.

n Ullus ex his quos Impz. claruerit militie reſolutos ide bita denuo ſacramẽta ſine auguſti affatibus[b] ſuſcipiat. ſi q̃s aũt id per obzeptionem forte meruerit q̃nq̃ libraꝛ auri mulctet̃ icõmodo. Idẽ.

n Ullus[c] apparitoz amplitudis tue vel de officijs palatinis ad eã puinciã ex qua oziund⁹ eſt vel in qua collocauerit larẽ[d] vel qui tã in hmõi officio fuerit cõmozat⁹[e] obtẽtu publice neceſſitatis vel[f] executoꝛ priuati negocij dirigatur ꝛ eñ officij tue celſitudinis primiſcrim⁹ tres libras auri fiſci vtilitatib⁹ ſine dilatione pſoluet ſi ſtatuta fuerit temerata. Apparitoz vero qui huic ſe mũeri paſſus eſt deputari militia ſpoliabitur. Hec vero pena etiã ceteris irrogata eſt vt ſi domeſticus aut ptector aut ſtratoz vel agens in reb⁹ vl̃ palatin⁹ vtriuſcꝗ officij vl̃ eãdẽ pzouinciã in qua nat⁹ eſt vel ad eã in q̃ collocauerit larẽ[g] cũ hmõi vſurpatione pozzexerit matriculis q̃dẽ exẽptus ipſe qui ſe voluerit ĩmitti auri libraꝛ vnã fiſci iurib⁹ inferre cogẽt: adiutozes vero officioꝛ ꝛ palatinoꝛũ ac numerarijs comitũ illuſtriũ viroꝛ ſiue actuarijs libraꝛ fiſci iuribus ſoluãt niſi ſtatuta fuerit cuſtodita.

q Ulꝰ vl̃ exiguaz rei familiaris ſubſtãtiã habẽt militare in apparitoꝛ numero nõ vetentur[h].

C Apparitoz ob culpã vel negligentiaz notus officio p ſuiam ad nullam militiã aſpirabit ĩminente. e contra facienti pena grauiſſima.h.o.bar.

q Uicũcꝗ apparitozes Impz. ob culpã vel negligẽtiã fuerit iudicato diſtricti[i] ad nullã militiam habeãt facultatẽ aſpirãdi nec ex reſcripto[k] his vllus addit⁹ reſeret̃ q̃s cõgruit pene grauiſſime ſubiugari ſi cõtra ĩhibita quoꝗ ſacratiſſimis cõſtitutis aſpirare contempſerint.

C Nullus debet fieri proconſul aſie comes oꝛientis pzefectus auguſtalis vel eoꝛ vicarius niſi ſacri ſcrinei, pbatoria conſecretur: pena cõ tra facientibus ĩminente.h.o.Bar.

a Inſignis.ſic.s de agen.in re.l.i.ꝛ de tiro.l.fi. cum ſuis cõcoz.

b Ullus. affatibus. ſic. s. de coꝛoz.l.ſi quis ex. ſed õ.s.ad. l.iul.l. i.ſo. hic ex certa ſcientia. alꝰ nõ. ar.s de ſuſcep.ſi aliq̃d ad idẽ facit q̃d in l.ſõria no. itẽ facit ſ.ꝺ re.mil.l.ſemel.

c Ullus. tue. loquit̃. pze. pto.

d Larẽ. ꝛ ita aio cõſtitui tibi domicilĩ. vt.s. de incol. ciues.

e Cõmozat⁹. lz ñ habuit ibi domicilĩ. vt.s. l. pr. cũ cõcoz.

f Uel. pro etiã.

g Larẽ. ſubaudi vel ibi iã fecit idẽ offiñ. vt pzedixit ꝛ fac.s. de cri. ſacri. l.fi. ꝛ de aſſer. l. in pſiliarijs. ꝛ.ff. qui. ex cau. ma. l.i. ꝛ fi.

h Uel. vel nõ vetent̃. ſic inſti. de ſuſpe. tut. §. fi.

i Uicunq̃ deſtricti. alꝰ de ſtricti. alꝰ aſtricti i. obligati. ꝛ puta qz ſunt cõdẽnati. alꝰ diſtracti ab officio. iudicati. i. ſẽtentia ſeparati. ad qõ eſt. s. de offi. pze. p̃to. ſi quos.

k Hec. ex reſcripto. s. ti. ij. ſi q̃s ex. contra. ſol. hic in officio ꝺliquit. ibi nõ. vt ibi. no.

IN his officijs i. officialibus istoꝝ qui sequunt ꝛ facit. j. e. pbatorias. ꝛ. l. fi. ꝛ. §. de cohart. l. ij. ꝛ. §. de numera. l. curialis

m Sub tua. loq; pref. pre.

MAgnificentissimi splendidissimi, i. maiores.

o Cupiditat. sic ꝛ. §. ti. ij. l. per illiricū. ꝛ de re mil. l. cōtra publicaꝫ. item no. q; ascēdere licꝫ nō descēdere. vt ꝛ §. de numera. l. nulli. §. nulla.

p Velut. cū prox. littera legitur. itez no. ōlicta magnorū celari. ꝛ nō puniri. qō sepe cōtingit licꝫ iusticie claues nō errēt.

QVros. limitaneos. a limitibus imperij sic dictos. vñ ꝛ agri militū limitanei dicūtur. vt. §. de fun. limi. l. finali.

r Tui iudicis. loquit magro offi.

s Obtinuit. circa iurisditiones. ꝛ sic no. q; consuetudo dat iurisditionē. sic. §. de eman. lib. l. i. ꝛ. fi. ꝛ ff. ad muni. l. magistat⁹. i fi. ꝛ de ele. nihil. ꝛ ff. qō cuiusq; vni. l. nulli. ꝛ. l. itē. §. sed hodie ꝛ i alijs. vt §. ō ero. mi. anno. p hanc. §. si qua. ꝛ ff. de le. ꝛ se. cō. l. fi ea. ꝛ. §. de exac. l. i. ꝛ de priuil. scholl. l. iij. ꝛ. l. pbatorias in fi. ꝛ. §. de aqueductu. l. vsuꝫ.

PRobatorias memoralium. littere quibus approbant memoriales p principem. et sic de alijs.

v Decernim⁹. scꝫ vt aliter nō teneat ō eis facta electio nisi principis subsecuta approbatō vt hic. ꝛ. §. eo. l. in his. ꝛ. §. de agen. in re. l. vl. ꝛ. ij. in f. ꝛ de cohar. l. null⁹ ꝛ de re mili. l. nemi nem. et caue. quia

IN his officijs id est Jmpr. viroꝝ spectabiliū pcōsulis asie comitis oriētis pfecti augustalis ꝛ vicarioꝝ quos etiā monuimus sub xxx. interminatōe libraꝝ auri nemo alik admittak nisi cū emissa sacri scrinij pbatoria cōsecrauerit q; si qs talis sub tua[m] fuerit iudicatiōe equict⁹ pfect⁹ irritis his q; vetita octauit ēt cōgruam indignationē incurret.

a PRo splēdidiores[n] primi Jdē legia militie postea q; priorē cōtinuo labore cōpleuerint eos veniētes admittem⁹ qui ea voto adipiscēdi honoris crediderit expetēda nō eos qui in studio exercēde cupiditatis[o] ambierint velut[p] i meliori fortuna positi aut ea scelera q; pri⁹ cōmisisse doceank occultent aut alia deiceps possint impune cōmittere.

¶ Duces ꝛ apparitores castroꝝ sub officioꝝ magistro cōueniunt: nō tñ p hoc derogak iurisdictioni magistri militū tracie ꝛ illirici qui ex cōsuetudine ꝑ eos iurisdictōnez habent. h. d. bar.

v QVros spectabiles du/ces eoꝝq; apparitores n[r] nō limitaneos[q] castroꝝq; ppositos tā tūmō ex sublimis tui[r] iudicij snia cōuenirī nec alijs subiacere iudicib⁹ pcipim⁹ ꝛ illustrib⁹. scz ac magnificis viris magris militū cōsuetudine ac ptāte si quaad limites aliquos oriētis traciarūq; illirici ꝛ ex longo tpe hacten⁹ obtinuit[s] obseruata.

¶ Memoriales ꝛ agentes in reb⁹ ꝛ apparitores pfe. ptorij orientis nō sortiunk premia militie nisi fm cōsuetudinē sicut eoꝝ electiōe manu principis approbate nō p litteraꝝ exempla. ꝛ debent dicti officiales esse fideles xpiani. h. d. bar.

p QRobatorias[t] memora Jdē. liū ꝛ agētiū in reb⁹ ceteroꝝ nihilomin⁹ apparitoꝝ ptoriane p orientē amplissime pfecture etiā eoꝝq; in diuersoꝝ iudicū officijs numerāk ex sacris pbatorijs solito more militie sacra sortirī ocernim⁹ v nō passiꝫ nec licēter solis auctoritatib⁹ vl sacrarū militariū lrarū exēplarib⁹ sed ex autēticis[x] statū sacris pbatorijs manu nra subscriptis ꝛ nro arbitrio pstandis ita vt null⁹ his dolus[y] aut fraus possit annecti de his etiā qui sunt vere ꝛ catholice[z] fidei iubem⁹ admitti aliter vero militātes nisi ex his sint quos solis auctoritib⁹ ꝛ apparitiōi aggregati vetusta ꝓsuetudo perdocuit detecta fraude cuiuscūq; accusandi studio nō solū mēdaci carere militia sed ꝛ pscriptionis stilo subire decernim⁹ ꝛ bonoꝝ oim amissione mulctamus. Jdem.

d QVe sanctōe decernim⁹ vt i posterū nemini lnia sit edendi exēplaria his qui sociādi sunt cuiusq; militie quā sine diuinis pbatorijs adipisci nō possunt sꝫ periculo pmatū vniuscuiusq; officij ipas autēticas[a] sacrasq; diuine nostre pietatis cōtinet annotationē cū subscriptiōe administrātiū sub quoꝝ iurisditōe cōsistunt his qui militare volūt pstari exemplarib⁹ videlz eoꝝ cū subscriptione eoꝝ dē iudicuꝫ apud singula quoq; officia put cōuenit reseruandis q; is autē manifestuꝫ sit de huiusmodi pbatoꝝ obseruatione exceptа esse ceteroꝝ[b] iudicū officia tñ ne vlla ei ignorātia relinquak occasio oim officioꝝ quib⁹ necesse est p sacras pbatorias militie sociari noticiam[c] in sacris apicib⁹ subdendaꝫ esse cēsuim⁹. sub hac igik obtuatione oēs q; siue i hoc sacro palatio nostro siue in alijs quibuscūq; officijs deinceps militare cupiunt qui tñ vt dictū est nō possunt p tenore sacrarū constitutionū vel veteri cōsuetudine nisi p̄cedētib⁹ sacris pbatorijs militie sociati sicut subiecta noticia demōstrat adipisci p̄cipim⁹ his sciētib⁹ qui ex aliqua pte pñtis nre serenitatis legis formā cōtuētia vl ne gligentia q̄dā colludere tēptauerit nō tñ amissione bonoꝝ oim sꝫ etiā capitis[d] piculo vtpote crimis falsitatis obnoxios semetipos esse plectēdos ꝛ est noticia scrinij[a] memorie pbatorie. Jdeꝫ.

a PRo gentiū in reb⁹ palatinoꝝ largitionū rerū ꝓuatarū ptis auguste Jtē scrinij sacraꝝ epl'arū sic ꝛ in officijs viroꝝ illustriū pp. oriētis ꝛ illirici ꝛ vbis officij pcōsulis[b] asie ꝛ achaie officij comitis oriētis officij pfecti augustalis officij comitl diuinarū domoꝝ officio vicarioꝝ tracie pōti ꝛ asie ꝛ macedonie ꝛ thesaurensiū classis. Jtē scrinij sacroꝝ libellorū officij viroꝝ magroꝝ militū vtriusq; pfecti oriētis ꝛ illirici inuitatorū amissionaliū mēoraliū oimq; pedagogioꝝ cellarioꝝ mēsoꝝ lāpadarioꝝ eoꝝ qui sacris scrinijs deputati sūt decanoꝝ partis augusti ꝛ cursoꝝ ꝛ ptis auguste officio viroꝝ spectabiliū ducū palestine mesopotamie nobilis comitl pheniceseos corsene sirie et auguste eufratēsis arabie thebaidis libie pentrapoleos vtriusq; ciuitatis armenie vtriusq; ponti scythie mysie prime secūde dacie pānonie officio viroꝝ spectabiliū comitis egypti pamphilie hisaurie licaonie et persidie.

De exceptoribus ꝛ exactoribus.

¶ Ne apparitores vel palatini exactores p prouinciā vagando inferant prouincialibus molestiā periculū gestoꝝ p eos ptinet ad eos quoꝝ sunt apparitores vel exactores. h. d. Bar.

nō omnes officiales debent habere pbatorias vt. j. primo. §. q̄uis.

x Autēticis. no. autēticū nō exemplū pbare. sic in auk. vt spon. lar. §. ꝛ isup ꝛ. §. de diue. re. l. sancim⁹ ꝛ. §. de eden. l. pcu. sꝫ q̄d si hoc exemplū auctoritate ordinarij fit publicatū vidꝛ valere vt in auk. vt fra. fi. §. i. sꝫ hic puto sec⁹ q; dicit manu nostra subscriptis.

y Dolus. no. nullus dolus pōt cōmitti cū ꝓucipe. nec ambitio. vt. ff. ad le. iul. ō am. l. i. nec defice ret solēnitas. vt. C. de te. l. omniū.

z Catholice fidei. hec. l. leonis est qui catholic⁹ multū aurit statū ecclesie vt in auk. de nō. alie. i pn. ꝛ fa. §. de postu. l. fi. ꝛ de epi. audi. l. iubem⁹.

a Auctoritib⁹. nobis.

b Cōsuetudo. no. sic. §. l. pri. in fi. cū ꝺcoꝛ.

b Ac lege. autenticas ex quib⁹ solis pbak vt. §. l. pri. ꝛ no. q; mittebak pbatoria ad euꝫ sub quo erat futurus officiak vel ipso pbato portāte. vl aliquo qui subscribat ꝛ exēplabat ꝛ autēticum dabat approbato.

b Ceteroꝝ. al's ceteroꝝ ꝛ dic tūc pter noiatos in l. §. pri. ꝛ in ei⁹ cōcoꝛ. al' certoꝝ. ꝛ tūc oic q; officia lia iudicia cursus publici sollicitudinē sustinentia fm al.

c Noticiā. q̄ ē j. ibi sic.

d Capitis. nā hec ē pena falsi. vt. §. de falsis. l. vbi.

e Et est noticia. quidaꝫ hñt rubricā. ꝛ est noticia scrinij mēorie pbatorie. ꝛ incipit. l. agentiū. ꝛc. sꝫ melⁱ⁹ est vt totū sit de lege p̄cedēti. ꝛ dic q; noiat officia quorū officiales esse non possunt nisi approbentur per principeꝫ vt. §. l. ista ꝓmisit.

a Scrinij. subaudi. ꝛ ē noticia ꝛc.

b Gentiū officij pcōsulis. itez est noticia ꝛ sic in sequētibus.

c Rubrica. De exceptoribus. ꝛ exactoribus.

Qeper diuersas. hāc legē intelligē p id qō hēs ſ. de ca. lar. ti. l. ij. ⁊ ī auk. de col. §. eos aūt. ⁊ de ex ac. tri. l. miſſi.

Qlicunq; ex palatio ſubaudi. de. vel. a.

f Tituli. ſunt. n. mlta officia ī palatio q̄b⁹ puinciales rñdent p ꝓncipe.

g Approbeк ī ſcriptis nō aliter. vt. ſ. de iure fi. phibitū. in fi. ⁊ de man. ꝓin. l. i.

b Jure. no. vnū non debere tāgere de offō alterius. ſ. de numera. l. in puincijs. ⁊ de teſta. l. conſult. et eſt rō ne rōnes fiſcales per hec turbentur vt. ſ. de cōpenſa. l. i.

Jue remeare. vt ⁊. ſ. de exac. tri. l. pe. ⁊ de ero. mili. anno. l. opinatoribus.

l: Per vices. vel vicarios. alꝫ vic. i. vicarios.

l Examē. ad eum a quo fuit miſſus. ⁊ ē fikis reductio ō pfide qui aufugit añ rōez redditā. vt. ſ. vt oēs tā ci. q̄ mili. l. i. ⁊ alibi. vt. ſ. ad. l. iuk. repe. l. i.

m Auferam⁹. nā nullaz aliā oz recipe. vt ⁊. j. e. l. ſancimus.

Ullā. cōueniri. vt ⁊ ſ. vt null⁹ ex vica. l. ⁊ de oi agro. deſer. l. hac diffinitione. ⁊ ar. in auk. vt nō fi. pig. ⁊. ſ. ne vx. p mari. l. ij. fz ar. ō. ſ. de fabr. i. l.

iure.

Ontra audebit. qz poſſeſſorē puincialē exigit alik q̄ pſes velit vel ocutit cū nihil niſi voluntate pſidis facere ōbeat vt ſ. e. l. i.

p Tue. loquik. p. p.

q Sub pſcriptōe. i. ſub fida cuſtodia forte etiā ī catenis. vt. ſ. e. l. ſine ī fi.

r Prouinciali. poſſeſſori. ⁊no. dari licētiā reſiſtē di officiali excedēti modū. vt ⁊. ſ. ō iu. fi. l. phibitū. ⁊. ſ. de meta. l. ōuotū.

s Probeк. ipo facto.

t Obnoxi⁹. executor te pel. teme. excu. vēdi ſibi exac. cōtra vetitum.

Ancim⁹. ſic cōſtrue ſancim⁹ vt mīme liceat ⁊c. liceat dico. ſ. eum cui ex iudicio tui culmis ⁊ loquik. p. p.

y Siue ſtudio. qz numerarius ꝓcurauit vt mitteret vel ali⁹ officialis. vt ī fi. illi⁹. l. vt ille miſit q̄ loco pfecti q̄q; eſt vt eius

Imperator archa.

n Eper diuerſas⁹ puinciarū ptes aut palatinus exactor accederet aut illuſtriū viroz apparitorz vagaretur vel militaris terror inferret formidinē hac lege ſancimus vt oēs memorati intēti ſint ad puincie rectorē ⁊ cū eo agant ipo ꝓſiſte te diſponēte ⁊ agnoſcēte ſuo piclo rē peragāt ⁊ impleant vniuerſam.

Deputatus ad vnum officium ſe non mittro mittit de officio ſui collegę. h. d. Bar.

Qicuq; ex palatio^c noſtro cuiuslibet titulik ad puincias comeauerit ꝓpulſor exactor admonitor portitorue p̄cepti agēs in reb⁹ vl palatin⁹ vel apparitor illuſtriū ptātū hoc tātū ptātis arripiat qō mādatū curie ſue ſpāliter approbeks nec qō iniūctū alteri fuerit college vſurpare alter iure p̄ſumat nedū habz ſibi inuicē mutui officijlicētia partiuntur agant cuncti qō ſingulis credebatur.

Exactor infra annū debet oſtendere quid exegit: et ſi non exegit cauſam denotare cur nō exegit: alꝫ punitur. Hoc dicit Bar.

s Jue ex ptoriano offi Imper. cio ſiue illuſtris comitiue ſedis largitionū necnon ⁊ rei priuate nre militie vel ex quacūq; apparitione ad quācūq; neceſſitatē pfligādā quis fuerit deſtinatus ſciat ītra āni metas debere collectis rōcinijs ad ꝓpriū iudicē remeare^l eiq; ſuā efficaciā oñdere ⁊ qō ei⁹ inſtātia exactū fuerit quidue indebite habeк et penes quos reſederit vel cui⁹ culpa aut cā in eadē puincia fuerit derelictū. qō ſi exacto ſpacio anni in ei⁹ regiōis viſcerib⁹ p̄dator inſidiās deprehēſus fuerit remorari tū cabſolutus cīgulo militie abijciek priorib⁹ ei⁹ militie decē librarū auri multa p̄poſita ſi redire diſſimulet per vices^k officioz ligat⁹ ferreis nexibus cura prouincialis officij adebituz mittak examē^l nec ei libez ſit vt hoc ſe priuilegio aut occaſiōe defendat qō ſi aliud negociū vl aliā neceſſitatē poſt iniunctā eſſe cauſek cū hiſdē licentiā auferam⁹^m in eadē puincia cōtinuare exactionē. Imper.

n Ullā poſſeſſionē alterius pro alienis debitis publicis vl priuatis p̄cipimus cōueniri.

Facienti exactionē contra modū pōt licite reſiſti: ⁊ ſi pbak criminoſus pōt puniri. h. d. Bar.

c Ontra noſtra p̄cepta ſi q̄s vetito auſu exercek audebit^o licebit puicie moderatori eū dē correctū ad ſublimitatis tue^p iudiciū ſub pſcriptione^q dirigere ⁊ licebit puinciali^r ſi pbetur^s obnoxi⁹^t executor cōtra vetitū ⁊ exactionem ſibi vendicantis temeritatem legitime repellere.

Exactor pfecti ptorio anteq; exactionē publicarū pecuniarū ſuſceptā impleat: aliaz ſuſcipere nō pōt. ſi tū fuerit neceſſitas duas exactōnes ſimul in eadē puincia faciendas ſuſcipe pōt: ſed nō tres. pena cōtrafacientib⁹ imminēte. h. d. bar.

s Ancim⁹^k vt eū cui ex Impr. iudicio tui culminis quocūq; mō ſiue ſtudio⁹ numerarioz aut tractatoz vel ipoz iuſſu qui p tpe ampliſſime tue ſedis adminiſtrationē ſuſcipiunt exactio publicarū pecuniarū iniungak minime pri⁹ liceat aliā ſollicitudinē gerendā ſuſcipere ātequ reuerſus iniūcte ſibi cauſe rñſuz pbuerit. ſi tñ ita ſors tulerit vt in ea puincia ad quā exequēdi cā publici negocij aliq̄s pficiſcik alia q̄q; cā ſit exequēda nō phiberi vnū eūdez q; executorē ab hac vrbe regia proficiſcentem duoz ſimul nō plurium negocioz executionē ſuſcipere ipſi quoq; tertij negocij nō ſit iniungendi⁹ anteq; ſuperiorib⁹ reſpōſuz ꝓtauerit. Executorib⁹ his q̄ ſcdaz⁹ ſiue ſimul duas vel etiā tertiā cauſaz paſſi fuerit exequēdā ſuſcipe nō ſolū cinguli ⁊ bonoz ſuoz amiſſionē verūetiā ppetui exilij ſupplicīū ſubituris eandē hāc penā numerariū^a quoq; ⁊ eius adiutores ad quoruz curā qō violatū ē ptinet formidare.

De lucris aduocatorum ⁊ cōcuſſione officiorum ſeu apparitorum.

Cognoſcens ſe leſum a ducēnarijs centenarijs vel aduocatis pandat iniuriam: vt dicti officiales convicti puniantur.

Jquis a ducēna Impr. s rijs^c vel centenarijs vel fiſci aduocatis leſuz eſſe cognoſcit adire iudicia ⁊ probare iuiuriā nō moretur vt in eū qui ꝓuict⁹ fuerit competēti ſeueritate vindicetur.

p Reter ſolēnes ⁊ canonicas⁰ pēſitatiōes multa a puincialib⁹ indigniſſime poſtulank ab officialib⁹ ⁊^e ſcholaſticis^f nō modo in ciuitatib⁹^g ſingulis ſed etiam māſionib⁹ dum ipſis ⁊ animalibus eoruꝺē^h alimonie ſine p̄cio miniſtrētur. prouiciales^i itaq; cūcti iudices tueank nec iniurias inultas trāſire permittant. Impr.

q Otiens compulſor arguit in depredatiōe ꝓuict⁹ etiā nō cōſulta clementia noſtra penam^a ſubeat legibus cōpetentē. Impr.

c Urialibus ⁊ nauicularijs omnibuſq; corporibuſq;^b ita ſubueniri volum⁹ vt nihil apparitorib⁹ vniuerſorum iudicum liceat^c qō ad predam prouincialium pertineat.

vicarius.

z Jniūgēdi. ſub⁹ audi lnia.

r Rñſum. pbuit q̄ binos lepores ⁊c. fic. ſ. de aſſeſ. l. fi. ⁊. ſ. qui mili. nō poſ. l. eis. §. i.

o Secūdā. ī alia puincia. vt nō ō dicat ſupiori rñſo vel tertiā in eadez vel in alia.

a Numerariū. no. puniri q̄ imponit vel facit imponi illicitā ambaſiatā.

b Rub. De lucrij aduocato. ſcz prauis. vt. j. l. i. ⁊. ij. de licito dic vt. ſ. de ſuf. l. vna. no. licet q̄dā de b⁹ nō dicat in hoc ti. ſed de aduocatis.

Jquis a ducenarijs qui p erāt ducēti qō dic vt. ſ. de agē. in re. l. mīculā. ⁊ fac. ſ. vbi cauſe fi. l. vniuerſi. ⁊ de ſuperex ac. l. i. ⁊. j. l. prima.

Reter cano. i. regulares. fic. ſ. de. ſa. ſan. ec. l. placet.

e Et ponit. ⁊. pro id eſt.

f Scholaſticis. i. ab his qui ſunt ō ſcholis vel ei⁹ ſocietatib⁹. ſic em̄ accipitur. ſ. de puik. ſcho.

g Ciuita. i. in ciuitatib⁹ vl in villis vel. i. faciūt deferri ad ciuitates. et etiā ad domos eorū mittunt.

h Eorūdē. i. officialiū ad qō. ſ. ō cu. pu. l. cōperim⁹. ⁊. l aīalia. ⁊. ſ. l. proꝛ. cū cōcoz.

i Prouinciales. accuſatiui caſus ē prouinciales.

Otiens. pena. oēm honorē excludit reatus vt. ſ. vbi ſe. vl cla. l. i. ī fi. ⁊. fa. ſ. ō of. p. p. ſi quos.

Urialibus. ⁊ corpibus ſiſtibus publice vtilitati intendentib⁹.

c Liceat accipere. ab incorpatis predictis corpibus.

qđ lz ab alijs lz ecẽt preda accipe ab istis ad qđ. ſ. de silen. l. đecu riõib⁹. §. i. t. ij. t. iij. si aũt diceres nõ accipi ab istis qđ nec ab alijs in nullo videk eis subuenire. o Rub. de primipilo. pmipilarij dicunk primi administratores. t sic accipik, ſ. de cohar. l. si solita. t. l. ordinarioz. t. ſ. de epi. t cle. l. officiales. al's p his q̄ pmipilũ ferũt fm. h. põt accipi b vtroq̄ mõ: vel dic primipilũ portan tẽ t eum qui pm⁹ occasione sui offi cij administrat t sic vtrumq̄ continet.

De primipilo⁹.

Ommoda[c] primi Impz. pilat⁹ post administrationẽ[f] incipiũt deberi t si is qui ea pcipere debuerit pri⁹ reb⁹ humãis eximak hrdib⁹[g] petitio salua sit.

Ommoda. i. salaria sic accipik. ff. de re iu. l. cõmodi.

f Post administrationẽ. s. finitã. t b innuit sequẽs lra t sic no. ar. q̄ in fine ãni sit soluẽda pẽsio q̄ dicit no. ſ. locati. l. iij. t. iiij.

g Heredib⁹. no. hrdib⁹ dare salarium, sic. ſ. de pri. sac, scri. l. si quis. t de domesti. t p. l. fi. t de aduo. diue. iu. l. post duos. et ff. de of. al. l. diẽ. t ſ. de ero. mili. ãno. l. pe. in fi. ar. cõtra ſ. de le. l. ij.

Brutu. ciuiles actiones quib⁹ teneñ pmipilarius alicui puato q̄ nõ sub pcuratore cesaris vbi one nik cũ fisco, sz corã cõpetenti iudice aget vt. ſ. de iu. om. iu. l. iuris. t. l. in criminali. vel dicas q̄ debitorẽ debitoris pmipili queniat fiscus corã suo iudice, t sic loquik. ſ. ō cõ. ex leg. l. i. t cum graueñ q̄ cõuenik i iudicẽ nõ graueñ qñ nec cũ fisco cõtraxit. ar. de iureiu rã. l. eum qui.

Ilitas pferẽda, vt t. ff. pro socio. l. actionẽ. §. labeo. t de cadu. tol. l. i. §. fi.

l Satisfactũ. aliter nõ, vt. ſ. qui. ca. pi. cõtra. l. iiij. t facit. ſ. de donatio. inter virũ t vxo. l. fi non verum.

Em ex sola. queniri. no. nõ queniri vt heredẽ eũ q̄ hrs nõ est vt. ſ. ar. tu. l. esi. t de repu. here. l. i. t. ij. t. ſ. de reuo. his q̄ i frau. cre. l. ij. t. iij. sz b fallit. vt h. itẽ qñq̄ alik q̄ p hrditaria pte. vt. ff. de pol. l. ex pollicita. m Rub. Publice leticie vl' osulũ. tc. leticie. s. nũcia tores. t dic q̄ qñ pncipi aliq̄ felix nũciabaṫ a fidelib⁹. vt q: osul eligebaṫ pnceps ẽt mittebat eis aliquã ostitutionẽ t nũci⁹ dabat t subscribebat se dedisse. n Immodicũ. i. in magnũ licet parũ accipiat ab his quib⁹ hanc leticiã portant.

Elicq̄d. si definũt b est leticia cũ bellũ pditionẽ aie t corporis t substãtie educat. vt i aut. de ar. in pn. p Fast⁹. q Regaliũ. q: sit impator rex hierosolimitan⁹ vl' cõsul roman⁹. ñ accipiebãt osulatũ qñq̄. vñ nr iustinian⁹ ter fuit osul. vt i pemio

Publice leticie vel cõsulũ nũcias tores vel insinuatiões ostitutionũ t aliarũ sacrarũ vel iudicialiũ litterarũ ex descriptione vel ab inuitis ne q̄d accipiant in modicum[m].

Quicquid nfoz vn Impz. q̄ nũciari cepit psperuz ad bella desinũt[o] si oriunk victi one fait⁹ p si honoz dat⁹ fuerit regaliũ[q] vl' osulũ vl' trabearũ[r] opositiue pacis erit offerẽda[a] tranquillitas si sacros vult⁹[r] inhiantib⁹ forte ppls infirm⁹ hoc sine modico pcio nũciari excipitq̄ sancim⁹ actũ iubem⁹ esse castissimũ idigẽtib⁹ nõ numerarijs[v] esse pbendũ iudices[l] statuim⁹ eẽ solicitos ne turpi colludio q̄rak ex miseriꝫ pciũ gaudioz q̄ si id sacrilega fuerit dissimulatõe violatũ t i accipientẽ[z] pudoris fortunarũq̄ mane

bit excidiũ hoc quoq̄ cogentẽ pari pena mulctabik t officiũ t. xxx. librarũ auri vexatione quatiek.

Finis libri. xij. Codicis.

Incipiunt consuetudines feudorũ. Et primo de his qui feudã dare possunt t qui non: t qualiter acquiratur et retineatur[p].

Casus summari⁹ vsq̄ ad. §. t q̄. Feudũ dare possunt prelati ecclesiaz si ecclesie est cõsuetudo nobiles seculares t qui ab eis feudũ accipiunt.

Uia de feudis[a] tractaturi sum⁹ videam⁹ primũ qui feudũ dare possunt. Feudum autẽ dare[b] pñt archiepi epi abbas abbatissa prepositꝰ si antiquit⁹[c] cõsuetudo eoz feudum[d] dare fuerit. Marchio[e] comes silr feudũ dare possunt q̄ ppie regni vel regũ capitanei dicunk. Sũt t alij q̄ ab istis feuda accipiũt[f] q̄ ppie regis vl' regni valuasores dicũk sz hodie capitanei dicũtur seu appellãk q̄ t ipi feuda dare possunt. Ipi vero q̄ ab eis accipiũt feudũ minores valuasores dicunk.

Casus. vasall⁹ ipso viuo nõ priuak feudo ipo vero mortuo ad filios equaliter ptinz feudũ t si filij nõ sint ad nepotẽ t ad ffes ei⁹ nõ extãtib⁹ si feudũ est paternũ vel nouũ t p pactũ est actũ filie vero in feudũ nõ succedũt nouissimo ãt tpe collaterales vsq̄ ad septimũ gradũ[l] descẽdẽtes masc'li i infinitũ succedũt. h. d. vsq̄ ad. §. notãdũ

Et q: vidim⁹ d psõis videam⁹ q̄lia pri⁹ habuerũt initia: ãtiq̄ssimo enim tpe sic erat in dñoz ptãte cõnexũ vt qñ vellẽt possẽt auferre[s] rẽ in feudũ a se datã postea vero cõuẽtuz est vt post ãnũ tm firmitatẽ haberẽt de in de statutũ est vtvsq̄[b] ad vitã fidelis p duceret sz cũ h⁹ iure successõis ius ad filios nõ ptineret sic pgressuz est vt ad filios deueniret in q̄s. s. dñs hoc vellet bñficiũ firmare. Dõ ho die ita stabilitũ est vt ad oẽs eq̄liter

tissaz tc. §. itẽ si eps. sz alia dare q̄ data nõ inuenerũt tpe sui ingressus p hibenk t hoc est qđ ibi d: que videlicet ei subiecte sunt tc.

e Marchio. qui autẽ dicantur marchiones comites duces capitanei valuasores maiores vl' miores t ẽt minimi dicãtur dicik. j. qui fit Marchio dux vl' comes. c. qui a pncipe.

f Feuda accipiũt. t ista feuda t supiora ppe iure feudi oli procedebank alia ño feuda q̄ a minorib⁹ alijs idẽ obtinak in miorib⁹ t minimis qđ ẽt i maiorib⁹. vt. j. de na. feu. c. i. t. ij.

g Uaferre. qđ adhuc obtinz i feudo guardie t castaldie qđ dak p mercede alicui⁹ rei. s. qđ p ānũ pt auferre ẽt pcio p eo dato non restituto nisi ad certũ tps datũ sit. vt. j. de feu. guar. c. itẽ illd qđ dak. t. j. de pten. inc. do. t va. d iuesti. feu. §. isup sciẽdũ ẽ. nisi forte velit dicere q̄ illa. c. loquãt sz antiq̄ tpa sz q̄ b gñl'r d: d nũ tñ dicẽdũ. iõ q: illa duo. c. posita sũt post illd.

h Usq̄ ad vitã. vltra nõ. t b adhuc obtinet sz rigorẽ consuetudis in feudo marchie ducat⁹ comitat⁹ vl' alteri⁹ regal dignitaz ab ipatore data qm illud feu, finik cũ psona accipiẽtj. q: hrs i eo succedit nisi iterab ipatore i⁹

Feudua

uestiat.vt.j.de feu.mar.c.i.lz illō videat hodieꝫsurpatū.vt.j.ō ali.feu.§. in feu.comitat⁹. i Cū ūo.b inueni.c.in quibusdā libris.lz male, tu tñ habeas.§.insup inueni gl.talez vacat b.c.ppter inferius.c.si duo, a Producere dignaret.subaudi qō dignat⁹ ē facere pmulgauit em̄ legē in q̄ hec potinētur q̄ hic dicunt.z q̄dā alia.c.vt in lom.de be.z de terris trib.l.fi.

b Frater.sic ergo frater fratri succedit i feu.pat⁹ no.s.cū sine legitimo decessit herede.lz pone fratrē decessisse q̄ ex neuz heredē instituit nūq̄d ob p̄uabit frater illi⁹ cū ille heres institut⁹ p oīa legitim⁹ reperiat.ar.ff.de ū. sig.l.lege.rñ.nequaq̄ p̄uabit q̄m istud est intelligēdū de eo legitio herede cui.s.deferebat ab intestato hereditas.z non sic de illegitio.i.de eo q̄ de iure istitui valet.sed ibi cōtingit hoc qz poti⁹ ꝓncipali puidētia q̄ ei⁹ iudicio hoc feu.ad fratrē p ueniret.z ideo in exneuz trāsferre nō valuit.ar.ff. de adop.si arrogator.§. i.nā z a maiorib⁹ potius b intelligit hereq̄ a fre. vñ intelligo frez frī obere succederet:ex quacūq̄ cā.fe.amittat dū tū cul⁹ pari ñ possit isq̄ succedē intēdit.ar.ff.ō inter.z re. l.iij.ita tamē succedit vt si dñz in aliq̄ offendit ei satisfaciat alioq̄n tali bñficio indign⁹ vidēr.vt ex cōstitutōe impatoris cōrad manifeste colligit q̄ ē in lō.in ti.de be.z terris tri.l.vl.sic g̃ legitimus velut primior frēz excludit.b aūt ita intelligat si fuerit mascul⁹.feia.n.non succedit in feu.nisi ex pacto.vt.j.de suc.feu.§.filia ūo.z.j.e.§. b ät notā ō. nisi fz quosdā si fuerit feu.maternū.vt.j. de na.suc.feu.c.i.lz videat ꝺdicere.j.de feu.e.c.itē hoc si intelligat.s.si sine felonia p̄decessor feudum amiserit.nā tūc primior expellit.et ulterior admittit nisi dñs gratificat⁹ primior fuerit.z ei feu.ꝺcesserit.vt.j.quēad.ad filiā feu.ptineat.c.si quis sine filio masculo.z.j.si vasallus feudo p̄uat cui deferat.c.vasalli feu.qō ūo dici femina nō posse succedere sic verꝫ est nisi feu.a dño redemerit.vel nisi dñs ꝓpter seruitiū patris ei id reddiderit.tūc ei ab aliq̄ ex parētib⁹ suis nō est inq̄rēda.vt.j.quēad.feu.ad filiā.pt.c.si q̄s sine filio masculo.

e Si aūt noiati.sic ergo exꝑssiz p̄pactū lz qō al's nō liceret.vt z al's est ar.C.de pigno.l.iij.z ar.ff.de ō ben.emp.l.labeo.fz qō de hac materia z p z ō.satis potes colligere i libello dispu.dñi.py.ij.charta.rñ.licitū ē tacite ꝛc.cū duab⁹ seq̄ntib⁹ rubricellis,istō aūt qō dicit hic sic est intelligēdū nisi emptū fuerit de cōib⁹ bonis cū insimul starēt z dño sciēte.vt.j. de bene.frīs.z q̄lit frī suc.in feu.c.si quis acquisierit bene.nec ob.qō le.i eo ti.de duob⁹ fratrib⁹.z de nouo bene.inuesti.c.si duo frēs in cōi ca.qz ibi loquit q̄n dño feu.ignorāte de cōi pecunia emebat.z hoc est qō ōrībi ne forte inuit⁹ dñs ꝛc.sic ergo cui⁹ fuerit pecūia de q̄ feu.emit multū interest ar.tñ ō est.al's est qz interest de cui⁹ pecunia emit.sz cui⁹ noie emit nisi causalia notent.vt.C.de rei vē.si ex ea pecūia.z.C. cōia vtriusq̄ iudi.si patru⁹.z.C.de ꝓba.ad ꝓbationē.causalia aūt his trib⁹ carminib⁹ ꝓprehendunt.Fit res dotalis nūmis dotalib⁹ ēpta.Fitq̄ pupillaris nūmis res ēpta pupilli.Et ne quertas:sz idē de milite credas.vt.ff.de iure do. cū vir.§.vlt.al's est ibi.l.res q̄ ex.ff.so.ma.si cū dotē.in fi.z.C.de rei ven.si vt ꝓponis.sz q̄d in ū.ꝓmo ꝓtinet falsuz puto.vt.C.de iure do.l.si ex pec,

d Legib⁹.qō verꝫ est.sz alio mō succedūt iure romāo.alio mō iure lom. iure em̄ romano succedūt tā masculi q̄m femine.z p se z cū masculis eq̄liter q̄m sublata est differētia sexus.vt.C.de suis z legi.libe.auf.in successiōe nec em̄ debent ꝓpt hoc solū puniri q̄ femine nate sunt.vt.C.ō le.here.l. pe.q̄d.n.peccauit natura q̄ masculos nō p̄creauerit.C.de.li.p.vel exhe.l.vlti.extantib⁹ ergo filiab⁹ legitimis tanq̄ legitimis successorib⁹ naturales filij oīno excludunt.vt.C.de natu.li.q̄si p totū.et in auf.ibi si gnat.l.ꝓterea si pater dotauerit filiā nihilomin⁹ veniet ad successionē p̄fis ēt si pacta fuerit cū patre se nullū regressuz habituram ad bona paterna.vt.C.de do.pactū.z.C. de pactis.l. pactū. filij em̄ meritis mr̄nis magis sunt ad obsequia paterna p uocādi q̄ pactiōibus astringēdi vt C.de inof.te.si q̄s.

.i.iure aūt lōbardo non succedunt ita femine sicut masculi q̄uis em̄ iure lōbardo filia legitima si sola remaneat totā p̄fis hereditatē hēre debeat vt in lōb.de succe. si q̄s lōbard⁹ z de hoīe libe.§.si q̄s lōbard⁹.tamē si remanserit vna cū filio legitio masculo ipa hēbit tm̄ tertiā amparē heredita tis z mascul⁹ duas vt in lōbar.de suc.l.ij.z.l. vi. ꝓter ea iure lōbardo. legitima filia nō excludit naturales imo hz tm̄ tertiā et naturalis vn⁹ vel plures aliā tertias z curtis regia vel alij parētes aliam tertiā.vt in lōbar.

pti neat.Cuz vero i Conradus Romā p̄ficisceret petitū est a fidelib⁹ q̄ i ei⁹ erāt fuitio vt lege ab eo ꝓmulgata h⁹ ēt ad nepotes ex filio ꝓduceredignaret a z vt frater b fratri sine legitimo hr̄de defuncto vel filio in beneficio qō eoꝝ p̄fis fuit succedat sinaūt c vn⁹ ex frib⁹ a dño feudū acciperet z eo ō̄functo sine legitimo hede frater ei⁹ in feudū nō succedit q̄netiā si cōiter acceperint vn⁹ alteri nō succederet nisi hoc noiatī dictuz sit.s.vt vn o defūcto sine legitimo hr̄ de alter succedat.hr̄de vero relicto alter frater remouebitur. Hoc autē notādū est q̄ lz filie vt masculi pari b⁹ succedāt legib⁹ d tñ a successione feudi remouētur sil'r z earū filij nisi spāliter dictū fuerit vt ad eas ptineat:hoc q̄ sciēdū ē q̄ bñficiū hoc ad uenientes ex latere vltra frates patrueles f non progreditur successione fz vsuz ab antiq̄s sapientib⁹ cōstitutuz licet moderno tpe vsq̄ ad septimuz gradum g sit vsurpatū qō in masculis descēdētib⁹ hodie nouo iure vsq̄ in infinitū h extenditur.

¶Casus.Feudū qō dat a capitaneis vel regis valuasorib⁹ ꝓpriā hz naturā qō vero a minoribus dat ꝓpriā naturā nō hz duob⁹ casibus exceptis qui i littera nō ꝓtinētur.h.o.vsq̄ ad fi.ti.

Notandū est aūt q̄ illō bñficiū qō a regis capitaneis atq̄ regnis vl're gni valuasorib⁹ alijs impēdit ꝓpe iure feudi cēset. Illud vero qō a minoribus in alios trāsferr nō iure feudi iudicat lz aliter in curia mediolanēsi obseruetur lz qñ voluerit recte auferre queūt nisi Romā cū illis in exercitū prexerint q̄ casu iure feudi trāsit z adiudicat vl' vbi aliq̄d ꝓpt feudū acceperit.tūc em̄ nisi restituto p̄cio auferre non possunt.

De feudo guardie z castaldie.

¶Casus.Feudū guardie z castaldie z illud qō ꝓ mercede alicui⁹ rei dat elapso anno revocari pōt nisi ad certū tēp⁹ dec.lz si castaldi⁹ ꝓpriū feudū dicūt se possidere ñ defendāt sibi possessionē nisi de suo iure ꝓbent.h.o.vsq̄ ad.§.si vero.

Item illud quod dat noie castaldie vl' guardie z ꝓ mercede alicuius rei trāsacto anno pōt iure auferri etiā p̄cio ꝓ eo dato nō restituto nisi ad certum tempus datum fuerit.

¶Casus.Quidā miles regi⁹ noie ꝓpriū z recti feudi tenebat quoddā castruz fact⁹ est castaldio z accepit illud ignorāter vt feudū castaldie āno elapso curia vult ab eo auferre castruz miles dicit est feudū rectū ꝓpriuz z simplex.curia negat querē q̄d iuris. Rñ.q̄ nisi ꝓbet q̄ pares curie vel breue testatuz anteq̄ castaldio fact⁹ esset vel post q̄ castaldio esse desijt muestituram accepisse nō poterit defendere possessionē z dño cogetur restituere.h.o.

Si vero castaldi⁹ aliquid noie ꝓpriū

de suc.si quis dereliquerit filiā.legitim⁹ ūo fili⁹ haberet duas partes.z naturalis tertiā.vt p̄dicto ti.l.ij.itē si pater dotauerit filiā nō veniet ampli⁹ filia ad ei⁹ successionē.vt in lōbar.p̄dicto ti.si pater filiā suā aut frater.itē iure lōbardo.fili⁹ legitim⁹ nat⁹ p⁹ donatiōnē quā pater facit oīm bonoꝝ suoꝝ revocat eā totā post mortē patris.filia ūo tm̄ tertiā partē.vt in lōbar.p̄e.ti.si q̄s se desperauerit z ꝓterea filia iure lōbar.nō recipit cōpositionē patris occisi.sz masculus tm̄ vl' alij parētes iō qz faidā leuare nō pōt.vt in lō.de homi.li.ho.si q̄s longo.dicit aūt faida.i.inimicitia.vt i lōbar.ō plali.ho.l.in oīb⁹.z ti.de suc.si fuerit filij. e Al successiōe feudi hic ergo aliud statuit q̄ in legib⁹ obseruat.nimiꝝ legū romanarū nō vilis est auctoritas nō tm̄ vsq̄ adeo vim suā extēdūt vt ꝺsuetudinē vincāt aut mores.vt.j.de cog.feu.c.in isto.§.notare licz deteriores eē cōditiōes mulieꝝ q̄ viroꝝ.z hoc est qō dr.ff.de sta.ho.l.in multis viris.sz q̄re hoc cōtingat q̄ro.rñ.qz dñm iurare nō possunt nec pugnā facere q̄b⁹ isto.qz filij eoꝝ p̄fit.tñ remouēt fz qō hic dicit.ē g̃ p rōne volūtas. f Patrueles.patrueles frēs dicūt q̄ ex duobus frib⁹ nati sūt nā q̄ ex sororib⁹ nascūtur ipi cōsobrini,ppte appellant q̄i ꝺsobrini sūt lz vulg⁹ oēs ꝺsobrinos appellz.vt inst.de gra.cog.§.iij.z.ff.de gra.l.i.§.quarto gradu. g Gradum. al's gradū.al's geniculuz.gradū plus est assuetū q̄ geniculū.sed sunt equipolētia in significatu z q̄dā nō habēt ūba seq̄ntia vsq̄ infinitū qō autē dicit gradū.sic intellige vt si ꝓtētio inter eos collaterales in curte regis z dñm fuerit de feudo debent iurare cū legitimis sacalib⁹ suis.rij.z feudū paternū eē z se illis q̄ acq̄sierūt ꝓpinq̄ores eē.z in septio geniculo eis ptinere.vt in lom.de suc.l.i.

h Usq̄.in infinitū.b ergo colligit q̄ infinitas rei licitū vl' illicituz nec viciat nec excludit.ar.de bo.po.ō ta.l.ij.sz ō al's:z dicat q̄ infinitas est viciata.vt.ff.de dā.infec.q̄ bona.§.vlti z de resti.l.i.z no. ō hac materia plene i libello dispu.py.iiij.char,rub.qō illicitū ē.ꝛc

i Notandū,obseruek,qz omniū equalis est cōditio,sed qñ hocrefertur ad ỽ.illō nō ad ver,alik in curia,recte ꝟ intelligo ꝟz tpa valuasoꝛib⁹,olim eñ licebat mioꝛib⁹ valuasoꝛib⁹ deuestire vasallos suos qñcūqz volebāt ꝛ pꝛicipe vl maioꝛib⁹ val,nō erat pmissuz,ꝛ sic ꝓcedebak minoꝛi qō maioꝛib⁹ denegabak,ar,ad hoc,ff,ỏ,ritu nup,obseruanduz ar,ff,de offi,p,barbarius,hoc tñ hodie mutak qz idez est in minoꝛi qōin maioꝛe dicebatur vt,j,de nat,feu,in fi,ꝛ,j,ỏ feu,datis mimis va,c,si minores,sed nouissimo iure fe,sine certa ꝛ cōuicta culpa amitti nō dz,vt in lōbar,de benefi,ꝛ feu,ꝛ terr,tri,l,vl,ꝛ,j,de feu,sine cul,non amittē,c,i,ꝛ,j,quo tē,miles inuesti,pe,dz,c,iij.

l Rub,de feudo guardie ꝛc,alꝫ itē illud alꝫ itē aliud alꝫ,illud aūt alꝫ,c,alꝫ,ſ,ſz,c,dz esse non,ſ,qz habz rubꝛicam,vel hꝛe dz vt hic qua vtimur in nꝛo apparatu.

Item,si ỽo castaldi,ỏz castaldus si ue actoꝛ cui resdomini ꝓmittunk gubernāde,vt,C,de sa,sā,ec,l,iubem⁹,circa ꝓn,vt ī lō,de acq̄,ac,re,l,i,vt alꝫ ỏz hiconmus cui gubernāda res ecclesiastica mādak,vt,C,de sa,san,ec,iubem⁹,circa pꝛi,villic⁹ aūt ỏz q̄ fructib⁹ pcipiēdis ꝓponik,vt,ff,de instu,ſz cū villico. m Sibi defendere,ignoratur accipiēdo qō erat ppꝛiū feu,simplex,p castaldia,alioqn piudiciū fieret sibi,C,de ac,emp,ꝛvē,l,fi ku⁹. n Per breue testatū hec tñ adiectio pleriſqz nō plz. o Rub,Qui successoꝛes feudū

J vero,alꝫ,c,ꝛ alꝫ,ſ,fiue rub,q̄ ꝟ est vel dare tenenk, dz esse ꝟz q̄ſdā qz hic in apparatu nꝛo vtimur alꝫ hētur ꝟ glo,talis vacat ꝟ,c,ppter inferi⁹ ſi q̄s inuestit⁹,i,ꝟ pōt esse ti,q̄ suc,te, q Pares ei⁹ curie,vt breue testatū,aut alijs euidētissimis pbatiōib⁹. a Ratā hꝛe,hic pōt no,ꝙ rōe adiūcti ꝓsumik q̄d ademptū,nisi pbetur ꝓcessū,vt,ar,ff,ỏ postu,l,i,ſ,itē senatus,vt,ff,de infa,l,furti,ꝛ,C,de infa,decreto,ar,ſ,ff,ỏ do,ink vi,ꝛ vxo,si ſpōſus,ſ,ij,ꝛ,ff,de ma,te,si q̄s liber,ſm ēt ꝙ de hoc no,p ꝛ ſ,in libello pꝛ,c,ij,rub,licitū ē ꝙ rōne adiūcti,rñ,ſ,seq̄,ſz huic,ſ est ſ,j,ſi de inuesti,inter,do,ꝛ vaſ,lis oꝛia,ſ,ſi aūt aliquis,ſz illud intelligo qñ in poſ,fuit castald⁹,hic igitur ñ ꝓsumitur fuisse dataz nisi pbet ſ fic ꝛ peculiū illu⁹ qui manumittik in testō vl in vltia voluntate,vt,C,ỏ pec,ei⁹ q̄ libertatē meruit,l,vna, b Archieps,pñt ergo hmōi clerici feu,cōstituere,ſz ꝟ est intelligendū,vt no,in sum, ꝓstitued āt olī,ꝛc,ſz lz feu,dare possint nō tñ cognatis dabūt,C,de ſa,san,ec,l,iubem⁹,ꝛ auk,ibi posita quibuscūqz mōis est notāduz ꝙ si ꝓsona ecclesiastica facit inuest,de feu,qō ab alio detinet añ q̄ sibi appꝛopꝛiek ꝙ ñ tenek successoꝛ ei⁹,ꝛ si pure aliquē inuestierit ꝙ exinanik feudū qō si sub cōditōe fecit inuestituꝛā ꝛ ecōuerso pcedēte vasallo inuestituꝛā recusare nō valet,sec⁹ aūt est i ꝓsona pꝛiuati,qz tūc vtriuſqz successoꝛ obligak,ꝛ hic pōt esse ti,qui suc,feu,c ſi q̄s inuestit⁹ fuerit,ꝛ,j,ſi ỏ feu,ꝓtrouer,fu,c,moꝛib⁹,ꝛ est q̄z no,ꝙ in clericoꝛ inuestitura ꝓiter admittunk testes parētes ꝛ exnei,vt

feudi possederint nō valebūt ppter ea possessionē sibi defēdere[m] nisi p pares curie vl breue testatū[n] poterit pbare se añq̄ castaldi eēntvel post q̄ desierūt esse inuestituꝛā accepisse.

Qui successoꝛes feudū dare tenēt.

C Successoꝛ plati nō cogik inuestituꝛā a predecessoꝛe factā ꝛ nō expletā de feudo qō ali⁹ tenet ratā habere nisi eo cōsentiēte qui feudū tenet sit ali⁹ inuestit⁹:inuestiēs aūt cogik eā adimplere si bi aperto,sed laici successoꝛ cogik indistincte ad implere inuestituꝛā a pdecessoꝛe factā,h,o.

Si de inuestitura feudi controuersia fuerit[o].

C Inuestitura facta coꝛā paꝛib⁹ vel per breue testatū dñs tenek inuestitū mittere in possessionē si vero in possessiōe fuerit ꝛ lis ei moueak a dño sibi dak defensio per iuramētū si non tūc a dño ỽek defensio ꝓ iuramētū nisi in casu,vt qñ vasallus est de alio feudo tūc dño remittik sacramentum,h,o,ſm Ja,de bel.

S J aūt[c] cōtrouersia ink dñm ꝛ fidelē de feudi inuestitura fuerit q̄d iuris sit videam⁹ ꝛ si inuestitura facta fuerit coꝛā paꝛibus[f] curie aut in breui testato[g] recte eū qui inuestit⁹ est cogik dñs mittere in feudi possessionē[h]. Si vero fuerit i possessiōe ꝛ mota fuerit ei ꝓtrouersia a dño ei defensio dek ꝓpter possessionē[i]. Si aūt nō fuerit in possessionē[k] nec suꝛadictis modis poterit pbare tūc illi⁹ erit defensio[l] q̄ inuestituꝛā dictk fecisse. Si vero feudū aliqs habuerit de quo nulla cōtrouersia est ꝛ dixerit se inuestituꝛā alteri⁹ feudi accepisse ab eodē dño nec in possessiōe fuerit n[c] p̄dictis rationib⁹ pbare poterit,ſz dñi essz defensio ex oꝛdine tñ qz aliū de vasall⁹ est remittik[s] dño ex eq̄tate defensio Cū aūt q̄s dixerit feudū ad se p successionē ptinere asserēdo illō eē paternū si fuerit in possessiōe medietatis vl alicui⁹[n] ptis vl cābiū ꝓpꝛietatis[o] noie illi⁹ feudi habuerit vl alijs iustis rōib⁹[p] illō eēpaternū pbare[q] potuerit iure[r] obtinebit. Si vero p bare nō potuerit pꝛedicto mō dabi

j,si de inuest,ink do,ꝛ va,lis,oꝛi,c,i,ſ,si āt se vētuꝛ,ꝛ ꝟ cū de reb⁹ eccl'ie faciūt inuestituꝛā,qz sec⁹ ē cū de suis ꝓpꝛijs,vt,j,q̄ te,sint ne,ad pbā,no, inuest,c,i,circa ꝓn. c Cōpellunk,ꝛ ērō,qz successoꝛ p̄dictoꝛ nihil habz a p̄decessoꝛe,vñ ei⁹ factū nō tenek hꝛe ratū,ſz in herede secus azo,qz ex q̄ ꝓsonaqs lucrū capiat ei⁹ q̄z factū pbare tenek ēt si qñcqz iure factū nō eēt vt de re,iu,ex qua,ꝛ,C,ỏ libe,cā,si ab eo.

d Rub,si de inuestituꝛa controuersia fuerit.

J aūt,q̄daz hñt huic,c,talē rubꝛicaz si ꝓtrouersia fuerit de inuestitura feudi qua nō vtimur in nꝛo apparatu,ꝛ q̄dā hñt hic glosatū vacat ꝟ,c,ppter iferi⁹,c,de ꝓtrouersia feudi apud pares curie terminānda,c,si inter dñm.

f Coꝛā paribus,ſ,qz debent interesse noue inuestiture,si tñ pares hz domin⁹ si aūt nō hz tūc sufficiēt exnei,j,qui te,sūt nec ad pbā,no,inuest,c,i.

g Breui testato,ꝛ paꝛibus ꝓfirmato saltē duobus vel trib⁹,vt,j,q̄d sit inuest,ſ,si eñ,ſm mediolanē,aliud obseruak,vt,j qui te,sunt ne,ad ꝓban, no,inuesti,c,i.

h Possessionē,i,vacuā qō si differat oēm vtilitatē ei ꝓstabit. vt de noua fidelit,foꝛ,c,iuestitura nec liberabik dñs ſoluēdo interesseſi eñ peniteat inuestituraz feciſſe vt,j,ſi de feu,contro,fu,c,ſi facta inuestitura.

i Si ỽo fuerit ī possessionē in q̄ stetit admin⁹ p ānū ꝛ dño sciēte ꝛ nō ỽdicēte,alꝫ iusta ignoraātia vel put tpis negligentia cū iniqua possessiōis ꝓiurio qñcqz dño possz dānū afferre,vt,j,ſi de inuesti,in,do,ꝛ va,lis oꝛi,ſ,finaūt aliqs. l J n possessiōe,h dak defensio ꝓ defensoꝛe pp possessionē est,n,magnū cōmodū possidere,vt,ff,de reiv ē,his q̄ destinauit qō puto itelligēdū de iusta possessiōe qm̄ ſi dolo q̄s possessoꝛ iuēr⁹ fuerit nō dz talꝫ possessio sibi pꝛocinari,vt,C,ỏ li,cā,eā nec eñ dolus ꝓpꝛi⁹ aliquē releuare dz,vt,ff,p socio,l,verū,ſ,tps:q uid ergo erit si neuk possideat,rū,ei q̄ ꝓuenik dabik defensio,qz fauoꝛabiliores sk rei q̄z actoꝛes,vt,ff,de re,iu,fauoꝛabiliores,ꝛ pꝛōptioꝛes sum⁹ ad absoluēdū q̄z ad cōdēnandū,vt,ff,de act,ꝛ ob,arrian⁹,ꝛ hoc vbi per oīa no,C,ỏ iureiu,in bonefidei,ꝛ,j,de cō,re,feu,c,sacrm nō ſp ē dādū ꝛc,vñ q̄ dicunk hic de sacro dādo possidēti ꝛ in seq̄ntib⁹,c,ꝛ in oīb⁹ i q̄b⁹ ỽ dicik debēt intelligi cū determinatiōe p̄dicti,c,sacrm. l Erit defensio ỽ sic intelligo,ſ,vt siue hēank rōne psone ꝛ feudi qō petik vtrū si hoc vasallo expoſcik,ꝛ an dīu dñs sine aliq̄ ꝓtroversia sciēte vasallo possederit hec oīa curie cū alteri⁹ iudicis arbitrio relinquunt examināda.

m Si ỽo,remittik,i,auferk. n Alicui⁹ ptis,ꝟ ỏz q̄z obtinere debeat vasall⁹ si de aliq̄ pte possessoꝛ inueniak qō puto intelligēdū ſm superius dicta,vt,ſ,pri,postea dek sibi defensio. o Prope tak,ſz vtrūe adē sit paꝛib⁹ vel in breui testato vel alꝫ,rū,ꝛ itelligo vticqz q̄z allegat vaſ,se hꝛe puro noie,ꝓpꝛietatis,p pte illi⁹ feudi qō petit q̄z feudū,p pte petit,ſ,p illa pte,p q̄ dicſe nō habere cābiū nā alioqn si hꝛet cābiū toti⁹ feudi noie ꝓpetak frustra expireꝛ,p feudo. p Justi rōib⁹,ꝟ ē q̄z inuesti,fuerit fcā coꝛā paꝛib⁹ curie vl q̄z hūit breue testatū,alij,n,ꝛ si idonei sunt nō admittunk,vt,j,de cōten,inter do,ꝛ va,de inuest,feu,c si fuerit cōtētio.

q Probare,ſz ꝛ si nō pbauerit ēt electio iureiurādi ei dak,si ỽo pbare

nō potuerit p̄dicto mō dabit ei defensio cū.xij.sacr alib⁹ etiā si nō possi⁹ deat totū fe.vel ptē vl p eo aliq̄d. r Jure adeo .vt eū solū iurare suffi ciat sine testib⁹ qū possidet.vt.j.si de inue.inf do.t vas, lis ozi.§.si quis se vel patrē.t.§.si aūt.nec est ꝺ p̄dicrū.c.si fuerit.de cō.in.do.t va.c.si tñ cō tētio.qz illa determinat p istā vt distiguat vtr dñs an fidelis possideat vel ibi in.c.si q̄s se ꝺstat feu.sz ꝺubitatur esse pat nū an collaterale ibi.s.in c.si fuerit,nō cōstabat q vnq̄ fuerit feudū.

tur cū ꝺuodecim sacramentalibus.

¶Si vasallus possidet feuduz noie recti feudi dñs ät dicat eū noie guardie possidere dño icū bit ꝓbatio t si ꝓbauerit vasallus cōdēnabitur nisi vasallus ꝓbet se legitīe inuestitū a dño post q̄ in guardiā ab eo acceperit.domino vero in ꝓ bationedeficiēte vasallo dat defensio idē est si vasallus dixerit se noie recti feudi possidere do mín⁹ aūt dixerit se ꝓ pignoze dedisse.h.d.

Jtē si vasallus possederit castr̄ qꝺ dixerit se ꝓo feudo tenere t ecōtra dñs per guardiā dixerit se ei ꝺdisse dñi est ꝓbatio t si poterit ꝓbare tūc ille q̄ tenet dño ꝺz restituere vl ꝓba re ꝓ pares curtis⁸ vl per breue testa tū postq̄ in guardiā suscepisse se a dño p feudo inuestiturā accepisse. dño vero in ꝓbatiōe deficiēte tunc illi⁹ erit defensio q̄ possidet.

¶Nota hic arg.q si creditoz emit pignus desi nit esse pign⁹ nisi esset simulata t de simulatiōe constaret p certa indicia.

Silr si aliq̄s possederit castr̄ vel ali am rē t dñs dixerit se p pignoze ei dedisse ecōtrario ille dixerit se acce pisse p feudo si potuerit dñs ꝓbare q ei ꝓo pignoze dedisset tunc ille q̄ tenet domino restituet vl ꝓbet su pra dicto mō se postq̄ a dño p pig noze accepit feudi noie accepisse et si dominus nō poterit ꝓbare se no mine pignoris dedisse erit defensio illius qui possidet.

¶Inter dñm t vasallū fit cōtētio de incremen to feudi si dñs curie sibi aliquid retinuit tūc va salli est ꝓbatio aut nihil retnuit sibi vasallus te net incremētū t si vasallus possidet tūc iuramē to suo stat aut nō possidet t tūc incremētū amit tit nisi ꝓbet legitime.h.d.

Si q̄s de manso[r] vno feudi noie in uestiturā accepit t dixerit q oīe in cremētū ptineat ad eū p iuestituraz nisi domin⁹ reseruauerit[v] sibi aliq̄d in ipa curia tūc optebit fidelē increm enti inuestiturā p pares curtis vl p breue testatū ꝓbare[k]. Sz si domi nus in ipsa curte nil sibi retinuit tūc oīe incremētū iure feudi fidel' ob⁹ tinebit.Si vero fidelis in possessiōe incremēti fuerit non oportebit eum inuestituram ꝓbare sz iurare.

¶Si scōs vasallus accipiat inuestiturā de feu do a primo vasallo cū ei⁹ incremēto t aliq̄d ac cedat huic feudo viuēte ꝓio vasallo totū incre mētū est ipsi⁹ vasalli scōi si vero post mortē pri mi vasalli decedētis sine liberis t sic aperiētis feudū dño tūc totū incremētū spectat ad domi nū vt in secūdo hui⁹.§.responso.

Rursus si aliq̄s acceperit inuestitu rā feudi cū oi incremēto qꝺ ei obue niret t aliq̄d accreuerit viuēte eo a quo acceperit ipsi⁹ erit t si ille q̄ iue stiturā fecit sine herede decesserit t feudū reuersuz fuerit ad eum a quo ipse tenuerit vel ad alium quicquid post mortez ei⁹ qui dedit accreuerit d eū ptiebit⁹ ad quē ꝛgressū fuerit

Quibus modis feudū amittatur[a].

¶Casus prim⁹ feudi amittēdi est si domin⁹ pre liū campestre habuerit t vasallus eū mozātem in prelio dimiserit nō mortuum nec ad mortem vulneratum.h.d.

Quia supradictū est q̄b⁹ mo dis feudū acquirit t retinea tur nūc videam⁹ q̄liter amit tat.Si em domin⁹ plīū cāpestre ha buerit t vasallus eū mozātē in ipso plio dimisit nō mortuū nec ad moz tē vulneratū feudū amittere debz[b].

¶Hic ponit alios q̄tuoz casus priuationis feu di primus est si vasall⁹ iacuit cū vxore dñi scōs est si cū nupta ex filio.terti⁹ si cū filia nupta.quar tus si cū sozore domini in domo domini.

Jtē si fidelis cucurbitauerit[c] domi num.i.cū vxore ei⁹ cōcubuerit[d] vel cōcubere se exercuit[e] aut cū ea turpi ter luserit[f] vel si cū filia aut cū nepte ex filio aut cū nupta filio aut cū so rore dñi[g] concubuerit hec ita obti nent si in domo domini maneat iu re feudum amittere[h] censetur.

¶Prosequit adhuc culpas q̄ psonā ꝓcernunt t dicit q sunt alie quatuoz culpe pria si dñm al salierit.s.in psonā vt differat a cāu sequēti.scōo si fecerit insultū ad castrū dñi sciēs dominū vel dominā ibi esse t q̄dā subaudiūt maxie si sciēs

lū ibi stetisse g a fe.nō ꝓuabit.cuz neque moritur⁹ erat.vt argu.ff. de ꝺdi.ob ca.si pecuniā.§.vl.t.C.depo.si plures.sz cōsueuit queri qꝺ auxiliū domino vasallus p̄stare teneat,nūquid salutez suā de bebit p̄ponere saluti domini sui.an nō.ar.est q postponet debeat ff.ad le.cō.fil.l.i.§.hic aūt queri.ꝙ.seruu.sz puto ꝺ foze cēsendum qz nō tātū hz ius dñs in vasallo.vt in seruo lz dicatur ꝺriū.j.de alienati. feu.pa.c.si a moz te.s.q debeat do mínū a morte libe rare si pōt.

c Cucurbitauerit qꝺ hic dicit cucur bitauerit. verbū ē inde cucurbita no mē verbale als di cit arga.vt i lom. de cōuicijs.l.i.sed in hoc loco q̄dam habēt glo.vacant iste cause amitten di feu.ꝓpter infe riores hui⁹ ti.

d Cōcubuerit.vl cū inimicis dñi a micitias copulaue rit vel alias cōtra dñm se habuerit vt magis p̄sumat inimic⁹ q̄ amicus vt.ar.ff.ꝺ iof.te.li be.t.ff.de of.p̄.l.i. §.cū pfon⁹.sz si do mín⁹ nō placitaue rit va.ꝺ culpis cō missis i vita sua nec hrs ꝺz placitare. vt.C.ꝺ iof.te oimō t.C.ꝺ.reuo.do.l.i. t.ff ꝺ ꝓba.ꝓcul⁹.

e Exercuit.b ideo qz i maleficijs po ti⁹ volūtas q̄ effe ctus inspicit.vt.ff. ad.l.coz.ꝺ sic.diu⁹ t b itelligo nisi p ꝓpter pnias destite rit.vt.ff.ad.l.cor.ꝺ fal.q̄ falsaz si ꝺo ꝓpter impossibili tatem destitit affe ctus est puniend⁹. vt no.in disti. pp. cū q̄s hz volunta tē delinquēdi. tc.

f Luserit.puta forte man⁹ ad pect⁹ ei⁹ ponēdo vel etiā turpi⁹ ad uersus dñz lusit.vt i lō.qua.q̄s se defē.de.si q̄s amo.ludus ei⁹ iu e lusus nori⁹ in culpa est.vt.ff.ad.l.aq̄. nā ludus. q̄s em eos ludos appellat ex quib⁹ crimina oriūt.vt i ꝺsti.fre.imp.circa fi.ꝺstōnis.

g Sozore domini ꝺcubuerit.q̄dā hūt hoc i tex.post ista ꝺba sta ti hec alia hec ita obtinēt si in domo domini maneat q̄dā non habēt sz credim⁹ illa esse supflua. h Amittere.censet.sz nūq̄d hodie t istud est cozrectū vt nō possit auferri sine certa t cōiuncta culpa respō.nequaq̄.qꝺ.n.spālit nō remouet q̄re stare ꝓbibet.vt.C.de testa.sancimus.q̄q̄d.n.noua.l.nō inuenit exp̄ssuz illud in cōstitu tōibus vetez cōstat esse relictū.vt.C.de appel.p̄cipim⁹.in fi.l.satis puto tñ dici contrarium.vt in lom.de bene.t ter.tri.l.vl.t.j.de feu. sine cul.nō amit.c.i.t.ti.quo tem.mil.inuest.pe.de.c.iij.

i Scies.ita tñ q̄ crassa t supina ignozātia eū nō excuset.vt. ff. de cōtrahē.emp.t.l.fi.§.ignozātia.de iuris t fac.ig.nec supina immo vt veri⁹ l oquar.h subaudiēdū ē maxie qñ ꝺ sacrm fac.sz tu insta

nō potuerit p̄dicto mō dabit ei defensio cū.xij.sacr alib⁹ etiā si nō possi⁹ deat totū fe.vel ptē vl p eo aliq̄d. r Jure adeo .vt eū solū iurare suffi ciat sine testib⁹ qū possidet.vt.j.si de inue.inf do.t vas, lis ozi.§.si quis se vel patrē.t.§.si aūt.nec est ꝺ p̄dicrū.c.si fuerit.de cō.in.do.t va.c.si tñ cō tētio.qz illa determinat p istā vt distiguat vtr dñs an fidelis possideat vel ibi in.c.si q̄s se ꝺstat feu.sz ꝺubitatur esse pat nū an collaterale ibi.s.in c.si fuerit,nō cōstabat q vnq̄ fuerit feudū.

s Per pares curtis.in hoc t in sequēti.§.sic op ponit aut inficiat se hre noie guardie aut nō infi ciat ad quid ꝓbat dñs itē si ificiat⁹ fuerit ad q̄d postea audit cū illi dene get audientia qui ꝓpriā scriptura negauerit.vt.C de nō nu.pe.auf.ꝺ qui p ꝓpriā.itē queri in isto.§. t seqnti ad q̄d ꝺferat ius iurādū vas,si dñs i ꝓba tione deficiat cuz actore nō ꝓbāte reus t si nihil p̄stiterit obtinebit. vt. C. de edē.q̄ accusare.rñ.ad cautelā hoc facit iudex t in.C.de iureiu.l.in bonefi dei.t.ff.de iureiu.admo nēdi.non est ꝺ.§.de feu. guardie.vt ibi notaui.

t De māso.in isto.§.ta lis no.distinctio aut dñs aliq̄d sibi reseruauit aut nō.si nō sibi reseruauit a liquid.aut est vas.in pos. aut nō in ꝓmo casu tenet ꝓbare vas. inuestituram.t in hoc facit retētio dñi.j. i scōo ꝺo q̄ nihil ei reser uauit si nō est i possessiōe idē est.si ꝺo possideat nō ꝓbauit inuestituram,sz ita esse iurabit.

v Reseruauerit. p̄sumi tur em q̄ dñs incremētū retinuit eo q̄ aliq̄d sibi i curia reseruauit. vñ vas. obtinere ꝺz de incremen to.ne iuestituram factā eē ꝓbare hz necesse vel di cas referre vtrū sit discre tum vel latēs incremen tū vel fit secretū si est insu la ptinet ad dñm si latēs ad vasallū.vt.ff.de vsufru.itē si fundū.§.i.t.ij r Probare.qualis re tentio dño pōt.vt hic.t.j.ti.i.§.itē si q̄s fundū. y Pertinebit.in isto §.no.q̄ lz resoluto iure ꝺatoris t iure acceptoris resoluit fike.j.ti.i.§. rur sus.t.C.si pign⁹ pi.da.fu.l.i.sz quero nūquid iste qui scōo loco possidet iure feudi si velit ꝓzi dño fuire:an sit expellēdus.rñ.nō hz iura ista. vt.j. qua.oliz poterat feudū alienari.c.i.verū hodie forte poterit sz vtrū pote rit vl nō poterit pleni⁹ determiabit. a Rub.Qui.mo.feu. amittat.

Qui a supradictū est.feudū amittere ꝺz nūq̄d est hoc intelligēdū siue iuste siue iniuste dñs p̄lieat t rñ.hoc determiabit.j.ti.i.hic fi nit lex.de inde cōsue.re.incipiūt.c.i.sed q̄ro hic si sciat dñm iniu ste p̄liari cū eū adiuuare nō teneat.si eū adiuuare incipiat,t eū postea b deseruit:an feudo puet.rñ.b vberi⁹.j.notabūtur.ar.tñ est ad b q̄ nō.vt.C. de ne.gest.tutoz.sufficit em si cui vel in paucis locis tc.vt ibi ꝺz.sed illō q̄ ꝺ in hoc.c.ꝺz itelligo cū poterit dñz adiuuare t eū dimisit. q̄d em si bra chijs abscisis aufugit vtpote oino iutilis ad dñi defensionē.rñ.nō ꝓua bit a feudo ar.j.de feu,sine cul.nō a.§.ij.in fi,nihil em intererat dñi vasal

bis nūq̄d a feu. p̄uar va. qz sackm fidelitat̄ deserit. rñ. nequaq̄ vt j. q̄ fu. p̄. ca. bene. a. §. illō em̄ sz ibi loquit̄ qñ se nō deierat ꝯ hēdo. h aūt delinquēdo. sic ḡ sciat vl̄ ignoret dominū ibi eē a feudo p̄uar itē siue ibi fuerit siue nō fuerit. lz videar obuiare. j. q̄ fu. prī. cā ben. amit. §. porro. nā ibi loquit̄ de alieno loco qm̄ sciēs ibi dominū esse a feudo p̄uatur sic ḡrōne loci licituz deprehēdit̄ qō al̄ nō liceret. licet ali bi sit ꝓtra. vt. C. de tēpo. in inte resti. l. vl. z hoc ita tam varie. qm̄ maiorē iniuriā putauit le. lator in ei⁹ domo fieri q̄ alibi. vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. qō ait.

l Esse. al's intus z al's ibi sz melior littera est intus.

l Frēm. suū occi derit. h querit̄ cui referat̄ istud suuz nūquid ad dñz vl̄ ad vas. rñ. ad vtrū q̄ pōt referri non tñ indistincte. ni mi rū lz fratrē domi ni sui vas. occide rit. nō tñ ideo fe. a mittit. sed istud in intelligo nisi in tra dēdo. i. pdendo h fecerit. nā z tunc si extrane⁹ eēt p̄iu dicet a fe. multo er go forti⁹ si dñi fra trē ita occiderit. z in hoc cāu feu. ad dñz reuertit̄ si vas. suipsi⁹ frēm inter ficiat ad hoc forte vt totā hereditatē hēat vl̄ similē felo niā fecit. puta ho minē occidēdo vt ampli⁹ in curia sta re ñ possit fe. amit tat. verū qz in dñz nō deliquit ad p̄ximū agnatuz p̄ti nebit. j. an ille qui interfecerit fratrē domini sui fe. a. si quis interfecerit. m

bi dominuz vel dominā eē. ar. ad hoc. ff. de fur. l. si quis ex domo. tertio si frēm suū. s. ipsi⁹ vasal li occiderit. alij dicūt idē si frēm domini dū tñ. p ditozie. quarto si nepotē suū. s. filiū frīs ex istis culpis feudum amittit.

Sil'r si dñm assalierit vel castrū dñi sciēs[i] dñm vel dñam ibi esse[k]. Itē si fratrem suum occiderit[l] vel nepotē id est filium fratris.

¶ Nota hic q̄ aliquādo cōtractus dicitur delictū. ff. de ver. sig. l. labeo.

Aut si liuellario noie amplī⁹ medietatē in feudū dederit aut p pignore plus medietate obligauerit ita vt trāsactū p̄mittat vl̄ dolo h° egerit amissiōe feudi mulctabit̄ z i his oi bus casib⁹ feudū ad dñz reuertit̄[n].

¶ Nota q̄ iste. §. videt facere ꝓtra rōez videlicz q̄ vasallus possit refutare in p̄iudiciū iuris ālis alteri. ar. ff. quē ad. scr. amit. l. si p ptem. §. fi.

Rursus[o] si fidelis min⁹ medietate li nellario noie feudum dederit z sine hīde decesserit z feudū ad dñm re dierit vel postq̄ ad liuellū[p] dederit vel pignori obligauerit z dño refu tauerit. tūc ille q̄ ab eo accepit nl'o iure aduersus dñm se tueri poterit.

Qui p̄sentit iura sua pdit z aliena fortificat.

Preterea si ille ad quē feuduz p̄ succession̄ iure obuenire dz z p̄cesserit eos inuestire ad quos scōm rectum morē nō ptinet nullo modo ad euz repetendum regressum[q] habet.

¶ Ad euidētiā p̄mitto sicut dictū est in. §. cū ve ro conradus q̄ feuduz qō incipit a duob⁹ frīb⁹ dicit̄ inter se nouuz z in tali feudo non succedit vn⁹ alteri siue vacet alteri⁹ pars per decessuz sine herede siue per excessum culpe nisi in pacto aliō contineatur.

Itē si fuerint duo frēs z vn⁹ inuesti turā feu. accepit si postea feudū cū frē diuiserit z ille q̄ feudi partē acce pit postea pl⁹ medietatē vendiderit z sine hīde legitio decesserit feuduz ad dominū reuertit̄[r]. Itez si q̄s feu

m Vulctabit̄. nūq̄d a to to p̄iuabit̄ rōne partis alienate. rñ. immo in q̄ deliq̄t vt. j. de vas. qui cōtra cōst. lotb. bene. ali. c. i. hodie nō pōt aliquā partē aliena re fine dñi volūtate. vt. j. de. phi. fe. ali. p fre. l. impialē. q̄cq̄d boicat̄

n Reuertit̄. post hoc verbū reuertit̄. z ante. §. rursus. inueni glo. ta lē derogat̄ hoc nostro tpe in curia mediolanen̄. o Rursus. dñz hic notari possunt que notauim⁹. §. ti. i. §. rursus. z. j. ti. illo. q̄. olim po. fe. ali. circa p̄n. sz queri⁹ nūquid hic scōs vas. valeat ꝯ heredem ipi⁹ expediri cū decesserit sine herede. s. in feu. sz cum hīde in alijs bonis. rñ. hec q̄stio poti⁹ facti est q̄ iuris. z pōt determinari p̄m qō uitur ius acceptiōis si culpa sua dñs. i. p̄um⁹ vas. fe. amittit. rñ. vti q̄. nā si ꝓpter inimicitias id accidit siue alio mō ꝓpter culpā suaz ipse tenebit̄. vt ar. ff. so. ma. l. pe. in p̄n. z. ff. lo. z si merces. §. ꝯducto. ff. de ꝯdi. ob. ca. si milit̄.

p Ad liuellū. al's ad liuellū. al's ad li uellariū.

q Regressuz. sed nunq̄d hoc intelliges quocūq̄ modo cōsentias. i. siue tacite siue exp̄ssiz. rñ. vtiq̄ vt ar. C. de remiss. pig. l. ñ. z. l. si hipothecas. ꝛc. de reg. iur. creditor. in fi. nisi dū tacite cōsen tiat intelligat ius suū vbiq̄ durare. vt. ff q̄. mo. pi. vl̄ hipo. sol. sicut §. nō videt. Itez istud intelligo qñ ex certa scientia consensit. nam alias poti⁹ intelligitur errare q̄ ia cōsentire. vt. ff. de iu. l. ñ. z de iuri. om. iu. l. si per errorē. z. j. si de feu. contro. fu. c. si vasallus. itē ꝺsentire hic intel ligit̄ qui p̄ns est. nec ꝯdicit vt ar. ff. de decu. l. decunōes. §. vl. z. ff. ad mu. l. ñ. z. C. de fun. fi. l. i. li. x. in summa aūt hic notādū est q̄ qui alij consentit ipse sua iura perdit. vt. C. de admi. tuto. cū q̄dā.

dū habuit i curte domini sui nō po terit ipz feudū in alīq̄ pte liuellario noie alicui sine consensu dñi sui da re vl̄ pignori obligare. Similiter si extra curte[s] detinuerit et dominus districtū habuit vel aliū honorem z si alienauerit sine domini voluntate iure ad dominum reuertitur.

Epm vel abbatē vel abbatissaz vl' dñm plebis feudum dare nō posse.

¶ Eps abbas vel abbatissa vel domin⁹ plebis non possunt de cetero infeudare res ecclesiar'. si bi subiectarū que vocant̄ tituli. scdo dicit q̄ re ctores ecclesiarū de cetero in feudū dare nō pos sunt ea que antiquit⁹ nō sunt solita in feudū da ri ramez si que ante cōstōnem vrbani data erāt per eos abbates abbatissas vel dominos ple bis de rebus ecclesiarū sibi subiectarū firma per manere concedit. hoc dicit.

Item si eps[v] vl' abbas vl' ab batissa vel dñs plebis feu dū dederit de reb⁹ eccia⁹ q̄ eis subiecte sunt z tituli vocant̄ nul lū hz vigorē p̄m hoc qđ p̄stitutū est a papa vrbano in sctā synodo. hoc est illō qđ post ei⁹ decretū fuerit da tū qđ aūt ānatū fuit firmit̄ pmane re dz. Idē iuris est si p̄positꝰ vl' ab batissa vl' alia ecclesiastica p̄sona q̄ antiquit⁹ nō sit solita in feudū dare sz vt qđ dederit de iure non valet.

¶ Notabilis est. §. Femia posita in copula cuz masculo non succedit simul cum eo. sed ita de mum si masculus non est.

Quinetiā si q̄s eo tenore fe. accepit vt ei⁹ descēdentes masculi z feie illud hīe possint relicto masculo vlteri⁹ fe mine nō admittunt̄[a]. Aut⁹ fe. retinere nō pōt. s. q̄ nl'o mō loquit̄ sz si feu[b]. fuerit magnū quo ei ablato se exhibere nō valeat tm̄ ei relinquidz vnō se retinere possit ex his oib⁹ ca sib⁹ feu. amittit̄. z ad dñm reuertit̄.

Item si eps. nullū hz vigorē h̄ q̄liter fit intelligēdū in summa ex posuim⁹ vnde istud notādū est qz qđ constituit papa Urban⁹ in futurū dūtaxat hz locū z merito. qz nil peccauit antiquitas cum hui⁹ decreti foret insci. vt. C. de testa. iubem⁹. in fi. z. ff. de iure immu. l. i.

a Non admittunt̄. sed quid si masculū relinquit z feminā nūq̄d z femi na in fe. succedit. R. nō. vt. j. ti. ij. §. ij. nisi forte mascul⁹ subito post mortē patris mortu⁹ fit quasi nō videat extitisse cū nō p̄seuerauerit. vt. ff. de in iusto rupto te. posthum⁹. nec em̄ patet locus femīe in feudi succession̄e do nec mascul⁹ supest ex eo q̄ p̄m⁹ de eo feudo fuerit inuestit⁹. j. de eo q̄ sibi vel suis hīdib⁹ masculis z femínis inuestiturā accepit. c. qui sibi.

b Feudū. retinere nō pōt qō hic dz pleriscz nō placet. vt in lōb. de būf. z ter. tri. si q̄s terrā. sed de quo muto sit intelligēdū q̄so mihi dicas. aut ei de muto a natura aut de muto al'. s. supueniēte casu: sicut distinguit̄. C. q̄ te. fa. pos. l. discretis. de muto a natura nō pōt ītelligi qm̄ si potuit acqui rere multo forti⁹ dz retinere si de alio intelligat̄. sic opponit̄ quilibz ī vlti mo articulo vite mut⁹ efficit̄. R. perit⁹ amice sūmā subtilitatē secut⁹ es igit̄ loq̄la tua a iudicib⁹ nō est admittēda. ff. vt q̄. mo. pi. vl' hipo. sol. si cut. §. si debitor i immo poti⁹ est respuēda. vt. C. ad tre. l. pe. z. C. vt act. ab her. z ꝯ here. in ci. l. i. z hoc qō alibi dz simplicitas est amica legiꝫ. vt in sti. de fideicō. her. §. sz qz. z inst. de legi. agna. suc. §. sz simplicitatē. sic ḡ le

gitimū factū ꝓpter supuenientiā turbaꝫ.vt.ff.vndevi.l. vl.in auꝫ.de rest. ⁊ ea q̄ pa.§.fi.⁊.C.de secū.nup.l.i.vel intelligiꝫ hic de fe. paterno qō ſm quosdā mut⁹ surdus cec⁹ claudus vl̄ aliter impfect⁹ nō retinebit.qz feu. fuire nō valēt.vt.j.ti.an mut⁹ vl̄ aliter im pfe.feu.reti.c.mutus: vl̄ intel li gas ſm q̄ de hac materia in summa nota. R.q̄.mo.fe.a.§.ꝓpter casum.

c Rub. De natura feu. alias b̄ inueni no.in glo. vacat hoc.c.ꝓpter inferi us.c.mut⁹.ſz Jacob⁹ gu fredi alꝫs colūbi hāc glo ſam non habet.

De feudi natura.

Natura feudi ſi ne culpa ſil'e.j.ō fe.ſine cul.nō a. c.i.⁊ ti.q̄ tem mil.inuesti. pe.dz.c.iij.⁊ in lōbar.de bene.ter.tri.l. vlti.ex iſto loco colligiꝫ ar.ſm vete res q̄ exp̄ſonaꝝ qualita te ⁊ differētia licitū dep̄ hendiꝫ: qz alias eēt illici tū'ar.ff.de ꝓba.cū de in debito.⁊ inſti.ad.l.aq̄.§. ij.⁊.C.de pc.milit̄. de b̄ pleni⁹ inueniꝫ in libello py.ij.char.in. R.exp̄ſo naꝝ qualitate ⁊c.ſz mo dernos ꝯo inꝫ maiores ⁊ minores nō habeaꝫ di ſcretio.itē colligiꝫ adhuc q̄ id qō ab initio eſt vo luntariū ex poſt facto ne ceſſariū efficiꝫ.vt no.C.ō ac.⁊ ob.ſicut.cū ſuis cō cor.itē colligiꝫ q̄licitum eſt ante qō poſtea non li cebit.vt.ff.de off.p̄.ſena tus. et.ff.de fer l.i.⁊.ff.ō p̄cu.ſed etiā.⁊ ō iudi.ſed ⁊ ſi.§.ij.de infami. ſolet. ⁊.l.ij.§.i.⁊ff.de ritu nup. ſi q̄s officio.ar.ō.ff.de iu di.l.ij.§.pen.⁊.ff.de ritu nup.ſi q̄s tutoꝝ.§.q̄uis. dāno affici.ſimile.ff.de cō.ob.tur.ca.ſi pecuniā.§.pe.⁊.ff.ad.l.ro.ō iac.na uis.in fi.⁊.ff.de ac.emp.⁊ vē.ex emp.§.vl.ff.de iu.do l.iur.ſuccurſuz. ff.ō pe.ſcio.ſz ō.ff.de trāſac.qui fidē.C.de tranſac.cū ꝓponas.⁊.l.ſi quis ma.⁊.C.de ſecū.nup.l.i.itē innuiꝫ hicq̄ feudū emi valeat.vt.j.de feu.da. minimis vaſ.c.ſi minores.⁊ de bene.frīs.c.i.⁊.j.quēad.ad ſi.feud.per.c. ſi q̄s ſine filio maſculo.ſz ō.j.de fe.da.in vicē.l.cō.ti.i.ſz dño dāte ibi vbe ri⁹ exponeꝫ.⁊ in ſūma ēt expoſitū eſt.

De feudi ſucceſſione.

SEquitur de ſucceſſione feu di videre.ſi q̄s igiꝫ deceſſe rit filij⁹ ⁊ filiab⁹ ſupſtitib⁹ ſuccedūt tm̄ filij eq̄liᵏ⁵ vel nepotes ex filio loco ſui patris nulla ordina tiōe defūcti i feu.manēte vl̄ valēte.

¶ Jſtū.§.intelligo ſic.in paterno feudo nō i no uo.pone ergo. Duo frēs in ātiquo feudo ſucceſ ſerūt feudū puenit ad vnū tm̄ vel ad vtrūq̄ ꝓ pte per diuiſionē deinde alter ptez ſuā alienauit vel fecit inueſtire filiā ſuā ⁊ deceſſit ſine filio ma ſculo.queriꝫ adq̄ ptinet feudū. certe ad fratrē ſupſtitem vel ad ꝓximos agnatos olim vſq̄ ad quartū gradū hodie vſq̄ ad ſeptimū.

Hoc quoq̄ ᵇobſeruaꝫ vt ſi fratᵐe⁹ alienauerit ptē ſuā feudi vel fecerit inueſtireᵏ filiā ſuā ſi moriaꝫˡ ſine hīr de maſculoᵐ nihilomin⁹ reuertiꝫ ad me ⁊ oliz obſeruabaꝫ vſq̄ⁿ ad quar tū gradū tm̄ ſm quosdā. hoc tōo qz poſtea nō vocaꝫ feudū paternū alij aūt dicūt vſq̄ ad ſeptimū gradum.

¶ Duo dicit.ſcōa ps ibi in alio.⁊ vſq̄ in fi. hoc intendit. Filia nō ſuccedit in feudo.ſz valall⁹ de ceſſerit ſine herede maſculo niſi inueſtitura fcta fuerit in patrē vt filij⁹ ⁊ filie ſuccedāt in feudū tūc eiñ ſuccedit filia demū maſculis nō relictis. Jtē ſuccedit filia aliq̄ſi per ſe eſt inueſtita ſi feuduz habet initium a fratribus non ſuccedit vnus al teri niſi vt dictum eſt.

Filia vero nō ſuccedit in feudo niſi inueſtitura fuerit facta i p̄e. vt filij⁹ ⁊ filie ſuccedantᵃ in feudū tunc enim ſeu deſcēdentes ⁊ nō erat paternum ad qō agnati ven ditionis venire de bebāt poſt mortē eius ſine filijs ma ſculis qm̄ tūc ipſi⁹ agnati p̄ferēt̄ do mino ſic p̄ferebaꝫ ei in redimēdo oli ptē.ſ.alienataz.vt ſ.notatū eſt.ſicut ⁊ alꝫs dicitur q̄ ſi vaſ.culpā. cōmit tat ꝓpt̄ quā ſe.a mittere dēat neq̄ fili⁹ neq̄ ei⁹ deſcē dētes ad id ſe.vo cabunt̄ ſed agna ti admittunt̄.vt.j. ſi de fe.con.fu.c.ſi vaſ.⁊.j. ſi vaſ. feu. ꝓi.c.va.ſic g̃ oliz p̄ferebant̄ agnati domio.ita ⁊ hodie p̄ferunt̄ cū hic nō ſit mutatuz qz qō ipāt̄ nō mutaꝫ q̄ re ſtare p̄hibeꝫ vt C.de teſt.ſancim⁹. q̄cquid.l.noua nō videꝫ exp̄ſſum id veteri lege dz ītel ligi relictū. vt.C.ō ap. p̄cipim⁹ in fi. dices g̃ q̄ hic loq̄ tur de ali.que fie bat olim añ cōſti. loth.⁊ fre.olim.n.ſi vaſ.alienabat ſe.⁊ poſtea recupabat ipm̄ tāq̄ ſe.retinebat. hodie ꝯo ſec⁹ cū ſtatiz poſt alienationē illicitā in do mino aptū.vt.j.q̄d iuris ſit ſi va.pe.ali.ſe.ipſū recupet.c.i.ſed vide tur q̄ dñs oim̄ dēat agnatꝰ p̄ferri q̄ vaſ.ſe.vēdidit.qz tūc videꝫ dñm ꝓtēnere.vt.j.in qui.ca.ſe.a.§.deniq̄.in fi.cū.n.vaſ.ita in dñm peccet q̄ feudū amittere dēat nō ad ꝓximos.ſz ad dñm bene reuer ti dz vt dñs hanc ſue iniurie vltionē hēat.vt in.d.§.circa p̄n.ſed di cas q̄ ibi loquiꝫ de ſe.nouo.vl̄ de tali p̄no ad qō nō veniūt agna ti ex latere vēiētes cū ñ ſupſint ſz tm̄ deſcēdētes ab eo q̄ illō acq̄ſi uit.⁊ ad b̄ vidz facē ſra ibi poſita nō ad ꝓximos ⁊ nō dixit agnatos q̄ voluerit intelligere ō deſcēdētib⁹ tm̄.ar. ad b.j.ſi de feu.con.fu. c.ſi va.culpā cōmittit ⁊c.eodē mō pōt intelligi qō legiꝫ.j.an ille q̄ inꝫ frēm dñi ſui.c.ſi q̄s interfe.ſz alibi dicaꝫ q̄ ille ꝓxim⁹ ē quē nēo antecedit.ſup̄m⁹ ille ē quē nēo ſequiꝫ.vt.ff.de ꝟb.ſig.l.ſi ꝓximus.

Equitur equaliꝫ.hic colligiꝫ in p̄mis q̄ melioꝝ eſt maſculoꝝ cō ditio q̄ mulieꝝ ſicut ⁊ in multis no.ff.vt de ſta.ho.in mītis.⁊ no. ſ.qui ſe.da.poſ.§.hoc aūt notādū eſt.quedā p̄nt hic notari q̄ no tata ſunt alibi in ſum.de ſuc.ab inte.⁊ diſpu.inferi⁹ aūt de ſuc.tractaturi plenius exponem⁹ q̄ p̄nt ſubtiliter indagari p̄y.⁊ ſm q̄ō de hac materia in ſum.no. b Hoc q̄z ſup iſtud hic gloſatū inueni vacat hoc ꝓpter in ferius.c.p ſucceſſionē. c Partē ſuā.i.ad bellū conceſſerit.q̄ō qui dē facere potuit ſine dñi volūtate.vt.j.de feu.alie c.i.⁊ hoc contingit ea ratiōe qz ꝓs tm̄ fe.eſt alienata cū vnū erat fe.tm̄ q̄ō ad alios fratres pue nerat ex ſucceſſiōe p̄ris ſeu aui.⁊ iō donec vixerit alienator frater ei⁹ nō potuit petere partē illā alienatā ſm q̄ hic.j.ſeq̄tur ſi moriaꝫ ſine herede maſculo nihilomin⁹ reuertiꝫ ad me ⁊c.q.d.ante mortē ei⁹ nō pōt reuerti in mo nec dñs poterit eū recuperare niſi demū alienatore mortuo ſine hīde maſculo ſubaudeas ⁊ ſine ffe vt.j.de fe.ali.§.ſi cliētul⁹ fecerit libellū ⁊c. vel ſi vis intelligere q̄ hic loquaꝫ ēt de alienatiōe titulo vēditiōis facta dicas q̄ hic loquiꝫ ſm ſua tpa olim poterat vaſallus neceſſitate ſua dēte vſq̄ ad medietatē ſine cōſenſu dñi ipediēte neceſſitate feu. vēdere vt.j. qua.oliz po.fe.ali.c.i.⁊ ſm hoc hz locū notula py.quā b̄ no.q̄ ſic incipit Hic colligiꝫ ffem ad p̄em ei⁹ q̄ alienauit ⁊c.nā ⁊ tūc qñ vaſ. vendebat partē ſine cōſenſu dñi nō irritabaꝫ vēdit o nīſi demū mortuo alienatore ſine hīde maſculo verūtñ ſi dñs volebat eū redimere ꝓ equali p̄cio pote at hoc facere.ſz agnatus p̄ferebaꝫ ei ⁊ i p̄hibēdo ⁊ redimēdo.vt.j.qua liter ol.po.fe.a.c.eſt aūt.§.porro ſiue ō bona.hodie ꝯo ihibita eſt ois feu.ali.tā pticularis q̄ totalis p.ll. Loth.j.poſitas q̄ ſi fiat ho die ipſo iure nō tenet ⁊ ad dūm libere reuertiꝫ.vt dicit.d.l. Frede. impialē.qō intelligo verū eſſe qñ fe.erat nouū ſeu tale paternum ad qō nō veniebat aliqs poſt alienationē cū nō hēbat agnationē

l Si moriaꝫ.ſine filio maſculo.vt de ali.fe.§.inde pōt p̄ſumi.

m Maſculo.hic colligiꝫ frēm ad ptē ei⁹ q̄ neceſſitate ſua dēte alie nauit.vl̄ alio mō a iure ſuo cecidit nō admitti donec ſuperit aliena toꝝ.nā ⁊ ſi hīs ſcript⁹ rogat⁹ eſſet alicui poſt mortē ſuaz reſtituere hīditatē ſuā ⁊ ꝺēneꝫ ⁊ bona ei⁹ occuparenꝫ a fiſco interim venit

fidei cõmissarius hereditatẽ petens repellit. expectanda enim est mors scripti: vt. ff. de iure fis. l. statius florus. §. fi. ⁊ de le. iij. l. cũ pater. §. hereditatẽ. ⁊. §. ab intestato. i. ar. j. ad. l. cor. §. profecto.

n Cesꝫ ad. viij. sed hodie obtinet vsqꝫ in infinitu: vt. ſ. qui fe. da. po. §. hoc qꝫ sciendum est.

a Succedãt. pic põt notari illud generale q̃d licitũ est exp̃sse qõ tacite nõ lz: vt. C. de pigno. l. iij. ⁊. ff. de ꝺ hen. emp. labeo. ⁊ C. ꝺ dona. inter vi. ⁊ vxo. donatiões. cũ oibus ꝺcor. sequẽtib⁹. sz in rubr. cella illa nũc exp̃ssim: ⁊ p pactũ licz qꝺ est in li. dispu. py. char. ij. lz ꝺrie sint rubr. celle ille ibidẽ p̃cedẽtes. notari tñ hic põt qꝺ illud locũ hꝫ in feudo masculorũ q̃m filia recte succedit matri in feudo p̃m quosdã: vt. j. ꝺ nat. suc. fe. c. i. lz videt ꝺ. j. de bñ. fe. c. i. ⁊ sup istud succedat inueni glo. talẽ in q̃busdaz libris. sic dicentẽ vacat hoc c. ꝓpter inferius si due. j. ꝺ fe. march.

b Non succedit. nec ei⁹ filij ꝓles feminini sexus: vl ex femineo sexu ꝺscẽdens aspirare nõ põt ad feuduz nisi ex pacto: vt b. ⁊ j. de gradib⁹ suc. in feu. c. i. lz eniz filie: vt masculi succedãt patri legibus: tñ a suc. feu. remouent ⁊ eoꝝ filij: vt. ſ. q̃ fe. ꝺare pos. §. hoc aũt nõ est.

c Non extãtibus vl extantibus ⁊ subito mortuis quasi nõ videant extitisse: vt not. ſ. ep̃m vl abbatẽ ⁊c. §. q̃n etiã si q̃s.

succedit[b] filia filijs nõ extãtibus[c] vl nisi inuestite fuerint de feudo p̃mo in alio vo feudo qꝺ habuit initiuz tñ a fribus nõ succedit vn⁹ alteri sine inuestitura[d] vna sine in duab⁹ inuestituris: nisi hoc fuerit dictũ exp̃ssiz vt alter alteri succedat.

Qui successores teneantur[e]

¶ Inuestitura pape potentior est q̃ iusiurandũ de renũ. c. inter. ⁊ ibi nota. Item facta inuestitura a laico de alieno feudo i diẽ vel sub cõditiõe fortiꝫ effectũ vasallo mortuo sine successione sine p̃moriaꝫ inuestitor sive inuestitus sive tenẽs feudũ sed pure facta inuestitura nõ vz. facta vo inuestitura ab ecclesiastica p̃sona mõ p̃dicto nõ fortiꝫ effectũ si p̃moriaꝫ inuestitor anteq̃ feudũ tenens. vel si sub cõditione vel tpe anteq̃ cõditio vel tempus exist. h. d.

S Jq̃s inuestitus fuerit ꝺ aliq̃ fe. post mortẽ eius vl si q̃s fuerit inuestitus sub cõditione aliqua vl tpe de quo nullus erat inuestitus sive p̃moriatur tenens feudum sive inuestitor sive inuestit⁹ inuestitor. ⁊ inuestitoris[f] heredes tenẽtur inuestito vl heredi ei⁹ veniẽte tpe vl ꝺditione. lz aliꝫ ꝺcãt si moriaꝫ inuestitus anteq̃ tenens feudum vl añ ꝺditionẽ existentẽ vl añ tp̃s heredes eius nõ debeãt inuestiri.[g] nã si q̃s fuerit inuestit⁹ pure de alieno feudo nõ valet habita inuestitura[h] hocita ẽ nisi fuerit facta ab aliqua eccl'astica p̃sona. tunc enim si p̃moriatur inuestitor anteq̃ feudũ tenens: vl ꝺditio vl tp̃s existat nõ obligaꝫ successor illius: ⁊ hoc p̃batur p legẽ lotharij de p̃carijs: ⁊ hoc intelligẽdum est in vasallis qui feudi successionem nõ habent.

De contentione inter dominum et fidelem de inuestitura feudi.

¶ Jnuestitura. hoc est ꝺcere sive vnus tñ fuerit inuestit⁹ sive ambo fuerint inuestiti. nõ succedet vn⁹ alteri nisi hoc dictũ fuit exp̃ssim ⁊ alter decedat sine legitimo herede p̃m qꝺ hic ꝺcit. ſ. qui. fe. da. po. §. cũ vo cozzard⁹. etiã. j. de fe. mar. c. si duo fratres.

e Rub. Qui successores teneank. hic põt eẽ ti. qui su. te rubr. cella talis est quid iuris si q̃s fuerit inuestitus. de ali. fe. hac aũt nõ vtimur in nostro apparatu.

S Jquis inuestitus inuestitoris. nimiꝫ ex q̃ p̃sona q̃s lucruz capit eius q̃ factũ p̃stare teneat. ⁊ si qñ iure factũ nõ eẽt: vt. ff. de re. iur. l. ex qua p̃sona. ⁊ C. de li. cã si ab eo.

f Jnuestiri. ⁊ merito: qz si p patrem vl testatorẽ sibi deferebat: at in ip̃ius p̃sona locũ nõ habuit. igit nec hereditas cõpetit nimirũ nec ꝺz p̃mitti heredi qꝺ defuncto nõ fuit licitũ: vt. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. p̃re. cũ heres. ⁊. ff. qꝺ quisq̃ iuris. l. iij. ⁊. ff. de ver̃bo. ob. l. ij. ⁊ q̃ rerũ actio nõ detur. l. i. ⁊ de cõ. ⁊ de. cui. ⁊ ꝺ edẽ. quedã. ⁊ in summa in rubr. cella illa nõ est licitũ heredi ⁊c. no. ſ. ti. i. §. hoc q̃. sup ver̃bo sessione missus hic scꝺs vas. vt. ſ. ti. qui successores teneank. c. item si quis eps. ⁊ hoc est qꝺ alibi dicit possessionis maxime cõmoduz esse: vt. ff. ꝺ rei vẽ. is q̃ destinauit: sz opponit quo potuit h scꝺs va. i. n. pomitti cũ alt possideat. R. bñ: qz potuit aliq̃ cã iterueniẽte a feu. p̃uari: ⁊ sic etiã añ tp̃s ipi reo potuit fieri traditio.

h Habita iu estitura. ſ. qꝺ hꝛdes inuestitoris tenent p mortuo inuestitore añq̃ tenẽs fe. vl ꝺ di. vel tp̃s existat: vl nisi fuerit p. l. lotharij q̃ est i lom. ti. qñ lz rectoꝛib⁹. l. ij. ⁊ rubr. de precarijs.

De pignoꝛe dato feu. q̃d iuris sit

¶ Jmiliter si q̃s noluerit ꝺcere de pignoꝛe[q] sibi dato se inuestitũ eẽ nõ credat suo iuramẽto sz testibus idoneis pibus dom⁹.

¶ Feudũ aũt guardie vel castaldie quãdocũq̃ post annum auferri potest.

Jnsup sciendum est feudũ guardie ⁊ castaldie quacunq̃ hoꝛa vult auferri posse a dño. ſ. post annum.

De contentione inter me et dñm de poꝛtiõe feu. fratris mei defuncti

¶ Fratri supstiti deferꝫ iusiurandũ si ptez hẽat in eo feudo de quo est cõtentio inẽ eũ ⁊ dñm. sz si nullã hꝫ ptẽ datur domino. h. d. Bal.

S Jcõtentio[k] fuerit inter me ⁊ dominũ de poꝛtione[v] feu. fratris mei defuncti ꝺcendo pateruũ esse. ille vo minime tanq̃ habuerim partem meam sive possideo possessoꝛis fauoꝛe: tũ qz re⁹ ẽ nimiꝫ: vt supra ꝺcm ẽ maximũ ẽ possessiõis ꝺmodũ qm̃ melioꝛ ẽ possidẽs ꝺditio q̃ petẽs: vt h. ⁊. ff. ꝺ sal. inter. l. i. ⁊. ff. ꝺ pig. si debitor. nã ⁊ actoꝛe nõ p̃bãte ⁊ si nihil p̃stitit re⁹ obtinere ꝺz. C. ꝺ edẽ. q̃ accusare. ⁊ fauoꝛabiliores sũt rei q̃ actoꝛes: vt. ff. de re. iur. fauoꝛabiliores ⁊ p̃mptioꝛes sum⁹ ad soluẽdũ q̃ ad ꝺdẽnãdũ. ff. de act. ⁊ ob. arrianus.

o Malignãdo. alꝫ maliciãdo ⁊ alꝫ aliqñ multa bona.

p Rub. De pignoꝛi dato feu. quid iuris sit.

Jmiliter. de pignoꝛe. h intelligo locũ hꝫ e qñ de pignoꝛe ꝺstabat alioq̃n. pbatio incũbit ꝺño q̃ si. pbare nõ poterit se pignoꝛi dedisse restituere ꝺz eũ ꝺño vl pbare p pares curi vl breue testatũ qꝺ sibi de feu. dederit p⁹ q̃ p pign⁹ accepit: vt. ſ. si ꝺtro. inuest. fu. c. si k'r. si aliqs huic obuiare videt. C. q̃ po. i pi. ha. l. si gñal'r. aut. itẽ pos. R. illud locũ hꝫ qñ ificiebat rẽ fuisse illi⁹: sz h hñ ꝺfitebat rez ꝺñi fuisse: lz ꝺceret sibi obligatam p pignoꝛe nõ eẽ: vl alit ꝺcim⁹: qz põt intelligi iste. §. ſ. qñ ꝺns i pbatõe defecerit: ⁊ sic ꝺaꝫ ꝺefensio vas. nec sufficit iusiurãdũ nisi ⁊ testes adsint. alioq̃n crederet suo sacro cũ. xij. vt. ſ. pri. §.

r Post ãnũ. nisi ad certũ tp̃s datũ sit. tũc. n. posset auferri añ tp̃s. illꝺ ãt itelligas ⁊ ꝺ eo qꝺ datum ẽ p mercede alicui⁹ rei: vt. ſ. ꝺ fe. guar. c. i. q̃s aũt ꝺcaꝫ castald⁹. ꝺc vt ibi no.

s Rub. De ꝺtẽtione inꝺ me ⁊ dñm de poꝛtõe feu. frãs mei defuncti qui

i Rub. De ꝺtentiõe inter dñm ⁊ fidelẽ de inuestitura feudi.

J fuerit. p pares istꝺ pleni⁹ notabit. j. ti. q̃d sit iuestitura. c. i. §. i. ⁊ distinctõe que ibi fit. ⁊. j. ti. si de inuesti. inter dñm ⁊ vas. oꝛiũ lis.

l Jnopia. h notandũ est qꝺ inopia pbatõis emergente ꝺuolãdum est ad auxiliũ qꝺ alꝫ ẽ respuendũ. sicut ẽt no. in. C. ꝺ hẽti. ⁊ ma. q̃m. ⁊. ff. de sta. p̃ui. ⁊ C. de repu. ꝺsensu.

m Hocita. vt deꝫ sacrz vas. nã vez est qꝺ ei daꝫ nisi sit castaldus q̃ possidet. ⁊ tũc. n. tñ sue. i. ꝺñi religioni stabit. alioq̃n nisi forte venit castald⁹ q̃ possidet. tũc. n. nõ possidenti ꝺño sacrz deferꝫ ⁊ b est qꝺ ꝺcẽ. nã malignãdo ꝺcẽ. py. melio⁹ tñ puto. ſ. qꝺ istud h ita referꝫ ad p ri. dictũ: vt ita exponas h ita vt. ſ. p sacrm. i. p iusiurandũ ꝺñi possidẽtis cũ xij. sacralibus ꝺirimaꝫ nisi clẽtulus sit castaldus ⁊c. tũc. n. tñ tue. i. ꝺñi religioni staꝫ: ita qꝺ solus iurabit: ⁊ nõ habebit necesse iurare cuz. xij. sz alibi ẽ vt in tex. nõ stabit: ⁊ sz h nõ ꝺz eẽ in tex. ver̃bũ illud i. ꝺñi: sz ꝺẽbit referri illꝺ ver̃bũ sue tñ ad clẽtulũ ⁊ nõ ad dñm: vt ita ꝺcas tñ sue. i. clẽtuli religioni nõ stabit. nisi hẽat testes ⁊c. ⁊ p̃m hoc magꝺ ogruit lre p̃ior expositio.

n Clẽtul⁹. huic sike ẽ. C. de re. cre. ⁊ iureiu. in bõe fidei: ⁊ merito notãdũ qꝺ possessori deferꝫ iusiu. tũ

Odam nō habent hic aliquam rubricam ꝛ male.
Jotentio,alꝫ inuenīt in glo.vacat b.c.ꝓpter supius.c.item illud.

v De poꝛtōe.i.de medietate.nā appellatōe ptis dimidia ꝓtinet vt.ff. de vsufruc.l.etiā.ꝛ.ff.de v̄bo.sig.nomen filiaꝝ.§ portionis.vl intelligas de poꝛtōe.i.siue de medietate siue de aliqua pte intelligēdo de maioꝛi:vl minoꝛi:vt.ē.qui suc.te.§. cū aūt quis dixerit.

x Alienauī.intelligo sic i.siue possideo ꝓ me:siue ꝓ alium.nā qui meo noīe possidet ipe nō possidet ſz ego ipe possideo,ff.de acqui.pos.qō meo noīe. Jmpꝛopꝛe g̃ ponīt alienauī:vl forte iō refertur ad vas.iusiurādū.ꝛ si nō possideat:qꝛ feudi nō est ꝓtentio:ſz de feudi qualitate hesitatio.i.vtꝝ fuerit paternū vl nō vl rōne alteri? ptis quā possidet illud intelligo,si.n. nihil possideat de feudo:ꝛnec dñs vl forte dominus alius est.

y Rubꝛica.De alienatione feudi.
Jcliētulus.vlteriusg̃ ꝓ parte:lz isolidū nō liceret.ff.de ꝓhen.emptio.ꝛ vē. si quis donationis.ꝛ de of.ei? cui mā. est iuris.l.i.ꝛ de in ius vocan.sed si hac.§.q̄ manumittīt.ꝛ.C.de cō di.ꝛ demon.cum ita,sil'ia studiosus inquirat.

a De libello.sic g̃ videtur ꝙ alꝫ nō fit alienatō permissa ꝑter ꝙ libelli cōcessio.nam cū de pluribꝰ vnum ꝓcedīt sequēs intellectus patēs est qō de alijs remouet:sicut econtra:vt.ff.de ꝓdi.inde.cum ita.ꝛ de iudi,cuꝝ pꝛetoꝛ.sed cū alienationis appellatione pignoꝛis obligatio ꝓtinet:nunqd pignoꝛi obligare poterit:ꝛ videt ꝙ nō:vt.C.de reb? alie.nō ali.l.fi.nimiꝝ cui nō in genere lz nec ī spē licebit.ff.nau. cau.fta.l.i.in pꝛin.ꝛ ō op.lib.l,iij.de re.vē.officiū.ꝛ īsti. de auc.tu.ꝛ īsti.qō cum eo.§.fi.videt etiā istud ꝓfirmari p.l.frederici.imperialē ꝛc.quicqd tū dixerim obtinet ꝛc.veꝝ ꝙ vsqꝫ ad medietatē valet pignoꝛis obligatio sicut ꝛ olim poterat:vt.ē.qui.mo.fe.a.§. rursus: nec adhuc loquīt ꝓtō:qꝛ loquīt de fraudulēta alienatōe vl qñ totū alienare volebat vl pignoꝛare eodē casu loquīt.C.de re.alie.nō ali.l.vlti.nā vt dixim? licitū est ꝓ parte qō in totū nō licet:ſz huic qōni.rñ.qō dictum est alienare intelligo ꝛ de libello subau,etiā pꝛ.ꝛ ita videt pꝛ.sibūpi ꝺicere:cū alꝫ in summa ꝺriū no.in rubꝛicella illa q̄d hodie obtinet de feu. al. §,sed an hodie ꝛc.sed de hac materia dic vt ibidē notaui.

b Derogatū est.ego nō puto ꝙ dēat eē in textu sed potiꝰ in glo.ꝛ dices veꝝ eē.s.ꝙ ei derogatū erit ꝓ dictā.l.lotharij q̄ est.j.de,phibita feu.ali.ꝓ loth.impiał beniuolētie.imo dices ꝙ sil'r derogatū sit ei ꝓ.l.fre.īpialem.

c Jnde.querīt vñ,ꝓcedat istud inde.R.qꝛ dictū est solā alienationez q̄ fit in ꝓcessione libelli ꝓmissam eē vñ ꝑsumi pōt ꝛc.ꝓ hoc datur intelligi: qꝛ nulli fit ꝓmissa alienatio ꝑter istā.s.ꝓ libellū cui alicui ꝓcedīt nec ꝺ dicitur ꝙ de pignoꝛis obligatōe ꝓtineaī alienatōis appellatōe non tū est alienatio.nimiꝝ pignꝰ in bonis debitoꝛis ꝓmanet idēq̄ ipi piret in dubium nō venīt:vt.C.de pig.acti.pignꝰ. d Jn ꝑuato.est g̃ deteꝛioꝛis ꝺitionis eccl'a ꝙ ꝑuatus cū eccl'a in ꝑpetuum ꝓ libellū habere ꝛ non possīt:ſz ꝑuatus vz alibi ꝺ:vt no,C.de sa.sanc.ec.vt inter diuinum.

e Eccl'a cultrīx.istud verbū satis notabile est,nā satis ē oībus ꝓdesse ꝛ neminē ledere lz solui possīt si dñi ficut in decretis cā.xxiij.q.v.deniq̄.

f Sine filio masculo.in hoc.c.no.lz qꝛ heredis appellatōe ꝓtinet filius tñ masculus,sed alibi ponīt ꝓ liberis:vt.ff.ad tre.ex facto.§.vlti.ꝛ si vis scire q̄tum extendaī nomē heredis de curte:vt in li.di.py.char.vi.R.lz querīt quatenus heredis appellatio extēdaī ꝛc.in qua dicīt ꝙ heredis appellatio in ꝑpetuū significat succedētes:vt.ff.de v̄.sig.hr̄des.ꝛ ff.ō iure imu.l.iij.ꝛ.ff.de v̄.ob.sti.ista.cū alijs ꝺ cozdātijs ibi sequētibus.lz ꝺria rub.sequēs ibi dicat ꝙ significat ꝓr.heredē ō̄tarat vt.ff.de v̄b.sig.sciendū.ꝛ.ff.de ope.li.cū pꝛonus.§.i.ꝛ.ff.de mi.in cause,§.i.ꝛ cum alijs ꝺ cozꝛibi sequētibus.

g Reuertīt feu. ad dñz.hic g̃ dicīt ꝙ va. licere possit vsqꝫ ad medietatē feu.in libello dare sine ꝓmissu dñi si fecerit:ꝛ sine filio masculo decesserit tunc ad dñz qō reuertīt.ſz oppo.valicite fecit ergo pena nō merek.C. ad.l,iuli,de adul. graccus.R.b punīt nō qꝛ alenauit ſz qꝛ sine masculo decessit sicut ō minoꝛe dicīt:qꝛ restituīt nō qꝛ fecit:ſz qꝛ sic fecit:vt.ff.de mi.xxv.an.si ex cā. §.ꝛ nūc.vl alꝫ hic nō punīt:qꝛ istud intelligīt de recto feu.in quo femine nō succedūt:lz tu ī stabis nōne ꝛ nepotes b excludūtur.R.nō qñ filioꝝ appellatiōe etiā nepotes cōtinenī:nec eni dulciꝝ vocabulo pñt noīari.ff. de v̄bo. sig.liberoꝝ.ꝛ in lombar,de beneficio.l.fi.

rit libellū in ꝑpetuuꝫ de feu.suo alicui eccl'e non valet.ideo s.qꝛ nunq̄ reuersurū etiaꝫ ad dñm cū eccl'e nō desinat esse heres qō obseruanduꝫ est ꝛ in ꝑuato ex natura perpetui libelli. Sed diuersum obseruaī in ecclesia ꝙ in ꝓuato ecclia cultrīx ꝛ auctrīx iusticie nō patitur ꝺ iusticiā aliquid fieri in se vl in alterum.ꝓuatus vo sepe obuiat iusticie:ꝛ si clientulus fecerit libellum vl aliquid de medietate feu.sine dñi volūtate eo ita mortuo sīn legitimo herede masculo quod vbum ita intelligendū est in feu.i.sine filio masculo? reuertitur feu.ad dñm. § Si vo cū dñi voluntate totū ꝓ medium alienauerit stabilis ꝓmaneat.alienatio vo fratri vl nepoti ꝓ libellū b facta etiā sine volūtate dñi. Jn feu. comitatus vl marchie vl aliaꝝ dignitatū nō ē successio ꝑm rōnabilē vsum sed hodie est vsurpatum.

De feudo marchie vel ducatus vel comitatus.

Hic dantur due regule. pꝛia est in feudis dignitatū nō succedit heres nisi sit īuestitus.sedꝫ est ī alijs feudis succedūt filij ꝛ nepotes ꝛ filijs vel nepotibus defunctis sine descēdentib? succedunt eis fratres ꝛ nepotes immo cōsobrini.

o Emarchia,vl ducatu vl comitatu vl aliqua regali dignitate si quis inuestitus fuerit per appellatiōe ꝓtinet ꝙ ꝑuatus cū eccl'a in ꝑpetuum ꝓ libellū habere ꝛ non possīt:ſz ꝑuatus vz alibi ꝺ:vt no,C.de sa.sanc.ec.vt inter diuinum.

e Eccl'a cultrīx.istud verbū satis notabile est,nā satis ē oībus ꝓdesse ꝛ neminē ledere lz solui possīt si dñi ficut in decretis cā.xxiij.q.v.deniq̄.

f Sine filio masculo.in hoc.c.no.lz qꝛ heredis appellatōe ꝓtinet filius tñ masculus,sed alibi ponīt ꝓ liberis:vt.ff.ad tre.ex facto.§.vlti.ꝛ si vis scire q̄tum extendaī nomē heredis de curte:vt in li.di.py.char.vi.R.lz querīt quatenus heredis appellatio extēdaī ꝛc.in qua dicīt ꝙ heredis

voluntate quasi nō videaī alienatio,ſz cū feu.erat paternū,item ꝛ in alia alienatione hic ei facta:lz eniꝝ alꝫ ꝓhibeaī alienatio feu. pr̄ni inter agnatos tū ꝓcedīt:vt.j.ō al.feu.pr̄ni.c.i.ar.j.ꝓ quos fi. inue.ꝛ ꝓ quos reci.§.ſz ꝛ res.ꝛ.ff.de le.iij.pater.§.xv.vl etiā dicas ꝙ hoc referī ad ꝓri.dictū etiā si ita ꝓtinuabis stabilis ꝓmaneat alienatio fratri vo vl nepoti ꝛc.dū tū fit facta fri vel nepoti:ꝛ ita ꝑm hoc nihil videt opari ꝓsensus siue voluntas dñi.qꝛ tūc si eius volūtate eēt facta q̄litercunq̄ valēt ꝛ nō pñt irritari ꝑm qō videntur velle ꝓtōnes loth.ꝛ fre.ꝛ etiā dicas ꝙ nihil subaudīt ꝛ ita cōtinua cū sequenti littera.fratri vo vl nepoti.i.alienatio libelli facta in feu.comitat? vl marchie ꝛc.ꝛ ꝑm hoc dices ꝙ nō debet eē.§.pr̄ oꝛ tū expositio verioꝛ eē videt. i Usurpatū,in feu.g̃ nō est seruandū nimiꝝ ꝛ male inuenta:ꝛ pꝛaue ꝓsuetudines tractu tpis nō firmanī:vt in auī,vt nulli iu.§.nulli.lz ꝺriū dicaī.j.ō cō.feu.in ꝑn.

lz Rub.De feu.marchie vl comitat? vl ducat?,alꝫ est enī ti.talis qual'r vsus bñficij sit retinend?.de q̄ nō vtimur in nostro appatu.

Emarchia,ab impatoꝛe in ꝓmis illud no,s.ꝙ ex rei q̄litate ꝛ differētia licitū deꝑhendīt qō alꝫ nō liceret.sil'e.C.fami. her. si filius,ꝛ.ff.de pcu.pcu.totoꝝ.ꝛ de mino.ait ꝑtoꝛ.§. quesitū. ꝛ.ff.ō admi.tu.qui filij.ꝛ.C.si aduer.do.l.ij.ꝛ in summa:vt in li.di. py.char.ij.R.ꝛ exꝛ de q̄bus agīt qualitate ꝛc.lz ꝺ sit ar.ff.vsufru.quēad.ca.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.C.de ꝺctibus iu.item hic no.ꝙ licitū est minoꝛi qō maioꝛi nō lz:vt.C.de arbi.l.i.C.si de momē.po.ap.fu.ꝛ.C. ad.l.iul.de adul.qui adul.C.de pcu.militē.ꝛ.ff.de rī.nup.obseruādum,lz ar.sit ꝺ.C.de decu.l.fi.ꝛ.ff.de reg.iu.nō debet actoꝛi.immo ꝛ alꝫ dicīt ꝙ si licitū est minoꝛi multoforꝛtius ꝛ maioꝛi.ff. de of.ꝑ. barbari?.ꝛ.C.de postu.l.i.ꝛ.C.de pedā.iudi.l.ij.item hic nō lz heredi qō defuncto licebat:vt ꝛ alꝫ.C.de reuo.do.l.i.ꝛ fi.ꝛ.ff.de do.inter vi.ꝛ vx.cū b.ꝛ.ff.ō pe.he.nec vllā in summa:vt in li.py.char.vi. rub,ꝺ nō lz heredi qō ꝺfuncto licebat lz sit ꝺria ibi.rub.supioꝝ vñ

hic solet assignari ℌ.vt.ff.de pba.si pactū.sz ibi plerunq; est ppter quod solui ℌno. m Succedit.lz hoc hodie sit vsurpatuz: vt ℌ.ℌ.pr.i fi. n Ullo mō.t al's vllo mortuo:lz vllo mō credo lrāz veriorē. o Patris taui.bene dixit patris t aui qm̄ hoc obꝰ uatur in feu.ab anteceſſorib⁹ q̄sito nō si p se q̄siuisset: qz tūc frater fratri nō succedit:

vt.ℌ,dm̄ ē: vt.j.p rime dicē: nisi ex pacto:vt ibi dicit.

p In plobꝛinis. h olim vsq; ad.vij. gradū:lz hodie in infinitū itellige.h ppꝛie accipe cōsobꝛinos.alioq; de supfluo dicēt vt i sti.de gradi.co.ℌ. iij.

q Si duo frēs.i uestiti.istud expo sitū est.ℌ.de suc.fe. ℌ.filia vo.t.ℌ.qui fe.da.po.ℌ.cū vo corradus.lz ē sciē dū q; induxit ar.a sil'i sil'ia studiosus inquirat.

r Succedūt.vt.ℌ. q; fe.da.po.ℌ.b ät notandum.t.ℌ.de suc.fe.ℌ.filia vo.t j.de graduū suc.in feu.c.i.

s Rub.An ma rit⁹ succedat vroꝛi in beneficio.al's ē ti.quo ordine succedant filij in bo nis mris q; nō vti mur i nro appatu.

ℑ femina filios q̄uis in a liis bonis iure lō bar.succedat:vt in lombar.de suc.l.fi. fil'e.j.de iuesti.quā tici⁹ accepit a sem pꝛonio.c.i.

v Equitatē. h ri gori iuris pferē eq tas: vt t alibi t in sum. vt in li.py. ij. quinterno.i. char. rub.semp.n.eq̄tas pferē rigori tē.C. si res alī.cū res al. t.C.de iudi.placu it.t.ff.ad vellei.se. cō.si creditoꝛ.ℌ.i. semp enī equitas pferē rigori.

x Hoc dicim⁹ qō dictum est.ℌ.de natu.feu.in pin.ſz quid sine cā deuestiri nō possit

y Ualuasoꝛib⁹.quidā hñt h in tex.statiz post valuasoꝛib⁹ glosatū feu.inclineatū.i.de his q; beneficiū tenēt a minoꝛib⁹ valuasoꝛibus post sequit: vt seruē. z Seruē.sicut otinē in se.c.pri. lz illō hodie corrigat: vt ibi no. t Rub.De feu.datis minimis valuas,al's nō erat ti.neq;.c.sed.ℌ.si minoꝛes.

ℑ minoꝛes.istud toꝛū est correctū: vt.ℌ.de na.feu.in fi.

a Rubꝛica.Quibus modis feu.amit.al's est est ti.de amis sione feu.quo nō vtimur.

ℑ capitanei.dimiserint istud positū.ℌ.in pn.illius ti.qui. mo. feu.amit. c Sed sciēter,nunquid ista duo sunt necessaria,i.q; manifestet:t q; ad eius dānum hoc faciat. R.vtiq; qz pene potius sunt molliēde q; exaspande.ff.ō pe.l.pe.si g̃ credētiā dñi manifesta uerit al's nō.dānificādi aio lz dñs dānificē iñ puabit a feu.fil'r dic de li berto qui ospiratione fecit cuz inimicis dñi sui sz nō ℌ dñm aspirauerit nō reuocabit in seruitutē:vt.ff.de off.p.vr.l,i.ℌ.cū patron⁹.lz videat ar.ℌ in decretis.iij.q.iiij,c,ac cusatoꝛibus.

d Adulterauerint.istud intelligo q̄ sciēter vas.a gnouerit ipam .quid enī sil lectū suū sua vxoꝛe ab sente vas.dñam suā inue nerit.t sic putās vxoꝛem suā eē eā cognouerit nī quid ppter hoc a feu.pri uabit.certe nō vere enī ipe adulteriū non cōmit tit:vt in decretis.xxxiij.q. ij.c.in lectū.idē intelligo si ocubina se exercuerit: vt qui.mo.feu.a.ℌ.itez si fidelis.idē dicit ō eo qui sacratissimas vginꝛes so licitauerit.C.de epi.t cle. si quis nō dicā.t in auc. de sanc.epi.ℌ.pe.

e Rub.Apud quem vl q̄s otrouersia feudi diffi niat.al's nō ē h aliqs ti.

ℑ contentio. coꝛam imperatoꝛe istud ho die corrigitur: qz ho die inter maioꝛes t mino res nulla est dissensio: vt ℌ.de na.feu.in fi.sic g̃ pa res curt cognoscere po terūt etiā inter capitaneos t maxime hodie p cō stu.fre.imialē.ℌ. p̄terea. si interim vl' dicas qz hic loquit q̄ controuersia erat inter capitaneos de feu.q; q̄libz eoꝛ dicebat se tenere ab imperatoꝛe: vñ nō est mirz si imperatoꝛ tan q; dñs dz ō eo cognoscere inter eos sz qō dicit i p̄dicta pstōne frederici i perialem.ℌ. p̄terea. q; si controuersia est de feu, i ter duos vas.q; domini est cognitio.

g Si aliquis.sup hoc.c. quedā exemplaria habēt ti.talē qual'r alienatōes milituū euacuari debeant quo nō vtimur.

h Sive totū.istud intel ligo q̄ licite alienauit et ponit hic vel correctiue q̄ totū nō poꝛat aliena ri.alioq; ex sola alienati one nō inspecta morte heredis ad dñm reuertit: vt.ℌ.de feu.alie.in pin. vt.ℌ.expositū est.vl' si vis intelligere q̄ alienauit ℌ phibitionē itelligas q; ita de facto eu enerat t erat solūmō dubitatio vtrū a bonefidei ēptoꝛe posset reuocari mala fi.traditū.no.h idem qō.ℌ.qui.mo.feu.a.ℌ. rursus.

i Sine herede.i.sine filio masculo: vt.ℌ.de alie.feu.circa fi.

l Reuocari dz.hic notandū est verbū necessitatis p possibilitate poni t p ofilio sicut t aliter: vt.C.de pig.creditoꝛ.t.C.ad.l.fa.de pla.si fratrē sicut ecōtra verbū ofilij sepissime ponit p necessitate: vt.C.de re.ven.nō ideo.t.ff.de admi.tu.tutoꝛes.ℌ.ij.

l Rub. Constitutio feudalis dñi lota.imperatoꝛis quā ante ianuā beati petri in ciuitate romana cōdidit obseruandas.

Beneficium ab impatoꝛe ille tm̄ dz habeꝛ.hꝛs.n.nō succedit[m] vllo mō[n] nisi ab impatoꝛe p inuestituꝛā acq̄sierit.

Si capitanei vel valuasoꝛes maioꝛes vl' minoꝛes inuestiti fuerit de bñficio filij vl' nepotes ex parte filioꝛ succedūt: Si vo vnus ex his filijs vl' nepotibus siue descēdentibus masculini sexus hꝛdibus moꝛtuus fuerit p̄dicti frēs vl' nepotes p inuestituꝛā pris t auⁱ in beneficiū succedunt t sil'r intelligēdum est in consobꝛinis.[p]

Nota q; plus operatur pactū q̄ lex.

Si duo frēs[q] sil' inuestiti fuerint de bñficio nouo t nō de pꝛno si vnus eoꝛ sine descēdētibus masculini sexus moꝛtu⁹ fuerit dñs succedit non frat nisi pactū fuerit in iuestitura q; frat fri succedat t nō dñs qō dixim⁹ de fribus vt frat fri succedat idē dicendū est de filiab⁹ si hoc pactū ꝓciliet t sic p pactum filie succedūt.[r]

An marit⁹ succedat vxoꝛi i bñficio.

Maritus vxoꝛi nō succedit in feudo ēt femineo nisi spāliter sit iuestitus. filie ēt nō succedūt matres ēt in eodē feudo de rigoꝛe nisi spāl' sit dictū vel si fuerint iuestite sz de eq̄tate bene succedunt hoc obtinet in capitaneis t maioꝛibus t minoꝛibus valuasoꝛibus. hoc dicat.

Be feudis datis minimis valuasoꝛibus quid iuris sit.

Casus. Minoꝛes valuasoꝛib⁹ minimis feudum auferre possunt q̄cunq; precio tamē restituto si quod acceperint.

Si minoꝛes[o] valuasoꝛes bñficiū tollere voluerint minimis valuasoꝛibus:lz facere eis excepto si beneficiuz vendiderint eis. Si vo pꝛecū de beneficio acceperit tunc aut p̄cium reddant aut beneficium dimittant.

Quibus modis feudū amittatur

Si vasallus senioꝛē.i.dñm suū in bello dimiserit vel credentiā in dānuz ei⁹ manifestauerit vl' senioꝛis vxoꝛē adulterauerit vl' scient senioꝛes assalierit vl' sil'em culpā cōmiserit feu.carebit.h. d. No.q; similes culpe similē exigunt penā.

Si capitanei vl' maioꝛes valuasoꝛes q; hodie vocant capitanei lz ppꝛie dicant minoꝛes senioꝛes in bello dimiserint[b] vl' si credentia ad eoꝛ dānum sciēter[c] manifestauerit.si valuasoꝛes senioꝛes adulterauerint[d] si sciēter senioꝛes assalierint siue sil'es culpas cōmiserint beneficio carere debent.

Apud quem vel quos cōtrouersia feudi diffiniatur,

Casus. Si cōtentio est int capitaneos de beneficio imperatoꝛ est iudex.si vero ea cōtentio int valuasoꝛes maioꝛes vel minoꝛes tūc pares curtis.vel iudex curie cognoscunt. h.d.

Si contentio fuerit de bñficio inter capitaneos coraz ipatoꝛe[e] diffiniri dz.si vo fuerit contentō inter minoꝛes valuasoꝛes t maioꝛes de beneficio in iudicio pariuꝛ diffiniatur vl' p iudicem curtis.

Vasallo legitime feudum alienante postea sine herede decedente vel ei⁹ hꝛde sine hꝛde feudum dño apitur t q̄cquid factū est reuocatur.

Si aliqs[g] de capitaneis vl' de maioꝛib⁹ valuasoꝛib⁹ vl' de minoꝛib⁹ suuz bñficiū siue totū[h] siue pt̄e alienauerit t ipe vl' heredes ei⁹ sine herede[i] decesserint qz bñficiū senioꝛib⁹ apit totum qō fecit reuocari debet.[k]

Cōstitutiones feu.do.lotha.ipa.qs añ ianuā bti pe.i ci.ro,cōdidit obs.

Casus. Precipit imperatoꝛ cōstitutionē editā sup beneficijs militū t successione t culpa cum cōsilio viroꝛ prudentiū ab oibus obseruari.

Quis ex militū.loth. hanc ꝯstōnem nō memini me legisse nisi fuerit illa que sic incipit. Impialis beni.ꝛ c̄.pi.ego aūt puto ꝙ ista que sequit̄: sit illa que sic incipit si quis miles mortuus fuerit: ꝛ dz habere subscriptionē talē impator loth.eugenio pape ꝛ vniuerso pplo.ꝛ in q̄ busdā ꝯsuetudinibus ita habet̄ supꝛascriptū: ꝛ intelligo ꝙ teneat hec cōstitutio vsq; ad illud.c. si q̄s sine filio masculo. nā in p̄dictis.c.oibus q̄ sūt vsq; ad dcm̄.c.si quis ꝛ c̄. loquunt̄ de bñficijs militum ꝛ de successione: ꝛ de culpis si quis ea capitula recte inspexerit ꝛ b̄ est de qua dicit̄ hic obseruetur de bñficio ꝛ successione ꝛ culpis ꝛc̄. ꝛ ad hoc faciunt plura.c. que sic incipiunt sancim⁹ ꝛc̄. qō ✠ bum notat eē.l. impatoris. illa.n. ꝯstō impialis beniuolētie nō loquitur nisi de vna culpa.s.de alienatiōe feu.p quod videtur ꝙ hic nō loquit̄ ō illa ꝯstōne nisi forte dicere s ꝙ illa ꝯstitutio in fi. ꝛ iste que supꝛa sunt hic vl̄ debeāt esse tm̄ vna cōstitutio.

n Impator loth. quidā nō habēt hanc subscriptionē nec aliquā. puto tm̄ ꝙ satis possit admitti talis supꝛascriptio: qz credo hanc fore illā ꝯstōnez de qua feci mentionē. s. pxi. ꝛ credo ꝙ duret hec ꝯstō vsq; ad. c. si quis. sine filio masculo lz distincta p plura. c.

Si quis miles. reliq̄rit in successione militis notabis ꝙ lz inferiores nō relinquāt tm̄ frēs ex transuerso admittunt̄ ꝛ dñs p̄ponit̄ lz in feu. alioꝝ frēs nō succedāt nisi fuerit spāl̄r dictū: vt. j. c. pxi. ꝛ. s. de feu. mar. c. si duo, vl̄ qō ē verū idē i filioꝝ successōe qui fe. antiq̄ loquit̄. ꝛ b̄ qō dr̄ in be. p̄fis ipe succedit ꝛc̄. q̄d ḡerit si duo frēs inf se bona fris dividāt ꝛ vni soli feu. eueniat quod erat antiquuz: nunquid sine herede mortuo fratre ad quē deuenit deferet̄ fratri vl̄ dño. ℟. aut refutauit aut nō: si refutauit vel ad hoc refutauit: vt dñs eū de nouo inuest. ꝛ recte ad ipm dñm reuertitur alioq̄n frī: vt. j. de na. fu. fe. c. i. ꝛ. j. de eo q̄ fi. fecit agna. de fe. p̄no. c. tres erant agnati. ꝛ. j. si de fe. ꝯtro. fue. c. titius cum sempꝛonio.

p ℟ub. De bene. fra. ꝛ qua. frater fratri in feu. su. alꝫs nō est ti.

Si quis. acquisierit. emptū. sic ergo feu. emitur ꝛ acquirit̄ p̄cio: vt b ꝛ. j. de na. feu. ꝺ est euidēter. j. de fe. dato in vicē. l. cōmis. vbi dicit̄ ꝙ sub p̄textu pecunie sz amoꝛe dñi feu. acquirit̄. ℟. istud intelligo q̄n a vas. emitur dño sciēte. illud ✠o locū habet q̄n a dño emit̄ qō fieri ꝓbibetur. sz opponit̄. j. ti. quēad. feu. ad fi. pti. c. si q̄s sine filio ex eo ✠bo nisi a dño redemerit p quod innuit̄ ꝙ a dño emi vz. So. illud intelligendū est q̄n redemit sine p̄cio. alꝫs bene seruiendo dño ꝛ optime se habēdo erga dñm. ꝛ ponit̄ ibi redimit extra ꝓpriā significationē. facta fiḋia studiosus inq̄rat. hic aūt notabis istud generale licitū est sine p̄cio qō cum p̄cio nō liceret: vt ar. ff. de infa. furti. ꝛ ar. C. de p̄dijs curia. l. fi. C. man. l. fi. ꝛ de fun. patri. l. i. ar. ꝺ est alꝫs. s. qz nō est licitū gratis quod precio nō liceret. ff. de ritu nup. palā. arg. ꝺ ad hoc. de reg. iur. cuius est donandi. licet alꝫs dicatur ꝙ licitum est precio quod alꝫs non liceret, ꝛ. ff. qui. mo. pigno. vel hypo. so. sicut. §. sz si. ꝛ. C. de ꝺctib⁹ iu. l. vna. de ꝺhē. ep. l. i. C. ō admi. tu. l. nō oi. ff. de ꝓcu. l. ꝓcu. cui. ff. de pac. ꝺ. §. vl. ff. de do. l. fili⁹. ꝛ C. si maioꝝ fac. l. fi. ꝛ ista gñal̄r sunt in li. pȳ. qō aūt ✠ dicit̄ si insimul steterint. itelligo maxime: qz idē itelligo ꝛ si nō insil̄ dñ tm̄ de cōi pecunia ꝛ dño sciēte fuerit emptū. ꝛ ita multū interest cuiꝰ pecunia fe-

ema. vñ ✠ poteris repetere qō notauimus. s. qui feu. dare pos. c. cuz ✠o conꝛadus.

r Dño sciēte. hoc aūt dictū est ne al. inuit⁹ dñs aliū ꝙq̄ vēlit acquirat va. vt. j. de fribus de no. be. inuest. c. si duo frēs. ꝛ in cōi cā: hic colligit̄ ꝙ ex certa scia sine ꝺdictione p̄sumit̄ dñs ꝯsentire fiē ꝛ alꝫs ꝛ. ff. de euic. quidā ꝛ. C. de nup. si vt p ponit̄. ꝛ. ff. de reg. iur. q̄ tacet. ꝛ in sūma: vt in li. dis. pȳ. ij. char. ℟. scia fit ne ꝺditione eiusq; ꝺ̄zio licz ꝺ̄zia fit. se quēs rubꝛicella p id quod legit̄. ff. q̄ bus mo. pi. vl̄ hypo. so. sicut. §. non videt̄. ff. de ꝓcu. filius. §. inuit⁹. cum ꝯꝛ. ibi se. qō aūt dr̄ in fi. vl̄ in hostē reg. dr̄ p. l. q̄ est in lōbar. ō suc. si frēs post mortem.

s ℟ub. De feu. sine culpa nō amittendo. quidā non habēt hic aliquaz rubꝛicam. sed nos hac vtimur.

Sine culpis ꝛc̄. ꝛ ad hoc faciunt plura. c. que sic incipiunt sancim⁹ ꝛc̄. qō ✠ bum notat eē. l. imperatoris. illa. n. ꝯstō impialis beniuolētie nō loquitur nisi de vna culpa. s. de alienatiōe feu. p quod videtur ꝙ hic nō loquit̄ ō illa ꝯstōne nisi forte dicere s ꝙ illa ꝯstitutio in fi. ꝛ iste que supꝛa sunt hic vl̄ debeāt esse tm̄ vna cōstitutio.

Si quis ex militū ordine decesserit qui de feu. inuestitus fuerit vt ꝯstitutū habemus obseruetur de beneficio ꝛ successione ꝛ ō culpis si vnus inculpat⁹ fuerit vna de his noiatis culpis vt habemus insertū obseruet̄ p ꝯstitutiones ꝺ̄ domini loth.ᵐ imperatoris que est cōstituta tpe eugenij pape ante ianuam beatissimi petri apl̄i i ciuitate roma na p laudamētū sapiētum papie atq; mediolani mātue verone q̄ bren⁹ alꝫs bernus vocat̄ ꝛ parme luce ꝛ pise ꝛ siponti ꝛ marchionū atq; ducū vl̄ capitaneoꝝ atq; valuasoꝝ maioꝝ.

¶ Decedente milite vasallo succedit sibi filius: et nepos ex eo et frater quinimmo et patruus si feudum sit auitum.

Impera. lotha.ⁿ Euge. pape. ꝛ vniuerso populo.

Si q̄s miles mortu⁹ fuerit sine filio masculo ꝛ nepotē reliquerit° bñficio aui in p̄fis vicē succedit ꝛ si heredē ꝛ fratrē reliquit in bñficio patris ipe succedit ꝛ si filius fris mortuus fuerit frater patris in bñficium aui defuncti succedat.

De beneficio fratris: et qualiter frater in beneficio fratris succedat.

¶ Casus. Datur regula et exceptiōes a regula. ℟egula est ꝙ si filius fratri defuncto sine filio nō succedit in feudo nouo fallit regula si tempore inuestiture per pactum aliud cōuenit. Item si de omnibus bonis ē emptum. Item si frater est inuestiturus vtriusq; nomine dño sciente. Item si frater acquisiuit in hostem regis.

Si q̄s acq̄sierit[q] bñficiū ꝛ sine filio masc̄lo mortu⁹ fuerit ꝛ frater reliq̄rit frater nō succedat fratri sz dñs h̄eat nisi p̄ inuesti. a dño ordinatuz fuerit: vt frater succedat fratri si mortu⁹ fuerit sin̄ herede ma

sculo vl̄ nisi beneficiū de cōibus bonis fuerit emptū vl̄ vtriusq; dño sciente[k] si insimul steterant vl̄ in hostē regis acquisierint.

De feudo sine culpa non amittēdo

¶ Casus. Datur regula. ℟egulariter autē miles vasallus feudum nō amittit: nisi culpa rationabili cognita et conuicta.

Sancimus vt nemo miles[t] sine cognita cl̄pa beneficij suū amittat si ex culpis his vl̄ ex causis ꝺuictus non fuerit quas milites vsi sunt noiare q̄n fidelitatem faciunt dñis suis vl̄ p laudamentū pariumq; suoꝝ vl̄ si dñis suis deseruire nolue rint tunc ꝺditio data ꝓponit̄ ad repetenduz feu. ex quo nō seruit dño naz si steterit. xx. annis ꝛ vltra ꝙ nō seruiuit dño nisi necesse fuerit dño feu. non amittat.

¶ Vasallus feudo priuatur alienando: cū vxore dñi concubendo: ꝛ in pugna cum posset eum iuuare dimittendo.

Si q̄s miles bñficiū suū vendiderit totū sine volūtate vl̄ iuss⁹ dñi sui ꝓpriū bñficiū vt amittat decernimus. dño ✠o h̄eat vel si cōcubuerit[a] cum vxore dñi sui dño viuente vl̄ si in pugna suū dñm dimiserit ꝛ cum eo[b] nō laborauerit si potuerit.

Quo tempore miles inuestituram petere debeat.

¶ Casus. Datur regula ꝛ instantie. ℟egula est si miles infra annum ꝛ mensem post mortem dñi nō petat iuestituraz ab eius herede vel post mortē patris a dño perdit feudū. Fallit regula si iusta causa ipediatur vel mortis vel capitalis inimicitie vel infantie vel iusta absentia. h. o.

Sancimus vt nemo miles vltra annū[e] ꝛ mēsem[f] vadat vt inuesti. beneficij sui a filio vl̄ successore domini sui nō petat vl̄ post mortem dñi sui vl̄ patris vl̄ alterius cui

Quo tempore miles inuestituram petere debeat.

Sancimus. vt nemo miles quō diximus ō milite. idē in alijs bodie vt. s. de na. feu. in fi. sic̄ legit̄ C. qui ac. nō pos. l. ij. ꝛ. ff. qō me. cau. non est ✠ simile. ꝛ

merito idem in illis alijs vas. qz eadem est hinc inde rō ꝛ equitas. idem in ius ꝯstituendum est. ff. ad. l. aquil. illud. ff. de le. ꝛ se. cō. nō possunt. ꝛ. C. de libe. prete. vl̄ exhe. l. i.

Si q̄s miles. huic. c. q̄dam habēt ti. de succes. quo nō vtimur.

r Jussu. hic iussus p ꝯsensu ponit̄. i. sine ꝯsensu ꝛ voluntate dñi: ꝛ notandū est in alijs idē qō in milite: vt in ꝯsti. fre. imp. ꝛ idē ō parte qō hic dicit̄ de toto. s. vt partē tm̄ alienatam amittat: vt. j. de vasa. qui contra cōsti. loth. be. alie. c. i.

a Cōcubuerit. istud. c. expositū est. s. qui. mo. feu. amit. in p̄n. §. ij.

b Et cum eo. no. verbum istud ꝛ soluit qōnem quam fecimus. s. qui. mo. feu. amit. in p̄n.

c ℟ub. Quo tempore miles inue. pe. de. quidam nō habent hic aliquem ti.

Sancimus. vt nemo miles in quib⁹ usdā ꝯsuetudinibus nō est sancimus: sz ita ꝺtinuat̄ cū supioribus. c. cū eo nō laborauit si poterit: sz vltra annū ꝛ mēsem vadāt: vt inuestitura ꝛc̄. ꝛ ita p̄m b nō dz esse hic incepti. c. nec rubꝛica quod est falsum.

e Ultra annū. hic dicit̄ tp̄s post sciam currit: dñ tm̄ crassa ꝛ supīa ignoratia excusauit puta si ignorauit ꝙ oēs de ciuitate sciāt. C. de iur. ꝛ fac. ig. l. i. ꝛ. l. nec. ꝛ. l. regula. ꝛ. ff. de calū. annꝰ ꝛ nō de tali tpe

erpſſius in.C.de re mili.l.i. f Et mēſe.ſic ergo videt q̄ p annū ꝛ mēſes poſſit miles differre petitionē iueſtiture qō i alijs nō obſ uat: imo ꝛ anno ꝛ die elapſo excludunt alij dñi tm ſint puberes: vt i ꝓſtōne fre.impia.§.p̄terea.ꝛb erit caſuale i milite ſicut ꝛ alia caſua lia notant q̄ hic enumerare eēt ſupfluum vl forte corrigit iſtud p ꝓſtōnem ꝛ idē erit in milite qō i alijs velut g in ꝓtumax a feu. puat vaſall poſt ſpacium tāti tpis. ſic ꝛ alibi punit ꝓtumax.C. q̄ꝛ ap.nō re.l.i.ꝛ ō iudi.l.pperandū.§. cuꝫ aūt.ſꝫ pone q̄ poſt annū ꝛ mēſes ſm vſum ꝓſuetum dñs va.recepit nūquid hanc talē q̄ſi ingratitudinez vt amittere: ꝛ certe vt q̄ ſic.ff.de.l.cōmi. poſt diē. ꝛ de eo q̄ de iueſtitura feu. certo loco.l.fi.

g Vel moꝛt, nunq̄d ſi moꝛiat añq̄ petāt cū ſupeſſent tm̄ duo vl tres diꝛ es de anno ꝛ menſe vl die dabit here di ſuo tm̄ ipſe dun taxat q̄tum defūcto ſuperat an da bit interi mēſis et annus. R. ne tu le ctoꝛ piger efficiaꝛ q̄ras diligent que notant i.C.de tēp. in ite. re.l.fi. ꝛ oīa poteris iuenire: ꝛz videatur q̄ tm̄ qō ſuperat defuncto dari debeat.C.de iudi.pperandū.§. ſinaūt.ꝛ.ff.ō iudi. ſi iuder.

h Infantia. ſi habes in lra infantia ꝛ tunc ceſſabunt ꝛ anni fructꝰ: vt pꝛ i ꝓſti.fre.j.ſi de feu. ꝓtro.fu.c. ſi minoꝛ ſi hēs ifamiā: tūc querit de cuius in famia ſit intelligendū: nunquid de famia vaſ. an de infamia dñi. ſi dicat de infamia vaſ. tunc videt abſurdū q̄ ꝓpter iſtā infamiā debeat iſtud habere pꝛiuilegiū cū potius debeat ei nocere delictū ſuū q̄ pdeſſe nimiz dolus ꝓpꝛiꝰ nō dꝫ aliquē releuare neq̄ dꝫ pꝛia temeritas alicui lucratiua ꝓcedi.ff.p ſocio veꝝ.§.tp̄s ꝛ ō dolo.l.i.ꝛ.l.neratius.C.de epi.ꝛ cle.oēs.in fi.ne igit ex delicto ſuo fructum ꝓſequat de vaſalli infamia nō loquit de dñi aūt infamia ſic puta: qꝛ dñs excōicatus eſt. ꝛ ideo cū dño vaſ. nō hꝫ loquelā in q̄ caſu etiā a ſacro fidelitatis eſt abſolutus: vt in decretis cā.xv.q. vi.alius. ꝛ.c.fi. ꝛ.j.ti. hic finit lex deinde ꝓſue.regni. ꝛ.e.c.i. vl ita intelligas ifamia. i. mala fama habita de dñi morte pone dñm vltra mare moꝛtuū: nec ſit fama de eius morte poſt annū ꝛ mēſem certe iſtud vaſ. nō valet imputari: vñ appaꝛet q̄ hoc tp̄s ei a tpe ſcie cedat ꝛ ſm hoc erit ei vtile ꝛ nō ꝓtinuum hoc tp̄s: ſꝫ nunquid hodie p.l.fre. corrigit. R. ibi determinabit qꝛ ibi intelligit.

i Abſentia, puta cā reipu. ſit abñs: nūq̄d g abñti cā reipu. nō currit tp̄s maxie ſi potuit p.pcu. adire dñm ꝛ non fecit ꝛ vtiq̄ currit ei. nec puto ei ſuccurrēdū b caſu.ff.de mi.pa.exuli. vl ibi nō potuit p pcu, ſecꝰ eſt: vt ibi no, vl forte vbi iuſta ō cā abñs ē: nec p pcu. adire tenet: qꝛ nō intelligit abñs q̄ legitimū pc. relinq̄t: vt in plibꝰ ſtudioſus indagatoꝛ poſſit inuenire. k Danet. diſti quit vtq̄ fuerit vt ſi ꝓtumax fuerit in fuire merito amittit: ſꝫ ſi dñs recepit eꝰ fuitiū poſt annū vſ renūciare iuri ſuo, ꝛ b ꝓpter mlt as. ll. vt ar. ff. de recep. celſus. ꝛ. C. ō vſu. q̄uiſ ꝛ. C. de pac. inter emp. ꝛ vē. l. cōmiſſio. ꝛ. C. de iure do. impe. l.ij. ꝛ. ff. de va. ꝛ ex. l. penul.

Quēadmodū feu. ad filiā ptineat

¶ Primo dat regula. ſcō exceptiōes a regula regula eſt. vaſallo defuncto ſine liberis filia nō ſuccedit in bñficio patris. fallit regula b in duoꝫ bus caſibus. primꝰ ſi filia a domino redemerit feudum. ſecūdus eſt ſi dominus inueſtiuit filiā ꝓpter amoꝛem ꝛ ſeruitū patris. hoc dicit.

s Si q̄s ſine filio masculo moꝛ tuus fuerit ꝛ reliq̄rit filiā: filia nō hꝫ benefi. vꝑis niſi a dño rede merit. Si aut ei dñs dare voluerit ꝓpter ſeruitū ꝛ amoꝛē patris nō re uocet ab vllo ex parētibus ſuis ne q̄ damnetur.

Qubus modis feudū ꝓſtitui pōt.

¶ Tradit regula ꝛ regule declaratio. Regula eſt q̄ feudū ſine inueſtitura nō pōt ꝓſtitui decla ratio. vaſallus iubente dño ingreſſus eſt poſſeſſionem caſtri noie feudi ſine alia ꝓpꝛia inueſtitura ꝛ dū vixerit quaſi noie feudi poterit retinere ſꝫ eo defūcto hereꝫ nō ſuccedit in feudo. h. d.

s Liendū eſt fe. ſine inueſtitura nullo mō ꝓſtitui poſſe etiaꝫ ſi dño iubente q̄s alicuiꝰ rei noie feu. poſſeſſionē nāciſcit ꝛ teneat licꝫ tm̄ poſſeſſionē talr adeptā dū vixerit q̄ ſi feu. noie retinere hēredes eiꝰ hu ius iure nullo mō ſuccedente.k

¶ Dat regula que eſt. Si clericus de alieno be neficio alium inueſtiuit ꝛ pꝛius moꝛiat q̄ feudū ſibi aperiat exinanit feudum nec ſucceſſoꝛ tenet habere ratam inueſtituram.

Si dñs q̄ inueſtiuit forte ſit clericꝰ ꝛ ꝓtigerit vt añ moꝛiat q̄ vaſallus poſſeſſionē fe. nāciſceret ꝛ exinani tur feu. qō generalr in oībus cleri cis qui feu. dant obſeruat.

Si de inueſtitura inter dominuꝫ et vaſallum lis oꝛiatur.

¶ Oꝛta cōtentione inr dñm ꝛ vaſallū deficien te, pbatione poſſeſſoꝛis ſacramēto cā diffinit. ſed ſi teſtes interfuerint dꝫ fieri p teſtes, pbatio q̄ ſi veritatē dicere recuſant debēt cogi a comi te vl a populo vel ab impatoꝛe ad quē accedere debet vaſallus cū iuſſu dñi ſi interim quiete poſ

s Ancim̄ vt nēo miles adimat de poſſeſſione ſui bñfi. nili q̄ui cta cl'pa q̄ ſit laudāda p iudiciū paꝛ riū ſuoꝝ ſicut ſupꝛadiximus.

s Si aūt diꝛerit miles q̄ ſui pareſ tiniq̄ iudicaſſent miles in poſſeſſiōe maneat p. vi. ebdomadas ꝛ ad noſtrā veniat p̄ntiā cum illis q̄ lauda mentū atq̄ iudiciuꝫ fecerint ꝛ ante nos diffiniemus.

De contentione inter dominum et vaſallum et de inueſtitura feudi.

¶ Si inr miliē ꝛ vaſallū ꝛ dñm ſit cōtentio de inueſtitura dño deficiente in ꝓbatione vaſallo poſſidenti defert iuſiurā. dño aūt poſſidente mi liti vaſallo incūbit ꝓbatio. eo aūt in ꝓbatione deficiente dño dabitur iuſiurandum.

s Si q̄s miles q̄ i poſſeſſione r ſui bñfi. fuerit ꝛ dñs inueſtitu. ne gauerit miles affirmet p iuſiuran. ſi potuerit qō ſuū ſit bñfi. p inueſ. dñi ſui: ꝛ ſi dñs poſſederit ꝛ miles ſic diꝛ erit q̄ inueſtitꝰ fuerit a dño ſuo ꝛ dñs negauerit ꝛ adhibeant pares illius ꝛ ꝓpos iueniat vitas ꝛ ſi pa res nō fuerint vitas iueniat p dñm qꝛ nō eſt bonū vt veritas deneget.

s Si q̄s ſine filio, bñficiū pꝛis intelligo. ſ. dū feu. ad filiū ptineat. niſi pactū inſuenerit vt ꝛ filie ſuccedāt: vt. §. de ſuc. feu. §. filia vero.

v Rub. Quibus modis feu. conſtitui pōt.

Liendū ē b iure, alꝫ b iure, ꝛ alꝫ hac i re vl lo, ꝛc. y Succedēte in b. c. videt abſurdū. ſ. q̄ hrs excludat q̄n dñs poſſeſſionē in va. trāſtu lit igit iueſtiturā feciſſe vt q̄ ꝓpꝛie iueſtitura poſſeſſio appellat. ar. j. e. q̄d ſit inue. c. ij. nā vnuſq̄ſq̄ ſibi ꝛ ſuis hrdib ꝓſperiſſe vt: vt. j. de duob fi bus a capitaneo inue. c. duo frēs. ꝛ b veꝝ eſt ſi hrdis mētio hīta nō ē: vt ff. ō pba. ſi pactū. ꝛ apte ꝺicit. j. ō. ꝓſue. re. fe. c. ſciēdū. py. tm̄ ō b dic: vt i ſū. no. z Si dñs cleric, iſtō ſaꝫ expoſitū ē. §. ti. q̄ ſuc. teneant ꝛ i alio

ti.hic pōt eē ti.qui succeſſores teneanť.r.j.dicť. ó Rub.ſi ó inueſtitura inť dñm r va.lis ori,al's ti.q̄'r iudiciū fe.ſit examinādū q̄ nō vtimur

J inter dñm.r inueſtiturā ſz de qua inueſtitura intelligiť qō h dicť quero vtrū de noua an de veteri. R.ó veteri q̄m de noua nō audiū tur teſtes niſi ſit de paribus:imo dz p breue teſtatū,pbari in quo etiaz ca ſu ſm quoſdā nō valet in ueſtitura: qz de ſolēnita te deeſt in ꝓſti.fre. vt.j. q̄ teſtes ſunt neceſſarij ad pba.no.inueſ.c.i.vl' etiā pōt intelligi illud qñ pre ſentes ſunt pares tpe in ueſtiture.nā ſi tunc abeſ ſent.r tunc etiā exnei poſ ſent recipi ſm ꝙ hic vide tur dici in v̄bo illo quid ſi tpe reſtōnis abfuerunt rc.qō falſum ē qñ ſi ab ſunt expectādi ſunt: vt.j. de ꝓſue.re.fe.ſciendū qō añt hic dicit itelligo qñ dñs pares nō hz vt col ligiť in p̄dicto.c.ſcienduz vñ ꝙ h dicť q̄d ſi tpe in ueſtiture abfuerint intel ligas.i.ſi tpe inueſtitutio nis pares dñs habuerit nā ſi pares nō habuerit etiā exnei rc.r qō ibi ſe quit v̄itatē celare volue rint.eſt notabile v̄bū ni miz qui veritatez dicere nō vult nocere deſiderat vt in decretis cā.xi.q.vl ti.c.ſi quis.

a Qualibet.ex cā a co mite.lz iſtud notandū ꝙ gradatim faciēda eſt po ſtulatio.ſ.de minore iudi ce ad maiorē iudicem,

ſidet vſqz ad annū.ſz ſi interim nō iuerit p ſe vl' p aliū dñi ſacro cā decidet. in clericoz aūt inue ſtitura oēs teſtes pariter admittunť.h.o.

S J inter dñm r vaſ.lis oriať de inueſtitura feu.dño.ſ.iueſtitu ram[b] ſe feciſſe negāte ſi teſtibus reſ pbari nō poterit poſſeſſoris ſacro res decidať idē r in eoz ſucceſſioni bus obſeruať.ſi vo teſtes iterfuerit r eos vaſ.ad teſtimoniū vocauerit eoz teſtimonio cū ſacro credať.Te ſtes vo ſint pares eius r q̄ ab eodē dño fe.teneāt.ꝙ ſi tpe inueſtitutiōis abfuerint etiā exnei ſunt recipiēdiq̄ etiā ſi veritatē celare voluerint forte amore vl' p̄cio vl' alia qualibet cā a comite[a] vl' pp'o iurare cōpellanť ꝙ ex ea cā falſitatē nō dicant nec vera ſe ſciētibuſ tacebūt.His.n.nō cogē tibus eos vaſ.cū ipo dño ad impa toreſ[b] ire feſtinet eiqz cām intimet r quā impator inť eoſ iudicauerit ob ſeruet.[c] Si aūt ſe ventuz vl' nunciū miſſurū vaſ.ꝓmittat ex quo ꝓmiſit vſqz ad annū[d] quiete poſſideat.Si vo ad regē nō venerit vl' nō miſerit infra annuz[e] dñi ſacro cā finiať.Et ſi teſtes ſacro[f] iaz dicto p̄ſtito ſe nō inťfuiſſe dixerit dñi ſacro qō termi neť.hec oia etiā in clericoz[g] pſonis locū hñt p̄terq̄ qō de pſonis teſtiū dcīm eſt.Et in clericoz fe.pariter ac cipiunť pares r exnei.hoc tō qz cuz clerici quoſdā de feu.inueſtierūt ſe pe abſqz r ſine p̄ſentia ſuoz confra trum hoc facere ſtudent.

¶ Orta cōtentione inter dominum r vaſallum ſi vaſallus dicit ſe vel patrē ſuū inueſtitū debet pbare p teſtes ſaltē duos ſuā intentionē r eo in pbatione deficiente deferť domino poſſidenti qui iurauit cū.xij.ſacramentalibus r nolente iu rare defertur actori qui iurabit etiā cū.xij.ſacra mentalibus.vtroqz nolēte iurare dñs poſſeſſor abſoluitur. vaſallo aūt poſſidente ſi poſſidet p annū ſciente dño et nō cōtradicente ſol' debet iurare ſine alijs.al's autem nō.hoc dicit.

Si quis[h] ſe vl' p̄rem ſuū ab aliquo dño vl' p̄re ei' defuncto inueſtitū eſſe ꝓtēderit niſi p duos pares[i] ó domo ip̄ius dñi pbauerit qō intēdit vl' a lios[k] idoneos duos teſtes[l] tūc i ele ctione dñi eſt vtrū velit iurare[m] cuz xij.ſacralib' illū q̄ fe.q̄rit p ſe vl' pa trē ei' ſi de hoc q̄rat de ipo fe.inueſti tum nō fuiſſe:ꝙ ſi iurare noluerit a ctor iurz cū.xij.ſacralibus ſe vel pa trē ſuū inueſtitū qō ſi iurare [n]nolue rit q̄ ꝓueniť eſt abſoluēdus[o] Scōz eni morē mediolanenſiuz hec ſacra p̄ſtanda[p] ſunt tā a filijs actoris vel rei q̄ ab ipis p̄ncipalibus.Si aūt a liq̄s in poſſeſſione fe.ſit.ó quo dñs dicit eū inueſtitū nō fuiſſe tunc ſine pbatiōe vlla teſtiuz dz ſol'[q] iurare ſe vl' p̄rez ſuū fuiſſe inueſtitū.hec āt ſunt ita tenēda ſi p vnū annū añ ſci entē dño r nō ꝓdicente in poſſeſſio ne fe.pmanſit.alioq̄n iuſta ignorā tia vl' pui tpis negligentia cuz iniq̄ poſſeſſionis p̄iurio qñq̄ dño in poſ ſeſſione damnum afferat,

De feudo dato in vicem legis cō miſſorie reprobando.

¶ Caſus. Feudum nō pōt cōſtitui ſub pacto le gis cōmiſſorie qz nō ſub p̄textu pecunie ſz amo re domini dandum eſt.

b Ad impatorē.nam p̄ invocať curia poſtea co mel deinde pp'ls poſtea ip̄ator r pcedit a pp'o.i auť.de ap.col.iij.§. vlti. lz videať ꝓ.ff.de ꝓſti. p̄n cipū.l.i.r inſti.ó iure na gen.r ciui.§.lz qō p̄ncipi nam ibi innuiť ꝙ maior ſit pp'ls impa.cum ab eo poſſit degradari lz in ꝓrium barbarius philip pus dicat plus poſſe impatorē.ff.de offi.p̄re.barbari' philippus.

c Obſeruet.r merito.qz qō p̄ncipi placuit legis hz vigorez: vt inſti.de iure na. ſed qō p̄ncipi.r.ff.de ꝓſti.p̄n.l.i. r inueniť errorē p̄ncipis ius facere: vt ff.ó ali.r ciba.leg.l.iij.in fi.ſz r qō comes vtpote loco preſidis ſtatuit ex neceſſitate ſeruādū eſt: vt.C.vbi pu.e.de.l.i. d Uſqz ad an num.eſt r aliud mirabile ꝙ ann' va.indulgeť ad p̄ñtandū ſe cū tm̄.vi. eb domade ꝓcedanť ſupiorib⁹ appellatōibus: vt.ſ.q̄ tpe miles inue. de.be.c.iij.ſi aūt dixerit.r in lō.de be.l.vlti.ſz iſtō cū ꝓtingat is inq̄rat quē labor mūdi exagitet cū maxime ſpaciū.ix.menſiū ſeptētrionalib' boibuſ ad ſe repētrandū iudici legūlatorib' videť ſufficiēs: vt in auť.vt oēs ob. iu.§.ſi igiť.col.v. e Infra annū.r ſi p totuz annū q̄ete dz poſſidere vaſallus: lz infra annū ſe dēat repūtare.r eſt notandū ꝙ h poſſeſſori p batio incūbit.ſz intelligo ꝙ aliō p dño faciebat: vt.j.dť ꝙ ſi teſtes ſe nō i terfuiſſe dixerint ꝙ ſacro dñi cā finiť.r intelligo ꝙ h ſacm ad cautelam dño deť cū is in pbatōe deficiat q̄ pbare teneť ſicut no.in.C.de re.cre.r iureiur.in bone.r h ꝓſonat ei qō legiť.j.de ꝓſue.re.fe.c.ſacm.

f Sacro.ſi hēs nō tunc ſiť r dēs habere in lra dñi ſacro alioquin non.

g In clericoz.h colligiť ꝙ exꝓſonaz qualitate r differētia licitū deph̄endiť qō al's nō liceret: vt no.§.de na.fe.circa p̄n.qō aūt dicit h de clericis ſ.ꝙ fe.da.po.cognat'.tñ excipiunť qui.da,phibeť: vt.C.de ſa.ſanc.ec.iu bemus.r auť q̄buſcūq̄ lz potius hodie agnat' exnei hmōi bñficia a cle ricis ꝓcedanť: nec ſibi p̄ñt acq̄rere dū admīſtrant: vt.ff.de ꝓhen.emp.nō lz.r de of.pcō.ſolet.§.vl.itē in iſto.§.notare: lz r notabiť in inferiori,pri. §.ꝙ inopia pbationū emergēte licitū deph̄endiť qō al's eēt illicitum: vt

h Si q̄s q̄daz huic.c.hñt gl.talē vacat h.c.ꝓpter inferi' ſi duo.

i Per duos pares.h no.duos teſtes ſufficere ad inueſtituraꝝ pbandā r merito qz vbi numer' teſtiū nō exigiť quo ſufficiūt.p'alis numeri elocutō duoz numero ꝓtēta eſt: vt.ff.de teſti.vbi.vñ dñs in euāgelio in ore duoz vl' triū teſtiū ſtat oē verbū r de teſtis.relatum.

k Vel alios.ecce qō plene notauiꝝ m' vl' inopia,pba tionuz emergente.

l Duos teſtes i doneos.r p pares ſ.cū pares abſunt vt.ſ.eo.c.i. r de h dic: vt ibi notauiꝝ mus.ꝙ aūt de do mo.i.ó curia intel ligo ne forte dōe ſticis teſtib' fides iꝓbeť: vt.C.ó te ſti.parētes.r.l. ad uerſus.r.l. etiā qñ ꝙz in cā domeſtici admittūť: vt.C.de repu.l.conſenſu.§. fi.r h qō dicit niſi p duos pares.

m Jurare.ecce ꝙ ꝓpe notaui iopia pbationum emer gente rc.

n Quod ſi h iura re.quid g̃ ſi nec' iu rat nec ſe iurať vel le recuſat. R. intel ligoꝙ iuder ꝺz ſta tueretꝑs infra qō iuret ſi vult dñs q̄ tranſacto in vaſal lum trāſferať ele ctio: lz anteq̄ iurz etiam die trāſacto poſſit adhuc iura re dñs: vt ar.ff. de le.i.cū res.r.C.cō munia ó le.ſi duo bus.r.§.lz ſi q̄s.r ff.de adop. manci

o Abſoluēdus.nimirum acto[ze] non ꝓbante vl' qua ſi ꝓbante abſoluiť reus r ſi nihil p̄ſtiterit obtinere ꝺz.C. de eden. q̄ accuſare: q̄ſi ꝓbante: iō dixi: qz iuſiurandū loco pbatōis cedit i mo quaſi pbatio dicit.C.de re.cre.actori.r.ff.de iureiu.nō erit.r.§ dato.r.l.lz r ſi.§.fi.r.l.tutor. p Preſtāda.tā a filij ſ.r merito qñ pſona p̄ris r filij vna eē intelligiť.C.de impu.r al's ſub.l.vl.r inſti.de inuti.ſti.§.ei q̄ tuo.r vnū eſt ſacm teſtatoris r heredis: vt in auť.de iureiur.qō maiori.in p̄n.lz alibi dicať ꝙ multū diſcrepet iuſiu.hereditariū a principali ſacro.C.ó re.cre.r iureiu.l. general' in p̄in. q Debet ſol'.intelligo ꝑm diſtinctionē q̄ fit.j.de ꝓſu. re.fe.c.ſacm. r Sciēte.h p̄ſumiť ꝙ patiētia ſine ꝺictiōe ha beť exp̄ſſe ꝓ conſenſu.ſiť qō dicit de coheredibus qui p̄ñtes paſſi ſunt vnū coheredē totā hereditatē vēdere r p̄cium accipe.nā r ip̄i videnť ſuas p̄tes vēdidiſſe: vt.ff.de euic.quidā.idē q̄ dicit ó liber to q̄ paſſus eſt dñm rem vēdere cū p ip̄a p̄te p̄ciū ſoluiſſet.ff.man. ſi vo.§.pap.nam r p̄ videť approbaſſe mr̄imoniū filij ſui cū ip̄m ꝺhentē nō,phibuit ſciēs: vt.C.de nup.ſi vt ꝓponis.idē dicas ó ꝺ ctu filij: vt.ff.ad ma ce.ſi filius: ſz vt magr̄ nauis videť illū,naui ꝓpo ſuiſſe quē in miſterio fungi voluit nec ꝺixit: vt. ff. de exerci.l.i.§. magr̄.idē q̄ ó eo dicit q̄ miſit ſtillicidiū ſuū in alienis edib' ſciente eo r nō ꝺicēte cū emerit ad hoc: vt.ff.ſi ſerui.ven.ſi a te.ſz r ſi paſ ſus fuero te in meo ſepulchro edificare r me ſciēte mortuū tuū itu leris aliū poſtea te inferētē,phibere nō potero.ff.ó mortuo infe.ſi ꝓpri'.§.fi.nā r ſi ego dñs horreoz ꝓpoſitū habuero au.r ar. mar garitas meo piculo nō recipe r me ſciēte has res in horreis indu

reris videor a ppōsito recessisse: vt.ff.10.t ꝑdu.cū in plures.§.loca tor.sz t lz in instrō nō ōtineat possessionē fuisse traditam si dño tā sciente tu emptor possedisti diuti⁹ eā tradidisse intelligit.C.ō acq. pos.l.i.t.ij.nā si dñs sciat seruū suū militare vl aliquā dignitatē habere t ipm nō reuocet videt ꝑsentire t ingenu⁹ efficit.C. qui mili/

tare nō pñt.l. pe.t vlti.itē si nō ꝑdixerit seruū ordinari clericū cū sciebat: vt in aut.de sanc. epi.§.si seru⁹.coll. ix.g h scia siue patientia sine ꝑdictione ꝑ ꝑsensu accipitur: sz itelligo sicut expositū est.ff. qui.mo.fe.amit.§. pter ea.

s Rub.de fe.da. in vicē legis commis. reprobando.

Ꝑ qs obligauerit pacto.b §.dicit exꝑsse q nō pōt feudum acquiri fm pactus l.cōmis. occasione pignoris t ē rō qr in pignoribus oībus reprobata est lex cōmis.C.ō pac. pigno.t l.cō.l.i.t ij.quid erit de tali pacto.puta vendo tibi domū ꝑ.c. aureis t nisi solueris integr pcium retinebis postea i feudus.t soluit mediate plus min⁹ ve. quid iuris erit.nūq̄d licitū est pactū R.videt q b pactus fit licitū: qr in traditōibus rerus suarū quodcunq pactum apponat valere dz.ff.ō pac. in traditiōib⁹.naz t si non expediat dño talez vas. hfe tñ pōt pactū valere.ff.de serui.in feu.t maxime cū istud pactū nullam ōtinet turpitudinē.idcirco videt valere: sz ō est qd sequit statī f.feudū est cū nō sub ptextu pecunie: sed amore t honore dñi acq/rit: vt no.§.pōt g distinguit vtrū voluerit dñs totā domū ꝑ feu. teneri an ꝑ ea tm pte ꝑ qua pcium nō est solutū. vt in ꝑ casu nō valeat scdo teneat ꝑ pte illa: lz hodie sub ptextu pecunie multa feu. acquirunt: sz quid erit si debitor cū suo fideiussore pactū fecerit q nisi soluerit creditori: t nisi eū liber auerit vsq ad certus tps t si fideiussor soluerit ꝑ eo postea q hēat ipm ꝑ feudo: nunqd valet pactū t videt q sic.ff.de ꝓhen.emp.l.fi. lz ꝑdicta rō videat refragari.

v Quā doctūq istud qficūq sic itelligo.i. nisi creditor alio iure velit se tueri.puta ꝑscriptōe.xxx.an. allegādo qō quidē facere pōt sz quosdā maxime post inquersam possessionē: vt no.in.C.de pig. ac. nec creditores: vl etiā si ius dñij ipetranit: t post bienniū soluere voluerit debitor. tūc nō cogit solutionē recipe creditor t vt.C.ō iu. do.impe.l.vlti.in medio leg sz si recepat pecuniaz pign⁹ restituere cogit: vt.C.de iure do.impe.l.ij. r Nō obstāte.b vez est si quē tio inter do. t va. est alioqn si inter extraneos valet pactū: vt in lōbar. de debitis t guar. si qs fideiussionē. r Consentiēte. intelligo istud fm ꝑ.cū de futura successione tractat. qz ꝓ bonos mores tale pactū ꝓbet: t est iō inualidū: vt.C.de pac.l.fi. t.C.de inuti.stip. ex eo. vñ nō obstat mulieri q nullū regressum ad bona paterna se ha/

bitura pacta fuerit.C.de col.l.ij. vl etiā si de futura successiōe nō tractat: sz ignar⁹ forte va. ō alieno fe.inue.accepit: vl etiā sciēs t notatim ō euic. cautionē habuerit vl accepit cur nō valeat nō video nimiz q̄n vēdere rē alienā posse nulla est dubitatio.ff.de ōbē.emp.rem alienā. vl intelligit quo ad pīudiciū va. sicut mediolañ. faciūt: vt no.ēt.j.si de feu. defun. contro.fu.c.moriḃ⁹. t.j.de inuesti.rei ali.c.cū de re ali. hec ita dicta sunt fm placentinū sz fm mediolañ. nō. nā q ipi dicūt dūmodo de feu. v iuēte illo nullus detrimētū patiamur istud ꝑsonat.l.§. notatis t est ar.ff.de ser.ru.prę. p quē. t.ff.de aqua plu. ar. in ꝓcedendo. licz videat ar.ō.ff. de aqua quoti. t esti. lutio.

a Successores.sz cur in eo q̄ hz successores idē iuris nō est cū nullū pīudiciū ipi hr̄dibus sue suis fieri debeat .r. huic studiosus. R. nō oim q̄ a maioribus⁹ tradita sunt rō reddi pōt.ff.de le.t cō.nō oim.

Quidā obligauit. super b.c.pauciti. hñt vl rubricā. qui autē hēant talē ꝑsueuerūt habere de vsu mediolanē. quo nō vtimur.

c Longū tps. hic hētur qō.§.pr. nō ē.c. si qs obligauit. s. qr ius offerēdi nō tollit longo tpe. C. de pig. ac. ne creditores.

d Suū. post ista vba q dā exēplaria in textu hñt hec adiecta a dño suo p⁹ inuest. pdictā defuncti. post ea ōtinuat subsequēs. vl se p inuestituram pdictam t. que sequunt.

e Per. xxx. ānos. b nos pscrip. xxx. an. t in fe. locū hr̄e vñ si aliqs p. xxx. an. fe. possedit t seruitū dño exhibuerit q̄is de ea re nūq̄ inuestit⁹ fuerit tñ pscriptionē acquisiuit: ita q̄ se tueri poterit: vt.j.si de fe.ꝓtro.fu.c.si quis p. xxx. an. quid g si a posce ciderit iste qui pscriptione se tueri pōt nunqd vēdicare poterit. R. vtiq adhibita distinctōe q̄ si t in.C.de pscrip.xxx.an. vl.xl.si qs emptiōis t.c. sz qō dicit.j.e. videt miz q filius iurare dz post inuestituram pr̄em suū mortuum fuisse: t se p fe. qs rem tenuisse. ita vt p. xxx. an. ꝓtestatio pignoris facta nō sit. sed dño defert de incerto. s. defunctū militē p feudū inuestitum non fuisse: sed cur non sufficit ipm probare contestationem pignoris factam nō si tm alter pscriptōe feudi se tuet. R. b nō negat hic. sz b filus volebat se tueri dicēs patrē suū inuestitū. vñ puto q si tm pscriptionē feu. al leget filus defuncti: q filus dñi nec aliud ꝓbare teneat nisi pr̄ez suū pignorasse t ꝓtestationē factā fuisse añ spaciū. xxx. an. est. n. legitia interruptio si p executorē ꝓsecuta sit ꝓuentio: vt.C.de pscrip.xxx.an. sicut. ar. ad b.C.ō pi.ac. nec q. f Rub. De feu. cognitōe quedā exēplaria rubricā vl ti. talē hñt. Explicit liber pm⁹. Incipit liber scōs t nō addūt ō fe. cognitōe

Bertus de orto. legū añt romanor ac si apte dicat cōsuetudo in feudis vincit leges: lz ō dicat. C. que sit lon. ꝓsue. ꝓsuetudinis: sz hoc intelligo de equa nō iniqua ꝓsue. nimiz male inuenta t male ꝓsuetudines nō ꝓfirmant etiā longo tpe: vt in aut. vt nulli iu. §. nulli vero. t decretū di. ix. c. mala ꝓsuetudo. t.c. ꝓsuetudo.

b Compbensus. ac si apte dicat argumētis nō est credendū nisi in ꝓsuetudinibus feudi: lz in legibus reperiatur ō. ff. de re mili. nō ois. §. a barbaris: sz nunqd de filibus ad filia est ꝓcedēdū: t vtiq vt opinor: vt in legi

t iiij

s Ꝑ qs obligauerit aliquā rem pignori eo pacto⁽ᵗ⁾ vt si statuto tpe pecunia soluta nō fuisz res eēt creditoris t eā p fe. hēat. pōt debitor qñcūq⁹ pecuniā soluēdo pacto nō obstāte⁽ᵏ⁾ pign⁹ recupare. Feudū eni nō sub ptextu pecunie sz amore t honore dñi acquirendū est.

¶ Si domin⁹ inuestiuit aliquē de beneficio sui militis ꝑz placentinos nō tenet inuestitura sine ꝑsensu ei⁹ cuius est feudū. sed fm mediolanen. t cremonen. valet inuestitura si nulluz generat ꝓciudiciū ei cui⁹ est feudū ꝑdicta inuestitura pōt hr̄e effectū decedēte vasallo sine successore. h. d.

s Ꝑ qs inuestierit aliquē ō fe. sui militis viri placētini. ꝓsus asserunt hāc inuestituram nō aliter valere nisi eo ꝑsentiēte⁽ᵏ⁾ cui⁹ erat feu. mediolanēses t cremonēses nihl⁹ dista re asseuerāt vtz eo sciēte vl ignorāte dūmodo eo viuēte nullū ōtrimētuz de fe. suo sibi ꝓcuret. Hoc aūt dicendū est de eo milite q̄ feudi successores⁹ nō habet.

De vsu mediolanensiū fm q̄sdā.

¶ Casus. Filio militis dicenti patrē inuestitum de pignore t.xxx. ānis. noīe feudi possedisse defert iusiur. vt iuret cū.xij. sacramentalib⁹ forma hic tradita. sed eo nolente iurare defert filio dñi quia si iurare recuset cogitur filium militis inuestire. hoc dicit Jaco. de bel.

q Quidā obligauerat⁽ᵇ⁾ terrā quā dam suo militi deinde cū filius domi longū post tps pecuniā offerendo pign⁹ lib̄are voluisset fili⁹ militis ꝓtendebat pr̄em suū⁽ᵃ⁾ a dño suo defuncto de pdicto pignore inuestitione fe. accepisse vñ iuris prudētes mediolanēses interrogati laudauerunt in electōe filij militis eē cuz.xij. sacr̄alibus iurare pr̄em suuz vl se a dño suo post inuestituram defūcto vl se p inuestituram pdictā terrā tenuisse: ita vt p. xxx. an. ⁽ᶜ⁾ ꝓtestatio pignoris a pte dñi aduersus tpm vl pr̄em suū facta nō fuisset. Si aūt tpe iurare voluerit filius defuncti dñi necesse hz iurare cū.xij. sacr̄alib⁹ defunctū militē inde p feudū inuestitū nō fuisse. Ō si ita iurare recuset inuestire ipm filiū militis dz iam dicta terra per feudum.

Explicit liber primus. Incipit secundus De feudi cognitione.

¶ Cause generaliter aut decidunt iure romano aut leg⁹ longobardor aut consuetudine. sed cause feudales decidunt ꝓsuetudine que vincit legē in hac pte. lz ꝑriū dici soleat: ꝓsuetudine aūt deficiente decidi possunt ēt lege scripta. h. d.

Bertus ō orto⁽ˢ⁾ anselino filio suo dilecto salutē: causar q̄r cognitio frequenter nobis cōmittit alie dirimunt iure romano. alie vo leg⁹ lōgobardor alie aūt fm regni ꝓsuetudinē que q̄q sint varia quāq hz diuersor locor aut curiar mores sunt diuersa nec facile pōt dici nec hoc libello facile cōprehendi pōt vsus tñ feudi q̄ in nr̄is ptib⁹ obtinet. put possibile est exponere tibi necessario duxi. i iudicio t eni qō de feudis agit illō leg⁹ nostris ꝓtiuz dici solet. legū aūt romanor nō est vl auctoritas sz nō ad ovim suā extrēdūt vt vsum vincāt aut mores. strēnu⁹ aūt legis ꝑitus sic vbi casus emerserit q̄ ꝓsuetudinē se. nō sit ꝓhensus⁽ᵇ⁾ absq calūnia vti po

s Rub. De feu. cognitōe quedā exēplaria rubricā vl titalē hñt. Explicit liber pm⁹. Incipit liber scōs t nō addūt ō fe. cognitōe

c Longū tps. hic hētur qō.§. pr. nō ē. c. si qs obligauit. s. qr ius offerēdi nō tollit longo tpe. C. de pig. ac. ne creditores.

d Suū. post ista vba q dā exēplaria in textu hñt hec adiecta a dño suo p⁹ inuest. pdictā defuncti. post ea ōtinuat subsequēs. vl se p inuestituram pdictam t. que sequunt.

e Per. xxx. ānos. b nos pscrip. xxx. an. t in fe. locū hr̄e vñ si aliqs p. xxx. an. fe. possedit t seruitū dño exhibuerit q̄is de ea re nūq̄ inuestit⁹ fuerit tñ pscriptionē acquisiuit: ita q̄ se tueri poterit: vt.j.si de fe.ꝓtro.fu.c.si quis p. xxx. an. quid g si a poscecideri t iste qui pscriptione se tueri pōt nunqd vēdicare poterit. R. vtiq adhibita distinctōe q̄ si t in.C.de pscrip.xxx.an. vl.xl.si qs emptiōis t.c. sz qō dicit.j.e. videt miz q filius iurare dz post inuestituram pr̄em suū mortuum fuisse: t se p fe. qs rem tenuisse. ita vt p. xxx. an. ꝓtestatio pignoris facta nō sit. sed dño defert de incerto. s. defunctū militē p feudū inuestitum non fuisse: sed cur non sufficit ipm probare contestationem pignoris factam nō si tm alter pscriptōe feudi se tuet. R. b nō negat hic. sz b filus volebat se tueri dicēs patrē suū inuestitū. vñ puto q si tm pscriptionē feu. al leget filus defuncti: q filus dñi nec aliud ꝓbare teneat nisi pr̄ez suū pignorasse t ꝓtestationē factā fuisse añ spaciū. xxx. an. est. n. legitia interruptio si p executorē ꝓsecuta sit ꝓuentio: vt.C.de pscrip.xxx.an. sicut. ar. ad b.C.ō pi.ac. nec q.

f Rub. De feu. cognitōe quedā exēplaria rubricā vl titalē hñt. Explicit liber pm⁹. Incipit liber scōs t nō addūt ō fe. cognitōe

Bertus de orto. legū añt romanor ac si apte dicat cōsuetudo in feudis vincit leges: lz ō dicat. C. que sit lon. ꝓsue. ꝓsuetudinis: sz hoc intelligo de equa nō iniqua ꝓsue. nimiz male inuenta t male ꝓsuetudines nō ꝓfirmant etiā longo tpe: vt in aut. vt nulli iu. §. nulli vero. t decretū di. ix. c. mala ꝓsuetudo. t.c. ꝓsuetudo.

b Compbensus. ac si apte dicat argumētis nō est credendū nisi in ꝓsuetudinibus feudi: lz in legibus reperiatur ō. ff. de re mili. nō ois. §. a barbaris: sz nunqd de filibus ad filia est ꝓcedēdū: t vtiq vt opinor: vt in legi

t iiij

bus.ff.de legi.ꝛ ost.nō pñt.quid ē g̃ qō dictū est in feudo q̃ argumētis nō est credendū.R.intelligas qñ file nō appet ꝛ lex q̃d fieri dz indicat, nā tunc sequēda est.l.ꝛ ar.supflua nō ꝓcedunt.g̃ hic p̃ ꝓsiderat cōsuetudo scō file vl lex,nā.l.ꝓsuetudini non pōt obuiare qō est intellgēdū:vt s.file legit in decret.nā nec decret pñt obuiare leges:vti decre.dis.liꝛ.

i Coherētibus.vti in rebus imobilib⁹ ꝛ qō seq̃t aut solo coherētibus: vt puta in fructib⁹ qui pendēt in fundo vtpote fundi ps ipi fundo coherere debeāt.nā fruct⁹ pendētes fundi ps eē vident.ff. de rei ven.fructus.

k Immobilia.vt sūt panes ciuiles.C.de iur do. l.fi.§.pterea.sz nunq̃d ꝺbitoꝛ noīa iter imobilia cōputant.R.hoc ab antiquo quesitū est ꝛ alibi satis disputatū est,ꝛ ideo omittimus.

l De caneua.melius diꝛisset iudicio meo velut i se.rē.vt sic intelligat q̃ nō sit expositiuū illius v̄bi aut in his q̃ interimobilia cōputant:ꝛ sic feudum camere aut caneue cōputabimus in reb⁹ immobilib⁹ vl etiā solo coherētibus: vt.ff.vñ vi.l. i.§.iij.

m Nisi inuestitura.itelligo aut eo qō habeat p̃ iuestitura:vtputa cū iusserit dñs aliq̃ē ire ī possessionē nō tradiderit p eodē tñ habeat:vt j.de ꝺsue.re.fe.c.sciendū: sz illō feudū ad heredes nō transeat: vt.§.q̃ mo. feu.pōt ꝺsti.c.sciendum,ꝛ ideo file est huic qō dicit actoꝛ nō ꝓbante reus ꝛ si nihil p̃stiterit obtinebit: vt glosat.C.de eden.qui accusare.nam sz h defuerat inuestitura sufficit tñ quasi inuestitura sicut ꝛ ibi sz deficiat ꝓbatio:sufficit tñ quasi ꝓbatio q̃ intelligit iusiurādū delatū ꝛ p̃stitū.succedit.n.loco ꝓbationis iusiurādū ꝛ q̃si ꝓbatio appellat.ff.de iureiu.nō erit.§.dato.ꝛ.l.sz ꝛ si.§.fi.ꝛ.l.tutoꝛ.

n Aut successione istud pōt hr̃e locū in coheredib⁹ sz nō in filio cū patri succedat nimiꝛ etiā vinētepr̃e dñs itelligit:vt inst.de here.qua,ꝛ dif.§. sui.ꝛ alibi dicit q̃ pene ad ꝓpria bona venire intelligit:vt.ff.de suc.e.l.i. §.largius.vñ nihil ei deest p̃ter administrationē.ff.de libe.ꝛ po.in suis.ex his g̃ colligit q̃ filij non acquirūt patri succedēdo sz acquisitū capiunt.

o Rub.Quid si inuestitura.quidā nō h̃ūt hic ti.nec rubricā ꝛ male.

¶ Inuestitura.vasallos.circa h̃ūc articulū talis est faciēda distinctio aut agit de noua inuestitura aut de veteri:aut do.hz pares aut non item aut vas.pōt ꝓbare p breue testatū aut nō al's possidet dñs al's nō item aut est do.clericus aut laic⁹ al's cōpellit pares aut nō vult cōpellere item al's hz vas.feu.al's nihil hz.si quidē agit de noua inuestitura:ꝛ do. hz pares:ꝛ est in possessione feudi.tunc dz ꝓbare vas.inuestituram p pes vl etiā p breue testatū ꝛ ab ipis paribus ꝺfirmatū:vt j.§.pr. fm mediolanenses etiā si ab alio est ꝺfirmatū sufficiēs est:vt.j.q̃ te.sint ne.ad ꝓbandum no.inuesti.c.fi ne clerici.ꝛ.c.sz ꝛ sciendū est rē.ꝛ b̄ vbi do.cōpellit pares iurare.si añt pares aliq̃ ex cā noluerint iurare:nec do.cōpellit eos tūc licebit etiā p exneos inuestituram ꝓbare:vt j.pri §.ꝛ si exnei noluerint iurare:tunc a comite vl a ppl'o debēt cōpelli iurare:q̃ si nolunt eos cōpellere:tunc vas.cū ipo dño ad impatoꝛē ibit:ꝛ qō impatoꝛ iudicauerit seruabitur:vt.§.si de inuef.inter do.ꝛ va.lis ozia.c.i.ꝛ hec vera sunt cū dñs hz pares,si añt dñs nō hz pares tūc sufficiāt etiā testes exnei ad ꝓbandam

terit lege scripta.

¶ Feudū cōstitui pōt ēt in rebus immobilibus aut solo coherētib⁹ aut in his que int̄ imobilia cōputant.feudū añt acquirit̄ duob⁹ modis scz inuestitura aut successione.hoc dicit.

Sciēdū est ãt q̃ feudū siue bñficiū nō nisi in reb⁹ soli aut solo coherēti bus aut in his q̃ inter imobilia k cōnumerant velut cū de camera aut de caneua feu.dat posse ꝺsistere ac feu.neminē posse acquirere nisi iuestitura m aut successione."

Quid sit inuestitura feudi.

¶ Determinat q̃d sit inuestitura.ꝛ quidā dicūt inuestitura alia ,ppria ꝛ possessio,alia abusiua. vt qñ hasta vl aliō coꝛpoꝛeū poꝛrigit a dño vasallo ,p inuestitura.sco dicit coꝛā q̃bus debeat fieri hec inuestitura ꝛ quidē fieri debet coꝛā paribus dñis duobus saltem nō coꝛā alijs. sz quidam contrarium diꝛerunt.

¶ Inuestitura quidē p ,ppꝛie dicit possessio.abusiue añt mō dicitur inuestitura qñ hasta vl aliō coꝛ poꝛeū quodlibz poꝛrigat a dño feudi inuestituram facere dicente q̃ siquidē ab illo fiat qui alios hz vasallos saltem coꝛā duob⁹ ex illis solēniter fieri dz alioquin sz alij intersint testes inuestitura minime valet nisi p breue testatum fm quosdam.

¶ Casus. Comes militē inuestiuit abusiue ꝺ castro per anulū nō tradidit possessionē.vasallus agit cōtra dñm ꝛ petit fieri inuestituram ,ppriā.i. possessionē sibi tradi.dñs negat se nullā inuestituram fecisse.querit qualit̄ fieri debeat,ꝓbatio rñ detur q̃ p ptes curtis vel p publicū instrumētū a paribus cōfirmatū.q̃ si veritatem dicere recusent tūc a dño cogi debēt iurare q̃ hui⁹ rei nesciant veritatē.ꝛ postea actoꝛ alios poterit ,pducere testes.eo añt deficiente in ,pbatione est in electione dñi an velit iurare vl differre si dñs velit pōt cōpellere testes iurare licitū est vasallo ēt p extraneos testes ,pbare.eo añt tunc in ,pbatiōe deficiente electio iurisiurandi deferēt dño.h.d.

Si.n.dño adhuc in possessione ꝺsti tuto an facta sit inuestitura q̃rat nō dz ꝓbare nisi p pares illi⁹ dom⁹ vl p publicū instrm a tribus vl duob⁹ paribus ꝺfirmatū.nam si instrm defecerit vl qz factū nō fuerit vl qz amissum sit:tūc q̃ ꝓbare desiderat pares curie illi⁹ q̃ interfuerint offerat qui si denegauerint forte corruptiodio vl gratia seu p̃mio ꝛ dicūt se nō int̄ fuisse cū inuestitura fcā fuerat vl nō reminisci tūc dño cogēte s iurēt aut alios adducēt pares tact̄ sacrosanctis scripturis q̃ hui⁹ rei v̄itatez nesciāt ꝛ tunc actoꝛ aut alios ꝓducat pes aut iurisiurādi dño det̄ electio aut ,pinde iuret inuestituram factam nō eē aut sacrm vasallo referat ꝛ ille aut iuret aut acq̃escat:q̃ si iurare pares aliq̃ ex cā recusant: nec dñs eos iurare ꝓpellat b liceat vasallo ēt p exneos ,pbare inuestituram testib⁹ v̄o deficiētibus iurisiurādi electio domino detur.

¶ Casus. Vasallus possidet feudū camere vel caneue qō bis aut ter recepit a dño domin⁹ petit rem suā a vasallo vel denegat soluere feuduz ꝛ negat inuestituram.querit qualiter cōsulatur vasallo possidenti vel quasi. Respondeo non est opus sibi ,pbatione sed dat sibi electio vt iuret vel deferat.h.d.Bar.vsq̃ ad.§.si vero.

Si v̄o vasallus q̃dē possideat c vel si feudū d camere aut caneue in duabus seu tribus acceptiōibus q̃etis quasi possideat dñs ãt feudū negat nouā inuestituram:vt j.e.§.si v̄o:nec dicat q̃s inuestituram valere cuz sine partib⁹ facta est qñ pares habereēt qm̄ si absint exꝓctādi sunt vt j.de ꝓsue.r.fe.c.sciendū.h̄ vera sunt cū va.,pbare pōt p testes.si v̄o ,pbare nō pōt p testes:nec p publicū instrm siue p breue testatū tunc dño dabit sacrm:vt aut iuret aut referat vas.vt j.§.pri.ꝛ.§.si vero iuestitura qō quidē vez est.s. q̃ do.debebit iurare si vas.aliud nō hz feu.ab ipo do.al's enī de equitate remittit dño iusiurā duz:vt.§.de ꝓtrō. inue.§.si v̄o feu.ꝛ hec vera sunt cū ꝺ noua inuestitura agit.si añt agat de veteri tūc ēt exnei testes recipiunt:vt j.de cō.re.fe.c.sciē duz.in fi.ꝛ hec v̄a sunt in laico dño.i clerico añt dño idistincte admittunt pes ꝛ exnei:vt.§. si de inue.inter do.ꝛ vas.lis oꝛi.c.si v̄o aliquis.que autē dicta sunt de sacro p̃stando intelligēda sunt cū determinatōe eius qō legit.j.ꝺ cō.re.fe.c.sacrm.ꝛ.c.itē si int̄. a Dño cogēte.huic videt obuiare.C.de test.nimis graue,ꝛ istud accidit ,pter iurisdi. quā hz dñs.est.n.istoꝛ iudex ꝛ iō ab eo cōpellēdi sunt v̄itatem reuelare.ꝛ in lōbar.de offi.iu.vt iudex.q̃ añt dicta sunt ꝺ ,pbatōe noue inuestiture intelligēda sunt de eo q̃ aliud feudū nō hēbat: vt.j. de suc fe.p inuestituram.c.illō quidē sz forte vbi hz breue testatū vas. hic faciēda est subdiuisio.s.vtrū possideat dñs an ipe va.vt in p̃ca su nō sit sufficiēs corroboratio p exneos vt hic in scō sufficiāt exneī:vt.j.qui test.sunt ne.ad ,pban.no.inuef.c.siue clericus.

b Cōpellat.hāc penā patit̄ dñs si nō cōpellat.s.q̃ exnei q̃ al's repellunt admittant q̃ exnei a ppl'o vl a comite cōpellunt:vt.§.si int̄ do.ꝛ va.lis oꝛi.c.i.sz q̃ro si va.p alios testes nō possit ,pbare nisi p pares ꝛ dñs eos testimoniū dicere renuētes nō cōpellit q̃d iuris sit.R itelligo q̃ possit a comite vl a ppl'o postulare vt cōpellant q̃ si cessauerint impatoꝛē adire debēt ꝛ qō ide statuerit obꝺuare sicut de exneis dictū est.§.p.ti.nā qō dr.s.licere p alios ,pbare fauore va.dr vñ nō dz ad ei⁹ lesionē retoꝛq̃ri:qō cēt si pariū ,pductio ꝺ negaret p exneos cū exnei affuerūt.nā ꝛ alibi dicit fauore pupilli ne tutoꝛ possit h̄ditatē pupillo delatā fine ei⁹ volūtate vl actu acq̃rere.ff.de iu.deli.potuit.qō sic.s.intelligēdū est:vt in ei⁹ p̃iudiciē non reuertat qō fierz si forte adhuc fari nō possz vl sensu careret:vtpu

ta qz est furiosus. C. ad treb. l. pe. sic ergo ista est interpratio faciēda vt in va. pnities nō reuertat qđ ex puilegio fuerat ꝯcessuz silia studiosus inqrat: sz dici pōt q a ꝑpetate puer dns bipo sicut no. j. in qui. cau. feu. a. §. illud te nō lateat. al's. §. itē qui dño suo.

c Possideat. intelligo de ea re que vere possideri pōt.

d Vel si feudum. istud vl'io dixit: qz hmōi annue pstationes loco vsufr. habent: vtpote fructuntes ꝺe nō pnt possideri: sz quasi: vt. ff. ꝺ vsufr. si qs ita. z de an. lega. i singlos. z ꝺ vsuca. sequit. z de serui. quotiēs. non g in talibus ꝺa possessio est: sz quasi vñ nec ꝺa traditio. ff. de act. emp. rō. §. si inter. z hoc est qđ dicit duab' seu tribus acceptōibus eis qsi tē. huic file z q de fideicō. dr C. de fideicō. l. i. z ar. ff. de vsur. cum de in rem ꝺso. lz ꝺ videat. C. de pac. si certis.

e Suū eē feudum qđ intelligendū ē fm distinctionē illius. c. j. de con. re. fe. c. sacrm.

f Adēpta. hoc sic itellige. i. dño in pbatione deficiēte: z pstat postea iusurandū ad cautelam ab ipo vas. sicut z. §. notanduz est. nā si aliter itelligat absurdū videtur vt qđ vasallo i eodē casu ꝺceditur pbare deneget dño: vt. j. §. pri. dicit. lz enim tenore tē. vel si vis intelligere q dns nō admittat ad pbationē intelligas istud quādo violenta presumptio est talis que nō recipit pbationez in lib. oispu. hic ergo in. §. se. no. hic semper aliquid fore cōcessum: vt priuilegiū alicui ꝺcedendo nō intelligit ꝺ ꝺsuetum ordinem ꝺcesse: vt. C. de inoffi. testa. si quando.

g Rub. Per quos fiat inuestitura z p quos recipiat.

Inuestitura aūt. de nouo. que fit noua inuestitura tractat. j. qui test. sunt ne. ad pban. no. inue. c. i. i Al minore. merito. qm nō alienat sz alienatū inuenit z maiorꝫ suorū factum cōfirmat vnde dicit q si pignus incepit a maiore z fm quentionē creditor distraxerit illud qđ minor restitui postulans non audit. C. si aduer. ven. pos. l. i. k Sed de iusta cā. si mile repitur in transactione facta. nō enim rebus semp legitime possessis nō furtiuis obstat pactum. ff. de pactis. tres fratres. z. C. de excep. aduersus. itez si de bitori meo liberationē relinquo qm tm de his videor liberationē reliquisse que iuste. i. sine dolo vel fraude mihi tenebat. vnde de rebus furtiuis ab hērede se tueri nō poterit. ff. de libe. le nō solum §. si hēres. nam econtra si hēres possessionem tradere iussus z vitiosam tradat possessionem nō videtur tradidisse: vt. ff. de lega. iij. emp. z ven. ratio. l Suorum bonorꝫ. hic videt q de bonis nō alienat q veterē facit inuestiturā: z merito: qz in bonis ius feu. cōputat: vt ar. ff. de ꝟbo. signi. bonorꝫ. nimiꝫ si ager vectigalis in bonis ꝺductoris est q to fortius feudū in bonis vasalli est vt ibi.

m De suis rebus. huic instat solicitus si ꝓhibitus sit hēres vēdere fundum sibi legatū vt sepissime accidit: nunquid in feudo poterit aliquid ꝺ bonis suis cū sit vex aliqđ de bonis suis alienare ꝓhibituz. R. istud est dictū tm de re ꝓhibita. id ergo qđ nō pōt vendere: nec poterit postea alienare. s. in feu. cōcedendo qsi alienatiōis ꝟbo etiā pignoris obligatio: qđ minus eē videt continet. C. de rebus alie. nō alie. l. fi. sed adhuc instat pdictis alienatiōe cōi omnis actus ꝺtinetur p quē dominium transfertur. C. de fun. do. l. i. sed iste nō trāsfert dominium qui in feudum cōcedit, nō debet g alienationis ꝓhibitione feudum dare, ꝓhiberi qđ alienare ꝓhibet. R. falsum est imo dñium alienat. s. vtile. retinet tñ directum vñ vtilis z nō directa vendicatio dat: vt. j. de inuest. rei. alie. §. rei ār z c. itez obijcit qz repetit q aliqs pōt alienare rez sibi ꝓhibitā alienari dū tñ p aliū modum alienet vt ecce res litigiosa ꝓhibita est alienari: z que iudicij mutādi cā transfertur fl'r inhibet. ff. de ali. iu. mu. cau. fac. ex hoc. §. alienare. z. C. de liti. l. iij. z auc. c. R. ille loquunt in his qbus alienatio generalis nō est ꝓhibita. ꝟ autem ꝺ. naz appellatione generis quelibet species ꝺtinetur: vt in. l. predicta. de rebus alie. non ali. sed appellatione spēi nō cōtinet genus nisi in vnico casu q memierim vt. ff. de statuliber. l. i. z. l. statuliber, z partis appellatione quandoq totum cōtinet. arg. ff. de leg. iij. l. vxoris nomen. C. de here. instit. l. ij. z de here. instit. si quis ita. accur.

n Proximiori. z vere qz nō intelligitur alienatio: vt. ff. de le. iij. pater. §. xv. hic ergo ꝺceditur agnatis quod alijs denegat. nam z alibi similia inuenire potes. ff. de pac. imperator. z de contraben. emptio. qui officij. de mino. xxv. an. si in emptionem. z. C. de admi. tuto. l. lex que. alibi autez cōceditur extraneis qđ agnatis denegatur. C. vbi pu. edu. de. l. fi. hic ergo dicit q agnati ꝓferuntur si tm dare volunt q tum alij extranei: z si cōtrarium factum sit q pcium emptori offerendo emptori rem vēdicare pōt i telligo istud de emptore bonefidei: qz ma. fi. emptori nō est precium restituendū. de pscrip. xxx. an. l. i. z. C. de euic. l. si fundū. lz sit ar. ꝺ. C. cōia de le. l. vlti. sz de hac materia recurras ad distinctionē py. cū querit an malefidei emptori sit pcium restituēdum z c. Itē intelligo hoc qñ ꝺ ꝺstōnes fiebat alienatio q ipo iure nulla fit z quod dicit rescisa intelligas de facto z nō de iure: sicut no. in. C. de rescin. ven. l. i. z qđ dicit fm antiquā ꝺsuetudinem: nūquid hodie istud est imutatū z recte puto q nō cū nō inuenio correctū z quod nō est imutatū quare stare ꝓhibet C. de testa. sancimus coheres ergo suo coheredi rem vēdere z locare pōt fm hanc rōnem: vt ff z. j. de ali. feu. pater. c. i. sz nunquid illud obtinet siue p diuiso siue p indiuiso possideat coheres. dic q sic. ar. j. si de feu. fu. ꝺtro. c. omnes. Itē nūquid sive inuestiturā accepit z fideliiatē pstiterit siue nō pstiterit. rñ. hec j. plenius z vberius notabuntur.

a In fraudem. in fraudem ꝺsuetudinis facere videt forte qui caste natus est: vl' ita ad eam etatem puenit vt filios habere nō possit vl' si ideo nō facit vt priuet euz qui in ea succedere ꝺz a successione vt habes de eo qui alienat in fraudem creditorum.

bonis ꝺductoris est q to fortius feudū in bonis vasalli est vt ibi.

m De suis rebus. huic instat solicitus si ꝓhibitus sit hēres vēdere fundum sibi legatū vt sepissime accidit: nunquid in feudo poterit aliquid ꝺ bonis suis cū sit vex aliqđ de bonis suis alienare ꝓhibituz. R. istud est dictū tm de re ꝓhibita. id ergo qđ nō pōt vendere: nec poterit postea alienare. s. in feu. cōcedendo qsi alienatiōis ꝟbo etiā pignoris obligatio: qđ minus eē videt continet. C. de rebus alie. nō alie. l. fi. sed adhuc instat pdictis alienatiōe cōi omnis actus ꝺtinetur p quē dominium transfertur. C. de fun. do. l. i. sed iste nō trāsfert dominium qui in feudum cōcedit, nō debet g alienationis ꝓhibitione feudum dare, ꝓhiberi qđ alienare ꝓhibet. R. falsum est imo dñium alienat. s. vtile. retinet tñ directum vñ vtilis z nō directa vendicatio dat: vt. j. de inuest. rei. alie. §. rei ār z c. itez obijcit qz repetit q aliqs pōt alienare rez sibi ꝓhibitā alienari dū tñ p aliū modum alienet vt ecce res litigiosa ꝓhibita est alienari: z que iudicij mutādi cā transfertur fl'r inhibet. ff. de ali. iu. mu. cau. fac. ex hoc. §. alienare. z. C. de liti. l. iij. z auc. c. R. ille loquunt in his qbus alienatio generalis nō est ꝓhibita. ꝟ autem ꝺ. naz appellatione generis quelibet species ꝺtinetur: vt in. l. predicta. de rebus alie. non ali. sed appellatione spēi nō cōtinet genus nisi in vnico casu q memierim vt. ff. de statuliber. l. i. z. l. statuliber, z partis appellatione quandoq totum cōtinet. arg. ff. de leg. iij. l. vxoris nomen. C. de here. instit. l. ij. z de here. instit. si quis ita. accur.

n Proximiori. z vere qz nō intelligitur alienatio: vt. ff. de le. iij. pater. §. xv. hic ergo ꝺceditur agnatis quod alijs denegat. nam z alibi similia inuenire potes. ff. de pac. imperator. z de contraben. emptio. qui officij. de mino. xxv. an. si in emptionem. z. C. de admi. tuto. l. lex que. alibi autez cōceditur extraneis qđ agnatis denegatur. C. vbi pu. edu. de. l. fi. hic ergo dicit q agnati ꝓferuntur si tm dare volunt q tum alij extranei: z si cōtrarium factum sit q pcium emptori offerendo emptori rem vēdicare pōt i telligo istud de emptore bonefidei: qz ma. fi. emptori nō est precium restituendū. de pscrip. xxx. an. l. i. z. C. de euic. l. si fundū. lz sit ar. ꝺ. C. cōia de le. l. vlti. sz de hac materia recurras ad distinctionē py. cū querit an malefidei emptori sit pcium restituēdum z c. Itē intelligo hoc qñ ꝺ ꝺstōnes fiebat alienatio q ipo iure nulla fit z quod dicit rescisa intelligas de facto z nō de iure: sicut no. in. C. de rescin. ven. l. i. z qđ dicit fm antiquā ꝺsuetudinem: nūquid hodie istud est imutatū z recte puto q nō cū nō inuenio correctū z quod nō est imutatū quare stare ꝓhibet C. de testa. sancimus coheres ergo suo coheredi rem vēdere z locare pōt fm hanc rōnem: vt ff z. j. de ali. feu. pater. c. i. sz nunquid illud obtinet siue p diuiso siue p indiuiso possideat coheres. dic q sic. ar. j. si de feu. fu. ꝺtro. c. omnes. Itē nūquid sive inuestiturā accepit z fideliiatē pstiterit siue nō pstiterit. rñ. hec j. plenius z vberius notabuntur.

a In fraudem. in fraudem ꝺsuetudinis facere videt forte qui caste natus est: vl' ita ad eam etatem puenit vt filios habere nō possit vl' si ideo nō facit vt priuet euz qui in ea succedere ꝺz a successione vt habes de eo qui alienat in fraudem creditorum.

esse rem suā petat vl' qđ de camera vl' de canena bis vl' ter sicut dixim' iam solutū est deinceps soluere renuat: tunc nō est opus pbatione sz possideri data electione: vt aut iurz suū esse feudū rectū aut dño referatur iusurandum.

¶ Casus. Contentio erat inter dñm z vasallum de inuestitura domino vl' vasallo possidēte feudum dns nō hz pares quer' q liter fiet pbatio rūdet q vasallus pbare pōt p q libet testes ex tra neos vl' p publicū instrm aut iopia pbatiōnū emergente cā iureiurando decidet. h. d.

Si aūt inuestitura ab eo q vasallos nō hēat dicat facta: tñ p quoslibet idoneos testes aut p publicū instrz pbari pōt aut iopia pbatōis emergente res decidat p iusiurandū.

¶ Casus. Contētio est inter dñz z vasallū de pactis appositis inter eos pter cōditionē feudi vel naturā vl' qz dns allegat pactū in sui fauorē vl' dic feudū datū sub tali ꝺditiōe vt vasall' associet vxorē suā ad eccl'iaz festiuis diebꝰ dño qđ incūbit pbatio. eo aūt in pbatiōe deficiēte vasallo deferet iusiurandū. Sed qd ecōtra vasall' allegat pactū factū in sui fauorē ꝺ feudi cōsuetudinē forte de filiaz successiōe certe vasall' dz pbare pactū alioqn dño deferet iusiurādū. h. d.

Preterea si aliqs tenor pter cōem feudi rōnez inuestiturā a dño dicat interuenisse vl' si dicat feudū tali ꝺditione dedisse vt vasallus in festiuis rebus vadat cū vxore sua ad eccl'iam omni facultate pbādi dño adēpta hz vasallus ptātem defendēdi se p sacrm. Itē si vasallus p pactū spāle ꝺ feudi ꝺsuetudinez allegat veluti de filiaz successione liceat ei tenorē si pōt sicut inuestituram pbare: q si in pbatione defecerit vel cessauerit ꝺcedatur dño hoc denegare iureiurando prestito.

Per qs fiat inuestitura z p qs recipiat

¶ Due dant regule in pnn. hui'. c. prima est q vetus inuestitura fieri pōt et a maiore vl' a quocūq. sz est notandū q si simpliciter fiat inuestitura intelligit facta ꝺ iusto feudo nisi aliꝺ sit dctm. Scda regula est q noua inuestitura nō pōt fieri ab alio q ab eo qui habz legitimā bonorꝫ administrationē. qui cū alienare prohibet sua bona nec in feudū dare pōt. h. d.

Inuestitura aūt aut fit de veteri beneficio aut de nouo. q de veteri fit etiā a minore. pōt fieri sive aūt a minore sive a maiore fiat nō de oi possessione vasalli. sz de iusta tm facta intelligit: nisi aliud noiatim dicat. Nouū vo inuestitura feudi ñ ab alio recte fit nisi ab eo q legitie suoꝫ bonorꝫ administratōem hz. qui enī qualibet rōne aliqđ ꝺ suis rebus impedit alienare is nec p feudū poterit inuestituram facere.

¶ Casus. Tradit regula z instantia. regula est. Res cui' alienatio ꝓhibet in feudū dari ñ pōt fallit rl'a in duob' casib'. prim' est si vasall' vē dit agnato ꝓximo q succedit' est in rē feudalē quā sz ꝓhibeat alienare tñ sibi p vēdere. fallit scdo qz vasall' rē feudalē quā ꝓhibet alienare dat alij in feudū qđ pōt et cuilibet extraneo nisi dederit in fraudē cōsuetudinis vel legis precio accepto sub colore inuestiture tūc reddito pcio ab agnato ꝓximiore qui accepit inuestiturā poterit ab eo reuocari. hoc dicit.

Sz etiā res cui' alienatio ꝓhibetur nec p bñficiū dari ꝺcedit nisi in casibus: vt ecce si quis ex agnatis tuis rē q a cōi parente p successionez ad pellatione quandoq totum cōtinet. arg. ff. de leg. iij. l. vxoris nomen. C. de here. instit. l. ij. z de here. instit. si quis ita. accur.

b Proximiori. nam ↄ alis volentibus emere p̄dia suo⁹ maio⁹ ius fauorabile inuenit: vt. ff. de ℈hen. emp. qui officij. ↄ de mino. xxv. an. si in emptione.

c Restituere. hoc ita ve⁹ est vt reddat p⁹ium p̄cium vasallo inuestito nisi ei succedat in p⁹prietate ↄ in alijs etiā p̄ter feudū. alioquin ↄ sine p̄cio recupabit nulla obstante p̄scriptione. C. de bo. ma. l. ij. ↄ. iij.

d Distinguemus. ℏ rōe p̄sone recipiētis inuesturam nihil interest. nam ↄ alibi notat q⁹ nihil interest a quo q̄d fiat: vt. s. ↄ. j hoc eodē libro.

e Ignorātia. nā si dñs putat liberu⁹ qui postea seru⁹ apparet merito nō valet inuestitura. nimirū incidente errore etiā mīrimoniū nō tenet: vt in decretis cā. xxviij. p totum ↄ in auth. ℏ nup. ℈. si vero col. iiij. ar. ff. so. ma. si cum ℈. fi. pariter ℊ serui ↄ liberi p̄t inuestiri sicut here, des instituit: vt. ff. ℏ here, insti. nō minus.

f Putamus. hic no. q⁹ licitū est p alium q̄d p se ipm non licebat: vt alt. C. de so. l. nihil. ↄ. ff. de so. l. soluēdo. ↄ. l. stichū. ℈. vsufru. ↄ. C. de epi. ↄ cle. quis quis ad sūi. ↄ insti. de rerū di. ℈. nihil aūt. ↄ in summa: vt li. py. iiij. charta. ℩mo lz ↄ p aliuz ↄc. lz ℩ sit superior rubrica p̄ri.

g Femina q̄. ℊ in datō ne nō successione filis ē femina masculo: vt. s. dictū ē ↄ adhuc. j. notabit.

h Recusat. hoc vide sic itelligo si penit⁹ dño fidelitatē se factuz negat nō q⁹ inuestitura nō debeat fidelitatē p̄cedere: vt. s. ppe. nec enī est ei fides p̄standa q̄ vult ℩ fidē ℞sari vt alibi notaui solicit⁹. C. de pac. cū pponas.

i A fidelitate. no. ℏ ar. ad nois interp̄tationem. sic alt. insti. de tu. in p̄n. et ff. de ℞b. sig. l. bonoz. ↄ. l. malū. ℈. pe. lz q̄ro in quē modū sit inuestitura facienda vl petenda ↄ fidelitas p̄standa ↄ qñ ↄ vtiq⁹ dñm honorifice adire oz

eū puenerit alienare voluerit nō p̄mittit ei etiā ℈m antiq⁹ ↄsuetudinē alij eā vēdere nisi tibi vl alij primio ri^n suo p equali p̄cio accipe volenti p feudis tñ cuilibet dare p̄t nisi fiat in fraudē^a hui⁹ nr̄e ↄsuetudinis: vl legis bone memorie lotharij vel frederici imperatoris. tūc. n. rescissa inuestitura reddito a te vl ab alio primioz^b videlicet ℈m antiq⁹ ↄsuetudinē p̄cio si q̄d dederitis q̄ inuestituraz susceptt ↄpellat rem tibi restituere^c

¶ Regula est talis q⁹ regulariter ois p̄sona p̄t accipere feudū nec distinguitur si sit liber vl ser uus nisi ignorantia p̄tendatur in dante.

Personā ℣o inuestituram accipientis nō distinguimus^d. nam etiaz seru⁹ inuestiri poterit nisi ignorantia^e p̄tendatur.

¶ Casus. Dat regula q⁹ inuestituram p̄t q̄s facere ↄ accipere p aliū q̄nimo ↄ p̄curatorē. ℏ. d.

Sed vt⁹ ipe vl alius p̄o te inuestituram faciat vl suscipiat nihil interesse putamus^f. p̄t enim hoc negocium ↄ p procuratorem ab vtraq⁹ p̄te expediri.

¶ No. q⁹ femina p̄t esse domina feudi lz regl'a riter nō posset esse vasalla feudi p⁹mi. itē no. q⁹ femina posset habere vasallos ↄ fideles q⁹ inde habebit iurisditionē tanq⁹ domina feudi q⁹ ista sunt iura connexa.

Femināg q̄z etiā noui feudi inuestituram facere posse plerīq⁹ ↄsentiūt

¶ Casus. Datur regula ↄ exceptio. regl'a est dominus nō cogitur facere inuestituraz vasallo si fidelitatē sibi recuset facere. quia feuduz dicitur a fidelitate seu a fide. fallit regula si p pactum cōtrarium actum est. ℏ. d.

Nulla aūt inuestitura oz ei fieri q̄ fidelitatē facer recusat^h cū a fidelitate feudum dicat vl a fide nisi eo pacto acquisitū sit ei feudū vt sine iuramento fidelitatis habeat.

Quid precedere debeat an̄uestitura vel fidelitas.

¶ Casus. Querit hic q̄d p̄cedere debeat an inuestitura an fidelitas. Respondet inuestitura. q̄

va. p⁹aret a feudo si inuestituram nō peteret infra an. ↄ die ita ↄ dñs oz a p⁹prietate p⁹ari si nō postq⁹ fuerit ab eo petita sicut debuerit ipm va. infra id tps nō inuestierit. ar. j. qual'r dñs a p⁹prietate p⁹aret. er facto. j. si de fe. otro. fue. c. dño cōmittēte. fidelitas ℣o talis facienda est vt sequit statim. c. qual'r aūt debeat ↄc. ↄ in ti. de no. forma fideli. ↄ in alioti. de no. fi. forma. ↄ i decre. cā. xxij. c. ℩ forma. ↄ di. lxiij. c. tibi. dño. g̊ notabis q⁹ fidelitas pariter cū fama dñi finit cū dñs excōicatur ↄ pariter cū fama restituit: vt. j. ℏ finit lex. c. domio guerrā. ↄ in decre. xv. q. vi. c. alij⁹. ↄ. c. fi. q̄d p̄ce. dēat inue. an fi. ↄc. quidā hic nō habēt rub. ℩ nec⁹. c. imo. ℈. tñ sed male.

l Rub. qual'r iurare dēat vasallus dño fidelitatem.

Qualiter aūt detrimētū. iuste. n. p̄t hic vasallus iurare cū al's dicat q⁹ amitteret feu. si credentiā dñi scienter ad eius detrimētum manifestauerit: vt s. ℏ p̄t eē ti. q̄. modis feu. a. c. i. in ℏ sacro p̄tineri videtur q⁹ ipm: ↄ dñm suū totū exaltabit inq̄tum poterit: ↄ nunq̄ vitā aut mēbrū neq⁹ honorez quē ℞ sua voluntate aut ↄsilio aut exhortatione p̄det: ℩ in his oibus adiutor erit ei⁹ ℈m suum posse: vt habetur iniuramēto q⁹ fecit rex otto pape Johāni.

m Si ℣o domesticus. hic no. differentiam inter sacrm domestice p̄sone ↄ aliaz: sed cur no

Qualiter iurare debeat vasallus domino fidelitatem.

¶ Vasallus domino iurare oz q⁹ sibi erit fidel' ↄ q⁹ credentiā sibi cōmissam nō manifestabit. domesticus aūt ↄ subdit⁹ addere oz noiatim p̄uare vitā membrū mentē ↄ eius rectū honorē.

Qualiter aūt debeat iurare vasallus fidelitatē videamus iurare sic oz. iuro ad hec sancta dei euangelia q⁹ ammodo in anteaero fidelis huic sicut oz eē vasallus dño nec id q̄d mihi sub noie fidelitatis cōmiserit dñs pandaz alij ad ei⁹ detrimētū. me sciente. Si ℣o domesticus^m eius. i. familiar] ei⁹ sit cui iurat aut si iō iurat fidelitatē nō q⁹ habeat feudū: ℩ q⁹ sub iurisdictiōe sit eius cui iuret noiatiz vitā mēbr̄ mētem eius ↄ rectū honorē iurabit.

De forma fidelitatis.

¶ Forma iurisiurandi p̄stādi a vasallo domio tradit in decretis in q̄ ser memorie habere vasallus debet oz incolume tutū honestū. vtile: facile possibile: que verba q̄d intellectū sapiāt exponit littera q̄nimo oz etiā suo dño auxiliū ↄ cōsiliuz p̄stare. oz ēt dñs vasallo vice mutua sibi p̄stare q̄d ↄ vasallus dño. ℏ. d. ℈m Ja. de bd.

Item epla philiberti^o epī i decretis. xxij. di. de forma fidelitatis aliquid scribere monit⁹ hec vobis que sequunt breuiter ex librorum auctoritate notaui q̄ dño suo fidelitatē iurat: ista ser in memoria semp habere oz: incolumē: tutū: honestū vtile: facile: possibile: incolumē: nesit in dāno dño de corpe suo: tutuz

Queritur etiā q̄d dicatur fidelitas. respondetur q⁹ fidelitas dicitur iuramentum fidelitatis quod vasallus p̄stat domino.

Utrum aūt p̄cedere debeat fidelitas inuestituram an inuestitura fidelitatē quesituz scio. ↄ sepe resp̄sum est inuestituram debere p̄cedere fidelitatē. ℩ fidelitatē aūt dicimus iusiurandū quod a vasallis p̄stat domino.

minatim dicit in p̄sona domestici: ↄ sufficit si in genere dicatur in extraneo. rñ. q⁹ citius fraus p̄sumit in p̄sona domestici ad quē forte dñi hereditas spectare videt post mortem. C. de nu. vidue. ↄ. C. vbi pu. edu. l. fi. ↄ q⁹ plus solet timeri q̄d spāl'r pollicet q⁹ q̄d gñali spōsione ↄcludit. idcirco spāliter in domesticoz p̄sonis faciēda est p̄missio: vt in decre. xxxiij. di. q⁹. ℩. sed querit que sint domestice p̄sone. rñ. oēs quos leges domesticos appellant. C. de testi. etiā in re ciuili. ↄ insti. de test. or. ℈. in testibus. C. de q̄nibus placuit. ↄ. C. de his qui ad eccle. ↄfu. l. fi. ℈. pe. no. ↄ oēs ad quos dñi successio ē puentura in feu. p̄ predictam rōnem.

n Rub. De forma fidelitatis. quidā nō h̄nt h̄ūc ti. sed male.

In epla philiberti. de forma q̄ in isto. c. exp⁹imitur notabilia sunt oia: sed id p̄cipue nō est omittendū q̄d dicit in fi. ℈. q⁹ dñs in his oibus fideli suo vicē reddere oz q⁹ si non fecerit merito censebit malefidei sicut ↄc. sed nunq̄d aliā penā patiet. rñ. vtiq⁹ talem qualē vas. i. si vas. p̄uaret. j. a feu. dñs a p⁹prietate: vt legitur. j.

qualiter do.a ppri.priue.c.ex facto.ꝛ hoc est fi'e qꝫ de patrono dicitur ꝛ liberto.nam liberti nō alendo patronos suos in pauptate positos puniunt a patronis ꝛ in ptāte eoꝝ redigunt.ꝛsa vice patroni nō pstantes alimēta libertis carebunt opis impositis cā libertatis ꝛ ab eoꝝ hereditate excludunt nisi heredes istituti fuerint ꝛ iuspatronatus amittunt: vt.ff. de ali.p.alimēta.ꝛ de iurepa. diu⁹ claudius. ꝛ de bonis liber.si patronus. no.ꝛ hic est ar. ad mutuam prestationem.

p Rub. De noua forma fidelitatis quidaz nō hnt h ti. nec rubricam ꝛ male.

Est ꝛ alia de nouo istud.c. in paucis cōsuetudinib⁹ inuenitur: qz nouiter ē inuentū: vt in pn. ispius.c.pōt ppēdi.

a Contra omnez hoiez ꝛ merito oz ita iurare.qm vas. ꝺ oēs oz dnm adiuuare.etiaz ꝺ fratrem ꝛ filiū nisi ꝺ aliū dnm antiq̄orem.hic eni ceteꝛ est pferēdus: vt.j. hic finit.l.§.ꝺ oēs vñ si antiq̄or do.i sacko fidr excipiat nō erit absonū qꝫ ant pson imperatoris noiatim oz excipi ꝺ omni sacko fidelitatis expresse dicit.j. de p hi.fe.ali.p fre.l.imperialē.§. illud qꝫ pcipimus.ac.

b Jn se ꝺtinet,ꝛ vere ꝺtinet cuz ille q̄ fidelitatez iurat ea semp oz habeat in memoria ꝛ facere ea q̄ ꝺtinent.§. ti,pr. de for.fideli tat⁹ nūciabo qꝫ sp vas.facere tenetur vt pinde sciēs prudens qꝫ piculū valeat declinare.alioquin si vasallus super hoc negligēs fuerit inuētus aut dolosus beneficiū amittet: vt.j. in q̄. cau.feu.amit.§. ꝓterea si vas.

ne sit ei in damno de secreto suo vl̄ de munitionibus suis p quas eē tutus pōt.honestū ne sit ei in dānum de sua iusticia vel de alijs causis q̄ ad honestatē eius ptinere vident: vtile ne sit ei in dāno de suis possessionib⁹ facile vl̄ possibile ne id bonū qꝺ dns su⁹ facere pokit leuit facit at ei difficile:ne ve id qꝺ possibile ei erat faciat impossibile:vt fidel hec documēta caueat iustū est:sz qz nō sufficit abstinere a malo nisi faciat qꝺ bonū est: restat vt in sex pdictis s.ꝺsiliū ꝛ auxilium dno pstet si bnficio vult dign⁹ videri ꝛ de fidelitate eē saluus. Dns qꝫ in his oibus vicem fideli suo reddere ꝺz qꝺ sibi nō fecerit merito cēsebit malefidus sicut ille qui in eoꝝ puaricatiōe vl̄ faciēdo vl̄ ꝺsentiēdo deprhensus fuerit perfidus ꝛ piurus.

De noua forma fidelitatis.

¶ Casus. Traditur noua forma iurisiurandi fidelitatis qꝺ pstat vasall⁹ dno plan⁹ est. vid tex.

Est ꝛ alia de nouo⁹ sup fidelitatis iuramēto forma inuēta ꝛ vtentiū approbata cōsuetudine que hodie fere in oi curia videtur obtinere hec.s.ego titi⁹ iuro sup hec scā dei euāgelia:qꝫ ab hac hora i antea vsqꝫ ad vltimū diē vite mee ero tibi fidelis.gaio dno meo ꝺ omnez hoiem[a] excepto impatore vl̄ rege qꝺ verbū si recte intelligat nulla quidē indiget adiectione:sz integram ꝛ pfectam in se ꝺtinet[b] fidelitatē:sed ppter simplices ꝛ nominis significationis ignaros ad illius ṽbi interp̄tationem hoc adiici solet. s.ego iuro qꝫ nunqꝫ scienter ero in cōsilio vl̄ auxilio vl̄ in facto quod tu amittas vitam vl̄ membrum aliquod vl̄ tu recipias in persona aliquam lesionē vl̄ iniuriā vl̄ cōtumeliam: vl̄ qꝫ tu amittas aliquā honorem quē nunc habes vl̄ in antea habebis:ꝛ si sciuero vl̄ audiuero de aliquo qui velit aliqꝺ istoꝝ ꝺ te facere pposse meo vt nō fiat impedimētum pstabo ꝛ si impedimentū pstabo re nequiuero qꝫ cito potero[c] tibi nūciabo ꝛ contra eum put potero auxilium meū tibi pstabo:ꝛ si contigerit te rem aliquaz quā habes vl̄ habebis iniuste vl̄ fortuito casu amittere eam recupare iuuabo:ꝛ recuperatam in omni tpe retinere ꝛ si sciuero te velle iuste aliquē offendere[d] ꝛ te general'r vl̄ spāliter fuero requisitus[e] meū tibi sicut potero prestabo auxilium. Et si aliqꝺ mihi de secreto manifestaueris illud sine tua licētia nemini pandam[f] vl̄ꝓ quod pandat faciā ꝛ si ꝺsiliū mihi sup aliquo facto postulaueris:illud tibi dabo ꝺsilium quod mihi videbitur magis expedire[g] tibi ꝛ nūqꝫ exp̄sona[h] mea aliquid faciam scienter quod ptinet ad tuam vl̄ tuoꝝ iniuriaz vl̄ contumeliam.

¶ Dns vasallū p anuluz inuestiuit dno pstitit iuramentū. querit an dns debeat cogi vasalluz mittere in possessionē beneficij. respondet qꝫ sic ꝛ si differat tenebit sibi ad oē interesse. h.o.

Jnuestitura vero facta ꝛ fidelitate subsecuta omnimodo cogat dns i uestitum in vacuam[i] possessionem mittere qꝫ si differat omnem vtilitatem[k] prestabit[l] ei.

De inuestitura de re aliena facta

¶ Vsqꝫ ad.§. rei aūt. Comes milite ꝺ re aliena vel alij obligata inuestiuit in feudū res euicta ē a vasallo. querit an habeat actionē ꝓ euictiōe cōtra dnm ꝛ in quē. ꝛ rndetur aut vasallus fuit sciens ꝛ nō agit de euictione nisi sit stipulat⁹ vl̄ pactus. si ignoraās agere pōt vt aliud eiusdē estimationis sibi pstetur sed in dno nō distinguitur scientia vel ignorantia. h.o.

Cum de re aliena vel alij obligata inuestitura fiat illud distinguit vtrū sciēti aut ignoraānti facta sit: qui eni aliene rei sciēs inuestituraā accepit: nisi pacto speciali sibi psperit de euictiōe agere nō poterit[m] ignoraās ṽo recte aget: vt aliquid eiusdē bonitatis seu q̄titatis ei pstetur: sz in eo nulla est differentia qui inuestituram fecit vtrum sciuerit vl̄ ignorauerit[n].

¶ Querit hic nūquid vasallus rem feudi possit vēdicare a possidēte vl̄ si cōueniat possit se defendere dno ēt absente. ꝛ rndet qꝫ bñ pōt ꝛ hui tutes rei debitas petere pōt ꝛ retinere. h.o.

inuestituraz fecisse: vt.j.si de feu.ꝺ fu.c.si facta.

Questitura de re aliena fcā quidā h nō habent ti. nec etiam.c.ꝛ male. Cum de re.agere nō poterit huic simile est. C. de euic. si fundū. ꝛ ff. de doli excep. l. apud. §. item labeo.

c Prout potero.nam si nō posset vas. dnm adiuuare non amitteret ob hoc feu. vt.j. in q̄bus cau. fe. a. §. itē. licet quidaz nō hnt illud in tex. d Juste offendere. dñ iuste dixit qz nō tenet va. dnm ad iuuare si iniuste velit aliquē offendere nisi ad dñi defensionē vl̄ ni si dubitet vtrū iuste an iniuste velit eū offendere siue guerrā facere tunc.n. tenet eū adiuuare lz quidā dixerint qꝫ indistincte teneat eū adiuuare: vt.j. hic finitur lex. c.i. ꝛ hec vera sunt qꝫ tenetur dominū

e Req̄situs. istud verbū nō ponit h sine quare: nec.n. vas. tenet seruitiū offerre dno q̄tocunqꝫ eni tpe steterit qꝫ dno nō seruierit ob hoc nō amittit feu. dū tū dno petenti seruire patus sit, si tū sciuerit dno magnuz pcilum iminere. puta mortē vl̄ captionē vl̄ quid simile: tunc vltra se ei offerre debet: vt.j. hic finit lex. § ad hoc: vt.j. si de feu. contro. fue. l. licet vas. ꝛ.j. ti. l. an ille qui iter fecerit fratrez dñi sui feu. amit. c. nō cogitur.

f Pandā.s. scienter ad dānum tuuz: vt.§. qualit vas. iurare deat fide. circa ꝓn. vsi si ꝺ postea fecerit vas. fe. amittet: vt.§. h pōt esse ti. qui. mo. feu. amit. c. si capitanei.

g Expedire. qꝺ vas. tenetur facere si beneficio vult dignus videri ꝛ fidelitate esse saluus: vt.§. ti. pri. circa fi.

h Exp̄sona. ꝛ merito cū cuius vas. tenet dñm adiuuare ꝺ alios ꝛ ab alijs eū defendere ne pdicta ei eueniāt multo fortiꝝ in p̄sona hoc accedere oz: vt arg. ff. de ꝺdi. inde. frat. a fratre. ꝛ C. de euic. fine.

i Jn vacuā. sic. ff. ꝺ act. emp. ratio.

k Utilitatez. que sit circa rē nec qꝫ eni si potuit ex vino ex ex redditu negociari ꝛ lucrū capere id estimabit. ff. de act. emp. si sterilis. §. cū p venditorē item si dns ei fidem non seruauerit aut si feudū ꝓ missum sibi nō dederit ū tenet seruare iuramentū fidelitatis: qz semp inheret ꝺditio si fidem seruauerit dns aut si feudū ꝓ missum prestiterit: ꝛ qz fidem seruare ei qui ꝺ fidē nititur graue ē ꝛ iniquū C. de trās act. si diuersa. ꝛ in decre. causa. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ cā. xxij. q. ij. ne quis. ꝛ c. quare. §. i. ꝛ C. de pac. cū ꝓponas. ꝛ ff. de mi. xxv. an. auxiliuz in fi. l. C. de nō nu. pe. l. fi. ff. ad. l. iul. ꝺ adul. si vxor ꝛ ff. loca. quero. §. iter loca. ꝛ. de leg. ij. cum. p. §. li bertis.

l Prestabit. nec liberabit dns volens ei soluere interesse si eū peniteat

m Rub. De in

p Vendicare.nec miretur quis cum ꝛ ei cõpetit rei ven. vt is qui ꝓpetuo vl̃ ad nõ modicum tp̃s fundum cõduxit dum tñ tp̃s nõ sit finitum. ff. si ager vecti. l. i. §. fi. ꝛ. l. fi. item ꝛ si supficiario dar̃. ff. de rei ven. supficiario. ꝛ ff. de pig. ac. tutor. §. fi. ꝛ supficiariũ tuer̃ p̃tor interdicto vti pos. fm quẽtionẽ suam: vt. ff. vti pos. si duo. §. labeo. cũ g̃ vtilis vẽdicatio supꝛadictis ꝓcedit̃ ml̃to fortiꝰ feudatario ꝓcedi solz: ꝛ ꝓcedit̃ vt. j. de ꝓten. inter vas. ꝛ aliũ. c si cã inf̃ va. quidã aũt h̃nt h̃ q̃si. hic aũt potes facere illã qõnẽ quã in sũma fecimꝰ. s. vtꝛ vas. hẽat aliqs dñiuz feu. ꝛõ h̃ dicas vt i sũma diximꝰ

q Per lõga tpa. idẽ intelligendũ de tpe lõgissimo maxime hodie: qꝛ alienatio videt̃ ꝓhibita. ꝛ h̃ est vnꝰ alienatiõis modus. vñ nulla obstabit ꝓscriptio. ꝛ puto h̃ intelligendũ possidẽte va. ꝛ maxime ignorante dño. alioq̃n si dñs possidebat bñ põt fuitꝰ lõgo tpe acq̃ri. ml̃to fortiꝰ lõgissimo. ar. C. de serui. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de serui. formã. habita tñ distinctõe inf̃ seruitutẽ ꝛ fuitutẽ fm quod ibi no.

r Subsistere. nam si ꝓ se subsistat obseruabit̃ qõ legit̃. j. h̃ finit̃ lex. §. si va. in fe. igit̃ rõne rei indiuisibilis licitũ deꝓhendit̃: qõ alꝫ nõ liceret sic̃ alꝫ licite petit̃ insolidũ qõ alꝫ ꝓ pte peti nõ posset q̃ res ẽ indiuisibilis: vt. ff. de ser. le. l. fi. ꝛ. ff. q̃ in frau. pa. l. i. §. q̃uis. ꝛ de re. iu. ea q̃ ꝛ in sũma: vt in li. pẏ. rubrica licitũ est insolidũ q̃ ꝓ pte non liceret lz õnes sint alie rub. sequẽtes.

s Meliorẽ. ꝛ i h̃ silis ẽ fructuario. ff. de vsufr. lz ꝛ si q̃d. §. ꝓprietatis idẽ dicit̃ de filio vl̃ de fuo. C de pac. si filiꝰ. ꝛ. C. de re. cre. ꝛ iureiurãdo. nec filiꝰ

t Quarte. õ hac q̃rta iure romão repit̃ q̃ si maritus sine dote vxorẽ acceperit ꝛ ꝓmoriat̃ maritus vxor q̃ supstes inopia laborat q̃rtã ptẽ suoꝝ bonorum si tres liberos vl̃ pauciores vñ cũq̃ habuerint reseruare cõpellitur. alioq̃n si plures in portionẽ cũ ipis succedit i q̃ cõputabũt̃ alia sibi relicta a viro: vt. C. vñ vir ꝛ vxꝛ. ꝛ in auth. ibi posita. ꝛ i auth. de exhi. ꝛ intro. reis. §. fi. ꝛ h̃ quarta nõ debet excedere summã. c. lib. auri vt in auth. vt li. ma. ꝛ auie. §. qꝛ vo. col. viij. ꝓsperit iustinianꝰ ad maximas dotis q̃titatẽ de tali q̃rta aliq̃d ordinauerit. hãc ẽt q̃rtã cogit̃ maritꝰ vxori relinquẽ iure lõgobardo: vt in lõbar. de his q̃ a viro in vxo. l. i. §. fi. sunt q̃z multe alie quarte vtroq̃z iure inuẽte sz de aliis nihil ad rũbum. ac.

v Siue tertie. õ hac tertia repit̃ iure lõgobardo. q̃m si lõgobardꝰ voluerit relinquẽ in vltia volũtate vxori sue vsufr. de reb̃ suis vltra id qõ dz si bi ꝓ morgiapho ꝛ meta ꝛ h̃uit vnuz filiũ aut duos ex alia vxore nõ possit vltra tertiã ptem relinquẽ sibi ad vsufructuãdũ. ꝛ vide i lõbar. õ his q̃ a viro i vxorẽ dã. l. fi. x Nec pignꝰ. in h̃. §. q̃d õ pignore obseruet̃ nihil statuemꝰ: qꝛ in ꝓstõne determinabit̃. ac.

y Rub. Qualiter olim poterat feudum alienari.

Est aũt optima ꝓsuetudine. hic dicit̃ õ optima ꝓsuetudine alibi x̃o de btã nã vt maiores qõnes ad apicuz referant̃ ꝛ scã synodus ꝛ btã ꝓsuetudo cõfirmat: vt in decre. xvij. cã. q. ij. c. multis.

b Donare. i h̃ variat̃ va. ab emphiteoticario qui tz rẽ in ẽphiteosim a fisco q̃m ipse põt rẽ ẽphiteoticariaz donar̃ salua tñ rõne pẽsionis fisci. C de fun. patri. l. i.

c Vel i dotẽ. ꝓ filia in h̃ variat̃ a liberto vas. q̃m põt libertꝰ dotare filiam suã: ꝛ si nõ sufficiat reliquũ ad legitimam pfoni: vt ff. q̃ i frau. pa. l. i. §. sz si libertus. naz ꝛ res q̃ subiacz restõni diminui dotis cã licite põt: vt. C. ad treb. iubemus. aut̃. §. ꝛ. C. cõia de le. aut̃. res que.

d Sub vilissima filꝫ est qõ dr̃. ff. locati. ꝛ. l. si q̃s vno nũmo ꝓduxerit: lz videat̃ §. ff. de iur̃ do. si vsufruc.

e Porro equali pcio. sz nunq̃d hodie pferr̃ dñs volẽs ꝓ equali pcio redimere maxime ciuitatibꝰ i q̃bꝰ vasallorꝝ feuda sũt q̃ ipoꝝ debitis suis creditoribus vẽdunt̃ ꝛ vtiq̃z vt opinor. nã cũ si noua lex omittatur ꝛ vetꝰ cõsuetudo in alienatiõe obfuerit merito veki nõ est detrahendũ maxime cuz illud spãliter nõ sit correctuz ꝛ iõ stare nõ ꝓhibetur. C. de testa. sancimus. ac.

f Per refutationẽ. intelligas i. ius suũ refutando. est. n. iuris antiqui regula oẽs habere licẽtias his q̃ ꝓ se introducta sunt renunciare. C. de pac. l. si quis in conscribendo. ꝛ no. q̃ antiq̃tas videt̃ ꝓsonare cũ statuto ciuitatis vicẽtie q̃ tale est si ꝓ annũ ꝛ diẽ distulerit creditor scõs ius suũ exequi vl̃ allegare a tpe venditõis facte postea nõ audit̃ nisi interruptionẽ instr̃o ꝓfecto ꝓ manũ tabellionis bone opinionis ostẽderit: lz qui

---

Vendicare. nec miretur quis cum ꝛ ei cõpetit rei ven. vt is qui ꝓpetuo vl̃ ad nõ modicum tp̃s fundum cõduxit dum tñ tp̃s nõ sit finitum. ff. si ager vecti. l. i. §. fi. ꝛ. l. fi. item ꝛ si supficiario dar̃. ff. de rei ven. supficiario. ꝛ ff. de pig. ac. tutor. §. fi. ꝛ supficiariũ tuer̃ p̃tor interdicto vti pos. fm quẽtionẽ suam: vt. ff. vti pos. si duo. §. labeo. cũ g̃ vtilis vẽdicatio supꝛadictis ꝓcedit̃ ml̃to fortiꝰ feudatario ꝓcedi solz: ꝛ ꝓcedit̃ vt. j. de ꝓten. inter vas. ꝛ aliũ. c si cã inf̃ va. quidã aũt h̃nt h̃ q̃si. hic aũt potes facere illã qõnẽ quã in sũma fecimꝰ. s. vtꝛ vas. hẽat aliqs dñiuz feu. ꝛõ h̃ dicas vt i sũma diximꝰ

Rei aũt inuestiture recte ꝓ bñficiũ vasallus hanc hz ptãtem: vt tanq̃ dñs possit a quolibet possidẽte sibi quasi vẽdicareᵖ ꝛ si ab alio eius rei noie ꝓueniat̃ defensionẽ opponere. nã ꝛ seruitutẽ eiusdẽ rei debitam petere põt ꝛ retinere.

¶ Vasallus dolo vel culpa vel negligentia imposuit seruitutem rei feudali postea feudũ est reuersum ad dñm. queritur an sibi ꝓeiudiciũ generet̃. rñdetur q̃ non: licet longo tempore oura uerit seruitus. hoc dicit.

Quid ergo si pcio ꝛ dolo vl̃ iuria seruitutẽ rei bñficiarie ponat̃ ꝛ ad dñm ex qualibet cã postea bñficium reuertat̃ an ex eo ꝓiudicium dño generet̃ quesitũ fuit ꝛ rñsũ ẽ vt vasallo q̃dez donec feudũ hz possit obesse dño aũt ꝛ si ꝓ lõga tpaᵍ ꝓseuerauerit seruitus minime nocet.

¶ Vasallus additamentũ fecit feudo. queritur an accrescat feudo. Respodeᵗ q̃ aut id q̃ addit tum est per se subsistere põt. vt est ꝓdiũ ꝛ non accrescit feudo. aut nõ est ꝓ se subsistens vt seruitus ꝛ accrescit feudo: ꝛ datur regula qꝛ vasallus põt feudi meliorẽ cõditionẽ facere nõ deteriorem in alterius ꝓeiudiciũ.

Ecõtrario ãt si q̃d feudo a vasallo additũ sit siq̃dem tale adiectũ sit q̃ ꝓ se subsistere possit. i. vt ꝓ se cẽseat̃ vt põdiũ id ñ accrescit feudo. Si vo ꝓ se nõ subsistere possit vt seruitus plerisq̃ placet feudo accedere ꝛ sic ptem feu. disponendã eẽ meliorezˢ nãq̃ ꝓditionez feu. facere põt deteriorem vo sine dñi volũtate vl̃ eoꝝ agnatoꝝ ad quos ꝓ successionẽ ꝓtinet ꝛ facere nõ põt.

¶ Miles quidã vasallus habẽs feudũ amplũ decessit supstite cõiuge inope. queritᵗ an vxor q̃rtam vl̃ tertiã que sibi debeᵗ de iure cõi in bonis viri ꝓmortui possit accipe de feudo. rñdeo q̃ nõ qꝛ feudũ alienari nõ potest in aliũ q̃nummo nec pignori obligari.

Quãuis. n. possessio ꝓ bñficiuz ad eũ ꝓtineat tñ ꝓprietas ad aliũ spectat: ꝛ ideo siue quarteᵗ siue tertieᵛ rõne q̃ a lõgobardis seu a romanis viris vroribus fieri solet post mortem viri ad mulierem nihil pertinet nam nec pignusᵏ quod ꝓsultum dicitur fieri põt ex feu.

Qualiter olim poterat feudũ alienari.

¶ Casus vsq̃ ad. §. si vero. Olim optima ꝓsuetudine ꝓhibebatur sed nõ simpliciter feudi alienatio diuersimode fm varietatez locoꝝ donec impator lotharius oẽm interdixit alienationez: ꝛ q̃dem antiquo tpe regulariter ꝓmittebat venditio ꝓ parte dimidia feudi.

Est aũt optima ꝓsuetudine[a] interdicta feudi alienatio sup q̃ multe ꝛ diuerse sentẽtie dabãtur in singlis ciuitatibus seu curijs donec ipatoꝝ diue memorie lotharius tertius ꝓmulgauit super hoc nouã ꝓstõnem q̃ posita est in titulo de bñficijs. Necessitate nãq̃ suadente poterat olim vasallus dño inscio: vl̃ inuito feudi partẽ vendere retenta videlicet alia ꝓte.

¶ Casus. ꝓmittebat alienatio de iure antiquo si vasallꝰ in totũ vl̃ in ptẽ volebat in feudũ dar̃ bo. fi. nõ i fraudẽ ẽt dño iuito vl̃ ignorãte. si vasallꝰ dño dissentiẽte vẽdebat vl̃ in feudũ dabat si decedebat sine hr̃de vl̃ feudum refutabat nec culpa sua amittebat alienatio rescindebat̃ ꝛ reuertebat feudũ ad dñz nisi accipiẽs a ꝓxi dño volebat feudũ recognoscere ꝛ sibi fuire. h. d.

Si vo vl̃ totũ vl̃ partẽ volebat per se. aliquẽ inuestire hᵒ licebat ei sine fraude facere. Si aũt dissentiẽte domino vẽdebat̃ siue ꝓ feudũ inuestiebat q̃ ꝛ ipsum sincere hodie ꝛ sine fraude lz ei facere si tñ sine hr̃de masculo descẽdẽte ꝛ decedebat: vl̃ feu. i manu dñi refutabat aut alia forte rõne inf̃cedẽte culpa amittebat tũc ois feudi alienatio ad irritũ reuocabat̃ eo excepto q̃ ille qui scõ loco bñficiũ accepat nõ amittebat si ꝓxi dño seruire ꝛ ab eo feudum recognoscere volebat.

¶ Casus enumerantur in q̃bus etiã de iure antiquo alienatio fuerat ꝓhibita videlicet donare ꝓ anima sua iudicare. in dotẽ ꝓ filia dare. locatio tñ ꝓmittebat̃ nisi fiat in fraudem.

Donare[b] aũt aut iudicare ꝓ aia vl̃ in dote[c] ꝓ filia dar̃ nulliꝰ curie poterat ꝓsuetudie lz possz locatio eẽt fraudulẽta alienatio sic̃ ẽ ꝓ libellũ vt dicat̃ vẽditio. q̃s. n. dubitabat q̃ liuellario noie sub vilissima[d] duoꝝ denarioꝝ pẽsiõe ꝓpetuo ꝓcedat̃ vtẽdũ alienatũ i fraudẽ esse

¶ Olim antiquo iure si vasallꝰ alienabat ptem feudi etiã licite sine ꝓsensu dñi dominꝰ poterat recolligere ab ẽptore ꝓ eq̃li pcio nisi dñs scies renũciauerit iuri suo expresse vel tacite ꝓ annuz sed ꝓscriptiõe. xxx. an. repellebat̃ sciẽs ꝛ ignorans. agnati aũt vasalli ꝓximiores pferebant̃ domino in ꝓbando ꝛ redimendo.

Liber

bi ꝓ morgiapho ꝛ meta ꝛ h̃uit vnuz filiũ aut duos ex alia vxore nõ possit vltra tertiã ptem relinquẽ sibi ad vsufructuãdũ. ꝛ vide i lõbar. õ his q̃ a viro i vxorẽ dã. l. fi. x Nec pignꝰ. in h̃. §. q̃d õ pignore obseruet̃ nihil statuemꝰ: qꝛ in ꝓstõne determinabit̃. ac.

y Rub. Qualiter olim poterat feudum alienari.

Est aũt optima ꝓsuetudine. hic dicit̃ õ optima ꝓsuetudine alibi x̃o de btã nã vt maiores qõnes ad apicuz referant̃ ꝛ scã synodus ꝛ btã ꝓsuetudo cõfirmat: vt in decre. xvij. cã. q. ij. c. multis.

b Donare. i h̃ variat̃ a liberto vas. q̃m põt libertꝰ dotare filiam suã: ꝛ si nõ sufficiat reliquũ ad legitimam pfoni: vt ff. q̃ i frau. pa. l. i. §. sz si libertus. naz ꝛ res q̃ subiacz restõni diminui dotis cã licite põt: vt. C. ad treb. iubemus. aut̃. §. ꝛ. C. cõia de le. aut̃. res que.

d Sub vilissima filꝫ est qõ dr̃. ff. locati. ꝛ. l. si q̃s vno nũmo ꝓduxerit: lz videat̃ §. ff. de iur̃ do. si vsufruc.

e Porro equali pcio. sz nunq̃d hodie pferr̃ dñs volẽs ꝓ equali pcio redimere maxime ciuitatibꝰ i q̃bꝰ vasallorꝝ feuda sũt q̃ ipoꝝ debitis suis creditoribus vẽdunt̃ ꝛ vtiq̃z vt opinor. nã cũ si noua lex omittatur ꝛ vetꝰ cõsuetudo in alienatiõe obfuerit merito veki nõ est detrahendũ maxime cuz illud spãliter nõ sit correctuz ꝛ iõ stare nõ ꝓhibetur. C. de testa. sancimus. ac.

f Per refutationẽ. intelligas i. ius suũ refutando. est. n. iuris antiqui regula oẽs habere licẽtias his q̃ ꝓ se introducta sunt renunciare. C. de pac. l. si quis in conscribendo. ꝛ no. q̃ antiq̃tas videt̃ ꝓsonare cũ statuto ciuitatis vicẽtie q̃ tale est si ꝓ annũ ꝛ diẽ distulerit creditor scõs ius suũ exequi vl̃ allegare a tpe venditõis facte postea nõ audit̃ nisi interruptionẽ instr̃o ꝓfecto ꝓ manũ tabellionis bone opinionis ostẽderit: lz qui

busdam videatur iniquũ.z no.ex co dicis rõne scriptũ vt b g de ānali ex cep.hf. de eadem hf.C.qui admi.ad bo.pos.emācipati z est notandum q hui⁹rps a tpe sciẽ te ō mu.currere dz b sicut z alij:vt.ff. q̄s ordo in bo.po. ser.l.ij.z ō hac annali exceptõe legi tur.ff.ō suc. edicto l.i.§.largius.

§ Xxx.an.hic itel lige de illis fuisse dictũ quib⁹ pōt ō iuf talis pscriptio currere:vt.C.de p. xxx.an.l.ij.sz nun quid hec antiq̄tas corrigit.rñ.hoc in ostu.Frede.deter minabit dño fauẽ te.illud tñ qō seq̄t nō ẽ omittendũ.s. q primior agnat⁹ fdimēdo vl pbibẽ do dim excludit. vñ appet q necel sariaz psonaz rō hf vt.§.notatũ est

b Lex impatoris z alia lex impato ris frede.impialez decet solertiã ꝛc.§ pterea ducatus.z j.de.l.conradi.§.ex eadem.l.ac.

i Titulo.s.in lom barda.accur.

k Ru.Quis di cak dux marchio comes siue capita neus vl valuasor.

Qui a pncipe. marchio.mar chio z comes ppie dicunt capi taneireg vl regni alij vero q ab ipis fe.accipiũt dicunt ppie valuasores regis:sz hodie ca pitanei appellant vt.§.q feu.da.pñt

m Capitane⁹.fil r z illi q feudũ acci pit a marchione vl comite capita neus hodie ppie dicit:vt.§.pri. no tatum est.

n Valuasini.sz il li q a minorib⁹ fe. accipiũt dicũt mi nimi valuasores: vt.§.ti.an maritus suc.vxori ī bñ.c. si. femina.z.c.se.

o Rub. De gra

Porro siue de bona ꝯsuetudine si ue de prava queramus cõcessa erat dño p equali precio redemptio nisi hoc bñficiuz amiserit dñs p refuta tionẽ vl annali silẽtio ex quo sciue rit cõputando.pscriptione aũt.xxx. an.submouebak tã sciens q̄ igno rans in phibẽdo aũt vl redimẽdo potior erat primi agnati q̄ dñi cõ ditio:si tñ feudũ erat paternum.

Casus. Querit an dñs possit pprietatẽ feu di alienare. Respõde q seruandũ est quod sta tutum est p.l.conradi.

De illa vo feudi alienatõe q a dño fit si dubitek lex imperatoris conradi ꝯsulatur que posita est in faz dicto titulo de bñficijs.

Quis dicatur dux vel marchio: comes:capitaneus:vel valuasor.

Dux dicit q a principe de ducatu est inuestit⁹ marchio qui de marchionatu.comes qui de co mitatu.q aũt est inuestitus a principe vl a ptāte aliqua de plebe vel ō plebis pte capitaneus ap pellatur.qui aũt est capitaneus iuestitus antiq̄ ture valuasor dicit.q aũt a valuasorib⁹ maiori bus sunt inuestiti valuasini.i.minores valuaso res appellabāt.z hoc feudũ ppriã nō hz natu ram.sed hodie est exequata cã:mō q̄tũ ad reten tionẽ feudi.qz sine culpa a nemine pōt auferri. hodie aũt q a valuasoribus q̄buscunq feudum accipiũt plebei sunt nec nobilitank p feudũ.naz q soldatã accipiũt nō nobilitank p hoc feudum. Ultimo declarat quid dicak soldata.

Qui a principe de ducatu aliq̄ q inuestitus est dux solito more vocatur. Qui vo de marchia marchio[l] dicak.dicit aũt marchia: qz marcha z plurimũ iuxta mare sit posita.qui vo de aliquo comitatu inuestitus est comes appellak.qui vo a principe vl aliqua ptāte ō ple be aliqua vl plebis parte est inuesti tus capitaneus[m] appellak:qui pro prie valuasores maiores olim ap pellabank.qui vo a capitaneis an tiquitus bñficium tenent valuaso res sunt.Qui aũt a valuasorib⁹ fe. qō a capitāeis hẽbatur sil accepit feu.valuasini[n].i.minores valuaso res appellank:q antiquo quidẽ vsu ꝯsuetudinẽ feu.nullã hẽbãt.valua sores autẽ sine filio mortuo feu.qō valuasori minori ōderat ad capita neuz reuertebak:sz hodie eodẽ iure vtunk in curia mediolanensi q etiã valuasores.Ceteri vo qui habebãt ab antiqs tpibus bñficiũ nō tenẽt lz nouiter a capitaneis seu valuaso ribus acq̄sierint plebei nihilomin⁹ sunt:nã illi q soldataz habuerũt vl acceperũt vl habẽt p eam nullũ pe dagiũ:sz nec feudi vsuz acq̄sierunt Soldata aũt est pstatio q̄dã ānua z gratuita q a neutra pte transit in heredẽ.morte.n.dãtis vl accipiẽtis interueniẽte finik.soldata vo dicit qz plerunq in solidorum donatiõe consistit:quandoq autez in vino z annona consistit.

De successione fratrum vel gradi bus succedentium in feudum[o].

Feudũ acquirik inuestitura z successione naz vasallo mortuo prima cã est.s.liberoz masculo rum filioz nepotũ z alioz descendentiũ sz filie neptes z pneptes nõ succedũt ipe nec agnati ex eis nisi feudũ sit femineũ vel eo pacto acquisitũ nõ extãtib⁹ aũt liberi succedunt frẽs prio z filij fratz:demũ agnati vltiozes si feudũ sit prim̃.

Per successionẽ p q̄ sicut p inue p stituraꝝ beneficiũ ad nos ptinet mortuo enī eo qui beneficiũ te nebat prima cã liberoz̃ est filijs enī existẽtib⁹ masculis vl ex filio nepo tibus vl deinceps p masculinũ sexũ descendẽtib⁹ ceteri remouenk agna ti.Ad filias vo seu neptes seu pne ptes vl ex filia nepotes seu pnepo tes successio feu.nõ ptinet ples enī femininī sexus[q] vl ex femineo sexu descendẽs ad hui⁹ successionẽ aspi rare nõ pōt nisi ei⁹ ꝯditiois sit feu. vl eo pacto acq̄situm.lhis vo defi cientibus vocank prmo frẽs cũ fratz p̃mortuoz filijs deinde agnativlte riores qō ita intelligẽdũ est si feudũ sit paternũ hoc est si fuit filius parẽ tis q ei⁹ fuit agnatois cois.si enī ti tij auus ō nouo bñficio fuerit inue stit⁹ titio sine legitimo hf de mascu lo defuncto ei⁹ feudi successio nõ p tinet ad eiusdẽ titij patruũ magnũ nec ad plem ex eo descẽdentez imo reuertik ad dñm ad cognatos enīz ei⁹ bñficiũ nōptinet neq̄ bñficij suc cessio.Si vo dñs vl ali⁹ bñficiũ de functi nouum eẽ dicat:agnatis ãt illi⁹ prim⁹ paternũ eẽ ꝯtendat:tũc on⁹ pbatois incũbit illi q nouũ dici:sz scio aliter pnunciatũ [s]bonus tñ iudex cã cognita diligẽter intue bitur cuius poti⁹ iureiurãdo dirimẽ da sit hec qō vtroq̄.s. in pbatione deficiente.

De fratribus de nouo beneficio inuestitis.

In feudo nõ hz locũ ius accrescendi ink eos q ptendũt primã seu primordialẽ inuestiturã.

Si duo fratres ō nouo bñficio s z nō de paterno simul inuesti ti fuerint vno sine hf de defun cto ad alteruz nõ ptinet eius bene ficij portio[v] nisi facta fuerit eo pa cto inuestitura.

Casus. Duo frẽs mortuo pre remanserũt in domo cõi vl simul habitãdo alẽ ex eis acq̄siuit fendũ.postea gratis vel sua pecunia.querit an mortuo acq̄rẽte sine herede sibi succedat frater respõ.q nõ:qz si de cõibus bonis esset ẽptũ tũc fruct⁹ ex feudo ꝓueniẽtes eẽnt cões. deinde dz frater cũ equis cõibus vl pecunia añ feudũ ac quisiuit.querit an frater sibi succedat eo dfũcto sine herede.respõ.q nõ:sz pōt frater ab eo prez petere eius qō de cõi est impensum,p.d.

dibus succedendi in feu dum.accur

Er successionẽ.ñ no. q fe.successio sic dif fertur ad heredes descẽ dentes sicut hereditatis successio iure nouissimo: vt hic.z.j.de suc.fe.in pn ci.z in auk.de he. q̄ ab in te.de fe.in prin.z.§.i.j.de na.suc.fe.in pn.descendẽ tes aũt iō dixi qz ad line as extrãsuerso nõ porri gitur nisi antiquum z de scendẽtib⁹ deficiẽtibus: vt hic.z.§.de suc.feu.z.j. de na.su.feu.

q Femininī sexus.sz fe mine vt masculi succedãt legibus:tñ a successione fe.feie remouenk z eoruz filij:vt.§. qui feu.da.po. §.hoc aũt no.

r Qui nouũ.sicut hf di t cũbit,pbatio si aliqō no uum in testõ testatorẽ af serat addidisse: vt.ff.ō pba.cũ tacitũ.z illud intel ligo qñ neuk possidebat qz possessori non solebat on⁹ pbationis incũbere vt.C.ō pba.l.ij.z.l.actor nisi forte post fundatã a ctoris intẽtionẽ.tunc enī z reus pbare deberet.C. de pba.l.fine possidetis.

s Pronũciatũ.qō for te iō factũ fuit qz maior erat p actore p̃sumptio. z iō dicit q nō dat sem per possidẽti iusiurãdu vt.j.de ꝯsue.re.fe.c. sacrz huic sil'e est.C.de iureiur. in bonefidei,iudici autẽ merito indagãdũ cõmit tit cui sit potius iusiurã dum deferẽdũ:qz eq̄tatẽ aũ oculos hf e dz.ff.ō eo q certo lo.q si ep hepi.§. vlti,lz dicak aliter actore nõ pbante ꝛc.vt.§.nota tum ẽ:z not.hic.j.z.ff. de edẽ.l.ij.z.C.ō edẽ.q accu sare.huic aũt ꝯsonare vl qō legit in crimine falsi C.ad.l.cor.de fal.tibi h⁹ qōnis dñs iudex est:vt j.eo.quidam.

t Rubri. De fribus de nouo bñficio inuestitis.

Si duo portio. quid g̃ si portio fieri non valet cum forte res sit indiuisibilis.rñ. ne tu leuis efficiaris b tibi so licito.i.tibi studioso q̄ so licitus eẽ debes ad inda gandũ relinq̄.py.posses forte dicere tũc ad vasal luz totũ ptinere maxime alterius ptis rõne quam possidet:vt.§.de ō.inue. §.cũ aũt quis dixerit, im

mo ⁊ rõne possessionis quam in totum habet ⁊ maxime cum sit reus qui fauorabilior esse dz: vt.ff.de reg.iur.fauorabiliores.⁊ pmptiores sumus ad absoluendũ q̃ ad odẽnandũ: vt.ff.de act.⁊ obli.arrianus.nec mirꝫ cũ rõne rei indiuisibilis q̃d pmittit q̃ alꝫ nõ pmitteret.ar.s̃.de inuesti. rei ali.§.ex hꝛio.ecõtra videt q̃ dñs totũ dẽat habere.s.eadẽ rõne: qꝛ res est indiuisibilis ⁊ maxie cũ dñs debeat eẽ maioris auctoꝛitatis q̃ vas. nimirũ alꝫ licite petit isolidũ q̃ p parte nõ peteret: vt ff.de ser.l.vlti. ⁊.ff.de re. iur.ea q̃.item si dñs agit vt res libereꝫ ⁊ maxime qñ est seruit⁹ meritoꝛ dz eẽ potioꝛ vasallo.ar.C.ò cõi serui.ma.l.i.⁊ maxime si dñs emat aliã portionẽz a va.⁊ ibidẽ est ar.ſz dices solicit⁹ inferere pacti exẽpluz reꝛ indiuisibiliũ rñ.seruit⁹ ⁊ statua dr indiuisibilis.ar.ff. de le. iij.l. vi.§.p.⁊ si qua alia sunt: ⁊ ita decurre: vt.j.eo.feudũ ei ⁊c̃ sike est huic.ff.de õhẽ.emp.pacta.ff.de pactis.l. iuregẽtiũ.no. etiaz b exp̃ssum q̃ p pactuz lz qò alꝫ nõ liceret: vt notauimus.s̃.de suc.feu.

a Acq̃sierit. intelligas. s.suo noie tm̃: lz de pecunia cõi fuerit nimirꝫ ò cõi pecunia q̃d emaꝫ nihil iteresꝫ: ſz cuiꝰ noie id fiat inspiciendũ est: vt.C.si quis alteri: vl̃ sibi q̃ alienam. C.de pba.ad pbationẽz ⁊.C.de rei ven.si ex ea.generaliter eni pecunie oꝛigo nõ inquiriꝫ: vt.C.si certũ pe.nõ vñ.⁊.l.q̃uis. ſz casualiter quedã notanꝫ q̃ satis.s̃.qui fe.da.po. nominata videntur.

b Fructus. itelligo maxime cũ de cõi fuerit acq̃sitũ lz in supioꝛi nihil inꝫ sit b ad silꝫituginez quasi castrẽsis peculij vr̃ statutuz: vt.C.de aduo. diuer. iu.fori.

c Dicunt b intelligo qñ dño ignoꝛante fuit acq̃situm de pecunia cõi. secus si eo sciẽte. tũc.n. fiaꝫ succederet in eo ⁊ ei p pte acq̃reꝛeꝫ: vt.s̃.ò bñ fra.c.i.

d Restituẽdũ. ⁊ b veniet in iudicio cõi diuidundo vl̃ fa.her.C.cõia vtriusq̃ iu. si patruus.

e Rub. De inuestitura quã titius accepit a sempꝛonio.

Si duo fratres in cõi cã post moꝛtẽ pris remãserint. i. hitauerint simul: ⁊ vn⁹ eoꝝ fe.acq̃sierit⁹ plericp dicũt ad aliũ nõ ptinere sz neq̃ viuẽte eo qui acq̃sierit: neq̃ post moꝛtez eius fruct⁹ b tm̃ erit cõis donec siml habitauerint: q̃ si cũ equis ⁊ armis cõibus vl̃ pecunia cõi sit acquisitũ adhuc idẽ dicũt ne forte inuit⁹ dñs alium q̃ quẽ voluerit sibi acquiratvasallum dũ tm̃ meminerint qò de cõi exp̃ssum est p parte cõpetenti eẽ restituendum⁹ alteri.

De inuestitura quam titius accepit a sempꝛonio.

Casus. Maritus nõ succedit vxoꝛi in beneficio ea moꝛtua sine hꝛede.

t Itius a sempꝛonio⁶ talẽ inuestituraz accepit feudi vt hẽret ipe ⁊ hꝛdes sui legitimi masculi etiã his oibus deficiẽtibus femie poꝛro titi⁹ supstite tm̃ filia decessit ipa a dño inuestita fuit ⁊ feudũ i dotem dedit marito q̃ supstite sine liberis decessit quereba ſi ad maritũ successio feudi ptineat responsum⁸ est non pertinere.

De vasallo decrepite etatis q̃ feudum refutauit vt filꝰ inuestirentur

Si vasallus decrepite etatis feudũ refutauerit vt filꝰ inuestiantꝫ ⁊ inuestiti sunt postea decedente altero filioꝝ post inuestituram fratre supstite ⁊ sine hꝛede frater sibi succedit ⁊ nõ reuertit ad dñm: qꝛ feudũ adhuc paternũ dicit ⁊ nõ nouũ. hoc dicit.

q Uidã vasallus cum decrepite etatis eẽt feu. suũ in manu dñi ad hoc refutauit vt seiũ ⁊ sempꝛoniũ filios suos de eodẽ bñficio inuestiret vasallo moꝛtuo sempꝛonius sine legitimo hꝛede seio adhuc supstite decessit: lis est inter dñm tã q̃ nouũ feudũ sibi delatũ eẽ dicẽtẽ ⁊ seium paternũ esse ei ꝓtendentem ⁊ eoꝝ snia pꝛeualuit qui dixerunt hoc feu. q̃uis refutatum nihilominus esse paternum.

De inuestitura in maritum facta.

Si contentio est inter maritum filie vasalli ⁊ agnatũ de beneficio: an sit paternũ vel nouum quomodo dirimi debeat coꝝam iudice oꝛdinario

mo feu.amit.§.ꝓterea. huic simile est qò de solutione dicit.nam sicut hic nõ tenet pactio vl̃ refutatio ita facta vt reinuestiaꝫ: ita nulla est solutio que sic fit vt nummi reddantur. nam qui soluit vt repetat nihil agit: vt.ff.de solu. qui si c.

lz Rub. De inuestitura in maritũ fcã. alꝫ nõ est b ti. sed.§. tm̃.ac. vel arbitro non coꝝam dño vel eius curia. h.o.

v Asall⁹ supstite tm̃ vna filia decessit. illa vo maritum accepit cui dñs accepta pecunia partẽ feudi qò pater puelle hẽbat retẽta sibi pte altera dedit: ſz nunc q̃dam agnatus defuncti cũ marito agit dicens totũ hoc feu. esse paternũ: ⁊ iõ ad se devolutũ. ecõtra maritus ꝓtẽdit hanc ptẽ quã hz nouũ feu. esse ⁊ ideo dño aptum queriꝫ vtrũ apud dñm leundẽ ⁊ in ei⁹ curia cogatur agnatus defuncti litigare: vel apud agnati iudicẽ vl̃ arbitꝝ vtriusq̃ cõsensu electum hoc esse debeat. mihi placet ⁊ talis plz potiꝰ apud iudicez oꝛdinariũ vl̃ arbitrũ q̃ apud eũdez dñm hoc litigiũ foꝛe determinãduz Itẽ plz agnatum nõ cogendũ pꝛobare feu. hoc eẽ paternũ: ſz aduersa parte nouũ esse ꝓbandũ: qua deficiẽte in ꝓbatione: tũc agnato: vt dictum est cã cognita deꝫ electio q̃tenus vl̃ uret esse paternũ vl̃ alteri p ti referat[m] iusiurandũ ⁊ ille aut iuret aut taceat. Illud tm̃ sciendũ est q̃ si inter duos q̃ dixerint se esse vasallos de feu. fuerit dubitatio alter alteꝝ inuitũ trahere ñ põt ad dñz[n] vl̃ eius curie iudiciũ. Si vo cuz sua curia dñs vocauerit eos nemini eorum licet illius dñi vl̃ eius curie vel eius examen declinare.

De controuersia feudi apud pares terminanda.

Si cõtentio est inter dñm ⁊ vasallũ de feudo partes curtis cognoscũt: ⁊ aut cõsentiũt dñs ⁊ vasall⁹ idigẽdis parib⁹ tunc quos elegerꝫ erunt iudices aut dissentiunt: tunc dñs primo eligit vnuz vl̃ plures ex parib⁹ quos voluerit. scõo vasallus eligere poterit ꝑm numeruz a dño appꝛobatuz. vltio est sciendus q̃ q̃ fidelitatẽ dño iurauit nõ est eligendus ꝓ pari altero dissentiente.

s Si inter dñm ⁊ vasallũ⁹ de feu. oꝛta fuerit ꝓtentio p pares illius domus sicut lex coꝛradi dicit dirimaꝫ. si tm̃ pares habebat ⁊ si q̃dez dñs ⁊ vas. ꝓsenserint in eligẽdis paribus nulla dubitatio est. Si vo dissentiãt tũc quid faciendũ sit q̃ritur sz ꝑualuit eoꝝ snia qui dixerũt dñz debere eligere pꝛiusq̃ aut quosvo

Asallus. eundem dominũ nec mirꝫ videtur cum vterq̃ dñi fe. vasallũ fecerat lz vnus de nouo ⁊ alius de veteri cõtẽdat curipe iudꝰ nõ est.

m Referat. b iõ: q: manifeste turpitudinis est: nec vel le iurare nec sacꝛz referre: vt.ff.ò iure iurã. manifeste.

n Ad dñm. ⁊ istò est intelligendũ ꝓ pter feudi incertitudinẽ. sec⁹ eni foret si inꝫ duos va. ꝓtroversia eẽt: sed q̃d est qò. j. dicit. s. q̃ nemini lz curie examen declinare sic intelligo non lz i. indecẽs est ei. nõ autẽ q̃ non possit examen eius declinare silꝫia studiosus inq̃rat: ſz q̃d si alter vas. vocatus venire ad dñm vel ei⁹ curiaz ꝓtempserit. rñ. sine pẽa abibit: ſz tu instabis nõne dz venire allegatur⁹ saltẽ ꝓ legiuz suũ: vt.ff.de iudi. siq̃s ex alienarñ. illud loquit i iudice oꝛdinario generali. at b lz sit oꝛdinarius inꝫ aliq̃s ⁊ paucos nõ tamẽ in alienaz messem manũ importabit sz coꝛrigit ifra annũ apò iudicẽ vel curiã dñi qõ fe. terminari dz ex eoꝛ.

o Rub. De contro. fe. apud paret terminãda. alꝫ nõ erat hic ti. aliquis sed male.

I inter dñm ⁊ vas. huic. c. glosellam inueni talem vacat istud. c. ꝓpter infe

rius. c. expositum. j. de cõtro. inter vas. ⁊ epm.

q Faciendũ. qò videt in isto. c. nimirꝫ videt. s. q̃ pñt eligere quos volũt ad inter ipos iudicãdũ cũ alibi dicaꝫ eũ iudicẽ nõ eẽ pstãdũ quẽ postulauerit aduersarius: vt.ff.de iudi. obseruãdũ. rñ. illud loq̃t q̃ altera ps ignoꝛabat postulationẽ ipius. hic añt vterq̃ sciebat ⁊ ꝓsentiebat ⁊ licitũ ẽ ex ꝓsensu qò alꝫ nõ liceret: vt.C.ò epi. ⁊ cle. auꝫ. gñaliter. i fi. ⁊ ar.C ò transac. si diuersa. maxie cũ b sit litigãtiũ faꝛe inuentũ: vñ apparet q̃ licite pñt renũciare: vt.C. de pac. si q̃s

in pscribẽdo. ꝛ. ff. ꝺ mino. si iudex. ꝛ in summa si vis casus in q̃bus de iure pñt flaxari vtro q̃sentiẽte inq̃ras C. ꝺ epi. ꝛ cle. auf. gñaliter. in fi. ꝛ. ff. ꝺ feriis. l. i. §. i. ꝛ. l. si feriatis. ꝛ de iudi. si quenit. ꝛ ad sena. cõsul. turpi. l. vlti. in fi. lz videatur ꝟ. ff. de postu. quos phibz. ꝛ C. de iurisꝺ. om. iu. pquatorum. ꝛ de iu. iu. ꝓpter ca. dã. l. ij. §. sed qr. Illud aũt notabiliter est notandũ q̃ ille nõ est eligẽdus ꝓ pari ꝺño vl̃ vasallo dissentiẽte q̃ fidelitatẽ nõ iurauit lz cũ ille solus excipiatur indifferenter alij eligunt: vt. ff. de iu. cũ pter. lz intelligo duz tñ idonei. sint ad iudicãdum ꝟ queri ꝺsuevit si quentus velit actorẽ recõuenire forte de alia cã vtrum possit curie eramẽ actor declinare q̃si curia non possit ex cãm feu. aliq̃d iter ipos iudicare. rñ. nõ poterit: imo si agat de oibus etiã causis apud eandẽ curiã se ꝺz ꝺfendere. ar. C. de sen. ꝛ in. o. iu. l. vl. ꝛ auf. ibi posita. ꝛ ꝓñr ꝛc. ꝛ ꝺ iudi. l. ij. §. oẽs. ꝛ. l. q̃ nõ cogit. nam ibi nõ distinguit q̃re nec nos distinguẽ debem⁹ decurras in thesauris tuis.

q Rub. De eo q̃ fibi ꝛc. al's ñ erat hic ti. sed. c. tñi.

Qui p masculo. illud ca. sepissime posset accedere. ꝛ iõ valde est notanduz: ꝛ no. in eo potissime q̃ tũ sit potior masculoz q̃ femiarũ ꝺditio: sed mirꝫ est qõ dicit ꝟ. s. q̃ masculꝰ excludit germanã suam cũ iaz ad feminã trãsituz fecerit fe. nunquid enim hic masculꝰ luerit ꝛ vasallus similiter hoc faciat ꝓm numerum a ꝺño cõprobatuz Ille tñ vas. qui fidelitatem ꝺño vl̃ vasallo dissentiente ꝓpari nõ est eligendus.

De eo q̃ sibi vel heredib⁹ suis masculis ꝛ feminis inuestituꝛã accepit

¶ Casus: Si vasallus ꝓ se ꝛ heredibus suis masculis ꝛ his deficiẽtib⁹ femininis accepit femina nõ succedit in bñficio q̃diu masculus supest q̃nimo nec ꝺz vasallꝰ q̃ feudũ a vasallo recepit p feminã recognoscere si masculus supest.

Qui sibi vl̃ heredibus suis masculis vl̃ his deficientibus feminis per beneficium inuestituram feu. accepit vna tantũ filia superstite descendente nullo alio relicto decesserit hec marito paternum feu. in dotẽ dedit ꝛ decessit duobus filijs ex eo ꝓcreatis quoꝝ vnus duas filias reliquit: alter ꝟo vno filio masculo relicto supstite decesserit de ꝓdicto itaq̃ feu. vrgentẽ vidimus q̃nem masculo hoc feu. totũ sibi: qr solus eius qui primo inuestituraz accepit heres masculus sit vẽdicãte. feminis ꝟo totã sui patris ꝓtem defendentibus: qr ex eo nullus extitit masculus. cunq̃z inter sapientes sepe sup hac q̃ne fuerit disputatum tandez ꝓ masculo[a] pnuntiatum est nõ enim patet locus femine in feu. successione donec masculus supereſt ex eo qui ꝓmus ꝺe hoc feu. fuerit inuestitus.

¶ Casus. Quidã comes hẽbat in feudũ q̃ddã castz a rege francie q̃ castz infeudauit titio de inde decessit iste comes duob⁹ filijs relictis demũ decessit vnus filiozũ relicta filia tñ alter ꝟo decessit supstite filio masculo. q̃rit a quo iste titꝰ debeat feuduz recognoscere ꝛ an debeat facere fidelitatẽ femine. Respõ. q̃ facit fidelitatẽ masculo tñ. ꝛ ita fuit iudicatũ: lz alij dixerũt debere fieri fidelitatẽ filie ꝓpte patris sui.

Nam ꝛ illud iudicatum scio si ille qui ꝓpriũm feu. suũ militi per beneficium ꝺedit duobus filijs relictis decesserit: quoꝝ vnus filia tñ relicta obijt: alter ꝟo filio masculo relicto supstite defunctus est q̃ miles nõ debet feu. suũ per feminã recognoscere donec supereſt masculus ex eo qui primam inuestituram fecit. alij dicunt per filiam deberi recognoscere.

De duobus fratribus a capitaneo inuestitis.

¶ Casus. Si duo frẽs simul de nouo bñficio a capitaneis fuerint inuestiti vt q̃diu ipi vel eoꝝ heredes masculi viuerẽt ꝛ masculis deficiẽtib⁹ femine feudum haberent decedente postea vasallo altero si masculus vel femina ex eo supest fratri nõ succedit al's succedit.

Duo fratres. ſ. titius: ꝛ seius a quodam capitaneo de nouo beneficio simul inuestiti sunt eo videlicet tenore vt quandiu ipsi vel eorum heredes masculi viuerẽt ꝛ masculis deficientibus femine si supereſſent feu. haberent. Ex fratribus his vnus vna filia relicta altero adhuc viuente decessit queritur cui portio defuncti deferatur vtruz filie aut fratri. Respõdeꝺ filie vnus quisq̃z etiam sibi suisq̃z heredibus videt ꝓspexisse[b]. si tamen is qui filiam reliquit sine herede decessisset propter tenorez inuestiture insertũ eius pars fratri nõ domino est quesita.

An remoueri debeant testes qui pares esse desierunt.

¶ Si inf ꝺñm ꝛ vasallũ cõtentio est de inuestitura illi q̃ pares fuerũt tpe inuestiture nõ remoueñ a testimonio licet desierint esse pares.

Ex facto quesitum scio: si inter ꝺñm ꝛ fidelem de inuestitura feudi contẽtio emerserit: qr factam eam dominus neget si vasallus offerat eos testes qui tempore inuestiture pares erant: sed postea qualibet ex causa[c] pares esse desierant an ideo sint remouendi quare nunc nõ sunt pares: sed respondeo q̃uis alij aliud sentiant tamẽ mihi ꝛ quibusdam alijs videtur sufficere eo tempore inuestiture saltẽ pares[e] fuisse. quid enim peccauit qui inuestituram accepit si illi quos eo tpe vt pote idoneos adhibuit: ꝛ postea pares esse desierunt.

De controuersia iter ep̃m ꝛ vasallũ.

¶ Casus. Si inter episcopum ꝛ vasallũ est cõtentio de inuestitura ab eius predecessore facta pares curie cognoscunt prius tamen debz inuestiri de suo proprio ꝛ recto feudo q̃ principalis questio dirimatur.

Ex eo quod scriptum est si iter vasallum ꝛ dominum de feu. nascat questio que per pares eiusdem curie dirimenda sit questũ est si quis dixerit se a quodam episcopo[g] fortassis iam defuncto ꝺ annua prestatiõe aut qualibet alia re per feu. inuestituram accepisse ꝛ cuz successore eius agat ꝛ ille respondẽdo neget hunc esse vas. vtrum ꝓ pares eiusdem curie sit iudicandum super hac q̃ne opponit ei vasallus quod ꝺñs eum neget vasallum: ꝛ ideo in ea curia pares nõ hz. Item dicit vasallus q̃ primus de suo[h] ꝓprio feu. recto debet inuestiri q̃ a nemine iudicari ꝺño respondente q̃ quicquid inter eos siue ꝺ inuestitura siue ꝺ fidelitate siue de principali cã agendum est ꝓ suam curiaz est expediendum sed laudatũ sepe scio pares illius curie ꝓm prefatum modum esse eligẽdos ad quoꝝ spe- exclusit amitam suam vl̃ uentem ꝛ vtrũq̃z eadem equitate durante al's nõ licebit heredi qꝺ defuncto licebat ꝛ erit contra. ff. de re. iur. heredem. ꝛ. l. qui in ius. ꝛ. ff. ꝺ bo. li. ff ex. ꝛ no. §. de fe. ma. c. i. ß etiam no. q̃ ex rerũ qualitate ꝛ differẽtia licitũ de prehendit qꝺ al's nõ liceret: vt. §. ꝓdicto tit. ꝛ. c. no. de feu. mar. accur.

a Rub. De duo. fra. a ca. inuestitis. al's nõ erat hic ti. sed. c. tñi.

Duo fratres. titius ꝛ seius ꝓsperit. istud habetur in. ff. de ꝓba. si pactum. quod autẽ in fi. dicit. ſ. q̃a fratre ꝺominus excludit accidit ꝓpter pactũ: qr dictũ fuit exp̃sse. alioquiu frater excluditur a ꝺño: vt supra no. est.

c Ru. An remoueri debeant testes q̃ pares eẽ desierũt al's nõ erat hic ti. ꝛ male.

Ex facto. qualibz ꝺe cã. huic. c. inueni gl. talem vocat hoc. c. ꝓpter inferius ꝓri. ex eo ꝓpter supius si inter ꝺominum.

e Pares. hoc idẽ in testamẽtis seruat. nã si facti testamẽti tpe fuerit q̃s idoneus: licz postea fiat minus idoneus nihilominus tñ tenet testamẽtum. ff. de testa. ad testiuz §. i. ꝛ idẽ intelligo si non erat idoneus: sed cõi opinione putabat idoneus C. de test. ordi. l. i. ꝛ inſti. de testa. or. §. testes: sed si aliquis cognatis suis a liquid relinquat: ꝛ tpe testamẽti cognati erãt licet cognati eẽ desinãt nihilominus legatũ hẽbunt: vt. ff. de rebus du. si cognatiſ. qꝺ aũt in fi. dicit quid. n. peccauit ꝛc. hec nõ videt rõ sufficiens nimiruz: ꝛ si ꝓpter iustam culpã de paribus eẽ desierit aliqs nihilominus tñ testis eẽ poterit. ß enim nõ est modus interdicendi testimonium.

f Rub. De controuer. al's nõ erat hic tit. sed. c. tantum.

Ex eo. q̃ quodaz epo vl̃ alio de bene. si de alijs dixerit q̃ i alijs nõ possit habere locum exẽplum de annua prestatione nisi quis dixerit aliud esse in feu. camere siue ca

neue.illa enim ab heredib us siue successoribus clericoꝝ nō ꝑstatur:vt.s. dictum est de feu.camere vl̃ pōt etiā exemplificari in clerico.nam ꝛ̄ iniuste agat vasallus nihilominus tamen rō ei facienda est.

h De suo recto.no.ꝙ hic ante petit inuest.re.feu.secus eēt si spāliter peteret inuestituram alicuius rei:vt.s.in distinctione quam fecimus.

i Sed ꝑfa.moduꝝ.s.qui est.s.ō ꝓtouer.feu. apō pares terminanda.c.si inter dominum.

k Suo.feu.ſꝫ hic forte in eo casu tm̃ est exaudiēdum qm̃ ⁊ de hoc erat cōtrouersia.an ⁊ ille teneꝛ ꝑ feudo.

l Aliquid aliud.hic potest no.ꝙ ratione adiuncti licituꝝ deprehenditur qō alꝫ esset illicitum:vt alibi notauit iuris prudentia.

m Accedere.sed nunq̄d debebit episcopus condemnari post illaꝝ annuam prestationem si probatum fuerit illum inuestituꝝ fuisse a predecessore suo de illa.rñ.forte nō imo absolui debet qꝛ forte morte dantis fuit finita:vt.s.quis dicatur dux vl̃ mar.ca.qui a principe nisi forte dicas ꝙ aliud sit in soldata que nō ꝑstatur nomine feu,vt ibi dicitur.

n Rub.De va.mi. qui ar.bel.depo.alꝫ nō erat hic ti.sed.c.tantum.

Gles ⁊c.non factus esset idem si est factus clericus:vt.j.titu.an mutus vl̃ aliter imperfectus.c.mutus.in fi. nec proderit si hūc habitum postposuerit: vt.j. si de feu.cōtrouer.fu.c. quidericus,⁊.j.de bene.feu, in fine.

ctat officium vt illum ꝑus de suo recto feu.[k] inuestiri faciant sed fidelitatis iusiurandū deferaꝭ donec de principali causa cognoscaꝭ. ex illo enim apparebit vtrum iurare debeat aut nō quod totum expedite qōnis est.Sed si cōstiterit vasallum aliquid[l] aliud potest id de quo |queritur ab eodem domino tenere ꝑ feudo.Tunc enim qui debet de suo recto feu.inuestituram accipere ⁊ fidelitatem iurare:⁊ sic ad principalem causam accedere[m] non est dubitandum,

De vasallo milite qui arma bellica deposuit.

Miles seculi qui factus est miles dei ex eo ꝙ venerabilem domū intrauit ⁊ feudo renūciauit feudum amittit.

Gles[o] qui beneficiuꝝ tenebat cum esset sine liberis venerabilem domum intrauit ⁊ seculo renunciando arma bellica deposuit habitūq̄ religionis assumpsit: ⁊ sic cōuersus factus est hic donec vixerit feu.retinere conatur qō dominus vel agnatus[p] sibi pertinere contendit:ſꝫ iudicatum est domini vel agnati conditionem esse potiorem eo ꝙ desijt esse miles seculi qui factus est miles xp̃i:nec beneficiuꝝ pertinet ad eum qui non debet gerere officium,

De milite vasallo q̄ cōtumax est.

Casus. Si dominus cōqueratur de vasallo

p Vel agnatus domini.intelligo qñ successoꝛem non habet ⁊ merito ē potioꝛ causa domini vl̃ agnati:qꝛ cum monasterium ingreditur rerū suaruꝝ dominus esse desinit:vt pote ergo nō dominus nec testari poterit:vt C.de sacrosanc ec.auc.ingressi.

q Rubꝛica.De milite vasallo qui cōtumax est alꝫ nō erat hic titu. sed c.tantum.

Ominus.⁊.vij.vl̃.x.dierum:sed hodie hec solennitas non seruaꝭ in.vij.vl̃.x.dies.sed plus patet large curie officium :vt suo arbitrio terminum constituat quod quotidie vtatur sed iure romano alia solēnitas in citando obseruatur.

s Tertiam vocationem.hoc merito accidit:quia cōtumax est qui trinis edictis citatus iudici se nō presentat ⁊ litis damno contumacia eoꝝ qui iudici nō obtemperant cohercet:vt.ff.de re iudi.ꝓtumacia.idē est si vnū dūtaxat ad edictum mittatur ꝑ oībus:vt.C.qūo ⁊ quando iudex,consentaneum:sed illud in feu.non obseruatur,s.ꝙ pro omnibus edictis vnum duntaxat proponatur.

t Amittat.⁊ merito hoc enim ipo ꝙ non velit iusticiam facere domino suo feu.perdit:vt.j.in quibus cau.feu.amit.c.i.item qui dño suo alꝫ.c.illud te non lateat.

v Sed.alꝫ sed si vl̃ ⁊ si sed vtraq̄ littera bona est.alꝫ correctiue ponit̃ ad antecedentia verba:qꝛ sufficit ante litem cōtesta.si dominus in possmittatur ⁊ bene sequitur si intra annum veniat quod possessionem valeat recuparenam legit̃ idē in.C.de prescrip.xxx.an.si quis emptionis .ſ. sed si quis:sed dicit studiosus quero a te iuris prudentia qualiter ſm ius

tuum sit citatio faciēda vt hoc ꝓcepto sit ꝺsuetudo deficiat saltem iure tuo in causa procedere valeam sicut expositum est.s.de feu. cogni.c.i.⁊ fi.Juris prudentia,respondit qꝛ tu me ⁊ alios frequēter interrogastis quatenus de citatōe quid sentirē ostenderez. rñ. maxime tuis motus precibus de ea quid sentiam paucis explicabo qui habet aures audiēdi audiat modo cuz de citatione q̄s plenius me desiderat scire hic inquirat.scz q̄ iudices possunt citare ⁊ qui non:⁊ qui citari possunt: ⁊ quando:⁊ quot sufficiāt citatiōes ⁊ qō interuallū debeat eē inter vnaz citationem:⁊ aliā quid olim quid hodie de hoc interuallo seruet.⁊ q̄s sit citationis effectus ⁊ citatōe posunt iudices ordinarij.delegati autem nequaq̄ siue pedanei: sicut nec sententiam executioni possunt mandare: vt.ff.de re iudi.a diuo pio.i ꝑnci.⁊.C.de iu.sancimus.⁊ intelligo ēt si delegat⁹ sit a ꝑncipe iure nouo:nec etiā nouissimo iure a principe delegatus recte citabitur:vt.C. quomodo ⁊ quādo iudex auc.qui semel.⁊ supradicti licet citare non possunt inquirere tamen valēt:vt.C.de iu.sancimus. Dictū est ergo a quibus citatio possit fieri:nunc dicendū est qui citari valent ⁊ vtiq̄ possunt citari q̄ actoꝛ q̄ reus.restat igit̃ videre quando ⁊ vtiq̄ ante litem ꝺtestatā reus valet citari quo casu ⁊ ab eo rite citatur q̄ in euz nullam habet iurisditionē nimirū venire debet allegaturus priuilegium suum saltem si qō habet:vt.ff.si quis in ius vo.l.ij.⁊.ff.de iu. si quis ex aliena.sed post li.ꝺtest.citari pōt ⁊ debet actoꝛ:sed nō ante qꝛ agere vl̃ accusare inuitus nō cōpelletur:vt.C.ne.inuitus ⁊c.nisi ſm ꝙ in ꝑdicta auc.ꝺtinet.⁊ in auc.vt omnes obe.iu. colla.v.ſ.si vero.nunc videndum est quot sufficiant citationes:⁊ certe nisi ad solēnitates tereferes tres sufficiunt:⁊ in hoc.c.⁊.C. de iudi.ppetrandum.ſ.⁊ si quidem.⁊.ff.de re iudi.l.contumacia.⁊.ff.de iure fisc. senatus.ſ.sena.de solēnitatibus ideo dixi quando ſm eas citatio est facienda.primo enim vnum ponitur edictum mox aliud deinde tertium.postea vo sequitur pemptoꝛium sed post peremptoꝛium semel debet citare iudex inq̄ si voluerit:nec enim infert necessitatē istud sed vbanitatem inducit.sic̃e:vt.C.de pig.l. iij.C. ad.l. fa. de plag.si fratrem.⁊.ff.de mi.l.iij.ſ.ſz vtrum.nimirum ⁊ hoc totum iudicis arbitrio cōmittitur:vt.ff.de iu.nonnunq̄.⁊ ꝙ talis sit seruāda solēnitas dicit̃.ff.de iudi.ad pempto.⁊.l.tertium.⁊.l.post.ſz qꝛ de pluribus edictis mentionem fecimus ⁊ vni duntaxat nomen apponit̃ an alia ꝑpria nomia possunt habere querit sollicitus ad quod iurisprudentia respondet vtiq̄.primum ergo vocat̃ admonitoꝛium.scōm citatoꝛiū.tertium cōuentionale vt istoꝝ tria nomina ꝓcedunt a bono ingenio.quartum autem vocat̃ peremptoꝛ

dicens cū in culpam incidisse ꝑ quā merek amittere feudum debꝫ vasallus ter a curia citari.vij. vel.x.dierum spacio in vnaquaq̄ vocatione statuto.⁊ si contumax fuerit dominus debet mitti i possessionē feudi ⁊ expectabitur vasallus vsq̄ ad annum ⁊ si veniat ante restituitur ei possessio si nō veniat perdit possessionem ⁊ feudum. Si vero econtra vasallus conqueritur de domino dicens se spoliatum ab eo tunc vasallus debet adire curiam ⁊ curia cum reuerentia debꝫ dñm cogere ꝙ restituat possessionem. ⁊ si contumax fuerit dominus vasallus poterit adire maioꝛez potestatez.⁊ si pseueret dominus in cōtumacia vasallus poterit cundē ꝑdare.hoc dicit.

Ominus[r] vocat militem q̄ ab eo feudū possidebat dicendo eum in culpam incidisse ꝑ quā feudum amittere debeat.hic non respondet queritur quid faciendum sit domino.respondeo eum ad curiam vocare debere:⁊ si non venerit iterum eū debere vocare vsq̄ in spacio trium.vij.vel.x. dierum arbitrio eiusdem curie determinando :ꝙ si necq̄ venerit ad tertiam vocationē[s] hoc ipo feu.amittat[t] ⁊ ideo debꝫ curia dñm mittere in possessionez: ſꝫ[v] si intra annum venerit restituitur ei possessio.alioquin etiam beneficio feu.que possessionē amittit:vt in lō barda de his qui ad palatium venire ꝓtempserit:lege si cuiuscūq̄. Si vo vasallus ꝙqueritur de domino forsan:quia feu malo ordine intrauit domino perperam respondente quid vasallo faciendum sit queritur.respondetur eum curiam debere vocare:⁊ in eadez curia de domino cōqueri:curia debet audire do-

rīū ⁊ a lege descendit hoc dixit iuris prudētia: sed studiosus ait vi detur q̄ nomē secūdi vltimo edicto cui nomē non assignans potī cōueniat cū maioris sit auctoritatis superiore nimirū citatoria om nīū causarū solus prīceps pōt reuocare. vt. C. de prīn. ag. in reb⁹. l. ij. q̄ ergo erit nomē secūdi: qō. ſ. nomē vltimū vsurpauit nondum satisfactum est stu

dioso. illud autem assidue notabis q̄ vnū edictū p omī bus iudex mittere pōt. C. quō ⁊ quā do iudex. cōsentaneum. ⁊. ff. de iudi. nōnunq̄. restat er go videre qō īter ualluz esse debeat inter vnam citatio nē ⁊ aliā iure anti quo et nouissimo certe ſm veteres le ges nō min⁹. x. die rū spacio. vt. ff. de iudi. per īterualla. ⁊. C. de iudic. ppe randū. §. ⁊ si q̄dez sed hodie per auk. nō min⁹. xxx. vt in auk. de litig. §. om nē vero. q̄dam ta mē dicūt auk. loq̄ qū actor citak an tiqueꝝ leges qū reus. ⁊ ideo debent veteres leges ideo corrigi qō ego nō approbo ne pmittatur actori qō reo denegak. ff. de reg. iur. l. nō debz. igi tur verī⁹ est. ll. veteres posteritati relinquendas forte, ⁊ hec vera sūt ſm iura fori ⁊ non ſm iura poli. iure eīm poli primo paternalik vo catur ⁊ per. vij. dies expectak: postea his dieb⁹ transactis alij. vij. dies adijciunk quib⁹ ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis officijs interdi ctis est: postea adijciunk duo dies quib⁹ a pace ⁊ cōmunione sanc te ecclesie suspensus est. deinde alij duo dies adijciunk sub eadez expectatione q̄bus vna supaddito die omī expectationi veluti de sperata reus mox feriak anathematis gladio: vt in decretis causa v. q. ij. pīsenti. sed intelligik qū ecclesiastica ⁊ criminalis cā agitatur Sequik nunc de citationis effectu q̄ si fuerit absens reus ⁊ legiti me citatus non venit ante lit. cōtes. si conueniak p actionē in rē mit tatur actor in pos. petite rei dūtaxat. ⁊ intelligo nisi absens latita uerit. nā tunc etiā si in rem agak in oībus bonis facienda est missio vt no. ff. qui. ex cau. in pos. e. fulcini⁹. §. idē videam⁹. ⁊. §. celsus. alꝫ est lex si fundū. ⁊. C. de pscrip. xxx. an. si q̄s emptionis. §. sed q̄s. no tabis ergo differentiā inter absentē ⁊ latitantē. vt ibi no. nisi forte petatur hereditas ſm quosdā. tunc eīm nulla erit differentia si lati tauerit vel non. ſm Py. nō placet: qō nec idē celsus videk cōprobare nisi dolo forte fecit quo minus possideret. naz tūc in oībus bonis absentis faciēda est missio. vt in. §. celsus. in fi. ⁊ in casu isto dicūt quidā actorē possidere qō ego non approbo. naz tunc cā rei seruande mittik in pos. ergo non possidet. vt. ff. de acqui. pos. possi deri. §. vlti. ⁊. ff. vti possidetis. si duo. §. creditor. hic tū ſm priores in fra annū reuersus possessionē recuperat reus ⁊ iudiciū adhuc pati tur: dū tū actorē indēnē seruet. alꝫ eīm nō auditur. vt. C. de iudi. san cimus. in hoc casu pōt habere etiā locū qō hic dicik. post ānū vero reuersus partibus actoris fungik ⁊ actor quasi ex secūdo decreto cōstituik possessor: hic ſm nostrā ſniam ante annū est possessor. sed postea fit ⁊ hec vera sunt cū agik actiōe in rem. si vero psonali aga tur mittik actor in pos. sed possessio generalis erit: q̄ p modica sūma mittitur ⁊ vniuersoꝝ bonoꝝ possessionē: ⁊ hoc nisi agat de dāno infec. vt caueak tunc ei rei tm̄ de qua timek damnū fit missio. vt ff. quib⁹ ex cau. in pos. ea. l. i. sed q̄ hoc videbatur absurdū a iustini ano medicina pstatur. mittitur ergo in pos. ſm mensuram debiti de clarati. sic eīm ⁊ febribus pstatur medicina: ⁊ intelligo declarari fo re per sniam. ⁊ erit casus vbi ante litē cōtes. diffinitiue pnunciatur vt in auk. de exhi. ⁊ intro. re. §. si vero. ⁊ in auk. de litigiosis. §. si vero colla. ix. ⁊ hec vera sunt de reo. actor vero ante lit. cōtes. nō potest ci tari: nisi ſm qō. §. expositū est: imo vt verius loquar ⁊ post lit. cōtes.

In quib⁹ causis feudū amittak.

¶ Casus. Primo pater scribit filio pmittēs excusationem sui dicens q̄ cause quibus feudum amittitur nō possunt sub regula diffiniri. ⁊ addit qualiter vasallus contra dominū se debeat habere. postea diffinit beneficium dupliciter qō dicit vt in littera.

O Bert⁹ de orto an. filio suo salutē cogis me ⁊ sup hoc sepe scribendo multū vrges vt causas quib⁹ beneficiū amittak enūeratas tibi significarez qō ideo distuli: q⁹ sepius circa nostre reipu. minū eumq̄ salua reuerentia[a] cōpe tenter cogere: vt vel possessionez re stituat vel acq̄escat: vl' in iudicio cu rie se cōmittat: q̄ si ter āmonitus fa cere distulerit: tūc licet vasallus ad aliā maiorē[b] potestatē ireꝝ sibi cōsu lere: ⁊ si dñs ei iustitiam facere no luerit poterit eum deprędare[c].

non poterit olim citari actor. q⁹ eo absente non cōtrahebak olim hermo dicium: pterq̄ in cā libertatis ⁊ ingenuitatis. vt. ff. de confes. certum. ⁊. ff. de libe. cau. diui. ⁊. C. de libe. cau. si is quē. C. de ingen. ma. diffamari, sed hodie secus. vt. C. de iudi. pperandū. §. ij. si vero actor abstit ⁊ post litē cōtes. sicut. §. dictū est citatus nō venit cū nō sit sufficienter aliquid agitatū non soluz ab obseruatio ne iudicij absolueꝝ reus verum etiam in expensis circa litē rei sacramento declaratis actor condē nabitur. vt. C. de iudi. pperandū. §. i. licz alibi di catur q̄ litis damno ab sentis contumacia puni tur. vt. ff. de re iudi. contu macia. ⁊ in auk. vt oīes obe. iudi. §. si vero neq̄. ⁊ hoc intelligo etiā ante li tis cōtes. ⁊ post litē com motā quando nil actita tū est. si vero abfuerit le gitime post lit. contest. et fuerit legitime citat⁹ tūc oīno absoluitur reus vel condēnatur. vt. C. de iud. pperandū. §. si naute⁹ ex gestis. sed in hoc casu sī reus condemnatur expē se deducunk de condem natione que facienda est p absente actore: vt ibi dem. qō aūt dictū est lit. contes. idem intelligendū est in quasi contest. C. vbi in rem actio ex. debe at. l. pe. C. quomodo ⁊ quādo iudex. l. consentaneum. sed sciendus est q̄ si actor in rem agat ⁊ mittatur actor in possessionē post lit. contes. statim fit possessor. hec est differentia inter missionē que fit ante litē ⁊ post: quia an te non possidet. sed postea sic. si vero personali agak idē est per omnia vt supradictum est ſm Py. Accursius.

curā occupatus ⁊ multis priuatoꝝ causis alīusq̄ rerū innumerabilium impedimētis detentus onus illud subire non valebā: ⁊ ne videar pre ces tuas paruipendere ⁊ studiū di scendi tibi nunc imminēs negligere quid mihi super hoc videak pau cis explicabo: dūmodo memineris causas illas sub aliqua regula per fecta aut diffinitione rotunda non posse cōprehendi. nam sicut de pro bationibus in digestis scriptuz re perimus: sic ⁊ de his causis sine ca lumnia dicere possum⁹. si quis enīz dixerit que cause quēadmoduz ali cui domino ad ingratitudinē alicu ius vas. pbandā possit sufficere nul lo certo modo posse diffiniri: nihil errauerit. de illa tamē ingratitudi ne loquor per quā beneficium amit tatur. nō enim ad hoc sufficit oīis

a Salua reuerentia. ecce q̄ liberto equiparatur vasallus. nam libertus salua reuerentia cū patrono experitur. vt. C. de libe. cau. cū affirmes rem. sicut ⁊ seruus pacisc̄endo cum domino suo deliberando si aliquid ꝓpter hoc de peculio dedit domino: licet cū domino nullā possit habere actio nem: aditus tamē p̄ses ꝓuincie salua reuerentia hortabitur dominum stare placito suo. C. de condi. ob cau. si liber. sed quid est q̄ dicit salua re uerentia: nunq̄d non poterit vasallus dominū suum in ius vocare sine pe na venie non petite: sicut de liberto dicitur. vt. ff. ⁊. C. de in ius voc. respō. non puto q̄ is ambiguus sit locus consuetudinis. sed dic salua reueren tia tē. scz quantū ad actōnē famosam: que. ſ. verbis est temperanda. vt le gitur alꝫ de liberto. vt. ff. de doli exceptio. apud. ⁊. C. de obsequijs pa. p̄ stan. l. iij. Accursius.

b Maiorem. sed cur hodie dicitur ne curia inter ipsos more iudicis ordinarij iudicabit: patet. Rñ. vticz. vt. s. §. pri. sed hoc in fauore vasal. dicitur. ſ. vt valeat iudiciū curie declinare: qō puto intelligendū quando cu ria in dominū potestatē habere non potest: ⁊ maxime ꝓpter sui potentiā nihilominus tamen iudicabit curia si vasall⁹ voluerit. ⁊ erit hic casus in quo frangitur lex illa. ff. de iudi. vt ficut. ⁊ alibi sicut ibi notak.

c Deprędare. intelligo istud quando fuit bannitus ꝓpter contumaciā sui. nam tunc licitum est cuicz deprędare nedum vasallo qui iniustitiaz pa titur alioquin: id est dñi iudicis copiaz habet: timeo si sibi ius dicat ne iu re suo priuetur. vt. ff. quod metus causa. extat. ⁊ hoc casu amittit domin⁹ ꝓprietatem. q⁹ ⁊ vas. feu. j. ti. pri. §. item qui domino. alꝫ illud te. ⁊. j. ti. q̄ liter dominus a ꝓprietate priuetur. c. ex facto. ⁊. j. si de feu. contro. fue. do mino committente.

d Rubrica. In quibus causis feudum amittatur.

O Bertus. quidā habent hic post illud. c. dñs vocat militē plura. c. omnia que vacant in hoc loco: q⁹ sunt. §. de fe. marchie. c. qui de marchia vel comitatu tē. c. si capitanei. ⁊. c. si duo fratres. hec enīz omnia sunt supra p̄dicto ti. postea habent quidā aliud. c. qō non est ibi. scz post illud. c. si duo fratres. qō sic dicit in his omnibus primū viden dum est puta quid actū sit, innestitura eīm que ante tres liberos homies seruari debet nisi iuri contraria sit. si ergo domino ⁊ fideli placuit vt pa ciscantur de filiab⁹ quatenus ipse succedāt: hoc quoq̄ seruandū est. qō aūt dicatur in p̄dicto. c. in his primo videndū est. quid aūt sit generaliter

in omnibus obseruatū: vt primo quid sit actū inspiciaꝫ. vt. ff. de transa. q̄ cū tutoribus. ꝙ añ dicit ante tres liberos homīes intelligo cū distinctione. s. si de no, vel de veteri inuesti. queraꝫ. i. vt tunc hominū etiā liberorū habetur distinctio. sed qd̄ dicit ante tres liberos homines ꝛc. nunq̄d sit in iure seu extra ius. verbi gratia, cōfitetur. s. vasal. feu. suum fore cōditionale coꝝ tribus liberis hominibus: nunq̄d ei p̄iudicabit. Rñ. illud disputabitur in libello disputatorio pilei. postea quidā habent illud. c. qd̄ dictū est qualiter per beneficium ꝛc. qd̄ similiter vacat: quia expositū est s. hic potest esse ti. quib⁹ modis feu. amit. c. i. ꝛ. c. seq. vsq; ad illud. c. si q̄s ex ordine militū ꝛc. Nam sicut de p̄bationib⁹ per testes faciendi. vt. ff. d̄ testi. testium. prima collatione, ibi que agaꝫ ꝛc.

a Omis occasio. sic nō sufficit quilibz metus ad ea que terminata sunt renocanda. vt. C. de transac. interpositas. idem est circa ingratū. vt. C. de reuoca. do. l. fi.

b Comprehēdi. alꝫ de fecit epistola hec obert⁹ ꝛc. vsq; huc. ꝛ hic ē postmodū. c. assignatum per litteꝝ capitalē incipiēs in primis illud.

c Capientibus. alꝫ nō est capientibus.

d In id. alꝫ nō est in id

e Parata. alꝫ peracta postea quidam habent. vt ait seneca ꝛc.

f Rubrica. que fuit prima causa beneficij amittendi.

Prima causa beneficij amittendi hac rubrica raro vtimur: qz sub supiori cōtinetur.

h Per annū. ꝛ diem loquitur fm modernos: id est fm ius nouissimum. i. fm constitutionē Frederici imperialem. vel fm ca. coꝛradi. vt de cap. coꝛra. c. i. vel de alijs loquiꝫ non de milite: sicut satis est expositū. s. quo tem, mi. in, pe, de, c. i.

i Petendo. nisi ꝛ fidelitatē polliceatur. vt. j. legitur de. c. coꝛra. c. i. ꝛ notauimus. s. qualiter vasallus iurare debz fidelitatē. qd̄ añ dicitur in isto c. intelligatur de pubere: sicut dicitur in constitutione frederici imperialē item intelligaꝫ fm qd̄ dicaꝫ. s. quo tem. mi. inuesti. pe. debet. c. i. accur.

k Pollicendo. istud ergo quod dicit habet locum in eo qui nondum inuestitus est. ꝛ ideo dicit pollicendo ꝛc. nam si foret inuestitutus ad q̄d deberet inuestituram polliceri non video.

l Conuenienti. sed qd̄ erat istud tempus. Rñ. arbitrio curie determinādum erit. sicut ꝛ. s. ij. c. dominus vocat militem ꝛc. intelligo de vasal. qui cōtumar est. sed q̄d erit de eo q̄ inuestitus est: ꝛ domino postulante fidelitatem ipsaz facere contēnit. respon. hoc seruabitur in lombarda. s. q̄ dñs p̄parat libellū eiī ꝛ fidelitatem a vasal. sibi fieri postulat. qd̄ si facere recusat infra annū ꝛ diem: nihilominus quiete possideat. postea vero oī no priuatur beneficio. ꝛ sic erit differentia inter eum qui inuestituram accepit ꝛ alium. nam plus iuris debet habere inuestitus q̄ alius non inuestitus. ergo in isto. c. maxima est differentia a superiori: cū in superiori q̄ete possidere possit vsq; ad annū ꝛ diem vasal. sed domino pollicendo inuestituram ꝛ petendo fidelitatē nihil debebit expectare: sed vicib⁹ trinis tm̄ vasal. citari si voluerit curia: postea poterit p̄nunciari qd̄ totum infra annū peti potest. qd̄ autē spaciū esse debeat inter citationē ꝛ citationem satis est notatum. s. de vasal. qui contumax est.

m Item qui dominū. in alio loco dicit. si eiī dominus prelium cāpestre habuerit et vasallus eum morantem in ipso prelio dimisit nō mortuū sed ad mortez vulneratū fe. amittere debet. vt. s. q̄ bus mo. feu. amit. in p̄in. vnde p̄ omnia istud etiam intelligenduz est: vt ibi notatū est.

n Preterea. aut grandem fore secus de leui. si c. C. d̄ reuo. do. l. fi.

o Certiorare. q̄d ergo si nullo modo eum certiorare potuerit certe impunis habebiꝫ nisi forte resistere potuit ꝛ non fecit. vt ff. loca. ꝛ conduc. Item queritur. s. exercitu. nimiuz negligere videꝫ cum potuit perturbare puersos nihil aliō ē q̄ fauere nec caret scrupulo occulte cōfessionis qui manifesto facinori desinit obuiare vt in decre. distin. lxxxvi. c. iij. huic cōsonat. ff. de reg. iu. semper qui non p̄hibet. naz iudex q̄ facinus compertū nō vindicat de gere conscius criminosa estimat. vt. C. de cōmer. ꝛ mercato. l. ij.

o Certiorare. hāc secundā glo. inuenit super hoc eodē textu que glo. ponitur in hunc modū. quidam habent certiorare. q̄dam denūciare: sed q̄ habēt denunciare debent habere dño ꝛ nō dominū. alꝫ falsuz esset latinū. ceterū si denunciare non potuit: nō debet amittere feu. vt. ff. loca. ꝛ cōduc. item queriꝫ. s. exercitu. sz aliter est si potuit denunciare ꝛ non fecit: tunc amittit fe. arg. ff. man. fideiusso. ij. s. ꝛ in aut. vt li. matri ꝛ auie. s. his quolibet. ꝛ s. ab ea. sed nunq̄d filius priuabiꝫ feudo ꝓpter ingratitudinē quā paꝫ cōmisit. videtur q̄ non eo mortuo nec eo viuo. vt. ff. de in ius voc. adoptiuū. s. patronū. ꝛ ff. de iure patro. diui fratres. ꝛ de bo. lib. queritur. consuetudo tamen videtur repugnare. vt. j. si vas. feu. p̄i. cui defe. c. vasalli.

p Aut negligētia. h̄ notabis q̄ ex sola negligentia priuatur quis a feudo. vt in aut. vt cum de ap. cog. s. fi vnum.

q Rursus. istud expositū est. s. in equipollenti ti.

r Porro assalierit. istud expositum est. s. sed quia de insidijs ꝛ p̄secutionibus hic loquitur videamus quid iuris sit si vasalli⁹ cum inimicis domini amicitias copulauerit: ꝛ vtiq; a feud. priuari pōt vt. C. de inoffi. test. liberi. ꝛ ff. de offi. p̄re. vr. l. ij. s. cum patronus. naz ꝛ accusatores qui cuz inimicis morant vt suspecti ab accusatiōe re-

omis occasio[a] per quā fidelis accepti beneficij videꝫ ingratus: sed sunt quedam vt ita dixerim egregie ingratitudinis cause in q̄b⁹ beneficiuz fm mores curiarū solet adimi. quomodo eiī vasallus q̄ humiliter q̄ deuote q̄ benigne q̄ fideliter erga dominū suuz debeat se habere potius ex naturalibus ꝛ bonis curiarū cōsuetudinibus potest percipi q̄ lege aut scripto aliquo possit cōprehendi[b]. In primis scire oportet beneficiū illius qd̄ est genus talē esse diffinitionē. Beneficiū nihil aliud est q̄ beniuola actio tribuens gaudiū capientibus[c] capiensq; retribuēdo ꝛ id⁹ qd̄ facit prona ꝛ sponte sua parata[e] vt ait seneca. Huius añ generis species quedā est beneficium illud qd̄ ex beniuolentia ita daꝫ alicui vt p̄prietas rei imobilis beneficiate penes dantē remaneat: vt vsu fructus illius rei ita ad accipientez trāseat: vt ad eū heredesq; suos masculos siue feminas si de his noiatim dictū sit in ꝑpetuū pertineat ad hoc vt ille ꝛ sui heredes fidelit dño seruiant: siue seruitiū illud nominatim quale esse debz sit exp̄ssum siue indeterminate sit p̄missum.

Que fuit p̄ma cā būficij amittēdi.

Casus. vsq; ad. §. est ꝛ alia. si vasallus ab herede domini vel heres vasalli a domino nō petijt inuestituram infra annum ꝛ diem amittit beneficium. hoc dicit Bald⁹.

Prima añ causa beneficij[g] amittēdi hec fuit: ꝛ adhuc est in plerisq; curijs: sz in curia mediolanen. nō obtinet q̄ si vasallus per annū[h] ꝛ diē domino suo mortuo steterit q̄ heredem domini sui inuestituraꝫ petendo[i] fidelitatez pollicendo[k] nō adierit tanq̄ ingratus existēs beneficiū amittit. ꝛ econuerso si dño superstite vasal. decesserit ꝛ filius eius per iam dictū tempus neglexerit petere inuestituram beneficio carebit.

Si dñs a vasallo petierit fidelitatē inuestituram pollicēdo nec legitime requisitus eā p̄stare voluerit cū beneficiū tale sit vnde fidelitas fieri debeat tanq̄ ingratus feudū amittit.

Est ꝛ alia ingratitudo notanda: si dominus inuestituraꝫ pollicendo vasal. fidelitatē petierit ꝛ illo nō p̄stāte dominus trib⁹ vicibus cōuenēti tēpore interposito forte. vij. diez spacio ad curiā suam sup hoc reclamauerit ꝛ vasallus tribus vicib⁹ citatus a suis paribus iurare noluerit: si tamen beneficiū tale sit vt pro eo iusiurandū fidelitatis fieri debeat. Sunt eiī quedā fe. ita data vt p̄ his feu. fidelitas non sit p̄standa.

Casus. Vasallus amittit feudū si cū dño nō fuit in p̄lio dū potuit. itē si dominū nō certiorauit sciens sibi magnuz periculum imminere qd̄ euitare posset. item si concubuit cū filia nuru vl soꝛore domini manente in capillo.

Item qui[m] dominū suū cum quo ad p̄lium fuerit aut in acie periclitantē dimiserit beneficio indignuz se iudicauit. Preterea[n] si vasall⁹ p̄scierit quē contra dominū suum assaltū mortē vel captionē aut patrimonij grandē iacturam facere molientē debet dominū super hoc q̄ citius potest certiorare[o] vt puide dominus sciens ꝓpidensq; periculuz valeat declinare. Quod si non fecerit dolo vel negligētia[p] sua vel fraude celauerit beneficio se carituruꝫ

probantur vt symachus testatur in decretis. iij. q. v. accusatoribus, nam ꝛ in fine loquitur quando libertus conspirauit cum inimicis domini ꝛ contra dominū: ꝛ huic prebet sentētie adminiculū qđ dictum est. s. hic potest esse ti. qui. mo. f. a. c. si capitanei. Istud aūt ne tradas oblīuioni, quia ex oibus. s. ꝛ. j. scriptis causis: licꝫ peccauerit vasal. si tamē to to tēpore vite domini adhuc ipse propter hoc dominus vasal. non inquietauit heres ei⁹ nomine ei⁹ delicti ante mortem cōmissi vasal. ipsum inqētare nō poterit. vt C. de reuo. do. l. vl. ꝛ de inoffi. test. omnimodo. in prin. ꝛ ff. de bo. pos. ꝫ ta. l. nō tm̄. §. si emancipatus vxorem.

agnoscat. Rursus[q] si domini vl' domine filie vel nurui aut sororī in domo adhuc manēti que in capillo dicitur se imiscuerit feud. quo se monstrauerit indignum carere debet.

Casus. vsq; ad. §. denicq;. Vasallus amittit feudū si dñm assalierit. vel vicū in quo per vim ingressus ē vl' impias man⁹ in eū igesserit vl' alias graues vl' ihonestas iniurias intulerit vl' vite ei⁹ insidiat⁹ fuerit veneno gladio vl' alio mō. itē si dño suo iusticiā facere noluerit. itē si dño facere seruitiuꝫ recusauerit cū potuit. itē si dominū detulit ꝛ inde graue patrimonij iactura sibi intulit. vel si cognouit dñm inclusū nec eū liberauit cū potuit. ꝛ merito ex p̄dictis causis feudū amittit. qz b̄ ꝛ naturalis ꝛ ciuilis rō suadere vr̄ si p eū tenet causę qb⁹ filij exheredant ꝛ liberti in iuitutē reuocātur et repudia fiunt ꝛ donationes reuocant ꝛqz natura nouas ꝏperat edere formas iudex eqtatē ante oculos habēs in similib⁹ aut maioꝛib⁹ causis si q̄ de nouo emerserit iudicare debebit feudū amitti debere. Sz ē sciēdū q̄ vasall⁹ nō amittit feudū ex oī cā. fic. C. de his qui. vt indig. nō opꝫ ex q̄ ei⁹ opinio grauat. qa interdū degenerat partē feudi alienādo et tñ retinꝫ bñficiū. h. d. vsq; ad. §. denicq;. Ja. de bel.

Porro[r] si dñm assalierit vel vicū in quo est per vim aggressus fuerit vel impias manus in psonā domini vbicūqꝫ ingesserit vel alias graues vel inhonestas iniurias intulerit vel morti[s] ei⁹ veneno vel gladio vel aliter insidiatus[t] fuerit beneficium amittit. Illud tamen non latet: quod si quis suo domino iustitiam[x] facere noluerit feuduꝫ[y] quod tenebat perdet sicut in alio libello tibi scripsisse hoc credo. Sed nō est alia iustioꝛ causa beneficij auferendi q̄ si id ꝓpter qđ beneficiū datuꝫ fuerit hoc seruitiū facere recusauerit[a] qz beneficiuꝫ amittit aliud est si forte ideo nō seruierit: qz nō potuerit. tunc em̄ fe. nō amittit. Itē si delatoꝛ dñi sui extiterit ꝛ per suā delationē graue dispendiū eum sustinere fecerit vel si cognouerit dñm inclusum: ꝛ eū cū potuerit non liberauit fe. perdet[b]. Predictis modis beneficiū debere amittere tā natural⁹ q̄ ciuilis ratio suadet: q̄ pōt colligi si q̄s nouā constitutionē iustas exheredationis causas enumerantes ꝛ alias constitutiones veteres iustas ingratitudinis etiā repudij causas quib⁹ matrimonia recte contracta soluunt[c]: ꝛ donationes iure pfecte reuocantur subtiliter scrutatus fuerit. Sed quia natura nouas deꝓperat edere formas pōt multis modis cōtigere vt alie emergāt causę de quibus videantur iuste adimi posse feudū. ideoq; iudex solers et discretus equitati obsecundare solicitus cūcta subtiliter dispensans ꝓuideat si qua fuerit antiquioꝛib⁹ causis similis: seu maioꝛ vt ꝓinde sciat vtrū beneficiū sit amittendum

s Vel morti. excepto eo qđ alter nō pōt euitare periculū q̄ si se defendat. tunc em̄ nō tenet. qz qđ quis ob tutelā sui coꝛporis fecit ꝛc̄. vt. ff. de iusti. ꝛ iure. l. vt vim

t Insidiat⁹. aliō c. dic si voluerit vasal. do. ostendere ꝛ nō laboꝛauit vas. feu. amit. vt. j. ō vasal. qui curiā vendidit. c. si voluerit vas. do. offendere ꝛc̄. accur.

v Item qui domino suo. alꝫ itē qui dño suo. ꝛ alꝫ illō te nō lateat q̄ qui dño ꝛc̄. vtraq; littera bona est: qz per talem varietatem nec vis nec potestas nec significatio variatur: nec confundit. acc.

x Justitiam. sed de qua iustitia intelligit istud. c. nunquid poterit vasal. a feu. priuari si ꝓpter q̄lē q̄lē rē conuentus a domino curie vel iudici se non presentat. ꝛ ideo si iustitiam domino denegat. Rñ. non intelligo nisi cum de feu. agitur ne res in vno iudicio agitata alteri rei preiudiciū faciat argumēta tue discretioni inuestigāda relinquo. istud ergo valde notā. est q̄ sicut priuatur vasal. a feu. ꝓpter hanc culpaꝫ. ita quoq; debet priuari do. a ꝓprietate ꝓpter eandem culpā. vt. j. qualiter do. a ꝓprietate priuetur. c. ex facto. si ergo dominus noluit iustitiā facere vasallo a ꝓprietate priuabit. vnde hic expeditū est: qđ no. s. ti. quid sit inuesti. §. si enim domino. super verbo illo. ꝛ iurare non compellatur ꝛc̄.

y Feudum perdet. id est perdere potest: licet debet vel eo spolianꝺus est.

a Sed nec recusauerit. simile est qđ de conductoꝛe dicitur. naꝫ pactum factum a locatoꝛe conductoꝛi ita demū obseruatur si quid ꝓmiserit obseruetur: id est si pensionem solvit q̄is in ꝓmissione de colono vel conductoꝛi de domino repellendo non fuerit adiecta. vt ff. loca. ꝛ conduc. quero. §. inter. nam donatarius qui legi date non paruit dominū in se vendicari saltem vtiliter cognoscit. vt. ff. de cōditio. ob cau. l. ij. sed in lege. ij. diligenti⁹ que possunt hic opponi nota. ꝛ habes in. C. de do. que sub modo. si dotes.

b Perdat. alꝫ amittit. alꝫ indignationem domini non euitabit: id est a feu. priuari potest: sicut heres ab hereditate: ꝛ patronus a bonoꝛ pos. contra tab. liberti. vt in auc. vt cuꝫ de ap. cog. §. causas ꝛ. ff. de bo. lib. qui cum. idē intelligo si ꝓ delatoꝛe fideiussit vel ipsuꝫ submiserit: vel etiā si sub testimonio delatoꝛem adiuuit. vt. ff. ꝓdicto titulo qui cū. §. i. ꝛ de his quibus vt indig. l. post legatū. §. qui accusauerit sed licet dominū vasal. accusauit ꝓ priuata vel repu. non tamē a feu. priuabitur. quia nec filius exheredatur. vt in auc. eo. ti. ꝛ. e. §. in prin. item licet accusauerit: non tamen criminaliter excusatur. ff. de bo. lib. qui cum in §. i. excusatur etiā vasal. si suā suoꝛumq; iniuriam ꝓsequatur. vt. ff. eo. q̄ cū §. si patris moꝛtem. sed ꝛ si crimen quod intendit ꝓbauerit accusationem meretur. vt. ff. de iniur. eū qui nocentē. ꝛ. ff. de bo. lib. l. qui cum. §. vlti. ſꝛ ꝛ si leui causa delatoꝛ vl' accusatoꝛ extiterit de qua sine pena poterat dominuꝫ accusare: licet iudex penā exacerbauerit: nihilominus fe. retinebit vasal. quoniā iniuria iudicis non debebit vasallo nocere. vt. ff. de euict. si ꝓ imꝓudentiā. ꝛ de bo. liber. q̄ cum. §. i. sed si se defendendo vel vlciscendo fecerit excusat. vt. ff. e. ti. ꝛ. e. l. §. ij. qđ autē dictuꝫ est de eo qui testimoniuꝫ dicit in causa patroni vl' domini intelligitur quādo non coactus id fecit. alꝫ em̄ si vrgente necessitate id fecerit excusandꝰ erit. notatur. ff. si q̄s cau. l. ij. §. i. ꝛ arg. ff. quib⁹ vt indig. post legatuꝫ. §. cū libertas. Quid ergo si aduocatus cōtra dominū suum extiterit. Rñ. et vtiq; ob hoc a feu. ꝓuabitur. vt. ff. de inoffi. test. l. vlt. vt igit̄ nulla sit hesitatio distinguas. vt. s. s. quia aut prestet aduocationē coactus aut voluntarie. in primo casu excusatur. vt insti. de inoffi. testa. §. antepenul. ꝛ. ff. de bo. lib. qui cuꝫ §. penul. secundo non. vt. ff. de inoffi. test. l. vlti. q̄ autem aduocati cogantur legitur ff. de postu. l. i. §. ait pretoꝛ. quid ergo si vasal. iusta penitentia ductus ante sententiam desistere voluerit: nunquid poterit a feud. priuari vasallus ꝛ vtiq; vt opinoꝛ si perfecerit delictum: id est si dominū reum detulit. ꝛ iō destitit: quia probare non potuit. ff. quod quisq; iuris. l. iij. in princi. ꝛ de calum. l. generaliter. ꝛ de postul. l. i. §. operas. alioquin secus est ne iuste penitudinis humanitas imputet. vt. ff. de in ius voc. q̄uis. ꝛ. C. de appella. si quis. ꝛ. ff. ad. l. coꝛ. de fal. qui falsam. ꝛ de bo. lib. qui cum. §. accusare ꝛ not. in. ff. qđ quisq; iuris. l. iij. sed quid erit si vasallus in causa domini contra dominū ꝓnunciauit a cuius sententia appellauerit dominus et obtinuerit: nunquid a feu. priuabitur. Respon. sic. vt. ff. de his quib⁹ vt indig. post legatum. §. qui accusauerit. hoc intelligo in eo casu quādo in causa appellationis nihil additum fuit: maxime si bene iudicatum fuit a iudice appellationis: sed adhuc excusatur vasal. si causa venerande rei pub. iniuria agat. sed conuitij certe persone facti nulla est excusatio. vt. ff. de iniurijs. item apud §. cui. si tamen curauerit facere conuitiū: ꝛ factum non est: non tenetur. vt. ff. eo. ti. ꝛ. ea. l. item apud labeonē. §. si curauerit. et ff. qđ quisq; iuris. l. i. in fi. intelligo quando sua voluntate desistit ꝛ nō ꝓ impossibilitatem. vt notatū est. s. quibus modis feu. amit. in princi. ꝛ notatur in distinctione Py. cum quis habet voluntatē delinquendi ꝛc̄. itē adhuc excusatur vasallus si gratia sui iuris conseruandi in aliquam predictarum causarū inducat. vt arg. ff. de bo. liber. si quis. ꝛ. ff. de iureiurā. si q̄s. nā ꝛ si iusta ignoꝛantia ductus in seruitutē dominuꝫ suum petierit ꝛ obtinuerit postea veritate reuelata liber apparuerit. ꝛ ita ꝓ libero dimittatur ab ipsoꝛ: tñ nihilominus feu. retinebit. vt. ff. de bo. lib. in seruitu-

rem.§.si petierit.adhuc ingratitudinē egregiā vasal. cōmittit si domini sui vxorem adulterandā conatus fuit tradere:qz ꝛ ꝓpter hoc vxor a marito diuertit.vt.C.de repu.auf,sed nouo iure.

c Jstud.omni causa ficut non sufficit omnis occasio ad feu. amittenduz per quam fidelis accepti beneficij ingratus videat.vt no.§.e.circa ꝓin Accursius.

d Retinet.s.illud quod nō alienauit quoniā aliud qđ alienauit amittit, j.de vasal.qui contra cōsti.loth.si aūt totū alienaret totum amitteret.ꝛ qz dñm contēnere videt ad eū redibit.j.§.pri.i fi.ac.

e Ratione.i.naturali equitate,vel dicas ratiōe scz iure romano sicut dicitur de donatario q̄ ꝓpter ingratitudinē amittit donationē:ꝛ a donatore reuocat.vt.C. de reuoc.dona.l.i.sicut etiam dicitur de liberto qui ꝓpter ingratitudinē reuocatur a domino in seruitutē. vt.C.de lib,ꝛ eo,li. l.ij.

f Ad ꝓri. intellexerunt quidam.s.quando feud. nō erat paternū:qđ non puto verū.quare enim distingueret vtrū in dominū peccauerit vel in aliū Jtem nulla esset dubitatio si paternuz non esset quin ad dominū deberet redire nisi forte velles intelligere qđ hic dicit ꝓximos.i. descendentes.s. vt illi soli excludant:vt videtur dici: imo dicitur j.si vasal.a fe.ꝓri.cui deferatur.c.vasal.ꝛ ita habes hic q̄ delictū alteri alteri nocet.fic.j. ꝓedi.titulo,ꝛ.c.qđ contingit. ꝓpter enormitatem criminis.sicut ꝛ alʒ.vt.C.ad.l. iul.ma.quisq;.ꝛ de bo.ꝓscrip.l.penul.ꝛ.ff.de ritu nup.l.lege iul.alʒ nō debet alterius delictū alteri nocere,vt nota.in prędicto ti.si vasal.feud.ꝓri. cui deferatur.

g Ultionez.sicut ꝛ alʒ dicitur q̄ virgo deo dicata habet solatium de rebus raptoris qui eaz rapuit.vt.C.de epi.ꝛ cleri.l. raptores.sicut etiam redditur ꝛ dos patri loco solatij filie in matrimonio defuncte ne damnū pecunie sentiat ꝛ filie amisse vt.ff.de iure do.iuris succursum est.azo.

h Qui fratrem.intelligas ꝛ si tradendo interfecit vt totam habeat hereditatē.nā ꝛ licet in curia amplius stare non potest ad dominū nō reuertitur.vt.j.ti.an ille qui interfecit fratrē domini sui feu.amittat.c.si quis interfecerit.qđ aūt dicitur in fi.§.contra consti.bone memorie ꝛc̄,determinatur.j.de vasal.qui contra consti.loth.fe.a.c.i.

i Ad ꝓximos.ꝛ non ad filiū va.vt.j.si vas.feu.ꝓri.cui defe.c.i.

k Scriptū totū,si totum alienauerit;si autē tm̄ partem alienauerit: tunc illa tm̄ redibit ad dominum.

an nihilomin9 retinendū. Jllud em̄ est certum q̄ non ex om̄i causa ex q̄ opinio vasalli grauak etiā bñficiuz amittit.naz ꝛ sepe deierat ꝛ beneficiuz nihilominus retinet:vtputa q̄ beneficij portionem alienat absqz domini scientia beneficiū qđez retinet9 sed fidem ꝓmissaz seruare non videtur.

¶ Querit hic si vasallus dimiserit cāz amittendi feudū ad quē debeat deuenire.an ad dñm an ad successores vasalli. respon.distinguēdo.aut vasallus delinquit in dñm ꝛ tunc reuertitur ad dñm vt habeat sue iniurie vltionē.aut peccat in aliū vt quia fratrē occidit vel paricidiū cōmisit tunc nō ad dominū.ꝛz ad proximos pertinet.si aūt vasallus feudū alienauit cōtra cōstitutionem lotharij quia dñm cōtemnere videtur feud uz ad dominum reuertitur.

Beniq; sepe quesitū est vasallo ꝓpter iustā culpā a feu.cadēte vtrum ad dominū an ad successorē vasal. beneficiū pertineat.sed hec distinctio tam rōne q̄ moribus ꝓbata ē vt si q̄dem vasallus ita in dominuz peccauerit vt feu. amittere debeat: nō ad ꝓximos sed ad dominū beneficiū reuertak:vt hanc saltem habeat sue iniurie vltionem.Si vero non in dominū sed alias grauik delinquerit:vel graue quid cōmiserit sicut ille fratrem interfecit vel aliud graue crimen qđ paricidij appellatione cōmiserit feu.amittat ꝛ nō ad dominū sed ad ꝓximos pertinet. si tamen beneficiū fuerit paternum:sicut em̄ sepe ꝓnunciatū scio. Si vasallus contra constitutionem bone memorie lotharij imperatoris beneficiū alienauerit:qz dominū contemnere videt ad dominum beneficium pertineat scriptuz est enim vt precio se cariturū agnoscat.

¶ Extrane9 vasallus mouet cōtrauersiam de feudo vasallus dño denunciauit q̄ eum defendet ꝛ feudū euictū est scilicz domino renuēte eū defendere:q̄ritur an vasallo dominus teneatur de euictiōe ꝛ in q̄tū,respō. si certū est forte euictū tūc dominus tenebit

l Agnoscat.vt.j.de ꝓhibita feu.alie per lotharium.l.i.circa fi.

m Rubrica.Si vasallus ab alie.interpel.fue,ꝛ domin9 euz defendere noluerit.

n Negocium.vocauit,ceterū si non vocauit vt euz defenderet nullū regressum habet.vt,ff,de euic,si fundo.§.vlti.

de euictiōe vasallo vt aliud sibi in feudū restituat eiusdē extimatiōis vel det nūmos q̄ cōuertank in specie q̄ fit in feudū,aut est dubium feudū esse euictū ꝛ agit de euictiōe, ꝛ si nō ꝓbet dño deferk iusiurādū.h.d.bar.

n Negociū tale est quidaz vasall9 a domino tenebat feudum de quo ab aliquo interpellatus fuit ꝛ sic vasallus domi numvocauit vt eum defenderet domino renuente vasal.amisit causaz per sententiā:nunc vero vasall9 cābium feu.a domino petit ad quem domin9 respondens ait illum nūq̄ ab eo hoc feu.tenuisse:nec ab eo investituram accepisse contra quē vasal.dicit se hoc feu.ab eo tenuisse et investituram recepisse:ꝛ ab eo petiuisse:vt eū in iudicio defenderet: nec tūc tēporis inficiabatur illi9 esse qđ idoneis totū testib9 ꝓbat vas. Super negocio isto quod litteris insinuasti nobis tale esse sapientū nostre ciuitatis cōsiliū videlicet oberti de orto ꝛ Girardi cagapisti vt si vasallus cū de feu. interpellebat actorē suū:id est dominū vt eū defenderet vocauit o ꝛ hoc ꝓbare possit si in eo iudicio vasallus p fuerit victus ꝛ de re aliena investitū fuisse vt dominus vasallo eiusdē estimationis qđ erat tēpore rei iudicate feu. restituat vel nūmos in feu.dandos a numeret:ꝛ hoc cuz certum est vasal.de feu. victū forte:sed si domin9 negat hoc feud.nunq̄ ab eo tenuisse nec ab eo domino ipsum vasallū vel eoruz antecessores nunq̄ investituram accepisse hoc:vel per instrumentuz pub.confectū b vel per pares c curtis vasallus poterit ꝓbare domin9 ad restitutionē fe.tenebitur alioq̄n dominus sacramentum subire cogek ꝛ iustū qui est in causa vel eius antecessores a fe vel a suis antecessorib9 nunq̄ hoc feu. tenuisse vl̄ investituram accepisse quo facto domin9 absoluendus erit.

o Vasallus.qđ dicitur dñm tm̄ intelligo sm̄ distinctionē que fit.§.ō inuesti,rei alie.c.i. Jtem hoc intelligo quando denūciatuz est domino vel eius ꝓcuratori maxime domio sciente. Jtē quando non ex cōpromisso sententia lata est. Jtem ꝛ quā do contra p̄sentez ꝓnunciatū est:sed ꝛ si non denunciauit quia dominus vbi esset scire non potuit:nihilominus recte aget et veniet etiā in actione meliorationis ratio.ꝛ h9 oīa his legibus colligūtur.vt.ff. de euic, si per imprudentiaz ꝛ.l.si fundo. ꝛ.l.si ideo.ꝛ.l.si dictum §.i.ꝛ.§.si presentē ꝛ.C.de euic. ēptoz fundi.ꝛ.l.si cōtroversia.ꝛ in summa si res euicta sit culpa sua domin9 nō teneak.vt.ff. ō euic. si dictum.§. si cum posset.

a Jn feudum.dā do,s.in terram siue aliquā rem īmobilem quā teneat ab eo in feudum sicut prioz tenebat.alʒ em̄ si aliter intelligeretur.i.q̄ deberet tenere nūmos in feudū, hoc stare non posset: quoniā feudū siue bñficiū non pōt consistere nisi de reb9 soli aut solo cohe rentib9;aut in his que inter īmobilia cōputantur: veluti cū ō camera aut de caneua datur feudū.vt.§.de feu.cog.c.sciendum.sed si quis simplex contra consuetudinē pecuniā in feu.dedit;ꝓ cuius datione fidelitatē quoq; recipit quid erit:nunqđ amitteret pecuniam:ꝛ qui iurauerit fidelitatē ab illo iuramento solutus ita ꝓ vasallo nō erit.

b Publice confectū.ꝛ a duobus vel a tribus paribus confirmatū si de no.investitura agak. vt.§.quid sit īuestitura.c.si em̄ sed sm̄ mediolanenses sufficit si etiā ab extraneis sit confirmatuz.vt.j. qui testes sunt necessarij ad ꝓbandū nouā investi.c.si clericus.

c Per pares.hoc intelligo sm̄ distinctionē prędictam,s.si agatur de noua investitura an de veteri,

d Subire cogetur. sed cur debet domin⁹ cogi iurare cũ etiam si nihil pstiterit debet obtinere. vt. C. de eden. qui accusare. item nunqd hoc est intelligendũ in casu pposito. s. quando domin⁹ ante sententiam non inficiebat feudũ esse ꝛ a se detineri: an vtroq; casu intelligis dominũ debere iurare. Rñ. ad cautelã domino defertur in primo casu. s. qñ non inficiebatur sic alibi studiosus inuenies. Py. ꝛ b forte ideo: quia psumptio erat p vasallo scz quando dominus nõ erat inficiatus illud feu. scz quãdo fuit denunciatũ ei. alias enim absoluetur ꝛ nullo etiã dato sacramento. ꝛ sic intelligas hoc: et si tunc nõ confiteba tur: non tamẽ diffitebatur. alioqn cõtra ppriaz scripturam auditur. audiretur etiã contra ppriam scripturam si defertur sibi iuramentũ. secundo casu qz ab ũtio cũ fuit ei fcã denũciatio pfess⁹ fuit feu. ei apud se detineri qõ esse non debet vt quis contra ppriam scripturam ꝛ confessionez auditur. vt. C. de non nu. pecu. l. generaliter.

Si de feudo cõtentio sit inter dominum et agnatos vasalli.

¶ Si cõtẽtio est inter dũm ꝛ agnatos defuncti agnati interi ante litẽ finitã cõstituẽdi sũt in possessione vtroq; aũt in pbatione deficiẽte agnatis defertur iusiurãdum.

Si de feudo defuncti militis sit cõtentio inter dominũ ꝛ agnatos defuncti dño nouũ feudũ[f]. agnatis vero paternum feudũ esse contendentib⁹ agnati in possessione feudi de quo queritꝝ cõstituẽdi sunt. Eo facto sup principali questione cognoscendũ est: vtroq; autez deficiente in pbatione electio iurisiurandi agnatis danda est. Inter filiã defuncti ꝛ agnatos eius de quodã pdio mota est ꝗstio agnatis feudũ. filia vero allodium siue libellariũ esse asserentib⁹ super possessione apud quẽ manere debeat querebaꝝ. respon. tanqꝫ filiã possessionẽ interim[g] esse collocandam: deficientib⁹ vero hincinde pbationibus per iusiurandũ causa cognita res decidaꝝ electõe danda agnatis. Defuncto[h] milite inter dominũ ꝛ filiã illius sup quodã feudo querebaꝝ domino feudũ filia allodiuz siue libellariũ esse allegantibus: respõdeo filiã in possessiõe feudi manere debere donec de eo iudicẽꝝ: pbatione vero hincinde cessante electio iurisiurandi filie danda est.

¶ Casus. Comes vl̃ baro de beneficio sui militis qõ eũ reuerti sperabaꝝ post ei⁹ mortem alium inuestiuit milite. ꝗrit quando sumat effectũ iuestitura h. rñ. qꝫ sumit effectũ cũ feudũ sibi vel heredi suo fuerit apertum sz inuestitura facta a plato eodẽ modo nõ capit effectũ nisi sibi aperiaꝝ. ꝛ in tali inuestitura non exigitur consensus eius de cui⁹ diligenter attendaꝝ a supioribꝫ nõ discrepabũt: referas aũt ad distinctionẽ supradictã. h Defuncto milite. danda est occurrit contradictio supradicto pri. c. So. hic p filia faciebat psumptionibꝫ p agnatis.

i Moribus. hic videꝫ qꝫ pactũ de futura successione feudi valeat ꝛ teneat ꝛ sine cõsensu illius de cui⁹ hereditate ꝗritur vt alibi tenet venditio vt. ff. de act. emp. ꝛ ven. si quis alienã. ꝛ de here. vl̃ act. ven. l. ij. ℌ. iij. ꝛ ar. ff. de pac. l. i. ar. ℌ. C. ð pac. l. vlti. ꝛ ff. de acq̃. here. q̃ superstitis. ꝛ C. de inuti. stip. ex eo. ꝛ C. de colꝫ. pactũ. sed ad hoc vt valeat potentissimũ est ar. C. de donati. l. iij. de hac materia satis tractatũ est. ℌ. titulo qui suc. bene. cap. si vero archiepꝰ. ꝛ de feu. da. in vicem. l. om. c. si qꝭ inuestierit ꝛc.

k Ex certa scia. qð dicit de scientia: itelligo sic vt crassa ꝛ supina ignorantia non sit excusata. vt. ℌ. notatuz est. ꝛ legiꝫ. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. nec supina. ꝛ l. regꝫa. ꝛ quod postea dicit explorabiꝫ intelligo p ea parte quam inficiatus est. vt dicaꝫ de alienatiõe feudi. j. de vasal. q̃ cõtra cõsti. lotha. ℌ alias. c. i. nec eñ oz vltra pcedere metus q̃ reperiaꝝ delic. vt. C. de penis sancim⁹. ꝛ ff. de vul. ꝛ pupil. sub. ꝛ facto. ℌ. iulian⁹ ꝛ no. de pena inficiatõis quãq̃ varia fit. in fine libelli. dispu. satis potest a diligentibus cõpetenter indagari.

l Celauerit. non per dolũ: alioqn per hoc qð celat per dolũ ꝛ dominum cõtra abnegantẽ sciens patefaciẽdo nõ adiuuat vtile vel facile non habz in memoria quod habere debet. vt. ℌ. de forma ꝛ epistola fidelitatis. ergo qz deierat nõ immerito feudo caret. vt. j hic finitur lex. deinde ꝓsu. regni c. si inter dñm ꝛ vas. acc.

m Si quis per. xxx. annos illud merito accidit: qz tanto tpe actio oñis tollitur. vt. C. de prescrip. xxx. annoz. omnis. ꝛ de prescrip. lon. temp. malefidei. Sed nunqd istud locũ habet siue bona siue mala fide possederit Item nunqd istud locũ habet siue cũ titulo siue sine titulo. Item si a possessione cecidert nunquid vendicare poterit. sed si ad vendicationem admittatur nunqd pfertur domin⁹ vendicando an ipse. Rñ. hec omnia inuenies notata in. C. de prescrip. xxx. an. l. si quis emptionis.

n Qui clericus amittit. hoc ideo accidit: qz ex quo incipit esse miles dei desinit esse miles seculi: nec debet beneficiũ pertinere ad eũ qui nõ debz gerere officiũ. vt. ℌ. de eo qui arma belli deposuit. sed nunquid per alium põ feudũ seruire cleric⁹. respõdeo hec questio est scholastica. ꝛ ideo omittimus eã: qz in brocardicis disputatur a iuris prudentia.

o Et si vasallus. istud plenius dicit. j. e. c. licet.

p Omnes filij eius. merito dicit oñes filios fidelitatẽ iurare: qz cũ plures persone in loco vnius persone succedant oñes ꝓ singulari persona sunt accipiendi. vt. ff. de condi. ꝛ demõ. cũ fundus. ꝛ C. de secũ. nup. si q̃s. ꝛ intelligo qꝫ istud maxime expositiue ponatur. nã si ꝓ diuiso possideret solus qui possidet vasallus est censendus. huic consonat. ff. cõmo. l. iij. ℌ.

g Interim. hic dicit qꝫ interim filia possidere debet istud merito accidit: facile fundata erat intẽtio eius. vt. C. de pba. siue. sed quid est qꝫ dicit vtroq; in pbatione deficiente. s. qꝫ agnatis deferꝛ sacramentũ cũ actore nõ pbante: ꝛ si nihil pstiterit reus obtinere debet vt. C. de eden. q̃ accusare. rñ. illud est intelligendũ ſm distinctionem Py. actore nõ pbante ꝛc. sicut distinguit. j. de cõsue. recti feu. c. sacramentũ huic. c. pbet adminiculũ qð legiꝫ. C. de iureiur. in bonefidei. huic. c. obuiare videꝫ qð legiꝫ in pri. no sequẽti. nã hic dicitur qꝫ daꝝ agnatis electio: sz ibi dicaꝝ qꝫ daꝝ filie: ergo vel erũt contraria vel rõnẽ diuersitatis assignabis. Rñ. si ea q̃ dicta sunt superi⁹

b Subire cogetur. sed cur debet domin⁹ cogi iurare cũ etiam si nihil pstiterit debet obtinere. vt. C. de eden. qui accusare. item nunqd hoc est intelligendũ in casu pposito. s. quando domin⁹ ante sententiam non inficiebaꝝ feudũ esse ꝛ a se detineri: an vtroq; casu intelligis dominũ debere iurare. Rñ. ad cautelã domino defertur in primo casu. s. qñ non inficiebatur sic alibi studiosus inuenies. Py. ꝛ b forte ideo: quia psumptio erat p vasallo scz quando dominus nõ erat inficiatus illud feu. scz quãdo fuit denunciatũ ei. alias enim absoluetur ꝛ nullo etiã dato sacramento. ꝛ sic intelligas hoc: et si tunc nõ confiteba tur: non tamẽ diffitebatur. alioqn cõtra ppriam scripturam auditur. audiretur etiã contra ppriam scripturam si defertur sibi iuramentũ. secundo casu qz ab ũtio cũ fuit ei fcã denũciatio pfess⁹ fuit feu. ei apud se detineri qõ esse non debet vt quis contra ppriam scripturam ꝛ confessionez auditur. vt. C. de non nu. pecu. l. generaliter.

c Rubrica. Si ð feudo contẽtio sit inter do. ꝛc.

Si feudum iureiurãdi videꝫ mixꝫ qð hic dicit agnatos posse reuocare iurãdo cũ quodãmodo anceps periurii subire cogi videatur. Rñ. qꝫ nõ coguntꝫ sz volentes admittuntꝫ vt. ff. de dã. infec. q̃ bona. ꝛ. ff. de in lit. iurã. videam⁹. ꝓterea hoc intelligo ſm distinctionẽ que fit. j. de consu. re. feu. c. sed sacramentum nõ semꝓ ꝛc. itẽ ꝛ qꝫ dicit agnatos in pos. feu. constituẽdos est simile qð dicit de interdicto quoz bonoz. vt. C. quoz bonoz. l. fi. sz q̃d si status moueaꝝ questio nunqd interim possideat vasall⁹ vel dñs Rñ. videꝫ qꝫ dñs. vt. C. de car. edi. l. i. ꝛ. ff. de car. edi. carbonianum ℌ. penul. ꝛ. C. de ordi. cogni. l. ij. licet in edicto diui adriani videatur contra. vt. C. de edic. diui adri. tol. l. ij.

heres.ꝛ.ff.de vi ꝛ vi arma.si plures.si querat an vasall⁹ teneat iurare et fidelitatē facere omnib⁹ heredibus domini:an sufficiat si paratus est iurare ꝙ sufficiat videt ꝓbare posse.quia in ꝓn.quando recipit feudū nō fuit expressum ꝙ omnibus iurare deberet.ergo nō est verbū ꝓrogandū. qz a tenore verboꝝ in contractu appositoꝝ non est recedendū nisi euidēter aliud appareat.vt.ff. de leg.iij.non aliter.item qz in hoc casu posset deuenire ad infinitatē ꝛ infinitas est euitāda.vt.ff. de dam.infec.q̄ bona.§. vlti.ꝛ de re iudic. a diuo pio.ꝛ quādo dies lega. ce.l.i.§.item.ꝛ de le.iij.fideius.§.si quis decem. et de ver.sig.l.boues.§. nuptiarū.ꝛ de ver.obli. euz qui kalendas. Item q̄a fauorabiliores sūt rei ꝙ actores.vt.ff.de ac.ꝛ ob. l.arrianus.item qz isti heredes nō essent cōtrariū postulat eius qd petit: ergo non sunt audiendi. vt.ff.de dam.infec. q̄ bona.§.si quis. ꝛ.C.de sol. l.penul. Item qz obligatio non debet mutari ex ꝓsona successoꝝ.vt.ff.de ver.ob.l.ij.ꝛ de ꝓcto.stipu.l.ij.§.i.ꝛ de dā.infec. damni.§.si quis. ꝛ de diuer.ꝛ tēp.ꝓscrip.cuz heres. Item specialis obligatio non debz in alios extendi.arg.ff.de ac.em. ꝛ ven.qz ab eo. Item qui cū vno cōtraxerit nō debet in plures aduersarios distingui.vt.ff. de exerci.act.l.i.§.vlti.ꝛ.l.ij.ex his ita patet ꝙ vni iurādo liberat.vt.ff.de his q̄ dele.vel effu.l.i.§.vlt.ꝛ.l. iij.econtra.prima rō pōt in caput vasalli retorq̄ri iurauit em̄ sibi ꝛ suis heredibus.ꝛ si non fuerit dictū suis heredibus:sed sibi cū nō fuerit additū sibi tm̄ ꝛ heredibus iurasse itelligit: qz pactū nō fuit ꝓsonale:licet in eo persona fuerit inserta:ergo transit ad heredes. vt ff.de pac.l.iuregen.§.vtrū.ꝛ.l.tale pactū.ꝛ de pigno.act.l.si necessarias.§ de vendendo.ꝛ de ꝓba.si pac.si transit ad heredes:ergo ad oēs.vt ar. ff.de serui.vr.prę.seruitus.ij.rū. Item illa ratio qz obligatio nō dz mutari ex persona suc.pōt retorqueri in vasal.ꝛ illa quia nō essz postulaturus contrariū ꝛ oēs alie sol.iurare debet oībus.qz vasallo⁹ est ius indiuiduū.vel esse debet ad instar liberoꝝ quoꝝ est indiuiduū.vt.ff.de iurepa. carmelia pia.ꝛ ea que indiuidua sunt debent heredib⁹ insolidū.vt.ff. de serui.vrb.prę.si vnus.ꝛ de con.ꝛ demon.si cui fundus.nec em̄ incurritur infinitas cū effectus sit idem.tantū em̄ facies omnib⁹ heredibus insolidum quantū faciebas soli defuncto:quare vni ꝓ oībus iurando poterit liberari.vt arg.ff.de his qui dele.vel effu.l.iij.a cōtrario sensu illius.l. vt sit cōtrariorū eadē ratio:vel si grauari sentit relinquat feudū.fm py.sz q̄c quid dicat py.hoc tamē videt expressim dictū in constitutione Frederici imperialē.§.ꝓterea ducatus.s.vt non teneat fidelitatē facere vasal.nisi vni dicendo ꝙ ꝓ vno feu.plures dños habere non cōpellat.

a Adoptiuus.filius succedit:licz in quarta omnimodo patri adoptiuo succedat.vt.C.de adop.l.ij.insti.de adop.§.cū aūt.ꝛ.ff.de adop.l.si arrogator.nec sibi putet aliquā iniuriā fieri cū patris naturalis oia iura perstant.vt.C.de adop.cū in adoptiuis.circa medū prime colūne.

b Mulier.potioris esse.istud qd dicit expssim legibus contradicit et iniquitatē cōtinet maximā.vt.C.de leg.here.l.vlti.ꝛ.C. de senatusco. orfi.l.pe.vel forte hic loquit de his filijs secundi matrimonij qui dicuntur ĵ.prime.c.filij nati.

c Naturales legitimi.hic notabis illud generale qd ab initio nō valet nec ex postfacto cōualescit.fm qd plenius no.in cōstitutione frederici imperialē.circa fi.i.rū.sic etiā dicūt ꝛ de clerico q̄ beneficiū amisserit.nā licet postea desinat esse clericus:nō tm̄ feudū possidebit. vt ĵ.de feu.§.ex hoc illud.hoc aūt qd de naturalibus dicit ita intelligo nisi fiant ita legitimi vt in feudo succedāt:ꝛ hoc sit nominatim dictū ab ipatore ꝛ sic ex rescripto licebit qd alis nō liceret.vt.C.de ꝓcu.i pera.offe.quotiēs ꝛ ita accidit mutine in cā cuiusdam hug. Extra pasapōtes:vt ferebatur.

d Si minori. sed de quo minore intelligendū est hic. Rñ.de impubere tm̄.nā si fuerit pubes ꝛ per annuz ꝛ diē differat a feudo priuat:vt in cōsti. frederici implalem ꝛc.istud autez fauore minoris dicitur: qz generalit nulli est inuestitura facienda ei qui fidelitatez recusat vt.§.ꝓ quos fi. inuesti.ꝛ ꝓ quos reti.c.nulla.

e Si quis cogit. nota hic ꝙ ipubes non cogit fidelitatē facere: nec seruitiū vel per se vel ꝓ aliū:si tamen fecerit vel facere valuerit admittit ꝛ auditur.istud aūt potissime notabis ꝙ aliquis alius ꝓ alio feudo seruire valeat huic ꝓcz adminiculū.C.de epis.ꝛ cleri.quisquis.ꝛ.l.ad similitudinez.ꝛ.ff. de admi.tu.ita.in ꝓn.ꝛ.C.de cadu.tol.l.i.§.ne aūt.ꝛ.C.de natu. lib.l. iij.ꝛ.C.de agen.in reb⁹ agentes.li.xij.ꝛ in summa.§.in ꝓn.hic autē arbitrio minoris.i.ipuberis relinquit.hodie vero per maiorem partē curiarū necessitati subijcit.nā hodie cū dns inuestit impuberem aliū ꝓ eo donec pubes fiat postulat vasall⁹ quē impubes nulla adhibita excusatione ꝓtest:sed tm̄ non puto ꝓiudicium ei fieri. ꝛ si id non faciat:vt hic dicit.ꝛ notabis ꝙ id ad qd aliquis nō cōpellitur:volens tamē admittit:similia studiosus inquirat.

f Filio impubere.iste casus valde notabilis est: qz si filios habet alienato: ꝙ etiā eo viuente reuocat alienatio.sed si non hz demuz eo mortuo ꝙ quare cōtingat is inquirat cui alia inquirenda relinquimus.ꝛ nota ꝙ qui alij cōsentit sua iura perdit.vt.s̄.notatuz est in plurib⁹ locis.ꝛ.s̄.qui.mo.feu.amit.§.ꝓterea.ꝛ.s̄.si de inuesti. inf̄. do.ꝛ vasal.lis ori.§.si aūt aliquis.alibi ad hoc vt ꝓximior agnat⁹ succedat alienatoris mors inspicit.vt.s̄.de suc.feu.c.ij.§.i.sed quid est qd dicit.s̄.in qui.cau.feu.amit.§.denicz.in fin.s.ꝙ si vasal.alienauerit feu.illicite:qz videt dominū contenere ad ipsum omnimodo pertinebit:nunqd ꝓpter patris alienationē excludunt filij.item si excludunt cur ad agnatos potius ꝙ ad ipsos pertinet: maxime cū fuerit auitum ꝛ ꝓauitū. Rñ.determinabitur.ĵ.ti.si vasal.feu.prima.cui defe.c.vasalli feu.ꝛ c̄.

g Consensit.siue tacite siue expsse,vt no.s̄.qui.mo.feu.a.c ꝓterea.

h Per annū remouebit.ergo iste ꝓximior agnatus a petitione illius partis feu.que tanq̄ ꝓximiori debeat ad eū puenire tacturnitate vnius anni a tpe scientie cōputādi: qd ideo forte contingit: qz ille erat de agnatis ad quē feudū spectaret nisi ipse p̄cederet in gra

Si filius impubes successit vasallo non cogitur facere fidelitatem:nec seruiciuz personale potest prestare:tamen si alius pro eo sponte facit admittitur.

Si q̄s[e] decessit filio[f] ipubere relicto fidelitatē:nec ipse nec alius pro eo facere cogit.idem in seruitio personali alius ꝓ eo faciens seruitium admittatur.

Miles quidaz nō habens filios partē feudi vēdidit scio extraneo ꝛ ptē agnato suo remotioris gradus sempronius gradus,primioris vult ptē reuocare ab agnato q̄ritur an possit ꝛ qualiter. Rñdeo ꝙ mortuo vasallo pōt reuocare ab agnato nullo dato p̄cio:sz vasallo viuo pōt ptē recupare si filios nō hz.a sensu p̄cio lre pōt etiā sine p̄cio. In duobus tm̄ casibus repellit agnatus,primior.primus est si ꝓsensit alienatōi expsse:secūd⁹ si tacite qz sciuit ꝛ tacuit ꝓ ānū. h.o.

Titius filios masculos non habēs partē sui feudi scio:partez eiusdez feudi possidenti agnato suo cessit sempron⁹ ꝓximior agnatus mortuo demum titio partem illius feudi nullo dato p̄cio recupare potest qd si titius filios ꝓpios haberet p̄cio reddito etiā viuo titio: ꝙ si cōsensit[g] alienationi vel per annū[h] ex q̄ sciuit tacuit oīno remouebitur

Facta domino de feudo abusiua inuestitura id est que pollicetur realem et effectiuā possessionem cogitur dominus vasallum mittere in possessionem:nec liberatur interesse prestando.

Si facta de feudo inuestitura peniteat dnm anteq̄ possessionē trāsferat.an p̄stando interesse vasallo liberetur quesitū fuit:responsuz est pretermissa illa cōdēnatione domi-

du vno forte vel pluribus nõ curo.ꝛ hoc facit scientia ꝛ anni transcursio ꝛ agnatio illius qui possidet quasi videaꝯ cõsentire alienationi facte agnato suo,secꝰ forte esset si extraneo alienasset. qm̃ tũc non noceret ei annalis transcursio nisi forte esset tanta ꝑ quam ius suuz tolleret:puta.xxx.an,vt.C.de ꝑscrip.xxx.an,sicut,ꝛ auc.malefidei.de hac annali ꝑscrip.habes.s. si de inuesti.inc̃ do. ꝛ vasal.lis ozi.c. si aũt aliquis.

i Si facta.domiñ possessionẽ. scz vacuã possessionẽ statim.s.postꝙ fecit inuestituraꝫ ꝛ fidelitatez recipit si per pactũ nõ remittit fidelitatem ĩmo si differret eam tradere oẽm vtilitatẽ ꝑstabit ei.vt.s. de noua fideli. foz.c.i uestitura.ꝛ intelligas ꝙ hic loquit̃ de ea ĩuestitura. s. verbali que abusiuo modo dicitur ꝛ nõ de ea que ꝑpe dicit̃ inuestitura ꝓm qõ de vtraqꝫ dicitur.s.quid sit inuestitura.c.i. alꝫs esm̃ si de ꝑpria inuestitura loquereꝯ nulla esset dubitatio, ad quid esm̃ teneretur dñs tradere possessionẽ cuz ia tradita erat ꝛ tunc nõ esset mirũ:si vasal. nõ cõpelleret̃ interesse recapere si nollet, sed quid si aliũ ĩuestiuit postea ꝙ istũ inuestiuerat ꝛ ei possessionẽ tradidit anteꝙ istũ:nunq̃d liberabitur soluendo interesse:ꝛ quare nõ sicut si vendidisset duobus:tunc habet locũ si res vendita nõ tradit̃ ꝛc. vt.ff.de ac,emp, et ven.l.i.

nũ possessionẽ feudi de quo inuestiturã fecit cõpellendũ tradere[k].

¶Nobilis cũ ignobili ꝓpter matrimoniũ ea cõditione ꝙ filij ex ea nati patri in feudũ nõ succedũt qđ sepe in regno cõtingit.queritur an mortuo patre in feudo succedant. ℟espõ.ꝙ nõ.

Ifilij[l] nati ex vxore cum qua matrimoniũ tali cõditiõe cõtractũ est ne filij ex ea nati patri ab intestato succedant:nec in feudũ succedunt. naz q̃uis rõne improbet̃ talis cõditio ex vsu admittitur.

¶Si vasallus domino suo seruitiũ nõ obtulit aliquo tpe sed petente eo nunq̃recusauit ꝑstare seruitiũ.queritur an pdit feudũ. ℟espõ. ꝙ non si tamẽ sciat domino aliqđ piculũ magnũ immminere debet sponte absq; denũciatiõe sibi auxilium impartiri. Inde queritꝫ qđ si dñs iurauerit dare pecuniã alicui infra dicm nec soluere põt. ꝛ incurrit periuriũ an vasallus tenebit̃ eũ a periurio pecunia sua liberare. ℟espõ.ꝙ non.

Licet[m] vas.dño seruitiũ non offerat quãtocũq; tpe steterit dũmodo dño petenti seruire paratꝰ sit beneficiũ nõ amittit.si tamen sciat ei magnũ periculũ imminere vltro adiutoriũ suum ei debet prebere. Inde quesituz est si dominus in periuriũ incidit:quia dare non valeat quod dare iurauerat:ꝛ vasallus eum liberare possit suam pecuniaz dando ꝛ nõ facit an beneficiũ amittit, respõsum est non amittere[n].

¶Si vasallus culpaz cõmisit per quã meretur pdere beneficiũ descendentes sibi nõ succedũt sed agnati quiq; quarto gradu sunt.

Si vasallus culpã cõmittit[a] ppt quã feuduz amittere dẽat neq; filiꝰ neq; eius descẽdentes ad id feudũ reuocabunt̃[b]:sed agnati qui maiores quarto gradu sunt dummodo ad eos pertineat.

¶Miles vasallus generaliter alienauit omnia bona sua.queritur an in generali alienatiõe cõtineat̃ feudũ. ℟ñ.ꝙ nõ:nisi notatim sit dictũ.

In generali[c] alienatione vasalli nõ cõtinet̃ feu.nisi notati dictũ sit.

¶Si vasallus feudũ ignoraãs alienauit feudũ nõ amittit ꝛ sibi restituendũ est non domino. tenebitur tamẽ ad interesse emptori ignoraãti.

Si vasallus[d] feu.alienauit ignorans nõ dño sed ipsi vasal.restituẽdũ feu.est ad interesse emptori ignoranti cõdemnandus est vasal.

¶Si vasallus domino feudũ sciẽs inficiaꝯ est feudũ amittit.ignoraãs aũt nõ amittit.ꝫz si dubitat vasallus cõuentus a domino potest dubitãter respondere.hoc dicit.

Vasallꝰ feu.qđ sciẽs abnegauit[e] amittit:ignoraãti vero subuenit̃ qđ si dubitet dubitanꝯ respondere dz.

¶Datur regula ꝛ exempla.regula est. vasallus bene alij infeudare põt equali persone. Ifallit si in fraudem legis fecerit.

Beneficiũ[f] a vasallo in feu. si nihil in fraudem legis fiat recte dari potest:dũ tamen militi detur.

¶Datur regula ꝙ vasallus de suo feudo agere põt ꝛ cõuenit̃ ẽt dño ignoraãte quinimo ꝛ trãsigere sibi licet ꝛ qđ fecit firmũ haberi debz.

Si vasallꝰ[g] de bñficio suo agat vel cõueniaꝯ:siue obtineat siue nõ: ꝫz ignoraãte dño fiat omñ tpe firmũ erit illud iudiciũ.nã etiã transigere recte poterit:nec qđ accipit transactionis nomine feudum[h] erit.

¶Daꝯ regula ꝙ si dñs cõmisit feloniã ꝑ quam si eã cõmitteret vasallus in dñm amitteret feudum dñs etiã pdere dz feudi ꝓprietatẽ.

Domino[i] cõmittente felonias vt ita dicã ꝑ quã vasallꝰ amitteret feudũ si eã cõmitteret qđ obtinere debeat de cõsuetudine queritꝫ ꝛ respõdetur ꝓprietatem feu.ad vasallum pertinere siue peccauerit in vasallũ siue in alium.

¶Comes sabaudie ꝓcessit mihi castz in feudũ eo pacto ꝙ habeant ipm̃ ꝛ heredes mei masculi ꝛ femine ꝛ cui dederim.queritꝫ vtz istud feuduz perdatur per feloniaz.respondetur ꝙ sic anteq̃ alienet.sed si alienauit emptoz per feloniaz suã non perdit.

Ifeudũ ea lege datũ vt ipse ꝛ heredes sui masculi etiaz femine ꝛ cui dederit habeant hisdẽ culpis amittitur q̃bus etiã aliud feudum[k]:ꝙ si

feu.amit. circa ꝓin.sicut non amittitur ex omni causa ex qua opinio vasal.grauaꝯ.vt.s.ꝑdicto ti.§.illud enim certum est.

a Si vasal.cõmittit arg.cõtra hoc.c.C.de decu,l.ij.§.pe. ꝛ de inter.ꝛ re. l.iij.de in ius voc.l.adoptiuum.in fi.

b Vocabuntur,nota hic quidã nisi sit feu,ab auo acquisitum, qz filius ꝓpter delictũ patris nõ debet amittere feu. acq̃si tũ ab auo.vt arg.ff. de sena.l.emancipatũ.§.fi q̃s ꝛ.C.vñ liberi.l.vl. qđ certe falsum puto. qz si non debet amittere feudũ ab auo acquisitum:g̃ multo minus si a ꝓauo vel etiã a superioribꝰ: vel etiã ea dẽ equitate siue rõne nõ debet amittere.quõ enim possent esse isti agnati ꝺ quibus hic dicit̃ in quarto gradu:nisi ab auo vel ꝓauo ad minus esset acquisitũ.dicas ergo ꝙ nullo modo debeat admitti filius ad eius portionem nisi per gram solã a dño acquirit̃:ꝛ agnati nõ extant quibꝰ aperiaꝯ q̃ vsq; ad quartũ gradũ admittunt̃:vt hic dicit̃:imo vsq; in infinitũ.vt.j. si vasal.feu,ꝓi.cui defe.c.i.immo qđ plus est puto ꝙ etiã agnati remouent̃ a petitione illiꝰ si talis insit felonia que dñm respiciat vt dñs habeat hãc sue iniurie vltionẽ.vt.s. in q̃.cau.feu. amit.§. denicq;.licz quidã forte itelligunt illud hꝫ locum in feu.nouo ꝓm qđ ibi not.

c In generali actõe.qđ hic dicit̃ expositũ est.j. ꝺ capita.qui cur. vẽ.c,quidã capitaneus.ꝛ que ibi notant̃.sed hic similiter notari possunt.

d Si vasal.huic accedit ff.de euic.l.ij.§.vl. ꝛ.j. de cõtro.inter do.ꝛ emp.fe. c.ꝺ dño cũ emptore, ꝛ que ibi notaui hic repetas.

e Vasal.abnega hoc satis expositum est.j.de leg. cõra.c.si fuerit inc̃ dominum ꝛc.

f Beneficiũ.militi dek. si tamẽ dans fuerit miles.sufficit esm̃ si ibi equali detur. Item si debebit dari alia lege nisi quã ipse habet.j.de.l.coz.§.er eadẽ.ꝛ.l.ꝓterea non debebit preciũ accipere de eo sub colore inuestiture eũ vendendo.vt in constitutione frederici.§.callidis.ꝛ hoc est etiã qđ hic dicit̃ nihil in fraudez legis fiat ꝛc.in fraudẽ esm̃ tunc intelligit̃ facere si vltra precium medietatis acciperet ꝑ toto.ꝛ hoc ita a multis intelligit̃ ꝛ accidit id qđ legit̃. s. qualiter olim poterat feu.ali.circa ꝓin.ꝛ quecũq; de hac materia notantur.j.de cap.coz.c.i.etiã hic possent notari.

g Si vasallus.de suo beneficio istud.c.ꝑ id qđ notatur.j.de contro. feu. in vasal.ꝛ.a.c.si causa inter vasal,

h Feudũ.nisi aũt tale qđ ꝑ se esse nõ põt.vt.s.de inuesti.r.al.c.rei.

i Domino cõmittente feloniã.istud melius exponitur.j. qualiter dominus a ꝓprie.ꝓi.c.ex facto.

k Feudũ,ea,l.amittit.licet esm̃ non habeant ꝓpriam feu.naturã:iure tamen feu.censetur.poterit esm̃ vendere ꝛ donare:vel alit̃ si sibi placuit alienare etiã sine domini voluntate,ꝛ hoc facit verbũ illud,ꝛ cui dederit ꝛc.

aliud tamẽ esset vel si dixisset ⁊ cui in feudũ dederit: qm̃ tunc haberet ꝓ
prĩa feu. naturã. vt. j. de feu. nõ habente ꝓprĩa feu. naturã. c. si q̃s ea. l. ⁊c.

l Titius cũ sempronio. hoc. c. exponit. j. de eo qui finem fecit agnato vel feudo paterno. c. tres erant agnati.

m Rubrica. De pace tenenda ⁊ eius violatoribus.

Fridericus. litte re iste. videt g̃ q voluerit impera tor iste condere le. cuz di xerit ad quos littere iste puenerint, sed dic tu sup hoc ſm q̃ notatur. j. de pace iuramento firman da. hac edic. §. iiuria, seu furtum.

o Vas leges. hic nõ ser uauit imperator iste ĩ fur to. s. q leges in eo rema nerent in suo statu cũ di cat q ꝓ furto valẽti tm̃ quinq solidos debz fur laqueo suspendi. vt. j. e. l. si q̃s quinq sol. valẽs ⁊ al's lex dicit q ꝓ furto non debeat mori: sed ali ter castigari. vt. C. de fur tis. in aut. sed hodie ꝓ furto. accur.

p Si quis capitalẽ. eo dẽ modo punit̃ miles q̃ pacez perturbauit. vt. ff. de re mili. l. vlti. ⁊ ita ha bes hic q capite puniri debet ille qui hominem occiderit infra pacẽ con stitutam: sed al's per fri cũ imperatorẽ dicit q manus ei debeat ampu tari: vt in lombar. de bo. li. ho. l. qui vero in treu gam. sed dic q hic cõsta bat homicidium perpe tratũ ab isto qui ita pu nitur. ibi vero non cõsta bat nisi per pugnã i qua succubuit. vnde non est mirum si mitius puniat: qm̃ incerti sumus de iu dicio dei: ⁊ multi per pu gnam causam suã ꝓdunt sine iusta causa in lõbar. predicto ti. vt recolum̃.

Per duellũ. not. hic q casuz in quo pugna fit. s. quando constabat eum fecisse homicidiũ de quo dicitur hic fit etiam pu gna quãdo non occidit sed vulnerauit tm̃. ⁊ de cõstabat dicebat tm̃ illõ se fecisse defendẽdo sicut in superiori casu. vt. j. e. l. §. si quis alium. si aũt non constaret de homicidio. s. q ille istud fecisset tunc posset illud per pugnam probari: siue post treugã factam: siue post pacem dicat̃ euz fecisse homicidiũ illud. vt in lombar. de homi. liber. ho. si vero intra treugã: poteris ergo addere istos duos casus qui sunt in ge ista in quibus fit pugna alijs casibus qui notant̃ in lombarda. in su ma fridrici. notabis etiã hic duos casus. s. ꝑdictos in quibus hic ex ne. cessitate causatiua cogit̃ reus pugnã imponere. s. si non vult puniri. sunt aũt ⁊ alij duo casus in lombar. in quibus similiter cogit̃: puta in crimine lese maiestatis. Itẽ vbi quis aliũ vocauerit arigã. i. cucurbitã: vt in lom bar. de pu. rei. l. vlti. ⁊ de conuic. l. i. q̃ erit speciale in predictis quattuor casibus. cum alꝫ regulariter pugna sit semper in electione actoris vt in lombar. qualiter quis se defendere dz. si quis ammodo. ⁊ l. ꝺ predijs. ⁊. l. si quis alium ꝺ. licet oĩes videant̃ dicere q reus te neatur se vel per pugnã defendere vl̃ iurare. vt in lombar. predicto ti. si quis p̃o. q ita intelligitur scz si actor voluerit per predictas le ges.

r Clitam suaz de fendendo. q̃ quidem iure facere ꝓt q eĩ quis ob tu telam sui corꝑis facit iure fecisse ex timatur. vt. ff. de iu sti. ⁊ iure. vt vim. dũ tamen cum mo deramine inculpa te tutele hoc faci at. vt. C. vnde vi. l. i. idem puto si non voluntarie: sed ex improuiso eĩ occi dit qui crimen tũc contraxit. ea enim que ex improuiso casu fiunt: casu po tius q̃ fraude ac cidũt facto nõ no xe imputant̃. vt. C. ad. l. cornn. de fica. l. i. idem etiã puto si hoc fecit ob tute lam filioꝝ suorum vel vroris vel alte rius persone cõiũ cte. vt arg. C. de epis. ⁊ cle. raptores i. rñ. ⁊. ff. q̃ metus causa. isti quidem. §. vlti. ff. ad sena tusconsul. fil'. l. i. §. fi. cum idẽ forte es set si ob tutelaz re rum suarũ. vt arg. C. vnde vi. l. i. ⁊. ff. ad. l. cor. de fica. fu rem. in aut. vt nul li iudi. §. vlti. in lõ barda. de his qui ad palatiuz ire cõ tem. si cuiusq.

s Si vero perse qui nõ desistat ar mis. s. legalib' qui bus imperatoriaz ⁊c. vt in prohemio insti. in princ. ergo ⁊ consequenter iu dicem de quo hic dicit: ⁊ quidẽ non aliter iudex iudica re debz q̃ q̃ ex le gibus ⁊ constituti onibus ⁊ moribus ꝓditum est. vt insti. de offi. iudi. in prin.

b Si duo homines. i. quando inuestitor dicit se illuz inuestitisse de illo beneficio quã inuestituram fecit dono nullo precio accepto. et hoc est q̃ dicit donũ inuestiture recognoscit ⁊c.

c Etiam vnus. nam si ambo ꝓducunt eundẽ inuestitorem: tunc il le esset potior cui dominus sine fraude guarentaret nisi aliud ꝓba retur ab alio. vt. j. de. l. cor. §. inter pares duos.

d Testimoniũ. scz eius qui ꝓduxit inuestitorẽ: quia debebat ꝓ bare se inuestitũ esse. vt. j. seq. ⁊ si idem ꝓbare poterit ⁊c. vel dicas illius testimonium ⁊c. i. eius inuestitoris: quia comes debebit ꝓh

vasallus alienauit feudum esse de sinit apud emptorem.

Titius ⁊ sempronius successerũt patri in feu dum: feudum ex diuisione puenit ad sempronĩ in totũ vel forte ꝓpte titius fecit pactũ cũ sem pronio de eo feudo nõ petendo ab eo vel here dibus suis decessit sempron' sine filio masculo extraneo herede relicto. titi' petit feudũ ab here de ex successione ad se ꝺeuolutũ. querit an sibi obstet exceptio pacti. Rñ. q̃ non.

Titius cuz sempronio fratre suo feu. paternũ possidente pactuz fecit de eo feu. nõ petendo a sempronio heredibusue suis sempronio sine he rede masculo defuncto inter titiuz ⁊ seium fratrẽ suũ de eo feudo que stio orta est q̃d inde fieri debeat q̃ri tur responsum est pactum non ob stare titio.

De pace tenẽda ⁊ eĩ' violatoribz

Imperator adulatur oĩbus suadens q debe ant seruare pacẽ ⁊ statuit penã ꝓ nõ seruantes.

Fridericus dei gratia ro manus imperator semp au gustus: epis ducib': comi tibus: marchionib': ⁊ omnibus ad quos littere iste peruenerint gram suam ⁊ pacem ⁊ dilectionẽ. qm̃ diui na pordinante clementia solium re gie maiestatis conscendim' dignũ est vt cuius precellimus munere illi omnino pream' in opere: inde est q nos tam diuinas q̃ humanas le ges' in suo vigore manere cupien tes ⁊ ecclesias: sine ecclesiasticas p sonas subleuare: ⁊ ab incursu et ab inuasione quorũlibet defensare in tendentes quibuscũq personis ius suũ conseruare volum': ⁊ pacẽ diu desideratã ⁊ antea toti terre necessariã per vniuersas regni partes ha bendã regia auctoritate indicimus qualiter aũt eadẽ pax tenenda sit ⁊ seruanda in subsequentibus decla rabitur euidenter. Si quis hominem infra pacẽ cõstitutã occiderit capi talẽ ꝑ subeat sniam nisi per duellũ q hoc ꝓbare possit q vitã suã defen dẽdo illũ occidit. si aũt omnib' ma nifestũ sit q non necessario sed vo luntario illuz occidit: tunc neq per duellũ: neq quolibet alio modo se excusabit q̃n capitali damnet̃ sentẽ tia. Si vero violator pacis a facie iudicis fugerit res eius mobiles a iudice in populo publicent̃ ⁊ dispẽ sentur: heredes aũt sui hereditatez quã ipse tenebat recipiant tali cõdi tione interposita vt iureiuran. spõ deant q ille violator pacis nũq̃ de cetero ipsoz voluntate aut consen su aliq̃ emolumentũ inde ꝓcipiat. q si heredes neglecto postmodum iuris rigore hereditatẽ ei diuiserint comes eandẽ hereditatẽ regie diti oni assignet: ⁊ a regio iure bñficia suscipiant. Si quis alium infra pa cis edictũ vulnerauerit nisi in duel lo q vitam suam defendendo' hoc fecerit ꝓbauerit: manus ei ampute tur: ⁊ sicut super' dictuz est iudicet iudex in causa ipsum ⁊ res eius ſm rigorẽ iustitie strictius cõsequatur. Si quis aliquẽ ceperit ⁊ absq̃ san guinis effusione fustibus ꝓcusserit vel crines eius: aut barbã expilaue rit: decem libras ei cui iniuria illata esse videt̃ ꝓ cõpositione impendat: ⁊ iudici viginti libras ꝓsoluat. Si vero temerarius absq̃ percussione eũ inuadat eo q vulgo dicitur aste ros atq̃ callida manu acverberib' contumeliosq̃z male tractauerit: q̃n q̃z libras pro tali excessu compo nat: ⁊ iudici pro tali excessu decez li bras persoluat. Quicunq̃z iudici suo ꝓ excessu viginti libras inuadi auerit ꝑdium suũ ꝓ pignore illi tra dat: ⁊ infra quattuor septimanas in uadiatã pecuniã persoluat: q̃ si in tra quattuor septimanas predium suũ soluere neglexerit heredes sui si voluerint hereditatẽ recipiant: et comiti infra sex septimanas viginti libras persoluant. Si aũt comes eandẽ hereditatẽ regie potestati cõ

mo audire eius testimoniū.i.simplex dictum sine iuramento vel cū iuramento si voluerit.ꝛ si dixerit se inuestituram in illum qui eū ꝓduxit feciſſe tunc enim ille qui per eū produxit inuestitorē debebit ꝓbare idoneis testibus ꝛc.prior tamē intellectus magis consonat litteræ:nihilominus tamē comes audiet dictū inuestitoris.ꝛ hoc ē qđ dicit inuestitoris domus ꝛc.ꝛ intelligas ꝙ iste qui ꝓducit inuestitorem non possidebat.aliter enim nō haberet necesse ꝓbare:cū actor nō ꝓbante ꝛc.vt.C.ō eden.qui accusare nisi forte aliud esset qđ ꝓ aduersario faceret.sed q̄re dicit ꝙ debet prius probare se illud beneficium absq; rapina habuisse.nōne sufficit si probet se inuestitū ꝛ illō habuisse.Rñ.satis intelligit probare ꝑ ipso ꝙ contrarius non ꝓbatur: dum tamen ꝓbet se inuestitū saltem per dictus illius inuestitoris quem producit.arg.ff.de iure dot.dotem que ꝛ.C.q̄ mili.nō pos. super seruis.ꝛ hoc etiam videtur dici j.pri.§.qđ si de rapina.ꝛc. vel dicas ꝙ idem ꝓbare debet illud vt remoueatur postea ois cōtrouersia de eo ꝛ hoc est qđ sequitur remota controuersie materia ꝛc.

e Soluat.ſ.ei qui per rapinā abstulit.ꝛ intelligas hic rapinam nō in ꝓpria significatiōe cū res īmobilis dicatur ꝓprie inuadi ꝛ res mobilis rapi.vt instit.vi bonor rap.§.qđ nō solus.ꝛ ita habes hic ꝙ debes soluere duplū rapine illius: sed nunquid erit totus pena an

signet:ꝓclamatori etiaꝫ damnū restituat:ꝛ predium a rege beneficiali iure obtineat.

¶Clericus pacem violauit vel pacis violatorē receptauit si quidē cōparet in iudicio pena pecuniaria punit.si vero est inobediēs pena maiori est puniendus.

Si clericus de pace violata pulsatus fuerit.i.notat⁹ ꝛ ꝓscript⁹ fuerit:aut pacis violatorē in contubernio suo habuerit:ꝛ de his in p̄sentia sui epi etiaꝫ sufficienti testimonio conuict⁹ fuerit comiti in cui⁹ comitatu idē clericus hoc perpetrauerit viginti libras ꝓsoluat.ꝛ de tāto excessu ꝑm statuta canonuꝫ episcopo satisfaciat.Si aūt idē clericus inobediens extiterit non solū officio ꝛ beneficio ecclesiastico priuat: verum etiā tanq̄ ꝓscriptus habeat.

¶Dūs castri violatorē pacis receptauit vt eū repꝛesentet cū oībus bonis suis mobilib⁹ sub iuramento eum adduci ꝓmittat aut si hoc nō faciat punit.hoc dicit.

Si iudex populi clamore aliquez pacis violatorē ad castruꝫ alicuius domini secutus fuerit:domin⁹ cui⁹ castrū id esse cognoscit ad faciēdaꝫ iustitiā illum perducat qui si de sua fuerit diffisus innocentia ꝛ ante cōspectū iudicis venire formidauerit: si mansionē in castro habuit dominus eius omnia bona mobilia sub sacramento iudici repsenter ꝛ eū de cetero in domo sua tanq̄ ꝓscriptū non recipiat. Si vero[a] mansionem in castro non habuerit domin⁹ eius secure eum adducere faciat ꝛ postmodū iudex cū populo eum tanq̄ pacis violatorē persequi nō desistat.

¶Contentio est inter duos de eodeꝫ beneficio quor vnus ꝓduxit inuestitorē alter nō illius q̄ dicit inuestitus prius attestationes recipiant.ꝛ sic ille q̄ ꝓduxit inuestitorem ꝓbare poterit idoneis testibus de iure suo sine cōtrouersia possidebit ꝛ si de rapina cōuict⁹ fuerit alteruter eor punietur in duplū ꝛ carebit beneficio.h.o.

Si duo homines[b] pro vno beneficio contendūt etiā vnus[c] super eodem beneficio inuestitorem ꝓducit

illius testimoniū⁹ cuꝫ inuestitor dominum inuestiture cognoscat comes primo recipiat:ꝛ si idem probare poterit idoneis testibus ꝙ absq; rapina hoc idem beneficiū habuit remota cōtrouersie materia id obtineat. Quod si de rapina presente iudice conuictus fuerit rapinam duplicit soluat[e] beneficio vero careat nisi iustitia ꝛ iudicio dictante illud in posterum requirat.

¶Contentio est inter tres vel plures ō būficio qui ꝓducit diuersos inuestitores ꝛ dubiū est q̄s possideat beneficiū sine rapina.querit qualiter iudex ꝓcedere debeat in cā.rñdetur ꝙ inquirere dꝫ veritatē a duobus boni testimonij hoibus i ꝓuincia eor cōmorātibus. ꝛ cognita veritate ille quē cōstiterit possessorem esse obtinebit nisi ab aduersario aliud ꝓbatū fuerit.

Si tres vel plures cōtendunt de eodem beneficio ꝓducētes vtrinqꝫ diuersos inuestitores[f]: iudex in cuius p̄sentia causa ventilatur a duobus requirant[g] boni testimonij hominibus in ꝓuincia eorundē litigatorum cōmorantibus per sacramētū quod iurauerūt ꝙ quisq; illorum absq; rapina ei⁹ beneficij possessor extiterit:ꝛ cognita ex ipsor testimonio rei veritate possessor beneficiū suū quiete obtineat nisi iudicio ꝛ iustitia dictante alter de manu sua illud eripiat.

¶Rusticus militez de pace violata pulsauit ꝛ vex esse inrauit.certe miles militari manu se expurgare debebit.sin aūt miles rusticum de pace violata pulsauerit vel iurauerit vex esse: rustic⁹ aūt diuino aut humano iudicio ignorātiā suā purgabit vel cū duodecim testib⁹ idoneis. si vo miles militē ꝓ pace violata aut aliqua capitali cā pulsauerit per duellū ꝓbare nō poterit nisi ꝓ bauerit se militē natione.

Si rusticus militē de violata pace pulsās manu sua iurauerit ꝙ nō de volūtate[h]:sed de necessitate hoc fecit manu militari se miles expurgabit.Si miles[i] rusticuꝫ de violata pace pulsauerit ꝛ manu sua iurauerit ꝙ nō voluntate:sed necessitate hoc[k] fecit de duob⁹ vnū rustic⁹ eligat:aut diuio[l] aut humano iudicio

cat.Rñ.beatus qui tenebit nisi forte alter eorū ꝓbauerit de iure suo in §.ergo isto ꝛ superiori videtur dici ꝙ iudex siue comes debet cognoscere inter duos vel tres pares de cōtrouersia feudi que est cōtra aliam cōstitutionē eiusdem friderici imperialē:decet solertiā ꝛc.§. ꝓterea si inter. vbi dicitur ꝙ domin⁹ debet cognoscere.sed dicas de hoc ꝑm qđ ibi notatur in sum.ti.apud quem vel quos iudi,cā feu.de. agitari.

h De volūtate. qđ alias dicit in lombarda. asto animo.ꝛ in multis legibus.ꝛ marime in ti.qualiter qs se defen.si qs alīū asto animo appellauerit:ꝛ in multis alijs legibus qđ verbū exponitur.i.voluntarie ꝑm qđ ꝑ est simpliciter positus: vt in lombar.de ho.li.ho.si quis puellā. in fi.ti. ꝛ de incendio ꝛ damno ꝛ iniuria.l.i.in prin.iure aūt romano dicitur calūnia.

i Si miles.pulsa.i.deferens vl accusans ꝛ accusando citans.accur.

l Hoc.ſ. iuramentuꝫ tale prefate pulsationis.

l Aut diuino.i.per iudicium candentis ferri siue ignīti sicut hodie est consuetudo in multis locis portari:vl forte accedet ad.viij.vomeres ignitos quor quilibet calidus sit ue ignitus in terra ponetur vnus ante alīū ꝛ ipe portabit vnum ex eis donec fuerit ad nonuꝫ si est ille qui paricidiū cōmisit timens ꝓpter hanc se casurum in seruitutē cū ille forte esset seruus quē occidit ꝛ habere negauerit vt in lombar. de paricidijs.l.iij.vel etiā per iudicium ferueñ aque sicut dr de seruo q̄ dr homicidiū absc̄ se ꝓpetrasse: vt in lōbarda.de ho.li.ho.l. vlt. qđ aūt sequit in humano iudicio sic intelligas i.per pugnā.sꝫ quero cuꝫ quo debebit pugnare iste rusticus:nunq̄d pugnabit cū milite an cū campione ei dato a milite. Rñ. nisi cū milite debebit pugnare.qm̄ p̄ncipales ꝑsone debēt per se pugnare nisi iuuenilis etas aut decrepitas aut infirmitas eos pugnare ꝓhibeat.ꝛ in alijs quibusdam casibus:vt in lombar.qualiter quis se defendere debet de q̄buscūq;.ꝛ.l.fi.ꝛ.l.si seru⁹ ꝓpt appetitū.ꝛ ti.de ho.li.ho.q̄ vero.vel dicas.ꝛ hoc forte verius est ꝙ non pugnabit cū milite:sed cum campione sibi equali dato a milite:qm̄ per consimiles aduocatores fieri debet pugna:vt in lombar.q̄liter quis se defen.debeat.l.vl.nec em̄ potest quis contra militē pugnā imponere volentē nisi ꝓbauerit ꝙ antiquitus ipse cū parentibus suis natione miles existat legitimus:vt sequitur j.pri.nisi forte velles dicere ꝙ aliud sit:qm̄ miles imponit pugnam contra rusticū:ꝛ tunc per seipsum pugnabit:ꝛ aliud quādo rusticus vult pugnā imponere militi:ꝛ tunc non posset eam imponere.vt.j.§.pri. dicitur. quia tunc miles debet se purgare sacramento suo,ꝛ ita erit deterioris cō

in ipso duplo res cōtinebitur. Rñ. ipso duplo res continebitur: nec al's cōtradicat cōstitutioni si quis in tantam.C.vnde vi.vel alijs q̄ dicunt rem in duplo cōtineri.vel dicas ꝙ totū erit pena.ꝛ ꝓpterea beneficiū debebit amittere.ꝛ hoc qđ sequit beneficio vero careat ꝛc.ꝛ ꝓpter predictā penaꝫ reseruat ei hoc ius.ſ. vt possit illud beneficiū in posterū requirere de iure:cuꝫ forte res bene esset illius q̄ eum inuestiuit:verūtamē alius possidebat:quā possessionē ille inuasit.ꝛ hoc est qđ sequit:nisi iustitia ꝛc.

f Diuersos inuestitores.si aūt vnū perducerent inuestitoreꝫ: tunc si possidenti dūs guarentare voluerit sine fraude ille obtinebit nisi aduersarius ꝺ induxerit.vt.j.de.l.cōradi.§.si inter pares duos.

g Ad duobus,requirant,quid ergo erit si nullū inueniat qui hec di

ditionis rusticus q̄ miles, nec mirū cum multis casibus p̄uilegiū hab3 miles qō non habent alij quos hic enumerare esset ꝓlixum: nimirū quia magis debet puniri coꝛpoꝛaliter rusticus q̄ miles, vt argu. C. de sum. tri. nemo clericus, licet pecunialiter secus. vt. C. de epi. ꝛ cleri. l. p̄sbyteri. acc.

m Capitali pena, sicut ergo videtur q̄ de quolibet capitali crimine pugna hodie possit imponi qō est contra ius lōbardoꝛū quo videtur ꝓhiberi pugnam fieri nisi in casibus a lege dict3: vt not. in lombar. qualiter quis se defendere d3 de quocūq; homine ad iudiciu3 nō mittendo, l. vnica. pugna cū eo odiosa etiaz legi displicet: vt in lōbar. de ho. li. ho. recolim⁹ eñ ꝛ ideo sunt magis restringenda q̄ amplianda. vt ff. de libe. ꝛ posthu. cū q̄dam. vel dicas etiam q̄ nihil innouet perid qō hic dicit. ꝛ itelligas qō hic dicit: aut aliqua capitali causa, s. per quam pugna oriat. ꝛ h̄ forte ē verioꝛ intellectus qui potest colligi ex eo qō dixit aliqua: ꝛ non dixit qualibet sicut ꝛ alꝫ sm quosdam intelligitur qō legitur in lombar. qualit̄ q̄s se defen. debe. l. de furtis vel de minoꝛibus causis q; qō ibi dicit de minoꝛibus causis intelligūt ipi ꝛ de his causis in quib⁹ nō pōt fieri pugna gratia rei: q; est infra quantitatem de qua alꝫ fieret pugna: puta q; est furtū infra sex soli. aut depositū negatum infra viginti solidos: nō de alijs de q̄bus alꝫ non posset ꝓponi pugna. licet q̄dā istud aliter intelligāt: vt ibidē no. sic etiā aliqui intelligunt. l. si quis alius asto animo ꝛc. sed verbū illō an etiam ipsa appellatio agak. i. de causa de q̄ pugna oriatur. in hoc tamē artabitur forte ius lombar. per hoc qō hic dicit̄. s. q̄ contra militē nō hodie pugna ꝓponi poterit nisi a milite sm qō sequit̄ in hoc. §. nisi ꝓbare possit ꝛc.

innocentiā suam ostēdat: aut septē testibus idoneis quos iudex elegerit se purget. Si miles aduersus militem p̄ pace violata aut aliqua capitali[m] causa duellū cōmittere voluerit facultas pugnandi ei non cōcedatur nisi ꝓbare possit q̄ antiquitus ipse cuz parentib⁹ suis natione legitimus miles existat.

¶ Imperatoꝛ p̄cipit ciuitatibus q̄ post natale sancte marie ꝓuideant q̄ sit reꝛ vbertas. ꝛ statuitur pena non seruantibus eoꝛum deliberationem ꝛ statuta.

Post natale sancte marie vnusq̄sq; comes septem boni testimonij viros sibi eligat: ꝛ de qualibet ꝓuincia cū ipsis sagaciter disponat ꝛ q̄nto p̄cio sm qualitatē tēpoꝛis sit annona vendenda vtiliter ꝓuideat. Quicūq; vero cōtra deliberationē ipsius infra anni terminū altiꝰ modiū ꝛ carius vendere p̄sumpserit tā q̄ violatoꝛ pacis habeat ꝛ totidez viginti libras cōmitti exoluat quā ti modios siue malidios altius vendidisse convictus fuerit.

¶ Pꝛecipit imperatoꝛ q̄ rusticus arma a nō poꝛtet nec mercatoꝛ q̄ negociandi cā p̄ ꝓuinciaz transit. nec miles ad palatiū comitis. p̄cipit etiā q̄ nullus laqueos seu retia tēdat ad capiēdas venationes nisi aduersus apꝛos ꝛ lupos. statuitur pena p̄facientibus.

Si quis rusticus[a] arma vl' lanceā poꝛtauerit vel gladiū: iudex in cuiꝰ potestate repertus fuerit vel arma tollat vel viginti solidos ꝓ ipis recipiat rustico. Mercatoꝛ[b] negociādi causa per ꝓuinciaz pertransiens gladiū suuz sue selle alliget vel supvehiculū suū apponat nō vt quē ledat innocentez: sed vt a pꝛedone se defendat. Nemo retia sua aut laq̄os aut alia quelibet instrumēta ad capiendas venationes tendat: nisi ad vꝛsos: apꝛos: vel lupos capiendos. Ad palatiuz comitis nullꝰ miles ferat arma nisi rogatꝰ a comite.

¶ Publici latrones antiqua dānant̄ sñia. deinde dicit̄ q̄cunq; aduocatiā suā vl' suū beneficiū male tractauerit ꝛ a domino req̄situs se nō emēdauerit postea ꝓuatus est per sententiā suo iure si tandem ausu temerario aduocatiā vel beneficiū inuaserit ꝓ violatoꝛe pacis habeā.

Publici latrones ꝛ conuicti antiqua damnent̄ sententia. Quicunq; aduocatiā suam vel aliq̄d aliud beneficiū inoꝛnate tractauerit: ꝛ a domino suo āmonitus non resipuerit ꝛ in sua perdurans insolentia oꝛdine iudiciario tam aduocatia q̄ beneficio exut⁹ fuerit si postmodū ausu temerario aduocatiā vel beneficium inuaserit ꝓ violatoꝛe habeatur pacis.

¶ Si furatus est aliquis valoꝛē quīq; solidoꝛ vel amplius laqueo suspendatur. si vero minus scopis ꝛ foꝛpice excoꝛiet̄ ꝛ tondat̄. Demū dicit̄ si ministeriales alicuꝰ domini inter se guerram h̄nt iudex eos ad pacē ꝛ cōcoꝛdiā reducere d3. subsequēter dicit̄ q̄cunq; transitū faciet cū equo p̄ terrā aliquā pōt equū suū saturare iuxta viam ꝛ pōt etiā, vti herba viridi ꝛ silua sine vastatiōe ꝛ damno alicuius. hoc dicit.

Si quinq; solidos valēs aut plꝰ fuerit furatus: laqueo suspendatur si minus scopis ꝛ foꝛpice excoꝛietur ꝛ tondat̄. Si ministeriales alicuius domini inter se guerraz habuerint comes siue iudex in cuius regimine eā fecerint leges ꝛ iudicia ex ratiōe ꝓsequat̄. Quicūq; per terrā trāsiens equū suū pabulare voluerit q̄n tū ꝓpinquus sm viam stans in loco amplecti potuerit ad refectionē ꝛ reparationē equi qui impune ipsi equo poꝛrigat: licitū etiaz sit ipsi vt herba ꝛ viridi silua sine vastatione aliqua ꝛ noxia qualibet vtatur pꝛo sua cōmoditate ꝛ vsu necessario.

Hic finitur lex. Deinde consuetudines regni incipiunt.

¶ Dominus habet guerrā. querit̄ q̄n vasallus debeat eū ad iuuare. rñ. aut iuste habet guerraz ꝛ certum est. vel dubitat̄ tunc d3 ipm adiuuare ad defendendum eū sed ad offendenduz pōt si vult nō tñ cogitur nec ꝓpter hoc ꝓdit feudum sm obertum ꝛ gerardum. ꝛ vtuntur eo argumēto. q; si dñs est excōicatus vel a rege bannitus nō tenetur vasallus eum adiuuare nisi fuerit restitutus ergo nec ipm iniuste facientem d3 cogi adiuuare. alij vero dicunt q̄ indistincte eum ad iuuare tenet̄. h. d. vsq; ad. §. ad hec.

Domino guerram faciente alicui si sciatur q̄ iuste aut cū dubitatur vasallus eum adiuuare tenet̄: sed cū palam est q̄ irrationabiliter eā facit adiuuet eū ad eius defensionē: ad offendēduz vero aliū nō adiuuet eū si vult. Sz si eū adiuuare noluerit: non tamen feudū amittet. o. ꝛ. g. Alij vero sine distinctione dicunt semp debere eū adiuuare. Sed. o. ꝛ. g. vrunt̄ eo argumento q̄ quēadmodū dominuz excōmunicatū: vel a rege bannituz non est obligatus vasall⁹ ad adiuuandū vel seruitiū ei pꝛestandū: immo ꝛ solut⁹ est interim sacramēto

c Rubꝛica. Hic finitur. quidā alit̄ habent, s. ita hic. s. incipit lex consuetudinis regni meliozem tamē puto hanc rubꝛicā: quia verū est q̄ lex h̄ finitur, s. superioꝛ lex de pace tenenda. l. frideric⁹. ꝛ qō seq̄tur non est lex: sed cōsuetudines sunt potius.

Domino guerram solut⁹ fuerit. numquid vasallus interim poterat vēdere sine ꝓsensu ipsi⁹ domini sui bannit̄: ita q̄ teneat vēditio. ꝛ q̄ dominꝰ non possit eam vēditionez rescindere postq̄ fuerit restitutus. ꝛ videtur q̄ sic: ad exemplū filij ei⁹ qui deꝓꝛtatus est. naz ea q̄ gesta sunt ꝓ ipsuz filium: tūc quādo pater eius est deꝓꝛtatus rata debent haberi: nec infirmant̄ patre restituto. vt. C. de sen. ten. paſ. l. vlt. circa p̄inci. ꝛ merito debet teneri vēditionam ꝛ interim dū est bannitus possz damnū impune in bonis eius dari. cū alꝫ nihil videt̄ ei nocere bannum. Itē tunc non dicitur feu. vēdi: quia tunc nō videt̄ feu. esse cū interim vasallus est solutus a sacramento fidelitatis: a qua fidelitate feu. dicit̄. vt s̄. per quos fiat inuesti. ꝛ ꝓ quos reci. c. nullus. sed dicas forte meliꝰ q̄ non possit interim vēdere: iz interi nō possit venditio retractari. nec ei dominꝰ amisit dominiū directū qō retinuerat tēpoꝛe inuestiture ꝓpter bannū: nisi forte bona eius essent expꝛessim publicata: cū etiā tūc forte eo restituto

a Si quis rusticus. arma. ꝛ ita habes q̄ rustici non audent poꝛtare arma: sicut alꝫ dicit̄ q̄ rustici non audent optare pecuniā. vt. C. de agri. et cen. domini pꝛedioꝝ. ꝛ intelligas q̄ forte tollere debebit ei arma quādo non poterit ei auferre pecuniā cum talis erit qui nō audeat eam optare: vt dixi. q; non forte poterat separari a solo. de quibus forte loquitur hec lex p̄dicta, alijs vero rusticis auferret viginti soli. si habuerūt. ꝛ hoc est qō dicit lex. xx. sol. ꝛc. vel dicas q̄ tollet vtrāq;, s. arma ꝛ pecuniā si habuerit erponat vel ꝓ ꝛ. Accursius.

b Mercatoꝛ. nō vt quē. i. non eo animo vt quē ꝛc. ecce vt hic palam dicit imperatoꝛ maluolū animū habere arma deferentem.

ꝛ bona eius intelligerent restituta. vt. C. de pœdi. ti. l. i. ꝛ vlti. circa fi. ꝛ maxime si dñs habet filios interim feudũ ad eos pertinet cum hodie bona deportati non publicent. vt. C. de bonis ꝓscrip. aut. bona. sed quid si dñs bannit⁹ est ab aliqua potestate alicuius ciuitatis sub cuius iurisditione est ꝛ dñs ꝛ vasallus: nunquid interim vasallus sacramẽto fidelitatis absolutus est: ita ꝙ ñ sit obligat⁹ ad eũ iuuandũ: vel ei seruitiũ ꝓstandum. Rñ. forte sic eadẽ ratione: vt in bannito a rege cum ratio diuersitat⁹ redd non possit. arg. C. de cõsti. pe. l. vl. nisi forte diceres contrariũ ea rõne ꝙ maior sit rex aliqua potestate.

e Ad ℔. fm vsum mediolanen. imo fm cõmunẽ vsum licet eñ vasall⁹ seruitiũ domino non offerat: tamẽ non ob hoc feudum amittit: dum tamen domino petẽti seruire parat⁹ sit. verũtamen si scierit domino magnum periculũ imminere vltro adiutorium suũ debet domino ꝓbere. alioquin feu. perderet. vt. s. si de feu. cõtroue. sit a fuerit. c. licet. et hoc est qõ dicitur j. ꝓi. dum tamen scias ꝛc. hec tamẽ vertentur in cause cognitione fm qõ hic dicit bon⁹ tamẽ iudex ꝛc.

f Et ꝓmptiores. hoc est qõ alꝭ dicitur. ff. de ac. ꝛ obliga. arrian⁹. et fauorabiliores sunt rei ꝙ actores. vt. ff. de re. iur. fauorabiliores. ꝛ hoc est verũ nisi ꝓ libertate ꝛ ꝓ re ꝓiudicata ꝓnunciari possit. tunc eñ magis condẽnare ꝙ absoluere debemus. vt. ff. de re iudi. l. inter pares.

g Aliquod edificiũ fecerit. cũ fortassis facere non debeat nisi hoc in feudo colligendorũ fructuũ causa faciat. sed si quid edificauerit fortitan nec tollere nec reficere sine questione potest: rem tamẽ suã poterit vendicare. arg. ff. de vsufru. sed ꝛ si quidem in edificium. in ꝓncipio. Accursius.

h Soluat precium. alꝭ enim submoueatur exceptione doli mali: nisi precium exoluerat. vt. ff. de act. emp. ꝛ vend. l. iulia. ℌ. i. ꝛ instituta. de rerũ diui. ℌ. certe illud. ff. de vsufruc. sed ꝛ si quid. de rei ven. si fundi pos. ꝛ l. in fundo. ꝛ. ff. de pig. act. l. i. ꝛ l. eleganter. ℌ. vlti. ꝛ l. si seruus pigno. ꝛ l. si necessarias. s. ꝛ. ff. de cõtra. iu. tu. l. i. ℌ. finito. ꝛ. ff. ad treb. l. heres cum de. ꝛ l. patroni filiꝰ. ℌ. vlti. ꝛ. ff. loca. ꝛ conduc. l. dominus. ℌ. i. ꝛ l. penulti. ꝛ qõ dicit postea id dico si precio seruitutes fundo acquisiuit: istud dico ꝙ per se non potest subsistere. vt notatur est. s. illi vero qui dicunt omnino ad dominũ pertinere sine dubio inepte locuti sunt: vt mihi videtur.

i Ante maritũ. quod hic dicitur de fructibus distinguit: alꝭ in herede fructuarij obseruatur. ff. de vsufruc. defunc. sed inter vxorem ꝛ maritum aliter fit fructuũ diuisio. vt. ff. solu. matri. diuortio. qualiter autẽ distinguatur diligenter est attendendũ. qꝛ de facto sepissime accidit qõ vltimi dicũt iniquitatẽ continet. ꝛ ideo male dicit sicut superi⁹ in alio ca.

l Ad dominũ pertinebunt. ꝙ isti bene dicant. ꝓbat arg. ff. de vsufru. herennius. ꝛ insti. de rerum diui. ℌ. is vero ad quem vsufruc.

cunt omnino ad dominũ ꝓtinere.

¶ Vasallus defunct⁹ est sine filio relicto extraneo herede ꝛ sic feudũ reuertit ad dominũ. queritur de fructib⁹ eius anni. rñde. distinguit aut vasallus decessit añ martium ꝛ tũc fructus oẽs eisdem anni ꝓtinent ad dominũ. aut ante augustum ꝛ tũc fructus eius anni ꝓtinent ad hꝰdem vasalli. aut post augustum ꝛ tũc oẽs fruct⁹ anni ꝓcipiet dñs. quidã dixerũt indistincte oẽs fructus pendentes ad dñm ꝓtinere.

Consequenter his dicitur quod si vasallus decedat sine herede masculo ꝛ contingat feudum ad dominũ reuerti sic distinguitur ꝙ si ante martiũ[l] omnes fructus illius anni ex feudo ꝓuenientes ad dominũ pertinebunt[k]. Si vero post kalendas martij vsq; ad augustũ omnes fructus qui inde recipiũtur: ad heredes vasalli pertineant. Si post augustum omnes fructus anni percipiet dominus. quidã dicunt quo cũq; tempore anni decedat omnes pendentes fructus ad dominũ ꝓtinere.

¶ Quesitũ est cõtra quos vasallus debet dñm adiuuare. Respon. ꝙ cõtra oẽm hominẽ quin immo ꝛ contra patrem ꝛ filium ꝛ fratrem ſ3 nõ contra dominũ antiquiorem.

Contra omnes[a] debꝫ vasall⁹ dominũ adiuuare ꝛ contra fratrem[b] ꝛ filium ꝛ patrem: nisi contra aliũ dominũ antiquiorem[c], Hic enim ceteris est ꝓferendus.

De filijs natis ex matrimonio ad morganaticam contracto.

¶ Quidam nobilis ex nobili muliere suscepit filios. ea mortua nõ valens cõtinere accepit minus nobilez ea cõditiõe ꝙ nec ipa nec filij ex ea nati de bonis eius aliq̃d habeãt. decessit postea suꝑstitib⁹ filijs vtriusq; matrimonij. filij nati ex hoc matrimonio nõ succedũt patri in bonis ꝓ ꝓprijs extantib⁹ filijs primi matrimonij. alꝭ bñ

a Cõtra omnes. sed nũquid contra se debet dominũ adiuuare. Rñ. videtur ꝙ sic. quoniã generaliter iurauit ei vasallus fidelitatez cõtra omnes homines. vnde generaliter facienda est interpretatio. vt arg. ff. de libe. lega. si quis ratiões ꝛ C. de fideicõ. cum virũ vnde cum fecerit diuisionem personarum vniuersos comprehẽdere intelligitur. ar. C. de donatio. data. ꝛ maxime cũ teneatur contra filium eius adiuuare: vt statim sequit cum eadem quasi intelligatur patris persona cũ persona filij. arg. insti. de inuti. stipu. ℌ. ei qui. sicut alꝭ non interest vtruz veritus sit in patre aut in filijs. vt. ff. quod met⁹ causa. isti quidẽ. ℌ. vlti. si eñ vasallus teneat dñm adiuuare cõtra alios: in filios: ꝛ ab alijs defendere. g̃ multo forti⁹ ꝓtra se ꝛ a se. ar. ff. de ꝓdi. inde. frater a fratre. ꝛ C. ꝺ eũ. siue cõtra videt ꝙ nõ debeat ꝺ̃ se dñm adiuuare: nec eñ sp est faciẽda interꝓtatio generalit generalꝫ sermonis. arg. ff. de mi. illud. in fi. ꝛ de ꝓcu. mandato. imo de generalib⁹ ẽ faciẽda tacite exceptio vt. ff. de serui. si cui. nec ꝛ est credendũ ꝙ intellexit se iurare ꝺ̃ se cũ spaliter cõtra se nõ fuisset iuraturus. vt ar. ff. de pecul. qui peculij. in generali enim isto iuramẽto videt tm̃ ꝺ extraneis cogitasse siue dixisse. ar. ff. loc. ꝛ cõdu. l. q̃ insulã. ℌ. vl. ꝛ. ff. cõia ꝓ di. q̃cq̃d. item facit ꝺ̃ eũ qꝛ ꝺ̃ stipulatorẽ debet fieri interꝓtatio. ff. de ver. ob. stipulatio ista. ℌ. ij. ꝓ dño vero adhuc videt facere lra sequens. s. nisi ꝺ̃ aliũ ãtiquiorẽ dñm ꝛc. cũ ergo vnũ excipiat merito oẽs alios videt cõꝓhẽdere. ar. ff. de iudi. solem⁹. q̃d ergo dicim⁹. Rñ. ꝙ nõ teneat ꝺ̃ se dñm adiuuare. qm̃ in isto generali sacramẽto videt tm̃ de extraneis cogitasse. vt ar. ff. cõ. ꝓdi. q̃cq̃d. item alia rõne: aut eñ dñs iuste habet guerrã cũ eo aut iniuste. si iuste nõ ꝓpter aliũ de cã leui nisi ꝓpter aliquã culpã ipsius vasalli. vñ eoipso forte poterit feudũ ei auferri. ad q̃d g̃ teneret euz adiuuare ꝺ̃ se cũ nihil aliud peteret: si etiã cõtra alios eũ nõ adiuuaret: nisi qꝛ feudũ amitteret. si aũt iniuste adhuc idẽ: qꝛ hoc ipso deberet dñs amittere ꝓprietatẽ feu. sicut vasal. caderet a feu. si cõtra dñm hoc faceret. vt. s. si de feu. cõtrouer. fue. c. dño cõmittente. ꝛ j. q̃liter dñs a ꝓprie. c. ex facto. ꝛ ar. s. de foꝛ. fideli. in fi. b Fratrẽ. sed nũq̃d dñs eodẽ mõ debꝫ vas. adiuuare cõtra oẽs hoies: ꝛ cõtra fratrẽ ꝛ filiũ. rñ. vtiq; cũ in his oibus debeat dñs vasal. vicẽ reddere: que vasal. tenet ꝓstare dño. vt. s. ꝓdicti. de foꝛ. fideli. in fi. cũ etiã dñs amitteret ꝓprietatẽ ꝓ eandẽ felonia ꝫ per quã vasal. amittit feu. vt. s. si de feu. contro. fue. c. domino cõmittente. ꝛ j. qualiter dominus a ꝓprie. c. ex facto.

c Antiquiorẽ do. ſ. a quo ante feudũ tenebat vnde recte faciat si nomis

tim excipiat eũ qñ iurat fidelitatẽ sicut notatim debet excipere personaz imperatoris. vt in cõsti. frideri. imperialẽ. ℈. illud quoq; p̃cipim⁹. ℨ merito qñ q̃ prior est tẽpore: potior debet esse iure. ff. qui po. in pig. ha. potior.

Quo Rub. De filijs natis ex mrimonio ad morganaticã cõtracto.

Quidam. nec filij eius de talib⁹ filijs intelligo loqui. ℈. si de feu. ptro. fue. c. mulier. ℨ. c. filij nati vt iniquitas ſm legez habet auctoritatẽ ℨ c. vocat hac. l. sali.

f Rubrica. De feudo femine.

Si femina. masculꝰ. hic nota q̃ filie nõ succedunt matri in feu. licet a matre sumpserint initiũ. ℨ hoc ſm istos licet alijs aliter videatur vt. ℈. dicit prin. c. ℨ. i. ℨ. j. dona. suc. feu. ℨ merito non succedũt sine pacto spãli. nam ſm rigorẽ cõsuetudinis filij masculi non succedũt matri in feu. cũ ſm vsum regni dicat feu. paternũ ℨ non maternũ. sed de equitate admittũtur. vt. ℈. ti. an marit⁹ suc. vxo. in bene. c. si femina.

b Succedere. nisi forte paratus sit seruire p̃ substituto dño. ar. C. de epi. ℨ cle. quisquis. ℨ. l. ad similitudinẽ. ℨ. ff. de arbi. l. si arbiter. in fi. l.

i Postposuerit. statim eſſ cũ fuit factꝰ clericꝰ vel conuersus fuit dño feu. apertũ. sicut ℨ de eo qui feu. illicite alienauit non volũtate domini: licz eſſ recuperauit ab emptore non tamẽ penes se retinebit cũ dño erat apertũ per alienationez. vt. j. q̃d iuris sit si vasal. post ali. feu. recu. c. p̃terea. hic ergo colligit manifeste q̃ nõ restituunt amissa: licet in pristinũ statuz res redierit. vt ar. insti. de ca. pi. di. ℈. qõ aũt. ff. de adopti. qui libertus. ar. contra. C. de sen. pas. ℨ re. l. i. ℨ vlti. ℨ. ff. de in ius voc. sed ℨ si. ℨ arg. cõtra. ℈. ti. hic finitur lex. c. i. ℨ in ſma vt i libel. pi. diſ. Rſi. nec eſſ iura restaurantur als restituantur.

k In feu. suc. etiã si eum succedũt eis nõ extãtibus. sed in feudo nullo casu succedere p̃nt.

Quidamᵉ habẽs filiũ ex nobili coniuge: post mortem eius non valens continere aliã minus nobilẽ duxit qui nolẽs existere in peccato eaz desponsauit ea lege vt nec ipsa nec filij eius amplius habeãt de bonis patris quã duxit tẽpore sponsalitiorum verbi gratia. decẽ li. vel quantũ voluerit dare quãdo eam desponsat q̃ mediolanen. dicunt accipere vxorẽ ad morganaticaz: alibi lege salica: hic filius ex ea susceptus decessit: isti in ꝓprietatẽ non succedũt alijs extantibus. Sed nec in feudũ etiaz alijs nõ existentibus q̃ licz legitimi sunt tamẽ in beneficio minime succedũt In ꝓprietate vero succedunt patri ꝓximis nõ existentibus fratrib⁹ etiã sine legitima ꝓle decedẽtibus ſm vsum mediolanensium.

De feudo femine.

Filie matri in feudo femineo succedũt masculis nõ extantibus ſm obtentum ℨ gerardum. sed ꝓz alios nõ succedunt nisi p̃ pactũ sit actũ. hinc est q̃ nec clericus succedit in feudo paterno etiã si postea habitũ deposuerit. idẽ est in monacho qui ẽt feudũ añ quesitum p̃dit.

Si femina⁸ habens feuduz decesserit q̃z femininum est feudum: ℨ sine pacto spãli: deficientib⁹ filijs masculis ad filias pertinebit. o. ℨ. g. alij vero dicũt nõ nisi per pactũ speciale ad eas nõ p̃tinere sicut si datum esset filio masculo: q̃z si ideo q̃ est femininum sine pacto transit in feminas eadẽ ratione: q̃z qõ est femineũ transit in femininã ꝓplem etiã masculis extantibus qõ falsum est: ℨ hoc illud descẽdit qõ dicit clericum nullo modo in beneficiũ paternuz debere succedere reᵇ ℨ si postea q̃ habituz religionis assumserit postposuerit idẽ in omnibus qui habitum religionis assumunt vt conuersi. hi eñ nec postea in feudum ᵏ succedunt. ℨ si quidem habent perdunt.

Si vasallus feudo p̃uetur cui deferatur.

Filius nõ succedit patri in feudo nec agnato vsq; ad tertiũ gradũ quãdoq; nec descendentes in infinitũ si vasallus feudo p̃uet, ꝓpter suum delictũ nisi filius cõquerat dño gratiã sibi facẽte nõ extantibus agnatis.

Vasalliᵐ feudũ delinquẽtis licet ad agnatos q̃ñq; pertineat. filiusⁿ tamen ad id nullatenus aspirabit: nisi id iterum a dño acquirat se gratiazᵒ facientes si non sunt alij ex latere quibꝰᵖ apriatur ad eius petitionẽ admittunt qui quarto gradu sũt remoti ab eo qui id acquisierit: ℨ etiã vsq; ad infinitũ: dũ tamẽ hos constet ab eo per masculos descendisse.

Qui testes necessarij sunt ad nouam inuestituram probandam.

Noua inuestitura ꝓbat p̃ testes pares curtis aut p̃ breue testatũ a paribꝰ cõfirmatũ siue dñs sit laicus siue clericus. nec aliter facta valet ẽt si dominus cõfiteatur factaz alij contra testant ℨ dicitur noua inuestitura quãdo feudũ de nouo ℨ primo querit. vetus autẽ inuestitura probari potest testibꝰ quibuscunq; paribus vl masculis tamen nõ femininis.

Siue clericus siue laicus sit dñs ad ꝓbandaʳ nouaz inuestiturã semper pares curie sunt necessarij etiam si sine eis facta sit inuestitura: etiã si dñs cõfiteatur factã: q̃z tamen sine hac solẽnitate facta est nõ valeat etiã si ꝓbari possit per breue testatũ. Sz ℨ alij cõtra testant ℨ si domin⁹ confiteat factũ decurrens postea ad solẽnitatẽ consuetudinis nõ audeat: sed tale habeat ac si pares affuissent: sed alij etiã si ꝓbari possint per breue testatũ. vt. o. ℨ. g. nisi a paribꝰ curie fuerit cõfirmatum. Cõsules tamẽ merios sentẽtia ꝓualet nã ℨ heres decurrens ad solẽnitatẽ iuris cuz ab eo legatũ vel fideicõ. petat soluere detractans nõ auditur. vt. C. de fideicõ. questionẽ. ℨ insti. de fideic. here. ℈. vlti. sed occurret instantia. nã reperit q̃ pater dicit emancipationẽ a se factã. sed decurrens ad iuris solẽnitatẽ filiũ redigit in potestatẽ suam. vt. C. si aduer rem iudi. l. si cũ solu. ibi reuocat: q̃z de substantia emãcipationis aliquid defuerat: puta q̃z nõ fuerat auctore ꝓtore facta. sed hic nõ est ita: quoniã testes nõ sunt de substantia inuestiture: vt ita dixerimꝰ. arg. ff. de adop. post mortẽ. q̃ autẽ testes in vtraq; inuestitura sint necessarij ad ipsam ꝓbandã notatũ est. ℈. quid sit inuestitura. c. i. ℈. si enĩ hic ergo ℨ ſm meliorẽ sententiã non nocet. ℨ si de solẽnitate aliquid deest quibus subueniri potest. vt. j. quarto casu. Accur.

a Rubrica. De consuetudine recti feudi.

licto alterius alius damnũ patiatur. accur.

n Filius tamẽ. sic ergo deterioris cõditionis filius q̃ alius: ℨ patris delictũ nocet filio. alterius ergo delictuz alteri nocet: quod fit plerumq; ꝓpter delicti magnitudinẽ. vt. C. ad. l. iul. maie. quisquis aliquando ꝓpter nimiã personarum cõiunctionẽ. ff. si quis ali. tes. phi. l. i. licet alibi dicat q̃ delictum patris filio nocere non debet. vt. ff. de sena. emancipata. ℨ de bono. pos. cõtra. l. i. ℨ. iij. ô penis. l. moris. ℈. pe. ℨ in sum. vt notauĩ in libello py. dispca. plenissime. suꝑdictũ qualiter quis ex suo facto ℨ c. ℨ rubri. sequentes aliquando ẽt filij delictuz nocet patri in feu. qõ pater habebat. vt in consti. frideri. iperialez. ℈. insuper si filius vasalli.

o Et circa gram. hic tale est ac si dicat tunc nõ potest domin⁹ filio gram facere. accur.

p Quibus. ℨ ita videt q̃ ex latere veniẽtes excludãt non solũ filium in casu isto: sed etiaz omnes descẽdentes: qõ forte est verũ: imo sine forte. vt. ℈. si de feu. controuer. fue. c. si vasallus culpam. ac.

q Rubrica. Qui testes sunt necessarij ad nouã inuestiturã ꝓbandam.

Siue clericꝰ. ad ꝓbandã nouã inuestiturã. hic manifeste corrigit qõ dictũ est. ℈. quid sit inuestitura. in prin. vel dicas istoz sententia corrigit p̃ alios q̃ melius dicere videtur: ℨ merito eorũ sentẽtia ꝓualet nã ℨ heres decurrens ad solẽnitatẽ iuris cuz ab eo legatũ vel fideicõ. petat soluere detractans nõ auditur. vt. C. de fideicõ. questionẽ. ℨ insti. de fideic. here. ℈. vlti. sed occurret instantia. nã reperit q̃ pater dicit emancipationẽ a se factã. sed decurrens ad iuris solẽnitatẽ filiũ redigit in potestatẽ suam. vt. C. si aduer rem iudi. l. si cũ solu. ibi reuocat: q̃z de substantia emãcipationis aliquid defuerat: puta q̃z nõ fuerat auctore ꝓtore facta. sed hic nõ est ita: quoniã testes nõ sunt de substantia inuestiture: vt ita dixerimꝰ. arg. ff. de adop. post mortẽ. q̃ autẽ testes in vtraq; inuestitura sint necessarij ad ipsam ꝓbandã notatũ est. ℈. quid sit inuestitura. c. i. ℈. si enĩ hic ergo ℨ ſm meliorẽ sententiã non nocet. ℨ si de solẽnitate aliquid deest quibus subueniri potest. vt. j. quarto casu. Accur.

SCiendũ,p inuestitura ꝛ per eã solã põt cõstitui.vt ſ.quibus modis feu.cõsti.põt.c.sciendũ ꝛc.istis aũt duob⁹ modis potest acquiri: vt hic,ꝛ.ſ.de feu.co.sciendũ.imo ꝛ tertio modo: vt hic,ꝛ quarto similiter.vt notaꝫ in summa qualiter feu.psti, ꝛ acquiratur.

c Coram curia.si aũt non dixit coꝝ curia:tunc forte secus esset, quoniaꝫ tunc nõ ꝓprie feu, sed quasi feu.censebit donec vixerit ille qui ita nactus fuerit ꝛ nullum in eo habebit succeſſorẽ.vt.ſ.qui.mo, feu, cõsti, potest.c, sciendũ.vnde talis erit differentia inꝫ hunc casum ꝛ illũ qm̃ hic dixit coraꝫ curia,ibi vero non vel etiam intellige hunc casum ſm illum.

d Fundi.no.q̃ ex eo solo vas.possessor efficitur: qꝛ animo solo nõ acquiritꝫ possessio. vt.ff. de acqui.pos.posideri.in prin. lꝫ videatur obuiare,ff. p̃dicto tit. l.i.ſ. fi,ꝛ q̃liter intelligaꝫ ibi exponitꝫ.hic not.p patientiã possessionẽ transferri, sicꝫ ff,de do,qui sarꝫ ꝛ de acquir.re,do. qua rõne,alꝫs trãſfertur possessio p retentionẽ vſufru. C.de do, quisquis ꝛ.l.ſi q̃s argentuꝫ. ſ.sed ꝛ si quis,alꝫs designatiõe,vt,ff. de peri,ꝛ cõ,reivẽ. l.quasi,alꝫs oculorũ subiectione: dũ tamẽ affectus interueniat.vt.ff.de acqui.pos.l.i.ſ.ſi iusserim.ꝛ.l.qõ meo. ſ.ſi venditorẽ.alꝫs alterius rei traditione:puta clauiuꝫ horrei vel celle vinarie.ff.p̃dicto tit. l.i.ſ. ſi iusserim, et de cõtraben.emp. clausulis,alꝫs conductione, ꝛ oĩes

diolanẽſes nuper quibusdã oĩa cõtra reſcripſerunt in quo fere omnes mediolaneñ.cõſenſerunt ꝛ conſentiunt vt breue teſtatũ nõ a paribus ſed ab alijs confirmatũ ſufficiat ad ꝓbandã nouã inueſtiturã:nouã inueſtiturã dico quãdo feu.primo q̃ritur:de veteri aũt beneficio inueſtitura que fit a dñi ſucceſſore vel vaſſallo:ſucceſſori etiã extranei recipiuntur ad teſtimoniuꝫ p̃ter feminas ſm vſum mediolanẽ. Iſte eñ nec in cauſis feu. nec aliorũꝫ recipiunꝫ ad teſtimoniũ.ceteri aũtẽ recipiunꝫ in omnib⁹ que ad cauſas feu. ꝓtineãt preterq̃ de noua inueſtitura.

De conſuetudine recti feudi.

¶Feudũ acquiritꝫ inueſtitura ꝛ ſucceſſione vel ex eo q̃ habeꝫ ,p inueſtitura.vt ſi dñs dixerit coꝝ curia vaſallo:vade in poſſeſſionẽ feudi.ꝛ iuit acquiritꝫ ſibi feudũ ac ſi ,ppria facta eſſet inueſtitura.q̃nmmo ꝛ ſi vaſallus p annũ tenuit beneficiũ dño p̃nte ꝛ nõ p̃dicente ꝛ ſeruitũ eius q̃ſi a vaſallo recipiendo ſi vaſallus hoc ,pbet p teſtes vel p iuramentũ vaſallus obtinebit. niſi cõtrariũ a dño ,pbeꝫ.hoc in prima pte. In ſecũda pte dicitꝫ q̃ noua inueſtitura ,pbaꝫ p pares curtis ſi habẽt pares.vel admittantꝫ etiã extranei:ſi dominus hꝫ pares ꝛ abſunt expectandi ſunt.

SCiendũ[b] eſt itaq̃ feu. acquiri inueſtitura ſucceſſione vl̃ eo q̃ habeat vim inueſtiture:vt ecce ſi domin⁹ alicui coraꝫ[c] paribus curie dixerit vade in poſſeſſionẽ illius fundi[d] ꝛ teneas illuꝫ p feudo.licet enim nõ interceſſiſſet inueſtitura tñ talis eſt ac ſi interceſſiſſet qꝛ ille ei⁹ volũtate poſſeſſionẽ feu. nactus eſt feu.nomine:inde etiã dicitur q̃ ſi alius ,pbauit ſe aliq̃d nomine bñficij aliquo[e] tẽpore tenuiſſe dño p̃ferẽte ꝛ nõ cõtradicente[f] ꝛ ſeruitũ eius quaſi a vaſallo recipiẽte licet nõ ꝓbet[g] inueſtituram:verũ tamen obtinebit p̃ſtito iuramento niſi aliud contradicatur. Qd̃ tamẽ dictuꝫ eſt vt per pares probetur inueſtitura dictũ eſt de eo domino q̃ alios habet vaſallos ceterũ ſufficiunt extranei:nec dicaꝫ inueſtiturã ideo

tur cõſentire ꝛ ſibi p̃iudiciũ facit:ꝛ oĩa notantꝫ de hac materia.ſ. ſi de inueſti.inter do.ꝛ vaſal.lis oritur.ſ. ſi autem aliquis.

g Non ꝓbet.ꝛ merito.qꝛ cõtra dominũ p̃ſumitꝫ cũ p̃ſens ſit. vt notatur ſ.ſi de inueſti.inter do.ꝛ vaſ.lis ori.ſ.ſi aũt aliquis. Ite̅ ſupple vel quaſi ꝓbet:puta iurando:vt ſequitꝫ ſtatim p̃ſtito iuramẽto ꝛc.ꝛ j.e.ſ.item ſi intꝫ dñm.iuſiurandũ eſt enim loco ꝓbationis:vt inuenies notatũ.ſ.ſi de inueſti.inter do.ꝛ vaſ.lis ori. ſ.ſi q̃s ſe vel patrem ꝛc.

h Expectandi. ecce qd̃ indiſtincte notaꝫ q̃ vbi abſint pes expectari debent.alꝫs cũ nõ valeret noua inueſtitura:vt h̃ dicit põt ꝛ h̃ notari ar. ad qõ nẽ illã in qua dicitꝫ d̃ eo q̃ ſibi ius dixit ,ppꝫ inopiã mgratus.nã ꝛ ibi dicit q̃ ſi aberat debuit tñ expectari.

i Judicẽ moueat. ſꝫ nũq̃d ,pptervnũ teſtẽ ſe mouebit iudex.tñ vtiq;.inducit eñ p̃ſumptionem vocvni⁹.ar.ff. de iureiur.l. ſi duo pfoni,in prin.ꝛ de libe,ag.li.ſ.ſi,C. de aduo. di.iudi.nemini,ꝛ C.d̃ de cu.ſi q̃s decurio,ꝛ.ff.quẽ admo.teſ.ape.l.i.ꝛ,j. ĩ fi. ꝛ de dote ple.theopõp⁹. lꝫ ſ̃ ſit in auꝫ.de fide inſtru,ſ.ſi ꝯo oẽs morianꝫ vbi dicit ꝛ oĩno ſe putauerit.ꝛ ar,ſ̃.ff.de qõnib⁹ marit⁹.ſꝫ ideo ibi fuit remota queſtio ancille: q̃a nõ debuit in dñm ſuum torqueri.C.de qõnibus. l.i.itẽ licet cõtra fit eo iure,ꝛ not.cõtra.C.de teſti. iureiurãdi,ſi ergo vis circa hunc articuluꝫ diſtingue latius. ꝛ recurre ad diſtinctionem pꝝ. actore nõ ꝓbante.ꝛ ſic ergo ſm determinationẽ iſtius.c. eſt intelligendũ qd̃ dicitꝫ ſ.ſi de feu.cõtro. fue.c.inter filiaꝫ.ꝛ,j.de cõtro,inꝫ maſ,ꝛ fe.de bene.c, item ſciendum,accur.

k Referat.nimiruꝫ nec velle iuraꝫ nec iuſiurãdũ referre manifeſte turpitudinis eſt.ff.de iureiuran. manifeſte.

l Cũ ſex parentib⁹,h̃ potius parentib⁹ creditꝫ q̃ extraneis cũ ex neceſſitate ſex debeant adeſſe de

reliquis eius arbitrio relinquitur:licet cõtrarium ſit in vltimo.

m Si vult,hic melioris conditionis eſt dominus q̃ vaſall⁹. ſed quero ſi vaſallus,ppinquos non habeat quid iuris ſit. Rñ,tunc alibi admittitur in defectũ.nimirũ ꝛ alij inopia emergente,pbationis admittunꝫ hi q̃ alꝫs repellerentur.C.de here.ꝛ ma,quoniã.in fi.de teſti.l.ij.fñ. vt in ſũma.

n Conſcientie,ſic ergo de incerto iurat.ſicut ꝛ alꝫs in lombar. qualiꝫ q̃s ſe defen,de,ſi contigerit.ꝛ.l.ſi quis poſt moꝝtez,ſed opponitur q̃ anceps periurĩ ſubire videtur.ff.de in litẽ iurã,videamus.

o In quibus,in quibus etiam iurat vaſallus de calumnia ſi ſacramentum de feu,non fecit,Accur.

ſine paribus factam eſt non valere quoniã tunc tẽporis aberant pares quia etiaꝫ ſi abſint tamen expectandi[h] ſunt.

¶Queritũ eſt cui iuſiurandũ debeat deferri in cauſis feudalibus an actori vel reo.rñ. q̃ nõ p̃t dari regula ſꝫ relinquitꝫ arbitrio iudicis q̃ interdum deferat actori:interdũ reo:interdũ neutri. ꝛ tũc demũ deferꝫ ſi p̃ſũptio eſt ,p eo cui daꝫ et iudicẽ moueat:ſi nulla eſt p̃ſũptio ,p actore tũc vel deferꝫ reo poſſidenti vel abſolvetur ſine iuramento.deinde dicitꝫ aut iuramentũ defertur a parte aut a iudice.ſi a parte:aut iurare debet cũ pri.ſacramẽtalibus vel parentib⁹ vel extraneis vl̃ pmixtis ꝛ an iuratur de facto ſuo ꝛ iurare dꝫ ſine intentione cõſcientie: aut de facto alteri⁹ et iurat ſm cõſcientiaꝫ.Quidã tamẽ dixerũt nũq̃ debere iurare ſm cõſcientiã. h.o.

Sacramentũ nõ ſemp eſt dãdum poſſidenti:ſed quãdoq̃ poſſidenti: quãdoq̃ petenti:quandoq̃ neutri datur:ꝛ cũ alicui datur ita demum dabitur ſi aliq̃d ,p eo ſit qd̃ iudicẽ[i] moueat vbi nihil eſt qd̃ faciat ,p aliquo eoꝝ p̃ter poſſeſſionẽ ſolã. Tũc ſm qd̃ iudici meli⁹ viſum fuerit:aut poſſidenti dabitur ſacramentũ aut actore nihil ,pbante qui cõuenitur etiã ſi nihil p̃ſtiterit:reus tamen abſoluitꝫ vel obtineat. Et cum datur aut daꝫ a iudice aut a parte.ſi a pte aut ſubeat cũ.pri. ſacramentalibus ſm inferiorẽ diſtinctionem:aut referat[k] pars cui delatũ eſt. Si a iudice iuret ille cui delatũ eſt cũ.pri. vaſal. cũ ſex parentib⁹[l] ceteros ſi vult[m] ,habeat extraneos.dñs vero ſi vult cũ parentib⁹ :aut cũ vaſallis ſolis aut cum parentib⁹ vaſalli:vel cũ extraneis mixtis parentib⁹ vel vaſallis: ꝛ iurabit vaſallus ſine mentione cõſcientie[n], dñs quoq̃ de ſuo facto ſimiliter. Et de facto vero patris vl̃ aui:aut alteri⁹ aſcendentis iuramẽto cõſcietia ꝓponeꝫ.quidã tamẽ dicunt non quidẽ conſcientiã eſſe preponendam.

¶Contentio eſt iter dominũ ꝛ vaſallũ d̃ feudo queritꝫ an vaſall⁹ a dño poterit exigere iuramẽtum calũ.ꝛ rñ.q̃ nõ:qꝛ imperatoꝝ h̃ ,phibet ſꝫ nec dñs exigere põt a vaſallo.alioquin ſi exegerit ꝛ ipſe cogeꝫ iurare qꝛ qd̃ quiſq̃ iuris ꝛc.

In quib⁹[o] etiã cauſis ſacramẽtũ

p Ad dño. in hoc similis est dñs patrono q̄ cū iusiuran. defert liberto nō tenetur de calūnia iurare. vt. ff. de iureiurā. l. iusiurandū. §. hocius.

q Aperte dñi. non est ferendū ampli⁹ ab aduersarijs suis querere ¸cōcedi q̄ ab alijs pulsati facere patiant̄. vt. C. de fruc. ⁊ li. ex. l. vl.

r Nō quisq̄, sed quō hoc esse potuit non video dicit follicu⁹, aut cū imperator per impetratiōnē iniquū ius statuit: aut sine impetratione in primo casu ille solus q̄ ipetrauit est puniendus cuz alterius factū alteri iputari non valeat. vt. ij. q. v. c. i. in princ. vel. c. interrogatū. item res inter alios acta nō debet alijs obesse nec pdesse. vt. C. res inter alios acta. l. vl. ⁊. C. ō pac. debitoꝝ. licet p ⁊ ō aliqñ reperiat̄: vt in illo generali. res inter alios acta ⁊c. in secūdo casu vbi sine ipetratione datū est tale ius nullus est puniendus. vt. ff. qō quisq̄ iur. l. ij, nimirū licite offertur qō exigi ꝓhibetur. vt in aut. de san. epi. §. si q̄s añt. ⁊. ff. qō quisq̄ iur. l. ij, ⁊. ff. que in frau. credi. pupill⁹. ⁊. C. de cri. sacri. l. fi. ⁊. C. de peti. bo. su. l. ij ⁊. ff. qui ⁊ a quib⁹ ma. l. vl. ⁊. ff. de var. ⁊ extraor. co. l. i. ⁊. C. de offi. pfe. pre. to. l. ij. q̄d ergo est q̄ generaliter hic dicit̄, nñ. per ipetrationē statuit b̄ ipe rator. verū voluit hoc generale esse. ⁊ qō dixit. ff. qō quisq̄ iur. ⁊c. dixit cō téplando psonas q̄ huic edicto cām pstiterunt.

s Dñm accusare. b̄ etiam dicit̄ de patrono ⁊ filio patroni q̄, ꝓhibentur libertū accusare in cā capitis vel testimoniū contra eū reddere, ⁊ si cōtrafecerint ab oi bo. pos. cōtra tabu. remouent̄. ff. de bo. liber. q̄ cū. liberti quoq̄ aduersus pronos reddētes testimoniū puniūtur. vt. ff. de testi. aduersus. is etiaz qui sub testimonio suo intentionē accusatoris adiuuat vel actoris fideiussoꝝ extiterit a relictis in testamēto pnatur ⁊ libertas data seruo qui testamentum testimonio suo infringere voluit aufertur. ff. de his q̄bus vt indig. l. post. §. etati. ⁊. §. an libertas.

calumnie a domino non exiget qō nuper rex fridericus fecit in romandiola constituit vt vasal. calūnie sacramentū a domino[p] nō exigat: qō etiā a parte[q] domini intelligenduz est vt qō quisq̄[r] iuris in alium statuit: ipse eodem iure vtatur.

¶ Vasallus nō pōt dominū accusare vel cōtra eū testimoniū ferre in causa ciuili vel criminali ⁊ si ꝓ fecerit feudū amittit.

Similiter vasallus dñm accusare[s] vel testimoniū cōtra eū reddere non pōt in ciuili causa modica an criminali. quidā tamē dicūt in criminali nō licere: in ciuili licere in q̄bus si cōtrafecerit feudo pnuabitur[t].

¶ Si contentio est de beneficio inē dñm ⁊ vasallū dño possidente: vasallo autē ipbatiōe deficiēte absoluit̄ dñs sine iuramēto. sed vasallo possidente ⁊ domino in pbatione deficiente si longa ē possessio vasalli sibi defert̄ sacramentū si noua non defertur sibi sed domino nisi psumptio sit pro vasallo. hoc dicit.

Item si inter dominū ⁊ vasallum cōtrouersia sit de beneficio possidē te dño ⁊ vas. in pbatione deficiēte qui cōuenit̄ nullo pstito sacramento absoluat̄ vasal. vero possidente ⁊ actore in pbatiōe deficiente si lōga[a] sit vas. possessio eius iuramēto causa finiat̄. vbi vero noua est possessio sacramentū ei nō pstabit̄: sed domino deferetur nisi aliud faciat p possidente.

De lege conradi[b].

¶ Si inter capitaneos regis est contentio coꝝ rege debz diffiniri per. l. cozrardi. si vero inē vasallozes cozam paribus curie sed mediolani nō seruatur dicta. l. sed distinguitur aut contentio est inter duos quicunq̄ fuerit de beneficio regali tunc cozam rege deciditur questio. cetere vero cozam paribus curie.

Ex[c] cōradi de beneficio q̄ dicit: si iter capitaneos cōtrouersia sit cozā rege finiatur: si inter valuasozes cozā paribus curie mediolanē. nō teneret̄: qz talis distinctio ibi obseruat̄: qz si inter duos quicūq̄ fuerint de beneficio regali cōtrouersia fuerit quoꝝ vterq̄ a rege se dicit inuestitū fuisse tūc causa cozā eo decidat̄, cetere vero cause apud pares curie.

¶ Si contentio est inter duos vasallos quoꝝ vterq̄ dicit feudū ꝓpriū esse siue ꝓducāt eū

supza sit expositum.

d Feu. alienare. quicquid de alie. feu. obseruandū sit hic subtiliter distinguitur. sed qualiter sit intelligendū in cōstitutione frideri. determinabit̄. notandū tamē est q̄ idē q̄ licite cū vniuersitate transit per qō feu. transire non potest. ff. de fun. do. l. i. ⁊. ff. de acqui rerum do. q̄dā. nā licitū est insolidū q̄ pro parte non liceret. no. in lib. disp. serta carta. Rñ. licitū est insolidū qō ꝓ parte nō liceret: licet contra notet̄ in sequentib⁹ duabus rubricellis.

dem inuestitozem siue diuersum causa diffiniri debet cozā iudice vel arbitro. veruntamen si ambo ꝓducunt vnum ⁊ eundem inuestitozem si dominus possidenti sine fraude guarentare voluerit ille obtinebit nisi aduersarius contra probauerit. hoc dicit.

Si autē inter pares duos de aliquo bñficio cōtrouersia sit q̄z vter q̄ suū feudū ꝓpriū esse dicat: siue asserant eundē inuestitozē: siue diuersos cozā iudice vel arbitro finiat̄. Sed cū vnū ꝓducūt inuestitozez si possideri domin⁹ guarentare voluerit sine fraude ipse obtinebit: nisi aduersarius cōtra aliq̄d duxerit.

¶ Datur regula sm generalem consuetudinem que talis est. dominus sine vasalli voluntate feudum alienare non potest. sed hec regula nō seruatur mediolani. sed distinguitur aut dominus alienat feudū totum sine curia maiozi aut equali ⁊ potest. aut inferiozuz ⁊ non licet sine vasalli voluntate. aut alienat ꝓtem feudi ⁊ non potest sine voluntate: aut alienat feudum totum cū curia etiam inferiozi ⁊ tunc licet etiā sine volūtate vasalli: alij aliter dixerunt.

Ex eadē lege descēdit q̄ domin⁹ sine voluntate vasal. feu. alienare[d] nō pōt q̄ mediolan nō obtinetur ibi eñ sine curia etiam beneficiū totū[e] recte alienat̄: dū tamē aut equali[f] dño aut maiozi vendat̄. Inferiori vero sine vasalli volūtate nō licz alienare: nec licz partē alienare maiozi retēta parte alia feu. verbi gra. est vasall⁹ qui ab eodē dño in pluribus locis feu. tenet si partē feud. in vno loco vendat: in alio sibi teneat iste nō debet emptozi seruire: sed ꝓ priozē dñm totum beneficium recognoscere. Curia vero cuiqz beneficiū etiā rustico ⁊ sine vasal volūtate potest: dum tamen non totū alienetur. o. quidam autem dicunt ⁊. g. non valere si fiat inferiozi.

¶ Datur regula et exceptio a regula et exceptionis declaratio. Regula est q̄ nō potest regi vasallus feudum sine voluntate dñi alienare exceptio est: nisi det alium in feuduz exceptionis declaratio est si det equali persone: scz si miles est det similiter militi et cuilibet vasallo licet alij in feudum dare vsq̄ in infinitū. In quibusdam tamen curijs obseruatur q̄ si pueniat ad quartaz personam feuduz amittatur ⁊ reuertitur ad dominum, pfecto q̄dē qui alij dat in feuduz suum feudum dare dz ea lege qua ipse hz. si aliter dederit alia lege feudū amittit. Alij aliter dixerūt.

Similit nec vasal. feu. sine voluntate domini alienabit i feu. tñ recte

o Feu. alienare. quicquid de alie. feu. obseruandū sit hic subtiliter distinguitur. sed qualiter sit intelligendū in cōstitutione frideri. determinabit̄. notandū tamē est q̄ idē q̄ licite cū vniuersitate transit per qō feu. transire non potest. ff. de fun. do. l. i. ⁊. ff. de acqui rerum do. q̄dā. nā licitū est insolidū q̄ pro parte non liceret. no. in lib. disp. serta carta. Rñ. licitū est insolidū qō ꝓ parte nō liceret: licet contra notet̄ in sequentib⁹ duabus rubricellis.

e Totuz. ista glo. vult esse p⁹ sequentem ali. scz q̄ in curia habet̄ quare q̄dam per se nō trāseunt q̄ cū vniuersitate transeunt. ar. ff. de cōtraben. ēp. in modicis. ⁊. ff. de act. emp. ⁊ vend. si mercedē. §. si cū. et de acqui. re. do. q̄dam ⁊ de fun. do. l. i. ⁊ not. in lib. disp. y. iij. char. Rñ. illicite cū vniuersitate transeunt q̄ alis transire non pñt: licet sit ꝓtra in rub. ibidem seq.

f Aut equali. hic ergo notabis q̄ licitū est mihi p aliud qō per me ipm licebat: dū tamen sit per eque bonū sicut ⁊ aliud vnuz eiusdem generis ⁊ bonitatis recte solui t̄. vt no. ff. si certa. peta. cuz quid. ⁊ h⁹ norant̄ sm cōsue. mediolañ. p q̄ ar. possūt reperiri in py. questione in q̄ queritur vtrū vas. possit per aliū feu. seruire.

g Similiter. fuit̄ re videt̄ q̄ secūda persona feu. debeat seruire: sed non debet. vt ar. ff. vsufruc. quēad. caue. si vsufruc. leg. ⁊ §. si de feu. cōtro. fu. c. beneficium.

h Modo in infinitū. notat hic q̄ infinitas licitū vel illicitū nō vitiat nec excusat. vt. ff. de annu. leg. annua. §. annua.

i Personā. ⁊ hoc ꝓpter infinitatē euitandā. vt. ff. de dā. infec. qui bona. sed hic querit̄ a quo domino vendicet̄ cū in quartā personā peruenerit: vtiq̄ a primo vt opinoz. sed nunq̄d tertius de euictōne tenet̄: vtiq̄ nisi fallozac si de re aliena fecisset inuestituraz. vt. §. de inuesti. rei alie. cū de re aliena. cū distinctione tamē que est ibi scies aut ignozās receperit alienū, ⁊ est ratio cur primus domin⁹ admit-

titur ad vendicandū: ꝛ nō secūdus. qm̄ ea rōne qua nō pōt dn̄s p̄mus tertiū cōuenire ex eade. secūdus nō poterit cōuenire quartus sed pone in quintā personā transitū fecisse q̄s tunc p̄ferk. rn̄. adhuc p̄mus. qz p̄mo sibi fuit apertū nec renūciauit iuri suo. vt. ff. de ser. expor. si titius. sed opponik̄ q̄ secūdus vasal. vel p̄m⁹ habet vtile dn̄ium. at dn̄s directū. vn̄ videk̄ q̄ vas. q̄ habet vtile p̄ferak̄ sicut dicik̄ de act. vtili ꝛ directa: qz directa postponik̄. vt. ff. de sup. li. i. §. iij. huic studiosus respōdeat.

l Masculo⁹. h er go appellatiōe heredis sol⁹ masculo⁹ cōtinek̄. §. etiā alik̄ notak̄ de feu. alie. §. inde pōt p̄sumi. Itē hic no. q̄ non pōt plus iur. quis in aliū trālferre q̄ ipse habeat. vt. ff. de regu. iur. nemo. itē h no. ſm ſniam posterioz mortem alienatoris spectā dā esse sicut notak̄ §. ō suc. feu. in p̄n.

l Ab eo auferak̄. istud cōtingit ppt infitiatiōis penaz q̄q̄ varia in fi. libelli dispu. repiak̄ ꝛ hoc si non negauerit. aliud si dixerit se nescire vel ig̃rare qō intelligendū est ſm ſniam inferiorez. s. vbi sciebat ꝛ ex certa scia dixit se ig̃rare q̄ p̄uetur tunc.

m Sciens negauerit. istud videtur verū qn̄ ppt ignorantiā doli p̄sumptio repellik̄. ff. de liber. ho. exhi. l. iij. §. is qui. ꝛ. ff. de regu. iur. non potest

n Rubri. De clerico qui inuestituram facit.

Clericus. de suis bonis, cuz clericus dat in feudū de suis reb⁹ similis est laico, sed cū de rebus eccl'ie non sic vt h dz. qō aūt hic dicik̄ de feudo qō apiak̄; ꝛ nō de alio male hodie obseruatur, vn̄ aliud. c. q̄dā habēt in quo cōtrariū dz ꝛ le, ꝛ incipit. archiep̄s ꝛc.

dabit si scda persona sit talis q̄ feu. seruire possit: vt si dans miles est: ꝛ ille q̄ accipit feu. inueniak̄ miles ad hoc vt feu. si cōtigerit dn̄o similiter seruire[s] vt ꝛ p̄ior possit ꝛ hoc vt dare liceat in infinitū[b]. In quibusdā curijs tn̄ vltra tertiā p̄sonam[i] feudi concessio nō extendik̄ vt cū feu. puenit in quartā personā ei auferre dominus possit. Profecto ille qui suū beneficium alij dat in feu. nō debet alia lege dare nisi q̄ ipse habeat: vt si habeat sibi suisq̄ heredib⁹ qō intelligi debz de solis masculis[k] non debz alij dare vt habeant ipse ꝛ sui heredes masculi ꝛ fe. Unde q̄busdā placet qō q̄ talik̄ dedit eoipso beneficiū amittit. B. alij dicūt q̄ qui dedit ꝛ cui datū est beneficiū pdit. Scdm alios vero tūc domino aperitur cum masculi defecerint.

¶ Si cōtentio est inter dominū ꝛ vasallum aut vasallus feudū inficiatur ꝛ dn̄is cōtra eū, pbat ꝛ tūc amittit feudū. aut dubitanter respondet ꝛ nō amittit feudum sed ſm alios si fraudulenter negauit pdit ꝛ nō aliter. hoc dicit.

Si fuerit inter dn̄m ꝛ vas. de beneficio ꝓtrouersia dn̄o dicēte hoc qō tenes in feu. a me habes. ille vo negauerit p̄sus si quidē pbatuz fuerit ipsum ab eo auferak̄[l]. Sed cum dubitāter rn̄sum fuerit nescio minime: ſm quosdā: sed ſm alios tūc demū p̄iudabik̄ si fraudulent: id est scienter hoc negauerit[m].

De clerico qui inuestituram facit.

¶ Si clericus fecit inuestituram de ppr̄is suis bonis eius successor cogik̄ eā ratam habere. Si vero de rebus ecclesiasticis siquidē possessio rei p beneficiū inuestiture est apud eum q̄ inuestire debet ꝛ inuestitor ꝛ eius successor cogik̄ eaz adimplere. hec omnia obtinēt in laico inuestitore. Si aūt clericus de beneficio sui militis aliū inuestiuit aut pure ꝛ nō valet. aut in diem vel sub conditione ꝛ tunc valet etiaz sine voluntate vasalli: tamen si p̄ius decessit inuestitor q̄ feuduz retinens successor eius nō cogik̄ ratam habere. sed si viuente feudū sibi aperiatur ipe cogik̄ adimplere. Insuper sciendū est q̄ archiep̄s mediolanen̄. qō tpe sui introitus inuenit in dn̄ico nō potest dare in feudum sed si feudum postea aperiatur bene potest postea in feudū dare. Epi aūt ꝛ alij clerici quod in dominico inuenerunt ꝛ feuda postea aperta ꝛ olim ꝛ hodie in feuduz dare possunt. hoc dicit.

C Clerico inuestituram faciēte de suis bonis[o] ei⁹ successor oīa riam[p] cogik̄ eā adiplere cū q̄ō bonis eccl'ie fecerit si possessor rei p bn̄ficio inuestiture penes eum

p Omniariam. nā qō a defuncto inchoatū est per heredē explicari debet. ff. de fidei. ꝛ no. ꝛ heredibus tu. ꝛ cu. l. i.

q Rubrica, An mutus vel alias imperfectus feu, teneat.

Mutus feu. paternū. nouū vero feu. nō verū tamē si feu. fuerit ita magnū q̄ sibi eo ablato se exhibere nō valeat: tūc debent ꝛ tm̄ de feu. relinqui. vn̄ se retinere possit. vt. §. qui. mo. feu. re. po. c. mutus.

s Non posse. ꝛ hoc forte ſm istos pōt eodē mō intelligi. vt de no. feu. p rime diximus. t Non valeat. sed nunq̄d hic velit per substitutū seruire ꝛ possel. retiebit tūc.

fuerit ipse ꝛ ei⁹ successor ipsaz adimpleāt: qō etiā in loco contingit. vbi vero de alteri⁹ feu. fecerit inuestitura: si q̄dē pure non valeat: sed si sub tpe vel ꝺditione quo feu. sibi apiak̄ valebit inuestitura etiā sine volūtate vas. facta: si tn̄ ante decesserit inuestitor q̄ feu. ad eum reuertak̄ successor nō cogik̄ eā hēre ratā: aut cū si veniente fe. aptū fuerit possessionē tradat ꝛ inuestituram adipleat: ꝛ ideo sciendū est archiep̄m mediolanē. non posse dare in feu. qō tpe introit⁹ sui in dominico inuenerit: sed si ei postea feu. aperiak̄ ipsuz recte dabit p fecto alij eṕi ꝛ clerici ea que in dominico habenk̄ ꝛ feuda his aperta olim dederūt ꝛ hodie dant.

An mutus vel alias imperfectus feudum retineat.

¶ Miles feudū habens decessit filio supstite q̄ est mutus vel alik̄ impfectus. querik̄ an sibi succedit in feudum. Respon. q̄ sic: ſm obertum ꝛ gerardum ꝛ plures alios. hoc dicit. sed alij contra dixerunt: quia de feudo seruire nō pōt. sicut nec cleric⁹: nec femina.

Mutus ꝛ surd⁹ cecus claudus vel alik̄ impfect⁹ fe. p̄nū[r] retinebit. o. ꝛ. g. et multi alij q̄dā dicūt eū q̄ talis nat⁹ est feu. retinere nō posse[s] qz ipsum seruire nō valet[t] sic dicim⁹ in clerico ꝛ in femina ꝛ in similibus[v].

An ille qui interfecit fratrem domini feudum amittat.

¶ Vasallus fratrem domini sui interfecit certe non amittit feudum sed si fratrem suū occiderit p̄ditionaliter. vl' aliam feloniā cōmisit vt sine verecūdia i curia esse nō possit feudū amittit. ꝛ transit ad agnatos. sinaūt peccauit in dominuz reuertik̄ ad dominū. hoc dicit.

Si q̄s interfecerit fratrē dn̄i sui nō ideo beneficia amittit: sed si fratrē suū iterfecerit ad hoc vt totā hereditatē hēat vl' aliā feloniā cōmisit hominē ver. g. tradēdo vt in curia ampli⁹ stare nō possit⁹ ꝓuak̄ beneficio: qz cum erga dn̄m nō fuerit facta ad agnatū p̄mioz ptinebit si paternū fuerit: eodē mō p̄sus obseruādo q̄ntū ad ordinē grad⁹ q̄ cōtinek̄ in legib⁹. cum auctz ad dn̄m respicit feloniā feudi tunc domino aperiatur.

¶ Datur regula hic videlicet q̄ vasallus nō cogitur se offerre dn̄o: cogik̄ tn̄ seruire si pōt.

Nō cogik̄ [a] vas. oīno ſm vsuz me-

v In silibus. vt. §. ō eo q̄ arma bellica deposuit c. i, ꝛ ti. si de feu, cōtro. fu. c. qui clericus. ꝛ titu. si de feu. femi. c. i. §. ex hoc, et ita videtur hic assignari ratio quare femina non pōt retinere feu. s. qz ei ꝑ uire non pōt. sicut ꝛ alis dicik̄ q̄ filia non recipit cōpositionē p̄is sui occisi. ꝛ qz faidā leuare nō pōt. vt in lōbar. de ho. li. §. si quis longo.

r Rubrica. An ille q̄ interfecit fratrē domini sui feudū amittat.

Si quis. nō possit. ac si aperte dicat si talē cōmiserit feloniā q̄ in curia morari non pōt debeat i feu. ꝓuari. morari dico sine verecūdia. nā q̄ sine verecūdia nō pōt cōsistere nō intelligik̄ existere posse. sicut nec pōt exigi q̄ sine verecūdia ſi pōt postulari. si c. ff. de v̄su. l. iij. in fi. vn̄ denegak̄ doli exceptio ō patrē: qz pudorez apud bonos et graues suggillat: vt. ff. ō doli. exce. apud celsum. § aduersus. ꝛ. ff. de obse. ꝛ li. pa. p̄sta. lz. vn̄ etiā si ali q̄s sine dedecore suo in publico nō pōt apparete nō posse intelligo nisi ppt suū delictū restituatur. ff. ex qui. cau. ma. re. i eade. sed ꝛ si arbik̄ in illo loco inhonesto litigatorē adesse iusserit parere nō tenek̄. ff. de ar. si cum dies. §. pe. sed ppt h ver bū dicik̄ qz porte dignitatū infamib⁹ claudunt, vt. C. de dig. neq̄ famos. vel intelligas vt in curia ampli⁹ ꝛc. ꝛ ad hoc vt in curia ppria ampli⁹ esse ñ possit a feu. ꝓuak̄. sed p̄ma verior est in hac significatiōe ponik̄: vt qn̄ dicitur ag. vt dānū cōsequatur. vt. ff. de aqua plu. ar. si titius. §. i.

a Nō cogik̄. hic p̄nt notari multa ꝛ sil'ia. nā si vē didi tibi meā rē ea cōditione vt infra. xxx. dies p mittere tibi de dupla: postea nequiui p̄stare infra xxx. dies. ꝛ hoc non desiderasti tibi nō teneor. ff. de act. emp. er ēpto. §. cassi⁹. itē si denūcio tibi nouū op⁹ nō iurabo de calūnia: nisi iusiurādū exigas. ff. de no. op. nū. de pupillo. §. q̄. nūtiat, sane ar. sk̄ in ōriū. C. de ōp, ꝛ cō. sti. magnā, ꝛ ō iuk̄ ēp. l. ij.

b Offerre.nisi sciat magnū periculū imminere.vt.ſ.hic finiſ ler.§.ad hec. 2.ſ.ſi de feu.cōtro.fue.licet vaſ. c Rubrica.De vaſal. q̄ contra cō ſtitutionē lotharij regis beneficium alienauit.

Ꝫ vaſall⁹.ſi partē.hic manifeſte colligiſ q̄ nō eſt vltra puniendus q̄s q̄ deliquerit: 2 merito.q2 nō debet vltra ꝓgredi pena q̄ repe riatur delictū.C.de penis ſancim⁹.2.ff.ad tre.pau. rū.2.ff.de his q̄. vt indi. heres.nā 2 cū in officio ſe teſtator teſtaſ: q2 ſi in ſo la inſtitutione delinque re cōuinciſ in ea ſola pu niſ.q2 ipſa infringiſ.cete ra vero manēt.vt in auſ. vt cū de ap.co.ar.ſ.ff.de incē.rui.nau.l.ij.§.fi. 2 in ſum.quoq3 vg.vij.li. diſ. qō aūt dicit ad dōm re uertet qualit hoc ſit itel ligendū in cōſti.fride.de termina biſ.item q̄ dicit eius ſoli⁹ 2c.p hoc ſumit q̄ h̄ non eſt talis felonia q̄ in curia apparere non poſſit.nā ſi eſſet talis tūc a toto p2iuareſ.vt.ſ.pr. c,ſi quis interfecerit.

e Refutare. hoc nō eſt omittendū: q2 ſepiſſime q̄riſ: nunq̄d idem eſt in li uellario 2 in cōductore. ad qō rñ.nō eſſe idē.ſed queriſ q̄ ſit rō diuerſitat⁹ Rñ.hoc in theſauris de terminabimus.

f Nō teneſ.arg.ſ.C.de na.lib ſi q̄s feu.in fi.rñ.

g Non debet.hoc dictū eſt in memoriā fidelitat⁹ 2 iuriſiurādi ſiue p2ioris amicitie ſicut de decurio ne dicit.nā ipſo dānato nō tñ qōni ſubij caſ. item 2 ſi deſierit eſſe decurio 2 poſtea dānaſ non eſt tñ to2quēd⁹.ſ.pp memoriaz p2ioris dignitatis.vt.ff.de decur.l.fi.2 ſic eſt etiā qō dicit de ſeruo q̄ in metallū dānat⁹ 2 poſt reſtitut⁹ eſt: q2 lz dño nō reddaſ tñ ei iniurioſuz eē nō dz.vt.C.de ſen.paſ.fruſtra py.videnſ eū durare reliquie ſibi p2ioris fidelitatis 2 amicitie.ar.ff.cōi di.in hoc iudicio.§.pe.nec videſ oīno fal ſum qō iuuaſ p2imordio veritat⁹.ff.de le.ij.cū filij⁹.§.heres.ſed q̄d ſi euz offendat. Rñ.puniet ſm q̄litatē delicti iſpecta etiā p̄ſona dñi: 2 ei⁹ etiaz inſpecta p̄oris amicitie: cui⁹ culpa h̄ accidit. h Rub. De alienatone p̄ni feudi. i Preterea.alienatiōes itelligo de oīb⁹ alienatiōib⁹ ſiue fuerit pig2i obligatū ſiue vēditū: ſiue vſufru.in eo ꝓſtitut⁹ fuerit ſiue fuit⁹ ſpoſita.C.de re.ali.nō ali.l.vl.2 in ꝓſti.fride impialē 2c.2 bñ dicit de fuitu te q̄ nō poterit vaſ.eā ponere feu.fuitutē aūt bñ poterit acq̄rere: qm̄ me liore ꝯditionē feu.facere pōt.deteriorē h̄o nō ſine dñi volūtate vel ei⁹ a gnatoz ad quos puenire p ſucceſſionē pōt.vt.ſ.ſi de iueſti.rei ali.c.rei āt ſed nunq̄d itelliges h̄ q̄ alienatiōis h̄bo itelligaſ 2 in feu. datio vt ho die nō poſſit feu.dari ſine p̄miſſu dñi p hoc qō h̄ dz.2 in ꝓſti.fride.impia lē 2c. Rñ.vt q̄ ſic debebat itelligi: qm̄ h̄bo alienatiōis oīs actus ꝓtineſ p quē dñiuz trāſferē.C.de fū.do.l.i.2 in vaſ.trāſferē ſaltem vtile dñium a dño qñ iueſtiſ.ſi g̃ h̄z vtile dñium dādo in feudū ſi2 id trāſferē ſaltē vtile 2 ſi trāſfert: g̃ alienat.ſic g̃ cū p̄hibita eſt feu.alienatio: p̄hibita ē feu.da tio.qō āt trāſferaſ in vaſ.vtile dñium p̄baſ: q2 daſ ei vtil⁹ actio p feu.ipo vt.j.de cōtro.inē vaſ.2 aliū.c.ſi cā inē vaſ.imo tanq̄ dñs pōt illud q̄ vē dicare a quolibet poſſidēte.ſ.ſi de inueſti.rei ali.§.rei aūt.ſicut alſ dz de ſupficiario.ſ.q̄ h̄z vtile dñiuz eo q̄ daſ ei vtil⁹ actio: vt.ff.de rei ven.ſup ficiario.2 de pig.act.tutor.§.fi.idē etiā dz de ēphiteoticario: 2 ō eo q̄ nō ad modicū tp̄s fundū cōduxit: 2 tp̄s nō eſt finitū q̄b⁹ ſiſ vtil⁹ daſ.vt.ff.ſi ager vec.vel ēphi.pe.l.i.§.fi.2.l.vl.itē alia rōne.nam vt dictū eſt h̄bo alie nationis ꝓtineſ vſufr.datio.vt dictū eſt p.l.vl.C.de re.ali.nō ali.at cū res in feu.daſ ꝓp2ietas q̄dē retineſ penes dantē vſufr.aūt ita in accipientē

diolanen.dōm adire 2 ſeruitū ei of ferre⁹: ſed cū nunciatū ei fuerit tunc domino ſi poteſt ſeruiat.

De vaſallo qui contra cōſtitutio nē lotharij regis bñficiū alienauit.

¶Si vaſallus beneficiū alienauit queriſ in quā tū puniaſ.rñ.aut in totū alienauit 2 pdit totuz. aut ꝓ pte 2 pdit ꝓ ea pte. 2 iō ſi ꝯ vnū dñoz fe cit feloniā pdit feudū ꝓ ea pte q2 2 refutare pōt feudū p2o pte vni⁹ dñoz q̄mmmo refutare ſibi lz etiā ſine voluntate domini 2 poſt refutationē non teneſ ſibi ſeruire: ſz nō licet ſibi poſtea do minum offendere.hoc dicit.

Ꝫ vaſ.cōtra cōſtitutionem lotharij regis bñficiū alie nauerit: ſi totū: pdat totum ſi parte⁹ pte pdat 2 ad dōm reuerta tur: 2 ideo ſi cōtra vnū dñoz quoz cōis vaſall⁹ erat fecerit feloniā euz forte cucurbitando eius ſoli⁹ parte p2iuabiſ: 2 ſi voluerit vni⁹ ſoli⁹ pte refutare⁹ aliis ſibi reſeruatis: 2 hoc facere poterit: q2 vaſal.etiā ſine dñi volūtate recte feuduz refutare pōt: poſt refutationē tñ ad ſeruiendum non tenetur⁸: ſed eum quidem tunc offendere non debet⁸.

De alienatione paterni feudi.

¶Vaſallus feudū paternū ēt dñi voluntate a lienare nō pōt nō ꝓſentiētib⁹ agnatis.nec ēt pōt vaſall⁹ filiā ſuā inueſtiri facere a dño agna tis nō cōſentiētib⁹ nec ratū habētib⁹.ſed agna tis licet alienare 2 ad liuellū dare nec dicit liuel lus ſed quaſi refutatio erit.hoc dicit.

a Lienatio aūt feudi⁹ paterni nō valet ſine dñi volūtate ni ſi agnatis ꝓſentiētib⁹ k ad quos be neficiū qñq3 ſit reuerſuz: nec in filiā vaſal.feu.poterit confirmare agna tis nō cōſentientibus vel poſtea ra tū non habentibus m: 2 licz ꝓhibea tur beneficij alienatio iter agnatoſ tamē ſi paternū fuit concederetur n 2 ſi liuellus vn⁹ alteri fecerit de feu. paterno non eſt liuellus: ſed quaſi refutatio.

¶Si inter dominū 2 vaſallū eſt contentio de beneficio coz̄ paribus dz diffiniri.veruntamē ſi vaſallus petit a domino p2i⁹ de ſuo recto feu do qō ab eo habet ſine cōtrouerſia debere inue ſtiri audiendus eſt.ſed ſi nihil habet ab eo,p feu do de quo eſt controuerſia debet p2imo tota cā diffiniri coz̄ paribus.hoc dicit

Si inter dominū 2 vaſal.de bene ficio fuerit controuerſia coram pa ribus finiaſ: vbi aūt dicit vaſallus p2ius de ſuo recto feud.debere ſe a domino inueſtiri: ſi q̄dē ſine contro uerſia de alio ſit vaſal.indubitanſ 2 p2ius cognoſcendū eſt q̄ ſit ſuuz rectū feu.aut q̄ nō. ſz ſi nihil aliud ab eo tenet ꝓ beneficio ſiue de quo cōtrouerſia eſt tunc tota cauſa p2i⁹ ventilanda eſt 2 ſic videndum vtrū poſtea inueſtiendus ſit.

¶De felonia aut de infidelitate ſm cōſuetudi nem mediolaneſ.nō fit pugna.ſed ſz.l.longo bar.ſic.hoc dicit.

Non eſt cōſuetudo mediolani vt de felonia aut ō ifidelitate pugna fiat: licet contrarium ſit qō p2ecepit phibeſ nō pōt in feudari.vt.ſ.ꝓ qs ſi.iueſ.2 p qs re.§. ſz res.ſz iterdicta ē ali.feu.ꝓ oſti.fre. ipialē.2 p h̄ qō h̄ oz g̃ 2 ifeudatio ē inſ dicta.eō vī q̄ hodie poſſit recte in fe. dari. ſic olim poterat cū nō ꝓhi beaſ exp̄ſſiz.qō eī nō mutaſ q̄re ſtaſ phibeſ.vt.C.de te ſti.ſācim⁹.C. ō ap. p̄cipim⁹. nā q̄cq̄d noua lege nō vī ex p̄ſſuz ſpāliſ oz de relictū regul⁹ vete rū legū 2 ꝓſti.vt.C de ap. p̄cipim⁹.i fi. ſic g̃ oliz poſſat ſic hodie pōt: dū tū fi at ſine fraude.vt.ſ. q̄liē po.oli feu.ali. circa p̄nci.immo p coz. vī p̄miſſū.vt.ſ de le. cōra.§. filiē. nec vaſ.vñ vī dicē dū q̄ h̄ 2 in p̄dcta ꝓſti.loth. loq̄ē tm̄ de fraudulēta alie natōe: 2 nō de da tione in feu. niſi fi at in fraudē: puta forte p̄ciū verū rei accipiēdo ſub co loze inueſtiture qō p̄di.ꝓſti.phibeſ.§ callidis iſup 2c.et ita nō ob.qō dicit

res cui⁹ alienatio phibeſ 2c.qm̄ ibi loquiſ de phibitōe rei ſpāliſ pura qñ phibita ē a teſtōre ſm q̄ ibi vī dici.vnde nec forte turū ē dicere q̄ vtile dñiū i vaſ.trāſfe.nec etiā aliqō nā lz dicaſ q̄ vtilem h̄eat ac.p h̄ tñ ñ dz q̄ h̄eat dñiū aliqō: lz ei p būfriciū res ſibi i feu. data ad eū ſpectat p̄petas tū penes aliū remanet.ſ.ō iue.rei al.§. rei āt.alſ āt 2 vtil daſ rei vē.ei q̄ nō eſt dñs directo nec vtiliē ſicuti ei cui daſ pub. vtiſti.ō ac.§. ecceplerūq3. 2 p totū ti.ō pub.g̃ ſi ñ h̄z dñiū nō vī dādo i feu.alienare.q̄d g̃ dicem⁹ rñ.ſine p̄iudicio melio ris ſnie: puto q̄ hodie poſſit feu.duz tū ſincere 2 ſine fraude fiat ſm q̄.ſ.dz.q̄ oli po.fe.al.circa p̄n.qō ēt pōt ppēdi ex p̄di.§.callidis 2 ex alio.§.eiuſ.ꝓſti.illō q̄ p̄ci.vt ſi vaſ.ō feu.ſuo aliū vaſ.būerit 2c. q̄ſi vi deaſ p̄mittē q̄ poſſit ifeudare: dū tñ ſine frau,fiat: vt dixi. puta q2 ſe cund⁹ vaſ.eoō mō poſſit feu.fuire ſic̄ p̄oz. itē q2 nō dat i feu.alia.l.ni ſi quaz ipe h̄z. nā ō h̄ ñ pōt facere. vt.ſ.ō.l.cōra.§. ex ea lege. itē q2 ñ vēdidit fe.accipiēdo p̄ciū ſub coloze iue.qō ꝓhibeſ p p̄di.§. callidis 2 h̄ ēt vī hodie p to.obtiere. 2 ita p̄d.l.ē inēp̄tāda.ſp g̃ nō ē h̄ inēp̄ta tio imutāda.mīme ei mutāda ſt q̄ iterp̄tationē certā bñt ſp.vt.ff.ō le. mīme.eſt ei optia legū iterp̄s ꝓſuetudo.vt p̄di.ti.ſi ō iterp̄tatione.re cte ei p̄ dici nō alienare cū nihilomin⁹ remaneat dñi vaſ.

m Lienatio feu.p̄ni.qō āt ē feu p̄nū dz.j.de na.ſuc.fe.ca.i.ī fi.et ſ.de g̃di.ſuc.in feu.c.i. l n Cōſentiētib⁹.tūc eī bñ valeret: nec ab ipſis poſſz poſtea reuocari.vt.ſ.q̄.mo.fe.a.§ p̄terea. l Nec in fi liā.verūtū ſi ꝓfirmauerit in filiā: filia eū retinebit donec p̄ vixerit ſic dñs ſi ſibi refutatū fuerit: lz agnati nō ꝓſenſerint.vt.ſ.de ſu.f.cir.p̄n. m Nō habētib⁹.nimiq3 ratihabitio retrotrahiē 2 mādato cōparē. vt.ff.de ſol.nō lz.2.C.ad mace.l.fi.lz ar.ſ.ff.de of.pcō.obſeruare.i fi. n Cōcederet.2 merito.q2 tc̄ ñ dz aliēatio ſz q̄ſi refutatio.vt ī fi.dz.2 q̄cūq3 no.ſ.p quos fi.iueſ.2 p q̄s re.§.lz 2 res. 2 hic potes repetere

a Non eſt longobar.vt in lombar. qual'r quis ſe defendere ꝺ qui buſcũq;.al' vt q̃buſcũq;:ꝛ ita potes ꝟ notare q ꝺ infidelitate põt fieri pugna ſm qꝺ dicit lex lõbar.puta qñ dic̃ dñs va.felonią cõmiſiſſe ſiue infidelẽ ei extitiſſe:ꝛ ita q feu.amittere debeat:ꝛ ſi hoc nõ poterit ꝓbare ꝓ teſtes nunq̃d dñs tũc debeat ꝑ ſe pugnam facere cũ val.ſi inuenilis vl' decrepita etas vl' infirmitas eus pugnare non ꝓhibeat.rñ.forte nõ:immo ꝓ ſe dabit cãpionẽ ſi voluerit q̃ pugnabit cũ val. ſicut al's dicit̃ de dño qui dare põt cãpionem ꝺ ſeruũ ſuũ qui ꝓpter appetitus libertat̃ ſe libertum appellauit:vt in lõbar. q̃liter q̃s ſe defen.de. ſi ſeruus.ſz dicas q ꝑ ſe pugnabit: niſi ꝓhibeat̃ ꝓ etatem vl' infirmitatẽ cuz ſemp principales ꝓſone ꝓ ſe debeant pugnã facẽ exceptis q̃buſdaz caſib⁹ vt in lõbar. ꝓdicto ti.l.fi. fit ãt hec pugna militarib⁹ armis.ꝛ ita intelligit̃ q ꝓdicta lex q̃buſcũq; dicit in lõbar.nõ cũ fuſtib⁹ ſm q al's fieri dz:vt i lõbar.de teſtibus.ſi aliquis cũ altero ꝛ ti.qualiter quis ſe ꝺfen. de.mentio: eo mõ puto val.poſſe pugnam imponere ꝺ dñm de infidelitate cuz eodẽ modo poſſit dñs cõmittere felonią ꝺ val. ꝛ eſſe infidelis ei ꝓpter quam cadat a ꝓprietate feu.vt.s.ſi de feu. ꝺtro.fue.dño cõmittente felonią.ꝛ.j. qual'r dñs a ꝓpz.c. ex facto nimiz dñs teneꝯ reddere vicẽ fideli ſuo de his q̃ fidelis teneꝯ ꝓ ſtare dño: vt.s.de forma fideli.in fi.ꝓ primo dicto.ſ.q dñs non teneaꝯ pugnã ꝑ ſe facere ẽ.ar.s.de pace te.§.ſi miles aduerſus:ꝛ ita potes hic notare caſum in quo pugna fieri põt:ſunt ꝛ alij duo caſus.s.de pace te.§.i.ꝛ.ij.alij ꝑñt ꝟ notari q̃ in ſum.gofre.notanꝯ.

b Liberare poterit.puta nunciãdo dño q ab aliquo volebat occidi ꝛ nõ nunciauit cũ potuit qꝺ facere debuit ſtatim cuz ſciuit: vt s.in quibus cau.feu.amit.§. ꝓterea.maxime cũ nõ potuerit ꝓhibere ꝙ ſe ne occideret̃: vl' cũ erat forte ſecũ ꝛ nõ liberauit eũ a morte qñ occidebat̃ cum poterat eũ liberare bene eum adiuuãdo forte.ꝛ intelligas q hic dicit̃ liberare potuerit ſ.commode ꝛ nõ postponendo mortẽ ſuã morti dñi:nec enĩ intelligit̃ fieri poſſe qꝺ commode fieri nõ põt:vt.ff.de ꝟbo.ſig.l.nepos ꝓculo.ꝛ ar.ff.de iure do. auus.in fi.lz al's dicit̃ de ſeruo q dz ſaluãꝯ dñi ꝓferre ꝓprie ſaluti:vt.ff.ad ſille.ſenatuſcõ.l.i.§.hoc añt.qñ alíꝺ eſt in ſeruo in quo dñs hz maius ius q̃ in val. c Veriurium.puta q dñs forte nõ poterat ſoluere debitũ qꝺ iurauerat ſoluere ꝛ val.poterat eũ liberare ſoluendo pecuniã ſuam ꝓ dño qꝺ quidẽ nõ teneꝯ facere: ob hoc amittit feu.vt.s.ſi de feu.ꝺtro.f.c.lz val.nec enĩz ſufficit ad gratus:vt.s.in q̃bus cau.feu.a.circa prin.ſicut etiã ſi non amittat̃ beneficiũ ex ea cã ex qua opinio val.grauat̃: vt.s.ꝓdicto ti.§.illud enim certum. ꝺ Rub.De capitulis cozradi.

Ec ſunt capitula q̃ rex cozradus fecit in romaniola de bñficijs.ꝺſtituit.n.vt ſi poſt mortez dñi va. vl' poſt mortẽ val. hꝛdes eiꝰ ꝓ annũ ꝛ diẽ ſteterint q dñm vl' hꝛdez eius nõ adierint fidelitatem pollicẽdo ꝛ inueſtiturã petẽdo ſi tale ſit bñficiuz vt fidelitas ſit ꝓſtanda ipm ꝓdat ſicut ꝛ antiq̃tus ꝺ ſuetudo fuerit ſz non mediolani.

Si val. ſus fecudz alienauit dñs reuocare poterit feudũ nulla preſcriptione obſtante.

Preterea vt liceat dñis oẽs alienationes fe.factas nll'a obſtãte ꝓſcriptione reuocare.

Caſus. Miles val. nõ iuit romã cũ impatore vel rege vel apud hoſtes.querit̃ qꝺ aduitoriũ dño ꝓſtare debeat q nõ vadit cũ dño.rñ.q in lombar.plus ſoluũt q̃ in alicꝺbus ꝓuib⁹ mũdi q de medio ſoluere debẽt denariũ.rj.in alemania vero tertiã ꝑtẽ fructus eiuſdẽ anni.

Diuide in q̃ttuor ꝓtes.prio oſtendit q tpe vaſall⁹ vel eiꝰ heres debeat petere veterẽ inueſtiturã.ſcõo ꝓhibeꝯ feudi alienatio.tertio q̃tuz vaſall⁹ debeat dare dño i aduitoriũ ſi nõ vadit cũ eo ad exercitũ.quarto an eccl'ia ꝓmeꝯ feudo ꝓpter culpam ꝓlati.ſcõa ꝑs incipit in. §. ꝓterea.tertia in. §. ſimilit̃.quarta in. §. itez. Caſus. Si vaſallus vel eiꝰ heres infra annũ ꝛ diẽ veterem nõ petierit inueſtiturã a dño vel hꝛede cuius feudũ amittit ſm mediolanenſ.nõ ſeruatur, hoc dicit vſq; ad. §. ꝓterea.

b Liberare poterit.puta nunciãdo dño q ab aliquo volebat occidi ꝛ nõ nunciauit cũ potuit qꝺ facere debuit ſtatim cuz ſciuit: vt s.in quibus cau.feu.amit.§. ꝓterea.maxime cũ nõ potuerit ꝓhibere ꝙ ſe ne occideret̃: vl' cũ erat forte ſecũ ꝛ nõ liberauit eũ a morte qñ occidebat̃ cum poterat eũ liberare bene eum adiuuãdo forte.ꝛ intelligas q hic dicit̃ liberare potuerit ſ.commode ꝛ nõ postponendo mortẽ ſuã morti dñi:nec enĩ intelligit̃ fieri poſſe qꝺ commode fieri nõ põt:vt.ff.de ꝟbo.ſig.l.nepos ꝓculo.ꝛ ar.ff.de iure do. auus.in fi.lz al's dicit̃ de ſeruo q dz ſaluãꝯ dñi ꝓferre ꝓprie ſaluti:vt.ff.ad ſille.ſenatuſcõ.l.i.§.hoc añt.qñ alíꝺ eſt in ſeruo in quo dñs hz maius ius q̃ in vaſ. c Veriurium.puta q dñs forte nõ poterat ſoluere debitũ qꝺ iurauerat ſoluere ꝛ vaſ.poterat eũ liberare ſoluendo pecuniã ſuam ꝓ dño qꝺ quidẽ nõ teneꝯ facere: ob hoc amittit feu.vt.s.ſi de feu.ꝺtro.f.c.lz vaſ.nec enĩz ſufficit ad bñfi.amittendũ oĩs occaſio ꝑ quã fidelis accepti bñficij videaꝯ ingratus:vt.s.in q̃bus cau.feu.a.circa prin.ſicut etiã ſi non amittat̃ beneficiũ ex ea cã ex qua opinio vaſ.grauat̃: vt.s.ꝓdicto ti.§.illud enim certum. ꝺ Rub.De capitulis cozradi.

Dec ſunt.ſteterit ꝓ annũ ꝛ diẽ niſi fuerit miles q̃ põt ſtare ꝓ annũ ꝛ mẽſem.s.quo tpe miles inue.pe.de.c.i. vt ſit ſpãle in milite cũ multa de eo ſint ſpãlia.nam ꝛ al's hẽs q ꝺ eum non põt imponi pugna niſi a milite: vt.s.de pace te.§.ſi miles aduerſus. vl' dicas q ídẽ hodie in milite qꝺ in alijs ꝓ ꝺſti.fre.impialem.ꝛ hoc idez dicit̃.s.in qui.cau.f.amit.c. i.vñ que ibi notata ſunt circa hunc arti.vt.s.quo tpe miles inuel.ꝛ hic notare poteris.

Si tale ſit.q.ſ. intelligere debeat de eo fidelitas fieri niſi eo pacto ſit acquiſitũ feu.vt de eo ſacramentũ fidelitatis fieri nõ debeat vt.s.in qui. cau.fe.amit.§. eſt ꝛ alia ĩ gratitudo.in fi.nec enim ꝺz inueſtitura fieri ei qui fidelitatez facere recuſat cũ a fidelitate feu.dicat̃: vt.s.ꝑ quos fiat inueſtitura:ꝛ ꝑ q̃s re.c.nulla.

Feudi factas ſiue cõſenſu ꝺnoꝝ: vt.j.de ꝓhi. feu.al.ꝓ lotꝟ.l.i.ꝛ in ꝺſti. fre.imperialem.

Deſcriptione.ſz de qua ꝓſcriptõe intelligas an de ꝓſcript.xxx an. vel xl. Rñ. intelligas de preſcrip.q̃ datur ti. hñtibus ſ.x.an.inter pñtes. vl' xx. inter abſentes ſm q de hac dicit̃.C. de ꝓſcrip.lõ. temp.x. vl'.xx.an.q̃ merito ꝟ dicimus nõ obſtare cũ alienatio ipo iure nulla fuit qꝺ.n.ab initio nõ tz tractu tpis nõ põt convaleſcere: vt in cõſti. fre. impialem.nã ĩtelligo de ꝓſcrip.xxx. vel.xl.an. per quas ois actio tollit̃.C. de ꝓſcrip.xxx.an.ſicut ꝺ deſides enĩ ꝛ ſui iuris cõ tẽptoreſ introducte ſunt hmõi ꝓſcriptões odioſe cum differẽtia dẽat eſſe inter deſides ꝛ vigilantes: vt.C. de an.ex.vt ꝓfectius. ꝛ.l.fi. vigilãtibus enĩ iura ſubueniũt: vt.ff. ꝺ his q̃in frau.cre.l.pupill⁹.i fi.nec.n.credẽdũ eſt romanũ principẽ q̃ iura tueꝯ huiꝰ ꝟbo totã obſeruationẽ de ꝓſcrip.lõ.tẽpo.m̃tis vigilijs excogitatã atq; inuentã velle eã tũc euerti: vt.ar.C. ꝺ in of.te.ſi qñ.i.rñ. vl' etiã dicas q loquit̃ de oĩ ꝓſcrip.cũ indiſtincte loquit̃ ꝓ oꝝ tñ intellect⁹ videꝯ ꝟioꝝ: vt puto. i Reuocare.b intelligas vez eẽ niſi va.poterit iurare q ignoraꝯ illud feu. vẽdidit.tunc.n.eſt electio ẽptoris: vtrũ velit illud feu.cedere dño vl' va.reſtituere poſtq̃ ita fuerit reſtitutũ vaſ. ſm retinebit nõ obſtãte vẽditõe: vt.j. ꝑ.c. dño cũ emptore. l Tertiã ptem fru.hodie ꝟo ꝑ ꝺſti.fre.ꝺz eẽ medietas tã in lõbardia q̃ in alemania: vt in ꝺſti.fre.impialẽ.§. firmit̃. niſi va. mittat aliũ ꝑ ſe dño acceptabilẽ: vt ibidẽ dr̃. l Ad regẽ ptineat. ꝛ ita b hẽs caſũ i q̃ caſu eccl'a patit̃ dãnũ pp culpã ꝓlati ꝛ b ꝟ ptingit rõe regij ſi ue ei⁹ ꝓuiſio ſic ꝛ al's rõe publi. vtilitat̃ ſ publicat̃ res eccl'aſtica pp culpã ꝓlati. C. ꝺ ſa.ſan.ec.iubem⁹ nullã nauẽ.i fi. itẽ b ꝟ ptingit pp naturã feu. qꝛ pp ingratitudinẽ amittit̃. al's.n.nãq; amitteret̃ feu. eccl'e datũ ꝛ forte loq̃t̃ ꝺ clpa q̃ reſpiciebat dñz q̃ caſu ſi dñs põt ſe recuperare ñ ẽ abſonũ vt dñs hẽat ſue iniurie vltionẽ: vt.s.ĩ q̃.ca.feu.a.§. deniq;.verũtñ pp ꝓuilegiũ eccl'e reuertit̃ ad ſucceſſionẽ illi⁹ ꝓmi ꝑ⁹ mortẽ illi⁹ ſiq̃dez ab alio nõ a rege bñficiũ hñerit.itẽ q̃d in alio ꝓlato q̃ ñ ſit eps vl' abbas.itẽ q̃d in eo ĩ ꝓlatura tũc fuiſſz a ſe.eccl'a fuiſſe ꝓuata.itẽ q̃d erit tenẽdũ i delicto ꝓlati q̃ ꝺ reb⁹ eccl'e in ſe.iuſte datꝫ ſubſequẽter tale i va.ꝺmiſit q ſi laicus cẽt vl' clericus ꝛ de ꝓmonio ꝓprio dediſſet cecidiſſet a ꝓprietate.accur.ſlo.

m Rub.De ꝺtrouerſia inter maſculum ꝛ feminam.

Item sciendum. pōt hic poni casus in duobus filijs defuncti. s. masculo ⁊ femina q̄ cū vellent hereditatē diuidere masculꝰ dicebat qȝdam p̄diū hereditariū feudū fore qȝ femina negabat. pōt etiā poni in agnato ⁊ filia defuncti a qua filia petebat agnatꝰ id p̄diū dicēs feu. esse: illa aūt negabat vl agnatꝰ possidebat ⁊ filia petebat vl etiam vacabat adhuc possessio forte illiꝰ p̄dij nō curo: q⁹ in vtro q̄ casu filia p̄ oz poni in pos. ⁊ postea agnatus oz petere: vt. s. si de feu. contro. f. inter filiam ⁊c.

o Xij. s. sacr̄alibus q̄ cuz eo iurabunt illud feu. eē ⁊ ita intelligendū est qȝ dicit. j. de capi. qui curi. ven. c. si otentio fuit. ⁊ .s. si de feu. otro. fuerit. c. iter filiā ⁊ h vera sunt q̄ ita oz dari sacr̄m agnato siue masculo si aliquid sit p eo qȝ iudicē moueat. all .s. de osue. re. f. c. sacr̄m vñ quecūq; dicunt ī isto c. de iuramēdo p̄stādo intelligēda sunt cum determinatione p̄dicti. c. sacramentum.

p Magna. quasi velint p̄sumere aliud feu. esse ex eo q̄ magna ps eoruz q̄ va. ibi hēbat erat feu. ad hoc vt deb sacr̄m dño sicut ⁊ als quidē p̄sumit ex diuturna p̄stratione: vt ff. de vsuris. cū de in rem vso. ⁊. C. de fideicō. l. i. sicut ⁊ als dat sacr̄m rō neptis quā possidet q̄s: vt .s. de otro. inuesti. §. cum aūt quis. sz nunquid hm istos eadē distinctio erit inter marē ⁊ feminā facienda vl inter dñm ⁊ emptorē ⁊ quare nō eadem eq̄tate qua ipi mouentur ar. C. de osti. pecu. l. fi.

q Rub. De otrouersia inter dñm ⁊ emptorē feudi. Accur.

Domino agēte. s. reu. si crediderit se p bare dñm vl forte cōdictione ex moribus vl forte odi. ex illa. l. impialem ⁊c. cum enim ibi nō caueatur quo genere actiōis agat̄ merito odictione ex illa. l. agendū erit: vt. ff. de odi. ex le. l. i. ⁊ intelligas q̄ odicet eā respectu possessionis ⁊ non respectu p̄prietatis cū nemo possit odicere rem suā nisi a fure: vt. ff. vsufruc. quēadmodum ca. l. vlti. in fi. vl dicas q̄ odicit potius odictione ex illa. l. ex libris fabiniani cum ab eo hēat emptor qui p dño possidebat: vt. C. de acqui. pos. ex libris.

Item sciendū est q̄ si inē mas. ⁊ fe. otrouersia fuerit masculo dicente hoc est feu. f. negāte nisi aptis p̄bationibus femina ostenderit nō esse feu. creditꝰ masculo cuz suo iuramēto affirmāti cū. xij. sacr̄alibus: sz si inter dñm oēm femina oz dño dicente feu. femina negāte p̄batiōibus deficiētibus deb femine sacr̄m Itē si sit inter dñm ⁊ emptorē feu. si emptor dicat nō eē feu. dño in p̄bationē deficiēte sacr̄o ēptoris finiat quidā tñ distinguūt vt si magna p eorum ps q̄ va. vēditor ibi tenebat sit feu. detur dño sacr̄m alibi femine

De cōtrouersia inter dominum et emptorem feudi q.

Diuide in duas ptes. p̄mo ponit dictū. scdo declaratio. scda incipit in ver. quo restituto. Casus. Vasallus vēdit feudū alicui: dñs vēdicat ab emptore ēptor denūciauerit vasallo. siquidē vasallus iurare pōt q̄ ignoranter vendidit feudum credens p̄prietatē esse erit in electiōe ēptoris an velit dño cedere feudū an velit restituere vasallo ⁊ si restituerit vasallus retinebit ī feudū deinde rñdent tacite obiectiōi q̄ posset fieri. nō ne alienatiōe facta dño feudum aperiat quō h p̄cedit. rñ. illud p̄cedet q̄n a sciente feudū vendit. vltimo oz qȝ dictū est in venditiōe locū hz in qualibet alienatiōe. hoc dicit.

Domino cū emptore feu. agente[r] siva. iurare poterit[a] q̄ ignorans[b] eē bñficiū vēdidisset credens p̄prium: electiōi[c] emptoris committ vtrū dño velit ipm cedere an vas. restituere. o. dicit oia va. restituēda: quo restituto bñficiū vas. retinebit nō nocente nec obstāte vēditione eo q̄ ignorās alienauit. sz et qȝ dicit alienatōe feu. apiri dño intelligendū est cū a sciētibus alienet bñficiū ⁊ qȝ dicit de venditōe idez est

De controuersia inter vasallum et alium de beneficio q.

Vasallus agere ⁊ cōuenirī pōt p feudo ⁊ p pte feudi etiā dño absente ⁊ quasi p re p̄pria ⁊ transigere pōt bona fide ⁊ si cōtra cū iudicatuz est vel ab eo transactū dñs cogit postea ratum habere etiā feudo sibi aperto. h. d.

Si otrouersia inter vas. ⁊ aliū de bñficio ⁊ aduersario p̄prietatem totiꝰ vl partē vl seruitutem vl aliud aliqȝ ius sibi vēdicāte cā p va. etiā dño abñte[e] quasi p̄pria ad fi. p̄ducat. ipe[e] enī solus vtiliter agendi ⁊ excipiēdi habet ptātem ⁊ si p eo aut ō eum iudicatum fuerit: vl cū aduersario trāsegerit dūmō fraudulēter actū non sit: etiā si post bñficiuz dño apiat tale erit ac si eo cām agentez iudicatū fuisset ⁊ ideo ab eo ratum haberi[g] oportet.

Quid iuris si post alienationē feudum vasallus recuperet b.

Diuide in tres ptes. primo ponit recitatio iuris antiqui. scdo iuris noui qñ vasallus post alienationē feudi factam dño ignorante feudum recupauit. tertio qñ dñi volūtate vendidit ⁊ postea recupauit vel nō. scda ps incipit in. v. hodie tertia in. §. pfecto. actus vo sil is nō inducit restaurationē depditi. h. d. fallit vbicūq; desinit interesse desinit actio cōpetere. ff. o alie. iu. ex h edicto. §. pe. si dñs remittat penas vasallo an dicatur vera donatio. dic q̄ magis requirit idulgētia. ⁊ tō nō requirit insinuatio. ff. de dona. modus. ⁊. l. in edibus. §. i. Casus. Olim ante constitutionē lotharij licitū erat vasallo feudū in totum vel p parte alienare ⁊ si feudum alienabat ⁊ postea ipm recupabat reuertebat in cām feudi. sed hodie non licet vendere p aliqua re. ⁊ si vēdiderit dño ignorante vel p libellū vel aliter alienauit ⁊ id postea recupauit nō retinebit p̄o feudo sed de iure p̄prio si eo mō recupauit. si vo ad liuellū dedit dñi voluntate adhuc retinet feudum. si vo postea vasallus recupauit p liuellum nō retinebit p beneficio. sed si dño feudū refutauerit retinebit ad liuellū. h. d. Jaco. de bel,

in omnibus alienationibus.

d Rub. De otrouer, inter vas, ⁊ alium de beneficio.

Si dño absente. idē puto ⁊ si dñs fuerit p̄sens ⁊ hoc est qȝ dicit dño abñte. statim cū va. est inuestitus de aliq̄ re recte hanc hz ptātem q̄ tanq̄ dñs poterat a quolibet possidēte q̄si vendicare ⁊ defensionē opponere: vt. s. de inue. rei ali. §. rei aūt. verūtamē si voluerit hre regressum aduersus dñm de euictione dēbit dño denunciare: vt. s. si de. f. va. interpel. fu. c. negociū. qȝ quidē itellige sm q̄ dicit in gl q̄ ibi est q̄ sic incipit. hic intelligas sm distinctionem ⁊c.

f Ipe enī solus vtiliter. ⁊ ita videt q̄ hēat vtile dñium qȝ verum puto sicut dicit de superficiario ⁊ emphiteoticario ⁊ de eo q̄ ad non modicū tps feu. oduxit q̄bus dat vtil actio: vt no. s. de capi cor. i. vñ h poterit repetere qȝ de hac materia no. in summa. ac.

g Ratū haberi. ita q̄ tenebit vas, restituere interesse scōm, s. no.

vñ vi. si quis in tantā. ⁊. C. de interdic. ma. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. de p̄scri. xxx. an. l. sicut. in fi. ⁊. C. de p̄scri. lō. tē. l. vl. leges. n. sacratissime q̄ ostringunt hoim vitas ab oibus sciri debēt: vt. C. de le. ⁊ osti. l. leges. ⁊ h forte vera sunt nisi fuerit talis cui p̄missuz fit ius ignorare, puta minor miles ⁊ mulier aliq̄s: vt. ff. de iur. ⁊ fa. igou. l. regula. in p̄n. ⁊. C. si aduersus so. l. fi. ⁊ de iur. deli. l. fi. ⁊ de iu. ⁊ fa. ig. l. i. vñ h circa hunc arti. potes distinguere sm qȝ distinguit de igno. iur. ⁊ fac.

c Electioni. ⁊ ita dat electio h ēptori vtq; velit cedere dño an velit restituere va. vñ sm determinationē istiꝰ c. potes intelligere qȝ dicit. s. si de fe. otro. fu. c. si vas. in q̄ indistincte dicit q̄ vas. debebit restitui ⁊ nō dño: vl dicas ⁊ forte melius q̄ istud intelligi debeat cū determinatōe illiꝰ: ⁊ qȝ oz q̄ cōmittit electioni ēptoris, verū est: sz illa electio nō hēbit effectū si vas. voluerit vt ei restituat ⁊ postq̄ ei fuerit restitutuz tenebit ad interesse ēptori ignorāti sz qȝ ibi dicit. si āt, ō volūtatē vas. dño cesserit tūc forte ñ tenebit ei ad interesse cū ipi va. dēat restituere: ⁊ ita culpa eiꝰ amisit q̄ nō oz vēditori nocere vt. ff. o euic. si dñij §. ij. sz q̄d si ēptor dño cesserit nūq̄d vas. q̄ id ignorans vēdidit poterit id recupare a dño nō obstāte vēditione quam de eo fecerit. rñ. forte sic cū p illaz venditionē nō fuerit dño aptum sm qȝ. j. sequit hoc. eo. c. ibi qȝ dicit de alienatōe feu. dño apiri ⁊c. imo qȝ plus est forte ab ipo ēptore posset eū va. recupare statim pꝰ vēditionē postq̄ sciuerit se. fuisse cū vēditio nō tenuerit ipo iure. ⁊ dicit ostitutio fre. impia. vt ar. C. de agri. ⁊ cē. l. quēadmodū. li. xi. sed q̄ iure ageret ō quēlibet valde est notabile. ⁊. c. istō qm̄ multotiēs posset accidere de facto. nā ⁊ sm istud. ⁊. c. illud qȝ ē. s. si de feu. f. c. si vas. feu. credo ostōnem frede. intelligendam.

nec id quod noie transactionis accepit feu.erit vt.ſ.ſi de feu.ꝓtro. fue.c.ſi vaſ.de feu.ſuo.accur.

h Rub.Quid iur.ſit ſi vaſ.poſt alienationem feu.recuperaret.

30 Reterea.remanebit.ſi ꝙ habuimus de eo qui factus eſt clericus vl̃ ꝓuerſus qui lz habitū depoſuerit feu.tñ a quo ꝑuatus eſt,ꝑterid nō recupabit.vt.ſ.de bñfi.feu.ſ.ex hoc illud.ar.ꝯ.ſ.ti.hic finiť lex cora.ca.i. lz eni vaſ.interi dñi eſt dñis excōicatus vl̃ a rege bānitus ſit a ſacro fidelitatis ſolut⁹ tñ ſi poſt ea fuerit dñis reſtitutus redibit res ad prīozē ſtatum: vt ibi dicit.hic ergo colligiť manifeſte qꝺ nō reſtitutanť iura amiſſa:lz res in priſtinū ſtatuz redierit.ar.ad hoc.C.de ſen.paſ. ⁊ re.inſulā.⁊.ff.vñ cog.is q̃ alienā:et ff.de vſuf.⁊ ti. q̃b⁹ mo.vſufr.a. q̃d tñ ſ.i.⁊.ſ.pe.ar.ꝯ b ff.de bo.poſ.ꝯ ta. l.i.ſ.i.⁊ fi,⁊ de iu repa.ſiue ⁊.C.de adop.cū in adop.⁊ C.de ſentē.paſ.⁊ re.l.i. ⁊ vltia.C. de alie.iudi.mu. cauſa fac. ex hoc.ſ. ſi quiſquis.

10 Reterea.ſi vaſ. ante ꝓſtōnem p lotharij regis feu. alienauerit q̃ in quibuſdā curijs,p parte i quibuſdā ꝑ toto.olim enīz licebat ipm poſtea recuperabat ꝑprie feu. ſibi retinebat.hoc eſt in cā feu. recadebat.hodie aūt ſi ipm alienauerit ſiquidē illicite:lz poſtea recupauerit tñ penes eū nō remanebit vtpote dño ad quēcunq; puenerit ſaptū Profecto ſi dñi voluntate[k] vēdiderit vl̃ p libellū vl̃ aliter alienauerit: ſi idem poſtea recuperauerit feu.penes eū remanebit nō iure beneficij:l ſed aut iure prozio aut iure libelli aut aliter ꝑm q̃ iſte recupauerit dūmodo ſcias.Ꝺō ſi ad libellū dñi voluntate id dederit ſiquidē p libello ei dať ſingulis fortē ānis[m].v.hoc iure feu.eē cēſebiť. Illud vo ius qꝺ p libellū trāſtulit ⁊ poſtea recupauerit p bñficio nō tenebit ſz velut alterius rei[n] date p libellū.ſz ſi feu. dñs refutauerit libellum retinebit.

An agnat⁹ vel fili⁹ defūcti poſſit retinere feudū repudiata hereditate[o].

Diuide in duas ptes.primo tractat an agnatus poſſit hereditatē agnati repudiare ⁊ feudū retinere.ſcō an filius vaſalli poſſit hereditatez repudiare ⁊ feudū retinere.ſcā ps incipit ī ver. ſi vero.Caſus.Si agnatus ſuccedit agnato vaſallo in feudū ⁊ in hereditate ei⁹ pōt refutare hereditatē ⁊ feudū retinere nec cogiť debitū hereditariū ſoluere niſi de fructib⁹ ei⁹ anni quo vaſall⁹ deceſſit ꝑm premiſſam diſtinctionē. Si vo fili⁹ ſuccedit vaſallo patri in feudo ⁊ hereditate nō pōt hereditatē repudiare ⁊ feudū retinere ſz oīmode cogēd⁹ eſt debitū paternū ſoluere niſi vtrūq; repudiet.verūtamē ſi agnatis cōſentiēt⁹ de feudo ſit a dño quaſi de nouo bñficio inueſtitus tūc poterit hr̃ditatē paternā repudiare feudū retinere nec debitum hereditariū ſoluere cōpellet.h.d. Jaco.de bel. Et rō eſt qz filius dz oriri a patre.ſz agnat⁹ nō oriť ab agnato.L.de here.inſti.l.nec apud.

s Jꝺotigerit[p] vaſallū ſine omnī ple decedere agnatus ad quē vniuerſa hereditas ptinet repudiata hr̃ditate fe.ſi pmuz fuerit retinere[q] poterit nec de debito hereditario aliq̃d fe.noie ſoluere cogiť ſz in fructibus vt de his debitū ſoluať quo tpe deceſſerit ꝑm q̃ ſupradixim⁹[r] ꝓſiderabiť:vbiv̄o filiū reliquit ipe nō pōt hereditatē ſine bñficio repudiare[a]:ſed aut vtrūq; retineat aut vtrūq;[b] repudiet quo repudiato ad agnatos ſi paternū ſit ptinebit:⁊ lz alter⁹ ſine altero retinere nō poſſit filius:agnatis tñ ꝓſentiētibus[c] poterit dñs eū ſi voluerit q̃ſi de nouo benefi.[d] inueſtire: quo facto licebit ei repudiata hereditate feu.tenere nullo onere ei hereditario imminente.

An apud iudicē vl̃ curiam dñi q̃ſtio feudi debeat terminari[e].

Diuide in tres ptes. prīo ponit thema. ſcō queſtio.tertio rñſio.ſcā ps incipit in ver.queſi tuz.tertia in ver.eſt rñſum.Caſus. Vaſallus deceſſit ſine filio: miles quidā petijt a dño de eius feudo inueſtiri. poſt inueſtiturā ſibi factā agnati ab eo feudū ſibi vendicant quaſi paternū ipe dicit feudū nouū eſſe.querit quaſi coram quo cā debeat diffiniri.rñdeť q̃ cora paribus curie nō cora dño qz cā quodāmodo ad dñm ſpectare videť. ⁊ lz alē ꝑ ſe nō poſſit alterū trahere ad curie iudiciū curia tamen eos vocante nemini licet curie iudicium declinare.hoc dicit.

q Retinere poterit.hoc ideo ꝓtingit qui potius principali ꝓuidentia q̃ ex iudicio habere ſiue ex ſucceſſiōe defuncti ad eū puenit:vt ar.ff. de adop. ſi arrogator.a maiorib⁹ potius hoc intelligiť q̃ ab iſto.

r Supradixim⁹. vt.ſ.b finitur.l.ſ.his ꝓſequenť ꝓſiderabit enim vtrū deceſſerit ātekalēdas martij vl̃ poſt.⁊ hoc ideo qz fructus illius tpis pertinent ad heredē defuncti ⁊ nō ad dñm ꝑm qꝺ ibidem dicitur.

a Repudiare.hoc etiaz verum ſiue feudum fuerit nouum ſiue paternuz ⁊ hoc datur intelligi per id qꝺ.j.ſequiť aut agnatos ſi paternuz fuerit ⁊c. ⁊ ita nota q̃ deterior conditio eſt filioz q̃ agnatorum.ſic.ſ.ſi va.feu.c.i.qꝺ videť mirū marie cū fuerat paternū qꝺ potiꝰ ꝓncipali ꝓuidentia videtur ad euz ptinere debere q̃ iudicio defuncti:vt.ſ.notatum eſt.

b Aut vtrunq;.nota ergo hic q̃ filius vaſal. nō poteſt retinere feu. repudiata hereditate paterna ad hoc vt non teneať ſatiſfacere creditoribus hereditarijs ⁊c.ꝑ hoc argu.ff.de verbo.ſigni.bonorum.ſ.i.⁊.ff.vt in poſ. le.is cui.ſ.bonorum.⁊ ꝯ bonorū.poſ.ſed ⁊ cum. ſ.bonorum. ⁊ de acquirendo rerum domi.l.rem in bonis.⁊ de verbo.oblig.ſtipulatio iſta.⁊.ff. ad trebel.cogi.ſ.ſed ⁊ cōtra.arg.C.de col.fun.pa.l.ij.⁊.C.de fun.pa.l.fundi.⁊.l.poſſeſſione.⁊.C.de col.fun.pa.l.pe.⁊.ff.de ꝟbo.ob.ſi patronus.ſ. fi.ſed nunquid idem erit in filio emphiteoticarij.ar.hic q̃ ſic ⁊ predicta ꝓ ⁊ contra potes in eo notare.

c Conſentientibus.vl̃ etiam poſtea ratuz habentibus:vt.ſ.de ali.feu. pa.c.i.cum ratihabitio retrotrahať ⁊ mandato equipareť: vt ibi notatur nam ⁊ ſi ad iſtum non debet deuenire per ſucceſſionē tamē ſi ꝺſenſu eoz fuerit inueſtitus ad eum repetendum nullo modo regreſſum haberet: vt ſ.qui.mo.feu.ami.ſ.preterea.⁊ hec vera ſunt ſiue ꝺſenſerunt tacite vl̃ expreſſe: vt ibidem notatum eſt.

d De nouo beneficio.ſed nunquid in iſto caſu poſt mortē filij eius ſi deceſſerit ſine filijs pertinebit illud feu.tanq̃ paternum adhuc ad eoſdem agnatos ita q̃ pferanť dño. Rñ forte non ꝑm quod videtur dici in illo ſ.ꝑterea.nam cōſentiendo eum inueſtiri quaſi de nouo beneficio videť iuri ſuo renunciare: qz qui alij ꝺſenſit iura ſua pdit:vt.C.de admi.tu.cum quidam.⁊ etiam ad hoc eſt ar.j.prope.c.tres erant agnati in fi.ſed quid ſi ſine eorum ꝺſenſu dominus euz quaſi de nouo beneficio inueſtiuiſt: nūquid ſtatim poterunt illud petere ab eo.rñ.forte non ſi filius eum non repudiauerit cum ⁊ als forte dominus poſſet ei facere gratiam inueſtiēdo eum ꝓpter ſeruitium ⁊ amorem patris ſicut diciť de filia:vt.ſ.quemadmodum ad fi.feu.perti.c.ſi quis ſine filio.

e Rub.An apud iudicē vl̃ curiā dñi queſtio feu.debeat terminari.

l Profecto. ſi dñi voluntate.forte loquiť ꝑm noua iura p que vaſ.prohibeť feu.alienare ſine dñi volūtate:vt in ꝓſti.fre. ⁊ loth.olim tñ poterat vaſ.ſine dñi voluntate.⁊ feu.vſq; ad medietatez recte vendere ⁊ liuellario nomine dare: vt.ſ.de feu. ali.capi.i.⁊.ſ.qualiter pōt feu.ali.circa prīn.⁊ hec vera ſunt ꝑm iuſ antiquum quādo vaſ.nō habeat id feu.in curte dñi.nam ſi habeat in curte vl̃ ſi habeat extra curtem ⁊ dñs habeat diſtrictū: vl̃ alium honorē tunc ſecus: qm̃ ſi aliquā ptem alienabat ſine dñi volū fiebat alienatio ſicut fieri nō debebat.habebat locū p̄ſcri.xxx. an. ⁊ obſtabat tam ſciēti q̃ ignoāti: vt.ſ.qual⁹ olim feu.po.al.ſ.prē ſcriptione: que p̄ſcriptio forte locū habebit hodie ꝯ ſciētes: vt no. ſ.de.c.cora.c.i.dum tñ ſint tales pſone quibus hodie currať p̄ſcriptio talis:vt.C.de p̄ſcrip.xxx.an.l.ij.

l Beneficij.puta qñ vēdiderat cum idē eſt qñ ad liuellū dederat ⁊ eum recupauit,ſimiliter ⁊ liuellis:⁊ hoc quod ſequiť:aut ꝑ prozio aut liuellis ⁊c.⁊ hoc verum eſt quod nō remanebit:tūc penes eum iure beneficij.ſ.illud ius qꝺ p liuellum tranſtulit ⁊ poſtea recuperauit rem tñ nihilominus retinebit in feudo ſicut ab initio habuerat:⁊ hoc dať intelligi p id qꝺ.j.ſequiť. illud vo ius ⁊c. qꝺ in fine diciť ſi feu.dño refutauerit ⁊c.

m Singulis.forte annis.ſ. qꝺ datur ei p liuello ſingulis annis ſui redditus vl̃ intelligas hoc.ſ.q̃ ad liuellū dñi voluntate dedit vt referať ad ſupius dictum ⁊ nō ad primum:ſz poz expoſitio verioz videť.

n Alterius rei.i.tanq̃ alia res ſibi data ad liuellum.ſ.ab illo quam tenebat in feudum.

EX eo dixim⁹.vt.§.de le.cozā.c.si inter duos pares?
g Cozā paribus.hoc ideo ꝓtingit qz hic cōstabat illud feudū ptī nere ad illū dñm:sz in supioꝛi.c.si inter duos pares nō ꝓstabat:ꝛ ita habes hic q̄ pares debēt cognoscere si volūt qñ qō de.f.est inter duos quod videt ꝺ illud qđ enim dicit in cōsti.fre.impialem.§. ꝓterea si inter. s. q̄ dñs cognoscere dz: sz dicas q̄ illa loquit de his q̄ alꝫ erāt vasalli: ꝛ nō tm̄ de eo sup quo erat qō.h aūt ille q̄ fuerat inuestitus de eo sup quo litigabat nō erat alꝫ va. vl̄ intelligas qđ h dicit cozā parib⁹ curie finiat si pares .s. voluerint ꝛ hoc ēt est qđ sequit ꝛ sz alter ꝑ se nō possit ꝛc.qđ dicit in fi.ñ licebit alicui eoꝝ ꝛ intelligas.i.non decebit eos:potuerūt tm̄ si voluerit:vel dicas q̄ dñs vna cū curia cognoscet: vt.§. de inuesti.in ma.facta.§. illud tm̄ sciendū est:vt h c.intelligat ꝯm illd.ꝛ ecō tra.ꝛ ꝯm h dicas q̄ hoc c.ꝛ etiā illud.ꝛ si inter pares duos loquant ꝯ sz iura vetera.hodie aūt debebit dñs cognoscere: vt in ꝓsti.fre.impialē.§. ꝓterea ꝛ poteris h notare q̄ notant sup̄ predicto.c.illud autem.

h Rub. Qualr dñs ꝓprietate priuet.

EX cō.mihi plz ꝛ verioꝛ est vtputo:ꝛ tūc ad vas.pueniat ꝓpetas nō habita distinctione.peccauit dñs in vas. vl̄ in aliū:vt.§. si de feu. ꝓtro fue.c.dño cōmittente.ꝛ nō est mirꝫ si ꝓprietatez amittat cū ipe dñs teneat vicē reddere vas. de his in q̄bus vas.ei teneꝫ:vt.§.ꝺ foꝛ.fideli.i fi.

l Habita distinctione. h vez est q̄tum ad id de quo querit h q̄tum vero ad hoc vt ꝑ pari possit eligi ad cognoscendū ꝛter dñm ꝛ va.inuito dño vel vas.distinguēduz est qñ ille nō est eligēdus ꝑ pari qui fidelitatē non iurauit inuita altera pte:vt.§. de ꝓtro.feu.apud pares termi.c.si inter dñm.

l Rubr. De feudo nō habente ꝓpriam feu. naturam.

SI quis ea.ipm amittat.s.ille qui habuit a vas.quid ergo ei ꝓderit ꝑ ꝓprium eum emit si ex his culpis debeat eum amittere quibus feu. amittitur. Respondeo non ꝓderit ei sed nocebit ei ad hoc vt eum amittat ideo qđ ꝓprium: vl̄ quia ad liuellum fine voluntate domini eum acquisiuit: vl̄ dic ꝛ forte melius scilicet q̄ istud verbum amittat non referatur ad emptoꝛem vl̄ liuellarium:sed vas.vl̄ dicas q̄ vasal.hisdem causis eum amittat.ꝛ ad hoc facit quod legitur.§. si de feu. cōtrouer.fue.c.feu.sed nunquid emptoꝛ poterit eum preſcribere si ignorans eum feu.esse ipsum ꝑ ꝓprio emit. Itez nunquid habet iste emptoꝛ omnem ꝓprietatem in possessionem.

n Rub. De eo qui finem fecit agnato de feu. pa.

RES erāt.nō obstante.hoc ideo qz pactū fuerat ꝓsonale.s.q̄tum ad ipm qui refutauit ꝛ eius heredes ꝛ cui daret.vñ non est mirꝫ si alij nō ꝓsit:vt.ff.de pac.rem in duobus.§.i.secus si esset reale:vt statim secq̄tur nisi feu.oio ꝛc. in rem enī pacta ꝑ eque oībus ꝓsunt vt.ff.de pac.ꝛ heredi.§.fi.

p Quasi nouum sit.s.q̄tum ad eū q̄ refutauit nō q̄tuz ad aliū q̄ non refutauit nisi ei⁹ cōsensu b̄ fieret.tunc.n. ꝛ ipi forte noceret vt.§. qui. mo. feu. ami.§.ꝓterea.

q Ru. De natura succesſiōis feu.

Eccessionis. pater filio b̄ ē ꝺ ius romanū q̄ pater succedit filio ēt mr̄: vt.C. ad se.cō.tertu.auc.de functo:sz hic ꝓtingit ꝓp̄ naturā feu. in isto casu ꝓsuetudo vicit.l.nimirꝫ legū romanoꝝ nō ē vilis auctoꝛitas: sz nō adeo sui valitura momēto vt vsum vincat: aut moꝛes:vt.§.de cogni.feu.c.i.

s Succedit. hoc vez ē nisi tale fuerit fe.in q̄ null⁹ succedat puta in feu. marchie ducatus: vl̄ comitat⁹ vl̄ alterius regalis dignitatis de q̄ ab ipatoꝛe fit inuestitura in ipo enī null⁹ succedit sz morte accipientis finit: nisi itez ab ipatoꝛe inuestiat: vt.§.de fe. march.c.i.sz b̄ hodie fit vsurpatum vt ibi ꝛ supioꝛi.c. ꝓ.in fi.itē nisi fuerit fe.de quo nō fuit facta inuestitura sz ita intrauit ī poquis volūtate dñi in eo eni null⁹ succedat: vt.§.q̄. mo. feu.ꝓsti. po.c.i.itē

EXeo⁹ qđ supza dixim⁹:vt si inter duos de beneficio fuerit cōtrouersia coram iudice vl̄ arbitro finiat talis hic fit qō quodaz sine filio decedente alios credens bene.qđ ipe tenebat aptū dño esse abeo inuestit⁹ est ei⁹ bñficij noie ecōtra apparēte agnati q̄ feu. sibi vēdicāt quasi paternū.est igit quesitum an apud curiā dñi vl̄ iudicē sit hec qō terminanda ꝛ rñsum scio:qz ad dominū quodāmodo cā spectare videtur ad quē inuestit⁹ hēbit regressuz de euictōe vt cozās parib⁹ finiat curtis:ꝛ sz alter ꝑ se non possit alterum trahere ad curie iudiciū generaliter tm̄ etiam si inter duos causa fuerit ꝺ beneficio eos curia vocante nō licebit eoꝝ alicui eius curie iudiciuz declinare.

Qualiter dominus ꝓprietate feudi priuetur.

QAn dñs ꝓpter feloniā cōmissam in vasallum feudi ꝓprietate priuet.sicut ecōtra vasallus feudo. Respon.nō sic sed alij aliter dicūt.

EX facto quesitum scio ꝛ ego a pl̄ibus quesiui si dñs ꝺ vas.aptam feloniā fecerit an sicut vabe.dz amittere ita dñs ꝓprietate ꝑuetur.quidā ex oi felonia qua vas. feu.priuaret ꝛ dñs ꝓprietate ꝑuet alij.n.nō nisi ex magna felonia alij ex nulla sz prioꝛ snia mihi placet nō habita distinctione qualis vas. sit vtrum ꝑ sacrm vl̄ non.

De feudo non habente ꝓpriā feudi naturam.

QMiles accepit castrū in feudū a duce vt ipe ꝛ sui heredes q̄bus dederit id habeant. querit an hoc feudū habeat ꝓpriā feudi naturā.rñ.nō:qz alienare pōt feudū vasallus indistincte.ꝛ ille in quē alienauerit nō retinebit prio feudo. sciendū tamē q̄ vasallus ex eisdem causis amittit ex quibus feudum amittitur.

SI q̄s ea lege alicui feudū dederit vt ipe ꝛ sui heredes ꝛ cui ipe dederit habeant. rñdetur iste q̄ sic accepit poterit id vendere donare vl̄ aliter si sibi placuerit etiā sine volūtate dñi alienare ꝛ ille etiā cui datū fuerit nō habebit ipm prio feudo nisi sicut ei datū est:sed qualitercunq̄ ei datum fuerit sive ad ꝓprium sive ad libellū sz ꝓpriā feudi naturā nō habeat.iure tm̄ feu.censebitur vt ex his causis feu.amittat q̄bus ꝛ vez feu. vbi ergo sic datū est feu.ꝛ cui in feu.dederis aliud est ꝛ ꝑ ꝓpriam feu.naturam habet.

De eo qui finē fecit agnato de feudo paterno.

QTres erant agnati vnus eoꝝ habebat feudū pateruū alter eoꝝ fecit finē ꝛ refutationē sibi ꝛ suis heredibus ꝛ cui id feudū dederit mozit⁹ postea q̄ feudū hz agnat⁹ q̄ refutauit petit ēt totū. alius ptē eo pacto nō obstāte. querit an obstet exceptio pacti.rñdet q̄ nō obstat dictū pactum qz ꝓsonale fuit.sz si pactū esset reale vl̄ si refutauerit vt dñs eū q̄si de beneficio nouo inuestiret tūc pactū obstaret ꝛ succederet in feudū.

QRes erant agnati vel plures: t vnus eoꝝ hēbat feu.qđ erat paternū sz alter eoꝝ finem ꝛ refutationē ei suisq̄ heredibus:ꝛ cui ipe dederit fecit.decessit iste sine filio masculo:alter qui non refutauit vēdicat sibi totū.alter vo q̄ refutationē fecit vult ad successionē venire pacto nō obstāte⁹.sapiētes q̄daz mediolañ.interrogati rñderunt nō obstante illo pacto nisi feu.oino refutauerit vl̄ nisi ad hoc refutauerit vt dñs eū quasi de nouo bñficio inuestierit.tūc secuta iuestitura noua quasi nouū ꝑ sit feudū non succedit.

De natura successionis feudi.

QDiuide in duas ptes. primo determinat clare que ꝓsone succedere debeāt in feudū. secūdo subdit quedā q̄stio dubitabilis circa ius succedendi in feudū.scda icipit in.§.dūmodo scias. Casus. Ascendētes nō succedūt ī feudū descēdentes masculi succedūt in infinitū.femina aūt nō succedit nisi ex pacto vel nisi feudū sit femineū.paternum ꝺz qđ a supioꝛib⁹ est acquisitum. Miles quidā hns beneficiū decessit supstitib⁹ filijs q̄ttuoꝛ ꝛ ex diuisiōe ad vnū puenit feudū. decessit iste supstitib⁹ duob⁹ vl̄ tribus filijs ꝛ ex diuisiōe puenit minoꝛ.itē minoꝛ ꝛ iste supstitib⁹ duob⁹ ꝛ ad vnuz ex diuisiōe puenit feuduz ꝑfatuz nunc mozit⁹ iste vltim⁹ sine liberis.querit q̄s sibi succedere debeat. Rñdetur q̄ oēs qui ex linea sunt ex qua iste fuit qui vltimo mozit⁹ succedunt in feudum.si nulli supsunt tunc oēs alie linee equaliter vocantur.hoc dicit.

SUccessionis feudi talis ē natura q̄ ascendētes nō succedunt verbi gratia pater filio r. inferius ꝺo filius patri succedit: s ꝛ nō fi nisi filius successionē feudi amisit ꝓpter culpam suaz offendendo dñm in vita patris: ꝛ de illa offensa dño nō satisfecerit: vt in ꝺsti. fre.impialez.§.insup. Item pater deliquit propter qđ delictum amisit feu.qñ ꝛ tunc filius ab eo ꝑ puatur:vt.§.si feu.va.pri. cui de fe.c.i.ꝛ.§.si de fe.ꝺtro.fu.c.si va.culpam. Item vez est q̄ succedit filius patri in feu.si legitimus sit ab initio nō adoptiuus nec naturalis. Itē naturalis ꝛ si postea efficiat legitimus nec solus nec cū alijs ad successionē feudi vocat:vt.§.si de feu. ꝺtro. fue.c. adoptiuus.ꝛ.c.naturalis. Item vez est nisi fuerit natus surd⁹ vl̄ mut⁹

vel cecus vel claudus vl̄ aliter impfectus vt feudo seruire nō pos sit.tunc enī ſm quosdā nō succedit:vt.§.ti.an mutus vl̄ als impfectus in feu.suc.c.mutus. a Non filia.lz enī filie vt masculi patribus succedāt legib⁹ tñ ad huius successionē aspirare nō pñt nec eaꝝ filij:vt.§.qui fe.da.po.§.hoc aūt notandū:ꝛ hoc verꝝ est qm̄ p

les feminini sex⁹ ꝛ ex feminino sexu dscendēs in feu.nō succedit nisi ex pacto: vt hic.ꝛ.§.de gra. suc. in feu.c.i.

b Misi ex pacto.ꝛ tūc demū succederet cū masculi nō extiterint:vt.§.ti. epm vl̄ abba.ꝛc. Item si epūs vl̄ abbas in fi.ꝛ.§.de suc.feu.c. filia ẋo. nec.n. pz loc⁹ feie in feu.suc. donec mascul⁹ supereſt ex eo q̄ primus fuerit inuestitus de eo:vt.§. de eo q̄ sibi vl̄ heredi su.mas.ꝛ fe.feu.accepit.c.qui sibi.

c Filia matri.vel nisi post mortē patris fe.a dño rede meritvl̄ nisi a dño fuerit inuestita de beneficio patris p pter fuitiū ꝛ amorem pris: tūc enīz nō poterit ab aliq̄ reuocari ex parētibus suis:vt.§.quemadmodum ad fi.feu.perti.c.i.

lia[a] nisi ex pacto[b] vel nisi sit femineum.tunc enim succedit filia matri[c] vl̄ pri ſm q̄sdam[b] succedit nepos ex filio[c] sol⁹[f]:ꝛ sic vsq̄ ad infinitū[g] si fe. sit pñum. Paternū[h] āt voco q̄cūq̄ ex supiorib⁹ id acq̄siuit dūmodo sciat q̄ si q̄s hñs bñficiuz q̄ttuor suppstitib⁹ filijs ꝺcedat ꝛ fe. advnū solū ex diuisione deueniat:ꝛ iste suppstitib⁹ filijs duob⁹ vl̄ trib⁹ decedat q̄ patrueles[i] dicunt ꝛ ad vnuz eoꝝ be. ex diuisione pueniat ꝛ sil̄r iste suppstitibus filijs decedat: q⁹ patrueles dicunt ad quoꝝ vnū feu. sil̄r pueniſ sicut etiā ex alijs supiorib⁹ vl̄ p̄mis fratribus supsunt masculi. Si ille q̄ feu. hz ꝺcesserit nllo filio relicto an ad oēs vl̄ ad quos p̄ueniat queriſ. rñdeo ad solos ꝛ ad oēs q̄ ex illa linea sunt ex qua iste fuit.ꝛ hoc est qꝺ dicit ad successores ptinere[k] isti primiores dicūt respectu aliaꝝ lineaꝝ lz oibus ex hac linea deficientibus oēs alie linee equaliter vocant.

De capitaneo q̄ curiā vēdidit an intelligatur beneficiuz vendidisse

filijs alioꝝ fratꝝ lz de illis nō eēt adhuc locutus:lz in sequētib⁹ loquet s. vbi dicit sic ꝛ in alijs supiorib⁹ ꝛc. l Non ptinere.filijs.n.existentibus masculis vl̄ ex filio nepotib⁹ vl̄ deinceps p masculinū sexū descendentibus ceteri remouent agnati:vt.§.de gra.suc.in feu.c.i.

l Rub. De capitaneo q̄ curiā vendidit an intelligat bñficiū vēdidisse

¶Capitaneus quidā in curte sua beneficiū militi dedit postea vendidit curiā simpliciter nō habita mentione de beneficio.querit an bñficium cedat in venditione.rñdetur q̄ nō nisi de eo nominatim actum sit.hoc dicit.

Quidā capitaneus in q̄daz curte sua be.dedit militib⁹ ꝛ post ea eandē curiā vēdidit nō habita mētione bñficij.cōtrouersia est iter capitaneū ꝛ emptorē dicēte emptore se curiā cū bñ.emisse. dño ẋo ꝺicente ad eū be.nō ptinere.respō deꝺ illud be.in vēditione nō ꝓtineri[m] nisi exp̄sse de eo actum sit.[n]

¶Si filius vasalli dñm offendit ex cā p quam debeat pater amittere feudum patre mortuo postea feudum amittit nec succedit in eo.

Quesitū[o] est apꝺ me scio si filiꝰ viuēte patre dñm offenderit ita q̄ feu. amitteret si pat̄ decessisset vtrū feu.p amittat vl̄ non.ſm istos sic ſm.g.similiter ꝛ ſm.o.

¶Si vasallus cogitauerit dñm offendere nec ad actū ꝓduxerit feu.nō amittit.q̄nimo ēt si laborauerit feu.nō amittit nisi dño insidiat⁹ fuerit Vel sic.dispō solius aī ad delictū nō pficit delictū sz insidie hñtur ,p delicto ꝺ dñm ꝓsūmato.

Si voluerit vas.dñm offendere sed nō laborauerit feu. nō amittet[q] .g.

Calidam.nō ꝓtineri. lz fuerit vsus verbo generali vl̄ simplici id tñ ꝺz intelligi tñ vēditum de quo actū fuerit inter ꝺhentes:vt arg.C.de trāsac.si de certa re.ꝛ.C. ad velle.l.iubem⁹.nec ēt fuit cogitatuz de bñficio vendendo,argumē.ff.de trāsac.cū aquiliana.ꝛ.l.q̄ cū tutoribus.§.i.vñ id tñ videt venditū qꝺ ẋbis fuit notatuz.ff.de euic.q̄ libertatē.ꝛ de fun.instru. ꝛ instru.leg.l.cū de lanionis.ꝛ.l.p̄dia.nec etiam a ẋbozū significatiōe recedendū ē ꝛc.vt.ff.de le.iñ. nō aliter. Item nonne pōt haberi curia sine bñficio ꝛ ecōtra.q̄ vendēdo vnū nō sequit̄ venditio alterius.ar.C.de ꝓba.nec⁹ natales.ꝛ.l.ad ꝓbationem seruitutis.imo ad venditionē vni⁹ seq̄t exceptio alterius.ar.C.de pac.cōuen.tā sup ꝺo.l.fi.ꝛ.ff.de cōpen.l.labeo.ecōtra curia vendita ꝛ beneficiuz venditū videat cum ad

curiam ptineat.ar.ff.si seruitus ven.l.pe.§.i.ꝛ de act.emp.ꝛ ven.creditoꝝ §.fi.in vendendo enim fuit vsus verbo generali vl̄ simplici. ergo videt oia vēdidisse q̄ nō excep.ar.ff.de excep.pluribus.ꝛ.ff.q̄ in frau.cre.l.i.§.i. Item nōne bñficium coheret curie.ergo cū datione curie trāsit.arg.ff.de offi.eius cui mā.est iurisd.l.fi.ꝛ de institoria cuicunq̄.§.pe.ꝓterea bñficiuz ineſt curie tanq̄ pars in toto.ergo tradita curia ꝛ ip̄m beneficiū traditū intelligit̄.alioquin nō intelligeret curia tradita pte subtracta. arg.ff.de verbo.obli.qui vsufruc.in p̄in.ꝛ.l.in executione.§.pe.ꝛ.ff.de excep.rei iudi.l.si quis cum totum.ꝛ ꝓ accipiente ꝺ dantem debemus interꝓetari ff.de ꝺhen.emp.labeo.ꝛ de verbo.oblig.stipulatio ista.§.in stipu.etiam multuz videtur facere ꝓ emptore:sed quia nō erat forte als empturus nisi beneficiū haberet:vt.ff.de mino.xxv.an.tutoꝝ in gene.§.fi.ꝛ de in diē adiec.q̄ si.ꝛ de solu.si alia.qua enī rōne vult venditoꝝ emptori subtrahere beneficium.s.q⁹ specialiter non dedit eadem rōne potest ei subtrahere domos vineas ꝛ terras:ꝛ ita redigit̄ ad nihilum vēditio:vt ergo videat aliquid dedisse videret interꝓetandum ꝛ beneficium datum esse,arg.ff. ad muni.l.i.ꝛ de lega.i.si quando.

n De eo actū fit.in gñali enim alienatōe vas.nō ꝓtinent̄ nisi de eis noīatim fuerit dictum:vt.§.si de feu.ꝺro.fue.c.in generali.

o Quesitum.filius quicquid in isto.c.queritur ꝛ respondeat̄ hoc plene determinatur in cōsti.frede.imperialem.§.insup.hoc idem determinatur ibidem de vasallo vasalli qui dominum domini sui offenderit.ꝛ ideo nō est hic multum insistendum. p Feudum nō amittit.hoc ideo q⁹ cogitationis penam nemo meretur:vt.ff.de penis cogitationis.nec enim puniri debet affectus nisi secutus fuit effectus.ff.qꝺ quisq̄ iur.l.ij.§.fi.ꝛ de fal.qui falsam.nisi aliud repiatur causaliter dictum ,ppter enormitatem criminis:vt.C.de epi.ꝛ cle.si quis nō dicam.ꝛ.C.si quacūq̄ ꝓdi. po.l.i. ꝛ.C.ad.l.iul.ma.quisquis.ꝛ.ff.de extraoꝝ.cogni.l.i.nō obstat qꝺ als ꝺici tur q̄ in maleficijs voluntas inspicit̄ non exitus.ff.ad.l. cornē.de sica.l. diuus.§.i.q⁹ illud est verum in maleficio perpetrato.s.vt in eo nō inspicitur quod perpetratum est.sed debet inspici si ille qui commisit habuit voluntatem delinquendi ꝛ tunc puniatur,si autem nō habuerit voluntatez tunc secus:vt.C.ad.l.cornē.de sica.l.i.

q Nō amittet.quia forte penituit:vnde venia dignus est:vt.ff.ad.l. cornē.de fal.qui falsam.

r Insidiatus.sicut alʒ dicit qui insidiatus fuit morti sui dñi veneno vl̃ gladio amittit feu.vt.ʒ.in qui.cau.feu.amit.§.porro si dñm.

s Et hoc pbatū fuerit.p testes nō minus.v.summe ⁊ integre opiniōis ſm qđ dicit videl̃.j.in quadā ꝓsti.imperatoris hēri.vt.j.quot tel̃.sunt ne.ad pbandū ingratitudinē.l.si vasalli.quā ꝓsti.pauci habēt.nescio tñ vtrū debeat esse ꝓstitutio vl̃ nō vl̃ si ñ est ꝓstō dices q̄ sufficient duo.vbi.n.nūer⁹ testiū nō adiicit duo sufficiunt:vt.ff.ō testi.vbi numerus.

t Sil̃r mal.hec vl̃ meliōr ſnia cū nō dēbant succedere feie in feu.donec mal.supest:vt.ʒ.epm vel abbatē ⁊c.i.fi.⁊.ʒ.ō suc. feu.§.filia ẋo.nec enī pz locus feie in feu.suc. donec mascul⁹ supest ex eo q̄ ꝑmo fuit inuestitus:vt.ʒ de eo qui sibi vl̃ heredi. suis.c.qui sibi.

a Si filios.ſ.duos q̄tū vnus habuerit filiū masculū:alter habuerit filiā ⁊ referat istō ille ad illū q̄ fuerit inuestit⁹.⁊ ſm b̄ dices q̄ filius masculus tñ dz habere feudū totū. ſz dicas q̄ b̄ vltimū dictuz fit gerardi.cui dicto.o. ñ ꝺiceret.alʒ enim ꝺicere toti nature suc.feu. cū masculi debeāt p̄ferri feminis in suc.feu.vt.ʒ.no. est:vl̃ si vis referre istum ille ad filiū q̄ vna ex filiabus habuerat referas verūtamē ſm b̄ bene dicere tur ⁊ ecōtra ⁊c.cum in cōuerso casu nihil diceratō illo filio vñ ꝑor intellect⁹ melior videtur.

b Filius. b̄ idē dꝭ.ʒ.ti. an agnat⁹ vl̃ fili⁹ defuncti.c.⁊ si ꝺtigerit.vñ que ibi notata sunt hic poteris repetere.

c Si ꝺtentio.iureiur. filia in pbatione deficiente:vt.ʒ.si ō feu.ꝺtro.fue. c.ij.⁊ itelligas q̄ iurabit cuz.xij.sacꝛalibus:vt.ʒ.de contro.inter ma.⁊ fe. c.item sciendū est.⁊ quecunq̄ ibi notaui de hac materia hic repetas.

d B.⁊.o.p ſnia gerardi est qđ dicit.ʒ.de feu.dato in vicē.l.ꝺmissorie.c. si quis obligauerit:vbi dicit q̄ feu.nō sub p̄textu pecunie ſz amore ⁊ honore dñi dz acquiri:⁊ ideo melior videt eius ſnia:vñ que ibi notaui ⁊ b̄ poteris notare. e Jureiur.discernere.⁊ idē est si inter dñm ⁊ empto. fuerit ꝺtentio:vt.ʒ.de cō.inter ma.⁊ fe.c.itē sciendū.circa fi. Jtem intelligas q̄ iurabit si videbit iudici q̄ aliq̄s faciat p eo vl̃ ꝺ eū:ſz qualr dēat ei dare iusiurādū.nec.n.semp dz dare possidēti:ſz qñq̄ vni dat qñq̄ alteri qñq̄ neutri vt actore nō pbante ⁊c.vt.ʒ.de ꝺsue.re.feu.c.sacꝛm.

f Ad certū seruitiū.puta ad certū seruitiū faciendū quolibet anno p ipo feu.⁊ tunc nō tenebit aliud facere dño nisi fuerit dictuz.ſz nunq̄d poterit vas.tale fe refutare qñcūq̄ voluerit inuito dño.ñ.videt q̄ sic:q: idistincte dꝭ alʒ q̄ vas.possit fe.refutare qñcūq̄ voluerit:nec postq̄ refutauerit tenet dño seruire:vt.ʒ.de vas.qui ꝺ ꝺsti.loth.fe.alie.c.i.⁊.c.ij.cū ibi nō distinguat:nec nos debemus distinguere.ar.ff.de offi.p.l.iij.⁊.ff.de pub.ō p̄cio.eō videt q̄ nō possit refutare sine volūtate dñi qm̃ ab initio libera habuit ptātē se nō obligādi ad illō seruitū faciendū ⁊ fe.accipiēdū.g̃ nō pōt illi ꝺctui siue obl̃oni sine volūtate dñi renūciare.sicut enī initio libera ptās est sicut ⁊c.vt.C.de ac.⁊ ob.sicut cū oibus ꝺcor.suis.⁊ est ar.ad hoc ff.de vsufr.ſz cū fructuari⁹.nec ob.q̄ p̄dictū.c.indistincte loquit qm̃ lz ibi nō distinguat:nos tñ debemus distinguere qō enī omittit a lege nō dz omitti a religione iudicātis.ff.de te.quesitū.⁊ de spō.oꝛo.⁊ est forte rō:q: feudū datū ad certū fuitiū faciēdū nō pōt refutari sine volūtate dñi.alʒ ẋo qō ē indeterminate datū pōt refutari:qm̃ vasall⁹ q̄ hz feu.ꝺditionale est obligat⁹ dño ad illud fuitiū vl̃ p stipulationem vl̃ saltē p precium in isto ꝯctu infeudatiōis appositū:⁊ ita vestituz vñ certa act. ad id faciēdū posset a dño queniri. puta vl̃ ex stipulatu vbi ad factū est obligat⁹ p stipulationē:vl̃ certi ꝺdictiōe vbi certū q̄d ꝑmiserit vl̃ p̄scriptis ẋbis vbi stipulatio non interuenit vl̃ etiā ꝺdictōe ex moꝛib⁹ informata p pac.qō eēt ineptū dicere vt per eius refutationez actio dño cōpetēs tolleret.ac cū libere feu. recipit non apposita aliq̄ conditione:ſz simpl̃r fuerit ō eo inuestitus.nihil enīz pōt imputari p̄ceter sacramētum de q̄ deum habeat vltorē si ꝯfecerit si fidelitatem iurauit:qz ⁊ feu. amittit si culpā cōmittit p quā amittere dēat:ad nihilū enī obligatus est:nisi ex natura feudi ⁊ nisi qz si dño nō seruierit ꝑz qō ex natura feu. debuerit ip̄m feu. amitteret:sicut enī iure consuetudinario fe. ꝑmittit vas. feu.refutare ita eo dē iure liberat⁹ est postq̄ ꝛfutauit ab illa obligatiōe naturali q̄ tenebatur dño seruire,⁊ b̄ est quod ibi dicit ad seruiendū postq̄ refutauerit nō tenet.

De prohibita feudi alienatione per lotharium.

¶Casus. Imperator laborat ⁊ inuigilat commodis subiectoꝝ ⁊ ō habita diligenti delibera tione cū sapiētibus ꝓhibet generaliť feudū alienari a vasallis sine voluntate dñoꝝ suoꝝ ⁊ si vasallus cōtrafecerit p̄cio ⁊ beneficio carebit notarius vero qui scripsit instrumentum officio suo p̄iuabitur ⁊ sit infamis.

l Otharius diuina fauente clemencia.iij. imperator romanoꝝ pius felix inclit⁹ ac triūphator ⁊ semp augustus vniuerso pp̃lo.

Ꝺpialis beniuolētia⁹ pp̃riū esse iudicamus cōmoda subiectoꝝ inuestigare ⁊ eoꝝ calamitatibus diligēti cura mederi sil̃r reipu.bonū statum ac dignitatē impij oibus ꝓuatis cōmodis p̄ponere.q̄ circa oium fideliū nostroꝝ tā futuroꝝ q̄ p̃ntium nouerit vniuersitas qualr dū apud rōchalias ſm antiq̄ruz imperatoꝝ ꝓsuetudinē p iusticia ac pace cōponēda regni ꝓsiderem⁹ oia q̄ ad honorē impij romani spectare videnť solicite indagātes pniciosissimā pestē ⁊ reipu.non mediocre detrimentū inferentē resecare p posuim⁹ p multas enī interpellationes ad nos factas cōpimus militeſ sua be.passim distrahere.ac ita oib⁹ exhaustis suoꝝ senioꝝ seruitia subterfugere p qō vires impij maxime attenuatas cognouim⁹ duz pceres nr̃i milites suos oibus bñficijs suis erutos ad felicissimaz nr̃i numinis expeditionē nullo mō transducere valeāt hortatu itaq̄ ⁊ ꝺsilio archiepoꝝ epoꝝ ducū comitū marchionum palatinoꝝ:ceteroꝝq̄ nobiliū

g Rub. De ꝓhibita feu.alienatione p lotharium.

Ꝺpialis beni.transducere.cum ipi milites qui bñficia hñt a dñis suis dēant ire cū eis qñ vadunt romā cū rege in hoste.i. in exercitu.illi aūt vas.q̄ cū eis nō vadūt debēt p̄stare eis ostēditas olim.ſ.in lombar.xij.denarios de modio.in theutonica tertiaz ptez fructuū facta cōputatōe fructuū solūmō eius anni in q̄ hostē faciunt.ʒ.de cap.coꝛ.§.sil̃r in hostēditijs.hodie ẋo aliter statutuz est.ſ.q̄ si nō iuerit secū in p̄dicta expeditione vl̃ aliū p se dño acceptabile nō miserit dēbit tam in lōbar.q̄ in alemania subministrare dño dimidiū reddit⁹ feu.vni⁹ anni ⁊ si alteꝝ istoꝝ a dño admonit⁹ siue vocat⁹ spacio cōpetēti nō fecit ibi feu.amittet:vt in cōsti.fre.imperialē.§.firmiter.⁊ hoc dēbit ꝓbari.ſ.q̄ vocatus fuerit a dño per cōpares ip̄ius vas.vt.j.de pace iuramēto firmāda.§.vt aūt eq̄tas

i Cōstantio,secut⁹ fuit imperator iste modū Justiniani in ꝺdēda legem.ea faciendo ꝺ filio,pceꝝ suoꝝ:vt.C.de legi.⁊ con humanum.

l Hac edictali lege.vñ hz vim gñalis legis hocip̃o q̄ in ea ponit ẋbum istud hac edictal.l.qō solū sufficiet etiā sequēs ẋbum.ſ. in oē euū ⁊c.ad b̄ vt haberet vim gñalis legis:vt.C.de legi.l.leges vt gñales l Permissione,alʒ enī si eoꝝ ꝺsensu fieret venditio bene valeret ⁊ b̄ verum est siue dñs ꝺsentiat tacite ip̄i venditioni siue exp̄ssim:vt ar.C.ō remi.pi.l.ij.⁊.l.fi hypothecas.⁊.ff.de re. iur.

creditor.qui eñ alij ꝓsentit sua iura pdit: vt.C.de admi.tu.cũ ꝙdaz ſz quid ſi eo ſciente ⁊ nõ ꝺdicente vendaꝯ.rñ.⁊ tũc forte bñ valeret vẽditio: vt ar.§.ſi ỏ inue.inter do.⁊ va.lis ori.§.ſi aũt aliq̃s. patiẽ tia eñ ſine ꝺdictione habeꝯ ꝓ ꝓsenſu exꝓſſo: vt ar.ff.de euic.q̃dã.⁊ ff.mã.ſi vo.§.idẽ pa.⁊.C.ỏ nup.ſi vt.itẽ itelligiꝯ ꝓsẽtire ſi pñs fuit ⁊ nõ ꝺdicit: vt ar.

ff.ỏ decu.ad hono rẽ.§.vlti.niſi forte ſciat vbiq̃ ius ſuũ durare dum tacite ꝓsentit: vt ar.ff.q̃. mo.pig.vl̃ hypo. ſol.ſicut.§.nõ videtur.⁊ h vera ſunt qñ ex certa ſcia cõſentit.alꝫ eñ potius videreꝯ errare ff.de iudi.l.iij.

m Cõmerciũ.puta forte p̃cium ipz accipiendo ſub colore inueſtiture: vl̃ etiaz pignori obligando vl̃ aliꝯ alienãdo qỏ q̃dẽ facere nõ põt: vt.j.i cõſti.fre.impialez.§. callidis.vl̃ forte i feudãdo alijs qui nõ poſ.feu. ſeruire ſicut ipe põt cũ nõ ſit forte miles ſicut ipe eſt vl̃ ẽt dãdo alia.l.quã ipe hz q̃ ſimpl̃r.phibeꝯ facere: vt.§.ỏ.l.corra di.§.⁊ ex eaỏ lege

n Excogitare.nõ intelligas ſm lꝛaz ex ſola cogitatiõe patiaꝯ penam ſequentẽ.ſz itelligaſ de ea q̃ iam pceſſerat ad actũ ⁊ factũ cõpleuit cũ ex ſola cogitatiõe nõ minuaꝯ vtilitas ipij vl̃ dñoz.⁊ hoc eſt qỏ ſeq̃ꝯ p qỏ ipij vl̃ dñorũ minuaꝯ vtilitas ⁊c.cũ neo dẽat pati penã cogitatõis: vt notatũ ẽ.§.ti.pr.c.ſi voluerit: ⁊ ad hũc intellectũ facit ẽt qỏ j.dicit p̃cio ac bñficio ſe caritux ⁊c.p qỏ videꝯ q̃ cõple ta debeat eſſe venditio: vl̃ dicas q̃ bene debet pati vaſ.penaz inferiorẽ ex ſola cogitatõe.ſ.qz beneficio oz carere: vt hic ſit vnus caſus in quo patiaꝯ quis penã cogitationis ⁊ tẽtatiõis.hoc eſt q̃.j. dicit in fraudez legis machinare tentauerit ⁊c.⁊ intelligas q̃ hoc dicitꝯ minuaꝯ.i.minui poſſit: ⁊ qỏ.j.ſequitur p̃cio.ſ.qñ cõpleta erat vẽditio ac bñficio: ſz qñq̃ ſolũmodo cogitauerat vl̃ tẽtauerat porem tñ intellectũ puto meliorẽ. o Vtilitas.in h minueret vtilitas impij ſi bñficia ita alienarenꝯ qñ milites q̃ bñficia venderent nõ irent amplj⁹ in expeditõe cũ dñis eoz qỏ facere debẽt: vt.§.notatũ eſt.⁊ ita vires impij attenuarenꝯ ſm qỏ.§.dixit p qỏ vires imperij attenuatas ⁊c.dñoz aũt vtilitas in h minueret qñ nõ poſſẽt amplius hre ab eis hoſtẽditias ſupius noiatas: vl̃ etiã alia ſeruitia que vaſ.dñis pſtare tenenꝯ: ⁊ hoc qỏ dixit in ſupioꝛe pte iſtius l.dicit ſuorum ſenio ſeruitia ſubterfugere ⁊c.

ſil̃r ẽt iudicũ hac edictali[k] lege in oẽ euũ deo ꝓpitio valitura decernim⁹ nemini licere bñficia q̃ a ſuis ſenioribus hñt ſine ipoz⁹ pmiſſione [l]di ſtrahere vl̃ aliqỏ cõmerciũ[m] aduerſus tenorẽ noſtre ꝺſtõis excogitare[n] p qỏ impij vl̃ dñoz minuaꝯ vtilitas[o]. Si q̃s vo ꝺ hec nre legis ſaluberrime p̃cepta ad hui⁹ illicitũ cõmerciũ acceſſerit vl̃ aliq̃d in fraudẽ hui⁹ legis machinare tẽptauerit p̃cio[p] ac bñficio[q] ſe caritux noſcat notariũ vo q̃ ſup hoc tali ꝺctu libellũ[b] vl̃ aliud inſtrm ꝓſcripſerit poſt amiſſionem officij ipm infamie[c] piculuz ſuſtinere ſancimus. Datum. vij. die mẽſis nouẽbris. MD.cxxvi.

Caſus. A duobus dñis miles diuerſis tpib⁹ bina queſiunt beneficia deceſſit relictis duob⁹ filijs filij diuiſerũt poſtea bñficia inꝯ ſe ⁊ad vnũ ex diuiſiõe puenit bñficiũ pr̃i⁹ a patre queſitum ad alterꝯ puenit queſitũ poſteri⁹ ⁊ q̃libz ſuo dño iurauit fidelitatẽ ſimplicit̃ nullo antepoſito excepto impatore alemanico. deinde morit̃ frater ad quẽ puenit beneficiũ posterius ⁊ frater ſuppſtes ſibi ſuccedit i beneficio dñs ei⁹ beneficij petit ab eo fidelitatẽ p̃ſtari ſimplicit̃ nullo antepoſito ſi frater defũctus fecerit. queritꝯ au ſit audiẽdus. rñdeꝯ q̃ nõ. qz ſemp in iuramẽto debet q̃s p̃ferre dñm ſuũ antiquiorẽ. ⁊ hoc etiã locũ hz ſi beneficiũ in ſcõam: tertiã: vel ẽt quartã generationẽ puenerit vel in infinitũ. h.o.

Impa.loth.aug. vniuerſo ppl̃o.

Ratis bñ diſpoſuimus ad vtilitatẽ regni ⁊ ad pniciosaz peſtẽ deſtruendã in ſcriptſ inſerere curauim⁹. quidã miles bina bñficia a duobus dñis. put ſolitũ eſt acq̃ſiuit q̃ ỏ cedẽs duos reliq̃t filios q̃ p̃ua bñficia iter ſe diuidẽtes alter eorũ ſuo dño p bñficio qỏ ad eũ puenit fidelitatẽ nullo antepoſito ſicut p̃r̃ fecerat fecit. Alter vo frater p ſuo bñficio alteri dño ſuo ſil̃r qz nullũ aliuz do. hr̃e videbaꝯ. nullo añpoſito fidelitatem fecit. defuncto poſteriori frẽ ſine filij vtiq̃ fe. in q̃rimoniã venit vt pus pſonã ⁊ ſic dñs poſterioꝛ talẽ q̃rit qualẽ ei⁹ frater fecerat q̃s amputãtes altercationes ſancimuſ q̃ frater fecit. ſ. in dãdo ſimpl̃r nihil ſupſtiti obeſſe: ſz in ſcõam ⁊ tertiaz generationem ⁊ vſq̃ in infinitũ pervenit ſi hoc actum erit.

Si vaſallus intra annũ ⁊ diẽ dolose nõ petierit inueſtiturã amittit feudũ. ſi vo iuſta cã impeditus nõ fecerit nõ pdit feudũ. h.o.

Impa.lotha.aug. ⁊c. Eugenio papẽ ⁊ vniuerſo ppl̃o.

Gonias inter dñm ⁊ vaſ.o nulla fraus: nec vlluz malũ ingeniũ oz interuenire. idcirco p hãc p̃ntez legez ſancim⁹. liva. nõ dolose p annũ ⁊ diem ſteterit q̃ a dño ſui bñficij inueſtiturã nõ petierit feu. nõ. ob hoc amittat: dolus enim abeſſe videꝯ: ſi iuſta[c] cã impediẽte omittat. Datũ. vi. kalen. ſeptẽbris anno a natiuitate dñi. MD.cxxvij. indictione. v.

De pace tenẽda inꝯ ſubditos ⁊ iuramẽto firmãda ⁊ iudicãda ⁊ peda. iudicib⁹ appoſita q̃ eã iudicare ⁊ iuſticiã facẽ neglexerit.

Caſus. Uſq̃ ad.§.conuenticulas. primo imperator precipit pacẽ ab oĩbus obſeruari. ⁊ ſtatuit q̃ oẽs iurare debeãt a. xvi. ãno vſq̃ ad. lxx. pacẽ ſeruare ⁊ i fine vniuſcuiuſq̃ q̃nquẽnij oĩa ſacramenta renouari. deinde conſulit oĩbus q̃ ſi ius aliquod eis cõpetit contra aliquem adire debeant iudicẽ: et legitimũ poſtulare preſidiuz. ſtatuit inſuper penã nõ ſeruãtibus maiorib⁹ mediocrib⁹ ⁊ minorib⁹: q̃nimo p iuria ⁊ furto ⁊ homicidio legitia pena etiã puniendꝯ. Imponit etiã pena iudicib⁹ negligẽtib⁹ obſeruare predicta. ⁊ ſi ad dictam penã ſoluendã aliquis dinoſcatur inopia laborare luat in corpore. hoc dicit.

Fridericus dei gra romanorũ impator ⁊ ſemp auguſt⁹ vniuerſis ſubiectis ſuo impio ſalutem.

Hac edictali lege in ppetuũ valitura iubemus vt oẽs noſtro ſubiecti impio[s] verã ⁊ ppetuã pacẽ inter ſe obſeruẽt ⁊ vt inuiolata inter oẽs ppetuo obſeruet. Duces[b] marchiones: comites capitanei: valuaſores ⁊ oĩum locorum rectores cũ omnib⁹ locorum primatibus: ⁊ plebis a. xviij. anno. [l]vſq̃ ad

p Si q̃s p̃cio. qỏ p̃ciũ reſtituet bonefidei emptori: vt in ꝺſti.fre.impialẽ circa fi.i.rñ.ſz q̃d ſi eẽt malefidei emptor. puta q̃re ſciebat feu. eẽ qỏ emit. rñ. tũc nõ repetet ſm qỏ h videt dici vl̃ aliud ſi in fraudẽ.l. machinare tẽ tauerit ⁊ q̃ſi videaꝯ dicere tã de ẽptore q̃ de vẽditore. ⁊ ita ſm h poteris referre iſtud caritux agnoſcat tã ad emptorẽ q̃ ad vẽditorẽ: de hac materia dices ſm q̃ pleniuſ no. in.d.ꝺſti.fre.impialẽ.

a Ac bñficio. qỏ bñficium dñs recupabit nulla p̃ſcriptiõe obſtãte qz qỏ ab initio nõ valuit tractu tpis ꝺfirmari nõ põt: vt §. de cap.cor.c.i.⁊ in p̃dicta ꝺſti.fre.impialem.

b Libellũ. forte qz ibi ꝛeuiauit tñ ꝺctum ipm ſup aliq̃ cedula vl̃ forte ſcripſit ſup aliq̃ chartula q̃liter debeat ꝺctus celebrari quã ỏdit vni ex ꝺhẽtibus vl̃ ambobus: ⁊ nihl̃ vltra fecit.

c Infamie. ⁊ ita non patiet aliaz penã notari⁹ p ꝺſtõnem iſtam niſi qz officium tabellionat⁹ amitteret ⁊ infamis efficiet per ꝺſtõnem aũt fre.impialẽ decet ſolertiaz debet ſil̃r manũ amittẽ in.§.illo callidis: ſz nunq̃d vez erit ſi ue ſciẽs ſiue ignoraꝯ feciſſe inde inſtrm fecit non puto q̃ ignoraꝯ puniaꝯ nã nec vaſallus alienans p ignoratiã puniaꝯ: vt.§. de contro. inter do. ⁊ emptorem. §.i.

Goniaz. inter. ⁊ no. q̃ lex iſta tñ locũ hz in futuz hz q̃ dx i p̃dicta ꝺſti.fre.impialẽ. circa p̃n. ibi vbi dicit vñ impator ⁊c. nimiz cuz in hac non dicaꝯ aliud de p̃teritis ꝺctibus. legeſ.n. ⁊ ꝺſtõnes futuris certũ eſt dare formaz negociis ⁊c. vt.C. ỏ leg. ⁊ cõſti. leges ⁊ cõſtitutiones.

e Si iuſta cã. qñ aũt intelligaꝯ iuſta cã impediri dicit. §. q̃ tpe miles inueſti. pe.c.i. ⁊ no. q̃ h lex ⁊ ſupioꝛ prima inueniuntur in paucis ꝺſuetudinibus feudoz: vñ qz dubito vtrũ ſint leges vl̃ non circa eas nõ inſteti.

f Rub. De pace tenẽda inter ſubditos ⁊ iuramẽto firmanda ⁊c.

Hac edictali. impio. ⁊ ita videꝯ q̃ lex iſta nõ hz locuz niſi inter illos q̃ ei ſubditi ſunt. ſz nunq̃d tenet frãcigenas ⁊ alios vltramontanos q̃ ei nõ ſunt ſubditi videꝯ q̃ non ex eo qỏ hic dicit noſtri ſubiecti imperio ⁊c. ſz dicas q̃ eos ſil̃r tenet qñ lz ei nõ ſint ſacro ſubditi. ſubditi tñ ſunt ei rõne po.ro. ſub quo eſſe debẽt cum ipi fuerint de impio iuſtiniani vt. C de of.pre.p.aphri.l.vlti.i.col. h Duces. qui aũt dicunt duces ⁊ alij ſequẽ. dicit ſupra quis dicaꝯ marchio dux comes. c.i.

Hi. xviij. anno. ⁊ ita habes hic poſtq̃ quis eſt. xviij. an. hz legitimã etatem q̃ tum ad hoc vt teneaꝯ iurare q̃ pacẽ tenebit. aliud tñ obſeruaꝯ in ꝺctibus rerum minoz. qñ tunc poſtq̃ factus eſt pubes põt iurare in ꝺctu ſuo: vt.j.e.l.§.item ſacra pubex: ſed quid ſi poſtq̃ factus eſt pubes iurauerit ſe nõ ventux ꝺ pacẽ quã cũ aliquo inimico ſuo fecerit poſtea ꝺ eam venerit rumpẽdo nunquid puniet pena eius. l. rñ. forte nõ ſm qỏ hic di-

citur vt aliud fit in ꝺctu ⁊ aliud hic. qm̃ cum pacẽ reddit de eo quod sibi factum est potius videt distrahere q̃ ꝺhere cum ille qui in eũ maleficiuꝫ cõmiserit erat ei obligatus ⁊ nõ est ibi. si enim impatoꝛ iste vellet q̃ p illud sacr̃m tenerent quare fiꝛ de eo nõ dixit sicut dixit de maioꝛe. xviij. an. vl̃ dicas q̃ bene teneret pena huius. l. tunc ⁊ aliud est in generali pace de q̃

lxx.[k] obstringant iuramento vt pacem teneant ⁊ rectoꝛes locoꝝ aduꝫnent in pace tenẽda atq̃ vẽdicãda ⁊ in fine vnius cuiusq̃ ãnquennij[l] ꝺ p̃dicta pace tenẽda[m] oĩum sacra renouent. Si quis vo aliqꝺ ius de q̃cunq̃[n] re vl̃ facto[o] ꝺ aliquẽ se habere putauerit: ⁊ iudicialeꝫ adeat potestatẽ[p] ⁊ p eã ius sibi cõpetens exequatur.[a]

¶ Ibi in ãnquaginta libꝛas. No. hic q̃ maioꝛi pena punit nobilis q̃ ignobilis. ⁊ põt esse rõ qꝛ q̃to ꝺs maioꝛ est vel maioꝛi dignitate tanto magis dicit peccare ⁊ cõtemnere vl̃ vt. C. de epi. ⁊ cle. l. presbyteri. vide q̃ plurimas bonas questiones ⁊ notabilia ꝑm Bal. in. isto. §.

Si quis vo ausu temerario p̃dictã pacẽ violare[b] p̃sumpserit: si ciuitas est pena. c. lib.[c] auri camere nr̃e inferenda puniat. oppidũ vo. xxx. libꝛis auri mulctet: duces autẽ marchiones ⁊ comites ãnquaginta auri libꝛas p̃stent: capitanei q̃ ⁊ maioꝛes val. xx. auri libꝛas puniant. miꝛes vo valuasoꝛes ⁊ alij p̃dicte pacis violatoꝛes tres libꝛas auri inferre cogant: ⁊ dãnuꝫ passo ꝑm leges resarciant. Iniuria[d] seu furtum[e] legi

quidã q̃ tũc ẽt nõ expectata iudicis auctoꝛitate poterit ei rẽ sua auctoꝛitate auferre: vt ar. C. de iudeis. ⁊ cel. null⁹ ⁊ C. de decu. l. gñali li. x. qõ nõ credo vez esse. vez est enim q̃ si ipe fugeret q̃ posset eum detinere donec ad iudicẽ posset euꝫ pducere: vt. ff. q̃ in frau. cre. ait p̃toꝛ. §. si debitoꝛẽ. nõ tñ poterit ei p violentiaꝫ rem auferre ꝑm qõ satis dicit in p̃di. l. generali. ⁊ no. ff. qõ me. cã. sup illa l. p̃dicta extat edictuꝫ. sꝫ q̃d si nõ fugit. rñ. nec tũc sua auctoꝛitate debebit auferre, veriũtñ si timet rem suam vsucapi vl̃ p̃scribi vel timet aliter ne act. suaꝫ tpe picturã actionẽ forte iniuriaꝝ vl̃ alia debebit ꝓtestari publice in scriptis cũ subscriptiõe tabellarioꝝ vl̃ si nõ poterit eos habere subscriptionẽ trium testiũ q̃ vult agere ꝺ eum: ⁊ p eum nõ stat sed p iudicez qui absens est ⁊ hoc facit ibi vbi aduersarius habet domiciliũ ⁊ ita interrũpit ipius tps: vt. C. de an. erce. l. vt pfectius. a Exequat. nõ sua auctoꝛitate, als eni incideret in edictũ diui mar. vl̃ in ꝓstõnem illã si quis in tantã. vl̃ in alias ꝺ quas faceret. idcirco eni vigoꝛ iudicioꝝ ⁊ iuꝛ. publici tutela est in medio ꝓstituta ne quisq̃ sibiipi pmittere valeat vltionẽ: vt. C. ꝺ iudeis ⁊ cel. nullus. sꝫ si iudex voluerit ei facere iusticiã ipe iudex tenebitur sibi resarcire dãnum. j. e. l. §. iudices vo. immo si maioꝛ iudex fuerit puniet in. x. lib. auri. si maioꝛ in tribus vt ibidez sequit si q̃s vo temerario. b Pacẽ violare. q. d. nos volumus q̃ oẽs itastent in pace quã iurauerint: vt si aliquis passus fuerit iniuriaꝫ ab aliq̃ forte ante pacẽ iurataꝫ vl̃ forte post vl̃ aliud ei deant qꝺ adeat iudicẽ ⁊ p eũ ius suũ p̃sequat ⁊ non p se sumat vindictã vl̃ ius alioquin tanq̃ pacis violatoꝛ puniat: ⁊ hoc est qꝺ sequit si q̃s vo temerario ausu. c Centuꝫ libꝛaꝝ auri. ⁊ ita deant isti puniri in l. libꝛas auri ⁊ alij minoꝛi pena ꝑm qꝺ sequit: ⁊ ita puniunt maioꝛi pena maioꝛes q̃ minoꝛes. ⁊ b̃ est vez pecunialiter ꝑm qꝺ hic dicitur, multo. n. magis pena sunt digni rẽ. vt. C. de epi. ⁊ cler. p̃sbyteros. in fi. hoc enim q̃ sunt marchiones vl̃ duces vl̃ comites hñt a p̃in. vt. §. quis dicat duc. c. i. corpaliter aũt maioꝛi pena debẽt puniri minoꝛes: vt. C. de sum. tri. nemo clericus. ⁊ hec tria vera sunt q̃ p̃stabunt p̃dictã penã. ⁊ p̃terea punient ꝑm qualitatẽ criminis. ⁊ b̃ est qꝺ sequit homicidiũ q̃ rẽ. ⁊ p̃terea resarciẽt dãnum ei ꝺ quẽ pacẽ ruperit. ⁊ in b̃ sequit. ⁊ dãnũ passo rẽ. d Iniuria. q̃ qꝺ iniuria inspici a iudice debebit si fuerit atroꝛ: vl̃ nõ inspici debebit in quẽ ⁊ a q̃ fuerit facta iniuria ⁊ q̃ loco maioꝛ extimet ex psona vl̃ loco ꝛz q̃ b̃ oĩa dñr. insti. ꝺ iniur. §. atroꝛ. vt ꝑm q̃litatẽ iniurie deat puniri. Itẽ inspici debebit si descẽdit iiuria ex. l. coꝛ. puta cũ dicat se pulsatũ vl̃ verberatũ vl̃ domũ suã p vim igressuꝫ an descẽdat ex iurisdictione p̃toꝛis sicut alia est p̃ter p̃dictã vt illa q̃ descendit a lege puniat arbitrio iudic̃. s. in vtraq̃ pena ⁊ in coꝛpali pecuniaria ꝓpter ꝺtumeliã: vt. ff. de iniurijs ꝺ ꝓstõnibus. in p̃toꝛia iniuriã passus extimabit suaꝫ ꝺtumeliã ⁊ iudex coꝛpalem: vt insti. de iniur. §. pena. ⁊ b̃ inspiciet an agat ciuiliter an criminaliꝛ qꝺ fieri põt: vt in ꝓmo casu pena imponat ꝑm q̃ supius dictũ est. si criminaliꝛ exꝺinaria pena officio iudicis puniet. insti. p̃dicto ti. §. in summa. vtrũ aũt possit agi vna si actũ fuerit alia: variat. dixerũt. n. quidã q̃ si agat quis p iniuria sibi facta ciuiliꝛ nõ poterit postea agere criminaliter vl̃ ecõtra. põt vtraq̃ agi: vt. ff. de iniur. p̃toꝛ. §. i. sꝫ si agat ciuiliter p eo q̃ seruus suꝰ fuit dolo malo infectus nihilominus poterit postea agere criminaliꝛ ⁊ ecõtra: vt. C. q̃ ciuilis actio p̃. l. i. ⁊ b̃ dixerunt tali rõne: qꝛ q̃ alicui fit iiuria nõ habet estimatio rei familiaris. i. dãni dati sꝫ tm̃ ꝺtumelie. ꝺ. vo nõ ꝺsentit cũ eis in ꝓxi casu: sꝫ in posterioꝛi sic. ⁊ b̃ tali rõne. s. qꝛ in eo casu quo q̃s hꝫ ciuiles iudicis est estimare vtrũq̃. s. ꝺtumeliã factam ⁊ penã coꝛpalem. is vo qui iniuriã passus est neutruꝫ estimabit in eo vo casu in q̃ q̃s p̃toriã hꝫ. ipe estimabit ꝺtumeliã suã tantã. iudex vo penã coꝛpalẽ tantã. ⁊ ideo in hoc casu si egerit ciuiliter poterit postea agere criminaliter: vt. C. q̃ ciuilis actio p̃. cri. l. i. intelligas qꝺ hic loquit

Quinquẽnij. b̃ forte ꝺz iõ fieri ꝓpter illos q̃ iã puenerũt ad. xviij. an. q̃ nundũ iurauerãt pp minoꝛẽ etatẽ ⁊ pp illos q̃ iam excesserãt. lxx. ⁊ vt magis reminiscant qualiꝛ pacẽ debeãt seruare: nihilomin⁹ tñ tenet eã seruare, ꝓpter ꝑus iuramentũ cũ ipi nõ iurẽt ad tps. ꝓpetuo. n. debẽt eã seruare, nihilomin⁹ tñ tenẽt: vt in ꝑn. hui⁹. l. ꝺ hodie aũt nonseruat hui⁹ renouatio, imo potiꝰ fit ꝺ. renouat enim sacr̃m societatũ ⁊ ꝺiurationũ q̃ p̃hibite sunt per hãc. l. i. §. quẽticulas. m Pace tenẽda, subaudi. ⁊ ꝺ adiuuãdis locoꝝ rectoꝛib⁹ in pace tuẽda atq̃ vẽdicãda. ⁊ b̃ est qꝺ supius dixit: vt pacẽ teneãt ⁊ rectoꝛes locoꝝ adiuuẽt ⁊c. vl̃ dicas nõ renouabũt sacra nisi ꝺ pace tenẽda: ⁊ intelligas q̃ ibi nõ ꝺ q̃ deant adiuuare de adiuuãdis rectoꝛib⁹: sꝫ ꝺ q̃ postq̃ iurauerint pacẽ tenere deant iurare rectoꝛes in pace tuẽda atq̃ vẽdicãda: ⁊ ita ꝺstruas vt pacẽ teneãt. s. iureiur. astringant ⁊ facias punctũ ⁊ volum⁹ subaudi siue iubem⁹. n De quacũq̃ quã forte aliquis sibi ꝺz ex ꝺctu vl̃ quasi ex maleficio vl̃ quasi.

o Vel facto. qꝺ forte sibi facere tenet ex pacto vl̃ forte sibi fecit: puta in iuriam vl̃ quid sile. p Ptãtem. sꝫ quid si nõ habeat iudicialẽ ptãtez ⁊ debitoꝛ suꝰ fugit nunq̃d sua auctoꝛitate poterit rẽ ab eo auferre: ita vt nõ incidat in ꝓstõnem illã. si q̃s in tantã. C. vñ vi. vl̃ ius crediti amittat p l. illã extat edictum diui mar. vl̃ debebit iudicez expectare. Rñ, dixerunt

de ea iniuria que ſp̄aliter dicit ꝓtumelia q̄ a ꝓtennēdo dicta eſt.lz gñaliter dicat iniuria quicq̄d nō iure factū ē:vt.ff.ō iniur.l.i.in p̄n.

e Seu furtū,quid ſit furtū ⁊ vñ dicat inſti.de obli.q̄ ex quaſi deli. §.i.⁊.ij,⁊.§.furtū aūt fit.⁊.ff.de fur.l.i.§.furtū.fures enī ſunt qui occulte ⁊ ſine armis furtū cōmittunt:vt in auc. vt nulli iudi.§.qz vō nos.col.ix.qō furtū poterit puniri ciuiliter ⁊ criminaliter ciuiliter punit furtū manifeſtū in q̄druplū. nō manifeſtū in dupluz:vt inſti. de obli.q̄ ex quaſi de.§.pena.⁊.§.vl. ō hac.§.ex maleficijs.⁊ de obli.q̄ ex quaſi deli.§.vlti.p pena dabitur furti actio qñ datur ad quadruplū eſt p̄toria vt inſti.de ppe.⁊ tempo.acti.§.furti q̄z.qñ vō datur actio ad duplū eſt ciuilis:vt inſti.de noxa.ac.circa p̄in.⁊ ita dñs Jo.eas ſignauit in arboze act. qō aūt eſt furtū manifeſtū ⁊ nō manifeſtū dicit inſti. de obli. q̄ ex deli.naſ.§.manifeſtū.⁊.§.nec manifeſtū.crimialiter pōt puniri furtū puta qz fur corpaliter punit:ita tñ q̄ nec moriat nec aliq̄d ei abſcindatur,ſz aliter caſtigari dz:vt in auc.vt nulli iu.§.qz vō.dū tñ in facie eius nihil inſcribat ne facies q̄ in ſi'litudinē pulchritudinis celeſtis eſt figurata maculet:vt.C.de pe.ſi q̄s metallū.iure aūt lōgobardoz p̄ium fit qñ p p̄ furto dz ei ocul' erui,p ſcdo naſus ſcarpari.p tertio vō dz mori:vt in lōbar.de fur.⁊ ſerui.fu.ſi q̄s latro.⁊ hoc vez eſt qñ criminaliter punit.ſi aūt ciuiliter punit tūc ſi maſcul' fuerit ⁊ liber ⁊ furtū fuerit mānifeſtū ſibi nouū reddet ⁊ p culpa ſoluet.lxx.ſo.ſi furtū fuerit vſq̄ ad.x.ſiliq̄s ſiue ſolidos ⁊ ſi ū poſit ſoluere dz mori.ſi aūt fuerit nec manifeſtus tūc tñ nouū reddet.ſi aūt fuerit ſeru' eo mō punit excepto q̄ p culpa ſoluet tñ.xl.ſo.velut in lōbar.p̄dicto ti.l.i.⁊.ij.⁊.l.iij.⁊.iiij.⁊ h vera ſunt in maſc'o.ſi aūt fuerit mulier libera tūc p manifeſto tñ nouū reddet.alia enī culpa ab ea nō dz req̄ri,p eo q̄ paſſa fuerit iniuriā cū fuerit deph̄enſa in furto:vt in lōbar.p̄dicto ti.ſi mulier libera eodē mō puniet p nō manifeſto:vt ex eo qō dī in.l.iiij.e.ti.e.mō puniet furtū ab ancilla f.tñ vt in lōbar.p̄dicto ti.ſi ancilla,p legē aūt iſti' impatoris fre. aliter corpaliter punit.ſ.qz ſi furtū fuerit valēs.v.ſo.vl ſupra laqueo dz ſuſpendi ſi min' ſcopis ⁊ forpice dz excoriari ⁊ tēdi:vt.§.de pace te. ſi quis.v.ſol.valēs. f Legitime puniat.ſm leges ſed q̄ro ſm q̄s leges dz puniri iniuria ſeu furtū.nunq̄d ſm legeſ antiq̄s romanas ⁊ nouas:an ſm le.lōgobar.punit iuria ſm qō dī in lōbar. de quitt̄s.⁊ in tit̄ō plag.ſeu fur.ſeruoz ⁊ alioz ⁊ furtū.ſili'r ⁊ ſz qō ſupius no.eſt an dices p̄dicta debere puniri ſm.l.p̄dictam de pa. te.§.ſi q̄s aliū.⁊ ſequēti.⁊.§.ſi q̄s.v.ſol.valēs ⁊c.rñ.ſm.l.lōbar.nō punit cū iſte fuerit romanoz vñ impator intellexit tñ de.ll.romanis nā ille q̄ romana.l.viuit ei ſubiacere dz:vt i lōbar.roman' po. q̄.l.viuere velit.l.i.ſz tñ inſtabis.nōne ⁊ karol' fuit impator q̄ illā.l. ſi q̄s latro.ꝓdidit q̄ eſt in lōbar.de fur.⁊ ſeruī fuga.rñ.lz fuerit ipator nō tñ fuit roman': vl dicas q̄ nō fuit ipator.imo vī q̄ tñ fuit rex frācoz ⁊ lōbar.vt in lōbar.qual'r diuerſa.l.hoies ſuas res finire dēant.l.i.in fi.nec inuenit in illo libro q̄ fuiſſet ipator niſi p ſubſcriptiōes ſup.ll.eius factas ab his q̄ cōpilauerint lōbar.ſub titulis cōpetētibus ſiue rubricis,imo p illā.l.quā fecit.ſ.p̄mā appellatur tñ rex:vt in lōbar.de epi.⁊ cle.l.i.vl dicas q̄ ſtetit rex p mltos annos frācie ⁊ lōbar.anteq̄ romanū ipium h̄eret,⁊ tunc fecit.l.p̄dictam vt apparet p capitulare ſuū ſi q̄s p ordinez inſpexerit lōbar. ꝓfuſa nō intitulata,nec.n.inuenit niſi nouē le.feciſſe poſtq̄ fuerit impator ſiue.x.vt in vltima charta capitularis ſui repit.non.n.ille fuit karolus q̄ dī filius fuiſſe pipini:ſz fuit ille q̄ fuit p̄ pipini:vt p̄dicto.c.inuenit char.vlti.vt in lōbar.de epi.⁊ cle.⁊ hoc ſtatuim'.⁊ ita dices ſm qō ſupius dicta q̄ nō puniant p.l.lōbar.imo nec p.l. p̄di.vt.§.de pa.te.cū forte ipa nō eſt lex,nec p.l.dz ſeruari maxime in iſto caſu:nec impator iſte voluit eā.l.eſſe niſi vt ſeruaret id qō ē i ea dōec ꝓderet.l.de pa.te.⁊ ſup his q̄ i iſta ꝓtinent.vñ poſtea hāc l.fecit gñalem quā voluit ꝑpetuo debere obſeruare ſm qō in p̄n.l. dicit in ꝑpetuū valitura ⁊c.⁊ q̄ illa nō ſit lex hic ꝓbat eo qō in ea dicit in p̄n,ſ.⁊ oībus ad q̄s littere iſte puenerint p qō videt q̄ nō eſt lex:ſz fuerunt lre quas mittebat p ſubditos ſuos nō faciēdo mētionē de oīb' ſubditis ſuis:ſz de his tñ ad q̄s puenerint cū forte nō puenerint: niſi ad paucos ⁊ eas forte miſit ſtatiz cū recepit coronā ſic faciūt oēs ipatores:nec.n.ſeruauit in ea ſtilū ō dende.l.quē ipemet fuauit in iſta dicēs hac edictali.l.⁊ alias q̄s fecit ⁊ q̄lē dēbat ſeruare ⁊ ēt ſeruauit iuſtinian' ſm qō dī in.C.de le.⁊ cōſtitutio .l.vt gñales .⁊.l. humanū quā ēt ſeruauit lotharius in ſua.l.ſupiori remāet q̄ q̄ p illas leges romanas debēt puniri ⁊ punient ſm qō ſupi' notatū eſt.nec.n.voluit ipator iſte derogare aliis legibus p p̄re.l.§.de pace te.ſi lex eſt imo voluit q̄ in ſuo vigore debēt permanē:⁊ h̄ ꝓbat er eo q̄ in eadē dicit circa p̄in.vbi dicit. Inde eſt q̄ nos tam diuinas q̄ humanas leges in ſuo vigore manere cupientes ⁊c.h̄ eſt qō h̄ p̄me dixit ⁊ dānum paſſo ſm.l.⁊c.⁊ nō dicit ſm.ll.q̄ eodē mō dz h̄ intelligi legitime puniat.i.ſm.l.ſicut in p̄n h' glo.poſitū eſt:nec voluit tñ repilogare vbuz illud ſm.ll.cā pulchritudinis dictatus:vl dicas ⁊ hoc vez puto q̄ p̄dicta lex bñ eſt lex.⁊.p.l.dz ſeruari.nā qō p̄ncipi placuit legis hz vigorē.q̄cūq̄z.n. p epl'am ⁊ ſubſcriptionē ſtatuit vl edicto p̄cepit.l.cē cōſtat:vt.ff. de inſti. p̄n.l i.ſatis.n.in ea ꝓtinet vocabulū edicti qō in §.illo ſi q̄s aliū dī cū ibi dicas ſi q̄s aliū ⁊c.q̄ſi fuerit illud edictū qō fecit de pa.te.imo vī fuiſſe q̄ p oēs ptes regni dēret ſeruari ex h qō ibi dī circa p̄n.p vniuerſas regni ptes ⁊c.qō ſufficit ad hoc vt vim obtineat edicti:vt.C.de le.⁊ inſti.l.iij.⁊ ſm h dices q̄ iniuria puniri dēat ſm qō dicit in illa.l.in illis caſibus i q̄bus loquit.ſ.qñ fit p' pacē.verūtñ ſi iudex videbit magis puniēdū inſpecta atrocitate iſpectis p̄ſonis,ſ.⁊ iniuriā patiētis ⁊ faciēſ ⁊ loco mag' puniet vl ēt min' puniet ſi viderit min' puniendū p̄dictis inſpecīſ ſm qō dī inſti.de iniurijs.⁊.ff.cū p illā.l.nō p̄hibeat qō.n.nō mutat ⁊c.vt.C.ō teſſancim' q̄q̄d.n.i ea.l.nō eſt ſp̄aliter exp̄ſſum id veterib'.ll.vī relictū:vt.C de ap.p̄cipim'.h idē intelligas de pena furti niſi forte q̄tuz ad penā corporalē q̄ dēbit forte fieri ſm qō dī in p̄di.l.i.§.ſi q̄s.v.ſo.valens ⁊c.in fi. lz.n.videat dura lex tñ ita ſcripta eſt ⁊ ſeruāda:vt.ff.q̄ ⁊ q̄b'ma.l.fi,vl ñ l.p̄ſperit legiſlator.niſi forte hodie derogatū eſt ei p ōriam ꝓtōnem.

g Homicidiū.ille enī q̄ homicidiū fecit capite puniri dz:vt.§.de pa.te.§ i.in fi.tenet.n.l.coz.de ſica.cui' pena talis eſt,iſti' ō pub.iu.§.itē lex coz.ō ſica.eodē ēt mō punit ſi cā hois occidēdi eū telo ābulauerit:vt ibidez.C ad.l.coz.de ſica,is q̄ cū telo,imoz ſi cā furti faciendi cū telo ambularet ea dē.l.teneret.vt.ff.ad.l.coz.de ſica.l.i.⁊ h vez eſt q̄ ita punient homicidia niſi p pugnā.vl aliter p̄bauerit q̄ ad ſui defenſionē ill ō fecit:vt.§.ō pa. te.§.i.q̄cūq̄z aggreſſus vl ali' in dubio in iſto diſcrimie ꝓſtitut' occiderit nullā calūniā ob id factū metuere dz:vt.C.ad.l.coz.ō ſica.l.i.⁊.ij.qō.n.q̄s ob tutelā ſui corpis fecit iure feciſſe eſtimat:vt.ff.de iuſti.⁊ iur.vt vi.itē h eſt vez ſi habuit volūtatē occidēdi.ſi.n.nō volūtate ſz caſu eū occiderit i punis erit qñ crimē nō ꝓhit niſi volūtas nocēdi intercedit.ea.n. q̄ ip̄o caſu poti' q̄ fraude accidūt fcō nō nocere plerunq̄z iputant:vt.C.ad.l. coz.ō ſica.l.i.⁊.l.iiij.i maleficijs.n.volūtas nō exit ſpectat:vt.ff.ad.l.coz. de ſica.diu'.itē h vez ē q̄ ita dēbit puniri:vt dictū eſt.p̄terea vt bona fiſco applicabūt ſi nō reliq̄rit aſcēdētes vl deſcēdētes vſq̄ ad tertiū gdū quo caſu ei ꝓcederet excepto crimine leſe maieſtatis. ſalua tñ dote vxoris:vt.C.de bonis dā.l.i.⁊.C.ad.l.iul.ma.q̄ſq̄s.Si aūt homicida a facie iudicū fugerit tūc res ei' mobiles publicari dñt in pp̄lo ⁊ diſpēſari,alia vō imobilia dabunt h̄ēdibus ſuis iurantib' ⁊ obſeruantib' ſm qō ꝓtinet §.de pa.te.§.ſi vō pacis violatoz.⁊ h vera ſunt in violatore pacī in alio vō idē puto ſeruādū q̄ in p̄dicto dī niſi forte dices vt maleficiū nō remaneat impunitū q̄ ſaltē legitima tñ aſcēdētib' ⁊ deſcēdētib' vſq̄ ad tertiuz gdū relinquit.intereſt.n.reipublice ne maleficia remaneāt impunita:,vt.ff. ad.l.aq̄l.l.ita vulnerat',paricidiū aūt punit ſm qō dī.ff.⁊.C.ad.l.pō.de pari.⁊ inſti.de pub.iudi. a Et mēbroz diminutio,p quo delicto forte man' delinquētis amputabit cū,p ſolo vulnere man' ei' amputaret ſi pacē violauerit:vt.§.de pa.te.§.ſi q̄s aliū.imo vt puto in pl' punit ſi iudici viſuz fuerit ſz q̄litatē cris imo ⁊ capite punit ſi aio occidēdi eū pcuſſit:vt.§.notatū eſt,⁊ h ſic intelligas ſm determinationē ſupius notatā.ſ. ſe defendēdo aut nō aut volūtarie aut nō h fecerit. b Cōſtituti.⁊ ita no.h q̄ ab impatore debēt iudices ⁊ locoz defenſores ⁊ alij magiſtratus vl eius volūtate ꝓſtitui,⁊ hoc vez eſt excepto in lōbardia q̄ p̄uilegium hz ab eo vt lōbardi p ſe iudices faciāt dū tñ ab eo ꝓfirmēt:qō male ſeruat ſm qō ꝓtinet in pace quā impator ꝓſtantin' fecit cuz ip̄is q̄ ſcripto

est.j.in scdo quaterno sequēti.7 hoc est etiā qđ dixit se ofirmat qđ forte dixit pp pdictā pacē.7 hoc vex est q deb ēt iudices in ciuitatib⁹ constitui s.q̄ iura reddere possint.pax est.n. ius eē in ciuitate: nisi sint qui iura reddere vl gerere possint: vt.ff.de ori.iu.l.ij.§.post originē. c Justiciā facere neglexerit: ita q eā nullo mō fecerit.idē puto 7 si ꝺ ius litigatoꝝ fecerint.puta sniando ꝺ quē nō dēbāt forte corrupti ꝑcio aut gr̄a.qm̄ tūc nō patiet solū penā estimatōis dispēdij, sz etiā ipius litis cū eā luaz fecerit: vt.C. ꝺ pena iudicis q̄ male iu.l. vlti.oz eni tunc ꝺdēnari ad verā litis estimationē nisi forte filiuss.q̄ ꝺdēnatur q̄tenus peculiū patiet vt.ff.de iu.l.filiusfa.ħ va sunt qm̄ dolo male ita iudicauerit.si aūt nō dolo sz p negligentiaz iudicauerit male tunc ꝺdēnari dēbit q̄tenus equum visum fuerit iudicāti: vt in sti.de obli.que q̄si delic. na.circa prin.7.ff.de va. 7 extraor.cog.l.fi.

d Ad pdictaz penam.ꝟ referaē ad primū dictū.s. ad iudices qui pdicta facere neglexerint.s.vt puniant: vt.j.sequit.si pdictam penā nō potuerint soluere.sz nunq̄d ad violatores pacis posset referri qui pp inopiā nō pūt soluere penā ꝺ eos statutā supi⁹.s.vt eodē mō debuerint cū vberibus pcul ab eo loco in quo habitāt abiici 7 quare nō vt dicas q̄ referaē ad supius dictū 7 ad primū 7 maxime cū violator pacis nō cōmisit homicidiū vl aliud delictū pp qđ oz capite puniri in ipsa violatōe pacis imo multofort⁹ deberet referri ad eos cū sit tale delictuz pp qđ ēt dēret capite pūiri. nā miles turbator pacis capite puniet: vt.ff.ꝺ re.mili.l.fi. e Cū vberibus.no.g̃q nō liberat q̄s a pena pp inopiaz imo maiorē penā sustinet cū corporaliter vberibus dēat puniri: 7 p̄terea a loco suo expelli lōge p.l. miliaria. ictus.n. fustiū maior pena est qualibz pena pecuniaria: vt.ff.de penis.in seruoz.in fi.lz hoc est qđ ꝟ dicit ppt enormitatē criminis cū al's dicaē q̄ saltē minorari pōt pp inopiā: vt.C.ꝺ mo.mulc.l.eos.in fi. f Conuēticulas.sic 7 al's phibenē ouēticule fieri collecta mlt̄itudine in q̄libet pte ciuitatis vl vici vl cuiuscūq̄ loci: vt.C. de his q̄ ad ec.ofu.denunciam⁹.7 de epi.7 cle.ouēticulā. g Cōiurationes.qualitercunq̄ g̃ fiant coniuratōes phibenē p.l.istā 7 cassanē qđ male hodie obseruaē.imo totū ꝺuz faciūt ciuitates maxime lōbar.7 p ptes q̄ sunt in ciuitatib⁹ 7 cōpagine: vt ita loq̄r sic al's phibenē ꝺiurationes negociatoz.s.vt spēs diversoz corpoz negociatōis nō minoris q̄ inter se statuerint venūdenē: vt.C.de monopo.l.i. h Receptatorib⁹. pessimū ē gen⁹ receptatoz.fine q̄b⁹ latere nemo diu pt 7 pinde dūt puniri sicut latrones: vt.ff.de recepta.l.i.7 de offi.p.ꝺ gruit.idē forte esset si eos nō receperint sed eos possent apphendere accepta pecunia vl pte surreptorum eos dimiserint cū in pari cā videanē cū eis.ar.ff.pre.ti.l.i.in fi. imo iure lōgobar.si postq̄ dephederint eos dimiserint oē dānum p q̄ deprehensi fuerint tenenē emēdare: vt in lōbar.de fur.7 ser.fu.l.si q̄s furem i Feriēdis.puta cū in pari facinore sint cū ipis violatorib⁹ q̄si ꝺsentiendo.q̄s eni par facinus coinq̄nat 7 equat vtroq̄ silis pena comitat: vt C.de epi.7 cle.si quēq̄.in fi.faciētes eni 7 ꝺsentientes pari pena ꝺstringunt: vt.C.de sacrosanc.ec.iubem⁹.§.hiconom⁹.hoc est vex nisi forte ille qui recepit sit eius affinis vl cognat⁹.qm̄ tūc dēbit absolui nec forte severius ꝺdēnari.nō est eni par ei⁹ delictū 7 eius q̄ nihil ad se ptinētes malefactores recepit: vt.ff.de recep.l.fi.iure aūt lōgobar.nō inspicit sit affinis vl cognat⁹.imo ēt si pater filio vl ppinquo latroni mānsionē post missam sancti Jo.baptiste dederit q̄si latro 7 infidelis oz iudicari.vñ qui illum suscipit silis est illi nisi iurauerit cū.x.frācis.si franc⁹ est q̄ nesciret eum latronē fuisse: vt in lōbar.de fur 7 ser.fu.l.quicūq̄ p⁹ missaz l: Destruāt nr.ħ nō inspexit imperator iste deformitatē vrbis pp destructionē domoz qđ al's lex inspicit.qm̄ interest reipublice ne vrbes deformenē ruinis: vt ff.ne quid in loco pub.l.fi. l Non fruaē.cū in ea cōmittat nolēdo iurare pacē nec eā tenere.frustra eni leg̃ auxiliū inuocat q̄ in eā cōmittit: vt ff.de mino.auxiliū.in fi. m Illicitas.quas pses ꝑuincie,phibere oz: vt.ff.de of.pre.illicitas. n Ab eccl'is.nec eni oz extraordinariuz aut supindictū ab eccl'is efficagitari, vt.C.de sacrosanc.ec.placet.a q̄bus aūt exactōibus dēant esse imunes eccle a quibus nō dicit 7 notatur in pdicto ti.7 in pdicta.l.7.l.ad instructionem pontium.

o In duplū imo forte si ab eccla facta fuerit illicita exactio penā ꝓpetue deportatōis post excōicationē que erga sacrilegos iure ꝓmenda est patiet exactor: vt.C. de sacrosanc.ec.placet.in fi.

torib⁹ etiam maleficiorum: qui pdictam pacē violauerint 7 pdā emētibus nostram indignationez subituris 7 eisdem penis feriendis⁽ⁱ⁾ pter ea bona eius publicentur 7 domus eius destruanē⁽ᵏ⁾. Qui pacem iurare 7 tenere nolurint: beneficio 7 lege pacis nō fruanē. ⁽ˡ⁾Illicitas⁽ᵐ⁾ etiā ex exactiones maxime ab eccles'ij⁽ⁿ⁾: q̄rum abusus iam p longa tpa inolevit p ciuitates: 7 castella cōdemnamus 7 phibemus 7 si facte fuerint in duplum⁽ᵒ⁾ reddantur.

Imperator cōfirmat sacramēta pubez spōte facta sup ꝺctibus rex suaz 7 ꝑcipit iuiolabiliter obseruari. demū cassat iuramēta p vim 7 metuz extorta ēt a maioribus maxime ne querimoniā faciāt maleficioz cōmissoz 7 nullius momenti esse vult ea.ħ.d.Jaco.de bel.

Item sacramenta puberum⁽ᵖ⁾ fabnegatio nois dei oipotentis: vt.C.de transac.si q̄s maioz.in pn. hodie tñ vī valere iusiurādū p nomē dñi vl caput vl capillos: vī auē. vt nō luru.ꝺ.col.vi.lz romani ꝺtriuz faciāt hodie vt de ꝺsuetudine ē obtētū iurae p sacrosca euāgelia: vt in auē.iusiurandū qđ p statur ab his in pn⁰. qđ ostat esse seruandū q̄ diuturni mores 7c. vt insti.de iure na.§.ex nō scripto. Quid si iurauit verbotenus: vt q̄ dixit p deū nō veniā ꝺ.rñ.nō valet plus eni opatur tactus libri rone maioris solēnitatis qđ etiā ꝓbari pōt: vt.C.si mi.se.ma.di. si alter⁹.§. vlti.in pn.lz sit ar.ꝺ.C.de epi.7 de.auē.sz 7 iuder.7 de iudi.rē nō nouā.sz spāle ibi.quid si ñ ipe sz alius p ipo.7 sup aīam suam iurauerit: vt fit interdū.rñ deo idē est.ac si ipe iurauerit.si tñ iuratum fuerit eo mādante: vt ar.ff.de admi.tu.ita tñ.§.gessisse.7.ff. qđ cuiusq̄ vni.no.l.itē eoz.§.i.i.rñ.ar.ꝺ.C.de his qui ve.eta.ipe.l. ij.in pn.7 de iure emphi.l.vlti.§.pe.quid si ipubes iurauerit.nūq̄d tenebit ei⁹ sacm: vt ꝺctus cū eo habit⁹ valeat.ar.q̄ sic.ff.ꝺ iureiur. q̄ iurasse.i.rñ.sed ꝺ puto: qz illud vex est in sui emolumentū 7 adversarij ꝓiudiciū: vt ibidē ꝓbaē: quinimo impubes phibet iurare cū ēt de ei⁹ vtilitate tractaē: vt.ff.de in litē iurā. videam⁹.in pn.i casu tñ puta cū iurauerit se datuz patrono opas.7 mimiculatoz ē vl hystrio obligaē: vt.ff.de libe.cā.l.vlti.p̄terea cūdem ista loquaē tñ de pubere.nihil nouī videt statuendū p ipubere: qz qđ nō mutaē 7c. C.de testa.sancim⁹.puberē aūt accipim⁹ masculū maiorez.xiiij. an. feiam aūt maiorē.xij. vt insti.qui.mo.te.infi.in pn. Itē puberez accipias sane mētis.nā si furiosus sit nec iureiur.se obligat: qz sic est pupillo infanti.adeo q̄ nullū negociū recte gerit: vt insti.de inuti.stip.§.furiosus.7.§.sz qđ dixim⁹.ipe.n.habet loco dormiētis 7 absētis: vt.ff.de iure codi.l.ij.§.furiosus.ff.de acqui. pos.l.i.§.i. Quero nunq̄d sit intelligendū ꝟ ꝺ impubere pfecta.rñ.idē in filiofa.pubere.tum qz lex nō distinguit: tū qz ipe ex oibus causis obligaē.q̄b⁹ p̄fa.excepta cā mutui: vt.ff.de acē.7 ob.filiusfa.sz nunq̄d tñ impubere libero.rñ.7 idē in seruo q̄tum ad ꝟ vt naturaliter cum effectu obligeē.nā qui est seru⁹ naturaliter obligaē: vt.ff.ꝺ ꝺdi. inde. naturaliter vt nec ꝺ illā naturalē posset restitui. Itē q̄tum ad hoc vt dñm obliget ꝺ pec.vt.ff.de pec.si quis.§.etiā vbi nec ipe dñs restituī posit qđ tñ sine iuramēto ꝺtingeret: vt.ff.de mino.l.iij.§.seru⁹. Sed q̄d de ipubere libero q̄ credebat se seruū.rñ.idē qđ in vo opinato libero: qz plerūq̄ ex id qđ agit tacita obligatio nascit: vt.ff. cōmo.l.si q̄s.§.si libero.7.ff.de acqui.re.do.hō liber.itē q̄ro an sit hoc intelligendū in pubere curatorē habēte q̄ sine curatoris auctoritate ꝺbēdo iurauit.rñ. vtiq̄ ꝑm eos q̄ dñt q̄ sacz pñtat eū maiorē.nā si maior ēet nō restitueret.sz ꝺ vl cur pupillo silis hr: vt ꝺ inte.resti.mi.si curatorē hñs in quē nō cadit pñs ostō: vt.s.notauimus.g pōt intelligi lex ista in pubere hñte curatorē 7 ꝺbente eius auctoritate 7 in pubere nō hñte curatorē ꝺbente p se solū: sz instabit quis dicēs.l.ista nō distinguit in pubere habēte vl nō habēte

curatorem.ergo nec tu distinguere dēs.nñ.imo q̄ uis lex ista nō di
stinguat religione iudicātis omitti nō dz:vt.ff.de testi.l. q̄situm.vel
dic q̄ hec lex nō distinguit,dz cui distingui p alios:vt ar.C.de ap.
l.vl.§.fi.z.in auk.de admi.of.§.fi.nā z posteriores leges interdū
trahēde sunt ad priores,vt.ff.de le.z se.cō.sz z posteriores: sz lz ita
videak posse dici z
distingui.tñ veri
vī vt siue curatorē
habent siue nō te
neat ōctus:nec possit rescindi q̄q̄ fm leges sit ipo iure nullus. nā
z fm leges vetereſ vēdita re sine decreto ipo iure nulla est vēditio
vt.C.de p̄dijs z alijs rebus mi.l.ij.z.iij.z.C.de admi.tu.l. lex q̄ tu,
§.vlti.z tñ si conroborek iuramēto valida sit z tenet p hanc legem.

cta sponte[a] super contractibus[b] re/

Spōte facta.qz sec⁹ si p vim vl metū:vt.j.e.§.p vim añt.sz q̄d si
dolo fuit induct⁹ minor vt interdū faciūt tu.finita tutela q̄ eos blā
dit̄js vl adulationib⁹ ad talia inducūt.nñ.nō vī tūc spōtanea vo
lūtas:vt ar.C.ō rap,vir.l.i.cir.fi.q̄d g̃.rñ.si maior eēt hēret actionē
de dolo cū res pcessisset ad traditionē:sz qz minor ē vī q̄ cesset re
stitutio in supstite:vt.ff.ō dolo.l.i.§.itē pō.restōnē āt tollit iuramē
tū interpositū qz repñtat eū maiorē vt h̄ sz iuramētū siue ei⁹ effectū
tollit inpositi⁹ dolus:qz nō dz ex eo lucrari:vt.ff.ō dolo.l.ne ex do
lo.quid g̃ nunq̄d res erit in circulo:vt.ff.q̄ po.in pi.ba.claudi⁹ felix
rñ.nō.sz minor postulabit restōnez cessante actōe ō dolo q̄ nō pōt
hre locū:z si opponak ō iuramēto replicabit ō dolo qz dolo iduxit
eū ad id:vt ar.C.de trāsac.sub p̄textu.z.l.fi.z.l.si ex falsis.z ar.ff.ō
iudi.si ptor.§.marcellus.z h̄ cū ostat adhibitū dolū forte psuaden
te ei q̄ in nullo tenebak:z q̄ ipe lōge pluris erat ei obligat⁹ vl sili
mō.q̄d si al's suis blāditijs minorē induxit.ad h̄ forte dicēdo q̄ ex
fide fecerit q̄q̄ in aliq̄ minus bñ fecisset ei z talia:vl qz valde pro
bono hret si sic cū eo ōheret.nūq̄d tenebit si iurauerit q̄q̄ in aliq̄
nō lesus sit vt nec restituak.rñ.vtiq̄ qz nō est alicui inkdicēdū si ali
q̄d ex sua idustria oseq̄ possit.C.ar.tu.si defunct⁹.z.C.si q̄s aliquē
testari,phibuerit.l.fi.z.ff.de le.ij.luci⁹.§.sēproīa.z.ff.si q̄s aliquē
te.p.l.fi.itē qō dicit spōte.nō dicit ad dīaz ei⁹ q̄ interdū ex iur̄ ne
cessitate fit cū dedit vnā actionē ō aliū:vt.C.de admi.tu.l.ij.§.vl.z
idē in silib⁹ actionib⁹. b Sup ōctib⁹.h̄ q̄ro an sit intelligēdū
de quocūq̄ ōctu ēt legib⁹ iterdicto.rñ.nō nā iuramētū interpositū
ō leges ipso iure nō valet nec cōfirmat ōctū otra.l. initū: vt.C. de
legi.z ostit.nō dubiū in fi.ff.de pac.iurisgē.§.gñalit.z de le.i.si q̄s
inq̄linos.§.vl.z i auk.scenicas nō solū col.v.§.fi.z.ff.ō obsequijs li
bertoz.l.pe.nec ob.si dicak qz deierat q̄ nō videt deierasse.vt.ff.q̄
satisda.cog.l.vl.sz in isto nōne ōct⁹ alienati ōis rei imobilis fine ō
creto ē ō.l.C.de admi.tu.l.lex q̄ tu.in fi.z de p̄di.mino.fere p to. er
go sacr̄m nulli⁹ dz eē mometi.rñ.nō ē ō.l.cū hac fre.sit approbatū
hac.l.sacta pub.z veli llud ī ōctib⁹ iterdicti iure cōi.itez q̄ro q̄d si
minor vēdiderit.z iurauerit.z decept⁹ sit vltra medietatē instī p̄cij
an possit venire.ō.rñ.p.vtiq̄ qz agit vl vt iustū p̄ciū suppleak. vel
vt rescindak ōct⁹.vt.C.de rescin.vē.l.ij.sz Ja.bu.idē sz alia rōne di
cendo sacr̄m nihil aliud opak nisi q̄ repñtat eū maiorē:vñ ē q̄ ipe
sicut q̄s maior potit postulare:vl p̄cium suppleri vl ōctum rescin
di data electione actori:vt in p̄e.l.sacr̄m eni interpositū p̄iuat eū
a p̄iuilegio suo.l.restōnis qō ei pp etatē cōpetit.nō aūt a iure cōi
qz h̄ ñ pōt facere:vt.C.de transac.si ex falsis.z.C.de nō nu.pe.vl.l.
nec nimiq̄ qz difficili⁹ tollik ius cōe q̄ p̄uilegiū cū etiā difficilius i
ducak:vt in auk.de re.ec.nō alie.sed qz verisimile.in fi.quid in ma
iore iurāte decepto vltra dimidiā.rñ. forte idem cū nō sup̄fit ei nisi
ius cōe.dño tñ.P.visum fuit ō:vt nihilominus ōuenire possit p̄
dicto mō:qz nō agit p̄cise vt rescindak ōctus sz vt iustū p̄cium resti
tuak z suppleak vl ōctus rescindak:z facit p hoc qz sacr̄m ius cōe
nō tollit:vt.§.no.z pbak de acqui.he.si q̄s exneus.i.rñ.z.l.si fuus
q̄s.§.vl.sz dño meo visus est ō:vt no.in sum.ō rescin.vē.qz vēditor
sic agēdo altera rōne vrget emptorē rescindere ōctus:vt.ff.de ōdi.
inſti.l.q̄ sub ōditōe.§.sed si iureiurādo.ō tñ est hoc ar.ff.ō iurepa.
adigere.§.i.Sz q̄ro an hoc sit intelligendū in vēditōe facta cū in
terpositiōe decreti.an idē z si decretū nō interuenerit.rñ.vtiq̄ in oī
venditione qz alter inutilr videret adiecta cū h̄ etiā lex.C.si aduer
sus ven.inducat z maxie cū h̄ indistincte id dicak res i dubiō ēt sit
pot⁹ interp̄tāda:vt valeat q̄ pereat:vt.ff.de le.i.si qñ ad muni.l.i.
Jtē q̄ro si iurauerit aliq̄s in genere seruatur⁹ se oēs ōctus q̄s fe
cerit tpe minoris etatis z postea vēdat z nō iuret an teneat.rñ.vī
q̄ nō:qz ex ofessione nō solet q̄s se absenti obligari:vt.ff.de ofes.
certū.§.si q̄s.itē qz res inter alios acta rē.z ad h̄ facit.C.si aduer
sus ven.l.i.vbi dicit emptori iurandū eē.itez est ar.ad h̄.ff.q̄ cuius

q̄ vniuer.l.itē eoz.§.sz ita si.itē p hoc est p̄s lra sup ōctibus vñ si aliter
fiat nō valet:vt ar.C.de sen.z inter.l.platā.ex aduerso videt ō hac rōne:
qz ostat eādē rōnē subesse.z cū aks iurat:z qz nihilomin⁹ facēs otēnit rei
ligionē diuinā z delinq̄t z nihilomin⁹ p̄iaz turpitudinē allegat.vñ cū ea
dē subest rō idē dz subesse ius:vt ar.ff.ad.l.aq̄l.illud.sufficit.n.qz deierat
iōq̄ ferend⁹ nō est:vt.C.de indi.vi.l.ij.in fi.itē ō factū p̄p̄riū venit:vt.ff.ō
adop.post mortē.z in hac qōe satis puto q̄ si p̄us ita iurauerit z postea
in ōctu dixit se velle teneri ipo iuramēto qō teneat:z ita vidim⁹ de ōsue
tudine obseruari. Jtē q̄ro si minor vēdidit z iurauit z anteq̄ traderet ce
cidit a possessione postea ad eū redit aliquo casu an si nō p̄stet vl nō resti
tuat eū emptori agēti postea videak facere ō sacr̄m.rñ.vtiq̄ cū nōdū tra
diderat:sz si iam tradiderat tūc sec⁹ erit.itē cū iā videak liberat⁹ solutione
ei⁹:vt no.de trāsac.si q̄s maior fm a30.vl dic idē in vtroq̄ casu qz agere
videret z otrouersiā facit ēt re⁹ recipiēdo z ō dicēdo.vt ar.ff.ō pcu.nō so
lū.§.sz si stat⁹.z.C.si ps hēditatis petak pmittendū:sz quid si p̄ vendidit
nec iurauerit sz postea ex intuallo iurauit se ratū habitur⁹ z nō ōuentur⁹
nunq̄d ofirmabit vt teneat p̄cedens ōctus q̄q̄ a p̄n.nulli⁹ fuerit ipo iure
rñ.vtiq̄ ar.ff.de iudi.lz ar.ō instī.de auc.tu.§.vl.itē qz z maior factus ra
tum habēs ēt sine iuramēto ofirmat eandē vēditionē q̄uis ipo iure nulla
fuerit:vt.C.si maior fa.ra.ha.vl nō.l.i.z.ij.z est ar.ff.quoq̄ lega.l.i.§.pro
dest. Jtē q̄ro an lex ista locū hēat in stipulatōe vl in renūciatōe.videt q̄
nō:qz ōctus est p̄p̄rie is q̄ vltro citroq̄ dantē z accipiētē obligat:vt.ff.ō
v̄bo.si.l.labeo.minor aūt q̄ p̄mittit nō se alij sz alij sibi obligat. Jtē mi
nor q̄ renūciat nō ōhit sz pot⁹ distrahit vt alibi dicit soluto ōhito:vt isti.
q̄.mo.re ōhit ob.§.is q̄q̄.in fi.sz ō puto.s.vt h̄ nomen ōctus accipiat p oī
obligatōe ad exēplū eius qō dicit in edicto p̄toris:vt.ff.de mino.ait p̄re
tor.in p̄n.z ar.ff.de his q̄ in frau.cre.l.i.§.ait.z.ff.de iud.oēm.z.ff qui. ex
cau.in pos.ea.l.vl.q̄d si iurauit se nō ventur⁹ ō sniam vl ofessionē vl arbi
trium.rñ.vtiq̄ z tunc tz.nā in iudicio q̄si ōhit:vt.ff.de pe.l.iij.§.idem scri
bit:z maior ēt si tale pactū fecisset nō veniret ō appellādo:vt.ff.q̄ ap.li.vl
nō.l.ij.īmo ō puto q̄ saltē appellare possit qz nō est de iure cōi.nā iuran
do solū pdidit p̄uilegiū etatis:vt.§.dixit:sz nunq̄d z tunc in aliq̄ tenebit
sntia cū curator sibi nō affuerit.rñ.idē vt no.§.in. viij.q.q̄d si iurauit q̄s se
nō ventur⁹ ō testiū.distingue vtrū p̄p̄riū an alienū.si ō p̄p̄riu⁹ non tenet
qz testamēti factio iur̄ publici est.vt.ff.de te.l.iij.qō aūt iuris publici est
pactis p̄uator nō pōt tolli:vt.ff.de pac.ius publicū nec etiā p pactū pōt
aliq̄s maior libertatē testi faciēdi sibi auferre:vt.C.de pac.l.pac.qō do.z
ff.p socio cū duob⁹.§.idē rñdet si etiā ō aliū distingue vtrū potuit tenere
pactū de iure cōi fm distinctionē.C.de pac.l.vl.quo casu p̄iudicat ei. naz
testiū cōnumerat inter ōctus:vt.ff.de duob⁹ reis eadē.an non quo casu
ōuenit de cōi iure vt aks.ō.no.in.xij.q. Quid si filiusfa.minor renūciauit
macedoniano z iurauit.rñ.nō tenet:qz nec maior renunciare potuisset cū
non sit fauore eius inductū:sz odio creditor⁹:vt.ff.de ōdi.inde.qui excep
tionē.sic enī daret materiā peccandi qō est ō publicā vtilitatē:vt.ff. ad
mace.l.i.z inſti.q̄ cū eo.in p̄in.q̄d si mulier minor renūciauerit velle.z iu
rauerit.rñ.tenet.nā si maior renūciasset cū sit eius fauore inductū teneret
vt in p̄e.l.qui exceptionē.z.ff.ad velle.l.vl.§.pe.z.C.qñ mu.of.t.f.l.vl.q̄d
si minor fit ofessus se pecuniā accepisse mutuo z renūciauerit exceptioni
nō numerate pecunie z iurauerit se nō vēt⁹ ō.rñ.nō poterit aliquo mō
venire ō fm eos qui dicūt maiorē renunciantē nullo modo admitti ō vl
fm nos dabit ei exceptio doli:z in hoc grauabit tunc vt pbet nō nume.
pecu.sicut aks dixim⁹ in maiore renūciāte vt in sum.ō nō nu.pe.q̄d si mi
nor donauerit cā mortis z iurauerit se nullo tpe reuocaturū.rñ. tenet nec
reuocat.nā nec minor etiā de iure cōi potuit donare qz testari non pōt:vt
ff.de dona.cā mor.tā is.z inſti.q̄.ex cau.ma.nō pos.§.pe.nā z maior pos
set renūciare iuri reuocāde donatōis cū hoc sit ei⁹ fauore iductū vt cēsea
tur p̄uati iuris.sz aliud sit in testi factione:vt.§.no.vñ z filiusfa.donare p̄t
cā mortis pre ofsentiēte sz testari non pōt:vt in p̄e.l.tam is.z.C.de testa.
nemo.quid si donauerit simplr z iurauerit.vī forte q̄ nō teneat qz etiam
decreti auctoritate facta ipo iure nō valet:vt.C.si maior fa.ra.ha.l. vlti.
§.fi.sz ō puto cū repñtak maior pp iuramentū:vt.§.no.nā si maior factus
donasset nō repeteret nec ob.q̄ hoc nō pōt facere decreti interpositione
qz illa nō tollit restōnem:vt.C.de p̄di⁹ minor.si quidē iuramentuz tollit
vt hic. Quid si minor iurauerit trāsactionē vl vēditionē vl aliū ōctum si
milē firmū hre.nunq̄d si de facto ōuenit z deteret infamabit z alias pe
nas subibit q̄ otinenk.C.de trāsac.si q̄s maior.rñ. nō infamabit:z si pe
nas aks subeat:vt ar.ff.ō his q̄ no.infa.l.vl.quinīmo vī q̄ nec alias sub
eat penas nisi quas subiret maior q̄ nō iurasset cū sacr̄m nihil aliud ope
tur nisi vl maiorē eū repñter:vl q̄ verius ē dic q̄ oēs penas p̄dictas sub
ire cogek:qz ostat ōctum tenere.vñ si ō faciat punit sicut quiuis maior q̄
iurauit cū in delictis nullo etatis auxilio debeat ei succurri:vt.C.si aduer
sus delictū.l.i.z.ff.ō mi.auxiliū.§.in delictis. Quid si filiusfa.mi.iurauit
patri ōpendo forte cū eo cū renunciauerit bonis maternis sicut plerūq̄

faciunt.nñ.nõ valet.nam stipulatio intermaiores õcta cũz parẽtibus in quoz ptãte sunt inutilis est: vt instit.õ inutil.stip.§.itẽ inutilis.q̃d si pr̃ mor diuisit bona sua iter filios emãcipatos ⁊ iurauerit nunq̃d poterit venire õ.nñ.vtiq; qz nulla fuit õcta obligatio nec fuisset etiã si maior eẽt:tuz qz liberz debuit habere cõmutãdi arbitriũ q̃ q̃ b̃ fallit in casu fauore matrimonij:qz dotẽ quã dedit p filia sua ꝓri viro ñ põt diminuer̃ nisi postea clade aliq̃ supueniẽte: vt C.õ rei vxo.act.auk.§z q̃uis.§z õ videt cũ talis diuisio fiat inter filios aio donandi ⁊ donatio inter eos nitat iuribus: vt.C.õ inof.do.l.ñ.

a Rex.s.corpalium.ⁱ incorpaliuz.itẽ mobiliũ ⁊ imobiliũ.rei.n.appellatõ gñalis est: vt.ff.si cer.pe.l.i.⁊ de ꝟb.sig.rei appellatio.⁊ instit.de re.corpo.⁊ incorpo.p totum.

b Suaz.i.ꝓpriarũ.sed q̃d si cõiuz.nñ.idẽ qz ꝟbũ suũ ad vtrunq; ptinet. vt ff.de ꝟb.sig.ꝟbum suũ.⁊ de le.iij.si q̃s suos. quid si sup rebus alienis õrit puta qz rem alienã vendidit ⁊ iurauit.nñ.ꝓstõnem p̃sentem ad id nõ respicere cum hectñ de rebus suis loquat̃.quid ergo stabo legi veteri vt dicam ipo iure nõ valere: vt.ff.de rebus eoz que sub tu.magis.§.i. vl̃ dic q̃ teneat sicut a quouis maiore alꝫ facta: vt.ff.de õhen.emp.l.rẽ alienam.⁊ quod dicit reꝛ suaz large accipiat̃.q.d.sup õctibus suis ⁊c.

c Inuiolabilit̃.i. corruptibil̃r.i.sine violatione vel corruptione aliqua ⁊ q̃tum ad agendũ ⁊ q̃tum ad excipiendũ ⁊ q̃tum ad dñium trãsferendum ⁊ accipiendũ:vt ar.ff.de acq̃.re.do.statuas.⁊ fami.her.inter cohere des.§. d Justum metũ.qz si vanus fuisset timor õ esset: vt.ff.qõ metꝰ cã.metum.alꝫ ⁊.l.metũ aũt.§.i. e Amaioribus.'maxime maiores.i. potẽtiores vim vl̃ metũ intulerãt ne maleficioz ꝓmissoz extorta.vl̃ põt legi ſm aliã lr̃am aliter p vim aũt ⁊ iustũ metũ etiã a maioribus maxime ne q̃rimonia maleficioz cõmissoz fieret. f Querimoniã.etiã si nulla facta vl̃ deposita fuerit q̃rimonia de maleficio cõmisso nulliꝰ momenti sit.i.ipo iure nõ valeat:§z in isto nunq̃d p hoc dices q̃ edictũ qõ metus cã sublatũ sit ⁊ q̃ ad actionem ⁊ quo ad exceptionẽ ⁊ ex eo inductũ: vt.ff. qõ me.cã.metũ.§.§z q̃.⁊.§.iul.⁊.§.volenti.⁊.§.ex hoc edicto.cũ videat̃ p l.istam q̃ õctus p metũ initus ipo iure sit nullus quẽ ꝓstat p.ll.veteres tenere: vt.ff.qõ me.cã.l.mulier. ⁊.l.pe. antepe.C.de inuti.stip .dolo.nñ. minime.nam q̃ dicit nulliꝰ esse momẽti subaudi q̃tum ad effectũ, sic ⁊ alꝫ accipiunt̃ hec ꝟba.ff.qõ me.cã.l.q̃ in carcerẽ.sed hec nñsio nõ placet pp verba p̃cedẽtia ne querimoniã maleficij cõmisi extorta,⁊ q̃ hec ꝟba sint posita,ꝓprie hic significãt vt qõ fit ipo iure sit nullũ: vt.ff.de ꝟ.ob.l.gñaliter,⁊.C.de leg,⁊ ꝓsti.nõ dubiũ.in fi.dic g̃ hoc esse referendũ ad facta tñ nõ p vim extorta.de q̃bus.§.diximus:qz pbat etiã verbũ aduersatiue positum,ꝓpter p̃cedens ꝟbum spõte:§z in isto qz magis tollit̃ iuramentum ipo iure q̃ õctus.nñ. qz effectus iuramẽti debilioz est,ex eo eni nulla inducitur obligatio,sed robur quoddã qõ p̃stat õctui cui accedit.s.qõ possit efficaciter õueniri q̃ alꝫ nõ potuerãt auxilio restõnis obstãte si spõte interponat̃.hic g̃ effectus quasi debilioz tollit̃ vi vl̃ metu illato qõ nõ est in effectu qui ex õctu inducit̃ quasi fortioz: qz ex eo inducit̃ vltro citroq; obligatio: vt.ff.de ꝟb.sig.l.labeo.⁊ supradictã lecturã lego ſm lr̃am talẽ quã habebã p vim aut metũ iustũ subaudi sacta interposita.s.a puberibus de q̃bus dictũ est. g Extorta.b̃ est dicere b̃ qõ dictũ est §.verus est in iuramẽtis expositis a puberib⁹ spõte extortis,nã iuramẽta extorta p vim ⁊ metũ nedũ ex eis:§z etiã a maioribꝰ.xxv.an,nulliꝰ momenti sunt ipo iure.maxime si fuerint sup eo exposita ne deponat̃ querimonia maleficioz cõmissoz ⁊ merito dixit maxime: qz rei pub.interest ne maleficia remaneant ipunita: vt.ff.ad.l.aq̃l.ita vulnerat̃.cuz ꝓcordãtijs ibi positis.

h De allodijs,rubrica.

Hoc.nõ poterit.⁊ ita no,hic casum quẽ in summa no,s.q̃ va.amittit feu.sine culpa sua.sic ⁊ alꝫ quis amittit feu.nõ sua culpa §z ꝓpter culpã alterius: vt.§.in q̃.cau.fe.a.§.deniq; ⁊.§.si vas.feu. ꝓuek̃.cui defec.i.§z nunquid in isto casu tenebit̃ ei ad interesse dñs.s.vt vl̃ ei p̃stet estimationem: vl̃ aliuq sibi debet feu.eiusdem q̃titatis ⁊ bonitatis. Rñ.q̃ sic tanq̃ si eũ inuestiuisset de re aliena: vt.§.si de fe.va.interpel.fue. negociũ:⁊.§.de inuesti.re.ali.c.cum de re.cũ impator p hanc.l. illõ beneficium ei nõ abstulit merito in veteri ꝓsuetudine relictuz intelligit̃.ar.C.de appel.precipimus.in fi.

l Desiderat,sicut aliter dicit̃ q̃ rõ equitaꝫ diuersas spẽs act.nõ excludit ex q̃ sit ib⁹ negotijs descẽdũt C.de ꝓsti.pe.l. vlt.

l Cum ipo.vl̃ aliũ p eo dño acceptabilẽ amittẽdo: vt.§.l.pri.§. firmiter statuimus.

m Stipẽdia.que alꝫ dñr ostẽditie in lõbar.s.xij.ꝺnarios. in alemania tertiã ptez fructuũ feu.eiusdez anni a quo expeditio iducta est sine quo fit exercit⁹.⁊ b̃ ſm corradũ:vt.§.de capcorra,§.sitr in modio ostẽditijs.ſm ꝟo fre.impa. diuidũ redditus feu. vni⁹ anni tã in alemania q̃ in lõbardia: vt.j.l.pri.§. firmiter etiam statuimus.

n Legitima,i.p se vl̃p pcuratorẽ suum facta pñtibus alijs paribus forte duob⁹ vl̃ tribus,debebit eni dñs euz in ꝓpria psona vocare vl̃ mittere pcuratorẽ suũ ad eũ ⁊ ꝺz habere secũ duos vl̃ tres de paribus p testib⁹ vt veniãt secũ in expeditiõe romana cũ impatore siue rege.⁊ tunc erit legitima vocatio.⁊ hoc est qõ sequit̃ conuinci p cõpares suos ⁊c.⁊ ita no.hic ſm hoc q̃ ista vocatio ꝺz fieri cozã paribus ad hoc: vt sit legitima,sic alꝫ dicit̃ fieri noua investitura cozã paribus ad b̃ vt legitime fit: vt.§.q̃ testes sunt necessarij ad pbandũ no.inue.c.i.⁊.c,sevl̃ intelligas hãc legitimã cẽ vocationẽ si dñs eã iite fecerit: vt dixi spacio cõpetẽti cozã paribus inter vnã vocationẽ ⁊ aliã forte.vij.vl̃.x.dieꝝ spacio interposito sicut alꝫ fieri ꝺz citatio q̃n dñs vult ꝓtrouersiam facere de vasallo vl̃ ecõtra: vt.§.de mili.va.qui ꝓtumax est.c.dñs.vocat militem vl̃ etiã dicas q̃ tũc erit legitima si dñs eũ vocauerit p cõpares ipius va.puta qz dñs mitteret ad eũ duos vl̃ tres de vas.suis q̃ dñt compares va.quẽ vocat quis si mul cũ eo pares.s.vt dẽant ire cum eo dño in expeditiõe regis.⁊ ſm hocita ꝓstrue si devocatiõe sua legitima p cõpares suos subaudi facta a dño suo quinc ⁊c.⁊ ſm hũc intellectũ dices q̃ sufficit si pbet etiã p alios ita factã fuisse vocationem.ꝓma tñ expositio vl̃ etiam scꝺa melioz videt.

o Per cõpares suos,§z q̃d si nõ habuerit cõpares.nñ.forte tunc sufficiet si etiã p exneos tũc pbet̃.sicut etiã alꝫ dicit̃ de noua investitura q̃ põt fieri cozã exneis testib⁹ si dñs nõ ꝺz pares: vt §.q̃ testes sunt necessarij ad pbandũ no,inuesti.c.i.⁊.c.se.sicut ⁊ alꝫ pp inopiã ,pbationũ tales admittunt̃ q̃ alꝫ repellerent̃: vt.C.de her. ⁊ ma.qñ.⁊ de repu.ꝓsensu.ff.de testi.l.serui.ij.nñ.

p Perdat.⁊ ita no.b̃ aliã ingratitudinẽ p quã vas.feu.amit.⁊ad dñm libere reuertit̃.hocidẽ habes.j.l.pri.§.firmiter etiã statuim⁹ ⁊ ſm q̃ has ⁊ alias ingratitudines plene no.in summa.

q Facultatẽ,§z nunq̃d hoc intelligit̃ siue fuerit paternũ feu. siue nouũ ita vt nõ solũ filiusfa.§z etiã agnati excludant̃ a dño.nñ.forte sic cũ ⁊ indistincte hoc dicat̃,cũ.n.lex nõ distinguit nec nos distinguere debem⁹: vt.ff.de of.p̃si.l.iij.⁊ de pu.de p̃cio.itẽ nõne hec talis est iniuria qz respicit dñm cũ eũ ꝓtenit q̃ secũ nõ vadit sicut ꝺz.g̃ ꝺz ad eũ ptinere feu. vt hanc hẽat sue iniurie vltionẽ: vt.§.in q̃.cau.fe.a.§.deniq;.imo.q̃ plus est cũ respicit ipm impatorẽ cum eũ teneat̃ adiuuare in ipa expeditõe vl̃ dñm suũ.⁊ b̃ est qõ.§.dixit regẽ aut sub rege ⁊c.cũ etiã p b̃ qõ nõ vadit in expeditiõe vl̃ aliũ nõ mittit: vt dictũ est vl̃ stipẽdiuz militie nõ solui minuat̃ vtilitas imp̃ij:⁊ vires eius attenuent̃.⁊ b̃ est de quo lothari⁹ in.l,sua conquerit̃.§.l,pri.imp̃alis quasi circa mediũ. vl̃ circa fi. vl̃ dicas q̃ b̃ loquit̃ tñ de nouo feu. vl̃ de veteri ad qõ nõ veniãt agnati cũ eos nõ habeat vas.§z,n.nõ distinguat.nos tñ in isto casu debemus distinguere:⁊ ſm determinationẽ veteris ꝓsuetudinis itelligere.s.vt

lz vas. delinquat in isto casu. z si ad filiuz nō veniat ad agnatos tñ si hz puenit. z b̄ qō dr. s̄. si va. feu. pri. cui de fe. c. i. ibi lz ad agnatuz qñcz ptineat zc. z ita intelligi dz qō legit. s̄. in qui. cau. feu. ami. §. deniqz. s. vt ibi loquat d̄ nouo feu. lz. n. sit a lege omissum tñ nō dz omitti a religione iudicātis: vt. ff. de testi. q̄stū. z d̄ spō. ofo. qō eniz hac. l. noua nō est spāliter dictū b̄ veteri ꝯsuetudini relictū itelligi dz: vt arg. C. de ap. pcipimus. in fi. por tñ intellectus ꝯioz videtur p rōnem q̄ assignat. s̄. in q̄. cau. feu. a. §. deniqz. cū ibi videat etiā de paterno fe. loqui.

f De phibita fe. alienatōe p frede.

Rubrica

Opialez. vl pignorare phibet g̃ hic exp̄ssim pignoris obligatio d̄ fe. in totū: vl in ptē aliquā sicut pri. dixit. totuz vl totū vl ptez aliquam zc. qd̄ est ꝯ pyq̄ ꝯtiū notauit s̄. de alie. feu. c. i. sz nunqd̄ potit dñs pprietatē feu. obligare sine ꝯsensu vas. rñ. lex coz. non dixit q possit obligare vl nō. sz dixit q dñs nō poterat facere cābiū: vl p̄cariuz siue libellū vt in lōbar. de bñ. z ti. l. vl. §. fi. z. s̄. d̄ suc. fe. l. mulier. ar. tñ est q possit obligare: vt. C. de vsuf. l. ij. z. ff. de pig. ac. tuto. in fi.

a Seu alienare. si autē alienauerit deide redemit. ar. est q non amittat ff de ali. iu. mu. ca. fa. l. ex hoc. §. si q̄s z. ff. q̄ mo. pig. vel hy. sol. sicut. ar. ꝯ. ff. de ep. l. i. §. fi rez. īmo casus exp̄essus est. s̄. ti. q̄d iuris sit si va. post alienationē feu. illud recuperet. c. pterea. quid si vas. legauerit feu. ex̄neo ꝑsus vl extraneū de feu. heredē instituit nullis agnatis vl descendētibus relictis. rñ videt nō alienatū: vt sic dñs eū inuestire cogat vt ar. ff. de alie. iu. mu. ex hoc. §. sz heredē z de le. iij. l. pater. §. iul. sz qōni huic accedit z illa p aliū liceat fe. seruiri mihi tñ videt q nullo mō cogi deat dñs eū inuestire: qz nō tenuit legatū vl heredis instō in feu. facta. nec. n. valet ordinatio defuncti in feu. facta: vt. s̄. de suc. fe. in pn. z. s̄. qual'r olim po. feu. alienare. §. donare. sz nōne va. pōt fe. in dotē dare p filia sua. ar. est q possit. C. de na. li. l. iij. in fi. z. ff. si q̄d in frau. pa. l. i. §. sz z si. z. ff. qui. mo. pig. vl hy. sol. sicut. §. q si in dotē. casus tñ exp̄ssus est q nō pt vt. s̄. qual'r o. poterat fe. ali. §. donare. sz nunqd̄ poterit in ēphiteosim ꝑpetuā dare. rñ. forte nō. cū ēphiteosis ꝑpetua nō ꝓcul ab alienatōe distet: vt in auc. col. ij. de nō alie. aut pmu. ec. reb. §. alienationis.

b Sine pmissione. q̄d si dñs pmisit vēdere amico z vasal. postea vēdidit alij. ar. est q nō possit. ff. qui. mo. pi. vl hy. sol. sicut re. §. illud.

c Prescriptōe. quicqd̄ sup facto p̄scriptōis notatū est: vt. s̄. de cap. coz. c. i. b repetas.

d Ēoualescere. no. g̃ q

De prohibita feudi alienatione per fredericum.

¶ Impator prio exordit z dicit q semp studet subiectoz cōmoda inuestigare z addit q multi vas. añ hanc. l. feudū alienabant p qō vtilitates dñoz z imperij valde diminute erāt. z iō de cōsilio ꝑcez generalit̄ ꝑhibet oēm alienationem feudi fieri in futurū z cassat alienationes factas in preteritū nulla p̄scriptione obstante. z q̄ ꝯfecerit amittit feudū z emptori bonefidei feudi cogitur reddere p̄ciū. ꝑhibet etiā fraudē fieri huic legi videlz q vas. sub colore inuestiture p̄cio accepto nō debeāt vendere feudū alioq̄n emptoz z venditoz beneficio z precio carebūt. z tabellio q̄ scripsit instrumentū priuabit̄ officio z erit infamis z manum amittet. h. d.

¶ Rederic⁹ dei gratia romanoruz imperator z semper augustus zc.

¶ Optalē⁸ decet solertiā ita rei publice curā gerere z subiectorum cōmoda inuestigare vt regni vtilitas incorrupta psistat z singulor status iugiter seruet illesus quapropter dū ex p̄decessor nror more vniuersalis curie rōcalie p tribunali sederem⁹ a p̄cipibus italicis tam rectoribus eccl'ar q̄ alijs fidelibz regni nō modicas accepim⁹ q̄relas q bñficia eor q̄ ab eis retinebāt sine dñor licētia pignori obligauerāt z quadā collusione noie libelli vēdiderāt: vñ debita seruitia amittebant z honor imp̄ij z nr̄e felicis expeditōis cōplementū minuebat. Habito ergo ꝯsilio ep̄oruz ducum marchionū z comitū sil'r z etiā palatinor iudicū z alior ꝑcer hac edictali deo ꝓpitio ꝑpetuo valitura lege sancim⁹: vt nulli liceat feu. totū vl ptem aliquam vēdere vl pignorare vl quocūq mō distrahere tpis diuturnitate nō ꝓualescit qō añ inualidū fuit sicut z al's i aut. vt nulli iu. §. nulli. z. C. de pac. si cert̄. z. ff. fa. her. q̄dā. ar. ꝯ. zia sūt. C. ō postu. l. iij. C. de ꝯcti. iudi. l. ij. z. C. si maior fa. ra. ha. l. i. z. ij. z in sum. vt in li. pi. tertio. q̄terno vlti. char. q̄ q̄. s̄. dixim⁹ qō ab initio validū zc. z rub. ꝯ. zia sequēti

e Bo. fi. ac. q. d. q si fuerit malefi. ēptor nō possit p̄ciū repetere: z b̄ iō qz sciēs rē alienā emit vt. C. ō euic. si fūdū. qō vex puto: qz cū. l. bō efi. ēptori p̄misit repetē malefi. ēptori vī ꝑhibuisse. arg. ad b̄ C. ō pac. ꝓuen. tā sup do. l. vl. ff. ō ꝓpē. l. labeo. īmo nec vēditor eū retinebit sz eo carebit: vt. s̄. in ꝓsti. lotha. cir. fi. z applicabit̄ fisco q̄ successor ē male acq̄sitor: vt. ff. de iu. fi. luci⁹ nec puto q ēptori malef. deē repetitō p̄cij ēt si cautū sit ei. ō euic. cū ꝯ. l. istā sciēs fecerit vt aliō fit ī re simpl'r alienata sz qō dr ī. d. l. si feudū. ō euic. z. C. cōia vtriusq̄ iudi. si frēs rem. n. alienā quē vēdere posse nl'a dubitatio est: vt. ff. de ꝯhē. ēp. z vē. rem alienā. z b̄ forte iō vt aliqua pena sustineat ō tali illicito ꝯctu ab eo sciente facto sicut z notari⁹ q̄ in plus punit̄. cū offīi zma. nū amittat cū infamia: vt. j. seq̄t̄. §. scriba vo zc. sic q̄ ēptor bo. fi. repetet p̄ciuz z b̄ va ēt si actū fuēit inter eos ne aliq̄d euictōis nomine p̄staret: vt. ff. de ac. ēp. z ven. l. ex empto. §. fi. sz nūq̄d ad infesse posset agē si vellet z p̄ciū dimittere z qre nō cū b̄ nō ꝓhibeat: vt. C. eui. ēp. ac. z aget actōe ex ēpto: vt ibidem dr. z. ff. de euic. venditor hois. nisi forte velles dicere ꝯtium q vēditio nulla sit.

f Sibi licē. q̄ vtiq̄ licebit si nō vēdat: sz vere in feu dādo inuestiturā faciat: vt j. ti. i. §. illud q̄. ar. C. mā. p diuersas. §. fi. z. l. vl. vl forsan: qz ꝓhibuit alienare p b̄ z in feu. dari. ar. C. de re. alie. nō ali. l. fi. de hac aūt materia dices fm qō notaui. s̄. de cap. coz. c. i.

g Amittāt. i totū si totū aliena uerit. alio quin p ea pte dūtaxat p q̄ alienatū fuit: vt. s̄. de va. q̄ ꝯ ꝓsti. loth. b̄ñ. alie. c. i. sz nunqd̄ al's pōt va. dño. inuito renūciare feu. vī q sic. ar. ff. ō ope. li. interdū. ecōtra vī q nō possit sicut nec eo inuito dñs auferre pōt. nāvtriusq̄ gfa dat̄. s. vt seruitiū va. hēat. Itē va. vt fruct⁹ feu. hēat nō pōt altero inuito talī pacto renūciare. ar. C. de ac. z ob. sicut. z. ff. ō vsuf. sz cū fruct⁹. i pn. l. p̄dicte interdū. rñ. q nō solū renūciatio sz cā solvit sz dr exp̄ssim ō ꝓsuetudine q pōt. s̄. ō va. q̄ ꝯ cō. loth. b. a. c. i.

h Reuertat̄. ipo iure: vt puto q̄tum ad vas. q̄ alienauit z tradidit cū alienatōe facta statim sit dño aptuz: vt. s̄. ti. q̄d iuris sit si post alienationē feu. va. id re. c. pterea. in fi. q̄ tū vo ad ēptorē nō puto nisi p sniam cū al's nō posset agē de euic. ꝯ vē. cū sit bo. fi. ēptor: vt. ff. ō euic. l. si dcm. §. i. z. C. ō eui. l. si fūdū. idē ēt intelligo de va. si cōmittat feloniā p quā feu. amit. dēat qō cū adhuc habeat: vt s. tm. ipm p sniam amittere debeat. nec. n. debet vas. feu. amit. sine certa et ꝓuicta culpa laudāda p iudicē p̄iuz suor: vt in lōbar. de. b. z. t. f. l. fi. z. s̄. ō fe. sine culpa nō a. c. i. z. c. q̄ tpe miles inue. petere de. c. iij.

i Damnū amittat. nā z al's pūit̄ pēa irreuocabil̄ exilij: vt. C. ō sa. sā. iubem⁹. §. p. ī fi.

l Anni. q̄s forte restituet ēt in integz si fuerit mior. xxv. an. cū b̄ ipo Iesus

sit qđ.j.id tps nō petūt. l Negligētia.nisi insta ō cā staret.tūc.n.sec⁹ eēt q̄ sit iusta cā pp quā posset stare dicit eē s.q̄ tpe milcs inuesti petere dēat.c.i.t queibi notāt b repetas. m Repetierit.pollicēdo fidelitatem:vt.s.de capi.coz.c.i.t.s.in qui.cau.feu.amit.c.i.t q̄ibi notāt b repetas. n Cōpetēti.puta forte qz dinumerabunt ei vicena milia passuū p singl'os dies donec fuerit in exercitū pter eū diem q̄vocatus fuit vt iret etiā pter eū diē quo se dz repūtare t b ad exēpluz ei⁹q̄ pmisit se statuzī iudicio:vt.ff.si q̄s cau.l.i.

o Aliū.p se vocare. notare potes hic ar.q vas. pōt feu.seruire p substitutam psonā dū tñ sit dño acceptabilis fm qđ b dī hoc idē notāt.s.si ō feu. con.fue.c.si quis decesserit:t puto q acceptabil dz eē dño si p eque bonū vt ipe est quez mittit. ar. s.de le.coz.c.ex eadē.l.t s.pdicto ti.si de feu. con. fue.si q̄s decesserit.dimidium aliter obseruāt per cozzardū in lōbardia.t aliter in alemania:vt.s.de cap.coz.c.fi'r in oñditijs

p Plures dños.ar.s ō vsufruc.cui⁹ qz ibi p'ribus dñis fructuari⁹ satisdare dz:vt.C.de ser.t aqua.

q Compellāt.sz cui dabitur electio.vtrum ipis dñis an vas.rñdeo videt q va.debeat dari.s.vt eligat quē voluerit ex dominis.arg.ff.de iure do. plerūq̄.§.vlti.

r Ad aliū.trās.s.iure cōsuetudinario ad minorē dñm:sed ad maiorez pōt qz tunc nō ledit vas. nisi sit puatus forte:vt ar.C. de fun.limitrofis.l.ij.li.xi.vl oicas q ad minorem dñm pōt transferre non ad maiorem:vt.ff.de alie.iudi.mu.l.i.t.iij.t.C.ne liceat po.l.ij.vl oicas q ad oēs transire pōt.ar.C.de ōhen.emp.t ven. dudum.t.ff.si quis a paren.ma.fu.l.ij.t vlti.t hic subau.ius vas.vl pōt transferre oīno sed retinēdo directū dñium pōt.ar.ff.de offi.pre.l.pe.vl localis est:qō non placet C.de nouo.C.cōpo.l.i.in fi.scde cōsti.vl dic referre vtrum totā curiā vendat vl tñ feu.vnius vas.in primo casu pōt:qz quedā p se nō transeunt q̄ cū vniuersitate transeūt.ff.de acqui.re.do.quedam.t ar.ff.de ōhen.emp. in modicis.verūtñ hoc saltē videt determinari.s.de leg.coza.§.ex eadē l.quid si vas.decesserit relictis duobus filijs quoz vnus vtilis est ad seruiendū.alter inutilis.nunq̄d tñ vtilis succedere dz cum t dñs in hoc cōsentiat.rñ.hec questio est disputabilis fm coz.quidā tñ dixerunt q succedet t quidam nō:vt.s.ti.an mu.t aliter impfec.ca.nullus. s Dominum offenderit.q si vas.felonią cōmisit ante inuestituram vl post:sed cum inficiat eam felonią vl pater vl heredes eius.nunq̄d obstat delictū.rñ. nō.ar.ff.de dolo t elegāter.§.pe. Idem etiā si cōfiteatur q inuestiri non pōt nisi pus inuestiat eo quod nō hz.ar.ff.de edil.edic.bouē.§.si sub cōditione.fm co. t Prīuetur.nunquid ppter factuz patris filius amittit.feu.auitū.rñ.quidā ita qz t auitam hereditatē.ar.ff.ad.l.coz.de fal.si quis patris sui.sed ar.s.ff.de sena.l.emancipatis.in fi.l.fm coz.sed dicas q amittit:vt.s.si vas.feu.pri.cui defer.c.i.quid si vas.habens auitū feu.commisit delictum ō dñm ex quo poterit ei feu.auferre sed dñs remisit delictum vas.deinde decessit sine liberis vas. nunquid repellunt agnati:vt est psue.cum est feu.ab eo acquisitū.rñ.imo agnati:vt in feu.paterno succedunt nō vt in nouo.ar.ff.de pecu.peculium.§.si ab eo ere alieno.

v Non succedit.quid si vas.cōtra dñm offensam cōtraxit nec dñs in vita sua aliquid dixit post mortem dñi an vas. potest auferri feu.rñ.nō pōt qz nō debet heres mouere q defunctus tacuit.C.de inoffi.testa.oīmodo

tia p annū t dié steterit q feu.inuestiturā a pprio dño non repetierit m transacto hoc spacio feu.amittit:t feu ad dñm redeat.

¶Si vasallus legitime etatis nō fuerit cū dño in expeditione vel ibi non miserit aliū p se dño acceptabilē vel nō soluerit dño dimidiā ptē reditus feudi vnius anni feudū amittit.

Firmiter etiā statuim⁹ tā in italia q̄ in alemania:vt q̄cūq̄ in dicta pub. expeditiōe vocatus a dño suo in eadem expeditōe spacio cōperēti n temere venire supsederit vl aliū o p se dño acceptabilē mittere o tempserit vl dimidiū redditus feu.vni⁹ anni dño nō subministrauerit fe. qō ab epo vl alio dño hūit amittat t do. feu.in vsus suos illud redigēdi modis oibus habeat facultatem.

¶Ducatus marchia t comitatus nō diuidunt aliud diuisionē recipit si cōsortes volunt.ita tñ q oēs qui feudi ptē habent fidelitatē facere debent.deinde dicit q vasallus p vno feudo non debz cogi habere plures dños.q̄nimmo t dñs feudi sine valuasoris volūtate ad aliū trāsferre potest.hoc dicit.

Preterea ducat⁹ marchia comitat⁹ decetero nō diuidat. Aliud aūt fe. si o sortes voluerint diuidat:ita vt oēs qui partē feu.habeāt:t iā diui si vl diuidēdi fidelitatem faciāt:ita tñ vt vas. p vno feu.pl'e do. p habere nō cōpellat:nec do. q feu.sine voluntate vas.ad alium r transferat.

¶Filius vas.offendit dñm patris sui aut pater a dño requisit⁹ debz eū ducere ad satisfaciendū

§.i.t de feud.do.l.vlti. a Domesticis.qui aūt dicunt domestici habes.ff.de iu.om.iudi.qui iurisdi.de pe.respiciendum.t.C. de his qui ad ec.q̄fu.pfenti.§.sane.t de qōnibus pridem.

b Aliū vas.no.g hic q vas.pōt habere aliū vas.de feu.suo.non g intellexit impator iste verbo alienatiōis,phibere dationē in feu.t hoc vez est duz tñ sincere t sine fraude de b fiat:vt.s.q̄lit oliz po.fe.ali.c.ne cessitatē.nisi forte vellet itelligere fz eos qui ōnium dicunt q hic intelligit fm voluntatez domini.

dño aut filiū a se separe alioquī prīuabit feudo si aūt pater vult eū ducere filius aūt cōtēnit prē postea mortuo filius nō succedit in feudum nisi prius dño satisfecerit.idē etiā seruabit de domesticis vas. idē dicit si vasallus vasalli dñm dñi offendit feudū amittere dz nisi p seruitiuz vel p seruitio alterius dñi sui hoc fecerit quē sine fraude añ habuerit t requisitus a dño suo paratus sit facere t si vasallus idēq̄ dñs a dño suo req̄situs suū vas. q dñm suū offendit nō requisiuit vt dño suo satisfaciat feudum amittit.

Insup si filiꝰ vas.do.offenderit s pater a dño req̄situs deducat filiuz ad satisfaciendū dño vl a se filiū separet alioquin a feu.puet t. Si aūt pr vult eū deducere vt satisfaciat:t filius ꝓtennit p mortuo in fe.nō succedit v nisi pus satisfecerit dño pariq̄ modo vas.p oibus suis domestic a faciat. Illud quoq̄ pcipimus vt si vas.de feu.suo aliū b vas. habuerit:t vas.vas.dñm domini sui offendere rit nisi p seruitio alteri⁹ do.sui hoc fecerit quē sine fraude ante habuerit feu.suo prīuet:c t ad do. suum a quo ipe tenebat reuertatur nisi req̄situs d ab eo paratus fuerit satisfacere maiori do.quem offenderit t nisi vas.idēq̄ do.a do.suo requisitus eū qui maiorez do.offenderit requirat vt satisfaciat:suum feu.amittit.prēterea si inter duos e vas.de feu.sit cō trouersia dñi sit cognitio f t p eū cō trouersia terminetur:sed si vo inter do.t vas.lis oriatur per pares g curie a do.sub fidelitatis debito cōiu

c Prīuet.sz hoc q̄re cū nō sit ei⁹ va. ar.ff.p so.l.nā socius.t ar.ff. de ōb. sig.modestin⁹.t ō lib.ag.si quis a li. §.si quis a liberto fm co.

d Nisi req̄situs. q̄d si vas.me⁹ alit fecerit ō eodē feu. t vltim⁹ va.fe.alie nauerit.ar. est q p dño.i.mihi:cōmittat.ff.ō ser. expoz. l.pe.t.ff.de acqui. pos.q̄ vniuersas.§ fi.t.l.si colon⁹.t.l. q̄uis.§.i.t.l.si id qō.ita pm⁹ hēbit laudimium qō ini quū ñ videt pp timorē future amissionis.sz ar.ō est hic fm co.sz nūq̄d vadñs cogere pōt vt ei feu.oñdat.ar est q sic possit.ff.ō ac. emp.t vē.titi⁹ heres.nūq̄d vas.dñs

qui ei.f.de camera dz:pōt cogere vt ei possessiones ex quibus feu. p cipere debeat feu.prebet.ar.est qō possit.C.ō dona.si quis argētum.§.i. e Duos.s.qui al's sunt vas.eiusdē dñi de alijs feu.t feu.de quo est qō inter eos ptinet ad eundē dñm.t vterq̄ ostendit suum feu.eē.alioquin si nō essent al's vas.sed vterq̄ diceret se vas. ipius de eo feu.vl etiā diuersos inuestitores dicerent se habere de eo tunc coza iudice vl arbitro cā terminari debebit:vt.s.de pacte.§.si duos.t.§.se.t.s.ad.l.coz.c.si iter pares.nec vnus alterꝫ poterit inuicē inuitū trahere ad iudiciū curiā vl dñm cū vnū p ducūt inuestitorē.verūtamē si curia eum vocauerit ter tunc nō poterit ei⁹ examen declinare:vt.s.ti.an apud iudicē vl curiam do.qō.f.terminari dz.c.ex eo quod.s.diximus.t.s.de inuesti.in marituz facta.§. illud.t fm hoc.§.iste non ō dicit p dictis.c.sed potius diuersa sunt q̄ aduersa.t ō hoc dices fz q in summa no.sz q̄d si dñs nō vult cognoscere. R.tunc poterit vas.eū facere cōpelli a maiori iudice sub quo erit.ar.ff.ō arbi.l.i.t.iij.§.i.vl actor poterit alterꝫ pduenire sub iudice rei:sz nunq̄d ab initio poterūt ipsi litigantes ire sub alio iudice t nō sub dño saltem in pcoz dia ita q sīa ab alio iudice lata teneat:vl nunq̄d tenebit sentētia tanq̄ a non suo iudice lata. R. forte nō tenebit qm̄ imperator voluit q dñi esset cognitio t determinatio istius cause.ergo aliꝫ iudicibus videt phibuisse cognitionem ne vas.ad alios iudices irent.ar.ff.de cōdi.t demō.cuz ita sicut ecōtra.ff.de iudi.cum ptor.t ar.C.de pac.pduen.tam sup do.l. fi.t.ff.de cōpen.qō labeo.si ergo ōfecerint ō.l.fecerunt.vñ non dz tenere qō factū est ipo iure:vt.C.de le.nō dubiū.nam qui nō facit qō debet ō ius facere intelligit.ff.de re.iur.qui nō facit.t ar.C.de iudeis t cel.celicolarum.in fi.t dñs in euāgelio qui nō est mecum ō me est.t alibi qui nō seminat mecū spargit:vl dicas referre vtrū

per errorem iuerunt ad aliū iudicem: an sciēter. in ꝓmo casu non tenet. in scdo sic, ꝓrogādo eius iurisditionē: vt. ff. de iudi. l. i. ⁊ ij. ⁊. C. de iurisdi. om. iu. l. ij. f Cognitio, sz i quo loco stabit ad cognoscendū, R. vbi ipe statuere voluerit: salua honestate sua ⁊ vbi maiorum mos cognoscere inter pares suos si eos habuerit. arg. ad b vt. ff. de iusti. ⁊ iure. l. pe. in fi.

g Per pares cu. q̄ in ꝯcordia do. ⁊ vas. eligerent. m. sed si dissenserit in eis eligēdis: tunc dñs ꝓmus eliget quē vl̄ quos voluerit ⁊ postea vas. fil'r faciet ꝑm numerū a dño cōprobatuz: ita tū q̄ ille vas. nō eligat ꝓpari iuito dño vl̄ va. q̄ fidelitatem dñi non iurauit: vt s. de otro. fe. apud pares terminānda. c. si int dñm. ⁊ hoc forte ea rōne q̄m debēt sub debito fidelitatis ꝺiurari dño ꝑm q̄ h statim sequit. ⁊ h̄ va si dñs hz parel ꝑz qō dr. s. p̄di. ca. si inter dñm. si aūt ñ hz pares tūc iudicis illi⁹ q̄ cōuenit vl̄ ei⁹ in cuius foro res ē erit cognitio cū actor debeat sequi forū rei. C. ō iu. om. iu. l. ij. ⁊. C. vbi in rem actio ex. de be. l. fi. sed quid si dñs nō vult respōdere cuz ꝺuenit a vas. vl̄ vas. a dño R. tunc ꝓcedēdū est ꝑm qō dicit. s. de milite vas. q̄ cōsuetum ar ē. c. dñs vocat militem. Consueuit queri in q̄ loco debeāt stare pares ad cognoscendum inter dñm et vasal. ad qō ita respōderi pōt: vt in eo loco stare debeant de quo actum fuerit iter do. ⁊ vasal. si aūt nō appareat de q̄ actuz sit tunc stabit in eo loco in quo factū fuit cōpromissuz paribus: ⁊ tunc poterunt pares iubere partibus vt debeant venire corā eis in quacunq̄ parte voluerint illius loci dum tñ facile pares in eo loco venire possint: nec sit locus inhonestus puta popina vl̄ lupanariū. ⁊ hoc ad exēplum arbitri: vt. ff. de arbi. si cū dies. §. ff arbi. sz si pares nō possent ꝯcordare de loco: tunc forte dñs ꝓterit iubē eos adesse vbi voluerit salua honestate sua: vt. s. no. est ⁊ b̄ ideo q̄m maior iudex est inter eos cū ab initio debeat eos iuratos terminetur. b Illud q̄p sancimus: vt in omni sacro⁹ fidelitatis impatoz noiatim excipiatur. k

Que sint regalie

Regalie m armandie pluuie flumina nauigabilia: ⁊ ex q̄bus fiunt nauigabilia portus ripatica vectigabilia q̄ vulgo dicunt telona monete mulctaq̄ penarū q̄p cōpendia bona vacātia ⁊ q̄ vt ab indignis legibus auferunt nisi q̄ spāliter quibusdā ꝯcedunt ⁊ bona ꝯdēnatoz ⁊ ꝓscriptoz ꝑm q̄p in nouis ꝯstōnibus cauet angariaq̄ pangariaq̄ ⁊ plaustrouz ⁊ nauiū p̄stationes ⁊ extraordinaria collatio ad felicissimā regalis numinis expeditiōem ptās ꝯstituendoz magistratuū ad iusticiam expediēdā argētarie ⁊ palatia in ciuitatib⁹ ꝯsuetis piscationū reddit⁹ ⁊ salinaq̄ ⁊ bona cōmittētiuz crimē maiestatis ⁊ dimidium thesauri loco cesaris inuenti nō data opera vl̄ loco religioso si data opera totum ad eum pertineat.

Quot sunt testes necessarij ad probandam feudi ingratitudinem n.

¶ Ad ꝓbandū ingratitudinem delicti quicq̄ testes requirunt idonei opinionis integre ⁊ manifeste probantes. hoc dicit.

Impa. henricus au. vniuerso populo ⁊c.

Si vas o inhonestis factis atq̄ indecētib⁹ machinationibus do. suū offenderit insidiosq̄ eū clādestinis vl̄ manifestis appetiuit vl̄ inimicis eius suas amicitias copulauerit atq̄ in alios sic versat⁹ est vt potius inimicus q̄p fidelis eē creditur si vl̄ eum cucurbitauerit seu in cāpestri bello suuz do. reliquerit feu. priuabit: qō nō obtinere sancimus nisi quinq̄ testibus summe atq̄ integre opinionis probatuz fuerit manifeste.

Data. viij. idus au zusti feliciter.

De notis feudorum q.

¶ Notandū q̄ mos est i fine libri supponere regulas ⁊ aliquas cōclusiōes idcirco actor hui⁹ operis quasdā notulas ⁊ regulas elicit cōcludēdo p eas terminās opus suū. videsm bal. conclusiōes in q̄libet materia feudoz. Bald.

Notandū q est in feu. q̄ de canena seu camera dicit nō debere dari nisi cū sit in camera vl̄ canena vñ solui possit vl̄ si ita euacuata sit canena sine culpa promissoris expectandū est donec interim de canena vl̄ ꝺ camera dari possit. sic ꝺminuz aūt feu. dare posse intelligit oi ere alieno deducto. nō. n. equum est quē videre egētē quē ꝑus hūit i ꝺiugem vl̄ amicū qō aūt pares tñ dēant interesse inuestiture feu. ⁊ nō alij hoc tūc vez est cū do. vas. alios nō habuerit. Ulioq̄n adhibeat do. quos meliores potit liberos facta argumentatōe legis de vltimis voluntatibus in lōbar. f. illa que dicit si quis donationē facere voluerit ꝺ suis rebus alicui vl̄ inuestituram adhibeat sibi de parētibus suis ⁊ p eādem le. Jurāt duos testes idoneos vl̄ tres vl̄ plures. pluralis enim elocutio duoq̄ numero ꝓtēta est. Jtez sciendū est nō esse impedimentū inuestiture: ⁊ si inuestituram faciet ꝺ re quaz cōem dñs hēat cū aliquo qui si spōte ꝺiuidere voluerit ille cū quo hz rez cōem qui inuestiuit pōt cogere p iudicē illū qui inuestitus est vt diuidat. Jtez heredes eius necesse habent tenere firmaz inuestituram quā pater fecit. Jtez eadē lege ⁊ eodem iure dz habere rē iste heres qui inuestitus est quā haberet qui eū inuestiuit cū coherede suo. s. vt adeq̄tio ꝑcurrat vsq̄ ad. xl. annos. Jtez inuestitura p se ⁊ p suū nunciū dari ⁊ accipi pōt que oia supradicta colligi p̄nt p supradictas. ll. lōgobar. titulo de vltimis voluntatibus. l. si q̄s. ⁊. C. cōi. diui. l. i. ⁊. ij. idcirco pares necessarij sunt in instro inuestiture ⁊ nō alij ne quid excogitet falsitatis in p̄nitiem dñi alijs testibus inductis corrupti forte pecunia vel odio vl̄ gratia: q̄ nō sunt suspicāda in paribus. Si instrm diceret falsuz a dño daret defensiō va. qui iustrm deferret: vt in lōbar. qual'r quis se defen. de. l. chartis ⁊ afferet dño q̄ cōiurare sub debito fidelitatis: vt dictū est. si aūt nō est locus ꝓhensus in q̄ iudicare dēant tūc videat illi loc⁹ ꝺ prehēsus q̄p solēt iudicare fine in cōmodo litigātiū. ar. ad b. ff. de iudi. si loc⁹ vl̄ forte posset dici q̄p semp est dñi electio vbi voluerit cām vētilari si c̄ ⁊ al's hz p̄ electionē partiū vt dictū ē, ⁊ ad b ē ar. s. ꝺ mili. q̄ ꝺtu. est: cū ibi dicat q̄p pares debeāt dñm adire ⁊ cū salua reuerētia cō petēter cogē ⁊ c̄. vl̄ dicas q̄p dñs p̄ eliget vnū locū in quo p̄ cā incipiatur. ⁊ vas. eliget aliū si voluerit in q̄ vicissim vētilabit cā p termios statutos ꝑ ordinē. s. semel in vno ⁊ p⁹ in alio sicut al's dñs hz p̄ electionē partiū: vt dictū est. posteaq̄ vas. vt cā equalāce terminet: nec mirum cū dñs dēat reddere vicē vas. de his q̄ vasa. tenet dño p̄stare: vt. s. ꝺ forz. fidelitatis. in fi.

b Termiet. ⁊ h̄ ꝺa sunt q̄ dicunt in. §. isto q̄ō q̄ō est de. f. inter do. ⁊ vas. vl̄ inter duos vas. quid g̃ si inter dñm ⁊ aliū q̄ nō sit vas. de feu. q̄ō est vl̄ inter vas. ⁊ aliū. R. tunc sub alio iudice sub cui⁹ iurisdi. erunt vl̄ saltē reus terminari dēbit: vt. s. de pace. te. §. si duo. ⁊. §. fi. ⁊. §. i. ⁊ s. ad. l. coz. c. si inter pares. cum. n. iste casus nō sit cōsuetudinib⁹ cōprehēsus merito. l. scripta vti sine calūnia possumus: vt. s. de cog. f. c. i. vñ dcm est q̄p actor sequat forū rei.

i Sacto. iurat g̃ vas. domino fidelitatē ⁊ ecōuerso ita dño vas. vicē reddē dz: vt in decre. xxij. q. vl. ꝺ forma fidelitatis. in fi. ⁊ xiij. q. v. p̄dest. in medio vbi dicit sicut dilectionē visi sunt reddentib⁹ dare qui temere ⁊c.

k Excipiat. nūq̄d seip̄m dēbit excipe cū iurat fidelitatē p̄ oēm hoiez. rū. nō q̄ nō est in illa vniuersitate: nā in gñali sermone nō itelligit p̄sona loq̄ntis ar. ff. cōia p̄dio. quicq̄d.

l Que sint regalie. rub.

Regalie subaudi sunt armādie āgarioz angarie sunt p̄sonales p̄statōes. pangarie ex q̄bus p̄stant pecūie ⁊ ope ⁊ colligit obscu. ff. ꝺ mu. ⁊ ho. l. mūeq̄. §. p̄nioq̄.

n Rubr. Quod testes sunt necessarij ad ꝓbandā fe. ingratitudinē. J vas. hec. l. in pau

Notandū. hic intitulat de notis feu. q̄ potiꝰ puto fore notas siue notulas sup feu. factas q̄p debeāt eē de textu ꝺsuetudinuz. ⁊ b̄ videt⁹ p hāc ex eo q̄p quasi oēs approbant p leges romanas ⁊ lōgobar. vñ quasi glosulas eas reputo vsq̄ ad fi.

FINIS.

veritatē nouerit ⁊ iniquū erit si aliquis ex dono suo cū dñi ē defensio ex ordine cū vas. nō possideat. Notādū est qꝫ de oi ꝓtroversia q̄ inter do. ⁊ va. orik̄ si pares veritatē nouerint oi no cogi a dño debere ⁊ parib⁹ dicere veritatē quā si dicant se nescire cū sciāt ⁊ vas. postulet dñs eos cōget iurare ⁊ veritatē dicere: vt. C. de testi. l. si qñ. in lōbar. de of. iu. vt iudex vn⁹ ⁊c. ⁊ in ti. qualr q̄s se defendere. l. qualr cūqꝫ cā. ⁊ ti. de testi. vt q̄cunqꝫ. ⁊. l. vl. cū dak̄ do. defensio de inuestitura q̄ dicik̄ eē fcā iurare dꝫ se inuestiturā nō fecisse. cū vo dak̄ successori ei⁹ iurare dꝫ se nō credere inuestiturā factā eē ab antecessore suo. Si qua inuestitura facta dicek̄ semp dꝫ noiare dñꝫ a q̄ inuestitura facta dicik̄ cū multū discrepet sacrm hereditariū a p̄ncipali sacramēto. C. de re. cre. ⁊ iureiu. l. generalr. ⁊ vt hēs de tutore q̄ iurat qđ credit ⁊ extimat: vt. C. de iur. ca. l. ꝯ. de ꝓscia. n. iurare dꝫ ⁊ nō de alieno fcō cū iniquū sit aliquē iurare de alieno fcō heres vl̄ successor nec etiā fili⁹: vt. ff. rex amo. l. marcellus. sꝫ ꝯ rium repik̄ in lōbar. qꝫ lꝫ fili⁹ minorē ꝑ tutē hēat qꝫ pater tñ dꝫ p̄cise iurare p̄sem suū nō fuisse debitorē in lōbar. qualiter q̄s se defendere debet si ꝓtigerit.

De statutis ⁊ ꝓsuetudinib⁹ ꝯ libertates ecclie inductis ⁊ imunitate locoꝝ religiosoꝝ vbiqꝫ morātiū ⁊ tori p̄uilegior gazari ⁊ patarenis ⁊ alys hr̄ticis eorūqꝫ successoribꝫ et nauigus pegrinis ⁊ aduenis q̄cūqꝫ locoꝝ hospitātib⁹ eorumqꝫ successoribus: et de agricolarum securitatibus. Constitutiones ffrederici secundi imperatoris incipiunt.

FRedericus dei gr̄a romanoꝝ imp̄a. ⁊ semp augus⁹ marchionib⁹ comitib⁹ cūctisqꝫ pp̄lis quos clemētie nostre regit imperium salutem ⁊ gratiam.

Ih die q̄ de manu sacratissimi p̄r̄is nr̄i summi pō. recepimus imp̄iū diadema curauim⁹ ad dei ⁊ eccl̄e sue honorē edere q̄sdā. ll. q̄s in p̄nti pagina iussim⁹ ānotari p totū nr̄m ip̄iū publicādas p ip̄ialia scripta p̄cipiendo mādam⁹ q̄ten⁹ eas q̄sqꝫ l̄ras in suo distrīctu irrefragabilr ⁊ incōcusse seruentur.

Unt hē. ll. ad dec⁹ ad honorē ip̄iū ⁊ laudē rōani p̄ncipis nihil o īno magl vr̄ accedere q̄ expugnarl q̄busdā errorib⁹ ⁊ iniq̄s q̄rūdā statutl penit⁹ destitutl deceko eccl̄a dei plena q̄e tevigeat ⁊ secura gaudeat libtate. Sane adeo ifideliū q̄rūdā ⁊ iuuenū iniq̄tas abūdauit vt nō dubitēt ꝯ apl̄icā disciplinā ⁊ sacros canōes statuta sua ꝓfringere ⁊ ꝯ eccl̄asticas p̄sonas ⁊ eccl̄e libtatē. cū g⁹ dispōne diuina fauēte nihil velit eccl̄a q̄ nihil dꝫ p̄ter bonum appetere qđ nobis eodē concursu ⁊ eadem non placeat voluntate.

Nos fre. romanoꝝ ip̄e. ⁊ sp augus⁹ hac edictali lege irritam⁹ ⁊ irrita nūciam⁹ oia statuta ⁊ ꝓsuetudies q̄ ciuitates vl̄ loca p̄tātes ꝓsules vl̄ q̄cūqꝫ alie p̄sone ꝯ libtatē eccl̄e vl̄ eccl̄asticas p̄sonas exercere vl̄ seruare aduersus canonicas vl̄ ip̄ia les sanctōes p̄sūpserint: ⁊ eadē capitularib⁹ suis mādam⁹ infra duos mēses p⁹ h⁹ publicationē edicti penit⁹ abolerī: ⁊ si decetero silia attētauerint ip̄o iure decernim⁹ eē nll̄a ⁊ eos sua iurisdi. p̄uatos: necnō locū vbi deiceps talia p̄sūpta fuerint bāno mille marchaꝝ p̄cipim⁹ subiacere: p̄tātes ⁊ ꝓsules rectores statutarīj ⁊ scriptores dictoꝝ statutoꝝ: necnō ⁊ ꝓsiliarīj locorū ip̄oꝝ q̄ fm statuta vl̄ ꝓsuetudies memoratas iudicauerint sunt ex tūc ip̄o iure infames q̄ꝫ sn̄ias ⁊ act⁹ alios illegitios p̄cipim⁹ aliq̄ten⁹ nō tenere. qđ si p annū h⁹ nr̄e ꝓstōnis inuenti fuerint ꝓceptores bōa eoꝝ p totū nr̄z ip̄iū mādam⁹ ip̄une ab oīb⁹ occupari saluis nihilomin⁹ alys penis ꝯ tales ī gn̄ali cōcilio p̄mlgatl. Itē nll̄a p̄tās vl̄ p̄sona publica vl̄ p̄riuata collectas siue exactōes āgarias vl̄ pāgarias eccl̄ys vl̄ alys p̄ys locl aut eccl̄asticl p̄sonis ip̄onere aut inuadere bōa eccl̄iastica p̄sumat q̄ si fecerint ⁊ req̄siti ab eccl̄a vl̄ ab ip̄io emēdare ꝓcē p̄serint triplū refūdāt ⁊ nihilomin⁹ bāno ip̄iali subiaceāt qđ absq̄ satisfactōe debita nll̄aten⁹ remittak̄. Itē quecūqꝫ cōitas vl̄ p̄sona p ānū i excōicatōe fcā pp̄ libtatē eccl̄ie p̄stiterit ip̄o iure ip̄iali bāno subiaceat a q̄ nullaten⁹ exhak̄ nisi p̄ius ab ecclesia absolut⁹ fuerit. itē statuim⁹ vt null⁹ eccl̄iasticā p̄sonā in criali cōe vl̄ ciuili trahere ad iudiciū seculare p̄sumat ꝯ p̄stō nes ip̄iales ⁊ canōicas sanctōes qđ si fecerit actor a iure suo cadat ⁊ iudicatū n̄ teneat ⁊ iudex sit ex tē iudicādi p̄tāte p̄uat⁹ statuim⁹. n. vt si q̄s clericl vl̄ p̄sonis eccl̄asticl iusticiā denegare p̄sūpserit tertio req̄sit⁹ suā iurisd. amittat. Gazaros patare nos leōistas suponistas arnaldistas circūcisos ⁊ oēs hr̄ticos vtriusqꝫ sex⁹ q̄cūqꝫ noie cēseank̄ ppetua dānam⁹ ifamia diffidam⁹ atqꝫ bānim⁹ p̄cipiētes vt bona taliū ꝓfiscenk̄ nec ad eos vlterī⁹ reuertank̄ ita qꝫ filij ad successiones eoꝝ puenire n̄ p̄nt cū lōge grau⁹ sit eternā q̄ꝫ tpalē offendere maiestatē. q̄ aūt inuenti fuerint sola suspitōe notabiles nisi ad mādatū eccl̄e iuxta ꝓsideratōem suspitōis ac q̄litatē p̄sone p̄ p̄paz innocētiā ꝓgrua purgatōe mōstrauerint tāqꝫ infames ⁊ bāniti i oīb⁹ habeank̄: ita qꝫ si sicꝫ ānū māserint extūc eos sicut hr̄ticos ꝓdēnam⁹. Statuim⁹ etiā h⁹ edicto in ppetuū valituro vt p̄tātes ꝓsules seu rectores q̄busc̄ūqꝫ fungāk̄ officijs p defensione fidei p̄stent publice iuramētū q̄ de terris sue iurisdi. subiectis vniuersos hr̄ticos ab eccl̄a denotatos bo. fide p viri⁹ exterminare studebūt ita qꝫ āmodo q̄ncūqꝫ fuerit q̄s in p̄tātē siue ppetuā vl̄ tpalē assumpt⁹ h⁹ teneak̄ capl̄m iuramēto firmare alioq̄n nec p p̄tātib⁹ nec p ꝓsulib⁹ habeank̄ ⁊ eoꝝ sn̄ias irritas ex tunc decernim⁹ ⁊ inanes. Si vo dñs tpalis req̄sit⁹ ⁊ admonit⁹ ab eccl̄a terrā suā purgare neglexerit ab hr̄tica p̄uitate post annū a tpe admonitōis elapsuz terrā illi⁹ ip̄is exponimus catholicl occupādā q̄ eā exterminatl hereticl absqꝫ vlla ꝯdictōe possideāt ⁊ in fidei p̄ietate ꝓseruēt saluo iure dñi p̄ncipalis dūmō sup h⁹ nullū p̄stet obstaculū nec aliqđ aliđ impedimētū opponat: eadē nihilomin⁹ lege huata ꝯ eos q̄ nō h̄nt dños p̄ncipales. Credētes p̄terea receptatores defensores: ⁊ fautores hr̄ticoꝝ bānim⁹ firmik̄ statuētes vt si postq̄ q̄libz taliū fuerit ab eccl̄e excōicatōe notat⁹ satisfacere ꝓtēpserit infra ānū ex tūc ip̄o iure sit fact⁹ infamis: nec ad pub. officia seu ꝓsilia ad eligēdū aliq̄s ad hmōi neqꝫ ad testionū admittak̄. sit ēt intestabil⁹ vt nec testādi liberā hēat facultatē: nec ad hr̄ditatis successionē accedat. null⁹ p̄terea ei sup q̄cūqꝫ negocio sz ip̄e alys rn̄deꝛ cogak̄ qꝫ si forte iudex extiterit ei⁹ sn̄ia nulla hēat firmitatē nec cāe aliq̄ ad ei⁹ audiētiā p̄ferāk̄. si fuerit advocat⁹ ei⁹ p̄rocinū nullaten⁹ admittak̄. si tabellio instra p ip̄z ꝓfecta: nulli⁹ penit⁹ sint momēti: nauigia q̄cūqꝫ locoꝝ puenerint si q̄ casu ꝓtingēti rupta fuerit vl̄ alik̄ ad terrā puenerint tā nauigia ip̄aqꝫ naugātiū bōa illis itegre reduc̄ ad q̄s spectabāt añqꝫ nauigiū illō piculū incurriss sublata oiuz locoꝝ penit⁹ ꝓsuetudine q̄ huic aduersak̄ sanctōi nisi talia sint nauigia q̄ piratica exerceāt p̄rauitatē aut sint nob vl̄ xp̄iano noi inimica. Trāsgressores vo h⁹ nr̄e ꝓstōnis bonoꝝ suoꝝ publicatōe mulctēt ⁊ si res exegerit eoꝝ audacia iuxꝫ mādatū nr̄m mōis alys ꝓpescak̄. oēs pegrini aduene libere hospitenk̄ vbi voluerit ⁊ hospitati si testari voluerit de reb⁹ suis ordinādi liberā hēant facultatē q̄ꝫ ordinatio incōcussa ꝑuek̄. Si q̄ vo intestati decesserint ad hospitē nihil pueniat sz bōa ip̄oꝝ p manū epi loci tradēt hr̄dib⁹ si fieri p̄ot vl̄ in pias cās erogēt. hospes vo si aliq̄d de bōis taliū ꝯ hāc ꝓstōnē nr̄am hūit triplu ꝯ ip̄o restituat cui visū fuerit assignādū nō obstāte statuto aliq̄ seu ꝓsuetudie seu p̄uilegijs q̄ hacten⁹ ꝯtia iducebāt: si q̄ aūt p̄sumpserit eis ꝺ reb⁹ suis testādi interdicim⁹ facultatē vt in eo puniāt in q̄ deliq̄rint alꝫ put culpe q̄litas exegerit puniendi. Agricultores ⁊ circa rusticitatē occupati dū villis insidēt dū agros colūt securi sint q̄cūqꝫ pte traxerit: ita vt null⁹ inueniak̄ tā audax q̄ p̄sonas vl̄ boues agroꝝ instra: aut si q̄d aliud sit qđ ad opaz rusticalē p̄tinet inuadere capere aut violēter auferre p̄sumat. Si q̄s aūt hmōi statutū ausu temerario violare p̄sumpserit i q̄druplū oblata restituat ifamiā ip̄o iure incurrat ip̄ialī aia diuersione nihilomin⁹ puniēd⁹. Nos vo honor⁹ ep̄s seruus seruoꝝ dei has. ll. a fre. romanoꝝ imp̄a. filio nr̄o charissimo p utilitate oīm xp̄ianoꝝ editas laudam⁹ ⁊ approbam⁹ ⁊ ꝓfirmam⁹ tāqꝫ ineternū valituras ⁊ si q̄s ausu temerario inimico hūani generl suadēte q̄cunqꝫ mō has infringere tētauerit indignationē dei oīpotentis ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli apl̄orum se nouerit incursurum. FINIS.

Rubrica. Quomodo in lese maiestatis crimine procedat.

Jsta rub. est magistralis posita cā cōmodioris allegatiōis ⁊ aduertendū est ꝙ liber autenticoꝝ diuisus est in .ix. collatiões postea supuenit liber feu. quē. x. collationē vocam⁹: postea supuenerunt iste cōstitutiones q̄s vndecimā collationē appello ipsasq; glosare volui ego bartol⁹ de saxo ferrato ciuis perusin⁹: vt multa vtilia q̄ in eis sunt oīb⁹ innotescerēt et etiā ad laudē diuine recordationis dñi Henrici impatoris ipaꝝ ꝑstōnū auctor⁊ aui illustrissimi dñi dñi Caroli q̄rti romanoꝝ imperatoris nūc regnantis. Cui debito fidelitatis astringor: q⁹ me suoꝝ cōsiliarioꝝ ⁊ domesticoꝝ nūero aggregauit ⁊ me meosq; posteros q̄s legū doctores esse cōtigerit legitimationis ⁊ cōcessionis venie etatis alijsq; ꝓuilegijs ⁊ gratijs decorauit. Jn noīe igit̄ dei oipotentis ad laudē ⁊ reuerentiā ꝑfati dñi impatoris suiq; aui ⁊ studentiū vtilitatē glosaui eas ordine infrascꝑto supponēs quicq̄d per me dicet correctioni cuiuslibet meli⁹ sentientis, ⁊ q⁹ tex. est breuis null⁹ me de glosaꝝ lōgitudine inculpet. sī ei mlte glo. ex q̄b⁹ ℔ collatio multū vtil reddit. bar.

a Drepimendū. ꝑ ponit cām. l. cōdēde. scdo statutū gñale in ordine ꝓcedēdi in crimīe lese maiestat⁊. tertio statutū spāle in mō ꝓcedendi ꝯ cōtumaces. q̄rto ponit cām derogatoriā. q̄nto declarat ad q̄s casus extendat. sexto q̄ tpe sumat vigorē. b Multoꝝ. s. cū multis crassantib⁹ iudicia. l. antiqua cōcedat arbitriuꝝ vt possit penas augere. vt. ff. de pe. l. aut fcā. §. fi. ⁊ no. ff. de infamibus l. q̄d g̃. §. pena grauior. ideo b̄ casu h̄. l. necessaria nō videt. So. antiq̄ iura dabāt arbitriū iudici iponēdo penā maiorem malefitio li q̄dato. hec ō nouo statuit circa modū liquidādi dans potestatez ⁊ hec. s. multitudo delinquētiū est cā finalis legis cōdende. vt. j. dicā

c Ruptis, determinat verbū conant q̄ ō est. j. nec resoluit in cōditionē. q⁹ determinat verbū ꝑsentis vel ꝑteriti tēporis, sec⁹ si esset ꝛbū futuri tpis vel respiceret futuꝝ tps. vt. l. a testōre. ff. de cō. ⁊ de mō. ⁊ de vsu. l. euicti. q̄ō tractaui. ff. de cō. ⁊ de. l. i.

d Totius fidelitatis: quedā est fidelitas q̄ debet primo. s. nō offendere eū: nec ei insidiari. ff. de iusti. ⁊ iur. l. vt vim. nō aūt tenet eū defendere. vt no. ff. de reg. iur. l. culpa caret. Alia est fidelitas q̄ debet ꝑsone q̄s ēt tenet defendere ꝛbo: q⁹ dz ꝑsone indicare q̄ cogitat ꝯ eum. vt. ff. ad. l. pōp. de pari. l. i. in fi. ⁊. l. se. dz ei ēt reuerētiā. vt in ti. de obseq̄is. nō aūt repto q⁹ q̄s teneat ꝑsonā defendere fcō. s. opponēdo se l' filiū nō Tertio est fidelitas maior q̄ q̄s tenetur dño suo cui nō solum tenet nō offendere sz indicare ꝛbo ⁊ defendere fcō. vt. x. col. de fo. fidel. c. i. ⁊ de no. fi. fo. c. i. ista dz q̄s ꝓncipi. s. nō offendet. ⁊ si sciuerit indicare q̄ō p⁹: q⁹ cōsciꝝ tñ tenent. vt. C. ad. l. iul. ma. q̄sq̄s. i fi. tenet defendere eū. ff. de remi. l. oē delictū. §. fi. ℞ g̃ ō⁊ toti⁹: q⁹ tota fidelitas debet ꝓncipi. est ēt de⁹ in terris. C. de sacrosanc. ec. iubem⁹ nullaz nauē. ⁊ ibi no. ⁊ de eo scptū est. diliges dñm deū tuuz ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua ⁊ ex oīb⁹ viribꝫ tuis. e Debite, iure diuino ⁊ humano. vt. j. dicet. f Habenis, sicut ēt ꝑ habenas equ⁹ recte ducit: ita ꝑ fidelitatē ducit subditus a dño q̄ fidelitas ⁊ duas habenas. s. i faciēdo q̄ fieri debēt: ⁊ nō faciēdo q̄ fieri nō debēt: vt modo dixi. que duo ꝓcepta sunt due habene per quas ꝯ subditus ita ducit: sicut equus ⁊ alia aialia ducunt ꝑ habenas. ⁊ ita ꝑ ista duo ꝓcepta homo ducit ⁊ pacifice⁹ fit sicut equus per habenas q̄s timet: ⁊ fuerūt ℔ duo ꝓcepta fcā ꝑmis duobus parentibus super q̄bus pēdent leges ⁊ ꝓphete: ⁊ sup quib⁹ totuz vtriusq; iuris corp⁹ fundatū est. vt no. ff. de iusti. ⁊ iur. l. i. ⁊ ideo bñ dixit habenis

g In trāquillitate. ℔ patz. nā cū imperiū fuit in statu ⁊ trāquillitate tot⁹ mund⁹ fuit in pace ⁊ tranq̄llitate. vt tpe octauiani augusti. cū aūt imperiū fuit ꝑstratū insurrexit dira tyrānides. h ℔ fuit hui⁹ opusculi cā finalis. h Toti⁹ orbis. ꝯ q⁹ maior pars mūdi non obedit ꝓncipi. s. illud de facto: sed de iure sec⁹. simile habem⁹ de daniele. ix. c. vbi de nabuchodonosor q̄ tunc erat vniuersalis imperator sic ait. tu rex regū es: ⁊ de⁹ celi regnū fortitudinē gloriā ⁊ imperiū dedit tibi ⁊ oīa in quib⁹ habitarēt filij hoīm ⁊ bestias agri: volucres celi dedit in manu tua: ⁊ sub ditione vniuersa cōstituit ⁊ intelligē

Extrauagātes cū apparatu siu glosis dñi bartholi quas nonnulli ꝛi. collationē appellāt: feliciter incipiūt. Quomodo in lese maiestatis crimine ꝓcedatur. Rubrica.

Enricus septim⁹ diuina fauēte gr̄a romanoꝝ imperator ⁊ semp august⁹.

dū est de iure: q⁹ de facto nō obediuerūt sibi oia: vt legit̄ in cronic⁊. vt i. d. c. ꝓ glo. itē ꝯ: q⁹ in terris eccl̄ie nullā h⁊ iurisditionē. vt in. c. pastoralis. ex de re iudi. in cle. so. eccl̄ia h⁊ ex donatione ꝓncipis etiā eius q̄ hanc. l. ꝙdidit. vt in. c. i. ex de iureiu. in cle. vñ ipse ꝓnceps hꝫ videt. vt in. l. i. §. oia. ēm. C. de vete. iur. enu. vel lz alicui⁹ ꝓticule dñiuz nō sit suū. tñ verū est q⁹ h dicit. sic ō⁊ dñs gregꝯ ēt si vnū pecus nō sit suum vt. ff. de rei ven. l. ij. ⁊. iij. ⁊ per hoc patz q̄ imperator recte dz dñs mūdi. s. vniuersalis. lz singl̄ares sint dñi ꝑdioꝝ suoꝝ. vnde a possessore ipe possz vēdicare mundū. vt. l. bñ a zenone. C. de q̄dri. ꝑscrip. ⁊ ff. ad. l. rho. de iac. l. depcatio. nec est op⁹ q̄ dicamus q̄ oīa sint sua q̄ ad ꝓtectionē ⁊c. vt no. in cō sti. ff. in ꝓin. q⁹ imo vere oia sunt ipsi⁹ si vniuersalit̄ cōsideret. Vel tertio inherendo opinioni sancte eccl̄ie primo fuit imperiū babylonis. scdo fuit imperiū persarū ⁊ medoꝝ. tertio fuit imperiū grecoꝝ. quarto fuit imperiū romanoꝝ vltimo aduenīēte xp̄o. istud romanū iperiū cepit eē xp̄i iperiū. ⁊ iō apud xp̄i vicariū est vterq; gladi⁹. s. spūalis ⁊ tpalis. xp̄s ēm est lapis abscisus sine manib⁹ cui⁹ regnū nō dissipabit̄. de quo ꝓphetauit Daniel. in. d. c. viij. vbi hec oia imperia describunt exprēsse. dic ergo q̄ ante xp̄m imperiū romanū dependebat ab eo solo: ⁊ impator recte dicebat q̄ dñs mundi est ⁊ q̄ oia sunt. post xp̄m ꝯo oē iperiū est apd xp̄m ⁊ eius vicariū: ⁊ trāsferet ꝑ papā in ꝓncipē secularē. vt ex de elec. c. venerabilē. vñ si dicim⁹ oia sunt iperij romani: q⁹ tūc xp̄i verū est si referam⁹ ad ꝑsonā xp̄i. si ꝯo referam⁹ ad ꝑsonā imperator⁊ secularis non ꝓprie dz q̄ oia sunt sua vel sub sua iurisdi. q⁹ nō terre eccl̄ie. illas ēm sibi reseruat papa in q̄ principalit̄ est iperiū. in hac ergo ꝓstōne si se retulit ad imperiuz: vel si se retulit ad ꝑsonā suā locut⁹ est caute. nō ēm dicit q̄ totius orbis iurisdi. sit sua: sed q̄ totius orbis regularitas in eo requiescit. nā ⁊ terras eccl̄ie ipse h⁊ certo mō regulare. s. defendēdo eas ⁊ seruādo in deuotione eccl̄ie. vt iurauit in. d. c. ex de iureiu. in cle. ⁊ ℔ ꝑ nunc tranſitorie dico: q⁹ opus ꝑ se requirit que dico: quare sic credo tenere eccl̄iam: sic credo iperatorē sentire. ⁊ si male hoc vel aliud intelligerem sum parat⁹ corrigere.

cinoza q̄ ruptis[c] toti⁹[d] debite[e] fidelitatis habenis[f] aduersus romanū i periū i cui⁹ trāq̄llitate[g] toti⁹ orbis[h] regularita[i] requescit hostili[i] aio arma ti conant nedū hūana verū ēt diuina ꝓcepta q̄bus iubet q̄ oīs aia romanoꝝ ꝓncipi sit subiecta[k] scelera tissimis facinoribꝫ[l] ⁊ assiduis rebellionib⁹[m] demoliri ne ex eoꝝ absētia[n] in detestādo lese maiestatis crimīe

i Hostili aio. j. nil debentis subiectionis ⁊ reuerent. tie. ℞m Aug.

k Subiecta ad romanos. xiij. c. sz ibi nō dicit romanoꝝ ꝓncipi sed potestatibus sublimioꝝ⁹. Sed de isto intelligendū est sub q̄ xp̄s voluit nasci ⁊ crucifigi. hoc imperiū ecclesia approbat ⁊c.

l Facinoꝝ⁹. i. ꝑspērationib⁹ in mala ꝑte. vt no. ff. de pub. l. quante. ⁊ facit. C. ad. l. iul. maie. l. q̄squis. in ꝓin.

m Rebellionib⁹. quid sit dicit. j. ꝓri. ⁊c.

n De ex eoꝝ absentia. hucusq; posuit cām impulsiuā. i. vnā cām finalem seu rationē. l. cōdende: nunc ponit aliā hoc modo. Primo quomō ꝑpe facte leg⁊ multi conabant cōtra impatorē. ⁊ h̄ fuit cā impulsiua. l. nō finalē q̄ō p⁊. q⁹ cū. l. ista sit vniuersalis ⁊ ꝑpetua cū ⁊ futura facta respicit illa facta ꝑsentia vel futura nō sunt ei⁹ cui⁹ cā fina. tēdit ēm ad aliū finē. sic. ff. ō postul. l. i. §. sexū. ⁊ in aut. de nō ali. in ꝓin. ⁊ in oīb⁹. ll. relatis ad singulas ꝑsonas que tñ vniuersalit̄ intelligunt. vt in prima cōsti. C. in fi. ⁊. ff. ō leg. l. nō in singul. ⁊ iō si ista cā cessaret: q⁹ nō essent multi sed pauci sic delinquētes nō cessarent leges. vt in. d. §. sexū. ⁊ p⁊ ex hac. l. que loquit̄ etiā q̄ ꝯ vnū ꝓcedit ⁊ quocūq; casu sub crimīe lese maiestatis. ⁊ si in aliq̄ lege vniuersali vel cōi vel municipali poneret aliq̄ cā impulsiua non posset opponi q⁹ illa cā nō sit vera: q⁹ non nocet. vt. C. de fal. cā adiec. l. i. ⁊ de cō di. ⁊ demō. l. cū tale. §. falsam. ⁊ ꝓz ex ꝑdictis: secus si ꝓnceps aliq̄d ꝓticulariter rescriberet: q⁹ tūc factū vnicū sup quo scribit posset esse cā final⁊ rescripti. vt. C. si cōtra ius vel vti. pu. l. ꝑscriptione. ⁊ de diuer. rescri. ꝑ totū. idē si ciuitas vel ordo decurionū aliq̄d spāliter ordinaret sup quodaz facto nō vero, esset ēm decretū ambitiosum. vt. ff. de decre. ab or. fa. l. ambitiosa. Posuit ēm vnā cām finalē iperator seu rōnē legis cōdende duz dixit ad reprimendū multoꝝ facinora. Jsta ēm no. vniuersalis ꝑpetua ⁊ futura respicit. ⁊ est finis ad que tendit impator. ⁊ hoc apparet ex natura gerūdij q̄ est vt cū ponit̄ in accusatiuo significat cām finalē. ff. de do. l. i. §. i. in diffinitiōe doli ēt de tutel. l. i. in diffinitiōe tutele. ⁊. ff. ad exhi. l. iij. §. i. lz q̄nq; significat modū. l. q̄b⁹ dieb⁹. §. i. ff. de cō. ⁊ demō. Sz certe ille mod⁹ nō est cā final⁊ ibi: sz mod⁹ appellat q̄n cōtinet on⁹ explicandū ab eo ad quē refert; vt ibi dixi. idē si ponat i casu genitiuo cū hac dictiōe cā vl' cū hac dictiōe aio. vt. ff. ad. l. cor. de fic. l. i. i ꝓn. ⁊i. §. i. ⁊. ij. ⁊. C. e. l. is q̄ ci telo, nūc aūt ipator ponit duas alias cās finales. s. ne ꝓcess⁹ l' snia retardet. Jtē ne talia maleficia remanēāt ipunita, lz cuz in. l. sint plures cause

finales an requirat ꝯ oēs cōcurrāt. gl. ex de rescrip. c. ij. dicit aut ꝙlibꝫ cā p se est sufficiēs ad ꝓducendū effectū ⁊ sufficeret vna ⁊ tūc cōiuncta ponitur ꝓ disiuncta. vt. l. sepe. ⁊. ff. de ẏ. sig. alꝫ requirit cōcursus oim qō verꝫ est qñ in. l. ponunt plures cāe hoc est plura facta ex quibꝫ ꝺꝫ sequi iurꝫ effectꝫ. tunc em̄ de facili cognoscit an ꝙdlibet factū de p se sit sufficiēs ad ꝓductionē effectꝫ iurꝫ cū ius certuꝫ sit. vt. l. ij. ff. de iur. ⁊ fac. ig̃. Sꝫ qcūcūꝫ i. l. ponunt plres cāe ꝺ ē plures finales effectꝫ qui ex. l. sequi sperāt: vt in. l. ista: ⁊ tūc an oēs requrantur est dubiuꝫ, sed qñ illi effectꝫ sunt sepati ⁊ distincti sufficit altera ex illis causis adesse. vt in sti. ꝺ nup. §. affinitatꝫ. ⁊ no. ff. de his q̄ no. infa. l. liberoꝝ. §. i. ⁊ de ꝓiui. cre. si vē tri. §. in bonis. Sed si ille plures cāe plures effectus tendunt ad idem. ⁊ tūc si vna cā ponit vt rō, alia vt rō rōnis, vel vna ponit tanꝯ maiꝫ. altera vt miꝫ ad ꝓbādū idē: tūc vtraꝯ requrit. ff. so. ma. l. i. ⁊ de pet. here. l. sed si lege. §. itē si rē. ⁊ ꝺ apparet ꝺ. nā ꝓma rō seu cā finalis est maiꝫ ꝓpositio, alie due quelibꝫ p se facit minꝫ ē hoc modo dicit impatoꝝ. Nos intē dimus ad repmēdū multoꝝ facinoꝝa ⁊ c̄. sed ista repꝛimunt si sꝑia ⁊ ꝓcessus nō retardent. ideo statuit ꝙ ꝓcedi possit ꝓcedi sūmarie ⁊ de plano vt ei videbit: ⁊ sic facilꝫ inueniat. ꝓꝛima g̃ cā generalis est ⁊ respicit vnū effectū cū q̄libet eaꝝ ⁊ ille respiciunt sepatos effectus vna ne retardet: alia ne punitio extinguat. ⁊ hꝫ locū sive ꝓcedat ꝺ absentē sive ꝺ ꝑsentē. vt. j. patebit: nō extendit hec. l. ad aliū casum ex idētitate rōnis: qꝛ ꝺ ius cōe est. vt. l. qō ꝺ. ff. de leg. vñ nō tollit nisi quatenꝫ exꝓꝛimit. C. de ap. l. ꝓcipim̄. in fi. regularit em̄ oīs cā requirit plenā cognitionē. vt. C. de iudi. l. iudices. ⁊ regularit in causis capitalibus nō pōt absens cōdēnari. colligit aūt rō. l. diuersi mode. nā q̄dā sunt ll. declaratiue ⁊ rō illaꝝ est regula iuris p̄cedentꝫ: vt pꝫ fere p oēs. ll. iurisc̄onsultoꝝ: maxime in. ꝺ. §. itē si rē. ⁊. ff. de ẏbo. ob. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊ q̄si p oēs. ⁊ illa ꝓꝛie ꝺꝛ rō. Quedā sunt leges mere positiue: qꝛ ad illō nulla rō iuris antiq̄ vrgebat: ⁊ tūc rō ex ipsa. l. sumit vel ei⁹ ꝑfatione si in ipsa exꝑmatur: vt hic. ⁊. ff. de here. instī. l. si ad mace. l. i. ⁊ ista ꝓꝛi⁹ appellat cā finalis q̄ rō legis. vt. l. cū pat. §. dulcissimis. de leg. ij. ⁊ de cōdi. et demō. l. illis libertis. ⁊ de iurepa. adigere. §. q̄uis. finat g̃ intentio legis est rō q̄ cessante cessat lex. vt. ꝺ. ll. vbi ẏo rō non apparet debem⁹ ꝓꝛie significationi ẏboꝝ stare. vt. ff. de exer. l. i. §. si is qui nauē. cum similib⁹.

ꝑcessus ⁊ sꝑia retardet[a] ⁊ tanti sceleris nephanda temeritas remaneat impunita[b] hac edicta li[c] deo ꝓpitio ꝓpetuo ⁊ valitura lege sancim⁹ vt in quocūq⁹[o] lese maiestatis crimi ne: ⁊ maxime[e] vbi cōtra romanoꝝ imperatoꝝ vel[f] reges[g] aliq̄d qō dictū tangat[h] asserat[i] cōmissum possit[k] ꝓcedi per accusationē[l] inq̄sitionē[m] seu denunciationē[n] summarie[b]

a Retardent. fic. C. de penis. l. ne diu. ⁊. l. coꝛreis. Et subaudi ne: ⁊ sic sit due rōnes. b Impunita. vt. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. cuꝫ si.

c Hac edicta li. hic incipit scꝺa pars in qua ponit statutū generale: et in eo ponit oꝛdinē ꝓcedendi tā ꝺ ꝑsentes q̄ ꝺ ꝓtumaces ex eo q̄ dicit edicta li, apparet q̄ est generalis. vt. l. ij. C. de leg. ⁊ j. dicit generalius.

d In quocūq⁹. cū em̄ lex iul. maiestatis habeat multa capita. vt. ff. e. l. i. ij. ij. ⁊ iij. in quocūq⁹ crimine cui cōpetit aliqꝺ dictoꝝ capitū hꝫ locū ꝺ. l.

Et maxime. ꝺ ꝓcedit gen⁹. s. oē crimē qō incidit in. l. iul. maie. addit speties qñ cōmittit in ipatoꝛē vl regē: ⁊ iō nō ponit iplicatiue cū totū sit ex ꝑsuꝫ: sꝫ significat rōnē in exꝑssis. ll. fortꝫ vrgere. fic. C. ne fi. p pa. auf. habita. sꝫ si gen⁹ nō ꝓcederet: tūc aut p dictionē maxime addit ꝺditio ⁊ tūc inuit idē esse in casu cōtrario. s. cōditiō e nō existēte nisi rōne ꝺrietat⁹ euitande: oꝛ dici q̄ dictio marie abūdet. vt. C. de ma. tes. l. fi. ⁊ ibi no. in gl. super ẏbo maxime. sꝫ si p hāc dictionē adiiciat rō: tūc indicat illā esse potissimā rōnē. sꝫ alia sit rō. vt. l. ⁊ si maxime. ff. de serui. leg. f Impatoꝛes post coꝛonationē ⁊c̄. g Reges. ante coꝛonationē. vt ex de elec. venerabilē. ⁊ no. diligenꝫ q̄ ante coꝛonationē habet vt generat dñs. si em̄ eēt ꝑuata persona ꝺ eū facientes nō inciderent in. l. iul. maie. vt hic ꝓtꝫ. ⁊ sic pōt administrare ⁊ dare ꝓiuilegia. vt ex de ꝓiui. c. sup quibusdā. in cle. ꝺ iureiu. c. i. ⁊ ibi gl. ⁊ sic cessat disputatio Ja. de are. quā ponit Ly. in. l. bene a zenone. C. de quadri. ꝑscri. pōt etiā facere condēnationes. vt pꝫ ex litteris dñi Caroli impatoꝛ cōcessis cōi perusij: cū ego tūc apꝺ ipsuꝫ legatiōe fungerer. vbi inē cetera sic ait. oēs ⁊ singlas sꝑias ꝓcessus ⁊ cōdemnatiōes mulctas ⁊ oꝛdinationes p q̄scūq⁹ diuos romanoꝝ impatoꝛes ⁊ reges p̄decessoꝛes nros ꝺ nos ⁊ singulas ciuitates ⁊ cōis pulsj ꝑsonas latas seu ꝓmulgatas tollim⁹ ⁊ relaxam⁹. pōt etiā ante coꝛonationem cōcessiōes alioꝝ īpatoꝝ tollere ⁊ reuocare. qō pꝫ ex alijs lris eiusdē impatoꝛis vbi inē cetera cōcessit quedā ⁊ adiecit tādiu q̄ diu p successoꝛē nostrū regē romanoꝝ seu impatoꝛē nō fuerit reuocatū q̄ lre sunt perusij sub bulla aurea. ⁊ p̄dicta vera postq̄ ꝑsona est electa in romanoꝝ regē ⁊ per sedē apl̄icā fuerit approbata. ante aūt videt tenere glo. in. ꝺ. c. i. de iureiu rā. in cle. q̄ etiā electi in discoꝛdia pōt administare. h Tangat. q. ꝺ. nō solū si ipsum crimē cōmittit: sꝫ si aliud qō ipsum tāgat. hoc aūt cōtingit qñ̄q̄ p modū antecedentꝫ: vt mandatū cōsiliū ꝑsuasio de quib⁹ plene dixi in. l. nō solū. §. mādato. ff. de iureiu. qñ̄q̄ p modū inherētis tpe q̄ delinquit vt auxiliū ⁊ opē ꝺare, de quo dixi in. l. in furti. §. ope. ff. de fur. qñ̄q̄ p modū cōsequentꝫ: vt in his q̄ ꝑstant cōsiliū ad euadēdū. vt in l. i. C. de rap. virgi. ⁊ dixi in. ꝺ. §. ope. vel receptatiōe. vt C. de his q̄ la. l. i. ⁊ ff. de excep. l. i. fac ad p̄dicta. vt. ff. ad turpil. l. i. §. si intercedit. ⁊. C. de here. auf. credentes. qñ̄q̄ p modū alteri⁹ actionis. vt q̄s nollet venire ad phibendū testimoniū ꝺ reū de hoc crimine fac aliq̄d qō tangit hoc crimen. ⁊ hic ꝺꝫ locū hec lex. ⁊ idē si faceret vt reus capt⁹ euaderet. vt. ff. ad. l. iul. maie. l. si cui⁹. §. Itē qui confessum. facit ex de offi. ⁊ po. iu. dele. c. i. ⁊ ibi ꝓ Inno. ⁊ est sic verbum ex de here. c. vt inq̄sitionis officiū. li. vi. i Asserat. qñ̄q̄ p glosa toꝛē addit vt verū sit. vt. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. in ꝓin. ⁊ vi bo. rap. l. ait ꝓtoꝛ. in ꝓinc. alibi dicit glo. etiā si verū nōsit. vt. ff. de do. l. i. in glo. sup ẏbo diceret. ⁊ istud placet in his q̄ respiciūt modū ꝓcedē di: vt hic. sed in his q̄ respicerēt sꝑiam ⁊ executionē alie glo. ꝓcedūt ꝓbat. ff. de ꝓcur. l. q̄ oīa. ẏ. plane. l Possit. nō g̃ imponit necessitas. ⁊ sic in causis summarijs: lꝫ nō seruet oꝛdo ⁊ ꝓcedat solenniter nō vitiat ꝓcessus. vt extra de ver. sig. c. sepe. in cle.

l Per accusationē. ꝺ ius cōe est: sed in hoc spāle est q̄ ad accusandū admittunt infames serui milites mulieres. ff. ad. l. iul. ma. l. famosi. ⁊ in. l. in q̄nib⁹. ⁊ accusatio est nomē iuris. sicut em̄ actio est ius ꝓsequēdi in iudi. q̄ sibi debet. instī. de act. in ꝓin. sic ⁊ accusatio est ius ꝓsequēdi vindictā pub. vt instī. ꝺ pub. iudi. in ꝓin. ⁊ ius ex q̄ sumit vindicta est duplex. s. accusatio ⁊ offm iudicis. hoc aut officiū exercet qñ ꝑ inquisitionē ad alteri⁹ denunciationē ꝓcedit. nā sup denūciatione inquirit. vt. ff. de cust. re. l. diu⁹. ⁊ j. dicā. qñ̄q̄ p inq̄sitionē factā ꝓpꝛio motu iudicis, pōt etiā sumi ⁊ accusatio ꝑ libello accusatoꝛio. vt. ff. de accu. l. si cui. in ꝓin. ⁊ ad turpil. l. i. §. accusationē. ⁊ illo mō sumit ꝺ. Sꝫ quero q̄ꝺ si accusatio est iepte formata an valeat bñficio huⁱ⁹. l. in ꝺ crimine. qō videt: qꝛ cū nō sit necessaria figura iudicij: g̃ nec libell⁹ q̄ est de oꝛdie ⁊ figura. ⁊ ꝺ vt ex ꝑsum ex de ẏ. sig. c. sepe. in cle. in ꝓnū facit. qꝛ ꝺ pmittit ꝓcedi altero de trib⁹ modis. s. p accusationē denūciationē ⁊ inq̄sitionē. ⁊ sup quolibet istoꝝ pmittit ꝓcedi sūmarie ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij. vbi g̃ p accusationē ꝓcedit oportet accusationem facta rite. vt. l. nō putauit. §. nō q̄uis. ff. de ꝺ ta. alꝫ si nō est rite facta nō est accusatio: nec p eā delictū in iudiciū deducit. vt. ff. de adul. l. accusatur⁹. ⁊ ad turpil. l. i. §. accusatio, ibi nulla erit c̄. lꝫ illi. §. faciat ꝺ: qꝛ est necessaria abolitio: vt ibi, ⁊ de acc. l. libelloꝝ. §. qō si libelli g̃ videt accusatio aliq̄. so, lꝫ accusatio sit nulla. tñ q̄lis q̄lis est saltē de facto, ⁊ ideo est necessaria abolitio: vt ibi patꝫ. sed ꝺ requirit q̄ accusatio sit rite facta in forma sui vt sup ea possit ꝓcedi ꝑ formā huⁱ⁹. l, fac qō no. ff. de fur. l. si q̄s. §. i. m Inq̄sitionē. hoc ius ē nouū. nā de iure cōi nō pōt ꝓcedi p inq̄sitionē nisi in certis casib⁹ no. in. l. ij. §. si publico. ff. de adul. ⁊ ibi dixi q̄ q̄ttuoꝝ sūt regule in q̄bus pōt ꝓcedi. ꝓꝛima p officiales denunciationū. l. diuus. de cust. reo. ⁊. C. de accu. l. ea quidē. ⁊ de decu. l. i, li. xij. Scꝺa regula est ꝓpter incidentē cognitionē iuris. nā vbicūq⁹ iudex cognoscendo ꝑncipaliter reperit incidenter delictū esse cōmissum pōt de illo ꝺgnoscere: vt hic ē casus ⁊ in. ꝺ. §. si publice. ⁊. C. si aduer. li. i. pe. ⁊ de ꝺdi. ob tur. cau. l. euitādi. ⁊ de calū. l. pe. Tertia regula est ꝓpt̄ ꝓcedētē generalē inq̄sitionē. nā vbicūq⁹ iudex inquirendo generaliter de malefactoꝛib⁹ reperit aliquē deliquisse pōt ad inquisitionē ꝑticulē descendere. vt. l. cōgruit. de offi. ꝑsi. ⁊ ad. l. iul. pecul. l. iij. ⁊ in auf. de col. §. iubem⁹. Qrta regula est ꝓpter magnā offensionē. vbicūq⁹ enim crimē cōmittit cozā iudice iudex pōt sup illā p inq̄sitionē ꝓcedere. vt C. de calū. l. i. ⁊ de testi. l. nullū. ⁊ de ꝓba. l. pe. ⁊ idē eadē rōne in oib⁹ delictis q̄ cōmitterent cozā iudice. alꝫ nō pōt ꝓcedi p inq̄sitionem. de iure cōi. l. respecto. §. si quis accusatoꝛem. de mune. ⁊ ho. lꝫ ꝑticulē est hic vt nulla ex ꝓdictis regulis accedente possit ꝓcedi: vt hic. de iure canonico pōt ꝓcedi p inq̄sitionem p̄cedente fama. vt ex de accu. c. qualit̄ ⁊ qñ. ⁊ de symo. c. lꝫ hely. Sꝫ tūc ꝺ est ꝑticulē. qꝛ ꝓcedi possꝫ etiā fama nō p̄cedente: vt ꝺ ꝓtꝫ. qꝛ sufficit quocūq⁹ modo dicat ⁊ ꝓbat. j. l. ꝓꝛi. vbi publice vel occulte. sed cū in accusatione requirantur solēnia accusatiōis. vt. s. dixi. q̄re nō requirunt solēnia inq̄sitiō

nis.rñ.solēnia accusationis itelligo circa formā ipsi⁹: vt dixi. qō añt in inq̄sitione p̄cedat aliquod p̄dictoꝝ nō est de forma inquisitionis: sed est vt aliq̄ō antecedēs ⁊ ꝑcessus valeat si nō opponat. extra de accu. c.i.li.vi. sicut testm̄ est testamentū ꝓm sui formā: ita testatoꝛ dicatur filiussa. vel seru⁹ vel q̄d simile. vt. C. de edi. diui adri. tol. l.ij. secus si in ipso deficeret heredis institutio. sed an forma inquisitiōis sit sicut forma accusationis. glo. insti. de pub. iu. in p̄in. dicit ꝙ non. Inno. idē ex de pur. ca. c.fi. Jac. de bu. insti. de act. in p̄n. dicit ꝙ eadem forma ⁊ eadē solēnitas requirit p̄terq̄ in inscriptione ad penā talionis. q̄ cū locū accusatoris subeat iudex: ⁊ inq̄sitio loco accusationis eiusdē ꝺꝛ esse nature. vt. l.i. §. hec actio. ff. si q̄s tes. li. esse iuf. fu. ⁊ hoc placet q̄ntū ad hoc vt inserat loc⁹ ⁊ tp̄s eodē mō: q̄ nō debet in tanto crimine vagari. vt. ff. de iniurijs. l. p̄toꝛ edixit. in p̄in. ⁊ ꝺ dolo. l. idē exigit. facit q̄ idē si delictū opponit̄ per modū exceptionis. l.ij. §.i. ff. de doli excep. ⁊ ex de excep. c. vt circa. li. vi. dixi plene. ff. ꝺ excep. l.i. nec ob. ex de p̄cura. c.fi. ⁊ q̄ ibi no. ꝑ Jnno. q̄ ibi fit inquisitio ꝺ certā personā: tñ generalit quo ad delicta. secus si fieret de spāli delicto. itē accusatio ꝺꝛ in scriptis offerri. vt. l. libelloꝝ. ꝺ ac. ⁊. C. de lit. cōtes. aut. offerat. sed cū inquisitio nō offerat iudici. ſz ipse inquiret nō est necesse ꝙ p̄ius formet in scriptis ⁊ postea redigat in act] ex quo sequit ꝙ si in ꝓcessu nō apparet q̄ fuerit exhibita accusatio non valet cū fit de substantialib⁹. vt. ꝺ. l. libelloꝝ. ⁊ no. C. de acc. l. in causis. Sed si nō apparet dies inquisitionis formate nō vitiaretur ꝓcessus: q̄ dies quo quis citat super inquisitione vel dies q̄ respōdit illi poterit dici dies formate inq̄sitionis cū iudex semp inquirat sed nō p̄ōt dici dies exhibite accusatiōis cū hoc nō pertineat ad iudicē. multa alia dixi circa materiā inq̄sitionis in. ꝺ. §. si de publico.

a Denūciationē. de iure antiq̄ nō admittit denūciatio nisi per officialē. vt. l. diu⁹. de cust. reo. ⁊. C. de acc. l. ea quidē. ff. de of. p̄fe. vr. l.i §. sane. de iure canonico admittit denunciatio p̄cedente charitatiua monitione. vt ex de iud. c. nouit. ⁊ ex de simo. c. ſz hely. ꝺ ergo. l. introducit nouū in hoc crimine. q̄ ꝑ denūciationē factā a quocūq̄ posset ꝓcedi de officialis denūciatione. ⁊ de ista materia plene dixi in. ꝺ. l. diu⁹. sed de isto denūciatore p̄iuato dico ꝙ hꝫ vim cuiusdā mandatoris seu instigatoris. iō desistēdo incidit in turp. vt. ff. ad tur. l.i. §. incidit. ⁊. l. ab accusatore. §. denūciatiōes. e. ti. ⁊ si desistat denūciator impune iudex ex illa cā dimittit ꝓcessum sicut delator mādatore subtracto. vt. ff. de iure fisci. l. res q̄. §. fi. q̄ ꝺ est verum si in ꝓcedendo fuit notatus denūciator. al's sec⁹. ff de iure fil. l. de eo. ergo hic p̄ōt ꝓcedi ad denunciationē alteri⁹ denūciantē nō notato. vt. ꝺ. l. de eo. quia ex mero officio iudicis ꝓcedit. Jtē cū in casu illius. l. isti tres modi ꝓcedendi sunt eque auxilia ordinaria: puta ꝙ si pēdente inq̄sitione ex officio vel ꝑ denūciationē supueniāt accusatoꝛ nō debet recedi ab inq̄sitione cū effet rō: quā ponit ꝺy. in regula act⁹ legitimi. de reg. iur. li. vi. Et q̄d si ex forma statuti p̄cedit ꝙ iudex generalit possit inqrere de crimine. de ꝺ dixi in. l. si marit⁹. §. fi. ff. de adul. ⁊ hoc de denūciatione q̄ fit ad vindictā publicā. ad p̄iuatā vero q̄nq̄ fit ⁊ iudex ꝓcedit in his q̄ agere nō p̄nt de iure: vt cū serui a dñis opprimunt. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l.ij. ⁊ de of. p̄fe. vr. l.i. §. q̄ añt. Jtē ad denunciationē p̄is vel p̄oni cōquerent] de filio vel de liberto. vt. ꝺ. l.i. §. cū patron⁹. ⁊ de offi. p̄cō. ⁊ le. l. ne quicq̄. §. de plano. Jtē quando hoīes humiles opprimūt a ptāte vel eis aliq̄d aufert vel ab eis ꝓmissio vel cautio exigit. vt. ff. de offi. p̄fi. l. illicitas. in p̄in. ⁊ q̄si per totā. l. ⁊ sentit spe. in ti. de denūciatōe. ⁊ Jo. an. in. c. nouit. ex de iudi. vbi dictas. ll. sic intelligūt q̄ ꝺ est notandū. q̄ ad boni iudi. officiū ptinet facta ei q̄rela de p̄dictis ex officio ei⁹ ꝓcedere. cū tales ꝑ seipsos iurare nō p̄nt vel nō audēt. q̄ placet: q̄ interp̄tatione adiuuandū ē q̄si reipub. vtilitatē cōtinet. Est ⁊ alia denunciatio p̄uata que locum hꝫ in foro eccl'iastico inducta ꝑ. l. euangelicā. vt. ꝺ. c. nouit. de iudi. q̄ quotidiana est ⁊ ꝑ eā multa q̄ sunt iuris ciuilis remedio destituta reparari p̄nt. iō eā ꝓsequoꝛ declarando q̄dā ab auctoꝛib⁹ iuris cano. tracta. in hac em̄ requirit ꝙ q̄s p̄mo moneat aduersariū suum q̄ peccāt in eū: inf seipsum solū dicēdo ꝙ cū in eo peccet retinendo rem ad eū ptinentē: vel nō soluēdo ei tantā q̄ntitatē sibi debitaꝫ ꝙ exeat de peccato: ꝙ si nō sufficiat iterū dicat idē: adhibito vno teste vel duobus testib⁹: q̄ ꝺ si nō faciat tūc dicat eccl'ie: ⁊ sic ad foꝝ eccl'iasticum recurrat petēs ꝙ cū peccet talis in eū de tali cā req̄sit⁹ ⁊ monit⁹ fuit p̄ma monitiōe: ⁊ sc̄da ꝓm doctrinā ⁊ regulā euāgelicā emendare neglexerit ⁊ exire de peccato in periculū aīe sue: ⁊ etiā ꝺ ꝓsciam implo ret ei⁹ offm̄ vt eū ad p̄niam cogat. vt in. ꝺ. c. nouit. sup hac denūciati one offert libell⁹: lis cōtestat: ⁊ sn̄ia in scriptis fert ꝓm Hosti. ⁊ Jo. an. in. c. nouit. ſz in. ꝺ. decre. dicat ꝙ ꝓcedit de plano q̄ ꝺ q̄d ip̄ortet J. dicā. ⁊ ꝺ ꝑsonas sic denūciātes nō p̄ōt opponi ꝙ sit infamis: si tñ fit corruptus de crimine p̄ōt ꝓm Jnno. ⁊ oēs. p̄ōt añt opponi ꝙ est crimiosus seu in peccato mortali. q̄liter em̄ mouet bono zelo ad correctionē alterius q̄ nō est correct⁹ ꝓm Ber. ⁊ Jnno. Sed Jo. an. dicit ꝙ in hoc genere denūciationis vbi ꝓsequit q̄s ꝑ p̄riū interesse admittit etiam criminosus nec ei ob. excōicatio vel alia expoliatio vel depdatio. vt in. c. cū dilect⁹. ⁊. c. fi. de or. cog. vel alia p̄iudicialis exceptio. q̄ ꝺ dic vt in. c. nouit. sup vlti. glo. ꝑ eū ꝺ ipsaꝫ denūciationē opponit ꝙ p̄ōt etiā haberi sup eo regressus ad iudicē secularē. nā nō ꝺꝛ iudex eccl'iastic⁹ eū indistincte admittere: q̄ nō nisi in defectū iustitie vel crimē sui natura sit eccl'iasticū. vel rōne pac] vel iuramēti. vel q̄ crimē est notoriū: vel q̄ nō audit in iudicio seculari. vl' q̄ est obligatio naturalis tm̄. vel hanc ꝓponit miserabilis ꝑsona ⁊ depressa vt in. ꝺ. c. nouit. de iudi. ⁊ de pac. c. q̄liter. lxxvij. di. ꝑ totū. ⁊ de fo. cōpe. c. ſz. vide de ꝺ no. ꝑ Ber. in. c. ex tenore. ꝑ totū. al's idistincte si admittit periret tēpoꝛal' gladij iurisditio ⁊ ois cā ꝑ hanc viā deferet ad eccl'iaꝫ: ⁊ ita dicit Ber. de reli. do. c. religionū. ⁊ ita tenet Jo. an. in. ꝺ. c. nouit. ⁊ ꝺ q̄ ꝺ dixi de obligatione naturali tenuit Jnno. in. ꝺ. c. nouit. sed cū illud q̄ ꝺ deducit ꝑ falcidia vel trebellianica sit naturale debitū. vt no. C. de iur. ⁊ fac. ig̃. l. cum q̄s. ⁊. ff. de cōdi. inde. l.i. ⁊ de re. iur]. l. cui⁹ ꝑ errorē. ergo ille q̄ retinet peccat mortaliter. ⁊ ꝺ eū posset ꝓcedi ꝑ formā hui⁹ denūciatiōis, sed hoc videt ꝺ c. raynutius. ⁊. c. raynaldus. ex de testa. vbi papa ꝓnūciauit has quartas posse retineri. Sed dico ꝙ ea q̄ dicta sunt de obligatōe naturali itelligūtur de naturali q̄ q̄s tenet eoipso ꝙ q̄s locupletat cū aliena iactura: q̄ q̄ ꝺ alienū est puenit ad eū. vt. l. nā hoc natura. de cōdi. inde. vel de ea naturali q̄ originē hꝫ: vt ex cōsensu: vt ex pacto nudo vel iureiur. interposito ab alio q̄ a liberto. vt. l. iureiur. in p̄in. de stip. lib. de fideiuf. l. si q̄s ꝑ eo. in p̄inci. Jdē puto de eo q̄ ꝓmittit ei q̄ stipulat alteri. vt. l. stipulatio ista. §. alteri. ꝺ ver. ob. ⁊ q̄ ꝺ ibi no. sec⁹ de ea naturali q̄ a cōsensu nō hꝫ originē. vt in eo q̄ ex malefitio obligatur ad penā. vt. l. nō solū. §. i. ff. de iniur. Jn ꝓposito heres dicit teneri naturalit ꝺ est habito respectu ad p̄incipia iurisgentiū. q̄ iure dicta quarte deductio nō erat inuēta. nō añt ex cōsensu: q̄ testatoꝛ nūq̄ ꝺsensit ꝙ ipse obligaret: nec etiā heres adeūdo hereditatem: q̄ habuit vel habuisse p̄sumit aīm ꝙ voluit vti beneficio. l. itē nil hꝫ de alieno: q̄ legatarij ⁊ fideicōmissarij certant de lucro. nō autem petijt q̄ ꝺ suum est vel fuit. Vel dic ꝙ naturalis obligatio nō subest in eo q̄ ꝺ ꝑ falcidiā venit deducē dū ꝓm pe. vt refert Ly. in. ꝺ. l. cū q̄s. de iur. ⁊ fac. igno. q̄ ꝺ nō plz. vt plene dixi in. l.i. ff. de cōdi. inde. sed q̄d de obligatione q̄ tollit p̄scriptione. rñ. tunc actoꝛ audiret a iudice eccl'iastico p̄ modū hui⁹ denūciationis: q̄ ei denegaretur audientia in foro seculari. sed tu dices in p̄scriptione tollit naturalis ⁊ ois ei⁹ effect⁹. vt. l. fi. in p̄n. ⁊ ibi ꝑ Dy. ff. rē ra. ha. ⁊ ꝑ Ly. in. ꝺ. l. cū q̄s. rñ. tollit ois effect⁹ ei⁹ ciuilis. nō añt p̄ōt tollere naturalē obligationē quā retinendo incidit in p̄cm̄ mortale. sed eo casu quo p̄scriptio tolleret naturalē ꝓm ea q̄ dixi in. ꝺ. l. fi. in p̄in. rē ra. ha. tūc cessaret ꝺ denūciatio. Quid de filiofami. tuto exceptione macedoniani an possit cōueniri hac denūciatiōe cū naturalit ⁊ ciuiliter teneat: ſz obstet exceptio: puto ꝙ nō. q̄ hec exceptio descendit ex delicto creditoris circa illud cōmisso. vt. ff. ad mace. l.i. vñ p̄ōt opponi etiā denūciāti. vt. §. dictū est ꝑ Jo. an. dñi dicit vel alia p̄iudicialis exceptio. idē puto in q̄libet alia exceptione ꝓpt odiū vel delictū creditoris cōpetente vt dolī vel simil̄is. facit de cōdi. inde. l. q̄ exceptiōe. Sed si credit oꝛ nō deliquisset: tūc ei iure cōi subueniret. vt. ff. ad maced. l. si q̄s patrem. Quid de muliere tuta velleiano dico eā nō posse cōueniri hac denūciatione cū etiā soluēs repetat ꝓm cano. ex de solu. c.fi. ⁊ ibi no. ſz em̄ teneat naturalit: tñ dat ei exceptio equitate p̄dicta naturali ꝓpter suā imbecillitatē ⁊ fragilitatē. vñ illa natural' non hꝫ efficaciā. idē puto in pupillo eo casu q̄ obligat naturalit tm̄ vt nō possit cōueniri ꝑ viā hui⁹ denūciationis cū illa naturalis nō sit efficax. q̄ ꝺ ptꝫ: q̄ q̄liens illa ledere et etiā si soluisset restituit ex edicto de minoꝛib⁹ naturali equitate inducto. vt. C. si aduer. so. l. fin. ff. de cōdi. inde. l. interdū. ⁊ de in integ. resti. l.i. ⁊ idē dico in quocunq̄ casu aduersus ciuilē vel naturalē obligationē daret restitutio. obligatio enim naturalis elidit ꝑ exceptionē descendentē ex alia equitate naturali. vt. l. fi vnus. §. pact⁹ ne peteret. ff. de pac. ⁊ ideo validioꝛ est obligatio natural' sola cui nulla ob. excep. q̄ ciuilis ⁊ natural'. cui ob. exceptio. no. ff. de cōpē. l. q̄cūq̄. nā ꝑ exceptionē etiam elidit naturalis obligatio. q̄d de tuto excep. rei iudi. quā glo. dicūt inductā magis ad rigorē iuris cōseruandi q̄ ex eq̄tate. vt no. ff. de cōdi. inde. l. q̄ exceptione. ⁊ l. iul'. ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cū q̄s. videt ꝙ cū esset equitas ⁊ sic naturalis nō elidit. vt. ꝺ. l. iul'. possit cōueniri ꝑ viā huius denūciationis: q̄ peccat mortalit. ꝺ imo nō est locus huic denūciationi. q̄ ſz peccet mortalit nō tñ p̄ōt cognosci post sn̄iam cū semel sit cognitū. vt. l. si q̄s cū totū. §. plene. ff. de excep. rei iudi. ⁊. §. si ancillā. ⁊ ꝺ re iudi. l. post rē. fil'e de eo q̄ ꝺ est decisum ꝑ iusiurandū. vt. ꝺ. l. post rē. §. i. de iureiu. l. nā ⁊ postea. §. i. ꝑ q̄ facit. nā in certis casibus tm̄ ꝓmittit vt ꝓpter instrumenta de nouo repta det restitutio. vt. ff. de iudi. l. impatoꝛes. Modus p̄bādi hanc denūciationē h fit vt p̄ima denūciatio p̄bet ꝑ seipsam cū dicat corripe eū inter te ⁊ ipsum solū. Sed an denūciat⁹ potent p̄bare

cõtrariũ qđ videt de facili. qz possz ꝓbari rex Francie ꝙ rex anglie nunꝙ fuerat ei locut⁹. sed cõtrariũ puto cũ ꝑma denunciatio dicat fieri ꝑ seipsuz etiã si fieret intereueniẽte organo. s. epla vel secreto nũcio. vt. ff. de cõsti. pecu. l. q̃ aũt. §. fi. & l. se. huj⁹ cõtrarij q̃dãmodo ipossibilis est ꝓbatio. secũda denũciatio est approbanda ꝑ se & vnũ aliũ legitime deponentẽ: vel ꝑ se. et duos alios cũ dicit adhibe tecũ vnũ vel duos cũ in ore duoz vl triũ stat oẽ verbũ. tertia denũciatio q̃ fit eccl'ie ꝓbat ꝑ ipsum libellũ denũciatoriũ data ipsi iudici eccl'iastico. Quarta. s. ꝙ peccet in eũ ꝓbat ꝓbãdo ꝙ detinet rẽ suã: vel ꝙ est su⁹ debitor. & aũt elidit & mõ. dicit denũciat⁹ nõ ptinet ad te cognoscere iuste vel iniuste detineã. hoc aũt scio ꝙ teneo nõ ꝺ ꝺsciam. et & sufficit vt vltra eccl'ia nõ ꝓcedat. lz em̃ ꝓbet ꝙ res fuit sua vel sibi debita potuit desinere. & sic nõ sequit ꝙ ꝺ ꝺsciam teneat: lz qñ ord inarie agitur sufficit ꝓbare suũ vel sibi debitũ nisi aduersari⁹ ꝓbet ꝺriũ. sz in hac denũciatione satis est si denunciat⁹ aliquã iustã cãm allegat. q̃re ꝺ ꝺsciam non teneat: lz cãm nõ ꝓbet. credit em̃ sibi ad purgandũ cõsciam suã nisi scãdalũ vel publicũ pctm̃ & manifestũ sit. tũc em̃ dz de satisfactiõe ostare fm Jnno. sed Hosti. ꝺ. qz si semel fuerit meũ vel mihi debitũ adhuc ꝑsumit nisi ꝓbetur ꝺriũ. vt. C. de ꝓba. l. siue possidetis. Jo. an. videt stare dictis Jnno. tu dic si denũciat⁹ dicit se nõ tenere ꝺ cõsciam suã & nullã cãm allegat non sufficit. vt. l. q̃ interrogat⁹. de peti. here. Jdẽ si allegat cãm iniustã. vt. l. nec vllã. §. i. e. ti. sed si alleget cãm iustã tunc si q̃dẽ cã est dependens ex eo facto qz dicit se soluisse. vel si negat positiones denũciationis videlz ꝙ esz suũ vel sibi debitũ: & ꝓbatũ est ꝺ eũ nõ debet postea credi assertioni sue. vt. ff. de ꝓba. l. cũ de indebito. & ex de solu. c. fi. & C. de nõ nu. pe. auct. ꝺ q̃ ꝓpziaz cũ si. ꝺsciam em̃ alteri⁹ nõ debet ꝓbari nisi ex indicijs. vt. C. de dolo. l. doluz. sed istud est indiciũ legitimũ. & l. ꝓbatũ. Si vero cõfessus est intentionem actoris. s. fuisse suũ vel sibi debitũ. dicit tñ se emisse vel soluisse vel q̃d simile: tunc si denũcians nõ ꝓbet intentionẽ suã aliter ꝙ tali cõfessione dz stare dicto eius ad excusationẽ cõscientie sue. vt. C. de testi. l. si q̃s testibus. de sen. l. cũ papinian⁹. de iureiu. l. eũ q̃. in ꝑn. Si aũt denunciator põt & vult aliter ꝓbare ꝙ ex cõfessione denũciati: tunc cessat talis ꝑsumptio. qz forte ideo cõfessus est: qz sciebat posse ꝓbari. hoc ꝓbat in glo. in. d. l. eũ q̃. in ꝑn. ci. igit tunc erit recurrendũ ad cõiecturas. s. cui⁹ vite cui⁹ cõditionis est iste denũciat⁹ vtrũ ei⁹ assertiõi dz credi. vt. l. nõ oẽs. §. a barbaris. de re mili. & etiã pendet ex q̃ntitate rei petite: vtrũ fit magna vel parua. ar. ex⁹ qđ no. in l. admonẽdi. ff. de iureiur. Sed si cã quã allegat est talis q̃ ab ei⁹ facto nõ dependeat. & sic dicit se habere ab aliꝭ: & an debeat eis credi videndũ est q̃ sunt illi a quib⁹ habuit & cui⁹ opinionis: & vtrũ hoc dixerit ante litẽ mota vel post. ar. ex de testi. c. lz. ex quib⁹ etiã puto ꝙ si hoc habuit a ꝓcuratore suo cui hoc mandauerat satisfit. vt. ff. de ꝓcur. l. qđ vulgo. Jdẽ si defunctus scptũ reliquit recte ei credit here ad excusationẽ sue cõscie. vt. l. qui cũ maioz. §. pe. ff. de bo. lib. Jdẽ si aliq̃ indicia legitima appareãt ex quib⁹ q̃s possit informare ꝺsciam suã. vt. l. mariti. §. lenociniũ. in ꝑn. ff. de adul. si vero informaret suã ꝺsciam ex ꝑsumptionib⁹ nõ legitimis nõ excusat. licz em̃ nõ teneat ꝺ ꝺsciam suã: hz tñ fm ꝺsciam erroneã & sic peccat: nisi ꝺsciẽtia erronea deponat & deponere cogat. vt ex de sen. ex. c. inquisitõis. vbi ꝑbatur & distinctio. sed tu dices nõ. ꝑ hoc ꝓbat denũciatio q̃ dicit ꝙ peccat in me retinendo meũ vel mihi debitũ. nã apparet ꝙ nõ peccat detinẽdo: sz erroneã ꝺsciam habendo. sed certe finaliter in hoc peccat here ꝙ retinet & sic videt ꝓbata denũciatio. sed qualit peccat here in eo ꝙ defunct⁹ tenebat ꝺ ꝺsciam. Rñ. forte ipse here scit: & sic cõtra ꝺsciam retinet. si vero ignorat: tunc ꝑ⁹ est heredi notificandũ taliter ꝙ in eius cadat notitia vl cadere dẽat. vt. l. qđ te. si cer. pe. & ff. depos. l. si q̃s inficiat⁹. & postꝙ notificatũ fuerit debent fieri denũciationes. nã textus dicit ꝙ si peccauerit in te frater tuus &c. ꝑ⁹ g̃ oz ꝑcedere peccatũ q̃ fiat denunciatio. sed si here nõ patiatur se certificari: certe in hoc peccat & pinde est ac si certificatus esset arg. ff. qđ vi aut clã. l. i. §. aristo. sntia aũt sup hac denũciatione fert ꝙ si reperitur denũciat⁹ peccare denunciatione ꝑcipit ei ꝙ ereat de pctõ. & ad & ꝑ sntiam excõicationis cõpellit. vt in. d. c. nouit. & no. ꝙ solũ in his tribus modis ꝓcedendi loquit & cõstitutio. s. ꝑ accusationẽ inquisitionẽ & denũciationẽ. in aliꝭ vero modis ꝓcedẽdi vel ꝑ exceptionẽ nil imutat. de quo dic vt dixi. ff. de adul. l. ij. §. si publico. & istis tribus modis ꝓcedendi attribuunt istetres q̃litates q̃ sequunt.

b Sũmarie. summa. i. breuis. vel sñma. i. ꝑma. vt no. ff. de sta. ho. l. summa. & sic sũmarie. i. summatim vl breuiter vel ꝑmarie vt ostendã. hec materia tangit ꝑ glo. in. l. ij. §. sciendum ff. ad exhib. & in spe. de offi. iudi. §. postremo. vbi ponit tractatũ Jo. fazioli de pisis. sed ad maiorẽ declarationẽ dic ꝙ hoc. s. vt summarie cognoscatur qñq̃ adijcit toti cause: qñq̃ vni articulo. de ꝑmo intelligere debem⁹ circa ordinẽ ꝓcedendi sũmarie. i. breuit. Et hoc ꝙ dico breuiter nõ intelligit diminutiue: sed ita ꝙ totã substantiã cõprendit. vt. l. i. ff. de reg. iur. & ideo q̃ aliqđ dicit in sũma oĩa mẽbra ꝑncipalia ponit. vt. ff. de ꝺdi. inde. l. in sũma. vbi ꝓdit summarie tũc cõtestat lis subaudi forte si sntia tribuit ius finale: alꝭ secus. ex hoc dico ꝙ in ꝓcessu nil oz etiã de substãtialib⁹ obmit ti. & ideo libell⁹ debet esse ita plene formatꝰ sicut & qñ ordinarie ꝓceditur. ff. ad exhibẽ. l. iij. in ꝑn. Jtẽ cõtestat lis. l. tigni. §. si quis non possideat. & §. idẽ scribit. & l. iult. §. pinde. ff. ad exhibẽ. Jtẽ sntia definitiua dat. vt. l. iij. §. ꝑterea. ff. ad exhibẽ. & de in lit. iurã. l. in actiõib⁹. in ꝑn. & ff. de lib. agno. l. si q̃s a liberis. §. si q̃s ex his. licz quidã dicant ꝙ illa est sntia interlocutoria: vt ibi tãgit fm Guil. sed glo. C. cõmi. vel epi. l. i. innuit ꝙ in his sũmarijs nõ requirat ordo qđ nõ placet ꝑ. d. ll. Expedit aũt iste ꝓcessus breuiter. qz alꝭ nõ possint dilationes breuiari nisi cã cognita: tñ hic abbreuiandi illa sola est causa sufficiẽs ꝙ cã dz agitari sũmarie. vt. ff. de re iudi. l. ij. in fi. non tñ ita põt abbreuiari vt ꝓbationes legitime pereãt. hoc em̃ ipediret cause cognitionẽ qđ nõ põt: qz cãe cognitio est de substantia iudicij. vt. C. comi. vel epi. l. iudex. & l. fi. & no. C. de sen. l. platã. sed ea q̃ sunt de substantia nõ pñt obmitti ꝑ hoc qđ dicit summarie vt dictũ est: g̃ &c. ꝓbatur extra de ẏ. sig. c. sepe. in cle. Jn hoc ꝓcessu si exceptiões opponant q̃ requirant altiorẽ indaginẽ si q̃dẽ pñt ꝑ aliũ iudicẽ examinari ꝑ iudicẽ nõ admitterent: sed in alio iudicio seruabunt. vt. l. si ille a quo. §. si de testõ. ff. ad tre. & l. iij. §. ibidẽ. ff. ad exhib. Si vero in alio iudicio examinari nõ pñt etiã in illo examinant. vt in. d. §. ibidẽ. in fi. & ita intelligit glo. dũ dicit de excep. q̃stis ꝑ possessione retinenda. sz posse respuere illa q̃ nõ pñt alibi examinari aufert ius partis & etiã cognitio tollerent qđ nõ põt: vt dictũ est. illa aũt nõ dicit habere altiorẽ indaginẽ q̃ põt examinari infra tantũ tps: infra q̃ntũ ꝑncipal ꝓcessus expedit etiã si hoc nõ opponeret. vt. l. si is a q̃. in ꝑn. ff. vt in pos. leg. Jtẽ sicut in his casib⁹ in q̃bus ordinarie agere q̃s citat ꝑ emptorie: ita & in istis casib⁹ vbi agit sũmarie qđ ptz in interpositione ꝑmi decreti & secundi ꝙ sũmarie fit: & oportz qđ ꝓcedat ꝑptorie. vt. C. de his q̃ ad ecc. ꝺfu. l. fi. alꝭ ꝑsenti. §. sz si hoc facere. & quđ & qñ iu. l. cõsentaneũ. & Ly. no. ff. de dã. infec. l. si finita. §. iul. Tẽpore autẽ feriarũ nõ põt ꝓcedi nisi in casibus exꝑssis. ff. de fer. l. i. & ij. & quam plurib⁹ aljs. ll. nõ ob. ꝑdictis ex de ver. sig. c. sepe. qz tota hec glo. ꝓcedit qñ sũmarie tm̃ oz ꝓcedere: ibi qñ oĩa illa verba iungunt simul de quo. ꝙ. dicã. Circa modũ ꝓbandi in hac sũmaria cognitione scien dũ est ꝙ plena ꝓbatio est facere iudici plenã fidẽ. vt. C. de edẽ. l. ꝓcuratoz. de cõdi. ob tur. cau. l. i. ff. de ꝓba. l. q̃nquaginta. hz autẽ hec plena fides suos grad⁹. nã q̃ñq̃ quis incipit suspicari & est a leui argumento vnã ptẽ inclinare. q̃ñq̃ q̃s incipit opinari aĩm suũ aliq̃ rõne satis forti. nõ tñ ꝙ credat nõ posse esse ꝺriũ. q̃ñq̃ ꝓcedit vltra & incipit credere ita forti rõne ꝙ firmiter iheret vni parti nec de ꝺrio aliquo mõ dubitat. & ista est plena ꝓbatio & plena fides. hic naturalis dicit. & ꝓbat. ff. de qõ. l. i. in ꝑn. vbi ad tozmẽta seruoz ita demũ veniri oportet cũ suspect⁹ est reus & aljs argument ita ꝓbationi admonet vt sola cõfessio seruoz deesse videat. qđ em̃ dicit cũ suspectus est re⁹ denotat ꝑmũ gradũ q̃ q̃s incipit puenire ad fidẽ. s. suspitionẽ. qđ vero subdit & aljs argumentis denotat scõm gradũ quo incipit opinari. qđ vero subdit de cõfessione seruoz denotat vltimũ gradũ. s. ꝙ plena fides haberet: & dicit plena ꝓbatio. hoc etiã ꝓbatur ff. de testi. l. iij. §. eiusdẽ. in fi. ibi quicqđ aũt credas aut parũ ꝓbatuz opinaris &c. & hoc pleni⁹ dixi in repetitione. l. admonẽdi. ff. de iureiuran. vbi de semiplena ꝓbatione tractaui. Hũc aũt ad ꝓpositũ dico ꝙ q̃dã sunt cãe summarie modici & quasi nulli⁹ ꝑudicij. & in his sufficit ꝓbatio ꝑ iuramẽtũ. vt. ff. ad exhibẽ. l. thesaur⁹. nõ em̃ nocet dño si patit me cauentẽ de dãno infec. q̃rere thesaurũ meũ in fundo suo idẽ vbicũq̃ petit exhibitio sola. sec⁹ si in act. ad exhibẽ. veniret possessionis trãslatio. vt. l. celsus. §. iul. ff. ad exhibẽ. Vel si alit ꝑ exhibitionẽ dãnificaret re⁹ tũc nõ sufficeret ꝓbatio ꝑ iuramentũ: sed req̃rẽtur alia: vt statim dicã. Jn his em̃ vbi ita modicũ ꝑudiciuz vertit ex solo iuramẽto iudex ad suspitionẽ seu opinionẽ inducit. q̃daz sunt in quib⁹ aliq̃le ꝑudiciũ fit reo: tñ põt repari ꝑ aliud iudiciũ: tũc alia ꝓbatio requirit q̃ ꝑ iuramẽtũ. s. ꝑ vnũ testẽ vel aliq̃ indicia & verisimilia ita ꝙ in suspitionẽ vel opinionẽ iudex aduocet. vt. ff. ad. l. aquili. l. in lege aquil. si deletũ. ibi ad suspitionẽ iudicẽ adducã. & de carb. edic. l. iij. §. cause. ibi modicũ ꝑ puero facientẽ. & de ven. in pos. mit. l. i. §. si in ea. & ista ꝓbatio dicit facta sũmarie & est ꝓmarie q̃si ad ꝑmum gradũ ꝓbationis puenerit. s. ad suspitionẽ vel opinionez. & istud est qđ dicim⁹ ꝑma facie videt ꝙ sic. vel ꝑma frõte. vt. C. de edic. di. adri. tol. l. fi. vel etiã põt dici summarie. i. breuit. nã ad plenã ꝓbationẽ fm ꝙsuetudinẽ hodie approbatã ꝑ decretales requirit ꝙ fiãt articuli et ꝙ singularit & distincte ꝓbent. hic vero sufficit ꝙ summatim negocium ꝓbet. vt. d. l. i. l. aq̃lia. ibi summatim negocio exposito. & hoc intelligo in causis sũmarijs valde fauorabilij⁹. s. ne ꝓpter ꝓbationes deficient alimentoz & ventris. Si vero non ita fauorabiles essent: licz possint ꝑ aliud indiciũ repari: tũc quantũcũq̃ sint sumarie in eis

plena ꝓbatio req̄rīt ex ꝑte agētis. dicīt aūt sūmarie respectu defendentis: qz si accusator diceret ꝙ calūniā postulare vel aliquā exceptionē opponere q̄ req̄reret altioꝛē indaginē differt exceptionis ꝓbatione ipediret actoris intētio. ff. vt in pos. le. l. is a quo. §. i. de p̄to. stipu. l. i. §. pe. ad trebel. l. ille a quo. §. si de testō. z idē dico de oib⁹ possessoꝛijs iudicijs q̄ dico sūmarie examinari: vt. C. vñ vi. l. momentanee. z no. C. quoꝛ le. l. i. in glo. z pñt per iudiciū petitoꝛiū reparī. nam in eis dico ꝙ requirīt ex parte agentis plena ꝓbatio. vt. d. l. i. C. quoꝛ bo. vbi exp̄sse dicīt. Circa vero exceptionē aduersarij z circa dilationes poterit versarī dicta sūmaria cognitio z summaria dicīt ꝟ casu quasi p̄ma facie hoc videat cū iura partis non pfecte discutiantur. Quedā sunt in quib⁹ ptib⁹ ꝺ̄sat p̄iudiciū nec pñt in aliud iudicium reparī nisi ꝙ appellationē vel alijs modis ltīmis: z in his si dicat ꝓcedendū sūmarie intelligīt solū quo ad oꝛdinē. sed ab vtraq̄ pte ꝓbationes z defensiones audiunt. vt. C. de naufra. l. de snbmersis. licz ibi sit plusq̄ sūmarie agēdū. vt ex̄ de ꝺ̄. sig. c. sepe. in cle. in his enim causis dz intelligi illa ꝓstitutio. z sic requirīt ꝟ. Si em̄ in causis vbi ponunt oīa alia vocabula. s. summarie z de plano z c̄. si hoc est in. d. cle. sepe. multo min⁹ ꝟ est vbi ꝺ̄z sūmarie tm̄ ꝓcedi. z p̄dicta vera vbi ꝺ̄ p̄sentē ꝓcedīt. ꝓcessus aūt q̄ fieret ꝺ̄ absentē ex quo posset contra eū aliq̄ꝺ decretū interponi vel diffinitiua snīa ferri semp dz dici summarie agitari. nā cū merita causarū partiū assertiōe pandant. vt. l. fi. C. si ꝙ vim vel alio mō. Si sit ꝑte absente non p̄ōt dici ꝙ plene liq̄at iudici. forte em̄ si pars fuisset pñs aliq̄d ostēdiss̄. z iō totū q̄ꝺ ꝓbat ꝺz ꝓstare sūmarie. ꝟ est ꝓmarie. i. ꝓma facie. z iō gesta parte absente nō ita porrigūt effect⁹ suos ad extraneos. vt. l. q̄ repudiāte. z. l. pap. §. meminisse. ff. de inof. te. cū si. z sic sūmati cogīsci dīc gl. C. ꝺ̄ bo. auct. iu. pos. l. cū ꝓponas. z auct. ibi posita. z. ff. ex q̄b⁹ cau. in pos. ea. l. fulcini⁹. §. i. z ibi gl. dicit ꝙ scōz decretū nō̄ cedit sūmaria cognitio. z ꝙ in eo req̄rīt ꝓbatio ꝙ instrm̄ vel idoneos testes. vt. l. fi. C. de bo. auc. iudi. pos. ſz in ꝓmo decreto q̄ibi generat modicū p̄iudiciū qꝺ̄ pōt ꝺ̄ facili reparī sufficit ꝓbatio ꝙ iuramētū. vt ꝓbat in auct. de ex. re. §. suscepto. al's. §. si ꝺ̄o q̄ꝺā iurent. ꝙ em̄ sit dictū sūmatiz sentit spe. in. d. §. postremo. circa fi. z si q̄rīt q̄ sint cāe summarie. glo. dicit ꝙ regulariter oīs cā req̄rit plenā cognitionē. vt. l. iudices. C. de iudi. fallit in casibus quos numerat. ff. ad exhib. l. iij. §. sciendū. spe. idem dicit z certos casus enumerat. sed dy. ff. de p̄to. stip. l. i. §. pe. dat regulas sic. vbicūq̄ agīt cā in q̄ snīa lata tribuit ius finale z aufert plenum ius z tribuit alteri: ibi desiderat cāe cognitio plena. vbi vero ecōtra non desiderat plena sufficit semiplena. vt. ff. q̄s oz. in bo. pos. serue. l. ij. z de car. edi. po. l. iij. §. si cā cognita. sed certe ille. ll. ꝟ nō ꝓbāt. nā distinguūt vtrū ꝺ̄ de plano an iudice sedēte p tribunali. z aliud est dicere de plano z aliud dicere sūmarie. vt. j. dicā in se. glo. nā bo. pos. q̄ tribuit ius ꝺ̄ iudice sedēte p tribunali: z tñ ꝺ̄ in forma iudicij. vt no. in. d. §. si cā cognita. sue tñ regule multū mihi placēt vt dicam⁹ sic vbicūq̄ snīa data tribuit ius finale nec pōt p aliꝺ iudiciū reparī nec p appellationē vel aliud remediū tūc req̄rīt cāe plenaria cognitio regulariter. vt in. d. l. iudices. C. de iudi. fallit in casu. d. l. de submersis. C. de naufra. itē in cā hui⁹ ꝓstōnis. itē in casib⁹ q̄ ponunt in. c. dispendiosam. ex̄ de iudi. in cle. itē in casib⁹ in quibus snīa pōt ferri ꝺ̄ abñ. item z negociū liq̄dari. vt. C. quō z q̄n iu. auct. q̄ semel. C. vbi de cri. agi oz. auct. q̄ in ꝓuin. itē vbi ꝓuenīt ad scōm decretū: vt dictū est. Secūda est regula ꝙ ibi cā agīt sup q̄ snīa lata nō parit magnū p̄iudiciū: vel parit tale qꝺ̄ ꝑ aliud iudiciū pōt reparī absq̄ alia appellatione vel restitutiōe vel simili remedio: tūc ꝓcedendū est sūmarie. Istud ꝓbat in oib⁹ exēplis positis in. d. §. sciendū. in glo. z in eo qꝺ̄. s. dixi ꝺ̄ iudicijs possessoꝛijs. Sed hoc qꝺ̄ dico sūmarie diuersimode accipitur. vt. s. ostēsum est. Sz dicas tu nulla. l. antiq̄ repīt ꝙ agat summarie. nā in. d. l. iij. §. sciendū. ff. ad exhibē. dicīt ꝙ summatim dz cogīsci an actoris interfit. z sic illū articulū tm̄ dicit examinandū nō totā causam. sīle in cā alimentoꝝ z carboniano summatim examinat an sit filius z sic vn⁹ articul⁹. vt. ff. de lib. ag. l. si q̄s a liberis. §. si vel parēs. z de carb. edi. l. iij. §. cause. z idē in si. sed vbi aliq̄ꝺ qꝺ̄ est ꝓncipal' cā intentionis venit examinandū sūmarie: merito tota cā dicīt summaria. de scōo valz q̄n hoc. s. ꝙ cogīscat summatim addīt vni articulo q̄ liter intelligat. ad qꝺ̄ dico ꝙ si cā ꝓncipal' est summaria z oēs articuli sunt sūmarij eadē rōne vt dictū est. Si vero cā ꝓncipal' requirit plenā cognitionē cāe: tūc de emergentib⁹ z incidentib⁹ videam⁹. dico ꝙ q̄ꝺā sunt emergētes in quib⁹ siue q̄s vincat siue vincat cā ꝓncipalis. ꝓpt hoc nō ꝓdīt: z in his semp dico summarie cogīscēdū. exemplū. ff. de peti. here. l. si q̄s libertatē. in fi. z ꝺ̄ interro. ac. l. defensoꝛ. §. illud. nec dico hic vel in alijs emergentib⁹ vel incidentibus agi summarie respectu oꝛdinis. qz in his oꝛdo attēdīt respectu ipsi⁹ cause ꝓncipalis. Sed dico sūmatim cognosci respectu ꝓbationū: qz cuz res sit modici p̄iudicij sufficit ꝙ ostendat iudici sic esse ꝓma facie. vt. d. ll. Quedā sunt emergentes in quib⁹ ille q̄ illas emergētes ꝓponit si vincit ꝓpter hoc nō vincit cām ꝓncipalē sed remaneret in dubio. ſz si ꝓdit in illa emergēti ꝓdit cām: vt cū actor in ꝓma dilatione nil ꝓbauit vel re⁹ itētione actoris fundata in ꝓma dilatione nil ꝓbauit petit secūdā. si obtinet nō vincit cām sed remanet in dubio ꝓbationis. si vero ꝓdit in illa emergenti absq̄ dubio perdit cām in istis. Siq̄dem loq̄mur de ꝓbatione ipedimēti fienda ab eo q̄ petit scōam dilationez. dico ꝙ sufficit sūmaria z semiplena ꝓbatio. qꝺ̄ ptz: qz sufficit ꝓbari ꝑ iuramentū. vt ex̄ de excep. c. pastoralis. z. ff. de excu. tu. l. scire oz. §. sufficit. in fin. z ita determinauit papa vt retulit spe. in ti. de app. §. nūc vero. ꝺ̄. q̄ꝺ g̃. qꝺ̄ tz guil. in. l. ij. §. si q̄s. ff. si q̄s cau. et hui⁹ casus est rō. qz cōsequīt modicū cōmodū: vt dixi. Sz q̄n de ꝓbatiōe ipedimēti tractaret tūc illud nō assero ꝓbari ex solo iuramento z ꝑ solū iuramētū. ſz cōsidero istā emergentē ex ꝑte resistentis: qz ex denegatione hui⁹ dilatiōis cōsequīt magnū cōmodū si vult impedire requirīt cāe plena cognitio: vt ꝟ est ter. C. de dila. l. a ꝓcedēte. vbi exp̄sse dicīt ꝙ iō cāe plena cognitio tūc req̄rīt: qz si denegaret sniaret sup p̄ncipali. q. igīt de dāda dilatione. qz aliq̄ casu requirīt plenaria cognitio. s. q̄n denegat. igitur si in dubio ꝺ̄ plenā cause cognitionē req̄ri. ar. ff. de cōdi. inde. l. sufficit. Quedam sunt emergētes q̄ ht̄ se ecōtra ad p̄dicta q̄ ex ꝑte ei⁹ q̄ emergentē ꝓponit si vinceret totū ibi vinceret. ſz si ꝓderet nō ꝑ ꝟ ꝓdit totū nec aduersari⁹ vincit. exēplū in exceptione rei iudi. iurisiu. z trās ac. q̄ opponunt a reo ante lit. ꝓtest. ad ipediendū ꝓcessum. si em̄ opponēs vincit totū vincit. si ꝓdit remanet lis. hoc em̄ ex ꝑte opponentis req̄rit plenā ꝓbationē: vt vincat. pōt tamē ꝟ cognitio dici sūmaria ꝓpter brecitatē dilationis. qz si req̄reret altiorē indaginē differt illa exceptio quātū ad ipediendū ꝓcessum. z cōtestabitur lis: postea opponet in vim pemptorie. vt. l. nā z postea. in p̄n. ff. de iure iu. in p̄n. in tex. z in glo. z ex ꝟ dico ꝙ si opponēs in illa exceptiōe succūberet nec plene ante lit. cōte. ꝓbauit posito ꝙ sup hoc examīati sunt testes. z post lit. cōte. iterū poterit opponi z testes iterū examinari sup eodē: z iterū publicari. nā ꝓmo fuerūt examinati summarie: g̃ nō ipedit examinationez q̄ fit post lit. cōte. vbi fit plenarie ar. l. pe. ff. de his q̄ sunt sui vel ali. iur. z in l. a diuo pio. §. sup reb⁹. ff. de re iudi. Itē qz testes examinati sup vna instātia ad vnū finē nō ipediunt examinationē fieri in alia ad aliū finē. ar. ff. de edē. l. argentarij. §. pe. ff. de fur. l. q̄ tabulas. §. fi. sed hic ante lit. cōte. ꝓducunt ad vnū finē s. ne ꝓcedat. postea nō ꝓducunt ad aliū finē. s. vt diffinitiue absoluat z cū instantia incipiat a cōtestatione nō pōt dici ꝙ ꝓducantur in eadē instātia: vt ꝟ est casus ex̄ de testi. c. veniēs. Quedā sunt emergētes vel veri⁹ incidētes vt q̄n ꝓducunt aliq̄ pemptorie. z ista quedā sunt q̄ a p̄ncipali intentione nō pñt reparī vt oīs exceptio intentionis. si em̄ dico testamentū nullū est qz ruptū agnatione posthumi. vel sic dicā actori nō cōpetere ius agendi ꝙ me⁹ seru⁹ est vel eū q̄ petit hereditatē non esse heredem: qz ego sum heres z si lia. nō em̄ pōt ꝓnūciare de vno q̄n ꝓnunciet de altero: tūc de hoc incidēti cognoscendū est plene. qꝺ̄ patz: qz snīa lata sup ꝓncipali parit exceptionē rei iudicate sup incidēti. vt. l. i. C. de oz. cog. l. ij. et de excep. rei iudi. l. si ink me z te. qꝺ̄ intellige si ꝓncipalis cā requirebat plenā cause cognitionē. vt. d. ll. sec⁹ si sūmariā. vt. ff. de his q̄ sunt sui vel ali. iu. l. pe. z de libe. agno. l. si q̄s a liberis. §. si vel parēs Quedā alie sunt incidētes ꝓmptorie q̄ possunt separī a ꝓncipali vt que vere est exceptio oīs exceptio. i. actionis exclusio. nā vnūq̄ esse pōt z pōt de vno cognosci z aliō obmitti. Et ista quedā sunt q̄ ꝓncipalit̄ non possunt p se in alio iudicio agitarī: vel exceptio pacti. z si q̄ sunt alie mere exceptiones. z de istis fine dubio ꝺz plen⁹ cognosci cū ex vtraq̄ pte debeāt plene discuti. vt in. d. l. iudices. C. de iudi. z hoc facit: qz parit plenū p̄iudiciū ab vtraq̄ parte. Quedā sunt exceptiōes q̄ pñt p se examinari in alio iudicio: nō tñ ad eūdē finez ad quē ꝓponunt in ꝓmo. exemplū in. l. vendicantē. z. l. se. ff. de euic. tūc ꝺz etiā plene ꝓbari eadē rōne: tñ ſz q̄s succūbat p modū exceptionis pōt illō postea deducere in iudiciū p modū actionis. vt. d. l. vēdicantē. in fi. z. l. se. rō est. qz ad diuersum finē agīt: z sic nō videt eadē res. vt. l. cū querit. ff. de excep. rei iudi. ita no. Ey. C. sen. rescin. nō pos. l. pemptorias. dixi plene q̄n tū ad hoc in. l. q̄ rome. §. duo fratres. ff. de ꝺ̄. ob. Quedaz sunt exceptiōes q̄ pñt p se examinari in alio iudi. ad eūdē finē p modū agendi vt exceptio cōpēsationis. sicut em̄ cū opponit tēdit ad hūc finē vt mihi satisfaciat cōpensando: ita cū ago tendit ad hūc fi. vt mihi satisfaciat soluēdo. z ista cuz possit se in alio iudicio reparī ht̄ in se aliq̄d sūmarie cognitionis. q̄a ſ̄ ht̄z altioꝛē indaginē iudex nō ꝺz eā admittere. C. de cōpen. l. fi. z ideo si opponeret cōpēsatio debiti naturalis qꝺ̄ nō pōt deduci in alio iudicio agēdo hoc nō haberet locū ſz ꝺeberet plene examinari sicut alie exceptiōes: vt ꝺ̄ ctū est. sed si admittit ad hoc vt opponens vincat velut reprobet cōpēsatio requirīt plena cause cognitio: cū plenū etiā facit p̄iudiciū. vt. l. qꝺ̄ i diē. §. rōnē. ff. de cōpensa. ff. de neg. gest. l. finaūt. §. fi. Sed si iudex eam dimitteret nō reprobādo tūc nō faceret p̄iudiciū: vt ibi. Et p̄dicta de his q̄ emer-

gunt ante sniam: sed post sniam qñq; occurrũt alique emergentes vel incidẽtes. z tñ dicit q; post sniam aliqñ opponunt alique exceptiões ad merita cãe nõ ad sniam: vt in casu. l. i. C. de iur. z fac. igno. z tũc dicidem qđ. §. Quedã sunt q; opponunt ꝺ ipam executionẽ: vt qz dicit q; nõ dz fieri executio: vt qz snia nulla vel lata ptextu falsoꝝ instroꝝ vel alia sllia. z ista reqrunt sũmariã cognitionẽ q; ad breuitatẽ dilationis. qz si reqrũt altioꝛẽ idagine nõ ipediret executio sed exceptio reseruaret ptita cautiõe de reddẽdo qđ exigit. C. de fal. l. ij. C. de pci. ipe. of. aut. q; supplicatio. z ex de in integ. resti. c. suscitata. sed si pbatiões deberẽt esse in pmptu. vt. C. si ex fal. instru. l. fi. vbi manifeste pbationes zc. idẽ puto qñ opponit exceptio q; nõ debz mãdari executioni in totũ: sz quatenꝰ qs facere põt vel alia sllia. vt. ff. sol. ma. l. si ex diuerso. §. fi. cũ si. Quedã exceptiones opponunt nõ ꝺ executionẽ simplr sz ꝺ rẽ in qua fit executio z iste simplicit reqrunt sũmariã cognitionẽ quo ad breuitatẽ z quo ad semiplenã pbationẽ. vt. l. a diuo pio. §. si sub reb⁹. ff. de re iudi. rõ. qz ibi vertit modicũ piudiciũ. qz si nõ mandat executioni sup illa re: mãdabit sup alia. itẽ de illa qõne poterit cognosci in ordinario iudicio: vt ibi dz. Sed qñ cõtendit vtrũ snia sit executioni mãdanda vel nõ: z sic de viribꝰ snie tũc est res magni piudicij. Sed qđ si in cãsũmaria iudex in snia dixerit se habuisse plenã cãe cognitionẽ an p hoc faciet piudiciũ in alia cã. rñ. nõ. qz dz itelligi se habuisse plenaz fm q; natura cãe exigit. vt. l. si vno. in pzin. ff. loca. z de vsur. l. si stipulatꝰ. z de dã. infec. l. dãni infecti. §. qđã. Et qz cognoscere sũmarie nõ est solũ in iudice: sed etiã in pte q; forte non curat pducere pbationes. iõ qz scit cãm posse repari in alio iudicio. z hoc maxime verũ est si pars ꝺdicit snie. vt in. c. sepe. in fi. ex de ẏ. sig. in cle. Sed illud. c. loquitur in causis q; parãt plenũ piudiciuz quocũq; mõ agat. sed si in cã in q; requirit plena pbatio diceret se habuisse cognitionẽ sũmariã. puto sniam nõ valere. qz plenaria cãe cognitio ẽ ꝺ substãtialibus. vt. C. de sen. l. er stipulatiõe. z. C. comi. vel epi. l. iudex. ideo si obmittitur vitia snia. vt no. C. de sen. l. platã. idẽ qđ. §. dixi de hac dictione sũmaria. idẽ intellige si diceret q; cã deberet recte examinari simplicit de q; ẏbo fit mentio in. d. c. sepe. qz dz intelligi hoc simplicit sine plica. l. sine distinctione z inuolutione. vt. ff. p socio. l. coiri. z de vul. z pu. sub. l. i. z de ver. obli. l. i. §. si qs simplicit. a De plan. planũ est oppositũ in alio. Itẽ altum dicit rõne loci vel stili. dicim⁹ em quẽ ire alto stilo. itẽ de plano fieri oppositũ est ei qđ fit velocit quelibz istaꝝ significationũ põt hre locũ ḃ: vt statim patebit. videam⁹ g; q; cãe debeãt agitari de plano z qđ ipoꝛtet. z dico si qdẽ cã est vilis vel de vili natura vel de viliũ psonaꝝ: tũc ḃ agit de plano. vt. C. de sen. aut. nisi breuiores. z. ff. de offi. pcon. z le. l. nec quicq;. §. de plano. z de acc. l. leuia. z tũc de plano ipoꝛtat q; iudice nõ sedente p tribunali z sic nõ in loco alto. itẽ q; nõ seruat stilus alioꝝ iudicioꝝ: sz sine libello vel alijs solẽnitatibꝰ cogscam⁹ veritatẽ. vt no. in. d. §. de plano. in glo. z Guil. de cu. in. l. leuia. fm vnã opi. verã. Si ẏo est cã ponderis grauioris tũc regula est q; cã dz agitari plene z solẽnit cognosci. vt. l. iudices. C. de iudi. fallit in quibusdã causis q; agitant de plano. vt. ff. de q;stio. l. vn⁹. §. fi. ex de iudi. c. nouit. in fi. z ex de accu. c. olim. z in his nõ itelligit excluſus ordo iudiciari⁹. vt. d. c. olim. z ibi no. p Innoc. z rõ qz in causis magnis pcedere ita repẽtine sine solẽnitate est stilus alt⁹ nimis. solũ em reges z pncipes ḃ faciunt. sed pcedere ordinarie est in his de plano pcedere: hoc est nõ frequẽter nec stilo alto. Elides g; q; ex diuersitate cause stil⁹ dz alt⁹ diuersimode z in his semp puto q; nõ erit necesse iudicẽ sedere alto tribunali: sed in camera poterit fieri. z hoc si de tota cã agitãda de plano querit. si vero q;nt de aliq; articulo vni⁹ cause q; dz agitari ordinarie an articul⁹ aliqs poterit agitari de plano. dic q; qđã facit qs in iudicio coꝝ iudice vbi sufficit pñtia iudicis: vt pducere libellũ coꝝ iudice. z istud semp possit fieri de plano hoc est iudice nõ sedẽte p tribunali z die feriata ob necessitatẽ hoium. vt. l. miles. §. seraginta. ff. de adul. itẽ in appellatione q; solũ coꝝ iudice interponitur. vt. C. de fer. l. i. p hoc dico q; relationes nũcioꝝ q; fiũt iudici pñt fieri de plano. z si aliqs bz terminũ ad pducendũ aliqđ coꝝ iudice. idẽ qz de plano poterit fieri p. d. ll. secus si habuit terminũ ad pbandũ: qz p hoc solum q; exhiberet coꝝ iudice nõ fieret pbatio nisi parti dek copia z termin⁹ ad opponendũ. z sic qđ pductũ est approbabit vl reprobabit ḃ est ei ipone tur fides vel nõ. vt. C. de fide instru. l. fi. Quidã sunt articuli in quib⁹ op⁹ est iudicẽ aliqđ facere: z tũc si qdẽ illud est modici piudicij ita q; sũmariam cognitionẽ reqrat fm qđ dz de defen. ciui. l. si defen. §. illud. z dixi in pced. glo. z tũc poterit de plano examinari hoc est iudice nõ sedente p tribunali z die feriata ob necessitatẽ hoim. ff. de interro. act. l. voluit. §. fi. Si vero illud põt esse ab aliq; parte magni piudicij tũc nõ dz agitari de plano sz plene cã cognita z iudice sedẽte p tribunali. vt. C. de dila. l. a pcedente. z pdicta vera in causis in qbus venit ferenda snia diffinitiua. sed ptingit aliqñ q; coꝝ iudice agitant qđã cãe nõ spat snia sed aliqđ decretũ iudicis. z in his dic q; qñq; decretũ tale interponit in his q; sunt mere volũtarie iurisd. z nulla alia cã requirit nisi partiũ volũtas. z ista de plano interponit. i. iudice nõ sedente p tribunali. vt insti. de lib. §. serui. z. ff. de manu. viii. l. nõ est

dino. Quedã sunt q; requirũt cãe cognitionẽ: z tunc si qđ est cognitio leuis seu summaria. vt in tuto. seu cur. q; dat sine inq;sitione. z ista pñt filiter agitari de plano. vt. ff. de tute. l. q; hz. §. quolibet loco. z in bo. pos. q; nõ tribuit ius. vt. ff. si qs oz. ī bo. pos. ser. l. ij. §. dies. z ꝺ bo. pos. l. iij. §. si cã cognita. Quedã sunt q; reqrunt verã z plenam cãe cognitionẽ vt datio tutoꝝ ex inq;sitione. z bo. pos. q; tribuit ius: z tũc ñ põt fieri de plano: sz iudice sedẽte p tribunali. vt. ff. de cõfir. tu. l. naturalis. §. fi. z de bo. pos. l. iij. §. si cã cognita. z. d. l. ij. §. dies. ff. qs oz. in bo. pos. ser. Sz aduerte qz in istis casib⁹ sz requirat plena pbatio nõ tñ est cã ordinaria: imo non sit in forma iudicij: imo nulla parte citata. vt no. in. d. §. causa cognita. z. d. §. dies. z illo respectu põt dici nõ plenaria p ea q; dixi in pce. glo. z sic pz q; ille. ll. q; dicũt de plano cognosci lõge differũt ab his q; dicũt cãm sũmarie agitari. vñ ex. d. l. iij §. si cã cognita. z. d. l. ij. §. dies. nõ debuit dy. sumere regulas in materia sũmarie cognitionis: vt dixi in pdicta gl. bar. b Sine strepitu. si ex de acc. c. olim. de sta. mo. c. ea q; de elec. c. indẽni. §. si ẏo. li. vi. z de pbere. c. fi. in pzin. li. vi. de iudi. c dispendiosam. z de ẏ. sig. c. sepe. in cle. z strepitu. qđã dicũt esse oẽm iudicij solẽnitatem q; magis spectat ad ordinẽ q; ad inuentionẽ ẏritatis quoꝝ opi. refert Jnno in. d. c. olim. de accu. sed nõ tenet eã bene. dic g; q; strepit⁹ idẽ est q; rumoꝛ z descẽdit a strepo strepis qđ idẽ est qđ rumorẽ facere fm Hug. sic em̃ p verbũ de plano remouet altitudo loci z stili: vt dictũ est. ita per hoc ẏbũ strepit⁹ remouet altitudo vocũ z declamatio. iõ addit qñq; absq; aduocatoꝝ z iudicioꝝ strepitu z figura. vt. d. c. fi. in pn. ꝺ he re. lib. vi. z p hoc dico q; in causis in qbus debz pcedi sine strepitu sũ pars diceret iudici q; approximaret se ei q; volebat dicere aliqđ ī occulto q; iudex dz hoc facere: alꝰ grauaret eũ. pdicta tũ iura nõ habẽt locũ in hac pstõne. qz ḃ dicit q; iudex põt. nõ aũt iponit ei necessitas. in alijs aũt causis iudex nõ cogit eũ audire: nisi pala ante tribunal. vt. C. de epi. z cle. l. iubem⁹. in fi. Itẽ sz alꝰ dek dilatio pti ad querendũ aduocatos. vt. ff. ex qbus cau. ma. l. ab hostibus. in fi. z. l. ait ptoꝛ. in. §. fi. tũ in isto casu nõ erit danda. qz ab ea est remot⁹ strepit⁹ aduocatoꝝ puto tũ q; hoc verbũ ad maioꝛẽ expssionẽ apponat̃ nã p ḃ qđ dicit de plano satis põt intelligi respectu loci stili z vocis

c Et figura. figura cuiuslibz rei est apparẽs forma ipsi⁹ vel facies in q; rei substãtia figurat. vt. ff. de act. z ob. l. nõ figura. z ita dicit Jo. an. in. c. sepe. ex de ẏ. sig. in glo. sup ẏbo non exigat. q; est verũ in figura rei coꝛporalis. vt. C. de edic. diui adri. tol. l. fi. z. ff. de ẏbo. sig. l. qtiens aliqđ. vbi hoc melꝰ pbat q; alibi. rei vero incoꝛporalis figura dicit eiꝰ natura. vñ recte dicim⁹ figurã actõis esse ipi⁹ act. naturã. vt. C. de rei vxo. ac. l. i. §. cũ aũt. ibi eadẽ figura z cẽ. qđã sunt facta put cõciendi. vñ in grãmatica dicim⁹ figure simplicis: qz simplicit pfertur qz igit act⁹ pferend⁹ est simplex. iõ dicit figure simplicis. ḃ aũt loq̃mur de figura iudicij: z iudiciũ sz habeat multas significationes. ḃ tñ accipit p actu examinatiõis z decisionis cause. Figura g; iudicij est q; partes iudicis sint facte fm ordinẽ debitũ z debitã pbationẽ. seu ꝓportionẽ. z ex ista figura iudiciũ accipit suũ esse z suã substantiã. qđ pz qz si ordo nõ seruat iudiciũ est nullũ. vt. C. de sen. l. platz vñ p hoc qđ dicit sine figura tollunt substãtialia iudicioꝝ vt ipsum verbũ ipoꝛtat. vt no. Jo. an. in. d. c. sepe. in glo. sup ẏ. figura. Sed õ hoc op. q; sublatis substãtialib⁹ nullo mõ erit iudiciũ cũ res nõ est pempta ei⁹ siue substãtia. vt. l. obligationũ substantia. ff. de act. z obli. sz ḃ in veritate est iudiciũ sz exoꝛdinariũ. so. tollunt substãtialia iudicij a iure ciuili introducta. nõ aũt ea q; sunt naturalia iure naturali seu gentiũ inducta naturali rõne. vt. j. in multis ostendã. Itẽ aduertẽdũ est q; Jo. an. in. d. c. sepe. in gl. sup ẏ. nõ exigit. dicit q; iuder nõ astrigit hoc casu ad aliqs formas regulas vel figuras iudicioꝝ nisi inq;ntũ in. d. c. exp̃mat. z illa exp̃ssa magꝭ respiciũt figuraz facti negocij vel cause q; iudicij fm eũ. Tu dic q; iudex p ḃ verba releuat ab omni forma z figura iudicij inducta a iure ciuili. z tenet observare oẽm figurã z formã iudicij inductã de iuregen. vel naturali rõne. z de his loquit vt plurimũ illud. c. sz aliqliter egeat declaratiõe. vt. j. declarabo. Aduertendũ est q; dicit Jo. an. q; si oia dicta ẏba. l. sũmarie simpliciter z de plano sine strepitu z figura iudicij nõ ꝓponerent nõ haberet locũ qđ dicit in. d. cle. sepe. vt ipse ibi no. in glo. sup ẏbo figura qđ ẽ fm si a pmissis incipias. z istõ vltimũ obmittas. Sz si ꝓponeret istud vltimũ. l. sine figura iudicij: licz oia ẏba pmissa essent obmissa. idẽ ipoꝛtaret cũ oia substantialia essent sublata. Qđ igit de significatione hui⁹ ẏbi dicã. intelligite idẽ si oia cõiungerent. qđ ergo ḃ verba ipoꝛtent p oẽs singulas partes iudicij psequamur latiꝰ q; in. d. c. sepe. declaret. Quero igit vtrũ sit necesse q; pars citet. rñ. sic. vt in hac. l. innuit. Itẽ qz hoc est de iure naturali. nã pmũ hoiez delinquẽ

te citauit deꝫ dicens adā vbi es. ℔ etiā ꝓbaꝝ exꝑ de re iudi. c. pastoralis. in cle. vbi sñia dñi impatoris henrici q̄ fecit hāc. l. ⁊ postea damnauit regē robertū hierusalē ⁊ sicilie cassa fuit ex eo qō citatio nō fuit facta ltīme. ⁊ ꝓbaꝝ in. d. c. sepe. Item an est necesse ꝙ ꝓsone legitimeñ. Rñ. sic. vt in hāc cōsti. ibi vel alꝫ legitime ⁊c. alꝫ sequeretur absurdum. ſ. ꝙ aliter non habēs mandatū a me possit mihi ⁊ de plano[a] sine strepitu[b] ⁊ figura[c] iudicij ꝑt[d] illi qui iurisdictiōi ꝑest

preiudicare ꝙ repugnat iuri naturali. vt. C. de inof. test. si q̄s in suo. ⁊. ff. de reg. iur. l. factū cuiq; suū. ⁊ exꝑ de reg. iur. c. nō dꝫ aliq̄s. li. vi. ⁊ hoc tangit in. d. c. sepe Item an requirat petitio. rñ. in casib⁹ hui⁹. l. oꝫ ꝙ ꝑcedat accusatio inq̄sitio vel denūciatio: vt dictū est. alꝫ vbi cā deberet agitari sine figura iudicij dicit in. d. c. sepe. ꝙ nō est necesse ꝙ libell⁹ deꝝ in scriptis sz iuxta petitionis formā ꝓnūciatio sequi dꝫ ꝑ parte agentiſ vel rei si q̄d petere voluerit. ⁊ in ipso litis exordio facienda est petitio siue in scriptis siue ꝝbo in actis tū inserenda: vt ibi dꝫ. ⁊ iustū est qꝛ naturale est ꝙ agēs petitionē suā ꝓponat. nā coꝛā salomone mulier ita dixit. filius meꝰ viuit: filiꝰ istiꝰ mulieris mortuꝰ est. vt no. C. de sen. ex pe. reci. l. ij. ⁊ exꝑ de ꝓsump. c. afferte mihi. ⁊ habet in li. regū. iij. c. vbi illa petitio latiꝰ ponit. ⁊ aduertendū ꝙ illa petitio cōtinet solū facti narrationē nō cōclusionē. ex quo infero ꝙ lz illa petitio non habeat oīa solēnia q̄ de iure requirunt vt no. ff. de edē. l. i. in ꝓin. tū sufficit si est generaliꝫ vt est arg. C. de anna. excep. l. fi. in ꝑn. idē si cōclusio nō est legitime facta. vt. l. i. §. i. ff. si mē. fal. mo. di. vel si nō petierat eū cōdēnari sed petit eū cogi qō fieri nō dꝫ. vt. C. de execu. rei iudi. l. i. tū in ℔ casu q̄ sine figura iudicij ꝑcedit valebit iudiciū. si em̄ ꝑcedit vbi solā facti narratio est absq; cōditione nulla: multoma gꝫ si cōclusio ñ erit bñ facta. si tū ex narratione possit cōꝑhendi actoꝛ q̄d velit. arg. C. de rei vx. act. l. i. §. i. ⁊ hoc est qō volūt dicere ꝝba. d. c. sepe. dū dicit iuxta petitionis formā. q. d. lz nō ꝓnūciet in eo qō est petitū sufficit si ꝓnuncietiuxidē qō est petitū. aliud est em̄ iuxꝑ petitū ⁊ aliud petitū iudicare. ff. iudi. sol. l. iā tū. §. in hac. ꝝ. q̄d tū. semp tū itellige ꝙ nō fit tāta incertitudo ꝙ auferat defensionē reo. vt. j. dicā. Item an poterit opponi exce. rei iudi. vel finite ad impediendū ꝓcessum. rñ. sic. qꝛ de iure naturali est ne bis iudicet in idipsuz. exceptiōes ꝝo q̄ magꝫ differūt ⁊ frustrant cāe ꝝitatē ꝙ ipsaz respiciāt pōt iudex repellere. vt. d. c. sepe. illa ei de iure natu. nō sūt timo ꝛuant. itē an ꝓcedi possit ipe feria to in. d. c. dꝫ ꝙ sic. si sūt ferie indicte ob necessitatē hoīm. secꝰ si ob honorē dei. rō qꝛ de na. iu. sunt ferie iducte in honorē dei. ꝑcepit ei deꝰ coli sabbata ⁊ q̄sdā festiuitates an sit cōtestāda lis. rñ. nō. nā dꝫ ibi lit. cōte. nō postulet. rō qꝛ est solēnitas iuris ciuilis. eo tū casu q̄ merita causaꝝ tractari incipiūt: vt qꝛ legitimatiſ pſonis ꝓponunt excepti ones vel fiūt positiones ⁊ articuli habēt vim lit. cōte. ad faciendū ꝑ curatorē dñm litis. itē q̄ ad certos effectꝰ cōte. lit. vt. C. de ꝓcur. l. nulla. ibi post cām in iudicio agitatā: ⁊ ibi post inchoatā cām non dicit lit. cōte. sufficit ḡ ꝙ quocūq; mō cā incipiat agitari. hoc no. in. l. nihil C. de ꝓcur. itē an de calū. sit iurandū in. d. c. dicit ꝙ fic. ne veritas occultet. in cōtrariū facit qꝛ hec solēnitas videt inducta a iure ciuili. vt de iur. calū. l. iij. sed dic primū verū ꝙ iuramētū defert in tota cā etiā de iure na. ⁊ diuino. hoc em̄ tpe moysi inductū est ꝓpter incredulitatē aliq̄s ꝺberet iurare. vt extra ꝺ iureiu. c. etsi xps. ⁊ exodi. xxij. c. si igitur iuret sup quolibet articulo vt fiebat olī. vt. C. de iura. calū. l. ij. satis putarē sufficere maxime cū tale iuramētū possit obmitti. vt. d. l. ij. §. sed qꝛ veremur. itē an debeāt dare dilationes. videt ꝙ sic. nā in. d. c. sepe. dꝫ amputandū dilationū materiā ⁊ litē quantū poterit faciat breuiorē: nō tū sic litē iudex abbreuiet q̄n ꝓbationes vere ⁊ defēsiones legitime admittant. ⁊ ita dicit ibi ꝙ iuris naturaliꝫ rōni ꝺgruit. cū em̄ ꝓbationes sunt faciende oportet ꝙ fiāt in termino. ⁊ puto ꝙ valeant si fiant sine dilatione. vt. l. vniꝰ. in. §. cognituri ñ. ff. de qōni. ⁊ ff. de adul. l. in crimine. ⁊ ibi dixit nō equū est dilationē certā dari cā breuiande litis. ⁊ qō dicit ꝙ nō sunt nimis breues congruit naturali equitati. nā aufert parti actoris ius suū. reo vero auferꝛ defensio q̄ ex equitate naturali est. vt. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ exꝑssium in cle. pastoralis. de re iudi. Sed ad quid dabitur ista dilatio in. d. decretali dꝫ ꝙ ꝓmo datꝫ terminꝰ ad faciendū positiōes ⁊ articulos simul. postea vero deꝰ terminꝰ ad ꝓducendū oīa q̄ partes voluerūt. sed certe illud est exꝑsse statutū illiꝰ decretalis q̄ vult in ℔ seruari vsuz. ℔ tū nō est de iure natu. nec ciui. cū sufficiat dari in cā ad ꝓbandū vnā dilationē. vt. ff. de fer. l. fi. vñ in hoc in foro ciuili nō est seruanda ista decre. Itez an in dictis causis in quib⁹ ꝑceditur sine figura iudicij testes debeāt iurare. hoc em̄ non reperit de iure digestoꝝ nisi in. l. theopō pus. ff. de do. ꝓle. sz videt mera ꝺstō impatoꝛ. vt. C. de testi. l. iureiur.

puto tū q̄ iurare debeāt ꝑea ꝙ dicta sunt de iura. calū. sz an ꝑte pte puto ꝙ sic. alꝫ auferet ei defensionis copia qō repugnat equitati naturali vt dictū est. circa ꝝo dicta testiū puto ꝙ debeāt esse talia q̄ concludāt sicut in causis ordinariis. ar. eiꝰ qō dꝫ in daniele de susanna. ⁊ qō not. C. de testi. l. testiū. sz an reqrat publicatio testiū. glo. in. l. si q̄s. C. de testi. dicit ꝙ per daniele inductū est ꝙ examinatio fiat secrete. vt legit in li. Danieꝛ. xiij. c. hoc est igit de iure naturali seu diuino. ex ℔ sequit ꝙ debeat publicatio fieri. alꝫ auferꝛ parti ius defensionis. si em̄ nō publicarent nō posset ꝛpugnari testes ⁊ eoꝝ dicta: sz auferre defensionē repugnat iuri naturali: vt dictū est. sed an in hac cā post dicta testificata poterit testes ꝓduci. rñ. non. cū sit ꝓhibitū ꝓpter timoꝛē suboꝛnatiōis: ⁊ sic ex quadā naturali equitate q̄ est ne alter alteri insidiet. vt ff. de iusti. ⁊ iur. l. vt vim. ℔ est introductū ⁊ positus inter alia ciuilia ꝓcepta. Item an in hac cā poterit petere q̄s vt sibi edant instrumēta. rñ. ꝙ nō. quia hoc est ꝓhibitū nō solū iure ciuili sed in naturali equitate. vt. C. de edē. l. q̄ accusare. vbi hoc ꝓhibet exꝑsse. Item an requirat cōclusio in cā. rñ. non. vt. d. c. sepe dr. ℔ est cū solēnitas mere ciuilis. statim enim cū liquet iudici de causa sine aliq̄ alia cōclusione pōt sententiare de iure naturali: vt ꝑz in illa sñia lata ꝑ salomonē. iij. regū. c. i. ⁊ eo exēplo puto ꝙ ñ sit necessaria datio termini ad allegādū. facit qō dixi in ꝑcedēti glo. Item an debeāt partes citari ad audiēdū sñiam in. d. c. sepe. dicit ꝙ fic. qō intelligit vt. j. dicā in gl. sup verbo ꝑdicto crimine. Item in hoc casu cū ꝓcedit sine figura iudicij requrantur ille solēnitates q̄ a iure posite sunt circa sñiam. rñ. nō est necesse ꝙ ferat iudice sedente ꝑ tribunali. vt. d. c. dicit. hec em̄ est solēnitas ciuil: sed dꝫ ferri in scꝑt]: vt ibidē dicit. certe ℔ ꝙ ferat in scꝑt] est solēnitas ciuil q̄ est de esse sñie ꝙ sit liberata ⁊ nō subita. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. tū dicta de cretalis statuit ꝙ ferat in scriptis. in foꝛo autē ciuili nō arbitroꝛ illud necesse isto casu. vt ꝑz in ꝑdicto exēplo salomonis. ⁊ in. d. c. in glo. dicit ꝙ ꝺ iure anti q̄ non est necesse sñiam ꝓferri in scriptis sed in scriptis redigatur vt possit ꝓbari: vt dictū est de petitione. nā soli assertioni iudicis nō creditur nisi sit papa vel impatoꝛ. vt exꝑ de ꝓba. c. q̄m cōtra falsam. ⁊ eo. ti. c. i. in cle. Sz si in sñiando nō seruaret forma. l. i. C. de sen. ⁊ inter. om. iu. valeret vt ſ. ꝑcur. essz ꝑsens ⁊ ꝺdēnaret dñs. qꝛ hec solēnitas est iuris ciuilis nō naturalis seu gentiū qō ꝑtz: qꝛ lz alteri absenti q̄s nō posset ſtipulari de iure citi alteri oriꝫ obligatio naturaliꝫ. vt. ff. de ꝝ. ob. l. ſtipulatio ista. §. alteri. ⁊ ibi no. ⁊ idē puto si iudex ferret sñiam in absentē nō citatū ꝙ valeret hoc casu eadē rōne. alꝫ secꝰ. vt. l. furioso. ff. de iudi. ⁊ ibi no. ⁊ C. quō ⁊ q̄n iudex. l. ea que. in glo. idē puto si ꝑcedente cognitione q̄ reqrit ꝝm ea que dicta sunt si iudex nulla alia data sñia iuberet res capi vl distrahi ꝑ debito valeret. lz em̄ magꝫ illa sit natura executiōis q̄ ꝺdēnationis. ⁊ sic non valeret: alꝫ vt C. de execu. rei iudi. l. i. tū in hoc casu valeret exēplo dicte sñie salomonis. illa vero fuit natura executionis. hoc etiā ꝑz ꝙ talia ante ius ciuile manu regia expediebant. vt. ff. de oꝛi. iur. l. ij. ⁊c. Item Ꝑrout. posuit plures modos ꝓcedēdi ⁊ plures formas: ⁊ in his dedit iudici ptātem eligēdi aliquā ꝑdictarū vel oꝛdinarie ꝓcedēdi si sibi videbit. sz huic ob. d. c. sepe. vbi dicitur ꝙ iudex nō ꝑt oꝛdinarie ꝓcedere nisi de partiū cōsensu. Sol. ibi cā sic cognoscēda cōmittit. ſ. sine figura iudicij. ℔ vero fuit dictū vt possit ꝓcedere hoc mō. ⁊ sic nō fuit positū sub necessitate. l. nō quicq̄d. ff. de iudi. ⁊. C. q̄ mō ⁊ q̄n iu. l. i. sed dices tu ad q̄d ergo fuit apposita ℔ clausula ꝓut illi iudici videbit expedire ⁊c. rñ. ꝝm hoc potuit eligere quā viā volebat: sed vna electa dubiū est an possit ad aliā postea redire. sicut dicim⁹ de eo q̄ assumptꝰ est vt arbiter ⁊ arbitratoꝛ. vt no. in spec. in ti. de arbi. §. sequit. ꝝ si. q̄d si cōꝓmissum. vt dixi. ff. de fur. l. si dūium. qō dubiū ℔ tollit. pōt em̄ ex ℔ ꝓcedere modis ꝑdictis ꝓut sibi videbit: ℔ est illo tpe illa qualitate vel spē ꝓcedendi q̄ sibi videbit. Ad cuiꝰ intelligentiā sciendū est de significatione huiꝰ verbi ꝓut q̄ñq; em̄ aliq̄d adijcit per hāc dictionē ꝓut qō est diuersū ab eo qō ꝑ positū erat: ⁊ tūc ponit similitudinarie. vt. ff. de so. l. ꝓut quisq; silitudo em̄ est circa diuersa. vt no. ff. de posti. l. qō nerua. q̄ñq; respicit idez ⁊ tūc si ꝑ hāc dictionē adijcit aliq̄d ꝑteritū. ⁊ de illo cōstat tūc intelligit limitatiue. vt. C. de edē. l. edita. ibi ꝓut edicti ꝑpetui monet auctoꝛitas. Si vero de illo ꝑterito nō ꝺstat tūc in dubio intelligit poni causaliter: vt sic cōcedo tibi vt possis colligere vectigalia tante q̄ntitatiſ ꝓut est hacten⁹ ꝺsuetū. i. qꝛ sic cōsuetū est. vt exꝑ de ꝝ. fig. c. abbate sancti. lz ibi loquat de dictione ꝝm ꝙ vel iuxta ꝙ: sz eadē est rō. sic loquit qō not. ꝑ Ly. C. de cōtrahē. ⁊ cō. ſtip. l. secūdū ñsum. ⁊ in hoc in legib⁹ ꝑuilegiis ⁊ ꝺcūbus. qꝛ illa fiunt aīo aliq̄d disponēdi. Idē in sentētijs q̄ cā cognita ꝓferunt: secꝰ in ꝺfirmatione q̄ fieret sine cāe cognitione: qꝛ tunc intelligit conditionaliter. vt exꝑ ꝺ cōfir. vti. vel inuti. c. ij. ⁊ qō ibi no. exꝑ de elec. c. q̄m abbas. Si ꝝo ꝑ hāc dictionē ꝓut adijciat aliq̄d de futuro: ⁊ tūc ponit limitatiue. vt. d. l. edita. ꝓut ꝺr ius dicentis decernit equitas. nā illa licentia mutandi ⁊ emendādi limitat ꝝm modū de ꝑterito. ſ. ꝓut edicti monet auctoꝛitas ⁊ ꝝm aliud de futuro. ſ.

,put ius dicentis decernit equitas, istud respicit oē tps futurū: ⁊ ista limitatio est circa tps ⁊ qualitatē, vt no. glo. in. d. l. edita. ⁊ sic iudex hic oī tpe quo vult pōt ꝓcedere cū figura iudicij ⁊ sine: ⁊ sic pōt eligere vno tpe vnā viā ⁊ alio aliā. Itē ex eo qō dixi ꝙ solū in tpe ⁊ q̄litate facit limitationem ⁊ sic nō in substātia dispōnis apparet ꝙ si illa q̄litas vel tps nō limitaret nō vitiaret dispō. exēpluz non pōt de hac l. poni: q̄a iudice ꝓcedēte apparet q̄ liter sibi videt ꝓcedendū pone ḡ ꝙ titi⁹ legauit mihi centū ,put ꝑ eū declarabitur. certe ipso nō declarante valebit. ff. de here. instī. l. ij. ⁊ l. cū pat. §. fi. ō leg. ij. ⁊ C. de instī. ⁊ substī. l. pe.

vidēbitur[b] expedire. Ad hoc[a] si qua cōmunitas[b] corpus[c] vel collegium vel alia queuis persona cuiuscuꝙ

b Videbit. hoc verbū videbit denotat arbitriū boni viri. ff. de ver. ob. l. cōtinu⁹. §. cū ita. ⁊ de fideicō. li. l. fideicōmissaria libertas. ⁊ ita qz pōt q̄libet dictoꝝ modoꝝ esse iust⁹ ⁊ approbatus pōt iudex eligere quē modū vult: puto etiā hoc casu ꝙ si hec cōstitutio diceret ,put iudex voluerit ꝙ nec plus nec min⁹ posset. ⁊ ꝑ hac declaratione videam⁹ dīam inter liberā volūtatē ⁊ arbitriū boni viri cū etiā volūtatē includat. ⁊ quidē de volūtatis esse est ꝙ sit libera nec possit cogi necessitate p̄cisa. vt. C. de here. instī. l. cū ꝓponas. Sed cogit q̄dā necessitate ꝓsequētie vt si q̄s vult effugere tormēta b vult libere ⁊ pōt nolle, sed si hoc voluerit in cōsequētiā vult illud sine q̄ tormēta effugere nō pōt. ⁊ ista est necessitas ꝓntie. Mā ōz vere coacta volūtas: volūtas est. vt. ff. qō me cā. l. si mulier. §. qō si metu. volūtas cū est ꝙ libere vult antecedēs. ⁊ ex illa deducitur ad volendū ꝓns. Itē sciendū est ſm theologos ⁊ ꝓhos ꝙ voluntas nūq̄ appetit nisi bonū exīs vel apparēs: ⁊ lz q̄nq̄ velit aliq̄d qō cognoscit esse malū illud vult sub rōne alicui⁹ boni delectabilis seu apparētis ipsi volūtari. in ꝓposito volūtas alicui⁹ pōt ꝓsiderari respectu ei⁹ qō ipe vult tanq̄ delectabile rōne regulata vel nō. ⁊ illa dicit volūtas libera, alio mō ,put ipse vult recta ⁊ regulata rōne: ⁊ istud ōz arbitriū boni viri. qz bonus vir hoc arbitrabit. vt. ff. iu. fol. l. vir bon⁹. ⁊. ff. ꝑ soc. l. si societatē. §. arbitrorū. cū si. ⁊ ꝟba q̄ ipoꝛtāt liberā volūtatē sunt verbū volo. vt. l. cū quidaz. de le. ij. ⁊ d. l. fideicōmissaria libertas. de fideic. li. Itē verbū libet seu libuerit vt ibidē. idē ē est dicere qō libuerit. i. qō libere voluerit. itē vbicūq̄ ꝟbuz arbitriū ⁊ silia ponunt cū hac dictione plenū siue liberū. vt. l. fideicōmissa §. q̄q̄. de le. iij. itē hoc verbū iudicio tuo ipoꝛtat liberā volūtatē. vt. ff. de fideicō. li. l. thais. §. luti⁹. ſm glo. ibi posita, lz licz alꝫ transierim ſm illā glo. videt mihi tū ꝙ directo tex. ibi dicat ꝓriū. s. ꝙ ipoꝛtet arbitriū boni viri qō plus placet. q̄d ē est dicere iudicio tuo nisi facta disputatione inf temeritatem ipsum postea iudices: qō ad boni viri arbitriū sine dubio refert. concludit igit ꝙ exceptī ꝑdictī oia ipoꝛtēt arbitriū boni virij vt videbit: approbauerit: cōprobauerit ⁊ silia. vt. d. l. fideicōmissa. vel placebit. vt. d. l. thays. §. foroꝛē. ⁊ multa alia q̄ ponunt. ff. de le. i. l. si sic. q̄ hic nō repeto: qz dico esse regulā de oibus exceptis ꝑdictis: vt dictū est. nec ob. ff. de fideiuss. l. grece. in ꝓn. vbi equiparat ꝟbū volo: ⁊ verbū cupio ⁊ silia. qz vt dixi vtrūq̄ ꝓtinet voluntatē: sed vnū liberā ⁊ aliud regulatā. vt in ꝑdictis colligit. verbi gra q̄nq̄ cōmittit facultas ꝓhendi. q̄nq̄ facultas largiendi et cā lucratiua q̄n q̄ facultas iudicandi. ꝑ casu q̄n cōmittit facultas cōtrahēdi p ꝟba significantia arbitriū boni viri circa ꝓtractū: tūc sine dubio ōz arbitrari suo arbitrio regulato rōne ,put bon⁹ vir ⁊ diligēs pr̄fa. factur⁹ fuisset. vt. l. hec vēditio. ff. de ꝓhē. emp. ⁊. ff. ꝑ soc. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ⁊ de opis lib. l. si libertus. sed si hec facultas cōcederet ꝑ ꝟba significātia liberā voluntatez tūc oia pōt duob⁹ exceptis. ꝓmo ꝙ nō donet. hoc em nō venit in cōcessiōe volūtatis libere. vt. l. fili⁹. §. i. ff. de dona. scō ꝙ dol⁹ abst ⁊ oia alia q̄ dolo carēt facere pōt. vt. ff. mā. l. creditoꝝ §. luti⁹. hoc em nō repugnat regulis iurisgentiū ſm quas lz cōtrahēt⁹ se decipere. vt. ff. de mino. l. in cause. §. idē pōpo. vñ vides ꝙ q̄ntūcūq̄ cōmittat i volūtatē liberū intelligit volūtas libera a regulis iur⁹ ciuil: sed semp remanet limitata a regul iurisgen. vt etiā i sequēti no. secūdo casu ꝓncipali videlicet qñ cōcedit facultas largiendi ex cā lucratiua: tūc si ꝓverba significātia arbitriū boni viri oz eligere vt bon⁹ vir. l. cū quidā. ff. de le. ij. ⁊ de le. i. l. si sic. i. rñ. ⁊ de le. iij. l. fideicommissa. §. q̄q̄. ⁊ de fideicō. li. l. fideicōmissaria libertas. si vero ꝑ ꝟba significātia liberā volūtatē tūc pōt facere oia ō regulas iuris ciuilis seruati regulis iurisgē. vt. ff. de testa. milit. l. i. vbi ꝓmittit testari militi quō vult. ⁊ ꝑ b pōt relinquere deportato cui⁹ stat⁹ null⁹ est de iure ci. nō aūt dānato i metallū q̄ est seru⁹ pene vel seruo ꝓpꝛio: cū seruit⁹ sit cōstituta a iuregētiū. vt l. nec ꝙ eius. §. si deportati. ⁊. §. seruū pene. ⁊. §. seruū ꝓpꝛiū. ff. de testa. mil. ⁊ hoc vult dicere. l. cū quidā. ff. de le. i. nā ei q̄ est indign⁹ ꝓpter offensam nō donat sed donatum revocat. vt. l. fi. C. de reuo. do. ideo bon⁹ vir hoc est iudex ſm regulas iur⁹ ciuil nō arbitrabit ei largiendū: sed ſm naturalē equitatē declaratā ꝑ ius diuinū, maioris pfectionis est retribuere ei q̄ offendit q̄ alteri. nam ille in cui⁹ libera voluntate cōmittit potest eligere indignū. Tertio casu ꝓncipali. s. quando cōmittitur facultas iudicādi, si q̄dē ꝑ verba ꝓportantia arbitriū boni viri oz seq̄ oēs regulas iur⁹ ci. vt. l. i. ff. ō arbi. Si vō ꝑ ꝟba significantia liberā volūtatē tūc est liber a regul ciuilib⁹: oz tū seruare regulas iurisgē. seu naturaliq̄tatis qō idē est ꝑ dicta iura. ⁊ est casus ex de re iudi. c. pastoral. in de. nā imperator solut⁹ est legib⁹ ⁊ ex vigore sue ptātis tulit sniam. tū q̄ in quibusdā fecit ibi ō naturalē eq̄tatē. iō snia cassat.

status[d] dignitatis[e] vel cōditionis[f] existat super[g] dicto crimine per nunciū[h] vel per litteras[i] seu etiam per

Et ex hoc apparet ꝙ in casu nostre. l. vbi procedit absq̄ figura iudicij: qz non cōmittit iudiciū ꝓverba significātia arbitriū boni viri oz seruare regulas iurisgeñ. seu naturalē equitatē: cū ꝟbū sine figura ipoꝛtat q̄si cōmittat ꝑ ꝟba significātia liberā volūtatē: ⁊ ꝑ hoc apparet soluta qō qñ ptāti dat arbitriū liberū an possit ꝑ b pti facere iniustitiā. certe nō. qz hoc est ō naturalē eq̄tatē: sed pōt obmittere solēnitatē iur⁹ ciuilis. de hoc ꝓ glo. in. d. c. sepe. in glo. sup ꝟbo defensiones. dixi. ff. de dona. l. filiussa. Sed q̄d si apponunt ꝟba significantia vtrūq̄ vt ,put arbitrat⁹ fuerit ⁊ voluerit. rñ. vt. §. dixi. qz vnū ꝑdictoꝝ inest alteri. qz nō est arbitriū sine volūtate: ⁊ regula est qñ duo ponunt copulatiue quoꝝ vnū de necessitate alteri inest: vnū resoluit in adiectiuū vt. ff. de pac. l. i. ibi in idē placitū ⁊ cōsensum. i. placit⁹ cōsensus. ita in ꝓposito exponat. i. volūtate arbitrat⁹ sit. ⁊ sic arbitriū boni viri ipoꝛtabit, facit. ff. ꝑ soc. l. nec adiecit. etiā si dictuz sit libere: vt dictum est. Quid si dicat in statuto ꝙ in tali negocio ꝓcedat de facto, certe intelligo eodē modo. s. manu regia. vt. l. ij. in ꝓin. ff. de oz. iud. cū sit obmissa oīs solēnitas ciuilis. nō aūt ꝙ iura alteri⁹ vllo mō tollant nec ledant ō naturalē eq̄tatē, idē ꝑ quecūq̄ verba cōcipiant. nō em q̄s pōt esse solut⁹ mag⁹ legib⁹ ꝙ impator: ⁊ tū sua libertas ad hoc nō extendit. ḡ ⁊c. Quero an dictis casib⁹ iudex possit reiicere exceptiōez ꝓscriptionis vel alia ꝓcedentē ex mero rigoꝛe iuris ciuil. rñ. in his q̄ ipse iudex ꝟz facere nō tenet sequi regulas iuris ci. ſz in his que ia a iure facta sunt ita ꝙ ex hoc ius alteri q̄sitū sit vel ablatū iudex non habebit imutare sed tenet illud seq̄, casus ē. ff. depositi. l. bona fides al⁹ essz auferre ius alteri⁹ qō est ō naturalē equitatē. a Ad hoc i. iuxta hoc. aliter ſm hoc. vt. C. de iudi. aut. ad hoc. ⁊ hic incipit tertia pars in qua ponit statutum spāle in mō ꝓcedendi ō cōtumaces ⁊c.

b Cōitas. nomē generale est ad vniuersitatē ciuitat⁹ castri vel ville cuiuslibet municipij qō ab ipsa hoīm cōitate ꝓncipaliter regit. sic ⁊. C. de epi. ⁊ cle. aut. nulla cōitas. ⁊. x. col. de sta. ō libe. eccle. edi. §. itē nulla cōitas.

c Corpus. generale nomē est ad omēs simul cohabitātes vel nō. ⁊ qō sequit collegiū est qñ simul cohabitant et simul colligunt. ff. qō cuiusq̄ vni. l. i. in ꝓin. ⁊ est casus exꝑssus hic ꝙ vniuersitas pōt delinquere ⁊ cōtra eā pōt ꝓcedi ⁊ puniri: lz quidam ō: vt plene dixi in. l. aut facta. §. fi. ff. de penis.

d Stat⁹. siue liber siue seru⁹ siue ingenu⁹ siue libertin⁹. vt. ff. de sta. ho. l. ij. cum. l. se. Itē siue sit integri status siue diminuti. vt. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. cognitio. §. i. viles ergo hoies hac. l. tenent: lz al⁹ nō curet si de imperatoꝛe solo verbo maledixerit. vt. C. si quis impa. maledi. l. i. ⁊c.

e Dignitatis. ꝑ hoc patet ꝙ in hoc crimine cessat ꝓuilegiū concessum eis q̄ habēt dignitatē cū administratione vt ea durāte nō conueniant. vt. ff. de iudi. l. pars ſrārū. ⁊ qō ibi no. cessat etiā ꝓuilegium ꝓcessum q̄busdā in dignitate existentib⁹. vt. C. vbi sena. vel clarissi. l. fi. ,put ibi tangit de mō ꝓcedendi ⁊ sententiandi ꝓuilegiū tū iudicis remanet. ⁊ qz vt dixi hic sunt legitimāde pſone.

f Cōditionis. masculi⁹ vel femina: minoꝝ vel maioꝝ tū tali etate ꝙ in eū cadat delictū sui iuris vel alteri⁹. vt. ff. de excep. l. i. in ꝓin. cōiuncto. §. parui. itē siue sit laicus siue cleric⁹ ex vi verboꝝ tū cōtra clericū nō pōt ꝓcedere laicus nisi rōne feudi. vt extra de fo. cōpe. c. verū. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. aut. statuim⁹. ⁊ iste imperator henricus quosdā eꝑos ꝓpter rebellionē suis feudis ꝓuari fecit. bar.

g Sup dicto crimine. citata vl citatū ꝑ nunciū. vt est j. videt ḡ ꝙ in hoc casu nō sit necesse in citatione expmi factū limitatū loco ⁊ tpe: sed suffcit ꝙ citet sup crimine lese maiel. vt hic aperte dicit. Sed q̄d vbi al⁹ sup dicto crimine oz ꝓcedi ordinarie. rñ. idē. vt. C. de exhi. re. l. i. in fi. vbi ō: ꝙ postq̄ citat⁹ venit ad iudiciū oz explorare. i. dicere quare fuit vocat⁹. ⁊ sic ptz ꝙ in citatoꝛio hoc nō fuit exꝑssum. ⁊ qz in criminalib⁹ debent fieri citationes sicut in ciuilib⁹. ff. de pe. l. absentem. ⁊ ibi no. ff. de re iudi. l. i. ⁊ ibi no. Sz in ciuilib⁹ oz citari reus vt veniat ⁊ sui pñtiā faciat. vt. C. quō ⁊ qñ iudex. l. cōsentaneū. ⁊ no. in aut. q̄ semel. e. ti. in glo. sup verbo vocetur. ōriū no. ex de dila. c. i. per Ber. ⁊ allegat. v. q. ij. §. si parens. ſz ibi spāle est cū ad synodū vocat eꝑs fauoꝛe dignitatis eꝑalis. Sūt ⁊ alia multa que fauoꝛe hoīm q̄ in dignitate sunt statuunt. vt. C. vbi

ſena.vel clariſ.p totū.ſed in caſu p̄ſentis ꝓſtōnis ceſſaret dict⁹ fauor p eo qō dictū eſt.s.cuiuſcūq; dignitatis ꝛc.ſed ō in.d.c.ſepe.de ver. ſig. qz qñ ferē ſnīa dz citari ad hoc.ꝛ ſi videē ꝙ in citatione dz inſeri ad q̄d ſpāliter citeē etiaz cū ſine figura iudicij ꝓcedaē.ꝛ hic dicit ꝙ vigore hui⁹ citationis generaliē facte ꝙ veniat reſponſur⁹ ſup crimine talı poſſit ad ſententiā ꝓcedi. So. ſi citatus in p̄ma citatione nō cōparet ꝓcedet ꝫ qō dicit.ſed ſi cōparuit ꝛ ſtetit ad ꝓceſſum vſq; ad finē ſi tpe ſnīe nō adeſt dz citari ſpāliter ad hoc vt ibi ſit. ſi eñ p̄me citationi veniendo ſatiſſecit ſi poſtea ſe abſentat citari iterū dz. C. de bo. auc. iu. poſ. auē. ei qui. Sed tūc vbi debeat citari vel ad domū ſue habitationis q̄ forte eſt in ꝓuincia vel in curia. dicā. j. in glo. ſup⁹ verbo edictuz Et eſt aduertendū ꝙ licz hoc caſu qñ ſine figura iudicij ꝓcedit⁹ terminus pemptoz⁹ nō ſit neceſſari⁹: vt dicā in glo. ſup verbo in termino. tū vbi q̄s citaē illa citatione generali ad ꝫ vt ei⁹ vigore poſſit ꝓcedi ad vlterioza requiriē ꝙ fiat citatio pemptoria: vel tres q̄ habēt vim pemptorie. vt. d. l. cōſentaneū. ꝛ hoc ſiue fiat ante litis cōteſ. ſiue poſt. vt ibi no. Jtē dicta citatio ſpālis ad ſnīam audiēdā ſimiliē debet eſſe pemptoria. vt. l. ad pemptoriū. ff. de iudi. Allie vero citatiōes q̄ fiunt in medio ad certū actū vt ad videndū iurare teſtes ꝛ filia ſp intelligunt⁹ perēptorie. vt eē de excep. c. paſtoral. ꝛ ibi ō ꝫ Jo. an. facit. C. q̄ accu. nō poſ. l. ſi ea. vbi termin⁹ ille intelligit⁹ perēptori⁹. qō patet: qz vlteri⁹ nō audit⁹. dilationes vero q̄ dant⁹ ad ꝓbandū intelligunt⁹ pemptorie cū nō dent⁹ plures q̄ vna niſi cā cognita. vt. ff. de feriis. l. fi. Jtē ex eo ꝙ dicit⁹ ſimpliciter ſup dicto crimine pz ꝙ loquit⁹ ꝫ cōſtitutio etiā ex pte accuſatoris ſi citeē ꝙ veniat ad ꝓducendū vel ſi iniq̄ratur de iponēdo penā talionis. iſta eñ ſunt de tangētib⁹ iſtō crimē: ergo ꝛc. ꝛ pz in tex. ꝫ Per nūciū. nunciū ꝓſtituit ipſemet iudex. vt. C. de ſpoz. l. ij. ꝛ ibi no. ꝛ in auē. de iudi. §. neceſſarias. col. vi. ꝛ puto ꝙ poſſet cōſtitui etiā infamis: lz ſit officiū publicū. nam viliſſimis p̄ſonis cōgruit ſm mores noſtros: g̃ ab hac infamia non repellit. vt. C. de infa. l. i. li. x. ꝓ hoc. l. nec infamis. C. de decur. li. x. ſedē m. ll. deberēt eligi p̄ſone diuites ꝛ approbate. vt in auē. de iudi. §. his aut rē. col. vi. facit qz infamis pōt eſſe ꝓcur. inſti. de excep. §. fi. ꝛ arbiter. vt. ff. de arbi. l. pedi⁹. alˢ incipit parui. ꝛ. ff. de poſtul. l. i. §. ſed eſt eq̄ſ ſimū. ꝛ ſi dices quō credeē ei cū infamis nō poſſit eſſe teſtis: ſtatī dicā. Jtē dz iurare ſe facturū officiū legaliter. ar. C. de fide inſtru. l. comparatōes. ꝛ. C. de ſec. nup. l. hac edictali. §. his illud. ꝛ ar. in auē. iuſiuran. qō p̄ſtaē ab his. §. i. col. ij. puto etiā ſi nō iuret poſſe euz exercere officiū. C. de arbi. auē. de cernim⁹. Eligit⁹ eñ periculo iudicis eligentis. vt. d. auē. de iudi. §. hoc aūt. ꝛ ideo videē ꝙ ſi non apparet ꝙ aliq̄s ſit elect⁹ nunci⁹ ꝙ nō eſt curandū: cū ſtatim eo ꝙ ſibi fit cōmiſſio de citādo in ipſa cōmiſſione eligit⁹. ſed ſi ex. l. municipali electio nuncioꝝ deberet fieri a cōſilio ꝛ nō a iudicib⁹: tūc debz cōſtare de ea vl̄ ſufficeret ꝙ eſſet in poſſeſſione exercēdi illud officiū. l. barbari⁹. ff. de offi. p̄to ꝛ. C. de teſti. l. i. nec pōt nunci⁹ aliquē citare niſi fiat ei cōmiſſio. C. de exhi. re. l. neminē. Sed an citat⁹ debeat credere euz eſſe nūciū. rñ. vt ōz in auē. de col. §. eos. col. ix. ꝙ exactoꝛes qui mittunt⁹ in ꝓuincias anteq̄ inchoent debēt ſuas l̄ras inſinuare iudici ꝓuicie. ex quo colligit⁹ ꝙ ex eo ꝙ in curia ipſi⁹ iudicis apparet ꝙ talis eſt nūcius ꝙ p̄ñt citari p eū oēs ſubditi ſui in ei⁹ territorio ꝛ in eadē ꝓuincia nec eis aliter fides fieri dz. ꝛ ſic dz credere: lz in multis partibus obſeruet⁹ ꝙ tales nūcij habēt aliq̄ ſigna quib⁹ cognoſcant⁹ in q̄ conſuetudo loci eſt ſeruāda. Sed ſi citaret eē ꝓuinciā nō eſſet credendū ei ſine l̄ris. vt. d. §. eos. facit. C. de mā. ꝓin. l. i. ꝛ hoc in iudicib⁹ ordinarijs. ſed nūcio delegatoꝝ nō videē credendū ſine l̄ris. vt eē de of. dele. c. ꝓudentiā. facit qō no. in ti. de cita. §. i. ꝫ ſpe. ſed an arbiter vel iudex inferioꝛ poterit vti nūcijs ſuperioꝝ. rñ. ſic. in auē. de defen. ciui. §. deinde eos. ibi ex ꝓuinciali officio ꝛc. ſed an eidē nuncio referenti debeat iudex credere cū ſit vn⁹. quidā dicūt ꝙ nō. vt. l. iuſiurandū. C. de teſti. cōtrariū eſt verū: vt hic cū in ſingulari dicat nunciuz. facit. C. de epi. ꝛ cle. l. ſi oēs. §. ſi vero apparitoꝝ. ꝛ ita vtimur ꝛ crediē eis in his q̄ ſibi cōmiſſa ſunt ꝛ ex eoꝝ officio dependent: vt ſe citaſſe ꝛ ſimilia. facit. C. de fal. l. ſi quis decurionib⁹. ſimiliē qz etiā ſeru⁹ de facto ꝓpꝛio interrogat. l. interro. C. de queſti. multo magis infamis. ſi q̄ ei cōmitteret aliq̄d ꝛ refert ꝙ alios feciſſe vidiſſet: tūc in modicū creditur ſibi: in magnis non eaten⁹ vt iudex poſſit ꝓcedere. vt. ff. de re. eo. l. magis puto. §. ne tm̄. ꝛ. C. de accu. l. ea quidē. facit. ff. de cuſto. re. l. diuus. ꝛ qō dixi in glo. ſup verbo denūciationē ꝛc. i Per l̄ras ſigillatas ſigillo ꝓpꝛio vel publico. vt. l. ſi publicanus. §. i. de publica. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. ſi qua ꝓ calūniam. ꝛ ibi no. ꝛ eē de ꝓba. c. poſt ceſſionē. pōt etiā ſigillare alieno anulo dūmodo faciat de hoc mētionem. vt ff. de teſti. l. ad teſtū. §. ij. de hoc in ſpe de cita. §. ītā de citatione. q̄ l̄ras. igitur puto tuti⁹ eſſe ꝙ tales l̄re publicent⁹ manu notarij. ꝛ ita multi obſeruāt lz aūt fiant l̄re: tū eſt neceſſari⁹ nunci⁹ q̄ portet: ſed in hoc differt. qz qñ ſol⁹ nunci⁹ mittit⁹ dz talis eſſe ꝙ citat⁹ debeat credere ipſum eſſe nunciū. vt in ꝓcedenti glo. hic aūt ſatis eſt vt credat vel credere debeat l̄ras eſſe tal⁹ iudicis. ſed dices q̄d ſi negare voluerit l̄ras ſibi fuiſſe portatas. rñ. iudex ſtabit in hoc relationi ſui nuncij. reus eñ ſe citatū cognoſcit a iudice p l̄ras. an aūt fuerit nunci⁹ ipſi⁹ iudicis eſt cognitionis ꝛ portare ipſas l̄ras eſt ſignū euidens ꝙ ſit nunci⁹. ar. ff. de le. i. l. ſeruū filij. §. eū qui cirographum. ꝛ C. de dona. l. i. Sed an actoꝛ ipſe poterit portare l̄ras citatorias videē exp̄ſſum ꝙ ſic. ff. de fur. l. eū qui. §. ſi epl'a. q̄ ſi. ſed ſi interfuit. vbi q̄s ꝓ ſeipſo portat epl'am. ſed ſi pars negaret eā ſibi p̄ſentatā fuiſſe eſſet graue ꝙ ipſi⁹ actoꝛi crederē niſi forte l̄rarū p̄ſentationē ꝓbaret p alios. ꝛ ideo ſi p̄ſentaret coꝛā teſtib⁹ ꝛ notario q̄ inde cōficeret inſtr̄m putarē ſufficere ꝛc.

l. Per edictū. iſte modus citandi cōuenit ordinarijs ꝛ dele. a principe ꝛ nō alijs. vt. C. quō ꝛ qñ iuder. auē. qui ſemel. Jtē nō ſolū in his caſib⁹ ſed in alijs oībus vt ibi patet. ſed de iure cano. nō pōt fieri niſi de ſola cōmiſſione pape: ꝛ tūc ſolū cōtra eos qui ꝓcurāt ne ad eos citatio pueniat vl̄ ad quoꝝ loca nō pōt tute accedi. vt eē de iudi. c. ij. in cle. q̄ limitatio ſecūda fuit multū equa: vt ibi ptz. ſic puto iudices in foꝛo noſtro debere practicare. nā iſti tres modi citādi ꝓmittunt⁹ alternatiue: ꝛ ſic iudicis arbitrio. ſz in his dz ſeruare equitatē. vt in auē. iuſiurā. qō p̄ſta. ab his. §. i. ꝛ ꝓ Innoc. eē de cōſti. c. fi. glo. notabilis. ꝛ archidiacon⁹. de conſti. lib. vi. Si g̃ pōt ꝓ nūciū citare vel epl'as vel l̄ras nō eſt equū ꝙ citet ꝓ edicta. ꝛ ſi faceret grauaret partē. ꝛ ideo ꝓ iudicem appellationis poſſet infringi ꝓceſſus. hoc aūt ſcz quē ipedire ne ad eū citatio pueniat vel nō poſſe accedi tute ſepe accidit. ſ. qñ citaē aliqua ciuitas vel dñs aut multi ciues vni⁹ ciuitatis. arg. eē de reſcrip. c. ſtatutū §. cū vero euſdē. li. vi. Jtē ſi loc⁹ in quo ꝑſona eſt citāda eſt rebellis. nō eñ tute mittit⁹ nūcius ad locū inimicoꝝ. vt. l. ſciendū. §. ſi cauſatio. ff. de le. ꝛ. l. de etate. ad trebel. ꝛ. l. iij. ff. ex qui. cau. ma. §. ſi accu. puto tamē recte fieri anteq̄ hec citatio fiat ꝙ ſuper hoc ad iudicis informationē aliq̄d cognoſcaē. vt. d. l. de etate. ſed q̄s termin⁹ in tali edicto ponet⁹. rñ. cōgruus vt poſſit venire in notitiā citati vt poſſit poſtea ad locū citatiōis cōparere in ciuilib⁹. vt. d. c. i. de iudi. in cle. ne al's edictū cōtineat impoſſibile vt. ff. de eo qō cer. loc. l. ij. §. ſi q̄s ita. Jn crimīalib⁹ vō daē dilatio longioꝛ ſm formā. l. ij. C. de exhi. re. q̄ tū dilatio non videē neceſſaria in hac. l. cū abſit ꝙ figura iudicij ꝓcedaē cū illa ſit ſolēnitas iuris ciuilis. vt. §. no. in glo. ſuper ver. figura. Sed qualiter ſciet iudex moderare terminū cū ignoꝛet vbi reus moꝛet⁹. Rñ. tex. eſt. C. quō ꝛ qñ iuder. auē. q̄ ſemel. vbi dicit ꝙ iudex p̄ñs dz examinare vbi ſit reus. ſed hoc videē impoſſibile ꝙ teſtes examinati coꝛā iudice ꝫ dicāt. ſ. aliquez mō eſſe florentie: vñ dz ſic intelligi. vt dicit tex. in auē. de exhi. re. §. ſi illud q̄. col. v. vbi dꝛ ꝙ iudex examinet in quantū poſſit in quā terrā abijſſe dꝛ ex eo ꝙ dꝛ abijſſe. apparet g̃ ꝙ ſufficit. ſola fama vel vulgi opinio ꝙ in certū locū dꝛ abijſſe. qō g̃ in. d. auē. dꝛ vbi ſit. i. vbi eſſe dꝛ. ꝛ ex eo ꝙ dꝛ examinet poterit itelligi ſūmatim ad ſui informatiōnē: etiā pte nō citata. vt ibi no. ꝫ eſt practica vera ꝛ pulchra ꝛ eſt notabilis Quid ſi hāc examinationē nō fecerit certe aliq̄d de ſubſtātialib⁹ videtur omiſſum. vſus tū ꝛ cōis practica hoc nō patit: lz ſatis eſt aſſignare terminū cōgruentez p diſtantiā loci vbi eſt vel vbi habitare cōſueuit vbi citare ſufficit. vt l. i. §. i. de li. agno. l. iij. §. domū. al's p̄toꝛ. ff. de dā. infec. Quid ſi infra terminū cōparet aliq̄s ꝛ dicit citatū abeſſe petēs ſibi terminū ꝓgari vt citatū inueniat ꝛ ei denūciet an ſit audiend⁹. rñ. iſte videē excuſatoꝛ veniens ad allegandū cauſas abſentie. iō audiend⁹ eſt faciēdo fidē de abſētia q̄ facto ſi petat terminū vt eū inueniat ꝛ ei denūciet audiend⁹ eſt. vt. C. vbi de cri. agi oz. auē. q̄ in ꝓuincia. Sed q̄d ſi talis reuertēs dicit ſe illū diligenter inq̄ſiuiſſe ꝛ nō potuiſſe inuenire vbi eſſet. rñ. ꝙ ꝓcedit iudex tanq̄ ō cōtumacē. nā poſt illā dilationē audit⁹ ſi ille veniat vel mittat l̄ime. al's ſecus. vt. d. auē. q̄ in ꝓuincia. hic aūt neutrū faciat. Sed an p̄dictis modis pōt q̄s citari vbicūq; etiā eē territoꝛiū ciuitat⁹: qō videē. C. de epi. ꝛ cleri. l. oēs. §. ſi ꝯo apparitoꝝ. ꝛ de of. p̄fec. vr. l. ij. vbi ſubditū ſuū q̄s citat etiā extra territoꝛium exiſtentē. in ꝯriuz eſt caſus eē de re iudi. c. paſtoral. vbi declaraē ꝙ impatoꝛ p ſe nō pōt citare eū q̄ eſt in terris eccl'ie: ſed dz ſuperiori denūciare vt ei denūciet. Ly. in q̄dā diſputatione dicit ꝙ illud fuit cōpoſitū p erroꝛē canoniſtaꝝ. ſed cū illa decretalis fuerit facta in generali concilio vbi eſt copia magna intelligentiū nō eſt veriſimile ꝙ in illo. c. fuerit erratū. vñ temeraria eſt dicta ſo. vñ dicit paul⁹ de eliazar in. d. c. ꝙ ille qui eſt iudex alicui⁹ rōne domicilij pōt citare illū extra territoꝛiū quacūq; citatione cū talis abſens aliū iſto ſupioꝛē nō habebat p quē citari poſſit. ꝛ ita loquunt⁹ iura p̄dicta. Si vero loq̄mur de ſubiecto rōne delicti vel cōtract⁹. ꝛ ſic p accidens: ꝛ tūc talis iudex non citat eē territoꝛiū. vt. d. c. paſtoral. ꝛ ꝫ quo ad executionē faciendā in reb⁹ q̄ al's nō ſunt in territoꝛio citant⁹ vt eē de fo. cōpe. c. romana. §. ꝯpentes. li. vi. Sz certe p̄mū mēbꝛū rōne domi

cillij pla3.sed scõm displicet.p̃ p dictũ.§.Ihentes. vbi fit citatio extra territoriũ etiã q̃ ad ꝓnũciationẽ demittẽdo in bonis q̃ non sunt in territorio citant̃.Scõo qz directo est ꝯ casum hui⁹ cõstitutionis:ꝛ ꝙ sic intellexit imperator p3.qz citationẽ factã de rege roberto exñte ex̃ territoriũ asserit legitime factã.ꝛ loquit̃ h̃ de citatione facta quocũq; q̃ p̃est iurisditioni.idẽ in cã capitali.ꝛ si dices hoc imperator nõ potuit cõcedo ī terris ecclie.dic ergo ꝙ papa põt citare quemlibet vbicũq; exñtem:qz ipse est vicari⁹ xp̃i cuius est terra ꝛ plenitudo orbis ei⁹,vt ex̃ de iudi.c.i.in cle.Itẽ p vniuersum ĩperiũ officiat̃ q̃ ꝓeest vnĩ,puicie põt citare hoies exist̃etes in qualibet ꝓuicia ĩperij:qz hoc faciet auctoritate impatoris.vt.d.l.oẽs.§.si ꝟo apparitor.ꝛ.d.l.ij.de of.p̃fec.vr.ꝛ hic sed impator vel al⁹ ꝓnceps secular̃ nõ põt citare quẽ in terris ecclie:qz ẽt illas terras sibi libere reseruauit.vt.d.c.pastoral̃.dz ergo scribere suptori illi⁹ loci vbi ꝑsona citãda morat̃ vt notificet sibi:vt ibi.ꝛ.ff.de requi.re.l.i.§.i.sed q̃d si ille iudex rescribat ꝙ nõvult ei notificare.videt̃ ꝙ nõ ĩputet h̃ reo:qz p eũ est factũ.vt.ff.qõ vi aut clã.l.i.fi.sed ſm h̃ iudex nõ põt expedire ꝓcessum:g̃ dic ꝙ habebit̃ tanq̃ ltime citat⁹,licet eñ ipse de se nõ ĩpedierit ꝓcessum:g̃ dic ꝙ habebit̃ tanq̃ ltime citat⁹,licet eñ ipse de se nõ ĩpedierit citationez fieri,impediuit tñ defensor ei⁹,s.su⁹ supior qõ sufficit.extra de elec.c.cãm.in cle.ibi verũ si p appellationẽ vel suoꝝ ꝛc̃.vel dic ꝙ ꝓpter eius negligẽtiã poterit ipse iudex citare p edicta vel nunciũ sicut si essẽt ei⁹ territorio.ar.C.vbi in rẽ act.l.ij.ꝛ de iudi.l.nulli.ꝛ qõ ibi no.ꝛ hoc pl⁹ placet mihi.Quid si in ꝓmo termino citat⁹ cõparet ꝛ postea se absentauit q̃liter citabit̃.Rñ.aut ꝓma citatio fuit facta simplicit̃ ꝙ cõpareat super tali negocio responsur⁹:ꝛ tũc veniendo satisfecit ꝓmo termino ꝛ eadẽ solẽnitate est citandus hac secũda citatione sicut in ꝓma: vt dictũ est.§.in gl.sup verbo sup dicto crimine.aut ꝓma citatio facta fuit magis extense dicendo ꝙ veniat respõsur⁹ sup tali negocio ꝛ ad ꝓcedendũ in cã p̃dicta vt iuris fuerit vsq; ad finẽ:ꝛ tunc veniẽdo nõ satisfecit termio nisi stet vsq; ad finẽ qz tũc est intelligendũ vt stet in cõspectu iudic̃,iõ tũc sufficit citatio p ꝓconẽ ipsum citando p ciuitatẽ ꝙ talis iudex facit citare talẽ.tũc eñ si non cõparet,ꝓcedet̃ in cã,aut eñ erat pñs in ciuitate ꝛ nõ cõparet:ꝛ talis,pclamatio artat eũ,l.si eo tpe.C.de remi.pi.aut nõ erat pñs.ꝛ ex eo ꝙ se absentauit a ciuitate erat cõtumax ex ꝟtute ꝓme citatiõis.ꝛ ex hoc qz morari debet in ciuitate vbi est curia:lz in q̃ loco sit incertũ sit.Sic etiã admittitur citatio p ꝓconẽ qñ est incerta ꝑsona q̃ citat̃,vt dicã.j.nec ob.p̃dictis.C.de bo.auc.iudi,pos̃,l.ea,ꝛ aut̃.ei q̃.ꝛ in corpe vñ sumit̃,qz ibi ꝓmisit ꝛ iurauit de iudicio fisti magis respectu partis vt ei cõmittat̃ obligatio ad interesse vt.ff.si q̃s cau.l.ij.in fi.q̃ respectu iudicis vt dicat̃ cõtumax si ibi nõ est.iõ dz solẽnit̃ citari facta inquisitiõe vbi esse dt̃.cõsulo tñ ad fugiendũ p̃dicta ꝙ reo cõparente in p̃ termino in causis in quib⁹ nõ est loc⁹ detẽtioni vt ei dicat̃ a iudice vt certũ locũ in ciuitate eligat vbi sit citand⁹,sicut eñ potest eligere domiciliũ.vt.ff.ad muni.l.domiciliũ.ꝛ.l.nihil.ita põt eligere q̃ ad certũ actũ.Quidã,aũt p̃cipiunt tali sic cõparenti qz est ex lõginquo vt singulis dieb⁹ ꝛ horis q̃b⁹ reddit̃ ius cõpareat coꝛã eo,ꝛ qz de citatiõe q̃ fit ꝓ ꝓconẽ facta est mentio.Quero qñ lz ꝓ ꝓconẽ citare,q̃daꝝ dicũt ꝙ citare lz reũ:nõ actorẽ,vt.C.quõ ꝛ qñ iudex.aut̃.q̃ semel,ꝛ ita videt̃ tenere spe.in ti.de cita.§.sequit̃.circa ꝑn.Sz certerõ posita in aut̃.q̃ semel,s.ꝙ vox ꝓconis paucis inotescit ẽ cõis ad actorẽ ꝛ reũ.Qñ dictũ spe.põt esse verũ in eo casu q̃ re⁹ põt esse in loco vt dixi.dic g̃ aut est citanda ꝑsona certa:q̃a ꝟstat de ei⁹ interesse:aut ignorat̃ q̃s sit ille cui⁹ interest ꝓ casu ipsa ꝑsona citãda est notiatim.ff.de vẽ,inspi.l.i.§.pe.Sz q̃lit̃ aut est certũ vbi sit nec alibi est ex ꝟtute cita.ꝛ nõ põt citari p ꝓconẽ.i.vocẽ ꝓconis.vt.d.aut̃.qui semel, aut dz esse in aliq̃ loco ꝟtute cita.lz ignorat̃ loc⁹ loci: qz nescit̃ in q̃ pte sit ciuitatis:ꝛ tũc sufficit citatio p ꝓconẽ.vt.§.ostẽsuꝝ est.vt.l.si eo tpe.C.de remiss.pig.cũ ista citatio nõ ꝓiudicet nisi pñtib⁹:vt ibi pz.fac̃ qõ no.p Inno.ex̃ de ma.ꝛ ob.c.fi.ꝛ h̃ nisi citãda esset aliq̃ multitudo.C.de decur.l.ij.li.x.ꝛ no.p Inno.i.d.c.ex̃ de ma.ꝛ ob.si ꝟo ig̃orat̃.q̃ sit ꝑsona cui⁹ interest citari: et tũc sufficit citari p ꝓconẽ.vt.l.si vacãtia.C.de bo.vac.li.x.ꝛ d.l. si eo tẽpore

a citatũ corp⁹ vel collegiũ sz q̃liter hoc fiat in cita.q̃ sit p edictuꝝ clarũ est cũ ibi sufficiat ꝓpositio in loco publico.vt in pñti glo.sz cuꝝ fit p nunciũ vel p epl̃am quẽ citabit nũcius: vel cui lras pñtabit.Jo.an.ex̃ de cõcess p̃bẽ.c.si cap̃lm.li.vi.dicit ꝙ reqrat eũ q̃ hz conuocare tale collegiũ ꝙ illud cõgreget more solito ꝙ si se includeret vel impedire ne fieret ꝓpositio vel pñtatio.pinde est ac si essz facta.qõ satis plz. potest etiã dici ꝙ sicut vnũ hoiem singularẽ q̃s põt citare:lz solũ caput eius respiciat ꝛ nõ aliud corp⁹.ff.de in ius vo.l.satis.ꝛ ar.l.cũ in diuersis.ff.de reli.ꝛ sñp.fu.sic etiã q̃s vniuersitatẽ põt citare citãdo caput eius hoc est illos q̃ ꝓsunt vniuersitati ciuitati cõitati vel collegio.vt.l.municipib⁹.ff.de cõ.ꝛ de.põt etiã dici ꝙ sicut tutor põt citari in cã pupilli ita h̃ mõ rectores in cã vniuersitat̃.ar.ff.de pac.l.itez magistra.ꝛ.l.se.ꝛ de admi.tu.l.i.§.sufficit.Sed tu dices illud verũ ẽ q̃n cõmissio fieret de citãdo tutorẽ.sz si fieret de citando pupillus an sufficiat citare tutorẽ:posset dubitari.ꝛ iõ cõsiliũ est ꝙ fiat cõmissio de citãdo tu.ꝛ pupil.ꝛ de citãdo rectores admiñtratores ꝛ vniuersitatẽ:tũc sine dubio sufficit citare rectores.põt eñ dici ꝙ sufficiat ꝙ nunci⁹ p terrã clamet ꝙ ipse ex pte talis iudicis citat talẽ vniuersitatẽ.cũ eñ talis citatio fiat de multitudine sufficit fieri p ꝓconẽ: vt dictũ est.§.in glo.sup ꝟbo edictũ,p citationes aũt istas q̃ fiũt de rectoribus vniuersitat̃:vniuersitas cõstituit̃ cõtumax ficte,nõ aũt dt̃ ꝟe cõtumax q̃si dolose occultãs se.ff.de re.iuris.l.nõ põt dolo carere.

b Citata,persona vel ciuitas.

c Negligerit.vere ficte seu ꝑsumptiue,ih̃ eñ ꝟstitutio nõ req̃rit ꝙ q̃s sit vere cõtumax.qõ pz ex mõ citãdi p edicta:de q̃ citatione nõ cõstat ꝙ ad notitiã citati ꝓueniat,ꝛ hoc nisi iudici cõstet hoc ad citatũ nõ ꝓuenisse vel ipsum esse vel fuisse ltime ĩpeditũ quo min⁹ veniat:ꝛ tũc si vltra ꝓcedit̃ ipso iure nullũ esset.qz deest substãtiale.nã nõ ꝟe nec ficte negligit qõ req̃rit hec.l.ꝛ no.p glo.ff.de re iudi.l.quesituꝝ.ꝛ fuit opi.Bla.in.l.cõtumaciã.§.fi.e.ti.Sz q̃d si in termino citatiõis cõpareat aliq̃s excusator dicens citatũ fore absentẽ.ꝛ ita ꝙ nõ põt in ei⁹ notitiã ꝓuenire,vel qz est legitime ĩpedit⁹ ꝛ iudex vltra ꝓcedit an valeat.dic ꝙ si excusator obtulit se ꝓbaturũ ꝛ iudex contẽpsit ꝙ ꝓcessus est null⁹ quasi p iudicẽ steterit quo min⁹ fiat:alꝭ secus.fac̃ ex̃ de appel.c.interposita.saluũ tñ est ius parti petende restitutionis ex cã iuste abñtie.C.quõ ꝛ qñ iudex.l.ab eo.ꝛ.ff.de in integ.resti.l.fi.et q̃d ibi no.an aũt sit necesse ꝙ in termio q̃s ꝯ citatũ se pñtet vt negligisse dicat̃.rñ.nõ cũ ꝓcedit̃ p inq̃sitionẽ factã ex officio:vel p denunciationẽ cũ iudex sedẽs semp sit ꝓesto.sz cũ p accusationẽ ꝓceditur secus videt̃ ad similitudinẽ causaꝝ ciuiliũ.vt.C.de iudi.l. ꝓperadũ.§.i. sed in criminalib⁹ hoc est diuersum:qz accusatore desistẽte vel defuncto põt iudex ꝓcedere.vt.C.de aboli.l.ij.ꝛ.ff.de pub.in l.pe.in princ. nã si cõstaret ꝙ iudex vellet ibi supplere defectũ partis sufficeret.et iõ q̃dã in partib⁹ italie faciũt sibi cõcedi licentiã ab accusatore vt eo absente possint expedire ꝓcessum:ꝛ tũc ꝟstat ꝙ partis supplet defectũ.in casu tñ hui⁹ cõstitutionis ꝟstat ꝙ hoc nõ req̃rit cũ possit sine figura iudicij ꝓcedi.

d Ipsa.ex hoc qz in singulari numero loq̃tur:pz ꝙ vn⁹ tm̃ termin⁹ fuit assignat⁹.ex quo pz ꝙ in his in q̃bus põt ꝓcedi sine figura iudicij termin⁹ intelligit̃ pemptori⁹ etiaꝝ si nõ exꝓmat̃.facit ex̃ de ꝟb.sig.c.sepe.in cle.itẽ si iudex sua voce admoneret eos vel aliquẽ ad audiendũ sniam intelligit̃ pemptorie.C. quõ ꝛ qñ iudex.in.l.ij.ꝛ ibi no.alꝭ pemptorie dici dz:vt dixi.§.in gl. sup ꝟbo dicto crimine.Itẽ admonitiões ꝛ ꝓtestationes q̃ fiunt ex̃ iudiciũ intelligunt̃ pemptorie cũ semel sufficit fieri.l.titia.§.imperator ff.de le.i.

e In termino.ex hoc qz in singulari numero loq̃tur:pz ꝙ vn⁹ tm̃ termin⁹ fuit assignat⁹.ex quo pz ꝙ in his in q̃bus põt ꝓcedi sine figura iudicij termin⁹ intelligit̃ pemptori⁹ etiaꝝ si nõ exꝓmat̃.facit ex̃ de ꝟb.sig.c.sepe.in cle.itẽ si iudex sua voce admoneret eos vel aliquẽ ad audiendũ sniam intelligit̃ pemptorie.C. quõ ꝛ qñ iudex.in.l.ij.ꝛ ibi no.alꝭ pemptorie dici dz:vt dixi.§.in gl. sup ꝟbo dicto crimine.Itẽ admonitiões ꝛ ꝓtestationes q̃ fiunt ex̃ iudiciũ intelligunt̃ pemptorie cũ semel sufficit fieri.l.titia.§.imperator ff.de le.i.

f Personalit̃.hoc est verũ in crimine vbi est pena affligenda in corp⁹ ꝛ c̃.

g Legitime.vt p ꝓcuratorẽ vel sindicũ.ꝛ sic videt̃ casus ꝙ in causis capitalib⁹ in quib⁹ põt ferri sñia in abñtem admittit̃ ꝓcur.qõ tz dy.in.§.ad crimẽ.p regulã posita in.l.seruuꝝ q̃.§.publice.ff.de ꝓcur.ꝛ dicebat ꝙ vbi p statutũ in causis capitalib⁹ põt dãnari absens põt interuenire ꝓcur.qõ nõ placz.nã etiã de iure antiq̃ repit̃ in casib⁹ ꝙ absens põt de capitali crimine dãnari in casibus spãlibus.C.de penis.l.ne diu.ꝛ.ff.ad.l.cor.de sica.l.lege cor.ꝟ si.ꝛ q̃ hoc crimẽ.sm vnũ intellectũ.Itẽ in cã appellatiõis altero absente lite nõ cõtestata põt deueniri ad diffinitiuã.C.de tẽp.ap.l.fi.§. illud.ꝛ tñ tũc nõ admittit̃ ꝓcuratorẽ.vt.ff.an p aliũ cã ap.l.i.itẽ ꝓcurrei dz satisdare iudicatũ sol.nisi a dicta satisdatiõe a dño fuerit releuatus.vt instit.de satisda.§.si ꝟo dñs.sz hic ꝓcur.nõ põt satisdar̃ nec dñs a satisdando releuare eũ põt.Item ꝙ dy.dicit de statuto est aduertendũ qñ statuta italie cõuenter ꝓmittũt dãnari absentẽ ꝓpt̃ cõtumaciã tm̃.sed si admitteret̃ ꝓcur.iã nõ esset cõtumax.nõ ob.§. publice,nã vbicũq; posset dãnari absens de iur.cõi iudex dz ex officio ꝓpter reuerentiã ꝓ vtraq; ꝑte,vt.C.quõ ꝛ qñ iudex.aut̃.q̃ semel.ꝛ appel.l.

amplioꝛē. §. i. ꝛ dicā ſtatim in glo. ſup ꝙbo receptionē. alꝫ examinati onē merito q̄libet excuſans īnocentiā audiſ: nō vt ꝓcur. ſed vt q̄libꝫ ꝛ hoc qō dicit ibi tex. q̄uis ꝙba faciētē ꝛc. ex eo ꝙ dicit q̄uis appaꝛet ꝙ nō req̄rit ꝙ ſit ꝓcuratoꝛ. ꝛ hoc dixi in. §. ad crimē. in. l. pe. ff. de pub. iudi. nō ob. hec ſꝛa: qꝛ expone ꝙ intelligiſ eo caſu q̄ pena a relegatione infra venit īponenda: vel intelligiſ līme. ſ. ꝑ ꝓcuratoꝛē eo caſu q̄ veꝛnit īponēda pena a relegatiōe infra qō pōt eē in his q̄ ipm crimē quoq̄ mō tāgūt. vt. §. dixi in glo. ſup ꝙbo tāgūt. Itē ad ipſum crimē pōt referri. ꝛ dic ꝑſonaliſ. i. qñ aliq̄ ꝑſona citata eſt. vel legitime qñ ꝓcedit ꝺ aliquā cōitatē vel coꝛpꝰ vel collegiū. ꝛ ſic no. caſuꝫ ꝙ etiā vniuerſitas in capitalibꝰ rñdet ꝑ ſindicū. vt. C. de remiſſi. l. cācellatoꝛes. li. xij. ꝛ no. ꝑ Ly. C. q̄ acc. nō poſ. l. ij. ꝛ eodeꝫ mō eſt caſus ſi ꝑ vniuerſitatē fieret acculatio: poſſꝫ ꝓſeq̄ ꝑ ſindicū cū hic loquiſ generaliter ex parte rei ꝛ actoꝛis. vt dixi. §. in fi. glo. ſuper verbo dicto crimine. lꝫ Dy. ꝛ Ly. cōiter dicunt cōtra in. d. l. ij. ꝛ iij. ff. de accu. §. fi.

c Perinde. nō tñ ꝑ oia ꝛ ſic gꝛa ꝺ̄rietatis tollēde. nō em̄ ſic pōt fieri executio in abſentē ſicut in pñtem. de q̄ executione hic ꝺ̄. ꝛ. j. dicē ꝛ idē in oibus q̄ in abſentē nō cadūt ſicut in pñtem. de hoc multum no. glo. ff. ad. l. iul. pecu. l. ſacrilegij. vbi aūt ꝺ̄rietas nō reſultaret pīnde eſſet quo ad oīa. ſ. quo ad ipſs: quo ad modū: ꝛ q̄ ad certas qualitates. ꝛ idē in ceteris aduerbijs ꝛ noibus ſignificātibꝰ ſilitudinem vt. ff. de ali. ꝛ ci. le. l. a filio. §. teſtatoꝛ. d Cōteſtata. contumacia de q̄ dixit exvna ꝑte equiparaē ꝑſonali pñtie ꝛ lit. cōte. ex alia parte nec em̄ ſufficeret quē eſſe pñtez niſi lis eſſet cōteſtata. qñ oꝛdinarie ꝓcediē: nec ſufficeret lit. cōteſ. niſi q̄s eſſꝫ pñs. l. abſentē. ff. de pe. ꝛ hoc in capitalibꝰ. in aliꝫs ſecꝰ. vt no. in. d. l. abſentē. ꝛ ibi dixi. ꝛ no. diligēter ꝙ vbicūq̄ abſens pōt dānari ꝓuenīē ad diffinitiuā ante lit. cōte. qꝛ illa cōtumacia hꝫ vim ꝓteſtationis. vt. C. vbi in rē ac. l. ij. ꝛ ſic puto actionē ꝑpetuari etiā ꝑ actoꝛe ſi ipſe eſſꝫ cōtumax ſeruaē oīb⁹ citationib⁹ q̄ ponunē in auē. q̄ ſemel. C. quō ꝛ qñ iudex. cū talis cōtumacia habeat vim cōteſ. liē ꝑ vtraq̄ ꝑte. qō ptz: qꝛ ꝑ vtraq̄ ꝑte iudex examinat cām. e Receptionē. hoc facit ꝓ vtraq̄ ꝑte. nam iudex ꝺz ꝓquirere veritatē ꝓ vtraq̄ parte. vt in auē. q̄ ſemel. C. quō ꝛ qñ iudex. ibi ꝓquiſita veritate ꝛc. pōt etiā abſentē abſoluere. C. de iudi. l. ꝑperandū. §. finaūt ex geſtis. maxime in cauſis capitalibꝰ vbi etiaꝫ ſi poſt ſnīam appareret de īnocētia ꝺz iudex ꝓncipi ſcribere. ff. ꝺ qō. l. i. §. ſi q̄s vltro. Itē ex hꝫ apparet ꝙ ex ſola cōtumacia ꝺ iure cōi q̄s nō habeē ꝑ cōfeſſo. vt dixi in. l. lex coꝛ. §. fi. ff. ad ſill. f Publicationē. no. in caſib⁹ in quib⁹ pōt ꝓcedi ſine figura iudicij requiri publicationē. Itē no. in criminib⁹ publicationē fieri. Itē no. ꝓcedi ad receptionē ꝛ publicationē teſtiū lite nō cōte. etiā ꝺ eum q̄ nō eſt vere cōtumax qō eſt ꝺ̄ea q̄ no. ꝺy. ff. de dā. infec. l. iiij. §. quotiēs. ꝛ ſic faciunt ꝑ no. ꝛ his q̄ ibi dixim⁹. g Sequentia. vt ꝓbationes teſtiū ꝓductiones inſtroꝝ ꝛ allegationes. vt. C. de iudi. auē. iubem⁹. ꝛ ad interrogatiōes teſtiū ꝓ declarādis dictis eoꝝ ſi q̄ eſſent obſcura cōcluſionē in crimīalib⁹ nō puto fiendā: imo q̄ūcūq̄ q̄s ſe vellet defendere ꝺz audiri. vt. l. vn⁹. §. cogniturū. ff. de qō. ꝛ ar. l. i. de qō. in fi. itelligo tñ actoꝛi dandas duas dilatiōes reo tres cū aliq̄ cauſe cognitione. l. fi. ff. de feriꝭ. alias dilationes dabit iudex cū maioꝛi cāe cognitione. hanc tñ puto ſufficere ꝙ videat iudex dilationem poſtulari ꝑ veritate nō cā differende litis. ꝛ hoc mō ꝺz intelligi. §. cogniturū. de effectu aūt publicationis dixi plene in repetitione quā feci de auē. q̄ ſemel. C. de teſti. ꝛc. g Diffinitiuā. vides ergo caſum in q̄ abſentereo pōt negociū liquidari ꝛ diffinitiue pnūciari in criminalib⁹. ſimile. C. de pe. l. ne diu. ff. ad. l. coꝛ. de ſica. l. lex coꝛ. ꝙ. ꝛ hoc crimen. ꝑm vnā lec. in capitalib⁹ hꝫ erat de iure antiq̄. vt. ff. de pe. l. abſentē. in ciuilibus vero quid iuris ſit actoꝛe abſente vel reo. dic vt. C. quō ꝛ qñ iudex. auē. qui ſemel. ꝛ. C. de iudi. l. ꝑperādū. §. i. cū ſe. i Executionē. hic eſt caſus ꝙ pars non eſt iterū citanda tpe executionis qō eſt verū ſi ꝑ ſnīam liquet executionē ſic eē faciēdā vt ſi cōdēnatio facta ſit in rē vt ipſa res capiaē ꝛ vendaē: vel ſi eſt facta cōdēnatio in ꝑſonā vt ꝑſona capiaē ꝛ puniaē. ſolū em̄ hoc eſt neceſſe ſciri ꝙ ſit illa ꝑſona ꝺēnata: ꝛ iō exigiē ab eo q̄dā ꝓfeſſio ſup hoc ꝛ ꝓcediē ad executionē. ſecꝰ alꝫ ſicut erat cū capiebaē aliq̄s aduocatꝰ. vt. ff. de cuſt. reo. l. diuꝰ. ꝙ. ꝛ ſi diuꝰ piꝰ. ꝛ ibi dixi. Si aūtē cōdēnatio eſſet facta in pecunia ꝛ ꝑ ea caperenē ꝛ venderenē res vel vna res ꝑ alia tunc ꝺz pars citari. qꝛ in hꝫ certa cāe cognitio requiriē. vt. l. a diuo pio. §. ſi in venditione. ff. de re iudi. ꝛ ibi dixi ꝛc. k Procedaē. innuit ꝙ iuder hēat neceſſe facēre hoc. in ꝺ̄riū videē. l. nō q̄q̄d. ff. de iudi. ꝛ. C. quō et qñ iudex. l. i. So. inſtātia cāe criminaē eſt bienniū. vt. C. vt intra certē tēp. cri. qō termi. l. i. vñ nō cogiē ſniare niſi ꝑpe finē bienij. vt. C. de iudi. l. ꝑperandū. §. hmōi. ꝛ no. C. quō ꝛ qñ tu. l. i. ꝛ ſic no. ꝑ aſſeſſoꝛib⁹ quib⁹ limitaē certū tps ad finiēdū ꝓceſſuꝫ ꝙ nō pñt ante expedire niſi ꝑpe finē termini: ꝛ hꝫ

ſ ipſam vel ipſum perinde[c] ac ſi preſentialiter omibus intereſſet vl̄ liſ foꝛet legitime conteſtata[d] tā ad receptionē[e] teſtiū ꝛ eoꝝ publicatiōez[f] ꝛ ſequentia[g]s q̄ ad diffinitiuaz[h] ſententiam ꝛ eius executionem[i] ꝓcedatur[k] legibus[l] ꝛ conſuetudinibus non obſtantibus[m] quibuſcunqz.

añ cogaē ſniare añ ſniam ea aūt lata executionez cogitur facere ꝑm foꝛmaz. ff. ſi quis intra. C. de bo. dam. ꝛ etiā in ꝑſonam ſi haberi pōt. l. cū reis. ꝛ. l. ſi iudicari. C. de penis ꝛc.

l Legib⁹. hec eſt quarta pars in q̄ ponīē clauſula derogatiua.

m Nō obſtantib⁹. clauſula hꝫ nō obſtātib⁹ q̄d ipoꝛtet dicendū eſt. nā qñ ꝙ referē ad iura municipalia ciuitatis q̄ caſu aut ꝑcedunt iura derogatoꝛia ꝛ eſt neceſſaria clauſula nō obſtātib⁹. vt. C. de ꝑci. īpe. of. l. quotiens. et ibi no. ꝛ ſi ꝺ̄ius vel vti. pub. l. fi. ꝛ ibi no. ff. de cōſti. ꝑn. l. i. in fi. ꝛ ibi no. Sꝫ an neceſſe ſit ꝙ dicaē noiatim nō obſtante tali. l. glo. in. d. ll. dubitant. ſꝫ gl. in auē. hoc inē liberos. C. ꝺ̄ teſta. videē tenere ꝙ ſit neceſſe exꝑmi. Itē no. ff. de le. iij. l. ſi q̄s in ꝑn. aliꝫ ꝙ nullo mō req̄raē. vt. ff. de excu. tu. l. idē vlpia. §. i. ſed ibi tutela eſt onus tpale. ꝛ ideo de facili pōt remitti nec hꝫ ꝑcedentē legē derogatoꝛiā. vt. C. de ꝑci. īpe. of. l. quotiēs. al̄s eſt neceſſe ꝙ dicaē nō obſtante tali. l. ſed puto ꝙ ſufficiat ſi dicaē nō obſtante aliq̄ lege derogatoꝛia vel q̄ hoc fieri ꝓhibeat ꝛ ſi[k]ia. Hoc cū eſt exꝑſſe mentionē facere de certa ſpecie legū. nō em̄ eſt neceſſe ꝙ noieē lex. hoc em̄ eſſet nominatim ꝛ ſingulariter mētionē facere. ꝛ hoc nō req̄riē. vt. l. ſi q̄s in ꝑn. teſti. ꝛ ibi declaraui. ꝛ hꝫ cū impatoꝛ reſcribit ad ꝑuatā vtilitatē alicui⁹. ſed ſi ipſe reſcriberet ad vtilitatē publicā videē ꝺ̄ oēm legē ꝺ̄riā diſpenſare. vt. ff. de re iudi. l. q̄dā ꝓſulebat. in fi. rō qꝛ tunc nulla ꝑcedit clauſula derogatoꝛia. nā. l. reſcripta. ꝛ. l. nec dānoſa. C. de ꝑci. īpe. of. habēt in ſe clauſulā derogatoꝛiā ſolū ad reſcripta ad vtilitatē partiū cōceſſa. ꝛ iō ſi impatoꝛ aliquid ſtatuit ius cōe coꝛrigēdo nō eſt neceſſaria clauſula illa nō obſtāte aliq̄ lege. qꝛ eo ipſo ꝙ poſteꝛioꝛes cōdit cōtrarias: ꝓioꝛes videē tollere. vt. l. nō eſt nouū. ꝛ. l. nā ꝛ poſteꝛioꝛes. ff. de legi. ꝛ ex̄ de cōſti. c. i. li. vi. hꝫ g̃ iſta clauſula nō fuit neceſſaria: nec eſt dubiū q̄n poſſit tollere ius cōe etiā ſi ꝑcedit aliq̄ clauſula derogatoꝛia. nec ob. C. de legi. l. humanū. ꝛ qō ibi no. Quid g̃ dices ſ ſtatuto ſi ꝑcedit aliō ſtatutū habēs cl̄am derogatoꝛiā: an ſit neceſſe ꝙ fiat ſpālis mentio de ꝑ. puto ꝙ ſic. ar. d. l. ſi q̄s in ꝓn. ꝛ dixi in repe. l. oēs ppli ff. de iuſti. ꝛ iure. ꝛ ꝑ hoc facit. qꝛ quicq̄d iuris ſit in ꝓncipe aliq̄lis rō eſt in populo. nā ſicut ꝑuatꝰ ꝑmittit illā cl̄am timens ne inſtigatu vel deceptione aliquoꝝ ad aliud inducaē. ita popul⁹ vel vniuerſitas videē timere cū equiparetur ꝑuatoꝛi q̄ rō ceſſat in ꝓncipe eius cōe condente. Sed ſi ſtatutū ꝓcedens nō hꝫ cl̄am derogatoꝛiā eodē mō per ſequēs ſtatutū cōtrariū ꝓmoꝛ ꝓmū videē ſublatū eadē rōne. ꝛ hec vera ſi ꝓcedentia iura ſunt oīno ꝺ̄ria. ſi aūt ꝑ aliquā limitationē vel diſtinctionē adiuuari pñt nō tollenē. vt. d. l. nā ꝛ poſteꝛioꝛes. nā auē. offeraē. q̄ dicit ſpāliter ſatiſdandū reſtringitur ad eū q̄ nō poſſidet īmobilia. vt. l. ſciendū. ff. q̄ ſatiſda. cog. lꝫ q̄ro ſi in lege noua eſt dictū nō obſtante aliq̄ lege. an ꝑ hoc tollaē ne ꝑ ꝓioꝛes limitetur et diſtinguaē. rñ. nō. ſed itelligiē nō obſtante lege aliq̄. lꝫ ꝺ̄ria q̄ nō poſſit cuꝫ hac ſuſtineri. vt in auē. de ſuc. ab inteſ. circa pñn. ꝛ in glo. ſup ver. vacanti hꝫ. ꝑ hꝫ facit. C. cōia de ſuc. auē. ita q̄ꝫ in eo ꝙ ibi diſputaē an ſit coꝛrecta. l. de emā. ꝛ ex hoc pꝫ ꝙ mod⁹ ꝓcedendi in hac ꝓſtōne induct⁹ nō hꝫ locū in caſu. l. C. ſi q̄s ipe. maledix. nā cū ibi ſit ſpāliter puiſum ꝑ hāc. l. loquentē generaliter de crimine leſe maie. ꝛ eā tangētib⁹ nō videē ꝓpē hoc ei derogatū. ꝑ hoc facit in auē. hꝫ ꝓſtitutio interꝑtaē ꝓſtō ꝛc. col. viij. nā ꝑ illā intelligitur ſublata. l. fi. C. de ſacroſanc. ec. q̄ generaliē loquiē: nō aūt conſtitutio ſpālis que eſt in auē. vt eccl̄ia romana. col. ij. ꝛ ꝓbaē. C. de ſacroſanc. eccl. auē. q̄s actiones. lꝫ glo. in illo variet. ſed ſi in lege noua diceret nō obſtante aliq̄ lege q̄ generaliē vel ſpāliē in cōtrariū loquaē: tūc. d. ll. nō diſtinguerent nec limitarēt legē nouā: nec haberet locū. l. nā ꝛ poſteꝛioꝛes. ff. de legi. ꝛ hec videnē vera ꝛ vtilia. ſed cū in hac cōſtitutione ſit data iudici licentia ꝓcedendi ſine figura iudicij. quibuſdā aūt in his q̄ in ſacris ſcrinijs militant eſt cōceſſum: vt in mō ꝓcedēdi ꝓrogatiua gauderēt. vt. C. de ꝓpo. ſacri. l. in ſacris. an eis in caſib⁹ in hac cōſtitutione cōpꝛehenſis hꝫ priuilegia cōſeruabunē. videē ꝙ nō ex eo ꝙ ſic dixit cuiuſcq̄ ſtat⁹ vel dignitaꝭ ꝛc. ſed hoc nō facit: qꝛ hic de ſtatu ꝛ de dignitate generaliē fit mentio ibi cuidaz dignitati vel oꝛdini ſpāliter indulgenē aliq̄ ꝓuilegia. ꝛ ſic illa tanq̄ ſpālis magis ꝺz limitare hāc poſteꝛioꝛē. vt. §. dictū eſt. ecōtra videē. nā illa loquitur in oibus cauſis criminalib⁹ ꝛ ciuilib⁹ generaliē. hꝫ ſpāliter in crimīe leſe maie. ꝛ id tāgentib⁹. ꝛ ſic videē ꝙ hꝫ vt ſpālis limitet ꝛ reſtringat illam. q̄d dicem⁹ dubiū eſt in hoc ꝙ ꝓma magis ſpālis eſt q̄ ad q̄d. ſ. q̄ ad perſonas ꝛ eſt magis generalis quo ad q̄d. ſ. q̄ ad cauſas: hꝫ econtra eſt magis generalis q̄ ad ꝑſonas; ꝛ magꝭ ſpetialis q̄ ad cauſas. an ſecūda limiteē ꝑ pri-

mā an prima p scdam h ambiguitas quodāmodo pplexitas est: cū in neutra istaꝝ diſpōnuꝫ possit genꝰ a spē separari ex virtute ppriet̄ sermonis ꝛ ideo ad mentē .ll. recurrendū est. dicigit̄ q ius singulare semp est introductū ppter aliquā vtilitatē. vt. ff. de legi. l. ius singulare. cū g tā. i. l. q. ij. ius singulare ꝛ spāle cōtineat hoc est ppt aliquā vtilitatē. debem⁹ g illud speciale cōseruare in q̄ euidētior ꝛ maior vtilitas repit̄ ista em̄ est benignior interp̄tatio. vt. ff. de legi. l. benignius. ꝛ qz cā magis puilegiata p̄fert̄. vt not. C. de puile. do. l. i. ꝛ. ff. de priuil. cre. l. puilegia. vñ in pposito cū spālitas hui⁹ cōstitutionis sit ppter vtilitatē vrgentissimā. vt. s. in princ. hui⁹. l. dico hanc. l. restringere illā. l. in sacris: q̄ in priuilegiū psonale ꝛ dignitatis est introducta: ꝛ etiā in fauorē minoꝝ videm⁹ q lex inducta est vt ꝑtra eos nulla curat p̄scriptio. vt. l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est ne. ꝛ hec puisio est generalis quo ad causas: ꝛ spālis q̄ ad psonas minoꝝ. est ꝛ alia ꝓstitutio q̄ limitat tps instantie: ꝛ hoc fauore publice vtilitat̄ ne lites fierent īmortales. vt. l. pperandū. C. de iudi. ꝛ hec generalis q̄ ad personas oēs litigantiū ꝛ spālis q̄ ad causas. s. quo ad p̄scriptionē instantie. ꝛ p hanc. l. pperādū ly fit antiquior in tpib⁹ instantie de iure antiq̄ limitat̄ illa. l. fi. licz sit posterior. vt no. in. l. i. C. si aduersus rē iudi. sz si. l. antiq̄ haberet cām spāliſ maiorē ꝛ fauorabiliorē tūc limitaret̄. l. noua eadē rōne. Si vero nō esset ratio spālitatis fauorabilior vna q̄ altera tūc putarē. l. nouaꝫ ꝑualere ista sepe occurrūt in ista ciuitate. scdo vero casu p̄ncipali q̄ hec clausula refert̄ ad puilegia. sciendū est q si q̄. l. simpliciter emanat nō vt tolli per eā aliqō puilegiū alteri cōcessum. vt in. ij. ꝓsti. C. §. si que vero. ꝛ intelligo puilegiuꝫ qō fauorē alicui⁹ cōtinet. sec⁹ si impator ad aliquā singularez qōnem rescpsit spāliter: ita q faceret ius cōe. vt. C. de legi. l. ij. tūc p aliā. l. p̄riā videret̄ tolli. vt in. d. ꝓstōne. ij. §. si q̄ vero. ibi. si vero p certis capitul̄. si vero in. l. dicit̄ nō obstantib⁹ puilegijs intelligit̄ in corpe iuris nō inclusis. nā illud qō in corpore iuris claudit̄ p hoc tolli non videt̄. put. C. vbi de cri. agi oz. aut. q̄ in puin. ꝛ ibi no. ꝛ. ff. de iudi. l. heres absens. in p̄n. ꝛ ibi no. ꝛ sic no. ō puil. extra corpus iuris positis sufficere clausulā derogatoriaꝫ generalē. facit ex de sepul. c. fi. in cle. Mo. etiā puilegia in corpe iuris inserta nō reuocari nisi spāliter dicerēt̄ ad illa trahi vel nisi esset aliq̄ lex spālis sequēs q̄ haberet magis fauorabilē rōnē spālitatis. vt dictū est. ꝛ eadem rō est in puilegio vni cōcesso p p̄ncipē si alia puilegia suspenderent̄. ꝛ eodē mō intelligas in inferiore a p̄ncipe q̄ p aliā dispositionē vult tollere puilegia a se cōcessa alteri. tertio casu qñ h clausula refert̄ ad statutū vl̄ cōsuetudinē tūc si de hoc in. l. noua. vel puilegio nil diceret̄ nō videt̄ reuocata: qz legislator pōt eā pbabiliter ignorare. vt ex de cōsti. li. vi. lz in p̄riū facit. ff. de sepul. vio. l. iij. in. §. diu⁹. de quo dic vt ibi. ꝛ tangit̄. C. de testa. l. i. ꝛ hoc put loq̄mur de legislatore vniuersali. nā legislator particular̄ statuta ꝛ cōsuetudines suas ita dz scire sicut legislator vniuersalis legē vniuersalē. Si vero in legis puilegio de p̄dictis statutis vel de consuetudinib⁹ fit mentio ponendo clausulā q illa nō ob. tūc illa sunt sublata q̄ten⁹ alteri legi cōtradicūt: etiā si nō fiat de eis spālis mentio. aut. cassa. C. de sacrosan. eccle. ꝛ de fur. aut. nauigia. ꝛ. C. cōia ō suc. aut. oēs pegrini. ꝛ sic in pūti cōstitutione qz ōz legib⁹ vel cōsuetudinib⁹ nō obstantib⁹ q̄buscūq. ꝛ exponе legib⁹ ſq̄ cum hac. l. sustineri nō possunt. ꝛ cū dicit cōsuetudinib⁹ q̄buscūq dic siue generaliter siue spāliter sint approbate. nā p illas h. l. nullam limitationē recipit. de hac clausula nō obstante multa dixit Jo. an. ex de cōcess. p̄ben. c. i. li. vi. q̄ videre pot̄ sp iura canonica q̄ ipe allegat si expedit. ī difficultates tū p̄dictas nō intrat ꝛc. a Hanc aūt. hec est quinta ps in qua ponit̄ ad quos casus extendat̄ hec ꝓstitutio. b Ad p̄terita. h nō erat necesse dicere: qz cū tota ista. l. litis ordinationem respiciat sine dubio porrigit̄ ad lites futuras: lz sup facto p̄terito. l. ij. §. pe. C. de iura. calū. ꝛ hunc passum plene examinaui in repe. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. in illa. q. a q̄ tpe statuta ligent. dic vt ibi dixi. c Quā. hec est sexta pars in qua ponit̄ a quo tpe hec cōstitutio sumat vigorē ꝛc. d Ex nūc. si hoc non fuisset dictū post duos menses hec ꝓstitutio sumeret effectū. vt in aut. vt facte noue cōstitutiones. de q̄ plene in p̄he. cle. circa fi. ꝛ ego plene dixi etiā de statutis in. d. l. omnes populi. in. d. q. a quo tpe ꝛc. dic vt ibi dixi.

Explicit constitutio inclite impatoris henrici glosata p bar. de saxoferrato legū doctorē ꝛ ciuē perusinū.

Qui sint rebelles. rubrica.

Hec rubrica est magistralit̄ posita: qz supra dixi de mō p̄cedendi vt imponat̄ pena p sniam. hic q̄ sunt rebelles q̄bus imponit̄ pena ipso iure ꝛc.

Q Oniam. primo posuit dubium. secundo rationes que mouēt p̄ncipes ad decisionem. tertio decisionē. quarto punit impugnatores constitutionis. partes patent ꝛc.

Jdē ad ꝑpetuā rei memoriā.

Q Oniā c nup est ad auditū nostrū deductū q̄ int̄ non nll'os f fideles g ꝛ subditos h nostros puincie lōbardie i alioꝝ q̄ꝫ

h āc aūt a generalē legē nostrā extēdi iubem⁹ ad p̄terita b p̄sentia ꝛ futura: quā c legē ex nūc d absq̄ alteri⁹ tpis expectatione transcursus suuꝫ integrū vigorē decernim⁹ obtinere

f Nōnullos. i. aliquos. nā negatio p̄posita facit eā pollere suo cōtradictorio: vt h. ꝛ ff. de condi. ꝛ de. l. nōnunq̄. de col. do. l. nōnunq̄. postposita vo facit eā pollere suo cōtrario. l. legitimos. §. an g. ff. de legi. tu. ꝛ. l. obligari. ff. de auc. tu. in princ. ꝛ de captiuis. l. in bello. §. i. nisi cōtrariū pateat de mēte loquētis, vt. l. si seru⁹. §. si pluriū. ff. si q̄s cau. sed preposita ꝛ p⁹posita eā pollēt sub alt̄ne. vt. l. vnica C. de ca. tol. in princ.

g Fideles q̄ fidelitas p̄ncipi debet̄. vt. s. proxime. circa principium.

h Subditos. q̄a sunt sub re publica romanoꝝ. vt aut. ō hab̄. ꝛ fal. i p̄nc. istis puidet vt iudi. sine quo q̄ suf. in p̄in. q̄ aūt sint subditi: dixi. s. l. pri. in glo. sup vbo totius.

i Lōbardie. hic videt̄ casus eius opinionis quā refert Ly. C. de p̄scri. xxx. an. l. fi. s. q̄ puincie appellatio intelligit̄ fm cōem ꝛ vulgarē modū loquēdi. s. tuscia: lombardia ꝛc. lz fm cano. lōbardia nō est vna puincia. nā cremona nō est de vna puincia: qz ē de archiepatu mediolañ. ꝛ regiū est de alia. s. de archiepatu raueñ. vt no. Ber. ex de elec. c. cozā. idē no. ex de offi. vica. c. sniam. Sed p huius declaratione sciendū est q̄ diuisio orbis terrarū de iuregē. est. vt ff. de iusti. ꝛ iure. l. ex hoc iure. ꝛ hec diuisio fit vel eoꝝ q̄ inhabitāt sī mul. i. edificijs in vnū collatis. ꝛ sic cōiter habem⁹ tria noia. s. ciuitas castrū: ꝛ villa. vt. d. l. ex h. ꝛ ibi no. in gl. parua. sup vbo collata. Quedam est diuisio eoꝝ q̄ nō habitāt simul: sed edificijs sepatis. ꝛ h appellat̄ puincia vel regnū. vel sunt alia noia vniuersalia significantia separationē linguaꝝ. vt italia: alemania: frācia: grecia: ꝛ sic ia. vt. d. l. ex h. ꝛ. C. de of. rec. puin. ꝛ. ff. de offi. p̄si. p totū. de q̄ꝫ q̄dlibet videamus. villa in francia idē est q̄ ciuitas. nos aūt dicim⁹ villas edificia sine mur] vel fossa: q̄ ville seu vici nullā habēt iurisditionē de iure cōi sed subsunt alicui ciuitati. vt. C. de epi. ꝛ cle. l. nulli. §. fi. ꝛ de natu. li. l. ij. ꝛ. ff. ad muni. l. i. §. q̄ ex vico. p hoc facit ex de sen. exc. c. si ciuitas. li. vi. ꝛ qō ibi no. p Jnno. ꝛ Jo. an. castrū ōz q̄si casa alta seu fortis: et munita muris seu vallo. vt. l. q̄cūq̄ castroꝝ. al's sedoꝝ. de fun. li. i. ti. ꝛ. ff. ad. l. iul̄. maie. l. ij. ꝛ in. d. c. si ciuitas. ꝛ ista si liter nō cōsueuerunt habere iurisditionē de iure cōi. sed sunt sicut vici: vt dictis iurib⁹. ꝛ ē exp̄ssum. C. de testa. l. fi. habes tū quosdā magistrat⁹ q̄ ibi ponunt̄ a ciuitatibus q̄bus subsunt. vt. C. de magi. muni. ꝛ ibi no. p az. in summa. ciuitas vero fm vsum nostrū appellat̄ illa q̄ hz ep̄m. ante tū q̄ essent ep̄i erant ciuitates: ꝛ ciuitati cōpetit p̄tās eligendi sibi de iure cōi defensores q̄ hēant iurisditionē. nō aūt merū ip̄erium vel mixtū. vt in aut. de defen. ciui. §. iusiurā. fallit in vrbe romana. vt. l. i. §. cū vrbē. ff. de of. p̄fec. vr. ꝛ in alijs q̄ habēt ex puilegio vel ex cōsuetudine. vt d. §. iusiur. ꝛ qz fm cano. ep̄i debēt ordinari in dictis locis vbi sūt dicti officiales. vt. lxxxi. d. c. ii. ij. ꝛ. iij. ideo ilurrexit ꝓsuetudo q̄ loc⁹ habens ep̄m sit ciuitas. tū vere sine ep̄o ōz ciuitas eo q̄ hz officiales p̄dictos ꝛ iurisditionē. ꝛ sic pz q̄ licz ex cā vna ciuitas priuet̄ ep̄o: nō tū p hoc definit esse ciuitas. Sed q̄d dices tu de castris q̄ sunt p ita lia ꝛ habēt dictas iurisditiones: an dicem⁹ q̄ sint ciuitates. rñ. si constat q̄ antiq̄tus fuerit ciuitas: lz postea ep̄atū p̄diderit ciuitas est p̄ prie. vt pz ex p̄dictis. Si hoc nō cōstat tunc aut talis iurisditio fuit ille loco cōcessa vt ciuitati: aut simplicit̄ dicendo tali terri vel tali cōmunitati. p̄mo casu erit ciuitas. nā ciuitatē facit p̄nceps eoipso q̄ sibi scribit vt ciuitati. vt no. p Jnno. ex de offi. oz. c. cū eccl'iaꝝ. nā dicē do q̄ sit ciuitas videt̄ sibi cōcedere oīa puilegia ciuitat]. arg. ff. de re iudi. l. quidā cōsulebat. scdo casu nō erit ciuitas sed castrū habēs puilegiū ciuitat]. vt dr̄. ff. de offi. eius cui mā. est iurisdi. l. i. §. i. tertio casu erit ciuitas: qz larga interp̄tatio est facienda in cōcessione hui⁹ beneficij. vt. l. fi. de cōsti. p̄in. puincia vero fm cano. distinguit̄ p archiepatus: vt dictū est. q̄ō q̄liter de iure cōi seu ciuili itelligat̄ ꝛ ꝓceda dic q̄ q̄dā sunt ciuitates minores vt cōiter oēs q̄ habēt iurisditiōes p̄dictā absq̄ mero vl̄ mixto ip̄erio. Aliq̄ sunt ciuitates q̄ habēt mixtū ip̄erium. alique sūt maxime q̄ habēt merū ꝛ mixtū vt ciuitas metropolitana. nec dico ꝓpter ep̄atū: qz forū causarū est magnū cui subeerant multe alie ciuitates. vt. ff. de excu. tu. l. si duas. §. est aūt. ꝛ. §. seq. Jsta aūt ciuitas metropolitana ōz caput puincie. vt. C. de metro. l. i. li. xi. vñ. merito olim totū q̄ō suberat metropolitano dicebat̄ puicia sicut etiā h faciūt canonistę: vt dictū est in p̄in. glo. ꝛ eodē mōvnus p̄sidat⁹ ōz puincia. nā ei subsunt plures ciuitates: vt in omibus. ll. q̄ mentionē faciūt de p̄side puincie. verū qz aliter facte fuerūt diuisiones in tpalibus ꝛ aliter in spūalib⁹ reperit̄ q̄ in eadez puincia sunt

terre diuersoꝝ eꝑoꝝ seu eꝑatuū. vt. d. c. coꝛā. ꝛ ibi no. Cū g̃ a ꝓncipe vel a iure fit appellatio ꝓuinciarū q̃liter intelligaꝫ vel accipiaꝫ. dic qñ̄ꝯ fit appellatio ꝓuincie eo respectu ꝙ sit sub vna iurisditione: et tūc cōtingit ꝙ q̃libet ciuitas habeat sepatā iurisditionē: nec est vn⁹ ꝑses cui subsit: q̃libet ciuitas habeꝫ ꝓ ꝓuincia. vt. C. de ꝑscrip. lon. tēp. l. fi. ꝛ ibi no. qñ ꝯ appellatio ꝓuincie fit eo ffspe. ꝙ maioꝛ est instantia quā do eꝫ ꝓuinciam. sed qñ in ꝓuincia ꝛ tūc serua qō not. in. d. c. coꝛam. eꝫ de elec. vbi existens in. d. ꝓuincia si est multuꝝ a remotis habeꝫ ꝓ

locoꝝ italie[a] dísceptationes[b] ꝛ dubia[c] sepi⁹ oꝛiunꝫ an infidelis ꝛ rebellis[d] iperij quisꝯ reputari debeat nisi ꝑus ꝓ nostre maiestatis sniam cō dēnatus[e] appareat ꝛ nos[f] attendē/tes ꝙ acta ꝓaua maloꝝ potius[g] ꝯ verba sniarū ipsos faciunt pena cō dignos: ꝛ eoipso ꝙ quis peccat coꝛ rectionē mereꝫ[h]: ꝛ quanto plus dif ferꝫ punitio tanto ampli⁹ culpa cre scit[i] ꝛ gētibus ꝓnitiosius in exēplū trāsit[k] tenoꝛe[l] ꝑsentiuꝝ declaram⁹[m] decernim⁹[n] ꝛ ꝓnūciam⁹[o] ꝙ illi om/nes[p] ꝛ singuli sunt rebelles infide/les nostri imperij[q] qui quomodo/cūꝯ publice vel occulte contra no/ iponūꝫ. vt isti. de iur. §. pe. Itē nō ꝓ actionē sz ꝓ accusatōz iponiꝫ. vt insti. de pub. iudi. in ꝓin. i Crescit. fic eꝫ de cōsuetudine. c. cū tanto. sed ⁊. ff. de pe. l. si diutino. so. intrinsecus culpa crescit ꝛ maioꝛē penā quo ad deum mereꝫ. vt. d. c. cū tanto. sed in foꝛo ciuili siq̃dē actus extrinsec⁹ delicti habet cām cōtinuā: vt esse in rebellione ꝛ semp crescit culpa: vt hic. fic in fugitiuo ꝛ desertoꝛe: vt no. in. l contraria. lz aūt culpa crescat in casu hui⁹. l. nō pōt cre/scere pena ꝛpalis. qꝛ ꝓmo actu debeꝫ ita magꝫ ꝙ nulla maioꝛ esse pōt. vt. j. dicetur. facit qō no. ff. de fur. l. vulgaris. in ꝓin. ꝛ ibi di/xi. si vero act⁹ extrinsecus criminis reiteratione non recipit vt homicidiū: tunc ex diuturnitate ꝛpis pena minoꝛaꝫ. vt. d. l. si diutino ꝛc̄.

l Transit. fic maleficia fieri malū est ꝓpter exemplū alioꝝ: vt ff. de fica. l. iij. §. sed ꝛ senatusc̄sultū. ꝛ de pe. l. si quis aliq̃d. §. q̃ aboꝛtionis eſſ. cū suis cōcoꝛ. Itē penas inferri bonū est ꝓpꝫ exēplū: vt vni⁹ pena sit exē/plū seu metus multoꝝ. vt. ff. de pe. l. aut facta. §. fi. C. ad. l. iul. repe. l. i. de p̄ci. ipe. offe. l. i. ꝛ lz iste rōnes cōcludant in oī delicto. tū ista. l. nō est extēdē/da nisi ad istud crimē rebellionis. nō eſſ coꝛrigunꝫ leges antique q̃ req̃rūt sniam ex idētitate rōnis nisi quaten⁹ in illa noua exꝑmiꝫ. vt. C. de appel. l. ꝑcipim⁹. in fi. facit qō no. C. de sacrosanc. ecc. quas actiones. ꝛ qō no. ff. de dona. cā moꝛ. l. tam his. §. i. l Tenoꝛe. tertia pars in q̃ ponit statutuꝝ ad cui⁹ intelligentiā sciendū est ꝙ rebellare idē est qō resistere. ſm hug. C. ō deseroꝛib⁹. l. ij. li. xij. ꝛ hoc resistere pōt fieri faciendo aliq̃d cōtra. vel non faciendo ꝛ nō obediēdo vel vtrāꝯ vocabuli significationē cōtinet. vt extra de offi. dele. c. sane. lz hoc noīe rebellis iura antiq̃ nō vtanꝫ. Sed si alī q̃s rebellat mutādo locū hoc est recedendo de terris subiectis ꝛ eūdo ad hostes talis vocabaꝫ transfuga. vt. ff. de pe. l. si q̃s aliq̃d. §. transfuge. ꝛ ō cap. ꝛ postli. re. l. postlimi. §. transfuga. ꝛ §. fili⁹. ꝛ de re mili. l. pditoꝛes. cū si. Q̃ꝯ rebellāt retinendo locū in quo stabāt sub ꝓncipis obedientia ꝛ isti de iure ciuili antiq̃ nō habebant spāle nomē: sed vocabanꝫ illi q̃ defi/ciunt. vt. l. amissione. §. q̃ deficiūt. de capi. di. ꝛ isti siq̃dē rebellabāt faciēdo bellū ꝓncipi tanꝯ hostes ipso iure puniebanꝫ ꝛ perdebāt ea q̃ iuris ciuilis sunt: vt ibi. sed qꝛ hoc rebellare pōt publice fieri ꝛ occulte. ꝛ ibi non declaraꝫ. ideo h̄. declarat. ꝛ hoc in ꝓmo capite hui⁹. l. oī dicit de his qui infidelitatis ꝛ rebellionis opa faciūt: ꝛ sic faciendo delinquūt. lz si aliq̃s solū rebellasset nō obediēdo ꝓncipi vel nō receptādo gentē suā nō puniebatur ipso iure: nec ꝑdebat ea q̃ iuris ciuilis erāt nisi ꝓnceps vel senat⁹ indiceret. vt. d. l. amissione. ꝛ in hoc suppleꝫ per hāc. l. nā q̃cūꝯ mō machinatur aliq̃d ꝯ ꝓncipis honoꝛē rebellādo est rebellis. ꝛ hoc in scō capite hui⁹. l. ibi in nr̄am vel iperij ꝛc̄. Itē ꝙ posset dubitari si aliq̃s fateꝫ se subditū iperio: sed rebellat odio ꝑsone imperatoꝛis an dicaꝫ rebellis iperij. et hoc declaraꝫ in. l. amissione. ꝛ declaraꝫ h̄ ꝙ sic. ꝛ hoc est cōe ad ꝓmū ꝛ secū dū caput. declaraꝫ etiā hic in scō capite hui⁹. l. de his q̃ rebellāt ꝯ officia/les. pōt etiā dici ꝙ totū sit vnū cap̄lm cōtinēs oīa ꝑdicta. ꝛ idē est sensus. ꝛ sic h̄. l. directo tēdit ad declarandū. l. amissione. §. q̃ deficiūt. de capi. di. et hoc nomē rebellare in hoc significato in diuina scꝓtura sumiꝫ in multis locis. iij. regū. xvi. c. iiij. regū. xvij. c. ꝛ. xviij. ꝛ. xix. ꝛ sic ꝑ hanc legē nouā habemus q̃ñ̄ꝯ noīs ipositiones. qꝛ tales vocanꝫ rebelles ſm declarationē ei⁹ qō dixit publice vel occulte, tertiā quādā, puisionē nouā. l. vt dicanꝫ rebelles: ꝛ si opa hostilia nō faciāt: sed solū si nō obediāt quartā declarationeꝫ si facit ꝯ ꝑsonā ꝓncipis tm̄. q̃ntā declarationē facit ꝯ officiales ei⁹. sz q̃ro in q̃ differt h̄ nomē rebellionis ab eo ꝙ antiq̃ dicebāt duelles: q̃s nos vocamus hostes. vt. l. q̃s nos. de ꝟ. sig. rñ. illud nomē q̃ ad q̃d generalius est nā cōpetit etiā his q̃ nō ꝙsueuerūt esse sub obediētia q̃ idixerūt nobis bel/lū: vel nos eis. vt. ff. de capti. l. hostes. sz hoc nomē rebellionis ꝓꝓrie conuenit his q̃ defierūt cū eēnt subditi. vt. l. de amissiōe. §. q̃ deficiūt. ꝛ no. i gl. pua sup ꝟbo hostes ꝛc̄. m Declaram⁹. l. refert se ad tria deq̃b⁹ poſſet dubitari. s. an occulte an ō ꝙsonā tm̄ an ō officiales tm̄ ꝛc̄. n Decernim⁹ ad id qō ō nouo iduxit referꝫ. s. de nō obediētib⁹. sz opa hostilia nō faciūt. o Pronūciam⁹. ad id qō erat clarū referꝫ. s. ō his q̃ opa hostilia faciūt. p Oēs. collectiuū est. vt. ff. de arbi. l. nō distinguem⁹. §. cū in ꝑes. ꝛ no. de le. ij. l. si plurib⁹. sed in singulari est nomen distributiuū. vt not. in. l. iij. de sta. ho. h̄ g̃ qꝛ collectiue ponit cōꝓhendit ciuitates: collegia: ꝛ vniuersitates. ꝛ in hoc incidenꝫ facit. ſ. l. ꝓri. cōꝓhēdit etiā singulares res ꝛ ꝓsonas ꝑ hoc qō dicit ꝛ singuli. q Nostri iperij. nō pōt g̃ dicere q̃s ꝙ est rebellis imperij ꝛ nō imperatoꝛis: vel ecōtra. ꝛ hoc ꝓz ꝙ h̄ rebellio morte ꝓncipis nō finit ꝛc̄. r Occulte. vt si aliq̃ ciuitas tuscie ꝓncipe incipiente intrare lōbardiā mittit stipēdiarios ad aliquā terrā vel dñm rebellē ꝛ fu-

gīt eos nō esse suos stipendiarios cassando eos ficte: vel mittit gentē alī cui vt ipse possit ꝺ ꝓncipē habilius mittere gentē suā. vel faciūt ligā vel so cietatē inuicē ad eoꝝ defensionē vt cōsueuerūt facere isti perusini florenti nitꝫ etiā tyranni lōbardie: ꝫ bꝰ exꝑmūt ꝫ aliud in veritate agūt. sed sciendū est ꝙ tales colligationes ciuitatū inuicē seu cū dñis ꝓhibite sunt ꝫ ipo iu re nulle. vt. x. col'. de pace fir. §. cōuenticulas. qō in telligo ꝓncipe existente in partib⁹ vel eo existente ad eoꝝ defensionē. sed ꝓnci pe absente nō puto ꝓhibi tas tales societates seu colligationes ad defendēdū se ab ipressionib⁹ ty rannoꝝ vel malaꝝ societatū q̄ sepe insurgūt in italia ad dep̄dandū alios. fit em̄ ad iustitiā seruandā g̃ ꝺz valere. vt no. ff. qō cuiusꝙ vni. l. i. in ꝓnc. ꝛc.

[a] strum honorem ꝫ fidelitatez rebellionis opera faciunt et nostri imperii prosperitatez aliquid machinantur contra nos siue officiales nostros in his que ad cōmissum eis officium pertinent rebellando.

a Nostrū honorē. s. psone vel imperij. vt. j. pz ꝛc. b Faciūt. loquit ergo de ea rebellione q̄ in faciendo cōsistit: vt in cōferendo se in nūero hostiū insequēdo ꝓncipē ꝫ gentē ei⁹. c Et. incipit secundū capitulum. d Nostri. sic ꝓpe psone impatoris ꝛc. e Imperij. ꝫ sic dignitas ꝛc. f Machinant'. i. aliq̄d dolose ordināt: cū machinatio ꝓprie consistat in arte ꝝboꝝ. vt. ff. de dolo. l. i. §. i. ꝫ ibi no. vt faciendo inter se ligā ꝫ societa tes ꝓhibitas sub aliq̄ colore licito. vt. ff. de exꝰ. cri. l. ij. vel pone ꝙ aduenī ente impatore vel ei⁹ nūcio volēte ingredi ciuitatē ꝓ recuperandis iurib⁹ imperij tā ibi q̄ alibi. aliq̄ rādēt ꝙ ītromittere eū vel gentē ei⁹ est periculo sum statui eoꝝ. ꝫ sic tenēt eū in ꝝbis: ꝫ sic labat tps q̄ multa posset facere ꝓ imperij ꝓsperitate. Iste sunt machinationes q̄dā lz ad act⁹ bellicos nō deueniant. ista machinatio secuta inobedientia facit eos rebelles ꝛc.

g Rebellando. resistēdo vel nō obediēdo: lz ipsi guerrā nō inferant. vt dictū est. ꝫ aduertendū est ꝙ in illo q̄ rebellat ꝺ ꝓncipē ℔ cōstitutio loquit simpl'r q̄si ꝺ eū nō possit esse aliq̄ iusta cā resistēdi: qō itellige de subdit⁹ imperij nō de his q̄ sunt de terris eccl'ie. in eo ꝝo qō loquit in eo qui rebellat ꝺ officiales suos loquit' limitatiue. s. i bis q̄ ad cōmissuz ei⁹ offiū ptinent. ꝫ bꝰ qz si vltra facerēt possz eis ltime resisti. vt. C. de iure fis. l. ꝓhibitum. li. x. ꝫ de meta. l. deuotū. li. xij. ꝫ intellige q̄ rebellat ꝓ his q̄ petunt' ꝓ statu imperij. sec⁹ si aliqua singularis psona cōuenirēt cozā ꝓncipe vel ei⁹ iudice ali qua cā ciuili vel criminali ad petitionē alteri⁹: vel eēt cōtumax aut alio mō resisteret. tūc em̄ lz largo mō dicat' rebellis. vt. ꝺ. c. sane. de of. ꝺ ele. tamē ꝓ pter hoc nō dicit' rebellis imperij nec incidit in hāc cōstitutionē: qz nō rebellat ꝺ psonā imperatoris vel imperij ꝓncipal'r qō in hac cōstōne requirit'. vt ptz in tex. sed in dānū aduersarij cū q̄ litigat: qō ptz qz ꝺ talē cōsumacē nō p cedit' nisi pte petēte. vt. ff. de iudi. l. ad pemptoriū. C. de iudi. l. ꝓperandū. §. sed ꝫ si q̄dē. C. quō ꝫ qn̄ iudex. aut. q̄ semel. sed an hec cōstitutio bz locuz ꝺ eū q̄ rebellat ꝺ aliquē regē vel ꝓncipē vel ꝺ aliquā ꝓpriā ciuitatē qō vide tur: qz hic ꝺz ꝺ officiales nros. sz oēs p̄dicti p̄nt dici officiales imperatoꝛ qz vel ab eo habēt iurisditionē ex cōstōne vel cōcessione vel lōga cōsuetu dine q̄ vim cōstōnis bz. vt. ff. de aq̄ plu. ar. l. i. §. fi. ꝫ. ff. de aq̄ q̄ti. ꝫ esti. l. hoc iure. §. duct⁹ aq̄. ꝺriū dico. nā tunc nō fit ꝺ ꝓsperitatē ꝓncipis vel imperij ꝓncipal'r: lz ex istis defensionib⁹ ꝫ rebellionib⁹ respu. ledat'. casus est. ff. de capti. l. si q̄s ingenuū. §. in ciuilib⁹. ꝫ qō ℔ ꝺz de officialib⁹ imperatoris itelli git de his q̄ ꝓncipal'r ac directo ꝓ eo sunt: vt legati ꝫ vicarij imperatoꝛ. vt C. de eo q̄ vicē alteri⁹ gerit. l. ij. ꝫ. ff. de le. ij. l. i. §. deportatos. ꝫ. §. seq. reges ꝝo ꝫ ciuitates esto ꝙ hēant iurisditionē a ꝓncipe: tū eā exercent ꝓncipali ter ꝓpter se nō ꝓpter ꝓncipē. ꝫ sic cessat hec cōstitutio q̄ spāliē loquit' in bis q̄ machinant' ꝺ psonā ꝓncipis vel ei⁹ officiales vel imperij vtilitatē: sed bz locū ius antiquū. s. l. amissiōe. §. q̄ deficiunt. ff. de ca. ꝺi. q̄ generalr' loq̄t' de his q̄ deficiūt a iurisditiōe eoꝝ sub q̄z imperio sunt. ꝫ dicā in tractatu de bānit⁹ nr̄i tpis. sz q̄d si aliq̄s rebellat ꝺ rectores ꝓ romanā eccl'iaz positos in partib⁹ italie: puto huic ꝓstōni locū fore cū ei⁹ imperiū sit eccl'ie. vt. §. dixi in. l. pri. circa p̄n. apparet ꝙ rebellat cōtra ꝓsperitatē imperij. ꝓ q̄ facit ꝙ ca nonist̄e in talibus imitant'. ll. vt ex̄ de no. ope. nūc. c. i. Quid si aliq̄s homo de terris eccl'ie aliq̄d facit ꝺ ꝓncipē de his q̄ ad rebellionē ptinent an re bellis est ꝫ in crimē lese maie. incidat. ꝫ henric⁹ imperator hui⁹. l. auctoꝛ de terminauit ꝙ sic cōdēnando de hoc robertū regē. vt ex̄ de re iudi. c. pastoꝛa lis. in cle. lz papa ibi in. §. rursus determinauit p̄riū dicēs eū q̄ est de terris eccl'ie ratione oriḡinis ꝫ domicilij nō posse dictū crimē cōmittere in impa toꝛē: ꝫ ꝓpt' hoc cassauit imperatoris sn̄iam ꝺ regē robertū latā: mihi. vtriusꝙ sn̄ia videt' eē ꝝa. nā dicta ꝝba cōmisit crimē lese maie. i eū p̄nt intelligi sic in eū. i. in ipsū ꝓncipis maiestatē: ꝫ tūc est ꝝa sn̄ia pape. nā cū nō sit subdit⁹ maiestati imperiali nō debebat sibi illas fidelitates q̄ dicunt'. §. l. pri. circa p̄n. nec ei tenet' reuereri: lz q̄ ad eū liber est ꝫ nō ꝺz directo in ei⁹ maiestatē cōmittere: vt ibi. facit. ff. de capti. l. nō dubito. sc̄ꝺo p̄nt intelligi dicta ꝝba ꝙ cōmisit crimē lese maie. s. papa' cui subdit⁹ est: ꝫ hoc crimē cōmittit i euz sc̄z ꝓncipē: vel sic nō directo lz p q̄ndā ꝓnūtiaz lesit maiestatē pape: ꝫ tūc ꝝa est sn̄ia imperatoꝛ. nā imperator est fidel' ꝫ fidat⁹ a papa ꝫ ab eo coronat⁹. si ꝙ

offendit cōfidatum a ꝓnc. incidit in cri. lese maie. ꝓncipis. vt. ff. ad. l. iul'. maie. l. i. in ꝓn. lz qz hoc imperator in sua sn̄ia nō exp̄ssit. ꝫ si non fuit exp̄ssa maiestas q̄ lesa fuerat fuit intelligendū de maie. imperatoris. vū fuit cassa sn̄ia sua: vū papa multū ponderat illa ꝝba lese maiestatis in ip̄m. q. ꝺ. suā. nō ꝺz ledere sed alteri⁹ maiestatē non negat ꝫ hoc de crimine lese maiestatis. an aut tē sit rebellis. videt' ꝙ nō. qz nō est subditus: vt dixi. in contrariū videt' i. ꝺ. cle. pastoralis. in ꝓn. vbi imperator appellat regē robertū ꝫ hostē ꝫ rebel lē. qz subdit⁹ est rōne comitat⁹ puincie quā tenebat ab iperio ꝫ nup aloisius rex dicti regis roberti successoꝛ per suos legitimos nūcios dño imperatoꝛi nro ꝓ dicto comitatu fidelitatem iurauit in ciuitate pi sarū me p̄nte. sed an ꝺ hoiem de terris ecclesie sic delinquentē possit imperator vel habēs auctoritatē ab eo ꝓcedere: qō videt' qz hoies ec clesie sunt iperij federati g̃ apud eos p̄nt fieri ꝫ in eos aniaduerti. l. nō dubito. in fi. ff. de capti. maxime cū cozā eo forū sortiant' rōne de licti cōmissi in ūittendo gentes ꝺ ꝓncipē ad terras imperij. ꝫ sic im perator fecit ꝺ dictū regē robertū. sed papa determinauit ꝺrium nisi fit inuent⁹ vel ad eū ex moze remissus. vt. ꝺ. cle. pastoral'. §. nos q̄ ibi sed si punitio. sed certe verū est ꝙ de isto crimine qō est capitale non posset de iure cōi puniri nisi p̄ns esset: ꝫ illud considerauit illa de cre talis nec ob. §. l. pri. qz illa fuit facta post cozonationē ipatoris p̄dicti. vū eccl'ia nō admittit illā. l. in p̄iudiciū subditoꝝ suoꝝ. ꝫ sic videt' inisse fedus cū eo ꝙ ꝺ hoies eccl'ie. ll. grauiozes nō ꝓponat: vū rō illius capituli nō bz locū in hoibus imperij vel alterius regni lz solū in hoibus eccl'ie. qō no. ꝓ ciuitatib⁹ q̄ inuicē cōfederant' equali vel in equali federe. vt. ꝺ. l. nō dubito. de captiuis. nā si actū est vt inuicē se tractent vt ciues. in ciuilib⁹ ꝫ criminalib⁹ intelligit': vt vn⁹ cōtra alios graniozes leges nō faciat: qz tūc errant. qz in societate inspicit' cōditio socioꝝ tpe ꝺ cte societatis. vt insti. de socie. §. fin. ꝫ. ff. ꝓ socio. l. so cius socio. ꝫ fami. her. l. heres. §. nō tm̄. ꝫ ibi no. de pena ꝝo rebelliū dic ꝙ quedā infligit' ipso iure qz ꝓdunt oīa q̄ iuris ciuilis sunt. vt. ꝺ. l. amissione. de capi. ꝺi. alia pena pōt infligi eis a quolibet hoie. naz pōt impune occidi. vt. ff. ad. l. coz. de sica. l. iij. §. fi. de re mili. l. p̄ditoꝛes ꝫ p̄nt captiui detineri vt serui. vt. ff. de acq̄r. re. do. l. transfuga. tertia pena ipon̄it: qz pōt talē dānare vt capite puniat'. vt. ff. de pe. l. si q̄s aliq̄d. §. transfuge. qō intelligit' vt ibi no. circa p̄n. qz cū talē penaz ipso iure incurrant peti possit p̄nūciari talē esse rebellem: puto ꝙ sic ar. ff. de iudi. l. qui se dicit. ꝫ est exp̄ssuz in. ꝺ. c. pastoralis. vbi impa toꝛ p̄nūciauit regē robertū esse rebellē ꝫ eo mō q̄ se putaret esse ꝺ tali crimine infamatū posset petere se ꝓnunciari nō esse talē. ar. C. de inge. ma. diffamari. facit qō dicim⁹ ꝙ p̄ncipalit' pōt peti vt de eta te p̄nunciet'. vt. ff. de minо. l. de etate. fm vnā lec. de feri. l. ij. ꝫ ibi no. vt etates ꝓbent'. C. de ꝓba. l. cū te. itē hoc posset fieri ciuiliter agendo. nā sicut ciuitas posset vēdicare ciuē suū: eadē rōne ciuis pōt dicere se ciuē ciuitatis illi⁹. ꝫ sic ꝓ cōsequēs nō rebellē. vt. ff. ad muni. l. de iur. ꝫ no. de rei vē. l. i. §. ꝓ hanc. Itē q̄ro q̄d de ꝺnio bonoꝝ. Rn̄. illud si est directū: est de iuregen. g̃ retinet. sed si haberet vtile ꝺnium illud nō retinet sub isto noīe. qn̄ puto hoc a iure ciuili inductū. sed qz hoc idē sonat ꝙ effect⁹ dominij. vt no. C. de bo. ma. aut. iō. nec puto ꝙ bꝰ retineat sicut directū: qz hic effect⁹ ꝺn̄ij est de iuregē. ar. insti. de vsu ꝫ ha. §. fi. vbi ꝺz vsuz ꝫ silia q̄ sunt de effectu ꝺn̄ij esse de iur. gē. sz lz retineant' nec publica efficiant': tū occupāti cōcedunt'. casus ē in l. trāsfuga. de acq̄. re. do. si em̄ pōt occidi ps̄ona ꝫ capi ꝫ haberi vt ser uus multomagis res. sed puto ꝙ si sequeret' cōdēnatio ꝓ iudicem. ꝫ si cōdēnaret' crimine lese maiestat⁹. qz tunc oīa publicarent' bodie ꝓ l. pe. ꝫ fi. C. ad. l. iul'. maie. itē q̄d de iurisditionibus q̄s haberet talis rebellis. rn̄. iurisditio est iuris ciuilis: qz de iure publico introducta est. vt no. de iurisdi. om. iu. l. i. facit de oz. iur. l. ij. §. pe. oziḡo em̄ fuit ꝺ iuregentiū quo etiā fuerūt reges. vt. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝫ iur. sed qz circa iurisditionē multa sunt addita. iō ꝺz de iure ciuili. vt. l. ius ci uile. ff. de iusti. ꝫ iure. ꝫ licz in eū q̄ est rebellis non cadat iurisditio tā q̄ ius quoꝺdā a iure ciuili inductū remanet tū tanq̄ quedā potestas regia de iuregentiū. ꝫ ideo imperator: vt in illo. c. pastoralis. p̄riuauit regē robertū iurisditione ꝫ dignitatib⁹ q̄s nō esset ipso iure ꝓuatus vel ꝙ lz est etiā ipso iure p̄riuat⁹: tū donec tolerat' valent gesta ꝓ eoz vt. l. barbari⁹. de of. ꝓc. ff. ꝫ. C. de sen. l. si arbiter. ꝫ ideo imperator in. ꝺ. sn̄ia exp̄sse p̄riuauit: nec dicit ipso iure p̄riuet': ꝫ tacite vult hoc fieri exp̄sse ꝓ id qō ꝺz. ff. si pen. ap. mozs interue. l. i. vbi bona fuerūt pu blicata exp̄sse: tū vbi tacite inerat. vel dic ꝙ imperator econtra regē. iō

exp̄sse p̄uauit.q2 illas iurisditiones habebat in terris eccl'ie:et ab eccl'ia nō erat ipso iure p̄uatus.p̄uauit aūt eu3 p̄ sn̄iam.sed eccl'ia istud non admisit:vt statim dicā.l3 etiā p̄cedentia vera sint. Jtez q̄d de obligationib⁹ ꝛ p̄missionib⁹ factis his rebellib⁹.rñ.si q̄dez sunt iuris ciuilis ipso iure p̄dūt.si iuris gentiū:tūc ea nō perdūt. vt dictu3 est.sed in aliq̄b⁹ p̄mittēs ipso iure nō teneā:vt si essz debitor fidelitatis. nam tunc cū essz rebellis et obedire nō teneā non tanq̄ liberatus p̄ rebellionē:sed tanq̄ ab ipso initio in ipsa p̄missione conditionata vt sit conditio nō sit rebellis superiori.ꝛ ita intelligo.x. col.hic finit ler.c.i.ꝛ quod ibi not. facit.ff.de le.i.l.q̄d ergo.§.si heres.de ver. obl. l.q̄ seruū. Sed dñs imperator ꝓ dictū robor.regē exp̄sse p̄uatiōis sententiā p̄mulgauit.vt.d.c.pastorali.§.iubēdo etiā.sz b facit:vel q2 p̄edicta erāt in terris eccl'ie vel ex aliis causis p̄allegat.sed cū p̄dāt ea q̄ sunt iuris ciui.q̄d de his q̄ habēt a iure cano.seu a summo pōtifice rñ.quoddā ius est sup ius ciui.quoddā infra ius ciui.quoddā equale illi.p̄mo casu per solā rebellionē nō p̄dit.vt ius naturale vel gen. ea em̄ retinet.vt.d.l.amissione.ff.de capi.di.sz p̄ sn̄iam pōt q̄s p̄uari eo:vt pz in dānato ad mortē q̄ ipsa sn̄ia p̄uat ciuitate ꝛ libertate q̄ est naturalis facultas ꝛc̄.vt.ff.de sta.ho.l.libertas.ꝛ eodez modo dico q̄ q̄s hz a summo pontifice.nā ea sola rebellione non p̄dit.nam eius auctoritas sup ius ciui.est:sed p̄ sn̄iam l'time latā posset q̄s illo iure p̄uari etiā a iudice seculari.de laicis ꝟo loquor vñ si imperator p̄ tulisset sn̄iam ꝺ dictū regē pñtem valuisset.vt.d.c.pastoralis. ibi q̄ si punitio ꝛc̄.tñ q2 in absentē ptulit nō valuit:vt dictū est.de eo vero iure qđ est infra ius ciui.vt sunt p̄p̄ria ciuitatū ꝛ alioꝝ dñoꝝ sub imperio cōstitutoꝝ illa sine dubio p̄dit.illa em̄ iura cū auctoritate p̄incipis sint facta ipsi⁹ iura esse vident.vt.C.de ve.iur.enu.l.i.§.oia. ꝛ ē exp̄ssum.x.col.hic finit ler cozradi.d.c.i.de eo vero iure qđ est equale iuri nostro ciuili exp̄lū poni nō pōt de iure cū imperatoris omīa sint exceptis his q̄ hz eccl'ia:vt dictū est.ꝺ.l.p̄i.circa p̄nc.sed p̄suppono put de facto obseruat q̄ aliq̄ reges vel populi non recognoscūt imperatorē in dñm:tñ dicendū est q̄ illa iura non perdit rebellis ex sua rebellione.nā ex hoc p̄dūt iura ciuilia.s.ciuiū romanoꝝ.vt isti. q̄. mo. ius pa.po.sol.§.cū autē iura ciuilia extraneoꝝ.ex p̄dictis patet determinatio qōnis de exbānitis nr̄i tp̄is.dico em̄ q̄ illi q̄ ex forma statuti p̄nt impune offendi:dicunt hostes ꝛ rebelles ciuitatis.qđ p̄z q̄ñ per.l.ciuitatis ꝺ eos indictū est bellū.vt.d.l.amissione.in glo.sup ꝟbo relegati.ꝛ ideo p̄dūt iura ciuilia illi⁹ ciuitatis:nō iura ciuilia roma.q̄ sunt supra iura aliaꝝ ciuitatū q̄ sunt equalia sicut exbanniti et ꝺēnati ab imperatore nō p̄dūt ea q̄ sunt iuris ciuil' papalis.ꝛ sic est casus in.d.c.pasto.sz dices tu illud verū est in terris eccl'ie:sed in terris imperij videt ibi casus in ꝺriū.nā imperator credit illū regē posse p̄uari illo iure qđ habebat a superiore:g̃ idē sentit ab eo q̄ est inferior ea.sed ꝺdico.nā imperator cognoscens q̄ eoipso q̄ est rebellis ꝛ hostis suus nō p̄dit ea q̄ hz a superiore.ꝛ ideo exp̄sse sn̄iam p̄uatiōis p tulit.sic p̄z q̄ eoipso q̄ exbānit⁹ ꝛ hostis vni⁹ ciuitatis est non p̄dit ea q̄ sunt in ciui. Ro.casus est.ff.de cap.ꝛ postli.re.l.si q̄s ingenuā. §.ciuilib⁹. Sed si ciuitas vellet b exp̄sse facere per suā legē vt suū effectū p̄rigat ad ea q̄ sunt extra territoriū.dixi plene in repetitione l.cūctos populos.C.de sum.tri.ꝛ fi.ca.ꝛ hanc materiā plene tractaui in qōne quā de hoc disputaui q̄ incipit Lucane ciuitat̄ statuto ꝛc̄. Circa scōm.s.de pena q̄ pōt infligi a q̄libz hoie q̄ñ an eū qui est rebellis occulte liceat occidere.ꝛ dic q̄ sic.nā ipso facto hanc penā incurrit:vt hic ꝛ in iudicio quo p̄cedit de homicidio liquidabitur an fuerit rebellis.ar.ff.de op.no.nū.l.de pupillo.§.si q̄s riuos.ꝟ. totiēs Jtē an iste pene cadāt in rebellē ciuitatē.rñ.q̄daz sunt ciuitates q̄ p̄ vim occupant ab aliquo tyrāno vel hoste iperij iste p̄p̄rie nō dicuntur rebelles:sed dicunt ciuitates capte q̄ si recuperant dicunt reddite ad p̄stinā libertatē.vt.C.de of.p̄fec.p̄to.afri.l.i.in p̄in.quedam p̄ p̄rio motu ciuiū vel maioris partis rebellant:ꝛ iste sunt p̄p̄rie rebelles in quib⁹ q̄ntū ad amissionē iuriū ꝛ iurisditionis dicendū est idez q̄ in p̄uato q̄ntū ad penā inferendā per hoiem p̄uatū.dicenduz est q̄ q̄libet pōt in eius ciuitate ꝛ territorio capere:p̄dari:cōburere ꝛ similia facere q̄ cōsueuerūt fieri his ꝺ quos belluz habem⁹.vt.l.iij. in fi.ff.de acq̄.re.do. Sz si capiat vna ciuitas cui⁹ populus sit rebellis an popul⁹ efficiatur seruus:sicut vn⁹ p̄uat⁹ capt⁹.rñ.nō. imo libertatē recipiunt.in aut.de here.ꝛ fal.in p̄in.ꝛ ibi no.in glo. sup ꝟbo antiqua.ꝛ ibi p Ja.de bel. Jtē an iurisdi. erit p̄uati capientis.rñ.nō

Nulli[a] ergo oīno hoīum liceat hāc paginā declaratiōis ꝛ p̄nūciatiōis ifringere[b] vel ausu temerario[c] ꝓtra ire[d] si q̄s aūt hoc attētare[e] p̄sumpserit indignationē[f] nr̄am ꝛ pene mille[g] lib. nr̄e camere solidā ꝙ se nouerit incursurū. Data[h] pisis. iiij. non. apr̄ilis regni nostri an. v. scz. M.ccxij.

cū iure antiquo illa ante ea perdidit:ꝛ sic est p̄incipis.ꝛ sic hūc cū occupat nō hz iurisdi. Jtē an p̄uatus q̄ capit ciuitatē poterit eā destruere vel homines inde expellere patebit statim.de pena vero inferenda per sententiā iudi.dico q̄ nullus pōt cōdēnare ciuitatē subijciendā aratro nisi sol⁹ p̄inceps.nā licet domus particulares sint p̄uatoꝝ ipsa ciuitas vniuersalit cōsiderata est p̄incipis similiter ꝛ pallacia pulchra ciuitatū.x.col.que sunt regalia.c.i.non poterit ergo destrui ciuitas q̄ p̄incipis est absq̄ eius voluntate. Jtē si nō licz destruere ciuitatē nec alia edificia per que vrbs deformat ruinis.vt.ff.de le.i.l.cetera. §.hoc senat⁹.ꝛ.C.de edificijs p̄iua.l.ij.multo minus nec tota ciuitas. Jtē si nō licet cōtra decuriones ciuitatis ferre sn̄iam mortis p̄incipe incōsulto.vt.ff.de pe.l.mortis.§.ista fere.multo min⁹ licebit cōtra ciuitatem:sicut Troia ꝛ Carthago passe sunt aratrū ex p̄cepto eius q̄ tenebat imperium vt.ff.q̄.mo.vsufru.amit.l.vsufru.dico etiā q̄ nec pōt cogere hoīes ciuitatis capte illā dimittere cū oībus bonis ꝛ ad aliā se transferre solus p̄inceps pōt.ar.ff.de iure fis.l.certa forma.li.x.sed relegare ex cā pōt p̄ses vel al⁹ p̄tor vel rector.vt.ff.de of.p̄fec.vr.l.i.§.fi.ꝛc̄. a Nulli.quarta pars in q̄ punit impugnātes constitutionē.ꝛ q̄ dicit nulli:intellige in p̄uato vel in quauis dignitate posito etiā si vicari⁹ fuerit imperatoris:nisi hoc habuerit exp̄sse in mandatis.hoc em̄ innuit dictio omnino q̄ sequit.q.d. sine distinctione p̄sonaꝝ.vt.ff.qō me.cā.l.si cū exceptione.§.quaten⁹.in glo.sup ver. oīno.ꝛ de fideius.l.grece.§.illud.ꝛ ibi p dy.ꝛ de dictione penit⁹. vide qō ponit.C.de vsur.rei iudi.l.fi.ij.rñ. b Jnfringere.i.retractare directe vel malitiosam interp̄tationē facere.vt.C.de legi.l.ij.ꝛc̄.

c Temerario.ex hoc p̄z q̄ si ex facilitate absq̄ dolo hoc fecerit non incidit in hanc penā.vt.ff.ad turpil.l.i.§.queri pōt. d Cōtraire.vel ꝺ dissimulando vel audiēdo allegatiōes ꝺ hanc legē.vt.C.de le.ij.ꝛ de sacrosanctis eccle.l.placet.ꝛ dic vt ibi p doc.ꝛ sic no.p ciuitatib⁹ q̄ qñ faciunt statuta ꝛ penā ip̄onūt iudici cōtra iudicanti ꝛ aduersario ꝛ aduocato cōtra alleganti.nā valet talis adiectio pene si statutū illud sit validū:ꝛ hic cū si.sz si esset inualidū nō valeret adiectio pene sicut nec p̄ncipale.vt.C. de leg.l.nō dubiū.ꝛ.C.de pac.l.pacta q̄ cōtra.sed aliq̄ ciuitates volentes vt ipsa statuta lz inualida obseruentur auferūt iurisditionē suis iudicib⁹:vt si aliq̄d cōtra illud statutū diceret vel allegaret sup eo q̄ ꝺ illud statutū allegaret iurisditionē nō habeat.qō an valeat dic q̄ q̄ñq̄ per illud statutum inualidum nititur auferri alicui ius agendi:ꝛ tūc talis clausula p quā aufert iurisditio iudici q̄ eā habet ab ipsa ciuitate valet.vt.ff.de iudi.iudiciū soluit tñ poterit agi cozā superiore sicut al's cū p̄cedit p viā euangelice denūciationis.vt dixim⁹.§.l.p̄i.in glo.super ꝟbo denunciationē. Si vero auferat ius excipiendi seu se defendendi:tūc talis clausula per quā aufertur iurisditio sup defensione nō valet:qz defensio est de iure naturali:ꝛ sic non pōt auferri nec impediri q̄n iudex audiat.al's idē importaret si statueret q̄ iudex faciat iniustitiā.p hoc extra de re iudi.c.pastoralis.in cle.ꝛ qō dixi. §. l.p̄i.in glo.super verbo figura. Jdem si auferē ius replicandi:qz sicut exceptio est defensio contra actionē:ita replicatio cōtra exceptionē.vt.ff. de excep.l.ij.ꝛ hoc quando talis est exceptio seu defensio que per statutuz nō pōt tolli.al's sicut posset ipsa exceptio tolli:ita ꝛ iurisditio auferri. Bar.

h Data.istud est vtile ꝛ necessariū in.ll.que de nouo emanant:sed in codicibus ꝛ legibus antiquis diu obseruatis seu in volumine legū redactis licet data nō reperiat:nihilomin⁹ suum vigorē obtinent. vt p̄ima constitutione codicis ibi.si qua eoꝝ ꝛc̄.vnde ꝛ constitutio post̄q̄ cepit p studia diuulgari ꝛ frequentari valeret:licz data non reperiret.ꝛ hoc est vtile propter quasdam ciuitates que habēt sua volumina statutoꝝ non publicata manu notariorum:sed sunt diutius obseruata.ꝛ hec data est cōmunis ad hanc constitutionem ꝛ p̄cedentem.

Finis extrauagantiū Henrici imperatoris cum glosis Bartoli necnō voluminis cū casibus Bartoli ꝛ Angeli.

Sequunt rubrice seu tituli totius voluminis per ordinē alphabeti in quo folio seu charta continent & primo autenticorū.

Administrantibus officia in sacris appellationibus.xxxiiij.
Appellationibus & intra que tpa.xliiij.
Apud quos oportet causam dicere monachos.lxviij.
Armis.lxxiij.
Administratoribus.lxxxij.
Appellationibus.lxxxvi.
Alienatione & emphiteosi.xcvij.
¶ Consulibus.xlv.
Constitutio que ex ascriptitio.liij.
Constitutio que de dignitatibus.lxix.
Cōsanguineis & vterinis fratrib⁹.lxxij.
Collatoribus & alijs capitulis.cvi.
¶ Defensoribus ciuitatum.xxvi.
Deposito & denūciationib⁹ inquili.lxxiiij.
Duobus reis.lxxxiiij.
¶ Ecclesiasticarū rerum imobiliū alienatione.xlix.
Exhibendis & introdu.reis.li.
Equalitate dotis.lxxxij.
Executoribus & q̄ cōueniunt.lxxxij.
Ecclesiasticis titulis.ci.
¶ Fideiussoribus & mandatoribus.ix.
Filijs ante dotalia instra natis.xxxiiij.
¶ Heredibus & falcidia.ij.
His qui ingrediunt ad appellandū.lv.
Hec constitutio interptatur priorē.lxvi.
Hec pstitutio innouat pstitutionē.lxxxviij
Hereditatib⁹ ab intestato venientib⁹.xcv.
¶ Jusiurandū qō pstat ab his.xxiij.
Incestis & inutilib⁹ nuptijs.xxiij.
Jureiurando a moriente prestito.xlix.
Instrumentorum cautela & fide.xliiij.
Judicibus.lxx.
Immēsis donationib⁹ in filios factis.lxxx
In medio litis nō fieri sacras formas.xc.
Interdictis collegijs hereticorum.cvi.
¶ Lenonibus.xxvi.
Litigiosis.lxxxviij.
¶ Monachis.x.
Mensura ordinandorum clericorum.xxviij.
Mandatis principū.xxviij.
¶ Non eligendo scdo nubentes.vi.
Non alienandis aut permutandis rebus ecclesie.xv.
Nullū credentem agricole.xlvi.
Nuptijs.xxxv.
Noui operis nunciatione.lvij.
Neq virū qō ex dote.lxxxv.
Nauticis vsuris.lxxxviij.
¶ Priuilegijs dotis.lxxxvij.
¶ Quomodo oporteat epos & alios clericos ad ordina.xij.
Questore.lxviij.
Quibus modis naturales efficiūtur legitimi.lxi.
Quibus modis naturales efficiuntur sui.lxxiiij.
¶ Referendarijs sacri palatij.xxiiij.
Restitutionibus & ea que parit in vndecimo mense.xlvi.
Restitutionibus.lxxxvij.
Restitutionibus fideicōmissi.cij.
Raptis mulieribus que.cvi.
¶ Scriptum exemplar.xxij.
Scenicas non solū si fideius.l.
Sanctissimis episcopis.cviij.
Triente & semisse.xxxi.
Tabellionibus.xlviij.
Testibus.lxxvij.
Tēpore nō solute pecunie sup dote.lxxxv.
Testamentis impfectis.lxxxvi.
¶ Ut determinat⁹ sit numer⁹ clericorum.viij.
Ut iudices sine quoquo suffragio.xix.
Ut ecclesia romana centū an.pscrip.xxiiij.
Ut nullus mutuans agricole teneat eius terram.xlvi.
Ut pponatur nomē imperatoris.l.
Ut non fiant pignorationes.li.
Ut de cetero cōmutationes ecclesiasticarum rerum.liiij.
Ut ea que vocantur insinuatiua.liij.
Ut clerici qui recedunt.liij.
Ut in priuatis domibus sacra ministeria non fiant.lvi.
Ut defūcti seu funera eor nō iurient.lvi.
Ut imobilia antenuptialis donatiōis.lvij
Ut facte noue cōstitutiones.lvij.
Ut null⁹ fabricet oratorij domū.lviij.
Ut ab illustribus & q̄ super eam.lix.
Ut ordinarie vrbane pfecture.lix.
Ut oēs obediant iudicib⁹ puinciarū.lix.
Ut hi qui obligatas se perhibent habere res minorum.lxij.
Ut nō luxurient cōtra naturam.lxvij.
Ut liberti de cetero aureo non egeant anulo.lxvij.
Ut clerici apud ppios episcopos conueniantur.lxxj.
Ut sine phibitione mres debitrices.lxxx.
Ut exactione instantis dotis.lxxxi.
Ut neq miles neq federatus.lxxxix.
Ut cū de appellatione cognoscat.xc.
Ut diuine iussiones.xc.
Ut liceat matri & auie.xciij.
Ut sponsalitia largitas.xcvi.
Ut litigantes iurent.c.
Ut iudices nō expectēt sacras iussiōes.c.
Ut nulli iudicū liceat habere loci seruatorem.ciij.
Ut fratrum filij succedant.cij.
Ut differentes iudices.cv.
Usuris.cv.

Finis.

Rubrice seu tituli trium librorum codicis.

Annonis & tributis.cxviij.
Apochis publicis.cxx.
Atlethis.cxxxij.
Auri publici psecutoribus.cxxxv.
Argenti pcio quō thesauris inferat.cxxxvi.
Auro coronario.cxxxvi.
Annonis ciuilibus.cxli.
Administratione rerū publicarū.cxli.
Aqueductu.cxliij.
Alexandrie primatibus.cxli.
Agricolis & censitis.cxlv.
Agricolis & mancipijs dominicis.cliij.
Agentibus in rebus.cxiij.
Apparitoribus pfectorum prorio.clxv.
Apparitoribus magistrorum militū.clxv.
Apparitoribus pcōsulis & legati.clxv.
Apparitoribus comitis orientis.clxv.
Apparitoribus pfecti annone.clxvi.
¶ Bonis vacantibus & de incorporationibus.cxvi.
¶ Conueniendis fisci debitoribus.cxiij.
Capiendis & distrahendis pig.cxx.
Canone largitionaliū titulorum.cxx.
Conditis in publicis horreis.cxxi.
Collatione donatorū.cxxi.
Collatione eris.cxxi.
Classibus.cxxxix.
Curialibus vrbis rome.cxxxix.
Collegiatis.cxl.
Canone frumentario vrbis rome.cxl.
Capitatione ciuū censib⁹ eximēda.cxlviij.
Colonis palestinis.cxlix.
Colonis tracensibus.cxlix.
Colonis illiricianis.cxlix.
Censibus censitoribus pequatoribus.cl.
Collatione fundorū patrimonialiū.cliij.
Conductoribus & pcuratoribus pdi. fiscalium.clv.
Collatione fundorum fiscalium.clvi.
Cupressis ex luco dampheis.clvi.
Consulibus & non spergendis ab his pecunijs.clvij.
Comitibus & tribunis scolarū.clix.
Comitibus rei militaris.clix.
Comitibus & archiatris.clix.
Comitibus qui puinciā regunt.clix.
Curiosis & stationarijs.clxiij.
Comitibus consistorianis.clix.
Castrensi omniū palatinorum peculio.clxvij.
Castrensi peculio militū.clxix.
Castrensiarijs & ministerianis.clxvi.
Cōmeatu.clxxij.
Cursu publico & angarijs.clxxiiij.
Coartalibus.clxxv.
¶ Delatoribus.cxvi.
Discussoribus.cxxi.
Decretis decurionum.cxxx.
De quibus muneribus.cxxxi.
Decurionibus & filijs eorum.cxxi.
Debitoribus ciuitatum.cxlij.
Diuersis predijs.cliij.
Dignitatibus.clvi.
Domesticis & ptectoribus.clx.
Decanis.clxvi.
Desertoribus & occultatoribus.clxxiij.
Diuersis officijs & apparitoribus.clxxvi.
¶ Exactoribus tributorum.cxix.
Excusationibus munerū.cxxx.
Excusationibus artificū.cxxxiiij.
Expensis ludorum.cxliij.
Equestri dignitate.clxvij.
Erogatione militaris annone.clxx.
Exactione & transla.mili.anno.clxxi.
Exceptoribus & exactoribus.clxxvij.
¶ Fide instrorū & iure hafte fiscalis.cxv.
Fiscalibus vsuris.cxvi.
Filijsfami.& quēadmodū pater pro eis teneatur.cxxxij.
Frumēto vrbis constantinopolitane.cxl.
Frumento alexandrino.cxli.
Fabricensibus.cxxxviij.
Fundis limitosis.cli.
Fundis patrimonialibus.cliij.
Fugitiuis colonis.cliij.
Fundis rei priuate.cliiij.
Fundis & saltibus.cliiij.
Filijs officialiū militarium.clxxiij.
¶ Gladiatoribus.cxlv.
Grege dominico.clvi.
¶ His q̄ ex publicis ratiocinijs.cxv.
His qui se deferunt.cxvij.

Honoribus non cõtinuandis.cxxviij.
His q̃ spõre mũera publica suscipiũt.cxxix
His q̃ a pncipe vacationẽ acceperũt.cxxx.
His q̃ numero liberoz vel pauptate.cxxxi.
His qui non impletis stipendijs.cxxxij.
His qui in exiliũ dati vel ordine moti sunt cxxxiij.
His q̃ ex publica collatiõe illata sũt.cxxxv.
Honoratorum vehiculis.cxl.
His q̃ ex officio quod administrauerũt cõueniuntur.cxliij.
¶ Jure fisci.cxiij.
Jndictionibus.cxviij.
Jmponẽda lucratiuoz descriptiõe.cxxvij.
Jncolis t vbi quis domiciliuz habere videatur.cxxviij.
Jnfamibus.cxxxiij.
Jrenarchis.cxxxvi.
Jmmunitate nemini cõcedẽda.cxxi.
Jure rei publice.cxli.
Jn quibus causis coloni censiti.cxlix.
¶ Libertinis.cxxxiij.
Legationibus.cxxxiij.
Lustralis auri collatione.cxxxvi.
Locatione prediorum ciuilium.clv.
Littoriũ t itinerum custodia.clxxij.
Lucris aduocatorum.clxxvij.
¶ Municipibus t originarijs.cxxvij.
Muneribus patrimoniorum.cxxviij.
Mulierib⁹ in quo loco munera.cxxxiij.
Metallarijs t metallis.cxxxvij.
Murilegulis t genetiarijs.cxxxvij.
Metropoli berito.cxl.
Mendicantibus validis.cxli.
Maiuma.cxlv.
Mãcipijs t colonis primonialiũ.cliij.
Magistris scriniorum.clix.
Militari veste.clxxi.
Mensoribus.clxvi.
Metatis t epidometicis.clxxi.
¶ Me fiscus rem quã vendidit.cxv.
Me opere a collatorib⁹ exigañ.cxxi.
Nauicularijs.cxxxvi.
Nauibus nõ excusandis.cxxxvi.
Me q̃d oneri publico imponatur.cxxxvi.
Naufragijs.cxxxvi.
Nulli licere in frenis t sellis.cxxxix.
Nautis tiberinis.cxli.
Me q̃s liber inuitus actum reipu.cxliij.
Me rusticani ad vllum obsequium.cxlix.
Nõ licere habitatorib⁹ metrocomie.cxlix.
Negociatores ne militent.clxviij.
Numerarijs t actuarijs.clxxiij.
¶ Omni agro deserto.cl.
Oblatione votorum.clxxiij.
¶ Petitis bonorum sublatis.cxvij.
Penis fiscalibus creditores pferri.cxvi.
Prediis curialiũ t decurionũ.cxxvi.
Prebendo salario.cxxvij.
Professoribus t medicis.cxxxij.
Periculo successorum parentis.cxxxiij.
Ponderatoribus t auri illatione.cxxxv.
Potiorib⁹ ad munera nolandis.cxxxiij.
Prediis t oĩb⁹ reb⁹ nauicularioz.cxxxvi.
Priuilegijs corpatoz vrbis rome.cxxxix.
Periculo nominatorum.cxliij.
Pistoribus.cxl.
Priuilegijs vrbis constantino.cxl.
Pascuis publicis t priuatis.cliij.
Periculo eoz qui magistrat⁹.cxliij.
Prediis tamiatis.cliij.
Priuilegijs domus auguste.clvi.
Palatijs t domibus dominicis.clvi.
Pretoribus t honore prefecture.clvij.
Prefectis pretorijs siue vrbis.clviij.
Prepositis sacri cubiculi.clviij.
Primicerio.clviij.
Prepositis laborum.clx.
Publice letitie vel consulum.clxxviij.
Professorib⁹ qui in vrbe constant.clx.
Proximis sacrorum scriniorz.clxi.
Prepositis agentiũ in reb⁹.clxiij.
Principibus agentibus in rebus.clxiij.
Palatinis sacrarũ largitionũ.clxiiij.
Primipilo.clxxviij.
Priuilegijs eoz qui in sacro pala.clxvi.
Priuilegijs scholarum.clxvi.
Perfectissimatus dignitate.clxvij.
¶ Quãdoz q̃b⁹ quarta pars debeã.cxxvi
Quẽadmodũ ciuilia munera.cxxix.
Quibus muneribus excusantur.cxxxi.
Qui etate.cxxxi.
Qui morbo se excusant.cxxxi.
Quib⁹ ad cõductionẽ pdioz fiscaliũ. clvi.
Quo quisq̃ ordine cõueniaã.cxlij.
Questoribus.cliij.
Qui militare possunt vel non.clxvij.
¶ Reis postulatis.cxxxiij.
Re militari.clxviij.
¶ Sentẽtijs aduersus fiscum latis.cxvi.
Superindicto.cxix.
Si liberalitatis imperialis soci⁹.cxvij.
Superexactoribus.cxix.
Si seruus aut libertus ad decurionatum.cxxv.
Si curialis relicta ciuitate.cxxvij.
Si ppter inimicitias creatio.cxxxiiij.
Sumptuum recuperatione.cxxxiiij.
Si post creationem.cxxxiiij.
Susceptoribus t archarijs.cxxxv.
Suarijs t susceptoribus.cxl.
Studijs liberalibus vrbis rome.cxl.
Sumptus iniuncti muneris.cxliij.
Spectaculis t scenicis t lenonibus.cxliij
Solutionibus debitorum.cxliij.
Silentiarijs t decurionibus eorum.clx.
Stratoribus.clxvi.
Salgamo hospitibus nõ prebendo. clxxij
¶ Thesauris.cxvij.
Tabularijs scribis logographis.cxxxiiij.
Tironibus.clxxij.
Tractorijs.clxxv.
¶ Venditione rerũ fiscaliũ.cxv.
Ut nemini liceat in cõparatione spẽz.cxxi.
Vacatione publici muneris.cxxx.
Vestibus oloberis t auratis.cxxxviij.
Veteris nũmismatis potestate.cxxxix.
Vendendis rebus ciuitatis.cxli.
Ut armorum vsus.cxlv.
Venatione ferarũ.cxlv.
Ut nemo ad suum patrociniũ.cxlix.
Ut nullus ex vicarijs p alienis.cl.
Ut dignitatum ordo seruetur.clix.
Veteranis.clxxiij.

Rubrice seu tituli de vsibus feudoz.

Alienatione feudi.clxxxi.
An marit⁹ succedat vxori in bñficio.clxxxij
Apud quẽ vel quos cõtrouer.feudi.clxxxij
An remoueri debeant testes.clxxxviij.
An mutus vel alius imperfectus.cxcvi.
Allodijs.ccij.
An ille qui interficit fratrem dñi sui.cxcvi.
Alienatione feudi paterni.cxcvi.
An agnatus vel filius defuncti.cxcviij.
An apud iudicem questio feud. terminari debeat.cxcviij.
¶ Beneficio fratris t q̃liter frater. clxxxij.
¶ Contentione inter dominũ t vasallum. clxxxiij.
Contentione inter dñm t fidelem.clxxxi.
Contentione inter me t dominũ.clxxxi.
Constitutiones dñi lotharij.clxxxij.
Controuersia feudi apud pares.clxxxvij.
Controuersia inter dominũ t emptorẽ feudi.cxcvij.
Consuetudine recti feudi.cxcv.
Clerico qui inuestituram facit.cxcvi.
Capitulis conradi.cxcvij.
Controuersia inter masculum t feminã de beneficio.cxcvij.
Controuersia inter dñm t emptorẽ.cxcvij.
Capitaneo qui curã vendidit.cxcix.
Controuersia inter vasallum t alium de beneficio.cxcvij.
Constitutiones dñi frederici.cciiij.
Controuersia inter episcopum t vasallum. clxxxviij.
¶ Duobus fratribus a capitaneo inuestitis.clxxxviij.
¶ Episcopũ vel abbatem vel abbatissam. clxxx.
Eo qui finem fecit agnato de feu. paterno. cxcviij.
Eo q̃ sibi t heredib⁹ suis masculi. clxxxviij.
¶ Feudo guardie t castaldie.clxxviij.
Feudis datis minimis valuasorib⁹.clxxxij
Feudo marchie ducatus t comitat⁹.clxxxi
Feudo fine culpa nõ amittendo.clxxxij.
Feudo dato in vicem legis commissorie. clxxxiiij.
Feudi cognitione.clxxxiiij.
Forma fidelitatis.clxxxv.
Filijs natis ex matrimonio.cxciiij.
Feudo femine.cxciiij.
Feudo non habente propriam feudi naturam.cxcviij.
Fratribus de nouo beneficio inuestitis. clxxxvij.
¶ Hic finitur lex deinde consuetudines regni.cxciiij.
¶ Jnuestitura de re aliena facta.clxxxvi.
Jnuestitura quam titius accepit a sempronio.clxxxvij.
Jnuestitura in maritũ facta.clxxxvij.
Jn quib⁹ causis feudũ amittaã.clxxxix.
¶ Lege conradi.cxcv.
¶ Milite vasallo q̃ cõtumax est. clxxxviij.
¶ Natura feudi.clxxx.
Noua fidelitatis forma.clxxxvi.
Natura successionis feud.cxcviij.
Notis feudorum.cciiij.
¶ Pignori feudo dato.clxxxi.
Pace iuramento firmanda.cc.
Per quos fiat inuestitura.clxxxv.
Pace tenenda t eius violatoribus. cxcij.
Prohibita alienatione feudi per lotharijũ cxcix.
Prohibita alienatione feudi per fredericum.cciij.
¶ Qui feudũ dare possunt.clxxviij.
Qui successoris feudum.clxxix.
Quo tempore miles inuestituraã petere debeat.clxxxij.
Quibus modis feudum amittaã. clxxi.

Qui ſucceſſores teneant.clxxxi.
Quemadmodum feudum ad filium perti/neat.clxxxiij.
Quibus modis feudum conſtitui poteſt. clxxxiij.
Quid ſit inueſtitura feudi.clxxxiiij.
Quid p̄cedere debeat inueſtitura an fide/litas.clxxxv.
Qualiter vaſallus iurare debeat fidelitatē clxxxv.
Qualiter olim feudum poterat alienari. clxxxvi.
Quis dicatur dux marchio.clxxxvij.
Que ſit prima cauſa beneficij amittendi. clxxxix.
Qui teſtes ſunt neceſſarij ad probādū no/uam inueſtituram.cxciij.
Quid iuris ſit ſi poſt alienationem feudū. cxcvij.
Qualiter dñs ꝓprietate priuetur. cxcviij.
Que ſunt regalie.cciij.
Quot teſtes ſunt neceſſarij ad ꝓbandam ingratitudinem.ciij.
¶ Succeſſione feudi.clxxx.
Si cōtroverſia fuerit de inueſtitura. clxxix.
Succeſſione fratrū.clxxxvij.
Si de inueſtitura inter dominū ꝛ vaſallum lis oriatur.clxxxij.
Si de feudo vaſallus ab aliquo interpella/tus fuerit.cxc.
Si de feudo contentio ſit inter dominum ꝛ agnatū.cxci.
Si vaſallus feudo priuetur cui deferatur. cxciiij.
Statutis ꝛ conſuetudinibus contra liber/tatē eccleſie.cciij.
¶ Elſu mediolanēſ.clxxxiij.
Vaſallo decrepite etatis.clxxxvij.
Vaſallo qui contra conſtitutionē lotharij feudum alienauit.cxcvi.
Vaſallo milite qui arma bellica depoſuit. clxxxviij.

Finis.

Rubrice extrauagantiū Henrici imperatoris.

Quomodo in leſe maieſtatis crimine pro/cedatur.ccv.
Qui ſint rebelles.ccx.

Regiſtrum voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ⁊ ⁊⁊ Oēs ſunt quaterni p̄ter y z qui ſunt terni, ⁊⁊ eſt quinternus.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu

BIBLIOTECA CENTRAL